REPERTORIVM DO. IOAN. BERTACHINI FIRMANI,

Iuris vtriusque Doctoris præstantissimi, olim auctum opera D. Ioan. Thierry Lyngonensis Iurium interpretis celeberrimi.

Nunc verò industria, diligentiaq; Excellentiss. I. V. C. Æmilij Mariæ Manolessi adeò cumulatum, atque ab alijs doctissimis uiris erroribus omnibus expurgatum, ut planè studiosus nil amplius desiderare queat.

Secunda pars.

VENETIIS,
Apud Nicolaum Beuilaquam, & socios.
M. D. LXX.

TABVLA VOCABVLORVM SECVNDAE PARTIS BERTACHINI.

Ebrietas.

Ex-

Finis secundæ partis.

REPERTORIVM DO. IOAN. BERTACHINI FIRMANI,

Iuris vtriusque Doctoris præstantisſimi, olim auctum opera D. Ioan. Thierry Lyngonenſis Iurium interpretis celeberrimi.

Secunda pars.

Nunc verò industria, diligentiaq; Excellentiſſ. J. V. C. Æmilij Mariæ Manoleſſi adeò cumulatum, vt planè studioſusni l amplius deſiderare queat.

De litera D.

D*Elphinus* in regno Franciȩ dicitur, qui mortuo eius patre ſuccedit in regno: & eſt primogenitus qui etiã uiuẽte patre obtinet Delphinatũ, alijs liberis in dignitatibus cõſtitutis, Et iſtud eſt intelligendũ de cõſuetudine inducta, & obſeruata ſciente, & patiente ſuperiore: ut refert. Chaſſe. tit. des fiedz. §. vj. in conſuetud. Burgun. per doctrinã Soc. conſi. clxv. de quo per Ioan. And. in addi. Spe. tit. de feud. in Rub.

Damna non ueniunt appellatione expenſarũ. Bald. in l. terminato. C. de fru. & li. expen. ult. col. Alex. in l. j. de ali. iudi. & Bart. in l. j. ff. de ali. iud. mu. cauſa fac. & in l. j. §. fi. ff. ſi quis ius di. non ob. ubi dicit uerum niſi in expenſis ratione cõtumaciæ. Vide no. in c. in noſtra. de iure iur. uide in Spec. de fru. & intereſ. §. vj. uer. in ſumma. & Alex. in d. §. fi. ubi uide omnino.

✱ Damnum qui in territorio ſuo paſſus eſt, ad dãnũ ſuum ſarciendum, una cum alijs cõtribuere debet, ſi iure municipali ſit cautum, ut comitatus, municipia, & uici teneantur ad damna, quæ in ijs aliquis accepit. Bart. in l. ab omnibus. §. a Titio. ff. de leg. j. Aegidi. Boſſius. in ti. de captur. nu. 53. Ae. Ma. Ma.

✱ Damnum, operarum ammiſſarum ob hominẽ occiſum non poſſunt petere niſi ij, qui ijs operis erãt alendi, ut uxor, & liberi. Aym. Cra. conſi. cxix. nu. 6. Aem. Mar. Man.

✱ Damnum ab alicuius inimicis alicui illatum, ab ipſo datum cenſetur. l. ſi merces. §. culpæ, & ibi gloſſ. Bart. & doct. ff. locat. l. pen. in. primo. ff. ſolu. matri. & ibi Bar. idem in l. cotem. §. qui maximos. ff. de publican. Dec. conſi. xxv. Carol. Rui. conſil. xxiij. nu. 5. conſi. lxv. nu. 2. & v. co. lxxxv. nu. 10. uol. j. Ioan. Ceph. conſi. ccxvij. nu. 14. conſi. ccxviij. nu. 27. uol. ij. Aem. Mar. Man.

✱ Damnum, quod Reip. cauſa aliquis paſſus eſt, de publico eſt ſarciendum. notatur in l. item ſi uerberatũ. ff. de rei uendic. in l. Lucius. ff. de euictio. Ay. Crau. conſil. xcv. num. 7. uolumine primo. Aemil. Mar. Man.

✱ Damnum, quod orator dum publica negocia gerit, eſt paſſus, ſiue res ſuas, ſiue Reipub. amiſerit, ſuſtinet, & patitur non ipſe orator, etiam ſi ſtipendium a Rep. accipit, ſed ipſa Reſp. Bartol. in l. ſi ſeruus communis. §. quod uero. ff. de furt. Alber. Roſ. Bal. Raph. Fulg. in l. inter cauſas. §. non omnia ff. mandat. Illuſtriſſ. Card. Par. conſil. clvj. num. 30. 31. 32. Aem. Mar. Man.

✠ Damnum quod conductor in bonis suis est passus, locator sarcire non debet.l.damnum.C.locat.Bar. in l.si merces.§.uis maior.ff.locat.Bal.in l.licet.C. locat.Imol.in c.propter sterilitatem Locat.Laure. Silua.consi.xij.nu.j.uol.j. Ae.Mar.Man.

✠ Damnum, quod in fructibus pendentibus, uel in segetibus, excisis, in paleis existentibus conductor passus est, sarcire locator debet, Paul. Cast. in l.ex conducto.§.si uis.ff.locat.Laur. Silua consi.xij.nu. 2.5. Aem.Mar.Man.

† Damnum quotuplex sit uide Fel.in c.P.& G. circa prin.de off.deleg.]

Damnum dicitur deducto ualore soli domus cõbustæ, uel dirutæ, & deductis cæmentis, quæ supersunt.Bart.in l.facienda.ff.arbo.fur.cæsarum.

† Damnum dicitur diminutio patrimonij.l.damnũ ff.de dam.infe.Car.in cle.j.§.ciuitas.de pęnis.

† Adde tex.concordantem.in cap.si canonici.de offi. ordin.in vj.Et Barba.cõsil.xxviij.quẽ allegat Chasse.in consue.Burgun.titu.des iustices & droictz di celles.§.vj.pro differẽtia damni & præiudicij. Ay.

✠ Cra consi.cxix.nu.6.uolu.j. Aem.Mar.Man.

Damnum non tenetur læsus remittere, sed rancorẽ. Car.in d.cle.j.§.ciuitas.iiij.q.de pęnis.

Damnorum, & interesse remissio an comprehendat ius uendicandi, seu rei uendicationem utilem per Alexand.in consi.clxvij.ij.parte ꝙ non.

Damnum tacita, uel expressa detractione illatum, debet emendari per contraria uerba.xliij.distin.si rector.in cle.religiosi. uer. quibus. de priuil.Car.in cle.fi.uer.quid si de pęnis.

Damnum dicitur deducto lucro.ff.pro socio.l. Mutius.ubi no.

† Damnum an sit idem quod pęna: & an appellatione damni ueniat furtum: & an appellatione damni ueniat fructus.omnia ponit Decius in ca.ij.lectura. col.j.extra de constit.

Damni appellatione non uenit impensa.c.in nostra. de iureiuran.& Bal.in l.j.C. unde ui. Quod est uerum in contractibus in quibus debet fieri stricta interpretatio: secus tamen in iudicijs, ut quando in libello petitur damnum, secundum Archi.iij.q.j. in primis autem. Item secus in ultimis uolũtatibus, secundum Lud.Pon.in sing.uer.damnum. uer. nũquid. Item

Damni appellatione non uenit pretium rei l.j. & ibi Baldus.C.de ædil.actio.Baldus in addit. Specu. de interesse.§.j.

20 Damnum pati dicitur etiam is, cui aufertur commodum sibi proueniens ex publico, non si ex priuato.l.ij.§.merito.per Bar.ne quid in loco publi.l. Proculus.de dam.infect.& per Bart.Cep. de serui. urb.c.vj.&.ĵ.eo.post duos seq.uer.

Damna ratione societatis obuenientia, sunt inter socios cõmunicanda.l.cum duobus.§.quidam. & ibi gl.& Bart.ff.pro socio.l.socium.§.socius. & ibi gl. Bar.& doc.eo.tit.

Damna non ueniunt officio iudicis, quo expensæ.gl. & Bar.in l.j.ff.de ali.iu.mu.cau.fac.& ibi Alex.

Damnũ est cõmodi amissio.l.ij.§.marito.ff.ne quid in lo.publi.Quod est uerum in mercatore consueto lucrari.l.ij.in fi.ff de eo, quod cer.loco.

Damnum dari non dicitur ex eo, quod quis tãquam possessor percipiat fructus ex re. Bald. in tit.de pa. Constan.§.possessiones.ij.col.

Damnum datum de uoluntate damnum passi non est punibile.Bal.in l.transire.ix.col.C.de transac.

Damnum ab exercitu hostium datũ in prædio unius tantum hominis, debet ex publico emendari.l.de usu.& ibi Bart.ff.de ua.& extraor. cog. uide in l. si pendentes.§.si cloacarij.ff.de usur.

† Damnum est delictum. do.Pet.Phi.Cor.in consil. lxxxij.in litera o, in iiij.parte.]

Damni dati accusatio si ex forma statuti sit publica, non competit fœminæ. Baldus in rubr.C.qui accusa.non pos.

Damnum famæ præfertur damno pecuniario.l.si in duobus.de regu. iuris. & Alexand.in l.iusiurandũ §.procura.de iureiuran.

Damnum probatũ facit præsumi fraudem, quæ alias non præsumeretur.Bal.in l.si tutor.C.de interdic. matri.inter.tu.& pupil.

Damnum præsumitur a uicino datum, sicut, & furtũ. Bart.in l.si ita.ff.de fun.instr.Quod est uerum, nisi uicinus sit bonæ famæ: secundum Bald. not. in l.j. ad fi.C.locati.

20 Damnum de actione iniuriarum non cõsideratur: ut.§.rupisse.& ibi Floria.ff.ad legẽ Aquil. quia datur actio iniuriarũ, etiã si damnũ cessetːut ibi. Sed

Damnum in actione iniuriarum an ueniat. uide Flo. in l.sed & si quæcunque.§.iniuriam.& ibi not.ff.ad legem Aquil.& in l.qui seruum.de actio.& obl. in l.item apud Labeonem.§.si quis seruo. & ibi Bart. ff.de iniu.& in l.domini.C.eo.ti.

Damnum si datum est in re communi possunt omnes socij diuersis libellis agere de damno dato.l.si ut re communi. & ibi Bar.ff.de noxali.

Damnum intolerabile contingens in fructibus, dicitur ultra dimidiã iusti pretij.l.si merces.§.uis maior.& ibi Bar.ff. loca. & ĵ.uer.sterilitas.uer.j.

Damnum magnum, uel paruum quod dicatur, est in arbitrio iudicis, secundum Bar.Cep.in tract. de serui.urb.c.vj.arg.gl.Instit. de cõtrahen. emp.§.ꝑtiũ.

† Damnum graue, & grauissimum, quibus modis, & qualiter est considerandum.domin. Barto. Soci.in consi.cclxvj.incipien.in causa.uer.secundum quod obstat.circa finem.cum uer.seq. in secunda parte.]

Damna quãdo inde proueniunt, unde auxilia sperantur, ad extremum malorum peruenitur.domi. Bar. Soci.in consilio.clx.incip.in præsenti.uer.sed in casu non ibi: non ergo in secunda parte.

Damnum datum qualiter consideretur, uide Flo. in l.si seruus.§.si oliuam.ff.ad legem Aquil.

Damnum datum in frumento in herba, quomodo emendetur, no. in l.ait lex. & ibi Flo.ff.ad legem Aquil.& in l.inde Neratius.§.si infans.eo.tit. ꝙ habito respectu ad tempus præsens non ad futurũ. & uide Cy.in l.fi. C.eo.tit.& in Spec.de iniur. uer.

quid si fine.& uersi. sequen. & infra eo. uer.xlij.& † lxxxvij. † Et Bal.in l.absente.de usuf.]

Damnum datum personæ non emendatur secundum qualitates inhærentes personæ. Flo. in d.l.ait lex. & in d.§.rupisse.eo.tit.

30 Damnum cum lucro quomodo compensetur,uide infra uer.lucrum.el.j.uer.xxxij.

Damna peti possunt propter retardatam solutionem, nō autem usuræ.Bal.in l.si pro mutua.C.si cer. pe.

Damni dati accusatio an sit publica, uel priuata,uide Baldū in l. aduersus.C.de fur.& no.in l.fi.ff.de pri ua.delic.

Damnis proprijs licitum est consulere clam, & furtiue, secundū In.in c.quia plerique. de immu. eccle. Bald.in l.iiij.in fi.C.de obse.pa.præstan.

Damnum dolo, uel ui illatum, probatur iuramento damnificati, uel si accessoriè undecūq; proueniat. Rota in deci.ccclxij.fuit dubitatum. in nouis. nec requiritur partis citatio ad tale iuramentum: quæ tamen requiritur, si taxatio rerum oblatarū fiat a iudice.Rota in deci.cccxx.licet.in nouis.

Damnificans alium dolo, uel lata culpa, tenetur ad emendam in foro conscientiæ:non si culpa leui,uel leuissima.Inno.in cap.sicut dignum.de homicidio. & Abb.in c.causam.iiij.col.de testi.& Alexan.in l. quod Nerua.pe.co. depositi. qui non allegat Abb. sed Bal.in l.pignus.x.col.C.de pig. actio. & Innocen. ubi supra. † Et an quis teneatur de damno da to, cessante omni culpa. do.Pe.Phi.Cor.in consil. xij.incip.licet.in litera l,in iiij.parte.Et quid de inferente damnum sine culpa, uide per eum in cōsil. cclxxxij.inc.in hac litera k, in iiij. parte ubi quod ad nihil tenetur.]

Damni emendandi ex forma statuti ex iuramēto dānum passi æstimatio debet taxari per iudicē. Ang. & Alexan.in l.uideamus.§.j.de in lit.iur.

Damnum emendandum ex forma instrumenti habentis per statutum executionem paratam,si non est liquidum, debet prius per iudicem liquidari, quam petatur executio instrumenti. Bart.not.in l.proinde.§.notandum.in fi.ff.ad leg.Aquil.& Bald.in l.j. iiij.q.de leg.j.& ī.uer.guarentigiæ executio.uersi. xxviij.ubi plenius.

Damnum emendandum est ex forma statuti demum, si prius constet legitimè non per contumaciam esse datum. aliàs non.Ray.de For. in l.ij.§.item illud. in apostillis.m.ad fi.ff.ad Sillan.& Bar.in l.cum filius.in fi.de uer.ob.& Bal. in l.si quādo.C.unde ui.

Damnum ex incendio emendandum ex forma statuti commune non debet emendari, nisi constet non esse casuale.Rayn.in d.l.ij.§.item illud. in d.apostit.ij.q.ad Sillania.

Damnum in fructibus datum emendandum per statutū, debet emendari usufructuario, nō aūt proprietario. Flo.in l.si fur.aliàs Iulian.ff.de usufruct.

† Damnum esse datum probandi onus cui incumbat, uide do.Pe.Phi. Cor. in consi.cclxxxij.in litera x, y,& seq.in iiij.parte.]

40 Damnum non probatur per iuramētum damnum passi, quando agitur contra uillam ad emendam damni ex forma statuti, secundum Bartol. in l. ne quid.ff.de incen. rui. nau. & in l. si quando.C.unde ui.& ibi Bald.qui idem tenet in cap. conuenticu las.ultima columna.de pace iura. fir. Bartol. in l.j. ff.quando ex fal.tu.Ioan.And.in addi.Specu.tit.de rap. uer. sed pone. Quod uerum, etiam si ex pacto conuenit quod probaretur iuramento.Cy.in l. si quis in conscribendo.C.de pact.& Bar.in l.fi.de præto.stipu.& Pau.de Ca.in l. pactum inter hæredem.ff.de pac. nisi per statutum disponatur posse probari per iuramentum, secundum Baldum in l. contra negantem.C.ad legem Aquil.licet arg.contra per gl.in rub.C.de decre. decu. lib.x. Item nisi contra uiolentum: quia per iuramentum probatur.Inno.in cap.si.quod me.cau. Bal.in l.j.C.eo.ti. & no.in d.l.si quando.Item potest peti ꝙ iudex uadat ad uidendū locum Bal.in d.l.contra negantē.

Damnum probandum est per testes, etiam domesticos, uel per coniecturas cum iuramento in supplementum probationis contra damnum dantem, uel uillam ex forma statuti obligatam, secundum Bar. in l.si quando.C.unde ui. Valet etiam, stante statuto quod damnum probetur per testes: quia intelligitur, scilicet illatio damni, sed quātitas probari potest, ut supra. Item tale statutum non intelligitur de hærede damnum passi ut iuret. Bald. in l.ait prætor. in princ.ff.de iureiur. & Alexand.in l.fi.§. fi.ff.ne quis eum.

Damnum cum per iuramentum probatur, debet iurare quis quātū damni sit passus tempore damni il lati.Bar. i l.iij.§.in hac.ff.cōmo.& ī.eo.uer.xxvij.

Damni illatio debet plene probari, non per iuramentum damnificati, stante statuto ꝙ credatur iuramento damnum passi: quia intelligitur, scilicet de quantitate damni,non de illatione damni. Bart. in l.diuus Traianus. de testa.mili.& in l.si quando.& ibi Bart.C.unde ui.l.ij.§.item illud.ff.ad Sillan. & ibi Ray.de For.in apostil.m.ad glo.in uer. locus.Et uide Bar.in l.solent.ff.de ali.lega. Et adde Alexan. cōsi.xcv.iiij.parte.& infra.uer. Statutum de damno dato.uersi.xxv.& quasi per totū.& ibi suppleas de materia dānorū datorū.Sed Bald.in l.j.j.col.de reb.cre.dicit iuramento probari tam de damno, quam de possessionis domino, stāte dicto statuto. Item intelligitur quod damnum passus iuret, etiā si sibi iuramentum non deferatur a parte, uel a iudice.infra Statutum de dāno dato.uer.xxxiiij.

† Damnū non esse datū pōt iudex rōne notorij decla rare, etiam si de hoc non habuerit aliud iuramētū ab accusato:ut no Bal.in l. contra negantem.in fi. C.ad legem Aquil.Istud uoluit Azo in summa.C. ad le.Aquil.Hoc dictum allegat Bal. in l.j.uer.quærit hic Iaco.de Are.C.si aduer.lib. & Fel. in c. euidentia.in prin.de accu. †

✠ Damnum & periculum ad eum spectat, cuius noīe negotiū geritur, ad quēquā & cōmodum peruenit l.secundum naturam.ff.de regu.iur.Corne. consil. cclxxij.num. 13.uol.j. Aem.Mar.Man.

Dammum contingens tutori in trafico pecuniȩ pupillaris ad quem pertineat. Bart. in l. Titium. §. altero ff. de admi. tut.

Damni dati actio datur domino: ut. s. uer. Actio.

Damnũ passus in hospitio an agat contra communitatem uigore statuti ꝙ cõmunitas teneatur ad emẽdam damnum passis. Pau. de Cast. cõsi. cccxliij.

Damnum non datum qualiter probetur. Bal. in l. j. in fi. C. de re iud.

Damnum in pignore contingens subito nõ est tutoris. l. Titium. §. Lucius. & ibi Bar. ff. de admi. tu.

Damnum ex mercantia unius fratris an sit cõe alijs. Bal. in l. certum. ij. col. C. fam. ercisc.

50 Damnum datum per pecudes meas an debeat a me emendari in Spe. de iniur. & dam. da. uer. quid si sine immissione a se.

† Damnum si animal irrationale dederit, non tenetur aliqua pœna, ex quo caret sensu: pœnã autẽ prȩsupponit culpam aliquam, siue delictum, quæ non cadit i animal irrationale, imo nec rationale, quod sensu caret. do. Barth. Soc. in consi. lv. inci. præstantissime. uer. xxx. principaliter. in j. parte.]

† Istud aliter obseruatur in consuetud. Franciȩ. & & istud uidi in praxi de quadam porca, quæ puerũ in cunis interfecerat.

† Damna dantes in pascuis prohibitis cum animalibus ecclesiæ, an accusari possint. Fel. in c. nullus. in prin. de fo. compe.]

Damnum ex sententia iniusta, uel banno, probatur solo iuramento. Arch. in c. olim. de iniur. & dam. da. ubi etiam dicit quod.

Damnum in actione quod metus causa, & in actione de dolo, probatur solo iuramẽto, arg. in d. c. olim.

Damnum passus debet contribuere in emẽda sibi fienda per uillam. Bal. in addi. Specu. de censi. uer. nota quod si uilla, & ibi Spe. §. nunc dicendum. uer. quid si damnum. Nico. de Neap. in l. amicissimus. §. Lucius. de execu. tu. Bart. & doc. in l. ab omnibus. §. ij. de leg. j. & Bar. consi. cauetur statuto quod si damnum &c. & Bald. in l. j. ff. ad leg. Rhod. de iact. ubi dicit quod debet de emenda deduci pars eis, cui fit emenda, & quam ipse alij solueret, qui damnũ passus esset.

† Damnum passus agens ad damnum, & interesse, nõ tenet exprimere in libello, quas res amiserat, etiã parte opponente: sed sufficit quod exprimantur in processu. Quod est perpetuo no. ut per do. Ias. post alios per eum ibi relatos in l. si quando. in ij. colu. uer. unum tamen perpetuo no. C. unde ui. †

Damnum in pignore contingens est creditoris. l. cum igitur. ff. de pigno. acti. no. in l. quæ fortuitis. C. eo. tit. & Lud. Ponta. in sing. uer. damnum. uer. utrum damnum.

✠ Damnum ob iudicis absentiam sine sua culpa quis pati non debet. Maria. Soc. cõsi. cxxxij. nu. 4. 5. uol. ij. consi. civ. nu. 25. uol. iij. Ae. Ma. Man.

† Damni quãtitas potest probari per testes, si de dãni illatione constet per instrumentum, stante statuto quod debitum debeat apparere per instrumẽtũ, aliter peti non possit. Bart. in l. certi. §. quoniam. j. col. ff. si cer. pe. & ibi omnino per Alex.

Damnum si ipse inferat, qui de damno noluit teneri, emendandum est per eum, qui simpliciter tenetur de damno, quod infert. l. sed de dãno. in fi. ff. locati.

† Adde ꝙ damnum põt quis pati in bonis licet non contingat in tota substantia uel in maiori parte. Ita colligit Ab. per illum tex. in c. apostolicȩ. de dona. quod no. pro limitatione. c. frequens. de rest. spo. li. vj. Ioan. An. in c. fi. de dona. dicit qđ licet quidam dixerint graue dãnum consistere in tota substantia uel in maiori parte nihilominus dicit hoc esse arbitrarium nã põt esse graue damnum citra maiorem partẽ substãtiæ, ut probatur in d. ca. apostolicæ. Nõ obst. d. c. frequẽs. quia loquitur in casu suo. s. ut spoliatus possit repellere spoliatorẽ suum. nã non dicitur denudatus seu inermis ex particulari damno, sed graue dãnum bene põt pati circa maiorem partem substantiæ. ita dicit Abb. in d. c. fi.

Damna data i guerris an possint per cõitates remitti in præiudicium damnum passorum subditorum: dicemus infra uer. Pax a quibus. uer. ij. & iij. & uerbo Pacis effectus. uersi. iij.

Dãnorum datorũ licet sit certus, & specialis iudex, tñ Potestas habens generalẽ iurisdictionẽ põt in his se intromittere. j. uer. Iurisdictio. uer. clxxxviij.

60 Damnorum omnium promissio non ualet. j. uer. Promissio. uer. v.

Damnum forensi non debet emendari uigorẽ statuti simplicis. infra Forensis agens. uer. iiij.

Damnum non uidetur remitti per pacem, seu per remissionem iniuriarum. Bal. & Alexan. in l. si tibi. §. quædam. ff. de pact. etiam si precio sit facta, ut ibi, & infra Pax. qualiter. uer. x.

Damnati plures erunt, quam saluati. Car. in cle. j. in prin. xij. q. de sum. tri.

Damnum pati non dicitur, qui perdit spem lucri futuri. l. procul. de dam. infect. Alex. in l. iij. §. in fideiussorem. & l. seq. ff. qui. satisd. cogan.

Damnum illatũ domino ex delicto serui, dicitur interesse intrinsecũ. l. ut tñ. §. his consequenter. ff. de

† ser. cor. per Bar. † Damnum regulariter adscribitur domino. do. Pet. Phi. Cor. in consi. cclxxxij. inci. in hac litera a, in quarta parte.]

Damnum an uia communi distinguente territoria, debet emendari per utrũq; dominum territorij: sed uno soluente, alter liberatur. Bal. in l. pen. v. col. C. de cõdi. inser. s. pro rata territoriorum, si unum sit maius altero. in Spe. de rap. uer. sed pone.

Damnum in territorio alicuius illatum debet damnum passo maiori emendari per dominum territorij, quo sciente illatum fuerit gloss. & Bartol. in l. ne quid. ff. de incen. rui. nau. secus si ignoranter. secundum gl. in §. quoniam uero. in aut. ut nul. iud. Quod ultimum est uerum, nisi damnũ passus soluerit pedagium domino loci, quia tunc dominus, etiam ignorans, tenetur ad emendam dãni, secundũ Arch. xxiij. q. ult. si quis peregrinos. & Bal. in c. j. x. col. qui feu. da. pos. & in c. cõuenticulas. iij. col.

col.de pa.iura.fir.& Lud.Pon.in fin.damnum.uer. quæro utrum dominus.

Item uerum quod tenetur dominus ad emendam,nisi damnum sit illatum de nocte, uel ab hostibus. Bal. in l.si quis non dicā rapere.v.col.C.de epis. & cle. & Bar. Ange.& doct.post glos. in l.ij.§.occisorum. ad Sillania.& gloss.in authen.ut nul.iud. Item tenetur,si prohibere potuit,ne inferretur,& non prohibuit. Bartol.& Flo.in l.j.§.summa.ff.de his, qui deie.uel effu.& in l.scientiam.in prin. ad legē Aquil. Item tenetur,si damnum sit illatū per subditos domini: secundum gloss.in d.l.ne quid. Quod intellige, si erant deputati ad custodiam territorij. secundum. Flo.in d.l.scientiam.alias secus,argu.l.j.C.ut nul.ex uica.lib.xj.& l.j.§.caupo.ff.fur. aduer. nau. cau.sta.secundum Flo.in d.l.scientiam.uide Barto. in d.l.ne quid.& Ang.in d.§.quoniam. & Lud.ubi supra. Prædicta intellige, si de damno legitime constet, non per iuramentum derobati tantum,secundum Bar.& Bal.in l.si quando.C.unde ui.l.j. & ibi Bar.ff.quando ex facto tu.& Bald.in d.c.conuenticulas.&.ī.co.uer.xl.& xliij.Item intellige uera qñ damnum fuit illatum uiatori eunti per uiam rectā, non per uiam insolitam,ut per montes, uel syluas: quia sibi imputet quare non iuit per uiam rectā secundum Bart. in d.l.j.§.summa.& J.uer.Villa.uer. v.& sequenti.

† Damnum si populus teneatur emendare uni de populo, ille damnum passus contribuit pro rata ad emendandum.Felin.in capit.accedentes.de præscri. in ultima colum.uersi. sexta conclu. ibi: simile est quod nota.]

Damnum non dari, utilius est, quam emendari datum.l.j.C.quando li.uni.& Gul. de Cuneo in tractatu securita.ij.col.

Damnum illatum ab inimicis locatoris, uel uenditoris, præsumitur uenisse culpa ipsius. dom.Pe.Phi. Cor.in consi.xxij.inc.uidetur.in litera &,in secunda parte.]

Damnū si inferatur ab inimico possessoris,uide Bart. in l.in his.in prin.ff.so.ma. & in l.merces.§.culpæ. ff.loca.& ibi Bart.dicit imputandum possessori, uel colono,ob cuius inimicitiam damnum prouenit.& supra uer.Colonus.uer.xxij.

70 Damnum dari pōt impune in rebus banniti de iure cōi, licet in persona non possit offendi.Bar.in l. ut uim.j.col.ff.de iust.& iure.per gl. de pac.te.ca.j. §.si quis alium.& de mili.uasal.in usi.feu.& per Alexan.in l.j.ff.de requi.re.ubi allegat gl.c.j. hic fi. lex Con.uer.solutionem.& ibi per Bald.contra gl. Quod uerum eis uiuis,non mortuis.Alexan.ibi per l.diuus.de bo.dam. & tenet Salic. in l.qui sepulcra C.de sepul.uio.

Damnum si sit iniuriose, & dolose datum,pōt criminaliter agi.gl.& Bald.in c.iniuria.ij.col.de pac.iur. fir.ubi dicit uerum, etiam si sit datū culpa lata, uel dolo:secus si leuissima, pro qua nō competit accusatio criminalis. Bald.in l.ea que.iij.q.C.de condi. inde. dicit ꝙ potest agi criminaliter pro dāno dato uiolenter clā,per Bal.& gl.sing. in l.fi.de priua.delic.& sic tūc est maleficiū.qđ no.& uide Bar. ī l.respiciendum.in §.delinquūt.ff.de pœnis. & ibi Ale.

Damnum,quod quis sentit sua culpa, sibi debet imputare.l.merces.§.culpæ.ff.loca.l.si fideiussor.ff.mādati.& Bal.in l.falsus.antepen.col.C.de fur.

Damnum passus potest petere per episcopū excōmunicari in certum auctorem damni, quicunque fuerit,uel fur,uel alius malefactor, secundum Spec.ti. de off.om.iu.§.ij.uer.porro.ubi uide.

Damnum per executorem illatū tenet emēdare, qui elegit executorē.Spe.ti.de executor.uer.est autem.

Damnum cum datur de non corpore in non corpus, datur actio legis Aquiliæ.in Spec. de ac.seu peti.§. ij.uer.sed & ubi.

Damnum si est datum per quadrupedē, & agitur pro eo qualiter fiāt interrogationes.ī Spe.de inter.§.j.

Damnum qui certat euitare, potior est eo, qui certat lucrum captare.in Spe.de in integ. restitu.§.ij.uer. sed qualis.in Spe.de prob.§.iij.uer. sed pone.

Damnū passus si nō est dñs, sed possessor rei in qua illatum est,an possit iurare,uigore statuti quod credatur iuramento domini possessionis:uide in Spec. de prob.§.iij.uer.sed pone.

Dānū qualiter probetur.in Spe.de ꝓba.§.iij.ad fi.

80 Damna peti possunt, etiam secundum Canoni-

† stas.in Spe.de fru.& interesse.§.ij. in prin. † Et an, & quando damnum passus possit petere damnum sibi resarciri,uide do.Pe.Phi.Cor. in cōsi.cclxxxij. in litera u,& seq.in iiij.parte.]

Damni æstimatio reficitur obtinenti in causa. in Spe. de fruct. & interesse.§.v. ultra medium, ubi uide omnino.

Damnum datum si sit, quomodo pro eo formetur libellus. in Specu. de lib.concep.§.xiij.uer.sed nunquid.& seq.

Damnum dedisse dicitur, qui occasionem damni dedit.in Specu.de iud.§.iij. ad fi. & in tit. de iniur. & dam.da.§.ij.

† Et per do.Pe.Phi.Cor.in consi.xxxviij.inc. quamuis.in litera &, et seq.in ij.parte. uide omnino do. Barth.Soc.in consi.clvj.inc. pro fundamento confirmatur ista responsio. in ij.parte. ubi plene quomodo, & qualiter limitetur, & intelligatur regula in c.fi.de iniurijs.]

Damni modici causa non receditur a iure. in Spec. de loca.§.vj.uer.ut autem.in fi.

Damnum passus qualiter protestetur syndico.J.Protestatio.uer iiij.

Damnum si det famulus,& dominus soluat, quando repetat.J.Seruitium.uer.antepen.

† Damni dati tempus inspicitur. in Specu. de iniur. §.primo uer. in summa. &.§.ij.uer.quandoque & uer.si autem.

† Adde ꝙ si damnum datum fuerit in frumento existēte in herba,tunc debet cōsiderari quātū uēdi potuisset frumētū tpe damni dati, scđm Iac.de Aret. Cy.& Paulus de Cast. in l.fi.C.ad l. Aquil. Flo.de sanct.Pet.in l.ait lex.& in l. inde Neratius.§.si in-

sans.ff.ad legem Aquil.Ioan.And. in add.ad Spec. tit.de iniur.& damno dato.§.sequitur.uer. sed quo modo æstimabitur. Alber.de Rosa.ij. par. statuto. quæst.lxxviij.

Damnum si sit illatum a turba coadunata, quæ actio competat.in Spe.de rap.uer.uerum.

Damnum si inferatur incendio, ruina, uel naufragio: uide in Spe.eo.ti.uer.cæterum,& in titu. de incen. rui.& nau.ff.

90 Damnum inferre, & lucrum non capere, non est idem.in Spe.de usu.in fi.

Damnum æstimatur aliter, quàm iniuria.in Spe. de in iu.§.j.in fi.

Damnum quandoque datur a non corpore in nõ corpus,& aliter diuersimode: ut plene per Spec.de iniur.& dam.dato.§.ij.

Damnum qualiter æstimetur.in Spe.e.ti. & supra eo. uer.lxxxvij.& xlij.

Damnum dantia animalia an possint capi per damnũ passum.in Spe.ubi.s.&.i.Animalia.uer.xviij.

Damni infecti cautio an appellationem patiatur.in Specu.de offic. omnium iud.§ ij. uer.sed an in eisdem.

Damni infecti cautio ponitur per Spec.tit.de satisda. §.v.uer.item est.& seq.tit.§.j.ff.de dam. infec. per totum.& in Spe.de ope.no.nun.§.ij.

Damni infecti causa,& aliæ causæ desiderantes celeritatem possunt expediri per magistratus municipales,& delegari,secundum do.Alex.in l.iubere.in fi. de iurisd.om.iud.

Damni infecti causa cum agitur, qualiter fiant interrogationes,uide in Spe.de interrog.§.j.

Damni infecti causa qualem libellũ requirat. in Spec. de.pig.§.ij.uer.cæterum.

Damnatus dicitur a damno, quod est punio: & dicitur damnatus qui est sententiatus propriè quidem ad mortem, quæ est damnũ principale: deinde uero ad exilium,quod est mors ciuilis, qui propriè dicitur bannitus, uel proscriptus.Vnde Bart in l.supplicij.ff.de bo. damna. dicit quod damnatus dicitur quis ad mortẽ.Sed proscriptus est, cui seruatur quidem uita, sed ciuitas, uel libertas amittitur,quod intellige propriè.

✱ Damnati ad mortem pœnæ serui efficiuntur & non tantum testamentum cõdere non possunt,postquã damnationis est in ipsos sententia lata sed etiã ab iis antea rite facta testamenta irrita, infirma, nullius ponderis, ac momenti fiunt.§.alio autem modo, instituti. Quibus modi. testam.infirme.l.eius qui.§.j.& ibi Bart.& doctor.ff.de testamen. Fran. Cur.min.in termin.eo.c.num.1.uol.ii. gl. in l.j.§. exigit.ff.de bonor.pos.sec.tab.Deci.in l.furiosum. nu.18.C.qui testam.fac.pos. doc.in l.ij.& præsertim Alexan.nu.2.8.10.& Ias.nu.1.C.e.qu.testam. facer.pos.Corne.consi.cclxxviij. uolum.iiij. Hyp. Mar.consil.cxxxj.num.35.& 45.Illustr.Card. Par. consi.xlvj.nu.10.11.12.uol.iij.Marcus Mant.sing. cxliv.num.1. Aem.Mar.Man.

✱ Damnatus ita, ut quo ad uiuas in carceribus, uel in triremibus sit, conficere non potest testamentum.§.alio autem instit.quibus modi.testam.infirme.l.eiusque.ff.de testamen. doct in l.ij.ff. de publici.iud i.Abb.in rubr. de testamen.l.si in metallũ ff.de hi.qu.pro.no.script.haben.l.j.C.qui ad libertate.peruenir.no.possu.Hyp.Marsi.sing.Dxlv.Ae. Mar.Man.

† Damnatus ad mortem aufugiens peccat,& tenetur redire,& subire supplicium, aut misericordiam petere,secundum Theologos,ut refert Bar.in l.relegari.ff.de pœnis.Ioan And.in c.pastoralis.§.notorium.de re iu.in vj.late per Henr.Bohic.in ca. accedens.l.ij.extra ut lite non contest.Et istud intelligit Henricus de Ganda.in.ix.quolibeto quando aufugit cum uiolentia.Et idem tenet sanctus Tho. qui dicit etiam quod qui potest fugere,tenetur fugere. Tamen Syluester Prieratus in Sum. in prima parte tenet contrarium,dicens quod patienter debet ferre ꝙ fiat ius de suis excessibus.

✱ Damnari in criminalibus ex præsumptionibus nemo,ne si uiolentæ quidem sint, potest,Bal.in l.fin. C.de probation.Ang.in l.ij.ff.de furt.imol.in l. si. ff.de hæred.institue.Matthesil.sing.cxxiij.Alexan. consi.xv.uolum.j.Ias.consil. cxlvij. uolu.iij.Hyp. Marsi.consil.xcvj.nume.11.consil.cxxxij. num.3. uolu.ij.Marian.Socin. consil.cxlviij.nu.36.uol.ij. Ae.Mar.Man.

Dare est dominium transferre.l.ubi autem non apparet.§.fi.& ibi Bart.& doct.ff.de uerb. ob.l.clauibus.de contrahen.empt.l.si a substituto §.j.per Bar.de leg.j.& ibi gl.dicit ꝙ quandoq; ponitur pro tradere. Item pro restituere in libello cõtra finem.j.Libellus in criminalibus.uer.xvij.

Dare, est alienare.in Spe.de loca.§.vj.uersi.viij. Itẽ

Dare quandoque ponitur pro confirmare.in Spec.de fur. uersi.de primo. & infra uersic.qui.& infra.eo. uersi.xvj.

Dare in solutum, est soluere. Baldus in l.fi.C.ad le. Fal.& no.in l.libera.C.de sen. Item est simile emptioni,& uenditioni.in Spec.de emp.& uend.§.vj. uer.sed pone.& infra eo.

Dare,& remittere, idem est. in Specu. de homi. uer. illud.

Dare simul, & confirmare inuicem contradicunt. in Specu.de instr.edi.§.ix.uer.item quod instrumentum continet.s.§.xj.uer.item oppono.

Dare,non est de natura contractus uẽditionis,sed tradere.Bar.in l.exempto.in princ.ff.de actio. emp.& j.eo.uer.antep.

Dare etiam fur tenetur.j.fur.uer.xx.

Dandi obligatio quomodo intelligatur.j.Obligatus. uersic.xij.

Dare pecuniam pro pretio rei, est argumentum emptionis.j.uer.Pretium.uer.vj.

Do, idest, trado,non dono: uide plene per Alexand. in l.cum quid. si certum peta. Quod uerum, nisi quando concernitur utilitas tantum recipientis. Ioan.de Imo. in l.si fundum certo. de uerbo.oblig. & Sali. & Alexand.in l.si donatione.C.de colla. & Alex.

Alexan.in l.si pecuniæ.ix.co.de cond.ob cau. per. §.itaque.Institut.de actio.& Alexã.& in l.a Titio. de uerb.obl.

† Adde quod dare intelligitur, qui remittit.l.generaliter.ff.de calumnia.l.si mulier.ff.de cõdi.ob causam.Bar.in l.Modestinus.ff.de solu.Petrus de Anchar.in capit.quãquam.de usuris.in vj. & in regu. peccatum. de regu.iuris.eo.lib. & in cap.statutum §.assessorem . de rescriptis.eo.lib.Bald. in rub.C. de confess.& in cap.j.in tit.an alius possit alienare feu.& gl.fin.& ibi Bal.in l.fi.C.de iu.dotium.& ibidem Bald.in l.creditori.C.de pact. & in l. si inter C.de sol.& in l.tale pactum.in prin. & in l.contra iuris.ff.de pactis.& in l.illud.C.de sacro san.eccle. & in l.si mulier.post Bart.tit.præalleg.Ioan. And. in addi.Spec.in tit.de don.§.j.uer.sed pone donationes . per Ioan. de Imo. in commento.cap.cum contingat ad fi.de iur Ang.in consi.inci. pro parte negatiua.quod consilium retulit Roma.in d.l.Modestinus.facit.l.si sponsus.§.circa.ff.de dona.inter uir.& uxo.tex.coniuncta.gl.j.& ibi Abb. in j. col. in c.j.ueniens.el.j.de testi.uer.gl.j.

Dare in instrumentis quandoque proprie, quandoq; impropriè ponitur.in Spe.de emp.& uend.§.j.uer. primo autem.

Dare dicitur uere,etiam qui dat per alium, nõ qui facit per alium.Bal.in l.j.iij.col.C.de ser.fugi.

Dari,id est, restitui.Bal.in l.subtracto.C.fur. Item facit substitutionem fideicommissariam.Bal.in l.prȩcibus.xxj.col.C.de impu.& ali.substi.

Dedit,in contractu uenditionis impropriatur , id est, tradidit.Bar.& Flo.in l.si stipulatus.ff.de usur.& in l.ex empto.per Bar.in prin.de actio. emp. & Bart. in l.fi.ff.de condi.ob cau.& supra eo.uer.vij.

† Dedit,& tradidit, præsentia rei traditæ probãt dominij translationem.Raph.Fulg.in cõsi.ij.in me.]

Dare quis non præsumitur, nisi expresse dicat. Bart. in l.Nesennius.ff.de excu.tu.

Dare est beatius,quam accipere.c.cum Marthe.de cele.mis.& Car.in cle.fin.§.pe.de ui. & hone.cle.ubi dicit uerum in paupere dante eleemosinam,nõ aliter,uide ibi.Item dare est uirtuosius , quàm accipere.xlvij.dist. sicut.ca.j.de dona.Card.ubi.ṡ.& per Card.in cle.j.in prin.vj.q.de reg.

† Dans coactus non potest datum auferre datariò.l. ij.& ibi Bal.in § fi.de oper.libert. sed hic pone.J. uerbo Datio.uer.xv.

Datio cohæredis extranei , an & quando tollat suitatem,uide.J.uer.Suitas.uer.x.

Datio cohæredis extranei licet regulariter tollat suitatem non tamen tollit suitatem necessarij hæredis.glo.est sing.secundum Bal.& Imo. in l.qui plures.ff.de uul.& pup.& ibi etiam doct. moder.

Datio cohæredis extranei nõ impedit transmissionẽ. Bal in l.iij.C.de hære.instit. & in l.iij.C.de iu.deli. sed tollit ius accrescendi.Bal.in l.quidam.eo.ti.

Datio in solutũ est,uenditio.l.fi.ff.ex qui.cau. in possess.ea.l.litis.ff.pro empto.Bar. in l.j.§.cum prædiũ ff.de pigno. & in l. si pupillorum.§.si prætor.ff.de reb.eo.& Old.cõsi.ccxlviij.& Spe.& in ti. de emp. & uen.§.vj.uer.sed pone. Quod est uerum nisi detur species pro specie.Bart.& doc.in l. libera.C.de sen.Item nisi in statuto.J.e.uer.x. † Vide late Deciũ cõsi.xviij.co.ij.ubi ponit quid in statuto,&c.& eundem consil.clx.col.j.post mediũ.uer.præterea.

✠ Illustr.Car.Par.cõsi.xj.nu.41.consil.c.nu. 41.uol. j.consi.lxxxj.nu.31.uol.ij. Ae.Mar.Man.

✠ Datio in solutum uẽditioni similis est.l.litis.ff.pro empto.l.eleganter . in princ. & ibi Paul. Castr.ff. de pignora.action.Ioan. Cephal. consil xcviij.nu. 45.uol.j.l.fin.ff.quibus ex caus.in possession.eatur l.si prædium.in extr.C.de euictio. MAntoni.Nat. consi.ccvij.nu.3.uolu.j. Ae.Mar.Man.

Datio in solutum an tollat primam actionem re data euicta,uide in d.l.libera.& ibi Bar.& doc.&.ṡ.uer. Creditor recipiens.uer.xlix. nec ualet pro quantitate incerta.Barto.in d.l.a diuo.§.si pignora. de re iu.& Pau.consil. clxxxv. nec tollitur prima actio, etiam præstita cautione de euictione supra creditor recipiens.uer.lj.

Datio in solutum facta de nomine debitoris dicitur cessio actionum utilium,non directarum,nisi dictũ sit expresse.l.fi.& ibi Bal.C.quando fis.uel pri.

Datio in solutum est solutio.ṡ.uer.Dare.uer.iiij.

Datio in solutum ualet incommutabiliter, & non subiacet pacto legis commissoriæ.l.cum dominum. & ibi Bal.C.de pig.

Datio in solutum in plus debito non ualet,& tota uitiatur.Bar.in l.si non sortem.§.si centum.ff.de condi.inde.& ibi Alexan.& Bal.in l.certi §.quoniam. si cer.pe.& Romanus in l.j.§.pe.de uerb. oblig. & in l.si is,ad quem.de acquir.hær.Quod limita secũdum Bal.in l.ordo.pe.q.C.de exe. rei iud. & tenet Alexand.post Pau.de Ca.& Roma.in d §.pe.& ibi quid de adiudicatione.&.ṡ. Adiudicatio.uersi.xiij. & põt rescindi ex beneficio l.ij.C. de rescin.uend. secundum Oldra. consil.xxxvij. Et quid si sit facta pro minori quantitate,quã debita,uide Bal. in l.ordo.& no.in l.a diuo.§.si pignora.de re iud.Item si res data in solutum a parte plus ualeat, nihil repetit,secus si a iudice.Ale.& Pau.de Ca. in d.§.si centum.& in d.§.si pignora. per utrunq;. † Vide omnino.Rapha.Fulg.in consi.cxcij. in fi.ij.colu. & in consi.cxxxvij.per totum.in consi.lxxij.in ij.col.]

Datio in solutum est alienatio necessaria,& ideo stante statuto quod non alienetur in forensem, non potest dari in solutum forensi.Ioan.de Por.in l.cætera.§.hoc senatus.el.j.de leg.j.contra Alber. de Rosa.in l.j.de fund. dot.& in l.peto.§.prædium. & ibi Rapha.& le.ij.& per Alexã.consi.iij.j.parte. an de ea intelligatur statutum prohibens alienari cõ forte non requisito , quòd non impedit dationem in solutum.& per Albe.in tract.statutorũ, prima parte.q.lxxviij.quæ incipit,supposito statuto.Sed uide omnino in Spe.de emp.& uen.§.nũc dicendum restat.uer sed pone.ubi arguit pro & contra. & ibi Io.An. i addi.dicit fuisse iudicatũ sedm diuersitatẽ uocabulorũ.& J.Statutũ de cõtractib.in prin.

† Istud sequitur Thasse. titu. des fiedz.§.viij. per l. ait prætor.§.permittitur.ff.de mino. in l.j.& ij.C. si aduer.solu.tex.in §.admonendi.Instit. quib.alie. non lic.& ad hoc est tex.in l. quod si forte.§.fin.cũ l. seq.ff.de solutio.

† Datio in solutum propriè,& strictè non dicitur uenditio,& ideo statutum loquens de contractu uenditionis,non habet locum in datione in solutum, ut concludit Spec. in tit. de emp. & uend.§.nunc dicendum est re scindendis uen.uer.sed pone,statutũ est.Sequitur do.Deci.consi.xviij in c. uiso puncto. in ij.col.uers.nec obstat.in j.uol. †

Datio in solutum an habeat effectum ante mensurationem rei datæ in solutum.Bar.in consi.in q.domini Ciole de Camerino,&c.

Datio in solutum non reuocatur per pœnitentiam.l. successores.& ibi Bal.C.de sol.

Datio in solutum nõ requirit primum decretum. Bal. in l.aut nisi debitor.C.de solu.

Dationis in solutum tẽpus attenditur.l.pe.& ibi Bal. C de sol.

Datio in solutum facta creditori non tollit actionem competentem debitori pro damnis præteritis. Bar. in l.eleganter.in fi.prin.ff.de pigno. act.& ibi Ale. qui allegat.l.fi.ff.arbo.fur.cæsarum.

† Cautela no.pro dationibus in solutum,quæ quotidie fiunt.nam quãdo aliquid datur in solutum, cautela est, ut semper apponatur pactum, quòd in quantum contingeret rem insolutum datam euinci, quòd habeatur insolutum datio pro non facta, & actio non intelligatur perempta, sed actio in eo iure permaneat,in quo erat ante dationem in solutum. Ita docet Bart.in l.si quis aliam. in princ. per gloss.ibi.ff.de solu.& per gloss.in l. libera. ubi Angel.C.de senten.Et an reseruans in casu euictionis intelligatur reseruare etiam in casu rei nõ traditæ, uide Baldum.in d.l.libera.in ij.colum.uer.sed nunquid ille. †

Datio in solutum rei pro re fieri potest per iudicem. Bal.in l.j.C.de re permu.

Datio in solutum compræhenditur a statuto de uenditione.j.uerbo Statuta de contractibus. uer.iiij.&. eo.uers.x. † Adde an Statutum prohibens rem cõmunem alienari irrequisito socio, habeat locum in datione in solutum, uide Alexand.primo uol.cõsi. lij.colum.j.ubi dicit quod non habet locum in datione in solutum,quæ fit iudicialiter,& de mandato iudiciali: secus forsitan si esset uoluntaria: p notata per Decium consi.xviij.& consi.clx.

Datio in solutum de bonis minoris sine decreto fieri non põt.l.ueteri.§.fi.& ibi Bar.de prædijs mino.

20 Datio in solutum de rebus pro quantitate debita quando fit,creditor eligit rẽ meliorem.tex. & Bal. in authen.hoc si debitor.C.de sol. Quod uerũ, nisi sit creditor ecclesiæ, qui debet recipere rem medio crẽ.Bart.in aut.hoc ius porrectum.C.de sacrosan. eccle. Sed cũ sit datio partis fundi plus debita quãtitate æstimati, an creditor eligat quã partẽ fundi uelit.Bar.in l.si ex falsis.C.de transactio. &.&.uer. Creditor inuitus.uer.ij.Secus in uenditione pignoris.infra debitor pignus.uer.penul. Item

✠ Datio in solutum si pluris sit, quã debitor debebat, omnino inutilis est.Bar.in l.si non sortem.§. si cẽtum.ff.de condict.indebit.Fran. Curti. minor. consi.clxx.nu.3.uol.ij. Ae.Ma.Man.

Datio curatoris facta maiori tanquam minori ualet si sit facta causa cognita. plene Bal.in l.ij. quãdo pro uo.non est necesse.Ioan.de Por.in l.is,cui bonis.de uerb.ob.&.&.uerbo Curator prodigi.uer.iiij.

Datio curatoris facta non prodigo, ut prodigo an ualeat Ioan.de Por.& doct.post Bar.in d.l.is,cui bonis.de uerb.oblig.

Datio tutoris in testamento imperfecto non ualet. Bart.in l.peto.§.mater.de leg.ij. contra gl. in l.qui a patre.de confir.tuto.uide in l.ij.de confir.tuto.& in l.hac consultissima.§.ex imperfecto.de testa.

Datio in dotem facta sine fraude non potest reuocari per creditores dotantis.l.ij.& ibi Bart.C.de reuo. his, quæ in frau.credi.

Datio tutoris,uel curatoris,in ecclesia fieri põt.Bald. in l.ij.C.de sac.sanct. eccle. Benedi.Capra in cap. decet.de immu.eccl.& dixi in tract. de episcopo.j. lib.ij.parte prin.

Datio iudicis non ualet,si tempore dationis mortuus est is, contra quem datur.j.Rescriptum impugnatur.uer.xxxj.

Datio in solutum an transferat dominium, & possessionem in Spec.de loca.§.vj.uer.lij.& lvij. & Bart. in l.legata.ff.de adi.leg.l.filiusfa.§.diuus.& ibi Angel & Imo. de leg.j.& quod Bar.in l.j.de usuca. & l.ij.ff.de noua.

Datium solui debet per dominum,non p nautam:& ideo datio non soluto, si res cadat in cõmissum periculum est domini.Rapha.Cu. in consi.xxj.per totum.]

† Datium olim soluebatur pro parte, idest dando decimã partem rei.Raph.Cu.in cõsi.v.in fi.prin.]

✠ Datium uel uectigal, quod est soluendum pro animantibus,quæ per ciuitatem transeunt, non est soluendum pro animalibus,quæ aufugerunt,& ingressa sunt ciuitatem,Paul.Castr.in l.fi.§.serui ff.de publican.Hyp.Mars.consi.xcix.nu.6.Roland. a Val. consi.lx.nu.13.uolu.ij. Ae.Ma.Ma.

† Datiarij præsumuntur temerarij & extorquere ultra debitũ.Rapha.Cu.in d.consi.v.circa mediũ.]

† Datio non soluto per nautam, an res cadat in commissum,si omittatur p discordiam põderis. Raph. Cu.in d.consi.v.]

Datum Filio simpliciter, computatur in legitimam.l.cum filio.ad legem Fal. Bart.in l.j.§.si parens.ff.si quis a parente fue. ma. ubi dicit secus in donatione per l. si quando.§.generaliter. de inof.testa. & infra uer. Legitima el.j.uer.ij.xlj. & pe.Sed illud uerum intra decẽ annos: quia post præsumitur donatio ex cursu decennij cum coniunctione sanguinis.l.Procula.ff.de proba.Barto. post gloss.in l.libertis,quos.ff.de ali.lega.& infra Donatio præsumitur.uer.ij.

Datum

Datum filio cã conditionis implendæ, cõputatur sibi in Trebellianicam.l.filium,quem,& ibi doc.& Bartol.C fa.erc.

Datum ob causam impossibilem repetitur.l.si militẽ. & ibi Bar.C.de cond.ob causam.

Datum filio contemplatione patris, dicitur profectitium.gl.& Bal.in l.cum oportet.in prin.j. colu. de bo.quæ lib.

Datum filio contemplatione patris tunc dicitur, quãdo patris,non filii,merita præcesserint, & filius est in potestate, nec aliter fuisset ei daturus, nisi patris respectu,& ad utilitatem patris.Bal.in l. cum oportet.ij.col.de bo.quæ lib. & in l. cum aliquis. C. de iure deli.& ĩ.uer.Contemplatione.uersi.unico. In dubio uero dicitur fieri contemplatione eius cui datur.Bal.in l.iij.C.qui. ad lib. procla. non licet. per Bar.in l.sed si plures.§.in arrogato.ff.de uul. & pupil. † An & quando præsumatur datum contemplatione patris, uide Fran. Are. in l.sed si plures §. in arrogato.in j.col.in iiij.no.quæ lex legitur sub.l.si pater.eo.lib.]

Datum emancipato in præmium emancipationis nõ dicitur ob cãm datum.Bal.in l.ut liberis. de colla.

Data filio in ptãte an uideantur donata, & an conferantur fratrib.& quid de datis emãcipato. Bald. in aut.ex testamento.C. de colla.ubi plene. & ibi uide quid de datis ei in peculium, uel simpliciter.

Datum pro coitu cum uxore alterius, uel pro amicitia componenda,an possit repeti:uide in Spec.de litis contest. §.ij.uer.patet.

Datum ob causam, causa non secuta an possit repeti. in tit. ff.& C.de cond.ob causam.

Datum ecclesiæ ob causam de futuro, scilicet ut aliquid faciat,non potest repeti ecclesia non faciente sed contra eam debet agi ut faciat.c.uerum.de condi.appo.uer.Alex.post doc.in l.si pecuniam.pe.co. de cond.ob cau.& in l.si.eo.ti.

Datum simpliciter an uideatur donatum, uel appositum.gl.Bar.doc.& Alex.in l. cum quid.si cer. peta.

Datum ob indulgentiam consequendam nõ potest repeti,si dans eam non consequatur,quia non sint cõcesse indulgentiæ.Car.in cle.ij.§.j.vj.q.de pœnitẽ. & remis.sed prodest ut simplex eleemosina, ut ibi.

Datum ob causam falso adiectam non potest repeti. Alex.post gl.in l.j.ff.de cond.ob causam.

Datum ob plures causas non repetitur, altera non secuta.l.dedi.& ibi Alexan.in prin. de cond.ob causam.

Datum propter absolutionem potest repeti, si nõ est excommunicatus, prout credit. infra Excommunicatus absoluitur.

Datiua minuitur, si fundus est factus deterior. Bar.in l.forma.§. j. ff. de censib. Item & propter casma contingens in fundo.gl.in l. omne territorium.C.de agri.& censi.lib.xj. & ĩ. uerbo,Collecta.el.j.& uer.xi.xxviij.

Datiua pro possessionibus, uel rebus alibi sitis an solui debeat in loco originis. Bar. in l.j.iii.,'co. C. de mul.& in quo loco.lib.xj.

Datiua pro reb. dotalibus an absoluatur per maritũ, uel uxorem.Bar.in l.j.C.de mul.& in quo loco.

Datiuarum materiam uide.ĩ.uer. Collecta.

Datiuus casus æquipollet ablatiuo. Bal.in l.j.ul.co.C.de fur.

Dauid rex uixit annns septuaginta,regnauit in Ebrõ annos septem, & menses sex super tribu. Iuda:sed annos uiginti tres in Ierusalem, secundum Iosephum : sepultus fuit cum tripudiis per filium Salomonem, & in eius sepulchro aperto per Hircanum pontificem post annos mille trecentos inuenta sunt tria milia talentorum, quorum pars data fuit Antiocho regi,qui Ierosolymam obsedit,ut urbis saluti consuleret, secundum Iosephum.

† Dauit regum piissimus dicitur,in §.j. in princip.de conse. dist. j. Et pro plebe morti se obtulit. cap. illud de peni.di.iij. & in §.item peccato.uer. item Dauid.j. quæst. iiij. Adde quòd Vespasianus multum detulit regali prosapiæ dauid: nam refert Eusebius tertio ecclesiasticæ hystoriæ libro,in cap.x. quod incipit, per idem tempus quòd Vespasianus post excidia Ierosolymorum,omnes, qui ex familia Dauid supererant apud Iudeos, uelut regalis prosapiæ uiros, iussit inquiri : unde etiam pro hac causa grauissima Iudæis persecutio exorta est a Tito filio Vespasiani. ✠

Dauid ter unctus.Car.in cle.j.ix.q.de priuil.

Dauid planxit mortem filii tribus diebus, & tribus noctibus mortem scilicet Absalomi, licet sibi esset inimicus.Cy.in l.propter insidias.C. qui accu.non pos.

De & Cum qualiter differant.

Bal.in l.j.in fi.C.de ma.uin.

De,pro a,in l.si certo.§.si de me.commoda.

† Adde quòd dictio De, & dictio Ex, proprie denotant causam propinquam,& immediatam. Dictio uero Ob,denotat causam remotam. Bar.ol. in l. j. §.ex incendio.ff.de incen.rui.& nau.Ioan. And. & alii. in cap.auditis. de procurat. & ibi Abb. & in c. qualiter. de elect.in uersicu.ultim. not. & in capit. inter dilectos.in iij.colum.de fide instrum. per do. Anto.in cap. primo de cle. pug. in duel. per Ioan. de Ana.in cap.de cætero.de homi. Pet.de Anchar. in c.j.eo.tit.& ff.de iust.& iu.in c.si propter tua debita.de rescri.in vj.Bal.in l.de pecorib.C.ad legem Aquil.& in l.cum oportet.C.de bo.quæ lib.& in l. ex hoc iure.in l.iij.C.de act. empt. & uen. & in l. si de interpretatione.ff.de leg.& in l.j.ff.de coniung. cum eman.lib.& in l.j.C.sine censu.uel reliq. & in l.si unus.ff.de bo.author. iud. pos. Barb. in rub. de const.& in rub. de consue.in xii. colu. & in rub. de proba. Improprie denotant quandoque causam remotam:& exponuntur pro ob,& propter.Ol.con. xlix.& Sal.in d.l.pecorib.& Ab.in c.si. de re pmu.

De iuncta materia denotat causam materialem, sed iuncta loco denotat causam naturalem.Bal. in l. ex arrali.C.de act.em.& doc.i l.a caligato.C.de nup.

Item

Item dicit separationem.l.ratio §.fi.& ibi Alex.de act.emp.& Ioan.de Imo. plene in l. ex duobus. in prin.de uerb.ob.post Cy.& Bal.in l. j. si quis cau. &Bal.in d. l.a caligato.doc.in c.frequens.de resti. spo. in vj. item significat causam proximam & immediatam.Bar.in l.j.§.emancipatus.ff. de cõiung. cum eman.lib.ubi etiam dicit quod Propter, significat causam remotam.& Bar.in l.j.§.si plures. iij. co.ff.de exercito.quòd De, significat causam proximam & immediatam,& Bal.in l.pe. C.ad legem Aquil.Aliquando significat materiam. Bal.in l.pe. in fi.C.de cõd.inser.Vide Archi.xiij.q.j.c.j. xxxv. di. c. j. l.j. in prin.ff.depo.Old.in consi. xlix.Item auget,in Spe.de renun. §. j. Vide Bar.in l.non dubiũ.C.de legi.&Alex.in l.j.§.ex incẽdio.de incẽd. ru.nau.Bal.in l.ex hoc.de iusti.& iure.Pe.de Anch. in c.si propter.de rescrip.in vj.

Debet dicit necessitatem.l. prætor. in prin.ff.de eden.l.j.§.j.ff.quod quisque iu.Bart. in l. iij.C.de pigno.in rep.& Ang.& Pe.de Su.in l.j.C. quomo.& quan.iudex.in l.Mela.de ali.leg.iBal. in c.j.in fi.apud quem,uel quos controuer.in usi.feu. gl.& doc.in c.proposuit. de app. Quod est uerum de propria significatione.gl. est in cle.attendentes de statu.regu. Item nisi quando quis habuit consilium sapientis,quo casu cum dicitur, consilio debe te credi,non cogitur credere.Bar.in l.bonorum.ff. de bono.posse. Item quandoque secundum subiectam materiam,non dicit necessitatem:& tunc stat impropriè,quando dicit honestatem.glo.est. xxv. q.j.c.j.secundum Phi.in d.c.proposuit.de ap. Item quandoque sapit honestatem.gl. sing. & Card. in d.cle.attendentes.

Debet ponitur quandoque pro potest,no.in l.obseruare.& ibi Bar. in prin.ff. de offic. proconsu. & leg.l.Plautius.de procu.l.sepe.de offi.præsi.Bar.in l.iij.C.de pigno.in repe.Item relatum ad creditorem non importat necessitatem.Bald.in c.ij.apud quem,uel quos controuer.in feu.& Alex.de Im.in d.l.sæpe.

† Adde Sal.idem tenentem in l.creditores.C. de pigno.ubi plene per eum.

Debet uerbum importat necessitatem,glo. est in cle. attendentes in uerbo,debeant.de sta.mon. uoluit. Bar.in l.creditores.C.de pigno. Abb.in c.j. de despon.impu.& in c.intelleximus.de iud.gl. & Ioan. de Ana.& ibi Abb.in c.si uir sciens.de adul.gl.in c. xxv.q.j.uide Dom.de sancto Gemi. in c.non solũ. in ij.de appel.lib.vj.& in c.appellatio.in iij.co.eo. tit.& li.gl.& Ab.in c.proposui.de app.& idem Ab. in c.fi.de his,quæ fi.a præla.sine consen.cap. & idẽ Ab.in c.j.de dolo & contu.in iij.col. tamen impropriatur secundum subiectam materiam:ut per Ab. in d.c.j.de despon.impu.& in d.c.j.xxv.q. j. & glo. in d.c.si uir. sciẽs & Abb.in c.cum locum.de spon. Debet,& potest,simul iuncta, important necessitatem.c.j.ut ecclesia.benefi.cle.j.cum gl.de statu monа.Alex.consi.ccxxij.in fi.ij. parte.

Debere intelligitur,scilicet cum effectu exactionis l.debitor.de uer.sig.Alexan.in l.eum,qui.§.si mulier.de iureiu.

Debere non potest dici mortuus, sed debuisse. infra, uer.Mors.uer.lxvij.

Debilitatio Membri dicitur,quando eius officium aliqualiter impeditur : secũdum Bar.in l.ij.in fi.ff.de pub.iud.per l. item Offilius.& ibi tenet Ang.ff.de ædil.edic.& per Bald. in l.iij.in fin.C.de ser.fug.Bar.in l.j.§. is autem. ff. ne quid in lo. pub.dicit debilitatem probari eo ꝙ usus membri deterioratus est habito respectu ad tẽpus, quo magis clare habuit exercitium.quod no.debilitare non dicitur,nisi in totum debilitet . secundum Bal.& Flo.in l.binas.de ser.urba.prædi.

† Adde quòd debilitas Græce ἀσθένεια unde debilis parum habilis.

Debilitatio membri an sit pœna capitalis.per Bart.in l.ij.in fi.ff.de pub.iud.

Debilitatio digiti punitur pœna statuti loquentis de debilitatione membri.Bal.in c.j.de no.for. fide. in usi.feudo.& in aut.sed nouo iure.C. de seruis fugiti.& ĩ.uer.Membrum.uersi.ij.Sed Ang.in d.l. item Offilius dicit contra , nisi de mente statuti posset aliud coniecturari: ut quod abscindenti membrum abscindatur simile : quia digitus debet abscindi secus uero in debilitante membrum . Item statutum quòd furi amputetur membrum , non intelligitur de digito.Bald.ubi.s.Sed de manu.ĩ.uer.Membrũ. uer.ij.& uer.Manus.uer.j.

Debilitans membrum alicuius punitur pœna statuti de obtruncante.Flo.in l.binas.ff.de ser.urb. prædi. Item dicit ꝙ cecans,licet oculum non extrahat,punitur pœna statuti de extrahente oculum.

Debitor proprie dicitur is, a quo inuito debitũ potest peti , non autẽ cui competit exceptio non numeratæ pecuniæ,uel simi.l. si ex cautione.& ibi gl.& doc.C.de non num.pec.l.fideicõmissa.§.si rem.de leg.iij.& Io.de Por.in l. si stipulatus fuerim.§.cum stipulamur.ff.de uer. obl. & ĩ.e. uersi.cxlv.

Debitoris appellatione continetur etiam fideiussor. Alb.Bar.& Alex.& doc.in l.j.ff.si cer.pe.Angel.& doc.in l.Blanditus.C.de fideicom.in l.si res aliena. ad Treb.& in l.Stichum.§.quòd uulgo.ff.de sol.in l.v.§.si sortem. de uerbo.oblig. in l.Romanus. de tut.& cur.dat ab.his.& Bartho. Cep. in l.creditores.x.q.ff.de uerbo.signi.

Debitoris appellatione uenit etiam debitor ex delicto.doct.in l.j.si cer.pet.& Barth. Cep in d.l.creditores.v.q.de uerb.sign. Bar.consi.statutum ciuitatis Tuderti,&c.moratoria pro debitis, intelligitur etiam pro pœnis.Ang.in l.sed ex parte.§. j. ff. quod cum eo.sed Bar.in consi.statuto cauetur. ꝙ si quis fuerit citatus, dicit citatum ad se excusandum a delicto posse retineri pro alio delicto,licet statutum uetet retineri pro debito.Vide Alex.in l.j.ff.si cer.pet.& in l.fi.ff.ad Turpil. ubi dicit dictã moratoriam non extendi ad debita ex causa delicti.

Debitoris appellatione non uenit debitor ex actione reali.

reali.Bal.& Ang.Are.Insti.de act.§. j. Barth. Cep. in d.l.creditores.j.opp.de uer.sig.& per Alex.in d. l.j.si cer.pe.Quod est uerum,etiam in fauorabilib. ut quia sit legata liberatio omnibus debitoribus nō intelligitur de possessore rei.Bal. in l.cum necessitatem.C.de fideicom.& probatur singu.in d.l. Aurelius.§.Mæuia.de lib.leg.& Bar.in l.dominium . C. quod cum eo.dicit quòd largo modo dicitur debitor,non proprie possessor rerum.& infra. uerb. Generalis.uer.xiiij.& xliiij. & uer. Legatum debitori. uer.pen.

Debitoris appellatione in statuto odioso non uenit is qui mala fide præscripsit actionem creditori.Paul. de Castr.l.in hoc autem.in prin.ff.de ser.urb. præ. nec debitor in parua quantitate ad effectum statuti quòd capiatur propria authoritate.Bald.in aut. sed iam necesse.C.de do.ante nup. Ludo.Pon. in l.j. si cer.pet.Bartho. Cepo.in l.creditores. de uerbo.significatione.

Debitoris appellatione comprehenditur hæres eius: uide per Bar.Ang.& doc.in l.postulante. in prin.ff. ad Treb.& ī.uerb.Hæres debitoris.uer.vij. & viij. Sed Bar.aliter loquitur in l.si decesserit.ff. qui satis. cog.Vide Bar.in l.per diuersas.x.q.C.man.& doc.

† & Imo.in l.si quis legauerit.de leg.j. † Per Franc. Are.in l.qui Romæ.§.Augerius.de uer.ob.in fin.& uide do.Bartho.So.in consi.ccxciij. in ca. præsens. uer.comprobatur etiam per tex.circa prin.secunda parte.]

✠ Debitor debitoris mei,meus esse debitor non uidetur.l.nā aduersus.C.si cer.pet.Roland.a Val.con.j. nu.5.uol.ij. Ae.Mar.Man.

Debitor non dicitur qui debet aliquid causa conditionis implendæ,si statutum loquitur de debitore. Bar.in l.stabularios.in prin.ff.de stabu. Item debitor in diem,uel sub conditione,dicitur proprie debitor. ī. uerb. Creditor.§.j. uer. v. sed melius per Bar.& doc.in l.j.ff.si cer.pe.& in l.creditores . per Barth.Cep. de uer.sig.& in l.debitor.e. ti.

Debitor conuentus qualiter reprobat instrumentum, ex quo conuentus est.Bar.in l.singularia. uersi. sumus expediti.ff.si cer.pe.

Debitor in subsidium potest prius executi,si non opponat,& maxime si constet principalem non esse soluendo.l.fi.§.j.& ibi Bar.ff.si cer.pe.

Debitor , qui non potest præcise compelli ad tradendum,habet facultatem tradendi interesse , licet sit conuentus ad rem,uel ad factum,pro quo successit obligatio ad interesse.Barth.Vero.in l.j.iij. col.ff. de act.emp.

Debitor non potest testari de re propria in præiudiciū creditoris : & sic de iure creditoris circa rē suā. l.j.& ibi Bal.in fi.C.debit.uen. pig. impe. non po. Bal.in l.prædii.C. de fideicom.

Debitores in solidum obligati duobus modis liberantur a toto,scilicet per electionem unius ipsorum factam a creditore : item per diuisionem inter singulos , nec uno non soluente ratam suam alii possunt conueniri.Bar.in l.fi.§.j.ff.si cer.petat.& in l.inter eos.ff.de fideicom.tex. gl. & doc.in l.si creditores. C.de pactis.

Debitor per iracundiam lacerans instrumentum debiti,quo obligatus est,punitur extra ordinem arbitrio iudicis.Io.An.in c. accipimus.in Nouel. de fide instrum.& Bald.in l.j.C.eod.tit. ubi etiam dicit quòd de debito tunc probatur contra eum iuramēto creditoris.

Debitor an debeat credere procuratori, uel negotiorum gestori creditoris interpellanti ipsum a solutione.gl.do.& Io.de Por.in l.si seruum.§.nunc uideamus.de uer.ob.

Debitor in mora an constituatur per interpellationē negotiorum gestoris,uel procuratoris,uel per litis contestationem factam ab eis.doc. & Io.de Por.in d.l.si seruum.§.nunc uideamus.de uer.ob.

Debitor promittens rem,cuius non est dominus,debet præstare æstimationem , etiam si uelit cauere de actione.gl.fin.& doc.in l.in hac. ff. de triti.

Debitor tradens rem deterioratam an conueniatur actione de dolo,uel ueteri actione contractus.gl. & doc.in l.eleganter.§.non solum.ff.de dolo.

Debitor obligatus dare in fideiussorem certum hominem,tenetur creditori ad interesse,si ille homo nolit fideiubere.l.qui autem.§.sed & si quis.ff.de consti.pecu.

Debitor obligatus ad plures terminos in diuersis summis,non incidit in pœnam , si non soluat in primis terminis,dummodo soluat in ultimo termino:quia de primis potest purgare moram.l.si necessarias.§. si annua.cum gl.ff.de pign.actio.

20 Debitor non cogitur recipere mutuo pecuniam sibi promissam gratis.l.Titius decem.& ibi Barto. ff. quæ res pign.ob.pos.Secus si fuerit sibi ꝓmissa sub usuris,& postea ipse nolit eam recipere : quia tunc cogitur,secundum Bar.ibi per no.in l.qui Romę.in prin.de uer.ob.

Debitor in mora non constituitur per uerba creditoris dicentis se indigere pecunia,quam sibi debet debitor:quia non dicitur tunc interpellari ad soluendum,per dicta uerba.Bar.in l.si quis mihi bona . §. sed quid si.ff.de acq.hær. Item.

Debitor sponte satisdans uidetur debitum agnoscere secus si coactus.l.j.& ibi Bal.C.ut in pos.leg.

Debitor,cuius bona sunt obligata creditori,debet dare creditori instrumentum contra debitorem suū Bart.in l.Aristo.in prin.ff.de iur.deli.per l. fi.ff.de bo.auth.iud. pos.

Debitor absens de ꝓximo rediturus debet expectari, alias dabitur curator bonis , & agetur contra eum ordinarie ad diffinitiuam,& ad uenditionem, secūdum Bar.& Bal.in l.ignorante.C.de testa. milit. & ī.uer.Curator datur bonis.uer.xxiiij.

Debitor interpellatus ad domum,uel absens, uidetur liberari a mora, si præsens de nouo non interpellatur a creditore. l. mora. ff. de usur. secundum. lec. Raph.& Io.de Por.in l.semel.ff.sol.ma.

Debitor olim,præsumitur de præsenti debitor. Bart. in l.si minorē.ad fi.C.de resti.in integ.per gl. fina. in l.

in l.certum.ff.de confes.

Debitor statim sine nouo processu cogitur satisfacere fideiussori, qui soluit pro eo.l.cum eorum. C. de sen.no.in l.si uendente.C.ubi cau.fis.& infra, uerbo fideiussor agit.uer.xiiij.& uerbo Fideiussor. repeti.uer.iij.

Debitor est seruus,& cliens creditoris.gl.in l.fideicõmissa.§.si rem.de leg.iij.& in l.iij.C.de noua.Io.de Por.in l.alia.§.eleganter sol. ma.

† Debitoris nomen non est ipsius debitoris, sed creditoris,& residet in personam creditoris . do. Bartho.Soci.in consi.clxxj.inci.diu profecto.uer.quinta ratio. circa medium. & in consi. clxxx. incipien. diligenter.uer.secunda regula.cum uersi.seq. in ij. parte.]

Debitor conuentus ad certam summam actione uniuersali , sit cautus ut petat declarari a creditore an agat pro resto,uel pro parte.Bal. Rapha. & doc. l. age cum Geminiano.C.de transac.

30 Debitor dans in fideiussorem hominem de proximo recessurum,non liberatur.Bal.Ang. & Imo. in l.si cum dotem.§. si mulier.sol.mat. Quod uerum est,secundum Io.de Im.ibi,nisi debitor fuerit creditor dicti fideiussoris.quod nota.

Debitor cogi potest ad contestandum litem.l.j.& anthen.offeratur.C.de lit.contest.aut. qui semel. C. quom.& quan.iudex.

Debitor an agere possit contra creditorem , ut intra tempus ei statuendum petat.l.diffamari.C.de ingenu.& manumis.

Debitor tenetur etiam de fructibus marcescentib. ex negligentia sua.Io.de Por.in l.si seruum.§.j.in fin. ff.de uerb.ob.

Debitor ante moram creditoris tenetur de casu fortuito:sed post moram tenetur de culpa, etiam si ipse per prius fuerit in mora.Bar. in l. qui decem. de sol.Io.de Por.in l.si seruum.§.sequitur. de uerbor. oblig.

Debitor , qui de testibus non recordatur , non potest petere actorem compelli ad edendum sibi instrumentum, ut in eo uideat nomina testium. Bal. in l. fi.C.de eden.

Debitor habens moratoriam a lege , uel ab homine, tenetur satisdare.l.uniuersa.C.de pre.Impe.offe.& plene per Bal.& Io.de Por.l.in l.ij.ff.so.ma.

Debitor ex contractu stricti iuris an , & quando debeat satisdare gl.& doc.in l.si pecuniam.ff. de cõd. ob causam.Io.de Por.in l.ij.v.col.ff.sol.ma.

Debitor non potest referre quæstionem dominii creditori agenti ad mutuum . l. non unde. C. si cert. petat.

Debitor an cogatur facere instrumentum debiti creditori.Bar.& Io.de Por.in l.ij.§.j.in fi.ff.so.ma. & in l.si finita.§.eleganter.de dam.infec.glo.in l.si chirographis.de adm.tuto.in l.plures. de fide instr. in l.si pupillus.de noua.in l.sicut.de lib.cau.gl. in c.significauit.de testi.Bar.in l.iiij.§.nunc de effectu.de lib.lega.Ang.in l.omnibus.de iudi. & Bald. in d. l. plures.ꝙ sic.& in Spe.de instr.edi.§.postquam.uer. sed quid si solui.& Alex.in l.qui tabulas. ff. de fur. & in l.fullo.§.qui tabulas eo. tit.

Debitor iurans non opponere exceptionem potest excipere de termino sibi indulto a principe. Cy. in l.fi.si cont.ius.& Pau.de Ca.in l. fin.qui satisd.cogant.

Debitorem esse,est onus grauẽ.cle.ij. & ibi. Card.de magi.

40 Debitor confitens habuisse pecunias a bancho,talis uidetur confiteri habuisse a factore banchi. An. & Alex.post glo.in l.lecta.si cer pe.

Debitor an teneatur cedere actionem legis Aquiliæ creditori contra occisorem animalis debiti . Ioan. de Por.in l si Stichus.in fi.ff.de uer. ob. & ibi Bart.

Debitor timens de periurio potest recusare iuramentum l.alias.& ibi Bar.ff.de iureiu.& Mar. in l.manifeste eo.tit.

Debitor scribens creditori schedulam, & promittens se soluturum ei , an uideatur liberare fideiussorem, Pau.de Ca.consi.cccx.

Debitor negans apocham scriptam , uel subscriptam propria manu,an puniatur pœna. auth. contra qui propriam.C.de non nu.pec.Pau. de Cast. in consi. cccxxviij.

Debitor, cui non subuenitur in conseruatione famæ, licet subueniatur in sorte recuperanda a procuratore,qui non facit dominum ratificare solutionem non cogitur iurare.l.alias.in gl.mag. post medium ff.de iureiu.

Debitor iurare non potest , si in termino sibi dato ad iurandum actor probet contrarium.Bar.in l.admonendi.ff.de iureiu.

Debitor fideiussorem non inueniens liberatur præstãdo iuratoriam cautionem glo.in l.iij.§. sicubi. ff. si cui plus,quam per legem Fal. no. in l. in omnibus. ff.de iud.& ibi doc.in l.si uero.ff.qui satisda.cog.& Fran.de Alber.in cõsi.an captus pro suspecto, &c. & supra,uerbo Cautio iuratoria.uer.viij. & ibi per discursum.

50 Debitor non cogitur seruire creditori propter debitum.l.ob ęs.& ibi Bal.& doc.cum aut.imo.ibi posita.C.de act. & ob.

Debitor iniuriatus per creditorem liberatur.l. si pœnæ.in prin.& ibi doc.de cond. inde. Quod est uerũ ciuiliter tantum ut ibi,& supra,uer.Creditor propria authoritate.uer.ix.

✤ Debitor coram iudice conuentus non liberatur , quia inter Principem suum,& eum, cui creditor est subiectus,bellum est exortum. Aym. Crau. co. vj. nu.87.97.uol.j.Ae.Mar.Man.

Debitor conuentus coram iudice incompetenti liberatur ciuiliter tantum.glo.in d.l.si pœnæ,in princ. ff.de con.inde.& in l.in criminali.C. de iur.fd.om. iud.

† Debitorem quem declarare,uel ipsum condemnare, a pari procedunt. dom. Bartho. Soci. in consil. cxxxiij.in c.uisa.uer.postremo.circa medium.in j. parte.]

Debitor conuentus in plus,uel ante tempus , qualiter sit

sit absoluendus. Inst. de act. §. tẽporales, Io. de Por. in l. cum, qui. §. qui ita. de uer. ob.

Debitor pro quo mulier intercessura est, & se principaliter obligatura, non liberatur per acceptilationẽ. Bal. in l. j. C. ad Velle. per l. quamuis. ff. eod. tit.

Debitor non liberatur per acceptilationem creditoris factam mulieri, quæ fideiussit pro eo. Bald. in l. Senatus. C. ad Velleia. per l. quamuis. §. Marcellus. ff. eod. tit.

Debitor alicuius ex promissione non cogitur inuitus recipere a creditore id, quòd promisit creditor ei soluere. no. in l. Titius. & ibi An. ff. quæ res pig. ob. pos. Vide in l. si pecuniam. si cer. pet. nisi creditoris intersit. l. qui Romæ. in prin. de uer. ob. secundum Ang. in d. l. Titius.

Debitor debet de honestate interpellari extra iudicium ante, quam trahatur ad iudicium. l. quidam Iberus. ff. de ser. urba. præd. & ibi Pau. de Cast. & l. debitores. C. de pig. Quod uerum est, nisi quando esset cogendus per denuntiationem Euangelicam: quo casu etiam de iuris rigore debet prius auisari de necessitate. no. in c. nouit. de iud. Pau. de Cast. in d. l. quidam Iberus. & Bal. in d. l. debitores. Vnde debitor non interpellatus prius extra iudicium, nõ debet condemnari in expensis, secundum Paul. de Cast. in d. l. quidam Iberus. & Gul. de Cuneo in l. edita. C. de eden. Ang. in d. l. debitores. Ludo. Pon. in sing. uer. creditor. uersi. de honestate. ubi dicit in dubio præsumi interpellatum extra iudicium. & tenet Ang. in l. iij. C. de obsequi. & Spe. de renun. §. j. & Ang. Are. Inst. de act. §. sic itaque. Item.

Debitor non tenetur reficere creditori sumptus instrumenti recollecti a notario, nisi fuerit in mora. Bal. in l. eos. §. super. C. de usur.

Debitor interpellatus ad soluendum si respondet se pro tunc non habere pecuniam, sed uelle inuenire uidetur confiteri debitum. Pau. de Cast. consi. ccc. arg. no. in l. & hoc modo. de leg. ij.

60 Debitor allegans pactum de non petendo, uidetur fateri debitum, nisi probet pactum. Flo. in §. si calicem. ad legem Aquil. & habetur in l. & si quidem. C. de excep. in l. non utique. eo. tit. & in l. j. C. de proba.

Debitor negans debet conueniri de iure, non exigi per uim. l. negantes. C. de act. & obl.

Debitor debet conueniri de iure, non uenditor, qui prætium recepit a debitore emente. l. eum. & ibi Bar. C. de act. & obl.

Debitor inuito creditore non potest obligationẽ suã in alium transferre, & facere alium pro se obligare. l. inter debitorem. iuncta. l. pacto successoris. ff. de pac. secundum Pau. de Ca. ibi. † Debitor an possit in præiudicium creditoris confiteri se prius cũ alio contraxisse: uide Fran. Are. in con. lxxxvj.]

Debitor passus missionem ex decreto iudicis debet probare de falsitate debiti, si uelit reuocare missionem. Pau. de Cast. in l. iuste possidet. ff. de acquir. poss.

Debitor condemnatus in actione personali, & executionẽ passus in bonis, non auditur recuperare uolens bona accepta ex causa iudicati, nisi soluat debitum principali. Bar. post gl. in l. properandum. §. sinautem reus. C. de iud. per l. si pecuniam. in fin. ff. ut in pos. lega.

Debitor acquisitus per negotiorum gestorem potest liberari a domino, etiam ante cessionem actionis sibi factam per negotiorum gestorem, licet nõposset dominus agere contra eum ante cessionẽ. Paul. de Ca. sing. in consi. lxxix. pen. col. ubi dicit Bar. sic consuluisse.

Debitor non constituitur pater qui scribit filio se debere ei. Bar. in l. ij. §. fi. ff. de pec. leg.

Debitor cui est relicta liberatio, interim est obligatus naturaliter tantum. gl. & Bar. in l. si non sortem. §. adeo. ff. de cond. ind. eo. uer. 100.

Debitor trahi potest ad diuersa iudicia. etiam pro eodẽ debito, nisi excipiat l. is, a quo. & ibi doc. & Pet. de Su. ff. de rei uen. & In. in c. cum M. ferrarien. de constit.

70 Debitor meus promittens alteri de mãdato meo, censetur a me liberatus, nec mihi amplius est obligatus. Bal. in l. 6. C. de const. pec. per l. si debitor. ff. de solutio.

Debitor per acceptilationẽ liberatus a creditore prius confesso habuisse, & recepisse, præsumitur liberatus in fraudem aliorum creditorum. Bar. in l. j. ff. de his, qui in frau. cred.

Debitor inuitus cogitur se obligare creditori creditoris sui, uolente creditore suo. l. ij. in prin. ff. so. ma. Pau. de Cast. in l. si pater. C. de colla. Sed ibi Bal. dicit contrarium. Vide Bal. in l. si plures. C. de fid. instru. & no. in l. idemque. §. si cui. ff. mandati.

Debitor obligatus sub pœna extrahere fideiussorem suum de obligatione certo tempore, liberatur cauendo ei de indemnitate, & de defendendo eum aduersus creditorem nolentem liberare fideiussorem. do. & Bal. & Pau. de Ca. in l. si pater. C. de col. Facit quod no. Bal. & Io. de Imo. in l. usufructu. so. ma. Bal. ubi. s. dicit sufficere debitori offerre pignora fideiussori pro indemnitate.

Debitor interpellatus ab alio quã creditore sine mandato creditoris, & sine cautiõe de rato, siue in iudicio, siue extra, nõ constituitur in mora. Bar. in l. si ex legati causa. de uer. ob. in l. quod te. si cer. pet. & Io. de Prato. in l. qui absente. pen. colum. de procurat.

Debitor interpellatus extra iudicium per quæ uerba constituatur in mora. in l. eo modo. & l. hoc modo. de legat. j. Bart. & doc. in l. si ex legati causa. de uer. ob. Bar. & Ang. in l. si quis mihi bona. §. sed quid si. ff. de acq. hær. & in l. non solum. §. morte. de op. noui nunt. Io. de Prato. in l. qui absente. iiij. colu. ff. de proc.

Debitor non est citandus quando creditor propria authoritate capit tenutam, cum potest forte uigore pacti. arg. §. multis. Inst. de liber. secũdum Ray. de For. in l. seruuus bonorum. in glo. mag. ff. de bo. poss.

Debi-

missi non tenentur cauere fideicommissario conditionali, sed hæres debet cauere de præstando fideicommisso. tex. & Bal. in l. cum Archimedoram. C. ut in pos. leg.

Debitor tenetur restituere usuras creditori, qui accipit pecuniam sibi debitam de usuris. s. Creditor. el. j. uer. xxvj. & j. uerbo Vsuræ. uer. cxxiij.

Debitor offerens usuras creditori, qui dicit, Habeo pro receptis, sed dono tibi eas: non potest eas repetere, cum re uera sunt sibi restitutę, non donatæ. Bald. in l. fi. C. de usur. & j. Vsura. uer. xvij.

Debitori fugienti cum re an licitum sit rem auferre. Bal. in c. j. §. j. de pa. iur. fir.

Debitor recessurus cogitur satisdare. l. pe. C. de ope. lib. & Bal. in c. j. §. j. de pa. iur. fir.

110 Debitor in quinque conuentus in decem, negās, & iurans non est periurus. Bar. in l. si quis in totū. in prin. ff. de excep. rei iud. & in l. pupillus. §. uerbum. de uer. sig. sed Bal. in addi. Spe. de posi. uersic. qui negat. dicit quòd.

Debitor negans se debere decem potest interrogari, si debet minorem summam: quia negans maiorem non uidetur negare minorem, secundum Bald. ibi post Spe. & j. uerb Positio multiplex. uer. unico. & uerb. Positionibus responsio. uer. iiij.

Debitor, cuius fideiussor fit pauper, non tenetur iterū fideiubere. Bar. in l. iij. in fi. ff. de fideiu.

Debitor alternatiuus quomodo condemnetur. j. Sententia qualiter. uer. xliiij.

Debitor excommunicatus sub conditione, si intra terminum non soluat, non incurrit excommunicationē, si creditor intra terminū quomodocunque sibi existimat satisfactum. j. uerb. Excommunicatio. uer. lxxvj. & lxxxij.

✤ Debitoris bona, quæ ab ecclesia in emphyteosim debitor accepit possint ne creditores ulla ratione ius suum obtinendi causa uendicare. Iaco. Mandel. co. xxviij. nu. 5. Ae. Ma. Ma.

Debitor, cui maritus mutuat pecuniā uxoris, est obligatus marito, non uxori. l. si maritus. & ibi Bald. C. de distra. pig.

Debitor an teneatur cedere fideiussori nondum conuento fideiussore a creditore. Cy. in d. l. ij. de fideicom. & Bar. in l. fideiussoribus. ff. e. tit.

Debitor an teneatur per hypothecam obligare omnia bona sua. Bart. in l. prætoriæ. la. ij. ff. de præto. stipu.

Debitor conuentus ad depositum, si cōfiteatur mutuū uel commodatum, debet condemnari ex vi cōfessionis, non vi petitionis. Bal. in add. Spe. de act. seu peti. uer. si ago.

Debitor, a quo potest statim debitum peti, non pōt cogi ad illud promittendum. Bar. in l. si quis accepto. ff. de cond. ob cau.

120 Debitor si neget, cui incumbat probatio. Paul. de Cast. consi. ix. Debitor hæres institutus non pōt debitum petere. l. si compensandi. C. de hære. insti. Quod uerum, si adiuit. l. Stichum. §. aditio. ff. de solut.

Debitores insolidum obligati tenentur insolidum, licet inter se conuenerint q̄ unus tantum teneretur. Bal. in l. debitores. C. de pac. Vnde.

Debitores inter se pacisci non possunt in præiudiciū creditoris. Bal. in d. l. debitores. C. de pac.

Debitor habens instrumentum pacti de nō petendo, an si illud restituat creditori, uideatur facere pactum de petendo. Bald. in auth. ad hæc. C. de Lat. lib. tol.

Debitor confessus debitum, non potest reconuenire actorem. Bald. in l. iij. C. qui. ad lib. procla. non licet.

Debitor præscribit cōtra cessionarium per decem annos, sicut contra creditorem. Bal. in l. per diuersas. x. qō. C. mandati.

Debitor sciens se teneri, an præscribere possit. Raph. Cu. in consi. lxvij. in prin.

✤ Debitor post xxx. annos conueniri nullo modo potest. Abb. co. lxxxix. co. cij. uol. j. Aret. co. lxiij. Ale. co. vj. uol. j. co. clj. uol. ij. Iacob. Mandel. co. xxviij. Ae. Ma. Ma.

Debitores habentes annum ex forma statuti, non interpellantur per lapsum anni. Bal. in l. fi. §. fi. iij. co. C. de iure dotium.

Debitor confessus recepisse quod non recepit mutuo, an possit petere id sibi numerari, & an inuitus cogatur recipere Bal. in l. si uoluntate. de dotis pro promiss.

Debitor renuntians exceptioni non numeratę pecuniæ cum iuramento, non potest illam opponere. gl. ar. & doc. in l. fi. C. de non num. pec. Bal. & An. in l. j. C. de do. cau. non nume. sed soluens potest repetere. Bar. in d. l. fi.

130 Debitor, cui restituitur per creditorem etiam vnum instrumentum de pluribus eiusdem debiti, censetur liberatus: & si ipse illud reddat creditori, uidetur se in prima obligatione reponere. Bar. in l. Labeo. §. fi. ff. de pac. & infra, uersic. Liberatio. el. j. uer. xxxvj.

Debitor diues potest recognoscere debitum ad excludendum exceptionem non numeratæ pecuniæ oppositam per suum fideiussorem creditori agenti: secus si est pauper. Bald. sing. in l. tam mandatori. in ult. colum. C. de non nume. pecu. ubi etiam dicit quòd.

Debitor potest fateri contractum esse uerum ad tollendum exceptionem usurarum oppositam per fideiussorem. Bald. in d. l. tam mandatori. ultim. columm.

Debitor potest esse procurator. Angel. in auth. minoris. C. qui da. tu. pos. Sed an curator bonorū, ibidē p Ang. & tenet Bar. in l. ij. §. quæriē. ff. de cur. bo. dā. & s. eo. uer. xcij. quòd sic.

Debitor, apud quem reperitur instrumentum debiti cancellatum, uel non cancellatum, an præsumatur liberatus. not. in l. Labeo. & ibi doc. ff. de pac. in l. chirographum. ff. de prob. glo. & Bald. in auth. ad hæc. C. de Lat. libert. tol. Bar. in l. si de possessione. C. de probat. tenet quòd sic, si allegat se liberatum solu-

solutione, & non sit persona domestica creditori: alias secus. Sed si allegat se liberatum pacto, probet: ut infra, uer. Liberatio. el. j. uer. xxxiiij.

Debitor producens instrumentum cancellatum, & nō probans sibi redditum, an possit interrogari ex qua causa fuit cancellatum. no. in l. age. C. de transac. & Bal. omnino. in auth. ad hæc. C. de Lat. lib. tol.

Debitor habens dilationem, an uideatur absolutus a iuramento. in Spe. de iureiu. uer. sed quid si is.

Debitor potest citari ad recognoscendum scripturam priuatam. in aut. contra qui. & ibi Bal. C. de non nu me. pec.

Debitor negans propriam scripturam, & debitum, si conuincatur, perdit omnem defensionem: secus si debitum tantum. Bal. in addi. Spec. de excep. uersic. quando quis negat. uide in aut. contra qui propriã. & ibi Bal. & doc. C. de non num. pecu. ubi etiam uide quid si quis negat propriam scripturam publicam, uel alterius subscriptam a debitore, uel non & quid si negat scripturam priuatam confectã de mutuo facto ante scripturam. Vbi Bald. dicit quòd si negatur ipsa scriptura, punitur pęna. d. auth. Secus si negatur numeratio pecuniæ, secundum gl. ibidẽ. Item punitur officio iudicis sine libello, & litis con testatione, secundum Bal. ibi, & doct. & ĩ. uer. Negans. uer. xvj.

Debitor passus tenutam ex primo decreto, potest inuitus cogi recuperare tenutam, & cauere de iudicio sisti. l. j. §. quid ergo. ff. de uent. inspi. l. qui legatum. ut in pos. lega. Archi. in rub. de dolo, & contu. & in c. quoniam. §. sunt & alij. ut lite non contest.

140 Debitor conuentus si in prima responsione confitetur debitum, non debet in expensis condemnari. aut. contra qui. in fi. & ibi Bal. C. de non num. pec.

Debitor, qui habuit quadrimestre, an patiatur primũ, & secundum decretum immediate. Bal. in ad. Spec. de sen. uer. an qui habuit.

Debitor recipiens mutuum post litem contestatã, an debeat condemnari. Bal. in ad. Spe. de appel. uer. an mutuatio.

Debitor in centum non potest compellere debitorẽ suum ad liberandum alium debitorem, qui sit suus creditor in tantundem. l. rem. §. fin. de compens. & Lud. Pon. in fin. uer. debitor in centum.

Debitor, contra quem constat de promissione, & de numeratione eiusdem summæ, tenetur ad utrunq;: quia præsumuntur diuersa debita. Bar. in l. planc. §. j. de leg. j.

Debitor dicitur, a quo inuito potest exigi. in Spec. de acto. uersi. item excipitur contra actorem ꝙ nimis mature. in fi. & s̃. eo. uer. j.

Debitorem non facit nuda ratio. in Spec. de confes. §. iij. uer. quid si ex contractu.

Debitor, qui certat de lucro captando, potior esse debet. in Spe. de prob. §. iij. uer. sed pone.

Debitor cuius nomen legatum est, si conueniatur ab hærede an petat sibi caueri de indemnitate: & quid si soluat hæredi, an liberetur ab executore testamẽti. Item.

Debitor hæreditarius tenetur hæredi directis actionibus, & executor tenetur utilibus. in Spe. de instru. edi. §. iiij. uer. item nunquid hæredes. & seq.

150 Debitor ex maleficio potest uinctus duci, non occidi, si fugiat. in Spe. de accu. §. j. uer. hoc tamen.

Debitor plures an simul omnes eodem libello conueniantur, uel diuersis. in Spe. de libel. concep. §. fin. uer. eadem.

Debitoris nomen uenit in obligatione bonorum suorum. in Spe. de pig. uer. sed pone.

Debitoris bona, quando intelligantur obligata creditori. in Spe. de obli. & sol. §. j. uer. ad primum.

Debitor hæres grauatus fideicommisso, non uidetur restituisse, nisi debitum restituerit. in Specu. de act. seu peti. §. ij. uer. quid si hæres.

✱ Debitori si legatum creditor simpliciter reliquit', in dubio eius, quod debet soluendi causa reliquisse uid etur auten. præterea. C. und. uir. & uxo. Bart. & alij. in l. si cum dotem. §. si pater. ff. solut. ma. not. in l. si compensandi. C. de hære. instituen. in l. huiusmodi. §. cum pater. ff. de legat. j. Iacob. Mandel. co. xvij. nu. 6. Roland. a Val. co. lxv. num. 8. uol. ij. Ae. Mar. Man.

Debitoris plurium materiam uide in Spec. de renunt. & conclu. uer. sequitur. & seq. & tit. de duo. reis. ff. & C. & ĩ. uer. Reus. per totum.

Debitorem inuitum retinens creditor, quomodo puniatur. in Spe. de pig. §. j. uer. item cum ob ęs.

Debitoris materiam supple. ĩ. in uer. seq.

Debitor sub conditione, uel in diem, suspectus capi potest ante diem, uel conditionis euentum infra, uersi. Debitor suspectus. uer. xxiiij. Item.

Debitor in diem, uel sub conditione potest cogi dare pignus, etiam ante tempus, id est, ante diei, uel conditionis euentum, quando est suspectus. l. quæsitũ. & ibi gl. & Bar. ff. de pigno. ubi Bar. dicit uerum, si suspicio superuenerit post contractum secus si tempore contractus suberat suspicio: & creditor sciebat, non si ignorabat: quo casu agit, sicut quando suspicio superuenit post: secundum Bart. ibi, quod not.

Debitor in diem dicitur debitor largo modo, sed debitor sub conditione non dicitur debitor nisi largissime: sed propriẽ debitor dicitur, qui pure debet. Alex. consi. ij. iiij. parte. & Ia. Bu. in l. j. ff. si cer. pe.

† Debitor ad aliquid intra certum tempus, uel diem certam, an tenetur postea: uide Angel. in consil. cxcix.

Debitor conditionalis non potest in mora constitui pendente conditione, nisi rem debitam occidat. Bal. Imo. & Alexa. in l. eum, qui ita. §. si hominem. de uer. ob.

Debitor in diem cogitur fisco creditori soluere ante diem ex cã necessitatis, immo cogitur tunc debitor debitoris fisci, facta tñ prius executione principalis debitoris. l. j. & ibi Bald. C. de condi. ex lege. l. iij. & ibi Bar. C. quando fiscus, uel priua. & ĩ. Debitor fisci. uer. j.

Debitor ad diem, an cogatur soluere ante diem: & si soluat an repetat in l. stipulatio ista. §. inter incertã de uer. ob.

Debitor in diem an possit soluere ante diem creditori inuito. ¶. uer. Creditor inuitus. uer. xxiij.

Debitor ante diem conuentus qualiter absoluatur. In sti. de actio. §. temporales. & Io. de Por. in l. eum, qui ita §. qui ita. de uer. ob.

10 Debitor sub conditione soluens pupillo, etiam cũ tutoris authoritate, non liberatur, nisi probet uersum in utilitatem pupilli. Casus est notabilis secundum Ang. in l. Stichum. §. usumfructum. ff. de solutio. & infra. Debitor pupilli. uer. vj.

Debitor in diem promittens decem pro interesse, si non soluerit, non tenetur, nisi creditor probet interesse suum in decem. Bal. in l. si rogasti. §. si tibi. ff. si cer. pe. & Alex. consi. lxiij. ij. parte.

Debitor in diem potest soluere ante diem, si offerat usuras totius temporis creditori etiam inuito, uel si offerat alium debitorem æque idoneum recepturum mutuum sub usuris. Alex. post Bar. & glo. in l. qui Romæ. in prin. de uer. ob.

Debitor ex contractu cõditionali debet cauere de soluendo in euentu conditionis. l. inter omnes. ij. responso. ff. qui satisd. cog. maximè si est pauper, uel suspectus. ut ibi, secundum doc. & Pau. de Cast. ibi tex. & doc. in l. in omnibus. ff. de iudi. & ¶. e. in iij. sequenti. uer.

Debitor conditionalis confessus an uideatur pure cõfessus, ut sic sit fundata actoris intentio. Io. And. in c. j. de confes. in vj. in Nouel.

Debitor conditionalis, uel annuus, non potest esse tutor pupilli. Bar. in aut. minoris. pe. co. C. qui da. tu. po. & ¶. Debitor pupilli. uer. j.

Debitor in diem, uel sub conditione, cogitur satisdare idonee de soluendo in tempore. l. in omnibus. & ibi Bar. & doc. Angel. ff. de iudi. Bartol. Imol. & doc. in l. si finita. §. eleganter. ff. de dam. insec. & supra, eodem. uer. xiij. & capi. potest, ut caueat, non ut soluat, si est suspectus. Bald. post Bar. in l. si debitori. de iu. Ang. in l. hæres absens. §. si quis tutelã. de iudi.

Debitores hæreditarij pendente conditione non tenentur cauere fideicommissario conditionali: sed hæres debet cauere ei de præstando fideicommissum. l. cum Archimedoran. & ibi Bal. C. ut in pos. leg.

Debitor in diem, conuentus ante diem, an debeat opponere exceptionem. Bar. in l. eum, qui ita. §. cum ita. de uer. obl. & no. in l. in illa. & ibi Alex. eod. tit.

Debitori in diem conuento an duplicentur induciæ. Instit. de excep. §. hodie. Bart. in l. pecuniam. ff. si cer. pe. in l. grege. §. si sub conditione. & ibi. gl. ff. de pig. Item

Debitor in diem, uel sub conditione, semper debet cauere. gl. Bar. & Bal. in l. ꝙ si in diem. §. sinautem. ff. de pet. hær. & infra. uer. seq.

Debitor fisci potest ex causa necessitatis conueniri ante diem. infra uerb. Debitor fisci. uer. j.

✠ Quod in diem debetur debiti si proprie loquamur appellatione non uenit secus si hoc uerbũ debitum minus proprie. Sed late, ampleq; sumamus. Doct. in l. j. ff. si cer. pet. Ioa. Cephal. co. xiiij. nu. 4. uolu. j. Ae. Mar. Ma.

✠ Debiti appellatione, quod in diem debetur non uenit nisi sit adiectũ, in die ve. l. si ita scripsisset, & ibi Bal. & Im. ff. de leg. ij. l. si stipulatus. §. cum stipulamur. l. si a colono. ff. de uerb. oblig. Alexan. con. cvj. uol. v. Ioa. Cephal. co. xiiij. nu. 7. uol. j. Ae. Mar. Man.

✠ Debiti appellatione, cũ quod uere debetur uenire non potest uenit quod in diem. Bart. & Socin in l. quibus diebus. §. dominus. ff. de condit. & demon. l. si is cui. §. Flauius. & ibi Bar. & Ang. ff. de solutio. Ang. in §. sub condicione. in ext. instit. de uerb. obl. Ioan. Ceph. co, xiiij. nu. 9. uol. j. Ae. Mar. Ma.

Debitor soluens creditori potest repetere pignus a fideiussore. l. fideiussor in princ. ff. de fideius.

Debitor soluens primo creditori an succedat in ius illius in pignore. Bar. post gl. in l. Aristo. ff. quæ res pig. oblig. pos.

† Debitor, qui habet multos creditores, põt soluere posteriori creditori in tempore, licet in subsidium creditor hypothecarius anteriori reuocare possit Ang. in con. cclviij.]

Debitor ad soluendum condemnatus intra decẽ dies põtest intra terminum opponere exceptionem cõpensationis, & liquidare sibi debitum. Bart. in l. aufertur. §. qui compensationem. ff. de iure fisc. & Pe. de Su. in l. in ea. & in l. fina. C. de compensat. contra Bald. dicta. l. j & Pau. de Ca. plene in d. l. in ea. Bald. ibidem dicit contra Bart. quòd si nullum terminum habet ad soluendum nullum etiam habet ad liquidandum: ut quia statutum dicit quòd uiso instrumento statim fiat executio, secundum Bart. ubi supra. Sed Bal. ibi dicit contrarium, quòd imo incontinenti potest probare, sed interim stabit in carcere, nisi statutum requirat solutionem: quo casu nullus terminus dari potest, uel debet ad soluendum, nec ad probandum compensationem. & supra, uerbo Compensatio. uer. iiij. & xxx. Et omnino uide Alex. consi. lxxiiij. cum seq. & seq. in iiij. parte. & in d. §. qui compensationem.

Debitor an soluere debeat hæredi, an uero executoribus testamenti. in Spe. de instr. edi. §. nunc uero aliqua. uer. sed nunquid iste. & seq.

Debitor soluens non repetit, quamuis sit priuilegiatus, ne teneatur ultra, quã facere possit. l. quod nomine. cum l. sequen. & ibi Barto. ff. de condi. inde.

Debitor partem petitam soluere tenetur: sed põt uelle conueniri ad totũ. Bart. in l. in cõmodato. §. duob. ff. commoda. & ¶. uer. Creditor agens. uer. j. & xlv.

Debitor confessus paratus soluere non cogitur iudicium pati, scilicet pro parte confessata. in Specu. de reo. in fi.

Debitor soluendo partem debiti, an uideatur agnoscere totum. in Spe. de loca. §. vj. uer. xlij.

Debitor pro parte debiti non soluta, an incidat in pœ

nam totam.in Spe de loca.§.vj.uer.lxxiiij. Item

Debitor soluens partem an excusetur in totum a pœna.eo.tit.& §.uer.xxix.& infra. uer. Emphyteuta soluere debet.uer.lij.

Debitor soluens partem nihil dicitur soluisse.in Specu.de instrum.edi.§.xvj.uer.sed si omnia. ergo nõ liberatur. Vide in l.qui decem.& ibi Alex.de solu. & per Bar.in l.stipulationes non diuiduntur. ff. de uerb.obli.

Debitores plures pro rata soluere tenentur, si sunt soluendo.ĩ.Rei plures.uer.iij.& xiij.

Debitor soluens non domino an liberetur.gl.& Bart. in l.eius,qui.ff.si cer.pe.& no.in l.cum quis.§.j.ff. de solu. & infra.

Debitor soluens, si de solutione non potest probare per instrumentum,prout requirit statutum,iterum soluat,& quod primo soluit repetat per conditionem sine causa. Bart.in l.Iulianus.v.col.ff.de cond. indebiti.& quòd per Bart.in l.j.§.& parui.ff.quod ui, aut clàm. uel testium dicta redigi faciat in formam instrumenti.Bal.in l.fi.C.de eden.pe.col.

Debitor soluens alteri de mandato creditoris liberatur.Bal.in l. nihil. C. de sol.ubi dicit etiam ei alias succurri ope exceptionis.l.inuito.& ibi Bal.e. tit.l. singularia.in fi.si cer.pe.l.solutum.§. solutam.de pigno.act.& ĩ.Debitor cessus.uer.ij.

Debitor obligatus soluere decem, uel dare fideiussorem,die paschæ potest cogi soluere decem, nec liberatur dando, uel offerendo fideiussorem:secundum Bar.in l.quáuis. de pig.act.uide. l. promissor. §.constituto.& ibi Bar.de const.pec.

Debitor non soluens in primis terminis,si soluat in ultimo termino, non incidit in pœnam: quia de primis potest purgare moram.l.si necessarias.§.si annua.ff.de pignora actio. Item.

Debitor soluens usuras,uel indebitum,plus afficitur, quam si perderet oculum.gl.in l.j.de sol. & Bal. in l.indebitas.C.de usuris.

Debitor soluẽs alteri quam creditori eo inuito nõ liberatur. Angel.& Imo.in l.quoties.§.fin.solu. matrim.facit.l.qui hominem.§.si nullo.de sol. & ĩ.& infra.

Debitorem non esse soluendo,ut capi possit,quomodo debet constare,quando allegatur notoriũ. Pau. de Ca.consi. xxxix.

Debitor non potest soluere uni creditori in præiudicium alterius prioris in tempore.Pau. de Ca. con. xliiij.

Debitor solutionem allegans debet probare.l.j.C.de proba.nisi habeat instrumentum quietationis, uel instrumentum debiti cancellatũ. l. si chirographũ. ff.e.tit.secundum doct.& Pe.de Sa.in d.l.j.uide nota.in l.ij.ff. de pac.

Debitor solutionem allegans non uidetur fateri debitum.Bar.in l.j.C.de prob.& plenius in l.non utiq. ff.de excep.

Debitor soluens minori cum authoritate iudicis liberatur. Bal.in l.ii .in fi.C. de in integ. rest.

Debitor soluens cessionario creditoris sui etiam post reuocationẽ cessionis,liberat, nisi fuerit sibi notificata reuocatio ꝑ publicũ instrumentũ.l. nomẽ. C. quæ res pig. oblig. pos. licet gl.ibi aliter intelligat textum.Item.

Debitor non tenetur soluere creditori creditoris sui, nisi constet sibi de cessione per publicum instrumentum.d.l.nomen.secundum aliam lecturam.C. quę res pig.obl.pos.& ĩ.uer.Cessionarius.uer.xxv & xxxix. † Vide do.Pe.Phi.Cor.in con.lxj.inci.uisa.in litera m,& o,in iij.parte.ubi plene an debitor debitoris soluere possit creditori creditoris. & uide infra.eo.uer.cviij.]

Debitor soluens procuratori creditoris ante legatum liberationis sibi factum a creditore suo, non repetat solutum a procuratore. Bal. in l. qui potest. C. de leg.per l.fideicommissa.§.si rem.de legat. iij. & Bar.Cep.in fin.uer.xcvij.

Debitor cuius nomine soluit fideiussor, liberatur ipso iure:secus si fideiussor nomine suo soluat,quia tunc ope exceptionis liberatur debitor. Bar.in l.Modestinus.ff.de sol.facit.l.Papinianus.cum gl. ff. mandati.

Debitor mala fide soluens non creditori non liberatur.Casus est notabilis in l.filiæ.in fi. secundũ Bar. ibi.ff. de sol.& supra, e.uer. xiij. secus si bona fide. no.in l.si urbana.ff.de cond. indebi.

Debitor soluens si de solutione non põt probare, si iterum conueniatur a creditore,sit cautus ut neget debitum:& si probetur,alleget solutionem. glo. & doct.in l.si quidem.C.de excep.Bal.in l. quinquaginta.ff.de proba.Vide etiam glo.Ioan. de Imo.& Gemi. in cap. cupientes. de elect.in vj. ubi dicunt debitorem ad strictum ad iurandum posse iurare se nihil debere, propter quod sit obligatus actori. Et uide Archidia.iiij.quæst.j.nullus.uel iuret quòd ipse restituit,si quid est sibi datum, secundum Ioa. de Im.ubi supra,licet Bal.ubi supra,aliter loquatur uide Barth.Cepo.in cautela.cxlj.uel cedat iura sua alteri: deinde ipse testificetur in causa de solutione sibi facta,secundum Cy.& doc.in l.omnibus.C.de testi.& Gul.de Cuneo. Bald. in l. & hæredi. §.uos autem.ff.de pac.Lanfran.in c.quoniam contra uersic.testes.xiiij.char.de prob.& supra,uerb. Cedere el.ij.uer.v.Item.

Debitor soluens decem creditori,si perdidit instrumentum quietationis, & iterum conuentus ad decem iterum soluit, & postea reperit instrumentum quietationis,quia tunc secunda sententia condemnatoria non potest retractari propter instrumentũ nouiter repertum.c. suborta. in fi. de re iud. & ibi Ab.Sic.plene.& l.sub prætextu.de transf.agat contra creditorem hoc modo uidelicet, Tu creditor debebas mihi reddere instrumentũ statim quod solui tibi,& non reddidisti.propter ꝙ fui tibi cõdẽnatus ad decem:& quia tanti mea interest mihi fuisse redditum instrumentum ideo peto actione ex.§.ex hoc edicto.in l.si quis ex argentarijs.de edendo.dicta decẽ:secundum Io. An in add.Spe.de instr.edi. §.postquam.uersi. quid si solui,in addi,item in hac mate-

materia ubi refert Hug. alias sic consuluisse de facto. Vide Ang. in l. si sine. §. cum procurator. ff. rem ra. ha. Pau. de Cast. in l. Imperatores. ff. de re. iu. & ibi doct. moder. & per Spe. de execu. sen. §. si. uersi. illud. & per Bar. in l. j. C. de cond. indebi. & Abb. in d. c. suborta.

Debitor soluturus debet ire ad domum creditoris, ut ei soluat. Bart. in l. item illa. ij. col. ff. de constit. pec. & ibi Alex. ubi plene. & Bald. in l. fin. C. de condi. inser. & in l. acceptam. xiiij. q. & per totum. C. de usur. & uide omnino per But. & Imo. in c. significante. de pig. & Bal. in l. j. C. de inst. & subst. pe. col. & per Alex. post Bar. plenius in l. cum filius. §. fin. de uerb. oblig. & ibi Bal. & Angel. ubi etiam Ioan. de Imo. ponit quid si sunt diuersi fori. Quod uerum, si sit eiusdem fori, alias non. glo. sing. in d. l. item illa. secundum Sal. in d. l. acceptam. iij. opp. Quod uerum est, etiam in depositario, non in commodatario, qui debet ire ad domum commodantis, et diuersi fori. Sal. ibi. vj. col. per l. si mei. in fi. de commoda. quid de emphyteuta. j. emphyteuta soluens.
† uer. xviij. Vide do. Pe. Philip. Cor. in con. lxx. incip. in hac. in litera i, in secunda parte.]

Debitor uolens purgare moram debet ire ad domum creditoris, & econtra. Bart. in l. item illa. iij. col. ff. de const. pec. ubi uide qualiter constituatur in mora, qui obligatus est ad certam diem.

40 Debitor soluens famulo creditoris, de quo creditor confidere consueuit, liberatur, licet famulus fugiat cum re, uel pecunia. l. argentum. ff. commoda. & ibi Ale. Bar. in l. eum, qui. §. fin. eod. tit. Bal. in l. si is. C. de furt. Idem si soluat factori apothecę. Casus est singu. secundum Dy. in l. quod seruus. in fin. ff. de sol. Item qui mittit rem per aliquem inopem, non tenetur, si erat bonus, & legalis: secus si malus, quia sibi imputet. Bar. in l. si suspectum. ff. de suspe. tu. & Alex. in d. l. argentum.

Debitor non soluens propter protestationem sibi factam a iudice, uel priuato, ne soluat, excusatur a poena. Bar. in l. mulier. ff. de lege commissoria.

Debitor soluens alij, quam creditori, liberatur ope exceptionis, si pecunia soluta uersa sit in utilitatem creditoris. l. si pater sine. & ibi glo. Bar. Bal. & doc. ff. solu. matr. & Bart. in l. non solum. in fi. post glo. eod. tit.

† Debitor, an & quando petere possit sibi reddi instrumentum soluto debito: uide Fel. in c. accedens. el. j. circa prin. ut lite non conte.]

Debitor soluens faciat sibi cassari instrumentum, per not. in l. nihil. interest. C. de sol. & no. in l. emptor. §. Lucius. ff. de pactis.

Debitor probans solutionem liberatur, licet instrumentum non cassum productum sit contra eum. l. nihil interest. C. de sol. & no. in l. dissolute. C. de cō dic. ex lege.

Debitor soluens post publicatum processum liberatur. l. cum res. ff. de iureiur. contra Bar. in l. mater. §. eadem. ff. de doli except. Quod uerum est, si ius actori superueniat: secus si reo. doc. in d. l. cum res. &

tunc debitor soluens debet absolui ab obseruatione iudicij. gl. ibi uide Bal. in addi. Spec. de appellat. uer. an mutuatio.

Debitor duorum sicut pōt soluere uni ex correis credendi: de quo Bar. in l. ex duobus. j. q. de duob. reis. & Ang. in aut. e. tit. §. si uero. col. vij. ita pōt constituere se soluturum uni eorum, & promittere, uel apocham facere, & conueniri non pōt ab altero, secundum An. singulariter in l. sed & si filio. §. idem est. ff. de const. pec. Sed an unus, id est, cui est facta promissio, teneatur alteri correo. no. in l. in leg. Fal. hoc obseruandum. ad leg. Fal.

Debitor sociorum soluens alteri, quam cui sit consignatum, eius nomen in diuisione liberatur. j. uerbo. Socius. uer. cxxxviij.

Debitor offerens rem creditori, si post rem recipit, tenetur de peculio. j. uer. Oblatio. el. ij. uer. viij.

Debitor iurans soluere ad pascha, intelligitur si nisi absoluatur a debito. o. sicut. de iure iu. Sal. in l. si. C. de non nu. pec.

Debitor dicens se paratum soluere, dēt habere dilationem iuris, Bal. no. in l. si debitor. ff. de iud.

Debitor constituens alium pro se soluturum obligat, & uidetur promittere se facturum, & curaturum, q alius soluetur. Bal. singulariter in rub. C. de consti. pec. ul. col. per l. hoc autem. §. j. ff. eod. tit.

Debitor se offerens solutioni liberatur a periculo cōtingente, si creditor sit in mora recipiendi. l. si opera. ff. de doli excep. l. qui decem. in prin. de sol. glo. in l. illud. ff. de peri. & commo. rei uen.

Debitor mādans alteri ut soluat pro ipso creditori ipsius an sit liberatus. Alex. post Ang. in l. qui usumfructum. de uerb. ob. & aliquid per Bal. & Ang. in l. si. C. de noua. Sali. in l. filius. C. ad Macedo. & in l. pro debito. post Bald. C. de bon. autho. iudi. post Ang. in l. sciendum. de edil. edi. Ful. in l. si me & Titium. si cer. pet. Pau. de Cast. consi. xlv. & j. Nouatio. uer. v. & x.

Debitor soluens falso procuratori, an liberetur, q nō si scienter, & non repetit, no. in l. si procuratori. & ibi Bar. & doc. ff. de cond. ob causam. & j. uerbo Solutio quibus. uer. iiij. & ix. Sed uide gl. & Bar. in l. licet. in fi. C. de proc.

Debitor soluens falso procuratori, quem credidit uerum ex iusta causa, liberatur. Bar. in d. l. si procuratori. ff. de cond. ob cau. per l. cum fundus. §. seruum
† ff. si cer. pet. † Et do. Mar. Soc. in consi. xxxij. incip. ex his, quae superius. uer. & Fran. quod ibi item soluens in prima parte.]

50 Debitor soluens procuratori uero an liberetur gl. & Bar. in l. si procurator. in fi. ff. de condi. indeb.

Debitor soluens procuratori ad litem, non liberatur, nisi habeat mandatum ad recipiendum. l. hoc iure. ff. de sol. uel nisi sit in rem suam. Bar. in l. sed si tantum. de pactis. & l. j. C. de excep. nec alteri procuratori, nisi ipse mutuasset. Bar. in l. eum. §. qui sibi. de uer. oblig.

Debitor soluens extra iudicium procuratori ad exigendum constituto non liberatur, sed in iudicio sic

l.fideicommissa.§.si rem.& ibi not.de leg. iij. uide Bar.in l.non solum.ij.col.sol.ma.Bal.in l.falsus.ij. col.C.de fur.& j.Procurator ad negotia.uer.xxix.

Debitor solués aliud pro alio liberatur ope exceptionis gl.fin.in l.si.§.cum mihi.de uerb.obli.Item

Debitor an, & quando possit soluere aliud pro alio, creditore inuito.no.in l.ij & ibi doc.ff.si cer. pet.& supra,uer.Creditor inuitus.uer. j. & ij. cum multis alijs sequentibus.Item.

Debitor in florenis potest soluere monetam,& econtra.Bar.in l.diuortio.§.ob donationes.ff.solu.mat. Item

Debitor in re aliena uenali non cogitur restituere ré, sed liberatur soluendo prætium.Bar.post gl in l.nó enim.ff.rerum amotarum.

Debitor ex pluribus causis soluens simpliciter aliquá partem, in quam causam uideatur soluere. nota in l.j.cum glo.& Bartol.ff.de solutio.& in l.j. C. eod. tit.& in l.ubi.& in l.si ex pluribus. §. j. & ibi Bart. ff.eodem,& in l.si.de eo,quod certo loco. & in Specu.de actio.seu.peti.§.ij.uersi.quid si ille.ubi ponit cuius sit electio.& de obli.& sol.§.ij. quòd creditoris.& Io.And.in Spec.de pig.§.j.uersicu.pone, mutuasti.quòd est electio creditoris.per l.j. de sol. ubi tenet Barto.quod est debitoris. Quod est uerum, si eligit quando soluit, non potest ex interuallo, si præcessit limitata petitio,& causa,quia ad illam infertur solutio: dicit quòd solutio cedit in causam antiquiorem.l.creditor.§.Velleianus.ff. de sol.uel in causam,de qua patet in libro recipientis, secundum Bartol.ibidem:uel in causam expressam a soluente.dicta.l.§.cum de sorte.Ité in causam, in qua apparet quòd est fideiussor.Paul. de Castr. in con. lxxix.Sed uide omnino in d.l.j.& supra,uerb.Creditor. † Vide dom.Petr.Phil.Cor.in consi.iij. incipien.uidetur.per totum.in iij. parte. & in consi. ccxcv. incipien. licet. per totum. in iiij. parte. ubi quid de debitore soluente illi, cui ex duabus causis erat debitor, una antiquior altera, cui debito cedat solutio. & Rapha.Fulg.in consi.vij. in fin.ij. colum.]

Debitor potest creditori inuito soluere totum ex una causa.l.si.ibi Bar.ff.quibus mod.pign.uel hypothe. sol. Item

Debitor obligatus soluere in domicilio creditoris,tenetur ire ad domicilium eius etiá mutatum post contractum, etiam si parum ultra grauaretur ex itinere: secus si in nimus: quod relinquitur arbitrio iudicis.Bal.in l.acceptam.xiiij.quæst.C.de usuris.

60 Debitor obligatus soluere in foro suo, non potest soluere in foro creditoris, si uel gratia creditoris, uel gratia utriusque sic promisit: secus si fauore suo tantum.Bald.in l.acceptam. xij. quæst. C. de usuris.

Debitor fideiubens pro creditore suo,& soluens, non repetit ab éo, pro quo fideiussit:nec liberatur per pactum de non petendo factum ei,pro quo fideiussit.l.j.§.si.cum glo.ff.quarum rerum actio non da. Pau.de Ca.in l.quod dictum.ff.de pactis.

Debitor,pro quo alius uoluit soluere creditori, liberatur,nec potest postea conueniri a creditore nolente recipere ab alio tertio.Casus est notabilis, secundum Ang.& Pau.de Cast. in l.tale. §. post diuisionem.ff.de pac.

Debitor accipiens sub usuris ad certum tempus, an possit soluere ante tempus sortem. glo. & doc.in l. qui Romæ.in prin.ff.de uerb. obli.

Debitor paratus soluere usuras, cogitur soluere sortem.l.si.in fi. C. de iure dotium.

† Debitor interdum simpliciter iurat soluere usuras: aliquando autem iurat soluere, & nullam quæstionem mouere,uel absolutionem aliquam non petere:& de utroq; casu, quæ remedia competant debitori,uide late,& pulchre per Fel.in c.j.in iij. colu, uer.in gl.j. de iureiu.

Debitor potest soluere creditori quandocunque, etiam si promisit non soluere,nisi ad beneplacitum creditoris.gl.in l.si.C.de pac.pig. Bar.in l.qui Romæ.in prin.ff.de uerb.obl. & Paul.de Ca.in l.quia.in fi.ff. de pac.

Debitor confessus habet decem dies ad soluendú, & debet interim cauere de soluendo,alias carceratur. gl.& Bar.& Ale.& doc.in l.si debitori.ff.de iud. & Bar.in l.si.j.col.de exec.rei iudi. Idem in condemnato:quia nisi satisdet intra tempus, quod datur iudicatis,carceratur,secundú Bar.& Ale. i d.l.si debitori.Idé in constituente.s̄.uer.Constitutum. uersi. vj.

Debitor soluens indebitum coactus a iudice, quomodo repetat:nota.in l.si.ff.quod metus causa. Bar.in l.a diuo.§.in uenditione.de re iudicata. Item

Debitor tenetur de periculo contingente in itinere, quando portat ad domum creditoris ut soluat. gl. in l.cum hi.§.uult igitur.uer.eorú. ff. de trásactio. Vide Ang.in l.item illa.in fi.de const.pec.& s̄.Colonus.uer. clxx.

Debitor protestatus a creditore creditoris sui ne soluat creditori suo,tenetur nihilominus soluere creditori suo caueńti sibi de indemnitate,alias non.Inn. in c.mandatum.de rescriptis.& in c.cum M. Ferrariensis.de const.Petr.de Su.in l.is,a quo.de rei uen. Ang.in l.hæres cum debuerat.ff.ad Treb.not.in l. si.ff. de lege commis.

70 Debitor soluendo esse dicitur, cuius fideiussor est soluendo.de iure do.l.mulier.de fideius.l.si plures. §.præterea.Bal.in aut.sed hodie.C.de act. & obli. non autem præsumitur esse soluendo is,cuius bona uenduntur ad petitionem creditoris.Bart. in l. tres tutores ad fi.ff.de adm.tut.

Debitor meus promittens soluere alteri de mandato meo liberatur a me.Bal.in l.si.C. de const. pec. per l.si debitor.ff.de sol.

Debitor hæres institutus non soluens infra terminum an uideatur adire.s̄.uer. Aditio.uer. lxiiij.

Debitor confessus habet ad soluendum terminum decem dierum de consuetudine.gloss. in l.si debitori. ff.de iu.& ibi doc.& in l.eú,qui.de uer.ob.& in l.si

domus

domus.§.in pecunia.& ibi Bar.de le.j.in l.promissor.de const. pec. Sed debet cauere de soluendo in fi. termini.Bar.& doc.in d.l.si debitori.& ibi Alex. & s.e.uer.lxv.& in Spe.de fideius.§.j uer. qualiter ergo.in quarta parte.& Abb.in c. quod ad consultationem.de re iudica.Item est uerum, etiam si dicat se paratum soluere, secundum glo. singulariter in d.l.si debitori. Et sic licet constet q̃ statim pôt soluere.Cy.in l.j §.exactio.C.de rei ux.actio. Bar. & Bal.in l.diuortio.§.interdum.sol. mat. & Pet.de Su.in l. ij. C. de usur.rei iudi. Sed uerum est, si est præsens: absens uero habet terminum arbitrio iudicis.Bald.in rub.C.de consti.pecu.iij.q.alias de iure habet quatuor menses.l.fi.C.de usur. rei iudica. & per Spec.de primo,& secundo decreto.§.ix.uersic.sequitur.uidelicet,si non sit consuetudo. Barto. in d.l.si debitori. & Abbas in cap. quod ad consultationem.de re iudi.interim potest carcerari,ut satisdet,uel cedat bonis.Barto.& Alex.in d.l.si debitori.in fin. Sed appellat a præcepto sibi facto confessus,secundum Spe.contra Odof. in Spec. de appel.§.in quibus.uer.sed nunquid hæc tria. & infra, uerbo Præceptum.uersi.xlviij Item talis terminus quatuor mensium non datur appellanti,& deferenti,secundum Lud.Sed Alexan.ibi.in l.j.§. qui præsens.de uerb.obl.per tex.& Bal.in l.quoniam nonnulli.C.de appel.Alex.consi.lxxv.iiij.parte.glo.in l.ij.C.de tempo.appella.& Bald.in l.ij. C. de usur. rei iudica.Item potest per iudicem breuiari.doc. & Pe.de Su.in l.fi.de execu.rei iudica.Bar. in aut. qui semel.C.quomodo,& quando iudex.Item nec quã do appellatio est frustratoria.Bald.in d.l. ij. Alex. in d. consil. lxxv. Item nec in actione reali infra, uerbo. Terminus ad soluendum.uersicul.iiij.Quid

† in depositario infra.Depositarius.uersic.cxlj. † Vide Felin. in d. cap. quod ad consultationem. de re iudi.]

Debitor soluens partem debiti,an repetat partem pignorum.no.in l.quandiu.C.de distra.pig.& l.si necessarias.§.si unus.ff.de pig.act.

Debitor usuras solutas potest repetere. Inn.in c. cum tu.de usuris. uel potest uendicare in subsidium rem emptam de usuris.in Spe.de usur.uersi.pone, usurarius.& ibi Bal.in additio.uer.j.Lapus in dec.lxxix. Barth.Cep.in l.Labeo.§.item si dominus.de uerb. signifi.Item.

Debitor iurans soluere usuras,debet soluere,[sed solutas potest repetere.c.debitores.de iureiur.Bald. in l.fi.C.de non nu. pec.

Debitor uxoris soluens marito non liberatur. l. cum maritum.& ibi Bal.C.de sol.

† Debitor si usuras simpliciter soluere iuret,uel soluere,& non repetere, uel soluere, & nullam quæstionem mouere, uel aliquam absolutioné non petere,quibus remedijs ei succuratur:uide Fel. in c.j. in ij.col.uer.in gl.j. cum pluribus sequen. usque ad uer.extra gl.de iureiu.]

Debitor dans pecuniam alteri ut soluat creditori suo non liberatur,sed recuperat ab eo,cui dedit.not.in l.cum res.C. de don.

Debitor soluere recusans ad interpellationem creditoris,si postea sponte uelit soluere, præsumitur suspectus, quod uelit soluere pecuniam reprobam. lege si reus paratus. & ibi Ioan. de Pra. ff. de procura.

80 Debitor soluens pro residuo, præsumitur ante sol uisse totum,nisi creditor contrarium probet. gl. in l.si ex pluribus.ff.de sol.& doct.& Pau.de Ca. in l. ij.C.de hæredi.instituen.& s. uerbo Residuum.uer sic.unico.

Debitor ad soluendum petens terminum, uidetur fateri debitum.l.fin.& ibi doc. & Bald.C.de re iudicata.

Debitor soluens coniunctæ personæ creditoris sui,an liberetur.in Specul.de coniun.persona. uersi. item coniuncta.& in c.cum maritum. & ibi Bal.C.de solu.& in l.siue autem.per Bald.ff.de nego.gest. Vide Bar.& Alexand.in l.uero procuratori. ff. de sol. & in l.qui hominem.§.si gener.eod.tit.& Bald. in l.j.C.quib.res.iudi.non nocet. quòd non etiam filio,nisi cum mandato.l filius.C. de pac. & ibi Bal. & tenet Bar. in l.non solum. soluto matrimo. &c. Bald.in l.cum maritum.C.de solu.uel nisi cum patri non quæritur usus fructus.Bar.in d.l.nõ solum. nec patri.l.nec si forte.& ibi Bar.ut leg.no. cauea.

Debitor soluere obligatus ad annum sub iuramento, non est periurus,si interim non soluat creditori cõ demnato in confiscatione bonorum,secundum Ho sti.in c.significauit.de censi.

Debitor soluens debitum præscriptũ an repetat.Bal. in l.cum quis.ix. col.C. de iur. & fac. igno. q̃ sic si soluit per errorem facti,non iuris:sed ibi Bar.dicit simpliciter quod repetit.& per gl.& Bar.in l. fi. rẽ ra.hab.in Spe.de præscrip.

Debitor soluens procuratori constituto ad recipiendum in præsentia testium non liberatur, nisi de mandato constet per instrumentum publicum.Bal. in l.falsus.xiij.col.C.de fur.uer.utrum autem man datum.

Debitor soluens scienter procuratori reuocato non liberatur:quia uidetur donare, & non repetit. Bart. & doct.in l.dispensatorem.ff.de solu. l. cum pater. §.Meuio.& ibi Bar.de leg.ij.& supra, eod. uersicu. xlviij.& Bald.in l.falsus.C.de furtis.in xij.col.uer sic.tertio quæro.Et quid si soluat procuratori falso legitimato per sententiam iudicis.Bald.in d.l. falsus.ultima char.C.de furtis. Item soluens procura tori post mortem domini, quam sciat soluens,an liberetur:& quid si ignoret in l.eius, qui. & ibi glo. Bar.& doc.si certum pet.

Debitor soluens procuratori reuocato liberatur, nisi sibi sit notificata reuocatio.Bart. in l. qui hominé. §.si Titium.ff.de sol.& per Bartol. in l. si non sortem.§.qui filio.de condic.inde.& in l.si procurato ri.iij.col.de cond.ob causam.& Bal.in l.inuito. C. de sol.

Debitor solués rem,quæ potest auocari creditori, an liberetur.Bar.in l.cũ quis.§.qui hominé.ff. de sol.

Debitor soluere obligatus certa die, an liberetur per acceptilationem, & incidat in pœnam, cum naturaliter non soluerit. Bar. in l. solutionis. ff. de solu. sed bene incidit in pœnam dando pignus, uel fideiussorem, nisi sit obligatus satisdare l. promissor. §. constituto. & ibi Ang. de const. pecu. & ĩ. uer. Solutio. el. j. uer. iij. Item.

90 Debitor soluens uni de mandato plurium creditorum, liberatur: quia dicitur omnibus soluere l. si secundum. & ibi Bal. C. mandati.

Debitor Titij, & fratris, pro quo Titius est stipulatus, soluens fratri Titij liberatur, etiam non facta cessione a Titio fratri infra. Stipulatio. uersicu. clxxix.

Debitor non est in culpa, uel in mora, si non reperiatur creditor, qui recipiat solutionem. Alex. consil. clxxj. ij. parte. & l. pecuniæ. §. fi. & l. cum quidam. §. si pupillo. de usuris. & l. si prædio. de in diem addict. Dy. in regula, cum quis. in vj. Quod uerum, si protestetur, & offerat se paratum soluere. ĩ. Mora committitur. uer. xxxix.

Debitor soluens recusanti, si creditor remittat partẽ, ut reliquum recipiat, potest creditor condicere per condictionem ob turpem causam id, quod remisit. Ludo. & Alexan. in l. fi. ff. de cond. ob tur. cau. Bal. in l. si intra. de pac. quod nota contra banchariós communis Firmi soluentes minus.

Debitor ẽt ex guarentigia non soluit aliud pro alio, uidelicet æstimationem pro re, post litem contestatam. text. singu. secundum Bartol. & doct. in l. si quis stipulatus decem in melle. de sol. uide in l. si ita. eodem titu. & supra, uer. Creditor inuitus. uer. penul.

Debitor credens non posse purgare moram, si soluit, an repetat. Bar. in l. si insulam. iij. q. de uer. obl.

Debitor non soluens annuas præstationes, non dicitur creditorem spoliare, nisi in animo suo disposuerit, in futurum non soluere. Io. And. in c. querelã. de electione. in Nouella. & ibi per Inn. & Bal. in c. j. de ali. feu. pater.

Debitor alimentorum an ad soluẽdum debeat ire ad domum creditoris: uide Ang. no. in aut. ut exactio. instan. §. fi. colla. vij. & not. in l. cum hi. §. ultimo igitur. & §. ex causa. & ibi glo. ff. de transac. & ibi Ange. quòd sic. & Pe. de Anch. & Im. in c. indicante. uj. char. de testa. Bart. in l. j. de ali. leg. Alex. in l. cum filius. §. fi. de uer. ob 1.

Debitor duorum insolidum conuentus ab uno, debet soluere ei, qui cõtra ipsũ fuit litẽ contestatus, nõ alteri, secundũ Ang. no. in aut. de duob. re. in fin. col. vij.

Debitor plurium soluens uni potest petere sibi caueri de indemnitate ne conueniatur ab aliis. Bal. in l. cũ seruum. C. de ser. fugi. & Ale. in l. pupillus. ff. de nouat.

☙ Debitor soluens tertio in stipulatione adiecto, ab eo, quod debet liberatur. l. si quis stipulatus fuerit in extre. l. cũ quis in j. ff. de solution. §. si quis alij, & ibi notat. inst. de inutil. stip. Mar. Soc. co. cxxxj. nu. 14. uol. iij. Ae. Mar. Man.

Debitor tenetur soluere fideiussori usuras moderatas, stante statuto, quòd teneatur ei restituere usuras, quas soluit. Ang. sing. in aut. de iud. §. oportet. colla. ult.

Debitor soluere quando cogatur per denuntiationẽ. Euangelicam infra uerb. Denuntiatio. uersi. lxviij.

Debitor soluens uni ex hæredibus, cui sunt prælegata nomina debitorum, liberatur ope exceptionis: ut l. j. & ibi Bal. C. de excep.

Debitor soluens executoribus testamenti habentibus mandatum ad exigendum, liberatur ope exceptionis, non ipso iure. l. j. & ibi Bald. C. de exceptionibus.

Debitor soluere non dicitur cedendo actionem contra alium creditori suo. Bal. in c. j. in fi. de beneficio frat.

Debitor soluere promittens intra decem dies, interpellatur a die, nisi dicatur, uel postea quandocunque placuerit creditori. Bald. in c. j. §. j. an ille, qui interfe. fra. domini sui. & in l. fi. §. fi. iij. col. C. de iure. do. Bar. & Alex. in l. cum stipulatus. in fi. principii. ff. de uer. obli. & ĩ. uer. dies. uer. lxiij. Alex. in l. quoties. de uer. ob.

Debitor solutionem per testes examinatos officio iudicis potest probare, etiam si iurauit, & promisit non probare nisi per instrumentum, quando instrumentum non habet. in Spec. de prob. §. nunc dicendum. uer. sed quid si debitor. & ibi Bal. in addi. uer. licet quis. & s̃.

Debitor iussus a creditore soluere alteri, an sit liberatus a creditore. Bal. in l. fi. ij. col. C. de noua. Bar. in l. singularia. ff. si cer. pe. ubi dicit ꝙ non nisi in libro suo scripserit se debitorem eius, cui soluere iussus est: quo casu liberatur ope exceptionis, secundum Bal. ubi. s̃. & ĩ. uer. cxij.

Debitor soluens creditori creditoris sui, an sit liberatus in l. solutum. §. solutam. & ibi Bal. C. de pig. ac.
† & in l. solutam. de sol. ubi omnino per Alex. † Et per do. Pe. Phi. Cor. in con. cclvij. incipi. præmitto. in littera g, in iij. parte.]

Debitor ex pluribus actionibus obligatus non potest per iudicem condemnari ex una actione, nisi prius creditor liberet eum ab aliis actionibus. casus singul. secundum Alexand. in l. si pupillus. de no.

110 Debitor soluere non potest alibi, quam in loco destinatæ solutionis creditori inuito. l. is qui certo. & ibi Bar. ff. de eo, quod cer. loco.

Debitor rei indiuiduæ soluat eam uni ex creditorib. de mandato iudicis, & liberatur. l. si stipulatus. §. si lanam. & ibi Bar. ff. de solu.

Debitor soluens negotiorum gestori an liberetur. Bar. in l. filiæ. ff. de solu. & ĩ. Negotiorum gestor. uer. v.

Debitor soluens coactus alteri, quam creditori, liberatur. l. Paulus. §. fi. de leg. iij. l. liberto. §. Lucius. ff. de an. leg. Dy. & Bart. in l. creditor. in princip. ff. de sol. Io. Pap. in Summa, in libello sequestri. uerbo Audeat.

Audeat.& Paul.de Cast.consi.cclxxxvj.& in Spec. de solu.§.ij.& Bal.in l.fi.ij.col.C.de nouat.& Bar. in l.singularia. si cer.pe.ubi contra tenet,nisi se sub scripserit debitorem in libro suo, scilicet eius cui soluere iussus est, ut tunc liberetur ope exceptionis,secundum Bal. ubi supra. Et quid si facit alium pro ipso promittere,an liberetur.Bar.ibi.Ale. in l. qui usumfructũ.de uer.ob.Adde.j.& Bar.& Alex. ꝙ sic,in d.l.qui usumfructum.& Bar. in l. singularia.si cer.pe.& in l.pro debito.C de bo. auth. iud. pos.& in l.si pupilli.§.ij.de sol.& in l.inter.causas. §.abesse.ff.mãdati.& j.uer.Debitor cessus. uer. ij. Et an debeat probare de mandato sibi præsentato licet de mandato constet. Paul. de Castr. in dicto † consilio. † Adde Fran.Are. in l.si te bonis.C.de iu. delib.ubi de compulso soluere per tyrannidẽ.] Itẽ

Debitor soluere coactus dicitur,quãdo iudex sibi præcipit quòd soluat,& ipse iussus promittit, & postea soluit.Bart.& Nico.de Nea.in l.nouissime.ff.quod fal.tut.autho.

Debitor soluens præsumitur nihil debere recipere a creditore,cui soluit.Bal.in l.si quidem.C.de transf. per.l.si cum dos.ff.re.amo. uidelicet si sunt aliæ cõiecturæ:alias secus:quia licet soluat, tamen potest ab eo petere,quod sibi debetur.dicta l.si cum dos. & ibi Bar.& tenet Bal.& Bar.& doc.in d.l.si quidẽ.

Debitor repetit a cohærede id plus,quod alter cohæres cohæredi soluit pro pignore.Bart.in l.si pignori.in fi.ff.fam.erc.per l.si inter colonum.§.fi. ff. de pign.

Debitor usurarii soluens usuras habet hypothecam in bonis emptis ab usurario de pecunia usuraria ei restituenda.per Bal.in l.si tutor.C. de commu.ser. ma.& s̃.eo.

Debitor soluens an repetat, si est priuilegiatus ad nõ soluendum.Bal.in l.fi.C.de fruc.& lit. expen.

Debitor soluere debet de pecunia currenti tempore promissionis.Bal.singulariter in addi.Spe. de obli. & sol.uer.Obligatio legalis.& ibi Spe. §. nunc aliqua uer.fi.& per Bal.in l.illud.in fi.C. de sac. sanc. eccle. Quod uerum, si fuit in mora:alias tempus promissionis inspicitur. Bartol. in leg. cum certum de aur.& argen.lega.uide in ca. cum canonicis. de censi.

120 Debitor cui potest soluere,uel non,supple.j. uerbo Solutio quibus. per totum.

† Debitor iusto errore motus si soluat non uero creditori,an liberetur,uide Fran. Are. in consi. xxxv.

Debitor agnoscens partem debiti, an cogatur soluere residuum. Bald. quòd sic, in l. cum fidem.C. de de non num.pec.& Alex. in l. cum de indebito. de probatio.

Debitor cõsentiens precepto sibi facto a iudice de soluendo intra mensem sub pœna excommunicatiõis, est excommunicatus elapso mense sine alia monitione,& non potest intra mẽsem appellare ex quo consensit:secus si non consensit,secundũ In.& Ab. sing.in c.P.& G.de of.deleg. quod nota perpetuo.

Debitor soluere obligatus annuatim ad certam diem, non potest purgare moram.l.fi.cum gl. & ibi.Ang. C.de fideicom.

Debitor, qui soluere, uel facere non põt in tempore debito,excusatur,si facto iudicis non soluat, qui ei prohibeat,uel bonis interdicat:unde non incidit in penam.l.fi.ff.de lege commis.Vnde secundum Bal. ibi cautela est pro debitore,qui non põt soluere,ꝙ faciat sibi prohiberi sub pena per iudicẽ ne soluat. Vide in Pract.Pap in libello sequestri.uersicu.audet.facit.c.ueniens. de iureiu. & in l.Imperatores. ad municipa.glo.in c. significasti. de censi. adde.j. uerbo emptor conuentus. uersicu. xiiij. & xxxviij. Idem est si ante tempus, quo debet soluere, confiscantur bona sua, quia excusatur, secundum Hosti. in d.c.significauit.& infra.

Debitor sortis, & pœnæ simul, an, & quando debeat soluere utrumq;.gl.& doc.in l.v.§.fi.in fi.ff. de uer bo.obl.& in l.fi.ff.de eo,qđ cer.loco. & in l. apud. §.Labeonem.el.j.ff.de do. excep.

Debitor soluere obligatus,dicitur non soluere,quando est in mora.Bal.in rub.C.de const.pec.in iiij.q.

Debitor soluere promittens pro alio,uidetur etiam filios hæredes obligare, licet eos expresse non obliget.l.j.& ibi Bal.C.de const. pecu. & supra, uerb. Hæres.

Debitor obligatus soluere certo loco certa die, põt post moram conueniri ubiq;.l.eum,qui. & ibi Bar. ff.de iudi.

Debitor obligatus soluere certo loco, non liberatur soluendo alibi inuito creditore: sed obligatus soluere ubique,debet soluere in loco idoneo creditori.gl.& doc.in l.qui certo.ff. de cond. indebi. & j. † Solutio ubi.uer.pe.& s̃.eo. † Et per Fel.in ca. j. de spon.in pe.col.in medio.]

130 Debitor obligatus soluere ubicunque,an debeat soluere ex eo quòd fuit citatus ad domum,uel debeat citari personaliter. Bald. & dominus meus Pet.de Sum.in l.ab eo.C.quomodo,& quando iudex.

Debitor obligatus soluere quandocunque a se petatur sub pœna, an incidat in pœnam non soluens, cum fuit petitum extra iudicium. Bald. & Petr. de Su.in d.l.ab eo.adde infra,uerb. Petere.uersic.viij. circa.fi.

Debitor obligatus soluere quandocunque nunquam præscribit. j. uer. præscriptio contra quos. uersic. xxxv.

Debitores insolidum obligati ad soluendũ, licet sint diuersi fori, possunt conueniri coram eodem iudice. Bal.in auth.hoc ita.C.de duob.reis.

Debitorum unus soluens totum,repetit partem a correo debendi.j.uerb.Rei plures.uersi.x.

Debitor obligatus sub iuramento soluere certo tempore,non soluens non est periurus,si soluat incontinenti post gl.singu.xxxij. q. j. apud misericordẽ. iudicẽ. Lanfran.in c.quoniam contra falsam.uerb. testes.xvj.char.de prob.

Debitor obligatus respondere debet respondere,cõparere,& soluere.Bal.in l.iij.C. de proc.

Debitor obligatus respondere in quolibet loco, soluere cogitur in quolibet loco. Bal. in dicta. l. iij. & in l. eam, quam. post princ. in lectura antiqua. C. de fideicom. & uide Bald. in l. si conuenerit. ff. de iurisd. om. iudi. & per Innoc. in c. dilecti. de foro compet. Quod maxime uerum est, quia tali obligationi supposita est stipulatio, quæ uestit omnes partes contractus. l. duo societatem contraxerunt, ut grammaticam. ff. pro socio. cuius uirtute potest ubique conueniri, sicut si iuratum esset: quo casu non posset pœnitere. scdm Paul. de Ca. in l. si conuenerit. qué etiam uide in l. j. & ibi Lud. Pon. ff. de in ius uoc.

Debitor obligatus soluere, si quid recipit, ut soluat, turpiter accipit, & tenetur id restituere. l. si tutorem. & ibi Bald. & doct. ff. de tute. & ratio. distra.

Debitores in solidum obligati, an conueniantur in solidum. j. uerb. Rei plures. uer. iij.

140 Debitor obligatus soluere Firmi certo tempore, cũ sit Paduanus, pót eo tempore citari Firmi. Bal. in c. j. iiij col. de mili. uas. qui contu. est.

Debitor obligatus soluere mihi, an possit soluere hæredi meo. Bal. in l. pen. v. col. de cond. infer.

Debitor promittens soluere pro alio, potest ante, quã soluat, agere actione negotiorum gestorum, ut conseruetur indemnis, uel ut liberetur, non ut sibi soluatur. l. si mandato. & ibi Bar. in fi. ff. mandati. & per Bal. in l. si pro ea. C. eod. titu. Quod uerum est, si sit obligatus pure, non si sub conditione. Bart. ubi supra, adde. j. uerbo Fideiussor agit. uer. xxij.

Debitor non soluens in termino prorogato simpliciter, an incurrat pœnam primæ obligationi appositam. j. uerb. Obligatus. uer. cxxxiij. & uerb. Pœna extenditur. uer. xx.

Debitor habens pecuniam solutioni paratam, non soluens committit culpam. in l. debitor. & ibi Bar. ff. de neg. gest.

Debitor promittens soluere creditori creditoris, tenetur soluere, etiam si non sit debitor: sed solutum có dicit a creditore putatiuo, pro quo promisit. l. si citra. & ibi Bal. C. de cond. indebi.

Debitor debet probare solutionem, licet creditor nõ neget. Bal. in addi. Spe. de locato. uer. non negare. per l. quinquaginta. ff. de prob.

Debitor, qui ad soluendum habuit quadrimestre, an patiatur immediate primum, & secundum decretũ. Bal. in addi. Spe. de sent. uer. an qui habuit.

Debitor ad soluendum non accedens in termino, excusatur propter treugam, sicut propter guerram. Bal. in c. j. §. uasalli. de pa. Constan. & Lud. in singu. uerbo Debitor. uer. eo. Lud.

Debitor habens duas quietationes unius tantum debiti, pót repetere unam solutionem tanquam indebitam. Casus est singularis. in l. ne casu. C. de discus. li. x. secundum unam lecturam, quam fecit Bal in l. seruo. §. si appellatio. de leg. j. secundum Lu. Pon. in fin. uerbo. Geminata. uer. quæro, quidam. &c.

150 Debitor soluere potest creditori, cui non posset donare, etiam ante tempus, si considerat interusurium illius temporis. l. si uir. §. si uir uxori. de dona. inter uirum, & uxorem. secundum Lud. in fin. uerbo Solutio. uer. quæro utrum. Item.

Debitor potest soluere in domicilio creditoris. Bald. post gl. in l. usuras. C. de sol. non alibi, quam in loco promisso: ut ibi Bal.

Debitor non ualens soluere, si emptorem rerum suarum non reperiat, potest inuito creditori dare in solutum rem unam meliorem ad electionem creditoris: ut s. uerbo Creditor inuitus. uer. ij. & j. Electio. el. ij. uer. xvij.

Debitor, qui negauit debitum, & conuictus est an possit postea allegare solutionem. in Spe. de except. & replica. §. iiij. uer. sed quid si debitor. & seq.

Debitores duo si sunt in solidum obligati, an solutio facta per unum liberet alium. in Spe. de sen. excó. §. vj. uer. q si sint. & j. uerb. Solutio a quibus. uersi. ij. & ix.

Debitor ad dandum non cogitur soluere, uel dare alteri, quam cui promisit. l. j. & l. nec creditoris. C. de noua. nisi in dote. l. ij. in prin. ff. sol. ma. Sed.

Debitor ad factum, si creditores omnes sunt concordes q uni præstet, debitor illi tenetur præstare factum. Alex. post Ang. & Io. de Imo. in l. in stipulationib. §. j. de uerb. obl. addc. s. eod.

Debitor si non soluat tempore statuto, uide in Spe. de instru. edit. §. iiij. uer. hoc autem.

Debitoris soluentis, uel non, materiam sup ple. j. uer. seq. per totum.

Debitor in loco contractus forum sortitur, etiam quo ad hypothecam. gloss. not. in authent. ut omnes obe. iudi. prouin. §. considerantes. uersicu. hypotheca. Bald. in leg. ij. C. mandati.

† Debitorum nomine an ad illum locum pertineat exactio de iure, & de facto, ubi est collata solutio, & reperiatur debitor. do. Bartho. Soc. in consi. cj. incipien. uiso testa. uer. ij. ego promitto. cum uer. seq. in j. parte. ubi q debitorum nomina, quæ incorporalissima sunt, cum in certo scribuntur loco eius loci bona dicuntur.

Debitor in loco, ubi multum conuersatur, conueniri potest, licet ibi domicilium non habeat. Bart. in l. sciens. C. ubi de cri. agi. oportet. Sed uide Io. de Im. in c. ex parte. B. de for. comp. qui uidetur concludere communiter teneri contrarium pro contractib. alibi celebratis, nisi conuersatus fuerit per decennium. adde. j. e. sed. Sicu. contra in c. q clericis. e. ti.

Debitor promittens soluere Romæ, non est in mora, si creditor non facit eum conuenire Romæ. Bald. in rub. C. de const. pec.

Debitor constituens Firmi se soluturum creditori forensi, non expresso loco solutionis. non potest ibi conueniri, nisi sit Firmi habitans, uel mansurus. Bal. in rub. C. de const. pec.

Debitor promittens Firmi se soluturum Venetiis, an possit conueniri Firmi. Bartol. in l. j. C. ubi conueni. qui cer. lo. da. p. & in l. quæro. ff. de sol. & in l. iij. de bo. autho. iudi. possi. Alexand. in d. l. quæro. q sic, si ibi habet domicilium, per l. hæres absens. §.

† ti.

† fi.cum glo.de iud. † Et per Felin. in cap.fi. de foro compe.in x.col.]

Debitor promittens soluere simpliciter, in quo loco debeat soluere.per Barto.in l.item illa. de constit. pecu.& infra uer.Solutio ubi per discursum,quòd in loco contractus, & in domo creditoris, si sit eiusdem fori. Barto. ibi.iij.colum.per l.fin.de tritica. Quod intellige, si interpelletur, alias non. Alexan.in l.ita stipulatus.xj.col. de uerb. ob.Adde Bar.in l.quod si Ephesi.& in l.fin.de eo, qđ cer. lo.& ĵ.Promisso.uer.lxxv.

Debitor promittens se posse conueniri Firmi, Anchonæ, Romæ,& ubique locorum inueniatur, potest opponere exceptionem fori, si conuenitur alibi, quam ubi contraxit,licet pœna contractus promissa committatur: secus si promittat se soluturũ Firmi, Anchonæ, Romæ, & ubique locorum: secundum Bart.not.in l.si quis in conscribendo supra de pact.per tex.fin.in l.Titium, & Mæuium.§.tutores.ff.de admi.tut.in Specu.de compe. iudi.ad.§.j. uer.sed quid si sit pactum.& per Bald. & doct. in l. si quis in conscribendo.& in l.j.C.commodati.ubi loquitur in simili.Bart.in d §.tutores.dicit ꝙ debitor promittens soluere ubicunque fuerit petitum, tenetur ratione contractus,ubicũque reperiatur:secus si promisit uelle conueniri ubicũque fuerit inuentus:quia huic conuentioni potest renũtiare ante litis contestationem. Primo casu non potest trahi extra territorium, si extra non reperiatur personaliter, uel non sint sua bona: si uero sint bona,potest conueniri, etiam si ibi personaliter non inueniatur, secundum Bartol.quod no. & omnino per Alexand.in l.si conuenerit.x.fallentia. de iur. om. iud. Et potest iudex ubi sunt bona eius,exequi cõtra eum,& actorem mittere in possessionem bonorum, secundum gloss.& Barto. in l.cum unus.§.is, qui.ff.de bo.autho.iudi.pos.& gloss. mag. in l.hæres absens.§.j.ff.de iud. Adde.l.Lucius.infra & ibi Pau.de Cast.post Bar.ff.depositi.

Debitor citatus ad locum contractus, si neget se ibi non contraxisse, & sic ibi conueniri non posse,debet prius summatim cognosci an ibi contraxerit, uel non,per Alexan.& doct.post Barto. in l.ij.ff.si quis in ius uoc.non ier.

Debitor promittẽs soluere ubicũque fuerit petitum, intelligitur, scilicet per simplicem libellum:nec requiritur litis contestatio.Bald.in l.ab eo.ij.colum. C. quomodo, & quando iud. Alexand. in l. amplius.rem ra.hab.

10 Debitor sortitus unum forum ratione contractus, potest alibi conueniri ex illo contractu, si ibi habeat forum alia ratione, & sic non potest declinare.ĵ.uerb.Prorogatio.

Debitor promittens posse conueniri coram quocunque iudice, nõ pôt declinare forũ iudicis incõpetentis:ac si promisisset soluere in quocũq; loco.Rapha.in l.si cõuenerit.de iur.om.iu.per c. dilectũ.de foro cõpe.sed Alex.de Imo.ibi tenet contra.

Debitor promittẽs uelle cõueniri Romæ, Anchonæ, Firmi, Asculi non pôt cõueniri,nisi addatur, & ubique locorũ,uel ubicũque fuerit inuentus: quia tũc pôt ubique conueniri,ubi fuerit inuentus. Bart.in l.iij.ij.col.ff.de eo,quod certo lo.ubi etiam dicit ꝙ talis promissio intelligitur de toto in quolibet loco,ut aliquid operetur, non aũt fit diuisio per loca pro rata,secundum Bart.Sed Ant. de But.tenet cõtrarium in cap.j.de iud. ubi dicit ideo esse addendum uerbum,in solidum.

Debitor promittens sistere certo loco, potest ibi remitti, & uocari ut sistat:non si generaliter ubi uult creditor.Item si uno loco se obligauit, & in alio solutionẽ destinauit,ad locũ contractus non fit remissio,sed ad locum solutionis destinatæ. Bal.in l.cum Archimedorã.C.ut in pos.lega.Vide omnino Ioã. Papi.in Sum.uer.iudicem competentẽ. ubi dicit an per hoc inducatur prorogatio: & ibidẽ dicit quod tunc electio est creditoris in quo loco uelit conuenire debitorem,nec pôt soluere Romæ,ubi contraxit, si alibi solutionem destinauerit in contractu Romæ facto inuito creditori, licet Roma sit communis patria.nisi soluat interesse propter locũ. Angel.& Alex.in l.qui Romæ.in prin.de uer.ob.

Debitor promittens soluere Firmi,uel Anchonę, pôt antequã cõueniat,soluere ubi uult:pôt tñ cõueniri ubi uult creditor.Bar.i l.ij.ij.co.ff.de eo,qđ cer.lo.

Debitor si promittat soluere ubicunque fuerit inuentus, non potest conueniri si fuerit inuentus in loco pestifero,uel in loco ubi sit inuentus nauigans: secundum Ang.in l.cum res.in princ.de leg.j.ubi Io. de Imo.tenet cõtrarium sub dubio forte: sed Alex. de Imo.in l. si conuenerit.de iurisd.om. iud. tenet † opi. Ang.ut ibi x.fallentia. † Et per Fel. in c.cũ.R. canonicus.de offi.deleg.& per do.Ias. May. Instit. de act.§.plus.nu.23.

Debitoris promissio ad cautelam fiat hoc modo, uidelicet Promitto soluere Firmi, Anchonæ, Romæ, Florentiæ, & ubicunque locorum inuentus fuero insolidum, & quãtumcunque distantium,secundum But. singu. in cap.j.de iudi.in xxv.col.per l.ij.§.si quis ita.ff.de eo,quod certo loco. & Barto. Cepo.in cautela.cl.pro quo facit quod not. Barto. in l.sed & si quis.§.quæsitũ.ff.si quis cau. in ij.col. & in fi.& omnino per Bart. in l.si conuenerit in fi. de iurisd.omn.iud.& Bal.in l.ij.§.sed & si quis.penul.col.C.cõmunia.de leg. & in l. si quis in conscribendo.iij.colu.C.de pac. & subdatur in instrumento,uidelicet etiam si ibi nauigans fuero repertus,uel iudicis auctoritatẽ timuero, uel aduersarij potentiã,promittens etiã me ibi præsentare, licet ibi nõ fuero repertus,renuntians oĩbus,& singulis priuilegijs,legibus, pclamis,gratijs,& saluiscõductis,factis,& fiendis, ꝑmittens etiã non impetrare gratiã,uel priuilegium aliquod,& oĩa,& singula attendere,& obseruare de iure, & de facto non contrauenire sub pœna,& iuramento,&c.secũdũ Bart. Cep.in d.caute.cl.ubi plene.& ĵ.uerbo in clausula cõtractuum,in clausula Firmi, Anchonæ,&c. & in claus.seq.& Alex.i l.si cõuenerit.de iuri.om.iud.

Debitor promittens soluere ubiq; locorum potest cõueniri tantũ in locis habitabilibus, puta in loco domicilij, non alibi, nisi specifice etiam de alijs dictũ sit gl. not. in l. qui certo. ff. de cond. indeb.

Debitor promitens soluere ubicunque placuerit creditori non intelligitur de loco extra domicilium, quia nihil operatur. Bal. & Alexand. in d. l. si conuenerit. de iurisd. om. iudi. ubi dicit secus. si dixit, ubi cunque uoluerit creditor: quo casu debet creditor eligere locum, si ibi inueniat debitorem, aliàs non: secundum Bal. fin. in rub. C. de const. pecu. per tex.
† nota in l. Lucius. ubi hoc tenet Alexã. de posi. † Et adde Frã. Are. in l. actione depositi. & do. Ias. May. Instit. de act. §. plus. nu. 25.

Debitor promittens respondere de debito, intelligitur promittere soluere debitum: sed promittẽs respondere ubique locorum, intelligitur promittere posse conueniri ubiq;. Bald. & Alexan. post Pau. de Cast. in l. si conuenerit. de iurisd. om. iud. & Bal. in l. eam. ij. col. C. de fideicomis. & melius. per Bald. & Alex. in l. j. ff. de in ius uoc.

20 Debitor in loco destinatæ solutionis potest cõueniri etiam pro damnis, & expensis, tanquam accessorijs contractus. c. dilecti. & ibi Abb. de for. com-
† pet. Alexan. in l. quæro. de solu. † Et per Fel. in ca. fi. de fo. compe. in x. col. & per do. Iaso. May. Instit. de act. §. plus. nu. 16.

Debitor, quem promisit creditor conueniri Firmi, potest alibi conueniri, si Firmi non inueniatur. Barto. in l. bonæfidei. ff. de eo, quod cer. loco. & omnino ꝑ Alexan. in l. alio. de eo, quod certo loco.

Debitor promittens soluere in domicilio creditoris, debet ire ad domicilium nouum, etiam si grauetur plus in itinere, dummodo parum grauetur eundo ad nouum domicilium, quàm ad antiquũ, arbitrio iudicis. Bal. in l. accepta. xiij. q. C. de usur. adde no. per Alexan. in l. item illa. de consti. pecu.

Debitor promittens soluere in foro suo, non põt soluere in foro creditoris, si uel gratia creditoris, uel gratia utriusque sic promisit: secus si fauore suo tãtum. Bal. in d. l. acceptã. xij. q. de usur. & Alexan. in l. item illa. de consti. pecu.

Debitor uagabundus potest ubiq; conueniri. ĩ. uerb. Debitor. cl. j. & ĩ. uer. Vagabundus. uer. iiij.

Debitor certo loco obligatus potest ubique conueniri post moram. l. eum qui. & ibi Bar. ff. de iudi. & plenius per Bartolũ in in. l. j. ff. de eo, quod certo loco. & ĩ. eodem.

Debitor in loco originis conueniri potest, si ibi reperitur. licet ibi non habitet, nec contraxerit. Bar. in l. assumptio. §. j. in fi. ad municip. Item in loco contractus, si ibi habet bona, etiam si ibi non reperiatur: sed per literas cogi potest. Casus est no. in ca. Romana. §. contrahentes. de fo. cõpe. in vj. & Pau. de Cast. in l. j ff. de eo, quod cer. loco. sed nõ in loco destinatæ solutionis, nisi ibi reperiatur. Ang. in d. l. j. C. de sol.

Debitor inuito creditore soluere nõ potest in alio loco quam in destinato. l. is qui certo. & ibi Bar. ff. de eo, quod cer. loc. l. usuras. per Bal. & Alexan. in l. itẽ illa. de consti. pec. Quod uerum, etiam si Romæ cõtraxit: si alibi solutio fuit destinata, licet sit communis patria. Ang. & Alexand. in l. qui Romæ. in prin. de uerb. oblig.

Debitor banniti potest conueniri ubicunque inuenitur a creditore bannito. gloss. ord. in l. usuras. & ibi Bal. de sol. & Bar. Cepo. in fin. uersi. cxxix. & ĩ. eo. uer. antepe. & Alex. in l. alio. ff. de eo, ꝙ cer. loco.

Debitor mutans forum an possit conueniri in loco cõtractus, an uero in loco primi fori. Bal. in addi. Spe. de compe. iudi. adi. uersi. translato domicilio.

30 Debitor mutans domicilium an possit cõueniri in loco originis, si ibi non reperiatur. Sali. in consi. in Christi nomine amen: quia fui interrogatus, &c.

Debitor mutans domicilium post contractum potest conueniri in loco, uel foro primo: si tamen citetur in foro, non, si retinuit primum domicilium, aliàs non, nisi ratione contractus, si fuit ibi celebratus. Cardi. in cle. ij. §. denique. iij. q. de re iud. uide in Spe. de compe. iud. adi. §. j. uer. quid si debitor. uide omnino Bar. in l. ij. C. de iurisd. om. iud. ut supra. Cõtrahens. uersi. xlij. & sequen.

Debitor certo loco promittens soluere certo tempore, præsumitur in dolo, si eo tempore absit a loco. Abb. in c. fi. de eo, qui mit. in pos. causa rei ser.

Debitor absens propter guerram extra forum suum, ubi conueniatur. in Specu. de compe. iudi. adi. §. j. uer. quid si aliquis.

Debitor promittens soluere in certo loco, potest cõueniri ibi tam coram ordinario, quàm coram delegato. Inn. & doc. in c. dilecti. de foro. compe. Archi. contra in c. statutum. de præscri. in vj Item potest non citari in eodem loco, si inde dolo recessit. Bal. in cap. j. iiij. col. de mili. uas.

Debitor in antiquo domicilio mutato non põt cõueniri pro gestis. post Bal. in rub C. si a nõ cõpe. iud.

Debitor obligatus soluere Firmi cogitur promittere soluere alibi, si post creditor bannitur ex Firmo. Bal. in l. usuras. in princ. C. de solu. & Bart. Cep. in fin. uer. cxxix. & ĩ. eo. uer. xxviij.

Debitor uolens soluere in domicilio creditoris, auditur. Bal. post gl. in l. usuras. C. de solu.

Debitor in dubio uidetur promittere rem tradere in loco, ubi de iure petetur in iudicio. no. in l. uinum. cum gl. fi. & ibi Alexan. si cer. pe. & in l. fi. de tritica. in l. ꝙ legatum. de iud. Bar. in l. item illa. iij. col. de cõstit. pec. Quod uerum secundum Alexan. ubi supra. quando omnino aliquid in genere promittitur, non si in specie ut uinum Firmanum: quia Firmi tradi debet, per d. l. quod legatum. §. præterea. & l. ratio. §. fi. & ibi Ful. ff. de actio. empt.

Debitor pauper non potest excõmunicari, nec interdici, sed carcerari, nisi cedat bonis. Inn. in c. pe. de offi. deleg. & Bald. in Marg. uer.
† Inopia. † Et per Feli. in c. ad aures. in fi.]

Debitor pauper carcerari debet in carcere, in quo stant debitores, non in quo stant noxij criminum. Ang. in l. nemo carcerem. C. de exact. tri. lib. x. sed

in

in hoc consuetudo loci seruanda est: uide Ang. ibi dum dicit ꝙ non potest mitti, nisi in carcere solito.

Debitor prius carcerari debet, quàm pati tenutam in bonis, cum utrunque pati possit. Ang. in d.l. nemo carcerem. ubi uide omnino. Sed

Debitor carcerari non debet, qui est soluendo. glo. in l. iij. §. neque tutores. ff. de suspec. tu. & supra uerbo. Carceratio. uer. lxxix.

Debitor pauper cedens bonis an carceretur, stâte statuto ꝙ debitor carceretur. Bal. in l. j. C. qui bo. ced. pos. Ioan. de Por. in l. alia. §. elegâter. ff. soluto mat.

Debitor pauper potest potius uelle stare in carcere, quam fustigari. Bald. in l. quicunque. pen. colum. C. de ser. fug. sed si malit fustigari, quàm soluere, non auditur. Bal. ibidem.

Debitorem esse pauperem, & non soluendo, quomodo debet constare. Pau. de Cast. consi. xxxix.

Debitor nolens cedere bonis, si offert creditori rem meliorem in solutum non potest carcerari: alias sic secundum Ioan. de Imo. in l. si filio. ff. sol. mat.

† Debitor si fuerit carceratus, & non habeat unde se alat, creditor, ad cuius instâtiam est incarceratus, debet ei præbere alimenta: alias iudex poterit eum relaxare. do. Iaso. May. in l. si uictum. in j. colu. uer. alibi habes gl. no. ff. de re iud. †

Debitor carceratus, a quo petitur debitum, pôt petere prius se relaxari, & ad libertatem restitui: argu. gloss. not. in c. cum inter. de excep. & in l. si quis ad se fundum. C. ad leg. Iul. de ui. ubi no.

10 Debitor cedens bonis, si celat aliqua bona, punitur in duplo. Bal. in l. qui bonis. C. qui bo. ced. pos.

Debitor bannitus habetur pro fugitiuo, & omni tempore capi potest. Bal. in d. l. qui bonis.

Debitores in hypothecaria tenētur in solidum, & carcerari potest quilibet, quamuis alias teneantur pro rata. Bal. in l. iij. C. de neg. gest.

Debitor pauper potest cedere bonis. in tit. C. qui bo. ce. po. non diues l. iij. §. tutores. per gl. ff. de susp. tu. Bal. in l. j. C. qui bo. ce. pos. Sali. in l. cum filij. eo. tit. Pau. de Cast. in l. procuratores. §. quid tamen. ff. de tributoria. Item nec debitor gabellarum. l. propter honorem. C. qui bo. ce. pos. Item nec qui dissipauit bona in fraudem creditorum. l. fi. in fi. ff. de his, quę † in frau. credi. Bal. & Pet. de Su. in d. l. j. † Et hoc idē tenet domi. Ias. May. Instit. de actio. in. §. itē si quis. num. 91. & num. 94. & in uer. eum quoque. nu. 26.] Item nec qui tempore cōtracti debiti erat pauper, & creditor sciebat. l. pe. de iur. do. secundum Barto. in l. alia. §. eleganter. solu. matri. Item nec qui tenetur ad factū personale. l. si quis curialis. & ibi Pau. de Cast. C. de epi. & cle. Cy. & doc. in d. l. j. & Pau. de Cast. in l. stipulatio ista. §. finautem. de oper. no. nun. Bar. in l. is, qui. §. Sabi. eo. tit. glo. in l. ab eo. C. de act. & ob. Bal. in d. l. j. Item nec qui bona cōsumpsit meretricādo, uel ludendo. Bal. ibi. Item nec debitor fisci. l. ij. C. de exac. tribu. lib. x. l. sacrilegij. ad legem Iul. pecu. Contrarium probatur in l. ij. C. qui bo ce. pos. gl. Instit. pro socio. §. pe. Pau. de Cast. & Sali. in d. l. ij. & Pe. de Su. in d. l. j. post Bal. & ꝑ Bar. in l. ex eo. ff. ad legem Iul. pec. Item nec quando cōsuetudo prohibet, uel non permittit cessionem. no. per gl. in l. ij. C. de pat. qui fil. distrax. Item nec quādo qui est pro crimine pecunialiter condemnatus l. quicūque. C. de ser. fu. Item nec quando statutum prohibet. Bart. in l. Titio centum. §. ij. de condit. & demonst. Ioan. de Imo. in l. alia. §. eleganter. ff. sol. mat. Itē nec quando pena pecuniaria ex forma statuti est parti applicanda. gl. & But. in ca. cum tu. de usur. no. in d. l. quicūq;. & in l fin. de in ius uoc. Itē nec hæres, qui non fecit inuentarium. Bart. in d. §. eleganter. Item nec milites nostri temporis. Bald. in l. j. in fi. Item nec debitor, cuius creditor renuntiauit beneficio carcerandi. l. fi. de diuor. Bal. & Pe. de Su. in l. j. Item nec pupillus, qui tantum patitur secundum decretum. l. ij ff. ex quibus cau. in pos. ea. Licet secus sit in adulto, qui potest cedere cum iuramento. Bal. & Pe. de Su. in d. l. j. Item nec quando statutum dicit quod instrumentum habeat executionem paratam, Bal. in d. l. j. & Ang. in l. nemo carcerem. C. de exact. tribu. lib. x. Sed Pau. de Ca. tenet contrarium in d. §. eleganter. Item quando debitor habet inducias quinquennales a creditoribus. gl. & doct. in l. fi. ubi uide omnino Bar. C. qui bo. ce. pos. Item nec debitor, qui ex priuilegio principis recuperat bona cōfiscata. tex. sing. in l. ij. in fi. C. de sen. pas. Itē nec debitor clericus. in aut. ut deter. sit nucle. §. j. & ibi gl. singul. circa medium. Item nec qui per pactum renuntiauit beneficio cessionis. doc. in c. Odoardus. de sol. Bal. & Moder. in d. §. elegâter. & doc. Bar. & Pe. de Su. in d. l. j. C. qui bo. cede. pos. Item nec debitor collectarum. Bart. & Pet. de Su. in d. l. propter honorem. Item nec qui dolo uersatus est cum creditore. Pau. de Cast. cōsil. xliiij. Reliqua uide. s. uerb. Cede bonis. per discursum.

Debitoris, qui cessit bonis, bona non possunt propria authoritate occupari. l. legis. & ibi Bart. C. qui bo. ced. pos.

Debitor filiusfamilias potest cedere bonis. l. cum filij. & ibi Bar. C. qui bo. ced. pos.

Debitor inops bonis cedens an teneatur ad onera realia, uel personalia, uel ad collectas. Bal. in l. j. ix. co. C. de sen. quæ pro eo, quod inter. profe. Barto. in l. propter. C. qui bo. ced. po. s. uer. Cedēs bonis. uers. pe. & supra. uer. Collecta quibus uer. lxxxvj.

Debitor pauper, qui luit in corpus, non tenetur amplius ad pœnam pecuniariam si superueniat ad pinguiorē fortunam. Bal. in l. fi. ff. de in ius uo. Lud. in † sing. uer. debitor, qui non habet. † Et Paris de Puteo in tract. synd. uer. licet.]

Debitor pauper potest cogi ad præstandas operas, & seruire creditori ut ei satisfaciat. gl. Bart. & Ang. in l. pro hærede. §. si quid tamen. ff. de acquir. hæred. Bal. in l. fi. C. de captiuis.

Debitor pauper non dicitur, cuius fideiussor est soluendo. l. mulier. ff. de iur. do. l. si plures. §. præterea. de fideius. Bald. in aut. sed hodie. C. de act. & oblig. non autem præsumitur esse soluendo is, cuius bona uenduntur ad petitionem creditorum. Bart. i. l.

tres tutores.ad fi.ff.de admi.tu.

20 Debitor pauper in foro conscientiæ nō tenetur ultra quam facere possit.gl.& Abb.Sicul.in ca.cū tu. de usur. Quod uerum est,etiam in usuario, ut ibi. Item in eius herede, secundum Ioan. And. in cap. quamquam. co.ti.lib.vj.Ang.in l.j.§.hæc stipulatio.&.ff.si cui plusquam per legem Fal. Idem in socio.l.uerum. in princ.ff.pro socio. Pet.de Vbal.in tract.socieța.xv.parte.& infra uersi. Socius. uersi. xxj.Idem in colono partiario,secundū Raph.Fulg. in l.si merces.uer.uis maior.ff.loca.& in d.tract.de socie.xj.parte.xij.col. Idem in filio obligato patri. arg.in l.si dubitetur.§.si filius.ff.de fideius.ubi uide omnino.Idem in emancipato obligato pro debitis ante contractis.l.ij.& in l.si ex alio.C.quod cū eo. & ibi Bal.& Ioan.de Pla.Instit.de actio.§.sunt præterea. nisi sit debitor ex delicto.l.sed si ex parte.§. quāquam.ff.quod cum eo.& gl.in d.l.ij.& l. si mulier.§.fi.& ibi Bar.re.amo. Itē nisi post multos annos conueniretur.d.l.sed si ex parte.§.penul. Item nisi incontinenti post contracta debita facit se emācipari.l.j.§.j.& ibi Bar.ff.si quis te.li. secundū Bar. Cep.in cau.xxvij.Idem in alijs personis numeratis in l.sunt qui.& l.seq.ff.de re iudi.& ibi per doc. Reliquos casus supple.j. uer. Priuilegium quatenus. uer.vj.& vij.usque in fi.

Debitor dotis inops, scilicet maritus, non deducit ne egeat.Bal.in l.ubi adhuc.viij.colu.C.de iur. dot. & ibi glo.Secus in alijs personis,secundum Bald. in l. ij.C.quod cum eo.& Bart.in l. uerum.ff.pro socio. & infra uer.Priuilegium quatenus . uer.vij.circa fi.

Debitor pauper, qui non tenetur ultra quam facere possit, non potest carcerari gloss. in l.iij.§.tutores ff.de susp.tu.& Bal.& Lanfr.in l. dotis causa . in fi. soluto matr.

Debitor pauper non gaudet aduersum creditorē pariter pauperem priuilegio,ne teneatur ultra quam facere potest.Gu.de Cu.& Pau.de Cast.in l.in traditionibus.§.si quis crediderit.ff.de pac.Bar.in l.maritum.sol.mat.Bal.in l.præsens.C.de serui. & in l. ij.C.quod cum eo.ubi dicit uerum, nisi sit priuilegiatus debitor propter mutationem status . Idem etiam in marito.j. Maritus cōuenitur.uer.viij.post prin.ibi.item uerum,nisi uxor sit pariter inops.

Debitor pauper hæres institutus inuentario non confecto,non tenetur ultra quam facere potest , etiam in foro conscientiæ.Ang.no.in l.j.§.hæc stipulatio iij.col.ff.si cui plus quam per legem Fal.

Debitor ad dotem pauper non tenetur ultra,quam facere potest,& carcerari non potest.gl. & Bald. in l. liber.in fi.C.de postli.reuer.

Debitor pauper, qui non tenetur ultra quā facere potest,debet cauere per iuramentum de soluendo,cū uenerit ad pinguiorem fortunam . Bald. in d.l.ij.in fi.C.quod cum eo.

Debitor inops si propter inopiam non potest satisfacere,non incurrit pœnam : quia ad impossibile nemo tenetur.Car.in cle.j.viij.no.de decimis.

Debitor pauper res sibi dimissas ne egeat pōt alienare,nisi in fraudem Item nisi bona omnia sint data in solutum creditori, reseruatis alimentis debitori in eis.Bald.in d.l.ij.C.quod cum eo.

Debitoris pauperis hæres non gaudet priuilegio , ne teneatur ultra quam facere potest.Bald.in d.l.ij & Bar.in d.l.uerum.pro socio.

30 Debitor pauper habens magnam domum , & pretiosam,debet eam uendere , & creditori soluere , si sine magna incommoditate fieri potest. Bal. in d.l. ij.ubi uide omnino.& infra uerb.Priuilegium quatenus.uersi.iiij.

Debitor pauper non potest recognoscere debitum ad excludendum exceptionem non numeratæ pecuniæ oppositam per fideiussorē : secus si diues. Bal. in l.tam mandatori.ult.col.C.de non nu.pecu.

Debitor ad priuatum carcerem an possit se obligare.gl.in l.interdum.§.qui furem. de fur. & Bald.in addi.Specu.de obli.& sol.uer. ij.

Debitor pauper ad pœnam obligatus luit in corpus l. si quis,id quod.ff.de iur. om. iud.l.quicūque.C.de ser.fugi.l.fi.de in ius uoc.l.qui ædes.de incen. rui. nau.c.finem litibus.de dolo,& contu.Ang.Are.Instit.de acti.§.pœnales.uer.opp.extra gloss. & glos. in l.sed si unius.§.si seruus.ff.de iniur.l.quod si minor.§.si seruus.ff.de minor. Quod est uerum , etiā si post passam pœnam in corpus,perueniat ad pinguiorem fortunam.Bal.& doc.in d.l.fi.ff.de in ius uoc.per d.l.sed si unius.§.si seruus . & d.l.si minor §.si seruus.xiiij.q.vj.cum res.gl.in c.sicut dignum. §.si eos.de homici.& glo.in regula, peccatum.lib. vj. Ange.in d.l.si quis id,quod. & tex.& Bart. in l. pe.ff.si ex nox.cau.aga.& doc.in d.l.quicūque. Sed in contrarium est.d.ca.cum res.ca.Odoardus.de solu.& l.is,quis bonis.ff.de ces.bono.Item uerum , si creditor hæc petat,cui debetur pœna, scilicet quod debitor luat in corpus d.uersi.si ex patroni querela.& ibi doct.& Bald.& Alexā.ff.de ius uoc. & Bal. in l.quod si minor.§.si seruus.de minori. & Alexā. in d.l si quis id.post Innoc.in ca.Odoardus.de sol. Et ideo libertus non luit in corpus inuito patrono, secundum Bal.& Alexan.in d.l.fi. Item uerū quod fieri potest a iudice maleficiorum.d.l.fi.uer. a præfecto urbis.secundum doc.& Ang.ibidem.Item uerū,nisi debitor procuret fustigari,uel aliter in corpus luere. Ang.in l.si seruus plurium.§.pe.de leg.j. dummodo castigatio ipsa nō fuerit imposita ad instantiam creditoris: quia tunc cessat omnis suspicio.Bar.Cep.in caute.xv.Item uerū , etiam si reus totam pœnam soluere possit,excepto uno denario. Bal.in l.cum sit.C.de sepulchro uio.& Alexand.in d.l.si quis. Item nec est necesse dicere in libello , si non potest soluere,luat in corpus. Alexan.in l.j.de pœnis.post Cy.in l.j.xvij.q.C.de iniur. Itē uerum, etiam in pœna duplicata per negationem , quæ pōt lui in corpus.l.lor.j §.hæc actio.in fi.ff.ad l. Aquil. Secus si pœna est ciuilis, quæ non potest lui in corpus.l.nemo carcerem.C.de exac.trib.lib.x.secundum Lud.Pon.in d.l.si quis id, quod.& j.eo.Item uerum etiam si debitum ex parte soluentis sit pœna,

na,ex parte recipientis fit interesse,ut refectio expensarum.d.c.fi.& ibi doc.de do. & contu.& Phil. post gl.in c.reprehensibilis.de appe. Item uerũ, si sit debitor ad pęnam: secus si ex cã ciuili.i.ex contractu:quia tunc satis est quod bonis cedat. glos.in regula,peccatum.lib.vj.& in ca.j.xiiij.q.vj.contra gloss.in d.cap.sicut dignum,& tenet Bal.in l.fin.§.& si præfatam.C.de iur.deli.& Bald. in l.fi.ff.de in ius uoc.& Alexan.in d.l.si quis.Phil. in d.c.reprehensibilis.de appel. Item uerum etiam in tutore.l. ob fenus.& ibi Bar.ff.de admi.tut. Item nisi sit pauper,& pęna pecuniaria sit minima: quia non potest in corporalem subrogari,secundum Alex. in l.illicitas.§.fi.de offi.præsi.& Bal.in l.quicũque.iij.col. per l.illicitas.ff.de offi.præsi.& no. in d.c. reprehẽsibilis.in gl.fi.de appel.& ibi doc.& Phi.Item uerũ in personis uilibus,non in alijs.Bar.fin.in l.j.§.fin. ff.de pęnis.Sali,in l.& si seuerior.iij.col.C.de infa-

† mibus.& Alex.in d.l.si quis. † Vide Feli.in c.quod ad consultationem.in fi.vij.col.de re iudi. & in ca. ad liberandam.de Iudeis. ibi no. tertio. & Pari. de Puteo in tract.syndi.in uer. licet dicatur.& do.Ias. May.[Inst.de act.§.pęnales.no.lxiij.cum seq.]

Debitor suspectus dicitur, qui declaratus est ꝑ iudicem esse suspectum.Bar.in l. stipulatio.§.habet autem.ff.de ope.no.nun.

† Debitor si lite pendente efficiatur suspectus de fuga, potest tamen non obstante pendentia litis,etiã propria authoritate capi.Ias.in l.ij. in v. colu. uer. quarto facit.ff.de iur.om.iud. & ibi an debitor suspectus de fuga si capiatur authoritate iudicis incompetentis, possit opponere de incompetentia iudicis. †

Debitor suspectus capi potest,etiam propria authoritate creditoris.l.iiij.§.si debitorem.& ibi Bar.ff.de his quæ in frau.cre.Bar.in l.fi.C.de fer. Bal.in aut. imo.C.de act.& obli.& Alex.in l.ij.de iur.om.iud. ij.col.& in l.quæsitum.ff.de pig.contra Dy. Instit.

† de act.in prin. † Vide Rapha.Cu.in consil.clvij. in medio ult.col.& uide Ang.in consi.cxxij.

Debitor bannitus,tanquam fugitiuus capi potest qua libet die,etiam feriata.Bal.in l.j.C.qui bo.ced.pos.

† Singu.Debitor fugitiuus an capi possit die feriata, etiam in honorem Dei: uide Soci. in suo tract.fal. in regula.lxxviij.inci.debitor fugitiuus,&c. Et adde quod si creditor allegat debitorem suum suspectum de fuga,& ideo petit familiã a iudice pro illo debitore capiẽdo, debet summariè ośdere iudici instrumentũ publicum debiti. Ita dicit Mathesi.in tract.suo de carcere:ut refert do.Ias.Institu.de act. in prin.in xj.col.uersi.sed ulterius quæro. †

Debitor suspectus iurari potest incontinenti orta suspitione, dummodo prius doceatur de debito plene, seu liquide l.j.C.de prædi.cur.libr.xj.& Bald. in l.consentaneum.vj.colum.C.quomodo,& quando iud.non autem semiplene. Angel.in l. nemo carcerẽ.C.de exac.trib.lib.xj.& in l. si creditores. de priuil.cre.& in l.si arbitro.ff. qui satisd. cog. & ibi doct.moder.uel saltem per iuramentum. ut seruat totus mundus, secundum Paul. de Castr. in consilio xxxiij.& in consil.xxxvij. in Christi nomine amen, in causa capture. Alexan. in l. si fideiussor.§. fin.qui satis.cog.& infra eo.uersic.xix.gloss. & Angel.& doct.in l.si finita. in prin. de dam.infec.sicut in primo decreto.Barto.in l.si finita.§.Iulianus.de dam.infe.& in l.ij.C.ubi in rem act.l.cum proponas.C.de bon.autho. iudi. poss. causa tamen suspicionis non probatur iuramento. gloss.& doct.in l. apertissimi.C.de iud.& Alexan.in §.fi.in fin.& infra.e.uer.xviij.ubi uide omnino.& ꝟ. Suspicio.uer. xj.Item si summariè probetur suspicio per duos testes,etiam debitore non citato, ne instruatur ad fugam.Bald.in aut.ei qui.C.de bo.autho.iudi.pos.& Paulus de Cast.consi.xxxvij.& xxxviij.& Bal. in l. consentaneum.vj.col.C.quomodo,& quando iud. & per Bal.in l.ij.in prin.C.de ser.fug.& Bal. & Alex.in l.si fideiussor.§.si satisdatum.qui satisd. cog.

† † Et per Feli.in c.ij.de test.& in c.pręterea.de spon. in medio.j.col.& in ca.ij.de homi.& in c.parochianos.de sent.excom.Quod uerũ, si periculum sit in mora,ut ibi.Et idem dicunt in concessione sequestri contra suspectum: & facit quia potest procedi parte absente, quando periculum est in mora,licet alias requireretur partis præsentia. Ioan. de Imo. in cap.significauit. de test. Sufficit enim quod post fiat citatio,uel fides de debito,de quo,cũ cõstat,ualidat captura,& relaxari nõ debet captus, scd̃m P. de Ca.in cõs.xxxvij.in Christi noĩe amen,in cã capturæ. in fi.facit gl.& Ang.in l.si finita. in princ.ff. de dam.inf.& ibi Lud.Põ.& ꝟ.uer. Tenuta.uer.ix. & Io.de Imo.in d.l. finita. & scripsi in tractatu de episcopo.Sed suspectus iurari põt, etiã si prius non citet̃,scd̃m Bal.in l.creditor la.ij.ff.si cer.pet.& in tractatu carce.iij.col.Itẽ si doceatur de nouo ortã esse suspicionem, & sic cõditionem esse mutatam. Bar.in l.fi.C.de fer.Itẽ si doceatur de idoneitate tẽpore cõtractus.Ang.in l.si ab arbitro. & ibi Alex. ff.qui sati sd.cog.ubi dicit secus, si creditor diu tacuit post ortam suspicionem. Idem etiã tenuit Pa. de Ca.in d.consi.& Bar.in l.iiij.§.si creditorem.de his,quæ in frau.cred.& in l.si creditores.ff.de priu. cred.Bal.in l.si mulier.ij.col.C.de spon.Ang.in d. l.nemo carcerẽ.& in l.extat.quod met. cau. Quod uerum,etiam si per statutum permittatur captura debitoris·quia intelligitur, scilicet si suspicio superuenit post contractum,secundũ Bart. in d.l.si mulier.& in l.si is,a quo.§.fi.ff.ut in po.leg.Bal. ĩ aut. quod locũ.C.de colla.Pau.de Ca.cõsi.xxix.& cõs. xxxvij.Vnde Bal.in l.si pro ea.j.col.C.mãda.dicit ꝙ statutum permittẽs capturam suspecti,intelligitur,si dilapidat,taliter ꝙ sit timẽdũ, nõ alias,ut si hẽt mille,dilapidat decẽ nõ cõsideratur. Itẽ debet cõsiderari si tẽpore cõtractus erat suspectus, quia multũ dilapidabat: secus si parũ.Vide ibi oĩno: & per Alex.ubi.s̃. Et adde ꝙ hoc statutũ de debitore suspecto intelligitur scd̃m ius cõe,secũdũ Paul. de Cast.consi.xxxvij.Item si tempore contractus debitor erat pauper,sed creditor ignorabat: quia tũc tiquã

tanquam suspectus potest capitur. s. Bart. in l. quęsitum. ff. de pigno. & Alexan. ubi s. Secus si sciebat: quia sibi imputet, ut ibi no. Et facit in simili quod dicitur de socio rixoso tempore societatis contractæ. j. Societas diuiditur. ver. j. Item & uxor dotem non repetit, si vir erat pauper tempore datę dotis. Bal. in l. vbi. v. col. C. de iur. do. & j. Dos constante matrimo. uersi. viij. † Et quæ requirantur ad hoc ut debitor suspectus capi posit, uide do. Pe. Phi. Cor. in consi. cixxvj. inci. uisa. in litera d, in iiij. parte. & Rapha. Cu. in consi. clvij. per totum.

Debitoris suspecti suspicio cognosci potest etiã post capturam. Bal. in addi. Spe. de cita. uer. citatio rei. & s eo. uersi. iiij. circa medium.

Debitor suspectus capi potest, etiam tempore feriato in honorem Dei. glo. doct. & Barto. in l. fi. C. de fer. Ale. in l. si fideiussor. §. si satisdatum. qui satis. cog. Quod intellige, scilicet ut cogatur cauere de iudicio sisti finitis ferijs: arg. l. si adulterium cum incestu. §. fi. ff. de adul. secundum Pau. de Ca. in l. j. in princ. ff. de fer. & Iart. in l. fin. & Paul. in. d. consil. xxxviij. † Et per Felin. in. c. significauerunt. de iudi. in ulti. col. & in c. ij. de homi. Item uerum, etiam in misione in possessionem contra contumacem, quæ dicto tempore feriato fieri potest, secundũ gl. s. & Bar. in. l. ij. ff. de fer. Sed idem Bar. in. l. omnes. C. de fer. dicit ꝙ die feriata in honorem Dei nõ potest fieri executio instrumenti: sed in alijs ferijs sic: quod not. &. j. Item an posit recommẽdari die festo ratione suspicionis, si est relaxandus, quia captura non ualeat. s. Carceratus. uer. lxxiiij. &. cij.

Debitorem meum fugitiuum possum capere tempore treugę, & sufficiunt sola præparamenta ad fugam. Ias. in l. ii. in quinta colum. uer. quarto facit. ff. de iurisd. om. iud. †

Debitor suspectus fugiens cum re debita creditori potest capi ut ducatur ad iudicem. Bal. in ca. ij. de pac. iura. fir. in usi. feu. in aut. imo. de act. & obli. & in addi. Spe. de renun. uer. pe. Bar. in d. §. si debitorẽ.

Debitor suspectus, cui superuenit magna calamitas, capi potest, non si parua. Angel. in d. l. si ab arbitro §. fi. ff. qui satis. cog.

Debitor suspectus pro magno debito capi potest, non pro paruo. Bal. in aut. sed iã necesse. C. de dona. ante nup. & Alex. in dicta. l. si ab arbitro.

✠ Debitor, ut suspectus pro modica pecunia capi, & in carcerem duci non potest. Bal. in aut. sed iam necesse. C. de donatio. ant. nup. Lud. Rom. sing. xcvj. & consi. cccxx. Hyp. Mar. in l. Furem. nu. 19. ff. ad. l. Corn. de sicar. Aem. Mar. Man.

Debitor suspectus capi potest, si nil possidet: nõ si possidet domum saltem conductam. Bar. in l. hæres absens. §. si quis tutelam. ff. de iudi.

Debitor suspectus capi potest, nisi creditor tenutã acceperit in bonis debitoris. Bal in addi. Spe. de execu. sen. uer. ij. Sed uide Bart. in l. consentaneum. C. quomodo, & quando iudex. Item nisi tradiderit pignus sufficiens. Secũdũ Bal. & Alex. in l. creditor. ff. si cer. peta.

Debitor suspectus, qui cessit bonis non potest capi. Bal. in l. j C. qui bo. ced. pos. Pet. de Ancha. in c. canonum statuta. xiiij. q. princ. uer. pone exemplũ cũ statutum. de constit. lib. vj. & infra statutum. de iudicijs. uer. cclxxv.

10 Debitor suspectus capi non potest, si de certa debiti quãtitate non constet. Bal. in aut. sed iam necesse C. de dona. ante nup. & do. Maria. Soc. in consi. omnipotens Deus adsit. circa prædictam. in fi. nisi. ut satisdet, non ut soluat. Pau. de Ca. consi. xxxviij.

Debitor suspectus etiam pendente lite, uel appellatione a sententia contra eum lata capi potest propter nouam suspicionem etiam propria authoritate. gl. in l. fi. C. de fer. per. l. postquam. §. Imperator. ff. ut le no. ca. Ange. in d. l. nemo carcerem. de exac. tri. lib. x. ult. char. uer. item quæro an lite.

Debitor suspectus non rite captus an sit relaxandus. Pau. de Cast. consi. xxxvij. & xxxviij. ꝙ non.

Debitor captus non debet relaxari solo consensu creditoris sed etiam requiritur authoritas iudicis, qui fecit eum capi. doc. & Alexand. in l. neque §. qui in ius. de in ius uoc.

Debitor suspectus, etiam tempore contractus, si dolo induxit creditorem ad contrahendum secũ potest capi. Pau. de Ca. in l. etiã. §. j. sol. matr. & Alex. in d. l. si ab arbitro. qui satisd. Cog.

Debitoris suspicio, uel ꝙ non sit soluendo, quomodo probetur. Pau. de Ca. cons. xxxix. & Alexan. in l. si fideiussor. §. fi. qui satis. cog. ubi dicit uerius esse ꝙ non sufficit iuramentum ad probandum suspicionem, quia requirit allegatio causæ suspicionis quæ debet probari, scilicet quod sit uagabundus, uel nõ possideat immobilia, secundum Bald. & Ang. in l. apertissimi. C. de iudi. & Bal. in l. ij. in prin. sol. ma. Et ideo malefacit iudex si concedit capturam ad solum iuramentum creditoris, si non habet alias cõiecturas. Ang. & Imola. in l. qui bona. §. qui dãni. de dam. infect. & Bald. in l. creditor. si cer. peta. & supra eo. uersi. iiij.

Debitoris suspicio potest probari, etiam iuramento creditoris, scilicet quod sit suspectus, & quod suspicio emerserit post cõtractum, & quod sit debitor: nec requiritur citatio creditoris, secundum Pau. de Ca. in d. consi. xxxviij. & supra eo. uer. iiij. † Vide Fe. in c. cum inter. de excep in prin ix. col.

20 Debitor suspectus, etiam clericus capi potest, ut ducatur ad episcopum. Ioan. And. in cap. nullus. de pig. doct. & Bald. in c. cum non ab homine. de iud. Bal. in Mar. uer clericus. uer. xviij. per Innoc. in ca. ut famæ. de senten. excom. cap. dilectus. de appel. c. ij. ne cle. uel mo.

Debitor suspectus capi potest, etiã si sit factus inops casu fortuito, non culpa sua tantum, scilicet ut satisdet, secundum Bald. in l. ubi adhuc. iiij. colum. C. de iu. do.

Debitor suspectus capi potest, etiam si de fuga timeatur ex solis coniecturis, licet non aliter. bal. in l. cõsentaneum. vj. col. C. quomodo, & quando iudex. & in aut. ei, qui. C. de bo. auth. iudi. pos.

Debitor capi potest etiam mortuo iudice, uel remoto qui capturam eius suspecti commisit. Ang. in l. si per epistolam. in fi. ff. de acqui. here. Bar. in l. fundi. in fi. ff. de acq. pos.

Debitor suspectus capi potest, etiã ante diem, uel conditionis euentum. l. quæsitum. & ibi gl. & doc. ff. de pig. Bal. & Pe. de Su. in l. j. C. de condit. ex leg. Sed Ang. dubitat in l. Arist. ff. de iure delibe. Tu dic uerum, ut caueat, non ut soluat. l. in omnibus. & ibi Bar. ff. de iudi.

† Debitor suspectus de fuga si authoritate iudicis incompetentis capiatur, an possit opponere de incõpetentia iudicis. Ias. late in l. ij. in iij. col. uer. secunda conclusio. ff. de iurisd. om. iud. Et adde, ꝙ creditor habens pignus non potest iurare debitorem suspectum de fuga, & eum capi facere cum pignus in dubio præsumitur idoneũ. ut est glo. in l. ij. in uerbo, redigere. C. de pigno. Ita not. dicit Bal. in l. creditor qui non idoneum. uer. quæro utrum in dubio. ff. si cer. peta. quam glo. dicit esse not, do. Ias. Institu. de actio. in princip. in xij. col. uer. itẽ adde prædictis. †

Debitorem suspectum si iudex capi non faciat ad instantiam creditoris, non tenetur in syndicatu: licet si uelit, possit capi facere. Quod est uerum, nisi sit in fuga, de qua præparata constet ex coniecturis, secundum Pau. de Cast. consi. xxxviij.

Debitor inops die feriata in honorem Dei capi nõ potest nisi sit in fuga. Pau. de Cast. consi. xxxviij. & supra eo. uer. vj.

Debitor fugitiuus præsumitur, qui non possidet. gl. in l. fideiussor. ff. qui satis. cog. & Paul. de Cast. consil. xxxviij. non qui habet domum cõductam, qui ideo non potest capi ut suspectus supra uer. captura. uer. xxix.

† Debitor fugiens, si sit clericus, potest capi a creditore laico sine incursu excommunicationis: ut no. Inno. in ca. ut famæ. de sen. excom. refert, & sequitur Hippo. Marsil. sing. xliij. incip. debitor fugitiuus. †

Debitor capi non potest regulariter per creditorem. aut. imo. & ibi Bald. & doc. C. de act. & obli. Quod uerum etiam ex pacto secundum gl. & Bal. ibi. & infra. uer. pactum inter debitorem, & creditoré. uer. lij. nisi sit fugitiuus: ut s̄. uer. præce. & per Bar. omnino. in l. si. ff. ad legem Iul. pecu.

Debitor suspectus captus non debet relaxari iuratoria cautione. Fran. Alberg. in consi. an captus pro suspecto, &c. si satisdat de iudicio sisti sic. Ang. & Alex. in d. l. si ab arbitro.

30 Debitor suspectus possidés modica immobilia, an possit capi. Bal. in l. sciendum. de uer. obl. pe. col.

Debitor an possit capi. Innocen. & Ant. de Butri. in c. ij. de pig.

Debitoris suspicio orta post contractum debitum, uel etiam ante dummodo post innotuerit creditori, sufficit ad capturam Pau. de Ca. consi. xxxviij. & Alexan. plenius in d. l. si ab arbitro.

Debitor suspectus ante obligationem ortam põt capi, etiam si creditor sciebat prius esse suspectum scilicet quando incidit in obligationem præter consensum creditoris, ut quando ex delicto, uel quasi contractu. Pau. de Ca. consi. xxxviij.

Debitori suspecto potest interdici alienatio. s̄. uer. alienatio. uersi. clix.

Debitoris suspicio facit etiam hypothecariam occupari, secundum Bal. in l. pignoris. C. de pig. act.

Debitor suspectus capi potest etiam ab hærede intra tempora inuentarij intra quæ alias conuenire non possit, sicut nec cõueniri. Ang. in l. j. §. hæc stipulatio. xij. col. ff. si cui plus quã per leg. Fal.

Debitor suspectus non potest capi per procuratorem l. Pomponius. in prin. ff. de procu.

Debitor captus per creditorem de mandato iudicis, si in captura est uulneratus, debet relaxari, & creditor debet puniri, non si per officialem: quia nõ debet relaxari, etiam uulneratus, nisi soluat licet officialis puniatur de uulnere. Bal. in aut. & omnino. penul. col. C. ne uxor pro mari. † Et per Fel. in ca. de cetero. in fi. iiij. col. Card. de re iud.

Debitori suspecto prodest remissio satisdationis nisi mutatis moribus, quia tunc non prodest, cũ debeat satisdare. & gl. & Bal. in l. penul. C. ut in pos. leg.

40 Debitor est suspectus, ne fiat non soluendo quando subiacet usuris, uel quando est implicatus mercantijs periculosis per mare, uel per terram. Bar. in l. ij. §. ne cogere. ff. sol. ma.

Debitor in subsidium potest prius excuti, si nõ opponat maximè si constat principalem non esse soluendo. l. fi. §. j. & ibi Bar ff. si cer pe.

Debitor capi non potest in ecclesia, etiam stante statuto ꝙ capi possit, nisi sit Iudæus, secundum Oldra. consilio, an fugiens ad ecclesiam.

Debitor suspectus capi potest, & detineri quousq; satisdet. l. quoties. §. si satisdatum. ff. qui satis. cog. & l. iiij. §. si debitorem. ff. de his, quæ in frau. cred. & Bal. in c. ij. de pac. iur. fir. in usi. feu. & s̄. eo. uer. vj.

Debitor suspectus non dicitur, qui habet multa mobilia, & satisdare non tenetur l. quoties. §. si satisdatum. & ibi doc. ff. qui satis. cog. Item

Debitor habens magnum creditũ, licet in bonis nihil possideat, non dicitur suspectus, nec cogitur satisdare. l. si quis stipulatus sit stichum. in fi. ff. de uerb. oblig. Item

Debitor mercator habens merces, licet nihil possideat, non dicitur suspectus. Ang. in l. nemo carcerem. ult. Char. per l. si creditores. ff. de priui. credi. Item nec qui habet plures debitores diuites. Bald. & Imo. in l. facere. ff. sol. mat. & Alex. cõsi. xxxvij. ij. parte.

† Debitorem uerum, si creditor faciat capi, uel detineri authoritate iudicis incompetentis, si scienter fecit perdit ius crediti. Ita dicit Bal. C. in c. causam matrimonij. in fin. de offic. deleg. Istud dictum refert, & sequitur pro ualde no. dicens esse sin. Ias. in l. ij. in penul. colu. uer. nota tamen diligenter. ff. de iurisd. om. iu. †

Debitor an capi possit ad instantiam hæredis creditoris stante statuto quod capiatur ad instantiam creditoris. Bald. omnino in l. per diuersas. C. man. In.

de

de Imo. in l. si sic. §. fin. de leg. j. & J. uer. hæres creditoris. uersi. fi.

Debitor an capi possit per iudicem incompetentem, qui cępit fideiussorem. Bal. & Pe. de Su. in l. cū eorum. C. de sen.

† Singu. Debitori notificans quod aufugiat, quia creditor uult facere eum capi, si debitor aufugiat, nuntians tenetur creditori ad soluendum debitum, sicut eximens debitorem recte captum de manibus familiæ, tenetur creditori ad soluendum debitum tanquam si pro eo fideiussisset Ita no. dixit. Petrus de Anchar. in consi. cccxl. secūdum ordinem meū, incip. uiso themate prædicto. i uer. quarto pro hac parte. Quod dictum retulit, & secutus est Hippo. de Marsi. sing. cxxxvij. incip. in iure clarū est, &c. dicens esse menti tenendum, quia quotidie occurrit in facto. †

Debitor suspectus capi potest per iudicem incompetentem ut præsentetur iudici competenti, nō ut retineatur. Alexan. in l. ij. ij. col. in fi. de iurisd. om. iud. ubi uide omnino quod exceptio incompetentiæ nō obstat capturæ suspecti.

† Debitorem quamuis licitum sit capere propria authoritate non tamen est licitum illum retinere ultra uiginti horas: alias si ultra retineatur, dicitur retinens committere priuatum carcerem. Ita Barto. per illum tex. in l. capite quinto. uer. ulterius no. ff. ad leg. Iul. de adul. Sequitur do. Ias. Instit. de act. in prin. in x. col. uer. item aduerte ꝙ quamuis. †

Debitor habens paruam domum, capi potest, etiam stante statuto, quòd habens domum capi non possit. Ang. in aut. de hære. & Fal. §. his nobis col. j. facit. l. senatus. §. Marcello. de leg. Idem si habet paruum fundum. gl. in l. sciendum. qui satisd. cog.

Debitor capi potest personaliter per delegatū. Ang. in aut. de exhib. re. §. si uero. j. col. colla. v.

Debitor captus iniuste non potest recōmendari pro alio debito. Barto. in q. Lapus captus. & supra captus. uer. pe.

Debitor captus ob unam causam an possit commendari pro alia causa ciuili, uel criminali: per Bart. in l. ij. ff. de custo. re. & in l. sacculari j. ad legem Iul. Visce!, Ang. in l. nemo carcerem. C. de exac. trib. lib. x. & supra uer. capturas. uer. xxxij & uide ibidē in uer. xxx. cum sequentibus usque in fi.

Debitor suspectus dicitur, qui est recessurus, & cogitur satisdare. l. penul. C. de oper. lib. secundum Bal. in cap. j. §. j. de pa. iur. fir. in usi. feu.

Debitor capiendus ad instantiam cessionarij debet citari licet statutum dicat quod capi possit, etiā non citatus, ad instantiam creditoris. Bal. in l. per diuersas. x. q. C. mandati. ubi idem dicit in hærede debitoris, quòd debet citari ut discutiatur an sit hæres, aliter capi non potest: secundum Bal. & ī. uer. citatio requiritur. uer. lxxxviij. & Alex. consi. lxxvij. iiij. parte. & uide Bald. in l. si quis curialis. C. de epis. & cle. arg. contra, per Bal. in l. ubi. vij. col. de iur. do. & J. instrumenti executio. uer. x.

Debitor pendente lite an capi possit ad instantiā cessionarij. Bald in l. per diuersas. xv. q. C. mand. Item condemnatus debet citari antequam fiat executio in persona, uel bonis. Bal. in l. si filiosa. data. in fi. ff. sol. ma.

Debitor præsentans fideiussorem, quem scit de proximo falliturum tenetur actione de dol. Bal. & Ang. in l. si cum dotem. §. si mulier. so. ma. Quod uerum, nisi ipse debeat habere tantundem ab illo fideiussore, secundum. Io. de Imo. ibi Item uerum nisi inopia superuenerit post delegationē illius debitoris, seu post fideiussionem, uel post successionem: quia tūc indistincte periculum est eius, cui delegatur, uel ceditur: ut ibi. & Bar. in l. prætoriæ. ff. de præto. stip. & Alex. in l. qui satisdare. ff. de fideius.

† Debitorem fugientē capere potest procurator creditoris ut per Ias. Instit. de act. in prin. in xj. co. uer.

✠ aduertite etiam quod nedum creditor. ✠. gl. unica, in l. j. C. ubi qui. de curial. uel cohortal. l. refectionis gratia, & ibi Paul. Castre. ff. commun. prædion. Hyp. Mar. in l. lege Cornelia. nu. 107. ff. ad. l. Con de sicari. Aem. Mar. Man.

Debitor fugiens, si se telo tueatur a creditore uolente ipsum capere, potest impune occidi. Alexand. in l. furem. ff. de sica. & Bald. in l. sicut allegas. in fi. C. eo. tit. † Et per Felin. in c. cætero. de re iud. in fi. iij. col. ✠ notat. in l. ait prætor. §. si debitorē. ff. qu. in fraud. creditor. Bar. Salice. in l. si ut allegas. C. ad l. Cornel. de sicari. Hyp. Mars. in l. lege Cornelia. ff. ad l. Cornel. de sicari. nu. 106. Ae. Mar. Man.

✠ Debitor aufugiens, si ui ē procuratoris creditoris, qui eum comprehendere nititur, manibus conetur elabere, & eum interfecerit procurator, non est pœna legis Corneliæ de sicarijs plectēdus. Hyp. Mar. in l. lege Cornelia. num. 107. ff. ad l. Corne. de sica. Aem. Mar. Man.

Debitor potest se obligare ad priuatum carcerē creditoris. gl. no. in l. interdum. §. qui furem. ff. de fur. secundum Bal. in addi. Spe. de obli. & sol. uer. ij.

Debitor an capi posit non præcedente contumacia Bal. in addi. Spe. de sen. uer. an posit quis capi.

Debitoris suspecti materiam supple supra uer. Captura. & uer. Carceratio. & infra uerb. Suspicio. & uer. Statutum.

Debitoris capturam supple. ī. uer. Captura. & seq.

Debitor in domo capi nō potest l. plerique. & ibi do. ff. de in ius uocan. De hac materia. l. plerique. uide plene per Ioan. And. in cap. Romana. §. contrahentes. de fo. compet. in vj. in Nouella. Quod est uerum, siue sit propria, ut ibi siue conducta, uel gratis data. l. lex Cornelia. §. domum ff. de iniu. l. j. §. habitare. ff. de his, qui deie. uel effu. & Bart. in l. qui domum. & in l. nec in ea. ff. de adul. Bar. & Pau. de Ca. in d. l. pleriq;. & Pau. de Ca. cōsi. xlij. † Per Fel. in c. fi. de fo. cōpe.] Item uerum, siue domus sit mariti l. j. §. si uir. & ibi doc. ff. ad Sillan. Sed in domo alienæ habitationis potest nisi dominus prohiberet ingressum, per l. qui domum. de iniur. secūdum Alex. in d. l. pleriq;. & in l. sed etiam. & ī. eo. uer. seq. in fi. ibi itē si capiatur in aliena domo,

mo,&c. Item uerũ in domo sibi data ex primo decreto. Bal.in authen.ei qui.C.de bo.autho.iudicis poſ.Itẽ in capana,uel caſsina, uel tugurio habitationis,ſed ſecus in capana beſtiarum . Bal.in c.j.de duo.fra.de no.bene.inue.in uſi.feu.& Bart.Cep. in tit.de ſer.ur.xj.rubr.per Alex. in d l.pleriq;. Item nec in ſtabulo iuncto cũ domibus : alias ſecus.l.eo iure.§.ſtabula.& ibi glo.ff.qui. mo.pi.ta.contraha. Item nec in barcha.l.pe.§.fi.& Albert. de Roſa.& doc.ff.de his qui deie.uel effu.ſed uide Bal. in l.certi iuris.iij.col.C.loca.ubi dicit inuecta in nauim cõductam nõ obligari pro pẽſione.quod not.& Lud. Pon.in l.j.§.domũ.ff.ad Silla.Item nec in eccle.C. de his,qui ad eccle.confu.in qua etiam uerbo citari quis non põt:ſecundũ Ang.in l.pleriq;.& ibi per Alexan.de in ius uocan.per c.decet.de immu.eccl. in vj.Sed Bar.ibi tenet contrarium in citatione uerbali:ut in eccleſia fieri poſſit non citatio realis.& l. præſenti.in princ & ibi Bar.C.de his.qui.ad eccle. confug.& Bal.in l.etiam.C.de execu. rei iud. Item nec in hoſpitali.j.uer.Debitor tutus.uer.vij. & Alex.in d.l.pleriq;.Nec ſub porticu eccleſiæ. Antoni.de Bu.in c.inter alia de immu.eccle. Itẽ nec ſub porticu domus,niſi extra clauſuram , uel in limine oſtij a parte exteriori,ſecundũ doc.& Pau. de Ca. in d.l.pleriq;.Sed uide Bar.in l.quis ſit fugitiuus.§. ſi apud Marcellũ.de ędil.edi.doc.in l.cętera.§.hoc ſenatuſconſultum.el.ij.de leg.j.& Bart.in l.meminiſſe.ff.de offi. proconſul. & leg. in l. præſenti . in princ.de his,qui ad eccle.confu.Itẽ nec in oſtio domus.l.cætera.§.hoc ſenatuſconſultum.el.ij.de leg. j.& ibi doc.& i d.l.pleriq;.Bar.ĩ l.j.§.j.ff. de cloa. & in l. meminiſſe.& in d.l. præſenti.uidelicet intra clauſuram.Item nec in cæmiterio eccleſiæ.per clemen.decet.de immu.eccle.in Specu.de iniur.§.j.& ibi Ioan. And.in addi.Et prædicta ſunt uera, niſi ſatiſdet,uel ſe cum creditore componat , uel ſi dicat ſe paratum ſoluere,uel ſi aditum ad ſe nõ præbeat: ut per Ioan.And.in c.Romana.de foro competen. li.vj. in Nouella. in ij.colu.ubi uide omnino. Item uerum,niſi prius fiat ſibi præceptum pœnale de cõparendo,& ſit contumax. Bartol. in l. ſed eo.in fi. ff.ad leg.Iul.pec.& ibi Alex. & uide Barto. Cep.in cau.ciij.ubi uide,& Paul.de Ca.in l.cõtumacia.de re iudi.& Ang.in d.l.pleriq;.& ibi Alex. tenet idẽ. ubi dant pro cautela ad capiendum debitorẽ in domo.Lud.in l.iij.§.prætor.de dam.infec.

† Caute. Debitor ut poſſit extrahi de domo ponit Cep.cau.lj.incip.regula eſt , quod nemo. & Tho. Ferra.caut.xxij.incipi. ſolennis doctor.Quibus ad de Hippo.Marſil. ſing. clxxxix. incip. tu audiuiſti. alias.l.plerique.& Barto.in l. cum eo.circa.ſi ff.ad leg.Iul.pecu.& do.Iaſ.in l.plerique.in iij.colu.uer. undecimo fallit.ff.de in ius uo.& Pet.de Ancha. in c.lator.uer.ſi uero in iudicio.de pigno.†

Debitor in domo propria , in qua non habitat, capi poteſt. Bartol.in l.nec in ea .ff. de adul. doct. moderni in l.plerique . Item in horto , ad quem non ſit aditus a domo habitationis . argu.l.prædijs . de leg.iij.& l.Olimpico.ff.de ſerui. urb. prædi. Itẽ in domo uerbaliter tñ.doc.in d.l.pleriq;.Item in domo,ut cogatur ad magiſtratum.l.non ex omnibus C.de decur.lib.x.ſecũdum Lud.Pon.in l.ij.ff.quod quiſque iu.& Alex.in d.l.plerique. Item pro cauſa criminali.doct.Ang.& Alexan.ibidem.Vnde cautela eſt quod procuretur debitorẽ deſignari ad aliquod officium publicum,cuius cauſa poteſt extrahi de domo, ſecundum Ludo.& Alexan. in d.l.plerique.Item in taberna.ut conſuluerunt Sali.& Ioan. de Pra.& Bar.conſi. ſtatuto cauetur ꝙ pro maleficio.Pau.de Caſt.conſil.xlj.ubi dicit uerum,niſi taberna ſit ſub domo habitationis , ex qua tñ non ſit aditus ad tabernã.& Alexan.in d.l.pleriq;. Item in theatro,balneo,& tentorio , ſecũdũ Pau. de Ca.in d.conſi.Itẽ in apotheca.doc.& Pau.de Caſt.in d.l. plerique.ubi Car.& Bu.tenet contra Bart.Sed Ab. ibi diſtinguit,& refert opi.Barto. fuiſſe Hoſti. & uide Abb.in ca.quod clericis.de fo. compe.in penul. col.Et ibi etiam dicit ſing. quod per ſtatutum etiã indirecte, non poteſt diſponi, quod malæ fidei debitor præſcribat.& in l.item apud Labeonem.§.itẽ ſi ad ſtationẽ.ff.de ædi.edic.& in l.cætera.§.hoc ſenatuſconſultum.de leg.j.§.domũ.ff.ad Sillan.Bart. in d.conſil.cauetur ſtatuto pro maleficio. & in d.l. meminiſſe . & Paul.de Caſt. in d. conſi. Item in uinea.Bart.in d.l.pleriq;. & in d.conſi. ſtatuto cauetur, quod pro maleficio . Sed an in molendino,uel furno. Bald.in l.certi iuris.C.loca.Item ſi capiatur in aliena domo,prohibente domino,datur actio iniuriarum, per l.qui in domum.ff.de iniur. ſecundũ do.Pierphiliph.in d.l.plerique. & Alex. Item ſi debitor exiſtens extra domum fugiat in domum,non poteſt de domo extrahi per officialem inſequẽtem eum.Bal.& Alexan.in d.l.pleriq; . niſi priuſ fuiſſet captus extra, ſecundum Bal.in l.cunctos.viij.char. de ſum.tri.& Alex.in l.quod ait.ff.de adul.

Debitor Malæ fidei non præſcribit in actione perſonali.Bal.in aut.ad hoc.C.de uſur. & in l.ij.C.de ſerui.& aqua.Ang. & doct. Moder. in.l.ſequitur.§.ſi uiam.contra Bart. & ibi.ff.de uſu ca.contra quem etiam tenent canoniſtæ in cap.fi. de præſcrip.ubi Car.& Bu.tenent contra Bart.Sed Abb.ibi diſtinguit.& refert opi.Bar. fuiſſe Hoſt. & uide Abb.in c.quod clericis.de fo.compe.in penul. col.& ibi etiam dicit ſing. quod per ſtatutum, etiã indirecte non poteſt diſponi , quòd malæ fidei debitor præſcribat.& ipſe Bar.in l. omnes populi.ubi uide.de iuſti.& iur.Bal.in cap.j.de lit.inter.doct.& fide.in uſi.feu.& in ca.j.§.ſi quis.ſi de feu. fue. cõt. j.& iiij.co. Ang.in l.j.de neg. e.& in l.j.& ibi Bal. C.de præſcrip.trigin.an.Io. de Pra. in l.quibus.§. dominus de condi.& demon. & per Paul.de Caſt. conſi.cclxxxvj.& præcedenti.& ſeq.& j.uer.præſcriptio a quibus.uer.vj.& uerbo præſcriptio quo. uer.xxviij.& dicit Abb.ubi.ſ.vj. colu. poſt. Hoſti. Alexan.cõſil.lxxvj.iiij.parte.ꝙ debitor malæ fidei obligatus iuramẽto nullo tẽpore præſcribit,& per iurus fit:ſed Alex.ſing. & plene tenet cõtra Bar. in di-

distincte dicens esse communem opinio. in consil. clxxxiiij.ij.parte.ubi uide omnino.& in cõsi.lxxx. iiij.parte.ubi plene.& in consi. Callimachus, &c. † ea parte. † Vide do.Rapha.in cõsi.cxlvij.p totũ.]

Debitor in actione personali non dicitur malæ fidei possessor.Bal.in l.ij.§.fi.in fi.C.communia. de leg.

Debitor malæ fidei soluens non creditori,non liberatur. Casus est sing.secundum Bar.in l.filiæ. in fi.ff. de solu.secus si bona fide.no.in l.si urbana.ff.de cõ dit.indeb.

† Debitor contra hypothecariam nõ præscribit, nisi spacio quadraginta annorum.do.Bart.Soc.in cõsi. cclj.incip. quoniam, uer.quinimmo fortius. in ij. parte.]

Debitor cessus soluẽs cedenti liberatur in l. iij. & ibi doc.C.de noua.& per Fran. Padua.in j.constit.C.& supra Cedens el.ij.uer.xvij. & ℑ.uer.solutio quibus.uersic.xij. Sed uide no.per Bart.in l.si mulier.§.ex asse.ff.de iur.do.Bar. Bald. & Ang.in l.admonendi.ff.de iureiur.Lanfr.in cap. quoniam contra.uer.confessiones. de prob.xxxiij. colu.ubi dicit uerum, quando debitori in cessione non respondit, nec promisit: alias dicitur facta nouatio,secundum Bartol.in l.singularia.ff.si cer.pe. & Ang.in l.fi.de noua.

Debitor faciens alium promittere creditori suo pro ipso, an sit liberatus. Barto.in l.singularia.ff.si cer. peta.& Alexan.in l.qui usumfructum.de uerb.obl. & in l.si me.si cert.peta. ꝙ sic. etiam tenet Bart.in d.l.qui usumfructum.& supra.Debitor soluẽs. uer. cxxij.& xv.

Debitor mandans debitori suo,ꝙ soluat creditori,nõ liberatur, si debitor promittit,& non soluit.ℑ.nouatio.uer.v.

Debitor, si ex forma statuti debeat ad petitionẽ creditoris capi absque citatione aliqua,non poterit capi ad petitionem cessionarij. Ita concludit Iacobi. de sanct.Georg.in l.j.in viij.col.uer. sed ponamus. C.ne liceat.poten.allegat rationem, dicens, quòd hoc est, quia debitor de facto suo debet bene esse certus.cap.ab excommunicato.de rescrip.& l.fi.ff. pro suo. Sed quod cessio sit alteri facta per creditorem, probabiliter ignorare põt ipse debitor, ideo debebit citari. Et ibi subdit,idem esse in hærede debitoris: quia antequam capiatur, debet primo discuti,an sit hæres,uel non. †

Debitor delegatus forensi, uel alteri prohibito acquirere,potest opponere exceptionem statuti de delegatione inualida contra creditorem,cui est delegatus.Bar.sing.in l.si uir uxori.ff.de dona. inter uirũ, & uxo.si tamen soluit ignoranter, liberatur,ut ibi.

Debitor obligatus creditori creditoris sui: si sciat se delegatum,& soluat primo,non liberatur, etiam si secundus,cui fuit delegatus, non notificauit ei, ne solueret primo creditori, secundum Bart. post gl. in l nomen.C.quæ res pig.ob.pos.

Debitor delegatus quando cõuenitur,non requiritur excussio.Bal.in l.nomen.C.quæ res pig.ob.pos.

† Debitor si facit fieri promissionẽ creditori ab eo, qui non est debitori obligatus, an dicatur delegatio,taliter quod debitor delegans liberetur:& an liberetur,quando campsor simpliciter acceptauit literas cambij. & quæ sit cautela, ut liberetur: uide Fran.Are.in consi.ij.]

Debitor delegans creditori debitorem suum liberatur,si creditor acceptauit: quia dicitur consentire, & soluere tunc dicitur delegans.l.inter causas.§. abesse.ff.mandati.secundum Barto. no.in l.singularia.vij.col.ff.si cer.pe.no.in l.delegare.& ibi Ang. & Imo.ff.de noua. & in l. si Valerianus. de præto. stip.& Bal.in l.fi.C.de noua. & in d.l.singularia.& ibi Rap.& Io.Pe. & Mod.& ℑ.uer.Nouatio.uer.x. & plenius per Alexan.in l.qui usumfructũ. de uer. oblig.ubi dicit, quòd non potest reuocare mandatum de soluendo debito, si creditor acceptauit pro debitore eum,cui mandatum est quod soluat,secundum Ioan.And.sing.in Spe.de depo.& Ang.in d.l. qui usumfructum. & Pau.de Ca.in l.si cum Cornelius de sol.& Bal.in l.fi.de noua.adde.ℑ.eo.

Debitor delegãs an teneatur,si delegatus fugiat Bar. in d.l.singularia.vij.col.

Debitor cessus soluens cessionario creditoris sui, etiã post reuocationem cessionis de ipso factam, liberatur, nisi fuerit sibi notificata reuocatio.l.nomẽ C.quæ res pig.ob.pos.licet ibi glo. aliter exponat tex.Et intellige quod debet notificatio fieri per publicum instrumentum, ut ibi: alias.n.non tenetur ei soluere,ibi secundum unam lect.

Debitor cessus non tenetur soluere cessionario, nisi constet de cessione facta per publicum instrumentum.l.nomen.C.quæ res pig.oblig.pos. secundum aliam lect. Sed uide Bartol. in l. solutum.§.solutam.ff.de pig.actio. ubi ponit an, & quando liberatur ipso iure soluens creditori. Et per Bartol.in l.qui in alterius.ff.de re.iur.& in l.grege.§.cum pignori.ff.de pigno.ubi dicit per d.l.nomẽ.quod creditor, cui est cessus debitor per debitorem suum, protestans ei ne soluat cedenti, debet ei ostendere instrumentum cessionis, & debiti alias frustra protestatur: & talis debitor potest soluere suo creditori cedenti: quod no.in practica. & infra eod. uersic.xiij. Et adde not. per Barto.in l. si cum emptore.C.de pac. ubi dicit uerum, nisi cessio sit ad commodum cessionarij: quo casu sufficit quomodocunque sciat. & tenet Bart.in d.l.nomen.& Salic.in l.j.xij.colum.C.de act. & oblig. ubi omnino uide,& per Specu.de procu.§.fin.ult.colu.ubi dicit requiri dictam formam denuntiandi,si cessus petat exprimi causam cessionis: alias sufficit denuntiatio simplex.

† Debitor creditori post cessionẽ, si non interuenit denuntiatio cessionarij,an liberetur.Raph.Cuma. in consi.iiij.in ij.col.]

Debitor cessus soluens cedenti an, & quando liberetur,& an possit repellere cedentem,si malit soluere cessionario.Bar.& doc.in l.facta.§.si hæres.ff.ad Treb.& ℑ.uer.cedens.el.ij.uersic.viij.ix.& xvij. & uer.Cessionarius.uer.xij.& xlj.

Debitor

Debitor promittens alteri de mandato creditoris liberatur a creditore. Bal. in l. fi. C. de constit. pe. per l. si debitor. de sol. & ĭ. eo. uersic. xx.

Debitor cessus protestatus a cessionario ne soluat cedenti, tenetur soluere cedenti, qui sibi caueat de indemnitate: alias non: secundum Innocen. in cap. mandatum. iiij. colum. de rescrip. & in cap. cum. M. Ferrariensis. de constitu. Petrus de Su. in l. is, a quo in fi. ff. de rei uen. Ang. in l. hæres cum. ff. ad Treb. no. in l. fi. ff. de lege commis.

† Debitor si uigore statuti debeat personaliter capi ad petitionem creditoris, an poterit capi ad petitionem cessionarij. do. Tho. de Forma. disputauit istam quæstionem & tenuit ꝙ sic. prout refert, & sequitur Iacobi. de sanct. Georg. in l. j. in viij. col. uer. quid si statuto cauetur. C. ne liceat poten. †

Debitor inuitus cogitur se obligare creditori creditoris sui uolente suo creditore. l. ij. in prin. ff. sol. mat. Pau. de Cast. in l. si pater. C. de coll. Sed ibi Baldus aliter loquitur, quem etiam uide in l. plures. C. de fide inst. & no. in l. idemq;. §. si cui. ff. mãdati. in l. j. C. de noua. & Alex. in l. si nõ sortem. §. libertus. de condit. inde. & Ioan. de Imo. in d. l. iij. ubi Bar. dicit uerius, quã in d. §. libertus. per l. nec creditoris. C. de nouat. & per. d. l. j. cum gl. eo. tit. & Ioan. And. in Spe. de ces. act. §. j. in fi.

Debitor cessus de consensu suo non potest allegare simulationem cessionis. Flor. in l. tria. §. fin. ff. de ser. rusti. prædi.

Debitor cedens actionem creditori non dicitur soluere, uel satisfacere. Bal. in cap. fi. in fi. de benefi. fra. in

† usi. feu. † Et adde dominũ. Petrũ Phil. Cor. in consilio. ccxxxj. incipien. uidetur. in litera d, in secunda parte. ubi quandoque debitor liberatur cedendo actionem: qui ideo obligatus est, quia actionem habet.]

† Debitor cedendo nomen debitoris sui creditori, an dicatur liberatus. do. Pe. Phi. Cor. in consi. xxxviij. incip. memini. per totum. in ij. parte.]

Debitor cessus an posit excipere contra creditorem de actionibus alteri cessis. Bal. in c. j. §. quid ergo. de inue. de re. al. fac.

Debitor cedere debet creditori nomen debitoris, etiã negantis debitũ, si nihil aliud habet in bonis. Bald. etiam. iij. col. C. de execu. rei iudi.

Debitor cessus, uel delegatus si fugiat, uel fiat inops, cuius sit periculũ. ĩ. uer. debitor suspectus. uer. xlvij

20 Debitor iussus soluere alteri a creditore suo, liberatur ab eo ut. ĩ. eo uer. xij. & per Bal. in l. fi. ij. col. C. de noua. Bar. in l. singularia. ff. si cer. pet. ubi dicit uerum, si ipse in libro suo scripserit se debitorẽ eius, cui soluere fuerit iussus, cũ tunc liberetur ope exceptionis, secundum Bal. ibi: & per Ioan. And. in Spe. de deposito. in rub. in fi.

Debitor an teneatur cedere fideiussori nondum conuento a creditore. Cy. in l. ij. C. de fideius. & Barto. in l. fideiussoribus. ff. eo. tit.

Debitor pupilli cessus per tutorem alteri, si soluat cessionario, an sit liberatus. tex. no. & Bart. in l. pupilli. ff. de sol. in prin.

Debitor cessus præscribit etiam contra cessionarium, sicut contra cedentem, spacio decem annorũ uigore statuti. Bal. in l. per diuersas. x. q. C. mandati.

Debitor cessus capiendus ad instãtiam cessionarij, debet citari, etiam stante statuto, ꝙ debitor non citatus capiatur ad instantiam creditoris. Bal. in d. l. per diuersas. x. q. ubi idem dicit in hærede debitoris, ꝙ debet citari, ut discutiatur, an sit hæres: aliter non potest capi.

Debitor cessus pẽdente iudicio cum cedente an possit capi ad instantiam cessionarij. Bal. in d. l. per diuersas. xv. q. C. mandati.

Debitor delegatus cum consensu suo, tenetur soluere ei, cui promisit, etiam si non sit uerus debitor, sed solutum cõdicit a creditore putatiuo delegãte pro quo ꝓmisit. Casus est no. & ibi Bald. in l. si citra. C. de condict. inde.

Debitor in decem non potest compellere debitorem suum. qui sit creditor creditoris sui in tantũdem, ad liberãdũ eũ. Casus no. in l. rem. §. fi. de cõpens. & Lud. Pon. in sing. uer. Debitor in centum.

Debitor delegatus an prius conueniendus sit utili actione quam principalis. in Spec. de procu. §. fi. uer. quid si mihi.

Debitor cessus cum conuenitur, qualiter formetur libellus. in Specu. de lib. concep. §. fin. uer. qualiter formetur.

Debitoris cessi materiam supple. ĩ. uer. Cessio.

Debitor pignus suum luere potest a creditore, etiam si illud creditor aduocauerit per hypothecariam ab usucapiente. gl. no. & Bar. in l. j. §. cum prædium. ff. de pig. Sed an possit in eo postea molestari ab usucapiente: ibi per gl. & Bart. & Cy. post gl. in l. usucapio. C. eo. tit.

Debitor pignus uenditum per creditorem an, & quãdo posit recuperare, offerẽdo pretium emptori. ĭ. emptor pignoris. uer. v. & ĭ. eo. xv.

Debitor soluens primo creditori, an succedat in ius eius in pignore. Bar. post glo. in l. Aristo. ff. quæ res pig. obl. pos.

Debitor soluens creditori potest repetere pignus a fideiussore. no. in l. fideiussor. in princ. ff. de pig.

Debitor ad pignoris restitutionem põt qñcũq; cõuenire creditorẽ, etiã post tempus, quod ad soluendũ pignus est inter eos præfixũ. l. j. & ij. C. de pig. act.

Debitor ante diem, uel conditionẽ, cogitur dare pignus, si est suspectus: ut uer. Debitor sub cõditione. ĩ. uersi. ij.

Debitor de pignore testari non põt in præiudiciũ creditoris. l. j. & ibi Bal. in fi. C. debi. uen. pig. impe. nõ po. Bal. in l. prædia. C. de fideius.

Debitor possidens rẽ hypothecatã creditori suo põt simul, & semel conueniri actione personali, & hypothecaria a creditore. Bal. in l. mulier. ff qui po. in pig. ha. §. sed neq;. in aut. de fideius.

Debitor unus ex pluribus qñ conuenitur hypothecaria, non requiritur discussio aliorum sociorũ. gl. & Bar. in d. l. mulier. ff. qui po. in pig. hab.

10 Debitor cogitur supplere debitori quatenus sibi deficit ad pignus minus uenditum. Bal. in l.j.C.de pig.& ibi Bar.

Debitor pignus in solutum dare non potest creditori inuito.l.j.& Bal.C.de pig.

Debitor offerens solutionem debiti recuperat pignus l.si rem.§.fi.ff.de pig.act. Secus si uelit dare fideiussorem.l.quod si non soluere.eo.tit.l.fundus,qui.ff. de rescin.uen.& l.si residuum.C.de remis. pig.Bar. in d.§.fi.& in l.fi.eo.ti.& in l.acceptam.C de usur. & in l.itē.§.qui paratus.& in l.pen.ff.quibus . mo. pig.sol.ubi dicitur uerum , nisi actum sit a principio,ut ibi.& tenet idem quod s.Ioan. de Imo. & l. si seruus communis.ff.de publi.iud.

Debitor pignoris uenditionem impedit protestādo, & offerendo debitum, non protestando solummodo.l.ij.& ibi Bal.C.debi.uendi.pig.impe. non pos. de quo uide omnino Bar.in l.fi.ff.de distra.pig.

† Debitor meus obligans mihi pignori aliquam rem suam & non tradat, si illam rem uendat sine mea licentia,committit furtum. Tex.est in.l.si is,qui rem pignori.ff.de furtis.quem dicit sing.Iacobi.de san. Georg.in l. manifestissimi.§.sed cum in secundam Ci.eo. †

Debitor in testamento suo non potest prohibere pignus uendi.l.j.& ibi Bal.C.debi.uen.pig. impe. nō pos.Bal.in l.prædia.C.de fideicommis.

Debitor an pignus uēditum recuperet ab emptore.l. si creditor.ff.de distra.pig.in l. si cum uenderet . de pig.actio.quod sic,si offerat pretium ei.d.l.si creditor.nisi in casu.l.Titius.eod.titu. Vide in l.fundus, qui.de rescin.uen.& uide.in l.ij.& ibi Bal.C.si anti.cre. Item potest uendere pignus inuito creditore,si ei soluat,uel satisfaciat . aut. hoc si debitor. & ibi Bal.C.de pign.

Debitor pignorans rem alienā, ad quid teneatur.no. in l.qui debitor.ff.de pig.act.ꝗ ad interesse.

Debitor debet stare colono creditoris in pignore.l.in uenditione.§.j.& ij.ff.de bo.autho.iudi. pos.secundum.Ioan.de Por.in l.si filio.§.fi.sol.mat.

Debitor non liberatur per uenditionem pignoris factam a creditore,nisi creditor pretium receperit.l. quæsitum.in prin.& ibi Bar.ff.de distra.pig. & l.fi. eo.tit.ubi Bar.dicit uerum, nisi & res emptori tradatur,quia debitor tunc demum liberatur, cum res traditur emptori,& pretium soluitur creditori.

Debitor pignus auocare non potest a possessore nisi prius ei pretium restituat,ꝗ possessor per hypothecam cōuentus soluerit creditori.l.si creditor.& ibi Bar.ff.quibus mo.pign.uel hypo.sol.

20 Debitor cuius bona sunt hypothecata creditori debet ei dare instrumentum contra debitorem suum, Bart.in l.Aristo.in prin.ff.de iure dolib. per.l.fi.ff. de bo.autho.iud.pos.

Debitor inuadens pignus possessum a creditore, incidit in pœnam.l.si quis in tantum.C.unde ui. secundum gl. Bar.& doc.ibi.

Debitor cedens pignori non liberatur.l.j.& ibi Bart. C.de pign.

Debitor,pro quo alius soluit creditori , non pōt pignus repetere, nisi soluenti reficiat id quod soluit pro eo.l.si creditor.& ibi Bar.ff.de pig.act.

Debitor in sylua pignorata creditori an possit incidere arbores.s.uer.Arbor.uer.xxiij.

Debitori agenti pignoratitia actione an & quādo potest referri qō dominij per creditoré. no.in l.nō unde.C.si cert. pet. & in l.si quis conductionis.C.loca.Bal.in l.creditoris.C.de pig.quod non , sed bene potest dicere non esse pignus.ut ibi.

Debitor condemnatus an post adiudicationem pignoris factam creditori possit offerre,& pignus recuperare.in Spe.de execu.sen.§ vj.uer.item ꝗ si.

Debitor non auditur de possessione quando creditor agens hypothecaria missus est ex primo decreto, & est paratus incontinenti probare hypothecam. Bar.in l.iij.§.fi.ff. de acquir.pos.

Debitor , cuius pignus uenditum est per creditorem pro pretio uiliori , potest agere contra creditorem ad residuum pretij,& in subsidium contra emptorem ad pignus sibi restituendum,& si emptor participauit fraudem cum creditore.l.j.& ibi Bal.C. si uendi.pign.aga.& Barto. in l.fina.ff.de distra. pig. nisi uendiderit creditor cū authoritate iudicis per l.fin.C.de magi.conue.

Debitor pro quo est pignorata res mea apud creditorem potest a me conueniri, ut luat pignus meum,si diu stetit apud creditorem:ut per Bart.in l.si ut certo.§. nunc uidendum.ff.commodati . el ij. ubi uide omnino.

30 Debitor uolens uendere domum pignoratam creditori , pōt inuito creditore inducere emptorem, ut uideat eam , & ei cameras ostendere. Bar.in l. quamuis.ff.de pign.actio.& in l.a diuo.§.sed & illud.in fi.ff.de re iud.

Debitor decipiens creditorē in pignore , qūo conueniatur uide in l.si quis pignus. in princ.ff.de pign. act.& s.uer.Creditor in pignore.uersi.100.

Debitor potest conducere pignus a creditore,& illud precario tenere ab eo.l.cū sortem.§.pignus.& ibi Bart.ff.de pig.act.

Debitor dans in pignus rem alienam,uel propriam alteri obligatam tenetur crimine stellionatus, nisi pignus pro utroque debito sufficiat.l.si quis pignus §.sed & si quis.ff.de pign.act. Sed quomodo agant tunc creditores,gl.& Bart.in l.si debitor.ff.de pig. & supra eo.uer.xvj.& xxxj.

Debitor non potest emere pignus a creditore l. debitor.in prin.& ibi Bar.ff.de pig.act.& in l. si tibi mādauero.§.si chorus.ff.mādati.& Cy. in l.j.C.si ser. ex.ubi etiam per Bal.& j.eo.uer.xlviij.

Debitor contrectans pignus tenetur de furto. Bart.in l.sed nec. in fi.ff.de condi.fur.

Debitor agens pignoratitia actione contra creditorem uel rei uendicatione ad pignus debet probare de dominio suo, quando creditor negat esse pignus, & sic eneruat quæstionē pignoris . quod pōt l.neq; pignus.ff. de reg.iur.Secus si ibi referi quæstio dominij:ut quia creditor fatetur pignus,sed negat

gat esse debitoris: quia hoc non potest: ideo debitor tunc non debet probare de dominio. Bald.in l. res creditoris.C.de pig.act.quod etiá uide. in l.ij. C.si cert.pet.

Debitor an neget de proprietate pignoris. in Spec.de actore.uer.item impediuntur.alias item eluditur.

Debitor pignorans rẽ duobus,non punitur pena falsi sicut uenditor.ĵ.uer.uenditor tenetur.uer.lxxiij.

Debitor ad pignus non agit actione pignoratitia, nisi soluto debito.l.res.& l. pignoris. & ibi Baldus.C. de pig.act.

40 Debitor soluens partem debiti, an possit repetere partem pignoris.no.in l.quádiu.C.de distr.pigno. & in l.si necessaria.§.si unus.ff.de pigno.actio.

Debitor tenetur de euictione pignoris uẽditi per creditorem,cum creditor non teneatur.gl.& Bal.in l. j.C.credi.eui.pign.non deb.

Debitor agere debet prius cõtra creditorem, qui uendidit suum pignus dolose, in subsidium uero agit contra emptorem. l.j.C.si uendi.pig.aga.Quod intellige, restituto pretio emptori, secundum Bald. in l.fi.C.de resti.mi.

Debitor rem hypothecatam uni non potest alteri legare,uel donare.l.debitor.& ibi Bal.C.de pig.

Debitor restituitur in integrum aduersus uenditionem pignorum factam ipso absente.l.si cum militaribus.& ibi Bal.C.de restit.mili. Quod uerú est, secundum.gl.Bart.& Bal.ibi, nisi pignus fuerit uenditum ex conuentione.

Debitor fisci potest rem suam pignoratam, & uenditam per fiscum minori pretio,quam debuit, uendicare,si pretiũ offerat.ĵ.uer.Debitor fisci.uer.xx.

Debitor dando pignus uidetur renuntiare exceptioni,qua tutus est.l.sed si pater, in prin.ff.ad Maced.

Debitor a uenditione pignoris an possit appellare. Bar.in l.fi.in fi.ff.de appel.reci.& C. de distr.pig.l. residuum.l.quádiu.eo.tit.l.pe.C.de rescin.uen.

Debitor pignus redimere potest a creditore illud uendente ex pacto.Bald.in l.iij.C.de nau.feu. per l.debitor.§.j.ff.de pig.actio. Quod est uerum, etiam per interpositam personam.Bal.in l.j.C.si cer.pet. ubi tamen dicit, ꝙ non dicitur proprie emptio.& supra eo.uer.xxxiiij.

Debitor dicitur uendere pignus,licet creditor uẽdat. Bal.in l.j.C.si ser.ext.in.q.de pupillario creditore uendente: sed an quando iudex uendit.Bal.in l.ordo.C.de execu.rei iud.

50 Debitor an agat ad pignus actione pignoratitia. Bald.in c.j.de feu.da.in uic.legis commisso. & quæ sit forma libelli.ĵ.libellorum formæ.

Debitor tenutam recuperare potest ex primo decreto datam intra triginta annos.in aut. de exhi.re.§. si uero.& ibi Ang.pen.col.coll.v.Sed.

Debitor petens reuocari tenutam non auditur, nisi satisdet. Ang.in aut.de exhi.re.§.si uero.doct. in aut. ei,qui.C.de bo.autho.iud.pos.

Debitor non agit hypothecaria actione ante, quàm soluat uel debitum offerat, licet offerens ante sententiam recte egisse uideatur. in Specu. de actore. uer.item excipitur contra actorem.

Debitor pignus præcario nomine creditoris possidens an transferat dominium in emptorem,si illud uendat.Barto.in l.Celsus.ff.de usucap. & Bal.in l. nulla.C.de rei uen.

Debitor in sylua pignorata an possit nauim facere. Bart.Cep.in tracta.de serui.ru.c.de monte.iij.q.& supra arbor.xxiiij.

Debitor interitu pignoris liberatur.l.seruo. & l. si tibi.& ibi Bal.C.de pign.

Debitor offerens suo creditori debitum, potest repetere pignus etiam uenditum per contractum simulatum l.ei,qui.& ibi Bal.in fi.C.de di.pig.

Debitor possidens pignus non præsumit illud alienasse.Bar.in l.sicut.§.superuacuũ.ff.qui mo.pig.sol.

Debitor an teneatur ꝑ hypothecã obligare oĩa bona sua.Bar.in l.prætoriæ.la fi.ff.de præto.stip.

60 Debitor potest agere contra creditorem, ut uendat,quam rem uult ipse debitor de pluribus pignoratis. Bart.in l.creditoris. in princ.ff.de distra.pig. per l.quáuis.§.j.ff.de pig. acti. &.C.qui po. in pig. ha.aut.nisi alias,item possessor. Et nisi debitor id petat, electio est creditoris.d.l.creditoris. & ibi Bar.quod no.Secus est in datione in solutum, secũdum Bal.in aut.hoc si debitor.C.de solu.nisi ecclesia sit debitrix.secũdum Bar. in aut. hoc ius porrectum.de sac.sanc.eccle.& ĩ.uerb.Creditor in hypotheca.uersicu.xxij.

Debitor petit a cohærede id plus,quod alter cohæres cohæredi soluit pro pignore.Bar.in l.si pignori.in fi.ff.fami.ercis.per l.si inter colonũ.§.fi.ff.de pig.

Debitor tutus exceptione doli soluens an repetat.Bar.Ang.& doct.in l.si quis cũ aliter.de uer.ob.gl.& Bar.in l.qui se debere.ff.de condi.ob cau. & in l.ij.C.de rescind. uendi. quod no.

Debitor tutus exceptione potest implorare officium iudicis,ne molestetur.ĵ.uer. Officium iudicis.uer. secundo.uersi.xlix.& ĵ.eo.uer.v.

Debitor tutus exceptione fauorabili perpetua soluens repetit indebite solutum.l.qui exceptionem. de conditio.indebi.Secus si est tutus exceptione fauorabili temporali.l.quod nomine. eo. tit. sed tutus exceptione dubia fauorabili, quia præsumitur perpetua, repetit.l.sufficit.eo.tit. secundum doct. & Barto.ibi: & Cy.in d.l.quod nomine. tutus autem exceptione perpetua odiosa non repetit d.l. † qui exceptioné. & ibi doct.eod. tit. † Adde Raph. Ful.in consi.cxxxv.in princ.iij.colum. ubi an dicatur debitum, ubi quis tutus est exceptione peremptoria,& perpetua.]

Debitor dicitur tutus exceptione, etiam ante, quàm liberetur ab hærede, qui grauatus est liberare debitorem.l.si creditoris.C.de fideius.glo.in l.si non sortem.§.adeo.ff.de condi.inde. secundum Pau.de Cast.in l.si intra.ff.de pac.

Debitor tutus exceptione põt implorare officium iudicis,ne molestetur.l.iiij.C.qui.bo.ce. pos. Quod uerũ est,etiá si statutũ impediat opponi exceptionẽ.Bar.in l.j.§.j.ff.qđ ui,aut clam.in l.quęritur.ff.

de ius uocan.& Bar.in l.plane.ff.de peti.hære.& ꝫ.uer.Officium iudicis.uersi.xlix.lviij.& seq.

Debitor tutus exceptione dando pignora uidetur renuntiare exceptioni.l. sed si pater., in princ.ff.ad Maced.

Debitor tutus est in hospitali, sicut in ecclesia Bal. in l.si quis ad declinãdam.§.in omnibus.C.de epi. & cle.in xv.col.

Debitor tutus præscriptione soluens debitum præscriptum,an repetat Bal.in l.cum quis.ix.co.C.de iur.& fac.ign.

Debitor cũ iuramento promittens non impetrare moratoriam si impetrat,an sit periurus.Cy.& Sal.in l.fi.C.si contra.ius.

30 Debitor tutus exceptione rei iudicatæ iniuste , an teneatur in foro conscientiæ.Bal.in l.cum quis. ix. col.C.de iur.& fac.ign.

† Debitor tutus ope exceptionis an dici posit propriè debitor in diem , uel sub cõditione.uide Fran. Are.consi.cvij.

Debitor tutus exceptione,si patitur se alteri delegare uidetur exceptioni renuntiare , & donare.l.si quis delegauerit.ff.de noua.

Debitor tutus præscriptione quo ad principale debitum,uel actionem realem, est etiã tutus quo ad usuras,& fructus l.eos.& Bal.ibi.C.de usur.

Debitor tutus ut non cogatur soluere,si soluat an repetat Bal.in l.fi.C.de fruc.& lit.expen.

† Debitor protestatus intra biennium creditori non esse numeratam pecuniam, tutus est perpetuo exceptione non numeratæ pecuniæ.Raph.Fulg.in cõsi. clxiij.in fi.iij.col.]

Debitor ad factum obligatus non cogitur præcise ad faciendum , sed liberatur præstando interesse.l.si quis ab alio.ff.de re iud. & ibi Bar.& doct & plenius per Barto.& Alexan.in l.stipulationes non diuiduntur.de uer.oblig. Quod uerum etiam si factum sit fauorabile, ut manumittere.gl.& Alexan.in l.si pecuniam.§.sed si acceperit. de condi.cau.data.& plenius per Alex.in l.stipulationes non diuiduntur.pe.char.de uerb.oblig.Item uerum,nisi ex guarentigia,secundum Bal.in l.j.C. de sen.quæ pro eo,quod inter.proferuntur. & dixi ꝫ.uer.guarentigiæ executio.uer.vij. Item nisi quis ante sententiam non offerat interesse, post sententiam enim præcise cogitur.Bal.in c.si facta.in prin. si de feu.fue.controuer.in usi.feu.Item nisi debitor habeat facultatem rei tradende.Instit. de contrah. emp.§.j.& ff.de actio.emp.l.j.& tenet Bald.in d.c. si facta.Bal.in l.contractus.C.de fide instr.& in l.si traditio.de actio.emp. & plenius per Alexand. in d.l.stipulationes non diuiduntur. pen. colu. & infra.Venditor tenetur.uer.lxxxviij.Item nisi sit uẽditor condemnatus per sententiam. Casus est not. & ibi doct.in l.qui restituere.ff.de rei uen. Itẽ nisi in obligato ad seruitutem.Barto. in l.stipulationes non diuiduntur.iij.q.de uer.obl.& Alexan.post gl. in l.sed si me putem.§.j.de condit. inde. Item nisi sit collator beneficij.Bald.in d.c.si facta. Item nisi factum fisco debeatur.l.fideicommissaria.§.fin. de leg.iij.iuncta.l.Respublica.C.ex qui.ca. ma. Item nisi factum sit iuratum a debitore.gl. sing. & doct. in l.si pecuniam.ff.de condi.ob cau.&.Alexan. plenius ibi:& in l.si conuenerit.in prin. de iurisdi. om. iud.& in l.stipulationes non diuiduntur.de uer.ob. & probatur in c.si.ne præla. ui.su. & Anto. de But. ibi,qui idem tenet post Inno.in cap. ueniens de iureiur.& Host.in cap.per tuas.de arbi.licet Bu. contra,in c.j.de iud.uidelicet in terminis illius cap.uidelicet in pacto iurato de litigando coram competenti iudice.Sed uerior prima opi.secundum Alex. facit cap.ad nostram.j.de iureiu. Item nisi factũ debeatur legis dispositione.l.istud.C.de excus. mun. lib.x.& tenet Bart. in l. cum exceptione.§.sed & si quis.quod me.cau.Bald.in l.nec patronus. de ope. lib.Item nisi quis possideat rem alienam precario nomine domini.Bal.in d l.j.C.de sen. quæ pro eo, quod interest, profe. & ibi Pe.de Su.& Moder.Itẽ nisi sit electa industria personæ. Barto. in l.j.§.j ff. de ces.bo.& Ange.in l.fi.si quis in ius uoc.nõ ie. & Alexan.in l.j.de act.emp. ubi etiam dicit tunc interesse non uenire in petitione , secundum Ang.in d.l.fi.Item nisi quando debet quis respondere positionibus.l.j.§.sed qđ rescriptum.& ibi Dy.& Ray. ff.de uent. inspi.& gl.in cap.ij.de confes.in vj.Item nisi quis debeat aliquod opus pium. secundũ Bald. in d.l.j.Item nisi.quis promiserit scribere libros legales, secundum Bal.in d.l.j.in antepe.col.& in l.si traditio.de actio.emp.nisi sit factus doctor. Bal. in d.l.patronus.Item,nisi quis sit debitor collectarũ. Bal.in l.etiam.pen.col.C.de exe. rei iud. Item nisi sit debitor ad factum ex testamento.l.fideicommissa.§.fi.& ibi Bar.de leg.iij. & in l. nõ dubium.§.fi. eo.tit.& Bart.in l.stipulationes non diuiduntur.de uer.ob.& Alexan.in l.si ita stipulatus de uerb.obl. Item nisi in facto consistat utilitas publica , secundum Bald. in d.l.j.& in l.nec patronus.de ope.lib. Item nisi factum debeatur authoritate iudicis.Bal. in d.l.nec patronus.& in d.l.si traditio. j.q.C.de actio.emp.Item nisi obligato ad uendendum , si sibi pretium offeratur.glo. singu.in l.qui fundum.ff.de contrahen.emp.secũdum Io.de Por. in l.fideiussor §.meminisse.de leg.j.& ꝫ.uer.obligatus. uers.xlix. Item nisi cũ do ut facias,id est,ut manumittas quia cogeris præcise facere, si mea interest Bal.in l.cum precibus.C.de re.permu.& Alexan. in l.stipulationes non diuiduntur.de uer.oblig.& in l.qui Romæ §.Flauius eo.tit.& Alexan. in l. si pecuniam.§.sed si acceperit.de condi.cau.data. Item nisi in domino feudi.ꝫ.Dñs.uersi.xv.Item nisi in criminalibus, in quibus quis præcise cogitur respondere.s.negare,uel confiteri.Bald.in l.ea quæ in fi.C.de condi. indebi.Itẽ nisi in procuratore,quia ante datũ libellũ contra reũ cauit de defendendo in cã conuentionis,quia præcise cogitur defendere. Bar.in l.sed.& hæ.§.præter.ff.de procu.Itẽ nisi in iudicialibus,secundum Bar.in d.§.præter.& in l filius.§.fi.eo.tit. Itẽ in facto,quod põt facile expediri, Ang.& Rap. in l.

in l.stipulationes non diuiduntur.de uer.obl. post. Io. And.in Spe.de emp.& uen.§.sciendum.in addi. de emptore, &c. Ang.in l.in stipulationibus.§.operarum eo.tit.sed Imo.& Lud.& Alex. in d.l.stipulationes.tenent contra.Itẽ nisi in procuratore, qui præcise cogitur defendere.d.§.præter. Quod uerũ secundum Bar.ibi si reperitur extra domum, sicut dominus.quod no. Item in quolibet procuratore, qui post litem contestatã præcise cogitur iudicium agitare.Bar.in l.mutari.in prin.ff.de procur. Item in procuratore ad soluendum constituto, secundũ Bart. in d.l.filius.§.fi.eo.tit.Itẽ in procuratore pro quo dñs satisdedit: quia tenetur præcise iudicium suscipere.Bart.in d.l.filius.§.procuratorem. ubi dicit idem quando acceptauit mandatum. Itẽ nisi ad iurandum de crimine, quia præcise cogitur.l.Marcellus.in fi.ff.re.amo.alias non, secundum Bald. in §.sed iuramento in l.generaliter.C. de re. credi. & iureiur.Item nisi uenditor habeat rem quã tradere debet, si est dominus, cogitur ad dandum præcise si uero nõ est dñs cogitur ad tradendum, si habet rẽ, alias ad interesse tenetur.Bald. in l. contractus.j.q. C.de fi.instru.& in l.si traditio.j.q.C.de act. emp. & j.uer. Vẽditor tenetur.uer.lxxxviij. Item nisi ad faciendum instrumentum de contractu: quia cogitur præcise.Bal.in l.plures.C.de fide instru.per l.si cut.C.de lib. causa. Item nisi quis teneatur ad pœnam,& mora purgari non possit.Bal. in l. j.x.colu. C.de his,quæ pæ.no. Item nisi quis teneatur subire iudicium pro alio Cy. & Bald. in l.ij.C.de hær. uel act.uen.& no. in l. si mora.C.de euic. Item nisi in tutore,& curatore,qui præcise coguntur defendere. Bartol.in l.iij.& in l.inuitus.C.de procu. Sed quid in ratificatione.Bart.in l.Pomponius.vij.col. ff.de neg.gest. Item nisi promiserit aliquem sistere in iudicio: quia cogitur præcise.Pau.de Ca.& Ale. in l.eum,pro quo.ff.de in ius uoc.sed ibi glo. sentit contrarium, & quando interesse succedit in obligationibus facti, illud est in petitione. j.interesse petitur.ver.j.& xxij.

Debitor plurium ad factum cogitur uni tantum soluere uolentibus alijs:secus in debitore ad dandum.s. debitor.soluens.

Debitor obligatus ad factum potest etiam post morã conueniri ad illud omissa actione ad interesse.l.ij. §.item si ex facto cum gl. de uerb. oblig.Alex.in l. si eum.in fi.princ.ff.si quis cau. Adde.j.obligatus. Adde Alexan.singulariter in d.l.ij.§.ex his.iij.col. & Bart. in l.stipulationes non diuiduntur.ix.q.eo. tit.Et si eo mortuo conueniatur unus hæredum ad illud interesse,non tenetur,nisi pro rata: secus si cõ ueniatur ad factum, quod potest, ut scilicet condemnetur ad interesse, quia tunc solidum tenetur præstare interesse.Alex.sing.in d.§.ex his.iij.col.

Debitor ad factum alienum constituitur in mora per protestationem,uide omnino Alex. post Bart. in l. quod te.in fi.ff.si cer.pe.

Debitor obligatus ad factum potest statim conueniri ut faciat,uel inchoet,sed ad interesse nõ,nisi finito tempore.intra quod fieri debeat. not.in l.si ita stipulatus.& ibi Pau.de Cast.& Alex.in l.interdũ. de uerb. oblig. Et si incipit facere ante litis contestationem,non cogitur ad litem contestandam super interesse.not.in l.si insulam. Sed Pau.de Ca.& Ale. ibi.ij.col.de uerb.oblig.ubi etiam Paulus & Raph. dicunt idem, si offert se ad factum post petitionem ad interesse tamen.lit.conte.

Debitor obligatus ad factum nunquam cogitur præcise quando potest excusari aliqua iusta de causa, secundũ Bar.no.in l.filius.§.procuratorẽ.ff.de proc.

Debitoris ad factum obligati materiam supple. j.uerbo Obligatio.& uer.Obligatus.per discursum.

Debitor speciei debet eam præstare, qualiscunque sit.sed debitor generis subalterni, puta ad decem uegetes de uiginti, potest præstare quas uult de uiginti dũmodo pręstet integras.l.pe. §.si dolia.& ibi Bar.ff.de actio.emp. Item si occidit ex causa iusta,nõ tenetur.l.qui insulam. & ibi doc. & Alex.de uerb.ob.

Debitor speciei ante moram non tenetur de periculo, sed liberatur interitu rei.l.si ex legati causa. & ibi doc.& Alex.post Bar.de uerb.ob.not.in l.incendium.C.si cer.pet.Quod uerum est semper: ut ibi, & no.in l.si Stichum.de uerb. obli.& in l. quod te. ff.si cer.pe.& no.in l.fi.per Bal.C.de condi.inser.

Debitor speciei perditæ sine culpa sua liberatur satis dando se eam resti uturum,si unquã ad manus suas perueniat.Bar.in l.quod te mihi.ff.si certum.pe. in fi.l.cũ res.§.pe.de leg.j.& in l.seruo legato. eo.tit. Et si dolo desijt rem habere non debet habere terminum ad rem reducendam,sed debet in continenti cogi ad soluendum æstimationem rei extantis,secus si culpa.Quando autem res non extat, tenetur utroque casu, si culpa fuit talis, ut ex natura obligationis ueniat.secundum Alexan.post Pau.de Ca. sing.in l.quod.te.si cer.pe.

Debitor speciei ex contractu bonæ fidei non tenetur de interitu tantum naturali contingente post moram, si res fuisset eodem modo peritura apud creditorem: sed ex contractu stricti iuris tenetur indistincte de interitu etiam nõ naturali post moram. Bal.sing.in l.nemo.§.si post.de uer.ob.ubi Ioan.de Imo.& Alex.reprobant.

Debitor serui sciens esse alienum tenetur de negligentia.l.si seruum Stichum. & ibi Pau.de Ca. & Alex. de uer.ob.

Debitor expensas faciens in curando seruum,uel rem debitam,an repetat a creditore: uide per Bartol. & Ang.& Alex.in d.l.si seruum.

Debitor bouis ad diem ex causa onerosa, tenetur, eo mortuo ante ad corium,& cornua.Bart.& Alex. in l.si Stichus.de uer.oblig.& ibi uide quid si occidatur a creditore.

Debitor speciei tenetur de interitu speciei peremptæ intra tẽpus purgãdi morã.l.scimus. in fi.& ibi Bar. C.de fideius.& Alex.in l.si ex legati.de uer.ob.

Debitor speciei liberatur, si ante moram res desijt esse in commercio.l.in illa stipulatione. & l.seq. & ibi.

ibi. Alex. de uerb. obl.

Debitor fundi non liberatur præstando fundum detracto usufructu, uel econtra. l. eum, qui ita. ij. & ibi Alexan. de uerb. ob. & l. si ita stipulatus fuero, si Titio. §. j. eo. tit.

Debitor uini Asculani debet illud tradere Asculi, nisi aliud actum sit supra. Debitor in loco contractus. uersi. si.

Debitor quantitatis, uel speciei, & sic alternatiue soluens partem quantitatis, non uidetur eligere soluere quantitatē, sed potest uariare. Pau. de Ca. Raph. Lud. & Alex. in l. j. in fi. de uerb. ob.

Debitor speciei, uel generis subalterni, debet portare ad domum creditoris: ut si teneatur ad decem salmas de tali uegete, uel horreo, secundum Bart. in l. item illa. ad fi. ff. de constit. pecu.

Debitorum speciei unus nō soluit partem alterius, & pro altero: quia neuter solutione partis liberatur. Bart. in l. si procuratorem. §. si ignorantes. ff. mādati. in l. eadem. de uer. ob.

Debitor speciei post moram tenetur etiā ad fructus, & interesse, si est in dolo: sed debitor quātitatis tenetur ad interesse lucri cessantis probandum iuramento actoris, siue cōtractus sit bonæfidei, siue stricti iuris: si uero est in culpa, tenetur ad interesse probandum per testes. glo. & doc. in l. nummis. ff. de in litem iur. Sed debitor obligatus ad factum. si est in dolo, tenetur ad interesse probandum iuramento actoris. Bar. in l. actionibus. ff. de in litem iur. sed debitor ex contractu stricti iuris tenetur ad probandum iuramento, si aliter probari non possit, & fuit in dolo. gl. & doct. in l. actionibus. & in l. nummis. ff. de in litem iur.

Debitor speciei pluribus debitæ liberatur ab omnibus interritu speciei. l. filius. §. fin. & ibi Bart. ff. de leg. j.

Debitor speciei peremptæ ab alio an teneatur cedere actionem legis Aquiliæ creditori contra occisorē. Bar. & doc. in l. si Stichus. ff. de uer. ob.

Debitor speciei obligatus ad pecuniam propter speciem, soluendo speciem liberatur a solutione pecuniæ. Dy. in l. si fundum per fideicommissum. de leg. j. ubi casus. & in l. si uero. §. fi. ff. sol. mat. & Lud. in sing. uer. debitor, qui propter.

Debitor generis soluendo debet cauere de euictione. Bar. in l. cum quis. §. qui hominem. de so. per l. fi. ff. de condit. ob cau. secundū Io. de Por. in l. si domus. §. de euic. de leg. j.

Debitor generis subalterni. puta ad decē uegetes uini de uiginti quæ sunt in domo potest præstare quas uult, dummodo præstet integras. l. pe. §. si dolia. & ibi Bar. ff. de act. emp. & s. uerbo proximo. uer. j.

Debitor generis subalterni tenetur portare ad domū creditoris. Bar. in l. item illa. in fi. ff. de constit. pecu. & s. uer. debitor speciei. uer. xij.

Debitor generis non liberatur interitu quātitatis. gl. & doc. in l. si ex legati cā. de uer. ob. & no. in l. incēdium. C. si cer. pet. Quod uerū nisi qñ ad ipsum aliquid de genere peruenisset. l. utrum. ff. de pet. hær. l. Titius. & ibi Paul. de Ca. ff. de præscrip. uer. Io. de Por. in d. l. si ex legati causa. & Alex. in fi.

Debitor generis liberatur soluendo quod minimū est in illo genere. l. fideiussor. & ibi Bar. ff. manda. uide in l. legato generaliter. de leg. j.

Debitor generis liberatur per interitum, si creditor in se suscepit periculum: alias non l. fi. & ibi Bal. C. de nau. feno.

Debitor generis liberatur soluendo quamlibet spēm eiusdem generis. l. cū is. §. qui hominē. & ibi Bart. ff. de condi. inde. & dicitur similis debitori alternatiue: ut ibi, cum glos.

Debitor generis, uel quantitatis, non liberatur soluens translato dominio in creditorem. Bald. in l. j. C. si seruus extero.

Delinquens in rem tenetur, etiam si res omnino perijsset apud creditorem. j. uer. periculū. uer. viij.

Debitor generis non liberatur interitu generis, quia illud non potest perire. l. incendium. C. si cer. pe. l. si ex legati. & ibi doc. & Ang. & Alex. de uerb. ob. qui dicunt uerum, nisi genus debeatur pro specie certa, quia liberatur interitu speciei. l. quidam. §. si tibi. & l. filiusfami. §. fin. & l. Titię textores. §. fina. de leg. j. licet Raph. Fulg. cōtra in l. quod te, si cer. peta. Et intellige si genus, uel quantitas debita pro specie certa sit incerta, secus si certa. l. uir uxori. & ibi Bar. & doc. præal. secundum Alex. ubi s. & in l. quod te. si cer. pe. & j. §. proxi. uer. vij.

Debitor generis subalterni liberatur interitu eius. l. in naue. ff. locati. Alex. & doct. in l. si ex legati causa. de uer. ob.

Debitor ad fructus certi fundi liberatur fructibus nō natis, uel natis, & consumptis. Bart. & Alex. l. inter stipulantem. §. sacram. de uer. ob. & per Bal. in c. j. de natu. fen.

Debitor generis offerens liberatur a duobus, scilicet a casu fortuito, & leuissima culpa. Bal. in l. acceptā. vj. q. C. de usuris. & in l. iusta. sol. ma. & Alexan. in l. qui decem. de solu.

Debitor generis liberatur perempta re obligata. l. huiusmodi. §. si cui. & ibi Bar. ff. de leg. j.

Debitor quantitatis si conuenitur ad partem tantum, cogitur soluere partē: sed uolens potest petere se conueniri ad totam. Bart. in l. commodato. §. duobus. ff. commodati.

Debitor quantitatis respectu speciei, liberatur interitu speciei. l. Titiæ textores. & ibi doc. de le. j. & ibi Bar. & in l. cum res. §. si Stichus. & in l. quidam. §. tibi. eo. tit. Vide Bar. in l. si certos. de uer. obl. Io. de Por. in l. si nullo. §. quod ait. ff. sol. ma. & Alex. in l. quod te. si cer. pet. & in l. si ex legati causa. de uer. ob. & s. §. proximo. uer. x.

Debitor quātitatis respectu rei, liberatꝰ soluendo rē. l. si fundum per fideicōmissum. & ibi Bar. de leg. j.

Debere uestem decem florenorum, uel debere decē florenos pro ueste, paria sunt, not. in l. in his. §. j. iuncto text. & summario Barto. secundum Ioan. de Imo. ibi. sol. ma. & Bal. in l. j. in fi. in lect. antiqua. C. communia de leg.

Debitor

Debitor quantitatis in specie, liberatur interitu quantitatis. l. si certos. & ibi Bar. & Alex. de uer. obl. nec potest soluere aliud inuito creditore. Bald. & Alex. in l. cui fundus. §. j. si cer. pe. per gl. in l. j. §. j. e. ti.

Debitor massæ argenti certi ponderis, pôt soluere ēt inuito creditori, pecuniam argenteam ære non contaminatam.

Vnde non potest soluere quatrinos, uel sextinos, uel denarios rameos. Bar. in l. j. ff. de aur. & arg. leg.

Debitor in centum florenis non potest soluere pecuniam ære contaminatam, ut quatrinos, & simil. sed debet soluere argenteam. Bar. in d. l. j. ff. de aur. & arg. leg.

Debitor quantitatis pro specie certa, quæ sit in solutione, & non in obligatione, liberatur eius interitu l. electio. §. si is. & l. seq. §. pe. de noxal. Alex. in d. l. si ex legati.

† Debitor, quando quantitas debeatur respectu certæ rei liberatur soluta specie. do. Pe. Phil. Cor. in consil. xlix. incip. uiso. in litera b, in quarta parte.]

Debitor in libris decem Bononinorum non potest soluere de Mutinensibus eiusdem ualoris, nisi consuetudo aliter se habeat. Alexand. in l. Paulus. de sol. & infra. Legatum quantitatis. uersic. antepenultimo.

10 Debitor in centum libris denariorum ad pecuniā minutam non potest soluere in auro, uel grossis. Bartol. in l. j. §. j. de auro & argento legat. ubi dicit uerum de iure, nisi consuetudo seruet contrarium. & tenet Bar. in l. cum centum. eo. ti. ubi etiam dicit, quod si intra tempus promissionis, & solutionis, fieri contingat mutuatio in monetis, debet inspici tempus solutionis, nisi fuisset mora commissa, secundum Bar. ubi. s̄. & j̄. uer. Obligatio pœnalis. uer. v.

Debitor quantitatis an liberetur soluens translato dominio in creditorem. Bald. in l. j. C. si ser. extero.

Debitor pecuniæ liberatur interitu pecuniæ, si debitor obtulit creditori, qui recipere noluit. l. qui decem. in prin. ff. de sol. secundum Bar. post glo. in l. quidam estimauerunt. ff. si cer. pe.

Debitor in florenis non potest soluere monetam & econtra nisi consuetudo sit in contrarium. Barto. in l. Paulus. ff. de solut. Vide de materia per Alexand. in l. cum quid. si cer. peta. & in d. leg. Paulus.

Debitor ad dotem mutata moneta ad quid tenetur infra. Dos restituta. uer. xv. & seq.

Debitor in decem aureis potest soluere monetam argenteam de consuetudine. Barto. in l. diuortio §. ob donationes. solut. ma. Vide omnino Bald. & Ioan. de Imo. in l. non amplius. §. bonorum. de legat. j.

Debitor in decem florenis aureis, si florenus decrescat tenetur ad interesse. Alexan. in l. nummis. ff. de in lit. iuran. per no. per Bar. in l. Paulus iiij. colu. de sol.

Debitor pecuniæ in specie, ut in sacculo, non pôt soluere de alia moneta. Bar. in l. talis scriptura. de le. j. Alex. in d. l. Paul. de sol.

Debitor in decem florenis an restituat florenos, quorum æstimatio mutata est: uide Bar. in l. pe. §. fin. ff. sol. ma. & in l. Paulus. ff. de sol. quòd si dedi centum libras in florenis, cum pacto ꝙ reddantur in florenis sub eadem æstimatione, si florenus fiat deterior debes mihi supplere. Bar. in d. §. Mæuia.

Debitor in decem florenis non liberatur propter reprobationem florenorum. Bartol. in leg. quod te. ff. si cert. pet. omnino per Alexand. in l. Paulus. de solu.

20 Debitor frumenti non potest soluere farinam creditori inuito. Bal. in l. j. iij. colu. de fru. & lit. expen.

Debitor grani, uel rei tempore corruptibilis, non pôt ante tempus soluere creditori inuito. Bal. in l. plures. in fi. C. de fid. instr.

Debitor quantitatis, qui fecit pactum cum creditore de dãdo sibi terreno, uel alia specie, quam creditor accipere teneatur ex pacto, si patitur secum litem contestari super quantitate, perdit facultatem dandi terrenum, uel speciem pro illa quantitate. Bart. in l. item ueniunt. §. idem recte. ff. de pet. hær.

Debitor in centum non potest compellere debitorem suum ut liberet alium debitorem, qui sit suus creditor in tantundem. l. rem. §. fin. ff. de compensat.

Debitor in quantitate potest satisfacere de operis: unde si seruit creditor per tantum tempus, quod sufficiat, cõputantur seruitia cum quantitate, & liberatus est. Bal in l. fi. C. de capti.

Debitor debitoris fisci cogitur soluere fisco. l. iij. C. quando fisc. uel priua. & no. in l. j. C. de cond. ex lege. Quod uerum est, facta discussione de principali l. non prius. C. quando fisc. uel priua. Item etiam ante tempus ex causa. d. l. j.

Debitor debitoris non conuenitur actione personali. l. hæredem. & ibi Bartol. C de hæred act. ubi ponit formam libelli. & in Specu. de pig. §. v. uer. qualiter formetur.

Debitor debitoris an possit opponere plures exceptiones creditori creditoris sui quam posset creditor suus. Bald. in l. etiam. iiij. col. C. de execut. rei iud.

Debitor banniti soluens fisco liberatur. l. si maritus. & ibi doct. Bartol. & Ioann. de Imo. & Moder. ff. solu. matrim. & Bartol. & Imo. in l. Paulo Callimacho. §. fin. de leg. iij. & Barto. & Alex. in l. creditor. de solu. & in l. liberto. §. Lucius ff. de an. leg. Bal. in l. ij. ult. col. C. quod. me. causa. Bal. & Pau. de Ca. in l. si te bonis. C. de iur. delibe. & Pau. de Ca. in l. ij. in prin. ff de iu. & in l. falsus ulti. col. C. de fur. in Spe. de obli. & sol. §. nunc aliqua uer. pe. Sed quid debet probare. Bar. in l. creditor. de sol. Adde. j̄. uer. exititii. uer. xij. Et soluens iussu iudicis præsumitur coactus soluisse. Alex. ubi. s̄. allegata. l. creditor.

Debitor duorum, quorum unus sit bannitus, non libera-

liberatur ab alio etiam si coactus soluit fisco. Bal. in l.falsus.ad fi.C.de fur. ubi dicit uerum, nisi socio præsenti fuerit facta protestatio.

Debitor banniti non debet soluere bannito.l.fi. §. fi. & ibi Bar.ff.de requi.re.nec liberatur soluens fisco etiam per uim.infra,exititij uer.xij.

Debitor banniti excusatur a pœna si tēpore quo creditori soluere debet creditor est bannitus, uel excō municatus:cui debitor soluere non tenetur. Bal. in l.j.vij.opp.C.de his, quæ pę.no. Vide plenius per Car.in cle.ij.§.rursus.in fi.de re.iu.ubi ponit an excusetur a periurio.

Debitor fisci cogi potest, etiā ante tempus soluere ob necessitates fisco imminentes: quinimo etiam debitor debitoris fisci cogi potest. l.j.C.de cond.ex leg.ubi per doct.& Bal.in l.iij. & ibi Bar.C.quādo fisc.uel priua. Quod uerum facta prius discussione principalis debitoris ut ibi.

Debitor fisci an & quomodo cogatur soluere, & an carcerari possit.no.in l.nemo carcerem. & ibi doc. & Bar.& Ang.C.de exac.trib.lib.x.

Debitor fisci restitutus ad bona ex gratia non recuperat bona distracta, sed tantum quæ sunt apud fiscum.Ioan.de Imo.in l.si marito.in prin.ff.sol.ma. Lud.Pon.in l.sed si hac.§.liberos. ff. de in ius uoc. vij.col.Et uide Bar.qui contrarium tenet in l. quæcunque.C.de fi.inst.& iur.hast.fis.lib.x.no. in l. fi. C.de repu.hær.Ang.in auth. de hære. & Fal. §. finautem.& ut cum de appel.cog.§.si quis. & Bal.in tit.de pac.Constan.§.priuilegia.& in c. j. vj. colu. hic fin.lex Conra.& in simili in aut.ingressi. in fin. C.de sac.san.eccl.

Debitor fisci restitutus ad bona an recuperet fructus bonorum tam distractorum,quam aliorum existētium penes fiscum.Ang.in aut.de hær.& Falc. §. j. col.j.& ĩ.uer.restitutus.uer.xiij.

Debitor fisci restitutus ad gratiam,& ad bona, tenetur satisfacere creditoribus suis antiquis. Bal. in l. si marito.in prin.ff.so.ma.

Debitor fisci banitus non liberatur a creditorib. suis sed fiscus eis debet satisfacere de bonis confiscatis. Pau.de Ca.in l.si te bonis.de iure delib.

Debitor creditoris banniti fit debitor fisco,& soluens fisco liberatur.ĩ.uer.debitor banniti.uer.j.

Debitor fisci non potest cogere procuratorem fisci, cui soluit, ad faciendum sibi instrumentum solutionis,si iam habuit apocham solutionis, & perdidit. tex.sing.secundum Sal.in l.ne casu.C. de discu.lib. x.licet alias creditor compellatur:ut ĩ.uerb.Creditor recipiens.uer.cxviij.& xx.

Debitor fisci non potest fungi dignitate,nisi prius satisfaciat.l.rescripto.§.debitores.ff.de mu.& hono. Et hinc est inuentus usus libri, qui dicitur suspechio,fere in omnibus ciuitatibus,in quo singuli debitores communis sunt descripti.& extracti ad officia:repelluntur,nisi prius fi.co satisfaciant.

✠ Et hoc etiam apud nos in usu est.Ae.Mar. Ma.

10 Debitor fisci non opponit compensationem,si ipse ex alia causa est creditor fisci.l.j.C. de compens. nisi debitum, & creditum ex eadem ratione procedat:ut ibi etiam per Bar.

Debitor fisci soluens tyranno,an liberetur per Bar.in tractatu de tyranno.vij.q. principali.

Debitor, cuius bona confiscantur pro parte, tenetur creditoribus pro parte tantum, & pro alia tenetur fiscus,sed fideiussor tenetur ad totū.l.j. & ibi Bart. C.de fideiu.

Debitor fisci soluens thesaurario,tenetur iterum soluere fisco in subsidium, si thesaurarius non sit soluendo, quando de tali solutione thesaurarius scripsit propria manu in libro,secus si scripsit notarius thesaurarii deputatus ad hoc,quia tunc debitor liberatur totaliter.Casus est notabilis,secundū Bar. in l.fisco.C.de conue.fisc.debi.lib.x. Vide Cyn. & Petr.de Su.in l.in contractibus. ult.col. C. de non num.pec.& ibi Bald. in §.sed quoniam. post gl. dicit, quòd sit cautus soluens,quod faciat apparere de uera numeratione:quia confessio officialis de recepto non nocet fisco, nisi ipse officialis sit soluendo.quod not.

Debitor fisci potest conueniri ante diem,uel conditionis euentum si subsit causa necessitatis. l. j. & ibi. Bar.C.de cond.ex lege.& Alex.in l.pecuniam.ff.si cer.pet.

Debitor fisci summarie exigitur.l. hi, qui fisco. & ibi Bar.C.de iur.fisc.lib.x.

Debitor bancharii, uel alterius officialis communis, ex mutuo tenetur in quadruplum.l.j. & ibi Bar.C. de his qui ex publi.ratioci.lib. x.

Debitor fisci capi potest,sed non carcerari,nisi sit cōtumax.Bar.in l.cum eo.ad legem Iul.pec.& in l.nemo carcerem.C.de exactio.tribu.lib.x.

Debitor fisci soluens an possit de solutione probare per testes.no.in l.ij.& ibi Bar.C.de conue. fis. debi.lib.x.& in l.iij.de fid.instr.& iur.hast.fi.

Debitor fisci soluens fisco,uel pupillo,sine debita solennitate non liberatur:cum non præsumatur uersum in utilitatem recipientis, nisi probetur. Barto. in l.j.in fi.C.de sol.& lib.deb.ciui.lib.xj. quod adde ad no.in l.ciuitas.ff.si cer.pet.& Inst.de author. tu.§.j.& ij.

20 Debitor fisci offerens fisco debitum potest uendicare rem suam uenditā per fiscum pro minori prætio,quam ualuerit.l.si minori.& ibi glo.& Bart.C. de iur.fis.lib.x. Quod est uerum, etiam si non fuit læsio in dimidia iusti prætii. glo. & Barto. ibi, in fine.

Debitor fisci condemnatus non appellat.l. abstinendum.& ibi doct.& Barto.in l.fi.C.quo. appel. non reci.

Debitor fisci debet soluere exactori fiscali, qui est de præsenti tempore solutionis fiendæ, non ei, qui fuit tempore promissionis, nisi ille,qui tunc erat, soluerit pro eo.l.susceptorem.la.ij.& ibi Bar.C.de suc.& arca.li.xj.

Debitor fisci ad pęnam,si nō sit soluendo,luit in corpus.l.si quis id,quod.ff.de iurisd.om.iud. l. quicunque.C.de ser.fugi.& l.fin.ff. de in ius uocan. l. qui

ædes

ædes.ff.de incen.rui.nau.'c. finem litibus. de do. & contu.Ange. Arc.Instit.de act.§.pœnales.uer.opp. extra glo.& glo.in l.sed si unius. §. si seruus. ff. de iniur. & l. quod si minor. §. si seruus. ff. de minor. Quod uerum, etiam si post passam pœnam corporalem superueniat ad pinguiorem fortunam. Bald. & doc.in l.fi.ff.de in ius uoc. per d.l.sed si unius. §. si seruus.& d.§.si seruus.in l.quod si minor.& glo. in c.sicut dignum.§.si eos.de homi.& in c.pactum. de reg.iur.in vj. Ang.in d l.si quis id,quod.text. & Bar.in l.pe.ff.si ex nox.causa aga.& doc.in d.l. quicunq; uide tex.& doc.omnino in c.Odoardus.ff.de sol.& l.is,qui bonis.de ces.bon. in glo. Item uerũ, si creditor hoc petat, scilicet quod debitor luat in corpus.d.l.fi. de in ius uoc. & ibi doc. Item uerum scilicet quod id facere potest iudex maleficiorum. d.l.fi.secundum Ang.& doc.Item uerum nisi debitor id procuret,secundum Ange. in l.si seruus plurium.§.pen.de leg.j.dummodo castigatio ipsa non fuerit imposita ad instantiam creditoris ut plene dixi.ꝫ.uerbo Debitor pauper.uer.fin.

Debitor pupilli non potest esse eius tutor in authen.minoris.C. qui da. tu. po.nisi sit debitor in parua quantitate.gl.& doc.ibi. & Bald. in addi.Spec.deposi. uer.pone contra eum. & Ang. in auth.ut hi,qui perhi.j.colum.coll.vj.Lau.in l.in quorum.ff.de pigno.& infra,uer. Tutor quis. uer. x.& seq.Bar.in l.si quis.§.j.ff.de pig.act. Et quid si possidet rẽ pupilli infra uer. Tutor quis.uersi.xlix. Et quid de socio bonorum,uideas infra uer. Tutor quis.uer.pe.& uer. Socius.uer. † lxix. Et per Dy. in consi.lxij.]

† Istud fallit in matre, & auia, ut dicit domin. meus Boerius in consuet.Bitur.tit.de consi.iur.stat.perso. §.vj.in gl.regulariter mulieri.

Debitor pupilli qualiter debeat soluere, ut liberetur plenissime.text.& Bart.in l.ait prætor.§.permittitur.ff.de mino.uidelicet, quod soluat iussu iudicis, non obstante exceptione minoritatis.& in l. sancimus.C.de admin.tut.gloss.in l.iusiurandum.§.primo.ff.de iureiuran.gl.in lege.contra iuris. in prin. ff.de pactis.

Debitor pupilli soluens potest tripliciter liberari], scilicet plene,plenius,& plenissime : ut ibi per glo. & doc.in l.j.C.si aduer.solu.ubi uide.

Debitor pupilli soluens tutori de mandato iudicis,liberatur plenissime.l.sancimus.la.j.C.de admin. tutorum.

Debitor pupilli in reditibus,uel pensionibus. soluens tutori,etiam sine decreto iudicis,liberatur l. sancimus.la.j.& ibi Bar.C.de adm. tut.

Debitor pupilli conditionalis soluens pupillo, etiam cum tutoris authoritate,non liberatur,nisi probet uersum in utilitatem pupilli.Casus est no.secundũ Ang.in l.Stichum.§.usumfructum.ff. de sol.

Debitor pupilli soluens ei sine iuris solennitate, non liberatur, cum non præsumatur uersum in utilitatem pupilli,nisi probetur.Bar.in l.j.in fi.de solu.& lib.deb.ciui.li.xj.Bal.in l.quicunq; in princ.de bo. quæ.lib.Si tamen soluat cum decreto iudicis, præsumitur uersum in utilitatẽ creditoris.Bal.in c.j.v. col.qui feu.da. pos.

Debitor pupilli,soluens pupillo,debet procurare conuerti quod soluit in eius utilitatem : alias non recte soluit,secundum Ang.in l.Stichum. §. usumfructum.ff.de sol.Io.de Pra.in l. qui hæredi.§.j.ij.co. ff.de cond.& demon. ubi idẽ dicit in debitore furio si ecclesiæ,uel hospitalis.

Debitoris pupilli filius an possit esse tutor pupilli.Bartol.in aut.minoris.in fi.C.qui da.tu. pos.

Debitor minoris etiam non interpellatus, constituitur in mora.gl.sing.Institut.de actio.§.item mista.

Debitor pupilli cõuentus a tutore, nõ põt petere edi sibi totum inuentarium, & si uelit arguere illud de falso. Bar.in l.tutor,qui.uer.nihil.de ad.tut. Quod uerum,quando reus conuentus erat a tutore criminaliter:secus si ciuiliter,secundum Alex.in l.j. §. j. ff.de edendo.& ꝫ.Inuentarii editio.uer.iij.

Debitor pupilli existens de territorio Firmi prætextu rerum de Asculano territorio, potest cõueniri per tutorem Firmi territorii coram iudice illius territorii Firmani, licet alius sit tutor bonorum in territorio Asculano.l.tutore.§.Hæres.ff.de admin. tut.& Alex.con.xcij.iiij.parte.

Debitor pupilli conuertens pecunias pupilli in sui utilitatem,tenetur ad usuras.l.j. C.de usuc. pup.

Debitor pupilli delegatus alteri per creditorem eius, si soluat creditori, cui est delegatus, an liberetur. tex.no.& Bar.in l.pupilli.in prin.ff. de sol.

Debitor ecclesiæ,etiam non interpellatus,constituitur in mora.in g l.no.Inst. de act. §.item mista.secundum Lud.Pon.in sing. uer. minor.uer.fauore.

Debitor monachi soluens monacho, etiam sine consensu Abbatis,liberatur,si ab eo acceperit,uel cum eo contraxit.Bart.Bald.in l.filios.C. de pac.Barto. Paul.de Castr.in l.si unus. in princip.ff.de pact. Facit quod not.Bart.in l.filiæ.& in l.quod seruus. ff. de sol.uide Bart.in l.eum,qui.§. qui sibi. de uerbo. oblig.

Debitor ecclesiæ soluens falso prælato, an liberetur. Bal.in l.ij xxv.col.C.de serui.& aqua.

Debitor ecclesiæ non tenetur soluere alicui ex duob. prælatis, donec quæstio pendet inter ipsos de beneficio.Bald in l.cum hic status. C. de ordi.cogni. §.viij.

Debitor ecclesiæ liberatur soluendo prælato, licet non sit uersum in utilitatem ecclesiæ.Inno.in c. ex præsentium.de pigno.Bal.in aut.hoc ius porrectũ. C.de sac. san. eccl. Quod uerum, nisi sit prælatus non legitimus secus si sit debitor prælati. In.in ca. ex literis.de resti.spo.& Bal.super Inn. uer. Debitor.uer.j.

Debitor ecclesiæ soluens prælato sine titulo,non liberatur.Inn.& doc.in c.nihil. de elec. & in c. ex literis.de rest.psol.& Bal.in Marg.uer.Debitores.uer. j.Bar.in trac.de tyranno.vij.q.

Debitor ecclesiæ,uel hospitalis,debet,cũ soluit,procurare

curare φ solutum conuertatur in utilitatem ecclesiæ.l.Stichum.§.usumfructum.& ibi Ang.ff.de solu.Io.de Pra.in l.qui hæredi.§.j. de condit. & demonst.

Debitor ecclesiæ soluens prælato existenti in possessione prælaturæ, an liberetur.Bal.in l.si mancipiū.C.de rei uen.

Debitor ecclesiæ non cogitur soluere alicui ex duobus prælatis litigantibus de prælatura:ut supra, e. uer.iiij.

Debitum cui non obijcitur compensatio, uidetur remitti.l. Procula. ff. de probation.

Debitum ex una causa potest per stipulationem, uel pactum nudum incontinenti appositum, conuerti in debitum ex alia causa.l.singularia. & ibi Pau.de Cast.& Bar.vj.& penul.col.& doc.ff.si cer. pet. & in l.certi condictio.§.fi.& ibi.Alex.eo.tit. ubi dicit uerum, si conuersio erat possibilis de sui natura, secundum Ang.per l.cum ea.C.de transac.& Pau.de Cast.consi.ix.l.eo,quod. & ibi Bar. & l. si ex prætio.& ibi Bart.C. si cert. pet. ubi etiam dicit quòd propterea non dicitur instrumentum simulatum: quia obligationis substantia non deficit, licet obligatus ex una causa, puta mutui, transferat debitum in aliam causam, puta depositi.& Pau.de Ca. in d. consi.ix. ubi dicit quòd tunc dicitur uerum depositum, licet uera numeratio non interuenerit. Bal.in rub.C.depositi.& Bar.in l.Lucius.ff.eo.tit.& infra, uer.Depositum.uer.xv.& xxviij.& infra, uer.Exce
† ptio simulationis.uer.vij.x.& antep. † Adde Fran. Are.in l.qui negotia.ff.mandati.]

Debitum eiusdem quantitatis ex alio instrumento, quo unus tantum obligatur, non præsumitur solutum, si sit aliud instrumentum de eadem summa, quo idem cum alio sint obligati, & ambo soluunt. Raph.Cuma.& Io.de Por.in l.triticum.ff. de uerb. oblig.

† Debitum soluere, & debitum satisfacere, qualiter differunt dom.Bartho. Socin. in consi. xciij. incip. circa princip.præsentis.circa medium.j. colu. in j. parte.]

Debitum legatum sub conditione debitori, pôt per hæredem peti pendente conditione, si caueat de restituendo in euentum conditionis, si pure debebatur.l.pure.in prin.ff.de do.exce.

Debitum principalis non est necesse probari, quando fit executio in fideiussorem, sicut nec qñ fit executio promissiõis indemnitatis.Ang. & Lanf.in l.sciēdum.ff.de uerb.obl.sed Bart. post gl.tenet contrarium in l.ij.§.fi.ff.qui satisd cog.

† Debitum non liquidum, an possit remitti a tutore, uide do.Philip.Deci.in consi.ccxcvij.incip.non patitur.in ult.colum.uer.sed his, & simi.in ij. uolu.& uide cautelam, quam ad hoc posui supra.uer.Aduocatus. ✠

Debitum respicit totum patrimonium, nisi certæ rei sit annexum.l. si fideicommissum. §. tractatum. & ibi Bar.ff.de iud.

Debitum naturale potest deduci per bonæ fidei possessorem.Bar.in l.si quid possessor. §. sed & ipsi. ff. de pet.hær.

Debitum naturale solutum creditori hæreditario per bonæ fidei possessorem hæreditatis, & non deductum, uel retentum ab eo in petitione hæreditatis, non pôt repeti per ipsum a uero hærede.Bart. post gl.in d.l.si quid possessor.§. quod autem.ff.de pet.hær.

Debita contracta per unum ex fratribus sociis in hæreditate, non soluuntur de communi.l. ex parte.§. filius.& ibi Bar.ff.fa.er.& in Spe.de iud.§.iiij.& J. uer.Fratres socii.uer.xij.l.omnes.pro soc.Bal.in l. certum.fam.erc.Cy.in l.cum te.si cer.pe.de Perusio in tra.soci.ix.parte iiij.co.nisi probetur uersum in communi.

10 Debitum conditionale si petatur, libellus est ineptus.gl. in l.iij.C. de formul. Alex.in l.non potest. de iud.

† Debitum conditionale purificatum per euentum conditionis est aliud, quam debitum purum. Fran. Are.in l.qui liberis.in ij.col.uer.in glo. de uulg. & pupil.]

Debitum hæreditarium si in diuisione bonorum contingit uni tantum hæredi, censeri debet unum respectu principii, & non plura:& ideo debet solui integrum, & non potest solui pro parte creditori inuito. Alex.in l.quidam estimauerunt.si cert.pet. & Bar.in l.si pignori.circa medium. fam.erc.

Debitum, a quo quis est absolutus per sententiam iniustam, an sit soluendum infra.Executoris potestas.

Debitum non debet exigi armata manu, sed ciuiliter in iudicio.l.negantes.& ibi Bald.C.de actio.& ob. not.in l.extat.ff.quod met.cau.& in l. si pene.ff.de cond.indeb.

Debitum non perit, nisi instrumentum perdatur. l. j. C.de fide instru.Item nec si creditor lacerat instrumentum: quia potest probare debitum per testes non tamen tunc potest deferri sibi iuramentum in suplementum probationis, ex quo desiit habere probationes facto suo.Bald.in l.j.C.de fide instrumentorum.

Debitum probatur per testes, etiam si dicunt cõfectū instrumentum, licet non appareat instrumentum. Bal.singulariter.in l.j.C.de fid. instr.

Debitum naturale non præscribitur.Bal.in l.licet.iii. q.C.de iur.delib.

Debitum naturale de iure ciuili licet peti non possit, tamen de iure canonico potest peti corā episcopo. Bar.in l.si pene.in prin.ff.de cond.inde. Vide gl.in l.quicunq;.ff.de comp.& infra Denuntiatio Euangelica.uer.lxviii.& infra.e.uer.xlv.

Debitum usurarium non potest probari per unum testem, etiam si statuto caueatur contrarium. Fede. de Sen.consi xvij.& consi.xxviii.Bal.in l.solam.in fi.C.de testi.& Ang. Are. in libro malefcio. uersi. Fama.vi.col.

Debitum principale an probetur per instrumentum fideiussiõis præstitæ pro eo.Flo.in l.si quis hominem.

nem.ff.ad legem Aquiliam.Iaco.Butriga.in l.optimam.C.de contrahen.& commit. stipul. quòd sic, si in eo fit mentio principalis de debito:alias secus. Et est speciale, quod credatur instrumento faciente mentionem de alio.

20 Debitum probatur ex promissione, uel solutione usurarum.l.si pro dote.C.de do.promis. & l. cũ de in rem uerso.ff.de usuris.

Debita plura præsumuntur, si probatur per testes de promissione, & de numeratione alio tempore, uel confessione,licet sit eadem summa.Bar.in l.planè.§.j in fi.ff.de leg.j. Item.

Debitum præsumitur diuersum,quando apparet obligatio unius,& alterius,& sic duorum, in decem, & solutio unius de decem.Io.de Por. post Bar.in l.triticum.de uer.ob.Item.

Debita an, & quando plura præsumantur,uel eadem ex identitate quantitatis. no. in d.l.triticum. & ibi omnino per Alexand.quòd diuersa.de uerbo. obl. in l.Stichum.in fin.de nou.per Bar. & in l.quinquaginta.de prob.in l.plane.§.j.de lega. j. & in l. cum centum.de adi.lega.per Barto. in d.l.triticum.& in l.qui bis.eo.titul.& Bald.in l.ne casu. C. de discus. lib.x.Adde omnino Alexand.consilio.ij.ij.colum. quarta parte.glo.& docto. in leg. ubi fideiussor.de solutione.Angel.& Imol.in l.plane.§.eadem.de lega. j. quando constant facta plura instrumenta diuersis temporibus,& per.Bal. in l.Sempronius Proculo.de leg.ij.& in dicta.l.ne casu.

Debitum duobus non præoccupatur per litis contestationem ab uno,siue sint socij,siue non. Bar. in l. fideicommissaria.§.plerunq;.ff.de leg.iij.

Debitum probatur per testes,etiam si dicunt fuisse cõfectum instrumentum, licet instrumentum non appareat.Bal.singulariter.in l.j.C. de fide. instr, & ĩ. eo.uer.xv.

Debiti remissio comprehendit liberationẽ pignoris. l.soluitur.ff.qui.mo.pig.uel hypo. sol. & l.debitũ. C.de remis.pig.

Debitum conditionale non potest solui creditori inuito ante conditionis euentum.l.item.§.qui paratus. & ibi Bar.ff.quib.mo.pig.sol.

Debitum annuum potest peti pro præsenti tempore, & futuro.Bart.in l.j.§.si socius.ff.de usur. & in l. j. ubi plenius.C.de sent.quæ pro eo,quod inter.profer.

Debitum annuum an,& quando dicatur contractum, an usque a principio, quando fit impositio castro, & diuisio posita per personas pro collectis soluendis singulis annis certo tempore usque ad nouam impositionem: sicut dicimus, quòd promissio annua est una pro omnibus annis:an & quando erat denuntiatum consulibus,quod imponeretur:& tũc quamuis imponendo, tamen quis tunc esset iã collectis destinatus.do. Barth.Soci.in consi.ccliij.incipien.in præsenti.uer.ad tertiam.cum uers.seq.in secunda parte.]

Debiti receptio simplex inducit aditionem: secus si fiat ex causa transactionis:quia tũc uidetur fieri ex propria negotiatione.Bar.in l.Imperatores. §. debitor.ff. de pac.

30 Debitorum appellatione in legatis ueniunt etiam credita:ut si dicitur, Lego Titio omnia debita mea: intelligitur,id est,mihi debita. Bal. in rubri. C. de reb.cred.& iureiur.& ibi Bar. & Petr. de Sun. Pro quo est tex.no.in l.si seruus.§.qui margaritam. ibi: deducto omni debito.de leg.j. Idem in statuto, ut loquens de debitis præscribendis, intelligatur etiã de creditis,secundum Bal.& Pe.de Su.in d.rub. qđ nota.

Debitum naturaliter, & ciuiliter, sed indebitum ope exceptionis,solutum per errorem,an possit repeti. per Bart.in l.cum quis.C.de iur.& fac. igno.

Debita satisfacta præsumuntur de pecunia ex uenditionib.redacta.Bar.in l.fi.§.& si præfatam.C.de iure deli.per l.uentri.§.fi.ff.de priui.cre.

Debitum an probetur per instrumentum assumptum tutelæ,& inuentarii.per Pau.de Castr.consil. ccclxxij.

Debiti appellatione uenit exigibile tantum,nõ aliud. Bald.in l.ij.C.de fideiuss. s. id quod cum effectu est debitum:quia qui promittit,quod debet, intelligitur scilicet cum effectu.§.si prior.& ibi Bar.in prin. ff.sol.ma.Item.

Debiti appellatione uenit etiam naturale tantum, si aliud reperi non potest:ut tenet Io.de Imol. in l.si fideiussor.in prin.de leg.j.& Bar.in l.si is,cui.§.Flauius.ff.de sol.doc.ibi.& Alex.& doc.Im. & Bal. in l.quibus.§. dominus. de cond. & demon. & Bald. in l.id,quod pauperibus.ix.col. C. de episc. & cle. & in l.ij.C.de fideius.facit.l.fundus,qui.de fun.instru.& l.nominatim.de lib.& posth.Item.

Debitum præscriptum an ueniat appellatione debiti: uide ibidem per Bald. ubi supra, uersi. proxim. & infra,uersic.Hæres grauatus.uersi.lxxvj. & uer. Executorum testamenti potestas.uersi.iiij.& Alex. in d.§.Flauius.

Debitum præscriptum solutum per errorem potest repeti.l.si quis postquam.de fideiusso.Bart. in l. cum quis.ubi etiam per Bal.distinguentem.C.de iur. & fac.igno.Bar.post glo. in l. fi. ff.rem ra.habe.tenet idem quod.ĩ. Spe.argu.pro & contra. in titulo de præscri.in prin.uer.j.

Debitum dicitur tam ex delicto quam ciuile, ut debitor capi non possit, stante statuto quod ueniens ad se excusandum, non possit capi pro debito. Barto. in cõsi.statutum ciuitatis Tuderti,&c.Idem in moratoria pro debitis.Ang.in l.sed ex parte.§.j. quod cum eo.

Debitum in diem,uel sub conditione,non dicitur debitum de præsenti: & ideo nõ uenit in legato debiti,nisi exprimatur.l.si ita scripsisset. & ibi Bart. de le.ij. ar. contrarium in l. quæsitum.ff. de pig.uide fin.per Alex. in l. si stipulatus. §. cum stipulamur. de uer.ob.& ibi doc.post Bar.

40 Debitum in plurib.terminis,debet præstari in fin. cuiuslibet termini.Bar.in l.si cui. in princ.de leg.j.

Debitum compensatur cum fructibus, nisi fructus fuerint

fuerint consumpti: quia tunc compensatur cum pretio eorum, si sit liquidum. Inn. in c. ad nostram. de iureiur. & Bal. in Marg. uer. Debitor. uer. ij.

Debitum præsumitur remissum debitori consanguineo post longum tempus. l. Procula. & ibi Barto. ff. de proba. glo. & Bart. in l. libertis. §. j. ff. de ali. lega.

Debitum solutum a pluribus sociis, debet repeti ab ultimo soluente: quia prima solutio fuit debita, secunda fuit indebita. l. cum duo. & ibi Bar. de condi. indeb.

Deberi non dicitur, quod potest perpetua exceptiõe defendi. l. quod si filii. §. si quid autem. & ibi Bart. de const. pec.

Debitum naturale tantum potest peti inter mercatores, inter quos debet de equitate procedi. Bal. in l. si pro ea. C. manda. Ioan. de Pra. in l. quibus. §. dominus. ff. de cond. & demon. Item semper potest in foro conscientiæ per denuntiationem Euangelicam, secundum Bart. in extrauag. ad reprimendũ. uerbo, denuntiationem. in l. si pene. in prin. de cõd. inde. & š. eo. uer. xvij. & j̃. uer. Denuntiatio Euangelica. uer. lxviij.

Debitum probatur ex eo, quod est legatum in testamento creditori simul cum uno tantum teste, si de eo aliter probari non potest. Bal. in l. j. viij. co. uer. sed nunquid execu. C. de fur.

Debitum præcise probari potest, etiam per instrumentum cancellatum. Bart. in l. qui tabulas. ff. de furtis.

Debitum non dicitur, quod debetur causa conditionis implendæ. Bar. in l. statuliberos. in princ. ff. de statulib.

Debitum ex guarentigia, dicitur debitum ex causa grauiori. Bart. in l. si quid. ff. de sol. ubi idem dicit in eo, propter quod non solutum incidit in excommunicationem.

† Debitum ubi non est liquidũ, sufficit uerbalis oblatio ad euitationem solutionis pretii, quando quis tenetur de euictione offerendo fundum cum omni interesse, maxime si non acceptetur. d. Barth. Soci. in con. cxcix. inci. in causa tacta. uer. unde inferendo. in secunda parte. & adde Fran. Are. in l. si seruus communis. de uulg. & pup.

† Debitum liquidum est species donationis. Tex. est in l. si quis delegauerit. ff. de noua. per quam no. ibi Bart. quòd procurator habens generale mandatũ non potest remittere exceptionem peremptoriam. Idem dicit Bar. & plenius in l fin. ff. de his, quæ in frau. cre. ponit do. Iaso. in l. præses. in iiij. no. C. de transact. ✠

50 Debitum ciuile tantum quare non potest deduci in constitutum in l. j. §. debitum. de const. pec.

Debitum officio iudi. dicitur quasi debitum, & in quasi obligatione: non autem dicitur debitum, uel in obligatione. Alex. post glo. in l. si seruum. §. fin. de uerb. obl. per l. qui per collusionem. in fi. de ac. em. & in l. v. de annu. leg. per Bar. in l. fi. de iniu. Bald. in simili. in l. fi. C. de compen. Vnde secundum Alex. sustentatur libellus, quo dicitur, obligatum esse illum, qui tenetur officio iudicis.

Debitum paruum dicitur, inspecta conditione personæ, & facultatibus suis. Cy. & Bal. in aut. sed iã necesse. C. de don. ante nup.

Debitum uniuersitatis quomodo soluatur. gl. in l. j. §. quibus. ff. quod cuius. uni. no. in Spe. de censi. uersi. quid si aliqua.

Debitum ex contractu reali post moram uenit appellatione illicitorum, non aliter. Bal. in addi. Spec. de instr. edi. uer. nomine.

Debita an contineantur appellatiõe mobiliũ. in Spec. de fructi. & interesse. §. j. uer. secundo quæritur.

Debitum alteri uidetur abesse debitori. in Spe. de ind. §. ij. uer. porro. in imposit. actoris.

† Debitum frustra petit, quod alii non impedit. do. Barth. Soc. in consi. cclxxxvj. inci. uisa protestatione. circa prin. in secunda parte.]

Debitum an constituatur, uel præsumatur ex tempore: & an præsumatur debitum, si non probatur. in Spe. de rest. spo. §. ij. in fi.

Debitum causa cambii qualem formam instrumenti requirit, uide in Spe. de fideius. in princ.

Debiti cuiuslibet forma sex habet capitula, de quibus in Spe. de obli. & sol. §. j. uer. no.

60 Debiti diuersæ formæ instrumentorum ponuntur in Spe. de obl. & sol. §. j. per totum.

Decanus dicitur, qui præest decem clericis. Archi. 50. dist. in capite.

† Decanus dicitur archipræsbyter. 50. dist. in capite. gl. xxv. dist. perlectis. & no. lx. di. c. j.

† Adde quòd decanus ecclesiæ collegiatæ, est dignitas, cum sit caput collegii: & in nomen dignitatis sonat: de quo in c. post electionem. de cõces. præb. & in c. inter uniuersas. de elec. Pro hoc facit tex. in l. non plures. C. de sac. san. eccle. & l. unica. C. de deca. unde legitur in Gene. quòd Moses consil. Iethri soceri sui constituit certos decanos, & centuriones, ad iudicandum populum Israeliticum. Sed honor siue dignitas est in iudicando. c. ut debitus. de app. l. omnem honorem. C. quando prouo. non est necesse. ergo. &c.

Decanatus est dignitas, si sit in ciuitate, quia habet iurisdictionem, & primum locum in choro, & capitulo: non si in rure.

† Rota in deci. ccccij. fuit dubitatum, &c. in nouis. † Et per Fel. in c. ex parte decani. de rescri.

Decani rurales an censeantur uicarii foranei: per Car. in c. ad hoc. de offi. archi.

Decedens quis dicitur, uide Bar. in l. j. iij. quæ. principali. in prin. uer. de tempore. C. de sac. san. eccl.

Decedere dicitur sine liberis, qui decedit cum filio de ordine mendicantium: ut concludit Bald. in l. cum acutissimi. in ult. colum. uersi. item nunquid frater minor. C. de fideic. Et sequitur Soc. consi. xcij. inci. circa primum. in iij. col. uer. præterea respondeo. in j. uol. ✠

✠ Decedens filia superstite absque liberis decessisse, non

nõ dicitur.l.Non est sine liberis,cui uel unus filius, unave filia est.l.cognoscere.§.liberorum.ff.de uerbo.signi.Ma.Soc.co.cxiiij.nu.2.& 3.uol. j. Aem. Mar.Man.

✠ Decedere absq; hæredibus dicitur qui sine liberis decessit etiam si extraneos hæredes instituerit.l. Ex facto.§.fi.ff.ad S.C.Treb.Maria.Soc.co.lxxiij. nu.10.uolum.j.Ae.Mar.Ma.

✠ Decedere in feudis sine hærede dicitur qui sine liberis decessit.Dec.co.ccviij.Maria.Soc. co. lxxiij. nu.25.uol.j.Ae.Mar.Man.

Decedentis materiam supple.j̃.uer.Mors.

Decem duplicata,glo.in l.si fideiussor.de solut. And.Barba. in consil.quod est con. ultimum in quarta parte consi.Alexan. quòd non faciunt uiginti.

Deceptiones mutuæ inter emptorem,& uenditorem mutua compensatiõe tolluntur.l.si duorum.& ibi Bar. ff.de actio. empt. ubi uide.infra.uer.Dolus.el.j.uer.ij.& j̃. uer.decipi per totum,ubi supple.

Cautela in probando ualorem , quando quis dicit se deceptum ultra dimidiam iusti prætii , ponit Bart. in l.j.§.si hæres.in ij.no. ff. ad Treb. & uide Tho. Ferra.caute.iiij. ubi tradit aliam cautelam , quòd deceptus,etiam citra dimidiã iusti pretii,possit petere uel rescissionem contractus, uel supplementũ iusti prætii. & per Petr. Gerar. singu.xxij.inci.rogo ut nunquam obliuioni tradas. ✠

† Adde quòd deceptio est corruptio scientiæ secundum bea.Tho.j.ij.quæst.liiij. art. j. & dicit Græce ἀπάτη.

† Deceptionem, & fraudem omnia, quæ communiter insolita sunt fieri,arguit do.Barth.Soci.in con. cclxiij.inci.copie.uer.ultimo addo circa prin. in ij. parte.]

† Deceptio in prætio consideratur semper secundum tempus contractus,non autem ante,uel postea Ange.in con.cccxj.

Decernimus est uerbum noui iuris inductiuum.Car.in cle.j.de causa pos. & proprie.c.decernimus. de iudi. & Car. in cle. ij. & ibi gl.de præbend.& in cle.j.j.q.de reb. eccle. non ali.& gl.& Car.in cle.eos.de regu.

† Et per Fel.in d.c.decernimus.in fi.]

† De cætero uerbum concernit futura.gl.est in proœmio Cle.in uerbo,decætero.in c.licet canon.in uerbo,de cætero.de elect.eo.lib.& per Gemi.in ca.ij. de do.& contu.lib.vj.& in c.si apostolica.de præb. eo.lib.uide gl.in c.unico.de postu.præla.eo. lib.& facit bonus tex.coniunctus ibi no.in c.preterea.ne præla.vi.su.& ibi do.Abb.in ij.nota. & Abb. in c. super specula.ne cle.uel mo.& in ca. tuas. de spon. duo.

Decimæ sunt personales , prædiales , & mistæ. Personales dicuntur quæ debentur ex artificio personarum.prædiales dicuntur, quæ debentur ex prædiis.Mixtæ uero sunt,quæ debentur ex animalibus, quæ sunt inter personales , & prædiales.per gl.or.in cap.ad apostolice.de deci.& ibi doc.& per Car.in cle.xv.q.eo.tit.

† Adde quòd decima est portio una ex decem:& dicitur Græce δεκάτη.

† Decimæ ex quibus,& a quibus solui debent, an,& quando religiosi non teneantur soluere decimas, quia sunt ex priuilegio exempti : & si locant colonis,siue partiariis, siue pensionariis ad decimam tenentur pro eorum parte:uide do.Bartho. Socin.in con.cclxviij.incip.eleganter, & subtiliter. per totum.in ij.parte.]

† Decimæ an sint de iure diuino, an positiuo, uide in additio.j.ad Feli.in c.causam.de præscrip.ubi concludit ipsas esse de iure diuino , contra Theologos.

✠ Decimas de iure diuino esse tradit M. Antonius Natta.Iurisconsultus Clarissimus. co. cxxxvj. nu. 6.uol.j.& est tex.in c.parochianos. in c. tua & inf. in c.tua nobis.in c.cum non sit in homine. in ca.in aliquibus de decimi.in c.his ita.xiij.q.j.c. decimæ. c.in sacris.xvj.q.j.c.omnes decimæ.ea.cau.q. viij. Ae.Mar.Ma.

† Decimandi ius,quod debetur Deo,& eius ecclesijs in signũ utilis dominii:ut in c.tua.de deci. est quid spirituale:ut in c.literas.de iura.cal.& in c.causam. de præscri.& in c. fi.de re. permu. Secus si decima debeatur alio iure , uel assignatur de meris fructibus:ut in c.uestra.de loca.& in c.ut super de re. ec. non alie.& gl.& in d.c.fin. Nam in tali casu cum sit quæstio facti,& non iuris, potest secularis cognoscere:arg.eorum,quæ no.in c. tuam. de ord. cogni. & Bar.in l.Titia.ff.sol.ma.& in l.quoties. C. de iu. & in l. omni nouatione. C. de sac.san.eccle. & in l. ij.ff.de iur.om.iu.& in c.de prudentia.de dote post diuor.resti.& in c.cum sit generale.de fo.comp. & in cle.dispendiosam.de iud.& in c.ad nostram.el.ij. de iureiu.& in c.post miserabilem.de usuris.cum simi.

Decimæ diuidi possunt per territoria,sicut iurisdictio quia iurisdictioni æquiparãtur.Bald. in c.præterea ducatus.ij.col.in prin. de prohi. feu. ali. per Fede. in usi.feu.

Decima debetur ecclesiæ parochiali.ca. cum contingat.& c.apostolice.de deci.c. ex transmissa.de præscri.non ecclesiæ baptismali: ut ibi no. & Card. in cle.j.viij.q.eo.tit.& infra.Nec capellis,nisi de iure speciali,uel consuetudine. Io. And. in addi.Specu. de deci.& Ab.in c.ad audientiam j.de ecc.edi. ubi dicit deberi ecclesiæ , nisi capella habeat parochiã certam.

Decimæ præsumuntur esse illius ecclesiæ, in cuius parochia sunt,nisi probetur esse de parochia alterius. c.ij.de rest. spo.in vj.c.j.de præscri.eo.lib.c. pastoralis.de his,quæ fi.a præla.& Abb.in ca.ad audientiam.de ecc.edifi.

Decimæ debent præstari in dubio ecclesiæ matrici, id est ecclesiæ baptismali: ut plene per Io. And. in ad.Spe.de deci.in addi.magna.& hoc anno iudicaui in ciuitate Cesenę.

Decimæ

Decimæ sunt in bonis ecclesiæ.c.causa.de uer. sign.& in Spe.de deci.post princ.

Decimæ ad capellas an pertineant, & quando. doct. in c.ex transmissa.de præscr.& s.uer.Capella.uer. ij.vj. & xiij.

Decimarum appellatione ueniunt extraordinariæ, non ordinariæ, quando uenditor dicit fundum liberum ab omnibus decimis.Bal. sing in l. fistulas. §.frumenta.ff.de contrah.emp.& Barth.Cep.in si. uer.cvj.

Decima de fructibus hortorum,an solui debeat,not. in c.ex parte.el.j.de deci.& Barth.Cep. in trac.de serui.tit.de horto.

10 Decimarum quarta pars debetur episcopo de iure communi.c.de quarta, de præsc.& potest præscribi:ut ibi,& j.Quarta episcopalis.uer.xxx.

Decimarum præstatio non præscribitur.Bar. in l.cōperit.C.de præscri.trig.ann. † Vide Felin.remissiue in c.causam.de præscr.

Decima debetur de iure diuino.Numeri.cxxiij. de decimis.c.j.Car.in cle.j.e.tit.etiam papalis:ut ibi.

† Decima papalis habet nouam naturam ab alijs: ut ibi.& supra,proximè.

† Adde hic quòd decima papalis potius accedit collectę, quam tributo: & ideo debet solui potius in diocesi ecclesiæ, quam in diocesi rerum. ut refert Bal.in l.neminem.C.de sac.san.eccl.

Decimæ debitæ sunt ecclesiæ. de decimis. tua nos.& c.parochiano.cle.ij.§.cupientes.de pęnis.

† Decimas soluere an tenear sacerdoti meo,quē scio esse simoniacum.Pe.de Anch.in c.tua nobis.in ult. col.uer.quarto quæro.de deci.

Decimarum præstatio fieri debet etiam coactione p censuras ecclesiasticas.no.Car.in cle.ij.ij.col.de iudi. Quod uerum in decimis de iure diuino debitis, non de papalibus,ut ibi q. xiij. Item uerum tā pro præteritis, quam pro futuris decimis præstandis potest committi monitio,& excommunicatio.Cardi.ubi supra, & seq. ubi etiam ponit formam eius, ut soluas intra terminum, alias ex nunc te excommunico,ut ibi:& debet apponi clausula, si senseris te grauari,compareas: sed antequam literæ monitionis fiant, debet summatim iudex informare an possessiones,de quibus petitur decima, sint in parochia:ut ibi in q.xxij. Item.

Decimæ ueniunt appellatione obuentionum. Abb. Sicu.post gl.in c.ad audientiam.j.de eccl.edifi.

Decimæ mensales an possint per prælatum concedi ad uitam.Car.in cle.j.xvj.q.de reb.ecc.non alien.

Decimas remittere non potest ecclesia alicui,sed præstationem,uel actum præstandi decimas sic,secundum Car.in cle.fi.in prin.vj.q.de pęnis.

† Decimæ censusue partem princeps subditis remittere potest, & ualet remissio etiam inuitis successoribus.Io.Ana.co.lxxxj.Dec.co.cclxxxix.Iac. Mandel.co.lxvij.Ae.Mar. Ma.

† Super decimis an possit transigi, uel compromitti, uide Fel.in c.causam.col.ij. in prin. extra de præscrip.Millcum in suo repertorio,uerbo Decimæ.§. decimarum ius.

Decimas non soluēdi priuilegium potest papa concedere alicui laico, sed non in totum tollere ius decimarum.Car.ubi s.vij.quæst. † Et uide.j. e. uer.lxxij.

Decimæ non debentur de donationibus, nec de ultimis uoluntatibus, nec de contractibus onerosis lucrum continentibus,nec de immobilibus, etiam gratis acquisitis.Car.in cle.fi.in princip.ix. quæst. de pœnis.

Decimarum solutionem confessores debent monere. clemen.fi.§.j.& ibi Cardi.de pœnis.

Decimæ sine mora soluantur.xvj.quæst.j.decimæ.de. deci.c.cum homines.

Decimas non soluens non debet absolui per confessorem:quia est in notorio crimine,& cōtinue in peccato mortali, & in continua uoluntate peccandi. Car.in cle.fi.§. j. in fi.de pœnis.c. prohibemus. de decimis.de usuris.c.cum tu.

Decimas qui non soluit ea in regione, in qua nec soluuntur a populo,nec sacerdotes in concionibus populum,ut soluat admonent reus peccati mortalis [ut nunc loquimur] non est.Illustr.Card.Hostie.in c.a nobis.de decimi.M.Ant.Nat.co.cxxxvj. nu.11.uol.j.Ae.Mar.Ma.

Decima non debet solui de superfluis fructibus hospitalis:quia aliis pauperibus sunt reseruandi. Cardi. post gl.in cle.j.iij.q.de decimis.

Decima papalis pro ecclesijs posita debet solui in diocœsi,in qua sita est ecclesia, non in diocœsi, in qua bona ecclesiæ sita sunt, nisi sit imposita pro rebus. j.uer.Ecclesia.uer.ccl.

Decima de terris religiosorum datis ad laborandum debet solui.in cle j.& ibi Car. in q. xx. de decimis. cum gl.excolendas.

Decimarum trāsactio an fiat.j. Transactio super quibus.uer.xlviij.

Decimæ, id est fructus inter spiritualia non computantur,sed ius decimandi sic. Cardi. post gl. in cle. ij.§.fi.de præben.

Decimas de nutrimentis animalium suorum non tenentur religiosi soluere.in c.ex parte.j.de decimis. & Car.in cle.j.iij.opp.eo.tit.

80 Decima debet solui a colonis religiosorum priuilegiatorum in decimis non soluendis, si priuilegiū est concessum personis,non si terris.gl. & Card. in d.cle.j.de decimis.q.xxij.

Decima debet solui per colonum religiosorum priuilegiatorum:ut supra,uidelicet. de parte coloni partiarii. Item si sit colonus censualis soluens centum certum pro fructibus retentis, non si sit censualis, id est,cui soluatur census pro cultura:quo casu tenetur ad decimas personales:ibi.q. xxiij.ubi etiam dicit quòd.

Decimæ prædiales non sunt soluēdæ de censu per religiosos recipientes censum a colonis,nec per colonum solui debet decima de censu, scilicet prædialis.Car.ibi.xxiii.q.

Decimarum retentarum usuræ debentur. j. Vsuræ. uer.clvi.

Decimæ

Decimæ debentur uel ex priuilegio.c. dilecti. & seq. de decimis.uel ex præscriptione.c.de quarta.de præscrip.& c.accedentibus.de priuil.Car.in clem. j. in prin. de excep.præla.etiam religiosis. Card. in cle. fi. §. ad religiosos.de pœnis.

Decimæ deberi possunt exemptis.cle.j. & ibi Car. de exces. præla.

Decimas solui religiosis impediens prælatus, tenetur ad interesse. clemen. prima. & ibi Card. de decimis.& Car.in clemen.prima.iiij. quæst. de exces. præla.

Decimas soluens præmiatur,quia colligit fructus uberiores,conseruatur in sanitate,consequitur ueniam peccatorum,& uitam eternã.xvj.q.j.decimæ. Car. in cle.fi.in prin.de pœnis.iiij. q. Sed quomodo puniatur non soluens,uide.j̄.e.uer.xcix.

Decima an soluatur de fundo donato alicui exempto a decimis.j̄.uer.Donatarius.uer. xx.

Decima temporis, & omnium bonorum, debet præstari.de conse.di.v.quadragesima.cum gl.

40 Decima a decem infra non debetur.gl.in c.quadragesima.

Decima de partu ancillæ non soluitur ab eo,qui iurauit soluere de omnibus animalibus.Car.in d.clem. j.xvij.q.de decimis.

Decimæ dicuntur non solum ipsa iura,sed etiam prouentus,gl.x.q.j.quia.

Decimalis causa est summaria.cle.ij.& ibi gl. & Car. de iud.Quod uerum,secundum eum ibi.q.xiij.nisi in papali. Item quando agitur inter duas ecclesias de iure decimandi:non si inter ecclesiam, & debitorem:ut q. xiiij. Item si est quæstio an fundus sit in parochia:ut ibi.q. xxxvj.

Decimalis causa dicitur,etiam super proprietate decimarum:ibi in opp.in d.q.xiiij.

Decimæ non præscribuntur.c.causam,quæ.& ibi docto. & Hosti.de præscript.Ioan. And. & Bartol. in cap. primo. de censi. Fed.de Sen. consil. laicus. de prædio.

✠ Decimæ, tanto temporis spacio cuius in contrarium memoria non extet,possunt a laicis præscribi. Ill.Card.Hostie.in sum.de decimi.§.Et utrũ.Abb. & Fel.in c.causam quæ de præscript.And.Barb.co. xxxv.uol.ij.Ill.Card.Paris.co.cj.nu. 108.uolum.j. Ae.Mar.Man.

✠ Decimæ centum annorum spacio præscribuntur. Lud.Gozad.co.vij.nu.18. Ae.Mar.Ma.

Decimarum præscriptio ponitur per Pau.de Cast.consil.cclxxxvij.ubi uide. † Alias consi.cclxcj. incip.in quæstione.& Felin.late in d.cap.causam. ubi ponit an quis possit præscribere libertatem non soluendi decimas,in j. colum. Et an super quota, uel tota:& quid in clericis an possint præscribere,ut non soluant:uide de his, & tota materia præscriptionis decimarum,Fran.Bald.in suo trac. præscript. in v. parte.col.xiij.uer.septimo igitur quæro.cum pluribus seq.

† Decimarum præscriptio in una parte agri an extendatur ad decimas alterius partis eiusdem fundi uel agri hoddie ad culturam redacti: uide Fel. remissiue in c.causam.ul.col.uer.ult.dilatari.ibi : facit etiã ad dubium.de præscrip.]

Decimæ per statutũ tolli,uel minui non possunt. Bal. in l.fi.C.sine cen.uel reli.

Decimas etiam Iudæus de terris suis soluere debet.c. de terris.& ibi doc.de deci. Item Saraceni Oldrad. consi. xix.

Decimæ debent solui etiam de fructu molendini, qđ macinat ad uentum,uel flatu uenti.c.ex transmissa. & ibi doc.de deci.

50 Decima de auro,uel argẽto, quod effoditur in fundo priuati, solui debet fisco, uel principi.l. cuncti. & ibi Bar C.de metallari.lib.xj.

Decima ex paleis solui debet, sicut ex aliis fructibus. in Specu.de deci.§.j. uersic. fin. not. in l.certo generi.ff.de ser.rusti.prædior.facit. l. cum manu.§.j. de contrahend.empt.& Bal.in l.fi.iij.col.in lec.antiqua.C.de cond.inser. & Pet. de V bal. in tract.de socie. xij. co. in xj. parte. Item de feno.c.peruenit. ✠ de decimis.Cardi.in cle.j.vj.q.de decimis. ✠ Ay. Cra.co.xxj.nu.j.uol.j. Ae.Mar.Ma.

Decima pro fructibus collectis,non pro his, qui colligi potuerunt,solui debet. Bal.in l. pe.vij.col. in lectu.antiqua.C.de condi. inser.

Decimæ qua actionẽ petantur.c.tua.de decimis.

Decimæ inter immobilia computantur. Bald. in cap. primo. de controuer. inter uas. & episcop. in usi. feud.

Decimarum compensatio non potest obijci.gl.singu. xvj.q.j.decime.secundum Lud.in fin.uer. Compensatio.uer. quæro utrum.

Decimas possidens in aliena diocœsi non iuuatur sua quasi possessione,nisi de titulo doceat,uel priuilegio.c.si ad decimas.de rest.spo.in vj.secundũ Bald. in l.uis eius.in fi.C. de prob.

Decimarũ diuturna præstatio acquirit ius.gl.& Bart. in l. cum de in rem uerso.iij.colum.ff. de usur. no. in c.j.de præscrip.in vj.

Decima papalis dicitur potius collecta, quam tributum.Bal.in l.neminem.C.de sacros. eccl.

† Decimæ omnium nemorum, & aliorum locorum quæ non sunt intra certam parochiam, spectant ad episcopum loci : ubi parochiæ non sunt limitatæ, decima p̄dialis indistincte debetur episcopo : quia tota diocęsis est sibi parochia:ut in c. parochiano. de sepul.& in c.apostolice.de don.Abb.in d.c. quoniam.in ij.notabili.de decimis.

† Decima prædialis de iure cõmuni non debetur episcopo, sed illi ecclesiæ, in cuius parochia sunt prædia:sed quarta decimarũ debetur epo : ut in c. qm̃. de deci.& in c.conquerente.de of. ord.ualet tamen præscriptio contra episcopum respectu quartæ : ut in d.c.de quarta.de præscrip.Ab.in d. c. quoniam.

Decimæ fructuum in tantum debentur ecclesiæ parochiali, ꝙ ecclesia potest agere ad interesse pro decimis contra incendiarium,qui incendit fructus immaturos,etiam suos.Floria.in l.æquissimum.§. fructuarius.ff.de usufru.

60 Decima præteriti temporis debet solui per antiquum possessorem, non per nouum emptorem fundi, ex quo decimæ debentur, secundum Bernard. in cap. tuæ. de decimis. docto. in l. Imperatores. ff. de publica. Sed Fede. de Senis in consi. laicus de prædio, &c. dicit quòd electio est decimarij rectoris ecclesiæ, contra quem uelit agere. & cardi. in clemen. j. x,. q. de censi. & in cap. pastoralis. xx. q. & ibi Abb. de decimis. & infra Possessor ecclesiæ. uer. penultimo.

Decima debet solui per possessorem rei, licet res sit sibi euicta facto suo. Bal. & Io. de Imo. in l. cum mulier. la. ij. ff. sol. mat.

Decima soluitur de fructibus, non deductis expensis. Bar. Bal. Imo. & Io. de Por in l. fructus. ff. sol. matri. Bal. in l. j. in j. col. C. de fruc. & lit. expen. Quod est uerum in prædialibus, non in personalibus. l. si a patre. §. fi. ff. de pet. hær. secundum Bal. in mar. uer. decimæ. uer. ij. & uer. fi. ubi dicit quòd.

Decimæ operarum præstari debent, deductis expensis.

Decimæ solui debent in ipso fundo in quo fructus colliguntur. Bald. in l. prima. penult. colum. C. de fru. & lit. expen. & in l. fina. ij. colum. de condi. inser. Item

† Decimæ personales debentur in loco domicilij, sed prædiales in loco ubi sunt prędia, nisi cõsuetudo aliud habeat: & an consuetudo ualeat, ut decimæ nõ debeantur: tex. in c. fina. de parochi. uidetur prima fronte uelle quòd sic. Sed doc. communiter ibi tenent oppositum: & intelligunt tex. quando consuetudo habet, ut prædiales debeantur in loco domicilij: sed quòd ex toto non debeantur, non ualet. Abb. in d. c. fi. de paroch. & latius in c. in quibus. de deci.

† Decima si a clerico parochiano petatur, uel aliud ius parochiale, potest parochianus excipere, quod non exhibet sacramenta sicut prius, & quod eum priuauit quantum ad exhibitionis possessionem. Facit text in cap. nullus. ij. q. ij. & quod no. lxxxiij. dist. quisquis. & Lapus in sua allegatione. lxxj. Ab. in c. cum inter. de exce. in vj. col. & in c. fi. de parochia. in j. col.

† Si pro decimis soluendis clericus, cui pertinent, obligauit se parochianis ad dandum certum quid, ut bene soluerent, non ualet obligatio. facit. c. decimas. xvj. q. vij. nec clericus debet aliquod seruitium impartiri pro decimis: ut in c. de censi. ubi no. Abbas.

† Decima integra non est de iure episcopi, sed quarta decimarum: quia etiam decima debetur ecclesiæ parochiali: ut in cap. cum contingat. de deci. Ecclesia tamen parochialis debet soluere quartam decimæ episcopo: ut in capit. ex parte. de censib. ubi not. Abb. facit. ca. de quarta. de præscr. & c. conquærente. de offi. or. & uide Abb. in c. cum olim. in iij. no. de censi.

† Decimæ prædiales cessante consuetudine debent solui ecclesiæ plebis, & nõ capellis cõstructis intra plebanatum. Examinat Ioan. And. in addi. Specu. in titul. de deci. Personales tamen decimæ debentur capellis: ut ibi Abb. in cap. ad audientiam. el. j. de eccl. edi.

Decimæ portari debent ad domum, uel horreum eius, cui debentur. xvj. quæst. j. reuertimini. cum gl. & in Specu. de deci. in fin. & Barth. Cep. de seruit. urba. clxxij. & Alexand. in l. item illa. de constitut. pecu. Lud. & Alexan. post Ioan. de Imo. in l. stipulatio ista. §. inter cætera. de uerb. oblig. alias in §. si quis dolum. ubi Ludo. allegat. l. pro locis. C. de an-
† no. & tribu. lib. x. † Vide Ia. in l. ij. col. xxxij. C. de iure emphy.

✠ Abb. in c. ex parte il. ij. nu. 5. de decim. Illust. Card. Paris. co. vj. nu. 6. Ae. Mar. Ma.

Decimas soluere non tenetur clericus qui fructus amisit ex incursu hostium. Bal. in l. acceptam. in fi. C. de usur.

Decimas laicus præsumitur habuisse ante consilium factum prohibens eas dari laico: & hoc si laicus diutissime habuit. Pau. con. cxxxvj. Io. And. & But. in c. cum apostolica. de his, quæ fiunt a præla.

Decimarum præstatio diuturna an acquirat ius infra Præstatio uer. xiiij.

Decimæ non censentur remissæ per papam religiosis licet eis papa concesserit excommunicari nõ posse pro decimis nõ solutis. Bal. in l. omnib. C de uecti. & omis.

70 Decimæ in feudum quomodo dentur. Bal. in c. j. de consue. rec. feu. in usi. feud. Pau. consi. cxxxvj. quod sic, solitæ tantum.

† Decimæ an possint uendi, uel in alium laicum per laicum transferri, uide textum quod non, in cap. prohibemus. de decim. Angel. in uerbo Decima. §. is. Felin. in cap. quæ in ecclesiarum. colu. xxix. de constitu.

Decimæ laico per papam ex priuilegio concedi possunt. ca. quamuis. de deci. lxiij. dist. Adrianus. & in cap. in synodo. xcvij. dist. bene quidem. xxxiij. q. ij. §. uerum. Pau. consi. cxxxvj. not. in cap. ij. de præb. in vj. per doct. in c. causam. de præscri. Adde glo. x. q. j. quia. & omnino Car. in c. cle. iiij. q. de decimis. Quod uerum, etiam in connexis: quia per laicos nõ possunt possideri, nisi eis ex priuilegio concedantur per papam. de iu. pa. c. de iur. & c. cum dilectus. Item nec etiam præscribi, secundum doc. in c. causam. de præscri. & s. e. uer. xj.

† Decimæ possessæ per laicos a tanto tempore, etiã quod nõ extet hominum memoria, an possint per eosdem laicos in alium laicum de consensu episcopi transferri. Dec. us con. cxxxj. col. fi.

† Decimæ prædiales an, & quãdo debentur: & an põtifex possit aliquos in totum a solutione decimarum eximere: an per eum possit in totum tolli, quod de omnibus non soluantur. Vide do. Barth. Soc. in consi. ccxcvij. incip. uiso priuilegio. per totum. in secunda parte.]

Decimæ laico possunt concedi quo ad commoditatẽ, non quo ad ius, quod est quid spirituale. c. ij. de loc.

c.ij.ca.quamuis.& c.prohibemus.de deci.doc. in l. usufructu.ff.solu.ma.& in c.causam.de præscr. xvj. q.j.de decimis. Lauren. de Fano in l.in quorum. v. col.ff.de pigno.

Decimæ laicis pauperibus in alimoniam concedi pos sunt per episcopum. j.uer. Laicus.uer.xxiiij.

Decima concessa a laico cum consensu diocæsani alij ecclesiæ, quam cui pertinet, non confirmatur.ca.cũ apostolica.de his, quæ fiunt a præla.& in Spe.de re scri.præsen.§. iiij. uer. sequitur uidere. & in §. ix. uer.item quod facta eis . & uer. itẽ quod in eis.ubi ponit an.

Decimarum cõcessio facta laico possit confirmari.ui de ibi per Spe.

† Decimarum certam quantitatem ex pluribus prædijs meis si conueni cum præsbytero dare, deinde sine facto meo amoueantur certa prædia mihi, an tenear ad integram quantitatem. Alex.in l.cũ mulier.ff.sol.ma.

Decima transit ad emptorem fundi, nisi uenditor eam sibi reseruet in contractu, secundum do.Iac.de Areti.& Bene.de Plumbi.in l.si is, cui.in fi.ff.de lla.lib. facit.l.fundus, qui.de fun.instru.l.nominatim. de libe.& posth.sed Alb.de Ros.tenet contrarium in l. Seiæ.§.Tyranæ.de fun.instr. & in l. inter antiquã. C.de usufr.& Bart.Cepo.in caute.clxxv.& per gl. in c.tua.de decimis.

† Decima an sit soluenda de immobilibus, quæ obueniunt titulo gratuito, puta donato, successione, legato, uel aliter. Petr.de Anchar.& ibi gloss.in capitul.pastoralis. in ultim.colum.uer. quarto quæro.de deci. ✠

Decimarum perceptio qualiter probetur per testes, & an per testes singulares.in Specu. de teste. §. vj. uersicu.item de tempore.& sequen.§.xij. uer. quid si testis.& in titul.de inquisi.§.j. uersicu. item si inducantur.

Decimarum causa pertinet ad iudicem ecclesiasticũ, in Specu.de compe.iudi.adi.§. j. uersi. xvj. non ad secularem, etiam per modum reconuentionis. in

† Specu.de reconuen.§.ij. uer. & trado. † Vide remissiue Feli. in cap.causam.in ult.col.uersi. ultimo dilatari.facit enim ad q.de præscr.ibi, an per iudicẽ secularem cognosci possit.]

Decimas percipere possunt etiã Cistercienses ex priuilegio papæ. Old.consi.cix.

80 Decimæ animalium quales, & quo tempore soluãtur. Old.consi.ccxxxv.

Decimæ noualium qualiter probentur, uel reprobentur.in Spe.de prob.§.j.uer.ult.quæritur.

Decimarum noualium soluendarum, uel non, priuilegium quandiu duret.in Spe.e.tit.& §.uersi.circa.l. nouale.& seq.uer.hoc etiam.

† Decima est soluenda non solum de blado, & uino, sed de omni reditu, & lucro personali. Abb. in c.peruenit.de deci.& in cap.j.eo.tit. & uide bonam glo. in c.cum homines.eod.tit.& Abb. in c.non est. de deci.ubi quærit an de omnibus sit soluenda decima: ut de militia, uenatione, aucupatione, & piscatione: & an decima talium sit prædialis, aut personalis.& uide eundem in c.ex transmissa. eod. titul. in j. not.

Decimarum non soluendarum priuilegium est iuris publici authoritate, sed priuati utilitate, cui potest renunciari.in Spe.de renun.& conclu.uer.cui autẽ.

Decimæ sunt tributa egentium animarum. in Spe. de appel.§.ij.uer.iiij.& tit.de fer.§.ij. uersi. item quid de causa decimarum.

Decimarum causa an patiatur appellationem. in Spe. de appel.§.ij.uer.iij.

Decimarum causa est maior, quam causa temporalis. in Spec.de rescrip.præsen.§.ix. uer. item qđ facta.

† Decimarum quæstio an possit competenter tractari coram iudice seculari. Feder. quod non, nisi sit quæstio facti tantum, consil.cxlv.alias.cclij. incip. nunquid quæstio decimarum.& incip.domino Andree uicario episcopi.Sequitur simpliciter Felin.in cap.causam.colum.fi.uer. facit ad quæstionem.extra de præscri.

Decimæ debentur religiosis, non uicario per eos præ posito in ecclesia parochiali subiecta eis.Car.in clemen.j.ix.q.de decimis. & possunt eis deberi, quando habent parochiam, uel populum.xvj.q.j. moderamine.& seq.Cardi.in clemen.fi.uersi. ad religiosos.de pœnis.

Decimæ quibus casibus non debeantur, nisi ecclesiæ parochiali. Car.in d.cle.j.ix. q.

† Decima ex negotiatione debet solui, cum uenditur merces & hoc securius, secundum Innoc. tamen obseruatur, secundum eum, quòd in fine anni fit solutio propter exiguitatem rerum: ar.in l. plane.ff. fam.erci.& in c.reuertimini.xvj.q.j.facit quod no. Abb.in ca.cũ sint homines. de deci. & fructus agri non possunt alienari sine onere decimarum. Ab. in d.c.pastoralis.

✠ Decimæ etiam de bonis feudalibus.sunt soluendæ. And.Iser.& Afflict.in constit.regn. tit. de decim. l. quanto.Ill.Card.Pari.co.cj.nu 29.uol.j. Ae. Mar. Man.

Decimæ de animalibus cui ecclesiæ debeantur, & fructu pecudum.Card.ubi.supra, q. xv. & cui ecclesiæ de ouibus retentis in diuersis pascuis.in q.xvj.& in c.commissum.eo.tit.

90 Decimas soluere cogit iudex, etiam ex offic.Card. in cle.ij.xxiij.q.de iudi.

Decimæ non debentur clericis utentibus uestibus diuisatis.Car.in cle.ij.vij.q.de ui.& hone.cleri.

Decima de illicite acquisitis non debetur c. ex transmissa.de decimis.Car.in cle.j.in fi. de sepul.

Decimas tenetur soluere etiam.episcopus.In. in c. nouum.de decimis. Car. in cle.dudum.§. uerum.xix. q.de sepul.

Decimæ futuræ in transactione cum laico deduci nõ possunt, secundum Car.in cle.ij.v.q.de decimis. & j.transactio super quibus.uer. xlviij.

Decimarum collector non potest sententiam ferre super ornamẽtis diuini usus, nec ea capere, nec distrahere pro decimis. Car.in cle.ij.ad fi.de decimis.

✠ Decimas qui non soluit non propterea suum ius amisit. Ill. Car. Par. co. vj. nu. 13. uol. 4. Aem. Mar. Man.

† Decimas non soluens incurrit peccatum præuaricati præcepti Dei. de decimis. a nobis. Item conuertitur ad decimum chorum malorum spirituũ. xvj. q. j. decimæ. Item de eo Deus non curat, & locustas, nec plagas ab eo remouet. xvj. q. j. reuertimini. Item fiscus accipit quod Christo non datur. xvj. quæst. j. maiores. Gotred. in Summa de decimis. §. in Summa. & Card. in clem. fin. in princ. iiij. quæst. de penis.

† Adde quòd decima est integræ soluenda de omnibus undecunq;. text. & ibi Abb. in c. ueniens de trãsactio. & uide c. commissum. c. peruenit. c. cũ homines. c. non est. c. tua nobis. cap. cum aliquibus & ibi doct. de deci. & do. Car. in c. pastoralis. e. tit. Conclude hic quòd decimæ prædiales debentur a possessorib. percipientibus fructus. Inn. in cap. cum non sit. extra de deci. Et pro hoc facit textus in c. si quis laicus. xvj. q. j.

✠ Abb. etiam. in c. in aliquibus. & in c. de terris. de decim. & Ill. Car. Par. co. vj. nu 12. uol. iiij. idem tradunt. Ae. Mar. Ma.

Decimæ reales integræ debentur non obstante consuetudine: quia debentur lege diuina: sed decimæ personales debentur consuetæ, licet minores: & tũc sine peccato, a quo excusat consuetudo. Car. in cle. fi. in prin. v. q. de penis.

Decimæ reales, & personales debentur iure diuino. Car. in cle. fi. v. q. in prin. de pœnis. not. in c. in aliquibus. de decimis.

† Decimæ per laicum non præscribuntur, nec possidentur: sed per ecclesiasticum sic. in Spe. de præscri. uer. Item licet laicus.

† Ita concludunt Abb. & Felin. in c. causam. extra de præscript. Et do. Boerius in consuet. Bitur. tit. de prę scriptio. §. j. in gl. j.

† Decimas de quibus laicus fuit inuestitus ante consilium Lateranense, an alius laicus possit contra ipsum præscribere: uide Felin. in ca. causam. de præscript. in c j. col. uer. limita secundo prædicta.]

200 Decimæ concessio intelligitur. s. de pecunia usuali, & currenti. c. ij. de decimis. & Alex. in l. eleganter §. qui reprobos. de pig. actio.

Decima, uel eius fructus, an possint pignorari. in Speeu. de pigno. §. j. in fine.

Decimarum certi loci petitio an dicatur generalis. in Spe. de sepul. uer. utrum is.

Decima bladi an possit peti in herba. in Spec. de deci.

Decimarum libelli qualiter concipiantur. in Specu. de deci. per totum.

✠ Decimæ prædiorum si suo tempore petitæ non fuerint. id est. cum fructus colliguntur amplius peti nõ possunt. nisi loci consuetudo aliud uelit. Arch. in c. j. de decimi. in vj. Rot. in antiq. titul. de decimis. deci. c. 3. Felin. in c. si autem. de rescrip. Ill. Card. Paris. co. xv. nu. 26. uolum. j. co. xxv. num. 35. Ae. Mar. Man.

Decimarius potest ingredi fundum, ut recipiat decimas, etiam inuito domino: ut in Spe. e. tit. uersi. fin. & Barth. Cep. in tit. de ser. ru. c. j.

Decimarius non dicitur possidere naturaliter. Inn. in c. in literis. ad fi. de resti. spo.

Decimarius cui decima debetur, potest petere a iudice ꝙ prohibeat possessori ne fructus de fundo amoueat. in Spec. de deci. uer. fin.

† Decimatus semel non debet iterum decimari. uide do. Bart. Soci. in consi. cccij. incip. uidebatur. uer. secundum correlarium ibi, nõ enim debet in secunda parte.]

Decimarum materiam uide in Romana ecclesia quod est post consilium Alexand. de Imol. in quarta parte.

† *Decætero* id est, in futurum. Card. in clem. j. xvij. q de elec. & in cle. in plerisq;. xv. q. eo. tit.

† Adde quod hæc dictio decætero, trahitur ad futura, & non præterita, & noui operis editioné, & non ueteris declarationẽ denotat. gl. in cle. j. super uerbo, decætero. de elec. & in cle. j. de usur. licet ibi cõstitutio comprehendat præterita. c. licet in uerbo, decætero. de acc. c. j. de post. præla. li. vj. c. statutũ. de rescri. eo. li. & uide gl. in proœ. vj. in uerbo, de cętero. & in proę. cle. in uerbo, decætero. & in c. licet canon. de elec. li. vj. dom. de san. Gem. in c. ij. de do. & contu. eo. li. & in c. si apostolica de præb. eo. lib. & Arch. in c. prouida. super uerbo, decætero. de electio. eo. li. & tex. cũ gl. in c. ij. de conces. præb. per Arch. in c. non solum. de reg. li. vj. & glo. xxxiij. q. iiij. dixit Sara. per Alb. de Ros. in suo Dict. in uerbo, decætero. & uide Abb. in d. clem. unica, de usur. in apostil.

Decipi non debet quis anthoritate legis in Spe. de actore. uer. sed pone quod filius.

Deceptus a capitulo, cui restituit literas gratiæ habet officium iudicis. in Specu. de offic. om. iu. §. ij. uersi. item agit.

Deceptio rei ipsa dicitur ultra dimidiam iusti prætij. in l. stipulatio hoc modo. v. col. de uer. oblig.

Deceptus renuntiat iuri suo: & quid si sibi non seruetur promissio. in Spec. ubi. supra.

Deceptus non uidetur, qui sciuit. in Specu. de emp. & uend. §. v. uer. eo etiam modo. l. j. in fin. ff. de actio. empt.

Declaratio nullitatis per iudicem fieri non debet de necessitate, quando actus est ipso iure nullus. Barto. in l. j. C. de thesaur. lib. x.

Declaratio nihil noui facit. Car. in cle. constitutionẽ. §. j. de elec. per l. hæredes. §. sed & si notam. de test. & ibi Bal. per no. in c. cum dilecti. de accus. idem in ca. j. de sum. tri. in vj. & in l. hæredes. §. sed & si notam. de test. † Et Raph. Fulg. in consi. cxlviij. in fin. ubi dicit quòd nihil noui inducit sicut qui excutit grana e spicis.]

† Declaratio an, & quãdo dicatur fieri posse: & an, & quando res indigeat declaratione, uide Fran. Are. in consil.

✠ consi.lxxxiiij. ✠ l.adeo.§.cum quis.ff.de acq. rer dom.Io.Crot.co.l.nu.14.Ill.Card.Par.co.viij.nu. 17.co.ix.nu.25.uol.1.co.v.num.98.uol.iiij. Aem. Mar. Man.

Declaratio non fit per specificationem circunstantiatiarum. Card.ubi.s.Item.

Declaratio criminum obiectorum in termino non potest fieri post terminum. Car.ubi s.iij. q.

Declaramus, non est uerbum inductiuum noui iuris. Car.in cle.si Romanus.in princ.de præb. & in cle. j.§.fi.in fi.de reb.ecc.non alie.

Declarare condemnandum, uel absoluendum, est absoluere, uel condemnare.in l.prætor in princ.ff.de iudi.

Declaratio requirit citationem.no. in c. repræhẽsibilis.de appel.& Lud.in l.is, cui bonis. de uerb.obliga.& Alexand.in l.eius, qui.de iure fisc.& in l.Imperator.ad fin.eod.tit.per gloss.in cle.præsenti.de censib.

Declaratio appellationis ab interlocutoria fieri põt sine scriptis, licet appellatio non.Ioan.de Imo.in l. hæredes. §.j.de test.

Declarare dicitur, etiam qui errorẽ corrigit, si error non uitiabat actum.no.Io.de Imo. in d. l. hæredes palam §.j.

10 Declarator habet præsumptionem pro se.ỹ.uersi. Præsumitur.uersi.xx.

✠ Declarandi cui est concessa facultas si semel declarauerit, amplius declarare non potest.gl.in l. quicquid astringendæ.ff.de uerb.oblig. Alex. in consi. lv.uol.v.Io.Crot.co.xj.nu.31.Ae.Mar.Ma.

Declarationi alterius potest quis se committere. per Alex.con.xlvij.prima parte.ubi plene.

Declaratio facta a parte non potest uariari. ỹ. Variatio.uer.xv.

Declaramus, extenditur ad præterita.Card. in cle.statutum.ij.q.de elec.& Alex.in l.omnes populi. viij. col.de iusti.& iure.& Bal.in l.non dubium.C.de legi.in prin.

Declaratio desertionis an fieri debeat per iudicem appellationis, quando appellatio est deserta. ỹ. uersi. Desertio.uer.xij.uer. Pronuntia.uer.antepe.

Declaratio potest reseruari usque ad sententiam. gl. & doc.in l.ubi pactum.C.de trans.

Declarare cogitur iudex, quando uertitur quæstio facti dubia, receptis probationibus, & indicijs: quæ si sunt plura pro & contra, uel nulla, abstineat. Bal.in l.uoluntatis.in fi.C.de fideicommis.

Declaratio non est confirmatio, nec habet uim confirmationis.Bal.in l.j.C.de testa.manu.

Declaratio prætij collata in uoluntatem tertij, non potest fieri uenditore absente. Petr. de Bel. in l. si quis arbitratu.& ibi doc.de uer.obli.Cy.in l. fi. C. de contrahen.empt.Bar.in consi. Talionus de Spoleto. Item nec uenditores exbannito, & cõfiscatis eius bonis.Bar.in l.postquã.in prin.ff.ut leg. nom. caue.& s.uer. Arbitramentum.uersi.xv.de his plenius per Alex.in d.l.si quis arbitratu.

Declaratio sententiæ facta ad petitionem eius cuius non interest: prodest etiam his quorum interest.In no.in c.in nostra.de proc. Lud.Pon.in fin. uer.sententia est lata.

20 Declaratio sententiæ fieri potest per iudicem: ut ỹ.Sententia incerta.uer.xvij.

Declaratio pertinet ad eum, a cuius animo quid dependet.glo. Inst.de act.§.alie.& in c.significasti.de homi.

Declaratio fieri debet cum iuramento: per gl.not.ubi & s.& Bar.in l.pro hærede.in prin.ff. de acq. hær. Paul.consilio.cxliij.

Declaratio non debet fieri cum solennitate requisita in ipso actu principali. l. hæredes palam.§. j. & ibi Bartol.Imol.& doct.ff.de testa. & ỹ. e. uersic.xxv.

Declarare non est iterum testificari.Bald.in l.fi.C.de test.

Declaratio testamenti dubij potest fieri coram duobus testibus.l. hæredes palam. §. j. & ibi Barto. ff. de testa.& ibi Barto.in l. j. C. de codicil. uidelicet per testatorem, ut ibi sed an eo mortuo fiat per hæredem, not.in l.si quis a filio.§.j.& ibi Bart.ff.de legat.primo.& in l.gerit.in fin.quæst.primæ principalis.ff de acq.hær.uide Bal. in l.uoluntatis. C. de fideius.

Declaratio dicitur erroris correctio circa nomen alicuius, & non dicitur mutatio. Ang.in l. hæredes palam.§.si quid post.ff.de testa.

Declaratio totius dotis commissa Titio, eo nõ declarante, debet iudex adiri, qui declarat: sed partis tantum secus est: ut.ỹ.uer.Dos.el.j.uer.lxxvj.

Declaratio temporis collata per sententiam in personam arbitri, uel patris, licet non fiat ab eo, qui fit morte præuentus, tamen ualet reseruatio. Cyn. & Bal.in l.pe.C. de inst. & subst. sub cond.fac.Flori. in l.quicquid.ff.communia præd.& Alex.in l. triticum.de uerb.ob.ubi secus dicit in declaratione pretij non facta post reseruationem. s. Adiudicatio. uer.ix.

Declaratio damnorum, expensarum. & interesse, põt ex pacto fieri per partem. Bar.in l.fi.ff.de præto.stipu. & patitur reductionem ad arbitrium boni uiri. Barto.ibidem.& per Alexand. consil. xlvij. prima parte.

30 Declaratio dominij, uel obligationis, est diffinitiua sententia. Bal.in addi. Spec.de sen.uer sent. declaratoria.

Declaratio prætij non potest ei committi, in quẽ non potest fieri compromissum. Paul. de Castr. consil. lxxiiij.

Declaratio per iudicem facta de uerbis ambiguis sententiæ, uel contractus, non potest mutari, corrigi, uel uariari: secundum Ang.no.in l.quod iussit.ff.de re iud.& in l si quis intentione.de iud. per glo. fin. in l.quicquid.de uer.ob.& ibi per Alex.& ỹ.& Bal. in l.serui electione.& in l.huiusmodi.§.Stichus. de leg.j.sed ibi Ang.firmat contrarium in parte, quæ non potest uariare. & idem tenet in d.l. si quis. secundum do.Phi.& in c.cum cessante.decima limit. de apdel.secus in iudice.ut ibi.

Declarationi alterius qui stare promittit, uidetur eū eligere, ut bonum uirum. Bal. in l. penul. ff. de arbi.

Declaratio post terminum fieri potest. Bal. in l. hæredes palam. §. sed & si notam. ff. de testa. Alexand. in l. ius ciuile. de iusti. & iure. & melius per Alexand. post Pau. de Castr. in l. si ita stipulatus. de uer. obligat.

Declarandi ius non præscribitur. Bald. in l. petens. iij. col. C. de pactis.

† Caute. Si promitto soluere omne id, quod declaratum fuerit me esse debitorem, intelligitur dum tamen declaratio fiat me uiuo, adeo quod nihil operatur contra hæredes meos. Text. est singularis in l. qui Romæ. §. Augerius. ff. de uerb. oblig. Quod doct. dicunt esse notandū pro mercatoribus Florentinis, qui se obligant ad soluendum omne illud, quod declaratum fuerit Titium esse debitorem. Nam cautela est, quod talis declaratio fiat uiuo Titio: quia si post mortem, illi promissores non tenerentur. Quod est notandū: quia in hoc possent multi decipi, secundum do. Ias. in l. petens. in iiij. colu. uer. nota. tamen ex ista gl. C. de pactis. Refert, & sequitur Petr. Gerar. dicens perpetuo menti tenendum, sing. xxvij. incip. libero arbitrio. ☩

Declarandi sententiam ius an possit per iudicem reseruari. Pau. de Cast. consi. cccvij.

Declaratio personæ commissa arbitrio alicuius, etiā post annum fieri potest. Bal. in l. ij. §. j. C. communia de leg.

Declaratio non parit actionem. Item.

Declaratio fieri potest, etiam post longum tempus. Bald. in l. uoluntatis. C. de fideicom. & in l. hæredes palam. §. j. ff. de testa. quia ius declarandi non præscribitur. Bald. in l. petens. iij. colum. C. de pactis.

† Declaratio libelli pertinet ad libellantem. Ang. in consi. clvij. ubi etiam ꝙ libellus declaratur expositionibus.

40 Declaratio libelli semel facta non potest uariari. Bald. in l. fi. iiij. col. C. de fideic. & Ang. in l. si quis intentione. de iudi. per gl. fin. in l. quicquid adstringendæ. de uerb. obl.

Declaratio semel tantum fieri potest. Ang. in consil. cclxxviij.

Declaratio rei petitæ debet fieri secundum eius naturam, & qualitatem. l. si in rem. & ibi Bar. post gl. ff. de rei uen. & per signa eius, & ibi, etiam in actione ad exhibendum. l. iij. in prin. ff. ad exhi.

Declaratio actus, qui potest diuerso iure censeri, pertinet ad eum, qui actum gerit, ut declarat quo animo fecerit. Bar. in l. pro hærede. ff. de acq. hær.

Declaratio uerborum prætoris pertinet ad iudicē. l. j. de iure deli. Bar. in l. si quis a filio. §. j. de lega. j.

Declaratio fieri debet parte citata. supra uers. Citatio requiritur. uer. xxxij. Ange. in l. quod si nol. §. si quid ita. de edili. edict. quod laudum non requirit præsentiā partis. s. cum sit declaratio: ut ibi. Vide Ang. in l. hæredes. §. si quid. de testa. & j. Qualitas. uer. iiij. & per Alex. plenius in l. si quis arbitratu. de uerb. ob. & in l. ab executore. post Bart. ff. de appel.

Declaratio terminorum commissa alicui, non potest fieri de uno termino tantum. Bar. in l. iij. in princ. ff. de annu. leg.

Declaratio incertorum malæ ablatorum cōmissa per testatorem alicui, fieri potest, etiam hærede non requisito: quia ei creditur cum iuramento, nisi prætēdat interesse. Bal. in l. captatorias. iij. q. C. de testa. mili. ubi uide omnino.

Declaratio in codicillis, quod relictum factum filio intelligatur iure institutionis, non ualet. Bald. in l. non codicillum. C. de test.

Declaratio uerborum dubiorum nisi fiat, uerba non operantur. Bal. in l. potuit. v. col. C. de iur. delib.

Declaratio requiritur, quando pœna ipso iure imponitur. Ioan. And. in c. cum secundum. de hæreticis. in vj. Alex. in l. Imperator. de iure fisci. Adde Bald. in c. j. quib. mo. feu. ami. & per Bal. in l. si quis maior. C. de transi. & in aut. hoc amplius. j. col. C. de fideic. & per Io. And. in c cum secundum præallegato. Quod intellige, citata parte. Alex. ibidē per gl. in cle. præsenti. de censi. & infra penæ petitio. sed potest appellari. ĩ. Appellatio a declaratione. uer. j. & ij.

50 Declaratio si non fiat, & pars opponat, non debet ultra procedi: sed si pars nō opponat, & in processu non fiat circa probationes non potest sequi condemnatio. Bar. in l. si in rem. ff. de rei uen.

Declarari non possunt per actorem dicta testiū obscura. Bar. in l. Pomponius. §. si plures. ff. de rei uend.

Declarare an cogatur quis obscuram intentionē suā siue actor, siue reus. no. in l. si quis intentione ambigua. ff. de iud.

Declaratio sententiæ obscuræ fieri potest, etiam per iudicem executionis. Bal. in l. hac consultissima. iij. col. C. qui testa. face. pos.

† Declaratio cadit in dubijs, non in claris. l. si sic stipulatus. cum glo. doc. & ibi Alexand. de uerb. obl. & infra, uersicu. Interpretatio. uersi. vj. & xxxiij. &

† in l. si mihi, & tibi. §. fin. de uerb. obl. † Et Ang. in consi. celv.]

Declaratio ꝙ conditio non possit impleri, non est necessaria ad exactionem pœnæ in principio, sed sufficit fieri in processu. Alex. contra Ang. in l. ita stipulatus. iij. col. de uer. ob.

Declaratio relationis nuntij non potest fieri per iudicem. ĩ. Relatio. uer. xv.

Declaratio uoluntatis per epistolam, & inter absentes, fieri potest. l. j. in fi. cum l. seq. si mens. fal. mo. dix. l. si pater. §. si Sticho. de fideic. lib. L. si quis mihi bona. §. iussum. de acq. hær. Alex. in l. si quis arbitratu. vj. col. de uer. ob. Item.

Declaratio de uno ex plurib. legatarijs fienda per Titium ex dispositiōe testatoris, potest fieri parte nō citata. l. unum ex familia. in prin. & §. j. & ij. de leg. ij. Alex. ubi supra. viij. col.

† Declarandi ius non transmittitur ad hæredē extraneū. Bal. in l. liberti. v. col. C. de ope. lib. & in Mar.

uer.

uer. Confessio. uer. ij. Ité nec ad suum: qia non egre ditur personam proferentis, qui debet declarare. Bar. in l. Pomponius. §. si plures. ff. de rei uen. quem etiam uide in l. si quis intentione. ff. de iudi. & in l. inter stipulantem. §. j. ff. de uer. ob. & ĩ. Ius declarã di. per totum † Et Ang. in consi. cclxxiij.

† Adde quod ille, qui declarat, nihil de nouo agit. l. hæredes palã. ff. de testa. & no. in c. cum tu. de usur. Abb. in c. ex parte. de consuet. & Io. Andr. in proç. Dec. super uerbo, declaramus. Ego adduco Domi. in c. j. de sum. tri. lib. vj. ubi dixit, datus fuit terminus ad producendum articulos in causa, quod pote runt articuli declarari post terminum: cum ex declaratione nouum quid fieri non dicatur. Allegat Oldra. in consi. clxvj. & dicit illum text. esse optimum ad hoc, ꝙ ille, qui declarat non dicitur nouũ facere. & uide Bal. in j. const. C. in §. quib. ꝙ licet statutarii nõ possent addere ad antiqua statuta, pos sunt tamen declarare illa. & gl. xxxiiij. di. c. si quis uiduam. & ibi Domi. ꝙ qui non põt articulare, põt antiquos articulos declarare. & Bal. in l. j. §. huius studii. ff. de iustitia. & iur. ꝙ si fuit datus terminus alicui ad articulandum, & facit articulos generales, ꝙ poterit illos post terminum declarare. Facit quod no. Bal. in rub. de re. permu. statuto, inquit, ca uetur ꝙ de quolibet contractu soluatur gabella: quod non debet solui de declaratione contractus. & uide eundem in l. j. post princ. C. de testa. manu. & in l. cum in testamento. in fi. C. de manu. testa. & Ioa. de Imol. in d. l. hæredes palam. & uide Bald. in l. fi. C. de testi. in uer. quæro nunquid testes, &c. ꝙ licet testes, qui iterato examinantur, debeant itera to iurare: ut est ibi gl. & ff. de dam. infe. l. si quis mihi bona. §. si quis stipulatus. quia in primo iuramẽto non est cogitatum de ista noua dispositione. Itẽ quia in alia instantia, & coram alio iudice. itẽ quia fides testis non est in eodem statu, nec eadem quali tas eius. ff. ad Carbo. l. iij. §. duæ causæ. Tamen secus dicit esse in testibus, qui in eadẽ causa recipiuntur ad declarationem eius, quod deposuerunt: quia declarare non est de nouo testificari, sed demõstra re. d. l. hæredes palam. §. sed & si notam. alias. §. si uero. Faciat quod uolunt Scribentes in l. j. §. si quis simpliciter. ff. de uer. ob. & do. Ant. ĩ c. Iudei. & de Iude. & Bal. ĩ l. si ut ꝓponis. la. ij. C. de nup. & Ab. in c. cõsuluit. de Iude. & Ab. in c. pastoralis. in fi. de excep. ubi allegat Archid. xiij. q. ij. in summa. ꝙ licet post terminũ pars non possit excipere, poterit tamen exceptionem prius positam declarare: quia qui declarat, &c. d. l. hæredes palam. & c. cũ dilecti. de accu. & Inn. in c. per inquisitionẽ. de elec. Et con fessio potest declarari, & non perimi: ut in d. c. cum dilecti. & uide Bal. in contrarium in c. ea, quæ. de re iud. ꝙ inferior non potest de sententia confirmata per superiorem iudicare, nec declarare. Sed dic ꝙ illo casu interpretatio, seu declaratio legis operatur idẽ quod ipsa lex l. ita fidei. ff. de iure fis. Et eius est interpræetari, cuius est condere. l. fi. C. de legi. c. inter alia de sent. excom. & c. cum uenissent. cũ ibi notatis. de iud. & uide Barba. in repet. rub. de fid. in stru. in lxvij. col.

† Adde ꝙ decretum est sententia, qua iudex cõtractũ futurũ iustum fore decernit, authoritatẽ suã interponẽdo, uel aliquẽ in possessionẽ mittẽdo, uel mit tendũ declarando. ff. de dam. inf. l. si finita. §. Iuli. & §. si forte. & interponitur ante contractũ. ff. de re. eo. l. magis puto. §. ne passim. & seq. gl. in c. j. in uer bo. tractatus. circa fi. de re. eccl. non alie. l. b. vj. & ꝑ Alb. de Rosa. in suo Dictio. in uerb. Decretum ubi de hoc. Et quot modis sumatur decretum, uide ibidem per eum.

Declinare forum dicitur clericus, qui captus repetitur per episcopum, secundũ Ang. consi. statuto cauetur Florẽtino. & ĩ. uer. Clericus. uer. v. Bar. contra, in l. ij. C. de acc. & in l. pen. §. ad crimen. de pub. iudi. Item qui in iudicio ostendit se clericum, licet uerbo nihil dicat, & exceptionem non opponat. Bal. in l. j. in fi. C. de nat. lib. ubi uide omnino. & per Alex. in l. ab administratione. C. de leg.

Declinans forum nõ potest impune offendi ex forma statuti, nisi fuerit pronuntiatum super sua petitiõe quia aliter non dicitur declinasse, secundum Bart. no. in l. eum. §. j. ff. de iur. pa. & Bald. in l. si quis in suo. §. legis. C. de inoffi. test. & Alex. in l. quamuis. de in ius uocan.

Declinans forum, etiam per procuratorẽ, incurrit pœnam. Bar. in l. iij. §. si procurator. ff. quod quisq; iur.

Declinare iurisdictionem non dicitur, qui excipit qd statutũ non sentit de clericis, uel non ualet. Bald. in l. j. C. si ser. se emi man. † Vide Ang. in consi. xlvij. & Signo. de Homod. in consi. lxxx.]

Declinare forum potest tertius pro interesse suo, ut pater pro filio, & abbas pro monacho: & nõ habet locum statutum contra declinantem forum. Bar. in l. ij. C. de acc. & in l. penul. §. ad crimen. de pub. iud.

Declinans forum non põt pœnitere. Bald. & Alex. in d. l. dic. §. tutor. qui satisd. cogan.

Declinare nolle si quis iuret, uide Alex. post gl. in l. si pecuniam. ff. de cond. ob causam.

Declinanti forum per contumaciam incumbit onus probandi. Bal. in l. gesta. C. de re iud. Alex. in l. iij. ff. de iud.

Declinans forum iudicis competentis, põt tanquam contumax condemnari. Bal. in l. ij. C. ubi quis de cu riali. & debet cauere de comparendo coram proprio iudice. ĩ. Forus. uersi. xliiij.

Declinasse forum nõ dicitur clericus, qui iussu patris, uel episcopi, per se, uel per alium declinat. Bal. in l. ab administratione. C. de leg. Si clericus declinat, an possit inquiri de iniuria ei illata. Bal. in aut. statuimus. in fi. de epi. & cler. Item priuatur commodis statutorum. Alex. plene in d. l. ab administratio ne. C. de leg.

Declinanti forum dolus non patrocinatur. infra uer. Dolus. uer. xxj.

Declinatio si non fiat, ualet sententia. ĩ. uer. forus. uer. peu.

Decretalis epistola quid sit, uide glo. iij. distin. in summa. & ibi ponitur differentia inter canonem, decretalem epistolam, dogma, sanctionem, interdictum, & mandatum. Et de pragmatica sanctione quid sit, uide text. cum glo. in cap. j. de re. permu. Abbas in c. canonum statuta in princip. de constit. Ego de pragmatica addo aliā glo. 100. dist. cap. j. & xxv. q. ij. rescripta siue sint. & glo. C. de no. Co. confir. in princip. Et an Decreti, seu Decretalium rubrice possint allegari, & ex eis argumentari. Abb. in proœ. Grego. in v. colu. uersicu. & in eo. Et de differentia inter constitutionem decretalem, & epistolam, uide Abb. in proem. Grego. in ij. colum. in uersicu. item nota ex hac particula gl. &c.

Decretalium Liber fuit compilatus anno domini M.ccxxxij. secundum canonicos: ut legitur in libro, qui dicitur Fasciculus temporum. Sed.

Decretorum liber compilatus fuit anno domini. M. cl. ut ibi, & glo. ij. q. vj. §. forma. & infra, uer. Rubrica. uer. xiij.

Decretum Iudicis non ualidat donationem fraudulentam. Bald. in l. illud. pen. col. C. de sac. san. ecc. & ✝. eo. uer. iiij.

† Decretum quib. modis sumatur, & an, & quando alienatio cum decreto fieri debeat ante, uel contēporanee, uel post actum exigi debeat: uide do. Mar. Soc. in consi. xv. incip. uisis prædictis. uer. sed hic aduertendum est. cum uer. seq. in j. parte.]

Decretum requiritur in alienatione bonorum immobilium minoris. l. j. & l. ob æs. per totum tit. C. de prædi. mi. & ff. de reb. eo. Paul. de Cast. consi. lxviij. & debet præcedere. not. in l. magis. §. non passim. de rebus eorum. nisi alienatio fiat per executores testamenti infra. Executoris potestas. per glo. & Salic. in l. prædium. C. quando decreto opus non est. & Salic. in l. si quis ad declinandam. de episcopis, † & cleric. † Et an in tali alienatione decretum interponi possit per auditorem, uide dom. Petr. Phi. Cor. in consi. xcviij. incip. uidetur. in litera e, in prima parte.]

† Vide Decium consi. ccix. col. j. post princ.

Decretum iudicis an requiratur in contractu minorū habentium curatorem. gl. Bal. & doc. in l. iij. C. de in integ. rest.

Decretum in contractu minoris doloso non ualidat illum. l. ij. & ibi Bal. C. de fideiuss. mino. in l. ait prætor. §. permittitur. ff. de mino. & s. uer. j.

Decretum quod alias requiritur in alienationibus rerum minoris, uel prælati requiritur etiam in transactione, & remissione debiti tempore remissionis, transactionis, uel compromissi, nō tempore laudi, Bal. doc. & Franciscus de Padua in l. præses C. de transf.

Decretum requiritur etiam in hypothecaria minoris uera, & expressa, non in in tacita. Bal. & Ang. in l. si constante. in prin. ff. sol. ma. Item requiritur in hypotheca bonorum pupilli ultra authoritatem tutoris. l. j. cum gl. & ibi Bar. ff. quæ res pig. obli. pos. l. fi. §. necessitatem. C. de adm. tut.

† Decretum facit præsumi actū minorum solennē. Decius consi. ccix. in prin. Adde ꝙ præsumitur pro decreto iudicis. Deciū consi. ccxxij. col. iiij.

✠ Pro decreto iudicis quamquā præsumatur Aduersus id tamen admittitur probatio. Claud. Seysil. in l. sciendum. in text. ff. de uer. ob. Hierony. Cagn. in rub. C. qui admit. nu. 65. Ae. Mar. Ma.

Decretum iudicis in tutela extenditur etiam ad bona alibi sita, nisi sit contradictio partis. Bart. in l. legitimos. ff. de legi. tu. ubi uide omnino. Sed an.

Decretum in tutela interponatur sine citatione aliorum contutorum. Bar. in d. l. legitimos.

Decretum iudicis non impedit restitutionē in integrū C. de præd. mi. l. siquidē. Bar. post gl. in l. ait prætor §. permittitur. ff. de minori. no. in l. tutor. in prin. e. tit. & Bar. in l. minor. xxv. an. ex aspectu. ff. de min. ubi dicit uerum in decreto super alienatiōe permittenda: secus in decreto super etate. Vide Pa. de Ca. con. 100. Item etiā tenet gl. Petr. Ab. in c. constitutus. de rest. in integ. ubi dicit ꝙ decretū inducit præsumptionem iuris tantum, non iuris, & de iure: & ideo admittitur probatio in contrarium.

Decretū quando interponitur in uenditione rerū minoris, nō est necesse ꝙ iudex taxet pretiū. Bar. post gl. in l. ait prætor. §. permittitur. ad fin. ff. de minori.

Decretum utriusq; iudicis requiritur in tutela delata alicui, quando bona pupilli sunt in duob. territoriis l. iurisperitos. §. cum oriūdus. & ibi doc. & Bar. ff. de excu. tu. Item

Decretum utriusq; iudicis ad cautelā adhibeat in contractu minoris Firmani alienantis rē suā Anchonę: secundū Cy. & Bal. in l. j. C. de contrah. em. doc. & Bar. in d. l. iurisperitos. in prin. ff. de excu. tu. & in l. magis. §. ne tamen. ff. de reb. eo. Angel. in l j. C. ubi pen. tuto. Vel saltē adhibeatur decretū iudicis loci, in quo contrahitur, si utrunq; adhiberi non potest. Bal. in d. l. j. C. de contrah. em. ubi ēt dicit sufficere decretū cuiuslibet iudicis: sed immo requirit decretū iudicis loci, in quo sunt res, q̄ alienantur, secūdū Ni. de Nea. in d. l. magis. §. illud. & in l. si prædiū. & ibi Bar. C. de præd. mi. & plene dixi in tra. de episc. iiij. lib. sub rubrica de potestate episcopi circa res. Item

† Decretum alternatiuum ualet. Tex. est fin. & ibi gl. in l. si pupillorū. in §. quid ergo. ff. de re. eo. secundū Nico. de Neapo.. in auth. de hæred. & Falci. in §. si quis autem. Quid autem in sententia alternatiua, uide Bal. Anto. Ioan. de Imo. & Barba. in c. cum inter uos. de re iud.

Decretum utriusq; episcopi requiritur in alienatione rei ecclesiasticæ. Bar. in l. magis. §. ne tamen. ff. de re. eo. per c. pastoralis. de priuile. ubi Abb. & dixi in d. tract. ubi s. & per Bald. in d. l. j. de contrah. emp. & in d. l. si prædium. & per Car. in cle. j. in prin. ult. q. de reb. eccl. non ali. & in clemen. j. ix. q. de rerum per. ꝙ uterque episcopus authoratur permutatiōi benefi-

beneficiorum suorum in duabus diocesibus.

Decretum debet in ipso actu interuenire, nó post, nec ante: ut in consil. Dy. per. l. illud. §. decuriones. ff. quod cuiusq. uni. no. Inno. in capit. dudum. de rebus eccl. non ali. l. obseruare. §. penul. de offi. procon. & le. Baldus & doc. in l. j. ad fi. C. qui admit. & in l. iiij. C. de bo. quæ lib. & in l. si decretum. C. de communi ser. ma. & in l. si uxorem. j. colum. C. de condi. in ser. gloss. in l. ait prætor. §. non solum. ff. de min. no. in l. licet. ff. de iudic. Sed imo potest ante contractũ interponi. gloss. in c. j. de rebus eccle. non alie. in vj. quo casu habetur pro licentia: ut j. eo. uersi. cxx. in fi. & seq.

Decretum iudicis debet præcedere uenditionem rerũ pupilli. Nico. de Neap. in l. magis. §. in primis. ff. de reb. eo. Item

Decretum post factum interpositum habet uim confirmationis, si utile est, actum confirmari. Bald. in l. quicunque. de bo. quæ lib.

Decretum insinuationis potest interponi post donationem. Bar. in l. j. Modestinus. de sol. & Alexan. in l. sciendum. x. col. de uer. ob. Item

Decretum iudicis etiam post contractum interponi potest, sed authoritas tutoris non. Baldus in l. cum ipse. C. de contra. emptio. & supra uer. Authoritas. uer. xxv.

Decretum dicitur interlocutoria. Ang. in aut. de hære. & fal. §. si quis autem. uer. decreto. col. j. gloss. & doct. in l. qualem. ff. de arbit. & gl. Instic. qui. ali. nó licet. §. nunc admonendi. & per Innoc. in c. j. de re. eccl. non alie. Aliquando uero dicitur diffinitiua. l. no quicquam. §. ubi decretum. ff. de offi. procon. & leg. l. itẽ. §. si decuriones. ff. qđ cui uni. no. & Rayn. † de For. in l. decreto. ff. de admin. tu. † Et Fran. Are. in l. si is, ad quem. de acquir. hæred. q̃ dicitur interlocutoria, & uide Felinum in ca. consultationibus. in fi. ij. colu. de off. deleg. ubi loquitur de secundo decreto. De quo tamen uide. j. in uer. Decretum secundum.]

20 Decretum præsumitur ambitiosum. Bal. in l. quæcunque. C de bo. quæ libe.

Decretum perfunctorium, perlusorium, uel nó rite interpositum, licet recte, non ualet. Bal. in l. quæcũq; C. de bo. quæ. lib.

Decretum præsumitur esse de substantia. Bal. in l. fi. §. necessitatem. vij. col. C. de bo. quę lib. nisi in electione prælati. Car. in cle. j. §. ij. de iureiur an. per no. in cap. innotuit. de elec.

Decretum superioris non requiritur in contractu pupilli. uel abbatis. pro alio celebrato. Bal. in l. j. x. q. C. si ser. extero.

Decretum est superioris, & ad superiorem pertinet: consensus uero ad inferiorem. Bal. in l. cum ipse. C. de contrahen. emp. Inno. in c. dudum ad fi. de reb. eccle. non ali.

Decretum superioris requiritur in alienatione rerum ecclesiæ. in c. dudum. de reb. ecclesi. nó ali. Item

Decretũ superioris requiritur in alienatione rerũ monasteriorum. Bal. in rubr. C. de rescind. uend.

Decretum superioris inducit præsumptionẽ iuste petitionis. Bart. in l. Barbarius. iij. col. ff. de off. præto. & ibi no. secundum tertiam lecturam.

Decreti interpositio nó potest delegari. Bar. in l. j. iij. col. ff. de off. eius, cui mand. est iur.

Decretum iudicis transit ad hæredem. Bar. in l. si decesserit. ff. qui satisd. cog.

30 Decretum sicut requiritur in cõtractu, ita & in distractu. Bal. in l. præses. C. de transact.

† Decretum interpositũ non rite, idest, nó seruato iuris ordine, & in dubio non ualet. l. meminerint. C. unde ui. & in l. fi. C. si per uim, uel alio modo. & no. in l. iuste possidet. ff. de acquir. pos. Sed si decretum interponitur rite, sed non recte, id est, iuste, seruata iustitia: & tunc qñq; deficit decretum in iustitia respectu petentis: & tunc non ualet. Quandoq; iustitia deficit ex parte conuenti, uel rei, in qua facta fuit missio, sed iustitia est ex parte agentis: & tunc decretum in se est ualidum, si is, qui illud obtinuit, possidet, & præscribit. Abb. in c. j. de re iudi. in uer. quæro quid in decreto. & pone exemplũ ut ibi per eum. & uide eundem in c. præterea. de dila.

☙ Decretum interpositum a iudice ad quę hoc onus, non spectat pro non apposito habetur. c. quod autem. de iur. patron. c. Daibertum. l. q. iij Ioã. Crot. co. v. num. 31. Aem. Mar. Man.

Decretũ requiritur in cõpromisso tutoris sup immobili pupilli facto. Bal. in d. l. pręses. C. de transact. & Lanfrã. in trac. de arbitro. iij. parte. j. col. ubi uide.

Decretũ iudicis põt esse in pẽdenti. no. in l. mutus. §. is, qui secundum unã lec. & ibi doc. & Ioan. de Pra. ff. de procu.

Decretũ super trãsactione alimentorũ põt interponi, etiã die feriata. in Spec. de fer. §. ij. uer. fi. & Pau. de Ca. in l. cum hi. in prin. ff. de transac. Item

Decretum tempore feriato propter messes super alienationibus rerum minoris non potest interponi. Bal. & Sali. in l. actus. C. de feri. l. pe. & ibi. Alexan. per Pau. de Ca. ff. eo. tit. per Spec. de fer. §. ij. in fi. & j. eo. uer. lxxiij. & Butri. in c. ij. eo. tit. Adde Ang. in l. j. ad fi. si cui plusquam per legem Fal.

Decretũ iudicis an faciat cessare præsumptionẽ fraudis. Pau. de Ca. in cõsi. clxxv. & j. eo. uer. xxxviij.

Decretum non requiritur in alienatione rerum, quæ seruari non possunt: alias sic l. j. per gl. & Bart. C. si aduer. transactio. Item

Decretum requiritur in quacunque alienatione rerũ minoris l. non solum. C. de præ. mi. nisi fiat de consensu patris, uel de licentia principis, uel de rebus, quæ usu consumuntur, uel de licentia testatoris: ut supra uer. Bona minoris. uer. v.

☙ Decretum a iudice in alienatione rerum minorum interpositum nullius est momenti, cũ eodẽ tẽpore est appositũ, quo cõtractus, celebratus, breuitas. r. tẽporis, cãm cognitã non esse, ut est necessario cognoscẽda demõstrat. Bar. in l. prolatã. C. de senten. & interlocut. om. iudi. Bal. in l. j. C. si adu. donatio. Ang. in §. tripli. insti. de action. Ancar. cõsil. lxxxij. Ioan. Crot. consi. xxvj. num. 10. Ae. Ma. Man.

De-

Decretalis epistola quid sit, uide glo. iij. distin. in summa. & ibi ponitur differentia inter canonem, decretalem epistolam, dogma, sanctionem, interdictum, & mandatum. Et de pragmatica sanctione quid sit, uide text. cum glo. in cap. j. de re. permu. Abbas in c. canonum statuta, in princip. de constit. Ego de pragmatica addo aliã glo. 100. dist. cap. j. & xxv. q. ij. rescripta siue sint. & glo. C. de no. Co. confir. in princip. Et an Decreti, seu Decretalium rubrice possint allegari, & ex eis argumentari. Abb. in proœ. Grego. in v. colu. uersicu. & in eo. Et de differentia inter constitutionem decretalem, & epistolam, uide Abb. in proem. Grego. in ij. colum. in uersicu. item nota ex hac particula gl. &c.

Decretalium Liber fuit compilatus anno domini M.ccxxxij. secundum canonicos: ut legitur in libro, qui dicitur Fasciculus temporum. Sed.

Decretorum liber compilatus fuit anno domini. M. cl. ut ibi, & glo. ij. q. vj. §. forma. & infra, uer. Rubrica. uer. xiij.

Decretum Iudicis non ualidat donationem fraudulentam. Bald. in l. illud. pen. col. C. de sac. san. ecc. & J. eo. uer. iiij.

† Decretum quib. modis sumatur, & an, & quando alienatio cum decreto fieri debeat ante, uel contẽporanee, uel post actum exigi debeat: uide do. Mar. Soc. in consi. xv. incip. uisis prædictis. uer. sed hic aduertendum est. cum uer. seq. in j. parte.]

Decretum requiritur in alienatione bonorum immobilium minoris. l. j. & l. ob æs. per totum tit. C. de prædi. mi. & ff. de reb. eo. Paul. de Cast. consi. lxviij. & debet præcedere. not. in l. magis. §. non passim. de rebus eorum. nisi alienatio fiat per executores testamenti infra. Executoris potestas. per glo. & Salic. in l. prædium. C. quando decreto opus non est. & Salic. in l. si quis ad declinandam. de episcopis, † & cleric. † Et an in tali alienatione decretum interponi possit per auditorem, uide dom. Petr. Phi. Cor. in consi. xcviij. incip. uidetur. in litera e, in prima parte.]

† Vide Decium consi. ccix. col. j. post princ.

Decretum iudicis an requiratur in contractu minorũ habentium curatorem. gl. Bal. & doc. in l. ij. C. de in integ. rest.

Decretum in contractu minoris doloso non ualidat illum. l. ij. & ibi Bal. C. de fideiuss. mino. in l. ait prætor. §. permittitur. ff. de mino. & s. uer. j.

Decretum quod alias requiritur in alienationibus rerum minoris, uel prælati requiritur etiam in transactione, & remissione debiti tempore remissionis, transactionis, uel compromissi, nõ tempore laudi, Bal. doc. & Franciscus de Padua in l. præses C. de trans.

Decretum requiritur etiam in hypothecaria minoris uera, & expressa, non in in tacita. Bal. & Ang. in l. si constante. in prin. ff. sol. ma. Item requiritur in hypotheca bonorum pupilli ultra authoritatem tutoris. l. j. cum gl. & ibi Bar. ff. quæ res pig. obli. pos. l. si. §. necessitatem. C. de adm. tut.

† Decretum facit præsumi actũ minorum solennẽ. Decius consi. ccix. in prin. Adde ꝙ præsumitur pro decreto iudicis, Deciũ consi. ccxxij. col. iiij.

✠ Pro decreto iudicis quamquã præsumatur Aduersus id tamen admittitur probatio. Claud. Seysil. in l. sciendum. in text. ff. de uer. ob. Hierony. Cagn. in rub. C. qui admit. nu. 65. Ac. Mar. Ma.

Decretum iudicis in tutela extenditur etiam ad bona alibi sita, nisi sit contradictio partis. Bart. in l. legitimos. ff. de legi. tu. ubi uide omnino. Sed an.

Decretum in tutela interponatur sine citatione aliorum contutorum. Bar. in d. l. legitimos.

Decretum iudicis non impedit restitutionẽ in integrũ C. de præd. mi. l. siquidẽ. Bar. post gl. in l. ait prætor §. permittitur. ff. de minori. no. in l. tutor. in prin. e. tit. & Bar. in l. minor. xxv. an. ex aspectu. ff. de min. ubi dicit uerum in decreto super alienatiõe permittenda: secus in decreto super etate. Vide Pa. de Ca. con. 100. Item etiã tenet gl. Petr. Ab. in c. constitutus. de rest. in integ. ubi dicit ꝙ decretũ inducit præsumptionem iuris tantum, non iuris, & de iure: & ideo admittitur probatio in contrarium.

Decretũ quando interponitur in uenditione rerũ minoris, nõ est necesse ꝙ iudex taxet prætiũ. Bar. post gl. in l. ait prætor. §. permittitur. ad fin. ff. de minori.

Decretum utriusq; iudicis requiritur in tutela delata alicui, quando bona pupilli sunt in duob. territoriis l. iurisperitos. §. cum oriũdus. & ibi doc. & Bar. ff. de excu. tu. Item

Decretum utriusq; iudicis ad cautelã adhibeaẽ in contractu minoris Firmani alienantis rẽ suã Anchonæ secundũ Cy. & Bal. in l. j. C. de contrah. em. doc. & Bar. in d. l. iurisperitos. in prin. ff. de excu. tu. & in l. magis. §. ne tamen. ff. de reb. eo. Angel. in l j. C. ubi pen. tuto. Vel saltẽ adhibeatur decretũ iudicis loci, in quo contrahitur, si utrunq; adhiberi non potest. Bal. in d. l. j. C. de contrah. em. ubi ẽt dicit sufficere decretũ cuiuslibet iudicis: sed inmo requiriẽ decretũ iudicis loci, in quo sunt res, q̃ alienantur, secũdũ Ni. de Nea. in d. l. magis. §. illud. & in l. si prædiũ. & ibi Bar. C. de præd. mi. & plene dixi in tra. de episc. iiij. lib. sub rubrica de potestate episcopi circa res. Item

† Decretum alternatiuum ualet. Tex. est fin. & ibi gl. in l. si pupillorũ. in §. quid ergo. ff. de re. eo. secundũ Nico. de Neapo. in auth. de hæred. & Falci. in §. si quis autem. Quid autem in sententia alternatiua, uide Bal. Anto. Ioan. de Imo. & Barba. in c. cum inter nos. de re iud.

Decretum utriusq; episcopi requiritur in alienatione rei ecclesiasticæ. Bar. in l. magis. §. ne tamen. ff. de re. eo. per c. pastoralis. de priuile. ubi Abb. & dixi in d. tract. ubi s. & per Bald. in d. l. j. de contrah. emp. & in d. l. si prædium. & per Car. in cle. j. in prin. ult. q. de reb. eccl. non ali. & in clemen. j. ix. q. de rerum per. ꝙ uterque episcopus authoratur permutatiõi benefi-

beneficiorum suorum in duabus diocesibus.

Decretum debet in ipso actu interuenire, nó post, nec ante: ut in consil. Dy. per. l. illud. §. decuriones. ff. quod cuiusq. uni. no. Inno. in capit. dudum. de rebus eccl. non ali. l. obseruare. §. penul. de offi. procon. & le. Baldus & doc. in l. j. ad fi. C. qui admit. & in l. iiij. C. de bo. quæ lib. & in l. si decretum. C. de communi ser. ma. & in l. si uxorem. j. colum. C. de condi. in ser. gloss. in l. ait prętor. §. non solum. ff. de min. no. in l. licet. ff. de iudic. Sed imo potest ante contractú interponi. gloss. in c. j. de rebus eccle. non alie. in vj. quo casu habetur pro licentia: ut j. eo. uersi. cxx. in fi. & seq.

Decretum iudicis debet præcedere uenditionem rerú pupilli. Nico. de Neap. in l. magis. §. in primis. ff. de reb. eo. Item

Decretum post factum interpositum habet uim confirmationis, si utile est, actum confirmari. Bald. in l. quicunque. de bo. quæ lib.

Decretum insinuationis potest interponi post donationem. Bar. in l. j. Modestinus. de sol. & Alexan. in l. sciendum. x. col. de uer. ob. Item

Decretum iudicis etiam post contractum interponi potest, sed authoritas tutoris non. Baldus in l. cum ipse. C. de contra. emptio. & supra uer. Authoritas. uer. xxv.

Decretum dicitur interlocutoria. Ang. in aut. de hære. & fal. §. si quis autem. uer. decreto. col. j. gloss. & doct. in l. qualem. ff. de arbit. & gl. Instit. qui. ali. nó licet. §. nunc admonendi. & per Innoc. in c. j. de re. eccl. non alie. Aliquando uero dicitur diffinitiua. l. ne quicquam. §. ubi decretum. ff. de offi. procon. & leg. l. ité. §. si decuriones. ff. qđ cui uni. no. & Rayn. † de For. in l. decreto. ff. de admin. tu. † Et Fran. Are. in l. si is, ad quem. de acquir. hæred. ꝙ dicitur interlocutoria, & uide Felinum in ca. consultationibus. in fi. ij. colu. de off. deleg. ubi loquitur de secundo decreto. De quo tamen uide. j. in uer. Decretum secundum.]

20 Decretum præsumitur ambitiosum. Bal. in l. quæcunque. C. de bo. quæ libe.

Decretum persunctorium, perlusorium, uel nó rite interpositum, licet recte, non ualet. Bal. in l. quæcúq; C. de bo. quæ. lib.

Decretum præsumitur esse de substantia. Bal. in l. fi. §. necessitatem. vij. col. C. de bo. quę lib. nisi in electione prælati. Car. in cle. j. §. ij. de iureiuran. per no. in cap. innotuit. de elec.

Decretum superioris non requiritur in contractu pupilli, uel abbatis pro alio celebrato. Bal. in l. j. x. q. C. si ser. extero.

Decretum est superioris, & ad superiorem pertinet: consensus uero ad inferiorem. Bal. in l. cum ipse. C. de contrahen. emp. Inno. in c. dudum ad fi. de reb. eccle. non ali.

Decretum superioris requiritur in alienatione rerum ecclesiæ. in c. dudum. de reb. ecclesi. nó ali. Item

Decretú superioris requiritur in alienatione rerú monasteriorum. Bal. in rubr. C. de rescind. uend.

Decretum superioris inducit præsumptioné iuste petitionis. Bart. in l. Barbarius. iij. col. ff. de off. præto. & ibi no. secundum tertiam lecturam.

Decreti interpositio nó potest delegari. Bar. in l. j. iij. col. ff. de off. eius, cui mand. est iur.

Decretum iudicis transit ad hæredem. Bar. in l. si decesserit. ff. qui satisd. cog.

30 Decretum sicut requiritur in cótractu, ita & in distractu. Bal. in l. præses. C. de transact.

† Decretum interpositú non rite, idest, nó seruato iuris ordine, & in dubio non ualet. l. meminerint. C. unde ui. & in l. fi. C. si per uim, uel alio modo. & no. in l. iuste possidet. ff. de acquir. pos. Sed si decretum interponitur rite, sed non recte, id est, iuste, seruata iustitia: & tunc qñq; deficit decretum in iustitia respectu petentis: & tunc non ualet. Quandoq; iustitia deficit ex parte conuenti, uel rei, in qua facta fuit missio, sed iustitia est ex parte agentis: & tunc decretum in se est ualidum, si is, qui illud obtinuit, possidet, & præscribit. Abb. in c. j. de re iudi. in uer. quæro quid in decreto. & pone exemplú ut ibi per eum. & uide eundem in c. præterea. de dila.

✠ Decretum interpositum a iudice ad quę hoc onus, non spectat pro non apposito habetur. c. quod autem. de iur. patron. c. Daibertum. l. q. iij Ioá. Crot. co. v. num. 31. Aem. Mar. Man.

Decretú requiritur in cópromisso tutoris sup immobili pupilli facto. Bal. in d. l. pręses. C. de transáct. & Lanfrá. in trac. de arbitro. iij. parte. j. col. ubi uide.

Decretú iudicis pót esse in pédenti. no. in l. mutus. §. is, qui. secundum uná lec. & ibi doc. & Ioan. de Pra. ff. de procu.

Decretú super trásactione alimentorú pót interponi, etiá die feriata. in Spec. de fer. §. ij. uer. fi. & Pau. de Ca. in l. cum hi. in prin. ff. de transac. Item

Decretum tempore feriato propter messes super alienationibus rerum minoris non potest interponi. Bal. & Sali. in l. actus. C. de feri. l. pe. & ibi. Alexan. per Pau. de Ca. ff. eo. tit. per Spec. de fer. §. ij. in fi. & j. eo. uer. lxxiij. & Butri. in c. ij. eo. tit. Adde Ang. in l. j. ad fi. si cui plusquam per legem Fal.

Decretú iudicis an faciat cessare præsumptioné fraudis. Pau. de Ca. in cósi. clxxv. & j. eo. uer. xxxviij.

Decretum non requiritur in alienatione rerum, quæ seruari non possunt: alias sic l. j. per gl. & Bart. C. si aduer. transactio. Item

Decretum requiritur in quacunque alienatione rerú minoris l. non solum. C. de præ. mi. nisi fiat de consensu patris, uel de licentia principis, uel de rebus, quæ usu consumuntur, uel de licentia testatoris: ut supra uer. Bona minoris. uer. v.

✠ Decretum a iudice in alienatione rerum minorum interpositum nullius est momenti, cú eodé tépore est appositú, quo cótractus, celebratus, breuitas temporis, cám cognitá non esse, ut est necessario cognoscéda demóstrat. Bar. in l. prolatá. C. de senten. & interlocut. om. iudi. Bal. in l. j. C. si adu. donatio. Ang. in §. tripli. insti. de action. Ancar. cósil. lxxxij. Ioan. Crot. consi. xxvj. num. 10. Ae. Ma. Man.

De-

☞ Decretum maioris magistratus eam uim habet ut cessare faciat, suspicionem omnem,& præsumptionem doli, & metus l.j. & ibi Barto.C.de præd.de cur.lib.x.curti.min.consi.lxvij.col.cxviij.Bal. in l. tutores.ff.de confir.tut.Mar. in singu.ccccxxxviij. Per Gerar.sing.lvij.Pari.consi.xcviij.uol.j.Rolan. a Val.consi.xxxiij.num.18.consil.xc.num.12.uol. j. Aem.Mar.Man.

Decretum facit cessare actionem de dolo, uel metu, & beneficium l.ij.de rescin.uen.Bartol. in l.j.C.de prædi.curia.lib.xj.& in l.frater a fratre.ulti. char.. ff.de códi.inde.Bal.in l.iubemus.j.col.C.ad Treb. & in l.pacta nouissima.in prin.C.de pac.quod dolus abesse præsumitur propter decretum: ut ibi, & Paul.de Cast.consi.clxxv.& supra eo. uer.xxxv.& j.eod.uer.xlv.& plenius per And.Barba.in consil. j.Dei.&c. quod est post consil. Alexan.lij.iiij.par-
† te. † Et Bar.in l.i.de prædijs curia.]

Decretum præsumitur interpositum ex iusta causa,& solenniter.Bal.& Alexand. in l.fi.C.de præd.mi.& per Bal.in l.quæcunque.§.fin.de publiciana.& Bal. in l.si præses.C.quomodo & quando iudex. quod etiam tenet Alexan.in l.actor.rem ra. ha. Item

40 Decretum requisitum ad confirmationem actus,si reperitur interpositum,præsumitur causa cognita, nisi contrarium probetur.Bal.in l. non aliter. de adop.per no.in l.j.C.de fide instru.& iure.hastæ.fis. lib.x.doct.in c.cum dilectus.de cósue. & quod per Bar.in l.j.C.de oden.& Alexan.in l.actor. rem rat. ha.& j.eo.uersi.50.

Decretum cũ causæ cognitione debet interponi. Bar. doc.& Pau.de Ca.in l.cum hi.§.uult igitur.in prin. ff.de transac.l.sed si hac.§.pen. & ibi Bart.& Alex. ff.de in ius uoc.Quod est uerum, secundum Barto. ibi,nisi in his, quæ sunt uoluntariæ iurisdictionis. Item quid tunc debet iudex inquirere. in Spec. de procu.§.j.uer.quid ergo.& seq.

Decretum sine causæ cognitione interpositum est nullum.c.j.de rebus eccle.non alie.Fed.de Sen. consi. cxxxvij.& consi.cxxxviij.Arch.xij.q.ij. in ca. fine exceptione l.j.§.hoc autem.ff.ne uis fi. ei.l.cũ uero.§.subuentum.ff de fideicom. li.& Bart. in l.j.C. de prædi.curi.lib.xj.in Spe. de procu.§.j.uer. quid ergo.& de emp.& uend.§.iiij. uer. hoc quoque. & seq.quia debet iudex ex certa scientia facere uel dispensare.l.bonorum.& ibi doc.& Alex.C.qui ad-
† mitti. † Vide Feli.in c. ecclesia sanctæ Mariæ circa medium.viij.col.de c onstit.]

Decretum sine causæ cognitione interpositum non habet uim citationis.Inno.in c.tua.de coha. cle. & mulie.Bar.in l.iij.ff.ubi pu.edu.deb.

Decreti causę cognitio debet allegari,& probari.Pau. de Ca.in d.l.cum hi.§.uult igitur.no.in d.l.j.& ibi Bar.C.de prædi.cur.lib.j.& plene per Pau. de Ca. consi.lxxxix.gl.& Bart. in l. item si suspectus.ff.de procu.gl.in c.si quando.de rescrip.

Decretum facit non rescindi uenditionem ex beneficio.l.ij.C.de rescind.uendit.infra Venditio rescinditur.uersi.viij.

Decreti interpositio est misti imperij.doc. & Alexan. in l.iij.de iurisdi.om. iudicum.

Decreti interpositio est delegabilis.Bar. & Alexan.in d.l.iij.

Decretum iudicis requiritur in interpellatione minoris.Rapha.in l sed si ex stipulatu. de uerbo. obliga. Quod est uerum,secundum Alexan.ibi,quando in obligatione non interuenit decretum requisitum: alias secus: argu.eius, quod dicitur de consensu patris,qui non requiritur in executione, si fuit præstitus,in prin.alias sic, ut supra. Consensus patris. uersi.xxv.

Decretum iudicis dicitur adiudicatio supra. Adiudicatio.uersi.x.

50 Decretum cum causæ cognitione non præsumitur interpositum, nisi probetur per instrumentum.l. cum hi §.si prætor.& ibi Paulus deCast.ff.de transact.& Bal.in Marg.uer.differunt.ubi dicit scriptũ requiri: licet aliter loquatur Specu.tit. de empt. & uend.§. nunc dicendum. uer. & breuiter not. per doct.& Ioan.de Por.in l.sciendum ff.de uerb.obligat.& omnino per Alexan.in viij.col. & ibi Bal.in addi.Specu. de appel.xvj.col.Quod est uerum,nisi post longum tempus: quia pro decreto præsumitur secundũ Ang.in l.qui in aliena.§.j.ff.de acqui. hære.licet Bal.in l.quæcunque.C.de bo.quæ libe. adicat simpliciter pro decreto præsumi. & Specu. ubi supra.Bal.tamen in l.si præses.quõ,& quando iudex.dicit decretum præsumi solenniter interpo-
† situm.& Alex.in l.actor. rem ra. ha. † Vide quod per Bal.in l.non dicitur.de adop.]

Decretum causa cognita interpositum non probatur per assertionem notarij, secundum Pau. de Cast.in consi.lxxxix.ubi ponit practicam. scilicet quod de causæ cognitione fiat aliud instrumentum, & in Specu.de procu.§.j.uer.sed quid si solũ. & plenius per Alexan.in d.l.sciendum.in ix.colu. And.Barb. consi.scripsit Ecclesiasticus.xiij.colu.quod est post consilium.ciij. Alex.iij.parte.dicit se alias allegasse in c.ecclesia sanctæ Mariæ. de constit. quoddam consilium Abb. Sicu. ꝙ contractus minoris cũ decreto iudicis non ualeret,tanquam sine causæ cognitioné iudex statim uocatus ad contractum interposuit decretum.quod bene nota.

Decretum non præsumitur interpositũ. Bal.in Marg. uer. Contractus. per.iij.per l. quæcunque.§.fi.de pub.uide Bar.in l.actor.ff.rem ra.ha.

Decretum in reuocatione curatoris ad litem constituti requiritur sicut in creatione: argu.l.si ut proponis.C.de nup.& in aut.C.de diuor.secundũ Ioã. de Pra.in l.si quis.§.unius.ff.de procur.

Decretum interpositum prætextu falsorum testium, uel probationum, est ipso iure nullum l.cum uero §.subuentum.ff.de fideicommiss.lib.Bar.in l.diuus. in pr in.ff.de re iud.

Decretum ex falsa causa interpositum non ualet ipso iure.l.cum uero.§.subuentum.ff.de fideicom.lib.l. j.§.hæc uerba.ff.ne uis fi.ei.Bart.in l.iuste.ff.de acqui.pos.& in l.si is,ad quem.ff.de acqui. hære.& l si præ-.

si præses.& ibi Bar.C.de prædica. mi. & in l. Seiæ egressæ.ff.de tut.& cur.da.ab his. & in l. qui testamento.ff.de execu.tu.& Pau.de Cast. in l. cum hi.§. si prætor.ff.de transac.& Alexan. consi.lij.iiij.parte. pen. colu.& in §.duo fratres.ix.char.de uerbo. oblig.Quod uerum est, etiam si falsa causa non sit expressa, secundum Bart.in d.l.Seiæ. Item uerum, nisi sit plene cognitum de illa causa. Ang.in l.fi.de
† iniciur.& Alexan. in l.is,cui.de uerb.obli. † Et per Fran. Are.in d.l.si is,ad quem. in iij.colu. & in l. si putas.de peti.hære.& in l. certi.§.quoniam si cer. peta.& omnino Feli.in c.licet.in xx.colu.uer.fallit secundo.de proba.Et nunquid pro eo præsumatur, uide per eum in c.quoniam.de prob.post medium. xxj.col.in uer.quinimo.& do.Pe.Phi.Cor. in cősi. cxxxij.inci.fundata.in litera l,in ij.parte.]

Decretum ex falsa causa non rescinditur fauore libertatis.l.j.& ibi Bar.C.de iure delibe. Item

Decretum per errorem interpositum est nullum . no. ubi supra.ij.proxi.uersic.& Bart.in l.fi.ff.de iust.& iu.& in l.ij.in fi.per Pe.de Su.C.quomodo,& quando iudex. Item

Decretum dolo aduersarij obtentum,est ipso iure nullum.Bar.in d.l.j.ff.de iusti.& iure.

Decretum prætoris requisitum a statuto pőt interponi,etiam ab eius officialibus. gloss. in l. & suum.§. adeo.uersi.prætoris partes.ff.de pact.

Decretum quando a statuto requiritur, non est necessaria citatio consanguineorum.Bal.in l.j.pen.colu. C.qui admitti.

60 Decretum iudicis super parte,trahitur ad totű per ius accrescendi.Bald.in l.j.in princ.C.quando non pe.par.pe.accrescen.

Decretum iudicis ualidat gesta per personam non legitimam.Bald.in l.j.v .quæst.C.de test. per l.ij.§. idem Pomponius.ff.quod falso.tu. au. & in l.si infanti.in fi.C.de iure deli.

Decretum per uim,uel metum extortum,est nullum. Bal.in l.sub prætextu.C.de hære.act.

Decretum iudicis cőparatur præsumptione:nec præsumitur extinctű, nisi probetur.Bald in l. cű te.C. de prob.uide Bal.in l.quæcűq;.§.fi.ff.de publi.

Decretum nunquam transit in rem iudicatā:quia semper pőt probari contrarium.l.fundi.ff.de rei uend. & Bal.in Marg.uer.Contractus.uer.iij.

Decretum non ligat ignorantem.Bald.in Marg. uer. Decretum.uer.iij.& ĵ.eo.uersi.lxxxj.

✠ Decretum alicuius gratia concessum, ita demum, ut nostri loquuntur ligat,si ille,cuius gratia est tributum,eo uti noluerit.gl.in c.j.de concessio.præb. in vj.Dec.in l.pacta quæ contra.num.11.C.de pa. Iaso.in l.transactione. in ext.C.de transact. Phil. Perus.in c.dispendia.in j.de rescript. in vj. & in ca. ut nostrum.col.iij.de appellation. Lud. Gomes.in reg.de trien.possessor.q.lxj.uer. Primo quod decisio &c. Aem.Mar.Man.

Decretum an, & quando requiratur in uenditionibus bonorum, quæ fiunt per curatorem ad instantiam creditorum,no.in l.si quis instituatur.§.fi.ff.de hæredi.instit.

Decretum debet interponi a iudice, qui sit competēs in ipsa lite.l.cum hi.§.transactiones.& ibi Barto.& Pau.de Cast.ff.de trāsac.Item a iudice, coram quo fuit contumax is,cuius res ob contumaciam distrahi debet.Bart.in l.magis puto.§.ne tamen.ff.de rebus eorum.

Decretum in inuentario tutoris requiritur. Bald.in l. si tutor.in prin.C.ex quib.cau. in integ. restit. non est neces. Item

Decretum siue in principio,siue in fine inuentarij tutoris operatur.Bal.in l.si tu,& collega.C.de magi. conue. Sed

70 Decretum in inuentario hæredis non requiritur. Bal.in l.fi.§.cum igitur.iiij.col.C.de iur.delib. Vide Bald. in aut.sed cum testator.C.ad legem Fal.& Ang.in l.j.§.hæc stipulatio.xij.colu.ff.si cui plusquam per legem Fal.

✠ Decretum iudice in loco superiori pro tribunali sedente est interponendum Corne. consi.xcviij.uol. j.Rol.a Val.consi.xcix.num.32.uol.j. Ae.Ma.Ma.

Decretum dicitur de actis. Bald. in l.ij.j.col.C.ut lite pendente.

Decretum in actibus uoluntariæ iurisdictionis, sicut est datio tutoris,manumissio,emancipatio, legitimatio,adoptio,& similia,potest interponi, etiā iudice non sedente pro tribunali.Lanfr. in cle. sæpe. uer. de plano.de uerb.sig.& Bal. in l.actus.C.de ferijs.ubi dicit decretum in alienatione rerum minoris die feriata non interponi,& Pau.in l.pe.ff.eo.& supra eo.uer.xxxiiij.& in Spe.de fer.§.ij.ubi etiam dicit,quòd debet interponi a iudice sedente pro tri
† bunali. † Et hoc idem tenet do.Pet.Philip.Cor. in consi.xcviij.incip.uidetur.in litera d, in j.parte.]

Decretum iudicis alternatiuum ualet, licet sententia non ualeat.l.si pupillus.§.si prætor.cum gloss.ff.de rebus eorum.Alexan.consi.lxxvij.quarta parte. & gl.xj.q.iij.cum gl.

Decretum,etiam parte non citata, potest interponi. gloss.sing.in l.si eum.§.pen.ff.de fideicom. libe. & Pe.de Suz.in l.ea.quæ. C.quo. & quan.iudex. qđ est uerum,nisi in transumptione instrumentorum. Bal.in aut.si quis in aliquo.C.de eden.

Decretum pure debet interponi, etiam super cőtractu conditionali . Dy. in l. & si conditionalis.ff.de autho.tut.& ĵ.eo.uer.cxlvij.

Decretum sine causa non ualet.l.hoc enim. in princ. & ibi Dy.& doct.ff.de suspect tuto.

Decretum in beneficijs quomodo prosit. In. in cap. contingit.de dila. Bald. in Marga. uer. decretum. uersi.iiij.

Decretum idem est,quod iussus, prout residet in iudice.Item est missio actualis, prout residet in executore.Inno.in c.j.de eo,qui mit.in pos.

80 Decretum priorum in reuocatione syndici requiritur, licet in creatione non requiratur. Barto.post gloss.in l.illud.§.quod si actor.ff.quod. cuius. uni. no.& ĵ.eo.uer.xcvij.

Decretum papæ afficit ignorātes.c.si eo tempore. de elect.

elect.in vj.c.de præbend. in vj. & Paulus de Cast. consi.xxxij.ubi dicit uerum, quo ad auferẽdum potestatem, ut nihil possit statuere contra decretum.

Decretum potest seorsum ab authoritate tutoris interponi, & sic non simul. Bal. in l.cum ipse.C.de cõtrahen.emp.

Decretum nullum non conualescit, sed quando potest elidi, conualescit impedimento. Bar. in l.is qui tres.in princ.ff.de excu.tu.† Et an excuset, uide Feli.in c.illud.in iij.col.paulo post prin.de præscri.]

Decretum potest peti in omni contractu interponi. Bar. in l.si quis tres.C.de decu.li.x. Item

Decretum de necessitate requiritur in omni contractu alienationis immobilium: alias non ualet contractus preterquam in donatione propter nuptias: ut aut.hodie.& ibi Barto.C.de prædi.cur.lib.x. Sed consuetudo contrarium seruat regulariter. Cogita. & j̃.eo.uer.cj.

Decretum in insinuatione an requiratur. Bal. in l.illud iiij.col.C.de sacrosan.eccl.

Decretum per notarium interponi non potest, etiam de consensu partium. Bal. post Gul. de cu. in l.repetitam.C.de episco.& cle.

Decretum super bonis sitis extra territorium iudicis, an possit interponi. Bart. in l.cum unus.§.is, qui.ff. de bo.autho.iudi. pos. & in l.propter litem.§.licet ff.de excu.tut.& j̃.Licentia.uer.lxxxj.

Decretum iudicis excommunicati est nullum. Bald. in l.j.iiij.colu.in fi.C.de iur.& fac.igno.& in rubr.C. qui admitti. vj.q.ubi etiam dicit, ꝙ excommunicato iudici non currunt tempora utilia. Adde Bart. in l.actor.rem ra.hab.

90 Decretum cum clausula Admitto si, & inquãtum decerno: ualet. Bal. in l.j.pen.col.C.qui admitti.& in l.ed ta.xxx.col.C.de eden.& Bar. in l.& si cõditionalis.ff.de au.tu.in l.si quãdo. in prin. de lega.j. in l.cum propter.de leg.præstan. & in l.cum procuratore.de oper.no.nun.& j̃.

Decretum iudicis non ualidat quietationem pupilli damnosam. Pau.de Cast.consi.cccvj.

Decretũ interponi in alienatione rei minoris peti nõ potest per procuratorem tutoris, etiam ad hoc specialiter constitutum. Casus est singularis secũdum lect.communiter approbatam in l.minorem.C.de prædi.mi.secundum Lud.Pon.in sing.uersi.Procurator.& j̃.uer.Procurator, a quibus.uer.xxiij.

Decretum iudicis requiritur in diuisione, quam pupillus petit a socio rixoso. Bar. in l.inter pupillos.ff.de autho.præstan.

Decretum iudicis requiritur in alienatione, uel in diuisione fundi obligati ad alimẽta.l.cum hi.§.si uni. & ibi Bart.ff.de transa.

Decretum iudicis subreptitium non ualet. Barto. in l. Carbonianum.§.puberi.ff.ad Carbo.

Decretum iudicis super contractu simulato non ualet, ut super uenditione, quæ re uera erat donatio, & iudex ignorabat. Bald. in rubrica.C.qui admitti. iij.colum.

Decretum iudicis in constitutione syndici non requiritur de necessitate, licet tutius sit illud adhiberi. Bar. in l.nulli.ff.quod cuius.uni.no.gl. & Alexand. post Bar. in l.actor.rem ra.hab. Bar. in l.municipio ff.ut in pos.lega.& per Bald. in l.si ita.de communi ser.manu & in l.omnes.ij.colu.C.de epis. & cle.& adde Spec. de syndi. uer.in syndicatu.& in Marga. uer.Syndicus.in prin. Et omnino Bal. in l.si ut cautiones.iij.col.C.qui accusa.non pos.& j̃.uer. Syndicus a quibus.uersic.iij.& vj. & ibi per discursum. & in uerbo Syndicus qualiter.uer.pe.& Bald. in addit.Spec.de his, qui ali.no. in iudi. interue.uersi.ij. ubi etiam dicit quod.

Decretum requiritur in cõstitutione actoris, licet nõ requiratur in constitutione syndici, secundũ Bal. in uer.ij.& Alex. in l.illud.§.sed si ita.quod. cuius. uni.no.ubi etiam dicit quod.

Decretum non trahitur ad futura: & ideo facit actorem non dari ad lites futuras.j̃.uer. Actor.uer.55. & melius.in uer.lxv.

100 Decretum de facto interpositum in contractu rescindendo, debet de facto reuocari. Bald. in rubri. C.de rescin.uend.

Decretum potest de facto reuocari, si iudex reperit se deceptum. Bal. in cap.1.v.col.de mili.uasal.qui contu.est in usi.feu.& Bart. & doct. in l.ij.ff.ubi pupil. edu.deb.

Decretum iudicis potest reuocari per eius successorẽ l.quãuis.& ibi Bar.ff.de reb.eorum.

Decretum iudicis non requiritur in donatione propter nuptias facta per minorem l.j.C.si aduer.dot. auth.hodie.& ibi Bar.C.de prædi.cu.li.x.& supra eo.uersi.lxxxv.

Decretum iudicis, quod transiuit in contractum, non potest reuocari.l.quod semel.cum gl. & Bart.ff.de decre.ab or.fa.& Lud.Bol.cõsi. quod est ante cõsi. xlvij. Alex.de Imol.iij.parte.& in d.l.quod semel. & ibi uide quando transeat in contractum.

Decretum iudicis iniuste interpositum facit iudicem in syndicatu teneri.j̃.Iudex punitur.uer.iiij.& cvj.

Decretum non requiritur in alienatione, quæ fiat ꝓpter authoritatem rei iudicatę.l.sed si pecunia.§.j. & §.itẽ quoniam.ff.de rebus eorum. Item

Decretum hodie non requiritur, cum iuramentũ apponitur.glo.in aut.sacramenta.C.si aduer. uend.& Nico.de Neap.in l.j.in prin.ff.de rebus eorum.

Decretum sine authoritate tutoris non sufficit. Nico. de Neap.post gl.in l.j.in prin.ff.de reb.eo. uide gl. in l.ob es.C.de prædi.mi.

Decretum requiritur in alienatione facta per patrem tutorem filij.l.si pupillorum.§.si pater.ff.de reb. eo.Nico.de Nea.in l.j.in prin.ff.eo.tit.

110 Decretum in ecclesia potest interponi in tutela, & cura. Bal. in l.ij.C.de sacrosan. eccle. Alexan. in l.iusiurandum.§.qui iusiurandum.de iureiuran.

Decretũ iudicis requiritur in alienatione nuptiali facta de rebus stabilibus.l.si prædia.C.de prædi. mi. Bart. in l.j.C.si aduer.dotem.l.lex, quæ tutores.& ibi Bar.C.de admi.tu. ubi etiam idem dicitur in dote.& in d.l.si prædia.per Bar. Vnde

De-

Decretum iudicis requiritur in alienatione dotis: ut ibi,& infra uer.Dos.

Decretum in alienatione emphyteusis facta a minore requiritur.l.etiam.C.de prædi.mi.

Decretum iudicis debet edi cum die,et consule.Bald. in rubrica.C.de fide instrumen.ij.col.

Decretum propriæ quod dicatur.Bal.in l.quęcunque. in fi.C.de bo.quæ.libe.et gl.in l.fi.§.de transac.

Decretum non requiritur in acceptatione possessionis.Bal.in l.fistulas.§.fundum.ff.de acqui.pos.

Decretum etiam domi potest per iudicem ex causa interponi,ut quando contrahens est mulier, uel infirmus, et dicitur tunc nihilominus insinuata donatio. Baldus in l. generaliter.§.in omnibus.C. de reb.cred.

Decretum in curatore an requiratur. Bart.in l.actor. in fin.ff.rem ra.hab.

Decretum non requiritur in contractibus minorum, si sic se habeat consuetudo,& illos confirmet. Bal. in c.j.j.col.per quos fi.inuesti.in usi.feu.

120 Decretum superioris facit præsumi contractum esse celebratum in utilitatem ecclesiæ.per no. in l. j.C.de prædi.cur.lib.x.secundum Bal. in c.j.v.col. qui feud da.pos.in usi.feu. Item

Decretum iudicis facit præsumi omnia esse soléniter acta.in Specu.de empt.& uendi.§.j.uer.et breuiter scias. & ibi Baldus in addi.uer.nomé quod ubi est. Bald.in l.quęcúque.§.fi.ff.de pub.Paulus de Cast. in consi.lxxxix.ubi uide. & per Bal. in l.cum hi.§. si prætor.ff.de transact.et glo.in l.j.C.de fi. instru. et iure haste fis.lib.x. Vide Bald. in l.fi.C.de prædi.mi. & in l. si præses. quomodo, et quando iudex.et omnino per do.Alex.in l.sciendum.de uer. oblig.& per Bal.in cap.j.v.col.qui feu.da.pos.not. in c accepimus.de æta.& qua. Ioan. de Imol.in l.si quis cum aliter.in fi.ff.de uerb.oblig.& no. in l.ab ea parte.§.fi.ff.de proba. quem tex. allegat But. in c.quod sicut.pen.char.de elec.ubi dicit,quòd quãdo iudex facit actum iudicialem,præsumitur solénitas, etiam extrinseca. Facit.l.manumissio. per doc. de manu.uin.& dicit Inno.in c.innotuit.de eo,qui fur.ordi.suf.ꝙ solénitas, etiam extrinseca, præsumitur in actibus iudicialibus, propter authoritaté iudicis.Item facit præsumi authoritatem tutoris. Alexan.in d.l.sciendum.ix.col.Item uerum, si decretum in contractu sit in interpositum, non si ante:quia tunc est pro licentia, & non facit præsumi solénitates interponendas in futuro contractu. Alexan.in d.l.sciendum.x.col.Vnde

Decretum potest interponi ante contractum, & tunc habetur pro licentia,ut ibi,et glos. in ca.j.de rebus eccle.in vj.et supra eodem uer.xiiij.

Decretum facit præsumi solénitatem, etiam extrinsecam,non negatam,nisi opponatur quod non faciat præsumi: secundum Compo.Ioan. Andr. Butr. et doct.in cap.cum dilectus.de consuetu.Ludo.Pont. in l.sciendum.de uerb.obli. et in l. si quis mihi bona.§.iussum in fi.ff.de acqui.hær.et ĵ.uer. Solénitas.uer.xxvij.et se.

† Decretum iudicis in modum uoluntarię iurisdictionis, si interpositum sit, præsumitur omnia soléniter acta.Et idem fortius in decreto,quod interponitur in modum contentiosæ iurisdictionis, quia cũ maiori solénitate interponit, et ita de uno ad aliud arguitur.do.Barto.Soci.in consil.clviij.incip.uisis. uer.confirmatur etiam,quia in x.parte.]

Decretum in contractu tutoris, qui iurauit utilia facere,ualidat contractũ, si tutor incidat in periurium. Bal.in c.j.§.j.iij.col.de feu.guar.in usi.feu.

Decretum super tutela eius, qui tutorem habere non potest an sit nullum.gl.et Bal.in l.si putas.C.de peti.hæred.

Decretum contra statutum,uel consuetudinem ecclesiæ, præsumitur surreptitium.Bald.in l.quicuuque C.de bo.quæ libe.

Decretum super futuris nõ interponitur.Bal.in addi. Spe.de his,qui ali.no.uer.ij.

Decretum præsumitur solenne.Bal.in addi.Specu.de appel.uer.& quando formatur.

Decretum etiam inter absentes potest interponi, no. in l.recusare.et ibi Bar.ff.ad Treb.

130 Decretũ iudicis est nullum,quando ius deficit ex parte petẽtis.l.j.§.j.& ibi Bar.ff.de uẽt.ĩ pos. mit.

Decretum non potest interponi per officiales castrorum,et uillarum in contractibus minorum,& in tutelis. Ang.fin.in aut.ut diffe. iud.§.si tantum.colu. ix.et infra officiales castrorum.uer.j.

Decretum,et sententia,qualiter differant. Bar.in l.ne quicquam.§.ubi decretum.ult.col.ff.de offic.proconf et lega.in Spe.de rest.in integ.§.ij.in fi.

Decretum iudicis potest poni in principio, uel in fine instrumenti.Bal.in l.j.pen.co.C.qui admitti. & in l.si tu.de magi.conue.

Decretum interponendi consuetudo præscribitur, et seruanda est.Bal.in l.fi.§.necessitatem.vij.colu. de bon.quæ libe.

Decretum iudicis super futuris interponi non potest l.item §.j.ff.quod cuius.uni.no.& Inn. in c.ij.de fi. instr.et Alex.in l.cũ in iudicio.§.socius.ff.de usur.

Decretum requiritur in transactione super lite de alimentis uendẽdis iussu testatoris.Gul.de Cu.& Bal. in l.cum hi.in fi.princ.de transactio. & Alex. in l.si quis arbitratu.iiij.col.de uerb.oblig.

Decreti formã ponit Spe.de ele.§.j.uer.celebratæ.

Decretum alternatiuum ualet,sed iudex facere nõ debet.l.si pupillorum.§.si prætor. uer. quid ergo. de rebus eorũ l.ubi aũt.§.quid illud.de uerb.oblig.

Decretum super tutela matris non ualet,nisi in instrumento contineatur renuntiatio nuptiarũ,Velleiani,& omnium legum auxiliorum.Bald.in aut.ma. & auiæ.C.quando mul.tu.offi.fun.po.

140 Decretũ non requirit in alienatione minoris habentis licentiam alienandi a testatore.l.prædium. & ibi Bal.C.quando decre.opus non est. Quod uerum,nisi testator fuisset minor.secundum Bal.ibi.

Decretum in diuisione bonorum maternorum requiritur. Baldus in l. generaliter. in fi. prim.C.de secund.nup.

De-

Decretum iudicis requiritur in contractu filijfa. loco consensus patris furiosi, stante statuto ꝙ filiusfa. contrahere non possit sine consensu patris. Bal. in l. si furiosi. C. de nup. & in rub. C. de contrahen. emp. ad fi. Item si pater haberi non pōt: quo casu iudex supplet: sed debet fieri mentio in instrumento. Barto. & in l. iij. in fi. C. de rest. in integr. & infra eo. uer. cxlv.

Decretū iudicis supplet pro authoritate in facto proprio Bal. in l. si furiosi. in fi. C. de nup.

Decretum non requiritur, quando pupillus rem emptam nomine suo pro Titio, reuendit Titio. Bal. in l. x. q. C. si ser. extero.

Decretum iudicis supplet pro consensu propinquorū nolentium consentire contractui minoris, uel mulieris, stante statuto ꝙ mulier, uel minor non possit contrahere sine consensu propinquorum. Secus si statutum requirat consensum propinquorum, & decretū iudicis. Bal. in rubri. C. de contrahen. emp. xx. iiij. q. & in l. si furiosi. C. de nuptijs.

Decretum iudicis non supplet pro tutore, nisi quādo tutor haberi non potest. Bart. no. in l. iij. C. de rest. in integ. & in l. si infanti. in fi. ꝭ. de iure deli. quo casu iudex supplet. Et debet de hoc fieri mētio in instrumento, secundum Bart. ibi, & Bald. in l. bonorū C. qui admitti. ꝭ. eo. uer. cxlj.

Decretum iudicis etiam per errorem occultum, tamen ualet, Baldus in l. j. C. de manu. uin. per l. actor. ff. rem ra. ha.

Decretum sub conditione potest interponi. Bald. in l. fi. in prin. C. de manu. testa. & ff. de fideicommiss. liberta. l. iij. §. illud. & Bal. in l. fi. iiij q. C. de edic. di. Adri. tol. & ꝭ. eo. uersi. lxxvj. & Alex. in l. cum in iudicio. §. socius. ff. de usuris. Vide Alexand. in l. ij. §. dubium. quando appel. fit. ubi dicit quod sententia decreti trahentis secum executionem sub conditione, non tenet, secundum, Bald. in l. mutuo. §. si sub conditione. de tutel.

Decreta ad successorem transeunt. l. quamuis. de rebus eo. Bal. in addi. Spec. de arbi. uer. præceptum.

50 Decretum impossibile est nullū. Bal. in addi. Spec. de appella. uer. impossibile.

Decretum electionis non facit plenam probationem pro electo. Inno. in cap. innotuit. de electione. & in c. nihil. eod. tit. Ludo. Pon. in fi. uer. Decretum. uer. utrum electionis.

Decreta iudicum delusoria esse non debent. in Spe. de arbi. §. viij. uer. econtra uidetur. & de emp. & uen. §. iiij. uer. quoque.

Decreti interpositio an sit actus iudicialis. in Specu. de procu. §. j. uer. quid ergo. & seq.

Decretum perperam interpositum habetur pro non interposito. in Spe. de tuto. §. v. uer. quid si pupillo,

Decreta quæ, & quot requirantur in electione episcopi, & an probent. in Spec. de elect. §. j. uer. celebrata. & seq. & §. ij. uer. electione. & sequen. iij. §. uer. tunc ergo.

Decretum iudicis debet aliquid operari. in Specu. de emp. & uen. §. iiij. uer. hic quoque. & sequen.

Decretum iudicis in alienatione rerum pupillorū requiritur, & quid operetur. in Spec. ubi supra.

Decretum iudicis an patiatur appellationem. in Spe. de appel. §. ij. uer. sed nunquid. & supra. Appellatio a decreto iudicis. per totum.

† Decretum non dicitur nullum, licet ordo nō fuerit seruatus, sed opus est appella ione. do. Bart. Soci. in consi. clviij. inci. uisis. uer. nec obstant. ij. parte.]

Decretum primum sine libello dari potest. Bar. in l. si finita. §. Iulianus. de dā. infe. in j. q. contra Spec. tit. de primo & secundo decreto. & in titu. de eo, qui mit. in pos. cau. re. ser. uide Bar. in l. cū proponas. C. de bo. auth. iudi. pos.

Decretum primum non interrumpit præscriptionē. gl. in c. sine possessione. de reg. iur. in vj. gl. & Bart. in l. is, qui Reipubli. ff. ex qui cau. ma. Ludo. Pon. in fin. uersi. decretum. uer. dicit lex. Sed Bal. contra in l. consentaneum. viij. col. uer. caue, si enim esset. C. quo. & quan. iudex.

Decretum primum die feriata concedi non pōt. glo. in l. ij. ff. de fer. & Bal. in c. j. vij. col. de mil. uas. qui contu. est in usi. feu. Sed contrarium tenet Bal. in l. dies festos. C. de fer. Vide omnino Bal. in addi. Sp. tit. de primo, & secundo decr. uer. tenuta. & quod per Bal. in l. si pacta. j. colum. C. de pac. & ꝭ. uer. tenuta. uer. j. Sed an executio eius, idest, missio. Bart. & Alex. in l. j. §. nuntiatio. de ope. no. nun.

† Decretum primum, & secundum, an & quando dicantur nulla, & an, & quando iudex possit illa reuocare, uide do. Mari. Soci. in consi. xviij. inci prosequendo. uer. & posito. cum uer. se. & in uer. & sic etiam sequitur. in j. parte.]

Decretum primum an detur contra eum, qui habuit quadrimestre ad soluendum. Bald. in addi. Specu. de sententia. uer. an, & qui habuit. ubi dicit quid de decreto secundo.

† Decretum primum an requirat citationem peremptoriā. Alex. in l. si finita. §. Iulianus. colu. iij. & uij. ff. de dam. infecto. ubi dicit ꝙ sic, cum limitatione.

Decretum primum, & secundum reuocatur per creditorem uolente creditore, præstita cautione de iudicio sisti, secundum Archi. in rub. de do. & cōtu. lib. vj. Archi. & Ioan. And. in rub. de eo, qui mit. in pos. cau. rei. ser. in vj. & But. in c. ij. de dolo, & cōtu. & refert Ludo. Pon. in sing. uer. Decretū. uer. reus. Quod est uerum, refectis expensis, etiam non necessarijs, factis per creditorem, tam de iure ciuili. Casus est no. in l. sed ultro. ff. de neg. gest. quā etiā de iure canonico, secundum Hostien. & Ioan. And. in ca. cū uenissent. de eo, qui mit. in pos. cau. rei ser. secundum Ludo. Pon. in fin. uerbo, Decretum. uer. † dicit tex. in l. &c. † Vide do. Mari. Soci. in consi. supra allegato, in eodem loco.]

Decreti primi annus breuiari nō potest per iudicem, nisi de consuetudine. Hos & Ioan. And. in ca. cum uenissent. de eo, qui mit. in pos. secundum Ludou. Pon. in fin. uerbo. Dilatio. uer. item quæro.

Decretum primum contra superficiarium contumacem an dari possit in totas ædes. Barto. in l. prætor ait

promulgari. Bal. in l. cum & minores. C. si aduer. rē iudi. & per Bar. in l. si. ff. de rest. in integ. j. & ij. col. no. in l. si minor. ff. de bo. au. iu. pos. & in l. si præses C. quo. & quan. iud. Secus in secūdo decreto, secundum Bar. ibi. Vide Bar. & Bal. omnino in l. j. C. qui legi. perso. & Bal. in l. sub prætextu. C. de hær. act.

Decreti primi, & secundi tempore requiritur latitatio, alias missus non potest uendere. Barto. in l. ait prætor. §. si. ff. ex qui. cau. ma. & infra uer. Venditio quando fiat, uel non. uer. xv.

Decretum contra unum non nocet absentibus habentibus ius in re l. in noxalibus. per Bart. ff. de noxa. & j. Missio uer. cxxiiij.

Decretum primum, & secundum dari potest contra uasallos p debitis domini. Bald. in l. liberti. in fi. C. de ope. liber.

Decretum primum dari debet contra nolentem contestari litem ad mandatum iudicis. Bart. in l. si finita. §. Iulianus. ff. de dam. infec. & in l. non defendere. de reg. iur. & in l. quoties. §. quòd si reus. de noxa. gloss. in aut. qui semel. C. quo. & quando iudex. & ibi Bar. & doc.

Decretum primum, uel secundum, in causa beneficiali dari non potest, nec in fructibus ecclesiæ. cap. j. & ibi Ioan. And. in Nouel. de eo, qui. mit. in pos. cau. rei. ser. in vj.

Decretum primum datur per iudicem mediante nuntio executore, qui mittat in possessionem: non autem capitur propria authoritate, nisi de sentētia iudicis. Bar. in l. si finita. §. Iulianus. ij. q. de dam. infe.

Decretum primum contra pupillum citatum dari nō potest: quia non dicitur contumax, cum non fuerit legitimè citatus. Alexan. contra Bal. in l. neque ff. de ius uo. & j. Pupillus. uer. cxv.

40 Decretum primum sine noua citatione dari potest contra contumacem prius peremptoriæ citatum. Bar. in l. si finita. §. Iulianus. ff. de dam. infec. in iiij. col. Paul. de Cast. consi. 50. q non datur sine peremptoria citatione. & Bar. in l. cum proponas. C. de bo. au. iu. po. † Et do. Pet. Philip. Cor. in consi. lij. in hac. in litera c, in quarta parte.]

Decretum primū intra quātum tempus reuocari possit. Bar. in l. si finita. §. Iulianus. v. col. de dam. infec. ubi uide omnino. Bar. in l. ij. C. ubi in rem actio. dicit q intra triginta annos, nisi sit peruentum ad secundum decretum. Itē. Bart. in aut. ei qui. C. de bo. au. iu. pos. dicit, q potest quandocunque reuocari, dummodo non sit concessum secundum decretum: uide tex. & Barto. in l. si quis. §. sed & si quis. C. de præscrip. trig. ann. & intra annum reuocatur. & tenet Bart. in l. consentaneum. C. qūo, & qñ iudex. & in Specu. de primo, & secundo decreto. §. v.

Decretum primum in quibus actionibus interponatur. per Bar. in l. si finita. §. Iulianus. de dam. infec. vj. col. & j. eo. uer. ix.

Decretum primum contra non cauentem an detur. Bar. in l. si finita. §. Iulianus. vij. col. de dam. infec.

Decretum primum quos effectus habeat. Bart. in l. si finita. §. Iulianus. ff. de dam. infec. vij. col. & ibi per doc. & in Spec. de primo, & secundo decreto. §. si.

Decretum primum an transferat possessionem. Bart. in l. iij. §. si. ff. de acqui. poss. & in l. si finita. §. Iulianus. ult. col. ff. de dam. infec. q in personalibus nō, sed solam detentationem: secus in realibus. Pau. de Cast. in l. j. §. per seruum. ff. de acquirend. pos. dicit q dicitur naturaliter & ciuiliter possidere creditor, si habuerit corporalem possessionem. Vide Io. Pet. papien. in Sum. in libel. rei. uer. in termino. l. iij. §. si. de acqui. pos. Alex. in l. ij. §. si absens. de acquir. pos.

Decretum primum an transferat misso ius in fructibus. Bar. in l. si finita. §. Iulianus. ff. de dam. infec. & in l. Fulcinius. §. si. ff. ex qui cau. in pos. ea. Ang. in l. nemo carcerem. in fi. C. de exac. trib. libr. x. & in aut. de exhi. reis. §. si uero. in Spec. de primo, & secundo decreto. §. uj.

Decretum primum an possit interponi cōtra emptorē rei sibi uenditæ lite pendēte. Bar. in l. si quis missum. §. iudex. ff. de dam. infec. quod sic, si missus incubuit primo decreto, & possessioni non alias, quia tūc debet agere hypothecaria. Quod uerum quod interponi potest, etiam emptore non citato, cui nō fuerit facta traditio possessionis: cū non possit emptor petere reuocari tenutam acceptam ipso non citato. Bald. sing. in l. manifestissimi. in prin. ij. col. C. de fur.

Decretum primum expirat per biennium post confectionem, si tenuta non fuerit accepta. Vide doct. in l. fin. C. de bo. autho. iud. pos. Bart. in l. prætor. §. si. ff. eo. tit.

Decretum primum an detur contra ficte contumacē j. uer. Missio. uer. vij. & melius. in uer. cxxx.

50 Decretum primum, uel secundum an possit impediri per tertium possessorem. in Specu. de pri. & secun. decre. §. iuxta. uer. quid si alius. no. in l. a diuo §. si super rebus. ff. de re iudi. per gl. & doc. & Cy. & doc. post gl. in l. ob maritorum. C. ne uxor pro marito. ubi tenent quod sic, nisi sit translata possessio in fraudem l. prima. per Cy. C. de ali. iudi. mu. cau. fa. Vide etiam Bart. in l. iij. C. de pig. & Bald. in addi. Spec. de primo, & secundo decreto. uersi. ij. Itē nisi possessor cōfiteatur dominium esse debitoris: quia tunc fieri potest missio, & executio, alias non secundum Bald. in dicta l. ob maritorum. † Vide infra. in uer. Decretum secundum. uer. lxj. ubi habes eundē uer. & easdemmet remissiones.]

Decretum primum, uel secundum, dari non potest, nisi prius fuerit debitor legitime citatus, alias non ualet. in Spec. de pri. & secun. decre. §. iam de effectu. uer. sed quid si iudex. & Bal. ibi in addi. uer. nō ualet tenuta. & s. eo. uersi. xxiij. & infra eo. uersic. lvij. & lxvij.

Decretum uni datum an absorbeat ius aliorum missorum ex secundo decreto. in Specu. de secun. decre. uer. sed pone quod unus.

Decretum primum non requiritur in datione in solutum. Bal. in aut. nisi debitor. C. de solu.

† Decretum primum, & secūdum dationis in solutū non

non seruatis seruãdis, an teneat. do. Pet. Phil. Cor. in consil. cxxxij. incip. licet. per totum. in quarta parte.]

Decretum, quod habet uim diffinitiuæ sententiæ, iudex potest interponere, quando per secundum decretum non potest plene esse consultũ actori. Bart. in l. qui se suis. ff. de iudi.

Decretum primum dicitur respectu secundi. Item

Decretum primum quandoque sufficit sine secundo. in Spe. de primo, & secundo decre §. j.

Decretum primum quando, & qualiter sit interponẽdum, & de formis eius diuersis, tam in actione reali, quam personali in Spe. eo. tit. §. ij.

Decreto primo interposito an iterum citetur absens de gratia, ut ueniat ad defensionem. in Spe. d. §. ij.

Decretum primum in quibus actionibus, & rebus locum habeat, & in quibus rebus primo, & in quibus secundo fiat missio.

60 Decretum primum si reus intra annum petat reuocari, & actor negat rem esse suam, & quid si incontinenti uelit actor docere de iure suo ad impediendum restitutionem. in Spe. ubi s. §. iij.

Decretum primum a quibus iudicibus postuletur, & interponatur. Item

Decretum primum si iudex concedat, an debeat missum tueri in possessione. Item

Decretum primum qualiter interponatur per iudicẽ in bonis sitis extra territorium: & quid si dubitetur ubi sunt bona. in Spe. ubi s. §. iiij.

Decretum primum an delegetur. glos. & doct. in l. iubere. & ibi Alex. de iurisdi. om. iudi. ꝙ sic.

Decretum primum solummodo habet locum in causa noxali quia habet uim secundi decreti. glo. in l. item si seruum. de publica. Alex. l. ij. si absens. si ex noxa. causa aga.

Decretum primum si concedatur iu re alterius, quam debitoris, uide in Spe. de pri. & sec. decreto. §. v.

Decretum contra non legitime citatum an teneat. in Spe. ubi supra. d. §. v. s. eo. uer. lviij.

Decretum primum si datum sit, & reus intra annum compareat, & præstet cautionem pro reuocatione tenutæ, si iudicis copiam non habeat d. §. v.

Decretum primum usque ad quod tempus possit reuocari, si intra annum comparuit, & præscriptionem annalem interrumpit præstando cautionem. in Spec. ubi. s. etiam dicit an missus post talem interruptionem præscribat.

Decreti primi interrumpendi annus quando incipiat. in Spe. ubi. s. d. §. v.

70 Decretum primum si intra annum reuocatur actore non citato, uel citato & contumace d. §. v.

Decretum primum passus semel, si iterum contumax sit ibidem.

Decretum secundum quid sit. in Spec. de pri. & sec. decreto. §. iii. ubi uide. & Bar. in l. si finita. § Iulianus. de dam. infec.

† Decretum secundum quot requirat ad hoc, ut perueniatur ad ipsum. Fel. in cap. consultationibus. circa medium. ij. col. de offi. deleg.]

Decretum secundum qualiter petatur, & qualiter interponatur, & de formis eius, & de effectu. eo. tit. §. viij. † Et Bal. in l. aliquando. §. ubi decretũ. de offi. procon. in vij. col. uers. sequen. occurrit.]

Decretum secundum quando sit interponendum, & intra quod tempus, & de modo exceptionis eius, eo. tit. §. ix.

Decretum secundum in quibus actionibus locum habeat, & quando sit necessarium. eo. tit. §. x.

Decretum secundum quo iure, uel qua actione petatur. eo. tit. §. ix.

Decreti secundi effectus ponit Spe. eo. tit. §. fi. uer. xij.

Decretum secundum contra contumacem latitantem interponitur. l. Fulcinius. §. possidere. ff. ex quibus cau. in pos. ea. Quod uerum est, nisi periculum esset in mora: quia tunc datur etiam contra non latitantem. Ioan. And. sing. in cap. consultationibus. de offi. deleg. Bal. in c. j. de mil. uas. qui contu. est. Lud. in sing. uer. Decretum. uersi. nota quod secundum decretum. Item uerum, nisi in causa noxali. l. sed alio. §. si absens. & ibi Bar. ff. de noxa. ubi idem dicit in cã damni infecti per l. si finita. §. si forte. de dam. infec. & ibi Pau. de Ca. tenet idem.

Decretum secundum est sententia interlocutoria. gl. no. in l. præsenti. §. cum autem. de his, qui ad eccle. confu. Bal. in addi. Spe. de sententia. uer. secundum decretum. & in l. cum & minorem. C. si aduer. rem iud. & in l. si preses. & ibi Pe. de Su. C. quo. & quãd. iudex. Bar. in l. si finita. §. si forte. de dam. infec. no. in l. si minor. de bo. au. iudi. pos. Bart. in l. non uidetur. de iudi. in l. ij. de appel. reci. Bal. in l. ij. de episc. audi. Inno. in cap. dilecto. de uerb. signifi. l. fin. §. illud. de tempo. app. sed habet uim diffinitiuæ, ut ibi Bal. in l. minoribus. C. de his, qui. ut indi. Bu. in ca. si a nobis. de app. & in c. peruenit. el. ij. eo. tit. & do. de Ro. in dec. xvj. & lxxxiij. & Matthe. Mathesi. in iiij. no. † Et per Feli. in ca. consultationibus. de offi. deleg. in iij. col. Adde do. Pet. Phi. Cor. in cõsi. lxv. incip. licet. in litera n, in prima parte. ꝙ decretũ secundum, per quod fit uenditio bonorum debitoris, habet uim diffinitiuæ, licet sit interlocutoria.]

Decretum secundum an delegetur. per glos. & doc. & Alex. in l. iubere. de uerborum oblig. ꝙ nõ quo ad cognitionem contra Ang. ibi.

10 Decretum secũdũ in causa damni infecti habet locum. l. si finita. §. Iulianus. de dam. infec.

Decretum secundum tanquam interlocutoria potest reuocari per iudicem. si iniuste emanauit. Innoc. in cap. dilecto. de uerbo. signifi. & Bal. in l. non uidetur la. j. ff. de iudi. secundum Lud. Pon. in fi. uerbo, Decretum. uer. quæro utrum.

Decretum secundum contra minorem dari potest. l. si minor. ff. de bo. autho. iudi. pos. etiam contra indefensum: ut ibi secundum Bald. in l. cum minorem. in princ. C. si aduer. rem. iud. & docto. & Pet. de Su. in l. si præses. C. quo. & quando iudex. Bart. in l. j. C. qui legi. perso. uide Bart. in l. aliena. C. de procu. & in d. l. si minor. in l. fi. in prin. ff. de in integri. resti. ubi tenet Bar. in ij. colu. ꝙ secundum non ualet

ualet, sed primum sic. Bald. in l. sub prætextu. C. de hæred. actio. dicit quod ex facto testatoris ualet in bonis testatoris, sed ex facto suo non: ut ibi per Bal. Adde no. in l. apud Iulianum. ff. ex quibus cau. † in pos. † Et per Feli. in cap. consultationibus. de offi. & po. iu. dele. in. iij. col.]

Decretum secundum etiam lite cõtestata dari potest l. cum proponas. C. de bo. autho. iudi. pos.

Decretum secundum quanto tempore post primũ dari debeat non reperitur iure cautum, sed est in arbitrio iudicis secundum Spec. de pri. & se. dec. Pau. de Cast. in l. debitoribus. ff. de re iud. Bar. post glos. in l. cum proponas. C. de bo. autho. iudi. pos. Bar. in l. si finita. §. Iulianus. vj. col. de dam. insec. Vide Bart. † in l. prætor. §. fi. ff. de bo. au. iu. pos. † Et Feli. in d. c. consultationibus. in medio. j. col.]

Decretum secundum an pariat actionem in factũ, uel officium iudicis. Bal. in additio. Spec. de sententia. uer. secundum decretum.

Decretum secundum an detur cõtra eum, qui habuit quadrimestre ad soluendum. Bal. in addi. Specu. de sententia. uer. an qui habuit.

Decretum secundum contra hæreditatem iacenté interponi non potest. Bald. in rubr. C. de succes. edic. & plenius. ĵ. Hæreditas iacens. uer. penul.

Decretum secundum ut non detur contra contumacem, requirendi sunt amici. Bart. in l. item ait prætor. in fin. ff. ex qui. cau. ma. Cyn. in l. cum proponas. C. de bo. au. iud. pos. Bart. plene in l. si finita. §. Iulianus. de dam. infecto. & in l. ergo. ex quibus cau. maio. ubi dicit fiendum esse proclama, quòd compareat quisquis uelit defendere talem contumacem. & tenet glos. in l. hoc autem. ff. ex qui. cau. in pos. ea. & omnino per Paul. de Cast. in consi. 50. ubi idem dicit in primo decreto.

Decretum secundum ex causa iudicati concessum ex falsa causa non uitiatur, sed concessum ex interlocutoria sic. Bal. in l. ex causa. ff. de publi.

20 Decretum secundum an requirat subhastationem. Bald. in addi. Specu. de sententia. uer. secundum decretum non potest. & Bald. in l. ordo. C. de execu. rei iudi.

Decretum secundum contra non citatum non datur. Ang. in l. ij. C. quo. & quan. iud. Petrus de Su. in l. ea, quæ. eod. tit. Vide Bal. in l. ignorare. C de restit. mil. & per trinam citationem: ut infra eo. post seq. uersi.

Decretum secundum non debet dari festinanter. Bal. in l. si pacto, quo pœná. j. col. C. de pac. & in l. ignorare. C. de restit. mil.

Decretum secundum non datur, nisi præcedat trina citatio. gl. & Ludo. Pont. in l. iij. §. si procurator. ff. si quis ius di. non obtemp.

Decretum secundum an habeat locum in iuribus incorporalibus. Bald. in l. si finita. §. si de uectigalibus ff. de dam. infec.

Decretum secundum impediri potest per dominum rei possessæ a Titio debitore Caij: non autem potest primum decretum reuocari per eũ, quia alius, scilicet Titius possidens passus est primum decretum, seu tenutam. Bald. in addi. Spec. de sententia. uer. si sententia.

Decretum secundum cõtra nolentem respondere an detur. Barto. in l. Fulcinius. §. quod autem. in fin. ex qui. cau. in pos. ea. & s̃. uer. Decretũ primũ. uer. xj.

Decretum secundum non rumpit locationem colono, secundum Barto. in l. in uenditione. §. j. ff de bo. au. iud. pos.

Decretum secundum an trãsferat ius coloniæ, id est, ius colendi fundum datum creditori in tenutam, & adiudicatum. Bart. in l. prætor ait. in prin. ff. de bo. au. iud. posl.

Decretum secundum non datur contra eum, qui habet exceptionem declinatoriam. l. non uidetur. & ibi Bart. ff de iudi. quia non dicitur latitare, qui nõ comparet: quia habet exceptionem declinatoriam: nam si esset præsens, non cogeretur iudicium subire, per l. uir bonus. ff. iudi. solui. Bar. in d. l. non uidetur. Vnde

30 Decretum secundum non datur cõtra citatum priuilegio tutum non comparentem: quia non dicitur latitare: sed decretum primum sic, ut tedio affectus compareat, & priuilegium alleget. Barto. in d. l. non uidetur.

Decretum secundum non datur, nisi constet de debito plene per testes, uel instrumenta. Bart. in l. cum proponas. C. de bo. autho. iudi. pos. & in l. cũ apud §. si autem. eo. tit.

Decretum secundum contra contumacem datum per iudicem incompetentem potest peti reuocari per eum, doct. de incompetentia, nisi iudex pronũtiauerit se incompetẽté. s̃. uer. Contumax punitur. uer. xxxvij.

Decretum secundum an posit dari in rè liuellaria. Bart. in l. quemadmodum. in fi. C. de agri. & censi. lib. xj. & in l. si finita. §. Iulianus. & §. si de uectigalibus. ff. de dam. infec.

Decretum secundum in actione reali an habeat locũ. gloss. & Barto. in l. si finita. §. Iulianus. de dam. infec. & in l. si prius. iiij. quæst. de ope. no. nuntia. & Innoc. quod sic, in cap. dilecto. de uerb. signifi. & Bald. in Mar. uer. Decretum secundum. uer. primo. Sed Ioan. Papin. in Sum. sua, in libel. rei. uer. in termino. per l. ex diuerso. de rei uend. Vide Bald. in l. ij. j. colum. C. ubi in rem actio. & in Spec. de pri. & se. decre. §. x. uer. hoc quoque.

Decretum secundum contra fructuarium qualiter interponatur. Bar. in l. si finita. §. si de uectigalibus. de dam. infec. & in l. quamuis. eod. tit. & in l. si cũ usufructuarius. si ex noxa. causa aga. & ibi Alex. & ibi casus quod forma est, quòd ei denegetur persecutio ususfructus. & per Barto. in l quamuis. de dam. infec. præallega. & finitur morte usufructuarij. Alexan. in d. l. si cum usufructuarius.

Decretum secundum non datur contra dominũ propter contumaciam usufructuarij. Pau. de Cast. in l. ij. si ex noxa. causa aga.

Decreti secundi tẽpore requiritur latitatio, alias missus

ſus non poteſt uendere. Bart.in l.ait prætor.§.ſi.ff. ex qui.cau.ma.&.ĩ.uerb.Miſſus.uer.xl.& uer.Venditio quando fiat,vel non.uer.xv.&. ĩ. uerbo Decretum primum.uer.xxxiij.

40 Decretum ſecundũ dari poteſt cõtra uaſallos pro debitis domini.Bal.in.l.liberti.in ſi. C.de ope. lib.

Decretum ſecũdum non datur legatario miſſo in poſſeſsionem legatorum. Bart.in l.is,cui.§. queri poterit.ff.ut in poſ.lega.

Decretum ſecundum in cauſa beneficiali,nec in fructibus eccleſiæ dari non poteſt.ca.j.& ibi Io. And. in Nouel.de eo,qui mit.in poſ.cau.rei ſer. li.vj.

Decretum ſecundum ſine noua citatione dari non poteſt contra latitantem contumacem.Bar.in.§.Iulianus.iiij.col.de dam.infec.in.l. ſi finita.

Decretum ſecundum cõtra uniuerſitatem an dari poſſit: uide in.l.j.in ſi.ff.quod cuiuſ.uni.no. & ibi Ale. poſt Bar.& per Bar.in l.ſi finita.§. Iulianus.viij.co. de dam.infec.quod ſic.

Decretum ſecundum contra furioſum an dari poſſit in l.Fulcinius.§.adeo.ff.ex quibus cau.in poſ.ea.

Decretum ſecundum quomodo impediatur. Bar.in l. ſi finita.§.Iulianus.de dam.infec.in vj.co. & in Sp. de pri.& ſec.decre.§.j.uer.porro.

Decretum ſecundum in hypothecaria an habeat locum.Cy.in l.cum proponas.xv.q.C.de bo. autho. iudi.poſ.gl.in l.ſi quis emptionis . de præſcri.trig. an.& in l.iij.in ſi.ff.de acqui.poſ.

Decretum ſecundum dicitur continuatio eiuſdẽ proceſſus ad primum decretum.Bart.in l.ſi finita.§.Iulianus.de dam.infec.

Decretum ſecundum non datur contra illum, qui fuit ſenator urbis Romæ, ſed dari debet curator bonis eius uendendis.Bar.ſingulariter & Nic. de Neapo. in l.curator.ff.de cura.furio.

Decretum ſecundum datur pro menſura debiti . licet primum detur in omnibus bonis contra citatũ contumacem.l.præſenti.§.cum autem.& ibi Bar.C.de his,qui ad eccle. confu. & aut. ei , qui iurat. & ibi Bar.C.de bo.auth. iudi. poſ. ubi dicit dari primum pro quantitate debiti,& pro expenſis:ut ibi.

Decretum ſecundum an infringatur per appellationem.Barto.in l.ſi finita.§.Iulianus.& §.ſi forte. de dam.infec. Baldus in Marg.uerbo.Eccleſia. uerſic. ij.& ſupra uerbo Appellatio a primo decreto.uer. j.quod ſic.

50 Decretum ſecundum,a quo eſt appellatum,an debeat iterum dari.Bar.in l.ſi finita.§.Iulianus.vj.co. de dam.infect.

Decretum ſecundum quo iure petatur interponi.Bar. in d.§.Iulianus.vj.col.

Decretum ſecundum non requiritur , quando mulier mittitur in poſſeſſionem uentris nomine:ſed curator datur,qui interim alat.in Specu. de primo & ſecundo decreto.§.decimo.uerſi. utrum cum mulier.

Decretum ſecundum in quibus caſibus interponatur.Bartol.in l.ſi finita .§. Iulianus . vij. colum.de dam.infec.

Decretum ſecundum in actione ad exhibendum dari non poteſt.Bar.in d.§.Iulianus.vij.col.

Decretum ſecundum in actione ex empto an datur. Bar.in d.§.Iulianus.vij.col.

Decretum ſecũdum in actione perſonali acquirit dominium.gloſ. & doct.in l.iij.in ſi.ff.de acquir. poſ. Ioan.Papin.in Sum.in libe. rei. uer. in termino. in ſi.& ĩ.uerſi.Dominium transfertur.uer.xj.

Decretum ſecundum contra hæreditatem iacentem. & bona defuncti datur hoc modo: quia datur curator bonis , qui uendat , & ſatisfaciat creditoribus. Bart.in l.ſi quis inſtituatur.§.ſi.ff.de hær.inſti.

Decretum ſecundum non datur , niſi primum præcedat.gloſſ.in l.ſi finita.§.Iulianus.de dam.infec.Bar. in l.quamuis.§.unde.de bo.autho.iudi.poſ.& Pau. de Caſt.in conſi.50.

Decretum ſecundum quos effectus habeat. Bart.in l. ſi finita.§.Iulianus.in ſi.de dam. infec. in Specu. de primo & ſecundo decreto.§.ſi.

60 Decretum ſecundum an poſſit interponi contra emptorem rei alienatæ poſt primum decretum . Bar.in l.ſi quis miſſum.§.iudex. de dã. infec. quod ſic, ſi miſſus incumbat primo decreto,& poſſeſsioni : non alias , quia tunc debet agi hypothecaria.

Decretum ſecundum an poſsit impediri per tertium poſſeſſorem,in Spec.de pri.& ſecun. decr.§.iuxta. uer.quid ſi alius.& not.in l.a diuo Pio.§.ſi ſuper rebus.de re iudi.per gloſſ.& doct.& per Cy. & doct. in l.ob maritorum.C.ne uxor pro mari. quod ſic, niſi ſit tranſlata poſſeſsio in fraudem.l.j.per Cyn. C.de alie.iudi mu.cau.fac.uide Barto.in l.iij.C.de pig.& in addi.Specu.de pri.& ſecund.decre.uer.ſecundo.per Bald.Item niſi poſſeſſor confiteatur dominium eſſe debitoris : quia tunc fieri poteſt miſſio,& executio : alias non. Bal.in d.l.ob maritorũ.

† Vide ſupra in uerſi.decretum primum.uerſi.50.ubi habes eaſdemmet remiſsiones.]

Decretum ſecundum dari nõ poteſt niſi debitor prius legitimè fuerit citatus , alias non ualet . Baldus in additio.Specu.de pri.& ſecund. decre. uer.non ualet tenuta.& in Spec. §. iam de effectu . uer. quid ſi iudex.

Decretum ſecundum dari poteſt , & reuocari tempore feriato. Bal. in addi.Spec.de pri.& ſecun.decre.uer.Tenuta.

Decretum ſecundum contra eccleſiam dari non poteſt alteri eccleſiæ . Innocentius in cap.dilecto.de uerborum ſignificationibus . & Baldus in Margar. uer.Eccleſiæ.uerſicu. ſecundo . Et ſi datur , poteſt appellari, ſecundum Baldum ibi poſt Inno.& Abbatem antiquum.

Decretum ſecundum debet interponi ſpecificatis rebus,ſuper quibus interponitur,licet primum ſuper omnibus bonis etiam generaliter poſsit interponi l.j.& ibi Bal.C.de iure dominij impe.

Decretum ſecundum debet dari per iudicem imploratum , quando creditor miſſus ex primo decreto contra contumacem , non reperit emptorem bonorum leg. prima & ibi Baldus.C.de iure dominij impe.

Decreto secundo renuntiatur per receptionem debiti l.ij.& ibi Bal.de iure.do.impe.

Decrescat est uerbum directum in substitutionibus.Bal.in l.si.penul.col.C.de sac.sanc.eccle.

Decurio habitans in comitatu, uel in rure, cogit redire ad ciuitatem, secundũ Bart. in l.j.ff.de decu.

† Decuriones hodie dicuntur illi qui sunt de consilio.gl.& Bar.in rubr.C.de decu.lib.x.

† Adde quod decurionatus simpliciter excusat a collectis,& alijs, secundum Bar. in l.si quis.§.hominem.ff.de mune.& honor.

✱Decurio,cui duodecim liberi sunt,ab oneribus,quę pro patrimonio præstãtur est immunis l. si quis de curio.C.de decurio.lib.x.ubi Bal.Alberi. in l.ij.§.xvj.ff.de uac.muner.&ui.consi.cxxvij. uol.ij.Rol. ti.Val. consi.lij.num.ij.uol.ij.Aem.Mar.Man.

Decurionum administrator uolens agerę pro eis non tenetur cauere de rato. Item

Decurioni prælatus comparatur. in Spec.de actore. uers.ad præsentis.

Decurio an possit esse aduocatus. in Spe. de aduocato.§.j.uer.item excipitur contra aduocatum,quòd est decurio.

Decurio an possit esse tabellio.in Spe. de instr. edi.§. viij.uer.quid de liberto.

Decurio debet ali a Republica. in Spe. qui.fil.sint.legi.uer.quid de adoptiuo.

Decurio non potest torqueri, nisi pro crimine læsæ maiestatis l. decuriones.C.de quæstio. Quod uerum, etiam si iam fuit decurio.Bal.in l.nihil. & ibi tex.eo.tit.

Decuriones an possint condere statuta.Ioan.de Imo. in l.municipibus.de condi.& demon.Alexan.in l.j. in princi. quod quisque iuris. & ibi an repræsentet populum.

Decuriones an possint donare infra Donatio ꝓpter merita.uer.xv.

✱Decuriones, seu præsides Reipub. perpetuam immunitatem alicui concedere non possunt l.j.C.de immunitate. ne conceda. libr.x.l.uacuatis. & ibi Bartol.& alij præsertim. Ioan. Plate. in extr.C.de decurion.lib.x.Bartol.in l.ij.ff. de iur. immunitat. Alexand.consi.cj.uolu.j.consil.xxx. consil.xxxiij. uolu.v.Rui.consi.ccxvij.uolu.j.Laure.Silua. consi. lxxj.num.13.uolu.ij. Aem.Mar.Man.

✱Decuriones utilitatis publicæ causa perpetuam alicui concedere immunitatem possunt. Iaso. consil. cj.uolum.iiij.Petrus Anto. in tract. de muneribus §.quartus nume.122.Lau Silua. consi. lxxj.nume. 13.uol.ij.Ae.Mar.Ma.

✱Decuriones nouo ciui, qui ad habitandum in ciuitatem uenit perpetuo immunitatem possunt concedere. Alexan. consi.cj.uolum.j.consi.xxx.consi. xxxiij.uolum.v.Illustriss.Card. Paris. consil. lxxj. uolum.j.Laur.Silua.consi.lxxj. num.13.uolum.ij. Aem.Mar.Man.

Decuriones possunt unum ex se ipsis dare executorem, sicut fratres patroni possunt unum ex se ipsis præsentare. in Specu. de iure patro. uer. sed nunquid fratres per l.magistratus.ff.de tut.& cura. da. ab his.

✱Decuriones quæ a prædecessoribus acta, gestaque sunt, ignorare præsumuntur. And. Alciat. consil. cciij.num.30. Aem.Mar.Ma.

Dedicatio an faciat transire dominium Bald. in l.si nondum.C.de fur.Bartol.in aut.ingressi.ij.q.C.de sacrosanctis eccle.

Dedicatio quotuplex sit. Bal. in l.si nondũ.C.de fur.

Dedicatio persone, & bonorum, cum reseruationibus, an fieri possit.Paul.de Cast.consi.cccv.& Bar. in aut.ingressi.iij.q.C.de sacrosan.eccle.

Dedicatio bonorum hospitali potest reuocari: & quæ donatio dicatur.Alexan.consi.lxxxj.j.parte. quod causa mortis.

Dedicatio personæ cum bonis,uel dedicatio personæ & bonorum,quomodo intelligantur. per Barto. in auth.ingressi.C.de sacrosan.eccle.

Dedit quomodo intelligatur: uide.s.uer. clausula.In contractibus.uer.dedit.

Deducens in libello debet probare substãtialia, sine quibus libellus esset defectiuus: non autem alia, quæ sunt de natura petitionis.Ioan.And.in cap.ex parte.de priuil. & Bald.in Marg.uer.Deducens.

Deducere in iudicio non uidetur actor,uel reus, quod non sentit. j.uer.sentire.uer unico.

Deductum an, & quando principaliter in alio iudicio intentari possit. Feli.in c.suborta.col.ij.uer.sententia super principali.de re iudi.

† Deduci an per malitiam non deductum in cã principali possit in causa appellationis.Fel.in cap.inter monasterium.de re iudi. in vj. colum. in fi. in uer. non deductum.]

De facto pluribus modis ponitur. Bal.in l.expulsos.C.de act. empt.Cyn.in l.j.C.quando ci.actio præiudi. cri. Barto. & doct. in l.stipulatio ista.in princ.de uerb. obliga. & in extrauagan. ad reprimẽdum. uer. de facto.ubi dicit quod exponitur, id est, manu regia. Sed Lap. in deci. ccxxviij.dicit quod importat omnem amplam potestatem,dummodo non fiat contra honestum, & contra ius,sed præter ius.Et tenet Lud.in sing.uer. Testis.uer.dicit statutum,&c.Et in dubio non comprehendit id,quod est contra naturam contractus. Bald. in d.l.expulsos. Item facit procedi posse sine solẽnitate iuris naturalis,& sic sine citatione, secũdum Lud.in consil.ccxiiij. in fi.per cle.pastoralis. de re iudi.& adde.s.uer.De facto. in clausulis com promissorũ. Item non operatur ꝙ iudex credat testibus sine cã deponẽtibus.Bal.in l.solã.C.de testi. Itẽ sine ꝓcessu. ꝑ Alex.l.j.ff.de infamibus. ubi plene.† Et ꝑ Fel. i c.olim.de cã pos.in v.co.circa prin. & in c.ex tenore.in vj.co.uer.de clara etiã.de resc.

† Adde quod uerbum de facto, importat, hoc est, sine causæ cognitione, & probatione.ff.de his,qui no.infa.l.ictus fustiũ.& ibi no.in j.gl. uel etiã de facto

cto, si iuris rigor repugnet: ut.ff.de mino.l.uerum. §.ex facto.super uer.reducere. Et uide Bart.consil. xcviij.incipien.in quæstione prædicta. primo uidēdum est de potestate & bailia domini conseruatoris, & factum de facto tollitur de facto. gl.in l.j.ff. de feri.super uerbo, infirmabitur.& in d.l.uerū.in §.ex facto.in uerbo, reducere.& in l.minor.in prin ci.ff.de euic.& gloss. in c.primates.ij.q.j.quam fecit fin.Bal.in c.accedens.el.j. ut lite non conte. Bonus tex.in c.graue.iuncta glo.fi.in uerbo, per teipsum relaxes.& ibi Abb.post Bal. Adde etiam quod sicut iudex est facilis in mittendo, ita facilis erit in reuocādo.ff.si mu.uen.no.l.j.§.necessario.& quod not.Inno.in c.quærelam.de elect.& Bal. in l.si pacto, quo pœnam.C.de pac. Ludo. Ro. consil.incip. circa articulum propositæ consultationis primo uidendum an hæc immissio ex secundo decreto, &c. Et quid operentur ista uerba, De iure, & de facto, uide doct.& ibi Abb in ca.quintauallis. de iureiur. in xvj.col.

Defectus causæ inducit repetitionem per condictionem ob causam sicut defectus condictionis, uel modi. Tex.est sing.secundū Ioan. de Pra.in l.pen.ff.de condi.ob causam.

† Adde quod defectus Græce dicitur ἐκλείπει.

✱ Deficere uerbū late patet. Dec.cōsi.ccxxvij. And. Alciatus consi.dxliiij.num.3.Ae.Mar.Man.

✱ Defectus, ut nostri dicunt, ætatis, non efficit ut is, cui.S.P.eo non obstante beneficium concessit beneficium capere, nō possit. Bellamer.in decis. Rot. decis.dcccxxvij.tit.de præben. Ae.Mar.Man.

Defectus alienos quibus casibus licet supplere. Inno. in c.quidam.de conces.præben.

Defectus modicus, puta litere, uel tituli in scriptura, non uitiat: ut consuluit Ioan. And. secundum Car. & Abb.in c.ad audientiam.j. de rescrip. Idem dicit Cardi.si una litera ponatur loco alterius, secūdum Card.in c.ex parte.de fide instr.

Defectus iuris positiui supplentur per Imperatorem j.uer.Imperator.uer.cxxxix.

Defectus tituli superueniens an interrumpat præscriptionē. Barto.in l.naturaliter.in prin.ff.de usucap.

Defectus fundamenti est maior, quā medij, uel finis. Bal.in l.j.§.j.C.de cadu.tol.

Defectus colligitur ex præcedenti, & sequenti. Bart. in l.fi.§.j.C.de edi.diui.Adri.tol.

Defectus in rescriptis quis uitiet.in Specu.de rescrip. præsen.per totum.

Defectus ordinis, uel ætatis, uel scientiæ, qualiter deducatur in positionibus. in Spec.de posi.§. vij.uersi.si.

Defendere quis cogitur etiam patriam suam l.j.§.fi. & ibi Bartolus.ff.de iusti. & iure.

Defendere qui tenetur alium, etiam cum armis defendere debet, si opus est. Bartol.in prima constitut.Digestorum.§.omnem.iij.colu. † Vide Felin. remissiue tamen. in cap. ego.N.in iij. colum.uer. in tex. ibi omnes.in fi. de iureiuran. ubi an defendere promittens intelligatur obligatus defendere cum armis, si sit laicus, & an teneatur defendere de iure, uel de facto, an de iure tantum.]

✱ Defendere alium optimum factum esse existimatur l.seruus in extr.& ibi gl.ff.de seru. exportand. Illustriss.Card.Par. consil.ij.num. 176.uolum.iiij. Aem.Mar.Man.

Defendere promittens ad quid teneatur. j.Promitto.uer.liij.uerb.promissio.uer.cxvj.

✱ Defendere qui aliquem debet, ab eo non offendendo multo magis cauere debet l. si negotia.ff. mandat.l. Altius.ff.si seruitu.uindi.l.frater a fratre, & ibi Alexand. Ioan.Bapt.Sancto Seuer. Ias. Soci. & Cag.num.96. Ae.Mar.Mau.

Defendere qui promittit, & non defendit, tenetur ad interesse actione de dolo.l.si te Titio.& ibi Barto. ff.de dolo.& debet citari ut defendat. Bal.in l.si absentibus.C.de execu.tu.

Defendere rem quis non dicitur litigando, nisi dicat se possidere l. sinautem. in princ. & ibi Bartolus ff. de rei uend. Bartol. in l. is qui se. eo. titu.infra uer.litigans.uer.viij.

Defendere qui promittit de iure, & de facto, ad quid teneatur. j.uer. Promissio.uer.liij.

Defendere dicitur etiam impugnare l.j. & ibi Baldus C.de test.nō autem negare.l.si quidem. & ibi Bal. C.de exce.

Defendere se dicitur, qui non est cōtumax in substantialibus litis, uidelicet in pbationibus. licet in sententia fuerit contumax, quia nouerit se fouere causam iniustam. Bal. in l.ingenuum.ff.de statu homi.

Defendere alium quis non cogitur, sed potest prætium recipere ut defendat.l.metum.§.sed licet. & ibi Bartol.ff.quod me. cau. & in l.j.§.sed in eo.ff. ad Sillania.

10 Defendere qui potest, & non defendit, non dicitur opem, uel fauorem præstare. Bal. in l.j.iiij.colum. C.de ser.fugi.

Defendere qui potest alium ne occidatur, & non defendit, non tenetur, nisi alias sit particeps, uel conscius criminis.Bar.in l.j.§.sed in eo.ff.ad Sillan. † Et per Feli.in ca.quod te.de sen. excom. ubi plene ad fi.j.col.in uer.extrema.glo.]

Defendere an cogatur pater, uel filius, tutor curator, procurator, & administrator.in Spe.de actore.uer. sed quæritur utrum pater.

Defendere an possit uel cogatur prælatus capitulum. in Spe.de actore.uer.itē obijcit in prælato. & seq.

Defendere si quis potest rem, cuius ius emit lite pendente, ualet cessio sibi facta in re, nec præsumitur simulata.in Spec.de ces.actio.§.j.uer.uerum.

Defendere dicitur etiam, qui opponit declinatoriam exceptionem, etiam ex persona iudicis. Abb.in ca. cum inter.de excep.

Defendens offensorem episcopi, uel clerici, incidit in excommunicationem, sicut offendens, etiam si sit aduocatus, uel procurator, nisi defendat ignoranter, & sine dolo. not. in clemen.j.& ibi Card.xiiij. q.de pœnis.

Defendere se minor non potest,ideoq; nec contumax esse potest.Spe.de contumacia.prope fi.
Defendere se an possit quis ex iure tertij. in Specu.de pet.& pos.§.j.uer.item nunquid.
Defendentis sine mandato responsio nō nocet defenso.in Spe.deposi.§.vj.in fi.
Defendisse non uidetur,qui non defendit in totum.in Specu.de instru.edi.§.xvij.uer.sed si omnia.
Defendere quæ personæ prohibeantur.in Spec.de pcu.§.j.uer.item quod Reipublicæ. & de accu. uer. diximus.& seq.
Defendi inuitus quis an possit. Item
Defendere patrem an possit minor.in Spe.de defen.
Defendere procurator reprobato eius mādato an possit.in spiritualibus.in Spe. de excusatore.
☙ Defendere si in iudicio quis,me cępit, & cā cadat, quod ut causam meam tueretur, atque defenderet insumpsit petere potest. gl.in l. Ex parte in j.ff.famili.erciscundę. qua sententia dissentit. Barto.sing. lxxxiij. Aem.Mar.Man.
☙ Defendere non uidetur qui non usque ad extremū in defendendo perstitit.l.ij.in extr.& ibi Doct.ff.si qui.in.iu.uocat.no.ier.Iacobus Philip.Port. Imol. consi.clxxxvij.num.6. Ae.Mar.Man.
Defendere ecclesiam an possit minor pars capituli, & an constituere procuratorem.in Spe. de syndi.§.j.

Defensionis natura est ꝙ nulli denegetur & etiā.
† Adde quod defensio Græce dicitur ἀντίληψις.
Defensionis concessio cōprehendit omne id,sine quo defensio fieri non potest.in Spec. de exce.§.fi.uer. item nomen.
† Defensio est licita omni iure. domi.Pet.Phil. Cor. in consi.cxxxiiij.litera b,in iij.parte.]
Defensiones uerius dicuntur solutio, acceptilatio,renuntiatio,& similia,quàm exceptio,in Spec.de excep.§.j.uer.defensiones.
Defensionis terminus quando datur,uide in Spec. de accu.§.primo.uer.porro.
Defensio legitima reseruatur cuicūque, etiam in alio iudicio.
Defensio una an possit omitti,ut ad aliam transeatur. in Spe.de inquisi.§.fi.
Defensio etiam in notorijs admittitur.in Spec. de notorio.cri.§.j.
Defensio quælibet continetur nomine exceptionis iuris, uel facti.in Specu.de empt.& uen.§.j.uer.primo autem.
Defensio matrimonij quibus, & qualiter pmittatur. in Spe.qui ma.accu.pos.uer.si uero.
10 Defensioni petite si quis se ultro offerat. in Spec. de actio.seu peti.§.secundo.uer.item si quis.
Defensioni absentis an amici, uel cōsanguinei sint citandi.in Spe.de cita.§.quarto.uer.sed nunquid sufficit.& uer.seq.
Defensio ut fiat, potest quis se facere hominem alterius.in Spe.de feu.§.ij.uer.v.in fi.
Defensionis appellatione non uenit negatio. Baldus. in l.si quidem.C.de excep.sed exceptio declinatoria fic. Abbas in cap.cum inter.de excep. sed omnis exceptio, nisi friuola. cle.sæpe.§.j.& ibi Car. de uerborum signifi.Archi. qualiter.de accu. el.ij. §.debet.exceptio,& defensio differunt, no.ca.j.de lit.contest.in vj.
Defensiones legitime admittende sunt in causis summarijs.cle.sæpe.§.j.& ibi Card.& gl.de uerb.sig.
Defendi inuitus potest. Barto. in l. solutionem.ff.de solu.ubi Alexan.dicit uerum, si quis nolit se defendere, uel constituere procuratorem. Quod etiam tenet Inno.in cap.cum super.& in c.penul. de re iudi.Item uerum, si renuntiauit liti, uel confiteatur: quia non potest inuitus defendi. Rapha. in l.sæpe. de re iudi.Alex.ubi supra.
† Defensio per testes probatur, etiam si dicant quod aliter euadere non poterat ab aliqua personali iniuria: nec requiritur quod dicāt quod aliter a morte euadere non poterat, secundum Barto. in l.j.C. unde ui.& in l.furem.ff.de sica.& Butri.in ca.olim. de restitu.spo.& ĩ.eo.uersi.xlij.circa medium. ibi: item probatur defensio eo ipso, &c. & optimè in uer.lj.& per Alex.in consi.cix.j.parte.]
Defensio probatur,etiam si quis percutiat prius eum, qui uolebat ipsum percutere, & erat in actu percutiendi: quia tunc non debet quis expectare se percuti, sed pōt prius percutere: quia dicitur ad sui defensionem fecisse.Bart.post glo.in l.j.C.unde ui.& per l.iij.§.si armata.ff.eo.ti.& Bar.in l.iiij.& in §. tabernarius. ad legem. Aquil.& infra eo. uer.xlij. circa.prin.
Defensio probari potest etiam per testes domesticos, & familiares, uel fratrem.Bald.in l.parentes.C.de testi.& ibi.Sali.& in Specu. de inquisi.§.ij.uer. sed nunquid eos. per not.in c.literas.de præscrip. ubi frater fratrem purgat ab hæresi.& Alexan. in addi. Bar.in l.maritus.de quæst.
Defensio potest probari per unum testem in cā principali,& per alium in causa appellationis.Bal.in addi Spe.de appel.uer.casus talis.
20 Defensio probatur per testes dicentes, Scio ꝙ fecit ad defensionem,quia uidi.Bar.in consi. in nomine Domini,amen,factum tale proponitur, quidam Massidus.& Bal.in l.solam.ult.colu.C.de testi.Qđ est uerum, si dicant quod fecit ad necessariam defensionem.Bal.in l.j.C.de confes.& Ludo.Pont.in singu.uer.si sum accusatus.Item uerum, etiam si testis sit coniunctus,uel frater. Bald.in d.l.parentes. per ca. literas. de præsump.& ĩ.eo.uer.xviij.& per Alex.in d.consi.cix.j.parte.
Defensio dicitur, etiam si reus fecisse se dicat ad ultionem:quia intelligitur,idest,ad defensam.Bart. in l. deuotum.C.de meta.lib.xij.
Defensio pupilli prodest tutori in casu, per Bart.in l. post mortem.§.j.ff.quando ex facto tuto.
Defensio de facto quomodo intelligatur. Bar.& doc. in l.stipulatio ista.in princ.ff.de uer.oblig.
Defensio non potest allegari, quādo respondetur inquisitioni, stante statuto quod debeat responderi simpliciter licet possit probari in processu. Bald.& doc.

doc.& Pet. de Su.in l. iubemus.C.de appella. Sed Bald.in l.j.C.de edil. actio. dicit ualere responsionem quod fecit ad sui defensionem, stante dicto statuto. Et addit ibi Bal. ꝙ iudice mãdante cogitur exprimere modum defensionis.

Defensio rei confessi crimen licet non opponat ipse, debet per iudicem suscipi, inquiri, & fieri. Barto. in consi. a domino Cyno de Bononia. & ꝟ. uer. Iudex ex officio. uer. xij. & melius in uersi. Iudex maleficiorum. uer. xvj.

Defensio ipso iure competens principali, competit etiam fideiussori suo: ut l. constitutionibus. & ibi Bal. C. de usuris.

Defensionis causa dicitur occidere is, qui est in periculo uitæ constitutus, nec dicitur facere ex proposito, uel animo deliberato. Bal. in l. ut uim. ff. de iustitia & iure.

Defensio cõtra uiolentiam est de iure naturali. j. dist. ius naturale. l. ut uim. de iusti. & iur. l. j. C. unde ui. Item in iudicio, etiam contra fiscum. l. facultas. C. de iure fisci. lib. x. Cardi. in cle. ij. §. cæterum. de re iudi. Car. no. in cle. j. xxij. q. de homicidio. dicit ꝙ est de iure gentium, per cle. pastoralis. de re iudi. & l. ut uim. de iusti. & iure.

Defensio fit per consiliarios, & aduocatos. xj. q. ulti. non sane. Car. in cle. j. §. j. de exces. præla.

30 Defensionis uerbum refertur tã ad actorem, quã ad reum. l. j. secũdum gl. & Bal. C. de testi. & Alex. in l. plane. de peti. hære. Item

Defensio non dicitur imploratio officij iudicis in notorijs. Alex. ibi supra proximæ.

Defensio præpostera debet repelli. l. si quis aduocatus. & ibi Bal. C. de excep.

Defensio potest allegari etiam per negantem delictum, ut quia dicit, nego me occidisse, sed occidi ad mei defensionem. Bart. in l. cum de indebito. de proba. contrarium tenet Baldus in l. & si quidem C. de excep.

Defensio unius actionis diuidi non potest. l. omnium & ibi Bart. ff. de procu. Quod uerum est, ut no. in l. si quis. §. unius. ff. eodem tit.

Defensio potest allegari post publicatum processum licet in prima responsione negauerit simpliciter, nisi per statutum sit præfixus terminus ad respondendum: quo elapso, non auditur uarians. Bald. in aut. cõtra qui propriam. C. de non nu. pecu. & Pau. de Cast. consi. xxxiij.

Defensio fieri potest, etiam non dato termino in causa capitali ad se defendendum. Bart. in l. unius. §. fi. ff. de quæst. & in l. in crimine. ff. de adult. & in extra uagan. ad reprimendum. uer. sine figura.

Defensioni terminus dari debet, alias non potest sequi condemnatio. l. iij. §. ad diem. ff. de re mil. C. de temp. in integ. resti. pet. l. penul. Quod est uerum, etiam si per statutum procedi potest sine iuris solennitate. Barto. in l. filius. ff. de dona. & in l. j. de testa. mili. Et primum dictum probatur etiam in l. j. cum gloss. ff. de fur. Bal. & Inno in l. custodias §. j. ff. de pub. iudi. & ibi Alexand. & Salic. in l. ij. C. de custo. re. Bart. in l. ij. ulti. col. ff. si quis in ius uo. nõ ie. ubi dicitur quod contumax non potest in mulcta cõdemnari, nisi iterum citetur, & sibi terminus præfigatur ad se defendendum.

† Defensio nõ debet alicui tolli. l. iij. §. si ad diem. ff. de re mil. C. de tempo. in integr. resti. pet. l. pe. cap. cum inter. de exce. Quod uerum, etiam si procedi potest sine iuris solẽnitate. Bart. in d. l. filius. de dona. & in l. j. ff. de testa. mili. & supra uer. Clausula sine solẽnitate. uer. ij. in clausulis rescriptorum. Item uerum, etiam per Imperatorem. ꝟ. Imperator. uer. cxxxix. & seq. Item nec per statutum, quando defensio respicit negotium principale: secus si apices iuris. Bal. in l. j. §. Offilius. de requi. re. & Alexan.

† in l. custodias. de publi. iudi. † Adde do. Soci. consi. clxiij. incip. uisa bulla Bonifacij. uer. ex parte partis. in ij. parte. char. xxv. & per Felin. in c. ex parte. in ij. col. de offi. & po. iudi. delega. & in cap. dilecti filij. de excep. in v. col. circa fi. & Bald. in l. ut uim. de iustitia & iure.]

† Adde quod defensionem princeps tollere non potest. cle. pastoralis. de re iudic. Abb. in ca. j. in prin. de rescrip. & in c. in causis. de re iudic. ubi hoc sentit. & nec per legem, nec per principem potest tolli in criminibus quãtũcũque quis sit excommunicatus, seu criminosus, per. ca. cũ inter. de exce. & ibi Abb. & plene in c. dilecti. eo. tit. in penul. col. & uide quod legitur & no. in cap. fi. & in cap. significauerunt. eod. tit.

Defensio quomodo fiat, si reus ignoret diem nõ intentatum in inquisitione, uel accusatione facta sine die commissi criminis. Bar. in l. is, qui reus. ult. col. ff. de publi. iudi. & infra uerb. Dies. uer. xxxiij.

40 Defensionibus renuntiari non potest. Bar in l. custodias. in fi. ff. de publi. iudi. & in l. quidam sunt. ff. de pęnis. & in l. non tantum. ff. de appe. Bal. in aut. iubemus. C. de iudi. Quod est uerum, etiam cum iuramento, scilicet in causa status, uel personæ, secundum Bartol. in l. pactum inter hæredem. in fi. ff. de pac. & ibi gloss. sing. & Bald. in l. j. xxiiij. col. C. de confes. contra glos. in l. j. ff. de fur. Bald. quæ seruatur de consuetudine, quæ est uera, si in renuntiatione dicatur: quia inquisitus sciens se non habere aliquas defensiones, imo carere omni defensione spõte, & ex certa scientia, termino defensionis renuntiauit, &c. Bald. in raptores. C. de episco. & cleri. & Ang. & Bald. in l. j. C. de furtis. Item uerum, si constat, reum nullam habere defensionem, quia sit insignis latro, secundum Angel. & Imol. in d. l. custodias. ff. de publi. iud. Item nec reo reperto in crimine flagrãti. Bal. in l. ut uim. de iust. de iure. & Alex. in d. l. custodias. Item uerum est quod defensionibus renuntiari non potest, sed termino defensionis sic, intelligendo ut supra secundum Bal. in l. fi. ff. de fur. & Inno. in cap. cum olim Abbas. de offi. deleg. Item nec legitime defensioni, per quam funditus extinguitur terminus defensionis. Bal. in l. j. C. qui accu. non pos. Item uerum, nisi defensio sit de apicibus iuris, uel statutorum, & non de iure gentium:

 quia

quia tunc potest ei renuntiari, non expresse, sed tacite, patiendo terminum labi, secundum gl. in l. si accusatoribus. C. de acc. Vide plene per dom. Ang. Areti. in tractatu maleficiorum. uers. terminum ad defensionem. Item per Alexan. in l. sed & si quis. §. quæsitum. ff. si quis cau. & in d. l. custodias. de publi. † iudic. & in l. j. §. si. ff. de quæstio. † Per Feli. in c. cum uenissent. de test. in ij. colu. & in c. si diligenti. de fo. compe. & in c. cũ dilecti. de accu. in iij. col. circa fi.]

Defensionibus renuntians non uidetur fateri se defensiones non habere. Baldus in l. j. ij. col. C. qui admitti. nisi cum clausula, secundum Baldus in d. l. raptores. ut hic.

Defensio præsumitur secundum affectionem defendentis erga defensum. gl. in l. ut uim. de iust. & iur. Item præsumitur, & probatur statim, cum probatur insultus. Bald. & Ang. in l. is, qui aggressorem C. de sica. & Bal. & Flo. in l. j. §. cũ arietes. ff. si quadru. pau. fe. di. In dubio autem quãdo duo reperiuntur, offensi, uel percussi præsumitur fuisse aggressor, qui consueuit esse rixosior, secundum Card. singulariter in cle. j. xxxiij. quæst. de homi. Itẽ præsumitur, probato quod prius fuit offensus, secundum Gãdi. in tract. malefi. in tit. de defen. a re. faci. uer. sed ponamus, tu es. Cy. no. in l. j. C. unde ui. uer. item quæritur. dicit quod si primo percutiens fugit, & percussus insequitur, & occidat eum, tenetur mitiori pœna, quam mortis, & Pau. de Cast. in consil. cxc. & infra isto eo. uer. sed Bart. in l. si ex plagis. §. tabernarius. dicit post multas opi. ꝙ ueritas est, uidelicet quando percutio te antequam me percutias, dum es in actu percutiendi: & tunc in dubio uideor facere ad mei defensionem pro quo est, quia in actu minandi mortem licet occidere. infra uer. mine. uer. viij. quandoque quis est prius percussus, & tunc non licet repercutere, etiam incõtinenti: quia hæc esset uindicta. Sed si non apparet quæ percussio præcesserit, in dubio, præsumitur contra eum, qui primo prouocauit. Et hoc etiã tenet Car. in cle. j. xxviij. q. de homicidio. Bal. ibi post gl. dicit ꝙ incontinenti percutiens percussorẽ præsumitur fecisse ad defensam. Sed Bar. post gl. in d. l. j. C. unde ui. dicit quod si percussus insequitur percussorẽ, uidetur facere ad uindictam, secus si percutiens instaret, & uellet iterum percutere. Et sic qualitas factorum debet inspici. Et Cy. in d. l. j. & Paul. de Ca. consi. cxc. gl. no. xxiij. q. j. c. j. dicit quod si quis uim factam repellat repercutiendo, præsumitur ad defensam nõ ad uindictam fecisse, si primus percussor uolebat iterum percutere, non alias. Et ibi etiã uide an clericis offensis liceat repercutere. Idẽ si non instaret quã percutiens præsumitur habere animũ iterũ percutiendi, secũdum Sal. in d. l. is, qui aggressorem. C. de sica. & Bal. in d. l. ut uim. & in l. j. C. unde ui. ubi dicit uerum in eadem rixa. Item probatur defensio eo ipso quod constat ipsum fuisse arctatum, & fugere non potuisse, nec acclamare, nec aliter se tuare. gl. ordi. & Pet. de Anch. in cle. j. de homici. hoc probatur coniecturis. Sed in foro conscientiæ creditur sibi gl. & Car. in cle. j. de homicidio. Sed Ang. in l. is, qui aggressorẽ. C. de sica. dicit ibi, & in l. præcedenti, probari nõ esse necessariã fugã, sed sufficere ꝙ erat in periculo cõstitutus, & ꝙ nullo casu tenetur fugere, ut ibi probatur. Itẽ probatur, eo ꝙ fuit in discrimine uite cõstitutus. & saluo honore fugere nõ potuit. Bart. in l. scientiam. §. qui cum aliter. ff. ad legem Aqui. & Bar. in l. j. C. unde ui. Ang. Are. in tractatu malefi. uer. defendo. ij. co. Flo. in l. quemadmodum. & l. nauis. ff. ad legem † Aquil. † Bal. in l. filius. de cõdi. insti.] Et dicit Bar. in d. §. non sufficit dicere ꝙ ille est aggressus te, & tu percussisti eum: sed debet addi ꝙ aliter te tueri non poteras, nec ab eo euadere, nec repellere nisi percutiendo. Itẽ si percussus occiderit percussorem instantem, & uolentem reiterare percussionẽ non tenetur de occiso. Cy. in l. j. C. unde ui. & ĩ. proxime. & per Alex. cõsi. cix. j. parte. Pau. de Ca. consi. cxc. & Bar. in d. l. j. uer. uidendum est ergo & ĩ. isto met uer. & uer. xij. Item probatur probando terrorem sibi fuisse prius illatum cũ armis, scilicet ueniendo contra eum cum cultello nudo. glo. & Bar. in l. sed si quæcunque. in prin. ff. ad legem Aquil. & Pe. de Anch. in dicta cle. j. de homi. & Bald. in l. j. ff. loca. & ĩ. & ĩ. isto eo. uer. Itẽ probatur ex arbitrio iudicis. Bal. in addi. Spe. de homi. uer. an quis dicaſ. Item etiã si fugere erat periculosum: quia tunc non tenetur fugere, & sibi non imputatur quia non fugit. Bart. in l. si ob turpem. ff. de condi. ob tur. cau. Bal. in l. si. C. eo. ti. Itẽ probãdo ꝙ aduersarius ruit in ipsum animo uulnerandi, uel occidendi. Bal. in l. multis. C. de lib. cau. & ĩ. eo. Item si aduersarius parabat se ad offendendum me, quia possum occidere ipsum, etiam antequã me aggrediatur. Bal. no. in l. in lege. ff. loca. & ĩ. eo. uersi. & uer. xvij. Et omnino per Bal. in l. j. C. unde ui. vj. col. uer. sed pone. & Alexan. consi. lxxvj. j. parte. quem etiam uide cõsi. † cix. eadem parte. † Et ad prædicta adde Feli. in ca. dilecti filij. de excep. in penul. colu. & uide omnino do. Pe. Phi. Cor. in consi. cxxxiiij. inci. in causa. per totum. in tertia parte. & in consi. cvij. inc. uisa. per totum. in consi. clxij. inc. in hac. per totum. in prima parte.]

Defensio si fiat cum excessu moderaminis inculpate tutele punitur in solo excessu. Casus singularis, & ibi Angelus in l. adulterium cum incestu. §. Imperatoris. ff. de adulte. facit l. Gracchus. C. de adult. de restitu. spolia cap. olim. el. j. Ioan. And. singulariter. in cap. significasti. de pœnit. & remis. Barto. in l. sed & si. §. ait prætor. C. de iniur. Flori. in l. scientiam. §. qui cum aliter. ad leg. Aquil. Ang. Aret. in tracta. malefi. uer. defendẽdo. & Bal. in l. ut uim. de iust. & iure. & in quodam consi. qui mortẽ. & omnino per Alexan. consi. xxiiij. prima charta. ij. parte. & in consil. cxl. ij. parte. ubi plene. & in consil. lxxvj. prima parte. Facit secundum Bal. in l. si familia. de iurisd. om. iu. ꝙ percutiens cum alijs ad uindictam tenetur de excessu, si ipse fuit pcussus a solo, stante statuto ꝙ liceat facere uindictã competentẽ.

Et

Et dic qđ est uerũ, qñ excessus est punibilis:alias secus.gl.in d.c.olim.Flo.& Ang.ubi š.Itẽ uerũ, siue modus excedatur in defensiõe proprie personæ, siue coniunctæ.Bal.in l.raptores.C.de epi. & cle.Itẽ uerũ,nisi excedatur modus nõ ex proposito.Flo.in l.si ex plagis.§.tabernarius.ff.ad l. Aquil. ubi dicit tunc excessum non puniri per tex.ibi & gl.xxiij.q.j.in sum.Contrariũ uidetur probari in l. sed si quecunq;.§.j.ff.ad l.Aqui.& Pet.de Ancha.in cle.j.de homi.in iij.not.ubi tenet idẽ ꝙ š. Sed Bal.in d.l.ut uim.aliter loquitur in hoc. Itẽ talis excessus ex arbitrio iudicis est puniẽdus.Bal.in c.j.de pa.ten. Io. An.in addi.Spec.in rub.de homi.Lud.Pon.in sing.uer.defensio.Vide Bal.in c.j.§.si quis uero. de pace iura.Firmã.in usi.feu.in fi.Et uide ad prædicta Bal. in l.ut uim.de iusti.& iure.& in l.diuus.ff.de sica.& tenet Pe.de An.in cle.j.de homi.& Bu.in d c.significasti.de homi.Præsumitur aũt ꝙ culpa,non dolo modum excesserit defendens.Sali.in d.l.Gracchus in q.de mortuo in tortura. † Et aliquid per Fel. in d.c dilecti filij.eo.loco.š.allegato.]

Defensio si fiat per oppositionẽ gladij.sine uibratione contra insultantem,non tenetur insultatus.gl. fin. & Car.in cle.j.xxix.q.de homicidio.

Defensio rerum , & personæ permissa est.l. ut uim.ff. de iust.& iur.l.j.§.uim.de ui,& ui arma.gl.Inst.de iur.nat.§.quod uero.Inst.de iust.& iur.§.his itaq;.l.j.& ibi gl.& doc.C.unde ui.de pa.tenẽ.§.j. in usi. feu.& Tulli.j.lib.de Offi.ibi:in prin.generi animãtium, &c. Quod est uerũ,etiã si res sit iniuste possessa.gl & doc.in d.l.j.Item uerũ etiã in simplici detentatore.l.colonus.ff.de ui,& ui ar.Bal.& doct. in d.l.j.C. unde ui. Itẽ uerũ, si inferatur uis circa res: puta edificando: quia tunc licet resistere propria authoritate.l.si uitẽ.§.qui ad ianuã.ff.quod ui,aut clã l.de pupillo.§.meminisse.ff.de op.no.nun.Itẽ uerũ si inferatur uis auferendo,uel furando.l.furẽ. & ibi gl.& doc.ff.de sic.l.iiij.ff.ad l.Aquil. non tamen licet occidere uel mutilare:alias cõmittit irregularitas.Car.in cle.j.xxiiij.q.de homicidio.Itẽ uerũ nisi inferatur a patre,cui filius non dẽt resistere. Flo. in d.§.qui cũ aliter.& Bar.in d.l.ut uim.ij.col. ubi dicit idẽ in seruo cõtra dominũ.& ĩ.eo. dicetur in fi. uer.Itẽ uerũ,si inferatur uis turbando.l.iij.§.cũ igitur.& l.cũ fundũ.& l.j.§.uim.ff.de ui, & ui arm. & Bar.in l.j.§.hæc aũt interdictio.ij.col.ff.de iti.actu que priua.Quod est uerũ incõtinenti. gl. in d.§.cũ igitur.ubi Bar.dicit esse arbitrariũ.Et tenet Bal. in d.l.ut uim. Ang.& Pe.de Su.in l.j.C.unde ui.Itẽ uerum,siue uis persone inferatur iniuriosa,siue nõ:puta a demente,uel furioso.Bar.contra glos.in d.l. ut uim.& Et Bal.in l.j.antep.col.C.unde ui. Item uerũ,nisi quando quis iuste offenditur bãnitus,qui cũ ex forma statuti possit impune offendi,non põt impune resistere offendẽti.Bar.post glo.in d.l. ut uim Flo.in l.j.§.cum arietes.ij.co.ff. si quadru. pau. fe. di.doct.& Pet.de Su.in d.l.j.C.unde ui. & Paul. de Ca.consi.cxcij. Quod uerum,maxime si statutũ sit ꝙ bannitus non possit se defẽdere , quod nõ ualet. Bar.in l.cum mulier uiri.so.ma.& in l. facultas. C. de iure fis.lib.x.& per Bal.in l.omnes. C. si contra ius,uel uti.pub licet Bar.cõtrariũ senserit in d. l. ut uim.per Ale.& ĩ.uer.pe.Itẽ uerum,nisi uis iuste inferatur a iudice, uel executore.l. qui restituere . ff. de rei uend.l.iussum.ff.ne uis fi.ei.Pau.de Ca.consi.cxcij.& ĩ.uer.Officialis executor.uer.j.& ij.Sed Bart.contra in l.prohibitum.C.de iur.fis.lib.x.Vide per Inno.in c.si quando.de offi. deleg. Tu dic ꝙ si officialis iuste facit, non potest ei impune resisti: alias sic,siue extra officium.d.l.prohibitum.siue in officio,etiam si factum suum est recuperabile.l.j.§.si.& l.ij.ff.ne quis eum.qui in ius uoc. secundũ Ludo.Pon.in l.j.x.co. ff. de re iu. Vide Flo. in l. quemadmodum §.magistratus. ff. ad legem Aquil. Itẽ secundum Barto.in l.si seruus.C. de his qui ad eccle. confu. si officialis occidat aliquem resistentem ne capiatur,non tenetur,si licite capi poterat:ut ibi not. Item uerum , etiam si uis inferatur coniunctæ personæ.glos.doct.& Barto.plene in d.leg. ut uim. Flo.in d.§ qui cum aliter. doct. in d.leg.j.unde ui. Sali.in l.j.C.de rap.uirg.quod uerum,siue coniuncta persona mandet,siue non.l.j.ij.& iij. C. de lib. causa . quo casu non tenetur occidens uiolentum. Bald.in l.raptores.C.de episco. & cler. quod nota. Irregularitas tamen contrahitur gloss. & Card.in clem.j. xxviij.q.de homicidio.Item uerum, etiam si uis inferatur patriæ , cuius defensio cuilibet est permissa. l. j. §. fina.& ibi Barto. ff. de iusti.& iur. Item uerum , etiam si defendendo rem suam quis uiolentum occidat:quia non tenetur . quando perditio esset irrecuperabilis.Barto.in l.furem.ff.de sica. Item uerum , si uis inferatur amico maxima amicitia coniuncto.Bald.in d. l. ut uim. & Flo. in d. §.qui cum aliter.doc.in d.l. j. unde ui. l. deuotum. & ibi Barto.C. de meta. lib. xij. Nam qui potest se defendere,potest etiam amicos conuocare ad se defendendum ut & illi non teneantur ad penã, si defendendo offendant.Pau. de Ca.in l. refectionis.ff. cõmmunia prædio.& Bart. Cep. in tractatu de ser. urb.c.xxiij.Item uerum, si uis inferatur socio itineris.Bald.in d.l.ut uim.per l. item apud Labeonem. §.tenetur.ff.de iniur.& xxiij. q. iij. fortitudo. & c. non inferenda.de resti. spo. cum olim. doct. l. j. & Flo.in d.§.qui cum aliter.Item uerum, si uis inferatur socio cohabitationis,& uite.xxiij.q.iij. hac ratione.per totum. Angel. de Are. in tractatu maleficiorum.uersi.defendendo.pe.co. † Vide do.Pet. Phi.Cor.in con.cvij.incip.uisa.in litera. m,n,& o, in j.parte.] Item uerum, si uis inferatur extraneo. l.ii .& l.cum fundus.de ui,& ui arma.Barto. & docto.in d.l.j. C. unde ui. Flo.in d. l. qui cum aliter. Bar.in d.l.seruitutẽ.§.fi.ff. de fur. & in d.l.ut uim. Ang.Are.ubi.š.in prin.& Inn.in c.si uero. de sen. exc.& Bal.in Mar.uer. Defensio. ubi dicit uerum, nisi excedatur modus. Item uerum, si procedat acclamatio offensi dicentis accurri te , accurrite , uel mandatum ad defendendum,secundum Bar.in d.l. ut uim.& Ang.Are.ubi.š. dicentes esse de cautela, licet

licet de iure ciuili inuitus defendere non cogatur, secundum Ray. & Bar. in l. j. §. penul. ff. ad Silla. de de re. iur. l. culpa caret. uide Bart. in d. l. ut uim. Sed in foro conscientie sic, secundum Ang. in d. §. pen. Item uerum, si incontinenti fiat defensio. Barto. & doct. in d. l. j. & in l. iiij. §. cum igitur. de ui, & ui arma. uidelicet antequam procedatur ad extraneos actus. Bal. in l. cum antiquitas. C. de testa. Item etiā clerico est permissa defensio suimet, & rerum suarum. gl. xxiij. q. j. in summa. not. in c. cum uoluntate. in fi. de sen. excom. secundum Flo. in d. §. qui cū aliter. † Et per Feli. in c. si uero. el. j. de sen. excom. in fi.] Item fratribus minoribus, & Prædicatorib. citra repercussionem, ut ȷ. uer. fratres religiosi. uer. pen. Item si inferatur uis a clerico, quia licet resistere ei cum moderamine, & resistens non est excommunicatus. Car. in cle. j. vj. q. de pœnis. Item licet impune percutere clericum pro defensione. Card. ibi. vij. q. † Et per Feli. in c. si uero el. j. ad fi. de sen. excom.] Item uerum, etiam si inferatur uis clerico. glo. & Inno. in c. quante. de sen. excom. xc. dist. præcipimus. iij. q. j. mihi. & c. seq. & tenet Flo. in l. in lege. §. quoties. ff. ad legem Aquil. Imo etiā clericus debet clericum defendere, alias punitur: ut d. c. nulli. & seq. Et dicitur ibi quòd Christum crucifigere uidetur qui Christum in suis sacerdotib. persequitur: nec dicitur sacerdos sed schismaticus, quia non auxiliatur alteri cum offenditur. Non tamen est excommunicatus, qui clericum non defendit cū potest. glo. in c. quante. de sent. excom. & ibiper doct. Item uerum, si iniuria inferatur seruo, uel uasallo. l. sed si unius. §. seruus meus. ff. de iniur. & Flo. in d. §. qui cum aliter. Item uerum, si uis inferatur filio. d. l. sed si unius. §. quod dictum. de iniur. Flo. ubi supra. Inno. in c. si uero. de sen. excom. gl. in c. j. §. j. de pa. tenen. Bal. in d. l. j. ubi dicit uerum, siue filius sit legitimus, siue non, secundum Ang. Are. Flo. ubi supra. Item si inferatur uis patri, potest etiam spurius filius impune defendere. Bal. in l. cum acutissimi. C. de fideiuss. & Alexan. in d. l. ut uim. Item uerum, si uis inferatur patri, uel matri. Bal. in d. l. j. & Ang. Are. ubi. supra. Item uerum, si inferatur uxori, uel marito. Bal. in d. l. j. Inno. in d. §. si uero. Flo. in d. §. qui cum aliter. & Ang. Are. ubi supra. Item uerum si uis inferatur concubinæ, uel amasio. Bal. in d. l. j. Flo. in d §. qui cum aliter. & Ang. Are. ubi. supra. Item uerum, si inferatur famulo conducto. l. ij. de usu, & habita. uel contra, secundum Flo. & Are. ubi supra. Item si inferatur monacho, secundum Ang. ibidem. Item permissa est etiam animalibus. l. j. §. cum arietes. & ibi Flo. si qua. pau. fec. di. Item si uis inferatur etiam inimico meo. Bald. in l. ut uim. de iust. & iur. Item potest quis se defendere contra insultantem, uel percutientem. ut ȝ. e. uersi. xlij. & contra eius socium. criminis & auxiliatorē, secundum Ang. singulariter in l. ij. C. de sic. & l. j. & ibi Bald. uersi. textum est an quis, &c. C. de rapt. uirgi. & l. raptores. C. de episc. & cler. & Ange. Are. in tractatu maleficiorum. uersi. se defendendo. uer. an maritus. Non tamen contra mediatorem ȷ. uersic. Mediator. uer. ij.

Defensio propria non dicitur propter coniunctā personam. Card. in clemen. prima. xxviij. q. in fi. de homicidio.

Defendere aliū an quis teneatur. in c. dilecto. de sent. exc. in vj. & c. quāte. in antiquis. & plene per Alex. post Bar. in l. j. §. sed licet. ff. ꝙ metus cau. & tex. no. iij. q. j. nulli. & seq.

Defendere dominum famulus tenetur infra. Famulus uersi. xij.

Defendere quis adeo tenetur, quòd si potest, non defendens peccat. xxiij. q. iij. non inferenda. & c. fin. & c. quante. cum glo. & doct. de sen. excom. iij. q. j. nulli. & c. seq. Et si non potest aliter defendere, defendat clamore. l. ij. §. hoc autem. ad Sillan. & gl. in d. c. quante.

Defensionis causa licet pecuniam recipere. l. metum. §. sed licet. ff. quod metus causa. & gl. in c. quante. de sen. exc.

Defensio est permissa cum moderamine inculpate tutele. l. j. & ibi doct. C. unde ui. d. l. ut uim. de iust. & iure. d. §. qui cum aliter. & ibi per Flo. ad leg. Aquil. Quod intellige, scilicet quando aliter se tueri non potuit, nisi cum iniuria personæ, uel rerum suarū, secundum Bar. in l. furem. ff. de sica. & Anto. de Bu. in c. olim. de restitu. spolia. qui dicit per doct. Bart. in d. l. furem. quòd percussus cum pugno potest occidere gladio, si probet quòd aliter euadere nō poterat ab iniuria personali, id est, ab altero pugno pro quo euitando, & pro qualibet personali iniuria licet occidere, secundum eos. Quod no. perpetuo. Et tenet Bald. in l. j. C. unde ui. & supra eo. uer. xvj. Quod facit quòd occidens pro euitanda mutilatiōe nō est irregularis, licet poterit euadere mortem, secundum Card in clem. j. xxij. q. de homicidio procedit preterquam in rustico, uel milite, quibus fuga esset dedecori, secundum Cyn. Dy. Bart. & Bald. & doct. in d. l. j. Ang. in l. si filius. de cond. insti. u. Flo. in d. §. qui cum aliter. Ang. Are. ubi ȝ. & Bar. in d. l. ut uim. de iusti. & iur. in fin. ubi loquitur de Pisano & Florentino. Si tamen non fugiat, cum possit est irregularis, si occidit, uel mutilat. Barto. in clem. j. post glo. q. xxvj. de homicidio. Fugere tamen nemo tenetur: & si non fugit, sibi non est imputandum. præsertim si in fuga sit periculum: alias debet fugere, nisi sibi sit dedecus ex qualitate personæ secundū Bal. in d. l. j. in fi. C. de cond. ob turp. cau. & in l. si ob turpem. per Bar. ff. e. tit. & in d l. j. C. unde ui. & ȝ. e. uer. xlij. circa medium. ibi: item probatur defensio eo ipso, &c.

Defensio allegata licet non probetur, tamen inquisitus de homicidio debet citra mortem condemnari. ȷ. uer. Inquisitus. uer. ix.

Defensio non dicitur cum moderamine inculpatæ tutelæ, quando percussus cum bastono percutit cum roncha, uel simili. Cy. in j. q. C. unde ui. Quod uerum, nisi aliter euadere nō possit. Cy. ibi. ij. q. Pau. de Cast. consi. cxc. Vide Barto. in d. l. j. Sed quando percu-

percutiens erat fortis, quòd plus poterat cū pugno quam percussus cum bastono, uel ense, tunc licet si bi, id est percusso, etiã cum ense se tueri. gl. & Bart. in d.l.j. quod no. Adde s̃.eod.uer.lj.& omnino per Bal.ibi.vj.col.& Alex.in consi. lxxxvj. prima parte. ubi dicit de percussione cum armis contra insul

† tantem sine armis. † Et per Fel.in c.dilecti filij. de excep.in pe.col.]

Defensio cum moderamine permissa est, etiam si per statutum prohibeatur defensio. Barto.in l.facultas. C.de iure fisc.lib.x.& Bald.in l.cum mulier.ix.colum.sol.mat.uide supra.eod.& Alex.in l.ut uim.de iust.& iur.

Defensio etiam cum moderamine est prohibita de bã nito qui potest impune offendi ex forma statuti. l. item Mela.uersi.de se conqueri.ff.ad leg.Aquil.secundum Ioan.Petr.in l.j.§. ius. gentium. ff. de iu. & iur.

† Defensionis materiam uide ample per Hyp. in l. j. col.v.& seq.de sic.ubi plura.

Defensor comparet sine mandato.l. exigendi. & ibi doc.C.de proc.

† Et adde quòd admittitur in omni genere causarum Mundi siue pecuniario, siue capitali, siue contineat penam supra relegationem, uel infra ubicunq; ab sens potest dãnari: ut dicit Chasse.in consue.Burg. tit. des droitz & apparte. agens mariez. §. v. per doctrinam.Bar. in l.seruum quoq;.§.publice.& ibi gl.magistralis.ff.de proc.

Defensor post litem contestatam cõparens debet cauere de defendendo,& iudicato soluendo. Bald. in d.l.exigendi.ij.no.C.de proc.

Defensor non admittitur nisi satisdet iudicatum solui. l.filiusfam.& Alex.qui satisd.cog.l.recte. & ibi do cto.ff.de iud.l.iij.§.recte.ff.ex quib.cau.in pos. eatur.& Alex.in rub.ff.in ius uoc.ut eant. Item de re presentando in certo termino. Alex.ibidem.

Defensor idoneus non dicitur nisi satisdet.l. qui proprio.§.qui alium.& ibi Bar.ff.de proc.& in l. exigẽ di.C.eo.tit.

Defensor debet satisdare iudicatum solui sicut procu ratur.l.si filius.qui satisd.cog.l.minor.ff. de procu. Quod uerum, si uelit defendere in tota causa: non si in uno articulo tantum.Innoc.in cap. uenien. de accu.Joan.de Pra. in l. seruum quoque. §. publice. iiij.colum.de procur.& plenius per Alex.in d. l. filiusfam.Quod uerum, etiam si sit locuples, & possi det immobilia.glo.in l. & ideo. §. si filia.uersicu.si pater.ff.rerum amot.Barto.in d.l.sciendum. § tutores.ff.qui satisda.cog.per l. j. C. de satisda. Vide Bar.in l.non solum.§.qui alieno.ff. de procu. Item uerum, etiam si sit pater pro filio, & econtra.d.l. si filius.& ibi Bar.Item in causa ciuili allegans causas absentiæ non cauet iudicatum solui pro tota causa. Alex.ibi.

Defensor docens ex actis non satisdat. Ang. & Alex. d.l.si filius.

Defensor allegans causas absentiæ non tenetur satisdare.gl.fin.in l.in eo.ff.de re.iur. & j̃.e.uer.xxiij.& Alex.in d.l.filiusfam.

Defensor qui satisdedit habendus est loco domini.l.si Titius.per Bart.ff. de proc.ubi dicit uerum, etiam ante litis contestationem, ut ibi & ideo constituit procuratorem, etiam ante litis contestationem, per Cy.in l.id quod.xiij. q.de epis.& cleri.& j̃. procurator a quibus.uer.x.

Defensor uti potest exceptionib. ex persona sua, quas defensus opponere non posset. Bart. in l.idemque. §.generaliter.ff.mandati.& Bar.in l.j.in fin. C.ubi in rem act. Quod est uerum, si est defensor ex necessitate, non si ex uoluntate.Bar.in l.minor.§.quo niam.ff.de proc.l.si parentes.C.de euic.non tamen potest uti priuilegio fori sui.l.uenditor. in princ.&

† ibi Bar.ff.de iud. † Vide do.Pe.Phi.Cor.in consil. lxxix.inc.in hac.in litera x, in iiij.parte.]

† Defensor necessarius ex persona sua an possit mutare iudicem.do.Pe.Phi.Cor.in d.consi. lxxix. incip.in hac.in litera x, ea.iiij.parte.]

10 Defensor habet beneficium ne teneatur, nisi quate nus facere potest.l.uerum.in prin.& ibi Bar.ff. pro socio.Pet.de Perusio in tract.de socie. xv. parte.ij. colum.

Defensoris partes sustinet, qui agit interdicto, ne uis fiat ei: sicut qui petit bannum cancellari, uel tenutam reuocari, licet ipse ad iudicium prouocauerit. Barto.in l.non cogendum.§.procuratori.ff. de pro curato.

Defensor spontaneus potest etiam unam causam tan tum defendere.l.qui proprio.§.qui aliũ. & ibi Bar. ff.de procur.

Defensor patitur executionem sententiæ.l. Plautius. & ibi Bar ff.de proc.in Spe.de exce.sen.§.iij.uersic. quid si sententia.& de proc.§.j.

Defensor calumniose defendens non dicitur defende re,& contra ipsum committitur stipulatio defendẽ do.l.si.& ibi Bar.ff.de proc.

Defensores plures requiruntur, quando actiones sunt plures, non quando una.Bar.in l.omnium.in fin.ff. de proc.

Defensor debet cauere de rato, etiã si non habet man datum.l. Pomponius.§.sed & is.& ibi Bar.ff.de pro curat.

Defensor alterius comparens pro interesse suo nõ po test repelli exceptione, quòd dominus, uel principalis sit delegalior ipso.Bart.in l.si actor.ff.de procurato.

Defensor dicitur sine mandato, procurator uero cum mandato.gl.& Bar.in rub.ff.de proc.

Defensor super uno articulo tantum quis admittitur sine mandato, sicut super tota causa.Bart.in l.ij. C. de neg.gest.

20 Defensor pro minore admittitur etiam femina. l. ij.& ibi Bar.C.de neg.gest.

Defensor sine mandato in causa criminali potest allegare causas absentiæ necessarias, non tamen proba biles, nec uoluntarias.Inn.in c. ueniens. de accu. & Sali.in l.si reos.C.de accu.Ioan.de Pra.in l.seruum quoque.§.publice.iiij.colum.ff.de procur. & Bar.

in l.pe.§. ad crimen.de pub. iud. Quod uerum est, etiam si statutum prohibet admitti procuratorem. Bart.in l.patri.ff.de mino. Et ita iudicaui apud Cesenam.

Defensor in causa criminali debet iurare de calumnia in Specu.de iura cal.§. j. Ioan. de Pra. in l. seruum quoque.§.publice. de procu. iiij. colum. Barto. & Ioan.de Pra.in l.Titius.& in l. non solum.in prin. eod.tit.& ibi glo.ubi Barto.in ij.colum.dicit quòd si defensor animo nouandi non interuenit,qui animus in dubio non præsumitur in defensore sine mãdato,iurat dominus.Idem tenet Bar.in l.ij.§. sinautem.in fin.C.de iura.cal.ubi plenius.& j. eo.uersi. xxxv.& liij.

Defensor in causa criminali allegans causas absentiæ non debet satisdare de præsentando finitis causis, absentiæ,secundum Ioan.And.sing.in add.Spec.in rub. tit. de defen. contra Ioan. de Pra.qui allegat Specu.in d.tit.§.j. sed nihil dicit Specu. sed Ioann. de Pra.in d.§.publice.iiij.col.non allegat Io. And. & male.

Defensor allegans causas absentiæ non debet cauere de rato.Bar.in l.si uero.§.de uiro.so.ma. & gl. in l. in eo.§.nemo.ff.de reg. iur.

Defensor etiam ante litis contestationem reuocari non potest. Barto. & Ioan. de Pra. in l. Titius. in princip.de procur.nisi causa cognita, secundũ Bar. ibidem.

Defensor potest alium substituere,etiam ante litis cõtestationem.Dy.& Bar.& Ioan.de Pra.in d. l. Titius.de proc.

Defensor condemnatus an repetat sumptus litis. glo. in l.ex parte.ff.fam.ercis.Pe.in l. etiam. C. manda. glo.in l.liberto.§.litem.de nego.gest.Nic.de Neapo.in l.iij.§.fin.ff.de contrario iudi.tute. & per Barto.in l.si quis.§.in hac.ff.iud.so.& in l.ij.C.de neg. gest.

Defensor allegans causas absentiæ non impedit processum iudicis ad ulteriora.l.liberto.§.fi.& ibi Bar. ff.de neg.ge.& j.uer. Allegans.uer.iiij. & consului apud Cesenam.

Defensor inuito actore an admittatur.Bart.in l.solutionem.ff.de sol.& j.e.uer.lj.& seq.

30 Defensor an debeat habere terminum ad denuntiandũ domino.Bal.in aut.qua in prouincia.ul.col. C.ubi de cri.agi opor. & j. Terminus ad inquirendum.uer.ij.& melius in uerbo Dilatio.el. j. uersic. xiij.& uer. pen. & aliquid in uerbo Terminus currit.uer.xlij.

Defensor an,& quando habeat regressum contra dominum.Bar.in l.alia.in prin.ff.so ma.

Defensor in causa criminali non admittitur,nisi cã sit pecuniaria,& confiteatur,non alias, per l. qui seruum ff.de interro.act.Bal.in addi.Spe.de proc.uersic.ad media.Ang.Are.in tractatu.malefi.uer. mandat.iiij.col.& j.uer.Procurator in criminalib.uer. x.& xij.& Alex.in l.pe.de pub. iud.

Defensor uniuersitatis potest deferre iuramentum, si habet mandatum.l.iusiurandum.§. defensor. ff. de iureiur.

Defensor uniuersitatis habens mandatum ab uniuersitate dicitur legitimus administrator, & equiparatur tutori:sed habẽs mandatum ab his, qui gerunt Rempublicam,equiparatur procuratori Bar.in l.iusiurandum.§.defensor.ff.de iureiur.

Defensor animo nouandi non præsumitur interuenire.Bar.in l.non solum. in prin.ij. col. ff. de procu. nec cogitur suscipere iudiciũ animo nouandi.Ang. & Alex.in rub.ff.in ius uocati ut eant.

Defensor non tenetur cauere de rato,sed de iudicio sisti, & iudicatum solui.Obertus de Cremo. consil. quidam egit hypothecaria, &c.

Defensor si non defendit ex causa,an & quando stipulatio de defendendo cõmittatur contra eum. Bart. in l.Titius.ff.de proc.

Defensor si interuenit,an fiat nouatio. Bart. in l. non solum.in prin.ff.de proc.

Defensor non dicitur idoneus,qui potest in integrum restitui.l.minor.& ibi Bar.ff. de proc.

40 Defensor legitimus dicitur etiam minor cum iuramento,si ab initio fuit admissus. Bar.in d.l.minor. ff.de proc.

Defensor repræsentat personam defensi, si est uoluntarius.l.minor.§.quoniam.& ibi Barto. ff. de procurato.

Defensoris confessio an præiudicet domino defenso. in l.certum.§.sed an ipsos.& ibi Bar. o.de confe.in Specu.eod.tit.uersicu.iiij.§. si uero.& j.eod.uersi. lxv.

Defensor non cogitur iurare.l. iusiurandum. §. proc. & ibi Bar.ff.de iureiur.& ibi Alex. ꝙ no. ad limitationem.l.manifeste.eo tit.

Defensor an admittatur animo nouandi cum mandato,uel sine,inuito actore.Bar.in l.j.C. de sent.

Defensor quot modis dicatur.in Spec.de his, qui alieno.in iud.inter uer.Defensor.

Defensor,qui cauit iudicatum solui si postea fiat procurator, debet iterum cauere ut procurator iudicatum solui.Raph.& Alex.in l.Iulianus.ff. qui satis. cogan.

Defensor esse potest pater pro filio in criminali. Bal. in l.ij.C.de accu.

Defensor debet condemnari defensorio nomine.Inn. in c.cum super.de re iud.Bar.in l. liberto. §. litem. ff.de ne.ge.& Bal.in Mar.uer. Sententia.uersic.xx. qui allegat Inn. in c.causam.qui fil. sint legi. Vide Bar.in l.j.C de sen.& j.uer.Sententia qualiter.uer. lxxvij.& uer. i eo.in Spe.de sen.§.iij.uer.si autem. & Bar.in l.solutionem.in fin. de so. ubi etiam dicit eandem esse formam libelli.

Defensor soluere potest de bonis principalis. Ang.in l.Plautius.ff.de proc. & Alex. in l. si procuratorẽ. §.si ignores.ff.mandati.

50 Defensor potest appellare, & si non appellat, sibi imputatur.l.liberto.§.fi.& ibi Bar.ff.de ne.ge.& in l.inuitus.C. de proc.

Defensor liberat reum absentem,etiam inuito actore l.liberto.§.fi.& ibi glo.ff.de neg.gest. Quod est uerum

rum ab instantia iudicij,non a petitis, uel principa li obligatione.l.si mandato.§.j.ff.mandati. Bart.in d.§..fi.& in l.non solum.in prin.de proc.& in l. so lutionem.de solution. & doct.in l. j. C. ubi in rem actio.

Defensor tripliciter potest comparere ad defensioné. Primo animo nouandi, & liberandi debitorem, & tunc non admittitur inuito actore. Secundo modo tanquam simplex defensor cum satisdatione:& túc inuito actore admittitur.l.soluendo.de neg.gest.& in d.l.solutionem. de solu. & tunc agitatur iudiciũ defensorio nomine. Tertio modo si defensor petat dari libellum contra reum, ac si possideret rem pe titam:& tunc non conceditur,nisi côuentus ab eo, a quo ille habet causam.per l. item ueniunt. §. sed si rem.ff.de pet.hær. de noxa.l.de illo.de aliena. iu dicij.mu.cau.fac.l.iij.in fi.Item Barto.in d.l.liberto.§.fi.de nego. gest. & per Bar.in d.l.solutionem. de solu.

Defensor an iuret de calumnia.in Spe. de iura.cal. §. iiij.uersicu.quid de defensore.& §.e.uer.xxij. & de proc.§.j.

Defensor ciuitatis debet adesse publicationi instrumentorum.in Specu.de instrum.edi.§.iiij. uersicu. fiebat.

Defensor ciuitatis an, & qualiter possit mulctare, & in quibus habeat iurisdictionem. in Spe. de sent.§. ij.uersic.sed nunquid.

Defensor potest agere causam legitimati.in Specu.de sent.§.iij.uer.si autem.

Defensor uniuersitatis potest sine mãdato speciali pe tere restitutionem in integrum.in Spec.de restit.in integ.§.ij.uer.Prælatus.

Defensor fungitur uice tutoris,uel curatoris.in Spe. ubi supra.

Defensor in causa criminali an,& ad quid admittatur Spec.de accu.§.j.uer.si autem.Bar.in l.pe.§.ad crimen.de pub.iud.doc.in l.seruum quoque.§.publice.ff.de proc.

† Defensor in causa capitali an admittatur ad probã dam innocentiam inquisiti,uide do. Pe.Phi.Cor.in consi.xvij. in c. licet per totum. in iiij.par. Et quid si uiget statutum quòd contumax habeatur pro cõ fesso, an tunc defensor inquisiti de homicidio admittatur ad probandum innocentiam inquisiti con tumacis:uide per eum in consi.cclxxiij.inc.uisa per totum & iij.parte.& in consil.cxciiij.in c. licet per totum.& in consi.cciiij.in c. pro decisione per totũ in j.parte.]

60 Defensor quam cautionem præstet.in Spe.de acc. §.j.uer.& hic obstat.

Defensor in cuius personam formet libellum.Item

Defensor.qui cauit,an teneatur defendere.in Spe. de li.concep.§.xiiij.uer.quid si aliquis.

Defensor ciuitatis an noceat ciuitati.Item.

Defensor ecclesiæ non nocet ecclesiæ.in Spe.de dolo, contu.§.vj.uer.xxvj.

Defensoris responsio positioni non præiudicat principali.in Spe.de posi.§.vj.in fin.& supra,eodem uersicu.xlij.

Defensor non uidetur defendisse,qui in totum non de fendit.in Specu.de instrum.edi.§.xvij.uersic. sed si omnia.

Defensores ciuitatum de quibus magistratibus sint.

Defensores ciuitatum de quibus criminibus cognoscere possint.in Specu. de iur. om. iud. §. prædicti omnes.

Defensor quis dicatur,uel quibus nominibus,uel offi ciis nuncupetur.in Spe.de his,qui ali.no.in iud.inter.uer.defensor.& in ti.de defensore.

Defensor ex necessitate quis dicatur.Bal.in l.ij.C. de pact.

Defensor,qui cauit iudicatum solui, an possit procuratorem constituere ante litem contestatam. Item

Defensor an sit dominus causæ.Item.

70 Defensori an pertineat commodum,uel incommodum causæ.

Defensor an faciat litem suam.Item

Defensor si ex cautione iudicatũ solui non habet quẽ conueniat,uide Spe.de procu.§.j.uer. sed nunquid defensor.& uer.nomen.

Defendere quæ personæ prohibeantur.in Spe.de procu.§.j.uer.item ꝙ Reipublicæ.

Defensori quæ possit obijci.Item.

Defensor a quo possit constitui.Item

Defensoris factum an possit ratum haberi,quod ante noluit dominus approbare.Item

Defensor ad unam diem tantum an admittatur. Item

Defensor pro inuito an admittatur.Item.

Defensor patris an possit esse filius minor.Item

Defensor quas causas tractare possit.uel non. in Spe. de defensore.per totum.

Defensor legitimus in alienatione nullus est sine satisdatione.in Specu.de satisda.§.iiij.uersicu.porro. ubi uide.

Deferre quomodo intelligatur. Paul. de Ca.consi.xxvij.

† *Defunctus* si sit debitor usque ad quòd tẽpus conueniatur eius hęres, uel filius.in Spe.de reo.uer.item hæres.

† Adde hic quod defunctus, & hæres una & eadem censentur persona.gloss.& doct.in l.fin.C.de hær. institut.

Defuncti materiam uide J.uersic.Hæres.uer. filius.& uersi.testator.per discursum.

✠ Defuncti morte possessio extinguitur nèq; ad hæredem spectat,nisi nactus ipse possessionem fuerit. l.cum hæredes in principio & ibi Doct. præsertim Lud.Rom.ff.de acq.poss.Ioan.Crot.con.xlvij.nu. 23.Ae.Mar.Ma.

✠ Defuncti hæreditas stante statuto Mutinensi ad pa truum Matre, & sorore exclusis peruenit quanquã aliud uult ius cõmune autem.defuncto.C. ad S.C. Tertul.Ioan.Crot.in termin.consi.xvj. Aem. Mar. Man.

Degradatio est duplex, scilicet uerbalis, & actus lis.Verbalis est, quãdo ob crimen aliquod profertur sententia depositionis.in Spe.

Spe.de acc.§.ij.uer.& nomen. cuius forma ponitur in uer.item quæritur. & dixi in tractatu de episc.ultima parte.viij.lib.

† Degradatio actualis,uel uerbalis,an requirat numerum episcoporum.uide Fel. in ca. non potest.circa fi.in uer.& dum dicit Abb.de re iud.]

Degradatio actualis fuit inuenta ad instar exauthorationis de qua in l. ij. §. sed si eum. ff. de infa. & ibi gl.uide in c ij.de penis.lib.vj.

Degradationis forma, quæ actu fit ponitur in d. c. ij. de pe.in vj. & dixi in dicto tractatu de episcopo. & in Spe.de accu.§.ij.uer.degradatur,& in §.iij. docto.Iaco.But.& Bal.in auth.præsbyteri.C.de epis. & cleric.Bart.in l.qui uno.§.exauthorator.ff. de re mili.Ang.Aret.in tract.malefi. uer. caput a spatulis,&c.ul.col.

† Degradatio ex quibus causis fiat, & de eius forma, uide Ang.in trac.malefi.in uerbo,Et caput a spatulis.co.v. & seq. Casus plures, & crimina plura digna degradatione ponit Decius in c.at si clerici.co. xxiiij.de iu.& ibi co.seq. ponit duplicem degradationem,realem scilicet,& uerbalem.

Degradationis actus,uel executio, per proprium episcopum solum fieri potest.c.non potest. & ibi doc. ff.de re.iu.c.ij.de penis.in vj.in Spe. de accusa.§.j. uerb.degradatur. Sed uide omnino eod. tit. §. iiij. uer.cæterum.

Degradationis sententia contra diaconum,uel subdiaconum ferri debet per tres episcopos.Item per sex contra præsbyterum. Item per unum contra hæreticum,uel in minoribus constitutum.not.in ca.non potest.& ibi doc.& Sicu.de re iudi.& j. uer.episcopus.& plenius dixi in d.trac.de episcopo.

Degradatio clerici ad morté condemnati debet prius fieri,quam executio.c.ij.de penis.in vj.Bald. in l.j. C.an ser.ex facto suo.

Degradatio doctoris etiam fieri potest,sicut clerici,& militis.Bart.in l. ij. §. ignominiæ causa.ff.de infamibus.

Degradatio quando fit ab eodem iudice, sufficit unus processus:alias duo requiruntur.Bar.in l.ij.§.ignominiæ causa.ff.de infamibus.

Degradatio clerici sacerdotis fieri non potest sine cá. c.non potest.de re iud.

10 Degradatio non amouet characteres de anima. Vnde

Degradatus si moriatur, & resurgat, non debet iterú ordinari,secundum Sicu.in c.non potest.de re iud. & gl.in c.ij.xxxij.quæstio.vij.no.in c. ij. de pœnis. in vj.& dixi in trac.de episc.ul.parte.

Degradatus celebrans de facto non conficit uerú corpus Christi Ioan.And.post gl.fi.in c.ij.de pe.in vj. & ibi doc.

Degradatus debet uiuere clericaliter,& horas dicere. lxxxj.dist.dictum.in Specu.de compe.iud.adi. §.j. uer.ij.

Degradatus uerbaliter percussus facit percutienté incidere in canonem,si quis suadente.xvij. q. iiij. sed actualiter non.gl.& doc.in c.ij.de pe.in vj.

☩ Degradatio, quæcunque priuilegia clericis competunt,degradatis aufert c. degradatio.de pœn.in vj. Rola.a Val.co.xxiiij.nu.11.uol.j. Ae.Mar.Ma.

Degradatus est de foro iudicis laici, postquam ei traditus est,non ante.in Specu.de compe.iudi.adi.§.j. uer.in quibusdam. ubi etiam ponit an gaudeat priuilegio seculari.uide ibi.

Degradatio fit propter enormia crimina. c. qualiter. de acc.c.nouimus.de uerb.sig.c.tua.de pe.dixi plene in tractatu de episcopo.ultima parte. Quod uerum,si concurrat etiam incorrigibilitas.c.cum non ab homine.de iudi. nisi in crimine hæresis, in quo fit degradatio:ut in c.ad abolendam.& c.excommunicamus.eodem tit.de hære.& ibi doc.& But.Item nisi in falsatore literarum papæ.ca. ad falsariorum. de falsis.gl.in d.c.cum non ab homine. & in d.c.ad abolendam.& c.nouimus.præalleg.xj.q.j.si quis sacerdotum.Item nisi in coniuratione contra episcopum.glo.in d.c.si quis sacerdotum.Item nisi sortilegio xxvj.q.vj. admoneat. secundum Ang. Aret. in trac.malefi.uer.caput.& in Spe.de compe.iud.adi. §.j.uer.ij.Sed.

Degradatio propter homicidium fieri nó debet. But. in c.at si clerici.de iud.c. ij. & ibi Host. de homi.d. c.cum non ab homine.contra gl. fi. in c. ij. qui cle. uel uo.Quod est uerum,nisi uerbaliter tantum.d.c. cum non ab homine.& ibi doc.& But. Item uerum in homicidio casuali. 50.di.clerico.& seq. Sed uide in c.si episcopus.& c.si quis uiduam.ea.di. & in c.j. cum gl.de homi.ij.q.vij.§.quia ergo.& glo.in d.c. j.& §.si uero.& c.studeat.50.di. per Bal. in l. cum fratrem.C.ad Silla.& dixi plenius in trac. de episc. ult.parte.ubi posui plene materiam degradationis, & per ordinem.De qua etiam uide gl. in c.ad reprimendam.de of.or.& in iuribus præalleg.

Deieratio quibus modis fiat. Car. in cle. j. de iureiur.

Deinceps id est,in futurum.Car. in cle.j.§.j.statutum.iij.op.de ele.& gl.in cle. eos. de regular.

† *Deinde* hæc dictio,quid importet,uide Fran. Are.in l.minoribus.§.prius.in j. col. uersi.uerbum autem ante.& in l.si ita quis.in secundo not.de uulg.& pupil.& Signo.de Homo. in consil.cxv.

Delata est uerbum commune, & generale, secundum Bal.in l.potuit.vij.q.C. de iur. delib.

Delata hæreditas dicitur, quæ potest adiri. j. uerbo Hæreditas delata.uer. j.

Delegans non tenetur de imperitia delegati: Bal.in rub. C. de pena iud.qui male iu.in prin.& in Marg.uer.testis.iij. colum.& Inno. in c.dilecto.de testi. quòd tenetur, & de iniustitia. & per Salice.in l.fin. C. de pęna iudic. qui male iudi.& Alexand.in l. ij. in princip. quod quisque iuris. † Vide de hoc Iaso.in rub.ff. de offici.eius.col. ij.uer.& nota.

Delegans pót reuocare iurisdictionem delegatá.l.iudicium

dicium soluitur.ff.de iudic.Quod est uerum,nisi sit excommunicatus.Inn.& Io.An.in l.licet undique. de offi.deleg.doc.& Pe.de Su.in d.l. iudicium soluitur.Item uerum,siue re integra, siue non:siue lite contestata,siue non.gl.& doc.& Bar. in d.l.iudicium.& in l.& quia.ff.de iur.om. iu.ubi dicit uerũ, scilicet ut ad se reuocet, non ut alteri deleget, nisi ex causa:ut per Bar.in l.post litem. ff. de procu. & in l.a iudice.C.de iud.

Delegans non potest reuocare sententiam delegati. Raph.& Pet. de Su.in l.j.C.sen.rescin. non pos.

Delegans potest taxare expensas, quarum taxatio est reseruata per delegatum defunctum qui condemnauit in expensis Bar.in l.terminato.C.de fru.& li. expen.& in l.ab executione.ff.de app.& Io. Pap. in Sum.in lib.reali.uer. in expensis.& j. uer. expensarum taxatio.uer.v.& ix.

Delegans exequitur sententiam delegati. l. a diuo. in prin.ff.de re iud.Bar.in l.iubere.de iurisd. omnium iud.l.præcipimus.§.in officijs.& ibi Bar.C.de appelatio.& infra,uersicu.Subdelegatus.uersicul.primo.Sed Bald.in l.properandum. §. sinautem reus. j.colum.C.de iud.dicit quòd exequitur officio iudicis ordinarij.

Delegans minuit suam iurisdictionem eo ipso quòd delegatus acceptat.Innoc.in cap.super quæstione. de offic.delegat.& Bald.in Marg.uersic.delegatus. uersic. xv.

Delegans non potest esse testis in causa delegata.Inn. in cap.dilecto.de testi.& Bald.in Mar. uersi. testis. in iij.colum.

Delegans non priuatur iurisdictione, si delegatus est in capax.Bar. in l.qui furere.ff.de statu homi. & in l.planc.in prin.de leg.ij.

Deleganti propter futuram absentiam, uel impedimentum suum, creditur, etiam si aliter non cõstet. tenet Alex.in l j. xx.colum. de officio eius.ubi allegat multa.

Delegans potest alium subrogare loco delegati mortui.l.mortuo.ff.de iud.

Delegans debet declarare uerbum dubiũ rescripti. in Spe.de rescri.præsenta.§. ix. uer.item quod est.

Delegatio quid sit & de forma eius. in Spec.de ob.& so. §.ij.

Delegatio fit uolenti,& subdito. l. & si prætor. & ibi per Bar.ff.de of.eius,cui man.est iur.

Delegatio sine diffinitionis tẽpore facta censetur perpetua.l iurisperitos.in prin.& ibi Ray.& Bar.ff.de excu.tut.

† Delegatio de iure ciuili potest fieri, etiam priuato sed de iure canonico non, nisi habenti dignitatem. Imo sunt casus, ubi de iure canonico non põt fieri delegatio nisi episcopo. Vide Ias.in rub.ff. de offic. eius.co.ij.uer.& pondera.

Delegatio de una causa tantum fieri potest cum potestate subdelegandi.gl.& Bar.in l.solet. de iure om. iud.& in l.more.eo.tit.

Delegatio facta non habenti iurisdictionem, an confirmetur,si iurisdictio superuenit.gl.& doc.in l.jC. † ubi de cri.agi opor. † Et Fel.in c.cum ex officij. de præscrip.in xiiij.col.uer.octaua conclusio.]

Delegatio per papam fieri non potest, nisi constituto in dignitate.j.delegatus principis.uer. 50.

Delegatio an sit de actis. doc. in cap. prudentiam. de offic.deleg.& ibi Imo & glo.in l.acta.de re iud. & no.in cap.quoniam contra.& ibi Ioan. An. & Ant. de Bu.de prob.

Delegatio cum clausula Sine consilio sententia nõ feratur,fieri potest.s.uer.Comissio.uer. xliij.

Delegatio facta incapaci non priuat delegantẽ.Alex. de Imo.in l.qui furere.ff.de statu homi.

10 Delegatio ab episcopo existente extra diocesim non ualet.Ioan.And.in addi.Spec. de rescrip.præsenta.§.vj.uer.si.contra Spe. ibi per c. nouit.de of. leg.facit.l.fi.de offi.præfc. urb. & tenet Alex. in l. fi.de iur.om.iud.

Delegatio ad exequendum nõ uidetur etiã ad cognoscendum,nisi facta sit a principe.l.& si nõ cognitio. & ibi Bar.C.si contra ius uel util.public.

Delegatio facta Titio & episcopo Firmano, expirat, si Titius succedat in episcopatu Alexan. post Gul. de Cu. in l. de die.§. si fideiussor.in fin.ff. qui satisda. cõg.

Delegatio facta episcopo an transeat ad eius uicariũ, & econtra,uide.j uer.episc.& uer. Vicarius.uersic. lxxij.& j.e.uer.xvij.& xlvj.

Delegatione finita morte delegati,uel aliter,causa redit ad legantem,non ad ordinarium.j.uer.Ordinarius.uer.xix.

Delegationis terminus currit a die acceptationis.glo. in c.de causis.de of.deleg.

Delegatio causæ intra terminum finiende continet duo, scilicet delegationem, & quod intra terminũ finiatur.Bal.in l.j.viij.co.C.de his, quæ pe. no. in Spe.de sententia.§. iiij.

Delegatio facta alicui sub nomine dignitatis transit ad successorem. Bart. & doc.in l.qui liberis.§. hæc uerba.ff.de uul.& pu.no. in c. quoniam abbas & ibi per doc.de offic.deleg.& Bald.in l.fin.xvj. q. C.de hær.inst.Contrariũ tenet Bal.in l.ij.§.sed & si quis ij.col.C.communia de leg.& in l.si plures. pe. col. de cond.inser.per c.statutum.de rescrip.in vj.Vide gl.in l.tale.§ fi.ff.de pac.& j.eo. uersicu.xxvj. Primam partem tenet Roc.in deci.ccccxxxix. fuit determinatum, &c. in nouis. ubi dicit uerum, etiam si re integra moriatur processor.Vide Card.in cle. ij. de rescript. v. & vj. q. de commissione facta uicario episcopi.Item si fiat a sede imperiali uel apostolica,quia non finitur morte delegantis infra,eo. uersicu.xxv. Item an transeat ad eius uicegerentẽ. supra,uerb.Commissio.uersi.v. cum tribus.uersic. præcedentibus, qui optime faciunt ad ea, quæ hic in prin.dicuntur.

† Delegatio facta alicui episcopo, uel canonico talis loci, censetur facta in illo loco, nisi in rescripto fiat mentio de habitatione ipsius delegati. Alibi Fel.in cap.nonnulli.colu.iij.uersi.inquantum de rescriptis.

Delega-

Delegatio facta per Imperatorem uel papam de certa causa aufert iurisdictionem ordinario, ut cognoscere non possit etiam post latam sententiam per delegatum, quæ sit nulla: quia iurisdictio reddit ad Imperatorem. Bald. in c. ad hoc. v. colum. de pa. iura. fir.

† Delegatio dicitur esse quædam sententia interlocutoria: & ideo si fiat alicui suspecto, potest appellari. Bal. in l. fi. & ibi Pau. ad finem. C. de sent. ex breui. recit.

Delegatio facta officiali intelligitur, scilicet principali uni uel pluribus paribus. glo. in clem. ij. de rescrip.

20 Delegatio causarum meri & misti imperij an, & quando fieri possit, uide. s. uer. Causa meri & misti

† imperij per totum. & j. eo. uersic. lxvj. & lxix. † Et omnino Fel. in c. quod sedes. circa prin. de offi. ord. & in c. uno delegatorum. circa medium. iij. colu. de of. deleg. ubi plene quid de iure ciuili. & quid de iure canonico.]

Delegatio plurium causarum nominatim facta finitur quo ad alias causas, licet in una tantum sit facta citatio. Secus si fuit generaliter facta de omnibus causis, quia perpetuatur, etiam per unam citationem tantum factam in una causa. Bart. in l. & quia. ff. de iur. om. iud.

Delegatio cum clausula φ sentētia feratur ultima die termini uel officij, fieri non potest. l. eum qui. & ibi Bart. de iur. om. iud. ubi etiam dicit quod si feratur sententia, ualet.

Delegatio cum clausula donec reuocetur, non finitur morte delegantis. Bar. in l. more. ult. colum. de iurisd. om. iud. per c. si delegatus. de offic. deleg. li. vj. Item

Delegatio finitur non solum morte, sed etiam remotione delegantis. Bart. in l. & quia. de iur. om. iu. facit. l. si per epistolam. ff. de acqui. hær. & de susp. tuto. non tamen excommunicatione delegantis, nec ob suspicionem porrectam contra delegantem, secundum Bar. ubi. s. item

Delegatio finitur morte delegantis. l. & quia. & ibi gl. Bar. & doc. ff. de iuris. om. iud. gl. in l. uenditor. §. j. ff. de iud. etiam principis. Bar. in l. more. de iur. om. iu. & in Spe. de dele. §. vj. uer. item mortuo. & seq. & j. Delegatus principis. uer. iiij. Quod uerum, nisi ad incepta. c. gratum. & c. licet. de offi. dele. Card. in cle. fi. ij. q. in op. de proc. Item uerum. nisi sit facta sub nomine sedis imperialis, uel apostolice. Bald. Raph. & Alex. in d. l. & quia. iij. col.

Delegatio finitur morte delegati, si fuit facta sub nomine proprio: sed si sub nomine dignitatis, transit ad successorem. Bald. Ang. & Imo. in l. maritum. ff. sol. mat. & no. in c. quoniam abb. de of. dele. docto. & Bart. in l. qui liberis. §. hæc uerba. de uulg. & pu. & per Bart. in d. l. & quia. de iurisdictio. omnium iudi. Pet. de Su. in l. de eo. §. edium. ff. de iud. & s. eo. uer. xvij.

Delegatio finitur statim quòd princeps delegans ob futuram absentiam reuertitur: quia ad ipsum iurisdictio statim reuertitur. Bar. in l. j. in prin. ff. de offi. eius, cui man. est iur. Imol. non statim, sed post paruum tempus, quo potuit reuersus componere suas sarcinulas. Alex. in d. l. j. xx. col. & xxiiij. post Cyn. ibi: per l. ab hostibus. §. sed quod simpliciter. ff. ex quibus causis ma. Item uerum, nisi delegatus rediret statim recessurus, quia statim non finitur delegatio. Alex. ibi post Cy. & Alb. de Ros. arg. l. iij. de diuor. ut ibi, col. xx. & xxiiij.

Delegatio facta episcopo an finiatur, si episcopus fiat archiepiscopus. Io. An. in addi. Spe. de of. deleg. §. restat. Io. de Pra. in l. falsa. de condi. & demonst. s. uer. commissio.

Delegatio non finitur acceptatione compromissi facti in delegatum. Inn. in c innotuit. de arbi. Bald. in Marg. uer. delegatus. uer. xvij.

30 Delegatio finitur transactione. Bal. in addi. Spe. de dele. uer. finitur. & ibi Spe.

Delegatio præsumitur facta sub nomine proprio. l. cuius bonis. de cur. fur. l. antep. ff. de tutel. Bal. Ang. & Imo. in l. maritus. ff. so. ma.

Delegatio præsumitur facta in loco solito. l. si locus. ff. de iu.

Delegatio etiam non subdito fieri potest dum tamen causa pertineat ad iurisdictionem delegantis. Bart. in l. j. C. qui pro sua iur. ubi etiam dicit φ quo ad hoc ut possit delegatus cogi, debet esse de iurisdictione delegantis.

Delegatio inferioris a principe potest probari, etiam per testes. Bald. in l. j. C. mandati. Vide in Specu. de prob. §. uidendum. post prin. & tex. & doc. in ca. sicut. de re iu. sed delegatio facta a principe non nisi per scripturam. j. uer. Scriptura de substantia. uer. ij. circa medium. ibi: item in delegatiōe facta a principe, &c. gl. in l. j. de man. prin. Inn. in c. cum olim. de priui. j. e. uer. lxxxvij.

Delegatio de causa fundi an, & quomodo intelligatur. Bald. in l. si de proprietate. C. si a non compe. iud.

Delegatio non probatur apud acta sine testib. facta. Bu. in c. quoniam contra. de prob.

Delegatio finitur, siue bene, siue male delegatus fungatur officio suo. in Spe. de deleg. §. vij. uersic. item φ functus. Item finitur lata sententia. c. in literis. de of. dele. & ibi Inn. sing. & doc. & Card. in cle. auditor. in prin. de rescrip.

Delegatio probatur per sigillum. Car. in cle. j. in prin. de proc. Inn. in c. quoniam contra. de prob.

Delegari potest causa alicui agitanda in loco, ubi moratur Car. in cle. fi. §. fi. pe. q. de sent. excom.

Delegare, est iurisdictionis. l. iij. & ibi doc. & Alex. de iur. om. iud.

40 Delegatio in tempus successoris delegantis collata non ualet. l. cum, qui. & ibi Alexā. de iur. om. iu. Vnde

Delegatio ab ordinario facta hoc modo, uidelicet φ delegatus causam terminet ultima die officij, uel post finitum officium delegantis, non ualet: secus si fiat φ intra annum terminet, licet officium delegati

gati duret minus anno: quia potest durante officio terminare, & si non terminet, durat delegatio si delegatus ante cepit uti iurisdictione. Alex. post gl. & Bar. in d. l. eum, qui.

Delegatio eidem iterum fieri non potest lata sentẽtia per eundem delegatũ. gl. no. in l. j. & doc. C. de sen. ex breui. reci.

Delegatio plurium iudicum uni contra eundem in diuersis causis fieri non potest. c. quia nonnulli. de rescript.

Delegatio facta a iudice appellationis incõpetenti nõ ualet, etiã si partes litigent corã delegato, scientes non ualere delegationem. in Spe. de ap. §. nunc tractemus. uer. quid si de facto.

Delegatio facta uicario, uel uicegerenti, extenditur etiam ad eum, cuius uices gerit. cap. eam te. & ibi Innocen. de rescrip. & infra, uersicu. episcopus. & uersi. Vicarius. uersic. lxxij. Sed an econtra. ͠s. commissio. uersi. v.

Delegatio facta plurib. intelligitur scilicet uel maiori parti eorum, si aiij sint absentes. Bar. in l. rescriptũ. in prin. ff. de pactis.

Delegatio absenti & ignoranti fieri potest. Bar. in l. cũ furiosus. ff. de iud.

Delegatio si fiat duobus alternatiue. Bal. in l. pe. ij. co. C. de uer. sig.

50 Delegatio facta canonico expirat, si canonicus postea accipit uxorem. Bald. in l. prædia. ult. col. C. de fideiuss.

Delegatio causæ spiritualis non potest fieri laico, etiam simul cum clerico. j. uersicu. Laicus. uer. lix. † Vide Ias. in rub. de of. eius, cui manda. est iuris. col. fi. ubi nota.

Delegatio an dicatur interlocutoria. Bal. in l. fin. C. de sen. ex breui. reci.

Delegatio an fiat partibus absentibus, & inuitis. Bald. in l. fi. C. de sen. ex breui. reci. in Spe. de dele. §. ij. Et an fiat de consensu unius partis, uel utriusq;. in Spe. eo. §. j. circa prin. & in c. fi. de of. dele. per gl. & doc. in c. si pro debilitate. eo. ti.

Delegatio est stricti iuris. de off. deleg. capit. de causis. Pau. de Cast. con. xxiij. Bald. in l. non sine. C. de bo. quæ lib.

Delegatio an, & quando præsumatur. Bal. in l. si arbiter. C. de sen. & inter. om. iud.

† Delegationis copia an post litẽ contestatam a delegato peti possit: uide Fel. in c. quoniã. in princ. pen. col. uer. septimo quæro. de prob.]

Delegatio facta monacho an, & quando præsumatur. in Spe. de dele. §. excipitur. uer. nunquid eo monacho. & j. uer. Delegatus. el. j. uer. lxxxv.

Delegatio facta tribus, quorũ unus erat mortuus, an ualeat. Bal. in addi. Specu. de dele. §. si committitur.

Delegatio causæ simpliciter facta extenditur etiam ad causam criminalem. Innoc. in c. dispendiosam. de rescrip. Bal. in uersi. causa. in addi. Spe. tit. de dele. & ibi Spe.

Delegatio cum clausula appellatione remota: a solo principe fieri potest, non ab inferiore, nisi quo ad interlocutoriam. gl. Bar. & Doc. in l. fi. C. de sent. ͠s. uer. clausula, appellatione remota. in clausulis rescriptorum. & non tollitur recusatio. Bar. post gl. & doc. in l. fi. de sen. & Phil. in c. postremo. & ibi text. sing. de appel. Io. An. in c. super eo. el. ij. e. ti. & glo. & doc. in l. j. C. ne lice. tertio prouoca.

60 Delegatio per delegantem non habentem iurisdictionem confirmatur, si iurisdictio superueniat deleganti. glo. & doc. in l. j. C. qui pro sua iur. Io. An. † Imo. & Sicu. in cap. cum in officij. de præscript. † Vide Ias. in rũb. ff. de of. eius, cui mand. est iurisdi. col. ij. uer. & an.

† Singu. Delegatio licet sit consumpta per mortẽ delegati, non tamen per hoc ordinarius põt se intromittere de illa causa, sed solus princeps, uel papa qui semel delegauit. Ita not. Bal. in l. si ut proponis in pen. col. uer. quæro papa. post Archi. per eum al legatum. C. quomodo, & quando iud. ubi infert ꝙ causa semel commissa in curia Romana, non exibit de curia, nisi papa deleget, uel remmittat ad ordinarium, & idem tenet Sal. ibi. ✠

Delegatio generalis comprehendit causas meri imperij. per glo. & Alexand. in l. j. xxv. co. ff. de offic. eius nisi confiscandi ius. ut ibi. xxviij. col. & ͠s. confiscatio. uer. j.

Delegatio, & mandatum procuratoris, equiparantur. l. & quia. de iuris. om. iud. & no. in c. cum olim abbas. & ibi Inn. de of. deleg. & Ale. ubi. ͠s. xxvj. col. & Inn. in c. in nostra. de procu. & Ale. in l. more. & se. de iurisd. om. iud. ubi ponit plene in quibus sint similia, & in quibus dissimilia.

Delegatio suspectis fieri non præsumitur ex certa sciẽtia. no. in ca. cum inter. de excep. Sed si fiat notorie suspecto cum clausula omni recusatione remota: uidetur tolli exceptio suspicionis & recusari non potest. Inn. in c. ex transmissa. de fo. com. Host. in d. c. cum inter. gl. in l. cum apertissimi. C. de iud. Bar. in l. fi. C. de sen. & interlo. om. iud.

Delegatio plurium causarum si fiat per dominũ temporalem, una tantũ inchoata, perpetuatur iurisdictio in omnib. secus si per papã sit facta delegatio. Bal. in l. mandatum. iij. col. C. mandati.

Delegatio præsumitur ex sententia, in qua tenor eius est insertus si antiqua est sententia, non si de recenti opponatur. & doc. & Inn. in c. cum in iure. de of. dele. & j. uer. tenor. uer. viij.

Delegatio fieri potest cum clausula appellatione remota. Sed

Delegatio fieri non potest cum clausula recusatione remota. in Spe. de recu. §. ij. & per gl. no. & Abb. in c. ad hæc. de rescrip. Gem. in c. iudex ab apostolica. de of. deleg. in vj. glo. ij. q. vj. si quis in quacunque. & plene per do. Phi. in c. postremo. iij. col. de ap. sed † ibi in iiij. col. firmat contrarium. † Et per Feli. in c. cum inter. de excep.

Delegatio de quibus causis fieri potest. in Specul. de delegat. §. iiij. de iurisd. om. iud. uersicu. quæ autem meri. & seq. & infra, uersi. causa. meri & misti imperij. per totum.

Delegationis & subdelegationis forma multiplex ponitur in Spe.de offi. deleg.§. uim. & de rescri.præsenta.§.iiij.

70 Delegatio facta pluribus an ualeat, si unus non sit uiuus,& an uno præsente, & contradicente possint alij sententiam ferre,& an eo absente.in Spe.eo.ti. & §.uer.quid si causa.

Delegatio impetrata contra prædecessorem an transeat ud successorem,uel hæredem.eo.§.uer. quid si impetraui.

Delegatione finita an acta coram delegato facta ualeant.in Spe.ubi.ſ. uer.sed nunquid omnia.

Delegatio si fiat cum clausula quòd iudicet,secundum consilium sapientis.in Spe.de arbi.§.viij. uersi. sed quid si dicatur.& supra,uer.Clausula consilium sapientis.& in clausula secundum consilium.in clausulis compromissorum .

Delegatio quam iurisdictionem cõprehendat.in Spe. de iurisd.om.iud.in prin.

Delegatio iurisdictionis qualiter fiat.in Spe.e.tit.uer. qualiter autem.

Delegatio compræhendit omnia , sine quibus causa non potest expediri.eod.titul.§. vj. uersicu. quid si proponens.

Delegatio causæ proprietatis an intelligatur etiã de possessione,& econtra,& quid in dubio.& ȷ. uersi. Possessorum.uer.xxxij.& seq.

Delegatio ad causas,non intelligitur ad futuras. Rot. in deci.ccccxvij.fuit dubitatum,&c.in nouis.Inno. contra in c. cum olim abbas.de offi.dele. & Alexã. in l.more.ij.colum.de iur.om.iud.per doc.in ca.ad hæc.de rescrip.Sed an ad criminales.Car. in clem. xviij.q.de of.uica.

Delegatio meri imperij ex quibus causis fiat:uide . ſ. causa meri imperij.per totum.

80 Delegari possunt omnes causæ desiderantes celeritaté. Ab.& Alex.in l.iubere.in fi.de iurisd. om.iud.

Delegari potest articulus causæ ei,cui causa nõ posset delegari.Bar.in l.more.& in l.solet.ff.de iuris. om. iud.& Alex.consi.xxxj.quarta parte.

Delegari nõ possunt specialiter,quæ nec generaliter. l. j. & ibi Alexand.ij. not.de offic. eius. & l.ij.cum glo.eod.tit.

Delegatio ꝙ decidat causam secundum leges,& consuetudinem , intelligitur scilicet potius secundum consuetudinem,quam secundum leges.Bald.tit.de pa.const.§.sententiæ quoq; in fin.

Delegatio de receptione testium qualiter fiat a quo,& cui.in Spe.de teste.§.iij uersi.scribet.& seq. & a notario fieri põt.ibidem.& §.ij. post principium.

Delegatio causæ per ordinarium cum causæ cognitione an fieri possit. in Specu. de compe. iud. adi.§.j. uersic.sed nunquid ordinarius,& ex causa.l.prætor & ibi doc.& Alexand.de iurisd.om.iu.& ȷ.Ordinarius .uer. xx.

Delega tionis tenor debet inseri in rescripto,seu schedula citationis.in Spec.de cita.§.v.uersi. uiso. & ȷ. delegatus.el.j.uersic.cvij.& clxix.& ſ.uer,citatio a delegato. uersi.j.

Delegationes, & subdelegationes qualiter probentur in Spe.de instr.edi.§.v.uer.si.& §.viij.uersic.quid si habet sigillum,& ſ.e.uer. xxxiiij. & in Spe.de sen. §.ix.uer.si auté.& uer.quid si dixit.Sed an per scripturam propriam delegati.Ang.& Alex.ꝙ sic,in l. sciendum, de uer.ob. post Bar.

Delegatio causæ,etiam de consensu partium, fieri nõ potest per eum,cui delegari non potest, in Spec. de ap.§.iiij.uersi.quid si appelletur. & seq.& uer.quid si de facto.

† Delegatio causæ an possit fieri imperito literarum: uide pulchre Iac.de san.Georg. in l.certi iuris.uer. sed est uidendum.C.de iud. ✠

Delegatio facta monacho non ualet, in qua idẽ prior dicebatur.in Spe.de ap.§.x.uer.quod si causa.

90 Delegatio abolitionis an fieri possit.in Spe.de abolit.§.j. post prin.

Delegatio debitoris facta per creditorem alteri non liberat debitorem, nisi quæratur delegato.l.si mulier.§.ex asse.& ibi Barto. ff. de iur.dot.

Delegatio debitoris inuiti , licet ignorantis, fieri non potest.Vnde.

Delegatio debitoris fieri non potest sine repetitione primi contractus , & requirit nouum contractum. l.j.C.de nouat.secundum Bald.in l.nominis. C. de hær.uend.

Delegatio debitoris potest reuocari , nisi sit acceptata per creditorem.Alexand singu.in l.qui usumfructum.ad fin.de uerb. obl. & ȷ. Mandatum reuocatur.uersi.xvij.

Delegationis debitorũ materiã supple.ſ.uerb. Debitor delegatus.& ȷ.uerbo Nouatio.per totum.

Delegare debitorem creditori, est aliũ debitorem loco sui supponere.l.delegare.ff. de noua. & per Ale. in l.qui usumfructum. de uer. ob. Item est soluere. l.inter causas.§.abesse.ff.mandati.

Delegari possunt cã suspecti tutoris.l. cognitio. & ibi Bar.in prin.ff.de of.eius cui man.est iuris.Bar. in l. j.ad Turpil.

Delegari possunt assessori omnia acta per sententiam a prætore.c.super quæstionem.de of.dele.Barto.in aut.ad hæc.C.de iu.

Delegatio non fit nisi per stipulationem. l. delegare. de noua. requirit delegatum esse debitorem delegantis,& ut possit delegari.l. quamuis. §. si mulier apud.Alex.cum glo.ad Vel.in l.qui usumfructum, de uerb.oblig.

Delegatus & uicarius , differunt:ut per Barto. l.j.§.fina. in fin. ff. quis , & a quo appel.& Barto.in l.ne quicquam.§. ubi decretum. ff.de of.procon.& leg. ubi dicit uicarium absentis, uel mortui, dici ordinarium, non delegatum. & ȷ & per do. Alex.in rub.de of.eius.ubi loquitur de uicario,& uicegerenti. † Delegatus,& uicarius quomodo differant,uide Ias.remissiue post Alexan. in rub.ff.de of.eius,cui, &c.ubi de uicegerente, & locumtenente,& similib.per Alex.

† Delegatus fungitur uice delegantis.l.solet. & ibi docto.&

cto.& Alexan.de iurisd.om.iud.ubi infer ad plures effectus.

Delegati iurisdictio est odiosa,& restingenda.ca.j. de offic.deleg.in vj. Alexand.in l.fin. ff. de iurisd. om. † iu. † Vide dom.Pe.Phi.Cor.in consi. clvij.in c. uiso.in litera a,in iij.parte.]

Delegatus,etiam non subditus deleganti, esse potest. s.uersi. Delegatio.el.j.uer. xxxiij.

Delegato an debeantur sportulæ. J. uerb. Sportulæ. uer. ij.& uer.Salarium.uer.lxxxviij.

Delegatus reseruare potest sibi in sententia taxationẽ expensarum.Bald.& Bar.in l.terminato.C.de fruc. & lit.expen.per Bar.in l.ij.in prin.ff. de ap. Et pót taxare, si est talis, cui competat ius exequendi sententiam suam:ut ibi per Bal.& Ioa.de Pap. in Summa,in libello reali.uer.in expensis.

Delegatus an restituat in integrum aduersus suã sententiã interlocutoriam Bar.in l.cum fideicõmissũ. in fi.ff.de confes.Bal.& Bar.quòd sic,in l. aduersus. C.si aduer.rem iudi.& Phi.in c.dilecti.x.q.de app. ubi dicit secus in diffinitiua , etiam si est delegatus principis.Bar.in l.omnes.de rest. in integ. dicit restitutionis causam agi posse etiam coram delegato. per l.fin.C.ubi,& apud quem. Quod uerum, si sibi est commissa.Bar.in d.l.aduersus. Vide Alex. in l. ij.ff. de iur.om. iud. quod delegatus non cognoscit principaliter de causa rest.in integ. sed incidenter. & Alex.in l.more.de iur.om.iud.

Delegatus non potest personaliter capere obligatum sistere.Ang.in authen.de exhib.re.§.si uero.j. col. collat. v.

Delegatus non potest facere capi personaliter debitorem alicuius.auth.ei qui. & ibi Barto. C. de bono. auth.iud.pos.Ange.in authen.de exhi. re. §. si uero.col.v.Bar.& Bal.in l.consentaneum.iiij. col. C. quomodo,& quãdo iud.& in aut.hoc ita C.de duo. re. ubi etiam dicit delegantem id facere debere ad instantiam delegati.Bart.post glo.in l.ij.in princip. ff.de iur.om.iud.ubi dicit quòd delegatus principis potest citare re , non aliter . De quo uide omnino per Alex.in rub.ff.de off.eius.& melius in d. l.ij.& in l.iubere cauere.eo.tit.Hoc uerum, nisi debitorẽ suspectum,secundum Lu.in d.l.ij.de iur. om. iu. ut ibi per do.Ale.ij. col. qui tantum firmat contrariũ in iudice incompetente.

† Delegatus an possit inuocare brachium seculare,& an possit incipere ab inuocatiõe brachij secularis : uide Pau. de Castr. in consi.mihi.cccxxj.incip.uisis actis,& actitatis in captura Thomasij.in ij.col.uer. quantum ad secundum.in j.uo.& Fel.in c. significasti.de of.deleg. ※

† Adde hic quòd delegatus a principe executionem sententiæ suæ ordinario committere debet,si manu militari opus est , & ipse manu armata exequi non possit.Chas.in consuet.Burgund. tit.des iustices & droictz,&c.in Rub.per doctri. Fel. in c. decætero. extra.de re iud.

10 Delegatus citat uerbaliter.Alex. in l.plerique. de † in ius uoc.& in l.ij.de iur.om.iud. † Et Bar.in auth. de litigio.§.omem uero.in j.col.uer.iij.oppo.]

Delegatus non exequitur suam interlocutoriam , sed bene potest pronuntiare exequendam.Ang. in aut. de exhi.re.§.si.col.v.

† Delegatus non habet iurisdictionem,nec actu,nec habitu , nisi facta præsentatione rescripti. Glo. & Decius.in c.cum in iure peritus.de of.deleg. & melius in c.ut debitus.de appel.Et adeo hoc est uerũ, quòd etiam si delegato sit præfixum tempus ad iudicandum , tale tempus regulariter sibi non currit ante præsentationem rescripti:ut est tex. & ibi Panor.in ij.col.in c.de causis.de of. deleg. Præpos. in c.super eo.el.ij.co.si. de ap.

Delegatus ad cognoscendum in tali causa potest etiã decidere. Secus si ad cognoscendum, & referendũ. Bal.ti.de pa.Constan.§. possessiones. ij. col. Secus in arbitro de procedendo per statutum dato infra. Statutorum extensio.uer.lv.& infra.

Delegatus faciens litem suam an puniatur in loco, in quo male iudicauit,per iudicẽ loci, an uero per delegantem.Bal.in aut.qua in prouincia.v.col.C. ubi de cri.agi opor.

Delegatus potest cognoscere , licet contra. rescriptũ sit de falso oppositum.Bar. in l. idem fiet.in princi. ff.de test.tutel.

Delegatus de crimine suspecti tutoris cognoscere potest.l.cognitio.de of.eius,cui man. est iuris. & Bar. in l.j.in ult.col.ff.ad Turpil.

Delegatus an possit supplere pro parte absente, uel pro præsente,sicut ordinarius.in Specu.de alleg. & dispu.§.satisdare.& ibi Bald.in addi.uersicu. quando iudex.

Delegatus cum clausula appellatione remota, nõ tenetur deferre appellationi.Bal.in addi.Spe.de app. uer.clausula appellatione remota,&c.

Delegatus ad prouidendum alicui in certa ecclesia, non potest prouidere de illa ecclesia.Car. in cle.ij. §.j.ix. q. de eta.& quali. per ca.cum olim.de præb. Adde omnino. J.uer.Mandatum.el.j.uer.xj.& uer. prouisio.uer. v.

Delegatus sub conditione,non potest procedere ante conditionis euentum:& ideo datus sub conditiõe, si intra terminum debitor non satisfaciat, non pót ante mensem prorogare terminum.Car. in clem.j. x.q. de conces.præb.

20 Delegatus an possit cognoscere de non iurisdictione delegantis Bal.in l.si militaris.C. si a non compe. iudi.

† Delegati an possint esse clerici in causis laicorum, & quid erunt,uide Ias.in rub.ff.de of. eius cui, &c. col.ij.& fi.

Delegatus in iudicio retinendæ an cognoscat de iudicio recuperandæ , si nondum cæpto iudicio retinendæ retinens fuit spoliatus possessione sua. per Archid.ij.q.j.in primis.Bald.in l.penul.C. si a non compe. iud.

Delegatus ante litis contestationem non potest absoluere ab obseruatione iudicij. Bald. in l. consentaneum.v.colu.C.quomodo, & quando iudex.per

tex.sing.in l.si reus.ff.de procu.gl.in l.j. in prin.C. si a non compe.iud.l.ij.C.de iurisd.om. iud. Vide Inn.qui aliter loquitur in c.consuluit. de of. deleg. Item uide Alex.in d.l.si reus.post Bar.& Bald.in l. sancimus.ix.q.C.de iud.

† Delegati apostolici an possint esse fratres mendicãtes:uide Ias.in rub.ff.de of.eius,cui &c.co.fi. in fin.

Delegati iurisdictio non est fundata ante litis contestationem.c.significante.& ibi doc.& Bald.de app. Item

Delegati officium ante litis contestationem non pôt implorari.tex.sing.cum glo.in l.si reus.ff.de procu. uidelicet ut faciat fieri depositum uel sequestrum: ut ibi.Et tenet Bald. & Phil. in d. cap. significante. iij. colum. quod est uerum, nisi contra turbantem eius iurisdictionem. puta impediendo citatum coram delegato comparere: quia tunc eius officium contra talem impedientem potest implorari, licet lite non contestata. Text. est in cap. j. ut lite pen-den.& in cap.de causis.de offic. deleg. Item potest punire contumacem.c,tuæ.secundum Ioan.de Im. ut lite non contesta. Sed melius facit dictum Inn. in c.sepe. de appel.ubi dicit delegati officio, etiam ante litis contestationem contumacem condemnari in expensis. Et tenet Innocen. in cap. consuluit. in princ.de of.delega. ubi dicit quòd delegatus ante litis contestationem potest absoluere ab obseruatione iudicij. Et prædicta uera in delegato principis, & inferioris a principe. d. cap.de causis. secundum Innoc.in d.c.sæpe.& d.c.consuluit.secundum do. Philip.in dicto.c.significante.de app.& ℑ. eo.uer.xxxvij.& seq.

Delegatus an possit esse testis.Inn.& doc.in c.dilecto de test.ꝙ remouetur ab officio si fuit impetratus in

† fraudem testimonij.Bar.in l.etiam.C.de testi. † Et per Fel.in d.c.dilecto.]

† Delegatus an possit exequi suã sententiã uide Soc. in c.si quis contra.col.pe. de for. comp.

Delegatus primus non reuocatur in dubio per constitutionem secundi.c.uolentes.de of.dele.& ℑ. uersi. Vicarius.uer. xxiiij.

Delegatus in cã falsi instrumenti potest cognoscere etiam de subreptione rescripti.Bal.in l.iure nostro. §.propter.de test. tut.

Delegatus cum clausula si repererit diffamatum de cõsentientis in commissione: non potest recipere probationes de bona fama illius, nec debet admittere sine speciali mandato allegantem causas absentiæ illius.Rota in decis. cccclxxix. auditor, &c. in nouis.

Delegatus capituli non dicitur uicarius generalis. ℑ. Capitulum.uer.xl.

30 Delegatus punitur per ordinarium finito processu. nota.in c.fi.de rescrip.uel processu durãte: dum tamen se non impediat de causa commissa: secundum Car. ibi,& in cle.ij.§.notarij.de hæret.

Delegatus an possit mittere in possessionem ex primo decre. o.gl .Barto & doct.in l.ij.ff. de iur. om. iud.in Specu.de deleg.§.v.uer.nũc.potest etiam dare quòd sic,causa custodiæ.Et omnino per dom. Alex. in l.iubere.de iurisd.om. iud. ubi dicit quod sic nisi sit delegatus in causa realis actionis, etiam lite contestata,secundum Sal.ibi sing.

Delegati, & ordinarij tribunal, idem est, & ideo causa coram uno facta, uel cœpta, potest coram altero finiri.Barto.post glo. in l. ubi cœptum. ff. de iudicijs.

Delegatus a uicario episcopi potest prohiberi ab episcopo ne iudicet. Barto. in l. iudicium soluitur. ff. de iudi.

Delegatus a potestate ciuitatis an possit prohiberi ꝑ gubernatorem prouinciæ,ne iudicet.Bart. dubitat in d.l.iudicium soluitur.

Delegati iurisdictio nõ expirat per absolutionem ab obseruatione iudicij.Inno.in c.consuluit.de of. delegat.Ioan.And.& doc.in ca.examinata. de iud. in Spec.de of.iud.§.deseruire.uer. quid si proponens. & Phi.in c.cum cessante.xxiiij. q. de appel. Et ideo potest iterum agi coram eo,licet prius actor produxerit libellum ineptũ,& succubuerit:ut ibi. & Car. in cle.fi.in fi.de ap.

† Delegati iurisdictio quando processum est usque ad publicationem processus, ex quo res non est integra,non expirat morte delegantis.dom.Bartho.Socin.in consi.clxix.inci.circa princ.uersi.iij. & ult.ij. parte.]

Delegatus in causa propria quis esse potest.l.in priuatis.de iud. Bart.in l.qui iurisdictionem.ff.de iurisd. om. iud.

Delegatus potest ex officio implorato etiam ante litis contestationem reuocare innouata lite pendente,etiam libello non oblato.gloss.in clem.ij.ut lite pen.secundum Hosti.& Philip.in c.significante. de app. Item

Delegatus non potest facere sequestrum.in Specu. de seq.& ibi Bu.& Panor.in c.penult.de seque.po.ubi simpliciter loquuntur. Sed dic uerum ante litis contestationem,secundum Bal.in c j.v.co.e.tit.& Phi. in d.c.significante.& ℑ.eo.uersic. xxiiij. nisi sit delegatus principis, qui etiam ante litis contestationẽ po est facere sequestrum,& depositum.c. ij. de do. & contu.& ℑ.e.uer.xxiiij.

† Delegatus, quando possit cognoscere an sua sit iurisdictio:uide Felin.in cap.super literis per clausulam,Ampliationes.& limitationes. extra de rescri. Item

Delegatus ab ordinario pôt mittere in possesionem, etiam ante litis contestationem.c.cum uenissent.de eo,qui in t.in pos.causa rei seruan.

40 Delegatus nõ interponit decretum.Bal.in aut. sed cum testator.pen.co.C.ad legem Falci. per l.ab ea parte.ff.de prob.

ꝝ Delegatus ad delegantis se uoluntatem conformare debet a quo disentire nec debet, nec potest Ill. Car.Par.co.lj.nu.43.uol.iiij. Ae.Mar.Ma.

Delegatus potest procedere ut ordinarius,& ut delegatus.Bal.in l.j.ul.co.C.de fur.

Delegatus habet iurisdictionem, non solum notionem.

ne. Bar.l.j.§.j.ff.de post.per.l.j.§.qui mandatã.ff. de of.eius,cui man.est iurisd.& ĩ.e.uer.clxxxv.

Delegatus non põt committere nuntio ꝙ proroget terminũ parti. Bal.in l.fi.C. de sen.ex breuic.reci.

Delegatus an possit excõmunicare. Bal. in l.nulli. C. de sen.& interlo.om.iudi.

Delegatus potest dare curatorem liti.doc.& Bal.in l. fi.§.j.C.de admi.tu.c.fi annum.de proc. in vj.

Delegatus cognoscit de non commissis, ut euitetur circuitus.Car.in cle.auditor. de rescrip.

† Delegatus ad causam non potest interponere authoritatem instrumento exemplando,nisi specialiter sit ad hoc delegatus etiam si tale instrumentum pertineat ad causam.Fel.in cap.si instrumenta.in j. col.uer.nota secundo.de fi.instru.]

Delegatus potest facere sententiam contrariam sententiæ,quã tulit ut arbiter. Arch.in c.si contra partem.iij.q.vij.Bal.in l.si creditoribus.C. communia de manu.& in l.j.& ibi Pet.de Su.C.de sen.ex breui.reci.Ang.& Pe.de Su.in l.si ut proponis.la.j. C. quomodo,& quãdo iu. Quod est uerũ, si est delegatus ad uniuersitatem causarum:secus si ad unam causam tantum secundum Bal.in d.l.si ut proponis.Itẽ uerum nisi primam tulerit tanquã delegatus: quia iudex secundo iudicat si est ordinarius, non si delegatus.Bar.in d.l.si ut proponis.la j.ij.oppo.C. quo modo,& quando iudex.Item.

Delegatus, qui tulit sententiam nullam, non potest iterato sententiare ex eodem libello, nec etiam ex nouo.Bald.in addi.Specu.de sententia.uersi.delegatus.Bart.in l.si ut proponas.la.j.C.quomo,& quãdo iu.quod iurisdictio finitur.uide omnino Alex.in rub.ff.de of.eius.& Ang.in l.iudex postquam.ff.de re iu.Quod est uerum in delegato ad unam causam tantum: secus si ad uniuersitatem causarum. Bald. in l.si ut proponis.la.j.iij.col.præal.& Rota in dec. cccxxiiij. item fuit dubitatum, utrum auditor, &c. & in deci.cccxliij.dubitatur.in nouis. ubi omnino uide.& Inno.in c.in litteris.de offic.deleg. Philip. in cap.cum causam. xiiij.colum.de appel. Inno. & doc.in cap.j.de re iudi.Item si facit per errorẽ, põt iterum exequi,si error est probabilis.Inno. ubi. s. qui secus dicit,si sit erratũ in iure. Sed in hoc tenet contrarium.Hostien. qui tenet idem in utroque casu,secundum Ioann. And.ibi But.& Sicu.qui etiã dicit secus in executore gratiæ: quia semper errans in diffinitiua,si seruauit formam,iterum se non intromittit.& infra,uersicu. Sententiæ plures.uersic. xxxvij.& per Rotam in d.deci. cccxliij. ubi etiã uide,quid de ordinario.

Delegatus in causa proprietatis põt cognoscere etiã de causa possessionis quæ ordinatur ad causam proprietatis.Bal.in addi.Spe.de sententia.uer. si iudex est delegatus.

50 Delegati simpliciter non intelliguntur habere iurisdictionem in solidum. not. in c. prudentiam. de of.deleg.in l.j. de of.consu.per Bar. in l. potest. de re iu.gl.& doc.in c.fi.de re iu. Adde. ĩ.uer.clausula. Vobis, uel alteri uestrum. in clausulis rescriptorum.& in Spe.de offic.delega.§. fin. & c.uno delegatorum.eod.tit. Quod est uerum, etiam ad uniuersitatem causarum:secundum doc.in d.c.fi. per text. sing.cum gl.in c.ut officij.de hær.in vj.Car. in cle. j.xij.q.de appel.ubi etiam dicit ꝙ potest separatim eorum iurisdictio suspendi,ut ibi.

† Sing. Delegati quãdo tres sunt cum clausula,quod si non omnes,&c.& duo unum pronuntient, & tertius aliud licet sententia duorum teneat, & ueniat executioni demandãda attamen illi duo non poterunt exequi,nisi uocato tertio,licet uerisimiliter sit discordaturus in executione, sicut in sententia discordauit.Glo.est aperta in capitu.final. de dolo & contu.lib.vj. quam ualde singularem, & ordinariã appellat Iason.in l.si uni alias incipit. Pomponius. colum.fina.uersicu. sed aduerte. ff. de re iud. Et illam gloss.facit singu.Anton.de Tremo. in addi.ad Vbertum de Bonacurso,in tit.quibus mod.cita. im pu. con.

Delegatus dubitans in rescripto debet consulere delegantem.c.inter alia.de sent.excom.c. ij. de of.dele. c.cum uenissent. de iud.

Delegatus non debet nimis properare ad sententiam, nec nimis tardare.gl.Host.& Io.An.in c.cum Bertoldus.de re iud.

Delegatus ad examinandum testes non põt alteri subdelegare.Inn.& doc.in c.cũ Bertoldus.de re iu. per c.fi.de of.dele.Quod est uerũ,si sit deputatus ab inferiore a principe uel ab auditore papæ: secundum Rotam in deci.ccxlij.si auditor,&c.in nouis, secus si a papa,per cle.j.de of.delega.Item secus si sit delegatus ad scribendum attestationes, secundũ Inn. ubi s.Sed ibi Host.Io.An. & But. dicunt contrariũ ꝙ nec tunc possit substituere sine consensu delegantis.Sic.& Imo.in d.c.cum Bertol.& ĩ.uer. Examinatio.uer. xx.

Delegatus in citatione debet locum apponere,in quo citatus debeat comparere. Bal.in l.ut perfectius.penul.col.C.de anna.excep.

Delegatus non potest exbannire aliquẽ. Bal.in l.cessante.j.col.C.quomodo,& quando iud.

† Delegatus an possit absoluere ad cautelam: uide Abb. & Decium in c.ad præsentiam.de appel. ubi subdit Decius ꝙ sic:sed secus,si sit delegatus ad absoluendum quia non poterit ad cautelam,nisi in delegatione fuerit dictum.

Delegatus an teneatur denuo citare, quando ordinarius decurso peremptorio delegauit causam. Bal.in l.consentaneum.ij.col. C.quomodo,& quãdo iud. & in l.per diuersas.C.mandati.in Spec.de cit. §. fi. uer. Item quæritur error secundum Lud.Pon.in singu.uer. Iudex ordinarius.

Delegatus infamis potest procedere, nisi cõtra ipsum opponatur.in Spe.de dele.§.excipi põt. uer.sed nũquid infamis.& ibi Bal.in addi.uer.infamis.

Delegatus in causa appellatiõis an possit cognoscere de causa principali.glo.ordi.ij.q.vj.in fi.Inn. Host. & But.& doct.& Philip.in ca. ut debitus. de appel. & Fed. de Senis. consilio. cxxxvij. quod incipit. capi-

capitulum, ut debitus, &c. Gemini. in c. Romanam. in princip. de foro compe. lib. vj. Ioan. And. in c. fi. de iudi. & j. uer. Delegatus principis. uer. xj.

Delegatus ad certum tempus nō potest intra tempus causam remittere ad delegantem, sed post tempus sic: imo nec potest post tempus etiam finire, nisi in ipsum sit facta prorogatio per partes: secundum Io. de Imo. & Phi. post Io. An. in c. intimasti. de appel. Vide Io. de Pra. in l. j. ff. de proc. & l. j. §. si iudex ff. de iu. in l. properandum. C. eo. tit. gl. in l. inter. de min. & c. super eo. in fi. de appel. in gl. & tex. in c. de causis in prin. de of. deleg.

60 Delegatus ad diem, non potest exequi post diem. Car. plene in cle. j. xxxij. q. de decimis.

Delegatus an habeat plenam iurisdictionem Bald. in addi. Spe. uer. nota quod c. statutum. Bar. in l. j. §. fi. & ibi no. delegatus fungitur uice delegantis, & nō habet propriam iurisdictionem. & s. e. uer. ij. & j. eodem. uer. lxiij.

Delegatus pronuntians super ineptitudine libelli, nō desinit esse delegatus. Bal. in addi. Spe. de of. deleg. uer. si iudex admisit.

Delegatus non habet iurisdictionem, etiam si sit principis delegatus. Bar. in l. j. ff de iud. & supra. eo. uer sicu. lxj. & uersicu. xlij. ubi uidetur dici cōtrarium. Vide Alexand. in l. j. §. final. post Barto. de officio eius. in addi. Barto. & per glo. & Bart. in l. ait prætor. de re iud.

Delegatus tenetur seruare ferias suas, non loci litigātium. Inn. & doc. in c. conquestus. de ferijs.

Delegatus non potest exercere etiam uoluntariam iurisdictionem inter non subditos. Bal. in l. j. ult. col. C. de iure aur. annu.

Delegatorum iurisdictio expirat uno mortuo. c. uno delegatorum. & ibi Abb. de of. dele. Idem in compromisso: ut ibi. Vnde.

Delegatus, & arbiter equiparantur. d. ca. uno delegatorum. & ibi Abbas & Alexan. in d. in l. si debitori. ff. de iud.

Delegatus utitur clausula authoritate, qua fungor. in c. cum in iure. & ibi Ab. de of. deleg.

Delegati sententia non dicitur delegantis. J. Sententia delegati. uer. iij.

70 Delegatus in causa sibi ordinaria an sit ordinarius, uel delegatus. Bal. in addi. Spe. tit. de leg. uersic. sed quid si commissio. gloss. in cap. cum aliquibus. de rescrip. in vj. quæ dicit quod est delegatus etiam si in delegatione sint uerba præcepti. Item uerū si ex cōmissione dicitur ꝙ authoritate nostra procedas: secundū Bar. & Ale. de Im. in l. more. v. co. de iuris. om. iud. Secus si accessorie proferantur dicta uerba in confirmatione cum clausula, quòd committens reatum habebit quicquid eius authoritate factum fuerit quia tunc erit ordinarius. Card. & Imo. in c. quoniam abbas. de offi. deleg. & Alexan. ubi supra. Vel aliquid addatur, uel detrahatur, quod alias posset tanquam ordinarius. alias dicitur ordinarius, & commissio dicitur tunc suscitatio iurisdictionis, secundum Lud. Pon. & Alex. post Ang. in l. j. §. si quis simpliciter. de uerb. oblig. & Abb. Sicu. in c. licet in corrigendis. de offi. ordi. & ibi casus: & tunc fungitur uice delegantis in causa delegata. etiam in qua sit ordinarius. l. & si prætor. & ibi Bar. ff. de of. eius, cui man est iur. alias est l. i. §. & si prætor. & ibi Ange. & uide Guil. de Cu. post glo. in l. sepe. de re iu. & doc. mod. in d. cap. si quis simpliciter. doc. moder. in d. ca. cum aliquibus. in princip. dicunt quòd si ordinarius procedit in causa, in qua suberat impedimentum aliquod statuti, uel consuetudinis, & illud sit sublatum a papa dicitur ordinarius, & non delegatus: ut per Bened. Capram in princip. Item si ordinario committitur causa summariæ cognoscenda, dicitur delegatus, etiam si causa alias erat sua. Bal. sing. in Spe. de leg. ult. col. & Alex. in l. more. v. col. de iuris. om. iu. Ang. in l. j. §. si quis simpliciter. † de uerb. obl. & ibi. per Moder. & Alexan. omnino. † Et per Feli. in rubr. de offic. & po. iudi. delega. & in cap. cum ex officij. de præscript. vij. colum. uer. prima conclusio, & seq. ubi copiose. & not. ibi an delegata potestas, & ordinaria, possint in eadem persona, & causa simul concurrere. & exerceri: & etiam quid si in rescripto dicatur Talis cognoscat, & referat: an possit condemnare, si id in supplicatione fuit petitum. ibidem, ante med. d. colum. uersi. quo modo aūt. circa medium. uersicu. ibi ubi adde. & an tunc possit procedere ut delegatus, omissa ordinaria: & an electa una uia in procedendo, possit ad aliam redire: & quid si ex utraque potestate processit, & ex qua potestate ipsa sententia regulatur. ibidem, in viij. colum. post medium. uer. ex ista conclusione. Et quid si simpliciter procedant ex qua uideatur processisse. ibi. colum. xj. uersic. sexta conclusio.]

Delegatus subrogatus habet tantum tempus ad expeditionem causæ, quantum delegatus. l. si iudex. & ibi gl. & Bar. ff. de iud. Bal. in l. certum. viij. C. unde cognati.

Delegatus petitus a parte præsente altera parte, non est dandus: secus si altera pars est absens. l. obseruādum. & ibi gl. & Bar. ff. de iud.

Delegato mortuo instantia redit ad delegantem, qui eius loco potest alium subrogare. l. mortuo. ff. de iudic.

Delegatus debet iudicare, nec potest etiam remittere ad delegantem. l. pe. & ibi Bar. C. de pe. iudi.

Delegatus dicitur pedaneus iudex, nisi sit delegatus principis. in Spe. de dele. §. j. uer. omnino autem. & ibi Bal. in addi. uer. j.

Delegatus est iudex competens, etiam ratione cōtractus. Bal. in addi. Spe. de dele. §. contrahens.

Delegatus an possit punire impedientes exercitiū delegatæ iurisdictionis, qui non sunt nominati in literis. in Specu. de dele. §. sequitur. uer. quid ergo. † Vide Decium post Abbatem, & alios. in ca. j. colu. xv. uer. in glo. fina. de offici. deleg. ubi ponit ꝙ potest exercere suam iurisdictionē in quancunq; personam suam iurisdictionem impedientem, & potest nuntium falsum coram eo referenté punire; & quid

quid contra collegam.col. xvj. in prin. Et quid de testibus falsum coram eo deponentibus. Dicit ꝙ non, in uersi.secundo limitatur.& ibi uer.quam aut.ponit quam pœnam delegatus cótra turbantes possit imponere.ibi,col.fi. An possit impedientem priuare beneficiis,uide ibi.

Delegatus an possit mulctare impedientem citatos coram ipso ne compareant cum non fecerit in contéptum delegati,sed ex alia causa,puta inimicitiæ. In no.in ca. j. de offi.deleg.& Barto.in princip.si quis ius di.non obt.quòd non,per l.ij.§.his datur. de iudi.nisi in casu.l.ij.C.de spor.& per Alex.in l. ij. de iurisd.om.iud.& ibi in fin. quòd non etiam pecuniariter. & j.

Delegatus etiam facta transactione pro parte potest pronunciare quia non perdit iurisdictionem,sed officium sic.Bald.in addi.Specu.de leg.uersic. finitur officium.

80 Delegatus in causa meri,uel misti imperij ex causa absentiæ, licet regulariter non possit exequi, sed cognoscere tantum tamen in casu periculi imminétis potest exequi: sed ut quia haberet famosum latronem,quem non statim punire esset periculosum ideo potest eum suspendere.Bar.sing.in l. j. in prin. ff.de of.eius,cui man.est iuris.in j. col.

Delegatus an sit quis in causa, in qua etiam pót esse, & est ordinarius, inspicitur ex actu pronunciandi: quia si pronuntiat ut delegatus,est delegatus: si ut ordinarius,est ordinarius. Bald. in l.si ut proponis. la.j.C.quomodo,& quando iud.Ange. in l. si prætor.ff.de of.eius,cui man. est iurisd.

Delegatus impetrari debet ab utraque parte, si utraque pars est præsens, alias per præsentem tantum, si altera pars est absens, Et ita seruatur in curia Romana.secundum Bar.in authen.offeratur.C. de lit. contest.

Delegatus extra prouinciam impetrari non potest, nisi quando timetur de aduersarij potentia.c.statutũ. de excep.in vj.l.j.C.quando Impe.inter pu. & uid. Bar.in aut.qua in prouincia.C.ubi de cri.agi.opor. Item nisi iudex prouinciæ sit negligens, secundum Bar.ibi,per §.j.in aut.ut dif.iud.

Delegatus iudicans officio suo functus dicitur,si iudicauit super toto, non si super parte tantum.no.in c.cum I. & ibi glo.& doc.de re iudic.& no. in ca.ex literis.de of.deleg.

Delegatus non potest esse simplex monachus,uel canonicus regularis, etiam si gerat aliquod officium intra claustrum,ut quia sit sacrista,prior, camerarius,custos secus si sit prælatus, uel prior ecclesiæ. Bald.in addi. Specul.de deleg.uersicu.simplici monacho.

Delegatus debet iudicare secundum leges. & statuta, & consuetudines fori delegantis.doc. in l. cunctos populos.C.de sum.tri.& fid.cath. & in c.ex literis. in fi.de rescrip.& Barth.Cep.in c.j.x.col.de cogn. feu.Ang.in l.si prætor.de of.eius.Imo secundũ statuta loci,ubi agitur,secundũ doc.& But. in rub. de consi.Io.Cal.in q.statuto ciuitatis, &c. & in c.cũ uenisset.de eo,qui mit in pos.& in c.q̃d clericis.de fo. comp.Bar.in l.j.in fi.ff.de iud.& in d.l.cunctos populos.Et ita seruatur de consue.& gl.xij.di. illud. j. di.consuetudo.& per Bal.in l.aduersus.C. si aduersus rem iud.& tenet Alex.in l.solũ.de iuris.om. iu.

Delegatus potest reuocari parte petente, & allegante ꝙ uelit eum producere in testem, cum alium testẽ non habeat.c.dilecto.de testi.Bart.in l.j.§.si seruus ff.de quæstio.ubi Alex.dicit uerum singulariter, secundum Inn.in d.c.dilecto.nisi iudex iuret se de cã illa nihil scire. Quod etiam tenet Abbas in c.dilecto.ubi dicit.etiam quòd

Delegatus potest reuocari,quem pars in fraudem, scilicet ne produceretur in testem,impetrauit in iudicem, etiam si pars haberet plures alios testes secundum Abb.ibi.

Delegatus potest euitare onus delegatiõis propter periculum in sua familia contigens.Ang.& Pet.de Su. in l.si longius.in priu.ff.de iud.

90 Delegatus recusari potest post litem contestatam. doc. in l. & quia. de iurisd. om.iud. per l. iudicium soluitur.de iud.argum.contra in l. si longius. & ibi Pet.de Su.eod.tit. etiam si delegans sciuit eum partibus suspectum infra,uerb.Recusatio.uersic.xxvij.

Delegatus non potest reuocari ex persona delegantis l.prætor.& ibi doc.& Alex.ff.de iuris. om.iud.

Delegatus est suspectus,& recusari potest in causa, si sit consanguineus impetrantis, uel si fuit aduocatus in causa.cap.post remo.& ibi doc.de appel. Secus si sit aduocatus in alia causa pro ipso impetrante:secundum doc.& Philip.ibi infra,uer.iudex. suspectus.in j. col.circa medium.ibi item si iudex fuit aduocatus,&c.& ibi item si delegatus fuit consanguineus,&c.& Bar.in l.prætor.de iurisd.om.iud.in Spe.de dele.§.vij.uerb.recusatio.ubi etiam ponuntur alie causæ recusationis.

† Delegatus si iniuste, uel inique procedat, processus est iure ipso nullus: quia non uidetur sibi mandatũ quòd iniuste, uel inique procedat. dom. Iaso. in §. in bone fidei.in ij.colum.uersi.item facit. Instit. de actio. ✠

Delegatus per litis contestationem fit dominus litis. Barto.& doc.& Ioan. de Pra. in l. post litem. ff. de procur.& l.si reus.eod.tit.& in l.iudicium.ff. de iudi.per Bart.in l.more.& in l.& quia.ff.de iuris.om. iud.& in l.a iudice.C.de iudic.ubi dicit quòd potest reuocari,etiam post litem contestatam. & gloss. & Bart.in d.l.post litem.glo.& doc.in c. cum Bertoldus.de re iud.& c.cum causam.de app. Io. And. in c.j.de proc.in vj.

† Delegatus ante litem contestatam an habeat officium in principali, & an possit absoluere ab obseruatione iudicij:uide Fel.in c.cum te.in iij.col. uer. limita tertio.de re iud.]

Delegatus ad excommunicandum non potest absoluere eum,quem excommunicauit.gl.in c. peruenit vij.q.arg.xvij.q.j.si homo.

Delegatus exequi potest confessionem, licet ad hoc non sit actum.Inn.in c.cum super.de confes.Bal.in

Mar.uer.confessio.uer. iiij.

Delegatus dicitur syndicus deputatus per populũ ad syndicatum officialem.Bar.in l.fin. C. ubi, & apud quem.& Inn.in c.ut debitus.de app.

Delegatus dicitur, qui habet iurisdictionem a iudice sed uicegerens,qui habet a superiore.Bar.in l.ij.C. de of.eius qui ui.alt.ge.& per Alex.in rub.de offic. eius:Item

Delegatus dicitur,cui causa certa committitur:sed ordinarius dicitur,cui committitur administratio certi territorij cum iurisdictione.Bar.in l. fin. C. ubi, & apud quem.

Delegatus simpliciter per uerba Committimus cām: potest sententiare,sicut cognoscere.Bar.in l.j.C. si contra ius.& ĵ.e.uer.cxviij.

100 Delegati si duo sunt cum clausula Si ambo non possint,alter exequatur:potest unus possidere, etiã si ignoret alterum non posse.Bald.in l.falsus. ij. q. viij.col.C.de fur.Sed Bar.contra in l.multum.ff.de con. & demon.uide.s̃.clausula Vobis,uel alteri uestrum.in clausulis rescriptorum.

Delegatus non potest exequi sententiam suam. Bart. in l.iubere cauere.in princip.ff.de iurisd.om.iud.& per dom.Alexan.in rub. de offi.eius, cui. & in l. ij. de iurisd.om.iud.& ĵ.§.ij.uide in l.a diuo Pio.ff.de re iudica.

† Delegatus an si per se uult exequi sentẽtiam in habitu militari,possit:uide Fel.in c. significasti.statim post medium.j.col.de of.dele.& ibidem circa prin. d.c. ponit an brachium seculare pro executiõe sententiæ suæ inuocare possit.]

Delegati officium finitur per sententiam. cap.in literis. de of.delegat.Secus in alio mandato,quod durat usquequo negotium finiatur. Innoc. ibi singulariter secundum Cardi.in clem. auditor.in princi. de rescrip.

Delegatus potest reuocare interlocutoriam suã, sicut ordinarius.c.cum cessante.& ibi doc.de appel.& ĵ. uer. Interlocutoria reuocatur.uer. xx.

Delegatus non potest auferre ius quæsitum alteri . gl. no.in c.si.uersic.figura.de hær.lib.vj.Quod est uerum, nisi sit delegatus cum plenitudine potestatis expresse. Bal.no.in l.ij.iij.char.uersi.item nota ꝙ si papa de serui.& aqua.

Delegatus ignorans mortem delegantis nulliter procedit in causa . cum indistincte soluatur delegatio morte delegantis.Bar.in l.& quia.ult.col.ff.de iur. om.iud.uel etiam finito officio delegantis. gl. doc. & Bar.§.iudices.in l.uenditor.de iudi.

Delegatus potest de partium consensu cognoscere, etiam post tempus in rescripto comprehensum.l. ij.§.si delegatus.ff. de iud. Item ante illud tempus, secundum Pet.de Su.ibi,& Inn.in c. de causis.de of fi.dele.Item extra locum de consensu partium expresso,non tacito uel alterius tantum. Rota in deci.ccclxxxiij.si iudex & c.in nouis.

Delegatus citans debet ad citatum transmittere copiam delegationis.Inno.in c.pastoralis.de resc ri.& ĵ.Bal.& Ale.& doc.in l.ij.ff.si quis in ius uo.nõ ie. doc.& Pe.de Su. in l. si quis ex aliena. de iud. & in leg.cum furiosus.eod.tit.tex.& doc.& Bar. in aut. qui semel C.quomodo, & quãdo iu. Bart.in d.l.ij. ij.col.uer.sed iuxta hoc quæro. per c. præterea. de dila.per l.j.C.de superind.lib.x.& Pau.de Ca.con si.xlviij.Quod uerũ est,si delegatus est persona uilis,& citat in longinquis partibus:alias uero non tenetur mittere copiam rescripti.Inno.in c.cum in iure.de of.dele.& in Spe.de cita. §. iam de citatione. uer.sed pone.Lud.in l.sciendum.de uer.ob.& But. in d.c.præterea.& aliquid per Bal.in aut.offeratur. iiij.col.C. de lit.cont.

Delegatus ad audiendum, uel cognoscendum in tali cã, per uerba Audiat uel Cognoscat:intelligitur delegatus etiã ad sententiam ferendam.arg.l. de qua re.& ibi doc.& Pe.de Su. ff. de iud. & in l. & si non cognitio.C.si contra ius uel uti.pu.Bar.& doc.in l. a diuo.in prin.ff.de re iud. & in l. qui procuratorẽ. ff.de proc.ubi gl.tenet ꝙ non.Spe.contra in tit.de delega.uide Flo.in l.item sic.§.si haberet.ff. de ser. rust.præd.no.in c.ad hoc. & ibi Inn. de of. arch. & dixi.s̃.eo.uer.xcix.

Delegatus in loco solito debet sententiam ferre . l. si locus. & ibi doc.ff.de iudi.& infra,uersic.Sententia ubi uersi.iij.

110 Delegatus super contractu potest cognoscere ẽt de interesse prouenientе ex contractu.Inn. in c. cũ olim abbas.de of.dele.doc. & Pet.de Su. in l. solemus.ff. de iud. Item

Delegatus super cã dãni dati potest cognoscere etiam super proprietate rei, in qua damnum est illatum. In. in c.cũ olim abb.de of.dele.& Pe.de Su.in l.solemus.ff.de iud.

Delegatus incipit habere iurisdictionem in habitu tẽpore dati rescripti,sed in actu a die præsentati.doc. & Pet. de Su. in l. cum furiosus. ff. de iudi. ubi per Ange.no.in cap.super eod.de appel.quòd ante præsentationem rescripti delegatus non dicitur habere iurisdictionem.& c.pastoralis.de rescrip. Innoc. in c.conquestus.de restit.spo.& quod per Barto. in l.multum.de condi.& demonstr.& domi. de Rota. in deci. ccclvij. circa tertium dubium, &c. ubi etiã concluditur esse nullum processum interim factũ. & in dec.ccxlvj. si unus in nouis. ubi dicit eum nõ posse subdelegare ante præsentatam sibi commissionem.& Io. And.in c.cum plures.de of. dele. lib. vj.& in c.tibi qui.de rescrip.& ibi gl. & per Archi. Item uerum quando in rescripto dicitur ꝙ intra mẽses,uel annos,uel dies causa finiatur:quia tunc tempus præsentationis inspicitur : non si dicitur quòd causa finiatur usque ad tale tempus:quia tunc a die dati rescripti currit,secundum doc.& Io. in c.super

† eo.de app.& ĵ.eo.uersi.cxx. † Et per Fel.in c. quoniam.de rescrip.]

Delegatus cui est commissa causa uniuersitatis potest cogere uniuersitatem ad constituendum procuratorem.Inn.in c.Romana.de sent. Bal.in Marg. uersi. Delegatus.uer. iiij.

Delegatus cui inquisitio cõmissa est.dẽt inquirere de fama.

fama nisi sibi inhibeatur. Inno. in c. ex parte. de accu. & Bal. ubi supra. uersi. vij. & uersi. ii.

Delegati presentes, tertio absente malitiose nihil possunt facere sine illo. Inno. in c. causam. de offi dele. Bal. ubi supra. uersi. xiij. Item tertio presente, & tacente, non tenet sententia duorum: cum omnes loqui debeant. Bar. in l. item si unus. §. item si plures. in fi. ff. de arbi. Et quid si contradicit tertius uel est absens. in Spe. de deleg. §. vj. uer. quid si causa.

Delegatus non apponit clausulam, Non obstan. quę conuenit soli principi. Bal. in l. rescripta. C. de preci. Impera. offe. & s. uer. clausula. Non obstan. uer. xxvj. in clausulis rescriptorum.

Delegato debet intra annum præsentari rescriptum. c. plerunq;. de rescrip. Bal. in aut. qui semel. C. quo modo, & quando iud.

Delegatus cognoscit de exceptione opposita contra literas citatorias, & rescriptum suum continens delegationem, ut si dicitur impetratum tacita ueritate. Bar. in. l. ij. ij. col. ff. si quis in ius uo. non ie. Item uerum si sit unum rescriptum tantum de iurisdictione: secus si plura: ut quia per unum sit concessa iurisdictio uni, & per alterũ alteri: quia tunc ambo debẽt cõuenire ad cognoscendũ quod scriptũ sit ualidũ: & si concordant, bene est: alias sunt eligẽdi arbitri iuris, a quibus põt appellare. Casus est not. & ibi Abb. in. c. pastoralis. de rescrip. & ibi Car. Fl. Itẽ cognoscit de sua iurisdictione, an sit competẽs. l. prescriptione. C. si contra ius uel uti. pu. l. ij. ff. si quis in ius uo. non ie. c. super. de rescrip. Bart. in. l. non solum. §. aliene. ff. de procu. & in. l. j. C. de procu. nisi de causa sit recepturus sportulas. glo in. l. de iure. ad muni. & ibi Alex. & Car. in cle. j. §. abbates. de exces. prela. Quod uerum de sportulis magnis: alias non Alex. singulariter in l. ij. ff. si quis in ius uoc. non ie. & in. l. de iure. s. allegata. & Ioan. de Imo. in. c. cęterum. de iud. † Et per Fel. in. c. super literis. de rescri. in uer. an sua sit.]

Delegato non currit tempus ante pręsentationem rescripti, sed post. Bal. in. c. fin. de prohi. feu. alie. per Loth. per. c. cum super eo. de appel. Item

120 Delegatus ante præsentatum sibi rescriptum nõ potest procedere: alias sibi potest impune resisti. Ang. & Pet. de Su. in l. cum furiosus. ff. de iud. per l. indultum. C. de iur. fi. lib. x. & domini de Rota in decis. cclvij. circa tertium dubium, &c. Quod uerum parte opponente de rescripto non præsentato, quia non tenet processus, alias sic secundum Bald. in l. ne quicquam. §. ubi decretum. ff de offic. procons. & leg. Vide Bald. in l. falsus. ix. colu. C. de fur. Inno. in cap. uenerabilis. de censi. & in cap. prudentiam. de offi. deleg. & Bal. in Marg. uer. delegatus. uersi. viij. & uersi. ix. Innoc. in cap. ex conquestione. de resti. spo. Archidi. in cap. is, qui. de procu. quia sua iurisdictio pendet ex præsentatione rescripti, secundum Bal. in d. l. falsus. quem etiam uide in l. mandatum. C. manda. & tex. in cap. super eo. in fi. C. de appe. † Et per Fel. in cap. ecclesia. xiij. col. de consti. in uersi. x. & in cap. cum ex officij. de præscrip. in antepen. col.] Item econtra

Delegatus primus non reuocatur per secundum, nisi a tempore præsentati secundi rescripti. c. audita. de restit. spo.

Delegato ignoranti non acquiritur iurisdictio. xxiij. q. ult. cap. sæpe. & ibi glos. no.

Delegatus potest sibi eligere nuntium in causa. Bart. & Bal. in l. ij. C. de spor.

Delegatus facit præceptum de soluendo. gloss. in l. si reus paratus. ff. de procu. Bal. tenet contra in l. consentaneum. C. quomodo, & quando iud. Lud. Pon. in sing. uer. Iudex. uer. utrum lex.

Delegatus nõ citat per edicta posita in loco publico. Bal. & Pet. de Su. in l. ij. & in aut. qui semel. C. quomodo, & quando. iud. & Bar. in l. sancimus. in fi. C. de iudi. & in l. consentaneum. Car. contra, in cle. j. ij. q. de offi. deleg. ꝙ per edictum & per nuntium citat, & per literas.

Delegatus potest citare per nuntium. doc. & Barto. in l. sancimus. C. de iud. & in d. l. consentaneum. Car. ubi supra.

Delegatus habet maiorem iurisdictionem, quam arbiter. Bar. in l. sancimus. in fi. C. de iud.

Delegatus non potest exequi transactionẽ partium. Innoc. in l. quoniam de offi. deleg. & Bal. in Marg. uersi. Delegatus uersi. xij.

Delegatus ad excommunicandum non potest excommunicare, nisi sit ordinarius. Inno. in cap. cũ olim. de offi. deleg. & Bal. ubi supra uer. xij.

130 Delegatus acceptans compromissum factum in se, non uidetur renuntiare iurisdictioni suæ. Innoc. in c. innotuit. de arbi. & Bal. ubi. s. uer. xvij.

Delegatorum plurium sententiæ separatim late non ualent, sed simul sic. l. cum magistratus. C. quando prouo. non est neces.

Delegatus dari potest etiam, qui est notoriæ suspectus, si non recusatur cap. postremo. & ibi doct. & Phi. de appel.

Delegatus ab excommunicato non põt exercere iurisdictionem. Archi. in c. j. in fi. de offi. uica. in vj.

Delegatus in causa iuris patronatus non potest conferre beneficium ad præsentationem unius ex patronis litigantibus sic. in c. super eo. ff. de offi. dele.

Delegatus ad prouidendum de beneficio, potest prouidere etiam de curato, & tradere possessionẽ. Car. in cle. j. in fi.

Delegatus specialis potest ex causa prohiberi a legato generali. Abb. in c. fi. ij. col. de consuc.

Delegatus a lege dicitur ordinarius. not. in l. j. & ibi Alex. iij. no. ff. de officio eius, cui. Item

Delegatus a lege ciuili dicitur delegatus a principe, non aũt delegatus a lege prætoria: ideo primus põt subdelegare, secundus non. Alexan. in l. j. iij. not. de officio eius. post Bar. in l. iiij. §. j. de dam. infec.

Delegatorum unus contra alium agere non potest. Barto. in l. qui proprio. §. si duobus. in fi. ff. de procur. l. minor autem magistratus. in princ. ff. de mino. l. nam & magistratus. ff. de arbi. Innoc. in cap. prudentiam. de offi. deleg.

Do-

140 Delegatus cũ clausula, Appellatione remota an possit recusari pro suspecto.glo.& Barto. & doc.& Pet.de Su.in l.fi.C.de sen.& l. .C.ne li.in una causa tertio prouo.ĩ.Delegatio quid fi.uer.lviij.

Delegatus in causa proprietatis an posit cognoscere in causa possessionis,& contra, an in causa seruitutis,uel usufructus.tex.Bal.& doc.in l.si de propriedate.C.si a non compe.iudi.

Delegatus tenetur defendere possessionem,quam ipse dedit,intra annum. Innoc. in c.ex parte.de testi. Bal.in Marg.uer. Delegatus.uer.penul.

Delegatus inhabilis non detegens deleganti cām suæ inhabilitatis,punitur pęna capitis. Bal.in l.Cassius ff.de senato.& ĩ.uer. Officialis electio.uer.xj.

Delegatus an inquirat ex sola suspicione de crimine, maxime non facta prius summaria indagatione de fama.ĩ.Ordinarius.uer.j.

Delegatus non remouetur, licet delegans sit excommunicatus,uel suspectus.Bar.in l.& quia. ult.colu. de iur.om.iu.& in l.prætor.eo.tit.& cap.is, qui.de procu.in vj.

Delegati sententia non ualet, si ignorauit se delegatum.Nico. de Neapo.in l.quæro.in princ.ff.de eo, qui pro tu.& Gul.de Cunio.in l.obseruare.in fi.de offi.prætor.

Delegatus non dicitur, qui loco absentis, uel mortui substitutus est.Bart.in l.ne quicquam.§.ubi decretum.de offi.procon.& leg.

Delegati sententia est nulla, quando simpliciter processit,nõ facta mentione delegantis.Feder.de Sen. consi.ij.Sed Lud.contra,in sing.uer.Iudex.uer.iudicio ordinario.

Delegatus ad exequendum,non uidetur etiam ad cognoscendum,nisi sit delegatus principis.l.& si non cognitio.& ibi Bar.C.si cõtra ius uel uti.pub. & ĩ.

150 Delegatus quis sit,& quis subdelegatus,& an executor.in Spe.de deleg.§.j. & Alex. in rubrica.ff.de offi.eius.

Delegatus an dari posit partibus inuitis.eo.tit.§.ij.

Delegatus quis constitui posit, & quis non.eod.tit. §.iiij.

Delegatus quid potest facere, & de eius officio.eod. tit.§.v.

Delegati iurisdictio finitur uiginti duobus modis. in Spe.eo.tit.§.vj.

Delegatus papæ, uel executor, an posit implorare brachium seculare.Inn.Hosti.& Ioan.And.in cap. significasti.de offic.deleg.& in Spec.eo.ti.uer.nota quod potest.& per doc.& in c.j.eo.tit.& Old.cõsi. lxxxix.ꝙ sic.& ĩ.§.ij.uer.xx.

✠ Delegatus Principis,in causa delegata quocunque ordinario maior,& dignior esse existimatur, cap. sane.de offi.deleg.Illustriss.Card.Hostie. & Gosfr. in sum.tit.de offi.deleg.& doc.in rub.l.j.§. qui mãdatam.de offic.eiu.cui.mandat.est iurisdict.Iacob. Philip.Port.Imol.consi.cl.nu.31.Ae.Ma.Man.

Delegatus impetratus a procuratore an posit recusari a domino.in Spec.de rescri.præsenta.§.viij.in fi.

Delegato debetur salariũ.ĩ.uer.Salariũ. uer.lxxxviij.

Delegatus si ignorat mortem delegantis, an citet,uel procedat. Item

Delegatus in diuersis articulis si citauit super uno tantum ante mortem delegantis,an sit eius iurisdictio in omnibus perpetuata: uel quid si citauit unum ex pluribus,contra quos fuit delegatus. eo.tit.& supra.uer.item mortuo mandatore.& seq.

160 Delegati acta an pereant cum eius iurisdictione finita per lapsum triennij, uel aliter.eo.§.uer.sed nunquid omnia,usque ad fi.

Delegatus quibus exceptionibus repellatur. eod. tit. §.viij.

Delegati iurisdictio quõ perpetuetur.§.viij.uer.pone ergo.in tit.de delegato.

† Delegatus iudex quare suam sententiam interpretari non posit: uide Franc. Aret.in l.ex facto.in ij. co.in iiij.no.ibi:quia ista ratio est. de uulg.& pup.]

Delegatus an posit corrigere, uel mutare suam sententiam.in Spe.de arbi.§.vij.uer.ut autem.

Delegatus an desinat esse iudex,statim ꝙ pronũtiat.

Delegati iurisdictio quanto tempore duret. in Spe.de iurisd.om.iud.§.vj.uer.quid si proponens. & de accusa.§.vj.in prin.

Delegato reuocato an dicatur reuocata iurisdictio acquisita in aliqua re de partium consensu.in Spec.de compe.iudi.adi.§.j.uer.sed nunquid ordi.

Delegati iurisdictio ex pacto fit indeclinabilis.eo.§. uersi.porro.

Delegatorum unus citare non potest, si alij duo non citant, nec duo ex tribus, nec unus ex duobus. in Spec.de cita.§.j.uer.item quod erat. & uer. item ꝙ duo.& §.v.uer.hoc autem.

Delegatus qualiter citet.in Spe.de cita.§.iiij.uer.utrũ autẽ.& seq.& §.v.uer.porro.& supra eo. uersi.cvij. & d.§.uer.uiso.quod debet tenorem rescripti inserere,& se præponere citatis, quia personam delegantis repraesentat,& maior est illis, quorum causa sibi commissa est. Item

Delegatus honorandus est quasi delegans: secundum Spec.in d.uer.uiso.

170 Delegatus an puniat testem de falso ĩ.uer.Falsarius.uer.viij.

Delegatus potest torquere testem in causa criminali, non ciuili: ut per Alex.in l.ij. & iij. post Rap. Ful. ff.de iuris.om.iu.

Delegatus an cogatur acceptare delegationem. in ca. prudentiam.§.j.& ibi Abb.de of.dele.ꝙ sic.

Delegatus tertius an duorum processũ, uel sententiam ratificet.Item

Delegati falsi sententia an posit ratificari per eum, cuius delegatum se esse asserut.

Delegati duo qualiter citent tertium absentẽ. Item

Delegati cum sunt duo, uel tres, qualiter fiat citatio: & an citatus teneatur comparere non facta sibi copia rescripti. Item

Delegatus an excommunicet contumacem, uel nolentem obedire sibi. Item

Delegatus quid faciat,si excõicatus ab eo postea compareat,& alleget absentiæ cām iustam. Item

De-

Delegatus si excommunicat eum, de quo constat ꝙ non est de sua iurisdictione, uel si excommunicat exemptum, quid iuris. eo. §. uer. hoc autem. & uer. seq. usque ad fi.

180 Delegatus si ab eius sententia appellatur, & ipse causam remittit ad delegantem. Item

Delegatus si de causa cognouit, & peremptoriæ citauit ad sententiam, & sententiæ prolationem alteri commisit, an subdelegatus debeat iterum citare. eo. tit. §. vj.

Delegati sigillo creditur in his, quæ sunt iurisdictionis. in Spe. de proba. §. iij. uer. j.

Delegatus an habeat probare post litem cōtestatam, suam commissionem, si pars petat, & quomodo. in Specu. de instru. edi. §. v. uer. fi. & §. viij. uer. quid si habet sigillum.

† Delegatus an possit mandare executioni transactionem coram se factam: uide Feli. in cap. si quando. in ij. colum. uers. capio. gloss. in uer. transactionem. de offi. deleg. †

Delegatus habet notionem iurisdictionis. de alle. & dispu. §. vj. uer. sed quid iudex. & s̄. eo. uer. xlij.

Delegatus an possit mulctare pecuniariter. in Spe. de sen. §. ij. uer. est & quarta. Alex. in rubri. ff. de offic. eius. & in l. ij. de iuris. om. iu. & ibi in fi. ꝙ nō. & s̄.

Delegatus an habeat coerctionem. Bar. & Alexan. in l. iij. ff. de iuris. om iu. & l. iiij. eo. tit.

Delegatus cum clausula, quòd intra certum tempus causam decidat: uide in Spec. de sententia. §. iiij. & in cap. de causis. in princ. de offic. dele. & in cap. si per eo. in fi. de appell.

Delegato non ostendenti mandatum, uel commissionem, an quis teneatur obedire. in Spe. de sen. §. vj. uer. porro.

190 Delegatus an possit absoluere excōmunicatum a suo subdelegato, uel eius iurisdictionem ad se reuocare. eo. §. uer. sed pone.

Delegatus committendo uices suas simpliciter, in totum commisisse uidetur. eo. §. uer. sed pone, aliquis.

Delegati sententiæ an stetur, si non constet de delegatione: & qualiter fiat fides: & quid si mentiatur in nomine delegātis. eo. §. ix. uer. si autē. & uer. quid si dixit.

Delegati sententiam an exequatur ordinarius. in tit. de exe. sen. §. secundo. in prin. & §. vj. uer. v.

Delegatus post annum suam sententiam non potest exequi. eo. tit. §. iiij. in fi.

Delegatus si tulit sententiam, a qua est appellatū, an ordinarius reuocet attentata post iter arreptum. in Spe. de peregri. in fi.

Delegatus ad causam unam an possit cognoscere de alia. per Paul. de Cast. in consi. cccxj.

Delegatus ad causam, intelligitur etiam ad criminalē. Bal. in addi. in Spec. de leg. uersi. iij. & in cle. j. xviij. quæst. per Car. de offi. uica. ubi plene. & in cap. j. in fi. de iur. cal.

Delegatus ad unam causam a capitulo cōstitutus, debet habere expēsas de bonis ecclesiæ. Card. in cle. statutum. viij. quæst. de elect. & in Specu. de salar. §. j. uer. porro.

Delegatus ad uniuersitatem causarū potest citare realiter. Sal. & Alex. in l. ij. ff. de iuris. om. iu.

Delegati ad uniuersitatem causarum iurisdictio finitur morte delegantis re integra omnino. Barto. in l. & quia. & ibi per Alexan. ix. col. de iurisdi. om. iu. & ibi omnino uide in xj. colu. ubi secundum doct. ibi communiter tenetur uerum, si in una causa tantum inceperit cognoscere.

Delegatus ad causas unius castri, dicitur delegatus ad uniuersitatem causarum, & pōt subdelegare. Alex. in l. solet. & in l. seq. de iuris. om. iu. Item

Delegatus ad omnes causas mutui uertentes in tali castro, dicitur ad uniuersitatem causarum. Sed

Delegatus ad omnes causas uertentes inter duos, non dicitur ad uniuersitatem causarum. Bald. & Ang. & Alex. in l. prætor. de iuris. om. iu. Bal. & Sal. in l. a iudice. C. de iudicijs.

Delegatus ad uniuersitatem causarum æquiparatur ordinario. Bal. in l. si ut proponis. la. j. ij. col. C. qūo, & quando iud. gl. in cap. cum causam. de app. nisi quo ad appellationem: quia debet appellari ad delegantem, ut supra uer. Appellatio ad iudicem cōpetentem. uersi. xv. gl. & doc. in l. proponebatur. de iud. Et quomodo cognoscatur unus ab altero: per Bar. in l. more. de iurisd. om. iu. & melius per Alexan. in l. prætor. eo. ti. Non tamen est ordinarius, sed habetur pro ordinario quo ad quid. Car. in cle. ij. pe. q. de rescrip. & per Alexan. in l. more. vij. colu. de iu. om. iu. Sed quomodo cognoscatur alter ab altero, uidelicet delegatus ad uniuersitatem causarum, & uicarius: per Bar. in l. j. in fi. quis, & a quo ap. gloss. & doc. in cle. ij. de rescrip. Imo. & Ioan. And. in cap. Romana. de of. or. in vj. Ang. in l. præcipimus. de app. Bal. in rub. de off. deleg. viij. col. & in l. aliquando. de offi. procons.

10 Delegati ad uniuersitatem causarum iussus excusat, non autem iussus delegati ad unam causam tantum. Bar. in l. furti. §. iussus. ff. de infami.

Delegatus ad uniuersitatem causarum habet iurisdictionem: secus si ad unam causam tantum Bald. in addi. Spe. de iuris. om. iu. uer. j.

Delegatus ad uniuersitatem causarum potest exequi suam sententiam. Ang. in l. tale pactum. §. qui prouocauit. ff. de pact. in repe. in pe. char. & Phil. in ca. cum causam. xiiij. col. de appel.

Delegati ad uniuersitatem causarū iurisdictio est prorogabilis de persona ad personam. gloss. in l. j. ff. de iudi. & Abb. Sicu in c. pen. & gl. de offi. dele. & Phil. in cap. cum causam. xiiij. col. de app. & j̄. uer. Prorogatio. uer. lxv.

† Delegatus an incidenter cognoscat de in integrum restitutione: uide do. Pe. Phi. Cor. in consil. cccxij. incip. circa. in litera g, in iij. parte.]

Delegatus ad unam causam tantum potest cognoscere etiam super incidentibus ad illam. Bald. in l. fi. C. ubi, & apud quem. Item mittere in possessionē ex primo decreto. Ang. & Alexā. in l. iiij. de iuris. om. iu. &

iu.& Ang.in l.ij.eo.tit. & in l.j.in princ.si quis ius di. non obtemp.

Delegatus ad unam causam potest pro suspecto recusari.c.suspicionis.c.cum speciali.de offi. or.c.secundo requiris.& c.legitimam.de appel. in vj.& in ca. iij.de fo.compe.no.in l. fi. & in l.apertissimi.C.de iudi. Sed

Delegatus ad uniuersitatem causarum non potest recusari.secundum glos.ubi supra licet Bal.ibi teneat contrarium.

Delegatus ad unam causam tantum meam, in qua nõ sit meus aduersarius,sed in alia, põt recusari. ut. in cap.j.de iudi.gl.in c.cũ super.de off.deleg. Lud. in sing.uer.Potest.

Delegatus ad unam causam tantum potest post litem contestatam subdelegare totam causam.gl.& Bart. in l.more.ff.de iuris.om.iu.

Delegatus ad causas simpliciter, non potest subdelegare, etiam post litem contestatam.Bar.in l.a iudice.C.de iudi.

20 Delegatus ad causam intra mensem decidẽdam, si per contumaciam excõmunicat intra mensem, non potest illum absoluere post mensem.c.de causis. de offi.dele.Ioan.And.post Hosti. in c. quod ad consultationem.de re iudi.

Delegatus ad plures causas, potest unam subdelegare l.cum prætor.§.j.ff.de iud.glos.in c.cum causam.de appel.& ibi no.Barto.in l.legatus.de of.procon.& leg.doc & Bar.in l.more.& l.solet.& l. & quia. de iuris.om.iu.gl.in c.is,qui.in fi.de proc.in vj.

Delegatus ad unum articulum tantum,non potest de alijs in cõmissione contentis cognoscere, nisi prius expedito articulo grauaminis. Rota in deci.ccxlj. ordinauerunt.in nouis.

Delegatus ad unam causam tantum, potest unum articulum illius causæ subdelegare.Bart.in l.more.iij. col.ff.de iur.om.iud.per cle.j.de offi.dele. & Bart. in l.solet.de iur.om.iu.Et intellige quod põt nudum ministerium tantum committere, non causæ cognitionem articuli,secundũ Rota in deci.clxvij. delegatus,&c.

Delegatus an quis censeatur,uel ordinarius,qui præpositus est ad uniuersitatem causarum. Alexand.in l.more.vij.colu.de iuris.om.iudi.

Delegatus principis potest cogere testes uacillantes,& torquere.Bal.in l.j.iij. col.C.si inter do.& uas.lis oriatur.

Delegati principis specialia uide per Alex. in rubri.ff. de offi.eius.

† Delegatus principis an subdelegare possit.uide do. Bar.Soc.in consi.lx.incip.uiso.uer.circa quintã dubitationem.cum uer.seq.in j.parte.]

Delegatus principis non subdelegat reseruata principi.j.§.j.uersi.xj.

Delegati principis iurisdictio non finitur morte principis, si delegatio fuit facta sub nomine sedis imperialis,uel apostolicæ.Bal.Fulg.& Alexan. in l.more.iij.colu.ff.de iuris.om.iud.Vide in c.relatum.de offi.dele.& eo.tit.in vj.cap.fi.§.officium. Delegatus a lege an subdeleget.j.§.j.uer.ij.

Delegatus a uicario episcopi potest prohiberi ab episcopo ne iudicet.Bar.in l.iudiciũ soluitur.ff.de iud.

Delegatus potestatis an possit prohiberi ne iudicet p gubernatorem prouinciæ. Bar. dubitat in d.l.iudicium soluitur.ff.de iudi.

Delegatus papæ potest ubique reddere ius. in Specu. de compe.iudi.adi.§.uiso.uer. si autem. & ibi Bald. in addi.uer.Delegatus.

Delegatus principis an restituatur in integrum aduersus suam sententiam diffinitiuam, uel interlocutoriam.s.uer.Delegatus.el.j.uersi.vij.

Delegatus principis,uel alterius, an possit ante litis contestationem absoluere ab instantia iudicij, uel aliter iurisdictionem exercere.s.uer.Delegatus.el. j.uer.xxij.cum duob.seq.& xxxviij.& seq.

10 Delegatus papæ an possit facere statuta.Bald.in l. nulli.C.de sen.& interlo.om.iu.

Delegatus papæ potest,sicut papa,cognoscere de causa principali,omisso articulo appellationis sibi cõmisso.Innoc.& Ioan.And.in cap.cordi. de appe. & Phi.in c.ut debitus.ult.col.eo.tit.

Delegatus papæ habet eandem iurisdictionem, quam papa.c.sane.el.ij.de offi.dele.

Delegatus episcopi si recusetur suspectus, quis cognoscat de causa suspicionis.j.uer. Suspicio. & cõprehenditur in statuto de episcopo. Bald. in l.fi.ubi & apud quem in integ.resti.& ibi Pau.ubi Sal. cõtra. sed uide Alexan.in l.solet.de iuris.om.iu.qui tenet cum Sal.

Delegatus,etiam principis, non habet iurisdictionẽ. Bar.in l.j.ff.de iudic. & supra uer. Delegatus.el.j. uersi.lxiij.

Delegatus principis potest dare tenutam,& corporalem possessionem de iure ciuili.c.pastoralis.§.præterea.& ibi Abb.de offi.or.& j.eo.uer. xxij. Sed

Delegatus inferioris a principe potest pronuntiare esse dandam, licet de iure canonico etiam dare possit.Bal.in addi.Spe.de exec.sen.uer.Delegatus.

Delegatus papæ an cogat arbitros electos ad cognoscendum de suspicione.gl.& doct.in l. Labeo.§.tractemus.ff.de arb.

Delegatus principis non dicitur pedaneus: alias sic.in Spe.de dele.§.j.uer.omnis autem.& ibi Bald.in addi.§.j.l.iij.§.si quis ad pedaneum.ff.ne quis eum. ut in tit.de peda.iudi.& Alex.in rub.de offi.eius.

Delegatus inferioris a principe non potest committere receptionem testium. ut per Car. in cle.j.iuj.q. de of.eius.licet secus sit in auditorib. cameræ,& papæ: secundum Spec.de deleg.§.j.uer.sed nunquid. & seq.& ibi Bal.in addi.uer.ij.& per doct.& omnino in c.cum Bertholdus.de re iu. uidelicet de consensu partium: secundum Rotã in deci.cclxij. si auditor.in nouis.ubi etiam dicitur quod talis delegatus ab auditore non potest subdelegare, etiam de consensu partium.

20 Delegatus papæ potest inuocare brachium seculare. Bal.in addi.Spe.de dele.uer.delegatus an possit.Hosti.in c.j.de offi.arch.in cle.j.de pœnis. Bal. in Marg.

in Marg.uer.Delegatus.uer.viij. & Alexan. in l.ij.
† de iur.om.iud. † Et Fel.in cap.significasti.de offi.& po.iud.dele.]

Delegatus papæ an possit subdelegare causam laici alicui non cōstituto in dignitate ecclesiastica. Alex. consi.lxxvij.ij.parte.

† Delegatus principis,uel papæ, potest subdelegare l.a iudice.C.de iudi.Amplia, & limita istam regulam pluribus modis: ut per do. Ias.ibi, in iiij.colu. uer.tertia principalis regula. †

Delegatus papæ potest mittere in possessionem,& excommunicare, quia habet merum imperium cap. pastoralis.§.præterea.& ibi Abb.Sicu. de of. or. & ǯ.eo.uer.xxxiij.lj.& liiij.

Delegatus papæ punitur per prælatum inferiorem, ut inquisitor hæresis a papa deputatus potest amoueri,& amotus puniri per prælatum.cle.ij.§.notarij. & ibi Car.de hæreti.

Delegatus,etiam principis,non interpretatur sententiam suam, sed ordinarius sic.gloss.doc. & Ioan. de Imo.in l.ab executore.in prin.ff.de app.& per Alexand.in rub.de officio eius.

Delegatus pricipis potest subdelegare causas criminales meri imperij, scilicet unam,uel plures.l.j.& ibi Bar.C.qui pro sua iur.Bal.in addi.Spec.de leg.uer. causæ.& in Spe.uer.item quod est delegatus in causa criminali.& ibi Ioan.And.in addi.no. i l.j. & iij. per Bar.ff.de iuris.om. iud. & in l. ne quicquam.§. ubi decretum.ff.de offic. proconsul. & leg. item & Alexand.in d.rub. de officio eius. & in l.j.in iiij. colu.eo.tit.

Delegatus principis, uel papæ, est maior quolibet ordinario in causa commissa.xciij.di.c.fi.xciiij.di.c.j. & omnino per Alexan.in rub.ff.de offi.eius.ca.pastoralis.§.j.de offi.ordi.& c.sane quia.de offi.dele.
† Alex.in l.ij.de iuris.om.iu. † Et per Feli.in cap.consultationibus.de offi.& pot.iud. dele.§.sane.] ideo potest subdelegare: alias non l. a iudice.C.de iud. doc.in l.j.& iij.de iur.om.iu. Bar.in l.fi.ff.de offic. eius,cui man. est iur.& in l.legatus.ff.de offic.procon.& leg. per Card.in cle.j.de offic.deleg. Quod est uerum, si est delegatus per uerbum Mando: nō si per uerbum Præcipio.gl.in l.sæpe.ff.de of.præsi. Sed eius iurisdictio est debilior,quam iurisdictio ordinarij.xij.q.ij.si episcopus per Arch. Itē plenius, & sing.per Alexan.in rub.de offi.eius, cui man. est
† iuris.& in d.l.j.in addi.ad Bar.eo.tit † Et per Feli. in c.si pro.de offi.& po.iudi.dele.]

Delegatus principis, proconsulis, uel ad uniuersitatem causarum, potest subdelegare. Bar.in l.fi.ff.de offic. eius, cui man.est iur. & in l.legatus.de offic. procons.& leg.& in l. more.iiij. colu. & in l. solet. de iuris.om.iu.& in l.a iudice.C.de iud.c.cum causam.& ibi gl.de app.

Delegatus papæ monachus potest subdelegare. Car. in cle.iij.pe.q.de procu.

Delegatus inferioris a principe potest unum articulum,etiam iurisdictionalem,subdelegare. Bart.in l. more.de iuris.om.iudi.uide Card. in cle.j.de offic. deleg.Bal.in l.a iudice.C.de iud. dominos de Rot. in deci.clxiiij.item ꝙ delegatus,&c. Sed doc.in ca. cum Bertholdus.de re iudic. communiter tenēt cōtrariū.Regulariter fallit: Primo, in delegato pro consulis,uel legati de latere.no.in c.ij.de offi. leg. in vj.Secundo,in delegato ad uniuersitatem causarum: ut ǯ.eo.uersi.xliij.Tertio,nisi sit datus cū potestate delegandi.Bar.ubi supra.& Sicu.in d.c.cum Bertholdus. Quarto quando committit articulum
† non iurisdictionalem.Inn.ibidem. † Vide do. Ias. May. plene in d.l.a iudice. & ibi per do. Franc. de Are.& per Fel.in c.super quæstionum.de of. dele.]

30 Delegatus principis non potest subdelegare reseruata principi.But.& Imo. in c.sedes.de offi.ord. & Alexan.in l.more.vj.colu.de iuris.om.iu. Item nec quando princeps commisit delegato, & non alteri. Alexan.ibidem: Et quid si commisit conscientiæ: ibi,& supra.uer.ix.scientia.

Delegatus principis debet exequi suam sententiā intra annum, non post.Bar.in l.a diuo Pio.de re iud. per l.j.C.qui pro sua iur.& c.pastoralis. & c. significasti.de offi.dele.& Ioan.Papi.in Sum. in lib.reali.uer.executioni mandari.& Bart. in l.fi.C.de iud. qui dicit ꝙ delegatus principis potest exequi sententiam.& ǯ.eo.uer.lj.& liiij.& omnino per Alex. in rub.ff.de officio eius. & supra & Alex.in l.ij.iij.
† col.de iur.om.iu. † Et per Fel.in cap. significasti.de offi.& potest.iudi.deleg.]

Delegatus principis quando subdelegat, debet appellari ad ipsum a sententia subdelegati.Tex. sing.secundum Bar.in l.j.in fi.C.qui pro sua iuris.

Delegatus papæ non potest mittere in possessionem laicorum.Innoc.in c.significasti.de of. dele. Bal.in Marg.uer.Delegatus.uer.xj.uide in c.pastoralis.§.
† præterea.& ibi Abb.de offi. ord. † Et per Felin. in d.c.significasti.]

Delegatus papæ cum potestate exequendi suam sententiam, non potest auferre per uim rem de manu condemnati ab ipso. Innoc. in cap.significantibus. de offi.dele.& in c.olim.de priui.& in cap.ij.ut lite non conte.Petrus de Su. in l.qui restituetur. de rei uend.

Delegatus archiepiscopi, uel patriarchæ, non potest trahere ultra duas dietas. Innoc. in c. ex parte. de rescr.& in c.nonnulli.secundū Bal. ubi ś.uer.x.

Delegatus principis cuiusque dignitatis potest ex causa recusari, tanquam suspectus.c.cum olim. & ibi doc.& gl.de of.dele.Quod uerum, secundum doc. etiam si est datus proprio motu, secūdum do.Phi. in c.postremo.vj.q.de appel.

Delegatus papæ suspectus recusari potest, quando papa suspectum sciens delegauit.gl.in c.ad hæc.de rescri.no.in c.cum olim.& ibi doct. & Abb. Sicu. de offi.delega.& in c.cum inter.de exce.

Delegatus inferioris a principe potest exercere uoluntariam iurisdictionem extra territorium. Bart. in l.j.ff.de offi.procon.& leg.

Delegatus principis,uel papæ, non pōt cognoscere. nisi in loco insigni, ubi sit copia peritorū.ca.statutum.

tum.de rescrip.in vj.& potest cognoscere an sit locus insignis,uel nō, si una pars opponat de loci idoneitate,secūdum Lud.Pon.sing.in uer. Iudex. uer. quando allegatur contra Ioan.And. in d.cap.statutum. qui dicit eligendos esse arbitros, qui de hoc cognoscant.

40 Delegatus principis inter iudices obtinet locū supremū.in Spe. de dele. & dicitur de maximis iudicibus,per do.Alex.in d.rub.

Delegati principis officium,uel alterius, quod sit. in Spec.de iud.deleg §.v.

✠ Delegatus Pontificis Maximi, uel Principis pęna mulctare potest testem & alienigenam, qui coram se falsum protulit testimonium. Ioan.And.in addi. ad Specul.tit.de teste.§.j.uer.quid de delegato. Roland.a Val.consi.xij.nu.10.uol.ij.Ae.Mar.Ma.

Delegati principis de quibus iudicibus sint. in Specu. de iuris.om.iu.uer.sunt & alij.& Alex. ubi s. quod de maximis.

Delegatus etiam ab alio quam a principe potest post litem contestatam subdelegare. in Specu. de lib. conce.uer.si.

Delegatus principis non potest subdelegare cum potestate subdelegandi.Abb.sing. in c. cum Bertholdus.de re iudi.p gl.in c.super qōnē.§.porro.

Delegatus apostolicus potest prælatos impedientes eius processum cohibere.de offi.dele.c.j.gl.& Car. in cle.j.§.j.iiij.opp.de exces.præla.

Delegatus principis potest mulctare. per Alexand.in rub.ff.de offic. eius, cui man.est iur. & in l.ij.ff.de † iur.om.iu. † Et plene per Fel.in d.c.de causis.de of. & po.iudi.dele.in princ.v.col.]

Delegatus principis non potest citare realiter.Sali.in d.l.ij.de iuris.om.iu. sed ibi Alex. tenet cōtrarium.

Delegatus inferioris a principe non pōt per se compellere testes, nisi habeat specialem commissionē. Card.in cle.j.iiij.q.de offi.deleg.

Delegatus papæ non acceptans commissionem puniendus est.cap.prudentiam.§.fi.& ibi per Abb.de offic.deleg.

50 Delegatus papæ, etiam de latere, esse non potest, nisi habeat dignitatem, non priuatus.no.in cap.statutum.de rescri.in vj.& in cle.ij.eo.tit. & Alex. in rub.ff.de offi.eius.

Delegatus principis potest mittere in possessionē ex secundo decreto,& sententiam suam exequi.glo.in l.si quis missum.post princip.ff.ne uis fi.ei.Bart. & doct. in l. a diuo Pio.in prin.ff.de re iudi.per l.fin. C.de iudic.& Alexan.in l.ij.ff.de iur.om.iu. & supra eo.uer.xxxj.

Delegatus papæ citat ubiq;. Car.in cle.j.ij.q.de iudi.

Delegatus principis subdelegatus non pōt subdelegare. Alex.in l.more.& in l.seq.de iuris.om.iu.ij.col.

Delegatus ab ordinario,uel a principe, uel subdelegato principis,an exequatur suam sententiā, uel quis possit mittere in possessionem & missum defendere.in Spe.de exec.sen.§.ij.in prin.& §.vj.uer.v.

Delegati principis processus non pōt reuideri, uel cognosci per ordinarium,nisi per papā, uel principē.

Delegato papæ mortuo causa redit ad papam.eo.§. uersi.ut autem.& uer.sed pone.

Delegatus principis, uel alterius, si sententiam proferat ad quem appelletur.in Specu. de appel.§.iiij. uer.quid si appelletur.& quid si de facto.

Delegatus subdelegat,partibus inuitis.in Sp. de dele.§.ij.Cōtrarium no. Alex. in l.more.& l.seq.de iuris.om.iu.

Delegatus a lege ciuili, uel canonica potest subdelegare,non delegatus a lege prætoria: ut in casu.l.j. ff.de dam.infe.gloss.& Bart. in l.iiij.§.duas. eo.tit. Quod est singulare, secundum Ioan.de Imo.ibi, & Alex.in l.more.v.colu.ff.de iur.om.iu. ubi idem dicit in delegato a statuto ciuitatis,uel barone, quod dicitur ius prætorium,secundū do.Alex.ibi.

Delegatus a lege,dicitur delegatus principis.c.ab arbitris.cum gl.de of.dele.in vj.

Delegatus quando,& cui possit subdelegare. in Spec. † de iudi.dele.§.vj. † Et uide do.Pe.Phi.Cor.in cōsi. xj.incip.in præsenti.in litera d, in quarta parte.]

Delegatus ordinarij non subdelegat,sicut nec subdelegatus principis. Rot. in deci.cclxij. si auditor in nouis.& plenius per Car.in cle.xij.q.de offic.dele. & per Alex.in l.more.de iuris.om.iud.

Delegatus ordinarij non subdelegat, sicuti nec subdelegatus principis.Rot. in deci.cclxij. si auditor. in nouis.

† Delegatus ordinarij ad certam causam deputatus non potest articulum causæ cognitionem requirentem,sed nudum ministerium tantum committere. Ita do.de Rota decis. clxiiij. in nouis post Host. in c.super quæstionum.de of.dele.& Paul. in cle. Iudices.de of.dele.

Delegatus inferioris a principe an possit post litē contestatam subdelegare.in Spe.de lib.conce.uer.si.

Delegatus potest subdelegare de consuetudine l.cum prætor.§.j.& ibi Ang.ff.de iud.& Alex. in l.more. viij.col.de iur.om.iu.

Delegatus inferioris a principe subdelegat ī casu cle. j.§.uerum.secundum Car.ibi.de hære.

10 Delegatus principis non delegat absolutionem ab excommunicatione, nec officium prædicandi, nec ius prouidendi ecclesiæ de prælato.c.is, cui.de offi. dele.in vj. Alex.in rub.ff.de of.eius.

Delegatus principis non subdelegat reseruata principi,ut legitimatio, & similia, etiam de iure canonico. Alexan.in l.j.iij.col.ff.de officio eius. Nec cām restitutionis in integrum. Alex.ibi,ad fi.

Delegatus cum clausula, quòd ipse expediat, & non alius: non potest subdelegare. Alexan.in l.j.ad fin. ff.de offi.eius.etiam de consensu partium. no.in c. fi.de offi.deleg.& Alexan.ubi supra. pen.char. ubi idem dicit,quando est electa industria persone. & in l.more.de iuris.om.iud.

Delegatus principis recusatus non subdelegat. Alex. in rub.ff.de offi.eius.c.iudex ad apostolica. de offi. dele.in vj.secus in ordinario.c.si cōtra. de fo. cōpe.

Delegatus principis non subdelegat cū potestate subdelegandi.gloss.sing. in c.super quæstionū.§.porro.

ro.de of.dele.in Spec. eo. tit.§.ij.uer. sed nunquid subdelegatus.Ioan.And.in c.is,cui.de of. deleg. in vj.in Nouel.& Alex.in d.rub.de of.eius.sed ordinarius sic.gl.in d.c.is,cui.& Alex.ubi supra.

† Delegatus principis non potest subdelegare cum potestate subdelegandi.gl.sing.in c.super quæstionum.§.porro.in uersi.transfert.de offi. delega.supra alleg.Quod limita,nisi subdelegaret, reseruata sibi aliqua iurisdictione: quia tunc ualet licētia data de subdelegando: quia dando speciale mandatū committendi,uidetur ipse committere: secus si sub delegat in totum. Ita Panor. in c.cum Bertholdus. in vij.colu.uer. sed dubium est. de re iudi. Vide tamen pro illa gl. Archi.in c.quāuis.de offic. delega. in vj.& Ioan.And.in c.is,cui.eo.tit.& lib. Et dicūt quod nulli subdelegato potest dari potestas subdelegandi,ne contingat subdelegatos transire in infinitum.Per quam rationem,cum sit generalis, forte opi.Panor.non sustineretur : ut per Feli. in d.§. porro. †

Delegatus cardinalis legati subdelegat. Alexand.in l. more.& l.seq.in ij.col.de iur.om.iud. Abb. in cap. cum Bertholdus.de re iudi. Ang. in l. cum prætor. §.j.de iud.Bal.in l.a iudice.C.eo.tit. & supra.uer. Auditor. uer.j. † Et per Fel.in c.ij.de offi. & po.iudi.deleg.§.quam uero.eo.lib.]

Delegatus per uerbum Iubeo,uel Præcipio, non subdelegat: secus per uerbum Mando . gl.fin.in l.sæpe ff.de offi.præsi.& Alexan.in l.& quia pen. colu. in ff.de iur.om.iud. † Et per Feli. contrarium tenetur in c.ij.de of.& po.iud.dele.in j.limitatione.]

† Et per do.Ias.in l. omne uerbum . in j.no.C cōmu. de leg. †

Delegatus affuturus de longinquo, potest subdelegare.Bar.in l.fi.§.fi.ff.de uaca.mu.& Bart.in l.fi.C.de peda.iudi.& j.eo.uer.xx.

Delegatus ad exequendum non potest alteri committere executionem , etiam de consensu partium , in Spe.de dele.uer.quando præceptum.

Delegatus electus ab una parte non potest committere electo ab altera parte.in Spe.de dele.§.sequitur. in prin.& ibi Bal.in addi.uer.electus.

20 Delegatus impeditus impedimento iuris,non potest alteri committere uices suas.Secus si est impeditus impedimento facti.in Specu.de dele.§.sequitur.uer.uerum. & ibi Bald. in addi. uer.impeditus. Quod est uerum , si impedimentum est longum : alias secus.l.fi.ff.de leg.& Barto. in l.fi.C.de peda. iud.& j.eo.uer.xvij.

Delegatus committens uices suas alicui in capaci , nō dicitur amisisse iurisdictionem.Barto.post Dy.in l. plane. in princ.ff.de leg.j.& in l. qui furere.de sta. ho.Inno.in c.super quæstionum.de of. dele. & supra uer.Delegans.el.j.uer.viij.

Delegatus, qui totum subdelegat , nihil potest reuocare, etiam re integra.Innoc.in cap. ex litteris . de offi.dele.Bal.ubi supra uer.xiij.in Marg.uer. Delegatus.uide Abb.in c.uenerabili.de offi.dele.

Delegatus non potest transferre commissionem sibi factam si commisio est personalis: secus si realis. Inno.in c.dilectus.de pe.Bal.in Mar. uerbo Delegatus.uer.vj.De hoc plenius in cle.j.ij.q. de offic. deleg.& in l.omnes populi.per Alex.in iiij.colum. de iusti.& iure.

Delegatus subdelegare potest , quando papa est usus commissione,non præcepto.Bal.in Marg.uer.Forma.uer.iiij.

† Delegatus ab ordinario non potest subdelegare.l. a iudice. C.de iudic. Istam regulam pulchre ampliat , & limitat do.Iaso.ibi , in j. & ij. colum. uide omnino per eum. †

Delegatus cum potestate subdelegandi potest subdelegare.gloss.in cap.j.de procu.in vj.doct.& Bar. in l.more.iiij.colum.& in l. solum . de iur. om. iu. & ibi gloss.& in cap. is, cui . de offi.deleg.in vj.& in cap.pen.de elec.eo.lib.

Delegatus cum potestate subdelegandi potest reuocare suum subdelegatum.tex.cum glos.in c.is,qui. de procu.in vj.

Delegatus an,& quando possit subdelegare : uide supra.uerb.Delegatus ad causam. & uer. seq. per discursum.& Car.in cle.j.ij.q.de offi.dele.& Alex.in l.& quia.de iur.om.iu.

Delegatus recusatus an subdeleget.in Sp. de deleg.§. vj.uer.item per recusationem.quod sic. Sed contrarium no.in cap.iudex.de offi.dele. in vj.ubi dicitur etiam secus in ordinario recusato,quia subdelegat, ut tenet Alexan.in l.prætor.de iuris.om. iud. & j. Iudex ordinarius.uer.xj.

† *Deliberatio* fit tacendo,nō faciendo. Bal. in l.cum antiquioribus.j.col. C.de iur.deli.

† Adde q deliberatio Græce dicitur βέλευσις.

Deliberare,est medium inter adire,& repudiare.Bal. in l.potuit.vj.q.de iure deli.

Deliberandum est in dubijs . in Specu. de aduo.§.iij. uersi.habito.

Deliberandum est post somnum,& stomacho ieiuno. in Spe.de pe.sen.

Deliberandi tempus an detur ad iurandum de calumnia.in Spe.de iur.cal.in fi.

Deliberationem de benefaciendo faciens , & nō prosequens,non peccat mortaliter: secus in uoto.glos. est ordi.xx.q.j.in prin.

Deliberandi materiam uide.j.uer. Tempus . per discursum.

† *Delictum* unum ob aliud non minuit pœnam.in Spec. de cōtumace.§.iiij. uer.sed pone iudex.

† Adde q delictum est boni desertio:& dicitur Græce πλημμέλεια,πταῖσμα.

† Delictum quando reperitur præparatorium ad alterum, secundum naturam actus , ut amplexus ad libidinem,attenditur solum actus principalis,& finalis : secus quando reperitur præparatorium alterius,non secundum naturam actus, sed contingenter.do.Bart.Soc. in consi.lxij.inci.in præsenti.uer. sed si diuersis.circa fi.in prima parte.]

De

Delictum non dicitur, nisi quod pœnam meretur. Bal. & Alexand. in l. j. in prin. ff. ne quis eum, qui in ius. uoca. ui exi. & omnino per Bald. in d. l. decuriones C. de infamibus. ubi ideo dicit inquisitionem de eo non posse fundari.

† Delictum fieri potest per statutum, quod alias non est delictum de se l. fi. ff. de decr. ab ordi. faci.

† Adde hic singulariter quod ubi delictum pluribus modis punitur, & diuersimode, si sit pœna statutaria, nunquã ab ea discedi debet. Istud tenet Chass. in consuet. Burg. tit. des confiscationis. §. j.

Delictum, & maleficium, differunt: ut per Bar. no. in l. aut facta. in prin. de pœnis.

Delicta paria mutua compensatione tolluntur. in Sp. de arb. §. viij. uer. quid si uterque. & tit. de accusatore. uer. quid si reo. l. uiro. & ibi doct. solu. ma. quod est uerũ, nisi in crimine falsi: quia si actor, & reus, producunt falsa instrumenta uterque punitur. Bal. in rub. C. de fi. instr. pen. char. uer. incidenter etiam quæro, &c.

Delinquens in uno, factus est omnium reus. in Spe. de testa. §. j. uer. item quod in alijs.

Delicti iteratio circa eandem rem, uel aliam, an faciat pœnam iterari. Item

Delictum unum an minuat pœnam ob aliud. in Spec. de contu. §. iiij. uer. sed pone, iudex.

10 Delictum non potest excusari prætextu ignorantiæ. in Spe. de consti. uer. fi.

Delictum iteratum plus punitur. xxv. q. ij. item nos. xxvij. q. j. peruenit. l. iij. §. si plures. de re mil. & de hære. ad abolendam. §. illos. ✠ gl. in l. quicũq;. C. de seru. fugit. Inn. in c. nouit. de iudici. Tho. Gram. uot. ix. nu. 23. Ae. Ma. Man.

✠ Delinquendi consuetudinem probat, qui idem crimen aliquem bis admisisse demõstrat. glo. in c. item nos. xxv. q. ij. Bald. in l. iij. C. de episcop. aud. Ang. consi. xiiij. Tho. Gram. uot. ix. nu. 22. Ae. Ma. Ma.

✠ Ei qui crimen non sæpius. Sed semel tantum admisit, mitiorem se præbere iudex potest, & ei etiam indulgere. l. si posidonium. C. ex qui. cau. infa. irrog. l. quid ergo. §. pœna grauior. ff. de hi. qu. nota. infa. l. in seruorum. §. pe. l. respiciendum. ff. de pœn. Thom. Gram. uot. xxiij. nu. 24. Ae. Mar. Ma.

✠ Vir fortis, & strenuus, ac bene de rep. meritus, si crimen admisit ei pœna condonari potest. l. & si seuerior. C. de infami. l. quid ergo. §. pœna grauior ff. de hi. qui nota. infam. l. ad bestias. ff. de pœn. & ibi Dy. Lud. Rom. in sing. ccccxlj. Nicol. de Neap. in l. hos accusare. §. penulti. ff. de accusatio. Tho. Gram. consil. lxiij. num. 7. M. T. C. Act. vij. in uer. in proe. Non possum dissimulare iudices, timeo ne C. uerres propter hanc uirtutem eximiam in re militari omnia, quæ fecit impune fecerit. Aemil. Mar. Man.

† Delictum commissum sine dolo, non punitur pœna ordinaria delicti. Hippoly. in l. j. §. præterea. colu. ij. ff. de sicar.

† Delicti futuri uænia nemini cõcedi potest. do. Bar. Soci. in consi. ccj. inci. abunde. uer. secundo habens opi. circa princ. in secunda parte.]

† Delinquens in fauorem præstare, qualiter, & quibus modis dicatur: uide do. Bartho. Soc. in consil. clxxxviij. inci. uisa. uersi. j. de fauore. cum quatuor uer. seq. in secunda parte.]

Delinquens, & consentiens, pari pœna puniuntur. c. quantæ. de sen. excom. Quod est uerum, secundum Abb. ibi, etiam quando pœna ipso iure imponitur, sed non in materia statuti simpliciter loquentis de delicto, secus si etiam de consentiente, quando cõsensus esset authorizabilis, quia tunc & illum compræhenderet, secundum Abb. ibi. † Et per Fel. in c. j. de offi. deleg.]

† Delinquentis animus præsumitur ex qualitate instrumenti proijciendo lanceas, & sagittas, præsumitur animus occidendi, secus si pugno, uel calce. l. j. §. diuus. ff. de sica. l. si non conuitij. C. de iniur. Ita dixit Petrus de Ancha. in cap. j. de præsumpt. & ibi Abb. Adde tex. sing. in l. omne delictum. §. si quis commilitonem. ff. de re mi ubi si quis habebat ensem, & percussit cum lapide, & secutum est homicidium, ꝙ non præsumitur habuisse animum occidendi, & ideo punietur mitiori pœna. & per illum tex. ita in facto fuit iudicatum. Limita dictum Pe. & Abb. nisi considerata uirilitate percutientis, & debilitate percussi. Facit quod dixit Bal. in c. j. §. furtum. de pace iura. firman. in usi. feu.

Delictis publicis est de publico prouidendum, & obuiandum. cle. j. §. nos itaque. & ibi Car. de iureiu.

Delictũ publicum plus punitur. Card. in cle. j. in prin. ubi no. de uita. & ho. cle.

Delictum quid sit, & quid peccatum. no. de pe. di. j. si peccatum. & de reg. iu. peccatum. in vj.

Delictum proprie est peccatum in committendo, licet quandoque ponatur pro peccato in omittendo. Card. in clem. j. x. no. de testa. & tenet Archid. xxv. q. ij. ita nos.

Delictum publicum, uel priuatum, an patiatur agi ciuiliter, & criminaliter. in Spe. de iniu. §. j. uer. sed quæritur.

Delictum, & crimen, quomodo differant. gloss. in l. j. C. si aduer. delic. & Ioan. And. in c. peccatum. de re. iu. in vj. & ĩ. uersi. Crimen. uer. ij. & vij.

Delictum commissum in portu, debet puniri in ciuitate, cuius est portus. Bar. in l. Cæsar. ff. de pub. & Bar. Cep. in tract. de ser. rusti. tit. de portu.

✠ Crimen in uia admissum ab ijs pœna est mulctandum, qui circumcirca iurisdictionem habent l j. §. cum urbem. ff. de offic. præf urb. l. pupillus. §. territorium. ff. de uerb. signifi. Bald. in l. si plures. C. de cond. insert. Pet. Iacob. in tit. de iurisdictio. libel. in extre. Guid. Pap. decis. dlxxvij. Bar. Veron. in tract. de uia. q. xviij. And. Alciat. consil. ccc. num. 3. & 6. Ae. Mar. Man.

Delictum in mari commissum puniri debet in loco terrestri uiciniori. Ang. in l. insulæ. de iud. & Bar. in tract. Tyberiad. & Barto. Cepo. tit. de serui. rub. tit. de mari.

Delictum unius fratris nõ nocet alteri fratri in portione

tione innocentis. Bald. in l. eam, quam. v. col. C. de fideiuss.

Delictum patris in crimine læsæ maiestatis nocet filijs masculis, ut repellantur ab omnium extraneorum successione. l. quisquis. §. filij. & ibi doc. & Sali. C. ad legem Iul. maie. sed filiabus fœminis nocet quo ad successionem paternam, & etiam quò ad maternam. nisi in legitima. d. l. quisquis. versi. ad filias. sed non quò ad successionem extraneorũ omnimodam : ut ibi per Sali. & j. ver. Filia succedit. ver. x. uide. vi. q. j. quisquis.

✻ Crimen à filio patre superstite admissum, eius filio quò ad aui bona nõ obest. l. Gallus. §. & quid si tantum. & ibi. Maria. Soci. nu. xj. ff. de liber. & postu. Ae. Mar. Man.

Delictum patris nocet filio in feudo. de consue. feu. c. si uasallus culpam. si de feud. fue. contro. & cap. j. §. denique. quæ fue. pri causa bene. ami. & c. j. si uasal. feu. priuetur. contrà glo. in l. emancipatum. & ibi per Bar. de feu. & in l. adoptiuum. de in ius uoc. & ibi per Alex. plenè. & in suo consil. xxiij. j. parte. Sed vide Bart. & Alex. in l. iij. de interdic. & rele. Cy. Bald. & Bart. in l. ij. C. de lib. & eorum lib. q. vlti. Bal. in l. si. C. de lib. causa. & in l. lege. C. de legi. hære. & in c. insuper. iij. col. de prohi. feu. ali. per Fed. & in c. decedenti. iiij. col. qui feu. da. po. & in c. j. vj. col. qui. mo. feu. ami. & in c. j. §. j. de suc. feu. & Bald. in d. l. adoptiuum. Dy. in regu. non debet. lib. vj. in Spe. de feu. §. nunc dicamus. uer. j. Hosti. in Sum. de feu. qui. mo. feu. amit. in fin. & Petr. de Anchar. in regula, ea, quæ. lib. vj. & Lud. Pon. in d. lege adoptiuum. & Paul. de Castr. in consil. clx. & seq. Dic non nocere : quando feudum est antiquum, de quo fuit inuestitus etiam auus. Si uero incipit a patre suo : & tunc aut pater stipulatus est pro se, & filijs suis : & idem est : quia cum sit ex contractu quæsitum ius filio, delictum patris non nocet filio : argum. l. fin. de pac. secus si simpliciter : & tunc feudum transit ad filium. cap. cum uero Conradus. qui feu. da. po. Quod verum est, si sit hæres patris: ut in tit. an agna. uel fil. & tunc delictum patris nocet filio de iure ciuili: de consuetudine vero feudorum dic ꝙ si delictum concernit personam domini, ut quia inconsulto domino alienauit, uel feloniam in dominum commisit, uel inuestituram non petijt: & tunc nocet indistinctè. d. §. denique. Secus si non concernit personam domini: quia tunc aut fuit receptum pro se, & filijs: & indistinctè non nocet filio, secundũ Pe. & Cy. & ibi per Bart. & Bal. in l. ij. C. de lib. Aut simpliciter: quo casu transit ad descendentes in infinitum, & nocet filijs, non autem agnatis, qui uenire poterant in defectum filiorum. d. cap. si uasallus culpam. & cap. j. si vasal. feud. priuetur. Ita dicit Paul. de Cast. in d. l. apoptiuum. & in dicto consil. clx. & melius in consil. clxj. vbi uide And. Barba. consil. illud afferam, etc. quod est post consil. xlvij. Alex. de Imo. iiij. parte. Et adde secundũ Bal. in l. qui se patris. viij. col. C. unde liberi. ꝙ delictũ patris non nocet filio, quando pater delinquit uiuo auo: quia nepos ex eo succedit auo in fundum.

† licet pater sit eo priuatus facto suo. & infra. eo. † Et uide Francisc. Are. in l. pro hærede. §. quid si tamen. de acqui. hære. ad fi.]

Delictum matris an noceat filio gloss. in dict. l. diui. de iure pa. & in l. emancipatum. §. fin & ibi Bart. de senat. & Dy. in regula, non debet aliquis. in vj. & per Alex. de Imo. in l. adoptiuum. §. patronum. ff. de in ius uoc.

Delictum patris nocet filio illegitimo, quia facit eum incapacem beneficij ecclesiastici, nisi dispensetur. cap. j. & ij. de fil. præsby. in vj. & suprà. ver. Bastardus. uer. xlvj.

Delinquens an puniatur secundum statuta loci, ubi delinquit, uel secundum statuta loci originis. Bald. post. Cy. in l. j. C. de sum. tri. & ibi Barto. in viij. quæst. Bart. in l. si cui. §. j. de accu. Paul. de Cast. in l. fin. ff. de iurisd. om. iu. Item.

Delinquens extra territorium an puniatur pęna statuti originis. Bart. in l. j. ix. q. C. de sum. tri. ubi etiã per Bald. quem etiam uide in l. ij. C. de eunuch. ubi dicit quod si incepit delictum in territorio, & perfecit extra, punitur ac si esset in territorio perfectũ delictũ. Item Fed. de Sen. consi. ij. Adde gl. & Car. in cle. j. §. j. vij. quæst. & seq. de fo. compet. Item pęna loci delicti habet locum, cum punitur in loco domicilij. Car. in cle. ij. §. denique. ij. quæst. de re iudi.

Delinquens extra territorium punitur ratione tractatus habiti in territorio. Bal. in l. ij. C. de eunu.

Delinquẽs ubi possit puniri. in l. j. & in aut. qua in prouincia. & ibi doc. C. ubi de cri. agi opor. in l. ij. per Bar. de off. præsi.

Delicta leuia, uel atrocia, quæ dicantur. Bar. & Alex. Ang. & doc. in l. leuia. de accu. in l. aut facta. de pęnis. in gl. in l. auxiliũ. de mino. & omnino per Alex. consi. ccij. ij. parte.

Delicta atrocia in clericis sunt, adulterium, homicidium, sacrilegium, falsum testimonium, & similia. 50. dist. episcopus. lxxxj. di apostolus. & Car. in cle. j. de offi. ordi. Item uiolentia cum armis dicitur delictum graue. gloss. in l. iij. de vi, & vi ar. Alex. in l. leuia. Item omnis causa sufficiens ad exheredandum. Barto. in l. solo. C. de libera causa. & Alex. ubi supra. Sed leuia dicuntur ex consuetudine, vt est Florentie, percussio manu vacua. Alexand. post. Ang. in dict. l. leuia. Sed Barto. in l. non solum. §. mandato. de iniur. dicit percussionem in personam dici grauem iniuriam. Item nullum delictum sine dolo dicitur atrox. Ange. & Alex. d. l. leuia.

† † Delictum iudicat maius, uel minus, secundum qualitatem pœnæ. Barto. in l. leuia. in prin. ff. de accus. Decius. consil. lxv. colum. j. & ij. Soci. consil. v. uol. ij.

Delictum patris nocet hæredi, ubicunque potest per contractum præiudicari hæredi. Bald. in l. j. x. q. ff. de rerum diui. & l. emancipatum. §. j. de sen.

Delicta enormia solum inducunt irregularitatē. Car. in cle.j.v.no.de of.or.

† Delictum dicitur esse maius ratione qualitatis personæ uel loci, in quem, uel in quo committitur. Decius cõs.lxv.col.ij.post prin.Soc.consi.v.uol.ij.

✠ Delictum noctu admissum grauiorem pœnam meretur.l. Aut facta.§. locus. & ibi. Bart. ff. de pœn. c. sicut dignum.de homic.uol.uc.ca.c.omnis utriusque sexus. uer. circunstantias. & ibi. glo. Host. & Abb. de pœn. & rem. Iacob. Philip. Port.imo.co. lxxij.nu.10.Aem.Mar.Ma.

Delicta sunt ita punienda, ut alij sumant exemplum. cle.fi.§.quod si.& ibi Car.de pœnis.xv.q.j.mulier. de of. or. irrefragabili. §. cæterum. de exces. prælа. tanta.

Delictum patris non nocet filijs natis, sed nascituris.l. ij.& ibi Bal.C.de lib.& eor.lib.ī.eo.uer.xxij.

Delictum patris non nocet patri.not. in.l. cum filius. † & ibi Bar.de uerbo.obliga. † Et per Feli.in.c. uergentis.ad fin. de hære.]

Delictum filij circa rem, in qua habet usumfructum, an noceat patri in usufructu.Fran. Tigri. consi. super quæstione. secundum Bar.v.q.

Delicta an aboleantur tempore. in. l. sed si unus. §. si ante.ff. de iniu. & in l.si cum exceptione.§.j. quod me. cau.

Delictum tutoris an noceat domino pupillo.doc.in.l. iij.§.si procurator.quod quisq; iur.& in. l.j. si quis omi.causa te.& in.l.j.§.si procurator.in fi.ff. si quis ius di. non obtem.& in.l.Polla.per Bart. & Bal. C. de his,qui. ut indig.& in l. meminerint.C.unde ui. ubi dicitur quòd

Delictum tutoris, uel curatoris occupantis propria authoritate, non nocet pupillo,uel minori. d.l.meminerint.& ibi Bal.C.vnde vi. Item

40 Delictum tutoris in administrando bona, an noceat pupillo:uide in d.l.Polla.C.de his, quib.ut in di.& ibi per doc.

Delictum in non faciendo, uel in omittendo, dicitur commissum,& perfectum statim ꝙ obligatus ad faciendum potuit facere, & non fecit.glo. no. & Bal. in.l.j.C.de his,quib. ut indi,& ibi Bar. contra Inn. in. cap. extirpande. de præbend. uel quando intra terminum a iudice præfixum factum non est, quod fieri debuit.Inn.in.d.c.extirpande. Bald.& Pau. de Cast.in.d.l.j.Bart.in.l.inficiando.§. infans. de fur. Bal.in.l.j.xv.col.C.qui accu. non pos. & in. l. quicunque.pe.col.C.de seruis fugi. Bart. & Lud.Pon. in.l.in cognitione.ff.ad Sillan.Ioã. de Pra. in.l.hęc conditio.la.j.in.iij.col.de condi.& demon.

Delictum ignoranter commissum an, & quando puniatur, Pau.de Cast.in.l.j.ff. de legi. Bald.in.l.& si seuerior.ij.col.C.de infami.& Ange.Aret.in tract. malefi.uer. scienter,dolose,& appensate.

Delictum culpa,uel dolo, uel casu commissum, an & quomodo puniatur.Bar.in.l.j.ff.de le adde. ĵ. uer. Incēdiū.uer.viij.xviij.& fi.& ꝑ discursum totius.§.

Delicta non debent transire impunita. cle.ij. in prin. & ibi Card.xiij.no.de senten.excom.

Delictum ciuiū præiudicat ecclesiæ. xxv. q. ij.ita nos

Delictum commissum ante statutum pœnale,uel ante legem conditam,an puniatur.xxxij.q. iij. dixit Sara. cum glo.

Delictum prætextu boni commissum,& ad finem boni,non est punibile.d.c.dixit Sara. cum glossa.

Delinquere quis non præsumitur ex actu, nisi ex eo consequatur fauorem.ĵ.uer. Interpretatio. uersic. † xlvij. † Et per Fel.in.c.j.de of.& po.iudi.dele.]

✠ Delictum qui ne committatur prohibere potest. & non prohibet, pœna mulctandus non est, canon.in c. non est sine culpa. de regul. in vj.Bar. in l. culpa caret.ff.de reg.. iur. Illust. Car. Par. consi.clv.nu. 12.uol.iiij.Aem.Mar.Man.

† Delictum non præsumitur, nisi probetur.do.Barth.Soc.in cõs.cij.inci.in præsenti.circa prin.ij.co.]

Delictum iuramento non probatur, quando agitur criminaliter.l.iij.in prin.de iureiu.Alex.in.l.fi.ff.de in lit.iuran.

50 Delictum an probetur per instrumentum. glo. in. c.fi.de iureiu.in.vj.& in.c. cum in ecclesijs. de maio.& obe.Oldra.consil.cxcviij.Alexand. in.l.prætor,de eden.per Bald.in.l.ij.ff.de fer.& Inno. in c. statutum. de offi. deleg. doct.in. c.super his.de accus. Bar.in l. Senatus. ad Tertul.& in.l.iij. §. item diuus.ff.de testi.ubi dicit ꝙ non, nisi super his,quæ pertinent ad adminicula delicti: ut quod sit uxor ea, de cuius adulterio quæritur, & similia. Bartol. in.l.fi. C. de proba. dicit ꝙ probatur:sed in alia distinguit, quòd si delictum fit contrahendo, probatur per instrumentum, ut est falsitas alias non, scilicet si extra contractum, etiam si notarius rogetur de actu percutiendi. Item Bartol. in. l. ij. C. quorum app. non reci. dicit delictum probari per instrumentum. Et ibi etiam quòd contumacia probatur per instrumentum. & Alex. in d. l. Senatus. in prin. Vide Bald. in. d. l. fin. ulti. col. ubi dicit quòd regulariter delictum non probatur per instrumentum, nisi constet ex facie instrumenti, ut falsitas, si instrumentum est falsum. Item si directo non constat ex instrumento, sed extrinsecus non probatur delictum ex eo plene sed ex eo fit adminiculum quoddam: si uero instrumentum est facti, uel fori, quia continet confessionem delicti factā in foro.plene probat, alias non Sed Bal.in rub. C. de fi. instru. post Bartol. in aut.si quis in aliquo.C. de eden. dicit quòd per instrumentum non probatur ꝙ Titius percussit, etiam si notarius rogatur in ipso actu percutiendi,nisi quando notario esset cōmissa inspectio uulnerum, qui uidet, & refert per instrumentum quòd habebat tot uulnera. Sic Bal. dicit ibi in.vj. colum. & in d. l. fin. Sed idem Bal. in. l. fin.§. cum igitur.viij. colum. C. de iur. delib. tenet simpliciter quòd delictum non probatur iuramento. Et uide Bald. in. l. contra negantem. C. ad legem Aquil. & Bald. in addi. Spe. de accu. uer. crimen, quod probatur. Item uiolentia probatur per instrumentum de consensu partium perfectum. Ioan. Andr. in regula quod directo

cto in Mercur. in.vj. Alex. in l. in Senatus.ad Turpil. Item conspiratio, uel coniuratio probatur instrumento.glo.in.c.ij.de uer.signi.in.vj.Sed an delictum probetur per scripturam priuatam.Barto.in
† l. non intelligitur.§. tacita.de iure fis. † Et per Felin.in cap. cum in ecclesijs. de maio.& obedien. in capi.j.de exceptio.ubi se remittit ad.d. capi.cum in ecclesijs.]

Delictum prælati non nocet ecclesiæ. Bal.in.l.meminerint.C.unde vi.xvj.q.vj. si episcopum.&. §. fin. Contrarium no.in.c.ij.de do.& contu.& est glo.in c.ij.de ordi.cog.Vide no.in.l. iubemus nullam. C. de sa.san.eccle.& Bal.in præludi.feu.ul.col. & in.c. j.qualiter do.proprie.priuetur. Item uide in regula, delictum.in.vj.Car.in cle.j.v.opp.de rest.in integ.Car.in cle.ij.§.j.post glo.de hæreti.dicit ꝙ no cet,si sit in omittendo,nõ si in committendo. Item nocet quatenus ad ecclesiam peruenit ut per Car.
† in cle.j.§.cæterum. de priui. post gloss. † Et per Feli.in.c.ad audientiam. de rescrip. in uer. limitaretur.& in.c.ad apostolicam. de simo.in fi.j.col.& in. c.contingit. in fi.de senten. excom.& per do.Fran. Are.in.l.mulier.§. nihil commune. de acquir. pos. in.x.col.post medium.]

✠Delictũ Antistitis ecclesiæ obesse non debet,c.si episcopum.xvj.q.vj.c.cum uenerabilis. de exception. c. delictum. de reg.iur. in.vj.glo.in.l.Meminerint. in. ext.C.und. ui. Illust. Card. Zaba. co. cxxxiiij. num. ij. Ae.Mar. Man.

✠ Tenetur ecclesia ob crimen ab antistite commissum, si inde est locupletior facta. Illust. Car.Host. in.c.cum dilectus. de ord. cogn. Dy.& Ioan. And. in.c.delictum. de reg.iur.in.vj. Illust.Car. Zab.co. cxxxiiij. nu.ij. Ae.Mar. Man.

✠ Tenetur ecclesia ob crimen ab antistite & prius cũ collegio communicata de eiusq; sententia admissum.gl.iij.in.c.cum dilectus.de ord. cogn. gl.in.c. delictum.de reg. iur.in.vj.Illust. Car. Zab. consil. cxxxiiij.nu.ij.Ae.Mar.Man.

† † Delictum prælati in iudicialibus quando noceat ecclesiæ.Vide Feli.in cap.ad audientiam.lo.ij.col. xiiij.de rescrip.

Delictum prælati,dum uiuit,nocet ecclesiæ in feudo, non post mortem suam doc.& Archi. in cap. uerũ de foro.compe.& probatur in capit. si clericus. de cap. mo.& in cap.j.§. item si clericus. de ca. Contra.in vsi.feu.& Cardi.in cle.ij.§.j.de hæreti. & tenet.Car. in cle.j.vj.oppo.de pœnis.& in c.cum uenissent.iiij. q. de insti. & plenius per Alex. consil. xxiij.j.parte.Sed de commisso ante prælaturã.Bal. in c.fi.de ca.Contradi.

Delictũ an, & quando priuet dominio ipso iure. Bal. in l.si quis in tantum.xij.col. C.unde ui.

Delictum emphyteute an noceat hæredibus in emphyteusi vel feudo.Bar.in l. j.in fi. ff. de interdi.& rele.& in l.ut iurisiurandi.§.si liberi.de ope. liber. Bal. in l.ij. de lib. & eorum libe. & in l. liberti. de ope.lib.& per And.Barba.consi.illud afferam. ulti. char.quod est post consi.xlvij.Alex.iiij.parte.

Delictum uasalli an noceat successuris.glo. & Bald.in c.decedenti.iiij.col.qui feu.da.pos.& in.c.j.§. rursus.ij. col. qui. mo. feu. amit. & in. l. ij. C. de lib. & eo. lib.

Delictum oppositum per uiam exceptionis, an possit puniri in eodem processu.no.in.l.Lucius. ff. de infamibus.Bar. & doct. post glo.in.l.ij. §. si publico. & ibi Alex.ff.de adul.glo.& doc.in.c.j.de exce.Cy. & doc in.l.ubi.C.de fal.Flo. in.l. notandum. ff. ad legem Aquil. Bald. in addi.Spec.de instru. edi.ver. per exceptionẽ falsi.Ang.Are.in trac. malefi. ver. ad querelam.j. col. & Old. plene in consi. lxxviij. vbi ponit iura multa & in Spe. de excep. §. iiij. ver.præmittendum.& per Cyn. & Sali. in l. si magnum.C.qui accu.non pos.& Bart.in l. qui accusare.de accusa.& ĩ.exceptio criminis.ver.vj. & xij.

† Committens delictum in ebrietate, licet non crederet delictum an puniatur de ebrietate, & de alio delicto commisso: vide text.in cap. inebriauerunt Loth.xv.q.j.Pro cuius.c.intellectu uide Abb. in c. sicut.in ij.col.de testi.& uide bonum tex.in l.omne delictum.§.qui se inebriauit.ff.de re mili. & in l. respiciẽdum.in fi.ff.de pe.ubi patet ꝙ punitur de delicto cõmisso in ebrietate,sed pena minuitur.Vnde pro homicidio non punitur pena mortis.Quod bene notabis. Et satis hoc potest procedere in omni delicto, in quo vere requiritur dolus qui excluditur per ebrietatem.Facit.l.j. ff.de sica. Et distingue ad materiam prout no.Bar.in simili,in l.quod Nerua. ff. de po. & per do. Anto. in capitul. cognoscentes. de consti.Abb.post glo. in cap. sicut. in ij. col.de testi.

Delictum per ignorantiam an puniatur.Sal.in l. senatus. C.de his,qui test.sibi adscripser.Bar. in l. vlti. de priua.delic.per Bal. in l.pignus. vlti. col. C. de pig.act.& Ioan.de Imol.in cap.ij.de constit.

† † Delictum aggrauatur ex circũstantijs. do. Barth. Soci.in consi.clviij.incip.præsens in iiij. col.ver.postremo delictum. cum. §. seq.in ij. parte. Pro quo adde Francisc..Are.in aut.sed nouo iure.C.de seruis fugi.

Delictum omne regulariter est priuatum: sed dicitur publicum, vel quia committitur in Deum, vel sacra vel in magistratus, uel si offendatur uniuersitas hominum, non si certa persona. Bal.in rub. C. qui accu.non pos.

✠Delicta grauissima.quæ clã admitti solent,non ita plana indicia desiderant.ut reus quæstioni subijci possit,ut alia leuiora,Innoc.in cap. j. de constitut. Hyp.Mar. co.cxxj.nu.xviij. Rola. à Val. co. vij. nu.vj.uol.j.ad Ae. Mar.Man.

† Singu. Delictum si constaret in omittendo potest remitti per partem, etiam pœna fisco applicanda. glossa est ordinaria quæ nõ est alibi,i l.diuus. Marcus gl.fin.in fi.ff.ad Syllan.quam ita appellat Bal. in l. iuris gentium. §. si paciscar. in prima lect. ff. de pactis.Et illam dicebat singularem Dy.ibidem, ut refert Anto.Cor. in singularibus suis in versic. Pena.in ultimo.Et ab omnibus dicit reputari singu

 larem

larem clarissimus Iuriscon. do. Nico. Boer. Christianissimi Francorum regis in magno consilio cōsiliarius, in suis commentarijs ad consuetudines Bitu. in titu. de iuris. mo. iudi. §. xvj. glo. ij. adde do. Iason. in l. ij. in tertio not. de his, quibus ut indi. & And. Barb. consil. iij. in prin. ij. col. uer. præterea in-† famia. in ij. uol. †

Delictum publicum non dicitur, pro quo uenit imponenda pœna arbitraria. Bald. in cap. j. §. iniuria. j. col. de pac. iur. fir. in usi. feu. Item si pecuniaria imponatur fisco applicanda, dicitur publicum, ut quilibet de populo admittatur ad accusandum. Bald. in rub. C. qui accusa. non pos. Sed ibi firmat contrarium & male, quia primum tenet Bart. in rub. de popu. act. & in l. j. in fin. de iure fis. Item etiam quando quilibet de populo potest accusare. Bar. in l. j. ff. de pub. iud. Item si est priuatum, non fit publicum per alterationem pęnę a statuto. etiam si alteretur in corporalem. Paul. de Cast. & Alex. in l. cum seruus. de cōdi. ob cau. Adde. Bal. in l. reo. viij. col. de accus. in l. ij. in fi. C. qui testa. fa. pos.

† Delictum cōmissum per maiorem dicitur leuius. Et idem quādo quis est prouocatus, si aliter statutum non disponat. domi. Barto. Soci. in dict. consilio clviij. in. iiij. col. uer. nec aliquid operatur. eadem parte.]

Delictum publicum durat publicum, etiam si pœna eius per statutum alteretur, uel si restringatur ad certas personas habiles ad accusandum. Bal. in ru. C. qui accu. non pos.

Delictum publicum dicitur, offensio facta contra officialem publicum. Bald. in l. reus. ij. princ. iij. char. alias est lec. do. Ange. C. de accu.

Delictum non est portare perlas. uel margaritas, uel alias res prohibitas. Dy. in consilio in ludo azardi. & Bartol. Cepo. in trac. de serui rust. titu. de aquæ haustu. ubi etiam dicit quòd tale delictum non punitur in corpore. Et hoc nota pro statuto de delictis.

Delictum etiam per culpam commissum, excludit ab honoribus, & dignitatibus. & Bal. in l. j. C. ubi sena. uel claris.

Delictum non punitur, nisi in ipso actu delinquens depræhendatur. Ang. Are. in trac. malefic. uer. Vno stocho. & uer. Armatus.

Delictum unius fratris in communi castro commissum an possit ibi puniri per alium fratrem, cum ambo sint domini. Bald. in cap. j. in fi. qualiter uas. iura debe. fidel. not. in l. fin. ff. de reb. du. & j. ver. Iurisdictio. ver. xxv. & xxviij. & ver. Frater delinquens. uer. j.

Delictū filij an noceat patri in peculio. Bald. in l. executorem vj. col. C. de execu. rei iud.

Delictum præsumitur factum tempore habili, & idoneo. Bar. in l. non solum. §. sed ut probari. de oper. no. nun. non autem tempore prohibito, ut sic in dubio non debeat tempore aggrauari: nisi probe-† tur: ut ibi per Bart. † Et per Fran. Are. in l. si quis rem. de acq. pos.]

Delictum an probetur per priuatam scripturam. Bar. in l. non intelligitur. §. tacita. ff. de iure fis.

Delictum filiæ an noceat patri in dote. gloss. doc. & Bald. in l. si dotem. C. de iur. dot. Ange. in l. dissentientibus. C. de repu. Alexand. in leg. quinque. de bo. dan.

70 Delictum turbationis solius non punitur pœna statuti punientis turbationem, & priuationem possessionis. in gl. sing. in l. mancipia. C. de ser. fugi. Sed ibi Bal. tenet contrarium. Vide Ludo. in sing. uer. Delictum. uer. statutum. Et ego aliàs consului pro dicta gl. contra Bal. & j. uer. Statutū de maleficijs. uer. lxij. ubi plene.

Delictum quando facit aliquem priuari beneficio obtinendo non facit Priuari beneficio iam obtento. Bar. in l. si seruum. §. prætor ait. de acq. hære.

☧ Crimen in ecclesia admittens à iudice laico est pœna mulctandus. l. si quis in hoc. C. de episc. & cleri. c. inter alia. de immunit. ecclesi. Bal. & Paul. in d. l. si quis in hoc. Salicet. in. l. fideli. C. de hi. qui. ad eccles. Ang. in. §. quia uerò. in aut. ut. matr. & aui. Cacialup. in. l. cunctos populos. nu. clxxxviij. C. de sum. trinit. Anchara. in. c. postulasti. de foro. compet. Abb. & Soc. in. c. sit generaliter. de foro. compet. Alexan. co. cxj. uol. j. Roland. a Val. co. xxiiij. nu. v. uol. ij. Ae. Mar. Man.

Delinquens in ecclesia potest puniri, etiam per iudicem ecclesiasticum, de sacrilegio annexo crimini: sed per laicum de crimine simplici. Sicu. in. c. inter. & in c. fi. de immu. eccle. Adde ad legem si quis in hoc genus. de sacrosan. eccle. uerum, secundum legem iudicis laici. ut infrà. eo. uer. lxxvij.

Delinquens in ecclesia non potest in ea capi per iudicem laicum, sed per ecclesiasticum, qui debet captum tradere iudici laico. aut. si quis ei. & ibi Cy. C. de adul. & Alex. post Bar. in l. si cui. §. fi. de accusa.

Delinquens in officio non perdit officium, nisi per sententiam priuetur. not. Bal. in. l. si quis decurio. C. de fal. Item

Delictum non impedit promotionem ad officium tēporale nisi condemnatus sit de illo. Bal. in dict. l. si quis decurio.

Delictum non præsumitur. l. merito. ff. pro soc. Bald. in l. moueor. C. si ser. expor. uene.

Delictum in ecclesia punitur a iudice laico secundum statutum laicorum. Bart. in l. j. pe. col. C. de sum. tri. & fid. cat. uide. l. si quis in hoc genus. C. de epi. & cler. & Card. in cle. ij. §. denique. ij. quæst. de re iu. per. aut. si quis. C. de adul.

Delictum militare dicitur, uendere equos, & arma, cum quibus promisit seruire. l. militibus. & ibi Bal. C. de testa. mil.

Delictum si per conspirationem committatur, per inquisitionem est procedendum. Bald. in l. j. C. de monopol.

Delictum eiusdem hominis non debet bis puniri. argu. l. pe. ff. nau. cau. sta. de accu. l. senatus Bar. in l. iurisperitos. §. j. ff. de excu. tut.

Delictum in mari commissum in loco uicino duabus ciuitatibus

ciuitatibus ab utraq; pariter distanti, potest puniri ubique seruata præuentione. Ang. in l. sane. ff. de in iur. & Barth. Cep. in trac. de ser. ru. ti. de mari.

Delictum quale possit obijci instituto prouiso, uel electo. Inn. in c. inter dilectos. de excep.

Delictum incestus spectat ad ecclesiam puniendum. Innoc. in c. nouit. de iud. Bal. in Marg. uer. Crimen. uersi. v.

Delicta recipiunt augmentum propter iterationem. Inn. in d. c. nouit. de iud. & Bal. ubi. s. uer. vj.

Delictum notorium punitur ex testib. super inquisitione generali receptis, non alia. Inn. in c. bonę. de ele. & Bal. ubi. s. uer. viij.

Delictum fratris in feudum an noceat alijs fratrib. j. uer. Feudum. uersi. cliiij.

Delictum non egreditur personam eius contra quem cõmissum est. l. iij. & ibi Bar. ff. de his, quib. ut indi.

Delictum debet præcedere gratiam: alias gratia de eo non infunditur. Bal. in c. ij. de cap. qui cur. uen. & j. uer. Gratia. uer. xij.

† Delicta si quis plura commiserit ex interuallo, & diuersis temporibus quib. penis sit puniendus. do. Barth. Soc. in consi. lxiij. incip. in præsent. uer. circa secundam dubitationem. in prima parte.

Delicta dicuntur plura, si personæ, in quas commissa sunt simul sunt plures, ut insultus: sed dicitur unũ, quando commissa sunt circa res plurium simul, ut furtum. per no. per Bar. in l. eum. §. idem respondet. & ibi tex. & glo. ff. de fur. & in l. j. §. si ad plures. de sepul. uio. & infra uersi. Insultus. uersic. xv. Sed uide plenius. & omnino per Bald. in l. si familia. de iuris. om. iud. ubi ponit multa exempla. Adde. j. uersicu. † Percutere. uersic. lv. & seq. † Et per Franc. Are. in l. unum de testa.]

90 Delictum ecclesiasticum dicitur, quod principaliter pertinet ad forum ecclesiæ. in Spec. de compet. iud. adi. uer. ij. & ibi Bald. in addi. uer. ij. & gl. in ca. nos inter. de pur. ca. Item quod principaliter concernit potestatem, & reuerentiam Dei. Io. An. in c. cum Clericus. de foro. com. in vj. uel ubi crimen cõmittitur in sacris seu in sacerdotibus, uel eorum priuilegijs. doc. & Bal. in aut. clericus. & ibi gloss. not. C. de episc. & cle. Item id quod secundum leges est permissum: ut concubinatus, & usura, scdm Arc. in c. cũ tu. de fo. com. Bal. in Marg. uer. Papa. uer. xxj. dicit illud esse ecclesiasticũ crimé, qđ apud ecclesiã est delictum, nõ apud gentiles, ut cõcubinatus.

Delictum uniuersitatis quomodo puniatur. in l. aut facta. & gl. Bar. & doc. ff. de pe. in §. fi. & j. uersi. Vniuersitas. uer. xxiij. & Old. consi. lxiiij.

Delictũ unius de uniuersitate non nocet alijs. Bart. in l. sed si hac. §. qui manumittitur. ff. de in ius uo. Sed

Delictum administratorum collegij an noceat collegio. Old. consi. lxv.

Delictum unius non nocet alteri, etiam ex præcepto testatoris. Casus sin. secundum Bal. in l. paterf. testamento. ff. de hær. inst.

Delictum in faciendo est grauius, quã in omittendo. glo. & Ray. de For. in l. iij. ff. ad Syllan. l. excipiuntur. eod. tit. in l. si mora. & in l. si constante. §. si maritus. & ibi no. ff. so. ma. no. in l. licet. §. si filius. & ibi Bar. ff. de pec. & gl. no. in l. lege. Cor. ff. ad Syl. Sed Bar. no. contrarium. in l. j. ff. de iur. pa. & per Alex. in l. si ususfructus. §. denique. de usufru.

Delinquens in terra sua aufugiens debet remitti ad iudicem loci, in quo deliquit, nõ ad rectorem prouinciæ, etiam dominum illius loci. Bal. in l. fina. C. si a non compe. iudi. Ioan. And. in ca. cum eterni. de re iud. in vj.

Delinquens in exercitu puniri potest sicut delinqués in territorio. Bar. in l. pupillus. §. territorium. ff. de uer. sign.

† Delicti commissi tempus, non condemnationis, attenditur. do. Bar. Soc. in consi. 100. incip. in causa. circa fi. ij. col. in j. parte.

Delinquens in ecclesia, uel contra ecclesiam an sit tutus, si confugiat ad ecclesiã. in aut. ut lit. ma. & aui. §. quia uero. Old. in consi. an fugiens ad ecclesiam. in fi. quod non in tit. de his, qui ad eccle. confugi. & Car. in cle. j. de peni. & remis. & in c. fin. iij. & iiij. q. de immu. eccle.

✠ Delinquens, si postquam crimen admisisset, clericus factus fuit forum seculare non euitat nisi ante Deo optim. Max. religionem uouisset. Bar. & alij. in l. cum quædam. ff. de iurisd. om. iud. in l. j. ff. de pęn. Bal. in l. j. an. ser. ex suo. facto. Ioa. de Arnono. sing. xxix. Ac. Mar. Ma.

Delinquens si fiat clericus post delictum, coram quo iudice conueniatur. Bar. & Bal. in l. idem Vlpianus. §. sunt & alij. in utraque lec. ff. de excu. tut. & sup. uer. Clericus declinat forum. uer. xvij. cum duobus seq. & omnino per Alex. post Bar. in l. j. ff. de pœnis. Et quid si fiat alia persona ecclesiastica: uide Fe. de Sen. con. ciij. & quod per Car. in c. perpẽdimus. de sen. exc. Item quid si ingrediatur religioné: dic ꝙ est exemptus, ét intra annum probationis. Ang. † & Alex. in d. l. j. † Et Old. consi. iiij.

100 Delinquens post peractam pęnitentiam. & indulgentiam impetratam, habetur pro non delinquente. l. imperialis. in prin. & ibi Bar. C. de nup.

Delinquens extra territoriũ, si incæpit in territorio, & per fecit extra, punitur, ac si esset perfectum in territorio. Bal. in l. ij. C. de eunuc.

Delinquens punitur, etiam si uniuersitas soluit penã, uigore statuti. j. uer. Pęna cõmittitur. uer. xciiij.

Delictũ debitoris nocet fideiussori eius, licet reus nõ sit soluendo: sed non econtra. not. Alex. in l. iij. §. si is. quod qusq; iuris.

Delictum uxoris an noceat uiro in dote. Inn. in c. per uestras. de don. inter uir. & uxo.

Delictum notorium dicitur, de quo constat per testes contra quos nihil opponatur, uel per sniam, a qua nõ sit appellatũ, uel per confessioné non impugnatã. Ant. de Bu. in c. cum speciali. §. j. de app. & Ale. in l. ab accusatiõe. §. nunciatores. ad Turpil.

Delinquendi materia debet pręcidi. cle. j. & ibi Car. de t est. in gl. de conces. præb. c. ij. & c. ne captandæ. in vj. ut ecclesiastica beneficia c. j. in fin.

Delinquens punitur ad exemplum aliorum. cle.j.& ibi Car.xj.no.de testa.& ibi gl. & in c.clericos. de coha.cle.& muli.in gl.l.aut facta.de pęnis.in fi.

† Delinquens an mediante confiscatione res in fiscũ alienari possit, quando talis res non potest alienari præterquam in merum fauorem prohibiti.do.Bar. Soci. in consil.ccxlvj. incip. in causa. uer. secundo etiam eadem.in secunda parte.]

Delinquens non sortitur forum pœnitentiale in loco delicti.j̃ uer.Forus.uer.xx.

Delinquens extra territorium punitur ratione contractus habiti in territorio.Bal.in l.ij.C. de eunuc.

† Vide do.Barto.Soci. in consi. ccxxxvij.incip.difficultatem facere . uer.ex quo suum. ibi nam sunt.in secunda parte.]

110 Delinquens in uno loco captus in alio, debet remitti ad alium.doc.& Pet. de Su.contra glo. in l. hæres absens.iiij.colum. & in l.j.ff.de iud. doct. in aut.qua in prouincia.C.ubi de cri.agi opor.& infra uer.Remissio.uer.xxix.in fi. & per discursum præcedentium uersiculorum.

Delinquens dicitur contrahere in loco delicti impro prie.l omnem.cum gl.& ibi doct.ff.de iud.

Delinquens potest capi,ne interim offendatur a quocunque imo etiam ligari.Inno.in c.si uero.de sent. excom.& Bal.in Marg.uer.Captus.

Delinquens extra locum originis gaudet beneficio statutorum loci originis. in Marg. uer. Conditio. uer.fin.per.l.penul. uersi. sunt quidam.ff.de uar.& extraord.cri.

Delinquens in parte, an & quando puniatur in totũ tex.gloss.& Ray.in l.si quis in graui.§. si quis tabulas.ff.ad Sylla.

Delinquentes nõ sunt digni misericordia. Bal. in aut. contra rogatus.in fi.C.ad Tre.

Delinquens extra territorium, an & quãdo possit puniri pęna sui domicilij.Bal.in l.ij.C.de eunuc. & in l.j.& ibi Bar.C.de sum.trini. & fide catho. & supra Cardi.in cle.ij.§.denique.ij.q.de re iud.dicit quod pęna loci delicti.uide ibi plene.

Delinquens extra territorium domini sui potest puniri pœna consueta reducta per dominũ suum ex pœna iuris communis.Bal.in l.ij.C.de eunu.

Delinquens in quibus locis possit puniri. in authen. qua in prouincia.C.ubi de cri.agi.opor.per Barto. in l.ij.ff.de offic. præsid. ꝙ etiam in loco domicilij pro delicto alibi commisso.& Car.in cle.ij.§.denique j.quæst.de re iud.& in §.rursus.per Car.j.opp. & gl.xvj.q.j.c.j.

✠ Delinquens extra patriam, in ea pœna affici potest l.relegatorum.§.sed nos.§.si quis.ff.de interdi. & relega.l.j.§.j.C.ubi de crimin. ag. oport. Andr. Alc.consi.cccxxiiij.nu.j.Ac.Ma.Ma.

Delinquens non cogitur præcise,nec sub pœna excõmunicationis cõparere in loco delicti.Inno.& doc. in c.licet.de fo.compe.

† Delictorum materiam uide.j̃.uer. Maleficium. & supra uerb. Crimen.per discursum.

† Amplia hic quod delicta carnalia sunt minus punibilia cum procedant a natura & difficilius sit abstinere.de quo per Lucam de pœnna in l.mulieres C. de incolis.lib.x.propterea dicebat ecclesiæ tubicinator.j.ad Corinth.vij.propter fornicationẽ unusquisq; suã uxorem habeat, una quoq; uirum suũ.

† *Delusio* non debet interuenire in decretis iudicantium.in Specu.de arbi.viij.uer. econtra uidetur.

† Adde quod delusio Græce dicitur *κατάπαιγμα*.& sumitur pro irrisore. Vnde cuidam contingit illud distichon,quod illi me existẽte Aurelijs impugnabam:Derides cunctos sed tu rideris ubique.

Irrisor uersa nam uice lusus erit.

Delusorium esse non debet iudicium.in Spe.de cõpari.in termino.uer.cæterum.

Delusorium esse non debet prætoris imperiũ. in Spe. de sen.§.ij.uer.sed nunquid.

Demens quis dicatur.Bal.in auth. ex causa.xj. col.C.de lib.præte.

✠ Demens est,qui filios a quibus nulla est iniuria læsus,exhæredes facit §.j.inst.de inof.testa. Bald. in aut.ex cã.c.de lib.præter.Maria.Soci.consi.lix.nu. 14.uol.iij.Cice. pro Sex. Rosc. Ame. Pater igitur amens, qui odisset eum sine causa, quem procrearat.& rursus,& rursus. Exhæredare pater filiũ cogitabat.Mitto quærere, qua de causa quæro, qui scias tametsi te dicere, atque enumerare cãs, omnes oportebat,& id erat certi accusatoris officium, qui tanti sceleris argueret, explicare omnia uitia, atque peccata filij quibus incensus parens potuerit animum inducere,ut naturam ipsam uinceret, ut amorem illum,penitus insitum eijceret ex animo, ut denique patrem esse sese obliuisceret, quæ sine magnis huius peccatis accidere potuisse non arbitror.Ac.Mar.Man.

† *Demon* quomodo & qualiter secreta cordis cognoscere possit: uide Feli.remissiue in c.nouit.in prin.de iud.]

Demonstratio falsa non tollit ueritatẽ. in Spe.de cõfes.§.iiij.uer. quid ex certo.

Demonstratio falsa an & quando uitiet in l.falsa & in l.demonstratio & ibi doc.& Bar.de condit.& dem. & in l.si quis in fundi uocabulo. de lega.j.not. in l. quidam testamento.eo.ti.& j̃.eo.per discursum.

Demonstratio falsa una non uitiat,si aliæ plures ueræ sunt.Bar.in l.demonstratio.vj.q.de condit. & dem. & in l.j.§.fin.de do.præle.Ioan.de Pra. in l.in testamento.de condi.& demon.Ang. Are. in tract.malefi.uer.Caium Sẽpronij.& infra uer. Falsa demonstratio.uer.v.

Demonstratio falsa uitiat institutionem.l.quoties.in prin.de cõdi.institu.Vide in l.nemo. qui frater nõ est.eod.tit.& in l.neque professio.C.de testa. & in l.si pater.C.de hære.instit. & j̃.uer. Falsa demonstratio.uer.ij.

Demonstratio nominis proprij singularis,& rari, per alia indicia non est necessaria.gl.in l.hac cõsultissima.C.qui test a.fa.pos.Bal. in d.l.demonstratio. & in l.j.

in l.j.ff.de lib.& posth.& Bart.in addi.Spec.de lib. concep.uer.accuso Titium.Ang.Are.in tract.maleficiorum.uer.Caium Sempronij. Quod est uerū, nisi statuto caueatur quod demonstratio fieri debeat nominū,et iam ab auo patre,uel ultra per notarios in contractibus,secundum Ang.Imo.& Bal. in l.quoties.§.si quis.ff.de hæred.insti.& in d.l.j.& ibi doc.ff.de lib.& post.& Alexan.consi.lxxix.iiij. parte.Item si nomen est ualde commune, debet fieri demonstratio per tot qualitates, q̃ fiat certū, ut Ioannes Iacobus Michaelis de Brachis de Smirillo. Quod uerum etiam in nominibus testium.Alexan. consi.clij.ij.parte.& subdit ibi Bal. quod non tenet sententia contra Titium si sunt duo, & non cōstet nisi quando alter esset incapax delicti: quia cōtra alterum est præsumptio. Itē sufficit per nomē proprium quando est unicum: ut s.eo.uer.in prin.& tenet Bal.in simili in l.in rem.ff.de rei uen. Item sufficit fieri aliter quam per nomen proprium, dummodo constet quod de eo intelligitur, nisi requiratur per statutū positio proprij nominis, secundū Ang. & Imo.in d.l.quoties.& in l.Gallus.§.fin. de lib. & post.& plene per Car.in cle.j.vij.q. in opp. de ui. & ho.cle.quod sufficit per æquipollentiam. & circūlocutiones specificas. Item fieri potest etiam per nomen matris ut Ioannes Lucretiæ.l.iij.in prin.& ibi doc.& Bar.ff.de liber.& post. & in l.si rem.in fi. de rei uen.Item non fit per aduerbia adiuncta uerbis.Bar.in l.demonstratio.Item nec per participiū. Item nec per relatiuum.Bart.& Io.de Pra.ibidem.

Demonstratio rei iam demonstrate non est necessaria l.j.de in integ.resti.c.tua.de coha.cle. & mu. & c.illud in princip.de cle.excommun. mi. † Et do.Bart. Soci.in consi.lxxxix.incip.in causa.circa prin.prima parte.]

Demonstratio si sit uitiata cursu temporis est probanda idētitas. Bart.in l.demonstratio.in fi.princ.ff.de condi.& demon.

Demonstratio est adiectio,per quam res, uel persona redditur certa.Bal.in rub. C.de institu.& substi.sub condi.factis.

Demonstratio fundi per qualitatem ualet potius, quā per fines in tantum quod si sit error in finibus, sufficit ueritas qualitatis: ut si legatur prædium oliuetum in tali contrata iuxta tales, quia si in illa contrata nō sit prædium oliuetum,sed in alia, illud debetur.Ang.sing.in l.si quis in fundi. de leg.j.& Alexan.consil.viij.iiij.parte. † Adde quæ per Fel. habentur in c.significatur.alias.cap sciscitatus.de rescrip.in uer.& do.Alexan.& Adde Franci.Are.in l. Titium.si cer.pe.]

10 Demonstratio omissa in libello pōt deduci in processu.Bar.in l.si rem.ad fi.ff.de rei uend.

Demonstratio fieri debet de hærede, etiam secundo modo.Bar.in l.fi.ff.de bo.pos.secundum tab.

Demonstratio uillæ,uel castri fieri debet, etiam p̄ nomen ciuitatis,cui subest:ut cum dicitur, Actum in castro Smirilli comitatus. Firmi. Et similiter in libello criminali.Bart.in l.Plautius.§.fi.ff.de cōdit. & demon.& in l.si rem.ff.de rei uen.& ibi Ang.qui etiam dicit in libello,quo petitur castrum,non requiri confines,nisi sit aliud castrum eiusdē noīs.

Demonstratio fundi debet fieri saltem per duo latera l.forma.in prin.& ibi doct.ff.de censi. Quod est uerum,etiam de loco commissi criminis, nisi sit notorius: ut palatium,quod confinari in libello non est necesse.Bar. in l. demonstratio.vij.q.de condit.& demon.& j.uer.Libellus in criminalibus.uer. viij. Item uerum,nisi illa duo latera cōueniant alteri rei quia plura sunt apponenda.l.patronus.§.Sempronio.de leg.iij.secundum Ioan.de Pra. in d.l.demonstratio.Item nisi constet de re aliter,quam per cōfines:ut supra uer.Confines.uer.j.& xj. Item fieri debet digito ad oculum,reo petente, si non potest esse certus ex demonstratione rei facta in libello: ut j.uer. Libellus incertus.uer.xxiij.Item in re mobili quæ petitur.ut per signa sit declaranda l.iij. in princ.ff.ad exhibendum. & infra.uer. Signum.ubi melius.

Demonstrationis materiam supple.s.uer.Cōfinatio. & j.uer.Falsa demonstratio.per totum.

Demum est dictio taxatiua Franc. Are. in l. ex duobus.in j.co.in ij.no.de uul.& pup.

Dena idest uiginti l.ubi fideiussor.ff.de sol.l.cum duo.de in di. addic.l.si quis testamento.in prin.de leg.j.Quod uerum etiam in pœnalibus. gl. in l.fi.C.de præpo.agen.in re.lib.xij.& in aut. causa quæ fit cum monacho.C.de epi.& cle. in aut. de liti.C.ad exprimendas.& in prima constit. Cod.§. hæc autem tria.cōtra gl.in l.qui textrini.C.de murileg.lib.xj.Vide Ioan.de Por.in l.si quis testamento.de legat.j.& Alex.in l.stipulatio ista.§.in stipulationibus.de uerb.oblig. † Et per Fran.Are. in l.si ita stipulatus.de uerb.oblig. & in l. si a furioso.§.si seruus.si cer.pe.]

Denarius dicitur decima pars argentei,qui decem ualebat, quem singuli offerebant Cæsari Imperatori quando durante pace duodecim annis usque ad ortū Christi Cæsar fecit totū orbē describi,ut sciret quot prouincias,quot ciuitates,quot castra,quot uillas,& quot homines haberet sub se: & quilibet homo solueret unū argenteū qui decem ualebat: unde denarius dicitur, ut legitur in legenda sanctorum,in rub.de natiuitate Domini.in j.col.& Cardi.in cle.exiui.§.porro.de uer. signi.ubi dicit quod dicitur decima pars nummi,& q̃ differt a pecunia.& j.uer.Pecunia.

† Denariorum appellatione omnis moneta cōprehenditur.Card.in cle.exiui.§.porro.de uer. signifi.

† Adde quod licet denarius, & pecunia sint diuersa, tamen unum pro alio accipitur, & promiscue capiuntur:ut habetur in cle.exiui.§.porro.& ibi Car. de uerb.signifi.

Denarius falsus non est denarius.gloss.no.in l.ij.C.de hære.& Alexand.in l.eleganter.§.qui reprobos.de pig.act. Item

Denarius falsus non computatur in numero.d.§.qui reprobos.& ibi Alex.qui infert ad q̄ōnē de luden-

 tibus

tibus ad par & impar: de qua per Ioan. And. in Spe. de fal. & l. ludus. uer. xxij.

Denique quomodo ponatur. doct. in l. ij. ff. sol. ma.

† *Denominatio* fit a digniori misto inter plura minus digna. Feli. in proe. Decre. in uer. Gregorius episcopus. in prin.]

Dens non uenit appellatione armorũ. Bar. in consi. uisis statutis. sub rub. de ostendente. & ĩ. uer. Arma. uer. xviij. Item

Dentes nõ ueniunt appellatione membrorum. no. in l. cui dens. ff. de edil. edic. Ang. in aut. ut nul. iud. §. quia uero nos. & Ang. Are. in tract. malef. uer. Mẽbrum. & infra uer. Membrum uer. ij.

Dentis defectus non facit hominem esse uitiosum. l. cui dens. ff. de edil. edi. secundum Bal. in l. pen. vij. col. C. de condi. inser.

Dens equo donato non est quærendus. glos. in cle. ij. de censi.

Denuntiatio & accusatio, an & qualiter differant. Bal. in l. edita. lxvij. co. C. de eden. ubi dicit ꝙ denuntiatio dicitur, quando denuntians se non subscribit ad pœnã talionis, nec concludit: sed accusatio sic.

Denuntiatio facta seruo non constituit debitorem in mora, nisi certioratum. l. mora. ff. de usur. secũdum lec. Raph. & Ioan. de Por. in l. semel. so. ma.

Denũtiatio super dilapidatione quomodo fiat. in Sp. de accu. tit. ij.

Denuntiatio quotuplex sit. Bal. in addi. Spe. de denuntia. uersi. triplex est. & ĩ. eo. uer. lvij.

† Et not. quod debet fieri in scriptis, & cum tenore instrumenti rei denuntiatę de quo quidem instrumẽto debet fieri lectura & dari copia. Et notent pratici per tex. in cle. causam. de electio. quẽ Barto. citat in l. grege. §. cum pignori. ff. de pign. & in l. qui in alterius. ff. de regu. iur. Soci. consi. xxiiij. in ix. colu. Alex. consi. xcv. ij. uolumine.

Denuntiatio potest fieri etiam per alium, quãdo obligatus est impeditus, uel si non audet, uel si est infamis, qui debet denuntiare. Bal. in addi. Specu. de denun. uer. j. & in Spe. uer. quid si omnes. l. cum a matribus. C. qui pe. tu. Item quando fit solum ad notificandum, secus si fit ut aliquid fiat, uel non fiat per eum, cui fit notificatio. l. item ueniunt. §. petitam. & ibi Bar. ff. de peti. hær.

† Denuntiare an possit papa, & an ipse alios denuntiare teneatur. Feli. in cap. nouit. circa medium. xij. colu. de iud.]

✠ Denuntiatio ab eo, qui ius denuntiandi non habet facta nullius est momenti, l. si maior, & ibi gl. C. de rescinde. uend. Pau. Cast. sing. xlvj. Guid. Pap. sing. cij. Ae. Ma. Ma.

Denuntiatio facit cessare actionem l. interdum. §. qui furem. ff. de fur. Bal. in Addi. Spec. de denun. uer. ij.

✠ Denuntiatio cum exigitur, ut ad aliquid agendum aliquis incitetur non satis est eum scire, sed est denunciandum l. denunciasse post primum. ff. ad l. iul. de adult. Bart. in l. j. in extre. ff. de action. emp. Marian. Soc. in consi. iiij. nu. 24. uolu. ij. Ae. Ma. Ma.

Denuntiatio non requirit libellum in Specu. de denun. §. ij. uer. penul. & ibi Baldus in addi. uer. fi. & ĩ. eo. uer. xlvij.

Denuntiatio etiam extra iudicium fieri potest, sicut in iudicio. Innocen. in c. sollicitudinem. de appella. Bal. in Marg. uer. Denuntiatio. uer. j.

† Denuntiatio extraiudicialis an & quando causet malam fidem, uide Fel. in cap. ij. in ult. colum. circa medium. uer. regulariter denuntiatio. de præscrip. ubi etiam in tali denuntiatione debeat allegari & ostendi eam ibi in uer. fallit sexto. & ibi. & not. ꝙ in tali denuntiatione. & in c. si diligenti. ante medium. iiij. colum. uer. ad illud quod denuntiatio. cod. tit.]

Denuntiatio litis mote habenti causam lucratiuam fieri debet ante litis contestationem. alias fieri nõ potest quandoque ante sententiam. Dy. & Barto. in l. qui concubinam. §. si hæres de leg. ij.

10 Denuntiatio facta per non habentem ius denuntiandi non constituit in mala fide. l. tutor. in princ. & ibi Bar. ff. de mino.

Denuntiatio constituit in mala fide, quando is, cui fit sciat denuntiantem habere ius denuntiandi, alias secus. Nicol. de Neap. in l. si id. ff. quod fal. tu auth.

† Denuntiare non po est usufructuarius domino ubi sua non interest. Sicut enim non ualet denuntiatio, ubi de iure constat denuntianti ius non competere, ita & ubi alias notorium est, ut quia alias fuit iudicatum inter istos super illa re. Dictũ fuit Rof. in libel. suis in tit. de denun. & secutus est Spec. eo. tit. in §. sed nunquid uerum. prope fi. & Bartol. in l. j. post prin. eod. tit. pro qua decisione est bonus tex. in cap. cum ex iniuncto. in uer. super eo. Abb. in d. c. j. in iiij. col.

† Edificans ante remissionem denuntiationis non solum tenetur habere patientiam, ut edificium destruatur sed etiam debet expensis suis illud destrui. Et hæc pœna habet locum in ecclesia, ut ex facto prælati ædificantis nomine ecclesiæ post denuntiationem teneatur ad impensam præstandam pro destructione operis, etiam si fuerit alia ecclesia ædificata. Abb. in cap. cum ex iniuncto. in princ. de noui ope. nun.

† Denuntiari potest nouum opus, etiam existenti in dignitate, seu magistratu & debet destrui, etiam eo existente in magistratu quando dignitas est perpetua: puta archiepiscopatus dignitas: Secus ubi esset temporalis, quia tunc propriè existenti in dignitate non fit nuntiatio, sed quædam protestatio: & post finitum officium fit denuntiatio, quæ tamen trahitur retro ad diem protestationis. De quo dicendũ prout legitur & not. in l. v. §. si quis ipsi prætori. ff. de no. ope. nun. & uidetur tex. in ca. cum ex iniuncto. eo. tit. Pro opi. Bar. in d. §. si quis. ut tex. ille procedat in habente officium temporale, secus in habente perpetuum officium. ut in d. c. cum ex iniuncto. & ibi Abbas. in j. col. Ex quo infertur ꝙ habens dignitatem ad uitam potest cõueniri etiam

per

quòd alias.

Denuntiatio alicuius quando sufficiat ad inquisitionem. in Spe. de inquisi. §. iiij. uer. cæterum.

Denuntiatio qualiter faciat puniri crimen. eo. §.

Denuntiatiatio si fiat, an admittatur compositio. de lib. concep. §. x. uer. quid si accusatus.

Denuntiatio si fiat, an requiratur libellus. in ti. de lib. conce. §. x. uer. ij & §. xv. uer. item si denuntiatio. & uer. lx. & ʒ. e. uer. vij. & xxxij.

Denuntiatio facta de opere construendo in aliquo loco facit non posse postea opus destrui, si denuntiatus non contradixit. in Specu. de restitut. spol. §. j. ad fin.

Denuntiatio ne quis emat rem talem quia non est uolentis uendere, quid operetur, uel ne quis uendat. in Spe. de emp. & uen. §. j. uer. ult. nota.

Denuntiatio litis mote de euictione fienda emptori, & de eius materia ponitur eo. tit. §. j.

50 Denuntiatio impedimẽti matrimonij qualiter fiat post banna edita in ecclesia. in Spe. de clan. despon.

Denuntiatio falsa habetur pro non denuntiatione. in Spe. de locato & conduc. §. vj. uer. cxij.

Denuntiatio prægnantię fieri debet uiro per mulierẽ infra triginta dies post diuortiũ. in Spe. qui fil. sint legi. uer. in illa.

Denuntiatio contra matrimonium qualiter, & quãdo & a quibus fiat. qui ma. accu. pos. §. fi.

Denuntiatio criminis, uel excessus, qualiter fiat. in tit. de accus.

Denuntiationis calumniose pęna ponitur in titul. de cal. iiij. parte. & infra, uersicu. Denuntiator. uersic. xx. & xxv.

Denuntiatio est triplex, scilicet Euangelica, iudicialis, & canonica. in Spec. de denun. §. ij. Euãgelica fit ad emendationem. Iudicialis est duplex, scilicet publica, ad quã tenetur iudex inquirere. Et priuata, quæ competit ratione interesse. Canonica fit ad pęnitentiam peragendam, quam iudex producit ad effectũ etiam si denuntiator nolit prosequi. Bal. in addi. eo. tit. uer. triplex. & ibi per Spe. & plene & per Bar. in extrauag. ad reprimendum. uer. per denuntiationẽ. & doc. in c. nouit. de iu.

† Denuntiatio Euangelica est aliquando ualde periculosa, maxime quando peccatum est omnino occultum. Nam si unus denuntiat peccatorem occultum ecclesiæ, tenetur ei ad restitutionem famæ: & si non potest ei restituere, debet ei satisfacere de pecunia. Vide Felin. in cap. nouit. de iud. circa. fi. xiij. colum.]

† Denuntiatio Euangelica ubi timetur deterioratio denuntiati, non est præcepti, imo eius omissio est meritoria. Felin. in d. cap. & colum. xj. in uersicu. in glo. fin.]

Denuntiatio Euangelica fit primo secreta ipsi debitori, Secundo cum uno teste. Tertio fit ecclesiæ, & in iudicio. ij. q. j. si peccauerit. Bald. in auth. ad hæc. C. de usuris.

6 Denuntiatio Euangelica secreta probatur iuramento denuntiantis: sed facta cum uno teste probatur per illum testem, & iuramento denuntiantis. Bald. in d. authen. ad hæc ul. col. Io. An. in c. cum in omni de testi.

† Denuntiatio Euangelica requirit quod agens probet non solum suam electionem, sed etiam conuentũ habere conscientiã lesam: quod est difficile. do. Pet. Phi. Cor. in consi. cxxxvij. incip. placet mihi. in litera, l, in secunda parte.]

Denuntiatio Euãgelica fit per nuntios, & per literas, maxime si aliter non potest haberi accessus ad eum cui fieri debet. Item

Denuntiatio Euangelica potest fieri uniuersitati, & collegio, sicut certæ personæ. Bald. in d. aut. ad hęc. ult. colum.

Denuntiatio Euangelica fieri non potest, nisi prius debitor extra iudicium moneatur, requiratur, & auisetur. secundum Paul. de Cast. l. quidam Iberus. ff. de serui. ur. præd. per no. in c. nouit. de iud.

Denuntiatio Euangelica fieri non potest tutæ exceptione Macedoniani, uel exceptiõe Velleiani. Bar. in extrauag. ad reprimendum. uer. ad denuntiationem. doc. in d. c. nouit de iud. & in c. quia plerique, de immu. eccle. doc. Moder. in c. fin. de præscriptio. Item quando statutum dicit præsumi falsum instrumentum non insinuatum. Bar. ibidem.

Denuntiatio Euangelica an habeat locum super usuris, de quibus fuit factum compromissum iuratum, & latum laudum, & emologatum. Alex. consi. xcij. secunda parte.

Denuntiatio Euangelica fieri non potest contra eum, qui uendit rem plus iusto pretio ut restituat illud plus, & si non est lesio ultra dimidiam iusti prætij. Bal. in auth. ad hæc. pen. col. Item nec quando statutum dicit præsumi falsum instrumentum non insinuatum. Bar. ibidem.

Denuntiatio Euangelica contra aduocatum, uel medicum fieri non potest, qui nimis magnum salariũ receperit: nec contra eorum hæredes: cum propter cõsensum partis soluentis non debeat fieri restitutio. Bald. in d. authent. ad hæc. & Innoc. in cap. quia plerique. de immu. eccle. & quod per Innoc. in c. cum olim. de censi.

Denuntiatio Euangelica sufficit ad consequendum interesse a debitore, qui denuntiatus cogitur soluere per excommunicationem alias non absoluetur sicut etiam per missionem in possessionem. Et in ea debet libellus offerri, non tamen iuris ordo seruari: secundum Bal. in d. aut. iij. col.

† Denuntiare Euangelice potest quilibet non criminosus: & ideo denuntiãti obstat exceptio criminis, secundum glo. in ca. nouit. de iud. Quod intellige si perseuerat: secus si non perseuerat etiam si ex crimine sit factus infamis. Car. Zabarel. ibi in penult. col. uer. quæro quis possit Euangelice. ✻

Denuntiatio Euangelica potest fieri contra debitorem ex pacto nudo, si debitor sit clericus, uel subditus iurisdictioni episcopi, etiam quo ad temporalia, nõ in alijs, nisi denũtiatus sciat uel scire debeat se teneri, & sic sit in peccato non soluendo: & sic

est locus

est locus Euangelice denuntiationi. Et idem si est debitor per stipulationem factam per nuntium, uel epistolam. Bal. in d. aut. ad hæc. & per Alex. in l. iuris. §. sed cum nulla. de pac. quod habeat locum uigore pacti nudi in facto ecclesiastico, & in terris imperij: uide Abb. in c. fi. vij. co. de præscri. & per Bal. in c. si quis per triginta. si de feu fue. contro. ubi dicit ꝙ præscribens scienter potest denuntiari, non si ignoranter secundum Abb. ibi: & in cap. uigilanti. eod. tit.

Denuntiatio Euangelica non habet locum, nisi cõtra detineutes aliena contra conscientiam. Abb. in c. j. de prob. ubi dicit hoc tenere Inno. in c. nouit. de iu. Item

70 Denuntiatio Euangelica non habet locum contra exhibentem instrumenta. Sed ibi Butr. tenet cõtra. Vide ibi per Abb.

Denuntiatio Euangelica non operatur, quando denuntiatus dicit se non habere conscientiam lesam, & allegat causam probabilem: quia sibi sufficit, ut soluere non cogatur: alias sic, secundum Bal. ibidem in d. auth.

Denuntiatio debitori fieri potest, etiam si præscripsit debitum. Bal. in d. aut. ad hæc. de col. Sed doc. & Io. de Im. tenent contrarium in c. fi. de præscrip. & ita alias consului. Vnde

Denuntiatio Euangelica fieri potest debitori tuto prę scriptione, etiam si statutum dicat quòd post decem annos debitor molestari non possit. Bald. in d. authen. v. colum. Sed idem Bald. tenet contrarium in c. si quis per triginta. si de feu. fue. contro. & do. & Io. de Imo. in d. c. fi. de præscrip. & ibi omnino per Abb. vj. col. & sequenti.

Denuntiatio Euangelica fieri non potest pro pena delicti præscripta sed pro damno reficiendo, etiã præscripto, sic Bal. in d. aut. vj. col. Item

Denuntiatio Euangelica habet locum pro pęna conuentionali soluenda, uel pro pęna iudicis mandato posita quatenus concernit interesse non ultra. Bal. in d. aut. ad hæc. vj. col. C. de usu.

Denuntiatio Euangelica fieri nõ potest contra eum, qui liberatus est præscriptione a redhibitoria, uel quanto minoris nisi per fraudem sit liberatus. Bar. ibidem, in d. aut. ad hæc. de usur.

Denuntiatio Euangelica fieri non potest contra pupillum doli capacem tutum præscriptione. Bald. ibidem.

Denuntiatio Euangelica fieri potest contra hæredem debitoris, secundum Bald. in d. authen. vij. colu. per d. c. nouit.

Denuntiatio fieri non potest contra hæredem ob Falcidiam deductam contra uoluntatem taciti defuncti. Bal. in d. aut. ad hæc. de usur.

80 Denuntiatio Euangelica fieri non potest cõtra absolutum per sententiam uel laudum iniustum, nisi constet de dolo suo, uel nisi ipse fateatur iniustitiã. Bal. ibidem.

† Denuntiatio Euangelica an locum habeat, ubi sententia transiuit in rem iudicatam: uide Fel. in c. nouit. in iiij. col. uer. quinto arguit. de iud.]

Denuntiatio canonica dicitur quæ fit ad propulsandum iniuriam uel delicta, ne committantur, uel ut commissa non augeantur, & in eis non perseueretur. not. in c. quæmadmodum. de iureiu. secundum Inn. & ibi doc.

Denũtiatio canonica alia dicitur priuata, scilicet quæ fit per canonicos, qui denuntiant malum prælatũ. Alia dicitur publica: scilicet qua denuntiantur crimina de iure canonico denuntianda. Bal. in aut. ad hæc. ul. col. C. de usur.

Denuntiatio de iure ciuili fit quandoque ratione officij. l. ea. C. de accus. Quandoque ratione pietatis: ut si potens opprimat pauperes: quo casu iudex ex officio debet contra opprimentem inquirere, porrecta sibi denuntiatione, ne delicta in pauperes cõmittantur: secundum Bald. in d. authen. ad hæc. ul. col. C. de usur.

† Denuntiationem iudicialem casualiter tantum. s. in defectum iustitiæ, uel si crimen de sui natura est ecclesiasticum, uel ratione pacis uel iuramenti, uel quando crimen est notorium uel quando non auditur in foro seculari, ut quia obligatio est naturalis tantum ut pote quando ex iuris ciuilis obseruatione nutriretur peccatum ut in obligatione naturali quæ oritur ex consensu: uel cum quis locupletaretur cũ aliena iactura, an iudex ecclesiasticus debeat indistincte admittere, & possit ad ecclesiã recurri. Abb. in d. c. nouit. in xij. col.

† Denuntiatio an admittatur ad iudicem ecclesiasticum, quando uictor in causa confitetur sententiam iniustam. Dic quòd sic: quia talis sententia est retractanda. Celebre est dictum Inn. in c. quia plerique. de immu. eccle. & ibi Abb refert. in ix. colu in uersic tertia conclusio. & in c. j. de conces. præben. & in c. cum contingat. in xix colum. de iureiu. & in c. cum inter uos. in ij. col. de re iud. & in c. is, qui. de sponsa. Idem ubi notorie constaret de iniustitia sententiæ, secundum Innoc. in c. fraternitatis. de frigi. & malefi. in c. inter ceteras. de re iud. Abb. in d. ca. nouit. in vij. col.

Denunciator etiam infamis, esse potest. An. Are. in trac. malefi. in uersi. ad denuntiandum. ij. q. uer. ex quo no. ubi dicit uerum quando deputatur inuitus, & ex publico: alias secus ut ibi Bald. in addi. Specu. de denun. uersic. triplex.

Denuntiatores maleficiorum constitui possunt a quolibet iudice uel uniuersitate habente merum imperium, & mixtum. l. j. §. quoties. ff. de offi. præfe. ur. l. diuus. ff. de cust. reo. non autem a minimis iudicibus, nec a delegatis. d. legibus secundum Bart. in d. l. diuus. & Sal. in l. ea quidem. C. de accus. & Ange. Are. ubi. s. j. col.

† Denuntiare an quilibet posit: & quid de criminoso, uide Fel. in c. nouit. in medio. xij. col. uer. utrum quilibet. de iud.]

Denuntiatores constitui possunt omnes, qui accusare posunt. Bar. l. diuus. de custo. reo. & ibi Alex. Sal. in l.

in l.ea quidem.C.de accu.& Ang.Are.ubi.ſ. Item & qui non poteſt accuſare. Alexan.ibi per l.j. & ibi Bal.C.qui tut.eſſe non poſ.

Denuntiatori debet præmium ſtatui, primo ex bonis malefactoris denuntiati:ſecundo, ex bonis eius ad cuius uindictam fit denuntiatio, tertio,ex bonis fiſci.Bar.in l.lege Cornelia.in prin. ff. ad Syl. & j. Præmium.uer.xiij.

Denuntiator debet facere diligentem inquiſitionem pro ſciendo maleficio:alias tenetur.Bal.in l.j.C.ad Mac.& Alex.in l.diuus.de cuſt.reo.& in l.ſi iō poſt Ang.qui ponit practicam inquiſitionis, & diligentiæ.C.de his quib.ut indig.

Denuntiator non tenetur pro delictis non ſuo tempore commiſſis.arg.xxxv.q. vj. epiſcopus & Alex. in l.diuus.de cuſto.reo.

Denuntiatores iurare debent, bene & legaliter exercere officium ſuum.Ang.in l ſi uacantia. C. de bo. ua.lib.x.Quod eſt uerum in principio ſui officij nō autem quando denuntiant ſingula maleficia,ſecundum Bal.in addi.Spe.de accu.uer. ſyndici. & Alex. in l.diuus.de cuſt.reo.

Denuntiatores conſtituuntur ad finē,ne delictare maneant impunita.l.congruit.de of.præſi.Saly.in d.l. ea quidem.C. de acc.

Denuntiatoribus an & quando opponantur exceptiones.Bart.in l.diuus.ff.de cuſto.reo.Ange. Are. ubi ſupra.

10 Denuntiator debet denuntiare maleficia etiam nō punibilia.l.fi.§.diuus.& ibi Bar.& Imo. de pub.iu. Bar.in d.l.diuus.de cuſto.reo. & in l. ſi quis in graui.§.ſi maritus.ff.ad Sillan.& in l.j.§. denuntiationem.ff.ad Turpi.Sal.in d.l.ea quidem.Lud.Pon.in d.§.ſi maritus.Sed Bald.contra.in l.ij.C. ut ne priua.Ang.Are.ubi.ſ.Sed Ange. in d.l.ij.dicit dictum Bald.ibi procedere in delicto notoriæ licito. & per Ale.in l.j.§.accuſationem.ad Turpil.

Denuntiator debet denuntiare etiam delictum caſuale Bal in l.data.C.qui accu.non po.& in addi. Spe. de accuſ.uer.ſed an tenetur. l. ab accuſatione.& ibi Bar.ff.ad Turpil.& in l.j.§.diui.de publi. & in l. ſi quis in graui.& ibi.Ludo.ad Sillan.& in l. j. penul. colum.ff.ad Turpil.& Ange.Are.ubi ſupra ult.colum. Item

Denuntiator non debet denuntiare delicta commiſſa ad defenſam.Bal.in d.l.data opera.C.qui accu.non po.& Angel.Are.ubi ſupra.& Alexand.in d.§.accuſationem.

Denuntiator tenetur denuntiare ſolum eos, quos poſſet accuſare non quemlibet delinquentem. Barto. in d.l.diuus. ſed Sal. contra in d.l.ea quidē. & Are. ubi ſupra.

Denuntiator excuſatur, ſi nō denuntiauit homicidiū, ut delictum quod ignorauit commiſſum eſſe. j.Syndicus denuntiauit.uer.iij.

Denuntiator qui non denuntiauit, non poteſt moram purgare. Ang.in l.ſi inſulam.ij.col.ff.de uer. oblig. & per Bal.in l.cum ancillis.C.de inceſt.nup.

Denuntiator præuentus ab offenſo,uel a iudice inquirente,non punitur,niſi poſſit ei negligentia imputari.l.j.§.eleganter.ff.de lib.agn.Bar.in d.l. diuus. de cu.reo.Bal.in l.ſororem.& ibi Alex.C.ad Sillan. & Bal.in l.ſi ea.eo.tit.Lud. Pon.in l.pe.ff.e.tit.Sali.in d.l.ea quidam.& Are.ubi ſupra,in iiij.& in viij.co. & Barto.in d.l.j.§.ſed ſi maritus.ad fin.ſed tenetur fiſco ad intereſſe , ſi præueniens minus bene denuntiauit.Ludo.in l.pen. præalle. & Barto. & Alex. in d.l.diuus.& in d.l.ſororem. ubi etiam dicit tunc teneri ad pœnam.

Denuntiator non tenetur ſubſcribere ad pœnam talionis.l.ea quidem.& ibi Sali.C.de accu. & Bar.in l.diuus.ff.de cuſto.reo. Ang. Are.ubi.ſ.iiij. col. Quod eſt uerum, etiam in denūtiatore blaſphemie. Ang. in aut.quomodo oportet epiſcopos.§.fi. co.j.

Denuntiator an debeat denuntiare maleficia notoria. Cy.doc.& Sal.in d.l.ea quidem.& Are.ubi.ſ. in v. col.ꝙ ſic Item etiam non notoria.

Denuntiator omittens denuntiare unum ex pluribus malefactoribus,punitur,ac ſi maleficium nō denuntiaſſet. Bal.in l.minorib.in fi.C.de his, quib. ut indig.& ibi Sal. & Pau. & Alex. plene.& j. Syndicus denuntiat.uer.xvj.

20 Denuntiatores debent probare quod denuntiant. l.diuus.de cuſto.reo.l.ab.accuſatione.§. nuntiatores.ff.ad Turpil.non tamen de conſuetudine ſecundum quam non tenentur probare ſed ſolum nomina teſtium dare iudici debent ſecundū Bal. in addi. Spec.de accu. uer.ſed ne ſyndicus. & Sali. in d.l. ea quidem.Sed uide Bar.in d.l.diuus.& Are.ubi ſupra in vj.col.De iure autem non probantes incidunt in Turpilianum.d.§. nuntiatores.& ibi Bar. & in d.l. diuus.& Are.ubi ſ.Inno.in c. cum dilectus. de cal. dic ꝙ punitur extraordinariæ.& Bal.in Mar.uerſic. Denuntiatio.uer. fin. ſed condemnatur in expenſis non probans.Card. in cle.ſepe.§.fi.v.q.de uerb.ſig. & Bal.in l.ſancimus.C. de iud.

Denuntiator deſiſtens incidit in Turpilianum . l. ab accuſatione.§.nuntiatores.& ibi Bar. & Alexan.ad Turpil.

† Denuntiator an computetur in numero teſtium. uide Felin. in capitul. in omni negotio.in princip. de teſti.]

Denuntiator poteſt eſſe teſtis, quando iudex procedit per inquiſitionem propter denuntiationem , ſi deſint alij teſtes : ſecus ſi procedit ſuper denuntiatione,ſecundum Sal.in d.l.ea quidem.& Ang. Are.ubi ſ.licet Bar.in l.diuus. de cuſt. reo. ſimpliciter dicat ꝙ ſic. Vide Ang.& Imo.in l.qui bona.§.damni. de dam.infec.Bar.in l.j.§.cura.de off.præſe. ur. quod ei debet credi ad inquirendum,non ad condemnandum.in Spe.de accu.§.j.in fi.dicit ei credi,donec cōtrarium probetur.& per Spe.de emp.& uend. §. v. uer.ultimo no.& Alex.in d.l.diuus.ſequitur Sal. & no.in c.in omni.de teſtib.

Denuntiatori ad denuntiandum currit tempus ſtatuti a die ſcien.Bal.in l.iij.C.de inceſt. nup. Item tenetur denuntiare poſt terminum quandocunque ſciat delictum.l.j.& ibi Bald.C.de fal.mo.& Bald.in l.j. C.de

C.de his,qui latro.ubi etiam uide quando scire presumatur.& per Bal.in l.j.§.occisorum.ad Sil.Et nisi diligenter inquirat tenetur:ut s.eod.uersic.v.Item currit ei tempus a die protestationis,non a die commissi criminis, si statutũ arctat eũ ad denuntiandũ delicta pstata.Alex.in l.diuus.de custo.reo.post. Bal.in l.fi.C.de neg.ge.Et quid si ei non sit appositum tempus ad denuntiandum. in l. non dubium. & ibi Bar. & Alex.de cu.reo.

Denuntiator denuntians non uerum,an teneatur. Barto.in l.athletas.ff.de fal.& in l.athletas.§.j.ff.de infa.Archidia.ubi.s.in vij. col.

Denuntiator falsum denuntians punitur de falso criminaliter & ciuiliter.Bal.in l.j.C.si aduer.lib.l. lege Cor.§.qui delatorem.& ibi Alex.post Bar.ff. de fal.& per Bar.in l.duobus.§.fina. ff. de iureiurand. & per Barto.in l.ab accusatione. §. nuntiatores.ff. ad Turpil. Quod est uerum nisi statutum figat pedem, dicens quòd credatur ei & ulterius quæri nõ possit.Bald.in c.j.j.col.C.si inter do. & uas.lis ori. in usi. feud.

† Denuntiatori creditur, et si falsum denuntiat,stante statuto ꝙ ei credatur. Bald.in l.j.C. si aduer.lib. Quod est uerum,si iuste iurabit:alias secus,secundũ Ang.in aut.de iud.§.oportet.in princip.col.vj. uide Bald.in l.si tutor.C.de peri.tu. & in l.j.C.de iureiu.Sed potest probari cõtrarium,arg. gl.l.ij.& ibi tenet Paul.de Castr.ff.si ex noxa.causa aga. & Iac. Bu.& Bal.in l.j.C.de reb.cre.facit.l.cum precibus. de proba.

† Adde ꝙ illi creditur in leuibus.alias non. Ange.in l. ea quidem.de accusa. Fel. in ca.cum dilectus.extra de fide instrum.

Denuntiator minus, uel plus denuntians, ad instantiam alicuius, uel accepta pecunia tenetur pena falsi.l.lex Cornelia.§.fina. & ibi Barto.ff.de fal. Bal. in l.duobus.§.fina.ff.de iureiurand.Are.ubi. supra. ix.colum.

Denuntiatores utriusq; territorij debent denuntiare maleficium cõmissum in confinibus.Bal.in l. ij. C. ubi de cri.agi opor.Are.ubi.s.viij.col.

Denuntiator uoluntarius delicti debet habere præmiũ statuti, non si est necessarius, stante statuto ꝙ reuelans malefactorem lucretur decem lib.Sali. in l.ea quidem. C.de accu. licet Specu. simpliciter teneat ꝙ sic.in.ti.de denun.§.j.per. l. cum patronus. §.j.de bo.li.secundum Ang.Are.ubi s.viij.col.Vide Bar.in l si quis in graui.§.utrum.ff.ad Sillan. & Alex.sing.in l.diuus.de cust. reo.

30 Denuntiator debet habere præmium statuti loquẽtis de accusatore.Io.An.in addi.Spe.de denun.Ale. post Ang.in l.diuus.de cust.reo.Alb. de Ros.in tractatu statutorum.ij.parte.l.patronus.§. qui nomẽ. ff.de iu.pa.Aret.ubi.s.ix.col.contra Lud.Pon.in l. iiij.§.utrum, ad Sil.

Denuntiator non potest personaliter capere malefactorem.l.j.& ibi Bar.C.de decu.& sta.lib. xij.sed in l.fi.C.de decu.li.x.& in l.j.de cohorta.prin.lib.xij. dicit ꝙ potest capere sed non carcerare. & Ange. Are.ubi supra.ix. co.

Denuntiator non tenetur denuntiare maleficium, ꝙ est fama esse ab eo commissum,sed re uera non est. docto.& Barto.in l.cum quidam.§.quod dicitur.ff. de acqui.hær.Contrarium tenet Bal.in simili. in l. j.in fi.in.qui.cau.in integ.restit. non est nec. & per Alex.in d.l.diuus.

† Denuntiator syndicus si sit infirmus,an per procuratorem maleficia denuntiare teneatur:uide Fel. in c.cum in iuuentute, de præsump.]

Denuntiator non tenetur iterum denuntiare maleficium,quod ipsemet prius tanquam priuatus denuntiauerat iudici,uel quod alius priuatus.l si quis hæres.& ibi Bal.& Imol.ff.de iniusto testa. & Alex. in d.l. diuus.

Denuntiator finito officio suo non tenetur denuntiare maleficium cõmissum tempore sui officij, quod tunc ignorauit, licet postea sciuerit finito officio. Bal.in l.cum ancillis.C.de incest.nu.per l.j.§. occisorum.ff.ad Syl.licet Lud.Pon.ibi dubitet,secundũ Angel.Aret ubi s. x. colum. Et ita consultus secundo anno mei studij respondi syndico castri Smirili, unde sum oriundus. & Bald.in l.cum secundum. de edi. act.

Denuntiator debet denuntiare in scriptis. Bal. in l.fi. pen.col.C.de neg.gest.& Lanfr. in c.quoniã.uersi. sententia.de prob.

Denuntiator non tenetur seruare solennitates. l. libellorum.ff.de accusa. quæ loquuntur in accusatore.Angel. in authen. quomodo opor. episcopos.§. final.

Denuntianti,uel citanti,an sit credendum.in Spec.de cita.§.iiij.circa prin.

Denuntiator minus punitur, quã calumniator.in Spe. de denun.§.ij.

Denuntiator non punitur de calumnia licet processus sit inceptus per uiam denuntiationis in Spe. de denun.§. ij.

Denuntiator an possit postmodum accusare in Spec. de inqui.§.iiij.

Denuntians prælatum an habeat expensas ab ecclesia.eo.§.

40 Denuntiator errans potest corrigere errorem suũ no.in in c.præterea.de testi.cog. Alex.in d.l.diuus.

Denuntiator tenetur de exactissima diligentia. Bal.in l.si quis non dicam rapere vij.col.C.de epis.& cle. & Alex.in l.diuus.

Denuntiator coram quo iudice debeat denuntiare. Bal.in l.j.C.de priua.carceri.

Denuntiatoris materiam supple.j.uer.Syndicus denũtiat.per totum.

Denuntiatus de crimine an possit habere dignitates. Innocen. in capit. accedens.de accusa.& in cap. de accusatione. de simonia.

† Denuntiatus nolẽs a peccato desistere eo ipso ꝙ se non corrigit,an sit excõmunicatus ipso facto, & an aliqua excõmunicatione opus sit:uide Fel.in c.nouit.de iud.in xiij.col.uer. dicit hic do. Ant.

Depen-

Dependens quid intelligatur, & quid connexum. Alexand. consi. cxcvj. in secunda parte.

De plano quomodo exponatur. Bar. in l. quicquam. uersi. de plano. ff. de of. procō. & lega. in Spe. de lit. conte. §. x. uer. xlij. & in clem. sepe. de uer. sig. & Bar. in extraua. ad reprimendum. uer. de plano. & ī. uer. clausula. uersicu. de plano. in clausulis rescriptorum. per totum. Nec tunc requiritur libellus. ī. dicta clausula De plano. uer. j. nec inscriptio ad pœnam talionis. glo. Bar. & Alex. in l.
† leuia. ff. de accu. † Et per Fel. in ca. olim. de accus. in princip. & Bald. in l. pupillus. §. de quo. Institut. de action.]

Deponens pro altero uidetur donare. l. etiam si. & ibi Bar. C. de don. inter uir. & uxo. ubi Alexan. dicit uerum in quocunque. Et allegat Pau. de Castr. in l. Publia depositi. Item uerum, nisi in matre deponente pro filio. d. l. Publia. in princ.

† Deponens qui depositum facere habet ad quid teneatur. do. Alex. de Im. in consi. xxiiij. in ul. colu. in iiij. parte.]

Deponens agens non potest re conueniri. Bar. in aut. & consequenter. C. de sen. in Spec. de conuen. §. ij. uer. sed quid si. & ī. uerbo Depositum. uer. viij. ubi uidetur dici contrarium.

Deponentes pecuniam, si unus tantum exigat partem suam per sententiam, non tenetur eam communicare socijs suis: secus si per uim. Item secus si debitor est gratificatus. Item secus si iam erant possessa bona. Item secus ubi uenit priuilegiatus. Item secus in priuilegio fisci. Bald. in l. fin. C. deposi. & ibi per Saly.

Deponēs pecuniam apud banchum uidetur tacite mādare bancherio ut rationem cōficiat, & in libro rationum scribat. Bald. in l. quædam. in princip. ff. de eden.

Deponens rem si repetit actione depositi, non debet probare de dominio: secus si agat rei uendicatione l. ita ut si fur. cum gl. ff. commodati. & Pau. de Ca. consi. xciiij. & consi. iij. & consi. vj.

Deponens rem si inuadat eam, an puniatur. glo. in l. si quis in tantam. C. unde ui.

Deponens pecuniam apud bancherium communiter fidatum non tenetur de periculo: nec dicitur in culpa propter malam electionem si postea bancherius fugiat. Bar. in l. si soluturus. de sol. & Bart. in l. fi. C. de pig. act. Bal. in l. acceptam. ix. q. C. de usur. per. l. argentum. ff. commodati. Nec etiam iudex tenetur, cuius iussu depositum sit factum apud talem qui cōmuniter reputabatur fidatus, secūdum Bal. ibidem. Sed cautela est ꝙ fiat depositum de mandato iudicis: alias tenetur deponens apud personam non idoneam, & in loco non tuto. Bald. in d. l. accceptam. x. quæst.

Deponens an possit pęnitere re integra, id est, antequam aduersarius consentiat. Bald. in l. cum apud. in fi. C. de communi ser. ma. & in l. acceptam. ij. colum. C. de usur. ubi dicit esse casum fin. ꝙ sic: quia potest sibi restitui depositum, nisi creditor prohibuerit depositario ne restituat debitori, quia ipse uelit recipere.

Deponens præfertur in re deposita extante alijs creditoribus depositarij. l. si uenter. §. in bonis. ff. de priuile. cre. & Bald. in l. in rebus. j. col. C. de iure dotiū. & in l. si. C. deposi. Secus si ad numerum: quia pro rata quilibet admittitur, etiam si unus sit prior altero, secundum Bal. in d. l. si. in fin. nisi alius percipiebat usuras alius non: quo casu alter alteri præferatur, secundum Bald. ibidem, & Sali. ubi etiam uide quis præferatur ex pluribus deponentibus.

10 Deponens fardellum sigillatū apud alium, ad probandum res iurat in litem contra depositarium nō restituentem, uel restituentem dissigillatum pro rebus in eo clausis. Bar. in l. in actionib. in ul. col. de in lit. iur. & in l. j. §. si cista. ff. depositi. & ibi Alex. Inn. in c. si. quod met. causa. & ī. uer. Valisia. uer. unico.
† Et per Fran. Arc. in §. si testator.]

Deponens in dubio tenetur ad expensas fiendas in re deposita. l. si in Asia. in prin. ff. deposi.

Deponens potest agere contra tertium depositarium, si sibi sit contra eum actio cessa. l. si is. & ibi Bart. ff. depositi.

Deponere, non dicitur soluere. Bar. in l. itē. §. qui partus. ff. quib. mo. pig. uel hypo. sol.

Deponens extra iudicium, eligit locum ubi fiat depositum sed in iudicio eligit iudex: quando de loco dubitatur: & similiter de persona apud quam sit facilis creditori accessus. Bal. in l. acceptam. j. colu. C. de usur.

Deponens uidetur consentire tacite ex pacto, ut depositum restituatur creditori repetenti. Bal. in d. l. acceptam. j. col. C. de usur.

Deponi debet puer, de quo est quæstio. Bal. in l. deinde. C. si. ff. de lib. exhib. Item.

Deponi debet filius, de quo est quæstio, pendente quęstione, & usque ad tempus pubertatis apud matrē, quæ certa est l. denique. §. pe. & ibi Bar. ff. de liber. exhibend.

Depositarius non tenetur de casu fortuito & leuissima culpa, nisi in quinq; casib. notatis per gl. in l. j. §. sepe. ff. depositi.

Depositarius an teneatur de dolo uel lata culpa. no. in l. j. §. sepe. & ibi doc. post gl. ff. deposi. Bar. & Alex. & plenius in l. quod Nerua. eo. tit. & in l. j. C. eo. ti. ꝙ sic glo. Inst. qui mo. re contra. ob. §. præterea. in l. si ut certo. §. nunc uidendum. ff. cōmodati. Adde casum. l. iij. ff. nau. cau. sta. & ibi per Bar. & per Bal. in l. pignus. C de pigno. act. & per Abb. in ca. ij. de depo. Fran. Por. in l. ij. ff. de fideiusso. Bar. in l. & cōmodati. eod. tit. ꝙ sic. l. contractus. de reg. iur. l. quę fortuitis. de pig. act. nisi habeat rem custodiendam arbitrio suo quo casu nō tenetur de interitu, si adhibuit illi parem custodiam, sicut in rebus suis. Bart. sing. in l. iiij. ff. de solu. ubi ut etiam per Alex. qui tenet idem in l. si certo. §. nunc uidendum. in prin. ff. commoda. & in l. quod Nerua. pen. colum. deposi.

Adde.Bal.in l.j.C.de sol.l.in uenditione. §. j. cum glo.de bo.au.iu.po.& Lud.Pon.in fin.uer.depositarius.quòd tenetur de dolo. Item quando teneatur de periculo,& uide in l.si quis nec cám. & ibi Bart. ff.si cer.pe.

Depositarius allegãs depositum esse deperditum,præsumitur in dolo & debet probare.c. ij. & ibi Abb. de depo.

Depositarius non tenetur præferre res depositas prætiosiores proprijs etiam uilioribus, quando non potuit omnes saluare nisi esset inter eas maxima disparitas,ut quia suæ essent uilissime,sed deposite essent ualde prætiose:quod est arbitrarium.Abb.no. in d.c.ij.de deposito.in prin.

Depositarius an debeat probare amissionem rei, uel casum.Abb.in d.c.ij. de deposi.

Depositarius perdens depositum non tenetur satisdare domino de restituendo, si unquam ad ipsum peruenit.gl.& doc.in l.si pecuniam. §. item si quis dederit.ff.de cond.ob causam.

Depositarius uel eius hæres, uendens rem depositam tanquam suam ignoranter, tenetur ad prætium receptum,& liberatur.l.j.§.fi.cum l.seq.& ibi Pau.de Cast.ff.depositi.& doc.in l.mater.C.de rei uend.& in l.si cum seruum.in fi.ff.si cer.pe.Barth. Cep.in l. Labeo.§.item si dominus.ff.de uer.sig.

Depositarius cadens a possessione rei habet actionem in factum, uel officium iudicis ad recuperandum rem,quam amisit.Bart.in l.rem,quæ nobis.ff.de acqui.poss.

Depositarius non opponit compensationem deponẽti.l.fi.C.de compen.l.si quis.& ibi Bart.& Bald.C. deposi.c.ij. & ibi Abb.de deposi. Quod est uerum, etiam si depositum fuit confessatum, & sic re uera non factum.Pe.de Su.& Pau.de Cast.in consi. uiso puncto suprascripto, &c.

10 Depositarius an habeat actionem furti.Bar.in l.eũ qui.§.j.ff.de furt.

Depositarius post litem contestatam tenetur actione depositi.de periculo rei.l.si in Asia.§. quemadmodum.& ibi Bar.ff.depositi.

Depositarius si habeat necesse expendere in re deposita, expendit sumptibus deponentis.l.si in Asia. in prin.& ibi Bar.ff.deposi.& habet retentionem.Sali. in l.si quis.C.eo.tit.& ibi gl.& Bal.

Depositarius liberatur interitu rei,si res fuisset eodem modo peritura pœnes deponentem.l. si plures.§.fi ue.ff.depositi.& ibi Bar.

Depositarius potest conueniri rei uendicatione.l. officium.& ibi Bar.& gl.ff.de rei uen.

Depositarius uestis non agit contra scindentem uestem,sed dominus.l. item Mela. §. eum cui.ad legẽ Aquil.

Depositarius tenetur restituere depositum in loco, in quo recepit illud,nec tenetur portare ad domũ deponentis.Sali.in l.acceptam.iij.opp.C.de usur.ubi dicit secus in commodatario.uide ibi. Adde. l. si in Asia.§.deopsitum.& ibi Bar.ff.deposi.

Depositarius si petat ꝙ recipiatur depositum ab ipso & illud offerens,an recuperet sumptus litis. Bal. quòd sic in aut.dos.data.C.de do.ante nupt. Io. de Imo.& Alex.in l.si stipulatus. de solu. Quod uerũ, nisi reus in prima citatione confiteatur.Bal.in aut. contra qui propriam.C. de non nu.pec.

Depositarius lucratus cum pecunia deposita, si restituit depositum,& lucrum,errore iuris,quia putauit se teneri etiam ad lucrũ,non potest repetere: secus si per errorẽ facti, quia putauit procuratorem suũ ita promisisse.Bal.in l.j.x.q.C.pro soc. & Alex. in l.si non sortem.in fi.prin.de cond. indebit.

Depositarius obligatus restituere Titio cum Seio debet restituere utriq;,non uni tantum.Bal. in l. pen. C.de uer.sig.

20 Depositarius ecclesiæ restituens depositum debet curare caute, ut depositum conuertatur in utilitatem ecclesiæ.Innoc.in c.grauis.de deposito.& Bal. in authen.hoc ius porrectum.de sac.san.ec. ubi idẽ dicit in mutuo, & in uenditiõe rei ecclesiastice pro debito.

Depositarius debet restituere depositum deponenti, nisi creditor obtulerit se paratum recipere, & protestatus sit depositario ne restituat deponenti, secundum Bal.fin.in l.acceptam.C.de usur.in ij. col. & ibi Bar. in fi.

Depositarius, etiam si sit clericus, cogi potest per iudicem.secularem ex officio executiue implorato ad restitutionem depositi.Bal.in l.acceptam.j.colu.C. de usur.

Depositarius eligitur per iudicem.Bald.in d.l.acceptã j.col.C de usur.Item tenetur iudex de mala electione depositarij nisi elegerit talem, qui communiter reputabatur confidatus.Bal.in d.l.acceptam. ix. q. & Bar.in d.l.si soluturus.ff.de sol.Item dicit Bal.in d.l.in x.q. quòd cautela est fieri de mãdato iudicis: alias deponens in loco non tuto, uel apud personã non idoneam tenetur de periculo. ut ibi. Item põt fieri apud ipsum iudicẽ.ꝭ.Sequestratio.uersi.xxxij. quia potest eligere seipsum in depositarium iudex. Raph.in l.si fideiussor.§ fi.qui satisd.cog. & Alex. in l.plane.quod cuius.uni nomi.

Depositarius officio iudicis executiue cogitur restituere depositum sine libello,& figura iudicij. Bal.in d. l.acceptam.j.col.Bal.contra, & Sali.in l.si quis uel C. depo.

Depositarius instrumentorum notarij exbanniti cogitur exhibere instrumenta,& protocollum.Bar.in l. j.§.si tabulæ.ff.de tab.exhib.

Depositarius restituens depositum de mandato iudicis an liberetur.in l.fi.§.sinautem.& ibi Bal. & Pe. de Su.C.de bon.autho.iud.poss.& Paul.de Ca.consi.xlij.quod sic per gloss.l.nam & si fur.ff.si cer.pe.

† & l.bona fides.ff.depo. † Et Raph.Cu. in consi. clxxxv. per totum.

Depositarius an conueniatur sine discusione principalis.Ang.in aut.de fideius.§.sed neque.col.j.

Depositarius monachi restituens monacho liberatur. Bal.in l.filius.C.de pac.quia potest referre quæstionem dominij.Bal.in l.j.quibus res iud. non noc. &

& in rub.C.deposi. ij. q. & plenius per Alex. cosil. lxxxv.iiij.parte.

Depositarius iussus a deponente constituto in extremis dare depositum fratribus pro anima sua,an teneatur dare, si deponens reductus ad sanitatem reuocet mandatum:& prohibeat dare. Barto.in l. fin. ff.de solut.Bald.in l.mandatum.iij. colum. C. mandati.

† Depositarius si ei fuit legata liberatio, ut nõ possit conueniri actione depositi, an possit conueniri rei uendicatione.uide do.Alex.in consi.xlvij.in vij.colum.in j.parte.& in consi.cij.in vj.colu.in ij. parte ubi ponit an possit conueniri ex alia causa.

30 Depositarius an possit restituere depositum bannito,& restituens an teneatur fisco.Bal. in ru. ad fi. C.deposi.quòd sic, si scienter restituit:secus si probabiliter ignorauit.& per Sali.in l. si quis uel. cod. titul.

Depositarius an & quomodo debeat depositum restituere ante tempus,si nolit amplius depositum retinere no.in l.ei,apud quẽ.§.si uelit.depositi.& Bald. in rub.in fi.C.eo.ti.& Bar.in l.acceptam.in fi.C.de usur.ubi dicit quòd si sit depositum, quia creditor non uult recipere, potest depositarius reddere deponenti ante,quam ab eo petatur pro quo est depositum.& ibi tenet Bal.in ij.col. J. uer. Depositum. uer.xxxiiij.

Depositarius deponens apud tertium an teneatur de periculo rei,not.in l.si is,apud quem.ff. depo. quia tenetur cedere deponenti actionem contra tertium depositarium:ut ibi uide per Bar. Idem in depositario pecuniæ, qua perdita liberatur cedendo actionem in casu.l.item uidendum. in princip. de petit. hæred.

Depositarius mutuans pecuniam sibi depositam alteri cum pacto ꝙ ea sibi restitui debeat,quando deponens eam repetet an possit cedere repetenti actionem suam contra illum cui mutuauit.no.in l.desiderium.C.depositi.

Depositarius an possit referre quæstionem dominij. Bar.in l.commodare.ff.commodati.Bar. & Bal. in l.si quis.C.depo.ꝙ non.& ibi omnino per Salic. etiam furi deponẽti uel commodanti:ut ibi, & Alc. consi.lxxxv.iiij.parte.

Depositarius põt restituere depositũ cui uult ex duobus contendentibus de hæreditate exacta cautione ab eo,quòd defendetur ab altero.l.j. §. apud Iulianum.& ibi Barto. ff. depositi. alias debet restituere maiori parti hæredũ.l.si plures.in prin. & ibi Bart. eod.tit.

Depositarius pecuniæ numeratæ tenetur ad usuras a tempore moræ.l.dic.§.qui pecuniam. & ibi Bart.ff. depo.& l.ij.eo.tit. C. Secus est in deposito speciei. secundum Bal.ibidem.

Depositarius non potest uti re deposita.l.certi conditio.§.fina.ff.si cer.petat.& Bal.in l.incendium. C. eod.tit.

Depositarius conuertens depositum in sui usum tenetur furti,& depositi.l.iij. & ibi Bal. C. depositi.Idẽ in mandatario.infra uer. Mandatarius.uersi. xxxij. Et dicit depositarium de furto teneri,si fecit animo furandi:alias nõ tenetur:ut ibi,& l.qui re.in princ. de fur.uide.ff.depo. l. qui sacculũ. Item nisi credat dominum non inuitum,in d.l.qui re.

Depositarius,in quem est trãslatum dominium pecuniæ depositæ ad numerum,uel in dubio, non facit furtum si eam cõtrectat: secus non translato dominio, scilicet quando est deposita in sacculo. Bal. in d.l.incendium.per l.penul.ff.de cond. ob cau.

40 Depositarius non potest restituere depositum sibi sequestro datum nisi ex causa,& iudice interueniente.Bald.in rubr.C.depo.in fin.l. si apud. §. si uelit. ff.eod.tit.

Depositarius potest statim cogi ad restituendum depositum.l.si quis uel pecunias.& ibi Bald.C.depo. Sal.ibi.dicit quòd Bal.tenet ibi requiri libellum, & ordinem iudiciarium.Sed Bal.in l.acceptam.j. col. C.de usur.dicit ꝙ imo executiue.Vide etiam. J. e. l.j.§.est autem.& ibi.Bar.ff.eod. nisi causa de nouo emergat:ut ibi,& l.j.§.si deposuero.& ibi Bar. e.ti. Item uerum summarie & sine dilatione, etiam si sibi sit facta protestatio in contrarium.d.l.si quis. & ibi Bal.scilicet extraiudicialiter,secundum Bald.in aut.sed iam cautum.eo. tit Sic ergo non habet depositarius quadrimestre,secundum Bal.in d.l. pen. uer.illico.C.depositi.& Alex.in l.j.§.si præsens.de uerb.ob.Sed uide Salic.in d.l.pen.qui refert. Bald.

† tenere contrarium. † Et uide per Fel. in c. quærenti.de of.dele.]

Depositarius coactus soluere alicui quid debeat facere, ut sit securus contra deponentem:uide Rapha. Cu.in consi.cxlv.post prin.]

Depositarius habens hypothecam in bonis deponentis, non potest retinere depositum etiam pecuniæ pro hypoteca.l.si quis uel pecunias. & ibi Bald. C. depositi.

Depositarius probare potest per iuramentum ꝙ sibi sit facta protestatio ab aliquo de deposito non restituendo,secundum Bart.in l. siquis uel pecunias. C. depo.Sed ibi Bal.tenet contrarium,& Lud.Pon. in sing.uer. Depositum.uersi.res tua.& in l.quoties.v. col.ff.qui satis.cog.Bal.in d.l.dicit ꝙ potest probare per iuramentum ꝙ ipse non procurauit sibi fieri protestationem, sed factum esse debet probare per scripturam.

Depositarius potest retinere sibi equum depositũ pro sumptibus equo factis.gl. & Bal.in l.si quis uel pecunias.C.depo.

Depositarius deiectus de possessione an debeat restitui.in Specu.de peti.& poss.uer.sed nunquid depositarius.& uer.seq.& glo.in l. & ideo. §. Neratius. ff.de cond.fur.

Depositarius an teneatur rei uendicatione deponenti ad restitutionem.

Depositarius conuentus si negat depositum, asserens commodatum, an actor probet:in Specu. de actio. seu peti.§.ij.uersi.hoc quoque.de peti. & pos.§.ij. uer.sed nunquid.

Deposita-

Depositarius an dicatur possiderere rem depositã. in Spe.de pet.& pos.§.ij.uer.sed nunquid.

Depositarius an succumbat, si actor probat cõmodatum.in Spe.de sen.§.v uer.quid si lis.

Depositario quando uideatur concessus usus pecuniæ depositæ.in Spe.de libel.concep.§.xv.uer. item nõ ualet, si aurum.

✱ Depositam qui pœnes se pecuniam mutuo alteri dedit.eius furtum committere uidetur. l. penult.in extrem.ff.de condic.ob causa.l. falsus.§.j.ff.de furti.Aym.Cra.co.cvij.nu.7.uol.j. Ae.mar.Ma.

✱ Deposita, qui pœnes se pecunia est usus, non propterea furtum commisit gloss.in l.iij.uersic. obnoxium.est ibidem Salic.ff.deposit.Capel.Tholos.q. clxviij.Ae.Mar.Ma.

† *Depositum* dicitur contractus nominatus, sed pactũ de deponendo non l. iurisgentium.in prin.per Bar.ff.de pactis.

† Adde hic quod depositum est, quod custodiendum alicui traditum est.l. j. ff. depo.& idem sentit beat. Tho.ij.ij.q.lxij. art. vj.& dicitur. Græce παρακαταθήκη.

Depositum factum in domo alicuius ignorante domino domus, debet restitui deponenti, sicut si sciuisset illud dominus domus.l.j.§.fi.ff.nau.cau.sta sed ibi gl.tenet cõtra,& no.in l.j.§.si sic ista. ff. deposi. Idem si sciente & patiẽte, dummodo sit amicus, uel consanguineus.Cy.in l.inuitus.C.de procur. & ibi Bal.in u .col.Io.An.in rub.de deposi.in addi.Spec, dicit contra:ut scholaris ponens librum in camera mea nihil dicens, non agat depositi. Et melius per Alex.in l.si quis uxori.§. apud Labeonem.de furt. & ĩ.uer.dominus.

✱ Depositum suscepisse, eiusque custodiam recepisse communi. I. C. sententia non uidetur qui rem prudens,& sciens domi suæ collocari est passus.;Io. And.in addit.ad Specu.tit.deposit.Cyn.& Bald. in l.inuitus.C.de procurat. Bald.in l. filiusfamilias.§. inuitus.ff.de procur.Paul.Cast.in l. j. in principio. ff.deposit. Alexan.in l.quæ dotis.ff. solut. matrim. Ioan.Fab.Areti.Ias.in §.sequens.instit.de actionibus.M.Anton.Nat.consi.cxxxj.num.3.uol.j.Aem. Mar.Ma.

✱ Depositum, quod pẹnes aliquem est eius dolo malo abesse uidetur,& si fortuito casu id interesse, qui depositum accepit affirmat, hoc planè, clare demostret, est necesse, Abb. in cap. bona fides. j. notab.deposi.Mar.Anton.Nata.con.cxxxj. nu. j. uolu.j. Ae.Mar.Man.

Depositum debet reddi in dubio ei, cui ius disponit. Bar.in l.propter.C.depo.

Depositum instrumentum locationis debet reddi conductori facta solutione.d.l. propter. & ibi Bald. C. depositi.

Depositi actio requirit ordinem iuris libellorũ, & feriarũ obseruatiuum.tenet Bal.in l.si quis. C. depo. Sed est summaria.ut ibi est tex. & Bar. & ibi ꝑ Sali.

Deposita ĩ dubio uidetur pecunia tolerata apud mercatorem, siue in sacculo ei data fuerit siue ad numerum.Bal. in l.incendium. C. si cer.pe.ubi etiã dicit Bal. ꝙ in dubio uidetur translatum dominiũ in depositarium:quia consuetum est, quod redddatur, & detur ad numerum:& præsumitur quod consuetum est:secus si in sacculo data sit:ut ibi, per Bal.qui dicit hoc utile esse ad multa, maximè quia translato dominio potest depositarius uti pecunia quam contractando non facit furtum.& ĩ.uer. Depositarius. uer.xxxix.

† Si depono pecuniam pẹnes aliquem,& illam stipulor reddi cuicunque portanti litteras manu mea: si unus apportat litteras meas, depositarius potest illi restituere:tamen illi non quæritur actio contra depositarium, ut contra ipsum agere possit, si pecuniã restituere nollet:ut no.Pe.Gerar.singu.lxxxvij.in-ci.no.ꝙ si quis dixerit. ✱

Depositi contractus inter uir.& ux.ualet.l.fin. ff.ut in pos.leg. Bal.in l.si uxorem.pe.col.C.de cõdi.inser.

✱ Depositi contractus, quib. nam casib.inter patrem & filium habeat locum,& quibus non. Bar. & doc. in l.frater a fratre.ff.de condic.indeb. & ibi Sancto Seuer. Q. x.Hieronim.Cagnol.num.169.& Maria. Soc.min.co.xliij.uol.j.Ae.Mar.Ma.

Depositi ad depositum non admittitur compensatio. l.si quis.& ibi Bal.C. depo. sed reconuentio sic, ut ibi:non tamen liquidum differt propter non liquidum:sed reseruatur quod probari debet, secundum Bal.ibidem. Vide Bal in aut.& consequenter. C. de sen.& in Spe.de conuen.§.ij.uer.quid si.ꝙ depositarius non potest conueniri.

Depositum de parte debiti non releuat.Bal. in l.pe.ij. col.C.de cond.inser.

10 Depositi dominium est in aere, donec creditor consentiat quo facto est apud creditorem.Bal.in l.acceptam.viij.q.C.de usur.

Depositum ad cautelam fieri debet de mandato iudicis quo ad locum,& quo ad personam:alias tenetur deponens in loco non tuto, uel apud personam non idoneam.Bal.in l.acceptam.x.q.C.de usuris.

Depositum procuratori non debet restitui, etiam extra iudicium, nisi petens ut procurator probet de mandato, etiam si non opponatur de mandato.Bal. in rub.C.depo.

Depositum dicitur etiam quod factum est sub conditione eundi Romam.l.fin. & de eo non debet solui gabella, stante statuto quòd de omni contractu soluatur gabella, nisi de contractu depositi.Bal. in ru. C. depo.

Depositum Titio restituendum, si aliud contigerit deponenti, non debet Titio restitui, nisi deponens sit mortuus:non si bannitus, uel aliud damnũ passus. Bal.in rub.C.depo.

Depositum uerum dicitur, etiam sine numeratione. Pau.de Cast.consi.ix.

Depositum qua actione petatur per creditorem. gl.in l.acceptam.C.de usur.

✱ Depositi contractui quam plurima sunt priuilegia concessa, atque tributa & inter alia aduersus depositum compensationi locus non est l.pen. & l. fina. C.depo-

C.deposit.c.j.& ij.deposit.l.Bona fides,& ibi Fran. Curt.ff.depos.idem Curti.in l. Mutuum damus. ff. si.cer.pet.in l.j.nu.15.C.de edend.Hierony. Cag. in ru ff.si cer.pe.nu.64.65.Iacob.Philip.Porti.Im. co.cxxxij.nu.1.Ae.Mar. Man.

✠ Depositi quamquam multa priuata, præcipuaque iura sunt qui tamen depositi contractui innititur depositū probare debet.l.Diuus Traianus.& ibi Bar. ff.de testam.§.sane.inst.de milit.testa. Hiero.Cagn. in l.j.nu.16.C.de edend.Ae.Mar.Ma.

✠ Depositum si Clericus accepit per iudicem secularem ex officio executiue implorato cogi potest ad id restituendum.l.acceptam. v. sacratissimas ædes. & ibi Bal.C.de usur.Dec.Thol.Dec.clxviij. nu. 2. Ae.Mar.Ma.

Depositum etiam ante tempus repeti potest. l. j. §. si deposuero.& ibi Bar.ff.depo.

Depositum potest uendicari, ut a possessore, non obstante pacto de non agendo actione depositi. Ang. & Alex.in l.si unus.§.illud.de pac.

Depositum præsumitur solutioni paratū,ne præsumatur depositarius deliquisse non conseruando depositum.Pa.de Ca.& Ale.in l.singularia.in fi.si cer.pe.

20 Depositum si petatur,& probetur commodatū,an debeat reus condemnari.s.uer.Agens.uer. lxxvij.

Depositum expensarum reficiendarum incertarū fiat de aliqua quantitate,quæ uideatur deponenti,& pro residuo, si quid plus debebit refici, præstet fideiussor.Ang.& Im.in l.iij.§.ait prætor. de re iu. & in l. prætor.§.si quis paratus.& ibi Lu.Pon.& Alex. de ope.no.nun.& in l.mora sol.ma.& in l. si insulam. de uer.ob.& Ang.in l.si residuum.de distrac. pign. Ale.consi.xxiij.iiij.parte.& in consi.cvij.ea parte.

Depositum etiam monacho reddi potest Bar. in l. qđ seruus.ff.depo.Bal.in rub.C.eo.ti. & in l. filius. C. de pac.Quod est uerum,scilicet sponte,non per exactionem iudicialem,secundum Bal. ibidem.

Depositum diuiduum potest,& debet restitui cuilibet hæredi deponenti pro parte:sed indiuiduum potest restitui uni,recepta cautione indemnitatis.l. j. §. si pecuniam.& ibi Bar.ff. deposit.

† Depositum naturale si intentatur,& probetur confessio, reus condemnari debet: secus est in mutuo. d.Bar.Soc.in con clxxj.inci.diu.uer.præterea aliud est,quando cum uer.seq.]

Depositum pecuniæ in sacculo non probatur,nisi testes dicant de quantitate pecuniæ depositæ, quam uiderint numerari.Bar.in l.cum seruus.ff. de condi.& demon.sed Bald.in l.incendium.C. si cer.pet. sentit contrarium, dum dicit ꝙ si pecunia toleratur apud mercatorem,præsumitur deposita, etiā si fuit data in sacculo, non ad numerum. uide ibi Salic. & doc.in l.cum quid.si cer. pet.

Depositum debet dari periculo creditoris.l. cū apud. & ibi Bald. C. de communi ser. ma. Quod uerum, si consensit deposito.Bald. in leg. acceptam. C. de usuris.

✠ Depositum si a Cornelio aliquid Antonij nomine est a Cornelio Antonio donatum non uidetur.l. etiam.& ibi gl.C.de donati.int.uir.& ux.Petr. Rau. sing.cxxxj.quamquam aliud Pau.Cast.in l. publia. in principio.ff.deposit.uelle uidetur.Ae.Mar.Man.

Depositum dicitur etiam, quando quis rem aliquam alteri recommendat.Barto.in l.Lucius.la.j.ff. dep. Bal.in l.si quis uel.in fi.C.e.tit. ubi dicit tunc uenire dolum,& latam culpam.

Depositum furi est restituendum.Bal.in rub. C. deposi.nisi bona furis sint cōfiscata, uel nisi dominus repetat rem furtiuam sibi restitui:ut ibi. uide l. bona fides.§.j.ff.eo.tit. Item domino rei furtiuæ ut d.l. bona fides.§.j.

Depositum de eo,quod debetur ex alio contractu ualido, non potest dici simulatum:cum omnis contractus possit deduci in depositum.l.Lucius Titius cū haberet.& ibi Bar.ff.depo.& Bal.in rub.C.eod.tit. Bar.in l.si ex prætio.C.si.cer.pet.& Pa. de Ca.con. ix.& Salic.in l si quis.C.depositi. ubi omnino uide qualiter intelligatur dici ꝙ talis exceptio non prodest opponenti,sed obstat agenti.

Depositum an possit interdici depositario. in aut. sed iam cautum.C.depo.Bart.in l.bona fides.ff.eo. dicit posse impediri per tertium restitutionem depositi per illum tex.scilicet per sequestrum. uide in l. pen.C.e. tit.

30 Depositum a commodato an, & quomodo differant Bar.in l ij.ff.si cer.pe.

Depositum restituendum Titio cum Seio, non debet restitui uni tantum,sed utriq;.Bald.in l.cum quidā. C.de uer.sig.

Depositum fieri debet iudici,uel cuicunq;, apud quē diligens paterfamil.deposuisset.Bar.in l.soluturus. ff.de sol.

Depositum non debet restitui debitori sine consensu creditoris uel iudicis.Bar.& Bal.Pau.de Ca. & Pet. de Su.in l.acceptam.C.de usur.Io.And.in ad. Spe. de deposito.

Depositum debet restitui in loco,ubi est,nisi alibi uelit deponens sibi restitui suis sumptibus.l.si in Asiā §.depositum & ibi Bar.ff. deposi.

Depositum debet restitui maiori parti hæredum. l. si plures.in prin.ff.depositi.& ibi Bar.

Depositum de re propria fieri non potest.l.cui in rem & ibi Bar.ff.depo.

Depositum dicitur, quando quis res meas recipit me præsente.l.die sponsaliorum.in prin. ff. depositi

Depositum inter duos certantes inuicem factū apud tertium,ut det uictori,debet peti per actionem præscriptis uerbis,per uictorem a depositario, siue uicerit siue per ipsum non steterit, sed quia aduersarius noluit certare.l.si gratuitam.§.fi. & ibi Bart.& gl.ff.de præscrip.uerb.

Depositi restitutioni nullus debet contradicere, nec potest nisi dominus.glo.& Bar.in l.officium. ff. de rei uen.

40 Depositum factum apud institorem obligat dominum,si ex eo percipitur commodum:ut in eo,quod fit ad Cambium.gloss.& Bald.in l.institoria.C. de instito.

Deposi-

Depositum probatur per stipulationem ex causa depositi: secundũ Bal. in l. generaliter. ix. q. C. de non numerata pecunia.

Depositum non admittit exceptionem non numeratę pecuniæ. l. in contractibus. §. sed quoniã. C. de non num. pe. nisi sit facta fraus de contractu ad contractum, quia mutuum cantet sub nomine depositi. Bal. ibidem. & j uer. exceptio non nu. pe. uer. xlvj.

Depositum si pro parte exigitur per unum hæredem, altero negligente exigere alteram partem suam, non debet conferri cohæredi nihil exigenti. l. fin. & ibi Bald. C. depo. nisi species sint depositæ puta duo equi, & unus recuperatur, quia debet communicari omnibus. Bal. ibidem.

Depositi instrumentum habet executionem paratã, sicut sententia. l. si quis. per Barto. C. depositi. uel si aliter sit notorium, scilicet per testes ad perpetuam rei memoriam receptos: ut ibi & Matth. Mathe. in no. uer. vj.

Depositum debet restitui deponenti. l. bona fides. ff. depo. & Paul. de Ca. consi. xlij. uel alteri de mandato iudicis secundum Pau. de Cast. in dicto consi. & quod per gl. in l. nam & si fur. ff. si cer. pet.

Depositum fit etiam per uerbum Commendo. l. cum hæreditate. & ibi Bar. C. depo.

Depositum an probetur per testes, quorum unus dicit uidisse pecuniam deponi: alter dicit uidisse numerari, sed nescit causam. Pau. de Ca. consi. ccxij. ꝙ sic. & per doc. post gl. & Bar. in l. cum quis. si cer. pe.

Depositum factum a pluribus, & pro parte exactũ per unum, an debeat communicari omnibus correis credendi. supra, uer. Deponens. uer. iij.

Depositum si negatur & probatur commodatum per confessionem partis. in Spec. de actio. seu peti. §. ij. uer. hoc quoque.

Depositum cum reperitur, qualiter fiant positiones. in Spe. de depo. §. v. uer. in tertio.

Depositi instrumentum qualiter fiat. in Spe. de instru. edi. §. vij. uer. primatum. & ti. de deposito. §. j.

Depositum præsumitur ex simplici datione rei, uel pecuniæ in sacculo. Fran. de Cap. Listæ post Raph. in l. cum quid. si cer. pe. & in l. incendium. C. eo. tit. & per Bal. & Cy. & Salic. & Pau. de Ca. consi. ccxij. sed Sali. ibi loquitur singulariter. & omnino per Io. An. in addi. Spe. in rub. de deposito.

Depositi libellus quomodo formetur. in Specu. de deposi. §. ij.

Depositum pecuniæ in ædem sacram si fiat. in Spe. de emp. & uen. §. viij. & de loca. §. vj. uer. xxxiiij.

Depositum si fiat in domum uicini ob incendium, uel naufragium. in Spe. de rapto. ad si.

✠ Depositum ab eo, qui est deportatus, non ei, qui deportatus est, sed fisco tamquam domino rerum deportati est restituendum. l. bona fides, & ibi Ricar. Malumb. & Alber. ff. deposit. fac. l. sed & maritus. ff. solut. matrimon. l. tutelas. §. j. ff. de cap. dim. l iij. ff. de bon. damn. cum simi. Ac. Mar. Ma.

Depositio testis cum qua die debet edi, si una die iurauit, & alia die deposuit. Bal. in l. ij. C. ut lit. pen.

† Adde quòd deponens super fama debet reddere rationem sui dicti. etiam non interrogatus: ut tenet Innoc. in cap. cum non oporteat. de prob. Et quamuis sint multi casus in quibus testis tenetur reddere rationem sui dicti, tamen omnes compræhenduntur sub illa regula, quòd testis qui deponit in his, quæ sunt perceptibilia iudicio intellectus, & non sensu corporeo, debet causam sui dicti enodare, etiam non interrogatus. Barto. in tracta. de test. Bald. in l. solam. C. de testib. Alexan. consi. cxxxvj. in primo uolum. Soci. cxliij. Et in suis commenta. consuet. Burg. titu. des iustices. §. ij. refert Chass. decem casus in quibus testis tenetur reddere rationẽ sui dicti. quos etiã retulit ante eum dominus meus Ioan. Igneus in l. j. ff. de testib.

Depositio testis super articulo impertinenti nõ ualet. Bal. in l. momentaneæ. C. qui legi. perso. Bar. in l. si duo. ff. de iureiur.

Depositio testis super possessione qualiter intelligatur. gl. in l. stipulatio ista. §. hoc quoq; ff. de uer. ob.

Depositio testis super alio articulo, quam sit interrogatus, non ualet: quia super eo non iuratus deponeret: nisi esset interrogatus & iuratus super tota cã. Bar. in d. l. si duo. ff. de iureiu.

Depositio testis super articulo admisso, qui admitti non debuit, an probet. Bar. in d. l. si duo. post gl.

Depositio testium dubia interpræatur contra producentem. Io. de Por. in l. sciendum. de uerb. ob. inter stipulantem. §. j. de uer. ob. Nec potest interpræari per producentem. Bar. in l. si quis intentione. de iu. Io. de Por. in d. §. j. uide in c. in præsentia. de proba. & j. uer. Testes deponunt. uer. lxxj.

Depositio testium debet esse secretã, etiã notario successori, ante publicationem, licet non iudic:. Bal. in l. ij. iij. col. C. de eden.

Depositiones testium cõtrariæ debent cõcordari per distinctionem, quantum fieri potest. Bar. in j. const. C. §. hæc quoque tria. & ibi Bal. in §. quib. & Bar. in l. inter stipulãtem. de uer. ob. & in l. ij. §. si. ff. si cert. pet. & in c. cum te. de testi.

Depositio testis per uerbum Promisit, non ualet, nisi dicatur, Per stipulationem. glo. & doc. in l. j. C. de usuris.

10 Depositio testis per uerbũ, Credo, an ualeat. doc. & Cy. in l. testium. C. de test. Bar. in l. ij. §. idem Labeo. ff. de aqua plu. arcen. & in l. j. ff. si cer. pe. Ang. in l. si uacantia. C. de bo. uac. lib. x docto. in c. quoteis. de testi. & s. uer. Credo. per discursum a primo uer. usq; ad x. inclusiue. & j. uer. Testes deponunt. uer. iij. & xxxiiij. & clix.

Depositio testis potest etiã in scriptis porrigi iudici, nisi esset timor, uel suspicio de eo: quia debet tunc uiua uoce deponere, ut inspiciatur quo uultu, & quo pallore loquatur. Bar. in l. Theopompus. in fi. de dote præle.

Depositio testis cum causa fieri debet, alias non ualet. l. solam. & ibi Bal. C. de testi. Ang. in aut. de testi. §. & licet. & j. uer. Testes deponunt. uer. xlv. & xlvij.

& melius in uer.;clxxxix. cum multis aliis præcedẽtibus,& sequentibus.uer.

Depositio aduocati, uel procuratoris in causa, uel assessoris,non ualet,etiam ad torturam. no. in ca.ueniens.de testi.xv.q.iij nemini.& do Iac.Zoccus.in c.ij.de arb.& ĩ.uer. Testes qui esse possunt.uersic. xlix. & seq.

Depositionis testium materiam uide ſ.uerb.Attestatio.& ĩ.uer.testes deponunt.per totum.

Depositus an sit infamis, & an posit esse procurator.in Spe.de proc.§.j.uer. Itẽ & Abbas.

Depositus an sit de foro seculari, & an uiuere debeat clericaliter.in Spe.de compe.iud.adi.§.j. uersic.in quibusdam.

Depositio ut fiat si quis citatur,& contumax est,qualiter contra eum procedatur.in Spe. de primo & secundo decre.§.iij.uer.quid si.

Depositionis exceptio contra iudicem omissa per eũ, an possit postea opponi.in Spe. de except. & repli. §.ij.uer.quid si iudex.

Depositio episcoporum quibus liceat. in Spe.de alle.
† & disp.§.iiij.uer.uel.hoc uetus. † Et per Fel.in c.nõ põt de re iu.in j.co.in fi.uer.secundum inquantũ.]

† Depositio quid sit,& quid suspẽsio, & qualiter differant: & de multiplici specie suspensionis, & eius effectu,uide Decium remissiue in c.at si clerici.col. iiij.notab.v. de iud.

Depositio clericorum est de rigore.eo.§. uer. & generaliter.

Depositionis sententia qualiter feratur.in Spe.de sententia.§.vj.uer.nonunquam.

Depositus prælatus non potest ferre sententiã.in Spe. de sen.exc.§.j.uer.fi.

Depositus solenniter,a papa solo restituitur de misericordia.in Spe.de rest.in integ.§.ij.uer. in summa.

10 Depositionis forma ponitur in Spe.de acc.§.ij.

Depositio æquiparatur deportationi , & degradatio capitis diminutioni. Item

Depositio per quot episcopos fiat,& per quot degradatio.in Spe.d.ti.§.ij.uer.item terminum.& seq.

Depositio.clericorum,& eius materiam uide.eod. tit. §. iiij.

Depositio ponitur pro suspensione.e.§. iiij.

Deponi debet excommunicatus celebrans. Item.

✠ Deponendus est præsbyter. qui eam , quã peccata sua apud se confitentem audiuit,corrupit.c.fi.xxx. q.j.Pet.Rebu.in reg. de dispensat.in gradu prohib. gl.v.nu.19. Ae.Mar.Ma.

Depositio an fieri possit ob contumaciã.e.ti.§.v. uer. porro.

Depositus incorrigibilis qualiter petatur degradari, & tradi iudici laico.in Spe.de homi.prope. prin.

Depositio potest delegari.xxiij.q.iiij.illud.ij.q. iij. sicut Car.in cle.j.§.j.vj.q. de for.comp.

Depositionis materiam,& quare fiat, & quomodo,& a quibus,& de eius effectu,dixi plene in tra.de episcop.iiij.lib.viij.parte.& ſ.uer.Degradatio. per to
† tum. † Et pro quibus criminibus clerici deponantur.gl.fi.in c.apostolus.lxxxj. dist.

† Deponi uterque potest, si duo contendunt de papatu,& ex hoc oriatur scandalum.Sali.in c.ij.de præscrip.in ij.col.uer.xxiiij.]

Deportatio non dicitur expulsio de ciuitate. Bar.in prima const. Digestorum. §.fi.in fi.

Deportatio cuius authoritate fiat.in Spe.de rela.§.iij. & infra.

Deportationi comparatur depositio clerici.in Spe.de acc.§. ij.

Deportatione confirmatur donatio int.uir. & uxorẽ, sicut morte.l.sed si mors.& ibi Bar.ff.de dona.inter uirum,& uxo.

Deportatio tollit patriam potestatem Bar. in l.ex facto.§.ex facto.ff.ad Treb.§.cũ aút.inst.quib.mod. iu.patr.potest. Ae.Mar.Ma.

Deportatio non extinguit matrimonium. Bar. in l.ex facto.§.ex facto.ff.ad Treb.& l.j.C. de diuor.

Deportari quis non potest a præside.l.illicitas.§. qui uniuersas.ff.de of.præsi.Sed

Deportari quis potest a principe , uel eius delegato. Bal.in l.j.x.col.C.de hær.inst.

Deportatus,& cõdemnatus in metallum, an differãt. Bal.in l.j.xj.col.de sac.san.ecc.& in l.j.pe.colu. C.de sum.tri.& fide catho.

Deportatus an possit acquirere.Bal.in l.ij.C. de bon. proscr.

Deportatus non agit , nec conuenitur suo nomine. in Spe.de actore.uer.item ꝙ est deportatus.

Deportatus non potest constituere procuratorem. in Spe.de proc.§.ij.in princ.

Deportatus dicitur,qui est bannitus in perpetuum, & habetur pro mortuo.in Spe.ubi. supra.

Deportatus non potest hæres institui , uel legatum capere.in Spe.de instru.edi.§. ij. uer. sunt autem.l.j. & ibi Bar.Bal.& doc.C.de hær.inst.

† Adde quòd nepos ex eo institui potest.l.j.§.penultim.ff.de bonor.poss.contra tabu. sicut pater si habeat filium hæreticum non potest eum instituere: per text.in l. cognouimus. C. de hæret.tamen põt nepotem instituere.

Deportatus habet hæredem ab intestato.Bal.in l.eam quam.viij.col.C.de fideicom.per gloss.in l.ea sola. ff.de reg.iur.

Deportatus an dicatur incapax,uel indignus.gloss. & Bal.in d.l.eam,quam.viij.col.quod habetur pro nõ scripto.& no.in l.j.C.de hær.inst.

Deportatus non potest impune offendi.Bal.in l. j. xj. co.C.de hær.inst.

Deportatus potest se defendere in iudicio:& sic auditur ad se defendendum. Bar.cõtra gl.in l.sed si hac. §.liberos.ff.de in ius uoc.per gl.Inst.de c.dim.§.media.& c.intelleximus.de iud.

Deportatus an instituatur a milite . in l. neq; enim.§. deportatos.de testa. mili.Bar.in l.interdum.ꝙ sic. ff.de cond.inde.

20 Deportatus an obligetur ciuiliter , & naturaliter. Bar.in l.quoties.ff.de noua.

Deporta-

Deportato fieri potest substitutio uulgaris & compendiosa, quatenus compræhendit uulgarem. Bald. in l.ij.C.de hæred.instit.& ĵ.uersi.Substitutio uulgaris.uer.xxvj.

Deportatus pót stare in ciuitate in casu l.is, qui reus. in gl.mag.in fi.de pub.iud. secundum Ang. & Ale. in l.si decesserit.qui satisd.cog.

Deportato an possint reseruari bona per sententiam. gl.& Alex.ꝙ sic in l.si qua. §. quod eo tempore. ff. ex qui.cau.ma.& Bal.in l.ij.C.si pen. app.mors in ter.& in l.j.C.de fideius.

Deportatio hodie est pro pœna interdicti ignis, & aquæ.gl.in l.Gallus.§.& quid si tantum. de libe. & posth.& Alex.in l.j.ff.ad legē.Iul.pecul.nisi in casu:ut per Ang.& Im.in d. §.

Deportatus an possit torqueri ut seruus.Bart.in l.diuus.§.fi.ff.de quæstio.

Deportatus nullo tépore præscribit.Bal. in tit.de pa. Constan.§.imperialis.uer.eam semper. & Alex. in l.amissione.de c.dim.

Deportatis totus orbis interdicitur, excepta insula. Bal.in l.j.ix.co.C.de inst.

Deportatus, & bannitus nostri temporis sunt similes. gl.in §.relegati.Inst.qui.mo.ius pa.po.so. Bar.in l. illicitas.§.qui uniuersas.ff. de of.præsi.& ī. uersic. bannitus.el.j uer.vij.

Deportatio,& confinatio,an sint idem.no.per Bar.in l.Imperator.la.ij.ff.de sta.ho.& in l.relegati.ff. de pœ.& uer.Confinati.ꝙ sic.uer.xix.

30 Deportatus an posit testari, & an hæres institui. no.in l.j.C.de hær.inst.& ibi doc. & Bal. & ī. eod. uer.xiiij.& ĵ.e.uer.pe.

✠ Deportatus, & excómunicatus ut nunc loquimur. Non succedunt.Bar.in l.si necem. §. si deportatus. ff.de bon.libert.& in l.j.§.filium.ff. de bon. posses. contr.tab.Iac.Philip.Porti.Imol.co. xxiij. nu. 10. co.xlviij.nu.22. Ae.Mar.Man.

† Deportatio an faciat deficere conditionem fideicō missi, cum in conditionibus merum factum attendatur.uide do.Barth.So.in consi.clxxxij. inci.licet filia fęmina.uer.quinimo dixit.in ij.parte.]

Deportatus ostendens uexilla principis sine permissione, perdit ciuitatem,& libertatem.l.ij.C. ut ne. priua.

Deportatus non potest testari ad pias causas.Bar.in l. ℏ.ij.q.iij.prin.C.de sacrosan.eccl.

Deportationis materiam supple.ĵ. uer. Relegati. per totum.

Deprahensus in crimine dicitur, qui conuictus est.l.j.& ibi Bar.C.de potit.bo.subla.lib.x.

Deputo id est,lego:& sic legatū importat.l. j. & ibi Bal.in iiij.col.C.com. de lega.

Deputati ad usum ecclesiasticū perpetuū,gaudent priuilegijs clericorum.Car.in cle.ij.xij.q.de præb.

Descendens præfertur ascendenti in succesio ne intestati.l.quoties. C.ad Orfi. & in aut.de hær.quæ ab intest.deferun.§.j.

Descendentes intelliguntur in infinitum ex legitima consequentia.Bal.in c.j.quid sit inuestitura.Itē per lineam masculinam,& fæmininam,in materia fauorabili & in pœnali.Gem.in c.statutū.ij de hære.in vj.ubi infert,ꝙ legatum iuris patronatus factū descendentibus, includit etiam fœminas, & omnino per Alex.consi.clix.ij.parte. ubi ponit an descendētium appellatione ueniant filiæ fęminæ,& descendentes ex ea.& per Alex.in l.liberorū.de uer. sign.

† Descendentium uerbum est naturale : non inuentū a lege ciuili & an cōpetat spurijs,uide do. Bar.Soc. in cōsi.cclj.incip.quoniam in præsenti.uer. sed ad hanc difficultatem.in fin.cum uersic.seq.in ij. parte]

Descendentium appellatione etiam filiæ nuptæ continentur.Alex.in l.pe.de iuris.om.iud.ubi etiam dicit ꝙ dicuntur de agnatione, & de genere patris.l. j.de iure immuni.l.j.§.fi.de iniur. & ĵ. Generatio.

† Et per Fel.in c.super eo.de testi.]

† *Descriptio* de qua habetur in l.facultas. C. de iur.fis.lib.x.& per Bar.in l.fi. ff.de requi.reis.est proprie publicatio,seu incorporatio in patrimonio fisci:ut depingere arma fiscalia in possesionibus,& domibus aliorum.

† Descriptio semper potest & debet fieri subsistente causa,ut non diminuatur, & probari posit. Corn. consil.clxvij.col.iij.uo.iiij.

Desertio non habet locum, nisi causa appellationis, non in causa nullitatis motæ de per se: secus si sit mota simul cum appellatione.Bal.in Mar. uer. Terminus. uer.ij.Vnde

Desertio appellationis inducit etiam desertionē nullitatis simul motæ:ut supra eod.in præcedenti uer.& tenet Bal.in addi.Spe.de appel.uersi.statutum dicit ꝙ in causa.Bart.& Ang.& Bal.in l. qui testamento. in prin.ff.de execu.tu.& Phi.in c.interposita. §. ille. iiij.q.de appel.& Bart.& Alex.in l. si expresim.ff. eod.tit.per Inn.in c.sæpe.eo.tit.& Io. Pap. in Sum. uer.de app.a diffinitiua.uersi. & in quantum sit aliqua.De hoc etiā per Bal.post gl.in l.j.ff. de fer. qui tenet ꝙ,secundum Alex.ibi:& per Bal. in c.scimus quo tempore mil.& in l. pe. quando prouo.non est neces.& in l.tale.§.qui prouocauit.de pactis in rep. xiij.q.& in l.j.C.de sen.ex breui.reci.& Sali.in l.fi. §.fin. C.de temp. appel.& Pet.de Anch.in cle.j. de dolo, & contu.

Desertio excusatur paupertate.& ī.uersi. Appellans. uer.xlvij.& uer.cxxiij.

Desertio appellationis non inducitur per lapsum termini hominis,nisi de cōsensu utriusq; partis sit pręfixus,secundum not.in c. cum sit.de ap. & domini. de Rota in decis.cccxxj.item si appellatur.

Desertio appellationis tollit iurisdictionem iudicis ad quem ne posit infirmare primam sententiam, quæ transiuit in rem iudicatam.gl. no. in cle.si absentem.de ap.

Desertionis executio est præiudicialis materiæ attentatorum quia debet prius discuti de desertione opposita quam de reuocatione attentatorum.Rota in

deci ſ. j. attentata, &c. in nouis.

Deſertio an habet locum in reductione ad arbitrium boni uiri. ĵ. reductio. uer. xvj.

Deſertio nullitatis non facit remanere ſententiam. ĵ. uer. Nullitas. uer. xxxv.

Deſertio appellationis in cauſa beneficiali non obſtat quin iudex appellationis poſsit de meritis cauſę cognoſcere. no. in c. conſtitutus. & ibi doc. & Phi. de app. & ſ̄. appellatio deſerta.

10 Deſertio facit deſerentem condemnari in expenſis. Bal. in l. eos. §. apoſtolos. C. de app.

Deſertio non inducitur per moram iudicis, maxime ſi conſtet de proteſtatione ei facta. ĵ. uerſi. Mora. el. j. uer. xxxvj.

Deſertionis pronuntia non eſt neceſſaria, ſed executio fieri poteſt infra uerſi. executio. el. j. uer. ſed poteſt peti per appellatum, ſecundum Car. in cle. conſtitutionem. §. inſuper. de elec. in j. q. glo. & Bar. contra in l. eos. in prin. C. de ap. ſed poteſt eã facere iudex appellationis. Rota deciſ. clvj. auditor. in nouis.

Deſertio appellationis ab excommunicatione non nocet: quia de ea quæri poteſt quandocunq;. c. licet. de ſent. excom. in vj.

Deſertionis pronuntia dicitur interlocutoria, non diffinitiua. Bald. in aut. ſi quis litigantium. C. de epiſc. aud. & gl. in c. cum dilectus. de electione. & ĵ. Interlocutoria. el. j. uer. xxix. Quod uerum, ſi appellatio ſit ab interlocutoria: alias eſt diffinitiua: Rota in deci. ccccxxxv. fuit dubitatum. in nouis.

Deſertio appellationis excuſat iudicem appellationis a pœna ſtatuti, quo cauetur, quòd intra menſem cauſam expedire teneatur, licet aliter non pronuntiet. Bald. in addi. Specu. de app. uer. dicit ſtatutum quòd iudex.

Deſertio appellationis ab interlocutoria nõ tollit ius appellandi a diffinitiua. Io. An. & doc. in c. cum cauſa. de re iud.

Deſertio appellationis inducit renuntiationem. cap. licet. de ſent. excom. in vj. Bal. in auth. ei qui. C. de tem. appel.

Deſertio appellationis uictoris non nocet ſibi quin poſsit inhærere appellationi aduerſarij uicti, quando uterque appellauit. Bal. in addi. Spe. de ap. uerſi. ſed pone, petij a te decem.

Deſertio appellationis probatur ex actis, in quib. cõſtet non eſſe proceſſum in cauſa appellationis. Bal. & Pet. de Su. in l. ſi contra. C. de appel.

20 Deſertio appellationis per quos actus inducatur, & de eius materia uide ſupra uer. appellatio deſerta. per totum.

Deſertio nullitatis fit eodem modo, quo appellatiõis. Alex. conſi. lj. iiij. parte.

Deſino. Non poteſt quis deſinere qui non incepit. l. Titio uſusfructus. in prin. & ibi Bar. ff. de condi. & demon. Contrarium dicitur in l. ij. §. deſinere. ff. uſufru. quemadmodum ca. & Alex. in l. inter ſtipulantem. §. ſacram. de uerb. oblig.

Deſinere uelle quomodo quis probetur. no. in l. quod ait. §. ait lex. ff. de diuor.

Deſinere poſſe quando quis dicatur. Bar. in l. ſuus quoque. §. ſi. ff. de hær. inſt.

Deſinit, quomodo ponitur: per Bar. de alueo. uer. nouus.

Deſiſtere dicitur, qui non proſequitur negotiũ uel cauſam inchoatam. in Spe. de accu. §. v. ante medium. l. deſtitiſſe. ff. de iud.

Deſiſtens a lite an habeatur pro cõfeſſo, & an incidat in Turpilianum, & an admittatur iterũ ad accuſandum. Bar. in l. ſi maritus. §. ſi negauerit. de adul.

Deſiſtens ab actione ciuili non admittitur ad accuſandum criminaliter ſuper eodem facto. Barto. in l. qui deſtitit. ff. ad Turp.

Deſiſtens a lite criminali debet indiſtincte condemnari in expenſis. Bald. & Petr. de Su. in l. fin. C. de fru. & lit. expen. l. qui crimen. C. qui accu. nõ poſ. & ibi docto. Sed in ciuili cauſa dic ut not. in l. deſtitiſſe. ff. de iud. & Bald. in l. poſtquam liti. C. de pact. Barto. in d. l. deſtitiſſe dicit, quòd non condemnatur in expenſis qui deſtitit a lite, ſtatim quòd nouit ſe iniuſtitiam fouere per productionem inſtrumenti, uel per aperturam teſtium. & infra uerſi. Expenſarum condemnatio. uer. lvij.

Deſiſtens uigore pronuntiæ iudicis de non producendo, nõ incidit in Turpilianum. l. quærebatur. & ibi Alex. poſt Bar. ff. ad Tur.

Deſiſtens ab accuſatione inepta, uel nulla, an incidat in Turpilianum. ſ̄. uer. accuſator. uer. v.

Deſiſtens non dicitur ſuccumbere. l. alia. & ibi Bal. & Sal. C. de his, quib. ut indig. & Alex. in l. deſtitiſſe. ff. de iud.

Deſtitiſſe non dicitur, qui in fraudem hæredis deſtitit l. eum qui. & ibi Bar. ff. de inof. teſt.

Deſiſtere ab accuſatione dicitur actor, qui eſt contumax in termino ſibi præfixo ad accuſandũ, uel proſequendum. glo. & Bar. in l. Papinianus. §. ſi quis. lo primo. ff. de inof. teſt. & l. ſi ea. C. qui accu. nõ poſ. l. Titia. ff. de accu.

Deſiſtere ab accuſatione quando liceat ſupra uerſicu. accuſator.

Deſponſatio fieri põt cum annulo alieno. l. ſi donatione. §. ſponſus. ff. de don. inter ui. & uxo. & ſæpius ibi Bar. dicit ꝙ ipſe allegauit in conuentu ſcholarium.

Deſponſatio uxoris in quo digito fieri debet, uide. ſupra, uer. Annulus. uer. j.

Deſponſans uxorem alienam ignoranter, nõ punitur. Bal. in l. quicunque. pe. col. C. de ſer. fugi. & j. uerſi. Ignorans. uer. j.

Deſuetudo an deroget iuri ẽt canonico. Car. in c. j. de treug. & pace.

Deſtinatio an, & quando inſpiciatur. doc. Bar. in l. cætera. §. ſi. de leg. j.

Deſtinatio pecuniæ ad emptionem prędiorum quomodo ualeat infra uer. pecunia. uer. j.

† Deſtinatus ad clericatum an habeatur pro clerico: & quid in omni materia cõnumerari poſſit inter ea ad quæ deſtinatur: uide late Fel. in c. cum adeo. in j. col.

col.uer.destinato ad clerum.de rescrip.

Det est uerbum obliquum:sed Do, est directum.infra uer. Do.uer. unico.

Detentator Deiectus de possessione debet restitui in Specu.de pet. & pos. uer. sed nunquid depositarius.& seq.glo.in l. & ideo.§. Neratius.ff.de cond.fur.

Detentator licet possit suæ possessioni insistere, nõ tamen pulsus habet interdictum unde ui. Flo. in l. si præcario.ff.communia prædior.glo.in l. damni.§. pen. ff.de dam. infe. sed officium iudicis:ut ibi per Flo.& l. Aquilius.cum glo. ff. de do.Fac.l.si coloni. de agri.& cen.li.xj.& Flo.in l.loci.§.si seruus.in fi. ff.si ser.uen.& glo.in d.l.Aquilius.

Detentator conuentus rei uendicatiõe qualiter patiatur executionem sententiæ.Bal.in aut.ei, qui.v.co. C.de bo.aut.iud.pos.

Detinere quandoque sumitur pro possidere. tex. glo. & Ab.in c.causam. de præscrip. ubi dicit quandoq; econtra.c.ij.xij.q.j.

Detentator non conuenitur rei uendicatione,si uerus possessor offert se liti:secundum Inn.in c.cum super de re iud.in gl.Io.de Im.in l.sepe. ul.char. de re iu. & Alex.in l.officium.ff.de rei uen.

Detentator si conuenitur rei uendicatiõe nominet uerum possessorẽ in iudicio . de quo omnino per Ale. in l.officium.

Detentator rei alienæ sibi commissę ad arbitrium suũ non tenetur de culpa in ea commissa,licet alias teneatur Bal.in l.j.ff.de sol.

Detentator præsumitur possessor.Inn.in c.cum olim. de priuile.Archi.vj.q.j.pontifices. glo. & Cy. in l. ob maritorum.C.ne uxor pro mari.Bal.in consi. in Christi nomine amẽ : qui detinet, &c.& Bal.in l.ij. xj.q.C.de serui.& aqua.

Detentatus dicitur is, cui est mandatum ne discedat.l. quamquam.C.de excu.tut.Bal.in addi.Spec. de ap. uer.detentus.

1 Detentatio habet uim traditiõis.Bar.in l.cui usumfructum.in fin.ff.de usuf.leg.

Detentatio.i.sola possessio facti sufficit in interdictis. Archi.xiiij. q.j.in summa.Flo.in l.sicuti.§.si quæratur.ff.si ser.uen.

Detinens uxorem alienam ignoranter, nõ punitur pęna statuti.Bal.in l.quicuuq;.pe col.C.de ser.fug.& j.uer.Ignorans.uersi.j.& uer.Statutorum effectus. uer.lxxiiij.cum duob.sequentibus.& uer.lxxvj.

Detentatori non datur rei uendicatio , sed possessori. Sed

Detentator conuenitur rei uendicatione in Spe.de pet.& pos.§.j.uer.sed nunquid dicitur hic. per Alex. in l.officium.de rei uen. & supra.

Detentator cadens a possessione habet officium iudicis ad recuperandum.Ang. in l.non tãtum.in prin. ubi uide omnino de pe.hær.

Deterioratio si fiat in re, uide in l. iij. §.primo.ff. commodati.

Determinatio determinans plura , dẽt determinare uniformiter , & sub uno modo significandi.de ap.c.secundo requiris.& Car.in cle.constitutionem.§.insuper. j. q. de elec.Bal.in l.in testamento.j.col. C. de test. mili.& in l.precib. xv.col.C.de impu.& alijs substit. Vide Bal.in l.ij.pe.col.C.eo.tit.

† Adde hic dominum Iason. in l. iam hoc iure. ff. de uulg. & pupil.substitut. qui dicit quod determinatio una respiciens plura determinabilia determinat ea æqualiter.

Determinare,id est,quæstiones decidere.in clem.ij.in prin.de ele.

† Adde ꝙ detractio est alienæ famæ denigratio per occulta uerba secũdũ bea.Tho.ij.ij.q.lxxiij.ar.iiij. & dicitur Græce κακολογία de qua ẽt in c. homicidiorũ.de pęnit.dist.j.& vj.q.i. in summa.

† Adde ꝙ Deus secundũ Arist.in xij.Metaph. est animal sempiternũ , & optimum. tamen secundũ bea. Tho.in j.par.in q.i.art. vij.nõ possumus scire quid sit Deus & dicitur Græce θεός. Et non est Deus remunerator nominum,sed aduerbiorum nã non remunerat bonũ .quod fit sed quod bene fit sicut non remunerat bonum, quod Iudei fecerunt, scilicet in morte domini nostri Iesu:sed punit quod male fecerunt.Quia Deus cor interrogat.nõ manũ.c.si quid inuenisti.xiiij.q.v.nec cõsiderat quæ fiunt,sed quo animo fiunt.c.j.xv.q.vj.& ad hoc facit gl.in c.odi, & proieci.xxiiij.q.j. quæ arguit cõtra scholares nostros Aurelianenses , qui uadunt ad diuam uirginẽ boni nuntij.ut uideant dominas.

Detractionis materiam uide per Spe.tit.de accu.uer.item ꝙ est conspirator.& j.eo.per totum.De hoc Martialis : Carpere uel noli nostra,uel ede tua.Et ego alias in fin.tract. quem de episcopo inscripsi ad cardinalem sanctæ crucis,composui distichon. uidelicet.

Inuidus aut taceat nostri detractor honoris,
Aut aliud melius,si sciat,edat opus.

Detractio famæ alienæ fieri non debet.cle.j.§.j. cum gl.& ibi Car.de priui.ubi plene. † Et adde Bald. in j.const.C.nu.6.]

Detractor dicitur, qui falsum asserit, uel omnino occultum publicat.ij.q.vij.accusatio. & ca. sunt nonnulli.iij.q.iiij.detractores.v.q.v.qui ambulat.xj.q. iij.in cunctis.& in c.inter uerba.& repellitur ab accusatione,& testimonio:ut d.c. detractores. & Inn. in c.cum P.Manconela.de accu.

Detractores sunt homicidæ.de pę.di. j. homicidiorũ. cum glo.

Detractores peccant in Spiritum sanctum.gl. in d.ca. homicidiorum.

Detrahere,est uirtutẽ alterius negare malo zelo d.gl.

† Detractans de seipso metu torturæ , tenetur retractare,& reuocare publice in extremo , aliter est in periculoso statu.ita Pan.in c.ex parte.el. ij. de sep. per illum tex.& per c. nõ licet. xxiij.q.v.Et Feli.in c.j.de testi.cogen.Soc.in repe.c. ad audientiam. de hom.Et arc.Flo.in secunda par.ti.ij.c.ij.§.ij,Quod

sequitur Prieras in sua Syluestrina.

Deueniat est uerbum commune in substitutione. Bald. in l. fin. C. de sacrosan. ecc. & Bar. in l. cogi. in prin. circa fin. uer. & per hoc semel. ff. ad Treb.

Deuoluatur est uerbum commune in substitutionibus. Bal. in l. si. pe. co. C. de sacros. eccle. Bar. in l. centurio. ul. col. ff. de uul. & † pu. & in l. secunda. ff. de ali. & ciba. leg. † Per Fel. in c. in præsentia. de prob.

Deuoluitur, est uerbum aptum ad contractus, & ultimas uoluntates. Bal. in l. si indebitam. C. de fideius.

Deus irascitur. c. si quis præsbyterum. de reb. ec. non ali. & ibi gl. & doc. & Card. in cle. j. de cele. mis.

Deum in sola pietate equiparamus. l. imperialis. & ibi gl. C. de nup.

† Deus omnipotens est, & quare dicatur omnipotens uide do. Barth. Soc. in consi. cij. inc. in præsenti. uer. cum itaq;. & circa medium. iij. col. in j. parte.

† Deus est solus scrutator cordium. gloss. in l. j. ff. de interrog. act.

Deus omnia fecit propter se id est bonitatem suam, ut eis fruamur. Prouer. xvj. c. Car. in cle. exiui. §. quāuis. de uer. sig.

Deus quare sibi unicum filium genuerit. Car. in cle. j. in prin. iij. q. de sum. tri.

Deus an statim fuit uerus homo. Card. ibi. v. quæsti. quòd sic.

Deus punit, & præmiat. cle. dudū. § j. & ibi Car. de sep.

Deus supplet in punitione peccatoris, si confessor digne non puniuit, nisi releuetur peccator per indulgentias rite acquisitas. xxiij. q. v. quid ergo. de pœ. dist. j. mensuram. de pœ. & remi. ꝙ in te.

Deus est laudādus, in cle. j. de reli. & uene. sac. in prin. & ibi Car.

Deus non potest facere præterita non fuisse, id est facta fuisse non facta. Car. in cle. prima. de immu. ecc. Vide Tho. de Aquino. prima par. q. xxv. artic. iij. & iiij. & infra. Factum. uer. lxiij.

Deus utitur iure communi. Bald. in l. iiij. C. ad legem. Falcid.

Deus ex promissione obligatur: ut magister Sētentiarum dicit, quem Bal. refert. in l. j. in prin. ff. de pact. Similiter refert Dec. in consi. clxxxiiij. in prin. in j. uo. & Fran. Cur. con. lj. inci. præsens consultatio. in xiij. col. uer. nec obstat si dicatur.

Deus potest hominem decipere. Barto. in l. j. §. nō fuit ff. de dolo, & in disputatione sua de quolibet.

Deus ligat in sententia excommunicationis. xj. q. iij. nemo episcoporum.

Deus non potest ueritatem remouere a ueritate. Bal. in l. ex his. in fi. C. de test. mil.

Deus uideri non pōt in hac uita, & quare: per Car. ple ne in cle. si. §. iiij. de hær.

Deus offenditur ex fauore usuris præstito. clem. j. in prin. de usuris.

Deus est immutabilis. xxiij. q. iiij. commutabilis. gl. in in c. si quis. de reb. eccle. non alienam.

Deus est ubiq;. Bal. in tractatu de schismaticis. nona co. & theologi fatentur: quod uerum potentialiter tantum, sed corporaliter est in cęlo tantum seu in hostia. Car. in cle. j. §. hæc est. de reliq. & uene. san. & ibi gl. Item.

Deus est in loco multipliciter: ut per Card. ubi supra, quæst. iiij.

Deus cor respicit, & non manum id est, operationem. xiiij. q. v. si quid inuenisti. Car. in cle. exiui. quāuis. de uer. sig. Vnde uersus.

> Non uox. sed uotū: non cordula musica, sed cor:
> Non clamor, sed amor clamat in aure Dei.

ut per Gem. post gl. in c. decet. de im. eccl. in vj.

Deus cognitor est occultorum. xxxij. q. ij. erubescant. c. nouit de iud. cle. exiui. §. quamis. de uer. si. c. a nobis. ij. de sen. excom.

Deus contristatur de periurio. no. in aut. cui relictū. & ibi Bal. C. de indicta uidui. tollen. iiij. col.

Deus dicitur testis in contractu iurato, & in omni iuramento. Bal. in l. si quis maior. ix. col. C. de trans. per tex. in aut. qui. mo. natu. effi. legi. §. quantum. co. ix. & Bal. in rub. C. de prob. ij. col.

† Deus est ipsa essentia bonitatis, ut dicit Dyonisius de diuinis nominib. Refert Soc. in consi. cxix. incip. præsupponitur. in ij. co. uer. unde dicit Apostolus. i iiij. uo ✠

Dei nomen est inuocandū in principijs actuū, & quasi in proe. Spe. uer. hæc ergo. & in proemio Inst. C. & ff. & uerbo Inuocatio. uer. ij.

Dei nomen in instrumentis est præponendum. in Spe. de inst. edi. §. ij. circa prin. & j. uerbo Instrumentū qualiter fiat. uer. iij. & iiij.

Deum contēnere ꝑpter numū salarij uile est. in Spec. de aduo. §. ix. uer. item caueat ne fallam.

Deus quos coniunxit, homo non separet. in Spe. de cō iun. in princip. & infra uer. Matrimonium soluitur, uersic. iiij.

Diabolus quandoque stat in aëre, & offendit corpora, & bona nostra. Bal. in l. ij. §. j. C. cōmunia de legatis. ubi etiam dicit ꝙ defendimur per Angelos bonos nobis datos ad custodiam.

† Adde ꝙ diabolus est dictio Græca & dicitur Latinæ calumniator: & excedit acumine sensus quæcunque animalia. c. sciendum. xxvj. q. iiij.

† Diaboli potestatem super his inferioribus, & elementis, uide per Io. de Selua in tra. de benefi. in prima par. q. ij. col. iij. uer. iiij.

Diabolus nocet Dei permissu propter peccata hominum. vij. quæst. ult. sciscitatis. xxvj. q. v. nec mirum. xxiij. q. j. quid culpator. clem. j. & ibi Car. in princ. de pœ.

† Diabolus est minister Dei. Text. est in c. non solum xxiij. q. v.

Diabolicus non potest promoueri infra ordinare. uer sic. viij.

Diabolus dicitur sator malorum. clem. fin. de hære. & ibi Car. in princip. punit quot modis nuncupetur. & Arch. in c. ut officium. de hær. in vj.

Diacona-

† **Diaconatus** sufficit ad archidiaconatum. ca. cũ in cunctis.§.inferiora. de elect.Car.in cle.j.xx.q.in fi.de off.uic.

† Adde quod diaconus est Greca dictio:& dicitur Latine minister.c.cleros.xxj. dist.

Diaconus legit Euangelium.xcij.di. in sancta.cũ.glo.

Diaconus potest baptizare, & confessionem audire in casu necessitatis,& absente rectore ecclesię,non alias.Car.in cle.j.j.q.de baptis.

† Diaconus an possit elig.in abbatem.glo.in c.tuam. de eta.& qualita.

Diaconus cum legit Euangelium debet uti stola in humeris.gl.xxiij.dist.Ecclesiastica.

Diadema proprie est corona imperialis, uel regia de auro, & gemmis. Sertum uero fit de floribus.Corona uero est circulus capitis de quolibet metallo.glo.in cle.j. §.nos itaque. de iureiu.& ibi Car.§.fi.

Dicere est uerbum cõmune ad locutionem, et ad scripturam. Bal.in tractatu schismatis.xvj.col.

Dicere quis uidetur quod mente cogitauit,non aliud. in Spe.de arbi.§.viij.uer.quod ergo si cũ proprio. & ti.deposi.§. x.uer.sed.pone.

Dicens aliud. quam quod uult, non uidetur dixisse ibidem.

Dicens unum quandoque quis uidetur dixisse duo.d. §.x.uer.sed pendente lite.

Dictans scienter instrumentũ falsum tenetur de falso.Bal.in l.iubemus. §.sane.in.fi.C. de sacrosan. ecc.& Ang.in aut.de non alien.§.si uero.colum.ij.& ĩ.uer. Falsitas.uer.xx.& Bar. in l. si quis obrepserit.ff.de fal.ubi Alex. contra.

Dictio una ponitur quandoque pro alia,ut salue tur sensus. no.in l.eas causas.ff.de con. & demon.& Pau.de Cast.con.xxxix.& ĩ.uer. Verba. uer.j.& per discursum totius uerbi. † Et Fran.Are. in l.qui liberis.de uulg.& pupil.]

Dictio Marię, in sententia quid operetur infra. uer. Sententia.

Dictio imperfecta suppletur, ut syllaba ponatur pro dictione.Bal.in l.uerbum uolo.C.de fideicom.

Dictio taxatiua excludit generalitatem, nisi praecedat negatio:ut,non de solo pane uiuit homo.Bald. in l.j.C.de test.

Dictio taxatiua non excludit equipollens. Paul. de Cast.consil. cccvj. Nec casus similes: nec ea, quę ueniunt uigore uerborum, quibus adiungitur. cle. exiui.§.cum autem.de uer.sig. Alexand.consil.cvij.

† j. parte. † Et per Fel. in cap. cum causa.de re iu. in medio.pe.col.]

Dictio taxatiua posita in libello nocet agenti,licet sit creditor in maiori summa. Bart.in l.cũ dos.in prin. ff re.amo.

Dictio taxatiua in lege non excludit casus similes uirtute aliarum legum.l.ob ęs.& ibi Bar.C.de praedi. mino.uel in statuto.ut.infra.eo.uer.x.

Dictio taxatiua apposita dolo, non excludit latam culpam.Sal.in l.j.C.deposi. Raph.Fulg.in l.in bonę fidei.C.de re.credi.& iureiu.

Dictio taxatiua posita in institutione scienter: excludit ius accrescendi. tex.sing. in l. Lucius.§. an habeat.ff.ad Tre.

10 Dictio taxatiua in statuto non excludit alium casum habentem eandem rationem. l. prętor. cum gloss.ff.de iud.glo.& doc.in l. illud. C. de sac. san. ecc.Bar.& doc.in l.si constante.so.ma.& infra.uer. Extensio.uer.xliij.

Dictio taxatiua est exclusiua aliorum non expressorum.l. his solis.C.de reuocan.don.doc.& Bald. in l.j.C.de bo.pos.contra tab.

Dictio taxatiua nihil operatur, quando inducitur legum correctio.l.j.C. de bo. pos.contra ta.Bald. in l.j. C. si aduer. rem iudi.per Barto. in expressione certę quantitatis, etiam in promissione. ff. si cer. pe.l.rogatis.§.si tibi.ff.de interro.act. l.de etate.§. si cum enuntiatiue proferatur.l.rationes.C.de proba.Ita Pau.de Ca.consil.cccxv.j. col.& Alex. in d. §.si tibi & in l.antepen.de in litem iuran.

Dictio taxatiua in dicto testis nihil operatur. infra testis deponit.in l.si constante.ix.q.sol.mat.

Dictio taxatiua tantum,& solum,an inducat negationem.Oldr.consil.ccliij.

Dictio taxatiua non excludit personam hęredis. J. promitto.uer.xxxviij.

Dictio taxatiua subauditur.

Dictio taxatiua excludit personas extraneas,non personam hęredis, ut si quis promittit factum suum tantum:quia intelligitur etiam promittere factum extranei. Bal.no.in l.fi.C. de act. emp.per l. stipulatio.§.sed si se.ubi Alex. in prin.ij.col.tenet contrarium.ff.de uer.ob.& est tex.cum. glo. in cle. sepe.de uerfi.si.& Lud.Pon.in quodam consi. & ideo non intelligitur exclusa persona hęredis, quę est eadem cum defuncto: ut ibi, & infra Promitto. uer.xxxviij. Item nec persona authoris sui. secundum Barto.in l.sed si seruus.ff. de condi.fur. & infra Promitto.uer. Item nec per successores singulares.Alex.ibi.Praedicta sunt uera. nisi in statutis, in quibus non fit extensio ad personas similes expressis in eis,secundum Bald.in l.illam.j.col.C.de coll. nisi ad personam hęredis,ut supra & tenent Bar.in l.postulante.ff.ad.Treb.

Dictionis taxatiuę materiam uide per Bart. in l.j. si quis ius di. non obtem.& in l.cum ita legatum. de condi. & demon. & in l.si quidẽ.C.de excep. & in l.si cũ dos.rerũ amotarũ.& in l.rationes.post.gl.C. de proba. & Bal.in l.si qui ex consensu. C. de episco.audi.

Dictio Dictiones quę sint, quę importent alternatiuã.Ab.in c.inter cęteras. de rescrip. qui dicit ꝙ sunt,uel aut, seu, siue,Istę tamẽ dictiones in fauorabilibus.& in legatis stãt copulatiue: secus in nõ fauorabilibus ut no.Bar.in l.si qs legauerit ff.de auro & ar. leg.& Abb.in d.c.inter cęteras.

† Dictio,Quasi non est sẽper expressiua ueritatis,sed diminuit aliqd de eius significato, cui adijcitur, ut in c.j.de pu. pręla.Qñq; tamẽ est expressiua ueritatis.de

tis:de quo glo.in cap. parochianos.de deci. & in c. prout.de do.& contu.no. Abb.in d. cap. parochianos.& in c.gratum.de of.del.& in cap .cum ecclesia Sutrina.de causa pos.& proprie.& in cap.ad nostram.el.iij.de iureiu.glo.in l.j.ff.de transf. gl.& ibi Abb.in cap.prout. de do.& contu. glo.in l. diuor. ff.so.ma. & in l. in personam. §. qui pecuniam. in uerbo, quasi fideiussor. ff.de pac. & gloss.in l.in facto.in uerbo, quasi tripartitam. ff. de condi. & demon.tex. & ibi Abb.in cap. j. de postu.præl. in iij. nota.tex. & ibi Bar.in l.item mela. §. si plures seruum. ff. ad legem Aquil. & in l. fideicommissa. §. quanquam. in uerbo, quasi bono uiro. ff.de le.iij. & Abb.in c.quæsiuit.de uer.sig.

† Dictio Forte, seu Forsitan,aliquando stat dubitatiue, & aliquando ponitur assertiue: uide gloss. in cap.tuę.de proc.& in cap.ij.de test.& in cap.admonere.xxxiij.quæst.ij.& glo.in l. si duo. ff. de arbit. quæ dicit ꝙ per uerbum Forte,respondét sepe periti,facit tex.in l mutus.ff.de proc.& in l. j.§.fi.ff. de feri.& in l.j.§.j.ff.de rei uend. & in l.in commodato.§.sicut.ff.commod.& in l.Gallus. §. forsitan. per illum tex. ff. de lib.& posth. & in l. filiusfami. ff.de procu.& in l. si forte. ff.de cast.pecu.& in l.in substitutione. ff.de uul.& pup. Et ibi bellissime dixit Ang. ꝙ si doctor consuluit per uerbum Forte, consilium eius dicitur assertiuum, & non dubitatiuum.Secus quando uerbum Forte, profertur in facto,& in his,quæ facti sunt : quia tunc ponitur dubitatiue.& uide.do. Card.in cap.j.de postu.ubi dixit ꝙ uerbum Forte,inducit philosophicum temperamentũ.Et allegat dictũ.c.tuę.& c. significasti.de fo.compe.& c.super literis.de rescrip. & uide eundem Car. in d. cap.tuę. ubi dicit ꝙ uerbum Forte, prolatum a iure, est assertiuum, & non inducit dubitationem.Et in Euangelio dicitur.Si cognouissetis me forsitam & patrem meum.& Abb. in cap.ij. ut lite non cont.in fi. & in c.fi.de iud.in c.cum dilecta.de confir.uti uel inuti.in iij.col. & in c.ex parte. de spon.& in c.quoniam frequenter.§.in alijs. ut lite non contest.xv.col.

† Dictio Quondam, uel similis,habet tollere qualitatem de præsenti,& ponere in præterito. Spe.in ti.de instr.edi.in §.restat ad fi.Et hæc dictio Quondam,& dictio Olim, designant etiam tria tempora,præsens , præteritum, & futurum , & etiam dictio Dudum ut no.in cap cum olim.el.j. de off.dele.& ibi gl.& no. Abb.in cap.ex parte B.de fo.compe.circa prin.& in c.cum contra. de pigno.& in c. cum simus.de regul. & glo.in l.j.§.hoc autem edictum.ff.de noui ope.nun.& ibi Bart.& idem Barto. in l.eius,qui in prouinciam.ff.si cer.pe.& in l.insulam.ff.de uer.ob & in l.qui insulam.ff.de acqui.re, do.tex.& ibi Ange.in l.si arborem.in uerbo , locus opacus quõdam solis cepit esse plenus. ff. de serui. urba.prædi.do.Ant.in cap. inter dilectos. & in ca. ex parte. de fide instr.& in d.cap. ex parte B. de fo. compe.& ibi Barb.& Car. in d. cap.cum contra. & in c.ad petitionem.de accu.& do.Ant. in d. c. cum olim.& doc. in cap.olim.de rescrip. & uide. glo. in l.nec emptio.ff.de contrahen.emp.quæ dicit olim, Iamdudum , Quondam , tria tempora signant.Et per illam glo.consuluit Bart. prout ipse refet in d. §. hoc autem edictum. ꝙ si pater uiuit , & apponitur dictio Quondam, ꝙ non uitiatur instrumentũ: quia uerificantur etiam de præsenti. Et hoc uoluit Abb.in d.cap.cum contra.& uide Mod.& ibi Alex. de.Imo.in d §.hoc autẽ edictum.& Imo. in d.c.ex parte B.& in d.cap.cum olim.& adde Inn.in d.cap. cum contra. quod in dubio instrumentum. in quo dicitur , Titius quondam Sempronij : uel Titius olim Sempronij alio non apparente, uidetur affirmare,& probare Sempronium mortuum.Et satis ẽt fuit de mente eiusdem Ioan.de Imo. in dicto. cap. cum olim. ubi dicit ꝙ de proprie significato ista dictio Quondam, seu Olim, denotat præteritum. Et ita dixit ꝙ communiter accipitur. Istud probat gl. in dicto.c. j.§. hoc autem edictum.iuncto text. & uoluit Alberic. de Rosa. in Dictio. suo , in uerbo Olim. & uide Iaco.Butr.in l.cum aliquis.C: de iure delibe. & bene facit tex.in dicto. cap.ex parte B. in princip.iuncta.l.optimam.C.de contrahen.& commit.stipula.facit text.in l.sub conditione,in uerbo Olim. ff.de solu.& in l.sed & milites.in §. quæsitũ. ff.de excu.tuto.Sed quid si in instrumento dicatur, Titius filius Sempronij: an uitietur instrumentum, si Sempronius esset mortuus, & in instrumento nõ esset dictio Olim,uel Quondam:dic ꝙ non secundum An. de Butri.in d.cap.ex parte. & probatur in d.l.eius,qui in prouincia.in gloss.in uerbo, defuncti.& ibi Bart.& Specul.in d.§.restat.uer. penulti. & plenius in §.instrumentũ.uer. quid si ita.Et uide bonum textum. in d.l.si insulam. ff.de acquir.rerũ domini.ubi insula , quæ desijt esse insula , appellatur insula, Et uide ibi Barto. & Albe. in suo dictio. in uerbo, quondam. Idem tenuit domi. Card. & Imo. in d.cap. cum contra.& uide text. in l. si quis reum.§.Item Iulianus.el.j.cum gl.parua. ff. de lib. lega. & in l. diuortio. cum glo. parua. ff. de nego. gest.& in l.uiro.cum gl.j.ff.solut.matrimo.& quod uoluit Barto. in l. si cognatis. in fin. de rebus dub. Cuius dictum sequitur. Petr. de Anchara. in cap. iudicante.de testa.& quod uoluit Bart.in l.cum acutissimi.in iij. col. C.de fideicom. & refert Alex. in d.§.hoc autem edictum. ibi : secundo nota ex text. Et adduco dom.Barb.in repeti. cap. Raynaldus.de testa.in iiij. col. ubi dicit ibi esse casum nouissime ab eo inductum, quod non redditur falsum instrumentum , si mortuo patre dicatur Titius Sempronij. Nam ibi Pepo erat mortuus,ut apparet in uerbo Pepone mortuo:& nihilominus dicitur Raynaldus Peponis filius. & sic ibi est tex. pro glo. in d.l. eius,qui in prouincia.cum alijs præallegatis.

† Dictio ex tunc , extremum tempus designat. ff.de condi.& demon.l.iiij.in fi. & in l.j.ff.de uul.& pupil.substi.glo.in cle. j.in uerbo, extunc. de iure patro. & in cap.quam sit. de ele.lib.vj.& glo.in cap. cum M.in uerbo extunc. eo.ti-.Ang.in l.j.C.de.condi. &

di.& in l.Gallus.§.j.ff.de lib.& posth.Bal.in cap.j. de cle.qui arma depo.& in cap.j.de mili. uasal. qui contu.est.& in aut.contra rogatus. C. ad Trebel. & in l.quibus diebus. ff.de condi. & demon.doc.in cap. finem litibus. de do. & contu. & in cap. fin.de foro comp.Bart.in l.post dotem.ff. so.ma. Lu. Romanus consil. xxxiiij. alias:cxxxj. Arch. & Domi. in cap.dudum.de præben.libr.vj.Abb. in c.pastoralis.de excep.& in cap.personas.post gloss. & in ca. super eo. el. ij.de appel. & glo. in clement. unica. de conces.præben.

† Dictio Etiam, implicat seu declarat sed non auget de sui natura.no.in cle.j.de præben ad.fin.Abb.in cap.vnico.de commo.in ij. no.& in cap. ex tuę.de cle.non resi .& in cap. cum sit Romana. de appel. probatur in cle. religiosus. ibi do. Car. de procu. ubi allegat l.quodcunque.§.antepe.ff.de uerb.obli.& l.j.C.qui admit.& cle. unicam. in §. in quibus de supplen. negli. præla.facit.l.etiam. C. de testibus.& l.etiam.ff.sol.mo.& Io.Cal. in titu. de præben.consil iiij.

† Dictio Infra, iuncta tempori, denotat diminutionem,& imperfectioné temporis:unde dicitur puella infra pubertatis annum constituta, quando adhuc non peruenit ad pubertatem. Abb.in cap. ex parte.de resti.spo in prin. & in cap. cum uirum. de reg.& in cap.j.de cle.coniu. ꝙ dictio Infra, quandoque excludit.Vnde dicitur quis infra subdiaconatum, quando adhuc non est promotus ad subdiaconatum. Quod inducit ad statuta punientia certa delicta commissa infra triginta annos ut non comprehendant eos qui sunt in trigesimo anno, cum statutum sit pœnale, & restringendum.Putat tamé contrarium de propria significatione uocabuli:sed largo modo potest sumi modo prædicto: ut ibi. Et hæc larga interpretatio est fienda ad pęnam euitandam,per regulam, odia.de reg.iur.lib. vj. & l.cum quidam. ff.de lib. & posth.Et adduco Domi. in ca. si annum.§.si uero.de iudi.lib.vj.ꝙ dictio Infra.potest denotare actum immediate sequentem terminum, cui adiungitur, & actum multo tempore distantem.Quod dic esse notandum pro testibus concordandis,ꝙ si unus diceret actum factum infra domum.& alter diceret in camera domus: isti essent concordes de loco, dum dictio Infra,possit referri ad quamlibet partem inclusam termino addito. Et uide eundem Domi.in c.pia.de excep.lib.vj.ubi dicit ꝙ dilatio data per dictionem Infra, includit diem,in qua dilatio assignatur.Et adduco Bar. in l. Gallus.§.idem credendum.uer.quęro quid si dixit. & infra. ff.de libe. & posth.ubi dixit ꝙ significatio unius dictionis est quòd scribens intendit omittere aliqua quæ erant in medio,& assumere aliquid, quod erat infra.Et allegat l.ij.ff.ad le.Aquil. & patet, secundum eum,in omnibus. Vnde illud quod omittitur per dictionem Infra,significatur, & illud quod omittitur.& ibi Io.de Ana. in capi.super eo. de usur. ut ibidem dicit, Allegant Barto.in dict.l. Gallus.in §.idem credendum.

† Dictio Tantum est taxatiua, & implicat in se negatiuam respectu aliarum probationum:ut in cap. cum ecclesia Sutrina.de causa pos.& proprie.& ibi Io.An.post Gof.in uerbo,Tantum.Vide casum.ff. de adi.leg.l.iij.§. cũ Titio. & no. in l.rónes.in gl. super uerbo,quantitate.C.de prob.& in l.ob ęs tm̃ C.de prædi. mi.& in l.his solis. C. de reuo.don.& in l.Gallus .§.& quid si tm̃.ff.de lib.& post.&gl.in l.iuris ordinem.C.de iurisd.om.iud.Bal. in l.j. C.de secun.nup.& in l.j.C.quando non peten. par. & in l.dominus.§.per fideicommissum. ff. de usur. et in cap.P.et G.ij.co.de off.dele. Abb. in consilio suo. lij.in ij.col.in uer.iij.multum stringere uidentur.et in ca.cum.inter.in fi. pe.col.de re iud.et uide Abb. in cap.quia in tantum.de præb.

† Dictio Præter, ubicunque ponitur inter res quarum una non continetur sub regula stat inclusiue, ne frustra uideatur apposita:ut probatur in l. Seio. §.uxori.ff.de annu.leg.Secus si una comprehenditur sub altera,ut ponitur inter genus et speciem, nisi aliud dicatur in odiosis:ut uidetur uelle. In.in c. dudum. el. ij. de ele. quasi tunc regulariter excludat. De cuius natura uide docto.in d.ca. dudum.et Archi in cap.decet.ad fin.de immu.eccle.lib. vj.et Ioan. de Lig. et alios in cle. ij. de pe. per Paul. de Eleaza.Card.Barb.et alios in cle. j. de summa tri. et fide catho. Arc. in cap. Hebron. xiij. quæst. ij. Barto.in l.j.ff.de pig.act.et Bal.in l.si eum.§.qui iniuriarum. ff. si quis cau. et in d.l. Seio. §.uxori.per Bar.Cy.et Bal.in d. l.j. Abb.in cap. literas. de præsum.et in cap.cum ab omni.in uerbo, præter.de ui. et ho.cle.et in d.cap. dudum.el.ij.de ele. in vj. col.

† Dictio Saltem,importat formã subsidiariã et scribitur cum e.Ab.in ca.quia propter.in j.col.de ele.

† Dictio Pene. et dictio Fere, diminuunt parum de significato eius,cui adijciuntur. Abb. in c. dudũ. el.j.de elect.in iij.colum.

† Dictio Præsertim,proprie componitur comparatiue, et sic implicat, glo,est fin.secundum do. Car. in cap.per tuas.el. j.in uerbo, præsertim. de simo. Vide glo.in cap.inter alia,de sen.excom.Car.et d. Barb.in cap. j.de excep.et in c.illud.de præsum. Et quid si dictio præsertim, seu præcipue, apponatur in sententia ubi una causa exprimitur falsa toleratur.dicam.infra in uerbo, sententia.

† Dictio Quodãmodo est impropriatiua.glo.et Ab. in cap.dudum.el.ij.in ix.col.de ele.

† Dictio Copulatiua quando resoluatur in disiunctiuam, uide plene per Abb.in cap.ij. de rescrip.et ibi quid econtra.

† Dictio Præcise, idem importat quod absolute, et sine causę cognitione:ut optime innuitur in cap.ij. de rescrip.et uide bonam glo.in cap. contra Christianos,de hære.lib.vj.et dicebat Iaco. de Are.nota.uerbum in l.omnes populi ff.de iusti. et iu.quòd si ista dictio Præcise, ponitur in statuto, habet uim clausulę derogatorię ad illud statutum cõtrarium. ut non ualeat secundum contrarium, nisi fiat mentio de primo, ex quo in statuto dicitur quòd hoc, quod

quod ibi statuitur, sit expressum. & est not. uerbũ si esset uerum. Videtur tamen habere rationem in se ut illud uerbum aliquid operetur. Quod est notandum pro rescriptis principum in quibus sepe ponitur hæc dictio præcise, secundum Abb. in d. c. ij. de rescri. post. do. Car. Et adduco Bald. in d. cap. ij. in fi. ubi inducit illum tex. ad q. statutum disponit ꝙ reformationes debeant præcise seruari: quomodo debeant intelligi uerbum Præcise. Dicit posse argui ex illo textu, quòd intelligitur sine causæ discusione. Sed hoc est falsum, secundum eum per illum text. nam hæc dictio Præcise, non excludit legitimas defensiones, ut in l. si stipulatus sum. ff. de uerb. ob. Allegat Ia. de Are. ibi. Et dictio Præcise, recipit determinationem legalem. l. ita pudor. C. de adul. & intelligitur uerbum Præcise, id est, ad literam prout iacet, & si opus est etiam manu militari. Item & remedio carceris. l. sacrilegij. §. fi. ff. ad. l. Iul. pecu. l. qui restituere. ff. de rei uend. & quod not. in l. sed & hæ. §. prætor. ff. de procu. Et adduco eundem Bal. in cap. cum. M. de consti. ubi dixit quòd uerba Præcisa papæ recipiunt tacitam conditione, & interpretationem. Allegat. d. l. si stipulatus. & idem Bald. in l. omnes populi. in ultima charta. ff. de iust. & iure. dixit quòd male statutum recipit determinationem laudabilem. Allegat. d. l. si stipulatus sum. & uerbum Præcisum, secundum deriuatores est ac si dictum sit quod illud statutum præcedat omnia alia, quæ aliter disponeret. Item exponitur Præcise, id est, necessario. allegat. l. sed & hæ. §. prætor. ff. procu. Et adduco eundem Bald. in rub. de const. quòd ubi in statuto apponitur uerbum Præcise, debet ad unguem seruari. allegat notata in cle. ne Romani. de ele. & tantum ualet dicere Præcise, quantum omnimode, & Indistincte. Allegat tex. in l. semper. in §. demonstratur. ff. de iure immu. Re uera textus ibi utitur uerbo abscise. & glo. ibi dicit, uel præcise. Et adduco eundem Bald. in l. si causam. C. de execu. rei iud. in ij. col. quòd uirtus horum uerborum, uidelicet quòd statutum sit præcisum, hoc est quod adeo sit stricti iuris, id est firmatum, ut nullo modo possit ab eo recedi. Allegat not in l. placuit. C. de iud. & adduco eundem Bal. in l. exceptionem. C. de prob. in ulti. col. statututum disponit quod accusatus teneatur responde re præcise accusationi, reseruatis tamen exceptionibus sibi: iste opponit exceptionem iudicis incompetentis: an talis exceptio admittatur ad contestationem litis impediendam: Respondet quòd sic per glo. in l. j. de seque. pos. & fruc. Facit quod uoluit Bald. in l. commissoriæ. C. de pac. inter emp. et uen. ubi dixit, statutum disponit quod iudex seruet formam statuti prout iacet ad literam. quod intelligitur: saluo semper intellectu: quia litera occidit, spiritus autem uiuificat. Et idem Bald. in l. ij. C. de pa. qui fi. distra. dixit, Generale statutum disponit ꝙ statuta debeant seruari ad literam quia tunc non sit extensio: quia litera dicitur, quæ oculis, non quæ solo intellectu percipitur. Et sic Bald. circa hunc passum reperitur uarius. do. And. Barb. in d. cap. ij. considerat quod inquantum Bald. colligit ex illo text quod si statutum dicat quòd reformationes debeant seruari præcise: quod talia uerba recipiunt determinationem legalem iudicio suo ipse non potest hoc colligere ex illo text. & mouetur hac ratione: Potentior est prouisio facta per uiam statuti, quam prouisio facta per uiam rescripti. Mirabile fuit dictum Innoc. in cap. quanto. de consue. retulit Bal. in l. j. ff. de constit. principum. Idem uoluit Sali. in l. fi. C. quæ sit lon. consue. & l. fi. C. si contra ius, uel utili. pup. & in l. j. C. de ser. reipu. ma. Modo posito quod ita sit quod istud uerbum Præcise appositum in rescripto concesso ad instantiam impetrantis, recipiat interpretationem iuris, ut intelligatur si preces ueritate nitantur non tamen idem erit in constõne generali, quæ est præceptum uirorum prudentum. l. j. de legi. & ex ista causa & generali disponitur. iiij. di. erit autem lex. & ideo, secundum eum, non ualet ista argumentatio de illo tex. loquente de rescripto impetrato ad importunitaté supplicantis: ut in l. j. C. de peti. bo. sub. li. x. ad constitutionem generalem. & per consequens Bal. non bene loquitur, secundum eum. Quinimo tex. d. ca. ij. probat quod idem est dicere præcise, quod sine causæ cognitione: ut apparet ex illo tex. in uerbo, non credimus ita præcise. Et ita firmant doc. omnes ibi. & etiam facit tex. in d. cap. contra Christianos. Si ergo hoc militat in rescripto, ut excludatur causæ cognitio, nonne molto fortius idem erit in constitutione præcise intelligenda. Fatetur tamen quòd si resultaret iniquitas, aut quod aliquis efficeretur locupletior cum aliena iactura, quòd tunc reciperet interpretationem legalem. arg. notatorum in l. ij. C. de condi. inser. & in l. conuenticula. C. de episc. & cle. quod nota. in l. ita pudor. C. de adul. Et ita residet in hoc passu. Ego dicerem quod licet quælibet dispositio recipiat interpretationé a iure cõi, ut in rescripto, per cap. causam, quæ. de rescri. & l. fallo. C. de diuer. rescri. & idem in statuto, ut in cap. cum dilectus. de consue. & in l. si serui nostri. C. de noxa. & idem in priuilegio. l. si quando. C. de inoffi. testam. c. ecclesia nostra de ele. & idem in indulgentia, ut in ca. dilecto. de uer. sig. tamen hoc est uerum in dubio: sed ubi in aliqua dispositione uerbum præcise apponitur, debet proprie intelligi, secundum naturam suam, id est, absolute, & sine causæ cognitione. Nam a propria significatione uocabuli non est recedendum. l. ille, aut ille §. cum in uerbis. & l. non aliter. ff. de le. iij. & cap. fi. de uer. sig. Et hoc secundum rationem recti sermonis nisi materia subiecta aliud requireret: arg. l. si uno. ff. loca. Sed. salua ratione recti sermonis, & maxime in statutis, uerba proprie accipienda sunt l. iij. §. hęc uerba. ff. de neg. gest. l. j. §. si is, qui naué. ff. de exerci. l. quicquid astringendæ. ff. de uerb. ob. cap. in nostra. de iniur. cum si. Et adduco ego Ang. de hoc uerbo Præcise, in consi. suo. liij. in fi. ubi dixit quod uerbum Præcise est remotiuum omnis ob

staculi:

staculi: sicut dicitur in obligationibus dandi per respectum obligationis faciendi, in quibus regulariter non tenetur quis ad factum præcise: ut in. l. stipulationes non diuiduntur. coniuncta. l. ubi autem nõ apparet. in §. fi. de uer. ob. & ff. de re iud. l. si quis ab alio. in fi. in ulti. glo.

† Dictio Mox, statim, illico, incontinenti, uerificantur in certo tempore, secundum arbitrium boni iudicis. Abb. in c. quia propter. §. j. de elec. post. gloss. ibi: & gl. & doc. in c. præterea. in uerbo Incontinenti. de test. cog. & gl. in c. an sit. de app. Ab. in c. j. de mutu. peti. per Ioan. An. & Host. in c. ueniens. lo. ij. de testi. ꝙ quando præcipitur aliquid fieri incontinenti, relinquitur arbitrio iudicis. Et allegant gl. in d. c. an sit & uide de uerb. obli. continui actus. & ff. de adulte. quod lex ait. §. ulti. in fi. & C. de erro. aduo. l. ult. & xxxij. q. j. c. apud misericordem. Innoc. in cap. olim. lo. j. de resti. spo. Bald. in l. j. C. de ope. lib. & quod no. in l. ij. §. item confestim. ff. ad Tertul. & quod not. in l. j. ff. ad leg. Fal. & in l. quod dicimus. ff. de solu. & ff. de constitu. pec. l. promissor. & C de iud. cum specialis. ff. de sta. lib. l. si peculium. §. fi. gl. in c. significasti. el. ij. de homi. & in l. j. C. unde ui. & in c. si uero. el. j. de sen. excom. & in l. idem est. §. cum igitur. ff. de ui. & ui ar. & in ca. cum dilectus. in uerb. incontinenti. idest, intra terminum cõstitutum. de or. cogni. & doc. in c. finē litibus. in uerbo incontinenti. de dolo. & cõtu. & uide Petrũ de Ancha. in c. petitio. de homi. & uide Hosti. in d. ca. significasti. el. ij. quod dicitur incontinenti fieri antequam deuenitur ad alia negotia. Et uide Bar. in d. l. j. C. unde ui. & Bar. & Ang. in l. iij. §. cum igitur. ff. de ui, & ui arma. ubi concludunt quod dicitur fieri incontinenti, secundum quod commode fieri põt, ex qualitate personarum, & rei. Et uide Ab. & Ana. in d. c. significasti. in xxij. colu. ubi Ana. plene tãgit. & uide Bal. in l. in bonę fidei. & in l. petens. C. de pactis. habetur etiam in l. j. §. j. ff. de uerb. oblig. ubi inter alia Ioan. de Imo. allegat dictum Vgutio. j. dist. cap. ius naturale. ubi dixit quod uerbum Incontinenti, intelligitur secundum qualitatem rei. refert Roma. in d. l. j. & Bald. in l. fin. C. de his, qui a non do. ma.

† Dictio, Vt potest, est expressiua ueritatis. Abb. in c. prout. de do. & contuma.

† Dictio. Iterum significat actum geminatum: quandoque tamen exponitur, id est, quoties opus fuerit: & hoc ex natura actus, cui adijcitur. Nam uerba impropriantur secundum naturam subiectæ materię. x j. q. iij. rogo. gl. & Ab. in c. sua nobis. de appel. in ij. col. Idem dico de uerbo Quoties, quod restringitur secundum naturam subiectæ materię. De quo plene per Car. & And. Barb. in ca. cognoscentes. de consti. & per do. Alex. post alios in l. si finita. ff. de dam. infec.

† Dictio Vix, ex proprio significato uidetur importare difficultatem. ut probatur in cap. ij. cõiuncta gl. super uerbo Vix. de cogn. spi. lib. vj. & ibi Archid. & Domi. facit l. uix certis annis. ff. de iud. & proprie significat difficultatem: improprie uero ponitur pro nunquam, ut in §. ecce. ij. q. j. & uide. c. quæ ipsis. xxxviij. di. Abb. in c. cum sint. in fi. de deci. Et idem dicas de uerbo difficile, quod quandoq; importat difficultatem. gloss. fi. & ibi Abb. in d. c. cum sint. & Gemi. in d. c. ij. Quandoq; importat impossibilitatem, ut est gl. in c. principatus. j. q. j. Abb. in d. c. cum sint. in fi. & uide Ab. in c. contracto. de cog. spi. & in c. uenerabilis. in ij. col. de præb.

† Dictio Sicut, stat casualiter, non conditionaliter, quando princeps confirmat ex certa scientia, & tũc etiam accipitur sicut pro quia, sed si simpliciter cõfirmat non informatus de iure confirmato, accipitur conditionaliter, ut not. et exemplificat Abb. in cap. examinata. cum c. sequen. de confirma. uti. uel inuti. Et hæc dictio Sicut, importat omnimodam significationem quandoque, ut uoluit Ant. de Bu. in cap. Pisanis. de resti. spo. quem refert And. Bar. in cap. inquisitionis. de accu. Facit quod uoluit Bal. in l. ædita. C. de eden. & quod habetur in c. per sonas. de appel. & quod uoluit Rom. consil. ccxxx. & Barb. in c. fi. de iura. cal. Quandoque non importat omnimodam significationem, ut est gl. in c. fi. de offi. archipres. & uide gl. in cap. uenerabilis. de confir. uti. uel inuti. & in priuilegijs ponit causatiue. gl. in c. quoniam abbas. de offi. dele. & etiam in sententijs, ut ibi habetur. & uide glo. in c. priuilegia. xxx. di. & uide Abb. in d. cap. inquisitionis. in iij. co. uer. & ideo dictio.

† Dictio usque quandoque ponitur exclusiue, ut in l. filiusfam. §. j. de leg. j. & in l. j. §. j. et ibi no. ff. an per alium causæ appel. Quandoque stat inclusiue: ut in l. ij. in prin. ff. de his, qui no. infa. De quo aliquid ꝑ Iac. de Are. et Ray. in l. j. ff. ad legem Fal. & ibi plene per Alexan. & per glo. in l. id est. ff. de do. & per Cyn. & alios in l. a caligato. C. de nup. per Ia. Bu. in aut. quod ius. C. de proc. & ibi Sa. per Ioan. And. & alios post eum in cap. j. post glos. de or. ab episcopo qui episcopatui renuntiauit. & ibi per An. de Bu. per Pau. de Eleaza. in c. cum dilectus. in prin. de fide instrumen. per Gul. de Cu. & Bar. in l. meminisse. ff. de offi. proconf. & per Bar. plene in l. patronus §. j. de leg. iij. per Bald. in aut. hoc amplius. C. de fideic. & in l. post duos. C. de aduo. diuer. iudi. & in l. fi. §. j. ff de pena. per Alb. de Rosa in dictio. suo in uerbo Vsque. & no. in cap. cum dilecti. de do. & cõtu. cum alijs concor.

† Dictio Semper inducit continuationẽ, ut in l. Caio. §. Imperator. ff. de alimen. & ciba. lega. Bart. Sal. & alij in l. j. ff. sol. ma. Quandoque recipit interpretationem miserabilem dato interuallo. Ab. in procemio Gregorij. dixi supra in uerbo Continuo.

✠ Dictio uterque est distributiua, & quod est agendum ab uno quoque insolidum faciendum demonstrat. l. hoc articulo. ff. de hær. insti. gl. in l. creditor §. si duobus. ff. mãdat. l. si apud. & ibi Bal. C. de act. And. Alciat. consi. ccccxxij. nu. 4. Ae. Ma. Man.

✠ Dictio alius alia, aliud, idem in oibus, similib. dicẽdũ, ꝙ i ijs, de quib. est noiatim expressum, dictũ est de-

demostrat.l.iij.& ibi gl.et doct. præsertim dec.nu. 33.C.de serui.fugiti.idem in l.quicũque in ij.lectu. in extre. C. qui. admit. Doct. in rubri. C. quo. imp. inte. pupil. & uidu. & alia miserabil. person. Ioan. Ceph. co. ccinj. nu. 49. & co.cclxx viij.nu. 91.uol.ij. Ae.Mar.Man.

✲ Dictio omnes.nihil excludit. omniaq; cõplectitur. l.Iulianus.ff. de leg.iij. Dec. in l omnia i prin.in l. Cer. conditio.ff.si cert.petat.& co.xj.nu.13. Ioa. Cephal.co.clxxij nu.9.uol.ij.Ae.Mar.Man.

✲ Dictio omnis adeo late patet.ad omniaq; ita prorsus Amplectitur. ut si testator. omnem rem, quam cum alio communem habet, legauerit. non suam tantum,sed & socij partem legasse ad legatariumq; pertinere uoluisse.uideatur l.si ex toto in prin. ff.de leg.j.Bar. & doct.i l.serui electione.§.fi. ff. de leg. 1.Dec.co.lxix.Ay.Cra.co.lxxx.nu.15.uol. 1. Ae. Mar.Man.

✲ Dictio omnia negãdo prolata ,& nulla,& minima excludit.gl.in c.statutũ.uer.nullum. de rescripti.in vj.gl.in c.nemo potest.in glos.ij.de regul.iur.in vj. Domini a Sanct. Geminia.in co.xxxv.col.1.in extre. Ay.Crau.co.ccxciiij.nu.6.uol.ij.Ae.Mar.Man.

† Dictio Imo , est dictio correctiua. Abb.in c.innotuit.in j.col.circa finem.de elect.glo.in c. prædicator.xvj.q.j.no.in c.inter corporalia. de transla.prę la.& in c.ij.ut lite non contes.Bar. C.de nou.Codi. compo.in §.sequitur.uer.oppono, dicitur hic imo, ubi distinguit ꝙ quandoque dictio Imo , adijcitur cum copulatiua,& uel etiam:& tunc ponitur copulatiue,uel implicatiue:ut in l.iuris gentium.§. quinimo. ff. de pact. secundum unam lec.Quandoque ponitur simpliciter:& tunc aut profertur ab homine : & ponitur correctiue,ut ff. de hær.insti. l. si ita scriptum.& de manumis.testa.l. Stichus . Aut a lege:& tunc aut eadem est ratio,uel maior in præsenti causa in eo , quod adijcitur per dictionem Imo : & ponitur implicatiue:ut in l.iubemus. §. economus. C.de sacrosan.eccle.& ibi etiam per Bar.de hac dictione Imo. Aut non est eadẽ ratio:& tunc ponitur correctiue:ut in.l.si uehenda.in prin.& in.§.ij.ad legem.Rhodiam de iac.& in d.l.si ita scriptum . & in d.l.Stichus. & in c. quemadmodum. de iureiu. per doc.& in c.nisi cum pridem.§.propter laborem.de renun.& in c.suspicionis.in prin.de of. dele.& Ab. in c.graue.in gl.j.de præb.

† Dictio Maxime,ex suo proprio significato denotat idem in casu contrario,ut no.in c.cum olim. de testi.& in c.auditis.de elec.Interdũ dictio Maxime sumitur pro tantum & sic improprie.not.Ab. in c.cũ contingat.de foro compe. in prin. & in c.quoniam frequenter.§. porro. ut lite non contestata. & in c. damnamus.de summa tri.& fide cath.in iij.col.uer. no.ibi:maxime.& uide bonam glo. in c.ad abolendam.de filijs præsbyt.

† Dictiones Quiete , & syncere , pro intellectu horũ uerborum uide glo.& Ab. in c. sanctorum.de præscri.Nam quiete possidet qui non stimulatur in iudicio:syncere uero qui habet bonam fidem.Ex quibus bene no.ꝙ qui patitur controuersiam, non dicitur illam rem quiete possidere , licet controuersia sit iudicialis . Quod facit ad intellectum iurium exigentium quietam possessionem.ad no. in c.commissa.de ele.lib.vj.

† Dictio Circa, non comprehendit tempus determinatum a iure,sicut dictio & plus,& ultra:ut in. leg. hæc adiectio.ff.de uerb. sig.Ab.in c.fin. de despon. impu.

† Dictio Iam,denotat perfectionem actus . & continuationem Ita uoluit Barto.in l.Celsus.ff.de usuca. & in l.j.ff. de aqua quoti. & esti.& tex. in j. consti. Cod. & in uer. omnem iam constitutionem . & ibi Bald.facit.l. properandum. §. si quidem . in uerbo iam.C.de iud.l.penulti.C.de suis & legi. & c.abbatem.de rescrip. Et in passione Dominica,Cum iam sero factum esset,& iam omnia consummata.Et uide Bal.in c.abbate.de rescrip.ubi dicit ꝙ dictio Iã, denotat tempus perfectum.Et idem dixit in d.j.cõsti.C.limitando nisi adiungeretur futuro tempori, iam erunt decem anni : quia licet denotet tempus continuum tamen non perfectum . Vide text.in c. literis.de dila.& uide Bar.in d.l.Celsus.ubi dicit ꝙ si testis deponit ꝙ iam sunt decem anni denotat tẽpus continuum & perfectum.Et adduco Ange. in j. consti.Digestorum.in iij.co.ubi dicit quod Cyn. in ducit illam literam ad quæstionem an testis , qui dicit ꝙ uidit aliquem possidere,iam sunt decem anni, probet decennalem præscriptionem completam. Et concludit ꝙ sic : quia istud aduerbium iunctũ cũ præterito denotat perfectionem temporis . Ad idẽ facit.ff.iud.sol.l. iam tamen.

† Dictio.Per,denotat perfectionem, & augmentum. Archid. in c.si annum. de iud.lib. vj.& Io. An.in c. cum contumacia.de here.lib. vj.& Bal.in rub.C.de exerci.& do. Abb.in c.si constiterit. in gl. in uerbo Pernoctauerit.de accusa.& Domi. in c. j.de testib. lib. vj. ubi dixit per illam gloss.in uerbo Per quos. quod dictio Per, semper refertur ad personas principales actum gerentes. sed quandoque refertur ad personas, quarum ministerio principales inducuntur ad actum faciendum . Quod facit ad saluandos testes,qui dicerent ꝙ talis contractus fuit factus inter tales:& illi non fuissent principales, sed mediatores : quia dictum testis possit saluari, ut per illos factum fuerit,id est,eorum ministerio:ut uult gl. in d.c.j.in uerbo,per quos.& Alex.de Imo. consil.cx. & Bald.in l.indicia. C.de rei uendi.& in leg. falsus. C.de fur. doc. & ibi Ab. in c.licet cãm. de probat.

† Dictio seu uerbum Diutius , refertur ad arbitrium boni uiri.gl.in uerbo Diutius & ibi Abb. in c. j. de coniug.lepro.

† Dictio Nullatenus , est canon latę sententiæ. gloss. sing.in aut.si qua mulier.C. ad Velleia.quam reputauit singularem dominus Car.in c. super literis.de rescrip.& ibi Andr.Barba.allegat & in repeti c.testimonium.de testi.Facit glo.in cle.j. in uerbo Nullatenus.de seque. pos.& fruc.& ibi per do. Anto.& ibi Abb.in apostil.& per Ioan.de Ana.in c.quia frustra. de

ſtra.de uſur.Et adduco tex. in cap. conſtituimus.in uerbo Nullatenus.iij.q.v.& uide Domi.in c.Romana.§.cum autem.in iiij.nota. in fi. & in §.ſentētias. de appella.lib.vj.quod ubi lex dicit quod iudex nullatenus faciat actum non interueniente certa ſolennitate, ſi facit contrarium,non tenet.Et allegat gl. in cle.j.de ſeque.poſ.& fruc.Et adduco gl.in cle.ut hi qui.in uer.concedatur.de ętа.& qualita.& quod uoluit ibi Ioan.de Imo.poſt Pau.Elea. & do.Card. ubi poſt eos dicit per illam gl. quod per hæc uerba Nullatenus, Nullo modo , & ſimiles dictiones , eſt denegata poteſtas inferioribus diſpenſandi, uel ſtatuendi contrarium.De qua gloſ. fecit feſtum And. Barb.in c.teſtimonium. in xvij.col. uide Ang.in l. ſi quæramus.ff.de teſta. ubi allegat contra Bar.l.fi. in uerbo,ideoq; hoc nullo modo fieri concedimus C.de teſt.mili.& uide Ioan.de Imo. in d.l.ſi quæramus.ubi allegat glo.in d.cle.ut hi, qui. & idem uoluit in c.ij.de teſt.& uide Ab.de dictione Nullo modo.in cle.ut hi,qui.in apoſtil. & in cap. qualiter, & quando.el.ij.de ac.dixi ad plenum in notabilibus meis,in uerbo Nullatenus.

† Dictio,ſeu uerbum Fruſtra , quādoque refertur ad id,quod tenet, ſed eliditur per exceptionem, & ſolet ad materiam facere.l.j.§.ad crimen.ff.de pub. iud.ubi dicitur ꝙ ī criminali fruſtra interuenit procurator: quaſi per hoc uerbum neceſſario non concludatur, proceſſum eſſe nullum : & ſic per hoc uerbum non inducitur nullitas literarum. Abb. in cap. quia fruſtra.circa fi.de uſur. & uide Alb. in Dictio. ſuo,in uerbo Fruſtra.

† Dictio Alioquin , eſt dictio aduerſatiua ad præcedentia. Abb. in c.cum ſuper . in iij.colum.de ſen.& re iud.

† Dictio Secus,idem importat quod circa . & dicitur quis ſtare ſecus quando eſt caſus contiguus . ſecius autem ubi eſt aliquātulum remotus. Ab. in c.j.in j. col.de ui.& hone.cle.

† Dictio Item,inducit repetitionem conditionis, qñ legata fiunt eidem perſonę.ff.de lega.iij.l. in repetendis . Et uide de iſta dictione Item , pulchre per Iac. de Bel. in aut.ut cum de app. cogno. in q.iij.& de maiori parte iſtarum dictionum , uide plene per Ol.ſuo conſi.xlix.

† Dictio Cæterum, eſt coniunctio copulatiua diuerſarum rerum,non autem dictionum , unde nō ponitur in principio orationis. Et ſic ubi reperitur de iuramento calumniæ.cæterum.de teſt.cogend.cæterum.intelligendum eſt aliam orationem præceſſiſſe: quæ deciſa eſt , cui continuabitur . Quandoque ponitur aduerſatiue.ſ.de fide inſtru.inter dilectos. uer.cæterum.Ita dixit Ant.de Bu. in repe.c.ueſtra. in iij.col.de coha.cle.& mu.

Dictum poſtea, uidetur dictum ī principio.Bal. in l.fi.xij.q.C.de hæred.inſt.per l.pen. C.de inſti.& ſubſt.ſub condi.fac.

Dicto alicuius ſi eſt ſtandum iuſſu teſtatoris , non requiritur citatio partis.ut ſupra.uer. Citatio requiritur.uer.cxxxv.

Dictum in una lege,non cēſetur dictum in alia. Bart. in l.j.§.meminiſſe.ff.de uen.inſpi.

Dictum præualet ſcripto,quando ille idem,qui dixit, ſcripſit.Bar.in l.quoties.§.j.ff.de hære.inſti.

Dicto alicuius ſtandum eſt iuſſu teſtatoris. Bald. in l. captatorias.iiij.q.C.de teſt.mili. & oīno per Alex. conſi.xlvij.prima parte.

Dicto unius partis fides præſtari poteſt , cum de damnis,& intereſſe,ut nunc loquimur, ambigitur, ſi id,ut ita fiat,altera pars conſentiat.Bart.in l.iuſiurandum quod ex cōuentione in prin.ff. de iureiur. in l.fin.ff.de prætor.ſtipulatio.Iaſo.in l. admonendi. Petr.Rebuf.in iij.par.ſignatur. uer. Datum. nu. 17.Ae.Mar.Man.

Dicto alicuius ſi quis ſtare promiſit:uide ſ. uer. clauſula Dicto eius, &c. in clauſulis compromiſſorum.

Dicto aduerſarij ſtari etiam papa non poteſt iubere. iij.q.ij.indicas.Alex.in l.ſi.ff.de præto.ſtip.

Dicto patris cum iuramento de ingratitudine filij , ſi ſit facta conuentio ſtandi.Alexan. conſi.cxxx.prima parte.

Dicto tutoris ſi ſtandum ſit iuſſu teſtatoris . Alexan. conſilio.liiij.ſecunda parte.

Dicta ex perſonis hominum penſantur . in Specu. de inſtru.ed.§.viij.uerſi.quid ſi producitur.iuxta finē.

Dictum minus,& plus ſcriptum,quandoque præſumitur.in Spe.de loca.§.iij.uer.ad euidentiam.ad fi.

† Dictis hoc participium quid importet:uide do.Pet. Phil.Cor.in conſi.ccxxx.inci. quāquam . in littera s,in tertia parte.]

† *Dies* eſt duplex, ſcilicet naturalis , & artificialis.Naturalis eſt,qui ubiq; eſt uiginti quatuor horarum,continens etiam noctem.l.more Romano.ff.de fer.l.ita uulneratus. ad legē Aquil. & l. cum hæres.§.Stichus.ff.de adul.gloſ. in l.ij.§.fi.de uerb.ſign.& glo.in aut. de hære. & Fal.§.hinc nobis. † Et per Feli.in c.quia.de Iud.& Sara.in prin]

Artificialis habet duodecim horas.l.j.ff.de manu. non creſcens nec decreſcens æſtate,uel hyeme . gl. & Bar.Cep.in d.l.ij.§.fi.& Bene.de Plumbi. in d.l. j.de manumiſ.]

† Adde quod dies eſt quintuplex , ſcilicet naturalis, artificialis,emergens,conuentionalis, & intercalaris: de qua late per Chaſſa.in conſue.Burgund. tit. des Iuſtices,&c.§.viij

Dies dicitur,quando ſol eſt ſuper terram. gl. & doct. in l.more.ff.de fer.l.j.& ibi Ange.C.de cuſto.re.l. Titius.§.Lucius.& ibi Barto.de lib.& poſthu.l.aut facta.§.tempus.ff.de pęn.cap.ſi perfodiens . & ibi doct.de homi.† Et per Feli.in d.cap.ſi perfodiens. & in cap.conſuluit.de offi.deleg.in iij.col.]

† Dies quando incipiat in omni materia, uide Feli.in c.conſuluit.col.iij.de offi.dele.

Dies artificialis duodecim horarum incipit in hora. xiij.d.l.j.ff.de ma.& gl.in d.§.hinc nobis.in aut.de hære.& Falci.

Dies naturalis incipit a media nocte . Archi. in cap. quod a patribus.lxxv.diſt. no. in l.more.ff.de fer. & in c.conſuluit.de offic.deleg.Bart.Cep.in l.ij.§. fi.de.

ff.de uerb.sign.Alexan.in l.j.si quis caut. Quod est
† uerum more Romano,ut ibi. † Et per Franci. Are.
in l.Pantonius.§.rei.in ultima col.de acquir.hær.]
Sed secundum Athenienses incipit ab occasu Solis.
secundum Babilones incipit ab ortu. secundũ Arabes incipit a meridie: secundum computationẽ ecclesiasticam incipit a uespere.de conse.dist.iij.cap.de esu.lxxv.dist.c.quod a patribus.Archi.in c.pronunciandum . de conse.di.iij. Quod est uerum quo ad celebrationem diuini officij.c.ij.de fer.Item uerum quo ad collationẽ ordinum. lxxv. distin.quod die.Archi.in d.c.quod a patribus. not. in c.literas.de temp.ordi.Item uerum quo ad aliam omnem canonicam computationem iuris fictione.d.c.quod a patribus.secundum Archi.in ca.fin.de sen. excom. in vj.& Pau.de Castro in d.l.more.& ibi Bar. dicit in prin.ꝙ quo ad officia & indulgentias debet inspici ritus sanctæ Romanæ ecclesiæ:sed quo ad alia mos Romanus. Vide Aul. Gel.li.iij.c.ij. Itẽ quo ad laudum proferendum : ut quando statutum prouidet pronuntiari intra certos dies : quia intelligitur scilicet usque ad mediam noctem ultimi diei.Bal.in d.l.more.

Dies quo ad citati comparitionem intelligitur scilicet usque ad mediam noctem. gl. & Bart. & melius per Alex.in d.l.more Romano.ff.de fer. Bal. in addi.Spe.de dila.uer.dilatio,quæ assignatur.

Dies incipit a mane usque ad sero quo ad iudicia.c.cõsuluit. de offic.dele.in aut.de iudi.§.sedebunt. cum glo.in cap.ij.de fer.gl.& doct.Insti.de uerb. oblig. §.in diem.

Dies incipit post cenam,quo ad esum carnium.de cõse.di.ij de esu.gl. in c.ij.de fer. licet gl. contra in d. cap.pronuntiandum.de conse.distin.iij.

Dies incipit ĩ ortu Solis,quo ad obseruationẽ treugæ, c.j.de treu.& pac.

Dies incipit mane,quo ad operas pręstandas.l.ij.in fi. ff.de an.lega.Bart.Cepo.in d.l.ij.§.fi.de uerb. sig. ubi dicit intelligi diem tunc usque ad sero, nisi consuetudo,uel statutum sit in contrarium: Et ibi in ij. & iiij.quæst.

10 Dies incipit a media nocte , quo ad solutiones faciendas.glo.de consequen.distin.iij.pronuntiandũ Archidi.lxxxv.quod a patribus.

Dies consideratur secundum consuetudines locorum lxxxj.dist.utinam.gl.in c.ij.de fer.

† Dies computatur more Romano ad euitandam pęnam.Feli.in c.ecclesia sanctæ Mariæ . in xix. colu. uer.quinta declaratio est ꝙ ubi.de cõstit. & ibi qñ quis dicatur delinquere in die unius sancti , si delinquit de nocte. †

Dies dicitur ab Idibus secundum Ioan. And. in data. Sexti libri.uel dicitur a dian Græce, quod latine dicitur claritas:ut in princ.histo.schola.c.dixit Deus. & tenet do.Gemi.in ca.fin.§.in festiuitatibus. pen. col.de sen.excom.in vj.& Bart.Cep. in d.l.ij.§.fin. de uerb.signifi.

Dies pro anno ponitur quandoq; . xxxiij.q.ij.hoc ipsum.gl.xxxiij.distin.tenere.

Dies in statutis intelligitur de artificiali: & non de naturali. Fede.de Senis singu.consil.ccxlix. & Pau.de Cast.in d.l.more.ff.de fer.& infra eod.

Dies solutioni apposita non perimit obligationem.l. si mandato.§.Paulus.& ibi Bart.ff.mandati.

Dies inchoatę inquisitionis,uel accusationis , si nõ apparcat,an processus ualeat.Bar. in extrauag.ad reprimendum.uer.inquisitionis.

Dies omissa in libello accusationis an possit suppleri in probationibus.per Bart. in l.si præses.de pœnis. & Alex.post Bar.in l.j.§.idem scribit.ff.depositi.ꝙ non:& ĩ.Tempus.

Dies debet poni in qualibet partita in libro rationũ: alias non probat.Bald.in rubri.C.de fide instru.pe. char.uer.uiso.de scriptura.& no.in l.j.§.j.uer.rationes.ff.de eden.& in l.prætor.in prin.& ibi Alexan. eo.tit.ubi dicit uerum,nisi quo ad pręiudicium scribentis , quia etiam sine die probat contra eum , secundum Ioan.And.in Spec.de instru.edi.§.nunc dicendum in addi.in.ij.col.

✠ Dies consensus non est enumerandus in uiginti diebus,de quibus in regul.cãcellar.de infirmi. benefi. resignant Petrus Rebuf. in commẽta. ad illam reg. in glo.x.nu.9. Ae.Mar.Man.

20 Dies non semper limitat suum dispositum Bal.in l. fi.C.de posthu.hæred.insti. ubi dicit uerum in ultima uoluntate: secus in contractibus,per l.qui fundum.ff.de contrahen.emp.

Dies in lege condita non requiritur, nec in priuilegio Imperatoris clauso in corpore iuris.Bar.in j.const. Cod.§.quibus.sed in nouo clauso sic.ut ibi.

Dies in banno potest poni. Bal. in l.j.vij.colum.C.de hære.inst.

Dies debet scribi,quando actus potest una die ualere, & non altera. Bald. in l.si quando.vj.q.C. de testi. per c.abbate sane.de re iudi.in vj.

Dies in literis episcoporum an requiratur.not.in cap. post cessionem.de proba.

Dies & consul , in cancellationibus an requiratur.ĩ. uer.Cancellatio.uer.antepen.

Dies , & consul , in editione testamenti an pònatur. Bal.in l.ij.C.quemadmo.testa.ape.& ĩ.uer.Editio qualiter.uersi.xxj. & ibi uide etiam quid de editione aliorum instrumentorum.

Dies deficiens in instrumento publico non uitiat,si cõtractus de necessitate non requirit scripturã , alias sic. Bar.in consi.requiritur instrumentũ,&c.Item

Dies in instrumento publico semper requiritur.no.in l.generali.C.de tabe.lib.x.& ĩ.uer. Instrumentum qualiter.uer.iij.ubi plene.& tenet Bal. in l.cum tabernam.in prin.C.de pig. Item in scriptura directe confecta super tempore.Item in mandato procuratoris temporalis,secundum Bal.ibidem. Sed uide in Spe.de instru.edi.§.ix.uer.quid ergo.

Dies in scriptura priuata quo ad probationem nõ requiritur in præiudicium scribentis: secus ad præiudicium tertij , nisi quo ad probationem prioritatis temporis,secundum Baldum in d.l.cum tabernam. in princip. Sed idem Bald.in rubri. C.de fide instru.

ulti.char.tenet simpliciter non requiri diem. Vide Butr.in c.ij.de fi.instru.Inno.in c.fi.eo.tit.

30 Dies, & consul, in scriptura priuata nō requiritur. Bar.in l.j.§.huius.ff.de iusti.& iur.& in proę.Dige. & ibi Alexan. Quod est uerum quo ad probationē contra principalem, uel hæredem eius l. cum taber nam.§.idem quæsijt.& ibi Alexan.ff.de pigno.Ale xan.in l.prætor.in prin.de eden. & infra scriptura. Sed contra tertium sic, secūdum Ioan.And.[& But. & Host.in c.inter dilectos.de fide instr. & Ab.Sic. in c.ij.eo.tit.& Matth.Mathesi.ī no.suis, uer.xlvj. & Bal.in §.quibus.in j.const.Cod.& Alex.cōſ.clx. iiij.parte.& Bal.& Pau. de Cast. in l. cū antiquitas C.de testa.Item in casu.§.quātum in aut.quib.mo. na.effi.legi.requiritur dies in scriptura priuata, secundum Ang.in l.j.§.editiones.ff.de eden. Item in casu auth.qui sine.& ibi Ang.C.de testa.secundum Alexan.in l.prætor. in prin. de eden. Vide etiā per Alexan.consi.clxxxj.secunda parte.& in cōsil.cix. quarta parte.

Dies in instrumento etiam de nocte facto debet poni. Inno.in c.consuluit.in fi.de offi.dele.& Bald. in l.fi.C.de his, qui.ut indig. Vide glo.& Bal.in l. scri pturas.C.qui po.in pig.ha.& Barto.in l.repetita.ff. de fide instru.in Specu.de solu.§.j.uersi.sed quid ec ce.& per Bar.in l.si testium.de testa. Quod intellige de die præcedente noctem ipsam, si instrumentum fiat ante mediam noctem. Secus si post mediā noctem, quia tunc dies sequens debet poni. Ioan.de Imo.in c.j.vt eccle.benef. Ang.in l. in usucapionibus.ff.de usucap.Bart.Cep.in l.ij.§.fi.ff.de uer. sig. & Bal.in l.more.de fer.& ibi omnino per Alexan. Et subdit ibi ꝙ si notarius ignoret horam, dicat Actum tali nocte inter talem diem, & talem, secūdū † Ang.ubi supra & in l.j.de manumis. † Vide Franc. Aret.in l.pantonius.§.rei.de acqui.hæred.]

Dies omissus per errorem notarij in instrumento, an possit postea apponi. Bar.& Alexan.ꝙ sic, in consi. repetitur instrumentum. Vide Bart.in l.Imperator ff.de statu homi.& in l.si librarius.ff.de re. iu. & j. uer.Error notarij.uer.iiij.& viij.

Dies criminis cōmissi debet poni in libello ad instantiam accusati, uel inquisiti, petentis ad sui defensionem, ut probet quod ea die accusatus fuit alibi.s. uer. Accusator.uersi.xxx.

Dies homicidij cōmissi in conspectu populi licet non probetur per testes punitur homicida.j.uer.homicida.uer.viij.

Dies regulariter nō debet poni in libello criminali.l. libellorum.& ibi Bar.ff.de accu.nisi una die delictū esset, & alia die non.per no.per Bart. in l. non solū §.sed ut probari.ff. de oper.no.nun.Item nisi certa die pro delicto esset maior pęna.Bart.in d.l.libellorum.Item nisi petatur.ut.s.proxi.uer.itē uide plenius per Alex. & Barto.in l.ij.§.si publico.de adul. ubi loquitur de inquisitione de falso.

Dies in delictis negatiuis an ponatur in libello. Bald. in l.j.C.de his, qui.ut indig.

Dies Egyptiaci, id est, tyaci, non sunt seruandi.xxvj. q.vij.non obseruetis.uide Bal.in l.cretionum.C.de iure delib.hi dicti sunt, quia infelices fuerunt Egyptij in his passibus quorum duos tantum notamus in singulis mensibus ad memoriam, cum plures forte fuerint: ut in historia scholastica super Exo.cap. abijt ergo.Sed an seruentur ex dispositione statuti.Bar.in d.l.cretionum.

Dies legati quo ad trāsmissionem quando cedat, si est purum: dic ꝙ a die mortis. Et idem si est in diē certum, nisi in casibus no.in §.in nouissimo.C.de cad. tol.Sed si est conditionale, uel sub die incerta cedit ab euentu conditionis, uel diei, nisi dies sit omnino extitura in uita legatarij. Item nisi conditio tacite insit: sed quo ad obligationem cedit ab adita hæreditate: quātum uero ad dominij translationem, si est purum, cedit uere ab adita, sed ficte cedit a morte, si est in diem nō trāsfertur dominium, nisi die eueniente: idem si sub conditione. Ita Bar. in l. j.§.& cum lex.C.de cadu.tollend.

Dies an sit expectanda.in l. in illa. & ibi Alexand.& doc.de uerb.oblig.

40 Dies in prima stipulatione adiecta non censetur in secunda repetita, quando in secunda non est facta animo nouandi.no.in l.si dari. & ibi per Alex. in l. si diuortio.de uerb.ob.& Io.de Imo. post glos.in l. si sic.eo.tit.ubi dicitur, diem censeri repetitam in secunda obligatione nouante. Vide Barto.in l.si Stichus.§.nouata.de nouat.

Dies extensionis, uel dictationis factæ a sapiente, an uero dies contractus, uel testamenti extēsi, debeat attendi. Barto.in l.illa institutio.de hære. instit. & j.eo.uersi.xlv.

Dies quando dicatur appositus a principio obligationis, & quando post. Pau.de Cast.consi.xxxix.

Dies, qua ultimus actus scripturæ celebratur inspici debet ut dicatur actus illa die celebratus: ut si una die fiat scriptura, altera uero die sigilletur. Bar.in l. si testamentum.ff.de testa.Item

Dies in instrumento debet poni ea, in qua instrumentum celebratur: alias falsum est instrumentū, nisi quando diceretur quod hodie Titius promisit decem Seio, quæ recepit ab eo iam est annus quia tūc ualet instrumentum. Barto. in l. repetita.ff.de fide instrum.Item

Dies pacis conclusæ debet poni in instrumento pacis, quod intra mensem post fuit dictatum. Bal.in l.con tractus.iij.co.C.de fi.instr.& per Bar.in l.illa institutio.ff.de hære.inst.s.eod.uer.xlj.

Dies certa, uel incerta, quot, & quibus modis dicatur. Bal.in l.j.j.colum.C.ut actio.ab hæred.& contra hæred.

Dies legatorum quot, & quibus modis dicatur cedere. Bar.in l.ij.ff.quan.di.le.ce.Barto. in l.j.§.j.post Cyn.C.de cadu.tol.& in toto tit. quando di.le.ce. ff.& C.

Dies tutelæ testamentariæ, uel commissariæ, quando cedat. Barto. in l.si is, qui tres. in princ.ff.de excu.tuto.

Dies posita in principali, uidetur repetita in accesso-

tio.l.fi.§.fin.ff.de uerb.obli. secundum Bar.in l.licet Imperator.de leg.j.

Dies incertus habetur pro conditione.l.si pecunia.§.fi.& ibi Bar.de leg.ij.

50 Dies ad implendam conditionem appositus cedit adita hæreditate.l.si in diem. in prin. & ibi Bart.ff. de condi.& demon.

Dies intelligitur secundum subiectam materiam.l.si uno.in prin.ff.loca.l.si stipulatus.de usur.Sed propriè intelligitur dies, quando sol est super terram l.more Romano.ff.de fer.c.consuluit.de offic.dele. Fed.de Senis consi.xliij.Bar.Cep.in l.ij.§.fin.ff.de uerb.sig.&.s.eo.uersi.ij.

Dies bissextilis an computetur pro uno: uel duobus. gl.& Bar.in l.iij.§.sed utrum.ff.de mino.

Dies adiecta obligationi an, & quando censeatur repetita in secunda obligatione nouante primam. Io. de Por.& doc.in l.qui sic.ff.de uerb.oblig.

Dies ad componendum sarcinulas nõ computatur in termino.l.ab hostib.§.sed quod simpliciter. & ibi doct.ex qui.cau.ma.& Alexan. in l.j. si quis cau.Et ideo non committitur mora,nisi præcedat spatium tantum arbitrio iudicis, quo fiat præparatio!. infra Mora committitur.

Dies ad comparendum debet dari, & non computatur in termino.l.j.secundum unam lec. si quis cau. secundum Bal.& Alexan.in d.l.j.& Bald.in auth.ei qui.C.de tempo.appel.

Dies paschæ,quo quis promisit soluere, & ab inde in antea ad placitum creditoris,interpellat, ac si simpliciter esset promissum soluere die paschæ. Casus sing.cum glo.secundum doc.Ange. & Alexan.in l. cum stipulatus sim mihi a Proculo. de uerb. oblig. & Alex.in l.quoties.eo.tit.

Dies dominica est loco sabbati de consuetudine, non de præcepto. j.Sabbatum.

Die dominica licitum est coquinare: & cibos præparare,quod non licebat sabbato. Archidi.de cons.dist. iij.ieiunia.ad fin.ubi etiam uide.

60 Die festo an liceat operari, & quæ operæ sint licitæ.& j.uersi.Festum.

Dies appellationis non computatur in termino prosequendi.glos.& Card.in cle.sicut.de appella.& j. Terminus.

Dies notificationis receptæ citationis non computatur in termino ad comparendum.iiij.q.v. quisquis. Car.in d.cle.sicut.j.q.& c.super eo.ij.ti. Bal. in l.si ea.pen.colum.qui accusa.non pos. Alex. in l.j.si qs cau.& in l.Labeo.ad finem.de iureiuran.

† Adde quod istud habet locum in actibus extraiudicialibus: secus in actibus iudicialibus: quia adhuc requiritur in talibus monitio. Et ita intelligit,& limitat illã regulam Feli.in c.si aũt.extra de rescrip.

† Dies interpellat pro homine.l.magnam.C.de con trahen. & commit. stipu.l.traiectitiæ.§.de illo.ff. de act.& ob.Quod est uerum, etiam si est dies legalis,& tacita l.ij.C.de iure emphy.c.potuit.de loca. & gl.in l.mora.ff.solu.ma.& not.in l.quoties i diẽ. & seq.de uerb.ob.& in l.si ita essem abs te. eo.tit.& Alex.in d.l.quoties.& in l.uinum.si cer.pe.& in l.si ita stipulatus.de uer.ob.& Bar.in l.si stipulatus.ij.

† q.prin.eo.tit. † Et per Feli.in c.licet Heli.de simo. in medio.ij col.] Item uerũ. nisi dies sit posita gratia multiplicandæ obligationis. Bar.in l.j.in fin.ff.

† de penu.leg. † Et Bald.in l.pecuniæ.§.usurarũ. de usuris.] Item nisi sit apposita causa finiendæ obligationis:ut puta, uolo teneri usque ad mensem, & non ultra.l.ex empto.§.denique.ff.de act.emp.gl. in §.fi.de eo.qui inter.fra.do.sui.in usi. feu. Itẽ nisi dies esset nimis breuis. Bald. in l.si mihi,& tibi.§.si quis seruos.de leg.j.& Bal. in cap. domino guerrã. & ad hoc hic fi.lex.& Alex. in d.l quoties. de uer. ob.ubi plene ponit hunc articulum cum dictis limitationibus,& per alia uerba adde casum sin.& Bar. in l.cum stipulatus sim mihi a Proculo.de uerb.ob. & Ang.& Imo.in l.si insulam.xxvj.colu. & in l. ita stipulatus.eo.tit.&.s. Item nisi post diem ponatur dictio,& postea quandocũque: quia tunc dies non interpellat,cum hominis interpellatio requiratur: ut.s.uer.Debitor soluens.uer.ciiij.&.j.uer. Obligatus.uersi.xij.& xiiij.Item nisi quando quis debet decem purè,& creditor promisit non petere usque ad pascha,ꝙ lapsus diei paschæ nõ interpellat, nec in mora constituit. Bald. in c.ij.an ille,qui interfe. fra.do.sui.& Alex.in l.si unus.§.j.de pac. Itẽ adde quod dies interpellat in annua stipulatione, non in legato annuo. Alexan.in l.Stichum.§.stipulatio.de uerb.oblig.quid de die statuti.Cy.& Bald.in l.fi.§. j.C.de iure do.impe.adde infra. Item hora. uer.iij.

† & j.eo.post duos seq.uer. † Et plene per do. Soci. consi.cvij.incipi.ut in quæstione.uer. sit ergo conclusum in fi.in parte. car.clxxij. & aliquid per Fel. in c.P.& G.de of.deleg.& do. Fran.Are. in l.quemadmodum.de acquir.pos.in fi.& do. Pet. Phi. Cor. in consi.cxcvj.incip.licet.in princ. in iij.parte.& in consi.xxvj.inci.in hac.in litera f,in prima parte.& Fran.Are.in l.uinum.si cer.pe.]

† Dies ubi est apposita, non requiritur monitio.c.potuit.de loca.l.optimam.C.de contrahen. & cõmit. stip.Quod amplia,& limita.nt per. Felin. in c.licet Heli.in iij.col.uer.secunda conclusio de simo.†

✠ Dies non expressa tantum,sed etiam tacita pro homine interpellat, & debitorem in mora constituit l.magnam.C.de contrah.& commit.stipulat.l.ij.in extre.C. de iur.emphyteot.l.si mora.& ibi doct.ff. solut.matrimon.Roland.a Val.in consi. xcviij.nu. 9.uol.ij. Ac.Ma.Man.

Diei lapsus habet uim pacti de non petendo. Bal.in l. j.C.quando dies leg.ced.

Dies compromissi habetur pro peremptorio assignato partibus ad probandum. glos.& Bart. in l.si de meis.§.ex compromisso.ff.de arbi.ubi etiam dicit quod si non sit dies in compromisso, debet parti terminus probatorius dari: alias non potest dici non probasse.

Dies sicut interpellat pro homine, sic hora. Bald. in l.j.ij colum.C.ne lice. in una cau. ter. prouo. uide in l.ratio.§.fin.ff.de actio.emp.Adde dictum Bald.

in

in l.si quando.ij.colu.C.de testi.& infra uer.Hora. uersi.iij.

Dies termini an computetur in termino.not.in l.j.& ibi Barto.& Alexan.& doct.ff.si quis cau. gloss. in cap.j.de resti.spo.in vj. per Bald. in authen.ei,qui C.de bo.au.iudi.pos.doct.in ca. super eo de app.& do. Angarus de firmo compatriota meus in consilio,nunquid dies termini,&c. & Spec. de cita.§.iij. uer.item nota quod sic citatio. & ibi Bald. in addi. uer.dies.& in consi.statuto cauetur quod si quis habuerit pacem. Item de his uide omnino per multa exempla pro & contra per Card.in cle.sicut.j.q.de appel.& per Alexan.in l.cum bissextus.de uer. sig. † & quod no.in l.anicul. eod.ti. † Et per Feli.in cap. placuit.in j.col.de præscrip.]

Dies prima termini annalis,uel statutarij,uel compromissarij, computatur in termino: quia fit computatio de momento ad momentum. Bald.in l.ij.§.ij. in fi.C.communia de legatis.

Dies ultima compræhenditur in termino ex ui dictionis Intra: ut si dicitur,Si intra decem dies,&c.Bar. post gloss.in l.j.in prin.ff.de offi.præfe.ur. Item

70 Dies impedimenti non computatur in termino.l. quibus diebus. in princ.& ibi Barto. de condit. & demon.Item

Dies termini regulariter non computatur in termino, quia in dubio semper currit de momento ad momentum, nisi in casibus expressis in iure in cōtrarium.Ioan. And. & doct. in d. cap.super eod.de appel.& Car.in cle.sicut.j.q.eod.tit.& Alexan.plene in l.j.ff.si quis cau.& in l.more.de fer.& p Bald. † in l.terminato.iij.colu.C.de fru. & lit.expen. † Et per Fel.in d.c.placuit.de præscrip.in j.col.

Dies una pro quiete debet dari in qualibet hebdomada itineranti, quæ non computatur in termino gl. fin.in cap.cupientes.§.j.uersi.commode. de elect. in vj.& Ioan. de Imo. in l. continuus.§.cum ita.de uerb.oblig.Alexan.de Imo.in l.j.si quis cau.Quod dicit uerum,etiam si sit dictum quod dilatio sit continua,uel quod continuatis diebus intelligatur.per glo.in c.quāuis.de offi.ordi.in vj.

Dies hodierna, qua promitto tibi soluere, an interpellet.Ang. & Alex. in l.liber homo.§.decē. Ang. & Imo.in l.si insulam.xxvj.colu.eo.ti. Bal.in l.j.v. opp.C.quando dies leg.ced.

Dies coronationis Imperatoris dicitur ortus imperij. l.fi.C.de fer. & in Spec. de rescrip.præsen.§.fi.uer. item quod obtentum.

Diebus illis: idest duobus l.item illa.§.j.de uerb.obl. gl.in l.eum,qui Calendis.eo.titu. Alexan. in l.sine præfinito.de pęnis.

Dies non integra non computatur in termino. Bald. c.j.j.col.quo tempo.miles.in usi.feu.

Dies posita in principio protocolli, censetur repetita in omnibus sequentibus: sed posita in fine, non censetur repetita in præcedentibus, nisi dicatur expresse. Barto.in l.si quis ex argentarijs.§.si initiū. in xvj.colum.in repetitione. uersi.quæro an locus. & in xx.col.in fi.uer.septimo dixi.ff.de eden. quod uerum est, si liber est ligatus, uel si quinterni sunt connexi per signum uel per sequentiam,uel continuationem scripturæ ad finem præcedentis quinterni, uel si aliter apparet quod fuisset unum uolumen. Secus si post primum cum die & consule, sequeretur aliud, sine die, intermedijs pluribus chartis non scriptis. Item secus si in alio incipit notarius scribere annos Domini, & sit intermissum spatium pro die. Item nisi sit posita dies per errorem. Item secus in filza. Ita Bar.in d.§.si initium. Secus in libro rationum, quia in omni partita debet esse dies & consul: ut supra.eo.uersi.xix.Vide Alex. omnino in d.§.Item dies instrumēti censetur inesse scripturæ factæ in margine instrumenti.]Bald. in rub.ff.de fide instrum.v.colu. uer. hic incidit quæstio.& in suo.consi.in l.bro sententiarum.Vide omnino Alexan.in d.§.ij.col.& in consil.clij.ij.parte. & Adde quod no.Bald.in rub.ff.solu.matrim. Sed Alexan.in d.§.si initium.dicit sing.quod si apparēt duo uolumina rogituum notarij, & sermo præcedentis continuetur alteri, censetur unum,& cōmunis erit utrique indictio, & consul,sed non dies,secundum Alexan. Item dies protocolli censetur repetitus in instrumento publico sine die confecto.in Spec.de instru.edi.§.instrumentum ergo.uer.quid ergo.& Alexan.in d.§.si initium. & Anto. de But. in cap.ex literis.de fide instr.Idem in testibus unius instrumenti censentur repetiti in instrumento sequenti.Bal.Ang.& Imo.in l.patris & filij. de uulg. & pup.& Alex.ubi.s.Clausulæ uero, & renuntiationes positæ in uno, non censentur repetitę ī alio. Bal.in l.circa.C.loca.nisi in secundo sit dictio, &c. Alexan.ubi supra.

Dies festiui sunt dies otij,& religionis. Arch. doc. & Ioan.And.in c.fi.de sent.excom.in vj.

80 Dies festiui qui dicantur: no. in c.fi.de fer.de cōse. dist.iij.considerandnm.& in Sp. de fer.§.j. Item

Dies solennes ponuntur.in cle.j.in fi.de iudi.

Dies feriati computantur in termino præfixo instantiæ ex forma statuti.in l.ij.§.fi.C.de temp.ap. Bal. in addi.Spe.de appe.uer.quando tempus. Item

Dies feriati in utilitatem hominum an computentur in termino utili præfixo arbitris per statutum,si talibus ferijs est renuntiatum per partes. Pau.de Ca. in consi.cciiij.

Dies litaniarum, seu rogationum, sunt feriati tantum de mane: usquequo fiunt litaniæ, non autem usque ad sero.Bal.& Ioan.Pet.de Perusio.in l.in ius uocari.ff.de in ius uoc.arg.gl.ibi in uer.pontificem. Qđ uerum,secūdum Bal.& ibi, si statutum refert se ad horam,non si ad diem.

Dies feriata an possit iu termino assignari:per Innoc. in c.exposuit.de dilatio.

Dies sabbati feriata post uesperas ex forma statuti: dicitur feriata ad usum hominum potius, quàm in honorem Dei.Fran.de Albergo.in cōsi. Instrumenta guarentigia.&c.

Dies ultima termini,si sit feriata,an cadat in diem nō feriatā proximam.in Spe.de dila.§.j.uer.sed pone,

& de dila.cap.conquestus.&.ꝭ.Citatio die feriata. uer.iiij.& melius in uerbo Citatus.uer.liiij.

Dies tota causæ cedit citato.in Spe. de compa. in termino.uer.fit autem.& de dila.§.fi.uer. illud. de teste.§.viij.uer.quid.ergo.& supra uer. Citatus. uer. cxxiij.& uerbo Citatio sine die.uersic.iiij. & uerbo Citatio ad sententiam.uer.xvj.

Diei hora ultima an fieri possit quod mandatur fieri certa die,& quid si fieri debet in tertiam diem, an ultima die fieri possit. Item

Dies,qua quid fieri debet, si non sit apta ad illud, an possit fieri die sequenti.in Spec. de dila.§.j.uer.sed pono,iudex.& uer.sequenti.

Dies cuiusque mensis quot sint.in Spec.de instru.edi. §.ij.uer.post diem.

Dies dati ad appellandum quomodo computentur. Item

90 Dies dati ad probandum exceptionem excommunicationis quomodo probentur. Item

Die ultima an sufficiat fieri,quando quis promisit facere intra uel ante decem dies. in Spec. de app.§.v. uer.sed nunquid dies.

Die statuta si non fiat quod fieri debet, sed post factũ fit,acceptante eo,qui fieri mandauit. in Spe.de do. & contu.§.ij.uer.sane.in fi.

Diei ultima parte solui potest, quando aliquid debetur in diem.in Spe.eod.tit.§.v.uer.sed quare.

Die eadem,licet diuersis horis, arbiter potest laudare: in quem factum sit compromissum de pluribus cum clausula,ꝙ simul de omnibus iudicet. in Spec. de arb.§.viij.uer.quid ergo si de quibusdam. quia simul dicitur factum quod eadem die fit,licet diuersis horis:ut ibi,& in l.operis.& ibi Bar.ff.loca.in l. fundus.§.si duo.ff.de pigno.& ꝭ.uer.simul.uer. pe.

Dies anni quot sint,uide.ꝭ.uer. Annus.uer.vij.

Dies ceptus an habeatur pro completo. not.in l.j.ff.si si quis cau.glos. & doc.in l.qua ætate.ff.de testa.in l.in omnibus.ff.de actio.& oblig.in l.iij.§.minorẽ. & ibi gl.& Bar.ff.de mino.quod aut agitur de odio, aut de fauore.& in l.si cui legetur. in prin.de leg.j. & Bal.in l.liberti.vj.colu.C.de ope. lib.per.l.ij.de annu.leg.dicit quod tota dies computatur,etiam si quis de sero recedit,ut salarium sibi debeatur. Car. in cle.j.viij.no.de seq.pos.dicit ꝙ dies ultima trienij cępta sufficit in usucapione, per l.iij. & in l.usucapione.de diuer.& temp.præscri.

Dieta intelligitur de uiginti milliaribus l.j.ff.si quis cau.& ibi doct.

† Adde quod dieta est duplex, scilicet uulgaris, & legalis, uulgaris habetur secundum consuetudinem regioni.s legalis continet uiginti milliaria. gloss.in c.nonnulli.de rescript.in uer.ultra duas dietas.

Dietæ duæ dicuntur de trigintaquinque milliaribus. Bar.in d.l.j.ff.si quis cau.

Dieta intelligitur quod mensuratio fiat a continentibus ædificijs,non a porta: secundum Bart. in d.l.j. Item quod fiat mensuratio per uiam magis usitatã, uel per aurem, ꝗ aliter fieri non potest. Bar.ibidẽ.& ꝭ.uer.Distantia.uer.j. & quid si una uia est longior † altera infra eo.uer.fi. † Et per Feli. in cap. olim.de exce.in ij.col.]

Dieta computatur a fine diocęsis domicilij.Ioan.An. in c.statutũ.de rescrip.in vj. Rota in decisi.dcxliij. † cõiter tenet Rota,&c.in anti. †Et an,& qñ fiat a loco domicilij principalis,uide Fel. in ca.ex parte B. ad fi.uer.cõputatio dietæ.de foro.compe.]

Dieta quomodo intelligatur,an secundum dispositionem legalem,uel secundum consuetudinem regionis.gl.in c.nonnulli.in prin.de rescrip.& ibi doc.& in c.statutum.§ cum uero.per glo.& doc. eo.tit.in vj.& doc.in l. j.ff.si quis cau.& Bar.Cep.in l.in itinere.viij.q.ff.de uer.signifi.

† Dieta per mare quomodo computetur.Feli.in cap. olim.in iij.col.uer.demum scias.de excep. †

Dietam nimis longam facere,est culpa.Bal.in l. si tibi mandauero.ff.commodati.

Dietę.de quib.fit mẽtio,in ca.nõnulli, de rescrip.qũo intelligantur.in Sp.de Cita.§.j.circa prin.

Dietę computatio in realibus fit a loco,in quo est res. in c.j.& ibi Car.de rescrip.in clemen.

Dieta quomodo fiat,si una uia sit lõgior altera. Host. & Ioan.And.in cap.olim.de except.But. & Imo.in c.nonnulli.de rescrip.Io.de Imol.in l continuus.§. cum ita.de uerb.oblig. Bar.in l.Imperator.de app.

† Vide Feli.in d.c.olim.in j. colu. in fi. in uersi.dum subdit Abb.& in ij.col. in medio.in uer. & ibi sunt plures uiæ.& ibidem paulo post in uer. ꝙ stantibus pluribus.ubi an attendatur uia usitatior.]

Diffamare est uel in uulgo prædicare, uel coram iudice, etiam non in figura iudicij.Bal.in l.diffamari.in prin.C.de inge. manu. uel etiam coram paucis.Bal.ibidem.

† Adde quod diffamare est alicuius famam detrahendo maculare & dicitur Græce διαφημίζω.

Diffamationis copia debet dari inquisito. Ang.in l.si uacantia.C.de bo.uacan.lib.x.

Diffamans debent contrarijs uerbis reddere famam. & emendare damnum.ꝭ.uersi.xij.

Diffamari non debet ecclesia.cle.j.de offi. ordi. & ibi Cardi.post gl.ꝙ diffamatio est uitanda.

Diffamasse quis dicitur cum contra quem quis protulit aliquod uerbũ iniuriosum contra ueritatem, dicendo ei, fur, latro, & similia: intantum quod accusans alium de diffamatione debet probare accusatum protulisse uerbum continens infamiam alicuius.Barto.in l.turpis.de leg.j.& requiritur specificatio certi maleficij: nec sufficit dicere impio ribaldo,nisi dicat, fur uel latro,& similia, secundum Bart.& Ioan.de Por.ibidem.uide Bal.Ang.in l.ij.& iij.de lib.& posth.& Ang.Are.in malefi. uer.uerba † iniuriosa. † Et Felin.in ca. inquisitiones.de accu.in iij.col.in mag.]

Diffamans aliquem quomodo puniatur. no.in l.diffamari.doct.C.de ingenu.manu.

Diffamans qualiter conueniatur a diffamato. in Spe. de nat. ex lib. uen. uersic. in seruo. & uer.quarti dicunt.

Diffe-

Differentia inter priuilegium & confirmationem ponitur per Inno. in ca. cum inter. de re iu.

Differentia inter consuetudinem præcise arctantem, & eam q̃ arctat accusatiue, ponitur in c. clericus. de cle. non resi.

Differentia inter manifestum, notorium, & publicam uocem, ponitur per Innoc. in c. tua. & c. licut. de co hab. cle. & mulie.

Differentia inter contractum emphyteuticum, & cẽsualem ponitur per Inno. in c. j. de constitu.

Differentia inter decretum, authoritatem, & consensum, ponitur per Bal. in Marg. uerbo Differunt.

Differentia inter emphyteusim, & libellum, & feudũ, & precarium, ponitur. j. eo. uerbo Emphyteusis el j. uer. ix. usque in fi.

Differentiæ Legum, & Canonũ

Domini Gualuani Bononiensis, uiri, diuini, ac humani iuris consultissimi, quas diligens lector non minus necessarias, quàm utiles comprobabit.

SEcundũ canones ante sententiam potest appellari. secundum leges non, nisi in certis casibus de appel. super eo. Et ut plus liqueat dic quod secundum canones potest appellari ante sententiam a grauamine etiam si non est expressum in iure. ubi proceditur sine clausula appellatione remota. sed secundũ leges solum ubi est expressum. Et sic intellige. c. non solent. ij. q. vj. & uide de appel. pastoralis. super uerbo expresso. Iudex appellationis secundum leges non põt causam delegare secus secundum canones. de offi. delega. super quæstionum. §. intentionis. in gl. in fi. c. de of. ordi. pastoralis. & eod. tit. c. ut litigantes lib. vj. Iudex corã eo facit lit. contestari. ut per se ferat sententiã, medium tantum cõmittit secundum leges, secundum canones omnia cõmittit & principium tantum & finem tantum. ut in eo. cap. super quæstionẽ. in gl. illud oportet.

† Secundum leges committit examinationem consiliarijs secundum canones cuicunque uult. ut in ca. pastoralis. supradicto.

† Secundum leges testis repellitur a testimonio si est damnatus de aliquo scilicet crimine: secundum canones repellitur, siue sit damnatus per sententiam siue alias prohibeatur. de testi. super eo. in gl.

† Secundum leges actio est proponenda, secundum cano. nõ. de iudi. c. dilecti. & dic ut ibi i gl. sic patet.

† Secundum leges locum habet rigor legis. ut in l. si quis in tantã C. unde ui. secundum cano. nõ: nisi in rebus ecclesiarum. de do. & contu. c. j. in gl.

† Secundum leges missus in possessionẽ propter contumaciam statim est uerus possessor. secundum canones mittitur in possessionem causa rei seruandæ. ut de do. & contu. c. j. in glo.

† Scd̃m leges filius retinet tm̃ unã falcidiam. secundũ cano. retinet duas. s. debitã iure naturæ & trebellianicam. de test. Raynutius in gl. retinebunt.

† Secundum leges testamentum nõ ualet nisi habeat subscriptionẽ septem testium. secundum canones sufficit si coram præsbytero & alijs testibus duobus aut tribus fiat. ut de testa. c. cum esses.

† Scd̃m leges si testator legauerit rẽ alienã hæres cogitur soluere, scd̃m can. secus. de testa. filius. i gl. ij.

† Secundum leges non tenetur hæres de delicto defuncti nisi inquãtum ad ipsum peruenit de ipso delicto. secundũ can. tenetur licet nil ad ipsum puenit etiã quis lis non fuerit cõtesta. de sepul. c. fi.

† Scd̃m leges qui nõ hñt continuam cãm ad præscribendũ requirunt duplicatũ tẽpus. scd̃m cano. secus ut de cau. pos. & ꝓprie. cũ ecclesia in gl. circa prin.

† Secundum leges præsumitur quod mulier mecum habitans sit mea uxor. secus secundum cano. de præsump. c. illud. in gl. sed quæritur.

† Secundum leges iudex datus ut cognoscat de ꝓprietate nõ potest cognoscere de possessorio. C. si a nõ compe. iu. l. si proprietate. secundum cano. cognoscit etiã de illa. de cã pos. pastoralis. in gl. ij. & antepen. de sequestratio. c. ij. Et intellige ut no. ibidem per Bart. uel dic si hoc non placet quod priuatorũ cõsensus pñt constituere quẽ, alias aliquẽ iudicem qui præsit iurisdictioni. secundũ cano. nõ, nisi de cõsensu sui episcopi. de foro compe. c. significasti.

† Secundum leges qui offert se liti condemnatur ac si possideret, secundum canones non. ut lit. pen. cap. ecclesia. j. in gl. fi.

† Secundum leges in causa appellationis noui testes super eisdem capitulis recipi possunt, secundum canones non. de testi. fraternitatem. in gl. pen. j. eod. tit. in cle. de testibus.

† Secundum leges non admittitur quis ad possessionem nisi ex toto renuntiauerit iudicio proprietatis. secundũ canones secus de testi. significauerunt. & de causa pos. pastoralis.

† Secundum leges bonum est aliquid facere ad ostensionẽ uirium. secus secundum cano. de tornea. c. j.

† Secundum leges non possunt cõmitti quæ sunt meri imperij, secus scd̃m can. de offi. ord. ꝙ se. de app. in gl. pe. de rap. in archiepiscopatu. in gl. fin.

† Secũdum leges possessor malefidei spatio trium uel quatuor annorũ præscribit, secus scd̃m can. de præscrip. uigilanti. in j. gl. de re iudi. possessor. lib. vj.

† Secundum leges instantia iudicij perit lapsu triennij. secus secundum cano. de iudi. c. penul.

† Secundum leges ad imperatorem non potest appellari omisso medio. secundũ canones secus. de app. si duobus. in gl.

† Scd̃m leges differẽtia est inter economũ: procuratorẽ, & syndicũ, scd̃m cano. omnes hi cõprehenduntur sub ꝓcuratore. de procu. petitioni. in gl. iij.

† Secundum leges cõcipitur sententia in personam ꝓcuratoris: quandoque in personã domini uel contra eum qui producit secus secundum cano. de probа. licet. in gl. pe. de elec. quærelam. in gl. iiij.

† Secundum leges patre uolente tenetur filia recipere maritum nisi ei dare pater uoluerit turpé & moribus suis indignum. secus secundum canones: quia secundum eos eam compellere non potest. de despon. imp. c. j. in gl. j.

† Secundum leges mulier admittitur in testimonium in causa criminali. secundum canones non. de uerb. sig. forus. in gl. hæc intellige.

† Secundum leges arrhæ dantur pro sponsalibus per cipiendis: secúdum canones non. de spon. gemmæ. in gloss. fin.

† Secundum leges testes inuiti sunt cogendi. secundum canones non, nisi sit timore partis aduersæ. ut si se odio gratia uel timore subtraxerit. de test. cog. c. super eo. in fi. & c. pe.

† Secundum leges si unus primo percusserit & uulnerauerit & alter occiderit, primus nó tenetur nisi de percussione & uulnere: secundus tenetur de occisione: secus secundum canones. de homi. significasti. ij. in gl. tandem.

† Secundum leges lata interlocutoria super exceptione poterit appellari. secundum cano. poterit appellatio differri usque ad euétum negotij principalis. de ap. in c. fi. in gl. perem. in cle.

† Secundum leges in ordinarium non potest compromitti: secus secundum cano. de arbi. cum tempore. ij. q. vj. §. quod. de arbi. in gl. ij.

† Secundum leges cum agitur de computatione graduum in linea æquali, quoto gradu quis distat a stipite toto duplicato distant inter se, & sibi attinent. secundum canones simpliciter & non duplicato ut in arbore cósanguinitatis. uer. núc uidendum est.

† Secundum leges in linea æquali quot sunt personæ dempto stipite tot sunt gradus, secundum canones uero quoto gradu remotior distat a cói stipite distant inter se. ut in eadé arbore. uer. núc uidédú est.

† Secundum leges affinitas contrahitur ex legitimis nuptijs: secundum cano. ex omni coitu. ut in arbore consanguinitatis. in prin. & idem est de consanguinitate. de prob. c. per tuas.

† Secundum leges non potest fieri denominatio siue denuntiatio nisi super quibusdá criminibus. ut no. in gl. iiij. c. ut nostrum. tit. ut ecclesiastica beneficia. secundum cano. super omnibus criminibus. ij. q. ó. j. si peccauerit. de iudi. nouit. iiij. q. one. iiij. §. aliquando. Et est lex. de testi. c. fin. super uerbo accusatore. uel sic: appellans frustratorie punitur de duabus libris argenti in ciuilibus, secundú canones in expensis. ij. q. vj. omnimodo. in gl. j. & C. quorum appel. non reci. l. ab executore. & extra eo. reprehésibilis.

† Secundum leges nó ualet citatio nisi assignetur terminus. ff. de uerb. oblig. l. ita stipulatus. secundum Pet. de bella pertica. secundum canones secus. de app. cum parati. in fi.

† Secundum leges non omnia crimina sunt publica: sed quæ publicam infamiam irrogant sicut adulteria, homicidia, & similia. secundum canones omne crimen censetur publicum. de collusione detegenda. c. j. in gl. pe. ij. q. ij. in l. omnibus. de iudi. nouit.

† Secundum leges mulier si intra tempus luctus nupserit incurrit infamiam. secundum canones nó. de secun. nup. c. fi.

† Secundum leges causa religionis debent coniugia dissolui. secundum canones non.

† Secundum canones non possunt parentes denegare spurijs alimenta: secus secundum leges. ut qui filij sint legi. per uenerabilem. in fi. & de eo qui duxit in ma. cum haberet. in gl.

† Secundum leges infamis potest esse procurator. secundú canones non. de iura calu. imperator. in gl.

† Secundum leges usuræ permittuntur. secundum canones non. de usur. c. iij.

† Secundum leges raptor cum rapta matrimonium contrahere non potest, secundum canones contrahere potest: de rap. c. ult. de hære. cum secundum leges. glo. lib. vj.

† Stuprans uirginem relegatur & uerberatur, si tamen per uim hoc facit capite punitur secundum leges. secundum canones recipiet in uxorem eá: aut uerberetur: & postea detrudetur excommunicatus in monasterium. de adulterijs. c. secundo.

† Secundum leges concubinatus est licitus, secúdum can. nó. xxij. q. iiij. nemo. í gl. fi. de app. c. de priori.

† Secundum leges delegatus ab ordinario nó potest sententiam executioni demandare: secus secúdum cano. de fo. compe. si quis. in gl. pe.

† Secundum leges iurisdictio nó perpetuatur nisi per litis contestationem: secundum canones per solam citationé. de offi. deleg. gratum. & c. relatum.

† Secundum leges arbiter qui cognouit de causis suspicionis illa probata etiam cognoscit de causa principali, secus secundum canones. de offi. deleg. suspicionis.

† Secúdum leges mulier auditur cótra alienationem rei dotalis etiam iuratam, secundum canones non. de iureiur. contingat. in gl. ij.

† Secundum leges filius non conqueritur de patre in cá criminali uel ciuili nisi in castrensi peculio: secúdum cano. cóqueritur de utraq;. ij. q. vij. quæritur.

† Secundum leges ludere cú coniugij possumus, secúdum canon. non. de exces. præla. cú inter. in gl. iiij. & xliiij. dist. comessationes. & c. non debet.

† Secundum leges induciæ dilatoriæ. xxx. dierum dari debent. iij. q. iij. offeratur. secundum canones est arbitrarium. de proc. c. dilectus. in gl. fi.

† Secundum leges delegatus habet sportulas scilicet duos aureos in principio, & duos in fine, secúdum canones nihil datur. de rescri. statutum. lib. vj. de ui. & hone. cleri. cum ab omni.

† Secundum leges fœmina nó potest arbitrari, secundum canones potest. hoc uerum si est consuetudo. de arbi. c. dilec. &c.

† Secundum leges episcopalis dignitas tantum liberat a patria potestate, secundum canones tunc etiá subdiaconatus liberat. de æta. & qualita. iudiciorú. qui filij sint legiti. per uenerabilem. circa princ. de senten. excommu. cum uoluntate.

† Secundum leges hæres filius non autem impubes hære-

hæreditate patris priuatus reseruatur sibi legitima portio. secundum cano. non reseruatur. de testam. si hæredes.

† Secundum leges mulier nõ potest esse procuratrix, secundum cano. potest. de confir. uti. uel inuti. cum dilecta. in gl. sic agitur.

† Secundum leges si tres sunt arbitri & tertius legitime requisitus si curauit interesse alij non pñt diffinire. secundum canones secus. de arbi. c. fi. lib. vj.

† Secundum leges pœna mortis uel sanguinis infligitur, secundum cano.. non. de rap. cap. archiepiscopatu. & ibi textum inuenies scilicet morte moriantur. de fur. ca. j. & de homicid. c. j. Expone moriantur, id est, excommunicentur. nec obst. uersi. de latronibus, quia mors alia spiritualis ut in criminosis, alia ciuilis, ut contra singulares, alia affectualis. alia naturalis. alia æternalis per archid. iiij. qõ. vij. placuit. Sed quid sit mors & qũo infligitur mors. Est enim mors alia acerba, alia matura, alia immatura, uide. c. præsenti. de præben. secundum Archidiaco. & per Ioan. And. in nouel. lib v°. & de pœni. dist. ij. ualida. per arch.

† Secundum canones absens ex iusta causa auditur & tractatur quicquid contra eum factum est secundũ leges uero distinguendum est an ex causa necessaria & probabili simul, an ex causa necessaria tantũ, aut probabili tantum. uide. ij. q. vj. biduũ. in gl. & c.

† Secundum leges extinguitur pronunciatum per appellationem, secundum canones suspenditur.

† Secũdum leges posteriores reuocant primas leges. non sic in diuinis. de conse. dist. iiij. celebritatẽ. in glo. in legibus. sed non est propriè differentia quo ad canones imo idem. de const. c. j. lib. vj.

† Secundum leges non est infamis qui mortale peccatum committit, secundum canones sic. in præal. cap. celebritatem. & hæc intellige ut no. in c. omnes. & c. illi. vj. q. ij.

† Secundum leges si quis conuincatur ꝙ occulte deposuit libellum famosum decapitatur, & secundum canones uerberibus subijcitur. vj. q. j. in sum.

† Secundum leges impubes non iurat, quia non potest deierare. uj. q. iiij. testes. secundum canones potest. de delict. pue. c. j.

† Secũdum canones longa & longissima præscriptio non differunt, sed bene secundum leges. de deci. dudum in glost. aperte. xvj. quæstio. iiij. in sum. & sane intellige per c. j. de præscrip. libr. vj. & quod no. de consue. cap. fi.

† Secundum canones quis obligatur ex nudo pacto. xij. quæst. ij. quicunque suffragio. de pac. cap. j. secus secundum leges.

† Secundũ canones quis alteri stipulatur, secus secundũ leges. j. q. vij. quoties. uide contrariũ gl. ibidẽ.

† Secundum canones periurium furtũ & similia solo animo committuntur. secundum leges non xxxij. q. ij. qui uiderit.

† Secũdũ leges bona hæreticorũ deuoluuntur ad hæredes, secus scd̃m canones. de hær. uergẽtis. í gl. pe.

† Secundum leges existentes in pt̃ate patris nõ obligantur aliquo uoto, secus secundũ canones. xxxij. q. ij. mulier. Et de uotis scripturæ ibi hic scripsi.

† Secundũ leges nou tenetur quis denuntiare, secundũ cano. sic. no. ar. ij. q. vij. quapropter. super gl. hic habet quod no. j. q. viij. ex his. de accu. ex parte.

† Secundum leg. adultera licite occiditur per maritũ, secus secundum canon. nam sic amittit dotem uir. no. gl. xxxiij. q. ij. inter.

† Secundũ leges qui præest collegio cõpellitur agere uel iurare de calumnia. scd̃m canones nõ, de iura. calu. imperator. super gl. j. & adde de testi. præsentium. lib. vj.

† Secundum leges iudex incidenter potest cognoscere de causa maiori quam competit suæ iurisdictioni. secus secundum canones quo ad cãs spirituales. de ordi. cog. c. pe. in glo. fi.

† Secundum leg. exceptio adulterij nõ prodest uxori cũ accusatur ad pœnã ciuilẽ, secus scd̃m cano. si agatur in foro ecclesiastico ad separationẽ thori. de ordi. cog. c. ij. in gl. pen. adde quod no. de procu. tut.

† Secundum leges mulier in paucis casibus admittitur ad accusandum. in multis uero ad testimonium. secundũ canones est aliud. no. q. iij. in sum.

† Secundum leges uenditor præcise non tenetur dare rem uenditam sed sufficit ꝙ det interesse, secus secundum canones, quia præcise secundum Host. de fi. instr. cum Ioan. in gl. j.

† Maxima, media, & minima capitis diminutio aliter accipiuntur secundum leges & aliter secundum cano. de accu. qualiter. de pig. ca. fi.

† Secundum leges interlocutoria quæ præcepit aliquid dari uel restitui uel non dari uel nõ restitui reuocari non potest, aliæ interlocutoriæ possunt reuocari ex causa. de app. cum cessante.

† Secundum leges spurij non repelluntur a dignitatibus, secus secundum canon. de præsby. c. ij. in gl. antepe. lib. vj. uel uerbũ secularibus additũ dignitatibus tollit differentiam unde potest aliam recipere. per not. per me. de app. pastoralis. super glo.

† Matrimonium non est in er seruos sed contubernium sic secundum leges, secus secundum cano. de coniugio ser. ca. j. de iudice deleg. alias differentias etiam recipere potes de his quæ no. de offi. deleg. super quæstionem. §. porro. in gl.

† Secundum leges nunquam proceditur super crimẽ contra absentem lit. non contest. nisi contra apparitorem. secus secundum canones. no. de do. & contuma. ueritatis. in gl. hic enim patet.

† Secundum leg. arbitrarium est tempus in personalibus actionibus, nec est necesse interuenire post decretum primum uel ante lit. contestatam. secundũ canones aliter si tenes opinionẽ Inno. de qua ut lit. non contest. quoniam in fine.

† Secundum leg. omnis periurus non est infamis, secundum cano. sic. de test. testamentum. & c. quãto. in gl. fi. vj. q. j. quicũque. Ad hoc quod præscriptio longi temporis locum habeat requiritur & sufficit bona fides tradentis & accipientis secundũ canones cum bona fide semper requiritur lõgissima temporis

poris præscrip. de præscript. si diligenti. in gl. illud. de re iudi. abbate. in gl. iij. libro. vj. Et potest etiam recipi alia secundum canones. ex gl. prædicta de libello alternatiuo qđ nõ approbo: alij recipiũt etiã aliam de petitione generali ex superueniente causa. ut eo. cap.

† Secundum leges laicus in criminali põt laicum iudicem substituere. secus secundũ canones. secũdum opinionẽ Gul. de foro cõpe. si diligẽti. iuxta fi. j. gl.

† Secundum leges in præscriptione habere conscientiam dubiam de bona fide dicitur habere bonam fidem secus secundum cano. de pri. si diligenti. in gl. ult. in fi. secundum Host. super ipsa gl.

† Secundum leges iudex si desert causam fingens se dubitare ubi dubitandum nõ est infamis. & in xxx. libris auri punitur sed secundum canones aliter punitur. de re iudic. c. j. lib. vj. & no. de appella. intimasti super gl.

† Secundum leges clericus potest rem & patriam cũ armis defendere, secundum cano. non. de homi. suscepimus. gl. j. c. significasti. iuxta fi. gl. & c. petitio. Et ista differẽtia est plus in personis quã in rebus.

† Secundum leg. punitur qui dat causam abortioni etiam si non erat fętus uiuificatus. secundum cano. secus. de homi. sicut. ij in gl. j.

† Secundum leg. ad superiorem præcise deuoluitur prouisio ecclesiæ cum patronus laicus præsentat indignum: secundum can. non ita præcise. de offic. ordi. cum sat. in fin. gl. ij.

† Secundum leg. legatus principis cũ mittitur ad prouinciam debet uiuere de rebus fisci uel imperatoris. secundum cano. legati papæ aliter recipiuntur. de offi. ord. inter. in gl. fi.

† Secundum leg. ordo non liberat a criminali fortuna secus secundum cano. lxiiij. dist. si seruus sciente. in gl. quidem.

† Secundum leges in debilitato solũ consideratur mẽbri impedimentũ in usu: nõ defectus uel augmẽtũ: secus secundum cano. de cor. uiti. c. ij. super gl. fi.

† Secundum cano. maritus accusans uxorem etiam de iure suo se inscribit. de procu. tut. secus secũdum leges. hoc no. Barto. Brix. ij. q. viij. in publico. & per Host. de accu. super his. super gl. ij. Et põt una differentia haberi per ibi no. super glo. ij. hoc generale. & alia eodem tit. ad petitionem. in principio magnæ additionis. & alia in ca. qualiter. ij. de accu. ibidem est de capitis diminutione.

† Secundum leg. in libello accusatorio ponuntur nomina imperatoris & consulum, & secundum cano. loco illorum ponũtur nomina papæ: & episcopi. ij. q. iiij. libellorum. & ibi no. gl. j. per Archi.

† Secundum leg. proponens plures actiones in libello si sunt diuersę tunc certas de iure suo eligere debet: secus secundum canon. secundum quos plures admittuntur. de electio. querelam. super gl. ij. Differentia sumitur per not. de adul. c. pen. super glos. penul. Et de usu. cum tu. in glo. licet. Alia per no. de sortile. ca. j. Item alia per no. de male. c. ij. in gloss. j. Alia per no. de exces. prælą. clerici. in gl. fi. Alia per no. vij. q. xj. sacrilegium. cap. quisquis. & de pen. felicis in nouel. lib. vj. Alia per not. de iudi. c. fi. in nouel. Alia de pęnis. c. de sententia. Alia de sententia excommunicationis. c. iiij. super glo. nunquid. Alia per no. xvj. q. iij. placuit. in gl. iij. Alia per no. de sententen. excõmu. si uero turpiter. Alia per no. de spon. in præsentia. super glos. ij. alia per restitu. in integ. c. ij. super glo. & sic uidetur. Alia de hær. cap. extraneus. §. credentes. super uerbo accedat. alia de pig. c. ij. in gl. ij. alia de dona. c. fi. & per no. iij. q. ult. alia de iure patr. nobis. super gl. non uidentur. alia per no. de despon. impu. puberes. super gl. ij. ad finem. & c. sequen. super gl. iij. alia de diuor. ca. j. de donatio. inter ui. & uxo. c. pen. super gl. penul.

† Has differentias inter leges & canones menti commendes, & licet plures aliæ possint referri: tamen his ego Gualuanus contentus propter multos qui uno collyrio omnium oculos uolunt curare semper pro solutione dicentes. Aliud est de iure cano. aliud de iure ciuili. uel aliud est de iure antiquo: & aliud de nouo. ut no. xxix. di. cap. fin. in gloss. pen. uel aliud in ultimis uoluntatibus ut not. de conces. præben. cap. j. in gloss. communis. lib. vj. qui saltẽ recurrere possunt ad Spec. de disputatio. & alle. §. post hoc. per to. & maxime doct. utriusque iuris uetius nullius, de quibus mirabilem modum illusionis audiui quomodo per sophisticas rationes simplices & nouos scholares subtilitatibus legalibus innitentes arguere omisso canonis textu pollicentur & nouo genere mercuria, quarta, & ualeant uideri rabi. ibi allegare satagunt tantummodo canones ubi sunt periti in iure ciuili & econuerso. Et ut sic scholares ipsi quos a ueritatis uia auertunt, & ad fabulas conuertunt semper sunt addiscentes & nunquam ad ueritatem scientiæ peruenientes: ut. xxvj. q. one. v. nec mirum ubi hoc pacto in opinionibus in quibus possunt & debent imitari canones sunt legistæ: ut not. qui filij sint legitimi. per uenerabilem. uer. rationibus. Et qui innituntur æquitati regularis disciplinę legis rigori subijciuntur de calum. cap. j. de re iudi. abbas. iuxta fi. lib. vj. Obsecro igitur & summẽ deprecor dei & proximi dilectione primiq; parentis amore ut ista legentes horum quæ uera sunt participes existant, præsentis opusculi collectionem diligant. de pęn. dist. in. ij. charitas. uer. proximos. & antequã intelligant non comprehendant. xj. q. ix. eorum saltem: inuidiaq; diaboli uitium est. xxiij. q. iiij. quam magnum. Nec dicant quod habita una cõtraria gl. habeatur & alia ac ipsius gl. solu. Quia hoc inueniunt in multis proculdubio falsum fore: recipiant ergo gratãter opusculũ quod iustitiæ & libramini rationis subiectum. vij. q. j. §. cum ergo. uersi. formari. de senten. & re iudi. in cle. pastoralis. uer. uerum: Et satis sit quod in paucis per laborẽ amicis consulitur. ff. de admi. tut. tutores. §. qui sunt. in fi. & C. de neg. gest. tutori. de homi. super rubro. in ult. opi. in nouel. per hos autem & in alio laboris scientia in hoc seculo acquiratur: ut regnũ cæleste tribuatur:

quod

quod nobis præstare dignetur omnipotens deus. Quoniam ex ipso sunt omnia ipsi honor & gloria in secula seculorum. Amen.

Difficile dicitur, quod sine licentia principis expediri non potest. l. apud Iulianum. §. si constat. & ibi Bar. de leg. j.

Difficile ad impetrandum, quia requiratur noua lex fieri a communitate, reputatur impossibile. Bart. in l. continuus. §. cum quis. de uerb. oblig.

✠ Difficilimum ē iustū dolorem uincere, ac cohibere l. si quis in graui. §. si maritus. ff. ad Sil. l. j. §. fi. ff. ad l. Corn. de sic. Doct. in l. Gracchus. C. ad l. Iulia. de adulter. Alex. co. lxxvj. uol. j. co. cxl. uol. ij. Pari. co. cliiij. uol. iiij. Maria. Soci. in co. xxxiiij. uol. iij. Rol. a Val. co. xxxiiij. nu. 2. uol. ij. Ae. Mar. Ma.

Difficultas minima, alias nimia, dicitur impossibilitas l. usufr. uenari. & ibi Flo. ff. de usufr.

Difficultas non impedit obligationem. l. continuus. §. illud. de uer. ob. per Barto. in l. quod te. ff. si cert. pe. in Spec. de accu. §. vj. uersi. item quæritur. & titu. de dolo, & contu. §. vj. uer. cij. de feu. §. ij. uersic. xij. l. ij. §. si tamen. de uerb. ob. Bar. in l. item illa. de const. pe. nisi penalem: ut s̄. co. post seq. uer. & per Fran. Aret. in d. §. illud.

Difficultas si imminet in facto, perinde est, ac si fieri non posset. in Spe. de oblig. & sol. §. iiij. ante uer. ad uberiorem. † Et per do. Fran. Are. in l. j. §. iusserim. de arq. poss. in prin.]

Difficultas excusat a periurio, sicut a mora. Bar. in l. Labeo. in fi. ff. de iureiur. & Bar. & Bal. in l. quod te. si cer. pe. gl. sing. xxij. q. ij. beatus. per Bal. in c. fi. de al. feu. & in c. j. §. porro. quæ sit prima causa. Sed an excuset a mora, uide Alexand. post Barto. in l. quod te. si cer. pet. ubi etiam dicit de periurio. & in l. unum. e. tit. & in l. ad diem. de uer. obl. ꝙ non in obligatione dandi.

Difficultas probationis dicitur esse, quando res, quæ petitur, non potest ad oculum demōstrari: quia nō est, uel quia apparet. Bar. in l. in actionibus. in ultima col. ff. de in lit. iuran.

† Difficultas, & impossibilitas, sepe parificantur: de quo pulchre per Fel. in c. ecclesia sanctæ Mariæ. de const. in xxxix. colum. uer. secundum notabile est quòd ecclesia. ✠

Difficultas excusat a pęna. Bal. in l. si pater. C. de col. Dy. in l. continuus. §. cum quis. de uer. obl. l. si uehenda. ad leg. Rho. de iac. in l. ij. ff. si quis cau. Bart. in con. ccxxxvj. Martinus, &c. de iureiur. breui. Itē incommoditas excusat. clemen. fi. §. quod si. de pœnis. Item

Difficultas excusat a pœna in obligationibus faciēdi. Bar. in l. quod te. si cer. pe. nisi in obligato ad alium præsentandum in iudicio. l. pen. C. de fideius. & ibi Bal. Quod uerum, nisi impediatur casu fortuito, puta mortis: ut ibi, ad fi. secundū Alex. in d. l. quod te. pen. col. De materia uide per Alex. con. xcij. prima parte an difficultas excuset a pœna conuentionali. Adde do. Mar. Soc. in consi. iij. incip. circa præsentem. uer. xij. & ult. circa medium in prima parte.

Diffida est quodam modo initiū belli, quæ fieri debet antequam Christianus Christianū offendat nisi iuris, uel iudicis authoritas ad offendendum concessa sit. Hosti. & Io. And. in uersic. diffidatus. in cap. j de homi. lib. vj. in Nouel. & Bal. in auth. item nulla. C. de eipiscop. & cleric. & in l. ij. xxij. col. C. de serui. & in l. iiij. C. de obse. pa. præstan. & in l. fin. Alexan. de ca. Vnde.

Diffidatio debet præcedere bellum. Io. And. in d. c. j. & Bald. in d. l. iiij. & in d. l. ij. xxiij. col.

Diffidatio intelligitur, etiam contra complices eius, qui diffidatur. Bald. in d. l. ij. xxij. col. Alexand. in d. l. finali.

Diffidatio finita treuga fieri dēt de necessitate: alias primus erumpens in bellū, uel territorium alterius, dicitur latro. Bal. in tit. de pac. Const. §. uasalli quo tempore. in fi. †

Diffidare est licentiare quemlibet ad offendendum. † Bal. d. in l. iij. C. ad legem Fal. † Et Angel. in consil. xiiij.

Diffidæ tempus computatur intra tempora guerræ. in fra uer. Tempus. †

Diffidari debet banitus ante quam possit impune occidi, & moneri debet ante, quam diffidetur. Flo. in l. si is, qui binas. in fin. ff. de usufr. & s̄. Bannitus offendi non potest. uer. j. ✠

Diffinitio magis attenditur, quā etymologia, si simul inuicem discordant. Bart. in l. j. ff. de test. & in l. j. §. j. de tutel. Pau. de Ca. in l. j. in prin. ff. de iusti. & iure.

Diffinimus, uerbum est inductiuum noui iuris. not. Car. in clem. j. in prin. ff. de seque. pos.

Diffinitio bona est, quæ conuertitur cum suo diffinito. l. j. §. dolum. per Bar. ff. de dolo. †

† Diffinitio cui competit, competit diffinitum. Felin. ✠ in c. quærelam. in prin. iij. col. de iureiur.] ✠ l. j. & ibi. Bar. ff. de dolo. l. j. & ibi Barto. ff. de testam, Dec. Rip Aug. Bero. in rub. de iudici. Hierony. Cagnol. in l. omnis deffinitio. ff. de reg. iur. Iacob. Philip. Por. imo. in co. clxv. nu. 5. Ae. Mar. Ma. †

† Diffinitio ostendit quidditatem. Fran. Are. in l. minoribus. in ij. colum. uersicu. secundo no. de uulg. & pupil.] [

Diffinire quomodo intelligatur. in l. uerbum. Diffinimus. ff. de uerb. sign. I

Digitus non dicitur membrum, sed mēbri pars, & officium. l. non sunt liberi. & ibi docto. & Barto. ff. de sta. hom. Bart. Ioan. de Imol. in l. ij. ff. de publi. iud. not. in l. item Offilius. ff. de edil. edi. Quod uerum est, si statuto caueatur, ꝙ furi amputetur membrum. Secus si dicatur de membro debilitato, quia hoc ultimum habet locum etiam in digito. Bald. in c. j. de no. for. fide. in usib. feud. & in authen. sed nouo iure. j. col. C. de ser. fug. Vide Bar. & Ang. in d. l. item Offilius. & in d. ij. no. in c. Thomas. de cor. uiti. & cap. præsbyterum. de cle. ægro. Ang. Are. in trac. male. uer. Membrum. Addo. Bal. in l. data. in xv. col. magna. uer. & idem in co. C. qui acc. non pos. & j̄. uer. Membrū. uer. ij. † Vide Pau. in l. I

in l. si fugitiui. C. de ser. fugit. ubi dicit practicam articulandi.

† Digitus an sit membrum, uide late, & pulchre per Felin. in c. cum illorum. in pen. col. uer. utrum digitus. de sen. excom. ✠

Digiti debilitatio facta non facit irregularem. J. uersi. Irregularitas. uer. xxiij.

✠ Digito Carens modo non sit pollex, uel index ad sacros ordines promoueri potest. c. qui partem. c. lator. lv. D. c. fi. de corpor. uitiat. Petr. Rebuf. in tit. de dispensat. cum corpor. uitiat. nu. 13. Ac. Mar. Man.

Digitorum officia sunt distincta. Bal. in aut. sed nouo. C. de ser. fugit. quia digitus grossus dicitur pollex, a pollicendo: index ab indicando, medius, annullarius, & auricularis.

† *Dignitas* conferri potest etiam absenti: & ignoranti argum. l. cum furiosus. & ibi doc. & Pe. De Su. ff. de iudi. & in l. j. C. de di-

† gni. lib. xij. † Et per Fran. Are. in l. qui absenti. de acqui. pos.]

† Adde quod dignitas est administratio rerum ecclesiasticarum cum iurisdictione, secundum Archid. in cap. j. de consuetu. in vj. & dicitur Graece ἀξιότης, ἀξία, ἀξίωμα, ἀξιοπρέπεια.

✠ Dignitate superior Dux Marchioni est. Rola. a Valle. co. j. nu. 99. uo. j. Ac. Mar. Ma.

Dignitas prima uacat per impetrationem secundæ. c. de multa. de præb. Car. in cle. si plures. in prin. eo. tit. Item uacat prima, & secunda per impetrationẽ tertiæ: ut ibi. q. penul. post glo. ubi etiam dicit restituendos esse fructus priorum, si tertia, etiam de facto impetretur.

† Dignitas una, & eadem, plurib. a principio dari nõ põt: quia esset monstruosum duo capita esse in eodem corpore: & si datur pluribus hæredibus, tunc plures hæredes habentur loco unius, & pro uno reputantur. d. Bar. Soci. in consi. clxv. incip. uisis, uer. ul. prædictam stante. post prin. in ij. parte.]

† Dignitates an in quacunque impetratione beneficiorum ueniant, & includantur nisi eximantur. d. Bar. Soc. in consi. cclx. inc. in causa manutensis. uer. iiij. principalis. cum uer. seq. in ij. parte.]

Dignitas non mutatur furore superueniente. l. qui furere. & ibi Bar. ff. de sta. homi.

Dignitas episcopalis filij, non patris, liberat a patria potestate quo ad fauorem, non quo ad odium. Bar. in l. ij. in fin. ff. de his, qui sunt sui, uel alie. iur. & infra uer. Patria potestas. uer. xij. & infra eodem. uer. xxxix.

Dignitas in masculo maior est, quam in fæmina. Bar. in l. ij. de senato.

† Dignitas duplex ubi in eadem persona concurrit, puta quia aliquis sit dux, & comes, uel dux & marchio, attenditur, maior dignitas & ab ea denominatur, secundum Innoc. in c. solitæ. de maio. & obedi. Sequitur do. Ias. in l. imperium. in iij. col. in j. not. ff. de iuris. om. iud. ✠

Dignitates an peti possint, et data pecunia impetrari. Barto. in l. Barbarius. prima colum. ff. de offic. prætor.

Dignitas non mutat domicilium. J. uer. Domicilium. uersic. ij.

Dignitatem habens a principe, uel officium, præfertur alijs. in Spe. de cita. §. v. uer. porro.

Dignitas designatur ex primo stallo in choro, uel capitulo. Rota in deci. ccccxlvij. fuit dubitatum. in nouis.

10 Dignitatis appellatiõe nõ uenit pontificalis: quia est culmen dignitatum. Card. in cle. j. de renun. qui dicit uerum etiam in materia non restringibili: ut ibi probatur singulariter. Item nec episcopatus. c. dilectus. de conce. præben. c. ij. de præbend. in vj. & ibi per Gemi. Car. in cle. j. vij. no. de sequest. pos. Sed imo proprie dignitas est episcopatus: ut extra. c. inter. de transla. epis. Car. in cle. j. in prin. q. j. de præben. Item Archiepiscopatus habens iurisdictionem, non alias, ibi. ij. q. Itẽ prioratus secularis collegiatus, non alias, ibi. iij. q. Item archidiaconatus.

† ī. Archidiaconus. † Et per Feli. in rub. de maio. & obe. in v. col.]

† Dignitatis appellatione in materia odiosa non uenit episcopatus. Pan. in c. cum nostris. colu. ij. in iij. notabi. de concel. præb.

Dignitas de ecclesia si tollatur per capitulum authoritate episcopi. gl. in cle. ij. de reb. eccle. non alie.

Dignitates, uel officia, ueniunt appellatione locorum. Card. in clem. ij. §. pe. in fi. & se. de of. deleg. c. quoniam abbas.

Dignitas maior non facit cessare minorem. gl. in c. honoratus. lxxiij. di.

Dignitas superueniens nihil operatur in his, quæ iam erant ordinata. Bald. in l. procurator. C. de eden.

Dignitas, id est status. l. libertę. & ibi Bald. C. de ope. liber.

Dignitas superueniens liberat a præstatione operę seruilis. no. in l. nec patronus. per Bald. C. de ope. lib. & ibi dicit de scriptore facto rectore studij, ut non teneatur ad scribendum.

Dignitates plures an quis simul habere possit. Bal. in j. const. C. §. hæc quæ. in fi. q sic, sine administratione tamen, & salario duplicato: uel si non continent repugnãtiam adinuicem, nec per exercitium unius impediatur alterius administratio, sed cõnexas sic, uel quãdo est specialiter prouisum a lege: ut ibi plenius per Bal. & J. uer. officium. el. j. uer. ij. & iij.

Dignitates non debentur legitimato, etiam beneficiales. Bal. in l. eam, quam. xv. col. C. de fideicom.

✠ Dignitas prodesse, non obesse debet. Rola. a Val. in co. lxxxiij. nu. 8. uol. ij. Ac. Ma. Ma.

Dignitas auget commodum. l. si longius. in fi. ff. de iud.

Dignitas adhibita dignitati auget dignitatem. d. Bar. Soc. in consi. cxxviij. inci. præstantissimi. uersicu. primo quia circa prin. in j. parte. & in con. cclxxxvii. inc. circa primum. uersic. sed ad præmissa. circa medium. in ij. parte.]

✠ Dignitatibus, qui plurib. est decoratus, ei, qui paucioribus, est ornatus est præferendus. aút. itaq;. C. commu.

commu.de successsion.& ibi Bar. Alber. Bald. Ang. Salic.c.j.de tregu. & pace. Iaco. Philip. Porti. Im. co.clxxvij.nu.72.80.85. Ae.Mar.Ma.

Dignitas filij an perdatur propter delictum patris. in l.emancipato.ff.de sena.doc.in l.vj.ff. de in ius uo. Bal.in l.cum antiquioribus.vij.col. C. de iure deli. quòd calamitas patris non nocet ingenuitati filiorum.

Dignitas an trāsmittatur ad hæredes.Bal.in c.j.j.col. de feud.marchi.in usib.feu.

Dignitates an uēdi possint. Bal.in c.j.j.col.de feu.marchi.in usi.feud.

Dignitas maxima non potest diuidi. Bal. in auth. hoc amplius.ij.col.C.de fideicom.

Dignitas regia non moritur.Bal.in l.j.§.exceptio. C. de cadu.tollend.

Dignitates regales quæ sint.Baldus.in c.j.ij. colu. de feud.marc.in usi.feud.

Dignitas matris nocet spurio. l. si qua illustris. & ibi Bal.C.ad Orfic.

Dignites facit minus licere.l.eos. §. super. & ibi Bal. C.de usur.

Dignitas non confertur ex perceptione salarij. Bar.in l.Barbarius.iij.col.ff.de offi.præto.

Dignitas in puncto mortis conferri potest,ut militia. Bar.in l.j.ix.colu. C. de dig.lib.xij. & infra.Miles. uer. iij.

30 Dignitas pupillo.an possit conferri. ĵ. uer. Pupillus.uer.clxvij.& no.in l.peculium. §. pupillum. ꝗ sic, per Ang.

Dignitas affectata non prodest ad priuilegia consequenda.l.uniuersi.& ibi Barto.C.de leg.lib.x.Ale. in l.ij.§.simili modo si quis cau.& ī. Ambasiator. uer.xxiij.

Dignitas clericalis an inuito conferatur. Imo. & doc. in l.dotem.sol.ma.& no.in c.si.de postul. præla. & Alex.post Bar.in l.si.ff.de dec.

Dignitas,personatus,officium,& prębenda differunt. Car.in cle.ij.de iud.& plenius in cle.j.q. j. de præbē. & not.Car.in cle.ij.§.j.in prin.de æta.& quali. & ĵ.uer.de his.Sed quandoq; promiscue ponuntur, ut ibi per Car.

Dignitas est quædam præeminentia in gradu. compræhendens etiam personatum: sed proprie accipitur pro episcopatu,& maioribus.Car.in d. clem.ij. §.j.in prin.

Dignitatis nomen amittit quis propter crimen: ut in c.j.de pur.cano.& bonus tex. in l.j. C. ubi sena. uel clari. in uerbo reatus omnem honorem excludit,sicut propter monachatum amittit quis dignitatem.xxviij.q.ij.c.scripsit.& gl.in d.c.j. & gl.in d.c. ea quæ.de sta.mo.Et reperio Lud.Rom. in suo nota.xxxviij.incip.Nobilis.ubi quærit utrum nobilis per ingressum religionis perdat nobilitatem, seu dignitatem.Et uidetur quòd sic: quia perdit ius comitatus,ut est gloss.in d.c.scripsit.& facit glo.in c.præ se[illegible]j.iij. quæ dicit quòd statim desinit esse com[illegible] cito fuit clericus. Quas gl.approbat Spe. in ti.[illegible]lta.mona.in §.j.uer.xj. & Bal.in l.Deo nobis.C.de epis. & cler. Et hoc cum esset de facto inter dominos de Rota in persona unius nobilis de Francia, qui in impetratione beneficij dixerat se nobilem, cum esset monachus, fuit sibi obiectū de surreptione rescripti: aliqui domini allegabant monachum perdere nobilitatem per glo.in d.c.j.& in d.c.ea,quæ.Tamen his non obstantibus domini de Rota contrarium determinauerunt, & præcipua ratione,quia nobilitas est quoddam ius sanguinis,qđ est in commutabile:ut in l.ius agnationis.ff.de pac. & in l.deo nobis.C.de epis & cle. facit.l. iura sanguinis.ff.de reg.iur.Item dato ꝙ perderetur, papa non fuit deceptus ab impetrante,sed potius in iure quia illud consistebat in iure. Et ita fuit decisum. & bene secundum Roma.in præallega.loco. Et hęc opi.mihi placet:nam monachus non perdit iura sui tatis ut uolunt Moderni:& ibi Barba. in c.decætero.de testi.& allegant c.unicum.xviiij.q.j.Item monachus æquiparatur filiosa.Bar.in l.j.ff.de uulg. & pup.Abb.Innoc.in c.in præsentia.de prob. ergo sic filius non perdit nobilitatem. Nec obstat gl. præallega. quia idcirco dicitur perdere nobilitatem, ex quo inter monachos non debet esse differētia, nec personatū acceptio: & repugnat statui monachali, ꝙ unus sit nobilior altero: & sic impeditur nobilitas respectu exercitij & ad hoc uide quod in l. patre furioso.ff.de his,qui sunt sui,uel alie.iu.Et adduco gl.in l.j.ff. de postu. ꝙ dignitas & authoritas est quo ad Mundum:secus quo ad Deum c.nouit.de iudic.in aut,de mona.§.j.

Dignitas cognoscitur ex administratione. lxxx. dist. uolumus.& est nomiue prælationis,quam habet in ea institutus. de insti. cum accessissent. de consuet. cum olim.Item ex consuetudine.xii. di. consuetudo.& Car.ubi supra.

Dignitas ablata indigno debetur ꝓximiori eius.Bald. in l.cum antiquioribus.vij.col.C.de iure deli.

Dignius trahit ad se minus dignum.l.ij.in prin. & ibi Bal.C.communia de leg.

Dignitas si denegatur,non potest appellari. Bart.in l. Barbarius.iij.col.ff.de of.præt.

Dignitas filij liberat eum a patria potestate in fauora bili[illegible]s tantum. Bal.in l.apud hostes. C. de suis, & leg.& l.si maritus.C. de patr. pot. & supra eodem. uersi.iiij.

40 Dignitas licet liberet filium a patria potestate,tamen sola electio filij ad dignitatem non liberat.gl. & Bar.in l.ex eo.ff.de test.mili.

Dignitas ex sola electiõe,an quæratur.tex.doc.& Barto.in d.l.ex eo tempore.ff.de test.mili. Institut.qui mo.ius pa.po.sol.in §.si filius.Barto.in l.Publius.in prin.ff.de cond.& demon. dicit quod quæritur per acceptationem,& omnino per Ale.in l.diem functo ff.de asses.

Dignitas an sit patria potestas.Cyn.in l.fin.C. de sen. pas.glo.inst.de iniur.§.in summa. facit. l. hodie.ff. de pęnis.

Dignitates ecclesiasticæ quomodo ordinentur.Inn.in c.ad hæc.de of.or.

Dignitas

Dignitas est priuilegium ecclesiæ. Inn. & Abb. anst. in c. missum. de rerum permu. & Bal. in Mar. uer. Dignitas. uer. fin.
Dignitas in ecclesia quæ dicatur. Inno. in ca. de multa. de præben.
Dignior debet poni in loco altiori. xcv. di. episcopus. Hosti. in Summa, post prin. gl. Institu. de bo. pos. §. aliam.
Dignitati an, & quando deferatur, uide Fel. in c. pastoralis. de of. deleg.]
Dignitas an sit esse coquum principis. s. coquus. uer. primo.
Dignitas ex accidenti proueniens extenditur ad pronepotes. l. diuo Marco. C. de quæstio. & ultra si ueniat ex origine. l. j. & ibi Barto. C. de digni. j. colu. lib. xij.
Dignitas fœminabus an conferri possit. l. j. & ibi Bart. ij. col. C. de digni. lib. xij.
50 Dignitas negotiantibus artes uilissimas conferri non potest. l. ne quis. & ibi Bar. C. de dig. li. xij.
Dignitas ecclesiastica, uel secularis, an petatur per rei uendicationem. uel quomodo. in Spec. de relig. do. uer. porro. de comp. iud. adi. §. j. ad fi.
Dignitatem quærere, uel ad eam aspirare, peccatum est. xl. distin. qui primatum. contra no. in c. uenerabilem. de elec. & ibi omnino per Abb. Sicu. & per glos. lxj. dist. quid proderit. Et hoc uerum, nisi dignitas per alium ita bene, sicut per ipsum, non exerceatur: quo casu peccat, qui eam respuit, secundum Abb.
Dignitatis ratione sortitur quis forum. in Specu. de comp. iud. §. j. ad fin.
† Dignitas an & quando mutat personam, uide Feli. in c. quoniam abbas quasi per totum commentum. de of. deleg.
Dignitatis suspensio uitiat rescriptum. Item
Dignitatum duarum si quis, unam exprimat, alteram taceat, quid iuris: & quid si alteram perdit tempore impetrationis alterius, & tacuit se habere. Item
Dignitatem unam si quis non habebat tempore impetrationis alterius, sed tempore litis motæ in Spec. de rescrip. præsen. §. v. uer. item quòd si scripsit. & seq.
Dignus præsumitur quilibet, nisi appareat indignus. l. seruos. de manu. testa l. cum quidam. la. ij. & ibi Bar & Dyn. & Odofr. in apostil. de leg. ij.
Digniores non conueniuntur per clausulam generalē in rescripto contentam, ultra quam sint illę personæ, quæ exprimuntur in literis, nec super maioribus, nec dignioribus negotijs. Item
Digniores personæ, & digniora negotia, quæ dicitur. in Spe. de rescrip. præsen. §. ix. in prin.
Dignitatem habens a principe, dignior reputatur. in Spe. de cita. §. v. uer. porro.
Dignitas ecclesiastica, uel secularis, cū petitur, an habeat locum missio in possessionem causa rei seruandæ. in Spe. de contu. §. iij. uer. illud.
Dignitatem tolerare infami, est peccatum. in Spe. de posi. §. vij. uer. xix.

Dignitatis respectu uidetur facta commissio alicui facta in dignitate constituto potius, quam respectu personæ, & ideo transit ad successorem. etiam si nomen proprium fuerit expressum in Spec. de instru. edi. §. xiij. uersicu. sed quid erit in prælato. & supra uersic. Cōmissio. uersic. iij. & uersi. Delegatio quid sit. uer. xvi. Et xxv. † Et per Feli. in c. quoniam abbas. de of. delega. & in c. debet. de simo. circa fi. ubi tenet quòd secus si apponatur uerbum sibi Philip. Vado de Pisis: quia tunc non transibit in successorem.]
Dignum minus est honestius comprehēdi sub digniori, q̄ econtra, in Spec. de alleg. & dispu. §. iiij. uer. ibi masculinum.
† Dignius trahit ad se minus dignum. glo. in c. quod in dubijs. de consecra. eccle. uel alta. Ias. in l. imperium. in iij. col. in j. not. ff de iuris. om. iud. Alibi tamen gloss. in cap. super quæstionum. §. si uero. de of. deleg. notat q̄ minus dignum trahit ad se magis dignum. ✠
Dignitatum libelli quomodo formentur. in Specu. de præb. & digni. per totum.
Dignitatis ratione debet utilitas augeri. in Spe. de sta. reg. uer. xxvj.
Dignus est, quem princeps elegit. xvij. q. iij. si quis suadente. in fi. cum gl.

Dilapidatio facit prelatum suspectum, ut probata suspicione non possit alienare, nec rem in iudicium deducere. in Spec. de actore. uer. Item q̄ est tutor.
Dilapidationis suspectus spoliatus an petat restitutionem in integrum. in Spe. de peti. & pos. §. ij. iuxta prin.
Dilapidationis causa an. fiat sine litis contestatione. in Spe. de accu. §. vj. uer. porro.
Dilapidatio qualiter probetur. in Spec. de inquisi. §. iij. §. quid si reus.
Dilapidationis causa etiam contra absentem agi potest. Bal. in addi. Spe. de accu. uer. in causa dilapidationis.
Dilapidatori debet bonis interdici. l. is, cui bonis, & ibi per gloss. Barto. & doct. de uerb. oblig. Bal. in l. ij. ad fi. C. de hær. uel actio. uendi. q̄ potest ei fieri sequestrum bonorum, & alienatio prohiberi.
Dilapidator dicitur, etiam qui in suos usus conuertit. Bal. in c. j. §. sancimus. j. colu. quo tempore mil. & Ang. in l. si seruus. §. ait prætor. ff. de acq. hær. Archi. xj. q. j. res in litigio. Innoc. in c. fi. de seque. pos. fruc. Archi. ij. q. vj. quoties. Bal. in l. si fideiussor. §. fi. qui satis. cog. Item qui committit delictum, quòd facit bona confiscari, secundum Abb. in c. ex literis. de pignor. & Bal. in Mar. uer. Dilapidare. Itē & qui incipit postea dilapidare. Sed dissipare dicitur, qui taliter dissipat, quod fideiussor potest timere: alias non: ut si de mille dissipet decem. Bal. in l. si pro ea. j. col. C. manda.
Dilapidator quis esse non præsumitur. Bal. in l. fi. iiij. col. de edic. diui Adria. tollen.
Dilapidator debet cauere, etiam si sibi testator remiserit

ferit cautionem, quando testator de tali dilapidatione cogitare nō potuit: alias secus. Bal. in l. iubemus. j. col. C. ad Treb.

Dilapidatori dodrātis non est permissa alienatio quadrātis. gl. & Bal. in aut. contra rogatus. C. ad Treb.

Dilapidatoris materiam uide ꝩ. Prodigus.

Dilatio etiam ex equitate, & miserationis causa concessa constituit in mora. l. promissor Stichi. de const. pec.

Dilatio ad producendos testes data, non censetur data ad producendum instrumenta. nec econtra. c. cū dilectus. de fide instru. Bal. in d. l. si ex falsis. iij. colu. C. de transact. & in addit. Specu. de dila. uersicu. in dilationibus. argum. contra in l. j. ff. de fide instru. ubi per alex. quòd data dilatione ad producendum instrumenta, intelligitur qđ non producantur post testificata, secundum Bal. in d. l. si ex falsis. Secus si sit simpliciter data ad probādum, secundum Pau. de Ca. in l. oratione. ubi etiam per Alex. ff. de fer. & in Spec. de dila. §. uidendum. uer. quid si data. & uersi. item no. Vide Ioann. Pap. in Sum. titul. de produ. instru. uersicu. exhibens, & producens, &c. Cardin. post gloss. in clemen. sepe. §. & quia. xij. q. de uer. signi. dicit ꝙ in termino dato ad producendum testes possunt produci instrumenta, non tamen econtra semper propter timorem subornationis. Et intellige licere producere in termino prædicto instrumenta: quæ potuissent produci in termino exhibitionis actorum, & sic instrumenta facientia ad causam, non alia, secundum Card. ubi supra. xiij. quæ. Et subdit post gloss. ibi, in quæstione. xiiij. quòd instrumenta produci non possūt post terminum datum ad exhibendum omnia acta. Item nec post terminum datum ad producendum instrumenta: ut in
† q. xv. ubi plene. & infra. Instrumentum producitur. uer. j. post principium. ubi plene. † Adde quod eadem dilatio potest a principio præfigi ad producendum testes probatorios, & reprobatorios. Abb. in capit. licet causam. colum. ij. not. ij. de probationibus.

Dilatio ad producendum mandatum non est danda procuratori. per Bal. in l. j. C. de proc.

Dilatio ad soluendum sortem, extenditur etiam ad vsuras. l. cum soluendæ. ff. de distra. pig. nisi quando debet esset suspectus de fuga. l. quæsitum. cum gl. ff. de pig. secundum Lud. Pon. in sing. uer. dilatio. uer. quæro utrum.

✠ Dilatio non nisi petenti concedenda, nisi iudex.

† Dilationem petens ad soluendum uidetur approbare sententiam, & renuntiare appellationi. Quod etiam procedit, si talis dilatio sit petita a procuratore, & non a domino. Ita not. dixit Egidius Belleme ra in suis decisionibus. in xxix. char. sub rubr. de renuntiatione. deci. cxxxvj. incip. procurator, &c. Qđ dictum refert, & sequitur pro no. Felin. in ca. quod ad consultationem. in vj. colum. uer. limita etiam. de re iu. & Hippo. de Marsi. sing. clxxxvj. incipien. tu scis. ✠

An debeant fieri plures productiones sub una dilatione an sub tribus dilationibus. Abb. in d. cap. in causis. in j. col. Et an quarta productio debeat dari, seruata duntaxat solennitate. d. c. ultra tertiam. ibidē in iij. col. Et an ualeant attestationes, si detur quarta productio sine solennitate. ibidem. in iiij. colu. Et de materia uide in d. c. ultra tertiam. ubi de hoc plene an istæ dilationes, scilicet prima, secunda, tertia, & quarta, debeant dari cum causæ cognitione, & quando incipiant currere istæ dilationes uide Abb. in d. cap. ultra tertiam. in v. colum. Et quid si elegit sibi certum locum, an habebit magis quam unam dilationem statutam pro illo loco. ibidem in d. cap. ultra tertiam. in vj. colum. Et ibi etiam an in exceptionibus probandis sit locus quartæ dilationi. & uide Lap. sua allegatione. lxxxviij. alias. lxxxvj.

† Dilatio an sit danda ei, qui interrogatur, utrū aliquid credat, quia statim, saltem præsumptiue, pōt suam conscientiam informare. Hosti. & Io. an. in c. quosdam. de præsump. Et an dilationum materiam debeat iudex amputare. Dic quòd sic. C. de temp. ap. l. ij. in prin. & quandocunq; ei uidetur, pōt ab excipiente dilationem petente, uel aliud proponente quod suspectū habeat exigere sacramentū, quod hoc malitiose non proponit. de dol. & contu. cū dilecti. §. fin. & not. in c. finem. eo. tit. uel omnino denegare, qđ petitur. de do. & contu. prout. nam qui refugit iudicium, apparet eum de iustitia diffisum. vj. q. j. Christianus. iij. q. ix. decreuimus. not. Host. in c. nullus. de præsum. Et de istis dilationibus dicā infra, in uerbo Terminus.

Dilationes iudiciales, & legales currunt minori ipso iure sed datur restitutio in integrum. l. ait prætor. §. fi. & ibi Bar. ff. de mino.

Dilationes nouæ dandæ sunt quando causa in consistorio principis uentilatur. l. in offerēdis. & ibi Bar. C. de app.

Dilationem minorē recipiens sponte, quæ de iure sibi dari debebat uidetur renuntiare iuri suo. c. quod ad consultationem. & ibi doc. de re iu.

Dilatio noua dari debet, quæ datur iudicatis, quando reus condemnatus ad aliquid per secundam sententiam executiuam uel tempore executionis, condemnatur in aliqua ultra id, quod uenit in prima sententia. l. si cum excom. §. quatenus. & ibi Bar. in iij. co. ff. quo me. cau.

Dilatio data reo ad iurandum, intelligitur etiā data actori ad probandum per instrumenta, uel testes.
† Bar. in l. admonendi. ff. de iureiu. [Vide Dy. in reg. non licet & quod ego Benedictus Vadus legū doc. ibi dixi in apostil.]

10 Dilatio dari debet utrique parti de iuribus suis qn̄ reus opponit exceptiones. doc. & Pe. de Su. in l. qui prior. ff. de iudi.

Dilatio ad habendum aduocatos dari debet. Innoc. in c. j. ut lite non contestat. Bald. in Mar. uer. Dilatio. uersic. j.

Dilatio legis uel statuti, assignata per iudicē, dicitur. legalis non iudicialis. Barto. in l. si arrogator. in §. ff.

ſi.de adop.

Dilatio debet dari mandatario conuento de crimine, ut instruatur de defenſionibus a mandante. Barto. in authen.qua in prouincia. C. ubi de cri.agi opor. Item procuratori conuento ex contractu. Batol. ibidem.

Dilatio ad denuntiandum principali, uel ſocio ſuo, dari debet, ei qui inuenitur pro alio. Bar.in d.authen. qua in prouincia.

Dilatio fideiuſſori conuento debet dari ad denuntiandum domino, ut instruatur defenſionibus ſuis. Bar. in d.aut.qua in prouincia.

Dilatio debet dari laboratori, ut denuntiet domino. Barto.in d.authen.qua in prouincia. & infra.e.uer. penult.

† Dilatio data uni parti ſemper prodeſt alteri. Fel.in c.prudentiam.de mu.peti.poſt prin.]

Dilatio eſt communis utrique parti, etiam ſi alteri tantum conceſſa ſit.l.petendæ.C. de temp.in integ re ſti. pe. in tantum quòd etiam poſt ſententiam conditionalem poteſt utraque pars probare uidelicet una pars probare poteſt, quod ſententia ualeat, & altera, quod non ualeat.Bar.in l.admonendi.ij.colu.de iureiur.Item

Dilationi non poteſt reus, cui data eſt renuntiare, inuito actore uolente ea uti. Bar.in l. ſi arrogator. ff. de adop.& in d.l.petendæ.C.de temp.in integ.reſt. pe.& infra eo.uer.xxx.Quod uerum, ſi res non eſt integra:ut quia actor produxit articulos, uel fecit citari teſtes:alias ſecus Barto.in d. l. petendæ.Addo idem eſſe in actore.ſ.actor.uer. lvj.

Dilatio actori ad deliberandum dari non debet, quia debuit uenire instructus.Bar.in l.fi.ult.colum.ff.de fer.per.l.ſi quando.C.de teſti.

20 Dilatio defenſoria non eſt danda reo reperto in flagranti crimine infra. Terminus. ad opponendum. uerſi.ij.

Dilatio ex cauſa tolli poteſt per iudicem.J.uer. Terminus intelligitur.uer.ij.

Dilationes in cauſa executionis an, & quando dentur. Bal.in addi.Spe.de ſen.uer.an in cauſa.

Dilatio taxata ad certum tempus, non differtur in diē ſequentem.l.ij.in fi.C.de temp.ap.alias ſecus. Bal. in addi.Spe.de dila.uer.j.ubi plene.

Dilatio ad probandum extra curiam, an poſsit dari in curia.in Spe.de dila.uer.illud.quoq;. §.j.

Dilatio ad probandum nō requirit publicationem teſtium.in Spec.de dila.uer.quid ſi infra. & ibi Bald. in addi.uer.dilatio.

Dilatio præſenti non poteſt dari, altera parte abſente & non citata, ſecundum quoſdam.Sed Spe. contra, tit.de dila.§.nunc dicamus.uer.ſed pone reo. & ibi Bal.in addi.uer.an parte abſente.;& per Bal. in l. j. in fi.C.de tempo.appel.& in l.nec quicquam.§.ubi decretum.de of.procon.& leg.in ij. colum. Ang. & Lud.in l.fi.de fer.& per Ant. de But. in c.licet cām in iiij.col.de prob.Alex.in l.Labeo.ff. de iureiurā. & per Bal.in l.eos.§. apoſtolos. de app. & in l.j.de ſent.ex breui.reci.

† Dilatio data abſenti non currit, niſi a die notificationis.ut no.Bar.in l.Labeo.per illum tex.ff.de iureiur.Sequitur do.Iaſ.in l.fi.in vij.col.uer.ſucceſſiue quærunt.ff.de conſt.prin.✠

Dilatio a lege taxata non poteſt taxari a iudice, niſi cum cauſa, ſecundum Abb.in c.j.de teſti.ſed non taxata poteſt taxari per iudicem, ſecundum Bald.ubi ſupra. uer.v.

Dilatio anni, uel menſis, ſi datur, biduum anni biſſextilis computatur pro una die: ſecus ſi datur dilatio plurium dierum:quia tale biduum computatur pro duabus diebus. Barto.in l.iij.§.minorem. ff.de minor.

Dilatio ad comparendum protenditur uſque ad mediam noctem : ſecus ſi eſt conceſſa ad ſententiam. Bald.in addi.Specu.de dila.uerſic.dilatio, quæ aſſignatur.& Barto.poſt glo. in l. more Romano.ff.de fer.

30 Dilatio eſt communis, etiam ſi detur per reſtitutionem in integrum, niſi altera pars didicerit teſtificata.in Spe.de dila.uer.in ſumma.no.Quod eſt uerum, etiam ſi is, cui eſt principaliter indulta, renuntiet dilationi, ut ibi, uer.quòd ſi reus.Quod intellige, ſi dilatio initatur iuri communi:ſecus ſi reſtitutioni in integrum, ſecundum Bal.ibidem, uer.dilatio eſt communis.Sed arg.contrarium in l.ſi iudex circumuento.ff.de mino.ſecundum Lanfran. in ca. quoniam contra.uer.dilationes.iij.col.de proba.& Bar.tenet contra Spe.in l.poſt.§.hi quoq;. de bon. poſ.contra tab.ubi dicit, dilationi dandæ non poſſe reum renuntiare in præiudicium actoris:ſecus autem datæ, cum beneficio reſtitutionis in integrum, per d.l.ſi iudex circūuento. quo caſu dicit poſſe renuntiari. Vide Bar.in l.ſi arrogator.ff. de adop. qui tenet non poſſe renuntiari. Vide Bar. in l.amiciſſimos.§.Lucius.de excu.tut.& in l.ſi iudex. quod poteſt renuntiare reus inuito actore. & omnino per Bar.in l petendæ.C.de temp. in inte.reſt.pe.ſ.eod. uer.xviij.

Dilatio data reo ad probandum, intelligitur etiam data actori ad probandum replicationes directo contrarias:alias non.J.uer. Terminus ad probandum, uel proponendum.uer.xxxvij.

† Dilatio omnis probatoria cenſetur peremptoria, ita quòd non apparente impedimeuto, non debet dari dilatio.Abbas in c.licet cauſam, col. ij. notab. iij.de proba. an etiam quando procedit ſummariè. Claud.de Seiſel. in l.decem, ff.de uer.ob.in l.ſi conſtante.col.viij.ff. ſol.ma.quòd ſic.

Dilatio poteſt aſſignari, etiam iudice procedēte in cauſis ſummarijs, quæ non requirunt ſeſsionem.in Specu.de dila.§.fi.uer.ſed cum procedente.& ibi Bald. in addi.uer.fi.

Dilatio principali conceſſa, extenditur ad fideiuſſorem.l.fi.§.fi.C.de uſur.rei iu.& ibi Bar.Cy.& Bar. in l.quoties.C.de preci. Impe.offe. & in l. cum filius.§.j.per Bar.ff.de uer.obl.

† Dilatio dicitur eſſe pars pretij.do.Mar.Soc. in conſil.xj.incip.uiſis.uer.præterea taciturnitas.in fin.in j. par-

j. parte.]

Dilatio legis æquiparatur dilatiōi iudicis statutæ causa cognita.Bal.in l.si quis seruo.C.de fur.

Dilationes ad probandum in causa ciuili dantur duæ tantum:sed in causa capitali dantur duæ accusatori, tres reo.l.fi.& ibi Bar.& Ang.ff.de fer.

Dilatio ad audiendum sententiam dari non potest nisi utraq; parte præsente.gl.singularis in l.properandum.§.sinautem utraq;.C.de iud.secundum Raph. Ful.in rub.C.quo.& quand.iu.Bal.in d. §. sinautē. uer.ul.no.s̄.e.uer. xxvj.

Dilatio ad probandum finita tollit dilationem ad iurandum.in Spe.de dila.§.fi.uer.item quid si est datus.& Pet.de Su.in l.contractibus.C. de non numerata pecunia.

Dilatio ad producendum testes ante publicationem processus non productos peti potest etiam post cōclusum in causa si constet de impedimento.Inno.in c.cum uenisset.de testi.Pau.de Ca.in l. oratione.ff. de fer.idem.si probationes superuenerunt post cōclusum in causa.Pau.de Ca. ibidem.uide doc. in ca. ultra tertiam.de testi.ubi dicunt competere restitutionem in integrum in casu prædicto & uide Petr. de Su.in authen.qui semel.ii.col.C. quo. & quando iudex.

† Dilatio quando datur ad aliquid faciendum,an requiratur sententia uel denuntiatio. dom. Alexā.de Imo.in consil.xxiiij.in ij.col.in quarta parte.]

Dilatio absenti concessa debet sibi intimari per iudicem.Bal.in l.j.in fi.C.de temp.app.Bar.in l.Labeo ff.de iureiurando. ubi dicit ꝙ per nuntium debet a iudice notificari.Et idem tenet ibi Alexan.qui subdit ꝙ currit a die notificationis. per l. ij. C. ubi in rem actio.& glo.in clem.j.de app. & glo. iiij. q. v. quisquis.quæ etiam dicit, quòd dies notificationis non computatur in termino.& tenet Bal.in l. si ea. C. qui accu. non pos. & in l.j.si quis cau. & s̄. uer. Dies.uer.lxij.& per Alex.consi.xxxiiij.pri.parte.

40 Dilatio ad probandum dari non debet ei, qui probauit, & acta perdidit, etiam si probetur impedimentum,uel perditio.Inn. singulariter in c.prudentiam.de of.dele.& Lanf.in c.quoniam cōtra. uerb. dilationes.de proba.Sed Alexand.post Barto.contra.in l.si ita stipulatus.& l.seq. de uer.ob. quod debet dari alius totus integer terminus ad probandū per eosdē testes, quando in fine primi termini acta perierunt.quod etiam tenet Bal.in l. j.C. de temp. app.& in l fi.antep.col.C.de fer.& in l.sed & si per prætorem.§.sed cum feriæ.ex qui.cau.ma. & Bart. in l.admonendi.uer.sed licet lex. de iureiur.

† Caute.Dilationem petens ad producendum testes, quos dicit habere in partibus ualde remotis, licet debeat sibi concedi dilatio.§.& quoniam. in aut.de testi.tamen petens dilationem debet deponere pecuniam pro expensis ipsorum testium, si calumniose inueniatur petijsse:ut est glo.solennis in c.statutum.§.fi. de rescrip.lib. vj. Et ideo cautela est not. quòd si iudex dubitaret, quod iste peteret dilationem animo calumniandi,& causa differendi negotium,quòd faciat ei unum præceptum pœnale, ꝙ nisi reperiatur uerum, ꝙ per tales testes possit intentionem suam probare, quòd mulctabit eum in tanta quantitate pecuniæ quo casu forsitan metu mulctæ cessabit a calumnia. Ita pulchre docet Pet. de Ancha.in c.constitutus.in ij.opp.de fideiuſ. quē ibi refert,& sequitur Imo.in ultim.col.uer. alia cautela esse potest dicens in practica not.dignum.Referunt & approbando magnifaciunt Alexan. in ul. col.uer.& quid si suspiciatur.& do.Ias.in fi. pe.col. uer.inter alia.not.ff.si quis ius dicen.non ob. Hāc, & aliam nota.cautelam uide per Thom.Fer. caute. xlvj. incip. sæpissimè. quam tamen non uideram, cum uolui hanc cautelam hic inserere.& ultra eum uide Pan.post Hostien.in c.nullus.in fi.de præsum. & ibi etiam Fel.circa fi. ※

Dilatio comprehendit etiam dies feriatos.l.siue pars. in fi.C.de dila. & Lanfran.ubi supra contra Sal. in l.j.C.e.ti.Quod uerum,si sit data a iudice:secus si a statuto,secundum Bal.in d.l.siue.in fi. & in l. ij. C. de ædil.actio.Item

† Dilationes datas a iure cum ministerio hominis, si iudex sine causa abbreuiat, an sufficiat partis contradictio.Et dic quod non sed opus est appellatiōe. Et sic intelligitur quod no.Innoc.in c.j. de dilat.Si autem iudex sine causa moderatur dilationem a iure datam sine hominis ministerio, ut in quadrimestri:& tunc satis est contradicere se non sponte recipere ut in l.iiij.§.hoc in iudici. de re iu. Ego quo ad primum dictum qđ opus sit appellare,allego eundē Abb.in c.ex parte Adde in xj. col. de testi.in c.præterea.eod.tit.& in d.c.ad petitionem.Pe.de Anch. in c.fi.de eo,qui fur. ordi.re.& in q.sua incip.C.laicus.Ioan.de Imo.in l.j.ff.de leg.ij.ubi refert Pe. de Anch.in d.sua.q.tenentem contra Bart.in d.l.j.qui fuit sibipsi contrarius.nam in l.si qua pena.per glo. ibi.ff.de uer.sig.tenuit appellationem fiendam esse: licet etiam Inno.uariauerit in c.statutū de rescrip. lib.vj.& uide Bal.in l.admonendi.ff. de iureiur.ubi tenet communem opi.Et uide Pet. de Anch.in c.fi. de transf.& Inn.in c.fi.de feri.& plenissime per An. Barb.in c.j.de dila.ubi dicit esse text. rotundum de hoc.Et aliquid per eundem.in d.c.ex parte. & in d. c.quod ad consultationem,& uide gl.Io.de Ana.& Abb.in c.super his.de accu.

Dilatio in dubio intelligitur continua, non utilis.gl. no.in rub.ff.de diuer.& temp. præscrip. secundum Bal.in l.j.C. de fer.not.in l.in pecuniarijs.& ibi gl. & Bal.ff. co. Quod est uerum, siue præfigatur ante litis contestationem,siue post,secundum Bar.ibi in iij col.& in Spe.de dila.§.j.Item uerum,nisi præfigatur a statuto: quia est utilis in dubio, secundum Bal.in l.ij.C.de edil.actio.& in l.siue pars. in fi. C. de dilat.Item uerum, nisi dies feriati absorbeant dilationem pro maiori parte,uel in totū, secundum Hosti.& in c.licet causam. de proba. & Lanfran. in d.c.quoniam contra.uer.dilationes.v.col.eo. titu. Sed uide omnino Bal.in l.quando.C. de testi. Item uerum,nisi dies dilationis sint feriati, secundū Bal. in l.

in l. si quando. & supra proxime. Vnde dicit ibi Bal. quod si in sabbato Oliuarũ dantur quindecim dies ad probandum, quia quindecim dies sequẽtes sunt feriati, dilatio incipit currere post. quod no.

Dilatio maior actori absenti debet dari, quam reo. in aut. qui semel. C. quom. & quando iu. Quod uerum quando quis uult procedere contra actorem ad liquidationem negotij, & ad diffinitiuam secus si ad absolutionem ab obseruatione iudicij, si negotium non est liquidatum. l. properandum. §. & si quidem. & ibi Barto. C. de iudi. alias maior dari potest reo, quam actori. Alexand. in l. sicut. §. sed si quæratur. si ser. uendi. per l. petendæ. C. de temp. in inte. resti. pe.

Dilatio data potest per iudicem reuocari incontinenti, uel ex interuallo, si partium non intersit cum causa, uel sine. But. in c. significante. de app. & Ang. de Vbal. in l. siue pars. C. de dila. Quod est uerum nisi sit data de consensu partium: quia non potest altera parte inuita reuocari per iudicem. qua pendente conquiescit officium iudicis: ut d. l. siue pars. & d. c. significante. Item

Dilatio data sine causæ cognitione, potest per iudicẽ reuocari. Inn. in c. quærelam. de elec. Bar. in l. quod iussit. de re iud. Bal in l. si pacto. C. de pac. Abb. in c. significante. de appel. & alex. consi. xlij. in fi. iiij. parte. Secus si est data causa cognita, & de consensu partium, secundum Hosti. Imol. & Io. An. & Ab. in d. c. & supra, proxime. Item

Dilatio data si reuocatur, omni casu potest appellari. & ualet reuocatio, si non appellatur, secundũ Io. de Imol. & Philip. in d. c. significante. de appel. In. in c. sacro. in fi. de sent. excom. gl. in c. ex eo. de ele. in vj.

Dilatio mihi non currit, donec pendet dilatio aduersarij. not. per Bald. in l. si cum ipse. ff. de excu. tuto. Vnde.

Dilatio ad probandum non currit actori, donec reus respondeat positionibus, & articulis. Bal. in d. l. si cum ipse. ubi dicit cautius esse, quod iudex pronuntiet interim non currere terminum: quia alias currit simul utrique. & tenet Bal. in l. j. C. de iuramento calumniæ.

Dilatio dari non debet, si intra eã ius actoris esset periturum: arg. l. ij. §. omnes. & ibi Pe. de Su. ff. de iud. & no. in l. quoties. C. de preci. Impe. offe.

50 Dilatio concessa semper intelligitur cum dictiõe, Postea. Bar. sing. in l. ab hostibus. §. sed quod simpliciter. j. col. ff. ex quib. cau. ma. Quod est uerũ, si datur a iudice, secũdum do. Alex. de Vinc. in c. potuit. ix. col. de loca. & quod per Bal. in c. j. ij. col. de noua forma fide. in usi. feu.

Dilatio finita censetur, finita causa dilationis, adeo ꝙ potest ad ulteriora procedi, non obstante pendentia dilationis. Barto. in l. si quis hæres. ff. de acquir. hær. & in l. ij. in fi. ff. de re iud. & in l. siue par. C. de dila. & in l. a filia. §. fina. ff. ad Treb. facit. l. iij. §. si Stichus. de sta. libe. l. liberto. §. fin. & ibi Barto. ff. de annu. leg. & Abb. in c. potuit. de loca. Quod uerum, si est satisfactum dilationi alias non. Sed si est certum non posse intra dilationem, & quod pars nimium se arctauit, iudex non debet expectare ulterius. gloss. ordin. in uersicu. decem diebus. in capit. ubi periculu. n. in princip. de elect. in vj. uide in capit. commissa. eodem titul. & tenet Bald. in d. l. siue pars. & infra, uersicu. Dilatio pendens. uer. antepenul. † Et per Franci. Aret. in d. leg. si quis hæres.]

Dilatio super uno capitulo pendens non impedit processum super alio diuerso, & separato. Barto. & Bal. in l. generaliter. §. is de præsentibus. ad fin. C. de rebus. cred. Bartolus & doct. in l. siue pars. C. de dilatio.

† Dilatio an disputatione pendente currat, uide Fel. in c. licet circa medium. xiiij. colu. uer. limita quartodecimo. de prob.]

Dilatio computatur de momento ad momentum quã do iudex eam confert, uel quando iudex refert eam a lege assignatam si uerba legis respiciant momentum temporis: alias non. Bald. in l. si. quando. C. de testi. Barto. in l. j. ff. si quis cau. & ibi Alexand. de Imol. & glo. ordi. in c. frequens. de restit. spo. Bald. in l. i. §. sed & si quis. in fi. C. communia. de lega. dicit computari de momento ad momentũ in compromissis, & in terminis statutorum. Sed Bald. contra in repetitione. l. j. ff. si quis cau. ubi dicit, quod dies compromissi non computatur in termino cõpromissi statutarij. Quod etiam tenet ibi Iacob. de Are. & Bar.

Dilatio quæ excedit tempus instantiæ, dari non debet actori, sed reo sic, & data reo est communis etiam actori. l. petendæ. & ibi doc. & Bar. C. de tem. in inte. rest. pe. Item & tunc debet dari actori, quando fuit disputatum super libello, uel mandato tantum quod instantia modicum superest. Bar. ibi.

Dilatio concessa instantiæ, debet intelligi etiam data ad probandum.

Bartolus in l. admonendi. ff. de iureiur.

Dilatio ad soluendum dari põt debitori a procuratore ad exigendum. Bald. in l. non absunt. C. de noua.

† Dilationem habens ad soluendum an teneatur satisdare de soluendo in termino. Felinus in c. quod ad consultationem. in vij. col. in medio. uer. regulariter. de re iud.]

† Dilatio termini seu temporis, quando incipit currere ad solutionem pretij per arbitros declarandi, an a die contractus uel arbitramenti: uide dom. Petr. Phil. Cor. in con. ccxliiij. incip. licet per totum. in j. parte.]

Dilatio apposita in solutione sortis, an intelligaẽ a die facta assignationi pignoris uide dominum Antoniũ de Prato ueteri in consi. xliiij. inter consil. domini Alex. de Imol. in quarta parte.]

Dilatio ad actum nullum est nulla, & processum non impedit. Bar. in l. cum pater. §. curatoris. de lega. ij.

Dilatio ad probandum non debet dari nisi petenti. l. j. & ibi Bartolus. C. de dilatio. sed etiam non petenti dari potest ex causa ex officio iudicis, ut si pars

pars sit negligens in probando: secundũ Bar. ibidẽ.

Dilatio legalis non confunditur cum dilatione cõuentionali. Bal. in l. fi. C. de repud. hær.

60 Dilatio legalis nemini debet esse damnosa. l. cum Syl. & ibi Bal. C. ad Syl.

Dilatio quæ dari non debuit data non ualet. l. non cogendum. §. fi. C. de proc. l. hæc stipulatio. §. diuus. ut leg. nomi. ca. Pau. de Ca. in l. fin. ff. de fer. ubi refert Bar. sic consuluisse. & in Spe. de dilatio §. finali. uer. itẽ quid si datus. Bartolus in con. super petitione cuiusdam, &c. Baldus in l. final. §. & hic quidam. C. de iure deli. unde in l. j. & ibi Barto. C. de dila. & Alexand consi. xliij. in fin. iiij. parte ubi dicit data posse reuocari.

† Dilatio quoties dubitatur quod ex quadam improbitate petatur poterit exigi a petente sacramentum quod malitiose non petit. Fel. in c. nullus. in fi. j. co. de præsum.

Dilatio ad probandum currit factis responsionib. ad positiones. Bal. in l. fi. ff. de fer. Quod uerum est quãdo dilatio fuit data post factas positiones: secundũ Pau. de Ca. ibi.

Dilatio ad probandum cum comminatione mulctãdi si non probet, dari non potest, quando suspicatur iudex de calumnia petentis eam. Petrus de Ancharano. in c. constitutus. de fideicommissis. & ibi Ioa. de Imo. & Alexan. in l. j. in prin. ff. si quis ius. di. nõ obtem.

Dilatio quomodo intelligatur, & an cõcludat die, qua statuitur ei de uarijs modis concedendi eam, uide doc. & Ale. in l. j. in prin. ff. si quis cau.

Dilatio ad ponendum dari non dẽt pendente termino ad deliberandum an uelit cedere, uel contendere Bar. & Pau. de Ca. in l. j. ff. de fer.

Dilatio ad producendum instrumentum edendũ, qđ est in loco remoto, dari non debet. Pau. de Ca. in l. prætor. §. fi. ff. de edend. doct. & Petr. de Su. in l. argentum. ff. de iud.

Dilatio dari debet ad redditum aduocati si unus est in causa secus si sunt plures, uel esse possunt, nisi absens sit doctior. doct. & Pet. de Su. in l. idcirco. ff. de iud. Bald. in l. illo. C. de iudi. Barto. in l. sed si unius. §. penult. ff. de iniur. & in l. fina. §. fin. ff. de uaca. mu. Et intellige si est de longinqno affuturus. Barto. in l. ait prætor. §. fi. ff. ex qui. cau. ma. Vide Inno. in c. j. ut lite non contest. de dila. c. prætera. in Spe. eo. tit. uer. circa aduocatorum. & Cyn. in l. j. C. de dila. Sed Bar. in l. si longius. in princip. ff. de iud. dicit, q̃ si aduocatus est absens, uel impeditus breui impedimento, debet dari dilatio parti: secus si longo, quia aliu m sibi quærere debet.

† Dilatio an, & quando detur propter absentiam aduocati, uide Fel. in c. j. in prin. ut lit. non contest.]

Dilatio data a iudice incompetenti non arctat. Aug. & Pet. de Su. in l. pars literarum. ff. de iud.

Dilatio non datur impeditis facto iudicis, uel aduersarij. l. si cum ipse. & ibi do. Bal. de execu. tut.

70 Dilatio ad producendum testes forte de longinquo loco facit sententiam ferri posse, et post termi num statuti præfixum liti: non si terminus est præfixus iurisdictioni, & pars contradicit. Bal. & Dy. singulariter in l. si cum ipse. de execu. tut. not. per Bal. in l. properandum. in prin. C. de iudi. & infra. Instantia causæ principalis. uer. xvj.

Dilatio non debet dari ad id, de quo ad litem motam potuit esse instructus. l. si qñ. & ibi Bar. C. de dila. puta ad producendum, mandatum, uel libellum.

Dilatio in causis fiscalibus dari debet. l. in causis. C. de dilat.

Dilatio non petitur coram eo, a quo petitur consiliũ. l. cum a nobis. C. de dila. iij q. iij. causam.

Dilatio ad probandum data actori absente reo an prosit reo. Spe. de dila. §. nunc uideamus. uer. sed pone, ecce. Fed. de Senis consi. talis casus est ad petitionẽ actoris, &c.

Dilatio ad plures actus simul non debet dari. Fed. de Senis in d. consi. in fin. casus talis est ad petitionem actoris, &c. in Spe. de dila. §. v. de delibera. & Fede. in alio consilio, casus talis est, quidam fuit citatus. sed dari potest. Spe. ibi, & c. ij. de testi. cog. & glos. in cle. sæpe. uer. post actionem. de uer. signi. & Ale. in l. qui ante Calendas. de uerb. obl.

Dilatio ad defensionem faciẽdam debet dari notario cassando de matricula: ex forma statuti simpliciter loquentis. Io. de Pra. in l. ad rem mobilem. ff. de ꝓcu. & Bar. & Pet. de Su. in l. j. C. quo. & quan. iu. ubi loquuntur in simili.

Dilationi ad opponendum contra instrumẽta, uel sententiam datæ & finitæ potest opponi exceptio nullitatis. Bal. in l. j. iij. col. C. de iur. & fac. igno.

Dilatione finita põt quis expectari de iudicis benignitate. Bal. in l. j. C. quo. & quan. iudex.

Dilatio ad probandum expirat, si non petatur, testes intra eam citatos, contumaces grauari. Bal. & Ioan. de Pra. l. quibus diebus. in princ. ff. de condi. & demonstr.

80 Dilatio danda est cũ petitur restitutio in integrũ. in Spe. de of. omnium iudicum. §. iij. ad fi. de restitutio. in integ. §. iiij. uer. j.

Dilatio assignanda est ad oẽs dilatorias proponendas & qualiter moderetur a iudice. in Spe. de of. om. iu. §. vj. uer. ante lit. cont.

Dilatio an signetur cã cognita in causis ciuilibus, uel in criminalib. e. ti. §. fi. uer. ij. & ĩ. uerbo Dilatio noua. uer. xvij. cum multis alijs sequen.

Dilationes sunt dandæ in causa, etiam in qua lis non contestetur. gl. Card. & doct. in clem. sæpe. xxij. q. de uer. sig.

Dilatio certa esse debet, uel per numerationem dierum, uel ad certum tempus, uidelicet ad decẽ dies, uel ad diem Lunæ. Car. in clem. sepe. §. & quia. de uerb. sig.

Dilatio legalis an confundatur cum conuentionali. Bal. in l. fi. C. de rep. hær.

Dilationes maiores dantur in causis criminalib. quã in ciuilib. † Item

Dilatio an detur in his quæ non requirunt causæ plenam cognitionem. in Spe. e. ti. §. fi. uer. vij.

Dilationes frustratoriæ dandæ non sunt, nec petẽdæ. in Spe. de aduoca. §. ix. uer. caueant etiam.

Dilationum species sunt trigintaocto. in Spe. de dila. † §. j. per totum. † Et Lanfran. in c. quoniam cõtra. in uer. dilationes. in prin. de prob.]

90 Dilatio octo dierum ad probandum exceptionem excommunicationis, ponitur in Spe. e. ti. §. j.

Dilationes ex quacunq; causa petitæ per quem conce dantur. e. tit. §. ij.

Dilationes quando, & qualiter concedantur. eodem. tit. §. iij.

Dilationes quibus, & quoties concedãtur, & qualiter eo. tit. §. fi.

Dilatio si datur nihil aufertur. in Spe. de iura. calu. §. primo.

Dilatio ad respondendum non datur in causis, in quibus iuratur de calu. e. tit. & §. ad fi.

Dilatione superuacua nemo est onerandus. in Spe. de deposi. §. viij. uer. & no.

Dilationes quę dẽtur accusato in cã criminali. in Spe. de accu. §. j. uer. cum autem. & uer. in summa.

Dilatio ad denuntiandum domino an detur procuratori, uel defensori absentis, ut ueniat, & iuret de calu. in Spe. de iura. calu. §. iij. uer. quid ergo.

Dilatio an detur procuratori ad consulendũ dominũ de ueritate rei melius informatum. in Spe. depo. §. vj. uer. in summa. & ĩ. eo. uer. xiiij. & seq.

Dilatio pendens super uno capitulo, non impedit processum super alio diuerso, & separato. doct. & Barto. in l. siue pars. C. de dila. & Barto. & Bald. in lege generaliter. §. his de præsentibus. C. de reb. cred. & iurei. & supra proximo uer bo. uer. lij.

Dilatione pendente dilatio noua assignari non põt, nec duæ simul, nisi sint contiguæ. in Spe. de dila. uer si. dilatorię. not. in l. siue pars. C. eod. tit. Bart. contra in l. quamdiu. in prin. ad fi. ff. de acq. hær. ꝙ sic: sed incipit secunda, finita prima, non ante. Et intellige super eodem, nam super diuersis capitulis sic, in Spe. ubi ĩ. uer. sed pone. & ibi Bald. in addi. uer. una dilatione, &c. Do. Abb. & Phi. in c. significante. de appella. dicunt quòd dilatio ad alium actum successiue explicandum dari potest pendente prima dilatione. Facit quod no. Barto. in l. ij. ff. de re iud. Bal. in l. fi. C. qui admit. Butri. in c. ij. de dil. Bar. & doct. in d. l. siue pars. ubi uide. & ĩ. eo. uer. prox. † & vj. in prin. † Et per Fran. Are. in d. l. quamdiu. in iiij. colum.]

Dilatio ad ponendum decem dierum, & aliorum decẽ dierum ad probandum simul dari non põt: quia forte positiones erunt confessatę, & sic frustra daretur secunda dilatio ad probandum. c. j. de confes. li. vi. Sed si ad diuersos actus darentur secus, ut si una daretur ad producendum testes, successiue dari posset alia ad producendum instrumenta, secundum Ab. & Phi. in d. c. significante. de ap. & ibi Imo. & Bart. & Bal. & doc. in d. l. siue pars. Nec mirũ est quia nõ dicitur innouari dilatione pendente ex quo simul plures dantur, & ad actus successiuos. Inn. in c. consuluit. de of. dele.

† Caute. Dilatione pendente data ad soluendum, põt condemnatus ciuiliter, uel criminaliter, capi personaliter, ad finem, ut satisdet, quod in tempore statuto soluet. Ita notabiliter tenet Ang. & ibi dat not. cautelam pro iudice maleficiorum, in l. si debitori. uer. & pro decisione huius gl. ff. de iudi. & sequitur do. Ias. in l. ij. in fi. ff. de re. iud. ✣ Item

Dilatio quandoq; datur alteri infra dilationem datã uni. Bar. in l. quamdiu. ff. de acq. hær. facit gl. not. in l. j. C. de su. edic. quæ dicit quòd.

Dilatione pendente data primis in gradu, possunt interrogari sequentes gloss. in d. l. j. C. de suc. edic. Item

Dilatione pendente nihil est innouandũ. d. l. siue pars & d. c. significante. de app. Quod est uerum, nisi detur noua dilatio super alio articulo non concernẽte primam, puta ad probandum per instrumenta, licet pendeat data ad probandum per testes. l. generaliter. §. nullo. C. de reb. cre. Bald. in d. l. siue pars. & Abb. Sicul. in d. c. significante. & ĩ. eod. uersic. iij. Item uerum nisi causa primæ dilationis sit finita. l. a filia. §. alumno. ff. ad Treb. & supra eo. uer. dilatio. el. j. uer. lj. Item nisi sit reuocata consensu partium. glo. & Bald. in d. l. siue pars. Inno. glo. & doc. Bal. in d. c. significante. & isto eod. uer. Item nisi ex causa suspicionis innouaretur. l. ait prætor. §. si debitorem. ff. de his, quæ in frau. cre. & Bal. in d. l. siue pars. & facit gl. in l. quæsitũ. ff. de pig. Itẽ nisi innouaretur in fauorẽ eius, cui dilatio data est. l. si quis instituatur. & ibi Io. de Imo. de hæredi. insti. l. iij. §. duæ causæ. ff. ad Carb. secundum Bal. in l. quod fauore in prin. C. de legi. Item nisi innouaretur per alteram partem. Inn. & doc. in d. c. significante. Item nisi de consensu partium innouetur secundũ Butri. in d. c. significante. Sed Bal. contra in l. cũ antea pe nul. col. in fi. C. de arbi. Item nisi pro tuitione dilationis. Barto. in l. si quis seruo. C. de fur. Item nisi committatur interim aliquid fieri cap. cum olim. el. ij. de priui. secundum But. in d. c. significante. Itẽ nisi cognitor tolerabiliter ignoret dilationem, ubi erat cognitio commissa de facto ei, qui dilationem concessit, de qua nihil constet, & postea aduocatur sibi cognitio, & alteri committitur. no. in c. si duobus. de appel. & in clemen. j. eo. tit. Item nisi innouetur ratione confessionis factæ a parte in iudicio. clem. appellanti. de appella. not. in l. prima de con fes. Item nisi dilatio sit nulla sine causæ cognitione data. l. prima. C. de dila. l. oratione. ff. de fer. iuncta. l. cum hi. §. si prætor. ff. de transact. glossa & Barto. in l. cum pater. §. curatoris. de leg. ij. quia ualet processus factus pendente dilatione nulla: ut ibi & supra eodem & proximo uerbo. uersic. lvij. Item nisi manifeste constet dilationem esse calumniose petitam per nota. per glossam. in l. fi. ff. de fer. l. qui cum maior. §. si patris. ff. de bon. quæ libe. Innocen. in cap. tum ex litteris. de restitut. in integr. ubi tenet quòd restitutio in integrum impedit executionem sententiæ, nisi sit malitiose petita. Item nisi noua

noua detur dilatio, quæ incœpit currere finita prima. l. quam diu. & ibi Bar. ff. de acquirend. hæred. Lapus in deci. lxxxij. Bar. in l. j. in fi. ff. ad Turpil. Bartol. & Bald. in d. l. siue pars. docto. & Paul. de Ca. in l. fi. C. de repu. hæred. Item nisi fiat actus ad executionem dilationis datæ. l. non ex omnibus. ff. de arb. secundum Bal. in c. ij. de dila. Item nisi innouetur per eum cui data est dilatio. c. cum dilectus. & ibi docto. de accu. Item nisi pendente dilatione contra ius aliquid innouetur: quia potest iudex resistere, & reuocare innouata, non obstante dilatione, secundum Imol. Abba. & Phi. in d. ca. significante. Item nisi in emergentibus nouiter pendente dilatione, quia iudicis officium non conquiescit. Inn. in c. significante. de appel. in glo. audiebant. uersic. † alij dicunt. & forte melius. † Item nisi in præscriptione cautionis ex causa. ut per Bal. in lege, in omnibus. de iud.]

Dilatione pendente innouata non ualent. not. Alex. post gl. in l. j. ff. de fer. & infra.

Dilatione pendente, iudicis officiū adeo conquiescit, per l siue pars. C. de dila. & c. significante. de appel. quòd interim processus factus est nullus, secundum doct. & Bald. in d. c. significante. in d. l. siue pars. & in l. pen. circa fin. C. de arbi. ubi dicit post Cyn. quod etiam ratificari non posset consensu partium & supra proximo.

Dilatio noua danda est, quæ datur iudicatis, quādo reus condemnatur ad aliquid per secundam sententiam executiuam, uel tempore executionis condemnatur in aliquo ultra id, quod uenit in prima sententia. l. si cum exceptione. §. quatenus & ibi Bar. in iiij. co. ff. quod met. caus.

† Dilatio unius mensis si est data alicui ad probandum, & in fine mensis acta probatoria casu perierunt, debet dari alius mensis: ut no. Bar. in l. si ita stipulatus essem. in fi. ff. de uer. obl. Et cum Bar. transeunt omnes indifferenter secūdum dominum Ias. ibi, in fi. ✠

Dilationes nouæ dandæ sunt quando causa in consistorio principis agitur. l. in offerendis. & ibi Barto. C. de appel.

Dilatio secunda ad probandum non datur elapsa prima nisi ex causa impedimenti. In. in c. in causis. de testi. & Bal. in Mar. uer. Dilatio. uer. iij. & Bal. in addi. Spe. de proba. in prin. & in Specu. in prin. ubi dicunt impedimento probato in prima dari secundā. Quod uerum, scilicet per testes, non per iuramentum, quando prima fuit peremptoria. Inn. in d. c. in causis. Bal. in Mar. uer. Iudex. uer. antep. & ʒ. e. uer. xix. & uer. xxij.

Dilatio secunda data sine causæ cognitione, non ualet. & Alex. post Bal. & Ang. in l. fi. ij. q. ff. de fer. & & in l. j. C. de dilat. nec ualent gesta in ea si prima fuit perfecta scilicet trium, sex, uel nouem mensiū, secundum Bar. ibi. in d. l. j.

Dilatio secunda debet dari ei, qui iurauit se ignorasse primam licet fuerit intimatio facta domi. Bald. singu. in l. ij. §. penult. si quis cau. & Alexand. in l. de pupillo. §. nuntiationem. de ope. noui nun. & infra. Ignorantia.

Dilatio quarta non datuur, quando aliæ fuerunt peremptoriæ. Baldus. in Marga. uer. Dilatio. uersicul. iij.

Dilatio quarta qualiter denegetur. Inn. in c. significauit. de testi.

Dilatio prima non potest excedere tres menses, sed breuiari potest arbitrio iudicis & ita seruatur. Bar. in l. fi. ij. col. ff. de fer. & l. j. C. de dila.

Dilatio noua dari non debet, sed tempus suppleri, quando per iudicem stetit quòd testium examinatio facta non fuerit. Bal. in aut. at qui semel. in fin. C. de prob. Item

10 Dilatio secunda dari non debet impedito facto iudicis sed rei debet prima restitui. l. sed & si per prætorem. §. si feriæ. ex quib. cau. maio. & Alexand. in l. fi. ff. de fer. adde. ʒ. dilatio. ʒ. uer. lxix.

Dilatio secunda licet dari non debeat, debet tamē prorogari prima. Ange. Pau. & Alexan. in l. fi. ff. de fer. ubi dicit uerum ex causa leuiori. Sed ibi Rapha. dicit quod immo causa requiritur. & infra Prorogatio termini. uer. iiij.

Dilatio secunda an sit danda ex causa impedimenti, quia feriæ superuenerint in prima. Salic. post Bald. in l. j. C. de adul.

Dilatio secunda non datur ex impedimento ex facto tertij: quia datur actio contra impediētem: & ideo debet specifice allegari, & probari impedimentum aliter, quam per iuramentum. Bar. in consi. ex facto proprio ex causa pecuniaria, &c. & Alex. in l. fi. ff. de fer.

Dilatio ad producendum testes ultramarinos petita debet dari, si petens iussu iudicis deponat salariū pro sumptibus illorum: alias non glo. in cap. statutum. §. fi. de rescrip. in vj. & infra Remissoria. uersi. unico.

Dilationes duæ tātum dantur in causa capitali, in qua non imponitur pœna sanguinis, sicut in ciuili causa: sed de consuetudine dantur, sicut in criminalib. Ang. in l. fi. ff. de fer.

Dilationes tres reo, & duæ accusatori dantur in causa damnorum datorum, sicut in criminali. Lanfrā. in cap. quoniam contra. uersic. dilationes. ij. colum. de proba.

Dilatoria secunda, & tertia datur in causis ciuilibus. probato impedimento primæ. sed in causis criminalibus dantur omnes, etiam non allegato, nec probato impedimento. Bar. & Bal. Ang. & doc. in d. l. fin. ff. de fer. & Lanfr. ubi. ʒ.

† Dilatio una tantum datur in causis pecuniarijs. l. fi. ff. de ferijs. Istam regulam amplia, & limita, ut pulchrè per Ias. ibi in tertio no. Aduerte tamen, quòd quamuis reo in causis pecuniarijs non possint dari plures dilationes numero, quam actori, possunt tamen dari longiores ipsi reo, quam actori ut per do. Ias. ibi in iiij. col. in v. no. ✠

Dilatio etiam prima dari non potest sine causæ cognitione l. j. & l. a procedente. C. de dila, Quod est uerum,

rum, nisi causa nullam requirat causæ cognitionē. & agatur de modico præiudicio: quia tunc dari po test etiam a iudice nō sedente: secundum Io. de Im. in c.præterea.de dila.& Lanfr.in d.c.quoniam con tra.de proba.

Dilatio secunda dari non debet nisi constet de impedimento in prima l.in oratione ff.de fer. Bal.in l.si.§. cum igitur.iiij.co.de iur.deli.& s̄.e.uer.iij.

20 Dilatio secunda dari non debet, nisi cū magna causæ cognitione, licet prima cum leui dari possit. Bal. in consi.in Christi nomine amen: super eo, quod reuocatur, &c. Quod est uerum, etiam in causis summarijs, secundum Bar. in consil. super petitione, & Bar.& doc.in l.fi.ff.de fer. Vnde

Dilatio prima cum leui causæ cognitione datur. ut s̄. proxi. scilicet considerata loci distātia.l.j.C.de dil. Item considerata probatione an releuet probantē, id est, an articulus faciat ad causam, secundum Pa. de Ca.in l.fi. ff. de fer. Item si non petatur euidenter per calumniam. Item si aperte petatur Bal.in l. j.C.ut quæ desunt aduo.part.Pau.de Ca.in d.l.oratione.& in l.fi.ff.de fer.& Ang. in d.l.fin. & Lanfr. ubi s̄. Sed prorogatio fit etiam sine causæ cognitione.j̄.Prorogatio termini.uer.iiij.& j̄. Dilatio breuiatur.uer.vij.

Dilatio secunda debet dari cum causæ cognitione. l. oratione.& ibi Bar.& doct.ff.de fer.& Bar.in l.1.§. fi.ff.de iure delibe.scilicet consideratis his, quæ s̄.proxi.uersi. dicta sunt circa primam dilationem. Item si constet de impedimento in prima,& de absentia aduocati saltem per iuramentum, secundum Spe.tit.de dilatio.& per Ia.de Are.& Cy. & doc.in l.j.C.eo.tit. Sed de iure canonico probatur impedimentum in secunda uel tertia, etiam per iuramentum secundum Bal.in l.j.C.de dila. Sed uide omnino Alexand.in l.fina.ff.de fer.ubi dicit q̄ iuramentum non sufficit, sed debet specifice probari impedimentum: quod tamen non sufficit, si contingit facto tertij: ut supra eo. Quod dixi de iure canonico, probatur per tex.in c.quia propter.§.illud.de elec. & cap.fin. iiij. quæst.v & l.scire. §. sufficit ff.de ex cu.tut.& Fed. de Senis in consilio, utrum secunda dilatio. Ang.in l.fi.ff.de fer.& Pet.de Su.in l.interdum.ff.de iud.quòd intellige, nisi prima dilatio fuerit peremptoria: quia tunc iuramentum non probaret impedimentum in prima ut supra eod.uer.iij.& tenet Bald.in Marga. uerbo, Dilatio.uersicu. fin.& in Marga.uer.Iudex.uerb.antepenul. licet impedimentum contingens in secunda, uel in tertia dilatione, probandum sit per probationes legitimas, secundum Spec.sing.in tit. de dila.§. uidendum.uer. in summa.& Pet.de Su.ubi s̄. Et quod dixi s̄.de ꝓbatiōe per iuramentū, intellige uerum, si desit alia probatio, & iurans sit persona honesta, & fide digna: alias enim non sufficit iuramentum in probatione impedimenti, etiam primæ dilationis: secundum Bart.in l.ij. §. prædiximus.ff.si quis.cau.& in d.l.fi.ff.de fer.ubi etiam Ang.& Bal.Pau.de Ca. in d.l.oratione.& Lanfr.ubi supra. Vide Bal. in d.l.j. C.eod. tit. & Barto.in consi.super petitione cuiusdam,&c. Item intellige uerum etiam bis, & nō pluries admitti probationem impedimenti per iuramentum.l.fin.in fi.de bo.auth.iud.pos.& tenet Ange.in d.l.fi.ff.de fer.& Lud.Pon.in rubrica.ff.de ar- † bi.xxij.col. † Vide do. Alex. de Im.in consi.cvij.in ul.col.in fi.in prima parte. Et quæ cognitio debeat præcedere, uide per eum in consi.xlj.in iij.col.in ij. parte.] Item

Dilatio secunda debet dari causa cognita: ut supra ꝓxi.uer. Sed secus si prima prorogari petatur, secundum An.in d.l.fi.de fer.in Spe. de dila.§.nunc dicamus.uer.& hæc sunt in ar.Bal.in l.j.in fi.C.quom. & quan.iud.Pau.de Ca.in l.j.C.de dil.& Bar.Cep. in caut.xxxj.

Dilatio secunda si data est sine causæ cognitione, an ualeant acta facta in ea.Bar.in l.j §.fi. cum l.seq.ff. de iur.delib.& in l.ij.ff.de re iu.& supra eo.uer.iiij. Alex.in l.fi.de fer.dicit Bal.ibi tenere q̄ dilatio de facto concessa ualet. Vide omnino ibi per But. in c. ultra tertiam.de test.

Dilatio secunda datur, licet in prima quis produxerit testes,& fecerit eos citari in prima die dilatiōis, & in secunda die nihil fecerit, sed tamen tertia die fecit eos grauari, secundū Bal.in d.l.j.C. de dila.

Dilatio secunda debet esse tanta, quanta fuit prima.l. iij.in prin.& ibi Bar.ff.de an.leg. Vide omnino Alexan.in l.fi.ff.de fer. Item

Dilationes censentur repetitæ in secunda citatione fienda ex forma statuti, ut tanta dilatio intercedat in secunda citatione, quanta fuit in prima, secundū Bar.in l.iij.in prin.ff.de an. leg.

Dilatio secunda non datur ad probandum exceptionē excōmunicationis. Ang.& Alex.in l.fi.ff.de fer. & Ang.in l.si quis ex argentarijs.§.fi.ff. de eden.Inn. † in c.prudentiam.de of.dele. † Et per Fran.Aret.in l.quamdiu.de acq.hær.pe. col.] & Ang. ubi supra, dicit etiam quòd

Dilatio secunda non datur ad probandum exceptionem mere dilatoriam, non obstante causa impedimenti secundum Alex. in fin.

30 Dilatio secunda dari an debeat stāte statuto q̄ una dilatio detur. Bal.& Alexand.in l.fin.ff.de fer: quòd non

Dilatio secunda debet dari ad id tantum, in quo probando fuit impeditus in prima, puta ad producendum testem, licet alios producere debuerit: sed solum fuit impeditus producere unum tantum.l.admonendi.uer.quibus solis.& ibi Iaco. & Bart. in ij. col.ff.de iureiur.& Lanfran.ubi supra ar. cōtra per Bar.in l.maritus.ff.loca.& j̄. uerb. Operarius.uer. xxiiij.& uerb.Tempus.uersicu.xx. Alexan.in l.admonendi.iij.not.dicit singu.idem quod Bart.& allegat etiam Bart.in l.fi.ff. de fer.& But.in cap.ultra tertiam.de testi.& Pau.de Castr. in leg. si ita stipulatus essem abs te. de uerbor. obligat. & Bald. in l.fina.ff. de fer. in lect. antiqua. qui dicit quod admissus in secunda dilatione ad alias probationes, ualebunt, si fuit admissus per iudicem, & a parte ad-

te aduersa, non alias secundum dom. Alexand. ibi qui subdit secundum Sali.in l.j.C.de dila. ꝙ etiam testes ignorati, & omnis probatio ignorata pōt in secunda dilatione fieri licet data sit solum pro testibus, quos in prima non potuit producere: & subdit præsumi fuisse ignoratam, secundum Bald. adde s. Dilatio.j uer. xxxviij.

Dilatio secunda debet dari secundum quantitatē primi impedimenti, quod cōtingit in prima, puta duorum dierum, si impedimentum in prima durauit p duos dies, secundum Bar.& Ang. in l. fi. ff. de fer. & Lanfr.ubi supra.

Dilatio noua debet dari, quando fit additio ad libellum, secundum Ang. sing.in l. j. §. si stipulanti. de uerb.obl.in Spe.de lib.concep.§.viij. uer. sed & si. & seq.Item

Dilatio noua debet dari, quando fit cumulatio. Bar.in l.edita.C.de eden.ubi dicit uerum, si id, quod additur, non est modicum, & leue.alias secus, per gl.ibi, & c.literæ.de dila. Vide Io.Pap.in summa sua, in libello reali.uer.saluo iure addēdi, &c.

Dilatio secunda debet dari, si ius aduersarij non sit factum deterius, sed omnia integra sunt, ut si reus haberet testes ad reprobandum probata in secunda dilatione, sicut in prima esset probatum: alias non, secundum Bar.in l.fi.in ij.col.ff.de fer.

Dilationes etiam quattuor dari possunt in causis pecuniarijs.l.fi.& ibi doc.& Ang.ff. de fer.

Dilatio noua in causa appellationis dari debet. Paul. de Cast.in l.fin.ff.de fer.Item debet suppleri, si breuior data fuit quam debuerit. Innocen.in cap.ultra tertiam.de testi. Quod uerum, nisi iudex ex causa abbreuiauerit, secundum Bar.& Pa.de Ca.in d.l. fi. ff.de fer.

Dilatio noua dari debe , nisi ius aduersarij sit factum deterius, in Spe.de dila.§. nunc uideamus.uersi.sed nunquid.& Bar.in d.l.fi.

Dilatio noua dari debet etiam nō impedito in prima, quando ex forma statuti plures dandæ sunt pro secunda, & tertia. Pau.de Cast.in d.l.fi.ff.de fer.& ibi omnino Alex.

40 Dilatio secunda dari non debet, nisi constet de impedimento in prima, quando iudex dixit, do tibi decem dies pro prima dilatione. Barto. & Paul. de Castr.in d.l.fina.ff.de fer.& supra, eod. uersicu.iij. xix.& xxij.

Dilatio secunda data ualet, etiam si unica tantum dari debuit Bald.in d.l.fin.§.& hæc quidem.C.de iur. delib.uide no.in l j.& ibi per Barto.C.de dila.& s. eo.uer. xxx.

Dilatio unica sufficit ad exhibēdum acta in causa summaria.gl.& Car.in cle.sæpe.§.& quia.de uer.signi. & ibi in iij.oppo.

Dilatio una sufficit ad probandum omnes exceptiones, nec pro qualibet exceptione dari debet una dilatio.c.pastoralis.de excep.Bar.& Alexand. in l. fi. ff.de fer.

Dilatio noua probatoria debet dari per successorem iudicis si tēpore præcessoris non erat præclusa uia ad probandum, quia non erat conclusum in causa. Alex.in l.edictum.ff. de iudi.

Dilatio legalis, quæ est in actione de dote, non censetur repetita in actione de dote iuxta.l.j. de dote præle.Barto.docto.& Alexand. in l. si diuortio. de uer. obl.

Dilatio quarta dari potest de benignitate iudicis.l. & post edictum.& ibi doct. ff. de iudi. maxime si aliæ sunt datæ a iudice incompetenti, secundum docto. & Ang. in l. edictum.de iudi.non tamen quinta, & sexta glo.& Ang.in l.fi.ff.de fer.sed Cyn.in l. j. C. de dila.Hostien.& doc.in c.in causis.de testi.& Alexander in l.finali prælleg.tenet contrarium. uide

† omnino. † Et per Fel.in d.c.in causis.]

Dilatio peremptoria intelligitur in dubio quælibet dilatio.c.pia.de excep.c. frequens. de restit.spo.in vj.Bal.in l.in contractibus. in prin. C.de non num.pecu.l. j. & ibi Bald. C. de dila. ubi dicit uerum in probatoria, non in dilatoria, etiam si non sit dictum, quòd sit peremptoria, secundum Bar.in l.fi.in princi. ff. de fer.& in d.l.j.& in l.i,.C. quo.& quan.in gl.in c.j.de dolo. & contum.in vj. Pe.de Su.in l.ad peremptorium.de iud.& ibi p do. Pau.de Ca.in l.oratione. de fer.in Spe.de dila.§.si. uer.quid si data.& tenet cum Bart. Cardi. in clem.

† j.xij.quæst.de excep.& ibi gl. † Et per Fel.in c.pastoralis.de excep.]

Dilatio intelligitur peremptoria si datur pro prima, ut sic non uelit iudex dare secundam, nisi cum magna causæ cognitione, secundum Bar.in d.l. fi. j. q. ff.de fer.& ibi per Alex.& Bar.in consi.ex facto p prio, ꝙ ex causa pecuniaria, &c.

Dilatio expectatiua de se nunquam est peremptoria: secundum Bar.& Ang.in l.fin. C. de dila. Quod est uerum nisi sit data præsenti, & intelligenti, & cōsentienti. Item nisi sit data absenti, qui respondeat nolle uenire: secundum Ang. singulariter in d.l. fin. de fer.Item nisi detur absenti, casu quo pōt iudex supplere pro absente.l.fi.& ibi glo.C.de temp.app.Itē nisi data absenti sit sibi intimata personaliter secus si ad domum.Bal.in aut.ei, qui.C.de temp. app. & Alexand.in d.l.fin. quia tunc dicitur peremptoria: uel debet esse trina, secundum Bal. ibi. & Lanfran. in c.quoniam contra.uer.dilationes.iij.col. de proba.Item nec ad allegandum.in aut.iubemus. C. de iud.& doc.& Pet.de Su.in d.l.ij.C.quomo.& quan. iudex.

† Dilatio probatoria an, & quando dicatur peremptoria, uide Fel.in c.licet.in fi.i j.col.uer.ex prædictis.de probatio.& in c.ultra tertiam. in ij. colum. uer.nota quarto.de test.& in c.pastoralis.circa princi.in uer.dum dicit Abb.de excep.]

Dilatio ad comparendum intelligitur peremptoria. Innoc.in cap. ad petitionem.de accu. Ioann. And. in clemen.j.de hære. contra gloss.l.præsenti.C.de his qui ad ecclesi.confu. & in l. consentaneum . C. quomodo.& quando.iudex. Barto. in l. ij. eodem. tit.& in l.si finita.§.Iulianus.de dam.infec. Item. J. eo.uer. xj.

Dilatio ad deliberandum intelligitur peremptoria.in aut.offeratur.C.de iud. Item

Dilatio,etiam in actibus extraiudicialibus, dicitur peremptoria.glo.in clem.j.de hære.Innoc. in c. cum uobis.de elec.Pet.de Su.in l. ad peremptorium. ad fi.ff.de iu.

Dilatio peremptoria intelligitur nisi probetur iustũ impedimentum.Bal.in c.j.§. fin. de prohi.feu.alie. per Loth.in usi.feud.

Dilatio ad laudandum non est peremptoria,nisi dicatur.Bar.in l.ij.C.quo.& quan.iud.

Dilationes omnes post litem contestatam sunt peremptoriæ,licet nõ dicatur ,sicut dilationes ad probandum ante litis contestationem.Barto.in l.fi.iij.q.ff. de fer.& Car.in clem.j.§.sanè.de fo. comp.ubi idẽ dicit ante litis contestationem.in Spec. de dila.§.j. Quod uerum in causa ciuili,quando statutum mandat unicam tantum dari:secus in criminali.Bald.in addi.Spec.de dila.uer.post litem.& in Spe.uer.termini autem.& ĩ. Terminus ad probandum uel producendum.uer.pe.

10 Dilatio peremptoria data de consensu partium prorogatur ex causa.Bart.in l.prima.C. sen.rescin. non pos.

Dilatio ad comparendum dicitur peremporia , etiam si non dicatur , quando est data a iudice : sed data per nuntium , uel per epistolam , uel per edictum, est peremptoria, si est triplex , non si una nisi dicatur.Barto.in l.ij. C.quomodo, & quando.iudex. & infra .

Dilatio unica pro omnibus assignari non potest, quã do ex forma statuti assignari debent plures. Bal.in l.non sunt liberi.ff.de sta. ho. & in l. si tutor. C. in quib.cau.in inte.resti. non est neces.& in c.j.ij.col. de mil.uas.qui contu.est in usi.feud.

Dilatio peremptoria breuis patitur appellationem : alias non.Ioann. Andr.in cap.j. de dila. per Barto. in l.ij.ff.de re iud.& Bald.in l.ij.C.de episc.au. Idẽ si sit nimis longa.Bald.in l.j.C.de dila. & in d.l.ij. de epis.aud.

Dilatio ad proponendum exceptiones dilatorias , intelligitur peremptoria , etiam si non sit dictum. in Spec.de dila.§.j.uersi. & not. Sed ad peremptorias potest dari peremptoria , causa cognita , non sine. Car.in cle.j.xiiij.q.de excep.

Dilatio ad agendum secundum. leg. diffamari. intelligitur peremptoria.Alexand.in d.l.fi.ff.de fer.post Angel.

Dilationis peremptoriæ materiam supple.ĩ.uer. Terminus.el.j.uer.xxix.

Dilatio breuiatur a iudice ex causa cognita in casibus a iure permissis, non alias. cap. quod ad consultationem.& ibi doc.de re iud.Idem quando prorogatur,ut ibi.

Dilatio breuiata a iudice sine causa , parte inuita , & contradicente , licet non appellante suppletur a iure.doct.in capit. quod ad consultationem.de re iudi.& ibi Sicu.qui dicit uerum in dilatione data a iure,non in danda a iudice,quæ non suppletur,nisi appelletur,secundum In.in c.ad petitionem.de accus. Vide per Bar.in l.ij.ff.de re iu.& Phil. in c. cùm sit Romana.iij.col. de appel.

Dilationes breuiantur , non auferuntur , quando instantia est breuis in Specu.de dila. uersicu. sed pone quod causa. & ibi Bald. in addi.uersicu. ubi tempus.

Dilatio prima non potest excedere tres menses , sed breuiari debet arbitrio iudicis,& ita seruatur. Bar. in l.fi.ij.col.ff.de fer.& no.in l.j.C.de dila.

Dilatio data per iudicem de consensu partium , non potest breuiari, uel tolli inuita una parte. capit. significante.de appel. Quod est uerum nisi subsit causa, secundum Abb.ibi, & Philip.in c.cum cessante. de appel.

Dilatio peremptoria data consensu partium,põt prorogari,subsistente causa.Barto.in l.j.in fi.C.sen. rescin.non pos.& supra.uersic.Dilatio peremptoria. uer.x.& ĩ.e.uer. x.

Dilatio potest ex causa prorogari per iudicem.l.interdum.& ibi Bar.ff.de iudi.gl.& doc.in l.fi. & ibi Ange.ff.de fer.in Spe.de dila.§. nunc uideamus. uersi. & sub hoc. in argum. Quod uerum etiam sine causæ cognitione.in Spec.eod.tit.§.nunc aliqua. & Io. de Pra.in l.fin.ff.de fer.Bald.in l.j.C.quo. & quan. iudex. Pau.de Castr.in l.j.C.de dila.& in con. ciiij. & infra.Prorogatio termini.uer.iiij.etiam ex officio:ut ibi.

Dilationes non debent absorbere instantiam . ĩ. uer. Instantia.el.j. uer. xvj.

Dilatio breuior ex cã dari potest,nec tunc debet a iudice suppleri.Bar.& Pau.de Ca.in l.fi.ff. de fer.

10 Dilatio data de consensu partium non potest per iudicem prorogari nisi ex causa.Bar.in l.j.in fin. C. sen.rescin.non pos.Bu.in c.ij.de dila.& ibi Ioan.de Im.& ŝ.eo.uer.vij.

Dilationes licet in iure sint taxatæ, possunt tamẽ prorogari,uel minui arbitrio iudicis: & nisi moderentur,cum causa subest,potest appellari in Spe.de cita.§.ij.in fi.& §.vj.in fi.

Dilatio ad proponendum exceptiones dilatorias, uel peremptorias,an prorogari possit.in Specu. de dila.§.iij.

Dilationum materia est amputanda.in Spe.de excep. & repli.§.ij.uer.ceterum.

Dilatio ad producendum instrumenta , quæ est usque ad litis cõclusionem in causa.per cap.cum dilectus. de fide instru.potest breuiari per iudicem,sicut dilatio ad opponendum exceptiones dilatorias,quę est usque ad litis contestationem.per l.ita demum. C. de procu.secundum Pau.de Cast. in l. oratione. ad fi.ff. de fer. Item dilatio quattuor mensium data iudicatis in actionibus personalibus potest minui,uel prorogari a iudice.l.ij.& ibi docto.& Bar. ff. de re iu.c.quod ad consultationem.& ibi doc.de re iudi. Card.in clemen.prima.de ui.& hone.cleri. & infra iitonet uer.ibi item dilatio ad exequendum . Item tempus anni uel centum dierum datum ad deliberãdum.gl.in rub.C.de suc.edic. Sed contrarium.not.

in l. j.

in l.j.§.largins.ff.eo.ti.l.j.& ij.& ibi Bar. ff. de iure deli.Bar.in l.si quis instituatur.§. sed bonorum. de hære.instit.& in l.quamdiu.& ibi glo. & Bar.ff.de acqui. hær. Vide Bal.quòd potest breuiari in auth. offeratur.C de lit.con. Idem tenet Bal.in l.si curatoris.de iur.deli.& in aut.de exhi.re.§.illud quoq; col.v.Item dilatio ad probãdum spoliationem. Archi.& Ioa.And.in cap.j.de resti.spo.lib. vj. in Nouel.Item dilatio ad exequendum iudicata.d.l. ij. & l.iiij.§.condemnatum.ff.de re iud.& d.ca. quod ad consultationem.eod.tit. Item dilatio decem dierũ ad appellandum causa tamen cognita. Bart. in d. l. ij.de re iud.contra gloss.in ca. cum sit Romana. de appel.Quod uerum est per indirectum, ut quia partes intra terminum decem dierum transigant. Bar. in aut.ei,qui.C.de temp.app.Pe.de Su. in authent. si tamen.eo.tit.But.in c.Romana.& in c.ex ratiõe. de app.Lanfr.in c.quoniam contra. uersic. sententias.in materia appellationis. uer. quæro nunquid tempus.Item etiam directe:secundum Pau. de Ca. in l.ij.ff.de re iu.Sed Bal.contra Mar.uersic. Dilatio.uer. v. Item dilatio ad opponendum exceptiones peremptorias.Barto.in d.l. ij. & Dyn. in regula,indultum.in vj.Cy.in l.iudices. C. de iud.capit. pastoralis. de excep. Item dilatio ad ad agendum causa cognita.l. Titia.de accu.l.si ea.C.qui accu.nõ pos.l.diffamari.C. de inge.ma. l. si eo tempore. de remis.pig.Bar.in d l. iij. Item dilatio ad petendum restitutionem in integrum. l. intra utile.secundum unam lect.ff.de mino.l.petendæ.in fin.C.de temp. in integ.restit.peten.Item dilatio ad adeundum hæreditatem.d.l.si quis instituatur.de hær.insti.l. quãdiu.de acquir.hær.l.j.in fin.& l.seq.de iur.deli.l.fi. §.penul.eod.tit.& Barto.in d.l. ij. Item quãdo est consuetudo fori,in auth.qui semel. & ibi Barto.C. quom.& quando.iud.& in d.l.ij. & Butrig. & imo. in ca.j. de dila.Item quando iurisdictio erat modico tempore duratura.Innocen.in cap. de causis. de offi.deleg.& Barto.& in d.l.ij.Item si causa est parua, secundum Barto.in d l. ij. Item si intra dilationes magna expensa requireretur. Barto. in d. l. ij. Item in causa alimentorum.Barto.in d. l.ij.Item si data est ad sententiam audiendã,secundum Bar. ibidem.Nam regulariter longa dilatio dari dẽt ad sententiam, quando iudex non plene examinauit negotium:sed post allegationes auditas, & iura, partibus præsentibus unica sufficit peremptoria,& breuis dilatio,secundum Barto.in l.ad peremptorium. ff. de iud. Item dilatio annalis data matri ad petendum tutorem,secundum Bal.in l.iiij.C. ad Tertul. Item dilatio legis data ministerio iudicis etiã prohibita prorogari. Bar.in d.l.ij.& Iac. de Are.in l.j. C.de dila.& Bar.in auth.offeratur.C. de lit. conte. & Car.in clem. j.vj. no. de uit.& honest.cleri.Item quando proceditur sola facti ueritate inspecta.Rota. in deci.xcix.omnes in nouis.

Dilatio banni taxata per statutum non põt breuiari, uel pro rogari a iudice.Bal.& Pa.de Ca.in l.fi. §. & hoc quidem.C.de iure delib.Item nec dilatio quattuor annorum ad petendum restitutionem in integrum.l.per hanc.de temp.app.secundum Bar.in d. l.ij.ff.de re.iu. Itẽ nec data ad confectionem inuentarij.Bal.in l.fi.§.cũ igitur.iiij.col.C.de iu.delib. & Bar.in d.l.ij.Item nec data ad accusandũ.in l. adulterij.C.de adul.& Bar.in d.l. ij. Item nec si data est a lege,uel statuto.Bar.ibidem.& Bal. in l. ij. C. de usu.rei iudi.& in l.j. C. si aduer.deli. Vide omnino Bald.in authen.iubemus.C.de iud.& in l.fina.§. & hoc quidem.C.de iure.delib. & Angel. in l. fin. ff. de fer.Sed Bald.in l.quod si nolit.§.fina.ff.de ædil. edic.dicit not. quòd tempus legale potest prorogari, si est appositum fauore partis : secus si iurisdictioni ordinariæ, secundum Richard. in q. statuto cauetur quòd iudex,qui dicit,secundum Bal. ibi,q tempus a statuto præfixũ instantiæ,uel iurisdictiõi, non potest prorogari. & infra. uer. Instantia. cl. j. uer.xvj.Vide Bal.in l.petendæ.de temp.in integ.resti.pe. Item secus in tempore instantiæ causæ principalis,uel etiam causæ appellationis.infra.uer. Iudex. Item secus si dilatio sit data ad soluendum. gl. docto.& Pet.de Su.in l.fina.C. de execu. rei iud.Et ideo terminus decem dierum per statutum præfixus ad soluendum pœnam,alias amputetur ei manus,non potest per iudicem breuiari. Bald. sing.in Mar.uersicu.Dilatio.uer.pen.Item secus, si est data ad præsentandum apostolos.Bald.in l.eos. C.de appel.& Barto.in l.j.ff.de lib.dimi.Item secus si sit data dilatio de consensu utriusque partis:quia non breuiatur, uel prorogatur nisi de cõsensu partium, secundum Bal.in l.dicere. §. nunc uidendum. ff. de arbi,per l. si cum dies.in princip. ff. de arbi. Item nec quando dilatio datur a iure ad aliquid fiendum puta quòd fiant tres monitiones ad incurrendum pœnam.glo.in cle. j.de uit.& honesta.cleri. & glo. in c.j.§.moni tiones.de mil.uas. qui contum. est in usi.feu.nisi sint in potestate iudicis, an post terminum pœnam imponat, uel non. c. constitutionem. de sen.exc.in vj.& Lud.Pon.in fin.uer. Iudex. uer. attende. Item nec dilatio data ad procedendum appellationem.in auth. ei qui. C. de tempo.appel. & Bal.in d.l.ij.& tenet Ange. ff. de re.iu.nisi esset de consensu partium,secundum Pau.de Ca. ibi contra Bar.in d.l.ij.& tenet Ange.& Bal.in auth.ei qui. & per glo.in c.cum sit. de appel. Veritas est quòd dilatio anni,uel biennij, data ad prosequendum appellationem,potest breuiari per appellantem. cap. abbate.& cap.sæpe.de appel. Item etiam per iudicem a quo.d.capit.abbate.& in capit.cum sit. eod. titul.de appel. Sed an possit prorogari not.in d. ca. cum sit & in c.personas.& ibi doc.e. tit. Et talis dilatio currit a die interpositæ appellationis, & non a die sententiæ.glo.ordi.in cle.sicut.de appel.Non tamen potest talis dilatio abbreuiari per appellatum.not.in d. ca. abbate. & ibi Abb.Sicu.docto.& Phi.& domi.de Rota in deci.cciiij.Itẽ quòd appellatus.& in Spe.de appel.§.qualiter.uer.hoc autem. docto. & Phi. in c.sæpe.de appel. Item nec dilatio annalis ad implendam uoluntatem testatoris, per

aut.hoc amplius.C.de fidec.secundum Pau.de Ca. † in con.clxv.& j.e.uer.pe. † Et per Fely.in c.personas. de app.

Dilatio statuti an possit prorogari consensu partium. Bal.in tit.de pace Constan.§.in causis. & in l.properandum.in prin.C. de iud.Et an uigore arbitrij. infra,uersicu.Terminus ad appellandum.uersi.antepenul.

Dilatio annalis data hæredi ad implendum uoluntatem defuncti potest prorogari. Bal. in aut.hoc amplius.j.opp.C. de fideic.non autem breuiari : ut s. eo.uer.xv.in fi.

Dilationum materiam supple.j.uer. Terminus. & j. Prorogatio termi. per totum.

Diligere quis debet se prius,quam alium.l.præses.C.de serui.& aqua.& supra uer. Charitas.uer.j.

Diligere quis debet proximum suum sicut seipsum.in Specu.de renunt.§.ij. & ibi uide quomodo intelligatur.

† Adde quòd dilectio Dei dicitur perfecta,quando ipsum diligimus ex toto corde, & anima & totis uiribus.c.si quis semel.§.charitas.de pęnit.dist.ij.& dicitur Græce ἀγάπη,

Diligens non dicitur, qui facit contra formam pacti Bal in l.si is.C.de fur.per l.eum, qui.§.fi.ff.commod.

✤ Diligens,si quod non debebat alicui soluit,& indebitum repetat, se nihil debuisse planum facere debet.diligens enim nauus, & attentus paterfamilias indebitum non soluisse præsumitur l. cum de indebito.ff.de probatio.Lud.Gomes. in reg. de Triennal.possession.post.xxix.Q. Ae.Mar.Ma.

✤ Diligens, & nauus filiusfamilias non ex parentis bonis,sed ex suis acquisiuisse, quicquid habet præsumitur.glo.in l.cum oportet.in principio.C.de bo ni.qu.liber.Lud.Gomes.ubi sup. Ae.Mar.Ma.

✤ Diligentia si aliquis,& labore suo pascua, & paludes meliores reddiderit, nec a fisco, nec ab alio est expellendus,neç ulla ei sunt onera imponenda.l.fi. C. de aluuione. & palud. Ludo. Gomes.ubi supra, Ae.Mar.Ma.

✤ Diligentiam si cohæres adhibuit,ut is,qui depositam a defuncto pecuniam acceperat partem suam, sibi redderet alijsq; ius suum persequi negligentibus,sic nõ soluendo factus qui partem suam abstulit ea cum alijs diuidere non est cogendus.l. fin. C. deposit.Lud.Gomes.ubi supra. Ae.Mar.Ma.

✤ Diligentia creditor usus,ut quod sibi defunctus debebat,ab hærede exigeret,si exegit,& postea hęres unde alijs satisfaceret,non habuit, quod exegit,cũ alijs communicare non tenetur.l. si pupillus. ff. de his.qu.in frau cred.Lud.Gomes.ubi supra quod,& de socio tradit Cic.in orat.pro Q.Rosci.Comęd.lite contestata iudicio damni iniuria Constituto.inquantũ fine me cum Flauio decidisti.vtrum pro dimidia parte? an pro tota societate? planius dicam utrum pro me?an pro me.& pro te? Pro me?potius. Exemplo multorum licitum est iure fecerunt multi nihil in ea re sibi iniuriæ feci petitu tuum exige, & aufer, quod debet; suam quisque partem iuris possideat, & persequatur. At enim tu tuum negotium gessisti bene gere,& tu tuum bene Magno tuã dimidiam partẽ decidisti magno & tu tuam partẽ decide HS.CCCIↃↃↃ tu abstulisti si fit hoc uero. HS.CCCIↃↃↃ. tu quoque aufer &c. Aem. Mar. Man.

✤ Diligentia si sua aliquid hæres acquisiuit non connumeratur inter defuncti bona,nec in legatario:re conuerti utilitatem potest. l. si hæres in principio. ff.ad l.Fal.Lud.Gomes.ubi supra Ae.Mar.Man.

✤ Diligentiam & studium. si is qui res commodatas accepit homo nauus adhibuit ut res suas quæ pluris erant quam commodatæ potius quam commodatas seruaret culpę obnoxius non est.l.si ut certo. §.quod uero.ff.commodat.Lud.Gomes ubi s. Ae. Mar.Ma.

✤ Diligentia si sua emptor,domum, uel rẽ alteri obligatam,quam emit meliorem reddidit, & ab eo postea per hypothecariam euincatur primam æstimationem præstando liberatur.l.ij.in extre.& ibi Bar. C.de prædi.nauiculario.lib.xij.Lud. Gom. ubi. s. Ae.Mar.Ma.

✤ Diligentia & impensa sua,si in feudo aliquod uasallus ædificium construxerit, & postea sine hæredib. qui feudum capere possint,decesserit dominus,aut ædificium tolli permittere debet, aut quanti id est. hæredibus numerare.§.uasallus. hic. finitur lex. in usibus feud.Lud. Gomes ubi supra. Aem.Mar.Ma.

✤ Diligens colonus.si ut fundum meliorem redderet aliquid impendit inde abire non est cogendus, nisi prius quod impendit,ei fuerit persolutum. l. colonus.ff.loca.Lud.Gomes.ubi supra. Aemi.Mar.Ma.

✤ Diligentiam si in domo uendita custodienda eam uenditor adhibuit quam frugi naui, & diligentes homines adhibere consueuerunt.etiam si ante traditioné incendio perierit damnũ non ad ipsum uenditorem diligenter,suo munere, & officio functum sed ad emptorem spectat.l.si uendita.ff. de pericul. & com.rei uendit.l as.in l.Domus.ff.de leg. j. Soci. in reg.clxxviij.Lud Gomes.ubi supra. Aemil.Mar. Man.

✤ Diligentia si opera, & studio suo ex socijs aliquis domum,uel fundum communem recuperauit, & ei socius intra quattuor menses non satisfecerit totius rei dominus efficitur.l.si fratres.§.idem respondit.ff.pro socio.l.iiij.C de ædific.priuat. Lud. Go. ubi supra. Ae.Mar.Ma.

✤ Diligens si unus tantum ex toto capitulo fit, pro omnibus unus ille est, potestasque, quæ pœnens omnes esse consueuit pęnes unum illum est. Ill. Cardi. Abb.in c.olim.de testib.Lud.Gomes. ubi supra. Ae.Mar. Ma.

Diligens tenetur de culpa leui.Bal.contra Cyn. in l.si constante.§.si maritus.sol.mat. & Alex. in l. quod Nerua.ff.depositi.

Diligentia quomodo probetur,uide Bar.in consi.charissime domine, isti nostri amicissimi, &c. & in tractа.de

cta.de testibus uer.lata culpa.& in l.de pupillo.§.si quis ipsi.pen.col.de ope.noui.nun.

Diligens in uno an præsumatur diligens in alio.Bart. in l.fi.C.de his,qui a non do.manu.sunt.

Diligētiam si quis habet in rebus alienis, sicut in pro prijs non imputatur ei . in Specu. de pig.§.j.uer.& no. Vide omnino Bald.in l.pignus.vij.colum.C.de pig.act.

Diligentia non debet alicui nocere.in Spe.de arbitro. §.viij.uersi.quid si sit pęna.

Diligenter,& bene,intelligitur, scilicet arbitrio boni uiri.ī.uer.clausula Contractus . in clausula , Bene, & diligenter.

Diligentia est mater omnium uirtutum.in Spe.de aduo.§.v.uer.commendet autem.&.§.ix.uer.itē cautus sit antiquus . Item est mater omnium artium. cle.ij.§.j.& ibi Card.de sepul. Sic negligētia est nouerca eruditionis.lxxxiij.dist.nihil secundum Cardinalem ibi.

† Adde quod diligentia secundum Tho.ij.ij.q.liiij. artic.j.est idem quod solicitudo : & ideo requiritur in omni uirtute: & dicitur Græce ἀκρίβεια , ἐπιμέλεια.

Diminutio pęnæ nō fit auxiliatori, sicut principali,si causa in eo non subest,licet ex forma statuti pari pęna sint puniendi. Bar.in l.posthumus.ff.de ali.leg.

† Adde quod Græce dicitur diminutio ἐλάττωσις: & est maioris quantitatis in minorem mutatio.

Diminui dicitur, quod usucapitur.l.deperditum.ff.de pet.hæred.

Diminui non potest , quod solidum præstari debet. Bald.in l.si.qua.C.ad Tertul.

Diminutio non potest importari per inducta ad augmentum,& econtra. Barto. in l.legata inutiliter.in prin.de leg.j.in l. in sacris. & ibi Ang.C.de proxi. sa.scri.li.xij.Bal.in auth. ex causa.pe.col.C.de lib. præte.& Paul.de Ca.in consi.vij.& infra uer. Pęna. & Car.in cle.exiui.§. deinde. & ibi not. de uerbo. significa.

† Diminutio quid sit: uide Ange.in consil.cclxx.ubi etiam diminutio non inuenitur in totali mutatione,imo differunt in substantia,& natura.]

† Diminutio patrimonij aliquo casu nō præsumitur, nisi probetur per asserentē diminutionē eius. Ang. in consi.cclxxiij.]

Dimidia pars dimidiæ totius uidetur legata, quando est legata dimidia pars rei, in qua testator habet dimidiam dimidiæ. Bar. in l. serui.§.fi.de.leg.j.& ī.uer.Legatum fundi,uer. vij. † & liij. †Et per Franci. Aret.in d.§.fi.]

Dimidium plus toto,dicebat Hesiodus,secundū Aul. Gel.lib.xvij.c.ij.

Dimidia usustructus debetur usufructuario , si alteri est legata proprietas rei.l.si alij.ff.de usufru.leg.

Diocœsis id est diuisio.vij.q.j.episcopi . Car.in d.§ sane .in cle.ij.pe.q.de elec.

Diocęsis,id est territorium.gl.& Ang.in authen. qūo oportet episcopos.§.non aliter.colla.j.

Diocęsis appellatione,districtus , uel territorium non uenit.Car.in cle.ij.§.sanè.de elec.sed aliter loquitur ibi in v.q.ubi uide.& Alexan. in l.pupillus . de † uerb.sig.per cap.ij.de constitu.in vj. quod sic. † Et quid ueniat uide Fel.in c.Rodulphus.v.col.uer.tertia conclu.de rescrip.]

Diocęsis tota dicitur parochia episcopi.ī.uer.Parochianus.uer.xij.

Diocœsanus dicitur , is qui habet domicilium in diocœsi.gl.in c.statutum.§.nullus.de rescrip.in vj.

Diocęsanorum appellatione non cōtinentur,qui sunt de ciuitate. Bart.in consil.ciuitati Camerini,&c.& per Car.in d.§.sane.

Diocœsis appellatione uenit diocęsis originis , uel domicilij , quando quis habet plures diocęses.l.quæ conditio.§.fi.ff.de condi. & demon.ca.statutum.§. cum uero.de rescrip.in vj.secundum Ludo.Pont.in sing.uer.Diocęsis.uer.ubi aliquis.

Diocœsanus quis dicatur:uide infra uer.Episcopus.el primo.uer.iij.

Diocesanus dicitur etiam archiepiscopus in sua diocęsi, non in prouincia.Car. in cle.j.§.j.prima quæstione.de sup.negli.prxla.

10 Diocœsani an ueniant appellatione Bononiensiū. Alex.ꝙ sic,in l.ij.de uer.signifi.

Diocœsis certa pars potest præscribi contra episcopū per prælatum inferiorem ab episcopo.c.auditis. de præscri.& ibi Abb.uide aliter in c.j. de præscrip.in v.char.in cle.ij.§.ut illud.de re.iu.

Diocœsanus dicitur episcopus,& alij superiores.gl & Car.,in cle j.§.uolumus.de fo. compe.xj.q.j de personis.Car.in cle.j.viij.q.de sup.neg. præla. & in §. j.in j.quæst.

Diocęsis appellatione an ueniat ciuitas , & econtra. Car.in d.§.sane.vij.& viij.q.& in cle.j.vj.no.de renun.quod sic,per c.j.de offi.ord.& omnino per Gemi.in c.fœlicis.§.fi.de pœnis. in vj. & Alex. in l.ij. de uer.signifi.ꝙ non , per c.Rodulphus.de rescrip. gl.in c.accepimus.de æta.& quali.& in c.fi.de præ† ben. † Et per Feli.in d.ca.Rodulphus. & per Fran. Are.in l.illud dubitari.de acq. hęr.circa prin.j.co.]

Diocœsani dicuntur parochiani ecclesiæ cathedralis. no.Cardi.in cle.causam.§.j.de elec.in iiij.no.

Diocęsis dicitur quasi diuisio,qua diuidūtur fines episcopatuū.x.q.iij.unio.Card.in cle.dudum.§.extra. de sepul.in j.q.Et differt a ciuitate,& prouincia.

Diocęsanus,& ordinarius,differunt: quia.

Diocęsani appellatione non uenit ordinarius,nisi quo ad ea quæ competunt ei iure ordinario.glo. sing.& Car.in cle.j.de iure patro.in v.q.

† Diocœsani appellatione an intelligatur solum de episcopo:uide Fel.in c.cū olim.in prin.de pręscri.†

Diocęsis præscribitur per ciuitates & castra. Bal.in l. j.xvj.col.C.de emancip.lib.

Diocęses fuerunt distinctæ tempore Dyonisij. glo.in c.prouinciæ.xcix.di.& xiij.q.j.c.j. & ibi no. dixi in tract.de episcopo.in præludi.ij.col.

Diocęsis ponitur quandoque pro parochia. gl.in cap. j.xiij.q.j.& lxxx.distin.c.j.cum gl.

Directe

Directe quæ non conceduntur, quandoque per obliquum cőceduntur. in Spe. de posi. §. vij. uer. uerumtamen.

Directe quæ non conceduntur, quandoque per consequentiam conceduntur. in Sp. de feu. §. ij. uer. xxxj.

Discere prohibita est culpa, sicut docere. l. culpa. C. de malefi. & math.

Discipulus debet obedire magistro, sicut filius patri. gl. in l. libertus. ff. de obsequijs. & Bart. in l. omnes populi. vj. q. j. principali. ff. de. iust. & iur.

† Discipulus an possit esse testis pro magistro: uide Ang. in consi. primo.]

Discipulus debet excusare sententiam magistri. Bald. in l. discere. in prin. ff. de arbi.

Discipulus an obliget magistrum. j. uer. Magister. uer. vj. xix.

Discipulus an possit uerberari a magistro. j. uer. Magister. uer. xij. cum tribus seq. & xxj. & seq.

† **Disciplina** regularis dicitur, quæ continetur in regula. cle. j. §. si quis. de statu mona. secundum Car.

† Adde quod disciplina est pars potentialis iustitiæ contenta sub humanitate, secũdum bea. Tho. ij. ij. q. lxxx. ar. iij. & dicitur Græce μάθημα.

Disciplina non debet contemni, alias religio naufragatur. cle. ij. in prin. & ibi Car. de statu mona.

Discordia debet euitari per iudicẽ inter partes, tam in causa ciuili, quã in causa criminali, adeo q iudex potest ex hac causa cõpellere partes ad componendum, vt scilicet, quando partes diu litigauerunt, & quæstio est multum dubia. nam tunc etiam iudex secularis potest compellere partes ad componendum, uel ad compromittendum: & negligẽtiam ipsius poterit iudex ecclesiasticus supplere, excõmunicando partes, nisi ueniant ad concordiam. Bonus est tex. in ca. placuit. xc. dist. Causa autem legitima cessante, potest, & debet iudex hortari ad componendum, non autem cõpellere. Sic intellige. cap. studendum. xc. dist. Abb. in cap. cum inter R. in fi. de elect. & in c. fin. de ma. & obe. & in c. j. de treu. & pace. Et quod iudex possit terminare causam cõcordia, uel iustitia, uide tex. in c. j. de mut. peti. & in c. causam quæ. de testi. & in cap. querelam. de simo. & quod legitur & not. in l. æquissimum. ff. de usufru. & in l. j. §. post operis. ff. de ope. no. nun.

Discordia diuersitatem cordium significat. gl. in cle. j. §. j. de iureiuran.

Discordijs est obuiandum celeriter d. cle. & d. §. & ibi Car. & c. suscepimus. de homicidio.

† Discordia generari solet propter inæqualitatẽ inter cõiunctos maximẽ. Raph. Ful. in cõsil. xv. in fi]

Discordia est periculosa. cle. dudum. §. ab olim. & ibi Car. de sepul. Vnde Sallustius, Cõcordia paruæ res crescunt, discordia maximę dilabuntur.

✠ Discordia non difficillimẽ per sæpe inter fratres oritur, inter quos summa concordia, summusq; consensus esse deberet. Rola. a Val. consil. lxxviij. num. 12. uolum. j. Aem. Ma. Man.

† Discordia cõcordatur per distinctionẽ tẽporum. de pe. dist. j. periculosæ. & j. Testium impugnatio.

† Adde quod ubi discordia fuerit inter partes quæ eligere habent, uel aliquid simul facere, iudex se intromittere debet eligendo, aut alias actum faciendo. Iason in l. fin. C. de iudi. Panor. in c. tuæ. de cler. non residen. & est discordia, ita acerbior intimo odio, & corde concepta, secundum Cicer. lib. iiij. Tuscula. q. & dicitur Græce διαφορία.

† Adde quod discretio est custos & moderatrix uirtutum, secundum bea. Tho. iij. Sen. dist. xxxiij. q. ij. artic. v. & dicitur Græce διακρίσις.

† **Discretio** est mater omnium uirtutũ. in Spe. de aduocato. §. v. uersi. cõmendat aũt. cle. pastoralis. §. uerum. & ibi Car. de re iud.

Discretionis ætas est duodecim annorum in fęmina, & quattuordecim in masculo. gl. in cle. eos. de reg.

Discretio & iudicium, sunt idem. l. cum prætor. §. j. cũ gl. ff. de iudi. & importat arbitrium boni uiri. Alex.

† in consil. xxxiij. in j. parte. † Et Paris de Puteo in tract. syndi. in c. de offi. syndi.]

Discretioni alicuius si committatur, uide in c. statutũ. de rescrip. in vj. Ioan. And. in. cap. j. de iur. calum. in Nouel. in vj. & Bald. in l. fi. C. de iu. do. impe. quod intelligitur cõmissum arbitrio boni uiri. & . s. clausula Iudicio suo, cum clausula præcedenti, & quinque seq. in clausulis compromissorum.

Discussio est bonorum debitoris usque ad pęnam facta diligens inquisitio, secundum Iacob. de Are. in tract. discussionum. Item est indagatio, si reus est soluendo. Bal. in aut. præsente. C. de fideius.

Discussio bonorum sine libello fieri potest. Bald. in l. ij. C. quan. fis. uel priua. & Bene. Barzis in tract. discus. ij. q. prin.

Discussio fieri debet citato fideiussore, uel tertio possessore. Bal. in d. l. ij. C. quando fis. uel pri. & in l. fi. si cer. peta per l. in executione. de uerb. obl. Bart. & Ioan. de Por. & Alexan. in l. decem. de uerb. oblig. & Bene. ubi. s. j q. sed Alex. cõtra in l. fi. C. de edic. di. Adri. tol.

Discussio de bonis hæredis grauati fideicommisso, qui alienauit in casibus permissis, fieri debet antequã conueniantur possessores. Ang. sing. in aut. de resti. colla. viij.

Discussio requirit duo iudicia. Bal. in l. licet. ff. si quis omis. cau. te. uidelicet primum, in quo fiat discussio principalis: secundum, quod agatur contra fideiussorem. Bal. & Ang. in l. a diuo Pio. §. in uenditione ff. de re iud. Licet etiam unũ sufficiat quando est notorium principale nõ esse soluendo, secundũ Ang. per gl. sing. in l. nisi hoc actum. ff. de pac. & in d. l. licet. & Bal. in l. ij. C. communi diui. & Bart. Cepo. in cau. ciij. & Bene. de Barz. iij. q. in tract. de discu.

Discussio si non fiat, ualet processus, si non opponatur exceptio discussionis omissæ. i ar. in l. ij. C. communi diui. in authen. præsente. C. de fideius. in l. si mancipium. de euict. Bart. in auth. hoc si debitor. C. de

de pig & in l.edita.C.de eden. l.hos accusare.§.lege Iulia.ff.de accu.l.pe.§. ad crimen. de pub.iudi. Bal.in aut.contra rogatus. in fi.C.ad Tre.concludit ualere processum.& Bar.in l.prolatam. in prin. C.de sen.ꝙ ualet sententia contra fideiussorem,uel possessorem conuentum prius, quã principalem. Sed Bal.in d.l.ij.aliter loquitur.& Iaco. de Are. in tract.discus.uer.sed nunquid ualet sententia. And. in auth.de fidei.§.sed neque.Io.de Por.in l.decem. de uerb.obl.& uide omnino Bene. de Barz. ubi supra.iiij.q.principali.ubi cõcordat op. Et uide Bal. in l.j.C.si quid.in frau.patr.ubi dicit uerũ,nisi ante litis contestationem, sit opposita exceptio præposterationis, per not. in l.ij.C.communi diui. Itẽ per Alexan.consi.xxxj.iiij.parte.& in l.fi.in princ. † si cer.pe. † Vide do.Pet.Phil.Cor.consi.xlvj.in litera l,la ij.in secunda parte.]

Discussio omissa ante litis contestationem potest fieri post, si aduersarius non excipit:alias non. Bal.in d. auth. contra rogatus. in fi.C.ad Treb.Bene.ubi.s. v.q.prin.Iac.de Are.in d. tract.discus.uer.sed quid † si est. † Vide omnino dom. Maria. Soci. in consil. xxiiij.incipi.uisis.uer.quoniam imo.in j.parte. ubi tenet quod si agens discussionem post litem contestatam non fecerit, uel probationẽ de inopia principalis debitoris, succumbere debet, quia ligatum est exercitium agentis.quod est singulare.] Item

Discussio fieri potest pendente iudicio, & prodest, ac si facta esset ante litem motam, secundum Alb.Galleti.in Mar. & Ia. in l.prolatam. in lec. noua.C.de sen.facit auth.præsente.C.de fideius. secundũ Bal. in l.si rem.§.fi.ff.de pig.act.qui allegat iura prædicta.Et facit secundum Bal.ibi, ꝙ post exceptionem potest reus offerre ad ualidandum exceptionem, per l.si maior.C.de transact.& quod no.C.de sen. l.cum eorum.& per Iacob. in l. si cum procurator. de re iudi.& de non num.pecu.l.tam mandatori.de act.emp.l.j.in fi.gl.mag. Item

Discussionis omissæ exceptio omissa ante litis contestationem potest opponi in quacunque parte iudicij. Bart.in consilio, quæro si tertius.Ioan.de Por. in l.decem.ad fin.de uerborum oblig. & ibi Pau.de Cast.& infra uer. Exceptio quando.uer.lvij. & per Bart.in authen.hoc si debitor. de pig. & in l.exceptionem.C.de proba. Imo etiam post sententiam. Bald.& Pau.de Cast.in l.fin.ff.si cer. pet. & ibi per Alexan.& Ioan.de Por.ubi supra. Valet tamẽ sententia contra fideiussorem, tali exceptione omissa, secundum Ange. & Pet. de Su. in l. prolatam.C.de sen.Ang.in §.sed neque. in auth. de fideius. Iacob. de Are.in tract.discu.uer. sed nũquid ualet sententia.Bart.in l.si mancipium.§.si communi.ff.de eui. & Bene.de Barz.ubi supra.uer.iiij.& in vj.q. & per Alexan.in consi.xxxj.iiij.parte.& seq. ubi in cõsil. xxij.dicit exceptionem discussionis non posse opponi in causa appellationis. † Et per Fran.Are.in d.l. † decem.in vj.col.]

10 Discussio fieri debet, etiam si summatim sit facta fides iudici de debito, sicut qñ petitur restitutio in integrum.no.in l.nam & postea.§.si minor.ff.de iureiur.uel sicut quando quis iuratur suspectus.no.in l.arbitro.& ibi doc.& Bart. qui satisda.cogan.& in l.nemo carcerem.C.de exac.tribu. lib.xi.facit.l.j. ff.quorum bonorum. secundum Bene.de Barz.vij. quæstio.princ. & Bald. in l.ij. in fi.C.quando fisc. uel.priua.

Discussionẽ esse factam non debet de necessitate pronuntiari per iudicem.Barto.in l.persecutione.& in aut.hoc si debitor.C.de pig.Ang.in aut. de fideius. §.sed neque.& plene per Alexan. in l.fi.in princ. si si cer.pe.ubi tenet cõtra, secundum communẽ opi. Bar.licet Alexan. ipsi contradicat in l. ita stipulatus.la grande.in iiij.col.de uer.obl.Bal.in l.pe.§.j. C.ad Treb.dicit quod discussio de hærede fieri debet:& utile est quod iudex interloquatur factam esse.Sed Bar.in l.sed & si possessori.§.fin.ff.de iureiu. dicit quod non sufficit relatio nuntij, nisi pronuntietur super discussione.Idem tenet Bar.in l.stipulatio ista.§.hæc aũt.de dam.infec.& uide Bar. in l.decem.de uerb.obl. & in l.a diuo.l.in uenditione.ff. de re iud.Bal.in auth.sed hodie.C.de acti. & oblig. dicit requiri,quando post discussionem requiritur factum hominis: alias semper posset opponi, quod non esset facta legitimẽ. Sed pronuntiatione facta tenet processus, etiam si sit erratum in discussione. Secus ubi factum hominis non requiritur,sed legis secundum Bal.ibi,& in d.l.iij.C.quãdo fis.uel.pri. ubi uide. Et subdit Bal.in d.l.ij.ꝙ a sententia prædicta non potest appellari, cum possit contrarium † probari. &.ĩ.eo.uerũ.xvj. † Et per do.Fran. Are. in l.exitus.de acquiren.pos.& per do.Pe.Phi. Cor. in consi.cix.in j.parte in litera a,& b,Fran.Aret.in l.si ego.si cer.peta.& per do.Iaso. May. Institu. de actio.§.item siquis.nu.83.]

Discusio regulariter fieri non debet,quando sunt plures insolidũ obligati,& ex eadem causa.l.inter eos ff.de fideius.l.si creditores.C.de pact. Bar.in l.j.C. quo quisq; ordi cõue.li.xj.& in l.ij.de duo.re. Fallit primo,quando quis cõuenitur,ut fideius. in aut. præsente.de fideius.Quod an habeat locũ in patre qui cõuenitur ut fideiussor filij, no.in l.j.& ibi Bar. C.ne fi.pro pat. ubi etiã post Bal. tenet Pet.de Su. ꝙ sic.Bar.in l.libertus.§.filium.ff.ad muni. dicit patrem posse prius conueniri etiã non facta discussione de filio.Sed uide Io.de Por.post Bar.in l.si seruũ §.pe.de uerb.obl.& in l.cũ filius.eo.tit. & ibi Alex. Quod est uerũ, nisi cum pater cõsensit tutelæ filio delatæ,pro quo uidetur fideiubere: sed debet prius fieri discusio de filio.Bal.in l.j.C.de cõue.fis.debi. lib.x.& Alex.cõ.xxxj.iiij.parte.&.ĩ.e.uer.iij.xviij. fallentia.& ĩ.uerbo Pater fideiussor.uer.xj. & uerbo Pater ꝓ filio tenet. uer.lxiij. Itẽ an habeat locũ in noĩe debitoris concesso creditori, ut si cõueniatur ab alio creditore,cui cessio facta est, posit opponere exceptionẽ discusionis,uide Bal. in l.hæredem.C.de hære.actio.& Bart. in l.si conuenerit in prin.la.j.ff.de pig.act.dicit, ꝙ tutius est fieri discussionẽ,scdm Cy.in l.nomẽ.C.quæ res pig. ob. pos.

Cy.

Cy.& Pet.de Su.in l.ij.C.quando fis.uel. pri. Bart. tamen in l.grege.§.cum pignori. in fi.ff.de pig. dicit ꝙ non requiritur discussio secundum Cyn.in d. l.nomen.Dicit tamen tutius esse fieri, quando agitur contra debitorem delegatũ.Secundo fallit, quã do agitur contra tertium possessorem. in authẽ.de fideius.§.sed neque.l prosecutione.& Barto. ibi,& aut.hoc si debitor.C.de pig.Tertio, quãdo agitur contra debitorem debitoris.d.l.ij.C. quãdo fis. uel pri.&.§.eod.nisi ille sit constitutus procurator in rem suam,secundum Bal.in d.l.ij.ij.q.Quarto , qñ duobus est facta commissio eiusdem actus , sed uni generaliter alteri specialiter: quia prius debet discussio fieri contra eum, cui facta est commissio specialis,secundum Bal.in d.l.ij.per tex.sing. in l.quoniam Augerio.C.de conue.fis.debi.lib.x.¦& ibi omnino per Bart.& J.eo.in xxiij.fallen. Quinto fallit in debitore fiscali , qui soluit officiali deputato ad exigendum,licet solenniter non soluerit, quia tunc non liberatur,sed potest conueniri a fisco,facta tamen prius excussione de illo officiali , cui soluit. Tex.est sing. in d.l.ij.C.de conue. fis. debit.li.x.& Bal.in d.l.ij.in ij.col.uer.de uno quæro.C.quando fis.uel pri.in iij.col.Sexto,in debitore fiscali , licet non condemnato,dummodo sit liquidum, & debitor debitoris confiteatur debitum.Bal.in d.l.ij.quã do fis.uel pri.ubi ait secus in priuato,in quo requiritur condemnatio discussio , & confessio debitorũ debitoris.Et uide omnino Bal.in l.iij.eo. tit. Septimo,in debitore fisci.l.non prius.C.quando fis. uel pri.Quod est uerum etiam si est creditor ex cã delicti,secundum Bal.ibi,ubi plene.Octauo, in eo. qui promisit indemnitatem , qui quamuis renuntiauerit beneficio ordinis , & beneficio de fideiussorib. tamen conueniri non potest,nisi prius fiat discussio de principali.Bart.in l.j.C.de conue.fis.debi.lib.x. & in l.quæro.i prin.ff.locati.& Lud.Pon.in consil. ut refert do.Bal.modernus.in l.cum filius.de uerb. ob.& plenius per Alexan in consi.xxxj.iiij.parte. & in l.fi.in prin.si cert.peta.Nono, debet prius fieri discussio an filius adire uelit , quam pater adeat hæreditatem filio delatam. Bal.in l.j.vj.q.xvij.col. C.qui admit.Decimo , debet prius discussio bonorum fieri,quàm persona capiatur,etiam stante statuto,ꝙ debitor capi possit: quia intelligitur , scilicet facta prius d scussione bonorum: per gl.in l.iij. §.tutores.ff.de suspect.tut.& Lu. pó. cõ.ccxxxvij. † Spectabilis S.domini.collateralis. in iiij.colu. † Et per Fel.in c.quod ad consultationem. de re iudi. in vij.colum.] Vndecimo,fieri debet discussio principalis per fiscum ante,quam agat contra debitorem debitoris sui ante tempus,propter necessitatem imminentem,quod potest.l.j.& ibi Bald.C.de condi. ex lege.Duodecimo, debet fieri discussio mulieris, quæ animo nouandi fideiussit recepto præmio pro fideiussione a debitore, non obstante denominatione:qua non reperta soluendo creditor agere potest contra debitorem antiquum actione ueteri . Casus est fin.secundum Bald. in l.antiquæ.§.sed si minus. C.ad Vellei.Decimotertio , quando plures sunt in eadem causa principaliter in solidum obligati , sed ad unum eorum peruenit pecunia , propter quam contracta sit obligatio:quia ille prius debet discuti. l.unde quæritur.ff.commoda.Vide Bar.in l.ex duobus.ff.de duo.re.l.cum in plures.§.instrumenta.ff. loca.& infra uer.Rei.uer.xx.& uer. fideiussor conuenitur.uer.xxvj.& lxxx.& tenet Alexan. in l.si ut certo.§.si duobus.ff.commo.Decimoquarto,quando mulier uult agere ad dotem cõtra possessorem : quia prius debet discuti maritus.gl.& Bald.in l.ubi adhuc.viij.col.C.de iure do. Decimoquinto, quando debitor uult agere contra emptorem pignoris uenditi pro uiliori pretio , quia debet prius discuti creditor, qui uendidit, si est soluendo residuum pretij.l.j.& ibi Barto. Bal. & doc.C.si uen.pig.aga.ubi etiam dicit Bal.post Bart.quod si erratur in discussione, non uitiatur processus.Decimosexto, quando agitur actione personali contra correum pariter obligatum,uel hypothecaria contra tertiũ possessorem Barto. in l ij.C.quo.quisque.ordi.conue. lib.x.& Bene.de Barz.ubi supra.& Bar. in l.rẽ alienam.ultima col.ff.de pig.act.Vide Bald. in aut. sed hodie.C.de actio.& obliga. & supra istomet uer.in ij.fallen.Bald.in l.ij.§.sed & si quis.j.col.C.cõmunia.de le.dicit quod non facta discussione , quando agitur hypothecaria coram arbitris,tertius possessor condemnatus per laudum potest petere reductionem ad arbitrium boni uiri . Decimoseptimo, quando commissio fit pluribus , uel alteri tantum, debet prius discussio de alijs fieri , ad hoc , ut unus tantum possit expedire . Bart.no.in l.si fundum.§. his uerbis.de leg.j.& supra. uer. cõmisio. &.§.eo. Decimooctauo de filio fieri debet ante , quàm pater legitimus fideiussor eius conueniatur, nisi negotium principaliter ad patrem pertineat. Barto.in l. tria onera.ff.de excu.tu.in j.lect. Sed ibi Nicol. de Nea.in lec. Barto.dicit aliter,ꝙ fieri non debet discussio de filio,quando pater obligatus conuenitur pro munere suscepto per filium:& hoc quando pater intercessit pro filio apud fiscum . Et ibi uide gl. no.& supra isto eo. uer. in j. fallen. Vide omnino Alexan.consi.xxxj.iiij.parte. Idem Alexan.in l.cũ filius.de uerb.obli. dicit quod quando pater de peculio tenetur pro filio , non requiritur discussio de filio l.iij.§.sed utrum.& ibi no.de minori.l.j.de peculio.& Alex.in rub.ff.iudi.sol.& Bald. in l.j.C.ne fili.pro patre.Sal.in l.si filius.eo.tit.Hoc fallit, qñ pater tenetur insolidum , quia etiam iure Digestorum non potest conueniri,nisi excusso filio.Bar. & Alexan.in d.l.cum filius.ubi limitat uerum nisi pater iusserit filium obligari : quia tunc pater censetur principalis,non fideiussor,ideo non habet beneficium fideiussoribus indultum.Bar.in l.si seruus.§. an filius.de uerb.oblig.& in l.si libertus.§.filius.ad municipa.&.§.eo.uer.circa principium.in j.fallen. Decimonono, ante quã agatur reuocatoria ad bona alienata in fraudem, scilicet ut discutiatur an remanserint tot bona , quæ sufficiant ad legitimam. Bal.

Bal.in l.j.C.si quid in frau.pa. & in auth.cõtra rogatos.j.col.C.ad Treb.Bar. in l.nomẽ.C.quæ res. pig.obl.pos.dicit, ꝙ fieri debet etiam in reuocatorijs actionibus,sicut in hypothecaria. Vigesimo,fieri debet discussio de bonis uiri prius,quam per uxorem conueniantur debitores uiri, quorum nomina sunt obligata pro dote.Bal.in l.ij.C.de hære. act. ubi dicit uerum, nisi in instrumento sint mãdatę directe. nisi expressim sint cessæ actiones:ut ibidem. Vigesimoprimo, quando uxor uult agere contra possessores rerum mariti sibi obligatarum pro dote, si constet maritum constituisse se tenere bona precario nomine uxoris, secundum Bal.in l.ubi adhuc.viij.colum.C.de iure do.post gloss.ibi, & Bart. in l.si constante.ij.q.iij.prin.ff.sol.ma.Sed etiam uide la.But.in authen.hoc si debitor.C.de pig.Bart. in l.quoties.C.quo.quisque ordi.come. lib.xj.Bal. & Ang.in l.fi.C.de acqui.pos.& Bal.i reperto. uer. excussio.Ang.& Imo.in l.exitus.de acq.ui.pos.& in l.ij.§.hac actione.ui bo.rap.Flo.in d.authen.Ang. Are.in §.item si quis in fraudem. Instit.de act. no. in cap.cum uenissent.de causa pos.& propriẽ. Vigesimosecundo, fieri debet discussio etiam si fideiussor promisit sub iuramento seruare promissa, secundum Bened.de Barz.in d.tract.xvij.q.prin.Vigesimotertio, fieri debet super hypothecaria speciali prius quam agatur generali contra possessores.l.ij. & ibi Bal.C.de pig.Vigesimoquarto, fieri debet in casu.l.j.C.de decu.lib.x.Vigesimoquinto,in casu l. decem de uerb.oblig.Vigesimosexto, in casu.l.fin. §.fi.ff.si cer.pe.Sed an opponatur si post litem motam contra fideiussorem,principalis sit effectus soluendo.Bald.quod non in l.fi.ubi plene per Alex.si cer.pe.& ibi tenet Pau.de Cast.Pe.& Cy. in aut. præsente.ix.q.de fideius.& Bal. in l.peremptorias. in ult.col.C.sen.rescin.non pos.& Sali.in auth.hoc si debitor.de pig. Lud.in l.stipulatio.i prin. de ope. no.nun.tenet contrarium: sed dicit utranque opi-
† nionem teneri posse. † Et an, & quando discussio necessaria sit uide do.Maria.Soci.in consi. xxiiij.in cip.uisis uer.quarto uidetur probari. cum uer. seq. in j.parte.& uide do.Ias.May.Insti.de act.§.item si quis.nu.67.& Fran.Are.in l.exitus. de acqui.pos.]

Discussio an requiratur de filio,pro quo pater ex forma statuti tenetur.Bal.in l.j.C.ne fil. pro patre. & infra uersi.pater fideiussor.uer.xj. & uer. pater pro filio.uer.xxxj. Item an quando debitor constituit se precario nomine possidere bona sua pro creditore,deinde alienat aliqua ex dictis bonis, & creditor uelit alienata reuocare a tertio possessore remedio l.fi.C.de acquir.possess.Bald. & Ang.ibi.Flo.in authen.hoc si debitor.de pig. Vide Bal. in l.j.C.de his,quæ in frau. cre. & in cap.j.de controuer.inter do.& emphy.in usi.feu.Ang.in l.exitus. de acquir. pos.Bart.in l.iij.C.de pig.& plenius per Benedi.de Barz.in tract.discussio.xiij.q.prin. & Barth. Cep. in caute.lxiij.ubi uide.Item an fiat quando quis fideiussit in rem suam.Ioan.de Imo.in l.inter eos.ff. de fideius.& Bene.ubi supra ult.quæst. Item an fiat prius, quam agatur contra depositarium uel commodatarium principalis debitoris. Ang. in authen. de fideius.§.sed neque.Item an in hypotheca tam expressa,quam tacita,in d.§.sed neque. & in l.Moschis.ff.de iure fis.& Bal.in addi.Spe.de procu. uer. nomen hypothecatum. Item an fiat de alijs emptoribus rei hypothecatæ.in dicto tract. discussi. uer. sed pone quod sunt. Item an fiat de socio, uel correo absente,si alter præsens sit excussus ante,quam conueniatur fideiussor,uel possessor.Bart.in l.quoties.C.quo.quisque.ordi.conue.lib.x.& Bar. Cep. in caute.lxiij.

Discussio non requiritur,quando agitur actione reali.Bal.in l.j.C.de his, quæ in frau. cred. & Benedi. ubi supra in xiij.q.nisi in casu authen.contra rogatus.C.ad Treb.ubi Bal.in j.col. dicit esse speciale. Item nec quando bona principalis sunt confiscata. Bar.in l.fi.ff.si cer.pe.& ibi omnino per Alexan.& Bened.de Barzis in xxj.q.Item nec quãdo petitur legatum certẽ rei dummodo res reperiatur, secundum Bal.in l.j.iij.col.C.com.de leg.Item nec agendo contra fideiussorem iudicatum solui, quia fuit condemnatus una cum principali.l.j.ff.iud. solu. secundum Bald.in l.cum eorum.C.de sen. Item nec si fideiussor,uel alius quis,est obligatus per guarentigiam una cum principali.Cy. in l.j.C.de confes. qui dicit guarentigiam habere uim sententiæ.& Ju. uer.guarentigia.el.j.uersi.iiij. & uersi. guarentigia infringitur.uer.xvj.vbi uidetur arg.cõtra.Item nec quando constat notoriẽ, principalem non esse soluendo, fortẽ per confessionem aduersarij.gl. doc. & Barto.in l.fi.§.fi.si cer.pet.& ibi per Alexan.& in l.decem.de uerb. oblig. gloss. & Ang. in l. nisi hoc actum.ff.de pact.in auth. de fideiu.§.sed neque.&
† Pau.de Cast.consil. xxxix. & Alex.in l.Marcellus. in fi.de fideius.& supra eo. † Adde do.Bart. Socin. in consi.lv.incip.præstantissime. uer. secundo principaliter.circa fi.in j.parte. ubi quãdo quis tenetur in subsidium alterius, eo existente non soluendo, nunquã potest prius cõueniri, nisi fiat discussio bonorum eius,in cuius subsidium tenet, nisi aliqua iusta de cã appareat notorie inexigibilis. & do. Pet. Phil.Cor.in consi.xlvj.in litera &, in ij.parte.]Itẽ nec qñ fideiussor constituit se principalẽ debitorẽ.
† in Sp.de fideius.§.j.& Bart.in l.is,qui actionis.ff.de fideius.no.in l.hęredi.§.fi.ff.de pac. † Vide Alex.in l.dictãtib.C.de testa. Abb. in c.ij.j.col.glo.j.extra de fideius.uer.sedm beneficiũ est.Et ꝑ Bar.in cõsil. quæro si tertius.qui dicit post gl. in aut. de fideius. quæ incipit,nota differẽtiã. ꝙ hodie cũ nõ fiat nouatio,cẽsetur ut fideius. unde prius debet cõueniri principalis.Sed Alex.de Imo. cõsil.xxxj.iiij.parte. sing.dicit,ꝙ nõ requirit discussio, qñ quis se principaliter obligat pro alio simul, & eodem tempore, secus si post ex interuallo, nisi dicat, quod aio nouandi se obligat.per gl.in aut.de fideius. Pe. Cy.& Ray.in auth.præsente.eo.ti. & melius per Alex.in l.ubi §.illud.de uer.ob. & s. fideiussor conuenitur. uer.xxxvj.Quid in cõstitutore:glo.tenet ꝙ hẽt locum

cum.§.si quis igitur. in auth. de fideius.secundum Alexand.in rub.ff. iudi.sol.ubi etiam dicit quod fideiussor iudicatũ solui habet beneficium discusionis.& Bart.in l.fi.C.de usur.rei iudi.contra Bald.in l.cum eorum.C.de sen.& adde.s.eo.uer.post principium ibi: item nec agendo cõtra fideiussoré. &c. Item nec quando est renuntiatum beneficio ordinis,& beneficio de fideius.nota in aut.præsente.C. de fideius. nisi quando quis promisit indemnitaté: quo casu renuntiatio beneficij de fideiussoribus nõ operatur,secundum Bar.in l.j.C.de conue.fis.debi. lib.x.& tenet Bar.in l.quæro.in prin.ff.locati. & s. eodem.uer.xij.in octaua fallen.& per Alexan.in d. consi.xxxj.& in l.fi.ff.si cer.pet.& si renũtiauit, adhuc non fit discusio, quando creditor ignorauit intercessionem: ut infra eod. Item nec quando is,qui promisit pro alio erat campsor. Bar.in l.frustra.C. de non nu.pec.per gl.fin.in authen.de fideius.§.argentariorum.& tenet Bal.in l.fi.C.ad legem Falci. Item nec quando debitor non posidet bona, & est absens de longinquo nec est de ꝓximo reuersurus, uel est dubium an debeat reuerti.Ia.de Are.in trac. discus.uer.fi.Ang.in d.§.sed neque.facit glo. Insti. de oblig.quæ ex deli.na.§.j.secundum Bene. ubi s. ix.q.prin.Item nec quando fiscus est principalis debitor,nisi de facili posit discusio fieri, secundum Bal.in c.super.de re iudi.Item nec quando fideiussor negat se fideiusisse,quia si conuincatur de mẽdacio,perdit beneficium discusionis, & cedendarum.Bal.in authen.contra qui propriam.C.de non nu.pe.& Ang.in l.si dubitetur.ff.de fideius. Ité nec quando quis renuntiauit omni legum auxilio. Bal. in l.j.iiij.col.C. de cõue.fis.debi. li.x.& Alex.cõsi. xxxj.iiij.parte.Item nec quando quis promisit cum iuramento se facturum,& curaturum pro alio. Bal. sing.in c.ex rescripto.de iureiu.& Alexan.in d.cõs. & in d.l.fi.si cer.pe.Item nec quando quis promisit pro carcerato.Ioan.And.in addi.Spe.tit.de renun. Item nec quando agitur hypothecaria contra tertium possessorem simul, & insolidum obligatum & principaliter.gl.sing.& Barto. in l. mulier.ff.qui po.in pi.ha.uel quando talis possessor erat unus ex debitoribus: quia potest conueniri hypothecaria, non facta discusione de alijs: ut ibi.& Barto.in l.si creditor.§.quæritur.ff.de distra.pig. & Bal. in aut. sed hodie.C.de actio.& oblig.Ludo.Pon.in consil. ccccxxxix.& Bar.Cep.in fin.uer.cij.Ité nec in causis summarijs.Bar.in extraua.ad reprimẽdum. uer. summariæ. † Alex.in l.si constante. col.uiij.ff.sol. ma.& in l.decem.ff.de uerb. obli.tenet cõtrarium.

† Adde do. Maria.Soci.in cõsi.xxiiij.incip.uisis.uer. insuper de iure cõmuni.in j. parte. ubi ponit quod discusio est de apicibus iuris. Vnde si ex forma statuti sit,quod procedi debeat summarié de plano, sine strepitu,& figura iudicij,non est necessaria.] Ité nec quando agitur contra debitorem cessum. Bald. in l.iij.C.de hære.actio.& Pau.de Cast. in l.si conuenerit.ff.de pig.actio.Sed Barto.ibi dicit quod tutius est,quod fiat,secundũ Cyn.in l.nomen.C.quæ res pig.oblig.pos.& in Spec. de procura.§.fi.& supra eo.uersi.xij.circa principium ibi: Item an habeat locum in nomine debitoris,&c. Item nec quãdo principalis est in loco tuto.& inexpugnabili, uel si est tyrannus.Alexan.post Barto.in l.fin.ff.si certum petatur.glo.& Bal.& Alexan.post Angel.in l. ij.§.si quis.ff.qui satisda.cogan.contra Bald. in l.ij. C.de or.iudic.alias de ordi.cog. De quo etiam per Ioan.de Imo.& Alexan.in l.decem.de uerb.oblig. ubi etiam uide per Alexan.an idem sit, quãdo principalis est rixosus,uel cauillosus. Item nec in causis mercatorum,in quibus agitur de æquitate, ex forma statuti,secundum Bald.in apostil.in l.si mancipium.in fi.ff.de euicti.& refert domi.Bene. de Bar. ubi supra xviij.q.Item nec quando est obligatũ nomen debitoris.Bal.in l.nomen.C.quæ res.pig.obl. pos.Item nec requiritur discusio contra possessores,quando agitur ad interesse contra alienantem causa mutandi iudicij, si interesse est liquidum, ut quia possessor præscripsit, uel est absens in longinquis partibus,uel non reperitur, ita, quod euidéter est difficilis discusio, quia tũc sine ea agi potest ad interesse contra alienantem,alias non.doc. & Bart. post glo.in l.j.ff.de alie.iudi.mu.cau.fac. Item nec quando pignus est obligatum pro naturali obligatione tantum.Item nec quando præscriptũ est personali,& cessat hypothecaria. Bald.in aut.sed nouo iure.C.de act.& oblig.Item nec de hærede debitoris mortui interpellato ad soluendum per creditorem.Bal.in l.pen.ix.col.C.de condi.inser.Item nec quando fideiussor intercedit animo donandi.l.denique.§.fi.ff.mandati.secũdum Ang. in l.denique.ff. de acqui.pos.Item quando lite pendente possessor ré alienat.gl.in aut.hoc si debitor.C.de pig. & ibi Ang.facit.l.j.ij.& fi.cum aut.ibi posita.C.de litigiosis.Item nec pignore prætorio.l.si quis missum.ff. ne uis fiat.Item nec quando contra discusionem replicatur de eo,quod non requirit altiorem indaginem: per not.in l.a diuo.§.si super rebus.de re iudi. Vide Bart.in l.fi.ff.de glan.leg. Item nec in criminalibus fideiussor habet beneficiũ discusionis. Bal. in l.ij.§.si quis.ff.qui satis.cog. per no. in l. si quis rem.de custo.reo.& Bene.ubi supra xvii.q.prin.Ité nec in pignore prætorio. Alexan. in l.j.ff.de pign. act.Item nec quando creditor ignorauit intercessionem.Alexan.in l.sed si ego.ff ad Velleianũ. ubi dicit uerũ,etiam si statutum requirat eam fieri,non obstante renuntiatione.

† Discusio,ubi delegatio bonorum fuit facta per instrumentum guarentigiatum, uel per instrumentũ publicum,quod habet executionem paratã, an sit necessaria: uide do.Maria.Soci.in cõsi. xxiiij.inci. uisis.uer.& tamen si non opponitur. circa medium. in j.parte.]

Discusio bonorum mobilium fit, quia iudex statuat terminum reo ad ostẽdendum mobilia alias capientur immobilia,uel credetur nuntijs referẽtibus mobilia non inueniri.Bar.in l.a diuo.§.in uenditione. de re iudi.ubi etiam ponit non esse irritum quod factum

ctum est, si post capt a immobilia pars ostendat mobilia, nisi creditor fuerit in dolo.

Discusionem esse factam debet constare per sententiam. Bar. in l.a diuo. §. in uenditione. ff. de re iudi. & in l. stipulatio. §. hoc autem. ff. de dam. infe. Bal. in authen. sed hodie. C. de act. & obl. & in aut. præsente. C. de fideiuss. & ī. eo. uersi. xj. Vel debet constare ex actis. Bal. in l. j. C. de his, quæ in fraud. cre. Vel ex assertione uicinorum. Bal. in d. l. j. & in l. ij. post gl. C. quando fis. uel pri. Vel ex relatione nuntij, secundum Bal. in d. §. in uenditione. & Bal. in d. authen. sed hodie. & in d. l. ij. & Bene. ubi supra. x. q. dum tamen sententia subsequatur, alias nō. Bar. in l. sed & si possessori. §. j. de iureiu. & ī. d. uer. Nec potest ab ea appellari. Bal. in l. ij. C. quando fis. uel priua. & Alex. in l. fi. ff. de appel. reci. Vel quia hostiatim mendicat. Bal. in d. aut. sed hodie. Vel si datur terminus ad probādum res, & nulla exhibetur, secundum Bal. ibidem, & infra.

† Discussionis exceptiones quando opponi debent, uide do. Maria. Soci. in consi. xxiiij. incip. uisis. uer. quarto uidetur. proba. cum uer. seq. in j. parte.]

Discussionis exceptio an competat ciui, qui fideiussit pro forensi stante statuto, quod si ciuis intercedat pro forensi fiat discussio. Dic quod sic si probetur, creditorem sciuisse ipsum intercessisse. Barto. in l. si ego. in fi. ff. ad Velleia.

Discussio bonorum cum fiat, res inutiles pro nihilo reputātur. Bal. in aut. sed hodie. in fi. C. de acti. & ob. per l. si inutiles. ff. ut in pos. leg.

Discussio cum fiat, si reperiantur aliqua bona esse in fraudem alienata, debet expectari donec sit actum reuocatoria, antequam contra fideiussorem ueniatur. l. bona. §. j. ff. de iur. fis. & Bar. in l. a diuo. §. si rē ff. de re iud. & quod per Bal. & doct. in l. j. C. si uen. pig. aga. licet Ang. contra in l. si quis missum. §. fin. ff. de dam. infec. & Bened. ubi. ī. x. q. uide Bal. in l. j. C. si quid in fraud. pa. & Alex. in l. fi. si cer. pe. & ī.

30 Discussio in reali quomodo fiat. Bar. in l. si ex duobus. ff. de duobus re. Bald. in auth. sed hodie. C. de actio. & oblig.

† Discussio personalis, uel bonorum debitoris, an sit fienda per agentem reuocatoria donationis, ita q̄ impediatur litis ingressus, & per consequens petitio compromissi fiendi ex forma statutorū: uide do. Pe. Phi. Cor. in consil. xlvj. incip. in causa. per totū. in ij. parte.]

Discussio de omnibus bonis, præterquam de litigiosis, fieri debet Ang. in auth. de fideiusso. §. sed neq;. per l. præsenti. §. cum autem. C. de his, qui ad eccle. confu. l. quod nisi. de oper. lib. & in l. Mæuia. ff. de man. testa. & cōtrarium probatur, in l. sed & hæ. §. non solum. ff. de procura. Sed opi. Ang. uera est, si sit allegatum, bona esse in alieno territorio: nisi esset multum de longinquo. Et est casus de opi. Ang. in l. fi. & ibi Bart. C. de princ. agen. in re. lib. xij. ubi dicitur quod possidens in alieno territorio debet satisdare. Sed dic uerum, secundum Angel. ubi supra si bona sunt in loco, ubi sine difficultate fieri potest discussio, non alias.

Discussio an probet negatiuā. ī. Negatiua. uer. xxiij.

Discussio probat negatiuā, q̄ quis decesserit sine filijs. Alex. consi. xxix. ij. parte. & ī. Negatiua. uer. xiij.

Discussio an requiratur ante, quam capiatur promittens pro creditore creditoris sui. Alex. consi. clviij. iiij. parte.

† Singu. Discussio nedum in bonis principalis debitoris, sed etiā in bonis fideiussoris requiritur, ad hoc, ut ad carceratione principalis debitoris possit perueniri, cum & fideiussoris facultates, quo ad effectū solutionis eius debiti, pro quo fideiussit, facultatibus ipsius debitoris aggregatæ censeantur. Tex. est in l. si plures. §. præterea si quæratur. ff. de fideius. quem tex. ad hoc propositum allegauit, & dixit esse no. Ludo. Ro. in consil. cccxx. incip. hæc istorum quinque captura. in prin. & similiter allegat illum text. ad hoc pro ualde no. Hipp. de Marsil. sing. iij. inci. adhoc. †

Discusio an uitietur, si sit erratum in ordine. Barto. quod non, in l. a diuo. §. si in uēditione. ff. de re iud. l. j. & ibi Bar. C. si uen. pig. aga. Benedi. ubi. ī. q. xv. & Bal. in auth. sed hodie. C. de act. & obl. quod nō, si pronuntiatur, eam esse legitimè factā, & non appellatur, quod secunda tenet. Barto. in d. §. in uenditione.

Discussoris relationi standū est. Bal. in l. ij. C. de usur. & fru. leg. & Bart. in auth. hoc si debitor. C. de pig. & transfert onus probandi contrarium in aduersarium. per glo. in l. cum de lege. de probat. & Barto. in l. si constante. j. q. j. principali. solu. ma. & in l. decem. de uerb. oblig. & in l. fi. §. licentiam. C. de iure deli. Ang. in l. mutum. §. j. de acquir. hær. & Alex. in consi. xxxiij. iiij. parte.

Discussor cum datur, uel cum fiat, debet iudex monere partes, ut adsint cum eo excussioni, ne fraus aliqua committatur: non tamen peremptorie moneri debent. Bal. in l. aduersus. C. de usur. & fruc. leg.

Discusionis exceptio datur etiam fideiussori fisci. gl. fin. in l. sententia. C. de fideiusso. & Barto. Cepo. in sing. uersi. xl.

Discusio quando fit pro aliquo debito de bonis alicuius, fieri debet æditio instrumenti, in quo apparet debitum, per notarium. Bar. in l. fi. in fi. ff. ad legem Fal.

30 Discusio quando agitur, coram arbitro fieri debet, sicut coram iudice. Bal. in l. ij. §. j. C. com. de le. & plenius per Bened. in trac. discus. xvj. q.

Discusionis exceptio non opposita per partē, an possit opponi per iudicem. Dic quod non, secundum Bened. ubi supra in xx. q.

Discusio semel facta an sit iterum facienda de bonis postea superuenientibus. per do. Bened. ubi. ī. q. an tepen. & Iac. de Are. ibi. uer. an autem facta. & uer. seq. & Bar. Cep. in sing. uer. cxlviij. quod non, si iudicium est ceptum contra possessorem. per l. in pupillo. ff. de sol.

Discusione facta per nuntium, fieri debet relatio, & deinde debet super ea pronuntiari. Bart. in l. exitus ff. de

ff.de acquiren.pos Bar.in l.ij.C.quando fis.uel pri. supra eo.uer.xvj.

Discusio de bonis, quæ quis habet in fortellicia, uel arce, an fiat. Ang.in aut.de fideiusso.§.sed neque.

Discusio fieri debet præmisso proclamate, si quis uelit contradicere. Ang.in d. authen. de fideius.§.sed neque.col.j. Item

Discusionis forma est, quod primo iudex committat nuntio quod inquirat, & referat: secundo quod iudex examinet uicinos: secundum Bal.in l.ij.C.quádo fis.uel pri. Sed Bar.in l.persecutione. & in auth. hoc si debitor.C.de pig.dicit quod debet mitti nuntius publicus, cui credatur. Sed cautius est, ꝙ mittátur duo nuntij: ut ibi per Bart. Et uide de forma discusionis. Ange.in authen. de fideius.§.sed neque. in fi.col.j.& Iac.de Are.in tract.discu.uer. quomodo, & qualiter.per Bar.in l.a diuo.§.in uenditione. de re iudi. Bal.in l.fi.ff.si cer.pe.& Pe. de Su. in l.fi. C.de act.& obli.Io.de Por. in l. decem.ff.de uerb. obli.adde.Bar.in l.duobus §.ubi duo. de duo. reis.

† Et per do.Ias.May.Institutio. de act.§. item si quis num.86.]

Discusionis exceptio si non sit opposita, an solutum posit repeti.j̃.Solutum.uer.ix.

Discusionis exceptio si non sit opposita per fideiussoré.gl.in l.si mancipium.§.si cói.ff.de euictio.

Discusio iurium non fit nisi partibus uocatis.s̃.Causæ cognitio.

40 Discusio in hæreditate quomodo fiat.glo.& doc. in l.sancimus.C.ad Trebel.

Discusionis factæ an sit facienda fides ante litis contestationem per Iac.de Are.ubi supra.uer. ité quæritur an de hac.

Discusio fit arbitrio iudicis, an quod manu militari auferatur res, an quod iuret si quid habeat debitor, officiali cogente. Bar.in l.præsenti.§.quod auté.C. de his, qui ad ecclesi.confu.

Discusio personarum fieri debet, sicut bonorum, scilicet an quis reperiatur. Bartol. in l. si tamen. de leg.ij. Vide etiá per Bar.in l.duobus.in fi.ff.de duobus reis.

Discutias, est uerbum iurisdictionale, sicut uerbú cognoscas. Cardi.in cle.j.xj.q.de offic.deleg.

Disiunctio in libellis quádoque admittitur. in Sp.de libe.concep.§.ij. iuxta prin, & j̃.libellorum formæ.uer.cxxviij. & cxlj. & supra uer.alternatiua.uer.fi.

Disiunctiua dicit incertitudinem.in Sp. de posi.§.vij. uer.xj.ad fi.& uer.illud.

Disiunctiua facit, ut sufficiat alteram partem esse ue-

† ram.in Spec.de sala.§.iij.uer. sed pone. † Et Dy.in reg.locupletari.de reg.iur.in vj.& do. Barto. Soci. consi.lij.incip.ut ueram.in prin.iiij col. in j.parte. ubi etiá, ꝙ quádo ponitur inter personas, inter quas ordinata cadit affectio testatoris, nunquam resoluitur in coniunctam, imo stat in propria natura, & uirtute.]

Disiunctiuæ si quid debetur, sufficit alteram impleri. in Spec.de cita.§.iij.uer.quid si tres.

Disiunctiuæ materiam supple.s̃.uer.alternatiua. per totum.

Dispendium quis habere non debet, quando debetur premium. in Spec. de inquisi.§.fi.circa prin.

Dispendium salutis æternæ facit iuramentum seruari j̃.uer.iuramentum seruandum.uer.lix.

Dispendium, dicitur damnum.cle.dispédiosam. & ibi Car.de iudi.ubi etiam dicit quod compendium dicitur breue, & utile.

† *Dispensatio* quid sit, & quotuplex, & de eius materia, uide in Spec. de leg.§.ix.& seq.& titu.de dispens.& j̃.eod.& tit.de sententia.uer.porro.ij.quæst.iij. quod est relaxatio iuris &.j̃.eo.uer.iij.

† Adde quod dispensatio est actus iurisdictionalis ut refert Anto. de Bu.in c.at si clerici.§.de adulterijs. extra de iudi. Et dicunt Pet.de Ancha. & Gemi. in cap.cum ex eo.de elec.in vj.quod est iurisdictionis de quo per Lud.Roma.consi.cccxxv.in fi.& dicitur Græce οἰκονομία.

† Dispensatio dicitur iuris relaxatio. Decius in c.at si clerici.§.de adulterijs.col.ij.í prin.extra de iudi.

Dispensatio est de genere prohibitorum, nisi sit expresse permissa.doc.& archi.in c.at si clerici. de iudi.in gl.arg.contra.

Dispensatio est rigoris mitigatio, uel pœnalitatis moderatio, facta per habentem authoritatem ex publica authoritate, uel utilitate, uel alia rationabili æquitate, quam lex ciuilis indulgentiam uocat. Bal. in addi.Spe.de dispen.uer.j.& in Spe.§.j.Ité est relaxatio iuris.ij.q.vij.§.iij.&.s̃.eo.uer.j.

Dispensatio, rigor, & æquitas, qualiter differát. in Sp. de dispen.uer.no.& ibi Bal.in addi.uer.ij.

† Dispensatio est stricti iuris, & odiosa quo ad illos, cum quibus dispensatur: sed quo ad illum, cui conceditur potestas dispensandi, est large interpretanda: ut no. Panor.in c.fin.in ij.col.uer.uel secundum Io.An.de simo.& sequitur do.Ias.in l.si ita scriptú. ✠ in prin.ad fi.ff.de lib.& post. ✠ c. pen.de filij.presbiter. Bart.Soci. in l.Falsa.§.sed si cui.ff.de condit. & demonstratio.Roland.a Val. consi.lxj.nu.6.uol. j.Ae.Mar.Man.

Dispensatio hominis propriè est in libero arbitrio superioris: quæ dicitur gratia, si fiat cum causa, alias est iniuria, licet infringi non posit per quærelam. Bal.ubi supra uer.iij.

† Dispensatio inferiorú sine causæ cognitione non ualet. Deci.post Abb.in c.at si clerici.§.de adulterijs.col.xj.in fi.de iudi.

Dispensatio super matrimonio an extendatur ad dotem. Bar.in l.si seruum.ff.de iur.do.& Bald.in auth. ex complexu.C.de ince.nup.

Dispensatio super matrimonio per papá an, & quando ualeat.l.j.& ibi Bal.C.si nup. ex rescripto pe. Bal.in l.cum quis.C.de natu.liber.

Dispensatio super spiritualibus contra spiritualia non ualet. uidelicet quod monachus ad ieiunia, uel similia non teneatur. Archi. in cap.j. de reli.do.lib. vj.&

vj.& Bal.in l.j.ad fi.C.si ser.extero.

Dispensatio expresse facta potest probari per testes, & instrumenta. Bald.in addi.Spe.de dispen.uer. nũ quid superior.

10 Dispensatio circa plura beneficia, an, & quádo ualeat.in Spe.de dispen.§.uidendum. & in c.de multa.de præben.&.§.uer.Clericus beneficiatus.uer. xxxiiij.&.§.beneficium.uer.lxxiiij. & dixi in trac. de episcopo.iiij.lib.ij.parte prin.

† Adde quod papa dispensando quem ad duo incompatibilia sine causa utitur plenitudine ptãtis: quod facere non debet,secundum Feli.in cap. postulasti. extra de rescrip.

Dispensatio debet fieri cum cã, alias non ualet.c.innotuit.de elec.Imo peccat,qui sine causa dispensat, secundum Innoc.in c.diuersis.de cle. coniug.c.ueniens.de fil.præsby.& Pau.de Ca.consi.cxvij.&.§. uer.Causa in dispensatione.uer.unico.& non ualet

✠ cum causa falsa.Old. consi.celv. ✠ c. requiritis.§. rigor.j.q.vij.Alex.consi.clxxxviij. uol.ij.c.di multa.de præben.c.cum ad monasterium. de statu.monachor.Fra.Cur.mai.consil.xvj. col.ix. consil.lxv. col.vij.Lud.Gozad.consi.vj.nu.25.Roland.a Val. consi.lxj.num.25.uol.j. Ae.Mar.Man.

✠ Dispensatio sine causa facta, dissipatio potius,quã dispensatio ducenda est Ioan. Monach.in cap.j.de æta.& quali.in vj.Curti.mai.cõsi.xvj.& xvij.Bart. Soci.con.ccxlvj.col.iiij.uer. circa ij. & consil.cclj. col.xiij.uer.non omitto. uolu.ij.Illust.Card.Paris. consi.xij.num.210.uolu.ij.Roland.a Val.cõsil.lxj. nu.26.uol.j.Ae.Mar.Man.

† Dispensatio contra ius,licet sit stricti iuris, & stricta sit fienda interpraetatio, tamen extenditur ad necessaria consecutiua, seu dependentia ex eo, super quo est dispensatum.gl.est no.in c. quia intantũ.quã Panor.ibi multũ no.de præb. Et illã gl.similiter dicit esse no.do.Ia.in l.fi.in vij.col.uer. aduerte tamen quod dispensatus.ff.de consti.prin. †

Dispensatio ad duo beneficia curata impetranda extenditur etiam ad impetrata ante dispensationem. Pau.de Ca.in l.& militibus.C.de testa.mili. & no.

† in l.si iam facta.de condi.& demonstr.

Dispensandi potestas in beneficijs concessa alicui intelligitur de simplici beneficio, & nõ de cura,nisi expresse dicatur.Deci.suo consi.xcvj.col.vij.

Dispensatio inordinata potest reuocari, sed interim nõ impedit beneficij retẽtionẽ. Inno. in c.diuersis. de cle.cõiug.Bal.in Marg.uerbo Dispensatio.

† Dispensatio trahitur ad ea, quæ ueniunt in consequentiam ad dispensationem.do.Bar.Soci.in consi. ccvj.incip.quæstio præsentis.uer.adduco etiam.circa fi.in ij.parte.]

† Dispensatio,an,& quando latissime interpraetatur: uide Fel.in c.postulasti.xj.col.uer.circa tertiã cum seq.de rescrip.]

† Dispensatio an,& quando stricte interpraetetur, uide Feli.in c.causam.xj.col.uer. limita hanc declarationem de rescrip.]

† Dispensat quotidie papa inter consanguineos propter bonũ pacis futurũ, & sic scandalũ uitandũ: & est sufficiens cã ut in c.quia circa.de cõsang.& affi. & est tex.in c.ij.de fil.præsby.Et idem est dicẽdum in qualibet gratia, seu priuilegio:ut no. in c.ad audientiam. de rescrip.& Abb.in dicto. capitu. quia circa.

† Dispensare põ papa cum homicida: de facili tamẽ dispensare non debet, potest tamẽ si uult iuxta no. in c.proposuit.de conces.præben.Nam Paulus apostolus fuit homicida:& tamen postea ministrauit,& assumptus fuit in apostolatum no.Abb.in cap.sicut dignum.de homi.super gloss.

† Dispẽsatus ad titulũ, nõ cẽsetur dispẽsatus circa administrationẽ tẽporaliũ.Fel. §c. edoceri.co.ij.de resc.

Dispensatio circa unũ defectũ non porrigitur ad alium defectũ.l.cũ propter.de lega. præstan.per.Bart.gl.

✠ xij.dist.nos cõsuetudinẽ.ubi dicitur quod ✠ Ias. in l.j.§.substituere,colu.ij.ff.de uulg.& pupil.Roma. consi.clxxvj.Ioan.Cephal.cõsi.ccxxxv.nu.16.uol. ij.Ae.Mar.Man.

✠ Dispensatio in qua mentio facta non est, spurium ex monacha, & ex eo qui uxorẽ in matrimonio habebat natũ nullius est momẽti,Dec.cõ.cccxxxviij. co.dlxxix.Rip.in l.ex facto.§.si quis rogatus.col.j. ff.ad.S.C.Trebel.Rola. a Val.consi.lxxxix.nume. 45.uol.j.Ae.Mar.Man.

✠ Dispensatio si affinitatis sit noĩe concessa, & duplex sit affinitas, nullius momenti dispensatio est Ioan.glos.in arbor.affinita.Aluisi. de Albert. sing. clxj.Ae.Mar.Man.

† Dispẽsatus ad sacros ordines, & etiã ad sacerdotiũ non intelligitur dispensatus ad beneficium curatũ. Ita uoluerunt Io.Mona.Archi.Io.And.Pet.de Ancha.Do.de sancto Gemi.in c.j.de fi.præsby.lib.vj. Idem uoluit Dominicus in.c.ij.eo.tit. & li. & in c. licet canon.in prin.de elec.li.vj. Old.cõsi.ccxv.incip.puncta breuia.in iiij.col.do. Anto.in c.litteras. de fi.præsby.Cõpost. in c.cum in cunctis.§.inferiora.de ele.Spe.in tit.de legato.§.fi.in uer.quid si dispẽsatum.Fel.in c.postulasti. in xviij.col. de rescri. & uide gl.in cle.generalẽ.de æta.& quali.& do.Ab. in c.pro illorum.de præben. ubi tenet hãc partem gl.& Ab.in cle.ut hi,qui.de æta.& quali. Contrarium vr sentire Io.Car.in consi.j.de fil.præsby.allegans Inno.in c.fi.eo. tit. Sed dicas dictum eorum procedere in beneficio simplici.Nec obstat.c.accepimus.de æta. & quali.ubi approbatus ad ordinem uidetur approbatus ad beneficium ordinis consecutiuum,quia secundũ do. Ant. ibi illud est uerum in minori,uel simili:sed in maiori, uel separato non. Et cõsultus,seu requisitus,ut cõsulerẽ, nolui: quia cõis opinio est,ut nõ uideatur dispensatus, per rationes allegatas in præallegatis locis.

✠ Dispensatus ad simplicia, quo ad alia dispẽsatus nõ censetur.c.j.& ibi doct. de fil. præsby. Illust.Card. Parisi.consi.cxxxvj.nu.22.uol.iiii.Ae.Ma.Man.

Dispẽsatus ad unũ ordinẽ nõ põt ad aliũ pmoueri superiorẽ.24.di.lec.j.q.v.c.j. & j.q.vij. saluberrimũ.

Dispensatio cum inhabili inducitur per clausulam

non obstante tali lege, positam in rescripto.gl.in c. j.de constit.in vj.& in c.ei,cui.de præben.in vj.

† Dispensatio episcopi cum illegitimo non extenditur ad cathedralẽ prębendã.Ita in Rot.deci.cxxvj. in nouis.de quo per Oldra.in quæstionibus suis.

Dispensatio an tacite inducatur quando superior recipit incapacem.ĩ.uer. imperator.uersi.cxxj.& uer. papa.uer.lj.lxxx.& cxx.& cxxv.

Dispensatio præsupponit ueritatem in contrarium. Bald. in l.ij.C.de iu. aur. annu.Aluisi.Albert.sing. clxxix.Ae.Mar.Man.

Dispensatio ad duas dignitates per papam facta non operatur, ꝙ in neutra residentia non fiat. Card. in cle.j.in prin.pen.col.de præben. Item

20 Dispensatio ad duas dignitates cũ clausula, quòd residens in una faciat in altera deseruiri, ualet, etiã si in altera non faciat deseruiri, sed potest priuari. Car.ubi supra.

Dispensatio,& legitimatio, differunt.per doc. in cap. per uenerabilem, qui fil.sint leg.& infra legitimatio. el.j.uer.antepe.

Dispensatio non uidet̃ fieri de inhabili, cui papa mandat prouideri de beneficio, nisi constet de præcisa uoluntate papæ.Car.in cle. si Roma. de præb.& ĩ.

Dispensatio non inducitur per clausulam supplentes omnes defectus de plenitudine potestatis.ĩ. uer. clausula,Supplentes omnes defectus de plenitudine potestatis.in clausulis rescriptorum.

Dispensatio non cadit in defectum iuris naturalis. Bal.in l.bonorũ,& ibi Alexan.C.qui admit. Inno. in c.sciscitatus.de rescr.

† Dispensatio est stricti iuris.Bal.in l.j.C.de indi. ui
† dui.tol. † Et per Felin.in c.causam quæ.de re iud. in ij.col.in medio.& Ioan.And.in c. cum ex eo.de elec.in vj.in Nouel ĩ

† Dispensatio qualiter extendatur, & de eius materia,uide late Feli.in c.postulasti.col.xiij.de rescri.

† Dispensationis causa quãdo dicatur fauorabilis ad hoc ut extendatur,uide Fel.in ca.postulasti.colum. xiij.de rescri.Dec.consi.lxxvj.

Dispensatio contra statutum,non seruata solennitate statuti loquentis de dispensando,ualet Bal.in l.humanum.C.de legi.Vide Bal.in l. Barbarius.ij.charta.ff.de offi.prætor.

† Dispensatio circa plura beneficia curata, uel plures personatus, tollit irregularitatem.Bal.in addi. Spe.de dispen.uer.habens plura.& in Spe.uer. hoc etiam sciendum.

† Adde hic unum singularissimũ.Et notent illud domini Theologi, ꝙ dispensatus per Papã circa pluralitatem beneficiorum suæ causæ, licet tutus sit quo ad ecclesiam militantem,non tamen quo ad triumphantem: & sic non ualet dispensatio quo ad Deũ. Notat Hosti.in c.dudũ.lo.ij.de ele. & Pulchrè põt adduci gl.in c.nõ est de dolo.& gl.in cap.quãto.de iureiu.Et opinionẽ Hosti.approbat Ioan. And.post Beatũ Tho. Ab.in c.de multa.de pręb.Et istud alias fuit decisum in academia Parisiensi in solẽni disputatione in collegio Sorbonico.Quod utinã hic obseruarent in praxi,qui obseruare se dicunt in actu.

✠ Dispensationem ætatis concessam nomine nõ præsumitur,nec is, cum quo est dispensatum, si minor sit,ad sacros ordines promoueri potest, nisi ætatis in dispensatione mentio,facta aperte sit.Oldrad.in consi.cccxxviij.Mar. Mant. sing.xxj.num.8.Aem. Mar.Man.

Dispensatio an inducatur eo ipso ꝙ superior scienter aliquid facit.Spec.in tit. de dispen.§.qualiter.uer. dicunt aũt.& uer.nunquid.& ibi Bald. in addi.uer. nunquid superior.& Bal. & Alex.in l.bonorum.C. qui admit.ubi dicit quod factum iudicis, uel superioris temerarium, non potest dici dispensatio nec etiam factum superioris, quod potest referri ad ius cõmune:uide Bart.& Soc.in l.quidam cõsulebat.de re iudi.& ĩ uer.Papa.uer.lj.lxxx.& cxxv. & per discursum.& uer.Imperator.uer.cxxj.

Dispensatio quod potestas non tenetur ducere doctorem, operatur ut si ducat non teneatur ille doctor ostendere suum priuilegium doctoratus,quod alias ostendere teneretur ex forma statuti.Bart.& Bal.& Ang.in l.administrantes.ff.de excu.tuto. Item operatur quod Potestas debeat habere salariũ pro doctore ut ibi. Sed uidi prouideri contrarium per capitula electionis,ut mihi contigit in prætura Phanestri.

30 Dispensatio super matrimonio illegitimè contracto inter gradus prohibitos facta per Papam, non trahitur ad filios natos,uel conceptos ex eis ante dispensationem, si scienter coniuges cõtraxerunt matrimonium: secus si ignoranter.Bart. in l.eum, qui alias.l.Paulus.ff.de sta.ho.uide in cap.ij.qui fil.sint leg.ubi ponitur qd si alter ignorauit.& tenet Bald. in l.ex libera.C.de suis,& leg.

† Dispensatio super id.quod est plus,compræhendit id,quod est minus,& antecedens necessarium ad actum, super quo dispensatur ut per plura exempla probat Fel.in c.postulasti.col.xvj.de rescrip.

Dispensatus ad beneficium est ita tuendus in possessione,sicut beneficiatus de iure communi. Bal.in l. liberos.C.de collatio.

Dispensatio fit difficilius cum habente unum beneficium pingue, quàm cum habente plura parua.Bar. in l.si is,qui tres.§.fi.in fi.ff.de excu.tut.

Dispensatio sup statu, habet se pariter ad fauores, & odia.Bal.& doc.in l.cum ex oratione. de excu.tut.

Dispositio ad futura an trahat̃. Bald.in l.si quis seruo C.de fur.

† Dispensatio obtinendi beneficiũ extenditur ad primum & unicum beneficium tantum.domi.de Rota decisi.cccxxxix.in nouis.

Dispensatio obtinendi beneficij extenditur ad beneficium primum,& unicum tantum. Item

Dispensatus ad beneficium non potest illud permutare,nisi hoc sibi specialiter concedatur.Rot. in dec. ccccxxij.alias ccclxij.si illegitimus.in nouis.

Dispensatio fieri potest,etiam parte non citata.Inno. & Ioan.And.in c.ueniens.de fil.præsby.

Dispensatio cum illegitimo prius dispensato super defectu

fectu ad beneficium curatum: ad pluralitatem beneficiorum, non ualet, non facta mentione de prima dispensatione. in c.ij.de præsby.in vj.

Dispensatio lite pendente an ualeat. in Spe. de dispē. uer. sed nunc.& no. in l. qui autem. ff. si quis cau.

40 Dispensatio super pluralitate inducitur per clausulam, Non obstante in Spe. de dispen. uer. quid si papa.& ibi Bal. in addi. uer. antepe.

† Dispensatio super pluralitate beneficiorum nō ualet, si fuit tacitum quod illa prius tenebat illicite, recipiendo fructus. Fel. in ca. postulasti. colu. xxj. in fi. de rescriptis.

Dispensationis effectus uide in Sp. eo. tit. §. postremo dispensatio continet gratiam. c. fi. de transac.

Dispensatus ad matrimoniū, an inuitus cogatur contrahere. Lud. Pont. in sing. uer. matrimonium. uer. dominus noster papa.

Dispensatio semel facta reuocari non potest contraria uoluntate dispensantis, nisi sit papa, uel Imperator. gl. in c. cum ex eo. de elec. in vj.& Lud. in sing. uersi. an dispensatio. Sed ab episcopo reuocatur facta a uicario. Pau. consi. cxvij.

✠ Dispensatio ab inferiori Principe facta, sine causa præsertim si res non sit in integro, reuocari non potest c. ex tua. de filijs præsbyter. c. decet. de reg. iur. in vj. c. cum ex eo. §. porro.& in eo. c. glo. in uer. septennium,& Domi.& Philip. Fran. de electio. in vj. docto. in cap. pen.& fin. de clerici. non residenti. Ioan. And. in addit. ad Sp. in rub. de sequestra. pos. Oldra. in c. ccj. Lud. Roma. sing. dxxiij. Deci. c. at si clerici. §. de adult. uer.& ad hoc facit. de iudici. Ae. Mar. Man.

Dispensatio requiritur, quando pena est perpetua, nō aút absolutio. s. uer. absolutio. el. ij. uer. xviij.

† Dispensatio licet cum certa persona est odiosa, tamen potestas dispensandi est fauorabilis. d. Barto. Soci. in consi. cclx. inci. in causa manutensis. uer. secundū quod uidebatur obstare. circa fi. in ij. parte.]

Dispensatio unde habuit originem, qualiter fiat,& quot sunt genera eius,& quo diffiniatur,& quando fiat. in Spe. de leg. §. ix.& seq. ubi ponitur materia dispensationum.& s. e. per discursum.& in Spec. de sententia. §. vj. uersi. postremo.& seq. usque ad fi.

Dispensatio papę an impediat accusationem. in Spe. de accu. §. j.& de aboli. §. j. uer. porro.& seq.

† Dispensare an possit papa sine cā contra ius positiuum, uide remissiue. Feli. in c. postulasti. colu. ix. in fi. extra. de rescriptis.

Dispensatio papæ quod periurus, uel in peccato mortali constitutus, possit esse testis, uel ordinari in sacris, ualet. in Specu. de teste. §. j. uersi. sed quæritur.& infra uersi. Periurus. uer. lxiiij.& uer. Papa. uersi. cxxxiiij.

Dispensatio papæ super matrimonio an,& quādo ualeat. no. in l. j. per Bal. C. si nup. ex rescripto pe. Bal. in l. cum quis. C. de natura. lib. gl. ordi.& doc. in c. litteras. de restit. spo.

† Dispensare non potest papa cum bigamo, ut promoueatur ad sacros ordines: ex causa tamen hoc facere tenetur, licet hoc sit contra Apostolū. xxxiiij. dist. lector.& communiter tamē tenetur, ꝙ potest, in cap. ij. de biga. no. Abb. in c. proposuit. de cōces. præb. in iiij. col.

† Dispensare licet posset papa contra uniuersale statutum ecclesiæ, ut in c. non debet. de consangui.& affi. non tamen hoc potest, si decoloratur status ecclesiæ ex tali dispensatione, seu limitatione. Et sic intelligitur. glo. ca. proposuit. de conces. præben.& c. litteras. de resti. spo. facit. q. vij. c. si illa. not. Abb. in d. c. proposuit. in iiij. col.

Dispensare non potest papa in gradu inter ascendentes,& descendentes, pōt tamen dispensare in collateralibus in linea inæquali, non autem in linea æquali, ut puta, ut patruus possit ducere neptem, qui sunt in secundo gradu in linea inæquali: sed cū filijs duorum fratrum potest dispēsare, qui sunt in æquali. Ita not. in ca. literas. de rest. spo. ubi uide rationem.& in c. gaudemus. de diuor.

Dispensatio papæ quod possit alienari res prohibita in me, nōn habet locum, ut possit alienari alteri, postquam ego egi redhibitoria,& res ad ecclesiam reuersa est. Bald. in l. ij. C. de edil. act.

Dispensatio papæ ualet cum illegitimis quo ad curiā,& quo ad ordinem sacrum: non tamen per alium fieri potest. in Spe. de dispen. §. fin. uer. curia.& ibi Bald. in addi. uer. cum illegitime natis.& Rosel. de legi. ij. lib. in princ. † Adde quod simplex dispensatio papæ cum illegitimo, ut possit promoueri ad beneficia, non habilitat eum ad canonicatus, nisi diceret, ad quæcunque beneficia. Felin. in c. postulasti. colu. viij. circa princi. de rescrip.& latius colu. xiiij. cum seq.

Dispensatio papæ super matrimonio illegitimo non extenditur ad filios ante natos, uel conceptos: ut supra. j. uerb. uer. xxx.

† Dispensare potest papa ex causa circa dispositionem ueteris & noui testamenti,& etiam contra præcepta moralia affirmatiua, ut est hoc præceptum Sabbata sanctifices: ut in cap. licet. de feri.& ueritate inspecta potius papa interpretatur, quàm relaxat quod ex causa potest iuxta not. per Innoc. in cap. quæ in ecclesiarum. de constitut.& in c. fi. de consue.& Bar. in l. fi. C. si contra ius uel uti. pub. facit quod not. in c. cum ad monasterium. de sta. mona.& Inno. in c. quod super his. de uoto. Abb. in d. cap. licet.& in c. litteris. de restit. spo. in vj. col.& in c. super eo. de usur.& Abb. in ca. fi. de diuor. Caue: nam durum ꝙ homo Deum arguat.

Dispensatio per papam solum fieri potest contra canonem apostolicum cum præsbytero, qui fecit fornicationem. lxxxij. di. de præsbytero. in Spe. de dispen. §. nunc breuiter.& de lega. §. nunc ostendendum. Item in decimis non soluendis. ca. ex parte.& c. a nobis. de deci. Item quod celebrentur diuina in ecclesia interdicta doc. post gl. in c. ad hæc. de app. Item circa gradus consanguinitatis.& affinitatis. c. quia circa. in gl. de cōsan.& affi. nisi in casibus. per

gloss.in c.literas.de resti.spo.& c.non debet.eo.ti. xxxv.q.iij.c.quædam.& c.quod scripsi.& in Specu. de leg.§.nunc ostendendum.uer.lj.& uer.lxxv.etiã pro matrimonio patrui, & neptis ex magna causa, ut quia sit magnus princeps. Abb. in c. per uenerabilem.qui fil.sint leg.etiam si sit iam contractum: quo casu non tollitur pęna iam cõmissa: & ideo requiritur absolutio ab excommunicatione, nisi expresse etiam pęna tollatur.Car.in cle.j.ix.q. de cõ sang.& affi.Et adde quod idem Abb. in d.c.littera. tenet de patruo, & nepte, idem quod supra. ut papa non dispenset, nisi ex causa ut quia sit magnus prin ceps.& adde.j.eo.Item faciendo subdiaconum die bus dominicis.de temp.or.c.j.& c.de cætero. Item concedendo præbendas, & ecclesias non uacantes. de præben.cap.dilectus.& c.dilecto. Item priuãdo dominum re sua.ix.q.iij.cuncta. & c. per principalem.Item episcopos depositos restituendo.ij.q.vj. uideo.de offi.deleg.c.quod trãslationem.Itẽ quod laicus habeat ius eligendi in ecclesia collegiata. gl. in c.nobis.de iure pa. Item cõmittendo causam appellationis . de offi.deleg.ca.super quæstionum.in gl.Item deponendo episcopos.de offi. dele.c.quod translationem.de transla.c.cum ex illo . Itẽ cũ omnibus irregularibus.Inno.in c.cũ idem. de re iud.& infra uer.Papa.uer.cclij.& gl.in ca.cum medicinalis.de sen.excom.Item cum Christianis portãtibus arma ad Sarracenos ut ea portent pro redẽptione captiuorum.de Iudæis.c.significauit. cum gl. Item diuidendo unum episcopatũ in duos.xvj.q.j.præcipimus.de offi.dele.quod translationẽ. Item cũ clericis recipientibus eleemosynas , & oblationes ab hæreticis,& eis conferunt sacramenta.de hær.cap. excommunicamus.in gl.in §.sane.

Item uniendo duos episcopatus,uel alterum alteri subijciendo.de offic.deleg.quod translationem.in fi. xvj.q.j.turpis qualitas. Item determinando dubia articulorũ fidei Christianæ.xxiiij.q.ij.quoties. Itẽ cum simoniaco, simonia commissa eo sciente , uel ratum habente , siue in ordine, siue in beneficio simonia cõmissa sit.de simo.ca.per tuas.de renun.c. post translationem.in glos.j.q.j. ergo simoniacos. † Et per Fel.in ca. de simonia.de simo.] Item contra canones,qui inducunt pęnitentiam, uel satisfactionem in enormibus criminibus,sicut est homicidiũ, & simonia in beneficio curato,uel in ordine. 50.di. miror.xij.q.j.uiro. Item in interpretando Euangelium.xxiij.q.iij.quos Deus.& d.c.post translationem.in fi.Non tamen contra Euãgelium.xxvj.dist. deinde.xiiij.di.sicut.c.cum Marthę.de cele.mis. Itẽ cõmittendo laico cãs speciales. xxxij.di.uerum. de arbi.c.contingit.Item cum excõicato, qui scienter recepit ordines sacros.de sen.excõ. pro illorũ . Itẽ de eo,qui furtiue ordines suscepit.c.ueniens . in gl. scilicet cum eo , qui scienter furtiue suscepit ordines sacros . Item cum his , qui audientes philosophiam,uel leges, non sunt reuersi ad claustrum intra duos menses.ne cleri. uel uo. non magno . in fi. Sed an cum constituto in sacris ut cõtrahat matrimonium.Card.in cle.ij.vij.q.de ęta.& quali.Et an cum uoto continentiæ.ibidem quod sic ex cã.Item cum eo , qui suspẽsus recepit beneficium ecclesiasticum.de æta.& quali.c.cũ bonæ.in gl.ij.q.iij. si qs. Item cum eo, qui a schismatico ordines recepit. de schisma.in c.fi.in gl. Item cum eo , qui in contemptum clauium ecclesiæ prophanauit diuina.de cle. excõm.mi.c.clericus.cum glo. Item cum filio sacerdotis,uel alio illegitime nato.de fil.præsby.cap. dilectus . & ca.fi.Item in ætate,& ordine cum electo ad episcopatum.de æta.& quali.c.a multis.cum gl. Item cum eo,qui una die ad tres ordines sacros,uel una die ad unum,alia ad alium , cõtinuato ieiunio, fuit promotus,& cũ promouente.de tẽp. ord.c.literas.& c.dilectos.Item super defectu natalium cũ electo in episcopum. de elec.c.innotuit. Item cum homicida. 50.di.miror.& Gof.de iudi. c.at si clerici.in gl.Quod tamen non est uerum in laico.cap.j. de homi.lib.vj.Item in uoto ultramarino , ut puta emisso pro succursu terræ sanctæ.de uoto.c.ex multa.in gl.& Car.in cle.ij.§.j.iij.no.de pęn. & remis. ubi in ix.q.dicit idem in uoto continentiæ , in quo solus papa dispensat ex causa.& Card.in c.j.de uoto.Et idem, ꝙ existens in sacris contrahat matrimonium.Car.ubi.s.Item in ęta.& qual.cõtra conciliũ de elc.c.cũ in cũctis. & c.cũ dilecti.in gl.Itẽ contra aliud Lateranense concilium.de conces. præben c. nulla.de præben.c.dilectis.in gl.Item in iuramento.xv.q.vj.authoritate.de iureiu.c.quanto. in glo. de conces.præben.cap.proposuit.in glos.de elec.c. uenerabilis. in fi.Item contra omne cõcilium,& statutum: quia omnibus præest.de elect.c.significasti. & c.licet eo.tit.&.j.papa.uer.cxcviij.Et est sup ius. d.c.proposuit.de cõces.præb.Itẽ legitimando spurios.c.per uenerabilem.qui fil.sint legi.Item ꝙ monachus fiat canonicus regularis.j.dist.quorundam. Item absoluendo,& ligando in terris, quos uult ligari,uel absolui in cęlis.xxiiij.q.j.c.quodcũque. & c.manet.Item confirmando,& tollendo omnes defectus ex certa scientia.de confir.uti.uel inut.c.j.& no c.cum uenissent.de inst.Item cõfirmando,& cõsecrando,& coronando Imperatorem.de elec.c.uenerabilem. Item deponendo Imperatorem corona tũ.xv.q.vj.alius.de redi.in vj. ad apostolicæ . Item in alijs casib. no.per Bal. in l.rescripta.C.de preci. Impera.offe.ubi uide.& Sp.de dispen.§.nunc breuiter.&.j.uer. Papa.uersi.cxlviij.p discursum.& plenius in.§.nunc ostendendũ, p Sp.eo.tit. Item nec, ꝙ quis non teneatur confiteri peccata homini , id est, sacerdoti.j.uer.Papa.uer.ccxvij. Item nec contra ius diuinũ.j.uer.Papa.uer.cxxxj. & seq. & uer. clxij. † Casus reseruatos papæ , posuit Archiepi. Flo.in iij.parte suæ summæ.ti t.xxij.q.vij.

Dispensatio per papã i quib.fieri nõ põt.in Sp.ubi s.

Dispensatio papę ualet cum ꝓmoto ad episcopatũ, ꝙ retineat beneficiũ spectans ad præsentationẽ laici. Rot.deci.cccxxxiiij.supposito facto, & c. in nouis.

10 Dispensatio papæ in uoto sine cã nõ ualet,& dispẽsatus non est tutus , si facta est ad instantiã uouẽtis

c.non est.de uoto.& ibi Card.in cle.ij.§.j.xj.q.per

† Car.de peni.& remi. † Vide Feli.in c. quæ in eccle siarum circa medium.xxj.col.de constit. ubi an, & quando dispensatis a papa super iuramento, uel uo to,opponi possit quod dispensatio fuerit sine cā.]

† Adde quod dispensare potest papa ex magna causa contra uotū religionis.Ita concludit. Inno.in c. cum ad monasterium.in gl.fi.quē fere oēs Canonistæ sequuntur.& ibi Abb.in vj.col.ibi in gl.fin.ubi ponit exēplum magnæ causæ, si aliquis rex infidelis uellet redire ad fidem cū toto suo regno, si posset ducere monialem,filiam forte alicuius regis, in uxorem,nā credendū est hoc esse Deo charius quā continentia unius hominis,cū pro cōseruatione rōnalis creaturæ corpus suū exposuit morti. Nec est uerum,istū cum quo dispensatur, peccare imo magis meretur obtēperando ex cā uicario Iesu Christi,& seipsum offerendo in holocaustum. nā ipsum matrimonium est de iure diuino:& in usu matrimonij castitas:ut dicit tex. no.in cap.Nicena.xxij.dist. Abb.in d.c.cū ad monasteriū,& in c.j.in gl. fi. post Host.& cōmuniter Canonist.de uo.& uo.redem.

Dispensatio de retinendis duobus beneficijs curatis, intelligitur de primis impetrandis.c.non potest.§. j.de preben.in vj.& Alexā. consi.xv.iiij.parte.

Dispēsatio papæ super matrimonio prohibito lege diuina,non trahitur retro, ut faciat legitimos natos ex eo ante dispensationem: sed secus si fiat super cōtracto matrimonio contra legem humanam. Abb. Sicul.in c.literas.de resti.spo.

† Dispensare an possit papa cum clerico in sacris super uoto continentiæ,uide Fel.in c.si quando. adī fi. ij.col.ibi: intellige nisi papa,&c.de rescrip.]

† Si dispensat papa cum iam coniunctis in gradu canonica lege prohibito, & in dispensatione dicitur, ꝙ is,cū quo dispensatur, tempore contractus matrimonij ignorabat impedimentum,& si forte matrimonium disiungeretur grauia scandala possent inde oriri,cum cā talis fuit expressa, qua non subsistente concedens aliter non fuisset concessurus, falsa causa tunc concessionē seu dispensationē uitiat: ut in l.j.ff.de nata.resti.cum in tali dispēsatione fiat iuris cōmunis relaxatio, nihil debet falsum exprimi.nec uerū taceri.ff.de in ius uoc.l.libertus aduersus patronum.c.dudum.de elec. & de deci.c.ex multiplici.& no.de rescrip.c.super literis. Ita bellissime concludit Old.consi.cclvj.ubi etiā tenet,ꝙ impetrans dispensationem habet causam dispensationis ꝓbare uerā esse.C.de his,qui uæ.æta.impe.l.ij.

† Vbicunque dispensat papa cōtra ius diuinum sine cā, nec papa est tutus,nec ille, cum quo dispensat, est tutus quo ad Deum. Et est ratio, quia papa tenetur defendere ius diuinum usque ad animam, & sanguinem.xxv.q.j.sunt quidam. Et idem in absolutione a iuramento sine causa:ut no.Inno. in c. cū inter.de renun.& gl.in c.quanto. de iureiur. & Innoc.in c.cū ad monasterium. de statu mo. & Arch. in c.Florētinum.lxxxv.dist.Idem in uoto: ut est gl. in c.nō ēst.de uo.Ab.in c.scripturæ.de uoto.ī ij.co.

† Dispensare an possit papa licitē ex cā contra ius, & contra quattuor concilia,& contra Apostolum,dū tamen nil statuat contra fidem.& dicit ꝙ sic.xxv.q. j.sunt quidam.xxxiiij.q.ij.lector.lxxxij. dist. præsbyter.Nec.obst.c.sicut.xv.dist.quia loquitur in articulis fidei.no.gl.fi.in c.post transactionem.de renun.Anima ergo papæ in manica sua: ut ibi Ioan. And.& uide Inno.in c.super eo. de biga. Ego totus horresco,dum hæc execranda lego.

Dispensatio legati ad alienandum ualet, licet quis iurauerit non alienare sine licentia episcopi.Quod tamen uerum, si in eo episcopatu tantum gerat legationem alias secus. in addi.Sp.de dispen.per Bal.uer.qui iurauit.

Dispensatio uenit in generali mandato legati in casibus non generaliter reseruatis.ij.q.v.quæ dicta. & c.fi.de transact.

Dispensatio per legatum in quibus casibus fiat, uel non in Spec.de dispen.§.consequenter.& ī.uer.legatus de latere.per discursum.

† Dispensare non potest legatus contra constitutiones concilij. Felin.in cap. nonnulli. col.iiij.in fine, de rescript. Si tamen legatus habet potestatem legitimandi nō coniunctos in tertio gradu ex utraque linea.Felin.in c.postulasti.col.xv.de rescrip.uersi. considera secundo.

Dispensatio patriarchæ quibus casib. ualeat in Sp.de dispen.§.sunt quoque. & ī.uer.Patriacha.per discursum.

Dispensatio episcopi quibus casibus ualeat. in Spe.de dispen.§.nunc de episcoporum.ubi plene.& in tract. meo de episcopo. in iiij.lib.ij.partis prin.penul.q.& gl. 50.di.miror. & Car.in cle.j.§.j.de reli.domibus.

† Dispensare in quibus casibus potest episcopus,& in quibus non, uide late Decium in cap.atsi clerici.§. de adulterijs.col.iij.cum plurib. seq. de iudi. ubi de materia ample.& in incestu.& an in schismatico, ui de Dec.ibidem.col.x.& xj.

Dispensatio permissa episcopo in casibus expresis,ab ipso solo fieri potest sine capitulo.glo.in cap.cum ex eo.de elec.in vj.

Dispensare non potest episcopus cum abbatissa corrupta, sed solus papa.Car.in cle.ij.§.statuimus. de statu mona.

Dispensare nō pōt episcopus super ætate uicarij.Car. in cle.j.xxxviij.q.Nec cum minore ad prioratū cōuentualē.Car.in cle.j.§.cæterum.de sta.mona.

Dispensare non pōt eps super pluribus bñficijs curatis,sed super simplicibus sic. Itē nec super pluribus dignitatibus,uel præbēdis in eadē ecclesia, nec suꝑ duob.canonicatib.sed suꝑ uno,& altari in eadē ecclesia sic.Ab.in c.litteras.de cōcesso.præb.& ī c.de multa.de præb.& Car.ī cle.j.xxiii.q.de offi.uica.

† Dispensare potest quasi semper episcopus in beneficijs. Dec.in cap. at si clerici.§.de adulterijs. col. xij. uersi. secundo Abbas. de iudic.Non dispensat tamen contra constitutionē cōcilij.Feli.in c.nōnulli.col.iiij.de rescri.Dec.suo cōsi. clj in proœ.habito in

to in concilio generali Mediolani.col.j.

Dispensare potest episcopus cum uicario perpetuo. Car.ubi supra.xxv.q.

Dispensare non potest episcopus in delictis enormibus.Car.in cle.j.pe.q.de offi.ordi.

Dispensat episcopus cum ordinato extra tempora, non cum ordinato infra ætatem. Car. in cle.si.de æta.& quali.

Dispensatio episcopi cum inhabili non ualet in casu cle.j.§.si qui.de sta.mo.& Card.ibi.

20 Dispensatio episcopi non habilitat ad episcopatū. Archi.in c.at si clerici.de iud.

Dispensatio per episcopū, uel alium inferiorem a papa,non ualet,nisi in casibus permissis, & causa cognita.c.at si clerici.de iud.per.Bar. & doc. & Imo. & Bal.in l.Barbarius.col.ij.ff.de offic.præto.Inno. in c.ueniens.de fil.præsb.

Dispensatio episcopi cum illegitimo non facit eū habilem ad præbendam ecclesiæ cathedralis. Rota in † deci.cxxxix.uoluerunt domini,&c.in nouis. † Fel. in c.postulasti.col.viij.in prin.de rescri.

Dispensandi potestas competens episcopo, non competit eius uicario.Pau.de Cast.consi.cxvij.

Dispensatio episcopi cum ignobili eligendo in canonicum non ualet,stante constitutione, quod ignobilis non possit esse canonicus. Arch. in c.licet canon.de elec.in vj.nisi ex iusta causa, secundum Io. de Lig.in c.at si clerici.de iudi. & domini de Rota tenent idem in deci.nouis,secundum Ludo Pon.in sing.uer.Dispensatio.uer.pone,in eccle.

Dispensatio episcopalis cum postulatis non ualet.c.si. de postu.præla.per Inno.& Bald.tenet in Mar.uer. Episcopus.uersi.iij.

Dispensationis forma, quæ est cum electo ad beneficium per simoniam ignoranter.in Spe.de sen.§.vj. uer.si autem episcopus.

Dispensatio per inferiores episcopo non est permissa, nisi in casibus expræssis in iure. Cardi.in cle.j.xxvj.q. de offic. uic. uide Cardi.in cle.j.§.si quid.ij.oppo.de priui.

† Dispensandi potestatem non habent regulariter inferiores episcopis, nisi in casibus a iure expressis. Dec.in c.at si clerici.§.de adulteris.col.xij.de iudi.

† Dispensare possunt episcopi,& superiores,in uoto, non autem prælati inferiores.probat tex. iuncta su præscriptione in cap.j.de uo.& uo.redem. quod singulariter no.pro quo facit quod no.Inno.in c.ij.de eo,qui fur.or.rece. quem sequuntur doct. in c.si.de postu.præla.& facit tex.in cle.ij.de priui.licet Hostien.dicat ibi,quod ille tex. non probat dictū Inno.sed potius contra, quia licet loquatur de episcopo,non dicit hoc pēdere ab arbitrio suo,sed ab eius arbitrio,qui præsidet.Fatetur tamen, quod dictum in se est uerum, & seruatur de consuetudine,& minime sunt mutanda, &c.ff. de legi.l.minime. Abb. ibidem dicit quod ubicūque inferior prælatus haberet de iure speciali ius episcopale in personis, ꝙ tunc possit dispensare in uoto, sicut episcopus, quia talis potest exercere iura episcopalia.Pro hoc gl.nota.in cle.j.de rebus eccle.non alie.& per Inn. in c.statuimus.de ma.& obe. Latius per Abb. in c. significasti.de fo.compe.& tūc littera illius tex. stabit propriè,ut quilibet præsidens,scilicet habēs iurisdictionē episcopalem, possit dispensare in uoto.

Dispensatio abbatis in quibus casibus ualeat, uel non.in Spe.de dispen.§.sunt quoque.uer.abbas.& supra uer. Abbas.uer.lxxj.& uersi.xlviij.& in casu cle.·.§.si qui.de priui.

Dispensare potest abbas,quando irregularitas fuit † contracta ante ingressum religionis,secundum Inno.Hosti.& communiter doct.intelligunt indistincte, per tex.in d.c.cum illorum indistincte loquentem.Sed dicit Hosti. quod iste casus non est extendendus ad alios casus,quasi uelit dicere, quod licet abbas hoc casu dispenset cum monacho irregulari,nō tamen poterit dispensare in alijs casibus, nisi hoc sit iure expressum,quod placet Abb. in d.c.cū illorum.in v.col argu.eorum quę ipse dixit in cap. monachi.eo.tit.& facit regula,in argumentum, & regula,quæ a iure communi.de reg.iu.lib.vj.

Dispensatio abbatis cum monacho quod stet semper extra claustrum,uel quod conuersus stet extra monasteriū,non ualet.Hosti.& doc.in c. ex rescripto. de iureiur.& in c.insinuante.qui cle.uel uo. Archi. in c.præsente.de of.or.in ult.xviij.q ij.abbates.

Dispensatio capituli in quibus casibus fieri possit uel non. in Specu. de dispen.§.sunt quoque.uer. capitulum.&.ī.uer.Capitulum. per discursum.

Dispensatio principis in quibus casibus fieri possit uel non.in Spe.de dispen. §.sunt quoque.uer.princeps. & ĩ. uer. Imperator. per discursum.

† Dispensare potest princeps ex sola uoluntate contra ius positiuum.not.Innoc.in c.cum ad monasterium.de sta.mo.Abb.in c.cum ex litteris. de in integ.restit.De quo uide quod Ipse no. in c.de multa. de præben.Et illud dictum Innocen. refert Ant. de But.in c.j.de consti.& Abb.in c.proposuit.in v.co. de conces.præben.

Dispositio circa rem propriā cuilibet est permissa.l. in re mandata.C. mandati. & in specu.de instru.edi.§.xij.uer.quid si quis iurauerit.

† Dispositio hominis,uel legis, uel statuti, quando non apparet an sit pura, an conditionalis qualiter in dubio intelligatur. Theo.Bart.& ibi Ias.in l.cum mota.col.vj.C.de transac.

Dispositio non habet locum, quando uerba non conueniunt,secundum Bal.in l.j.iij.col.C.si quis omi. cau. te. per l. seruum.§.non dixit prætor.ff.de acqui.hæred.

† Dispositio, cui qualitas demonstratiuè conuenit, conuenire debet. do.Barto.Soci.in consi.ccl. incipiente, in causa Bononiensi.uer.sed ad hanc: circa medium.in ij.parte.]

† Dispositio odiosa,& stricta, quæ loquitur de persona,non habet locum in uniuersitate.do.Bart. Soci. in

in consi.cclxxv. incip. in causa. uer. confirmantur. ibi: nam dicimus.in ij.parte.]

† Dispositio exorbitans, & penalis, & regulariter restringenda, an possit extendi fauore Reipublicæ: uide do. Pet. Phi. Cor. in consi.cxcij.inci.uiso. in littera d, in iij.parte.]

Dispositio intelligitur ordine successiuo, quando fit mentio plurium personarum sub nomine appellatiuo, inter quas cadit prelatio. Bal.í l.fi.C.de uer.sig.

† Dispositio legis non recipit moram, sed intelligitur, scilicet quamprimum potest. Bal.in l.precibus viij.col.C.de impu.& alijs substi.

† Adde quod dispositio.l.cum acutissimi. & l. cum auus.ff.de condi.& demon.habet locum in persona ualde dilecta testatoris: ut decidit singulariter And Siculus in repe.l.cum acutissimi.C.de fideic. in xiiij.col.quem sequitur. Ias. in l. exigendi. C.de procu.quamuis tamen se non firmet. Et adde etiam quod dispositio.c.cum non ab homine. extra de iudi.non habet locum in homicidio horribili, ut est parricidium.ita Pet. de Ancha. consil.cclvij.& per Fel.in c.j.de constit. Et istud tangit dominus meus Boerius.in consuetu.Bituri.tit. de iuris. om. iud.§. xxiiij.in gl.an Iudex,&c.

Dispositio non ualet, quando in ea ponitur aliquid, quod est contra naturam rei, super qua disponitur l.si fundus.§.usufructus.& ibi Bar.ff.si usufr.peta.

Dispositio in casu ficto nõ trahitur ad ueritaté. Ioan. And.in Nouel.in c.sciant cuncti. de elec.in vj.uide Bart. in l.si seruus.C.de fur. & Alex.in l. iij.§.licet uerba.de neg.gest.

Dispositio de uxore, habet locum etiã in marito. Bar. in l.j.ff.quod me.cau.per.l.fi.C.de indi.uid.tol.

† Dispositio facta de liberis, & parentibus, non habet locum in fratribus transuersalibus. Dec.consil. ccxxj.col.fi.

Dispositio in uno correlatiuorum habet locum in altero l.fi.de indi.uid.tol.& ibi Bar.& in l.si ab eo, C. de legi.hære.& in l.j.in fi.ff.quod me.cau. & in l.j. C.de cupressis.lib xij.& Bal.in l.iij. in fi.C.de sac. san.ecc.& Bar.in l.fi.ff.de accep.& Bal. in rubri.C. de rebus credi.in ij.col.uersi.secundo quæro. & in l.j.in j.colu.uer. & nota quod licet.C.de communi ser.ma.in l.si quis seruo.in ij.col.C.de fur. & infra uer.Statutum extenditur.uer.lxxxiij.& s.uer. Correlatiuum.uer.iij.& uer. Pœna extenditur. uer.vi;.

† Et per Fel.in c.fi.de Iudæis.in prin.

Dispositio conuentionalis operatur ultra ius commune, & consuetudinem.glo.sing.in l.si cum militaribus.C de restit.milit.

10 Dispositio conuentionalis est potentior, quam legalis. j.uer. Factum.uersi.xc.& uer. Pacti effectus. uer.xj.& sequen.& s.uer. Actus.uer.xij.

† Dispositio testatoris semper interpretatur in benigniorem partem. Soci. consi.xxiij.colu.vij.uolu.j. ubi subdit quod secundum illam est iudicandum, etiam si rigorosa uideatur fortior.

† Dispositio testatoris intelligi debet ut cõformetur iuri cõmuni.Soc.consi.xxiij.col.vj.in fi.uol.j.

† Dispositio testatoris facta in plurali numero de filiabus habet locum in una. Decius.consi.50.

Dispositio generalis sequens derogat speciali præcedenti.l.Mæuius.§.eum, qui.& ibi Bart.ff.de leg.ij. uide in l.Titia.§.Lucius. eo. tit. & s.uer.clausula. el.j.uer.xvj.

✠ Dispositioné generalis legis, statuti, iudicis, uel testatoris, restringit rõ, qua ad ita statuedũ fuisse statuentes impulsos conijcere possumus. Bal.in aut.ingressi.col.j.C.de sacros.ec. Ias.in l.nõ dubium.col. vij.uer.adde etiã.C.de legib.c.suggestũ,& ibi doc. & alij de appel.Aym.Cra.consil.iij.num.3.uolu.j. Ae.Ma.Man.

Dispositio sequens intelligitur sub conditione.s.si cõtra prohibitionem factum fuerit quando præcessit dispõ prohibitiua ut ueto res alienari quas uolo ad Titium pertinere: quia intelligitur.s.si alienantur l.pater.§.filiam.& ibi Bar.ff.de leg.iij.

Dispositio an & quando trahatur ad futura.per Car. cle.fi.de rescr.

Dispõ comprændit oẽm modum reformandi beneficium.Car.in cle.j.ij.col.de sup.negli.præla.

Dispositio de rectore curato, habet locum in uicario perpetuo.Car.in cle.j.xxv.q.de offi.uica.

Dispositio penalis non trahitur ad casum fictũ. Abb. in c.gratiæ.de præben. Alex. in l.iij.§.hæc uerba. de neg.gest.ubi etiam uide quid econtra.

† Dispositio penalis, & odiosa an extendatur ad casum improprium: posui infra in uerb.Lex. †

Dispositioni Titij, si quis cõmittat ultimã uolũtatem suã, an dicat Titius hæres.j.uer.insti.uer.xcv.

Dispositio circa personas non extenditur ad foréses. Bart.in l.cunctos populos.vij.q.uer.sed dubitatur C.de sum.tri.& fide catholi.

✠ Dispositio generalis, legis, uel constitutionis, quæ etiam episcopos compræhendit. non compræhendit. Illust.S.R.E.Card.Ioan.And. in c.j.de schismatici.in vj.Lud.Gomes.in proœm.regula.cancellari. q.iiij.uer.in primis igitur.Ae.Ma.Man.

✠ Dispositio, quæ circa animarum est salutem occupata omnes etiam principes compræhendit. Ioa. Monac.in extrauag.Bonifaci.viij. quæ est.j.in ordine.tit.de senten.excom. Illust. Card. Præposi.in c. non licet.in prin.dist.x.Fel.in c.quod super his.co. iiij.de fid.instrumen.Lud. Gomes. in proemi.reg. cancellari.q.iiij.uer.Primus est quando constitutio. Ae.Mar.Man.

✠ Dispositio, quæ in beneficio uacante loquitur, locũ sibi in uacaturo non uendicat.c.constitutus. & ibi notatur c.ex tenore.c.fin.de concession. præbend. Feli.in c.in nostra.xxxvij. correla.col.ij. in extre. de rescrip.Lud.Gomes.in reg.de impetratio. Ben. Vacan. per.obitu.Fami. Card.q.iij.Ae.Ma.Man.

✠ Dispositio, quæ de feudis pertractat.& in ecclesiasticis beneficijs locum habet, Deci.cõsi.lxxvj.Lud. Gomes.in præfation.origini.regul.de annali. & in regul.de triennali possession.q.iiij.Ae.Mar.Man.

✠ Dispositio, quæ de personis, simpliciter loquitur non collegium, uel capitulum comprehendit.Lud.

Roma.consi.cccccxxvj.quod tamen interdum cessat.Lud.Gomesi. in reg. de annal. possession.q.xij. Ae.Mar.Man.

† Dispositio contractuum collata ad aliquem actũ, seu contractum,restringitur, & limitatur secundũ contenta in illo contractu, etiã dato quod amplius dispositum sit inter contrahentes quam in cõtractu relato contineretur. Dec. in pulchro casu consi. lxiij. col.iiij.cum seq.

Dispositio legalis magis æquiparatur ultimæ uoluntati,quàm contractui. Bart. post gl. in l.j.C.de his, qui.ut ind. & Alexan. in l.ita stipulatus.v.colum. de uerb.oblig.

† Dispositio interprætatur ex consuetudine loquendi ipsius disponẽtis.do.Pe.Phi.Cor.in cons.ccxliij. inci.in hac.in litera h,in iiij.parte.]

Dispositio debet largè interprætari, quãtũcũque pœnalis sit, si aliter non posset haberè effectum.Abb.in cap. bonæ memoriæ.el.j. in ij.col.de postu.præla.uer.& depositio.

✠ Dispositio testamenti uno in casu facta, ad aliũ ex præsumpta defuncti mẽte transferenda est nisi extensio huiusmodi, de persona in personam facienda esset,nisi persona illa ad quam facienda extẽsio est aliquo modo sub uerbis, & mente defuncti posset comprehendi, propter aliquam, ut ita dicã, ei inhærentem qualitatem.l. Titius.§.Lucius.ff.de liber.& posthumi.l.fin.C.de posthu. hær.institue.l. si quis ita.§.pe.ff.de te.tutel.gl.in l.scimus.in prin. ff.de liber.& posthu.Areti.in l. Gallus.§.& quid si tantum.ff.eo.de liber.& posthumi.Fra.Curti.min. consi.cxxj.nu.14.uol.ij.Ae.Mar.Ma.

✠ Dispositio una, si Alterius faciat mentionem,altera illa dispositio, non ꝓbatur nisi fuerit & ipsa producta.§.& hoc insuper. in auth. ut sponsalitia.largit.authem.si quis in aliquo documẽto.C.de eden. Fra.Curti.min.consi.cxxiiij.nu.5.Ae.Mar.Man.

✠ Dispositũ,quod in uno ex casibus æquiparatis est, id & in alio, decretum uidetur.gl.communi doctorum opinione,sẽtentiaque probata.in l.si quis seruo persuaserit.C. de furt. Fra. Curti. min. consil. cxxiiij.nu.17.uol.ij.

✠ Dispositum, quod in fratre est idem & in patruo constitutum uidetur a statuto, quod fratrem, patruumque æquiparat. Fra. Curti. min. consil. cl. num.17.uolum.ij.Ae.Mar.Man.

✠ Dispositio, quæ pœnam salutis animæ causa imponit, non coarctanda, sed amplianda est. gloss. in cap.sciant cuncti. de election. in vj. Guliel. cas. in decisi.suis Rot.tit.de constitutioni. decisi.v.nu.10. Ae.Mar.Man.

✠ Dispositum, quòd ad tempus est, post illud non est extendendum cap. de causis. de offic. delegat. l.si unus.§.si cui reo.ff.de pact.l.statu liberum.§. stichum, & ibi. not. Paul. Cast. & alij.ff.de leg.ij. Lud.Romæ.consi.cccccxvij.Bartol. Soci. consil.xix. col.fin.uolu.j. Deci.consil.cccvij. Hieronym. Cagnol.in l.j.numo.56.ff.de offic.eiu.cui.Aem. Mar.a Man.

Disponentis mentem colligimus ex qualitate personarum: nam in dispositione cuiuscunque scripturæ, seu cuiuscunque dispositionis tria sunt attendenda: primo scilicet persona loquẽs & illius, qui loquitur,& uis locutionis.no.Abb.in cap.solitæ.de ma.& obe.in j.col.

† Dispositio generalis debet referri ad species non prouisas: ut in l.sanctio legum.ff.de pę.no. Abb.in cap.intimasti.de appel.in j.col.

† Dispositio si tendit in fauorem fidei in materia pœnali,uerbũ generale intelligitur largo modo.Abb. in c.ij.de diuor.

Disputatio fieri non debet de apicibus iuris, ubi de bona fide agitur.in Spe. de aduo.§.vj.uer.uel ita sunt nonnulli.l.Quintus. & ibi Bartol.ff.mandati.& uer. Aequitas.uer.vij.

Disputatio est pertinacibus relinquenda: quia curiosus dicitur, qui disputat faciliter. de his,de quibus non expedit. in Specu.ubi supra.uer.uel sic. si

† disputant. † Adde Bal.in l.si possessor.§.quãquam. de ser. per. & per Felin.in cap.quanto. de præsum. circa princi.j.colum.& do. Ias. May. Institutio.de actioni.§.sic itaq;. nu.9.]

† Disputare de sacra scriptura an liceat: uide latè per Ioan. de Turre. Crema. in cap. quis nesciat.dist.ix. †

† Disputando metus ueritas aperitur.l.munerum.§. mista.ff.de muneribus & hono.Sylua nupt.in prin. colum.j.

Disputatio quid sit,& de eius materia, uide in Specu. de dispu.& alle.§.j.

Disputationes quo tempore,& in qua parte litis fiãt. in Specu.eo.tit.& supra uer. Allegationes. uersic. xxxv. & lxxiij.

Disputationes quotiẽs fiant. eodem titul. §.v. uer. & nota.

Disputans de his, de quibus non est doctus,ridendus est.eo.§.in fi.

Dissensus circa accessoria contractus non uitiat.l.si in emptione.in princ. & ibi Barto.ff.de contrah. emp. sed uitiat stipulationem l.inter stipulantem.§.si stichum.& ibi Alexan.post Bar.de uerb.oblig.

Dissensus partis utriusque requiritur ad resolutionem contractus.l.ab emptione.ff.de pac.

Dissensus inducit desolationem gentis. in Spe. de aduoca.§.iij.

Dissentit quis facile ex promitate naturæ. in proęm. Spe.uer.sane,& de arbi.§. viij.uer.hoc quoque notandum.

Dissimulatio habetur loco prohibitionis. Specu.de loca.§.vj.uer. sexto quæritur.

Dissimulatione sola remittitur iniuria. Spe. de iniur. post.prin.&.j.uer.iniuria.uer.xl.

Dissipator dicitur alienare. glo.in l. Imperator.§.fi.de leg.ij.Bal.in c.j.§. rursus.qui.mo.feu.amit.in usi.feud.

Dissipare dicitur,qui taliter dissipat, ꝙ fideiussor eius timere

timere possit, non aliter, puta si de mille consumit decem. Bald. Singu. in l. si pro ea C. mandati. prima colum.

Dissipatoris materiam uide. J. uer. Prodigus. & ꝟ. uer. Dilapidator. per totum.

Distantia itineris debet mensurari per directum, non per obliquum. l. non solum. §. annus. & ibi doc. & Bal. ff. de excu. tu. Barto. in tract. Tyber. in xx. figura. l. ij. & ibi Barto. C. de arb. lib. xij. & in l. pen. & fi. & ibi Bar. C. de naui. li. xj. & in l. in itinere. per Bar. de uerb. sign. ubi etiam per Bar. Cep. Pau. de Cast. in l. j. in fi. & ibi per Ale. ff. si quis cau. & supra uer. dieta. uer. iij. & per Bart. & doc. in l. continuus. §. cũ ita. de uer. obl. & in Spe. de cita. §. j. uer. j. Et quid si una uia est longior alia. ꝟ. dieta. uer. vj. nisi ex causa necessitatis. Bal. in c. j. §. firmiter. de prohi. feud. alie. per Fede. Vide omnino Alexand. consil. xxj. iiij. parte. nisi ex causa necessitatis. Bald. in cap. primo. §. firmiter. de prohi.
† feu. alie. per Fed. † Et per Fel. in c. olim. de excep. in ij. col.]

Distantia quomodo probetur. Bar. in l. continuus. §. cum ita. ff. de uer. obl.

Distinctio temporum concordat scripturas cõtrarias. l. apud antiquos. & ibi Bart. & Bal. C. de fur.

Distinctio non debet fieri per nos, ubi ius non distinguit. in Specu. de iudi. deleg. §. fin. uer. sed nunquid. Item.

Distinctio concordat contrarietates iurium. in Spe. de dispu. & alle. §. ij. iii. & iiij. Bar. in l. omnes populi. in fi. iij. q. iiij. princ.

Distractus non uenit appellatione contractus. Bald. in l. fi. in princi. C. si tu. uel. cur. & in consi. in Dei nomine amen, ille dicitur, &c. ✠ Fran. Cur. Minor. co. cxxj. nu. 3. Ae. Ma. Man.

Distractus est eiusdem naturæ, cuius est contractus. ✠ Bar. in l. & ideo. ff. de cond. fur. ✠ l. ab emptione. ff. de pacti. Pet. Gerar. in singu. iiij. nu. 2. Aem. Mar. Man.

Distractus ualidatur iuramento, sicut contractus. Bar. in aut. sacramenta. C. si aduer. uend.

Distractus est bonæ fidei, sicut contractus. Bar. in l. ab emptione. ff. de pac. Bal. in l. j. j. q. C. quando liceat ab emp. disce.

Distractus requirit eandem solẽnitatem, quam contractus. infra uer. reuocatio. uer. xxxviij.

Distribuo est uerbum directũ in substitutione. Bal. in l. fin. pen. colum. C. de sac. san. ecc. sed Barto. contra in l. centurio. ff. de uulgar. & pupil. Tu dic uerum quod dicit Barto. de uer. distribuãtur, quia est obliquum, si est simpliciter prolatum: secus si cum adiuncto, scilicet per fideicommissarios, seu executores: quia tunc est directũ: ut ibi per Barto. in uersic. sed quid si testator dixit, quandocunque, &c. & in uersicu. quid si testator dixit. & melius per Barto. in l. fundi Trebatiani. in fi. ff. de usufruct. lega. dum loquitur de uerbo Deneretur, quod idem est. Sed Bar. in l. precibus. uersicu. procedo ulterius, &c. C. de impu. & ali. substi. dicit ꝙ substitutio per uerbum Distribuatur, etiam dato executore in testamento, dicitur fideicommissaria. & infra uer. do. uer. unico.

Distributio hominum æqualiter per diuersa prædia fieri debet. in Sp. de causa pos. & propri. §. iiij. uer. sed si tuum.

Distributiones quotidianæ non ueniunt appellatione
† fructuum. infra uer. Fructus. el. j. uer. vij. † Vide de his distributionibus quotidianis tex. in c. j. de cler. nõ residen. & ibi Gem. & pulchre Dec. con. cclxxx. per totum.

Distributiones quotidianæ non computantur in summa fructuum impetrati beneficij. Old. consi. cxviij. & ꝟ. Fructus. el. j. uer. vij. & Rota in decis. cxxxviij. quando impetratur. in nouis.

Distributiones quotidianæ debentur etiam infirmo ꝓ tempore infirmitatis, licet nõ seruierit ecclesiæ Archi. in c. consuetudinem. de cle. non resi. in vj. & infra uer. Salarium. uer. lxxv. & melius in uerbo Famulus. uer iij.

Distributiones quotidianæ, quæ fiunt inter pauperes pro anima, fieri debent seruato ordine dignitatum, ut plus detur sacerdoti, quam diacono: plus monacho, quam conuerso: plus pauperi, quam diuiti, & si. secundum Flo. in l. sed & si quid. §. mancipiorum ff. de usufr.

Distributiones quotidianæ fiendæ inter plures, non fiunt, secundum corpora plus, uel minus indigentia pro uictu. c. cum accessissent. de con. secundum Flo. in l. si partem fundi. & ibi Bal. & Ang. ff. de ser. rust. præd. Inn. in c. cum M. de const. dicit fieri secundũ consuetudinem: secundum Barth. Cæp. in tract. de ser. rust. ti. de aquæductu.

Distributiones non dantur canonico expectanti non sacro. Card. in clemen. secunda. §. j. xvj. q. de æta. & quali.

Distributiones ex consuetudine dari non possunt interessentibus diuinis officijs una hora tantum, uel certis horis pro omnibus septem horis. Card. ubi supra. xvij. quæst. Et an, & quando in eis habeat locum consuetudo. ibi. xviij. q. & præcedenti. Et an ius accresendi. ibi. xxj. q. & seq.

Distributionum dimidia subtracta canonico non debet ei reddi, si altera non sufficiat. ibi. xx. quæstione.

10 Distributionum dimidiam habens debet interesse omnibus horis. in d. §. xxiij. q. ubi plene.

Distributiones dantur interessentibus certis horis in diuinis. not. Card. in clemen. ij. §. ij. de æta. & quali. & ibi no. Et dantur etiam prælato absenti ex causa ecclesiæ: ut ibi. ix. q. † Vide Fel. in c. cum olim de re iudi.]

Distributionum appellatione ueniunt emolumenta, quæ dantur interessentibus diuinis officijs. Card. in clem. ij. §. j. xv. q. de æta. & quali. Sed non anniuersaria: ut ibi.

Distributiones quotidianæ non cõputãtur in summa

fructuum

fructuum impetrati beneficij. Old. consi. cxviij. & Fructus.el.j.uer.vij.& Rota in deci.cxxxvij. quando impetratur.in nouis.

Distributiones bonorum commissæ alicui ut fiant inter pauperes, fieri debent arbitrio boni uiri. Barto. in l.iij.in prin.ff.de an.leg.

Distributio fienda in bonis inter pauperes, non pôt fieri in unum tantum Bar.in l.j.ff.de op. legat. & J. Numerus.uer.v.

✠ Distributionem bonorum suorum, si alicui testator secundum eius conscientiam mandauerit, eius distributionis rationes petere potest Episcopus. Oldra.co.lxj.in extrem.Domi in c.statutum.§. assessorem.col.ij.de rescript.Mar.Ant.Nat.co. cxv.nu. 7.uol.j.Ae.Mar.Ma.

Distributor bonorum constitutus a testatore, uidetur hæres grauatus dare pro anima testatoris.Bal.in l. precibus. xx.col.C.de impu.& al.sub.per c.cum tibi.de testa.

Distributiones quotidianæ non comprætendunt panem,& uinum,sed pecunias,& alias secundum consuetudinem.Archi.in c.consuetudinem.de cle. non resi.in vj.

Distributiua non habet propriam uim specialis dinumerationis.gloss.& Bal.Io.de Por.in l.Stichum.§ stipulatio.de uerbo. obl.& in l.scire debemus.§.j.eo.tit.

Distributiuorum materiam uide per Barto. in l. qui filiabus.§.j.de leg.primo.& Bal.in l.fi.C de impu. & ali. sub.

Districte positum in constitutione facit committi peccatum mortale,si non seruetur.cle.j.& ibi Car.de immu.eccle.& in cle.j.§.pe. de exces.præla.

Districtio & censura,licet quandoque summantur ut synonima, & idem importantia,improprie tamen appellatione censuræ ecclesiasticę ueniunt ea, quæ habentur in cap. quærenti de uerbo. signifi. & proprie censura concernit animam & sic est pœna spiritualis, districtio uero pôt sumi pro pœna temporali. Ab.in c.nuntios.de deci. facit quod ipse no.in d.c.quærenti.

Districtus id est,homines subditi,uel iurisdictio,uel territorium.Bal.in ca.j.§. fi.in fi.quib.mo.feu.amit.in usi.feud.

Districtus quis dicatur. per Inn.in c.cum ad sedem de resti.spo.& in c.ubi periculum.§. porro. de elec.in vj.ubi uide per doc.& Ang.in l.fi.de iur.om.iud. &
† Card.in cle.ij.§.sane de ele. † Et per Fel.in c. Ro-
† dulphus.de rescrip.in uersi.Districtio.] † Vide de districtu no.Aret.consi.lxxvij.co.ij. ubi dicit se nunquam uidisse declaratum,prout facit ibi.

Districtus idem est, quod territoriũ : ut in cle. ne Romani.de elec. Et territorium dicitur a terrendo.l. pupillus. §. territorium. ff. de uer. sig. Abb.in c.licet cãm.de proba. Adde Bal.in l.ij.C.quemad. testa.ap.& l.fi.C.de testa.& in rub. ff.de re.diui.& in c.accedens.el.ij. ut lite non contestata.& in cap. ex literis.de proba.& in d.cap.licet & uide not.in c.ij.de constit.lib.vj.& in c.ubi periculum.§.porro. de elec.lib.vj.& in d.cle. ne Romani.& glo.& doc.in c.licet.de feri. & in d.l.pupillus. §.territorium.& plene per And.Barba.in d.c.licet causam. & in d.c. licet. de ferijs.ubi dicit quod districtus est uulgare Tuscorum, Lombardorum, & Siculorum,secundum Goffre.in d.c.licet.& dicitur respectu maris,sed territorium respectu terrę.Proprie tamen sub districtu comprehenditur mare, & terra:ut probatur in d.§.territorium. & uoluit Bal. in d.c.licet causam. Allegat quod uoluit gl.in §.rursus.inst.de act.& in l.j. C. ubi de pos. agi opor. De hoc tamen est gl.in terminis in d. c. licet. de ferijs. Et adduco.Ang.in l.insulę.ff. de iud.ubi dixit quod quidam piratæ intulerunt damnum territorio Pisano, & reduxerunt se ad quandam partem insulæ maris Pisani, quos galeoti Pisani ceperũt:illi opponebant quod non ceperunt eos in territorio Pisano replicabatur quod ceperunt eos in districtu Pisano & dicit quod capti fuerunt decapitati in ciuitate Pisana,per casum in l.j.C.de clas.lib.xj. facit.d.ca. ubi periculum. §. porro. & quod uoluit ibi Domi. & quod uoluit Io.And.in c.fi.de of.dele. lib. vj. in in uerbo.Districtualibus. ubi dicit quod appellatione districtualium ueniunt clerici, & laici : quia in aliquibus casibus clerici distinguuntur a laicis. cap. princeps.xxiij.q.v.& uide Bal. in c.Rodulph.de rescrip. ubi dicit quod districtus est loci spatium extra limina ciuitatis iurisdictione informatum in vnum corpus non redactum Diocesis uero est batismalis ecclesiæ territorium, uel gubernatio:& dicitur quasi decisio,& separatio:quia separat unũ territorium ab alio.

Districtus appellatione non uenit diocesis. ‡. Diocesis.nec recommendati,sed confederati sic. Alex. in l.ij.de uer.sig.

Districtus est longior comitatu strictè sumpto,: quia.

Districtus est, quod actualiter a ciuitate distringitur. Car.in cle ij.§.sane.vj.de elec.uide Alexan.in l. ij. de uerb.sig.

Districtuales non dicuntur de ciuitate, uel comitatu. Car.in cle.ij.§. sane.de elec.

Districtus dicitur etiam in mari spatium aquarum, iurisdictione uallatum, sicut territorium in terra. Bald.in rubric.quæ sint rega.in usi. feu. & infra. e. uersi.ix.

Districtus est ultra comitatum, & non uenit appellatione urbis.Bar.in l.j.§.cum urbem.ff.de offi. præfe.urba.

Districtualium appellatione etiam clerici continentur.doc.& Io.And.in c.fi.de of.dele.in vj. & in c.dilecti de fo.comp.facit.c.accedens. el. ij. ut lite non cont.Item etiam qui sunt in mari. Bal. in l. j. C. de sen.ex breui.reci.& Barth.Cep.de serui.rusti.ti.de mari.in,in fi.& supra eod.uersi.vij. Non tamen re-
† commendati.Car.in d.§.sane.vj.q. † Et per Felin. in d.c.Rodulphus.in uer.districtus.]

Districtus,& diocęsis,sunt diuersa. Sed.

✠ Districtus,& diocęsis uerbum latius patet quã territorium.

ritoriū.gl.in c.ne Romani.uer.diocœsim & ibi Pet. Anchar.& Imo.in clem.de electioni.Bart. in l. j. §. cum urbem in principio.ff.de of.præf.urb. Bald.in c.licet causam.col.ij.de probation. Ang.in l. fin. ff. de iurisd.omn.iud.M.Anto. Nat. co. cccxxxjx. nu. 4.uol.ij.Ae.Mar.Ma.

✱ Districtus, uel diœcesis appellatione nequaquam ciuitas uenit,cum in odiosis sumus c.fi. de præben. c.quamuis.§.j.de præben.in vj. gl.in c.j.de rer.per mu.in vj.gl.Ant.But.Imol. & Abb. in c. Rodulph. de rescrip.Abb.in c.j.de of.ordin.Ill.Car. Zaba.in c.ne Romani.§.fanè.q.vj.de elect.in clem.M.An. Nat.co.cccxxxix.nu.5.uol.ij.Ae.Mar.Ma.

Districtus,& territorium,sunt idem.Car in cle.ij.§.sa ne.v.q.de elec.sed in cle.pastoralis.§.ut illud.de re iu. dicit ꝙ omnia pro eodem sumuntur. i. pro uniuersitate agrorum intra fines cuiusuis loci existentium,& obtinet ius imperandi:uide Ange. & Alex. in l.fi.de iur.om.iud.

† Dic quòd districtus secundum Franc. de Are.consilio.lxxvij.incipiente. Et ratio scribendi est dominium uel territorium accedens ciuitati in subiectionem ultra fines simul cum ciuitate statutos, intra quos quicquid est uocatur territorium secundum Bal.in l.j.§.cum urbem.ff.de of. præf.urb.Et Alex. in l.fi.ff.de iurisd.om.iud.dicit quòd sumitur duob. modis. Primo inquantum distinguitur a iurisdictione,& honore in eodem loco dum sumitur ad differentiam localem ciuitatis & eius comitatus ex isto modo communiter accepti:ut in cle.ne Romani.§. sane.de elec.& ibi Paul.de Eleaz.& Pet. Anch.

Districtum habet Imperator solus de iure communi, non reges,uel comites. Car.in cle.ij.§.ut illud.j.q. de re iud.

Districtus,& fortia,seu de fortia,& districtu causæ dicuntur populi, quos dominus, uel ciuitas superior potest terrere, ut Pistoria, Pratū, Aretium, quæ sunt de fortia,& districtu Florentiæ.Io.An. in c.ut animarum.§.statuto.de constitu.in vj.& Alexā. in l. pupillus.§.territorium.de uer. sig.

Disuestitura qualiter fiat.Bald.in ca. j. §.fi. ad fin.per quos fia. i nuestit. in usi.feu.

Diu dicitur decennium.l.possideri. §. si seruus.ff. de acq.pos.l.sicut.§.Aristo.ff.qui & a qui.gl.

† Instit.de iur.na.§.ex non scripto. † Et per Franc. Aret.in d.l.iij.§. si seruus.] Quandoque pro anno ponitur.l.j.§. quibus.de suc. edi. Quandoque pro quattuor annis.l.quamuis.C.de usur. Quandoque pro biennio.l.cum domini.ff. loca. Vide gl.xx.q.j. c.j.Quandoque est in arbi.iudicis.Cy.in l.j.C. ubi causa status.& ibi glo.& Bal.tenet Bald. in l. si pro ea x.q.C.mandati.& in l.cum res.ij.col.de prob.ut quòd author meus ante traditionem diu possedit, ut dicatur uacuam possessionem tradidisse. Item in dictione Aliquandiu, id est arbitrio iudicis. Bal. in l.pe.C.commodati.

Diuturnitas decem annorum nisi agatur principaliter de interesse tertij, quo casu intelligitur de triginta annis Ale.deImo.singu.in l. sciendum.uer. item fallit.secundum Ang.de uer.obl.per gl. & Io. de Im. in c.peruenit.de emp.& uend. & Alex.consil.j.iiij. parte.& consi.xvj.iiij. parte.

✱ Diuturna canonis solutio,indicium facit ad dominij præsumpti probationem. Iacob.de Are. & Bal. in l.iudicia C.de rei uendi.Roman.co.cxxvij. Mat. Afflict.dec.xxiij.nu.4.Laur.Silua.con.lvij. nu.43. uol.j.Ae.Mar.Ma.

Diuturnitas temporis facit præsumi consensum l. si filius.& ibi Bal.C.de pet.hær.l.qui in aliena. §. j. & Bar.Ang.& doc.ff.de acquir.hær. Quod uerum,nisi agatur de præiudicio graui.Barto.in q. quædam mulier habens amplum.in fi.& tenet Alex. consil. xciiij.xij.iiij.parte.Item uerum,si constet de scientia eius,cuius autoritas,uel consensus requiritur, secundum doc.ubi supra,& Alex.consil.xvj.iiij. parte.Item facit præsumi solennitatem etiam extrinsecam secundum Ang.in d.§.j.Item facit præsumi ratihabitionem.doc.in l. j.C.qui admit.& Bal.in l.ij. C.de legi.hære. Item facit præsumi consensum propinquorum requisitum in contractibus per statutum,secundum Ange.in d.§.j.& in l.sciendum. ubi per Alex. Item facit præsumi iustam causam in impositione census: & ideo ualet libellus. Peto censum olim iusta causa impositum: licet causa non exprimatur. Abbas in c.peruenit. de censi & Bald.in d.l.ij.Item facit præsumi licentiam in contractu filij. Bald.in l.si filius.C.de peti.hæredi. Item facit præsumi prælati constitutionem,uel electionem esse legitime factam. Ang.in d.§.j. Item facit præsumi omnia solenniter acta.Inno.in ca.bonę.de elec. Quod est uerum, nisi constet defectus ex inspectione scripturæ, secundum Inno. in c. proposuisti. de proba.Pau.de Cast.in consi.xlviij. & Bart.in l. hi, qui.C.de appel. Item quòd notarius fuerit is, qui confecit instrumentum antiquum. Bald.in authen. quas actiones.in fin.C.de sac.san.eccle. Item facit præsumi promissionem.j̃.uer.Promissio.uersi. antep. Adde in Spec. de feu.§.fin. ante uer. si autem. Sed an, & quando facit præsumi titulum.Bar.in q. quædam mulier habens amplum patrimonium. ad fi. Item stipulationem, & eius causam. j̃. Stipulatio.uersi.clix.Item titulum constituti.s̃. Constitutum. uer. ij. Item titulum in præstatione annua. j̃. Præstatio.uer.j. & ibi per discursum. Item exemptionem.j̃.uer.Exemptio. uer. antepe. Item emancipationem.j̃. Emancipatio.uersic.xxiij. Item authoritatem episcopi in fundatione eccle. Archidi. de conse.dist.j.nemo.Card.in c.requisisti.de testa. & j̃. Capella.uers.xv.

Diutina patientia tutoris facit præsumi aditionem pupilli solennem. Bartol. in l. gerit. in fin. ff. de acquir. hære.

Diuturnitas facit ualere sententiam, etiam si de actis non constet.Inn.in ca.cum in iure.de offic.delega. Bar.in l.admonendi.x.col.ff. de iuretur. &. j̃. Sententia præsumitur.uer.j.in j.col.in fi. ibi. Item pro sententia antiqua præsumitur, &c.

Diuturnitas

Diuturna patientia patris facit præsumi consensum eius, aditionem, & agnitionem bonorum possessionis. Bal. in l. ij. C. de legi. hær.

Diuturnitas temporis inducit fideicommissi remissionem si interuenit redditio rationum. l. Procula. & ibi Bar. ff. de prob.

Diuturnitas possessionis facit præsumi insinuationem donationis. Bal. in l. ij. C. de leg. hær.

Diuturnitas, decem annorum non facit præsumi solẽnitatem quando agitur principaliter de damno tertij, quia requiritur diuturnitas trigĩta annorum: ut s̄. eo. quod est singulare.

10 Diuturnitas, decem annorum nõ facit præsumi authoritatem iudicis. Bal. in l. ij. C. de legi. hæred. Alexand. consilio. xvj. iiij. parte. Sed an licentia papæ, in alienatione rei ecclesiæ. Ale. in consi. lxxvij. prima parte.

☙ Diuturnitate temporis purgata censentur omnia uicia quæ qđ actũ est infirmum, ac inutile reddere posse uiderentur. c. peruenit. de empt. & uend. Ancha. co. cxxxv. Deci. co. ccccix. Ioa. Cephal. consil. xlvij. nu. 13. uol. j. Ae. Mar. Ma

Diuturnitas, etiam mille annorum, non facit præsumi mandatum. Bal. in l. ij. C. si ex fal. instru. & in l. j. C. de re. al. non alie. & Alex. con. j. iiij. parte. & in l. sciendum. vj. col. de uerbo. obliga. sed mandatum custodiæ sic, si custodia sit facta per longum tẽpus.

† infra Mandatum qualiter. † Et per Fel. in c. sicut. de re iud. in xviij. col.]

Diuturnitas præstationis annuæ an inducat obligationem ad futurum. in l. si certis annis. C. de pac. & in l. cum de in rem uerso. ff. de usur. & infra, uer. Rusticus. uer. xxxv. & seq. & uer. Præstatio. uer. v.

Diuturnitas possessionis pro diuiso an præsumi faciat diuisionem bonorum: uide infra uersi. Diuisio. uersicu. xiij.

Diuersitas literarum arguit falsitatem. c. cum olim. de priuil. Item & diuersitatẽ temporum in scribendo. Bald. in l. nostram. ij. col. C. de test.

Diuersitas quando uitiet stipulationem. Bar. & Alex. in l. j. §. fi. de uer. obl.

Diuersitas nominum quid importet. j̄. uersi. Nomen. el. j. uer. xvj.

Diuersitas temporum reddit testes singulares, sed eos excusari facit a præsumpta falsitate. Bart. in l. apud antiquos. C. de fur. & infra uer. Testium impugnatio. uer. iij.

☙ Bal. co. xxxix. col. ij. uol. iij. Pet. Anchar. co. lxiiij. col. ij. cxlvij. co. j. Pau. Cast. co. cxxxvij. in extre. cõsi. clv. propẽ fin. uol. ij. Aym. Cra. con. ix. nu. 17. uo. j. Ae. Mar. Ma.

Diuersitas temporum, uel personarum, arguit diuersitatem factorum. l. si non sortem. §. libertus. ff. de cõdictio. inde. & ibi Bar. nisi sit mõdica. l. plerique. & ibi Bar. ff. de iur. dot.

Diuersitas personarum arguit pluralitatem debitorũ. Raph. Cuma. & Io. de Por. in l. triticum. de uerbo. obli. & s̄. Debitum. uer. xxiij.

Diuersitas legum quomodo cognoscatur. Bald. in l. ij. C. de proba. & in l. si quis non dicam rapere. in fin. C. de epis. & cler.

Diuersitas non præsumitur. Bald. in l. in testamento. C. de test. mil. in. iij. col.

Diuersitas rationis facit reddi diuersum ius. in Spe. de teste. §. j. uer. quid ergo si dicitur. ad fi.

Diuersitas personarum diuersam exigit medicinam. in Spe. de loca. §. iij. uer. ad euidentiam.

Diues præsumitur ignorare uerum prætium bonorum suorum. Bal. in l. ij. vj. qõ. C. de rescin. uend.

† Adde quod diues dicitur, quasi Deus: quia qui diues est, quasi Deus nullo indigere uidetur ut refert Varro de lingua latina: & dicitur Græce, πλȣ̃τος.

Diues non præsumitur, nisi probetur. l. fi. ff. de li. agn. l. si fideiussor. §. qui pro rei. ff. qui satisd. cog. Odof. in l. cum quidam. de leg. ij. in apost. & j̄. uer. Paupertas. uer. xvij. & xxix. in aut. de hær. & Falcid. §. hinc nobis. j. col & melius per Sal. in l. actor. C. de proba. Sed an per uicinos. Alex. in l. j. si cer. peta.

Diues non præsumitur ex præterito in præsenti. Bar. in l. in confirmando. in prin. ff. de confir. tut.

☙ Diues si in testamento paupertatis suæ dimidium alicui se legare dixerit, dimidiam hæreditatem reliquisse uidetur l. Lucius. § hærẽdum, & ibi Bar. ff. ad S.C. Treb. Bal. in rub. C. de uerb. signifi. Franc. Crem. in singu. xxiiij. Catel. Cot. in memorabil. in uersicu. paupertate legata. Ae. Mar. Ma.

☙ Diuitiæ, uel paupertas sunt per allegantem probandæ. gl. in l. si uero. §. qui pro rei. ff. qu. satisd. cog. & ibi etiam Ang. Bal. in l. non prius. in principio. C. qua. fis. uel priu. & in cap. fina. colu. j. de præsumpt. Ang. co. cclxxij. col. fi. M. Ant. Nat. co. ccxxxviij. nume. 7. uol. ij. Ae. Mar. Ma.

☙ Diuitiæ cum fugaces caducæ, & transitoriæ sint, eodem in statu perseuerare non præsumuntur. l. in cõfirmando, & ibi Bar. ff. de confirma. tut. M. Ant Natal. co. ccc. lviij. nu. 8. uol. ij. Ae. Mar. Ma.

Diues punitur acrius, quam pauper. Bal. in l. uero. C. de sum. tri. & fi. catho.

Diues non tenetur satisdare. in Specu. de instru. edi. §. xiiij. uer. quid si hæres l. sciendum. ff. qui satis. cog. & omnino per Alex. in l. j. eo. tit. ubi contra. Paul. de Cast. dicit quòd satisdatio prætoria, ut de damno infecto, & similes, debet præstari etiam ab eo, qui est manifeste diues.

Diues, uel pauper, quis dicatur. in Spe. de accu. uersi. item excipitur. & infra. Pauper. uersicu. iij. & sequenti.

Diuitiæ faciunt præsumi pro diuite potius, quam pro paupere. in Spe. de accu. uer. item excipitur. de instru. edi. §. xiiij. uer. quid si hæres.

† Diuitiæ exaltant hominem: & sic non sunt reprobatæ. Felin. in capitul. secundo super eo. in prin. ij. co. de testi.]

† Diuitias bono ordine, & bona cõscientia licitũ est appetere. Fel. in d. c. & loco paulo post. ubi ẽt quid si sint sine maiorib. ubi in uer. fallit.]

† *Diuinatio* prohibita est a Deo. † Adde ꝙ diuinatio est usurpatio prænunciandi futuros euentus,secundum bea.Th.ij.ij.qō.xcv.art.j.& dicitur Græce μαντεία μάντευμ.
Diuinatores non sunt consulendi. l. nemo.& ibi Sali. C.de mal.& math.
† Diuinare non est in potestate nostra : unde annunciare quæ futura sunt,solius Dei est,do.Mar.Soc.in cons.vj.incip.prædicta consulatio.uer.ad cuius clariorem medium.in j.parte.]
Diuinatorem qui consuluit , comparatur homicidæ, & cuilibet criminoso.in Spe.de accu. uer. itē quod est homicida.
Diuinare quis non tenetur.in Spe.de excep.§. ij. uer. quid si probatur.
Diuinare per inspectionem iecoris animalium non licet sub pęna capitis.l.ij.C.de sacri.paga.
Diuisa unius non potest ab alio usurpari. Ioan. de Pra.in l. procuratorem absentem . ff. ff.de procur.Sed Bal.contra in l.j.C. quæ res uend. non po.
Diuisa in uestibus,& caligis est prohibita clericis.cle. ij.& ibi Car.post gl.de ui.& hon.cle.
Diuisam si non portet famulus , uel officialis Potestatis,non punitur offendens eum in pęnam statuti loquentis de offendente famulum Potestatis:quia intelligitur si portet diuisam, per quam cognoscatur esse famulus.Flo.in l.si putator.ff.ad legem Aquil. & infra uer.Famulus.uer.viij.
Diuidatur hoc uerbum in testamento patris positum,an importet restitutionē Alex.con.cxxiij.j.parte.
† *Diuisio* non uenit appellatione alienationis. l.si pro fundo & l. siue apud acta . C. de transaction.secundum Bald.in l.prima.C. si aduer.transactio. ubi etiam dicit Bal. quòd diuisio est species alienationis:sed idem Bal. in c.j.iiij.colu.de prohi.feu.ali.per Fed.dicit ꝙ diuisio est alienatio: sed nihil allegat.
† Concordat dictum Cyn. in lib. C. communi diuidun.ubi dicit post gloss.in l.pen.§. si pater . ff. pro socio.ꝙ diuisio habet uim emptionis.Bald. in Rub. C.eo.& in l.si dominus.§.fi.ff.de legat.j. & dicitur Græce diuido διαίρεω
† Dic tamen ꝙ censetur quædam species alienationis.Decius con.lxxxvij.col.fi.
† Diuisio facta inter fratres dicitur transactio quædam.Raph.Ful.in con.cxx.in prin.]
Diuisio facit emptionem.l.j.C.communia utri.iud.& ibi dicit Bar.ꝙ diuisio est similis emptioni.in Spec. de feud.§.ij.uer.xxxj.& seq. † Et uide do.Pet.Phi. Cor.in con. xlij. incip. uidetur. in littera b, in iiij. parte ꝙ diuisio est quædam transmutatio habens uim emptionis.]
† Diuisionis titulus præbet iustam causam præscribendi.Dec.con.lxxix.in fine.
Diuisio hæreditatis debet fieri partibus præsentibus. Barto.in l.ij.in fin.C.quando,& qui. quar. pars de. lib.x.ubi etiam dicit Bar. ꝙ is, qui facit partem de rebus mobilibus , tenetur respondere pro quanto res illas æstimat.
Diuisio per minorem facta sine decreto,an,& quand. ualeat.Bal.in l.j.C. si aduer.trans. & infra e. in iiij. uer.seq.& uer.cxxxix.quod no.
Diuisio inter plures minores ualet , uel inter pupillos.ff.de autho.tut.secundum Bal.in l.j.C. si aduer. transac.
Diuisio ualet quando maior prouocat minorem ad diuisionem.Bald.in l.prima.C.si aduer.transac.Vide omnino Bar.ff.de pac.in l.diuisiones.§.fi.C. communi diui.& ibi Bal.& Bar.in l.inter pupillos.ff. de aut.præstan.
Diuisio per pupillum fieri non potest,nec peti.l.fin.& ibi doc.& Bald.C.communi di.Quod est uerum,nisi ei expediat , ut quia habeat socium rixosum , uel aliter sua intersit:ut ibi,& l.si pupillorū. ff. de reb. eorum.& ibi Bar.& in l.iubemus.C.de sac.sanc. eccle.Idem tenet Bar.in l.quod dicitur. ff. de tutel. & gloss.& Ange.in l.ij. C. de fun.do Petr. de Peru.in tracta.soci.xj.parte.iij. colum. & Pau. de Castr. in consil.clxj.in penul.colum.& Barto.in l. inter pupillos. ff. de aut. præstand. ubi dicit tunc posse peti per pupillum,& decretum requiri.Quod etiam tenet Barto.in l.si conuenerit.ff.pro socio.Vnde
Diuisio cum minore sine decreto iudicis non tenet. Barto.in d.l.inter pupillos. & Bald. in consil. diuisio facta a princip. &c. Item diuisio inter pupillos fieri potest,si eis expedit. d. l. si pupillorum. & ibi Nic. de Neap.
Diuisio totius debiti in ratas liberat singulos ab obligatione in solidum.Barto.in l.fin.§.j.ff.si cert.pet. l.si creditores.cum glo.C.de pac.Vide Bar.in l.inter eos.de fideius.in Spec.de iud.§.iiij.uersic.potest esse.& infra eo.uer.xj.
10 Diuisionis instrumētum publicum quomodo fiat. in Sp.de iu.§.iiij.uer.porro.
Diuisio an noceat creditorib. communibus , qui possint agere contra quemlibet in solidum. in Spec.de iud.§.iiij.uer.potest esse,&c.& supra prox. uer. ix. & infra eo.uer.cxxj.
Diuisio si recusetur ab uno sociorum, uide in Spe. ubi supra d.§.iiij.
Diuisio inter fratres præsumitur , si unus diu possedit altero sciente , & patiente.Item si ambo diu possederunt pro diuiso. Bal.& Ange. in l. si certis annis. C.de pac.glo. Bar. & Bal.& docto. in l si maior.C. communi diui.. Bart. in l. cum de in rem uerso iij. col.ff.de usur.Bal.in l.j.vij.q. C. qui admit.Franc. Por.in trac.de duo.fra.ij.parte.lxxviij.q. & Pet.de Peru.in trac.de socie.xj.parte.xvij.q.Ang.in l.seruitutes.ff.de seruit.Paul.de Ca.in cons.xcj.Bartho. Cepo.de serui.urb.cap.xix.Ioan.And.in addi.Specu.de iudi.§.iiij.uer.porro.Bald.in l.j. C. de fideic. Bar.in l.fi.ff.de usucap.pro do.& in c.mulier habēs amplum patrimonium,& omnino per Ale.cō.xcij. ij.parte.Quod est uerum,si partes possessæ diu pro diuisis sunt æquales,alias nō,secundum Bal.in d.l. si maior . Item tunc fructus interim percepti non ueniunt

ueniunt in collationem, secundum Bal. in d.l.j.vij. quæst.C.qui admit.per l.itaque.pro soc. & l. pen. communi diuid.

Diuisio præsumptiue probatur: ut supra prox.uersi. & dicit uerum Pau.de Cast.in con. in bonis mobilibus. Nam

Diuisio immobilium debet probari per instrumenta publica, secundum Pau.de Ca. ubi supra. Sed doct. communiter ubi supra, loquuntur indistinctè.

Diuisio in parte non ualet quando fuit petita in totũ. l.in hoc iudicio.ff.fam.erc.secundum Bal.in l.ij.C. de re iu. † Adde quòd diuisio potest probari per testes.Dec.consi.lxxj.

Diuisio territorij empti a communi pro ædificando castro, qualiter fiat inter ciues.Bal.in l.omnium.C. de uecti.& com.

Diuisio taliter fieri debet, quòd quilibet in re communi partem habeat.l.item Labeo.§. j. ff. fam.er. & in l.potest hæres.de lega.Bal.in l.nulla.C. de iure do.Item.

Diuisio per partes fieri debet, etiam si una pars sit melior altera.per no.per Bal.in l.si ex falsis.uer.& facit ad q.C.de trans.

✠ Diuisionem prohibere testator potest.glo.in l.fin. C.commu.diuid. Amanel. de claris Aquis. singul. lxij. Ae.Mar.Ma.

20 Diuisio prohiberi potest inter filios a testatore. Bar.in l.Quintus.de annu. lega. ubi dicit uerum ad decem annos. Item ad triginta annos infra uer.hæres prohibitus.uer.iiij.Item simpliciter Bart. in l. si conuenerit.ff.pro soci. & infra uerbo Testator. ubi melius.& Alexan.contra in l.si non forte. §. si centum.de cond. indebi. uidelicet ꝙ potest fieri ex cã, non obstante iussu testatoris de stando in communione.Bar.in l.quidam.§.usq; adeo.de admi.tut. & infra Fratres diuidentes.uer.vj. Item cum iuramento.Old.con.ccxl.

Diuisio bonorum maternorum inter filios fieri debet cum authoritate patris, & decreto iudicis. Bal.in l. generaliter.in fi.prin.C. de secun.nup.

Diuisio erronea potest reuocari.l.si filia.in prin. ff. fa. ercis.no.in l.seruum.C.eo.tit.

Diuisio semel facta potest iterum fieri. Bar.in l.si testamento.§.quod si duo fideiussores. ff. de fideiuss. & ibi not.

Diuisio pecuniæ destinatæ ad emptionem prædiorum debet fieri cum solennitate statuti loquentis de diuisione bonorum mobilium.Bal.& Ang. in l.cætera.§.fi.ff.de le.j.

Diuidi inter hæredes non potest quicquid non diuiditur per legem duodecim tab.Bald.in l. iij. ad fin. C.de fideiuss.per l.hæredes.§. idem iuris. ff. famil. erciscund.

Diuisio debitorum fieri debet inter hæredes, & fideicommissarium pro rata. l. j. & ij. & ibi Bald. C. ad Treb.

Diuisio est contractus innominatus.l.diuisionis. ff. de pac.secundum Bal.in rubrica.C. de rer. permut. & Ale.in l.iuris gentium.in prin.de pactis.

Diuisione hæreditatis facta inter hæredes, an possit unus negare alterum esse hæredem, & auocare partem ab eo: & an tunc incurrat in pœnam contractus diuisionis, & an pœnam positam in testaméto de se inuicem non molestando.Pau.de Ca.in consi. ccxxviij.

Diuisio hæreditatis cum hærede putatiuo an præiudicet substituto.Pau.de Ca.con.ccxxviij.not. in l. si post diuisionem,& ibi Bart. C. de iur. & fac. igno. quod no.

30 Diuisio nauis, equi, & similium indiuisibilium, debet fieri per socios, non per medium cuiuslibet rei indiuisibilis, sed cum pretio dando per eum, cui res remanet, secundum Flo. in l.usufructuarius uenari. ff.de usufr.& infra eo.uer. xxxiiij. & Iac. But. in l. nam & si fur.§. fi.ff.si cer.pet.Item.

Diuisio debet fieri de omnibus, quæ commodè fieri possunt.Pa.de Ca.in consi.xcij.

Diuisio non impedit uariationem.no.in l. seruitus.§. primo. & ibi per Flo.uer.cæterum. ff. quemad.ser. amit.

Diuisio facta a iudice incompetenti, potest ualidari consensu partium.l.etiam.& ibi Bar.& Bal.C. communia utri.iudic.

Diuisio rei, quæ commodè diuidi non potest, fieri debet adiudicando uni totam rem, qui pretium eius soluat socio.l.j.& ibi Bar.& Bal. C. communi diui. & Bal.in l.ad officium.eo.tit. Pau. de Ca. in consil. xcij.& supra eo.uer.xxx. & infra uersi. lxxx.& xcj. Quod uerum etiam si non petitum sit sic fieri, sed tantum diuidi. Ale.fin.in l.si idem.§. fi. de iur. om. Vnde ualet libellus Peto diuidi, licet res commode diuidi non possit: quia uidetur etiam petitum qđ est de natura diuisionis, uidelicet ꝙ fiat adiudicatio rei alteri pro pretio.per l.cum eorum.& ibi Bar.C. de sen.& inter l.om.iud.adde infra.

Diuisio inter fratres inducit renunciationem fideicommissi non ignorati, si constet de scientia tenoris testamenti, alias secus Bar.in l.tres fratres.ff. de pact.& in l.sub prætextu. C. de transact. & in l. qui Romæ.§.duo fratres.& ibi Bart.& docto. ff.de uerb.obl.

† Diuisio hæreditatis facta cum iuramento, an impediat petitionem fideicommissi: uide do. Pet. Phi.in consi.cl.incip.I.per totum.in ij.parte]

† Diuisione facta inter plures fratres cum clausulis consuetis, an censeatur remissum fideicommissum conditionale: uide Raph.Fulg.in consi.xlj. post medium.v.col.ubi pulchre.]

Diuisio hæreditatis fieri potest inter filios a patre uiuo.l.si filia.§.si pater.fa.ercisc. l. quoties. C. eo.tit.

† Vide Soc.consil.iiij.col.ij.uersi. quod autem.ubi tenet ꝙ non ualet.

Diuisio fieri debet pro quantitate locorum.in Spe.de rap.uer.sed pone.

Diuisio si commode fieri non potest, & in usu rei partes nó concordent, debet fieri diuisio per usum rei alternis temporibus, ut in aqua, & iurisdictione. Ange.in l.ij.§.ex his.& ibi Alexand.in iiij.colum. ff. de

ff.de uerb.obl.per l.Lucio.de aqua quoti.& æsti.& Inno.in c.prudentiam.de of.dele. & gl. xvj.q.iij.licet.& Ab in c.fi. in prin.de re iu. & infra. Iurisdictio.uer.xxviij.& xxxiiij.

Diuisio bonorum facta inter filios a patre uiuo operatur institutionem eorum gl.sing.& doc.in d.l.quoties.C.fa.ercis.Quod est uerum, si pater cuicunque legitimam assignet in diuisione. l. parentib. & ibi Bar.C.de inof.test. Item intellige, salua Falcidia.l.quoties.C.fam.ercis.

† Adde hic singulariter quòd diuisio feudi debet fieri de consensu omnium,& uno recusante diuisionē impeditur diuisio. Panor. cons. lxxxij. & dicit esse text. ad hoc singularem in §. præterea ducatus. in uerbo si consortes uolunt. de prohib. feu. alie. per Fed.colla.x.Et licet regulariter diuisio rerum feudalium prohibeatur, quando feudum habet annexam dignitatem,ut est tex.expressus in dicto §.præterea ducatus. Tamen istud non habet locum quando consuetudo alicuius loci se in cōtrarium habet. Ita Bal.& Aluar.in dicto.§.præterea.Hostiens.Zaba.& alij in c.licet. extra de uoto. Vnde in Italia, & in certis partibus Germaniæ de eorum consuetudine permittitur diuisio. De quo per Ange. consil. cclxxxvj.Et Soci.istud attestatur consi.clxv.Oldr. consi.ccxxxvij.Secus autem fit in Francia, quia primo genitus semper succedit in principali feudo, & principali dignitate,& cæteris dantur inferiores dignitates.

40 Diuisio nominum quomodo fiat.no.in l.plane. ff. fa.erci.in l.cum pater.§.hæreditatem.de leg.ij.l.ea, quæ.& ibi Bal. C.fa.er.Bar. in d.l.ea, quæ. dicit quod non diuiduntur,sed assignantur:& ideo non ueniūt iudicio fam.ercis.

Diuisio plurium bonorum, & hæreditatum, peti potest uno libello.l.bona.& ibi Bar. & Bal. C. famil. ercisc.

Diuisio hæreditatis æqualiter fieri debet inter filios, & filias.l.inter filios.C. fa. ercis.

Diuisio sine scriptura ualet. l. non ideo. & ibi Barto. C.familiæ erciscundæ. l. pactum, quod bona.C. de pac.l.instrumentis.C.de fide.instrum.& l.iudicia.C.de rei uen.l.proprietatis.de prob. & Bald.in d.l.non ideo.

Diuisio obligat socios de euictione alterum alteri.l.si familiæ.& ibi Bar.C.fam.er.l.si fratres.C.communia utri.iu.Quod uerum,nisi sciens res alienas, uel alteri obligatas, acceperit: quia tunc de euictione quis non tenetur,nisi promiserit, secundum Bar.in l.si fratres.& ibi casus.Item uerum, siue fiat a partibus, siue a iudice:secus si a patre uiuente, secundū Bal.in d.l.si familiæ.& in l.cum alienam.C.de leg. Bar.in l.cum patre.§.euictis.de leg.ij.uide per Fra. Por.in trac.de duo.fra.ij.parte.lxxj.q.& uide plenius per Alex.in l.qui Romæ.§.duo fratres. de uerbo.obl.& in vj.char. & in ulti. colum. † Vide do. Pet.Phi.Cor.in consi.xv.incip. licet.in litera b, in iiij.parte.]

Diuisione bonorum facta inter fratres, quorum unus habeat unum prædium liberum, & alter habet prædium emphyteuticum, qui moriatur relicta filia, si filiæ euincatur emphyteuticum ab ecclesia,non habet locum euictio contra patruum nisi sit expressa stipulatio de euictione in tali casu.Bar. singu. post gl.in d.l.si.familiæ.la.j.C.fam.erc.

† Diuisio feudi an fieri possit,& quomodo: per Bal. in l.si familiæ.la.j.pe.col. C.fa.er.& ibi per Barto. post gl. & doc.

Diuisio inter fratres per iudicem fieri debet secundū uoluntatem patris defuncti.l.filij. & ibi Bar. C. fami.er.

Diuisio uniuersalis testatoris uenit in fideicommisso. Bal.in l.cum uirum. in ij. co. C. de fideicom.per l. quid ergo.de leg.j.

Diuisio uasallorum fieri debet cum gleba.Bal.in l.pe. j.col.C.de cond.inser.

50 Diuisio rei communis inter tres, uel quattuor facta inter duos tantum,non ualet, & potest contrauenire impune.l.cohæredib.C.fa.er.& Pau.de Ca. in con.xcij.& infra eo.uer.lv.

Diuisionem iudex facit, si partes discordant. Paul. de Ca.con.xcij.

Diuisio aquæ fieri non potest supra uersi. Aqua. uersicu.ix.

Diuisio fundi communis non extenditur ad uenam repertam in fundo per unum ex socijs, qui in ea diu fodit Pau.de Ca.in con.cciij.

Diuisio nudo pacto facta non parit actionem, nec trāsfert dominium, nisi sit secuta traditio.l.si diuisionem.& ibi Bal.C.fa.erc.

Diuisio facta inter præsentes non præiudicat absenti. l.cohæredibus.& ibi Bal.C.fa.er.& Pau. de Ca. in con.xcij.& supra eod.uer.50. † Et per do.Barto. Soci.in con.cxcv.incip.circa primum.uer. circa secundum.cum uer.seq.in ij.parte. ubi etiam an quis ex socijs habentibus rem communem possit prouocare, & compellere alterum ad diuisionem. & ibi nota plures casus considerandos circa diuisionem rei communis.

Diuisionis libellus contra absentem quomodo concipiatur.Bal.in l.cohæredib.C.fa.er. & Pet.de Peru. in trac.socie.xj.parte.xxv.col.

Diuisio pretij ex re communi uendita redacti fieri debet communiter.l.in familia.& ibi Bal. C.familiæ. erciscund.

Diuisio inequaliter fieri debet pro uirilibus inter fratres,quibus pater assignauit certa bona inequaliter l.in cognitione.& ibi doc.C.fa.er.Item.

Diuisio inequaliter pro uirilib. fieri debet de legato relicto hæredibus Titij,quando alter eorum est hæres in re certa.Bal.in l.liberti.xv.col.C.de ope.lib. per l.iiij.C.de inof.test.

60 Diuisio patris inter filios ualet, etiam non solenni s:secus inter extraneos.l.inter omnes. & ibi doc. & Bal.C.fa.er.uide in authen.quod sine.& ibi Bal. C.de test.

Diuisionis libellus quomodo formetur.Bar.& Bal.in l.ad officium.C.communi diui.& in l.j.eo.tit. & infra.

de lega.ij.Bald.in l. iubemus. in princip. C. de sac. san.eccl.

Diuisio rerum ecclesiasticarum uoluntaria fieri nõ potest,sed necessaria,sic,scilicet quando prælatus prouocatur ad diuisionem.Bal. in l. iubemus in princ. C.de sacrosan.eccle.& Lau.de Fa.in rub.de reb. eccle.non alie.in vj.xiiij.q.

Diuisio rerum ecclesiasticarum communium cum alia ecclesia fieri potest, non cum priuato, nisi intersit ecclesiæ diuidi.Bal.in l.iubemus.in prin. C. de sac. san.eccle. ubi plene.

Diuisio fructuum rerum ecclesiæ fieri potest. Bald. in d.l.iubemus.in prin.& in l.fi. C. communi diui. & Ang.in l.ij.de fun dotali.

Diuisio rerum ecclesiæ cõium requirit solennitatem iuris requisitam in alienationibus rerum ecclesiæ. xij q.ij.sine exceptione.secundum Bal.in d.l.iubemus.in prin.de sacros.eccl.

Diuisio fieri potest,& debet,quãdo socius est rixosus. l.si conuenerit.& ibi Bar.ff.pro soc.Bal.in d.l. iubemus.in prin.& in l.if.C.quando,& qui.quarta pars deb.& in l.fi.C.cõmuni diui.& Ang.in l.ij. de fun. do.& Pet.de Peru.in trac.socie.xj.parte. iij. col. & Pau.de Ca.consi.clxj.pe.col.

Diuisio fructuum etiam per minores indistinctè fieri potest,secundum Rapha. in l inter minores. C. de prædi.mi.Ioan.Andr.in addi.Specu.de cur.in princip.Lau.de Fa.in rub.de reb. ecclef. non alie.in vj. xiiii.q.

✠ Diuisio cum est a testatore prohibita, intelligitur quo ad dominium,non quo ad fructus,& ius utendi,& fruendi.Bald. in l.fin. C. commun.diuidund. Ill.Card.Paris.co.lxix.nu.17.uol.ij. Rolan. a Val. co.lxxx.nu.33.uol.j.Ae.Mar.Man.

Diuisio fieri potest etiam inter prohibitos alienare.l. cum pater.§.hæreditatem.de lega.ij.Pau. de Cast. in l.cum hi. §. si uni. ff. de transactio. quia illa non tollit fideicommissum:ut ibi. Vide Barto. in l. quidam decedens. §. usque. de administ.tut. ubi dicit quod sic ex causa,uel si omnes uelint,uel si pupillo expediat.

† Diuisio ubicunque non est prohibita, conceditur etiam aduersario inuito:quia nemo stare cogitur in communione.domi.Bartho.Soci.in consi.clxv.incip.uisis.uer.secundo dato quod prædicta. in fin.in ij.parte.]

✠ Diuisio feudi inferioris a comitatu,non cõceditur, tantum si consortes oẽs in diuidendo consenserint. §.item si duo quib.mod feud.am.Cald.co.xij. Ab. co.lxxx.uol.j.Fel.in c.quæ in ecclesiarum. col. pe. de constitutio.& in c.prudentiam.col.ij.de of. deleg.Mars.Sing.ix.Lud.Gozad.co.lxij. Sed etiam si aliquid dissentiant secun. communem opin. Alex. co.vji.in prin.uo.v.Ias.in l.stipulationes non diuiduntur.col.xx.ff.de uerb.oblig.Curti. maior. con. lxix.Rui.co.xxxiiij.nu.9.uol.j.Dec.in d.c.prudentiam.nu.16.Curti.minor.in trac.feud. part. iiij. q. xxx.Alber.Brun.co.xciij.in extrem.Rolan. a Val. latè co.lxxx.a nu.40.usq; a 50.uol.j. Ae.Mar.Ma.

Diuisio fieri potest, etiam si fiat pactum de nunquam diuidendo.l.in hoc iudicio.§. si cõueniat.& ibi Barto.& Alex.ff.communi.di.Petr.de Peru.in trac. socie.xj.parte.in Specu.de loca.§.vj. uersi. xxxix. & de feud.§.ij.uer.iij. † Et omnino do. Bartho. Soci. in con.ccxlviij.incip.in q.uertenti.uer.circa secun dũ. cum seq. in ij. parte. ubi plene an, & quando fieri possit diuisio,quando est appositum pactum ꝙ nullo modo uel aliquo tempore, uel in perpetuum, uel alijs diuersis pactis diuidi possit.]

90 Diuisio castri communis an fieri possit non obstante pacto iurato de non diuidendo in perpetuũ. Ale. consi.xviij.ij.parte.

✠ Diuisio facta firma est, etiam si inter se prius conuenissent,se nunquam diuisuros,cõuentionemq́ue iusiurandi religione confirmassent, periurij tamen rei sunt. Ae.Mar.Ma.

Diuisio quando fieri non potest cõmode,dẽt iudex arbitrio suo rem æstimare, etiam nullam partium interrogando,uel licitando, uel interrogando partes pro quanto pretio uelint rem habere.Barto. in l.ad officium.C.communi di.adde ĩ.eo.uer.lxxx. Bart. in l.cum Aquiliana. de transf.

Diuisio cum fit inter fratres,si alter est condemnatus, uel pro cõdemnato habitus,quia si debitor ex guarentigia cuiusdam tertij ratione fundi potest sibi retinere tantam pecuniam de cõi, quæ sufficiat sibi: alias uero non retinet eam, sed recipit a fratre cautionem de indemnitate pro obligatione ad fundũ, qua tenetur alteri tertio, & fundus est diuidendus. Ang.fin.in l.frater a fratre.iij.col ff. de cond.inde.

Diuisio per prodigum an peti & fieri posſit.no.in l.ex castrensi.in fi.ff.de castren.pecu.

Diuisio contra ecclesiam,& maritum potest peti. l. fi. & ibi Bal.C.Communi di.

Diuisio per ecclesiam fieri potest.Bar. in l. pupillorũ. ff.de reb.eorum.

Diuisio parochiæ an, & quando fieri posſit. ĩ. Parochia.uer.xiiij.& seq.

Diuisio episcopatus an fieri posſit.infra uer.Papa.uer sic.lxxxij.

Diuisio per prælatum ecclesiæ peti non potest, nisi ex causa:ut quia habeat socium rixosum. Barto. in l. iubemus.C.de sac.sanct.ecclesi. Item nisi de fructibus:ut ibi per Barto.& infra.Ecclesia.uer. clxxviij & cclx.

Diuisio fundi in proprietatem, & usumfructum quomodo intelligatur.in l.si alij.ff.de usufr.leg. & Bal. in l.fi. C. communi di.

100 Diuisio est similis permutationi.no.in l.j.per gl. & Bld.C.communia utri.iudi.Barto.in l.diuisionis. ff.de pact. † Vide do.Pet.Phi.Corn.in con.cviij. incip.in prin.in iij. parte. ubi dicit quod est quædã permutatio.]

Diuisio iudicis an transferat dominium.Bal.in l.j. C. communia utri.iud.

Diuisio cõtinens læsioné ultra dimidiã iusti pretij, potest rescindi.l.maioribus.& ibi Bart.& Bal. C. cõi. utri.iud. Quod est uerum, etiam si forte fuit facta

tra certum tẽpus.l.in hoc iudicio.§. si inter socios. ff.commu.diuid.

Diuisionis titulus, an excludat petitionẽ hæreditatis. Alex.allegat Bal.in l.Pomponius.ff. de rei uend.& no.in l.j.C.commu.utriusq; iudic.

Diuisorium iudicium an dicatur possessorium.Bald.in l.post sententiam.C.de sen.

130 Diuisio bonorũ permissa ingresso, post ingressũ dicitur testamentum,& ultima uoluntas.Bart.post gl.in auth.si qua mulier.C. de sacros.eccle.

Diuisio prouinciarum est de iure gentium.Bar.in l.ex hoc iure.j.col.ff. de iusti.& iure.

Diuisio non dicitur contractus nominatus, nec innominatus,sed est nomen generis.Bar.in l. diuisionis. ff.de pac.Itẽ nec est contractus,nec distractus l.iubemus.C.de sacros.eccl.Ale. in l. ab emptione . de pac.& s.contractus.j.uer viij.in fi.Bal.in l. si diuisionẽ.C.fa.er.dicit esse distractum.

† Diuisionis contractus reputatur bonæ fidei.do.Pe. Phil.Cor.in con. ccxlviij. incipien. præsuppositis. in litera B,in iiij.parte.]

Diuisio inter fratres an tollat ius accrescendi. Bald.in l.j.pe.col.C.quando non pet.part.& Bald.in addi. Sp.de loc.uer.ius accrescendi.ibi:sed quid si uni.

Diuiso fundo communi an unus posit ire per partem alterius.no.in l.uia.§.quicunq;.ff.de serui. rust.præ di.Pet.de Peru.in trac.socie.xj.parte.uersi.quæro. duo habebant,&c.

Diuisa domo non potest unus transire per partem alterius,nisi sit actum expresim.Bar.Bal.& Flo.in d. §.quicunq;.& Pe.de Peru.ubi s.& l.cum essent. in prin e.tit.ubi dicitur ꝙ diuisionis tempore põt agi quod fundus cõtingens uni fratri,uel socio,seruiat fundo contingenti alteri.& per Bar.Cep.in trac.de ser.urb.c.xxxviij.& Alex.in d.§.ubi dicit no.quod tempore diuisionis non uideatur actum quod quis habeat aditum per partem alterius.

Diuisio domus cum curte quomodo fiat.Pe. de Peru. in trac.socie.xj.parte.xxiij.q.& Bald.in simili.in l. quod conclaue.ff.de dam.inf.

Diuisio massaritiarum societatis fit pro rata , quam quilibet sociorum habet in societate.Bald.in l.prima.xij.q.C.pro socio.& Pe.de Peru.in trac. societa.xxxj.q.

Diuisio debet iterum fieri,si unus socius allegat se deceptum.C.de colla.l.si soror.l.tres fratres.& ibi docto.ff.de pac.& l.qui Romæ.§.duo fratres. de uerbo.obli.& l.si filia.in prin.ff.fa.er.no.in l. seruum. eo.tit.

Diuisio emphiteusis fieri põt inter fratres, qui diuidendo non cadunt a iure suo. Fran. Por. in trac. de duo.fra.ij.parte.xcv.q.ubi tenet ꝙ sic,per c.imperialẽ.§.præterea.de prohi.feu.ali. per Fed. in ulib feu.gl.in l.si familiæ.C.fa.er. & in l. cõi diuidund. ff.cõmuni di.Bal.in consi. diuisio facta a prin.&c.

Quod uerum est, nisi fiat a minorib. uel curatorib. quia tunc requirit authoritatem iudicis. l. Lucius. ff.fa.er.nisi quo ad agriculturam, & fructuum perceptionem:ut ibi,secundum do.Fran.ubi s. & uide in Spe.de loca.§.vj.uer.lxxij.uide.j.uersi. Emphyteuta diuidit.uer.j.

140 Diuisio lucri facti cum bobus communibus fieri debet æqualiter.Bal.i c.j.ij.co.de beneficio fratris ubi etiam ponit an tunc habeatur ratio operarum.

Diuisorium iudicium agitaturus quid debeat considerare.in Specu.de ac.seu peti.§.ij.uer. qualiter autẽ.

Diuisor, distributor , & dispensator ,an sint idem. in Spec.de instru.edi.§.xiiij.uer.porro. & uersi. & an distributor.

Diuisio cum petitur, quilibet possessor præsumitur.d. Ang.in l.& ideo.in fi.prin.ff.de cond.fur.

Diuidendę societatis materiam uide per Alex.consil. xlvij.j.parte.

Diuisio firmatur traditione,uel stipulatione, non pacto solo.l. diuisionis. de pac. l. si diuisionem. & ibi Bald.C. fam. ercis. ubi etiam dicit in ea non esse locum pęnitentiæ . & ibi Salic. & infra.Pęnitentia in contractu.uer.xxj.

Diuisionis parochiarum,& possessionum,& hæreditatum materiam uide in Spec.de iudi.§.iiij. uer.de diuisione.

Diuisio an possit peti per quemlibet.Item.

Diuisio indiuiduorum fieri non potest.Item

Diuisionis tempore an alter teneatur ad ęs alienũ alterius socii,ut illud de communibus persoluatur:& quid de dote recepta per alterum.Item

Diuisionis tempore quid ueniat in ea. in Spec. ubi. s. d.§.iiij.uer.de diuisione.& seq.usq; ad fi.§.& j.uer si.Fratres socij.& uerb.seq. per discursum.

Diuisio non fit de incorporalib. in Spec.de præscript. uer.sed pone,miles.& per Bar.in l.stipulationes nõ diuiduntur.in j.ij. iij.opp.

Diuidere an quis cogatur rem communẽ cum alijs. in Spe.de cle.coniug.uer.quid si clericus.

Diuisio non fit,quando res desijt esse communis. Itẽ

Diuisionis iudicium utile quando habeat locũ. in Sp. de loc.§.vj.uer.lxx.

Diuisio impeditur præscriptione.in Sp.de feu.§.ij.uer si.iij.& s.e.uer.cxiij.

Diuisio operę an fieri possit.in Sp.de feu.§. ij. uer.ix.

Diuidi non potest comitatus,ducatus, & marchionatus.in Sp.de feu.§.ij.uer.xxix.

Diuisio uasallorum an fieri possit:& an

Diuisio feudi,alias fundi fieri posit per dominos eius in Sp.ubi s.uer.xxxj.& s.e.uer.cv.Et quid de feudo iurisdictionis.eo.uer.& seq.

Diuisio seruitutum non fit,nec stipulationum,sed usufructus sic.d.uer.& seq.ubi uide Spe.

Diuortium cum petitur per mulierem, ex eo quod dicatur uir prius cũ altera matrimonium contraxisse , quomodo formetur libellus.in Sp.de spon.& ma.§.iiij.uer.si uero.

† Adde quod diuortium proprie dicitur inter carnaliter commiscentes, uel commisceri appetentes : & dicitur lingua Græca διαζύγιον, ἀποπομπή, ἀποτροπή, & fit dupliciter. Primo quo ad substantiam uinculi matrimonialis,ut quando separatur matrimonium propter impedimentum perpetuum , Secundo fit

do fit quo ad thorum,& mutuam seruitutẽ, ut propter adulterium coniugũ.ita Pan.in Rub.de diuor.

Diuortium primum Romæ fecit Spurius Caruilius Ruga anno quingentesimo undecimo post urbem conditã ex causa sterilitatis.secundum Aul. Gel.li. † xvj.c.ul.& lib.iiij.c.iij. † Et per Bal.in l.diuortio. de neg.gest.in fi.j. col.

† Diuortium est triplex inter maritum, & uxorem, scilicet temerariũ,causatum,ut propter fauorem,& ignominiosum,ut propter adulterium. Primo casu uxor,quæ temerariè diuettit,sibi imputet: quia licet dotẽ non perdat,tamen non dẽt ali extra domũ uiri,in qua debet operari. Secũdo casu debet ali ex reditibus dotis.Tertio casu perdit dotem,non ipso facto,sed per sententiam.Ista sunt uerba.Bal. in capitu.ex parte.iij.col.de consuetu.Ioan.Lup. in repe.rub.de dona.inter uir.& uxor.col.lxj. uersic.ad prædictorum, &c.

Diuortij temporalis & perpetui materiam uide in Sp. de diuor.

Diuortium ex quibus causis fiat, & quomodo libelli formentur per eum.Item

Diuortium si toleretur ab ecclesia per errorem.

Diuortium cũ promulgatur,quod iuramentũ præstetur inter coniuges.in Sp.e.tit.per totum.

Diuortium de iure canonico fieri non potest.c. gaudemus.de diuort.nisi propter fornicationem.Bart. in l.rerum amota:um quidem . ff. rerum amot. Vide omnino per Bal.in l.ij.C. de secund. nup. Et potest apponi pœna etiam ut de facto non fiat . Paul. de Castr.in l.si ita stipulatus.de uerborum obli. secundum Alex.

Diuortij materiam supple ,ut in tit. C. de repu. & ff. de diuor. & infra uer.matrimonium soluitur per discursum.

Do est uerbum obliquum in substitutionibus. Bal. in l.fi.pen.colu.C. de sac.san.eccl.& rubr.C. de impu.& ali.sub. Quod est uerum, si est prolatum a testatore in tertia persona Det,non si in prima,quia est directum.Bar.in l.si ita legatum.in prin.de le.j.& s.uer. Distribuo. uer.unico.

Do,id est,dono.s.uer.Dare.

Docens prohibita est in culpa, sicut discens, & econtra.l culpa.C.de male.& mat.

Doctrina proprie est doctorum, & prædicatorum, positio uero philosophorum,& altercantium. Car.in cle.j.§.porro.de sum.tri.

Docens malam doctrinam,& audiens puniendus est. in Sp.de excep. & repli.§.iij.uer.item nota.

Doceri ab hoste fas est.in Spe.de prob. §.ij.uer.fi.uide no.in l.minus graue.C.de testi .

Documentum dicitur instrumentum a docẽdo. in Sp. de instr.edi.§.j.in prin.in auth.si quis in aliquo.C. de eden.Item testis.c.peruenit.de testi. cog.

Doctor debet appellari dominus,gloss.in l. j. in prin.ff.si certũ.pet. & in l.secundum.& ibi Bald. C.de contrahend.& commit.stip. l. sancimus.ibi dominus Vlpianus.C.ad Trebe. Quandoque appellatur antecessorum magister. Item præceptor.Item sacerdos. Item iurisperitus . Item pater iuris.Item celsior.Card.in cle. ij. iij. q.de magistr. † Vide plenius,& no.Fel.in rub.de magist. in ij. co. & ibi ad ij.de act.]

Doctoratus non est proprie dignitas, & ideo potest conferri etiam infami,& excommunicato.Bal.in j. constit.C.§.ideoque.Bart. ibi contra. Vide Barto. in prima constitut. Digestorum. & ibi per Alexan. & in l.ex eo tempore.ff. de testa.mil. & in clem. j. de magi.& infra eod.uer. xcij. & omnino per Alex. consi.cxiiij.j. parte. sed non spurio. Card. in proœ. cle.Secus dicit de legitimato.& Car.in cle.j.de magi. ꝙ illegitimus non potest doctorari : sed de usu † non seruatur. † Et per Fel.in c.super eo. de testi. & in c.quanto.de magist.& Fran.Are. in l. ad personas.de iud.]

† Doctoratus est dignitas:ut not. Barto.in prima constitut.C.in iiij.colum.uersicu.quæro circa hæc utrũ doctoratus. ubi allegat text.in cap. quanto.de magist.ubi Pan.hoc tenet:& est communis opi.secundum Ioan. de Ana. ibi refert do. Decius. in consil. clxj.incip.pro domino Præposito.in colum. j. uer. tertio considerandum.in j.uol. Adde, & uide Pan. in cap.proposuisti.ad fi.de prob. & Fel. in d. capit. quanto.

† Adde Cardi. in clemen. ij. extra de magistr. & Iason. in l. si quis in conscribendo. C. de pactis . ubi idem tenẽt quod doctoratus sit dignitas.& dicitur Græce διδάσκαλος.

† Doctor semel approbatus,postea si reperitur indoctus, & imperitus, potest reprobari. Idem de alio cuiuscunque professionis:ut in l. grammaticos. C. de profess.& medi. lib.x. Abb. in ca.cum secundum apostolum.de præb.in iij.col. in gl.in uerbo, proponere.& in c.j.de magi.in fi. & in c. de illis.in gl. fi.de despon.impub.& tacit.l.ut gradatim.§. reprobari.ff.de mu.& ho.& uide Abb.in c. cum uenerabilis.in ult.col.de exce. An semel approbatus possit reprobari:& an scholaris approbatus in rectorẽ studij possit reprobari in examine.

Doctor antequam adipiscatur gradum doctoratus, debet ter examinari. Primo a doctoribus præsentantibus:ut in l.nemini. C.de aduo.diuer. iudi. Secundo a doctoribus in priuato examine. Tertio in publico:ut in l.magistros.C. de profes. & medi. libro.x.& probatur.in l.unica.C.de athletis. ubi debet reportare trinam uictoriam in bello antequam ad militiam quis promoueatur.& sic not.Bar.in d. l.unica.& Archid.in c.de quibusdam.xxxvij. di. & Abb.in c.cũ secundũ Apostolum.de præb.in v.co.

† Personæ literatæ æquiparantur nobilibus.Et sic dẽt ecclesia honorare personas literatas non solũ uerbo.sed etiam facto:ut subueniendo eis pinguius de redditibus ecclesiæ præ aliis minus literatis: ut colligitur ex capitul. de multa. de præbend. in fin. Et hoc ideo,quia scientia prodest nedum habenti, sed etiam toti uniuersali ecclesiæ : nã orbis sine literis regi non potest:ut in aut.habita.C.ne fi.pro pa. Et

ibi

alibi dicitur qđ ecclesia uniuersalis ualde ad sui regimé indiget uiris literatis: ut in c.cú ex eo. de cle. li.vj.& dixit Io.Mon.in c.super eo.de hær.libr.vj. quod ecclesia indiget uiris literatis, & nó asinis ferratis.no.Abb.in c.de multa.de præbend. in ij. col. uer.nota in uer.circa sublimé. Per scientiam namq; iuris illuminatur mundus, & ad obediendum Deo, & ministris uita subiectorum informatur: ut no.in c.super specula.de magis.& in d.c.cum ex eo.Ab.in c.licet nobis.de præb.

† Doctoratus est dignitas: ut est pulcher tex.secundú unum intellectum.in cap.quanto. de magist. sentit Bar.in l.fi.C.de Iude.& in l.omnes.C.de decu.lib. x. Et uide per eundem in proœ. Digestorum. licet aliud sentiat in l.ex eo.ff.de test.mil.nisi legerit per uiginti annos.l.unica.C.de profes.qui in urbe Cóstan.li.xij.Sed dic concordando quod eo,ipso ꝙ incipit legere, assumit quandam dignitatem: ut in authen.habita.C.ne fi.pro pa.sed post continuationé lecturæ per uiginti annos adipiscitur maioré: ut in d.l.unica.Sed hæc ultima ratio concludit in doctore legente: sed in non legente posset dubitari. Bart. tamen in d.l.omnes.sentit quod idé, dum dicit, & in d.l.fi.C.de Iude.quod Iudei non possunt doctorari: quia doctoratus est dignitas. Et posset dici ꝙ licet non legat, consequitur tamen potestatem legendi per doctoratum, & efficitur magister saltê habitu. Abb.in c.proposuisti.in fi.de proba. & uide eundem in c.quáto.de magi.& in c.pe.de ui. & ho.cle. & in c.Iudei.& in c.super e.el.j.de testi. & in c.j.de Iud.& Bart.in l.j.C.de nouo C.cópo.& Io. de An. in d.c.quanto.Et adduco Pet.de Anch.in c.j. de su. trin.& fid.catho.lib. vj. ubi tenet quod sit dignitas per d.c.quanto.Et subdit quod docor habet iurisdictionem in scholares: ut in aut.habita.C. ne fi. pro pa.Sed habere iurisdictionem est dignitas: patet ex eo, quia alias repellerentur infames.l quod ait prætor.ff.de infami.& c.cum super abbatia.de of. dele. Et allegat quod uoluit Gul.de Cun. in l. non possunt.ff.de legi.And.Barba.in d.c. proposuisti. dicit quod dictum.c.quanto.loquitur in magistro scholariú & nó facit ad hoc.Ipse allegat tex.hoc probátem in aut.ut lice.ma.& auie. in §.dudum.in uer.dignitatis, aut studij.colla.ix.Sed iudicio meo, optimé facit.c. quanto.quia licet loquatur in magistris scholarium: uendicat sibi locum in doctoribus, qui dicuntur magistri.Allego text.in proœm. Digestorum in.§. his ergo.in uersicu. uel ipsi magistri legum.

† Doctoratus priuilegio non gaudet, qui approbatur a doctoribus corruptis.Arch.in cap. de quibusdam xxxvij.dist.Abb.in c.proposuisti.in vij.col. de proba.

† Ad promouendum aliquem ad dignitatem magisterij, seu doctoratus, sex requiruntur. Primo, peritia docendi. Secundo, facundia dicendi. Tertio, subtilitas interpretandi. Quarto, copia dicendi, seu dictorum. Et hæc colliguntur ex.l.una.C.de profes. qui in urbe Constan.lib.xij.quinto, morú excellentia: ut in l.magistros.C.de profes.& medi. lib. x. & ibi Bart. Sexto, uirtus fortitudinis, ut sciat resistere aduersus uim fortunæ: ut in l.redatur.C.eo.& ibi Barto.& ideo pauci digne attingunt dignitatem doctoratus: ut dixit Bar.post Cy.in l.omnes populi. ff. de iusti.& iur.Abb.in c.proposuisti.in ult.col. de proba.& in c.j.in fi.de magi.

† Doctoris causa & scholarium est priuilegiata, sicut causa dotis: ut not. Bar.l.j.ff.sol.ma. Tamen potior uidetur causa doctorum, & scholarium: quia in eis fauor publicus uersatur in communi: qui replet terram sapientibus: & etiam in particulari: cum quilibet possit eos audire, & addiscere. quod non est in dote. Abb.in c.fi.de iud.in fi.

Doctor debet ter approbari. Primo per iuramentum, & præsentationem promotorum, arg.l.nemini. C. de aduo. di. iudi. Secundo per examen coram septé doctoribus ad minus.l.si quis.C.de profes.& medi. lib.x.De hoc plenius per Abb.in c. proposuisti. de proba.& Car.in cle.ij.q.ij.de magist.qui omnes debent esse concordes: nec sufficit maior pars. not.gl. doc.& Sicu. in c. non potest. de re iudi. Tertio per decretum superioris, puta episcopi: argu.l. j. C. de athle.lib.x. Bar.in l.magistros.C.de profes.& medi.lib.x.& not.in cle.j.& ij.de magi.cuius scientia, si sit nota, non debet examinari, uel leuius. gloss. & Car.in cle.j.§.ij.de iureiur.

✠ Qui in iurisconsultorum numerum cooptari optat, si eum iuris peritum esse inter omnes constat, non est examini subijciendus.Innocenc.in ca. cum in cunctis.de electioni.Abb. in c. constitutus. il. ij. de appellationibus.Ioan.Anan.in rub. de magistri. prope fin. Hyp.Mar.in rub.C. de probationi.num. 223.Ae.Mar.Ma.

Doctor inuestitur per annulum, etiá alienum.l. si donationes.§. sponsus. ff. de donat.inter uir.& uxor. Item & per biretum. Bald. in cap. j. v.colum.quid sit inuesti.in usi.feu.quod sit in signum coronæ pro uictoria in priuato examine habita.Bart. in l.athletæ.ff.de excu.tut.

Doctoratus insignia sunt.cathedra, biretum, liber, annullus, osculum, benedictio.Car.in clem.ij.post gl. de magist.

† Doctor dicitur habere dignitatem. Decius consil. lxv.col.ij.

Doctor proprie dicitur, quod actu legat, & is tantum gaudet priuilegijs, non alii, qui non legunt, uel legere desierunt. Car.in proœ. cle. nec quando negotiatur: ut ibidem.

Doctorari potest etiam minor, & in quacunque ætate constitutus.Car.ibidem: sed in cle.ij.ij. q. de magi. dicit quod esse debet ætatis requisitæ ad postulandum, scilicet annorum septendecim.l.j. §. initium.

✠ & ibi per Alexand.de postul. ✠ & ego anno Domini. M. d.lxiij. quinquennium iam octauo Mésis Die Conceptioni. Dom Mariæ Virginis Dicato Natali ipso meo. in j. C. fui ordinem ab Amplissimo Patauinorum. j.C.collegio cooptatus.Ae. Mar.Ma.

Doctores & literatæ personæ nobilibus æquiparãtur, ut ait Pan. in c. de multa. extra de præbendis. in uer. circa sublimes. Et eas honorat ecclesia non solum uerbo, sed ẽt facto. de quo ample in addi. ad Butriga. in l. hæc quæ. C. de emendan. Iust. C. colu. vj. & per Phil. Fran. in c. cum ex eo. de elec. in vj.

Doctor dẽt esse talis, qui sciat, & possit docere, & sic debet esse ualidior lingua. cle. j. & ibi Car. de magi.

10 Doctorum scientia mundus illuminatur. c. cum ex iniũcto. de hæret. c. j. de relig. & uene. san. in vj. gl. in c. cum ex eo. de ele. in vj.

† Doctorum authoritas allegatur pro lege ubi lex deficit. An. Barb. in con. xxxvj. i xviij. col. uer. itẽ satis uidetur expressã. in ij. uol. Fran. Cur. in con. lxxix. in ult. col. uer. nec etiam obstant. ✠

Doctor potest uti cathedra. xl. disti. multi. ij. q. vj. §. his ita. C. de of. di. iudi. l. sciant. Card. in cle. ij. §. j. de sepul.

Doctor etiam qui legit tribus annis interpollatim, debet admitti, non obstante statuto ꝙ debeat legisse trib. annis continuis. gl. & Sali. fin. in l. j. C. si manci. ita fue. alie.

Doctus fit quis discendo, & legendo. no. Car. in clem. j. in prin. de magist.

Doctor, & magister, differunt infra uersicu. Magister. uer. j.

Doctoratio dicitur principium. cle. ij. & ibi Card. de magist.

Doctoratus non est impediendus, quia interest Reipublicę habere doctores. ca. cum ex eo. de elec. in vj. Car. not. in cle. ij. de magist.

Doctorandi ius competit ex priuilegio, uel consuetudine. Car. in d. cle. ij.

Doctoris priuilegia ponit Card. in clem. ij. iiij. quæst. de magistr.

Doctoribus debetur salarium pro examine, etiam si reprobetur a doctoratu examinatus. Car. in d. cle. ij. vj. q.

† Doctorũ priuilegia centũ & triginta ponunt. Lud. & Bal. in aut. habita. C. ne fil. pro patre. Aliqua ponit Galiaula in repe. l. centurio. ff. de uul. & pup.

20 Doctores pro doctoratu non cõmittunt simoniã, sed crimen concussionis. Car. ubi ſ. q. vj.

Doctor egens, licite recipit salarium a scholarib. Car. ubi ſ q. viij.

Doctoratus si conferatur a suspenso. gl. & Car. in cle. ij. §. j. iij. q. de magistris.

Doctoratus non imprimit characterem. gl. & Car. ibidem.

Doctorandi ius ad quem deuoluatur, suspenso habente illud gl. & Car. ubi supra. q. v.

Doctorandi ius potest competere ẽt inferiorib. a papa. Car. post gl. sing. in d. §. j. v. q.

Doctor antiquior non debet dedignari sequi opinionem doctoris iunioris. l. si seruum. §. sequitur & ibi Alex. & doc. de uerb. obl.

Doctor medicinæ, uel artium, dicitur habere dignitatem. Bart in l. omnes. C. de cupres. lib. x. & gl. in l. Iulia. j. ad legem Iul. de ui. publica. & Alex. consil. xciij. prima parte.

Doctor præsumitur, qui diu fuit habitus, & reputatus pro doctore. Bald. & Petr. de Su. in l. etiam. C. de appel.

Doctor ignorans potest reprobari, etiam post recepta insignia. Barto. in l. grammaticos. C. de profes. & medi. lib. x. & supra eod. uer. Approbatus. uersic. antepen.

30 Doctor confinatus non pꝫt esse de collegio, nisi restitutus iterũ matriculetur. Bar. in l. j. C. de his, qui in exil. dati sunt. & in l. qui ad tempus. ff. de decu.

Doctor iuuenis non debet pręcedere seniorem. Bar. in l. tyrones. C. de tyro. lib. xij. Vnde

† Doctor antiquior debet alijs præcedere ut ibi. & Barto. in l. j. ff. de alb. scri. & in l. j. ff. de obse. a li. pa. pre. nisi iunior sit excellentior: ut plene per Alex. in l. j. de Alb. scri. & in l. cũ quid si cer. pe. Idem in in eius consilio: ut ꝭ. uer. Opinio. uer. xxix.

† Et per Fel. in c. clerici. de iud. in ij. col. in rub. de maio. & obe. in j. col. & in ru. de magi. in ij. col. ibi. iij. de doc. & in c. quanto. de mag. circa prin.]

† Adde hic secundum Pan. in c. clerici. de iudicijs ꝙ inter doctores dẽt præcedere Theologus, post ea Canonista, deinde Legista & in fine medicus. Vnde refert Ber. de Bastis i suo Rosario, ꝙ antiquitus fuit disceptatio inter Legistam & medicum quis eorum præcedere deberet. Tandem a quodã sapiente fuit decisum quod sicut latro quando ducitur ad patibulum præcedit lictorem, siue tortorem, sic Legista medicum præcedere debet. Nã Diogenes appellat medicos lictores publicos, quorũ errata terra tegit malos autem aduocatos fures, & latrones.

Doctor natu maior debet præcedere alijs eodem tempore graduatis, uel qui digniores titulos habuit Barto. in l. j. ff. de obse. a li. pa. pre. uide etiam Bart. in l. ij. §. prius ff. de uul. & pu.

Doctor antiquior potest collegium conuocare. Bar. in l. j. ff. alb. scri.

Doctor non potest legere per substitutum. Bart. in l. j. C. de manci. & colo. parri. libr. xj. & l. penult. de uari. cogni. Vide in Specu. de aduoc. §. j. uersi. sed pone, abbas. & de salar. §. fi. ad fi. & Barto in l. j. C. de præpo. agen. in re. lib. xij. Quod uerũ est, nisi in casu necessitatis: secundũ Bal. in l. j. §. ne aũt. C. de cad. tol. Item nisi sit antiquus. Bar. in l. in metallũ. ff. de pęnis. Item nisi ex cã necessitatis: ut supra & tenet Ang. in l. fi. de exc. tu. & ibi Bal. alias sibi salariũ nõ debetur: ut ibi. & infra uer. Salarium. uersic. xxxiiij. per Alex. in l. nemo. de duob. reis. Item nisi sit consuetudo. infra eo. uer. cxiiij.

† Doctor ẽt cum iuramento non potest sine sui superioris licentia se obligare ad legendum alibi: ut no. Pan. in c. uenientes in ij. col. uer. nota id, ad quod quotidie. de iureiur. Istud refert, & sequitur do. Ias. dicens esse notandum, quia sępe occurrit in l. fin. in ij. col. uer. nono facit. ff. qui satis. cog. ✠

Doctor ad legendum deputatus non potest aduocare, alias priuatur salario, & matricula. Bal. singulariter in l. placet. C. de epis. & cleri.

Doctor legens est infamis, si facit intrare famulos, ut uideatur habere maiorem numerũ auditorum. Bar. in l. j. in prin. C. de stud. lib. ur. lib. xj.

Doctor ad legẽdum publice deputatus perdit salariũ, si legit priuatim, & legendo publice male facit si retinet multa quæ priuatim doceat. Barto. in l. j. C de stud. lib. urb. lib. xj.

Doctor ignorans non debet habere salarium, etiam si habeat scholares, qui audiunt eum. Bar. in l. j. C. de anno. ciui. lib. x.

40 Doctor debet habere salarium pro rata temporis, quo legit, non pro toto tempore. Bal. in l. j. j. co. C. de leg. Vide Barto. in l. j. §. diuus. de uar. cogni. per Alex. in l. diem functo. de asses. imo nihil debet habere secundum Bal. in l. etiam. de legat. j. nisi fuerit impeditus cã Reipublicę. Bar. in l. Iulianus. §. fin. ff. ex quibus. cau. ma. In artibus uero mechanicis dẽt habere salarium pro rata temporis & laboris non alias: secundum Bal. in l. j. iij. colu. uer. idem dicunt doc. C. de suffrag. Item

Doctor pro anno salariatus absens cã Reipublice dẽt habere salarium, etiam pro tempore absentiæ Bar. in l. Iulianus. §. cum quoque. ff. ex quib. cau. maio. Et ita iudicaui in ciuitate Phani.

Doctor legens per principem uocatus, & recedit post receptam collectam, potest eam retinere, nec debet restituere. Bar. in l. idem Vlpianus. §. sunt & alij. de excu. tut.

Doctor mutuans scholari ut ipsum audiat in scholis, dicitur facere usuram, secundũ Dy. in l. si seruus. §. † Aufidius. de leg. j. sed ibi Bal. tenet contrariũ. † Vide Fel. in c. prohibeas, circa prin. de magi. qui dicit quòd communis conclusio est ꝙ non sit usura.]

Doctoratus non præscribitur. Bal. in l. j. v. colu. C. de eman. lib.

Doctor intra octo annos præsumitur lucrari sumptus studij. Ang. in l. quod si artificem. ff. de rei uend.

Doctor priuatus doctoratu propter delictum, non potest iterum doctorari. Bal. in l. ij. in fin. C. de lib. & eorum lib.

Doctor legens non dicitur aduocare, si mittat ad iudicẽ schedulam continentem quid iuris in tali causa. Bar. in l. Paulus. ff. de leg.

Doctor legens debet habere salarium, & sumptus, nõ tamen a scholaribus, sed a superioribus. cle. j. & ibi Card. de magi.

Doctores legentes sunt eligendi per eos, a quibus salaria recipiunt. plene per Card. in d. cle. j. §. j. in fi. de magi.

50 Doctor conductus per Potestatem dispensatũ ut nõ teneatur ducere doctorẽ, non dẽt ostendere priuilegium doctoratus, quod alias ex forma statuti teneretur ostendere. Bar. Bal. & Ang. in l. administrãtes. ff. de exc. tut. ubi etiam dicit Bal. quod

Doctor debet facere fidem doctoratus per originale, non per priuilegium transumptatum: secundũ Bal. in l. administrantes. de excu. tu.

Doctor salariatus ex publico non potest aduocare cõtra fiscum. l. ij. & ibi Bal. C. de aduo. di. iudi.

Doctoratus non liberat a patria potestate. l. si maritus & ibi doc. C. de patria pote.

Doctor inuitus cogitur consulere. gl. in l. ij. C. de proximis sacro scrin. lib. xij.

† Doctor, qui male consuluit, an possit consilium emendare, & sic uariare: uide do. Iaso. in l. si ex toto. §. si ita legatum. in ulti. colu. uer. quarto adde. ff. de lega. j. ✠

Doctor salariatus ut publice legat, debet habere domum ex publico. l. ij. §. Caius. ff. de orig. iu. Lu. Põ. in sing. uer. Doctor salariatus.

Doctor recusans accipere salarium tempore debito, non potest illud amplius petere. l. fortissimi. C. de ero. mil. anno. libr. xij.

Doctor minor in causa propria allegans non restituitur in integrum, si minus bene allegauit, & lesus sit. Bal. in l. j. C. qui, & aduer. quos. Barto. in l. sed & reprobari. in prin. ff. de excu. tu.

Doctore mortuo an restituantur salaria habita. in Specul. de salar. §. fin. & infra uer. Salarium. uersic. xj. & lxxvij.

60 Doctor rogans scholares ut intrent ad ipsum audiendum, debet priuari lectura. glo. not. Institu. de suspe. tu. §. pe.

Doctor legũ non põt creari a papa secundum do. Io. Instit. de iure natu. §. constat. in fi. & no. in cle. j. de magi. sed contrarium seruatur quandoque.

† Doctor tenetur consultantibus consulere. do. Pet. Phil. Cor. in consi. cl. incip. uiso. in litera A, in iiij. parte.]

Doctor consulens secunda uice super eodẽ facto non est infamis, licet cõsulat contrariũ, quia statur ult. consil. Bal. in l. de tutela. C. de in integ. rest. mi.

Doctor prohibitus aduocare, põt impune consulere do. Bal. & Ang. in l. j. §. pueritiam. ff. de postul.

Doctor qualiter sit laudãdus. in Spe. de aduoca. §. hoc dicendum. uer. commodet autem.

Doctor intelligitur reconductus pro eodem salario. Bal. in l. etiam. in fi. C. de iur. dot.

Doctor dicitur illustris, si legit aliquo tempore. Bar. in . const. Digest. iij. col. & in prima const. C. §. hæc quoq; per l. medicos. C. de profe. & medi. li. x. uide Alex. in l. j. de of. eius.

† Adde ꝙ doctor plebeius, si est scientior, pręferẽ doctori nobili minus docto. Secus si sunt æquiualẽtes quia tunc duo uincula potentiora sunt uno. c. j. de treuga & pace. aut. itaq;. C. cõmu. de succes. no. Bal. in l. nemini. de adu. diuer. iu. quem refert. do. Barb. in extranag. Federici tertii uolentes. & in c. j. de donatio. Et nota ꝙ doctor est egregia. persona. no. gl. in l. ad egregias. ff. de iureiur. facit. l. medicos. C. de profes. & medi. li. x. idem dicit gl illa de familia doctoris, quæ gaudet eodẽ priuilegio: ut no. doc. in c. si qui testium. de testibus.

† Doctores duo si electi sunt consultores, & dent cõtraria consilia, iudex elig it adhærendo cui uult, secundum Bart. & Moder. in l. duo iudices. ad fi. ff. de re iudi. per Bald. in l. j. in ij. colum. uersi. sexto quæritur. ff. de offic. consul. dom. Iaso. in l. fin. in tertio

not C. de iud. ✠

Doctor conductus ad legendum pro anno, an transmittat totum salarium ad hæredes. Alex. in l. diem functo. de asses.

Doctor consulens doctorem non excusatur de iniquo consilio. Bar. in l. in bonorum. ff. de bo. pos. & in l. si conuenerit. de re iud. & Alex. in l. iuris. C. qui admitti.

Doctorandus debet iurare ante doctoratum, nō post. cle. ij. cum gl. & Car. de magist.

70 Doctoratus expensa quanta possit esse ad plus. in d. cle. ij. quo ad duo milia turonensium.

Doctoratus expensa debet esse maior in notabilibus personis, quam in alijs. d. cle. ij. & ibi Card.

Doctor legens in ius uocari non potest a scholari sine uenia. Bar. post gloss. in l. si libertus. ff. de in ius uoc. ubi omnino uide. & in l. generaliter. & ibi Ale. ubi plene.

Doctor creari nō potest minor septēdecim annis. Bar. in l. j. §. pueritiam. ff. de postu. sed maior sic: & habet iurisdictionem in scholaribus, secundum Bart. ibi per auth habita. C. ne fil. pro pa. & Ang. in d. §. contra Zab. in proœ. cle. quem etiam uide in cle. ij. de magist. ij. q.

Doctor potest degradari, sicut miles, & clericus. Bart. in l. ij. §. ignominiæ causa. ff. de infami.

Doctor legens per totum annum, pro quo fuit conductus, debet habere totum salarium, etiam si ante annum fuit cassus, & cassatio sibi non fuit notificata. Bal. in l. pecuniam. C. de cond. ob causam. ubi etiā dicit quod

Doctor pro anno conductus non potest sine causa iusta cassari ante annum: & si cassatur, debet habere totum salarium. Bald. in d. l. pecuniam. de cond. ob causam.

Doctores conducti pro certo salario non diminuendo per gabellam, licet patiantur a gabellarijs detractionem gabellæ pro salario, tamen recuperant a communitate: quatenus est eis de salario pro gabella detractum. Bar. in l. socer. §. idem quęrit. ff. de dote præleg.

Doctor recedens ante tempus, pro quo fuit cōductus ad legendū, non debet habere salarium, ēt pro tempore quo legit. Bal. in l. ædem. C. locati.

Doctor uolens poni in loco digniori, debet poni in loco uiliori. & c. distinc. præcipimus.

80 Doctor dicitur habere iurisdictionem ordinariam in scholares. Bal. in aut. habita. ult. col. C. ne fil. pro pa. & Alex. in l. prætor. ff. de iud. per §. pe. in proœ. Digestorum. & potest delegare, secundū Alex. ubi. s. & Alex. ibi. in d. §. pe.

Doctor legens in domo sua, non tenetur de perditiōe librorum. Bal. in d. auth. habita. ul. col.

† Doctores, & magistri, ubi per suas glossas matrimonium separant, nec assignant casum in iure expressum, si reperitur unus doctor, uel magister matrimonium sustinens, illius opinio est sequenda: & ubi doctores sunt uarij, sequenda est opinio humanior, id est, rationabilior, & æquior, si sit utraq; rationabilis, sequendum est plurimorū iudiciū, secundum Host. quem refert ibi Abb. in ca. ij. de cogna. spiri.

Doctor consulens non debet se subscribere consilio alterius, nisi illud prius legerit. Bal. in l. fi. C. plus ualere, quod agitur.

Doctor iurans non legere, nisi habeat domos pro primo & secundo anno, si habet domos primo anno tantum, non potest legere sine periurio. Bal. in l. si quis hæredem. C. de inst. & subst.

Doctor utriusq; scientiæ debet habere libros utriusque scientiæ, quando fuit factum sibi legatum librorum legum, si in legibus doctorabitur, & medicinæ, si in medicina. Bal. fin. in l. ij. §. si duobus. C. communia de leg.

Doctor legum creatus per simoniam non dicitur doctor. Bar. in l. athletę. ff. de excu. tu.

Doctorari debet prius, qui est dignior, non qui est antiquior Bal. in l. ij. §. prius. ff. de uulg. & pupil. per l. honores. in prin. de decur.

Doctor legens debet scire quid doceat. in j. const. Digest. §. sed cum nos. & ibi Bar.

Doctor ut fiat, requiruntur multa, uidelicet morū honestas, facundia, subtilitas, examinatio, approbatio a septem doctoribus, & studium quinq; annorum in studio generali, iuramentum de sufficientia, & legitimitas, licet de usu etiam illegitimitas non obstet. Car. in cle. ij. ij. q. de magi.

† Doctores legum petere possunt quod cōstituat eis salariū. do. Bar. Soc. in con. cxcvj. inci. circa præsentem. uer. bene facit. tex. in fi. ij. parte.]

Doctor perdit memoriam in consulendo, uel legēdo, si ei debitum salarium non soluatur. Vnde uersus.

Muneris infundas oleū, fuge nomen auari:

Sic egræ menti poterit medicina parari. secundū Car. in cle. j. §. o excellētissimū. de reli. & uene. san.

90 Doctor dēt præferri militi in actu doctorib. condecenti, nō in actu militari. Itē in aliis actib. indifferētibus, secundū do. Signor. de Mediolano in consil. in nomine Domini amen: utrū doctor in signū honoris, & c. uide in l. in ciuilib. C. de of. uic. l. fi. de testa. mil. † Et per Fel. in rub. de maio. & obed. & in c. quanto. de magistris. ad fi. ibi tertia conclusio.]

Doctor impeditus, uel nō, uocē suā alteri de collegio pōt committere. Io. de Im. & Gem. in c. si quis iusto de elec. in vj. & Bal. & Phi. in c. cōstitutus. de app.

Doctorari non pōt infamis, uel apostata, uel Iudeus. Bar. in j const. C. §. hæc quæ necessario. sed ibi Bal. contra. & supra eo. uer. ij.

Doctores faciunt collegiū, & nō subiacēt uniuersitati scholariū nisi iurēt obedire eorū rectori, uel nisi ex cōsuetudine. Bal. in auth. habita. ij. q. ne fil. pro pa.

Doctores non possunt condere nouum statutum, per quod magis grauentur doctorandi. Bal. in auth. habita. iiij. q. in ij. col. in fi. uer. sed quid in collegio. C. ne fil. pro pa. quod tamen non seruauit alias sacrū collegium Paduanum tempore meo.

Doctorandus potdit approbari per solum cancellarium studii, quando collegium dolo uersatur cōtra eum, si

eum, si ipse cancellarius habet rei peritiam: nisi ex forma statuti requiratur certus numerus doctorū in approbādo. Bal. in aut. habita. v. q. C. ne fil. p pa.
Doctor absens cum licentia tempore uacationum, debet habere salarium, alias non. Bald. in d. aut. habita. v. col.
Doctoris socius est priuilegiatus, sicut doctor. Bal. in addi. Spe. ti. de magist.
Doctor consulens utrique parti est infamis. l. athletę. §. pen. ff. de insa.
100 Doctor non tenetur ad collectas. Bart. in l. medicos. C. de profes. & medi. lib. x.
Doctor potest arma portare impune, & ab officialibus scrutari non potest. Bar. in d. l. medicos.
Doctor capi non pōt personaliter. Bar. in d. l. medicos & Ale. in l. iij. ff. de fur. ubi idē dicit i filio, & uxore.
Doctor non cogitur inuitus uti insignijs doctoratus. Bar. in l. j. C. de hono. uehi. lib. xj.
Doctor dicitur nobilis. l. iudices. & ibi Bar. C. de dign.
† lib. xij. † Et per Feli. in cap. quantæ. in prin.]
Doctor dicitur comes, si legit per uiginti annos. l. j. C. de profes. qui in urb. Constan. lib. xj. & Barto. & Pau. de Cast. in j. consti. Cod. §. hæc quæ. nec tūc perdit priores dignitates per talem superuenientē l. falsa. §. j. ff. de condi. & demon. secundum Bart. in l. Alexandrinis. C. de decur. lib. x. & Pau. de Cast. in l. nullam iuris. ff. de legi.
Doctor amisso priuilegio doctoratus potest probare de doctoratu per testes, qui interfuerunt in publico examine, non in priuato: secundum Bal. doc. & Pe. de Su. in l. si solennibus. C. de fide instru.
Doctor potest exequi sententiam latam contra scholarem in bonis sitis in loco. Alexan. in l. iubere. iiij. col. ff. de iur. om. iu. Ioan. An. in Spe. de exec. sen. §. ij. uer. quid in sententia docto. & per Bald. in l. episcopale. C. de episcopali audi. & in cap. significasti. de foro compe.
Doctorandi potestas an competat episcopo ex priuilegio, uel de iure communi. Abb. post Cardi. in cap. uerum. de foro compe. & glo. in cle. ij. de magist. & Hosti. in Sum. eo. tit. Et an competat capitulo uacante sede. s. Capitulum.
Doctor debet esse scientiæ sufficientis, licet non eminentis. gl. & ibi no. Cardin. in cle. j. in prin. de magi. xxxvij. di. qui de mensa.
110 Doctor debet habere multitudinem librorū, non scholaris. Card. in cle. j. de magist. xvij. no.
Doctoratus ē honor, & onus. cle. ij. & ibi Car. de mag.
Doctoratus petitur sine peccato ab eo, qui est dignus, alias non. gl. & Card. in cle. ij. de magist.
Doctoratus in ecclesia fieri pōt. Gemini. in c. decet. de immuni. eccle. in sexto.
Doctor non restituitur in integrum circa professionem. gloss. in l. professio. C. de mune. patri. lib. x. & Alex. in l. ciuitas. si cert. pet.
Doctor potest legere per substitutum de consuetudine, quæ censetur repetita in eius conductione. Bart. & Alexan. in l. nemo. de duo. reis. & Abb. Sicu. in c. cum M. j. colum. de constit.
Doctor legens salariatus ex publico, dicitur ciuis supra uersi. Ciuis. uer. xxix.
Doctoratus ab Imperatore præfertur antiquori prius doctorato a quocunque alio. Ludo. in l. si uero. §. de uiro. xxxix. fal. so. ma. & Ale. in l. j. de albo scrib.
† Doctoratus a papa uel Imperatore cū rigore examinis debet præcedere quoscunque doctores, qui sunt per collegia doctorati: alias secus: do. Ial. in l. si quis maior. in ult. col. uer. & aduerte. C. de transf. de quo latius per Feli. in cap. per tuas. in ij. col. uer. per istum tex. de maio. & obe. †
Doctores optimi dicuntur hi, qui ex communi reputatione sunt habiti pro optimis in regione. Ang. & Alex. in l. stipulationum. de uerb. ob.
Doctor in cuius domo liber est a scholari dimissus, & perditus nō tenetur ad emendationem. Bal. in aut. habita. ad fi. C. ne fil. pro pa. Alex. in l. si quis uxori §. apud Labeonem. de fur.
120 Doctor, etiam non conductus, legens debet habere salarium, stante statuto quod doctor legens habeat centum libras pro salario. Bal. in l. pecuniam C. de condi. ob cau. Alex. in l. quod semel. ff. de decre. ab or. faci.
Doctor, qui non est si se doctorem appellat, punitur pœna extraordinaria: sed si exercet actus doctoreos, tenetur pœna falsi. l. eos C. qui se pro milite. & ibi doct. & Alex. post Bar. ff. de fal. & l. si quis. C. de aquædu. lib. xj. Adde Bal. in l. data. xxij. colu. C.
† qui acc. non pos. † Et per Fel. in cap. quoniam. in j. col. statim post medium. de magi.]
Doctor an habeat forum in loco, ubi legit. per Bar. in l. municeps. ad municipal.
Doctor Legista debet præferri Canonistæ in causa ciuili, non in causa spirituali, quo ad consilium non quo ad honorem. Ioan. And. & Bu. in cap. cleri. de iud. & cap. a nobis. ibi. iura canonica, & ciuilia. arguendo ab ordine litere & cap. inter alia. in prin. de
† immu. ecc. † Et ibi in d. c. clerici. uide per Feli.]
Doctor torqueri non potest nisi prius degradetur. l.
† fin. C. de mal. & math. ibi dignitate exuit. † Et per Fel. in rub. de magistris. ad fi. & Raph. Ful. in cōsi. clxxij. in fi.]
Doctor non pōt facere donationes concubinæ. Host. tit. de dona. §. & cui. uer. excipe.
Doctor non tenetur ultra quam facere possit gl. in l. miles. ff. de re iud.
Doctori pauperi ut discat, cogit prætor alimenta præstari. l. ij. §. primus diuus. ff. de ori. iu.
Doctor non tenetur pro delicto, exemplo militis ueterani. gl. in l. desertorem. §. pęnam. ff. de re mil.
Doctori legenti cogitur quis locare domum. Gul. de Cu. in l. decernimus. C. de epis. & cleri.
130 Doctori pro iniuria illata competit actio popularis. Bal. in l. j. §. publicum. ff. de iust. & iur.
Doctoris filij pferūtur alijs, & gratis sunt doctorādi. gl. in l. iubemus. de aduo. di. iud. sed nō est in usu.
† Doctoris filius naturalis non gaudet priuilegio paterno. Raph. Ful. in consi. cliij. in prin. ult. col.
Doctor notarius non cogitur instrumenta conficere: & si

& si conficit, non gaudet priuilegio doctorum. glo. in l. uniuersos. C. de decu. lib. x. l. ij. C. de tab. e. lib. l. si quis decurio. C. de fal.

Doctori debet principis ianua patere. l. sciant. de off. di. iud.

Doctoris filios, etiam papæ subditos, legitimat Imperator. Bal. in aut. habita. iij. col. C. ne fil. pro pa.

Doctor uti potest uehiculo, sicut princeps. l. j. C. de hono. uehi. lib. ix.

Doctor appellatur amicus principis in singulis. l. ex diui. C. loca. l. secundum responsum. C. de contrahen. & commit. stip.

Doctor in iure debet loqui in scriptis, non in uoce l. quoties. C. de dignita. lib. xij.

Doctori domus in publicum debet assignari ad consulendum l. ij. §. fuit post eos. ff. de ori. iur.

Doctor habet iurisdictionem in scholari non clerico. in authen. habita. C. ne fil. pro pa. & sic est iudex in causa scholaris: ut ibi per Bal. in viij. col.

140 Doctor debet pater appellari in literis præsidis, & iudicis. l. ij. C. de off. di. iud.

Doctori soli creditur de peritia sui scholaris. l. nemini. C. de aduoca. di. iud. Bar. in l. non aliter. eod. tit. & in j. constit. Digest. §. omnem. ult. col. ubi etiam dicit an.

Doctor promotor doctorandi debeat iurare in manibus episcopi de peritia scholaris, quem promouet ad examen. Bart. in d. §. omnem. in j. consti. Digest.

Doctori creditur de uita scholaris sui. xij. quæst. j. c. j. Bald in l. nemini. C. de aduoca. diuer. iud. ubi etiam dicit quod non est suspectus testis in cā sui scholaris.

Doctor est executor contra exercentes ludos prohibitos: ut no. in proœmio Digestorum.

Doctoris interpretatio est probabilis. glos. in cle. j. de postu. præla.

Doctoris opinio excusat litigantem ab expensis. Car. Zaba. in cle. ij. de magist. doc. in c. ut debitus. de appel. Bal. in authen. generaliter. C. de episco. & cle. Quod est uerum, si sit de peritioribus: alias excusatur quis a dolo, non a temeritate. Ang. sing. in l. plagij. C. de pla. & Alexan. in l. iuris ignorantia. C. qui admitti.

† Doctorum opinio diuersa facit rem dubiam: & an probet iustam causam. Raph. Fulg. in consil. cxcj. in ult. colum.]

Doctor non tenetur ad onera, nec ad prestātias. Fran. de Alber. in consil. in Dei nomine amē. Punctus talis est, an magister Cichinus, &c. tex. & Bar. in l. sed & reprobari. §. amplius. ff. de excu. tu. ubi dicitur quod recipit excusationē a muneribus, si legat Romæ, uel Bononię, uel in alijs studijs approbatis per Imperatorem expresse uel tacite, scilicet consentiendo ibi legi: alias secus: ut ibi per Bar. post gloss. Sed Bald. ibi dicit quod doctor singularis scientiæ, ubicūq; legat, est immunis in patria sua, cum sit decus patriæ ubicunque sit: in alijs uero ibi gaudent ubi legunt.

Doctor habet authoritatem interpretandi dubia iuris. Bart. in l. j. C. de legi. per. l. j. C. de profes. qui in ur. Costan. lib. xj.

Doctori creditur de consuetudine, quam allegat, licet aliter non probetur. Bart. in l. de quibus. ff. de legi. probatur per gloss. in l. dos a patre. C. so. ma. & in l. illam. C. de col.

150 Doctor forensis non pōt capi pro represalijs. Itē

Doctor non tenetur ad gabellam, nec etiā euntes ad ipsum uisitandū. Bal. in auth. habita. ne fil. pro pat.

Doctoris iuramento creditur an deferat res cā negotiationis. gl. in cle. fi. de censi. & Bal. in d. auth.

Doctor gradatim, non per saltus, debet promoueri: alias non gaudet priuilegijs. l. nemo. C. de aduoc. di. iud.

Doctor iniurians parentes, etiam uerbaliter, non gaudet priuilegijs. gl. in l. j. ff. de obseq.

Doctorari nō potest, qui non studuit per quinque annos in j. consti. Cod. §. quibus per Bar. in l. petitiones. de adu. di. iu. & Car. in cle. ij. ij. q. de magist. nisi ingenium suppleret ætatem. gl. in cap. tum ex literis. de restit. in integ.

Doctor gaudet priuilegijs, si moribus alios excellat. Bar. in l. magistros. C. de profes. & medi. lib. x.

Doctor, qui non studuit in locis approbatis, non gaudet priuilegijs. nota in c. tuæ. de cle. non resi. Bal. in addi. Spec. de magi. Card. in cle. ij. ij. q. de magi. ubi dicit de studijs generalibus.

Doctor gaudet de priuilegijs, si fuit examinatus, & approbatus, saltem a septem doctoribus concorditer, & nemine discrepante in tam paruo numero, secundum gl. & doc. & Ab. in c. non potest. de re iud. Qđ est uerum, si sit eminentis scientiæ, contra Gandulphum, per l. si quis. de profes. & medi. lib. x.

Doctor legum potest se excusare ab onere ambasiatę. Bal. in l. sed & reprobari. in prin. de excu. tut.

160 Doctor spurius non gaudet priuilegijs, secundū Lau. in cle. ij. de magist. sed ibi Cardina. Zaba. dicit non seruari in usu.

† Et per Feli. in c. quanto. de magist. circa prin. ibi secunda conclusio.]

Doctor Iudæus non gaudet priuilegijs. per l. fi. C. de Iudæis. & c. cum sit. extra eo. tit.

Doctor cuiuslibet artis literatorię gaudet priuilegijs. gloss. in proœ. Digest. §. pen. & Bald. in auth. habita C. ne fil. pro pa.

Doctorum materiam supple. J. uersi. Magister. per discursum.

Documenta quæ dicantur. Cardi. in cle. sæpe. §. & quia. viij. quæ. de uerb. sig. & .s̄. acta. uer. xxxv.

Dolor iustus excusat a delicto l. Gracchus. cum gl. C. de adul. & facit mitigari pœnam. l. si adulterium. uer. si Imperatores. de adult. Abb. in c. olim. de rescrip. & in c. dilecti. ulti. col. de excep. & in cap. cum te. de re iud. & in Sp. de accu. §. j. uer. quid si te uocaui.

† Adde tex. concordantē in l. medicos. C. de profes. & med. lib. x. C.

✠ Dolor etiam innocentes culpæ, quam nunquam admiserūt, affines se prædicare compellit. l. in criminibus,

nibus.in prin.& §.si quis ultro.§.de quæstio. Hyp. Marsil.in d.l.in criminibus.nu. 31.Ae.Ma.Man.

† Adde quod dolor est passio animæ in appetitu sensitiuo uel intellectiuo, secundum bea. Tho.q.ij.q. xxxv.artic.j.& dicitur Græce ἄλγος.

Dolus æstimatur contra dolosum.l.si cum fundũ §.si.ff.de contrahen.emp.

† Adde quod dolus est executio astutiæ, qua excogitatæ fuerunt uię non bonæ ad exequendum aliquẽ finem,bonum uel malum secundum bea.Tho.ij.ij. q.art.iiij.& dicitur Græce δόλος.

Dolus est malitia prorumpens in damnum alterius:secundum Bal.in l.quę fortuitis.iij.col.C.de pig.act.

† Dolus,seu fraus, præsumitur ex coniecturis.c.ij.de renun.li.vj.l.dolum.C.de dolo.facit tex. no.in l.si liæ meæ egrę.ff.sol.mat.per quem text. dicit Bal. in c.in præsentia.de proba.inquãtum ille text.dicit ꝙ obtulit se & sua monasterio, quòd si ille laborabat in extremis, & assumpsit habitum religionis offerendo se & sua utrum excludatur substitutus,& per consequens euanescat fideicommissum. & decidit quod non: quia uidetur fecisse in fraudem ad excludendum substitut. Et facit quod uoluit idem Bald. in l.filiæ.ubi dicit quod dictũ.c.ij.emanauit de utero illius legis,& inducit ad.q.de eo, qui renũtiauit beneficio in fraudem expectantis. Et adduco quod uoluit idem Bal.in auth.nisi rogati.C.ad Treb.ubi dicit,quidam erat ætate grandeuus, & renuntiauit beneficium cuidam suo coniuncto.decidit quod nõ præiudicat expectanti. & allegat dictam l.filiæ. & idem Bal.in c.j.§.porro.in tit. quæ fuit prima causa beneficij amit.in usi.feu.dicit, quidam habebat feudum,& ex eo quia non habebat filios,tale feudum erat trãsiturum in agnatos, modo iste uasallus alienauit feudum: quod præsumitur quod illa alienatio facta fuerit in fraudem cognatorum, ut feudum transiret ad agnatos. Et dicit de hoc uideri casum in d.l.filiæ.& adduco.Angel.in l.nuper.C.de natu. libe.quidam habebat filios uiuentes ex primo patrimonio,& retinebat unicam concubinam in domo dum esset infirmus, & in extremo uitæ constitutus desponsauit illam concubinã, ut per tale matrimonium legitimarentur illi naturales, iuxta ea, quæ habentur in cap.innotuit.de elec. & per consequens efficerentur æquales in hæreditate paterna filijs primi matrimonij. decidit ibi Angel. quod licet huiusmodi legitimatio ualeat, & teneat, non tamen præiudicat filijs primi matrimonij: quia uidetur facta in fraudẽ,per d.l.filiæ. Et adduco quod habetur in c.sicut.de regu.& ibi do.Pet.de Ancha. quidam erat constitutus in extremis,& desperatus erat de uita. fecit uocari quosdam religiosos, & in manibus eorum obtulit se & sua & assumpsit habitum religionis, & substitutio facta in testamento erat cõcepta quod si institutus decederet sine liberis, ꝙ substituebat Semproniũ: quod isto casu monasterium non habetur loco liberorum: quia talis oblatio & assumptio habitus facta in fraudem illius substituti ut euanescat fideicommissum,non ualet. Et adduco consilium domini Pet.de Anch.in ordine.cccxciij.quidam pater habebat filiam habẽtem multa bona,& cum ueniret ad mortem illa filia, & esset in extremis, eam emãcipauit ad hunc finem ut faceret filia testamentum, & instituit eum quẽ uoluit pater,& grauauit institutum de restituendo patri: quod huiusmodi emancipatio uidetur facta in fraudem cum eam non emancipauit, quãdo in optima constituta erat ualetudine: & ideo illa fraus nõ poterit patri fraudulosо prodesse.Facit.c.sedes apostolica.& c.ex tenore.de rescrip.& tex. in l. cum pater.§.Titio fratri.ff.de leg.ij. Et adduco ulterius quod uoluit idem Pet.de Ancha.in cõsi.cccxxj.ubi etiam in hac materia bellissime consuluit.& adduco Lud.Roma.in l.ab hostibus.§. si uir uxorem.ff. so.ma.ubi dicit quod si maritus debet lucrari dotem de morte uxoris, & ipse dedit causam morti, uel quia adhibuit malum medicum,uel nullũ medicum adhibuit,& mortua est uxor,quòd non lucrabitur dotem.Et ibi hoc uoluit Bar.& Bal. & alij. Et subdit Lud.Roma.ibi super glos.quod eo casu,quo quis ob negligentiam alterius debet prosequi lucrum,cum ipse dederit causam negligentiæ,nõ cõsequitur lucrum,allegat. cap.postulasti. de conces. pręben.& d.l.filiæ.& ibi Ioan.de Imo.refert doctrinã.Bal.de eo, qui constitutus in infirmitate renuntiauit beneficio ut uideatur facta renuntiatio illa in fraudem expectantis.Sed ipse temperat hoc modo, quando illa infirmitas est grauis: alias secus. Et dicit hoc probari per tex.a contrario sensu.in d.l.filiæ.facit tex.in c.si episcopus.xviij.dis. in uerbo,excepta graui infirmitate.& tex.in c.in præsentia. de proba.ibi in feruore infirmitatis. & gl.in l.ob quę uitia.ff.de edil.edi.singula. secundum Angel.ibi.& text.in l. quæsitum.ff.de re iudic. & in l.item apud Labeonem.§.qõnem.ff.de iniur. Facit elegans dictum Bal.in l.si prædium.C.de edi.act.& l.leuia & quod uoluit ibi Bart.ff.de accusa. Et adduco And. Barb.in solenni sua repetitione. ca. in præsentia.in xxx.col.de prob.quod si constitutus in extremis assumit habitum religionis, & profiteatur ad hoc ut fideicommissum euanescat, & substitutus excludatur,quòd non præiudicatur substituto:quia præsumitur illam professionem fecisse in fraudem illius: & ideo dispositio.cap.in præsentia. non debet sibi opitulari.Facit simile,quod dixit Innoc. in ca.cum in officijs.de testa.quod no. pro limitatione.d.c.in præsentia.& uide ad prædicta quod no.do.& ibi Petrus de Ancha.in d.c.ij.de renun.lib.vj.

† Dolus est falsa asseueratio scienter facta cum intentione fallendi.do.Bar.Soci.in consi.clix.inci.in pręsenti.uer.ij.principaliter.post med.& in consi. clx. incip.memini.uersic.ij.quod fortius ibi dolus. in secunda parte.]

† Dolus uelatus est minor, quã dolus expressus.do. Bar.Soc.in consi.cxviij.inci.uisis.uer. circa primã. ibi: nam sicut.in prima parte.]

† Dolus bonus,& dolus malus reperitur.do.Pe.Phi. Cor.in cõs.lij.inc.i hac.in litera L,in scda parte.]

Dolus

† Dolus bonus omnino obligat dolosum.do.Pe.Phi. Cor.in consi.viij.in litera E, in tertia parte.]

Dolus cum dolo compensatur l.domum. in fine ff.de contrahen.emp.l.fina.§.pe.ff.de eo, per quem fac. er.l.si duo.& ibi Bar.ff.de dolo. Quod est uerum in ciuilibus, non in criminalibus ad præiudicium fisci: secundum Bal.in Mar.uer. dolus.ad fi.& in l.j.ult. co.C.unde ui.ubi dicit secus in maleficijs. Quod di xi de ciuilibus, intellige nisi falsa probatio contra dolosum actorem admisceatur, ut actor producit falsum instrumentum debiti,& reus falsum instrumentum solutionis,uterque punitur. Bal.in rub.C. de fid.instru.pe.char. uer. incidenter etiam quæro. & Alex.in l.si ambo,de compen.in Spe. de emp. & uend.§.vj.uer.quid si uendo.† Et p Bal.in l.ut nim. ad fi.de iusti.& iur.] Item uerum est,si doli sint circa diuersa.l.quemadmodum.§.si seruus. de noxal. & Alex.in l.si non fuerit.de iureiur. Item nisi ut.j. eo.uer.xxvij.† Vide do. Bar.Soci.in consi.clxvij.in ci.in primis.uer.cōfirmatur,quia etiā. in ij.parte.]

Dolus quando dicatur dare causam cōtractui, uel incidere in contractu declarat. Petrus de Anch.in c. cū dilecti.in ult.col.uer.restat modo.de emp.& ué.

Dolus dans causam renuntiationi non uitiat. Bal.in l. pe.C.de dolo. Item

Dolus uitiat contractum.l.elegāter.ff.de dolo.l.si do lo.C.de rescin.uen.Quod est uerum, nisi pars læsa uelit stare contractui.d.l.eleganter.& l.Iulianus.§. si quis colludéte.ff.de act.emp.Bar.in l.in causæ.la ij.ff.de minor.gl.in l.iuris gentium.§.prætor ait.de pac.& ibi Bal.& Alex. qui idem tenet in d.l.elegan ter.Vide Bar.in l.sub prætextu.C.de transac.Itē ue rum in contractu bonæ fidei ipso iure.Bar.in d.l.in causæ. la ij.sed in alijs contractibus ope exceptionis,non ipso iure.l.dolo.& ibi Bal.C.de inutil. stip. Vide gl.& Bar.in d.l.eleganter.Item uerum, si dolus excedit formam mandati, quia ipso iure reddit actum nullum alias ope exceptionis. Bal.in rub.C. de instito.in fi. per l. creditor.§.Lucius.ff.mandati. sed non cogitur læsus stare cōtractui,nec illum implere.l.qui nondum.& ibi Bal.C.de hære. uen. Itē potest læsus eligere an uelit contractum approbare uel improbare: & similiter dolosus hoc petere potest,ut pars approbet,uel improbet. Bald.in l.dolum.C.de peri.& cō.rei uen.& Bart. in d.§.si quis. & Alexan.ubi supra. Item uide in Spe.de do.& cōtu.§ j.Item

Dolus uitiat stipulationem l. si quis cum aliter. & ibi doct.ff.de uerb.ob.non tamen uitiat stipulationem contractus, licet uitiet contractum: secundum Io. de Por.ibi.per l.dolo.C.de inuti.stipu.& ibi Ludo. & Alex.qui dicit non uitiare,si est incidens.

Dolus in contractu dotis uitiat ipso iure.l.si cum dotem.§.si mulier.& ibi Imo.so.ma.& Alex. in l.eleganter.de dolo. Sed

Dolus in contractu matrimonij an uitiet illud. Bal.in l.cum Archimedoram.C.ut in pos.leg.

Dolus dans causam testamēto,an rescindat illud.Bal. in l.si frater.C.qui test.fa. pos. & infra Testamentum nullum. uersi.xlviij.& per Bal.in l.j.C.si quis ali.te.prohi.ꝙ sic.

10 Dolus in statuendo,uel sententiando, non reddit actum nullum.no.in l.ij. secundum Ang. & Alexā. ff.quod quisque iur.

Dolus nō debet remanere impunitus.no.Card.in cle. j.de foro compe.

Dolus reddit arbitrium nullum.l.si in lege. in princi. & ibi Barto.ff.loca. Sed Bal.in rub.C.de instito. in fi.dicit quod arbitramentum iniquum est aliquod, donec rescindatur.

Dolus dans causam transactioni an uitiet eam.no. in l.ij.C.de transf.in l.in summa.de condi. inde. Bart. & Bal.in l.sub prætextu.C.de transac.

Dolus uitiat distractum.glo. & Bald. in l.de tutela.in fi.C.de in integ.restit.mi. & in l.j.in prin.C.quando liceat ab emptio. dis. Barto. in l. & ideo.ff de condi.furt.

Dolus bonus non uitiat testamentum, ut quando testatori uolenti instituere fratrem personam turpē, suadeo quod frater est mortuus, & quod me instituat: sed dolus malus uitiat ipso iure. Bal.in l.j.ult. col.C.si quis ali.te prohi.

Dolus proxenetę non reddit contractum nullum, sicut dolus partis.Bald.sing.in l.ij.iij.op. in iij.so.C. de fideiuss.mino. Bal. in l.multum.C.si quis alteri, uel sibi.Alex.in l.eleganter.de dolo.

Dolus requiritur in utroque facto pręcedenti posito: ut quia dicitur in statuto, Si quis intrauerit domū, & acceperit rem dolosè, &c. nam requiritur dolus in intrando domum,& in accipiendo rem.l.j.& ibi Bar.ff.de seruo corrup.

† Dolus præponderat culpæ.do.Bart. Soci. in consi. clxviij.incip.in primis.uer.non permissis. uer. obstat.in prin.in secunda parte.]

Dolus sine uoluntate non dicitur. Bal.in l.quæ fortuitis.in prin.C.de pig.act.

† Dolus,qui non nocet, non punitur.do.Barto.Soci. in consi.ciij.inci.in facto.uer.tertio hanc. opin. in prima parte.]

Dolus & malitia sunt idem. Bal. in d.l.quæ fortuitis. in prin.de pig.act.

20 Dolus dās causam rei tollit essentiam. Bal.in trac. schisma.v.col.

Dolus uelatus committitur sine ui simulādo.l.ea,quæ §.fi. ff.de contrahen.emp. Item in faciendo clam.l. in furando, & retinendo quod non debet l.si quis mancipijs.§.Proculus.ff de insti. sed qui committitur cum ui,dicitur dolus apertus.Bal.in l. quæ fortuitis.iij.col.C.de pig.

Dolus declinanti forum non debet patrocinari.Bald. in l.ij.§.sed & si quis.ul.co. C.communia de leg. per tex.fin.in l.de rebus ff.de arbi.

Dolus,qui caderet in constantissimum uirum, uel prudentissimum,excusat,sicut metus,alias non.Bal.in ru.C.de rescin.uen.Inno.in ca. cum dilectus.quod met.cau.& Alexan.in l.eleganter.de dolo. etiam si sit iuratus: ut ibi.& Bal.in Mar.uer.Metus.

† Dolus,& metus, æquiparantur quo ad rescissionē contractus.

contractus.do.Pe.Phi.Cor.in cõsi. cclxxxviij. inc. uiso.in litera Y, in tertia parte.]

Dolus tutoris nocet pupillo.l. Polla. & ibi Bald.C.de de his, qui ut ind. uidelicet in amissione bonorum, & sic in pęna pecuniaria: secundum Bal.ibi. Itẽ uerum quatenus pupillus est locupletatus cum aliena iactura.l.si dolo.si quis omis.cau.test.secundũ Bal. in auth.ad hoc.vj.co.C.de usur.& ĩ.eo.uer.xxxix.

Dolus requiritur ut quis sit indignus. Bal.in l.alia.C. de his, qui ut indig.ad finem.

Dolus præsumptus non dicitur lata culpa, sed latior. Alexan.in l.ij.in princ.quod quisque iur. per Bald. in l.quod Nerua.& ibi Alexan. quod est latissima, uel idẽ quod lata.iiij.q.depositi. & Bal. in l.pignus C.de pig.actio.

Dolus cum dolo non compensatur, quando secũdus dolus nõ debet attendi: alias sic, ut in casu.l si quis ad se fundum.C.ad legem Iul.de ui.Dy. & Imo. in l.de uiro.so.ma.

Dolus cum dolo an compensetur ipso iure. Ioan. de Imo.in d.l.de uiro.

Dolus re ipsa quomodo probetur. Alexan. post Bart. in l.metum.ff.quod met.cau.

† Dolus re ipsa impropriè dicitur dolus. do. Pet.Phi. Corn.in consi.clxxxj.incip.uisa.in litera F, in tertia parte.]

† Dolus re ipsa resultat, ubi est disproportio collata inter contrahẽtes hincinde.do.Pe.Phi.Cor.in cõs. cclxxxiij.inc.pars.in litera h, in quarta parte.]

30 Dolus præsumitur in præsente non obuiante delicto, cum potest.Abb.Sicu.in c.quantę.per tex. ibi, de senten.excom.facit xxiij.quæst.iij.qui potest.& cap.præcedenti.

Dolus non est in eo, qui utitur facultate sibi cõcessa a testatore.Bal.in l.j.pe.col.C.si quis omis.cau. test.

Dolus hæredis non facientis inuentarium non nocet fidei commissario facienti inuentarium.Bal.in aut. sed cum testator.C.ad leg.Fal.

Dolus magis nocet, quã consensus.l.si sine. & ibi Bal. ad Velleia.

Dolus scienti non infertur.l.uenditor.& ibi Bal.C.de rescin.uen.l.cum donationis. & ibi Bart.C.de trãs. nec uolenti: ut ibi.& l.in summa.ff.de conditio.ob causam.& l.quæritur.§.si uenditor.ff.de ædili.ædi. Alb.in l.j.C.eo.tit.l.j.in fi.ff.de act.emp.in Specu. de restit.in integ.§.ij.uer.sed nunquid econtra. de dolo, & contu.§.j.

Dolus non impedit præscriptionem libertatis.l.harũ §.si quæratur.& ibi Flo.ff.si serui.uen.

Dolus unius socij nocet alteri socio, licet sit paratus regressus socio contra socium dolosum. Flor. post Bar.in l.si de communi.ff.si seruitus uen.

Dolus, & culpa, consideratur in legatis, & fideicommissis.l.si seruus.§.cum quid.& ibi Bar.de leg.j.

Dolus allegatus debet probari, & qualiter.uide Ioan. de por.in l.si quis cum aliter.de uerb.obliga. no.in l.quoties.§.qui dolum.ff.de probat.& per Bar.in l. si quis ex argentarijs.§.pe.ff.de eden.gl.in l.si quis fundum.§.Imperator.ff.locat.& ĩ.eo.uer.xliij.

Dolus tutoris, uel procuratoris, uel administratoris, uel prælati, an noceat pupillo, uel domino. Barto. & doc.in l.iij.§.si procurator.ff.quod quisque iur. & in l.si dolo.& ibi Bart.si quis omi.cau. test. & in l.dolus.& ibi Bar.ff.quando ex fact.tut. & in l.meminerint.& ibi Bal.C.unde ui.Bar.in l.j.§.si seruus ff.de tri.& in l.sed ex dolo.§.item si.ff.de dol.quod dominus tenetur ex dolo pcuratoris, quatenus ad eum peruenit.&.ĩ.eo.uersi.xxiiij.

40 Dolus tutoris uendentis, uitiat contractum ipso iure: si emptor participauit de dolo, alias non l. iij.& ibi Bald.C.si aduer. uend. Alexand. in l. eleganter.de dolo.

Dolus procuratoris in beneficialibus non nocet domino, licet negligentia noceat. Inno. in c.cũ olim. de cau.pos.& proprie. & Bald. in Marg. uer. Dolus.uer.ij.

Dolus requiritur in spoliatione incorporalium iuriũ sicut corporalium rerum. Flor. in l.si sic constituta ff.quemad.serui.amit.

Dolus debet probari per allegantem. glo.in l.cum ita §.fin.de leg.ij.l.quoties.§.qui dolo.ff.de prob.l.si quis domum.§.Imperator.ff.loca. & supra eo.uer. xxxviij.in Specu.de pig.§.j.uer. sed quis probabit.

† Et Raph.Ful.in cõ.i .cxxvij.in ult.col.]

Dolus uenit in actione pignoratitia.l.is, cui.§.quæri poterit.& ibi Bar.ff.ut in poss.le.l.si cum uenderetur.§.fi.& ibi Bar.ff.de pigno.actio.

Dolus uidetur abesse iusta causa interueniente. no. in c.fi.& ibi Bal.de prohib.feud.alien.per Lothar.

Doli exceptio debet opponi per reum, etiam si constet de dolo.Bar.post glos.in l.si unus.§.pactus.ix. col.ff.de pac.

Dolus futurus remitti non potest, sed præteritus sic l. si unus.§.igitur nuda.& ibi Bart.ff.de pact.in Spe. de arbit.§.vij.uer.quid si expressum. nisi sit præsumptus etiam in futurum: quia remitti potest, secundum doc.ibi, & Pau.de Cast.ibi, & no.in l.Aurelius.§.Caius.& ibi Barto.ff.de liber.leg.& in l.si quis cum aliter.per Bar.de uerb.ob.& in l.tres fratres.ff.de pac.& in l. quidam decedens.ff.de admi. tut.l.in commodato.& ibi Bar.ff.commod. in prin.

† Bal.in l.j.in fi.C.de usufr.per.d.§.igitur nuda.† Vide Dy.in regu.contractus.in fi.de regu.iur.in vj.cũ remissionibus. ubi per Benedictum Vadum Forosemproniẽsem datis in suis apostillis. & uide Fran. Are.in l.in commodato.de commo.& do.Pet. Phi. Cor.in consi.cexl.inc. præsuppositis. in litera E, in iiij.parte.Et Raph.Fulg.in cõsi.iij.in j.col.]

Dolus præsumptus potest remitti tacite, secundũ Bal. in d.l.j.Alex.in d.§.illud.post Bart.dicit.

Dolum expressum posse remitti, nõ tacitum.uide etiã plene in consi. Fran. Crem. præfatos tutores, &c. quod est post consilium.lj. Alex.iiij.parte.

† Dolus per liberationem, & quietationem, quãtũcunque generalem inter uiuos, contra dolosum administratorem tam tutorem, quam alium administratorem, an, & qñ intelligatur ei remissus. & do. Bar.Soc.in cõsi.clix.inci.in præsenti.uer.ex quibus

insero

infero ad propositum.& in consi.exc.inci.memini. uer.postremo.cum uer.seq.in ij.parte.

50 Dolus futurus non potest uideri remissus, ne detur materia delinquendi.no. in l. si cum antea.C.de arbi.& ibi Cy.& Bal.& sing. per Bal.in l.fi.C.de contrahen.empt.

Dolus præteritus non uidetur remitti in testamento, sed in contractibus sic: sed futurus non uidetur remitti in contractibus,uel statuto. Bal.in l.cum necessitatem.C.de fideicom.

Doli appellatione uenit etiam lata culpa.l.eum, qui §.is ad quem.ff.de furt.no.in l. in actionibus.de in lit.iuran.& supra uer.Culpa lata. per discursum.& maximè in uer.xx.ubi plene.

Dolus proprius non potest allegari ad suum commodum.l.transactione.& ibi Bar.C.de transac.

Dolus principalis perpetuat obligationem contra fideiussorem.Pau.de Cast.consi.xl.

Dolus consistit in animi qualitate, non in pretio.l.dolus.& ibi Bal.C.de rescind.uend.

Doli exceptio inter coniunctos non habet locum.gl. in l.j.C.de sicar.doc.Mod.& Ludo. Pon.in l.j.ff.in ius uoc.ut eant.

Dolus non uidetur remissus,legata liberatione.l.Aurelius.§.Caius.ff.de lib.legat.& ibi Bar.

Dolus ex coniecturis probatur.gloss.in c.fi.de renun. in vj.l.quoties.§.qui dolo. de prob.l.dolum.C.de dol.Pau.de Ca.consi.lxxx. & Bart.in l.fi.C.de pb. ubi dicit uerum si sunt coniecturę indubitatę,ita q animum iudicis reddant certum. in Spe. de expen. † §.fin.uer. tu autem. † Et per Feli. in cap. si autem. de rescrip.

Dolus in coadunatione gentis requiritur,ut coadunatio puniatur.Bar.in l. prætor.§.si quis aduentu.ff. ui bon. rap.

† Dolus tertij an rescindat contractum.Bar.in l.inter stipulantem.in fi.princ.de uerb.obli.l.eleganter.in prin.cum gl.& Bar.ff.de do.Bald. in l.j.iij.col.C.si quis ali.test.prohib.q non nocet, nisi sit causa acquisitionis mihi,quia nocet talis dolus tertij.

† Adde quod dolus dans causam contractui bonæ fidei,licet annullet contractum ex defectu consensus ipso iure,ut not.Ioan.And.post gloss.cap.cum dilecti.de emp.& uend.& gl.in l.ij.C.de rescin. uen.& Bar.in l.eleganter.ff. de dolo. secus si dolus dedit causam contractui stricti iuris: quia iudicatur stricte: de hac materia contractuum uide gloss. not. in cap.cum uenerabilis.de excep.in d.c.cum dilecti.in iij.colum.in prin. Et nota quod licet contractus ratione doli sit nullus, potest tamen deceptus, si uult, stare illi contractui,nec dolus prodest doloso: nam nullitas causatur in fauorem dolum passi,cum iura subueniunt deceptis, & non deceptoribus.in cap. cum uniuersorum.de rer. permu.Et hoc uerum est: nisi contractus sit a lege prohibitus,ut not.glos. in l.a diuo Pio.ff.de re iudi.& Abbas in d.c.cum dilecti.de emp.& uendi.in iiij.col.

60 Dolus tertij quomodo possit promitti. Bar. in l.inter stipulantem.in princ.de uer.ob.

Dolus,etiam fictus,& præsumptus infamat. Bal.in l.si tutor.C.de interdic.ma.inter tut.& pupil.

Dolus eius, in cuius fauorem prouisum est facit cessare prouisionem.l.& primo.§.uerba.& ibi Barto.ff. ad Velleia.

Dolus excluditur,quando committitur in liberam uoluntatem.l.creditor.§.Lucius.& ibi Bart.ff.man.l. fideicommissa.§.si sic.de lega.j.

Doli exceptio obstat ei, qui sine causa, uel causa nõ expressa, stipulatus est in Spe.de feud.§.ij.uer.iiij.

Dolus non debet patrocinari doloso.l.uerum.§.hoc quoque.ff.pro soc.& gloss.in l.Titio.in princ.ff.ad mun.Bald.in l.si in fraudem.C.de leg.in Specu.de arbi.§.viij.uer.quid ergo si le.& de ces.act.§.j.uer. ex præmissis.

Dolus commissus in perdendo facit perdere beneficium,secus si committatur in non acquirendo.l.nemo.§.illud.& ibi Bar.ff.pro so.

Dolus uenit appellatione maleficij, etiam in statutis. Dyn.doct.& Bal.in l.j.§.nunc tractemus.ff.de tut. & rat.distra.& infra uer.Maleficium.uer.iij.& uer. Statutum.de male.uer.lj.& Alex.in l.j.§.fi. si quis ius dic.non ob.q quilibet dolus malus est delictũ. & l.iij.in prin.de cri.stel. & Alex. in l.si quis.si cer. pe.& l.j.cum gl.ff.de fideiuss.& Alexan. in l.q Nerua.ff.depo.quod est crimen.& l. omne delictum.de † re mili.& j.eo.uersi.xcviij. † Et unde do.Ias.May. Inst.de actio.§.item si quis.nu.107.]

Dolus debet abesse ab officiali habente plenum arbitrium ex forma statuti.Flo.in l.locum.§.ex eo.ff. de usufr.

70 Dolosi excipientis melior est conditio, quàm dolosi agentis.Inno.in cap.intelleximus.de adult.Qđ intellige circa idem non circa diuersa.Inn.ibi:unde non soluens gabellam agens ex eo cõtractu ad pœnam repellitur ab aduersario. qui similiter nõ soluit gabellam eiusdẽ contractus sed in diuersis contractibus non habet locum quod is qui non soluit in uno, non soluit in alio, nisi statutum dicat quod nullo modo audiatur, in pari tamen potest excipi ab eo qui erit in simili delicto, ideo dictũ est ad pœnam, quia secus est ad interesse. Nam quando reus tractat de lucro,& actor de damno, obstat replicatio doli contra reum.no. per Iac. de Are. in l. cum mulier.ff.sol.ma.ita tenet Bald.in Mar.uer.Dolus. uer.pe.& j.Gabella contractuum.uer.xij.

Dolus in spiritualibus rescinditur p officium iudicis. Abb.Sicu.c.cum inter.de renun.

Dolus, & lata culpa æquiparantur.l.quod Nerua. & ibi doct.& Alex.ff.dep.l.in actionibus.ff.de in lit. iur.sed non semper. Vnde

Dolus si in libello deducatur, & probatur lata culpa. non sufficit, sed debet ferri absolutoria, nec tunc æquiparantur dolus, & lata culpa.gl.no. in l.illud. uer.in hoc iudicio.ff.de lib.cau.& Bald.in l.ij.C.de proba.& Barto.in consi.secundũ Lud. Pon.in sing. uer.dolus,& lata.& j.& Alexand.in l quod Nerua. ad fi.ff.deposi.&.j.

Dolus,& fraus an differant.gl.& Bart.in l. iuris gentium

tium.§.sed si fraudandi.ff.de pac. Bal.in l.quæ for-
† tuitis.iij.col.C.de pig.act. † Et per Feli.in c.si autem.de rescrip.]
Dolus,& lata culpa, ueniunt in actione negotiorũ gestorũ.l.iij.§.interdum.& ibi Bar.ff.de neg.gest.
Dolus & lata culpa, ueniunt in actione tutelę.l.quicquid.cum gl.Cy.& Bart.C.arbit.tut.
Dolus non uidetur remissus per ratihabitionem.Bart. in l.Pomponius.viij.colu. & ibi tex.de neg.gest.in uer.cæterum.& uer.sed superius.Item
Dolus non uidetur remissus per generalem remissionem.ĩ.uer.generalis.uer.xlv.
Doli exceptio an tollatur per actionem doli.ĩ.uerbo. Exceptio doli.uer.ij.& penul.
80 Dolus uerus,& dolus præsumptus,quomodo differant,& quomodo cognoscantur.Bar.in l.quod Nerua.& ibi Alexan.post Bar.in q.iiij.depositi. & Bal. in l.si cõstante.§.si maritus.sol.mat.& Pau. de Ca. in l.ubi.de eden.
Dolus in periurio requiritur.xxij.q.ij.§.item opponitur.l.qui iurasse.in princ.de iureiur.Alex.in l.si.qui. satisd.cog.
Dolus an cadat in uniuersitate, & quomodo: uide.ĩ. uersi.Vniuersitas.uer.xlv.in Spe.de dona.uer.quid si aliquis.
Dolus per plures commissus facit omnes teneri in solidum,sed unius solutio liberat alios.l.si plures. & ibi Bar.& l.eleganter.ff.de do.
Dolus etiam in arbitrarijs cõmitti potest. Ioan. And. in c.cum eterni.de re iud.lib.vj.in Nouel.
Dolus requiritur in receptatore.l.quicũque. per Bal. in prin.C.de seruis fugit.
Dolo caret errans. Bal.in l.etiam.C.de furt.
Dolus in alienante rem causa mutandi iudicij,probatur eo ipso quod rem alienauit sub pacto de re sibi retro restituenda,uel quando accepit prædium,uel aliam rem pro eadem, secũdum Bar.in l.item si res §.idemque fieri.ff.de alie.iud.mut.cau.fac.
Dolus expressus dicitur, qui ex actis deprehenditur. Bal.in l.j.vij.co.uer.& hoc facit ad q.C.de his quæ pęnę nomi.
Dolus in arbitrio intelligitur crassa, & supina fallitas. Bal.in l.iubemus.in si.prin.C.ad Treb.
90 Dolus uulpi non imputatur, quia est sibi naturalis. Bal.in l.quæ fortuitis.ad si.C.de pigno.actio.
Dolus tutoris potest puniri ciuiliter.l.iiij.& ibi Bart. C.si aduer.lib.
Dolus an sit crimen.gl.& Bar.in l.j.ff.de fideiuss.tu.l.j. §.non tantum.ff.depo.l.non exigit.ff.de dolo.
Dolus in pœnis corporalibus requiritur.Bal.in l.quicunque.vij.col.C.de ser.fugit.Pau.de Ca.cõsi.cxc. & consi.cxcij.& ĩ.eo.post seq.uer. & xcix. & seq. Item quando dolus de iure communi requiritur ad commissionem pęnę, sufficit culpa lata.Ant.de Bu. in c.ij.de constit.& Alex. in l. ꝙ Nerua.iiij.colu.ff. depo.& in l.j.si quis testamen.lib.
Dolus in pacto parit exceptionem doli.l.cum postea. & ibi doc.C.de pactis.
Dolus in homicidio requiritur, ut sit locus pęnę mortis.l.in l.Cornelia.ff.de sicar.
Dolus uenditoris non prodest emptori.l.sicut. & ibi per Bar.ff.de actio.empt.l.dolum.C.de peri.& cõmo.rei uendi.nec nocet emptori:ut ibidem.
Dolus committitur per creditorem, quando scit debitorem non habere pecuniam,& petit:cum uero scit habere, non petit.glo.in l.si & per emptorem.in fi. ff.de actio.empti.
Dolus in statuto simpliciter disponente in delictis nõ requiritur,nec debet subaudiri, etiã si pęna sit grauis, sed sufficit lata culpa.Bal.in l.quę fortuitis.pe. col.Bal.& Salic.in l.si serui.C.de noxa.Bald.in l.in actionibus.de in lit.iuran. & in l.j.& ibi Aug.C.de legibus & Sali.in l.plagij.C.de plag. But. in c.ij.de constitu.Car.in capit.lator. de homic. & Alexand. plenius inl.j.ff.si quis testamen.lib. Sed de hoc uide omnino Bar.in l.j.§.j.ff.si quis test.lib.& ibi omnino sing.per Alex.de Imo.post Bar.& Bal.& Ale. in l.iij.§.quod prætor.ff.ne quis eum:ubi dicit idẽ. & Bal.in l.data opera.C.qui accu.non pos. & in l. quicunque.vij.col.C.de ser.fug.Bar.in l. iustè possidet.ff.de acqui.pos.Pau. de Cast. in l.j. in fi.ff.de leg.& in consi.cxc.& consi.cxcij.no. in l. in actionibus.ff.de in lit.iuran.ubi per Alex. & ĩ.uer.Turbare.uer.xij.& uer.Statutum de maleficijs.uersi.lj.& supra.Culpa lata.uer.xx.
Dolus requiritur ad commissionem pęnę in casu. cle. j.de priuile.secundum Cardi.ibi.q.xxxix. ubi dicit quod religiosus ignoranter ministrans sacramentum eucharistiæ sine licentia non incidit in pęnam.
100 Dolus in statuto dè furto requiritur, & subauditur:quia in furto semper dolus inest. Secus est in statuto puniente amouentem rem alterius:quia intelligitur, etiam si sine dolo amouit.Bar.in l.si mulier §.j.rer.amo.Alexan.in l.j.si quis test.lib.
Dolus in furto,& homicidio, semper inest. Bal.in l.j. C.de confes.& Alex.in d.l.j.si quis test.lib.
Dolum non dicitur facere, qui eum excludit. in Spe. de arbi.§.viij.uer.sed & si.
Dolus probatur per euidentiam facti.in Spe.de teste. §.qualiter autem.uer.sed quomodo.
Dolum facit,qui petit quod restituturus est.in Spe.de salar.§.iij.uer.sed pone.& ĩ. uer. Exceptio doli. in multis uersi.per discursum.
† Doli actio competit ad rescindendum, quando liberatio fuerit dolose extorta.do. Bart.Soc.in cõsi. cclix.inci.in psenti.uer.j.quia ex quo.in ij.parte.]
Doli actio quando competat.in Specu.de act.seu pet. §.ij.uer.uerũ.& uer.sed & ubi & supra uersi. Actio doli.per discursum.& ĩ.
Dolo desinens possidere, quomodo conueniatur. in Spec. de cess.act.§.j.uer.Ad hoc.& sequen. & infra uer.Possessor conuenitur.uer sicu.liij. & lx. & uer. Reus.uersi.lxxij.
Dolus ab initio adhibitus obest.in Spe.de rescrip.præsen.§.vj.uer.quid si impetrans.
Dolo non caret,qui non paret magistratui. in Specu. de cita.§.iiij.uer.quid si tres.
110 Dolosus lædens est infamis.in Spe. de contuma. §.j.

§.j.iuxta princ.

Doli exceptionem opponens reus sciens se obligatũ, fateri uidetur intẽtionem actoris, nisi doceat de dolo: sed hoc non procedit in dote per dolũ promissa, ubi nulla oritur obligatio. in Spe. de excep. & replic. §. iiij. uer. tu ergo.

Dolus partium cohiberi debet a iudice. Item

Dolus iudicis præiudicans parti debet puniri. eo. §. uer. sed quid si iudex.

Doli replicatio an detur cõtra exceptionem doli. eo. tit. §. fi. uer. sed nunquid contra excep.

Doli actio datur contra dolosum. in Sp. de satisd. §. ij. iiij. uer. sed adhuc. & quãdo, & qualiter. in tit. de dolo, & contu. §. j.

Dolosus habetur pro possessore: quia paria sunt, possidere, & dolo desijsse possidere. in Spec. de inter. §. uer. quid ergo. & seq. & de cler. coniug. uer. quid si clericus.

Doli actio an perpetuetur per litis contestationem. in Sp. de lit. conte. uer. si iuxta.

Doli exceptioni an possit renuntiari. in Spe. de renun. & conclu. uer. item exceptio doli.

Dolus non restituitur. in Specu. de restitu. in integ. §. iij. ad fin.

120 Dolo dedisse non uidetur, qui dedit ut litẽ effugeret. in Spe. de inquisi. §. iiij. uer. quid si pendẽte.

Doli libellus qualiter formetur, & quanto tẽpore duret iudicium in actione de dolo, & eius materia. in Sp. de dolo, & contu. §. j. per totum & j. uer. antep.

Dolus post litem contestatam admissus spectat ad officium iudicis. in Sp. de iniur. uer. sed opponuntur.

Dolus in uenditione si intercessit, quomodo formetur libellus. in Spe. de emp. & uen. §. vj. uer. quid si uendo. & uer. si autem dolus.

Dolum esse semel commissum sufficit. in Spec. de dolo & contu. §. vj. uer. xcix.

Dolus punitur pęna extraordinaria, id est, arbitraria, si est uerus, non si præsumptus. Cy. in l. j. C. de crimi. stel. Alexan. in l. cum delictum. §. contumaciam. de re milit.

Dolus est, accedere contra aliũ ad enormia. Bal. in l. quæ fortuitis. iij. col. C. de pig. act. Itẽ non seruare promissionem, uel non parere præcepto iudicis. l. qui restituere. de rei uend. Bald. in l. j. ix. colum. C. de sent. quæ pro eo, quod interest, pro fer. uer. mercator.

Dolus est, obscure loqui ut non intelligatur. Bald. in l. fin. xiiij. q. C. de hæred. insti.

Dolus est, non parere conditioni, cum possit. Bal. in l. pupillorum. in fi. C. de repud. hæred.

Dolus est, procurare malis artibus se hæredem institui ab alio. Bal. in l. j. in fi. C. si quis ali. test. prohib.

Dolus, est malitia damnosa alteri. Bal. in l. quæ fortuitis. iij. col. C. de pig. actio.

Dolus est bonus, qui committitur aduersus hostes per priuatum, non per ducem belli. l. j. §. non fuit. & ibi Bart. ff. de dol.

Dolus est bonus persuadere se institui a fratre uolente instituere turpem personam, etiam si ei suadeat quod mortuus est ille frater turpis persona. Bal. in l. j. C. si quis ali. testa. prohi.

Dolus est lucrari cum aliena iactura. l. si quis mancipijs. §. Proculus. ff. de insti. secundum Bal. in l. Macedonianã. C. ad Mac. & in authen. ad hæc. vij. col. C. de usur.

Dolus est abscondita mẽtis machinatio l. fi. & ibi Bal. C. de litigios.

10 Dolus est in fideiussore non appellante a sententia contra ipsum lata, de cuius iniustitia sibi constet ex facto proprio. Bal. in l. si pro ea. j. col. C. mand.

Dolus est impetus in iudice. l. lex Iulia. §. fi. ff. ad leg. Iuliam repetun.

Dolus est, non prouidere contra prouidenda. Bald. in l. solam. C. de testib.

Dolus uerus, & dolus præsumptus, & lata culpa, quomodo differant. uide Bart. in l. quod Nerua. deposi. iiij. q. & ibi per Alex. & Bald. in l. pignus. C. de pig. act. Ang. in l. si quis id, quod. §. Soli. de iurisd. om. iu. Salice. in l. si cum nulla. C. de pig. act. & Do. in c. ij. de constit & in cap. bona fides. deposi.

Dolus est non restituere quod restitui debet. l. si procuratorem. §. dolo. ff. manda.

Dolus est, non reuerti, cum possit. l. cum hic. §. dolum ff. ex quibus cau maio.

Dolus non est iusta simulatio, quæ fit ad defensionem alterius. l. j. §. dolum. & ibi Bar ff. de dolo.

Dolus non est omittere, quia non consistit in non faciendo. Flo. in l. si ususfructus. §. cum igitur. ff. de usufruct.

Dolus in principio adhibitus nocet infra principium. uersi. vj.

Dolus quibus modis committatur, supple supra. uer. Dolus. el. j. per discursum.

Dolus præsumitur ex uiolẽtia. l. iiij. ff. si quis eũ, qui ius uoc. est, ui exi.

Dolus præsumitur in testibus singularibus, ut in testibus Susannæ. Bal. in l. iusiurandi. C. de testi.

Dolus in præceptore non præsumitur. Bal. in l. testiũ. penul. colum. C. de testi. per l. item quæritur. §. Iulianus. ff. locati.

Dolus præsumitur in reddente ualisiam dissigillatam, quæ fuit deposita sigillata. Ludo. & Alexan. in l. in actionibus. ff. de in litem iuran.

Dolus non præsumitur regulariter. l. dolum. & ibi docto. & Bar. C. de dolo. l. merito. ff. pro socio.

✣ Hinc est, quod qui dolum allegat, cum probare tenetur. Aem. Mar. Man.

✣ Dolus non præsumitur in eo, qui id, quod licebat agendo modum excessit pro eo tamen, quo excessit non subterfugit pęnam. Sali. in l. Gracchus. C. de adulter. Anca. in c. j. de homicidi. in clem. Alex. consi. ij. col. v. consi. cxix. col. iiij. uol. vij. Hyp. Mar. in pract. §. quoniam. nu. 67. 68. Ae. Mar. Man.

Dolus præsumitur in eo, qui desijt possidere, nisi probet quod sine dolo desijt. Bart. in l. si rem meam. ff. de excep. rei iud. & j. uer. xj.

Dolus præcedens præsumitur perseuerare, etiã quando non est coniunctus cum actu. gloss. & Cy. in l. si

contra

contra.C.de nup.Bald in l.j.in fin.C.si quis ali.te. prohi.

† Dolus in mulieribus,& minoribus, ex enormi læsione docetur.do.Barto.Soci.in consi. ccxiiij.inci. in causa.uer.quarto respódeo quod ista.circa prin. in secunda parte.]

Dolus præsumitur,ubi apparet læsio enormis. Bart.& Alexan.in l.si.ff.de præto.stipu.Pau.de Cast.consi. lxviij.glos.in l.cum postea.C.de pac.l.si superstite C.de dolo. Bal.in l.iubemus. in si.prin.C.ad Treb. argum.in l.omnes.§.Lucius.ff.de his, quæ in frau. cre.& in l.patronus.de proba.& Alexan.in §.arbitrorum. pro soci.post Bart. & in suo consi.xlvij.j. parte.ubi plenè. Quod est uerum, nisi contrarium probetur.gloss.in l.non est uerisimile.ff.quod met. causa.gloss in c.qui fidem. de spon.l.qui chirographum.de leg.iij.in l.si chirographú. de proba. Lanfran.in tract.de arbitro.vij.parte.xvij.q. in si. Bal. in consi.in Christi nomine amen. statutum, quod

† prohibet in si. † Et Raph.Fulgo. in consil.lx.in ult. col.] Ludo.Pon.in rub.ff.de arbi.uersic. item an in dubio.pe.char.ubi refert Fed.de Sen.in consi. ꝗ

Dolus in arbitratore non præsumitur, nisi ex qualitate facti litera præsumi possit,ut quia in magna quátitate grauauerit partem.d.l.omnes.§.Lucius.ff.de his,quæ in frau.cre.Bald.idé tenet in l.iij.C.de do. promis.& in l.j.viij.co.de his,quæ pę.no.& in rub. C.de pę.iud.qui malè.iudi. & in §. item sacramenta.iij.col.de pace.iu.fir.in usi. feu. ubi allegat Bart. in l.fin.ff.de præto.stip.ubi uide.& per Bart.in l.societatem.§.arbitrorum.ff.pro soci. & in l. si quis ꝑ eo.ff.de fideiusso.Anto.de Butri. in c. finem.de do. & contu.& in cap. Quintauallis.de iureiu. Paul. de Cast.in cósi.ccxiiij.& Lud.Pon.in d.rub.ff.de arb. uel si iuberet dari res præciosiores.secundum Ang. in l.ij.ff.de peti.hære.per l. cum in secunda.ff.de peculio.& Alexan.in §.arbitrorum.post Bart. & plenius per Alexan.consi.xlvij.prima parte.

10 Dolus præsumitur propter clandestinitatem, & in factis occultis. Bald.in l.error.iiij colu.C de iur. & fac.igno.l.si.de ritu nup.l.j.C.de interd.ma.inter.

† Dolus ex perspicuis indicijs, & ex enormi læsione præsumitur, & probatur. do.Pe.Phi.Cor.in cósi. cxl.incip. latissimè in littera F, in ij. parte, & in consi.cxvj.incip.circa.in litera O, in j.parte.& uide per eum in consi.clxxxix.incip. in præsenti. in litera O,in d.j.parte.& in consi.ccxlv.uidetur in litera M,in d.ij parte.& in consi.xj.incip.in præsenti.in litera E,& in consi.lxxij. incip. pro decisio. in litera E,in tertia parte.]

Dolus præsumitur in possessore, qui desijt possidere post datum libellum, uel postquá actor dicit se daturum, secundum Dyn. in regula, pro possessore. lib.vj.gl.in l.Fulcinius.§.quisquis.ff.ex qui. cau.in po.eat. Bartol.in l.qui petitorio. in fine princip.ff. de rei uen.& Pet.de Su. in l.sinautem.§.possidere. eo.tit.& ī.eo.uer.vj.

Dolus præsumitur in eo,qui loquitur id qđ, moueat, uel mouere debet uerisimiliter animum uulgi. glo. in l.nemo.C.de sum.trin.& fi.cath.

† Adde quod si quis inuitatur ad seruiendum Deo. licet uerbis allectiuis,seu blandis, non potest dici dolose inductus, quia dolus est machinatio fraudis tédens ad deceptionem alterius.l.j.ff.de do.& glo.in c.scienti.de reg.iu.li.vj. Abb. in ca.in nostra.in iij. col.in primis uerbis de sepul.& facit tex. in c. constituit.xx.q.iij.ubi ponitur casus singularis,quod si religiosi auiditate patrimonij alicuius inducant eú ad religionem, licet teneat ingressus priuantur tamen religiosi patrimonio illius Abb. in d.c.in nostra.in iij.col.in gl.in uerbo,nisi dolo. & illum tex. allegauit idem Abb.in cap.in præsentia. de proba. in iij.colum.

Dolus præsumitur in absente, qui tenetur aliquid facere,& abest. Item in citato personaliter postea se absentante. Item in debitore obligato ad soluédú certo loco & tempore si ibi non sit præsens.Abb.in c.fi.de eo.qui mit.in pos.

Dolus præsumitur si inimicitia præcessit delictum ut incendium.Bal.in l.data.j.col.C.qui accu. non po. per.l.capitalium.§.qui ob inimicitias.de pęnis.

Dolus præsumitur in eo qui non fecit id,ad quod scire debebat uel sciebat se teneri.Bar.in l.tutor qui repertorium.ij.col.in fi.ff.de admi. tut.l.dolus. & ibi Bar.ff.mandati.&.l.procuratorem.§.dolo.eo.titu. & Alex.in l.ubi.ff.de eden.

Dolus præsumitur in eo qui dimittit ex testamento, & eligit uiam succedendi ex substitutione.Bar.in l. Iulia.alias l.nulli.ff.si quis omi.causa testa.

Dolus præsumitur in eo qui scit factú, & facit cótra ius. Bar.in l.propter ueneni.§. neptis.ff. ad Syllan. maximè quando agitur de acquirendo ut ibi.

Dolus præsumitur in prohibitis,& in his, quę cadunt in delictum.no.in l.j.C.de fal.& Ioan.Papi.in Summa,in libello fal. uer. Prouocauit.in fi.Item in l.j. de sica.C.& Ang.in l.si uacantia.de bo. uac. lib.x. & Alex.in l.j.si quis testa.

20 Dolus præsumitur in his, quæ sunt de genere ꝓhibitorú.Bal.in l.dolú.C.de dolo.& ibi doc.& no.in l.si nó conuitij.C.de iniur.no.in l.j.C.de fal.& supra proximè.

Dolus præsumitur ex nimia cautela. Bal.in l.testamétum.C.de test.

Dolus nó præsumitur in homicidio cómisso in ꝑsoná cósanguinei,uel affinis,uel patris, uel amici.l.j.C. de sica.& ibi gl.& doc.& Bal.in d.l si.xx.opp.C.de hær.insti.Qđ uerú est,scđm Sal.in d.l.j.& gl.ibi: si alię còiectutę accedát,alias sola cósang.nó sufficit.

Dolus præsumptus infamat. Bal.in l.si tutor.C.de interdi.mat.inter tuto.& pupil.

Dolus præsumitur contra quemlibet occupanté, etiá uacuam possessionem nisi incontinenti probet se esse dominum. Bal.in addi.Spe.de resti. spo.uer. nota quod contra. per tex.in l.fi.C.unde ui.& in add. Spe.de test.uer.præsumitur.dolus. facit l.si ex stipulatione.de acqui.poss.

Dolus uel culpa præsumitur in delicto ex qualitate instruméti percussorij.Inn.in c.significasti. de homi.

l.j.§.sed si claua.& ibi Iac.de Are.ff.de sica. in Spe. de proba.§.fi.uer.unde quidam. & Bal. in l. solam C.de testi.

Dolus præsumitur ratione qualitatis personæ percutientis,& ex qualitate instrumēti, quo percutit l.j. cum glo.C.de fur.l.denique.loca.Item

Dolus præsumitur ex festina morte, si aliud non appa ret,scilicet qualitas instrumenti percussorij.l.item Mella.§.si plures.ff.ad legem Aquil.l.denique.§. idem Iulianus.ff.loca.& Bal. in Marga. uer. Dolus. uersic.j.

Dolus præsumitur in debitore transferente possessio nem suam in alium.Bal.in l.siue.§.fi.ff.de pecul.

Dolus præsumitur in litteris iustitiæ, uel paruæ gratiæ, nō in magna Inn.in c.j.de fal. & Bal.in Marg. uer.Dolus.uer.iij.

Dolus præsumitur in renuntiationibus mulierum, si asserant se læsas enormiter. glo. in l.cum postea.de pac.& Bal.ubi supra.d.uer.iij.

30 Dolus præsumitur in eo,qui non edit iudice mandante l.non potest dolo.ff.de regu.iur.& Alex.in l. ubi.in prin.ff.de eden.

Dolus præsumitur in adulto maiore octodecim annis: ut ꝟ.Mala fides.

Dolus non præsumitur, ubi est præsentia consanguineorum.Bart.in l.fi.in prin.ff.de restitut. in integ. Bar.& Bal.in l.transactionem.C.de transac. Bal. in l.Polla.C.de his,quibus ut indig.& in l.j.C.si quis ali.te.prohi.& Bart.in l.frater a fratre. ult. char.ff. de condi.inde.Ludo.Pon.in l.j.§.fuit quæsitum.ff. ad Treb.& supra uer.consanguinei.uer.xviij.

Dolus præsumitur in eo qui dicit mendacium, si sentiat lucrum, non aliter.l.eleganter.§.idem Pomponius.& ibi Barto.ff.de dolo.l nec exemplum.C.de fal.Bal.in l.falsus.C.de furt.

Dolus non præsumit̃ ex sola falsa assertione alicuius. gl.& doc.in l.Iulianus.§.j.ff.de actio.empt.

Dolus in arbitro præsumitur, quando nullam probationem recepit apud acta, ęiam si ex forma compromissi non arctetur ad acta conficienda: quia intelligitur de actis iudiciorum, non de probatorijs: secūdum Bart.in l.societatem.§.arbitrorum.ff.pro soc.& But.in consi.uidetur primo nō admittenda. uer.nunc descendo ad secundum. & Fran. de Albe. in l.si quis arbitratu. in fi. repeti.de uerbo.obliga. quem refert But.in d.consi.ubi etiam dicit nunc dari reductionem.

Dolus non præsumitur in arbitro qui laudauit ex cōsilio sapientis.Flo.in l.regula.§.sed & iuris.ff.de iur. & fact.igno.in l.bonorum.& ibi Bar.ff.de bo. pos.

Dolus præsumitur in eo,qui tenetur scire. Bald. in l. quicūque.j.col.C.de ser.fugi.

Dolus præsumitur in receptatore. infra uer.Receptator.uer.iij.

40 Dolus per quos actus præsumatur, uide no.in l.dolus.C.de rescin.uen.& supra uer.præceden.

Domesticus est peste efficacior ad nocendum l.j.& ibi Bart. in prin.ff.ad Syllania.

Domestici, & seruientes,& uasalli,differunt.Card.in cle.j.in pr in.xj.col.de exce.præla.

Domesticorum appellatione ueniunt serui,liberti,famuli.l.respiciendum.§.furta.ff.de pœnis. gl.in l.lecta.in prin.ff.si cert.pet.& in l.pręsenti.§.sicubi.C. de his,qui ad eccle.confu.Barto.in l.j.in prin.ff.ad Syllan.ubi dicit quod ueniunt omnes de familia.& gloss.Instit.de testa.§.in testibus. gloss.& dot.in l. etiam.& ibi Sali.C.de testi.& per Inno. & gloss. in c.in litteris.eo.tit.Vide etiam in ca.j. de uerb.sign. in vj.& infra.Et de multiplici specie domesticorum uide per Archid.in c.licet.de priuil.in vj. Item uir, uxor,& sponsa.glo.& Bald.in d.l.etiam. & ibi Sali. & Bart.& gl.in §.in testibus.Insti.de testa. & in Sp. de testi.§.j.uer.item excipitur quod est domesticus.Item uir,& sponsus,secundum Bar.† Vide Angelū.in consil.cxxviij. ubi quod domestici sunt socer,nurus,& gener,& uir,& uxor.] Item

Domesticus,id est, agnatus.Barto.in l.j.in princ.ff.ad Sil. Item

Domestici non dicuntur,nisi stent in domo. Bart.in l. respiciendum.§.furta.ff.de pœnis. Item

Domestici dicuntur omnes habitantes in eadem domo,& familia.Bar.in d.l.etiam.C.de testi.

Domestici factum non obligat dominum.ꝟ.uer. Dominus.uer.xxij.

Domestici possunt aliquem prohibere, ne intret domum,sicut potest dominus.ꝟ. uer. Prohibitio.el.j. uer.viij.& uer.Familiaris.uer.antep.

Domesticus præsumitur esse de familia. Bal.in l.consentaneum:in pe.glo.C.quomodo, & quando iud. Alex.in l. pronuntiatio.§.familiæ.ff.de uerb. sig.

10 Domestico meo iniuriato ego dicor iniuriatus.ꝟ. Iniuria.uer.xxvij.

Domestici an gaudeāt priuilegijs dominorum. in ca. tuarum.de priuile.& Car.in cle.j.in prin. xj. & xij. no.de exces.præla.

Domestici quondam episcopi,& expulsi de domo,pos sunt esse testes contra episcopum. Item & qui fuit carceratus ab eo.Item & qui cū eo litigauit.Oldr. consil.cxlv. † Et per Feli.in cap.in literis. de testi. circa fi.]

Domestici dicuntur,quasi domus status eos cōtingat, intelligendo per domū omnes præsidentes,& omnes subiacentes,uel seruitores. Bal.in l.etiam.C.de test. Item

Domestici qui dicantur.in Spec.de aduo.§.vj.uer. sed si iste. & in tit.de teste.§.j.uer.item excipitur quod est domesticus.

† Et uide do.Mari.Soci.in consi.xvij. incip. supradicta.uer.quoniam edictum. ibi:& quamuis.in j.parte.& Raph.Cu.in consi.xxvij.in prin.]

Domestica persona si facit instrumentū, est suspectū. in Spe.de instr.edi.§.ix.uer.itē ꝙ est domesticus.

Domestici tenētur iudicare bona subhastanda emptoribus.Bal.in l.ordo.C.de exce.rei iud.

Domesticus pro domestico torqueri non debet. Bart. in l.j.in prin ff.de quæstio.

Domesticus præsumitur scire de domestico.l.consensus

sus.§.super seruis.C.de repu.& Bal.in l.quicunque j.col.C.de ser.fugi.

Domesticus cōtinetur sub nomine monasterij. Inno. in cap.uolentes.de priuil.& Bal. in Marg. uer.Domesticus.

† Domesticus remotus absque fraude a seruitio, potest esse testis pro domino. Ang.in consi.cclxxiiij.]

20 Domestici testes esse non possunt contra patremfa.cuius domestici sunt glos. & Sali.in l.etiam.C.de testi.Sed econtra paterfa. pro domesticis testis esse potest ex qualitate personæ, si quæstio est inter domesticos.Sali.in d.l.etiam.

Domesticus non tenetur pro domestico inuadente rē alicuius. Bald.in c.insuper.de prohi.feu. al. p Fed. j.col.per c.cum ad sedem.de resti.spol.

Domestici censentur possidere rem iure familiaritatis,non iure proprio . Vnde si res est patrisfa. licet probetur omnes de domo possedisse,tamen dicitur uera possessio patrisfam. cuius est dominium , alij uero dicuntur possedisse iure familiaritatis.l.qui iu re.& ibi Bar.Ang.Innoc.Pau.de Ca.& Ludo.Pon. ff.de acquiren.posses.& Bar.in l.si mulier.ff.quibus mod.ususfru.amit.

Domestici non possunt esse testes.l.etiam.C.de testi. Quod est uerum in causis criminalibus, siue sint domestici propriè, ut pater, filius,seruus:siue impropriè, ut familiares , siue improprijssime,ut coloni, & laboratores,liberti,mercenarij,secundum gloss. xiiij.q.j.in summa.glo.Insti.de testa.§.in testibus. doc. Albe.& Salic.& Pe.de Su.in d.l.etiam.C.de testi.nisi in crimine læsæ maiestatis,secundum doc.& Pet.de Su.ibidem.Item uerum, etiam in causis ciuilibus.d.l.etiam.nisi desierint esse domestici tempore testimonij ferendi, id est,iuramenti ad testificandum: ut in famulo recedente,secundum doct. Bar. Bal.& Sal.in d.l.etiam. & Barto. in l. j.§.item.ff.de quæstio.& in l.unius.§.pe.eod.tit. Item uerum nisi in factis quæ non nisi per domesticos probari possunt.l.consensus.& ibi Bal.C.de repu. & in l.si quis in hoc.& in l.id quod.de epi.& cle.Bal. in l.parentes.C.de testi.ubi idem dicit in uxore & fratre . & quod per Bart.in l.si quis ex argentarijs.§.pen.de eden. & in l.si quādo.unde ui.& in l.in illa. de uer. obliga.& Fede.de Sen.consi.cxix. nulli dubiū.Bal. in aut.quas actiones.de sacro.san.eccle.& quod res erant de domo effracta ante furtum commissum.in Spe.de fur.in fin.uel quod uir percussit uxorem secundum Alexan.consil.xcvj.iiij.parte.ubi plene.& tenet Bal.in l.fi.§.licentiam.C.de iur. delib. ubi dicit idem in familiaribus.& tenet Bart. in l.in tantū §.uniuersitatis.ff.de re.diui.cap.ueniens. de testi.& cap.& si Christus.de iureiur.in fi. cap. peruenit. de testi.xiiij.q.ij.quāquam.l.lex quæ. & ibi Bal.C.de admi.tut.in Spec.de teste.§.j.uer.item quod est domesticus.in Sp.de inquisi.§.j.uer.hoc etiam no. & in tit.de fur.ad finem. Sed quod aliter quam p eoꝝ ueritas non possit haberi , debet probari per eum, qui probauit per domesticos: secundum But.Inno. & Domi.in c.dilectorum.de te.cog.Item intelligitur in his, quæ solita sunt solū pertractari inter domesticos,non aliter:quia sic esset in potestate iudicis inquirentis allegare carentiam testiū fide dignorum,& recipere minus idoneos testes, secundū do. Io.Fran.de Peru.in consi.uisis,ac perlectis scripturis,&c.qui allegat Anto.de But.in consi. uidet primo non admittēda,in fin.cuius uerba sunt hæc : uidelicet , Non obstant iura, quæ dicunt testes recipi posse,ubi alia non habetur probatio,quia loquuntur in actibus in quibus habitu,& actu , attēto cōmuni cursu,testes alij non habentur , ut quia communiter geruntur alijs exclusis, sed ubi actus atten to communi cursu sic se exhibeat , quod de eo alij testes possunt haberi , licet forte non habeantur actu,non recipiuntur testes non integri ad plenam fidem,alias semper testes adhiberentur , & probarent non integri , quia pars allegaret se alios testes non habere . Pro hoc glo.ij.c.iij.de probat. nō tamen probant fornicationem, quæ solet secreto fieri.c.in literis.& ibi tenet Abb.in princ. de testi. ubi dicit uerum ad effectum separandi tori. Sed quomodo probetur,nō posse haberi alias probationes,uide omnino Alex.consi.clxxv.ij.parte. Item nisi ad probandum subtractionem de rebus hæreditarijs factam post confectum inuentarium per hæredem, quia admittuntur uxor,serui,& domestici eius.Bal. in authen.sed cum testator.C.ad leg. Fal. & Alex. in l.fi.§.licētia.C.de iure deli.ubi dicit notari quod domestici possunt probare de quantitate patrimonij . Item nisi ad probandum quod quis uoluerit uxorem necare , uel alia delicta domestica,secundum Sali.in l.fin.C.de sica. Item nisi in probandis supellectilibus.d.l.lex,quæ tutores.& ibi Bart.Bal. & Ang.C.de admi. tut. Item nisi ad probādum infirmitatem alicuius domestici.Bart.in l. quæsitum. in fi.ff.de re iud.Item nisi refectis antiquis deficien tibus alijs probationibus.Bal.in c.uasallus.ad finē. si de feu.fue.contro.inter do.& uas. ubi idem dicit de uxore.per l.ij.C.quādo,& quibus quar.pars de. Item nisi sint domestici episcoporum , quia etiam in causa criminali admittuntur. Bal.in addi.Spe.de inquisi.uer.episcopus. dum tamen sint personæ graues,& honestæ, secundum docto. Bald.& Bart. qui dicunt esse in arbitrio iudicis, in d.l.etiam. Itē nisi in æstimatione rerum derobatarū probanda. Bart. in l.si quando.ult.col. C.unde ui.uidelicet accedente etiam iuramento derobati, ut ibi, alias enim domestici faciunt indicium.Bal.in Marg.uersi.Testis. iij.col.per tex.sing.in d.l.si quando. Itē nisi ad probandum innocentiam,& sic defensionem,uidelicet quod Titius occiderit ad sui defensionem. in Spec.. de inquisi.§.j.uersi.sed nunquid reus.& Bal.& Sali in l.parentes.C.de testi.& Alexan.de Imo.in addi. Bart.in l.maritus.de quæst.c.literas.de præsum. & ī.uer.testes qui esse possunt.uer.xxiiij. Item nisi ad probandum ea,quæ in naui fuerunt perdita, uel in domo,& simul.contra dominum domus,uel nauis. Bar.in l.quoties.C.de naufr.li.xj.& Bar.in l.fi.§.licentiam.C de iur.delib.Item nisi ad probandū pro

muto, & interpretandum signa eius. Bart. in l. mutum. in prin. ff. de acquir. haere. Item nisi in instrumentis. doc. & Sali. in d. l. etiam. & Lanfr. in c. quoniam cõtra. uer. testes. xiij. char. de proba. ubi nihil allegat. Vide rationem, quia cessat suspicio ex quo placuit partibus. Faciunt no. per Bal. in l. instrumẽta. in fi. C. de prob. & Bal. & doc in d. l. etiam. & ibi Pe. de Su. Sed an in testamentis, no. in l. quae testamento. in prin. ff. de testa & Salic. in l. j. C. de testa. Item nisi contra domesticum. in Specu. de teste. §. j. uer. quid si aduersarius. & Salic. ubi supra. Item nisi producatur in fauorem ecclesiae domestici clericorum. glo. xxix. dist. c. ij. xiiii. q. j. in summa. Item nisi sit pariter domesticus ei, contra quẽ producitur, & ei, pro quo producitur. l. non solum. de ritu nup. & doc. in d. l. etiam. & ibi Sali. post gl. & Pe. de Su. dicunt uerum, si ratione domesticitatis tantum repellebatur, secus si ratione reuerentiae: uide omnino Bal. in l. instrumenta. in fine. C. de probat. & in d. l. etiam. dum dicit admittit testimonium domesticorum, quando inter eos est quaestio. Bal. & Phil. in c. postremo. de app. & infra uerb. Testes, qui. uersicu. lvj. & lxvj. & ĩ. uer. Coniuncta persona. uer. xxxv. & xlij. Item uerum nisi domesticus deponat pro & contra, quia probat, cum eius dictũ non possit pro parte tantum acceptari. doctor. Sali. & Pet. de Su. in d. l. etiam. Item nisi testi domestico accedat alius contestis idoneus. Ang. in consi. j. per l. si quis ex argentarijs. §. j. & ibi Bal. de eden. & Ludo. in l. j. §. si stipulanti. de uerb. oblig. post Bal. in l. j. C. de testa. & Alex. consi. ciij. iiij. parte. Item nisi sint plures domestici, quia plene probant: unus uero facit indicium. Barto. sing. in l. ij. in princ. ff. de excu. tut. Sed imo etiam tres domestici non probant. ĩ. Testium impugnatio. uersi. lxxxij. & ĩ. uer. Familiaris. uersi. ix. Et praedicta uera, etiam si non opponatur ꝑ partem, quia nihilominus domestici repelluntur, secundum doc. Nico. de Mat. Bal. & Pe. de Su. in d. l. etiam. Spe. & Ioan. And. in addi. Spec. de teste. §. j. uer. quid si uidit testem. dicunt contrarium, quod statur eius dicto, si pars uidit eum contra se produci, & tacuit, nisi dictum sit falsum, secundum Ioan.
† And. ibidem † Ad quam materiam adde do. Soci. consi. xvij. incip. supradicta causae positio. uer. ibi: uerum praedictis non obstãtibus. & ibi, nec obstat. cum uersi. seq. in j. parte. char. xxvij. & per Fel. in c. quoties. extra de testibus per do. Soci. ibi habetur an & quando testis domesticus sit idoneus, & in quibus admittatur. & per Feli. in cap. in literis. de test. in iij. fal.]. Item

Domestici scholarium, artificum, & officialium, puta famuli, non sunt testes idonei. Bal. in d. l. etiam

† Domesticus pro domestico testificari potest, si est mistum commodum cum incommodo ipsius domestici, pro quo debet ferri testimonium, secundum Pet. de Ancha. in c. super eo. circa medium. de testi. & ibi dicit hanc esse rationem, quare ibi mater testificatur pro filia in casu paritatis. Sequitur Fel. in cap. in literis. in fi. eo. tit. Et quis dicatur domesticus testis, & an admittatur in criminalibus, uide pulchre per Raph. Cuma. consil. xxvij. incip. cum adeo plene. †

Domesticus tempore testimonij non potest esse testis de eo, quod uidit ante tempus testimonij. Bart. in l. j. §. si seruus. ff. de quaestio. quod nota. sed ibi Bar. aliter distinguit quod potest, si id non contingat facto domini. & tenet Abb. in c. in literis. de testi. Et aduerte quod tunc debet articulari ꝙ testis erat domesticus tempore iuramenti, secundũ Ang. in cõs. j. & doc. in d. l. etiã. & ĩ. Testes deponũt. uer. xiij.

Domicilium si mutatur, potest in eo reus cõueniri. Casus est fin. secundum Bar. in l. ij. C. de iur. om. iudi. uide in l. cum quaedam ff. eo. tit. per doc. & Alexan. & per Bal. in rub. C. si a non compe. iud.

Domicilium non mutatur per dignitatem, sed nouũ acquiritur. l. senatores. & ibi Bart. ff. de senato.

Domicilium in prouincia non facit prouincialẽ. Bart. in l. in lege. de uerb. signifi.

† Domicilia duo concurrunt, naturale, scilicet & accidentale: & sic potius naturale, quam accidentale attendi debet. d. Bar. Soc. in consi. cclxxxviij. incip. circa primam. uer. primo quia in ij. parte.]

† Domicilium simpliciter dicendo Anglicus potius significat, quam si dixisset de Anglicis, cum magis significat originẽ. do. Bar. Soc. in d. cõsi. cclxxxviij. circa medium. j. col. ea parte. ij.]

† Domicilium ut quis sortiatur, quae requirantur. Feli. in cap. dilectus. ij. colu. viij. uer. cum domicilium. de rescrip.

✠ Domicilium per beneficium nanciscimur. cap. dilectus il. ij. de rescript. & ibi Feli. Canonist. in cap. ex haere. de priuileg. Pet. Rebuf. Dispensat. de no. residend. nu. 74. Ae. Ma. Ma.

Domicilium ꝓpriẽ dicitur, ubi quis habet larẽ. de ma io. & obe. oẽs. Car. in cle. j. §. terna. de pœnis. Vnde

Domicilij appellatione uenit proprie locus habitationis, nõ locus originis: ut ibi & est gl. sing. in c. statutũ. §. cũ aũt. de rescript. in vj. secũdũ Alex. in l. pen. de iur. om. iud. & in l. assumpt. §. filius. ad municip.
† & Inn. in c. fi. de foro cõpet. † Et per Feli. in c. j. de spon. in fi. & in c. sup. de sen. exc. in ij. co. circa me.]

Domicilium non mutant sponsalia. l. ea quae. ij. & ibi per gl. ad muni. Alex. in l. pe. ff. de iur. om. iud.

Domiciliũ est potissimũ in iurisdictio. Bald. in rub. C. si a non compe. iud. & Alexan. in d. §. filius. & ideo eius iudex habet maiorem potestatem, ut ibi.

Domicilium non perdit bannitus ad sui incõmodum. Alex. in d. l. eius, qui. §. Celsus. ad munici. p. l. Papi. exuli. de min. & l. ad cognitionẽ. ex q. cau. i pos. ea.

Domicilium non facit sola possessio domus. l. libertus §. sola. ff. ad municipa.

10 Domicilium originis non potest mutari, nec perditur mutatione. l. senatores. ff. de senato. nisi propter matrimonium. Bart. in l. cum quaedã. in prin. & ibi Alexan. & doct. ff. de iur. om. iudi. & in d. l. senatores. Et si secundo nubat uxor, perdit domiciliũ primi uiri, & acquirit aliud secũdi uiri, ut ꝑ Alex. ibi per

† ibi per c.uidua.adde.ĩ.uer.Origo.uer.ij.& ix. | Et per Felin.in ca.postulatus. de fo.compet.& in cap. dilectus filius.de rescript.ubi uide nonnullas remissiones ibidem positas. & per do.Benedi. Vadũ Foro Semproniensem in suis apostillis]

Domicilium testatoris an obliget hæredem. not.in l. hæres absens.ff.de iudi.l.si fideicommissarium. & ibi Bar.ff.de iud.

Domicilium originis an dicatur mutari,quando quis uadit ad habitandum ad alium locum in prouincia, uel extra.ĩ.uer.Origo.uer ix.

Domicilium etiam per mortem quis acquirit perpetuũ.Bal.in aut.omnes.C.communia de suc.

Domicilium põt habere pupillus.Bar. in l.j.ff.de tut. & cur.da.ab his s.re ipsa:ut ibi,& ĩ.e.uer.xxj.

Domicilium potest transferri pro libito uoluntatis. Bar.in l.idem Vlpianus.§.sunt & alij.ff.de exc. tu. in secunda lect.per l.libertus.§.j.ff ad muni.& Bar. & Alexan.in l assumptio.in princ.eo.tit.& Bald.in

† rub.C.si non a compe.iud. † Vide Raphael.Cu.in consi.cxlvj.in fi.]

Domicilium mutari præsumitur ex eo, q̃ quis recedit ex loco cum rebus.Bart. in l. assumptio.§.j.ad munici.& in l.domicilium.eo.tit.Inno. in ca.iij.de renun.& Alexan.in d.l.assumptio.§.fi. & per Bal. in rub.C.si a non compe.iudi.

✣Domicilium per Decẽnium acquiritur l.lex Cornelia.§.j.& ibi Bar.& Alber.ff.de iniur.l.ij.& ibi glo. C.de in col.lib.x.l.nihil.ff.de captiu. & postlimin. reuers.Iacob.Philip.Porti.Imo.consi.xxj.num.69. Ae.Mar.Man.

✣ Domicilium in loco,in quo aliquis mansit acquisisse non existimatur,quẽ animum in patriam redeundi habuisse dicitur.Bar. in l.quæsitum.in prin.ff.de leg.iij.Bald.& Sali. in auth.habita.C.ne filius pro. patr.Alex.in l.si filius.ff.si certu.petat. Feli.in cap. dilectus.il ij.nu.2.de rescript.Ang.consi.xxvij.Iacobus Philip.Port. Imol. consi.xxj.num.70.Aem. Mar.Man.

Domicilium potest mutari re,& uerbo:& dicitur mutari re,quando quis recedit cum familia, & rebus: sed si recepit relicta familia, & rebus non dicitur mutare domicilium: quia præsumitur habere animum redeundi.Bar.in l.prædia.§.affi.de fun.instr. & in l.domicilium.ff.ad municip.

† Domicilium potest quis sibi,ubi uult,constituere. do.Pet.Phi.Cor.consi.lxxxvij.incip.uisis. in litera c.in iij.parte.]

Domicilium an transeat ad filios. no. in l.libertus.§. patris.ff.ad municip.& ibi Bart. & in l.j.ff.de tut.& cur.da.ab his.quod nota.

Domicilium præsumitur in loco originis, nisi probetur esse mutatum. Bald. in l.fin. secunda colu. C.si a non compe.iud.& Alexan.in l. assump.§.filius.ff.ad municip.

20 Domicilium quot,& quibus modis perdatur. Bal. in rubri.C.si a non compe.iudi.

Domicilium pupillus habere potest, scilicet re ipsa,uidelicet ubi habet maiorem partem fortunarum,nõ quod paternum ad ipsum transeat. Bart.in l.j.ff.de tu.& cur.da.ab his.uide Bart. in l.placet.ff.ad municip.Item

Domicilium sibi pupillus non potest constituere, per Barto.in l.j.C.ubi pet.tu.& in l.j.de tu.& cu.da.ab ab his.& in l.placet.ad municip.

Domicilium habens in loco statuti comprænenditur a statuto legitimante.Bar.in §.j ff.de tut.& cur.da. ab his.

Domicilium quis non sortitur habens stationem, uel fundum causa mercantiarum. Ang.in l.hæres absens.§.j.& ibi not.ff.de iudi.sed habens capellam sic.Ang.ibi.

† Domicilium an & quando clericus dicatur habere in loco beneficij. Fel.plene in cap.dilectus.ij.colu. ij.de rescrip.cum colum.seq.ubi per octo conclusiones examinat,an,& quando,& ubi clericus dicatur habere domicilium:& quando disputatur de materia spectante ad certum beneficium, uel ratione certi beneficij, an detur electio actori conuenire clericum beneficiatum in loco illius beneficij,an in loco domicilij, quod forte est alibi. uide ibidẽ colu. vij.uer.oriebatur.

Domicilium contrahitur per decem annos. gloss. in l.lex Cornelia.§.domum.ff.de iniur.& ibi Barto.& doct.gl.in l.j C.de incol.Cy.in l.j.C. ubi sena. uel cla.Ang.in l.hæres.§.j.iiij.col.ff.de iu.& ĩ.uer. Forus.uer.xxiij.xxvj.& xxxj. Quod uerum est secundum Bart.in l.quæsitum.in princ de leg.tertio.nisi quis habeat animum recedendi: quia tunc etiam per milles annos habitans non contrahit domicilium, ut scholaris. Sed Alexand.in l.cum filius.si cert.peta.dicit etiam in scholare post decem annos præsumi animum non recedendi, per l.ij.C.de incol.lib.x.Vide.ĩ.Scholaris.uer.xj. uide omnino.ĩ. uer.Habitatio.uer.xvj.ubi de materia.

† Adde quod ille dicitur domicilium constituisse, qui per decem aut uiginti annos in aliquo loco mansit. glo.in dicta l.ij.C.de incol.lib.x.Panor. in c. quod clericus.de foro compe.Feli.in ca. dilectus filius.el ij.extra de rescri.Soc.in c.fi.extra de foro comp.

† Domicilium patris dicitur esse domicilium filij.Rapha.Cu.in consi.clxxvj.in fi.ij.col.]

Domicilium continetur appellatione domus. ib Spe. de iniur.§.j.uer.pone in statuto.

Domicilium facit sortiri forum. Item

Domicilium habens non dicitur uagabundus. Item

Domicilium seruus habere non potest. in Specu. de competen.iudic.§.j.uersi.xl.& seq.& §.ij. & de citatio.§.j.

✣ Domicilium iudicis opportunus esse locus dicitur ad appellandum apostolosq; intra pręfinitum tempus petendos.Guliel.Cas.in dec sion.suis. Rot.tit. de appellatio.dec.viij.num.2.Ae.Mar.Ma.

30 Domicilia plura an quis habere possit.d.§.ij.& de cit.§.j.uer.quid si partes. de præscript.uer. quando aliquis.

† De domicilio ubicunque fit mẽtio, intelligitur de domicilio rõne habitationis,scd̃m gl.i c.statutũ.§.

cum uero. in uer. unam dietam. ad fi. de rescrip. in vj. quam pro singu. ponderat ibi Domi. †

Domicilium qui nullum habet, habetur pro absente. Item

Domicilium nullũ esse potest alicui no. in c. dilectus. de fo. compe. & Alex. in l. assumptio. §. fi. ad municip. Bald. in c. dilectus. i j. de rescrip.

Domicilium in pluribus locis an quis habere possit. in ✠ Spec. de præscri. uer. quando aliquis. ✠ Statutum, quod eo in loco est, in quo quis fortunarum suarũ domicilium habet, inspiciendum est quo ad ea bona, quæ in loco domicilij constituta sunt. Bar. in l. cunctos populos. col. xj. C. de sacrosan. eccles. & ibi doct. Lud. Gozad. consi. xxxv. uol. j. Ae. Ma. Man.

Domicilium uiri sequitur uxor. in Sp. de feu. §. ij. uer. xx. & j̃. uer. uxor. el. j. uer. xlj.

Dominium est triplex. s. directũ, & utile. no. in l. j. ff. si ager uecti. uide Barto. in l. si quis. §. differentia. ff. de acquir. pos. Bald. in l. proprietatis. C. de proba. & in l. in rebus. C. de iure dotium. Item quasi dominium: ut per Bart. in l. mi- † nor. §. j. ff. de euic. & i rub. ff. de publi. & j̃. uer. † Et per Fran. Are. in d. §. differentia.]

Dominium utile dicitur quædam seruitus. l. si tibi homo. §. fi. ff. de lega. j. Item dicitur quidam usufructus. l. i. §. quod ait. ff. de superfi.

Dominium fictum quando est in legatario a die mortis, per l. a Titio. ff. de fur. non prodest ad acquirendum aliquid ipsi legatario ex ipsa re legata. gl. in l. j. §. in nouissimo. C. de cadu. tollen. & infra fructus legati. uer. iij.

Dominium plenum constituitur ex nuda proprietate, & usufructu. l. recte dicimus. de uerb. sign. Bart. in l. Mæuius. §. fundo. ij. colum. de leg. ij. & in l. iiij. ff. de usufru.

Dominium uel quasi, quando deducitur in libello, & probatur præscriptio, debet sequi condemnatio, licet ex præscriptione resultet utile dominium, non quasi dominiũ. Bar. post gl. in l. minor. §. j. ff. de eui.

Dominia rerum quo iure sint distincta, & introducta. Bar. in l. ex hoc iure. j. col. ff. de iusti. & iu.

Dominium, & iurisdictio æquiparantur. Bart. in l. qui furere. ff. de statu homi.

Dominium sine rei uendicatione esse non potest. Cy. in l. j. C. de ali. iu. mu. causa fac. Bald. in l. per diuersas. xj. q. C. mandati. nec econtra. l. j. in princ. ff. de eden. secundum Bal. ubi supra. Item quæritur sine rei uendicatione. in Sp. de teste. §. ij. uer. quid ergo.

Dominio præscripto dicitur præscripta rei uendicatio l. usucapio. C. de pig. Bal. in l. per diuersas. xj. quęst. mandati.

20 Dominium est causa rei uendicationis. Bal. in l. per diuersas. xj. q. C. mandati. non ecõtra. ut ibi p Bal. &. j̃. eo. uer. xiiij.

Dominium superueniens uenditori rei alienę, non facit rem posse euinci per uẽditorem, etiam si fuit fiscus. Bal. in l. j. ij. col. C. de hære. uel act. uen.

† Dominium est ius de re corporali libere disponendi, nisi lege prohibeatur. do. Barto. Soci. in consil. clxxvj. incip. præsens. uer. octa. & ult. in ij. parte.]

Dominium dicitur ius in re, sed obligatio dicitur ius ad rem. Bal. in l. error. C. ad legem Fal.

Dominium omne feudatario cõcedi potest ex pacto. Bal. in l. pe. ij. col. C. de condi. inser.

Dominium est duplex. s. operans in rei uendicatione, & cooperans in seruitutibus. Primum debet plene probari: secundum sufficit probari præsumptiue. Vnde in seruitutibus probata cõtestatione seruitutis, probatur dominium rei cui seruitus debetur. Bal. in l. cum res. in fi. C. de proba. & j̃. uer. Possessio iurium. uersi. xij.

Dominium feudi directum est apud dominũ: sed utile est apud feudatarium. j̃. uer. Feudatarius. uer. lxij.

Dominium unum eneruat aliud. Bal. in l. matrem. C. de proba.

Dominium, cuius sit ante ratihabitionem secutã. Bar. in l. qui mihi. de dona.

Dominium directum, & utile parum differunt in substantia. Bald. in l. precibus. xiiij. col. C. de impub. & ali. substi.

Dominium directum, & utile, non concurrunt in eodem l. debitor. & l. ex asse. ff. ad Trebe. l. ex legato C. de leg. l. si ut certo. §. si duobus. cum gl. ff. cõmodati. in Sp. de loca. §. j. uer. xlv. uide omnino Alex. in l. j. ff. de publiciana.

20 Dominium directum, & utile, qualiter dicantur. gl. in l. ex legato. C. de lega.

Dominiũ directũ uenit appellatione ꝓprietatis. Bal. & Pe. de Su. in l. pe. C. si a non compe. iudi.

Dominium directum quando acquiratur per præscriptionem, uide Iacobũ de San. Geor. in l. traditionibus. in j. col. uer. cõcludite. C. de pac. ubi ponit quatuor notab. limitationes. †

Dominij appellatione uenit directum l. j. ff. si ager uecti. Item utile, quando in libello fit mentio de dominio. Gul & Bar. in l. j. C. de usufr. & Alex. plenius in d. l. j. si ager uectigalis. & melius in consil. ccj. ij. parte.

Dominij exceptio an, & quando potest referri. Bar. in l. si alienam. ff. sol. ma. & j̃. uer. Colonus. uersi. lij. & j̃. uer. Exceptio dominij per discursum.

Dominij appellatione in statuto nõ uenit id quod hæres habet ante aditionem. Barto. in l. hæres. ff. de acqui. hære.

Dominium superueniens emphyteutæ in re emphyteutica legata per ipsum alteri, an prosit legatario. Bart. & doc. in l. seruum filij. in prin. de lega. j.

Dominium utile quotuplex sit, & qũo perdatur. Bart. in l. si quis. §. differentia. de acqui. pos.

Dominium superueniens post litem contestatã agenti rei uendicatione sufficit gl. no. in l. si rem. §. fi. ff. de pigno. act.

Dominium per genitiuum casum an importetur. Bar. & doc. in rub. ff. de ope. no. nun. Bart. in l. j. §. potestatis. ff. de pec. no. in l. ij. ff. de reli. & sumpt. fu. Bal. † in l. pen. C. si a nõ compe. iudi. † Et uide Ias. May. in d. rub.]

† Dominij ius per pronomen suus sua suum denotatur.

tur. do.Barto.Soci.in consi.xcij.incip.circa princ. huius uer.ij.hæc.circa prin.in j.parte.]

Dominium non debet probari, quando agitur possessorio iudicio. Cyn. in l.si cum res.C.si res ali. pig. da.sit.& ibi Ray.Bal.Ang.contra Bal. in l.rem alienam.ff.de pigno.act.

30 Dominium debitoris debet probari fuisse tempore contractus,quando agitur hypothecaria. Bal.in consi.in Dei nomine amen,tres articuli.

Dominij exceptio an obstet agenti interdicto uti possidetis.Bar.in l.si de ui.de iud. & infra exceptio dominij.uersi.xviij.

Dominij exceptio non obstat propter mẽdacium possessoris negantis se possidere quando actor petit possessionem negatam a reo:quia reus non põt dicere ꝙ non est dominus.Bar.in l.fi.ff.de rei uendi.

Dominium acquisitum dicitur de iure gentium, licet modus requirendi sit de iure ciuili: & ideo tolli nõ potest per principis priuilegium, secundum Bal.in l j.ad fi.C.de iure au.annu. & infra dominium perditur.uer vj.

Dominium est ius reale, nec est infixum ossibus sicut actio. Bal.in l.fi.C.de lega.

† Dominium est ius competens personæ separatum ab ipsa re & non est qualitas alterius rei,sed qualitas cohærens personæ.do.Bar.Soc.in consi.clxxvj. inci.præsens.uer.viij.& ult.circa fi.in ij.parte.]

Dominium uel quasi potest intentari. in Spec. de act. seu peti.§.ij.uer.quid autem.

Dominij ratione datur domino rei uendicatio. in Sp. de libel.concep.§.xv.uer.nunquid debet.

Dominium directum facit dominum, sed

Dominium utile facit quasi dominum. Item

Dominium emphyteutę quale sit.in Spec. de loca. & condu.§.vj.uer.xlv.

40 Dominium directum habẽs an præferatur in agendo habenti utile.eo.§.uer.hoc.& seq.per duas col.

Dominij probatio est difficilis.in Spe. ubi supra.

Dominio directo pactum factum non nocet inutile. eo.§.uersi lxxvij.

Dominium facit præsumi census, & pensiones esse cã dominij.eo.§.uer.lxxxvj.

Dominij quæstio referri potest per eũ, qui habet causam ab actore agente actione in rem.in Sp. de obli. & sol.§.j.uer.sed pone.

Dominium apud plures in solidum esse non potest l.si ut certo.§.si duobus.ff.commo. & in Spe. de feu.§. ij.uer.& econtra. & uersi. xij. & J. uer. dominum. uer.clxxxviij.nisi sit connexum,id est, apud personas coniunctas,& connexas. Bart.& Io. de Por.sin. in l.non solum.sol.ma. Item nisi sit commutabile. Bal.in l.si pluribus.de leg.j.Ioan.de Por.in d.l.non solum.

Dominium transfertur ex sententia, secuta traditione,si is,contra quẽ fuit lata sententia,erat dominus: alias usucapiendi conditio,non autem sine traditione.gl.fin. Insti. de offi. iud.§.fi.& in ca.j.eo.ti. Quod uerum super actione personali,secundum Angel.& omnes.l.sunt & aliæ ff.de pub.& gl.ubi supra & infra.Sed super reali, uide in l.Pomponius.§.si iussu.ff.de acquir. pos. † Et per Felin.in c.cum uenerabilis.de excep. in xj.col. ubi plene.] Item

✤ Dominium & possessio per constitutum in alium transfertur.not.in l.quod in eo.ff.de acquir.possess. Iaso.in l.quoties.C.de re.uendica. Bar. in l.ab emptione. in extr.ff.de pact.l.certẽ.§.j.§.Iulianus.ff. de precari. Alexan.consi.xxxv.col.j.consil. lxxxv. col.j.uol.vj.Car.Rui consi.cxliij.nu.5.& seq. uol. j.consi.xlvj.nu.13.uolu.iij.cõsil.lxxv.uol.v.nu.6. Illust.Card.Par.consi.cxxviij.nu.11.cum seq. uol. j.consi.xxxiij.nu. 30.uol.iij.Rolan.a Val. cõsi.iiij. num.7.& 25.col.ij.nu.13.consi.lxj.nu.45.uolu.ij. Ae.Mar.Man.

✤ Dominium, & possessio per constitutum in absentem non transfertur, nisi postquam ratum ille, qđ est actum, habuerit l.si ego.ff.de nego.gest.Rolan. a Val.consi.iiij.nu.10.uol.ij.Ae.Mar.Man.

Dominium transfertur ex sola sententia sine traditione in iudicijs uniuersalibus finium regundorum,cõmuni diuidundo,& familiæ erciscũdæ.Bar. & Ang. in l.& ideo.in prin.ff.de condi.fur.& ĩ Spe. de offi. om.iud.§.vj.ar.§.fi.Insti.de offic.iudic.& Bart.in l. j.ff.de offi.proc. Cęs.Vide plenius per Bart.in l.ex hoc iure.ff.de iusti.& iure.& in l. sed si.§.j.ff.de re. eorum.& ibi Nic.de Nea. ꝙ nisi secuta traditione. Et per Bal.in l.j.C.communia utri.iudi.Sed si diuisio fuit erronea,non transit. Bal.in l.j.cum solis.ff. de usuca.sed Ludoui.Pont contra tenet in fin. uer. quæro utrum in diuisione.&c.ubi uide omn no.Itẽ uide omnino. Ang.in l.sunt & aliç.ff.de pub. & infra eo.uer.xij. † Et per Feli.uide in d.c.cum uenerabilis.circa prin.xij col.]

✤ Dominium uerum ficta traditione transfertur l cla uibus.ff.de contrahen.empt.Dec.cõsil.ccxxvj.col. j.consi.ccxxxix.col.iiij.consil. ccxlvij.colu.j. Iaso. cõsi.xcij.col.ij.uol.j.Carol.Rui.cõs.xxxix.in prin. uol.iiij.cõ.cxlviij.nu.1.uolu.j.Rolan. a Val. consi. iiij.num.8.uol.ij. Ae. Mar.Man.

✤ Dominium sententia sola, nisi traditio accesserit non transfertur siue sententia sit rei corporalis, siue iuris incorporalis rei corporali adhærentis, siue sit sententia iudicis, siue adiudicatio arbitri. sciendum.§.qui fundum.ff.qu.satisdar.coga.l.non est mirum in extr.ff.de pignor.actio.gl.in §.fi. institut.de offi.iudic.Innoc.& alij. in ca.cum nostris.de cõces.præbe.Bar.& alij.in l.ex hoc iure.ff.de iust. & iur. Bal.in l.traditionibus.colu. fin.C.de pact. & in l.j.in extre.C.commu.utriu.iudic. & in l. fin.in extre.C.commu.de legat.Ange.in l.qui restituere. ff.de re iudic.& in l.iij.§.j.ff.de publican.Lud. Romanus in l.Pomponius.§.si iussu.ff.de acqu.possess. Alexan.consi.j.col.ij.uol.v.Dec.dlxiij.colu.ij.M. Anton.Nat.consi.cccclvj.nume.12. uolu.ij. Aem. Mar.Man.

† Dominium in quattuor casibus transfertur sine traditione.do.Pe.Phi.Cor. in cõsil.xvj.incipien.uiso. in litera c,la.ij.secunda parte.]

Dominium sine possessione non transit ex titulo singulari, sed ex uniuersali sic. l. si ager. & ibi Barto. ff. de rei uen. Bart. in l. traditionibus. C. de pactis. ubi etiam per doc. & Bal. an, & quando dominium sine possessione transeat: & per gl. & l. sunt & aliq. ff. de pub. & j. eod. in duobus seq. uer. & uer. cxxvj. &
† l. si sorori. & ibi Alex. C. de iure delib. † Vide Ias. in l. si socius. ff. si cert. pet.

Dominium transfertur in hæredem uniuersalem, in quem præsumitur continuatum. l. siue possidetis. & ibi Bal. Quod uerum per aditionem. l. cum hæredes. ff. de acqui. posses. l. si sorori. & ibi Alexand. C. de iure delibe.

Dominium in uniuersalibus licet trásferatur sine traditione, tamen fallit, quando uenditur hæreditas l. qui tibi. & ibi doc. & Sali. C. de hære. uel act. uen.

Dominium non transfertur ex donatione, uel uenditione omnium bonorum sine traditione. gl. & Bar. in l. j. ff. pro dote. Bal. in l. nulla. C. de iur. dot. gl. & Ang. in l. hæreditas. C. de pac. conuen. l. qui tibi. & ibi Bal. C. de his, qui a nõ domino. Ang. in l. j. ff. de pig. Bart. in l. j. §. in societate. ff. pro soci. Alex. in l. stipulatio hoc modo. ix. col. de uerb. oblig.

Dominium usufructus trásfertur in usufructuarium ex sola præstatione cautionis de utendo & fruendo arbitrio boni uiri gl. & doc. in l. ex diuerso. ff. de rei uen. & in l. uti frui. §. sicut. ff. si usufru. pet. & in l. si homo. & ibi Bar. ff. de usuc. & in l. hac ædictali. C. de sec. nup. Cy. & Bar. aliter dicunt in l. uxori. de usuf. leg. dum quærit an usufructuarius faciat fructus suos ante satisdationem: uide. j. uer. usufructuarius fruitur. uer. xix.

Dominium rerum, quæ usu consumuntur, transfertur in usufructuarium. l. fi. de usufr. ea. re. quæ usu. consu. Alex. in l. ubi. §. illud. de uerb. oblig.

† Dominium rerum capituli an sit concessum capitulo, uel prælato quo ad proprietatẽ, an uero quo ad administrationem uide omnino Fel. in c. constitutus. col. xj. uer. dominium. extra de rescri.

Dominium rei legatæ transit non uerè in legatarium a morte testatoris. l. a Titio. ff. de fur. l. legatum. de leg. ij. uide tex. Bar. & doc. in l. si tibi homo. §. cum seruus. de leg. j. quod a die mortis. Quod uerum, quando legatur res certa: secus si incerta, quia alternatiue: quo casu transit dominium facta electione. l. apud Aufidium. de opt. le. l. huiusmodi. §. Stichum. de le. j. glos. doc. & Pe. de Su. in l. si in rem. ff. de rei uen. Bar. in l. si quando. §. hæres. de leg. j. Itẽ uerum, quando legatur res testatoris, secus si hæredis. gl. & Bar. in l. Papinianus. ff. de serui. & ibi Flo. Bar. in l. si hæredis seruus. de leg. j. Est casus in l. si quis inquilinum. §. j. eo. ti. secundum Pau. de Ca. in d. l. Papinianus. contra glos. in l. ij. C. communia. de leg. & tenet Bart. in d. l. a Titio. & in d. l. si hæredis seruus. & gl. Bar. & Ang. in l. hæreditatum. §. fi. ff. ad legem Fal. & Ang. in d. l. si hæredis. & in l. Paulus. §. idem. ad legem Fal. & Bal. in d. l. ij. ij. col. C. communia de leg. & in l. prædium. C. de fideicõ. gl. in l. j. C. mandati. & Bal. in l. j. v. col. C. cõmunia de leg. ubi dicit uerũ, nisi legatarius sit in possessione tempore legati per l. quædam. ff. de rei uend. quo casu etiam rei hæredis legatæ transit dominium. Et uide in l. titius. ff. de act. emp. & Ang. in l. huius. §. si seruus. de le. j. l. sed si damnum. §. creditor. ff. de pac. quin etiam hæres adeundo uidetur consentire legato facto de re sua secundum Bal. in d. l. j. v. col. Item uerum, quando legatur res expresse, secus si tacite, quia tunc non transit dominium. l. seruum filij. §. j. & ibi doc. de leg. j. l. emptor. §. ancilla. & ibi Barto. de rei uen. in l. binas. ff. de ser. urba. prædio. & Bart. Cep. de ser. urb. c. xxxviij. Bar. in d. l. seruum filij. §. fi. & in d. l. a Titio. de fur. & Flo. in d. l. Papinianus. de ser. Item uerum nisi quãdo res legatur pluribus in solidum. gloss. & doct. in l. si pluribus. de leg. j. & Bal. in c. j. in prin. de suc. feu. Item uerum, nisi testator uoluerit dominium sine possessione non trásferri. Bald. in l ij. C. ut in pos. lega. non tamen transit possessio. j. Possessio transfertur, uel transit. uersi. xj. Item uerum quod transit ficte a die mortis, non uerè: quia transit ab aditione hæreditatis. d. l. a Titio. & l. si tibi homo. §. cum seruus. & ibi gl. & Bar. de leg. j. Item uerum, si legatum sit purum, non si in diem, uel sub conditione: quia tunc transit eueniente die, uel conditione, non ante. l. Sempronius Attalus. ff. de usuf. le. Bal. in l. j. in princ. C. de cadu. tol. quia interim est hæredis. Bart. in l. omnia. ff. si cer. pe. & in l. si seruus. de condi. fur. Item uerum quod transit a die mortis inceptiue, non cõpletiue, quia ante aditionem non põt peti legatum. Bald. in l. j. j. col. C. communia de leg. Item uerum quod transit recta uia per agnitionem legati sicut in hæredem per aditionem hæreditatis. no. in l. legatum. de leg. ij. Item uerum quod transit ipso iure in legatariũ, licet res legata possit reuocari per creditores, tanquam eis obligata. Bal. in l. si uniuersæ. C. de lega. Item uerum etiam si legetur actio realis ad rem cui transfertur dominium rei, ad quam datur actio realis. Bal. in l. per diuersas. xviij. q. C. manda. & in l. j. ij. col. C. de fal. cau. adiec. leg. dum dicit quod.

10 Dominiũ alienę rei legatę per nõ dominũ trásit recta uia in legatarium finita præscriptione. si testator possidebat, non si hæres ceperit possidere uiuo testatore, & illud superueniẽs cedit legatario Ale. post glo. Bal. & Ang. in l. j. §. & hæc actio. ff. de eo, per quem. fac. erit.

† Et quid in legato, uel fideicommisso particulari, & in fideicommisso uniuersali, & de ratione diuersitatis. Iaso. in l. fi. in v. no. C. de sacro. eccle. †

Dominium rei legatę possessę per legatarij debitorẽ, transit per legatum liberationis factum possessori, contra quem competebat rei uendicatio, secundũ Bar. in d. l. j. ij. col. de fal. cau. adiect. lega. Itẽ p aditionẽ legati inutilis. Bal. in l. nõ dubiũ. C. de testa.

Dominiũ fictũ quæsitũ legatario a tẽpore mortis, nõ prodest legatario ad acquirẽdũ aliquid interim ex legato. gl. in l. j. §. in nouissimo. C. de cad. tol.

Dominium transferri põt a lege sine traditione. Bald. in l. j. in prin. C. commu. de lega.

Do-

Dominium transfertur per uenditionem, etiam metu factam. l. mulier. ff. quod met. cau. Bar. & Bal. in l. si ui, uel metu. C. e. ti.

Dominium ex contractu inutili transfertur, si non sit omnino inutilis. gl. & doc. in l. contractus. C. de fide instru. de quo per glo. & Bar. ubi supra. & Bar. in l. j. §. si uir. de acqui. pos. glo. & Bar. in l. non dubiũ. C. de legi. & in l. multum. C. si quis alteri, uel sibi. Bal. & Pet. de Su. in l. j. C. de suffra. ubi dicit Bal. ꝙ si contractus peccat in causa intrinseca, ut quia con trahens non põt consentire, uel res non est in com mercio non transit dominiũ ex eo. Secus si in cã ex trinseca: puta propter dolũ patris. Vide Bal. in l. ij. C. de cond. ob tur. cau. & Bar. in l. eleganter. in fin. prin. ff. de dolo. ꝙ transfertur ex contractu inutili,
† & ex qualibet causa putatiua. † Vide do. Pet. Phi. Cor. in con. ccxxij. incip. in hac. in litera l. in quarta parte.] Vnde

Dominium transfertur ex qualibet cã putatiua, secun dum Bar. ibi.

Dominium transfertur per traditionem factam ex le gato inutili. Bald. in l. non dubium. C. de testamen. Item

Dominium transfertur ex traditione facta antequam perficiatur instrumentum. gl. Bar. & doc. in l. cõtra ctus. C de fi. instr.

Dominium transfertur ex secundo decreto, quãdo is, contra quẽ interponitur. est dominus rei, alias nõ. no. in l. ij. per gl. doc. & Bar. ff. si ex noxa. cau. aga. alias enĩ transfertur usucapiendi conditio, ut ibi. & Bar. in l. prætoris. de damno infec. in l. dãni. §. si for te. e. tit. l. fi. & ibi Bal. C. de iure do. impe. gl. & Bar. in l. sed si res. ff. communi diui. gl. in l. iij. in fi. ff. de acqui. pos. Ratio est, quia uidetur dominus, dum pa titur secundum decretum in re, habere eam pro de relicta: ergo fit creditoris occupantis. glo. singu. in
† d. l. prætoris l & ibi doc. † Adde Bal. in l. sed si pecu nia. de re. eo.]

20 Dominium ex sententia sola super petitione hære ditatis transfertur. Bal. in l. ij. ff. de Publicia. Ale. in l. ex hoc iure. ff. de iusti. & iure.

Dominium per sententiam iudicis transfertur. l. Iulia nus. & ibi Bar. in vij. col. ff. de cond. inde. gloss. inst. de offi. iud. in fin. doc. & Bart. & Alexand. in l. Pom ponius. §. si iussu. ff. de acqui. poss. Lud. Pon. in rub. ff. de re iu. in fi. gl. & doc. & Bar. in l. ex hoc iure. de iusti. & iur. Bal. in l. j. C. communia utri. iu. & ꝑ Bar. in l. exceptio. ff. de excep. rei iu. & supra eod. uer. ij. Quod uerum est de sententia iusta, non de iniusta, per quã transfertur sola usucapiendi cõditio. In. in c. cum dilecti. de elec. doc. & Pe. de Su. in l. ex diuer so. ff. de rei uendi. no. in l. Iulianus. de cond. indeb. Item uerum in sententia condemnatoria, secuta tra ditione possessionis, non in absolutoria. In. in c. cũ nostris. de conces. præb. & Bal. in Mar. uer Domi nium. Quod uerum in incorporalib. in quibus non requiritur deiectio, sed sola condẽnatio sufficit, quę transiuerit in rem iudicatam: ut cũ quis priuatur ti tulo beneficii. Inn. ibi, & Bald. in l. quoties. C. de rei uen. & in l. j. in fi. cõmunia utri. iud. & l. traditionib. in fi. de pac. & ĩ. §. j. & infra proxime. Item uerũ in sententia iudicis super reali actione: quia si ex cã iudicati res tradatur, transit dominiũ statim: nõ su per personali, quia non transit dominiũ, nisi trada tur possessio rei: alias sic. Bar. in l. sunt & aliæ. §. ait. prætor. ff. de publi. Vide ibi Ang. omnino, & uide omnino. Bar. in l. sed. si §. j. de reb. eo. Item uerum in corporalibus, in quib. per sententiam, secuta tra ditione possessionis, transit dñium: sed in incorpo ralib. per solam sententiam trãsit ius. Bal. in l. j. C. cõia utri. iu. & Ang. in d. l. sunt & alię. & in l. qui re stituere. de rei uen. & Inn. in c. cum nostris. de con ces. præb. & ŝ. prox. uer. Item uerũ in diffinitiua, nõ in interlocutoria. Bal. in d. l. j. in fi. Sed an per sñiam arbitri. dic ꝙ non, per Innoc. & doc. in ca. Raynal. de test. secundum Bal. in l. fi. C. communia. de le. & Alex. in d. l. ex hoc iure. qui refert Inn. ubi ŝ. tene re quod sic. & Bal. ubi ŝ. quod non.

Dominium in ecclesiam sine traditione trãsfertur ex sola destinatione. l. fi. & ibi doc. C. de sacrosan. eccl. Bal. in aut. ingressi. ij. q. eo. tit. Bald. in l. si nondum. C. de fur. in Specu. de stat. reg. uersicu. xlvj. Quod est uerum etiam pretio nõ soluto. Bal. & Bar. cõtra gl. in d. l. fi. & Bal. in l. si ancillam. C. de ac. empti. nisi contraxerit per procuratorem. Angel. in l. j. §. per procuratorem. ff. de acquiren. poss. Item nisi in permutationem. Bald. in l. j. C. de re. perm. Item nõ possessio. c. ij. de consue. per doc. & c. pastoralis. & ibi Abb. de priuil. secundum do. Mat. Mathesil. no. xliij. Item nec quasi dominium quo ad effectum Pu blicianę. in Specu. de loca. §. nunc aliqua. uer. lviij. Bal. in l. quoties. C. de rei uen. & in l. siue autem. §. si duobus. de publi. doc. in c. ij. de consue. Alex. con. xciij. iiij. parte.

† Dominium rei donatæ ecclesiæ, ciuitati uel redem ptioni captiuorum, an transeat ipso iure absq; tra ditione, uide do. Ias. in l. fi. in iij. no. C. de sacrosanc. eccle ✠

† Dominium utile non quæritur sine traditione. do. Pet. Phi. Cor. in con. clxxiij. incip. in præsenti. in li tera p, in ij parte.]

Dominium bonorum ingressi transit in monasteriũ si ne traditione. gl. no. xix. q. ul. c. si qua. doc. & Bar. in in aut. si qua mulier. C. de sacros. eccl. Ang. in l. hæ reditas. C. de pac. conuen. Bar. in l. qui uniuersas §. aut si is, qui. ff. de acq. pos. & in l. si adoptauero. ff. de precario. Item.

Dominium in ecclesiam transfertur per confessionẽ aduersarij confitentis rem esse ecclesiæ. Bar. in l. cũ falsa. C. de iur. & fac. igno. ubi etiam idem dicit fin. si quis confiteatur se tenere nomine ecclesiæ: quia per talem fictam traditionem dominium transfer tur in ecclesiam.

Dominium transit ipso iure per oblationem pretij fa ctam obligato reuendere, uel uendere. Ioann. de Por. in l. si fideiussor. § meminisse. de legat. j. & est casus in l. Labeo scribit, si mihi bibliothecam. ff. de contrahend. emptione. non tamen possessio trans fertur.

fertur.l.cum duobus,§.idem respondit socius, qui. pro socio.uide per Alex.con.x.j.parte.

Dominium transfertur per transactionem.Bar. in l.si pro fundo.C. de trans. quia facit de indebito debitum.l.ij.C.de cond.inde.& Pau.de Ca.con. lxviij. infra transactionis effectus.uer.xx.

Dominium legati repudiati remanet apud hæredem a die aditę hæreditatis.no.in l.proinde.& ibi Alex. si cer.pe.& in l.seruum filii.§.j.de leg.j.

Dominium transit in emptorem, cui uendidit hæres grauatus ad uendendum, etiam pretio non soluto, & re non tradita. Pau.de Ca.in l.cum hi. in prin. ff. de trans.Bal.in l.j.pe.col. uer. sed nunquid in legato.C.communia de lega. quo casu etiam per solam oblationem pretii factam hæredi transit dominiũ rei uendendæ.Dy.& Bar.in l.uxorem.§.agri plagã ff.de leg.iij.& in l. si fideiussor.§.meminisse.in j.q. ff.de leg.j. Item

Dominium per oblationem pecuniæ factã creditori consentienti oblationi,& deposito,transfertur: secus si creditor non consentiat: quia tunc dominiũ depositi remanet in aere.Bal.in l.acceptam. viij.q. C.de usur.

30 Dominium transit in donatarium inter uiuos, uel causa mortis possidentem res donatas:alias non nisi per traditionem gl. not.in l.cum de in rem uerso. ff.de usur.l.ij.& ibi Bal.C.si quis alteri, uel sibi.Ange.in aut.de hær.& fal.§.j.pen. col. Bald. in l.ij.ij. opp.C.de cond.ob cau.& in l.& si mortis.C.ad legem Fal.& in l.ij.de publi.& ibi. Alex. post Bart. & Alex. in l. a Titio.de fur. quod a die mortis transit in donatarium causa mortis, sine traditione. uide Alex.post Bar.in l.j.de dona.cau.mor.Item retransfertur per solam pęnitentiam donantis causa mortis.j.donatio causa mortis uer.xxiiij.

Dominium translatum in donatarium retransfertur in donantem, si donatarius non impleat pro parte sua.l.j.C.de dona.quæ sub modo ubi casus sing. & doct.

Dominium in pupillum transfertur sine traditione, sicut in ecclesiam Bal.Ang.& Pe.de Su in l.si u e.§. si duobus.ff.de pub.per no.in c.ij.de consue.

Dominium transfertur ex solutione æstimationis. l. eius rei.ff. de rei uend. Quod est uerum etiam sine cessione,secundum doc.& Pet. de Su. ibi: si modo res est apud soluentem domino sciente: alias non ut ibi,cum l.seq.cum gl.& ibi Alex.dicit non transferi dominium in soluentem litis æstimationem, tunc non possidentem,etiam si fiat ei cessio,per gl. in l.plane.fa.ercis.

Dominium inter socios transfertur, etiam sine traditione rerũ immobilium.l.j.§.in societate,cum glo. ff.pro socio.l.ij.ff.pro socio.Bar.in l.j.ff. pro dote. Bald.in l.nulla.C.de iur.dot.& in l.hæreditas.C.de pac.conuen.& ibi gl.& Ang. Bal.in l.qui tibi.C.de hær.uel ac.uen.& in l.j.ff.de usuc.pro dote. Quod est uerum in rebus quæsitis, non in quærendis. gl. sing.in d.l.ij.ff.pro soc.& Pe. de Vbald. in trac. de socie.v.parte.j.col.ubi uide. & in Spe. de confes.§. iij.uer.quid de contractu societatum.

Dominium transit per ratificationem.l.si ego.de neg. gest.scilicet ex cõtractu negotiorum gestoris. Bar. in l.qui mihi.ff.de dona.glo.& doc.in l.si procurator.de condi.inde.Et cuius sit ante ratihabitionem, ibidem quod est tradentis, & idem in l. communis seruus.§.j.de acqui.pos.& Inno. & Abb. in c.accedens.de præben.Item uerum, etiam per coniunctã personam, ut non acquirat, nisi ratum habeatur. Bar.in d.l.qui mihi.

Dominium utile transit,& quæritur per præscriptionem.in auth.nisi tricennale.C. de bo. mater.Bald. in l.aduersus.C.de rei uen.glo.Insti.de usuc.§.j.do cto.in l.ex hoc iure.de iusti.& iu. Bart. in l.Sticho. de usufru.leg.gl. & Bar in l.j.§.cum predium.de pig. quod

Dominium ex usucapione quæritur.l. usucapio. de usucap.& infra,uer. dominium probatur. i er.j.in j.co.circa medium ibi:item nisi ex usucapione,&c. & in Spe.de præscrip.in prin.

Dominium fructuum non transit in percipientẽ eos ex fundo alieno. Bal.in l.ex nominis. C. de hære. uel actio uen.

Dominium transfertur in falsum procuratorem exigentem.Bal.in l.falsus.v.col.C.de fur.

40 Dominium ipso iure retransfertur,pacto non seruato.l.mortis.de dona.cau.mor.Bal.in l. j.ij. & iij. opp.de condi.ob cau.per.l. j. C. de dona. quæ sub modo.& quod no.in l.si quis maior. C. de transac. & Alex.consi.xcij.prima parte.

Dominium utile transfertur etiam ex locatione ad lõgum tempus.s. Locatio.uer.lxix.

Dominium rerum quæritur ex traditione clauium.l. clauibus.de contrahen.emp. Inno. in cap.ij.de fide instrum.

Dominium quæritur ex dedicatione operę.c.ex parte de consuc. Bal.in l.si nondum. C.de fur.

Dominium transit in dominum soli locatorem, si colonus ædificat: & sic per locationem soli ad ædificandum.Quod intellige de domino ędificij.l.redẽptores.& ibi Bar. ff.de rei uen. & supra uer. Colonus.uer.cxlv.

Dominium transfertur in ementem, etiam cum pecunia aliena.l.mancipia. & ibi Bar. C. si quis alteri, uel sibi.

Dominium transfertur etiã in ementem nomine alieno si ementi fiat traditio:alias quæritur ei,pro quo emitur,si ei fiat traditio,alias secus. not. in l.filij.& ibi Bal.C.de don.inter ui.& ux.& in l.multũ.& ibi Bar.C.si quis alteri,uel sibi.

Dominium quæritur ex instrumeto emptionis factę nomine suo, licet de pecunia alterius. l. ad probationem.la.j.& ibi Bar.C.de prob.

Dominium transfertur ex traditione rei factę, etiam antequam contractus compleatur, si traditio fit respectu futurę causæ:ut qa sit habita fides de causa: alias non per l.iij.ff.de pig.act. Bal. in l.cõtractus. ij.q. de fi. instr. & idem dicit in iij. q. ꝙ sufficit ad usucapiendum: propter titulum pro suo generalẽ.

Domi-

Dominium transfertur per solutionem pretij in emptorem, uel quando pretium habetur pro soluto. l. quod uendidi. de contrahen. emp. in prin. & ibi Pa. de Ca. consi. cxxx. Bar. in l. cum proponas. C. de dolo. ubi etiam dicit in contractibus innominatis, per gl. ibi & Bar. in l. ij. C. de re. permu. gl. & Bar. in l. j. in fi. ff. eo. tit. Quod uerum est soluto toto pretio: quia non transit pro parte, si pars pretij soluta est. Bar. in l. fistulas. §. qui fundum. ff. de contrahen. emptio. & infra eo. uer. lxxvj. & cxxiiij. & Alex. consi. xxiij. ij. parte.

† Dominium rei uenditę sub conditione transfertur in emptorem, si interim habeat ré. do. Pe. Phi. Cor. in consi. lxxiiij. incip. præmitto. in litera g, in iiij. parte.]

50 Dominium an transferatur soluta mercede, uel habita pro soluta. gl. in l. ij. C. de re. permu. & in l. cum proponas. C. de dolo. & in l. si seruus. §. quod uendidi. in prin. ff. de contrahen. emp. & in d. l. cum proponas. in fi. dnm dicit hoc uerum, etiam in contractibus innominatis. & Bar. in d. l. ij. & in l. si seruus. §. locaui. ff. de fur.

Dominium transit in ciuitatem sine traditione. l. fina. & ibi doc. & Bar. C. de sac. san. eccle. & Bar. in l. traditionibus. C. de pac.

Dominium paraphernalium transit in maritum. l. si ego. §. dotis. ff. de iu. dotium.

Dominium retransit ipso iure soluto matrimonio in uxorem, scilicet dotalium. Bal. in l. iij. C. de iu. dot. no. in l. in rebus. eo. ti. & in l. dotis. actio. so. ma. Barto. in l. j. ff. de fund. dot. ubi dicit hoc uerum hodie. quia secus olim. & in l. in rebus. per Bar. in l. si dotis. C. de iur. dot. Item non tamen potest uxor propria authoritate sine iudice ingredi possessioné bonorum. l. dotis. sol. ma. secundum Sal. in l. ij. iiij. q. ad fi. C. de iur. dot.

Dominium retransit in uxorem constante matrimonio, quando dos sibi restituitur propter uergétiam uiri ad inopiam. Bart. in l. si constante. in prin. ij. q. iiij. principalis. ff. sol. mat. & ibi doct. Mod. & Bald. in l. ubi adhuc. C. de iure do. Sed illud uerum, si uerba assignationis patiantur, alias non in dubio, nisi uxori restituantur res proprię in dotem datę secundum Imo. & Ang. in d. l. si constante. in prin. in gl. fi. ubi dicit uerum, siue agatur personali, siue hypothecaria, siue reali, per no. in l. si filio. e. ti. uide glo. & docto. in d. l. ubi in fin. & supra assignare. uersi. v. & seq.

Dominium transfertur ex permissione, quam quis facit alteri de utenda re permittentis, ut sua. Ange. in aut. de rest. in prin. col. viij.

Dominium transfertur ex diuisione iudicis, si tradés erat dominus: alias usucapiendi códitio. Bal. in l. j. C. communia utri. iud.

Dominium transfertur in fideicommissarium sine restitutione certis casibus. gl. & doc. in l. j. §. de illo ff. ad Treb. gl. in l. unum. §. si duos. de leg. ij. tex. glos. doc. Bar. & Bal. in l. pe. §. fin. C. ad Treb. sed non facta restitutione extra illos casus secus est. Bald. in l. ij. §. sed quia nostra. C. com. de leg. nisi in ecclesiã. d. l. fi. de sa. san. ecc. & Bar. in q. filium adultum, &c.

Dominium retransfertur sine retraditione titulo rescisso, quando fuit translatum per titulum sine traditione. Bal. in l. j. C. si quid in frau. pa. & in l. j. de inof. don. Ang. de Perigl. in gl. in l. commissa. ff. de publi.

Dominium retransfertur in uenditorem post terminum præfixum emptori ad solutionem pretij. non pretio soluto in termino gl. & Bal. in l. inciuile. C. de rei uen.

60 Dominium transfertur per assignationem rei emptæ. l. quod si neque. §. fi. ff. de peri. & commo. rei uend. & Lud. Pon. in singu. uer. dominium. uer. quæro utrum per signaturam. quod est uerum, nisi in uegete uini. l. j. §. si dolum. ff. de peri. & commo. rei uen. & Bal. in rub. C. e. ti. Io. de Pra. in l. si procuratorem. de proc.

Dominium rei communis transfertur in socium reficientem rem communem diruptam, si sibi alter socius intra quatuor menses non restituat sumptus refectionis pro parte sua infra uersi. societas. el j. uer. antepen.

Dominium utile trãsfertur ex contractu præcarij li uelli feudi & superficiei. Bal. in rub. C. de iure emphy. in prin. Item

Dominium utile transfertur ex contractu emphyteusis. Bal. in l. j. j. opp. C. de iure emphy. & Pau. de Ca. in con. clxj.

Dominium directum, & utile, transfertur per concessionem in allodium: sed utile tantum transfertur in feudatarium, etiam si feudum sit francum. Paul. de Ca. con. clxi.

Dominium retransfertur ipso iure in pacto legis commissoriæ. glo. & Bal. in l. traditionib. C. de pac. Bal. in l. ij. C. de edi. ac. & in l. j. post Dyn. ff. de dona. & omnino per Alex. con. x. j. parte. & ibi etiam quid

† de pacto de retrouendendo. † Et do. Pe. Phi. Cor. in con. xc. inci. in litera g, in iii. parte. & uide j. eo. in uer. cxlviij.]

Dominium retransfertur ipso iure in pacto addictionis in diem. Bart. in l. j. ff. de do. † Et do. Pet. Phil. Cor. in s. alle. consi.]

Dominium transit ipso iure in pacto apprehendendi rem propria authoritate. Bal. in l. traditionibus. C. de pac.

Dominium transfertur in beneficialibus per solum titulum, uel inuestituram, etiam sine traditione. ca. ex ore. de his, quæ fi. a ma. par. cap. proposuit. de có cesſ. pręben. cum inter. de ele. c. Raynaldus. de testa. & Card. in cle. ij. §. j. viij. q. de æta. & qual. per ca. j. de regu. iur. in vj. Et dicit uerum, nisi in prouisis in curia, qui statim non administrant, nisi confectis super eo literis apostolicis, per extrauag. iniunctæ.

Dominium transfertur per consuetudinem & per statutum. c. ex parte. de consue. Bal. in l. fi. iiij. colu. C. de sacr. san. eccl. & Ang. in l. si uacantia. in lectura. C. de bo. uac. li. x.

70 Dominium ex permutatione non transfertur pro parte

parte sua, nisi etiam sibi tradatur non habita fide de re sibi tradenda, sicut in uenditione dicitur. Pe. & Cy. & Bar. post gl. C. de rer. permu. in l. cum præcibus. & per gl. in l. cum proponas. C. de dol. cōtra gl. in l. ij. de rerum permu.

Dominium transfertur in donatarium, quando donās reseruauit sibi usumfructum. l. quisquis. C. de dona. Quod uerum est quo ad præiudicium contrahentium, non tertij, secundum Inn. in c. cum dilectus. de fi. inst. & Pe. de Su. in l. quædam. ff. de rei uend. Item uerum, si tempore donationis & reseruatiōis donans possidet: alias non, secundum Ange. in d. l. quisquis. & Lanfr. in c. quoniam contra. uer. testes. uer. tertio uenit probanda possessio. de proba. & ̄s. e. uer. lxxvj. & uer. clxvj.

Dominium transfertur per constitutionem præcarij factam ab eo, qui possideat. glo. & doc. in l. ab emptione. ff. de pac. Bald. in l. j. ij. q. C. quando lic. ab emp. di. Ang. in l. quamuis. de acqui. pos. Vide Bald. in l. j. C. pro donato. & Bar. in l. quędam. de rei uen. Bal. in rub. C. de contrahen. emp. xvj. q. per l. quod meo. ff. de acq. pos. Quod uerum, etiam nomine ꝓcuratoris: quia domino quæritur dominiū. & possessio ficta. Bar. in l. si is, qui pro emptore. pe. col. ff. de usuc. & in l. certæ. §. j. ff. de præcario. Vide Bart. in l. ab emptione. §. j. ff. de pac. Item nisi ad præiudicium tertij. Bal. in l. emptione. C. plus ual. quod agi. & Inn. in c. cum dilectus. de fide instr. uel a notario recipiente cōtractum pro alio. Bal. in l. si quis emancipatum. C. de don. & Alex. in l. si pupillus. rē pupil. sal. fore.

Dominium transfertur per cessionem iurium factam emptori constituto procuratori in rem suam. Barto. & Pet. de Su. in l. si ager. ff. de rei uen. Item

Dominium transfertur per cessionem rei uendicationis. Bald. in l. lite. C. de litig. Sed an transferatur directum uel utile: no. in l. j. in princip. ff. de eden. & Bal. in d. l. lite. & in l. j. viij. q. C. de ac. & obl. & ̄s. Cessio. uer. cxxij.

Dominium transfertur per depositionem pecuniæ ad numerum apud banchum, uel mercatorem. Bal. in l. incendium. C. si cer. pe. secus si in sacculo. ut ibi ꝑ Bar. & doc.

† Dominium sicut ex contractu uenditionis secuta traditione transfertur, ita ex promissione de uendendo. Ex quo infertur corollarium, ꝙ qui dominus ex tali traditione efficitur, lucratur fructus. do. Barth. Soc. in con. lxx. incip. in præsenti. per totū. in secunda parte.]

Dominium transfertur per uenditionem rei, quando emptor est in possessione sciente uenditore. l. quædam. & ibi Ang. & Pet. de Su. ff. de rei uen. in Spec. de sta. regu. uer. xlvj. Vel quando uenditio celebratur in ipsa re, quæ uenditur. d. l. quædam. & ibi docto. Quod est uerum, si uenditor est dominus, uel si possidet: alias non. Bal. in l. alienū. C. de. fur. Item & tunc etiam possessio transfertur simul. cum dominio. d. l. quædam. per doc. & in d. l. alienum. itē uerum, si pretium soluatur, non alias. Bar. in d. l. quædam. Item uerum, si uenditor sciat, secundum Ang. ibi. Item uerum, etiam in donatiōe simpliciter. Bar. in d. l. quædam. Item

Dominium & possessio transit per conductionē in emptorem, uel donatarium, si uenditor, uel donator conducit rem ipsam. d. l. quædam. & ibi Barto. & docto.

Dominium transfertur per retentionem rei in pignus obligatę factam ab emptore. gloss. in l. j. in fin. ff. de reb. eo.

Dominium transfertur per inuestituram. Dy. in c. j. de regu. iu. in vj. l. j. in fin. & seq. ff. si ager uecti. l. j. §. quod autem. de superfi. Alex. con. xciij. iiij. parte. non tamen uerbalem. Bal. in c. j. ij. colu. de controuer. inuesti. no. in c. ex parte. de consue. nisi quo ad præiudicium tertij. Innoc. singu. in c. cum dilectus. de fid. instr. & Pe. de Su. in d. l. quædam. & Paul. de Ca. con. clvj.

80 Dominium transfertur per donationem filio factam de re, quæ est penes filium. Ang. in aut. de hære. & Falc. pen. colum. & Bal. in l. si mortis. C. ad legem Falc.

Dominium retransfertur ipso iure in uenditorem statim ꝙ emptor non implet pro parte sua l. cum te. C. de pac. inter emp. & uen. uide Bal. in rubr. C. de contrah. emp. xx. q. ubi omnino. & per Alexā. con. xcij. j. parte. ubi plene ꝙ dominium non trāsfertur ipso iure in uenditorem, rescisso cōtractu uenditionis ex dispositione legis, uel statuti, uel ex dispositione. l. si quis maior. C. de trans.

Dominium in emptorem pignoris transfertur ex uenditione facta per creditorem, licet creditor uendēs non sit dominus. doc. in l. qui creditor. & Bal. & tex. C. de distra. pig. & Pe. de Su. & doc. in l. si liberā. C. quod cum eo. Bal. in l. j. C. si pignus. pig. da. sit. Qđ est uerum, etiam si debitor dominus uendat alteri, secundum Bal. in l. si debitor. C. de dist. pign. Quod est uerum, secuta traditione possessionis pignoris: alias per creditoris uenditinnem nō transfertur dominium. l. qui prædium. cum l. seq. eo. tit.

Dominium transfertur per electionem confirmatam, non aliter. Inn. in c. ex parte. de arb. & Bal. in Marga. uer. electio. uer. ij.

Dominium transfertur per iudicem uendentem rē datam in causam iudicati ex primo decreto Bald. in l. j. in fi. C. si in causa iudi. pig. c. sit.

Dominium in emptorem arborum extantium transfertur per earum a solo separationem, non ante l. Quintus. & ibi Bar. ff. de act. emp.

Dominium transfertur ex immissione in possessionem naturaliter. Barto. in l. si fundus. ff. de fund. dotali.

Dominium transfertur per adiudicationem alteri sociorum factam in diuisione. Bald. in l. non epistolis. C. de prob. per §. fi. Inst. de of. iud. & in l. & ideo. de cond. fur. & ̄s. eo. uer. xxxiiij.

Dominium ex permutatione. quæ fit, retransfertur, scilicet quia traditur ex una parte, licet alter promittat tradere. gl. & Bal. in l. ij. C. de re. permut. & Bar.

Bar.post gl.in l.j. ff.eo.

Dominium domus hæretici transit ipso iure in ecclesiam. Ang.in aut.de eccl.tit.§.iubemus.col.ix. Bar. in l.Imperator. de iure fisci.

90 Dominium transfertur per traditionem possessionis uel quasi uerę,non uacuę,secundum Bar.in d.l. traditionibus.per l.si fundum.de fun. do.l.traditionib.præal.Bal.in l.ea lege.j.col.C.de cond.ob cau. ubi dicit ꝙ in contractibus non transfertur dominium nisi mediante traditione uel quasi, idē tenet Bal.in l.si creditoris.in fi.C.de fideiuss.

Dominium transit in fiscum ipso iure.l.j.§. cum autē. & ibi Bal.C.de cad.tol.& per Bar. in l. Imperator. ff.de iure fisci.

Dominium potest transferri ad diem & sub conditione. Barto.in l.iiij.ij.col.ff.de serui.no. in l. pen.C. de leg.

Dominium transfertur, uel acquiritur multis modis. scilicet usucapione,aditione,legato, monachatione,arrogatione,& alijs multis legum dispositionibus.Barto.in l.in rem.de rei uen.in Specu.de actio. & peti.§.ij.uer.si autem.de resti.in integ.§.j. uersi. sed nota.

Dominium sine traditione ipso iure transit in gabellarium proter gabellam non solutam, non tñ possessio rerum,quæ ceciderunt in commissum.l.commissa.in prin.& ibi gl.& Bar. & doc. ff. de pub. & ideo requiritur factum hominis,scilicet ꝙ expellatur de possessione,secundum Bal.in l.si quis in tantā.xiij. col.C.unde ui.

Dominium ipso iure propter delictum quibus casibus transeat uide per Barto.in l. Imperator. ff. de iure fisci.

Dominium non retransfertur sine traditione possessionis,titulo rescisso,quando fuit translatum per titulū,& traditionem possessionis, secundum Bal. in l.j.C.de inoff.don.& Ang.de Perigl.in d.l.cōmissa. de publi.& per Bal.in l.j.C.si quid in frau.pa. & p Alex.in l.ab.emptione.de pac.& in con.xcij.j. par.

Dominium translatum intelligitur per uerbum Accepisse.l.de eo.§.j.ad exhibendum.Alex.in l. si ita stipulatus.§.Chrysogonus. iij. charta. de uerborum obliga.

Dominiū est indiuisibile, sicut res,super qua est. Car. in cle.fi.j.q.de præb.

Dominium pecuniæ in sacculo traditæ procuratori non transfertur,secus si ad numerum traditur.gloss. Fulg.& Alex.in l.eius qui.si cer.pet.

100 Dominium non trāsfertur per solutionem factā simplici procuratori.l.si ego.de neg.gest.per Alex. in d.l.eius, qui.

Dominium ex sola dimissione non transfertur. Paul. de Ca.con.lxxij.

Dominium non transfertur per traditionem factam a procuratore reuocato ignorante reuocationem. l.ij.§.sed & si quis.de doli excep. & Pau. de Castr. consi.lv.

Dominium non transfertur reo conuento rei uendicatione absoluta, quia actor de suo dominio non probauit.no.in l.si superatus.& ibi Bart.ff. de pig. & in l.exceptio.de excep.rei iud.uide Bar.in l. Pōponius.§.si iussu.de acquir.poss. & j̄. uer. sententiæ effectus.uer.clxix.

Dominij translatio non inducitur de necessitate per uerbum Accipere,uel recipere.Bart.in l. naturalis. §.& si quidem.ff.de præscrip.uerb.

Dominium non mutatur per locationē.l. non solū. & ibi gl.& Bar.ff.loc.Bal.in l.manumissiones. in fi.ff. de iust.& iur. nisi per furorem superuenientē.l. qui furere.& ibi Bar.ff.de stat.homi.

Dominium an transferatur,quando datur res,ut eadē reddatur.Bar.in l.ij.in prin.ff.si cer.pet. & in l. qui sic.de sol.& in l.fi.ff.de præscrip.uerb.

Dominiū pecuniæ,cuius usufructus sit relictus,transfertur incontinenti.Bar.in l.j.§.si decem quæ in area.ff.ut lega.nomine caue.

Dominium non retransit per pactum resolutiuum cōtractus ipso iure, nisi in pacto legis commissoriæ & addictionis in diem,secundum Barto.in l. j. de dona.ff.& Bald.in l.traditionibus. C. de pac. Ioa. de Por.in l.si fideiussor.§.meminisse.de leg.j. & ij̄. eo. uer.lxv.& seq.

Dominium in ementē ab executorib.testamenti in casu non permisso non transfertur,sed usucapiēdi cōditio.Bal.sing.in l.fi.C.de uxo.mili.

110 Dominiū non uenit, nec transfertur in legato habitationis,nisi ex communi usu loquendi.gl.& Barto.in l.cum antiquitas. C. de usufr.

Dominij translatio est executio.Dy.in l.si seruū.§. sequitur de uerb.obl.Bal.in l.ij.§. sed quia nostra.C. communia de leg.Vnde;

Dominij translatio non fit pendente conditione,sicut nec executio.Bal.in d.l.ij.§.sed quia nostra.C.communia de legatis.

† Dominium in alium ex causa de futuro transferri potest.d.Pe.Phi.Cor.in con.lxxiiij.incip. præmitto.in iiij.parte.]

Dominium non transfertur ex contractu ficto, & simulato, sed possessio sic. Barto. in l. quemadmodum.C.de agri. & cens. libr. xj. & in l. emptor. de aqua plu.arcend.Bald. in cap. primo uersicu. callidis.de prohi.feu.ali.per Fede. infra uersi. possessio transfertur.uer.xlvj.Ang.in l.si non C. de don.inter uirū & uxo. † Vide do.Bar.Soc.in con.cclxiiij. inci.uisis in instrumento.uer.circa.iij.q. cum uersi. seq.in ij.parte.]

Dominium non transfertur ex solutione census uel canonis per decem annos facta per aliquem sine titulo pro re emphyteutica tertij. Bald. & doc. contra gloss.in l.solennibus.C.de rei uend.ubi dicit uerum, etiam si emphyteuta sciat, & patiatur alium soluere.

Dominium retransfertur ipso iure in hæredē,quando legatarius factus dominus propria authoritate occupauit legatum.Bal.in l.& si mortis. C. ad legem Fal.per l.j.§.si quis ex mortis.ff.quorum legato.& j̄.uer. Legatarius.uer.j. & iiij.

Dominium usurarum non transfertur in usurarium iure

iure diuino. Bald in l. cum oportet. iij. col. C. de bo. quæ lib.

Dominium non transfertur per renuntiationem litis, & causæ. Bar. in l. si pro fundo. C. de trans.

Dominium dotis non trāsit in maritum sine traditione. Bal. in l. nulla. C. de iure dotium. & in l. j. C. pro dote. & uide Bal. in l. traditionibus. in fin. C. de pac. in Spe. de actio. seu peti. §. ij. uer. alius. Quod uerū, etiam si uniuersa bona dentur in dotem. gl. not. l. j. ff. pro dote. secundum Io. de Im. in l. de diuisione. ff. sol. ma. Sed si fiat sola inductio, & sic sola naturalis possessio, transit dominium, & fit dotalis. l. si fundum. cum gl. ff. de fun. do. ubi uide. Item.

Dominium dotis transit in uxorem soluto matrimonio: ut s. e. uer. liij.

120 Dominium rei donatæ propter nuptias solut. matrimonio transit in uirum ipso iure restituta dote uxori, non ante. Bal. in authen. siue a me. C. ad Velleian.

Dominium rei traditę procuratori non transfertur in dominum, quando tradens ignorauit mandatum, sed quæritur procuratori. Bar. in l. maritus. ff. de dona. inter ui. & uxo.

Dominium non transfertur ex diuisione erronea. l. seruum. & ibi Bald. C. fam. erciscun. sed ex uera sic. Bal. in l. j. C. com. utri. iud. & in l. ex hoc iure. & ibi Ale. de iusti. & iu.

Dominium non transfertur inter cōiuges ex donatione, l. a marito. C. de don. inter ui. & ux.

Dominium non transit in emptorem quando fides de pretio est habita. l. si procurator. §. fi. ff. de iu. fis. gl. & Bald. in l. cum uendente. C. ubi cau. fisca. & in l. inciuile. C. de rei uen. Sed contrarium probatur in l. quod uendidi. ff. de contrahen. emp. ubi dicit dominium transire soluto pretio, uel habita fide de eo & Pau. de Ca. consi. cxxx. & Bar. in l. cum proponas in fin. C. de dolo. & l. j. in fi. cum glo. de re. permu. ubi dicit secus in permutatione. & gl. & Bal. in l. ij. C. co. ti. ubi dicit transire etiam altera re non tradita. & s. e. uer. xlix.

† Dominium ex quo dilatione data ad soluendū dicitur per eum habere fidem de pretio, & secuta promissione emptoris dicitur translatum. do. Bart. Soci. in con. clxxix. incip. circa præsentem. uer. confirmatur ista opi. in ij. parte.]

Dominium non transit, quando quis emit a generali procuratore dolose uendente. uel ab executore testamenti, nisi secuta præscriptione. Bar. & Bal. in l. ij. C. de ux. mili.

Dominium non transfertur ex titulo singulari. l. si ager. ff. de rei uen.

† Dominium non transfertur ex titulo inualido. do. Pe. Phi. Cor. in con. xcviij. incip. uidetur: in litera n, in j. parte.]

Dominium non transfertur in procuratorem. l. si procurator. ff. de acqui. re. do. not. in l. si procuratori. de cond. ob causam.

Dominium ex donatione ficta non trāsfertur sine traditione. Bal. in l. si rem. de acq. pos. Bal. in c. , vj. co. de c. qui curi. uen. in usi. feu.

130 Dominium in conductorem non transfertur. l. non solum. ff. locati.

Dominium non transfertur in institutum, qui prohibitus erat institui. Pau. con. clxiiij.

Dominium an quæratur soluenti æstimationē rei sine cessione. j. uer. soluens. uer. xij.

Dominio translato potest per statutū prohiberi alienatio. s. uer. alienatio. & infra.

Domininij translatio non fit per titulū fictum, & traditionem fictam simul concurrentes. Bart. in l. si is, qui pro emptore. ul. q. de usuc.

Dominium pecuniæ, etiam alienæ, transfertur in recipientem per solam commistionem. Car. singu. in cle exiui. §. si quapropter. de uer. sig. per l. si alieni. de solu.

Dominij translatio sub conditione ualet. l. omnia. & ibi doc. & Alex. si cer. pe.

Dominium non transfertur per querelam inofficiosi contractus, Bal. in l. j. C. si quid. in frau. pa. gl. & Bal. in l. j. C. de inoffi. do.

Dominium in secundum legatarium non transfertur, quando primo legatario eadem res legatur. glo. & Bal. in l. pe. C. communia de leg.

Dominium nudo pacto non transfertur. l. ea. de cond. ob cau. Bal. in l. ij. ij. q. C. quan. lic. ab emptio. dis. in

† Spe. de confes. §. iij. uer. porro. † Et uide do. Pe. Phi. Cor. in con. xc. inci. in causa. in litera b, in iiij. parte ubi an transferatur ex nudo pacto, uel resolutione contractus.]

Dominium ex solo uoto, uel dedicatione, non transfertur. Bar. in l. si nondum. C. de fur. & in auth. ingressi. ij. q. C. de sacr. san. eccle. Alex. in l. si quis. ff. de publi. dicit uerum, quando ex uoto quis obligatur, uel dat ecclesiæ non constructæ: secus si cōstructæ, per l. seruos. de ali. leg.

140 Dominium an transferatur per obligationē monasterio. Bar. in d. auth. ingressi. ij. q. de sac. ecc.

Dominium bonorum minoris ingressi monasterium statim per ingressum transit in monasteriū sine decreto: secus in bonis pupilli ingressi. Ni. de Nea. in l. sed hic. in fi. ff. de reb. eo.

Dominium transfertur in dominum ex cōtractu procuratoris. l. j. per Bal. C. per quas per so. no. acqui. l. si ego. de neg. gest. & in l. si mihi donatū. & ibi Bar. ff. de dona. Quod est uerum, etiam si procurator sit reuocatus. Bar. in l. si procuratori. ii. col. ff. de condi. ob cau. per gl. in l. cum quis. §. j. ff. de sol. & s. e. Sed an in ementem a procuratore, in Spe. de emp. & uen. §. j. uer. item not.

Dominium an transferatur in filium adoptatum sine traditione. no. in l. si adoptauero. ff. de preca. Ang. in l. hæreditas. & in l. hac lege. C. de pac. con.

Dominium in emptorem hæreditatis non transfertur nisi facta traditione. l. qui tibi. & ibi doc. C. de hęr. uel act. uen

Dominium in emptorem non transfertur, nisi secuta traditione possessionis. l. qui prædium. & l. seq. & ibi Bal. C. de distr. pigno. l. si ancillam. & ibi Bald. C. de

C.de ac.emp.l.cum res.& ibi Bal.C.de prob. in Sp. de ac.seu pe. §. ij. uer. si autem uelit.ubi dicit quatuor requiri.& supra uer.clausula dedit,& tradidit. in clausulis cōtractuū. & clausula seq. Quod est uerum,nisi in ecclesiam,etiam pretio non soluto, secundum Bal.in l.si ancillam. præalle. Quod est uerum,etiam si possessio uacua non tradatur, quæ nō requiritur ad dominij translationem : cum etiam si per alium occupata sit,& tradatur,sufficiat:sed uacua requiritur ut præsumatur translatum. Bal.in d. l.cum res.de prob.quem uide in d.l.qui prædiū. & in l.si fundum.de fun.do.non ex solo titulo emptionis. Pau.con.cxxx.l.si agere.de rei uen.

Dominium rei legatæ duobus disiunctim,casu quo debetur utrique in solidum, antequam petatur est hæredis,nec translatum est in legatarium. l. si plurib. de leg.j.

Dominium in legato alternatiuo non est legatarij ante electionem.Bar.in l.si plurib. de leg. j. & Bal. in l.conuenticula.de episcopis & cle. Alexan.in l. si in rem.de leg.iij.

Dominium quæritur domino ex pacto legis commissoriç,uel addictionis in diem procuratoris . glo. & doc.contra Bar.in l.j.C. per quas perso. no. acqui. & Alex.in l.stipulatio.§.si stipuler.de uerb. oblig.

† Vide s.eo.in uer.lxv.

Dominium an trāsferatur per donationem in solutū supra uerb.Datio.

150 Dominium acquiritur statim per constitutionem procuratoris ad adeundum hæreditatem , non per generalem procuratorem.Abb.Sicu.no.in c. accedens.ubi plene.

Dominium absenti per procuratorem quæritur, sicut possessio,sine cessione:sed non actio personalis,uel possessio.l. & si post.& ibi Bar.ff.de acqui.pos. non per negotiorum gestorem.l. qui mihi. & ibi Barto. de donation.& Abb.in capitul.accedens. in fin. de præben.

Dominium in alternatiua non transfertur ante electionem.l.in rem.j.de rei uen.Bal.in l.conuenticula.iiij.col.de episc.& cle. Alex.in l.si non sortem.§. si.in apostil.de cond. indeb.

Dominium transfertur ante mensurationem.J.uersi. mensura.

Dominium rei prohibitę alienari in contractu, si alienatur contra prohibitionem,transfertur, nisi prohibens alienari reseruauerit sibi ius in ipsa re in casu quo alienetur. Bar.in l.filius.§.diui.iiij.col.de lega.j.& in l.si creditor.§.fi.ff. de pig. & in l. nemo. ff.de pac.Bar.& Bal.in l.ea lege.C.de cond. ob causam.no in aut.res,quę.C.communia de leg. & per Alex.consi.x.j.parte.Bal.in d.l.ea lege v.col.etiam subdit non impediri per prohibitionem alienandi factam ab arbitro in sententia.Et tenet glo.& Inn. in c.Raynaldus.de testa. sed per præceptum iudicis sic:ut ibi,per Bar.contra Inn.ubi supra. & est gl. in l.prospexit.ff.qui,& a qui.pro opi. Bar.est tex. in l.

† si sciens.& ibi Bar.ff.de contrah.em. † Adde Fran. Are.in l.si ita quis.§.ea lege. de uerb. ob. in princ. j.colum.& Raph.Cum.in consi.ccx.per totum.ubi pulchre.]

Dominij translatio impeditur per prohibitionem a iudice factā de non alienando. Vide omnino Bal. in d.l.ea lege.ul.col.C. de cond. ob causam . Item impeditur per statutum disponens non posse alienari in forensem:ut ibidem,& Alex.in l.ij. §. final. ff.de actio.emp. Item per statutum ꝙ locatores nō possint uendere nisi conductoribus requisitis etiā quia ex contractu locationis non transfertur dominium,nisi facta denuntiatione conductori.Alexan. post Bar.in l.cū lege.ff.de fideius. & in l. si ita quis. §.ea lege.de uer.ob.& in l.uniuersa.de preci. Impetra. offer.

Dominium rei alienatæ in fraudem transit in accipiētem.Bal.in l.j.C.si quid in frau.pa. & gl. & Dy. in §.item si quis.Inst.de act.& J. Titulus.

Dominium utile sine traditione cedi non potest , sed actio utilis sic.l.ex asse.ff.ad Treb.Bal.in c.j.§.j.de inuesti.de re al.fa.in usi.feud.

Dominium sine causa traditionis regulariter non trāsfertur.l.nunquam nuda.de acquiren.re.do. Io. de Por.in l triticum.de uer.ob.in Spe.de procu.§.j.in princip.

160 Dominium liberum non transfertur ab eo , qui illud non habet liberum , sed tale quale habet. Bal. in l.fi.§.sed quia.in fi.C.communia de leg.

Dominij acquisitio fit,etiā sine uacua possessione, cū etiam detentatio asinina sufficiat.Bal.in l. si fundū. de fun.do.& ibi post gl.sentit Bar. dum dicit de inductione.

Dominium nuda traditione non transfertur.in Sp. de posi.§.vij.uer.xv.& de confes. §.iij. uer. porro. de teste.§.ij.uer.quid ergo.Item

Dominium quandoque transfertur nuda traditione sine scriptura,quandoq; non.in Spec.de salar.§.iij. uer. illud autem.

Dominium rei concessæ, reseruato eius usufructu , an transferatur.in Sp.de confes.§.iij.uer. quid si confiteor.& s.uer.lxj.

Dominium an, & quando transferatur in contractib. in Sp.de emp.& uen.§.j.uer.illud autem. & uer. ad euidentiam.& uer.sed & si plures.uer.fi. & uer.hoc quoque notandum.& uer.plerunq;.& supra.iij. uer si.sed nunquid potest.

Dominium etiam per extraneum acquiri pōt,& transfertur.in Sp.de loc.§.vj.uer.lxvj.

Dominium non acquiritur per procuratorem generalem,sed specialem.Inn.in c.accedens.de præb.Item nec per negotiorum gestorē:ut ibi fin.in fi. no. Ab. Sic.qui idem dicit de possessione. Vide in l. qui mihi.de don.& ibi Bar. & doc.

Dominium perditur utile,si dominus utiliter non contradicit domino directo alienanti,qui alias non fuisset alienaturus , nisi dominus utilis consensisset:alias secus.l.apud Celsum §.quæsitum.cum gl.ff.de do.exce.

Dominium non perditur ex eo quod quis habeat rem pro derelicta.in Sp.de confes.§.iij.uer.porro.

Domi-

Dominium in incorporalibus perditur per solam sententiam, quæ transiuit in rem iudicatam, nec requiritur eiectio de possessione beneficij, quo quis priuatus est per sententiam. Inno. in c. cum nostris. de concess. præb. Bald. in Mar. uer. Dominium. & in l. quoties. C. de rei uen. & in l. j. in fin. C. communia utri. iud. & in l. traditionib. in fi. C. de pac. & Ange. in l. ex hoc iure. ff. de iust. & iur. & Alex. in l. sciendum. §. si fundum. in fi. qui satis. cog.

Dominium utile ex præscriptione occidit dominium directum. Alex. in l. si ædes. §. libertas. de serui. urb. prædio.

Dominium an perdatur ipso iure, si res in castro communis nō ponatur: uel si testamentum non insinuetur, prout statutum requirit. Alex. in l. his consequēter. §. sed an. ff. fa. er.

Dominium rei non potest per principem auferri domino sine causa licet actio sic glo. no. in l. quoties. C. de preci. Imper. of. Vide Bar. in j. const. C. §. omnem. ij. col. Bal. in l. j. j. col. C. de hære. uel ac. uend. quod absurdum est, quem priuari dominio rei suę sine causa. & J. uer. Imperator. uer. xxiiij. & xxvj. & Bal. in l. j. ad fi. C. de iur. aur. anu. Item

Dominium utile non potest auferri per priuilegium principis, uel rescriptum, sicut nec directum. Pa. de Cast. con. clvj. ad fi.

Dominium potest ex causa per statutum auferri alicui. Barto. in l. secundum C. de iure Reipub. lib. xj. & in l. omnes populi. de iusti. & iu. & do. Cardi. in capit. quæ in ecclesiarum. de constit. & in cle. j. j. q. de usuris.

Dominium utile quomodo perdatur. Bart. in l. si quis vj. §. differentia. ff. de acquiren. poss. & supra e. uer. j. & vij.

10 Dominium bonorum an, & quando perdatur ipso iure propter delictum. Bar. in l. Imperator. ff. de iu. fis. & in l. commissa. de public.

Dominium non præsumitur renuntiari ex lapsu tēporis. Inn. in c. accedens. de priui. & Bal. in Mar. uersi. Statutum. uer. vj.

Dominium solo consensu non admittitur. Bar. in l. inter officium. ff. de rei uen.

Dominium unum eneruatur per aliud. Bal. in l. matrē. C. de prob.

Dominium nudo uerbo non perditur. l. cum falsam. C. de iur. & fac. ign. Bal. in l. generaliter. xij. q. in fi. C. de non nu. pe.

Dominium perditur præscriptione. J. uer. Præscriptionis effectus. uer. xx.

Dominium an perdatur, quando quis conducit rem propriam. not. in l. si rem aliquam & ibi Bart. ff. de acquiren. poss. & in l. non solet. & ibi glo. & Bar. ff. loca. quod

Dominium non mutatur per locationem: ut d. l. non solet. & Bar. in l. manumissiones. in fi. ff. de iusti. & iure.

Dominium non abdicatur a me, si tu es incapax, cui quæritur a me. Barto. in l. qui furere. ff. de sta. hom. Item

Dominium non recedit a nobis, nisi quæratur ei, cui intendimus quæri, licet possessio recedat, etiam si alteri non quæratur. ar. in l. si ego. ff. de nego. gest. Unde

Dominium pecuniæ solutæ negotiorum gestori non quæritur creditori antē ratificationem suam, sed interim est debitoris soluentis. l. si ego hac mente, de neg. gest. & ibi Bar. & Bal. in l. qui mihi. ff. de do. quod

Dominium non quæritur per gestorem, nisi ratihabitione secuta. & ī. e. uer. j. uer. xxxv.

Dominium rei communis quomodo probetur. J. Socius. per discursum.

Dominium probatur multis modis: uide omnino in Spe. de loc. §. vj. uer. lvj. & seq. & uer. cxlviij. Primo ex eo quod quis uendidit, & tradidit, & pretium recepit ueditor, & quod uenditor erat dominus. glo. & Bar. in l. cum res. C. de prob. ubi etiam per Bald. Non autem per solum titulum emptionis, per Alexan. consil. ccj. ij. parte. ubi plene. & in con. x. & xj. iiij. parte. Vide Alex. in l. j. ff. de usuc. Secus est in quasi dominio, quod probatur ex titulo habili ad translationē dominij quæsito a non domino cum traditione uacuæ possessionis: secundum Alex. in d. consi. & infra e. uer. xviij. & uer. Publiciana. uer. xiij. & supra uer. agens. Item per contractum emphyteuticum, id est quod illa res fuit data in emphyteusim per talem, qui canonē recepit ab emphyteuta, secundum Bal. no. in l. j. ad fi. in lec. antiqua. C. de fideicom. & in l. j. prima oppo. C. de iure emp. dum dicit per emphyteusim quęri dominium utile. no. in c. inter dilectos. in fi. de fi. instru. & Io. Pap. in Sum. in ti. de capitulis. uer. fructus. & in Spe. de loca. §. vj. uer. hoc. & seq. Dy. & Bar. in l. legata inutiliter. de leg. j. secundum Alex. de Imo. con. xij. iiij. parte. dicunt per instrumentū locationis in emphyteusim non probari dominiū quo ad conductorem, per l. ad probationem. de proba. Item si testes dicunt se uidisse Titium posside re pro domino decem annis. Bal. in l. ij. ad fin. & in l. proprietatis. C. de proba. & Ang. in auth. de testi. §. & licet. Sed Pa. de Ca. aliter loquitur in con. cccij. Item probatur aliquando per iuramētum, puta in causis damnorum datorum, stante statuto quod stetur iuramento damnum passi: quia intelligitur tam de damno, quā de dominio, si dominij quæstio oriatur Bal. & doc. in l. j. C. de re. credi. & Barto. in l. iij. de ali. & cib. leg. & Pau. de Ca. in l. cum hi. in princ. ff. de trans. Item præsumptiue, scilicet probato qđ res fuit patris mei. Bar. in l. j. C. ad exhib. & in l. proprietatis. & in l. siuc. C. de prob. Item probatur per præscriptionem. aut. nisi tricennale. & ibi Bal. & docto. C. de bo. ma. & Bar. in l. j. C. de usufr. in Spe. de testi. in integ. §. j. uer. sed nota. Quod uerum est de utili dominio, non de directo uel quasi. Bar. in l. minor. § j. ad fi. ff. de euic. nisi statuto dicatur quod ex præscriptione quæratur dominium: quia intelligitur etiam directum, ut statutum aliquid operetur ultra ius commune. Bar. in l. ij. ff. de usuc. † Et per

Fel.

Fel. in rub. de præscrip. in j. col.] Item nisi ex usucapione fauorabili: quia ex ea acquiritur dominiũ directum: sed ex præscriptione decẽ uel uiginti annorum quæritur utile: ex præscriptione uero triginta annorum mere odiosa acquiritur exceptio tantum. secundũ Bal. in l. fi. xvj. opp. post Bar. ibi. C. de edi. di. Adri. tol. & Bar. Post. gl. in l. traditionibus. C. de pac. Et qñ acquiritur dñium exceptiõe pscriptiõis impedit processũ. Bal. in d. aut. nisi tricennale. in fi. post gl. Itẽ uerum est qđ quæritur utile ex præscriptione habente bonã fidẽ. c. ad aures. & ibi Abb. Sicu. de præscrip. gl. Bar. & Ang. in l. si quis emptionis. de præscrip. trig. an. Dy. in regula possessor. i vj. Bar. in l. j. ad fi. ff. de aqua plu. ar. Itẽ quare ẽt directum. In. in c. cæterũ. de iudi. gl. xvj. q. iij. in summa. & in regula, sine possessio. in vj. Archi. in c. j. de pręscrip. in vj. d. c. ad aures. secundũ Abb. & P. de Peru. in c. uigilãti. e. ti. & j. Itẽ probatur ex eo φ tpe acquisitionis res erat in bonis nullius. Bar. in l. rẽ, quę nobis. ff. de acq. pos. ubi ponit modũ probandi rem fuisse in bonis nullius. & in l. rem alienã. ij. col. ff. de pig. act. & Pau. de Cast. consi. xciij. Quod uerum, nisi aduersarius probet contrarium, scilicet φ erat in bonis alicuius, secundum Pau. ibi, post Bart. ubi supra. Item probatur ex possessione tanta, quæ sufficiat ad præscriptionem cum titulo, & bona fide, quando agitur de dominio principaliter: secus si possessio nõ sufficit ad præscriptionem. Bar. in l. pe. de cond. inst. Ioa. And. in c. illud. de præsumptio. & & Pau. de Cast. in consi. cxiiij. Item probatur dominium de præsenti per dominium de præterito. not. in l. siue possidetis. & ibi doc. C. de prob. c. præterea. de trans. Bal. in l. ex persona. ul. col. de probat. Io. An. in addi. Spec. de proba. §. uidendum. uersic. xiij. in Specu. de præsump. §. j. Ludo. Pon. in consi. lxxx. quod incipit, in Christi nomine amen: uisis ac procuratoris actis, &c. & infra eo. uersic. xvij. Item præsumitur ex traditione pecuniæ mutuatæ esse apud mutuantem. l. nam & si fur. ff. si cer. pe. Flo. in l. sicuti. §. si quæratur. ff. si cer. pen. Item probatur dominium per solutionem collectarum. An. in l. iij. in fi. C. de natura. lib. & supra. Collecta. el. j. uer. xxxj. Itẽ probatur per instrumẽtum. l. proprietatis. & ibi glo. & doc. C. de prob. Quod intellige cum alijs requisitis ad acquisitionem dominij: ut ibi. Item per testes, qui uiderint emi, & possideri diu cum titulo. secundum Bal. in d. l. proprietatis. Item per testes, qui dicunt quod talis emit, & pretium soluit. & habuit uacuã possessionẽ rei ab eo, qui erat dominus. d. l. cũ res. & ibi Bal. & Barto. de prob. Et hoc uerũ, & obtinendum in iudicio rei uendicationis nam secus est in Publiciana, in qua non requiritur pretij numeratio ad obtinendum. Bal. in d. l. cum res. & ibi doc. & l. de pretio. ff. de publi. & Alex. in l. j. e. ti. † Et quod ita per testes, sicut per instrumenta, probetur dominium, uide Fran. Aret. in l. doce ancillam. C. de rei uendi.] Item probatur quod sit publica uox, & fama quod res erat patris mei, quam pater meus emerat: quia licet de instrumento emptionis

non constet. tamen probata fama, & probato quod pater meus dicebat se emisse, & probata possessiõe per me, quæ sufficiat ad præscriptionẽ resultat probatio dominij. glo. in l. Titio fundus. ff. de condi. & demon. quæ dicit iustam credulitatem induci ex dicto unius nobilis uiri. Ita Bar. in l. celsus. ff. de usu ca. & Bal. in l. indicia. C de rei uendi. Lanf. in c. quoniam contra. uerbo, Testes. uer. circa præmissa. de proba. Sed Rota tenet contrariũ in deci. cccxxxiiij. si uẽdico. Item probatur dominium antiquum per famam publicam si de fama sit factus articulus specialis quia generalis non sufficit, secundum Butri. sing. quem refert Host. in cap. inter dilectos. de fi. instrum. & do. Salustius in repertorio. uersic. fama. Et ita practicatur Florentiæ, & de facto obtinui. fama enim quandoque sufficit ad dominij probationem. Barto. in l. pen. in fi. prin. ff. de cond. instit. per not. in l. iij. C. de probatio. & in l. at qui natura. §. cum me. de neg. gesto. ubi per Barto. post glos. qui dicit uerum esse sic. quia iustus error dat causam usucapioni, sicut uerus titulus. Et ideo si quis non posset probare titulum uere sufficit probare per publicam famam. Quod etiam tenet Barto. in d. l. Celsus. & Bald. in d. l. proprietatis. dum dicit quod per famam inducitur iusta causa credendi. & sic titulus putatiuus, qui sufficit ad præscriptionem per quam probatur dominium. quod not. Et quod dominium antiquum probetur per famam publicam, tenet etiam glo. & alij. doc. in d. l. proprietatis. & Flo. in l. item Mela. §. legis. ad legem Aquil. & Innocen. in cap. ueniens. de uerbo. sign. & infra uer. Fama. uer. lij. & lv. Et dic uerum in dominio antiquo, secundũ Ale. plene consi. j. iiij. parte. Bal. in d. l. proprietatis & in l. cum super. de rei uendi. Innoc. & doc. in c. ueniens. de testi. j. & in c. qui per nouale. de uerbo. signi. & infra uer. Fama. uer. lxiij. † Adde Fran. Are. in l. is, ad quem. de acq. hær.] Item probatur ex annua perceptione fructuum. l. litib. C. de agri. & censi. lib. xj. & Bar. in l. Titia. ff. de sol. Bal. in l. ij. in fi. C. de prob. & in aut. quas actiones. ul. col. C. de sacrosan. eccl. & infra istomet uer. in fin. ij. col. ibi: itẽ probatur per catastum, & solutionem, &c. j. uerb. Dominus. uer. cxxxv. Item probatur ex possessiõe, quando dominium deducitur in causa incidenter, non si principaliter. Innoc. in c. illud. de præsump. & Butri. in c. cum ad sedem. de rest. spo. Io. de Imo. in c. ex literis. de proba. & Bald. in d. l. ij. in fin. C. de probatio. Paul. de Cast. con. xciiij. Flo. in l. item Mela. §. legis. ad legem. Aquil. & in l. sicuti. §. si quæratur. ff. si ser. uen. & ibi gl. & Bart. qui tenet idem in l. apud Trebatium. in fin. ff. de aqua plu. arcend. & in l. rem alienam. iij. colum. ff. de pigno. act. quod sufficit probare de possessione debitoris, & ex ea probatur dominium: quia principaliter non agitur de dominio in hypotecaria. Et tenet Pau. de Ca. cõsil. . vj. consi. cccxx. consi. xxx. & consil. xciij. quod etiam tenet. Angel. in leg. si Titio. de pignor. Et intellige de possessione titulata, secundum Bald. in Marga. uersicu. quæstio. & Bal. in l. indicia. C. de

rei uen.& in l.nõ ignorat.qui accu.non pos. & Ale. consi.x.iiij.parte.Item intellige,si allegetur.Barto & Alexand.in l.rem alienam.de pig.actio.& Bald.. in l.etiam.ij.colu.C.de execu.rei iudi. & Sali. in l. certi. C. loca. Item probatur per indicia.l. indicia. & ibi doc. C. de rei uen. Item probatur dominium præsumptiuè,scilicet ex possessione:ut si quis com pareat ad impedirendum executionem sententiæ:al legans enim rem esse suam, præsumitur dominus, si possideat rem ipsam, in quam sit facta missio, uel executio. Bal.in l.ob maritorũ.C. ne uxor pro mari.& in l.indicia.C.de rei uendica.& Bar.in l. j. C. de priuil.fis.& per Barto.in l.ij.& ibi Salic.C.quan. fis.uel priui. & no. in l. siue possidetis.& in l.ij.per Bar.& gl.C.de proba.& in l.cum res.eod. tit. & ibi Bald. ꝙ dominium præsumitur ex possessione rei, non ex quasi possessione iuris. Sed Bar.contra in l. magis puto.§.j.ff. de reb eorum. Idem quod supra, tenet Bar.in l.quidam in suo.post gl.ff. de condi. in stit.& in l.apud Trebatium.in fi.ff. de aqua plu.ar. & infra uer.possessor.el.j.uer.j.& xxij.Quod est uerum,si possessio est de præsenti, secundum Bald.in l. j. C. de ser.fu.& Flo.in d.§. legis.ad l.Aquil.ubi multa allegat.Item uerum ex qualitate rei : ut quia sunt uestes muliebres,quæ præsumuntur esse mulieris allegantis esse suas.Alias enim bona uxoris præsumuntur esse uiri,propter præeminentiam, quando per uirum possidentur, nisi uxor contrariũ probet,etiam per priuatam scripturã.Bald.in d.l.ij. C. ne uxor pro mari.Vnde uxor non dicitur possidere iure familiaritatis, licet bona sint uxoris:ut ibi . & J.uer.Maritus.el.j.uersi. xxx.Item præsumitur res esse rei conuenti rei uendicatione possidentis , si actor non probet de dominio suo,adeo quod debet reus absolui.l.ij.& ibi Bald.C.de probation. Quod uerum,secundum Bal.ibi , si reus possidet cum titulo:& sic sua possessio est indubitata,& plena,& iustificata per uerum titulum cõiunctorum.Bal. ibi quẽ etiam uide in l.cum res.eo.tit.& infra uersi. Possessor.Bar.uero & Alex.in l.si a furioso.si cert.pet. dicunt ꝙ allegans se dominum eo quod prius habuit possessionem , uidetur habere fundatam intentionem,& probasse de dominio, quia præsumitur dominus : quia quod de alterius bonis nõ apparet fuisse debet esse eius, qui primo occupauit. l. iij. de acquirend.re.do.& idem Barto. in l. si duo. in fi.prin. uti possi.Sed contra tenet Barto.in l. rem, quæ nobis.de acqui. pos. & in l.rem alienam.de pig actio. & Bal.in l.j.ff.de rer.diui.& in rubrica extra de præ scri.& in c.cum causam. de proba. per Bald. & aliquid per Barto.in l.ij.ff.de usuc. Alex.ubi s̃.concordat,ut opi.Bar.in d.l.si a furioso.procedat, quando reus habet ab authore causam, seu titulum , de cuius natura sit transferri dominium , alias procedat opi.contraria.& uide Pau.de Castr.consil. xciij.Itẽ probatur per accatastationem rei alienæ , sciente, uel præsente domino, & non contradicente . Barto.in l.quod quis. ff. de acquiren.rerum domi. per l.censualis.C.de donatio. & Bald. in l. solennibus. in princip.C.de rei uendicatio.& Barto. in l. iura C.de omni agro deser.lib.xj. & Alexand.consilio x.iiij.parte.& in con.xj. eadem parte. & supra uer. Catastum. uersi.iiij.Item probatur per signaturam rei emptę.l.quod si neque.§.fin.ff. de peri. & commo.rei uendi.& supra uersic.Dominium trãsfertur uersicu.lx.Item probatur per catastum, & solutionem collectarum,uel census pro rata,sciente,& patiente socio,qui emit pro se,& fecit eam accatastari sibi & fratri suo.Barto.in l.rura.C. de omni agro deser.lib.xj.l.censualis.de donation. l. solennibus. C.de rei uendi.Paul.de Castr.in l.scriniarios.C.de testam.mili. Lud.in singu. uersicu. Dominium.uersi quidam emit.& Petr.de Peru.in consilio factum sic proponitur,apparet in catasto,&c. & Ludo. in consilio cum isti fratres,&c.Petr.de Peru.in tracta.societa.tertia parte.xij.col.& in xvj.colum.Item probatur per locationem,si colonus diu laborauit. Bal. in l.ad probationem. C. loca. & locans habeat titulum:ut ibi,& Alexand.in consilio.xij. quarta parte.& infra isto uersic.ibi.Item per locationem, &c. Item probatur ex eo quod quis gerat se pro domino possidendo,& fructuando ut dominus.l.litibus. C.de agri.& censi.lib.xj.gloss.in l. penul. de condi. institu.l.feminæ.in fin C.de sec.nup.secundum Bal. in l.siue possidetis.C.de proba.& in l.ij. in fin. eodem tit. Pau.de Cast.in consilio. cccxx. Barto. in l. Titia.de solu.& supra, & infra. Item per locationẽ rei cum receptione pensionis pro ea.si probetur titulus cõcedentis, secundũ Ray.in apo.in l.quidam in suo.& c.inter dilectos.& ibi Abb.in fi.de fide instrum.& supra eodem uer.ibi item probatur per locationem.Ioann.Pap.in sum.in tit.de capitulis.uersic.fructus.& Bald.in d.l.indicia.& in d. l. solennibus.& infra uersic.vij.& Barto.in l. ad probationẽ. C.locati.& Alexand.consi. x. iiij. parte. quod non probatur possessio, uel dominium quo ad tertium, per solam locationem,nisi incidenter. uide ibi omnino,& in consilio sequenti.ubi plenius , & melius in consilio. xij. Item ex diuturna possessione præsumitur dominium,secundum Angel. in l. qui aliena. §. j. ff. de acquirend.hæredita. & supra eodem. Scias tamen quod titulus emptionis non præsumitur ex longa possessio.gloss. & Barto.in l. si maior. ff.communi diui.& l.nullo. de rei uendicatio. Item probatur dominium rei ex seruitute in re. Bald. in l.cum res.in fin.C.de proba. & infra. Possessio iurium.uer.xij.Item probatur per possessionem,triginta annorum,etiam in reali.Raph.in d.l.quidam in suo.per l.si quis.§.sed hic super illis.C. de præs. † trigin.anno. † Vide do. Pet.Phi.Cor.in con. lxxxvij.inci.uisis.in litera l,& in consi.clxxij. inci. uisa. † in litera m,in iij.parte.] † Vide Alex.in l.rem,quę nobis.co.vj.in fi.de acqui.pos.Item

Dominium quomodo probetur , uide s̃. plenè , & ibi Bar.plenè in d.l.quidam in suo. C.de condi. instit. & in l.rem,quæ nobis.de acqui.pos.& in l.rem alienam.de pigno.actio.& in l.prima.in repe.C.de ali. iud.& in l.ij.ff.de usuca.& in l.ad probationẽ & ibi Bal.

Bald. C. loca. & Flo. in l. sicuti. §. si quæratur: si ser, uéd. Pau. de Cast. consi. xciij. xciiij. cccxx. & consil. cccexxxij. & infra eo. per totum. & in Spe. de loca. §. vj. uer. lvj. ubi plene. uer. seq.

Dominium probatur ex solutione annua longa census rei alienæ, sciente, & patiente domino rei. glo. not. in l. solennibus. C. de rei uend. ubi Bald. contra. & Alexand. post Salic. in l. cum de in rem uerso. de usuris.

† Dominium probatur per solutionem census, uel canonis. Hyppol. in rub. C. de prob. col. liij. Qualiter hoc intelligatur, & qualiter debeat probari dominium, uide Bened. in repe. c. Raynutius. fo. 154. co. iij. cum seq. de test. ubi late & notabiliter.

Dominium per testes quomodo probetur. Paul. in d. consil. cccxx. & consi. cccxxxij. & supra eod. uersic. primo post principium. ibi: item si testes dicunt se uidisse, &c.

Dominium non probatur ex simplici possessione, nec quod utebatur, & possidebat ut dominus. Pa. de Castro. consi. cccxx.

Dominium uenditoris non probatur per emptionem quia emptor non uidetur fateri uenditorem esse dominum]. Emptor. j.

Dominium non probatur per instrumentum locationis factæ alteri, nisi etiam probetur titulus, & quod sibi fuit soluta pensio. Paul. de Cast. consil. cccxcj. l. ad probationem. & ibi Barto. C. loca. & supra eo. uersi. j. iuxta fi. ibi: item per locationem, &c. & Ale. in d. consi. xij. Barto. in l. non ab re. C. unde ui. dicit dominum præsumi qui locauit. & per Alex. con. x. iij. parte. & con. xij.

Dominium non probatur, si dicit testis, Vidi Titium esse dominum. Barto. in l. j. C. de nau. Tyberi. l. xj. & Ange. in auth. de testi. §. & licet. in j. col. uersic. unum tamen scias. col. vij. Pa. de Cast. consi. clxxxj. incipiente, uisis allegationibus. ubi loquitur notabiliter. Bal. in Marg. uer. Testis. xvij. colu. Innoc. & doc. in c. cum causam. de testi. Barto. in l. j. iiij. colu. in fi. uer. item oppo. ratio testis. ff. si cer. pe. & Bald. in l. cum res. in prin. C. de proba. dum dicit dñium non posse probari per testes, nisi deponant de facto aliquo, ex quo resultet dñium, secundú Bald. ibi in iij. notabil. post Sp. & Inn. Bal. in l. solam. de testi. j. col. & infra eo. uer. xviij. addo.]. Testes deponunt. uer. lxxiiij. Nec si dicit bona esse Titij, nisi reddat causam scientiæ, etiam non interrogatus.]. Testis † deponit. uer. clxxxix. † Et per Fran. Are. in l. doce ancillam. C. de rei uend. quia potest probari ista per testes, sicut per instrumenta.]

Dominium non probatur per castatum. Bar. & Bal. in l. si pater. C. de ac. emp. uide Bal. in l. sollennib. C. de rei uen. & Alex. con. x. iiij. parte. ubi dicit uerú, nisi in præiudicium consentientis descriptioni in ca† stato. † Et do. Bar. Soc. in con. lxxxix. inci. in causa. uer. tertio etiam ponderandum. in j. parte.]

10 Dominium nó probatur ex solo titulo, sine possessione. l. seruum. & ibi Bar. C. de rei uend.

Dominium non probatur ex sola possessione sua, uel authoris sui etiam longa. Pau. de Cast. consi. xciiij. ubi dicit esse de hoc communem opi. contra Bal. in l. cum res. C. de proba. uidelicet quando agitur rei uendicatione, & sic de dominio prin. ut s. eo. uer. v.

† Et do. Pe. Phi. Cor. in con. clxv. inci. pro facto. in litera b, in iij. parte.]

Dominium non probatur ex clausula instrumenti. Actum in domo Titij. Ang. in aut. ut sponsa. largi. §. & hoc insuper. ul. col. & gl. & doc. in l. optimam. C. de contra. & comit. stipu. in l. prædijs. §. fin. de lega. iij. in l. cum aliquis. C. de iure delibe. & ubique per doc. & per Alex. con. xij. ij. parte. & ibi dicit dici antiquum instrumentum post annos centum.

Dominium non probatur per perceptioně annuę pensionis. Inn. in c. cú Bertoldus. de re iud. Bal. in Mar. uer. Dominium. uer. secundo no. in d. l. solennib. & ibi Bar. C. de rei uen.

Dominium non probatur per assertionem longę possessionis, nec per famá in possessorijs. Bal. in Mar. uer. Matrimonium. uer. ij.

Dominium non probatur per luitioně pignorú factá ab extraneo. l. res. & ibi Bal. C. de pig.

† Dominium non probatur per famam, aut per reputationen, uel possessionem. Ideo per ueras causas probari oportet. Ita do. de Rota. decis. cccxxx. in nouis. de quo per Alexand. de Imo. in consi. lxxj. in j. uol. in fin. col. & consi. j. in iiij. uol. & in consil. x. & xj. eo. uol.

✠ Dominium famá in antiquis satis probat gl. & An. in aut. at qui natura. §. cum me absente. ff. de nego. gest. Bal. in auth. quas actiones in extre. C. de sacro san eccl. Bal. & Salic. in l. proprietatis. C. de proba. Ang. in l. Titius. ff. qu. mod. pign. uel hypot. Solu. in l. quidam in suo ff. de cond. institution. Alexand. con. cxvj. uol. v. ton. cj. dub. iiij. uol. vij. Aret. consi. xxxvij. Mar. Ant. Nat. co. ccclxxviij. nu. 6. uo. ij. Ae. Mar. Ma.

Dominium non probatur per instrumentum, in quo est concessum sibi omne ius, quod habet concedens nisi aliter probetur de iure cócedentis, cú in cócessione subaudiatur clausula, Si qđ habet. Dy. & Bal. in l. si sic. §. si mihi. in fi. de leg. j. Bart. in l. cum res. C. de prob. & supra eo. in prin. huius uersic. & supra Clausula contractus, in clausula Vendit omne ius &c.

✠ Specul. in tit. locat. §. nunc aliqua uer. lij. & ibi. Io. And. Ioa. Crot. co. xxxiiij. nume. 11. Ae. Mar. Ma.

✠ Dominium sola inuestitura non probatur nisi eum qui inuestituram concesit, dominium eius rei, quá concesit fuisse inuestituræ que concedendæ ius habuisse demostretur. l. & quæ nondum. §. quod dicitur. ff. de pign. l. cum res. C. quæ res. pignor. obliga. possú. Pau. Ca. con. cxxxiij. uol. ij. Mar. Ant. Na. co. cccxcvj. nu. 6. uol. ij. Ae. Mar. Ma.

✠ Dominium probatione tituli, etiam si ad titulum possessioně accessisse demostraretur non probatur gl. in l. cum res. C. de prob. & ibi. Cyn. Bart. ac alij. Paul. Castr. con. ccccvj. uol. j. Mar. Ant. Nat. consil. cccxcvj. nu. 5. uol. ij. Ae. Mar. Ma.

✠ Dominium probatum esse uidetur, quotiescunque planum iudicib. factum est longo aliquo tempore eius rei, qua de agitur, fructus percepisse. Bart. in l. cum res. C. de prob. Abb. in c. cum contingat. de decimi. Hierony. Cagnol. in l. j. nu. 131. ff. si cert. pet. Ae. Mar. Ma.

† Dominia antiqua, de quorum principijs non extat memoria, probatur per famam antiquã: & hoc maxime procedit in dominijs regum ciuitatum, & cõmunitatum: ut no. Bal. in l. proprietatis. uer. itẽ fama cooperatur. C. de prob. Allegat ad hoc glo. in l. at qui natura. §. cũ me absente. ff. de ne. ge. sequitur An. Barb. con. xviij. incip. præclara. scriptũ est, &c. in antep. col. uer. & si dicatur. in ij. uol. Subdens ibi ꝙ dicitur factum antiquũ excedens memoriã hominum: quod est quando excedit quadraginta annos, secundum Ant. in c. ueniens. de testi. ✠

✠ Domum alicuius esse, non probatur quia diu arma ei sunt affixa. Io. Plat. in l. stigmata. C. de fabricien. lib. xj. Hierony. Cag. in l. j. nu. 177. ff. si cer. pet. Ae. Mar. Ma.

Dominium præsumitur in præsenti ex præterito. l. siue. & ibi Bal. C. de probatio. & Bald. in l. nõ ignorabit. C. ad exhiben. & ĩ. eo. uer. j. in j. col. circa medium. ibi: item probatur dominiũ de præsenti, &c. & sic si constet de principio dominij, alias nõ. Bald. ibi in j. op. in d. l. siue. per l. ex persona. e. ti. Sed Bal. in l. uis eius. C. de prob. dicit ꝙ dominium ex præterito præsumitur in præsenti. & adde. supra eo. dicto uer. j. in Sp. de obl. & sol. §. j. uer. sed pone. & de loca. §. vj. uer. lxvj.

Dominium per testes non potest probari per uisum, sed per causas facti. Bal. in l. solam. C de testi. & supra eo. uer. viij. Et cum ratione etiam si non interrogentur de ea. Bal. ibi quem etiam uide in rub. C. si ex fal. instru.

Dominium probatur scilicet utile eo quod quis probat titulum id est quod emit ab eo qui possidebat, & soluit pretium Bald. in l. cum res. C. de proba. & Alex. in l. j. ff. de usuca. uide melius. supra eo. uer. j. in prin.

Dominium probatur non solum per titulum, sed etiã per traditionem uacuę possessionis. Alexan. consi. x. iiij. parte. post docto. in l. cum res. C. de proba. in & l. Celsus. de usuc. Bal. in l. nam & post ea. §. si petitor. de iureiu. & Io. An. in Spe. de causa pos. & proprie. §. nunc uidendum. uer. de hoc est. & Alex. con. xj. ea. parte.

Dominium uenditoris non probatur ex eo quod emptor confitetur se emisse a Titio. gloss. in l. j. ff. de publi. & Alexand. in l. Iulianus. de condic. indebit. Item

Dominium permutantis non probatur ex confessiõe patris confitentis se permutasse cum Titio. Alexã. in l. Iul. de condi. inde. & in Spe. de exc. §. uiso. uer. & papa.

Dominium non debet probari, quando agitur possessorio iudicio. Cy. in l. si cum res. C. si res aĩi. pig. da. sit, & ibi Ray. Bal. & Ang. contra Bar. in l. item alionam. ff. de pig. ac.

Dominus castri non potest uasallos, uel castrũ alienare inuitis subditis. Bal. in ca. j. §. j. quo tempore mil. & in l debitores. C. de pac. fa cit. l. inuitus. ff. de fideic. lib. Pa. de Ca. in l. ex hoc iure. ff. de iust. & iu. Ale. de Vinc. in ca. ad quæstiones. in vj. notabili. de re. permut. & in c potuit. in gl. ij. de loc. & Bal. in l. in testamento. C. ad l. Fal. & infra uer. Vasallorum alienatio. uer. ij. & iij. Item nec eis irrequisitis, secundum doc. ubi supra. & Ho. & doc. in c. dilecti. de maio. & obedien. & Bal. in d. l. in te-

† stamento. † Et per Fe. in d. c. dilecti. & do. Ias. May. Inst. de ac. §. item Seruiana. nu. 105.]

Dominus feudi post præstitum iuramentum fidelitatis a uasallo, cogitur præcise immittere uasallũ in uacuam possessionem feudi. c. si facta & ibi Bald. si de. feu. fue. contro.

† Dominus feudi habet iurisdictionem ordinariam, quæ a lege sibi conceditur. Decius in c. cæterum. in prin. de iud.

Dominus feudi an teneatur iterũ inuestire uasallũ, si possessio feudi redierit ad dominũ post traditionẽ factam uasallo. Bal. in d. c. si facta. si de feu. contro.

Dominus feudi priuatur proprietate in omnib. casib. in quib. uasallus priuatur feudo. Bal. in c. j. vj. colu. quibus mod. feu. amit. in usi. feu.

Dominus feudi potest obligare proprietatem sine præiudicio feudatarij. Bal. in l. ij. C. de usufr. & in c. j. ij. col. de prohi. feu. al. per Fed. & in l. in testamentõ. C. ad leg. Fal. Bal. in d. cap. j. dicit quod non potest sine consensu dicti uasalli, nisi pro tanto pretio, ut non sit spes luitionis. per legem qui habebat. de le. iij. Item

Dominus feudi an possit hypothecare, locare, uel uendere feudum sine consensu uasalli. c. j. §. j. cum gl. & Bal. quo tempore mil. & in d. c. j. de prohi. feu. alie. per Fed.

Dominus feudi non potest uendere rem uasalli. etiam ex causa. Bal. in l. non solum. in princ. C. de bo. quæ lib.

Dominus castri succedit hominib. suis mortuis ab intestato sine filijs. Bal. in l. j. C. de hær. decur.

Dominus directo an præferatur domino utiliter. glo. in l. ij. C. de nouatio.

10 Dominus potest propria authoritate demoliri edificium in suo solo factum. Floria. in l. j. §. j. in fin. ff. de seru. rust. præd. & infra uer. Edificiũ. uer. lxxvij. ubi plenius.

Dominus non potest uasallum tradere inimico suo, etiam si deliquerit: quia tenetur eum etiam iniuste defendere: secundum Bal. in l. conuenticulas. j. col. de pace iura. fir. in usi. feu.

Dominus feudi alienati per plures manus debet reuocare, non uasallus. Bal. in c. super. v. col. de prohib. feu. ali. per Fed.

Dominus præsumitur quilibet possessor in iudicio diuisionis. Ang. in l. & ideo. ff. de cond. fur. in fi.

† Dominus significat illũ qui habet aliquã superioritatẽ. do. Pet. Phi. Cor. in consi. cxxix. incip. uisis. in

litera a,in tertia parte.]

Dominus non tenetur de facto suarum gentium, nisi eis præstiterit auxilium.not.Car.in cle.iij. iij. col. de re iud.

Dominus feudi, qui uasallum inuestiuit cogi pôt præ cise ad inducendum uasallum in possessionem feudi,nec liberatur soluendo interesse.Bal.in c.j.de cõ tro.inuest.Lud.& Alex.in l.stipulationes non diuiduntur.pe.col.de uerb.ob.

Dominus feudi est iudex in causa inter uasallos, non inter se & uasallos uertente:quia tunc pares curiæ, id est,alij uasalli cum iuramento cognoscunt. Item papa, quando dominus non recognoscit superiorẽ, & uasalli magis fauent superiori uel quando iustitia deficit.Bal.in c.fi.j.col.de prohi.feu.ali. per Fe. & ibi etiam dicit ꝙ dominus est iudex ordinarius uasalli:ut ibi,in ij.col.per c.si cler cus.de fo. comp. & infra.Car.in cle.ij.§.denique viij.q. de re iud.dicit ꝙ ipse dominus non cognoscit, sed ordinarius quando ua sallus negat ius domino:per not.in c.cæterum.de iud.& J.Iudex quis.uer.viij. Vide omnino Alex.in l.de iure.ad muni.ꝙ non est iudex si recognoscat superiorem,alias sic.

Dominus feudi recusans inuestire uasallum, an, & quomodo cogatur.Bal.in cap.j.§. fin. per quos fia. inue.

Dominus castri non potest expellere mercatores forenses sine causa & eis bona auferre.Bal.in cap.j.de forma fideli.

† Cominus castri an possit imponere pęnam subditis pro animalibus intrantibus possessionem domini. Decius con.cxcix.col.ij.

20 Dominus feudi potest castrum custodire inuito uasallo tempore guerræ, uel necessitatis. Bald. in c.j. §.quid ergo.de inuesti de re ali.fac.in usi.feu.clausula.x.

† Concordat huic decisioni Ioann. Sanxon in consuetud.Burgund.titul.des chastelennies.ar.primo. in fin.

Dominus feudi an possit facere gratiam filio feudatarij inuitis agnatis,scilicet quod repudiet hæreditatem,& accipiat feudum gl.& Bal.in c.j.ix. colu. an agna.uel filius.

Dominus feudi non seruans pactum uasallo, an incidat inpęnam promissam per uasallum ipsi domino, si non soluit omni anno,&c.Bal.in c.j. qualiter do. pro.priue.

Dominus pro delicto famuli tenetur quatenus ad ipsum peruenit immediatè, nó aliter. De hoc per gl. & Cardi.in clem.j.§. porro. de statu.mon. de testi. in literis.de uerb.sig.sicut.in vj.& per Abb. in ca.j. de resti.spo.Bar.in l.j.§.familiæ.ff.de ui,& ui arma. Vel nisi dominus sciat, & non prohibeat:quia uidetur ratificare.Vel nisi famulus faciat de uoluntate, uel mandato domini.Flo.in l.is,cuius.in fi. ff. si ser. uen.l.si colonus.in fin.de aqua plu.arcen.& l. præce.§.idem Iulianus & l.licet gratis.in fin. nau.cau. sta.Vel nisi statuto caueatur dominũ teneri pro famulo quia tunc tenetur etiam de commissis ante Bar.in l. Titius. ff. de testa. mil. ubi dicit uerum si simpliciter statutum dicat dominum teneri pro delicto famuli: secus si dicit teneri pro delicto commisso a famulo : quia intelligitur de commisso tempore,quo est famulus,secundum Barto.Sed an pro damno dato infra eod.uer. clxiij. Item tenetur pro famulis delinquentibus in officio,ad quod deputati sunt per dominum.Bar.in l.j.§.familia.de publica.

† Et per Feli.in c.nulli.de accu. in prin. uersicu. nota primo.]

† Dominus an & quando possit uerberare famulum: & quando puniatur uerberando Alex.consi. xxxv. uol.iij.

† Dominus tenetur de delicto subditorum,quãdo neglexit eos ad satisfactionem cogere. Fel. in c.postulasti.in iij.uer.ex istis.de fo.com.]

Dominus soluens pro damno illato a famulo alteri:repetit a famulo, uel retinet ei mercedem, nisi iussu domini famulus deliquerit:quia tunc dominus tenetur.Ita tenet Spe.tit.de iniur.& dam.da.§.fi.uer. pe.in sum.

Dominus præsentando famulos delinquentes in officio publico liberatur:non si in officio priuato.Bartolus.in l.prima. §. familiæ de pub. & Abb. Sicul. in capit.licet.de resti.spolia. ubi plene de hoc articulo.

Dominus pro famulo eximente non tenetur, pro suo sic.l.fi.in prin.per Alex.post Bal.ff.ne quis eum qui in ius.

† Dominus simpliciter recipiens famulum tenetur tantum ad alimentum:uide Alexan.in l.pen.§.j. ff. sol.ma.

Domini terrarum habent fiscalia iura in terris suis ex contractu uel priuilegio principis,non alias. Bal.in l.j.in fi.C.de hær. uend.

† Domini temporales habẽtur loco principis.do.Pe. Phi.Cor.in consi.clxxviij.incip. uisa. in litera a, in iij.parte.]

Dominus sciens uitium rei emptæ per procuratorem, an possit agere redhibitoria.Bal.in l.fin. C. de edi. actio.

Dominus constituens procuratorem ad recipiendum mutuum quomodo teneatur si procurator recipit mutuum,ad quod obligauit se & quendam alium fecit obligari insolidum, uel pro rata. Pau. de Castr. con.ccxviij.

30 Dominus habetur pro contumace, non pro confesso,quando procurator in iudicio interrogatus respondet se nescire, & debet condemnari in expensis.Bal.in addi.Spe.de procu uer. si procurator respondet:& Bald.in Mar.uer.Procurator.Inno.in c. per tractandum.de iur.cal.& infra.Procurator qualiter uer.50.& infra.

Dominus feudi pôt committere causam feudalem inter uasallos alteri qui tamen commissarius non pôt domino aliquid adiudicare.Rota in deci. ccj. si dominus.in nouis.

Dominus feudi non habet iurisdictionem in personam uasalli, sed quandam superioritatem. Cardin. in cle.

in clem.ij.§.denique.de re iud.scilicet respectu rei. ut ibi iiij.q.

Dominus potest uendicare rem suam per alium uenditam, etiam si emptor ignorauit rem esse alienam l.j.& ibi Bal.C.de bo.ma.

Dominus feudi non potest immutare formam antiquam feudi in præiudicium feudatarij, nec illud auferre uni & dare alteri.Bal.in l.j.pen.col. C. quan. non pe.par.

Dominus citatus ad respondendũ est contumax mittendo procuratorem ad excipiendum.Bal. in addi. Spec.de proc.uer.qui opponit.

Dominus negligentiam procuratoris pōt recuperare. l.dominus.C.de appel.& Bal.in addi.Spe.eo.ti.uersic.negligentiam.

Dominus recipiens instrumenta a suo procuratore debet ei facere instrumentum de receptis. Bald. in l. fin. C.de pac.conuen.& Alex.in l.qui tabulas.ff. de fur.

Dominus rei uenditę per procuratorem quatenus teneatur de euictione.Bar.in l.si procurator Cesaris. ff.de iure.fisci.

Dominus reuocabiliter potest præscribere, ac si non esset dominus.Bar.in l.in bello.§.si quis seruum.in fi.ff.de capti.

40 Dominus emphyteusis an teneatur edere instrumentũ emphyteutę.in Sp.de loc.§.vj.uer.lxiij.

Dominus potest uendere emphyteusim,& ius suũ,emphyteuta non requisito.Bal.in addi.Sp. de loc.uer. dominus potest.& j.uer.emphyteusis.

Dominus emphyteusis requisitus ab emphyteuta uolente uendere si dicit,Nolo emere,non est amplius expectandus secus si dicit.Volo deliberare.Bald.in addi.Spe.de loc.uer.dominus,qui dicit.& in Spe.§. vj.uer. 100.& uer.seq.

† Dominus alicuius rei aliquis pōt esse multipliciter uide Signo.con.lxx.col.ij. in prin.

Dominus reuocans statim procuratorem, tenetur ei actione de dolo. Barto. in l. quidam debitor. ff. de dolo.

Dominus an possit punire seruum de crimine. Barto. in l.j.ad fi.ff.de his,qui sunt sui,uel ali. iur. & ibi uide an possit carcerare. & uide in l. si percussor. ad Syl.in l.si seruum.de uer.obl.& in l.si quis forte.§. si quos.ff.de pęnis.

Dominus promittẽs ratificare gesta procuratoris, nō potest pro parte reprobare,& ꝓ parte approbare. Bar.in l. quæ omnia.uer.plane de proc.

Dominus tanquam melius informatus, & legalior ꝓcuratore suo simplici tenetur ad respondendum de ueritate,non quando procurator est in rẽ suã, quia non tenetur dominus comparere, nisi probetur ꝙ sit legalior.Bar.in l.si actor.in fi.ff.de proc.

Dominus excusatur a contumacia propter infirmitatem uel mortem procuratoris,sed non propter stultitiam,uel ignauiam.Bal.in addi. Spec. tit. de contumacia.§.excusatur.Bartol.in l.fin. ff. de restit. in integr.

Dominus tenetur respondere positionibus negatis per procuratorem si dicatur melius nouisse factũ. Bald. in addit. Specu. de iur. calum. uersicu. etiam postquam. & infra uersicu. Positionibus responsio. uer. xvij.

Dominus monitus debet respondere positionibus, uel procuratorem mittere cum speciali mãdato ad sic respondendum & contumax ante responsionem non potest appellare.Bal.in addi.Sp.de posi. uersi. qui non uult.

50 Dominus debet iurare per se, & non per procuratorem. c. j. de iud.in vj.nisi constituerit specialiter procuratorem ad iurandum.gl.ibi.quo casu nō cogitur iurare,nisi sit persona iustior,quam procurator,uel melius informatus.gl.no. ibi:quia ipse cogitur iurare tanquam legalior,etiam si procurator iurauerit.Innocen. in cap. fin. de iura calum.Bald.in Mar.uer.procurator.& j.uer.Procurator iura. uersic. xj.

Dominus rerum scriptarum in catasto tenetur ad datias,uel collectas & non alius.Bar.in l.hi penes.C. de agri.& censi.lib.vj.

Dominus pro famulo non tenetur ad collectam impositam ratione possessionum.Bar.in d.l.hi penes. de agri.& censi lib. xj.

Dominus feudi non tenetur ad datia, uel tributa,quãdo respōdetur sibi de fructibus, licet de pecunia sic a colono suo gloss.& Barto.in l.j.C.de anno.& tribu.lib.x.

Dominus ratũ habens incidit inquantum plus ex forma statuti propter negationem procuratoris, sicut si principaliter negasset.Ang.in aut.de trien. & semiss.§.si etiam.

Dominus an possit appellare, si eius procurator non appellauit.Bald.in lege. ab eo. C. quo & quali.iudex.

Domini indiuiduorum possunt quilibet agere, & conueniri insolidum.l.loci corpus.§.si fundus.per Bar. ff.si ser.uendi.

Dominus præsumitur,qui locauit.Bar.in l.non ab re. C.unde ui.

Dominus esto, in substitutione est uerbum directum. Bal.in l.fi.§.pe.C.de sac.san.eccle.

Dominus nō succurrens uasallo perdit ius uasallagij. Bal.in l.ij.C.de infan.expo.

Dominus castri potest legare castrum subditis suis.docto.in l.senatus.§.fi.de leg.j.

60 Dominus territorij promittens reficere damnum derobato,quod probauit derobatus sub pęna dupli ci non tenetur si damnum probetur solum per iuramentum derobati.Bald.in l.conuenticulas.iij. colum. & seq. de pace iur. fir. in l. si quando.in fin. & ibi Bart.C.unde ui.& Bar.in l.j.ff. quan. ex fac.tut. & j.uer Iuramentum in supplementum.uer. xviij. in ij.col.

† Dominus certi loci non potest iudicando, uel statuendo,ulcisci offensas factas suis subditis extra territorium,licet non offendens habeat ibi bona. Fel. in c.postulasti.in prin.iij.col.uersi. prima coclusio. de fo.comp.]

Domi-

Dominus potest cogere uasallum ad ostendendum sibi feudum, de quo seruitium debet præstari. Bald. in capit.insuper.ultim.colum. de prohib. feud. ali. per Fed.in cap.uasallus.si de feu. fue.contro. in usi. feud.

† Adde etiam notabiliter quod dominus potest cogere uasallum ut det ei instrumentũ de quo per Bal.in l.instrumenta.C.de fideiuss.Ias.in l.ij.C. de iure emphyteu.& in l.si legatum.ff.de edendo.

ominus non cogitur restituere uasallo feudũ, quod ipse dominus recuperauit a possessore præscribẽte contra uasallum. Bal.in c.fi.iiij.col. de prohi. feud. ali.per Fed. ubi etiam dicit ꝙ dominus auocat etiã fructus feudi a possessore.

Dominus an obligetur ex contractu procuratoris reuocati nondum facta notificatione. Bar. in consi.factum tale est Pe.de Ponte.

Dominus pro subdito testis esse non potest. Flo. in l. idonei.ff.de testi.per cap. causam quæ.de offic. delega.

Dominus non potest piscari nec uenari in loco,usufructuario inuito.Flor.in l.item si fundi.§.aucupiorũ. ff.de usufr.

Dominus possidens rem occupatam a seruo non præsumitur mandasse ei occupationem. Bal. in l. j. C. de epis.& cleri.

Dominus promittens ratificare omnia gesta procuratoris,non potest partem ratificare,partẽ non.Bart. & doc.& Ioan.de Pra.in l.quæ omnia.§. si aduersarius.ff.de proc.

Dominus non tenetur respondere positionibus post litem contestatam cum procuratore. Barto. & Io. de Prat.in l.si actor.iiij.colum. ff. de procura. doc. in l.fin.C.eo.ti.& ĩ.uer. Positionibus responsio.uersic.xliij.

70 Dominus an, & quando teneatur ex promissione procuratoris data de iudicato soluen.doc. & Io. de Pra.in l.in causæ.§.ex parte.iij.& iiij.col.ff. de procurato.

Dominus soli, in quo sit ædificata ecclesia, sit patronus ecclesiæ.Flo.in l.qui domum.ff.ad l. Aquil.Archi.xij.q.ij.apostolos.

Dominus territorij an teneatur de delicto commisso in territorio suo.Flor.in l.in lege. §. quoties. ff. ad legem Aquil.& supra uersicu.comes.uersic.xiiij. & plenius per Alexand.post Bart.in l.ne quid. de in-

† cen.rui.nau. † Et per Fel.in c.postulatus.de fo.cõpe.in ij.col.& Paris de Pu.in trac. syndi. in uersicu. Robaria.]

Dominus mittens procuratorem inhabilem est cõtumax nec debet amplius citari, nisi dixerit se impeditum personaliter comparere & non posse.Bar. in l.si finita.§.Iulian.de dam. infec. & in l.cum filius. §.in hac.de uerb.obli.& in l.iiij.in prin.ff.de re iu. Bar.Pa.de Ca.& Io.de Pra.in l.j.ff.de proc. & Bar. in l.j.§.si nemo.ff.qď cuius.uni. nom. & supra uer. Citatus.uer.xxxix. & seq. & uer. Contumax. el.ij. uer.iiij.vij.& xiiij.& supra eo.uer.xlix.Bart.in l. ij. §.defendi.ex quib.cau.in poss.ea.Alex.in l.si actor. de procur.

Dominus pro facto domestici sui non tenetur. c. cum ad sedem.de testi.spo.Alex.in l.ne quid.ff.de incẽ. rui.nau.

Dominus an teneatur pro delicto famuli commisso in re cuius custodia spectabat ad dominum. Alex. in d.l.ne quid.de incen. rui.nauf.

† Adde ꝙ dominus põt repetere subditum suum ab alio detentũ.interest em̃ sua, ne uioletur eius iurisdictio. Itẽ potestas repetit subditum suũ ut possit munera personalia subire.l.de iure.ff.ad muni.& ui de gl. in l.j.§.per hãc.ff.de rei uend.& dominus repetit ascriptitiũ suum.c.ij. de Iude. Creditor tamẽ non repetit debitorem suũ ab alio detentũ. de quo uide gl.in c.authoritate.de priuileg.lib. vj. Abb.in c.dilecti.de app.circa prin.

Dominus territorij tenetur resistere derobatoribus, & latronibus.Bald.in l.fi.C.de cap.Lud.in l.prima §.j.de publica. Alex.in l.ne quid. de incen.rui.nau.

Dominus potest purgare moram procuratoris. Barto.in l.cum filius.§.in hac. de uerbo. obliga. Ioan.

† de Pra.in l.j.vj.colum. ff. de proc. † Et Angel.in con.cclxxvj.

Dominus fundi per quem fluit formula molendini,debet pati ligna poni,& lapides in fundo pro reparatione clusę.Flo.in l.refectionis.ff.communia præd. non pro noui molendini constructione, secundum Bartho.Cepo.de serui.urb.c.lvij. Barto. in l. quominus.vij.q.ff.de fluminibus. & ĩ. uerbo molendinum.uer.xxij.

Dominus potest propria authoritate auferre feudum uasallo, si habeat iurisdictionem:alias debet quærelam proponere coram superiore. Bal. in capitul. ad hoc.in fin. de pace iur.fi.& infra eodem.uersicu. clxxij.

80 Dominus nõ tenetur inuestire legatariũ de feudo legato per uasallũ,etiam si legatum sit ecclesię.Bal. in c.j.ij.col.de prohi.feu.ali.per Fed.

Dominus feudi consentiens clericatui uasalli sui, non uidetur sibi præiudicare quo ad seruitia,quæ debet ei præstare uasallus.Bal.in l.quisquis.ad fi.C.de episco.& cle.

Dominus feudi prælatus recipiens substitutum uasalli non idoneum ad seruitia pro uasallo, non præiudicat ecclesiæ.Bald.in cap.firmiter. de prohi.feud. ali.per Fed.

Dominus feudi non conquestus de felonia cũ potuerit,non potest uasalli filijs imputare eam, nisi sit talis,per quam uasallus feudũ amisisset Bal.in c. insuper.iij.col.de prohib.feu.ali. per Fed.

Dominus sciens alium gerere negotia sua,uidetur mãdare,& ex contractib.ei obligatur, etiam ad pacta ignorata.Pau.de Ca.in con. cclxj.

Dominus inuito procuratore non põt iudiciũ assumere,sed uolente sic.l.quæ omnia.in prin. ff. de proc. Bar.in l.j.C.de sen.sed Barto. in l. ante litẽ secundum Io.de Pra.ibi.in iiij.co. dicit posse dominũ cõparere in iudicio post litẽ contestatã per procuratorẽ, & omnia acta facere nisi procurator cõtradica-

cat. Idem Bar. in l. mutari. eod tit. dicit quod dominus, uel nouus procurator post litem contestatam non potest in iudicio interuenire, nisi omnia acta renouētur, secundum glo. ibi, & ibi per Bar. uide an tunc acta ualeant. per Bart. in l. procuratoribus. C. eo. tit. Sed

Dominus potest iudicium principale suscipere quando, cognoscitur de suspicione procuratoris: quia ꝓcurator ipse non potest agere. Bar. post gl. in l. quæ omnia. §. j. ff. de proc.

Dominus nō debet citari ad aliquem actum post litē contestatam cum procuratore: & citatus tunc contumax condemnari non potest quia non tenetur comparere. Bal. in l. procuratoribus. C. de proc. & in l. j. C. de sen. & in l. mutari ad fi. ff. de proc. ubi dicit nō ualere actum, ad quem sit citatus dominus, cum debuerit citari procurator. Quod uerum nisi procurator sit infirmus, uel absens: quia tunc dominus ad causam potest citari, secundum do. Dominicum in c. seq. §. j. eo. ti. in vj. Item

Dominus non dicitur uerus cōtumax, si citatus ad causam in qua debet citari procurator, dixit, Nolo uenire quia non cogitur comparere, sed potest uolēs. Bar. in l. fi. col. fi. ff. de rest. in integ.

Dominus non potest citari ad uidendū iuramenta testium in causa in qua procurator contestatus est litem. Bal. in l. si quando. pe. col. C. de testi.

Dominus an & quando sit citandus prima uice ad causam. supra Citatio requiritur per discursum.

90 Dominus potest prosequi appellationē a domino interpositam. l. dominus. C. de appel.

Dominus rei furatę an possit impune propria autoritate auferre furi rem furatam. no. gl. & doc. in l. si quis in tantam. C. unde ui.

Dominus quandoque appellatur ratione honoris, nō ratione superioritatis. gl. & Bar. in l. cum quis. §. Se iam. de le. iij.

Dominus feudi potest testari de feudo pro anima, sed uasallus non. Bal. in c. ad hoc. vj. co de pace iur. fir. uide in c. j. de suc. feu. & infra uer. Vasallus alienat. uer. xxj.

Dominus emphyteusis potest legare eā in præiudiciū emphyteutę. Bal. in c. ad hoc. vij. col. de pace iur. fir. ubi dicit quod si contra facit tenetur ad interesse, uel ad aliud feudum equale.

Dominus dicitur contumax si procurator eius non cōpareat. Bar. in l. iiij. in fi. prin. ff. de re iu. & in l. cum filius. §. in hac. de uerb. obl. & in l. si procurator. §. si tutores. ff. manda. in l. j. §. si procurator. & ibi docto. & Bar. & Fran. ff. si quis iu. di. non obtemp. & condemnandus est in expensis. Inno. in c. constitutus. de proc.

Dominus an possit interpretari uerba procuratoris. Bal. in l. idem Pomponius. §. si plures. ff. de rei uen. Bartho. Cepo. in ru. ff. de uerb. sig. vj. q. ult. principalis.

Dominus animalium deprehensorum in damno dato debet reficere sumptus factos eis per damnum passum per officialem qui ea posuit in hospi io. Flo. in l. quemadmodum. §. magistratus. prima colu. ff. ad legem Aquil.

Dominus potest capere famulum fugientem. Bar. in l. fi. C. de lib. ho. exhib. & Barto. Cep. in l. Marcellus. ff. de uer. sig.

Dominus potest esse fideiussor procuratoris sui si possidet immobilia. Io. de Pra. & doc. in l. qui proprio. in prin. ff. de proc.

100 Dominus liberat debitorem etiam ante cessam sibi actionem per procuratorem, qui stipulatus fuit a debitore. Barto. in l. apud Celsum. §. mandaui. ff. de doli excep. in l. mulier bona. §. fin. ff. de iure do. Pau. de Ca. in l. cum procuratorio. in fi. prin. ff. de ope. no. nun.

Dominus feudi non potest puniri per iudicem ecclesiasticum. J. uer. feudum. uer. xlj.

Dominus terrarum est lex uiua in terris suis, & testamentum suum pro lege seruandum est. Bal. in l. precibus. C. de impu. & al. sub. in xiij. oppo.

Dominus feudi promittens uacuam, uel plenam possessionem tenetur ad fructus feudatario. Bal. in l. pe. ij. col. C. de cond. infer.

Dominus an teneatur ad restitutionē mutui facti suo castaldo pro fructibus colligendis. Bal. in l. fi. col. j. C. quod cum eo. & infra Mutuum uer. lvij.

Dominus rei quæ uendi potest ipso inuito, puta ꝑ creditorem uel per fiscum, potest eam emere. Bar. in l. iij. C. de nau. fenore.

Dominus & procurator generalis, obligantur ex facto procuratoris generalis, sed ex facto procuratoris specialis obligatur tantum dominus non procurator. Bar. in l. si ab alio. ff. de instito.

Dominus proponens aliquem in certo loco, uidetur permittere cum eo contrahi. l. sed si de quo. in prin. & ibi Bar. ff. de instito.

Dominus potest puniri ex negligētia procuratoris sui in expensis uel in tenuta bonorum. Bar. in l. si procurator. ff. de cond. inde.

Dominus non tenetur de culpa cōmissa per familiam suam. l. si uendita. de peri. & commo. rei uen.

110 Dominus per sententiam factus an iterum agat contra possessorem, ad quem res reuertatur ex ui sententiæ. Barto. in l. sed & si possessori. post princ. ff. de iureiur.

Dominus præsumitur ignorare gesta per procuratorem. gl. no. in l. si res obligata. de leg. j.

Dominus uendicans rem suam, an & quando debeat reficere pretium emptori. no. in l. seruus cuiusdam. de cond. inde. l. inciuile. C. de fur. in l. si mancipium de rei uen.

Dominus an obligetur ex contractu procuratoris. in l. Iulianus. §. si procurator. ff. de actio. em. in l. procurator, qui pro euictione. ff. de proc. in l. si pupilli. §. j. de neg. gest. & ibi gl. doc. & tenet Bal. in l. si mutuam. C. de instito. ubi tenet idem quod sic, scilicet utili actione, si procurator habuit mandatum ad † contrahendum. † Et uide do. Bar. Soc. in con. cxxv. inci. uisa. uer. secundum fundamentum. circa prin. in j. parte.

Domi-

Dominus soluens uigore contractus per falsum procuratorem celebrati, uidetur approbare dictũ contractum. l. contra. & ibi Bal. C. de condi. inde.

Dominus comparens sponte in iudicio, intelligitur reuocare procuratorem suum: secus si necessario. Bal. in l. fideicommissa. §. si rem. de leg. iij. Item uerum, si comparet ante litis contestationem cum procuratore. l. ante litem contestatam. & ibi docto. ff. de procu. c. si quem. eo. tit. in vj. Ité uerum, nisi dixerit circa reuocationé procuratoris, uel ex alijs coniecturis aliud cõstet. d. c. si quem. Pau. de Ca. & Ioan. de Pra. in d. l. ante litem. Sed Pet. de Su. in d. l. ij. C. de bo. autho. iud. pos. & Bald. ibi dicunt indistincte domini comparitionem non reuocare procuratorem. Vide in l. Paulus. ff. de procu. & ȷ̃. uersi. Procurator reuocatur. uer. vij.

Dominus feudi inueniens res, uel animalia in fundo suo quid faciat. ȷ̃. uer. Inuenire. uer. vij. & seq.

† Dominus potest subditis imponere pro operis subsidium charitatiuum in casu necessitatis. Bal. in l. j. in. fi. C. de ope. libe.

† Adde etiam quod secundũ ordinationes regias Fraciæ dominus potest imponere subditis quod tempore guerrę conferat in munitionibus: quãuis Lucas de penna in l. j. C. ne rustic. ad ullum obseq. deuo. teneat quod dominus non potest subditos cogere ad seipsos armãdum ad capiendum latrones, nec acta iustitiæ exequendum.

Dominus potest uasallis mandare ut alteri seruiant in operis domino pręstandis. Bal. in l. j. in fi. C. de ope. lib. & ȷ̃. uer. Vasallus serui. uersi. xiij.

Dominus inuitans famulam, uel subditam suam ad tripudia, male facit. Bald. in l. quod ex liberta. C. de ope. liber.

120 Dominus onera realia recusare non potest licet res possint ab eo auferri. l. si quis seruũ. & ibi Bart. ff. de noxa.

Dominus conuentus ex cõtractu procuratoris, potest etiam agere & petere ex eo sine cessione Bald. in l. mutuam. in fi. C. de instito.

Dominus uolens uendere domum suam locatam uel pignoratam alteri, potest eam ostendere emptori, etiam inuito creditore, uel conductore. Barto. in l. quamuis. ff. de pig. actio.

Dominus tenetur de facto eius, qué proposuit ad negotiandũ. l. j. in princ. & ibi Bar. ff. de exercito. Item

Dominus obligatur ex contractu factoris sui si pro domino expressit se contrahere, alias non nisi sit uersum in usum domini. l. j. §. non auté. & ibi Bar. ff. de exercito. & in l. si quis seruo. & ibi Bal. C. quod cũ eo. ubi idé dicit si dominus ratificat, quia tenetur.

† Dominus in mutuo facto seruo ut obligetur, necesse est probare pecuniam mutuatam uersam esse in eius utilitatem. d. Mari. Soci. in consi. xj. incip. uisis. uersi. est ergo aduertendum. circa princ. in j. parte.]

Dominus potest repetere uestimenta a famulo recedente ante tempus, nisi dederit æstimata. Item potest propria authoritate eũ spoliare. Bar. Bal. & m. & in l. in his. §. seruis. ff. so. matr.

Dominus permittens uasallo, uel emphyteutæ alienationem rei emphyteuticæ, uel feudalis, uidetur ei remittere ius suum, & pretium donare. Bal. & Io. de Imo. in l. dotalem seruum. in ij. no. ff. so. matr.

Dominus consentiens falso procuratori an uideatur dare mandatum, & ratificare quæ gerit. Bal. in l. licet. vij. col. C. de procu.

Dominus an possit habere ratam sententiam latam pro falso ꝓcuratore. Bal. in d. l. licet. ult. co. de ꝓc.

Dominus pignoris tenetur stare colono, cui creditor pignus locauit. l. in uenditione. §. j. & ij. ff. de bo. au. iu. pos. Ioã. de Por. in l. si filio. §. fi. ff so. ma.

Dominus non cogitur ad diuisionem emphyteusis ab hæredibus emphyteutæ. gloss. not. in l. communi diuidundo. in princ. ff. communi diui. Barto. in l. si fraudati. ff. de publica. no. ĩ l. si necessarias. §. si unus ff. de pig. acti.

130 Dominus non tenetur criminaliter pro delicto administratoris. Bald. in Margari. uersi. delictum. uersi. ij.

Domini appellatione uenit etiam usufructuarius improprie. Barto. in auth. hoc locum. in repe. C. de secund. nup. mul. non propriè. secundum Bar. in l. j. in prin. ff. ad Sylla. & in l. uenditione. ff. de bo. auth. iu. pos. glo. in l. proprietatis. C. de proba. quod dominus dicitur ratione usufructus. Bart. Cep. de serui. ti. de usufru. & Alex. in l. sed & si possessori. §. item si iurauero de iureiu. & uide omnino Alexan. consi. cxxix. ij. parte. & in cõs. v. iiij. parte. & in l. qui usum

† fructum. ff. si usufruc. pe. † Et nunquid sit dñs, uide do. Ias. Insti. de ac. §. æque. nu 50.

Domini appellatione propriè non uenit emphyteuta. Bal. in rub. ff. de contrahen. emp. xj. q. per gloss. in l. cum manu. §. nemo. ff. eo. tit. Item nec bonæ fidei possessor. Bart. in d. l. j. ad Sylla. Vide in l. quoties. §. j. de noxa. in l. magis. §. j. ff. de rebus eo. & in l. si quis suus. de lega. iij. Vide Alex. consil. cxxix. ij. parte. quod uenit etiam possessor, secundum cõmunem usum loquendi, qui habet locum etiam in statutis. & infra. Possessor. j. & ȷ̃.

Domini appellatione non uenit hæres hæreditate iacente. Bar. in l. hæres. ff. de acq. hære.

Domini appellatio in libello intelligitur secundum subiectam materiam. Bald. in l. proprietatis. C. de proba. & ȷ̃. eo.

Dominus præsumitur ex annua fructuum perceptione. l. litibus. C. de agri. & censi. lib. xj. & Bar. in l. Titia. ff. de sol. & ȷ̃. uersi. Dominium probatur. uer. j. in ij. col. post principium ibi: item probatur ex annua fructuum perceptione.

Dominus uacans continue in reuocatione procuratoris ad negotia obligatur ex eius contractibus, ac si nunquam reuocasset. l. sed pupilli. uer. sed si alias. cum glo. ff. de instito. & ȷ̃. uerbo. Procurator ad negotia. uer. penul.

Dominus an teneatur ad expensas infirmitatis famulo. Bar. in l. si cum dotem. §. sin autem in sæuissimo. quod tenetur ad modicas tantum.

Dominus feudi debet consentire in alienatione feudi, quæ

di, quæ fit per uasallum, nec sufficit consensus uasalli. Bal. in c. insuper ult. co. de prohi. feu. ali. per Fed.

140 Dominus patiens alienationem sic facere, uidetur eum institorem constituere. l. quicquã. in prin. ff. de instito.

Dominus duorum seruorum an obligetur pro uno recipiente mutuum ab altero seruo. Bart. in l. frater a fratre. x. col. ff. de condi. inde.

Dominus an obligetur ex persona serui delinquentis. Bar. in d. l. frater a fratre. x. col. de condi. inde.

Dominus non tenetur reficere procuratori damna casualia. l. inter causas. §. non omnia. & ibi Bartol. ff. mandati.

Dominus tenetur de dolo procuratoris, quatenus ad eum peruenit. l. sed ex dolo. §. item si. & ibi Bart. ff. de dolo.

† Dominus recipiens pedagium, uel uectigal, tenetur locum illum iuxta posse suum saluare in persona, & rebus soluentium, alioquin si inuenit in defectu, ad emendationem prædictorum tenetur. Felin. in l. postulasti. de fo. competen. in iij. colu. uer. ex istis. circa princ. uer.]

Dominus domus in qua sit res aliena reposita per dominum rei, non tenetur ad emendationem rei prædictę, de qua tamen custodienda dominus domus non promiserit. Cy. & Bal. in l. inuitus. C. de procu. & l. si ego. in fi. ff. de iure dot. Ioan. And. in addi. Sp. de posi. in rub. per l. si quis uxori. §. apud Labeoné. de fur. ubi hoc tenet Alex. & Bal. in auth. habita. in fi. C. ne fil. pro patre. & in l. certi. & ibi Cy. C. loca. & Bal in l. filius. §. inuitus. ff. de proc. nisi ratio coniunctionis sanguinis inducat tacitum consensum. Ludo. Pon. in l. quæ dotis in fi. solu. matri. quod tamen procedit per d. l. si ego. secundum Alexand. Et prædicta uera, nisi in nauta, caupone, & stabulario l. ij. §. recepit. ff. nau. cau. sta. ubi est speciale. & infra Depositum. uer. ij.

Dominus pro facto familiæ tenetur, ut pro uno facto tantum, si fecit communicato consilio cum familia, alias non l. si familia. & ibi Alex. ff. de iurisdi. omnium iudicum.

Domini possessionum in statuto intelliguntur etiã domini rerum, licet non possideãt. Bart. in l. locorum. in fi. C. de omni agro deser. lib. xj.

Domini appellatione uenit etiam possessor: quia dicitur dominus possessionis etiam in statuto. Bal. in l. j. ff. de relig. & in Spe. de proba. §. uidẽdum. uer. sed pone, statutum. ubi loquitur de credendo iuramento domini possessionis. & Alex. consi. cxxix. ij. parte. & j. Statutum de damno dato. Ant. de But. in c. j. de postu. præla.

Domini appellatione uenit quilibet ex duobus dominis unius castri. Bar. in l. j. §. domini. ff. ad Syllania. Item

150 Domini appellatione uenit etiam filius domini l. j. §. domini. el. ij. & ibi Bar. ff. ad Syllania. quod no. pro statuto de damnis datis. Item

Dominus partis habetur pro domino. gl. & Bart. in l. cætera. §. itẽ quæri potest. ff. de lega. ij. & l. serui. §. fi. eo. tit. l. j. §. domino. ad Syllania.

Dominus domus dirutæ, si est pauper, & reficere non potest, cogitur uendere, & si non potest iusto pretio uendere, petere potest a fisco sibi dari quãtum sufficit ad reficiendum eam. j. uer. Domus. uer. ij.

Dominus famuli proijcientis turpitudinem ex fenestra tenetur in duplum deturpato. l. j. in princ. ff. de his, qui deie. uel effu. & Bar. Cepo. de serui. urb. ca. lxviij. ubi dicit uerum, si proiecit in locum per quẽ solitum erat homines transire, alias non. per d. l. j. §. summa. & l. si putator. ff. ad legem Aquil.

Dominus territorij habet fundatam intentioné quo ad res sitas intra limites territorij. s. uer. Ciuitas.

† Dominus districtus an sit dominus bonorum intra limites existentium. uide Feli. in c. si diligenti. post prin. j. col. uer. ad illud, quod dicitur. de præscrip.]

Dominus pro facto sui seruitoris hominis liberi non tenetur l. apud antiquos. C. de fur. & in c. cum ad sedem. de resti. spo. & infra eo.

Dominus fundi qua actione prohibeat cauari uenas in fundo suo. Pau. de Cast. consi. clxxvij.

Dominus directo an agat contra expellentem emphyteutam, uel uasallum, de emphyteusi, uel feudo, nõ obstante sibi exceptione competenti domino utiliter, scilicet emphyteutæ, uel uasallo. gl. & Bar. in l. indebiti. §. fi. de condi. inde.

Dominus cuius res per alium uendita est ipso inscio, habet rei uendicationem contra emptorem, nec tenetur pretium offerre re extãte, sed re consumpta, uel præscripta habeat ratam uenditionem, & agat actione negotiorum gestorum contra uenditorem ad pretium. l. mater. & ibi doc. C. de rei uen. Bart. in l. si eum. ff. si cer. pet. Quod uerum in re sua, non in re sibi obligata, quia ratificatio non sufficit ad pretij repetitioné. l. uenditor ex hæreditate. & ibi Bar. ff. de hær. uel act. uen. Bal. in d. l. mater. & Bar. Cep. in l. Labeo. §. item si dominus. de uerb. sig.

Dominus, cuius pecunia sit ab altero mutuata nomine suo potest habere ratum, ut actio sibi quæratur, siue stet siue sit cõsumpta, uel si nolit habere ratũ, põt extantem uendicare alias ea consumpta agat contra mutuantem. Bar. in l. eius, qui. iiij. q. iiij. partis. ff. si cer. pet.

160 Dominus obligatur ex contractu serui, etiam sine mandato. l. fundus. §. seruum. si cer. pet. & infra eo. uer. clxvij.

Dominus an possit appellare, si procurator cõtumax sit excommunicatus, uel condemnatus. in Spec. de contuma. §. fi. uer. utrum propter. & seq.

Dominus feudi non seruans fidẽ uasallo priuatur dominio directo. quod applicatur uasallo. j. uer. Vasallus priuatur. uer. xxx.

Dominus non tenetur ex contractu factoris, nisi uersum sit in eius utilitatem, uel nisi ratũ habeat. leg. si quis seruo. & ibi Bal. C. quod cum eo.

Dominus an teneatur de damno dato per famulum. nota. supra eo. uer. xxij. & in l. apud antiquos. C. de fur. in l. si seruus. §. serui autem. & ibi Flor. ff. ad leg. Aquil.

Do-

Dominus soluens pœnam pro famulo repetit. in Spe. de iniur.& dam.da.uer.in summa & ibi Bal. in addi.uer.fi.

Dominus an & quando obligetur ex fideiussione serui de peculio uel de proprio.gl.doc.& Fran.Por.in l.qui satisdare.ff.de fideius.

Dominus serui furtiui uenditi per furem potest eum uendicare a quocunque possessore & tenetur peculio tenus de contractu serui uel si habeat ratum,acquirit sibi, ut possit condicere res emptas a seruo.l. si fundus.§.seruum.ff.si cer.peta.& ĩ. Item

Dominus ratificans contractum serui tenetur insolidum: alias tenetur peculio tenus.l.si fundus.§.seruum.& ibi Bar.si cer.peta.

Dominus ciuiliter est qui tantum animo possidet. sed

170 Dominus naturaliter est, qui possessionem corporalem habet.l.si in emptione.§.omnium.ff.de contrahen.emp.

† Dominus potest seruum corrigere.l.j.C.de emen. ser.Instit.de his qui sunt sui, uel ali.iur.§.sed hoc tempore.& ibi gl.& tenet Gui.& Bart. in l.percussor.ff.ad Syllan.& l.respiciendum.§.furta . de pœnis.Bal.in l.filius.C.de pat.pote.

† Adde tamen quod dominus male tractans seruum suum priuatur eo sicut iudex perperam officium suum exercens.Iason in addi.ad Porcum. Instit. de his qui sunt sui uel alie.iur.in addit. Et pro hoc facit tex.in l.fi.ff.si quis a paren.fue.manu. ubi pater male tractans filium cogitur illum emancipare. Et tex.in cap.ea quæ.extra de censi.ubi si collectarius male tractauerit collectam ecclesiæ, priuatur suo officio,& in cap.literas.extra de resti. spo.ubi si maritus male tractauerit uxorem fit separatio habitationis & thori . Et istud tenet Chassa. in consuetu. Burg. titu. des droitz & appar. a gens maries.§. vj.in fi.

Dominus appellat a sententia lata ex contumacia ꝓcuratoris a die latæ sententiæ, non a die scientiæ. doc.in cap.j.ut lite non contest.gl.ij.q.vj. biduum. contra Compo.in c.j.de elec. in vj.&.ĩ.Contumacia procuratoris. † Vide Ang.in consi.cccix.

Dominus contra uasallum potest esse iudex in causa propria,si est in quasi possessione uasallagij. Bal.in addi.Spec.de feu.uer.contra uasallum . Hoc uerum est, si habet iurisdictionem: alias debet adire iudicem,coram quo quærelam proponat.Bal.in cap.ad hæc.in fi.de pac.iur. fir. in usi. feu. & supra eodem uersi.lxxvij.

Dominus si iurauit de calumnia, & postea constituit procuratorem ad sic faciendum, uel ad sic respondendum, facit ut procurator releuetur, nec teneatur iurare de calumnia.Innoc.in cap.j.de iuramen. calum.& Bal.in Mar.uer.Dominus.uer.j.

Dominus mandatum procuratoris nudo uerbo reuocat intra triduum.Inno. in c. scriptum.de elec.Bal. in Mar.uer.Dominus.uer.ij.

Dominus castri potest agere pro iniuria facta subditis suis, sed non potest facere remissionem de insultu, & damno subditorum Innoc.in ca.dilectus.de app. Bal.in Mar.uer.Dominus.uer.fi. in c.iniuriarum.j. col.de pace iur.fir.ubi dicit quod dominus nõ agit quando iniuria bursalis est facta subditis, alias sic. & per Oldrad.consi.ccv. Rota in deci.cccxcj.præpositus.in nouis.dicit quod.

Dominus potest agere pro iniuria,& damno dato subditis,quo ad interesse suum tantum,non pro interesse eorum, nec pro turbationibus & commodis eorum priuatis per Card.in clem.j.in princ. de reli.& uene.sanc.& glo.in cap. accedentibus.de priuile.&

† Alexan.in l.j.§.fi.ff.de iudi. † Et per Fel.in c.auditis.de præscrip.circa medium.xj.q.& in c.ex parte. post prin.uer.no.ibi etiam cum seq.de accu.]

Dominus potest appellare pro iniuria illata subdito. supra. Appellatio per quem.

Dominus qui concessit alteri ius in re, põt agere rei uendicatione contra tertium possessorem, nõ contra eum cuius ius concesit.ĩ. uer. Rei uendicatio. uersi.ij.Item

180 Dominus agere potest contra tertium, non obstante quod alius præscripserit rem contra ipsum dominum.l.si quis emptionis.§.si uero nullum.C. de præscrip.trigin.anno.Alex. in l. indebiti.§.fi.ff. de condi.indebi.

Dominus repræsalias concedere potest in fauorem subditorum,& bellum mouere. Bal.in Mar.uer.dominus.uer.fi.in fi.

Dominus rei conuenti si nominetur in iudicio, uide in Spe.de actio.seu peti.§.iij.circa prin.

Dominus põt rem ad ipsum reuersam post longa tempora retinere, in Spec.de rescrip.præsen.§.ix.uer. item quod obtentis.

Dominus si denuntietur a subditis de crimine notorio & famoso,uel quod subditos grauet plus solito. in Spe.de denun.§.ij.uer.quid si homines. & de ꝓprieta.§.j.uer.si uero dominus . & de cen.§.ij.uer. sæpe.

Dominus qualiter formet libellum contra uasallum, uel subditum recusantem sibi obedire. Item

Dominus quando posit suos homines talliare. in Sp. de offi.ordi.& de maio.& obe.uer.eodem modo.

Dominus pro colonis,uel rusticis suis an agere posit. in Spe.de causa poss.& propriè.uer.si autem coloni.in §.ij.

Domino qualiter promittat & iuret quis seruire . in Spe. de locato.§.iiij.uer.si uero quis.

Dominis duobus quis seruire non potest.in Specu. de feu.§.ij.uer.& econtra.& uer.xij.& supra.uer.Dominium.el.j.uer.fi.

190 Domini præceptum an excuset subditum suum. in Spe.de feu.§.ij uer.xv.in l. iustè . de acq. pos. & ĩ.Præceptum.uer.xc.

Dominus quid iuris habet in homine suo.in Specu.de feu.§.ij.uer.xvj.

Domini uita non est a seruo præferenda uitæ suæ . in d.uer.xvj.

Dominus qualiter petat uasallum.in Spe.de conuer.

Dominus qualiter agat contra uasallos negantes præstare quæ debent. in Spe.de nat.ex lib.uen.

Do-

Dominorum materiam supple.j.uer.Superior.& uer. Subditus per totum.

Domus Græcum uidetur: illi enim δῶμα αὐτό. tectum appellant. Propriè autem secundum leges domum nostram dicimus, ubi sedes & tabulas habemus, familiariumq; rerum constitutionem.l.in lege censoria.ff.de uerb. sig. Et nota quod domus unius familiæ habitaculum est sicut unius populi urbs, secundum Isido.& Papien. Et Archid. in cap.omnibus. xxiiij.q.j.& notatur in l.j.§.1.& §.domus.C.si quacun.præd.pot.Item aliquãdo domus sumitur pro domicilio.l.j.§.domum.ff.de aleato.Et intellige siue propria siue conducta, siue gratuita.§.domum.Institu.de iniur. & in l.j.§.habitare.ff.de his, qui eiecerunt uel effud. Luc. de Penna in l.ii.C.de metal.lib.xij.

† Domus debet esse cuique tutum refugium.l.plerique.& ibi doc.ff.de ius uocan.Quod est uerum etiã si sit conducta, uel gratis data.l. lex Cornelia.§.domum.ff.de iniu.lege prima.§.habitare. de his qui deie.uel effu.&.j.uer.Debitor in domo.uer.j.

† Adde quod ex ea quis extrahi non debet unde si familia insequeretur sicarium, & eum non appræhenderet in uia, si ingrediatur domum suam, non debet ex ea extrahi, secundum Ias.in l.pleriq;.ff.de in jus uocan. Et idem retulit ibidem dominus meus Alex.Guibertus, quãuis Bal.sibi contrarius tenuerit contrarium in repetit.l.cunctos populos.C. de sum.tri.& fide Catho.

† Domus in iure sumitur uarijs modis do. Pet. Phil. Cor.in consi.lxv. incip. pro diuisione. in litera g, in j.parte.& in consi.cxcviij.inci.in proposita.in litera b, in iij.parte in consi.xlj.inci. uidetur in litera a, & d, in iiij.parte.]

Domus appellatione uenit etiam ostium eius. Bart.in l.j.§.j ff.de cloa.& in l.meminisse.de offi. procon. & leg.in l.præsenti.in prin.C.de his, qui ad eccle. confu.Bar.Cep.tit.de serui.urb.cap.xlviij & tit.de cloa.not.in l.cætera.§.hoc Senatus.el.ij.de leg. primo.& Bar.in l.j.§.habitare.de his qui deie.uel effu.

Domus appellatione uenit schala.l.fistulã. in fi. & ibi Bald.& doct.ff.de ser.urba.prædi.Quod uerum est in interiori, non exteriori. Vnde delictum commissum in schala exteriori non dicitur commissum in domo, secundum Bald.& Flor.ibi & Barto.Cep.de serui.c.xliiij.Item

Domus appellatione uenit ortus.l.Olimpico. & ibi doct.ff.de serui.urb. prædi.l.prædijs.§.qui domũ. de leg.iij.doct.in c.Raynutius.de testa. glo.in l.statuæ.de uerb.signifi.xij.quæst.iij. religiosum. & infra uer.Hortus.Item

Domus appellatione uenit area ad eius usum comparata d.l.prædij.§.fi.& l.testatrix.ff.si ser.uen. Itẽ area super qua domus est edificata. no.in l.si fundum.§. qui fundum.& ibi doc.de leg.j.j.uer. Edificiũ. uer. j.Item claustrum, uel curtile cõmune cũ uicino.j. uer. Percutere.uer.xlviij.Item pars inferior, ut apotheca: ut per Alex.plene, consi.ccxxij.ij.parte.

Domus appellatione uenit porticus.j.uersi. Porticus uersi.iiij.& Bart.Cep.de serui.urb.c.xliij.Bald.in l. cætera.§.hoc senatus.de leg.j.quod statutum de reperto extra domum de nocte, non habet locum in reperto in porticu. Item

Domus appellatione an ueniat balneum, iudicatur ex aditu.l.prædijs.§.balneas.de leg.iij.Item

Domus appellatio includit etiam habitationẽ. Paul. de Cast.consi.ccij.per no.in l.cum antiquitas.C.de usufruct. Item

Domus appellatione an ueniat murus siccus, uide.j. uer.Murus.uer.v. Item an puteus in Spec.de empt. & uen.§.ij.uer.ad euidentiam.

10 Domus appellatione an ueniat apotheca uel taberna.Pau.de Cast.consi.xliiij.incipiente, uiso pũcto suprascripto.& supra.uersi.Apotheca.uer.pen. & uer.Debitor in domo.uer.ij.quod no.& Bart. in consi.statuto cauetur quod pro maleficio. doct. & Bar.& Ale.in l.pleriq;.de in ius uo. & in l.lex Cornelia.§.domum.de iniur.&.j.uerbo taberna. uer.j.

† Domus donatio, uel uenditio, an includat apothecam, quæ erat subtus domum posita.uide signanter Pe.de Anch.consi.ccxcj.secundum ordinem meũ, incip.super pluribus articulis, dubia super quibus, &c.& do.Ias.in l.fi.in iij.col.uer.prædictis adde.ff. de consti. prin. †

Domus appellatione non uenit domuncula.l.senatus §.Marcellus.de leg.j.Ang.in auth. de hære. & fal.

† §.hinc nobis.j.Debitor in domo.uer.j. † Et dom. Pet.Phil.Cor.in consi.ccvj.incip.uiso.in litera m, in iij.parte.]

Domus appellatione nõ uenit omne ædificium.Bart. in l.j.§.deinde.ff.de cloac.Idem tenet Flo. in l.quidam Iberus.ff.de ser.urb.præ. ubi secus dicit appellatione ædium.& Paul.de Cast.consi.xlv.incipiente uiso puncto suprascripto. † Et an ueniat fortilitium, uide do.Pet.Phil.in d, consi. in litera l, ea.iij. parte.]

Domus propria dicitur, quæ est ad habitandum deputata.Paul.de Cast consi.xlv.inci.uiso puncto supra scripto.

Domus appellatione an ueniat hospitium. Flo.in l.j. §.habitare.ff.de his qui deie.uel effu. Item

Domus appellatione an ueniat stabulum. nota. in l. iiij.§.j.ff.qui.mo.pig.ta.contra.Item.j.uer. Stabulum.per totum.

Domus appellatione uenit etiam domus conducta. leg.lex Corneli.§.domum. de iniur.l.j.§.habitare. de his qui deie.uel effu. & docto. in l. plerique. de in ius uoc.&.j.eo.uer.j.Item

Domus appellatione an ueniat caupona. Bal.in c. j.§. j.de fra.de no.bene.inue.Item Alex. in d.l.pleriq;.

† Et do.Pet.Phi.Cor.in consi. ccvj.incip.uiso.in litera n, in iij.parte.] Item

Domus appellatione an ueniat domus cõmunis. Bal. in l.j.C qui test.fa.pos.&.j.uer. Debitor in domo. uersi.j.Et quid de domo.patris uel matris.Bar.doc. & Alex.in l.j.C.qui testa.face.pos.Bal. Ang.in l.j. §.domus.ad Sylla.& Alex.in l.j.ff.de cloac.

Domus episcopi, uel clerici iuxta ecclesiã per triginta passus

passus est priuilegiata, sicut ecclesia. Oldr. consi. lv. xvij. q. iiij. quisquis inuentus. ubi etiam dicit gl. ꝙ

20 Domus nulla, nisi clerici, esse potest intra ambitum ecclesiæ.

Domus rem secretam denotat. vj. q. j. ex marito.

Domus dicitur de bonis immobilibus. l. lex quæ tuto res. §. ante omnia. in fi. ibi: ergo & domus, & cætera omnia immobilia. C. de admi. tu. Sed cõtrarium probatur in l. quidam decedens. §. usq; adeo. ff. eo. tit. ibi: uel ne uestis, uel ne domus, uel aliæ res periculo subiectæ. ibi. n. ponitur domus inter mobilia. Item & quia dictio aliæ res periculo subiectæ implicat similia, ergo domus posita ante dictionem aliæ est periculo subiecta, ergo mobilis. Cogita, quia solutio difficilis est sed imo facilis si recte cõsideras illa iura.

Domus conducta an diruatur propter ludum in ea retentum, stante statuto quod domus ludentis diruatur. Ang. in aut. de eccle. ti. §. si quis autẽ. col. ix. ubi tenet quod nõ, quando dominus ignorauit & Pau. de Cast. consi. xlj. Item nec domus uiduæ, uel pupilli, arg. l. j. C. de fal. mo. & ibi Cy. in fi. Item nec domus propria, quando dominus ignorauit, arg. no. per Sali. in l. j. in fi. C. quando Impe. inter pu. & ui. & Ang. Are. in tract. maleficiorum. uer. mettetor. de mali. dati. & infra uer. Ludus. uer. antepenul. ubi plene.

Domus fit deterior per obscurationem luminum. l. æquissimum. §. Item Nerua. ff. de usufruc.

Domus propter nimiam lucem est melior, nisi in ea uendantur panni, quia tunc modica lux est utilior. Flor. in l. æquissimum. §. item Nerua. ff. de usufru.

Domus usufructuaria potest per hæredem obscurari etiam in præiudicium usufructuarij. l. si is, qui binas ff. de usufructu. & omnino per Bar. Cep. de ser. ur. c. lxij. Sed

Domus legata non potest obscurari in totum per hæredem, sed in parte sic. l. binas ædes. & ibi Flo. ff. de serui. ur. prædi.

Domus posita in extremitate fundi non uenit in legato fundi sub eius appellatione, imo legato fundo remanet aditus per fundum hæredi ad dictam domũ: sicut prius l. testatrix. & ibi Flo. in prin. ff. si ser. uendi. Secus si est in medio fundi. Bald. in l. j. j. colu. C. cõmunia de leg. per gl. in l. uxori usumfructũ uille. ff. de usufru. leg. & ĩ. uer. Legatum fundi. uer. xxxv.

Domus ut destruatur legari non potest. l. filiusfam. §. ędes. de leg. j.

30 Domus hæretici ipso iure transit in dominium ecclesiæ, in auth. de eccle. titu. §. iubemus. & ibi Ang. colum. ix.

Domus accedit fundo. l. fundi. ff. quibus mo. usufruct. amit. Bal. in c. j. §. econtrario. de inuesti. de re alie. fac. in usi. feud.

Domus propter incendium destructa pro euasione uiciniç, debet refici sumptibus uiciniç de consuetudine, nõ de iure. Bar. in l. si alius. §. est & alia. ff. quod ui aut clam. & in l. j. in prin. ff. ad legẽ Rhod. de iac. Flor. in l. si locus. §. j. ff. quemadmo. seru. amit. Sed Bald. in l. si laborante. ad legem Rhod. de iac. dicit quod de iure debet emendari communiter per omnes uicinos. arg. text. ibi nisi sit domus clerici: ut. ĩ. uer. Clericus. & uide Flo. in l. si quis fumo. §. quod dicitur. ad l. Aquil. & Pet. de Peru. in trac. socie. viij. parte. xvij. q. ij. ĩ. uer. incendium. uer. x. & in Spec.
† de reo. & uer. item quod uidit. † Vide Ang. in cõsi.
† cxcvij.] † Vide Hippol. in l. j. col. xv. ff. ad leg. Cor. de sicar.

Domus consistit ex parietibus, tecto, & area. l. solũ. de rei uend. Bar. in l. j. §. deinde. ff. de cloac.

† Domũ, seu parietẽ suũ cuilibet licitũ est altiare, usque ad cęlũ: ut habeẽ in l. altius. C. de serui. & aqua. Quod tamẽ limita tribus not. modis, ut per Hippo. Marsi. sing. ccliiij. incip. cuilibet licitum est. †

Domus moribunda ponitur in Spe. de do. & contu. §. vj. uer. item si res.

Domus solitę habitationis quæ dicatur, in Spe. de cõpe. iu. ad uer. sed nunquid sufficit. & in cle. causam. de elec. ĩ. uer. Habitatio. uer. j. & ibi per discursum:
† & supra uer. Citatio ad domum. uersi. xv. † Et Bal. in l. prætor. de his, qui deie.]

Domus habitationis patris dicitur etiam habitatio filij. Bal. in l. i lud. C. communia de lega.

† Domus habitationis nõ dicitur, ubi quis ad tempus moratur. do. Pet. Phil. Cor. in consi. ccxxliiij. incip. uidetur in literæ p, in secunda parte.]

Domus confiscanda debet etiam cum supellectilibus cõfiscari. Bal. in l. iij. in ij. col. uer. unde si statuto caueturur. C. de inces. nup. Sed cõtra in l. si. ff. de suppel. leg. Itẽ contra tenet Bal. in domo in qua luditur l. iij. in ij. co. uer. & prædicta faciũt. C. de nau. fæn. ubi dicit uerũ, nisi massaritię sint aptæ ad ludũ: ut scamna, secundum Bal. ibidem, & ĩ. uerb. Statum. & ĩ. uer. Publicatio bonorum. uer. xj.

† Domus quando uenditur alicui, ea, quæ sunt in domo posita, ut perpetuo ibi sint, licet non sint affixa, cedunt emptori. Quod est ualde notandum, ut per do. Ias. in l. fin. in iij. col. uer. quid inter priuatos. ff. de constit. princ. & ibi an domo legata, uel donata, uel uendita, intelligatur uenditus hortus. †

Domus testatoris, in qua est relicta habitatio uxori, potest uendi per hæredes in præiudicium habitationis uxoris, dũmodo ei prouideatur de alia æque idonea, in Specu. qui fil. sint legi. uer. item quid si in præmisso. & ibi Bal. in addi. uer. pen. & in l. fundi Trebatiani. de usufru. leg. & in l. nihil. in princ. de leg. j. l. liberto. in prin. de annu. le. facit. l. si quis domum. in princ. ff. loc. Vide Bart. in l. Titia. §. fin. de leg. ij. arg. contra. in l. Aquilius. ff. de dona. & infra uer. Filius. & per Bal. in l. fin. C. de indic. uidu. Et si domus per hæredem mute ur uoluntarie, non tenetur mulier eum sequi, secus si necessitate, argu. l. si quis domum. §. j. loca. secũdum Spe. qui fi. sint legi. uer. sed quid si hoc casu. Sed si habitatio est simpliciter relicta potest præstari etiam extra domũ testatoris. Bal. in l. si domus. de leg. j. in prin. & in l. libertis. §. Lucius. de ali. leg. & ibi Bart.

Domus bona, & tuta requiritur, maximẽ, tempore hyemis

hyemis.l.prætoris.§.Neratius.& ibi Flor.ff.de ser. ru.prædi.alias l.ueluti.Et ibi Bald.

40 Domus legata non debetur, si tota destructa reficiatur, secus si partim.l.si ita.§.si domus.& ibi Bar. de leg.j.uide in l.seruum filij.§.si arce. eo. tit. &.J. Legatum fundi.uer.xxxiiij.

† Domus plures se tenentes simul an dicantur una domus uel plures. Rapha.Cu.in cósi.lx.post me.]

Domus simpliciter legata debetur, quæ placet hæredi, si testator habet plures domos sed si nullam habet, nulla debetur.l.si domus.in prin.& ibi doc. de leg.j.Item debetur ea domus, quæ est in ciuitate testatoris.l.quæ conditio.§.si.de conditio.& demon.

† Ioan.de Por.in d.l.si domus.in prin. † Vide do.Ias. May.in repe.l.j.nu.8.C.de sacrosan.eccle.]

Domo legata, uidetur legatum etiam horrearium, & penus non remota a domo, secus si sunt remota, & per se locari solita.gl.& Bart. in l.uxori. in prin. de leg.iij.uide in l.granaria.de act.emp.

Domo locata cedunt omnia, quæ cedunt ea uendita l.ueteres.ff.de act.emp.gl.in l.creditor.§.si. eo. tit.

Domo uendita, compræhenditur etiam fouea a grano facta pro usu domus ante domum in uia publica, si dominus ea utebatur cum domo, non si locabat, secundum do.Diony. in consi. in Dei nomine amen. Petrus uendidit Martino. Et an puteus in Spe.de emp.& uen.§.j.uer.ad euidentiam.

Domus an dirui possit in pœnam contumaciæ. infra. Contumax punitur.

Domus solita habitari in ciuitate, non domus de præsenti habitata in rure, intelligitur donata, uel legata, quando quis donat, uel legat domum, quam inhabitat.Bald.sing.in l.j.de statu. ho. & Alex.in l.j. §.habitare.de his, qui deie.uel effu.

Domus ecclesiæ diruta debet refici per rectorem ecclesiæ.ĩ.uer.Clericus alienat.uer.xxix.

Domo uendita, compræhenditur etiam molendinum infra uerb.Molendinum.uer.xxix.

Domus aliena an possit rimari, & inspici pro furto inueniendo.ĩ.uer.Furtum.uer.50.&.ĩ.eo.uer. xciiij. & melius in uer.lvj.

50 Domus dari debet stipendiarijs ad habitandú.l.ij. C.de meta.& epid.& ibi Bar.lib.xij.

Domus diruta, si refici non possit per dominum inopem fiscus ei tenetur dare quátum sufficit ad refectionem, si uendi non potest alteri pro iusto pretio, alias cogitur uendere pro iusto pretio.Spec. singu. in tit.de satisd.§.hoc quoque.& Ludo.in sing. uer. cccxxxvj.nota quod in pluribus locis.Bar. Cep. de ser.ur.c.lix.

✠ Domus in tres partes diuidenda est, cum militi in ea constitutum hospitium est, quarum prim.dominus.ij.miles eligit tertia ad dominú spectat. nisi miles Illustris sit, quo casu ad ipsum domus dimidia, ad dominum altera dimidia pertinet.l.ij.C.de meta.lib.xij.gl.in l.iij.§.eos milites uer.quos.ff.de muner.& honor.Rolan. a Val. consil.lxvj.num.1. uolu.j.Ac.Mar.Man.

† Singula.Domum si dedi ecclesiæ, ut me alat, domo perempta tenetur tamen alere, ut not. Bald.in l.j. col.si.uer.denuo quęro, dedi ecclesię. C.de iure emphy.Quod dictum pro ualde nota refert, & sequitur Fran. Crem. no.j. Allegat rationem dicens quod hoc est, quia translato domino, periculum est emptoris, siue acceptatoris, non autem ipsius dantis l. Lucius.ff.de euic.l.necessario.ff.de pericu. & commo. rei uendi.& sic domus perit periculo ecclesiæ in quam translatum est plenum dominium. Vnde secus in re data in emphyteusim. Addetu Pet um de Anchar.ubi de hoc dicto facit festum in capit. potuit.in v.col.uersi.& prædicta inducit ad quæst. de loca. †

Domus locata potest aperiri per locatorem, & bona in ea posita describi, quando conductor se absentauit, & pensionem soluere cessauit. leg.cum domini ff.locat. Quod est uerum si locata est per quinquenniú, & cessauit per biennium.Bal.in l. edem.C.loc. Item uerum, nisi conductor fuerit uisus de sero & de mane non appareat: quia potest statim aperiri. Bar.in d.l.cum domini secundum Alex. & ibi Bal. in l.certi.in prin.C.locati.

Domus prætiosa dicitur quodam modo sterilis quia pretium eius non correspondet reditibus. Bal.in l. si.§.sinautem legata C.de bo.quæ libe.

Domus diuersorum dominorum si habeat uná clausuram & unum introitum.uide Bar. in l.quis sit fugitiuus.§.apud Marcellum.ff.de edil.edi.

Domum potest quis derelinquere si uelit, ne cogatur ad eius refectionem.l.Pomponius.§.is auté. & ibi. Bar.ff.de neg.gestis.

Domus aliena perquiri potest ex officio iudicis pro reperiendo furto si subest suspicio, etiam non citato domino domus.l.ij.& ibi Bal.C.de ser.fug.

Domus destructa potest refici usque ad pristinum statum altitudinis, & latitudinis, in quo erat ante ruinam, non obstante seruitute debita, ne luminibus officiatur.l.si testamento. & ibi Bartol.ff.de ser. urb.prædi.

† Domum suam quis potest cooperire dimissa altitudine solita similium ædificiorum ciuitatis: & si de hoc uertatur controuersia dandus est arbiter qui hoc habeat dirimere.do.Bar.Soc.in cós.cxlj.incip. considerata.uer.his tamen non obstantibus. circa. si.in j.parte.]

Domus a uicino potest obscurari, nisi seruitus sit constituta.l.cú eo.& ibi Bar.ff.de serui urb.prædi.

Domus locata, uel pignorata, uendenda potest ostendi per dominum emptori inuito cóductore, uel creditore.Bar.in l.quáuis.ff.de pig.act.Bar. in l.a diuo §.sed & illud.in si.ff.de re iud.Quod uerú est, præstita prius sibi cautione de restituenda uel quod sibi de pretio satisfiet. Bart. in l.sicut.§.illud.in si.ff. qui.mo.pig.uel hypo.sol.& in d.§.sed & illud.in si. &.s̄.Creditor in pignore.uersi lxvj.

60 Domus intelligitur locata pro pésione solita. Bal. in l.etiam in si.C.de iure dot.

Domus, quæ a parte ante est de una contrata, & a parte post est de alia contrata, & ab utraque habet ostium,

ostium, debet esse de ea cōtrata in cuius parte sunt bona pro maiori parte, uel quantitate. Ray. de For. in l. generali. §. uxori. de usufru. leg. Sed Bar. in l. prædijs. §. qui domum dicit quod censetur de illa parochia, in qua habet aditum: sed si habet utrinque, cedit ei in qua magis in usu est aditus.

Domus habitationis dicitur domus mansionis nō peregrinationis. Bal. in l. ea, quæ. in fi. C. quomodo, & quando iud.

Domus debitoris fisci nō potest dirui. l. cætera. §. hoc senatusconsultum. el. j. & ibi doc. & Ang. de leg. j.

Domus in qua depinguntur arma principis, uel communis, debet cōfiscari. l. j. C. ut ne priua. ti. su. præd. uel al. impo. secundum Ioan. de Pra. in l. si procuratorem absentem. x j. col. ff. de procur.

Domus locari potest etiam meretricibus, ad prostibulum exercendū. l. ancillarum. in fi. ff. de peti. hæred.

Domus cum curte quomodo diuidatur: uide. ĩ. uersi. Diuisio. uersi. cxxxvj.

Domus, quæ stat prope murum ciuitatis, uel castri, debet, dirui qa ex ea posset dari aditus inimicis. l. ædificia, quæ uulgo. ff. de ope. pub. Bart. in l. fi. ff. eo. ti. sed non est in usu.

Domus homicidæ diruenda ex forma statuti, debet dirui, etiā si alteri sit pignorata. Ia. de Are. & Ang. contra Bart. & Bald in l. j. ff. ad Syllan. Et quid si sit uxori pro dote hypothecata. Ang. ibidem. Itē quid si sit locata alteri. Bar. in simili in lege. plerique. de in ius. uo. Item non diruitur in præiudicium usufructuarij ex delicto proprietarij. Bal. & Alex. in l. iij. §. si filius. quod quisque iur. & per Bal. in c. j. §. rursus. de contro. inuesti. & Ang. in aut. bona damnatorum. C. de bo. damna. & quod not. in Specu. de sta. mo. uer. quinto quæritur.

Domo legata quid comprænhendatur, an eius instrumenta, & suppellectiles. in l. fin. ff. de sup. leg. Flo. in l. sed & si quid. §. proprietatis. ff. de usufru. quod instrumenta non ueniunt nisi affixa, non alia nisi sint legata instructa, uel nisi cōsuetudo aliter se habeat: ut ibi, & ĩ. uer. instrumenta fundi. uersi. penul. in fi. uide in l. fundi. de act. emp. Item

70 Domo uendita non ueniunt affixa. Bal. in l. j. C. de uerb. signifi.

Domus in qua sit legatum onus redituum alicui potest uendi, uel alienari per hæredem. l. nihil. in prin. & ibi Bar. de lega. j.

Domus per officialem non potest discooperiri pro pignore faciendo de tegulis tecti. Bart. in l. nutu. §. fi. de leg. iij.

Domus pro artifice fabricanda ex promisione debetur fabricari talis, quæ sit apta artifici, & secundum eius qualitatem. Lud. in l. si insulam. de uerb. oblig. & Alex. in l. qui insulam. eo. ti. alias intelligitur de mediocri: ut ibi per do. Io. de Imo & Alex.

Domus suæ quilibet est rex. xxiij. q. iiij. duo. Abb. post Io. And. in c. uenerabilem. de elec. & ĩ. uer. Rex.

Domus cedit cum omnibus pertinentijs suis. l. prædijs §. qui domum & ibi Bar. de leg. iij.

Domus pignorata si comburatur & reficiatur, cedit pignori, & potest uendi uigore pacti de uendendo pignore. l. fi. ff. de pig.

Domus contingua ecclesiæ, cuius est non potest locari per procuratorem generalem ad locandum prædia, & domos ecclesiæ. Lapus sing. in decisio. xij. & Lud. Pon. in sing. uer. habet quis generale, &c.

Domus appellatione uenit familia descendens ab uno stipite maximè in Tuscia. Bar. in l. j. in fi. princ. ff. ad Silla uide Bar. in l. pronuntiatio. de uerb. signi. in l. fin. C. eod. tit. & in d. l. j. §. domini. el. ij. & in d. l. j. & in l. tutelas. ff. de capit. dimi. ubi etiam dicit ꝙ domus quandoque ponitur pro habitantibus in ea, quandoque pro familia: Et ibi plene uide an comprehendat bastardos. & supra uer. Bastardi. uersicu. vj. & supra eo. Item cōprehendit etiam gastaldos, & factores. Lud. & Alex. post gl. in l. lecta. si cer. pe.

† Vide do. Pet. Phi. Corn. in consil. ccxvj. incipi. uiso per totum. in ij. parte.]

† Domus in iure quādoque pro agnatione ponitur. do. Pet. Phi. Cor. in consi. xxvj. inci. uer. in litera a, in quarta parte.]

Domus ad hospitale fiendum relicta, si uendatur, & altera ematur, empta succedit ad onus hospitalis. Bar. in l. placet. ff. de lib. & posth. facit. l. filiæ. §. Titia. de condi. & demonstra. & quod per Bar. in l. Stichum qui meus erit de leg. j. in q. de grano legato. & Bar. in l. si ita. in fi. de auro. & argen. leg. & in l. si seruus. §. qui quinque. de leg. j. Itē talis domus potest uendi pro dote uxori restituenda. Bal. in l. j. in fi. C. si aduer. uen. pig. & Pau. de Cast. consi. x j.

80 Domus destinata ad ecclesiam construendam, non dicitur ecclesia. Bal. in l. si nondum. C. de fur.

Domus non fit ex sola destinatione patrisfa. sicut fundus l. si quis duas. §. si quis domum. communia prædi. secundum Io. de Por. in l. ita stipulatus. la grande. de uerb. ob. & Bart. in l. quod in rerum. §. si quis post. & ibi tex. de leg. j.

Domus pupilli non potest alienari. l. lex quæ tutoris C. de administra. tuto.

Domus an possit destrui, ut ciuitas fiat magis decora. Ludo. Pon. in sin. uer. Officium. & ĩ. uer. Officialis uiarum. uersi. j.

Domus uicini potest destrui propria authoritate, si incendium imminet. Et

Domo uicini destructa ad euitandū incendium, omnes uicini debent contribuere. in Specu. de actore, uer. item quod uidit papa. & ĩ. uer. Incendium. uer. x. & uer. Vicinus. uer. xviij. & supra. eo. uer. xxxij.

Domum reuocandi ius, & quibus competat. in Spe. de reo. §. ij. uer. item delegati. & seq. † Et per Fel. plene in c. fi. de foro competenti.]

Domum ædificans in præiudicium alterius, quomodo conueniatur. in Spe. de actio. seu peti. §. ij. uer. fi.

Domus destructa, & refecta. non est eadē: secus in naui dissoluta salua carina. doc. & Alex. post Bar. in l. inter stipulantem. §. sacram. de uerb. oblig. glo. in l. qui usumfructum. ff. de usufructu. † Et per Fel. in c. consuluit. de Iudæ.]

Domus faciendæ stipulatio non ualet, si non est dictū in quo

in quo loco fieri debeat.in Spe.de compe. iudi. adi. §.j.uersi.quid si sit.

90 Domos plures habens,ubi citandus sit.in Specu.de cita.§.iiij.uer.quo facto , &.ī.Citatio ad domum. uer.xv.& de accusa.§.j.uer.sed nunquid sufficit.

Domum rei an quis intret ad citandum,reo inuito. in Spe.de cita.§.iiij.uer.sed an reo.

Domum qui reuocat qualiter,caueat in Spe.de satisd. §.ij.uer.illud quoque.

Domus uicini si minatur ruinam , alteri danda est cautio damni infecti.tit.de dam.infec.ff.per totum . & supra.uer.Damni infecti. per totum & uer. cautio de dam.infecto.per totum.

Domum alienam domino inuito an liceat intrare aliquo casu.in Spec.de instrum.edi.§. sexto ponam instrumenta.

Domus cum petitur sola, uel quando cum rebus in ea existentibus,qualiter formetur libellus in Spec. de libel.concep.§.xv.uer.si autem.& seq.

Domus si sit facta in area conducta per cõductorem, qualiter agatur contra eum.in Spe. de proprie.§.j. uer.est utilis.

Domum habens prope aream uicini an possit prohibere ædificantem in area in qua non fuit ædificatũ per triginta annos. Item

Domum habens an posit facere pontem in ea super uia publica.in Spe.de proprie.§.ij.uer.sed pone habuisti.& seq.& ĩ.uer.Pons.uer.vj.cum alijs seq.

Domum habens,si promisit fenestram non facere in muro domus,an ea uendita emptor posit fenestrã facere in Spe.de emptione & uenditione.§.j.uersi. sed pone.& ĩ.uer.Pactum extẽditur. uer.xvj.q sic.

Domum quando locatur pro certa pensione,quomodo conficiatur instrumentum in Spe.de loca.§.j.circa princip.

Domus superficiaria quæ dicatur . in d.§.j.uer.si uero quis in fin.

Domus locata habet inuecta sibi hypothecata pro pẽsione,& damno in domo facto.in Spe. de loca.§.v. uer.porro.& supra uersi. Bona inuecta.uersic.j.ubi plene.

Domus uiri & uxoris una est.in Spe. de feu.§.ij.uersi. xx.& in tit.qui fil.sint leg.uer.sed pone , non cogitur. † Et dominus Bart. Soc. in consi.cclxxxvj. incip.uisa.uer.secunda ratio est circa medium . in secunda parte.]

Domus,quam quis uult habere pro derelicta , debet refici.in Spe.de censi.§.ij.uer.quid si uniuersitas.

Domus appellatione cõtinetur & domicilium. in Sp. de iniur.§.j.uer.pone,in statuto.

Domus quandoque ponitur pro substantia,uel patrimonio.l.j.C.de inge.ma.& l.j.C.ne lice. po. Alex. in l.lecta.si cer.peta.

Donatio dicitur exceptionum remissio quando aliud remedium agendi non competit Bald.in l.uenditrici.in fi.C.de re ali.non ali. not.in l.si quis delegauerit.ff.de noua 10.

Donatio fieri dicitur a me tibi si mando uolenti donare mihi,quod donet tibi.l.ideoque.ff.de dona.inter uir.& uxo.non autem si mando testatori uolenti legare mihi quod leget tibi.l.sed si uir.§.quod legatarius.eo.tit.Sed Ludo.Pon. in singu.uer. Donatio uer.dicit.l.ideoque.

Donatio a spoliato non præsumitur facta sponte.c.solicite.de resti.spo.c.super hoc.de renuntia. Pau. de Cast.consi.lxxij.

Donatio personalis dicitur , quæ facta est personæ, si uero est facta loco dicitur realis secundum Abb. anti.in c.cum uenissent.de insti.& Bal.in Mar. uer. donatio.uer.fi.

† Donatio quæ est in spe cadit etiam in iure.do.Bar. Soc.in consi.clxxxix.incip.uiso testamento. uer.ergo dictus Ioan. in secunda parte.]

Donatio facta ambasciatoribus cui debeatur, inspicitur cuius contemplatione facta sit secundum Flor. in l.si serui.ff.de usufru.& per Bar.& Ioan. de Imo. in l. sed si plures.§.in arrogato.ff.de uul. & pu. & Bal.& Bar. Alex.in l.socium.§.socius.ff.pro soc.& Bar.& Ioan.de Pra. in l. qui proprio.§.procurator ff.de procu.Hostien.ibi,& glo.Dy.Bar. Bal.Imo.& doct.in l.si uero.in prin.sol.ma. & Cy. in l.manifestissimi.C.de fur.ubi Bal.in §.pe.dicit quod in dubio non debet restitui domino mittẽti. sed retinendi ab eis.Vide Ioan.And.in c.acollatione.de appel. lib.vj.in nouella. † Et per Fran. Are. in d.l.si pater §.in arrogato.de uul.& pup.]

Donatio uera non dicitur per clausulam in instrumento uenditionis poni consuetam , Et si quid plus ualet,donat emptori.Bar.in l.si tibi decem. in princi. ff.de pac.nisi sit læsio ultra dimidiam iusti pretij. Bal.in rub.C.de contrahen.emptio.xij.col.ubi idẽ dicit in diuisione.

Donatio hodie nudo pacto perficitur , si in eo causa exprimatur : secus si simpliciter promittatur sine causa.Bar.in d.l.si tibi.ff.de pac.in fin.princ.& Bal. in l.fi.in fi.C.si cer.petat.dum dicit quod.

Donatio præsumitur , quãdo fit promissio sine causa, & stipulatio interuenit: non si pactum, uel confessio.Bal.in d.l.fi. Item

10 Donatio hodie nudo pacto perficitur.gl.& Bald.in l.si donationes.C.de contrahen.empti.l.si quis argentum.§.pe.C.de dona.quod uerum est etiam si sit conditionalis.glos.fin.& Alex. in l.si quis cum. de iureiur.

† Donatio est actus perfectus,& irreuocabilis.domi. Bart.Soci.in consi.ccxxvj.incip.quæstio. in uersic. xxx.loco.in ij.parte.]

† Donationis conuentio parit actionem ad agendũ, licet regula sit in contrarium.do.Bar. Soci. in cõsi. clxxxix.incip.uiso uer.secundum,quod speciale est in secunda parte.]

Donatio in mandato generali non uenit.l.filiusfa.ff. de dona.

Donatio absenti facta sine nuncio, uel epistola,quam nullus recipit pro absente,nulla est l.absenti. de dona.Bal.in l.cum uirum.j.col.C.de fideicom.per l.illud.C.de sacrosan.eccle.& per Alexan.consi.cviij. iiij.parte.& in l.a Titio.de uerb. oblig. nisi fiat pro loco,

loco, secundum Bald.in d.l.illud.ij.colu. & Pau.de Cast.consi.liiij.uel pauperibus in testamento, non in contractu gl.& Bar.ibidem. † Et dom.Pet.Phil. Cor.in consi.ccliiij.licet. in litera a, in iij.parte.]

† Limita in dote, quia acquiritur actio mulieri absenti super dote data per tertios, dato quod sit absens, uide Decium no.consi.xxxv.col.j.in prin.ubi nota tam in patre, quam in extraneo promittente dotē absenti. Item limita in donatione tacita, quæ non requirit præsentiam, per notata per Bart.in d.l.ij. C.de pactis.in fi.& Dec.ubi supra.

Donatio propriè non dicitur, in qua pretium, uel modus interuenit. Barto.in l.si tibi pecuniam.ff.si cer. pe.& Alexan.in l.iurisgentium.in prin.de pac.& in d.l.si tibi.ubi infert ad statutū de donatione. & ibi Pau.de Cast. & Bart. in l.j.ff.de dona.& ibi Imo.& Bar.in l.filiusfa.ubi etiam Ioan.de Imo.eodem.tit. & Bal.& Rapha.in l.ut liberis.C.de col. & Bald. in auth.eo de cursu.C.de dona.ante nup.&.j.Statutū de contractibus.

Donatio etiam perficitur traditione, uerbis, & nudo consensu.glo.& Bald. in l.si donationes.C.de contrahen.emp.

Donatio non dicitur fieri per uerba, Donabo tibi, quia importatur promissio de donando. Ioan. de Imo.in l.edibus.§.j.ff.de dona.& Alexan.in l.iuris gentium.in princip.ff.de pac. per gloss. xxj. distin. in nouo.

† Donare non dicitur, qui soluit scienter cū fraude. no.Ale in l.elegāter.§.qui reprobos. de pig. actio.

† Adde quod donatio dicitur rei licitæ nullo iure cogente mera liberalitate facta collatio secūdū Host. & dicitur Græce Δωρεά.

† Adde quod donare est perdere ut secundum Cha. in tit.des enfans de plusieurs lictz.§.vj. in consuet. Burg.per.leg.filiusfamilias.ff.de dona.nec donare, & sic suū iactare nemo præsumitur.l.cū de indebito.§.fina.ff.de probat.per glo.in l.solent. §. fin. ff. de offi.procon.& lega.

Donatio est contractus nominatus. Alexā. in l.fi.ff.de condi.ob causam.& in l.iuris gentium. de pac. Qđ uerum est, nisi cadat in aliud pactum: quia tunc dicitur innominatus, & habet locum pęnitentia quo ad deducta in pactum.Bar.no. in l.Aristo. de dona. & Alex.in l.qui Romæ.§.Flauius. de uerb. oblig.

20 Donatio ob causam non dicitur propriè donatio. Ludo.& Alexan.post Bart.in l.fi.ff.de conditio. ob causam. † Vide do.Pe.Phi.Cor.in consi.xlv.incip. licet per totum.in iiij.parte.ubi an dicatur propriè donatio, ita quod compræhendatur in statuto de donationibus non faciendis sine certa solennitate: & an cā non secuta talis donatio reuocari possit.]

Donatio rei communis facta per unum socium altero consentiente, an ualeat. Bald.in Marg.uer. Concedens.uer.fi.&.j.Socius.

Donatio fructus uillæ facta uni an ualeat, si postea alteri donetur proprietas uillę. Pau.de Cast.cōs.cxx.

Donatio generalis an comprætendat ea, quæ sunt alteri specialiter donata. Pau.de Cast.consi.cxx.

Donatio secunda facta a donatario in uita donantis ualet, sed non dicitur facta a primo donāte, sed ab ipso donatario. Pau.de Ca.consi.cj.

Donatio dicitur contractus.l.si donationis. & ibi Bal. C.quod met.cau. Pau.de Cast.consi.100.& Bald.in l.fi.C.de litig.ubi infert ad statutū de gabella pro contractu soluenda, & per Bald. in l.contractus.ij. col.C.de fide instru.& ibi glo.& Sali. post Bald. in l.fi.§.si quis.C.de præscrip.trig.ann. quod est contractus, & iuramento firmatur, quando fit a minore. Quod est uerum impropriè, secundum Barto.in l.si donationis.& Bal.in auth.sacramenta. uer. ulterius quæritur.C.si aduer. uen. & in d.l.contractus. & ibi Sali.

Donatio, quæ incipit a traditione, est contractus nominatus.l Aristo. de do.Bartol. in l.iuris gentium. in princi.ff.de pac.dicit quod donatio est contractus nominatus: secus in pacto de donando. Sed Bald.in l.ij.in fin.C.de dona.ob causam.dicit quod est contractus nominatus, & semper fuit, sed olim fuit fragilior, quàm hodie.& Bald.in rub.C.de re. permu.idem Bar.in d.l.ij. dicit quod donatio simplex est contractus nominatus olim, & hodie: sed † donatio ob cām est cōtractus nominatus. † Et Bal. in tracta.de pac.in xij.& xiij.col.& Fran.Are. in l. fi.de condi.ob causam.& Ias.May.Insti.de actio.§. in personam.num.59.

Donatio est contractus stricti iuris.l.eum, qui donationis.ff.de donatio.Bartolus in l.edibus.§.j.eodem tit.

Donatio inualida an ualeat, saltem in uim pacti. Bar. in l.si quando.de leg j.

Donatio simulata dicitur figurata, & quasi depicta.l. ab Anastasio.& ibi Bal.C.mandati.

30 Donatio in testamento fieri potest. gloss. & Bar. in l.hæredes palam.§.fin.ff.de testamen.Flor.in l. in lege.§.si quis testamentum. ad legem Aquil. Quod est uerum, si sit pura non si conditionalis: ut si reuocabo testamentum, ex nunc dono. Bal.in l.cum antiquitas.C.de testa.ubi etiā dicit idem in uenditione. Item

† Donationis appellatione permissiue non uenit donatio causa mortis, sed appellatione donationis ꝓhibitiue. Vide.Bal.in c.j.in prin.colum.iiij.& v. de prohib.feud.alie.per Fede.

Donatio, quæ fit ne testamentum mutetur, non ualet. Dyn.in consi.x.quæstio talis est, Titius, &c. et Bal. in l.cum antiquitas.C.de testa.

Donatio rerum pertinentium ad donantem ualet, et compræhendit nomina debitorum.Gui.Cy.& Bal. in l.j.ff.de sta.hom.Bart. Cep. in l.pęcuniæ.x.q. de uerb.signifi.

Donatio est triplex, scilicet mera inter uiuos, & mera causa mortis, & mista. Bal.in addi.Spe.de instru. edi.§.si quis dona.& glos.Bar. in l.legatum.de leg. ij.ubi dicit aliam esse, quæ dicitur legatum, ut ibi. Item alia est remuneratoria, alia ob causam, secundum Bar.ibi.&.j.uer.seq.

Donatio non tollit ius hypothecæ creditoribus.l.si

quidem ante. & ibi Bar. C. de dona. inter ui. & uxo. & infra eo. uer. xlj.

Donum non petitum gratius est. unde uersus.

Gratius est donum, quod uenit ante praeces. secundum Car. in cle. i, . §. j. de censi. de simo. cap. & si quaestiones.

Donatio facta domino castri in loco meticuloso, ut in arce, uel castro, an dicatur metu facta. Alex. consi. clvj. ij. parte.

Donatio quot modis fiat. per Bar. in l. ij. §. si uxor. ff. de dona. inter uir. & uxo. & infra in deductione donationis habetur.

Donatio facta in domo coram iudice, dicitur facta in iudicio. Bal. & Pe. de Su. in l. generaliter. §. fi. de rebus cre. & iureiu. & Paul. de Cast. in l. fi. in fi. ff. de iusti. & iure.

Donatio fieri non potest etiam per procuratorem cũ libera. no. in l. contra iuris. ff. de pac. doc. & Pet. de Su. in l. fi. §. fi. C. de temp. app. Bar. in l. procurator, cui libera. in fi. ff. de proc.

† In donatione dubia debemus recurrere ad coniecturatam mentem disponẽtis. Non ergo fauore donationis debemus ampliare materiam contra mentem donatoris. facit. l. semper in stipulationibus. ff. de reg. iur. & in regula, in obscuris. eo. ti. lib. vj. Ab. in c. cum dilecti. de dona.

† In donatione, quam facit laicus ecclesiae, potest apponere pactum de soluendo certam pensionem haeredibus, uel quod res donata incidat in commissum, si pacta non obseruentur. facit quod legitur, & no. in cap. uerum. de condi. appo. Abb. in d. cap. cum dilecti.

† Donatio iuris spiritualis facta laico intantũ est nulla, quod nec etiam sufficientem titulum praescribendi tribuit: ut in capit. dudum. de decr. Et quia ratio recipiens talem titulum credens eum ualere, errat in iure: qui quidem error non prodest in usucapione: ut in l. nunquam. ff. de usucapio. Licet ergo habeant bonam fidem cum tali titulo non praescribit. Facit tex. cũ gl. in cap. apostolicae. de dona. Ab. in cap. dudum. circa prin. de deci.

Donatio non uenit in fideicommissum, nisi dictum sit expressim, uel nisi sit testamento confirmata. Bal. post Dyn. in l. si in donationibus. C. ad legem Falc. Bart. in l. Marcellus. §. quidam. ad treb. no. in l. cum uirum. & ibi Bal. in lec. anti. ult. col. & in lec. noua. j. col. C. de fideicom. & ibi gl. ordi. & no. in l. sequẽs questio. de leg. ij.

Donatio refutata habetur pro nõ facta. Pau. de Cast. consi. xj.

Donatio nondum quaesita minori potest per eum repudiari, uel alienari sine solennitate statuti. Pau. de Cast. consi. xj.

40 Donare uidetur, qui soluit scienter ex falso testamento. Item qui scienter transigit super falso. Item qui sciens causam non subesse, causam coloratam apponit in promissione, quam facit alteri. Bal. in l. si ueritas. C. de fideicom.

Donatio dicitur perfecta etiam sine traditione. Insti. de dona. §. alie. C. eo. tit. l. si quis argentum. nisi fieret in fraudem creditorum. Bar. in l. j. C. de iure fisci. lib. x. & supra. eo. uersi. xxxj. Item nisi fiat filio, quia non dicitur perfecta sine traditione & nõ confirmatur morte. Bal. in aut. ex testamento. vj. colu. quem etiam uide in l. ij. C. de inoffi. dona. & in l. & si mortis. C. ad legem Falcid. ꝙ facta causa mortis filio suo ualet statim: sed simplex non nisi cum traditione sit facta pro meritis notorijs, uel expresis, uide Cy. in l. j. C. de donatio. ante nup. & J. uer. Donatio inter patrem. uer. j. & lxj.

Donatio fit per acceptilationem non per aliam simplicem confessionem. Bar. in l. si ex pluribus. de solu. per l. mortis causa capio. §. fi. ff. de do. cau. mor.

Donatio inualida ex forma statuti propter solennitatem nõ seruatam potest probari per testes, licet nõ per instrumentum. Pau. de Ca. consil. xcix. & J. uer. Instrumentum. el. j. uersi. xij.

Donatio ob merita ultra mensuram meritorum non ualet infra uer. Donatio remuneratoria. uer. viij.

Donatio abbatis an ualeat. Inno. in ca. cum in officij. de testa.

† Donatio inter monachum & abbatem firmata iuramento an ualeat, uide. J. in uer. Donatio a praelato. uersi. iij.]

Donatio an dicatur perfecta per uerba Dono tibi fundum, & tu respondes, Placet. Bar. in l. absenti. de dona. in princip. quod sic, si uterque est praesens, nõ si absens: sed donatarius audita donatione sibi facta acceptat, ut ibi per Bar.

Donatio praesumitur facta contemplatione eius, cui fit. Bal. in l. iij. C. qui. ad lib. procla. non licet.

Donatio si fiat duobus, scilicet uni primo, & alteri secundo prima praeualet: per Alex. consi. lix. iii. parte. & cõsi. xiij. j. parte. ubi dicit uerum, si primo fuit facta traditio, per l. quoties. C. de rei uend.

Donatio est res utilis & ingeniosa, quia acquirit amicos. cle. j. §. nos. & ibi Card. de reli. & uene. san. & Ouidius, Crede mihi, res est ingeniosa, dare. xlv. dist. qui sincera.

50 Donatio sine causa est dilapidatio. l. ab agnato. & l. fi. de cura. fur. Alex. in l. j. in prin. de uer. ob.

Donatio usurarum facta usurario non ualet. Bald. in l. ab Anastasio. C. mand.

Donatio morte confirmata trahitur retro quo ad fructus & partũ. glo. & Ang. in l. j. C. de dona. in augu. & ab augu. fac.

Donatio non praesumitur facta praesenti ex uerbis instrumenti, praesenti, & recipienti, &c. Pau. de Cas. sing. in l. illud. C. de sac. san. eccle. & . J. uer. clausula praesenti. in clausulis contractuum. & . J. uer. Praesentia. uer. xx. & xxiij. & uer. Instrumentum.

Donatio confirmatur morte etiam si donans occidatur ab alio non si a donatario. l. si tibi res. & ibi Bal. C. de dona. ante nup. et in l. fi. C. de donatio. inter uir. et uxo.

† Donatio a uulnerato ad mortẽ in praesentia septem testium facta per ista uerba, siate rogati, como io dono a mia madre tutti li mei beni, non facta mentione

tione unicę suæ filiæ, et ipsa matre absente, an, et pro qua rata ualeat, uide do. Pet. Phi. Cor. in consi. ccliiij. incip. licet. per totum. in iij. parte.]

Donatio dissoluitur solo dissensu, sicut solo consensu perficitur, & quid si donator constituat se precario possidere. Bald. in l. in uenditione. iij. quæst. C. quã do lic. ab emp. disced. &. ĵ. in uer. precarium. uersi. xxxvij.

Donatio non tollit ius hypothecæ creditoribus. l. si quidem. & ibi Bar. C. de dona. inter ui. & uxo.

Donatio propriè dicitur, quæ incipit a traditione. Pa. de Castro. consi. cxl.

Donatio dicitur renunciatio iuris principalis, non autem renunciatio iuris hypothecæ, uel pignoris. Bald. in l. etiam. C. ad Velle. & ibi no. in l. qui obligauit. ff. de dona.

Donatio confirmata morte donatoris sapit naturam ultimæ uoluntatis. l. filiæ cuius. ff. fami. erc. & Baldi tenet. in l. ij. v. opp. C. de condi. ob cau.

60 Donatio simplex habet uim relicti, ideo non confertur. Bald. in l. si donatione. in princ. C. de colla. Quod uerum per suum suo nisi donator dixerit, uel nisi inæqualitas sequeretur, ut quia unus cõfert donationem propter nuptias, uel dotem, & alter non confert donationem simplicem. Bal. in l. emancipati. ult. col. C. de colla. per. l. illud. §. si. eo. tit.

Donationem recipiens pro alio ignorante, tenetur actione negotiorum gestorum, ad restituendum dominum, sed pro sciente tenetur actione depositi. l. fideiussor. §. fin. & ibi gl. & Bar. ff. de neg. gest.

Donatio fundi ad usum transmittitur ad hæredem, secundum Bal. no. in l. ij. C. de inoffi. dona.

Donandi animus non præsumitur in emente pro alio, si ementi fit traditio: secus si ei, pro quo est emptũ l. si filij. & ibi Bar. C. de dona. inter ui. & uxo.

Donatio præcedens facit præsumi aliam subsequentem l. id quod. §. si cui. & ibi Bar. ff. mandati. & in l. si uero non remunerandi. §. idem Papinianus. & ibi Bar. eo. tit.

Donatio facta certę personę requirit cõsensum utriusque partis: sed secus est, si est facta incertę, personæ, ut quãdo res habetur pro derelicta, uidetur donari occupanti. Bar. in l. quod seruus. in fi. ff. de stip. seruo. uel quando promittitur dos pro muliere incerta: quia tunc censetur donatio. Pau. de Cast. & Alex. in l. a Titio. de uerb. oblig. & ĵ.

Donatio ad usum, uel pro alimentis facta de fundo, an comprehendat proprietatem. Bart. in l. ij. ad fi. C. de inoffi. do. Inno. in c. pastoralis. de priuil. Bart. in l. donationes. §. species. de dona. quod sic. Quod uerum, secundum Bal. ubi. ŝ. nisi donetur in alimentis tantum. Item nisi donetur extraneo: ut ibi. uide Bar. in l. iiij. in fi. prin. ff. de ali. leg.

Donatio dicitur, quando res habetur pro derelicta. gloss. & Bart. & ibi plenius per Alexan. in l. j. ff. si ex noxa. causa agatur. & in l. quod seruus. ff. de stipu. ser. & ibi Ang. Imo. & Alex. Quod uerum improprie. secundum Alex. in d. l. j. ubi dicit non requiri insinuationem, nisi constet de fraude, ut quia coniunctus occupet uel statim occupatur, postquã res est habita pro derelicta. Idem de insinuatione tenet Alex. in l. quod seruus. ubi etiã dicit, an tunc sit soluenda gabella, tanquam de donatione. De quo per Bal. in l. contractus. de fide instru. Item subdit quod re integra habet locum pęnitentia. l. ij. cum glo. C. qui bo. ce. pos.

Donatio sub modo cũ pacto quod donator possit propria authoritate reingredi possessionem rei donatę, si modus non impletur, non ualet. Inno. in cap. uerum. de fo. compe. licet ibi Arch. & doc. contra, p c. cum dilectus. de proba.

Donatio an ueniat appellatione uenditionis. in l. uoluntas. & ibi doc. & Bal. C. de fideicom. & Bart. in l. filius. §. diui. de leg. i. & ĵ. Venditio in princ. & tex. quod non. in cap. j. de his, quæ fi. a præl. & ibi Abb. dicit uerum, quando habetur mentio pretij, & ex communi usu loquendi, & in odiosis: alias secus.

70 Donatio dicitur etiam collatio beneficij ecclesiastici facta per episcopum. Arch. in cap. fin. de off. uica. in vj.

Donatio ususfructus si fiat quomodo concipiatur instrumentum. in Spe. de emp. & uend. §. j. uer. sed si usufructu.

Donatio redituum intelligitur de possessionibus, quas habet donans, nisi aliter sit expressum. in Specu. de loca. & conduc. §. vj. uer. lxxvj.

Donatio rei emphyteuticæ an fieri possit per emphyteutam domino non requisito. in Spec. ubi. ŝ. eo. §. uer. clxxx. &. ĵ. uersi. Emphyteusis. Bal. & imo. in l. usufructu. ff. so. ma.

Donatio fit sine pretio. in Spe. ubi. ŝ. & uer. seq. Item

Donatio dicitur etiam dare in dotem. in Spe. ubi. ŝ. & uer. seq. &. ĵ. Dos. j. & ĵ. §. prox.

† Donationis appellatione an ueniat legatum, & fideicommissum, uide do. Pe. Phi. Cor. in cõsil. ccliiij. incip. licet in litera c, & d, in tertia parte.]

Donatio a testatore facta dicitur legatum. in Spec. ubi supra. & l. legatum. de leg. ij. & habet uim legati in tit. de dona.

Donatio si fiat pluribus, & unus repudiat, an eius pars accrescat alijs. Item

Donatio a sola donantis potestate dependet. Item

Donatio sola nuda uoluntate uidetur tolli. Item

80 Donatio non dicitur debiti solutio. in Sp. de dona.

Donationis pacto oritur actio. in Spe. de sta. reg. uer. xlvj.

Donatio perfecta non recipit conditionem. in Specu. qui fil. sint legiti. uer. sed nunquid.

Donatio an obliget ad antidora. infra. uer. Nobilitas. uersi. iiij.

Donationis appellatione non continetur remuneratio. Bart. in j. const. Digestorum. & in l. Aquilius. de dona. & omnino per Alex. in l. iuris gentium. §. quinimo. de pactis.

Donatio rei litigiosę facta ignoranti ualet, & obligat donantem, saltem ad æstimationem rei l. fin. C. de litigio.

Donatio instrumenti expressa arguit donationem rei

contentę in illo, nõ autem simplex traditio instrumenti. Alex. post Bart. in l. ij. ff. de pac. & per Io. de Imo. post Butri. in c. ecclesia. ij. ut lite non contest.

Donatio annua transitoria ad hæredes est l. sancimus §. fin. C. de dona. & Alex. in l. stichum. §. stipulatio. de uerb. oblig.

Donatio facta fisco absenti non ualet, si nemo stipulatur, uel recipit eam pro fisco. Bal. in l. decernimus. ad fi. in addi. C. de sac. san. ec. & Alex. in l. j. in prin. de iure fisci.

Donatio magistratuum fieri non potest. l. quod contra ff. ad l. Iul. repe. Alexand. in l. iuris gentium. §. prætor. ff. de pact.

90 Donatio facta uni sociorum, non communicatur alteri. j. Socius.

Donatio de omni eo, quod quis habet in certo territorio, non compræhendit actiones personales. Bar. in l. j. ff. de sta. homi. Alex. consi. xcij. iiij. parte.

Donatio rei prohibitę alienari fauore publicę utilitatis non obligat donatarium, nec ad rem, nec ad pretium. l. j. de contra. iud. Sed secus in prohibita alienari ex alia causa: quia ualet donatio in odium donantis quo ad pretium, si fiat ignorãti: secus si scienti. l. fi. C. de litigio. secundum Lud. Pon. in sing. uer. dona. uer. quæro de quadam.

Donatio facta a muliere, licet prohibita fideiubere, ualet Bal. in l. uoluntas. j. col. C. de fideicom.

Donatio rei alienæ nõ est propriè donatio quo ad dominium, sed quo ad titulum sic. Bal. in l. post mortem. in fi. C. de fideicom. & non tenet. Ab. in cap. ꝙ autem. de iurepa. sed debet insinuari, quando donãs tenetur de euictione. & Bal. ibi.

Donatio non uidetur prohibita, quando est prohibita uenditio, secundum Bald. in l. uoluntas. C. de fideicom. in j. & ult. col.

Donatio an requirat scripturam. l. sancimus. & in l. si quis argentum. C. de dona. ꝙ sic, si fiat ultra trecentos solidos, ut ibi.

Donatio per me facta amico meo postea instituto hærede per me una cum filio meo, non confertur filio meo. Bal. in l. emancipati. C. de collatio.

Donatio clerici facta meretrici nõ ualet. Bar. in l. affectionis. ff. de do. Bar. Bald. Ang. & doc. in l. ij. C. de do. inter uir. & uxo. Bar. in l. miles. de re iud. Sed

Donatio facta concubinæ ualet, uel amasiæ, ut ibi, & l. si prædia. & ibi Bar. ff. eo. tit.

Donatio incertæ personæ certificandæ ex certo euentu quandoque præsumpta indicitur. l. qua ratione §. fi. de acquir. re. do. doc. & Alexan. in l. a Titio. ubi Pau. de Cast. de uerb. ob.

Donationis materiam supple. j. per uer. seq.

Donatio præsumitur in multis casib. exceptuatus, de quibus. j. quia.

Donatio non præsumitur regulariter. l. Campanus ff. de ope. liber. l. cum de indebito. ff. de probatio. & in Specu. de dona. & de procu. in princi. fallit primo, nisi fiat a consanguineo, etiam tacite, scilicet non petendo a consanguineo debitum per longum tempus. l. Procula. ff. de proba. l. si seruus communis. §. fi. ff. de donation. inter uir. & uxo. gl. in l. cum proponas. C. de pact. & ibi Bald. in l. j. C. ad Velleia. & in l. licet. j. qõ. C. de iur. delibe. Bar. post gloss. in l. libertis, quos. §. j. de ali. leg. & l. quæ dotis. & ibi doc. ff. solu. mat. & ibi gloss. & in l. qui patitur. ff. mandati. & in l. utrum. ff. de dona. inter uir. & uxo. & Pau. de Cast. consi. clvij. ubi dicit uerum, etiam in materia feudali post annum. Secundo, nisi sit mutua, & reciproca. l. si uero non remunerandi. §. deinde. ff. manda. glo. & doc. in l. quæ dotis. so. matri. Bald. in l. ij. C. de iur. dot. Tertio, nisi fiat pauperi nobili, uel diuiti. gloss. in l. uxori. §. fi. de leg. iij. & Bald. in l. j. C. ad Velleia. Quarto, nisi fiat de modica quantitate. gloss. in l. cum quid. si cert. peta. ubi plene de hoc articulo per doct. & Alexand. Quinto nisi diu debitum non petatur. d. gloss. in d. l. quæ dotis. & in d. l. Procula. Sexto, quando alius titulus non subest l. penult. de conditio. ob tur. cau. facit gloss. in l. dispensatorem. de solu. Et ideo Bal. in l. j. C. ad Trebel. dicit ꝙ non præsumitur donatio si alia etiam leuis coniectura subest. Septimo ratione consuetudinis, ut in iocalibus datis sponsę: ut l. cum plures. §. cum tutor. de admi. tuto. secundum Bal. in d. l. ij. C. de iure dot. ubi ponit casus prædictos. & Bar. in d. l. cum quid. & in d. l. quæ dotis. Octauo, si datur sine causa, & stipulatio interuenit, non si pactum, uel confessio. Bal. in l. fina. C. si cert. petat. & Bar. in l. nuda ff. de dona. Nono, si quis scienter soluat indebitum: quo casu uidetur donare. Secus si super errorem. l. j. & ibi Bal. j. no. C. de condi. inde. de re. iu. l. qui per errorem. Et ibi dicit Bald. esse aliter dicendum de eo, qui scienter expendit falsam monetã: quia non uidetur donare. Adde Fran. Are. in l. si procurator. de cond. ob causam.] Decimo, si mater stipulatur pro filijs. Bar. in d. l. quæ dotis. ubi dicit secus in patre. Et plenius dic ut. j. uersi. Mater. el. j. uersic. x. & uerbo, Mater agit. uer. v. & uer. Pater cõtrahit. ꝑ discursum. Vndecimo, si accedat in dante rõ sanguĩnis cũ cursu decennij. gl. & Bar. in l. libertis, quos. ff. de ali. leg. Duodecimo, si pręcedãt merita cõdigna. Bal. in c. si cautio. de fi. instru. & in d. l. ij. C. de iure dot. Pa. de Ca. in l. traditionib. C. de pact. Decimotertio, si fiat a diuite, in quo rõne diuitiarum datio præsumitur liberalitas: sicut rõne dignitatis & nobilitatis secundum Bal. in l. j. C. ad Velle. & s. eodẽ in tertia fallẽtia. Decimoquarto si coniunctus cõtrahat noĩe coniuncti: quia uſ donare ei pro quo contrahit. doc. & Imo. in d. l. quæ dotis. Vide Bart. in l. mulier. §. Paul. ff. de iure dot. Quod est uerũ, nisi stipuletur de mãdato eius lege si mandato. in princ. & ibi Bar. ff. manda. Decimoquinto si mando uolenti donare mihi ꝙ donet tibi, qa uideor donare tibi. l. ideoq;. ff. de dona. inter uir. & uxo. & s. uer. Donatio. el. j. uer. ij. ubi dixi. Secus in uolente legare ꝑ l. sed si uir. §. quod legatarius. eo. tit. Item si pater donans stipulatur restitui dotẽ filiæ. Pau. de Ca. consi. † cxxij. Prædicta uide per Fel. in c. si cautio. de fide instr. & do. Soci. in consi. cclxiiij. inci. uisis instrumẽto donationis. uer. circa primã difficultatẽ. cum

uer.

uer.seq.in ij.parte charta.clxviij.& in consil. xciij. inci.circa prin.uersi. circa quartam dubitationem. cum tribus uersi.seq.in j.parte.char.clix. & quid ꝑ Feli.in c.nouit.de iudi.] Adde Deciũ consi.clxxvij. in princ. ꝙ donatio non præsumitur & quod potius debet capi præsumptio, per quam actus redditur inutilis ad excludendam præsumptionem donationis:uide Ias.in l.si procuratori falso.ff.de condi. ob cau.col.iij.uersi.ij.nota.

Donatio rei cõmunis facta uxori per maritũ scientibus & tacentibus fratribus donantis, ualet in eorum præiudicium & ipsi ratione affinitatis cõsentiendo præsumuntur donare.l.si seruus communis §.fi.ff.de dona.inter uir.& uxo.

Donatio tacita præsumitur,& resultat in filium ex stipulatione patris stipulantis sibi in uno casu,& filio in alio casu.Bal.in l.j.ad fi.C.per quas perso. no.ac qui.per l.Publia.ff.depositi.

Donatio facta consanguineo non præsumitur causa remunerationis.l.Aquilius.ff.de dona.

Donatio præsumitur in eo qui scienter soluit ex falso testamento, & in eo,qui transigit scienter super falso,& in eo, qui causam coloratam apponit in promissionem, secundum Bald.in l.si ueritas.C.de fideicommis.

Donatio præsumitur facta contemplatione eius cui fit.Bal.in l.iij.C.qui.ad lib.procla.non licet.

Donatio facta creditori a debitore, an uideatur facta animo compensandi. Alex.consi.xij.ij.parte.

Donatio præsumitur,quando dos ab extraneo ꝓmittitur nisi is sibi reddi stipuletur. no. in l.j.§.accedit C.de rei uxo.act.in l.si extraneus.& ibi Alex.in l.si donaturus.de condi.ob causam.ubi dicit idẽ,si matrimonium non sequatur:quia non præsumitur donatio.&.s̃.uer.proxi.Item uerum etiam si promittitur pro muliere incerta.j̃.Dos promittitur.

† Donatio an præsumatur,si unus frater donat de cõmuni filiam, uel sororẽ suam, alijs fratribus scientibus,& patientibus.Soc.consi.v.col.iiij. uersi. circa secundam.uo.iiij.

10 Donatio allegata nõ probatur ex longa quasi possessione.j̃.Titulus.

Donatio præsumitur inter uiuos,quando mulier patitur alteri stipulari sibi dotem soluto matrimonio. Bald.in l.ij.C.de iur.do.no.in l.Seia.ff.de dote prę leg. Quod uerum, nisi coniuncta persona mulieris adhibeatur ad stipulandum: quia tunc animus donandi in ea non præsumitur.l.idẽq;.§.si cui. & ibi Bar.ff.mandati.& in l.quæ dotis.so.ma.

Donatio non præsumitur facta præsenti, licet instrumentum dicat,præsenti,& recipienti.Pau. de Cast. in l.illud.C.de sac.san.eccle.

Donatio in dubio non præsumitur, quando potest capi alius sensus.l.si cũ aurum.ff.de sol.l cum de indebito.ff.de ꝓba. Et ideo si tu petis a me quod ego donem tibi talem rem, & dico, non tantum istud, sed quicquid tibi placet, non intelligitur quod tibi donauerim dictam rem per dictam responsionem: ut no.Bal.in c.cum uenissent.circa fi.de insti. & sequitur Fel.in c.cum iuramento.in ij.no.de homi. †

Donatio non præsumitur ex deposito facto per alium pro alio.l.donationes.§.pe.de dona.& j̃.proximẽ.

Donatio non præsumitur ex deposito facto per uirum pro uxore, & econtra.l.etiam si. & ibi Bar.C. de dona.inter ui.& uxo.nec per uerba, Reddes Titio, uel eius nom:ne depono: uel Titij sunt: secundum glo.ibi,quam Bar.dicit esse sing. Item nec ex deposito rei meæ facto noĩe alterius,per d.l.etiam. quam sic extendit ibi Alex.in apostillis. & gloss.& Pau.de Cast.in l.Publia depositi. secus si per matrẽ d.l.Publia.in prin.

Donandi animus non præsumitur in emẽte pro alio, si ementi fit traditio secus si tradatur ei,pro quo est facta emptio.l.si filij.& ibi Barto.C.de dona. inter uir.& uxo.

Donatio inter coniuges præsumitur, quando maritus consumit bona uxoris, ea sciente, & patiente, alias non l. de his. & ibi Bart.C.de dona. inter uir.& uxo.

Donatio sequens præsumitur ex alia præcedenti.l. idemque.§.si cui.& ibi Bar.ff.manda.l.si uero non remunerandi.§.idem Papinianus.& ibi Bar.eo.ti.

Donatio an præsumatur inter patrem & filium in dubio.no.in l.ad eum.§.j.ff.de do.Bal.in l.filiæ, cuius C.fami.ercis.& in l.filium, quem. eo.tit.&.j̃.uer. Donatio inter patrẽ & filium. uer.lvij.& sequenti.

Donatio an præsumatur, quando quis emit pro alio de pecunia sua.Bart. in l.quæ dotis.iiij.colu.& ibi doc.ff.so.ma.

Donatio an præsumatur ex pacto, quòd si filia moriatur sine filijs,dos reuertatur ad dotantem. Oldra. consi.cxxxij.

Donatio reuocatur multis modis, uidelicet per supernascentiam filiorum donatori.l. si unquam & ibi doc.C.de reuo.do.Bal. in l.cũ acutissimi.C.de fideicom. & probatur secundum Pau. de Cast.in l.tale pactum.§.fi.ff.de pact. Quod uerum etiam si fuit iurata. Bart.in l.Titia.§.Imperator.in fi.de leg.ij.& Alex.consi.lvj. Oldra. consil. ccxxxij. Item uerum etiam si sit renuntiatum.d.l. si unquam. secundum Oldra.cõsilio.clxxxiij. in fi. itẽ uerum, etiam si fuit donata res minima,Bal.in l.j.penul.colum.C.de inoffi.donatio. & Bart. in d. §.Imperator.& Alexand.in d.consi.ubi etiam dicit uerũ nisi talis res sit donata filio uel pio loco: quo casu non reuocatur in totum, sed usque ad legitimam, quæ debetur filijs supernascentibus, secundum Barto. ibi, & Bald.in d.l.j.ult. colum. Vide etiam Bald.in authen.si qua mulier.ij.col.C.de sacrosan.eccle.Sed an reuocet per ipsum patrem donantem.Bald.in d.l.j.x.colu.& in l. si totas. eo. tit. Item an reuocetur per legitimationem spurij super uenientem.Bal.in l.j.ult.col.de inoffi. donat. Item † Vide dom.Bartho.Soci.in consil. ccvij.incip. quæstio. per totum.in ij. parte.] an reuocetur per ingressum in monasterium quod est loco filij.Bald. in authen.nisi rogati.ult.col.C.ad Treb. & in aut. si qua mulier.iij.col.de sac.san.eccle.ꝙ nõ.Itẽ non reuo-

reuocatur, si expressum sit non reuocari propter su peruenientiam filiorum.l.qui iure.de testa.mili.secundum Bal.in l.j.in fi.C.de inoffi.do. & tenet Bal. in addi.Spe.de instru.edi.§.porro.uersi. donatio autem firma.ubi dicit ꝙ tunc non cessat quærela.Bar. uero aliter loquitur in l. Titia.§.Imperator. uer. utrum lex, si unquam.ff.de leg.ij. Sed an prædicta locum habeant in uenditione ĩ. uer. Venditio rescinditur.uersi.x.Item reuocatur donatio simplex, non donatio ob causam. Item nec donatio ob merita. Item nec donatio circa dimidiam bonorum, secundum Alex.in consi.xxxix.& consi.lvj.& consi. lix.iiij.parte.Itē nec propter filios spurios sed propter naturales tantum sic. Item nec propter filios adoptiuos in d.consi.in iiij.dubio.

Donatio reuocata per supernascentiam filiorū an reconualescat morte eorum.Bal.in d.l.j.C.de inoffi. dona.Pa.de Ca.in l.ij.& iij.C.de postu.hære. insti. Bar.in l.Titia.§.Imperator.pe.q. de leg.ij.ꝙ nō.

† Donatio an, & quando per susceptionē liberorum dicatur reuocata, & quādo dicatur remuneratoria, & quando pura, & qualiter probetur, uide do. Bar. Soc.consi.ccxcv.incip.in causa consilios uer. circa secundam diffi.cū seq.in ij.parte.uide do.Pet.Phil. Corn.in consil.iiij.incipi.dubia. per totum. in iij. parte.]

Donatio facta uni filio per patrem, an reuocetur per natiuitatem aliorum filiorum in totum.gl. & doct. in l.si unquam.C.de reuo.do.Bal.in l.si totas.C.de inoffi.do.Bart.in l. Titia.§.Imperator.uer.quæro, dixi.de leg.ij.ꝙ usq; ad legitimam. Item

† Donatio non reuocatur prętextu enormis læsionis cū in ea non consideretur, quæ ex liberalitate procedit.Decius.consi.clxxx.col.ij.in prin.

Donatio, etiam ad piam causam facta, reuocatur per natiuitatem filij, uel posthumi.Bal.in authen.si qua mulier.ij.col.s̃.de sa.sanc.eccle.&.s̃.eo.uer.j.

Donatio ante deportationem facta potest reuocari p deportatum.l.res uxori. per Bart.C.de dona.inter ui.& uxo.

Donatio reuocatur, si donans rem donatam alteri hypothecat, uel in pignus dat.l.si maritus.la.ij.C.de dona.inter uirum & uxo.l.cum hic status.§.si maritus.& ibi Bar.ff.eo.tit.Bar.in l.rem legatam.de ali. leg.ubi dicit uerum, si fiat pignoratio eiusdem rei, non si fiat generalis obligatio omnium bonorum: quia per eam non reuocatur donatio certę rei.Vnde primo casu non confirmatur morte facta uxori, ex quo reuocatur, secundum Bart. ibi, infra donatio inter uirum, uer.xj.& xvij. Item

Donatio reuocatur, si donans alienet rem donatam. Bald.in l.Stichum, qui meus erit. de lega.j.& Dy. consuluit & facit.l.fideicommissa.§.si rem. de leg. iij.Sed contrarium probatur in l. possessionem. & ibi Bar.C.de dona.

Donatio causa mortis reuocatur per conualescētiam donatoris.ĩ.uer.Donatio causa mortis.uer.xlj.

Donatio ante matrimonium facta non reuocatur, licet matrimonium non sequatur.Bal.in l.si filiæ.C. de dona.ante nupt.& in l.si præsidi.eo.tit.

10 Donatio reuocatur ob ingratitudinem.l.fina.de reuo.dona.l.propter.de dona. nisi sit remuneratoria l.si pater.§.j.ff.eo.& Alex.in consil.xlij.iiij. parte. uel nisi ob causam.ĩ.donatio ob causam. uer.pe.ad hoc.l.metum.§.sed licet.ff.quod metus causa.

† Donatio facta ecclesiæ non reuocatur propter ingratitudinem prælati.Io.Lup.in repe.rub. de don. inter uir.& uxo.col.cliiij.

Donatio, quæ potest reuocari per donatorem ad præiudicium tertij non potest reuocari per eius hæredem, doc.& Alexan.post Bar. in l. qui Romæ.§.Flauius.de uerb.oblig.

Donatio pia facta ab infirmo collata post mortem, potest reuocari.ĩ.donatio causa mortis.uer.xlj.

Donatio facta per patrem filio, potest reuocari per patrem.Bal.in auth.si quas ruinas.C.de sac.san. eccl. vj.col.uer.iuxta hoc.Sed Ang.contra l.pe.§.filium ff.pro hærede.& Alex.in l.frater a fratre. ad fin.de condi.inde.& infra donatio inter patrem & filium. uersi.xlix.

Donatio gratia amicitiæ, uel consanguinitatis facta, non reuocatur, finita amicitia, uel consanguinitāte. Bal.in l.si mater tua.C.de dona.ante nup.

† Donatio facta ea contemplatione, quia intendit donans ingredi religionem, si non intret, censetur resoluta.Decius consi.lxxxvj.col.iiij.post prin.

Donatio reuocatur nudo dissensu, sicut cōtrahitur nudo consensu.ut supra uer.Donatio.el.j.uer.lv.

Donatio inter socerum, & generum, ualet, nec reuocatur pęnitentia.l.si te in uacuam.C.de donat. inter uirum & uxo.l.cum hic status ff.eod.tit.l.iij. & l.si constante.C.eo.tit.

Donatio inter coniuges non reuocatur morte ciuili l. fi.& ibi doc.C.de dona.inter uir.& uxo.

Donatio perfecta non reuocatur morte, sed spes numerationis sic.l. si quidem. & ibi Bald.C.de actio. & obliga.

Donatio omnium bonorum facta per patrem filio reseruata legitima, an reuocetur, si legitima postea pereat casu fortuito. Ange. in auth.de immens.dona. † iiij. colu. colla.vij. † An firmetur iuramento. Pau. consi.lxxij.lxxxij.& xc.in ij.uolu.in nouis, tenet ꝙ non. Contrarium tenet Are.consi.liiij.& Panorm. consi.xviij.uolu.j.Contrarium tamen tenuit idem Abbas.ij.uolu.consi.xlviij.

20 Donatio facta per debitorem fisci an reuocetur p fiscum.in l.j.& ibi Barto.C.de iure fis.lib.x.Ang. in auth.de trien.& semis.§.illud.col.iij.

Donatio iurata an possit reuocari per hæredem donantis tanquā inofficiosa.Bald. quod sic, in l.j.vj. col.C.de inoffic.dona.& infra uer. Hæres contrauenit.uersi.j.

† Donatio an & quando uirtute.l.si unquam.C.de reuo.do.reuocari possit, & quando non: & an dictę.l. si unquam renuntiari posit: uide do.Bartho.Soc.in consi.cxlvij.inci.uisa.uer.circa tertiam & ult.q.cū seq.usque ad fi.in j.parte.]

Donatio ualida facta extraneo an reuocetur per filiū dona-

donatoris, quando pater suus residuum dissipauit. Bal.in l.j.viij.col.C.de inof.don.

Donatio inualida, quia in fraudem filij facta, an reuocetur, si pater postea acquisiuit tantum, quod sufficit filio pro legitima. Bal. in d.l.j.viij.colum.C.de inof.dona. Ang.in auth. eo. tit.colla.vij.v.col.Bar. in l.Titia.§.Imperator.de leg.ij.

Donatio inofficiosa an posit per filium reuocari uiuo patre, uel mortuo. Bal.in d.l.j.ix.col.& Ang.in authen.eo.tit.iiij.col.

† Donatio, quæ fit in testamento alicui præsenti, & recipienti, & acceptanti, quando dicatur inter uiuos. Ioan.Faber in §.j.Instit.de leg. Et an sit reuocabilis: & quando in testamento dicitur: Item dono Titio præsenti,& recipienti talem fundũ, an donatio sit irreuocabilis. Ang.Are. in §.j.Insti. de le.

Donatio facta alicui ut post eius mortem uadat ad ecclesiam licet in spe sit quæsitum ius ecclesiæ, tamen potest reuocari mutuo consensu donantis & donatarij, licet ecclesiæ præiudicetur. l.si quis.ff.de ser. expor.per Bar.& Ioan.de Imo. qui sequitur Barto. contra quem tenet Paul. de Castr. §.ubi omnino per Ioan.de Por. qui allegat multas cócor. in l. qui Romæ.§.Flauius.de uerbo.obliga. & Barto.& Alex.ibi plenius.uide doc.in l.quoties.C.de dona. quæ sub modo.& Bald.in l.cum a socero.C.de iure do.Sed contra tenet Io.And.in addi.Spe.de instru. edi.§.nũc uero aliqua.in addi.super superiora, &c. & Pau.de Cast.consi.clix.xv.col.& Bal.in l.si constante.in fi.C.de dona.ante nup.& plenius per do. Alexan.in d.§.Flauius.ubi dicit posse reuocari, nisi alius, uel notarius pro ecclesia stipulatus sit. Et tenet Bal.in d.l.cũ a socero.& Rapha. Cu. in d.§.Flauius. Vide Sal.in l.j.C.si mãci.ita fue.alie.Ioan. de Imo.in c.potuit.ul.char.de loca.Pau.de Ca.in l.insulam.§.fina.so.ma.& in l.si pecuniam. de cõdi.ob causam. Vide omnino per Alexan.in l.sed si hac.§. prostituta.de in ius uoc.& ibi Raph.& Lud.& Pau. de Ca.& Alex.consi.lxxxviij.iiij.parte.

Donatio causa mortis an uideatur reuocata per aliam donationem ante uel post factam. in l. uxori suæ. de dona.inter uirum,& uxorem.

Donatio mera non potest reuocari.l.cum ancillam.& ibi Bar.& Bal.C.de condi.ob causam.l.iij.ff.de cõdi.ob causam.l.ij.& ibi Bal.C.eod. tit. ubi loquitur de actione ob causam, quia pœnitentia nõ habet locum in ea, secundum communem opi. in l.Arist.de dona.& ibi Bar.& doc.post gl.in l.fi.de condit. ob causam.& Alex.in l.qui Romæ.§.Flauius. de uerb. ob.& infra uer. Pęnitentia in contractibus. Et intellige uerum, nisi donatio cadat in aliud pactũ. Bart. in d.l.Arist.

† Donatio non reuocatur prætextu ingratitudinis, si est actum quod non reuocetur propter ingratitudinem,& est iuratum: ut no.do.Mat.Ant.Bauc.in suo tracta.de uirtute iuramenti.in xxxviij.casu. †

Donatio nõ uidetur reuocata, nisi etiam possessio rei donatę auocetur.l.cum hic status.§.si maritus. & ibi Bar.ff.de don.inter uirum & uxo.

Donatio uni filiorum facta reuocatur, quatenus est immoderata.l.pe.& ibi Bar.C.de inoffi.dona.

30 Donatio an reuocetur, si donatarius non alat donatorẽ.gl.& Cy.in l.fi.C.de reuocan. do. & Ab.in c.propter.& ibi Imo.de dona.

Donatio dotis facta per mulierem, quæ ex forma statuti tenebatur relinquere dotem fratri, non ualet, & reuocari potest.ĩ.§.proximo.

Donatio per principem facta de rebus Imperij, põt reuocari per eius successorem, si sit læsio enormis in ea, non aliter, secundum Ioan.Pap.in summa, in tit.de exc.contra instrumenta.uer. alijs rationibus & causis.in Spe.de instru.edi.§.xj.uer.quid si Imperator.& uer.præce.

Donatio an reuocetur in totum, uel quatenus est inofficiosa.Bar.& Bal.& doc.in l.j.C.de inoffi.dona. & l.si mater.e.tit.Bar.in l.Titia.§.Imperator.de leg. ij.Ang.in auth.de immen.do.iij.col.coll.vij.Ab.in cap.Raynaldus.de testa.Bal.in Mar.uer. Donatio. uer.pen.quod quatenus est inofficiosa. Facit quod habetur in c.ad apostolicæ.de dona.ubi uide omnino per Ab.quod donatio supra modum reuocatur usque ad debitum modum.

Donatio quatenus reuocatur, si tempore testamenti erat unus filius testatori, & postea alij nati sunt. Bal.in l.j.vj.col.C.de inoffi.dona.

Donatio facta per filiumfam. an posit reuocari per eius patrem inuito filio. Bar. in l. si cum filius.ff. de dona.

Donatio facta metu periculi reuocatur cessante periculo.Bar.in l.iij.ff.de dona.causa mortis.

Donatio causa mortis per quem posit reuocari.Bart. in l.qui ex pretio.ff.de dona.causa mor.

† Donatio quæ fit in testamento præsenti & acceptanti, an reuocari posit.Roma. consil clxxj. ubi concludit reuocari per aliam ultimam uolũtatem, & tamen idem contrarium consuluit consi. ccxciij. inci.præsupposito.ubi tenet non reuocari. Et qñ fit secundũ testamentũ, uide Alex.consi.xxv.uo.iij.

Donatio iocalium facta sponsę per sponsum, an sit reuocabilis.Ang.in consi.in Christi nomine amen:in primis duobus &c.

Donatio per patrem facta potest reuocari per filium in legitima fraudatum, usque ad supplementum legitimę.Bar.in l.Titia.§.imperator.j.q.de leg.ij.

40 Donatio inofficiosa etiam iurata per patrẽ, potest reuocari per filium.Bar. in d.l.Titia.§.Imperator.

Donatio facta per patrem monasterio, potest reuocari per filium supernascentem, usque ad legitimam tantum, uel totaliter, si uelit monasterium.Bar.in l. Titia.§.Imperator.de le.ij.per tex.xvij.q.iij.ca.fi. gl.in l.si quis ad declinandam.C.de epi.& cle. Bal. in l.j.ult.col.C.de inoffi.dona.&.s̃.eo.uer.j.

Donatio inofficiosa an reuocetur ipso iure, uel per querelam.gl. & Bart. in d.l.Titia.§.Imperator.& doc.in d.l.j.de inoffi.dona.

Donatio ultima inofficiosa an faciat primã non inofficiosam reuocari.gl.in l.Titia.§.Imperator. de le. ij.& in d.l.j.de inoffi.dona.

Donatio facta monasterio an posit reuocari ob ingratitudinem monachorum. in Spec. de dona. uer. quid si aliquis baro.

Donatio an uideatur reuocari, si donans negat donasse. in Spe. de dona. uer. itē pone, pater. in §. fi.

Donatio facta ecclesiæ per ingressum monasterij potest reuocari ante professionem, nisi sit facta pure, & simpliciter. Bal. in Mar. uer. Donatio. uer. j. Inno. in c. quod ad te. de cle. coniug.

Donatio non reuocatur, licet donatarius nihil in testamento relinquat donatori. Bald. in l. si maiores C. de transac.

Donatio inter uiuos facta in testamento, an possit reuocari. Oldr. consi. cxiiij.

Donatio causa mortis facta per filiumfam. cum consensu patris reuocatur sola uoluntate patris. Gul. de Cug. & Ang. in l. non statim. ff. de pecu.

30 Donatio an uideatur reuocata ex eo quod donās in testamento fateatur se nemini donasse. Item

Donatio facta cum pacto ne possit reuocari propter ingratitudinem, an reuocetur ob ingratitudinem, non obstante pacto. in Spe. de dona. Bal. in l. si. iiij. col. in j. q. C. de pac. & in l. fi. uer. extra quæro. C. de bo. lib. quod sic. & . j. Pactum donāti. uer. j. Sed quid si est iuratum: Ioan. And. alias Io. de Imo. ibi, & in c. quemadmodum. de iureiu. & per Alex. cōsi. xxix. iiij. parte. quod nō, sed potest accusare donator donatorem de crimine in eū cōmisso, ut puniatur. j. Donator. Alex. plane in l. stipulatio hoc modo. antepen. co. de uerb. obl. & tenet contra Bart. & Bal. ubi supra scilicet cum iuramento.

Donatio in fraudem an præsumatur quæ fit a marito sororis uxoris suæ, id est, a cognato. Pau. de Ca. consi. lxiij.

† Donatio simulata an & quando & ex quibus dijudicari debeat uide do. Bar. Soci. in consi. cclxiiij. inci. uisis. uer. circa primam. cum uer seq. in ij. parte.

Donatio in fraudem fisci uel aliorum creditorū etiam insinuata non ualet. Bal. in l. illud. pe. col. C. de sac. sanc. ec. Quod est uerum, etiam traditione secuta l. j. & ibi Bar. C. de iur. fisc. lib. x.

Donatio in fraudem facta præsumitur, quando donās retinet continuā possessionē. Bal. in l. illud. C. de sacrosanc. eccle. Bar. in l. sicut. §. superuacuū. qui mo. pig. so. Bar. in l. post contractum. ff. de dona. & Bar. Cep. in tract. de contracti. simul. in xxiiij. præsump. Quod uerū est, nisi ex alia causa remanserit in possessionem, uidelicet ex præcario, secundum Bal. in l. j. C. de donat. an. nup. contra Bart. Cep. ubi supra qui tenet contra, per not. per Bart. in l. quod meo. de acquir. pos. & in l. ab emptione. ff. de pac. But. & doc. in c. cum uenissent. de resti. spo. Barto. in consi. Martinus de Eugubio, &c. ubi tenet ꝙ

Donatio non præsumitur fictitia, si donans possideat præcario nomine donatarij, secundum Barto. in d. cōsi. Sed in hoc statutū Firmanum prouidet cōtrarium. Sed donatio omnium bonorum fraudulentæ præsumitur, eo quod donans retineat possessionē. Rota in decisi. cccxxxj. in nouis. incipit, Itē extra Rotam. alias. cccclxxxvj.

Donatio omnium bonorū in fraudem facta præsumitur. l. omnes. §. Lucius. & ibi doc. Dy. & Bar. de his, quæ in frau. cre. Quod est uerū, maximē si fiat coniunctę personæ, & antequā delictū cōmittatur a donatore. Ang. in l. fi. C. de dona. inter ui. & uxo. Bal. in addi. Spe. de dona. uer. item pone ꝙ si aliquis.

Donatio in fraudē præsumitur ex reseruatione ususfructus in re donata l. quisquis. C. de dona.

Donatio de multis rebus particulariter præsumitur in fraudē fieri. Bal. in addi. Sp. de do. uer. si. & in l. j. C. si qd in frau. pa. Ang. i. l. fi C. de do. iter ui. & ux.

Donatio in fraudē præsumitur, si fiat coniunctæ personæ, alia causa non subsistente. C. de dona. l. data & l. pe. ff. de bo. lib.

Donatio in fraudē præsumitur, si donās fructus percipiat, & dn̄o de eis nō respondeat. i. donatario. Bal. in addi. Sp. de alleg. & dispu. uer. præsumitur fraus.

10 Donatio clam, & occulta, præsumitur in fraudem, arg. l. fin. ff. de ritu nup. l. non existimo. de admi. tu. & Bar. in d. l. post contractum. de dona.

Donatio in fraudem, &

Donatio ficta, an differant. Ro. in d. decisi. cccclxxxvj. extra Rotam. in nouis.

Donatio in fraudem eius, cui ex forma statuti donans ut mulier tenebatur relinquere, puta uiro, uel fratri, potest reuocari, etiam si sit facta propter merita. Alex. consi. lv. j. parte.

Donatio in fraudem præsumitur, si paulo post sequatur delictum. l. si uentri. ff. de priui. credi. Cy. in l. si quis post. C. de bo. dam. Bart. in d. l. si uentri. & in l. post contractum. de dona. Bal. in addi. Spe. de do. uer. ex uicinitate. & in Spe.

Donatio in fraudem præsumitur fieri, si fiat sub conditione si bona donantis contigerit confiscari. l. fi. de stipu. ser. l. summa. de pecu. & Bar. in l. post contractum. de dona.

Donatio causa mortis per maritum facta uxori cum traditione, licet maritus ut administrator penes se retineat, non præsumitur in fraudem Bal. in l. executorem. xiiij. col. C. de execu. rei iud.

Donatio per patrē filio emācipato facta nō præsumitur in fraudē. Bal. in addi. Sp. de do. uer. si pater.

Donatio in fraudē an, & quando præsumatur, & quando non: uide Bart. plene in d. l. post contractum. & in l. omnes. §. Lucius. de his, quæ in frau. cre. & in l. fi. de præto. stip. Bald. in auth. sed iam necesse. C. de do. ante nup. & in addi. Spe. de donatio. uer. penul. Bart. Cep. in tract. de contrac. simul. xxiiij. præsum.

† & . ī. & . j. eo. usque ad fi. † Et do. Bart. Soc. in consi. cviij. inc. in hac circa medium. vj. col. in j. parte.]

Donatio in fraudem facta præsumitur inter uiuos. Bal. in l. j. C. si quid in frau. pat.

20 Donatio per prælatum facta suo promotori, uel alteri benefactori, præsumitur simulata, & simoniaca. Bal. in l. ab Anastasio. C. mandati.

Donatio per ecclesiam spurio testatoris, qui donauit ecclesiæ, non ualet tanquā in fraudem facta, si fuit facta reassignatio bonorum: secus si fuit facta in-

tuitu pietatis, non si causa remunerationis quia ualet in dubio, uidelicet nisi sit facta celeriter, id est, statim post donationem factā ecclesiæ a patre spurij: uel nisi esset imoderata. Bal. in l. eam, quam. in xiiij. C. de fideicom.

Donatio in fraudem filij facta per patrem an reuocetur, si pater postea tantū acquisiuit, quod sufficit ad legitimam eius. Bal. in l. j. viij. co. C. de inoff. dona. Ang. in aut. e. tit. col. vij. v. coll.

Donationem in fraudem factam allegans debet probare. Spe. de do.

Donationis fraudulentæ præsumptio an excludatur per iuramentum donatoris. in Spe. de suc. ab intest. §. fi. uer. sed nunquid donationes.

Donatio omnium bonorum præsentium, & futurorum, sine aliqua reseruatione, nō ualet. l. stipulatio hoc modo. & ibi doc. de uer. obli. per Bart. & Alexad. post Barto. qui idem tenet in l. cum duobus. §. idem respondet. pro soc. & in l. fi. C. de pac. nisi cā mortis: quia tunc tacite uidetur facta reseruatio usufructus, secundū Pa. de Cast. consi. xcix. † Adde Fran. Arc. in l. si pupillus. in princi. de acquir. hær.] Item nisi fiat ecclesiæ. Bar. in d. l. fi. & Bal. in aut. si qua mulier. ul. col. C. de sac. san. eccle. no. in c. in præsentia. & ibi Abb. de prob. & in l si qs argentū. §. si quis uniuersitatis. C. de don. & Bal. in l. j. in lec. antiqua. ff. pro soc. & in c. j. antep. colu. de prob. Sed contrarium tenet Pet. de Anch. in consi. xcix. de primo dubio. & Angel. in consil. clxxxj. in Dei nomine & suæ matris. uisis instrumentis. & Ludu. in l. stipulatio. præalle. & in authen. similiter. ad legem Fal. & Alex. de Imo. in d. l. stipulatio. ubi in x. col. & seq. firmat ultimam opi. † Vide dom. Ias. May. in auth. ingressi. C. de sac. san. ecc. nu. 18. ubi tenet quod ualet.] Item nisi facta sit ab opifice: secundum gl. ibi. Bar. in d. l. stipulatio hoc mō. Sed uēditio omnium bonorum ualet. Bart. in d. l. fin. & Alexan. ubi supra & infra uer. Venditio rescinditur. uer. x. sed ualet reseruatis futuris bonis. Pau. de Ca. con. cxliiij.

† Donatio omnium bonorum præsentiū, & futurorū quare non ualeat: uide do. Pe. Phil. Cor. in con. lx. inci. quamquā. in litera P, in secunda parte.]

Donatio omnium bonorum etiam futurorum an ualeat, saltem quo ad præsentia. Bal. post Bar. in l. fin. C. de pac. quod non: sed ibi. Sal. contra, & Alex. in d. l. stipulatio. sed ibi Io. de Imo. & in rub. de test. tenet contra.

Donatio omnium bonorum simpliciter facta non cōpræhendit futura & ualet. Pe. in l. fin. C. quæ res pigno. ob. pos. Bald. in l. fin. C. de pac. & ibi Barto. per text. fin. in l. fin. §. j. de legat. ij. Ang. in l. j. in fi. ff. de pig. doc. Moder. in d. l. stipulatio hoc modo. de uer. ob. ubi etiam per Alex. doc. & Bar. & Ba. in aut. sed cum testator. ad legem Fal. & in l. iubemus. de sacro san. eccl. per Bal.

Donatio hæreditatis dicitur omnium bonorum præsentium & futurorū & nō ualet. Bar. & doc. in l. fi. C. de pac. contra tenet ipse Bar. in l. quæsitū. §. j. de le. j. & ibi Bal. & tenet Ang. & Pa. de Ca. in l. pœnales. in prin. ad legem Fal. Pa. de Ca. in l. licet. C. de pac. uide Ale. in l. stipulatio hoc modo. de uer. ob.

Donatio dimidię hæreditatis an ualeat, & an cōprehēdat futura. Bal. in d. l. fi. C. de pac. ꝙ sic. Sed contra tenet Pe. de Anch. & Io. de Im. in rub. de test. & Alex. in l. stipulatio hoc modo. vij. col. de uer. obl.

Donatio hæreditatis uiuentis donatoris ualet, quāuis sit facta per uerbum Hæreditas, quæ non dicitur uiuentis, nec propterea uitiatur. Bar. & doc. in l. quæsitum. §. si seruus. de leg. j. & per Alex. in l. stipulatio hoc modo. de uer. ob.

Donatio omnium bonorum non præsumitur in fraudem, eo quod donans remanet in possessione. Rota in deci. cxxxj. in nouis. Item extra Rotam, &c. alias in deci. cccclxxxvj.

Donatio de mille debitis donatori post mortem suā, non insinuata non ualet supra quinquaginta. Pau. de Ca. con. cj.

Donatio generalis an comprehendat ea, quæ sunt alteri specialiter donata. Pau. de Ca. con. cxx.

10 Donatio omnium bonorum, etiam futurorum, nō ualet. d. l. stipulatio hoc modo. de uer. obl. ubi plene per Bar. & doc. & Alex. qui allegat multas concord. in vij. col. post Bar. licet ibi per pulchras rationes in viij. col. arguat in contrarium. & Pau. consil. liiij. Quod est uerum, etiam si sit dictum, quod tot sint donationes, quot sunt res donatæ, secundū Ange. in aut. de immen. don. colla. vij. in iiij. col. Vide in Sp. de don. & no in l. scire. de uer. obl. Item uerum, si traditio accedat: quia tunc donator priuatur testamenti factione, non aliter, secundum Bal. in authen. sed cum testator. j. col. C. ad legem Fal.

Donatio omnium bonorum intelligitur deducto ære alieno l. mulier bona. de iure do. Alex. in l. stipulatio hoc modo. x. col. de uer. obl.

Donatio omnium bonorum præsentium, & futurorū, cum reseruatione fructuum, de quibus possit disponere in uita non ualet cū simplici reseruatione fructuum, nisi sint adeo pauci, quod ad uictum uix sufficiant. Alex. post. Pau. de Castr. in l. stipulatio hoc modo. xj. col. de uer. obl. Bar. in cons. pater filio emancipato. † Vide do. Pe. Phi. Cor. con. clxxvj. in ci. in præsenti. per totum. in secunda parte.]

Donatio omniū bonorū post mortē ualet: quia intelligitur scilicet præsentiū, & habet effectū post mortem, non ante. Cy. in l. fin. C. de pac. Alexand. post Lud. in l. stipulatio hoc modo. vij. col. & se. de uer. ob. contra Sali. in d. l. fi. Quod dicit uerū Ale. si fuit actum ꝙ esset donatio inter uiuos, uel qđ nō posset reuocari: alias intelligitur donatio causa mortis, ꝓpter uerbum Post mortem. † Vide do. Barth. Soci. in consi. ccxxxv. in c. uisa. uer. adduco etiam Pau. de Ca. in ij. parte. ꝙ donatio inter uiuos præsentium, & futurorum, non ualet.]

Donatio omniū bonorum pręsentiū, & futurorū, post mortem cum iuramento de non contraueniendo, censetur cā mortis, & ualet, ne reddatur actus nullus, qđ si non esset, censeretur inter uiuos propter

pactum

pactum de non ueniendo contra Alexan.ubi supra. Pau.de Ca.con.lxxxviij.uel lxxxix.

Donatio omnium bonorum in testamento facta sub conditione, si testamentum mutabitur, non ualet. Bart.& omnes doc.& Alex.in l.stipulatio hoc modo.de uer.ob.

† Donatio omnium bonorum non præsumitur fraudulēta ex eo quod donans postea possederit secundum do.de Rota decis.ccccl xxxiiij.in nouis.

Donatio omnium bonorum sub conditione, uel pacto quod donator alatur perpetuo, donec uiuat, a donatario, an sit usuraria infra donatio pia. uersic. xxiij.

Donatio plurium rerum reciproca post mortem collata ualet. Alber.de rosa.no.in l.fi.C.de pactis.

Donatio omnium rerum mearum, scilicet donantis non comprehendit nomina debitorum, nec actiones contra eos.Bal.in l.j.ff.de sta.ho.Vide Bar.in l. Quintus. §. argento. de aur. & argen. leg. Dyn. & Bartho.Cep.in l.nominis,& rei.de uer.sign.Barth. Cep.in l.pecuniæ.ix.q.eo.tit.Bar.in d.l.j.de sta.homi. Sed

Donatio rerum pertinentium ad donantem ualet, & comprehendit nomina debitorum.Gul.Cy.Bal. in d.l.j.ff.de stat.hom.& Bartho.Cep.in l.pecuniæ x. q.de uer.sig.

20 Donatio plurium rerum singulariter enumeratarum dicitur multiplex, & non una, sed quot sunt res:secus si sub generali uocabulo. in Specu. de instrumen.edi.§.porro.uersic.optimum. & ibi Bal.in addi.uer.si quis.& in Spec. de donatio.& l.scire. de uerb.oblig.

Donatio facta per nomina totę, uel quotę, assimilatur potius institutioni, quam legato.Bal.in l.si cum uel in utero.de test.mil.

Donatio hæreditatis uiuentis ualet, quia exponitur hęreditas, id est, bona. Bar.Ang.& doc.in l.quæsitum §.si mihi seruus.de leg.j.& supra eo.

Donatio plurium rerum ualet pro parte tantum, pro qua fuit acceptata, & non pro alijs rebus, etiā præsentibus, & coram donatario constitutis per donantem.Barto.contra glo.in l.j.& ij. ff. de acquir. hær.

Donatio omnium bonorum facta filio per patrem reseruata legitima, an reuocetur, si legitima pereat casu fortuito.Ang.in authen.de immen.do. iiij.co. col.vij.

Donatio dodrantis nouem unciarum facta ualet, nec reuocatur, quando pater donans postea filium instituit in tribus uncijs, & multa legata fecit:quia legata non ualent, ut sit salua legitima filio in ea instituto.Bar.post glo.in l j.C.de inoffic.donat.

Donatio omnium iurium futurorum uel iurium, quæ habet donans, non comprehendit ius patronatus. Bal.in l.fi.pe.col.C.de edi.di.Adri.tol.

Donatio pluriū rerū simul facta, an dicantur tot, quot sunt res.in spe.de don.no.in l.scire.de uer.ob.

Donatio cum iuramento facta a minore ualet: quia dicitur contractus. Bal. in l. cum notissimi §.si quis.C.de præscrip. trig. an.

Donatio facta contra iuramentum de donando ualet. Pau.de Ca.con.liiij.& ǰ.contra.

Donatio causa mortis cum iuramento de non reuocando dicitur inter uiuos. Pau. de Ca. consil. xcvj. xcix.& cj.

Donatio cum iuramento non insinuata, non ualet infra uer.Donatio insinuata.uer.xvij. Pau. de Castr. consi. xcviij. & ciij. Bald. in l. illud. de sacrosanct. eccles.

Donatio cum iuramento facta ualet, quæ alias non ualeret. Bar.& Bal.in aut.sacramenta.C.si aduer.uen. Quod uerum est etiam si fuit simplex ab initio.Bal. in l.iij.C. pro don. nisi prius fuerit iuratum de non donando.per gl.in c.licet.in fi.de iureiu.in vj. Bar. in l.si quis pro eo.de fideius.Vide Pau. de Castr. in consil.liiij.& infra.Iuramentum seruandum. uersicu.lx.

Donatio iurata inter patrem & filium ualet.Bald.in l. iij.C. pro don. Raph. contra in cōsil.de supra dicto instrumento fit quæstio. ubi dicit non reperiri iure cautum.

Donatio iurata inofficiosa an possit reuocari per hæredem iurātis.Bal.quod sic, in l.j.vj.col.C.de inoffici.dona.& ǰ.uerbo.Hæres contrauenit.uersi.xij. & Bar.in l.Titia.§.Imperatur.de leg.ij.

Donatio iurata non præsumitur in fraudem. in Spec. de suc.ab intest.§.fi.uer. sed nunquid donationes.

Donatio iurata facta hæredibus Titij uiuentis ualet, & debetur hæredibus institutis in secundo testamento condito per Titium post donationem.Cardi.in clem.j §.fin.iiij.q. in opp. de iureiu. ubi dicit uerum, nisi cōstet de affectione donantis ad primos hæredes.

Donationis cum iuramento materiam suple infra uersicu.Iuramentum obseruandum.per totum.& melius in uerbo Iuramenti effectus. per discursum. & præcipue in uersicu.xcij. & uersicu. sequen. per discursum.

† *Donatio* insinuari debet, quę excedit summā quingentorum aureorum.l.si quis. C.de don. in Spe.de instr.edi.§.xv.per totum. & l. sancimus.C.de don.

† Adde singulariter quod hodie donatio usque ad octingentos ducatos sine insinuatione ualet. Ange. in l.sancimus.C.de don.Ias.dicit ita se obtinuisse in l.ij.§.ex his.ff.de uer.obl.

Donatio supra quingenta facta pluribus, debet insinuari.Io.An.in addi.Spe.§.j.in addi.Imo plus dicit Bath.Cep.in fin.uer.cxliij.Lud.Pon.in fin.uer.Donatio.uer.quidam.Quod uerum, etiam si fiat pactū quod non insinuetur.Cyn.in l.si quis. C. de donat. Bar.in l.nemo potest.ij col.de leg.j.Item nisi fiat a principe.d.l.sancimus.C.de don & ibi doc.& Bart. uel nisi ad piam causam:ut ibi, & infra eod. proxi. uersic.

Donatio facta ecclesiæ, uel pio loco, uel ciuitati, etiam supra quingenta non requirit insinuationem. Bart. cōtra Bal.in l.illud de sa.san.ec.d.l. sancimus.& ibi doc.

doc.Pau.de Ca.con.xxx.gl.in aut.de non ali.§. sancimus.col.j.& ј.Donatio pia.uer.ix.& per Abb.in c.relatum.ј.de test.

† Donationem factam clerio irritat ddefectus insinuationis requisitę a statuto. Quod intellige sane, quando fit donatio ipsi clerico intuitu ipsius: sed si fieret ecclesiæ,nō uitiaretur donatio ex defectu insinautionis:ut no.Fel.dicens ita communiter teneri in c.ecclesi a sanctę Mariæ.in xxxvij.col.uer.quartus casus est,quando.de const.& ibi subdit quod donatio facta ecclesiæ non requisito consensu propinquorum,alias necessario,ualet.

Donatio ultra quingenta non insinuata an ualeat in quingentis.l.si quis pro redemptione.de dona. Io. And.in Spec.de instru.edi.§.porro.& Bal.in l.illud de sac.san.eccle.& Alex.in l. stipulatio hoc modo. xij.col.de uerb.obl.Bal.in l.sancimus.C. de donat. Paul.de Cast.consi.cj.& consi. 100.quod sic. Idem Alexand.in l.iusiurandum.§.ait prætor.de iureiur.

† l.cum de indebito.§.j.de proba. † Vide do.Barth. Soc.in consi.xlviij.incip.præsenti.uer.circa secundam in j.parte. ubi quod in ipso excessu tantum nō ualet.Et adde eum in consi.lxvij. inci.circa primū. circa prin.ij.uer.item uidetur in consi.lxviij.incip. frustra.uer.sed præuisis.circa fi.j.parte. De quo ēt uide Fran.Are.in l.Iulianus.§.qui fundum.in ij.colu.de uerb.obl.]

Donatio insinuanda ex forma statuti a centum libris supra ualet a centum libris infra nō insinuata, licet abinde supra sit nulla secundum Bald.in d.l. sancimus.C.de dona.& quod tenet Ab.in c. ad apostolicę.de don.

Donatio causa mortis non requirit insinuationem. l. fi.& ibi doc.& Bal. C. de don.causa mor.& infra Insinuatio de quibus.uer.xviij.

Donatio remuneratoria non requirit insinuationem. l. Aquilius.& ibi Bar.& in l.si pater.§.fi.ff.de dona. Bal.in l.illud.C.de sacrosan.eccle.& in addi. Spec. de don.uer. in eo quod. ubi dicit uerum, si merita erant obligatoria.Gul.de Cu.in l.si tibi.ff.si cer.pe. Vide Bal.in l.si donatione.ij.colum.C. de colla. & Cyn.in l.ut liber.eod.tit.& infra eo.uer.xxj.& omnino per Alex.in l.iuris gent. §. quinimo. de pac. post Bar.ibi,& in con.xlij.iiij.parte. & in l.si donatione.de colla.

† Donatio ultra quingētos aureos legales quatenus quantitas donata commensuratur cum onere opposito,talis non indiget insinuatione quia non dicitur simplex donatio,sed ob causam.do.Barth.Socin.in consi.xlviij.inci.in præsenti.uer.secundo aduertendum.in j.parte.]

Donatio supra quingenta cum clausula, quod tot sint actus donandi,quot sunt centenaria,non debet insinuari:secus si est clausula, quod tot sint donatiōes, quot summæ.Bal.in l.j.j.col.C.quando di.leg.ced. in Spe.de do.& Pau.de Ca.con.100.in prin.uide in c.ad apostolicę.de do.

Donatio de mille debitis donatori post mortem suam supra quingenta non ualet nō insinuata.Pa.de Ca. consi.cj.& supra eodem.

10 Donatio non insinuata intra terminum statuti ualet ipso iure sed obstat exceptio.Bald.in l. prima.§. sinautem.de cad.tol.Bar.in l.ij.C.de can. fru. urb. Ro.& in l.cum lex.de fideiu.& in l.si ita.§. ea. l. de uerbo.obliga.Bald.in l.uniuersa.C. de preci.Impe. off.dicit uerum nisi statutum ultra procedat eā annullando.

Donatio supra quingenta non insinuata an possit per principem confirmari post mortem donatoris in præiudicium uenientium ab intestato.Pau. de. Ca. consi.cv.

Donatio facta ecclesiæ Romanæ etiam sine insinuatione ualet.Bal.& Alex.in proę. Digestorum. auten. item a priuatis.& ibi Bal C.de do.& Bald.in l.filio, quem pater.& ibi Ang.ff.de lib.& posthu. & Bald. in prin.& Ang.& Bal.in l. si certarum. de test.mil. per gl.in cle.j.de iureiu.& in Specu. de instr.edi.§. nunc autem.uer. fi.

Donatio insinuata per iudicem rogatum de ipsa donatione an ualeat.Alex.con.clvj.ij.parte.

Donatio insinuata facta per prodigum notorium,etiā cui non sit interdictum bonis,ualet,si est licita:non si illicita,ut facta meretrici.Ale.post Pau. de Castr. in l.is,cui.de uerbo.oblig.& supra.Contractus prodigi.uer.j.

Donatio non insinuata si rescinditur,an pignus resoluatur de re donata datum creditori per donatariū Bart.tenet quod non,in l.si res.ff.quib. mod. pign uel hypo.so.Bald.contra,in l.ij.xiij.q.C.de rescind. uend.

Donatio ficta debet insinuari,sicut uera:ut quando extraneus dotat,quia præsumitur donare, debet fieri insinuatio.l.fi.in prin.& ibi Bar.C.de iure do. Item & quando soluitur indebitum.Bar.ibidem,& in l.j. ff.de cond.inde.& in l.j.de don.& ј.uer.Insinuatio de quib.fiat.uer.xj.& xij.

Donatio non insinuata intra terminum statuti, etiam iuramento non firmatur, & ideo potest conueniri tam per donatorem,quam per eius hæredem. Fed. de Sen.consi.ccliij. causa talis est, statuto cauetur. & do.Ant.de Pisauro in consi.omnipotentis & ineffabilis Dei,&c.& Alexā. in l.post mortem. de ado. & per Alexand.plenius consi.clvi.ij.parte.& in cōsil. lxxxiij. iiij.parte. & in l. cum de indebito.§.sed hoc de proba.& in l.si quis pro eo.de fideius.& per Alexan.in consi.xij.j.parte.& in consi.cxxv.ea.parte.doc.Cano.communiter tenent contrarium in c. cum contingat.de iureiu.& Pau.de Cast.consi. xcviij.& consi.ciij.per Bal.in l.illud.C.de sac. sanc.eccle.& ј.uersic.Iuramenti effectus.ver.xcij. Et adde omnino no.per Bal.in l.fi.C.de peri. & commo.rei uendi.& in l.cum à matre. de rei uendi. & in l.cum profitearis.C.de reuo.dona.

Donatio non insinuata facta per minorem sine authoritate curatoris,an ualeat,stante statuto,quòd minor possit contrahere, & mercari, ac si esset maior. Pau.de Cast.quòd non,in consi.100.

Donatio dicitur insinuata,& ualet:etiam si fiat in domo

mo donatoris, & ibi iudex decretum interposuerit, cum donator est infirmus, uel mulier. Bald. fin. in l. generaliter. §. in omnibus. C. de re. cred.

20 Donatio facta filio emancipato an debeat insinuari. Bal. in l. illud. iiij. col. de sac. san. eccle. & in l. si mortis. C. ad legem Fal. & in addi. Spe. de do. uersi. ij. Pau. de Cast. consi. cxxx. quod non, usque ad legitimam. † Et Bald. in l. cum quis. ff. de condict. ob cau.]

† Donatio facta causa studiorum non censetur pia, adeo quod sine insinuatione ualeat, sicut ualent donationes factæ ex causa pietatis. Ita tenet Rapha. Cu. in consi. mihi. xxviij. inci. de fundo dato in præmium emancipationis conferendo. refert & sequitur do. Ias. in l. j. in prima lec. in pe. col. uer. adde tamen. C. de sac. san. ecc.

Donatio ob merita an debeat insinuari. Bald. in l. illud. v. colum. C. de sac. sanct. eccl. & in addi. Spe. de do. uer. ij. & supra eo. uer. vij. & uer. Donatio remuneratoria. uer. j.

Donatio incipiens a traditione an debeat insinuari. Bar. in l. modestinus. ff. de don.

Donatio iurata non insinuata non ualet. Bal. in l. illud v. col. de sacrosan. eccle. Cano. contra in c. cum contingat. de iureiu. Et est communis opi. secundũ Alex. in l. cum de indebito. §. sed hoc. de prob. in cõ. lxxxiij. iiij. parte. & in l. si quis pro e. ff. de fideiuss. & j. uer. Iuramẽti effectus uer. xcij. & s. e. uer. xvij. & Ale. cõ. xij. j. parte. & cõ. cxxv. ea. parte. Vide Pa. de Ca. con. xcviij. & cõ. ciij. & j. uer. Iuramẽti effectus d. uer. & Capra. & Sicu. in c. cum contingat. & s. &

† Ale. consi. clvj. ij. parte. † Vide do. Bart. Soci. in co. lxxvij. in c. in præsenti. circa medium. v. co. in j. parte.]

Donatio simulata facta coram iudice non dicitur insinuata. quia iudex nesciuit quid ageretur. Bal. & do. in rub. C. qui admi. in iij. co.

Donatio insinuari potest etiam ex interuallo dummodo intra terminum: alias non ualet. Bal. in l. cum multæ. de don. ante nup.

Donatio propter nuptias potest insinuari quandocunque constante matrimonio. Bald. in d. l. cum multę de don. ante nup.

Donatio facta a iudice põt insinuari coram ipso. Bar. in l. si consulo. de adop.

Donatio debet insinuari, etiã facto pacto ne insinuetur, quod non ualet. Old. consi. clxxiij.

Donatio. facta a rege an debeat insinuari. Old. consil. ccxxx.

30 Donatio de sexcentis facta duobus non debet insinuari: quia non fit accumulatio hoc casu: quia in singulis personis erit donatio trecentorum: quia uerum, nisi essent correi: ut quia quis promisit duob. in solidum donare sexcenta. Bal. & Pau. de Cast. & Ale. in l. si plures. de pac. post Bar. in l. reos. in prin. de duob. re. & supra.

Donatio plurium rerum excedentium summam quingentorum debet insinuari. l. sancimus. §. si quis aũt. de don. Bar. in l. modestinus. de don. Alex. in d. l. si plures. de pac. Adr. Barb. contra. in consi. ult. in iiij. parte consi. Alex.

Donatio an sit insinuanda, quando fratres faciunt pactum de inuicem succedendo, cũ clausula q̃ exnũc censeatur pars decedentis donata superstitibus. Alex. con. xxxiij. ij. parte.

Donatio non insinuata an confirmetur morte. Alex. con. clvj. secunda parte. Item.

Donatio an insinuetur ad instantiam donantis tantum, uel donatarij tantum. Alexan. consi. præallegato. clvj.

Donatio conditionalis potest insinuari quandoq; ante conditionem. Bal. in l. cum multæ. in fi. C. de do. ante nup. sed de necessitate nõ debet insinuari. Ange. in aut. de resti. fideic. §. j. co. ix.

Donatio facta in contractu uenditionis per uerba, Et si quid plus ualet donat emptori: requirit insinuationem, sicut quando fit principaliter donatio, secũdum Lud. Pon. in l. ij. in princ. iiij. char. de uerb. ob. per l. cum hic status. §. pe. uer. idem respon. de don. inter ui. & ux. & l. si quis donationis. C. de contrah. emp. Pe. de Anch. & Io. de Im. in c. cum cã. de emp. & uen. & Alex. in l. si quis cum aliter. de uerb. obli. cõtra Io. Cal. in con. ij. ti. de emp. & uen. adde Bal. in rub. C. de contrah. emp. xij. q.

Donatio propter nuptias non debet insinuari uigore statuti de donationibus insinuandis. Bal. in aut. dotem cursu. in fi. C. de do. ante nup. & Pau. de Ca. cõ si. cxxx. Bar. in l. cum multę. in prin. C. e. ti. Sed tex. est in contrarium, & ibi Bar. in l. fi. §. similique modo. C. de iure dot. Item.

Donatio ob causam non debet insinuari. Bal. & Ang. ubi s. & j. e. uer. xl. & seq.

Donatio rerum mariti facta per maritum & uxorem alicui dicitur facta a marito, & eius nomine debet insinuari. Bal. in l. si liqueat. C. de inoff. dona.

Donatio ob causam de præterito nõ debet insinua

† ri. † Et Fran. Are. in l. si tibi. si cer. pet.] Sed

40 Donatio ob causam de futuro debet insinuari. Pa. de Ca. con. ciij.

Donatio facta filio per patrem in præmium emancipationis, non debet insinuari usque ad legitimam, sed abinde supra sic. Bal. in addi. Spe. de don. uer. in eo quod in Spe. uer. quid si pater emancipans. Cy. in l. ut liberis. in fi. C. de colla. Bal. in l. illud. de sac. san. ecc. & in l. si mortis. C. ad legem Fal. Item

Donatio per filium patri facta in præmium emancipationis incontinenti, id est tempore emancipationis, insinuari non debet, sed post facta ex interuallo sic. Bal. in l. si uiua. C. de bo. mater.

Donatio rei alienæ quando insinuatur. s. donatio. el. j. uer. cxiij.

Donationis insinuandæ materiam supple. j. uer. Insinuatio de quibus fiat. per discursum.

Donatio inter patrem & filium quibus casibus ualeat incontinenti. Bal. in l. cũ oportet. §. j. C. de bonis, quæ libe. gl. ord. l. ij. C. de inof. dona. Ang. in aut. de immen. dona. vij. col. & Ange. in l. ij. ff. pro dona. & Alex. plene post Bart. in l. frater

ter a fratre.ul.col.ff.de cond.inde.& ĵ.e. per discursum, quod propter merita, quæ probantur, uale statim: † alias non nisi morte confirmetur. infra. † Et Fran. Are.in l.si pater.C.de inoffi.don.& do. Bar. Soc.in con.lxviij.incip.frustra.uer.sed præmissis.circa me † dium.in j.parte.] † Vide Ias.in l.pacta, quæ contra col.ij.in prin.C.de pac.& in l.frater a fratre.co.pe. ff.de cond.indeb.Dec.con.cxvj. in prin.

Donatio inter patrem & filium hodie ualet. Barto.in authen.unde si parens.C.de inoff.testa. post gl.ibi. & Ioan.An.in c.fi.in prin.uer.gl.iij.&c. de don.inter uir..& uxo.

Donatio inter patrem, & filium, firmatur iuramento, si est facta filio ut benemerito, uel extraneo.Pau.de Ca.con.ciij.Bal.in l.iij.C. pro don.Rapha. contra consi.de supradicto instrumento.Idem quod nō ualet, tenet Pau.in d.cons.ciij.uidelicet si facta sit filio ut filio.Sed Abb.tenet cum Bal.in c.cū cōtingat.de iureiur.ul.col.& ibi Capra ad fi.repe.tenet cum Bal. & Ab.post Io.An.in Sp.de test.uer.pone filius.in fi. ubi dicit contractum patris cum filio firmari iuramento, contrarium tenet Pet.Phi.Cor.in aut.sacramenta.C.si aduer.uen.Sed pro Io.An.Bal. & Abb. ubi ĵ.est c.cum iuramento.de hom. secundū Alex. in l.frater a fratre.de cond.inde.Idem, scilicet quod ualeat, tenet Bald.in l.ij.xviij.char.in repe.ff. de iureiurand.& in l.si donatione.C.de col.& Ale.plenè † in d.l.si donatio. † Et uide do.Pe.Phi.Cor. in con. ccxxviij.inci.quamquam.in litera S, & sequen.in j.parte.& do.Pe.Phi.cor.in con.ix.inci. in hac litera B, in ij.parte.]

† Donatio inter patrem & filium confirmatur emancipatione.Io.Lup.in repe.rub.de don. inter uir. & uxo.col.clxxxj.

Donatio inter patrem & filium non ualet.l.iubemus. §.j.per Bal.C. ad Treb.

Donatio usus fructus aduentitiorum facta filio per patrem ualet.Item intelligitur annua.Bal.in aut.excipitur.in fi.C.de bo.quæ lib. Adde per Bar.in l.cum quidam.de an.leg.& Ale.in l.si seruitus. §. futuro. de ser.urb.præd.

Donatio alicuius diurni facta filio a patre ualet. Item

Donatio dotis, uel donatio propter nuptias facta filio † a patre ualet. † Vide Ale.in l.si cum dotem.§.dies ff.so.ma.& Ias.in l.si extraneus.col.iij. ff. de condi. ob cau.Item

Donatio ob merita facta filio a patre ualet, sicut facta extraneo.Bal.in l.cum oportet.§.j.C.de bo.quæ libe.in §.ne autem.de cad.tol. & Barto. in l. frater a fratre.pen.col.de cond.indeb.& ibi Alex.Bar. in l. in quarta.ad legem Fal. † Adde do. Barth. Soci.in con.ccxv.incip.uisa.uer.confirmo etiam. circa medium. in ij. parte. quòd donatio inter patrem & filium ob merita ualet, quatenus merita sunt æquiualentia, & non abinde supra.]

Donatio facta filio an insinuetur. in Sp.de don. uersi quid si pater.

10 Donatio facta filio ut ueniat ad nurum: uel

Donatio facta nurui, idem est.Old.con.cx.

Donatio librorum facta filio studenti per patrem nō ualet statim, sed confirmatur per filii doctoratum. Bal.in l.cum oportet.§.j.C. de bo.quæ lib.& ĵ.eo. uer.xix.& xxxv.

Donatio facta per matrē filio uulgo quæsito an ualeat in l.cū pater.§.mater.& ibi Bar.de le.ij. Inst.ad Orfi.§.nouissime.in l.si qua illustris.C. e.ti.

Donatio facta per patrem filio emancipato omnium bonorum præsentium & futurorum, reseruato sibi omni usufructu in uita sua, non ualet. Bar.in consi. in Dei nomine amen: punctus talis est, pater emancipato filio, &c.

Donatio facta spurio per patrem non ualet.l. j. & ibi doc. & Bar.C.de natu.lib.

Donatio uera proprie dicitur, quando mater dat filio in peculium.Bald in l.cum uirum.iij.colum. C. de fideiu.per tex.sing.in l.donationes.§. species.ff. de don.

Donatio tacita resultat in filium ex stipulatione patris stipulantis sibi in uno casu, & filio in alio casu. Bal.in l.j.ad fi.C. per quas personas no. acqui. per l.Publia.ff. depositi.

Donatio simplex facta filio per patrem an uideatur facta pro peculio, & an conferatur fratribus. Francis. Tig.in consi.pater donauit. Vide Bal.in l.filiæ.iij. colum.C. famil.ercis. & in authen. ex testamento. C.de col.quod in peculiū uidetur facta. Vide Bald. in l.emancipati.ul.co.e.ti.& in l.cum uirum.ij.col. C.de fidei.Ol.con.clj. dicit quod cōmunis est opi. quod non conferatur.

Donatio facta filio causa studiorum ualet . Bald. in l. prima.pen.colum.ff.sol.mat.glo.in l.ij.C.de inoff. dona.Bald.in l.cum oportet.§.primo.C.de bo.quæ lib.& Ange.in l.prima. ubi Io. de Im.tenet contra secundum Ale.in l. frater a fratre de cond. inde. & † ĵ.e.uer.xxxv.& lxiiij. † Vide quæ ego Benedictus dixi in apostil.ad Bal.in l prima.]

20 Donatio facta filio per patrem an uideatur aduentitia, uel profectitia. Bar. in aut. unde si parens. C. de inof.test.Sed uide melius.ĵ.eo.uer.xxxj.Item per Alex.con.cxlij.ij.parte.

† Donatio facta filio, & liberis nascituris, an ualeat respectu liberorum.Deci.con.ccxvj.in prima colu.

Donatio facta filio emancipato non computatur in legitimam, nisi fuerit dictum expresse. Bar. in l. quando.§.& generaliter.de inof.test.Sed uide melius. ĵ. eo.uer.lxxii.& melius.in uer.lxxvj.Item

Donatio facta filio i potestate imputatur in legitimā, & non in trebellianicam.Bal.in l.iubemus.iiij. col. C.ad Treb.& ĵ.dicetur uer.xliii.Item

Donatio propter nuptias imputatur filio in legitimā, non in trebellianicam. Bal.in d.l.iubemus.iiij.col. ad Treb.

† Donatio inter uiuos facta per patrem filio, an imputetur filio in legitimam: uide Ias.quod non, cum tribus limitationib.in l.si quando.§.& generaliter.colu.j.& ij.C.de inof.test.

Donatio patris facta uni filio, an reuocetur in totum per superuenientiam filiorum.ĵ.uer.Donatio reuocatur

catur.uer.j.& iij.

Donatio præsumitur facta filio emancipato, si possedit uiuo patre. Bal.in l.siue.j.col.C.de prob.

Donatio facta filio in peculium uenit in fideicōmisso: secus si ut aduentitium propter merita. Bal.in l.cū uirum.ij.col.C.de fideicommis. Vide Bal.in l. iubemus.ij.col.C.ad Treb.

Donatio facta filiæ,& hæredibus filię euanescit in persona filiorum filiæ, si filia moritur ante donatorem unde non ualet. Bal.no.in consi.in Christi nomine duo puncta notabilia sunt.

Donatio facta filio a patre an sit proprie contractus. Bal.in l.filiæ cuius.iij.col.C.fa.er.

Donatio facta filio per patrem confirmatur morte patris,& ualet retro, ut nō uideatur fuisse in bonis patris tempore mortis patris sed in bonis filij, & nō est conferenda fratribus.Bal. in l. si donatione.ult. colum.C. de collat. nisi sit reuocata ante mortem. Ioan.And.in addi.Spec. de do. inter uirum & uxo. in rub.Ang.contra in l.donationes.C.de don.inter ui.& uxo.in uer.no.fin.&c.ubi dicit ibi probari fin. quod

30 Donatio facta per patrem filio benemerito, si merita non probentur, non cōfirmatur morte.per tex. ibi:nec postea cōfirmatur.uide Bar.in l. frater a fratre.ul.colū. de cond.inde. ubi contra.Item dicit ibi Angel. quod ex ea non transfertur in filium etiam possessio,per casum fin.in l.emptor ff. de aqua plu. arcen.

† Vide tu omnino do.Barth.Soc.con.xcj.incip. uisa. uer.sed dicit quispiam.cum uer.seq.in j. parte.& in consi.cclxxiiij.inci.præstantissime doctor.in prin. j.uer.in ij.parte.& do Pet.Phi. Cor.in con. lxxix. incip.licet.per totū.& in con.cxliiij.incip.licet.per totum,& in con.clxxxv.incip.tria.in litera D,in secunda parte.]

† Donatio facta per patrem filio in potestate ob merita filij,an, & quando ualeat:uide pulchre do. Ias. in l.si donatione.in iiij.col. uer.nota tamen diligēter.C.de col. ☩

† Donatio facta filio emancipato an debeat cōferri. Dec.con.lix.

Donatio facta filio per patrem uidetur facta ob merita.Bar.in l.tutor.§.quæ tutorib.ij.lec. de excu. tu. & gl.no.in l.si donatione.in fi.C. de colla.

Donatio facta filio propter merita, quæ probentur, non confertur,secundum Nic.de Neap.& Bal.in l. si donatione.ul.col.C.de colla.

Donatio cā mortis facta per filiumfa. patri uel fratri in potestate patris constituto, fieri non pōt, etiam cum consensu patris. Bal.in l.si uxorem.j.co. C. de condi.inser.& j̃.e.uer.xxxix.& xl.

Donatio facta per filium patri ualet indistincte. Bart. in l.frater a fratre.in fi.ff. de cond.indeb.

Donatio facta filio doctorando a patre pro doctoratu ualet, & quæritur filio in peculio quasi castrensi. Barto.in l.fin.in fin.C. de silentiari.& dec.libr.xij. Bal.in l.fori.in prin.C.de aduo.diuer.iud. Vide gl. † in l.ij.C.de inof.do. † Vide Fran. Are. in l.placet. de acq.hær.in fi.ij.co.]

Donatio facta filio emancipato an debeat insinuari. s̃.uer.Donat o insinuatur.

Donatio aduentitiorum per filiumfa.in præiudicium patris facta an ualeat. Pa.de Ca.con.cxxv.& an reconualescat mortuo patre ibidem.

† Donatio aduentitiorum,in quib.nullus usufructus patri acquiritur,potest fieri sine cōsensu patris. Ita concludit Pa.de Ca.in con.ccclxxxj.secundum ordinem meum,inci.primo uidendum est qualis.in j. col.uer.ij.quæritur. ☩

Donatio pro alimentis per patrem filio ualet. Gu.de Cu.in l.peculium.ff.de pac. Imo intelligitur etiam donata proprietas. l. donationes. §. species. & ibi Bar. ff. de don. nisi sit facta pro alimentis tantū uel extraneo.Bal.in l.ij.C.de inof.don.

Donatio causa mortis facta per filium patri cum consensu & authoritate patris,an ualeat.gl.& doc.in l. j.§.sed si author.ff.de auth. tut.& in l.j.§. fuit quæsitum.ad Treb. & ibi doc.& Ang.quod sic.Bal.contra in l.bonorum.C.qui admit. Vide Bar.in l.seniū C.qui testa.fac.pos.facit.l.fi.C.de impo.luc.descri. lib.x.Bald.in simili in l.cum scimus.in princ. C. de inoff.testa.dicit ualere, si interueniat authoritas iudicis.Bar.in l.si furiosi.C.de nup.Item uerum,si cōsensus patris interueniat tempore donationis, non post.Bal.fin.in l.si uxorem C. de cond. inser. & s̃. † uer.Authoritas.uer.lxix. † Vide Pe.Philip.Cor.in con.cxxix.inci.uidetur in litera A,in secunda parte.]

40 Donatio facta per patrem filiæ ingressæ monasterium an computetur in partem suam,& an conferatur.Bal.& doc in l.illam.C.de colla.Bald.in l.quoniam nouella.C.de inoff.test.Bar.in l.j.§.si parens ff.si quis a pa. fue. manu. quod computatur in eius legitimam, etiam si pater ponat super altari ecclesiæ, quam filia ingreditur. & Bald.ubi supra tenet idem.

Donatio per fratrem fratri, uel sorori factam cum cōsensu patris,an ualeat. j̃. uer. Pater fil.o consentit, uer.xj.

Donatio facta filiofam. an uideatur facta patri. in l. si filiofamil.& ibi Bar.ff.de donatio.causa mortis. & in l.filiof.de cond.& demonst.& in l.fin.C de usufruct.Bald.in l.iij.C. quibus ad lib. proclam. non licet.

Donatio rei alienæ per patrem filio facta an ualeat. Bald.in l.fina. C. pro don. ubi dicit an confirmetur morte.

Donatio usufructus per patrem filio facta an ualeat. Bal. in l. cum oportet. §. cum autem.de bon.quæ libe.& in l.prima.§.ne autem.de cadu.tol.& supra eo.uer.v.

Donatio facta filio a patre secuta traditione cū morte patris ualet.Bal.in l.frater a fratre.in ult.colum. uer.sexto quæro.de cond.inde.Io.And.in addi.Sp. de test.§.hæc materia.uer.pone,filius, & Bal. in authen.ex testamento.vj.col. C. de col. & in l. filiæ. iij.co.C.fa.er.& in l.ij.ij.co.C.de cond. ob cau.per l. ij.

l.ij.C.si quis alteri,uel sibi.Cy.in l.j.C.de don.ante nup.Bart.in l.donationes.§.patre.de don.Ange.contra in l.donationes.C.de don. inter ui. & uxo. & supra eo.uer.xxix.Et dic uerum, si fiat traditio: alias non.Bal.in d.authen.ex testamento.& in l.ij. de inoff.do.& in l.si morte.C.ad legem Fal. & Cy. ubi supra.& Alexand.in l.Papinianus.de dona.inter ui.& uxo.

Donatio emancipatiõis tempore facta dicitur, etiam quæ fit ante emancipationem,uel post incontinenti.Bal.in l.j.ul.col.C.de ope.lib.uide Bal.in l.ut liberis.C.de collatio.

Donatio inter ascendentes & descendentes præsumitur inter uiuos.Bal.in l.ij.C. de iure dotium.

Donatio per patrem facta filio põt reuocari,& fieri alteri filio.Bal.in aut.si quas ruinas.vj.col.de sacrosan.eccl.uer.iuxta hoc.l.donationes,quas parentes C.de do.inter ui.& uxo.Alex.con.lxxxviij.iiij.parte.sed contra.j.e.uer.lxvj.

Donatio patris cum traditione facta,id est, cum cõstitutione precarij, an confirmetur morte.glo.in l.ij. de reuocan.don.

50 Donatio patris facta filio postea instituto in legitima,an reuocetur per secundam donationem patris factam alijs filijs de eadem re. Ange. in aut.de immen.don.iiij.col.coll.vij.

Donatio simplex facta filio in potestate, an conferatur.Item

Donatio facta filio emancipato,an conferatur. Bal.& doc.in aut.ex testamento.C.de colla.& s.e.uersic. xviij. † Vide domi.Bar.Soc. in con.xcj.incip.uisa. uer.tertio.& ul.in prima parte.]

Donatio omnium bonorum facta filio per patrem reseruata legitima, an reuocetur, si legitima postea pereat casu fortuito. Ang. in aut. de immen.dona. iiij.col.coll.vij.

Donatio ualida per patrem facta extraneo an reuocetur per filium quando pater suus residuum dissipauit. Bal.in l.j.viij.col.C.de inof.do. & supra uer.donatio reuocatur.uer.xxij.

Donatio simplex facta filio in potestate habet uim relicti,sed non quo ad insinuationem.Bal.in auth.ex testamento.iij.col.C.de coll.ubi idem Bal.in v.co. dicit quod

Donatio facta filio per patrem ex mera liberalitate habet uim relicti: & debet morte confirmari:per l. filiæ cuius.fam.ercis. secundum Bald. in authen.ex testamento.

Donatio uidetur facta per patrem,filio quando pater nomine filij mutuat,uel deponit pecuniã.quia quæritur obligatio filio,& ideo morte patris debet cõfirmari sicut alia expressa donatio. Bal.in d.aut. ex testamento.vj.col.

Donatio an resultet ex emptione patris facta nomi- filij.Bal.in d.aut.ex testamento.v.col.& j.uer.Pater contrahit.uer.v.Item si pater dotans stipulatur dotem restitui filiæ uel patitur eam sibi stipulari,secundum Pau.de Cast.con.cxxij.Bar.in l.post dotẽ. iiij.quæstio.& in l.si cum dotem.in prin.so.ma.Itẽ confirmatur emancipatione,uel alio modo,quo filius fiat sui iuris.Bal.in dicta.l.ij.de inoff.don.Alexan.in l.Papinianus.ff. de don. inter uirum & uxo. ubi uide.

Donatio facta filio emancipato ualet statim, nec requirit cõfirmationem per mortem, sicut facta filio in potestate.Bal.in d.aut.ex testamento.vj.col.per l.iij.C.de inoff.do. † Et do.Bar.Soc.in cõ. clxxxix. incip.uiso testamento.uer. donatio autem inter patrem & filium.in ij.parte.

Donatio facta filio monacho an dicatur pia. Bald. in aut.similiter.C. ad legem Fal.

60 Donatio per patrem filio sine traditiõe an ualeat. Bal.in l.si mortis.C.ad legem Fal.quod sic, si sit facta causa mortis:alias non, nisi sit facta ob merita expressa,uel notoria.Vide in l.ij.& ibi Bal.C. si qs alteri uel sibi.& in aut.ex testamento.vj.colu.C.de coll.quod non confirmatur morte,& est inutilis.& per Angel.in authen.de immen.dona. & supra eodem uer.xlv.& Alexan.in l.Papinianus.ff.de dona. inter uir.& uxorem.& Bald.in l. cum de in rem uerso.de usur.quod requiritur traditio. & Bald. in l.j. C.de inoffic.donat.& Angel.in l.ij.C. pro donato. & per domi. Alexandr.in l.si donatione.C. de collatio.

Donatio facta filio an computetur sibi in Trebellianicam.l.sequens quæstio.de leg.ij.Bal.in l.iubemus. j.col.C.ad Trebel.quod sic.

Donatio facta filio an ueniat in fideicom. uniuersali. Bald.quod non,in l. iubemus. C. ad Treb.& supra eo.uer.xxij.

Donatio ex causa dotis consistit inter patrem & filiũ. l.Pomponius.& ibi.Bar.ff.fam.er.& per Alex. in l. frater a fratre.de cond.indeb.Item ex causa legitimæ.Alex.ibi,& j.eo.uer.lxxiij. non ex causa paraphernalium.Alex.ibi,& Lud.in l.placet. ff.de acq. hær.Item ex causa studii:ut supra eo.uer. xxxv. Itẽ filio eunti in castra.l.miles.& l.castrense.de castrẽ. pecu.& l.j.C.eo.tit.lib.xij.Item emancipato.l.pen. §.pe.pro suo.Item hodie ex causa aduentitia, ut ob merita.supra eod.uer.lxj.Angel.in l.ij.ff.de donat. & ibi per Barto.ubi dicunt eam dictis casibus confirmari morte donantis,secundum Alex.in d.l.frater a fratre.Item.

Donatio inter patrem & filium in casib. prædictis, in quibus de iure ualet,non põt per pœnitentiam reuocari.Ang.in l.pe.§.filium.ff.pro hærede.per l.j. de his,qui sine manu.ad lib.& Alex.in d.l. frater a fratre.ad fi.contra Bal.in aut.si quas ruinas,in vj. col. col.de sac.san.ecc.& s.e.uer.xl.

Donatio facta per patrem filio si reuocetur per patrẽ bannitum,an applicetur fisco.Bal.in l.pe.x.col.C. de exe.rei iud.

Donatio in piam causam censetur facta,quando pater soluit pro redemptione filii captiui, & non imputatur in legitimam.Gul. Bald. & Alex.in l. frater a fratre.in fi.de cond.indebi.& Bal.post Bar.in l.cum duobus.§.Papinianus.ff.pro soc.& j.Pater expendit.uer.vij.

Dona-

70 Donatio facta filio,& recusata,an possit per patrẽ acceptari. Bal.sing.in l.cum non solum.ij.col. C.de bo.quæ liber.

Donatio facta a patre rege filijs, etiam non emancipatis, ualet, si exprimatur quod authoritate regia donat,secundum Bal.in §.item sacramenta. v. col. † de pac.iur.fir. † Vide do.Bar.Soc.in con.lxviij.incip.frustra. uer. sed præmissis circa medium.in prima parte.ubi idem tenet.]

Donatio facta uni ex filiis reuocatur, quatenus est immoderata.l.pen.& ibi Bar.C.de inoff. don.

Donatio facta filio non computatur ei in legitimam, nisi sit expresse dictum.l.si quando. §. & generaliter.C de inoff.test.Bar. in l.j.§.si parens.ff.si quis a pa.fu.ma.& in l.iiij.ad legem Fal.ubi dicit donationem ob merita factam filio in potestate ualere statim,& non imputari in legitimam:secus in ea, quæ morte confirmatur. Sed Bal.contra in l.iubemus.j. col.C.ad Treb. Vide Pau.de Ca.con.cxxij.& con.ciij.ubi dicit uideri factam ut in legitimam imputetur,si exprimatur.& uide per Alex.consil.cxlij. secunda parte.Item & ȷ̃.e.uer.lxxv. † Et Bal.in l.peto.de leg.ij.] Vnde

Donatio ex causa legitimæ, & pro ea fieri potest filio a patre. Bal.in l.cum oportet.§. non autem. ad fin. C.de bon.quæ liber.& Alex.in l.Pomponius. fam. ercis.

Donatio facta per patrem filio legitimato non computatur in legitimam, etiam si pater hoc in testamento disponat. Alexand. in consil. viij. secunda parte.

Donatio facta filio,quæ cõfirmatur morte, inputatur in legitimam. Ale.con.xxx.iiij.parte.

Donatio facta filio emancipato imputatur in legitimam Bal.in l.sancimus.§.illud.C.de inof.test.Sed contrarium tenet in l.illud.C.de coll.& Bar.in l.si quando.§.& generaliter.C.de inoff.test. Vide Bar. in l.peto.in prin.de leg.ij.& in l. in quartã.ad legẽ Fal.& in l.j §.si parens.ff.si quis a pa.fue.ma.ubi.ut supra prox.uer.diximus.& s̃.eo.uer.xxj.

Donatio per filiumfa.an & quando ualeat.Bart.in l.si cum filius.ff.de dona.& infra uer.Filiusfa.don. per discursum.

Donatio per filiumf.an possit reuocari per patrẽ.Bar. in d.l.si cum filius.

Donatio an præsumatur inter patrem,& filium in dubio.no.ff.de do.l.ad eũ.§.j.Bal.in l.filiæ cuius.& in l.filium quem.C.fa.er.

Donatio per filiumfa. facta permittente patre, cuius morte confirmetur.Bar.in l.qui ex pretio. in fin ff. de don.causa mortis.

80 Donatio per patrem filio facta confirmatur per emancipationem.l.donationes.§.pater. ff. de dona. Bar.in l.j.ff.pro donato.

Donatio facta filio per patrem in testamento an probetur,meritis aliter non probatis.Bar.in l.j.in fi.ff. de dona.

Donatio facta per patrem potest per filium in legitima fraudatum reuocari usque ad supplementum legitimæ.Barto.in l. Titia. §. imperator. prima q. de leg.ij.

Donatio facta filio a patre pro parte sua,computatur ei in legitimam. Bar.in l.peto.in prin.de le.ij.facit. l.etiam.§.pe.ff.de bo.lib.& §.e.uer.lxxj. & Bart.in l.si quando.§.& generaliter.C.de inof.test. & Bal. in l.scimus.§.illud.eo.tit.

Donatio facta filio per patrem in præmium emãcipationis,an debeat insinuari.s̃. uer. donatio insinuatur.uer.xlij.

Donatio facta filio monacho an dicatur ad piam causam.Bal.quod sic,in authen.similiter. C. ad legem Falc.

Donatio facta filio in præmium emancipationis non excludit eum a successione, sed debet fratribus conferri.Bald.in addi.Sp.de reg. uer donatio. sed uide plenius per Bal.in aut. ex testamento.iiij.col.C.de colla.no.in l.ut liberis.e.ti.

Donatio facta per auum nepoti ex filio spurio an ualeat.in Sp.de suc.ab intest.§.fi.uer. sed nunquid donationes.Item

Donatio an fieri possit per patrem filio spurio, uel alteri,quem instituere prohibitus sit eo.§.uer.sed cũ dicatur.

Donatio facta filiæ simplex,uel ob merita, non imputatur nepti in legitimam.Pau.con. cxxij.

† *Donatio* inter coniuges de re aliena ualet. Bar.in l.j.§.si uir.ff. de acqui.poss.

† Vide Nic.Boer.in commen.consue.Bitur.in rub.de consue.mat.& de acqui.in prin.

Donatio inter uirum & uxo.an possit probari aliter, quam per instrumentum.Pa.de Ca.con. xcvj. & in con.xcix.

Donatio inter coniuges cum pacto de reuocando, si maritus moriatur ante uxorem,an dicatur cã mortis. Pa.de Ca.con.xcvij.& con.xcix.

Donatio inter coniuges, quæ morte confirmatur, an annulletur per statutum generale annullans donationes inter coniuges. Pau.de Cast.quod sic, consi. xcvij.

Donatio causa mortis inter coniuges de omnibus bonis ualet:quia dicitur facta cum reseruatione usufructus, & cum clausula quod non possit reuocari: an confirmetur morte,si non præcessit traditio.Pa. de Ca.quod sic,in con.xcix.l si cum.in fi. cum leg. † seq.ff.de don.inter ui.& uxo. † Dec. con. cxcvi. q donatio causa mortis non est prohibita inter coniuges.

Donatio inter coniuges facta post consummatũ matrimonium non ualet,sed confirmatur morte donãtis,& reuocatur tacitè facto diuortio.glo.in l.ij.C. de dote cau.non nu.per l.& ideo §.j.ff. de do. inter ui.& ux.& ȷ̃.e.uer.vij.

† Adde quod donatio mutua inter coniuges,non extantibus liberis,in comitatu Niuernensi ualet.Et in ducatu Borboniensi uir & uxor possunt sibi inuicẽ donare mobilia acquisita,quæ donatio ualebit in uita donatarij, non autem transit ad eius hæredes.

Donatio inter coniuges sine traditione uera uel ficta non

non confirmatur morte.l.Papinianus.ff. de do.inter ui.& uxo.& alibi Ale.& Bar.in consi.Martinus de Eugubio.Pau.de Ca. con.ciij. incip. notandum est ꝙ præfatum.in ul.col.& consi.cvij.inci.circa bona.nisi sit facta cum cōfessione de recepto, quæ habetur pro traditione.Bar.in d.l.& cons.& in l.ij.C. de dote cau. non nu. uel nisi aliud interueniat,qđ loco traditionis habeatur. Ba.ubi s̄.& j̄.c. uer. 50.

† Donatio uiri facta uxori, si excedat quingentos aureos,an confirmetur morte, uide Soci. in l. si inter uirum.in prin.ff.de reb.dub. Io. Lup. in repe. rub. de do.inter uir.& uxo.col.xxxij. circa finem.

Donatio inter coniuges non ualet post matrimonium consummatum,ante sic.Azo sin.in rub.de dona.inter ui.& uxo.in fi.& Io.de Im.in l.si socer. §. Lucius.v.col.sol ma.& in l.cum sponsus.in prin.& ibi Bar.ff.de pub.per Pa.de Ca.con.cxxj. & s̄. eo. uer.v.& j̄.uer.antep.& omnino,per Ale.in l.si spōsus.§.si uxo.ff.de do.inter ui.& uxo.uide in l. cū inter.& ibi Bar.C.de do.ante nup.& l.Seia. ff.e.tit.& Bal.in d.l.cum inter.& ideo Io.de Imo.ubi.s̄. dicit ꝙ in partib.Lombardię,in quib.uir antequam ducat uxorem ad domum suam , si eam cognoscat in domo patris,non ualet donatio,secundum Ale.ubi supra.& uide Io.de Im.in l.Meuia.sol.mat.ubi aliter loquitur.& tex.in l.pe.§.j.ff. de do. inter uir.& uxo.& Bal.in l.j.§.j.C.pro dote.

Donatio inter coniuges inter uiuos etiam collata in tempus soluti matrimonij,cum uidua erit,nō ualet l.ubi ita donatur.ff.de do.cau.mor. secundum Ioa. de Im.in l.si socer.§.Lucius.ff.sol.ma.& Bald. in l. eam,quam pen.col. C.de fideic.

10 Donatio rei cōis inter fratres facta uxori per maritum suum scientib.& tacentibus fratribus mariti donantis,ualet in eorum præiudicium:cum rōe affinitatis præsumatur donare tacendo.l. si seruus cōmunis.§.fi.ff.de do.inter uirum & uxo.

Donatio morte non confirmatur si ante mortem sit reuocata.Io.An.in addi.Sp.in rub.de do.inter uir. & uxo.

Donatio inter coniuges confirmatur morte , etiam si simul moriantur.l.si inter.& ibi Bar.ff.de re.du. Et si unus moriatur Firmi,alter Anconæ,& ignoretur quis primo decesserit,melior est conditio possidentis:secundum Bar.ibi.& uide in l.cum hic status. §. si ambo.de do.inter ui.& uxo.uel si donans præmoriatur non aliter. Pa.de Ca.con.cxvj. C.de dote cā. & non nume.& l.donationes. de dona. inter uir.& uxo.

Donatio inter coniuges cum iuramento facta , ualet Bart.in l.si quis pro eo.in fi.prin.ff. de fideiuſ. & in l.Seius.in ij.co.uer. quæro quid in donatione.ad legem Fal.Contrarium tenet Bar.in l.j.ff. de do. inter ui.& uxo.& Pau.de Cast.in consi.lxiij.ubi dicit hanc esse communem opi.quod non firmetur iuramento Sed idem Pa.tenet primā opi.in con. xcix. & uide in con.suo.xcvj.& per Bartho. Cep.in cau. ccxcvij.Car.in cle.j.§.fin.v.q.de iureiur.dicit non ualere,cū non sit iure cautū.& quod.c.ij.de pac.in vj.& c.cum contingat. de iureiu.non debent extendi,quia deuiant a iure communi:sed quod in dubio non debet ueniri cōtra tale iuramentū,sine superioris authoritate.per c.uenerabilem.de elec. † Vide Iaſ.in l.pacta quæ contra.C.de pactis.col.j.Et ista est communis opi.Io.Lup.in repet.rub.de don.inter uir.& uxo. colu.xlvj.Dec. con. ccxl. & Nicol. Boer.in commen.consue. Bitur. in rub. de consue. mat.in prin. fo.94.

† Istud non procedit secundum consue. Burgundionum in eorum partib.ut habetur in tit.des droictz & appar.a gens mariez.§.vij.

† Donatio inter uirum & uxorem firmatur iuramento,ut est magis communis opi.secundum Alex. in con.cl.inci.uisis,& consideratis.in j.col. uer. istam partem in terminis.in ij.uol.Vide do. Phil.Dec. in con.ccxl.incip.& diligenter.post prin.ubi quod licet talis donatio confirmetur iuramento habet tacitam conditionem , si uxor donataria superuiuat post mortem mariti donantis. & ad eundem Dec. in con.ccij.incip.ut præsens.in j.uol.

Donatio inter coniuges reciproca ualet. Barth. Cep. in d.cau.ccxcvij.ubi plene.Bal.in l.si pater puellæ. C.de inof.test.

Donatio facta sponsæ a coniunctis sponsi,& econtra, cui acquiratur.Bartol.Bald.& Imo. in l. sed si plures.§.in arrogato.ff.de adopt. & infra eodem.uer. xxxj.

Donatio iocalium facta sponsę per sponsum,an sit reuocabilis.Ang.in consi.in Christi nomine amen:in primis duobus,&c.

Donatio iocalium facta uxori per uirum reuocatur per pignorationem de eis postea factam per uirum l.si maritus.la.ij.C.de don.inter ui.& uxor. Quod uerum est, si specialiter pignorentur:secus si generaliter. Barto.& Ang. ibi per l.cum hic status. §. si maritus.& ibi Bar.ff.e.tit.& Bar.in l.rem legatam. ff.de adi.leg.

Donatio facta per maritum sorori uxoris suæ,an ualeat,uel in fraudem præsumatur , ut donataria solum accommodet nomen pro uxore.Pa.de Ca.consi.lxiij.

Donatio inter coniuges,ut alter distribuat in piā cām ualet.Flo.in l.mulier.ad legem Aquil. Item

20 Donatio facta uiro per uxorem pro dote filij uiri ualet.l.siue uxor.& ibi Barto.ff.de donat.inter uir. & uxo.

Donatio inter coniuges an confirmetur , secuta condemnatione ad mortem , & morte contra donatorem.in l.res uxoris.& ibi gloss.& Barto. C. de do. † inter uirum,& uxo. † Vide hanc materiam latissimè , & per plures quæstiones examinatam per Io. Lup.in repe.rub.de do.inter uir.& uxo.col.clxvij. cum pluribus seq.

Donatio inter coniuges an confirmetur morte donantis , etiam quo ad fructus ante perceptos , ut talis confirmatio trahatur retro , & fructus pertineant ad donatariū.Bar.in l.ij.§.si uxor.ff.de do. inter ui. & uxo.dicit ꝙ non trahitur retro.Caue tñ quia ibi nihil

nihil dicit de fructibus & in l. si is seruus. dicit contrarium. e. tit. Vide in l. si fructus. C. eo. ti. Bar. in l. nec utilem. in ij. col. ad fi. uer. item uideo donatio. ff. ex quibus cau. maio. dicit retro trahi cõfirmationem, etiam quo ad fructus. Addo. Ang. idem tenentem in l. fi. C. de do. inter ui. & uxo. & ĩ. uer. Fructus donationis propter nuptias. uer. ij.

Donatio tacita inducitur per confessionem de dote recepta factam a marito constante matrimonio. gl. doc. & Lud. Pon. in l. si diuortio. sol. ma.

Donatio tacita inducta per confessionem uiri de dote recepta, non censetur reuocata, licet maritus in testamento confiteatur confessionem suam fuisse falsam Io. An. in addi. Sp. de do. inter. ui. & ux. & Lud. Pon. in fin. uer. dos uer. dixi. in l. si diuortio.

Donatio inter coniuges confirmatur morte etiã si donator sine hærede decessit. Item etiam si hæreditas non adeatur. quia sola morte cõfirmatur & sine aditione. l. j. & ibi doc. & Bar. C. de do. inter uir. & ux.

† Donatio facta ab uxore marito, ut maritetur filia, ualet: ut no. Bar. in l. siue uxor. ff. de dona. inter uir. & uxo. refert & sequitur pro singulari Franc. Cre. no. iiij. ✠

Donatio facta concubinæ ualet. l. si prædia. & ibi. Bar. ff. de don. inter ui. & uxo. non tamen a clerico. Bar. Bal. & Ang. in l. ij. C. eo. ti. & Bar. in l. affectionis. ff. de do. inter ui. & uxo.

† Idem tenet Barb. in l. diuortio. ff. de uer. obl. & Pet. Ancha. con. ccxlv.

Donatio facta marito ab uxore non ualet sine consensu patris. Item non confirmatur morte uxoris nisi etiam pater eius qui consentit, similiter moriatur. no. in l. iij. & ibi Bal. C. de do. inter uir. & uxo. licet secundum Ang. ibi sufficiat patrem perseuerare in consensu præstito usque ad mortem. quod nota.

Donatio facta sponsę in dubio, cum non constet an sit sponsa per uerba de præsenti, uel de futuro, qualis præsumatur. tex. & Bal. in l. cum ante. C. de do. ante nup.

Donatio inter sponsos ualet & sufficit ad Publicianã, & ad præscriptionem. l. cum sponsus. in prin. & ibi

† Bar. ff. de publ. & ĩ. uer. lxv. Vide quomodo ualeat donatio inter spõsum & sponsam, & an si nõ sequatur matrimonium, repetantur dona a an uero competat actio: & qñ stat per unum, & qñ per utrunq;. Et de materia uide Io. Lup. in repe. rub. de do. inter ui. & uxo. col. viij. in fin. cum seq. post Ang. Are. in §. est & aliud. instit. de donatio. Et ibi quando fit ex mera liberalitate, uel contemplatione matrimonij. De materia huius donationis propter nuptias, & cuius sit effectus, & quando habeat locum, uide Io. Lup. ubi s̃. col. xxiij. usq; ad xl.

30 Donatio facta sponsę a sponso an restituatur hæredib. sponsi mortui. Bal. fin. in aut. ex testõ. viij. co. C. de coll. & ĩ. uer. Iocalia. uer. ij.

Donata sponsæ a consanguineis suis tempore nuptiarum sunt sua soluto matrimonio. Sed facta donatio a consanguineis sponsi cedit sponso, & eius hæredibus, secundum Barto. nisi consuetudo aliter se habeat, secundum Bal. in l. cum te. C. de dona. ante nup. & in l. ij. C. de iure dotium. ubi dicit præsumi donationem factam secundum consuetudinẽ loci per l. cũ plures. §. cum tutor. ff. de adm. tut. & Bal. in consi. an iocalia. & in consilio super Ioan. super Laurentii, &c. & domi. Maria. Soc. in consi. annulus quo desponsatur, &c. Ioan. de Imo. in l. si ex asse. §. ad substitutos. de uulga. & pupilla. Barto. in consilio. an quæ dantur sponsę. & Bartol. in l. sed si plures. §. in arrogato. de uulgari & pupillari. & in l. si ut certo. §. interdum. ff. commoda. Angel. in consilio. in Christi nomine amen : in primis duobus; &c. ubi tenet quod sunt uxoris. etiam donata a cõsanguineis uiri, non a uiro suo. & infra uer. iocalia. uer. ij.

Donatio ante matrimoniũ facta non reuocatur, licet matrimonium non sequatur. Bal. in l. si filiæ. C. de do. ante nup. & in l. si præsidi. e. ti.

Donatio facta sponsę cum osculo, an repetatur. Bal. in l. si a sponso. C. de do. ante. nup.

Donatio inter sponsos an ualeat. in l. si a sponso. de dona. ante nup. & in l. cum ueterum. eo. ti. & ĩ. eo. uer fin. † Vide domi. Bart. Soc. in consilio. cxxiij. incipien. suprascript. per totum. in j. parte. ubi plene an ualeat donatio facta sponsę de præsenti, adhuc etiam non ductæ ad domum uiri per sponsum. Et quid si est facta in domo sponsi, uel in domo sponsę, uel in uia: & quid de consuetudine super ea disponente contra ius commune.]

Donatio inter coniuges ob merita non ualet, & morte non confirmatur, meritis aliter nõ probatis. Angel. sing. in l. si donatione. C. de coll. post gl. ibi singu. secundum Bart. Ce. in sing. uersic. cxlix. Sed illis probatis sic: quia est remuneratoria. Alex. in l. j. ff. de do. & in l. cum sponsus. §. si uxor. ff. de don. inter uir. & uxo.

Donatio inter soceros, uel inter socerum, & nurum, uel socerum, & generum, an ualeat. in l. nec inter eas. C. de do. inter ui. & uxo. & in l. si te. & in l. si cõstante. & in l. iij. eo. tit. quod sic, & pęnitentia nõ reuocatur ibidem. Et an firmetur iuramento. Alex. consi. clvj. ij. parte.

Donatio inter uirum & uxorem non ualidatur per diuortium non iure factum. l. siue uxor. & ibi Bar. ff. de do. inter uir. & uxo.

† Donatio facta per maritum uxori, licet firmetur iuramento, habet tamen tacitam conditionẽ, si uxor superuiuat. l. a marito. C. e. ti. Dec. con. ccxl.

Donatio rei, in qua uir habet partem, non ualet facta uxori. l. si fundus communis. & ibi Bar. ff. de do. inter ui. & ux.

Donatio rei emptæ de pecunia uxoris, an ualeat. in l. uxor marito. & ibi Barto. ff. de donat. inter uir. & uxor.

40 Donatio inter uirum & uxorẽ confirmatur morte donantis. l. j. C. de do. inter uir. & ux.

Donatio inter coniuges putatiuos nõ ualet, sicut nec inter ueros. l. si ex uoluntate. & ibi Bar. C. de do. inter ui. & ux. & ĩ. e. uer. pen.

Cautelam

† Cautelam no. ut donatio inter coniuges ualeat. tradit Cepol. cau. cxij. incip. donatio inter uirum & uxorem. & illam cautellam sequitur pro ualde notabili, licet de Cep. nullam faciat mentionē, Hipp. de Mars. singu. 50. incip. donatio inter uirum. uide per te: & adde quod s. proximè posui. ✠

Donatio facta per socerū genero post mortē filiæ ualet. l. iij. & ibi Bar. C. de do. inter ui. & uxo.

Donatio facta per socerum genero uiuente filia non confirmatur morte soceri, filia superuiuente, sed demum morte filiæ suæ uxoris. l. si ut proponis. & ibi Bar. C. de do. inter uir. & uxo. & omnino per Old. con. ccxliij.

Donandi animus inter coniuges quando præsumatur. Alexand. post Barto. in l. quæ dotis. ij. col. ff. solu. ma.

† Donatio reciproca inter coniuges in eo, quod est inequalis est propria donatio. dom. Barto. Soci. in consi. ccxv. inci. uisa. uer confirmo. circa med. uer. in ij. parte.

Donatio fructuum inter coniuges non ualet. l. si fructus. C. de do. inter ui. & uxo.

Donatio annua inter coniuges ualet, traditione secuta: sed ex ea non datur petitio. l. sicut. C. de don. inter uir. & uxo.

Donatio aduentitiorum uxoris facta uiro reuocatur per pignorationem eorum. Bar. in l. si maritus. la. ij. C. de do. inter ui. & uxo.

Donatio inter coniuges non transfert dominium. l. a marito. & ibi Barto. C. de donation. inter uir. & uxor.

Donatio non præsumitur ex deposito facto per uirum pro uxore, uel econtra. l. etiam si & ibi Bart. C. de do. inter ui. & ux.

50 Donatio inter cōiuges simplex, id est, facta simplici promissione non confirmatur morte l. Papinia. ff. de do. inter ui. & ux. nisi interuenerit traditio uera, uel ficta: ut confessio de recepto, secundum Bar. ibi: & per Bar. in l. qđ de suo. quæ est. l. ij. C. de dote cau. non nu. in cons. Martinus de Eugubio, &c. Pa. de Ca. in con. cj, quod inci. in ista donatione. in ult. col. & consi. ciij. incip. notandum est quod præfatum. & con. cvij. incipiente, circa bona. & consil. cviij. inci. dicta donatio sine dubio. ubi dicit quod

Donatio inter coniuges sine traditione facta non cōfirmatur morte, ut donataria habeat retentionem, secundum Pau. de Castr. in d. consil. cviij. & supra, e. uer. vij.

Donatio inter coniuges quare requirat traditionem. Pa. de Ca. in dicto con. ciiij. alias. cviij.

Donatio facta per uirū uxori de domo, in qua simul cum uiro habitauit, an dicatur facta cum traditiōe si post donationem uxor habitauit simul cum uiro, & remansit in ea post mortem uiri. Pa. de Ca. in cōsi. cviij. inci. dicta donatio. ubi etiam dicit an uxor mortuo uiro possit capere possessionē propia authoritate. & uide. Pau. ibidem.

Donatio inter coniuges sine traditione facta cū clausula, quod si hæres non soluit, ex nunc legat: non confirmatur morte, sed ualet in uim legati. Pau. de Ca. con. cviij. inci dicta donatio.

Donatio inter coniuges facta non confiscatur, licet donans ponatur in banno, & bona confiscentur. Bald. in l. res. & ibi Bartho. C. de donat. inter uir. & uxo.

Donatio uxori facta præsumitur in signum pudicitiæ. text. fin. secundum Bal. in d. l. si. C. de don. inter uir. & uxo.

† Donatio inter uirum & uxorem licet regulariter uirib. non subsistat, illud procedit, quando uir aliquid donat de proprio patrimonio, propter quod uidetur pauperior effici: secus quando renuntiat sibi lucrum quærendum, per quam renunciationem tale lucrum remanet in persona uxoris. do. Bar. Soci. in con. clxix. inci. uiso testamento. uer. ad secundam rationem. in ij. parte.]

Donatio inter coniuges non finitur, nec reuocatur morte ciuili. l. fin. & ibi doc. C. de don. inter uir. & uxo. Sed

Donatio inter coniuges confirmatur deportatione sicut morte. l. sed si mors. ibi Bar. & Bal. ff. de don. inter uirum & uxo. non autem banno, uel exilio uiri. Bar. & ibi Alex. & Bal. in l. pe. C. de exec. rei iudi. Adde l. res uxoris. & ibi Bar. & doc. C. de do. inter uir. & uxo.

Donatio facta per uirum uxori, si reuocetur per eum postea bannitum, non applicatur fisco. Bal. in l. pe. C. de exec. rei iud. x. col. Ale. in l. sed si mors. præalle. † Et ibi etiam uide Bal.]

90 Donatio causa mortis a uiro uxori fieri pōt de omnib. bonis, licet postea fiat confiscatio contra uirū. J. Donatio causa mortis uer. lix.

Donatio facta uxori ut redeat in matrimonium ualet l. uir mulieri. de don. inter ui. & uxo. Ale. in l. si ita stipulatus. de uer. obl.

Donatio non præsumitur ex emptione uiri facta nomine uxoris, si non fiat traditio uxori: alias sic. l. si filii. & ibi Bald. C. de don. inter ui. & uxo. uide in l. multum. C. si quis alteri, uel sibi. & J. uer. Emptio. uer. xxj.

Donatio rerum mariti facta per uirum & uxorē alicui dicitur facta a marito, & eius nomine dēt insinuari. Bal. in l. si liqueat. C. de inof. don.

Donatio inter coniuges patitur Falcidiam. l. cum hic status. in princip. & ibi Barto. ff. de don. inter uir. & uxo.

Donatio inter coniuges dat causam præscribendi. l. inter. & ibi per Barto. ff. de dona. inter uir. & uxo. no. in l. prima. ff. pro don. Dy. in regula, pro possessore. in vj. & in l. cum sponsus. in prin. & ibi Barto. ff. de publi.

Donatio inter coniuges non præsumitur ex uerbis, Reddes uxori hanc rem: uel, depono pro uxore: uel hæc sunt bona uxoris. gl. fin. Bal. & doc. in l. etiam si. C. de do. inter ui. & uxo.

Donatio inter coniuges præsumitur qñ maritus consumit bona uxoris, ea sciente, & patiente, alias non l. de his. & ibi Bar. C. de do. inter uir. & uxo.

Donatio inter coniuges est prohibita, etiam ante cõ summatum matrimonium. Pau. de Castr. con. cxxj. uide in l. cum ueterum. & ibi Bar. C. de dona. ante nup. l. Sela. ff. eod. tit. † Adde domi. Barth. Soci. in con. lxviij. incip. frustra. circa princip. in j. parte. ubi quod omnis donatio quæ fit ratione contracti matrimonij, dicitur prohibita: & hinc est quod socer non potest donare nurui.]

Donatio facta uxori putatiue non confirmatur morte. l. cum hic status. § si quis sponsam. in fi. ff. de dona. inter uir. & uxo. Bald. in l. eam, quam ix. col. C. de fideic. l. si ex uoluntate & ibi Bar. C. de don. inter uir. & uxo.

Donatio inter sponsos habet tacitam conditioné. in Sp. de do. inter ui. & uxo. & de dote post diuor. restit. §. j. Bal. in l. ij. C. de bo. quæ lib.

Donatio propter nuptias sine decreto facta per minorem ualet. l. j. C. si aduer. do. Ni. de Nea. in l. j. in prin. ff. de reb. eo. Quod uerum est de rebus, quæ seruari non possunt, sed de stabilib. secus, quia requirit decretum. Bar. in d. l. j. si aduer. do. per. l. si prædia. C. de præd. mi.

Donatio propter nuptias an possit alienari per uirum constante matrimonio. in aut. siue a me. C. ad uel. & j. e. uer. vj.

Donatio pro matrimonio inualido an possit repeti. Bal. in rub. ff. so. ma. & ibi etiam loquitur de arris. Donatio ꝑpter nuptias de reb. mobilibus, quæ seruari non possunt, an ualeat j. e. uer. j.

Donatio ante nuptias debetur, licet dos sit promissa, & non soluta. aut. dos data. C. de do. ante nup.

Donatio propter nuptias dicitur dotalitiũ uxoris. c. ex parte B. cum gl. in prin. de fo. comp. & in c. plerunq; cum gl. de do. inter uir. & uxo.

Donatio propter nuptias quæritur filiæ nuptę sibimet quo ad proprietatem, & patri suo quo ad usumfructum. Bal. in l. prima. C. de bon. quæ lib. & mortua ipsa filia transmittitur ad eius filios nec marito eorum patri acquiritur ususfructus. no. per Bald. in l. quod scitis. C. e. ti.

Donatio propter nuptias acquiri potest uxori in uita mariti, scilicet ex pacto: & tunc transmittitur ad filios: nec pater filiorum, id est, maritus eius acquirit usumfructum. Bal. in l. quod scitis. C. de bo. quæ lib.

‡ Cautela est ut semper fiat donatio propter nuptias ipsi mulieri, ut mulier illam lucrari possit propter adulterium mariti. Panor. in c. fi. col. fi. uer. sed tu diceres. de dona. inter ui. & uxo. Et adde Cepol. caut. lxij. ubi tradit aliam cautelam quod coniuges ante matrimonium faciant pacta inequalia ratione, de qua ibi per eum. Vide tamen Pau. in d. c. fi. in pen. col. uer. ult. quæritur. ✠

Donatio ante nuptias sine traditione an ualeat. gl. & Bal. in l. j. C. de do. ante nup. Alex. in l. Papinianus. ff. de do. inter uir. & uxo.

20 Donatio ante matrimonium facta non reuocatur, licet matrimonium consequatur. Bal. in l. si filię. C. de do. ante nup. & in l. si præsidi. e. tit.

Donatio propter nuptias potest insinuari quandocunque constante matrimonio. Bal. in l. cum milite. ad fi. C. de do. ante nuptias.

Donatio propter nuptias non est insinuanda uigore statuti de donationib. insinuandis. Bal. in aut. eo de cursũ est. in fi. C. de donatio. ante añ nu. contrariũ not. in l. fi. §. similiq; modo. & ibi Bar. C. de iur. do. Vide Bar. in l. cũ multæ. in prin. C. de do. ante nup. & Pau. de Ca. in con. ciij. Vnde

Donatio propter nuptias non uenit appellatione donationis. ut ibi per Bal. & Bar. nec pactum de lucrã do dotem. Bal. ubi supra.

Donatio propter nuptias soluto matrimonio reuertitur ad donantem, sicut dos ad dotantem. l. ij. & ibi Bal. C. de bo. quæ lib.

Donatio propter nuptias lucrata per uxorem ex pacto liberorum, an sit uxoris, uel filiorum. not. in authen. de nupt. §. soluto. in princ. & in l. Beblius. de pac. dota. Bart. in l. si constante. in princ. ff. sol. matrimo. per Bald. in auth. sed & si quis v. col. C. de secund. nup.

Donatio propter nuptias alienari, uel obligari nõ potest per uirum etiam cum consensu uxoris, nisi seruata forma. auth. siue a me. C. ad Velle. secundum Bal. ibi.

Donationis propter nuptias dominium solu. matrim. ipso iure reuertitur ad uirum & ad uxorem, non facto pacto de lucrando. gl. & Bal. in auth. siue a me. C. ad uel. Sed ibi dicit Bal. uerum, quandiu dos soluitur mulieri, non aliter.

Donatio propter nuptias debetur, ẽt si monasterium ingrediatur, sicut legatum dotis, uel pro dote. Bal. in aut. nisi rogati. in fi. C. ad Treb.

Donatio propter nuptias danda est uxori, sicut dos uiro, & tantundem, & transit in dominium uxoris, non tamen eius fructus cedunt ei constante matrimonio. Bal. in aut. siue a me. C. ad Vel. uide gl. ord. Inst. de do. §. est & aliud. in Sp. de do. inter ui. & ux. & de dote post diuor. resti. §. j.

20 Donatio quælibet ob nuptias an dicatur propter nuptias. Pa. de Ca. con. ciij. in Spec. ubi j. §. iiij. ubi ponit qualiter repetatur.

Donatio propter nuptias habet tacitam stipulationé, si matrimonium subsequatur, sicut dos. Bald. in l. ij. C. de bo. quæ liber.

Donatio propter nuptias confertur inter liberos. l. ut liberis. & ibi doc. & Bal. C. de colla.

Donatio propter nuptias imputatur in legitimã. Pau. de Ca. con. cxxij. & Bal. in l. iubemus. iiij. col. C. ad Treb. non in Trebellianicam. Bal. ibi dem.

Donatio propter nuptias est obligata uxori pro dote in subsidium, si aliunde dotem recuperare non põt. Ang. in aut. de non alie. sec. nu. §. fi. co. j.

Donatio propter nuptias an sol. mat. constitui debeat uxori pro eius lucro, si ante, uel constante matrimonio constituta non fuit. Ang. in aut. de equali. do. §. j. iij. col. coll. vij.

Donatio propter nuptias an debeat constitui, uel augeri constante matrimonio, si tunc dos constituatur uel

uel augeatur. Ange in auth. de equali do. §. primo. iij. col. coll. vij.

Donatio propter nuptias non pōt alienari per uirū, etiam de cōsensu uxoris. auth. siue a me. C. ad Vel. nisi uxor iuret. c. licet. de iureiur. in vi. secundū Ange. in aut. de equali. do. §. j. iii. col.

Donatio inter uiuos dicitur, & præsumitur, ēt si fiat in articulo mortis, dūmodo nō habeatur mentio mortis in ea: alias dicitur causa mortis, nisi sit dictum quod sit inter uiuos, uel qđ reuocari non possit. per l. ubi ita donatur. de do. cā mor. Vide per Ale. con. xiiij. prima parte. Bart. in l. fin. C. de pac. Bal. in l. prima si quid in frau. pat. & in l. si mortis. C. ad legem Fal. glo. & Bal. in l. fi. C. de don. causa mor. Pau. de Ca. con. xcix. gl. Bald. & doc. in l. quæ dotis. sol. ma. glo. in l. dotis. §. Titia. de dona. causa mortis in l. Seia. §. sed si pro dote. eod. tit. gloss. Instit. de dona. §. primo. & per Bartol. & Pau. de Castro. in l. nam & si cum moriar. ff. de condi. inde. & Alexand consi. lix. iiij. parte. & in l. stipulatio hoc modo. xj. col. de uerb. obli. & in viii. col. ubi dicit uerum, ne alias esset inualida: quia, ut ualeat, censetur causa mortis propter mentionem mortis non obstante pacto de non contraueniendo, uel uerbis inter uiuos, secundum Alexand. ubi supra post Paul. de Castr. in d. consi. xcix. Esset aūt inualida, si censeretur inter uiuos per uerba: Dono † omnia bona præsentia, & futura. † Et per Dyn. in consi. xliij. & in consi. xlix. & in con. vij. uide Bal. in l. cum quis. de condit. ob cau. ubi ponit quod si fiat pactum in donatione causa mortis quod non possit reuocari an dicatur donatio inter uiuos & quid si quis promittat non uenire contra in donatione causa mortis an erit donatio inter uiuos & in dubio: an donatio dicatur causa mortis uel inter uiuos. & quid sit donatio inter uiuos, & quid causa mortis: uide dominum Bart. Soci. in consi. liij. incipien. in præsenti uer. circa j. q. cum uer. seq. & uer. confirmatur. in prima parte.] Et per Bal. in l. ij. C. de iure dot. ubi dicit quod

Donatio inter uiuos præsumitur, quando mulier pati tur alterū stipulari sibi dotem soluto matrimonio. Bal. in d. l. ij. no. in l. Seia. ff. de do. præla. Quod est uerum, nisi coniuncta persona mulieris adhibeatur ad stipulandum: quo casu non præsumitur animus donandi in ea. l. idemque. §. si cui. & ibi Bar. ff. man dati. & Bar. & doc. in d. l. quæ dotis. sol. ma.

Donatio inter uiuos præsumitur, quæ fit inter ascendentes & descendentes. Bal. in l. ij. C. de iur. dot.

Donatio inter uiuos dicitur etiam facta causa mortis cum iuramento de non reuocando. Pau. de Ca. con si. xcvi. & cj.

Donatio inter uiuos causa mortis quomodo intelliga tur. Barto. in l. ubi ita donatur. de donation. causa mortis.

Donatio inter uiuos, cuius effectus est collatus post mortem, an dicatur reuocata per legatum factum eidem donatario cū clausula, quod plus petere nō possit & sic donatio compensetur cum legato. Pa. de Ca. con. lxiij.

Donatio in fraudem præsumitur inter uiuos. Bal. in l. prima. C. si quid in frau. pa.

Donatio inter uiuos facta in testamento an possit reuocari. Old. in con. cxiiij.

Donatio inter uiuos potest fieri per filiumfa. in testamento & conferri in tempus mortis, licet testamē tum non ualeat. Pau. de Ca. con. cxxv. etiam ad piā causam, ut ibi.

Donatio inter uiuos, ēt pacto nudo fieri pōt, sicut do natio cā mortis. gl. in l. cum pater. §. Meuio. de leg. ij. & in l. ij. C. de iure do. & Bal. in l. si quidem in fi. C. de ac. & obl. Pa. de Ca. in con. xcix.

Donatio inter uiuos facit res donatas non esse in patrimonio donantis, sed sunt donatarii: & ideo non uenit in testamento, sed hæreditate donantis. Flo. in l. quoties. §. uniuersorum. ff. de usufru. Bald. in l. ij. ult. col. C. de inoffi. don. Bal. in l. si donatione. ul. col. C. de colla. per l. donationes. C. de do. inter ui. & uxo. Et ita iudicaui in ardua quæstione inter hæ redes Mathei Sancti de Firmo.

Donatio præsumitur inter uiuos, quando in ea fit mē tio hæredum. Bal. in l. ij. C. de iure do. Ale. con. lix. iiij. parte.

† Caute. Adde tu Soci. con. liij. incip. in præsenti con sultatione. in ij. col. uer. postremo etiam hæc quæstio. in j. uol. & do. Ias. in l. non omnis. in iij. co. uer. secundo infero. ff. si cer. pe. & Tho. Ferra. cau. xxx. inci. scitur uulgo. ubi tradit cautelas ad illaqueandū donantem cā mortis, ut non possit ipsam donationem reuocare. Caueas tñ animā tuā illaqueare si talib. remediis, & similib. utaris ad malum. ✠

Donatio inter uiuos, uel ob merita, non computatur † in legitimam. Pau. de Cast. in con. cxxxii. † Secus si ex pacto. & per Bal. in l. si mortis. de inof. testa. uide do. Barth. Soc. in consi. xciii. circa primum. uer. confirmatur. xxi. ibi: sed clarum in prima parte. ubi dicit quod donatio facta inter uiuos, quæ ualet in uita, non computatur in partem legitimæ debitā, nisi hoc fuerit expressum.]

† Donatio inter uiuos, uel causa mortis, ex quib. con iecturis comprehendat, uide do. Pe. Phi. Cor. in cō si. cxxv. per totum. in prima parte.]

† Donatio an dicatur inter uiuos, uel causa mortis, si donator apponat hanc conditionem, cum questo, che ne uolo essere patron in fin che io uiuo. ita q̄ per institutionem hæredis postea factam in testō reuocetur. do. Pe. Phi. Cor. in con. ccxiij. inci. in hac per totum. in prima parte.]

Donationis inter uiuos formam ponit Sp. in ti. de do.

Donatio cā mor. qualiter cōcipiatur, & de eius forma, uide in Sp. tit. de don.

Donatio causa mortis fieri non potest per filiumfa. testari prohibitum. l. tam is. ff. de don. causa mor. in Spec. de instru. edi. §. xii. uer. quid si filius. & doc. in l. senium. C. qui test. ta. pos. & j. uer. filiusfa. donat. uer. j. & pen.

Donatio cā mortis non requirit insinuationē. l. fin. & ibi doc. & Bal. C. de do. cā. mor. & i Sp. de instr. edi. §. xv.

§.xv. & ꝫ.ùer. insinuatio de quibus fiat.uersi.xviij.
† Vide Deci.con.cxvj.in prin.

Donatio cā mortis est contractus stricti iuris,habens per omnia naturam contractus bonæ fidei . l. Seia. ff.de don.causa mor.Item

Donatio causa mortis sicut contractus ualet coram testibus non uidentibus donatorem propter cortinā, licet secus in testamento.Ale.in l.si non speciali.C. de test.Item

Donatio causa mortis dicitur magis contractus , quā ultima uoluntas.glos.in l.ij.in prin.ff.de do.præle. Bar.Bal.& Io.de Im.in l.qui in potestate.ff.de test. & ideo debet fieri cum solennitate requisita a statuto in contractibus. ꝫ. statutum de contractib. uersi. lvii.in iij.col.post prin.ibi.Itē intelligitur etiam de donatione causa mortis, secundum Bald. contra in l.prima.ij.col.C.de secund.nup. Vide Bald.in l.licet.C.de pac.& in l.j.in fi. C. qñ non pe.par.& in l.senium.C.qui test.fa.pos.Bar.uero in l.ij.de leg.j. dicit esse ultimam uoluntatem. & tenet Spe. de instru.edi.§.xv.item.ꝫ.eod.uer.xlv.Item per Ale.in l.ij.in prin.de uerb.obli.& in l.impossibilis co. tit.
† Et per Fran.Are.in l.sciendum.de leg.j.& Bal.omnino in l.cum quis.de condi.ob causam. & do.Pet. Phil.Cor.in con.cxxix.incip.uidetur.in litera B,in secunda parte.]

Donatio causa mortis equiparatur legato.l.fin. & ibi Bal.C.de don.causa mor.uide no.in l.fi.C. de cōd. & in Sp.de do.uer. donatarius. ubi ideo dicit ꝙ donatarius causa mor.agit in rem,sicut legatarius.Itē donatio causa mortis post celebrationē accedit naturæ legatorum.l.Marcellus.§.primo.ff. de donat. † cau.mor. † Vide do.Pe.Phi.Cor.in con.ccxliiii.incip.uidetur.in litera G,in iiij.parte.]

Donatio causa mortis dicitur contractus quo ad modum uel formam,non quo ad personam.nam contractus cum authoritate tutoris cadit in pupillum: sed donatio causa mortis non:ut l.prima. in princi. & ibi Bartol.& docto.ff. de tutel. & ra. di. ubi not. quod

Donatio cā mortis non pōt fieri a pupillo,etiam cum authoritate tutoris.dicta.l.prima.in prin.de tut. & ra.di.& est tex.sin. secundum Imo. in l.ij. de le.j.& Ale.in l.si frater.C.qui test.fa.poss.

20 Donatio causa mortis ualet coram duobus testibus, stante statuto qđ in testamentis sufficiant duo testes.Bal.in l.fi.C.de test.Sed Bar.contra in l.ij.de le.j.Item

Donatio causa mortis non comprehenditur in statuto de ultimis uoluntatibus,secundum Bald.in l.hac consultissima.iiij.col. C. qui test.fac.pos.sed codicillus sicut ibi,& ꝫ. statutum de ultimis uoluntatibus.uer.cxxiiij.

Donatio causa mortis an ueniat in licentia de testando. ꝫ.uer.sicu.Licentia.uer. xlj.

Donatio causa mortis an patiatur cautionē Mutianā. supra uer. Cautio Mutiana.uer. v.

Donatio causa mortis rumpitur rupto testō si ex testamento dependet,alias non.Bar.in l.sed si mortis

† in prin.ff.de leg.præstan. †Declara,& limita ut per Decium con.cxcvi.

Donatio causa mortis intelligitur deducto ære alieno secundum Bal.in l.si uniuersæ. C. de leg.per l.j.§.j. ff.si quid in frau.pat.

Donatio causa mortis facta ab adulto sine curatore ualet,nec rescinditur beneficio restitutionis in integrū per eius hæredē.not. in l. Aurelius.§. Caius.ff. de li.leg.Bar.& doc.in l.j.in prin. de tut.& ra distr.

Donatio causa mortis facit ꝙ donatarius non possit dicere testamentum nullum.l.si uero §.sed si mortis.ff.de bo.quæ liber.& Lud.Pon.in fin.uer.Donatio.uer.accipiens.

Donatio causa mortis cum iuramento de non reuocādo dicitur inter uiuos. Pau.de Ca. con.xcvi.xcix.& cj.Ang.inconsi.domina Antonia de Florentia, &c. & Bal.in l.si quis.C. de cond.ob causam. Ale. con. lix. iiii. parte. quem etiam uide in l stipulatio hoc modo.de uer.obl.

Donatio causa mortis facta irreuocabiliter, dicitur inter uiuos.Pa.de Ca.con.xcix.& Bar.i l.j.§.fi.de his, quib.ut ind.sed Ange. contra in l. ubi ita donatur. de don. causa mor. ubi dicit ꝙ dicitur casua mortis quando donatur causa mortis,ut habeat perpetuo. Quod uerum est , etiam si fiat in testamento causa mortis donatio cum pacto de non reuocando.Pau. de Ca.con.cj.xcvij.& xcix.

† Donatio,quando stipulatio est collata post mortē, an , & quando & in quibus casibus censeatur causa mortis, uel inter uiuos, & quid hoc casu de eius reuocatione:uide do.Bar.Soc.in con. cxxxviii.incipi. multum eleganter.uer.sed contra hanc conclu.cum uer.sequen.prima parte.]

20 Donatio cā mortis de usufructu facta per usufructuarium proprietario ualet propter utilitatē fructus medii tēporis,quo uiuit donans. Casus est fin. secundū Bal.in l.iij.§. fi. de leg.iij. & de forma instrumenti.in Sp.de emp.& uen.§.j.uer. sed si usufr.

Donatio causa mortis fit, quando in ea fit expressim mentio mortis:alias non l. Seia. ff. de donat. causa mor.Bar.in l fin.C.de pac.Bald.in l.si mortis.C.ad legem Fal.& in l.prima.C.si quid in frau.pa. in l.fi na.post glo.C.de don.causa mor.& supra.Donatio inter uiuos.uer.primo.& Pau.de Cast.con.xcix.gl. Bal.& doc.in l.quæ dotis sol.ma. Inst. de don.§.j. per Bal.in l.ij.C.de iur.dot.& per Ale. con.lix.iij. parte.& in con.xiiij. prima parte. & in con. lxxxj. ea.parte.

Donationis cā mortis appellatione in statuto non uenit mortis causa capio.Bal.in l.ij. C. de iure doc. & ꝫ. Capio.uer.fi.

Donatio causa mortis sub conditione impossibili ualet.doc.Pe.de Anch.Ioa.de Im.Lu.& Ale. in l. impossibilis.de uer.ob.per l.quæ sub cōditione.§.hoc edictum.uer.& in mortis.de cond.inst. ubi etiā Ange.tenet idem,& Imo.in l.illud. de don.ca.mor.& Bal.& Ang.in l.j. de cond.inst.

Donatio cā mortis si reuocata sit per pęnitentiā donunium re transfertur in donatorem. l.si mortis cā donata.

donata.& l.seq.de don.cau.mor. Ale. in l. qui Romæ.§.Flauius.de uer.obl.

Donatio causa mortis reuocatur per alienationem rei donatæ sine necessitate,& uoluntariè factã a donatore,sicut legatum. Dyn.& Alexand. & Bald. sing. in l.Stichum,qui meus erit de lega. primo. & Ale. de Imo.in l.non omnis. si cer.petat.ubi idem dicit, si superueniant inimicitiæ inter donantem & donatarium causa mortis, sicut in legato dicitur. in l.iij. de adi.le.& in l.fideicommissa.§.si rem.de le.iij.Alex.in l.iij.C.de leg.

Donatio causa mortis hodie perficitur nudo consensu,sicut donatio inter uiuos.glo. in l. cum pater.§. hæreditatem.alias.§.Meuio.de le.ij. & Pau.de Ca. in consil.cxix.Item Alexan. in l. qui Romæ.§.Flauius.de uerbo.oblig. † Et per Franc.Are.in l.sciendum.de leg.primo.do.Bart.Soc.in con.cxxv.incip. uisa.uer.nec primo obstat cum uer.seq.in ij. parte. ubi dicit ꝙ licet donatio causa mortis ut ualeret, soleat fieri per stipulationem, tamen hodie nudo pacto fieri potest:& an si non ualeat in uim donationis inter uiuos,ualeat in uim donationis causa mortis,& qualiter,& quando.& uide domi.Pet.Philip. Cor.in consil.ccxxvij.incipien.uiso. in litera C, in quarta parte.]

Donatio causa mortis & sine traditione hodie ualet. Pau.de Cast.consi.xcix.in Sp.de instrum.edi.§.xv. † Et per Fran.Are.in d.l.sciendum.]

Donatio causa mortis de iure communi requirit numerum quinque testium.l.fi.C. de don.causa.mor. & l.fin.C.de codicillis.nisi inter liberos.ibidem.& supra e.uer.vj.x.& seq.uer.ix.in Sp.de instr.edi. §. xv.& ĩ.e.uer.lx.

Donatio causa mortis fieri non põt a muliere prohibita donare per statutum.Bal.in c.j.vj.col. de prohi. feu. ali. per Fed. ubi dicit ꝙ in statuto prohibitiuo comprehenditur,non in decisiuo.

30 Donatio causa mortis non requirit aditionem hæreditatis ad eius ualiditatem:quia ualet, ẽt nõ adita hæreditate,licet in legato secus sit.in gl. in l. filiæ. C.fa.er.Ang.in l.circa.§.sicuti.ff.ad leg.Fal. Bar.in l.mortis.de do.cau.mor.Bal.in l.j.C. de dona.cau. mor.& Ale.in l. qui Romæ.§.Flauius.de uer.ob.in Spe.de instru.edi.§. xv. Sed ad eius petitionem sic, quia peti non potest ante aditionem. Bal. in l.cum uirum.C.de fideicom.& in d.l.prima.& in l. j. §. si mortis.C.ad legem Falc. Vide Bald.in l.eam,quã. vj.col.in lec.antiqua.C.de fideic.& Bar.in l.j C.de do.inter uirum & ux. sed facta absenti confirmatur aditione. Bald.in d.l.j.

Donatio causa mortis potest peti a curatore hæreditatis iacentis.Bald.in l.cum uirum.prima col. C.de fideicom.

Donatio causa mortis,etiam reuocata,ualet.l.j.ff. qui sine ma.ad lib.perue.secundum Ang.in l.circa.§.sicuti.ff.ad l.Fal.ubi dicit uerum donatore sine hærede mortuo.& ĩ.e.uer.lviij.ubi plenius.

Donatio causa mortis an debeatur filio donatarii grauati de restituendo alteri, an uero substituto. in l. j. & ibi Bal.C.de do.cau.mortis.

Donatio causa mortis facta per maritum uxori cũ traditione ualet , & in fraudem non præsumitur licet maritus ut administrator retineat pœnes se res donatas.Bald.in l.executorem.xiiij.colu.C.de execu. rei iudi.

† Adde quod de consuetudine Burgundiæ maritus & uxor non possunt sibi facere donationem constãte matrimonio.de quo in tit.des droictz & appartenances agens mariez.§.vij.

Donatio causa mortis facta per filiumf. patri, uel fratri sub potestate patris constituto, fieri non potest, etiam cum cõsensu patris:secundum Bal.in l.si uxorem.j.col.C.de cond.inser.Item

Donatio causa mortis facta per filium patri cum consensu,& authoritate patris,an ualeat glo. & doc. in l.prima.§.sed si author.ff.de aut.præst.in l.j.§. fuit quæsitum.& ibi Ang.& Im.ff.ad Trebel.ubi doc.& Ang.quod sic.Bal.in l.senium.§. fi. C. qui testa.fa. pos.facit.l.fi.C.de impo.lucra.describ. lib. xij. Quod uerum si interueniat authoritas iudicis. Bald.in l.si furiosi.in fin.C.de nup. Item uide per Alex. consi. cvj.prima parte.quod non potest.Item uerum si cõsensus patris interuenit tempore donationis non post.Bald.sing.in l.si uxorem. de condi.inser. & ĩ. uer.authoritas.uer.lxix.Bal. in l. bonorum. C. qui admitti.simpliciter dicit eam non ualere,& per Io. An.in Sp.de instr.edi.§.porro.in addi.Petr.de Ceruit.& per Bal.in l. frater a fratre.in fi. de condi.inde.per Bal.& Salic.in l.prima.C. unde uir. & uxor. Pau.de Cast.in l.qui in potestate.ff. de testa. & per Ab.in in c.cum in ueteri.de elec.& cum sola uoluntate patris reuocatur Gul.& Ange.in l.non statim. & ibi no.ff.de pecu.

† Cautela , ut donatio causa mortis facta per filium patre consentiente nõ possit per ipsum patrẽ reuocari tradit Bar.in l.j.uer.si uero.in fi.de dona ✠

Donatio cã mortis nõ dicitur pactum de inuicẽ succedẽdo.l.licet inter.& ibi Bal.& doc.C.de pac.Item

Donatione causa mortis non potest dari hæreditas.d. l.licet.& ibi Bal.

Donatio cã mortis dicitur dedicatio bonorũ facta hospitali post mortem ab infirmo, & reuocari potest. Alex.con.lxxxj.prima parte.

40 Donatio causa mortis licet ualeat hæreditate non adita,& sola morte confirmetur,tamen reuocari nõ potest nisi adita hæreditate.Ang.in l.senium.§.fin. C.qui testa.fa.pos.

† Donatio causa mortis an reuocetur per clausulam appositam in testamento uidelicet cassans,irritans, &annullans omne aliud testamentum . Idem uide p dõ.Pe.Phi.Cor.in consi.clviij. incip. uidetur.litera M.& N.in iiij.parte.]

Donatio causa mortis reuocatur per conualescentiam donatoris.Bar.in l.j.iij.q.iij.principa.C. de sa.san. ec.per l.non omnis.ff.si cer.pe. & ibi per Alex. qui plenius ponit in l.fi.post Bal.C.de posthu.hær.insti.& in con.lxxxj.j.parte. † Et per Fran. Are.in d. l.fi.& in d.l.non omnis.Et quod datur,& habet locum

cum condictio ob causam etiã ad fructus, uide per eum in l.si hæres de condi.ob cau.

Donatio causa mortis facta per adultum requirit iuramentum, non autem testamentum. Bal.in c.item sacramenta.iiij.col.de pac.iur.fir.

Donatio causa mortis inter cõiuges fieri põt.ff.de dona.inter.ui.& uxo.l.si cum.in fi.& l. seq. & Paul.de Ca con.xcix.

Donatio causa mortis soluta in uita donantis põt reuocari & repeti a donatario, etiam cum fructib. ante reuocationem perceptis.l.cum quis.C.de condi.ob causam.& l.uideamus.§.fi.de usufr.Idem in legato, quod ei æquiparatur.Bal.in rub.C.si quis omis. causa test.& in l.fi.C. de usu.& fruc.leg.

Donatio causa mortis in quibus conueniat, uel differat cum legato glo.& docto.in l.senium.§.fina. C. qui test.fa.pos.& in l.ij. & in l. Stichum, qui meus erit.de lega.j l.fin.& ibi Bal. C.de don.cau. mor. q æquiparatur legato, & nõ debet insinuari. Bar. in l. cum hi.in prin.de transf.quod donata cã mortis uidentur in ultima uoluntate relicta. & s̃.e.uer.vj.

Donatio causa mortis est bonæ fidei.gl.sing.in l.Seia. ff.de don.causa mor.

Donatio causa mortis facta ab usurario de omnib. bonis ualet, licet testamentum eius non ualeat. Bal.in l.executorem.iij.& iiij.col. C. de execu. rei iudi. & Pau.con.cccl xxxiiij.incipien.ad primum quęsitum respondetur addo.do. Ale.in l.discretis in j.col.C. qui test.fa.pos.

Donatio cã mortis æquiparatur mortis causa capiõi, secundum Bal.in l.pe.C.ad legem Fal.

Donatio causa mortis fieri potest etiam tempore sanitatis, non solum in articulo mortis.Bal.in l.fi.C.de don.causa mor.

† Donatio causa mortis recipit finalem, & omnimodã confir... tionẽ in uita.do.Pe.Phi.Cor. in consi. cclxxxi ...cip.circa.in litera T, in iiij.parte.]

50 Donatio causa mortis an dicatur fieri per uerba, Vtere bonis meis post mortem meam.in l.licet.C. de pac.

Donatio causa mortis non transmittitur ad hæredẽ, si donatarius prius moritur, quam donator, uel prius quã existat conditio donationi adiecta. Bal. in l.ij. C.de iure dot.l.si uir.& uxor.& ibi Bar.de do.inter uir.& uxo. Ale.con.lix.iiij.parte.

Donatio causa mortis præsumitur, quando testator simpliciter tradit rem, quam legauit in testamẽto. Bal.in l.ij.C.de iu.dotium.

Donatio causa mortis absenti fieri non põt. l. inter mortis.C.de do.cau.mor.per gl.Cy. & doc. in l. j. C.e.ti.sed sustinetur in uim fideicõmissi.l.cum pater.§.corũ.de le.ij.l.miles ad sororẽ.e.tit. sed confirmatur aditione.Bal.in d.l.j

† Singu.|Donatio causa mortis non potest fieri absenti, ut concludit Bal.in l.ij.in princ. uer. reuoco hoc in dubium. ff. de pac. subdens quod donatio causa mortis, prout est in fiendo, magis accedit contractui, quam ultimæ uoluntati. Allegat glo. quã dicit singularẽ in l.ij.ff.de dote præleg. Et ideo infert q illa clausula, si non ualet iure testamẽti, ualeat saltem in uim donatiõis causa mortis: nihil operetur: quando donatarius est absens. Quod est bene menti tenendum, secundum eum: quem refert, & sequitur Iacobus de san.Geor.ibi.in j.lec. ☙

Donatio ut habeat locum post mortem an dicatur de futura successione.Old.con.cxxxix.adde no. in l.licet.C.de pac.ubi per Bal.

Donatio causa mortis non reuocatur pęnitentia donatarij, cui forte fuit onus iniunctum. gloss. not. in l.cum pater.§.mater.de legat.ij.& in l. si cui. ff. de don.causa mor.& Alexand.in l. non omnis. si certum pet.

Donatio causa mortis reuocatur morte ciuili.gl. Bal. & Ang.in l.fi.C.de don.inter ui.& uxo.

† Adde Bar.in l.post contractum.ff.de don. & Chassa.in consue.Burg.tit. des droictz & appartenãces agens mariez.§.vj ubi alleg. Carolum Ruynum in repeti.§.& quid si tantum.

Donatio causa mortis confirmatur morte, siue interuenerit traditio: siue non & recta uia transfert dominium a die mortis in donatarium.tex.fin.in l.ij. ff.de publi.Bal.in l.ij.C si quis alteri uel sibi.no. in l.j.C.de do.cau.mor. & quod per Bald.in l.ij.C.de cond.ob.cau.ij.opp. Pa.de Ca.in con.xcix. in fi. &

Donatio causa mortis an reuocetur per pœnitentiã. gl. Bar.& doc.in l.si aliena.ff.de do.cau.mor.& Alex.con.lxxxij.j.parte.& l.qui mortis. de do. caus. mor.& l.non omnis.si cer.pet.& Ale. cõ. lxxxviij. iiij.parte.& in d.l.non omnis.ubi dicit sin.eã reuocari pęnitentia, nisi donans sine hærede decedat secundum Ang.fin.in q. Astensis miles, & in l.circa. §.si cui.ad legem Falc.& in l.ij.de leg.ij.& in l. qui Romæ.§.flauius.de uerbo.obli.ubi dicit esse casum inauditum.& ibi Alexand.ad fin. supra eod. uersic. lv.& xxxij. † Et per Franc. Are.duo uerba.in l.sciẽdum.de lega.j.in prima col.& in l.non omnis.& uide do Po.Phi.Cor.in con.cxxv.incip.licet in litera E, in prima parte.]

Donatio causa mortis fieri põt uxori a marito de omnibus bonis, licet maritus postea condemnetur in confiscatione bonorum Bal.in l.executorem xiiij. col.de execu.rei iud. & potest reuocari etiã a marito existente in banno. Bal.ibidem per l.sed si mors de do.inter ui.& uxo.& s̃.donatio in fraudem.uer. xvj.& supra donatio inter coniuges.uer.lx.

60 Donatio causa mortis coram iudice facta ualet, etiam coram duobus testibus. Bald. in lege pacta nouissima.C.de pac.in princip.& supra eod. uersi. xxviij.

Donatio morte donatoris confirmata sapit naturã ultimæ uoluntatis.l.filiæ cuius.C.fa.er. Bal.in l.ij.ij. op.C.de cond.ob causam.

Donatio causa mortis facta incapaci non ualet. gloss. no.in l.quod cõditionis.de do.cau.mor.& ibi Bar. & Bal.in l.pe.C.ad legem Fal.

Donatio cã mortis an uideatur reuocata per aliam dispositionem ante, uel post factam in l.uxori suæ.ff. de don.inter uir.& uxo.

Dona-

Donatio causa mortis non dicitur conditionalis propter mentionem mortis. Bald. in l.post mortem.in ult.col. C de fideicom.per l.senatus.ff.de don.causa mor.Sed

Donatio causa mortis habet tacitam conditionem, si ex tali infirmitate moriatur. Bal. in l.fi.C.de posthum.hæred.institu.per l.Senatus.ff.de donatio.causa mor.

Donatio causa mortis qua actione petatur. Bart.in l.j.ff.de dona.causa mor.

Donatio causa mortis an cõfirmetur morte filij. Bar. in l.qui ex pretio.ff.de dona.causa mor.

Donatio causa mortis per quem possit reuocari. Bar. in l.qui ex pretio.ff.de dona.causa mor.

Donatio pia facta ecclesiæ per ingressum ĩ monasterium potest reuocari ab eo ante professionem,cum deficiat fundamentum : secus si sit facta simpliciter.Bald.in Mar. uerbo , Donatio. uer.j.& Inno.in c.quod ad te.de cle.coniug.

Donatio facta monasterio nondum constructo non ualet.c.abbate sane. de re iud.lib.vj. secundũ Flo. in l.si seruitus.§.futuro.ff.de ser. urb. præd. & ibi Bal.& Bart. in l.seruos.C.de adi.leg.ubi dicit secus in legato.& Ab.in c.nos quidem.de testa.

† Donationes factæ ecclesiæ excedentes summam quingentorum aureorum hodie de iure canonico tenent,Ita Host.& Ioan. And.in cap fi.de solu. facit tex.in cap.qui opes.xvj.qõ.iiij.& in cle.fin. de deci.nam leges Imperatorum super insinuationibus fiendis non potuerunt ecclesiæ præiudicare.nota in c.ecclesia sanctæ Mariæ.& in c.quæ in ecclesiarum.extra de constit.Panor. in c.fi.extra de sol.per Bar.in l.j.C.de sum.tri.

Donatio facta ecclesiæ per uxorem præsente uiro ualet Bal.in l.si constante.§.pe.sol.mat.

Donatio inter coniuges facta , ut alter distribuat in piam cãm,ualet.Flo.in l.mulier.ff.ad legẽ Aquil.

Donatio pia dicitur,quando uxor donat uiro pro dote filiæ l. siue uxor. & ibi Bar.ff.de dona. inter uir. & uxo.

Donatio facta ecclesiæ rũpitur agnatione posthumi. Bal.i aut.si qua mulier.ij.col.C.de sa.san. ecclesijs.

Donatio pia quæ dicatur.Bald.in l.illud. in prin.C.de sacrosan.eccle.

Donatio fratri,uel amico, uel diuiti facta non dicitur pia etiam & si sit expresse dictum in ea. Bald.in dicta.l.illud.de sacrosan.eccle. post gloss. ibi nisi sint pauperes:ut ibi.& Vin. Polto. in cõsi.in hac hæsitatione,quod est post cõsilium.cv.Alex.iiij.parte.

Donatio pia facta ecclesiæ,uel ciuitati,non debet insinuari etiam supra quingenta. Bar.licet Bal. contra in d.l.illud.de sac.san.eccle.& Pau.de Ca. in consi.xxx.gl.in aut.de non alie.§.sancimus.uide l.sancimus.§.exceptis.C.de dona. omnino per Ab.in c.relatum.j.de test. Item si fiat ecclesiæ Romanæ . supra.Donatio insinuatur.uer.iij.

10 Donatio pia non subiacet solennitatibus iuris cõmunis.l.j.C.de sac.san.eccle. ubi per Bart. & no.in c.cum esses.de testa.& c.relatum.co.tit. Itẽ nec solennitatibus statutorum.Bal.fin.in l.generali.C.de sac.san.eccle.Pau.de Ca.consil.xxx.& consil.cccij. & Bal.in l.nulli.de epis.& cle.

Donatio facta pauperibus absentibus , etiam si nullus recipiat pro eis,ualet,si fiat in ultima uoluntate,q; dicat testator Dono centum pauperibus : sed inter uiuos facta ualet, si constat quod uoluerit celebrare cõtractum donationis.Quod uerũ in dubio.Bar. post glo.in l.illud.C.de sacrosan.eccle. & ibi Bart. & doct.

Donatio facta filiæ ingressæ monasterium a patre , an ueniat in collatione bonorũ Bald.& doc. in l.illam C.de colla. & in l. quoniam nouella.C.de inoffic. testa Et an computetur in legitimam. Bal. ubi.s.& Bar.in l.j.§.si parens.ff.si quis a paren. fu. ma.q; cõputetur in eius legitimam etiam si pater ponat super alteri ecclesiæ, quã ingrediatur filia. quod etiã tenet Bal.ubi supra.

Donatio pia an reuocetur per legitimationem spurij. Bal.in l.j.xij.col.C.de inoffi.dona.

Donatio facta clerico,uel episcopo, an quæratur sibi, uel ecclesiæ suæ.Bald.in titu. de pa.Constant.§.hic quod nos.uer.ecclesijs uel episcopis. &.ĩ.uer.Legatum ecclesiæ.uer.xxiij.

Donatio pia ualet,etiam de omnibus bonis supra.Donatio omnium bonorum.uer.j.

Donatio pia etiam absenti fieri potest. Bald.in l.illud. de sa.san.eccle.& Pau.de Cast.in consi.liiij.

Donatio pia de iocalibus,uel alijs aduentitijs,fieri potest per filiamfa.uiduam, sine consensu patris.Pau. consi.cxxv.

Donatio pia facta tumultuario mentis impulsu ualẽt & reuocari non potest.xvij.q.sunt qui opes.

Donatio pro ornamentis altaris,&

20 Donatio pro libris ecclesiasticis , parificantur cap. nimis.cl.j.& ibi Abb.de exces prælã.

Donatio quæ dicatur dedicatio bonorum hospitali,& an possit reuocari. Alex.consi.lxxxj.j.parte . q; sic, tanquam donatio causa mortis, ex quo facta est per Infirmum collata post mortem.

Donatio facta pauperib. in testamẽto sub cõditione, si testamentum mutabitur , an ualeat mutato testamento.Bald.in capit.j.§.ij. de feu. da. in vj, leg. commiss.

Donatio omnium bonorum facta ecclesiæ cum pacto quod ecclesia præstet alimenta donatori,donec uiuat, dicitur usuraria,si alimentorum quãtitas uerisimiliter ascendat ad quantitatem donationis,uel ultra, alias non . Paulus. de Cast. & Alexand.in l. † item quia.§.fin.ff.de pact. † Vide domi. Ias. May. in l.cunctos.C.de sum. tri. nu.80. & in eiusdem.l. repe.nu.30.& seq.]

Donatio facta monasterio reuocatur propter filios super nascentes donatori usque ad legitimam tantũ, uel totaliter , si uelit ecclesia . Bar.in l. Titia.§.Imperator . de leg.ij.xvij.quæstio.iij.c.fin.glos. in l.si quis ad declinandam.de epi.& cleri.Bald.in l.j.ult. col.C.de inoffi.dona.

Donatio facta monasterio an reuocetur propter ingra-

gratitudinem monachorum. in Spec.de dona.uer. quid si aliquis baro.& de eius forma.in Spec.de instru.edi.§.xv.& tit.de dona.& tit.de regul.

Donatio facta filio monacho dicitur pia. Bal. in auth. similiter.C.ad legem Fal.

† *Donatio* propter merita, seu remuneratoria, non requirit insinuationem.l. Aquilius.ff.de dona.Bal.in l.illud.de sac.san.eccle. & in l.si donatione.ij.col.C.de coll.Cyn. in l. ut liberis.eo.tit.& Bal.in addi.Spe.de dona. uer. in eo. ubi dicit uerum,si merita erant obligatoria, secundum Guil.de Cu.in l.si tibi.ff.si cer.pet.

† Adde quod ad hoc quod donatio dicatur remuneratoria, tria copulatiue requiruntur uidelicet quod merita pro quibus fit uerè appareant quod sint æqualia rei donatę, & quod non sint obsequialia. Ias.in l.si donatione.C.de dona.de quo etiam latè per Chassa. in tit. des successions.§.v.in consuetu. Burgun.Et hæc donatio. potest fieri inter uirum & uxorem: ut idem refert in tit.des droitz & appar. a gens mariem.§.vij.

Donatio propter merita ualet tantum pro mensura seruitiorum.Ioan.And.in rub.Spe.de reb.eccle.nõ ali.Alex.consi.lv.prima parte.&.j.eo.uer.viij.

† Donatio remuneratoria non continetur appellatione donationis.Bar.in j.constitu. Digestorum. & in l.per diuersas.C.manda.in l.j.& in l.filiusfam.ff.de dona.& Alexan.consi.xlij.iiij.parte. ubi infert ad statutum de donatione.

† Adde quod donatio est remuneratiua propter nobilitatem compensandam cum dote, si nobilis nubit plebeio: nam tunc potest sibi constituere dotem animo donandi.Abb.in ca.fin.de do.inter.uir. & uxo.& in cap.de adul.in fin. & in c. cum in ecclesiæ corpore.in ij.& iij.col.de simo. & in c.sup eo. el.ij.in ij.col.de test.& Bart.in l.si uoluntate.C.de do.promis.& in l.si diuortio.ff.de uerb.oblig. & in l.si ita stipulatus.§.si tibi nupsero.ff.eo.& glo. ord. in d.l.si uoluntate.ubi per Bal.& Ang. & Salic.in l. ij.C.de do.cau.non nu. Bald.in l.j.in fi.C.de dona. ante nup.Angel.in consi.suo.v.incipi.And.Ioan. & in l.j.ff.sol.matrimo.& Ioan.de Imo.in rub.eo.tit. & Lud.Rom.consil.cccxlvj.inci. consultatio præsens tres habet,&c.in x.colu. & per Moder. & ibi Barba.& Alex.in d.l.si diuortio.in v.co dixi ad plenum in repetitione mea.c.grandi.de sup.negli.præla.lib.vj.in ix.col.& x.col.

† Donatio ob merita quatenus quantitatẽ meritorũ excedit,dicitur simplex donatio.do.Barto. Soci.in consi.xlviij.inci. in præsenti.circa medium.iij.col. in j.parte.uide etiam Fran.Are. in l.Iulianus.§.qui fundum.in ij.col.de uerbo.oblig. & do.Bar.Soc.in consi.ccxv.incip.uisa.uersi.confirmo. etiam. circa medium.in ij.parte.]

Donatio remuneratoria non præsumitur,quæ fit consanguineo.l.Aquilius.ff.de dona.

Donatio propter merita facta per patrem filio non confertur, si merita probentur,Nico.de Neapo.secundum Bal.in l.si donatione.C.de col.ult.col.

Donatio propter merita dicitur,si meritum, uel seruitium fit insigne.gloss.xij.q.ij.si quis.Alexan. consi. lv.prima parte.

Donatio facta filio per patrem uidetur facta ob merita.Bal.in l.tutor.§.quæ tutoribus.in ij.lec.de excu.tuto.gl.in l.si donatione.in fi.C.de colla.sed Alex. ibi dicit uerum,si merita præcedant:alias præsumitur facta propter affectum.

Donatio propter merita non ualet ultra mensuram meritorum,quia rescinditur beneficio.l.ij.C.de rescin.uend.secundum Ioan.de Imo.ibi:& Lud. Pon. in l.si donatione.C.de col. & omnino per Alexan. ibi,& in consi.lv.prima parte.

Donatio facta filio propter merita,& ꝓpter affectionem,non tenet a principio, quia præsumitur facta ut filio,non ut extraneo.per Alexan.in d.l.si donatione.C.de col.& Pau.de Cast.consi.ciij.

10 Donatio propter merita an ualeat, meritis aliter non probatis. Bar.in l.si forte.de castren.pecu.ꝙ si fiat ab eo,qui possẽt libere donare,nullis præcedentibus meritis,præsumuntur merita ex illis uerbis, alias non, ut quando donatur uxori propter merita.& per Bart.in l.frater a fratre.ult. col. de condi. inde.uide Bal.omniño in l. si donatione.C.de col. ubi singu.loquitur,& dic quod.

Donatio præsumitur propter merita.uide ibi.Item

Donatio propter merita an ualeat, si aliter merita nõ probentur.uide etiam per Bar.& Bal.in l.per diuersas.C.mandati.ubi reprehendit opi.Bart.ibi quod clausula propter merita, &c. aliquid operetur, & non debeat de instrumento remoueri, sicut Barto. dicit se pluries fecisse fieri, secundum opi. Bart. tenet Alexan.cõsi.xliij.iiij.parte.& melius per Alex. in l.si donatione.de colla.j.uer.Merita.uer.pen.& fin.& Bal.in l.ij.C.ne li.pot. quod merita non sunt probanda.Alex.in d.l.si donatione.contra Bal. dicit etiam cum iuramento non ualere, si merita non probentur,& per ipsum cõsi.lv.prima parte.

Donatio propter merita inter coniuges non confirmatur morte,meritis aliter non probatis. Ang.sing.& Alex.& Ful.in l.si donatione.de colla.post glos. ibi Bar.Cep.in sing.uer.cxlix.sed contra ibi Alex.

Donatio propter merita, & seruitia collata ecclesiæ, non ualet per prælatum, etiam cum consensu capituli.Ioan.And.in addi.Spec.de reb.eccle.nõ alie.& Alexand. consi.xlij.iiij.parte.nisi constet de illis.j. eo.uer.antepen.

Donatio facta a decurionibus in præiudicium Reipu. non ualet.l.ij.C.de decre.decurio.li x.nisi propter merita.Bar.& Alexan.in prin.in l.ambitiosa.ff.decre.ab ordi.fa.ij.colu.per l. diuus. de bo. dam. & l. tutor.secundum dignitatem.de administra.tuto.& Alexan.cõsil.xlij.iiij.parte.facit quod no. Bar.in l. j.ff.de iusti.& iu.& in l.si liberũ.de plagia. & quod per Bal.in l.præses.C.de transac.

Donatio remuneratoria non potest reuocari propter ingratitudinem.s.donatio reuocatur.uer.x.

Donatio propter merita apparentia aliter, quam per confessionem donantis, fieri potest per prælatum etiam

etiam in præiudicium successoris.xij.q.ij.quicúque suffragio.xvj.q.vj.illud.& Alex. in consil.lvj. in j. parte.consi.xlij.iiij.parte.& supra.

Donatio propter merita fieri potest filio a patre. Bal. in l.cum oportet.§.j.C.de bo.quæ lib. authen. unde si parens.per glo.& Bar.& doc.C.de inoffi.test. & doc.& Alex.in l.si donatione.de col.ubi dicit uerum,nisi in meritis obsequiosis: quia illa non requi runt remunerationem', cú ex necessitate debeátur.

Donatio facta filio propter merita, nó computatur in legitimam.Pau.de Cast.consi.cxxij.

Donatio inofficiosa reuocatur eatenus, quatenus est inofficiosa,secundum Abb.antiquum in cap.Raynaldus.de testa.Quod uerú, siue sit inofficiosa re & consilio siue re tantum.Item siue sit facta liberis,siue extraneis, secundum Iaco. But.in auth.unde si parés.C.de inoffi.testa. & Bal. in Marg.uer.donatio.uer.pen.uide Bart. in l.Titia. §.Imperator.de leg.ij.& in l.j.C.de inoffi.dona.

Donatio supra modum cócessum facta reuocatur qua tenus est supra modum,& non in totum Abb. post gl.in c.ad apostolicæ.de dona.ubi uide.

Donatio inofficiosa an possit per filium reuocari uiuo patre uel mortuo.Bar.in d.§.Imperator.& Bal. in d.l.j.ix.col.Ang.in aut.de immen.do.col.vij.

Donatio dodrãtis,id est, nouem unciarum,ualet, nec reuocatur quando pater donans instituat filium in tribus uncijs,& multa legata fecit,quia legata non ualent,ut filio sit salua legitima. Bar.post gl.in d.l. j.C.de inoffi.dona.

Donationes si plures a principio inualidę factæ sunt, & eodem tempore confirmatę,puta per morté,reuocantur pro rata: sed si fuerint ualidæ, reuocatur solum ultima,quæ fuit inofficiosa post gl.in d.l.j.in fi.C.de inoffi.do.&.ĩ.e.uer.penul.

Donatio facta uni filiorum immoderate, reuocatur quatenus est immoderata.l.pen. & ibi Barto.C.de inoffi.dona.

Donatio inofficiosa, etiam iurata per patrem, potest a filio reuocari. Bartho.in l.Titia.§.imperator.de leg.ij.

Donatio inofficiosa an reuocetur ipso iure, uel ꝑ quæ † relam.Bart. & glos.in d.l.Titio.§.Imperator. † Et qualiter per filios. & parentes reuocetur : uide do. Bar.Soci.in consi.cviij.incip. in hac. circa fin. iiij. col.in j.parte.]

Donatio ultima inofficiosa an faciat primam nó inofficiosam reuocari'. gloss.& Bart. in d.§.Imperator. & in d.l.j.

Donationis inofficiosæ materiam supple.supra.uersi. donatio.el.j.

Donatio ob causam non debet insinuari.ĩ.uer. donatio insinuari.uer. xxxviij.xl.& se † quen. † Et uide do.Pe.Phil.Cor.in consi.xlv.in litera M.& N.in quarta parte.]

Donatio ob causam & donatio simplex,quomodo differunt.Oldr.in consi.v.alias consi.50. Titius, &c. ubi etiam dicit quod.

Donatio ob causam dicitur quæ continet causam licet etiam fiat per uerba apta ad donationem simplicẽ secundum Alex.cósil.xxxix.iiij.parte.in iij.dubio.

† Donatio simpliciter donat hospitali,& corá eis testibus eadem die uisa illa donatione hospitalis se obligauerit ad dandum singulis annis certum quid non dicitur pura,sed ob causam ex illa uicinitate actuum : igitur uidetur esse locus.l.j.C.de donatio. quæ sub modo.do.Bart.Soci.in consi.cxxxv.incip. suprascrip.uer.postremo.circa mediú,in j.parte.]

† Donatio si post donationem sub istis uerbis, puré, & simpliciter factam donatarius promittit inconti nenti donanti ob donationem prædictã annuatim soluere quãtitatem uini & olei.Ité an donatio præ sumatur ob causam,ita quod dicta causa non secuta possit reuocari: uide do.Pet.Phil.Cor.in cósi.cccl. incip.in hac.per totum.in j.parte.]

Donatio ob causam an reuocetur causa ingratitudinis.gl.si.in uer.inueniatur.C.de reuo. dona. Alex. in d.c.consi.

Donatio ob causam an reuocetur causa non secuta. no.in l.iij.uer.quãquam.ff.de condi.ob.cau.& in l. ij.& ibi Bal.C.eod.tit.ꝙ sic, & in l.cum ancillam. & ibi Bar.C.eo.Spec.de obli.& sol.§.v.& an propter liberos supernascentes,per Alex.consi.xxxix. iiij.parte.ꝙ non.

Donatio castri cum territorio, compræhendit loca syluestria,& flumina. Bal.in cap. j.de cap.qui curi.uen.& supra concessio uersicu.lij. Item intelligitur cum tota munitione,& ęrario armorum.Bal.in c.j.§.si quis de manso. de cótrouer. inuestit.Bar.Cep.de ser.rusti.tit.de fluminibus.

† Donationi alicuius rei quis consẽntiens an uideatur concedere ius,quod habet in re.Abb. in ca.pastoralis.de donat.& facit tex.in l.si domus.§.fin.ff. de lega.j.l.seruum filij.in prin.& ibi per Angel. in l.si sic.in.§.fi.& ibi per Bart. & in l. apud Iulianum §.idem Iulianus.eodem tit.& in l.res donatas.ff.de edili.edic.& in l.cum alienam. & in l. uxor patrui C.de lega.& Bar.per illum textum in l.fi.C.de loca.prædi.fis.lib.xj.& Bal.in rub.C.de contrahen. emptio.in vj.quæstione.& in l.cum aliená. in prin. & in l. si quis emptionis.in §.j.C. de præscriptio. trigin.anno.& ibi etiam hoc uoluit Ang. quod de natura cótractus est ut illud ius, quod quis habet, censeatur esse translatum.

Donatio insulæ uel fundi uiginti iugerum, ualet in totum, etiam si sit quindecim iugerum si fuerit confinata.Old.consi.cxcvj.

Donatio fructus uillę si fiat uni, & proprietas alteri: uide Paulum de Cast.consi.cij.& in l.si alij.de usufruc.leg.

Donatio castri,uel uillę,an compræhendat merum,& mistum imperium.Pau.de Ca.consi.cxxxij.

Donatio castri intelligitur cum omnibus suis pertinentijs.ĩ.uerb.Castrum.uersi.xv. ubi plene. & uer. concessio.uer.xj.

† Donatio castri an compræhendat nemora, & pascua,& omnia alia pertinentia ad castrum.uide do. Pet.Phi.Cor.in cósil.cccxxj.incip.in hac litera M, N, O,

N,O,& seq.in iiij.parte.]

Donatio a principe facta filiæfami.fœminæ,dicitur quasi castrēse peculium. tex.fin. secundum Bal.in l.fi.in prin.C.de bo.quæ libe.

Donatio a principe facta filiofa.est eius præcipua, in qua patri non quęritur usufructus.l.cum multa. & ibi Bald C.de bo.quæ lib.Bal.in l.cum oportet.ult. col.eo.tit.glo.in authen.excipitur.eo.tit.

Donatio a rege, uel principe facta ecclesiæ priuatæ, non tenet, & potest reuocari per ipsum donantem, & per eius successorem, quando ex ea regnū enormiter læditur.Pau.de Cast.consi.xxij.in Spe. de instru.edi.§.nunc autem.in fi.Ioan. And.in addi.Sp. de iur.om.iudi.Ioan.Pap.in Summa, de excep.contra instrumenta.uer.alijs rationibus.

Donatio facta a principe ambasciatoribus,cui acquiratur.ī.uerb.Donatio.el.j.uer.v.

Donatio facta ecclesiæ Romanæ per Imperatorem Constantinum ualuit.l.pen.uer.his offerre nostra C.de bo.quæ libe.secundum Bal. ibi. eod.c.j circa fin.de iureiur.& Ioan.And.in Spe.de iur. om. iudi. §.j.in addi.uidisti duas opin. uer. habeo consilium Dy.ubi etiam dicit quod illa compræhendit etiam merum imperium terrarum donatarū.& per Alex. in rubr.de uerbo.oblig.in princi.Pau.de Cast. cōsi. lxxij.pro qua est tex.secundum Abb. in c.per uenerabilem.qui fil.sint legi. & in c.fundamētū.de elec. in vj.uide Bald.& doc.in j.constit. Cod. & in addi. Spe.de instrum.edi.uer.papæ.& Imperatori. & ibi Specu.uersi.fi.Bar.& Alex.in j.co:.sti. Digestorum. & in l.omnibus.ff.ad Treb.& in l.j.in princ. & §.j. post gloss.ff.de offic.præsi. & Alex. in l. legatarijs. eo.tit.Bal.in prælu.feu.xij.col.per Innocen. in ca. quod in dubijs.& c.fi.de re.permu. & c.fi. de restit. in integr. Card. plene in cle.Romani.uer.porro. de iureiur.& in c.translato.de constit. & in cle.j.de summa tri.& Alexan.in rubr.de uer. obli. & Alex. post Bar.in l.prohibere.§.plane,quod ui,aut clam. & Bald.in c.j.si de feu.fue.contro.& per Bar.in l.j. §.differentia.de acquiren.poss.Ludo.in.l.is,qui hæres.in princ.de acquiren. hære.doc.in c.ex ore. de his,quæ fi.a maio.parte capituli.& in c.ex insinuatione.de simo.per Bal.in l. Barbarius.ad fi. de offic. prætor.uerba dictę donationis, & priuilegij sunt. lxvj.dist.Constantinus.eius uero confirmatio ponitur.lxiij.distin.ego Ludouicus. ubi etiam dicit glo. ꝙ illa reuocari non potest per Imperatorem.

Donatio facta ecclesiæ Romanæ de ꝓuincia Romandiolæ & Bononia per Rodulphum regem Alamaniæ ualet,licet nondum fuerit coronatus.in Spe.de rescrip.præsen.§.fi.uer.item quod obtentum. & ibi Bar.in addi.uer.Donatio.

Donatio facta per principem uxori suæ ualet statim l.donationes.& ibi Bar.C.de don. inter uir.& uxo.

Donatio a patre rege filijs,etiam non emancipatis, ualet, si exprimatur quod donet pater ex regia authoritate. Bal.in §.item sacramenta.uer.ecl.de pa. iur. fir.in usi.feu.

Donatio facta ecclesiæ Romanæ, etiam sine insinuatione ualet supra Donatio insinuatur.uersi.lij.

Donatio prouinciarum ecclesiæ Romanæ facta facit eas esse de populo Romano.Alex.post Bar.in l.hostes.ff.de capti.

† Donatio facta cōmunitati,& Reipublicæ sine causa,an ualeat: uide do. Bart.Soci.in consi.xcvj.inci. uer.circa secundum.cum uer.seq.in prima parte.]

Donatio per minorem,etiam cum decreto iudicis,fieri non potest.l.fi.§. sinautē.C.si maior.fac.in v.lib.C.& Pau.in consi. 100. quod est uerum,nisi sit remuneratoria, quæ cum decreto ualet,etiam de re immobili.xxij.q.ij.per muneratio nem.&.c.quicunque suffragio.l.si unus libertus. si quid in frau.pa.maximè si est consuetudo. gl.in l.si ante.ff.so.mat.secundum Lud.Pon.in sing.uer.Donatio.uer.minor.

Donatio facta per minorem non insinuata,& sine authoritate curatoris,an ualeat, stante statuto ꝙ minor possit contrahere,& mercari, ac si esset maior. Pau.de Ca.consi.100.ꝙ non.

† Donatio facta per minorem. xxv. an. ingrediendo monasterium sine decreto iudicis, & sine authoritate curatoris,an ualeat: uide do.Bart.Soci.in consil. lxij.incip.in præsenti. uersi. secunda conclusio. in j.parte.]

† Donatio facta a minore.xxv.an. cum iuramēto an ualeat, & an data restitutio in integrum. do. Bart. Soci.in consi.cclxxix.incip.uisa.uer.circa prin.non insistendo.in j.parte.& uide Dy.in consi.v.]

† Donatio facta per filiam minorem patri iuramento firmata cum præsentia amicorū, & cum insinuatione patris procuratoris,an ualeat, & an præsumatur extorta, & ex quibus, & qualiter rescindatur, & quid si in instrumento continetur ꝙ non dolo, metu,item,& ꝙ fuerit artificiata: uide do. Barto. Soci.in consil.cclxiij.inci.cupio.j.uer.circa tertium aduertendum.cum uer.seq.in ij.parte.]

Donatio a prælato cum consensu capituli, uel sine, an ualeat:& quando, & quid si fiat capitulo.in Spe.de his, quæ fiat.a præla.si.consen.cap.uer.fi. et dixi in trac. de episcopo.iiij.li. in prin.&.ī.uer.Prælatus alienat.per discursum.

Donatio ab abbate facta an ualeat. Inno. in c.cum in officijs.de testa.&.ī.uer.Abbas.

Donatio per emphyteutam sine consensu domini an ualeat.in Specu.de loca.§.vj. uer.cviij.& ī.eo.& uer.emphyteuta donat. per discursum.&.ī.proximè.

Donatio rei emphyteuticæ in præiudicium domini non tenet nisi donetur commoditas. Bald. & Ioan. de Imo.in l.ulufructu.ff.so. ma. Item nisi donetur, saluo iure domini.Bald. in tit.de pa. Constan.§.libellariæ.& c.j.§.donare.qualiter olim feu. po. ali. & in c.j.§.fi.quę sit pri.causa bene.ami.& in l.fi.C. de iur.emphy. alias irrequisito domino non ualet donatio.glo.doc.in c.potuit. de loca. & ibi Inno.& Ioan.And.in addi.Spec.de loca.§.nunc aliqua.uer. cvij.& in Spec.in tit. de emp.& uen.§.nunc dicendum.uer.sed pone, statutum.& Zab. in d.ca.potuit

d.l.

d.l.fi.& ibi Bar.& in l.si domus.§.fi.de leg.j.& in l. in conuentionalibus.de uerb.sig.Bar.& Bal. in l.uniuersas.C.ne rei domi. uel temp. Bart.in l.oimodo. de impen.in re.do.fac.Sal.in d.l.fi.j.q.Alexand. de Vinc.in d.cap.potuit.xj.charta.de loca.&.j.uersi. Emphyteuta donat.uersi.ij.& oino uide Ang. Are. Isti.loca.§.adeo. ubi refert omnes opi. doc. & dicit communem esse opin.quod possit fieri donatio sine consensu domini, siue sit ecclesiastica, siue priuata emphyteusis.

Donator omnium bonorum præsentium, & futurorum,potest testari,nisi tradiderit possessionem bonorum: ut per Bald. in authen. sed cum testator.j.col.C.ad legem Fal.Bar. in l.stipulatio hoc modo.de uerb.oblig. & in l.cum duobus.§. idem.pro soc.

† Donator omnium bonorum præsentium & futurorum reseruato solo usufructu, an teneatur cauere de utendo,& fruendo,&c.uide Cor. consil.cclxvij. uol.iiij.& Soc.in l.omnes.ff.de excep.

Donator potest in donatione pacisci ꝙ donatio nõ reuocetur per natiuitatem filiorum.Bal.in l.j.ad fi.C. de inoffi.dona.Sed uide omnino Bal. in addi.de instru.edi.§.porro.uer. donatio autem firma ubi dicit tunc non cessare quærelam.

† Donatio licet quæsita per filium quæratur patri quo ad usumfructum, potest opponere ꝙ patri nõ quæratur, nec ei acquiritur. domi.Bartho.Soci.in consi.cxcviij.inci.in aspectu. uersi.ij.ista conclusio. in ij.parte.]

Donans quod sibi debet Titius,uidetur donare actionem contra Titium.Barto. in l.si seruus.§.cum seruus.in fi.ff.de stip.ser.

Donator non põt agere contra donatarium, ut ipsum alimentet.gl. & Bart. in l.in condemnatione.ff.de reg.iur.sed Cy.in l.fi.C.de reuo.dona.dicit ꝙ

Donatorem debet alere donatarius, si sit factus inops donator.Cyn.in d.l.fi.ideo cautius est expresse dici in instrumento donationis.

Donator non potest amplius disponere de re donata, nec inter uiuos, nec in ultima uoluntate.Bal.in l.si ante matrimonium.C.de dona.ante nup.

Donator si moriatur non facta reuocatione, præsumitur in uoluntate perseuerare.Bal.in l.iij.C.de don. inter uir.& uxo.

Donans fructus agri,non deducit expensas. Bal.in l.j. pen.col.C.de fruc.& lit.expen.

† Donans medietatem omnium bonorum suorum an possit unam rem insolidum alienare. Guido Papæ decisi.dcij.

Donator an, & quando teneatur de euictione donatario.in l.Aristo.§.Labeo.de dona. in l.ij.C.de euic. & ibi Bald.& quod per Bartho.in l.Iulianus.§.j.de uerb.oblig.& in l.si pro te.§.j.ff.de euic. † Vide do. Pe.Phil.Cor.in consi.xlj.inc.quãquam. per totum in ij.parte.]

† Donatio in traditione rei donatæ quando apponit pactum quod donatarius satisfaciat creditori ipsius donatoris,an,& quãdo ex tali pacto quęratur actio sine cessione creditori contra donatarium. do.Bar. Soci.in consil.ccxxxvj.incipi. placet. per totum. in ij.parte.]

10 Donans rem alienam,& tradens,si cauit de euictione, liberatus est a prima actione, licet dominiũ nõ transtulerit.Ioan.de Imo.in l.Aristo.§.Labeo.ff.de dona.& Alex.in l.fi.§.fi.de uer.ob.

Donator non tenetur ultra quã facere possit.l.inter eos.in fi.ff.de fideic secundum Io.de Por. in l.rei.§. socero.so.ma.Quod uerum, nisi donauerit ob causam.Ang.in l.sunt autem.de re iud.

Donans rem,quæ non est in commercio,an, & quãdo teneatur saltem in æstimatione supra. Donatio rei prohibitę.

Donator potest reuocare factam donationem donatario in præiudicium substituti.Io.de Por.& Bart. in l.qui Romæ.§.Flauius.de uer. ob. & in l.si quis.de seruis expor.& j.uer. Donatarius. uersi.xxiiij. Sed contrarium tenet Ioan.And.in addi. Spe. de instru. edi.§.nunc uero aliqua. in addi. quæ incipit, per superiora. quã sequitur Pau.de Ca.in consil.clix.xv. col.ubi uide omnino.

Donans rem emphyteuticam perdit ius suum, nisi donet commoditatem Bald. & Imo. in l. usufructu.ff. solu.mat.

Donans instrumenta emptionis uidetur donare res emptas.l.j.& ibi Bartho.C.de dona. facit.l.Caius. de leg.ij.

Donator licet ex pacto non possit reuocare donationem ex causa ingratitudinis, potest tamen accusare donatarium ut puniatur pęna criminis, propter qđ fuit ingratus in donatorem.Io.And.in addi. Specu. de do.§.j.uer.quid si actum.& Alexan.cõsil.xxxix. ad fi.iiij.parte.

Donator non potest esse testis pro donatario,etiam si non teneatur de euictione.Pe.Cy. & Bal.in l.omnibus.C.de testi.Gul.de Cu. Bal.in l.& hæredi.§.uos autem.ff.de pac.Lanfran. in capit.quoniam contra uer.testis.uer.sequitur uidere. de proba. & supra. uer.Cedere.el.ij.uer.v.& omnino per Abb. in cap. † in super.de testi. quod no. † Et aliquid per Feli. in cap.insuper.de testi.in vj.col.circa fi.]

Donans iurisdictionem non dicitur ea uti, si donatarius ea non utitur: alias sic. Flor.in l. non utitur.ff. de usufruct.

† Donans uidetur donare ius, quod habet in rebus donantis,& prout illas habet. Deci.consi.clxxxvij. col.ij.in fine.

Donans bona ecclesiæ cum pacto quod ecclesia teneatur ad onera pro illis, alias possint propria authoritate capi, non potest ea capere sine authoritate iudicis ecclesiæ, alias committit sacrilegium.xij.q.ij.nulli secundum Flo. contra Bart.in l.caueri.ff.communia prædio.& Inno. in cap.uerũ. de fo.compe.

20 Donans ciuitatem uidetur donare ius, quod habet in ea, etiam minimam iurisdictionem, si magnam non habeat.Bal.in l.monumenta.C.de leg.

Donator licet post donationem possideat, nõ præsumitur

mittur donatio fictitia, si possidet præcario nominè donatarij. Bar. in consi. Martinus de Eugubio.

Donator non potest opponere de contractus simulatione id est, quod donatio fuerit simulata, sed alius extraneus. sic Bar. in consi. Martinus de Eugubio. in fi. sed. ꝫ. eo. contra.

Donator potest repetere donata, si donatarius non amplet pro parte sua. l. j. C. de dona. quæ sub modo. & in tit. C. de reuo. dona. & habet tria remedia, scilicet actionem præscriptis uerbis, condictionē ob causam, & utilem in rem. d. l. j. & Bal. in l. si donationes. C. de contrahen. emp.

Donator potest retinere de bonis donantis tantum ꝙ uiuat. gl. in l. in condemnatione. de reg. iur. & in l. si quis argentum. §. sed in his omnibus. C. de donat. Quod uerum est, nisi sit opifex: quia tunc sibi nihil retinet. glo. in d. l. si quis. §. si quis uniuersitatem. & Bart. in sing. uer. Donatio. & in l. stipulatio hoc modo. de uerb. obli. Et adde dictum Bal in c. j. in prin. de nauti. feu. quod illa glos. in l. in condemnatione, est singularis, licet aliqui eam reprobent, quod donatarius habet priuilegium ne teneatur ultra quam facere possit donatori pro alimentis, si donator retineat sibi de bonis donantis, non enim petit, sed retinet: ut in gl. & Alex. in d. l. in condemnatione.

Donator an teneatur ad fructus. Bart. in l. Nesennius. §. fundum. de re iudicata.

Donator potest obligare rem donatam non traditam l. quod sæpe. §. si res. ff. de contrahen. emp. l. pen. §. Lucius. de dona. facit. l. quoties. de rei uend. Bar. in l. j. C. de iur. fis. lib. x. Item non potest pignorare rē donatam. l. quæ prędium. & ibi Bal. C. si res ali. pig. da. sit.

Donator reuocans donationem ex causa ingratitudinis non dicitur habere in ea causa lucratiuam. Bar. in l. j. de impo. lucra. descrip.

Donator negans se donasse, an uideatur reuocare donationem. in Spe. de dona. uer. item pone, pater.

Donans rem in proprietatem, uel ad utile dominium, ant possit recipere censum ab ipsa ecclesia donataria. Inno. in cap. j. de dona. ubi loquitur de donante ecclesiæ a se constructę.

Donans se & sua alicui ordini ecclesiastico, est uerè regularis, si portat habitum, secundum Abb. antiq. in cap. j. de testa. & Bald. in Margar. uer. Donans. uersi. iij.

Donans, & hæres eius, potest uenire contra donationem non insinuatam intra terminum statuti, licet iuratam. Fed. de Senis consil. ccliij. casus talis est, statuto cauetur, &c. & supra Donatio insinuari debet. uer. xvij.

Donatoris confessio an probet merita præcessisse. ꝫ. uersi. Merita. uer. fi.

Donans rem in piam causam, uel potentiori, quia dubitat de controuersia, tenetur ad interesse ex edicto de alienatione iudic. mutandi causa facta. secūdum Bar. in l. ij. §. j. ff. eo. tit.

Donatarius an debeat etiam fructus restituere, quādo donatio reuocatur. in l. si mortis causa fundus. ff. de dona. causa mor. & in l. cum quis causa mortis. de condi. ob causam.

Donatarij unius repudiantis portio an accrescat alijs. in Spe. de donationibus.

Donatarius petit sibi tradi possessionem intra triginta annos. Bal. in l. illud. ult. colu. C. de sa. san. eccle.

Donatarius si conueniatur hypothecaria a creditoribus donatoris, uide in l. j. & ibi Bar. C. de iure fis. li. x. & in l. de rebus. & ibi Bar. Bal. & doc. C. de dona. ante nup. quia creditoribus incūbit probatio ꝙ res fuerit prius obligata eis, quam donata illi. d. l. de rebus. nisi fiscus agat hypothecaria: quia tunc donatario incumbit probatio, quod sibi prius res fuerit donata, quam fisco hypotheca. casus sing. secundū Bar. in d. l. j. de iure fis. & tenet Barto. in l. & quæ. §. quod dicitur. de pig.

Donatarius causa mortis potest grauari de restituendo. l. ei, cui. ff. de dona. causa mor. l. j. C. eo. tit. l. iij. in prin. & ibi Bar. de leg. iij. Ioan. de Por. in l. qui Romæ. §. Flauius. de uerb. ob. & ꝫ. uer. Substitutio quibus fiat. uer. x.

Donatarius possidet ciuiliter per precarium donatoris Bar. in consi. Martinus de Eugubio.

Donatarius an teneatur alere donatorem. gl. l. in condemnatione. ff. de reg. iur. & in l. fi. C. de reuo. don. Cy. in l. j. C. de iur. emphy. Barto. in l. obligamur. de ac. & ob. & supra uer. Donator. uersicu. iiij. v. & xxiiij. dic quod sic.

Donatarius an debeat probare merita pręcessisse. Bal. in l. ij. in fi. C. ne lice. po. &. ꝫ. Merita. uer. iij.

Donatarius causa mortis lucratur fructus statim, etiā ante mortem donantis. Casus sin. secundum Bal. in l. iij. §. fi. de le. iij.

10 Donatarius inter uiuos lucratur fructus perceptos, etiam ante confirmatam donationē morte donātis. Ang. in l. j. C. de dona. in Aug. & ab Aug. fac.

Donatarius non dicitur ingratus licet donatori nihil relinquat in suo testamento. Bald. in l. si maioris. C. de transac.

Donatarius acceptando legatum sibi factū cum clausula ꝙ plus petere non possit, an uideatur renunciare donationi. Pau. de Ca. consi. lxiij.

Donatarius non implens pactum in donatione positum tenetur condictione ob causam. l. ij. & ibi doc. & Bar. C. de cond. ob cau.

Donatarius cum clausula Pleno iure, non potest fructus ecclesiæ cōuertere in suos usus. etiam si habeat concesśionem a papa. Inno. in c. pastoralis. de do. & in c. pastoralis. de priui. & doc. mod. in c. cum inter. de re iudi.

Donatarius tenetur donatori ad alimēta, quatenus facere potest, scilicet retinendo, non autem petēdo. i. si donator retineat sibi pro alimentis, non autem potest petere alimenta. Bal. sing. in c. j. in fi. princi. de natu. sęn. & ꝫ. Donator. uer. xxiij. & Alex. in l. in condemnatione. de reg. iur. ubi. glos. not. Sed an reuocetur donatio non alendo. Albe. de Imo. in cap. propter. de dona. & Cyn. post. gloss. in l. fi. C. de reuo. dona.

Dona-

Donatarius non potest per testes ad æternam memoriam examinatos probare quod res uendita Titio fuit ante donata sibi, & sic obtinere contra emptorem. Bar. in l. si mater. §. fi. ff. de excep. rei iudi. quia quibus non nocet sententia, nec probationes: ut ibi.

Donatarius hæres institutus potest repudiare hæreditatem, nec propterea tanquam ingratus priuatur donatione in auth. de immen. dona. in prin. secundum Ang. coll. vij.

Donatarius non est obligatus dare annuum donāti, si res donata reuertatur ad donantem. l. Titia. ff. de an. leg. l. Srichum. §. Titia. eo. tit. Quod uerum, nisi donans ipsi rei adiecerit conditionem per quā uelit euitare quid turpe quia reuertitur ad donantem cū qualitate sua. l. si conuenerit. §. si fundus. de pig. act. l. debitorem. C. de pig. Ludo. in sing. uer. donatio. uers. ego declaro.

Donatarius primus præfertur secundo. Alexan. consi. lix. iiij. parte.

20 Donatarius exemptus a decimis nō tenetur ad decimas pro fundo sibi donato, de quo donator soluere consueuit decimas. Geminia. in cap. j. §. j. de iure pa. in vj.

Donatarius causa mortis non potest dicere testamentum nullum l. si uero. §. sed si mortis. ff. de bon. quæ lib.

Donatarius an possit obligare rem. Inno. cap. pastoralis. de priuileg.

Donatarius an teneatur ad onera rei legatæ. in l. hæreditatem. de dona. ꝙ sic.

† Donatarius si expendit aliquid pro luitione pignoris, an habeat regressum contra donantem. do. Pet. Phil. Cor. in consi. xlij. in litera C, in iij. parte.]

Donatarius potest repudiare hæreditatem in præiudicium substituti, cui debebat restitui post mortē donatarij. Bar. in l. si quis. ff. de ser. expor. & in l. qui Romæ. §. Flauius. de uer. oblį.

Donatarius occupans propria authoritate rem sibi donatam, non traditam, mortuo donatore, dicitur prę do quo ad alia, non tamen ut possit conueniri petitione hæreditatis. Bar. in §. si quis sciens. in l. etiā ff. de peti. hære.

† Donatarius tenetur naturaliter donatori ad remunerandum. l. sed si lege. §. consuluit. de peti. hæred. per Bart.

† Adde quod donatarius omnium bonorum tenetur ad debita, cum donatio omnium bonorum intelligatur deducto ære alieno. glo. & doc. in l. æris alieni. C. de donat.

Donatario datur condictio ex lege. Bal. in l. Et si mortis. C. ad legem Fal. per l. cum pater. §. Mæuio. de leg. ij.

Donatarius domus tenetur alere donatorem, domo destructa, uel exusta. Bal. in l. j. C. de iure emphy. quando donatio ei facta est cum conditione alendi: ut ibi. & Bar. Cep. in fin. uersi. j.

Donatarius male facit, si donat alteri rem sibi donatam, quia uidetur a se abdicare memoriam donatoris. Card. in cle. ij. §. excellentissimum. de reli. & ue ne. sanc.

Donec habet in se temporum reuolutionem, & intercapedinem: non tamen inducit conditionem perpetuo extensiuam. Old. doc. & Barto. in l. Titius. de excus. tut. Item importat modū. Flo. in l. iiij. in prin. ff. de serui. Item facit conditionem. Bal. in l. j. in prin. C. de leg. Item cōditionem extensiuam. Bar. in l. ambiguitates. C. de usuf. Itē est temporis limitatiua. Card. in cle. ij. §. j. de æta. & qua-

† lita. † Et Aret. in l. quod meo. de acqui. pos. & in l. si quis posthumum. §. si filium. de lib. & posthu. ubi plenius. & in l. si id, quod. §. quod autem. de acquir. pos. & Bal. in consi. xcix. ij. uolu. & Bal. in l. sed addes. ff. locati. & condu. & Signo. de Homo. in consi. xcvij.

† Donec quid significet. Barto. & Ioan. de Por. in l. centesimis. de uerb. obl. Bal. in l. fi. v j. q. C. de contra. emp. & Bar. in l. j. de cond. & demon. & in l. fin.

† de solu. † Et per Fran. Aret. in d. l. quod meo.]

† Dic quod ista dictio est temporis limitatiua, de qua per Chasse. in consuetu. Burgund. tit. des enfans de plusieurs lictz. §. v.

Dormiens an perdat possessionem. Bar. in l. si id, quod. in prin. de acqui. pos. & in l. si de ea. eo. tit. & in l. furtum. §. fundi. ff. de usucap.

Dormiens dicitur carere uoce, ex quo non intelligit quid loquatur. Bar. in l. sancimus. in prin. C. ad Tre.

Dormiens inter miseros ponendus est. Bald. in l. pen. C. de testa. mili.

Dormienti an currat tempus. Bald. in l. quādiu. C. qui admitti.

Dormienti si offendat alium, licet resistere cū moderamine inculpatæ tutelæ. Bart. in l. ut uim. de iusti. & iu. ij. col.

Dormiens pro homicidio qua pena puniatur. Flor. in §. si fornicarius. ff. ad legem Aquil.

Dormiens an, & quando teneantur de delicto commisso Bar. in l. pe. ff. de paric. Flo. in d. §. si fornicarius. ad leg. Aquil. in l. qui occidit. §. in hac eod. tit. Ang. Are in tract. male. uer. scienter. ult. colu. Car. cle. j. vj. q. de homi. dicit eum teneri, si est in culpa: quia sciebat hoc sibi euenire: & ideo debuit dormire solus.

Dormienti clerico auferens zonam, uel aliud, quod retineat clericus, non incidit in excommunicationē. Car. in cle. j. in prin. vij. q. de pœnis.

Dormiuit puer æstu, & itinere fessus. in Sp. annis quinquagintaseptem, & experrectus credens diem posteram miratus est mutationem rerum, & locorū. Plinius lib. vij. c. lij. Idem legitur inter uitas sanctorum, de septem iuuenibus tempore Decij Imperatoris, qui quingentis annis dormierunt.

Dormiens non tenetur de homicidio, uel mutilatione. cle. j. de homi.

Dormiēs æquiparatur furioso. c. maiores. in fi. de bap. gl. & Car. in cle. j. vj. q. de homi.

Dormiens non baptizatur, sicut nec furiosus: sed infans sic. d. c. maiores. & Car. ubi. s. vij. q.

Dormiens non dicitur peccare. gl. vj. di. testamentū.

Dos

Dos dicitur ius uniuersale. doct. & Bartho. in rub. sol. ma. & in l. si cum dotem §. fin. so. ma. & in l. fructus. eo. ti. ij. q. & in l. j. iij. co. de pecu. Bal. in l. j. C. de bo. mater. & in auth. ei, qui. de bo. auth. iudi. poss. & in l. cum in fundo. §. si fundus. de iure do. Ang. in l. fi. C. de sen. quæ sine cer. quanti. profer. Butr. in c. Raynutius. de testa. ij. col. & in c. cum tuis. de usur. gloss. in l. quod dicitur. de impen. in re. do. fac. & in l. edita. C. de eden. & ibi † doc. & in l. j. ff. eo. tit. & j. † Et Bar. Soci. in d. rub. & in consi. clxxx. incip. diligenter. uer. confirmabam. ibi: nam dos. in ij. parte. & do. Pe. Phi. Cor. in consi. xlvij. inci. in hac. in litera B, & in consil. cij. inci. uisis. in litera I. & R, in ij. parte. ubi quod est quid uniuersale, quod potest per se recipere augmentum, & diminutionem, & non est quota hæreditatis.]

Dotis appellatione intelligit uera dos. l. fi. & ibi Bart. C. de fal. cau. adie. lega.

† Dos dicitur patrimonium uxoris do. Pet. Phi. Cor. in consi. xxvj. incipi. hæc consultatio. in litera H, in ij. parte. Et an censeatur patrimonium mulieris uiuente marito, uide per eum in consil. cxxvij. incip. quāuis. in prin. in iij. parte. & in consil. cccvuj. inci. uidetur. in litera E, eadem parte.

Dotalis res propriè est, quæ inestimata datur sed impropriè, si æstimata. Bal. in l. in rebus. iij. col. C. de iure dotium.

Dos dicitur, etiam quæ datur filiæ ingressæ monasterium. Bart. in l. Titio centum. §. Titio genero. in fi. C. de condi. & demon.

Dos pro ingressu monasterij dari non potest c. nō satis. de simo. Bar. in consi. Narensis quidam. & in l. si ita quis. §. is, cui. de leg. ij.

Dotans tenetur de euictione, si inceptum sit a promissione, non si a traditione. l. j. & ibi Bar. C. de iure dotium.

Dotis priuilegia ponuntur. in l. j. so. ma. & ibi Bald. & docto. & in l. j. C. de priui. do. & infra eod. per discursum.

Dotis priuilegia non extenduntur ad bona paraphernalia. ī. uer. Bona paraphernalia. uer. pe.

Dos probatur etiam ex eo quod tempore diuisionis facta cum fratribus uiri, suus uir eam extraxit ante partem, iuxta. l. si filia. §. hoc amplius. ff. fa. er. secundum Bar. qui sic consuluit. & Ioan. de Pra. in l. quibus diebus. §. qui dotalem. de condi. & dem.

10 Dotis etiā restituendæ causa est priuilegiata. Car. in cle. ij. xxx. q. de iud.

Dos est in dominio uxoris. l. in rebus. §. j. de iur. do. l. doce ancillam. C. de rei uen. Sed constante matrimonio est in bonis mariti, secundum Bart. ubi. ī. sci licet quo ad onus reale. Bar. in l. neque. ff. de impen. in re. do. fac. & ī. eo. uer. xviij.

Dos dicitur titulus onerosus quo ad maritum, sed dicitur lucratiuus quo ad uxorem. l. omnes. & l. seq. de ac. & ob. Bar. in l. Mæuia. §. si fundus. so. ma. & in l. cum quidam. C. de iure do. & in l. pro onerib. eo. ti. & Bar. in l. ignoti. C. de reuo. his, quæ in frau. cre. Alexan. consi. lvj. iiij. parte. & in l. si donaturus. §. si quis. de condi. ob cau. & Ioan. de Imo. in l. fructus. sol. mat. Bar. in l. j. ff. pro dote. & in l. si fraudator. §. j. ff. de his, quæ in frau. cre. Quod est uerum, tā constante matrimonio quam soluto. gl. no. in l. si donaturus. in fin. ff. de cōdi. ob causam, nisi data sit ab extraneo. l. j. §. extraneum. C. de rei uxo. act. & Ang. in auth. de tri. & semi. §. illud quoque. Bart. in l. fi. §. si a socero. de his, quæ in frau. cre. & in suo cōsi. Dominicus Blasij. & in l. fi. §. j. C. de iure do. & in l. Mæuius. §. duobus. de leg. ij. no. in l. ex promissione. de † act. & obl. † Et per Fran. Are. in l. si quis pro eo. ff. mandati & dom. Ias. May. Inst. de act. §. item si quis num. 30.]

Dos in fraudem creditorum dari non potest, sed data reuocatur: non si sine fraude data est l. ij. & ibi Bar. C. de his, quæ in frau. credi.

Dos in fundo cum fructibus data non intelligitur deductis expensis. Ioan. de Imo. in l. fructus. in fi. ff. so. mat. arg. l. fructus. de rei uend. uide Bald. in d. l. fructus. so. ma.

† Dotis fructus percepti ante matrimonium augent dotem. ff. so. ma. si ante nuptias: ideo peti possunt iure actionis de dote. C. de sen. quæ sine cer. quanti. l. fi. & ibi Bal. de hoc uide gloss. no. in cap. salubriter. de usuris.

† Matrimonio constante nullam habet actionē uxor super dote, sed maritus tantū. C. de iure dot. l. ubi. no. Host. in cap. cum contingat. de iureiur. in princ.

† Dos debet esse libera, sicut matrimonium, cum ipsa dos sit accessoria ad matrimonium: ut gloss. in l. si mulier. §. si dos. ff. quod me. causa. Abb. in c. Abbas. quod me. causa.

† Dotem constituere possunt curatores pro minoribus puellis maritandis, licet ipsi curatores sint dementes, uel furiosi. l. tam dementis. C. de episco. audien. Et idem si pater puellę est demens, uel furiosus, possunt ipsi curatores constituere dotem filiabus ipsius dementis. no. Ab. in c. Raynutius. de testa. in iij. col.

† Pro dote debet maritus satisdare, si uergat ad inopiam, ut est casus nota. in c. per nostras. de dona. inter uirum & uxo. & ibi Abbas.

† Dotis lucrum non est merum lucrum, nec confunditur, quia est aduentitium. Bal. in l. si donaturus. in §. si quis indebitum. ff. de condi. ob causam.

† Dotem extenuant fructus percepti per mulierem ex rebus uiri obligatis pro dote, non tamen compensantur cum quātitate, nisi sint consumpti: ut in l. diuortio. §. ob donationes. ff. so. ma.

† Dos recipit augmentum, quia est quoddam uniuersale. l. si ante nuptias. ff. so. ma.

† Stuprans uirginem tenetur dotare eam. Vnde non solum tenetur eam ducere sine dote, & ex proprijs bonis alere, iuxta no. in cap. per tuas. de do. post di. resti. sed etiam tenetur sibi constituere certam dotem, ut sic soluto matrimonio aliquo casu dos illa sic constituta redeat ad mulierem, & lucrifacit eam propter delictum uiri. Ab. in d. c. j. de adult.

† Ad dotem constituendam inspicitur cōsuetudo regionis,

gionis, quæ uariatur secundum dignitatem puellæ, & facultates ipsius. Ab. in d.c.j. de adul. in j.col.

† Dos maior requiritur post deflorationem, cum uirginitas sit secunda dos. Ab. in d.c.j. in j.col.

Dos est duplex, scilicet naturalis, & ciuilis, cui natura cooperatur. Item ciuilis tantum, scilicet putatiua, & fictitia. Dyn. in regula, locupletari. in vj. Bald. in l.j. iiij.col.so.ma.

Dos data in rebus, & in pecunia, in dubio præsumitur data in pecunia quatenus exigit qualitas personæ, & similiter in rebus. Bart. singu. in l. quæritur. §. lana. de leg. iij.

† Singu. Dos data a patre usurario filiæ suæ non potest post mortem usurarij repeti a creditoribus ipsius usurarij ab ipsa filia, seu a marito: & hoc quando quantitas est data in dotem. Si autem esset datus fundus extortus ex usuris, tunc nō potuisset dari in dotem, nisi cum sua causa: & ideo maritus tunc poterit conueniri tanquam quilibet possessor. Quod est singulare dictum, secūdum Ang. in l. Lucius Titius. uer. & ideo. ff. quibus mo. pig. uel hypo. so. ponit laté Fede. de Senis. in consil. lxiij. incip. quidam usurarius nihil habens in bonis, nisi, &c. Istud dictū refert pro singu. Hippol. de Marsi. sing. lxvij. dicens esse menti tenendū, quia modernis temporibus sæpe constituuntur dotes filiabus ex usuris, & rapinis, & q̄nque etiam ex bonis turpiori modo quæsitis.

† Dotis constitutio probatur per uerba enuntiatiua Dec. consi. cxxxv. colu. ij. uer. ij. ius quæsitum filiæ. tex. in l. ij. C. de dot. promis. Adde aliud speciale in dotem, quod ex pacto de dote danda inter tertios, acquiritur actio filiæ. Dec. consi. xxxv. in prin. Item si aliquis dat dotem pro filia, ipsa uidetur dedisse: ut dicit textus in l. ex morte. §. fin. ff. de pact. conuen. Dec. consil. xxxv. circa prin.

Dos non uenit in generali obligatione bonorum facta per maritum, uel uxorem alteri. Cy. Dy. Bal. & doc. in l. si constante. §. si maritus. ff. so. ma.

Dos dicitur esse in bonis mariti quo ad onus personale impositum pro rebus. Bar. in l. neq; ff. de impen. in re. do. fac. uide no. in l. doce. C. de res uend. & s. eo. uer. xj. & j. eo. uer. antep.

Dos data mulieri nō maturę est priuilegiata sicut dos data mulieri maturę. Bal. in l. fi. pen. col. C. qui po. in pig. hab.

20 Dos an probetur per confessionem de recepta dote facta a uiro in testamento. s. Confessis de recepto. uer. ij. & uer. Confessio mariti de dote recepta, per discursum.

Dotis causa est priuilegiata, ut dilationes breuientur, non tamen quod instantia minus duret: quia hoc esset odium. glo. ij. & in l. j. ff. so. ma.

Dos non uenit in diuisione societatis, sed debet ante omnia detrahi per eum, qui sustinet onera matrimonij. l. actione. §. fi. & ibi Bartho. cum l. sequē. pro soc. l. filia. §. hoc amplius. fam. ercisc. l. ij. C. eod. tit. Bald. in l. si patruus. C. communia utri. iudi. in Spe. de socie. alias, de iud. §. iiij. uer. quid si communione. & ibi Bal. in addi. uer. an si unus. & Pet. de Vbal. in tracta. socie. ix. parte. ult. quæstio. Bal. in consi. in Christi nomine amen. proponitur quod duo erant fratres, ubi dicit uerum, siue probatur uersa in communi, siue non, quando frater maior natu administrauit bona: nam præsumitur etiam recepisse dotem suo fratri minori datam, secundum do. Pet. ibi. & j. eo. uersi. lxxj.

Dos congrua dicitur, inspecta quātitate patrimonij, numero liberorum, & qualitate coniugum. Bald. in authen. res, quæ. iij. colum. C. communia de leg. & infra eo. uer. liij. & lvij. uidelicet inspecto tempore dotationis: ut ibi no. & Alex. consi. xxxv. iiij. parte.

† Et do. Pet. Phi. Cor. in consi. xlv. incipi. in litera T, † in ij. parte.] † Vide tex. in l. quæro. ff. de iure dot. Dec. consi. xxvj. colum. j. Adde quę dicatur dos cōpetens. Decium consi. clxxx. & laté consil. clxxxj. colum. ij. ubi dicit quod debet commensurari secundum quātitatem legitimæ: uide ibi laté. & Bal. in l. fi. C. de dot. promis.

† Dos congrua non debet arbitrari minus legitima. do. Pet. Phil. Cor. in consi. cxcv. inci. circa. in litera &, & sequen. in j. parte. & in consi. iij. incip. in præsenti. in litera A, & in consi. 100. incip. non caret. per totum. in iij. parte. Et an possit esse minus legitima, stante statuto quod filia sit contenta dote. Vide per eum in consi. lxxvij. inci. licet. per totum. & in cōsi. xcj. incip. quoniam. per totum. & in cōsi. cvij. incip. in hac. per totum. in ij parte. & usque ad quātitatē dos congrua arbitrari debeat. uide per eum in cōsi. ccxc. incip. ardua. in litera ꝯ, & ꝑ, & seq. in iij. parte. & in consi. j. incip. circa. in litera L, & M, in iij. parte. in consil. cclviij. incip. quāquam multa. §. eadem. in iiij. parte. Et do. Bart. Soci. in consil. clxxxij. inci. licet. uer. secundum est in secunda parte.]

Dotis causa est fauorabilior, quam cā alimentorū, uel saltem æque fauorabilis. Bal. in l. legatū. C. de cōd. inser. ubi uide. & j. eo. uer. cxij. & seq.

Dos non dicitur contractus mercātiæ: unde statutum de mercantia, non habet locum in dote. Bar. & doc. moder. in l. ij. in fi. ff. ubi pup. edu. deb. & in l. legatis seruis. in fi. prin. ff. de leg. iij.

Dotale prædium dicitur id, quod ex causa dotis est in dominio uiri. l. dotale. & ibi doct. & Barthol. cum gloss. ff. de fun. do. uide in Specu. de do. post diuor. resti. §. ij.

Dos dicitur quasi patrimonium filiæ. l. Pomponius Philadelphus. ff. famil. ercisc. not. in l. iij. §. sed utrum. in fi. ff. de mino. gloss. in l. Lucius Titius. quibus mo. pig. so. Bald. in l. satis. C. qui. mo. pig. ta. contra. ubi dicit quod est proprium patrimonium mulieris, quando uir non est soluendo. & in l. si dotem. de fal. causa adiec. leg. & in l. quod scitis. pen. colu. de bo. quæ lib. uide Pau. de Cast. consi. cxxiij. in Sp. de instru. edi. §. xiij. uersi. sed super. de emp. & uend. §. iij. in l. quāuis. de iure doc.

Dos an præsumatur peruenisse tota ad patrem, uel ad filium, uel pro parte ad utrūque, si per instrumentū constet, solutā esse patri, & filio, cuius uxor est per Bal. in l. si cum dotem. §. trāsgrediamur. solu. matri.

ubi dicit præsumi perueniſſe pro dimidia ad utrũque:& ideo mortuo patre non poteſt filius repetere,niſi dimidiam. Quod etiam tenet ibi Ioan. de Imo.& Bald.in l.ſi conſtante.in princ.& ibi Cy.eo.tit. Lud.Pon.in d.§.transgrediamur.dicit ꝙ licet pecunia peruenerit ad unum tantum, tamen uterque remanet obligatus pro dimidia, per l.ſi non ſingulari.C.ſi cer.pe. Item dicit ibi Lud. ꝙ licet dos peruenerit ad unum ſolũ. tamen poteſt alter,qui nihil recepit conueniri, licet tempore, quo conuenitur, poteſt implorare officium iudicis, ut eius ſumptib. actio dirigatur contra alium, ad quem tota peruenit, per l.cum plures.§.ueſtimenta.ff.loca. & tenet Bart.in l.iij.§.fi.de duo.re.in ult.col. ſed ſi filius eſt mercator,& induſtrioſus.& pater non, uel contra, præſumitur tota pueniſſe ad induſtrioſum:& ſi uterque ſit paris qualitatis, præſumitur ad eum perueniſſe,ad quem pertinet onus matrimonij, puta ad patrem, arguendo a communiter accidentibus, ſecundum Bal. poſt Cy.in d.§.transgrediamur.& ibi Ang.& Lud.Pon.ſequuntur per l.inde queritur.ſo.ma.ſi tamen filius recipit dotem iuſſu patris,uterq; tenetur inſolidum.Bal.& Lud.ubi ſupra.

Dos data,uel promiſſa,præſumitur animo compẽſandi.l.uxorem.§.pater naturalis. & ibi Bar.de leg.iij. & Pau.de Ca.conſi.cxx.

30 Dotis cauſa agi poteſt tempore feriato. Bald.Ang. & Mod.in l.j.ff.ſo.ma.

† Dotis cauſa an ſummaria ſit, ita quod ſine ſtrepitu,& figura iudicij agitari poſſit: uide do. Pet.Phil. Cor.in conſi.clj.incip.circa.in litera G.]

Dos cõſtitui debet, & dari a patre filiæ.l.Pomponius. famil. erciſcun. & erit ea præcipua, etiam ſi poſtea inſtituatur hæres cum alijs filijs, ut ibi non tamen poſſunt ei aſſignari bona paraphernalia. Alexand.ibi.

Dos profectitia ex quibus conſtituatur.gl. & Bald.in l.auia.C.de iure dotium.

Dotis fauore probat plene inſtrumentum inter alias perſonas confectum:ut.j.uer. Inſtrumentum probat.uerſi.xviij.

Dos quando datur a marito, præſumitur ſimulata. gloſſ.in l.ſi uoluntate C.de do.promiſ.nec promiſſa a marito poteſt peti ab uxore, nec eius hæredibus ſolu.matrimo.ibidem. & per Ioan.de Por.in l.diuortio. in fi.ſolu. matri. niſi maritus ſit ignobilis, & uxor nobilis: quia dotando uidetur facere in recompenſationem nobilitatis.gl.Bar. & doc.in d.l.ſi uoluntate.

Dos datur pro oneribus matrimonij.l.dotis fructus. & l.pro oneribus. de iure dotium. Item fuit inuenta. & prima ratione, ſcilicet ut mulieres facilius inuenirent uiros. gloſſ. in l.obligamur.§.lege. de actio.& oblig. & Alexan conſi.xlviij.iiij.parte.

† Et dom.Mari.Soc. in conſil.ix. inci. proſequendo. uer.xvj.& in cõſi.xxv.inci.do.Fran.uer.ij.hoc probatur in j.parte.]

Dos pr us data debet priu s extrahi de patrimonio in diuiſione. Bald. in l.aſſiduis.iij.colum.C.qui po.in pig.hab.

Dos habet priuilegium hypothecæ, ut in bonis futuris præferatur alijs creditoribus.Bald.in l.fin.pen. col.C.qui po.in pig.hab.

Dotis priuilegia tranſeunt ad filios, non ad hæredes extraneos.Bal.in l.fi.C.qui poti.in pig.hab.

Dos an euinci poſſit marito. in l.quãuis.ff.de iure do. & in l.j.C.eo.tit.

40 Dos eſt priuilegiata, etiam in augmento ſuo. Ang. in authen. de æquali.do.§.aliud quoque. coll. vij. Quod uerum eſt in augmento uero, non in præſumptiuo, ſcilicet quod apparet per inſtrumentum, ſecundum Ang.ibi: in ulti.colu.& Pau.conſi.cccxcv. incip. quãquam multa copioſe. & ſupra Augmentum.uerſi.x.& fin.

Dos filiæfam.teſtantis ex forma ſtatuti, an ſit præcipua filij ſui,uel cõmunicanda, etiam eius cohæredi extraneo.Bal.in l.fi.v.col.C.cõmunia utri.iudi.

Dotans poteſt tẽpore promiſſionis ſtipulari ſibi, etiã non tempore traditionis.l.ex morte.per gl. & Bar. C.de pac.conuen.

Dos uxoris ſterilis eſt priuilegiata,ſicut fœminæ fecundæ.Bal.in l.aſsiduis.ij.colu.C.qui po. in pig. ha. & doc.in l.j.ff.ſolu.mat.

Dos a quo tempore habeat priuilegia ſua.Bald.in d.l. aſſiduis.iiij.col.qui po.in pig.hab.

Dotis conſtitutio ultra facultates non ualet.l.ſiue generalis. & ibi Bart.ff.de iure do.doc.in l.j.C.ſi aduer.do.

Dos an ueniat in fideicommiſſo, ad quod tenetur filia dotata & quæ ſit hæres inſtituta. Bald.quod non.in authen.res,quæ.iij.colu.C.communia de leg. & eſt tex.in l.a filia.in prin. & ibi Bart.ff.ad Treb. & in l. Lucius.§.filiam.per Bart.eo.tit. ubi dicit quod non quando mulier grauatur: ſecus ſi ipſa grauat aliũ. Pau.de Caſt.conſil. ciij. dicit quod uenit quatenus eſt ultra legitimam: uide plenius Ioan.And.in Spe. de inſtru.edi.§.xiij.uer.ſed ſuper forma.ante uer.uerũtamen. per Bar.in d.l.Lucius.§.maritus. & Bal. in l.cum uirum.ij.col.C.de fideicom. & in l. iubemus.j.colu.C.ad Treb. Quid ſi dos eſt legata uxori hæredi uiri.in l.qui uxori. & ibi Barth. de aur.& arg. leg.Et omnino per Alexand. conſil.xxxij.iiij. parte.ubi loquitur de prælegato pro augmento dotis facto filiæ, an ueniant in fidei commiſſo: quod ſic. Et idem tenet ibi, quando dos eſt debita uxori a teſtatore:non ſi a patre eſt data,uel promiſſa:quia tunc dicitur ęs alienum, & ideo non uenit in fideicommiſſo, per d.l.a filia.

Dos data filiæ per patrem præſumitur de bonis aui uiuentis patris ipſius dotantis. Alexand. conſil.xxx. iiij.parte.

Dotalium rerum dicitur donatio propter nuptias.ca. plerũque.cum gl.de dona.inter ui.& uxor. & in ca. ex parte.B.cum gl.de foro compe.

Dos an minuatur propter ſumptus factos in eius exactione.gloſſ.& doc.in l.j.ff.de impen.rer.& Bart.in l.Mæuio.§.fi.de leg.ij.Bald.in l.j.C.de bo.mater.& in l.iij.C.de fal.cau.adiec.lega.Item

Dos

50 Dos an minuatur in expensis necessarijs. in l. quod dicitur. de impens. do. in l. si is. §. quod dicitur. de iure do. in l. j. §. sed nec ob impēsas. C. de rei uxo. act.

Dos reuersa ad patrem quomodo diuidatur cum alijs bonis. tex. no. in l. fi. C. communia utri. iudi. & dicitur de patrimonio patris. Pau. consi. cxxiij.

Dos maxima dicitur de centum libris auri. in authen. de nup. §. hic itaque. & ibi Ang. Item

Dos magna uel parua dicitur, secundum qualitatem personarum. gloss. & Bald. in authen. quod locum C. de coll. Item.

Dos parua dicitur, quæ non sufficit ad uictum, & uestitum: alias dicitur magna, quæ sufficit. Bald. in authen. præterea. in fin. C. unde uir & uxor. alias est in arbitrio boni uiri. Bald. ibidem per authen. quod locum. de colla.

Dos non confunditur aditione hęreditatis relictę per uirum uxori. j. uer. Vxor.

Dos arbitranda per tertium debet arbitrari per iudicem, tertio non arbitrāte. Bal. in l. fi. C. de sen. quæ sine cer. quā. profe. & Alexand. in l. si quis arbitratu. v. colum. de uerbo. oblig. quod fauore dotis receditur a persona pro declaratione facienda. l. iij. C. de do. promis. l. cum post. §. gener. de iure dot. Bartho. in l. j. ff. solu. matri. ubi dicit idem in alimentis. Addo gloss. & Bald. in l. fin. C. de contrahen. emp. & infra uer. Dos promissa. uer. j. & iiij. & Pau. consi. cxxiij. ubi dicit uerum, si tota dos incerta fuit promissa arbitrio Titij: sed si fuit promissa dos certa, scilicet mille, & plus arbitrio Titij, Titio non arbitrante, promissio de pluri non ualet, nec tūc itur ad iudicem: ut ibi.

Dos debet dari filiæ secundum facultates patrimonij dotantis, & secundum conditionem personarum, scilicet dotantis & mariti. l. quæro. ff. de iur. do. l. filiæ. † & ibi Bar. de leg. iij. † Liuuta in patre dotante, quia tunc non cōsiderantur facultates patris. Dec. consi. xxvj. colu. prima. Adde quod dos & legitima non succedent loco alimentorum. Bald. in l. fi. C. de dot. promis. Vnde

Dos dari debet filiæ exclusæ per formam statuti propter masculum a successione, uidelicet modo prædicto arbitrio iudicis. Bartho. in d. l. filiæ. & Ang. in authen. de restit. & ea quæ pa. in fi. prin. non tamen minor, quam legitima. Alex. consil. lxix. j. parte. & j. uer. Filia dotata. uer. xlix.

Dos dicitur abesse, eo quod quis sustinet onera matrimonij l. Iulia. & ibi Bar. ff. mandati.

60 Dos est adeo priuilegiata, ut in dubio pro ea sit iudicandum. in Specu. de teste. §. postquam. uer. sed quid si. Item pro causa pia infra uer. Sententia in † causa ecclesiæ. uersi. x. † Et uide domi. Barth. Soci. in consi. ccxliiij. incip. uiso. uer. tertia ratio est. circa fi. in ij. parte.]

† Dos etiam metu constituta ualet cum ius fingat stipulationem dotis semper in matrimonio interuenisse: ut in l. si mulier. §. si dos. ff. quod me. causa & in l. unica. C. de rei ux. act. Abb. in cap. cum locum. de spon. in fi.

† Dotem licite constituit maritus uxori ex propria substantia, quando fit ante contractum matrimonij, post contractum tamen non ualet: ut not. in c. & si necesse. de dona. inter ui. & uxo. & ibi Ab.

† Dotem si constituit extraneus, & fuit stipulatus dotem sibi reddi soluto matrimonio, reuertitur dos, non ad mulierem, sed ad illum extraneum: ut in l. unica. §. accedit. de rei uxo. ac. Abb. in cap. fi. de do. inter ui. & uxo.

† Dotis causa, & doctorum, & scholarium concurrit in priuilegijs. no. Bar. in l. j. ff. solu. matri. tamen potior uidetur causa doctorum, & scholarium: quia in eis fauor publicus uersatur in communi, quia replet terram sapientibus: & etiam in particulari, cū quilibet potest eos audire, & addiscere: quod non est in dote. Abb. in c. fi. de iud. in fi.

† Dos assignari debet hospitali, sicut ecclesiæ. notat Innoc. in cap. cum ad sedem. de resti. spo. gl. in cap. cum sicut. de consecra. eccle. uel alta. & Abb. in cap. cum ad sedem. in prin.

Dos, & causa pia, æquiparantur. Bar. in l. ij. §. Titio. de don. & in l. si ego. in prin. §. j. de iure dot. & Bald. in l. j. in fi. C. de act. & oblig. & in l. mādatum. iiij. col. C. manda. & Alexan. in l. cum is. §. si mulier. de cōd. † indeb. † Et do. Pet. Phil. Cor. in consi. 50. inci. uidetur. in litera M, & in consi. clj. inci. circa per totum. in prima parte.]

Dos sine matrimonio non dicitur l. fi. C. de dona. ante nupt. Bal. in l. pactum. xx. q. C. de colla in Specu. † de pōsiti. §. vij. uersi. xv. † Et domi. Pet. Phil. Corn. in consi. ccxc. incip. ardua. in litera B. in iij. parte. Quod intellige, scilicet præsenti, uel præterito secundum do. Bartho. Soci. in consi. cxxj. inci. uiso. circa fi. iij. colum. & in consi. cxlvij. incip. uisa. uersi. sed his non obstantibus. circa medium. in j. parte. & in consi. xliiij. inci. in causa uertente. uer. capiendo etiā secundam. ibi nam ex quo ea parte prima.]

Dos debetur filiæ, etiam nolenti nubere, stante statuto quod filia sit contenta dote, & dotetur. Bal. in l. pactum. xx. q. C. de coll.

Dos an extenuetur per fructus perceptos ab uxore post mortem uiri de bonis uiri, in quibus ex testamento relicta est usufructuaria. Pau. de Cast. consil. ccclxxxv.

Dos succedit loco legitimę. l. quoniā nulla. C. de inof† fici. testam. † Et domi. Pet. Phil. Cor. in consil. 100. incip. non caret. per totum. in iij. parte. & domi. Bar. Soci. in consi. ccvij. incip. in causa dominæ Annæ. uer. quinimo etiam probata. in i. parte.]

Dos an succedat loco legitimæ, stante statuto quod filia dotata non succedat. Pau. de Cast. consil. cix. incip. super eo, de quo quæritur. quod non, illo casu, & in consi. sequenti, quod incipit, respondendo breuiter. & in consi. cxj. incip. super primo quæsito, in ij. col. & consi. cxxj. incip. si dicta Cornelia. & cōsil. cxxxiij. quod incip. licet ista domina. ulti. col. Addo Bal. & Cy. in l. sancimus. C. de nup. Item

Dos an possit constitui supra legitimam, stante dicto statuto. per Alex. consi. vij. in ij. parte.

Dos an sit pia causa.J.eod.&.J.Legatum pium.& supra eo.uersi.xlj.

Dos data nepti per patruum, an intelligatur de bonis patrui dotantis, an uero de bonis patris dotatę.Pa. de Cast.consi.cxviij.

70 Dos per iudicem constitui potest absente patre puellæ.l.profectitia.in prin.ff.de iure do.Bar.in l.j. iiij.colum.ff.solu.matri.Et hinc sumptum est statutum Cęsenæ.

Dos unius fratris an debeat tẽpore diuisionis detrahi de communi patrimonio. no. in l.si filia.§.hoc amplius. famil.erciscun. in Specu. de iudi.§.iiij.uersi. quid si communione. & ibi Bald. in addi. uer. an si unus.& in l.si patruus.C.communia utri. iudi. & in consi.duo fratres. & idem Bald in consil. in Christi nomine amen, proponitur quod duo erant fratres. Pet.de Vbal. in tracta. de socie.ix.parte. ulti. quæstio.quod de communi debet detrahi ante diuisionem. Quod est uerum, si præsumptiuè peruenit ad alterum fratrẽ, qui faciebat negotia domus: ut ibi,&.J.eo.uer.xxij.ubi plenè.

Dotis declaratio etiam mulieri committi potest. Bal. in l.fi.C.de sen.quæ sine cer.quan.prote.

Dos an dicatur esse in commercio.Bal.in l.iij.C.de iure dot.& in l.cum alienam.C.de leg.doc.in l.dotalem.de test.mil.

Dos si constituatur in fundo, intelligitur scilicet pro iure, quod constituens habet in eo,si certificauit recipientem de qualitate rei, & iuris sui: alias intelligitur scilicet pro iure proprio, & libero.Bal.sing.in rub.C.de contrahen.emp.vj.q.

Dotis contractus dicitur nominatus. Bal.in rubr.C.de re.permu.

Dos dissipata an iterum danda sit filiæ.J.uer.Filia dotata.uer.xxij.

Dos data per uxorem uiro requirit donationem propter nuptias dari uxori a uiro. authen.siue a me.& ibi Bald.C.ad Vell. ubi etiam dicit quod æqualitas seruanda est inter utrãque in quãtitate,& pactis de lucrando,& in dominio,sed non quo ad lucrum fructuum.in Spe.de dona.inter ui.& uxo.

Dos inofficiosa reuocatur, quatenus est data in fraudem filiorum, scilicet legitimæ.l.j.& ibi doc.& Bar. C.de inoffi.do.

Dotis contractus factus metu est ipso iure nullus.l.si mulier.§.si dos.& ibi Bar.ff.quod metus causa.& supra.uer.Cõtractus meticulosus.uer.v.& uerb.Contractus dotis.uer.j.

80 Dos data uxori a marito an dicatur donatio, & an possit reuocari, & an repeti soluto matrimo.Cyn. Bart.& Bald.in l.si uoluntate.C.de do.promi.Ia.de Are.in l.j.de don.ante nu.

Dos per statutum debita intelligitur, scilicet si nubat. & Pau.de Cast.consi.cxxix.

Dotem non recipere non est in potestate mariti. not. Ang.in l.j.ff.qui pot.in pig.hab.

Dotis instrumentum præsumitur prius, quam instrumentum fisci.Bal.in l.ad exactionem.C.de do.promis.& in l.dotis.C.de iure do. & Alexan.in l.etiam quæ.§.quod dicitur.de pig.

Dotis causa, & causa studij, æquiparantur, & utraque dicitur pia. Bartho. & Angel. in l.j.ff. soluto matrimo.Gui.de Cu. in l. sed Iulianus.§. quod dicitur.ad Mace. Alexan.in l.stipulatus.la grande.xij. col.de uerb.oblig.

Dos licet sit multum priuilegiata.l.j.ubi doct.ff.solu. matrimo.tamen hæreditas non potest per pactum dari, etiam in causam dotis: quia fauorabilior est causa liberi arbitrij in testatore, quam sit causa dotis.Ias.post Bal. & Sali. in l. pactũ quod dotali.in fi. C.de pac. ✠

Dos filiæ ingratæ data auferri non potest a patre, licet non data dari non debuerit.l.fi.& ibi Bald.C.de dot.promis.

Dos filiæ an sit obligata creditoribus patris usurarij pro restitutione usurarum. Bald.in l.rem, quam in fi.C.de iure do.

Dotis contractus est iuris gentium.l.tutelas.§.fi.& ibi Bar.ff.de capi. dimi.

Dotium fructus communicantur inter fratres stantes in communione.l.fundus. & ibi Bartho.in prin.ff. fami.ercisc.

Dotalia non præsumuntur bona filiæ tradita pro eius sustentatione l. tertia. & ibi Bald.C.ne uxor pro ma.

90 Dos est iusta causa alienationis bonorũ, quæ sunt prohibita alienari. Bartho. in l.j.C.si aduer. dot. per l.prædia.C.de præd. minor. & not. in authen. res, quæ.C.communia de leg.& Pau.consi.xiij.Sp. contra de emp.& uend.§.iij.

Dotis priuilegia an, & quæ transeant ad successorem uxoris quibus competat actio dotis. per Bart. in l.prima.ff.soluto matrimo.& in l.si dote. & ibi Dy.eo.tit.& in l.post dotem. penul.colum.eo.tit. ubi ponit an ad patrem uxoris repetentem dotem, sed an ad cessionarium filiæ in dote. Bald. in d.l. post dotem.

Dos facit uerba enuntiatiua inducere ueram probationem fauore dotis, & plenam.l.ij.de dot.promi.uel saltem semiplenam. Barthol. in consil. Titius & Seius. secundum Ludo. in sing.uer.Dos.uer. fauore dotis.

Dos dari potest, etiam de bonis alienari prohibitis per testatorem.Pau.de Cast. consil.xiij. in authen. res,quæ.& ibi doct.& Bald.C.communia.de leg.& supra uer.Dona.el.j.uer.lxix.

Dotem datam uxori a uiro quomodo probetur. Pau. in consi.clxxj.

Dos data,ueh.

Dotata filia non presumitur,nisi probetur. Bal.in aut. res quæ.ij.col.C.cõia de leg. & in l.iij.C.de sal. cã adie.leg.Quod uerũ,si apparet promissa: alias non præsumitur indotata, maximè si diu stetit cũ uiro, qui nõ præsumit duxisse uxorẽ indotatã, secũdum Bal.sing.in suo paruo cõsi.pro.N.diutius,&c. alias incipit, Titius promisit,&c.& per l.cũ quidam.§.j. de usur.& probatur in l.fi.ff.de his,quæ in frau. credi.contra in l.mulier.la ultima de iure dotium.

Dos

Dos consolidatur in filiam morte patris. Bal. in l.maximum.vj.colu.de lib. præte.l.j.§.uideamus. de rei uxo.act.

Dotans mulierem,& stipulans restitui eam soluto matrimonio sibi, aut mulieri superstiti, si ipse antequam mulier moriatur, uidetur donare. Bald.sing. in l.pe.ad fi.de uerb.signifi. per l.j.§. accedit.C.de rei uxo.act.Et si stipulatur sibi reddi soluto matrimonio non potest repetere in casu uergentiæ uiri ad inopiam: sed uxor tunc agit. infra Maritus uergens.uer.ix.

Dos etiam filiæ sterili dari potest de bonis fideicommisso subiectis.Bal.in auth.res,quæ.ij.col.C.cõmunia de leg.

100 Dos, & legitima, parificantur, nisi quia dos sub conditione legitimæ purè debetur. cõsi.cxxix.per Pau.de Cast.consi.cccxxxiij. & supra uer. Argumentum.uer.xxxiij.

Dos futura, seu constituenda, habet priuilegia, sicut dos constituta.Bal.in l.sicut. in fi.C.de act.& obli. per l.si ego.§.j.ff.de iure dotium.

Dos de bonis fidei commissarij dari potest, etiam per hæredem extraneum filiæ suæ. Bald.in authen.res, quæ.ij.col.C.communia.de lega.

Dotis rei duo constitui possunt,licet fideiussor nõ detur.l.fi.in fi.& ibi Bartol.C.de dote cau.non nume. & Bald.in addi.Specu.de dona.inter uirum,& uxo. uersi.ij.

Dos pro primo matrimonio data, præsumitur in secundo matrimonio repetita, licet de ea non sit facta mentio in contractu secundi matrimonij. Bart. in l.cum de in rem uerso.pen.colu.ff.de usur. per l. dotem.ff.de iure dot.& l.pen.§.uxor. solu. matri.l. diuus. & ibi Bartho. de iure dot. Quod est uerum, etiam si data fuit pro primo matrimonio inualido: quia in eius ualidatione censetur tacite repetita.l. si serua.& ibi Bar.ff.eo.tit.Item

Dos filiæ data a patre in primo matrimonio, debet ei dari etiam in secundo, non minor.in authen.sed quamuis.C.de rei uxo.act.Bart.in l.si socius pro filia.in fi.ff.pro soc.ubi dicit uerum,etiam de iure Digestorum: ut ibi. & tenet Bartho.in l. post dotem. solu.mat.& Bald.in authen.res, quæ.ij.col.C.communia de leg.Item uerum, etiam pro matrimonio spirituali,scilicet si monasterium ingrediatur. Ioan. And.in addi.Spec.ti.qui fil.sint leg.§.in hoc. in addi.quæ incipit,Martinus de Fano. & Ludo. Pon. in fin.uer dos.uer.dicit.authen.sed quamuis,&c.Item uerum, scilicet eadem,uel tantũdem.doc.ubi supra

† Pau.consi.cxxiij. † Vide do.Pet.Phil.Cor.in cõsil. cij.incip.uisis. per totum.in ij.parte. ubi an per secundam dotis promisionẽ uideatur recessum a prima promisione dotis, seu an per secundam donationem recedatur a prima:& an secunda dotis promissio augeat,uel minuat primam.]

Dos probatur eo, quod uxor contra creditores producit duo instrumenta,scilicet unum factum tempore nuptiarum,alterum factum diu post. Ioan. And.in addi.Specu.de dona.inter uirum, & uxo.§.fi.uer.fi ult. ubi dicit probari per primum instrumentum tantummodo.

Dotis appellatione uenit etiam pretium eius. Bart. in consi.domina P.

Dos est quoddam ius continens quod a muliere, uel eius patre,marito,uel eius patri traditũ est, uel pro tradito habitum, propter onera matrimonij sustinenda.Bar.in rub.ff.sol.mat.in ult. col. † Do.Bart. Soci. in consil.lviij.incipi.casus legis municipalis. uer.v.circa fi.in prima parte.]

Dos an transeat ad hæredes patris,etiã extraneos, cũ suo onere.Bar.in l.post dotem.x.col.sol.mat.

110 Dotandi onus an transeat ad hæredem extraneũ. Dy.& Bar.in l.insulam.in prin.ff.so.ma. & Bar.in l. post dotem.eo.tit.Dy.in l.si marito.eo. tit.& in l.si cut.§.fi.ff.quib.mo.pig.so.ꝙ sic.

Dos stipulata per uirum debet peti ab eo,uel eius hærede,non a muliere.l.si pro te.& ibi Bal.C.de dot. promis.

Dotis,& alimentorum causa, par est in fauore.Bar.in l.legatum.C.de condi.inser.Cy. in l.non omni.C. de admi.tut.imo dos habet maiorem fauorem: ut ibi,& supra eo.uer.xxiiij.Item

Dos,& alimẽta, æquipartur.gl.in l. ob ęs.C.de prędi.mi.& tenet Alex.in l.cum is.§.si mulier. de condi. & demon.& Bar.in l.ij.§.Titio.de do.& Bal.in l.sicut.ad fi.C.de act.& obli.& in l.mandatum.iij.col. C.manda.& Bart.in l.si ego.in princ. & §.j.de iure do.Quod est uerum, secundum Alex. ubi.s.quãdo utrũque legatur pauperi: alias enim dos non dicitur pia causa. Licet Bald.in l.j.xvj.colu.de sac.san. eccle.dicat simpliciter dotis relictum esse ad piam causam. & in d.§.si mulier. ubi infert legatum pro uirginibus maritandis dici pium, & non pati Falcidiam. Item Bar.in l.j.sol.ma.æquiparat dotem, &

† alimenta. † Et ꝑ Fran.Are.in l.si certis.C.de pac.]

Dos an sit in bonis patris. in Specu.de instrum.edi.§. cxiij.uer.sed super. & omnino per Paul. de Cast. consi.cxxiij.

Dos ob adulterium uxoris non perditur, si etiam uir fuit adulter.Pau.de Cast.consi.cxxvj.&.s.Adulterium.uer.xxxix.alias incipit Titius promisit,&c.

Dotalem fundum dicitur mulier naturaliter possidere. Item

Dotis causa perpetua est l.j.ff.so.ma.& in Spe.de emp. & uen.§.iij.

Dotalis fundi fructus arborum non sunt mariti, licet sit dominus fundi dotalis. in Specul. de locatio.§.primo.uersi. illud autem. ubi dicit uerum, nisi sint ceduæ.

Dos de re emphyteutica an constitui possit filiæ per emphyteutam sine consensu domini. Item

120 Dotatio est donatio.in Spe.de loca.§.vj.uers.cxj. & seq.&.j.Emphyteusis in dotem. per totũ. Quod est uerũ,si sit facta ab extraneo, nisi is stipuletur sibi reddi,uel matrimonium non sequatur.j.Donatio.præsumitur.uersi.viij.

Doti si præiudicetur dolo, uel negligentia mariti, an uir teneatur.in Spe.ubi supra.

Dotis augmentum si fiat, quomodo formetur instrumentum. in Spe. de dote post diuor. resti. §. ij.

Dotata filia si facit quietationem bonorum paternorum & maternorum, uide in Spe. ubi. s̄. & . j̄. uer. Filia dotata. uersi. xiiij. & uersic. lxvj. & uer. Quietatio. uersi. xij.

Dotandi onus pertinet ad patrem. l. fi. C. de dot. promi. & j̄. uer. Pater. Sed an ad auum supra uer. Auus. uer. ij. & iij. An ad matrem infra uer. Mater donare. per discursum. An ad fratrem. j̄. uer. Frater dota. uer. j. per discursum. & an ad hæredem obligati ad dotandum infra Hæres conuenitur. uer. xv. & xix.

Dotis dominium an sit pœnes uirum, uel uxorem. in Spe. de act. seu peti. §. ij. uer. hic quoque. & de loca. §. vj. uer. cxj. & seq. in l. doce. C. de rei uendi. in Sp. de loca. §. j. uer. illud. & supra eo. uer. xviij. de emp. & uen. §. iij. uer. sed pone uxor. & ibi Ioan. And. in addi. ubi sing.

Dotalis causa super fundo dotali mota contra uirum dicitur causa uxoris, & ad eam pertinet. l. de dic. §. j. & ibi glo. & Alex. qui sat. cog. in tantum quod sententia lata contra uirum nocet uxori scienti, etiam soluto matrimonio, secundum Alex. ibi: & ꝑ Bart. & doc. in l. sæpe. de re iud.

Dotatio est prohibita, quando & alienatio. in Spe. de emp. & uen. §. iij. cõtrarium no. in auth. res, quæ. C. communia de lega. & . s̄. eo. uer. xciij. ubi uide.

Dos putatiua non potest alienari. glo. fin. in l. dotalem. §. dotalem. uer. hæredis. ff. de fun. dota. secundum Pe. de Su. in l. j. C. de cond. ob cau. facit. l. si cum dotẽ. §. fi. sol. ma. & Ale. in l. interdũ. ff. de fundo dotali. & dicitur ciuilis tantum. Bal. in l. j ff. so. ma. iiij. col.

Dos putatiua habet priuilegia ueræ dotis, & hypothecæ. in bonis uiri. l. si cum dotem. §. fi. & doc. so. ma. Bald. & Pet. de Su. in l. j. C. de condi. ob cau. Et ideo.

Dotis putatiuæ instrumentum habet executionem paratam, sicut ueræ. Bald. in d. l. j. de condit. ob cau-
† sam. † Vide Fel. contra in c. j. de sponsa. in xiij. col. post prin. uer. secundo limita]

Dos putatiua perditur ob adulterium. s̄. uerbo Adulterium. uersi. xxxviij. & xliij.

Dos putatiua debetur marito ex pacto, uel statuto, si dotans fuit in dolo gloss. sing. in l. pen. ff. quod falso tuto. autho. Pet. de Su. in d. l. j. C. de condictio. ob causam.

Dos promissa ad arbitrium alterius contrahẽtis ualet quo non arbitrante debet dari arbitrio boni uiri: & peti potest etiam contracto matrimonio per actionem in factum l. quoties. de præscrip. uerb. Quod uerum est, secundum personarum conditionem. l. cum post. §. gener. & l. quæro. ff. de iure do. & dixi supra uer. Dos. el. j. uer. xxiij. & lvj. Sed quid si pars dotis est certa, pars incerta. s̄. uer. Dos. el. j. d. uers. v.

Dos promissa arbitrio mariti non potest peti, si ante arbitrium latum moriatur: secus si arbi. promittentis. Ioan. de Por. in l. si quis arbitratu. de uerb. obliga. & infra.

Dotis promissor post biennium tenetur ad usuras, & fructus. l. fi. §. fi. C. de iure dotium.

Dotis promissio incertę facta a patre, intelligitur pro qualitate personæ. l. quæro. de iure do. Sed facta ab extraneo uenit arbitrio iudicis declaranda. Io an. de Por. in l. ita stipulatus de uerb. obliga. & in l. si quis arbitratu. eod. tit. & in l. si cui annuum. de an. leg. Quod uerum, etiam si res incerta promittatur, secundum do. Bald. moder. in l. j. solu. mat. l. cũ post §. gener. de iure do. l. j. & iij. C. de do. promis. Bart. in q. quædam mulier. Item uerum, etiam si tota dos incerta promittatur: quia intelligitur arbitrio boni uiri. Sed si pars est certa, & pars non. uide supra uer. Dos. el. j. uersi. lj. Item uerum, etiam si promittatur pro incerta muliere. l. a Titio. in princ. & ibi doc. & Alex. de uerb. oblig. ubi etiam dicit post Pau. de Ca. ꝙ uidetur facta animo donandi.

Dotis promissio ad uoluntatem promittentis ualet. Ioan. de Por. in l. centesimis. de uerb. ob. & debetur etiam eo mortuo, quia moriens dicitur uelle. Bart. in l. post dotem. v. lectu. so. ma. Alex. in l. sita stipulatus. ij. de uerb. ob.

Dotis tantę, uel maioris. promissio facta uxori a uiro. an præsumatur scienter, uel ignoranter. Bal. in l. generaliter. de non nu. pe.

Dotis confessatę promissio facta per uirum an obliget. Bal. in l. pe. §. mulier. ff. so. ma.

Dos promissa, & soluta per negotiorum gestorem potest repeti, cum in ea non præsumatur animus donandi. Bal. fin. in l. cum post. §. j. ff. de admi. tu. & supra uer. Animus. uersic. xvij. & uer. Administrator. uer. lxxviij. & seq.

Dos promissa pro filia marito, debet peti per filia, nõ per maritum. Itẽ debet uendicari ab utroque, quando agitur ad eam per tertium. Dy. in l. seruo legato. §. si testator. in apostil. ff. de leg. j. sed ibi gl. & Ioan. de Imo. tenet contra per l. si pro te. de dot. promi. ubi casus. & gloss. & doc. Secus in legato. d. §. si testator.

10 Dotis cõfessatę promissio facta per uirum an obliget. Bal. in l. pe. §. mulier. ff. so. ma.

Dos promissa intelligitur sub conditione, si matrimonium sequatur. l. quod Seruius. ff. de condi. ob cau. l. fi. C. de don. ante nup. l. item quia. ff. de pac. l. stipu-
† latus. per Bar. ff. de iure dotium. † Et do. Pet. Phil. Cor. in consi. xlviij. incip. de pluribus. in litera O, & seq. in secunda parte.]

Dos tempore promissionis potest stipulari a promittente non tempore traditionis. l. ex more. per gl. & Bar. C. de pac. conuen.

Dotis promissio intelligitur pro matrimonio prima uice contracto, ne debeat expectari secundum matrimonium Bar. in l. si sponsalibus. ff. de iure dot. & l. dotis. eo. tit.

Dos promissa, soluto matrimonio peti nõ potest per uirum, qui esset eam restituturus. Ang. in auth. de nup. §. petens. co. iiij. Quod uerum est, nisi quatenus ex ea lucraretur per pactum, uel statutum. Barno. in

Dos legata

Dos an possit legari. infra. uer. Legatum dotis. per discursum.

Dotis legatum, uel promissio, an operetur commodũ præsentationis, id est, quod de præsenti soluatur. Bar. in l. ij. §. fi. ff. si cer. pe. no. in l. j. ff. de dote præleg. in l. si non designatam. & ibi Bal. C. de fal. causa adiec. leg. Ioan. de Por. in l. si diuortio. de uerb. ob. & infra Legatum dotis. uersi. xxviij.

Dos legata filiæ facit eam dici dotatam. gloss. & Bart. in l. cum plures. §. pe. ff. de admi. tu. l. non est. de ritu nup. Quod est uerum, etiam si fiat ei relictum simpliciter, quia intelligitur pro dote. l. quod autem. & ibi Bar. ff. de iure dot. Vnde

Dotis causa legatum intelligitur, ꝙ factum est uirgini. d. l. quod autẽ. & ibi Bar. de iure dotium.

Dos legata uxori a marito uenit in fideicommisso, & debet ab uxore grauata fideicommisso, quia fit hæres instituta, restitui fideicommissario, nisi probetur per aliud instrumentum, uel aliter, dotis numeratio. l. qui uxori. & ibi Bart. ff. de aur. & argen. leg. Pau. de Cast. in consil. lxxviij. & Bartho. Cepo. in cap. Raynutius. de testa. adde supra uer. Dos. el. j. uersi. xlvj.

Dos si legatur a marito alicui, debetur in æstimationem, ne fiat præiudicium uxori. Bart. in l. dotalem ff. de testa. mil. quem etiam uide in l. cum lex. ff. de fideius.

Dos legata uidetur a uiro ex uerbis, Lego decem uxori ultra, uel supra dotem, uel propter dotem. Bart. in l. cum ita. & in l. Seia. ff. de dot. prẹleg.

Dos legata filiæ sub cõditione quod reuertatur ad hæredes donantis, si filia præmoriatur uiro sine filijs, an transeat in uirum cum tali onere, stante statuto de lucro dotis. Pau. de Ca. in cõsi. ccxxxiij.

20 Dos legata filiæ cum nubet, an possit per filiam nõ nuptam morientem relinqui matri, uel alteri. Pau. de Cast. consi. ccxxxj.

Dos legata filiæ pro tempore nuptiarum, & interim deponenda ad lucrum, si non fuit deposita, an filia petat eius lucrum, quatenus excessisset alimenta, si fuisset deposita. per Paulum de Cast. consi. ccxxxvj.

Dos legata uxori potest peti per hæredes eius, licet non fuerit petita per uxorem. Paul. de Cast. consi. ccxl.

Dotis legatum factum a patre debet deduci ante omnia, tanquam æs alienum. Bar. in l. ij. §. si sponsa. de priuil. credi.

Dos legata etiam pro matrimonio inualido debetur. Bal. in l. filia legatorum. C. de leg.

Dotis legatum an transmittatur. Alb. de Ros. in. q. episcopus Pergamensis. Pau. de Ca. consi. xxxj. & j. Legatum dotis. uer. j.

Dos si legatur a uiro confitente se recepisse, quam tamen non recepit: uide in Spec. de instrum. edi. §. xj. uer. item oppone contra confirmationem. & supra uerb. Confessio de recepto. & j. Legatum dotis. uersi. xxvij. & lxj.

Dotis legatæ materiam supple infra uer. Legatum dotis. per totum.

Dos confessata seu acceptilata, debet restitui, sicut soluta. l. penul. §. si uir. & ibi Bar. ff. so. ma.

Dos confessata an sit restituenda, si aliter non constet de ea. s. uer. Confessio de recepto. ubi etiam supple de hac materia. & infra.

Dos confessata non numerata, non potest repeti. l. j. & ibi Bar. C. de dote cau. non nu.

Dos confessata non habet priuilegium hypothecæ expresse. gloss. Bald. & doc. in l. assiduis. C. qui po. in pig. ha. uo. in l. si quis post hac. in princ. C. de bon. dam. & in l. j. C. de do. cau. non nu. Bald. Ang. Ioan. de Por. doc. & Pau. de Ca. in l. j. ff. sol. ma. Ang. contra in consi. factum sic se habet, Titius, & Seius. alias incipit punctus talis est, ser Simon. in authen. sed iam necesse. de do. ante nup. Bal. in l. j. C. de priuile. do. & in l. generaliter. j. quæstio. de non nume. pec. Ang. in authen. de æqual. dot. coll. vij. ij. colu. ubi uide & Alexand. in l. si ita. §. Chrysogonus. ij.

† charta. de uerb. ob. † Et per do. Ias. May. Institu. de act. §. fuerat. num. 82.]

Dos confessata si non constet de numeratione, quomodo repetatur. Bald. in l. fi. vij. col. & seq. C. communia utri iud.

Dotis confessio de recepto an præiudicet. in Specu. de conf. §. ij. uersi. xvj. & §. iij. uer. quid autem. & supra uer. Cõfessio de recepto. uersi. ij. & in Spe. de instr. edi. §. xj. uer. item oppone contra confirmatorem. & supra Confessio mariti. per discursum. & maxime in uersi. xij.

† Dotis confessio inter uirum & uxorem est prohibita. domi. Pe. Phi. Cor. in consi. clxiij. incip. in causa. per totum. in j. parte.]

Dos confessata per maritum antequam fuerit ei promissa. an soluto matrimonio sit ei restituenda uigore confessionis. Bal. in l. legem. C. de pactis.

Dotis receptę confessio facta per uirum prodest ei cui facta est. Bartol. in l. si uoluntate. C. de dot. promiss.

Dos confessata per maritum & patrem eius, ad quem præsumatur peruenisse, & per quem sit restituenda supra uerb. Confessio mariti.

10 Dotis receptę confessio facta animo donandi confirmatur morte. l. ij. & ibi Bartol. C. de dote cau. non nu.

Dotis confessatæ materiam supple supra uer. Confessio mariti. & uer. Confessio de recepto. per discursum.

Dos lucrata per maritum propter filios an sit mariti, uel filiorum. Bald. in authen. sed & si quis. v. colum. C. de secun. nup. & in l. dos a patre. C. solu. mat. ubi dicit quod dos uadit ad filios ut hæredes matris: & ideo si filij decedant ante aditam matris hæreditatem, reuertitur dos iure hæreditario ad hæredes matris: ut ibi. Quod est uerum, siue ex pacto retineatur dos propter filios, siue ex consuetudine, uel statuto, secundum Bal. ibi contra Iac. de Bel. qui secus dicit, si ex pacto

pe

per l.inter socerum.§.j.de pac.dot. Sed secus est,si ex pacto:trāsit ad filios,ut filios nō ut hæredes:per dictū Bar.in l.quod dicitur.de uer.obl.& infra uersicu.Stipulatio.uer.lxx.Idem Bald. in l. dotem.C. de fal. cā adiec. leg. dicit ꝙ dos tunc debetur patri filiorum mortuorum,& non dotanti,uel auo mater no:uide ibi,& per Bal.in l.illam.iij.col.C. de coll. quod succedit in dotem matris filius ut hæres, per l.Beblius.de pac.doc.& tenet Bar.in l.si cū dotem.in prin.so.ma.per d.l. Beblius. & in aut de nup. §. soluto.in prin.uide per Bar.in l.si constāte.in prin. ix.q.ij.principalis.so.ma.Vide Iac.Bu.doc. & Bal. in d.l.dos a patre.Barto.in d.ix.q.dicit ꝙ dicta dos est patris, etiam si dissipet:succurritur filijs contra emptores mortuo patre, ut ibi.

Dotis lucrum factum per patrem an computetur in legitima in bonis aui materni.Ia. Bu. consi. quæritur an dos.& Bal.in l.quoniam nouella.C.de inof.test.

† Dos,quam lucratur maritus uxore præcedente, an locum habeat in sponsa,quæ alimentatur a socero obligato ad alimentandum:uide do. Pe. Phi. Cor. in consil.cxlix.incip.licet.per totum.in prima parte.]

Dotis lucri materiam supple infra uer.Lucrum dotis. per totum.

Dos materna per patrem filiis non restituta statim mortua matre uidetur adita per patrem nomine filiorum:& ideo transmittitur ad ipsorum hæredes, & non debet restitui consanguineis matris. Bal.in l.si certis annis.pe.co.C.de pac.& j.uer.Maritus adit.uer.unico.

Dos matris debetur filio instituto pro parte in bonis patris,& iussus amplius non petere in bonis patris: secundum Barto.in l.iusiurandi.§. si liberi. de ope. lib.contra Bal.in l.liberti.C.e.ti. in l. si adulta. C. de hæ.act.

Dos a matre data præsumitur donata, & noncomputatur in legitimam.glo.in l.iij.§.sed utrum. de mino.

Dos materna debetur filiæ etiam dotatæ a patre & exclusæ per statutum quod plus non petat, etiam cum fructibus perceptis, & percipiendis post mortem patris.Pau.de Cast.con.cviij.in tertio, & quarto dubio.& infra filia dotata.uer.penul.Pau. consi. cccxxvij.

Dos matris non computatur in legitimam filiis. succedentibus auo materno secundum Bal. in l.illam. C.de coll.& in l.quoniam nouella.C. de inof. test. & in suo consi.in noie domini amen:quidā noie Ni. & Pa.de Ca.con.lx.& cxxij.& con.ccxlviij.Ia.Bu. in consi.queritur an dos.contra Bar.in cons.Arnaldus.alias,Gilbertus.& in cons. Guiscardus. & in l. in quartam ad legē Fal.uide Fran.Tig.in consi.qđ dotis,&c.& Frā.Por.in tra.de suc.ab intest. lxxvij. col.& Moder.in d.l.illā.& in d.l.in quartā.& omnino per Pa de Ca.in d.consilijs.Sed stipulata filiæ reddi non computatur secundū omnes.& Bar.in d. l.in quartā.uer.sed si poneremus.& Pa.de Ca.d.cōsil.cxxij.& omnino per Alexand.con.xxij.iiij.parte ubi omnino. & dicit ibi quod dos data per patrem stipulata reddi filiæ spectat ad filios filiæ, ut hæredes matris:& non computatur in legitimam.in bonis aui materni,secundum Bar.in l.post dotem.ult. col.sol.ma.

† Vide Alex.con.xxiiij.in prin.uisis dubiis.uol.j.ubi ponit quando pater est stipulatus reddi filiæ,& filia præcedit :quod tunc talis dos nō imputatur nepotibus aui materni:ut ibi per eū. Deci. con.lxxxjcol.pe.

† Dos materna non cōputatur in legitima nepoti, secundum cōmunem opi.Raph.Cu.in con.x.per totum & con.lxxxvj.per totum.]

Dotes maternæ sunt præcipuæ filiorū ex diuersis matrib.natorum, etiam si a patre eorum sint iussi çqualiter succedere,uel diuidere bona inter se. Bar.in l. cum pater.§.dulcissimis.de leg.ij.

Dos matris,quæ secundo nupsit,an diuidatur inter filios primi matrimonij,& filios secundi,stante statuto quod uir lucretur dotem.Pa.de Ca.con.ccxxxv. cclxv.cclxvij.cclxviij.& cclxix.& j.uer. Statutum de lucro dotis.

Dos matris restituenda filiæ an compensentur cum legato sibi facto a patre ultra dotem competentem. Pa.de Ca.con.cviij.

Dos computatur in legitimam. l. quoniā nouella.C.de inoffi.testa.& ibi doc & Bald.in l.iubemus. C. ad Treb. & in authen.res,quæ.C.communia de leg. in Spe. de instr.edi.§.xiij.uersi.sed super.& Bar.in l. Titio cētum.§.Titio genero.de cond. & demonst. & Paul. de Cast.consi.cvj.& consi.cviij.ubi dicit uerum,ni si filia sit exclusa per statutum, dum tamen statutū non uelit ei dari legitimam. De quo etiam per Pa. de Castr.consil.cxxix.& d.consil.cvj.& per Cy.& Bald.in l.sancimus.C.de nup.nisi debeatur per statutum j.eo.uer.viij.

† Vide do.Bart.Soc.in consil. clxxxvij.inci.circa.j.q.uer.secunda conclusio.cum uer.seq.in ij.parte]

Dos in Trebellianicā non computatur filiæ institutę, & grauatæ fideicommisso.Bal. in d. l. iubemus. ad Treb.in l.pater filiam. ad legem Fal.Bal.in aut.res quæ.communia de leg.

Dos non computatur in legitimam,quando ex forma statuti danda est,secundum Pau.de Cast. in consil. cvj.& infra eo.uer.v.per Cy.& Bal. in l. sancimus. C.de nup.

Dos matris an computetur in legitimam in bonis aui materni.s.uer.Dos materna.uer.v.

† Dos data filiæ an imputetur in legitimam debitā nepti in bonis aui materni.Vide Alc.con.xxiiij. uolu.j.Pic.omnino in repe. l. in quartam col. lxxxij. uer.non quæritur.cum xiiij.col.seq.ff. ad legē Fal. Dec.con.lxxxj.co.pe uer.successiuē.

Dos data filiæ de bonis fideicommisso subiectis an imputetur patri in suam legitimam, & an in Trebellianicam sibi debitas in bonis illis.Pau. de Ca.con. ccxxiij.

Dos an computetur filiæ in legitimam uide etiam in Sp.de instru.edi.§.xiij.uersi.sed frater.& supra,eo. uersi.

uersi.j.Bar.in l.Titio centum.§. Titio genero. de condi.& demonstr.& Paul.de Castr. in consi. cvij. ubi dicit quod non computatur ei exclusę per statutum nisi statutum uelit ei dari legitimam.& in consi.cxcix.& cvj.

Dos data sorori utrinq; coniunctæ, uiuo.uel mortuo patre, ab eius fratre, an imputetur in partẽ fratris dotantis: dic quod non, si sit data uiuo patre: secus si mortuo, nisi alij fratres consenserint expresse, uel etiam tacite: ut quia essent adeo socij. quod hoc sibi liceret per expressa capitula societatis. Bald. in aut.ex testamento.pe.colu.de coll. uide per Alex. con. cxxxiij.ij.parte.

Dos neptis profecta ab auo paterno imputatur ei in legitimam:& sic confertur, sicut dos materna Bal. in l.illam.ul.col.C.de coll. & melius per Ale. con. iij.iiij parte.

Dos a matre data non computatur filiæ in legitimam quia præsumitur donata supra. Dos materna. uersic.iij.

Dos per filiam non exacta computatur sibi in partem aut.quod locum.& ibi Bal.C.de coll. & ad de infra uer.Dos imputatur.

Dos imputatur nepti in legitimam in bonis aui, a quo fuit dotata per Ale.con.xxiiij.j.parte.& Bal.in l.illam.ul.col. C.de col.& an ei in bonis patris.Ale.plene in con. xxx.iiij.parte.

Dos data nepti ex filio per auum, an computetur filio in legitimam. Ale.fin.in d. consi. xxx,iiij.parte.

† Vide Ale.con.xxvj.uol.j. ubi dicit quod filius succedens matri, non tenetur conferre dotem datam nepti, hoc est filiæ filij. Pic.in repe. in quartam col. xcvij.uer.querit Ange.

Dos data filiæ unius fratris uiuente patre utriusq; fratris non imputatur in partem patris dotate. Casus fin.in l.pater fili. de euic. secundum lec.gl.sed melius probatur in l.dedit.de coll.bonorum. secundũ Lud.Pon.in fin.uer.Dos.uer. unus. Sed uide Bald. in l.si patruus.iiij.col.C. communia utri. iud. & in l.fi.C.de do.promis.& in addi. Spec. de socie.alias de iud.§.iiij.uersic. quid si unus ex fratribus. & ibi Spec.uersic.si unus frater.& Pet.de Peru in consil. lxvj.quoniam iam dudum consului, &c. & in trac. de socie.vj.parte.ix.q.& in iij.parte.xv. colu. & in trac.de duo.fra.per do.Frã.Por.ij.parte.q.lxxviij. & in q.iij. Vide etiam per Bal. in authen. ex testamento.pen.colum.C.de colla. & infra uer. Fratres socij.uer.iij.& per Ale.con.cliij.ij.parte.& consil. cxxxiij.Item

Dos data filiæ fratris socij de consensu alterius fratris, censetur data de communi,& patri non imputatur, nisi frater consentiens sit minor. Pau. consil. cxxviij.

Dos bastardæ filiæ data imputatur in legitimam. Bal. in l.humanitatis.C.de natu.lib.Fed.in aut.res, quæ communia.de leg.dicit ei non deberi legitimam.& j.uer.Legitima.el.j.uer.lv.

Dos data filiæ unius fratris, uel socij mortuo patre, an imputetur in partem patris: uide in legibus præalle. supra eod.uer.iij.& in l. si socius pro filia.ff. pro socio.quod sic.Bal.in aut.ex testamento. pe.co.C. de coll.& j.uer.Fratres socij.uer.iiij. & omnino p Ale.in consi.an dos.& con.lxviij. in iiij. parte ubi allegat multa consilia alia ad idem.

Dotis imputandæ materiam supple.supra uersic.Dos computetur.per totum.

Dos confertur.in aut.ex testamento.& ibi doc.C. de coll.& j.e.per discursum.

Dos legata non confertur.l.huiusmodi.§. cum pater. & Barto.de leg primo.& Bald.in l.legatorum. C. de lega.

Dos data nepti per auum an conferatur. gl. ord.in l. dedit.ff.de coll.Bal.in aut.ex testamento.pe.co.C. de coll.quod non.& per Bal in l. illam.in fi.e.tit.& j.eo.uer.xix.

Dos sororis uiduæ an conferatur cum sorore nupta cohærede.Bal.in l.fin.secunda colu. C. communia utri. iudi.

Dos sororis dotatæ confertur soli sorori, non etiam patruo, nisi & ipse aliud conferat neptib.Bal. in l.illam.in fi.C.de colla.

Dos stipulata filiæ, & hæredibus, non confertur fratribus, nisi prius remittant stipulationem.gl. in l.j. §.fi.de coll.dot.

Dos neptis an conferatur patruo cohæredi.suo.Bald. in l.fi.iij.colu.C. communia utri.iud.& in l.illam. ul.col.C.de coll.

Dos data nepti ex filio an conferatur per patrem filię dotatę ab auia succedente matri.Ale.con. xxvj.prima parte.

Dos data nepti ab auo confertur.Bal.in d.l.illam.ult. coll.C.de coll. & supra uer.iij.

Dos quomodo conferatur:omnino per Bald. in l.dotis.& in authen.quod locum.& in aut.ex testamẽto.de colla.

Dos sororis confertur fratri instituto in re certa, quæ non sufficiat ad legitimam, si soror est hæres uniuersalis: alias non ut si debet esse contenta dote:qa dos tunc non confertur.Bal.in aut.ex testamento. pe.co.de coll.

Dos conferri debet inter liberos quoscunq;.l.ut liberis.& ibi doc.& Bal.C.de coll.

Dos sorori data a fratre non confertur fratri. Bal.in l. prima.in prin.C.de legi.hær.

† Dotes illę sunt conferendæ, quæ fuerunt datę ab eo, de cuius bonis agitur.do.Barth.Soci. in consil. lxvj.incip.uiso.uersicu.secunda conclusio.in prima parte.]

Dos constante matrimonio dicitur proprie & etiam ante matrimonium secundum uulgarem usum loquendi.l.Titio centũ §.Titio genero.de condi.& demon. Item sol. mat. antequam sit restituta mulieri, secundum Paul. de Cast.in rub.C.sol. matri. quemad.dos.pe.l.j.& ibi Bal.C.unde uir, & uxor.non aũt postquam est restituta uxori: quia tunc non dicitur amplius dos. adeo quod est alienabilis, & perdit nomen, ius, & pri-

priuilegia dotis. Bald. in l. j. C. sine censu, uel reliquis. & infra eo. contrarium no. in l. etiam dirupto. de fun. dota. infra. Dos. soluto matrimonio uersic. secundo.

Dos constante matrimonio, uergente uiro ad inopiã, non potest cedi supra uerb. Actio dotis.

Dos debet reddi uxori expulsæ sine causa. ĵ. Maritus alere. uer. xiij.

Dos constante matrimonio, debet uxori restitui, confiscatis bonis mariti: quia de eis debet extrahi, & confiscata non intelligitur. gl. Bar. & Bal. doc. in l. ij. in prin. ff. sol. matri. & est casus in c. ex literis. de pign.

Dos constante matrimonio an possit restitui mulieri. ĵ. Dos restituta. uer. viij.

Dos rei immobilis potest repeti a uiro abutẽte, ut detur administratio uxori. Bald. in authen. quod locum. vj. quæst. de coll. Quod est uerum, secundum Bald. ibi in vij. quæst. etiam si fuit factum pactum de non repetenda dote a dissipante, per l. ij. ff. de pac. dota.

Dos sequestrari potest uiro male utenti ea. Barto. in l. si cum dotem. §. sinautem in seuissimo. soluto mat. secus si male utatur bonis, quia dos debet restitui. Bar. ibi.

Dos constante matrimonio potest repeti per uxorem a uiro paupere. l. si constante. in prin. ff. solu. ma. l. ubi adhuc. C. de iure dot. Quod est uerum, nisi uir fuisset pauper tempore dotis datę. quia sibi imputet uxor. secundum Dy. & doc. ibi. Sed Bar. contra ibidem, & in l. si is, a quo. ff. ut in pos. & sequitur. Bal. in aut. quod locum. C. de coll. Sed idem Bal. tenet contra Bar. in l. ubi adhuc. v. col. C. de iure dot. & ĵ. uer. Vxor agit. uer. xl.

Dos constante matrimonio an possit augeri, uel minui de consensu partium. in aut. de nup. §. de augmentis. coll. iiij. Pa. de Ca. con. cix. quod sic, per authen. sed iam necesse de do. ante nup.

10 Dos constante matrimonio perdita ob adulteriũ, an reuertatur ad patrem. gloss. & Bald. in l. si dotem. C. de iure dot. Ange. in l. dissentientibus. C. de repu.

Dos constante matrimonio potest repeti ex causa inopiæ uiri, etiam si fuit stipulata soluto matrimonio restitui a uiro, & ab alio correo debendi. Pa. de Ca. consi. cxxxiij. & Barto. in l. si constante. soluto matrimonio.

Dos ex causa inopiæ potest repeti, licet fuerit uxor sibi restitui stipulata solut. mat. Pau. in d. con. cxxvj. incipiente, uiso dicto libello.

Dos restituta, uxori in causa inopiæ, si pereat sine culpa uxoris, potest iterum repeti in bonis uiri, secundum Ang. sing. in l. si noxali. §. est autem. ff. de pec. & supra uer. Dominium transfertur. uer. liiij. & uersi. Assignare. uer. xj.

Dotis instrumentum habens executionem paratã ex forma statuti, an intelligatur etiam quando petitur dos constante matrimonio propter inopiam infra. Instrumenti executio. uer. ix.

Dos uxori constante matrimonio restituta, an sit in dominio eius. Bar. in l. si constante. ij. q. iiij. principa. sol. ma.

Dotis constante matrimonio restitutæ ex causa urgentiæ ad inopiam fructus cedunt uiro pro oneribus matrimonii. l. ubi adhuc. & ibi Bar. C. de iu. do. Item

Dos constante matrimonio restituta uxori propter inopiam uiri, non eximitur ab oneribus matrimonij, sed causat ueram & propriam restitutionem. Lud. Pon. in consil. cccexxxiiij. circa primum, &c.

Dos pro matrimonio prohibito an repetatur. ĵ. Dos. sol. ma. uer. iiij.

Dotis fructus constante matrimonio communicantur fratribus sociis. l. fundus. in princip. & ibi Barto. ff. fa. er.

20 Dos constante matrimonio potest reddi uxori a uiro uolente ex causis, de quibus in l. mutus. §. manente. & ibi gl. ff. de iure dot. & ibi glo. & doc. uide Bar. in l. uir uxori. §. mulier. ad Vel. Cy. C. si const. mat. dos so. fue. per Bar. in l. quamuis. sol. mat. non ex alijs causis, nisi conuerteretur dos in utilitatem mariti. Bar. in l. si. ff. de iur. do.

Dos constante matrimonio constitui non potest, nisi per modum augmenti. Io. An. in addi. Sp. de do. inter uirum & uxo. §. si. uer. quid si uir. in fi. Pa. de Ca. consi. cix.

Dos constante matrimonio habet omnia bona mariti sibi hypothecata tacitè: sed uxor põt huic hypothecæ renuntiare. in Sp. de renun. & conclu. uersic. item beneficium. & supra uersi. Bona mariti. uersi. primo. & per discursum. & infra uerbo, Vxor hypothe. uer. j. per totum.

Dos soluto matrimonio debet diuidi inter filios utriusque matrimonij æqualiter ex forma statuti de dote diuidenda æqualiter, licet sit solutum matrimonium: quia adhuc dicitur dos, & uerificantur uerba statuti in ea. Bald. in l. j. C. unde uir, & uxor. & supra uer. Dos constan. mat. uer. j. Vnde

Dotis appellatione in statuto uenit etiam dos soluto matrimonio. ĵ. uer. Statutum de ultimis uoluntatibus. uer. xc.

Dos soluto matrimo. restituta, non dicitur dos. Bald. in l. ij. in prin. so. ma. Io. de Por. in rub. eo. tit. vj. co. per l. cum in fundo. §. quod si acciderit. de iure do. Bal. in l. j. C. sine censu uel reli. contrarium no. in l. etiam dirupto. de fund. doc. secundum Barth. Ce. in fin. uer. cxj. & supra uer. Dos constante. uersic. j. sed Bal. & Pau. in l. j. C. unde uir. & Pau. in rub. ea, sol. ma. dicunt quod statutum de non testando de dote † intelligitur etiam sol. matrim. † Et per do. Barth. Soci. in d. rub. sol. ma. in uer. quarta conclusio. Et an, & quando amplius non dicatur dos, nec habeat priuilegia dotis, uide per eum in consil. clvij. incip. uisa. uersic. primo quando. cum uersic. seq. in j. parte.]

Dos data ob matrimonium prohibitũ potest repeti, in l. auúculo. de cond. sine causa. gl. in l. j. ff. de códi.

ob causam.glo.Inst.de nup.§.pe.tex.gl.Bar.Bald. & doc.in l.j.C.de condi.ob causam.nisi scienter sit contractum matrimonium : quo casu facit dotem fisco deberi incestus,secundum Bal.ibi per text. in aut.de incestis nup.in prin.& Barto.in d.l. j. Secus si bona fide:quia repettitur per cōdictionem ob causam.d.l.j.& ibi Bal.& doc.C. de condi. ob causam. & per Bal.in rub.ff.sol.ma.ubi etiam ponit de arra, & de donatione propter nuptias datis pro matrimonio illicito.

Dos soluto matrimonio repeti non potest per uxorē uigore instrumenti quietationis, quod habuit a marito, si non apparet aliud instrumentum solutionis factæ marito, stante statuto quod instrumenta mādentur executioni:quia intelligitur tale statutum de instrumento legibili, non de eo quod tacite resultat ex instrumento quietationis apparēte, quia legi non potest,secundum Bar.in l.j.in princ. ff. de his, quæ in te. delen. sed debet peti per libellū uia ordinaria,non uia executiua.Bar.in d.l.j.§.fin.

Dos soluto matrimonio ad quem reuertatur.in l. dos à patre.C.sol.ma.& ibi gl.& doc.in l.j.§.sileat. de rei uxo.ac.& ibi Bar. & plenius per Barto.in l.post dotem.v.q.sol. ma. ubi tenet quod ad patrem dotātem contra opi.Mart.quinimo dicit ibi Bart.quod consuetudo,secundum Mar.non habet locum,quādo uir primo decedit:sed quando uxor,uide infra, eo.prox.uer.& in l.ij.& ibi Bal.C.de bo.quæ lib.& Pau.de Cast.consi.cxxiij.& Bar.in l. si dotali. & in d.l.post dotem.solut.mat.& in l.j.de dote præle.& per Ale.consi.cxv.j.parte.Item dicta opi.Mar.habet locum ab intestato, non ex testamento, nec in emancipato.Bal.in l.hæreditariis.ad fin.C.de hær. act.Item uide in Spe. de do. inter uir. & uxo. & de dot.post diuor.resti.§.j.& per Pau.con.lx. in prin. Et quid si filia ingreditur monasterium infra e. uer sic.xiij.

† Dos soluto matrimonio an reddatur patri uel filię, uide dom.Pet.Philip.Cor.in consi. cxc. incip. pro diuisione.in litera b, in ij.parte. & consi. cxxxviij. incip. uiso. in litera a, & seq.usq; ad literam d, in tertia parte.]

Dos soluto matrimonio reuertitur ad dotantem quādo uir primo decessit,secundo mulier:secus si uxor prius decesserit superstitibus filijs,per l.dos a patre C.sol.ma.Ita Bar.in l.post dotem.v.q.antepenult. col.ff.eo.tit.in l.si dotali.eod.ti.& in l.j.de dot.præle.Sed Bal.contra in l.fi.vij. colum. C. communia utri.iudi.Bald.in l.si dotem.C.de fal.cau. adiec.le. dicit quod dos debet restitui uxori,etiam si filiæ supersunt mortuo filio in matrimonio : nec tunc habet locum pactum lucri:ut ibi. uide Pa.de Ca.consi.cxxv.

Dos soluto matrimonio non est aui dotantis,quando filia sua decessit in secundo matrimonio sine filiis: sed est filiorum ex primo matrimonio,contra Bar. in l.post dotem.sol.ma.cuius opi.communis est ibi contra Bal.& tenet Bal.in l.senium.uer.sed an filia C.qui te.fac.po.secundum Bald.no.in l.fi.iiij.colu. C.communia utri.iud. licet ibi dicat probari cōtrarium sin.uide Bar.in l.cum uir. de cond. & demon. quod est dotantis : & intelligitur statutum de liberis eiusdem matrimonij.

Dos soluto matrimonio an sit filiorum, uel aui dotantis, quando incontinenti post uirum decessit uxor. Bal.in l.fi.vij.col.C.communia utri.iud.& supra,e. uer.vj.& seq.& per Bar.in l.post dotem. vij. colu. ff.soluto matrimo. quod est aui. & Paul. de Castr. con.cxxv.

10 Dos soluto matrimonio an reuertatur ad dotantē, uel ad hæredes uiri, quando primo decessit uxor, deinde maritus,& postea filij incontinenti. Barto. Bald.& doc.in l.si cum dotem.ff.sol.ma. Bal. in l.si dotem.C.de fal.causa adiec.lega. & infra. † Vide do.Pe.Phi.Cor.in consi.ccxxiiij.incip. licet in litera d, in iij.parte.]

Dos soluto matrimonio extantib. filijs dēt esse apud patrem eorum,etiam prodigum,cui dandus est curator,uel iudicis officio ꝓuideri debet, ne dissipet. alias eis succurritur cōtra emptores mortuo patre. Bar.in l.si constante.ix.q.ij.principa.sol.ma. & ibi Imo.sed Bar.post gl.in l.ij.§. quod si in patris. dicit quod debet filijs restitui.

Dos soluto matrimonio etiam cum liberis potest repeti per patrem,qui filiā dotauit, etiam filia uidua inuita uolente stare cum filiis,& ali ab eis. Paul.de Ca.con.cxxiij.

Dos data de bonis fideicommissi sol.mat.an reuertatur ad fideicommissarium.Bal.in aut.res,q.iij. col. C.communia de leg.quod sic,contra gl.ibi.j.eod. uer.xviij. Et quid si soluitur matrimonium per ingressum monasterij.Bal.ibidem.in pe.co.

Dos ad patrem reuersa, an, & quomodo diuidatur cū alijs bonis.in l.fi.C. communia utri. iud.

† Dos recuperata per patrem dicitur esse in patrimonio patris, & idem iudicatur de ipsa, quod de alijs rebus patris:nec tenetur illam eandem dare in dotem secundo marito, sed sufficit quod det tantundem,uel æquiualentem:ut concludit Paul.de Cast. in con.xj.inci.uiso dicto libello.in j.uol.in ij. colu. uer.in casu igitur nostro. ✠

Dos soluto matrimonio an repetatur per hæredes dotantis,uel per hæredes dotatæ.Bal.in l.fi.iiij. colu. C.communia utri.iud.

Dos an possit repeti per uxorem lata sententia super diuortio,si uxor uelit alteri nubere. Pau.de Cast.in con. ccliiij.

Dos soluto matrimonio an reuertatur ad patrem, si filia decedat superstitib.filijs uiuo patre. Pa.de Ca. in con.lx.quod non.

† Dos profectitia,de qua in l.profectitia ff.de iu.do. an mortua muliere apud filios uel auum maternum remanere debeat,uide do.Mar. Soc.in con.ix.inci. prosequendo.per totum.in j.parte.]

Dos de bonis subiectis restitutioni debet restitui fidei commissario.Bal.in aut.res,quæ.iij.co. in lec.anti. C.communia de leg.sed ibi Bar. contra tenet uiuē te muliere dotata:uide Ang.in aut. de restit. colla. viij.

viij.& supra eo.uer.xiij.

Dos intra quantum tempus sit restituenda. j. Dos restituta.uer.ij.per discursum.

10 Dos non agnita per maritum soluto matrimonio an mortuis filiis reuertatur ad dotantẽ. Bal. in aut. sed & si quis.in fin.C.de sec.nup.

Dos soluto matrimonio repeti pōt ex instrumento, quo dicitur, maritum recepisse centum in dotem inter pecuniā,& alias res, licet in instrumento nō dicatur,quæ res fuerint. Bar.in l.cum quæritur. §. lana.de le.iij.Bal.in l.si uoluntate.C.de dot. promis.

Dos stipulata restitui casu quo matrimoniū soluatur morte mulieris sine filiis,an soluto matrimonio superstitib.filiis sit filiorum.Bal.in l. quod scitis. pe. col.C.de bo.quæ lib.

Dotis stipulatio in omnē casum restituēdæ de iure cōmuni intelligitur,secundū opi.Mar.de qua in l.dos a patre.C.so.ma.Bal.in l.ij.D.de bo.quæ lib.

Dos uxori a uiro data an sol.mat. possit repeti. Cyn. doc.& Bal.in l.si uoluntate.C.de do.promis. Ia.de Are.in l.j.C.de do.ante nup.

Dos data per patrem filiæ spuriæ an reuer[?]a ad patrē possit auferri per uenientes ab intestato: dic ꝙ sic de iure ciuili,non de iure canonico. per c. cum haberet.de eo,qui dux.in ux.Bar.in l.Męuius.§.duobus.antep.col.de le.ij.

Dos soluto matrimonio an transmittatur a filiis, qui decesserint nō adita hæreditate matris.doc.& Bal. in l.dos a patre.C.so.ma.

Dos soluto matrimonio quando repetitur, quomodo formetur libellus.in Specu. de dote post diuor. resti.§.iiij.

Dos data nepti reuertitur ad patrem etiam exhæredatum.l.dedit.ff.de coll.do.gl.in l.& nihil.de in rem uerso.

Dos filięfami. testantis ex forma statuti an sit præcipua filij sui,uel sit communicanda etiam eius cohæredi extraneo.Bald.in l.fin.v.colum.C.communia utri.iud.

30 Dos soluto matrimonio debet uxori restitui, etiā si extent liberi,non obstante pacto contrario. l. ij. ff.de pac.do.l.iij.C.eod. tit. Paul. de Castr. consil. cxxiij.

Dos soluto matrimonio morte uiri transit in monasterium,in quòd filia uiuo patre ingreditur, nec ad patrem eius reuertitur. Alc.consil.cxxxix.secunda parte.

Dos soluto matrimonio ad patrem reuersa an sit præcipua illius filij, pro quo data fuit extraneis institutis:sed institutis aliis filiis debet redire ad eū, pro quo data fuit,quatenus apud alios filios ex his causis datum perseuerat.Casus est sing.secundum Bar. in l.fi.C.communia utri.iud.& Bar.in l. post dotē. ff.sol.ma.

Dos an transeat ad hæredes patris, etiam extraneos, cum onere suo.Bar.in l.post dotem.x.colum.ff.sol. matrim.

Dos restituta non dicitur dos:ut s. uersicu. Dos constante matrimonio. uer.j.& uer.Dos sol.ma.uer.iij

Dos intra annum debet restitui,& nō statim,si est mobilis:sed immobilis statim.l.j.§. exactio. C. de rei uxo.actio.Et sic sta im quod dixi de mobili,uerum est,nisi res mobilis, puta pecunia sit subrogata loco rei immobilis,scilicet fundi, ex quo sit redacta: quia tunc sicut de immobili iudicandum est.l. cum in fundo.§.si fundus.ff. de iure do. secundum Lud. in fin.uer.Dos.uer.dicit.l.j.§.exactio.Item uerum, etiā si quis diues sit, qui restituere debet quia gaudet termino annali,secundum Bar.in l.diuortio.§. interdum.so.ma.contra Cy.in d.§.exactio.Sed uide Bal.& doc.in d.§.interdum.& j.uersic.Maritus conuenitur.uer.xliij. Sed fructus eius statim debē† tur.d.l.j.§.cum autem.& ibi Bar.& j.uer.iiij. † Et do.Ias.May.Instituta.de actio.§.fuerat. nu. 23. & plu.seq.

Dos acceptilata debet restitui,sicut soluta.l.pen.§. si uir.& ibi Bar. ff.sol.ma.

Dos immobilis licet statim sit restituenda. d. §. exactio.etiam si pars fructuum uiro debeatur, tamen secus est,si fructus sunt mariti:quia non statim, sed quousque fiat separatio fructuum, retinetur fundus.d.l.diuortio.§.interdum.per Bal. & Imol.sol. matr.

Dos mobilis intra annum restitui debet.d.§.exactio. etiam si pacto breuietur terminus:quia non potest. l. iurisgentium. §. quinimo. uersicu. ut puta. ff. de pact.quid si prorogetur.Ioan.de Por. in l. ij. solut. mat.

Dotis mobilis fructus intra annum, an cedat mulieri, ut hæredibus uiri glo.& Dy.in l.si mulier. §. rerū. ff.rerum amot.Bal.& Imo.in l.diuortio.§.non solū sol.mat.per doc.in l.si constante.§. quoties.eo.tit. & in d.§.exactio.

Dos debet restitui mulieri, si maritus est exbannitus, & bona confiscata.cap.ex literis.de pig.gloss. Bartol.& Ioan.de Por.post Bald.& doc.in l.ij.ff. solut.

† matrimo.in princip. † Bal.in d.l.ij.& quod ibi fuit dictum per do. Benedictum Forosemproniēsem in suis apostilis.]

Dos restitui potest constante matrimonio, si expedit glo.in l.si.ff.de iure dot.& ibi Bar.& per Bald.in l. si æstimatis.in fi.ff.sol. ma.

Dos restituta filio a patre de mandato nurus, non potest repeti per eam a socero restituendæ. Bar.in l.si nē.ff.de iure dot.

10 Dos data filiæ spuriæ, & stipulata patri dotanti in casu restitutionis,debet restitui patri uigore stipulationis, non uigore successionis: quia tunc maritus præfertur patri naturali in ea ab intestato, secundū Ab.Sic.in consi.casus proponitur in puncto, ser. Laurentius, &c.

Dotis restituendæ promissio si fiat, uide infra. Promissio.

Dotis restituendæ causa est summaria, & priuilegiata sicut causa matrimonialis.Card.in clem.ij.xxx. q. de iudi.

Dos Debet uxori sine causa iusta expulsæ restitui. j.

Mari-

Maritus alere.uer.xiiij.

Dotem restitui potest pater fideiubere pro filio.J. Pater fideiussore.uer.viij.

Dos in florenis data, si floreni minorentur, cuius sit periculum.textus no.& Alex.& Bal.in l.res in dote.de iure dotium.& per Cyn.in l. minorum.C. in quibus.cau.in integ.resti.Gul.in l.uinum.si cer.pe. Dy.in l.uxorem.§.j. de leg. iij. & infra Florenus. uer.j.† Vide do.Bar.Soc.in con. ccxciij. incip. pro fundamento. per totum, in secunda parte.

Dos debet restitui in eadem moneta,in qua fuit data licet sit uariata i materia,uel forma: sed si durat eadem,sed uariatus sit ualor,tempus moræ inspicitur secundum Bar.no.in l.res in dote.ff.de iure dot.Ad de not.in l.Paul.ff.de solutio.

Dos restitui debet spoliato antequam cogatur defendere matrimonium.Host.in c.accedens.ut lite non contest.Bal.Marg.uer. dos.uer.j.

Dos restituenda per grauatum fideicommisso, etiam si dedit fideiussorem de dote restituenda, & obligauit bona sua, debet restitui de bonis subiectis restitutioni consumpta dote, & dissipatis bonis per ipsum grauatum,& sic fideicommissum diminuit.Pa. de Cast.in con.xiij.& xiiij.& gl.no.in l. fin. C. de pac.conuen.& Pau.de Cast.consil. cxxviij. & Lud. Pon.in fin.uer.Dos.uer.pro restitutionis. & supra uerbo,Bona fideicommisso subiecta.uersi.j. & per discursum.

Dos restitui debet matri a filio. si potest:alias non potest pro ea filius carcerari.gl.& Bal.in l.liber.C.de capt. & postli.reuer.

20 Dos intra quantum tempus sit restituenda. in Sp. de excep.& repli.§.ij.circa princip.& supra eo.uer sic.ij.& sequentibus,in ti.qui fil.sint legi. uersi.sed nunquid uxor.

Dotis restitutio an impediatur per exceptionem adulterii commissi a muliere repetente.in Sp. de exce. & repli.§.iiij.uer.item quæritur.

Dotis restitutio an impediatur per exceptionem spoliationis factæ de rebus uiri a muliere.in Sp.de peti.& pos.§.j.uer.quid si matrimonio.

Dotis restituendæ fideiussor an dari possit in Spec.de dote post diuor.resti.§. ij. & infra Fideiussor dotis. per totum.Et an pignus,infra Pignus constituitur. uer. vij.

Dotis restitutio si fiat, quomodo concipiatur instrumentum.in Sp.ubi supra d.§.ij.

Dotis restituendæ materiam supple.supra uersi. Dos constante matrimonio. & uer. Dos soluto matrimonio.per discursum.

Dotis actio competit filiæ, id est uxori, non marito,quando filiæ fuit promissa.secundum Dy.in apostil.in l.seruo legato.§.si testator.de leg.j.

† Dotis dandæ actio nõ est uxoris. do. Pet.Phi.Cor. in con.cxij.inci.uiso.in litera b,in j.parte.uide eum in consi.j.incip.pro decisione.in litera a, la.ij.in ij. parte.ubi tantum quod dotis actio competit uiro, & eius hæredibus, non uxori, nec eius hæredibus. & uide eum in con.cccxviij.incip. uidetur in litera b, in iij.parte.& in consi. cliij.incip.in hac. per totum.in iij.parte.]

Dotis actio soluto matrimonio competit dotatæ, quãdo dos fuit data ab extraneo, & stipulata sibi, aut cuicunque de iure cõpetit.Bart. in l. Caius.solu. mat.& in l.uxorem.§.testamento.de leg.iij.

Dotis actio datur contra quemlibet hæredem in solidum, licet alias non teneretur, nisi pro hæreditaria portione.gl.fin.secundum doc.moder. & Bart. & Ang.in l.cum uno.ff.de leg.iij.

Dotis actio constante matrimonio potest cedi in casu inopiæ.Bal.in aut.quod locum.ix. q. de coll. Bald. contra in l.j.ul.col.C.de priui.do.

Dos cum petitur a uiro,an debeat probari matrimonium.Bal.in l.j.ul.q.C.de priui.dot.

Dotis actio non datur in casu uergentiæ uiri ad inopiam ei, qui dotem sibi reddi stipulatus est soluto matrimonio,sed datur uxori dotatæ dicto casu: qa talis casus tanquam omissus in pacto, remanet in dispositione iuris communis. Lud. Rapha. & Ale. in l.si extraneus.de cond. ob causam post Bar. in l. si constante.v.& vij.q.ij.prin.sol.ma.

Dotis actio constante matrimonio in casu inopiæ uiri competit filiæ,etiam sine consensu patris.tex.singu.in aut.quod locum.C.de coll.& ibi doc.& Bal. plene,& J.eo.uer.xj.

Dotis actio transmittitur ad hæredes uxoris mortuæ constante matrimonio.l.j.& ibi Bar.C.de rei uxo. actio.

Dos, quam dat pater pro filia, si est stipulata a patre, actio est patris.Bartol.in l.fina.C. communia utri. iud.

Dotis actio an, & quando competit filiæ, & quando patri.doc.& Bar.post glo.in l.post dotem.sol. ma. & in l.ij.eo.tit.& in l.Caius.eod.tit.Barto.in l.uxorem.§.ex testamento.de lega.iij.& in l. auia. C. de iure dot.quod quæritur patri,si eam sibi stipulatur alias non.sed in extraneo dotante solum pactũ sufficit.& per Pa.de Ca.con.cxxiij.

Dotis actio an detur filiæ repetenti sine consensu patris.Specu.de actore,uersic.item si filia.& supra eo. uer.vij.

Dotis actio an, & quando constante matrimonio detur filiæ,seu uxori contra possessorem in Spec. ubi supra.

Dotis actio an detur filiæ ad fundum, quem pater est consecutus pro dote filiæ restituta,& alienatus fuit a patre.Sp.ubi supra post.d.uer.item si filia.

Dotis actio realis ad fundum dotalem an competat uxori.in Specu.de act.seu peti.§.secundo. uer. hoc quoque.

Dotis rescriptum mulieri qualiter concedatur. in Sp. de rescrip.præsenta.§.iiij.uer. item mulier.

Dotis actio an patre moriente reuertatur ad filiam.in Sp.de instr.edi.xiij.col.uer.sed super.

Dotis actio quando patri competit repetenti dotem pro filia,quomodo formetur libellus.in Sp. de lib. concep.§.iij.in fin.

Dotis

Dotis actio si ad repetendum ante tempus a iure statutum intentetur an habeat locum pęna de plus petitionibus.Sp.de plus peti.

Dotis actio realis an detur uiro,uel mulieri. in Sp. de emp.& uen.§.iij.

10 Dotis actio soluto matrimonio intra quantum tēpus detur uxori ad repetendum.in Spec.qui fil.sint. leg.uer.sed nunquid uxor.de excep.& repli.§.ij. & supra.Dos restituta.uer.ij.

Dotis actio licet sit communis patris & filiæ , tamen solus pater agit,nisi filia contradicat ex causa iusta l.ij.§.quod si in patris.cum gl.& doc.in l.si cum dotem.§.eo autem.so.ma.& Pa.de Ca.con.cxxvj.incip. uiso dicto libello.

Dos , uel eius actio cōsolidatur in filiam morte patris uel emancipatione.Pa.in d.con.cxxvj.l.j.§.uideamus.C.de rei uxo.actio.Bal.in l.maximum.vj. co. de lib.præte. Et an per filiæ ingressum in monasterium consolidetur actio in patrē.Ale. con. cxxxix. secunda parte.

Dotis actio an quæratur filiis filiæ ex pacto ꝙ si filia moriatur sine filiis,dos reuertatur ad dotantē. Ol. con.cxxxij.

Dotis actio an sit nata cōstante matrimonio.tex. in l. cum notissimi.§.illud.de præscrip. trig. annorum.

† Vide do.Pe.Phi.Cor.in con.lj.incip. licet in litera r,in ij.parte.& adde do.Mar.Soc.in consi.ix.incip. prosequendo.uer.secundo probatur. in fi. in prima parte. quod dotis actio ante mortem non nascitur.]

† Dotis actio tollitur spatio triginta annorum.dom. Pe.Phi.Cor.in con.lvi.incip.in hac. in litera c, in iiij. parte.& uide eum in con.xlij.incip.licet.in litera f, in iiij.parte.]

Dotis actio cum intentatur , an sit declarandus libellus incertus in Sp.de lib.concep.§.v. uer. quid si in libello.

Dotis actionis materiam supple supra uer. Dos. solu. mat.& uer.Dos constante ma.& supra uersi. Actio dotis.per discursum.

Dotis exceptio nō numeratæ an potest opponi.ꝫ.uer.exceptio dotis. per totum.

Dos alienari non potest regulariter.in ti.de fun.do.& infra eod. per discursum.

Dos putatiua non potest alienari supra uer.Dos putatiua.uer.j.

Dos rei mobilis an possit alienari.doc. & Bar. in aut. siue a me.C.ad Vell.l.j.& ibi.Io.de Por.& doc. ff. so.ma.quod sic seruatur forma aut. alias nō : ut ibi per Bar.& doc.

Dos alienata per uirum de consensu uxoris filiæfa.potest per patrem uxoris uendicari , non per ipsam, etiam mortuo patre.Barto.in l.ij.§.fin. in princ.ff. so.ma.

Dos alienari non potest mista ratione mulieris, & dotantis.Bal.in l.fundus.in prin.ff.de fun.dot.

Dos an possit legari infra uer.Legatum dotis. per discursum.

Dos potest alienari in utilitatem uxoris,etiam inuitę l.ita constante.§.fin.de iure do.Pau. de Ca. consi. xvj.

Dos sicut non potest alienari,ita nec res uxori pro dote data, & restituta constante matrimonio propter inopiam uiri.Sali.post gl.in l.ubi adhuc.ij.q. C. de iure dot.

Dotis alienatio non ualet,etiam cum iuramento.l.nō dubium.C.de leg.Bar.in l.omnes populi. ij. q. iij. principalis.vij.col.de iusti.& iur. & in l. si quis pro eo.de fideius.& in l.cum lex.eo.tit.& in l.dotalem. de testa.mi.& in l.j.ff.so. ma. Sed Bart. contra in l. qui superstitis.de acqui.hær.& supra uer . Alienatio.uer.cv.& xx.Vide Bal.in l.fi.§.filiis. C. de bo. quæ lib. ubi dicit ualere nisi iuramentum sit dolo extortum.& in Sp.de em.& uen.§.iij.uer. sed nunquid potest.& uersi.uerum quod de iure canonico ualet.per c.licet.de iureiu.in vi.non de iure ciuili.l. lex Iul.de fun.do.& l.non dubium.C. de legib.

10 Dos sicut alienari non potest.l. j. §. & cum lex. & ibi Bar.C.de rei ux.actio.ita nec præscribi.l. si fundum.& ibi Bar.ff.de fun.do.gloss. in l. alienationis uerbum.de uerb.signi.not.in l.prima de fun.do. nisi spatio longissimi temporis, secundum Imo. Bal. post But.in c. cum non liceat. de præscri. Item nisi præscriptio esset cępta antequam fuisset dos.d. l. si fundum.cum gl.Bald.in l.prima.C.de ser.fugi. per d.l.si fundum.& per Bald.in l.prima.iij. colum.C. de anna.except. ubi uide & per l.in rebus.C.de iu. dot.

Dotis præscriptio non interrumpitur per titulum dotis superuenientem cępta præscriptione.secundum Bal in d.l.si fundum.Item

Dotalis fundus æstimatus potest alienari,& præscribi l.fi.cum gl.ff.de iure dot.Adde no.per Bart.in l.filiusfam.§.diui.de leg.j.ad fi.gl.& doc.in l.ij.C. de usuc.pro emp.ubi non potest præscribi,quod prohibitum est alienari.& per Pa.de Ca.con.cxvi. dicto.& Im.in d.c.cum non liceat.& ꝫ.e.uer.xxxiiij. & in l.ita constante.ff.de iur.do.

Dos potest alienari , & restitui constante matrimonio,si expedit.gloss.no. in l. fina.ff.de iur.do.& ibi Barto.in l.si æstimatis. et ibi Bald.ff.sol. matrimo. Item

Dos si legatur a uiro extraneæ personæ,debetur in ęstimatione,ut uxori non fiat præiudicium.Bar.in l. dotalem.ff. de test. mil. quem etiam uide in l. cum lex.ff.de fideius.

Dos an dicatur esse in commercio. Bald.in l.iij.C.de iu.do.& no.per Bal.in l.cum alienam.C. de leg. & doc.in l.dotalem.ff.de test.mil.

Dos permutari potest constante matrimonio si expedit.l ita constante.ff.de iure dotium.facit gl.& Barto.in l.fi.ff.eo.tit.& quod per Bar. & Bal.in l.si ęstimatis.ff.so.ma.& Bal.in aut.res,quæ.in fi.C communia de leg.quod sic, si fiat melior eius conditio, & in Sp.de emp.& uen.§.iij.uer.item pone, uir.

Dos dissipata an iterum danda sit filiæ. ꝫ.uer.filia dotata.

tata.uer.xij.

Dotis alienatio si facta sit,uel

Dotis repetita a patre loco,si fundus datus est,& per patrem fundus sit alienatus, an filia, non hæres patris,possit agere ad fundum.in Sp.de actore.uersi. item filia & sequen.

Dotalis fundus , si sit alienatus ab uxore de consensu uiri,& de euictione,uxor se,& bona sua obligauit, & uir sub pęna promisit non contrauenire, an possit ab ipso uiro uendicari:quod sic. & an pęna committatur contra eum,quod nó. & an mulier de euictione teneatur:sic,si sciuit.& an possit talis alienatio confirmari:quod sic.Item

30 Dotalis fundus an sit alienatus per uirum,qui aliũ in cambium dedit, an possit uendicari a uiro pęnitente.in Sp.de emp.& uen.§.sed pone,uxor.& seq. uer.item pone,uir.uide gl.& Bal. in l. si prædium. C.de iure dotium.

Dotalis fundi dominium non transit in emptorem, etiam si alienatio facta sit cum iuramento.Bar.in l. qui superstitis.in fin.de acquiren. hæred. in fin. & supra eod.uersi. ix. Quod uerum de iure ciuili , ut ibi:non de iure canonico.in Sp.de em.& uen.§.iij. uer.uerum.

Dotis non alienandæ priuilegium transit ad hæredes.infra.Priuilegium extenditur.uersicu.xxxix.& lxxj.

Dotalis fundus si sit permutatus , fit dotalis , qui eius loco datur.

Dotalis fundus si de consensu uxoris datur in dotem a uiro filiæ,repeti potest ab ea per uxorem, uiro uergente ad inopiam . Item a uiro dicente contra ius factum esse.Item.

Dotis datio est prohibita , quando & alienatio. Item

Dotalis fundus ad piam causam dari potest de cómuni consensu coniugum.Item.

Dotalis fundus in quibus casibus potest dari ad piam causam de communi uoluntate coniugum. Item

Dotalis fundus quibus casib. potest alienari. in Spec. ubi supra de emp.& uen.§.iij.uer.sed pone uxor.cũ seq.col.& uer.quid ergo si uir.

† Dotalis fundus an soluto matrimonio censeatur dotalis,& an alienari possit:uide do.Bart. Socin.in con.cxxj.incip.uisa.circa fi.iij.col.cum seq. in prima parte]

Dotalis fundus an alienetur.in Sp.de loc.§.vj. uersic. cxj.& supra uerb.præced.& supra uerb.Alienatio. uer.cv.xx.& xxx.& per discursum.& j̃.uersi. fundus.uer.xxx.cum alijs seq.usq; in finem

30 Dotalis fundus si alienetur a uiro, & euincatur emptori,an uir teneatur de euictione.in Specu.de em. & uen.§.iij.uer.item pone, uir.ibi.sed in casu præmisso,&c.

† Singu. Dotalis fundus dicitur etiam datus in doté. æstimatus, si maritus non est soluendo , nec potest alienari,nec obligari per maritum.Istud est dictum aureum Bal.in l.interest.uer.quæro hic quando.C. de usufruc.Quod dictum ualde extollit,& sequitur Franc.Crem.not.xviij.incip. habebis millies istud dictum.✻

Dotalis fundus non potest alienari,etiam cum consensu uxoris,quæ iurauerit tempore contracti matrimonij non consentire unquam alienationi dotis , per c.eam te.de iureiu.gl.in c.licet.eo.tit.in Spe.de emp.& uen.§.iij.uer.quid ergo si uir. in fin.ubi dat cautelam patri maritanti filiam ut faciat eam sic iurare tempore nuptiarum. & in cau. ccxxxiij. & ibi Bal.in addi.uer.quando alienatur. † Et Bar.in aut. ut immobilia bona.§.& inuito.in fi.]

Dotalis fundi alienatio potest confirmari.C.de do.l. constante.ff.de usuca.l.cum uir.in Sp. de em.& ué. §.iij.uer.sed nunquid potest.

Dotalis fundus æstimatus potest alienari.l.ita constãte.de iur.dot & gl.in fi.ff.e.ti.secundum Bar. consi domina Pe.j̃.e.uer.xij.

Dotalis fundus inestimatus potest alienari, si uxor simul cum uiro recipiat pretium : quia uidetur illud loco dotis recipere.secundum Bar.in d.consi.domina P.per gl.in l.fi.& in l.ita constante.ff.de iur.do. uel si uxor cõfiteatur pretium esse uersum in sui utilitatem,secundum Ange. in aut. ut nulli iudi. §. ut illud.collat. ix. & supra uerbo. Alienatio.& in cau. ccxxxj.& seq.ubi notaui plene.uide.j̃. Fundus dotalis.uer.xxx.

Dotalis fundi alienatio facta per uxorem de consensu uiri ualet,non a uiro de consensu uxoris. Bald.in l.j.& ibi Bar.ff.sol.ma.Cy.in l.si prædium.C. de iure dot.& supra uer. Alienatio.uer.lxxij.& infra uersi.Fundus dotalis.uer.xxxvj.Sed Bar.contra Cyn. in l.si æstimatis.sol.ma.quod non potest alienari ꝑ uxorem etiam de consensu uiri , sed ibi Bald. dicit posse,si expediat doti:uide Bal.& Ale. in l. cum lex de fideicom.& in l.dotalem.de testa. mil. & Bal. in d.l.si prædium.ij.q. nec a uiro de consensu uxoris, nisi expediat ei Bar.in l.fi.ff.de iu.do.l. j. §. & cum lex.C.de rei uxo.actio.nec potest hypothecari, ut ibi .

Dotalis fundus potest permutari etiam cum uiro , sicut cum tertio Bal.in addi.Sp.de do.inter ui. uersi. fundus .

Dotalis fundus etiam a uidua non potest alienari . l. etiam dirupto.ff.de fun.do.& Bartho.Cepo.in fin. uer.xj.

Dotalis fundus non patitur missionem pro debito uiri,uel uxoris,uel utriusque.Bal.in l.ij.in fi.C.ne vxor pro mari.

40 Dotalis fundus filiæ datus si euincatur , debet defendi ab hærede, si uxor,, eademque filia abstinuit ab hæreditate paterna. l. creditor. §. prædium. & ibi Bar.ff.de ac.emp.

Dos confiscatur data pro matrimonio scienter contracto in gradu ꝓhibito. Bal.in l.j.C. de cond.ob causam.per tex. in aut.de incest.nup.in prin.& Bar.in d.l.j.& ibi doc. uide Bal.in l.qui contra.C.de ince.nup.

Dos non uenit in confiscatione bonorum uiri : quia per fiscum debet restitui uxori, quatenus ad eũ peruenit.l.si marito.in princip. & ibi Barto. ff. solut.

ma.

ma. Item

Dos mulieri debet restitui uiro exbannito. glo. Bart. Bal. & doc. in l. ij. in prin. ff. so. mat. & c. ex literis. de pig.

Dos adulteræ debet diuidi uiriliter inter uirum secũdum, & filios primi matrimonij, nec confiscatur. Bal. in l. hac edictali. iij. col. C. de secun. nup.

Dos in confiscatione bonorum patris nõ uenit. Ang. in auth. de æqual. do. §. quia uero. coll. vij.

Dos an, & quando possit publicari propter delictum uxoris gl. & Bar. in l. quinq; legib. ff. de bo. dã. Bal. in l. j. C. de bo. quæ lib. quòd non constante matrimonio. & Ludo. Pon. in l. de die. §. qui mulierem. iij. col. ff. qui satisd. cog. ubi ponit casus, in quib. potest publicari.

Dos uiduæ fornicantis debetur hæredib. uiri. Pau. de Cast. consi. cxix.

Dos propter bannum non perditur. Bal. in auth. res, quæ. iij. col. C. communia de lega.

Dos an patiatur executionem, uide infra uer. Executio. el. j. uer. j.

Dos propter adulterium filiæ perdita, an reuertatur ad patrem. glo. Bal. & doc. in l. si dotem. C. de iure do. Ang. in l. dissentientib. C. de repu.

† *Dotalitium* siue doharium termini consuetudinarium dicitur quidam usufructus, quem mulier habet mortuo uiro in media parte bonorum antiquorum mariti. Et est diffinitio Chass. quàm ponit in tit. des droictũ & appar. agens marie. §. vj. per text. in c. plerunq;. extra de dona. inter uir. & uxo. de quo etiam in c. ex parte. de fo. compet.

† *Dotalitium* id est, donatio propter nuptias, uel res patronales, id ẽ ultra dotem datæ: ut no. per Barto. & alios in c. ex parte. de fo. compe. & in c. nuper. de dona. inter uirum & uxorem.

Dragma dicitur octaua pars unciæ, quæ constat ex trib. scrupulis, & decem, & octo siliquis secundum Isidorum, glo. est in l. ij C. de metal. lib. xj. secundum Aul. Gel. lib. j. c. viij. dicit dragmarum decem millia esse nummi nostratis denarium decem millia.

Dragma dicitur nummus certæ quantitatis cum imagine regis. Archi. xxiij. q. ult. tributum.

Dragma atis, est quarta pars Stateris. Item

Dragma atis, dicitur genus carminis. Sed

Dragma sine g, dicitur canticum Persarum. Sed

Didragma est denarius ualẽs duos nummos usuales. Archi. xj. q. j. magnum. secundum Barth. Cep. in l. in itinere. pe. col. de uerb. sig. qui tamen errauit in quota, dum allegauit. Arch. xj. q. j. magnũ. in quo capitulo Archi. solum dicit quòd didragma dicitur denarius ualẽs duos nummos usuales, & stater ualet duo dragmata. de quo infra uer. Statera. uer. ij. & ponit uersum.

Dat nummos didragma duos, stater id duplicabit.

Dubietas Ex præfationib. declaratur. l. Titia. §. idem respondit. de uer. obli. not. in l. cum quid. ff. si cer. peta. Item ex uicinis scripturis. Item ex consuetudine patrisfa. uel testatoris uel contrahentis. l. hæredes palam. §. j. de testa. Quod est uerum, etiam in scriptura dubia, quæ declaratur ex præcedentib. & sequentib. Bartol. in l. Marcellus. in prin. ff. ad Treb. per. l. qui filiabus. in prin. & in l. si seruus plurium. §. fi. de lega. j.

Dubitare, errare, ignorare, quid differant. gl. in rub. ff. de iur. & fac. igno. & in l. de statu. ff. de testa. Bal. in l. j. iij. col. de fal. cau. adiec. leg. & l. fi. C. de condi. indeb.

Dubitatio oritur ex forma contraria. Bar. in l. is potest. x. col. ff. de acqui. hære.

Dubia res fit per negationem. C. qui. ad liber. procla. non li. l. iij. & l. post rem. & ibi Bar. C. de transac. ubi dicit uerum, nisi probationes in contrariũ sint manifestę. Item per uerbum. Non credo. Bald. in d. l. iij.

Dubitans de statu suo non potest testari ut infra. Testamentum a quib. uer. ix.

Dubito, est uerbum inducens confessionem in respõdente in termino sibi dato ad deliberatæ respondendum. Bal. in c. si uasallus. si de feu. fue. contro. & infra uer. Terminus ad respondendum. uer. vij.

Dubitans ignoranti non æquiparatur: & ideo si quando contrahit cum alio, dubitauit de eius conditione, sibi imputet. Bald. in c. i. §. personam. per quos fiat. inue. in usi. feu. uide in l. manifestissimi. §. sinautem nesciens. & ibi doc. & Bart. & Bald. C. de fur. not. in l. quamdiu. C. qui admit. & ibi doc. & Fran. Pad. Ludo. in fin. uer. interrogatio. Item

Dubium seu ambiguum refertur ad intellectũ, & mentem: & ubi lex est dubia excusatur quis a iuris ignorantia: ut est tex. in l. regula. ff. de iur. & fac. igno. & uide glo. in c. unico. de postu. præla. li. vj. in uerbo, de cætero. Abb. in c. fi. de consti.

† Super dubio rescriptorum apostolicorum ordinarius loci nullam habet iurisdictionem, sed solũ cognoscit ad effectum requirendi cui debeat obedire. Abb. in c. cum contingat. de rescrip.

† Dubitantes in minimis reprehendendi sunt, & maxime iurisperiti: ut in c. cum in iure peritus. de electio. & in c. cum in iure peritus. de offic. dele. facit. l. quod Labeo. ff. ad Carbo. & in l. j. ff. ad mu. Abb. in c. & si quæstiones. de simo.

† Dubietas in fide est, quæ habet in se firmitatẽ animi, & quandam pertinaciam, ut quia perseuerat in illa dubitatione: secus si incidat in cogitationem, uel dubitationem ex primis motibus. Abb. in c. j, de hæret.

† Vbi contractus est dubius, an scilicet contineat in se peccatum, uel non, debemus potius abstinere a tali contractu: quia in dubio debemus capere partem magis tutam animę, etiam si illa pars uideatur durior: ut no. gl. in c. unico. de solu. tex. & ibi Abb. in c. iuuenis. de spõ. & tex. in cle. exiui de paradiso de uerb. sig. facit quod legitur, & no. in c. significasti. & in c. ad audientiam. de homi. & in c. illud. de

cle.excommu.mini. Abb.in ca. in ciuitate.de usur. in j.col.

† Dubia uerba accipiunt intellectum a præcedentib. & sequentibus:ut in l.si seruus plurium.§.fi. & in l. quæ filiab.ff. de leg. primo. Consideranda est ergo præfatio,seu exordium cuiusq; dispositionis. Ab.in c.ex multa.in §.ij.ibi:a superiore.de uoto.Pro hoc bonus tex.& ibi Bald. in l.fin. ff. de hæred. institu. & in l.cum pater.§.dulcissimis.ff.de leg.iij. & in l. regula.in uerbo, licet initium constitutionem demonstrat.ff.de iur.& fac.igno.& ibi Barto.& Bald. & bonus tex.in l.prima.i uerbo,a primordio tituli posterior formatur euentus.C.de imponen. lucra. descrip.lib.xj.& uide Barto.in l.cum hi. in princi. ff.de transac.& do.Cardi.& Ioan. de Imol. in cap. penul.de cleri.coniuga.Barto.in l.ambitiosa.ff. de decre.ab ord.fac.& in consi. incip. fuit quidam institutus.Pet.de Ancha.consi.ccclxxxix.incip.præmitto.circa medium, & in consil.ccxxij. incip. discutiendum est primo.in prima col.Ab.in c.ad aures.in iiij.col.de immu.eccle.& no.in l.fi.§. cui dulcia.ff.de ui.triti.& oleo leg. Abb. in c. quia clerici: de iure patro.

† Dubia uerba prolata debent intelligi secundum cõmunem opinionem non secundum singularem,no. Bar.in l.Labeo.ff.de supel.lega. & ideo erat iudex, qui in decisione causarum sequitur singularem opinionem doc.& non communem tangit Ab.in c. ut debitus.de appel.Item uerba non debent intelligi sophisticè, etiam si communiter sic intelligerẽtur: sed sunt referenda ad sensum hominis bene sensati ut colligitur ex tex.c.ex literis.de spõsa. & ibi Ab. circa prin. & uerba sophistica interprætantur in foro iudiciali secundum ius, cum sit recurrendum ad rectum sensum uerborum sed in foro animæ, etiã si quis iuret, interprætantur secũdum intentionem iurantis. Abb. in d.c.ex literis.circa fin. & uerba in quacunque dispositione interprætantur secundum cõmunem usum loquendi.Bar.in l.Labeo.ff.de supel.lega.in l.librorum.§.quod tñ Cassius. ff. de le. iij.in l.j.C.de iura cal.in proœmio Digestorũ. Iac. Bu.in l.j.ff.de fide instr.per Io.An.& alios in c. fundamenta.de ele.li.vi.per Canonistas.& ibi Abb.in in d.c.ex literis.& per eundem Ab.in c.per tuas.de prob.dixi plenè infra in uerbo Nepos.

Dubitans,& ignorans, æquiparãtur quo ad repetitionem indebiti tantum,non quo ad alia.l. fina. & ibi Bar.C.de cond.indeb.l.ij.in prin.ff. si quis ordo in bo.pos.serue. Ale.in l.quandiu.C.qui admitti.

Dubitatio est animi passio cum præcisa ignorantia extremorum.Bal.in rub.C.de prob.ij.col.

20 Dubia uerba,& non intelligibilia, habẽtur pro nõ expressis,nisi declarentur de his, quæ pro non scriba.l.ij.Car.in cle.sepe.in prin.de uer.signi.

Dubitanti,& ignoranti,non currit tempus.d.l. quandiu.C.qui admi.ubi Ale.dicit uerum.nisi dubitans posset de facili certiorari:quia tunc currit. Vnde

Dubitans,qui potest de facili certiorari,habetur pro sciente,per not.per gloss.in l. locus. de acquirend. possess.& tex.in l.regula.§.sed facti.ff. de iur.& fac. igno.

Dubitare nemo debet de fide catholica.ca.primo. de hæreti.

† Dubius in fide habetur pro hæretico quod declara quatuor modis,ut per Fel.in cap.primo. de hæretic. ✠

Dubitans non potest hæreditatem acceptare.Bald.in l.cum antiquiorib.j.col.C. de iure delib.

Dubium superueniens non impedit aditionem factã, sed fiendam.Barto.in l.j.§.necessario. ff. si uen.no.mu.

Dubium, seu dubitatio super iure, est quando factum ponitur pro constanti: sed super facto est quãdo factum non ponitur pro constanti.glo.& doc.Pet.de Sun.in l.eum,quem temere.§.j.ff.de iudi.

† Dubium dicitur id,quod põt pluribus modis intelligi.do.Pe.Phi.Cor.in con.xxx.incip. uidetur.in litera b,in iij.parte.]

† Dubium dicitur,ubi sunt consilia,& doctorũ opiniones hincinde.do.Pe.Phi.Cor.in con.lxxj. inci. quod non ualeat.in iij.parte.in litera e,uide Raph. Cu.in con.cliiij. in fi.

† Dubium probabile iuris æquiparatur errori facti. do.Pe.Phi.Cor.in con.x.incip.præsupposita.in litera e, in quarta parte.]

† Dubium non est,ubi reperitur casus legis. do. Pet. Phi.Cor.in consi.cix.incip.uiso.in litera l, in prima parte.]

Dubietas partium litigantium super iurisdictione iudicis,an reddat prorogationẽ nullam, sicut error. Ang.in l.fi.ff.de iurisd.om.iud.& Pe.de Sun.in l.ij. ij.col.ff.de iudi.

Dubietas sententiæ latæ in cã principali, an possit declarari in causa appellationis.Bal.in l. idem Pomponius.§.si plures. de rei uen.

Dubietas sibi inferri uim, potest implorare officium iudicis,ne uis ei inferatur.Bar.in l.fi. ff. quod met. causa.

Dubitans non uidetur donare,sicut nec nesciens.Bal. in l.fi.C.de cond.inser.

20 Dubitans non potest eligere.Bal.in l. manifestissimi.in prin.C.de furtis.

Dubium de mandato procuratoris dicitur, qñ apparet mandatum per literas,uel instrumentũ, de cuius fide forte dubitatur: uel si probatur per unũ testem,uel per alia indicia.Bar.& doc.& Bar.in l.nõ solum.§.qui alieno.ff.de proc.& in l.jC.e.tit.uel si deficit in literis nomen mittentis literas mandati. Cy.in rub.ff.de proc.in addi.

† Dubium aliquid dicitur fieri propter opiniones doctorum. Socin. in consil. cxv. incip. circa primam quæstionem.in iij.colum.uer.unum non omitto.in primo uol.Adde quod ubi est casus legis, ibi nulla potest esse dubitatio.l.illam.& ibi do.Ias.in j. not. C.de colla. ✠

Dubitans, an faciat rem dubiam.Bal. in l. iij. C. qui. ad libe.procla.non licet.

Dubitanti parcitur,sicut erranti.Bal.in l.leges. la. ij. C.de

C.de legibus.not. in l. manifestissimi. §. sinautem(I
† nesciens.C.de fur. † Et plene per Fel.in c.per tuas de simo.circa prin.]
Dubitatio facit opponi posse exceptionem omissam, secundum Bald.in d.l. manifestissimi. §. sinautem. de fur.
Dubitatio eius,de quo est casus legis,uana est.l.quod Labeo.ff.ad Carb.l.Domitius. de testa.Bal.in l.ancillæ.C.de furtis.
Dubitans de mãdato suo quod facit,est ipso iure nullum.℣.uer.Gesta.uer.xxxix.
Dubitans offendi ab aliquo potest petere famulos a iudice,& custodes suis sumptibus.Bar.in l.factum. ff.de rerum diui.
Dubitãs potest licite possidere, & uti possessione.l.si prius.de ope.noui nun.Bar.in l.Barbarius. xij.col. de offi.prætо.in repeti.
30 Dubitans si iurat contra ueritatem, est periurus. ℣.Periurus.
Dubius in fide non potest esse testis infra. Testes qui.
Dubium non dicitur id, de quo est regula, licet sint aliqui casus speciales,nisi de eis fiat mentio specialis.Barto.in l.quoties.ff. si quis cautio.
Dubitatio circa spiritualia debet dirimi per episcopum.l.omni.& ibi Bar.C.de sa.san.eccl.c. tuã. qui fil.sint le.c.lator.C.de ordi.co.c.si iudex laicus. de sent.exc.in vj.
Dubium si sit,quod est utilius accipitur.in Sp.de arb. §.viij.uer.sed quid si arbiter.
Dubitationis tollendæ causa sepe in contractibus, & aliis plura tolerantur.in d. uer. quid ergo secundũ præmissa.
Dubium si est debet iudici obtemperari.in Sp. de aduo.uer.sed nunquid cogi.
Dubitãti debet dari terminus ad deliberandum infra uersicu.Terminus ad respondendum.uer.iij.
Dubitatio aliqua cadit etiam in indubitabili.in Sp.de aduo.§.vij.uer.item caueat.
Dubitantis testis dictum non ualet: quia.
40 Dubitans pro ignorante habetur. in Specu. de teste.§.primo.uersicu. item quod sunt uarii. uide gl. in l.de ætate.§.nihil. & in l. qui interrogantur. de inter.actio.
† Dubitans de quæstione indubitabili,an, & quando sit reprehendendus.Fel.in c.& si quæstiones.in pinci.de simo.]
Dubitata,& indubitata actio ponitur in Spe. de cess. act.§.j.uer.si autem.& se.q.
† Dubia causa instrumẽti an per solam negationem reddatur,ita quod compromitti possit:uide do.Pe. Phil.Cor.in con. ccxc. incip. quod fuerit. in litera q,in prima parte.]
Dubium fieri per negationem quomodo intelligetur eo.tit.& §.uer.sed opponitur.& de satisda.§.iij.uer si.sed qualiter.
† Dubium si est qua mente aliquid sit factum inter uiuos, declaratur ex uerbis prolatis in ultima uoluntate.Textus est cum glo.in l.uxori.§.si.ff.de le. iij.& ibi Bar.dicit quod est nouus casus.Et illũ tex. dicit esse no.do.Ias. in l. qui filiabus. in prima col. ff.de leg.j.
Dubitare,est medium inter credere, & non credere.
Dubitare an,& quando quis possit, qui interrogatur ut respondeat.in Specu.ubi supra. §. j. uersicu. sed nunquid.
Dubium quando est, recurritur ad arbitrium iudicis, qui debet sequi æquitatem in dubio.Item.
Dubia positio non debet admitti.Item
Dubietas oritur ex multis eod.tit.§.vij. uer.& not.& uersi. iij.
Dubia in meliorem partem debemus interpetari in Sp.de præsum.§. ij. in prin.
Dubium si est,non est a iure recedendum,in Spec. de app.§.iiij.uer. sed quid si quis.
Dubium si sit,accipitur quod est minimum.℣.in Spe. de locato & conduc.§.vj.

Duellum an,& quando, & a quo potest indici. in Specu.de accu.§.vj.uer.quid si. & seq.& an sit licitum.Alexan.post Bar. in l. ex hoc. de iusti.& iur.
Duellum quibus casibus permittatur, etiam de iure canonico.Bal.in c.j.viij.colu. de pace tenen. in usi. feu.ubi est casus.& c.ex tuarum.de pur.can.ca.j.& ij.de pur.cano.
† Duellum non permittitur.uide gl.in rub.C. de gladiat.penit.tol.lib.xj.& dicit gl.in c.j.de purg.uulg. quod fuit inuentum arte diabolica. Plura de materia duelli ponit Ias.in l.ex hoc iure.col.iiij.in fi. cũ seq.ff. de iust. & iure.
Duellum uictor quid possit facere in uictum. Bald.in l.j.de dedi. lib.
Duello captus,& seruatus, est seruus pęnæ, & testari potest.sed morientes in eo secus.Alc.in d.l. ex hoc iure.
Duello non debet interesse clericus. qui est irregularis,si faueat alteri ex partib.Car.in clem.j. §. porro.de stat.mon.
Duellum re integra de communi consensu partium an possit reuocari.Bald.in cap.primo.viij.colu. de pace tenen.
Duellum an sit prosequendum quousque alter succũbat,si prima die nullus fuit superatus.Bal.in c.j.ix. col.de pace tenen.
Duellum non dicitur illicitum, quod permittit consuetudo generalis.Bald.in leg.his penes.C. depositi.
Duellum quando ex consuetudine prouinciæ debet acceptari impedit executionem mortis in prouocato ad duellum condẽnando ad mortem pro crimine aliquo.Bar.in l.Imperator.la.ij. ff. de sta. hom. ubi dicit Gul.de Cun.tenere contrarium.
† Duellum in Vngaria consuetudo est generaliter quod admittatur.Sig.de Homod.in con. xcvj. ubi etiam ponit.q.quandam, stante dicta consuetudine,quæ talis est facto euenit inter A.& B. duellum extitit ordinatum hoc addito quod qui uincit alium,quoddam castrum sanctæ Mariæ habeat:con

elngit quod in ipsa pugna A. proiicit per terram B. demum dictus B. asserit se uictum fore, & eodem momento occidit A. quæritur quid iuris. ubi etiam tenet quod duellum, & iudicium, æquiparátur.]

Dudum quomodo ponatur. glo. Bald in l. nec emptio. ff. de contrahend. emp. in §. j. & not. in l. dudum. C. eod. tit. & importat tempus præteritum, præsens, & futurū, sicut olim, & quondam. Car. in cle. j. §. j. de iureiur. Bart. in l. j. §. j. de oper. noui nun.

Dulia est honor, qui debetur creaturis, & sanctis: sed hyperdulia debetur, Deo quasi superdulia. Idem & latria debetur Deo: quæ si fiat creaturæ, dicitur idolatria, secundum Gemi. post gloss. in capitulo si canonici. §. fina. de offi. ordi. in vj.

Dum, an faciat conditionem. gl. & Bart. quod sic, in l. si quis ita. de conditio. & demonstr. & in l. iiij. §. uxores. de legatis. iij. l. qui concubinam. eodem ti. doc. in l. si decem cum petiero. & in l. centesimis. & in l. eum, qui ita. §. qui ita. de uer. obl. & Bar. in l. j. iiij. col. de cond. & demon. & Fran. de Capitib. listę in consi. factum sic se habet, &c. † Vide Ang. in con. cxxiiij.]

Dummodo importat modum. Bar. in l. quib. diebus. §. fi. de condi. & demonst. † Et per Fran. Are. in l. si ita quis. in §. Seia cauit. de uer. ob. in ij. col. do. Pe. Phi. Cor. in con. xx. inci. uidetur. in litera a, & in con. cxxx. incip. uiso. in litera e, in iij. parte.]

Dumtamen est dictio exceptiua, & falsificat regulam. Angel. in consilio. cclxxxix.

Dumtaxat positum in statuto, non inducit correctionem alterius statuti, ut quia uno statuto caueatur quod pro certo crimine imponatur pœna centum lib. & alio statuto caueatur quod pro eodem delicto imponatur pęna. lx. lib. dumtaxat, uel solummodo. Barto. in l. iij. §. Titio. de adi. lega. De qua dictione uide in l. & siquidem. C. de transact. & in l. ob æs. C. de prædi. minorum. in l. contra. de re iud. in l. serui nomine. de usuca. & Bart. in l. prima. in princip. ff. si quis ius di. non ob. & ibi Alexan. Item est dictio limitatiua, & aliorum exclusiua. Car. in clem. prima. §. nos. de sum. tri. & supra. Dictio per discursum. Item est restrictiua, & sonat idem quod dictio tantum. Card. in cle. j. in prin. de seque. posse.

Duo dicuntur multi. gl. inst. de iure perso. §. fina.

Duo in solidum esse domini, uel possessores non possunt. l. si ut certo. §. si duob. & ibi gl. & doc. ff. commodati. l. iij. §. ex contrario. de acqui. pos. gl. Bald. in l. j. C. uti possi.

Duo uincula magis stringunt quam unum. Institu. de nupt. §. affinitatis. aut. itaque. & ibi. Barto. C. communia de suc. & infra. Pluralitas. uersic. x. † Et per do. l. [illegible] May. Institut. de actioni. §. in personam numer. 50.]

Duo specialia in priuilegio non sunt intelligenda, ut in priuilegio instituendi spurios. quia intelligitur coram octo testib. infra Priuilegium testandi. uersic. iij.

Duo specialia circa idem non concurrunt. l. j. gl. Bar. & doc. C. de dot. promis. Old. con. lxxix.

Duo uocabula ad determinationē eiusdem uerbi uniformiter operantur. l. fi. & ibi Bar. C. de sen.

Duo ad unam præbendā an eligi possint. Ioan. An. in Noue. post In. in c. maiorib. de præben. & Bal. in c. præterea ducatus. ij. col. de prohi. feu. alie. per Fed. in usib. feu. quod non.

Duo quibus casibus simul admittantur. In. in c. abbate. de re iud.

Duo si copulatiuè requirantur ad unum actum, non sufficit unum tantum accedere. l. si hæredi plures. ff. de condi. institut. & in cap. ubi periculum. §. cæterum. de elect. in vj. ubi in electione requiritur libertas & uoluntas. & gloss. xxxiij. q. v. notificasti. Bar. Ce. in rub. de test. xxiij. col. gl. & do. in l. mancipia. C. de ser. fu. & dixi in trac. de episcopo. ij. lib. cle. in plerisq;. & ibi gl. & doc. de elec.

Duplicatio pęnæ fienda ex forma statuti pro delicto commisso ad domum, fieri non debet pro delicto commisso ad stationem, uel apothecam. Barto. in consil. statuto cauetur qđ pro maleficio. & infra uersi. statutum de maleficiis. uer. xiiij. & uer. lxxij. Item nec pro cōmisso ad tabernam, nec ad uineam. Bar. in d. cons. Item nec ꝑ cōmisso in flumine uigore statuti loquentis de uia publica: sed secus pro commisso in ponte fluminis. Bal. sing. in l. si. ff. de ser. rust. præd.

Duplicatio pęnæ debet fieri cum qualitatibus suis. Bar. in l. j. in fi. si fami. fur. fe. di. & Bar. in l. sanctio. de pęnis. & ibi Alex.

Duplicatio pęnæ non debet excedere quadruplum simpli. Bald. in l. prima. ult. colum. C. de sent. quæ pro eo, quod inter profe. & Bar. & Ale. in l. sanctio. ff. de pœnis.

Duplicatio pęnæ arbitrariæ. id est, solitæ fieri debet. Bar. in d. l. sanctio.

Duplicatio pęnæ fieri non debet pro delicto cōmisso in nocte sequenti post festum beatæ Mariæ, stante statuto ꝙ pro delicto commisso in festo beatæ Mariæ duplicetur pęna, secundum Fed. de sen. & consi. statutum tale est, si aliquis commiserit.

Duplicari non debet pęna falsi uigore statuti duplicātis pęnam pro delicto commisso in palatio. Bart. in consi. Tudertinus quidam, &c. & Ale. in l. sanctio. de pęnis.

Duplicatio legatorum extenditur ad legata quantitatum, non specierum. l. Lucius. §. impuberem. & ibi Bar. de leg. ij.

Duplicatio an fiat toties, quot sunt qualitates, stante statuto ꝙ pęnæ duplicentur pro delictis de nocte cōmissis, & in platea, in festo paschæ. Bart. in l. aut facta §. locus. ff. de pęnis. & in l. fideicommissa. §. si quis decem. de lega. iij. ubi dicit quod bis tantum, dummodo quadruplum non excedat. & in l. Lucius.

eius.§.impuberem.de leg.ij.Bal.in l.contra negantem.C.ad l.Aqui.Bar.in l.si cum exceptiõe.§.quadruplatur.ff.quod met.caus.& in l.sanctio.ff. de pęnis.& in cons.Tudertinus,&c.& Ia.de Bel.in cons.cauetur statuto ciuitatis ꝙ quicunq; ꝙ non & Flo. in §.hæc actio.ad l.Aquil.& Ang.Are.in trac. malefi.uer.in plateam.& infra uerb. Statutum.

Duplicatio pęnę consistentis in spem,non habet locũ ut in amputatione manus.Bar.in l.Lucius.§.impuberem.de le.ij.& in l.Mæuius.§.duob.pe.co.e.tit. & in l.sanctio. de pęnis. & in l fideicommissa.§. si quis decem.de leg.iij.in l.uulgaris.in fin.ff.de fur. Bal.in l.j.ult.col.C.de sen.quæ pro eo,quod interprofe.Bal.Raph.& Im.in l.ex facto.§.j.de uulg. & pup.Item nec quando dicit statutum ꝙ animal perdatur,cum quo bladũ extrahitur: quia non dẽt bis animal perdi,si cũ eodem asino bis extrahitur bladum ab eadem persona:secus si a diuersis,quia una tenetur ad animal,altera ad pretium eius, secundũ Bar.in d.§.duob.ult.col.

✠ Duplici pęna pro eodem nemo est crimine mulctandus.l.senatus.ff.de accus. C.at si clerici.§.j.de iudici.Bar.in l.quid ergo.§.pęna grauior. ff. de hi. qui nota.infami.Gram.co.lxiij.nu. 6. Io. Cephal. co.cciiij.nu.45.uol.ij.

10 Duplicatio temporis adiecti in banno, uel confinatione,an fiat.Bar.in l.in se natus.§.fina.ff. ad Turpil.

Duplicatio pęnæ contra auxiliatorẽm fieri non debet si causa duplicandi non militat in eo,sicut in principali delinquente:licet statuto caueatur pari pęna esse puniendos auxiliatorem,& principalem. Bar. in l.libertis.§.posthumis.ff.de ali.leg.sicut nec diminutio penæ fieri debet cã confessionis rei principalis,si auxiliator negauerit,secundum Bar. ibidẽ. & J.in uerbo.Pęna alteratur.uer.iiij.& ĩ.uerb.Auxilium.uer.vij.& uer.Mandans.uer.lxj.

Duplicatio pœnæ criminalis per negationem fieri nõ debet de iure cõi.Bar.in l.ea,quæ.iiij.q.C.de condi.inde.Item nec in actione petitionis hæreditatis nec si agatur certi condictione ex statuto, sed in actione in factum sic.Bal.ibi in v.& vj. q. Item nec quando quis negat totum ratione partis.Bal.ibidẽ. ix.q.

Duplicationũ materiam uide in Spe.de excep.& repli §.fi.in prin.& per Alc.in l.sanctio.de pęnis.

Duplicibus uerbis uti licet interdum , & prodest . in Spec.de aduo.§.iiij.in princip.& §.vij.uersic. item cautus.

† Duplicatio quadraginta annorum in præscribente libertatem seruitutis discontinuæ contra ecclesiam an fiat.Fel.in c.de quarta.in xij.col. circa fin. uer.utrum præscribenda.de præscri.]

† Duplicatio seruitutis discontinuæ an fiat solũ in seruitutib.prædialib.uide Fel.in d.c.in xij.co. in prin. in uer.tertio quia.in fi. uer.]

† Duplicatio non fit in eo,quod consideratur ut species.Fran.Are.in l.ex facto.in §.iterũ quæro.in co. fi.in uer.ex isto etiam tex.de uul.& pup.]

Duplici officio quis fungi non potest in eadem causa. in Sp.de iur.ca.§.iij.uer.quid si aliquid.& tit. de di spu.& alleg.§.vj.uer.porro.

Duplicium iudiciorum materiam uide in Specul. de iura.calum.§.iij.uersic.nota quod posiit.§.vij.uersic.xx.

Duplicatio pęnæ fieri debet contra insultantem filiũ ad domum patris uigore statuti de insultãte ad domum propriam.Bal.in l.j.§.domini.el.ij. ff. ad Sil. & ibi doc.moder.

Duplex pœna locũ habet cõtra eũ,qui simul & semel proiicit aquam putridam in pectus, & in faciẽ,uel si percutit in facie, & in pectus simul & semel.Bal. in l.quicunque.C.de ser.fugi.

Duplicatio pœnæ habet locum etiam in pecuniaria, in cuius defectum est corporalis. infra Pęna corporalis.

20 Duplicatio contra negantem non fit,quando agitur ex statuto pro dãno dato. Bal. & Alc. in l. certi condictio.in prin.ff.cer.pe. nec quãdo ipso iure imponitur. Bar.in l.id quod seruo.de pec.leg.& Bald. in l.ea,quæ.ij.col.C.de cond.inde. Alc. in l. eum, qui.in prin.de iureiur.

Dupli pęna promissa in instrumẽto, uel contractu, nec exprimitur simplum,intelligitur de pretio cõuento,non de æstimatiõe bonitatis rei,quæ maior sit, quam pretium expressum.

Duplicis stipulationis materiam uide in Specu. de emption.& uendi.§.primo. uer. sed quid in instrumento.

Duplici pęna puniri quis non debet.in Sp. de expen. §.iij.uer.quid si talis.

Dupli materiam supple.J. uerbo, Pœna alteratur per totum.

Duratio non dicitur uersum , quod non durat uersum. Item non dicitur tradita uia, quæ non durat.in Sp.de dolo,& contu.§.vj. uersic. cxxx.Item non dicitur satisdatum,nisi duret cautũ in Sp.de fideicom.§.primo. uer. sed qualiter. Item non durans non uidetur factum.in Sp. de arbi.§.fi. uer.sed pone,arbiter.

Dux quis dicit,no.in ti.quis dica.dux,march. in usib. feud.

Dux an sit dignior episcopo,uel econtra.in Sp.de rescrip.præsen.§.ix.uer.sed nunquid.

Duces sunt de mediis iudicib.& dicuntur spectabiles in Sp.de iurisd.om.iud.uer.medii.

† Duces nostri temporis in suo ducatu tantũ habẽt potestatem, quantam habet Imperator in uniuerso.Vide Alb.Bru.con.iij.col.ij.uersic.& præmitto. Deci.con.cxcj.co.ij.

Dux an posiit auferre rem uni,& dare alteri,sicut Imperator.Bal.in l. qui se patris.C.unde liberi.in lec. anti.& infra in uerbo,Imperator.uersic.xxiij.quod non , nisi ex causa iusta , uel causa publicę utilitatis.

Dux belli an concedat ciuitatem alicui capiendam in bello.ĩ.uerb.Concesiio.uer.xxxvij.

Dux belli debet prædam diuidere inter suos mi-

lites.xxiij.q.v.dicat.cum gl.ord. & infra uer. Præda.& ī. Bellum.

Dux belli non potest donare castella, uel possessiones prædatas in bello, quia sunt superioris bellum mouentis: sed mobilia sic.d.c.dicat cum glo. & Ant.de But.in cap.olim.de rest spol. & j. dist.ius militare & c.ius gentium.cum gl.& Alex.post Bar.in l.fi.ff. de cap.

Dux exercitus an possit confinare aliquē existentē in territorio alieno.Bal.in l.iij.de offi. præsi.

† Ducatus dicitur regio.cui dux dominatur, & pro primiceriatu accipitur.l.ij.C. de dome. & protec. lib.xij.etiam dicitur ducis dignitas, & imperium.

† Ducere, uerbum prolatum per Imperatorem prohibentem uxores ducere quasdam personas prohibitas.quid significat,uide do. Barth.Soci. in consi. ccxxij.in c.circa finem.uer.confirmantur præmissa,in secunda parte.]

De littera E.

Ebrietas prius fuit in Noe, quam in alijs: quia ipse prior uineam plantauit, & uinum bibit. xxv. q.j.sexto die.item Loth.xv. q.j. inebriauerunt. Prior. uero Staphilus aquā uino admiscuit, ut ebrietatem uitaret, secundum Plinium de natural.histor.li.vij. c.lvj.Sed uitandum esse ebrietatem & plene docet idem Plinius lib.xiij.c.xxij.ubi uide omnino.& dicitur Græce μέθη.

Ebrius dispumat in libidinem facilius.Item

Ebrio dominatur libido,ut furor.xxxv.distin.uenter. Car.in cle.j.in prin.de sta.mo.

✱ Ebrietas stipulationem ab ebrio factam prorsus inutilem reddit.gl.in c.unusquisque.xxij.q.iiij.Lud. Rom.in l.j.in princip.ff.de uer.ob.& ibi Fran.Are. & Lancilot.Galiaul.nu.69.Iaco.Niger.nu.60.Ae. Mar.Man.

Ebrij contractus an ualeat.in l.dolum. §. insidijs. de dolo.gl.xxij.q.iiij.unusquisque. quod ebrii promissio non ualet.

Ebrius pro delicto non pōt puniri corporaliter. Sal. in l.j.C.de sica.Alex.post Bar.in l.respiciendum.§. delinquunt.ff.de pęnis.

Ebrietas est leuis culpa.glo.in l.fi.§.fi.C.de repud.Itē est peccatum mortale,nisi sit rata.xxv.dist.§. ea demum.& Abb.in c.constiterit.de accus. Sed Car. in cle.j.in prin.de homici.dicit esse ueniale,per §. criminis.xxv.di.Item est culpa.xv.quæst.j. inebriauerunt.

Ebrietas facit delictum mitius puniri,uide.xv. quæst. prima.innebriauerunt.& cap.sane.Bart.in l.respiciendum.§. delinquunt. ff. de pęnis. & in l.aut facta.in princip.eo.ti.& in l.diuus.ff. de offic. præsi. Ange.Are.in tract.malefi.uersi.scienter & dolose. & Sali.in l.j.in fin.C.de sica.Car.in cle.j. de homicidio.viij.q.

Ebrietas excusat a pęna in casu.l.j. C. si quis Imperat. mal.secundum Ang.ibi.

Ebrietas excusat ab irregularitate. cle. j. & ibi. Card. de.hom.

10 Ebrietas nimia delictum attenuat, non in totum, secus si est parua ebrietas, quæ non excusat a pœna.Bal.in l.data opera.C.qui accusa.non pos.facit. l.omne delictum.§.pen.de re mil.& Ange.Are.ubi supra.

Ebrietas refertur ad superfluitatem potius: & est immoderatus usus uini. & duo sunt effectus ebrietatis:nam inducit mentis exilium, & prouocat libidinem. Et ob hanc ultimam causam olim patres abstinebāt ab usu carniū & uini xxxvj. dist.ab exordio. & c. ante omnia.ubi dicitur quod ebrietas est fomes omniū malorum.Ab.in c.a crapula.de uita & hone.cleri.

† Propter ebrietatem miles secularis remouetur ab omni militia.l.omne delictum.§.qui se. ff. de re mili.Pęna autem antiquorum canonum pro ebrietate erat: quia clericus ebriosus triginta diebus a canone suspendebatur, aut corporali supplicio supponebatur.ut in c.uult.xxxv.dist. Sed hodie non imponitur tanta pęna:ut patet.in d.c.a crapula.& ibi Abb.in j.col.ul.no.

† Ebrietas assidua est peccatū mortale.ut in. §. alias ea demum. x. di. nam frequenter quis inebriatur, qui scienter,& uoluntariè inebriatur. Ab. in d.c.a crapula.& in c.j.de reli.& uene.san.in prin.ubi dicit etiam quod uix ebriosi decedunt sine peccato. uide gl.in l.unica.C.de rei uxo.ac.

† Ebrietatis delictum non est priuatione beneficii dignum: & si ebrietas est raro peccatum ueniale, & non mortale,ut in d.§.alias ea demum. Abb.in c.si constiterit.de accu.in ij.no.

Ebrietatis calore accensus an excusetur a pęna blasphemiæ. Abb.antiquus tenuit quod sic in c. fin.de male.quod satis placet.doc.ibi & Abb.arg.l.omne delictum.§.qui se.ubi tex.no. ff. de re mi. & optimè facit in ar.l.si adulterium.§. Imperatores.ff.de adul.& xv.q.j.inebriauerunt.Ab.in d.c.fi. † Et per Fel.in c.ex literis.de iureiur.]

Ebrietas in clerico facit eū suspendi,& deponi.xxxv. dist.episcopus,nisi unica sit propter quam non pōt clericus deponi,uel suspendi,ut tenet Sp. de accus. §.ij.uer. & nota. Item facit eum priuari beneficio, si celebrauit non facta digestione.c.si constiterit,& ibi Abb.de accu.

† Adde etiam quod ebriosi non debent ad officia eligi, cum tales delirantes, & insani dici possent. de quo multa per And.Barb.in l.j.ff.de uerb.obl. & p Io.Sanxon.in consue.Duro.tit.des droitez. de faul traige & peage art.ult.

Ebrietas in clerico quomodo puniatur, uide in d.cap. episcopus.& in c.fi.xxxv.q.prima.& in c.ante omnia.quod a communione submoueri debet triginta diebus, aut ictibus fustigari & dixi in tractatu de episco.quarto lib.j.parte principali.pe.q. & in ult. parte.in materia degradationis.

Ebrie-

✠ Ebrietas ne quis in sacerdotem eligatur impedimento est.ij.ad Timot.c.iij.Petr.Rebuf. in reg. de clerici.ad sacro.ordin.mal.promot.gl. iiij. num.8. Ac.Mar. Man.

Ebrii materiam uide per Lud.Pon.in l.j. de uerb.obl.

† Et omnino do.Barth.Cep.in l. j. §. idem Iulianus. de edil.edic. in iiij.col. ubi nonnulla ad materiam accumulauit.

Ecclesia est thronus dei, secundum Specul. in proœmio in princip. & est dictio Græca.

Ecclesia dicitur circuitus murorum, quo ad indulgentias consequendas.Car.in clem.j.§.fi.de reli. & ue ne san.

Ecclesia uenit appellatiõe pauperum.Bal.in l.omnes. in prin.C.de epis. & cle. & in l.si quis ad declinandum.in prin.v.col. eo.ti.

Ecclesia quot modis dicatur.Bal.in Mar. uersi. Mortuo.uer.primo.& in cap.cum clerici.& ibi Sicu. de uerbo.sign.post glo.ord.alia est.vij. quæst. prima. scire.in fin.ne præl.vi.su.& infra eod. uersi. xxviij. † & uersicu.ccxcj.& seq. † Vide dom.Ias. May.in re † pe.l.primę.C.de sac.san.eccl.in prin. † Adde gl.in c.cum clerici.extra de uerb.signi. ubi ample ponit quot modis capiatur hoc uerbum Ecclesia. & in c. fi.ne præla.uices suas.

Ecclesia dicitur mater nostra:item caput, & cardo: item domina:item filia.Car.in cle. j. de suma tri.j. col.in fi.

† Ecclesia Dei uiris literatis permaxime indiget ut dicit gloss.in uerbo, Literatis, in extrauag. Ioannis. xxij. execrabilis. sub tit. de præbend. & alibi dicit Pet.de Anch.in c.cum ex eo.de elec.li.vj.quod ecclesia Dei summè indiget uiris literatis, non porcis,uel asinis deferratis.✠

Ecclesia secularis uon potest fieri regularis inuitis clericis.not.Card.in in clem.ij.in princip.de reb.ecc. non alie.

Ecclesia per episcopum sine capitulo non potest dari loco indigẽti & inopi.Car.in cle.ij. in prin.de reb. eccl.non alie.

Ecclesia in causa dubia debet obtinere.ĩ.Sententia in causa ecclesiæ.uer.x.

Ecclesiæ appellatione uenit collectio fidelium.de con se.di.j.ecclesia.Car.in cle.j.vj.q.

† Ecclesia qualiter cognoscatur ab oratorio.Dec. cõ si.cxlviij.in prin.

10 Ecclesiastica dignitas,& præbenda,differunt:quia ponuntur ut diuersa.cle.ij.secundum Card.ibi, de reb.eccl.non alie.

Ecclesia potest dari loco religioso, & quib. modis.in cle.ij.& ibi Car.de reb.eccl.non alie.

Ecclesia si donatur religiosis, cedit in usus eorum, & defectus ministrorum eius suppletur per illos, & pars redituum cedit in usus eorum. Card. in clem. ij.in princip.xj.quæst.de reb.eccle.nõ alie.Et quid si donatur collegio,dignitati,uel præbendæ.ibidẽ. q. xij.

Ecclesia an priuetur fundo propter feloniam prælati. infra uer.Episcopus circa res, & bona ecclesiæ.uersi.100.& seq.

Ecclesia, quæ de iure communi subest ecclesię Romanæ & episcopo intelligitur esse exempta ab episcopo,si in rescripto appareat quòd sit subiecta papæ.c.si papa.de priuilegiis.Bart.Cepo.in rub.ff.de uer.sig.xvij.col.

Ecclesia emphyteuta non soluens canonem, cadit a iure suo,sicut priuatus. Bal.in l.placet.C.de sacro. san.eccl.in Sp.de loc.§.vj.uer.xv.& infra eod.uer. † ccxxv. † Vide do.Ias.May.in d.l.placet.nu. 42. in eiusdem repe.nu.33.]

Ecclesia tenetur ad tributa l.placet. & ibi Bal. & doc. C.de sac.san.eccl.Quod uerum,scilicet ad ordinaria tantum etiam hodie l.de his.C.de epis. & cleri. xj.q.j.si tributum.Quod uerum,secundum Bar.ibi, scilicet ad onera realia non ad ea,quæ imponuntur personis pro rebus ut collectæ:ut supra uer. Collecta quibus personis.uer.xx.& xxvij.& Bar. in d.l. de his.& in aut.item prædium.C.de sac.san.ec.Itẽ. † Vide do.Ias.May.in d.l.placet.nu 47.& se. & in eiusdem.repe.nu.34.& 38,cum duob.seq.ubi etiam quid si statutum disponat quod omnia prædia sunt tributaria, & prædium ad ecclesiam perueniret.]

† Singu.Ecclesiam notoriè tenenens iniuste,non debet citari, sed ab episcopo põt spoliari de facto sicut de facto se ingessit.Ita dicit Pan.in c.quia clerici.in ul.no.de iu.patro.Quod dictum exclamat Fe. dicens in eternum no.in c.qualiter,& quando.j.in x.col.per illam gl.infertur de accus.Refert.etiam, & sequitur pro fin.Hyp.de Mar.sing.cxcv.inci.nemo priuandus.

Ecclesia tenetur ad præstantias.Bar.in l. numerum.§. patrimoniorum.ff.de mune.& hone.Item

Ecclesia tenetur ad gabellam portę pro plaustro.Bal. in ti.de pac.Constan.§.nos Romanorum.in iij. q.

Ecclesia ad mutuum factum prælato suo non tenetur, nisi uersum sit in utilitatem ecclesiæ perpetuã.not. in l.ciuitatis.ff.si cer.pe.Bal.in auth.hoc ius porrectũ.j.co.C.de sac san.eccl.& Bal.in Mar. uer.ecclesia.uer.iiij Inn.& Ab.in c.peruenit.de fideius. & in c.j.de sol.& Ang. in auth.de alie.& emphy.§. hoc etiam.vj. col.coll.ix.glo.Ang.in l. si in rẽ.C.quando ex facto tu.

20 Ecclesia exempta debet episcopo reuerentiam. Io. And.in c.cum uenerabilis.de censi.Io.de Imo.in l. alia.§.eleganter.ff.so.ma.facit.c. pastoralis. de do. l.fi.C.de bo. lib.

Ecclesia quando dicitur haberi pro derelicta. Inn. in c.ex tuæ.de cle.non resi.

Ecclesiæ appellatione uenit monasterium, & omnis locus pius.Io.An.& ibi doc.in c.j.in prin. de resti. in inte.in vj.in Nouel.Quod est uerum large, non propriè. Abb.in c.ij.de consu.Item uerum in fauorabilib.tantum.Card.in cle.ij.q.iij.de iud.

Ecclesia succedens in re,quam quis potest propria authoritate occupare ex licentia sibi concessa, potest eadem propria authoritate occupare,sicut poterat suus antecessor.Bar.in l.fi.§.fi.ff.ut in pos.leg.& in

l.creditores.C.de pig.

Ecclesia debet esse cultrix, & auctrix iustitiæ. Bald. in l.ea lege.vj.quæst.x.colum.C.de condi.ob causam & in l.acceptam.in fin.C.de usur. & est tex. in c. si clientulus.§.si diuersum.de ali.feu.x.col. & Pa.de † Cast.con.clxxij. † Et per Fel.in c.in præsentia. de prob.in col.xxij.

Ecclesia non potest esse nulla, & nunquam moritur. xxiiij.q.j.prudentia.

Ecclesia est unica.clem. prima in princip. & ibi Car. de sen.excom.

Ecclesiæ collegiatæ materiam uide per Ale.con.lviij. quarta parte.& consi.præcedenti.

Ecclesia apud Iudeos dicitur synagoga.gl. & Ab.in c. Iudei de Iudeis.ubi etiam dicit quod Mesquita dicitur apud Saracenos.

Ecclesia Romana debet tributum Imperatori. xj. q.j. si tributum. & ca.seq.& xxiij.q.ult.tributum.& ibi Achid.

30 Ecclesia in tantum tenetur ad tributa quod eius possessiones sunt obligatæ pro eis, & possunt per imperatorem uendicari. xj. q. prima. si tributum. cum glo.

Ecclesia uiolata debet reconciliari sumptib. eius, qui uiolauit. Card.in clem.prima.xiij. q. de cele. mis. sed in dubio id est si non constet quis uiolauerit, uel si constat,& non est soluendo, tenentur parochiani, qui si sint non soluendo, debet episcopus reconciliare gratis, secundũ Car.ibi.xiiij.q.& uide † melius.ĩ.e.uer.cxxxj. † Et per Fel.in c.accedentes de præscrip.in fi.]

Ecclesia uiolata, censetur etiam uiolatum cemeteriũ, tanquam connexum. Archi.in c.si quis. iij. colum. xviij q.iiij.

Ecclesia reconciliatur per episcopum cum aqua benedicta.in d.c.si quis.

† Ecclesia, quæ petit restitutionem in integrum contra laicum, an possit illam petere coram iudice ecclesiastico, uide do. Maria. Soci.in consilio.xviij. in epi·prosequendo.uer.iterum quia ecclesiæ.in prima parte.]

Ecclesia cum petit restitutionem in integrum, an possit plures causas læsionis ꝓsequi ĩ.Restitutio qualiter.uer.xliij.

Ecclesia parochialis ædificatur sine præiudicio ecclesiæ baptismalis.c.ad audientiam.de ecc.edi.Car.in cle.j.viij.q.de decimi.

Ecclesia debet restitui aduersus appellationem non prosecutam intra biennium quia ipso iure non seruatur illesa no.in c.ex ratione.de ap.Car. in cle. j. viij.q.de rest.in integrum.

Ecclesia restituitur aduersus lapsum instantiæ in subsidium si non sit soluendo is, cuius negligentia perijt, secundum Card.in clem.prima.x.q.de rest. in inte. Vide

Ecclesia agit ad interesse contra eũ, cuius negligentia perijt instantia, ut ibi, sicut minor, per l. properandum.§.si. C.de iud.& Car.ibi.

Ecclesia restituitur aduersus tempus annale, intra qđ rescriptum non fuit præsentatum. Car.in cle.j.xiij. q.de rest. in integ.

40 Ecclesia non restituitur ad terminum opponendi dilatorias. Card.in clem.prima.xv.q. de restitu.in integ.

Ecclesia plebanata potest habere sub se plures capellas.cap.cum olim.& ibi Ioan.And. & doc. de præscrip.Ioan.And. in rub. de deci. & in his habet ius patronatus a iure: ut infra eod. † Et qualiter uide Abba.in cap.ex parte. de rescrip. nume. primo. & seq.]

Ecclesia restituitur in integrum aduersus læsionem ante sententiam puta aduersus probationes omissas, etiam non probata læsione. in Specu. de restitu. in integ.§.ij.uersi.illud & seq.Sed Barto. Pau. de Castro,& Ioan.de Peru.contra in l. nam & postea. §.si minor.ff.de iureiurand.& gloss. Pau. de Liaza. & Card.Zaba.in cle.prima.xx.quæst. de restitu. in integ.Item non si læsio est post sententiam, uel per eam, uel per contractum: quia debet probare læsionem.Car.ibi.

Ecclesia restituitur in integrum aduersus probationes omissas.capit.cum uenissent & cap.auditis. de restit.in integr.& plenius in Specu.ubi supra. d. §. secundo uersicu. illud. & uersicu. seq. Item potest agere contra procuratorem, cuius dolo, uel negligentia læsa est.gl.& Abb. in d. cap. cum uenissent.

Ecclesia restituitur in integrum aduersus confessioné prælati.c.ij.de rest.in integ.lib.vj.Item.ĩ.eo. uersic.lxvj.

Ecclesia restituitur in integrũ aduersus sñiam & contractum.c.j.de rest.in inte.in vj. Quod uerum, ét si contractus fuerit iuraméto firmatus per suũ rectoré.gl.& doc.in d.c.j.& Bal.in l.generaliter.in prin. C.de re.cre.& in c.j.§.itẽ sacramenta.iij.col.de pace iura.fir.& ubiq; dicit secus esse in minore, & Republi. ut non restituantur aduersus contractum iuratum.& adde.ĩ.uer.iij.xlj.Item

Ecclesia restituitur in integrum intra quadrienniũ. c. j.de rest.in integ.li.vj.& Bar.in l. Respublica. C. ex qui cau.maio. Qđ est uerum, ét aduersus læsionẽ minoris téporis, licet in minore secus sit, secundũ Bar.in l.ab hostib.§.sed quod simpliciter.ul.col.ff. ex qui. cau. ma. ubi ét dicit sibi currere tépus a die læsionis.& ĩ.uer.Restitutio in integr. quando detur,& petatur. uer. iij. & xxiiij. Item uerum etiam aduersus præscriptionem.Bar.in auth. quas actiones.C.de sac.san.eccle.& Pau.in cle.j.de rest.in integ. Item uerum, si probet læsioné.cle.j. & ibi Car. de resti.in inte. Item etiam ob negligentiam prælati, uel capituli: ut ibi, in vj.q. † Vide Feli.in c. cum uenerabilis.de excep.in v.colum.in prin.in uersic. dum solenniter cõcludit.ubi etiam an tale quadriẽnium sit utile a principio,& quãdo incipiat,& quãdo currat: ibidem, in penul. colum. uersicu. limita septem modis.ubi etiam an si ecclesia sit enormiter læsa, currat præscripsio.& ibi etiam post princi.d. uer.ibi: pro tanto. Lud.an post quadriennium restitui possit contra laudum emologatum, quando enoc-

enormissime læderetur, & an quãdo post quadriennium restitui possit uide ibi in char. pen. ad fi.]

Ecclesia licet tertio non appellet, tamen in integrũ restituitur. Bal. & Pet. de Su. in l. j. C. ne li. ter. prouo. sed non aduersus sententiam latam contra ipsam, secundum Bal. ibi in ulti. col. ubi uide.

Ecclesia non seruans uoluntatem defuncti, an restituatur in integrum aduersus pœnam incursam. Bald. tenet quod non, in l. j. viij. quæstio. vj. colum. de his, quæ pe. no.

Ecclesia restituitur ad instar minoris. in Spe. de restit. in integ. §. ij. & .ĩ. eo. uer. lxviij.

50 Ecclesia Romana an habeat iurisdictionem spũalẽ, & temporalem. Oldr. consi. cxviij. ubi plene.

Ecclesia potest esse patron. sibimet. per Abb. in cap. significasti. de iure pat.

Ecclesia collegiata potest dici conuentualis. Abb. in c. nobis. de iure pa. & omnino per Alex. consi. lviij. & præcedẽti. iiij. parte. Et ibi uide quod collegiata habitu dicitur ecclesia, cuius collegium desijt morte, uel priuatione, & retinet priuilegia collegij. uide gloss. xvj. quæstio. ulc. & hoc diximus. & glo. in cap. statutum. de elec. in vj.

Ecclesia collegiata probatur ex actu gesto per prælatum eius, & socios. Fed. de Sen. in consi. lxj. uacante quodam prioratu, &c. & in consi. quod est ante cõsilium. lxvi. j. Alex. iiij. parte.

Ecclesia collegiata an possit esse patronata. in d. c. nobis. de iure pa. & in c. sacro san. eccle. & in cõsi. uiso puncto, quod est ante consil. lviij. Alex. de Imo. iiij. parte. ubi dicitur uerum, etiam de cõsuetudine, quæ non ualet. & in d. consi. lviij. in prin. ubi plene quod sic scilicet cum patrono ecclesiæ, non laico.

Ecclesia collegiata quæ dicatur. Ab. sin. in d. c. nobis. & ibi etiam dicit quando dicitur esse in quasi possessione iuris collegij. & per quos actus. & Car. in cle. statutum. iij. q. de ele. quod collegiata dicitur, ubi est collegium simul uiuentium, uel ex priuilegio: & ꝗ potest fieri collegiata per præscriptionem, uel per episcopum, uocatis his quorum interest. Card. ubi supra. Item

† Ecclesia collegiata qualiter cognoscatur, uide gl. & ibi Abb. in cap. nobis. in uerbo, in conuentuali. de iure patro.

Ecclesia fieri potest collegiata inuito patrono, scilicet per episcopum, sed sine præiudicio patroni. Card. ibidem.

Ecclesia contra ecclesiam an restituatur in integrum. Bal. in authen. item sibi. C. de sac. san. eccle. Item

Ecclesia restituitur aduersus præscriptionem contra aliam ecclesiam intra quadriennium. Ang. in auth. ut eccle. Ro. col. ij. & Bal. post gl. in auth. quas actio

† nes. de sac. san. eccle. † Vide do. Bart. Soci. in consi. cclxvj inci. in causa. uer. postremo. ibi ad secundum dico in ii. parte. uide in eo. in uer. lxv.]

Ecclesia restituitur aduersus inuentarium non confectum sicut minor Ang. in auth. ut cum. de app. cog. §. si unum. col. viij.

Ecclesia non restituitur aduersus sententiam super possessorio, sicut nec appellatio. Ang. in c. j. de resti. in inte. li. vj. in Nou. post Gof. in summa. eod. tit. in ix. q. & no. in c. ij. eo. tit.

† Ecclesia an, & quando tam iudicio petitorio, quam possessorio excludatur præscriptione quadraginta annorum uide do. Bar. Soci. in consil. cclxvj. inci. in causa. uer. postremo. cum uer. seq. in ij. parte]

Ecclesia restituitur aduersus solutionẽ factã abbati, si pecunia soluta non sit uersa in eius utilitatẽ. Pau. de Cast. consi. j. Inno. in c. grauis. depositi.

Ecclesia opponens contra rescriptum, si nõ admittatur, potest petere restitutionem in integrum. Ioan. And. in c. j. de resti. in integ. in vj. in Nouel. ij. col.

Ecclesia an restituatur in integrum aduersus præscriptionem statuti. Bal. in l. si mater. C. de statu defun.

Ecclesia restituitur aduersus renuntiationem litis factam a suo prælato. Bal. post gl. in l. postquam litis. iij. col. C. de pac.

Ecclesia restituitur aduersus quascũque præscriptiones. gloss. Bar. & doc. in authen. quas actiones. de sacrosan. eccle. Quod uerum intra quadriennium, secundum Bartho. ibi, & supra eodem uersi. lviij. non tamen contra præscriptionem quadraginta annorum, gloss. in cle. j. de rest. in integ. sed ibi uide Car. in ix. q. ubi tenet contra: sed contra usucapionẽ sic. Car. ibi. q. xj.

Ecclesia nõ restituitur cõtra cõfessionẽ, nisi ꝓbato errore: quo probato etiã post sñiam restitui põt. Bal. in addi. Spe. de resti. in inte. uer. ecclesia nõ restituitur. & Sp. eo. tit. §. j. uer. sed nũquid ecclesia. Car. in cle. j. xj. q. eo. tit. iuxta distinctionẽ, de qua ibi in. q. xx. ubi uide omnino. & .ĩ. eo. uer. xlix.

Ecclesia restitutionis beneficio impetrato renuntiare potest, non autem impetrando. Bal. in addi. Spe. de resti. in inte. uer. minor, & ecclesia possũt.

Ecclesia quo ad restitutionem in integrum acquirendam censetur iure minoris. in Spe. de resti. in integ. §. intra quod. & ibi Bald. in addi. uer. ecclesia censetur. & .ĩ. eo. uersi. xlix.

Ecclesia non restituitur ad opponenda crimina, uel defectus. Bal. in addi. Spe. de rest. in inte. uer. iij. Card.

† in cle. j. xiiij. q. eo. ti. † Et Feli. in c. licet in beato. de accus. in j. col. ad fi. uer. in ea. gl.]

† Ecclesia in perpetuum restituitur aduersus enormẽ læsionem, & ad restitutionem in integrum petendã manifestam læsionem requirit do. Pet. Phi. Corn. in consi. clxxxj. inci. uisis. per totum. in ij. parte.]

† Ecclesia an restituatur, si non seruat uoluntatem defuncti. uide Fran. Are. in consi. lxvij.]

70 Ecclesia litigans, & succumbens, restituitur in integrum, ut habeatur pro transacto, quando fuit habitus tractatus de transactione facienda lite durante, si facta non fuit transactio. Barto. in l. si ex causa. §. nunc uidendum. ff. de mino.

Ecclesia quando est onerata debitis clericus diues debet præferri pauperi in beneficio. Ita Panor. in cap. constitutis. ij. in iij. colum. uer. ex quo. ad quęst. de appel. & firmat Fel. in cap. cum adeo. in penul. col. uer. nobilitas. de rescrip. ✠

Ecclesia

Ecclesia maior debet habere quadraginta passus cemeterij in circuitu. Sed

Ecclesia minor debet habere triginta passus.xvij.q.iiij.sicut antiquitus.cap.diffiniuit. & cap. quisquis. & Old.in consi.lv.ubi etiam dicit quod

Ecclesia est priuilegiata per triginta passus circũcirca, & domus eius in dicto circuitu ædificatę.d.cap. quisquis.scilicet domus clerici:nam aliorum domus esse non possunt intra ambitum ecclesiæ . gloss. ibi.

† Vide Fel.in c.cum pro causis.de sen.excom.uer.nõ quod uiolans, prope ecclesiam]

Ecclesia an restituatur in integrum ne teneatur ad expensas ex contumacia procuratoris.Innoc.in cap.j. ut lite non contest.

Ecclesia destructa reedificata retinet sibi priora priuilegia, etiam indulgentiarum. Inno. in c.abbate. in fi.de sen.excom.& doc.in l.inter stipulantem.§.sacram.de uerb. oblig. Quod est uerum, nisi fuit destructa de facto: secus si de iure, secundum Innoc. in c.cum ex iniuncto.de ope.no.nun.glos. & Bar.& Flo.in l.seruitutibus.§.si sublatum.de ser.ur.prædi. Item nisi sit destructa superioris authoritate, & sine spe refectionis.doc.& Alexand. in d.§.sacram. ubi etiam dicit quod si sit destructa & in alium locum translata authoritate superioris retinet priuilegia priora.gloss.no.in c.priuilegium.de reg.iur.in vj.& Inno.in c.ij.de ope.no.nun.

† Ecclesiam dirutã si quis ædificare uelit, licentia episcopi requiritur: secus autem in reficiendo. Feli. in cap.cum accessissent. in ult.colum. in uer.hæc & si. de consti]

Ecclesia succedit suo rectori decedenti intestato. glos. in c.fi.de offi.or.in vj.& plenius in cap. relatum. de testa.& in authen.de eccle.ti.§.si quis autem episcopus.col.ix.Et dic quod sic deficientibus alijs consanguineis clerici:quia ecclesia succedit in bonis patrimonialibus. Bar.in l.si quis filio.§.eius qui.ff.de inju.testa.no.in auth. si quis præsbyteros.C.de epis. & cle.Bal.in l.j.§.his itaque. in fi.C.de cadu.tol.& infra eo.uersi.clxxx.

Ecclesia subdita alteri ecclesiæ, uel monasterio, uide Ant.de But.in c.de monasterijs, de preben. & in ca. conquerente.de offi.or.

Ecclesia restituitur ad producẽdum testes nouos post didicita testificata etiam quando primi sunt reiecti propter excommunicationem.j.Restitutio ad probandum.uer.ij.

† Ecclesia an aduersus aditionem hæreditatis restitutionem in integrum petere possit: uide domi. Pet. Phil.Cor.in consi.lxj.incip.licet.in litera f, in iiij. parte.]

Ecclesia petens se restitui in integrum qualiter petat infra restitutio qualiter. uersi.xlj. & xliiij. & quasi per totum.

80 Ecclesijs nouus census imponi non potest per prælatos, etiam pro seipsis.Car.no.in cle.j.§.j.ix.no.de exces.præla.

Ecclesia destructa an perdat priuilegia.gl.xvj.q.vij.& hoc dicimus.& glo.in c.priuilegium.de re iu. in vj. & in cap.statutum.de ele.in vj.Inno.in c.iij.de ope. no.nun.& in c.abbate.de uerb.signifi. & Bar.in l.fi. de col.illi.& Bald.de pac.Constan.§.nos Romanorum.& in authen.habita.ne fil.pro pa.& Alexan.in d.§.sacram de uerb.oblig.

Ecclesia non potest construi in re quæ subiacet restitutioni ut concludit Bart. in l.si locus.in fi.ff.de relig. & sumpti.fune.

Ecclesiæ ciuitatis interdictę possunt agere ad interesse contra eũ qui fuit cã interdicti tẽpore quo dãnificatę sunt in oblationibus non factis tempore interdicti gloss.& doc.in c.ij.in fi.de offi.ord.in vj.

Ecclesia cogitur cedere bonis.in authen.ut det.sit nu. cle.§.j.secundum doct. & Pet.de Su. in l.stipendia. C.de excep.rei iudi.& doc.in l.j.C.qui bo. ce. pos. & Ludo.uer.cessio. in fi.

Ecclesia debet pretium restituere, cuius administrator non est soluendo ei, cum quo contraxit.gl.& Bald. in authen.qui res.& ibi Bar. & doct.C.de sacrosan. eccle.& Bart.in l.iubemus.§.j.eo.tit. Quod est uerum, si ecclesia facta est locupletior, secundũ Bart. in d.authen.qui res. Item

Ecclesia tenetur restituere rem, quam accipit ex causa permutationis factæ non seruata solennitate iuris. Bar in d.authen.qui res. de sac.san.eccle.

Ecclesia an teneatur restituere pretium emptori rei ecclesiasticæ euictæ, quæ fuerat alienata sine iuris solẽnitate.& Bar.& Bal. in l.iubemus.§.sane. cl.j.de sac.san.eccle.Lau.de Fano in rub. de reb. eccle. nõ alie.in vj.&.j.uer.Pretium.uer.viij.

Ecclesia non iudicat de his, quæ foris sunt.ij.q j.multi.nisi in casu.c.constituit. secundum gloss.ibi.xvij. quæstio.iiij.

Ecclesia an iudicet de occultis.in cle.j.§.j.& ibi Card. de usuris.

Ecclesiæ de mensa dicuntur illę, quæ sunt ita unitę, quod non habent rectorem perpetuum.gl.& Car.in cle. j.§.præsentatos.iiij.q.de exces.præla. non autẽ ecclesia spectans ad monachos, & pleno iure quo ad institutionem & destitutionẽ.& ibi per glo.& Car.

† vj.q. † Vide do. Ias. May.in authen. qui rem.C.de sac.san.eccle.nu.48.]

90 Ecclesiæ monachorum sunt, quæ ad eos pertinent quo ad temporalia ut quæ supersunt ad sustentationem conuertant in suos usus. Car.ubi.s.q.ulti.per c.extirpandæ.de præben.& c.pastoralis.de priuil.

Ecclesiasticum dicitur, quod authoritate episcopi est deputatum ad usum ecclesiasticum. Cardi. in cle.ij. xij.q.de præben.per c.ad hoc.de eccle.edi.

† Ecclesia non dicitur, sed basilica, si non est consecrata, sed post consecrationem assumit nomen ecclesiæ: sicut electus in episcopum, quæ post consecrationem assumit nomen episcopi: ut est bona gl. cum tex.quem tenebis menti.de reli. domi.c.j.Ab. in rub.de consec.ec. uel alta. Et quod appellatione episcopi non uenit nondum consecratus, uide glos. in cle.ij.super uerbo, põtificum.de celo.missa. & gl. in cle.j.in uerbo.quemuis põtificem.de pęnis.doct. & ibi Abb.in c.tam literis.in uerbo, consecrandis. de

de test.in uerbo a prælatione.ubi per illum tex.col ligitur quod licet aliquis electus & confirmatus uocetur prælatus,tamē dicetur episcopus.& uide Ab. in c.tua.de his,quæ a si.præla. ubi per Ab. in primo notabili.& adduco Bal.in l. si nōdum.C.de fur. ubi dicit quod appellatione episcopi non uenit electus, confirmatus,nondum consecratus adeo quod licet ciuitas debeat priuari episcopatu, si occidatur episcopus,ut in c.ita nos.xxv.q.ij. non tamen uendicabit sibi locum dispositio illius.c.in electo confirmato nondū consecrato.facit.l.bene a Zenone.in uers. ex tempore ualitura, ex quo nutu diuino imperiales suscepimus insulas.C.de quadri. præscrip. Facit quod uoluit Bal. in d.l.administrantes.ff.de excus. tuto.& in l.sed & reprobari.ff.eo.& in authen.habita.C.ne fi.pro.pat.& doc. in ca.meminimus.de accusa.& do.Barba.in proe.cle.ubi tangitur an appellatione abbatis ueniat non benedictus. tetigit Bal. in l.j.ff.sol.mat.tangitur in c.eam te.de resc.ri.& in ca.inter monasterium.de re iudi.& nota casum con iuncta gl.in cle.j.de fo.compet.

Ecclesia cathedralis dicitur parochia episcopi. Car.in cle.dudum.§.uerum.xix.q.de sepul.

Ecclesia potest retractare sententiam contra se latam ob instrumenta de nouo reperta usque ad trienniū. l.j.C.de sen.aduer.fis.lat. quod est uerum ipso iure licet glos. dicat petita restitutione in integrum; secundum Ioan.de Imo.& Ab.in c. inter monasteriū. de re iudi.contra gl.ibi.s.& contra Ioan. And.ibidem.& in c.cum Bertoldus.eo.tit.

Ecclesia ex contractibus suis non habet tacitam hypothecam nisi in uno casu. Bal.in l.fi.in iij.col. uer.ulterius quæro hic,utrum ciuitas.C.de sacrosan.eccl. Ias.in §.fuerat in xij.col.uer.item circa illud.Insti. de actio. ✠

Ecclesia an remittat iniuriam factam clerico.Innocen. in cap.non dubium.de sen.excommu.&.j.uersi.iniuria.uersi.lxix.

Ecclesia non probatur esse mea ex possessione longi tē poris.Bal.in Marg.uer.Matrimonium.

Ecclesia dicitur filius legitimus sacerdotis, & excludit substitutum, quando quis substituitur filio clerico sub conditione si decesserit sine filijs. Bar.in l.hæredibus.§.Titius.ff.ad Treb.

Ecclesia potest uendi per parochianum. Bart.in l.j.§. huius.ff.de iusti.& iure.

Ecclesia sita in fundo, non uenit in donatione fundi, etiam si ad eam non sit aditus, nisi per fundum. Bal. in l.fi.pen.col.C.de edic.di.Adria.tol.&.s.uer.Capella.uer.viij.

† Ecclesiæ appellatione non uenit semper corpus inanimatum ipsius ecclesiæ, sed quandoque capitulum ecclesiæ, quandoque successor:& de uarijs significationibus uide bonam gl.in c.querelam.ne prela.ui.suas. Ab.in c.relatum.el.ij.de testa.

Ecclesia debet esse libera cum suo aditu. Bal.in l.fi.pe. col.C.de edic.diui.Adri.tol.

† Ecclesia libera nunquam recipit seruitutem, sed serua bene potest effici libera.Feli.in ca.uerum.in iiij. col.uer.iiij.declaratio.in fi.de fo.compe.]

100 Ecclesia non potest construi in fundo,uel domo fideicōmissarij. Bar.in l.si locus.ff.de relig.

Ecclesia præscribit contra ecclesiam, etiam cum mala fide, per triennium.c.j.& ibi doc.de præscri.uide in cap.sanctorum. & in cap.de quarta.& in cap.fi.per doc.eo.tit.

Ecclesiæ datur restitutio aduersus præscriptionē quadraginta annorum:ut est communis opinio,secundum do.Phil.Dec.post alios per eum relatos ibi in consi.xxix.inci.& pro tenui.in j.colu.uer.præterea sicut ecclesiæ.in j. uolu. & idem concludit in consil. xxxvj.in pen.col.uer.iij.& ultimo.eo.uol.& ibi subdit quod restitutio quæ competit ecclesiæ, pariter competit hospitali. ✠

Ecclesia contra laicum præscribit spatio triginta annorum cum bona fide sine titulo: sed cum titulo præscribit spatio decem annorum inter præsentes,& uiginti inter absentes. doc. Io. de Imo. Ab.& Capra. in c.sanctorum.& in c.de quarta. de præscri. & in c. illud.eo.ti.& no. in ca.j.eo.ti.in vj.& Ioan. And.in Mar.in regula,qui ad agendum.glo.in authen.quas actiones.de sac.san.eccle.& in authen.de ec.ti.§.pro temporalibus.Host.in Summa.de præscri.§.quę exiguntur.uer.nunquid ergo.Quod uerū in rebus stabilibus,quia in rebus mobilibus ecclesia præscribit triennio,si concurrat titulus,& bona fides sicut priuatus.Ioan.de Imo.in d.c.illud.per glo.xvj.q.iij.in sum. † Et per Feli.in d.c.sanctorum.]

Ecclesia an possit præscribi.j.præscriptio de quibus. uer.lxx.& per discursum.

† Fundans ecclesiam,uel faciens eam consecrari,obligatur ad dotem competētem illi dandam quemadmodum pater carnalis obligatur ad dotem competentem filiæ dandam.l.fi.C.de do.promis.ita & qui fecit ecclesiam consecrari, uel construi: quia quodammodo censetur pater, cum deduxerit ecclesiā de non esse ad esse.Abba.in c.cum sicut. de consec. eccle uel alta.in prin.

† Ecclesia, seu cæmeterium quando fuit consecrata, seu consecratum per notoriè excommunicatum,an debeat reconciliari,uide Ab.post Ioan.And.in cap. consulisti.de conse.ec.uel alta.ibidem quod ea,quę consistunt in consecrationibus,non debent exercitari per fideles, si gesta sunt per notoriè excommunicatum,ante reconciliationem. Fallit in corpore Christi,& in alijs sacramētis, quę sunt uerissima in se,nec indigent recōciliatione,licet excommunicatus confecerit.

Ecclesia parrochialis fit authoritate superioris, non eo quod parrochiani unius accedant ad habitandū sub aliqua ecclesia, quæ ideo non fit parrochialis, nec prima, de qua recedunt desinit esse parrochialis. no.in cap.ij.& iiij.de parrochia.& in consi.uiso puncto,&c.quod est ante consil. lviij. Alexand.iiij. parte.]

† Ecclesia parrochialis qualiter cognoscitur, & quæ sint iura parrochialis ecclesiæ: uide Roman. consilio.cclvj.

Ecclesia

Ecclesia potest noua construi in parrochia, si alia uetus ecclesia distat a parrochia. capit. ad audientiam. primo de eccle. edi.

Ecclesia non potest construi intra parrochiam alterius ecclesiæ, nisi ex causa. d. c. ad audientiam. & ibi Ab. ubi dicitur causa esse quando ecclesia parrochialis est remota a parrochia, ut tempore pluuioso non possit populus ad ecclesiam accedere sine periculo: ut ibi in tex. uel quando populus est magnus, & ecclesia breuius: sed Abb. ibi.

Ecclesia non habens parochiam potest præscribere iura parochialia. Car. no. in cle. ij. §. fi. de reli. do.

Ecclesia Romana etiam post centum annos potest uti prælatione, & suprema potestate contra inferiorem, nec patitur præscriptionem in prædictis. gloss. & doct. in c. cum nobis. de præscrip. Inno. in cap. bonæ. el. ij. de postu. præla.

Ecclesia sancti Ioannis Lateranensis de urbe Romana gaudet priuilegio ecclesiæ Romanæ in præscriptionibus, quia non patitur minorem præscriptionem, quam centum annorum. Io. And. post Archi. in c. ij. de præscrip. in vj. & d. Balio. in cap. cum nobis. eod. ti. in anti. Car. in cle. ij. §. irritum. v. quæstio. de elec. & .j. eo. uersi. ccxiiij.

† Ecclesiæ Romanæ res illæ dicuntur, quæ ad ecclesiam Lateranensem spectant. Felin. in c. ad audientiam. pen. col. uersi. considera: ibi: nec de istis. de præscript.]

Ecclesia non dicitur domus ad ecclesiã destinata. Bal. in l. si nondum. C. de fur.

110 Ecclesiæ hæres instituta non tenetur facere inuentarium: sed potest hæreditatem dimittere, etiam sine restitutione in integrum. Bal. in l. fi. v. co. in prin. C. de iur. dele. uide Bal. in authẽ. sicut alienatio. C. de sacrosan. eccle. & tenet Ang. in authen. de ali. & emphy. §. si uero quidam. licet Ange. contra in aut. de hære. & fal. §. fi. & tenet Bar. in l. j. iij. q. iiij. principalis. de sacrosan. eccle. ubi dicit idem in pauperibus institutis, uel clerico instituto contemplatione ecclesiæ, ut non teneantur ad onera ultra uires, etiã si non fecerint inuentarium. Idem tenet Bart. in ecclesia, & ecclesiastica persona, in l. fin. §. fi. C. de iur. deli. Sed Barth. in authen. sed cum testator. C. ad legem Fal. arguit pro, & contra, & non decidit. & .j. eo. uersi. cclxxxj. uide glo. in c. j. de test. & Abb. in c. j. de solu. ꝗ non tenetur ultra uires contra. d. gloss. adde: .j. uer. Paupertas. uer. xxxvij.

Ecclesia nõ potest fieri collegiata inuitis patronis. Bal. in l. si quis præsbyter. C. de epis. & cleri.

Ecclesia debet intentare publicianam intra tempora priuatis præfixa. Bar. in l. si finita. §. si de uectigalibus. ff. de dam. infec. secundum Bald. & Pet. de Su. in rub. ff. de rei uen. & Bal. in l. j. iij. col. C. de anna. excep. ubi allegat Bart. in d. l. §. si qua. uide Pet. de Su. in l. siue. §. si duobus. ff. de Public.

Ecclesia potest petere restitutionem in integrum aduersus laudum enormiter eam lædens, etiam si tale laudum fuit emologatum, & etiã elapso quadriennio, & etiam si prædecessor prælati iurauerat in cõ promisso non cõtrauenire laudo. Ita cõcludit Lud. Ro. in consi. cccl xix. incip. circa primum propositæ consultationis, quod dictum pro ualde no. refert, & sequitur Feli. in c. placuit. in pen. col. uersi. & adde quod sicut ignorantia. de præscrip. ✠.

Ecclesia, cuius rector non implet intra annum uoluntatem defuncti, an priuetur hæreditate. Bal. in aut. hoc amplius. j. q. in lec. anti. C. de fideicom.

Ecclesia ad quas expensas teneatur cõtribuere episcopo. Bal. in l. si quis ad declinandã. §. in omnibus. iij. col. C. de epis. & cle.

Ecclesia præscribit contra episcopum. c. de quarta. de præscrip. Bald. in l. si quis. §. in omnibus. vj. colu. C. de epis. & cle.

Ecclesia cathedralis creditrix unius sacerdotis pro censu præfertur in omnibus alijs creditoribus eiusdẽ, si episcopus sciuit, & contradicit alijs, ne contraherent, uel etiam si ignorauit: secus si sciuit, & contra dicit. Ioan. And. in c. eam te. de æta. & quali. Ludo. Pon. in sing. uer. unus præsbyter. & infra.

Ecclesia curata non dicitur, quæ habet curam nomine & habitu, non re & actu. Bar. in l. si is, qui tres. §. cũ, qui. ff. excu. tuto. & Abb. in c. de multa. ad fi. de præ. & ibi Innoc. & Card. in cle. j. xxj. q. de offi. uica. ubi plene. & tenet quod ecclesia curata dicitur, si sit actu & habitu curata, non si habitu tantum: & quod una non uacat per assecutionem alterius curatæ habitu tantum uide ibi omnino. Sed contrarium uide in consi. uiso puncto. ij. col. quod est ante consi. lviij. Alex. iiij. parte. ubi tamen allegat. & Alexan. ipse in consi. lviij. præallegato dicit quod cap. de multa. de præben. habet locum etiam in ecclesia curata habitu tantum, & non actu, secundum Inno. in d. cap. de multa. & in Spe. de leg. §. uidendum. uer. quod quæritur. quod beneficium. sed habens parochiam dicitur curata licet ibi nulli sint curati. Inno. in cap. de multa. de præben. Bal. in Marg. uer. ecclesia. uersicu. xvj. Item quæ de iure curam habet, non quæ de facto tantum. Car. in cle. j. xv. q. de offi. uica.

Ecclesia potest perpetuo etiam post biennium opponere exceptionem nõ numeratæ pecuniæ. Bal. in aut. hoc ius porrectum. v. colu. C. de sac. san. eccle. & .j. exceptio non num. pec. uersi. xxx.

120 Ecclesia litigans per procuratorem patitur executionem expensarum, si litigauit procurator de his, quæ habuit in mandato, alias non. Ioan. And. in c. i. ad fi. ut lite non contest.

† Ecclesia si eius procurator non appellauerit, uel aliqua acta approbauerit in eius præiudicium, detecto præiudicio, & detecta iustitia quandocũque potest coram superiore retractari. do. Bar. Soc. in cõsi. xlv. incip. uisa. uer. secundo concludendum. circa fi. j. parte.]

Ecclesia potest infeudare regalia, quæ habet a principe. Bal. in cap. ad hoc. vj. col. de pace iura. fir.

Ecclesia probat dominium rei suæ per contractũ emphyteuticum, secũdum Bal. in l. j. ad fi. C. de fideius. in lec. antiqua.

Ecclesia ædificata in solo alieno non cedit solo, sed solur.

lum cedit ecclesiæ.gl.xij.q.ij.apostolicos. & Flo.in l.qui domum.ff.ad legem Aquil.

Ecclesia occupans bona clerici defuncti tanquam sua, cum non sint, non incidit in pęnam.l.si quis in tãtã C.unde ui.sed econtra sic.Inno.in cap.cum in officijs.de testa.Bal.in authen.licẽtia.C.de epis. & cle. uide Bal.in l.cum ipse.C.de contrahen.emp.

Ecclesia per uim expulsa de possessione nunquã perdit dominium,uel ius suum.Bal.post glo.in l.si quis in tantam.iij.col.C.unde ui.uide Bal.in l.male agitur.in fi.C.de præscri.triginta anno.

Ecclesia cogitur uendere frumentum tempore caristiæ pro iusto pretio,non pro uiliori. Bart.in l.j.in fi.C. ut nemi.li.in emp.spe.de excu.lib.x.

Ecclesia prohibita a testatore alienare rem legatã nõ potest eam alienare , etiam ex necessitate.in auth. de alie.& emphy.col. ix. & do. Nico. de Sanctis de Bononia in l.filiusfa.§.diui.de leg.j.& Bart.Cep.in cau.xxv.&.J.uer.prohibitus alienare. uersi.xliij.in fi.&.J.eo.uer.ccclxij.

Ecclesia non potest conferri alicui pendẽte lite super ea.c.ij.ut lite pend.in vj.

Ecclesia emens,& non soluens pretium,acquirit dominium etiam sine traditione,& pręfertur alteri ecclesiæ postea ementi,& soluenti pretium, & possessionem acquirenti.Bartho.in l.fi.C.de sacrosan.eccle. & ibi Bald. & infra uer. emptor primus præfertur. uer.j.ubi plene.

130 Ecclesia Romana militans potest licite bellum facere contra paganos , qui tenet occupatam terram sanctam, scilicet Hierusalem promissam Abrahę & semini eius.Item contra Turcas, quia nõ possumus aliter ire ad paganos.Bar.in l.j.C.de pa.

Ecclesia pleno iure subiecta dicitur,quando est subiecta quo ad spiritualia, & quo ad temporalia.c.cum inter.& ibi Inno.Sicu.& doc.de re iudi.

Ecclesia polluta est reconcilianda per episcopum sumptibus eius,qui polluit , uel causam dedit pollutioni,arg.de offi.ordi.si canonicis.penul. col. in vj.uel sumptibus ecclesiæ & parochianorũ de eccle.ædifi. cap. j. uel si non sunt soluendo, sumptibus episcopi.x.q.iij.cauendum.j.q.ij.placuit.auth.de manda. prin.§.si tibi.de quo per Card.in cle.j.§.j.iiij.q.de exces.præla.& in cap.proposuisti.v.q.de conse.ec.

† uel altaris.&.J.eo.uer.xxxj. † Et per Feli.in cap.accedens.de præscrip.in fi.]

Ecclesia quomodo dicitur spectare pleno iure ad abbatem.Inno.in c.cum inter.de re iudi.

Ecclesia obligata ad solutionem duorum annuatim, si soluit unum tantum , non præscribit contra aliud, quod nõ soluit.Flo.in l.una est.ff.de ser.urb.prædi.

Ecclesia præfertur fisco in successione ad bona clerici. Bal.in l.si quis præsbyter.C.de epis. & cle.& in l.j. C.de hære.decur.in aut.de eccl.tit.§. interdicimus. & in aut.ut cũ de app.cog.§.si uero filij.

Ecclesia repetit a fisco emphyteusim confiscatam.Bal. in l.si quis præsbyter.C.de episco.& cle. Quod uerum est intra biduum.Bal.in authen. nisi rogati.iij. col.ad Treb.

Ecclesia an succedat in hæreditate clerici relicta fratri ipsius clerici grauato de restituendo filio bastardo ipsius clerici testantis.Bal.in d.l.si quis præsbyter. de epis.& cle.

† Ecclesia an,& quando succedere debeat prælato in bonis suis.uide do.Pe.Phi.Cor.in consi.lxxix.inci. in hac.in litera g,in iiij.parte.]

Ecclesia habet hypothecam in contractibus suis . Bal. in l.fi.iiij.col.C.de sacrosan.eccle.& in auth.si quas ruinas.eo.tit.vj.col.

Ecclesia dicitur de territorio,in quo sita est . Bal.in l.si quis in hoc genus.de epis.& cle.etiam si est exẽpta. Pau.de Cast.consi.cxxxij.& Ioan.And.in cap.fi.de offi.dele.in vj.Old.in consi.quæro est.&.J.

140 Ecclesia an teneatur resarcire expensas,& meliorамenta,finita emphyteusi.Ioan. de Por. in l.senatus.§.Marcellus.de leg.j.

Ecclesia unita alteri an teneatur ad onera ecclesiæ , cui est unita.Bar.in l.j.C.de metropo.Beri.lib.xj.

Ecclesia unita an gaudeat priuilegijs ecclesiæ , cui est unita,gloss.in cap.j.ne sede ua.& in cap.recolentes. de statu mona.

Ecclesiæ dicuntur de uniuersitate ędificiorum.l.j.§.ius publicum.ff.de iusti.& iu.l.pupillus.§.territorium. de uerbo.obli.Oldr.in consil.xxxj.Paul.de Cast.in consi.ccxcvj.& consi.cxxxij.

Ecclesiæ unitæ bona an possint alienari pro utilitate alterius ecclesiæ cui est unita.Bal.in authen.hoc ius porrectum.C.sacrosan.eccle.

Ecclesia Romana habet iurisdictionem in spiritualib. temporalibus immediate in insula Sardiniæ.c.si diligenti.de præscrip.& in insula Siciliæ.ca.mandata. de præsum.in cle.pastoralis.de re iudi. ubi etiam dicitur de toto regno Sicilię.& in cap.apostolicæ.eo. tit.in vj.Item in alijs prouincijs,de quibus in cap. tibi domino.& in c.ego Ludouicus.lxij.di.c.Constantinus.xcvij.de elec.in vj.cap.fundamenta.& in auth.ut eccl.Ro.cen.an.gau.spa.& ibi gl. & in Spe. de rescrip.præsen.§.j.uer.idem ꝙ obtentum.

Ecclesia debet admitti, si prælatus eius non admittatur per iudicem.Ioan.And.in c.j.ij.col.de restit. in inte.li.vj. ĩ Nouel.& ibi Archi.& no.in c.cõtingit. de transac.in c.quærelam. de simo.xvij.q.ult.sunt.

Ecclesia non utens rescripto intra annum,non restituitur.Archid.& Ioan.And.in c.j.in fi.de resti.in inte. lib.vj.in Nouel.

Ecclesia dicitur omnis locus pius,& monasterium.no. in cap.ij.& ibi Ioan.And. in Nouel.de restit. in integ.in vj.

Ecclesia non perdit proprietatem feudi propter delictum prælati commissum in uasallum. Bal.in c.uno committente si de feu.fue. controuer.in ca.j.qualiter do.pro.pri.in usi.feu.

150 Ecclesia proprietaria an perdat proprietatem propter delictum prælati, sicut perderet feudum.si esset feudataria.Bal.in c.fi.de capi.Cora.in usi.feu.

Ecclesia proprietaria an perdat proprietatem propter delictum prælati commissum ante prælaturam.Bal. in c.fi.de capi.Cora.in usi.feu.

Ecclesia dicitur contrahere, quando ecclesiæ prelatus rite contrahit, secundum Bal. in c. j. qui suc. dic.

Ecclesia uendens non tenetur soluere notario mercedem pro contractu, uel instrumento, sed emptor. Ang. in authen. de ali. & emphy. §. & hoc etiam. in ij. col. ix. colla.

Ecclesia substituta habet iuris restitutionem. Bald. in l. fin. ij. quæst. C. de edi. di. Adri. tol. & infra pauper. uersi. xiiij.

Ecclesia non curata. etiam si sit prioratus potest conferri minori septē annis. Fre. de Senis consi. cxxvij. casus talis est, quædam est canonica, &c.

Ecclesia, cui data est domus pro alimentis datarij, tenetur alere, etiam si domus sit dirupta, uel combusta. Bal. in l. j. C. de iure emphy.

Ecclesia non potest incastellari. x. q. j. sanctorum.

Ecclesia non succedit in aliquod turpe lucrum. cap. ex transmissa. de deci. &. J. eo. in uer. clxxviij.

Ecclesia potest uendicare acquisita de bonis ecclesiæ. xij. q. iiij. sacerdotes. ij. q. ult. fixum. ar. ea. causa. q. ij. apostolicos. in fi. no. in cap. inquirendum. de pec. cle. Archi. in cap. statutum. §. assessorem. de præscri. in sexto.

360 Ecclesia habet fiscum, id est, prælati ecclesiæ habent fiscum. no. Car. in cle. ij. §. j. de hære.

Ecclesia succedens domino emphyteusis priuato, an utatur iure suo, an iure priuati contra emphyteutam non soluentem canonem, omnino per Sali. in l. ij. xxv. q. C. de iure emp.

Ecclesiæ, etiam absenti, quæritur ius ex uoto, ut petere possit quod uouens promisit. no. Abb. Sicu. in c. ex parte. de censi.

Ecclesia ædificata de fructibus ecclesiasticis est subijcienda per episcopum illi ecclesiæ, de cuius fructib. est constructa. xij. q. ij. apostolicos. cum gl.

Ecclesiæ officium est corrigere malefacta in præiudicium animarum. cle. fi. §. ix. & ibi Car. de hære. cap. nouit. de iud.

Ecclesia episcopalis debet seruare ea, quæ seruat ecclesia metropolitana. de postu. præla. c. j. xij. di. de his. uer. abbatibus. & Card. in cle. j. in princ. de sen. excom. xviij. no. & no. in c. cum olim. de censi.

Ecclesia baptismalis dicitur matrix propter regenerationem, quæ fit in baptismo. per glo. & Card. in cle. j. de baptis. & in cle. j. §. j. de priuilegijs, quandoque parochialis. d. §. j. cum gl. & Cardi.

Ecclesia matrix potest subesse religiosis. glo. in cle. j. & ibi. Car. de sen. excom.

Ecclesia secularis curata, in qua competit ius patronatus monasterio, si uacat per mortem clerici præsentati, per monasteriū potest impetrari. Rota in deci. ccccclxxij. supposito, &c. in nouis.

Ecclesia qualiter agat ad reuocationem rei suæ alienatę sine solennitate. Pau. de Cast. in consil. 50. in Spe. de rebus eccle. non ali. in princ. & in tit. de his, quæ fi. a præla.

370 Ecclesia cadit a iure suo propter inuasionem prælati, uel abbatis factam communicato consilio cleri. alias non. Bartho. & doct. post glos. in l. si quis in tantum. C. unde ui [illegible]

Ecclesia præscribit cōtra ecclesiam etiam in foro conscientiæ, & non tenetur ei restituere, etiam habita notitia quod res præscripta sit alterius ecclesię. no. in c. illud. & ibi doc. & in c. ad aures. de præscrip.

Ecclesia cathedralis dicitur matrix. gl. & Car. in cle. j. §. j de priuile. no. in c. j. & in c. ex transmissa. de præscrip. Et potest sumi dupliciter, scilicet pro baptismali, & pro cathedrali. Car. in cle. ij. §. irritum. iij. q. de elec. Quandoque tamē cathedralis ponitur pro matrice, seu indifferēter. cle. j. in prin. & ibi Car. j. opp. de sen. excom. sunt tamen idem. in cap. fi. de offi. archipræsbyteri. Plus tamen importat ecclesia cathedralis, quàm matrix. d. cle. j. in prin. licet cathedralis quandoque dicatur matrix, ut no. in d. cap. fin. & xxj. q. ij. sicut & d. uer. si uenerabili. secundum Car. ubi. s. & gl. declarat quæ dicatur matrix, & quare.

Ecclesia matrix non cathedralis non habet ius in capellis, nisi habeat ex priuilegio, uel concessione: secundum Card. Zab. in c. ex transmissa. de præscri.

† Ecclesia habens sub se capellas, largo sumpto uocabulo matrix respectu capellarum dici potest. Abb. cap. ex parte. de rescri. nu. 3.]

Ecclesia parochialis habet ius funerandi. c. j. & cap. in nostra de sepul. c. ex transmissa. de præscrip.

Ecclesia conuentualis quæ dicatur. Pet. de Ancha. in cap. nobis. in ult. col. uer. uenio ad quæstiones. de iure patro. ✠

Ecclesia parochialis etiam baptismalis dicitur matrix, & potest pertinere ad ius monachorum. no. in c. ex transmissa. de præscri. & c. de monachis. de pręben. in c. in Lateranensi. eo. tit.

† Ecclesia parochialis unita monasterio tanquam uicaria debetur impetranti. Ita in Rot. deci. cccclxx. in nouis.

Ecclesia non debet locupletari cum aliena iactura: & ideo si rector ecclesiæ de pecunia Titij emit pro ecclesia, debet Titio cedere iura in re empta. Bal. in l. j. xj. q. C. si ser. extero.

† Ecclesia parochialis & hospitalarij possunt prescribere iura aliarum ecclesiarum. Ita do. de Ro. dec. x. in antiquis. in cle. quia contingit de re. iu. do. cap. religiosi de priuilegij. not. in cap. cum personæ. eod. tit. lib. vj.

† Ecclesia non dicitur locupletari cum aliena iactura, quando lucratur melioramenta facta per emphyteutam, excluso hærede extraneo: quæ sit ratio, uide Rapha. Fulgo. in consi. ix. in ult. col.]

† Ecclesia inhonestis lucris, neque cum alterius iactura locupletari non debet. Rapha. Fulg. in consi. vij. in iij. col.]

Ecclesia parochialis potest agere ad ueram æstimationem decimarum contra eum, qui combussit fructus immaturos, etiam suos. Flo. in l. æquissimum. §. fructuarius. ff. de usufru.

Ecclesia uendens tenetur dare offerenti iustum pretium, etiam si alius offerat plus. Ange. in aut. de ali. & emphy. §. hoc etiam. iij. col. colla. ix. & Ludoui. Pon. in fin. uer. uenditio. uer. tu scis.

Ecclesia

latus.Bal.fin.in prælud.feu.in fi.

Ecclesia fundari nō debet,nisi dotetur.de cōsec.ecclesiæ.cum sicut.de conse.dist.j.nemo.in authen. ut nemo fabri.ora.do.colla.v. & in authen. ut deter. fit nu.cle.§.j.Quod uerum, nisi ex necessitate fundata sit,& dotari non possit. Abb.Sicu.post Host.in cap. ad audientiam.j.de eccle. edi. Item nec consecrari, ut ibi, & xvj.q.ulti.pie.j.q.ij placuit.j.q.iij.si quis præbendas.Car.in cle.j.xiij.q.de ui.& ho.cle.quod authoritas præsumitur post longum tempus. supra uer.Capella.uer.xv.

Ecclesia non potest fundari sine licētia episcopi.C.nemo.de conse.di.j.& Sicu.in c.iij.de iure pa.

210 Ecclesia debet habere bona.cle.in plerisq;. & ibi Car.de ap.

Ecclesia agere potest pro subditis oppressis. Car.not. in cle.j.§.fi.de iureiur.

Ecclesiæ plures curatę teneri possunt per unum habentem unum hospitale,cui sunt annexæ ecclesiæ curatæ.Car.in cle.ij.de præbend.Quod uerum, si hospitale est religiosum: alias non ibi.§.fi.

Ecclesiæ patriarchiales in orbe sunt quatuor. Item in urbe sunt quatuor.Car.in cle.ij.§.irritum.v.quæst. de elect.

Ecclesia Lateranensis sub basilica Saluatoris,quæ dicitur sancta sanctorum, fuit constructa a Constantino Imperatore, qui eam censuit esse maiorem in orbe,& matrem omnium ecclesiarum. Car.ubi supra etiam dicit quod

Ecclesia Lateranensis sola gaudet præscriptione centum annorum: per cap.cum nobis. de præscrip. & supra eo.uer.cviij.

Ecclesia immediate subiecta quomodo dicatur. Bald. in c.j.iiij.col.qui feu.da. pos.

Ecclesia non potest dare rem ad perpetuum libellum, sed priuatus sic.Bal.in c.j.ij.col.de feu.ali.

Ecclesia ex difficultate conueniendi nō dicitur idonea persona,in quam fieri possit alienatio,& sic nec idoneus fideiussor. Bal.in c.j.ij.col.de feu.ali.per Bald. in Mar.uer.ecclesia.uer.vj.post Innoc.

Ecclesia est tutissimum refugium. Bal. in c.j.ij.colum. de feu.alie.&.C.de his, qui ad eccle. confu. Quod est uerum, nisi pro delictis.in authen.de man.priu. §.neque autem.in gloss.secundum Bar. in consilio, statutum de ciuitate Tuderti, &c. de quo in c.inter alia.& ibi doc.de immu.eccle. & per Ang. de Are. in tract.malefi.uer.quod fama in materia capturæ. & uer.in scalis sancti Petronij. Vera conclusio est, secundum Abb.in d.c.inter.& gl.in c.sicut antiquitus.xvij.q.iiij. ꝙ tuta est ecclesia pro omnibus delictis,nisi pro fure manifesto, & publico, & pro nocturno depopulatore agrorum.d.c.inter alia.& pro homicidio in ecclesia commisso per c.fi.eo.ti.secundum Abb.& ibi Abb.dicit uerum si occidit in ecclesia animo se tuendi ab ecclesia:qui animus in dubio præsumitur,nisi se coniecturis contrarium constet: ut quod in eclesia ex noua causa prouenerint ad uerba,& rixam & inter eos non erat prius inimicitia. Adde quartum casum,scilicet pro sacrilegio,uel furto in ecclesia facto,ut non sit tutus in ecclesia, quā lesit.xvij.q.iiij.ad episcopos.& gl.in ca.frater.ea.q. quæ tamen hoc non firmat per d.c.inter alia. Item nisi delictum fiat in ecclesia,uel contra ecclesiam.ℑ. uer.Delinquens.uersi.lxxij.lxxiij.& lxxvij.Itē nec Iudæis.ℑ.uer.Iudæus.uer.ij Sed Christianis sic,nisi in casibus ibi no.per gloss.& doc.l.ij.C.de his, qui ad eccle.confu. Item uerum quo ad citationem realem nō;quo ad uerbalem,quæ in ecclesia fieri pōt.l. præsenti.in prin.eo.tit.Et si capiatur,debet relaxari:ut ibi per Bar.& sicu.in d.c.inter alia.Item uerum etiam in finibus ecclesiæ.d.l.præsenti.& ibi Bart.& supra.uer.citatio uerbalis.uer.j.Item nec pro debitis,stāte statuto quod debitor capiatur.Old.consil. liiij.Sed an excommunicato confugienti ne pro delicto capiatur.Host.in Sūma de sen. excom.§.a quibus.uer.quid ergo.Sed quid si captus extra ducatur per ecclesiam.ℑ.confugiens.uer.iij.in fi. Itē nec clericus homicida confugiens in ecclesia potest inde extrahi per episcopum, ut ponatur in carcere perpetuo durissimo,uel in gabia,ubi uerisimiliter intra paucos dies possit mori.Card. in cle.j.vij.quæst.de pęni.& remis.

220 Ecclesiarum immunitas non uiolatur, eo ꝙ quis uolens de ecclesia extrahatur.Card.in cle.j.de pęni. & remis.& in c.fi.de immu.ec.

Ecclesiarū rectoribus debet dimitti quātum sufficiat ad uictum & substentationem.no.Car.post glos.in cle.j.§.præsentatos.xij.no.de exces.præla. uide de præben.in c.extirpandę.& c.de monachis.

Ecclesia cathedralis non potest fundari sine authoritate papæ,sed alia ecclesia sic, ꝙ authoritas episcopi sufficit.Ioan.Faber. Insti. de rerum diui.§.religiosum.& Alexan.in l.j.ff.de relig.& sump.fune.

† Ecclesia cathedralis non uenit in literis, nisi exprimatur.Feli.in c.nostra.xxxix.corol. de præscri.[pulchrè declarando.c.quāuis.de præben.in vj.]

Ecclesia sancti Petri de Roma condita fuit a Constantino Imperatore.ut esset caput aliarum ecclesiarū. xij.q.j.futura.cum glo.

Ecclesiæ inferiores an teneantur obseruare de necessitate consuetudines ecclesiæ Romanę, uide latè per Ioan.de Turre cre.in c.nolite.xj.dist. ✠

Ecclesia dicitur commissa rectori instituto de ea, uel etiam commendatario.no.Abb.in c.j.de sol.Item

Ecclesia dicitur serua rectoris.cle.fi.& ibi Car.de ꝑcu.

Ecclesia libellaria,uel emphyteutica an cadat propter canonem non solutum.Bald.in capitu.iij.de feu.ali. in Specu.de loca.§.vj.uersi.xv.no.in l.placet.& ibi C.de sacrosan.eccle.

Ecclesia an possideat conuersum. Item

Ecclesia an debeat habere ratum, quando conuersus suus aliquid acquirit. Bar.in l.cum hæredes.§.item quæro.ff.de acquir.pos.

Ecclesia acquirit etiam per suum rectorem putatiuū. Bal.in l.eam,quam.iij.col.C.de fideicom.

230 Ecclesia loco filij non habetur in his, quæ non transmittuntur ad hæredem extraneum, ut in feudo.Vnde

Ecclesia

Ecclesia nō succedit in feudo, mortuo feudatario. Bal. in aut. nisi rogati. iiij. col. C. ad Tre. ubi Bal. dicit uerum, nisi in feudum francum. Item

Ecclesia loco filij non habetur quando succedit in rebus certis: sed demum quando succedit in bonorum uniuersitate. Bal. in authen. nisi rogati. iiij. col. C. ad Treb.

Ecclesia Romana propriè dicitur augusta. Bald. in l. fi. in prin. & ibi tex. C. de bo. quæ lib.

Ecclesia, uel capella, non debet ædificari in loco contra conuentionem contrahentium. l. fi. C. de pac. inter emp. & uen. sed si ædificetur, ualet: agitur tamen ad interesse. gl. & Bal. ibi.

† Ecclesia si paciscatur & gubernetur ab alio, quam ab episcopo, an & quando ualeat: uide Feli. in c. uerum. in iiij. col. uer. iij. declaratio. de fo. compe.]

Ecclesia fundari non potest, nisi episcopus primum lapidem figat, cruce adhibita, & si secus fiat, potest destrui propria authoritate ædificantis. ȷ̄. uer. hospitale. uer. xxxix.

Ecclesia depingi potest non obstante prohibitione alterius. Bar. in l. j. ff. ne quid in loco sacro.

Ecclesia eligit an uelit pecuniam, uel rem emptam de pecunia sua. gl. & Bal. in l. si tutor. C. de commu. ser. ma. & ȷ̄. eo. uer. cxciij.

Ecclesia uniuersitati æquiparatur. Bald. in l. si ita. in fi. C. de communi ser. manu.

Ecclesia accipiens feudum, etiam a rustico, tenetur ad omnia, ad quæ tenentur feudatarij. Bal. in l. fi. ad fi. C. sine censu, uel reli. & sic de iurisdictione domini laici. ibidem.

240 Ecclesia, cuius nomine prælatus emit pro alio an debeat reuendere illi, pro quo emit, licet instrumētum cantet in personam ecclesiæ. Bal. in l. j. ult. col. si seruus extero.

Ecclesia, in qua est sepultus excommunicatus minori excommunicatione, non indiget reconciliatione. Car. in cle. j. xij. q. de sep.

Ecclesia non tenetur alere patronum suum, nisi habeat fructus superfluos. & doc. & Ang. in l. competens. C. de alen. a paren. lib. & ȷ̄. uer. Patronus ecclesiæ. uer. xxxvj.

Ecclesiæ debentur equi ducti ad sepulturam militis in ea sepulti. ȷ̄. uersi. Equus. uer. xxiij.

Ecclesia parochialis, uel curata nō dicitur ex eo, quod habeat sepulturas. Archid. in cap. j. de sepul. in vj. & Host. de cle. non resi. cap. quia nonnulli. Itē nec ius baptizandi, secundum domi. Pet. de Bono. post Hostien. in cle. j. de bap. & Fre. de Senis consi. cxxx. casus talis est. Quidam habens beneficium curatū. Innocen. tenet contra in ca. de multa. de præben. & ibi. Ioan. Cal. uide in Spec. de legato. §. uidendum. uer. sed quæritur quod beneficium dicatur habere curam animarum.

Ecclesia quare tolerat usuras Iudęis. Pau. de Cast. cōsi. ccclxxviij.

Ecclesia, & ciuitas, æquiparantur. l. fi. & ibi. Bart. C. de sacrosan. eccle. in Spe. de resti. in inte. §. iiij. uer. hoc idem. † Et uide. ȷ̄. eo. in uer. xxx. & lxxviij.]

Ecclesia una potest præscribere decimas alterius ecclesiæ. c. ad aures. & ibi doc. de præscrip.

Ecclesia quamuis hodie gaudeat pręscriptione quadraginta annorum, tamen istud est singulariter uerum in rebus immobilibus, quæ sunt ueri dominij ecclesiæ, de quo per Ange. & Imo. in l. usucapione. ff. de usuca. per Butri. in l. ut inter. in addi. C. de sac. san. eccle. circa finem.

Ecclesia potest eximi a iurisdictione episcopi per præscriptionem, sicut per priuilegium papæ. c. auditis. & ibi doc. & c. cum non liceat. de præscri.

Ecclesia subiecta an debeat ire ad superiorem pro litanijs cantandis. ȷ̄. uer. clericus. el. j. uer. lxj.

250 Ecclesia cathedralis potest esse sine clero & populo Christiano. cle. in plerisq;. & ibi per Car. de elec.

Ecclesia sita in una dięcesi, si possidet in alia dięcesi bona stabilia debet soluere onera ecclesiæ imposita, & decimas, in diocesi ubi sita est sed onera realia uel rebus imposita debet soluere in dięcesi ubi bona sita sunt. Cardina. in cle. j. §. sanè. ulti. quæst. de iure patro.

Ecclesia dicitur parochianorum. cle. j. §. j. & ibi Card. de priuil.

Ecclesia potest per episcopum alteri ecclesiæ subijci. gloss. xij. quæstio. ij. apostolicos. argu. c. ij. sicut unire. de exces. præla. & infra episcopus in spiritualibus. uersi. cxxxix.

Ecclesia cathedralis dicitur, ob honorem episcopalis cathedræ. cuius occasione recipitur cathedraticum x. q. iij. illud. de offi. ordi. conquerente. de dona. pastoralis. Cardi. cle. causam. §. j. de elec. Item

Ecclesia habens episcopum. Card. in cle. in plerisque. iiij. q eo. tit.

Ecclesia occupata ab hostibus non desinit esse sacra. Card. in cle. in plerisque. ij. q. de elec.

Ecclesia etiam non consecrata, in qua celebrantur diuina officia, gaudet immunitatibus, & priuilegijs ecclesiarum. de immu. eccle. cap. j. de conse. eccle. cap. fina. Card. in cle. j. iiij. quæst. de sepul. & in. v. q. ubi plenius.

Ecclesia secularis potest esse subiecta abbati ex priuilegio papæ, uel ex præscriptione c. auditis. de præscrip. & ibi doc. c. de monachis. de præben. Item

Ecclesia collegiata potest pertinere ad abbatem c. cū olim. & c. ex transmissa. de præscri.

260 Ecclesia faciens sibi relinqui a testatore ea, quæ relicturus erat filio. quomodo teneatur. Ang. in l. pupillorum. C. de admi. tut.

Ecclesia potest socium rixosum prouocare ad diuisionem: alias non. per Ang. in l. ij. C. de fun. dota. cū gloss. & Bartho. in l. iubemus. in prin. C. de sac. san. eccle. ȷ̄. diuisio. uersi. xcix. Item potest aliam ecclesiam sociam prouocare ad diuisionem. Bald. in l. fi. C. communi diui. & ȷ̄. eo. uer. clxxiij.

Ecclesia, de cuius bonis prælatus emit sibi, & hæredibus, debet conseruari indemnis: alias potest in subsidium uendicare rem emptam de sua pecunia a quocunque possessore. Bal. in l. cum ipse. C. de cōtrahen. emp.

Ecclesia,& imperium fraternizant.in authen.quomodo opor. episcopos. in princ.Bald.in l.fi.in fi.C.de
† quadri.præscrip. † Et do.Ias.May. in repe.l.j.C.de sac.san.eccle.nu.22.]

Ecclesia una an possit habere plures prælatos, uel rectores.in cap.cum non ignores. de præben. & dixi in tractatu de episcopo.ij.lib.

Ecclesia an possit uendicare rem alienam, pro qua alius, ut emphyteuta soluit censum certo tempore. in Spe.de loca.§.vj.uersi.liij.& ibi Bal. in addi.uer. si teneo rem.

Ecclesia uniuersalis non potest errare.xiiij.quæstio.j. cap.j.cum gloss.& cap.a recta.sed particularis sic.c. a nobis.el.ij.de sen.excom.no.in ca. licet ex suscepto.de fo.compe.

† Ecclesia an in canonizatione sanctorum errare possit: uide Feli.in cap.uenerabilis.de testi.in j.colu.in uer.& solet dubitari.]

Ecclesia an errare possit in ligando,& non ligando, in absoluendo,& non absoluendo: uide Feli.in c.a nobis.de senten.excommu.in prin. in uer.nota etiam casum.]

Ecclesiæ damnum est, si nuntius eius fugiat cum pecunia mutuata ipsi ecclesiæ.Bal.in aut.hoc ius porrectum.in fi.C.de sacrosan.eccle.

Ecclesia dicens fundum emphyteuticū ad se reuersum propter canonem non solutum, potest cogi declarare qualis,& quātus sit fundus. Bal.& Phi.in c.significantibus.de appel.

Ecclesia collegiata, & etiam secularis, potest subijci, etiam pleno iure, monasterio, & ecclesiæ regulari c.cum inter.& ibi doc.de re iudi. cap.de monachis. de præben.xvj.q.ij.uisis.

270 Ecclesia succedens priuato, qua præscriptione utatur.gl.& Bar.in authen. quas actiones.C.de sacrosanct. eccle. in fi. quod utitur suo iure pro futuro tempore.

Ecclesia, quæ recipit aliquid ut faceret, cogitur:nō autem reddere receptum.j.uer.Datum.uer.x.

Ecclesia uniuersalis est una.cap.j.§.una. de sum.tri.& cle.j.§.fi.de exces.præla.extra quam nullus saluari potest.ibidem,in gl.&.xxiiij.q.quando uetus.

Ecclesia quælibet est,& præsumitur libera, nisi probetur subiecta iure patronatus. Inno.in c.cum uenerabilis. de excep. sed subest episcopo diœcesano.x. quæstio.j.regenda. &.j.eo. uersi.cccv. & supra.eo. uersi.cxcij.

Ecclesia uiduatur morte episcopi, uel prælati.ca. quia propter.de electio.xxxiiij.dist.uidua.non autē morte canonici gl.in d.c.quia propter.

Ecclesia agens contra emphyteutam quot modis probet de dominio suo. in Specu.de loca.§.vj.uersicu. lvj.& sequen.

Ecclesia non tenetur recipere canonem ab emphyteuta, nisi de anno in annum. in Specu.de locatio.§.vj. uersic.xxxiij. & ibi Bald. in addi. uer. ecclesia non cogitur.

Ecclesia an præferatur emphyteutę, uel contra, in uendicando rem in Specu.de loc.§.vj.uer.lj.& ibi Bald. in addi.uer.quis præfertur.

Ecclesia priuatur feudo propter delictum prælati, dū uiuit prælatus: sed eo mortuo reintegratur in feudo.doc.& Archid.in c.uerum.de foro compe. & supra delictum.uersi.lij.

Ecclesia non dicitur possideri per eum, cui debentur fructus uacationis primi anni, sed per prælatū eius. Ioan.And.in c.si propter tua.de pręscr.in vj.Flo.in l.si quis ita.ff.de usufr.

280 Ecclesia fratrum Minorum sancti Francisci est capax relictorum,& institui potest.Bar.in tract.Minorica.& in l.ciuitatibus.in prin.de leg.j.sed Ang.contra in auth.de eccle.tit.§.si quis autem.col.ix.Vide Bar.in l.seruos.ff.de ali.& ciba.leg. & Bal. in auth. ingressi.xj.col.C.de sacrosan.eccle.

Ecclesia potest habere procuratorē, sicut fiscus,& princeps.Bal.in l.j.xxx.oppo.C.qui admitti.

Ecclesia hæres instituta non tenetur ultra uires hæreditarias, etiam si adeat sine beneficio legis, & inuentarij. Bald.in authenti. sicut alienatio.C.de sacrosan.eccle.

Ecclesia tenetur ad onera fiscalia.authen. sicut alienatio.& ibi Bal.C.de sacrosan.eccle.&.j.uer.xxx.

Ecclesia utitur iure communi in casib. expressis.Bal.
† in l.& in legatis.C.ad legem Falci. † Vide do.Iaso. in authen.si qua mulier.de sac.san.ec.nu.51.& in l. j.eo.tit.nu.18.& nu.22.]

Ecclesiam diruptam clericus, non parochiani, reficere debet.x.q.j.discernimus.xij.q.ij.quatuor. & ibi Archid.gl.xvj.q.j.si monachus.gl.Inno.& doc.in cap. de his.de eccle.edi. Albe.de Rosa.in l.ad instructionē.de sac.san.eccle. Bar.Cep.de ser.urba.c.lix.

Ecclesia contra ecclesiam an sit priuilegiata. Barto.in auth.quas actiones.C.de sac.san.eccle.

Ecclesia habens annexū hospitale potest conferri uigore literarum papæ de prouidendo.gl.& Card.in cle.ij.xvj.quæstio.de præben. Sed quid si sint unita simul,& non cōstet quod sit principale. ibi.q.xvij.

Ecclesia non consecratam uiolare, nō est sacrilegium. Archi.xvij.q.iiij.si quis.iiij.

Ecclesia parochialis non desinit esse parochialis, uel curata, recedentibus parochianis. Cardina.in cle. in plerisque prima quæstio. de electio. & in cap.de multa.de præben.

290 Ecclesia cathedralis an desinat esse cathedralis, recedentibus parochianis. Cardi.in d.cle.Et quid si expellitur clerus, & populus.Card.ibi.ij.quæstio. quod sic.

Ecclesia non fit dignior ratione opum, uel maioris populi.Car.in d.cle.iij.q.

Ecclesia tribus modis capitur. Primo pro uniuersis ecclesijs Christianorum. Secundo, pro uniuersis ministris ecclesiarum omnium. Tertio, pro uniuersa congregatione fidelium.Bal.in Marg.uer.Ecclesia. uer.j.Item

Ecclesia Romana dicitur tribus modis. Primo enim pro papa. Secundo, pro iurisdictione temporali. Tertio, pro ecclesia cathedrali lateranensi secundū Bald.in authen.quas actiones.C.de sacrosan.eccle.

uide

uide Archi.in c.j.de præscri.lib.vj.& in cap.funda menta.de elec.eo.lib.

Ecclesia non prohibet emere,uel acquirere, stante sta tuto quod forensis non possit emere. Bar.in l.fi.C. de exac.trib.lib.x.

Ecclesia libera iugum non patitur. Bald. in l. om- † nem ad fi.C.ad Tertul. † Et uide supra eodem. in uersi.xcix.

Ecclesia tenetur seruare pacta,sicut laicus, etiã si obli gatur laiço.Bal.in l.fi.C.sine censu,uel reli.

Ecclesia non tenetur conferre ad refectionem muro- rum ciuitatis.gloss.Bar.& Doc. in l.ad instructionẽ C.de sacrosan.eccle. Sed

Ecclesiam tenetur conferre ad refectionem uiæ ante eccle siam uel domum suam, non tamen ad onus im positum personę pro rebus,ut pro faciendo uiã,uel pontem.in authen.item nulla.C.de epi.& cle. Bar. in d.l.ad instructionem. Vide omnino Bar.Cep.de ser.ur.cap.lix.& Car.in c.aduersus.de immu.eccle. † & in cle.j.eo.tit. † Vide do.Ias.May. in l.placet.C. de sac.san.eccle.num.37.& nume.39.& num.40.& do.Pet.Philip.Cor.in consi.lxxij.incip.in hac. in li tera o,in iij.parte.]

Ecclesia debet soluere,quando prædia sunt tributoria. Bar.in d.l.ad instructionem.& in l.placet.de sacro- san.eccle.& supra eo. uersi.vj.& uersi.iij.& sequen. Item

Ecclesia hodie non tenetur ad reparationem itinerũ, & uiarum,contra Iaco.Butrig.& Bar.in l.ad instru- ctiones.C.de sacrosan. eccle. de quo in additio. ad Butrig.in l.item nulla.C.de episco.& cleri. Et ibidẽ ratio ponitur.

300 Ecclesia non tenetur ad collectas pro possessioni- bus post ea quæsitis, stante statuto quod de omni- bus possessionibus soluatur gabella. Bald. in Marg. uer.Ecclesia. uersi.j.iij.colu.uersi.sed quid de statu- tis.in l.placet.& ibi Bart.de sacrosan.eccle.& Bald. in l.omnes.de episco.& cle. & in tit. de pac. Con- stan.§.nos Romanorum.in iij.colu.Barto.in l.fi.C. de exac.tribu.lib.x.& in l. incola. & ibi gloss.ff.ad municip. & in l. rescripto.§.sciendum.ff.de mune. & one.& in consi.punctus quæstionis breuiter talis est, si aliqua possessio, & Ang. in authen. de eccle. tit.§.j. col.ix. Paul. de Cast. in l. inter debitorem ff.de pact.Sed uenditor bene tenetur, ut dicit Bald. in authen.sed periculum.C.sine censu, uel reli. Et prædicta uera, etiam si dicit statutum quod omnia prædia sint tributaria.Bald.in Marg. uer. Ecclesia. uer.j.iij.colum.ubi tenet contra Bart. in d.l.rescri- pto.§.fi.& in l.neminem.in fi.C.de sacrosan.eccle. & in aut.item nulla.de episco. & cle. ubi dicit Bart. collectas imponi non posse, nisi prædia sint tribu- taria. Sed idem Bald.in l.fi.C.sine censu uel reli. di cit dictum statutum ualere contra forenses, & con- tra ecclesias. uide Baldum in l. ordine.§.sola.ff.ad municip.

† Adde tamen quod laicus possidens dictas possessio nes,etiam ab ecclesia, non gaudet eo priuilegio: ut tenet Ang.consi.ccvj.Contrarium tamẽ tenet Bal. in l.j.C.de iure emphyt.ubi dicit quod emphyteu- ta tenetur soluere collectas,& tributa, nisi sit colo- nus priuilegiati facit quod notat Bart. in l.priuate. C.de execu.mune.lib.x.ubi dicit quod emphyteuta ecclesiæ non tenetur subire munera collectarum.

† Et per Franci.Areti.in d.l.placet. ubi etiam per do. Ias.May.num.50.]

Ecclesiam an liget solennitas statuti adiecta contra- ctui, si sine magna difficultate est obseruabilis,pu- ta quod minor non contrahat sine proximioribus, uel nulla sit uenditio, non præcedente proclama- te: uide Felin.in cap.ecclesia sanctæ Mariæ. de con stitu.in xxxix.col.uer.cæterum ad subtiliorem.

Ecclesia tenetur ad tributa realia.Bar. in authen.item prædium.& in l.placet.& in l.de his.C.de sacrosan. eccle. Quod uerum etiam si est ecclesia forẽsis, quæ possideat i loco, ubi collecta imponitur pro rebus, non si pro personis. Cardi. in cle.j.ad fi.de immu. ecclesia.

Ecclesię colonus adstringi potest ad collectas,ad quas tenetur ecclesia. Bal.in authen.sed periculum. in fi. C.sine censu uel reli.

Ecclesia non debet iterum consecrari ex refectione te cti.ĩ.uer.Consecratio.uersi.v.

Ecclesia regularis quælibet non est collegiata,ut sim- plices prioratus religiosi. Card. in cle.ij.iij.quæst. de æta.& quali.

Ecclesiæ collegiatæ signa sunt sigillum,tractatus, arca communis, refectorium, ecclesiæ,dormitoriũ.Car. in cle.ij.iiij.q.de ætate & quali.ubi dicit quod præ- dicta non sunt necessaria coniunctim.

Ecclesia transit ad monachos cum onere suo, & sic te- netur ad onera. Card.in cle.j.vj.& viij.q.de censi.

Ecclesia in ciuitate construenda iussu testatoris, an in burgis eius construi possit. Ioan. And. in Specu.de instru.edi.§.nunc uero aliqua. uer. quid si testator. in antepenul.charta.

Ecclesia an. & quomodo petat executionem instru- menti post decem annos, stante statuto quod exe- cutio instrumenti post decem annos peti nõ possit, & alio, quod instrumenta mandetur executioni de facto.Bal.in Marg.uer.Ecclesia.uer.j.ij.col.uer. sed pone quod cõfessionata. ubi dicit quod ecclesia de bet agere post decem annos uia ordinaria, non uia executiua. Ego credo contrarium, quia statutum laicorum non ligat clericos: ut supra uer. Clericus agit.uer.xj.xv.xvj.& infra uer. Statutũ de iudicijs. uersi.lxxxj.& uer.Statutorum effectum. uer.xlvij. ubi melius.

Ecclesia hæres in re certa habens cohæredem uniuer- salem, qui moriatur,non succedit in uniuersum per ius accrescendi, quando alteri est legatum plus- quam ecclesiæ relictum sit,ne minus dilectus testa- tori in plus succedat. Bal.in l.quoties.C.de hæred. institu.& Barba.consi.spectabilis.

310 Ecclesia semper uiuere intelligitur. Bald.in l.j.§. in primo.in fi.C.de cad.tol.sed Bart.in l.hæreditas ex die.de hæred.insti.dicit præsumi quod extingua tur post triginta annos, imo nunquam moritur.in

Spe.de arb.§.v.uer. quid si prælatus. & de peti. & pos.§.j.uer.sed pone.

† Ecclesia habet dominium sine traditione. ita Bar. & Alexan.iunctis addi.ad Butrig.in l.ut inter.C.de sacrosan.eccle.Sed non habet possessionem, quæ si ne traditione regulariter non acquiritur.l.denique quibus cau.maio. & in l. cum hæredes.ff.de acquir. poss.Panor.in c.ij.extra de consuetu.

Ecclesia uendens non potest dicere contractum nullum, si forma sit seruata: & si dicit nullum, libellus est ineptus, super quo debet pronuntiari contra agentem, saluo iure iterum agendi per iudicem a quo, uel saltem per iudicem ad quem. Bald.in l.ij. xiiij.q.C.de rescin.uen.

Ecclesia an possit alienare titulo remunerationis. Bar. in l.iubemus.in princ.C.de sacrosan.eccle. & supra Alienatio.uer.xcvij.

Ecclesia concedens feudũ in emphyteusim potest agere rei uendicatione contra emphyteutam ad feudũ. Bar.in l.legata.ff.de adi.lega.

Ecclesia uniuersalis, & Christus dicuntur possidere, destructa ecclesia, uel mortuo prælato. Pau. de Ca. in l.j.§.fi.ff.de acquir.pos.& ibi Bar.& Bald.in l.sicut.§.j.ad fi.ff.quod cuius.uniuer.no. Bald.in l.fi.ij. col.C.de edicto di.Adri.tol.

Ecclesia contra ecclesiam non potest petere secũdum decretum.Inno.in c.dilecto.de uer.signi.& Bald.in Marg.uer.Ecclesiæ.uersi.ij.

Ecclesia quælibet subest episcopo, in cuius diœcesi sita est.x.q.j.regenda.de reli.do.c.de xenodochis, xvj. q.ij.in sum.& c.sanè.& cap.fi.vij.quæstio.j.episcopus.de priui.ca.cum & plantare.§.in ecclesijs. Pau.

† de Cast.consi.clxj.ij.colu. † Et quid si pacificatur q gubernetur ab alio, quam ab episcopo, an & quãdo ualeat: uide supra eo.in uer.ccxxxv.]

Ecclesiæ uiolatores sunt ipso iure excommunicati. xviij.quæstio.iiij.omnes. in gloss. Alias pœnas uide infra. Violentia.uer.xv.

Ecclesia consecrari nõ debet cupiditate quæstus, & lucri.de conse.di.j.si quis basilicam.

Ecclesia Romana nunquam moritur.xxiiij q.j.puden

† da.Car.in cle.ij.irritum.iiij.q.j.de elec. † Adde do. Mari.Soci.in consil.xxxij.incip. ex his.uer. quarto probatur in j.parte.]

320 Ecclesia, & beneficium, differunt.Car.in cle.causam.§.j.de elec.& cle.fi.de procur.in prin.

Ecclesia non tenetur ad pœnam promissam in contractu temporali, secundum Abb.anti.in c.ij.de præcario.& Bal in Marg.uer.Ecclesia.uer.iij.

Ecclesia uacans potest conferri loco, non personæ.secundum Abb.anti.in c.consulta.de dona.& Bald.in Marg.uer.Ecclesia.uer.v.

Ecclesia parochialis debet habere quartam tam de relictis, quam de omnibus oblationibus, ut de cereis, & candelis, & alijs quæ altari offeruntur, ubi cadauer sepellitur, secundum Abb.in c.in nostra, de sepul.& Bal.in Marg.uer.Ecclesia.uer.vij.

Ecclesia dicitur parochialis, inspecto habitu, non inspecto actu tantum. Innoc. & Abb. anti. in cap.de multa.de præben. Bal.ubi supra uer.viij.Vide in c. fi.de parochia. & Bald. in l. si quis.§.in omnibus. xvij.colu. de episco. & cle.in uer.nunc breuiter. & omnino uide in consi.uiso puncto,&c. quod est ante consi.lviij.Alex.iiij.parte.

Ecclesia qualiter teneatur ex cõtractu prælati, uel procuratoris. Innocen. in cap. in archiepiscopatu.de rapto.

Ecclesiæ hospitalium non sunt exemptæ. Inno.in cap. ad hæc, de priuil.& Bal. in Mar.uer.Ecclesia.uer.x.

Ecclesiarum exemptio quod ius auferat episcopo. Bal. ubi supra uer.xj.Item

Ecclesia exempta non potest per episcopum excommunicari.cap.ij.de restitu.in integ.de priui.cap.ex parte.& Bal.ubi supra.

Ecclesia uendens etiam rem alienam sine solennitate a iure requisita, potest rem uẽdicare ab emptore per conditionem authen. qui res.C.de sacrosan.eccle. secundum Bart.in l.si alienam.ff.so.mat.nec repelli tur exceptione dominij quod res non sit sua: ut ibi per Bar.qui idem dicit in minore.

330 Ecclesiæ nondum constructæ legari potest, nõ tamen donari, nec per contractum acquiri. Bart. in l. seruos.ff.de ali.lega.&. j uer. Legatũ ecclesiæ. uer. lij.Sed Barto.in l.si seruitus.§.futuro.ff.de ser.urb. præd.dicit ibi probari ualere institutionem de ecclesia cõstruenda.& remittit se ad.d.l.seruos. argu. contra, secundum cum, in c.abbate.de re iudi.in vj. ubi monasterio non constructo non potest donari, nec priuilegia concedi possunt. Flor.in l.si seruitus §.futuro. de ser.urb.præd.no.in c.cum olim.de cõsuet.& in c.ad audientiam.de eccle.edi.in vj.

Ecclesia hæres instituta post mortem Titij, non dicitur statim hæres, quãuis sit certum, Titium moriturum.Bar.in l.hæreditas ex die.ff.de hære.insti.

† Ecclesia instituta hæres an spurio donare possit. Fran.Are.in l.si is.in v.col. uer. ubi autem ecclesia. de uulg.& pupil.]

Ecclesia excludit matrem pupilli, cui pupillo fuit ipsa ecclesia substituta. j.uer. Mater pupilli an succedat. uersi.xxxv.

Ecclesia si est substituta, filius naturalis, eam nõ excludit. Istud est singulare dictum Bal.in cap.in præsentia. in penul.colum.de proba. Et dici hoc procedere, etiam si talis filius naturalis esset legitimatus ab imperatore: & hoc propter dignitatem ecclesiæ. Quod dictum refert, & sequitur Felin. in d.capit.in præsentia. in ix.colum. uer.fallit primo nisi substituta. ✠

Ecclesia an habeatur pro filio. Bartho. in l.si ita quis §.ex lege.de uerborum obligatio. & infra uer.filiorum appellatione. uersicu.decimonono.& uer.Prohibito.

Ecclesia est maior Imperatore.Bal.in l.eam, quam.xj. col.C.de fideicommis.& dixi in tractatu de episcopo.iiij.lib.j.parte.xiiij.q.vbi plene.

Ecclesiæ partes dicuntur capellæ contiguæ, & cœmiterium, ad effectum uacationis beneficij. Rot.in deci. cc.habens gratiam.in nouis.

Ecclesia parochialis unita monasterio tanquam uicaria debetur impetrari, licet sub nomine ecclesiæ fuerit impetrata. Rot. in decisio. ccccclxxiiij. supposito. in nouis.

Ecclesia parochialis pertinens ad monasterium dicitur uacare, & potest impetrari mortuo clerico seculari præsentato per monachos episcopo. Rota. in deci. ccccclxxij. supposito. in nouis.

Ecclesia potest uendere bona sua, si faciat conditionem suam meliorem. Bal. in authen. res, quæ. ad fi. C. communia de lega. per cap. ut super. de rebus eccle. non alie.

Ecclesia recipiens donationem ab alia ecclesia in proprios usus: uel in plenum ius, quod ius sibi acquirat. Inno. in c. pastoralis. de priuileg.

340 Ecclesia unita alteri ecclesiæ, quod ius acquirat. Inno. in c. pastoralis. de priuile.

Ecclesia donata an possit impetrare separationem bonorum. Inno. in cap. pastoralis. de priuil. no. in l. ait prætor. in fi. ff. de minori.

Ecclesia non ligatur iuramento prælati sui. Inno. in c. mulier. de sen. excom. & Bal. in Mar. uer. eccle. uer. xiiij. & in l. generaliter. in prin. C. de rebus cre. & in capit. item sacramenta. iiij. colum. de pace iur. fir. in usi. feu. ubi dicit secus in fisco, uel Republica. & minore.

† Ecclesia non eget absolutione iuramenti syndici, & prælati. do. Pet. Phil. Corn. in consil. quadragesimo quinto. incip. in hac. in litera h, & seq. in secunda parte.]

Ecclesia aliquando est exempta, & parochiani non. Inno. in cap. ueniens. de uerb. signifi. Bald. in Marg. uer. eccle. uer. xv.

Ecclesia habens collegium debet habere prælatū perpetuum, in qua prælatus habet ius episcopale. Inno. in cap. cum uenerabilis. de excep. & Bal. in Mar. uer. ecclesia. uersi. xvij.

Ecclesiam titulatam quis habere potest, & plures in commendam. Inno. in c. cum te. de æta. & qua. Bal. ubi. s. uer. antepen.

Ecclesia est priuilegiata intus, & extra per triginta pedes. xvij. q. iiij. sicut antiquitus. cum glo. & no. in l. præsenti. & ibi Barto. C. de his, qui ad eccle. confu. Flo. in l. quidam Iberus. in fi. in princ. ff. de ser. urb. prædi. Ang. Are. in tract. malefi. uer. in scalis. Ludo. in sing. uer. dicit statutum quod uulnerans. & supra uer. Cemiterium. uer. iij. Sed Ioan. And. in cap. fi. de immu. eccle. & Bal. in c. iniuria. iiij. col. de pa. iur. fir. dicit quod non dicitur percussus in ecclesia is, quē alius traxit per mantellum de ecclesia, & percussit extra ecclesiam.

† Adde hic an ecclesiæ, monasteria, pia loca, & hospitalia, gaudeant eodem priuilegio: uide Abba. in c. ij. de cōsuetu. & ibi plenissime per Barba. & Abba. in c. fi. de test. & Ioan. And. in c. j. & ij. de in integ. rest. lib. vj. & in c. grandi. de sup. negli. præla. eo. li. & ibi Ioan. de fantu. & alios, & per doc. in l. omnia priuilegia. C. de epi. & cle. Host. in cap. conquæstus. de foro compe. Ab. in cap. accedentibus. de priui. Scribentes in ca. de quarta. de præscrip. Bal. in authen. licentia. C. de epi. & cle. Ang. in aut. de alie. & emph. §. si nūc quidam. Bal. in l. si quis ad declinādam. C. de epi. & cle. Arch. xvij. q. iiij. ca. diffiniuit. & Bal. in aut. hoc ius porrectum. C. de sac. san. eccle. Inno. in c. cum ad sedem. de restitu. spo. & ibi Abb. & uide eundē Abba. in c. cū sit generale. de fo. compe. Pe. de Ancha. in cle. dispendiosam. de iudi. & in cle. j. de in integ. rest. & in cle. causam. de elec. Pau. in d. cle. dispendiosam. & in d. cle. constitutionē. Lap. in c. j. §. hæc autem. de elec. li. vj. Domi. de san. Gemi. in d. c. grandi. & in c. sciant cūcti. & in c. generali. de ele. li. vj. Et super hoc distinguas hoc modo. Aut materia, in qua profertur, est ꝓportionabilis alteri eorum, & tunc id comprehenditur, cui proportionatur. Vnde appellatione monasterij comprehēditur ecclesia secularis tantum: ut est casus secundum intellectum gl. in cap. nemini. xvj. q. vij. & no. gloss. pe. in cle. j. de elec. & sic econuerso appellatione ecclesiæ comprehenditur monasterium tātum. ut est tex. de censi. quanto. Aut materia est æqualiter proportionabilis: & tunc aut profertur in materia stricta: & appellatione ecclesiarum non includūtur monasteria: qa de propria significatione uocabuli unū differt ab altero: & ideo monasteriorum appellatione in materia stricta non comprehenduntur ecclesiæ seculares: ut no. gloss. in d. cle. j. in uerbo, monasterijs quia propriē sumendo monasterium non includit secularem ecclesiam: ut no. Archid. x. q. ij. c. j. Et sic appellatione ecclesiarum non comprehendūtur monasteria. Et ita posset intelligi tex. in d. c. grandi. & d. c. ij. de consue. & de elec. ca. sciant cuncti. Aut profertur in materia larga, & tunc appellatione ecclesiarum comprehenduntur etiam monasteria. Et ita possent intelligi iura, quæ allegat Ioan. And. in capit. Ioannes. de regu. & in d. cap. grandi. ubi ita distinxit Domi. de sancto Gemi. post alios.

Ecclesia militans non iudicat de occultis cordium. de pœnit. dist. j. agite. Vide Ioan. de Lig. in trac. de sen. excom. in j. charta.

Ecclesia, & pauperes, æquiparantur. Bal. in l. penul. §. fi. C. ad Trebellia.

Ecclesia semel consecrata non potest iterum consecrari, nisi fuerit exusta, uel sanguine, uel fornicatione respersa, etiam inter uirum & uxorē. lxviij. di. ecclesijs. cum gloss. dixi. in tract. de episcopo. iij. lib. in materia consecrationis.

350 Ecclesiæ quæritur possessio ipso iure, & sine traditione. cap. parte. de consuetu. Bal. in l. penul. §. fi. C. ad Trebel. in l. fin. & in authen. ingressi. iij. colu. C. de sacrosan. eccle. Vide Bartho. eo. tit. in auth. si qua mulier. penul colu. Inno. in c. in præsentia. de proba. Bal. in Marg. uerb. Possessio. uer. viij. in l. traditionibus. C. de pac. per doc. & j. uerb. Possessio acquiritur. uer. xxx.

Ecclesia utens beneficio statuti circa testamenta, uel aliter loquente, ligatur eo in omnibus, & per omnia. Bald. in l. & in legatis. C. ad l. Fal. s. uer. Cleri-

cus conuenitur.uersi.xj.& infra uer.Statutorum effectus.uer.xlvij.

Ecclesia tenetur,finita emphyteusi,restituere pro melioramentis sumptus in ea factos,ne diruatur ædificium , scilicet quatenus redigi potest ex ædificio diruto,& non quantum ualet ædificium, Bal.in auth. excipitur.C.de bo.quæ lib.& in consi. suo.

Singu. Ecclesia si côcederet rem in emphyteusim non seruatis debitis solennitatibus,de quibus in authen. perpetua & in authen.si quas ruinas.C.de sac. san. eccle.& in cap.ut super.extra de rebus eccle.nô ali. tamen emphyteuta semper maneret adstrictus ad canonem soluendum, ac si contractus emphyteuticus tenuisset. Tex.est.§.si uero. quê Ang.ibi i prin. no.ad hoc.in authen.de alie.col.ij.Istud dictû sequitur,& exclamat do. Ias. dicés esse perpetuo notádû in l.ij.in iiij.col.uer.unû ch.C.de iure emphy.

Ecclesia cognoscit de qualibet oppressione pauperû & de sacrilegio, etiam in dubio.Inno.in cap.cum sit generale . de foro compe.Bal.in Mar.uer. Ecclesia. uersi.fin.

Ecclesia læsa ex contractu cum laico celebrato restituitur in integrum per iudicem ecclesiasticum . Innocen.in cap.cum sit generale. de foro compe. per cap.j.de rest.in integ.& cap.penul. de rebus nô ali. & Ludo.in sing.uer.ecclesia.dicit.

Ecclesia cum in re singulari succedit , colono locationem ab antecessore factam prestare non tenetur Iacob.Mand.Alba.consi.cviij.Ioan. Cephal. consi. ccliiij.cclv.uolu.ij.Ae.Mar.Man.

Ecclesia Romana dicitur ecclesia sancti Petri. Archid. in cap.j.de præscript.in vj.& in ca.fundamenta. de elec.eo.tit.Bal. in authen. quas actiones.C.de sac. san.eccle.ubi plene.in nu.24.

Ecclesia mandat annuatim fieri rogationes,& litanias ante festum Ascensionis.xxviij.di. qñ præsbyteri.

Ecclesia cathedralis debet esse principium,& finis litaniarum , seu rogationum annualium.d.cap.quando præsbyteri.

Ecclesia parochialis inferior potest constituere procuratorem de iure canonico sine consensu episcopi. Inno.in cap.Imperatorem.de iura.cal.contra glos. ibi.Quod uerum est nisi in causis arduis . Innoc.ibi per cap.requisiti.de rest.& But.in c. edoceri. de rescrip. secus de iure ciuili.l.omnes .§. nihilominus. C.de episco.& cleri.secundum Ludo.in sing.uer.Ecclesia uero.quæro nunquid ecclesiæ.

Ecclesia nô cogitur dare in solutum creditori rem meliorem , sed mediocrem . licet secus sit in priuato. Bartho.in authen.hoc ius porrectum . de sacrosan. eccle.& infra uer.Electio a quibus fiat uer.xviij. supra Creditor ecclesię.uer.antepe.& uer. Creditor. mutus.uer.xxxvj.

360 Ecclesia,& corpus Christi, æquiparantur quo ad priuilegium liberandi confugientes . Archid. xiij. q.ij.quæsitum.contra glo.ibi. & infra uer. Fugiens. uersi.xviij.cum seq.

Ecclesia curata potest esse de mensa abbatis.& ad eum spectat cura eius.cle.j.§.præsentatos.& ibi Car. de exces.præla.Vnde

Ecclesia curata quâdoque potest esse sine proprio prælato.Card.ibidem.

Ecclesia locari potest quo ad fructus.d.§.præsentatos. & ibi glo.& Card.in viij.no.ubi dicit uerum etiam laicis.

Ecclesia legataria prohibita alienari non potest , etiá ex causa necessitatis alienare infra Legatum ecclesiæ.uer. 50.& supra eo.uer.cxvj.

Ecclesiæ rector ædificans capellam in ecclesia acquirit patronatum ecclesiæ,non sibi, nec suis in capella.xij.q.ij.apostolicos.cum gloss.secundum Abb.in c.ad audientiam.j.de eccle.edi.

Ecclesiæ fundatores,etiam plures, fiunt patroni æqualiter,etiam si dotent eam inæqualiter , dum tamen sufficienter inter omnes : alias côpelli possunt. Abb. Sicul.in d.c.ad audientiam. & supra Capella. & infra Ius patronatus.uer.xxxij.

† Ecclesiarum fundatoribus quatenus fauor adhibeatur,uide Feli.in tract. quando lit.apo.no.pa. eccle. in vj.col.uer.corroborari.]

Ecclesia non potest construi pro monasterio per abbatem in præiudicium iurium episcopi.Innoc.in cap. in Lateranensi.de præben.& Abb. Sicul. in cap. ad audientiam.de eccle.edi.

Ecclesia, & ciuitas , æquiparantur.l.fi. C.de sacrosan. eccle.& ibi Bar. Alex.consi.lxij.parte.

† Ecclesia æquiparatur Reipublicæ . do. Pet. Philip. Cor.in consi.xlv.incip.in hac. in litera b, & seq. in ij.parte.& uide.s.eod.in uer.ccxlv.]

Ecclesia nô patitur in ea fieri spectacula, & ludos cap. cum decorem.de uita & hone.cler.sed representationes passionis Christi sic,& similes, secundum gl. ordi.& doc.ibi.

370 Ecclesiæ causa non dicitur causa prælati , & ideo prælatus potest in ea testificari.Item

Ecclesiæ rerum prælatus nô dicitur dominus , sed procurator.

Ecclesiæ causa an cognoscatur per iudicem sui prælati consanguineum.in Spec.de iud.delega.§.vij.uer. quid si prælatus.

Ecclesiarum correctio , consecratio , & reconciliatio sunt meri imperij,& côpetit solis episcopis. in Spe. de iur.om.iud.uersi.secundum canones.

Ecclesiarû damnis occurrere pertinet ad officium iudicis.in Spe.de offi.iudi.§.ij.uer.j.

Ecclesiæ æconomus potest propria authoritate rem immobilem ecclesiæ permutatam cum principe occupare pro ecclesia , si eam princeps trâstulit in priuatam.in Spe.de actore.uer.item quod uult.ibi: nono cum ecclesia.

Ecclesiæ rector post dimissam ecclesiam an possit repetere fructus sibi abreptos a prædone tempore sui regiminis.in Spe.de actore.uer.item tutor. & infra uer.Fructus beneficij.uer.xxv.

Ecclesiam an,& quando prælatus defendat cum consensu sui capituli , uel sine, & an unus canonicus,& an alij administratores.in Spe.ubi supra uer.item si unus.& seq.

Ecclesia

cessorē, etiam acquisita per eū. in Spe. de pec. cleri.

Ecclesiæ parochiali an, & quando debeatur canonica portio. in Spe. de sepul. & Bal. in l. si quis. §. in omnibus, de epi. & cle. & infra uer. Quarta parochialis.

Ecclesia an possit peti per patronum clericum, uel laicum.

Ecclesia cum suis pertinentijs per quem possit uendicari. in Spe. de reli. domi.

Ecclesiæ quomodo petantur per abbates, & alios inferiores prælatos. in Spe. de cap. mona.

420 Ecclesiarum immunitates plures uide in Sp. de immu. eccle. & ti. de cleri. cōiuga. & ī uer. Immunitas.

Ecclesiarum reparationes qui teneantur facere. in Sp. de eccle. edi. in prin.

† Adde hic quod domus ecclesiarum gaudēt immunitate ecclesiæ, nec seculares iudices possunt nec debent in eis iurisdictionem exercere. cap. j. de immu. eccle. & ibi Panor.

Ecclesia quæ dicatur habere curam simplicem. in Spe. ne cler. uel mo.

Ecclesiastica libertas dicitur ostendi, quando fit contra uniuersas ecclesias, nō quando contra unā tantū. Inn. in c. nouerint. de sen. excom. de quo plenè ibi per Inno. Ol. & Cy. in aut. cassa. C. de sac. san. eccle. & Bald. in Mar. uer. Ecclesia. uer. j. in prin. Itē quando clerici efficiuntur timidiores. Bart. in l. j. §. quæ onerandæ. ff. quarum rerū act. non da. Bal. in tract. schismatis. ix. col. & Bar. in aut. cassā. C. de sac. san. ubi dicit non ualere statutū ꝙ occidens clericum puniatur in decē. Itē per statutum quod ecclesiæ non audiantur super decimis, secundū Bal. in Marg. uer. Ecclesia. uer. j. in j. col. ibi: si uero facit. Itē per statutū quod clerici nō audiantur post decem annos. Bal. ibidem. Itē per statutū quod clerici non possunt declinare forum laici. Bal. ibidē. Item per statuta facta cōtra priuilegia competētia soli ecclesiæ Romanæ. Bal. in uer. & ideo. Itē ꝑ statuta, quæ sunt contra priuilegia concessa personis ecclesiasticis, uel ecclesijs per papam, uel principē. Bar. in d. aut. cassa. Itē per statutum quod clericus declinans forum laici sit extra protectionem cōmunis: ut per Bal. in Mar. uer. Ecclesia. uersi. j. j. uolu. & in au. cassā. de sac. san. eccle. & in aut. statuimus. C. de epi. & cle. uide per Alexan. cōsil. ccx. & seq. in ij. parte. & .J. Statuta super quibus. uer. xj. xxij. xxxvj. per discursum.

† Ecclesiasticæ personę non sunt deterioris conditionis, quàm illę existentes in sęculo. do. Bart. Soci. in consi. cexlj. incip. circa primam. uer. prętere a in casu prędicto. in ij. parte.]

Ecclesiastica ministeria uendi non possunt. e. ad nostr. & cap. nemo. de simonia.

Ecclesiasticæ personæ dicuntur etiam æremitæ. no. ca. ij. de fo. cōpe. gl. xvj. q. j. qui uer. xiiij. di. nulla. Sed cōtra. J. uer. Eremita. uer. j. Itē hi, qui sunt de tertio ordine sancti Fran. Bar. in l. j. ff. de pęnis. & in l. semper. de iure immu. Bal. in l. officiales. in fi. C. de epi. & cle. Pau. de Liaza. & Ioan. de Lig. in c. cum eo. de sen. excommu. & Bu. in c. ij. de fo. compe. sed Fre. de Se. tenet contrarium in consi. cxxiij. Ioan. de Lig. in consi. tria puncta. Lud. Pon. in fin. uer. Ecclesiastica persona. Item conuersæ feminæ. glo. in cle. j. de reli. do. Bar. in l. placet. C. de sac. san. eccle. ubi dicit uerum impropriè, non propriè. Secus in masculis conuersis, secundum Fran. Are. in consi. in dubiū reuocatur. Itē & professi monasterij. J. uer. Oblatus ecclesiæ. uer. viij. † Et per Feli. in d. c. ij. de foro cōpe.]

† Ecclesiasticæ res sui natura sunt prohibitę alienari, nisi certis solennitatibus interuenientibus. do. Bar. Soci. in consi. lxxxvj. incip. in cā communitatis. uer. iij. & ult. post medium in. j. parte. Pro quo uide etiā quæ habentur per Fran. de Cur. in ij. parte sui tract. feu. in fi. iij. q. princi.]

Aedictum adstringit, sicut citatio. Bal. ī l. testamēta. C. de testa. per. c. cum in tua. qui ma. accu. pos. & c. fi. de elec. in vj.

Aedicto, quo quis non utitur pro se, nō tenetur uti cōtra se. l. plane. & ibi Bar. ff. quod fal. tu. autho.

Aedictum citatorū debet figi in ianua ciuitatis clausa per nuntium intrare prohibitum. Bald. in l. etiā. vj. col. C. de execu. rei iudi.

Aedictū generale sufficit, quando ignoratur certa persona, quæ citari debeat. Inno. in c. per uenerabilem. qui fi. sint legi. & Bal. in Mar. uer. Aedictum. in aut. si omnes. & ibi Bal. C. si ut se ab hæredi. absti. & infra uer. Proclama. uer. iij, & supra uersi. Citatio generalis. uersi. xiiij.

Aedicta debent affigi non solum in ecclesia cathedrali, sed etiam in alijs. c. cum in tua, de his, qui ma. accu. pos. Item in locis magis frequentatis. Bald. in l. mandatum. iiij. q. C. mandati. per tex. fin. in l. iubemus. C. de defen. ciui.

Aedictum diui Adriani licet detur hæredi ad adipiscēdam possessionem bonorum hæreditariorum, tamē prodest etiam possessori ad retinendum, & se tuendum. Bal. in l. j. C. ad Carbonia.

Aedictum circunducitur ex contumacia actoris citātis non comparentis, quo casu quando circunducitur, non requiritur noua citatio, cum sufficiat constare de contumacia: sed bene requiritur noua citatio in absolutione fienda ab instantia iudicij. Barto. in l. & post ædictum. in fi. princi. ff. de iudi.

Aedicta iudicum, uel prætorum, delusoria esse non debent, in Spe. de arbi. §. viij. uersi. sed quid si arbiter. in tit. de aduo. §. vj. uersi. porro.

Aedicimus, uerbum est noui iuris inductiuum. Card. in cle. j. j. q. de rebus eccle. non alie. post glo.

10 Aedicti diui Adriani materiam uide in Spe. de offi. om. iudi. §. ix. uer. sed an. & C. de di. di. Adri. tol.

Aedictum de in ius uocando, in quibus casibus habeat locum in Spec. de actore. uer. sed nunquid ędictum. & de dolo. §. ij uer. sed & uocatis.

Aedicta de accusando, de postulando, de matrimonio cōtrahendo, de procuratoribus, de testibus, sunt prohibitoria, scilicet ꝙ quilibet admittatur, nisi reperiatur prohibitus a iure. in Spe. de accu. in princ. & ti. de aduo. §. j. uer. quid si quatuor.

Aedicta prætorum quando faciant agi ex eis, in Spec. de

Item

Item uerum, nisi in aqua, cui cedit solum, secundũ Bar. in tit. de alluuio. Item uerum, etiam si sit lignũ terræ affixum: quia cedit solo, non aliter. l. cuius horreum. cum glo. & l. si supra. de acqui. re. do. & per Bartho. Cep. de ser. urba. c. clxxij. Item uerum nisi sit facta ab emphyteuta. in re emphyteutica. Pau. de Cast. in d. l. seruitutes prædiorum. de serui. & Flo. in l. sed & si quid. de usufru. & supra Proxi. uer. Vide de materia in l. ij. & ibi doc. & in l. sciẽs. C. de rei uend. Item nisi fiat in mari: quia est ædificantis, & non cedit aquis, uel mari. Bal. in rub. ff. de re. di. & Bart. cep. tit. de ser. ru. tit. de mari. & supra. eo. post Bar. in tit. de alluui. Alexan. ubi supra etiã qui dicit contra Lud. Pon. quod ei non potest imponi pensio annua fisco soluenda. Item nisi ædificans haberet aliquod ius in solo, propter quod nõ præsumitur animus donandi. l. senatus. §. Marcellus. de lega. primo. & ibi doc. & Alex. ibi, & in d. §. nunc uideamus. & ibi dicit idem quando ædificans esset persona prohibita donare ei, in cuius solo edificat. gloss. in l. si uxor filio. de do. inter uirũ & ux.

† Vide ad materiam quæ habentur per do. Socin. in con. cxxxix. incip. sublato. uer. præterea si ex pacto ibi: & hoc patet. in j. parte.]

10 Edificium dirutum an, & intra quantum tẽpus reficiatur. Bal. in rub. ff. de re. di. tex. & Ang. in l. fi. ff. de usuc. & Bar. in l. quo minus. ff. de fluminib. & infra, uer. Molendinum. uer. xij.

† Adde quod cuilibet licitum est ædificare, siue sit castrum, siue fortalitium, siue ciuitas, cũ ædificia sint de iure gẽtium. l. ex hoc iure. ff. de iusti. & iur. istud tamen fallit quando quis uellet ædificare ad emulationem principis: per tex. in l. opus nouũ, & ibi Bar. ff. de no. ope. nun. gl. in l. prouincias. C. de edi. priua. Inno. in c. Pisanis. de rest. spol. Ang. in l. cũ eo. ff. de ser. urb. præd. faciunt quæ notant Cy. & Sali. in l. altius. C. de seruit. & aqua. Ioan. de Imo. in l. si meo fundo. ff. de aqua plu. arc. ubi loquitur de eo, qui uult eleuare domum, ut uideat pulchram uicini uxorem, uel moniales. Item illud fallit, quando quis uellet ædificare castrum, uel fortalitium in limitibus Imperii, per tex. in l. quicunque castellorum. de fund. limitrophi. tex. in l. loca sana. §. muros. ff. de rer. diuis. Item fallit, quando consuetudo est in contrarium, ut in regno Franciæ, in quo uasalli in pluribus locis non possunt ædificare castra, in quibus sint potestas leuans, & turres sine licentia dominorum habentium omnimodam iurisdictionem: ut refert Chass. in consuet. Burg. tit. des forestz. §. ix.

† Adde quod cui probetur noua constructio alicuius ædificii, non uidetur prohibita antiqui ædificii reformatio. Quod facit pro constitutione quorundam locorum, quia cauetur ut non liceat alicui priuata castra de nouo erigere: nunquid liceat antiqua ruinam minantia, uel corrupta, reformare. Est dicendum quod sic, ut probatur in ca. consuluit. de Iude. Ad hoc quod habetur in l. j. §. si quis ædificatum. ff. de noui ope. nun. dummodo noua reparatio non amittat antiquam formam: ut si fiat ædificium prætiosum, uel amplius. Nam ubicunque mutatur pristina forma, uidetur nouum ædificium, & cadit sub prohibitione noui ædificii: ut singulariter probatur. in d. c. consuluit. Sed quid si antiquum ædificium funditus corruat, nunquid licitum sit de nouo ædificari in loco ubi fuit antiquum. Et uidetur quod non: quia uidetur omnino nouum ædificium ex quo funditus destructum est. Ad hoc quod legitur, & no. in l. inter stipulantem. §. sacram. ff. de uerbo. obl. facit bona glo in simili in c. iij. de iure patr. & quod ibi no. Abb. in d. c. consuluit. Adde Bald. in l. si ut proponis. el. ij. C. de nup. ubi dicit, statuto cauetur quod non possit fieri fortilicium aliquod inconsulto Romano pontifice: quoddam fortalicium fuit destructum temporè guerræ: superuenit filius, & refecit illud castrum. Dicit Bal. ibi quod non potest inconsulto papa. Et hoc modo intelligas Scribentes in l. j. §. si quis simpliciter. ff. de uerbo. obli. quod si actus est annihilatus, & reficitur, non soluetur noua gabella: quia debet intelligi quando in totum non est annihilatus. Facit glo. xviij. q. ij. de monachis. & quod not. Hosti. in Summa, in tit. de eccle. edi. in fin. & gl. & doc. in cle. fin. de rescrip. In contrarium facit quod no. Ang. in auth. de nõ alie. in §. hoc itaq; ad fin. colla. ij. ubi dicit quod si domus emphyteutica comburitur, uel aliquo casu fortuito destruitur, quod non dicatur in totum destructa propter solum, quod remanet & ideo periculũ spectat ad emphiteutam, & tenetur illam reficere, & soluere pro solo, illud, quod tenebatur soluere pro toto ædificio: ex quo dicto uidetur posse dici, secuundum Io. de Ana. in d. c. consuluit. quod si synagoga comburatur. possit refici propter aream, quæ remanet, & non dicatur de nouo refici. Quod dictum Ang. non credo uerum, per id, quod not. Bar. & alii in l. j. C. de iure emphy. & & per no. per doc. in c. potuit. de loc.

Edificium si nocet uiæ publicæ, agi potest ut tollatur. l. prima. §. quis in suo. ff. ne quid in loco publico.

Edificium interrumpit præscriptionem, quæ sine possessione non procedit. Bald. in l. ij. in fin. C. de rei. uend.

Edificium in loco publico factum non debet deuastari, sed debet annua pensione grauari. Bartol. in l. secunda. §. si quis nemine. ff. ne quid in loco publico.

Edificium interrumpit possessionem. Bal. in l. ij. C. de rei uend.

Edificium factum a patre in fundo unius filij aduentitio cuius sit. Bald. in authen. excipitur. C. de bon. quæ lib. quod cedit fundo, refectis sumptibus pro parte aliis filiis.

Edificium siccum sine calce & cemento an cedat solo. Alex. quod sic, in l. j. §. si quis in addit. ff. ne quid in loco publ. & in l. j. §. nunc uideamus. ff. ope. noui. nunt. in fine. per textum in l. si præcario. iuncta gl. ij. ff. cõmu. præd. Et de domo ligneis confecta non affixa

affixa solo uide in l. Titius. ff. de acquir. re. domi. & in l. granarium. ff. de ac. emp. Gl. in §. cum in suo. Inst. de rer. di.

Edificanti in loco publico potest imponi annua pensio soluenda fisco. l. ij. §. si quis nemine ne quid in loco pub. non tamen ædificanti in mari, uel litore. Alex. contra Lud. in l. j. §. nunc uideamus. in addi. de ope no. nun.

† Edificari aliquid, uel construi in loco publico de permisu principis an liceat, quod alteri noceat, uide do. Pe. Phi. Cor. in consi. ccvij. incip. uiso. in litera e, in iiij. parte.]

☙ Edificans propè prædium alterius siue rusticum siue urbanum duos pedes distantes a parte areæ, siue prædij quod possidet uicinus, relinquere debet. l. fin. ff. finium. regun. & ita in terminis, latè, eleganterque respondit Illustris, & Excellentissimus. I. C. M. Ant. Nat. co. cclxxvij. uol. ij. Ae. Mar. Ma.

Edificans iuxta ædificium priuatum, seu publicum, quod spatium relinquere debeat, uide Pe. Phi. Cor. in consi. cclxxxij. incipien. in hac. in litera b, in iiij. parte.]

☙ Edificare in solo suo non licet. si ædificium, quod molitur uiam publicam deteriorem reddit. l. ij. §. idem labeo scribit, si quis in suo. ff. ne. qui. in loco. pub. Aym. Crau. consi. xciiij. nu. 1. uolum. j. Aem. Mar. Man.

☙ Edificare aliquis in solo suo non potest, in uicini aream aliquod immittendo, nisi seruitutis iure, id ei facere liceat. l. refectionis. §. fi. ff. commu. prædi. l. j. & ibi Ang. ff. de seruitut. urban. prædio. Bar. Soci. co. cxlj. col. vj. uol. j. Aym. Cra. co. xciiij. num. primo uol. j. Ae. Mar. Man.

Edificium in ripa fluminis fieri non potest, quando p illud impeditur nauigatio ad arrestam, uel aliter. Bal. in rub. ff. de rerum diui. & Bart. Cep. xi. de ripa in trac. de ser. ur. & infra eo. uer. xxj.

Edificatio in muro communi episcopi an fieri possit, uide do. Pe. Phi. Cor. in con. lxxviij. incipiē. in hac. per totum. in iiij. parte.)

20 Edificantem dicitur impedire etiam qui in uia prohibet lapides, uel ligna portari pro ædificio. l. j. & ibi Flor. ff. de mor. inferen. & in §. ædificare. ea. l. & Bart. Cep. de ser. ur. c. lxxix.

Edificium in ripa fluminis inuito uicino fieri non potest. Bar. in l. quominus. vij. q. ff. de fluminib. Barth. Cep. in trac. de ser. ru. tit. de ripa. & in ti. de fluminibus.

Edificium sub stillicidio an, & quādo fieri possit. Bart. Cep. de ser. urb. c. xxxviij.

Edificium in uia uicinali fieri non potest sine licentia superioris. l. ij. in prin. ff. ne quid in loco publico. & Bart. Cep. de ser. urb. clxxv.

Edificium fieri non potest in præiudicium areæ uicini, ut quia uetus ad aream impediretur. Tex. sing. secundum Bar. & ibi Bal. in l. cum talis. §. cum aut. C. de ser. & infra uer. Ticinus. uer. xxviij. & supra. Area. uer. iij.

Edificium contra formam pacti factum non ualet, & debet demoliri. Bald. in l. fi. C. de pac. inter empt. & uend.

Edificium in solo communi factum fit commune, sed ædificij sumptus refici debent ædificanti bona fide l. si in area. & ibi Bar. C. de rei uen.

Edificio sublato restituitur area usufructuario. l. si in area. & ibi gloss. & doct. & Floria. ff. de usufruct.

Edificium uicini, quod inclinat supra meū, debet tolli pro quo datur actio negatoria. l. si quando. in prin. ff. si serui. uen.

Edificandi priuilegium concessum alicui a principe, intelligitur scilicet sine præiudicio uicini, ut eius lumen non obscuretur: secundum Bart. Cep. de ser ui. urb c. xxxix. & in Sp. de causa pos. & proprie. §. iij. uer. quid ergo.

30 Edificans in alieno solo scienter, & mala fide, perdit partem rei suæ scilicet ædificiū, & dicitur delinquere. Instit. de re. diui. §. ex diuerso. & tenet Bart. in l. rem. §. sed si alias. §. si quis rei. ff. de rei uend. Item.

Edificans bona fide repetit sumptus ædificij per exceptionem doli, si actor sibi non permittat deductionem eorum l. sinautem. §. in repetita. & ibi Barto. ff. de rei uend. & ibi uide in §. fina. & infra eod. uersic. lvij.

Edificans refectionem non repetit, sed ædificium cedit rei secus si de nouo ædificat: quia sibi cedit ædificium. l. si quis. & ibi Bar. ff. de rei uen.

Edificans ex causa conditionis transfert dominium ædificii in dominum soli. l. redemptores. & ibi Bar. C. de rei uen.

Edificans in domo conducta repetit: quia non uidetur donare. l. habitator. & ibi Bartho. ff. de rei uendi.

Edificans non presumitur facere animo nocendi uicino. gloss. Bart. in l. fluminum. §. fi. ff. de dam. infec. Bar. in l. j. §. denique. de aqua plu. arcen. & omnino per Bar. Cep. de serui. urb. c. xxxix. & s̄. uersi. Animus. uer. xxvj.

Edificium debens seruitutem si diruatur, & reficiatur de nouo, similiter debet seruitutem. l. si testamento. & ibi Flo. ff. de serui. urb. præd. & in l. seruitutes §. si sublatum. eo. tit.

Edificium a testatore prohibitum altius tolli, non potest altius tolli, quando de nouo reedificatur. Flo. in l. si testamento. ff. de ser. urb. præd.

Edificans in alieno solo ad sui commodum permissu domini si per dominū prohibeatur perficere opus ceptum, agit actione de dolo contra impedientem. l. si cum mihi. & ibi Bar. ff. de dolo.

Edificans animo nocendi uicino prohibetur actione de dolo ibidem.

40 Edificium in alieno solo factum, potest tolli propria authoritate ædificantis. l. si in area aliena. in fi. ff. de rei uen. & per Barto. in l. quominus. vij. q. de fluminibus. & plenius, & fin. per Alex. post Bart. in l. j. §. nunciatio. de ope. no. nun. Quod uerū dūmodo solum non fiat deterius. eodem. tit. l. fundo. &

d.l.si in area.in fi.Vide in l.habitator.ff. eo.titu.& in l.ij.C eo.tit.no.in l.sed & addes.§. si inquilinus & l.pen.& l.dominus §.j.ff.loco.glo. Inst. de rerũ di.§.certe.Bar. in l.j.§.j.ff.de superficieb.J.uersic. Emphyteuta expendens.uer.ij.Vide Bart. in l.Iul. ff.de rei uend.in l.fine hærede.§. interposito.de ad min.tu. in fi. ubi dicit idem, nisi pristina rei facies mutetur.

Edificium debet tolli sumptib.ædificantis illicite, sed non sumptibus ementis rem,in qua sit ædificatum: quia tunc tolli debet sumptib.uicini petentis tolli, & emptor debet pati.in Sp.de cess.ac.§.j.uer.ut autem.Vnde

Edificans debet opus tollere suo sumptu,nisi rem alienauerit:ut ibi per Sp.

Edificari non potest in loco publico sine licentia principis.in Sp.de causa pos.& propri.§.iij.uer. tertiũ. nec iuxta palatium principis.gl.xij.q. j. nulla. nec iuxta domos ecclesiæ.ibidem.

Edificare non licet ad emulationem ciuitatis s.uersic. Castellum.

Edificare quis in solo proprio an possit prohiberi. Sp. ti.de confe.& neg.uer.sed pone.habuisti.& adde.J. eo.uer.lij. & sequ.

Edificans ecclesiam, si ei donet aliquid in proprietatẽ uel ad utile dominium,an possit ab ea recipere censum.per Inn.in c.j.de don.

Edificium super alieno solo factum an possit destrui propria authoritate domini soli.Bar.& doc.in l.sed si intra.de ser.urb.præd.& ibi Flo.& in l.quemadmodum.ad legem Aquil. in §. j. & Pet.de Vbal.in trac.de socie.vj.parte.vj.q.uer.utrum auth. & omnino in Spe.de actore. uer. item qui uult.ubi ponit multos casus no.per Bar.in l.si uitem.§. si ad ianuã ff.quod ui aut clam.& in l. j. §. interdictum. ff. uti possi.& in l.ossa.ff.de reli.& per Bal.in l.j.C.de interdi.& in l.ij.§.fi.C.communia de leg.per Flo. in l.j.§.j.ff.de serui.urb.præd. ubi tenet quod sic regulariter.& J.eo.in duob.uer.seq.Bar. Cep. de serui. urb.c.xxx.per Ale.post Bar.in l. j. §. nunciatio. de ope.no.nun. † Vbi per Ias.May. nu. 3.]

Edificium factum in solo a me possesso potest tolli p me propria authoritate,nisi fauore religionis.l.ossa.& ibi Bart. ff. de reli.ergo ecclesia tolli non pót. Alex.in l.j.§.nuntiatio. de ope.no.nun.

Edificium factum super solo alieno ex concessione domini soli,potest tolli propria eius authoritate. l. si præcario.& ibi Flo.ff. communia præ.

50 Edificia in loco publico facta quis destruat. Barth. Cep.de serui.urb.c.xxx.

Edificium pendens supra tectum meum non possum tollere propria authoritate.l.si seruus.§.protectũ. ff.ad legẽ Aqui.uide Bal.in l.j.in fi.C. de interdic. & Ale.in l.j.§.nunt.atio.de ope.nou.nun. ubi dicit uerum nisi in ramis,qui pendentes possunt propria authoritate ıncidi post protestationẽ.l.j.& ibi Bar. ff de arbo.ceden.

Edificiũ fieri non potest in præiudicium uicini certis casibus, ut quia hæres domum legatam non potest curare in præiudicium legatarii in totum. l. binas. & ibi Bar.ff.de serui.urb.præ.& Barth.Cep.de serui.urb.c.xxxix.Item prope aream alienam, ne uentus auferatur.l.fi.de serui.& supra eo.uer sic. xxiiij. Item ne noceat segetibus uicini.d. l. fi. C. de serui. & glo.ff.de seruitu.ru.præd.& Bar.Cep.de ser.urb. c.xxxix.in ix.fal.Item ad emulationem, puta præcidendo uenas aquarum, ne ueniant ad fontem uicini,uel fundum eius.l.pe.de aqua plu.arcen. Ang. in l.cum eo.de seruitu.urb.præd.l.j. §. denique. de aqua plu.arcen.Vide contra.J.uer.Vena. uer. i ij. Item ad emulationem Reipublicę.C.de met.li.xij. l.quicunque.de fun.limi.lib.x. glo. in l. prouinciã. C.de edi.priua.Innocen.in c.Pisanis, de resti. spo. & Ange.ubi supra.Item si legitimum spatium non intermittatur.l seruitutes.de ser.urb. præd. in §. si seruitus.& §.fi:fini.reg.l.Meuiana. C. de edif. priua.ubi dicit Ang.posse ædificari a latere,non intermisso spatio:secus a fronte. Vide omnino de prædictis Pe.de Vbal.in trac.de societate.vj.q.ad fin.Itẽ nec iuxta scholas ædificari potest.Bar.Ce. de serui. urb.c.xxxix.x.uer. Ang. in l. qui luminibus. de ser. urb.præd. quod potest quis in horto suo fabricare, spatio intermisso legitimo, & obscurare fenestras uicini.

† Edificare an liceat in re communi:uel etiam in propria quod non noceat uicino, uide dominum Pet. Phi.Cor.in cõs.clxxxiiij.incip.in hac.in litera f, g, & seq.in j.parte.& in con.cclxxxij.incip. in hac. in litera c,in iiij.parte.]

Edificare quis potest in suo solo, etiam cum alieno incommodo.l.altius.C.de serui.& Barth.Cep.de ser ui.urb.c.xij.& c.seq.

Edificium præparatum an possit impediri ne fiat, & quo iure.in Sp.de ac.seu.peti.§.ij.in fi.

Edificium si minetur ruinam quid sit agendum contra dominum eius.in Specu.de satisda.§. fin. uersicu.circa hoc quæritur. & ff. de dam. infec.per totum.

Edificium sine fundamento fieri non potest. in Spec. de libe.oblatio.circa prin.

Edificanti bona fide in solo alieno, ædificio euicto, an detur actio,uel exceptio pro expensis factis in ædificando.in Sp.de excep.§.iij.uer.sed pone ædificauit.& s.e.uer.xxxj.

Edificia probant aliquid.in Sp.de prob.§.j.uersi.quid si non est.

Edificans condemnatus ad ædificium alteri restituendum,an si non opposuit exceptionem pro expensis in primo iudicio possit opponere in iudicio executiuo.in Specu.de exec.senten.§. fina. uersicu. quid si bona.

60 Edificium de nouo facere, uel reficere, quando quis dicatur.in Specu.de expensis.§.primo.uersi.si autem.

Edificare prohibitus non potest dirutum reficere. J. Reficio.uer.iij.

Edificans in solo alieno an repetat expensas.eod.ti.& §.j.& uer.seq.& s.e.uer.lvij.

Edifi-

Edificii causa parata, cementa lapides, uel ligna, non continentur appellatione mobilium. in Sp. de fruc. §. j. uer. in quanto.

Edificium in flumine publico si fiat, uel in præiudiciū molendini alterius. in Spe. de causa possef. & propri. §. iij. uer. vj. & sequen.

Edificium super area an fiat per dominum areæ iuxta domum uicini. Item

Edificans debet seruare formam antiqui ædificii. in Spe. de proprie. §. iij. uer. sed pone.

Edificio meo si tignum immittatur, qualiter agam. in Sp. de edi. uer. & quia.

Edilitiæ actiones dicuntur, quia fuerunt editæ ab ædilibus, id est ab illis officialibus Romanis, qui erant super rebus edilibus, & comestibilibus, & statuebant ne res morbosæ uendantur & finaliter ediderunt illas duas actiones. una, quæ appellatur redhibitoria, & alia appellatur quanto minoris: de quibus actionibus uide per Abbb. in c. iniustum. de re. permu. Imo ediles erant, qui cum sacras, tum priuatas procurabant edes: quorum itē officio spectabat, ludos exhibere publicos, totaque urbem tueri ut scilicet & cloacę, & aqueductus, & edificia quæque publica munda, integraq; existerent & reliqua multa, de quibus uide Bud. Quare non a rebus esui aptis, ut hic linguæ Romanæ omnino inscius temere balbutit, uerum ꝙ edium, & edificiorum curæ intenderent, ediles dicti sunt.

Editio de quibus fiat, uide infra uer. seq.

Editio actorum etiam numis ab una parte redemptorum fieri debet accepta competenti mercede, si originalia sunt perdita. Innoc. in ca. primo. de proba. Bal. in Mar. uer. Acta. uer. pe. Bar. in l. fi. C. de eden. ubi dicit reum cogi edere actori instrumentū, etiā suis sumptibus recollectum, si sit originale, uel si sint acta iudicii, uel rationes tutoris, curatoris, uel gestoris, non alias. quod uerum est, secundum Inn. ubi supra tam ad petitionē actoris, quam notarii. Item uerum si iudici uideatur. ibidem. & Bar. in l. j. ff. de eden. §. j.

Edi debet unica solum actio. in Sp. de propri. §. ij. uer si. sed opponitur.

Editio priuilegiorum fieri debet, scilicet in particula tantum, quæ facit ad causam. Ab. in c. cum contingat. de fid. instr. Item

Editio legati tantum, non totius testamenti, fieri debet legatario. Ia. de Are. in l. fi. C. de præ. Imper. offe. & ibi doc. & Cy. Bar. qui dicit idem in quolibet instrumento. & glo. in c. ecclesiam. la. ij. de elec. quę dicit uerum, si capitula instrumēti sint separata. & Barto. in l. argentarius. §. edi. & ibi no. ff. de eden. Item uerum, etiam in clausula declaratiua particulæ ut edi debeat cum particula, secundum Bar. in l.

† qui filiabus. in prin. de leg. j. † Vide Ang. in consi. çlxiiij.] Item

Editio particulæ inuentarij fieri debet. Bal. in Marg. uer. instrumentum. uer. fi. Item.

Editio instrumenti debet fieri de particula tātum, de qua est quæstio. Bar. Bal. & doc. in l. fi. C. de præci. Impe. offe. l. argentarius. §. j. & ibi Bar. ff. de eden. Bar. & Bal. in l. ij. C. quemad. test. aper. ubi Bart. dicit uerum etiam sine die, & consule, quæ tamē particula nō facit fidē, secundū Bar. in l. j. §. fi. ff. de edē.

† Et do. Ias. May. in rub. de noui ope. nun. num. 24. & nu. 25. ubi etiam de statuto.] Item

Editio instrumenti quod allegatur falsum, fieri debet de toto non de particula tantum, secundum Ab. in c. cum contingat. de fide instr. & Bal. in Mar. uersi. Instrumentum. uer. fi. Quod est uerum, nisi sit inuētarium, quod etiam allegatur falsum, non debet totum edi. Bar. in l. tutor, qui repertorium. uer. nihil. ff. de adm. tut. Ang. contra. in l. j. de ali. pupil. præstan. & ibi Bal. Sed uide Ale. in l. j. §. j. ut ibi Alex. de eden. & ĵ. §. j. uer. ij.

Editio institutionis & substitutionis fieri debet substituto pupillari, non autem de substitutione tantum. Barto. in l. ut bonorum. ff. de bono. poss. secundum tabul.

10 Edi debet copia excōmunicationis ei, ad cuius instantiam quis est excommunicatus in curia episcopi. Bar. in l. j. & ibi Ale. in §. j. ff. de eden. uide Bald. in l. fi. C. e. ti.

Editio libri rationum fieri dēt. Bal. in l. j. ĩij. col. C. de eden. Quod uerum est, etiam ab usurario. cle. j. §. pe. de usur. & ĵ. e. uer. xxv. Quod uerum, si prius doceas, saltem summariē, ꝙ sit usurarius. Car. in cle. j. §. j. de usur. Bal. in l. ij. C de cond. ex leg. & Bar. & Bal. in d. l. j. ubi dicunt uerū, ēt in hærede usurarij, nisi quando apud eū non remansit. Bal. in l. fi. C. de fide instr. & gl. in d. cle. remansisse uero non præsumitur apud hæredem. infra Hæres usurarij. uer. ij. & fi. Item uerū etiam a nauta, caupone, stabulario, gabellario, uel publicano. Bal. in d. l. ij. C. de condictio. ex lege. Item uerum etiam ab hærede mercatoris. Bar. & Bal. in d. l. j. C. de eden. Item uerum etiam a tutore. Barto. post gloss. in l. fin. §. j. ff. de li. leg. & in l. cum seruus. & ibi Io. de Pra. de condi. & demon. Ita uerum, etiam a stationario. Bar. in l. quędam. §. numularios. de eden. Item uerum, etiam a procuratore, & proxeneta: ut per Bal. in l. j. iiij. co. C. de eden. & ĵ. uer. Liber rationum. uer. j. Itē uerū ab artifice conficiente librum de consuetudine pro trafico artis suæ, scilicet de æquitate, si ipse eo utatur, alias non secundum Ang. & Ale. fin. in l. argentarius. in prin. de eden. uide Car. in cle. j. §. j. v. opp.

† de usuris. † Et per Fel. in c. j. extra de prob.]

Editio instrumēti apud acta producti dēt fieri toties, quoties pars uelit. ĵ. Instrumētū productū. uer. xv.

Editio si non fiat mandato iudicis, præsumitur dolus: ut ŝ. uer Dolus præsumitur. uer. xxix.

Editio fieri debet de tota ratione, non de toto libro continente plures rationes. l. argentarius. §. edi. & ibi Alex. ff. de eden. † Et per Fel. in c. contingit. de fide instru.

Edi debet etiam tagliola. Bar. in l. non solum. §. sed ut probari. ff. de ope. no. nun.

Editio rationum hæredi fieri debet, nec arguit aditionem.

nem.l.Aristo.& ibi Bar.ff. de acq.hær.

Editio instrumentorum fieri non debet in causa, in qua procedi debet sine strepitu, & figura iudicij. Barto.in extrauag.ad reprimendum.uerbo.sine figura.

Editio actorum fieri debet per notarium de mandato iudicis.Bal.in l.ij.C. de eden.

Editio actorum fieri debet partibus a notario.d. l. ij. & ibi Bal. C. de eden. Quod uerum est, præstita ei mercede.Bal.ibi.& l.argentarius.in prin. ff.eo.tit. Item uerum toties, quoties partes uolunt sibi edi. Pa.de Ca.in l.ueluti.§.hæc uox.ff.e.tit.Item uerũ, siue sint acta ciuilia,siue criminalia.d.l.ij.& ibi Bal. & doc.Item uerum,cum die,& consule.doc.in d.l. ij.& Ale.in l.j.§.j.ff.eo.tit.

20 Editio instrumenti perditi fit bis, probata perditione per iuramentum:sed probata aliter,fit toties, quoties.per Alex.post Bal. in l.ueluti. §. hæc uox. de eden.

Editio sententiæ fieri debet cum die & consule : uide Bal.in l.ij.C.ut lite pen.

Editio positionum an fieri debeat.Bal.in d.l.ij.C.ut lite penden.

Editio fieri debet de originali communi : alias autem fit de copia.Bal.in l.procurator.ff.de eden. sed Barto.ibi dicit etiam originale esse edendum, si sit necesse.

Editio instrumentorum productorum in iudicio,& registratorum,fieri non debet,nisi allegetur falsitas. Inn.in c.quoniam contra.de proba. Bal. in Marg. uer.Instrumentum.uer. v.

Editio rationum fieri debet ab usurario,uel mercatore:quia uidetur tacito mandato consueto scripsisse. Bar.in l.quædam.in prin.ff.de eden. ubi dicit uerũ etiam hodie.& Bar.in l.edita.ij.col.& in l.j.pe.co. de eden.per gl.in l.fi.C.de pac.conuen.Bart. in l.j. C.de eden.in aut.de tabel.§.non autem. Bald.in l. ij.C.de cond.ex lege.& s.e.uersic.xj.Item uerum, etiam si desijt fœnerari.infra. Vsurarius.uer.xlv.

Editio instrumenti solutionis debet fieri reo per actorem,non tamen.

Editio diei obligationis ad fundandam præscriptionem.Bal.in l.instrumenta.C.de fideiuss. & in l.edita.in repe.Perusina.xviij.col.de eden.& Alex.in l. j.in prin.pe.col.ff.e.tit.

Editio nisi fiat,appellari potest.c.G. perpetuus. de fi. instru.

Editio sententiæ si non fiat ab eo,pro quo lata est,cũ dicitur nulla,quam impugnans non possit producere,quia eam non habeat,potest iudex pronuntiare nullam,si quando apparebit.Bar.in l.prima.§.edẽda.ff.de eden.Bal.in l.ij. C. ut lite pen.Innoc.in c. G.perpetuus.de fide instru.& supra uer. Appellãs. uer.vij.& seq.

30 Editio transactionis fieri debet per notarios creditorib.hæreditariis de mandato iudicis.Bar.in l. cõtrouersia.in fi.ff.de trans.

Editio instrumenti debiti debet fieri debitori debitoris per creditorem protestantem ne soluat.l.nomẽ. secundum unam.lec.& ibi doc.C. quæ res pig. ob. po.Bar.in l.quæ in alterius.ff.de re iud.& in l. grege.§.cum pignori.ff.de pigno.

Editio instrumentorum debet fieri emptori per uenditorem,scilicet ad probandum de iuribus rei emptæ quando expedit emptori uolenti docere de iure uẽditoris,forte in causa euictionis.l. Titius hæres. & ibi Bar.& l.creditor.in prin.ff.de ac. emp.

Editio instrumentorum debet fieri domino per emphyteutam priuatum iure suo.Raph.Ful. in l. Titius hæres.ff.de ac. emp. ubi dicit se triduo quæsiuisse,& non reperisse meliorem tex.quam ibi.Item

Editio instrumenti emphyteusis,uel renouationis,fieri debet domino per emphyteutam, maxime ut sciatur an sit finita emphyteusis, uel non. Bald. in addi.Spe.de loca.uer.not. quod incerta. Quod uerum, nisi fuerit emphyteuta per triginta annos qui non tenetur edere,secundum Ang.in l. prætor ait. §.j.ff.de edendo.Gul.de Cu.& Ang.in l. male agitur.C.de præscript.triginta an.& in l.competit.eo. tit. Bal.& Io.de pra.in d.l.prætor.§.j.& j. uer.Emphyteuta conuenitur.uer.v.

Editio per dominũ emphyteutę an fieri debet.in Spe. de loc.§.vj.uer.clxiij.

Editio confinium. fieri debet emphyteutę per dominum. Bal.in l.fi.j.q. C.de eden.

Editio fieri debet,etiam de calculo,uel saldo rationũ. Pau.de Castr.in l.si quis ex argentarijs.uersicu.sed quod.ff.de eden. & omnino per Alexand. in consi. iij.ij.parte.

Editio instrumentorum in iudicijs duplicibus fieri debet. Bal.in l.instrumenta.C.de fideiuss.

Editio instrumenti debet fieri domino per feudatarium.Bal.in l.instrumenta.C.de fideius.per gl.in l. ij.C.quando,& quibus quarta pars debe.li.x.

40 Editio instrumentorum,de quibus fit mentio in libello, fieri debet ante litis contestationem ut reus deliberet an cedat,uel cõtendat.In.in c. j. de prob. & j.Editio quando.uer.fi.ubi plene.

Editio inuentarij fieri debet ab hærede allegante bona non sufficere.cap. Ioannes. de fide instru. Bald. in l.fin.prima q.C.de eden.Barto. in l. controuersia.in fi.ff.de trans.item a tutore. j. Inuentarii editio.uer.pe.

Editio positionum fieri debet . supra uersicu. Copia. uer.xl.

Editio rationum defuncti potest peti ad deliberandum de aditione hæreditatis intra uersic.lib. priuati.uer.iij.

Editio appellationis fieri debet ab appellante,non ab appellato. Card.in cle.constitutionem. §. insuper. vj.q.de elec.

Editio banni, & aliarum scripturarum tendentiũ ad uindictam.fieri debet cuicunque. Bal.in rub. C. de fid.instr.iiij.col.& Ale.in l.j.§.j.ff. de eden.& infra §.fina.& Abb.in cap.primo.de proba. & Alexand. in l.ij.§.diuus.de iure fisci.ubi etiam dicit fieri sine testibus.

Editio protestationis fieri debet ei contra quẽ facta est.

est.Bal.in l.fi.C.de eden.antep.col.

Editio testamenti pupillaris uiuo pupillo peti nõ potest.gl.& Bar.in l.j.C.de tab.exhi.per l.ij.§.planè. de uul. & pup.

Editio de nominibus testium fieri non debet,cum timeatur subornatio.Gul.de Cu.post gl.in l.j.§.editiones.& ibi omnino per Ale.ff.de eden.Bal.in l.fi. x.col.C.eo.ti.plenius per Bald. in l. edita. xxxvij. col.in addi.Sp.de instr.edi.uer. dupliciter no. in l. non ex omnib.ff.de arbi.

Editio instrumentorum an,& quãdo fieri debeat.Bal. & doc in l.fi.C.de eden.Bar in l.j.§.j.ff. e. & in Sp. de instr.edi.

50 Edi debet copia testamenti filio præterito. Bal.in l.fi.antep.col.C.de eden.Sed an exhæredato,& an legitimo. Bal.in l.pe.C.quemad.test.ape.& j̃. Testamentum exhibetur.uer. pe.

Editio protocolli semper debet fieri partibus. Bal. in addi.Sp.de instr.edi.uer.primum.& in Spe.uer. ex præmissis. Quod uerum est, scilicet in ea particula tantum,quæ facit ad causam.c.cum contingat.de fide inst.Spe.ubi supra uer.quid si produco. & Bald. ubi s̃.Bar.in l.Aristo.ff.de iure delib. & in l.argentarius.§.j.ff.de eden.& s̃.e.uer.v.& vij.

Editio qualiter fiat,dicetur infra uersi. seq.& s̃. uersi. præce.per discursum.& Abb.in c.j. de prob.

Editio an fiat de toto instrumento, uel de particula tantum faciente ad causam, uide s̃.uersic.præced. uer.viij.v.vij.& fi.

Editio actorum debet fieri cum die. & consule, siue acta sint iudicialia,siue extraiudicialia,ut tutela,cura,decreta iudicum,Inno.in c.j.& ibi Abb. de proba.& Bal.ibi Mar.uer.acta uer.fi.Bal. in rub. C. de fid.instr.ij.col.in l.ij.de eden.& Bar. in l.j.§.j.ff.e. tit.& ibi per Alex.

Editio instrumenti mandati debet fieri cum die,& cõsule,etiam si factum sit extra iudicium. Inn. in c j. de prob.Archi.de proc.in vj.c.j.Bal.in Mar.uersi. acta.uer.fi.& in l.ij.C.de eden.Bar.in l.extra. ff. e. tit.& ibi Bal.& Ang.

Editio cum die & consule fieri debet de omnibus, instrumentis per quem fundatur persona in iudicio. Inn.in d.c.j.de prob.in d.uer.fi.& in d.l.ij.

Editio regulariter fieri debet sine die, & consule. l. j. §.editiones.ff.de eden. Quod uerũ est, nisi ueritas aliter apparere non possit, uel nisi pars offerat se probaturum contrarium.gl.& doc.ibidem,& Bart. in l.ij.§.diem.ff.quemad.test aperi.& Bald.in l.iij. C.eo.tit.Item nisi in actis,& instrumentis mandatorum:ut s̃.in uer.præced.uersi.ij. Item nisi partis intersit propter mutationem monetæ mutuatæ secundum Alex.post Ang.in l. j. §. æditiones. ff. de eden.nisi ut j̃.e.Item nisi cum quis promisit soluere hinc ad sex menses:quia non potest constare de die solutionis,nisi fiat editio cum die instrumenti d.§. editiones.& ibi doc.& Alex.

Editione facta sine die, & consule, non potest fieri positio de die,& consule.j̃.uer. Positio de quibus.uer fi.xiij.

Editio sine die, & consule debet fieri ad fundandam, uel iuuandam actoris intentionem in casib. a iure ad id permissis.Ale.post.Cy.& Gul.de Cu.in l.j.§. j.ff de eden.

Editionem fieri potest iudex mandare cum præcepto, quod nisi edatur, instrumentum edendum non habeat uires pro non edente, & quod eo uti non possit.Bar.& Alex.in l.j.§.edenda.ff.de eden.& in l.ij. C.eo.ti.& ibi Alex.

10 Editio ab usurario petitur fieri.per cle.j. de usuris. ut per Car.ibi.in §.iiij. q. qui tamen præcise non cogitur.gl.fin.ubi.& Car.vij. q.

Editio fit officio iudicis,& cum causa.Bal.in l.j.col.j. C.de eden.l.ij.eo.ti.Bald. & doc.in l.j.§.officio.ff. de tute.& ra.di.Et si iudici non paretur datur actio in factum.Bar.in l.si quis.§.ex hoc.de eden.& in l. quædam.eo.ti.& in l.j.C.eo.ti. & infra eod. tribus proximis uersi.

Editio ut fiat, datur officium iudicis contra notariũ, & eius hæredem,etiam singulari successori. Bal. in l.instrumenta.C.de fideiuf.Item contra campsorẽ. Bal.ibidem.Bar.in l.j.C.de eden.

Editionem si iudex facere denegat,uel sibi facere, dicitur partem grauare. Inn.in c.interposita. de appellatio.

Editio si non fiat,agitur ad interesse, etiam contra iudicem.l.argentarius.§.fin.& ibi Barto.ff. de eden. Item contra partem non exhibentem.l.iij. de tab. exhiben.

Editio debet fieri iterum, quando prior fuit defectiua,secundum Bald.in l.fina.antepen. colum. C. de edẽ.& infra uerb. Notarius.edit.uer.xviij.& xxiiij. & j̃.eo.uer.xxx.

Editionis libellus quomodo formetur.in Spec. de instru.edi.

Editio libelli fit sumptibus actoris.Car. in Cle. sepe. xvij.quæst.de ueb.sign.per gloss.in §. uerum. & in cle.ij. de appel.

Editio instrumentorum fieri debet cum die, & consule.Bar.in l.j.§.j.ff.de eden.Sed.

Editio instrumentorũ alienorũ fit sine die,& consule, nisi pars uelit redarguere de falso.Bar.ibidem: ubi dicit hoc uerum,si sibi iuramentum deferatur, qui iuret se credere posse redarguere de falso circa diẽ & consulem,& tunc debet se subscribere ad pœnam talionis. Bar.ibidem, ubi dicit aliter non fieri editionem cum die & consule. Vide omnino per Ale. & omnino per Spe.de instru.edi.§. nunc uidendũ. uer.facienda. & infra.Instrumentum improbatur. uer.xi.Vide Bal.in l.cum quidam.iij.& iiij.not. C. de fide instr.qui dicit uerum in casu illius legis,nõ aliter: & quod tunc debet fieri editio cum die & cõsule, nec cogitur opponens de falso dicere, in qua parte uult arguere de falso, & quod debet se subscribere ad pœnam talionis in casu.d.l.fi. non alias. Contra Bar.qui loquitur indistincte. Vide Bart.in l.publicati.C.de test.Item uerum,si uolens reprobare prosequatur suã iniuriã,nõ si alterius.Bar.singu.in

gu.in l.tutor,qui repertorium. in prin. de admini. tut.& Ale.post Pa.de Ca in d.l.j. §.j.de eden. & s. copia.uer.xxiij.

20 Editio si petitur, ut deliberet, fieri debet sine die & consule, nisi cum deliberare non posset sine die & consule:quia tunc sibi datur,sed si ad intentioné fundandam petitur ab actore non fit editio, sed ad iuuandum sic, uel ad replicationem fundandam. Item reo ad exceptionem fundandam:ut ibi. & Alex.in d.l.j.§.j.de eden.& ibi in fi.& j.e.& Ang.in l.j.§.editiones.de edendo.

Editio ut fiat an procedatur summariè.Bal.in l.j.in fi. C.de eden. Bar.in l.procurator.e ti. dicit semper sine causæ cognitione fiendam esse omnium actorú, uel instrumentorum copiam.

Editio testamenti fieri debet cum die & consule hæredi scripto,& legatarijs,non exhæredato,nec legitimis nisi de mandato iudicis.Bal.in l.pe.C.quemad. test. aper.

Editio actorum fieri debet de mandato iudicis.Bald. in l.ij.C. de eden.

Editio actorum fieri debet, quæ facta sunt contra absentem,refectis expensis.Bald.in l.ij.ij.colu. C. de eden.

Editio priuilegiorum qualiter fiat.in Sp. de instr.edi. §.vj.uer.porro.

Editio quo iure petatur,plene per Abb.in c.j.de proba.& doc.in l.j.§.j.ff.de eden.& in l.fi.C.eo.tit. & s.eo.uer.xj.

Editio a notario debet fieri cum die & consule: & idé ab hærede notarii. Ange.& Alex.in l.j.§.primo.ff. de eden.

Editio actorum fit sumptibus petentis supra uer. Copia.uer.xvij.

Editio fit dando copiam instrumentorú productorú, non autem ipsa originalia, quæ debent remanere apud notarium actorum.gl.& doc.in l.ij.ff.de edé. & ibi Alex.in fi.& l.eos.§.super.& ibi gl.& Bar.C. de adop.c.cum personæ.de priuil.in vj.& c.quoniá contra.de prob.

30 Editio instruméti per notarium sepius fieri debet. Bal.in addi. Spe. de instru.edi. uersi. an notarius. l.fin & ibi Barto.ff.de bo.autho.iudi. poss. & supra eo.uer. xv.

Editio sententiæ an fieri debeat cum die, & consule. Bal.in l.ij.C.ut lite pen.& not.in l.ij. C. de eden. Editio attestationum cum qua die fiat, si una die iurauerint testes,altera deposuerint. Cal.in l.ij. C.ut lit.pen.

Editio instrumentorum, & aliorum productorum in iudicio, fieri potest etiam post litem contestatam. Bar.post gl.in l.j.§.edenda.ff. de eden.

Editio transactionis debet fieri per notarium creditorib.hæreditariis de mandato iudicis.Bar. in l.controuersia.in fi.ff.de trans.

Editio protocolli,uel publici instrumenti, fieri debet cum die,& consule,notario ut possit cedere alteri, si ipse amisit originale.Iac.But.& Bal.in l.fi.x.col. C. de eden.

Editio si fieri non potest propter difficultatem producendi de loco ad locum,ut quia sint in archiuo publico,uel sit periculum itineris, debet iudex mittere ad locum sufficientes personas, quæ uideant originale,& referant eius effectum.Bart. in l. prætor. §.fi.ff.de eden.

Editio cum petitur,debet iurari de calumnia.l. si quis ex argentariis.§.exigitur.ff.de eden.

Editio requirit subscriptionem fieri ab edente, nisi cum sit ad finem deliberádi an uelit cedere, uel cótendere.l.fin.& ibi doc. & Alexand.post Barto. ff. de eden.

Editio ut fiat,datur officium iudicis patri, uel domino,contra seruum,uel filium argentarium.in Sp.de offi.uica.§.ij.uer.sed an.

40 Editio instrumentorum,qualiter fiat,& de positionib.ad eam.in Sp.de posi.§.vij. uer. xiiij. & de instru.edi.§.v.per totum.

Edidisse non uidetur,qui in totum non edidit.in Spe. de instr.edi.§.xvij.uer. sed si omnia.

Editio qualiter petatur.in Sp.de instr.edi.per totum. & supra.

Editio quando fiat, uide infra prox. uersicu.

Editio debet fieri sepius,si prior fuit defectiua. s. uer. prox. uer. xv.

Edere an,& quando & quibus casib. oporteat, & quo tempore,& qua forma, & quando non:uide copiose,& no.Fel.in c.j.in iiij.col.circa fi.in uer.ul.nota. cum plu.seq.de prob.]

Editio instrumenti producti ante litis contestationé ad instructionem iudicis non debet edi ante litis contestationem, sed post, in termino probatorio. Spe.fin.de instru.edi.§.nunc dicamus.uer. sed pone appellans.& Bal.in l.j.§.j.& Ale.ibi in §.edenda.ff.de eden.& Io.An.in c.Romana.§. si uero. de appel.in vj.

Editio productorum in iudicio etiam post litem contestatam fieri potest.gl.& Bar. in l. j. §. edenda.ff. de eden.

Editio fieri debet notario,qui perdit protocollú.Bal. in l.fi.x.col.C.de edendo.

Editio instrumentorum hæredi a creditoribus fieri debet intra tempora inuentarii conficiendi.l. Aristo.& ibi Barto.allegat.l.non solum. ff. de iure deliberand.

Editio instrumentorum de debitis fieri debet per notarium,quando fit discussio bonorum.Bar.in l.fi.§. fi.ff.ad leg.Fal.

Editio instrumentorum, uel scripturæ authenticæ, de quibus fit mentio in libello, fieri debet ante litis contestationem ad deliberádum an reus cedat uel contendat, alias non tenetur reus respondere libello.Innoc.& doc.in cap.j.de proba.& do.de Rota.in deci.ij.alias. xxxvj. si in libello. in nouis.ubi dicitur uerum,si est in promptu Bart. in l.edita.C. de eden.dicit quod si in libello fit mentio de instrumento per modum assertionis pro bonis, ut Titius uendit mihi fundum pro decem,& de hoc patet

ret publico instrumento manu talis: & tunc reus potest esse certus ex ipso libello: quia non fit mentio instrumenti ad finem ut limitet, sed ut probet: tunc non debet edi. Si uero fiat mentio limitatiue, Titius uendidit mihi pro tanto, prout patet publico instrumento confecto a tali:& tunc si reus nó debet esse instructus ex illo, quia ad eum non pertinet & debet edi ante litis contestationem. & ita loquitur In. Sed si reus pót esse instructus de tali instrumento, ut quando legatarius petit legatum prout patet tali instrumento:tunc quia apud hæredem debet esse testamentum, non debet edi ante litis contestationem sed producetur in termino probatorio; secundum Barto. Sed Abb. in c. j. de proba. reprobat hanc limitationem, ut indistincte sit uerum dictum Inno. & uide Bal. in addi. Specu. de instru. edi. uer. ille, qui. & uer. dupliciter. Et dic uerú, si instrumenta sunt in promptu, secundum Inn. in d. c. j. do. de Rot. in deci. xxxiij. & Bar. in l. postquá. §. si dies ff. ut le. no. ca. & in l. ij. ff. de eden. Bal. in l. j. C. e. tit. & in l. fi. C. de preci. Impera. offe. & in l. ij. C. de edendo. & Fed. de Senis in con. clv. quod probatur iuramento, scilicet non esse in próptu, secundum doc. in d. c. j. & in Sp. de instr. edi. §. núc dicamus. & Io. Papin. in Sum. in titu. de peti. copie. uer. cum anno. & ibi dicit uerum, nisi in instrumento cessionis, & de appellatione, quæ post litem contestatam produci possunt. Sed dic uerum, quando ex cessione agitur utili actione: secus si directa: quia tunc debet ante litis contestationem edi. ut s. uersi. cessionarius. uer. xxxix. Item uerum, si instrumentum est asserentis: secus si alterius. Item secus, si est tale, quod pars debet habere apud se, uel habere præsumatur. l. ij. & ibi Barto. ff. de eden. Inno. in d. c. j. Bal. in Marg. uerbo, Notarius. uer. xij. Bar. in l. postquá. §. si dies. ut lega. nom. caue.

Editio a quo, & cui fiat, dixi supra uersic. j. & seq. & infra prox. uer.

Editio libri a magistro non fit discipulo. gl. & Alex. in l. argentarius. an prin. de eden.

Editio fit etiam tertio, cuius interest. Bar. & doc. in l. j. §. editiones. ff. de eden. quod interesse probatur iuramento. Ang. & Io. Pet. de Peru. in l. prætor. ff. eo. tit. Abb. in c. j. de prob. ubi dicit uerum, nisi contra fiscum petatur edi a tertio: uide etiam Alc. & Paul. in l. quædam. de eden.

Editio banni, & scripturarum omnium, quæ tendunt ad uindictam, fieri debet cuilibet: quia cuiuscunque largo modo interest. Sed.

Editio instrumentorum tutelæ, & inuentarij, nó fit eis quorum non interest. Bal. in rub. C. de fid. instrum. ij. col. ubi etiam dicit q talis editio fit sine testibus. & s. Copia. uer. xxij.

Editio debet fieri a sequestratione scripturarum notarij, si notarij, uel hæredis copia haberi non possit. s. uer. Sequester.

Editio excommunicationis fit ei, ad cuius instantiam emanauit. Bar. in l. j. §. j. ff. de eden. & per Bal. in l. fi. C. eo. Abb. in d. c. j. de prob.

Editio debet fieri a tutore, curatore, usurario, hærede que eius, a proxeneta, a procuratore, stationario, & mercatore. s. uer. j. per discursum.

Edere debet hæres conuentus legatario actori testamentum primo, quando protocolla notarij peruenerunt ad hæredem, uel quando testamentum originale scriptum manu testatoris sit apud hæredem; uel quando legatario sine culpa sua perijt probádi ius, uel facultas. Item & quádo legatarius edi petit ad suam intentionem per hæredem confessatá coadiuuandam. Alex. fin. in l. ij. ff. de eden.

10 Edere debet notarius accusandus de falso instrumétum cuilibet uoléti illud arguere de falso, secundú Bal. & Ale. in l. nec quisquá. ff. de eden. unde.

Editio fit a reo in criminibus: ut ibi.

Editio testamenti fit hæredi scripto, & legatariis, non exhæredatis, nec legitimis, nisi de mandato iudicis. Bal. in l. pe. C. quemadmo. test. aper.

Edi debet scriptura habenti interesse, alias iuratur in litem. s. Exhibitio. uer. xiiij.

Editio debet fieri ab eo, qui teneretur facere instrumentum. Bal. in l. plures. C. de fid. instr.

Editio a notario fieri non debet, nisi mandato iudicis. Bald. in l. ij. C. de eden. & supra uerbo Editio qualiter. uer. xj.

Editio actorum factorum contra absentem, fieri debet ei reuerso refectis tamen expensis. Bald. in l. ij. C. de eden.

Editio instrumentorum fieri debet etiam ab hærede, uel successore notarij. l. quædam. §. nihil. & ibi Bar. ff. de eden.

Editio actorum primæ causæ fieri debet iudici ad qué a iudice a quo, uel ab appellato. glo. & Barto. in l. ij. C. de eden.

Editio per emphyteutá, uel feudatariú domino, & ecótra an fiat. s. uer. Editio. de quibus fiat. uersi. xxxiij. cum duob. seq. & uer. xxxix.

10 Editio instrumentorum ab hærede fieri debet, nisi iuret se non habere. Bal. in c. uasallus. j. ad fin. si de feu. fuerit contro.

Edere non tenetur legatarius petens legatum hæredi, licet de testamento faciat mentionem in libello. l. si legatú. & ibi doc. & Ale. ff. de eden. sed codicillos sic. Bal. Ang. & Ale. in d. l. si legatum.

Editio librorum filij debet fieri et a patre, qui posuit filium ad aliquod officiú. Pa. de Ca. & Alc. in l. prætor. §. j. de eden.

Edere actori an cogatur reus ex officio iudicis, Ab. in c. j. de prob. q sic. post Inn. ibi, si magna æquitas moueat: ut quia originalia sint perdita.

† Edere scripturas actor, & reus quilibet in iudicio familiæ erciscundæ tenetur ad fundandam intentionem alterius. do. Bar. Soc. in con. clxij. incip. considerata. uer. secunda ratio. cum uersi. seq. in ij. parte. & Fran. Arc. in l. j. C. de eden.]

Editio an fiat fisco in causa criminali ad fundádam intentionem. Ale. consi. redéptoris, &c. uisa facti. post consi. cxxxj. prima parte.

Editio actori a reo regulariter fieri non debet.l.qui ac cusare.C.de eden.nisi fauore fisci.l.nec quisquã. ff. e.& Abb.in c. j. de prob.non tamen emptori gabel larum fiscalium.secundũ Ale.contra Bal.in d.l.nec quisquam.per no in l.licitatio.§.fi. de pub.Item ni si rõe officii,quod habet reus,ut quia sit hæres notarii.l.argentarius.in prin.& l.quædam. §. nihil.& ibi Bar.ff.e.tit.Itẽ nisi reus conueniatur ut quilibet possessor.l.prætor.§.sed si seruus.ff.e.ti.Itẽ nisi reus ipsis instrumentis utatur.glo. in l.j.in fin. eod. titu. Item nisi reus sit usurarius.cle.j.de usur. Bar.Bal.in l.j.C.de eden.Bal.in l.quædam.in prin.ff.eo.Ang. in l.j.§.edenda.e.tit.ubi idem dicit in hærede eius, qui præsumitur habere librum apud se, & tenetur edere:dicit uerum, etiam si desijt excercere usuras. Bar.& Alex.in l.prætor.§.etiam.e.tit. & j. Vsurarius.uersi.xlv. Item uerum nisi usurarius restituerit usuras,quia non tenetur edere.Bal.in rub.C. de usu ris.ij.q.& Ale.in d.§.is etiam. Item nisi reus exerceat artem,& cõsuetus sit scribere data, & accepta. Iac.But.in l.j.C.e.tit.Quod uerum, si liberum reti neatur in publico : secus si clã:uel nisi sit memoriale,quod retineatur in capsa, secũdum Ioannem Pe. in d.l.fi.eo.tit.Item nisi in foro conscientiæ ratione peccati euitandi. Abb.in ca.j.de prob.post Ant. de But.& Io.Pet.in d.l.fin.Item nisi de protocollo, ut fiat comparatio literarum ad publicum instrumentum. Bald. ibidem , nisi ad intentionem coadiuuandam.Bald.Bart.& docto.& ibi Barto.in l.qui concubinam.§.ij.& in l.prædiu.§.Titia.de lega.iij. Item nisi ad replicandum , quando reo fit editio ad excipiendum.Bal.in d.l.fin.iiij.q.§.fin.ff. ad legem Fal.ubi reus edit actori ad replicandum , uel replicationem fundandam.Item nisi sit usurus certis instrumentis.de quibus in iudicio fecerit mentionem docto.in d.l.fin.& l.prima.C.eo titu.& gloss.in l.j. ff.eod.Item nisi ex natura præcedentis contractus, l.quædam.in princip.eod.titu.& l.si procurator.in prin.ff. mandati . Item nisi ex natura quasi contractus præcedentis.l.j.§. officio. de tu. & ra. di.Item nisi scriptura facta fuerit de mandato petentis sibi edi.Bal.& Fran.in d.l.fin. Item nisi ad probandum errorem calculi.Ang.in l.j.C.de erro. cal. Fran. in d.l.fin. Item nisi in causa matrimoniali , & in causa ecclesiæ,& in causa dotis, & in causa pia, in quibus omnibus reus tenetur edere actori , secundum Abb.50.distin.cap.primo.ubi plene:quæ uera dicit esse si notarii copia haberi non potest:alias ipse ade undus pro instrumentis,& non reus , non in criminali.ibidem.

Editio fieri non debet,nisi petatur.Alex.in §.duo fratres.xj.charta. de uerb.signi.

Editio reo ab actore ad iuuandam & declarandam replicationem fieri debet.Bar.& doc.in d.l.fi.licet ibi Raph. & Fran.contra , nisi de nominibus testium, uel notarii.l.non ex omnibus.ff.de arbi.Bald in d.l. fi.iij.q.gl.& Bar.in l.j.§.j. e. ti. Item nisi de instrumento excommunicationis, uel exceptionis criminosæ.Bal.ibidem.& Bar.in d.§.j. Item.

Editio instrumenti solutionis fieri dẽt reo,non tamen diei obligationis , ad fundandam præscriptionem. Bal.in l.instrumenta.C.de fideius.

Editio sententiæ fieri debet ab appellato. supra uersi. Appellans.

30 Editio debet fieri a notario cuicunque creditori misso in tenutam bonorum debitoris , uel habenti hypothecam in eis.Bar.in l.fi.de bo.aut. iudic. pos. & in l.si quis.§.pertinere.ff.de eden.per Bar.in l.ij. in prin.ff.de iure deli.& j.Notarius.edit.

Editio debet fieri etiam a tertio habente acta faciẽtia ad causam.Bar.in l.ij.C.de eden.& ibi Ale.in l.prætor.in prin.ff.eo.Alex.in d.l. prætor dicit post glo. in l.in fraudẽ. §.neque.de iure fisc. quod tertius uolens potest edere litigantibus,sed non cogitur edere instrumenta,sed acta iudicij sic,& Ale.in l. quædam.in prin.de eden.

Editio fieri debet etiam per patrem , uel dominum. Bar.in l.fi.ff.de eden.& l.prætor.in prin.e.tit. & j. eo.uer. xix.

Editionis effectus est.ut instrumentum probet etiam contra edentem , licet præcedat protestatio quatenus prosit edenti.Barto.in l.j.C.ut quæ desi.aduo. Pau.in l.j.§. editiones.de eden.in Sp. de instr. edi. §.uidendum. uer.quid si aliquis.& uer.quid si producitur. Quod uerum,si fit editio iudici in iudicio, non si in camera,quæ etiam sine protestatione contra eũ probat. Pau.ibidem.Vide Car.in cle.j.v.q. de usuris.& j.instrumentum producitur.uer.xxxiij. & xxiij.

Editio rationum facta hæredi non arguit aditionem, l.Aristo.& ibi Bar.de acq.hær.

Editio quam probationem faciat.Bald.in l.prima. C. de eden.

Editio si non fiat, non potest uti instrumento non edito.Bal.in l.j.C. de fur.

Editio si recusetur,resultat confessio.Bar.in l.si prius. de ope.no.nun.

Editio si non fiat agitur ad interesse : ut j.Hoc uerum nisi potuisset aliter probare. j. Notarius edit.uersi. xxxiij.& in l.si quis.§.ex hoc.de eden.Item instrumentorum uires eneruantur.Bal.in l.si quando. C. de testi.& in l.fi.C.qui admit.& in Marg.uersi.Instrumentum.iij.q.ix.charta.

† *Aedium appellatione uenit etiam* tinctorium pannorum . Flo.in l. si quis fumo.ff.ad leg.Aqui.]

† *Aedes,& domus,differunt* quia oẽ ædificium dicitur domus. Sed ædes dicuntur omne ædificium.Barto.in l.j.§.deinde.ff.de cloa.ubi uide appellatione edium quid contineatur , quia omne ædificium.& tenet do.Flor.in l.quidam Iberus . ff. de ser.urb.præd. ubi etiam dicit ꝙ uenit porticus.& Pa.de Ca.in con.xlj. ꝙ uenit domus, non econtra. Item torcular.Bar.in l.qui ædes.ff.de incen.rui.nau fra.Sed tex.in l.si domus.in prin.de le.j.promiscue utitur uerbo Domus.& uerbo Aedes .

Effectus

Effectus magis, quam uerba attenditur Inno. in cap. primo. de biga. & Bal. in Mar. uersicu. Effectus.

Effectus magis inspicitur, quã modus. l. iij. & ibi Bal. C. de inst. & subst. l. quoties. §. si quis nomen. & ibi Io. de Imo. ff. de hær. inst. Item quã origo. Bal. in l. humanitatis. iij. oppo. C. de impu. & ali. subst.

✠ Effectus potius, quam modus considerandus est. c. quia tantum. de simoni. c. certum. de reg. iur. in vj. Bar. Bald. Pau. de Cast. in l. Fraus. ff. de legib. Doct. in l. non dubium. C. de legib. Iacob. Phil. Port. Imo. co. cj. nu. 28. Ae. Mar. Man.

✠ Effectus plerunque perpenditur, modus uero negligitur. l. iij. C. de Inst. l. fraus. & ibi. Dy. Bar. & Bald. ff. de legibus. l. mulier. ff. ad S. C. Treb. Doc. in cap. quanto de priuileg. gl. & Archidiacon. in c. plerique xiiij. q. iij. Iacob. Philip. Port. Imol. co. xxj. nu. 60. Ae. Mar. Ma.

✠ Effectum potius, quam modum lex considerat. c. in tantum. de simoni. Dyn. in c. fin. de reg. iur. in vj. do cto. in l. fraus. ff. de legib. l. iij. in extre. C. de natur. lib. Iac. Phil. Port Imol. co. j. nu. 12. co. vij. num. 34. co. clv. nu. 5. Ae. Mar. Man.

Effectus cessat cessante causa. c. cum cessante. de ap. in Sp. de resti. in integ. §. ij. uer. sed cum.

Effectus cessat, cessante una de pluribus causis inductis ad productionem ipsius effectus. in auth. de instru. cau. & fide. §. fi. uer. ex utroque. & in §. sed & si quis & §. si uero nullus, Bal. in l. j. ff. de condi. inde. in uer sic. do tibi talem. Sed contra infra uer. Ratio legis. uer. xx. & supra uer. Causa finalis. uer. pe. & per Bar. in l. generaliter. de epis. & cle. & Bar. in l. liberorum de infantibus. & in extrauaganti, ad reprimendum. uer. nec ex eorum.

† Effectus quilibet ampliatur, & restringitur a sua cã finali. do. Bar. Soc. in con. clxv. incip uisis. uer. secundo probatur quilibet. in secunda parte.]

Effectus debet attendi in condemnationibus. in Sp. de exe. sen. §. ij. uer. quid ergo.

† Effectus rerũ ex causis colligitur. Socin. con. xxiiij. col. iiij. in fi. uol. j.

Effectus in uerbis est subaudiendus. in Spe. de appe. §. x. iuxta fin.

Effectus, etiam modicus quandoq; facit omitti quod alias fieri non deberet. in Sp. de lib. ob. §. z. uer. sed nunquid dandus.

Effectus inspicitur. in Sp. de calum. ad fi.

✠ Duo inter se contraria, & diuersa una, & eadem res efficere non debet. l. Lucius. la. j. l. De sponsaliorũ. §. fi. ff. deposit. Maria. Soc. in rub. ff. de uer. ob. num. 217. Ae. Mar. Ma.

† Effectus quando lex, uel statutum disponit de causa nihil dicendo de effectu, uidetur disponere de effectu inseparabili immediato non de mediato. Bart. Cep. in con. ij. in ij. col.]

Effusio sanguinis quæ dicatur. Inno. & glo. in c. cum illorum. de sen. excom. & ibi glo. xvj. q. j. reuertimini. quod dicitur magna, non parua: ut ibi. & Ang. Are. in trac. malef. uer. Sanguis. & j. uer. Statutum de sanguine. & uer. Sanguis. uer. j.

† Adde quòd effusio sanguinis non semper est enormis percussio: nam quandoque multum sanguinis procedit ex leui percussione puta, percussio est facta in naso: nam de facili exit multũ sanguinis. Consideremus ergo mentem constitutionis. & non corticem. j. q. j. Marcion. sicut põt esse enormis lesio sine effusione sanguinis: ut no. in c. unico. de conse. eccl. uel alta. lib. vj. Ab. in c. cum illorum. post gl. in uerbo, effusionis. de sent. exc. tamen de sui natura denotat uerbum effusionis abundantiam. xvj. q. j. reuertimini. Ita dixit gl. fin. in d. c. cum illorum. in uerbo Effusionem. quam alibi dixit Lud. Ro. esse pro statutis summopere notandam.

Effundo, uerbum est denotans largitatem. Car. in cle. † ij. §. si de lect. † Et per Fel. in d. c. cum illorum. in fi. iij. col.

Egere Nota quod iudex in condemnando debet aduertere ne reus egeat. in Sp. de off. om. iu. §. v. de beneficio quod quis teneatur quatenus facere possit: ne egeat, cui competat: & an ei possit renuntiari: uide in Spec. de renun. & conclu. uer. item beneficium. & infra uer. Priuilegium quatenus facere potest. per totum. & supra uer. Debitor pauper per discursum.

Egregiæ personæ dicuntur episcopus, doctor & personæ in dignitate constitutæ. l. ad egregias. & ibi glo. & doct. ff. de iureiu. Item clericus: præsbyter, & diaconus, ad quos debet mitti iuramentum ad domum. in Spec. de teste. §. iiij. uer. quid de præsbytero. xxj. di. cleros. doct. post gloss. in d. l. ad egregias. Item senes, & familia doctorum. not. in l. ad egregias. Item auditores Rotę secundum eos in deci. lxxxvij. Item aduocati. Barto. in l. prima. C. de aduo. di. iud. Item pauper, & uerecundus. in cap. si qui testium. de testi. secundum do. Ro. & Lud. Pon. in sing. uer. nunquid priuilegio Item infirmi. & debiles. d. c. si quis testiũ. ubi dicitur de senibus.

Egregiæ pesonæ non coguntur ire ad iudicem, sed eis debet notarius mitti ad domum, qui iuramentum deferat. l. ad egregias. & ibi Bar. ff. de iniur. ubi Bar. subdit qđ debet iudex partem monere ut adsit dominus partis ad uidendum protestare iuramentum. nisi sit mulier. quæ etiam parte absente põt iurare: ut ibi per Bar. quod no. & Ale. qui refert Ab. Sicu. † in c. si quis testium. de testi. aliter tenentem. † Et per Fel. in c. si qui testium. de te.

† Istud tenet Lud. Ro. notabili. cccxcix.

Egregiæ personæ non possunt renuntiare priuilegio. l. ad egregias. ut in c. ij. uer. cæterum. de iud. Ioa. de Pra. & do. in d. l. ad egregias. Cy. in l. nec honore. de epis. & cle. Lud. in sing. uer. Renuntiari non potest.

† Et per Fel. in c. si qui testium. de test.]

Egregiæ personæ ad testificandum debent ire ad iudicem, si causa est criminalis, nec tunc dẽt eis mitti ad domũ. quia d. l. ad egregias. non habet locum, cũ in crimi-

criminalib. examinatio non cõmittatur. Io. An. & Bu. & Host. in c. significauit, de of. ord. & est gl. no. in c. j. de test. co. uide gl. iij. q. ix. testes. no. in ca. cum causa. de testi. in c. constitutus, de procu. Ioan. And. in c. Romana. §. contrahentes. de re iu. in l. iij. §. diuus. ff. de test. Lud. in fin. uerb. egregia. uersi. de † persona. & Ale. in d. l. ad egregias. † Et per Feli. in c. qui si testium. de testa.]

Electio non cadit in iurisdictione necessaria, sicut nec repudiatio. Bal. in l. j. in fin. C. de fur. Inno. in cap. cum ex officij. de præscrip.

Electio facta per præparatorium factum. Bar. in l. fin. codicillis.

Electio cadit inter plura. Bal. in l. j. v. col. C. de fur.

Electiõ habet uim repudiationis. & cetera consumit. Bald. in l. j. v. col. C. de fur. per l. is, qui Stichum. de procu.

Electionis beneficium non tollitur facultate erroneæ solutionis. l. si quis seruum. & ibi Bald. C. de cond. indeb.

Electio bis fieri potest, non pluries. Bar. in l. eum, qui certarum. iij. co. ff. de uerbo. oblig. Io. de Por. in l. si insulam. eo. tit. & in l. quicquid astringendæ. eod. ti. Io. de Pra. in l. si is, qui. in fi. ff. de proc. l. huiusmodi. §. Stichum. de leg. j. uersi. Variatio. uer. v. & per discursum. Item

Electio, quæ trahit secum executionem, uariari non potest per l. apud Aufidium. & ibi Barto. de opt. le. & in l. si is, cui. de legat. ij. ubi dicit uerum, siue executio sit iuris, siue facti & infra uersicu. Electio semel facta.

Electio maxime summi pontificis, debet fieri sine mora. in cle. ij. & ibi Car. de elec.

Electionis appellatione non uenit prouisio, uel postulatio. cle. ij. & ibi Car. de iudi. & melius in cle. j. §. j. de præbend. & ibi no. de mandato ad prouidendũ alicui de aliqua dignitate in ecclesia certa, quod nõ habet locum in dignitate unica, & principali illius † ecclesiæ. † Et per Feli. in c. in nostra. de resc. collora. xxxij. in fi.]

Eligendi iuris priuatio est pęna. Card. in cle. j. in prin. de iure patro.

Electionis causa qualiter sit summaria, & quando. 7. Causa summaria. per discursum.

Electio ut ualeat, quinque requiruntur, scilicet eã ualida, habilitas, eligentis deliberatio, habilitas electi, & actus eligendi, secundum Bar. post glo. in l. serui electiona. in prin. de leg. j.

Electio geminata ualet. Bal. in trac. schismat. in xviij. colum.

Electio commissa ad tempus, nõ põt fieri post tẽpus, uel ante l. cum pater. §. a filia. & ibi Bar. de leg. ij.

Electio mala est in culpa. in Sp. de executore. uersi. est autem de salar. §. iiij. uer. quid si reus. l. ij. si mẽ. falmo di. Bar. in l. si soluturus. de sol. & gl. ord. in l. uideamus. in prin. locati.]

Electio a quibus fiat, uide infra uer. loquent.

Electio a semetipso de seipso non ualet. l. plane. & ibi doc. post glo. ff. quod cuius. uni. no. l. si mandauero. §. si tibi. & ibi Bart ff. mandati. l. non uere. ex quib. cau. ma. & l. miles. §. primo. & l. si cui. §. j. & Alber. de Ros. in opere statutorum. q. clxxiiij. Quod est uerum. nisi pluribus competat electio: quia potest unus eligere se simul cum aliis seipsum coeligentibus, non si uni tantum Barto. & Alexand. in l. si consul. in fin. ff. de adopt. & in d. l. plane. & dixi in tract. de episcopo. j. lib. iij. parte principali. glo. & Sicu. in d. c. consuluit. de iure pa. & in c. per uestras. eod. tit.

† Adde tamen quod Ioan. xxij. seipsum in papam elegit, ut refert Ant. in Chron. Et est electio consulta affectatio eorum, quæ in nobis sunt secundũ Arist. lib. iij. Ethico & dicitur Græce. αἵρεσις.

Electio ad superiorem deuoluta fieri debet ab eo cum eisdem qualitatibus cum quibus fieri debet a principio. gl. in cle. quia regulares. uer. Monasteriũ. de sup. neg. præla. Io. And. in regula, contra eum. in Mercu. in vj.

Electio est rei an opponat exceptionẽ in scriptis, uel sine. l. scire. §. scire. & ibi Nic. de Neap. ff. de exc. tu. ubi dicit esse sin.

Electio est debitoris, quando debetur genus. gl. in l. cõprehensum. de contrah. emp. no. in l. plerunq;. in fi. ff. de iure dotium. & sic.

Electio in alternatiuis rerum est debitoris. d. l. plerunque. & in l. si quis seruum & ibi Bal. C. de cond. inde. & j. e. uer. xvj.

Electio est petitoris, quando promissio facta est generalis & indefinitiua. Bar. & Flo. in l. sicut. ff. de seruitut.

Electio in alternatiuis remediorum est creditoris. Barto. in l. ubi pactum. C. de trans. l. quod in hæredem. §. eligere. ff. de tributo. Iac. & Bald. in l. j. C. si ser. extero. Idem Bal. in c. ad hæc. pe. col. de pa. iur. fir. dicit quod.

Electio in alternatiuis præstationibus est debitoris, ut ibi, nisi fauore ultimæ uoluntatis. per l. Lucio. de leg. ij. Sed

Electio in alternatiua petitionis est actoris. d. l. quod in hæredem. §. eligere. de tributoria. secundũ Bald. in d. §. ad hæc.

Electio in alternatiua implorandæ iurisdictionis est actoris, nisi ratione priuilegij, puta scholastici. authen. habita. C. ne fil. pro pa. Bal. in d. c. ad hæc. penul. col.

Electio an quis agat, uel excipiat, est eius, cui agere, uel excipere conceditur. Bald. in d. §. ad hæc. per l. Præscripto. §. si pacto. ff. de pac.

Electio quãdo cadit inter obsequia, est & ius dicẽtis. ff de oper. liber. l. cum patronus. Bal. in d. c. ad hæc.

Electio inter obsequium, & aliam pecuniariam persecutionem, est debitoris, nisi propter necessitatẽ domini. no. in l. j. C. de oper. lib. secundum Bal. in d. §. ad hæc. pe. col.

Electio est Debitoris in alternatiua, quæ cadit inter duo quorum utrunq; est in obligatione, & solutione.

ne: secus si apponatur ad cautelam creditoris.l.quã uis.& ibi Alex.post Bar.ff.de pig.ac.

Electio in alternatiuis rerum est debitoris.Sed

Electio in alternatiuis actionum est creditoris.Bar.in l.j.iij.col.ff.de ac.em.& s.e.uer.vj.

Electio est creditoris an uelit dari sibi in solutum rem meliorem pro quantitate sibi debita.aut.nisi debitor.& ibi Bal.C.de sol.& Bar.in l.iij.ul.q. ij. principalis.C. de pignorib. & in l. Moschis.de iur.fisc. & Ale.post Bar.in l.ij.§ j.si cer.pe. nisi sit creditor ecclesiæ,qui non eligit, sed cogitur recipere rem mediocrem, secundum Bar. in aut.hoc ius porrectum. C.de sac.san.ecc.& Ang.in aut.de alien.& emphy. §.hoc etiam.col. ix. Item nisi sit minoris. l. magis. §.ne passim.ff.de re.eorum.secundum Lud.Pon.in fin.uer.debitor.uer.habes.quia nõ debet res utilior uendi. Item nisi in uenditione pignorũ:quia creditor eligit ꝙ uelit de plurib.uendi, nisi debitor petat:quia tunc ipse eligit.l.creditores.in princ. & ibi Bar.omnino.ff.de distr.pig.Sed Ang.in l.ij.in fin.ff. qui po. in pign.ha. dicit quod electio est creditoris habentis hypothecam generalem, dummodo non eligat rem meliorem, cum mediocrem debeat eligere,ex qua sibi possit satisfieri,per gl.in l. quãuis. C.de dis.pig.Vide Bar.in l.alio.de ali.leg.& quod no.in l.pe.quando decre. opus nõ est. sed quid si totus fundus est æstimatus ad instantiam creditoris, cui decem tantum debentur an electio sit creditoris in qua parte fundi uelit Bar.in l.si ex falsis.C.de transac.Item.nisi sit uxor,cui pro restitutione dotis non debet dari fundus prætiosior,secundum Bal.in aut.nisi.C.ad Treb.

† Adde quod ubicunq; eliguntur simpliciter plures ad consulendum:uel consentiendum, siue aliquod officium, etiã extra iudiciũ exercendum ualet quicquid facit maior pars dummodo minor pars non contẽnatur.Sed quid si fuisset dictũ ꝙ eligerent cũ consilio & consensu trium, nunquid potuissent eligere aliquẽ ex his tribus? Ab.post Host. in d. c. cũ in ueteri.in iij.col.uer.nota singulariter. de ele. ubi infert ad quæstionẽ ex forma statuti mulier nõ possit contrahere sine consensu duorum propinquorum contingit qđ mulier uendit aliqua bona uni ex propinquis cum cõsensu alterius propinqui nunquid sit satisfactum statuto.Et quid si statutum dicat filium non posse litigare sine consensu patris, & pater, & filius simul litigant, an uideatur pater consentire.Abb.in d.cap. cum in ueteri.in iiij.& v. colum. Facit ad prædicta quod not. Barto.in l.cum pater.in §.libertis.ff.de lega.ij.& Bal.in l.fin.C. ad Maced.& in l.si filius.C.de peti.hære. & Ioa. And. in reg.qui tacet. in Mercu.facit l.si mandauero. §. si tibi.ff.manda. & quod uoluit Bald.in l. is, cui. C. de furt. ubi si dedi pecuniam tibi, ut illam dares cui uelles non poteris donare tibi.Refert,& sequitur Barbat.in repe.l.sciendum.in vij.colu. de uerb. oblig.facit quod uoluit Archi.in c. ij. de const.lib. vj.& quod uoluit Cy. in aut.quibuscunque modis. C.de epis.& cle.quẽ sequitur ibi Bal.& Ab.in c.j.de rapto.in fi.& uide quod nõ.doc. in c.cũ in iure peritus.de ele.& ibi Ab.super glo.j.facit quod legitur. & nota.in c.fi.de instit.& in c.debitum de bapti. & in c.per uestras.de iure pat.cum si.

Electio est actoris in alternatiua locorũ.Bar.in l. non utiq;.ff.de eo,quod certo loco.ibi omnino.

10 Electio in alternatiua personarum, quib. debetur, est debitoris.l.iij.§.& Iul.& ibi Bart.in si. ff. de eo, quod certo loco.

Eligendi ius cessionario an competat.Bar.in l.si sic.§. si quis ita.de leg.j.

Electio in legatarium an transeat. in l. si sic. §. si quis ita.& ibi doc.& Io.de Por.de le.j.

Electio est hæredis,quando duo sunt Titij, si legatum factum est Titio.l.si quis seruum. §. si inter duos.& ibi Bar.ff.de leg.ij.

Electio an sit creditoris, contra quem ex plurib. possessoribus rerum hypothecarum agat hypothecaria.per Bar.in l.j.C.si unus ex pluribus credi in fin. & in Sp.de obli.& sol.§.j.uer.item an debitor meus & per Bald.in si.in aut.res,quæ.ad si.C. communia de leg.

✠ Electio,si Prætori,& ciuitati,uel episcopo, & capitulo sit demandata, tantam in eligendo facultatẽ, tantamque potestatem solus Episcopus habet quantam uniuersum Capitulum, & sic de singulis. Ang. & Imol.in l.liber homo.§.Titius.ff. de hære. instituend. Ale.in l.si pater filio.ff.de uulg.Io.Crot.co. xxxij.nu.22.con.cxxvj.nu.13. Ac.Mar.Ma.

Electio magistrorum uel doctorum,uel aduocatorum fieri debet ab illis, a quibus salaria eis dantur, nisi consuetudo aliter se habeat.Car.plene.in cle.j.§.j. ad si.de magist.

Electio tripliciter fieri potest,scilicet de iure,& de facto,quando fit a personis idoneis.Item de facto tãtum,quando fit a personis reprobatis,uel suspensis. Item nec de iure,nec de facto quando fit a personis ad eligendum non deputatis.gl. & doc. in cle. quo circa.de elec.

Electio ad hæredes an transeat.Item

Electio an committi possit simplici procuratori,& an procuratori in rem suã,& an procuratori generali. doc.Bar.& Ioan.de Por.in l. si stipulatus fuerim.in prin.ff.de uer.ob.& j.e.uer.xlviij.& lv.

† Electio mali hominis, qui tamen alias ecclesiæ põt esse proficuus, an electiõi boni præferri possit. Fel. in c.cũ adeo.iij.col.uer.nobilitas.de rescrip.]

Electio malefacta an noceat eligenti,ut iterũ nõ possit eligere.in l.cum indebitum.in fin.de cond.inde. ꝙ sic,arg.contra in l.quod in hæredẽ.§.j. ff. de tri. Vide omnino.Bal.in l.ij.ff.de op. lega. & in l. serui electione.in fi.prin.de legat.j.& ibi Ale.qui etiam tenet in l.qui per salutem.de iureiu.& per Bar.in l. cum quidam.la.ij.de le.ij.ubi dicit Bar.per tex.ibi, ꝙ eligens male priuatur iure eligendi:sed in d. l.ij. §.j.de op.legat.dicit.ꝙ si electio non ualet rõe electionis incongrua,non consumitur ius eligendi, ꝑ l.si tibi.§.unius.eod.tit. ubi dicit Bart. quod si electio peccat in forma, põt iterum eligi, quia potest mutari

mutari uoluntas:& ideo si duobus executoribus est commissa electio pauperum, si unus primo eligit, potest uariare, donec secũdus eligat: quia simul eligere debent, secundum Bar. ibi. Bar. in d.l.ij.§.j. dicit ꝙ si electio peccat in forma, nõ ualet indistinctè perinde est, ac si non esset facta. non habita distinctione an scienter, uel ignoranter. Vide Barto. in l. qui per salutẽ. ff. de iureiu. & no. in c. quia propter. de elec. per Cy. in l. fi. C. de contrahen. emp. Bal. in l. post aditam. C. de impub. & al. sub. dicit ꝙ sufficit elegisse ut functus sit officio eligendi, per c. si cõmissarius de elec. in vj. Itẽ Bar. in l. si is, cui de le. ij. dicit quod ius eligendi perditur, si quis petat. uel recipiat unam rem de duab. alternatiue debitis. & j. uer. Variatio. uer. ix. Item

✠ Electionem inutiliter primo factam, non esse impedimento, quo minus electio postea rite fieri possit, arg. c. non præstat. de re. iu. in vj. tradit. Io. Crot. in co. lxxxij. nu. 9. Ac. Mar. Ma.

Electio si competat patri, non potest iterum fieri, & uariari: secus si iudici: ut quia declarauit uerba sententiæ dubia, uel contractus. supra uer. Declaratio. uer. xxxij.

Electio an, & quando sit legatarii. gloss. & Barto. in l. Lucio. de leg. ij. & in l. qui duos. de leg. primo. & in l. si seruus. §. cum homo. & in l. legato generali. & ibi Bar. de le. j. & j. eo. uer. xxxvj. cum multis aliis seq. per discursum.

Electio papæ a cardinalibus fieri debet. cap. ubi periculum. & in cap. licet. de elec. in vj. & cle. ij. eod. tit. & ibi per Card. plenè & ibi etiam uide an a duob. tantum.

† Caute. Quando dubitatur an aliqui debeant interesse electioni, & tempus instat ita ꝙ commodè non potest recipi probatio an de iure hoc eis competat, cautela est ut admitti debeant cũ protestatione, ut corũ uoces ualeant si, & inquãtum appareat postmodũ eos debuisse interesse. c. Cumana. de ele. & in c. in Genesi. e. ti. Non enim nocet electioni alias legitimæ, si non habentes uocẽ fuerint admissi cum alijs, Ita not. dicit Panor. in d. c. Cumana. in j. col. uer. sexto no. cautelam, & practicam optimam. quod est no. pro electione summi pontificis, uel rectoris scholarium, ut si dubitatur an aliqui cardinales possent dare uocem, uel aliquis scholaris, ne differatur electio possent admitti cum dicta protestatione. ✠

Electio est actoris in causa summaria, an petat uerbo, uel in scriptis. glo. & Card. in cle. sepæ. §. j. xiij. q. de uerb. sign.

Electio iudicis, uel rectoris, debet fieri a populo, & confirmari a superiore infra. Electio confirmatur. uer. xj.

Electio Potestatis a communitatibus fieri non põt contra prohibitionem præsidis prouinciæ. Bar. cõ si. capitaneus patrimonii, &c. & j. Statutum a quib. uer. lxviij.

Electio transfertur in legatarium post moram hæredis. l. itatuliberum. §. Stichum. de leg. ij.

Electio est hæredis in alternatiuis summarum, uel tẽporum. l. si ita. §. si ita. de le. ij. & in l. si Titio de usufru leg.

Electio est legatarii, si testator de certo non sensit, secundum Bar. in l. ij. in prin. ff. de op. le.

Electio etiam de optimo est legatarii, cui est legata optio. Bar. in d. l. ij. in prin. de opt. leg.

Electio a legatario post terminum fieri non potest. l. cum optio. ff. de opt. leg. secundum Bar. in l. si tibi. in prin. e. tit.

Electio est hæredis, quando quantitas simpliciter est legata. l. cum certũ. & ibi Bar. ff. de uino tritico. & oleo legat.

Electio est legatarii in legato generali, gl. & Bar. in l. hominem. ff. de adi. leg.

Electio canonicorum ad præbendas nõ distinctas nõ deuoluitur ad episcopum ex mora capituli. secundum In. in c. cum in ecclesiam. de elec. Bal. in Mar, uer. præbenda. uer. j.

Electio si fiat ab his, quibus de iure competit excluso alio. qui erat in quasi possessione iuris eligendi, an ualeat. Inn. in c. in literis. de rest. spo. & ibi Io. And. in Nouel.

Electio actionis est legatarij an uelit agere ex testamẽto uel rei uendicatione, uel hypothecaria. l. cum filius. §. uariis. de le. ij. Bar. in l. legato generaliter. de leg. j.

Eligendi ius ad hæredes an transeat. l. illud. & ibi Barto. quod non. ff de opt. le. Vide Bar. in l. hæredib. in prin. ff. de adm. tu.

Eligendi ius ex contractu cõcessum transit in successorem, nisi ut ministro cõcessum fuerit. Bal. in l. iij. §. sed & si quis. iij. col. C. communia de leg.

Electio per procuratorem facta consumit ius eligendi, sicut facta per dominum. l. si is, qui. & ibi Bar. ff. de proc. & j. e. uer. lv.

Electio commissa tertio per testatorẽ, si non fiat intra annum, deuoluitur, ad legatariũ. Casus sing. secundum Bar. in l. iij. §. sed & si quis. C. communia. de leg.

50 Electio fieri potest etiam ab his, qui consueti sunt eligere. gl. & doc. in c. cum in ecclesiis. de præb. in vj. per c. cum ecclesia. de causa pos. & propri.

Electio est creditoris an agat actione personali, uel hypothecaria. l. est in arbitrio. & ibi Bal. C. de ac. & oblig.

Electio est illius, ad quem uerba alternatiua dirigunt Bar. in l. quicunq;. C. de ser. fug. & in l. j. §. j. ff. de effra. Io. de Imo. in l. iij. ff. de pub. iud.

Electio per quem dicatur fieri, quando quis eligit eũ, quem Titius nominabit, an per eligentem, an per nominantem gl. & Bar. in l. institutio talis. ff. de cõdi. inst. & ibi etiam dicit quod de iure tunc fieri debent duo instrumenta, unum de electione, alterum de nominatione.

Electio facta per capitulum, non requisito eo, qui debuit admitti, potest per illum postea admissum in altera electione peti cassari officio iudicis. Ho. in l. seruitute. ff. quemad. ser. ami.

Electio per procuratorem fieri potest. Bart. in l. si stipula-

pulatus ita fuerit.ff. de uer.ob.Raph. Ful.& Franc. de Cap.listę,in l.j.iiij.re.C.qui admi.Quod est uerum,si postea ratificetur.l.si is qui.& ibi Io.de Pra. ff.de proc.

Electio facta etiam per unum aliis absentibus, & non comparentibus hora deputata ualet.Innoc. in cap. cum nobis.de elec.Tancre.in Sum.ul.par. uersi.xv. quæritur.Bar.Cep.in cau.cxxxix.& j̃.uer. Ratificatio.uer. lxvij.

Electio pauperum per executores an fiat citato hærede. Bal.in l.iij.§.sed & si quis.ij.col. C. communia. de le.in leg. antiqua.

Electio in pęnis alternatiuis est iudicis . l. quod si minor.§.si seruus.ff.de minori.gl.in c.sicut.de Iudeis. doc.in c.inter ceteras.de rescrip.Bar.& Bald. in l.si fugitiui.C.de seruit. & in l. quicunque. in v. & vj. C.col.eo.tit.& ibi Bar.per Bar.in l.j.§.expilatores ff.de effr.& expil.Ioann.de Imo. in l. ij. ff. de publ. iud.Bald. in authen. sed nouo iure. C. de seruis fugi.Barto.in l.Lucio.in fin.de leg. ij. ubi dicit uerū, quando uerba diriguntur ad iudicem, non si ad partem. † Quod refert,& sequitur Franc.Are. in l.iusiurandum.§.ait.prætor. de iureiu.] Item in dubio est rei,non iudicis.Bar.in d.l.j. §. expilatores. in fi. & dicit Bald.in d.l.quicunque.Quod si dicitur statuto quod reus decapitetur, uel suspendatur, nō est electio rei, sed iudicis:secus si dicitur quod extrahatur oculus . uel amputetur manus . quia est electio rei: sed in arbitriis est electio iudicis:ut Idem Bald. in d. l. si fugitiui : dicit etiam quod si elegit iudex, requiritur causæ cognitio, nō si pars. Item dicit ibi quod si iudex habeat alternatiuam potestatem in pęnis, ut quod imponat pęnam talem, uel aliam,intelligitur.scilicet similem , & debet cauere ne sit nimis gratiosus in arbitrãdo. Quod etiam tenet Bal. ibi in vij.col. ubi dicit quod debet inclinare in mitiorem partem,sed non debet esse nimis gratiosus.

† Vide Fel.in d.c.sicut.de Iudeis. in ij.col.ibi in gl.fi.

Electio est iudicis in ambiguis.Bar.in l.si duas.in prin. ff.de excu.tut.per l.in ambiguis.de re.iu.& l.nō puto.ff.de iure fisci. Item

60 Electio mortis morituro dari non potest per iudicem,cum ad ipsum pertineat.Bart. in l.j. C. qui ad lib.perue.non pos.Sed glo.in l.aut damnum. §. sed animanti.ff.de pęnis.tenet contra.& Ange.Are. in trac.male.uer.amputetur.pe.col.& Bal.in l.quicunque una.C.de ser.fugi.& in l.data opera.j.colu. C. qui accu.non pos.quod iudex potest pęnam mortis permutare in aliud genus mortis.

Electio syndici facta per decuriōes, iuxta l.procuratores.C.de decur.li.x.debet ratificari per Potestatem ciuitatis qui non fuit præsens. Dy. in l.obligari. §. tutor.ff.de auth.tu.sed non seruatur.

Electio facienda per plures an debeat fieri simul , uel dietim per singulos.Bal.in l.ij.§.j.ij.co.in lec.anti. C.cōmunia de le.& Bar.in l.si tibi.§.unius.de opt. leg.ꝙ non,imo si fiat primo per unum pōt uariari, donec alius eligat.gl.in c.quamquam.de ele. in vj. dicit ꝙ separatim fieri pōt.c.bona.e.ti. Bar. contra in l.omnes populi.iij.q.ij.principalis.de iust.& iur. per c.in Genesi.de elec.& Sic.in c.ij.in fi. de iureiu.

Electio per possessorem iuris eligendi facta ualet,si cōfirmetur per superiorem,ne cassatur,si eligens priuetur.Bal.in l.ij.pen.col.C.de serui.& aqua.ubi tenet quod non tenet electio, nisi uiolentus possessor sit pronuntiatus habere ius eligendi.

Electio transit in successorem tanquā appenditio obligationis.Bal.in c.j.§.rursus. de controuer. inue. in usi.feu.& s̃.eo.uer.xlvij.

Electio deuoluitur ad superiorem,canonicis discordātibus in eligendo.Bar.in l.in uenditione.§.fin.ff. de bonis.aut.iud.pos.

Electio collata alicui cum morietur, fieri pōt eo uiuēte.l.unum.§.ergo.& ibi Bal.de leg.ij.

Electio collata alicui simpliciter , potest fieri etiam in ultima uoluntate.d.l. unum. §. si de Falcidia. & ibi Bar.de le.ij.

Electio spectat ad unum , qui solus capax reperitur in bussula,uel sacculo,de quo electionarij forte extrahuntur, nec debet tunc fieri extractio de sacculo. Bar.in l.si tibi.§.j.ff.de opt.lega.

Electio in legatis est legatarij , si unus est.l. qui duos. de le.j.sed si sunt plures,est eius,qui primo nominatus est.Bar.ibi:uide etiam in l.planè.§.si ita. de le.

70 Electio refutata per electum,ad quem deuoluatur. Bar.in l.vj.ff.de uaca.mune.ꝙ ad superiorem.

Electio Imperatoris deuoluit̃ ad papam,si electionarij negligant,uel discordent.Inno.in c.cum M.de consti.Bal.in l.fi.C.de quadri.præscri.& j̃. uer.Electionarius.uer. j.

Electio ad superiorem deuoluitur in casu negligentię. in Specu.de elect.§.fin.& ibi Bald.in addi.uer. fina. Vide Barto.in l.cum quidam.la.ij.de leg.ij. ubi dicit quod.

Electio pauperum concessa Titio si intra annum non fiat a Titio, non deuoluitur ad episcopum post annum,sed executio sic.& tenet Barto.in l. ij. §. sed si quis.in fi.C.communia.de leg.& in l executorē.C. de exec.rei iud.& But.in c.nos quidem. de test. Sed Bal.contra in l.id quod pauperib.C. de epis. & cle. in.l.captatorias.de test.mil.& in l.illa institutio.de hær.inst.& Franc.in l.quādiu.§.qui admi.Vide Pa. de Ca.con.xlv.qui sequitur Bald. dicentem uerum esse,nisi ad piam causam.

Electio inter res cuius est.no.in l.Lucio.de lega.iij & Dy.Inst.de ac.§.huic.Cyn.in l.cum quidam. C. de uerb.sig.

Electio in alternatiuis rerum cadit , non in alternatiuis personarum.no.in l.cum quidam.& ibi per Bal. C.de uer.sig.

Electio commissa duobus alternatiue , scilicet Titio, aut Seio,quomodo intelligatur.Bal.in l. pe. ij. col. C.de uerb.sig.

Electio per ciuitatem fieri potest de persona incerta, scilicet de ea,super qua sors ceciderit,non autē per personam priuatam habentem ius eligendi.Bar. in l.quidam.in fi.prin.ff.de re.dub.

Electio in repetendo cuius sit. Bartolus. in l. planè.ff. de con-

de condi.indebi.

Electio est liberti, quem uelit patronum.l. Titius. & ibi Bar.ff.de ac.emp.

80 Electio si fiat, pot pater dare uocem pro filio, & frater pro fratre.l.illud.& ibi Bar. in prin.ff.quod uniuersi.nomine.

Electio sine mandato facta ratificari non potest. Bald. in l.uxorem.ij.col.C.de cond.inser.

Electio episcopi ad quem spectet.ī.uer.canonicus.uersi.lxxvij.& ĵ.uerb.Electionarii.uer.ij. & uersi.Electio ad officium.uer.v.

Electio si quis interfit per triginta uel quadraginta annos, præscribitur iuri eligendi. Flo. in lege seruitutes.xviij.colum.ff.de serui.uide etiam Bald. in l.secunda.iij.colum.C.eod.titu. quod sic per quadraginta annos.

Electio est actoris ubi uelit conuenire debitorem, qui in pluribus locis promisit soluere, secundum Ioan. Pap.in Sum. in secundo libello.uer.nec fuisse iudicē competentem.

Electio facta a duobus, quorum alter non habeat ius eligendi, non ualet. Bar.in l.j.in princ. quod fal.tu. authore.

Electio est iudicis an contumacem mulctet, uel contra eum utatur remediis iuris communis. ī. Cōtumax punitur.uer.lxix.

Electio est actoris, quando reus habet plures iudices.l. ij.§.j.ff.de eo quod certo loco. Bar.in l.si per procuratorem.in fi.ff.de iurisd.om.iud.

Electio papæ de consuetudine pertinet ad solos cardinales.Bal.in Marg.uer.electio.uer.vj.

Electio papæ non seruata forma. c. ubi periculum. de elec.in vj.non ualet.nisi fiat a duabus partibus cardinalium, per c.licet.e.ti.secundum Card.in cle.ij. vij.q. de elec.

† Electio papæ an uitietur pro illiteraturæ defectu uide Fel.in c.si quando.in pen.col.in uer.dum gl. hic de rescrip.]

90 Electio compromissa in certam personam ualet, & habetur ac si facta esset a compromittentibus. Inn. in c.causam.de elec.Bal.ubi ī.uer.vij.c.si compromissarius.e.ti.in vj.Vnde.

Electio compromissa in alium debet fieri nomine cōpromissarii, non nomine committentis. Bal. ubi ī. uer.xiij.Inn.in c.cum in causis.de elec.in Specu.eo. tit.§.j.

Eligendi ius laico in ecclesia collegiata competere nō potest.cap.sacro sancta.de elec.Quod est uerum, secundum gl.ibi, nisi ex vi fundationis, & priuilegij sibi indulti a principio tempore fundationis.per ca. nobis.de iure patro.

Electio unius ex pluribus legatariis debet fieri ab hærede quam primum potest: alias tenetur hæres omnibus legatariis, sed potest moram purgare usq; ad litis contestationem factam ab uno.l.si quis Titio. §.fi.& ibi Bar.de leg.ij.Item amplius fieri non pōt, si credens unum esse legatum, præstauit aliud legatario.l.si is, cui de leg.ij.

Eligendi ius competens legatario in legato alternatino perditur, si legatarius credens unum tantum sibi legatum petiit illud.l.si is, cui.j.respon. & ibi Bart. de leg.ij.

Electio executorum per testatorem committi non potest alicui.Ioannes And.in c.j.de proc.lib.vj.in Nouel.& Bal.in l.ut in epistola.ad si.C.de fideic.

Electio fieri non potest, quando unus ex electorib. recedit, etiam cum licentia.Inn.in c.consideremus.de elec.Bal.in Mar.uer.Electio.uer.xij.

Electio collata in aliquem sine temporis præfinitione, durat anno.l.fin.§.sed & si quis.uer.Nesennius. C.communia de leg.uide Bar.in l. cum quidam. de leg.ij.

Electio pauperum institutorum potest conferri in arbitrium tertii.Bar.in l.illa institutio.de hær.inst.& in l.captatoriæ.de leg.j.& in l.cum quidam.la.ij.de le.ij.& ibi tex.& Bar. ubi etiam dicit Bar.quod pōt fieri per guardianum de fratrib. suis, quando est ei commissa electio.

Electio unius actiōis inducit renuntiationem alterius. in Sp.de arbi.§.viij.uer. quid si compromittitur.de instru.edi.§.xiiij.uer.ex his.de ac.seu pet.§. ij. uer. notandum.& sequē. nisi actio electa sit præscripta: quia potest redire ad aliam non præscriptam.Bald. in l.si præsidium.C.de edil.ac.iij.col. & Alexan. in l.quod in hæredem.§.eligere. de tributoria.

100 Electio a maiori parte facta ualet.Item

Electio fieri potest ab his, qui sunt in quasi possessiōe iuris eligendi.in Sp.de pos.§.v.uer.in quinta.& dixi plene in trac.de episc.tertia parte.j.lib.

† Electioni contra electionem a maiori parte factam etiā in ecclesia regulari, possunt se opponere aliqui licet sit regula res: & in hoc possunt religiosi esse in iudicio sine consensu maioris partis capituli, licet ecclesia uacet quia interest cuilibet de ecclesia habere bonum prælatū, & ut ecclesiæ legitimè de pastore cōsulatur: uide do. Ab.in c.cū cām.in prin. de ele. & ibi uide ꝙ unus solus pōt se opponere & dēt habere expensas ab ecclesia, ex quo regularis est.

† Electio facta in ecclesia regulari de non professo hodie est ipso iure nulla, & requiritur hodie ut non solum eligendus in prælatum sit professus, sed debet esse expresse professus: unde non sufficit tacita professio, nisi fieret electio ad ecclesiam cathedralē regularem. nam in tali ecclesia potest eligi in episcopum etiam non professus, puta nouitius, uel clericus secularis. Vide do. Abb. in c.cum causam. de elect.

Electio prælati in ecclesia non pōt fieri a clericis secularib.monasteriorum.Inn.in c.cum causam.de ele. Bal.in Mar.uerb.Clericus.uer.xxiij.

Electio prælati a laicis an fieri possit.in Sp. de instru. edi.§.vij.uer.quid ergo.

Electio a quibus fieri possit.uide plene in tracta. meo de episcopo. primo libr. iij. parte principali. per totum. & an ab excommunicato infra. Excommunicatus.

Electio personæ an ualeat: uide infra proximo uer.

Ele-

Electio suimet an ualeat supra uer. Electio a quibus. uersi.ij.

Electio episcopi ualet, nisi postea oriatur quæstio status contra electum. Inno. in cap.super his.de accu. Butr.in c.si ex causa.de elec.Ludo.in sing.uer. Electio.uer.uitiatur.

Electio debet fieri de eodem, de quo fieri debebat antequam ius eligendi deuolueretur ad alium ex negligentia.Ioan.And.in c.publicato.de elec.

Electio commissa intelligitur, scilicet de idoneo. Bal. in authen.habita. pen. col.C.ne fil. pro pa.per l.ut gradatim.C.de mu.& honori.

Electio turpis non præiudicat eligenti. Bal.in l.reprehendenda.C.de insti.& substi.sub condi.fac.

† Eligens indignum credens dignum an teneatur. Feli.in ca. si uero.el.ij.de senten.excommu.ante si. uer.& ad.iij.q.]

Electio de uno correorum debendi facta a creditore an liberet alios.no.in l.liberum.& in l.reos.C.de fideius.& in l.fi.§.plane.& ibi gloss.& doc.de eo, per quem fac.er.glo.in l.fi.ff.si cer.pet.& in l.decem.de uerb.obliga. & in l.si fundus.§.eleganter.ff.de leg. commi.& in l.in causæ.ff.de procur. Dy. in regula, quod semel.in vj. Item

Electio de uno debitore ex pluribus in solidum obligatis præiudicat creditori, ut si electus non sit soluendo totum, non possit creditor alios conuenire, secundum Bar.in l.fi.§.j.ff.si cer.pe.Vide Bart.in l. inter eos.ff.de fideius.textus, & doc. in l.si creditores.C.de pactis.

Electio unius ex pluribus hæredibus obligatis ad præstandum legatum, an, & quando prosit alijs, si electus non soluat.no.in l.si ex toto.§.j.de leg.j.

10 Electio de inhabili non potest fieri per habenté arbitrium eligendi, licet inhabilis potuerit eligi per concedentem.Bar.in l.quáquam.ff.de ritu nup.

Electio hæretici, uel schismatici, nó dicitur canonica. Bal.in tractatu schisma.xiij.col.

Electio filij ad dignitatem non liberat eum a patria potestate.gl.in l.ex eo tempore.ff.de testa.mi.infra uer.Patria potestas.uer.xiij.

Electio pauperum facta per aliquem de mandato testatoris. potest uariari.Ang.in l.sed si alio.§.si quis sub conditione.ff.ad Trebel.& Bartho.in l.unum ex familia.in prin.de lega.ij.not.in l.cum pater.§.hereditatem.&.§.a filia.eod.titu.alias contra secúdum gloss.in l.quicquid astringendæ.de uerbo.oblig.Et dic quod uariatur, quando unus primo eligit, donec secundus eligat.Bartho.in l.si tibi.§. unius. de opt.leg.

Electio pauperum facta uiuo hærede per executorem testamenti ualet, si eligens perseueret in illa uoluntate usque ad mortem hæredis.& post Ange.in l.ex facto.§.si quis rogatus.el.ij.ff.ad Trebel.

Electio prælati facta a canonicis non potest uariari, uel reuocari. Inno.in cap.cum in er.de elec.Pe.de Su.in l.hi, qui ad ciuilia.C.de appel.Bar.in l.absentis.in fi.ff.de dona.

Electio pauperum non parit actionem, uel ius electis l.unum ex familia.in prin.contra Bar.de leg.ij.

Electio de absente fieri potest.Bar.in l.unum.§.j.ff.de leg.ij.& Bal.in l.fi.iij.q.de contrahen.emp.per c.si cópromissarius.de elec.in.vj.Bal.in l.ut perfectius. de an.exc.Innocen. in ca.quia propter.de elec.cap. nouit.eo.tit.

Electio mala depositarij non fidati an, & quando sit in culpa.Bart.in l.soluturus. de solu.l.ij.ff.si mens.fal. mod. di. ĩ.uerb.Electio.el.j.uer.fi.

Electio de excómunicato an ualeat.J.uer.Excómunicatus spiritualium incapax.uer.ix.& xvj.cú seq.

20 Electio episcopi inimici illius ciuitatis, uel populi, facta per papam, potest infringi causa uitandi scandali.Inno.in c.super his.de accusa.

Electio de pauperibus incapacibus facta scienter per executores testamenti non ualet, & priuat eos iure iterum eligendi: secus si facta sit ignoranter. Bart. in l.ij.§.data.in prin.ff.de opt.leg.not. in cap. cum in cunctis.de elec.& in authé.de sanc.epis.§.si quis autem contra præfatam.col.ix.&.J.uer. Electionarij.uer. viij.&.xxiij.

Electio de persona incerta fieri potest per uniuersitatem, puta de ea, super qua sors ceciderit, non per priuatam personam habentem ius eligendi.Bart.in l.quidam.in fi.principij.ff.de re.du.

Electio de uno, qui habeat simile nomen alteri, non ualet nisi appareat de quo senserint eligentes, quorum declarationi standum est per capit.cum dilectus. de electio Bartho.in l.quidam. in fi.de rebus dubijs.

Electio requirit habilitatem in electo tam tempore. quo imbussulatur, quam etiam tempore, quo extrahitur de bussula.Bal.in rub.C.de condit. ob tur. cau.per.l.fratres.ff.de pęn. Sed Alex.in l.denique. §.si quis.in fi.de minori.dicit quod sufficit, esse habilem tempore, ex quo trahitur de bussula, licet fuerit inhabilis tempore imbussulationis.

Electio minoris non ualet, etiam si pendente lite fiat maior ipse electus: quia tempus electionis inspicitur. Bar.in l.ij.in fi.princ.ff.de execu.tut.

Electio minoris, & incapacis propter ætatem, ad officia, uel beneficia, est nulla ipso iure. Bal.in addi.Sp. de appel.uer.cuius ætas.sed potest confirmari causa cognita errore non expræsso Bal.ibidem.in glos. in cap.cum nobis.de elect. ad fi.dixi in.ij.li. de episcopo. † Vide Feli.in c.ex insinuatione. in princ.j. col.uer.nota ibi.de simo. ubi an minor quatuordecim an.in canonicum eligi possit.]

Electio fieri debet de magis idoneo, præmisso tamen eo, cuius interest.Inno.in c.cum olim.de testi. Bal. in Marg.uer.Electio.uer.item idoneior. Sed

† Adde hic quod si maior pars eligit scienter indignum, potest illico fieri electio a minori parte.non expectata cassatione, uel sententia declaratoria nullitatis prælectionis. Satis enim est ad ualidaté secundæ electionis probare post factá primá electionem ipso iure nullam, & ptáté fuisse ad minoré partem deuolutam. Facit pro hoc cap. bonę.el.ij.de elec.& regula, nó præstet impedimentum: de regu. iur.

iur.li.vj. Abb.in d.c.congregato. ubi nota casum in quo ualet electio facta a minori parte capituli: & ibidem ubi electiones duæ sunt factæ eodem cõtextu, id est, quia eodem scrutinio illico subsecutę sunt, debet confirmari electio facta a minori parte, si maior pars elegit indignum ignoranter, secundum Innocen. Sed an hoc sit uerum, uide Abb. in d. cap. cõgregato. in ij. & in iij. col. Vide an in casu. §. scriptũ. de elec. electio facta a minori parte debeat confirmari: & nunquid indistincte ualeat electio minoris partis, maiori scienter eligente indignũ: & nunquid minor pars prætẽdens ius deuolutionis ex electione maioris partis facta scienter de indigno possit procedere ad electionem ex primo scrutinio, in quo sunt reducta uota omnium de capitulo, an uero teneatur facere nouum scrutinium, & omnia de nouo inchoare. Abb. in d. cap. congregato. in iij. & iiij. col.

Electio commissa alicui si fiat de digno, non uitiatur, licet potuerit fieri de digniori. gloss. & Bar. in l. cum quidam. de le. ij. Item

Electio pauperum commissa alicui, non debet fieri de pauperioribus, sed sufficit de pauperibus. Bart. in l. unum ex familia. §. j. in fi. ff. de leg. ij.

Electio secundi fieri non põt, quando de nullitate primi non est cognitum. Inno. in ca. consideramus. de elec. c. constitutis. & ibi doc. de app. Bald. in Marg. uer. Electio. uer. vij. & .ĵ. uerb. pro. uersi. x.

Electio spurij non ualidatur per confirmationem sobolis. Host. in cap. innotuit. de elec. Bald. in Marg. uer. Legitimatus.

Electio ad officium non arctat inuitum. nisi acceptetur. Bald. in rub. C. de fide instru. iij. col.

Eligere rectorem in ecclesia, dicitur seruitus ecclesiæ, pro quo iure oritur actio confessoria patronis. Bal. in l. cum res. ulti. col. C. de proba.

Eligere, est fructus iuris eligendi. Feli. in c. cum olim. in ij. col. uer. unde dicit Inno. de maio. & obe.

Electio ad prælaturam non uitiatur, licet populus clamet fiat, fiat. Bal. in tract. schisma. xij. col. Item

Electio prælati facta a rumore populi non ualet. Bal. in l. omnem. C. ad Tertu. ad fi. gl. in c. ij. de elec. cap. Osius. de elec.

Electio episcopi fit per canonicos solos, uel per eos, cum consensu totius cleri, si est consuetudo. c. cum ecclesia. de causa pos. & proprie. in c. j. de elec. not. in c. constitutus. de appel.

Electioni Priorum iam factæ non præiudicatur, si postea aliquid reformatur circa officium Priorũ, uel si numerus eorum breuiatur. l. cõperimus. & ibi Bar. C. de proxi. sac. scri. lib. xij.

Electio prælati potest fieri etiam, non citatis absentibus, si est consuetudo. gloss. in c. cum in ecclesijs. de præben. lib. vj.

Electio ad officium facta de secundo an expiret per acceptationem primi electi. Dy. doc & Bal. quod sic. & Pau. de Cast. in l. post aditam. C. de impu. & alijs substi. & ibi per Alexan. Bar. & Ioan. de Pra. in l. cũ sub hac. de condi. & demon. Bal. in l. si legata. C. de le. Bar. in l. quãdiu. §. j. de acqui. hæred. post Dy. tenet quod si secundus moritur primo deliberante, admittitur tertius. & ibi Dy. Im. & Bar. in l. tutorib. de test. tu. Vide Pe. de Ancha. & Imo. in cap. tuæ. de præben. Ang. & Imo. in l. quidam testamento Proculum. ff. de uulg. & pup. Sed Bar. in d. l. cũ sub hac. dicit quod si secundus fuit electus non acceptante primo, per acceptationem primi expirat electio secundi. Sed si fuit electus secundus, non ueniente primo, quod in dubio præsumitur, non expirat, nisi secundus ueniat. Item

Electio secundi ad officium post primum electum incipit currere statim finito officio primi electi quomodocunque: & sic etiam ante lapsum temporis primi electi forte mortui, uel refutantis. Lud. Pon. in l. fi. C. qui admitti. Sed ibi Alex. contra.

10 Electio secunda ualet etiam non cassata prima, quę sit nulla. c. constitutus in pręsentia. de appel. in cap. consideramus. & ca. auditis. de elect. & supra uerbo Electio personæ. uer. pen.

Electio ad officium debet notificari electo. l. ij. & ibi Bart. in fi. C. de decur. lib. x. in Specu. de electio. §. j. xv. col.

Electio officialiũ a quibus & qualiter fiat. Bart. in l. ij. C. de decur. lib. x.

Electio ad prælaturam facta clam, non ualet ipso iure c. quia propter & ibi gl. de elect.

Electio papæ nulla ex defectu in materia substantiali, uel formæ, ut in origine, non conualescit per tacitũ consensum in obseruatione. Bald. in l. ij. §. j. ad fi. C. communia. de lega. c. innotuit. de elec. Item nec p coronationem. Bal. in l. si mulier. C. ad Velle. & in l. sancimus. §. sed quid de homini. de Lati. lib. tol. uide Dy. in l. ij. ff. de excu. tut. Sed idem Bal. tenet contra in trac. scisma. xv col.

Electio ad prælaturam non expirat morte, papæ præuenti morte ante, quam fecerit electo bullas electionis. Bal. in l. humanum. in fi. C. de legi. & .ĵ. uer. Gemma. uer. iij.

Electio officialis non seruata forma solita. est nulla, secundum Barto. in l. actuarios. C. de nume. & actua. lib. xij.

Electio Potestatis uel prælati facta per metum, est nulla Bal. in l. ij. §. sed & si quis. ulti. col. C. communia. de lega. & in trac. schisma. ij. col. Quod uerum est, si metus fuit causa finalis, secundum Bal. in d. §. ubi uide. & c. bonæ. & ibi gl. & doc. de elec. & tenet Alex. consi. xlv. iiij. parte.

Electio ad prælaturam requirit consensum, & libertatem eligentium. Bal. in trac. schisma. ij. col.

Electio prælati in terra tyranni, an, & quando ualeat Bal. quod sic in authen. decernimus. C. de sacro san. eccle. in fi. & in Mar. uer. Tyrannus. & per Innoc. in cap. cum ex iniuncto. de ope. no. nun.

20 Electio per accusationem, non per exceptiones, infringitur. Bart. in l. rescripto. §. si is. ff. de mune. & one.

Ele-

Electionis ad prælaturam tempus currit, etiam pendente compromisso.c.si compromissarius. de elect. in vj.& glo.in cle.quandiu.de appella.

Electio papæ debet fieri in terra, uel ciuitate uicina mari, in quo præcessor decesserit. Ioan.And.ca.ubi periculum. de elec. in vj. Ange.in l.sanæ.de iniur. Bar.Cep.ti.de serui.rusti.tit.de mari.

Electio duorum ad unam prębendam an ualeat.Inno. in cap.maioribus.de prębend.& infra uer.Prębenda.uersi.xxxv.

Electio papæ quæ specialia habeat. Innoc. & host.in cap. licet. de electio.& Bald.in Marg.uerb.Electio. uersi.vj.

Electio canonica non requirit dispensationem. Inno. in c.cum te.de cle.peregri.& Bal.in Marg.uer.Electio.uer.antepe.

Electio est fructus industrialis quasi possessionis eligendi. Innocen.in c.in literis.de resti.spo.Bald.in l. ij.ulti.col.de serui.& aqua.

Electio ad prælaturam quas dilationes habeat.in Spe. de dila.§.j.uerb.electoriæ.& seq.

Electionis ad prælaturam materiã uide plene in tract. meo de episcopo.in j.ij.& iij.lib.

Electio qualiter, & quando fiat uide infra uer.sequen.

✠ Electio, beneficiorumque collatio purè est facienda.l.actus. & ibi. in extr. Dec.ff.de regul. iur.cap. actus,& ibi Dy. Anton.Butr.& Abb.de regul.iur.in vj.Dec.in c.cum.M.num.25.de constitutio. Iacob. Phili.Port.Imo.consi.xxiiij.nu.12.Ae.Ma.Ma.

Electio episcopi facta non seruata solẽnitate constitutionis synodalis circa citationes ualet. Ioannes And.no.in addi.Spe.de elect.ad singu.

† Electio an fieri possit post sententiam latam super crimine contra prælatum: uide Feli. in cap.qualiter & quando. de accus. in.§.si. in fi.viij.col. uer.ulterius tangit.]

Electio episcopi non potest scribi per notarium laicũ in Specu. de instrumen.edi.§.vij.uersi.quid ergo.& per doctores in c.quia propter.de elect.

Electio non ualidatur per consensum episcopi ex interuallo, quando in ipso actu debuit episcopus authorari.Bal.in l.quæ cũque.in ti.de bo.quæ lib.

Electio prælati fieri potest, etiam non citatis absentibus, si est consuetudo. gl. in cap.cum in ecclesijs.de præben.in vj.Unde dicitur ibi quod

Electio potest cassari, etiam ad instãtiam unius, etiam si non sit legitimè facta.d.c.cum in ecclesijs, & in Spe.de elec.§.j.uer.Inno ubi plene.

Electio facta per capitulum non requisito eo, qui debuit interesse, potest per ipsum postea admissum in alia electione peti cassari iudicis officio. Flo.in l.ser uitute.ff.quemad.ser.ami.

Electio debet notificari electo.l.ij.& ibi Bar. de decu. lib.x.& omnino in Spe.de elec.xv.col.

Electio potestatis, & officialium, qua forma fiat, & a quibus.Bar.in d.l.ij.C.de decur.lib.x.

10 Electio facta ab uno nomine pluriũ per uerba singularis numeri, ualet cap.cum ab uno.de senten.& re iudi.in vj.& in Spe.de elec.§.j.uer.& nota.& per totum.

Electio syndici,& officialium, non seruata solẽnitate consueta, non ualet.Bar. in l.actuarios.C.de nume. & actua.lib.xij.Bar.in l.si constat.C.de appel.Bald. in Marg.uerb.contractus,uer.iij.

Electio fit per uerbum Eligo, solum: sed non uitiatur, si addatur aliud uerbum.Bar.in l.unũ ex familia.in prin.ff.de leg.ij.

Electio cãtoris in ecclesia qualis esse debeat, uide per Oldradum.consi.cxlvj.

Electio facta ad impulsum aliorum non ualet. gl.xvij. q.iiij.sunt qui opes.

Electio abbatissæ qualiter fiat.in cap. indemnitatibus. de electionibus.in.vj.

Electio episcopi ualet, quãuis non dicatur, In episcopum eligimus: quia subauditur nomen dignitatis, de qua fit electio. gloss. in l. quod autem.ff.de iure dot.in fi.

Electio episcopi non ualet, nisi omnes adsint tempore electionis in scrutinio secreto: nec sufficit quod absentes postea ratificent.Bal.in l.si uxorem.ij.col. C.de condi.inser.no.in c.in causis. de elec.j.Ratificatio.uer.xlviij.

Electionis ad prælaturam forma ponitur per Bal. in l. j.antepen.col.C.qui admitti.in c.ecclesia nostra.& c.in Genesi.de elec.& in Spec.eo.tit.per totum.dixi plene in trac.de episcopo.iij.li.

Electio episcopi requirit citationem omnium, nisi eorum, qui sine periculo uenire non possunt.Bal.in d. l.j.antepen.col.C.qui admitti. contra in c.quod sicut.§.si autem.de ele.gl.in ca.cũ ecclesijs.de præb. in vj.& gl.in c.cum inter uniuersas.de elec.

20 Electio debet fieri uia ordinaria.Innoc.in c.gratũ. de po.præla.& in cap.j.eo.tit.& Bald. in Marg.uer. Electio.uer.v.

Electio canonica an requirat decretum. Inn. & Host. in cap.innotuit.de elec.& in Specu. eo.tit.§.j.&.j. eo.uersi.xxiiij.

† Electio facta de nocte an teneat.Feli.in c.consuluit. in medio.vij.col.de offi.dele.

† Electio dicitur nulla ex defectu potestatis, si fuit facta ab aliquibus, qui non faciebant maiorem partem capituli: nam capitulum non cõsistit penes maiorem partem: ideo non potest dici electio facta a capitulo, nec talis electio potest per subsequentem consensum ualidari: quia electio debet fieri in communi,& collegialiter, non autem singulariter. consensus autem particularis superueniens non potest ualidare: quinimo si omnes de capitulo præstarent singulariter non per hoc resultaret communis electio: sicut quando actus pertinet ad aliquos ut singulares, quia tunc ex consensu superuenienti prima dispositio ualidatur, cum non habeant collegialiter consentire. Vide do.Abb.in ca.auditis.in v. col.de elec.

Electio commissa alteri debet fieri nomine commissarij, non nomine committentis. Innoc.in cap.cum

in causis.de elect.Bal. ubi supra uersi.xiij.in Specu. eod.tit.§.j.

Electio canonica non requirit dispensationem. Inno. in c.cum te.de ele.peregri.Bal.ubi supra uer.antep.

Electio an probetur per decretum.Inno.in cap.innotuit.& in c.nihil.de elect quod nota.

Electio non importatur per uerba Volo eligere: nisi dato termino alicui ad deliberandum quid uelit eligere.Item nisi fiat ad interrogationẽ alterius.Bart. in l.serui electione.in prin.de leg.j. Idem Card.in l.apud Aufidium.de opti.leg. dicit quod uerbũ Eligere uolo,non importat electionem: sed uerbũ Volo solum sic,etiam sine uerbo eligere.

Electionis causa an possit tractari diebus feriatis, in Spe.de fer.§.ij.uer.quid de causis.

Electio episcopi cum fit, debet considerari quis sit melior,quis dignior,& quis præstantior: & debet fieri collatio numeri ad numerum, zeli ad zelum.in Sp. de elec.§.j.& de iudi.deleg.uersi.quartum. & supra uersi.Collatio in electione.uer.unico.

Electio circa substantialia sua potest dispensari a superiore, & de eis potest ꝓprio motu inquiri ab eo. in Spe.de disputa.& alleg.§.vj.uer.breuiter.Item

Electio cum fit,inquiritur, etiam nulla infamia præcedente.in Spe.de inquisi.§.iij.uer. in summa.

30 Electio papæ per inseparationem fieri potest a cardinalibus,etiam intra decẽ dies ante ingressum cõclauis.Card.in cle.ij.vij.q.de elec.

Electio Imperatoris facta per maiorem partem electionariorum præualet.not.in cap.uenerabilem.& ibi Abb.de elec.

Electio si non ualet ratione formæ non seruatæ, debet iterum fieri de eodem. Cardi. in cle.j.in princ. de iure patr.

Electio prælati non ualet, etiam concordia superueniente: secus in electione papæ,& monialium.Car. in cle.quod circa.v.q.de elec.

Electio si fiat contra consuetudinem ecclesiæ,qualiter formetur libellus in Spe.de consue.in prin.

Electio facta per metum est ipso iure nulla: quia licet sit ibi consensus, non est tamen liber:ut not.gl.iiij. in c.bonæ.el.j.de ele. & facit tex. in cap.dilectissimi. viij.q.ij.& in c. in nomine Domini.xxiij.dist.& melius in c.ubi periculum.in.§.cæterum.de ele.lib. vj.ubi dicit text.quod cessat electio, ubi adimittur libertas eligendi.& uide glo.ij.& ibi Ab. in §.quisquis.de elec. Limita tamen, secundum eundem in cap.licet.eo.tit.

Electio cum fit,qui sint citandi,& ubi. & de quo loco. in Spe.de ele.§.j.

Electionis scrutinium qualiter fiat, & qualiter instrumenta celebrentur.in Spe.eo.ti.&.§.j.per totum.

Electio per uiã inspirationis uel quasi, quomodo fiat, uide in Spe.de elec.§.iij.per totum. & omnino per Oldra.consi.clv.ubi ponit formam.

† Electio quod secundum formam traditam per cap. quia propter.de elec.sit fienda,an,& quãdo disposi tio illius.c.sibi locum uendicet.uide do.Barth.Soc. in consi.lx.incip.uiso.uer.circa tertium dubium.cũ uer.seq.in j.parte.]

Electio canonicorum ad præbendas quomodo fiat, & an solus consensus sufficit.in Spe.de lec.§.iij.ad fi.

Electio confirmatur per superiorem: ut plene posui in tracta.de episcopo, iij.lib.iij.parte. prin.in Spec.de elec.§.j.

† Adde quod electi possunt immediate administrare in spiritualibus & temporalibus ante confirmationem habitam, duobus tamen concurrentibus. Primo,quod electio eorum sit celebrata in concordia, scilicet nemine discrepante:ut no.glos.in cle.ne Romani.de elec.& in c.cupientes.in.§.ad hoc.in glos. super uerbo,concordem.eodem tit.lib.vj.Secundo, requiritur quod electi sint ualde remoti, ut puta ultra Italiam constituti.Abb.in c.nihil.in uer.itaque. de elec.ubi dicit illum textum habere locum in electionibus abbatum, & episcoporum, ibi in uer.nota ultimo.

Electio confirmari potest nisi petatur,alterius electionem cassari. in Specu. de elec. & ibi Bald. in addi. uersi.penul.

Electio non uitiatur, si ante confirmationem moriantur omnes,uel aliquis electionarius,& eius loco aliquis supponatur.doc.& Pet.de Su.in l.proponebatur.ff.de iu.& Bar.in l.si ita.§.si domus. de leg.j.

Electionis confirmatio debet fieri a causa cognita, & tacita parte.c.fi.de elec.lib.vj.sed potest fieri sine strepitu, & figura iudicij. cle. dispendiosam.de iu. ubi Car.in ij.opp.dicit uerum contra absentem, & contra præsentem requiritur ordo iudicij.Et subdit quod si sit aduersarius debet lis contestari.alias nõ. per Inno.in cap.cum olim.de dolo. & in cap.super his.de accusati.

Electionis confirmatio potest fieri, etiam in ecclesia, uel palatio ep scopi,ab banchum iuris,uel etiam in camera, si episcopus eligat pro tribus, licet sit tutius in loco solito fieri, secundum Ioan. de Imo.& Phi.in c.qua fronte. de app. non tamen potest fieri in domo laicorum, sed facta ualet secundum doct. Host.Inno.Bal.& Phil.ibidem.

Electio contra ius publicum confirmari non potest. Bal.in l.omnem.ad fi.C.ad Tertul.

† Electionis confirmatio non debet impendi sine inquisitione seu cognitione.Abb.in c.in his. de elec. & ibi imponitur pœna confirmantis electionem factam de indigno.

† Ex sola electione an quis possit consequi ius absq; aliqua confirmatione & an ualeat consuetudo, uel saltem in minoribus dignitatibus electus consequatur plenum ius ex sola electione: uide Bald. in aut. habita.C.ne fil.pro pa.& Bar.in c.cum.in iure peritus.in iiij.notabi.de electione.

Electio inualida an ualidetur per confirmationem superioris.Bal.& doc.& Pet.de Su.in l.nominationes C.de app.& Bar.in l.si constat.ff.eo.ti.Bal.in l.quæcunque.de bo.quæ lib.c.auditis.de elec.quod no.[eod.uer.xij.& seq.& uer.xxj. † Et per Feli.in c.prælatorum.de accu.circa prin.]

Electio cõfirmari potest ante,quam fiat, sicut iam facta.

cta.Bal.in l.fine initio.de codicil.

Electio facienda per patronos potest confirmari per episcopum ante, quam fiat. Bald. in d.l.siue initio C.de codi.

10 Electio facta per possessorem iuris eligendi cōfirmari potest per superiorem,& ualet.& Bald.in l.ij. pen.col.C.de seruit.

Electio rectoris populi debet fieri a populo,sed debet confirmari a superiore.in aut. de defens. ciui.§.interim.alias.§.iusiurandum. secundum Alex.in l.j.ad fin. ff.de iur.om.iudi.

Electio papæ peccans in forma non potest confirmari tacito consensu.Bald.in l.fin.C.de leg. Alexan.in l.si consistat.de appe.

Electio meticulosa non potest confirmari. Bald.in l.j. de his,qui per metum iudi. & Alex. in l.si constat. de appel.

Electio Imperatoris debet approbari, non autem confirmari per papam.cap.uenerabilem. & ibi doc. & Abb.de elec.

Electio facta a maiori parte capituli confirmari debet, si tamen sit facta a maiori parte duarum partium præsentium cle.exiui.§.demum. & ibi Card. de uerb.signifi.

Electio spontanea non' uitiatur per meticulosam confirmationem. Bal.in l.cū te.C.de pigno.Item

Electio non uitiatur per confirmationem inutilem, nisi iudex adijceret causam ex uitio electionis. Bal. in l.quidam.§.sed cum ueteres.C.de neces. hære. instit.tex.& doc.in c.ad probandum.de re iudi.no. in c.si confirmationem.de elec.in vj.

Electio non dicitur cassata per cassationem confirmationis.c.si confirmationem.de elec.in vj.nisi cassetur propter uitium electionis.glo.ibi & in c.ad probandum.de re iud Bal. in l.quidam.§.sed cum ueteres.C.de neces.ser.hære.insti. † Et per Feli. in cap. sicut tuis.de simo.circa prin.]

Electionis confirmatio acquirit possessionem iuris eligendi,& sufficit prima confirmatio in contradictorio iudicio. Innocen.in capit. cum uenissent. de in integr.restitu.& Bald. in Marg.uersi. Electio.uers. j.Item

20 Electio non transfert dominium prælaturæ, nisi cō firmetur.Innocen.in cap.ex parte.de arbi.& Bar.in Mar.uer.Electio.uer.ij.

Electio prælatorum nulla quacunque ratione ualidatur per confirmationem factam in contradictorio iudicio. Bald.in addi. Specu.de appel.uer.per diffinitiuam. sed uide omnino Card.in cle.j.xxiiij. q.de elect.

Electio nondum confirmata potest renuntiari in manibus eligentis.cap.cum uenissent.de rest. in integ. Bal.in Mar.uer.Electio.uer.si.

Electionis confirmatio cum petitur,qualiter fiāt positiones ad defendendum, eam esse canonicā.in Spe. de posi.§.v.uersi.quando petit suam electionem.& uersi.in quinto. Et si denegetur, potest adiri superior,etiam sine appellatione supra uer. cōfirmatio. uersi.xl.

Electionis confirmatio qualiter petatur.in Sp. de ele. §.j.Et an ualeat libellus,Peto talem electionem legitime,& secundum cōsuetudinem factam.in Spe. de causa pos.& propriè.c.sequitur.

Electionis effectus plures sunt: ut infra proxim. uer.&.ī.uer.præced.

Electio loci facta uariari nō potest.l.si cui.& ibi Bart. & doc.ff.de serui.&.ī.uer. Variatio.uersi.ij.

Electio habet uim repudiationis,&c.consuluit. Bal.in l.j.C.de fur.

Electio non tribuit dignitatem, nisi inuestitura subsequatur.l.ex eo tempore. & ibi Bart.ff.de testa.mil. sed Barto.in l.priuatorum.C.de iur.om.iudic. dicit electum habere iurisdictionem, etiam si non ingrediatur officium.

Electio decani facta per capitulum cum consensu episcopi,ad quē confirmatio pertinebat, transfert ius ad rem, non in re.Rot.in deci.ccccxciiij. cū ad capitulum.in nouis.

Electio in alternatiuis facit electum esse in obligatione,ut illud debeat peti.l.si quis stipulatus.& ibi Alex.de uerb.oblig.

Electio monachi in abbatem sui monasterij a minori parte, tribuit ius electo, non si sit electus ad aliud monasterium. Old.consi.ciij.not. in c. quorundam §.circa.de elec.in vj.

Electio filijfa.ad dignitatem non liberat eum a patria potestate.gl.in l.ex eo.de test.mili.ī.uer.Patria potestas.uersi.xiij.

† Electio quātū iuris cōferat,uide Feli.in c.super his. de ac.post prin.uer. nota ulterius.circa mediū.uer.

Electio non quærit ius electo, nisi post literarū præsentationē.Ba.in l.sancimus.C.de cōsul.& nō spar. lib.xij.& ideo ante reuocari potest l.absenti. & ibi Bar.ff.de do.& Ange.in authen.de col. & al. ca. §. prohibemus.uide gl.in l.cum Bertoldus. de re iud. & Ioan.And.in c.ij.de postul.præla.Bal.in l.ij.§.fi. C.communia de leg.dicit quod

10 Electio ad beneficiū acquirit ius electo, si sit canonica: sed non exercitiū administrationis nisi sequat cōfirmatio.Car.i cle.j.§.nos itaq;.xx.no. d iureiu.

Electio acquirit ius electo tā in incorporali, quā corporali: ut ibi quod uerum est ad hoc ut reuocari non possit: alias secus, secundum Bar. in l.sed & reprobari.in prin.ff.de execu.tu.& per Ab.in c.nobis. de iure pa.quod acquirit. & dicit secus in præsentatione.Sed Abb.Sicu.in c.accedens.de præben. dicit quod si communitas,uel papa eligit, potest uariari etiam ante, quam absens acceptet: secus si eligit is, qui deputatus est ad eligēdū:quia si eligit absentē, functus est officio suo,& uariare non potest.

Electio pauperum non parit actionem electis.l.unum ex familia.in prin. per Bar.de leg.ij.

Electio hypothecariæ non tollit primā actionē personalem.l.aduersus.& ibi Bal.C.de act.& oblig.

Electio minoris pœnæ præiudicat in maiori.Bald.in l. quāuis.la.ij.C.de usur.

Electio iuris incompetentis nō inducit renuntiationē iuris

iuris competentis, quod ignorabat sibi competere. Bar. in l. mater decedens. de inoffic. testa. nec iuris, quod sciebat sibi competere: ut ibi per Bart. & in l. Clodius. ff. de acquir. hære.

Electio non acquirit ius eligendi, nisi confirmetur, saltem semel, in contradictorio iudicio. Innoc. in cap. cōuenissent. de in integ. restit. Bal. in Marg. uer. Electio. uersi. j. & .ĵ. Præsentatio.

Electio non transfert dominium prælaturæ, nisi cōfirmetur. Inno. in cap. ex parte. de arbi. & Bal. in Mar. uer. electio. uer. ij.

Electio etiam nulla ex defectu ordinis, nō reddit electum infamem. Hostien. in c. cum post. de elec. Bal. ubi. s̄. uer. xv.

Electio est fructus industrialis possessionis eligendi. Inno. in cap. in literis. de restit. spo. Bald. in l. ij. ult. char. C. de serui. & aqua.

Electionis ad prælaturam effectus plures posui plenè in trac. de episcopo. iiij. lib. per totum.

Electionarij Imperatoris sunt certi, uidelicet archiepiscopus. Coloniensis, qui est cancellarius totius Italiæ, & qui Imperatori electo potest dare administrationē totius Imperij. Archiepiscopus Treuerensis, qui est cancellarius Galliæ. Archiepiscopus Maguntinen. qui est cancellarius Germaniæ. Marchio Brandeburgensis, qui est præpositus cameræ Imperatoris. Dux Saxoniæ, qui est portator ensis Imperatoris, qui tamen non interuenit electioni, nisi alijs discordantibus Ita Bal. in Mar. uer. Annus. ubi dicit prædictos fuisse deputatos electioni Imperatoris anno domini. M. iiij. Vide melius per gloss. & doc. in c. ad apostolicæ. de re iud. in vj. Vide Bal. in tit. de pace Constan. §. in ciuitate. iij. col. & Bar. in l. j. C. de leg. quod hodie per principes. A-
† lamaniæ debet eligi imperator. † Adde quod i hac electione etiam conueniunt Rex Boemiæ, & Comes Palatinus de quibus notatur in cap. uenerabilem. extra de elec. De his etiam uide Card. in cle. j. in prin. de iureiur. ubi dicit in fi. quod eis negligentibus intra tempus a papa præfigēdum papa eligit. per c. uenerabilem. de ele. & glo. in d. c. ad apostolicæ. de iureiur. in vj. & per Abb. in ca. uenerabilem. Item eligunt ut collegium, non ut singuli. Abb. ibi. Item maior præualet in electione, ut ibi, & possunt
† uariare. ibidem. † Et do. Pet. Phil. Corn. in consi. j. incip. in præsenti. in litera A, in tertia parte.]

Electionarij episcoporū sunt canonici. s̄. uer. Electio a quibus. uersi. lxxxij. dixi plenè in trac. de episcopo. j. li. iij. parte principali.

Electionarij papæ sunt cardinales. in c. ubi periculum. de elec. in vj. s̄. uer. Cardinalis.

Electionarij uocati possunt de benignitate expectari. Abb. antiq. in cap. cum nobis. de elec. & Bal. in Mar. uer. Vocati.

Electionarij possunt eligere mortuo prælato, licet diu steterint quod non elegerint, quia ecclesia non uacauit. Flori. in l. iter sepulchro. ff. quēad. ser amit. & in l. arboribus. §. de illo. ff. de usufruc. & quod per Bar. in l. in filijs. C. de decur. lib. x.

Electionarius non potest eligere seipsum. glos. & Bar. in l. plane. ff. quod cuius. uni. no. ubi dic uerum, si sibi soli commissa est electio, non si sibi, & alijs. & tenet Bar. in l. si consul. in fi. ff. de adop. Mar. Sil. in l. si mandauero. §. si tibi. ff. mandati. viij. q. j. qui episcopatum. c. cum in iure. de elec. c. fi. de insti. sed bene potest consentire electioni de se factæ ab alijs, etiam si ipse prius alium elegerit. doc. & Ioan. And. in d. c. cum in iure. Bar. Cepo. in cau. clxxvij. & supra Electio a quibus. uer. ij. & per glo. & Sic. in cap. consuluit. de iure patro.

Eligens præsumitur scire qualitates electi. Innocen. in c. cum inter. de elec. Cal. in Mar. uer. electio. uer. ix. Bar. in l. si patronus. ff. de confir. tu. ubi etiam dicit quod

Eligens indignum priuatur iure eligendi, ex quo scienter præsumitur elegisse: ut ibi per Bar. & dixi plenè in trac. de episcopo. j. & . ij. Item

Eligens bigamum, etiam scienter, nō priuatur iure eligendi. cap. cum in cunctis. de elec. doc. in c. tam literis. de testi.

Eligendi potestate quot modis quis priuetur ipso iure: uide Pet. de Ancha. post Ioan. And. in c. gratum. uer. quæri. Ioan. And. de postu. præla.

10 Eligens indignum est suspensus per triennium a beneficijs, quæ obtinet ab ista ecclesia, quam læsit eligendo. c. si compromissarius. §. penul. de elec. in vj. Idem de impugnante electionem, & non probauit d. c. fi. Car. in cle. j. in prin. de pœnis.

Electionarius habens potestatem eligendi sibi commissam debet eligere nomine suo, non nomine cōmittentis. Inno. in cap. cum in causis. de elec. Bald. in Marg. uer. Electio. uer. Electores. in Specu. de elect. §. j.

Eligens deterius nō dicitur grauari, ex quo habuit potestatem eligendi. Ang. in aut. de al. & emphy. §. si uero quidam. in fi. coll. ix.

Eligens uiam incompetentem an possit redire ad competentem. no. in l. Clodius. de acqui. hære. in l. fi. C. de codi.

Eligens uiam malam debet redire ad bonam. Bal. in l. repræhendenda. C. de insti. & substi.

Eligens personam, contra quam non potest agere, potest redire ad personam, contra quam potest agere l. creditor. & ibi Bar. ff. de condi. indebi.

Eligēs an possit uariare. ĵ. uariatio. uer. v. & per discursum. Et quid si eligit absentem: ibi. & . s̄. Electionis effectus. uersi. xj.

Eligens in casu l. fi. C. de test. non pōt uariare. Bal. ibi.

Electionarij an, & quando possint iterū eligere. Inno. in c. j. de re iudi.

Electionarij debent interesse electioni, nec possunt postea ratificare. Bald. in l. si uxorem. C. de condi. inser. no. in c. in causis. de elec.

20 Eligens unam uiam, uidetur renuntiare alteri uiæ contrariæ. Bal in l. non codicillum. C. de test. l. post diem. de lege. commissi.

Eligens ius incompetens, cum ignoret sibi competere

ius

ius competens, non uidetur renuntiare iuri competenti ignorato. Bart. in l. mater decedens. de inoffi. testa. l. legitima. & ibi Bar. ff. de pet. hære. nec iuri, quod sciebat sibi competere: ut ibi per Bart. in d. l. mater. in l. Clodius. de acqui. hęre. nec ei, quod cōpetere sibi dubitabat, Bar. singu. in l. manifestissimi §. j. C. de furt.

Eligens clausulam mitiorem, uidetur renuntiare grauiori. l. quáuis. la. ij. & ibi Bal. C. de usur.

Eligens indignum an priuetur iure eligendi. l. cum quidam. la. ij. & ibi Bart. de leg. ij. uide Bart. in l. ij. §. j. ff. de opt. le. quod fic si scienter elegit, non si ignoranter. dixi in tract. de episcopo. j. lib. iij. partis. & ☙ infra eo. uer. fi. ☙ c. cum in cunctis. §. fin. c. cum Vintoniensis. de election. §. gratiam. de postulat. prælat. c ne pro defectu. de election. §. j. uer. si uerò qui debent, & ibi gl. in uer. competit. &. §. si quis oratorij domum. in authen. de sanctis episco. gl. in cap. cum uos. in uer. minus idoneæ, & ibi Abb. de offici. ordi. Imo. in l. cum quidam. in notab. ff. de leg. ij. M. Ant. Nat. consi. ccxliiij. num. 4. uol. ij. Ae. Ma. Man.

† Eligentes indignum an pro illa uice perdant nedū potestatem eligendi, sed postulandi. Feli. in c. cum olim. in ij. col. in princi. de maiori. & obedien.]

☙ Eligens indignum, prudens, ac sciens, elegisse existimatur, l. si patronus, & ibi Bar. ff. de cōfirma. tutor. nec enim aliquis est, qui ignotum, & non sibi amicitia, ac familiaritate coniunctum eligat, M. Anton. Nat. consi. ccxliiij. nu. 5. uol. ij. Ae. Mar. Man.

Electionarij absentes nolentes interesse electioni, possunt per superiorem priuari uoce eligēdi, uel suspendi, per cap. ex literis. de consti. Bal. in l. j. ult. col. C. quando non pe. par. ubi loquitur de rectore studij.

Electionarijs nolentibus eligere, debet terminus dari ad eligendum. Bal. in l. manifestissimi. in princi. C. de fur. & ibi etiam dicit quid si intra terminum nō eligant.

Eligens non potest grauare electum de restituendo alteri. l. si unum. §. sed fundum. de leg. ij.

Eligens indignum priuatur uoce sua, si electio fuit perfecta alias secus cap. perpetuæ. de elec. in vj. Quod uerum, nisi eligens contempserit appellationem aduersarij: quo casu perdit uocem suam, etiam si electio non fuerit perfecta, & effectum non habuerit. doc. & Phil. in c. constitutus in præsentia, & per illum tex. de appel.

Electus non rite non est infamis. Inno. in c. cum post. de elec. & Bald. in Marg. uer. elec. uer. xv.

Electus clericus a collegio non habet ius excommunicandi, nisi authoritate episcopi. Inno. & Host. in ca. cum archidiaconus. de offi. uica. & Bald. in Marg. uer. Electio. uer. pen.

Electus potest renuntiare in manibus eligentium ante confirmationem. c. cum uenissent. de in integ. resti. Bal. in Marg. Electio. uer. fi. Quod est uerum, etiam postquam consensit. glo. in uer. renuntiasse. in fi. in c. constitutus. & ibi Phil. de app. uide gloss. ordin. in cap. si electio. de elec. in vj.

Electus non potest renuntiare beneficio, nisi in manibus superioris cap. admonet. & cap. quod in dubijs. de renun.

Electus episcopus debet prius confirmari, quam consecrari: alias non ualet consecratio. glo. in c. proulda. de elec. in vj. per c. olim. de dolo, & contu.

Electus episcopus debet intra tres mēses post acceptationem petere confirmationem. c. quam sit. de elec. in vj. in Spec. de dila. §. j. uer. sunt & alię.

Electus confirmatus, non obstante exceptione, uel appellatione extraiudiciali, debet consequi possessionem. c. constitutis. el. ij. & ibi doc. de appel.

† Adde hic quod si probationes receptæ contra electum clare contra eum non concludant, an debeat fieri pro eo, an contra, interpratatio. Ab. in d. cap. dudum. in ix. col. in uers. extra gl. ubi allegat cap. in præsentia. cum ibi nota. de proba. & allegat notabile dictum Bart. in l. ij. ff. de duobus reis. ubi notanter dicit quod uerbum, Violenter, potest intelligi actiue & passiue, & in dubio intelligitur passiue. Quod facit quod si quis accusatur quod cognouerit Bertam uiolenter, intelligitur quod sibi fuit illata uiolentia. Ego adduco eundem Bar. hoc dicētem in l. filiusfamilias. la. j. ff. de test. & in l. si uxor. §. si quis uxorem. in fi. ff. ad legē Iul. de adul. Et miror quod nec Abb. nec Barb. in c. quia V. de iud. allegauerint Bar. in illis duobus locis, sed tantum in d. l. ij. Facit ad prædicta quod plene not. Abb. in cap. auditis. de præscri. & quod uoluit Cy. in l. ij. C. de pro. & Bart. in l. denuntiasse. ff. de adulter. & plenius dicam in uerbo Qualitas.

† Electo quæ exceptio obstet, uide Feli. in cap. super his. de accusa. in viij. col. uer. quarta conclusio. ubi etiam qui admittatur ad opponendum contra electionis formam, uel personam electi. ibidem, in vj. col. uer. prima conclusio. cum seq.]

Electus ad officium pendente lite contra electionem mota, non potest officium gerere, nisi prius incceperit. in Spe. de censi. §. ij. uer. pone.

Electus sine solennitate statuti an possit salua cōscientia retinere sibi beneficiū, ad quod est electus. Innocen. in c. quod si quidem. de elec. in vj.

10 Electus ad certam præbendam, si eam non petat, an admittatur ad aliam primo uacaturam. doc. in c. relatum. de præben.

Electus si petat confirmationem, & non obtineat. ī. Episcopus confirmatur.

Electus habet sex menses ad obtinendum consecrationem. 100. di. quoniam. de transla. c. ij. §. sed neque. Car. in cle. ij. §. statuimus. de statu monach.

Electus per papam præsumitur idoneus, & examinari non debet. ĵ. uer. Idoneus.

Electus episcopus dispensat solum in pęnam, quā potest imponere. Archi. in cap. at si clerici. de iudi.

Electus ad officium, cogitur illud acceptare, nisi appellet. Bal. in addi. Specu. de appel. uer. ad priores. l. hi, qui. & l. nominatione. C. de app. Innoc. & Abb. in c. j. de his, quæ fi. a ma. par. ca.

Electus ad duo officia incompatibilia retinet illud, ad quod

quod fuit primo electus, & si non cōstet de ordine, eliget, qui contulit: & si non constet quis primo elegit de duobus electoribus eliget maior eligens uel eliget electus, uel secūdum alios neutra electio ualet. in Spe. de censi. & ibi Bal. in addi. uersi. quod si quis electus. no. in l. si duas. de excusa. tut.

Electus ad officia communis recusans potest poni in banno, & carcere. Bal. in l. ij. C. de suspe. tu. & .ĵ. officium publicum. el. j. uersi. xij. & infra eodem uersū. xxxvj. & lj.

Electus in diuersis locis pro eodem tempore quid faciet Bar. in l. libertus. §. cum simul. ff. ad municip.

Electus a malæfidei possessore an facit fructus suos. In no. in c. in literis. de resti. spo.

20 Electus non potest grauari ab eligente. l. unum. §. sed si fundum. de leg. ij. & ibi Bar. ubi dicit Bartho. quod electus in pauperem ab executore testamenti potest grauari restituere post mortem suam alteri rem ab ipso eligente.

Electorum habentium pares uoces præfertur, qui est electus a digniori. Bartho. in l. testium. in princ. ff. de testi.

Electus ad iurisdictionem per metum dicitur tyrānus. Bal. in trac. schisma. v. col.

Electus, contra cuius electionem opponitur debet gerere officium si incipit ante oppositionem, alias nō. in Specu. de censi. §. nunc dicendū. uer. sed pone. T.

Electus ad plura officia habet electionem quod eorū uelit gerere. l. eius quidem. & ibi Bartho. in fi. C. qui mili. pos. lib. xij. uide in specu. de censi. §. ij. uer. quid si quis.

Electus ad officium cogi potest officio iudicis. l. si quis magis. & ibi Bar. ff. de mune. & hon. & ibi Alex. & infra uer. officium. el. j. uer. ij. & infra eodem uersic. xxxix. & lj.

Electus qua actione petat officium uel beneficiū. Ioā. And. in c. quod cunctis. de præben. in gl. mag.

Electus in delegatum ab una parte non potest cōmittere uices suas electo ab altera. in Spe. de lega. §. sequitur. uersi. in prin. & ibi Bal. in addi. uer. electus.

Electus si uenire non potest etiam iusto impedimento detentus, non expectatur. Bal. in cap. j. viij. colu. de mi. uas. qui contu. est in usibus feud. per c. cum inter uniuersas. de elec.

Electus, nondum confirmatus, an habeat iurisdictionē & administrationem. Bar. in extraua. ad reprimēdū. uer. regibus. & in l. ex eo tēpore. de test. mil. quod † sic. Ant. Rose. in trac. legit. ij. lib. x. col. † Et per Fel. in c. sicut tuis. de simo. in princi.]

30 Electus ad regnum uel imperium, potest statim administrare, etiam ante cōfirmationem. c. ne pro defectu. de elec. & Bar in l. eo tēpore. de test. mil. sed contra no. in c. qualiter. & c. nihil. & ibi glo. in cap. cum in cunctis. de elect. & c. cum iampridē. de præben. Quod uerū est, nisi sit extra Italiam. d. c. nihil. Item nisi res tempore perituras alienet, & alia ecclesiæ utilia faciat. gloss. est in d. c. qualiter. alias priuatur ut ibi.

Electus ad papatum habet plenitudinem potestatis ex sola electione. Bal. i trac. schisma. xiij. col. & .ĵ. uer. papa. uer. cxix.

Electus an possit reuocari ante quam acceptet. Bar. in l. absenti. ff. de don. Pet. de Su. in l. hi, qui ad ciuilia. in fi. C. de app. Ang. in authen de col. & al. c. §. prohibemus. col. ix. quod no. Inno. in cap. cum inter. de elec. & in cap. transmissa. eo. ti. Dy. & doc. in l. si ita §. si domus. de le. j. & Ang. in cōsi. ccxxix. Quod est uerum etiam si ignoret se electum. glo. in uer. contraxit. in c. fi. de procu. in vj. per cap. ex publicato. & c. cum inter. de elec. Contrarium tenet Bart. in l. ex eo tempore. ff. de testa. mili. ubi etiam dicit quod

Electus indignus non confirmatus potest reuocari.

† Electo an incumbat onus probādi se fuisse bene electum. Vide Feli. in c. super his. de accu. in fi. viij. col. uer. sexta & ultima conclusio.]

† Electus an teneatur dicere defectus suos. Feli. in c. sciscitatus in iiij. col. uer. non se excusat. de rescrip.

Electus episcopus, uel abbas non potest renuntiare sine cōsensu superioris. Bal. & Pe. de Su. in l. si ad scribatum. C. de appel. Item

Electus ad episcopatum potest renuntiare ante cōfirmationem, non post. c. ij. de transla. Ioan. And. in c. j. ut lit. pen. li. vj. in Nouel.

Electus ad officiū publicū adeo cogitur illud acceptare nisi habeat iustam causam. l. hi, qui ad ciuilia. C. de appel. l. munerū. §. defensores. ff. de mune. & ho. quod de domo inuitus extrahi potest. l. ex omnib. & ibi Bar C. de decu. lib. x. Item punitur pœna decē librarum auri. in authen. de defen. ciui. §. si qua. Itē bona sua d.tur possidenda pro tempore officij eius, qui in locum suum est subrogatus, & cogitur nihilo minus duplicato tempore illud subire. l. si ad magistratuum. C. de decu. lib. x. doc. & Pet. de Su. in d. l. hi, qui ad ciuilia.

Electus ad dignitatem ecclesiasticam, iniuste se excusans, peccat mortaliter, si alius æque sibi idoneus non reperitur. Archi. & Ioan. And. in cap. si electio. de electio. lib. vj. in Nouella. & Petrus de Su. in dicta. l. hi, qui ad ciuilia. de appellationibus.

Electi ad prioratum habentur pro prioribus etiam in statutis. ĵ. statutorum extensio. uersi. lxxij.

Electus ad officium non potest aliud acceptare, donec primum gerit. l. nimirum. & ibi Bartho. C. de decu. lib. x. facit. §. qui in potestate. ij. responso. Instit. de excu. tut.

40 Electus, an & quando appel. glo. ord. in rub. C. de excu. tut. Insti. eo. ti. §. quo enim. doc. in l. si ad scribatum. & ibi doc. & in l. hi, qui ad ciuilia. & in l. nominationes. C. de appel.

Electus potest petere confirmationem officio iudicis, & debet dare libellum si habet aduersarium. Ioan. And. in c. j. ut li e pen. in vj. in Nouel.

Electus potest petere confirmationem impune, nec tenetur. l. Iuli. de ambitu. ca. cupientes. de elec. in vj. Bar. in l. Barbarius. ij. colu. ff. de offi. præto. de elec. publicato. & c. dudum. ij. & Card. in cle. j. uer. quem etiam de conces. præben.

Electus successor non facit desinere prædecessorem. gloss

gloss.in l.ex eo tempore.ff.de testa.mil.

Electus primo debet præferri in possessione alijs post nominatis in electione. Bald. in l.j.C.de edi. di. Adri.tol.

Electus ad episcopatum non dicitur episcopus. Bal. in l.si nondum.C.de fur.ubi dicit quod non dicitur occidisse episcopum,qui occidit electũ.&.ĩ.uer.Episcopus consecrat.uersi.xl.& per Bar.in l.j.in princ. ff.de pœnis.facit l.fi.& ibi Bal.si ex nox. causa agatur. † Et per Feli.in c.meminimus.de accusa.]

Electus dicitur,qui a prioribus,uel similibus est nominatus, quando uniuersitas eligit eum, quem priores nominabant. Bartho. in l.unum.§ si de facili. de leg.ij.

Electus inhabilis,& factus habilis, non potest confirmari. Dy.in l.ij.§.j.in prin.ff.de excu.tut.

Electus refutans potest acceptare, si eligentes in eadem uoluntate persistant. gloss.in cap.licet.in fi.de procur.in vj.

Electus ad prælaturam potest se defendere sumptibus prælaturæ. ĩ.uer.Prælatus.

50 Electus ab beneficium ecclesiasticum non cogitur acceptare.l.si quemquam.C.de epi.& cle. facit.ca. gesta.lxxvj.dist.

Electus ad officium publicum cogitur acceptare, nisi excusetur iustæ.l.hi, qui ad ciuilia.C.de appella. Ioan.de Imol.in l.dotem.sol.mat.Inno.in cap.j.de his,quæ fi.a ma.par.ca.& supra eo.uersi.xvij. xxv. & xxvj.Quod est uerum, si electio fuit facta a maiori parte capituli,uel concilij.l.quod maior.ff.ad municip.no.in c.quia propter.de elec. & in c.j.de his, quæ fi. a maio. parte capitu.l. Imperator.§.fi.ff.de decur.alias secus.c.auditis.& d.cap.quia propter.d. l.quod maior. & Ioan. de Imo. in d.l.dotem.solu. matr.& ibi glo.& Bar.& doc.

Electus præsumitur notus eligenti. Bar.in l.patronus. ff.de confir.tut.

Electus forma non seruata,debet iterum eligi, nec potest alius eligi.Compostellanus refert Inno. quartum ista sustinuisse in publico consistorio. Card. in cle.j.in princ.iiij.no.de iure pa. & habetur in cap. publicato.de elec.

Electus de consuetudine Romanæ ecclesiæ non cõfirmatur,nisi interfuerint electioni duæ partes eligentium.Inno.in cap.nihil.de consue. Bald. in Marga. uer.Consuetudo.uer.pen.l.nulli. cum gloss.ff.quod cuius.uni.no.

Electus ad onus debet certificari de onere sibi iniuncto.Bar.in l.scire.§.oportet.el.j.ff.de excu.tu.& in ij.lec.quæ est alias Nico.de Neap.

Electus inuestiri potest ante confirmationem.c.cum olim.& ibi doc de re iudi.& c.transmissam.de elec.

† Electus dicitur habere ius ad rem,non in re.Feli.in cap.super his.de accu.post prin.uer. nota ulterius. ibi:circa medium uer.]

† Electi an & quando ueniant appellatione prælatorum,& quõ,& qualiter compræhendãtur confirmati in dispositionibus solũmodo loquentibus de prælatis.Feli.in c.eam te.in prin.de præscrip.

Electus ad dignitatem ecclesiasticam,uel secularem,si non admittatur,qualiter agat.in Spe.de primo & secundo decre.§.x.uersi.quid si clericus.

Electus si conueniatur quod contra consuetudinẽ est electus, qualiter formentur libelli. in Spe. de consuet.in prin.& qualiter formetur sententia: uide in tit.de causa pos.& propriet.§.sequitur.

Electus ante consecrationem an possit concedere indulgentias.in Spe.de pœni.& remis.

60 Electus confirmatus uel non, consecratus uel non, quid possit facere: uide quod plene dixi in tracta. de episcopo.iij.lib.ij.& iij.parte ulti.

Electi materiam supple.ĩ.uerb. Episcopus. & uerb. Prælatus. & plene dixi in tract.de episco j.ij.iij.& iiij.lib.

Eleemosyna ualet in redemptionem peccatorum.xiij.q.ij.animæ defunctorũ. de pœ.di.j.mendacia uestra. Bartho. in l.j.iij.q.vj. prin.C.de sacro san.eccle.Cardina.in cle.j.§.ideo. de reliq.& uene.sanct.

† Adde quod eleemosyna est opus in quo datur aliquid indigenti ex compassione propter Deum, secundum Theologos in iiij.Sen.dis.xv.& bea.Tho. ij.ij.q.xxxij.arti.j.Et est dictio Græca quæ Latinæ interpræatur misericordia. Et est triplex, scilicet corporalis:secunda spiritualis,ut iniurias remittere:tertia,delinquentes corrigere. cap.sunt tria genera.xlv.dist.

Eleemosyna de bonis alienis non potest fieri. cap. ex transmissa.de deci.Pau.de Cast. consi.lxxij.xiiij.q. v.per totum.& Abb.in c.olim innouamus.de censi. ubi dicit eleemosynam fieri non posse de extortis iniuste per gabellarios. † Vide Feli.in c.debitores. circa fi.de iureiur.] ✠ Iacob.Phili.Port.Imo.cõsi. xxvij.nu.9.Ae.Mar.Man.

Eleemosyna facta in statu peccati mortalis non prodest ad salutem.j.q.j.non est. Sed ad mitigandum Deum: ut ibi per Arch.

† Eleemosyna,& opera misericordiæ,an sint de præcepto:uide Feli.in c.j.iij.col.in fi.j.dist.]

Eleemosynarũ questores sunt mittẽdi pro ecclesia paupere.Car.in cle.ij.iij.oppo.de pœni.& remis.

Eleemosyna non dicitur, quæ fit de rapinis.j.q.j.non est.glo.in cle.ij.de censi.

Eleemosyna debet fieri de fragmentis mensæ prælatorum.cle.ij.§.j.de censi.xl.vj.dist.non cogantur: uidelicet in loco ipso non extra.Car.ibi.

Eleemosyna debet fieri omnibus petentibus etiam excõmunicato nisi securitate ibi iustitiam negligat: & hoc si omnibus fieri põt alias debet fieri potius fideli,quã infideli:& potius captiuis,quã alijs: cõiunctis,quã extraneis: senibus, quã iuuenibus: infirmis,quã sanis:nobili,quã ignobili. Itẽ de iuste quæsitis,& sine pompa.Car.plene in cle.j.§.ideoq;. de reliq.& uene.san.nec meretrici,ut cõsentiat in coitu.Car.ibi nec mendicantibus ualidis.ibidem.

† Eleemosynã dans, uel sustinens martyriũ ad põpã, peccat,ita ꝙ nõ meretur,sed demeretur. gl.est.j.q. j.c.uide quãtũ. Ad idẽ facit textus cũ gl.in ca.odi.&

proieci.xxiiij.q.j.ubi glos.arguit contra scholares, non ut audiant missam & diuina, sed ut uideant domicellas.& facit.c.relegentes.xxiiij.q.v.Abb.in c.j.gl.ij.de collu.deteg.

Eleemosynam quis prius debet facere sibi, quam alteri l.præses.de serui.& aqua. & nota. in cap.j.de sacra unct.

Eleemosinam an facere possit condemnatus ad mortem.s̄.condemnatus.uer.lviij.

Eleemosina de male quæsitis dari non debet sed de bene quæsitis.iiij.q.v.eleemosyna. Archi.j.q.non est, ubi uide de quibus illicitis lucris fiat,uel non.

Eleemosynæ datio per hæredem an inducat aditionē hæreditatis.Bar.in l.gerit.viij.col.ff.de acqui.hær.&.j̄.uerbo Hæres adit.uersi.xxx.

Eleemosyna dari debet personis uel ecclesiæ quib.dari consueuit.l.priuilegia.C.de sac.san.eccle. Quod est uerum,etiam si statuto caueatur quod nō detur, uel quod detur alteri ecclesiæ,uel alijs p̄sonis: quia tale statutum non ualet. Bart.ibi in fi.per c.ad apostolicam.de simo.Ioan.And.in addi. Spe.de edi.instru.§.nunc uero aliqua. & Ludo. Pon.in sing.uer. statutum.uer.pone quod populus.&.s̄.uer.consuetudo tollitur.uer.pen.Contrarium no.j̄.uer.statutorum correctio.uer.xxxix.

Eleemosynam diues inuitus facere cogitur. in Spe.de loca.§.nunc uero aliqua.uer.lxviij.ubi plene.

Eleemosyna de bonis uiri per uxorem fieri potest moderate nisi uir prohibeat,|& secundum consuetudinem Bar.in l.j.ff.re.amo.Flor.in l.mulier.ff.ad legē Aquil.& Car.in cle.ij.§.pe.de ui.& ho.cle.xxxiiij. † quæst.v.quod deo. † Adde Ioan.Lup.in repe.rub. de dona.inter uirum & uxo.colu.xcij. ubi late, uer. ex istis.

† Eleemosynam facere non potest prohibitus aliena re.Bal.in l.si sponsus.§.concessa.de dona. inter ui. & uxo.]argu.cap.donare qualiter olim feu.pot.ali. ut ibi in apostil.& Bal.ante uer.quæro hic i emphyteusi,nisi monachus det morituro fame, etiā prohibente abbate.j̄.uer.monachus.el.j.uer.lxix.

Eleemosynam quando facit monachus.j̄.uerbo Monachus.el.j.d.uer.lxix.

Eleemosynam non potest facere abbas de bonis ecclesiæ,inuitis monachis.cle.ij.& ibi gl.& Car. de cēsi.

† A publico peccatore non debet sacerdos recipere eleemosynam, ne uideatur ipsum fouere in delicto suo.Potest tamē hoc esse speciale in rectore, sed generaliter de alijs peccatoribus uide bonam gloss. in c.ex transmissa.de deci.& ibi per Abb.in glo. in uerbo licite acquisitis in fi.& uide glo.xiiij.q.v.in summa.Abb.in c.ij.de rap.in j.col.

† Adde tamen quod eleemosynā facere de bonis mariti potest uxor moderate, secundum consuetudinem domus.no.Bar.in l.j.ff.re amo. facit.l.uel uniuersorum.ff.de pig.ac.l.j.ff.quod cum eo.quæ iura concludunt quod potest facere eleemosynam pro anima mariti,& etiam potest pro anima propria uiro tamen permittente: ut no.Bart.in l.si sponsus.ff. de don.inter uirum & uxor.& est gl. in c.manifestū xxxiij.q.v.

Eleemosynæ materiam uide de pe.di.j.miror. & cap. medicina.& seq.lxxviij.dis.fratre.& c.non satis.de decimis.trāsmissa.Car.in cle.j.§. ideo quod de reli. & uene.san.& Hos.in Sum.de pœnis.§.si quis.

† *Elusio* euitanda est.Feli.no. in c.Rodulph. in ij. col.uer.& ob elusionem.de præscrip.]

✠ Elusorium actum,quis facere non censetur.l.si prætor.ff.de iudic.l.si.ff.ne qui. in loc. pub.l.j.§.exceptiones.ff.quar.rer.act.no.dat.l.cū alijs. in ext.C. de curat.furio.l.fin.§.non aūt.C.de bon. qu. liber. Aym.Cra.consi.xxiij.nu.3. Ae.Ma.Man.

Emancipatio est libertatis cōcessio.l.si uiua.& ibi Bald.C.de bo.mat.l.cum oportet.§.cum autem.& ibi Bal.C.de bo. quæ lib.

† Adde Car.in cle.j.de exces.præla Et debet fieri in scriptis.l.emancipatione.C.de fi.instr. Et pōt fieri coram magistratus,ut tenet Spe.in tit. de iuri. om. iu.gl.in l.magistratuū.ff.de adop. Et potest fieri ad unum actum tantum:ut tenent Bart. & Iaso. in l.j. §.hæc autem.ff.ad Treb.quāuis contrariū eius. qđ ibi tenuit,referat in l.frater a fratre.ff.de condi.indebi.Hodie tamen practicatur quod potest fieri ad unum actū,& ego alias habui Lugduni in praxi coram domino de Borbonen.

Emancipare est liberare: emancipari uero est præsentare.Car.in cle.j.in prin.xv.no.de exces.præla.

Emancipationis formam ponit Spec.in tit. de natis ex lib.uen.& Insti.de emancip.lib.uide in additio.

Emancipatio fit de filio,non de extraneo. Bald.in l.ut liberis.C.de colla. not. in l. quidam cum filium.de uerb.oblig.

† Emancipatio facta de clerico per patrem corā iudice laico,qui est iudex patris,ualet.ita in Rota deci. clxxviiij.in nouis.

Emancipationis premium debetur patri.l.si una.& ibi Bal.C. bon.ma. & in l. cum oportet.§.cum autem. C.de bon.quę li.& Alexand.in l. utrum. de uerbo. ob.ubi arguit contra instrumenta emancipationū, in quibus dicitur quod pater donat filio in premiū emancipationis.

Emancipationis causa datum non dicitur ob cām datum.Bal.in l.ut liberis.C.de colla.

Emancipatio est actus iudiciarius,cui potest opponi exceptio simulationis Bal.in l.ij.C.plus ualere quod agitur.

Emancipationis conditio impletur etiam per mortē naturalē,uel deportationem patris.l.iij.& ibi Bal. C.de instr.& subst.

Emancipatio si fiat cum clausula donauit in premium emancipationis: uide Bar. in l. cum oportet.§.pen. C.de bo.quæ libe.

10 Emancipatio non concernit lineam maternā.l.ubi auiarum.C.de suis,& legi.

Emancipatio non rumpit testamentum. Bal.in l.fi.C. de insti.& subs.

Emancipatio non minuit dignitates uel honores.Bal. in aut.in successione.C.de suis,& legi.

Emancipatio non rescinditur per restitutionē in integrum.

tegrum. Bal. in l. eum oportet. §. cũ autem. C. de bo. quæ liber.

Emancipatio patitur exceptionẽ simulationis. ĩ. uerb. exceptio simulationis. uer. pen.

Emancipatio est de actis, & requirit testes. Bal. in add. Spe. de instru. edi. uer. emancipatio. l. post mortem §. fi. ff. de adop.

Emancipatio quando fiat in fraudem occulte. uide Ia. de Are. in l. si filio. ff. sol. ma. Item quo casu præsumatur in fraudem. Bar. in l. j. §. is quoque. ff. de col. bono.

Emancipatio an tollat agnationem. Bal. in authen. in successione. C. de suis & legi. Institu. de legi. agna. succes. §. fi. cũ gl. in l. quæ filius. de adop. & in l. legitimis. ff. unde cogna. glos. in l. qui se patris. C. unde liberi. Bar. in l. j. §. diui. el. ij. ff. ad Sillan. no. in l. tutelas. de capi. di. Ant. Rosel. in tracta. de succes. ab in testa. xcix. col. in fi.

Emancipatio superueniens an faciat deficere substitutionem pupillarem. Bal. in l. in testamento. x q. C. de test. mili. quod sic.

Emancipare dicitur statum mutare. Alex. post Bart. in l. stichum. §. usus fructus. de solut.

20 Emancipatio an & quando fieri debeat in scriptis. in l. in emancipatione. C. de fid. instrum. in l. ij. C. de eman. lib. quod sic alias non ualet: sed potest probari per testes, secundum doct. ibi

Emancipatio inualida ualidatur cursu decem annorũ l. post mortem. ff. de adop. l. ij. & ibi Bar. C. si aduer. rem iudic.

† Emancipatio fit ad commodum, & utilitatem filij, legitimatio uero ad onus, quia redigit eum in patriam potestatem. do Bar. Soci. in consi. ccxcv. inci. in cã filiorũ. uer. postremo. circa mediũ in ij. parte.]

Emancipatio prodest filio emancipato, quia facit illũ læsum posse restitui. d. l. ij. & ibi Bald. C. si aduer. rem iudi.

Emancipatio cum reseruatione usus fructus quærendorum per filium cum fiat, uide. ĩ. uer. usus fr. † Et emã cipato filio quid intelligatur patri reseruatum, uide do. Pet. Phi. Cor. in cõsil. incip. plura in litera G, in iij. parte.]

Emancipatio per procuratores fieri non potest. Bart. in l. nequaquam. ff. de exc. tu. & in l. post mortẽ. §. fi. de adop. & in l. Gallus. §. forsan. de lib. & posthu. no. in l. iubemus. circa mediũ. ibi: precibus a se ipso oblatis. C. de eman. lib.

Emancipatio an faciat locũ substitutioni uulgari. Bar. in l. Gallus. §. & quid si tantum. de lib. & posthu. & ĩ. uer. substitutio uulgaris. uer. xxij.

Emancipatio non præsumitur. l. ij. & ibi Bal. C. de pa. po. nisi allegetur & probetur cursus uiginti annorum, quibus stetit seorsum a patre, & negotiatus secundum Bal. in l. post mortẽ. de adop. & And. Barb. in consi. clementissimi Dei. quod est ultimum. in iij. parte consi. Alex. de Imo.

Emancipatio an possit fieri quo ad quid tantum, puta quo ad factionem testamenti. Bal. in l. j. §. in filij. ff. ad Treb. ubi non decidit. Bal. tenet quod non, in l. senium. C. qui testa. fa. pos.

Emancipari an petat filius a patre grauato emancipare filium. no. in l. cogi. §. si pater filio. & ibi Bart. ff. ad Treb. & in l. quãuis. per gl. & Bal. C. de fideicom. in Spe. de offi. om. iud. §. ij. uer. itẽ imploratur.

30 Emancipatio cum reseruatione operarum filij emã cipati præstandarum patri fieri non potest. Bald. in rubr. C. de ope. liberto.

Emancipationis tempore dicitur donatum quod ante uel post emancipationem incontinenti donatur. Bald. in l. j. ult. colu. C. de ope. lib. & in l. ut liberis C. de colla.

Emancipare filiũ pater inuitus an cogatur. in l. filiusf. §. secũdum uulgarem. de leg. j. & in l. si cui. de cõdi. & demon. & in authen. quibus mo. na. effi. sui. §. & generaliter. Pau. de Cast. consi. lxj. l. non potest. de ado. & econtra, ut ibi. ĩ eo. uer. xxxvij. † Vide do. Ia. May. in authen. si qua mulier. C. de sacrosan. eccle. nume. 68.]

Emancipatio non attenditur in successione fœminarũ l. ubi. C. de suis, & legiti.

Emancipationi cogitur filius consentire ex causa: ut quia sit nimis molestus patri. Bal. post Bart. in l. nec auus. C. de eman. lib. alias non. Bald. in l. ut liberis. de coll. per authen. quib. mo. na. effi. sui. §. generaliter. Bal. in l. quamuis. C. de fideicom. l. nec auus. C. de emancip. lib. & supra eo. uer. xxxiij. &. ĩ. eo. uer. pe. & per Alexand. in l. utrum. de uerbo. obligatio. & ibi Ioan. de Imo. post Barto. in l. quidam cum filium. eo. tit.

Emancipatio filij clerici per patrem coram iudice laico, qui est iudex patris, ualet. Rota in decisi. clxxxj. emancipatio. in nouis.

Emancipatio est actus uoluntariæ iurisdictionis. &. ĩ. eo. uersic. xxxviij.

Emancipatio coram quo magistratu fieri possit. in Sp. de iurisd. om. iudi. uer. ad huius. ibi: porro.

† Emancipatio facta coram notario tanquam iudice chartulario an ualeat, uide do. Pe. Phi. Cor. in cõsil. ccxxxviij. incip. uisa. in prin. usque ad literam F. in consi. cclix. inci. uiso. in prin. in iij. parte.]

Emancipare filium in quibus casibus cogatur pater. in Spec. de acto. uers. item quod est filiusfa. & de adul. uer. item quod.

Emancipatio est uoluntariæ iurisdictionis, quæ potest fieri omni tempore etiam feriato. in Spec. de fer. §. ij. uer. porro.

40 Emancipatio ut fiat, aliquid dari potest. Item

Emancipatio debet esse uoluntaria. in Spe. de offi. ord. uer. reus uero. & ꝙ pretio fieri possit, tenet Bal. in l. licet. C. de li. cau. & Alex. in l. utrũ. de uerb. obli.

Emancipatione soluitur arrogatio, & quid si fiat sine causa. Item

Emancipari an possit inuitus. in Spec. de pig. §. ij. uer. Arrogator.

Emancipationis, & patriæ potestatis differentia sublata est hodie quo ad successionem. in Spe. de succes. ab inte. uer. ratione. &. ĩ. uer. emancipatos. uer. ij. & per discursum.

Emancipatus filius an possit stare in iudicio contra patrem. in Spe. de actore. uer. item quod est filiusfam.

Emancipatus an succedat æqualiter cum suis, & qualiter petat hæreditatem. in Spec. de iudic. §. j. uer. est & alia. quod sunt exequati hodie: sed dic ut infra eo. uersi. xij. xxxij. & xxxiiij. cum multis alijs seq. usque in finem.

Emancipatus sine causa a patre arrogatore, quid habeat in bonis arrogatoris. in Specu. de pig. §. ij. uer. arrogator.

Emancipato si pater donet an insinuatio requiratur. in Spe. de dona. uer. quid si tempore.

Emancipatus potest testari. in Spec. de testa. §. ij. uer. alia quoque.

Emancipatus pauper an petat alimenta a patre si tempore emancipationis habuit partem suam, & promisit amplius non petere. Et

Emancipati an sint alendi a patre. in Spe. qui fil. sint legi. uer. quid si is. & seq. &. ĵ. eo. uer. xlvj.

Emancipato non tenetur pater aliquid dare de suo. Bal. in l. quamuis. C. de fideicom.

Emancipatus si habuit legitimam, & renũtiauit cum iuramento, non potest postea aliud petere, etiam si patris opes auctę sint. Bald. ibi etiam quod de filio in potestate. infra filius præteritus. uers. v. sicut etiã dicitur quod

10 Emancipatus non tenetur patri facto inopi restituere quod habuit ab eo. Bal. in d. l. quamuis.

† Emancipatus an si renuntiet emancipationi, reintret sub patria potestate, uide do. Pet. Phili. Cor. in consil. ccxxviij. incip. quod dictus. in litera F, in iiij. parte.]

Emancipatus si possidet uiuo patre præsumitur ei facta donatio. Bald. in l. siue possideris. j. colum. C. de proba.

Emancipato succedit pater in usufr. sed frater in proprietate. l. de emancipatis. & ibi Bald. C. de legi. hæ. sed hodie secus est: quia exequati sunt emancipati, & sui: unde simul succedent, per authen. defuncto. C. ad Tertul. secundum Bal. ibi.

Emancipatus post annum transmittit ius deliberandi ut agnatus: sed suus transmittit ut legitimus. Bald. in l. licet. pen. q. C. de iure delib.

Emancipatus exhæredatus cum causa habet necesse petere bonorum possessionem causa litis agnoscendæ, quam debet petere intra annum alias est exclusus ab omni remedio querelæ. Bal. in l. certum. pe. col. C. unde cognati.

Emancipato an præsumatur facta donatio a patre ex simplici datione. Bal. in authen. ex testamento. iiij. & vj. col. C. de coll.

Emancipatus prodigus potest habere curatoré, cuius authoritate potest renuntiare successioni paternę uiuo patre, uel cum iuramento si non habet curatorem. Bald. in l. pactum. vij. q. C. de colla. no. in l. cum bonis. de uerb. oblig.

Emancipati non cõferunt quæsita post mortem. l. nec emancipati. & ibi Bal. C. de colla.

Emancipati non habent peculium. Bal. in l. vt liberis. j. col. C. de colla.

Emancipati conferunt data eis ex causa emancipationis. l. ut liberis. & ibi doc. & l. illud. per Bald. C. de colla.

20 Emancipatus non imputat sibi in legitimam quod datum sibi est ex causa emancipationis. Bal. in l. illud. de colla. & quid si pater in testamento uelit id computari. Ioan. And. in addi. Spe. de instru. edi. §. xiij. uer. sed super. in prima addi.

Emancipatus succedit patri etiam de iure ciuili l. meminimus. & ibi Bal. C. de legi. hære. l. j. & ibi Bar. C. communia de succes.

Emancipatus an cõferat bona sua suis, & an emãcipatis. in l. emãcipati. & ibi Bal. ult. col. C. de colla.

Emãcipatus præteritus tenetur præstare legata omnibus. Bal. in aut. ex cã. vij. col. C. de lib. præte.

Emancipatus an succedat in emphyteusim. in Spec. de locato. §. vj. uer. aliquando quis recipit. & Sali. in l. ij. xiiij. q. C. de iure emphy. Alex. de Vin. in c. potuit iiij. q. de locato.

Emancipatus minor potest habere quemlibet extraneum curatorem, etiam si habeat patrem. Ang. in l. amicissimos. §. Lucius. ff. de excu. tut.

Emancipatus nõ est suus, etiam hodie, sed similis suo, † Bal. in l. meminimus. C. de legi. hær. † Et in l. si proponas. de inoffi. test. An de iure nouissimo sit suus, uide Fran. Are. in l. si filius qui patri. in vj. colu. uer. extra glos. ibi: relinquitur, & in l. cum ex filio. in iij. col. uersi. in ea. gloss. ibi: nec quærelam, de uulg. & uide. ĵ. in uersi. xxxij.]

Emancipatus corrigi non potest a patre. Bal. & doc. in l. si filius. C. de pat. pot. Item

Emancipatus nõ potest a patre includi in uinculis, nisi sit furiosus. Bal. in l. pe. C. de obse. pa. præst.

Emancipatus an succedat in feudum. Bal. q. sic, in aut. in successione. C. de suis, & legiti.

30 Emancipatus non dicitur agnatus. Bart. in l. j. §. diui. cl. ij. ff. ad Sillan. Bald. in aut. in successione. C. de suis, & legi. l. tutelas. de capi. di. Anto. Ros. in tract. de succes. ab intest. xxx. col. & ĵ. Agnatio. uer. xiiij.

Emancipatus potest præteriri. est gl. fin. in aut. de hæ. & Fal. §. exhæredatos. col. j. Ioan. de Imo. & Ioan. de Por. in l. cum ex filio. de uulg. & pup.

Emancipatus, & suus hodie sunt exequati, per l. meminimus. & ibi Bar. & doc. C. de legi. hær. ubi per Bal. in l. j. & ibi Bar. C. communia de succes. per Bald. in authen. in successione. C. de suis, & leg. Quod est uerum, in successione ab intestato: ut infra eo. uersic. xxxviij. non in successione cõtra testamentum. gl. in l. qui se patris. C. unde liberi. in auth. ex causa. & ibi Bal. in vj. col. C. de libe. præte. Vnde

Emancipatus præteritus cum causa habet bonorum possessionem contra tabulas intra annum, sed sine causa habet ius dicendi nullum suus uero præteritus cum causa, uel sine, habet ius dicendi nullum. Bar. in l. filio præterito. ff. de iniusto testa. Bal. in l. certum. Pen. col. C. unde cogna. not. in authen. de hær. & Fal. §. exhæredatos. per Dy. in l. Gallus. de

de li.& posthu.& per Bartol.ibi in §.& quid si tantum.& in l.filius.ff.de mino. in authen.ex causa.C. de lib.præte ubi idem dicit,& ibi Bal. in vj.colu,ꝙ præteritus,etiam hodie.non dicit nullum.Item

Emancipatus suo est exequatus hodie in tutelis.Bar.in l.ij.ff.de legi.tu.& in l.ij.C.eo.ti.Item

Emancipatus hodie est exequatus suo in collatione. Bal.in l.si emancipati.iiij.oppo.C.de collat. sed ibi Bart.tenet contrarium. Item

Emancipatus non est exequatus suo,quo ad transmissionem:quia suus transmittit non aditam,sed emancipatus non l.si fratris.& ibi Bal.C.de iure delib.& infra eo.uer.xlix.

Emancipatus excludit cognatos, stante statuto quod agnati excludant cognatos. Bal.in l.si.C.de emáci. lib. & in l. meminimus. in lec.antiqua.C.de legit. hæred.& omnino per Anto.de Rose.in trac.de suc. ab inte.xxix.col.

Emancipatus ab intestato nõ succedit simul cum suis quia in hoc hodie non sunt exequati, secũdum Albe.de Rosa.& Ang.de Vbal.in rub.C.qui admitti. pen.col.& supra eo.uersi.xxxij.

† Emancipatus nepos an contra tabulas,& querelam intentare possit:uide Fran. Are.in l.cum ex filio. in iij.col.uer.in eadem gloss.ibi nec quærelã. de uulg. & pupil.]

Emancipatus dicitur de familia, & ideo potest uendicare res in familia relictas alienari prohibitas extra familiam.l.peto.§.fi.de leg.ij.Bart. contra in l.j.§. de matris.ff.ad Sill.ubi dicit quod

40 Emancipatus non dicitur de familia patris.

Emancipatus non acquirit usumfructum patri in aduentitijs.Institu.per quas personas no.acqui. secundum Alb.de Ros.& Ang.de Vbal.in rubr.C.qui admit.penul.col.

Emancipatus potest patrem in ius uocare uenia impetrata,non alias.l.ij.C.de in ius uo. Alb. de Ros. & Ang.de Vbal.in rub.C.qui admit.pen.col. & Bald. in l.quamuis.C.de fideicom.

Emancipatus arrogatus ab aliquo non succedit patri naturali emancipati,durante arrogatione. Bal.in l. pe.ult.col.C.de adoptio.

Emancipatus an habeat beneficium.l.fin.C.de repu. hær.ut hæreditatem semel repudiatam possit adire gl.& Bar.in l.nõnunquam.de coll. bo. quod sic. Bar.& doc.in d.l.fi.ubi Bal.dicit quod potest penitere usque ad annum re integra.

Emancipatus ab auo non potest auo mortuo reuocari per patrem suum in potestatem ex causa ingratitudinis.Bart.in l.qui liberatus.ff.de adoptio.

Emancipato non debetur legitima, sed alimenta sic. Bal.in l.j.v.col.C.quando non pe. par. pe.accre.& supra eo.uer.vij.

Emãcipatus filius succedit patruo.l.meminimus.& ibi Bal.C.de legi.hære.

Emancipatus,si non est mercator, non potest carcerari.Bal.in l.si ex alio.C.quod cum eo.

Emancipatus transmittit hæreditatem non agnitã ad descendentes non ad extraneos.tex.sing.secundum Bar.in l.j.C.de his,qui ante aper.tabu.& supra.eo. uer.xxxvj.

50 Emancipatus emens fundum de residuo fructuum fundi sibi dati per patrem pro alimentis, acquirit sibi,non patri, sed si est in potestate, acquirit patri, tanquam profectitium. Bald. in l. cum oportet.in prin.C.de bo.quæ lib.

Emancipatus minor non restituitur in integrũ aduersus emancipationem:quia nõ dicitur læsus,ex quo est factus lib.Cy.& Bal. in l.cũ oportet.§.cum aũt C.de bo.quæ liber.

Emancipati filij an prosint patri ad excusationem tutelę.in l.amicissimos.§.Lucius de excu.tut.

Emenda idest, satisfactio. clem.j.de deci. & ibi Card.ubi etiam dicit quod quãdoque ponitur pro pœna delicti: per cap. cum dilectus.de offi.ordi.& quod quãdoque dicitur iusticiaria.cap. recolentes.de statu mona.

† Adde secundum Chasse.in consue. Burgun.titu.des iustices & droictz dicelles.§.vij.ꝙ emenda non est uerbum iuris, sed introductum per cõsuetudinem: & sumitur apud Gallos pro pęnis pecuniarijs: & dicitur fructus iurisdictionis, sicut mulcta, & pęna. Bar.in l.fi.ff.sol.mat.Bal.in l.j.C.de fru.& lit.expẽ. Iacobi.de san.Geor.in tractatu feudo. in uer.Marchio.Et potest iudex ad emendam condemnare blasphemantes Deum in sede sua, uel iniuriam proferentes gl.in c.Deus omnipotens. in uer. iudices.ij. q.ij.& in l.j.C.qui;& aduers.quos.

Emenda fit restituendo usurpatũ,uel ęquiualens. Car. cle.j.de decimis.ubi dicit uerum, etiam non habita rõe ne egeat: & quod nõ incurritur pęna, si sub sit inopia impediens emendam.

Emendare sententiã potest causa expressã propter errorem iudex appellationis. Bal.in l.generaliter.§.sed iuramẽto.C.de reb.cre.

Emendatio damnorum datorum tempore guerrę potest per statutũ permitti,& tolli. Bal. in Marg.uer. guerra.

Emendatio damni debet fieri per uillam usufructuario,& non proprietario quando dãnum est illatum in fructibus.Flor.in l.si fur.alias.l.Iulian.ff.de usuf. &.ẽ.uer.damnum.uer.xxxix.

Emendatus non præsumitur aliquis, nisi probetur eo modo,qui ponitur in c.testimonium.de testi.& Pe. de Anch.in consi.xxx.Item uerum, nisi post trienniũ.in aut.de mona.§.ij.&.ĩ.uer.semel.uer.ij.

Emendatio libelli formalis admittitur quãdoque usque ad sententiam diffinitiuam, dummodo reus ab illa instantia absoluatur. l. libellorum. de accu.l.j. ff.si men.fal.mo.dix.

Emendatio circa qualitatem actiõis propositę potest fieri quandocunque usque ad sententiam.l.in delictis.§.si detracta.ff.de noxa.Sed

Emendatio circa rem ipsam uel quãtitatem petitam, principaliter, admittitur usque ad id tempus, ad quod admittitur mutatio .l. non potest . & l. de qua re.ff.de iudi.Item & accessoriẽ. si emersit ante litis contestationem; secus si post, secundum Ioan.

Pap.in Sum.in lib.rei uen.uer.nõ adstringens, &c.

Emendatio libelli potest fieri post litem contestatam de consensu partium. Bal. in authen.hodie.in fi.C. de iure.cal.Item

Emendatio libelli fieri potest ante litis contestationẽ refectis expensis.Bald.in l.edita.iij.col.C.de eden. & Spe.tit.de libel.conce.§.viij uer. sed & si aduersario.& tit.de expen.uer.xxx.Ang.in authen.de litigiosis.§.omnem uero.coll.viij.ubi dicit hodie nõ

† emendari ante litis contestationem. † Et per Fran. Arc.in l.eum,qui.de iureiur.]

Emendatio libelli quomodo dicatur.Bartho.& Bal.& doc.in l.edita.C.de eden.

Emendatio libelli obscura,& inepta,uitiat, uel superflua.Bal.in l.edita.v.col.C.de eden.

Emendandus libellus si restituatur producenti per notarium actorum,male facit notarius.Bald.in l.contractus.in vj.col.C.de fide instru.

Emendans libellum non tenetur soluere gabellam nouam, nec nouas sportulas,si primo soluit in porrectione libelli ex forma statuti.Bar.in l.edita.ij.char. C.de eden.

Emendatio libelli in causa appellationis fieri non potest. Bal.in addi.Spe.de appel.uer.an libellus.

Emendatio a crimine quomodo probetur. in Spec. de teste.§.j.uer.item quod est.

Emendatio libelli non potest fieri, quando quis uult proponere actionem famosam postquam primo proposuit non famosam . Bartho. in l. edita. in fi. C.de eden.

Emendatio libelli ante litis contestationem minuendo,uel detrahendo,fieri potest.Item addendo,si additio cadat sub actione instituta . Item post litẽ contestatam etiam minuendo, dummodo fiat animo renuntiandi in totum ei quod minuitur : non addendo circa rem petitam,sed addendo de fructibus sic. Item ante litis contestationem & post,addendo, & minuendo circa qualitatem fieri potest emendatio, si non mutatur actio,nec factum.alias secus . Item circa obscuritatem etiam usque ad sententiam fieri potest. Ita dicit do. meus do. Fran. de Capili. listę. post doc.in l.edita.uer.aggrediamur. & ibi Bald.in xij.col.& seq.uer.ex prædictis.C.de eden.

Emendans an,& quando puniatur in expensis. Bal.in l.edita.xv.col.C.de eden.vij.op.Abb.& doc.in ca. pastoralis.de causa pos.& propriè.Bar.in d.l.edita. ulti.char.dicit quod sic demum, si reus est dannificatus,non aliter.Item uerum officio iudicis. Bar.ibidem.Item uerum,etiã si sit minor,uel mulier, quia eius curator , uel tutor cogitur expensas reficere. Bar.ibi ad fi. & infra uer. expensarum condemnatio.uer.lxxxiij.

Emendationis materiam supple.infra uer. Libellus emendatur.per totum.

† Emendatio an per sacerdotem penitentialiter confitentem probetur. Feli.in cap.j.m.j.colu.de excep. in uer.per sacerdotem.]

† *Eminens scientia* quæ dicatur:dic secundum Innoc.& Abb.in c.cum in cunctis. de elec. ꝙ eminens scientia dicitur illa, per quam quis scit difficillimas quæstiones explicare , & diffinire in promptu sine reuolutione librorum:mediocris uero dicitur per quam difficiles quæstiones deciduntur,cum reuolutione tamen librorum: sufficiens autem est legitima requisita secundum qualitatem officij, seu beneficij.

Emologatio id est, laudatio.gl.in l. ne in arbitris.§.fi.ff.de arbitris.

Emologatio laudi fieri debet post laudum non ante l. cum antea.& ibi Bal.C.de arbi.& ibi Bart. & tenet Bal.in addi.Spe.de loca.uer.de emologatione.

Emologatio laudi,quod est nullũ,nihil operatur: quia laudum nullum, etiam emologatum a partibus,nõ ualet.Bald.in tit.de pac.Constan.§.sententiæ quoque.ubi dicit laudum non emologari, super quo nõ præcedit compromissum. & Alberi. in l.antepe.ff. de iudi.& c.examinata.de confir. utili , uel inutili. & Alex.in l.licet.§.si seruus.ff.de peculio.

Emologatio facit quod laudũ mereatur executionem infra sententia arbitri.

Emologatio non tollit beneficiũ reductionis, si enormis sit læsio in laudo. secundum Lanfran.post Dy. in tractatu de arbitrio.vij.parte.xiiij.quęst.uer.sed quid si in compromisso.

Emologatio non inducitur ex uerbis notarij lata , data, & promulgata sententia partibus præsentibus, & non contradicentibus. Bar.& Bal.in l.ne in arbitris.in fi. C.de arbi.& Lanfran. ubi supra in j.parte. uers.emologatio.Secus si dicitur i ea,Partibus præsentibus,& consentientibus. Bal.in addi.Spe.de arbitrio.uer.de emologatione. Item ex clausula. Toties,quoties, &c.Cardi. in cle. quãdiu. de appellationibus.

Emologatio in contractu locum non habet. Bal.in d. uersi.item nec in arbitramento. Bal. ibidem. sed in arbitro mero sic. scilicet quando compromissum factum est nudo pacto sine pęna.l.penul.C.de arbi. non quando cum pęna. Bal.in d.uer.ibi: sed in mero. Item cessat emologatio in arbitrio mero,quando pęna est in compromisso sine clausula, Rato manente pacto . secus si sit dicta clausula & pęna. Bal. ibi.& in Sp.uersi.quicquid ergo. Item emologatio locum habet quando compromissum factũ est per stipulationem sine pęna, licet aliqui contradicant, secundum Bald.ibidem. Sed si compromittitur per stipulationem cum pęna,& cum clausula,habet locum emologatio, sicut in pacto dictum est Bal. ubi supra & Bart.in dicta l.cum antea. & in l.si duo rei. in prin.ff.de arbit.

Emolumentum præstandum est obsequio si.in Spec.de salario.§.iij. uer.quid si clericus.

Emolumentum propriè est lucrum molendini, sed impropriè dicitur omnis commoditas.Car.in cle.statutum.in prin.de elec.

† Emolumẽtorũ appellatio generalissima est. Raph. Cu.in consi.clxij.post prin.]

† Et adde quod emolumentum acceptans non potest

recusare onus annexum. l. neminem. & ibi Bar. ff. de le. ij. l. quoniam, & ibi Bal. C. de natu. liber.

Emphyteusis diciur ad annuam præstationē frumenti. Bal. in l. liberti. penul. col. C. de ope. lib. Itē dicitur ab emphono male uocabulo Græco quod est melioratio. Card. & Imo. in † ca. potuit de loca. † Barbari huius neglecta sententia, dicunt emphyteusim insitionem, seu plantationem significare, ab ἐμφυτεύω, quod est insero, siue planto: φυτὸν enim planta est. Inde apud Iuriscōs. Fundus in emphyteusim dari dicitur, id est, in plantationem. Quod item ad ortographiam attinet, ut emphyteusis, non emphyteosis, dicatur, Græci sermonis ratio exigit.

Emphyteusis quid sit. Card. Zab. in c. potuit. in ij. col. uer. quæro itaque. de loca.

Emphyteusis dicitur etiam locatio in perpetuum pro uno numo annuatim soluendo. Bal. in ru. C. de iure emphy. & Alexan. de Vin. in cap. potuit. ix. charta. de loca.

Emphyteusis etiam pro uno numo, uel uilissima pēsione, dari potest Bald in. §. donare. qua.. olim fue. po. ali.

Emphyteusis dicitur locatio. Bal. in l. ij. iij. q. C. de rescin. uen. Sed Bal. in l. j. j. q. C. de hære. insti. & in l. j. C. de iure emphyt. dicit quod non est nec uenditio, nec locatio. & Spe. de emp. & uen. §. nunc dicendum. in uerbo quid de concessione: sed libellus ualet, quo dicitur, Titius locauit in emphyteusim. Io. And. in addi. Spe. de loca. §. v. in prin. Idē Bal. in d. l. j. de iure emphy. ponit differentias. &. ǰ. eo. uers. ix. & per discursum.

Emphyteusis dicitur, etiam si uendatur fundus in emphyteusim. Bal. in rubr. C. de iure emphyt. & Alex. in d. c. potuit. x. charta.

Emphyteusis subiacet beneficio, l. ij. C. de rescin. uen. iij. q. contra Spe. tit. de emp. & uen. §. nunc uidendū §. sed nunquid. sed aliter tenet in tit. de loca. §. vj. uer. lxx. cum quo tenet Pau. de Cast. in l. si quis cum aliter. & ibi Ludo. Pon. ff. de uerb. oblig.

† Emphyteusis concessio an debeat in scriptis constare, & an dispositio. l. iterū quæritur. §. qui impleto. procedat in contractu emphyteutico: uide do. Bart. Soci. in consi. clxix. incip. circa primum. uer. primo quia ut narratur. in ij. parte. ubi etiam propriè compelli poterit ad faciendum instrumentum, dū constet de transactione uel processu, uirtute cuius debet fieri concessio.]

Emphyteusis concessio qualiter fiat, & eius instrumē- † tum. in Spec. de emp. & uen. §. j. ij. forma. † Et uide do. Ia. May. in l. j. C. de iure emphy. in. q. j.]

Emphyteusis, est contractus medius inter locationē, & uenditionem. gloss. doc. & Alexan. in d. cap. potuit. de locato.

Emphyteusis differt a locatione. Primo, quia locatio consistit etiam in rebus mobilibus, sed emphyteusis in immobilibus tantum. gloss. & doc. in d. cap. potuit. Secundo, quia in emphyteutā transit utile dominiū, & possesio naturalis. l. j. & ij. ff. si ager uec. uel emph. pe. l. si ut certo. §. si duobus. ff. commodati. in l. iij. §. ex contrario. ff. de acqui. pos. in Spec. de loca. §. vj. uer. xlv. & uersi. seq. sed in conductore secus est l. j. C. de usuc. transfor. l. non solum. ff. locati. l. qui rem. C. eo. tit. Tertio, emphyteuta non soluens canonem intra terminum, cadit a iure suo secus in conductore. l. ij. C. de iure emphy. Quarto, secundum quosdam, quia conductor rem sibi locatā alteri locat. l. nemo. C. loca. sed emphyteuta nō. Sed hæc opin. reprobatur: quia etiam emphyteuta locat ad modicum tempus. in Specu. ubi supra uer. cxxiiij. Cy. in l. ij. C. de iure emph. Bald. in authen. nisi rogati. C. ad Treb. Insti. loca. §. adeo. per gloss. Quinto, quia emphyteusis est perpetua, sed locatio tēporalis. l. j. C. de iur. emph. & in d. §. adeo. Sexto, quia ex contractu emphyteutico oritur cōdictio ex l. j. C. de iur. emph. Sed ex locato oritur actio ex locato, quæ datur locatori, & actio ex conducto, quæ datur conductori. ff. & C. loca. per totum. Septimo, quia conductori propter sterilitatē remittitur pensio. l. excepto. C. loca. l. ex conducto. §. j. ff. eo. tit. Secus est in emphyteuta: ut no. in l. j. & ibi Bar. & Bal. C. de iure emphy. &. ǰ. uerb. Emphyteuta deteriorans. uersic. ij. & iiij. & uerbo Emphyteuta soluens. uersi. vij. Octauo, quia pro emphyteusi soluitur modica pensio, sed in locatione soluitur iuxta collectione fructuum rei locatæ: imo si locator esset læsus infra dimidiam illius pensionis, qua consueuerit res locari, posset petere contractum rescindi, secūdum doct. in l. ij. C. de rescind. uendi. & in c. cum causa. de empt. & uēdi. Ioan. And. in addi. Specula. de emp. & uend. §. nunc dicendum. uer. sed nūquid. & sic emphyteusis pro uno numo ualet, sed non locatio. l. si quis conduxerit. ff. loca. & Ioan. Andr. in addi. Sp. de loca. §. vj. uer. quarto quæritur. & quod per Bart. in l. si quis ante. ff. de acquiren. possessio. Nono, quia locator potest rem locatam reuocare ante tempus ex causa necessitatis sibi incumbentis l. eadem. C. loca. sed in emphyteuta, secus. secundū Ioan. And. ubi supra. &. ǰ. uer. emphyteutā. el. j. uer. xix. Decimo, quia conductor non potest rem cōductam pignorare. l. fin. C. si res alie. pig. da. sit. sed emphyteuta potest. l. tutor. §. fin. ff. de pig. actio. Ioan. And. ubi. s̄. Specu. in uersi. cxxij. gloss. & doct. in d. cap. potuit. Vndecimo, quia emphyteuta tenetur domum reficere. in authen. si quas ruinas. C. de sacrosan. eccle. conductor uero non tenetur. l. ex conducto. in princi. ff. loca. Duodecimo, quia conductor accipit suas meliorationes finita locatione. l. sed addes. §. si inquilinus. ff. loca. secus est in emphyteuta. l. ij. C. de iure emp. secundum Mar. de Fa. in l. si. eo. tit. Io. And. in addi. ubi supra uer. quarto quæritur. &. ǰ. Emphyteusis finita. uer. xj. & xiij. quia in locatione pensio est in pecunia tantum, sed in emphyteusi potest in qualibet re consistere canon. gl. Insti. locati. §. adeo. Alexand. consi. xcviij. iiij. parte. † Et an sit species locationis & conductionis, uide do. Pet. Phili. Cor. in consil. cclxxxv. litera I, in iij. parte.]

10 Emphyteusis differt ab emptione. Primo, quia emptor acquirit dominium directum & utile, sed emphyteuta utile tantum. ṡ. uersic. proxi. ibi: secundo quia uenditione perfecta omne periculum pertinet ad emptorem. l. j. ff. de peric. & commo. rei uen. Insti. de emp. & uend. § cum autem. sed in emphyteusi secus est: quia periculū particulare pertinet ad emphyteutam, sed totale pertinet ad dominum, scilicet quando res perit in totū. l. j. ad fi. C. de iure emphy. Institu. loca. §. adeo. Tertio, quia licet emptor non soluat pretium, prætor hoc uendito non resoluitur, sed uenditor agit ad pretium. l. non idcirco. de contrahen. emp. sed emphyteuta cessans a solutione canonis cadit a iure suo. in authē. qui rem. C. de sacro san. ec. x. q. ij. qui rem c. potuit. de loca. l. ij. C. de iu. emp. Quarto, quia emptor potest alienare rem emptam sine consensu uenditoris. Secus in emphyteuta. l. fin. de iure emphy. Quinto, quia in emptione soluitur unicum pretium: sed in emphyteusi soluitur canon singulis annis. Ad quod uide Bar. in quæst. publicanus. ubi exponit an emptori reditus lacus Perusini fiat remissio propter sterilitatem. Et dubium facit, quia dubitatur, an sit locatio, uel emptio. Vide prędicta per do. Alexan. in d. cap. potuit. uer. uidimus.

Emphyteusis differt ab utroque contractu, scilicet uenditionis, & locationis. Primo ratione originis: quia contractus emphyteuticus est inuentus de iure ciuili. l. j. de iure emphyt. & d. §. adeo. illi uero de iure gentium. l. ex hoc iure. ff. de iusti. & iur. Insti. de iur. nat. §. ex hoc. in glo. ubique. Secundo, quia hic est stricti iuris: illi uero sunt bonę fidei. Instit. de ac. §. actionum. glo. in cap. cum uenerabilis. de exce. Tertio, quia in emphyteusi potest solui canon in alio, quam in pecunia numerata. glo. in d §. adeo. & no. in d. l. j. sed in illis pretium, uel pēsio debet solui in pecunia. Insti. de contrahen. emp. §. item pretium. & l. ij. §. j. ff. eod. tit. & Insti. loca. in prin. Insti. mandati. §. fin. Quarto, quia hic de necessitate requirit scripturam, illi non. l. j. & fi. C. de iur. emph. & glos. in d. §. adeo. & in d. l. j. & in cap. j. de censi. in vj. in glo. mag. in Spe. de instru. edi. §. restat. uer. sed quid si unus ex testibus. licet in tit. de loca. §. vj. uers. v. dicat contrarium. & Bar. in d. l. j. & Bu. & Abb. in d. c. potuit. ubi Car. Zaba. tenet primam op. Ioan. And. in addi. Spe. de loca. in vj. d. uer. v. Ioan. And. & Pet. de Ancha. in d. c. potuit. & ibi Ioan. de Imo. & Cy. Bald. & Sali. in d. l. j. iij. opp. Et hęc opi. est communis, secundum Ioan. de Imo. & do. Alex. in d. c. potuit. vij. charta.

Emphyteusis a liuello differt. Primo, quia emphyteusis dicitur concessio usque in tertiam generationē, uel in perpetuum: liuellum uero dicitur concessio ad triginta annos ad renouandum pro certa annua pensione. Azo in Summa. C. loca. ij. col. Bart. in l. j. C. de iure emphy. Cy. in l. j. ij. q. C. loca. contra glo. in authē. ingressi. de sacrosan. eccle. Vel emphyteusis dicitur propriē, quādo concessio fit ab eo, qui habet directum dominium: liuellum uero etiam ab emphyteuta, uel feudatario fieri potest pro annua pensione concedendo. Bar. in l. si finita. §. si de uectigalibus. de dam. infec. & Alexan. consi. xciiij. iiij. parte. sed secundum communem usum loquendi liuellum capitur pro emphyteusi. Bart. ibi, & in l. j. C. de iure emph. & Alexand. consi. xcviij. iiij. parte. licet Imo. in c. fi. de præca. dicat liuellum esse, quādo concessio fit a uasallo pro annua pēsione. Sed uide Bal. in cap. j. §. aut si liuellarię. qui. mo. feu. amit. & c. j. ij. col. de ali. feu. & in rubr. C. de iure emph. & plenius per Alex. in cap. potuit. x. charta. de loca. Alex. in cōs. lxxj. iiij. parte. Hylarius, &c. dicit cōem esse opin. ꝙ liuellū intelligitur emphyteusis perpetua, & sic non ecclesia, & tunc idem sunt. Item, in quib. differant, uide omnino Pau. de Ca. in consi. cxxxvj. & Barto. in d. l. j. † Vide do. Barthol. Soci. in consi. xxix. incip. in causa, circa princip. iiij. col. ubi tenet quòd emphyteuticus contractus non differt a datione ad liuellum de nouenio in nouennium. Et hoc idem tenet in consi. clvij. inci. non inutilis. uer. quibus iam declaratis. ibi: nam si dicamus in ij. parte. ubi etiam quòd non differt, licet emphyteusis concessio fit quando fit a domino: liuellarius uero contractus est quando concessio fit a uasallo emphyteuta. Et uide Raph. Fulg. in consi. vij. in fi. iij. col. & Ang. omnino in consi. clxxxiiij. ubi quid sint, & in quo differant. & ibi etiam quod unum ponitur pro alio, & abutimur istis uocabulis.

Emphyteusis a precario differt, quia per emphyteusim transit dominium utile, sed per precarij constitutionem non, nisi possessio naturalis, & ciuilis, si exprimatur alias nulla possessio transit si dicatur ꝙ nulla transeat: si uero simpliciter fiat, transit possessio naturalis, & penes cōcedētē remanet ciuilis. gl. in l. & habet. §. cum quis. ff. de præcario. & in c. j. de præcario. & ibi gl. & Bar. in l. interdum. ff. de acqui. pos. Itē præcarium non pōt concedi in perpetuum, nec ad ce. tū tēpus: alias potest reuocari per cōcedētē. l. cū ꝑcario. ff. de ꝑcario. gl. x j. q. j. præcariæ. secus in emphyte. no. in d. l. j. C. de iu. emphy. & in d. §. adeo. Item emphyteusis consistit in rebus immobilibus tantum: sed præcarium potest contrahi etiā in rebus mobilibus. l. ij. iij. & iiij. ff. de pręcario. Vide Alex. in d. c. potuit. ix. char. uer. in quo aūt differant. sed quandoq; in re mobili est emphyteusis. J. uer. emphyteusis qualiter. uer. ij.

Emphyteusis a præcario in quo differt. Bal. in cap. j. §. aut si liuellarię. qui. mo. feu. ami. Bal. in rub. C. de iure emp. Bu. & doc. in cap. j. de præca. Alexand. in d. cap. potuit. ix. char. de loca. & infra uerb. præcario. per discursum.

Emphyteusis dicitur esse in bonis. Pau. de Ca. in l. sciēdum. qui satisda. cog. & in l. ij. ff. quod quisq; iur. & supra bonorū appellatione. uer. j. ante fi. ibi: sed an emphyteusis, &c. ergo falsum dicit testis quod non habet in bonis, qui habet emphyteusim. Pau. ibi.

Emphyteusis a superficie differt: quia emphyteusis esse potest sine ædificio in solo puro: sed superficies est

ædificium

ædificium in solo alieno. Item & de superficie pôt concedi emphyteusis, secundum do. Ale. in d. c. potuit. x. char. uer. in quo autem.

Emphyteusis a feudo differt. Primo, quia illa est de iure ciuili. l. ex hoc iure. de iusti. & iu. Insti. de iure natu. §. ex hoc iure. per gl. illud uero est de consuetudine. in tit. de his, qui feu. da. pos. Secundo quia feudum datur gratis, non pro censu. licet pro seruitio: emphyteusis uero pro pensione, non pro seruitio. Bald. in addi. Spe. de loca. uer. feudum datur. & no. in c. j. in fi. de feu. da. in vi. leg. commi. & in cap. j. in prin. qui. mo. feu. amit. & in Specu. de. loc. §. vj. uer. quarto quæritur. Tertio, quia uasallus iurat: ut in c. j. de for. fi. & in c. j. de no. for. fi. emphyteuta non, cum iure cautum non reperiatur, secundum d. Bar. Cep. in c. j. ulti. char. in iij. differentia. de cogni. feu. Quarto, quia uasallus tenetur ad homagium. & fidelitatem. ca. j. de for. fide. & c. j. de no. for. fide. sed emphyteuta tenetur ad canonem. Inst. de locat. §. a [illegible] l. ij. in fi. & l. seq. si ager uecti, uel emp. pe. in l. ij. C. de iure emphy. Quinto, quia emphyteuta nô soluens per triennium laico, cadit iure suo. d. l. ij. & per bienniû ecclesiæ. d. c. potuit. sed feudatarius nô satisfaciens non cadit. in Sp. de loc. §. vj. uer. lxxv. Quod uerum, nisi pro pensione tantum detur: secus si pro fidelitate, & pensione: quia non soluens tunc priuatur. Car. Zab. in d. c. potuit. & Barth. Cepo. in c. j. ulti. char. quinta differentia, de cogni. feu. Sexto, quia de feudo inuestiri potest quis per procuratorem specialem. cap. primo. §. fi. per quos fi. inue. quod fieri non potest in emphyteusi perpetua, in qua solus dominus inuestitur. l. fi. C. de iure emph. Septimo, secundum quosdam si uasallus alienat irrequisito domino, feudum reuertitur ad agnatos uasalli, domino excluso. gl. Iaco. de Bel. & doc. in c. j. de suc. feu. §. hoc quoq;. emphyteusis uero reuertitur ad dominum. l. fi. C. de iure emph. Octauo, quia feudum nô potest donari indistincte. §. donare. qualiter olim feud. alie. po. emphyteusis uero, etiam a fisco concessa, potest donari saluo iure canonis domino. l. j. C. de fun. pat. lib. xij. gl. & Bal. d. §. donare. & in c. j. §. deniq;. quæ fue. pri. caus. bene. ami. gl. in l. fi. C. de iure emphy. ubi Bart. tenet contrariû. Sed uide Bar. Bal. Ang. & Imo. Rapha. & doc. in l. si domus. §. fi. de le. primo. Cy. Bal. & Sali. in d. l. fin. & Alex. in d. c. potuit. xij. char. Nono, quia emphyteusis pôt pignorari. l. fi. C. de iure emp. Institut. loca. § adeo. l. tutor. §. fi. & l seq. de pig. ac. l. lex. uectigalis. ff. de pi. doc. & Ale. in d. ca. potuit. feudum uero nô pôt. c. primo. de prohi. feu. ali. per Fed. Decimo, quia quando uasallus deliquit in dominum, ipse, & sui descendentes in infinitum priuantur: collaterales uero usq; ad quartum gradum admittuntur. c. j. & ibi Bal. si uas. feu. pri. & in c. si uasallus culpâ. si de feu. fue. contro. qđ non habet locû in emphyteusi, cum hæc successio confundat ordinem iuris ciuilis, cum incipiat a posteriori. Bal. in d. c. j. si uas. fu. pri. Vndecimo, quia feudum perditur multis ex causis, in toto ti. qui. mo. feu. amit. & in tit. quæ sit pri. causa ben. amit. ex quib. omnib. emphyteusis nô amittitur. Duodecimo, quia si uasallus feudum alienet, & recuperet ipsum etiã incontinenti, ipsum perdit. in c. j. quid iuris, si uas. post ali. feu. & ibi gl. mag. in fi. hodie uero secus, cum statim post acquisitionê sit domino apertum. cap. j. §. hic. de suc. feu. & ibi Iac. Aluaro. licet idem teneat contrarium, & male, in c. j. quid iur. si uas. feu. pri. nisi remisisset de consensu dominorum. quod tamen secus est in emphyteuta si intra duos menses recuperat. c. potuit. & ibi doc. & Io. An. in Nouel. de loca. Bal. in conclu. feu. ti. de prohi. feu. ali. per Fed. Decimotertio, quia emphyteuta potest in suo testamento disponere de emphyteusi. l. in conuentionalibus. & ibi Barto. de uerbo. obl. quod non licet feudatario de feudo. c. j. de suc. feu. c. j. iiij. col. an agn. uel fil. Decimoquarto, quia feminæ non succedunt in feudum, nisi in inuestitura dictum sit. c. primo. §. hic aût. de his. qui feu. da. pos. c. j. §. filia. de suc. feu. uel nisi a domino redemerit prætio, uel gratia. c. j. quemad. feu. ad fi. perdu. sed in emphyteusi succedunt feminæ indistinctè. c. ij. & ibi Bal. si de feu. fue. contro. & in auth. de non alt. §. emphyteusim. & Lu. in fin. uer. femina. nô succedit in feudû. no. per doc. & Ale. in d. c. potuit. Decimoquinto, quia emphyteusis in dotê dari pôt, feudum non. in Sp. de loc. §. vi. uer. ccxcij. ca. primo. §. donare. qualiter ol. feu. po. ali. doc. in l. usufructus. ff. so. ma. Ale. in c. potuit. iiij. q. de loc. Decimosexto, quia in feudum non succedunt muti, surdi, & aliter imperfecti. c. primo. an mut. uel aliter imperfe. sed in emphyteusim sic, secundû Lu. Pon. in sing. uer. clxxviii. hodie fæmina. & Bal. in ti. de pac. Constã. xxvi. col. Bar. Ce. in c. primo. in fi. de cogn. feu. Vltimo, quia emphyteusis requirit scripturã, sed feudum probatur etiam per testes. Bal. in rub. C. de cond. ex. lege. ult. col. † Vide do. Ias. May. in l. prima C. de iure emp. in col. xi. uer. v. & ult.]

Emphyteusis a feudo qualiter cognoscatur. Bal. in addi. Sp. de loc. uer. feudum.

Emphyteusis, & feudum, æquiparantur nisi in his quæ sunt côtra regulas iuris côis: ut per doc. in c. primo. de feu. & Ale. con. lxxxvii. iiij. parte.

20 Emphyteusis concordat cû feudo. Primo, quia neutrum consistit in re mobili. De emphyteusi patet. in l. ij. C. de iu. emphy. & in l. j si ager. uec. & Inst. loc. §. adeo. De fundo patet per glo. in c. j. si uas. ab ali. fue. inter. Secundo, quia in feudo fit duplex inuestitura, scilicet propria & impropria Propria est, quæ incipit a traditione possessionis titulo inuestituræ. Impropria, quæ fit mediante aliquo signo. puta ense, baculo, hasta, uel annulo, positis in manu uasalli loco inuestituræ. c. quid sit inuesti. sicq; omni casu probatur ꝙ uerba tradentis ad hæc apta omni casu sunt necessaria, nec sufficit nuda traditio. cap. j. qui. mo. feu. const. potest. arg. l. nunquam nuda. de acq. re. do. Imo, quod magis est, quo ad ius acquirendi feudum nô sufficit, nisi sequatur realis traditio possessionis ad quam dominus est compellendus præcisè, nec liberatur præstans interesse. cap. si facta. si

de

de feu.fue.contro.c.j.de no.for.fid.c.j.in fi. de controuer.inuesti. & hoc uidetur conuenire cum contractu emphyteutico.l.fin.C.de iu.emph. Tertio, quia sicut feudum non alienatur sine consensu domini.c.j.de prohi.feu.alie.per Loth.c. j. de prohi. feu.ali.per Fed.sic nec emphyteusis.l.fin.C.de iure emph.& Alexan.consi.lxxxvij.iiij.parte.Quarto, quia iura feudalia, quæ uolunt id, quod dicitur, ꝙ uasallus alienans cadit a iure suo, intelliguntur in uasallo scienter alienante: secus si ignoranter.c.j.in fin.de conten.inter do.& empt.feu.c.si uasallus feudum.si de feu. fue. contro. habent locum etiam in emphyteuta alienãte,ut distinguatur an fuerit sciẽs uel ignorans.Bal.in d.c.j.& in d.c.si uasallus. Iaco. Aluaro.& Barth.Ce.in c.j.de cog.feu. prima char. iiij.concor.& est casus.in d.c.j.in fi.ibi:idem in omnibus alijs alienationibus. Et quod dixi de ignorantia,intellige,scilicet facti.glo.Bal.& doc.in d. ca. j. de conten.inter do.& emp. Quinto,quia sicut feudum simpliciter receptum intelligitur, scilicet pro se,& filijs suis masculis:licet in inuestitura non sit facta mentio de hærede.c.j.de duob.fratri. a capi. inue.& glo.in cap.j.quib.mo.feu.consti.po.ita etiam emphyteusis,secundum Bal.in c.j.& Alexan.consi. lxxxvij.iiij.parte.ꝫ.§.proxi.Sexto, quia sicut filius non potest regulariter succedere in feudo, nisi acceptet hæreditatem patris.cap.j. & ibi Iaco.de Aluaro.an agna.uel fil.defun.ita etiam filius emphyteutæ, nisi acceptet hæreditatem patris, non succedit in emphyteusim.in authenti.de non alie.§. emphyteusim.& Bart.in l.ut iurisiurandi.§.si liberti. ff. de oper.lib.de quo per Barto.Bald.& doc.in authen.si quas ruinas.de sacrosan.eccl.in auth.unde si parẽs. de inof.test.Iac.de Alua.in c.j. uer. quinto quæro. cum gloss.v.præal. Septimo, quia nec in feudo,nec in emphyteusi habet locum dispositio.l.ij.C.de rescin.uen.& in Sp.de emp.& uen.§.nunc dicendum. uersic. quid de concessione. Sed quod nõ habeat locum in feudo,casus est sing.cum glo.in cap. ad nostram.de reb.eccl.non alie.Lud.Pon.sin.in l.si quis cum aliter.de uerb.obli.quod tamen,secundũ quosdam,secus est in emphyteusi.d.c.ad nostram.& tenet Spec.in d.c.§.vj.uer.xc. & Pau. de Ca.in d.l.ij. & Lud.ubi ꝫ.viij.col.in prin.de uerb. obli. & Bart. Cep.in c.j.de cogni.feu.pe.char.in fin.& in c. j. xj. differentia.eo.tit.& Pe.de Su.in l.ij.uer.aduerte.C. de rescin.uen.Octauo, quia sicut licentia alienandi feudum intelligitur cum clausulis secundum naturam feudi,uidelicet cum consensu domini,ita & licentia alienandi emphyteusim, secundum Alex. in consil.lxxxvij.& seq.iiij.parte.Nono, quia feudum pro se, & filijs masculis, sicut per unum ex filiis in extraneum alienari non potest quo ad partem suã. c.j.de ali.feu.pa.ita & emphyteusis. doc. & Barto. in l.si mihi & Titio.de uerb.oblig.Ale. d. consi.

Emphyteusis est genus alienationis.in Specu. de loca. §. secundo.

Emphyteusis stipulata. pro se & hæredibus intelligitur pro liberis.in Spe.de testa.§.j.ad fi. Item non in telligitur de extraneis.Bal.in l.liberti.ult.col.C.de ope.li.& in l.fi.iij col.de hære.inst. per Barto. in l. Gallus.§.etiam.de lib. & posth.ubi uide an intelligatur de hæredibus primi gradus tantum, & sic de filijs.Bald.in d.l. fi. dicit quod intelligitur usque in tertiam generationem in emphyteusi ecclesiæ, per aut.de non ali.§.emphyteusis & in l.antiquitas. per Bal.C.de usufru.Item Bald. in l. si in personam. in fi.C.de fideicom.tenet quod intelligitur pro hæredib.uel descendentibus in infinitum, & uno repudiante,ad proximiorem in gradu deuoluatur.¦Item intelligitur pro hæredib.descendentibus.Ale. plene in consi.cxviij.ij.parte.

† Emphyteusis pro se, & aliis de domo sua ipse nominatus præfertur,& postea ueniunt alij de domo ordine successiuo.Bal.in l.cum ita. §. in fideicom. ff. de leg.ij.]

Emphyteusis pro se,& hæredibus masculis, debetur filijs,etiam non hæredibus.Bal.in l.Caius.ff.sol.ma. Sed ibi Ioan.de Imo.tenet contra,in j.col. Sed opi Bal.tenet Bartho.Cepo.in sing.uersicu.xij.Item per Alexand.in l.quod dicitur.de uerbo. obliga. in vj.char.

Emphyteusis pro se, & hæredibus, an debeatur filijs non hæredibus.Bal.in l.filiusfa.§.cum quis.de le.j. & in l.ut iurisiurandi.§.si liberi.de ope. lib. ꝑ Bart. uide Bal.& Imo.in l.Caius.sol.ma.Io.de Im.& Alex.in c.potuit.vj.q.de loc.Bal.in ca. j. an agna.uel fil.& in l.liberti.C.de ope.libe.& l. nepotes. C. de suis,& legi.& in l.ij.C.de fideic.& in l.j.C. de iure emph.per Bar.in l.Caius.§.etiam si de lib.& posth. in l.ex facto.§.si.ff.ad Trebell.Salic.in l.ij.xx.q. de iure emphy.Pau.de Ca.in l.tale.§.fi.ff.de pact.glo. in l.etiam.sol.ma.Anto.Rose.in trac. de succes. ab intest.xxviij.colum.Item per Pau. consilio. cxxxv. & per Alex.in l.quod dicitur.& in consi. ix. secunda parte.

Emphyteusis pro se, filijs, & hæredibus, an debeatur filijs non hæredibus.ꝫ.prox.uer.Bal.in l. j. de iure emphy.Pau.de Ca. in consi. ccxxxv. quod non, & Ale.in l sed si hac.§.liberos.ff.de in ius uoc.& in l. quod dicitur.de uerb.obl. & infra, & an extraneis hæredibus,per Alex.consi.lvj.ij. parte.& in consil. lxxj.iiij.parte.quod sic.

Emphyteusis pro se & liberis stipulata per patrem ab ecclesia intelligitur pro filijs ut filiis, non ut hæredibus.Sed.

Emphyteusis pro se,& liberis hæredibus, intelligitur pro filiis si sint hæredes,& non aliter. ut plene per Alexand.in l. quidam. §. nihil. de eden. & plenius in l.quod dicitur.de uerbo.obl.vj.char.& in d. consil.ix.

Emphyteusis pro se,& hæredibus legitimis, & naturalibus,quomodo intelligatur.Alexand.d. consi. lvj. ij.parte.

Emphyteusis pro se,filiis,& hæredibus, an debeatur hæredi extraneo cohæredi filii stipulantis. Alexan. plene.in d.l.quod dicitur.pen.col.& in. vj. charta.

de uerb.obl.post Bald.in l.j.C.de iure emp. & in l. Caius.sol.mat. Vide do.Bartho.Soc.in consi.xlv.in cip.capiendo.circa princ.ij. col. in j. parte. quod si emphyteusis concedatur pro se, & hæredibus, non ueniunt extranei, nisi dicatur, quibuscunque hæredibus: quia tunc ueniunt, ac si expresse mentio facta fuisset: imo tunc transit ad legatarium. De quo etiam uide Bal. in l. etiam filios. sol. mat.& d.Pet. Philip. Corn. in consi.xiij.incipi. in præsenti. in litera B. in tertia parte.]

Emphyteusis pro se, & hæredibus, an debeatur legatarijs. in Spec. de loca.§.vj.uer.cxij.& uide.j̄.uer. Hæres. uersi. jx. & in consi.s̄. alleg.

10 Emphyteusis pro se,& filijs hæredibus, an debeatur hæredibus institutis in re certa. Bart. in l.iusiurandi.§.si liberi de ope. lib. Bald. in l. liberti. ulti. col. C. eo. ti.& pe. col. uersic. sed aliud in contractu, quod no. & per Bal. in auth. si quas ruinas. v. col. C.de sac.san.eccl.in Specu.de loca.§.vj.uersic. lxxviij. Alex.in c.potuit.vj.q.de loca. & Sal.in l.ij. xij.q.uer.sed iuxta hoc.& plenius per Ale.in l. quædam.§.nihil.de eden.& Bar.in consi.dominus amatæ. & consil.suo, quæstio ista habet duo puncta. & Bal.in l.j.xlix.q.ff.de re.di.& per Ang.in l.Gallus. §.etiam.de lib.& posthu.& per Bald. in d. §. nihil. & per Alexand.in l.quod dicitur. de uerb. obliga. antepe.char. Sed legatum hæredibus Titii debetur etiam hæredi in re certa.Bal. in d.l.liberti. uer. sed quid si quidam.

Emphyteusis pro se: & hæredibus proprii corporis: debetur descendentibus in infinitum.Bal. in prælu. feu.x.col.Cy.in l.j.j.q.C.de pactis.

Emphyteusis pro se:& hæredibus usque ad tertiam generationem stipulata a Caio: quæritur Caio si Titius noluit ratificare cum omnibus qualitatibus: & conditionibus:quibus quæsita fuit Titio:& ideo finitur in tertia generatione Titii,non Caii. Bald.in l.multum.iiij.colum.C.si quis alteri:uel sibi. & Bartol.in l.fundum.ff.de act.empti. & infra fideicommissum.

Emphyteusis pro se,& filiis,intelligitur pro legitimis, non pro legitimatis.Bart.in l.fi.C. de his, qui uenia ta.imp.& per Alexand.in l.quod dicitur.pe.chart. de uerbo.oblig.post Barto.& doct.in l.ex facto.§. si quis rogatus. ad Trebel. & plenius per Alexand. consi.cxxviij.prima parte.Sed an sit eadem, uel diuersa in persona sua,& filiorum,uide Ang.& Pa.de Ca.in l.apud Iulianum.§.si quis alicui.de lega.j.& j̄.Renuntiatio.

Emphyteusis pro se & filiis an intelligatur pro bastardis,& an pro adoptiuis. Dy. post glo.in l. Lucius.§. dame. de leg. ij.in Spe.de loca.uersi.lxvii.& seq.& Ioan.And.& doc.in c.in præsentia. de prob.de adoptiuis.dicit Dy.quod non:in l.si ita quis.§.his, cui. de lega.ij.Barto.in l.ex facto.§. si quis rogatus. ad Trebel.Bald. in l.generaliter. §. cum autem. C. de institu.& substit.sub condi.fa. Alexan. in l.adoptiuum.ff.de in ius uoc.& in l. quod dicitur.in penul. char.de uer.oblig.

Emphyteusis pro se,& filiis,etiã spuriis, debetur iure proprio uigore pacti. Bald.in l.ij.C.de iure emphy.& infra uersicu. Pactum de succedendo.uer.xv. & uerb. Pactum domini,& emphyteutæ.uer.fi. & uer.Spurius.uer xxij.

Emphyteusis pro se,& filiis, uidetur quæsita filiis ut filiis,non filiis ut hæredibus.Bart.in l.si tibi.§. si pactus.ff.de pac.& ideo debetur filiis etiam non hæredibus,ut ibi.& Pau.de Cast.in consi.clix. & Bal. in l.liberti.vj.col.C.de ope.lib.& in auth.si quas ruinas.de sac.san.eccl.& in aut.unde si parens. in fi.de inof.test.& in l.iij.C.de fideicom. & ideo debet diuidi uiriliter inter eos.Bald. ibidem. & uide omnino Alexand.in l.sed si hac.§. liberos:de in ius uoc. & in l.quod dicitur.de uerb.ob.& in con. lxxj. inj. parte.ubi refert Bar.in d.§.si pactus.tenere contra-

† rium. † Et per Fran.Are.in d.l.quod dicitur.in antepen.co.]

Emphyteusis stipulata per duos fratres pro se,& filiis, intelligitur stipulata a quolibet pro se & pro filiis eius,non pro filiis fratris.c.j.de duo. fra.a capi. inue.Bald.in l.j.§.j.in pen.col.C.de cad.tol. Idem in feudo.d.c.j.& ibi Bal.& in l.cum acutissimi. C. de fideicom.& j̄.Feudum.uer. lxvi.

Emphyteusis stipulata per matrem pro se,& filiis,quæritur filiis.Barto.in l.quod dicitur. de uerb. oblig. & ibi Ale.iiij.char.Ale.in l.stipulatio ista.§.si stipuler.eo.tit.

Emphyteusis pro se,& suis hæredibus, si sit cõcessa ab ecclesia,intelligitur pro suis eo modo, quo iure sui capiunt:ut in §.sui.Inst.de hære.quali.& dif. Sed si sit priuati,intelligitur pro omnibus hæredibus,etiã extraneis.Io.de Imo.& Alex. in d. l. quod dicitur. ult.char.de uer.oblig.ubi plenius per Alexand. qui post Imo. dicit quod tunc transit etiam ad nepotẽ ex filia, & emancipatum, non ultra nepotem. Sed concludit communem opi.esse ꝙ transeat ad hæredes etiã extraneos.si sit talis, quæ de sui natura sit transitoria:alias ad solos descendentes.

10 Emphyteusis pro se,& filiis masculis, non debetur nepoti ex filia.j̄.Nepos ex filia.uer.xx.

Emphyteusis pro se, & descendentibus ex uirili sexu, non debetur nepoti ex filia. Bal. & Im.in l.Gallus. §.nunc de lege.de lib.& posth. Ale.in l.libellorum

† de uerb.sig. † Vnde do.Mari.Soci.in con.xxv. inc. do.Franc.uer.secundo præsupposito.circa medium in j.parte.]

Emphyteusis pro se,& filiis,an renuntietur in præiudicium filiorum infra uerb.Feudum. uersicul. xxv. & xxxj.

Emphyteusis pro se, & filiis stipulata per uxorem & uirum, an debeatur filio alterius matrimonii. Bald. in authen.quirem.de sacrosan.eccl.in Sp. de loca. §.vj.uer.cxlix.& ibi Io.An.in addi.Ale.in c.potuit viij.q.uer. ex ista.de locato.

† Emphyteusim si maritus accipit pro se, & uxore,& eorum liberis,si uxor habet ratum, utrique acquiritur pro dimidia ut decidit Spe. in tit.de locat. §. nunc aliqua.uersi. cxlviij.& sequitur.do.Decius.in consi.

consi.lxviij.in j.col.in j.uol.Et secundum istam decisionem, secundum eum, consuluit Alex.in consil. cxxix.incip.uiso processu.in prin.in ij.uo. Et an maritus renuntiando illi emphyteusi possit præiudicare uxori, uide Deci.in præalle.consi.in ij.co.uer.nõ obstant allegata, ubi concludit q non : cum, non possit maritus præiudicare uxori in iure quæsito. l. seruus dotalis.l.fi.ff.sol.mat.

Emphyteusis pro se,& filiis, an debeatur filiis, & post mortem patris mortis causa. Bar. q sic, in l.mortis causa.ff.de don.causa mortis.

Emphyteusis pro se,& uno filio, an imputetur ei in legitimam,& an conferatur.Bald.in l.omni modo.§. quæ nuper.C.de inof.test.& adde.j.e.uer.Emphyteusis imputatur uer.pen.

Emphyteusis pro se,& filijs, an debeatur monasterio, quod reputatur filius.Bal.in auth.nisi rogati.uersi. quæro nunquid in contractu emphyteutico. C. ad Treb.in Sp.de loca.§.vj.uer.cliij.& uersi.seq.& ibi Bal.in addi.uer.si recepi.

Emphyteusis pro se,& filiis, an transeat ad emancipatum.s.uer.emancipatus.uer.xxiiij.

† Adde quod emphyteusis facta pro se, ac filiis suis an comprehendat filias, uide Arch.in c.si quis suadente diabolo.xvij.q.iiij.ubi refert Guido. de Suntenuisse quod non : quia in contractibus masculinũ genus non concipit fœmininum.Quod dictũ Arch. allegat Bal.in l.Gallus.ff.de lib.& post.& Lud Ro. consil.cccv.incip.uisa facti serie.& Io. de Imo.consi.incipien.in casu præmisso.& idem Io.de Im.in c. potuit. de loca. & ibi d. Barb. ubi adducit Raynerium de Forli. & Angel. in l. tres fratres. ff. de pactis.& Io.de Imo.& Mod.in l.quod dicitur. in xix. col.ff.de uerb.obl.& in l.si ita scriptum.ff. de le. ij. & plene per Alex.de Imol.in l.sed si hac.§.liberos. ff.de in ius uocan.aliquid per Bal.in l.ij.in ij. colu. C.de iure emph.Pe.de Anch.in cle.j.de baptis.Bal. in repetitione.l.in suis.ff.de lib.& posth.& Bald.& Imo.in l.cum auus.ff.de condi.& demon. & Anto. in c.in quibusdam de pe.& Sali.in d.l. ij. C. de iure emphy.in xxj.q. licet idem Sal. in discursu. in d. l. ij.in xvij.q.cum sequenti, diceret contrarium : sed contra eum est communis opi. secus si fuisset facta pro se, & liberis, ut dicunt doc.in præalle.iuribus, & Pe.de Anch.consi.cxxiiij.incip.uisis, & diligenter ruminatis.& consi.ccccxxxiiij.incipi.Posset ista domina. Et ita consuluit apud Ariminum, & obtinuit.Et ad prædicta uide consilium Alexandi, incipiens, super eo, de quo quæritur.in ordine.lxj. in j. uolu.

Emphyteusis pro se,& filiis, debetur filiis, etiam si de eis non sit facta mentio in inuestitura.Bal.in c.j.ad fi.qui.mo.feu.consti.po.in usibus feu.

Emphyteusis pro se, & filiis fratris debetur pro dimidia tantum filiis fratris, si emphyteutæ supersint filii sui.Bald.in l.cum acutissimi.in fin.C.de fideicõmis.

30 Emphyteusis primo concessa Titio,& filiis, si mortuo Titio iterum concedatur filiis, non præiudicatur anti quę formæ concessionis : & ideo non tollitur ius accrescendi per nouam concessionẽ, uel renouationem factam filiis. sed ut prius censendũ est Bal.in l j.pe.col.C.quando non pet.partes.]

Emphyteusis pro se,& filiis an debeatur nepotibus ex filiis in Specu.de loca.§.vj.uersic.clxvj. Sali.in l.ij. xxj.q.de iur.emph. Alexan.in cap.potuit.v.q.uersi. ex prædictis.de loca.& Alexan. quod non, in cosil. cxxviij.prima parte.& j.uer. filiorum appellatiõe. uer.xx.& xxij.

Emphyteusis pro se, & filiis, potest a patre stipulante renuntiari in præiudicium filiorum. Barto. & doc. in l.qui Romæ.§.flauius. de uerborum oblig.Alexand.in d.cap.potuit. xv. charta.de loca. Item per Alexand.plenius in consilio.lxxxvij. & seq.quarta parte.

Emphyteusis pro se,& uno filio, ualet pro se inuita, & pro filio, post mortem stipulantis potest alteri filio assignari per patrem, & reuocari a filio in potestate, cui sit stipulata:secus si sit emancipatus, quia ab eo non potest reuocari, ut alteri concedatur. Item secus si patri,& filio sit concessa, & quæsita beneficio concedentis, non si ex re patris. Bal.in l.j.in fin. C.per quas perso.no.acqui.

Emphyteusis pro se,& filiis ex suo corpore natis, debetur etiã nepoti ex filia.Bal.in c.j.§. filia. de suc.feu. Alex.in l.liberorum.de uerb.sig.

Emphyteusis pro se,& descendẽtibus ex se natis, alias reuertatur, debet reuerti, etiam si filius decesserit sine filiis.Bal.post Cy.in aut.sed & si quis.vj colum. C.de secun.nup.& Alex.in l. libellorum. de uerbo. sign.

Emphyteusis in dubio uidetur recepta pro se, & descendentibus masculis, sicut feudum. Bald.in c.j.ad fi.quib.mo.feu.consti.po.Ale.in l.sed si hac.§. liberos.de in ius uoc.& in consi.lxxxvij.iij.parte.& s. §.j.& plenius per Ale.in l. quod dicitur.de uerbo. obl.ult.char.uer. tenet contra.

Emphyteusis pro se,& liberis masculis, non debetur nepoti ex filia.Bal.Ang.& Ale.in d.§.liberos.& j.Nepos ex filia.uer.xx.

Emphyteusis pro se & filiis non potest legari uni ex filiis.Bar.in l. ut iurisiurandi. §. si liberi. de ope. lib. qui loquitur aliter in l.quod dicitur.de uerb. oblig. & in l.Gallus.§.j.de lib.& posth. & in l.in conuentionalibus.de uerb. sig. ubi dicit uerum in emphyteusi ecclesiæ.& in l.j.§.pe.ff.de superfi.Sed Imo.in l.quod dicitur.præalle. & in d.cap. potuit. tenet q sic.& Bald.in aut. si quas ruinas.de sac.san.eccle.in vj.colum.& in c.j.qui feu.da.po.& Spe.d.§.vj.uer. lxxviij.& Alexand.in d.c.potuit.xv.char. uer.quartus casus. ubi dicit quod opinio Barto.uerior est.& Sali.in l.fi.C.de iure emphy.Pau. de Cast. tenet cũ Spe.in consil.clxvj.v. col. & plenius per An. Barb. in consi. illud asseram, quod est post consil. xlvij. Alexand.iij.parte. ultim. carta. quod potest, si sit nouum, non si antiquum.& per Alexand.consi.lxx. quarta parte.

Emphyteusis pro se,& filiis, an possit legari extraneis in

præiudicium filiorum. Ioan. de Imo. & Ale. de Vin. in d. cap. potuit. xv. char. Bal. in l. qui se patris. ix. colum. C. unde liberi. in Specu. ubi supra. uer. lxxviij. Salic. in d. l. fin. quod per Barto. in l. quod dicitur. & in l. qui Romæ. §. flauius. de uer. ob. & Ang. in l. apud Iulianum. §. si quis alicui. de le. j. quod non. & Bar. cons. qõ ista habet duo dubia. & Fed. de Sen. con. ccxxviij. factum tale est, duo fratres. Ang. in l. item uidendum. §. nunc uideamus. de pet. hær. Bal. in c. j. v. col. de prohi. feu. ali. per Fed. Lud. Pon. in l. j. xij. q. C. quando non pe. par. Quod uerum est, nisi pater acquisiuisset eam ex pecunia sua non ex liberalitate concedentis. Bald. sing. in l. j. C. per quas perso. no. acqui. Lau. de Fano. Inst. de leg. ag. suc. §. cæterum. xv. col. & per Ale. con. lxxxviij. & præcedenti. iiij. parte. ubi etiam dicit an possit alienari p unum ex fratribus, mortuo patre in præiudicium aliorum. Ale. in d. consilio.

40 Emphyteusis pro se, & filiis, uel descendentibus, non transit ad extraneos. Sali. in l. fi. & in l. ij. xvij. & xx. q. de iure emph. Ale. in ca. potuit. xv. charta. de locato.

Emphyteusis pro se, & filiis, & nepotibus, non põt legari nepotibus, extantib. filiis, & sic in ulteriori gradu. Sal. in l. ij. xvij. q. de iure emph. Bar. in l. Gallus. §. j. de li. & post. in l. si Titio. & in l. quod dicitur. de uer. obl. Cy. in l. liberti. de ope. lib. Ale. in c. potuit. xv. char. de locato.

Emphyteusis pro se, filiis, & nepotib. usq; ad quadraginta annos, an reuertatur statim ꝙ emphyteuta decessit sine filiis, & hæredib. an uero elapsis quadraginta annis. in Sp. de loc. §. vj. uer. cxlv. & ibi Ioan. And. in addi. qui tenet contrarium. Vide omnino Ale. de Vin. in d. c. potuit. vj. q prin. de locato. Sp. ibi tenet reuerti post quadraginta annos. Ioan. An. contra.

Emphyteusis pro se, & filiis, & nepotibus, non transit ad nepotes ex fratre, qui propriè non dicuntur nepotes, nisi desint nepotes ex filio. Bal. in §. similiter qui. mo. feu. amit. & Dy. in consi. in Christi nomine amen: diligenter considerata. Bal. & Imo. in l. si dotali. so. ma. & in l. j. C. de suc. edi. Cy. in l. si instituta §. de inoffi. C. de inoffic. testam. Item nec ad nepotes ex filia, si fuit dictum pro nepotibus masculis. Bald. in authen. si quas ruinas. in fin. C. de sac. sanc. eccle.

† [Et Fran. de Are. in iiij. parte sui trac. feu. in xxv. q.]

Emphyteusis pro se, filiis, & nepotibus, debetur ordine successiuo. doc. Bar. & Ang. in l. Gallus. §. quidã rectè. de lib. & posth. licet Ioan. de Im. ibi contrarium teneat. Vide Barto. in l. si Titio. & in l. quod dicitur. de uerb. oblig. & in l. iurisiurandi. §. si liberi. de ope. lib. & per Bald. in l. si personam. C. de fideicom. & in l. fin. C. de impu. & ali. substit. & in l. liberti. vj. colum. de ope. lib. Sal. in l. ij. C. de iure emph. xvij. q. Io. de Imo. & Ale. in cap. potuit. xv. charta. de locat. & ibi dicunt uerum post Bart. in d. §. si liberi. si est consuetudo, uel statutum, quòd stantibus masculis fœmina non succedat. Vide ibi, & Alexan. con. lxxxviij. iiij. parte. & in d. l. quod dicitur. v. char. pe. co. Item quid in fideicommisso. ĩ. Fideicomissum expirat. uer. x.

† [Emphyteusim si quis accipit pro se, filiis, & nepotib. usque in tertiam generationem, an dictio usq; ponatur inclusiue, ita ut comprehendantur pronepotes ipsius, aut exclusiue. quod non comprehendantur, nisi nepotes, & non pronepotes: & quid sit generatio, & a quo incipiat, uide do. Maria. Soc. in con. xxv. incipien. do. Fran. uer. quare assumo. cum uer. seq. in prima parte.]

Emphyteusis pro se, filijs, & nepotib. mortuis filiis debetur nepoti ex eo filio, qui eam habuit uiuens, & non aliis, secundum Ang. contra Io. de Im. in l. Gallus. §. quidam rectè. de lib. & post. Item

Emphyteusis pro se, filiis, & nepotib. debetur eis, etiã non hæredib. in Sp. de loca. §. vj. uer. cliiij. Bald. in l. Caius. sol. mat. Alexand. in d. cap. potuit. per Bald. in l. ij. C. de suis, & legi. & Bart. in d. l. Gallus. §. quidam. & in d. §. si liberi. & ĩ. eo. Item uer. ij. cum duobus. seq.

† [Emphyteusim si quis accepit pro se, & suis descendentibus hæredib. seu successoribus, an ad illam admittetur filius institutus a patre in re certa: uide pulchrè Iac. de san. Geo. in l. quædam. §. nihil interest. in ij. col. uer. & hæc faciunt ad quæstionẽ quotidianam. ff. de eden.]

Emphyteusis pro se, filiis, & nepotib. debetur etiã nepotibus posthumis post mortem aui conceptis, & natis, secundum Barto. in l. quod dicitur. de uer. ob. & in l. item prætor. de suis, & leg. & Anto. Rose. in tract. de succe. ab intest. xxx. col. & ĩ. uerb. Nepos. el. j. uer. xxxix. Vide omnino. Ale. in d. l. quod dicitur.

Emphyteusis pro se, & filiis, & nepotibus, non potest legari nepotibus, extantibus filiis, & sic ulteriori gradu. Sali. in l. ij. xvij. q. de iure emphy. Barto. in l. Gallus. §. j. de lib. & post & in l. si Titio. & in l. quod dicitur. de uer. ob. & Pe. & Cy. in l. liberti. de oper. lib. Ale. in c. potuit. xv. charta. de locato.

Emphyteusis pro se, filiis, & successoribus, non debetur legatariis, qui sunt successores particulares, nec hæredi instituto in re certa, sed hæredi uniuersali. Pau. de Cast. & ibi Ale. in l. quædam. §. is autem. ff. de eden. in Specu. de loca. §. vj. uersic. lxxviij. Ale. in ca. potuit. vj. q. uide Barto. in d. l. ut iurisiurandi. §. si liberi. Quod uerum, nisi dictum sit, pro se, filiis hæredibus, & successoribus, uel pro se, & hæredibus, & successoribus quibuscunq;, secundum Ale. in d. vj. q. & Ale. ubi ĩ. & in l. stipulatio. §. hi, qui. de uer. ob. & Bal. sin. in c. j. vi. col. uer. sed quid si concessũ. de prohi. feu. alie. per Fre. per c. is autem. & alias cõsului. Adde Bal. in l. emptorẽ. ul. col. C. loca. & in l. liberti. x. col. de oper. lib. & plenius per Ale. in l. qđ dicitur. ult. char de uerb. obli. & l. in conuentionalibus. de uerbo. signifi. & Ioan. de Imo. in consi. quidam Antonius de sancta. & per Ale. consi. xliiij. ij. parte. Item debetur ẽt extraneis. Sal. in d. l. ij. de iu. emphy. Quod est uerum, si sit transibilis ad extraneos:

neos:alias secus.doc.in d.l.liberti.de ope. lib. doc. in l.in annalib.C.de leg.& in l.Gallus.§. primo. & Alexand.in d.vj.q.& per Alex.in l.quod dicitur.ul ti.char.& in d.consi.xliiij. † Et quos includat uide Fran.Are.in l.quod dicitur.de uerbo.obliga. in vj. colum.& do.Bar.Socin.in consi.cclxxv.inci. in causa fratris Andreæ.uersi.confirmatur,quia ultra uerbum:in secunda parte.quod intelligitur de heredibus de iure ciuili , & de successoribus de iure prætorio.& uide etiam eum in consil.cclxix.inc.in causa,quæ uertitur.uer.tertio confirmatur.ea parte secunda.]

50 Emphyteusis pro se,& filiis masculis,& feminis,debetur ordine successiuo,ut post masculos admittantur fœminæ.Bar.in consi.ista quæstio habet duo dubia.& in l.hæredes mei.§.cum ita.ff.ad Treb.& in l.ut iurisiurandi.§.si liberi.de oper.libe.ubi conclu dit quod non,sed simul succedunt,nisi consuetudo, uel statutum sit in contrarium in successione emphyteusis , uel nisi sit statutum quod stantibus masculis fæmina non succedat.quia intelligitur etiam in emphyteusi ordine successiuo. Quod etiá tenet. Bal.in l.quoties.C.de suis,& legi.Imol.& Alexan. in c.potuit.ij.char.contra Sali.in l.ij.xvij.q. de iur. emph.Vide distinctionem Bal.in l.liberti.xij.colu. C.de ope.lib.& per Ale.in con.cxxvij.prima parte quod est in iiij.parte.con.xiiij.& in l quod dicitur. ult.char.de uer.obl.

Emphyteusis pro se,& filiis masculis,cum fæminis,debetur pariter omnibus , & non ordine successiuo. Barto.in l.Gallus.§.quidam.de liberis & posthu.in d.§.si liberi.Bal.in l.j.§.ubi autem.C.de cad.tol.& in l.fi. iiij.colum. uersic. & faciat ad testamentum. C.de impu.& ali.sub.& in l.quoties.de suis & legi. Salic.in l.ij. xvij. q. de iure emph.ubi tenet contra Barto.Sed uide Ioan.de Imo.& Alexand. in c. potuit.uersi. primo. ex his succedit tertia quæstio . de locato.& Bald.in d.l.liberti.viij.colu.ubi dicit utrique pariter deberi,licet in feudo secus sit, quia debetur ordine successiuo.Adde no.per Bal.in l.fi. C. de uerb.sig. qui dicit ꝙ ubi fit mentio personarum, inter quas cadit prælatio,semper dispositio intelligitur ordine successiuo.& tenet Bal.in l.fi.C.de im pub.& Bar.in d.§.quidam recte.

† Emphyteusis stipulata pro se,& descendentibus masculis & fæminis,an filia admittatur, stante statuto exclusiuo fæminarum:uide dom. Pet. Philip. Cor. in consi.cxlv.incip.ad euidentiam.in litera Q, prima parte.]

Emphyteusis pro se, & stirpe sua,debetur descendentibus.Bald.in l.si quis in suo.§.legis.C. de inoffic. testam.

Emphyteusis in tertiam generationem concessa , quo modo incipiat,& quomodo finiatur. Ang. in auth. de non ali.§.emphyteusim.col.ij.in Sp.de loc.§.vj. uer.clv.Bal.in aut.si quas ruinas.C.de sacros. eccl. & in aut.defuncto.ij.col.C.ad Tertul. & in suo cō si.concessa est alicui emphyteusis.Alex.in c.potuit. x.q.de loc.& ī.e.per discursum.

Emphyteusis in quartam generationem concessa finitur in abnepote eius.qui recipit,& ante non.Ange. in aut.de rest.fideic.ult.col.& Alex.plenius in l. qđ dicitur.pe.char. de uer.obl.

Emphyteusis pro se , & Titio , suisque posteris,usque in tertiam generationem, si Titius non habet ratū, nihilominus finitur finita tertia generatione Titii, & non morte stipulātis.Bal.in l.multum.C. si qui alteri,uel sibi.ubi dicit quod Barto.sic.de facto cōsuluit.Adde simile.supra eodem.uersic.vij.& quod in Specu.ubi supra.§. vj. uersicu. cxlv. & ibi Ioan. And.in addi.& infra uer. Vsusfructus finitur uer. v.& xxvi.& Bar.in l.fundum.de ac.emp.& ī. uersi. Fideiussor.

Emphyteusis pro se & filiis usque ad tertiam generationem , intelligitur quod si unus ex filiis moriatur sine filio,pars eius accrescat fratri, & non reuertatur ad dominum.Barto.in l.si mihi,& Titio.de uerbo.obl.& ibi doc.& Alexan.plene.& Pau. de Cast. consil.ccxxxiiij.& per Salic. in l. secunda. xxiij. q. C.de iure emph.& Alexand.in l.quod dicitur. pen. char.de uer.obl.ubi plene & ibi ponit quid si concedatur usq; ad tertiam generationem,uel usq; ad ipsius tertiam generationem.

Emphyteusis pro se, & alio cuicunq; uelit cedere emphyteuta, potest alienari, etiam domino non requisito.Flo.sin.in l.tria prædia . §. & quemadmodum. ff.de ser.rust.præd.

Emphyteusis pro me,& fratre absente,an si frater nolit acceptare,accrescat mihi pars eius.Bal.in l.j.antepe.col.C.quando non pe.par.

Emphyteusis pro se,& filiis,& descendentibus, an accrescat alteri fratri pars fratris mortui post patrem stipulatorem Bal.in l.j.antep.colu.C. quando non pe. par. pe.accres.

60 Emphyteusis pro se,& liberis,an debeatur nepotibus ex filiis.Bar.in l.liberorum.de uer.sig.& Ale.in c.potuit.de loc.v.q.ul.col.

Emphyteusis pro se,& Titio,acquiritur Titio sine cessione,uel traditione.Bal.in addi.Sp.de loca.uersi.si tradita,& in Sp.ibi.§.vj.uer.clxix.antep. col. Item sine ratihabitiōe Titii, in tantum quod finitur morte Titii,& ex persona Titii,acsi Titius ipse recepisset.Bar.in l.si quis usufructus.de usufru. leg. per l. fundum cum mihi.de ac.emp.sed Bal.in aut.si quas pe.col: de sac. san. eccl.dicit ꝙ censetur unica tota in persona uiri,si uxor nolit ratificare.

Emphyteusis concessa duobus fratribus ad uitam eorum tantum,cum pacto quod ipsis mortuis reuertatur ad ecclesiam , uno mortuo accrescit alteri sine noua possessione Bal.in addi.Spec.de loca.uersic. si emphyteusis est concessa.& per Sal.in l.ij.xxiij. q. & seq.de iure emph.& Bar.& Ale.in l.si mihi,& Titio.de uer.obl.& ī.

Emphyteusis in tertiam personam quomodo intelligatur.in Specu.de loca.§.vj.uersicu.porro.& uersi. seq.& Alexand.in l.quod dicitur.pe.charta. de uerbo.obl g.

Emphyteusis simpliciter concessa Titio , intelligitur etiam

etiam pro suis filiis,& nepotibus, & præsumitur cõcessa in tertiam personam, scilicet pro se, filiis,& nepotib. in auth. de non ali.§.emphyteusis. & §. quia uero Leonis.& §.ut neque.in auth. defuncto.C. ad Tertul.per Bal.& in aut. si quas ruinas. de sac. san. eccl But.in c.in præsentia.de proba.gl. & Bal. in c. primo.qui.mo.feu.constitu.poss.Bal.in c. j. de duo fratri.a c.inue.& supra uerb. Emphyteusis.el.j. uer. penul.circa medium.& supra eod.uer. xxxvj. & ĩ. uerb.Emphyteusis concordat cum fundo.uer.quinto quia,&c.sed imo ad secũdum.d.§. emphyteusim. Alex.ubi ĩ.ij.q.in d.c.potuit.& Alc.plene in l. qđ dicitur.de uer.obli.

Emphyteusis concessa in perpetuum, transit ad omnem hæredem, etiam extraneum, secundum Pau. consi.cxxxvij. Sed

Emphyteusis concessa in tertiam generationem, intelligitur etiam pro nepotibus concessa, nec comprehenditur persona Titii stipulantis.Bal. in addi. Sp. de loca.uer.ecclesia potest.& uer. nomine tertię.& ibi Sp.uer.clv. Vide Bald.in l.si auia.C. de dona. & in consi. concessa est alicui emphyteusis, &c.& ĩ.e. uer.lxiiij.Plenius,& omnino per Car.in cle.prima. de pęnis.& Bal. in consi.considerandum est,&c.qđ est post consi.lv.Alex. de Imo. in iiij. parte. & plenius per Alex. in l. quod dicitur. j. char. de uerbor. oblig.& Bald.in aut. defuncto. ad Tertul. & in suo consi.concessa est alicui emphyteusis. Ang. in aut. de non alie.§.emphyteusim.Alex. de Vincen. in c. potuit.x.q.de loca.

Emphyteusis,etiam in tertiam generationem concessa,durat perpetuo, quãdo res est facta fertilior opera emphyteutæ.Bar.in l.quicunq;.C.de omni agro deser.lib.xj.

Emphyteusis concessa nepotibus,an debeatur per capita,uel per stirpes.Bal.in l.nepotes.de suis, & leg. Bar.in l.Gallus.§.quidam.de lib.& post.Ant. Ros. in trac.consi.xxviij.col.

Emphyteusis concessa in tertium gradum uel in tertiã generationem idem est.Sp.de loca.§.vj.uer.clv. & ibi Bal.uer.nomine tertiæ.& Ale.in l.quod dicitur pe.charta.

70 Emphyteusis concessa duob.cum pacto, ꝙ altero moriente.deuoluatur ad alterum pars eius, intelligitur deuoluta,etiam si alter [illegible] hærede moriatur.in Sp.de loc.§.vj.uer.lxxv.

Emphyteusis pro se,& filiis, intelligitur etiam pro fœminis.Item.

Emphyteusis pro se, & liberis, intelligitur etiam pro fœminis,ut plene per Alex.post Bal.in l. sed si hac. §.liberos.de in ius uoc. & in l.quod dicitur. ue uer. obl.ult.char.& in consi.lxvj.j.parte.& Io. de Im.in repetitione.c.potuit.in fi. de loca. & And. Barb. in consi.spectabilis,&c.quod est post consil.xlvj.Ale. de Imo.in iiij.parte.& Bar.in l.ut iurisiurandi. §. si liberti.de oper.lib.

Emphyteusis pro se,& filiis, uel descendentibus, non transit ad extraneos.Sali.in l.fin.& in l.ij.xvij.q. & xx.q.de iure emphy.& Ale.in c.potuit.xv. charta. de locato.

Emphyteusis concessa de tali fundo usq; ad uineam, non comprehendit uineam.Bal.in aut.hoc amplius ult. colu. de fideic.ubi etiam dicit quod intelligitur de uinea tempore contractus,non de ea, quæ quondam fuit uinea,& nunc non est.& infra uer. Vsque. uer.unico.

† Emphyteusis accepta a marito & uxore, pro se. & eorum filiis,transit ad filios primi & secundi matrimonij.Franc.Are.in l.cohæredi.in §.qui discretas. in secunda colum. uersicu. pro ista conclusione. de uul.& pup.]

Emphyteusis ecclesiastica non transit ad hæredes extraneos, sed solum ad descendentes.gl.Barto.Bald.Ang.Imo. & Ioan. de Por.in l.etiam.so.ma.& plenius per Alc.con.lxxix. iiij.parte.utrum emphyteusis,&c.& in l. quod dicitur.pe.char.de uerb.obl.Bald.in l.j.C. de iure emphy.ubi dicit uerum,nisi actum sit expressum quod etiam ad extraneos transeat.& tenet Bald.in l.etiã. præalleg.per §.primũ in auth. de ali. & emp. Vide Pau.de Cast.consi.cxxiiij.& consi.cxxxij.& j.uerbo Empyteusis transit.uersic. ij. & melius in uerbo Emphyteusis cõfiscatur.uer.j.nisi ex pacto,statuto, uel consuetudine. Pa. in d.con.cxxxiiij.& cxxxvij.

† Et quod per do.Fran.Are.in l.quod dicitur. in v.colu.de uer.ob.in uer.secundo principaliter.& ibi habetur per do.Bened.de Vadis Forosempronienfem in suis apostillis. Vide Bal.in l.prima.si ager.uec.& Fran.Are.in l.si filius,qui patri.in vij.col.uer. tu autem aduerte.de uul.& pup. † Adde Decium consi. clxxj.in prin.quid si fuerit concessa,& quibus dederit,an transeant ad extraneos.Cur.iunior quod sic suo consi.iiij.post trac.feudorum.col.ij. Vide Dec. consi.clxxj.col.j.in fi.& col.seq. ubi ponit an transeat ad legitimatum,quãdo fuit facta concessio pro se,& hæredibus,& quibus dederit.

✠ Emphyteosis ecclesiastica ad descendentes spectat And. Alciat.co.xxix.num.1. Ae.Mar.Ma.

† Emphyteusis ecclesiastica non transit ad hæredes extraneos, ut est magis communis opin. secundum Iac.de san.Geor.in l.quædam.§.nihil interest.in ij. col.uer.fallit tamen.ff.de eden. ✠

Emphyteusis ecclesiastica an dari possit cõsanguineis prælati.Bal.& Bar.in aut. quibuscunque. C. de sac. san.eccl. quod non perpetua, sed ad tertiam generationem.& infra uer.Episcopus.circa bona.uersic. lxv.ubi melius.& per Alexand.in l.quod dicitur.de uer. ob.

Emphyteusis ecclesiastica dari potest ad imperpetuũ, id est donec sint descendentes in infinitum. Bal. & doc.in d.l.etiam.so.ma.Ang.& ibi glo.& gl. in aut. si quas ruinas.de sac.san.eccle.& inst.loca.§. adeo. Io.de Imo.& Alex.in d.c.potuit.xj.q.de loca.gl. & doc.in c.in præsentia.de proba. & ibi Ioan.And.in Sp.de loca.§.vj.uer.vij.& uer.cxiij.& uersic.cxv.& Ioan.And.in addi.d.uer.cxiij.Bal.in l.fi.C. de hær. inst.& in aut.defuncto.ad Tertu.& in auth.si quas ruinas.de sac.san.eccl.Cy.in l.liberti. de oper. lib.

Bar.

Bar.in l.quod dicitur.de uerb.obl.& in l.si tibi.§.si peccatum.de pac.& in l.si finita.§. si de uectigalib. de dam.infec.& in d.l. etiam. & in auth. perpetua. de sac.sanct.eccle.& infra eodem.uer. xij. & Paul. con.cxxxvij.& Ale.in d.l.quod dicitur.ubi plenius in vj charta.

✠ Emphyteosim ecclesisticam linea emphyteotæ extincta ecclesia eius hæredibus eisdem conditionib. concedere debet,communi doct.sententia.Bart. & doct.in l.si mihi.& Titio.ff.de uerb.obl.l.j.§. permittit.ff.de aqu.quotid.& æsti.Dec.co.cxxxj.Lud. Gozad.co.lxxxvj.nu.23.And.Alc.co.xxix.num.4. Ae.Mar.Ma.

Emphyteusis ecclesiastica pōt de consuetudine stipulari,etiam hæredibus extraneis.Bal.in l. j. C. de iure emphy.& in l.etiam.so.ma.

Emphyteusis ecclesiastica concessa pluribus, potest alienari inter ipsos.Bartol. in l. si domus. §. final. de lega.j. & j̃. uerbo Emphyteusis alienatio. uersicu. iiij.

Emphyteusis monasterii transit ad fæminas,etiam uolentes nubere extraneo,qui tamen uelit esse subditus monasterii.Bar.in l.murileguli.C. de murilegulis.li.xj.

Emphyteusis ecclesiastica reuersa ad ecclesiā an possit alienari sine solennitate.Pa.de Ca.con.cxxxiiij. & clx.

Emphyteusis ecclesiastica in quib. reb. constitui possit Pa. de Ca. con. cxxxvj. quod in reb.dari solitis in emphyteusim,& non mensalibus.

Emphyteusis ecclesiastica in perpetuum intelligitur, scilicet in tertiam generationem. Abb.sin. in proę. C.uer.perpetui.& Barth.Cep.in fin.uer.cxx.& Pa.

† con.cxxxvij. † Et do.Soci.con.cclxvj.incip.in causa,quæ uertitur.uer. secundo præmissa confirmantur.cum uer.seq.in ij.parte.char.clxxvij.ubi quid significat perpetuum in emphyteusim, & an sub eo includantur hæredes extranei, & quando, & qualiter.]

† In emphytesi ecclesiastica acquisita pro se, & filijs suis an ueniant naturales etiam legitimati:uide omnino do.Ias.post Bal. & alios ibi per eum allegatos in l.generaliter.§.cum autem.in pe.col.uer.ultim. diligenter signa,quia quotidianum.C.de institu. & substi.✠

✠ Emphyteosis ecclesiastica alicui pro se,& liberis tributa si ut priuilegium,uel dignitas est concessa, nō transit ad filios naturales legitimatos, alias secus. Bald.in c.quæ in ecclesiarum.de constitution. Im. in l.quod dicitur.ff.de uerb.oblig.Ias.in l.ij. q. xx. C.de iur.emphy.Petr.Anch. co.ccxlj. Ale. consil. xciiij.co.cxx.uol.j.Alciat.in termin.co.xvij. & co. lxxxix.Dec.co.clxxj.Fra.Curt.minor.co. iiij. Dec. Neap.ccclxxxvj.Ae.Mar.Man.

20 Emphyteusis ecclesiastica pro minori canone, quā solito,non potest concedi.Bar.in auth. qui rem. de sac.san.eccle.

Emphyteusis ecclesiastica concessa usque in quartam generationem non ualet, etiam in tertiam: secus si sit concessa in tertiam, & quartam generationem. Io.de Imo.& Ale.in l.quod dicitur.ad fi. de uerbo. oblig.& infra uersi.Locatio.uersi.xliiij. ubi plenius post Bar.in aut.qui rē.de sac.san.eccl.& Bal. in aut.

† si quas.eo.tit. † Et per Fran.Are.in d. l. quod dicitur. in ult.col.in uer.ultimo loco.]

Emphyteusis ecclesiastica pro omnibus descendentibus in infinitum concedi potest expressim,non pro hæredibus extraneis in infinitum: & in dubio non egreditur tertiam personam. Bald. in authen. defuncto.prima col.C.ad Tertul.& plenius Ale.con. ix.iij.col.

Emphyteusis ecclesiastica non transit ad bastardos, etiam legitimatos.Bal.in addi.Spec.de loca.uer. emphyteusis ecclesiæ.Adde Ale.in l.ex facto.§.si quis rogatus.xij.col.ff.ad Trebel.Dec.suo consi. clxxj. col.j.uer.ulterius, Adde unum quod si emphyteusis finita debeat reuocari descendentibus, an requiratur quod illi tales descendentes sint hæredes eius, in cuius persona fuit finita emphyteusis. uide Dec. suo con.lxxviij. ubi ample.

Emphyteusis ecclesiastica an requirat plures tractatus quam unum.in Specu.de loca.uer. porro. & uersic. seq.in §. vj.

Emphyteusis ecclesiastica an possit transferri in ecclesiam,& quomodo.in Specu.de loca.§.vj. uersic. cxvj.& ibi Bald.in addi.uer.an emphyteusis possit. Bal.in aut.nisi rogati.iij.col.ad Trebel. & Bar. in l. si finita.§.si qua.de dam.infec.& per Bal.in aut.ingressi.de sacrosan.eccle.& j̃.uer.Emphyteusis transit.uer.xj.

Emphyteusis ecclesiastica de cæsarenis cum pacto qđ construatur domus,& post certum tempus reuertatur ad ecclesiam, ualet.Bar.in l.iubemus. iu.§. sane. de sacrosan.eccl.

Emphyteusis ecclesiastica de re ruinosa,uel sterili, pro quanta pensione possit concedi.Barto.& doc.in authen.perpetua.C.de sac.san.eccl.& in aut.qui rem eo.ti.& ibi dicit posse concedi cum diminutione sextæ partis pensionis,si plus non inuenitur:alias secus ut detur restitutio in integrum,per c.j.de rest.in integ.Item tunc in perpetuum potest concedi.d.aut. si quas ruinas.de sacrosan.eccl.Ale.in consi.ix. iij. col.ij.parte.

Emphyteusis ecclesiastica præscripta quatenus intelligitur præscripta. j̃. uer. Emphyteusis præscribitur. uer. vj.

Emphyteusis ecclesiastica de re consueta dari in emphytesim,potest iterum dari sine solennitatibus iuris:alias secus.Bar.in aut.qui rem.C.de sac san.ecc. & Ale.con.ix.& seq.iij.parte. sed de re insolita dari secus est,quia requiritur solennitas in alienationibus rerum ecclesiæ requisita. & Bald. in l. etiam. in prin.sol.mat.Azo in Sum.de sacros.eccl.& no.in c.ij.de feu.

30 Emphyteusis ecclesiastica consueta dari ad tertiam generationem masculinam,non potest dari ad eandem masculinam,& fæmininam.Bar.in d. auth.qui rem.de sacros.eccl.

Emphy-

Emphyteusis ecclesiastica consueta dari ad tempus, non potest dari in perpetuum. Bar. in aut. qui rem. de sacrosan.eccle. & data in perpetuum non tenet, etiam ad tempus, ut ibi. Bal. contra in auth. si quas. eo.tit.

Emphyteusis ecclesiastica an debeat reuocari finita tertia generatione. Barto. in l. prima. §. permittitur. de aqua quot. & esti. l. j. de pri. cred. l. si mihi, & Titio. de uerb. obl. Bald. in addi. Sp. de loc. ix. col. Ioan. de Imo. in c. ij. vij. colum. de feu. & Imo. & Car. Zab. in c. pe. de postu. præla. Ang. in d. §. permittitur. But. in c. potuit. de loc. Sic. in c. ij. de post. præl. & Imol. in d. l. si mihi. Alex. de Vinc. in d. c. potuit. ij. q. de loca. & infra uer. Emphyteusis finita. uers. fic. vij. ubi plenius.

Emphyteusis ecclesiastica concessa Titio, & hæredib. intelligitur de liberis supra uer. Emphyteusis stipulata. uer. primo.

Emphyteusis ecclesiasticæ forma instrumenti ponitur, in Sp. de loc. §. ij.

Emphyteusis ecclesiasticæ possessio qualiter petatur per emphyteutam ab ecclesia. in Sp. de loc. §. v. uers. in primis septem formis.

Emphyteusis ecclesiastica pōt dari cum pacto non cadendi ob canonem non solutú, sed quod soluatur. Bar. in l. fundi. de fun. pa. li. xj. & in l. ij. iij. q. de iu. emp. Bal. in addi. Sp. de loc. uer. an ualeat. Pa. de Ca. con. cxxxvii. & Sal. in l. ij. præallegata. & ĩ. Pactum domini, & emphyteutæ. uer. viij. & seq.

Emphyteusis ecclesiastica transit ad uxorem, si actum sit expressè. in aut. de non alie. §. emphyteusim. & in aut. de al. & emp. §. j. gl. fin. in l. etiam. sol. mat. & plenius per Ale. con. clxxxviij. ij. parte.

Emphyteusis ecclesiastica an computetur in legitima. ĩ. Emphyteusis computatur. uer. j. & per.

Emphyteusis perpetua an dari possit & si detur, quomodo intelligitur supra uer. Emphyteusis ecclesiastica. uer. ix. & xxj. & uer. Emphyteusis stipulata. uer. lxvi. & lxvii.

Emphyteusis perpetua an transeat ad hæredes extraneos. Bal. & doc. in aut. si quas ruinas. de sacros. ecc. & in l. etiam. sol. mat.

Emphyteusis perpetua non potest auferri emphyteutæ, etiam si dominus alteri dare possit eam pro maiori canone. Bar. in l. ij. & in l. quicunq;. C. de fund. patri. li. xi.

Emphyteusis præsumitur perpetua, si emphyteuta possedit triginta annis, si nó constet de forma concessionis. Gul. de Cu. in l. male agitur. C. de præscrip. trigin. an. in Sp. de loc. §. vi. uer. cxlij. Ange. in l. qui in aliena. §. j. de acq. hær. Vide Ang. in aut. de nō alie. §. emphyteusim. & in l. qui luminibus: de ser. urba. præd. ubi tenet idem.

Emphyteusis perpetua dari non potest consanguineis prælati, sed ad secundam, uel tertiam generationé. Bar. in aut. quibuscunq;. C. de sacros. eccl. & supra, uer. præcedenti. uer. ij.

Emphyteusis qualiter concedatur, uide infra, uer. seq. & supra uer. Emphyteusis. el. j. per discursum.

Emphyteusis in rebus immobilibus consistit. gloss. & doct. & Alexand. in cap. potuit de loc. & ibi in rep. in ix. char. uer. in quo autem differant. Item quandoque in re mobili. in Sp. de prohi. §. primo. uer. est & alia utilis.

Emphhteusis simpliciter concessa intelligitur, scilicet secundum consuetudiné eius. Bal. in aut. si quas ruinas. j. co. C. de sa. san. ec. Angel. in l. qui luminib. de ser. ur. præ. per l. si finita. in prin. de da. infe. Item intelligitur, scilicet pro se, & filiis masculis, secundū Ale. in l. sed si hac. §. liberos. de in ius uo. & Bald. in c. j. in fi. qui. mo. feu. const. pōt. & omnino per Ale. de Im. in l. quod dicitur. de uer. obl.

Emphyteusis non potest dari, nisi in reb. alias consuetis dari in emphyteusim. Sed

Emphyteusis an possit concedi in rebus, in quib. alias constituta fuit, & finita. Bar. in l. si uacantia. C. de bo. uac. lib. x. Inno. & Io. de Im. in c. cum super. de reb. ecc. non ali.

Emphyteusis etiā pro uno numo constitui pōt loco canonis. Bar. & Bal. in aut. qui rem. de sac. san. ecc. Io. An. in addi. Sp. de loca. uer. sed quarto quæritur. in §. vii. Ale. in c. potuit. ix. charta. de loc. sed locatio non sed uenditio sic. l. si quis conductionis. C. de cō trahen. empt. l. res bona. ff. eo. tit. Bar. in l. nó ideo. de hær. inst. Bal. in l. usufr. solana.

Emphyteusis ecclesiastica pro minori canone, quā solito non potest concedi supra uer. Emphyteusis ecclesiastica. uer. x.

Emphyteusis pro iusto canone data, quomodo intelligatur. Ang. in aut. de ali. §. uero. in fi. col. ij.

Emphyteusis conceditur etiam per uerba, Loco, uel Vendo tibi ad emphyteusim. Bal. in rub. C. de iure emph. Car. & Io. de Im. in d. c. potuit. & Alex. cons. xcviii. iiij. parte.

10 Emphyteusis conceditur cum pacto non cadendi. ſ. Emphyteusis ecclesiastica. uer. antep.

Emphyteusis reuocatio intelligitur secundū naturam primæ concessionis. ĩ. Reuocatio. uer. xi.

Emphyteusis si concedatur duob. insolidum, uide Bal. in l. prima. xi. q. C. quando non pe. partes.

Emphyteusis fundi potest constitui, etiam reseruato fructu certæ arboris. Bald. in l. diuortio. §. si fundus. sol. ma. & Alex. in l. certo generi. de serui. urb. prædi.

Emphyteusis concessa de omnibus rebus alias datis Titio in emphyteusim, quomodo intelligatur, si non constet de concessione facta Titio. in Spec. de locato. §. vi. uer. lxxvi. & ibi Bal. in addi. uer. ecclesia concessit.

Emphyteusis olíueti intelligitur etiā de solo, & durat etiam siccato olíueto in area, uel solo. Item.

Emphyteusis pōt concedi etiam in solis arborib. quæ durat quatenus durant arbores, non in nouis plantatis, sed in nouis pullulantib. ex ueterib. siccatis Flo. sin. in l. proc. in fi. prin. ff. de usuf. & Bal. in l. j. in fi. C. de iure emph.

Emphyteusis ecclesiastica pro quanta pensione cōcedi.

di potest de re sterili, uel ruinosa. ĩ. uer. emphyteusis ecclesiastica. uer. xvij.

Emphyteutica dicitur effecta res, quæ semel fuit data in emphyteusim, Bar. in l. j. in fi. C. de impon. lucra. descrip. lib. x. & Pau. consi. cxxxvj.

Emphyteusis usq; ad uineam an comprehendat uineã supra uer. Emphyteusis stipulata. uer. fi.

20 Emphyteusis ecclesiastica qualiter concedi debeat supra uersicu. Emphyteusis ecclesiastica. per discursum.

Emphyteusi non statur cum pactis contra naturam eius Pa. de Cast. con. cxl.

Emphyteusis qualiter, & quibus modis concedatur. ĩ. uer. Emphyteusis stipulata. per totum.

Emphyteusis quandoque fieri potest cum pacto de renouando: ut ĩ. uer. Pactum. & Ale. con. xcviij. iiij. parte.

Emphyteusis accrescit in parte morientis superstiti, quando duo eam quæsiuerunt ad uitam ipsorum, nec requiritur noua apprehensio. Bald. in addi. Specu. de loc. uer. si emphyteusis est concessa. uide Sali. in l. ij. xxiiij. q. de iure emphy.

† Emphyteusis si inter duos stipulata sit, an sit locus iuri accrescendi, uel altero decedente, pars decedentis reuertatur ad ecllesiam: uide do. Pet. Phlip. Cor. in consi. cclxxxv. incip. uiso. per totum. in iij. parte.]

Emphyteusis concessa duobus reuertitur ad ecclesiam prpo parte non soluentis canonem, nec habet locũ ius accrescendi. Bar. & doc. in l. si fraudati. §. j. ff. de publica. & ibi doc. & Sp. de loc. §. vj. uer. lxxj. Bald. in l. j. §. j. in iiij. col. C. de cad. tol. & in addi. Spe. de loc. uer. si duob. & ĩ. Idem si reuertatur ob deteriorationem ab uno factam. Bal. in d. §. in j.

☙ Emphyteosis ecclesiasticæ pars, cum defuncto altero superstiti nõ accrescat, nisi sit paterna, multo minus eam accrescere est dicẽdum, cum in emphyteosis contractu expresse dictum est, præmorientis partem ad eccletiam peruenire. Doc. in l. re coniuncti. ff. de le. iij. in l. si mihi & Titio. ff. de uer. obl. Bal. in l. j. C. quand. no. petent. part. Dec. co. cclxiij. An. Alciat. in terminis. co. xvj. Ae. Mar. Ma.

Emphyteusis pro me & fratre absente quęsita, si frater nolit partem suam, an accrescat mihi. Bal. in l. j. ante pen. col C. quando non pe. par. Bart. & Alex. in l. si mihi, & Titio. de uer. oblig. & ĩ. uerbo Ius accrescendi. uer. xviij.

Emphyteusis pro se, filiis, & descendentibus, an accrescat ateri fratri pars fratris mortui post patrem stipulatorem. Bal. in d. l. j. antep. col. Sal. in l. ij. xxiiij. q. de iure emph.

Emphyteusis accrescens per ius accrescendi debet renouari per dominum ei, cui accrescit. Bald. in d. l. j. xj. q.

Emphyteusis an patiatur ius accrescendi. ĩ. uer. Ius accrescendi. uer. xxviij.

Emphyteusis, etiam diuisa inter fratres, subiacet iuri accresendi. ĩ. ius accres cendi. uer. xlij.

Emphyteusis meliorata transit etiam ad hæredes extraneos, nec finitur cum tertia generatiõe. Bar. in l. quicunq;. C. de omni agro deser. li. xij. cui cõcedant melioramenta. ĩ. uer. seq. & ĩ. uer. Emphyteusis differt a locatione. in fi. & ĩ. uer. Emphyteusis transit. uer. iij.

Emphyteusis meliorata per emphyteutam, non põt ei auferri. Bal. in l. cum fundus. C. de solutio.

† Emphyteusis ecclesiasticæ melioramenta facta, & uendita per emphyteutam an sint emptori confirmanda ab ecclesia solita renouare emptoribus. uide do. Pe. Phi. Cor. in con. ccl. incip. in hac. per totum. in tertia parte.]

Emphyteusis meliorata, & finita, qualiter censeatur. Bal. Ang. & Io. de Por. in l. senatus. §. Marcellus. de leg. j. de superfic. Bal. in l. fi. §. fi. C. communia de lega. & in c. domino guerram. §. si uasallus. hic fi. lex. Cor. incip. consue. regni. & ĩ. uer. Emphyteuta expendens. per discursum.

Emphyteusis meliorata non finitur per meliorationẽ. Bal. in aut. excipitur. C. de bo. quæ libe.

Emphyteusis non computatur in legitimam debitam iure naturæ, nec in Falcidiam, nec in Trebellianicam. per Alex. con. viij. iij. parte. & in consi. lxx. iiij. parte. & in con. lxiij. j. parte. ꝙ sic pro rata pecuniæ expensæ per patrem in acquisitione illius. Item.

Emphyteusis non uenit in fideicommisso uniuersali. Ang. & doc. post Bar. qualiter loquitur in l. si patroni. in prin. ff. ad Treb. Bal. in l. cum uirum. iiij. q. in lec. antiqua. C. de fideicommisl. & in lec. antiqua. C. de fideicom. & in lec noua. in ulti. colum. ad fin. quod.

Emphyteusis ecclesiastica uenit in fideicommisso de liberis ad liberos, non ad extraneos: sed

Emphyteusis laici, etiam Imperatoris, uenit in fideic. Bal. in in d. l. cum uirum. in fi. de fideicom.

Emphyteusis pro se, & uno filio quæsita, an imputetur ei in legitimam. Bal. in l. omnimodo. §. quæ nuper. C. de inof. test. ubi etiam dicit an conferatur.

Emphyteusis debet inter filios, etiam inequaliter institutos, æqualiter diuidi. Bar. in l. si tibi. §. si pactus. ff. de pact. Vide Bal. in l. liberti. de oper. lib. & in authen. si quas ruinas. C. de sacrosan. ec. & in l. quoniã nouella. C. de inof. test. Quod est uerum, si est stipulata pro se, & filiis, non adiecto Hæredibus: secundum Bal. in l. iij. C. de fideicom.

Emphyteusis finita ex quibus causis renouetur. Bal. in aut. si quas ruinas. C. de sacros. ecclesijs.

Emphyteusis finita, & reuersa ad dominum, non intelligitur tacitè renouari. Bal. in l. j. pe. col. C. quando non pe. par.

Emphyteusis, quæ finitur morte legantis, si legetur, non tenetur hæres legatario ad aliquid. Dy. & Bar. in l. quod in rerum. §. j. de leg. j. Bal. in l. uxor. C. de legat.

Emphyteusis finita ex defectu personarum, uel lineæ, reuertitur ipso iure, non per sententiam. Pa. de Ca. consi.

consi. cxxxiij. Quod dicit uerum quo ad emphyteusim, sed quo ad possessorem requiritur sentẽtia.

Emphyteusis finita lapsu temporis non censetur.tacitè renouata eidem retinenti post tempus. Bald.in l. item quæritur.§.qui impleto.ff.loca. & ibi Alex.& Alex.con.xvj.iiij.parte.& tenet Bal.in l.j.xi.q. C. quando non pe.par.

Emphyteusis cũ pacto dato quod omni anno emphyteuta soluat decem tali ecclesiæ,an reuertatur cum eodem pacto.Ang.Lud.in l.sed si hac.§.prostituta. de in ius uoc.

Emphyteusis finita cum tertia generatione,debet potius confirmari, & concedi iterum descendentibus eius,in cuius persona fuit finita,& sic illis de quarta generatione,quã extraneis.Bar.in l.j.§. permittitur.ff.de aqua quoti. & esti. ubi omnino per Ale. in pe.col.in l.j.de priui.credi. in l. si mihi, & Titio de uer.ob.& Bal.in addi.Sp.de loc.uer.emphyteusis debet potius.& Bal.in c.j. quemadmod. feu. ad fil.perti.& Pet.de Anch.consi.clxij.& clxvj.& cxj. Ludo.Pon.in consi.xxij.secundum Io.de Imo.& in c.pe.de postu.præla.& in c.si mihi.tenet cõtra.Qđ est uerum,nisi sit pauper,miles,uel mulier,secundũ Io.An.& Imo.in c.potuit de locato. Secus in inquilino,uel colono j.uer.Locator.uer. xxij. non tamẽ debet cõcedi agnatis,uel propinquis eius,cuius persona fuit finita:secũdum Bar.ubi.s. & Bal. loquunt̃ de descendentib.non proximiorib. Et ita consuluit de facto d.Ant.de Gradaria,qui refert Pe. de Anc. in cons.plene, & subtiliter consultum repetit, &c. Et ego sic consultus respondi apud Cæsenã.Itẽ uerũ secundũ Ale.ubi s.in emphyteusi priuati, nõ in ecclesiastica.per c.ex parte.de feu.Itẽ uerũ quando petens se renouari esset institutus hæres ab eo, in cuius persona finiuit emphyteusis.Io.de Im.in consi.Pe.de Præano.& Alex.ubi supra ubi secus dicit,si extraneus esset hæres illius,quia ille præferretur,licet non esset de quarta generatione. Item uerum, nisi emphyteusis finita esset alteri concessa prius, quam petita per illos de quarta generatione. Lud. Pon.in cons.lxx.Sed hoc Ale.ubi supra non approbat.Item nisi esset finita propter non solutum canonem,per c.primo.si uas.feu.pri.& Ludo.con. ccxij. & Ale.ubi supra. Item uerum, si quarta generatio petat intra annum se renouari.Lud.in consi.lxx. & in l.prætor.§.fin.in addi.de ope.no.nunt. & in consil.xxij.Sed id Alexand.approbat ubi supra.pe.col.

† Adde Fran. de Cur. in secunda parte sui trac.feud. in xv.q.

Emphyteusis promissa renouari finita non potest alteri concedi,alias sic.Bal.in l.ne cui.C.locati.

Emphyteusis finitur,si domus emphyteutica comburatur,nisi emphyteuta uelit eam reficere, & tenere emphyteusim.Bal.in l.j.C.de iure emph.Quod est uerũ,nisi sit cõbusta culpa emphyteutæ: quia tunc non finitur,si dominus uelit,sed tenetur emphyteuta reficere,uel saltem ad interesse.Bal.ibidem.

Emphyteusis olmeti an finiatur,si arbores pereant.supra uer.Emphyteusis qualiter concedatur.uer. xv. & sequen.

Emphyteusis finita reuertitur ad dominum cũ omnibus commodis & incommodis,ædificiis, & affixis, non cum his,quæ moueri possunt. Bal.in addi. Spe. de loca.uer. in contractu emphyteutico.& uersi. an emphyteuta possit suum.& in l.domum.de rei uen. & Spe.ibi.uer.cxix.Pau.de Cast.in l.serui.ff.de serui.& infra.Emphyteuta expendens.uer.ij. & per discursum.

Emphyteusis finitæ exceptio potest opponi,etiam per tertium.Bal.in addi.Spe.de loca.uer. si emphyteuta cadit.

Emphyteusis finitæ materiam supple.j.uer. seq.

Emphyteusis reuertitur ad dominũ, si emphyteuta uenit contra contractum, quia non soluit canonem,uel alienauit,domino nõ requisito.Bar.in l.j.ff.de interdic & rele.Bal.in l.j. §.in primo.iiij.col.C.de cad.tol.

Emphyteusis reuersa ad dominum, intelligitur tacitè renouari.Bald.in l.prima.pen. colum. quando non pe. per.

Emphyteusis an reuertatur cum eodem pacto, cũ quo fuit data.Ang.in l. sed si hac. §.prostituta,de in ius uocand.& ibi Alexand.plenè post Ang.Pau.de Ca. quod sic.

Emphyteusis reuertitur ipso iure,ut supra.uer. proxi. † uer.iiij † Vide do.Pe.Phi.Cor.in consi. cxv. incip. licet.in litera d, in j. parte.]

Emphyteusis clerici condemnati de hæresi per episcopum,reuertitur ad dominum.Old.cons.xvij.

Emphyteusis propter canonem non solutum reuertitur ad proprietarium castri , non ad usufructuariũ. Old.cons. ccxxxix.

Emphyteusis reuersa ad dominum,& retenta per annum efficitur de mensa. Bar. in l. si uacantia. C. de bo.uac.li.x.& Car.in c.ij.de feu.c.ut super.de reb. eccle.non alie.

Emphyteusis ecclesiastica reuersa ad ecclesiã an possit alienari sine solennitate iuris.Pau. de Ca. consi. cxxxiiij.& con.cxl.

Emphyteusis pupillo concessa reuertitur ad dominum propter canonem non solutum a tutore.l.si tutoris. & ibi Bar.C.de adm.tut.

10 Emphyteusis pignorata reuertitur ad dominũ propter canonem non solutum,etiam in præiudicium creditoris,quia resoluitur pignus.Bal.in l.ij.xiij.q. de rescind.uend.

Emphyteusis concessa duob.reuertitur pro parte non soluentis canonem,ad dominum,uel ecclesiã.Bart. in l.fraudati.§.j.de publica.Bal.in l.j.§. j. de cadu. tol.& in addi.Sp.de loc.uer.si duob.& tunc non habet locum ius accrescendi.ut ibi.& Ale.in d.l.si mihi,& Titio.vij.col.de uer.obl.

Emphyteusis tota reuertitur ad dominum , si unus ex hæredib.emphyteutæ non soluat canonem.Bar.& Bal.Ang.in l.si necessarias.§. si unus. de pig. act.& in l.fraudati.§.j.de publica.gl.in l.cõmuni diuid.ff. cõi.diuid.glo.& Ang.in l.seruus.§. si plurium.ff. si quis cau.Ioan.de Por.in l.v. §. Cato. & §.final. & ibi

ibi Alex. de uerbo.obl.& Lanfr.in trac.de arbi.vij. parte.xj.q.& Bal.in l.legatarius.de le.j.& in l. continuus.de in ius uoc.Fed.de Senis consi.ccxxviij.factum tale est,duo fratres.& Bal.in l.j.§.j.iiij.col.de ca.tol.& per Io.de Im.in c.potuit.uer.& ex prædictis pót.de loc.qui dicit ꝙ nó reuertitur,si unus soluit totum,sed soluens potest a socio repetere partē canonis soluti.Sp.de loc.uer.vi.uer. lxxj. & uersic. lxxiij.ubi dicit omnes priuari,si alter soluat ꝓ parte tantum,alter non:sed alter, qui soluit,agere pót ad interesse contra non soluentem, cuius facto priuatus est iure suo , & hoc iudicio familiæ erciscundæ:sed in uer.lxxiij.dicit simpliciter omnes priuari & ĩ.e.uer.pe.& fin.

Emphyteusis deteriorata in parte quod per unum ex pluribus emphyteusis,reuertitur ad dominum,non autem accrescit alteri,secundum Bal.in l.j.§. in primo.iij.col.C.de cad.tol.

Emphyteusis reuertitur ad dominum cum cōmodis, & incommodis,& affixis. supra uer. Emphyteusis finita.uer.antep.

Emphyteusis pro se,& filiis, & nepotibus ad centū annos concessa,an reuertatur , deficientibus nepotib. ante centum annos.supra uer. Emphyteusis stipulata.uer.xlj.

Emphyteusis an reuertatur ad dominum propter canonem non solutum a patre an ad filios,& nepotes quibus fuit stipulata.in Sp.de loca.§.vi.uer.cxliij. & Alexan.post Bart.in l.prima.ff. de interdic.& releg.& in l.si finita.§.si de uectigalibus.de dam.infe. & Bal.in l.ij.C.de liber. & eorum libe. ubi dicit ꝙ reuertitur ad dominum exclusis agnatis:uide Salic. in l.ij.xxij.q.C.de iure emph.& Alex. in c. potuit. ix.q.de loc.ubi uide.& per Salt.in l.ij.xxij.q.de iu-

† re emph. † Et Bal.in l. adoptiuum.§. patronam.in fi.de in ius uocan.]

Emphyteusis fundi concessa duobus pro canone duorum denariorum pro quolibet anno , non reuertitur , si unus tantum soluat primo anno duos denarios, & secundo anno duos alios denarios simpliciter , non expresso quod soluat pro tali anno : quia talis solutio habetur ac si pro primo anno soluti essent quatuor denarii,& sic pro utroq; emphyteuta, sicque socii fauore iungitur solutio secundi anni cū solutione primi,secundum Bar. sing. in l.fraudati. §.j.ff. de publica. Quod uerum secundum Ang. de Perg. ibi , nisi solutiones sint factæ expressim pro tali anno,ut sentit Bal.in l.solennibus.C.de rei uē. ubi dicit idem in feudatario.

Emphyteusis transit ad hæredes de natura sua & transmittitur.gloss.in l.inde-

† biti.§.fina.C.de condi. indeb. † Vide dom.Petr. Phi.Cor.in consi. 100. incipien.uisa. in litera a, in iiij.parte.]

Emphyteusis ecclesiastica an transeat ad hæredes extraneos supra uer. emphyteusis ecclesiastica. uer. j. & ĩ.Emphyteusisconfiscatur.uer. primo.

Emphyteusis meliorata an transeat ad hæredes extraneos supra uer b. Emphyteusis meliorata uersi.j.

Emphyteusis an debeatur hęredi instituto in re certa. Barto.quòd sic,in l.ut iurisiurandi.§.si liberi.de oper.lib.Bal.ponit in l.liberti.ul. col. C. de ope.lib. & in pe.col.quod non,in aut.si quas.v. col. de sacr. san.eccle.in Sp.de loc.uer. lxxvij. & Alex.in c.potuit.vi.col.C.de locato.

Emphyteusis perpetua an transeat ad hæredem extraneum.supra.Emphyteusis perpetua.uer.ij.

Emphyteusis ꝑscripta an transeat ad hæredes præscribentis.Bal.in l.liberti. pe.col.C.de ope.lib.& infra Emphyteusis præscripta.uer.ij.

Emphyteusis monasterii an transeat ad fœminas etiā uolentes nubere extraneo , qui uelit esse subditus monasterii.dic ꝙ sic.Bar.in l.murileguli.C.de murileg.lib.xj. Item in dubio transit ad descendentes masculos.Bal.in c.j.quib.mo.feu.const.po.& Alex. in l.sed si hac.§.liberos.de in ius uoc.

Emphyteusis transit ad monasterium,licet feudum nō Bal.in c.primo.de eo,qui ar.bel.depo.in usi. feu. & ĩ.Emphyteusis stipulata. uer. xxvi.

Emphyteusis ecclesiæ non transit ad bastardos, etiam legitimatos.Bald.in addi.Specu. de loca.uersi. emphyteusis ecclesiæ.& per Alexand.con.cxxviij. prima parte.

Emphyteusis transit ad filios æqualiter, etiam dispariter institutos.Bar.in l.si tibi. §. si pactus. ff. de pac. Vide Bal.in aut.si quas.de sa.san.ec. & in l.liberto. C.de oper.lib & in l.quoniam nouella. de inoffi.testa.& in l.ij. C. de fideicom.ubi dicit uerum , si sit stipulata pro se,& filiis nō adiecto Hæredib & Pa. consi.cxxxv.uide Ang.& doct.in l.Gallus. §. etiam si.de libe.& posth.& Ale.in l.quod dicitur.vi.char. de uer.obl.

Emphyteusis ecclesiastica an , & quomodo transferri possit in ecclesiā.in Sp.de loc.uer.cxvj.& ibi Bald. in add.uer.an emphyteusis possit.& Bal.in aut. nisi rogati.iij.col.C.ad Treb.uide etiam Bal.in aut.ingressi.C.de sa.san.ec.& Bar.in l.si finita.§.si qua.de dam.inf. Item.

Emphyteusis ingressi an transeat ad monasterium. in Sp.de loc.§.vi.uer.cxix.& Bal. in aut. ingressi.vij. col.de sacrosan.ec.quod sic,sed potest dominus reuocare,si uult.per §.j.in aut.de al. & emp. & ꝑ Bal. in aut.nisi rogati.iij.col.ad Treb.uide Bar.in l.si ita §.ea lege.de uer.ob.Vide Bal.in c.si clericus. ad fin. si de feudo fu.contro.& liuellum , & præcarium, & usumfructum retinet . Et si ingressus moritur ante tempus,in quod fuit concessa emphyteusis reuertitur ad dominum , secundum quosdam : imo remanet monasterio,donec finiatur tempore suo.Ho. in l.an usufructus.in fi.ff. de usufr. Et si dictum est in instrumento emphyteusis quod nó transeat in monasterium,non transit.Barto.in d. authen. ingressi.

† Et per Feli.in cap. in presentia.de prob.Rot.xxiij. colum.]

Emphyteusis priuati concessa pro annua pensione,uel mercede,non transit ad nepotes,nec hæredes extraneos.Alexand.in l.quod dicitur.in v.charta.de uer bo.obl.

Emphyteusis an ueniat in fideicommissum. Alc.consi. cxj. prima parte.

Emphyteusis an transeat ad filium, qui renuntiauit hę reditati. ӯ. Filius succedit.uer.xvij.

Emphyteusis an, & ad quos transeat, supple supra uer. emphyteusis stipulata. per totum. Item recipit successionem secundum instrumentum, & inuestiturā. Pau. consi. cxxxv.

Emphyteusis pręscripta an duret ultra tertiam generationem in infinitum. Bald. in cap. primo. de feu. da. in uic. le. cōmis. in usi. feu.

Emphyteusis præscripta an trāseat ad hęredes præscribentis. Bal. in l. liberti. pe. col. C. de ope. lib.

Emphyteusis præscribitur contra tertiū not. in l. cum sponsus. §. in uectigalibus. ff. de publica.

Emphyteusis potest præscribi, quādo emphyteuta soluit totum canonem, ut sic socius priuetur parte sua & tota sit alterius soluentis totum canonem, & totam rem possidentis. Cy. in l. cōperit. C. de prescri. trig. an. & ibi Ray. in addi. ad Cy. qui allegat pro ca su. l. litib. de agri. & cen. lib. xi. nō. in l. ij. secunda q. ul. gl. mag. & ibi Cy. in x. q. C. de iure emph.

† Emphyteusis inualidè concessa, & possessa per recipientem, per quadraginta annos, an præscribitur, ita ꝙ ualidetur: uide do. P. Phi. Cor. in con. ccvi. inci. licet. litera m, & seq. in j. parte.]

Emphyteusis præscripta præsumitur esse præscripta in tertia & ultima generatione. Bal. in l. ij. j. co. in fi. C. de iur. emph. & in c. j. §. quidā obligauit. de feu. da. in uic. le. cōmi. ubi dicit se sic consuluisse Cy. in l. comperit. ea. q. de præscrip. xxx. an. Salic. in d. l. ij. xxiiij. q. no. in c. si quis per triginta. si de feu. fu. contro. in usi. feu. Ale. in c. potuit. xx. char. de locato.

Emphyteusis ecclesiastica præscripta censetur usq; ad secundam generationem. doc. in authen. perpetua. C. de sacr. san. eccle. Alexand. in cap. potuit. ij. q. de locato.

Emphyteusis uendita iure proprio non pōt præscribi per emptorem, etiam mille annis. Bal. in addi. Spe. de loc. uer. utrum emphyteuta. & l. male agitur. C. de quadrien. præscrip.

Emphyteusis an præsumatur ex solutione canonis. Ange. in aut. de non al. §. emphyteusim. colu. iij. & in l. qui in aliena. §. j. de acq. hær. glo. mag. in l. ij. de iu. emph.

Emphyteusis præscriptæ materiam supple infra uerbo Præscrip.

Emphyteusis confiscatur, nisi sit ecclesiastica, quæ non uenit in confiscatione generali. Bal. fin. in l. j. C. de bo. lib. Vide Bal. in l. si quis præsbyter. de epi. & cle. & in addi. Sp. de loc. uer. an emphyteusis, & ibi Sp. uer. neque. & plene ꝑ Car. cle. ij. §. primo. vij. q. de hæreticis. & per Alex. in l. eum. de interdic. & releg. per Bal. in l. antiquitas. C. de usufru. & per Ale. con. lxx. utrum emphyteusis. iiij. parte. ubi dicit esse cōmunem opin. quod emphyteusis ecclesiastica non transit ad hæredem extraneum, & ideo non uenit in confiscatione generali bonorum. Idem dicit in emphyteusi priuati cōcessa cum pacto ne transeat ad hæredem extraneū. Et uide Barto. & Lud. in l. si finita. §. si de uectigalibus. de dam. infec. & ibi Ang. doc. & Imo. & Alc. in c. potuit. xj. q. de loca. Ang. Are. in trac. maleficiorum. uer. Publicanus. in fin. Item a fisco uendicatur per dominum intra biennium. Bal. in aut. nisi rogati. ad Treb.

† Et aliquid per Fel. in cap. uergentis. de hæret. & per do. Soc. consi. cclxix. incip. in causa, quæ uertitur. uer. quinquagesimo secundo confirmatur. cum uer si. seq. in ij. parte. Car. clxxvi. ubi plene, si bona emphyteutica sint ecclesię, an, & quando confiscantur, & qualiter, & an effectualiter, uel mero iure, uel reseruato iure ecclesiæ.

Emphyteusis non uenit in generali confiscatione bonorum. Bald. Ange. & Imo. in l. insulam. solut. mat. Bald. contra in authen. nisi rogati. iij. colum. C. ad Trebel. uer. sed quomodo potest esse & ꞅ. Confiscatio. uer. xv.

Emphyteusis profana clerici hæretici confiscati applicatur ecclesiæ. Card. in clem. ij. §. primo. vij. q. de hæretic.

Emphyteusis si legatur uni ex filiis, uel extraneo, an ualeat legatum supra, uer. Emphyteusis stipulata. uer. xxxix. cum præcedenti.

Emphyteusis quando prælegatur uni ex filiis emphyteutæ, an solus teneatur ad canonem. Io. An. in addi. Sp. de loc. §. vi. uer. lxxviij.

Emphyteusis Reipublicæ, uel Cæsaris, an posit legari. Ale. con. ix. ij. parte.

Emphyteusis an possit legari nepoti, stante filio, si vtraque fuit stipulata supra. Emphyteusis stipulata. uer. xlj.

Emphyteusis si legetur, quomodo debeatur, si proprietas superuenit leganti. Bar. in l. seruum filii. in prin. de leg. j. Bal. in l. uxor. C. de legatis.

Emphyteusis ecclesiæ non uenit in fideicommisso. per Ale. con. lxxxiiij. iiij. parte.

Emphyteusis non potest legari per dominum in præiudicium emphyteutæ. Bal. in c. ad hæc. vij. col. de pace iura. firm. ubi dicit post gl. quod si contrafiat, tenetur dominus emphyteutæ ad æqualem emphyteusim, uel ad interesse.

Emphyteusis. quando legatur, finitur morte legantis: uide per Bar. in l. quod in rerum. §. j. de lega. j. & Bal. in l. uxor. C. de leg. ꝙ ad nihil tenetur legatario hæres.

Emphyteusis ususfructus pōt legari, uel concedi per emphyteutam sine consensu domini. ӯ. Emphyteuta alienat. uer. antep.

Emphyteusis an ueniat in fideicommisso uniuersali. supra. Emphyteusis computatur. uer. ij.

Emphyteusis potest in testamento relinqui: ut ӯ. uer. Emphyteuta testatur. uer. j. & ij. uide omnino Alc. con. ix. ij. parte. & con. cxx. prima parte.

Emphyteusis meliorarnenta an possint legari. ꞅ. uer. l. emphyteuta testatur. uer. fi.

Emphyteusis alienatio, uel uēditio, ualet quando emptor uult onus subire, etiam inuito domino Bar. in l. murileguli. C. de murileg. li. xj.

† Emphyteusis uendita transit in emptorem cum his conditionib. oneribus, & qualitatib. quib. erat penes ipsum uenditorem. do. Mar. Soc. in con. xxv. inci. do. Fran. uer. superest nunc. in j. parte.]

Emphyteusis, etiam requisito domino, & cum eius cōsensu alienata per unum ex fratribus, reuertitur ad fratrem superstitem, sicut si non esset alienata: quia non tenet alienatio in fratrum præiudicium, sed tantum tenet in uita alienantis. Ale. con. lxxxxvij. iiij. parte. c. j. de ali. feu. pater.

Emphyteusis alienari potest in consanguineum, sicut feudum. ĵ. uer. Feudum. uer. xxxij.

Emphyteusis concessa duobus, uel patri, & filiis, potest inuicem inter eos alienari, etiam domino non requisito. Bar. in l. j. C. de impo. luc. desc. li. x. & in l. si domus. §. fin. de leg. primo. & l. pater. §. xv. licet secus sit in hæreditate prohibita alienari. l. uoluntas. C. de fideic. l. pater. §. xv. de leg. iij. l. cū hi. §. inter. & ibi doc. & Pa. de Ca. de trāſ. Bal. in d. l. uolūtas. ij. col. dicit posse infeudari etiam extraneo sine consensu domini, non tamen alienari, etiam inter ipsos: & si est paterna, potest uendi socio sine consensu domini, non si quæsita per ambos: sed an per alterum in præiudicium alterius, con. lxxxviij. iiij. parte. ꝙ non. & consilio præcedenti.

Emphyteusis pro se, & hæredibus, non pōt alienari titulo singulari in alium, quam hæredem sine solennitate. l. fi. C. de iu. emph. Io. de Im. in l. quòd dicitur. pen. col. de uer. ob. Ale. in l. quædam. §. nihil interest. de eden. uide in Sp. de loc. §. vj. uer. cxiiij. & Sali. in l. ij. xx. q. de iure emph.

Emphyteusis in ecclesiam alienari non potest, etiam si dominus directo noluit eam acquirere, nisi ut eam alteri concedat, sed non ut sibi retineat. Sp. de loca. §. vj. uer. cxvij. & ibi Ioan. And. & Io. de Imo. in c. potuit. xvij. col. de loc. & Ale. cō. lxxj. Hilarius &c. iiij. parte.

Emphyteusis alienata pōt per dn̄m uendicari ab emptore per actionem in rem. in Sp. de loc. §. vj. uersi. lvj. uer. xlviij.

Emphyteusis alienandæ licentia intelligitur, scilicet secundū naturam ipsius, uidelicet domino requisito, & cum consensu fratrum habentiū interesse futuræ successionis. Ale. con. lxxxvij. & seq. iiij. parte & con. clxxij. iiij. par. & ĵ. Emphyteuta alienat.

Emphyteusis alienari non potest per minorem sine decreto. l. etiam. C. de prædi. mi.

Emphyteuticum ius uendi, uel alteri alienari non potest. Bar. in l. prima. C. ne rei do. uel tem. sed donari sic, ut ibi.

Emphyteusis pro se, & alio, cui uelit cōcedere emphyteuta, uendi, & alienari potest, etiā domino inscio. Flo. sing. in l. tria onera. §. & quemadmodum. ff. de ser. ru. præd.

Emphyteusis ad filios delata potest per unum ex eis dari cuicunque de illa prole pro portione sua. Bal. in addi. Sp. de loc. uer. potest unus.

Emphyteusis in quas personas non possit alienari. gl. & doc. in c. potuit. de locato.

Emphyteusis concessa cum pacto ꝙ alteri concedi nō possit, nisi minori, uel æquali, an si per emphyteutam concedatur minori, uel æquali, titulo uenditionis, an possit per emptorem alienari in potentiorē. in Sp. de loc. §. vj. uer. cxvij. quod sic. & ibi Io. And. in addi. & omnino per Alc. in c. potuit. uer. sed quid si dominus. de loc. & ideo cautela est secundum Io. An. quod dicatur in prima cōcessione, ut per quoscunque gradus in potentiorem alienari non possit. quod nota.

Emphyteusis alienatio an, & quando ualeat. ĵ. uerb. Emphyteuta alienat. per totum. & adde consilium Ale. lxxxvij. iiij. parte uiso themate.

Emphyteusis in hypotheca generali non uenit, secundum Pa. de Ca. consil. cxxxiij. Sed Ang. tenet contra in aut. de resti. & ea, quæ. in prin. col. iiij. ubi dicit an sit uerum, si sit finitura in tertiam generationem.

Emphyteusis uenit in generali hypoteca ꝓ dote. Bar. in l. si constante. iij. q. iij. principalis. ff. so. mat. & ĵ. Emphyteuta pignorat, per totum. & melius. infra, uerb. proxi. uer. ij.

Emphyteusis in dotem data de consensu domini, an soluto matrimonio restituatur uxori, uel hæredibus sine consensu domini. Bar. & doc. in l. usufructu. in fi. ff. so. ma. & idem dicit in feudo.

† Emphyteusim si quis acceperit ꝓ se, filiis, & nepotibus, usque in tertiam generationem, an iste primus emphyteuta concedens in dotem filiæ suæ cum licentia superioris per filios istius filiæ post eius mortem, poterit alienare, & quis potior erit in ea, an dicti alienantes, an nepotes dicti primi emphyteutæ, an uero emptor, uel ecclesia: uide do. Mari. Soci. in con. xxv. incip. dominus Fran. uer. assumo tunc ꝙ. cum seq. usq; ad fi. in j. parte.

Emphyteusis mariti dicitur obligata, etiam pro dote, sicut reliqua bona. Io. An. in Sp. de loca. §. vj. uersicu. cix. & Barto. in l. si constante. iij. q. iij. principalis so. mat.

Emphyteusis in dotē dari an possit, & an in donationē propter nuptias. ĵ. uer. Emphyteuta donat. per totum. & per Ale. con. clxxij. ij. parte.

Emphyteusis in solutum pro debito emphyteutæ potest dari creditori quo ad commoditatem tantum: & sic in dubio data præsumitur. Io. de Im. in l. usufructu. ff. so. ma. Quod uerum, saluo canone. Bal. in ca. j. de prohi. feu. ali. per Fre. ubi dicit secus in feudo.

Emphyteusis in tenutam ex primo & secundo decreto accipi potest pro debito emphyteutæ obligatione personali. Bart. in l. si finita. §. si de uectigalibus. de dam. infecto. & in l. quemadmodum. C. de agri. & censi. lib. xj. & dicit Bart. in §. præallegato, idem in feudo. & quòd feudatarius

datarius passus tenutam in feudo debeat præstare seruitia domino, non creditor, uide omnino in Sp. de primo & secundo decreto.§.primo. uer. & idem in uasallo.

Emphyteusis materiam supple.infra uer.Emphyteuta per totum.

Emphyteusis & usufructuarius æquiparantur gl.in l.prima. C. de iure emph.

† Et do.Bar.Soci.in con.clxvij. incip. non utilis, sed necessaria.uer.postremo.in ij.parte.]

Emphyteuta quis sit.Ale.con.vi.ij. parte.

Emphyteuta uenit appellatione usufructuarii in statuto,si materia patiatur.Pau.de Cast.in l. prima.in princ.ff.ad Treb.& Barth.Cepo. tit. de serui.C.de usufru.

Emphyteuta dicitur habere possessionem naturalem. Bar.in l.si ut certo.§.si duobus.in fi.ff.commodati. sed dominus ciuilẽ.Bar.in l.j.j.q. C. de iure emph. Bar.in l.si quis in tantam.unde ui.& Sp. de loc. uer. xlv.& seq.& ibi Bal.uer.Emphyteuta acquirit.l.iij. §.ex contrario.de acquiren.pos. & Alc. in l. sciendum.§.possessor.qui satis. cog. & sic uenit appellatione possessoris:ut ibi per Bal.& Ale.

Emphyteuta dicitur habere dominium rei.l. possessoris.& ibi per Bar. C.de fun.pa.lib. xj. Quod uerum de utili.secundum Bal.in rub.C. de iure emphy. & non dicitur dominus propriè.uer.ix.

Emphyteuta potest turbari a domino impune. Bar.in l.prima.j. q. C. de iure emphy. non autem ab alio: sed tunc agit ad pęnam.l.si quis in tantam.C. unde ui.Bar.post gl.ibi.

Emphyteuta si possideat præcario nomine domini. Bar.in l.interdum.§.fi.de acq.pos.

Emphyteuta dicitur procurator domini in re emphyteutica ff.usufru.quemad.ca.l.j.in fi.de ope.no. nũ. Sed non potest præiudicare domino ignoranti litigando.l.hoc amplius.in fi.cum l.seq.ff de dam. inf. l.si noxale.ff.de noxa.Bar.in l.de die.§.quidam.qui satis.cogan.

Emphyteuta non dicitur dominus propriè.Bal.in rub. C.de contrahen.emp.xj.q.per gl.ord.in l. cum manu sata.§.nemo.ff.e. tit.

10 Emphyteuta an lucretur thesaurum repertum in fundo emphyteutico.in Specu.de loca. §. vj. uersi. cxxxij.

Emphyteuta succedẽs domino desinit esse emphyteuta,& incipit esse dominus directo.Ange. in l.si hęres.la.ij.ff.ad Treb.

Emphyteuta non cogitur emere iura domini.Bar.in l. possessores.C.de fun.pa.lib.xi.

Emphyteuta tenetur facere recognitionem domino de emphyteusi.l.plures.& ibi Bal.& doc.C. de fide instru.

Emphyteuta non tenetur dare domum emphyteuticam domino in casu necessitatis.Ioan.An. in addi. Specu.de loca.§.vj.uersicu.quarto quæritur.& Alexand.in cap.potuit. eo. tit. in ix. differentia. secus in conductore supra uersicu.Conductor.uer.xcix.l. edem.C.locati.

Emphyteuta recognoscẽs ab ecclesia omnia bona sua: an uideatur donare ecclesiæ etiã bona filiorũ aliunde quæsita.Bal.in addi.Sp.de loca.uer. ecclesia concessit.ibi:sed quid.

Emphyteuta faciens sibi dare rem per uim in emphyteusim ab ecclesia:quomodo puniatur.in aut. de nõ ali.§.his solis.

Emphyteuta negans possessionẽ domino, dicitur male uti,& põt expelli. Bal.in addi.Sp.de loc.uersic. si emphyteuta negauit.& ibi Sp.uer.lxv. nisi re integra pęniteat.Bal.ibidem.

† Emphyteuta si negat aliqua bona esse emphyteutica,cui incumbat onus probandi,an domino,uel emphyteutæ,ꝙ illa sint emphyteutica,uel nõ sint emphyteutica.uide not.& copiosè d. Bar.Soc in cons. clxvij.incip.nunc inutilis. uer. circa quartam quæstionem in fi.cum iiij.uer.seq.in ij.parte.]

Emphyteuta non potest inuito domino rem dimittere.in Sp.de loc.§.vi.uer.cxxviij.

Emphyteuta non põt recuperare per actionem utilẽ rem emphyteuticã contra ipsum præscriptã per tertium, quam dominus recuperauit ab ipso domino. Bal.in c.j.§.præterea.lultimo. de prohi.feu. ali. & Ale.in l.qui proprio.§.procurator.ff.de proc.

Emphyteuta agit ad pęnam l.si quis in tantã. C.unde ui. quando turbatur in possessione fundi emphyteutici ab extraneo: non si a domino.Bar. post glo.ibi,& in l.ij.q.prima.C.de iure emph.Sed qualiter formet libellum, uide j. e. uer.antepen.

Emphyteuta,qui diu non soluit canonem, an agat rei uendicatione contra possessorem, qui soluit canonem,uel repellatur exceptione canonis non soluti: uel præscriptionis.Bal.in l.solennib.C.de rei uend. quod excluditur dicta exceptione:etiã si possessor sit refirmatus in emphyteusi, nec refert a quo fuerit solutus canon:ut ibi:& j.e.uer. j.

† Adde quod res empyteutica propter canonem per triennium non solutum redit ad dominum: requiritur tamen ut dominus declaret uoluntatem suam quia si purgaret moram antequam dominus declaret uoluntatem suam, dominus non posset eum expellere.Ita Chass.in consue. Burgund.tit.des mainsmortes.§.xxij.

Emphyteuta potest nuntiare nouum opus. Bar.in l.j. §.fi.ff.de ope.no.nun.

Emphyteuta agit utili actione pro seruitute l. ei, qui. & ibi Bar.ff.de seruit.

Emphyteuta præfertur domino in agendo. Bal. in l.j. prima col.C.de iure emph.Sp.de actore. uer. item impediuntur.

Emphyteuta agens contra tertium possessorem, an repellatur exceptione canonis soluti. Bal.in addi.Sp. de locato.uer.si emphyteuta cecidit.& Bart. in l.ij. C.de iure emph.Bal.in l.solennib.de rei uend.& s. eo.uer.ij.& j.uer.Exceptio.de iure tertii.uer.iij. & antep.

Emphyteuta,cui debetur una uia an ea destructa, habeat aliam.in Sp.de loc.§.vi.uer.cxxx.

Emphyteuta non habet utilem actionem in rem ex solo titulo.sine traditione.Bal.ubi.s̄.j.addi. uer.Emphyteuta non habet.

Emphyteutæ agenti an præiudicet confessio quod teneat rē in emphyteusim.in Sp.de confes.§. iiij. uer. quid si confiteor.

Emphyteuta agit iudicio finium regundorum.in Spe. de iudici.§.iiij.uer.j.

Emphyteutæ datur utilis rei uendica.in Spec.de proprie.§.primo.uer.est & alia utilis.de loca.§. v. uer. & not.& §.vi.

Emphyteuta spoliatus qualiter formet libellum . in Specu.de restit.spo.§.primo. ante. uer.pro iurisdictione.

Emphyteuta qualiter agat contra ecclesiam, uel dominum,ad tradendum sibi possessionem rei emphyteuticę.Item.

Emphyteutæ an fuerit possessio tradita uel non qualiter agat contra tertium possessorem.in Sp.de loca. §.v.uer.in primis septem formis.

Emphyteuta conuenitur ut respōdeat an fundus,quem possidet, sit emphyteuticus,& qualis.& si dicit quod non, tunc actoris est declarare libellum.doc.& Phi.in c. significantibus.de appel.

Emphyteuta tenetur ostendere fundum, uel domum uolenti emere proprietatem a domino. in Specul. de locat.§.vj.uersicu.clxxiij.in addi.Io.And.

Emphyteuta liberatur ope exceptionis, re in totum perempta,non pro parte.in Sp.de loca.§.vj uersic. cxxxiiij.

Emphyteuta an possit conueniri rei uendicatione a domino.Dyn.& Barto.in lege legata.ff.de adimen. lega.

† Emphyteuta potest expelli, & cadit a iure suo per deteriorationem fundi,sicut per non solutionem canonis.Spec.in tit.de locato.§.nunc aliqua. uersicu. lxxxiiij.De quo per Bar.& ceteros in l.diuortio.§. si fundum.ff.so.ma. De quo per Cy.& Bal. in auth. qui rem.C.de sacros.eccl.

Emphyteuta a domino conuenitur ad edendum instrumentum emphyteusis,uel renouationis. Bal.in addi.Sp.de loc.§.vj.uer.nota ꝙ incerta.& maximè ut sciatur an sit finita,uel non.Bal.ibidem.& Sp.in uer.cxiiij.l.Titius.& ibi Raph.ff.de contrah. em. & supra.Editio.gl.j.uer.xxxiiij.

Emphyteuta conuentus a domino ad soluendum . nō dicitur celeriter soluere, uel satisfacere. Bald.in addit. Specu. de locat.uersicu. emphyteuta non dicitur.

† Adde idem dicendum de uasallo, si feudum non negatur.glo.in c.primo.§.illud.de prohib.feu. alien. per Fed.col.x.& in l. ij. C.quando,& quib. quarta pars.li.x.Lud.Ro.con.clxiij.incipiente, constituto curiæ,&c.in ul.co.

Emphyteuta conuenitur,ut recognitionē faciat domino.l.plures.& ibi Bal. C. de fid.instr.

Emphyteuta an pluries conueniatur ad pęnam, propter clausulam,Rato manente pacto.Bald.l. ij. iij. col.C.de iure emph.& ibi Bar.quod tenetur ad pęnam,& potest deijci.

Emphyteuta an conueniatur ad pęnā pro canone non soluto,quatenus pęna excedat canonem.Bal. in d.l. ij.iiij.col.C.de iure emph.

10 Emphyteuta expulsus an conueniatur ad canonē. J.uerb.Emphyteuta expulsus.

Emphyteuta non potest conueniri,uel cogi ad emendum iura domini.Bar.in l.possessores.C. de fun.pa. lib.xj.

Emphyteuta ecclesiæ ad onera, uel collectas pro reb. impositas non conuenitur. Bar.in l. priuatæ. C. de excu.mune.lib.x. sed alius emphy teuta sic. Bal. in l.j.C.de iure emph.s̄. uer. Collecta quib. & per Ale.in con.xxxiiij.iij.parte.

Emphyteuta conuentus an liberetur nominando dominum in iudicio.in Spec.de pri.& sec.decre.§. iij. uer.sed nunquid est.

Emphyteuta conuento, si dominus uelit in se iudiciū suscipere,actor uero non uult,quid erit, & an inuito actore dominus possit defendere.eo.§.uer.quid si feudatario.

Emphyteuta si nolit soluere, qualiter contra eū libellus formetur.in Sp.de loc.uer.in primis.

Emphyteuta,an,& quando conueniatur,uide plenius. J.uer.Emphyteuta soluens.per totum.

Emphyteuta præsumitur, qui diu tenuit emphyteusim, & soluit canonem quadraginta annis.not. in l. cum de in rem uers. ff. de usur.& gloss.in l.secunda.C.de iure emphy.Angel.in l.qui in aliena.§.primo.de acquiren. hæred. Item an per decem annos tantum.Bar.in l.litib.C. de agri.& censi.li.xj.& Bald.in l.j. C. de fideicom. & in l.j.in ii.col.ff.de rerum diui.& Ale. con.xciiij. iiij.parte.quod sic.

Emphyteuta præsumitur renouatus qui per quadraginta annos soluit canonem, & possedit rem, licet instrumentum non habeat.in Sp.de loc.§.vj.uersi. lxiij.& uer.cxlij.facit.l.fi. & l. ius emphyteuticarium.C.de fun.pa.li.x.& Bal.in l. si certis C. de pac. si quis soluit censum per decem annos sciente & patiente emphyteuta non quærit sibi dominium, nec præscribit.Bal.in l.solennib.C.de rei.uen.

Emphyteuta præsumitur soluisse omni tempore canonem,ex eo ꝙ probet soluisse tribus annis proximè præcedentib.tex.fin.secundum Bar.in l. quicunq;. C.de appo.pub.Rota in deci.cccvij.lex, quicunque in nouis.gl.& doc.in l.ij.C.de iur.emph.& ibi Bar. & tenet Bal.post Cyn.in l.ij.C.de dot.promis. ubi Bal.dicit uerū,nisi sit facta unica solutio pro trib.annis. Itē uerum si probatur uera solutio per tres annos, non ficta per confessionem partis, secundum Cy.& Bal.in d.l.ii.de do.promis.& Bar.Cep. in singu.uer.lxxiij.Item secus in obligato ex contractu, uel testamento ad annuam præstationem. Bal.sing. in d.l.quicunq;.quod est quotidianum.

† Singu. Adde Pet. de Anch. post Ioan.And.in c.literæ in fi.de dila.& latius per do.Ia.in d.l.ij.C. de iu.emph.in lv.col.uer.in ca.gl.ibi ut infra, de apo. pu.&

pu. & ibi. not. subdit quod conclusio glo. d. l. ij. & l. quicunque. C. de apo. publi. habet etiam locum in simplici colono, uel conductore, ut probando se soluisse tribus annis proximè præteritis, præsumatur soluisse toto tempore retro, cum sit eadem rō, quæ in emphyteuta. Et ita, secundum eum, tenet Ang. in §. scire autem. ad fi. in auth. de non alie. & Bal. in d. c. literę. ad fi. & uide Pe. de Ancha. in c. potuit. in pe. col. uer. xiiij. quæro. de loca.

Emphyteuta præsumitur uendere nomine proprio, non domini. Bartho. & Bald. in l. mater. in fi. C. de rei uendi.

Emphyteuta præsumitur ex annua præstatione canonis, licet amiserit instrumenta emphyteusis. Bald. in l. si certis quinta colu. C. de pac. & in l. j. iiij. col. C. de fideicom.

Emphyteuta præscribit ius emphyteuticum non rem ipsam, uel dominium eius, soluendo canonem per triginta annos. Bar. in † l. comperit. C. de præscrip. trig. ann. Item † Et per Bal. in l. agri. si ager uectig.]

Emphyteuta non soluens canonem præscribit liberationem contra dominum Bar. in d. l. comperit.

Emphyteuta soluens unū de duobus, & aliud non, per tantum tempus, ex quo inducatur præscriptio, nō præscribit cōtra aliud solutum. Flor. in l. una est uia ff. de ser. ru. præ.

Emphyteuta contra dominum nullo tempore præscribit. l. male agitur. C. de præscrip. tri. an. Bars. in aut. perpetua. C. de sacrosan. ec. & in d. l. male. & in l. cū notissimi. §. fi. & ibi no. eo. tit. Bal. in l. neque. C. de usufru. Quod uerum est in proprietate, qua ius canonis præscribit præstationem quadraginta annorum. gloss. mag. in fi. l. ij. C. de iure emphy. Ange. in l. qui in aliena. ff. de acquir. hære. & Bal. in d. l. cum notissimi. §. in his. in Specu. de loca. §. vj. uer. xliiij. & ibi Bal. in addi. uersi. emphyteuta. per mille annos. & gl. in d. l. male. ī. uersi. Emphyteusis præscripta. uer. penul.

Emphyteuta obligatus annuatim ad decem si soluat quinque per triginta annos, an præscribat. in Spe. de loca. §. vj. uersi. xlij. & ibi Bal. in addi. uer. si debens. & Bar. in l. si prius. ff. de aqua plu. arcen.

Emphyteuta renouatus per dominum successorem in emphyteusi cum clausula. Saluo iure domini, si per antea cecidit a iure suo, nihil sibi prodest renouatio. Ioan. de Pra. in l. nec conditio. §. si sic. de condi. & demon.

Emphyteuta renouatus debet edere instrumentum renouationis domino. Bald. in addi. Spe. de loca. uer. no. quod in certa, & maximè ut sciatur an sit finita, uel non. Bal. ibidem. & Spe. eo. tit. uersi. cxliij. l. Titius. & ibi Rapha. Ful. de contrahen. emptio.

Emphyteuta non petens renouationem, cadit a iure suo Bald. in aut. si quas ruinas. C. de sacrosan. eccle. Alex. in c. potuit. vij. charta. de loca.

Emphyteuta refirmatus i emphyteusi per dominum, & descriptus in libro non admittitur in præiudiciū primi emphyteutæ. Bald. in l. solennibus. C. de rei uen. Idem in feudatario. in l. j. pen. col. per Bald. C. quando non pet. par.

Emphyteuta expendens, an repetat expensas factas in re emphyteutica. Bartho. & doc. in l. emptor. ff. de rei uend. & l. prima de superfi. gloss. & doct. in authen. qui rem. de sacrosan. eccle. Ioan. de Por. in l. senatus. §. Marcellus. de leg. j. & ibi Bal. Ange. & doc. Bartho. in l. colonus. in princ. ff. loca. quod repetit utiles, si finiiur ob canonem non solutum, scilicet colonus, nō emphyteuta. & Pau. de Cast. in l. seruitutes prædiorum. ff. de seruitu. & dicit etiam Bartho. ubi supra & d. l. colonus. quod emphyteuta eiectus non repetet melioramenta siue sit emphyteuta ecclesię, siue priuati, ut ibi: secus in colono simplici, qui repetit. Et hic dicit Bartho. uerum, quando instrumento apponitur clausula. Ad meliorandum: alias secus. Bald. in l. j. C. de iure emphyteu. dicit cum non repetere melioramenta: sed priuatus casu, non culpa sua, potest repetere melioramenta. Bald. in l. ij. C. de rei uen. uide no. in l. ij. C. de iure emphyteu. & infra eo. uersicu. v. & . x. & Pau. consi. cxxxvij. per Bal. in rub. C. de iure emphy. & quod per Bar. in l. j. ff. de superfi.

Emphyteuta ædificans an repetat ædificium ab ipso factum. Pau. de Cast. in l. seruitutes. ff. de seruit. in Sp. de loca. uersicu. cxix. & ibi. C. de rei uen. & in addi. ubi supra uer. in cōtractu emphyteutico. Flor. in l. sed & si quid in princip. de usufruct. & ibi per Bald. quod non. Vide Bal. in authen. excipitur. C. de bo. quæ lib. & per Bar. in l. j. §. j. de superfic. & in l. colonus. ff. loca. & infra eo. uer. fi. & Pau. consi. cxxxviij. & Bal. in l. in fundo. de rei uendi. quod non potest inuito domino illud tollere. & in c. domino guerrā. §. si uasallus. hic finit lex, deinde incip. cōsue. reg.

Emphyteuta an possit ædificium suum alienare sine solennitate iuris. no. in l. fi. C. de iure emph.

Emphyteuta, qui meliorauit emphyteusim, si dominus procurat eum repellere, repetit melioramenta omnia. Flo. in l. sed & si quid. in princ. ff. de usufru. l. ij. & ibi Bartho. C. de loca. prædi. ci. lib. xij. & infra eodem.

Emphyteuta lucratur melioramenta finita emphyteusi, nisi sit finita culpa sua, quia tunc ea perdit. Bald. in l. ij. C. de iure emphyteu. & in capit. primo hic fi. lex Corn. in usi. feu. Vide Bal. & Ang. in l. senatus. §. Marcellus. de le. & ibi. Ioan. de Porpiene, & per Bald. in l. ij. §. fi. C. communia. de leg. & in authen. excipitur. C. de bo. quæ li. & Barth. in l. j. in princ. ff. de superfi. & supra eo. uersic. j. & infra eo. uersi. x. & Pau. consil. cxxxvij. & in Specu. de loca. §. vj. uersi. xxvj.

Emphyteuta potest melioramenta sua legare alteri. Bartho. in l. quicunque. C. de omni ag. deser. lib. xj. gloss. in authen. qui rem. de sacro san. eccle. Ioan. de Por. & doc. in l. senatus. §. Marcellus. de leg. j. Al. in c potuit. de locato.

Emphyteuta ad quas expensas teneatur Ioannes de Por. in l. senatus. §. Marcellus. de lega. j. ubi dici

tenet

teneri ad paruas, non ad magnas. Bar. in l. j. C. de iure emphyt.

Emphyteutæ melioranti fundum non potest fundus melioratus auferri, nec canon augeri. Bal. in l. cum fundus. C. de sol. & Bartho. in l. j. C. de iure emphy. & in l. quicunque. de omni ag. deser. Bal. in l. fin. C. de aluuio.

Emphyteuta obligatus meliorare ex forma statuti, uel contractus, liberatur etiam ex parua melioratione. Io. de Por. in l. senatus. §. Marcellus. de leg. j.

Emphyteuta priuatus emphyteusi propter canonem non solutum, & sic sua culpa, non lucratur melioramenta. Ang. in authen. de ali. & emphyt. §. si uero quis. col. ix. & Bald. in rubri. & in l. j. C. de iure emphy. & in l. ij. §. fin. C. communia de leg. & in auth. qui rem. de sac. san. ec. & in l. senatus. §. Marcellus. & Imo. ibi. & doc. de leg. j. & ibi Ang. & Bartho. in l. quicunque. de omni agr. deser. lib. xj. & supra eo. uer. j. & Pau. consi. cxxxvij.

Emphyteuta lucratur ea tantũ de melioramentis, quę possunt asportari. Bal. in addi. Specu. de loca. uer. in contractu Emphyteutico. uide Bal. in authen. excipitur. C. de bo. quæ li.

Emphyteuta gaudet beneficio alluuionis, & fertilitatis, & alterius casus fortuiti. prosperi, & tenetur ad pensionem pro augmento solito, & non cogitato. in Spe. de loca. §. vj. uersi. cxxxj. & ibi Bal. in addi. uer. emphyteuta gaudet. uide Bart. in l. j. C. de iure † emphy. & Spe. ubi supra uer. cxxxvj. † Vide do. Pe. Phi. Cor. in consi. xv. incip. licet per totum. in iiii. parte. ubi plene an emphyteusis incrementum factũ per alluuionẽ in re emphyteutica quæratur domino, uel emphyteutæ, & an pro dicto incremento emphyteuta alium canonem soluere teneatur. ibi in litera h.]

Emphyteuta an lucretur thesaurum repertum in fundo emphyteutico: uide in Spe. ubi supra uer. cxxxij. quod sic, pro dimidia.

Emphyteuta an possit uendere melioramenta sua. Bar. in l. j. de superfi. & in l. in conuentionib. de uer. ob. & Ioan. de Por. in l. senatus. de leg. j. Bar. in l. quicunque. C. de omni ag. deser. lib. xj. per do. Alex. in c. potuit. de loca. quod sic.

Emphyteutæ meliorantis materiam uide infra uersi. proximo.

Emphyteuta inuito non potest dominus ædificiũ tollere, si ante fuit prohibitus, alias sic. l. hæres in fundo. de usuf. leg. Flor. in l. sed & si quid. in fi. prin. ff. de usufru.

Emphyteuta deteriorans rem emphyteuticã cadit a iure suo. Dy. Bart. Bald. & doc. in l. diuortio. §. si fundum. so. ma. tex. fin. in l. elegãter. in fi. de pig. actio. Nico. Mat. in l. j. C. de iure emphy. & in authen. qui rem. & ibi Bal. de sacrosan. eccle. no. Instit. de loca. §. adeo. Quod uerũ, nisi in parua quantitate deterioraret. Bald. in auth. qui rem. de sacrosan. eccle.

✠ Emphyteuta si in quibusdam meliorem rem emphyteuticam reddiderit, & in alijs deteriorem iure suo cadit, nec quicquam ei prodest, quod in quibusdam meliorem eam reddidit: aut. qui rẽ, & ibi Iaso. C. de iure emphy. Picus. in l. Titia. §. Titia cum nuberet, num. 115. ff. de leg. j. Iaso. in consi. xvij. dub. ij. uolu. j. Rola. a Val. consil. xlix. nume. 16. uolu. ij. Ae. Ma. Man.

✠ Emphytheutæ leuissimę culpę nomine ius suũ adimendum non est. gloss. in. §. scire auth. in auth. de no. aliena. Bal. in l. iij. col. pen. C. locat. Ias. in auth. qui rem. & in l. ij. q. xlij. C. de iur. emphyt. Paul. Picus. in l. Titia. §. Titia. nume. 121. ff. de leg. j. Alex. consi. cxviij. col. iij. uer. ij. respondeo. uol. v. Rolan. a Val. consi. xlix. num. 22. uolu. ij. Ae. Ma. Man.

† Emphyteuta, qui rem emphyteuticam deteriorem facit, magis peccat, quam qui alienat. do. Pet. Phil. Corne. in consi. lxvij. incip. dominus. in litera q, in i. parte.]

† Emphyteuta priuati an teneatur ad tributa, & alia onera, uide Ias. in l. ij. colu. ij. C. de iure emphyt. Et an teneatur stratam publicam ante domũ emphyteuticam reficere.

Emphyteuta tenetur reficere domum emphyteuticã dirutam uel combustam, & tenetur soluere nihilominus canonem. Ang. sin. in authen. de nõ al. §. lex itaque. pro quo facit. l. si grege. in fi. de lega. j. licet arg. cõtra per gl. in l. inter quos. §. dãni. de dã. infec. quod non soluitur canon pro domo non habitata metu ruinæ, item nec pro re nec pro re perempta. Ioan. And. in Spec. de loca. §. vj. uer. xiij. quo casu si in totum pereat, liberatur non si pro parte. l. j. in fi. C. de iure emphy. & in Spe ubi supra. uer. cxxxiiij. ubi dicit, etiam iure liberari ope exceptionis, non ipso iure, & Card. in cle. j. xv. q. de sen. excommu. & Alex. consi. cxij. j. parte. licet Bal. aliter dicat in l. j. C. de iure emphyt. & Alberi. de Ros. in aut. si quas ✠ ruinas. de sacrosan. eccle. ubi ponit an. ✠ Iaso. in l. j. C. de iur. emph. sequitur And. Alcia. consil. cclxv. in extrem. Ae. Ma. Man.

Emphyteuta teneatur reficere molendina emphyteutica diruta. Albe. ibi. & quod per Bar. in l. hoc iure ✠ §. si aquam. de aqua quoti. & æsti. ✠ l. j. C. de iur. emphy. M. Anto. Nat. consil. xuj. num. 5. uolu. j. Ae. Ma. Man.

Emphyteuta ecclesiæ, uel priuati, ad hoc ut possit expelli propter deteriorationem, tria copulatiuè requiruntur: ut declarat do. Iason post Bal. in authen. qui rem. in ij. colum. uer. restat, dubium. C. de sacrosan. ✠

Emphyteutæ non fit remissio ob sterilitatem rei, secundum Bar. in l. quicũque. la. . C. de feu. patr. li. xj. & in authen. perpetua. de sacrosan. eccle. & in d. l. j. de iure emphy. ubi omnino per Sali. & ibi Bal. & in Spe. de loca. §. vj. uersi. cxxxvij. & ibi Ioan. And. in addi. & omnino per Alexan. consil. vj. ij. parte. & in l. si merces. §. uis maior. ff. loca. & Ang. in authen. de non al. §. lex. itaque. col. ij. sed propter guerram sic. Ia. de Are. C y. & Bar. & Sal. in l. j. & ibi Bal. de iure emphy. & in l. interdum. §. j. ff. de acqui. pos. Iac. de Bel. post gloss & ibi. Ang. in authen. de non ali. §. quia

quia uero.col.ij.& glos.in authen.si quis ruinas.de sacrosan.eccle.& Pau.Arzoni.in consil.uerum emphyteutam.contra Iac.Bu.Guid. de Su.& Richar. Mal.in d.l.j.uide Bal.in ti.de pac.Constan.§.uasalli,qui tempore.& Pet.de Anch.Ioan.de Imo.& Capra in cap.potuit.de loca. & melius per Alexand. consi.xxvij.iiij.parte.&.J.Emphyteuta soluens. & Aliquid per Alex.consi.xcviij.iiij.parte.in fi. Item propter diffidam guerræ.Ioan.de pra.sing. in l.qui proprio.§.item quæritur.ff.de procur.Item tempore treugę,per no.per Bal.in tit. de pac.Constan.§. uasalli,qui tempore.in princ.

Emphyteuta tenetur de casu fortuito.Ang. in authen. de non alie.§.lex.itaque.&.§.quia uero. not. in l.j. ad fi.de iure emphy.& Insti.loc.§.adeo.

Emphyteuta an possit extirpare syluam,& plantare uineam,domino inuito.Bal.quod sic, in l.j.ad fi.C.de iure emphy.Sed

Emphyteuta domum non potest destruere, ut aream faciat.Bal.in d.l.j.ad fi.C.de iure emph.& per Bar. Cep.in trac.de serui.tit.de monte.v.q.

† Emphyteuta non potest incidere arbores, nisi ceduas,non quæ sunt in fructu. Bal.in addi.Specu.de loca.uer.an colonus.& Bart. post Dy. in l.diuortio §.si fundus.ff.solu.mat.quod nō potest incidere fructiferas.Quod etiam tenet Alex.in l.in fraudem.§. conductor.de iure fisci.ubi dicit uerū, nisi sint plantatę ab eo.Vide omnino Bartho.Cep.de ser.rustic. de monte.viij.q.& in uer.& ibi etiam dicit,an tunc cadat a iure suo. Item

✠ Emphytheutæ sunt arbores cęduæ, ac fructiferæ etiam exicatæ.Pau.castre. & Iaso.in l.Diuortio.§. si fundum.ff.solu.matrimo.And.Alcia.in l.Silua.ff. de uerb.signifi.Bar.Cep.in rub.de seruit.rust.præd. tit.de montibus col.pen.Alex. consi.cxviij.num.4. uolu.v.Laur.Silua.consi.lxxvj.nume.4.uolu.ij.Ae. Mar.Man.

† Adde quod si propter hoc fundus efficiatur deterior, priuatur re emphyteutica. Bal.in l.cum eiusdem.ff.de edil.edic.

Emphyteuta plurium rerum si male utatur una, priuatur iure suo in omnibus.Bal.fin.in l. cum eiusdē.ff. de edil.edic

10 Emphyteuta fundi non tenetur ad pensionem, uel canonem, si fundus ab aquis sit submersus.Alexan. consi.cxij.j.parte.

Emphyteuta an possit imponere seruitutē fundo emphyteutico.Bal.in l.iij.C.de serui.& insra.Seruitus constituitur.ubi plene.

Emphyteuta non potest extirpare syluam, uel uineā, ne forma rei mutetur.Sed

Emphyteuta potest domum de nouo construere in area emphyteutica.Flo.in l.hactenus.§.Cassius.de usufruct.uide Bald.in l.j.C.de iure emphy.Bartho. Cepo.de serui.rust.tit.de monte.v.& in viij. quæst. ubi plene.

Emphyteuta alienat domino requisito, non alias.l.fin. & ibi doct.C.de iure emphy.Bar.in l.penul.ff.de pac.al.as priuatur.Pau. de Cast.consi.cxxxiij. † Et do.Pet.Phili.Corne.in consi.xxiiij.incip.ad euidentiam. in litera e, in secunda parte]

† Emphyteuta uendens partem rei emphyteuticæ irrequisito domino, priuatur tantummodo illa parta,& nō tota emphyteusi:uide Ias. in l.si prius.col. ix.circa fin.ff.de ope.noui nun.Vide Bal.in §.aut si liuellario.in j.col.in tit.quibus mod.feu.amit.& eūdem in §.si uero uel totum.per illum textū, qualit. olim feu.pot.alien. ✠ Iaso.in l.fi.q.xiij.C.de iure emphy.Maria.Soci.in l.filiusfamilias.§.Diui.num. 221.ff.de leg.j.Ae.Mar.Man.

✠ Emphytheosis in ecclesiam, tāquā in potentiorem alienari non potest,Ant.de Alex.in l.ij.in addit.ad Bar.C.de iur.emphy.Alex.consi.cxx.uol.j.Thom. Gram.consi.ij.num.14.uol.ij.Ae.Mar.Man.

Emphyteuta uendere potest domino non requisito,cū clausula,Saluo iure domini. Bal. in cap.j.§.donare. ult.col.qualiter feu.ol.po.al.& in addi.Sp. de loca. uer.nunquā.& in tit.de pa.Const.§.liuellariæ.xxv. col.& in l.fi.C.de iure emphy.Iac. Aluar.in c.j antepen.col.in fi.de prohi.feu.al per Fred.Quod uerum est,nisi fiat traditio: quia tunc nō sufficit clausula prædicta.nisi addatur clausula, Nec Aliter,nec alio modo.Bal.in c.j.§.fi.j.col.quæ fu.pri. causa bene.ami.& Bartho,Cepo. in cautela.xlv.licet Bald. contradicat in l.j.xvj.quæstio.C.de his,quæ pę.nomi.uel cum clausula, Saluo honore domini : secundum quosdam.quod tamen reprobat fin. Host. secundum Ioan And.in ca.eam te.de iureiur. & Lud. in sing.uer.cccxciiij. tu habes quod si uasallus, &c. uel cum clausula,Si,& inquātum de iure possum,& non aliter: etiam si sequatur traditio, secundū Iac. Ardizo de Verona, in Sum.qui mod.feu. amit.sub rubrica,si uendit sub conditione.Vide Bal.in l.ij.in fiu.C.de epis.audi.Quod uerum, secundum Bal. in cap.j.§.hoc quoque.pen.col.de suc. feu.nisi quādo captio domini possēt interuenire per corporalē traditionem,puta castri quod uix dominus possēt recuperare,quia dolus est in traditione,qui dicitur purgari per amissionem iuris. Et ita dicit ibi se alias cōsuluisse,& tenet Iac.de Aluar.in c.j.pen.col.de prohibi.feu.alie.per Fe.& Barto. Cep.cautela.xlvj.uel si uendat sub conditione.l.si quis locuples.in fi.ff. de ma.test.l.v.in princ.ff.qui, & a qui.Bald.in d.§. hoc quoque.pen.col.& Ia.Aluar.in d.cap.j.& Bar. Cep.in cautela.xlvij.uel si sit clausula, Vendo tibi, nisi dominus remeauerit,alias sit inempta,Barto.in d.l.si quis locuplex.in fin.& Bar.Cep.cautela.xlix. uel si uendat fructus,etiam pro longo tēpore. Bart. Cep.cautela.50.quamuis ibi uideatur pur dubitare casu quo uenderet pro longo tempore. Item potest uendere domino non requisito, si accepit eam pro se,uel alio,cuicūque uelit eam concedere. Flo. in l.tria onera.§.fi.ff de ser.ru.præ. † An talis clausula habeat ipsum releuare a pęna caducitatis,quando facta est traditio.Dec.quod non consi.clx.Et ysi fuit dictum si domino placuerit, uel, saluo honore domini, & quando fuit adiecta clausula.Et non aliter,

ter, nec alio modo. Vide ibi, an protestatio de redimendo habeat illum releuare. Dec. quod non, cósi. clx. in fina. dubio. Quando ignorantia excuset, & præsumatur. Dec. consi. clx. colu. fin. & consi. clxiiij. col. ij. in fin.

✠ Emphytheutam, ita emphytheusim uendentem, si domino placuerit, ius suum non ammittere, tradunt Albe. & alij. in l. fin. C. de iur. emph. Ias. & Marian. Soci. in rub. ff. solut. matri. nu. 18. Ioan. Ceph. consi. ccxxiij. num. 41. uol. ij. Ae. Mar. Man.

Emphyteutę possunt inuicem alienare emphyteusim, scilicet unus alteri partem suam. l. imperialem. §. præterea. de prohi. feu. ali. per Fre. Bar. in l. cum hi. §. si uni. ff. de transac. uidelicet seruata forma. l. fi. C. de iure emphy. Bal. post gloss. in l. dudum. de contrah. emp. & Bal. in l. uolūtas. C. de fideicom. Quod uerum etiam si sit ecclesiæ. Bar. in l. si domus. §. fi. de lega. j.

✠ Emphytheutæ plures emphytheusim non tantum inter se diuidere sed etiam alio quocūq; titulo alienare possunt Bar. in l. si dominus. §. fi. ff. de leg. j. in l. ij. & ibi Ang. C. de imponend. lucr. descript. lib. x. Bar. in l. qui Rom. §. duo fratres. in extr. & ibi Pau. Cast. Alex. Ia. qui communem eā affirmat. & Mar. Soci. nu. 136. 137. ff. de uerbo. oblig. Bar. consi. lviij. Cald consi. x. tit. locat. Fed. Senen. consil. ccxxviij. Rui. consi. cxiij. num. j. uol. j. Iacob. Phil. Por. Imol. consi. cxlv. nu. 18. Ae. Mar. Man.

✠ Emphytheusim etiam ecclesiæ, & ecclesia certiore non facta diuidere fratres inter se possunt. Bartho. in l. qui Romæ. §. duo fratres. q. x. & ibi doct. ac Maria. Soci. nume. 132. ff. de uerbo. obligatio. Aemil. Mar. Man.

✠ Emphytheota si se non alienaturos polliciti sunt, hæc promissio intelligenda est, quo ad extraneos, non quo ad se ipsos. Barto. Salice. in l. ea lege. col. penul. C. de conditio. ob. causam. Ioan. Ceph. cósi. cclviij. num. 10. uolu. ij.

† Emphyteutæ si concessio pluribus facta sit ad hoc ut rem emphyteuticam uendere possit, an censeatur facta cuilibet in solidum, uel unicuique pro sua uirili: uide do. Pet. Phil. Cor. in consil. cccxx. inci. uidetur per totum. in ij. parte.]

Emphyteuta fęmina alienans sine consensu propinquorum cōtra formam statuti, nō cadit a iure suo: quia contractus tunc est nullus. Bald. in l. ij. C. de epis. aud. facit dictum Bartho. in l. filium. §. si quis. de leg. præst. & in l. non putauit. §. non quæuis. de bono. poss. contra tab.

Emphyteuta licet non possit uendere domino non requisito, potest tamen donare. j. uer. emphyteutę donata. uer. j. & pe.

✠ Emphyteuta emphytheuticam rem donare, ac cum alio permutare nullo ea de re, cum domino uerbo facto impune potest. l. fin. C. de prædi. decurio. lib. x. Marian Socin. in l. qui Romæ. §. duo fratres. nu. 134. ff. de uerbo. obligat. Ae. Mar. Man.

Emphyteuta fisci potest uendere, etiam domino non requisito. l. j. & ibi Bar. C. de fund. pa. lib. xj.

Emphyteuta alienans cum clausula Si, & inquātum de iure debeo, uel possum: an incidat in pęnam. Bald. in capit. j. §. hoc quoque. de suc. feu. & in l. fin. C. de ingen. man.

✠ Emphytheuta rem irrequisito domino uēdens, nisi eam tradiderit, iure suo non cadit, Bart. Salic. Iaso. & alij. in l. fin. C. de iur. emphy. & hanc communem esse Doct. opinionem affirmat Maria. Soc. in l. filius familias. §. Diui. num. 87. ff. de leg. j. Ae. Mar. Ma.

Emphyteuta uendens incidit in pœnam, etiā ante traditionem secutam. Ioan. de Por. in l. si domus. §. fi. de leg. j. ubi tamen refert Spec. tenere contrarium. tit. de iu. emph. uer. xcv. & in §. vj. & Alber. de Ros. in l. fi. C. de iure emphy. Vnde

Emphyteuta uendens domino irrequisito, si tradat, incidit in pęnam: secus si non tradat, secundū Spe. d. uer. xcv. & Albe. ubi supra. & Sali. in l. fi. ult. colu. de iur. emphy. contra Ioan. de Por. in l. si domus. §. fi. de leg. j. & adde Bal. in §. aut si liuellario. quibus mo. feu. amit. & infra pęna inualida. uersi. iiij. circa fi. & per Alex. consi. clxxij. secunda parte.

10 Emphyteuta an transferat in alium ius suum, domino non requisito. glo. Inst. loca. §. adeo. Cyn. in l. ij. C. de iure emphy. Bar. in l. j. §. pe. C. de super. Bald. in authen. nisi rogati. C. ad Treb. in spe. de loca. §. vj. uer. cxxv. & Ioan. de Por. in d. l. si domus. §. fi. de leg. j. Alex. consi. cxiij. iiij. parte.

Emphyteuta uendens irrequisito domino sine solennitate iuris, an priuetur. Bald. quod non, in l. ij. j. colu. C. de epis. audi.

Emphyteuta uendens domino non requisito, si postea redimat, an euitet pęnā in tit. si uasal. post alie. feu. id recu. in usi. feu. & Bar. in l. sequitur. §. itē Labeo. de usu. Bened. de Plumbino in l. quidam in testamēto. & in l. rogo. de fideicommiss. lib. Pau. de Cast. in l. ab emptione. ff. de pac. Bar. in l. j. §. si rē. ff. depositi. & in l. si quis libellos. C. de app. & in l. si a me tibi. & ibi Ang. ff. ad legem Fal. quod non dicitur possidere eodem iure, quo prius possidebat. Bald. post gloss. in c. j. de prohi. feu. ali. per Fede. dicit cum puniri. & Alexan. in l. si insulam. de uerbo. obligatio.

† Et per Francis. Aret. in l. j. §. hanc actionem. ff. depositi.]

✠ Emphyteuta si rem emphyteuticam ea conditione uendidit, Vt redimere, si libuerit possit a iure suo non cadit Iaso. in l. iij. nume. 135. C. de iur. emphy. Iaco. Phil. Port. Imo. consi. liij. nu. 9. Ae. Ma. Ma.

Emphyteuta uendens non tenetur soluere canonem, sed emptor, alias reuertitur ad ecclesiam, si neuter soluat, nec refert quis soluat. xj. quæst. j. qui rem. in Spe. de loca. §. vj. uer. nono quæritur. no. cap. potuit. de locato.

Emphyteuta uendens tenetur de euictione: quia debet præstare se esse emphyteutam in casu euictionis. Bar. in l. si rem. de acquir. pos. & in l. si quis domum. §. j. ff. locati.

Emphyteuta non potest uendere iure proprio. in Spe. de empti. & uen. §. j. in. j. & ij. forma.

Emphyteuta promittens uendere domino nō requisito,

to,non tradendo an cadat a iure suo. per Alexand. consi.clxxij.ij.parte.ubi uide an.

Emphyteuta habens licentiã uendendi a domino emphyteutico, an possit uendere domino non requisito. de quo etiam in cons.lxxxvij. & seq.iiij. parte. quòd non.&.ĩ.eo.uer.xxvij.

Emphyteuta alienat melioramenta de per se sine consensu domini.in spec.de loca.§.vj.uer.cxix.

Emphyteuta potest dare in emphyteusim alteri cum consensu domini,non sine.in Spec.de loca. §.vj.uer sic.cxxv.& sequen.&.ĩ.§.ij.

20 Emphyteuta non potest dare in feudum rẽ emphyteuticã sine cõsensu dñi.i Sp.de loc.§.vj.uer.cxxix.

Emphyteuta non potest alienare in potentiorem,secũdum Io. And.in c.potuit. de loca. qui dicit non reperiri textum hoc dicentem,secundum do.Alexan. consi.lxxxvj.iiij.parte.

Emphyteuta alienans rem ignoranter,an teneatur cõuertere prætium in aliam rem loco primæ rei uenditæ.ĩ.uersi.Feudatarius.uer.iiij.

Emphyteuta rei propriæ an possit uendere irrequisito domino putatiuo. Bart. in l.si aliquam rem. de acqui.pos.ubi dicit ꝙ si uendit, potest ecclesia domina putatiua uendicare ab emptore,si concessio emphyteusis facta fuit ab ecclesia domino uero, tanquam de re ecclesiæ,non alias.

Emphyteuta alienans scienter cadit a iure suo: secus si ignoranter. textus sin. secundum Bal.in c.j.in fi.de contro. inter domi. & empto.in usib. feu.

Emphyteuta emphyteutæ debet requirere consensum primi domini, non autem emphyteutæ, a quo ipse habet ius:quia principale residet apud dominũ.Bal. l.iij.C.ad Mace.& in Spe.de loca.§.vij. uer.cxxvj.

Emphyteuta præsumitur uendere nomine proprio,nõ autem nomine domini.Bar.& Bal.in l. mater. in fi. de rei uend. Item potest uendere commoditatẽ rei. Bal.in l.fin.de iure emphy.

☙ Emphyteuta si rem emphyteuticã uendiderit,neq; emphytheuticam eam esse in uenditione expresserit,iure suo cadit.Bart. Cæp. co.viij.col. pen.in extre.Aym. Cra.co.cxij. nu.xj.uol.j.Ae. Mar.Man.

Emphyteuta uendens ex pacto, nihilominus debet dominum requirere. Bald. in addi. Specu. de locato. uer. pactum, quod emphyteuta. & ibi Specu. uers. xciiij.& Fl. in l.si stipulatus.ff. usur. ubi dicit pactũ de alienando intelligi secundum naturam contractus, scilicet domino requisito. Sed Ludo. Pon. in sing. uer. Emphyteuta non potest.tenet contrariũ. Primum tenet Alex.consi.clxxij.ij.parte. & consil. lxxxviij.iiij.parte.s.Emphyteusis alienatur. uersi. viij.& ĩ.licentia.uer.xiiij.

☙ Emphyteusis, si sit ita concessa, ut alienari possit, poterit emphyteuta etiã domino non requisito alienare, Carol.Rui.co.lxxxj.nu.5,uol.j.co.xxxvij.nume.14.uol.iij. Soci.co.xlix.in extr.uol.j.Ioan. Ceph.co.cxcj.nu.21.co.cclvij.num.31. uolum.ij.Ae. Mar. Man.

Emphyteuta uolens uendere, an, & quando debeat dominum expectare ad emendum.in Spec.de loca. §.vj.uer.100.& uer.seq.& ibi Bal.in addi. uer.Dominus,qui dicit.

Emphyteuta si uendat de facto, uide in l.Pomponius. ff.qui.mo. usuf. amit. & in Spe. de præscrip. uer. pone,colonus.

Emphyteuta potest exponere rem uenalem, domino non requisito, sed uendere non potest secundũ Ab. & Alexan.in c.potuit.de locato.

Emphyteuta alienans domino irrequisito priuatur, si dominus uelit.Sal.in l.fin.C.de iure emphyt.Alex. consil.lxxxvij.iiij.parte.

Emphyteuta potest concedere, uel legare usumfructũ alteri.Bal. singu.in l.j.in princ.ff quib. mo.ususfru. amit.& Alex.consi.cxx. in fi. prima parte. ubi dicit uerum,sine consensu domini.

Emphyteuta si uendat cum consensu domini tacito, an posit dominus uariare, ut faciat emphyteutam priuari. Ale.consi.xciiij.iiij.parte.

☙ Emphytheuta si rem emphytheuticam alienauit, diuturnoque eam tempore emptor, sine ulla controuersia possedit,consentiente,& permittente domino alienatio esse præsumitur facta Fel.in c.sicut. col.xij.de re.iudicat. Maria.Soci.in l.sciendum.nu. 47.ff.de uer.ob.Alex.co.iij.uol.iiij. Ae.Ma.Man.

Emphyteuta uendens simpliciter non expresso ꝙ sit emphyteuta,censetur uendere iura proprietatis,& priuatur iure suo. Alexan.in c.potuit.ij. q.de loca. per.l.fi.C.de iure emphyt.& consuluit Bart.ut ipse dicit in l. usufructu.sol.matr. ubi Bald.tenet contrarium.& doc.Mod.facit.l.j.C.si pig. pig. da. fit. per glos. & Ioan. And. in d.c. potuit. uide in Specu.de pri.& sec.decre.§.j.uer.& idem in uasallo.& de execu.sen.§. sequitur. uer.quid si habet tantum feudũ.

Emphyteuta donat rem emphyteuticam saluo iure canonis. Io.de Imo.in l.usufructu.ff.sol. ma. Item saluo iure domini. Bald. in tit. de pace Constan. §. liuellarie. & in c. j.§. donare. qualiter ol.feu.po.al.in.ca.j.§. fina. quæ sit prima causa bene. ami.& in l.fi.C. de iure emphy. potest tamen donare,uel legare emphyteuta fisci,uel Reipublicę,etiã sine requisitione domini. Bar.in l.fi.C.de iure emphy. & in l. si domus. §.fi.de leg.j. & in l.j. uer.pe. de superficie. & in l. si patroni.in princ. ad Treb. & Alex. consil.lxxj. iiij. parte.Hilarius,&c.ubi et dicit ꝙ si donatarius talis nõ soluat domino canonẽ, põt a domino conueniri rei uẽdicatione. † Vide do.Mari.Soci.in cons.xxv. incip.do.Fran. uers.quãuis enim apud. in j. parte.]

Emphyteuta non potest donare rem, sed commoditatem eius sic. Bal.& Imo.in l.usufructu.so.ma. Et si suo donat rem cadit a iure,ut ibidem. Vnde non potest donare rem in præiudicium domini, sed commoditatem ad præiudicium suum sic, ut ibidem.

Emphyteuta non potest rem domino irrequisito donare. gl. & doc.& Zaba. in d.c. potuit.& ibi Io.Andr. & Alexan. Bart.in l.fi.C.de iure emphy. & Bar. in l. omnino.C. de impen.in re. do.fac.Io. And.in addi.Spe. de loca.§.vj.uer.cvij.& ibi Spec. in titu. de contrahen.emp. & uendi.§. nunc dicendũ. uer. sed

sed pone statutum. & Bar. in l.si domus.§.fi.de leg. j.& in l.in conuentionalibus.de uerb.sign.Bar.Bal. in l.uniuersas.C.ne rei do.uel tem.Sali.in d.l.fi.j.q. de iure emphy.nec ualet donatio sine clausula. Saluo iure domini.Bal.in d.§.donare. & supra uer.Donatio per emphyteutam.per totum. Alex.in d.cōsilio,Hilarius.refert communem opi. esse in contrarium scilicet quod emphyteuta donet domino non requisito. Et idem tenet Angel.Aret.Insti.de loca. §.adeo.

Emphyteuta an possit donare propter nuptias. Bal.in c.j.§.donare.qualiter ol.in usi.feu.

Emphyteuta si dat bona æstimata in dotem,tunc censetur uendidisse, & requiritur consensus domini. Dec.consi.clx.col.j.post medium. Allegat Imo.in c.potuit.de locato.

Emphyteuta locat seu affictat cōmoditatem rei ad modicum tempus.Bal.in l.usufructu.ff.so.ma.in fi.

Emphyteuta an possit locare ad longum tempus. in Spe.de loca.§.vj.uer.cxxij.& uer.seq.

Emphyteuta non potest alteri dare in emphyteusim rem emphyteuticā,nisi domino requisito, uel nisi ad modicum tempus scilicet triginta annorū.Bald. in authen. nisi rogati.iij.colu.C.ad Treb. & infra eo.uer.fi.& in Spe.de loca.§.vj.uer.cxxv. & Alex. consi.xciiij.iiij.parte.

Emphyteuta sicut non potest uendere domino irrequisito, ita nō potest ad longum tēpus locare: quia de natura talis locationis est, quod dominiū trāsferatur: ut concludit Alex.in consi.cxix.incip.uisis narratis.in fi.iij.col. Et ibi subdit quod locatio ad uitam alicuius,dicitur ad longum tempus.Sequitur do.Decius in consi.ccuij.circa medium.in j.uolu.

Emphyteuta an constituat seruitutem in re emphyteutica. Bald. in l.& in prouinciali.C.de seruitu.& aqua.& in cap.j.§.quid ergo. de inue. de re.al.fac. quod non,nisi pro tempore suo.gl.& Flo.in l.iij.ff. de serui.quod sic.& Flor. in l. is, cui.§.si hæres.ff. quemad.serui. amit. Item dat in usumfructum sine consensu domini. Bald.in l.j.§.item in fundo.qui. mo.ulusfr.ami.Bar.Cep.in d.uer.lxxxix.

Emphyteuta potest locare in quinquennium rem emphyteuticam.Io.de Por.in l.si filio.§.fi.sol.mat.

Emphyteuta transigit an cum consensu domini,uel sine.Bal.in c.j.de contro.inter ual.& alg in usi.feu.

Emphyteuta an compromittat de re emphyteutica supra uer.Compromissum per quos fieri possit.uersi. xviij.

Emphyteuta an permutet sine consensu domini.in Sp. de loca.uersi.cxxj.in vj.§.Ioan.And. doc. & Alex. in cap.potuit.de loca.in v.q.& de forma instrumenti.in Spe.eo.tit.§.ij.

Emphyteuta pignorat emphyteusim,saluo iure domini.gl.& doc. & Alexan. in c.potuit.de loca.& ibi Ioan. de Imo. & Alexan. consi.clxxij.ij.parte.& in l.in quorum.ff.de pig.gl. & doc.in l.fi.C.de iure emphy.Spec.ubi supra.uer. cxxij.dicit posse, & si uelit,potest dominum requirere, ut mutuet sibi tantam pecuniam: quod si facit, dominus est præferendus.Vide Bar.Cep.in c.j. ult.char.de cogni.feu.Bar.in l.tutor. §. fin. de pig. act.ubi etiam dicit quòd tunc finitur emphyteusis. & per Alex.in d. consi. Et potest creditor soluere canonem pro fundo emphyteutico pignorato. l. lex.uectigal.per Bar.ff.de pign.

Emphyteuta pignorans emphyteusim creditori, si nō soluat canonem,priuatur, etiam in præiudiciū creditoris.Bal.in l.ij.q.xiij.C.de rescin.uen.

Emphyteuta in dotem an possit dare emphyteusim.Dic quòd sic.secundum Io.An.in c.potuit. de loca. & ibi Alex. de euic.iiij.q.& Io.de Imo.ibidem.& in Spe. eo.§.uer. cix.& seq.Sali.in l.fi. C. de iure emphy. doc.& Io. de Imo.in l.usufructu.so.ma.& doc.& Io.de Por. in l.si domus. §. fi.de leg. j. per Alex. consi. clxxij.ij. col.Host. in Sum.de iure emphy. §. fi.uer. nunquid res emphyteutica. & Bal.in ca.j.quando mari.suc. uxo.in usi.feu.& supra.uer. Emphyteusis in dotem. † uer.xxix.quid de feudo. infra. Feudum.† Vide do. Mari.Soci.in consi.xxv.incip.do. Fran. uer.quamuis enim apud. in j.parte. ubi etiam an donari, & an legari.]

Emphyteuta an possit dare emphyteusim in donationem propter nuptias. Bal.in c.j.§.donare. qualiter ol.feu.po.al.in usi.feu.

Emphyteuta diuidit emphyteusim cum socio domino non requisito.Bar.in l.& ideo.de condi. feu. & in l. pater.§.xv.de le.iij.& in l.si domus.§.fi. de leg.j.Pau. de Cast.in l.cum hi.§.si uni.& ibi Bar. ff.de transac. per.l.imperialem.§.præterea. de prohibi. feu.al. & Bal.in consi.diuisio facta a prin.no. in c.ex insinuatione. de iur. patro. glo.in c.illud.eod.tit.& supra. Diuisio.cxxxix.

Emphyteutę diuidentes inter se, succedunt in eam, etiam diuisam per ius accrescendi.infra. Ius accrescendi.uer.xlij.

Emphyteutę diuidentes an teneantur soluere domino laudemium. Bar.ubi supra.

† Emphyteusis si in diuisione tota ad unum deuenit, an eo mortuo alter, uel filij alterius petere possint pro eorum rata,uide do.Pe.Phi.Cor.in consi.fi.incip.uidetur.in litera p,in iij.parte.]

Emphyteusis uenit in iudicio familiæ erciscundæ, & petitione hæreditatis.l.item ueniunt.§. uidendum. l.seq.de pe.hær.nisi ecclesiastica. Alex. consi.lxxxiiij.iij.parte.& Bar.ibi post Cy. & doc. Item dicūt uerum,si emphyteusis est recepta pro se, & filijs,& hæredibus: secundum Bar.l.ut iurisiurandi.§. si liberi.de oper.liber.secundum Alex. in d. consi. ubi omnino. & per Bart. & Imol. in l. si patroni. in prin.ad Treb.

Emphyteuta testatur de re emphyteutica.l. in conuentionalibus.& ibi doc.de uer.sig.& Iac.Aluaro.in c. j.iiij.colum. an ag.uel fil. & Bartol.in leg. uniuersas.&

fas.& ibi Bal.C.ne rei do. uel tem. Bar. in l.fi.C. de iure emphy.dicit quòd nõ poteſt legare. Vide Bal. in l.uſufructu.ff.ſo.mat.& in addi.Spe.de loca. uer. utrum emphyteuta.dicit quòd opinio Bar.eſt uera, ſi legat iure proprio,non ſi iure emphyteutico, uide Bar.Io.de Por.& doc.in l.ſi domus. §.fi.de leg.j. Alex.in c.potuit.vj.q.de loca.Bar.Cepo. in c. j. de cog.feu.ult.char.no.in l.uxor.C.de lega. Sali.in d. l.fi.& in Spe.ubi ſupra.uer.cxx.& cxxiij.& infra eo. uer. ſeq.ſed in domino ſecus eſt.Bal.in c.ad hoc.vij. col de pace iur.fir.in uſi.feu.Alex.conſi. ix. ij. parte.dicit quòd poteſt legare, niſi aliud actum ſit. & conſi.cxx.j.parte.

Emphyteuta poteſt legare rem emphyteuticam uni ex filijs,ſecundum Barto.in l.iuriſiurandi. §.ſi liberi.de oper.lib.& in conſi. iſta quæſtio habet duo dubia.uerſi. præterea poſito quòd pater. & per Bald. in authen ſi quas ruinas. de ſacroſan. eccle. Vide Bart.in l.j.§.pen.de ſuperfi.& in l.ſi domus. §.fi. de leg.j.& Ioan.de Imol. tenet idem in c.potuit.de loca.& in l.quod dicitur.de uer.ob.& ſupra uer. Emphyteuſis ſtipulat. uerſi. xxxviij. & omnino per Alexan. conſi. ix. ij. parte & plenius per And.Barb. conſi.illud afferam.ulti.charta. quod eſt poſt conſi. xlvij.Alex.de Imo.iiij.parte.& per Alex.conſi.Hilarius.in j.parte.conſi.cij.

Emphyteuta legans emphyteuſim ſi poſtea fiat proprietarius,uide Bar.in l.ſeruum filij.in prin. de leg. j.in l.uxor.C.de leg.

Emphyteuta poteſt legare melioramenta ſua. Bart.in l.quicunque. C. de omni agro. deſer. l. xj. gloſſ. & doc.in authen.rem.de ſac.ſan.eccle.Io.de Por. & doc.in l.ſenatus. §.Marcellus.de leg.j. Alex. in ca. potuit.de locato.

Emphyteuta colono ſtare tenetur alias eum repellens priuatur iure ſuo.Bar. in l. cognouimus. C.de mancip.& colo.patri.lib.xj.& Bal. in l.j.C.de iure emphy.Idem in emphyteuta fiſci.Bar. ibidem. & Ludo.in fin.uer.Emphyteuta.uer.fiſcus.

Emphyteuta ſoluere debet canonem intra biennium, ſi ſit eccleſiæ:ſed intra triennium, ſi ſit priuati. l. fi.& ibi doc.C.de iure emphy.c.potuit.de loca. Bar.in aut. qui rem.de ſac.ſan.eccl.gl.in l.quæro. ff. locati.

† Adde quòd emphyteuta ſi ceſſat per biennium ſoluere,cadit a iure ſuo,aut.qui rem.C.de ſacroſ.eccl. c.potuit.extra de locato.

Emphyteuta ſoluere recuſans eccleſiæ canonẽ, poteſt excommunicari.Inn.in c.ſignificaſti.de cenſ.& Bal. in Mar.uer.Denegans.

Emphyteuta creditor domini ſui ſi non ſoluit canonẽ intra terminum non cadit a iure ſuo,quia poteſt cõpenſare.glo.& doc.in l.ſi conſtat.C. de compen.in Specu.de loca.uer.lxxix.& ibi Bald.in addi.uer.Emphyteuta nõ cadit.Abb.anti.in c.bona fides.depoſ. & Bal.in Mar.uer.Emphyteuta.uer.j.

† Emphyteuta ceſſans ſoluere debitum canonẽ per ſex annos,ſi dominus accipiat penſionem pro tribus primis annis, poteſt expelli, ſiue recipiat pro tribus primis annis,ſiue pro tribus ultimis, ſecundum diſpoſitionem.l.item quæritur. §. qui impleto.ff.loca. do.Bartho. Soci. in conſi. clxvij.incipi. non inutilis. uer. ſecundo ea concluſio. cum uer. ſeq.in ſecunda parte.]

Emphyteuta uolens ſoluere canonem pro futuris temporibus domino inuito non auditur. in Spe. de loc. §.vj.uer.xxxij.& ſeq.& Bal.plene in l.plures. in fi. de fid.inſtru.no.in l.ſtipulatio iſta. §. inter certam. de uerb.obl.Ioan.de Pra.in l.j.de condi.& demon. Bal.in addi.Spec.de loca.uer.poteſt ſolui.poſt Spe. in uer.fi.dicit ꝙ poteſt ſoluere etiam pro quadraginta annis domino uolente: uide Bald. in l.ij.ulti. col.C.de iure emphyteutico.Idem plene per Alex. in l.qui Romæ.in prin.iij.col.de uerb.oblig.

Emphyteuta poteſt etiam domino inuito ſoluere canonem pro multis annis futuris,ſi ei facit in quo recognoſcat eum in dominum pro toto tempore,pro quo uult ſoluere.Bar. in l.eum qui.ff.de ann. lega. uide in Spec.de loca.§.ij.& per Bald. in l.ſi quis argentum. de dona. & in l.filiusfa.§.diuus. de lega.j. & Alexan.in l.ſtipulatio iſta.§.ſi quis dolũ.de uer. oblig.& in d.l.qui Romæ.in prin.iij.col.

Emphyteuta tenetur ſoluere canonem etiam pro domo diruta, quam debet reficere ſupra uer.Emphyteuta deteriorans.uer.ij.

Emphyteuta tenetur ſoluere canonem,ſi contingit ſterilitas in re emphyteutica.ſ.uer. Emphyteuta deteriorans.uer.iiij.

Emphyteuta, pro quo alius non poſſeſſor ſine mãdato offert & ſoluit canonẽ,cadit a iure ſuo: quia ipſe debet ſoluere.Bal.& Pet. de Sun. in l.acceptam. in fin.C.de uſur. Sed Ba.contra in addi.Spe.de loca. uer.ſi poſſeſſor.Flori.& Bald.in l.arboribus.§.quid tamen.de uſufru.& in l.lex uectigal.de pigno. Bal. in l.ſolennibus.C.de rei uen. & eſt caſus in l.certa. §.ſi cum eo.ff.de cenſ.& Ludo.in ſing. uer. Emphyteuta,qui.& Flo.in l.uia.queadmod.ſer.amitt.Gul. de Cu.in l.quæ utiliter.§.ſi Titius.de nego.geſt.

† Emphyteuta permutando an incidat in cõmiſſum & an poſsit ſine conſenſu domini: uide late Dec. conſi.clxv.in j.dubio.

† Emphyteuta, qui intra biennium domino nõ ſoluit canonem,liberatur a pœna: quia nõ poteſt deijci de emphyteuſi, ſi ſoluit domino petẽti poſt biennium.Ioan.And.fin.in addi.Spe.de loca.§.fi.uer.cũ quæritur.Lanfran.in tractatu de arbi.vij.parte.xj. q.in fi.& per Bart. in l.ij.C.de iure emphy.& infra eo.uerſi.lxviij.& Pau.conſi.cxxxvij.& tenet Salic. in l.commiſſoriæ. in fi. C.de pact. inter empto. & uendi.

† Adde quod emphyteuta eccleſiæ non ſoluens canonem ſingulis annis,licet non poſsit expelli niſi elapſo biennio, ut in cap.potuit.de loca. tamen ſi iuraret ſoluere ſingulis annis penſionem, & non ſolueret, elapſo anno poteſt expelli. Quod ſingulariter no.ad limitationẽm dicti.c.potuit.Ita dicit Bald. in c.quærelam.de iureiur. Et licet quibuſdam uideatur

tur hoc non probari ex illo tex. iudicio meo probatur ibi: nam papa ibi non considerauit biennium, sed iuramentum cuius transgressorem uult remoueri, & priuari iure emphyteutico. Nam fuit ibi contingentia facti, & non iuris misterium, quod cessauit per biennium. Item si ibi consideraretur biennium, ibi fuisset quæstio de indubitabili, contra. l. quod Labeo. ff. ad carbo. & in c. cum in iure peritus. de offi. deleg. cum de biennio iure cautum sit: ut in d. c. potuit. Adde eundem Bal. in c. literæ. de dila. Quod dictum Bal. refert, & sequitur do. Barba. in d. c. potuit. & do. Alexan. de Imol. in consil. cxxvj. incipiente, Non puto id, de quo quæritur, &c. in j. uol. Reperio tamen quosdam moderniores in l. ij. C. de iure emphy. impugnantes hoc dictum Bal. quia secundũ eos iuramentum appositum in quolibet contractu debet intelligi secundum naturam illius contractus: ut est bonus textus in l. fin. C. de non nu. pe. quia respondeo illud procedere in dubio, & ubi a iure aliud non disponitur sed in casu nostro dictum Bal. probatur in d. c. quærelam, ergo &c. & sic non recedas ab opinione Bal.

10 Emphyteuta an præsumatur soluisse omni tempore canonem, si constet de solutione triennali. s. uer. Emphy. præsumitur. uers. iij.

Emphyteuta ecclesiæ interpellatus ad solutionem canonis non soluens intra sex mẽses, cadit a iure suo, licet alias nõ interpellatus haberet biennium. Bar. & Ang. sing. in l. locorum. C. de om. ag. deser. li. xj.

Emphyteuta soluens unum de duobus, & aliud nõ, per tempus, quod sufficit ad præscriptionem, non præscribit contra aliud non solutum. Flori. in l. una est uia. de serui. rusti. præd. adde no. in Spec. de loca. §. vij. uer. xlij.

Emphyteuta soluens pœnam, an cadat a iure suo. Bar. in l. cum pater. §. libertis. de leg. ij. & in l. ij. ulti. col. post glo. C. de iure emphy. quod etiam soluta pœna potest deijci. & j. eo. uer. xvij.

Emphyteuta ecclesiæ, quæ successit in emphyteusi, & bonis priuati, habet biennium ad soluendum, postquam ipsa ecclesia successit: alias habet triennium, uidelicet re non integra, ut sing. tenet Sali. in l. ij. xxv. q. de iure emphy. ubi omnino uideas.

† Si rem in emphyteusim concederet ecclesia nõ seruatis debitis solennitatibus, de quibus in auth. perpetua. & in auth. si quas ruinas. C. de sacrosan. eccle. & in c. ut super. de rebus eccle. non alie. ꝙ tamen emphyteuta ita teneretur soluere canonem ipsi ecclesiæ, sicut si emphyteusis concessa fuisset debita solennitate seruata. quod est perpetuo no. ut per do. Iaso. in l. ij. in iiij. col. uer. unum tamen circa istud. C. de iure emphy. ☙

† Emphyteuta priuati an possit celeri satisfactione moram purgare, uide Iaso. referentem tres opi. in l. j. col. xxiiij. cum quatuor seq. C. de iure emphy. Dec. consi. clx. in fine.

Emphyteuta non soluens canonem intra biennium, potest purgare moram. c. potuit. de locato. Quod uerum est nisi dominus statim lapso biennio fuerit protestatus ꝙ non intendit eum amplius habere pro emphyteuta: quia tunc non potest purgare, nisi soluat celeriter. Barth. Cepo. in cautela. cxxxvj. Item uerum, nisi intra modicum tempus, uidelicet intra mensem. secundum docto. & Abbas in d. ca. potuit. ut intra decem dies, uel ex arbitrio iudicis. Bal. in Marga. uer. Emphyteuta. uer. ij. uel intra diem unam secundum consuetudinem antiquarum ecclesiarum quarundam. Bal. in auth. qui rem, de sacrosan. eccle. Item uerum, nisi fuerit iuratum; quod impedit morę purgationem. Bal. ubi. s. & Alex. in d. c. potuit. &. j. uer. Mora purgatur. uer. lxvj. & per Salice. l. ij. C. de iure emphy.

Emphyteuta soluens post terminum intra duos menses, an audiatur: uide Abba. in c. ij. de frig. & malefi.

Emphyteuta priuatur emphyteusi propter canonem non solutum, etiam si uelit soluere pœnam, & retinere emphyteusim uirtute clausulæ, Rato manente pacto. Barto. in l. cum pater. §. libertis. de leg. ij. & in l. ij. pen. col. C. de iure emphy post glo. ibi communiter approbatam: ubi idem dicit de clausula, Toties pœna committatur, quoties fuerit contra factum: quia utroque casu dicit posse reijci emphyteutam, qui non soluit canonem. etiam si uelit pœnam soluere. & Bart. in d. l. ij. tenet idem ꝙ tenetur ad pœnam, & potest deijci. Vide ibi per Sali. x j. q. & seq. & in Spe. ubi. s. uer. xxxv. & doct. in d. c. potuit.

† Emphyteutica res non cadit in commissum per cessationem solutionis census, si dominus debet tantũdem emphyteutæ. Ita dicit Io. Fab. in §. in bonæ fidei. Inst. de acti. Istud dictum refert, & sequitur do. Iason dicens esse quotidianum ibi, in pe. col. uersic. & per hoc dicit. ubi allegat plures concor. doct. ☙

† Emphyteuta an liberetur, si uelit renuntiare emphyteusi. Benedict. ꝙ non, in repet. c. Raynutius. fo. 165. col. iiij. in prin.

Emphyteuta soluturus canonem debet ire ad domum domini, nisi dominus sit alterius fori: quo casu sufficit ꝙ ultima die termini emphyteuta in domo sua protestetur se esse paratum soluere canonem, si esset præsens dominus, qui reciperet & hoc scribi faciat. Bar. in l. item illa. iij. col. ff. de consti. pecu. & Sal. in l. fi. C. de condi. inser. & in l. acceptam. xij. q. C. de usur. ubi dicit contrarium, quando solui debet quid minimum: quia debet debitor ire ad forum creditoris, ne creditor plus expendat in itinere, quam sit recepturus pro canone. Inno. in ca. significante. de pig. & Sali. in l. acceptam. vij. col. de usur. & Alex. in d. l. item illa. Sed Bal. in l. si a te. C. de pac. inter empto. & uendi. dicit ꝙ prælato uel domino latitante, quia noluit recipere canonẽ, oportet protestari, & deponere in loco obligationis, per textum ibi.

Emphyteuta obligatus etiam ad unũ numũ pro canone, si nõ soluit, cadit a iure suo. Bal. in auth. qui rẽ. C. de sacros. eccl. Quod uerũ, etiã si soluit per errorẽ, & deficit in uno numo tãtũ, ut ibi. & Bal. in rub.

C.de contrahen.emp.x.q.per tex.& gl.in l.res bona fide.ff.eo.tit.uide Bald. in l.hæredem.C.loca.& Old.consi.xxix.Vnde

20 Emphyteuta soluens per errorē minus debito, priuatur.& in Specu. de arbi.§.fi.uer. quid si plures.& uersi.seq.& in tit.de loca.§.nunc aliqua.uer.xxx.& ibi Ioan.And.& Bal.in l.pro hereditarijs.C.de hæ. actio.contra Ludo.in l.ij.ad Sillan.

Emphyteuta si soluit partē canonis, deinde in alia parte cessauit per triennium, an in totum expelli poterit a re emphyteutica: uide Iason. in l.ij.in xvj.q. C.de iure emphy.

Emphyteuta præsumitur, qui soluit canonem quadraginta annis supra uer. Emphyteuta præsumitur. uersi.j.

Emphyteuta non possidens rem, non tenetur soluere canonem, si propter guerras impediatur supra Emphyteuta deteriorat.ubi idem dixit, quando nō habitat metu ruinæ imminentis, uel quādo res perijt. Adde consi.Pau.de Cast.ccxiij.Item

Emphyteutæ etiam non fructuanti non fit remisio, sed conductori ad longum tempus sic.Alex.consil. xxxvij.iiij.parte.post Cy.& Bal.in l.j.C.de iure emphy.Pe de Ancha.& Ioan.de Imo.in cap.potuit.de loca.Ang.in aut.de non alie.§.quia uero Leonis.

Emphyteuta si uagetur per orbem, licet canon sit solutus domino, debet per triennium expectari: quo nō reuertente, potest dominus rem uendicare. in Spe. de loca.§.vj.uersi.clxiij. & per Bald. in authen. qui rem.C.de sacrosan.eccle.in fine.

Emphyteuta ignoranter non soluens canonem, restituitur in integrum. gloss. in l.ij.C.de iure emphy. Flori. in l. si quis alia.§.tempus.ff.quemadmo. serui.amit.

Emphyteuta, qui diu stetit in carcere, relaxatus debet soluere canonem pro medio tempore Captiuitatis.Bar.in l.liber.C.de postli.reuer.

Emphyteuta soluens canonem pro parte tantum, licet partem soluens, partem non, sed cesset, priuatur iure suo in totum. Dy.in l.etiam si partis. de leg.j.ubi dicit uerū, si res est indiuisibilis: alias priuatur pro parte tantum.Vide in Spec.de loca.§.vj. uer.lxxiij.& uer.xxix.ĵ.no.uer.lij.

Emphyteuta an potest dimittere emphyteusim, ut nō soluat canonem.Bart.in l.is cū quo.ff.de aqua plu. ar.Item pōt renuntiare in præiudiciū domini. Flo. in l.si absente.de usufru.

Emphyteuta renūtians emphyteusim an teneatur soluere canonem.Bal.in addi.Spec.de loca.uer.sed an emphyteuta.

30 Emphyteuta non potest inuito domino dimittere emphyteusim.l.ij.uersi.si uoluerit. & ibi Bald.C.de iure emphy.& in Specu. de loca.§.vj.uer.cxxviij.& ibi Ioan.And.in addi.Flo. in l.cum fructuarius. de usufru.Inno.in c.quæ in ecclesiarū.de consti.

Emphyteuta non soluens canonē, & ideo priuatus iure suo, perdit melioramenta sua.supra Emphyteuta meliorans, uel expendens.uer.j.& Pau.de Cast. consi.cxxxvij.

Emphyteuta tenetur soluere canonem, etiam si contractus non tenuit.Ang.in auth. de non alie.§.si uero.col.ij.

Emphyteuta ecclesiæ non cadit a iure suo, nisi ecclesia uelit.auth.qui rem.& ibi Bar.C.de sac.san. eccl. & Bar.plene.Sali.in l.ij.C.de iure emphy. Ang.in aut.de nō ali.§.si uero & Bart. in addi.Spe.de loca. uer.emphyteuta cadit.post Spe. ibi. Idē in emphyteuta priuati.Bart.in l.j.ff.si ager uectigalis. Quod uerum, siue cadat propter canonem non solutū, siue quia alienauit, domino non requisito.Sali.in l.fi. C.de iur.emph.Ioā.de Imo.in c.fi.de rescri. xxiiij. col.& Alex.consi.lxxxvij.iiii.parte.& si noluit eum non cecidisse, non potest pœnitere. Alexand.consi. xciiij.iiii.parte.

Emphyteuta non soluens canonē priuatur iure suo, an ipso iure, uel per sententiam. Bald.in addi. Spe. de loca.uer.si emphyteuta cecidit.Pau.cōs.cxxxiij. quod per sententiam.

Emphyteuta non soluens canonem an perdat fructus rei cum re ipsa.Ang. in auth. de non alie.§.si uero. col.ij.Bal.in l.si pater.C.de usufr. no. in l.si defuncto.ff.eo.ti.ubi dicit quod sic.& Bal.in addi. Specu. de loca.uer.pactum cum emphyteuta.

† Et per Feli.in c.iiij.de præscri.in x. col. in princ.in uer.postremo.ī fi.uer.ibi.simile no.Sp.char.cclxiij. Et adde do. Barto. Soci.in consil cclxvij.incip.non inutilis.uer.postremo prædictam.in ij.parte. quod emphyteuta cadens a iure suo propter non solutionem canonis tanto tempore, ita quod non potest mora purgari, tamen omnino possidens tenetur restituere omnes fructus a tempore quo res incidit in commissum, sicut usufructuarius tenetur restituere fructus perceptos a tempore finiti fructus.]

Emphyteuta, qui diu non soluit canonem, an agat rei uendicatione contra possessorem, qui bene soluit, an uero repellatur exceptione canonis non soluti, uel præscriptione. Bal.in l.solēnibus.C.de rei uen. quod non excluditur exceptione canonis non soluti, etiam si possessor fuit refirmatus in emphyteusi nec refert a quo sit solutus canon, secundum Bal.& ĵ.uer.Exceptio canonis non soluti.uer.j.

Emphyteuta soluens intra terminum ex re propria in signum subiectionis non cadit a iure suo, licet non soluerit censum.Inno.in c.constitutus.de religi.do. Bal.in tit.de pace constan.§.item societatē.ij.col. in fi.no.in l.fundum.C.de fun.pa.li.xj.

Emphyteuta soluturus canonem si portans illum de robatur in itinere, liberatur. Bald.in l.fi.in ult.col. C.de condi.inser.

Emphyteuta non soluens pensionem domino, præscribit liberationem: sed

40 Emphyteuta soluēs per triginta annos præscribit ius emphyteuticū nō rē ipsam, uel dominium eius. Bar.in l.cōperit.C.de præscri.triginta anno.

Emphyteuta an possit soluere canonem in prin.anni. Bar.in l.statuli.§.quod si seruus.ff.de statuli Bal.in l.plures apochis.C.de fide instru. ꝙ non. & Ludo. Po.in fi.uer.Emphyteuta non potest.

Emphyteuta non soluens canonem, præiudicat filijs, & nepotibus, quibus in contractu fuit quæsita: secus si aliter delinquat. Bar. in l.j.in fi.ff.de interdi. & releg. Lud.in l.j.§.patronū.de in ius uo.per Sali. in l.ij.xxij.q.de iure emphy.

Emphyteuta non soluens canonem domino potest expelli a domino propria authoritate. Bal.in l.ij.C. de iure emphy. Pau.de Cast.& Alexan.in l.colonus ff.loca.post Barto.in authen. qui rem. de sacrosan. eccle. Quod est uerum, etiam si dominus promisit eum non expellere. Item uerum, etiam si uelit soluere pœnam. Bal.ibidem,in iij. colu. ubi uide omnino per Bar.& ibi per Salice.in iiij.quæst. Sed Car. contra in cle.j.vj.quæst.de pœ.& no.in l.non est singulis.de regu.iur.& gloss.in l.ij.ff.si ager. uec. & Car. in cap.potuit.de loca. Et ita dicit communiter teneri Sali.ubi supra tenet posse dominum propria authoritate expellere emphyteutam nō resistentem: alias secus, quia requiritur sententia cōtra resistentem, nisi sit pactum quod propria authoritate possit dominus ingredi eo non soluente, secundum Salic. ibi singu.v.quæstio. potest tamen dominus nolens expellere propria authoritate eum turbare in possessione naturali ratione suæ ciuilis, & rem ingredi. & tedio afficere emphyteutam, qui non potest conqueri, ex quo uitiose possidet a domino. Bart. in † d.l.ij.& ibi.Sali.iiij.q. † Et uide omnino do. Barto. Soci.in consi.clxij.incip.non inutilis.uer.cōfirmantur præmissa.uer.circa primum cum seq.in ij.parte. ubi etiam de colono perpetuo uide do. Pet. Phili. Cor.in consi.clxv.incip.circa.in litera x, in ij.parte.ubi ponit an,& quando propria authoritate expelli possit.]

Emphyteuta pro canone nō soluto an teneatur ad pœnam, quatenus pœna excedit canonem. Bald.in l.ij. iiij.col.C.de iure emphy.

Emphyteuta expulsus an teneatur soluere canonem pro tempore præterito. authen. qui rem. de sacrosan.eccle.& Salic. in d.l.ij.xxij.q.in fi. Bar.in d.l.ij. ij.col.& ibi Bal.iiij.col.de iure emphy. Gul.de Cu. & Angel.in l.sed si lege.§.prostituta. de in ius uoc. Lud.Pon.in sin.uer.Donatio.uer. ego declaro. ubi tenet quod non. Quod est uerū in emphyteuta priuati: secus in emphyteuta ecclesiæ. Bal.in addi.Spe. de loca.uer.emphyteuta ecclesiæ.

Emphyteuta debet probare se soluisse canonem, nisi tertius excipiat: quia tunc is probare debet. Bar.in l.ij.C.de iure emphy.& ibi uide gl. & Bal. in v.col. & in l.in contractibus.§.super.C.de non nu. pecu. per Sali.in d.l.ij.viij.q.

Cautel. qualiter emphyteuta possit probare solutionem, tradit Fran.Crem.no.lxxviij. incip. tu scis quod es emphyteuta. Et adde Cepol.cau.cxxxv.incip. tu scis quod emphyteuta.ubi ponit aliam cautelam ad hoc ut emphiteuta non soluens canonem nō admittetur ad purgandum moram. ✠

Emphyteuta non soluens canonem, quia dominus decessit sine hærede, quia non fuit in culpa, ex quo non erat cui solueret, non cadit a iure suo. Alexan. consi.clxxj.ij.parte.post Bal. in l.ij.in fi.de iure emphy.& Alex.consi.xl.iiij.parte.quod est idem.

Emphyteuta probat soluisse canonem per inspectionem libri emphyteutæ. Bald.in d.l.ij.v.col.de iure emphy. Vide Bal.in addi. Spec. de posi. uer.si. Item per testes, uel instrumenta, uel per ueram solutionem tribus proximis annis factam, non tamē uno contextu, uel ficte. Bar.in d.l.ij.§ eo.uersi.x.& ibidem Bal.uide ibi Sali.

Emphyteuta dans in emphyteusim rem emphyteuticam alteri non soluenti canonem, an possit expelli per dominum.gloss.& Bal.in d.l.ij.v.col.C.de iure emphy.& ibi Sali.q.xiij.

50 Emphyteuta quo tempore debeat soluere canonē. Bal.in l.ij.ultima col.C.de iure emphy. & ibi Bart. in prin.& ibi Sali.xv.q.

Emphyteuta non soluens canonem excusatur, si dominus decesit sine hærede. Bald.in l.ij.in fi.C.de iure emphy.

Emphyteuta soluens partem canonis, non totum, domino recipienti, non incidit in pœnam, a qua uidetur recedi per receptionem partis. Bald.in l.pe.iij. col.C.de condi.inser. sed in l. cū allegas. vij.oppo. C.de usur.dicit quod propter unum numum nō solutum cadit a iure suo, per l.ij.C.de iure emphyt. nec tunc dominum usuram committere quod propter unum numum pœnalem lucretur totam rem: ut ibi per Bal.& §.eo.uer.xix.& xxvij. & in Specu. de † loca.§.vj.uers.lxxj. † Et adde Bald. in l.communi. communi diuid.]

Emphyteuta, qui nescitur an sit emphyteuta, an uero merus conductor, cadit, & expelli potest, si cesset soluere per biennium. Bal.in addi. Spe.de loca.uer. si nescitur.

Emphyteuta conuentus ad soluendum, non dicitur celeriter satisfacere. Bald.in addi.in Spe.de loca.uer. emphyteuta non dicitur.

Emphyteuta debet declarare rem, pro qua soluit canonem. Bal.ubi supra uer.nota quod incerta.

Emphyteuta non soluens canonem cadit, si dominus uelit. Bartho.in l.ij.C.de iure emphyt. & in l.j.ff. si ag.uecti.& Bal.in addi. Spe.de loca.uersi.emphyteuta cadit.

Emphyteuticam pensionē soluere potest creditor pro fundo emphyteutico sibi obligato, ita quod per eius solutionem duret emphyteusis. Textus est in l. lex uectigali.in uer.tam debitor, quàm creditor.ff.de pigno.& ibi illum tex.ad hoc not. Bar. & Ang.quem tex.ad hoc dicit esse no. do.Ias.in l.ij.C.de iure emphy. in xxiiij.q. Et ibi subdit an solutio canonis facta per tertium omnino extraneum prosit uero emphyteutæ, qui per triennium & amplius cessauerat soluere, ita ut non cadat a iure emphyteutico. ✠

Emphyteuta minor non soluens an cadat. not. in l.si dānum.C.de admini. tut. & in Specu.de loca.§.vj. uersi.xiiij.

Emphyteuta, qui cecidit a iure suo, soluens canonem post triennium, uidetur admitti iterum ad emphyteusim. Bal.in addi.Spe.de loca.uer. emphyteuta ecclesiæ.

ecclesię.Paul.de Cast.cōsi.cxxxvij.Idem tenet Dy. & Bar.in l.Mæuius.§.duobus.j.q.de leg.ij.gloss. & Cy.in l.ij.iiij.q.& ibi Bar.ij.q.C.de iure emphyt.& ibi per Sali.xvij.q.Quod est uerum, si dominus recipiat scienter, secus si ignoranter. Alex.cōsi.xciiij. quarta parte.& Spe.d.§.vj.uersi.xxiij. Item secus si dominus recipiens protestetur contrarium.in Sp. de loca.§.vj.uer.xxiij.xxv.xxxviij.& ibi Bal.in addi.uer.recipiendo.Sed idem Bald.in l.cui fundus.§. fi.de lege commi.dicit aliter, uidelicet quod si dominus recipit canonem cū protestatione, talis protestatio inter contraria nihil operatur. Bal.uero secundum Alex.in l.ij in prin.si quis caut.dicit quod talis protestatio releuat, & non potest dominū penitere, si iam uoluit non cecidisse emphyteutam. † Alex.d.consil.xciiij. † Vide do.Pet.Philip.Cor.in consi.cxvij.inci.trita.in litera K, L, & seq. prima parte.]

Emphyteuta ecclesiæ non soluens canonem an cadat a iure suo, sicut emphyteuta prophanus.not.in Sp. ubi supra uer.xv.& no.in l.placet.& ibi Bald.C.de sacrosan.eccle.& quid de minore. in Specu. ibi, & uer.seq.

60 Emphyteuta non soluēs canonem an cadat ab emphyteusi,si in contractu sit adiecta pęna alia, quam iuris communis.in Spe.ubi supra. uersi.xxxv.Bald. quod sic,in l.ij.iij.col.C.de iure emphy. ubi plene.

Singu.Emphyteuta si iurauit soluere canonem, si non soluit propter periurium priuatur iure emphyteutico, nec tunc expectatur biennium, uel triennium. Et ideo sis cautus quod in instrumento ipsius emphyteusis quando promisit annuatim ad tale tempus tibi soluere tantam pensionem, facias postea ei deferri iuramentum quod omnia, & singula ipse emphyteuta attendet, & obseruabit, & in aliquo non contraueniet: quo casu si postea cessabit tantummodo per unum annum quod pensionem non soluat, poteris ipsum statim propter periurium priuare iure suo. Ita not.Bald.in cap. quærelam, per tex.& gloss.ibi de iureiu. Quod ibi sequitur Feli. in penul.col.uer.subdit etiam Bald. hic dicens esse dictum aureum: quod dictum similiter refert, & sequitur dicēs ipsum singulare do.Iaso.in l.ij.in xvj. colum.uersi.ix.quęro quid in eo.C.de iure emphy. & idem tenet Iaso in l.si quis maior. in iij.col.uer. nota bene quia.C.de transact. ✠

Emphyteuta soluens primo anno pęnam conuentionalem ob canonem non solutum, si iterum secundo anno cessat a solutione canonis an cadat ab emphyteusi tanquam steterit per biennium computato primo anno, de quo aliter punitus est. in Spec. de loca.uersic.xxxix. & ibi Bald.in addi. uer. si pro primo.

Emphyteuta soluens omni anno decem, si soluat quinque per triginta annos, an præscribat. in Specu. de loca.uer.xlij.& ibi Bal.in addi.uer.si debens.Bar.in l.si prius.de aqua plu.arcenda.

Emphyteutæ omnes obligati omni anno ad unum bouem, uel ad certas operas domino præstandas in dubio tenentur omnes ad unum bouem, non autem quilibet ipsorum. Dy.& Bartho. in l.si pluribus.in fi.prin.de leg.ij.

Emphyteuta non soluens an expellatur per iudicem cum libello, uel de plano. Bald. in addi.Specu.de loca.uer.si dominus. & gloss.& Bart.in l.ij.ij.q.de iure emphy.

Emphyteuta rei propriæ soluendo censum pro re propria,an sibi præiudicet in dominio rei ut uideatur eam donare ei, cui soluit censum. in Spec. de loca. uer.lij.& ibi Bal.in addi.uer.an quis soluendo.

Emphyteuta pignorans emphyteusim creditori, si nō soluit canonem,priuatur emphyteusi, etiam in pręiudicium creditoris. Bal. in l.ij.xiij.q. C.de rescindendi.

Emphyteuta propter canonem non solutum non priuatur ipso iure,sed per sententiam.Pau.de Ca.cōs. cxxxiij.Bar.in aut.qui rem.C.de sacrosan.eccl. per Sali.in l.ij.iij.q.quòd ipso iure. Quod uerum si dominus uelit.supra eo.uersi.xxxiiij.

Emphyteutę an currat tempus soluendi canonem ante possessionem ademptam. Paul. de Castr.consilio.cciij.

Emphyteuta emphyteutę an teneatur primo domino soluere canonem.Bald.in l. prædia.ij. col.C.de fideicommiss.

70 Emphyteuta si cessauit soluere canonem sex annis, si soluat pro tribus,pro quibus annis uideatur soluere,an pro primis tribus. in Spec.de loca.§.vj. uer.xxviij.& seq.

Emphyteuta debet probare se soluisse canonem per quinque testes.Sali.sing.in l.ij.viij.q. ad fin.de iure emphyt.uel per instrumentum,uel per confessionē partis, uel quòd tribus annis soluerit proxunioribus: ut ibi.

Emphyteutę hæres, qui non soluit canonē intra duos annos restituitur in integrum.Bart.in l.ij.in fin.C. si aduer.ven.pi.& in l.ij.in fi.C.de iure emphyt.

Emphyteuta soluens post triennium intra duos menses, an audiatur abbas in c.ij.in fin. de frigi. & malefic.

Emphyteuta non soluens canonem intra triennium, cadit a iure suo, si etiam habeat rescriptum papæ quòd non cadat, licet non soluerit. Bald. sing.in l. si a te.C.de pac.inter emp.ven.& Barth. Cepo. in fin.uer.cv.

Emphyteuta soluens per errorem minus, quam debeat an priuetur.supra eo.uer.xx.

Emphyteuta cessans a solutione canonis per triginta annos an postea possit peti canon. Item.

Emphyteuta si domino inscio uendidit,& tradidit fundum emphyteuticū, sed soluit canonem sicut prius, & emptor fundum possedit triginta annis, si emphyteuta cessat in solutione canonis, an emptor conueniatur a domino rei uendicatione. in Spe.de præscrip.uer.quid ergo si colonus. & seq. Adde q̄ actio in rem datur domino contra possessorem emphyteusis non contra emphyteutam.in Spe. de loca.§.vj.uersi.xlviij.& uer.lvj.

Emphyteuta qui non soluit, qualiter conueniatur, & de forma libelli contra eum. in Spe. de posit. §. v.

Emphyteuta expulsus per tertium an possit defendi. per d. Barto. & doc. & Pau. de Cast. in l. indebite. §. si numi. de condi. inde. Flo. in l. loca. §. competit. si ser. uen. quod sic, & nō repellitur exceptione iuris tertij talis dominus. & tenet Bartho. Cepo. in capit. j. xxv. differentia. de cogni. feu.

† Emphyteuta expulsus propter cessationem solutionis an etiam cadat a iure luendi, uel fraudandi. Ias. in l. ij. col. ij. C. de iure emphy.

Emphyteuta an, & quando possit expelli, uide supra † uer. emphyteuta soluere per totum. † Et quibus actiōibus, & remedijs breuioribus, & magis summarijs possunt per dominum expelli, uide do. Bartho. Soci. in consi. clxvij. inci. non inutilis. uer. circa tertiam quæstionem principalem. cum uer. seq. in ij. parte. ubi an, & quando. ubi etiam an ad repellendum requiratur libellus solēnis, aut qualis petitio, ibi: uiam autem. cum seq. & an & quando pro eius expulsione impetrando officiū iudicis requiratur citatio. Et coram quo ibi, uer. secundo an in tali. cum uersi. seq.]

Emphyteuta expelli non potest ab emptore proprietatis. Bal. in addi. Spe. de loca. uer. quia emphyteuta. & in l. j. j. col. C. de iure emph. dū dicit quod successor proprietatis tenetur stare emphyteutæ.

Sing. Emphyteutica res euelli non potest ab emphyteuta perpetuo, licet alius offerat meliorem conditionem. Ita not. Bartho. in l. iij. per illum tex. C. de fun. patri. lib. xj. Istud dictum exclamat, & sequitur pro ualde not. do. Iaso. in l. j. in j. not. C de iure emphy. ✠

Emphyteuta negans possessionem domino. dicitur eā interuertere, & malè uti, & potest expelli a domino. ī. uer. Emphyteuta. el. j. uer. antepe.

Emphyteuta an expellatur per iudicem de plano, uel cum libello, & quomodo. Bartho. in l. ij. ij. q. C. de iure emphy. post gl. ibi, & Bal. in addi. Spe. de loca. uer. si dominus.

Emphyteuta non potest de facto expelli propria authoritate domini, si habet aliquid iuridicum quod alleget, & culpa sua non esset liquida. & Bal. in c. ad hæc. in fi. de pace iur. fir. in usi. feu.

Emptio, & permutatio qualiter differant. Bar. in l. j. & ij. C. de re. permu. & infra † uer. Permutatio. uer. v. & per discursum. † Et domi. Pet. Phili. Cor. in cōsi. cccix. inci. circa. in litera ut, in iij. parte. }

† Emere quibus casibus quis cogatur. Bar. in l. j. C. de Lat. li. tol.

† Adde hic quod quis regulariter de iure communi cogi non potest uendere, aut emere, nisi ad uotum suum. Ratione tamen consanguinitatis, & communionis lex communis uult quod potius uendatur propinquis, quam extraneis, & hoc iusto pretio l. ad officium. & ibi Bald. C. communi diuidun. Sali. in l. dudum. C. de contrahen. emp. Bald. in l. ij. C. de rescind. uen. Lud. Rom. in l. j. ff. de in ius uocand. & dicitur Græce emptio ἀγορασία.

Emptionum instrumenta qualiter fiant. glos. in ca. pe. de pecu. cle. &. ī. eo. uersi. lxiiij.

Emptio pro uno nummo tantum ualet. Barto. in l. non ideo. C. de hæredi. instit. & infra uer. Venditio qualiter. uer. iij.

Emptio bonorum hæreditariorum facta per eum, qui abstinuit: an inducat reuocationem abstēntionis. ī. uersi. Hæres suus. uer. antepe. & uerbo Hæres repudiat. uersi. xxiij.

Emptio fieri potest per procuratorem. Item per negotiorum gestorem, qui sit coniuncta persona: item per nuntium. Bald. in l. multum. C. si quis alteri, uel sibi.

Emptio pecuniarum montis Florentiæ, uel Venetiarum, an sit licita.

Emptio annui reditus an sit licita. Pau. de Cast. consil. ccclxxxiiij. &. ī. eo. uer. xxxvij. & seq.

Emptio per tutorem, uel curatorem an præsumatur de pecunijs pupilli, uel minoris. Pau. de Cast. cōsi. ccclxxj.

10 Emptio fructuū non ualet, si die præcedente erāt grandinati, & emptor ignorabat. Bal. in d. l. ij. C. de contrahen. emp.

Emptio fructuum dicitur propriè locatio. Bald. in d. l. ij. C. de contrahen. emp.

Emptionis nomen compræhendit etiam uēditionem. Rapha. & Alex. in l. j. de uerb. oblig.

✠ Emptione, aut uenditione prohibita, omnis alienationis species, siue contractus, quo dominium in alium transfertur prohibitus esse censetur, Bart. Doct. ac inter alios Rip. in l. filiusfamilias. nu. 109. In. §. Diui. ff. de lega. j. gloss. & Guliel. in l. ij. C. de usucapion. pro empt. in l. uoluntas. C. de fideicom. cap. nulli. de rebus eccles. no. aliena. l. fin. C. de rebus alien. non aliena. Iacob. Phil. Port. Imol. consi. xxxviij. num. 17. Ae. Mar. Man.

Emptionis appellatione uenit omnis contractus, per quem alienatio introducitur l. statuli. a cæteris. §. sequitur. ff. de statuli. & in cap. j. de controuer. inter do. & uasa. de benefi. no. in l. ij. ff. pro emptore. Qd' uerum, nisi in legato, rerum emptarum per testatorem, in quo non comprænhenditur donatio. uel permutatio. l. item legato. §. item interest. de lega. iij. Ludo. in fin. uer. emptio. Sed an permutatio infra Permutatio uersicu. iij. & infra uerbo Venditio. el. j. uersi. iij.

Emptionis & uenditionis appellatione quid ueniat, ui de pulchre do. Fabia. de Mon. san. Sa. in suo trac. de emptione & uen. in ij. q. prin. & quæ ueniant in emptione & uenditione, & de ipsius natura, & effectu, uide eundem in vj. q. prin. ✠

† Emptionis & uenditionis contractus quomodo cognoscatur, uide do. Alex. de Imo. in consi. iij. ij. col. in j. parte. & in consi. pe. ij. col. & in d. consi. iij. Habes etiā quid si solutiones sint diuisę per tēpora, an tūc dicitur contractus emptionis, & uenditionis.]

Emptio præsumitur ubicūque fit mentio pretij, uel

æstimationis: Bald. in l. ex conuentione. C. de pac. l. cum dotem. C. de iure do. per Bald. non tamen nisi constet de uer. emit, uel uendidit. in Specu. de ces. actio. §. ij. uer. & nota.

Emptio fit gratia emptoris, & uenditoris. in Spe. de ap pel. §. j. uersi. sed nunquid emptor.

Emptio probatur, etiam si testes de quãtitate pretij non recordantur, nisi in ecclesia, uel minore. Bald. in l. j. C. de rebus al. non al. & Ludo. Pont. in consi. lxxx. in Christi nomine amen, uisis, ac procuratis actis. in iij. col. Bal. tamen contra in l. j. ff. de pericu. & cõmo. rei uen. Pet. & Cy. in l. j. C. de contrah. & cõmit. stipul. Tu dic quod prima opinio procedit, quando agitur de uenditione: secus si de pretio prin cipaliter: quia tunc procedit secunda opinio, secun dum Raph. in d. l. j. de contrahen. & commi. stip. & Ioan. de Por. in l. sciendum. de uer. obli. & ibi Alex. Sed Paul. de Cast. in l. j. C. de rei uen. dicit emptionem probatam, sed pretium declarandum esse offi cio iudicis. Alex. in rub. de contrahen. emp. & d. l. sciendum. v. col. ubi plenius. & in consi. xviij. j parte. & infra uer. Testiũ impugnatio. uer. xxxiij. Bald. in l. solam. C. de testi. dicit quod debet testis deponere si interrogatur de pretio de re, de pactis, & de omni materia emptionis. Item probatur, etiam si te stis non dicit quid erat facturus uenditor de pretio. Bal. in d. l. solam, & non dicitur probata uenditio, uel emptio per famam, nisi de certo pretio sit dictum, secundum Alex. in cõsi. xix. iiij. parte. nec per instrumentum. j. uer. Instrumentum probat. uersic. xxxiiij. & seq.

† Emptio ex quibus præsumatur, & ad eius probationem quæ requirantur, uide do. Barto. Soci. in consi. ccviij. incip. uisis actis. uersi. secundo possunt deducere. cum uer. seq. usque ad uer. ex quibus concluditur. in ij. parte.]

Emptio præsumitur simulata, si fiat pro alio, & ei non fiat traditio: quo casu ei non quæritur dominium, sed ementi. Bar. in l. multum. C. si quis alteri, uel sibi. & l. pupillus. §. fi. & ibi no. ff. de auth. præst. uide doc. & Bal. in l. si filij. C. de do. inter ui. & uxo.

Emptio a patre facta noie spurij an ualeat. Pe. & Cyn. in l. filiæ. C. fami. er. Bald. in l. j. C. de nat. libe. & ibi Bar. quod præsumitur in fraudem.

Emptio non præsumitur facta pro eo, cuius pecunia est soluta in præsentiam, si instrumentum cantat in personam alterius. l. ad probationẽ. la. j. & ibi Bald. C. de prob. no. in l. iij. C. si quis alteri uel sibi, quod numerans pretium sibi non quærit dominium, nisi nomen emptoris fuerit simulatum. & infra uer. Frater requirit. uer. xv. & facit infra uerbo Instrumentum probat. uer. xij.

† Emptio facta per maritum administrantem bona uxoris tanquam hæredem patris uxoris suæ, an intelligatur facta nomine uxoris: uide do. Pe. Philip. Cor. in consi. cxxix. incip. ad euidẽtiam. in litera m, n, & seq. in iiij. parte.]

20 Emptio facta per maritum pro se, & uxore sua, ualet. gloss. & Bal. in l. scripturæ. C. de fide instru. uide in l. si filij. & ibi Bal. C. de dona. inter uir. & uxo. no. in l. multum. C. si quis alteri, uel sibi. Itẽ per instrumentum ipsum saltem probatur quod maritus emit partem. licet de altera parte uxoris sit suspicio. Bal. in d. l. scripturæ. in fi.

Emptio per maritum nomine uxoris acquirit ipsi uiro, & hæredibus suis. Bal. in consi. instrumentũ receptum. l. multum. & ibi Bal. & Bar. C. si quis alteri, uel sibi. & l. cum propria. eod. tit. ubi dicit quod tunc uxori, cuius nomine cantat instrumentũ, debet restituere rem cum fructibus uiro taxandis per iudicem. & doc. ibidem. Quod uerum, etiam si uxor sit absens: quo casu non tenet contractus, sed traditio ex eo facta transfert dominium. d. l. multum. & ibi Bal. & doc.

Emptio ad uendendum pro pretio cariori uictualia, nõ est licita: & plene per Ab. in c. j. ne cle. uel mo.

Emere, & comparare differũt supra uer. Cõpra. uer. j.

Emptio per monachum unius monasterij detentũ ab alio monasterio, de cuius pecunia facta præsumitur. Ange. Ludo. Pau. de Cast. & Alexan. post Bal. in l. cui fundum. §. seruum. si cer. pet. & Bartho. in l. si communis. ff. de stip. ser. & infra Monachus acquirit. uer. v.

Emptio per uxorem facta de pecunia uiri, acquirit sibi: sed pecunia potest repeti per hæredem uiri, nõ tamen res uendicari. l. j. & ibi Bal. & l. multum. C. si quis alteri, uel sibi.

Emptio pascuorum facta simpliciter a prioribus populi, non adiecto quod ius pascendi sit commune omnibus, intelligitur quod sit proprium communis, non singulorum. Bartho. in l. testatrix. §. plures. ff. si ser. uen.

Emptio, & uenditio sunt correlatiua, quarum una permissa, uel prohibita, censetur, & reliqua. Pau. de Ca. consi. xix.

Emptio si fiat per procuratorem nomine suo. Bald. in rubri. de contrahen. emp. xv. q.

Emptio per patrem nomine filij nõ sufficit, nisi sequatur traditio. l. j. & per Bar. C. si quis alteri, uel sibi.

30 Emptio cum pecunia aliena cui prosit. no. in l. multum, & ibi doc. & Bar. C. si quis alteri, uel sibi. & in spe. de emp. & uen. §. iij. uer. hoc autem scias.

Emptio de pecunia tertij pro ecclesia, si fiat per rectorem ecclesiæ interpositum ad emendum pro tertio debet ecclesia remittere iura rei illi tertio. Bal. in l. j. xj q. C. si ser. extero.

Emptio iurium emphyteutæ, feudatarij, & usufructuarij, uel superficiarij, facta per possessorem ualet, scilicet quo ad commoditatem fructuum, & cessionẽ actionum ad acquirendum defensionem cõtra proprietarium. Bald. post glos. in l. per diuersas. ij. col. C. mandati.

Emptio est de iure gentium. Bald. in rub. C. de contrahen. emp. q. Quod est uerum, etiam si emphyteusis, uel feudum ematur. Bal. ij. q. Sed quid si emancipantur loca publica. Bal. ibi. in iij. q.

Emptio dicitur, quando datur quãtitas pro specie partis pretij. Bald. in prælud. feu. & Alex. post Bart. in l. si

l.si in emptione.in prin.de contrahen.emptio.

Emptio rei furtiuę non ualet, si emptor sciat. Bald.in tu.C.de contrahen. emptio.v.q.per text.no.ff.eo. tit.in l.si in emptione.§.item si emptor.

Emptio etiam dicitur per hæc uerba, Liber meus, quē uolo tibi uendere, ualet decem,& tu respōdes, Placet, sed non habeo pecuniam: dabo tibi uestē, quæ ualet decem, secundum Ia.But.& Bal.in l.j.in prin. C.de rerum permu. non per uerba Volo emere.gl. & doc.in l.in uendentis.C.de cōtrahen.emp.Alex. in l.j.§.si quis ita de uerb.oblig.

Emptio annui reditus ad uitam an ualeat, uel sit usuraria.Bal.in cap.j.ad fin.de feu.uas.ab al. fue. inter. & in l.si ea.de usur.& Pau.de Ca.in consil.xix. & in consi.ccclxxxiiij.& supra eo.uer.viij.Item per Ab. in c.in ciuitate.& in c.conquestus.de usuris.

Emptio annui reditus non dicitur usuraria,si in regione multum frequētatur. Bal.in l.j.xj.col.C.de his, quæ pę.nomi.alias sic, secundum Bald. in l. si ea. de usur.ubi dicit quod in arbitrio iudicis est ex qualitate personæ, & ætate. per cap.nauiganti.de usur. uide per Paul. de Cast. in consil. xix.& in consilio. ccclxxxiiij. supra eo. uersic viij.&.ī.proximo uer. † Vide Rapha.Cuma.in consi.clxxxj.per totum.)

Emptio facta per unum ex fratribus, uel socijs cōmuniter uiuentibus,uel agentibus,pręsumitur facta de pecunijs, uel bonis communibus,& debet alteri fratri communicari.Bal.in l.cum oportet. in princ.C. de bo.quæ lib. Vide omnino Bal. in l.j C.si quis alteri, uel sibi.quod quæritur ementi ipso iure,sed debet actione pro socio fratri communicari. Vide in l.Titium.§.altero ff.de admini.tu.& per Alexand. consi.lxxviij.ij.parte.& consi.xxij.iiij.parte. & infra Frater acquirit.& Alexan.consi.xxxvj. iiij. parte.ubi melius.in l.cum duobus.§.Papinianus. de nego.gest.& tex.no.in ca.si duo.de duo. fratri. de no. bene inue.& no.in cap. auditis. de præscrip. & per Alex.consi.xlix.j.parte.

40 Emptio per filium de residuis fructuum fundi sibi concessi a patre pro alimentis, quærit patri, nisi filius sit emancipatus.Bal.in l.cum oportet. in princ. ij.col.C.de bon. quæ lib.& ī. uersi. Filius acquirit. uer.xj.& uer. Res empta.uer.antepe.

Emptio per minorem facta cum authoritate curatoris, præsumitur facta cum decreto iudicis, si cōstet de diuturna possessione minoris.Ang.sic.in l.qui in aliena.uer.j.ff.de acqui.hære.

Emptio pro minori pretio cum pacto de reuendendo, an sit usuraria.Car.in cle.j.§.si.xviij. quæst. de usuris.quod sic iure poli, nō iure fori.&.ī.Contractus usurarius. & infra Pactum de reuendendo. & gloss. fin.& Abb.in c.conquestus.de usuris.

Emptio non ualet ab eo, qui sciebat uenditorem esse consumpturum pretium.l.fi.ff.quarum rerum actio non datur.

Emptio ad incantum ualet, etiā facta oblatione pretij ex interuallo post incantationem. Bartho.in l.si tempora.j.quæstio.C.de fide instrum. & iure hastę. fis.lib.x.

Singu. Emptio an præsumatur ubicūque est pretium posui in uer.Pretium. ✠

Emptio liberi hominis inter ignorātes ualet.l.liberi. cum gloss.ff.de contrahen. emp. Institut.de inutil. stipu.in prin.

Emptio eorum,quæ non sunt in commercio, non ualet.l.multum.& ibi doc.ff.de uer.obliga.

Emptio,& conductio quid differant. gl.in l.j.§.j.ff.de superfi.& ibi Bart.

Emptio per prælatos facta de pecunia ecclesiæ, nomine proprio uel tertij, non autem nomine ecclesiæ. ualet in utilitatem ecclesiæ.Item

Emptio facta per uxorem de pecunia mariti nomine uxoris ualet in utilitatem mariti.gl.in l.uxor marito.de dona.inter uirum & uxo.Pe.de Sun. in d.l.ad probationem.la.j.C.de proba.& Bal.in l.si ut proponis.C.de rei uen.& in l.mancipia.C.si quis alteri,uel sibi.Innoc.in c.cum in officijs de testa. & supra uer.Clericus acquirit.uer.iij.

50 Emptio per tutorem facta a pupillo,an ualeat.Bar. in l.pupillus.§.fin.ff. de auth.præstan. in l.tutores. eod tit.

Emptio per interpositam personam facta præsumitur fraudulenta l.si is qui bonis.& ibi Bartho.de acqui. hæredi.

Emptio præsumitur facta de pecunia peruenta ad manus ementis.Bar.in l.imperator.§.fi.ad fi ff.de leg. ij.& in l.fi.§.fi.C.ad Mace.per.l.fi.C.de pigno.

Empta non dicuntur recepta in dotem æstimata,& sic non cedunt legato emptorum.l.quęsitum.§.cū uir. & ibi Bar.de leg.iij.

Emptio rei suæ nō ualet.l.si in emptione.§.rei suæ.ff. de contrahen.emp.Quod est uerum, siue sit sua ratione dominij, siue ratione possessionis.Barto. ibi, quod uerum, nisi res sit confiscata, uel in commissum inciderit. & Bald. in l.iij.C.de nau.fęno.Item nisi debitor emat pignus a creditore. Bal.in l.j.C.si ser.exter.Sed non dicitur propriè emptio. Bal.ibidem. Item nisi aliquo remedio euinci possit ab eo l.cum res.& ibi Bal.C.de contrahen.emp.

✠ Emptori rei suæ pretium omnino restituendum est. siue sciens, siue ignorans rem suā esse emerit.l.seruum.ff.de condic.indebit.glos.& Doct in l.suæ rei. ff.de contrahe.emptio.Ioan.Cephal.consi.cxcviij. nu.4.uol.ij.Ae.Mar.Man.

Emptio prohibita per statutum ualet,si statutum ultra non procedit annullando actum.l.quod ait.in prin. ff.de diuorti.Sed ibi firmat contrarium.& in l.prætor ait.in prin.ff.de oper.noui nun.per Bar.& supra uer.Actus.uer.xxxij.

✠ Emere,qui aliquo in loco prohibitus est,pignori accipere non intelligitur esse prohibitus l.in quorum ff.de pignor.l.legata in extre.& ibi Bar.ff.de suppe. legat.Bar.in l.rem legatā in extre.ff.de adim. lega. Bal.in l.ij.in extre.& in l.uoluntas.nu.9.C.de fidei com.Ang.& Imo.in l.si tibi.ff.de leg.j.Iacob.Phil. Porti.Imol.consi.lxj.nu.20.Ae.Mar.Man.

Emptio præsumitur fieri nomine proprio in dubio. Bartho. in l.Imperator.in fi.de leg.ij.per l.magis.

de

de solutio. Bartho. in l. si patronus. C. communia utri. iud.

✠ Emptio, & uenditio ita fieri potest, ut duorum arbitrio pretiũ remittatur l. si merces in prin. & ibi Pau. Castre. & Barto. ff. locat. Iacob. Phili. Portiu. Imo. consi. cxxxiij. nu. 5. Ae. Mar. Man.

Emptio pro pretio declarando per Titium, mortuo Titio ante pretium declaratum, non ualet. Bald. in l. ij. §. sed si quis. iiij col. C. communia de leg. per l. si. C. de contrahen. emptio

† Et nunquid pro substantia, & ualiditate contractus emptionis, seu uenditionis, pretium debeat esse certum: uide domi. Alexan. de Imo. in consi. xviij. in ij. colu. in j. parte. & in consi. cxxvij. per totũ. maxime in ij. col. in ij. parte. ubi ponit quot requirantur ad perficiendum contractum emptionis, seu uenditionis. Et quid si contractus emptionis ponatur in arbitrium unius ex contrahentibus, an ualeat, & dicatur esse perfectus: uide per eum in consi. xviij. in j. col.]

Emptio resoluitur quando emptor recipit pretiũ solutum, & uenditor rem traditam recipit. gl. in l. j. in fi. C. quando liceat ab emp. disc. & ibi casus, uer. retro similis actus, &c.

Emptio dicitur una de pluribus rebus emptis uno pretio. l. & si. & ibi Bar. ff. de act. emp.

60 Emptio ad uitam facta an ualeat, & an sit usuraria. Bal. in l. si pater. C. de inoffic. testa. & supra eo. uer. xxxviij.

Emptio, si placebit, ualet, nec dicitur cõditionalis. l. j. ff. de in diem addic. & l. ij. ff. de contrahen. empt.

Emptio an, & quando rescindatur propter læsionem in pretio. in l. ij. C. de rescin. uend. & infra uer. Venditio rescinditur. per discursum. & præcipue. in uer. xxv. & in Spec. de emp. & uend. §. vj. Emptio si fiat per aliquem a marito, uxore non consentiente. uel forte ex interuallo consentiente, uide in Spe. de renunt. & conclu. uer. sed pone, emi. & uer. seq.

Emptionis contractui potest pęna apponi. Item

Emptionis instrumentum qualiter cõcipiatur, & qua liter libelli. in Spe. de emp. & uendi. §. j. & supra eo. uersi. ij.

Emptio rei confinatę intelligitur etiam de his, quę rei accedunt. eo. tit. &. §. fama secunda.

Emptio cum introitibus, & exitibus, & cum omnibus, quæ habet infra se, & supra se, qualiter intelligatur. eo. §. j. ij. forma.

Emptio cum omni iure, quomodo intelligatur, uel cũ omni actione. Item

Emptio sine pretio esse non potest. eo. §. in dicta forma secunda, ibi plene.

70 Emptionis equi, uel similium, instrumenta fiunt, ut in Spe. eo. tit. & §. iij. & iiij. forma. uer. si uero.

Emptionis libri instrumentum quomodo fiat eod. tit. & §. in v. forma. uer. porro.

† Emptio scripta in margine libri notarij si habeat sua essentialia non minus ualet, quã scripta in corpore libri. Ang. in consi. clxij.]

Emptionis fęni, uel fructuum instrumentum, quomodo concipiatur. in Spe. ubi supra. in vj. forma.

Emptionis fructuum futurorum promissorum dari ad certum tempus instrumentum quomodo concipiatur. eo. §. in vij. forma.

Emptionis usus fructus ad plures annos instrumentum quomodo fiat. eo. §. in viij. forma.

Emptionis actus, & itineris instrumentum quomodo fiat. eo. §. in ix. forma. uer. cæterum. & seq.

Emptionis tignorum in pariete mittendorum instrumentum quomodo fiat. Item

Emptionis solius proprietatis, uel solius dominij, uel partis rei pro indiuiso, uel pro diuiso, uel si fiat pluribus a pluribus instrumenta qualiter concipiantur. cod. §. xij. forma. uer. ad hæc. & seq. usque ad fi. §. j.

Emptio a duobus in solidum fieri non potest per eundem emptorem. eo. §. in forma. xv. uer. sed si plures.

Emptio a quo procuratore fieri possit, & an teneatur de euictione procurator uẽdẽs. eo. §. in forma. xix. uersi. quod si res.

80 Emptio si fiat per procuratorem facta ei traditione, dominium quæritur domino. Item

Emptio rei alienæ ualet. eo. §. uer. plerunque.

Emptio si fiat ad mẽsuram, & postea inueniatur plus, uel minus pretium minui, uel augeri debet nec in mensura accedunt litora, uiæ publicę, uel nemus publicum. cod. §. uer. fi.

† Emptio solo consensu inuenitur. do. Pet. Phili. Cor. in consi. xxiiij. inci. circa. in prin. in quarta parte.]

Emptio si requirat consensum personarum aliquarũ, & diuersarum: uide in Spe. eo. tit. §. iij. per totum.

Emptionibus si securitates apponantur. eo. tit. §. ij.

Emptionum rerum minoris, uel ecclesiæ, plures formæ ponũtur. eo. tit. §. iiij. per totum.

Emptionum libelli, & positiones, ponũtur eo. tit. §. v.

Emptio quãdo ualeat, & quid requiratur. eo. §. in positionibus.

Emptionis rescissio siue ob uitium rei, siue propter læsionem in pretio, siue propter dolum, uel propter simulationem, uel propter metum, uel propter protestationes factas emptoribus de non emendo, uel uenditoribus ne uendant. eo. tit. §. vj. per totum.

Emi non possunt homines ut reuendantur l. j. & ibi. Bal. C. de epis. aud.

90 Emptio per socium facta parum ante diuisionem inter eos initum non uidetur facta pro societate infra uer. Frater acquirit.

† Emptio rei communis pro parte sua ratione alterius partis, quæ emitur, ualet. Fran. Aret. in l. sed si plures. in §. nemo. in ulti. no. de uul. & pup.]

Emptio eiusdem rei si fiat bis ab eodem secunda non ualet, nisi pro diuerso pretio facta sit. Pau. de Cast. in l. qui bis. de uer. obli. Alexan. in l. singularia, viij. col. si cer. pet.

Emptio, & uenditio requirit pretium, testes deponentes super ea non probant nisi deponãt de certo pretio. Quod est menti tenendũ, ut per Hippo. de Mar. sing. xxxviij. inci. emptio, & uenditio. ✠

Emptioni similis est datio in solutum. in Spe. eo. tit. & ✠ §. vj. uer. sed pone. & supra Datio. uer. iiij. ✠ l. eleganter

ganter in prin.& ibi Bar.& Paul.Cast.ff.de pignor. acti Iacob.Philip.Porti. Imo. consil.ccvj.nu.6.Ae. Mar.Man.

Emptio si a statuto permittatur propinquioribus uenditoris.eo.§.& uer.sed pone.

Emptio ancillæ cum pacto ne prostituatur si fiat, uide eo.§.uer.cæterum.

Emptionis instrumento uenditor si falsos fines apponat.eo.§.uer.item si mensor.

Emptionis contractus, quando pariat actionem præscriptis uerbis.eo.tit.§.fi.per totum.

Emptionis euictio ponitur.eod.tit.§.fin. & infra uer. Euictio.

Emptionis materiã supple.j.uer.Emptor.& uer. Venditio.per totum.

Emptioni lacus cedunt, & naues.j.Emptor lucratur. uersi.iij.

Emptor a conductore qualiter differat. Bart.in l.j.§.j.ff.de superfi.

Ementes simul unam rem dicuntur socij in ea.l.nihil. & ibi Bar.ff.communi diuidundo.

Emptor dicitur nudus minister. Bald.in l.si tuis.C.de ope.pub.

Emptori ementi pro pretio cariori succurritur. Alex. in l.item si pretio.§.j.ff.locati.

Emptor litis non dicitur, quando quis emit pro tanto, quãtum ualet. Bald.in l. per diuersas.xij.quæst. C.mandati.

Emptor in dubio præsumitur emere ratione dominij, non ratione possessionis infra uer. Emptor præsumitur.uer.xj.

Emptor non gaudet immunitatibus,& priuilegijs uenditoris.in Spe.de immu.eccle.uer.fi.Dy.& Bar.in l. licitatio.§.fi.ff.de publi.Bal.in addi.Specu. de deci. uer.fi.nisi emerit a fisco.Bal.in l.ij.C.si aduer.fis.

Emptor allegans se dominum ex contractu emptionis, debet quatuor probare in contractu interuenisse,de quibus in Specu. de act. seu peti.§.ij.uer. si autem ualet contractus emptionis, quia nuda traditio, id est non titulata non sufficit. Item pretij numeratio,uel promissio, uel satisfactio. Item traditio rei.Item quod uenditor fuerit dominus.ut ibi plene per Spe.

Emptor & uenditor sunt correlatiua supra uerbo Emptio.uersi.xxvij.

Emens non uidetur confiteri uenditorem esse dominum.gl.& Ang.sin.in l.j.in uer.a non dominis.ff.de Publiciana.& Alex.consi.xlij.iiij.parte.

Emptor præsumitur in mala fide, si emit per collusionem.gl.& doct.in c.si diligenti. de præscrip.Item

† Adde hic quomodo intelligatur illud uerbum, De facto, quando emptori obligatur uenditor per contractum ad defendendum de iure & de facto uide Abb.in d.cap.fin.in ij.colum. ubi dicit quando lis mouetur de facto, & non de iure: non autem debet intelligi de uiolentia extraiudiciali,quia illa nõ uenit secundum naturam contractus: ut no. in l.fi. C.de euic.& per Barto. in l.stipulatio ista. de uerb. obli.Ego dico quod uerbum de facto, importat aliquando,hoc est sine causæ cognitione,& probatione.ff.de his,quæ no.infa.in l.ictus fustium.& ibi notatur in prima gloss. uel etiam de facto,si iuris rigor repugnat.ut.ff.de mino.§.de facto.& ibi not. in gl. super uerbo,reducere.Et ad hoc adduco Bar.consi. xcviij.incip.in quæst.prædicta primo uidendũ,domini conseruatores,&c. sed in casu Abbatis ipse recte loquitur.Et pro eo facit quod no.gloss. in c. pro illorum.in uerbo contradictores compescendo. de præbendis.& gloss.in l.si seruum.§.præter.ff.de acqui.hære.de qua facit festũ Bal.in l.j.C.de his, quæ pęnæ nomine.Et adduco quod uoluit idem Bal. in l. j.C.de usufru.& Ioan.de Imo. in l. paterfamilias.ff. de hære.Insti.& quod no.in c.ij.de restitu.spo.& in c.audita.eo.tit.ubi per do.Abbatem.

Emens a prodigo,uel ab eo,cui bonis est interdictum, præsumitur in mala fide, si sciat uenditorem statim consumpturum.gl.& Imo.& Sicul. in c.si diligenti. de præscrip.no.in l.si quis cum sciret. & ibi Bartho. Imo.& doc.de uer.ob.

Emens a socio ludente secum est in mala fide,non si ludat cum alio, secundum Imo. & Sicul. in d.c.si diligenti.& Bar.in d.l.si quis cum sciret.de uer.ob.

Emens res ecclesiarum sine solennitatibus iuris præsumitur in mala fide, secundum Abb.sic.in d.cap.si diligenti de præscri.facit. cap.secundũ.de reb. eccle. non ali.in vj.

Emens a fure an præsumatur sciens, uel ignoraas. glo. & Bar.in l.in ciuilem.C.de furtis.

Emptor præsumitur intrasse possessionem de licentia uenditoris, maximé si uenditor sciuit, & non cõtradixit.Pau.de Cast.in l.si ex stipulatione.ff.de acqui.pos.

Emptor præsumitur posidere ex titulo præambulo emptionis. gloss.& doc.in l.quædam.ff.de rei uen. ubi per Bartho.& plenius per Pet.de Sun.ibi,& per Bar.in l.cũ solus.ff.de usuca,& in Spe. de loca. uer. viij.in §.vj.

Emens rem alienam an præsumatur sciens, uel ignorans.Bald.in rub. de inuest. de re.alie. fac.in princ. & in l.non ex eo.C.de euict.quod præsumitur ignorans, etiam si sibi prospexit stipulãdo de dupla: sed ignorantia eius non nocet domino uendicanti:quia potest uendicare rem,etiã si emptor ignorauit alienam esse.l.j.& ibi Bal.de bonis maternis.

Emptor præsumitur emisse de pecunia, quæ ad eum peruenit ante emptionem. Bar.in l.Imperator.§.fi. de leg.ij.& per l.fi.C.de pig.

Emptor uini præsumit in se suscepisse periculum: quia sic est consuetudo tabernariorum. Bal. in l.sicut.C. de actio.empt.

Emptor præsumitur emisse ratione dominij, nisi expręsse emat rõne possessionis.l.si in emptione.§.rei suæ.& ibi Bar.ff.de contrahen.emp.& per Bar. in l. si rem aliquam.de acqui.poss.

Emens nomine suo,& alterius, præsumitur de suo pecuniam soluere uenditori pro pretio.l.j.C.pro socio.& per Bar. in l.Titium.§ altero.ff.de administ. tuto.

tuto. & not. in l. si patruus. & ibi per Bald. C. communia utriusq. iudic. Ludo. in singu. uersicu. emens rem.

Emens pro quo præsumatur emisse infra uersi. proximo. uer. ij.

Emens de sua pecunia pro alio an præsumatur donare. doc. & Bar. in l. quæ dotis. iiij. col. ff. sol. ma.

Emens pro alio an uideatur ei donare. ĩ. uersi. proxi. tex. Bal. & Ange. in l. si filij. C. de don. inter uir. & uxo.

Emens simpliciter præsumitur emisse pro mandatore, si probatur mandatum ad emendum. Barto. in l. qui in aliena. §. si is, qui. ff. de acqui. hær. Bald. in l. si literas. C. mandati. Lud. in consi. in Christi nomine amen, uisis, ac procuratis actis. & Flo. in l. sed & si quis. §. si duos. ff. de usufruct. Et ideo quando est cõtentio inter procuratorem, & dominum, semper factum per procuratorem præsumitur factum uigore præcedentis mandati nec requiritur quod expressè fecerit ut procurator. Bar. in l. item si pupilli. §. itẽ si procuratori. ff. de ne. ge. ul. col. Item

Emens simpliciter habens mandatũ ad emẽdum cogitur tradere mandatori rem emptam, quam sibi retinere non potest. Bar. & Ang. in d. §. si is, qui. Quod est uerum, siue emerit simpliciter, præcedente tamẽ mandato ad emendum, ut supra siue emerit pro eo, a quo habet mandatum. Bar. & Lud. in d. §. & Bald. in d. l. si literas.

Emens pro alio, a quo habet mandatum, de domini mandantis pecunia quærit actionem ex empto domino: si uero simpliciter emit, non quærit actionẽ, nisi cedat eam domino. Barto. in l. Iulianus. §. si procurator. ff. de action. emp. & ibi Alexan. & Bal. in l. cũ per eos. C. si quis alteri, uel sibi. & in l. si mutuam. C. de exercitoria. Ang. in l. possessor. §. fi. de acqui. pos.

† Emens quis nomine alicuius, præcedente mandato uel non quibus actionib. contra eum agi possit, & an cogatur ad factum ad condemnandum, & tradendum, aut tantum ad interesse. d. Bar. Soci. in consil. ccxxviij. incip. in causa Gabrielis. uer. ex qua conclusione. cum uer. seq. in ij. parte.]

Emens pro alio, a quo habet mandatum, præsumitur emisse de pecunia mandantis. Bar. in l. is, qui suus. §. unde quæritur. ff. de manumis. Quod credo uerũ, si constet de numeratione ei facta per mandatorem: alias secus Cogita. Item.

Emens monachus pro monasterio, si habuit mandatũ ab alio ad emendum, cogitur ei reuendere. Bart. in d. l. is, qui. §. fi. ff. de manumis.

† Caute. pro emente rem furtiuam, uel ui raptam, ut non perdat pretium, tradit Cepol. caute. x. incip. si quis. ✠

Emens pro domino, a quo habuit mandatum, potest repetere pretium ab eo, quicquid plus expendit. l. si uero non remunerandi. & ibi Bar. ff. mandati. in §. si mihi. Sed imo

Emens rem pro domino pluri pretio quam habuerit in mandato, licet iusto non repetit plus quam expedit. Bald. post gl. ordinariam in l. fin. C. de neg. gest. sed potest retinere rem emptam, etiam pro illo pluri, pro quo habet retentionem, licet non habeat actionem. Bal. fin. in l. qui aliena. § libertos. ff. de neg. gest.

Emens pro se, licet soluat pretium de aliena pecunia, fit dominus. l. mancipia. & ibi Bar. C. si quis alteri. uel sibi.

Emens cum pecunia ecclesiæ mutuata quærit sibi, alias ecclesiæ. Bald. in l. etiam. C. de fideiusso. sed emens feudum acquirit sibi infra uerb. Feudum. uersic. lvij.

Ementis pro alio materiam supple. ĩ. uer. Fratres socii. per discursum. & uerbo Frater acquirit.

Emptor ad mensuram non tenetur de periculo casmatis contingente ante mensurationem. l. si in uenditione. §. j. ff. de pericu. & com. rei uen.

Emptor ad mensuram tenetur ad pretium minus pro rata. l. qui libertatis. §. fin. de euic. uide in l. si seruus. §. si modos. & ibi Barto. ff. de act. empti. Paul. consil. ccclxxv. & ad minus. Bald. in rub. C. de contrahend. emp. xxij. q. & infra. Venditio comprehendit. uer. xj.

Emptor fundi ad mensuram debet sibi mensurare partem sterilem, sicut fertilem. Bal. in l. sicut periculũ. in fi. C. de act. emp. per gl. in l. qui libertatis. §. fi. ff. de euictio.

Emptor quando dicatur emisse ad mensuram. ĩ. uerbo Vendit o qualiter fiat. uer. xlj.

Emptor usurarius dicitur, qui emit fructus in herba. ĩ: uer. Emptor fructuum. uer. primo.

Emens scienter rem minus, quam ualeat, ab emptore ignorante, illicitè lucratur. Abb. in ca. primo. ne clerici uel mona. gl. x. q. ij. hoc ius. no. in c. j. de em. & uend.

† Emptor an aliquo modo teneatur ad usuras. Barth. Socin. in consil. cix. incip. non potuissent. per totum.]

Emens imprest. ta dicitur usurarius, ut consuluit dominus meus dominus Io. de Pra. ĩ. uer. Imprestita. uer. j. & ij.

Emens fundum ad certum tempus cum pacto quod finito tempore sit uẽditoris, dicitur usurarius, quia interim lucratur fructus. Bald. in rub. C. de usur. in fine.

† Emptor, qui ratione moræ teneretur ad usuras, a principio promittit certum quid singulis annis donec solueret se distribui nulla data dilatione ad soluendum, an contractus sit licitus: uide do. Bar. Soc. in cons. clxxvi. incip. præsenti. uer. quarta difficultas. in ij. parte.]

Emptoris usurarii materiam supple. ĩ. uer. Vsura.

Emptor lucratus fructus interim perceptos, quando emit cum pacto de retrouendendo. gloss. in cap. conquestus, de usur. uide ibi doct. & per Bald. in l. emptione. C. plus ualere quod agitur. & Lud. in sing. uerbo Vsura. uer. solet quæri. Quod est uerum, nisi fuerit in mora reuendendi: quia

quia tenetur ad fructus post moram. l. ij. & ibi Bal. C. de pac. inter emp. & uen. & omnino per Bar. Rapha. & Alex. in l. qui Romæ. in prin. de uer. ob. ubi loquuntur de fructibus pendentibus tempore reuéditionis.

Emens cum pacto quod res non exeat de manib. suis, lucratur hoc: quia potest rem locare, cum per locationem non perdat dominium. Bar. in l. manumissiones. in fi. ff. de iust. & iu. & Bal. in l. fi. C. de rebus. ali. non alie.

Emptor non lucratur fructus ex contractu nullo. Bar. in l. j. de C. fid. inst. & iure hast. fis. li. x. in l. j. in fi. C. de præd. cur. eo. lib. & Bar. Cep. in trac. de tractatu simul. in primo casu principali.

† Emptor an, & quando faciat fructus suos, si uenditor est in mora & quando uenditor dicatur in mora, & quid de æquitate, uide do. Bar. Soci. in consil. 170. incip. in præsenti. uer. ex qua conclusione. cum uiginti uer. seq. Item uers. secundum principale. cú seq. in ij. parte.]

† Emptor a quæ lacus Perusini an in ripis, & portu dicti lacus piscari possit cum retibus uocatis tramachiæ, non obstante banno lato per locum tenentem: uide do. Pe. Phi. Cor. in con. ccxi. inci. uidetur. per totum. in quarta parte.]

Emens fructum lacus debet habere etiam naues piscatoris in lacu existentes. Bal. in l. ij. C. de uerb. sig. & ☞. Emptor fructuum. uer. ij.

Emptor gabellarum lucratur etiam pęnas transgressorum. ☞. uer. emptor gabellarum. uer. j.

Emptor bonæ fidei lucratur, & facit lanam suam. l. sequitur. §. lanam. ff. de usuc.

Emens fundum reseruato iure coloni, debet habere & omnes fructus, si colonus non sit in fundo. ☞. uer. reseruatio. uer. vi.

Emptor non lucratur pęnam quam uenditor lucratus est ab extraneo, Bal. in l. prima. C. de peric. & com. rei uen.

Emptor actionis utilis in rem, an lucretur dominium sine traditione. gl. & Bal. in l. ex nominis. C. de hęr. uel act. uen.

Emptor lucratur fructus pro rata pretii soluti. Bart. in l. fistulas. §. qui fundum ff. de contrahen. emp. per l. fina. ff. de fund. dota. & ibi Bart. in l. Iulianus. §. offerri. ff. de act. emp. & Bald. in l. si traditio. xi. q. C. e. titul.

Emptor non lucratur fructus rei emptæ sub conditione perceptos conditione pendente. l. necessario. §. si pendente. ff. de peric. & commo. rei uend. Quod uerú est nisi in casu deficientis conditionis emptor perdat pretium: quia tunc eos lucratur in recópensatione perditi pretii. tex. sing. in l. si fundus. §. sed quod ait. de lege commis.

Emptor retrouendens ex pacto an lucretur fructus ante perceptos supra proximo uerbo. uer. primo.

† Emens pacto de reuendendo si intrauit reuendere, an ad reuendendum præcisé cogi possit, an uero liberetur soluendo interesse. dom. Pet. Philip. Cor. in consil. ccljvj. incip. primus. per totum. in iiij. parte.]

Emptor obligatus reuendere an teneatur, si interim rem alteri obligat, & postea reuendit. Barto. in l. in die. ff. de aqua pluuia arcen.

Emens ab uno cum pacto de retrouendendo intra annum, si decedat uenditor superstitibus duobus hæredibus, quorum unus uelit redimere partem suam tantum, & offert parté pretii tenetur ei reuendere partem: secus si unus uult redimere totum licet totum pretium offerat, nec constat de uoluntate socii quòd non uelit redimere: quia tunc non auditur ad totum. Secus si socius repudiauit uelle redimere, quia potest alter uelle totum redimere, secundum Osbertum de Cremona sing. in l. si legato. §. si stichus. ff. de manu. test. cuius uerba punctualiter uide infra uerb. obligatus reuendere. uersicu. cxxvj. Et ita iudicaui Senis in ardua quæstione Achilis. Item

✠ Emptor, qui se retrouenditurum pollicitus est, pro parte tantum retrouendere cogi non potest Bart. & Paul. Cast. in l. cui usus fructus. ff. de usufr. leg. in l. si quis aliam. ff. de solution. Dec. in l. eius qui. §. quas uero. co. prima. post med. ff. si cer. pet. Bar. co. cxcv. Bal. co. cxxxiij. uol. primo. Ale. co. cxliij. uol. vi. Soci. co. xvi. uol. iiij. Aym. Cra. co. cxcj. uol. j. num. 4. Ae. Mar. Ma.

✠ Emptor, si promiserit retrouendere ijs, quib. uenditor retrouendere debebat ad retrouendendum ab ijs compelli non potest, nisi emptioni suæ interfuerint, hocque sibi stipulati sint. l. ij. C. de hær. uel act. uend. Aym. Cra. co. xii. nu. 6. uolu. j. Aem. Mar. Man.

Emens rem a duobus cum pacto de retrouendendo intra certum tépus, non tenetur retrouendere partem uni tantum uolenti redimere partem suã. Bar. & doc. & Pau. de Cast. in l. si quis aliam. de solut. & in l. qui usumfructum. de usufructu leg. & in consil. Angelotus. &c. Bal. in l. fi. in fi. C. de pac. inter emp. & uen. & Fran. de Capi. istę in l. prima. in fine. C. quando non peten. par. & infra uers. obligatus. d. uer. cxxvi. † Et domi. Barth. Soci. in cons. cc. incip. quando ex forma. uer. secundo dicit utilitatem. in ij. parte.]

Emens cum pacto de retrouendendo non potest uendere alteri sine consensu eius cui debet retrouendi. l. in diem. & ibi Bar. ff. de in diem addi.

Emens syluam cum pacto de retrouendendo, non põt syluam extirpare, uel incidere. per Bar. Cep. in tra. de serui. ru. c. de monte. vj. q.

Emptor obligatus reuendere uenditori, debet reuendere etiam eius hæredi uolenti reemere. Bal. in l. ij. C. de pac. inter emp. & uen. & tenetur ad fructus té pore moræ. Bal. ibidem.

Emptor restituens instrumentum emptionis uenditori. non uidetur recedere ab emptione. Ant. de But. in c. ecclesia. ij. ut lite non contest. & Alex. in l. ij. ff. de pac. ubi uide omnino.

Emptor pscribit, si emit a colono bona fide quãuis colonus non possit præscribere. supra,

pra,uer.colonus.uerf. xi. cum duobus præcedentibus.

Emptor bonę fidei non præscribit, si uenditor fuit in mala fide. Sed an habeat publicianam.no.in l.ancillæ.v.op.per Bal.C.de fur.no.in aut. malę fidei. de præscrip.trig.an.uide tex.& Barto.in l.eum qui.§. prætor.ff.de pub.& infra uer.mala fides.uerf. xliij. & uer.publiciana.uer. xiiij. & supra uer. proximo. & infra eo.uer.proxi.uer.viij.Item

† Emptor quilibet malę fidei tenetur ad fructuum restitutionem,nec potest præscribere.do.Maria Soc. in consi.xxij.sequendo ordinem.uer.quarto ad prędicta.circa medium.cum uer.seq.in con.xxix. inci. uiso quodam instrumento.uer.tertio principaliter. circa fi.cum uer.seq.in j.parte.]

Emens a possessore sine titulo,& bona fide, non præscribit cum possessor uendens præsumatur uiolentus.l.cum quæritur.C.unde ui.& gl.Inst.de usuc.§. quod autem ad eas. in uer.longa possessione. & s. eo.prox.uer.

Emptor,cui est facta traditio a non domino ex contractu imperfecto, licet non possit usucapere titulo pro emptore, tamen potest usucapere titulo pro suo. Bald.in l.contractus.iij.q.& ibi doc. & Petr. de Su. C.de fide Instru.per l.j.& ij.ff.pro suo.& l.ij.§.j. ff. pro dote.

Emens a prælato non legitimo incipit præscribere tépore successoris legitimi,non ante.Bar.in l.qui fundum.§.si tutor.ff.pro emptore.& Barto.in c. ij. de præscrip.

Emens ab ecclesia sine solennitate nõ præscribit.Lau. de Fano.in rub.de re.eccl.non alie.in xvij. q. in ij.

† col.lib.vj. † Vide do.Maria.Soci.d.consi.xxix.eo. uer.tertio principaliter.circa fi.cum uer.seq.usque ad fi. consi. ubi no. an emptor emens res ecclesiæ, uel minoris,sine debitis solennitatib.requisitis,prę scribat saltem titulo putatiuo,& an,& quãdo teneatur ad fructus perceptos.

Emens ab hostibus rem prius furatam per latrones, etiam quæ ad hostium manus peruenit, non potest usucapere, sed debet domino restituere: quia propter uitium furtiuitatis non fuit effecta hostium:ergo nec emptoris.l.latrones.ff.de captiuis, & tenet Bal.in l.hostes.la.ij.C.de postli.reuer.ubi dicit animalia per hostes accepta, & recuperata ab amicis debere gratis restitui dominis quod not. tempore guerræ. Et ita iudicaui in prætura Cassiæ cõtra dominos Rochetæ.

Emens rem alienam a non domino sciente,an, & quãdo præscribat.Bar.omnino in l.emptor fundi.ff.pro emptore.

Emens a procuratore an præscribat.in l. qui fundum. §.procurator.& ibi Bar.ff.pro emptore.

Emens feudum a uasallo ignoráte,an præscribat. Bal. in c.j.de feu.non ha.pro.na.feudi.in usi.feu.

10 Emens pignus a domino,id est,a debitore, præscribit hypothecam contra creditores pignoris longo tempore.Bal.in aut.malę fidei. C. de longi tempo. præscrip.

Emptor,qui præscribit rem emptã,debet se tueri præscriptione contra euincentem:alias non agit de euictione.l.si obligata.& ibi Bal.C.de euic.

Emens a non domino si præscribat,dicitur rem habere titulo oneroso,scilicet emptionis,non lucratiuo, scilicet præscriptionis.l.indebiti.§.si numi.de condi.indeb.

Emens a fisco, etiam non domino, non potest molestari:sed dominus agat cõtra fiscum intra quadriennium.l.bene a Zenone.C.de quadri.præscrip.

Emens a furioso,uel ab alio,cui est bonis interdictum non præscribit,nec habet publicianam : sed si emit rem alterius ab eis præscribit,& habet Publicianã: contra omnes,non contra uendentem.Ang.in l.eũ qui.in prin.ff.de publ.Vide.l.ij.§. si a furioso. ff. pro emptore.

Emptor an præscribat rem sibi uenditam per metum, & quomodo. in l. iij. & ibi doc. & Barto. C. quod me.cau.

Emens ab executore testamenti an præscripserit, uel non debet inspici si probet per coniecturas, uel famam,ad minus quod uenditor erat executor: quia tunc dicitur bona fide emisse, & præscribit: alias pręsumitur in mala fide,& non præscribit.Bal.ibidem in l.j.C.de re.ali.non ali.& si emit in casu non permisso,quærit usucapiendi conditionem.Bald.in l.fi.C.de uxo.mil.

Emptor malę fidei non præscribit. l. si ea. C. si quis ignor.rem mino.

Emens a bonæ fidei possessore non tenetur rei uendicatione si præscribit, alias secus.l.aduersus. & ibi Bar.C.de rei uen.

Emptor emphyteusis iure proprio emphyteutæ,etiam per mille annos non præscribit.Bal.in addi.Spe.de loc.uer.utrum emphyteuta.

Emens a colono an præscribat. Barto. in l. cum solus, de usuc.gl.& Bar.in l.cum nemo. C. de acquirend. posses.

Emptor in possessionem rei emptæ non potest ingredi propria authoritate sine licentia uenditoris.l.si ex stipulatione.& ibi doc. de acqui. pos.Pau.de Cast.consi.cxxx. etiã si soluit collectas. l.si pater.C.de ac.emp.l.ij.cum glo.& l.nec. C. de acqui.pos.

Emptor præsumitur intrasse in possessionem rei emptæ cum licentia uenditoris,maximè si uenditor sciuit,& non contradixit.Pau.de Cast. in d.l.si ex stipulatione.

Emptor uolens ingredi possessionem potest expellere colonum sibi resistentem.l.cum fundus.§.emptorem.& ibi gloss.& Barto.de ui,& ui ar. & supra colonus.uer.xxviij.facit etiam uersicu.xxxix. eodem uerbo.

Emptor, cui non sit tradita possessio, non auditur, si petat reuocari tenutam alteri datam ipso non citato,quia non fuit citandus, ex quo non possidebat. Bal.fin.post Iac.But.in l.manifestissimi.in prin. C. de furtis.

Emptor possidere præsumitur ex titulo emptionis.s. uer.

uer. emptor præsumitur. uer. vij.

Emens a grauato per fideicommissum postea ingresso monasterium, an possit possidere saltem uiuente ingresso. Bal. in consi. in nomine domini amen: uiso dicto puncto, dic quod per ingressum.

Emptor fructuum pedentium non pót propria authoritate capere possessionem eorum, & eos colligere. J. uer. emptor fructuum. uer. xj.

Emptor non pót propria authoritate intrare possessionem, quando constitutus est procurator uel executor ad mittendum, secundum Bar. in l. fundi. ff. de acqui. pos.

Emptor propria authoritate intrans in possessionem, an teneatur de ui turbatiua. doc. post gl. In d. l. si ex stipulatione. & gl. in l. ij. & in l. nec etiam. C. eo. tit. in Sp. de emp. & uen. §. nunc dicendum. uer. fin. ubi dicit quod non etiam si faciat contra protestationem accusatoris, nisi sciuerit illũ possidere. Bal. ibi in addi. uer. antep.

Emptor habens plura instrumenta emptionum eiusdem rei factarum diuersis temporibus, dicitur ex utroque rem possidere. Bar. & Alexan. in l. singularia. viij. col. si cer. pet. ubi dicit uerum, si secunda uenditio est facta pro diuerso pretio, non si pro eodem: quia tunc non ualet, secundum Pau. de Ca. in l. qui bis. de uer. obl.

Emptor primus præfertur secundo, quando primus erat persona priuilegiata, scilicet ecclesia, etiam si secundo sit facta traditio. gl. & doc. & Pet. de Sun. in l. ij. §. si duobus. ff. de pub. gl. not. & Bar. in l. fi. C. de sacrosf. eccl. Io. An. in c. quia continebatur: de his, quæ fi. a præla. Item uerum, etiam si secundus emptor sit ecclesia, uel alia persona priuilegiata, secundum gl. Bar. & Bal. in d. l. fi. in vi. q. & Bar. & Pet. de Sun. in d. §. si duobus. Item si primus emptor sit pupillus. Bal. Ang. & Pe. de Sun. in d. §. si duobus. Item quando primus sigillauit rem emptam. Io. de Pra. in l. si procuratorem. xi. col. de proc. per l. quod si neque. de peri. & cómo. rei uen. nisi in casu. l. j. §. si dolium. ff. eod. tit. uidelicet quando emptor sigillauit dolium uini. Item quando uenditor constituit se possidere præcario nomine dicti emptoris primi, per gl. in l. ab emptione. ff. de pac. & in l. quædam. de rei uen. secundum Bal. no. in ru. C. de contrahen. emp. in xvi. q. ubi distinguit quod si est solutum pretium, uel habita fides de pretio, & uenditor possidet præfertur primus pro quo uenditor constituit se precario possidere: secus si uenditor non possidebat. Item secus si non sit adhibita fides de pretio. Et dicemus. J. uerbo Præcarium. uer. ix. & Alex. in d. §. si duobus. Item quando uenditor primo emptori obligasset omnia bona sua: quia tunc res empta cedit in hypotheca simul cum aliis bonis & ideo non potest alteri uendi, secundũ Bal. not. in rub. C. de his, quę in frau. cre. Item nec secundus emptor est in mala fide: quia sciebat rem esse prius alteri uenditam. Bal. in d. rub. C. de reuo. his, quæ in frau. cred. & in l. si ea res. §. fi. ff. de ac. emp. † Vide do. Ias. May. Inst. de ac. §. item si quis. nu. 16. ubi ponit limitationem ad d. l. quoties. & ad d. §. si duobus.] Item & quando primus emptor habet titulum onerosum, secundus uero habet lucratiuum. Bal. in d. l. ij. C. de reuo. his, quæ in frau. cre. & Alexand. ubi supra. Item quando quis emit a clerico, in quo propter uariationem reprobatam præfertur primus, secundum Ioan. de Imo. in d. ca. quia continebatur. & Pe. de Sun. in d. §. si duobus. Item quando primo tradita est res a non domino. d. §. si duobus. & d. l. si ea res. §. fin. Item quando primus emit a domino, secundus uero a non domino, quãuis secundo sit facta traditio: per not. in gl. in l. in accessionibus. in fi. ff. de diuer. & temp. præscrip. & glo. in d. §. si duobus. & in d. l. si ea. §. fi. Quod uerũ, nisi non dominus habuerit facultatem distrahendi a domino. doc. & Pet. de Sun. in d. §. si duobus. not. in l. si a Titio. de rei uen. & ibi doc. Pe. de Sun. Item quando primo fuit facta traditio, intelligendo utroque casu uenditorem esse dominum. l. quoties. C. de rei uendi. De quo uide omnino per Pau. de Cast. consi. ccclxxiij. in concessione uero beneficii ecclesiastici is præfertur, qui habet uerum titulum non cui est facta traditio prius. no. Abb. in c. suggestum. de iure patro.

Emptor hæreditatis primus præfertur secundo Sal. in l. qui tibi. in fi. de hær. uel ac. uen.

Emens a fure, uel alio habente cum uitio, non præfertur primo emptori. Bal. in l. ij. C. de furtis. & Ale. in d. §. si duobus quid in cessione facta duobus. Bal in l. iij. C. de noua. Item.

Emptor primus uendens alteri, cui sit res euicta, ad qd teneatur. Ale. cons. lxij. secunda parte.

† Cautela pro emptore ad hoc, ut in eum transferatur omnis possessio, est quod notarius in instrumento non adiiciat uerbum Præcario, sed simpliciter dicat, Quam rem uenditam dictus uenditor constituit se nomine ipsius emptoris possidere. tradit Ang. de Are. in §. actionum. in materia constituti. uer. aduertas tamen quod aliqui notarii. Institu. de actio. dicens quod notarii in instrumentis quando dicunt, Et constituit se possidere: addunt, & præcario nomine: credunt prodesse emptori, & ualde nocent. Refert, & sequitur do. Ias. in l. ab emptione. in antep. col. uer. secundo modo concordat. ff. de pac. & simpliciter sequitur domi. Thomas Ferra. cau. xlviij. incip. si quis uendit. ✠

Emptori primo non incumbit onus probandi priorem emptionem Bald. in l. matrem. C. de proba. & Alexand. in l. & quæ nondum. §. quod dicitur. de pigno.

Emptori prius præsumitur facta traditio, cui cõstat factã esse: & præsumitur ei prius facta, qui prius emit Bal. in l. & si quidem. de publi. Item

Emptori primo præsumitur facta traditio, si pretium prius soluerit: & ideo præfertur secundo. Bal. singulariter in c. si facta. si de feu. fu. contro. inter do. & agn. & Lu. sing. uer. Venditio. uer. vi. l. quoties. & infra uer. Venditio rescinditur. uer. xxiiij. & Alex. in d. §. si duob. & plenius. in l. j. C. de edic. di. Adr. & Ang.

Ang.in d.§.si duobus.de publi.Cy.in d. l. quoties. Bal.in l.post sententiam.C.de sen. & in q. accusatus de ui turbatiua.ul. char.

Emens pignus a creditore, licet non domino, præfertur ementi illud a debitore, licet domino, si prius emerit, & tradita sit possessio Bal.in l.si debitor.C. de pi.quod no.& Ale.in d.§.si duobus.

Emptor primo comparens ad subhastationem, uel incantationem, præfertur aliis, etiam par pretium offerentibus: sed omnibus simul comparentibus præfertur is, cui iudex gratificat.Bal.sing.in l. fi. in fin. C.de man.testa.& Pet.de Sun. in d. §. si duobus de Publicia.vij.q.

Emptor feudi, uel alterius rei prohibitæ uendi, non agit de euictione contra uenditorẽ, etiam si sibi sit promissa euictio.l.ij.§.fi. & per Bal. C.communia de leg.& ĵ.Euictio.uer.xiiij.

Emptor feudi bona fide, si non uult repetere pretium, potest agere ad interesse.Bal. in c. j. §. domum. de prohi.feudi alie.per Fed.

Emens feudum a uasallo restituens illud domino, an agat de euictione contra uenditorem. Bald. in cap. primo.in fin.de controue. inter do. & uasal. in usi. feud.

Emptori feudi datur iuramentum, quando est lis inter uasallum & emptorem, & uasallus deficit in probationibus.c.si contestatio. & ibi Bal. de capi. qui cu. uen.in usi.feu.

Emens feudũ a uasallo ignoranter, an præscribat illud.Bal.in c.j de feu. non haben.propri.na.feu.

Emens ab emphyteuta, & soluens canonem domino, si non petiit intra annum inuestituram, an cadat a iure suo, stante decreto quod non petens inuestituram intra annum cadat.per Alexand.consi. xiiij. ij. parte.

Emptor emphyteusis an teneatur soluere canonem Dyn.in l.apud Iulianum.§.hæres.de leg primo. & ĵ.eo.uer.fi.

Emptor emphyteusis cum pacto de soluẽdo canonem intra terminum, alias res incidat in cõmissum, perdit rem si deficit in solutione, etiam unius numi. Bal.in rub.C.de contrahen.emp.x.q. per tex. cum gl.in l.res bona fide.ff. eo. tit. & ĩ. uerbo Emphyteuta soluens.uer.xix.

Emptor emphyteusis iure ꝓprio ab emphyteu.uenditæ, etiam per mille annos non præscribit. Bald. in addi.Sp.de loc. uer. utrum emphyteuta. & l. male agitur.C.de quadr.præscri.

Emptor emphyteusis ecclesiasticæ an teneatur soluere canonem, sicut emphyteuta tenebatur antequã uendidisset.Dy.in l.apud Iulianum.§. hæres. de le. j.& in Sp.de loc.§.vj.uer.ix.quæritur quis istorum. & no.in c.potuit.de loc.x.q.j. qui rem.quod sic: nõ tamen refert a quo soluatur canon: qui si a neutro soluatur, post biẽnium reuertitur res ad ecclesiam, secundum Sp.ubi supra.

Emptor rei furtiuæ an teneatur Publiciana. Bal. in l.in ciuilem.C.de furtis.

Emptor rei alienæ tenetur furti.l.si liberam. C. quod cum eo.& Ale.in l.rem alienam.ff.de contrah.em. † ubi idem dicit in uendente. † Raph.Fulg. in consi. clxxv.in ij.parte.]

Emens rem furtiuam a fure, debet eam restituere domino, etiam pretio sibi non restituto. l. in ciuilem. C.de fur.& ibi doc. Quod uerũ, nisi emerit a latrunculis, uel hostib.l.mulier in opus.ff.de ca. Item nisi fuerit protestatus se emere nomine illius, cuius interest.Host.in Sum.ti.de pęnis.§.fin.uer. quid si emat rem.& Bar.Cep.in cau. xxiiij. adde casum.l.latrões.ff.de cap.& ĵ.uer.præda.uer. j. Adde aliũ de Hæbreo habente pignus furtiuum scholaris. ĵ. priuilegium extenditur.uer.xl.

Emptor rei furtiuæ potest conueniri etiam a possessore, cui fuit res furata.gl.in l.si coloni.C. de agri. & cen.lib.xj.& Bal.in l.inciuilem.C.de fur. & not.in l.manifestissimi.§.sed cum in secunda.eo.ti.& in l. & ideo.§.Neratius.ff. de cond.furtiua. & ibi gl. & tenet gl.& Bar.in d.l.inciuilem.

Emptor repetit pretium rei emptę a domino rei uenditæ, si pretium fuit in domini usum conuersum.l.si pretium.& ibi do.& Bar.C.de proc.

✠ Emptor rei furto subtractæ, criminis suspicione nõ caret.l.inciuilem, & ibi Bal.C.de fur.Iacob.Philip. Por.Imol.co.ccvj.nu.2. Ae.Mar.Ma.

Emens a fure an præsumatur sciens, uel ignorãs.gl. & Bar.in l.inciuilem.C.de fur.sed ab alio præsumitur in bona fide.Bald.in rub. de inuestit. de re alie fac.

✠ Emptor rei furtiuæ, furtiuam eam non ignorãs esse eadem pęna, qua fur tenetur.l.inciuilem, & ibi glo. & doc.C.de fur.Ang.in tra.malefi.uer.& cęlestẽ uestem.uer.quod si quis emit.Hyp.Mar.in l.si in rixa nu.50.ff.ad l.Cornelia.de sicar.& in l.is qui cum telo.nu.3.C.eo.& con.xxx.colum.prima. con. xlvij. nu.7.co.liij.nu.21.Roland.a Val.co.xla.nu.3.uo.j. Ae.Mar.Ma.

Emens a fure conuentus ad rei restitutionẽ non tenetur authorem in iudicio nominare, nisi ex urbanitate.l.inciuilem.& ibi Bar.C.de fur.

† Emptores rerum deprædatarũ in libello, an sint tuti in conscientia: uide Fel.in c. quæ in ecclesiarum. in ix.col.in uer.secundo no.de const.]

Emptor iuris patronatus agit de euictione tam possessionis, quam proprietatis.Bal.in l. j.in fi.C.de peri.& com.rei uen.

Emens actionem utilem in rem, an fiat dominus sine traditione.glo.& Bal.in l.ex nominis. C. de hære. uel.ac.uen.

Emptor nominis tenetur ad pretium, etiam debitore cessante.Bal.in l.si ea.C.de usuris.

Emptor nominis debitoris hypothecati alteri tenetur de periculo lege periculum.& ibi gloss.& Bart. ff.de pign.

Emens ius fideicõmissi a fideicõmissario, quãuis non possit agere ad fideicommissum contra hæredem, potest tamen agere ad interesse, ut hæres restituat fideicõmissario.Bal.fin.in l.pe.C.ad Treb.& Fran. de Ca.list.in l.j.quarta regula.C. qui admitti. & ĵ. uerbo Emptor hæreditatis.uer.x.

Emptor

Emptor animalium acceptorum per hostes recuperatorum ab amicis, debent gratis restitui dominis. Bal. in l. hostes. la. ij. C. de ca. & post li. reuer. & ꝭ. uer. Emptor præscribit. uersi. vij. & ꝭ. uer. uerbo Animal. uer. xvj.

Emens equum retrogradum, agit quanto minoris. in Sp. de emp. & uen. §. vj. uer. dicto. de act.

Emptor equi debet habere frenum, & sellam eius. Barto. in l. eum qui. §. non solum. de fur. tex. gl. & doc. in l. ediles aiunt. in prin. ff. de edil. edic.

Emptor equi non tenetur, si equus datus nuntio per uenditorem repræhendatur in itinere, & pereat. Bal. in l. pen. ff. de act. emp. nisi nuntius esset emptoris, uel nisi actum esset quod per ipsum nuntium equus mitteretur, secundum domi. Phili. in c. significante. de appel.

Emens uaccam prægnantem, uel cum partu, & fundũ cum fructibus pendentibus, dicitur habere titulum in partu, & in fructibus. Bal. in l. ancillæ. iiij. col. C. de furtis.

Emptor equi accipiens illum experiendum per octo dies, si currat ad pallium & uincat, uel aliter lucretur cum equo tenetur domino, id est, uenditori restituere lucrum, etiam si emere uelit. l. apud Labeonem. in prin. ff. de præscrip. uerb.

Emptor equi, uel animalis, quomodo faciat instrumẽtum concipi. in Sp. de emp. & uen. §. j. in iij. & iiij. forma. uer. si uero.

Emptor animalium an agat actione redhibitoria. ꝭ. uerb. Animal. uer. j. & uerbo Bos. & in Sp. de emp. & uen. §. vj.

Emptor hæreditatis, uel uniuersitatis non agit ad sumptus, nec de euictione. l. j. C. de euic. & ibi doc.

✠ Emptoris hæreditatis, est & commodum, & incommodum, quod ex ea proficiscitur. l. ij. §. nõ solum. §. sicuti. ff. de here. uel actio. uendit. Ioan. Crot. co. lxxv. nu. 31. Ae. Mar. Ma.

Emptor hæreditatis an, & quomodo teneatur ad debita uenditoris. gl. Bar. & Io. de Pra. in l. si actor. ij. col. ff. de proc. Item etiam ad ea, quæ soluit hæres uendens creditoribus, uel legatariis. Alex. contra Pau. de Ca. l. ij. C. de leg.

† Emptor hæreditatis, cui assignati sunt nonnulli debitores hæreditarii, cum nonnulli mortui essent tẽpore contractus, an habeat regressum aliquem contra uenditorem propter talem assertionem. Raph. Cu. in con. liij. per totum.

Emptor hæreditatis an, & quando possit comparere pro uenditore. Iac. But. & Ioa. de Pra. in l. si actor. iij. col. ff. de proc.

Emptor hæreditatis a fisco conueniendus est a creditorib. hæreditariis fauore fisci, non fiscus. l. j. & ibi Bal. C. de hær. uel. ac. uen. secus si emat ab alio. Bal. ibi prima opp. & l. ij. & ibi Bald. eo. tit. & l. ij. & ibi doc. C. de leg.

✠ Emptor hæreditatis, cum actiones hæreditariæ ita sint hæredi affixæ, ut ab eo nec pacto, nec contractu diuelli possint hæreditariis creditoribus respondere, nec iudicium ab ijs aduersus se intentatum subire, suscipereque compellitur. l. Pacto successorũ. l. ij. & ibi Doc. C. de pact. l. ij. C. de hæred. ue. actio. uend. l. ij. §. si uenditor. ff. e. l. hæreditatem. ff. de do. Ioa. Crot. co lxxv. nu. 32. Ae. Mar. Ma.

Emptor hæreditatis non potest conueniri a creditoribus etiam si sit factum pactum inter ipsum, & hæredem uendentem in contrarium quod iudicium est agitandum contra hæredem non contra successorem ex contractu d. l. ij. & ibi Bald. C. de hære. uel ac. uend.

† De hoc uide regulam & fallentiam & Iaso. in l. ij. C. de pac.

† Emptor hæreditatis non cogitur inuitus respondere creditoribus hæreditariis. Quod limita trib. modis, ut per Iacobi. de san. Geor. in l. ij. in j. not. C. de pac.

Emens hæreditatem a fisco agit petitione hæreditatis. l. ei, qui. & ibi Bar. ff. de pet. hær.

Emens a fisco bona banniti debet cassato banno bona restituere ei, qui fuit Bannitus Barto. in l. quæcunque. C. de fide instrum. & iure hast. fis. lib. x. Quod uerum est restituto eis pretio per fiscum. Angel. in l. senatus. ff. ad Sylla. & ĵ. uerbo Restitutus. uersic. j. ubi plene.

Emptor hæreditatis dicitur procurator in rem suam. Bal. l. pe. §. j. C. ad Treb.

Emens rem hæreditariam ab hærede hypothecatam creditoribus, an conueniatur a creditoribus actione hypothecaria. supra uer. clausula dictus A.

† Caute. pro emente ab hærede res hæreditarias, est, ut faciat apponere in instrumento emptionis ista uerba, scilicet quod talis hæres ut hæres cum beneficio inuentarii pro satisfaciendo creditoribus hæreditariis, & legatariis, uendidit sibi talem rem hæreditariam & exburset pecuniam ipsi hæredi præsentibus creditoribus, & legatariis, & recipientibus dictam pecuniam ab hærede: & ita scribatur in instrumento uenditionis, siue solutionis pecuniæ factæ per emptorem: & tunc erit securus ipse emptor quod non poterit conueniri a creditoribus hæreditariis, uel legatariis: ut per Pau. de Cast. in l. fina. §. licentia creditoribus. in fi. C. de iure delib. ✠

10 Emens hæreditatem a fideicommissario an petat eam sibi restitui ab hærede obligato ad restituendum: & an cogatur hærede adire, & restituere sibi. Ang. tenet quod non: sed debet petere eam restitui fideicommissario ad suam utilitatem. l. apud Iulianum. §. utrum. ff. ad Treb. per tex. fin. in l. si mulier §. ex asse. de iure do. Bal. in l. pe. in prin. j. col. C. ad Tre. & Fran. de cap. list. in l. j. quarta regula. C. qui admitti. Sed

Emens hæreditatem ab hærede an teneatur restituere fideicommissario. Bal. in d. l. pen. §. cum autem. ad Treb.

Emptor hæreditatis, etiam pro minori pretio, potest mouere actiones hæreditarias, etiam supra pretiũ, secundum Bald. in l. per diuersas. iiij. quæst. C. mandati.

Emptor

Emptor hæreditatis an teneatur petere hæreditatem gl.& doc.in l.ij.C. de pet.hær.

Emptor hæreditatis de qua speratur quæstio, an possit conueniri a legatariis Bal.in l.fi.pen.colum.de pet. hæred.

Emens rem hæredis grauati fideicommisso tenetur fideicommissario in subsidium, si uenditor nō sit soluendo.l.plane.§.j.& ibi Bar.la.ij.de leg.j.

Emptor hęreditatis tenetur reddere uenditori collectas ab eo solutas pro hæreditate.Bal.in l.uenditor §.si quid publici.ff.de hær.uel ac.uen.

Emptor hæreditatis non agit de euictione rei singularis, nec ad sumptus litis factos in causa euictionis, nisi ex pacto contrarium factum sit.l.j.& ibi Bal.C. de euic. ubi etiam dicit quod debet suo sumptu, & periculo res prosequi.

Emptoris hæreditatis materiam supple.j.uerb.Hæreditas.per discursum.

Emptor primus hæreditatis præfertur secundo: quia in iurib. prior in tempore potior est iniure. Sal. in l.qui tibi.in fi.C. de hær.uel ac.uen.sed ibi tex. probat cōtrarium dum dicit dari actionem ad interesse contra uenditorem primo emptori.

Emptor litis non dicitur, quando quis emit pro tanto, quantum ualet. Bal.in l.pęr diuersas.xij.q.C.mandati.

Emptor gabellarum, uel pedagii, uidetur etiam emisse penas transgressorum, & fraudātium.Cy.in addi.in l.creditor.§.j. ff. de ac. emp. & Bal.in c.ij.de feu.cogni.& j.uer.Gabellarum locatio.uer.xxj.& Bal.in l.si quis.C.de uectig.

Emptor gabellarum an ex causa teneatur ante tempus soluere fisco pretium.j.uer. Gabellarum locatio.uer.xvij.

Emptori pedagii an fiat remissio pretii propter guerram.Bar.in l.cotem.§.qui maximos. ff. de publica. & in l.licet iij.q.C.loca.quòd non. Bal. in addi.Sp. de loca.uer.primo. & infra uerbo Gabellarum locatio.uer.xxvi.& seq.& Bar.in simili in l. forma.§. j. ff.de censi.Et an propter pestem.Bal.ibi supra.& j. † uer. gabellarum locatio.uer.xxviij. † Vide Fel.in c.significauit.de Iudeis.ubi refert Pet. de Anch. in consil. lxxxiiij. incip. præmissa facta. quod emptor gabellarum si excusatur a tributo cōsueto propter guerram, excusabitur etiam propter treugam: quia est eadem ratio.]

Emptor gabellarum tenetur pro anno sequenti reemere gabellas, si anno præcedenti, quo eas habuit, lucratus est ex earum reditu, & alius emptor non inueniatur. l. cotem. §. qui maximos.de publicanis.

Emptor pedagii tenetur ad pretium, etiam si pauci trāsierint per territorium, & per consequens parum fructauit pedagium.Bald.in l.si ea.C. de usur. quia cogitare debuit paucos esse transituros. Idem est si fuit guerra, non tamen culpa fisci uendentis pedagium: quia tunc pretium defalcatur.Bald. ibi ultim. colum.

Emptor gabellarum, uel lacus, agit ad interesse cōtra uenditorem non patientem ipsum fructare de plenitudine potestatis.Bal.in c.ad hæc.vij.col. de pac. iur.fir.in usi feu.

Emptoris pedagii materiam uide infra uer. Gabella. & uerbo Pedagium.per totum. Et an teneatur stare pacto uenditoris infra uerbo Pactum.

Emptor fructuum herbæ, & sic ante tempus, pro uiliori pretio. quam ualebunt tempore, quo erunt maturi, dicitur usurarius. doc. in c.nauiganti.& in c.in ciuitate.de usuris. Bal. in rub. C. de usur.iij.q.ubi dicit uerum esse, si pręsens numeratio pretii sit causa damni uenditoris: secus si sola conuentio interueniat: uel secus si pro iusto prætio emerit.Bal.ibidem & infra uer.fructus futuri.uer.antepe.& omnino per Car in cle.j.xj. q. de usur.ubi secus dicit in emente eos ad uitam, ut ibi. x.q.

Emens fructum lacus a communi debet habere etiā scaphas piscatorias.Bal.in l.ij.C.de uer.sig.

Emptor fructuum unius anni an, & quando teneatur de periculo.Bar.in l.cotem.§.fi.de publi.

Emptor dimidiæ ficuum debet habere dimidiam ad naturam propter communem usum loquendi.la.Bu. in l.nam & si fur.§.fi.si cer.pe.Alexan.in l.singularia.v.col.e.tit.

Emere fructus ad tempus, &

Emere usumfructum ad tempus, differunt. Car.in cle. j.§.fi.de reb.eccle.non alie.

Emere fructus dicitur arrendare.Car.ibidem.

Emptor fructuum ad tempus non tenetur stare colono, sed emptor usus fructus ad tempus sic. Car.ubi. supra.ij.q.

Emens fructus lacus, uel fluminis, debet habere etiam naues piscatorias.Bal.in l.ij.C.de uer.sig.

10 Emptor fructuum unius anni an uideatur emere corpora fructuum, uel ius fructuum.Bar.in l.pen.& in l.fundi Trebatiani.de usufru.leg. quod primo casu non tenet emptio si fructus non nascantur: secundo casu sic, per l.nec emptio.de contrahen.emptio.& Barto.in l si merces.§.uis maior.ff.locati.& in l.si actum.de ac.emp.& j.uer.uenditio de quib. uer.xix.

Emptor fructuum, etiam pendentium, non potest propria authoritate capere fructus. l. qui pendentem. ff.de contrahen.emp.Bar.Cep. in tracta. de ser.ru. ti.de usufr.Flo.in l.j.de usufr.

Emens fructus unius fundi pro toto tempore uitæ suæ producentis, si uiuat tantum quod recipiat fructus supra ducenta, non tenetur etiam in foro conscientiæ, illud plus restituere: quia potuisset mori in primo anno.arg.l.si ea.C.de usur.ubi per Bal. Pau. de Cast.& Pet.de Sun.& doc.moder.

Emens fructus reditus, & prouentus certi prædii pro certis annis, potest colligere etiam fructus immaturos, si sunt in usu.Flor.& doc.moder.in l.si absente.§.j.ff.de usufr.

Emptores lacus Perusini si nullum lucrantur.Bald.in l.pen.C.de sol.& l.cotem.§.qui maximos.de publica & si impediantur a communi Perusij, uendente, & de facto auferente, agunt ad interesse contra cō-

mune. Bal. de pace iur. fir. §. ad hæc. vj. col. & supra. §. prox. uer. pe.

Emptor, fructuum pendentium habens licentiam colligendi eos propria authoritate non propterea quęrit sibi seruitutem in fundo. Flo. in l. ut pomum. in prin. ff. de serui.

Emens fructus futuros certi fundi debet habere primos, non secundos, quando bis nascuntur. in anno. Cyn. Bal. & Io. de Imo. in l. diuortio. §. quod in anno. sol. mat. & ibi Alexan. & infra uer. fructus futuri. uer. primo. Quod uerum, si fundus fructat bis in anno ex diuersa cultura: secus si ex eadem, quia tunc debet habere primos, & secundos, secundum Flo. in l. defuncta. §. fi. ff. de usufr. uide etiam Alex. in l. dotis. ff. de iure dot.

Emẽs fructus beneficii intelligitur emisse ordinarios, non extraordinarios, argu. l. Seio. §. medico. de an. leg. secundum Old. Bal. & Ang. in d. l. diuortio. §. quod in anno. sol. ma.

Emptor uini, uel grani, si sit in mora mensurandi, sibi imputet: quia potest uenditor alteri uendere. l. j. §. licet autem. uerbo, aut uendere & ibi. Bal. fin. ff. de peri. & com. rei uen.

Emptori fructuum futurorum an fiat remissio propter sterilitatem. Bar. in l. cotem. §. qui maximos. de publi. & in q. publicanus, &c. Bal. in l. licet. v. q. C. loca. quòd sic. & Bar. Cep. de serui. rusti. tit. de usufru. & J. co. uer. xxiij.

20 Emptor fructuum ecclesiæ non habet immunitatem infra. Gabella per quos soluitur. uer. xv.

Emptor fructuum ad certum tempus non potest post tempus retinere fundum pro interesse suo, si uenditor non sit passus eum colligere fructus, sed agat ad interesse, sed intra tempus potest agere ad retinendum naturalem possessionem. Car. in cle. j. §. fin. iij. q. de reb. eccle. non alie.

Emptor fructuum molendini an teneatur ad refectionem molendini. Bar. in l. cotem. §. qui maximos. ff. de publica.

Emptori fructuum clusij Perusini an remittatur merces ob sterilitatem. Bart. in le. prima. C. de iure emphyteutico. & in q. publicanus. & in d. §. qui maximos.

Emptori fructuum an fiat remissio propter malos fructus. Bal. in l. licet. vij. q. C. locati.

Emptor fructuum pro quinquennio si non soluit pretium pro rata temporis, an possit expelli. Bar. in l. eadem. C. locati.

Emptor annuæ præceptionis an dicatur possidere. Bar. in l. cotem. §. qui maximos. de publica.

Emptor uini per quæ uerba dicatur suscipere in se periculum. Bal. in l. sicut periculum. C. de actio. empt. Sed

Emptor uini in dubio præsumitur in se suscepisse periculum: quia consuetudo est quod ita faciant tabernarii ementes uinum: & ideo de periculo tenetur. Baldus. in dicta lege. sicut periculum. C. de actione empti.

Emens frumentum pro suo uictu si mutat propositum, & reuendat frumentum emptum, non incidit in pœnam statuti: quia attenditur primum bonum propositum, quod præsumitur in dubio, scilicet quod emerit pro suo uictu. Bar. not. in l. cætera. §. fin. ff. de lega. j.

Emens uinum in genere non tenetur portare ad domũ suis sumptibus, sed uenditoris: secus si emerit decem salmas uini de tali dolio. Barto. singu. in l. item illa. in fin. ff. de constitu. pe. & ibi per Alexan. in fi. princip.

Emens granum tempore fertilitatis ut uendat illud cariori pretio tempore caristiæ an peccet. Innoc. in cap. multa. & ibi Abb. plenè, ne cle. uel mo. & dic quod sic. Tex. est no. xiiij. q. iiij. c. quicunque. & J. Vsura. uer. xlviij.

Emens fructus futuros quomodo incipiat instrumentum. in Sp. de emp. & uen. §. j. in vj. & vij. forma, & viij. forma, ubi plenè.

Emptor pignoris emens a debitore sit cautus ut soluat pretiũ creditori: & faciat sibi cedi iura. Bal. in l. fi. C. de hær. uel ac. uen.

Emens rem alteri hypothecatam, si eam meliorauit, potest ipsam retinere pro se, & soluere habenti hypothecam quantum erat ei hypothecata. Bart. no. in l. ij. de præd. omni. re naui. lib. xj. & ibi Ang. & tenet Ale. in l. si fundus. §. si res. ff. de pig.

Emptor rei hypothecatæ conuentus actione hypothecaria a creditorib. uendentis, non potest illis referre quæstionem dominii, & dicere quod uendens nõ fuit dominus. Angel. in l. prima. ff. de publica. Ioan. de Prat. in l qui proprio. §. item quæritur. ff. de procurato.

Emptor pignoris est tutus, si illud emit a priore creditore, non si emit a debitore. quia potest conueniri hypotheca. a secundo creditore sibi offerente pretium solutum. l. cum prior. & ibi Bar. ff. de distract. pign.

Emptor pignoris non tenetur pignus reddere debitori offerenti sibi pretium, nisi sit fideiussor eius, qui pignus emit, tunc tenetur reddere offerenti. l. fideiussor. & l. cum seruus. §. si secundus. ff. de dist. pig. Item nisi emptor promiserit ex pacto pignus reddere debitori, pro quo creditor uendens fuerit stipulatus. uel nisi simpliciter ꝓmiserit creditori ut liceret recuperare pignus: quia debet tunc reddere debitori facta sibi prius cessione a creditore contra emptorem. Item nisi debitor esset minor, quia per restitutionem in integrum agit contra emptorem ad pignus, si pretium offeret. l. si creditor. in prin. & ibi Bar. ff. de dist. pig.

Emptor pignoris potest ex pacto succedere in locum primi creditoris uendentis, ut sic præferatur in pignore empto aliis creditoribus, sicut præferebatur primus creditor, qui uendit. l. qui a debitore. & ibi Bar. ff. qui pot. in pign. ha. Quod est uerum, etiam si talis emptor sit primus creditor: quia succedit in locum suimet, & potest rem emptam a debitore retinere contra quoscunque alios creditores secundũ gl. & Bar. ibi, & J. eo. uer. xiiij.

Emens

Emens pignus a creditore pro uiliori pretio tenetur in subsidium debitori ad rei restitutionem, quando uendens scilicet creditor non est soluendo residuũ preti.l.ij.& ibi Bal. C.si uen. pig. aga. l. si uxor. & ibi Bal.eo.tit.

Emens pignus solenniter nõ conuenitur, sed creditor male uendens.l.fi.& ibi Bal.C.si uen.pig.aga.

Emptor nominis hypothecati alteri tenetur de periculo.l.periculum.& ibi gl.& Bar.ff.de pign.

10 Emens pignus a creditore non solenniter an audiat uolens supplere iustum pretium domino, id est, debitori.gl.& doc.in l.pe.C.si uen.pig.aga.

Emptor rei hypothecatæ alteri an succedat in ius primi creditoris absq; alio pacto, si ex pretio rei fuit satisfactum primo creditori, & sic non possit conueniri hypothecaria a secundo.Paul.de Castr. consil. ccclxviij.& ĩ.uer.xiiij.& antep.

Emens rem hypothecatam alteri quomodo agat. ĩ. uer.Emptor agit.uer.j.

Emptor non acquirit proprietatem pignoris empti, nisi sit traditum.l.qui prædium,& l. seq. & ibi Bal. C.de distra.pig.

Emens pignus a priore creditore, tutus est, ut a secundo creditore, conueniri non possit hypothecaria. l.j.& ibi Bal.si anti.cre.

Emens pignus a domino pignoris, id est, a debitore præscribit hypothecaria contra debitores longo tempore. Bal. in aut. malę fidei.C. de lon. tempo. præscrip.

Emens rem debitoris pignoratam efficitur dominus, si debitor erat dominus: alias agit de euictione contra eum, non contra debitorem cuius causa fuit res uendita.l.si ob causam.& ibi Bal.C.de euic.

Emens rem hypothecatam potest conueniri hypothecaria, si uendens pretium dissipauit. Bal.in l.fi. §. & si præfatam.ul.col.de iure delib. ubi dicit secus esse si de pretio sit satisfactum priori creditori: quia nõ potest conueniri hypothecaria a priore creditore. Bal.ibidem.

Emens rem alteri hypothecatam potest agere contra creditorem, ut rem liberet, si alia bona debitoris sufficiant creditori.Bar.in l.ex prædiis.in fin. C.de euictio.

Emptoris pignoris materiam supple. infra uerb. Pignus.

Emptor agit non de euictione, sed ad quantum interest, rem emptam non esse alteri hypothecatam. Ang.post Bar.in l. j. §. si hæres. ff. ad Treb.

Emptor hæres uenditoris an agat de euictione contra eum.glo.Cyn.& Ange. in l. cum emptor. ff. ad legem Falc.not.in l.diei.§.si is,qui.& ibi Bar. ff. de euictio.

Emptor hæres uenditoris an possit sibi ipsi euincere rẽ emptam, quia sit sua, & eã emerit ignorãter. Ange.in l.cum emptor.ff.ad legem Fal.

Emptor quomodo agat de euictiõe.gl.in l.j.C. de euictio.& ibi per doctores. † Et qũo, & qualiter re euicta ab emptore contra uenditorẽ agi possit, cui non fuit denunciata lis uide do. Alex.de Imo. in consil. lxvij.per totum.in tertia parte.

Emptor uniuersitatis non agit ad sumptus, nec de euictione.l.j.C.de euictio.

Emens ab executore testamenti potest cogere hæredem ad ratificandum.Bal.in aut.si captiui.ult.colu. C.de epis.& cle.

Emens ius fideicommissi quomodo agat. ĩ. uerbo Emptor actionis, uel iuris.uer.fi.

Emptor non potest agere actione ex empto ad tradendum sibi possessionem, sed debet agere rei uendicatione, uel interdicto uti possidetis, quando uenditor constituit se possidere nomine emptoris. Bart. fin.in l.ab emptione.ff.de pac.secus si præcario nomine.Pau.de Ca.ibi in fine.

Emptor rei furtiuæ ad quid agat. ĩ. Emptor rei furtiuæ.uer.antep.

10 Emptor dubitans de uenditore quòd sit malę uitę, potest eum cogere ad sibi tradendum rem uenditã, & debet deponere pecuniam apud tertium ut si forte sibi euincatur res, sit tutus de pretio. Io. de Pra. in l.si reus.in fi.ff.de proc.per no.per Bar. in l.si cũ Cornelius. de sol. uel potest soluere uni creditori anteriori, & facere sibi cedi iura, secundum Barth. Cep.in cau.cccxviij.

Emens hæreditatẽ a fisco agit petitione hæreditatis.l. ei,qui.& ibi Bar.ff.de pet.hær.

Emptor delinquens circa rem non põt agere de euictione.gl.fin.doc.& Pe.de Sun. in l. Iulianus.alias. l.si hominem.ff.de rei uen.

Emptor non agit ad fructus ex contractu nullo. Barto.in l.prima.C.de fide instrum. & iure hast.fis.lib. x.& l.prima.in fin.C.de prædi.cu.co.lib. & Barth. Cep.in tractatu de contractu simula. in primo casu princ.

Emptor potest expellere colonum sibi resistentem. supra uer.Colonus,uer.xxviij. † Nam ei stare non tenetur: ut per do.Pet.Phi.Cor.in consi.cxliiij.incip. licet.in litera d,in iij.parte.uide ĩ.e.in uer. Emptor conuentus..uer.xxxv.

Emptor agit actione de dolo contra eum, qui rem emptam ualde commendauit animo decipiendi. l. qđ uenditor.& ibi Bar.ff.de dolo.

Emptor an petat reuocari tenutam. ĩ. uer. Emptor in possessionem.uer. iiij.

Emptor petens rem emptam nõ tenetur in libello offerre pretium, sed tunc demum si excipiat uenditor de pretio non soluto.Bal.in l.j. in fi.C.de his, quæ sub mo.qui dicit ꝙ §.offerri.in l. Iulianus.de ac.empti. sic debet intelligi. Bal. in l.ij.xv.q. C. de resc. uen.dicit in processu posse offeri, & libellum ualere etiam sine oblatiõe.& Bal.in l.j.iiij.col.C. de usur. & fru.lega.& in l.si traditio.iij.q.C.de ac.emp.ubi dicit actionem dari, etiam pretio non soluto, licet obstet exceptio pretii non soluti.& tenet Lu. Pon. contra Rapha.Ful.in l.filiæ licet,C de colla.& Bal. in l.prima.C. ne lice.tertio prouo. & Barto. in l. si duo.§.si quis iurauerit.de iureiu. & Ang. in l.iuris gentium.in princip.ff.de pac. & Rapha.Cu.in lege eum,

eum,qui ita.§.qui ita.de uerb.obl.& Alex.de Im.in d.§.offerri.in addi.ad Bar.Sed si iudex uidet pretiū non esse solutum, potest uenditore reo non opponente,mandare emptori agenti quod soluat pretiū licet ad illud non sit actum in iudicio. l. si pater. in fi.C.de ac.em.secundum Bal.ibi.Sed Sal.& Ful.ibi contra:sed pro Bal.facit quod no.Barto.in d.§.qui ita.Vnde pōt iudex in sententia dicere,Condemnamus uenditorem ad tradendum rē emptori soluenti pretium. non aliter:secundum Bar. sing. in d. §. qui ita. ita;Ale.de Imo. ubi s̄. Alex. in l.quæro. §. inter locatorem.ff.loca.;tenet quod non ualet libellus,in quo non offertur pretium:secundum Rap.in d. l.filiæ.Item nec tenetur illud offerre, uel soluere uenditori non fide digno. Bal. fin.in l. si soluturus. de sol.sed liberatur illud deponendo, secundū Bar. ibi:sed gl.in d. §. offerri. tenet qđ debet illud dare emptori.& hoc tenet Azo in Su.de ac.em. & ꝑ Fel. de omnib.prædictis.in cap.in tantum.ad fin. de simo.

Emptor cadens a possessione,qua actione agat contra uenditorem,ad quem res reuersa est glo.fin. in aut. sacramenta.C.si aduer.uen.& Bar. in l. ab emptione.ff.de pac.ubi dicit agendum esse rei uendicatione, uel Publiciana & dicetur infra eo. uer. xlv. nisi ceciderit culpa sua.Bald.post Cyn.in l.si controuersia.de euic.

Emptor rei alienæ præscriptæ per ipsum habet Publicianam contra possessorem, etiam stante statuto ꝙ præscriptio non currat ignoranti. Bal. in l. ancillæ. ij.col.C.de furtis.

20 Emptor habens obligatum uenditorem pro euictione,& omnib.damnis,& sumptibus, non pōt ab eo petere sumptus quos fecisset in aduocato,si ipse non fuisset aduocatus.Dy.in l.pe.§.alumno. de leg. iij.no.in simili in l.fi.per Bar.C.de fru.& li. expen. & infra uer.expensarum litis petitio.uer.xxxij.

Emptor agere pōt contra fideiussorem non citatum in processu euictionis, nec tenetur ei notificare litem motam sed sufficit notificasse uenditori.l. authore. & ibi glo & doc.C.de euic.

Emptor pōt agere de euictione contra uenditorē, uel uendicare rem ab euincente, qui obtinuit in causa euictionis contra uenditorem.Io.de Pra.fin. in l. qui absente.vij.col.de proc.

Emptor ex contractu a lege reprobato re sibi euicta, potest pretium repetere, si illud fuerit stipulatus in causa euictionis.Bar.in l.j.in fi.C. in qui.cau. colo. censi.li.xj.alias illud perdit in l.j.in fi.C.de præscr. trig.an.l.iubemus.§.sane.de sacrosl.eccl.Bal.in l.ij. §.fi.C.communia de leg.

Emptor non potest prius agere ad duplū nomine euictionis contra uenditorem, nisi res sit ab ipso euicta, & abdicata: nec sufficit esse latam sententiam contra ipsum ad restituēdum.l.iiij.uer.abest. de ac. emp.& l.euicta.§.fi.& l.habere licere,& l.si seruus. §.j.ff.de euic.& Bar.Cep.in cau.clj.& j̄.Venditor. & j̄.e.uer.lxxvj.

Emptor potest agere actione ex empto contra uenditorem ut sibi res libera tradatur,quando res est alteri obligata. Item potest excipere contra eum de dolo,quando pretium petit.l.ex prędijs.& ibi doc. C.de euic.

Emptor habet regressum de euictione contra uenditorem ad interesse, quando conuenitur a creditore uendēte hypothecariam,si offerat ei pretium. l. cū tibi.& ibi Bal.C.de euic.

Emptor aduocatus succumbens in cā euictionis nō repetit sumptus litis a uenditore. Bar.in l. quod si do mus.loca.Quod uerum, nisi uenditor sit ei obligatus ad omnes sumptus litis,& extra.Bal.in l.fin.C. de fru.& li.expen.& s̄.e.uer.xx.& j̄. uer. Expensæ lit s.uer.xxij.Vide in Sp.de expen. uersi. quid si ab emptore.& ibi Bal.uer.an emptor.

Emptor feudi an agat de euictione.s̄.uer. Emptor feudi.uer.primo.

Emptor non agit de euictione, quando facto suo res est sibi euicta.l.tenetur.§.si tibi.& ibi Bar.ff.de ac. emp.

Emens rem pro pluri pretio, quam habuerit in mandato.licet iusto, non repetit plus, quam expendit. Bal.in l.fi.C. de nego gest. sed potest retinere rem emptam,etiam pro illo pluri,pro quo licet non habeat actionem habet retentionē.Bal.sing. in l. qui aliena.§.libertos.ff.eo.tit.& supra emptor præsumitur.uer. antep.

Emptor gabellarum an agat ad pęnas fraudantium.s̄. uer.emptor gabellarum.uer.j.

Emptor an agat de euictione ante sententiam latam contra ipsum ad restituendum rem emptam. in l. si seruum.& in l.emptorem.§.j.& ibi Bar. & Alex. ff. de ac.em.quod non,cū sententia requiratur, nisi sit notorium quod foueat iniustam causam. gl. in l. cū quęstio.C.de euic.per.l.emptorē.in prin.de ac.em. & Bar.in l.utiq;.de rei uen.& in l.at qui natura.§.j. de neg.gest. ubi dicit sententiam non esse necessariam.sed emptorem grauari:quia agens de euictione debet probare rem esse euincentis: tamen uenditor potest ostendere contrarium, uel adducere legitimam probationem,secundum Bar.ibi,in §.cum me absente. ubi etiam subdit quod positionibus de dominio euincentis non est cogendus emptor respondere.& per Ale. in l.stipulatio. §. si quis forte. pe.co.de uer.ob.Item dicit ibi Bar. in fi. quod etiā ante litem motam de euictione pōt emptor agere ex empto contra uenditorem, qui scienter uendidit rem alienam.per l.si seruus,quem §.fi.de ac.em. &ibi Bar.in l.si seruum.in prin.ff.de contra h. emp. Item ad instantiam emptoris, qui est reus in causa euictionis,debet ferri sententia, etiam si actor euincens nolit:quia interest emptoris ferri propter euictionis stipulationem.Bar.post gl. in d. l. utique.& † j̄.e.uer.cxv. † Vide do.Ale.de Imo.in consil. xl.in j.& ij.co.iij.parte.]

Emens in subhastatione cum authoritate iudicis pro maiori pretio ultra dimidiam iusti,an dicatur lesus, & an agat condictione ex lege.ij.C.de res. uen. unde Bal. in d. l. ij. & per Bar.& doc.in l. si quis cum aliter.

aliter de uer.obl.& ibi per Alex.

Emptor non agit de euictione contra uenditorem, si euincenti detulerit iuramentũ, & euincẽs iurauerit rem esse suam. Bar. in l. manifesta. de iureiur.

Emens a fisco an agat de euictione. gl. Bal.& doc. in l. fi. C. si aduer. fis.& ĩ. e. uer. lv.

Emptor scienter deceptus, non habet actionem ex cõtractu. Bar. in l. cũ lex. ij. q. ff. de fideius. Io. de Por. in l. si id, quod. de uer. obl.

† Emptor si sciebat rem non posse uendi, an uenditor, qui rem uenditam de iure repetere potest teneatur nihilominus de euictione, uel ad pœnam: uide do. Alexan. de Imo. in consi. cxiij. in ij. col. in iij. parte.]

Emptor agere põt ut sibi fiat ꝓmissio duplę de euict. no. in l. rem alienam. de contrah. em.

Emptor fundi cum omnib. iurib. eius nõ uidetur emisse ius exigendi pedagii competens uenditori in fundo, nec iurisdictionem domino competentẽ in fundo, in quo sunt erectæ furcę: & ideo non põt prohibere uenditori exactionem pedagii in fundo, sed debet locare domos in eo conditas pro exigẽdo pedagio, recepta tamen pensione: nec põt furcas amouere, sed debet pati dominum uenditorem in eo suspẽdere latrones, & iurisdictionem exercere ut prius. Bal. fin. in l. a procuratore. C. man. Sed cautela est quod expressim ematur cum fundo ius pedagii, & iurisdictio fundo coherens.

Emptor debet intra sexaginta dies refutare uenditori rem emptam, alias non agit post, nisi aliud tempus fuerit præfixum a partibus. l. quod si nolit. §. si quis. de edil. edi.

40 Emptor an, & quare possit expellere colonum. Bar. † in l. j. §. quod autem. ff. de superfi. † Vide supra eo. in uer. xiij.]

Emptor uendens alteri rem an, & quando re euicta secundo emptori, agat statim de euictione contra uẽditorem suum. Bar. in l. si pro re. §. pro euictione. de euictio.

Emptor, cui sit facta uenditio cum clausula, uendidit, & tradidit rem liberam & expeditam, licet re euicta non possit agere de euictione quia non denuntiauit litem sibi motam uenditori, põt tamen agere actione prima ex contractu emptionis ad interesse, propterea ꝙ res non sit sibi tradita libera, sed hypothecata alteri, qui eam per hypothecariam auocauit. gl. no. in l. ex prædijs. C. de euic. per l. creditor. §. prædium. de ac. emp.& ibi Cy.& tenet Bal. in l. j. ad fi. C. de peri.& com. rei uen. uer. quarto quæro. & probatur per no. per Bar. in l. qui concubinã. §. si hæres. de le. iij.& l. si domus. §. de euictione. de le. j. l. Iulianus. §. qui fundum. de uer. obl. l. etiam. de solu. per Dy. in l. huiusmodi. §. edes. de le. j. per Cy. in l. exhibitionis. C. ad exhi. l. iij. §. si redditur. ff. commodati. l. eleganter. §. non solũ. cum gl. ff. de dolo. scdm d. An. de Syluestris de Pisauro in cons. Antonius Zabarini.& Benedi. de Barzis. in cõ. cj. subscripto. quod incipit substãtia litis loquendo quod & in terminis alle. Ia. Bu. in l. si tibi. C. de euic.& Ant. de Bu. in repertorio iuris ciuilis uerbo Emptor.

Emptor cui sit res tradita alteri hypothecata, agit contra uenditorem tradentem ad interesse, ad pretium, & ad interesse quanti minus ualet res propter onus hypothecæ. Angel. not. in l. j. §. si hęres. ff. ad Tre. no. per Bar. in l. cum stipulatus sim mihi a Proculo. de uer. obl.& per d. §. si hæres. Quod uerum, etiã si res erat hypothecata sub conditione, quæ adhuc penderet. d. §. si seruus.& l. si seruus. in princ. de cond fur. propter quod deciditur quæstio Bal. in decisa in l. si ex prædiis. uer. sed pone ꝙ uendo. C. de euic.& Ale. cons. fortificatur prædicta cõclusio.

Emptor potest petere contra uenditorem ꝙ res sibi uendita, & alteri hypothecata, liberetur, etiam si non fuerit facta denuntiatio litis motę. gl. in l. qui Romæ. C. de euic.& quod per Io. And. in addi. Sp. de emp.& uend. §. j. in addi. quia iste. §. & quod ꝑ Bal. in l. ex conuentione. in fi. C. de pac. & Alex. in d. cons.& ſ. eo.

Emptor, qui cecidit a possessione rei emptæ, quæ est reuersa ad uerum dominum, an agat Publiciana. Bart. in l. sed si lege. §. fi. in ulti. col. ff. de pet. hære. & ſ. e. uer. xviij.

Emptor factus procurator in rem suam per clausulam Qui uenditor cessit omne ius, & omnem actionem quod, & quam habet in dicta re, dicto emptori, quę facit procuratorem in rem suam põt agere rei uendicatione.& ſ. uerb. clausula Cedit emptori omnia iura, &c. in clausulis contractuum.

Emptori debet pretium restitui, quando agitur redhibitoria, uel contractus rescinditur. Bal. in l. ij. §. fin. C. communia de leg.& probatur in l. j. C. de repud. quæ fi. in iudi. l. emptorem. §. ibidem. de ac. emp.& per Bal. in c. j. §. notandum. qui feud. da. pos. & in l. geri. §. si ita. de le. j.

Emptor fructuum an petat sibi remitti pretiũ ob sterilitatem. ſ. uerbo Emptor fructuum. uer. xix.

Emptor hæreditatis pro minori an agat actionibus hæreditariis in totum supra Emptor hæreditatis. uer. xij.

50 Emens scienter rem fideicommisso subiectam, euicta re repetit pretium, sed non agit de euictione, ẽt sibi promissa. in l. ij. §. emptor, & ibi doc. Bar. C. cõmunia de leg. in l. si fundum sciens. & ibi Bal. C. de euictio. l. emptorem. §. ibidem. de ac. em. Bald. post gl. in l. non dubitatur. C. de euic.

Emens scienter rem alienam pretium non repetit, si de euictione non agit, sed agit ex capite rei non defensæ ad interesse, secundum Bal. ibi: & in l. si status in fi. C. de euic. Vide Bal.& Bar. in l. si fundus. C. e. tit. ubi dicit idem quod in d. l. Et dic secundum glo. ibi, quod sciens agit de euictione, si stipulatus est, alias non. Vide in d. l. ij. §. fi. communia de leg. Itẽ uide Ale. consi. lv. iiij. parte.

Emens scienter rem fideicommisso subiectam perdit melioramenta. d. l. ij. §. emptor.& ibi Bal. nisi fuerit in bona fide: ut ibi per text. & Bald. uide Paul. de Castr. in consil. x. & ibi etiam dicit an teneatur ad fructus perceptos, & quomodo conueniatur. Pau. ibidem.

§.j.ff.eo.tit.

Emptor potest renuntiare expressim actioni redhibitoriæ sed renuntiando generaliter, sibi non nocet. Bal.in l.fi.C.de edil.ac.per l.quæritur.§.si uenditor ff.eo.tit.

Emptor expulsus si agat interdicto unde ui,uel rei uendicatione,& succumbat,an agat de euictione. Bald. in l.fi.C.de ac.emp.

Emens ab executoribus testamenti nõ agit de euictione contra executores uendentes, & promittentes, sed contra hæredes testatoris. Bar.in l.aliq. in fi.ff. de ali.& ciba.leg.

Emptor non agit de euictione ante,quam res sibi euincatur.l.si seruum.in prin.& ibi Barto.ff. de contrahend. emp. sed agit actione ex empto propter dolum, etiam ante quam euincatur, quando uenditor uendidit rem alienam scienter. l. seruum .§. si sciens.& ibi Bar.ff.de ac.emp.& ibi Alex. & Bar.in l.atqui.§.cum me absente.in fi.de neg. ge. & Bald. in l.libera.ul.col.C.de sen.nec tunc tenetur denunciare uenditor litem motam.Bar.in d.§. cum me.& Bal.in l.j.v.opp.de peri.& commo.rei uen.Alex.in d.§.si sciens.

Emens a fisco non agit redhibitoria contra fiscum,sed emens a ciuitate sic.Bal.in l.fi.C.de edi.ac.

Emptor habet actionem ex contractu,si sex interuenerint,ut per Bald.in l.dolum.C. de peri. & com. rei uen. quod debet sex consequi a uenditore scilicet quod habeat actionem ex contractu : quod habeat traditionem:quod nõ patiatur deceptionem: quod habeat dominium rei uel usucapiendi conditioné: quod res careat uitio , & quod propter euictionem non patiatur damnum.

† Emptor quõ,& quando si fecit compromissum, de euictione agere possit,uide domi.Alc.de Im. in cõsil.iiij.per totum.in iij.parte.]

Emptor compromittens uoluntariè de causa euictionis non agit de euictione ad duplum contra uenditorem.l.si dictum.§.compromisero.de euic. Quod uerum,nisi compromittat in uenditorem. in Sp. de arbi.§.pen.uer.septimo,pone.& Ang.in d.§.si compromisero.& Barth.Cep.in sing.uer. xxj. Sed compromittens ex necessitate statuti citato uenditore agit de euictione.Bart.& Bal.in l. j. C. de peric. & commo.rei uendi.& Barto.in d. §. si compromisero.& in l.fin.C.de iudi.& Lanfr.in ca. quoniam cõtra.uerb.recusationes.de prob. & supra uer. Compromissum per quos.uer.xx.& omnino per Ale. in d.§.si compromisero.secundum gl.& Ang. in d. §. si compromisero,dicunt simpliciter emptorem, et compromittentem,agere ad pretium,si habeat, secundum Lanfr.in tractatu de arb. vij. parte. xxxv. q.& in iij.parte.vij.q.uide Bal.& Ang.in l. libera. C.de sen.& Bar.Cep.in cautela.clxxxj. Item

80 Emptor prorogans iurisdictionem iudicis non sui, & succumbens in causa euictionis,non agit de euictione:per gl.in d.§.si compromisero.& ibi Bar. & j.uenditor de euictione.uer.xlvij.

Emptor non agit ad pœnam quam uenditor lucratus est.Bal.in l.prima.C.de peri.& commo.rei uend.& j.eo.uer.xc.

Emptor an agat de euictione possessionis, cum dominium non sit euictum.Bal.in rub.C.de peri.& com. rei uen.& s.eo.uer.lx.& j.uer.Venditor de euictione.uer.xvij.& seq.& in l.j.e.tit. & aliquid per Alc. in l.ratio.in prin.post Bar.ff.de ac.emp.& in l.uenditores.de uer.obli.

Emptor iuris patronatus agit de euictione tã possessionis,quam proprietatis.Bal.in d.l.j.in fi.;C. de peri. & commo.rei uen.

Emptor,qui renuntiauit actioni euictione per pactũ, potest nihilominus agere quo ad pretiũ re sibi euicta.l.emptorem. §. qui autem. uer. ibidem. de ac. emp.& Ale.in l.stipulatio ista.in prin. de uerb. ob. Quod est uerum,quando est factum pactum q non teneatur de euictione in genere,a quocunque euincatur:secus si a certa persona . l. qui libertatem. in prin.ff.de euic.Item nisi pactum sit inter mutuo uẽdentem & ementem.gl.in l.si familiæ.C.fam.er.& Lud.Pont.in uer.Euictio. uer.uendere. & Bal. in l. non dubitatur.C.de euic.& tenet Alexand.in d. §. qui autem. Item uerum , si sine causa expressa renuntiauit actioni de euictione:sed si cum causa,non potest agere ad pretium.Bal.in l.prima.ij.q. C. de peri.& commo.rei uen. per d. l. qui libertatem . in prin. Item uerum , nisi dictum sit in pacto. Nec ad pretium teneatur:quia ad illud non agit emptor:ut per Alex.plene in d.§.qui autem.post gl. & Barto. Item uerũ,nisi dictum pactum fiat in diuisione,scilicet quod non teneatur de euictione:quia intelligitur q nec ad pretium teneatur re euicta. Alex. ibi per gl.sing.in d.l.si familiæ. Item idem in creditore uendente pignus,ut ibi.

Emens a fisco agit de euictione etiam si in causa succumbit per sententiam iniustam.l.ij. §. si generi. & ibi glo. de admi. re. ad ciui.perti. Secus si emerit a priuato.l.si per imprudentiam.de euic.& ca.fin. de emp.& uen. uide glos.& Bal.& docto.in l. fin. C. si aduer. fiscum.

Emptor,qui successit uenditori, an agat de euictione uel econtra.no.in l.diei.§.si is,qui.ff.de euic. & ibi Barto.

Emens fundum dotalem ab uxore sine consensu uiri, an agat ad interesse contra eam.gl.& Bal.in l.si prædium.C.de iure dotium.

Emptor qui a cõtractũ recessit,an pœniteat, & agat ex contractu. Bal.q sic intra modicum tempus. in l. ij. vij.q.C.quando lic.ab emp.disce.

Emptor cedit, & petit commodum rei superuenientis etiam si pretium nolit supplere , ut quia seruitus sit finita , uel æstimatio creuit , uel si fructus accessit, uel actio.Bal.in rub.in fin.& in l.j.C.de peri.& cõmo.rei uen.& supra uer.alluuio.uer.vij.No.tamen pœnam compromissi lucratam a uenditore. Bald.in d.l.j.j.q.& s.e.uer.lxxxj.

90 Emens a pupillo agens ad rem debet probare q emit cum authoritate tutoris, alias succumbit.glo. xxxj.q.ij.Lotharius.& per Io. And. in cap. ut circa

de elec.& Matesi.in uo.uersicu. xiij. sed ar.contra, quia

Emens a prælato sine consensu capituli,& agens ad rē obtinet, si contra instrumentum suum non opponatur de defectu consensus capituli. Ioan. And. Compos. & Butt. in cap. cum dilectus.de consuetudin.

Emens alteri uendens ad quid teneatur re euicta a secundo emptore. Ale.cons.lxiij.ij.parte.

Emptor non comparens ad sententiam in causa euictionis, licet denuntiauerit uenditori litem sibi motam,non potest agere de euictione, etiam si uenditor comparuit Bal.in l.j.ult.col.de peri.& com. rei uen.& i c.j.ad fi.si de feu.uasal.fue. ab ali.interpel. & s̄.e.uer.lxj.

Emptor qui succubuit in redhibitoria,pōt agere quanto minoris.Bal.in l.fi.C.de edil. act.

Emptor agens quanto minoris pro uno uitio, potest in libello protestari saluum sibi fieri ius pro aliis uitiis, si qua de nouo apparebunt, & sic postea agere poterit pro alis uitiis,Bald.in l.fin. C. de edil. actio.

Emptor potest petere rem emptam, & usuras pretii, si forte illud accipit ab alio sub usuris. Bald. in l. si traditio.iiij. q.C.de ac.emp.per l.Lucius Titius.ff. eo.

† Emptor an damna, & interesse a uenditore petere possit,quando in contractu est apposita pęna: uide Ioan. de Ana. in consi. xxxj.& in addi. do. Ludo. Bolo.]

Emptor agit contra uenditorem ad demoliendum turrim factam in domo reseruata, quando uendit castrum.Bal.in l.fi.C.de pac.inter emp.& uen.

Emens a plurib. debet agere redhibitoria contra omnes,uel quemlibet insolidum, uel contra eum tantum,qui habet maiorem partem:uel si omnes sunt socii pro rata æquali : sed si unus habet minorē partem,non potest,nisi pro sua parte,conueniri, secundum Bal.in l.fi.C.de edil.act.

Emptor non potest agere de euictione contra authorem authoris sui.Bal.in l.j. ij.col. C. communia de lega.

100 Emptor an petat fructus, uel pensiones perceptas ex re empta non sibi tradita.Bal. in l. si traditio.C.de ac.empt.l.fructus eod. tit.not. in l. Iulianus.§. si fructus. eo. tit. quod extantes sic uide tamen ibi.

Emptor agens ad rem potest ad pretium, etiam nō petitum condemnari officio iudicis.Bal no.in l.si pater.C.de ac.emp.

Emptor etiam soluens datias, uel collectas pro re empta,cuius possessionem non est adeptus, non fit dominus,nec agere potest tanquam dominus l. si pater.& ibi Bal.& doc.C.de ac.em.

Emptor, qui fuit in mora soluendi pretium non petit rem cum fructibus.l.Lucius Titius.& ibi Barto. de ac.emp.

Emptor gabellarum,uel lacus, agit ad interesse contra cōmunitatem uendentem,si non patiatur,uel impediatur percipere fructum ex eis s̄.uer. Emptor gabellarum.uer.pen.

Emptor agit ad fructus pro rata pretii soluti.Bar.in l. fistulas.§.qui fundum.de contrah.emp.per l.fin.ff. de fun.do.& ibi Bar.& Bal.in l.Iulianus. §. offerri. & ibi Ale.post Bar.de ac.emp.& Bal.in l. si traditio xj.q.co.ti.licet an tot,quot uenditor percipit,licet ipse emptor pauciores percepisset.Bar. In l.rem. §. si emptor.ff.de ac.emp.

Emens arbores extantes,non pōt eas nondum separatas a solo uendicare : sed agat actione ex empto. l. Quintus.& ibi Bar.ff de ac.emp.

Emens a domino non possidente, sit cautus ut non petat se declarari uenditorem fuisse domini, & rem sibi agenti restitui:quia ex eo quod ipse nunquā possedit,non habuit dominium.Ang.sing.in l.j. ff. pro emptore.& Ale.in l.planè,ff.fam.er. uide Bar. in l. qui stipendia.C.de proc.

Emptor teneturprosequi suā appellationem. Bald. in addi.Sp.de app.uer.emptor.& Bar. in l.inuitos. C. de proc.ubi dicit uerum, si sententia contra ipsum lata fuit iniusta:alias secus,per gl.in l. Hærennius. §.Caia.ff. de euic. quia tunc debet appellare & prosequi,si fuit iniuste grauatus.Item uerum nisi aliud actum sit in instrumento:ut ibi tenet Sp.in d.§.j.de ap.uer.sed nunquid emptor. Sed appellare non tenetur a sententia lata præsente uenditore, secundū Io. And.ibi,in addi. quia tunc uenditor præsens debet appellare gl.in l.emptor.C.de euic. Alc. in l. si per imprudentiam.ff.e.tit.& in d.§.Caia.& in l. exceptione.ff.de fideius.

Emptor ignorans seruitutem deberi a re empta alteri, & non certioratus a uenditore, agit contra eum ad interesse,si res seruitutem debeat.l.prima.§.j.& ibi Bar.ff.de ac. emp.ubi etiam uide per Bar. formā libelli.

110 Emptor agit ad interesse contra uenditorem, qui non notificauit emptori defectum rei emptæ, quæ propter illum minus uēderetur in futurum: Gul.de Cu.in l.fraus.& in l. cōtra legem.ff.de legi.l.si uina uer.planè.ff.de peric.& com.rei uen.per Bal.in l.ij. C.e.ti.& per Bar.in l.quæro.ff.de ac.emp.

Emptor non agit ad fructus rei perceptos conditione pendente.l.necessario.§.si pendente.ff. de peric. & commo.rei uend.Quod uerum,nisi in casu deficientis conditionis emptor perdat pretium: quia eos lucratur in compensatiōe.l.si fundus.§. sed quod ait. ff.de lege commis.

Emptori agenti obstant exceptiones, quæ obstarent uenditori.j̄.uerbo Exceptio.el.j.uer.clxxix.

Emptor non potest agere ex empto prius,quam offerat pretium uenditori,uel soluat.in Spec.de actore. uer.item repellitur uenditor.l. Iulianus. §. offerri. de ac.emp.

Emptor non agit contra uenditorem prius, quam res empta per sententiam sit euicta: nisi sit emptor bonæ fidei, qui agit ex empto contra uenditorem alienæ rei,etiam ante,quam res euincatur ab eo. in Sp. de actore.uer.item repellitur uendit.& supra eo. uer.

uer.xxxij.& lxxxvj.per l.seruus,qué.§.fi.de ac.em.
Emptor agens ex empto,potest in ea actione uti secundo decreto.Item
Emptor an petat se fieri dominum a uenditore.in Specu.de primo & sec.decre.§.x.uersic. sed nunquid in actione.
Emptor,qui in iudicio euictionis uoluit iurare de calumnia, sciens rem emptam esse euincentis, si succumbat,an agat de euictione.in Sp. de iura cal.§.v. uersi.quid si emptor.
Emptor qualiter agat contra uenditorem,& exhibeat instrumenta rei emptæ.in Spec.de instru.edi.§. vj. † in fin. † Et qua actione contra eum agat, uide Io. de Im.in cons.ciij.]
Emens rem morbosam,uel uitiosam ignoranter, quo modo agat.in Sp.de renun.& conclu.uersic.sunt. & seq.
120 Emptor habet actionem ex empto ad rem petendam.in toto tit.ff.& C.de ac.emp.in Sp.de sen.exc. §.fi.uer. Item pone.
Emens scienter a uendente in fraudem creditorū, uel
Emens contra legum interdicta. Item
Emens a a fisco non solenniter,an agat, & ad quid.in Sp.de fructi.§.j.uer. si uero.
Emptor si agat ad rem actione ex empto,an consequatur etiam interesse.in Specu.de iniur.uer. sed opponere.
Emptor quando agat contra uenditorem ad fideiussorem sibi præstandum.Item
Emptor quando, & ad quantum agat de euictiōe. Itē
Emptor quid debeat consequi de iure a uenditore. in Sp.de emp.& uen.§.j.in prima forma.
Emptor agit contra uenditorem, ut præstet oīa, quæ dixi adesse tempore uenditionis.eo.§.ij.forma.
Emens a procuratore an agat de euictione. eod. §. in xix. forma.uer.quod si res.
130 Emptor quis uocetur superficiarius.eod.tit.& §. uer.plerunque.
Emptores agentes quomodo forment libellos,& positiones in actionibus empti eo.ti.§.v.
Emptor quando agat præscriptis uerbis nata ex actione ex empto.eo.tit.§.fi.per totum.
Emptor conuentus iudicio euictionis dēt ostendere uenditori libelli, & citationis copiam, mota sibi lite de euictione : alias non potest agere de euictione contra eum.Bar.in l. non solum. §.morte.vij.colum.uer. tertio principaliter est uidendum.de ope.no.nun.Bal.Ang. & doc.in l. libera.C.de sent. & interlo.dicunt de consuetudine nō seruari.& Bal.in c.primo si de feu.fuerit contro.inter do.& uasa.Io.de Pra.in l qui absentem.de procu.& Bar.Bal.in l.empti.C.de euic. & Angel. idem dicit in l.emptor fundi.eo.tit.& Alex. plenius.in l. in executione.§.in solidum.de uerbo.obl. & Pet.de Anch.in cle.j.de exces.præla. Ioan. Pa. in secundo libello.uer.Protestans.in fin.& Bald.in l.si cum quæstio.de euictio.Item debet eum requirere ut adsit litis:quia sola notificatio litis motæ non sufficit.Bart. in l.j.C.de peri.& com.rei uen.& in §.morte. & in l. emptor.
† Emptor, qui non ostendit instrumenta, an dicatur esse in culpa,adeo quod non possit agere de euictione contra uēditorem:uide Io.de Im.in con.xxviij.. in fi.& in addi.]
Emptor potest denuntiare litem sibi motā de euictione usque ad sententiam. Bar. in aut. & consequenter.C.de sen.
Emptor potest cedere liti sibi motæ de euictione, nec tenetur expectare sententiam contra se, si est notorium ꝙ foueat iustitiam:quo casu pōt agere de euictione contra uenditorem, non aūt quādo lis esset dubia.d.l.si cum quæstio.& ibi Bal.post glos.C. de euic.& Bar.in l. utq;. ff. de rei uen. quē uide in l.at qui natura.§.cū me absente.de ne.ge.uide in l.emptorē.in prin.§.j.& ibi Bar.de ac.em. ubi dicitur ꝙ
Emptor non defendens rem in causa euictionis, quando est notorium quod res est euincentis, nihilominus agat contra uenditorem. dicta l. emptorem. & ibi Bar.
† Emptori ius denuntiandi remitti potest in causa euictionis,& ei remisso iure denuntiandi, uel appellandi,uel appellationem prosequendi,non censetur remissum ius de nullitate quærelandi. Angel. in consil.clxx.]
Emptor an teneatur appellare,& prosequi. ĩ.uer.Emptor agit.uer.cix.
Emptor allegans se denuntiasse uenditori litem sibi motam,debet probare:alias succumbit agēs de euictione contra uenditorem.l.empti.& ibi Bal.in fin. C.de euictio.
Emptor mota sibi lite super re empta non tenetur soluere pretium , nisi detur sibi fideiussor de euictione,etiam pro alijs l.si post perfectam.C.de euictio. l.pen. §. ante ff. de peric. & commo. rei uen. & ibi Bar.& no.in l.curabit.de ac.emp.& Bal.in l.j.C. de bonis mater.
Emptor non soluens pretium propter litem sibi motā de euictione,tenetur ad usuras pretii,si fuit sibi datus fideiussor,non alias.Item.
10 Emptori,qui de euictione conuenitur,uel conueniri potest,debet dari fideiussor.Bal.in l.prima.C.de bonis mater.& infra Fideiussor de euictione.uersic. ix.& in Specu.de emptio.& uen.§.j.in prima forma.Item
Emptori debet dari fideiussor generalis , etiam si una lis tantum de euictione sit mota. ĩ. uerbo Fideiussor de euictione.uer.ix. Item
Emptor conuentus de euictione si cōueniatur ad pretium & excipiat de lite sibi mota,debet iurare de calumnia ꝙ ipse non supposuit illum litigatorem in fraudem. Ang.in l.pe.§.stipulatio duplę. ff.de præto.stipu.Bar.Cep.cautela.cxxxiiij.Bar. & Bal.in d. l.si post perfectam.ubi etiam dicit quod de tali iuramento hodie nō curatur propter cōtemptū religionis.& Bar.in l.non idcirco.C.de contrah.em.ubi dicit ꝙ uenditor sit cautus, ut nō tradat rē, nisi recipiat pretiū;& si tradit, & emptori sit mota lis de euictione,& probari pōt de dolo emptoris, quod sub-

miserit litigatorem, expectare litis euentū non prodest sibi fraus: sed si non pôt probari, defertur iuramentum probationis: & si emptor iurat se non submisisse, debet uenditor expectare litis euentum, uel satisdare, nisi lis esset calumniosa: nec debet satisdare simpliciter, sed defendendo aduersus agentem. Item ante factum est altera cautela, secundū Bald. ibidem, quod uēditor stipuletur quod nō teneatur satisdare, etiam si lis de euictione moueatur.

Emptor tenetur denuntiare, etiam pupillo uenditori, litem sibi motam, alias non agit de euictione. l. si dictū. §. fi. de euicti. Alc. post gl. & doc. in l. sed si ex stipulatu. de uer. oblig.

Emptor tenetur denuntiare litem motam cuilibet hæredum uenditoris. s. Denuntiatio. uer. xxvij.

Emptor si non potest soluere pretiū uenditori, sit cautus ut petat ab eo satisdationem: quæ si non præstetur non tenetur soluere pretiū. Ang. in l. ij. §. stipulatio duplę. de prætor. sti. & Bar. Cep. in caute. lviij. Item faciat sibi illud sequestrari per tertiū creditorem uenditoris, uel alium: quia euitabit pęnā etiam si iurauit soluere: nisi constet quòd opera sua hoc factum est, ne dolus suus sibi patrocinetur. Bal. in l. fi. de lege cōmissor. uide omnino Bal. in l. qui legati. C. ut in pos. leg. & j. eo. uer. xxxix.

Emens a fure an possit conueniri Publiciana. Bal. in l. inciuilem. C. de furtis.

Emens a fure conuentus ad rei restitutionem an teneatur authorem in iudicio nominare supra uer. emptor rei furtiuæ. uer. fi.

Emens a fisco, uel a communi, tenetur soluere gabellas. Bal. in l. j. C. de nauicu. lib. xj. & l. licitatio. §. fin. & ibi Bar. ff. de publica. licet fiscus, uel cōmune non teneatur. Bar. in d. l. licitatio. §. fiscus. & in consi. Ita tuto ciuitatis Eugubij, &c. & infra uer. Gabella per quos. uer. xvj.

Emens prædia rusticorum, an teneatur ad collectas secundum æstimum ciuium, uel rusticorum. Bar. in d. l. ij. C. de prædi. & omni. re. naui. lib. xj. & s. uerbo Collecta qualiter.

Emens officium, uel scriptoriam, tenetur ad omnia onera ad quæ tenebatur uenditor. Bar. in l. fin. C. de collegi. lib. xj. & j. eo.

20 Emptor conuentus de euictione potest cum iuramento probare quod sciuit euincentem esse dominum, & excusatur, si non notificauit uenditori litē sibi motam, & aget contra uenditorem de euictiōe: quod alias non possit. gl. in l. at qui natura. §. cū me absente. ff. de neg. ge. Io. de Pra. in l. qui absentem. v. col. ff. de proc.

Emens ficte in fraudem fisci potest conueniri ad duplum Barto. no. in l. qui in contractibus. C. de iure fisc. li. x.

Emptor hæreditatis quando, & ad quid possit conueniri s. uerb. Emptor hæreditatis. per discursum.

Emptor uendens alteri an teneatur de euictione suo emptori, an uero suus primus uenditor. tex. cum gl. in l. si seruum emero. & in l. si pro re. §. primo. & in l. minor. §. primo. ff. de euic. & Bar. in d. l. si pro re §. cum gloss.

Emptor conuentus iudicio euictionis, debet denuntiare uenditori litem sibi motam, alias non agit de euictione. no. in l. uenditor. & ibi doc. ff. de iudi. in l. uēditores. de uerb. obl. gl. in l. emptorē. §. j. ff. de euict. Bar. in l. at qui. §. cum me. de neg. ge. & supra. e. uer. j. & ij. Quod uerum, si missa ei sit copia libelli, & citationi. supra e. uer. j. Item uerum tempore habili: quo uenditor possit sibi occurrere. Bar. in l. aut qui aliter. in prin. & ibi gl. ff. qđ ui, aut clā. Sed uide in l. si rem. §. quolibet tempore. de euic. & gl. in l. emptorem. §. j. de ac. emp. Item uerū est ad domū. Ang. in l. de pupillo. §. si quis ipsi. & ibi omnino per Alc. de ope. no. nun. Itē uerum est ēt absenti reuerso, secundū Bar. in d. §. si quis ipsi. ij. co. ubi omnino per Alc. post Bal. & Ang. alias uero suis amicis, & coniunctis. l. j. §. pro tutelæ. de eo, qui pro tut. & ibi Bal. & l. qui aût. in prin. ff. ex qui. cau. in pos. ea. & Bal. in l. si permutationis. in fi. C. de euic. uide Bar. ī l. si dictum. §. si præsente. ff. de eui. Sed absenti extra territoriū non tenetur denuntiare. Bar. in l. si ancillam. ff. pro suo. nisi per eū fieret, quo minus sibi denuntietur. p l. si ideo. §. fi. de euic. sed tunc dēt protestari quod non stat per ipsum quin denuntiet. Bart. in d. §. si quis ipsi. ij. col. Bald. uero in l. cū successores. in fi. C. de euic. dicit ꝙ emptor dēt facere quicquid pōt ad denuntiandum, licet non inueniatur uēditor cui denuntietur: sed Bar. in d. §. si pśente. dicit quod emptor uadat ad domum uenditoris, & si nō inueniat, quærat eum ubi est: & si uicini nesciant, sufficit: & ideo scribantur dicta eorum quod not. & uide per gl. in l. aut qui aliter. §. j. quod ui, aut clam & per Alex. in d. §. si quis ipsi. Item

Emptor conuentus potest denuntiare litem sibi motā, etiam in causa appellationis, si omnia sunt actori integra, ut quia testes habet, & nihil deperiit. gloss. in d. l. si rem. §. quolibet tempore. de euic. per. l. iij. ff. de op. leg.

Emptor potest conueniri actione cōmuni diuid. a socio uenditoris: & tunc conuentus agit de euictione contra uenditorem. l. si mancipium. §. si communi. ff. de euictio. & ibi gl. & Bar. in l. ij. C. com. diuid. Quod est uerū, nisi opponatur exceptio ꝙ prius agi debuerit rei uēdicatione, secundū glos. & Bar. ubi. supra.

Emens bona bannitorum a fisco cogitur eis restitutis ad gratiam restituere. Bar. in l. quecunque. C. de fid. instr. & iure hast. fis. lib. x. Quod uer. m est, restituto eis pretio per fiscum, secundum Ang. in l. senatus. ff. ad Sil. & j. uerbo Restitutus. uer. j. ubi plene. & supra Bannitus liberatur. uer. vij.

Emptor, qui noluit implere contractum, potest conueniri, nisi purget moram intra modicum tempus, ut impleat, & arrham non perdat. Bal. in l. ij. vij q. quādo lic. ab emp. disc.

Emens a fisco an, & quando teneatur ad collectas. Barto. in l. fi. C. de fide instr. & iure hast. fis. lib. xj.

30 Emens ab executoribus testamenti sine solēnitate, non tenetur restituere hæredi res emptas, nisi refundatur

fundatur sibi pretium conuersum in hæredis utilitatem. Bal. in l. fi. C. de uxor. nuli.

Emens a fisco statim est securus. Insti. de usuc. §. pen. & fi. & ĩ. eo. uersi. xxx.

Emptor conuentus de euictione non patitur executionem sententiæ. ĩ. uerbo executio sententiæ.

Emens a fisco non potest conueniri a domino rei. Insti. de usuc. §. pe. & l. omnes. C. de quadrien. præscri. Quod est uerum, quãdo fiscus uendit ut propriam, secus si ut alienam. l. j. & ibi Bar. C. de præscrip. trigin. annor.

Emptor conueniri potest ad usuras pretij non soluti, si sibi sit facta traditio rei. l. ij. C. de usur. Quod uerum, siue intersit uenditoris, siue non pretium sibi non esse solutum. gl. ibi & in l. Iulianus. §. idem Papinianus, & ibi Alex. & §. ex uendito. ff. de act. emp. l. curabit per gl. & Bald. eod. tit. gl. in cap. conquestus. de usur. contra Iac. Butr. in d. §. idem Papinianus. secundum Pet. de Su. in d. l. ij. uide Bart. in l. uinum. §. præterea lex dicit. ff. si cert. petat. & Lud. Pon. in consi. xciij. & ĩ. eo. uer. cvj. & per Alexand. in d. l. Iulianus. §. offerri. & in d. §. idem Papinianus. & per Bar. in d. l. insulam. §. usuras. solu. mat. & l. at qui natura. §. non tantum. de neg. gest.

Emens a fisco potest conueniri ut stet colono. Bal. in l. cognouimus. C. de muni. & colo. lib. xj. & in l. fi. §. Triphonino. ff. de iure fis. & ĩ. prox. uer.

Emptor non tenetur stare colono, nec emptori fructuum. l. emptorem. & ibi doc. C. loc. l. qui fundum. ff. eo. titu. doc. in l. fi. §. fi. ff. de contrahen. empti. plenius in Spe. de loca. §. j. uersicu. sed pone. & ibi Ioan. And. in addit. Quod uerum, nisi bona locatoris uendentis essent obligata conductori: quia tunc emptor debet stare colono. Barto. in l. qui fundum. ff. loca. & in l. filio. §. fin. soluto matrimonio. Bartol. & Bald. in d. lege emptorem. & Bartol in lege. j. §. quod ait. de superfi. uide per Flor. in lege arbores. §. quid. ff. de usufructu. Item uerum, nisi emerit a fisco. Bart. in d. l. cognouimus. & in l. fi. §. fi. de iure fisc. Bal. in d. l. emptorem. & ibi glo. no. quæ dicit id esse fauore fisci. scilicet ne fiscus teneatur colono ad interesse: alius enim uenditor, qui prius locasset, teneretur colono ad interesse: ut probatur in. l. qui fundum. ff. loca. & sentit gl. in d. l. emptorem. dum dicit speciale in emente a fisco, ne fiscus teneatur colono: ergo in contrarium est ius commune in alijs. & tenet Ioan. Andr. in addi. Specu. de loca. §. j. uersicu. sed pone. tex. & Bar. in l. si merces. §. j. ff. loca. Item uerum, nisi colonus, uel conductor conduxerit ad decem an. & ultra: quia tunc sibi est quęsitũ ius in re, id est, utile dominiũ: & ideo non põt expelli per emptorem. Bart. fin. in d. l. qui fundum. & Bal. in d. l. emptorem. Itẽ uerũ, etiam sit sit pactum: † ut per Sali. post gl. in d. l. emptorem. † Et adde do. Pet. Phil. Cor. in consi. cxiiij. incip. licet in litera D, in, iij. parte. & uide. ĩ. Emptor agit. uer. cxlij. Vide omnino Raph. Cu. consi. xx. post princ.]

Emptor tenetur ad pęnam impositam uenditori prohibito uendere. l. j. & ibi Bart. C. de cupres. lib. xj.

Emptor conuentus ad pretium, si non habet quod soluat, sit cautus ut excipiat contra uenditorem quod rem liberam non tradidit, ex eo quia est obligatus pro dote uxoris, uel alijs creditoribus, quia donec discutiatur. uel donec res libera tradatur, non tenetur ad pretium. Baldus. in l. qui rem. & l. ex prædijs. C. de euictio.

Emptor, cui res non est euicta per creditorem uenditoris habentem hypothecam in re, potest soluere debitori pretium, etiam ante sententiam. Bald. in l. cum tibi. & ibi Bal. C. de eui. & sic liberatur soluendo debitum creditori. & ibi Bartol. & Angel. in le. in his. C. de prędi. & omni. re. nauicul. lib. xj. & Ale. in l. si fundus. §. si res. ff. de pigno. & quod Bart. in l. inter stipulantem. §. sacram. de uerb. obli. & ĩ. §. ij. uersic. xxvj.

Emptor conuentus hypothecaria a creditore uenditoris potest ei offerre pretium, & habet regressum cõtra uenditorem ad interesse. d. l. cum tibi. & ibi Bal. C. de euictio.

Emens ab hæretico tenetur bona empta restituere inquisitori, restituto tamen sibi pretio. Bar. in l. iij. ff. de his, quæ in frau. credi. Vide Bald. in l. ij. §. fin. C. communia de leg. & ĩ. uer. Inquisitor. uer. xviij. sed deducit melioramenta. ibidem, uer. xxij.

Emens ab emphyteuta an teneatur ad canonem soluendum ecclesiæ, an uero ipse emphyteuta uẽdens. Dy. in l. apud Iulianum. §. hæres cogitur. de leg. j.

Emens rem hæreditariã ab hærede hypothecata creditoribus, an possit conueniri a creditoribus actione hypothecaria. ĩ. uer. clausula, dictus A.

Emptor an teneatur de periculo rei emptę. in l. ꝙ sępe. §. in his. de contrah. em. Bal. in ru. C. de per. & com. rei uendi. & ĩ. eo. per discursum. & per Bal. in l. si ea. C. de usuris. & Bal. in l. j. C. de iure emphy.

Emptor tenetur de periculo rei uenditæ, & habet cõmodum ex eã. l. uenditor. §. solet. ff. de hær. uel act. uen. & ibi per Bal. & ĩ. §. proxi. uersi. xc. Item

Emptor tenetur de periculo contingente in re pendente conditione. l. quod si pendente. ff. de peri. & com. rei uẽ. Bar. in l. si merces. §. uis maior. ij. col. in prin. ff. locati. Item

Emptor accipiens rem ut ostendat eam peritioribus, non tenetur de casu fortuito contingente in ea, dũ haberet eam alteri ostendendam. l. si gratuitam. §. si cum mihi uestimenta, de præscri. uerb. le. apud Labeonem. §. fi. e. titu. sed de dolo, & culpa sic: ut ibidem. Item.

Emptor accipiens rem ad experiendum intra certos dies cum pacto ꝙ nisi placuerit, pro singulis diebus soluat uenditori certum quid dietim, si emptio est perfecta, tenetur de periculo interim contingente in re, & sic ad pretium: si nondum est perfecta tenetur tantũ ad mercedem pro singulis dieb. Casus est no. in l. apud Labeonẽ. §. itẽ apud Labeonem. ff. de præscrip. uer.

Emptor fundi obligati ad affictũ alteri tenetur ad præstationem dicti affictι. Dy. in l. neq; stipendiũ. ff. de imp. in re. do. fac. l. hactenus. de usufru. l. quæro. de usufru.

usufru.leg.quod not.in l.fi.ff.de contrahen. emp. & in l.nihil.in prin.& ibi Bar.ff.de lega.j.

30 Emptoris rei communis, uel societatis, tenetur sta re societati. Ioan. de Por. in l. si filio.§.fi.so.mat. per l.idemque.§.fi.ff.pro socio.

Emptor in causa euictionis debet condemnari in fructibus & expensis, & non uenditor, qui defendit. do.& Pet.de Sun.in l.uenditor.ff.de rei uendi.

Emptor rei, in qua uenditor fecit opus aliquod in præiudicium uicini, non tenetur opus tollere sumptibus suis, sed uicini: licet uenditor ipse, qui opus fecit, teneretur.in Spec.de ces.act.§.j.uer.ut autem.

Emptor conuentus de euictione non tenetur respondere positionibus de dominio euincētis, sed respondens incidit in captionem: quia si negat, cogitur deierare: si affirmat, præiudicat sibi: quia contra uenditorem suum nō poterit probare, ex quo ipse fuit confessus rem esse euincentis. Bart.in l.at qui natura.§.cum me absente.ff.de negot. gestis. ubi dicit Bar.quod potest emptor dicere, Ego non uolo respondere sed uolo quod fiāt probationes de dominio, per quas possim conuincere authorem meum. Idem Barto.in l.ij.in fin.principal.C.de iura. ca.dicit quod potest confiteri rem esse euincentis. per l. quoties.§.sicut.ff.de admini.tuto.

Emptor conuentus non opponens aliquam exceptionem metu pœnæ, excusatur, nec potest ei imputari, ut quia statuto prohibeatur talis exceptio opponi. Bar.in d.l.at qui.§.cum me.de neg.gest.Item

Emptori conuento opponenti exceptionem declinatoriam contra personam iudicis non imputatur, sicut nec fideiussori. Bart. in d.l.at qui.§.cum me.de nego.gest.

Emptoris est periculum incendij.l.penul.& ibi Bal.C. de pericu.& commo.rei uend.

Emptor an teneatur ad onera, ad quæ uenditor tenebatur.in l.fi.§.fi. ff.de contrah.emp.tex.gl.& Bart. in l.nil.in prin.de leg.j.Bar.in l.Lucia.de ali. leg.& in l.Caius.de aur.& arg.

Emptor enormis debitoris hypothecati alteri tenetur de periculo.l.periculum.& ibi glo.& Bar.ff.de pig.

Emptor tenetur ad pretium rei, licet peremptæ apud uenditorem.l.fi.& ibi Bal.C.de pericu. & commo. rei uendi.

60 Emens bona confiscata, perpetuo tutus est in illis l.bene a Zenone.C.de quadri. præscript.l.ij.C.de reb.eo.alias.l.j.de uen.rei fisca.lib.x.Quod est uerum, si fiscus uendidit bonafide & cum subhastationibus.Bal.in l.j.C.de hær.uel actio.uend.

Emptor conuentus habet defensiones uenditori competentes, etiam si contra eum nō habeat regressum de euictione, ut quia emerit scienter rem alienam l.emptori.& ibi Bal.C.de euiction.

Emptor laicus ex persona uenditoris clerici non declinat forum laici euincentis, sicut nec uenditor clericus traheret ad se laicum euincentem, sed ligaretur foro laici, cum laicum emptorem defenderet. Bald. sing.in l.emptori.C.de euictio.

Emptor si cognoscat uitium in re empta, nō potest ad pretium conueniri.gloss.Instit.de susp.tut.§.pe.

Emens a procuratore habente mandatum ad uendendum si soluit ei pretium, an teneatur iterū ad illud, uel liberetur. Bart.in l.filiæ.de solu.quod liberatur.

Emens partem castri.ab uno ex tribus socijs, fit dominus quo ad subditos, non quo ad socios: & ideo potest pro delicto puniri a socijs.Bal. sing.in l.cum ex oratione.ad finem.ff.de excu.tutor.licet Bart.contra in l inter tutores. in fi.de admini. tuto. & infra uerb.Socius.uersi.cxlvij.

Emens res ecclesiasticas, uel prohibitas, perdit pretiū l.iubemus.§.sanè. & ibi Bald.de sac.san.eccle.l.j.in fine.C.de præscrip.trig an.Quod uerum, nisi reseruauerit sibi ius ad pretiū. Bart.in d.l.j §.fi.C.in qui. cau.colono.cen.lib.xj.& supra uer. Emptor feudi. uer.j.&.ij.&.iij.Emptor agit.uer.xxiij.per Bar. in l. quemadmodum.de agri. & cen. lib.eo. & infra eo. uersi.xcix.

Emptores gabellarū an ex causa conueniantur ad pretium ante tēpus infra Gabellarū locatio. uer. xvij.

Emptor, qui contra legem mercatur, perdit pretium. Bald.in l.ij.§.fi.C.communia de lega. & supra eo. uersi.lxvj.

Emptor emens ab altero primo emptore conuentus de euictione non potest, nec debet denuntiare primo uenditori litem sibi motam, nisi sit procurator in rem suam, uel nisi cessis sibi actionibus ab eo, qui sibi uendidit.l.si res, quam a Titio.ff de euic.& Bal. in l.cum successores.C de euic.uide Bar.omnino in d.l.si res.& in l.si pro re.§.pro euictione. eo.titu.& ibi Alex.& in l.si rem.eo.tit.& Bal.in l.j.in fi.C de iure dot.& Bar.i l.Iulianus.de uer.obli.& tenet Bal. in l.j.C.de rer.permu.

Emptor, contra quem agitur de euictione per nouum emptorem, an contra primum uenditorē agere possit, si hoc dictum nō fuit: uide Ioan.de Ana.in cōs. xxxj.& in addi.do.Lud.Bo.

70 Emptor supplens iustum pretium an possit se tueri, quando emit pro minori: quo casu cōtractus nō ualuit.Bal.in l.j.in fi.qui suc.di.per glo.in l.pe.C.si uen.pig.agatur.&.j.Emptor pignoris.uer.x.

Emptores res obligatas ad collectas ementes tenētur ad eas pro rata, non in solidum.l.apud.C.de debitori.ciui.lib.x.secundum Bal.in c.j.§.similiter.ij.col. de controuer.inuestit.in usibus feud.

Emptor potest opponere exceptionē ex persona uenditoris contra quem sit habiturus regressum, si exceptio est rei cohærens, quæ non detur priuilegio personæ.l.sed si lege.§.fi.& ibi Bar.ff.de peti.hęre. supra eo.uer.lx.Item

Emptor potest opponere exceptionē ex persona uenditoris, qui obligauit se defensioni.l.sed si lege.§.fi. per Bar.in fine.ff.de petitio.hære.

Emptor rerum ecclesiæ, uel pupilli, bona fide credēs esse uenditoris, tenetur restituere res, & incrementa.Ange.in auth.de non alie.rebus eccle.§.quia uero.col ij.

Emptor animalium uel rerum, quas latrones uendentes acceperunt ab hostibus tenetur restituere.l.latronēs

trones.ff.de cap.Bal.in l.hostes.eodem tit.

Emptor non tenetur stare pacto uenditoris.j.uer. Pactum inter emptorem & uenditorem.uer.antepe.

Emens rem alienam post denuntiationem sibi factam ne emat,quomodo teneatur.in l.si fundú.& ibi Bal. C.de rei uendi.ubi etiam uide an,& quando teneatur credere protestanti.& plene in Spec. de emp.& uen.§.penul.in fi.ubi ponit an de ui turbatiua teneatur.

Emens rem hæredis grauati fideicommisso tenetur fideicommissario in subsidium,si uenditor non sit soluendo.l.plane.la ij.& Bar.de leg.j.

Emens res singulas alicuius particulariter, non tenetur ad debita eius, stante statuto quod emens bona alicuius teneatur ad debita eius: quia intelligitur, si emat omnia simul. Bartho. in l.si peculium.ff.de pecu.leg.

80 Emptor hæreditatis tenetur reddere collectas uenditori per eum solutas. Bal.in l. uenditor.§.si quid publici.ff.de hæred.uel act.uendi.

Emptor potest opponere exceptionem, quæ superuenit uenditori,etiam post cótractum, l.illicite.& ibi Bar.ff.de reb.eorum.

Emens nomina debitorum tenetur ad pretium, etiam debitoribus cessantibus.Bal.in l.si ea.C.de usuris.

Emptor, qui præscripsit rem, conuentus de euictione debet se tueri exceptione præscriptionis, alias non agit contra uenditorem.l.si obligatam. & ibi Bal.C.de euictio.

Emptor conuentus de euictione an debeat requirere uéditorem scientem,ut liti assistat in l.empti. & ibi Bal.C.de euicti.Bar.in l.ij.§.uoluntate.ff.sol.ma.& in l.j.C.de peri.& commo.rei uen.Bar.in l.emptor. C.de euic.& Barto.in l.j.§.j.ff.de ac.emp.quod sic. Sed Bar.post glo.in d.l.emptor.contra gloss. ibi.& no.in l.qui absentem.& ibi Bar.ff.de procu.ubi etiá dicit non sufficere quod denuntiet, nisi requirat ꝙ liti assistat.Quod etiam Bar.in l.j.C.de peri.& commo.rei.uen.&.j.uer. Venditor de euictione. uersi. xxxvij.& plenius per Ang.& Alex.in l.in executio† ne.§.solidum.de uerb.obl. † Et per Fran.Are. in l. cum ex causa.de uerb.obliga. in ij.col.post medi.in uerb.& quia.& per Feli.in cap.j.in ult. col. in prin. in uer.cótra ista.de iudi.& uide supra eo.uers.xxv.]

Emptor fundi ad mensuram non tenetur de periculo casmatis.s.uer.Emptor ad mensuram.

Emptor incipit teneri ad collectas a tempore,quo fructus percipit etiam ante traditionem sibi factam.l. fructus.& ibi Bal.C.de actio.empt.

Emens ab executore testamenti confesso recepisse pretium.tutus est a legatarijs, etiam si eis executor nó satisfecit de pretio.Bar.in l.alio.de ali.& ciba.

Emptor non soluens totum pretium ad terminú præfixum,si ex pacto contractus annullatur, conueniri potest ad fructus simul cum fundo, nisi eos retinet ad compensationem partis pretij soluti.l.cui fundus.& ibi Bal.ff.de lege commis. uide glo.in l.contractus.in fi.C.de fide instrumen.

† Emptor nó tenetur nisi pro collectis impositis uenditori pro re empta, licet uenditor teneatur ad alias pro alijs rebus.& Bartho.& Bal.in l.ij.C.sine censu,uel reli.

† Adde quod emptor soluit gabellam,quando non fit redhibitio,eo quod dominium in eum transferatur & percipiat fructus: ut testatur Chass. in tit. des droictz & apparte,§.vj.per tex. in l.debet.§.fi.ff. edilit.edicto.

90 Emptor si nó est soluendus collectas fundi empti, tenetur uenditor.in auth.sed periculum. & ibi Bar. & Bal.C.sine censu, uel reli.

Emptor non tenetur de dolo uenditoris.l.dolú. & ibi Bal.C.de peri.& commo rei uendi.

Emptor conueniri potest ad reficiendum collectas solutas per uenditorem post uenditionem.Bal.in l. ij.C.pro so.& in l.si negotium.C.de neg.gest. & in l.ea conditione.C.de rescin.uen.

Emptor hypothecaria conueniri potest, si uendés pretium dissipauit.Bal.in l.fi.§.si præfatam. ult.col.de iure deliber.ubi dicit esse secus, si est de pretio satisfactum priori creditori, quia non potest conueniri hypothecaria a secundo: ut ibi per Bal.

Emptor tenetur supplere pretium pro illo pluri, quo est fundus emptus pro decem iugeribus, si fundus sit quindecim iugerum. Bal.in rub.C.de cótrahen. emp.xxij.q.ubi dicit ugrum, si pretium formatur a mensura: secus si a rei totalitate.

Emptor conueniendus est ad collectas pro re empta, non uenditor. Bal.in l licet.C.de iure dot.s.uersi. Collecta quibus.uersi.liiij.

Emptor per uim occupans fructus in fundo stantes, tenetur ui bonorum raptorum.Bal. in l.ij. C. de act. empt.& j.eo.uer.cij.

Emptor rei ecclesiasticæ conueniri potest ad rem, nisi fecerit constare uenditionem sibi factam fuisse pro debito ecclesiæ.Innocen.in c.grauis.de deposito.& Bal.in auth.hoc ius porrectum. C.de sac. sanc. eccle.Item.

Emens a prelato rem ecclesiæ sine solennitatibus iuris,debet probare pretium uersum in utilitatem ecclesiæ:secus si emit cum solennitatibus.gl. no. in c. cum causa.de re iudi.no.in c. grauis. de depo. & in c.j.de re.eccl.non ali.in vj.uide Abb.in c. cum causa.in fi.de re iudi.quód teneatur reddere rem, & pretium.

Emptor prædij potest conueniri ad decimas præteriti temporis non solutas per uenditorem: quia electio est sacerdotis,contra quem uelit agere. Fede. de Sen.in consi.laicus de prædio suo.& s.uerb.Decima.uersi.lx.& Abb.in c.proposuit.de decimis.

100 Emptor conuentus de euictione non tenetur denuntiare litem sibi motam,quando constat, uenditorem non potuisse defendere,quia fouisset causam iniustam,uel aliter,adeo quód omnino fuisset condemnatus,etiam si denuntiasset.Iac. de Are. sing.in l.si fundo tradito. uer. sed cum possit.de euictio. & Rap.Ful.refert se sic consuluisse in l.emptorem. in prin.de act.emp.& Io.de Pra.in l. qui absentem.v. col.ff.de procur.in l.si cum quæstio. C. de euic.Bal.

in l.j.C.de peri.& comm.rei uend.sed gl.& Bar.contra in d.l.emptorem.& Alex. in consil. fortificatur prædicta conclusio,&c.sequitur opi. Raph. cũ quo etiam transit Ludo. Pon.in l. non solum. §. morte. de oper.no.nun. & Benedi. de Barzis in consi. substantialiter loquendo,&c.ad fi.

Emptor non soluens pretium intra terminum, an teneatur ad damna, & interesse, uel excusetur. quia fundus erat minoris mensuræ.Pau.de Cast.in cons. ccclxxv. & supra, uersiculo emptor ad mensuram. uersicu.ij.

Emptor occupans fructus separatos in fundo extantes debet eos restituere:quos si per uim occupat. tenetur ui bonorum raptorum.l.ij. & ibi Bal.C. de act. emp.& s̄.eod.uer. xcvj.

Emptor conuentus de euictione potest negare uenditorem fuisse dominum.Ang.in l.j. ff. de publi.& s̄. uersi.Creditor agens uer.xxxviij.& xl.

Emisse confessus rem a Titio non declarato pretio. an cogatur ad pretium soluendum. §. Confessus, uersicu.xxvj.

Emptor ædificans contra pactum cogitur demoliri. Bal.in l.fi.C.de pac.inter emp. & uend.

Emptor tenetur ad usuras pretij non soluti. l. curabit. & ibi Bal.& doct.C.de act. emp. gl.in l.fructus.eo. titu.& in l.ulti.§.ex uendito.ff.eod.titu. & glo.in l. petens.C.de pact.& Alex.in d.l.Iulianus.§. offerri. & in §.idem Papinianus.Quod est uerum,etiam de iure canonico,secundum Bald.in d.l.curabit.& glo. in c.conquestus. de usuris. imo potest reconueniri ad dictum pretium cum usuris, si agit ad rem cum fructibus.Bal. ubi. s̄. Et dic ut per Pau.de Castr. in consi. ccclxxv. Item uerum, si sibi sit facta traditio re ;ut s̄.e.uersic. xxxiiij. ubi plenius.& dictæ usuræ sunt loco interesse.gl.in d.c.conquestus. Itē secus, si sit factum pactum de uendendo: quia pro pretio non soluto usuræ non debentur:ut tenet Alex. plene in d.§.offerri.& idem dicit in pensione ex re pro missa uendi:quia in pretium computatur facta uen-
† ditione,secundum Alex. † Vide do.Pet. Phil.Cor. in consil.cxiij.incip.uisis.in litera. D,& E,in tertia parte.]

Emptor reuendere recusans an, & quando conueniatur.s̄.uerbo Emptor cum pacto de retrouendendo per discursum.an ad fructus,ibi.

Emptor uini an debeat illud suis sumptibus portare. s̄.uerb.Emptor fructuum.uer.antep.

Emens a bonę fidei possessore potest conueniri rei uẽ dicatione nisi præscripserit.l.aduersus.& ibi Bar.C. de rei uendi.

† 10 Emptor liberaȓ uolens dare pretiũ commune,nõ interesse singulare.Barto.in l.j. ulti. col.ff.de actio. empti.

Emptor precise cogitur soluere pretium. Bart.post gl. in l.j.in princip.ff.de act. empt. Ratio est, quia cogitur facere pretium uenditoris,cum sit debitor pretij in genere.glo.& Bald.in l.ex empto. in princ.ff. de act.empt.

Emptor expellens colonũ an teneatur ei reficere sumptus seminationis.in Spe.de loca.§.j. uer.sed pone. & ibi Bal.in add.uer. si colonus.

Emptor conuentus ad pretium potest excipere de re sibi non tradita.l.qui pendentem.ff.de ac.emp.glo. in l Iulianus.§.offerri.de ac.emp.sicut si agit ad rẽ, repellitur exceptione pretij non soluti. d.§. offerri. & gl.in d.l.qui pendentem.tex. & Bal. in l.ex prædijs.C.de euict. Quod uerum,etiam si pro parte solutum sit.d.§. offerri. & ibi Bar. Item uerum,etiam si excipiens sit excommunicatus.Io.And. in c. cum inter.de excep.facit.c.si uero.de sen. excom. & s̄.e. uersicu.cxv.

Emptore conuento an possit uenditor in se iudicium transferre inuito actore euincente. in Spe. de defen. uers.sed pone.

Emptor conuentus ad pretium, & condemnatus an possit in executione sententiæ opponere de re sibi non tradita.in Spe.de excep.§.iij.uer.sed pone,petij.& de senten.excommu.§.si uer.item pone.

Emptore conuicto,potest appellare uenditor, & contra.in Spe.de appel.§.j. in prin.

Emens rem uitiosam, si postea certificatur de eius uitio, non potest alteri uendere alias tenetur. Pau. de Cast.in l.si te bonis.per gl.ibi.C.de iur. deli. Quod uerum,si tacuerit uitium : ut ibi.

Emptor emens rem,quæ ex forma statuti fuit uendenda coniunctis uenditoris, debuit inuestigare de coniunctis : alias tenetur,nec sufficit allegare ignorantiam.gl.in c.innotuit.de elec Et ita consului.

Enormis læsio dicitur supra sextam partem.l.un de si Nerue.ff.pro socio. Bar.in l.societatem.§.arbitrorum.eo. tit. uel ex arbitrio iudicis. inspecta qualitate causæ, & personarum glo. Instit. de contrahen.empt.§. pretium.Ray.in repetitione. l.si libertus.de oper.libe. Bal.in l.j.C.si aduer.uen. pig.& Bal. in c.Quintauallis. & ibi doc. de iureiur. gl.in authen.de hęre.& Fal. §. si uero absunt. Sed Bald.in l.ij.§. sed & si quis.iiij.col.C.communia de leg.tenet ꝙ enormis læsio dicitur, quando laudum lędit in mediocritate:quo casu dicitur euidenter iniquum,rescinditur in totum,non ante usque ad mediocritatem.Lęsio uero patet ex eo ꝙ probatio nulla facta est, ut per Bur.in consi. uidetur primo non admittendum uer. nunc descendo ad secundũ.Item uide plenius per Alex.in.l. si quis arbitratu.ul.col.
† de uerb.obl. † Et per Fel. in c.cum illorum. de sen. excom.in iiij.co.uer.in ea.gl.ibi relinquitur.]

Enormis lęsio in contractu empti & uenditi dicitur ultra dimidiam iusti pretij in emptore, & circa in uenditore : quod dicitur nullum arbitrio uulgi, uel distractoris.l.e.ij.& ibi Bald. in principio. C. de rescin.uendi.

† *Eo amplius* quid importet:uide Bartolum. in lege lecta.ff. si certum pe. † Et ibidem Fran. Are.in tertio nota.]

Eo nomine de hac dictione uide Franciscum Aretinum. in lege si de certa .C. de transaction. ubi etiam de dictis nominibus, de quibus.supra.]

Eodem

Eodem tempore factum qualiter intelligat. Bald. in l.j.j.col.C.de oper.libe. & in ult.co. ubi dicit intelligi, etiam si fiat ante uel post incontinenti, & immediate. Item intelligitur eodem tempore, licet unus post alium fuerit in loco, dummodo simul. Bar. in l.quid ergo.§.quid ait.ff.de infa.

Eodem die in loco factum dicitur, uno contextu factum, secundum Bal.in l.j.ult.col. C.de oper. lib.

Eo ipso id est sine sententia.Car. in clem. j. de electio.

Eos est dictio relatiua.Fran.Areti.in l.qui plures.in ij.col.uersi.not.quarto.& in l. cohæredi.in §.ex his.in ij.not.de uulg.& pup. ubi etiam q eos inuicē substituo,&c.quando præcessit institutio hęredum, in dubio refert se ad nomen appellatiuum hęredis, & non ad nomen proprium.]

Επιληψία. Græce, dicitur apprehensio Latinè, quia mentem apprehendit, & pariter corpus possidet: & fit ex humore melancholico exuperante, & ad cerebrum conuerso. Arc. xxxiij.dist. maritum. ubi ēt dicit q dicitur passio caduca producens spumam in ore.& dicitur esse duobus modis, ut ibi.

Episcopus dicitur Græcè, Latinè uero superintendens, curam scilicet subditorū gerens, quasi speculator in ecclesia positus ad speculandum mores subditorum: ut xxj.di.cleros. Azo.in summa.C.de epi.& cle.& ibi glo.in rub. & in auth. eo.ti.& dixi in trac.de episcopo.in præludiis.Vnde

Adde q episcopus est triplex, scilicet originis, domicilij, & beneficij.gl.in extraua. Io. xxij. de preb. in uer.commoriantur. Concordat bea. Thom.ij.ij.q. clxxxv.articu.j

Episcopus est nomen operis, non honoris. vij. q.j.qui episcopatum.& Azo in Sum.de epi.& cle. in Spe.de instr.edit.§.xiiij.uer.de episcopo. in fi.

Episcopus dicitur dięcesanus in tota dięcesi. c.cum olim.& ibi doc.de præscrip.c.episcopus. de offi.ordi. in vj.gl.in cle.j.de ui.& hone. cle.nec alius ordinarius dicitur dięcesanus: ut ibi.& in c. ordinarij.de offi.ordi.in vj. sed alij prælati inferiores sunt aliquando ordinarij, non dięcesani. Card.in cle.j.viij.q.de supplen.negli.præla.

Episcopus dicitur caput dięcesis suæ, cuius membra dicuntur subditi.no.in c. cum non liceat.de præscrip. Quod uerum, etiam si sunt canonici, & in dignitate positi.doc.ibi.& ideo.

Episcopo debet præstari honor, & reuerentia a canonicis & prælatis diœcesis.doct.in d.c. cum non liceat.de præscrip.

Episcopi domus sita prope eccclesiam per triginta passus est priuilegiata, sicut ecclesia. Oldra. consil. quinquagesimoquinto.

Episcopus dicitur præses ciuitatis.no. in l. illicitas. §. qui uniuersas.ff.de offi.præsid.& Bal. in l.siue pars. in fi.C.de dila.

Episcopus dicitur esse de maioribus magistratibus ciuitatis. Baldus.in dicta lege, siue pars. in fine. de dilat.

Episcopus dicitur pater pauperum.Bal. in l. precibus. xx.col.C.de impub. & ali.subst.

10 Episcopus dicitur persona illustris.Bar. in l.omnes populi.iij.q.j.in prin.in fi.ff.de iusti.& iur.Bal.contra in l.ad similitudinem.C.de epis.& cler.Item potest dici serenissimus.glo.& Car. in cle. in plerisq;. † de elec. † Vide Ang. in consi. cclxxv.]

Episcopi occisor debet grauissime puniri.clemen. j.§. quæ omnia. de pęnis. etiam per principes laicos. Card.ibi.

Episcopi appellatione an comprehendatur non consecratus.j.Episcopus consecratur.uer.xxxix.

Episcopi sunt perfectiores fratribus religiosis propter officium regendi, ex quo maior fructus prouenit. Car.in cle.exiui.§.proinde.j.q.de uerb. signi.

Episcopus est maior Potestate ciuitatis.j. Potestas.el. ij.uersi.vj.

† Episcopus est Cardinali dignior. Dec. in c.ad præsentiam. in fi.de appellat. q quo ad dignitatem est maior, sed non quo ad officium, & administrationē: & ideo cardinalis præcedit episcopū: ut ibi per eū.

Episcopus non habet fiscum, & ideo si contrahit cum aliquo non habet in bonis tacitam hypothecam, si † cut fiscus.Bal.in rub.C.de priui.fisci. † Vide Ioan. Lup.in repet.rub.de dona.inter uirum & uxor. col. lxxiij. De quo uide plenius per Felin. in c. irrefragabili.§.cæterum.col.pe.in xlix.conclu. de offi.or. ubi concludit contrarium.

Episcopus non debet esse mendax.J.uer.Mendacium. uer.xviij.

Episcopus debet canones seruare: non uiolare. cle.j.de æta.& quali.ix.q.iij.cum simus.Car.in d. cle.j.viij. q.& si uiolat semel tantum, non deponitur: secus si pluries: ut ibi.ix.q.Sed quomodo punitur: gl.in ca. generali.de ele.in vj.

Episcopus debet sepeliri in ecclesia cathedrali, tanquam in propria parochia, nisi alibi sepulturam elegerit.Cardin. in cle. dudum.§. uerum. q. xix. de sepul.

Episcopus debet potius comparere coram rege, quam coram archiepiscopo.J.uer.Rex.uer.lxxiiij.

20 Episcopatus an sit ordo. Car.in clem. in plerisque. † xj.q.de ele. † Et per Io. And.in nouel.in c.cum aliquibus.de rescri.in vj.Feli.in c.sicut pro certo. post prin.de simo.uer.& per hunc tex.]

Episcopo mortuo iurisdictio deuoluitur ad ecclesiam collegiatam.not.Card.in cle. statutum.in princ.de electio.

Episcopatus non est dignitas. supra. Dignitas. uersiculo.x.

Adde hic quod episcopalis dignitas liberat quē a patria potestate.in authē.sed hodie episcopalis. C. de epi.& cle.qd' est intelligendū quo ad sui fauorē, & cōmodū, scd'm Bal. i.l.apud hostes. C. de suis & le. Et istud tenuit subtilis & honoradus dñs & præceptor meus Pyrrhus doctor Aurelia. in consu. Aurelinēsiū Titio.qb.mo.ius pat.pot.sol.in fi.Et Io.Sanxon ĩ cōsu.Turo.ti.des bailz.art.j.& in ti.de emācipationib.ar.unico. Et idem est dicendum, qñ quis

effectus

effectus est religiosus per ingressum religionis, secundum Bald. in l. sacrosanctæ. C. de epi. & cleri. & per Chasse. titu. des enfans. de plurisieurs lictz. §. 3. in consuet. Burg. ubi allegat Ias. in l. patre furioso. ff. de his qui sunt sui uel alie. iu.

Episcopi officialis principalis dicitur habere dignitatē. no. Car. in cle. ij. de rescr. sed contra: quia episcopatus non est dignitas. s. uer. Dignitas p. uer. x.

Episcopus si sit comes, & facit aliquid ut comes, debet sigillare ut episcopus. doc. in c. inter dilectos. de fide instru. Alex. in l. j. §. si quis. in fin. de appe.

Episcopi subsunt regibus. gloss. xxxiij. quæst. viij. tributum.

Episcopatus pōt diuidi in duos, & uniri possunt duo. glo. in c. sicut uenire. de exces. præla.

Episcopus est dominus temporalium, & spiritualium. in auth. ut diffe. iudic. §. j. & Alexand. in l. ij. de uerbo. significa.

† Episcopus quando possit imponere pęnā pecuniariā applicandam mensæ suæ, uide Feli. in c. irrefragabili. §. cæterum. col. j. cum seq. de offi. ordi.

Episcoporum appellatione an ueniat electus: uide Feli. in c. meminimus. circa prin. uer. & nota quòd ualeret consuetudo. de accusa.]

Episcopatus non uenit appellatione beneficij. s. Beneficium. uersic. xcviij.

Episcopalia onera dicuntur procuratio, & cathedraticum. de offi. ord. conquerente. & c. dilectus. Cardi. in cle. j. in prin. iij. q. de iure patro.

30 Episcopaliū iurium appellatione non ueniunt procurationes legatorum. Card. in cle. j. v. no. de censi. post gloss. ibi sed procurationes archiepiscoporum sic, ibi. q. vij.

Episcopalia onera solui debent ab his, qui percipiunt fructus ec. uniuersaliter, nō particulariter. no. Car. in cle. j. de censi.

Episcopus dicitur persona egregia. glo. & doct. in l. ad egregias. ff. de iureiur. & dicitur Dei legatus, & sanctissimus. cle. j. §. penul. de pęnis. & ibi etiam dicitur ꝙ episcopi sunt fratres, & coepiscopi papæ, & columnæ ecclesiæ Romanæ.

Episcopus primus fuit Iacobus Iustus. lxvj. distinctio. porro.

Episcopi loco apostolorum successerunt. lxviij. distinctio quorum. xxj. di. in nouo. xij. q. j. audentes. glo. lxvj. di. porro.

† Episcopus debet esse clemens seruare regulam apostolicam. do. Pet. Phili. Corn. in consi. cccxxv. incip. quantum. in litera A, in quarta parte.]

† Episcopus debet facere obseruari pias & bonas consuetudines. do. Pe. Philip. Cor. in consi. cclxxvj. incip. circa. in litera C, & D, in iiij. parte. de quo etiam uide Felin. in c. ad apostolicam. circa princip. de simo.]

Episcopi appellatione uenit dux marchio, rex, comes. in Specu. de rescript. præsen. §. fin. uer. sed nunquid expresso.

Episcopus dicitur tutor ultimarum uoluntatum, & nō debet pati laicos se intromittere in spiritualib. Bal. in l. si testamentum. C. de test.

Episcopus dicitur minister rerum ecclesiasticarum. gl. in rub. C. de epis. & cle.

Episcopus metropolitanus dicitur, qui habet numerū plurium ciuitatum. in authē. quomodo oportet. de sac. san. eccle. & ī. uer. Metropolitanus. uers. iij. vj. q. vij. scitote. & xxj. dist. cleros. Bar. in l. j. C. de metropoli. Beryto. lib. xj.

Episcopus est ordinarius totius diœcesis, ad quem potest appellari. c. Romana. §. j. de appel. in vj. xj. q. j. de persona.

40 Episcopi appellatione uenit presbyter, & alij inferiores. xcvij. dist. legitimus. in fi. & in Sp. de instr. edi. §. vj. uer. lxxvij. quid de præpositis.

Episcopus uenit appellatione sacerdotis. xxj. dis. cleros. lxv. dis. oium. nisi in materia pęnali, uel odiosa, secundum doct. & Abb. in c. non potest. de re iudi. & in rub. de uita & hone. cleri. & per Abb. in ca. si sacerdos. de offi. ordi. Item appellatione pontificū. Car. in cle. fi. de cele. mis.

† Episcopus non comprehenditur in generali concessione do. Pe. Phi. Cor. in consi. ccliij. inci. uiso. in litera C, in iij. parte.]

Episcopus dicit caput clerici sicut Potestas dicitur caput ciuitatis, uel laicorum. Bar. in l. nulli. ff. quòd cu. uni. nomi.

Episcoporum materiam in unum collegi, de qua tractatum composui, quem inscripsi reuerendissimo domino Old. Neap. Car. domino meo singularissimo, cuius ordo est uidelicet ꝙ dictus tractatus habet quatuor libros principales, in quorum primo tractatur de causa efficienti. In secūdo de causa materiali. In tertio de causa formali. In quarto de causa finali. In primo libro sunt tres partes principales, quarum prima est. quando sit eligendus episcopus: in qua sunt septendecim quæstiones. In secunda cōtinentur quinque quæstiones ubi sit eligendus episcopus. In tertia uero per sexaginta quæstiones cōtinentur a quibus sit eligendus. In secūdo libro per septuaginta quęstiones tractatur quis eligi debet. & potest episcopus uel non. In tertio libro continētur tres partes principales. In prima tractatur per quinquaginta septem quæstiones qualiter eligatur episcopus. In secunda qualiter confirmetur. In tertia qualiter consecretur. Secunda pars per quinq; quæstiones. In prima parte sui tracta. quando confirmetur episcopus. In secunda uero ubi confirmetur. In tertia per quatuor quæstiones ponitur a quo confirmetur. In quarta per uiginti tres quæstiones quis possit confirmari, uel non. In quinta per uigintisex quæstiones qualiter fiat confirmatio. In sexta per uiginti quæstiones ponit effectus confirmationis. episcopi. tertia pars tertij libri principalis tractans de consecratione episcopi. diuisa est in sex. In prima ponitur per septem quæstiones quando consecretur episcopus. In secunda per quatuor quæstiones ubi consecratur. In tertia per undecim quæstiones a quibus consecretur. In quarta per sex quis cōsecret uel non. In quinta per tres quæstiones qualiter

liter conſecretur. In ſexta uero per nouem quæſtiones ponitur effectus conſecrationis. Quartus liber de cauſa finali tractans diuiſus eſt in octo partes principales. In prima ponitur de uita epiſcopi per octodecim queſtiones. In ſecunda ponitur poteſtas epiſcopi in ſpiritualibus per quinquaginta quæſtiones. In tertia ponitur poteſtas epiſcopi in temporalibus circa perſonas, per uiginti quæſtiones. In quarta ponitur authoritas epiſcopi circa res per ſexaginta tres quæſtiones. In quinta authoritas eius circa iudicia per quinquaginta quæſtiones. In ſexta ponitur authoritas epiſcopi circa teſtamenta defunctorum per quæſtiones quadraginta quatuor. In ſeptima ponitur de uicario epiſcopi & eius officio per queſtiones trigintaduas. In octaua parte ponitur de epiſcopi degradatione, ſeu depoſitione, quæ continet quatuor partes. In prima per undecim quæſtiones poſui a quibus fiat depoſitio. In ſecunda poſui ex quibus cauſis fiat. In tertia per tres quæſtiones qualiter fiat degradatio. In quarta uero per duodecim quæſtiones poſui effectum depoſitionis. Sicq; plene per ſexcentas uigintinouem quæſtiones quã copioſe diſputatas abſolui omnem materiam epiſcoporum, in qualibet quæſtione ſubdens omnia, quę acceſſorie dici poſſunt in qualibet materia queſtionis propoſitæ, tam de iure canonico quam ciuili, adeo quòd quælibet quæſtio dici poſſit repertorium articuli: totuſque tractatus repertorium uideatur iuris canonici, maxime circa materiam epiſcopi, & clericorum. Pro quo opere ſit laus & gloria ſummo Deo, & uirgini matri eius per infinita ſecula. Amen.

Epiſcopus quis eſſe, uel creari poſſit, uel non, dixi plene in ij. li. de epiſcopo, per totum. & infra.

Epiſcopus eſſe poteſt etiam filiusfa. qui ad commodũ ſuum dicitur eſſe in poteſtate patris, non quo ad odium. Bal. in l. apud hoſtes. C. de ſuis, & leg. & Bar. in l. ij. in fi. ff. de his, qui ſunt ſui. uel alie. iur. & Pau. de Ca. in l. omnes populi. de iuſt. & iure. Lu. in ſin. uerbo, ſtatutum. uer. quæro nunquid. & ideo nõ perdit ſucceſſionem patris: ut ibi per doc. & ſ. uerb. Dignitas. uer. iiij. & xxxix. ĩ. eo. uerſi. xix.

Epiſcopus creari poteſt, etiam qui eſt in minoribus ordinibus conſtitutus: & ſic etiã ſubdiaconus. c. a multus. ſecundum Sicu. & doct. in c. cum olim. in glo. ij. de re iudi. facit. c. cum in cunctis. §. inferior de elec. & c. licet canon. eo. ti. in vj. & ĩ. eo. uer. xxv. & Car. in cle. fi. de ęta. & quali.

Epiſcopus creari non poteſt minor triginta annis. c. cum in cunctis. & ibi gl. & doc. de elec. & c. licet canon. per gl. eo. titu. in vj. ubi dicitur ſecus in alijs clericis: ſed de iure ciuili debet eſſe ætatis trigintaquinque annorum. in auth. de epiſco. & cleri. §. hoc quoque decre. & §. clericos. & ibi gl. & per Old. conſil. xiiij. Sed prælatus inferior, & abbas debet eſſe uigintiquinque annorum: ſed abbatiſſa, & prioriſſa annorum triginta, canonicus uero annorum quatuordecim, ſecundum Card. plene in d. cle. fi.

Epiſcopus creari non poteſt qui ſit illegitime natus. c. † cum in cunctis. de ele. & ĩ. e. uer. xiiij. & lij. † Ioan. And. in nouella. in fi. c. j. de fil. presby. li. vj. in gl. ante p. uidetur tenere contra.]

Epiſcopus non poteſt eſſe illiteratus: ſed debet eſſe ſciẽtiatus. c. cum in cunctis. de elect. & ca. congregato. eo. tit. c. fi. de æta. & qualit. alias poteſt priuari, etiã ſi eſt promotus. d. c. fi. & gl. in d. c. cum in cunctis. Et intellige quòd debet eſſe inſtructus tam in literis ſacris, quam in ſecularibus. Item ſufficit eẽ ſufficientis ſcientiæ, licet non eminentis. gl. in d. c. congregato. per. c. cum nobis olim. de elec. xxxvj. diſt. qui eccleſiaſticis. & §. ecce. in fi. per totum. lj. diſ. c. ult. per gl. in cle. j. de æta. & qua.

Epiſcopus ignorans literas eſt in peccato. Card. in d. cle. j. v. q. Item debet eſſe doctus in utroq; teſtamento, quod ſignificatur per mitram cornutam. Archi. xlv. diſt. diſciplina.

Epiſcopus debet quaſi inuitus promoueri, non autem data opera. l. ſi quenquam. & ibi Bal. C. de epiſco. & clericis. nec per pecuniam, uel ſimoniam: ut ibi, & ĩ. eo. uerſi. xxiij.

Epiſcopus debet eligi unus de capitulo, qui magis idoneus uideatur, potius quam extraneus. Dy. in l diuus Marcus. ff. de tut. & cur. datis ab his.

10 Eps ciuitatis ſubmerſę an creari poſſit per papam inicium de ſubmerſione. Bal. in tit. de pac. Conſtã. §. nos Romanorum. ij. col.

Epiſcopus ciuitati deſtructæ dari poteſt. Bal. in titu. de pace Conſtan. vj. col.

Epiſcopus dari non poteſt, qui ſit ſuſpectus populo. Inn. in c. ſuper his. de accu. & in c. niſi cum pridem. de renun. quod debet renuntiare, uel permutare.

Epiſcopus nullatenenſis an ſit. i. ſine epiſcopatu. Bal. in l. j. C. de iure imm. qui tol. & in l. cum in adoptiuis. C. de adop. tex. in cle. in plerisq;. de electio. qđ eſſe non poteſt, ſi clerus & populus Chriſtianus deſinit: ſecus ſi unum tantum ut ibi per glo. uide. lxx. diſt. ſanctorum.

Epiſcopus eligi debet. qui ſit bonæ uitæ, literatus, in ſacris conſtitutus, legitime natus, prudens, docilis, caſtus, temperatus, ſobrius, cautus, humilis, affabilis, miſericors, in lege Dei inſtructus, prouidus, hoſpitalis, maturus, morigeratus, ut non poſſit reprehendi. lxj. diſt. epiſcopum non oportet. c. cum in cũctis. de elec. c. niſi cum pridem. §. ne pro defectu. de renun. lib. vj. c. fi. xxxvij. & xxxviij. diſt. per totum. lxxxvj. di. fratrem & c. conſtitutus. el. ij. de ap. xxij. diſt. qui epiſcopos. ix. q. j. oportet. xxv. diſt. nunc autem. in Spe. de elec. §. j. uerſi. celebrata. & uer. & ẽt poteſt. in auth. quomodo oportet epiſcopos. §. j. & §. hoc a Deo. & glo. & Car. poſt tex. in clemen. j. de conceſ. præben.

Epiſcopus eligi non poteſt qui ſit excommunicatus. in Spe. de lib. concept. §. fi. ad fi. c. poſtulaſti. de cler. ex com. mi. c. per inquiſitionem. & c. illa de elec. c. conſtitutus. de appel. c. cum dilectus. de conſue. c. ſi forte. de elec. in vj. per glo. & Car. plene in cle. ij. xviij. q. de æta. & qual. Quod uerum dicit, ſi eſt ſuſpenſus ab offi-

Episcopus potest creari monachus simplex.c.nullus religiosus.de elec.in vj.xvj.q.j.nos autem. viij.q.j.in scripturis.xviij.q.c.j.glo.vij.q. j. hoc nequaquam. Quod uerum nisi prius fuerit episcopus,deinde monachus.d.c.hoc nequaquam.nisi in casibus, de quibus in c.post translationem.de renun. Item uerum, secundum glo.in d.c.nullus.etiam si non sit professus:sed nouitius. Item uerum: nisi superior assentiat qi attestanti.glo.in d.c.nullus.& c.si religiosus.& c. uam sit.& d.c.quorundam.eo.ti.in vj.

Episcopus eligi potest abbas,unius monasterij. c. si abbatem.de elect.in vj.c.cum in ueteri.eo. ti.

Episcopus eligi non potest: qui sit inimicus hospitalitatis.lxxxv.dist.c.j.lj.di.c.fin. xlij di.§.j. xviij. q.j. quoniam qui.

50 Episcopus quis eligi non potest ad clamorem populi.c.Osius.& ibi glo.de elec.lxxix.dist.si quis.per Bald.in l.ij.§.sed & si quis.C. communia de leg. & in l.omnem.ad Tertul.& in tract. schismatis.

Episcopus non potest eligi schismaticus:nisi sit ad fidẽ reuersus.c.quia diligentia.de elec.xij.dis. nos consuetudinem.ubi dicitur uerum cum dispensatione.

Episcopus eligi non potest, qui sit illegitime natus. ca. cum in cunctis.c.super eo.c.cum nobis.c.innotuit. de elect.in Specul.de libel.concept.§. fina.in fin.& §.eod.uersi.xxvij.nisi dispensetur cum eo. d. c.innotuit.c.ij.de corp.uiti.sed postulari potest:ibidem & c.fi.de postu.præla.

Episcopus non potest creari, qui non est habilis tempore electionis.c.bonæ.de ætate.& quali. c. postulasti.de cle.excommun.gl.in c.dudum. de elec.

Episcopus eligitur,etiam extra diœcesim, si in diœcesi non sit idoneus.lxiij.dist.sacrorum.lxj. dist. nullus. & §. qui tamen non potest transire ad episcopatum sine licentia superioris.c. fina. de postu. prælat.per gloss. vij.q.j.eos.de renu.c.admonet.lxiij. dist.literas.cum glo.

Episcopi non ualet electio, si fiat de eo de cuius statu dubitatur ex postfacto.Inno.in c.super his.de accu. Bu.in c.si ex causa.de elec.

Episcopus debet eligi,qui sit idoneus,quando commissa est electio.Bal.in authen.habita.pe.col.C.ne fil. pro pat.Quod uerum,etiam si inhabilis potuerit eligi per committentem secundum Barto. in l.quanquam.ff.de ritu nup.

Episcopus eligi potest, qui sit idoneus, licet magis idoneus potuerit eligi glo.& Bar.in l.cum quidam. de lega.ij.lxiij.dist.metropolitano.xxxv.di.§. nunc autem.c.cum inter.& c.cum dilectus. de elect. glo. in c.licet.viij.q.j.de elec.c.ecclesia.c.dudum. el j.c. fi.de offi.culto.

Episcopus promoueri nõ potest epilepticus:nec demoniacus,nec furiosus.xxxiij.di.meritum.

Episcopus si eligatur aliquis consuetus uenari, & opponatur contra eum:debet confirmari: quia præsumitur solitus uenari pro causa recreationis, nisi aliud ex coniecturis constet. Archi.in. lxxvj. di. qui uenatoribus.

60 Episcopus non potest eligi aliquis sub noĩe proprio tantum,non expresso cognomine, uel non facta alia demonstratione nominis,nisi constet de quo sẽserint eligentes: quorum declarationi standum est. c.dilectus.de elec. Barto.in l. quidam. de reb. dub. Item nisi sit unus tantum uocatus dicto nomine.no. per Bart.in l.si in rem.ff.de rei uen. & in l. demonstratio.de condi.& demon. in l.j.de lib.& posthu.& Bal.in l.hac consultissima. C. qui testa. face.pos. & in additio.Spe.de libel.conce.uer.accuso] item.& ibi Specul. Item si unus tantum ex pluribus eiusdem nominis sit capax.Bald. in dicta lege hac consultissima.

Episcopus non eligitur:qui sit epilepticus.ca. cum inter canonicos.de elec.xxviij.dist. maritum. c.cleri. & c.cum inter. Quod uerum,etiam si semel tantum ceciderit ex tali morbo ante electionem.gl.in c.cũ inter.uide.viij.q.j.c.j.& capit.illud.vij.q.ij.capi.ij.

Episcopus non potest eligi,qui sit demoniacus.xxxiij. dis.maritum.c.cum inter & c.cleri.

Episcopus non potest creari canonicus,qui scienter elegit indignum ad episcopatum.c. per inquisitionẽ. de elect.

Episcopus eligi potest,qui sit clericus secularis. c.cum causam.& ibi gl.& doct.de elc.

Episcopatu,qui dignus est, non potest creari archiepiscopus,si archiepiscopatu est indignus.xx iiij.distinctio.lector.xij.dis.nos consuetudinem.xv.q.iij.qui admiserit.c.si quis presbyter.& c.hi, qui. gl.c.cum rescriptum.de elec.

Episcopus non potest eligi, qui ante consensit electioni de se fiendę.c.cum post.de elec.

Episcopus non potest eligi histrio.xxxiij.di.maritum. glo.lxxxvj.dist.donare.

Episcopus de qualibet natione potest eligi, si sit fidelis.Bal.in l.tractatu schismatis.xiij.col.

Episcopus non potest eligi, etiam ecclesia habente alium episcopum.lxxx.dist.in illis.& ca.seq.xiij.q.j. c.j.xxj.q.ij.sicut.vij.q.j. in apibus.

70 Episcopus eligitur etiam eremita.glo. xvj.q. j. qui uere.c.cum monasterium. de elec.

Episcopus non potest eligi ambitiosus.j.q.j. nullus itaque.j.q.vj.sicut.l.si quenquam. de epi. & cler.viij. q.j.qui episcopatum.per Abb.in c.per uestras.de iure pa.& Car.in cle.in plerique. vij. q. de ele. iij.q. an desiderans dignitatem, uel episcopatum peccet.

Episcopus non potest eligi,qui episcopatum renuntiauit.vii.q.j.ambitionis.c.non oportet. & c. eps.c.episcopum.& c.propter.& per totum.nisi in casibus, quos ponit glo.in c.ambitionis. & plene dixi in tractatu de episcopo.ij.lib.ult.q.

Episcopus eligi potest etiam homo simplex.i.purus:& simplex id est,indiscretus.per Car. in cle. ij. j. opp. de pœni.& remi.

Episcopus a quibus eligatur,dixi in tractatu de episcopo,tertia parte primi libri.& §.

Episcopo infirmo,uel decrepito,& inutili,pót alius postulari p capitulũ.Bar.in l.post susceptã. de exc.tu.

Episcopus eligebatur olim per papam.xxij.di. c. j.gl. in c.quanquam.de elec.in vj.postea per canonicos.

ut c.cum ecclesia. de causa pos.sed hodie idem . nisi specialiter in iure,uel consuetudine concedatur inferioribus.de offic.ordi. duo.de clerico ægro.cap.j. in vj.secundum Car.post Lau. in clem. in plerisq;. viij.q. de electi. ubi etiam dicit quòd etiam per patriarcham potest fieri prouisio de episcopo, ex priuilegio speciali,uel consuetudine, uel de iure communi.in defectum collegij. quo existente eius negligentiam non supplet superior. Item prima institutio episcopatus spectat ad papam.de conse. dist.de locorum.Car.in cle. in plerisque.de elec.

Episcopus eligitur a canonicis.c. in Genesi.c. ecclesia. la.ij.c.Cumana.c.cum in ueteri.c.congregato. & c. bonæ.el.ij.de elec.cum ecclesia. de causa pos.& propri.ca.constitutus.de appel.in Spe.de elec. §.j.

Episcopus an eligatur a clero simul cum canonicis: dic ꝙ non nisi ex consuetudine.c.cum ecclesia, de causa po.& propr.c.j.c.Cumana.de elec. c. constitutis.de app.glo.in c.cum in ecclesijs.de præb. in sexto.

Episcopus non eligitur a canonico pupillo. c. ex eo.de elect.in vj.Io.Andr.in addi.Spec. eod.titu.§.j.& in Spe.uer.an pueri.capit.ij.de æta. & qualita.Bald.& Pau.de Cast.in l.fi.C.de testa.mili. & Cardi. ibi in. d.clem.ut hi,qui.xiij.quæ. dicit ualere electionem, si modo est in sacris tempore electionis, qui erat non sacer tempore,quo uacauit ecclesia,si nullusex canonicis sit in sacris,prælatus expedit,sicut & quádo nulli sunt canonici:ut ibi.xv.q. post gl. Sed in q. seq.dicit contrarium ut expectentur. uide ibi omnino. Sed si ex eis unus tantum est in sacris, potest eligere alijs non expectatis.Car.ibi.in xiij. q.

Episcopus non eligitur a canonico in sacris non constituto.Ang.in auth.de ali. & emphy. §. hic etiam. in cle.ut hi. de æta. & qua.

Episcopus non eligitur à conuerso.Ange. in authenti. de alien. & emphy.§.hic etiam.cap. ex eo. de electio.in vj.Fede.consi.cvij.& si Christus . de iureiur. doc.in c.cum olim.de arbi.in Spe.de syndi.§ j. uer. quid si conuersis .

Episcopus debet eligi etiam a canonicis supernumerarijs,licet non habeant præbend. m . Inno.in cap. cum M.de consti.Bal.in Mar.uerbo Canonicus. uer sicu.ij.

10 Episcopus eligitur,etiam ab absentibus committentibus uocem alteri præsenti.c.scriptum.c. quia propter.& c.cum nobis.& c.congregato.de elec.Ioan. Andr.in addi.Spe.eo.tit.§.j.in addi.solet.non per literas.c.si quis iusto.eo.ti.in vj.

Episcopus potest eligi per arbitros a capitulo electo. capitulo.cum in causis.capitulo.cum dilectus. c. cũ in iure.ca.causam.c.cum in ueteri. c. quia propter. de electio.in vj.c.si compromissarius. capit.sicut.& cap. post translationem. de renun.in Specu.de electio.§.ij.

Episcopus eligitur per papam, uel superiorem, canonicis negligentibus.c.bonæ.el.j.de elect. ne pro defectu.eod.tit.in Spe.eod.tit.§.fi.in fi. & ibi Bald. in addi.uersi.fin.& omnino per Cardi. in clement. ij. xvj.q.de æta.& qua.

Episcopus eligitur a capitulo, etiam si longissimo tempore stetit quòd non elegit, quia ecclesia non uacauit. Flori.in lege, iter sepulchro. quemadmodum seruitu. amittat. & in lege arboribus . de usufruc. Barto. in lege in filijs . C. de decurionib. libro.x.

Episcopus a seipso eligi non potest. ca.cum in iure : & ibi doct.& glo.de elect.viij. q. j. qui episcopatum. & in ca.in scripturis.xxiij q.j.didicimus.de iure patro.per uestras.ca.fin.de institu. glo.in ca. bonæ.de elec.l.plané. per gloss.& Bartol. ff. quod cuiusq.uni. not.in l.si mandauero.§.si tibi.ff.manda.Quod uerum,si sibi soli,commissa sit,secus sibi,& alijs,secũdum Barto.ubi.s.

Episcopus non potest priuare canonicos iure eligendi episcopum faciendo constitutionem contrariam. Car.in cle.ti.vij.q.de elec.

Episcopus an eligatur a canonicis. qui scienter elegerunt indignum.Dic quòd non.c.quanquã. de elect. in vj.c.ne pro defectu.eo.ti.uide in. c. perpetue.eo. ti.in vj.& in c.si compromissarius.

Episcopus eligi non potest ab extraneo, capitulo tacẽte.in Spe.de ele.§.j.uer.publicatione. & ibi Io.An. in addi.& uer.omnib.

Episcopus ab uno de tribus commissarijs eligi non potest si alij nolint,in Spe.de elec. §.j. uersic. sed quid si omnis.

Episcopus a canonico excommunicato non potest eligi,nisi fuerit a capitulo deputatus ad eligendum.in Spe.ubi.s.uer.porro si is.gl.& doct. in c. perpetue. de ele.in vi.& in c.illa.eo.ti. Item

20 Episcopus non potest eligi a minori parte capituli, si maior pars est excommunicata.gloss.in ca. fin.ix. q. .Item

Episcopus non potest eligi a capitulo , si unus tantum sit excommunicatus,per. ca.ad probandum.de iudi.& capitul.cum super.de offi.delega. uide glos. ordi.ix.q.j.c. fi.

Episcopus eligi debet ab omnibus canonicis simul,nõ a singulis.Barto in l.si tibi.§.unius.de opt. leg.cap. in Genesi.& ca.bonæ.de elect.& docto. in c.quanquam.eo.tit.in vj.

Episcopus a superiori potest eligi canonicis discordantibus.Barto.in l.in uenditione.§.fin. de bon.autho. iudi.pos.

Episcopus a canonicis non pôt eligi quando papa reseruauit sibi prouisionem de episcopo, inhibuit, & decreuit.c.si eo tempore.de ele. in vj.c.cum Vintoniensis.eo.ti.Inn.Io.And.in c.inter dilectos.de excess.præla.Phil.in c.ut nostrum. de app.

Episcopus eligi non potest a canonicis,etiam existentibus in peccato mortali.c. perpetuæ. cum glo. de elec.in vj.

Episcopus eligi potest iterum a capitulo, si electus renuntiauit,uel mortuus sit,uel electio fuit uitiosa. c. si electio cum glo.de elec.in vj.

Episcopus non potest eligi a præcessore uiuente. viij. quæ.j.episcopo.& cap.sequen.& cap. apostolica.& §.his omnibus.

Episcopus

Epiſcopus eligitur a canonicis, etiam ſine conſenſu patriarchæ.c.cum terra.de elect.

Epiſcopus non eligitur a canonicis ſuſpenſis,uel interdictis.c.cum inter R.& ibi gl.de elect. & glo.in c.j. de poſtu.prǽla.& in c.ſi.xj.q.j.& in c.cum dilectus. de conſue.& in c.cum bonæ.de ǽta.& qua.& in Sp. de lib.concep.§ fi. ad fin.

30 Epiſcopus non poteſt eligi ab hæreticis, uel infidelibus.ix.q.j.c.ult.

Epiſcopus poteſt eligi etiam ab uno canonico,alijs ad certam horam citatis non comparentibus. Inno.in c.cum nobis.de electio.& Bartho. Cepo.in cautela. cxxxix. Tancre.in ſumma.ul.parte.xv.q.in fi.Quid ſi terminus eſt prorogatus uel breuiatus a minori parte.Oldra conſi.cxxij.

Epiſcopus poteſt eligi, etiam a uiolento quaſi poſſeſſore iuris eligendi,ſed poteſt caſſari electio. Innoc. in c.in literis.de reſtitu.ſpo.Bal.in l.ij. C. de ſeruit. penul.col.

Epiſcopus eligi non poteſt a falſo procuratore. Bal.in l.ij.antepe col.C.de ſerui.

Epiſcopus alius a canonicis non poteſt eligi,ſi electus ſit alter ab alijs ex patientia canonicorum. Flo.in l. ſi ſic conſtituta.ff.quemad.ſerui.amit.Inn.in c.quæ relam.de electio.

Epiſcopus eligi poteſt etiam a canonico, cui eſt lis mota de canonicatu.Inno.in c. conſultationibus. de iure patro.Bal.in l ij.penul.col. de ſerui.

Epiſcopus eligi poteſt,etiam ſi in capitulo ſit filius,uel frater, & dent ei uoces ſimul cum alijs.l.illud.& ibi Bar.ff.quod cuiuſ.uni.nom.

Epiſcopus non poteſt eligi a canonicis, ſi unus, qui debuerit intereſſe,receſſit etiam cum licentia. Inn. in c.conſiderauimus.de elec.Bal.in Marg.uer.Electio. uer.xij.Idem ſi fiat electio uno contempto. glo. in c.quia propter de elec.per c.auditis. & ca. eccleſia ueſtra.eod.tit.

Epiſcopus non poteſt eligi a duobus,quorum alter nõ habeat ius eligendi.Bar.in l.ij.ff. quod fal. tu. au.p c.Meſſana. de elec.ſed nec ab uno procuratore alterius ad dandum uocem,ſi priuatus ſit uoce ſua. Cardin.in cle ij.x.q.de ǽta. & qualit.ualet tamen electio,ut ibi.xij.q.

☩ Epiſcopus a capitulo, & canonicis ſede ob mortem. S. P. uacante non eſt eligendus, ſed futurus Pontifex eſt expectandus. Illuſt. Card. Pari. con. xix. nu. xix. uol. iiij. Ae. Mar. Man.

Epiſcopus qualiter eligatur, dixi in tract. de epiſcopo.tertio li.per totum. & in Spec. de ele.§.j per totum.

Epiſcopus eligitur cum ſcrutinio.in Spe.ubi.ſ.& cap. quia propter.eo.titu.& c.quod ſicut.eod. tit.c. qua fronte.de appel.

Epiſcopus eligitur facta collatione numeri ad numerum. meriti ad meritum, & zeli ad zelum. d.capi. quia propter.& c.in Geneſi,de elec.Spe.d. §.j.uer. his igitur.

Epiſcopus eligitur cum ſubſcriptione canonicorum in ſcrutinio.in Spe.ubi.ſ.uer.& huic inſtrumento,ubi omnino per Ioan. Andr.

Epiſcopi electio debet publicari in ſcriptis. in Spe.ubi ſ.uer. quo facto. & c. quia propter. & c. cum dilectus.de elect. uidelicet bis: primo coram capitulo. c.in cauſis.c.cum inter.eodem.titul.ſecundo coram clero & populo, pulſata campana.ibidem. & capit. licet.viij.q.j.

Epiſcopi electione facta, & publicata, cantari debet hymnus.Te Deum laudamus in Spe.ubi.ſ.uer.conſequenter.

Epiſcopi electio facta non ſeruata forma conſtitutionis ſynodalis,ualet. Io.And.in addi.Spe.de electio. in rubr.

Epiſcopus eligi non poteſt,populo acclamante. capi. Oſius.de electio.lxxix.di.ſi quis.& ſupra uer. Epiſcopus quis eſſe poteſt.uer.50.

Epiſcopus electus debet intronizari ad altare in ſede epiſcopali.c.eccleſia ueſtra.de elec. Spe.eod. tit. §. j.uer.conſequenter.& ibi Ioan.And.in Addi. & Ioan.And.c.qualiter.eod.ti.

10 Epiſcopi electio per quæ uerba fiat. in c.j. de poſtu. præ.in vj.& Car.in l.apud Aufidium. de op. lega.& in l.ſerui electione.in prin.de leg.j.

Epiſcopi electio facta per papam, an requirat bullas. xxv.quæſ.ij.inſtitutionis.Bal. in l. humanum.in fi. C.de legib.Ioan.And.poſt Arch.in proę. vj.li.Bal. in Mar.uerbo.Gratia.& in c.j.per quos fiat inueſti. & in l.falſus. C.de fur.& Rot.in deci.xxij. in antiq. xcvij.diſt.nobiliſſimus.

Epiſcopus per metum eligi non poteſt. Bald.in tractatu ſchiſmatis.& in le.ij.§. ſed ſi quis. C. communia de leg.

Epiſcopo electo debet electio præſentari. Bar. in l. ij. C.de decu.lib.x.in Spe.de elec.§.j.uer.celebrata.c. quam ſit.eo. tit.

Epiſcopus debet electionem ſibi præſentatam acceptare uel reſpuere.c.cum inter canonicos.de elec.cũ glo.uidelicet intra menſem.in Spe.ubi.ſ.§.j. uerſicu.uel ſic.& glo.in d.c.cum inter.

Epiſcopus non poteſt eligi, ſi in ſcrutinio non interſint omnes canonici, etiam ſi poſtea fiat ratificatio. no.in c.auditis.de elec.Bal.in l. ſi uxorem. de condi.inſer.

Epiſcopi electio commiſſa non fit nomine committẽtium:ſed nomine commiſſarij.in Spe.d.§.j.& Innocen.in c.in cauſis. de elec.

Epiſcopi electio canonica non requirit diſpenſationẽ. Inno.in c.cum te.de ele.peregri.Bal.in Mar. in uerbo Electio.uer.penul.

Epiſcopi electio non poteſt ſcribi per nuntium laicũ. Inno.in c.quia propter.de elec.Spec.de inſtru. edi. §.vij.uer.quid ergo ſi tabellio. uide ibi Ioan. And. in addi.

Epiſcopi electio fieri debet cum inuocatione nominis domini noſtri Ieſu Chriſti.capitul.cum terra.& capi.cum inter uniuerſas.de electio.gloſſ.in c.quod ſicut.eod.titu.& capitu.cum eccleſia. de cauſ.poſ.& proprie.

20 Epiſcopi electio non debet fieri per irã ca. auditis.

ibi prorupuit. de elec.

Episcopus non debet eligi clam.c.quia propter. §.fin. cum gloss.de elect.

Episcopi electio ne fiat,non impeditur per appellationem.c. cum inter uniuersas. & c.quia propter. cum glo.de electio.in Spec.de appel.§.ij. Sed potest appellari,si non fiat canonice. d.c.quia propter. & c. cum nobis.eo.tit.

Episcopi electio fieri debet sumptibus electi.c.ut prætereit.cum gl.de ele.Bal.in l.j.C.de bo.mater.

Episcopus electus debet iurare multa, de quibus.in ca. quanquam.cum gl.xxiij.dist. & c. Ego de iureiur.& nisi iuret,non potest administrare. Car.in clem.j.§. porro.de iure iuran.

Episcopi electio facta sine collatione non ualet.c.Cumana.cum gl. de elect.

Episcopus potest cum licentia papæ renuntiare episcopatum.c.ij.de transla.& reg.licet.

Episcopus electus si pendente lite impetrat beneficium curatum uidetur liti renuntiare de episcopatu. Car.in cle.gratiæ.xiij.q.de rescri.

Episcopi electio non seruata forma mandati ad eligendum dati facta non ualet.c. cum in ueteri. de elect. not.in ca.cum olim.de arbi.Ioã.And.in c. j. ne sede uac.in vj.& in ca.ex parte.de constir. uide in Sp. de instru.edit.§.nunc uero aliqua.uer.,sed quid si dicit sic.& Ioan.And.in addi.

Episcopus potest eligi per inspirationem a Deo factã canonicis.in Spe.de elec.§.fi.c.quia propter.eo.tit. quæ tamen impeditur per contradictionem unius tantum: ut ibi.Item electio papæ.s.uersic. Electio qualiter.

30 Episcopus potest eligi etiam per quasi inspirationem, quando canonici non simul consentiunt, & nominant. sed separatim, præcedente tractatu: quo casu fit compromissum in aliquos, qui eligant uice omnium. capitulo. in Genesi. de election. & Spec.eod.tit.§.fi.uer.si autem. ubi etiam uide formã decreti.

Episcopus electus quærit possessionem episcopatus per installationem in sede episcopali. Inno.in c.in literis.de restitu.spo.Bald.in l.ij.C.de serui.nisi consuetudo aliter se habeat: ut ibi.

Episcopus electus non habet necesse quærere corporalem possessionem bonorum ecclesiæ, quia ipso iure fit possessor.Inno.in c.in officijs.de testa.Bart.& doc.in l.cum hæredes.de acqui.possess. & in l.j.§.fi. & ibi Pau.de Castr.e.ti.

Episcopus electus debet benedicere eo modo, quo infra dicetur.in uer.episcopus.consecratus.& Ol.cõs. ccxlv.ubi omnino.

Episcopus confirmatur intra tres menses post electionem acceptatam.c.quam sit.de elec.in vj.in Spe.de dila.§.j uersic. sunt & aliæ inducIæ. † Et 100.di.c.quoniam.& glo.in c. ne pro defectu.& in c.cum in cunctis.de elec.alias ipso iure priuat episcopatu.d.c.quoniã. in fi.di. & tenet gl.in c. licet canon.de ele.in vj.Quod intellige, nisi sit legitime impeditus: quia tũc sibi non currit tẽps: ut dictis iuribus.& d.c.quoniam. lxxv.di. xxviij. dist.de Syracusanæ.& d.c.ne pro defectu.]

Episcopus debet prius confirmari, quàm consecrari. c. prouida.de electio.in vj.& capi.cum olim.de dolo, & contum.

Episcopus potest confirmari etiam post mortem eligẽtium.Bar.in l.si ita.§.si domus.de leg.j. doc.& Pet. de Sun.l.proponebatur.ff.de iudi.

Episcopus confirmari potest ante, quam eligatur. Bal. in l.ex placito.C.de re.permu.& in l. siue initio. C. de codicil.

Episcopi confirmatio non potest prius peti, quam petatur alterius electi cassatio.in Spe. de elect. §. j.& ibi Bald.in addi.uer.pe.no.in ca.congregato. & ibi glo.eo.titu.

Episcopi confirmatio fieri potest ubique,etiam in ecclesia,in palatio, apud tribunal, in camera secundũ Io.de Imo.& Phi.in c.qua fronte.de ap. & per.Bal. in l.si ut proponi.la. ij. ff. quomodo & quando iudex, & in domo laicorum facta tenet, licet fieri non debeat.Hosti.& Bald.doct.& Phil. in d. c. qua fronte

Episcopi electio confirmari potest, etiam per archiepiscopum,etiam non consecratum. gloss. in c.quoniam. 100.distin.nostri.de elec.& c.cum ex illo. de transla.Item

Episcopus confirmari potest per capitulum, secundũ. d.glo.in c.quoniam.arg.c. ad abolendam. de hære. & c.nulla.de conces.præben.uide. xxiiij.dis. presbyteri.de conces.præb.c.quia diuersitatem.Quod intellige de capitulo ecclesiæ metropolitanæ, non de capitulo ecclesiæ electi. Item

Episcopus potest confirmari per papam,in d.c. quia diuersitatem.

10 Episcopus confirmatus per papam potest conueniri coram inferiori a papa, si contra personam agatur de simonia,non si contra confirmationem. Inn. & doc.in c.de cætero.de re iud.& Bal.in Marg. uer. confirmatio.uer.v.

Episcopus electus post abiuratum schisma potest confirmari per legatũ de latere dispensatiue,c. quia diligentia.de elec.& Specu.de legat.§.quarto. uersic. electionem quoque uide.xij. distin.nos consuetudinem. Item

Episcopi electio quælibet potest confirmari per legatum de latere.in Spe.ubi s.uer.sed quid dices.& ibi Ioan.And.

Episcopi confirmatio ut fiat, qualiter fiant positiones. in Spe.de posi.§.v. uer. in quinto quoque exemplo.

Episcopus confirmari debet, etiam qui fuit præsumptiue electus, id est qui diu stetit in quasi possessione prælaturæ. Ang.in l.qui in aliena. §. j. ff.de acquir.here.

Episcopus confirmari debet, etiam qui fuit quondam schismaticus,si non fuit ordinatus a schismatico, & fuit canonice electus.c.quia diligentia.de elec.Quod uerum,scilicet cum dispensatione,secundum gl.ibi per.c.nos consuetudinem.xij.dist.

Episcopus debet confirmari, etiam qui prius alias fuit electus,

electus,& electio fuit cassata, si iterum sit electus ad eãdem uel aliam ecclesiam,nisi prima electio fuerit cassata uitio personæ c. super eo.cum gl.de elect.

Episcopus inutiliter electus indignus non potest confirmari.& c.nihil.& c.cum nobis.cum gl.de electio. Quod uerum,etiam si postea fiat habilis, secundum Dy.in l.ij.§.j.in prin.ff. de excu.tut.

Episcopus indignus si confirmetur,punitur confirmãs, qui sine inquisitione qualitatum electi confirmauit quia perdit ius confirmandi pro illa uice: sed si sciẽter confirmauerit indignum, debet deponi. gl.in d. c.nihil.c.tantis.lxxxj. dist.

Episcopus minor triginta annis potest confirmari,dũmodo consecratio reseruetur i ætate legitima.gl.& doct.in c.cum nobis.de elec. Item uerum, causa cognita,& errore non expresso.Bal.in addi.Sp.de appel. uer. cuius ætas. † Et intellige ꝙ cum episcopo minore solus papa dispensat.gl.est in c.cũ dilectus. de consue.ubi etiam per doc.]

20 Episcopus per arbitros electus confirmari debet.in Spe.de elect.§.ij.uer. electione.

Episcopi confirmatio cum petitur per procuratorem, debet portari electio, & decretum, & si dispensatio requiritur,debet habere procurator speciale mandatum.in Spe.ubi s.uer.licet autem.

Episcopi confirmatio cum petitur,sunt mittendi ad superiorem, qui sint bene informati de qualitatibus electi.c.innotuit.& in c.nihil. de elec. & Specu.ubi. supra.

Episcopus per inspirationem electus non indiget confirmatione, quãdo constat de inspiratione, secus in dubio.Sp.ubi s.§.fi.† Quia quæ spiritu Dei aguntur sub lege non sunt ca. nisi cum pridem. §.uerum. de renun. In dubio tamen,non debet confirmari:quia fragilitas humana non facile discernit an sit uera inspiratio, cum quandoque uirtus nobis apparens, non sit uirtus apud Deum.de pęni.dist.ij.citius.xlj. distin.sæpe.de hær. c. excommunicamus. uer. quia uerò. facit quòd & miracula fieri per malos homines quandoque contingit.j.q.j.teneamus. de rel.& uene.sanc.c.j.]

Episcopus per quasi inspirationem electus debet confirmari.in Spe.de elec.§.fi.uer.si autem.

Episcopus electus per uerba, Eligo postulandum, uel postulo eligendum,non est confirmandus.gl. & do. in c.j.de postu.præla.in vj.

Episcopus electus sine dispensatione,non est confirmãdus. Bal.in Marg.uer.confirmatio.uer.ij.& Io.Pap. in Summa.de excep.contra instrumenta. uer.altius confirmatorium.

Episcopus non debet confirmari,si duæ partes capituli non interfuerunt electioni. Bal. in Mar. uer.consuetudo.uer.pe.

Episcopus electus a uiolento possessore iuris eligendi potest confirmari.Bal.in l.ij.pen.col. C.de seruit.& Inn.in c.literis.de resti. spo.

Episcopus electus a bonæ fidei possessore post litis cõtestationem de canonia potest confirmari.Inn.in c. consultationibus.de iure patrona. Bald. in lege. ij. C.de seruit.

30 Episcopus bastardus potest confirmari dispensatiue.gl.in c.innotuit.de electi. c. nisi cum pridem.de renun.

Episcopus per simoniam electus põt confirmari. Bar. in d.l. Barbarius. v.col.de offi.præto.

Episcopus electus qui erat irregularis potest confirmari.Bar.in d. l.Barbarius.

Episcopus electus,qui erat excommunicatus, põt confirmari.Inn.in c.post electionem. de conces. præb. Bar.contra in d.l.Barbarius.

Episcoporum is debet confirmari, qui maioribus meritis adiuuatur, & plurium assensu comprobatur. c. quoniam.de iure pa.lxiiij.di.si forte,cum gl.sed cæteris paribus locus est gratificationi.gl.& doc.in ca. quia propter.& in c.uenerabilem.de elec.

Episcopus electus petens se confirmari non uidetur renũtiare gratiæ impetratæ de altero beneficio. Car. in cle.gratiæ.xv. q.de rescrip.

Episcoporum electorum,quorum unus semper fuit bonus, alter uero fuit malus, sed est de præsenti bonus, confirmari debet, qui semper fuit bonus. Arc. xij.di nos consuetudinem gl.tenet contrarium.50. dist.fidelior.

Episcopus electus,qui fuit apostata, potest confirmari per papam scienter.Bartol. in dic. lege. Barbarius. prima colum.

Episcopi confirmatio petitur officio iudicis.doc.& Io. And.in c.j.ut lite pend.in vj.in Nouella. Bal. in l si quis sepulchrum.de religio. Quod uerum,si electio facta fuit in concordia.in Spe.de offi.iud.§.ij.uersi. item quando petitur.ti.de elec.§.j.uer.celebrata.& uer.liquet igitur.

Episcopi confirmatio non requirit libellum,si desit cõtradictor:alias sic.in Spe.de libel. concep.§.x.uersi. vj.& uer.xxxij.Io.And.in c.j.in Nouella.ut lite pẽ. in vj.Formam uero libelli ponit Specu. de elec.§.j. uersicu.celebrata. & uer. liquet igitur sufficit dicere,Peto electionem de me factam confirmari. Inn. in c.cum ecclesia.de causa posses. & proprie.& Bar. in Mar.uer.Petitio.uer.vij.

40 Episcopi confirmatio non requirit litis contestationem.cle.sæpe.de re iud.cle.dispendiosam de iudi.doc.contra gl. in c.ad probandum. de re iud.

Episcopi confirmatio cum petitur,etiam si libellus sit nullus,dari debet terminus probatorius.Bal.in l.ij. xiiij.q.C.de serui.

Episcopi confirmatio cum petitur, debet poni edictũ generale in ecclesia cathedrali cum termino ad opponendum.c.fi.de elec.in vj.

Episcopi confirmatio cum petitur, debet inquisitio prius fieri de persona electi ex officio superioris.c.post quàm.de elec.Item de ualiditate electionis. c. cum nobis.eo.ti.in Spe.de alleg.& dispu.§. fi.uer. breuiter.xxiiij.di.episcopi.& in Spe.de inqui.§.iij.uer.in summa nisi electus sit notus.gl.in c.de Petro.xlvij. dist.& gl.xviij.dist.c.nullus.xciij.dist.ualde.de præsum.mandata.Item

Episcopi confirmatio requirit inquisitionem fieri in loco,in

loco, in quo sit conuersatus is, qui confirmationem petit.c.postquam.& c.scriptum. de elec.xxiij. dist. illud.xxiiij.q.j.pudenda. Item debet fieri ab illis, qui notum habent electum.xxxvij.distin. ca.fin.de reg.iur.c.pe.gl.in c.innotuit. & in c.scriptum de elec.Item fieri debet per confirmatorem. xxiij. dist. episcopi.ubi uide. Item debet fieri cum temperamē to,non rigide.gloss.in c.quando.xxiij.dist.

Episcopi confirmatio fieri debet citatis his,quorum interest, & causa cognita, non aliter. Inn.in c.confirmationibus.de confir.uti. uel inuti.c. fi. de elect.in vj.Pau.de Ca.consi.lj.

Episcopus confirmari potest sine strepitu, & figura iudicij.cle.dispendiosam. de iudi.

Episcopus immediate subiectus papæ debet ire personaliter ad papam pro confirmatione,si commode potest,alias non,si sit extra Italiam. ca. nihil.§. fin. cum gl.de elect.quo casu mittat procuratores bene instructos: ut ibi.

Episcopi confirmatio cum petitur per procuratorem, debet incipi in personā electi.gl.in c.querelā.de ele.

Episcopi confirmationis causa finitur, morte eius interim contingente.doct.& Bar.in l.si pater.C. si pen. app.mors interue.

50 Episcopus per errorem confirmatus debet remoueri.arg.l.si per errorem.de iur.om.iud.

Episcopus non canonice confirmatus non remouetur.si communis error fuerit pro eo.Inn.in c.nihil. de elec.& Bal.in Marg.uerbo Episcopus. uer. iij.

Episcopi confirmatio facta per metum non ualet. Bal. in l.cum te.C.de pig.

Episcopus semel confirmatus potest iterum cōfirmari.gl.in c.fi.iij.q.iiij.xj.q.iij.prædecessores.

Episcopus semel confirmatus debet consequi possessionem,non obstante exceptione, uel appellatione contra confirmationem.c.constitutus. el. ij. de appellatio.

Episcopus, contra quem opponitur ne confirmetur, defendit se sumptibus prælaturæ. Ange. & Pau. de Cas.in l.fi. §.in computatione.C.de iure deli. Inn. in c.ut præteritæ. de electio.

Episcopi confirmatio potest impediri per quemlibet opponentem.c.nullum in ecclesiis.de præb.in vj.& in Spe.de elec.§.j.uer.fi.Inn.xxiij.dist.qui episcopus.cum gl.& c.illud.

Episcopi confirmatio potest impediri per eum,qui nō fuit requisitus in electione.Flo.in l.seruitute.ff.quē admo.ser. amit.

Episcopi confirmatio si sit impedita exceptione alicuius, non potest excipiens pœnitere. c.ab eo.cum gl.de elect.in vj.

Episcopus electus non debet appellari episcopus antequam confirmetur, & consecretur. ca.ij. de transla.præla.c.nisi.de au.& usu pa. Bald. in le. si nondum.C.de fur.

60 Episcopi confirmatio habet uim sententiæ diffinitiuæ,si est facta citatis citandis,& causa cognita:alias interlocutoriæ,gl.in c.fi.de elec.in vj. Bal. in addi. Spe.de app.uer.per diffinitiuam. per But.Imo.Phi. in c.constitutus.de app.Ioan.And.in c.auaritiæ.de elect.in vj.

Episcopus electus non confirmatus non potest administrare bona.c.qualiter.cum gl. c.cum in cunctis.ca. nostri.& c.nihil.de elect.c.auaritiæ.eo. tit.in vj.ca. cum iam dudum.de præben.Bald. in l. si tutor.C.in quib.cau.in inter.resti. non est.Ioan.And. in addit. Spe.de elec.§.j. uer.consequenter.in addi. M. ad fi. Quod uerum, nisi electus in concordia sit ualde longinquus a curia Romana,id est, extra Italiam.d.ca. nihil.cum glo.& omnino per Old.consi. ix.uide gl. in c.uerum.de foro compet. Item uerum si sit papæ immediate subiectus glo.in d. c.nihil. Item uerum, etiam in spiritualibus.Item uerum: etiam in suffraganeo.d.gl.Item uerum, nisi alienet res tempore perituras.gl.in d. c.qualiter.uidelicet dispensatiue:ut ibi & gl.in d.c.nostri.

Episcopus non confirmatus potest facere quæ sunt utilia ecclesiæ,etiam si sit intrusus c. nihil. cum glo.de elec.non tamen inutilia.Bal.in c.j.qui suc.di.& Inn. in c.peruenit. de arb. ubi dicit transferri dominium prælaturæ ex confirmatione.

Episcopus confirmatus habet plenam administrationem, & ius coniugale cum ecclesia. c.inter corporalia.de transla.præla.& gl.in d.c. nostri. de elec.& Bald.ubi.s. etiam ante installationem, quæ non est de substantia.Car.in cle.si plures.in fi.de preb.Inn. in c.cum super.& ibi Card. de causa pos.& proprie.

Episcopus confirmatus ante,quam consecretur,potest omnia,quæ sunt iurisdictionis,ut iudicare, consecrare, corrigere, iuramenta uasallorum recipere confirmare,inuestire, beneficia conferre. d. c. nostri.de elec.c.j.de transla.gl.in c.transmissam. de elect. Itē potest iurare indemnitatem ecclesiæ pro rebus eius.viij.q.ij.c.fi. xxiij.dist.de Syracusanæ.cum glo. sed non potest exercere ea, quæ sunt ordinis,scilicet ordinare,chrismare,deponere benedicere,consecrare.gl.in d.c.transmissam. per c.sicut.& §.præterea.eo titu. & in c. inter corporalia. de translat. uide Car.in cle.j.v.q.de foro compe.

† Episcopi appellatione,an, & quando in iurisdictionalibus ueniat confirmatus: uide Fel.in c.eam te.in iij.col.uer.restringitur. de rescrip.]

Episcopi confirmatio prodest canonicis electoribus, quia acquirit eis quasi possessionem iuris eligendi. Inn.in c.cum uenissent.de resti.in inte. Bal.in Mar. uer.Electio.uer. j.in l. ij. C de seruit. & in capitulo uasallus.quid sit inuesti. Inno. in capi. in literis.de resti.spol.docto.in capit. cum ecclesia.de causa pos. & proprie.

Episcopi confirmatio prodest electo:ut s.ij. uer.

Episcopi confirmatio si reuocetur per sententiam, nō nocet electoribus. Inn.in c.querelam. de electio.q uerum nisi sit discussum de iure eorum. Bald.in l.si fine.C.ad Velleianum.

Episcopi confirmatio non tribuit ius, quando dispensatio requisita defuit.Bal.in Mar. uer. confirmatio. uersicu.ij.

Episcopi confirmatio obtenta in forma communi tribuit

buit ius præscribendi. Abb. anti. in c. dudum. de elec. Inn. in c. j. de deci. Bal. in Mar. uer. Electio. uersi. fi. in Spe. de leg. §. nunc dicendum. uer. x j. de appel. c. j. de præben. dilectus.

70 Episcopus confirmari debet, non obstante exceptione opposita contra eum quod sit uenator. s. Episcopus quis.

Episcopi confirmatio si est inutilis, an electio uitietur: dic q non, nisi in cassatione confirmationis inferat causa, scilicet ex uitio electionis. c. ad probandum. de re iudi. gl. in c. si confirmatione. de elect. in vj. & Bal. in l. quidam. §. sed cùm ueteres. C. de neces. ser. hære. insti.

Episcopus confirmationem petens non tenetur crimine ambitus. c. cupientes. de ele. in vj. Bar. in l. Barbarius. ij. col. de offi. præto.

Episcopi confirmatio non ualidat eius electionem inualidam ratione personæ electi, ratione uero eligentium sic. Idem si ratione formæ. Inno. in c. nihil. de elect. & Bar. & Bal. & Pet. de Su. in l. nominationes. C. de appe. Bar. in l. si constat. eo. ti. uide Bal. in leg. quocunque. C. de bo. quæ lib. & in add. Spe. de app. uer. per differentiam. & in tit. de elec. uer. cuius ætas. & Ioann. Andr. in capit. fin. de electio. in vj. in Nouella.

Episcopi confirmatio rite facta perficit prælaturam. c. transmissam. de electio. Bald. in le. ij. xx. col. C. de seruit.

Episcopus confirmatus potest concedere indulgentias Hosti. in Sum. de pœ. & remis. §. si quis. uer. sed nunquid. & in Spe. eo. tit. uer. sed nunquid. uide gl. in l. accendentibus. de exces. prælat. & ibi doc. & tenet. Car. in cle. j. §. fi. in fi. de reli. & uene. san. & in cle. j. §. j. de priui. ubi etiam dicit idem, si ipse non sacerdos committat episcopo sacerdoti. & dicit Spe. ubi s. uer. porro. quod potest concedere pro quinq;, decem, uiginti, triginta, & quadraginta diebus, & usque ad certum tempus, per c. cum ex eo. eo. ti. Item in aliquibus uigiliis, & festis, uel de uespere ad uesperas. & inter octauas, uel in tota quadragesima. & uide in c. fi. de offi. lega.

Episcopus confirmatus, non tamen consecratus, non cognoscit de causa criminali minorum clericorum. c. transmissam. per gl. & ibi doc. de elect. sed de crimine per uiam exceptionis opposito potest cognoscere, secundum. d. gl.

Episcopus consecratur post confirmationem, non ante. capitu. prouida. de electio. in vj.

Adde q episcopus dici non potest electus, etiã cõfirmatus, si non est consecratus, sed appellatur electus: quia consecratio confert nomen & dignitatẽ episcopalem: ut in c. tua. de his, quæ fi. a præl. Ego adduco gl. in c. j. de reli. domi. quæ bellissime dicit q tunc electus in episcopum assumit nomen epi, quando est consecratus. Hoc uolunt docto. in c. tam literis. in uerbo, consecrandus. de testi. ubi do. Ab. per illũ text. colligit hoc in uerbo a prælatione. facit. le. beatæ a Zenone. in uerbo, eo tempore ualitura, ex quo nutu diuino imperiales suscepimus infulas. C. de quadri. præscri. Facit quod uoluit Bal. in l. administrantes. ff. de excusa. tut. & in l. sed & reprobari. C. eod. Barto. & Bald. in authent. habita. C. ne fil. pro patre. & uide Barba. in proœ. cle. Facit in simili qđ not. doct. in c. meminimus. de accusa. & c. inter monasterium. de re iudi. & Bal. in l. j. ff. soluto matrim. & uide glos. in cle. j. de pœ. in uerbo, quenuis pontificem. & Ab. in ca. cum apostolica. in fi. de his, quæ fiunt a prælat. sine consen. cap. Et adduco Bald. in l. si nondum. C. de fur. ubi dicit quòd appellatione episcopi non uenit electus, confirmatus, nondum cõsecratus, adeo quòd licet ciuitas debeat priuari episcopatu, si occidatur episcopus, ut in c. ita nos. xxv. q. ij. tamen non uendicabit sibi locum dispositio illius. c. in electo, confirmato, nondum consecrato. Quod singulariter tene menti in practica: & uide Domi.

Episcopus consecrari debet intra tres menses post cõfirmationẽ. 100. di. quoniam quidam. lxxv. di. quoniam. gl. in c. cum in cunctis. & c. ne pro defectu. de elec. nisi sit legitime impeditus, secundum. d. gl. no. xxviij. di. de Syracusanæ.

Episcopi consecratio differtur propter pallium metropolitano non traditum ex mora sua. 100. dis. quoniam quidam. cum gloss. & gloss. in ca. suffraganeis. de elect.

Episcopus consecratus ante susceptum pallium non potest exercere iura episcopalia, nec consecrare, nec synodum celebrare. gl. in c. quoniam. per. c. qđ sicut. & cap. significasti. de appell. & c. pallium. 100. distinctio.

† Episcopus ante, quam sit consecratus, in episcopum promotus, dici non potest. Abb. in c. eam te. de rescrip. nu. 1.] ✠ Et quanquam uerè non dicatur, Episcopus, & sacras uirgines benedicere, ad sacerdocerdotijq; dignitatem aliquem promouere, uel sacro chrismate inungere non possit, põt tamẽ iudicare, excõicare, corrigere, à uasallis iuramẽta recipere confirmare, inuestire, beneficia conferre, atque alia huiusmodi. ca. nosti. cap. transmissam, ubi docto. de electionibus Bertachi. in tracta. de Episcop. iiij. part. ij. principal. q. vij. viij. & xix. Ioan. Cepha. co. ij. nu. 18. uol. 1. Ae. Mar. Man.

Episcopum interficientibus, si sit grauis pœna proposita, intelligendum est, eos tantum in huiusmodi pœnam incidere, qui in Episcopum consecratum sacrilegas, uiolentasque manus immittunt. Feli. in ca. eam te. nume. 1. de rescript. Ioann. Cephal. consi. ij. nume. 19. uolu. 1. Aemi. Mari. Mano.

† Episcopus electus, & confirmatus, adhuc dici non potest si consecratus non sit: & quid de prouiso per papam: & quid in eo operetur consecratio. Abb. in dicto capitulo. eam te. numero. secundo. & 3.]

Episcopus consecrari debet inter solennia missarum, scilicet inter Epistolam, & Euangelium. c. quod sicut. §. super eo. de elect.

Episcopus consecrandus est die dominica. lj. dist.ca. si.lxxv.dist.c. quod die. uidelicet hora tertiarum. lxxv.distin.c. Christus. & c.ordinationes . secundum gl.in c.si.lj. dist.

Episcopus ieiunus debet consecrari.xxvj. di. in prin. Item & ab episcopis ieiunis. ea dis. quod a partib. gl.in ca.sacramenta.de conse. di.j.

Episcopus metropolitanus consecrandus est in ecclesia metropolitana.lj.di.c. si. cũ gl xvj.di.c.j. Item ubi est papa,si papa sibi præscripsit ius consecrandi.xxiiij.q.j.pudenda.& gl. in d.c.si.

Episcopus debet in ecclesia consecrari. non extra.d. c.quod sicut.§.super eo.de ele.sed an in alia ecclesia,quam in qua papa mandauerit.And. de Iser.in c.j.quo temp.miles.

10 Episcopus per papam creatus,est per papam consecrandus,uel per eius commissarium, non per inferiores.gl.in c.si eo tempore.de elec.in vj.

Episcopus electus per capitulum potest cõsecrari per metropolitanum.c.inter corporalia . de translat. lxiij.dist.c.ij.& iij.

Episcopus potest consecrari per suffraganeum de mãdato metropolitani.c. suffraganeis. de elect.

Episcopus metropolitanus potest consecrari a suffraganeis suis.lj.dist.c.si.lvj.dist.c.j.

Episcopus metropolitanus consecratur requisitis episcopis uicinæ prouinciæ,si desunt episcopi propriæ prouinciæ.lv.dist.si forte. vij.q. j. pontifices. gl.100.di.c.quoniam quidam. in Spec.de prob.§. iij.uer.x.ibi:& generaliter scias.

Episcopus quando consecrandus est per metropolitanum, sunt requirendi episcopi prouinciæ.lxv.distin non debet.Spe.ubi.s.

Episcopus debet consecrari per metropolitanum simul cum episcopis prouinciæ . lxij. dist.nulla rõ. lxiiij.distin. extra.& c.quia.lxv.dist.c.j.& ij. & iij.

Episcopi consecratio cępta per unum potest per aliũ compleri,si is,qui inchoauit,sit morbo impeditus. xxiij.dist.quorundam.gl.viij.q.j.nihil.

Episcopi consecratio requirit tres episcopos.lxvj.di. porro.lxiiij.di.episcopi.& c.comprouinciales.65. di.in prin. & c.j.lxviij.di.quod autem. lxxx.distin. episcopi.non in castellis.c.fraternitatem.lj.dist.c. fina.scilicet comprouinciales si sunt.d. capi. comprouinciales. & cap.ordinationes.& d.c.episcopi. quorum absentes possunt cõsentire per literas. d. c.epi.& c. ordinationes.lxiiij.di.c.j.ij.& iij lxv.di.

Episcopus inuitus an consecretur.s.Consecratio.

Episcopi consecratio requirit consensum primatis, si primas sit in prouincia.lxv. dist. si autem . & c. de persona.qui si nolit consentire,sufficiat archiepiscopus.glo.in d. §.si autem.

20 Episcopus suffraganeus primatis potest per primatem consecrari, papa inconsulto. glo. in d.§. si autem.

Episcopi consecratio requirit consensum populi.72. di.nulla.cum glo.viij.q.j.licet. sed non propterea uitiatur,si desit consensus populi,secundũ. d. glo. quæ etiam dicit sufficere tacitum consensum,& nõ dissensum.per.c.si seruus.liiij. dist.

Episcopus non potest consecrari a schismaticis, hæreticis,uel excommunicatis.j.q.vij.Daibertum.ix.q. j.c.primo.

Episcopus potest ire a papam pro cõsecratione, si metropolitanus differat eum consecrare.ij.quæstio.ij. nunc uero .

Episcopus metropolitanus debet consecrari per suffraganeos suos de consensu populi.lxiij.distin.metropolitano.

Episcopus consecrari non debet, nisi prius examinet. xxiij.dist.qui episcopus.cum gl.& gl. xlvij.distinc. de Petro.

Episcopus nõ legitime electus cõsecrari nõ debet. 61. di.nullus.cum gl.j.q.j.si qui episcopi.Bal.in c.j.qui feu.da.pos.Ioann.Andr.in capitu. licet.de transla. Bald.in leg.directis.C.de manum.testam. & infra, eodem.uer.xlij.

Episcopus an consecretur ante adeptam possessionem ecclesiæ.doct.& Inn.in c.statutum. de appel.

Episcopus,qui fuit hæreticus, iterum consecrandus est. j.q.ulti.Daibertum , non tamen iterum baptizandus.gl.& Bal.in l.nihil.de manu. uindi.

Episcopus schismaticus non est consecrandus,nec potest alios consecrare.xxiiij.q. j.pudenda.

30 Episcopi consecratio non potest iterari. lxviij.dis. in summa.& c.j.

Episcopi consecrationis forma est posita.lxv.di.ordinationes.cum gl.& c.episcopus.xxiij.dist.cum glo. & §.sicut autem.& c.ecclesiastica.

Episcopus cum consecratur quid debeat iurare . in ca. ego de iureiurand.in Specu.de lega.§.j.uersi. honorandus.

Episcopi consecratio fit secundũ consuetudinem . 24. q. j.pudenda.c.nihil.in si.cum gl. de elec.

Episcopus consecratus dicitur habere ecclesiam pleno iure.c.super his.de accus. gl.in cap. cum in cunctis. de electio.

Episcopus ante consecrationem dicitur maritus ecclesiæ , quam renuntiare non potest sine licentia papæ:gl.in c.cum in cunctis.de elec.per.c.inter corporalia.de transla.

Episcopus consecratus potest sua prima beneficia conferre,non ante.c.cum in cunctis.cum gl. de elec.

Episcopus consecratus non potest repelli , nisi per accusationem.c.super his.& c. qualiter. de accu.& gl. in d.c.cum in cunctis.

Episcopus non cõsecratus quid possit facere in ecclesia.s.uer.Episcopus confirmatus.uer. lxvj.

Episcopus metropolitanus consecratus non dicitur archiepiscopus ante susceptum pallium , nec potest exercere iura spiritualia episcopalia.glo.in ca. quoniam quidem. 100.dist.& in c.pallium. per glo. de electio.capitu. sicut. § præterea. & in Specul.de rescrip.præsenta.§. ratione autem causæ. uer. item quod obiectum est.Car.in cle.j. §. nos.ij. oppo.de iureiu.Adde no.per Car.in cle.j.vj.q.de pęnis . ubi dicit ꝙ offendens episcopum electum,nondum consecratũ,non punitur pęnis.d.cle.secundũ gl.ibi & no. in glo.

in glo.iiij.in cle.ij.de cele.missa.Item ne electos pa pa uocat fratres de crimine falsi.c. quam graui. licet quo ad iurisdictionalia, & uinculum, fingatur episcopus.c.ij.de transla.secundum Car.ubi s. Facit dictum Bal.in l.si nondum. C. de furtis. ꝙ non dicitur occidisse,qui occidit electum non consecratum,arg.contra,quia dicitur offendisse, scholarem matriculatum, si de proximo erat matriculandus, & punitur pęna statuti de offendēte scholarem matriculatum. Ange.in l.ex ea.de re.mi. Alexand.in l. si quis.de iur.om.iud. De materia ante consecrationem uide plene Car.in cle.fin.de cele.mis. & de re iud.c.inter. Car.in cle.prima.§.ij.ij.opp.de iureiu. Idem in archiepiscopo ante susceptum pallium:ut ibi idem dicit in Imperatore non coronato. & sup. prox.uer.

40 Episcopus non dicitur antequam consecretur. sed ante dicitur electus.c.ij.de transla.c.nisi. de aut. & † usu pal. † Et Fel.in c.meminimus.in prin.uer.not. primo.de accu. ubi etiam quid de archiepiscopo.]

Episcopi consecratio non ualet, si electio fuit inualida.lxij.dist.nullus.j. q.prima.si qui episcopi. Bal.in c.primo.qui feu.da.pos.Io. An. in c. licet de trans. & s.e.uer.xxvij.

Episcopus dum consecratur, non pōt acolithum ordinare.c.quod sicut.§.super eo.de elec.

Episcopus consecratus si consecrat clericum inhabilē ad ordines sacros, perdit ius conferendi illum ordinem,non alios,etiam maiores.j.q.j. si quis episcopi.c.literas.de tem.or.Quod uerum secundum glo. ibi, si scienter ordinauit illum inhabilem notoriē.

Episcopi uita qualis esse debet,dicetur.j. eo. per totum.

Episcopus prima uice intrare debet in ciuitatem suæ diœcesis honorifice, & cum processionibus, sicut Christus intrauit in Ierusalem.in Sp.de leg.§. primo.circa prin.

Episcopo intranti ciuitatem debet cum clero obuiare etiam collegium monachorum processionaliter. Bal.in l.fi.C.de bonis libertorum.

Episcopus iturus ad diœcesim non debet de curia recedere sine licentia papæ. Ioan.And. in cap. ecclesia. el ij.de elec.

Episcopus debet uacare lectioni sacrarum scripturarum, & eas docere subditis:item & orationi. Item debet secum habere præsbyteros,diacones, & bonos clericos.ij.q.vij.episcopi.xxxvj.dist.c.fi.

Episcopus debet ecclesiam suam instruere, & prudēter ministrare, & monere ut a uitijs abstineat populus. vij.q.j.c.sicut.uer.episcopum.

Episcopus docens in templo debet loqui prudenter. viij.q. j.opp.

† Episcopus an familiares amatores habere possit. uide Fel.in c.significasti.circa prin.ij.col. de of.dele.

Episcopus debet secum tenere familiares honestos,& bonæ uitæ.ij.q.vij.peruenit.

† Episcopus & omnes prælati,an de facto,seu delicto familiæ suæ teneatur. Fel.in c.nulli.de ac.in j. col. uer.secundo nota.]

Episcopus debet æqualiter omnes subditos subleuare fouere.viij.q.j.clemens.

10 Episcopus debet pacem procurare inter subditos, & amouere discordias.xc.dist.studium.c.placuit.& c.prælatum.

Episcopus debet residere in ecclesia sua, saltem in festo Natalium,Epiphaniæ,Paschæ, & Pentecostes, alias a communione suspenditur triennio.vij.q.prima. si quis in clero.

Episcopus debet residere in sua ecclesia cathedrali,id est,in loco,ubi est ecclesia,non in eccle. de cons.di. iij.episcopus si.xij.di.episcopus uidem.

Episcopus dieb. festiuis debet interesse diuinis in sua ecclesia.de conse.dist.iij.episcopus.

Episcopus non debet uagari per diœcesim, nisi causa uisitationis.vij.q.j.placuit.& si monitus non reuertatur, debet recludi in monasterio. si per sex menses abfuit.ea.q.peruenit.cum gl.

Episcopus potest causa pestis,uel guerræ deserere propriam sedem,& alibi stare in diœcesi.vj.q.j.temporis.& §.episcopalium.

† Episcopus cedens episcopatui,an admittat omnem administrationem,ordinem, & dignitatem:& an si sibi concedatur de nouo ꝙ in dicto loco possit pontificalia exercere, dicatur noua concessio. uel dicatur ad pristina iura reintegrari:uide do. Bar.Soc. in consi.clxix.incip.in causa manutensis.in uer. quibus præmissis.cum uer.seq.in ij.parte.]

Episcopus præsente legato de latere in diœcesi nō potest crucem præ se ferre quam ferre alias pōt ex dignitate episcopatus.c.antiqua.de priuil. in Spec.de lega.§.sequitur.uer. hoc etiam.

Episcopus non potest cum mulieribus conuersari.l.eū qui.de epis.& cle.lxxxj.dist.cum oportet.c.in omnibus.& seq.in Spe.de denun.§.secundo.uersic. sed qualiter.etiam cum consanguineis nimia conuersatiōe.xxxij.di.interdicit.& c. hospitiolum.lxxxj.di. legitur.xxxiiij.di.c.primo.de coha. cle.& mo.in c. primo.& c.a nobis.Sp.ubi s.nisi cum matre, sorore & amita.ibi:& Ang.in aut.quomodo op.epi.

Episcopus non pōt hodie habere uxorem.lxxxj.dis. si quis.& c.cum olim. olim uero sic ad seruitium non ad concubitum.dist.xxj.omnino.uide in c.j.& ij.de cler.coniu.& per totum.

Episcopus habens concubinam non gaudet priuilegijs clericorū,& maximē priuilegio. c.si quis suadente. xvij.q.iiij.Io.An.in c.j.de cle.coniug.in vj.

20 Episcopus ludere non pōt.authen.interdicimus.de episco.& cle.xxxv.dist.episcopus.& c.clerici.de uita,& hon.cle.

Episcopus non debet interesse ludis, & spectaculis histrionum.c.clerici.de ui.& ho.cle.de cons.di.v.non opum.xxxiiij. di.præsbyteri.

Episcopus nō debet esse histrio,uel mimus.xxxiij.dis. maritum.gl.in c.donare.lxxxvj.di.glo.in c.si iudex de sen.exc.in vj.Ang.in aut.de mona.

Episcopus in conuiuijs suis dēt prohibere fieri ludos, & cantilenas cātari plausus,& risus inconditos fieri & laruas adesse.de cons. di.v. nullus presbyterorū.

xxij.q.j.clericorum.

Episcopus debet in principio mensę suæ facere benedictionem,& in fine gratiarum actionem.xliij. di. non liceat.

Episcopus inter epulandum debet uti lectionibus sacrarum scripturarum.xliiij.di.pro reuerentia.

Episcopi prandium fieri debet hora tertiarum, non ante.dicto.c.non liceat.xliiij.dist.

Episcopus nō debet uti epulis nimis lautis.xxxv.dist. ecclesiæ.

Episcopus non debet inuigilare conuiuijs. xl iij. distin.multis.& cap.seq. maximè ex symbolo. ea. di. non oportet.

Episcopus debet habere uilem mensæ suppellectilem, & uictum pauperem. xlv.dis.episcopus cum gl. quę dicit de consuetudine non seruari.

30 Episcopus debet corripi, si lasciuit in uestibus fulgidis.xxj.q.iij.omnis iactantia.cum glo.& c. præcipimus.quæ glo.dicit uerum,si facit ad uoluptaté: alias non. Item debet uti uestibus desuper clausis, non tamen de pānis rubeis,uel uiridibus.d.c.clerici.de ui.& ho.cle.Item non debet uti uestibus laicorum,nec sine proprio habitu debet ire extra domū. xxj.q.iiij.episcopi.c.sine ornatu.& seq.Item

Episcopus non potest laruari,uel mascarari.per c.cum decorem.de ui.& ho.cleri.l.minimè.C.de epis. au. & aut.de san.epis.§.fi.col.ix.in cle.ij. iij.q.de ui. & ho.cleri.de conse.dist.ulti.fuchare. Imo

Episcopus debet laruas ad se uenientes expellere. de consecra.dist.v.nullus.

Episcopus monachus non potest uti rocheto. c. clericus.de uita.& hone. cle.

Episcopus non potest interesse causæ sanguinis.c.clericus.ne cleri.uel mo.c.sententiam.e. tit.c. ex literis.de exces.prœl.c.in archiepiscopatu.de rapto. c. conquestus.de foro comp.in Sp.de iur.om.iud.§.fi. uer.nota ꝙ episcopus. Vnde

Episcopus committit alteri causas sanguinis, secundū Sp.ubi supra.Bal.in l. j. C.ubi de cri.agi oportet.ubi dicitur uerum, scilicet generaliter:imo etiam specialiter,secundum Io. An.in addi.Sp. ibidem no.in c.fi.ne cle.uel mo.in vj.Item

Episcopus fit irregularis,si authoratur in causa sanguinis,etiam uertente coram suo uicario:non si interfuit ex curiositate.in Spe.de dispen.§.iiij.uersic.sed quid de iudice, & præce. & uer. quid si episcopus. Vel si iudici interroganti quid fiat de tali criminoso,respondet quòd faciat eum mori. Vel si dicit,malum esse,si euaserit:non si dicit quòd iustitiā faciat, uel consulat iurisperitos.d.uer.quid si episcopus.docto.in d.c.sententiam.

Episcopus ex quibus causis fiat irregularis. in Spec. de dispen.§.iiij.per totum.

Episcopi debent sibi.inuicem auxiliari aduersus offensores eorum,alias puniuntur.xc.dist præcipimus.j. q.j.nulli.& c.seq.

Episcopi debent supplere defectum episcopi, uicini, mortui,uel infirmi.vij.q.prima pontifices.gl.xc.di. præcipimus.

40 Episcoporum alter debet alterum honorare, scilicet maiorem & digniorem.C.de offi.magi.l.nemo. Host.in Sum.post prin.c.si forte.de elec.in vj.ij. q. vij.puto.Bal.in c.j.de cle.qui inuesti. seu in Sp. de cita.§.iiij.uer.porro.si sunt plures.lxxx. di. in illis. in fi.xx .di.in nouo. sed ceteris paribus præferri debet qui prior est, uel cuius episcopatus est dignior, & qui magis laborauit pro ecclesia Dei. xvij. di. §. fi.de maio.& obe.c.j.lxxiiij.di.episcoporum.lxxv. di.c.fi.& Sp.in dicto uer.porro.uel is,de quo prius fit mentio in literis papæ.xliij.dist.sit rector.& Sp. ubi supra.

Episcopus cardinali pręferri debet.ij.q.vij.quamquā. sed.non seruatur.

Episcopus non potest arma mouere. xxiij. q. viij. in princip.nisi contra hostes fidei.ea.q.cap. igitur. & cap.pridem.Item nisi pro tuitione ecclesiæ.xxiij.q. fortitudo.& gl.xxiij.q.viij.quicunq;.xxiij.q.iij.Maximianus.& gl.in d.c.igitur.uide xxxvj.di.c.fi..Itē gl.xxiij.q.j.c.j.

Episcopus non potest bellum mouere, ut recuperet castrum sibi ablatum. Bald.in l.ij.xxiiij.col.C.de serui.Sed contrarium credo,per no. supra proxi. uersic.& not.xxiij. quæstio.viij.§.his ita.cap.igitur. & cap. hortatu. sed proditoriè potest recupere. Bald. ibidem.

Episcopus militare prohibetur.xxiij.q.viij. reprehensibile.Item

Episcopus potest facere sibi dari insolutum castrum proditoriè ablatum pro suo sibi occupato.Bal. ubi supra.& Inno.in c.olim.de resti.spo.Item

Episcopus habens iurisdictionem temporalem potest indicere bellum. Inn.in c. quod in dubiis.de præb. nec tunc fit irregularis,licet homo moriatur in dicto bello,nisi ipse committat homicidium. Bald.in Mar.uer.Episcopus.uer.xxiiij.xxiiij.q.v. de occidēdis.& gl.xxiij.q.ij.Maximianus.

Episcopus potest esse legatus principis laici.c. cum parati.de appel. Vnde

Episcopus debet obedire principi laico:ut per Bald.in fit.de pac.Constan.§.in ciuitate.in princip. & glo. xxiij.q.viij.reprehēsibile.xviij.distin. si episcopus. Sed

Episcopus non potest ire ad principem sine consilio metropolitani,& episcoporum comprouincialium. xxiij.q.viij.si quis episcopus.

Episcopus debet obedire potius papæ, quam principi.dicit glo.in d.cap.reprehensibile.xxiij.q.viij.

Episcopus pōt esse consiliarius principis. authen.habita.ne fi.pro patre.

Episcopo debet potius, quam principi clericus obedire,nisi habeat ab eo fundum.c.cum parati. per doc. de ap.& c.cum non ab homine.de iud.

Episcopus pōt homagium præstare principi.ca. antiqua.de priui.& in Sp.de feu.§.ij.circa prin.

Episcopus potest excommunicare principalem laicū suæ di cesis.gl.xj.q.iij.si autem.& gl.in ca. omnes. de maio.& obe.& gl.xcvj.di.duo sunt.xviij.distin- quoniam quidem.lxiij.dist.c. Valentianus. c. dilecto.

cto.de sen.exc.in vj.

Episcopo est parendũ.xj.q.iiij.si quis uero.alias Deus offenditur.ea.q.quicunque.& c.absit. c. omnes. de ma.& obedien.xj.q.iij.si autem.

Episcopus potest principem iudicare,non econtra.capit.Imperator.in fin.xcvj.distin.xj.di.cap.in sacerdotibus.

Episcopus debet cum principe mitius agere, quam cũ aliis.c.de rebus.xij.q.ij.& gl.ubi supra.

Episcopus debet charitatiue agere cum clericis. cle. j. in fi.& ibi.Car.de exces.prælat.

Episcopus potest esse delegatus iudicis laici. ca. in archiepiscopatu.de rap.& doc.in c.ij.de iudi.

60 Episcopus administrans bona principis laici, non pōt ab eo carcerari pro ratione reddenda.gl.& docto.in c.dilectis.de ap.nisi sit suspectus de fuga.Innocen.in cap.ut famæ. de senten. excommu. Ioan. And.in cap.nullus.de pign.in c. cum non ab homine.de iud.

Episcopus potest esse tutor, si uelit, sed non cogitur. lxxxvj.dist.peruenit.Ang.in l.ij.de legi.tu. Bart. in l.legitimos.§.fi.eo.tit.uide in Sp.de tut.§. generaliter.uer.item opponitur quòd in episcopis.lxxxviij. di.neq; apud.xxj.q.iij.Cyprianus.de epi.& cler.l. generaliter.in auth.eo.tit.§. Deo autem amabiles. lxxx.dist.episcopus guber.

Episcopus non potest negotiari,uel mercari.ca.fin.de ui.& honesta.cleri.xiiij.q.iiij.c.j. quanquam. de cē si.in vj.

Episcopus non potest uersari in negotijs secularibus, nisi quatenus expediat ecclesiæ.xj.q.j.c. te quidem xxiij.q.fi.sepe.& c.his,a quibus.

Episcopus non potest esse fideiussor. c. te quidem . xj. q.j.c. clericus. de fideius. nisi in causa necessitatis. lxxxvj.di.non satis.secundum.d.glo. Item nisi pro ecclesia.in auth.de san.epi.§.alium.co.ix.& gl.in l. curialis. C.loca.Itē nisi inter se uicissim fideiubeāt. l.omnes.§.in hac. de epis.& cle.Item nisi fideiubēs renunciet priuilegio,secundum d.gl.uide in c.pe.& fi.de fideius.Item nisi iudicatum solui, non de iudicio sisti.Bar.in.l.iij. ff. de fideius. Item non pro gabellariis. Ang.in d.§.alium.

Episcopus non potest esse procurator, uel aduocatus litiũ.c.te quidem. & ibi gl.xj.q.j. xvij.q.v. deniq;. xv.quæstio. ij.c.j. & in l. placet. & in l. repetita. de epi.& cle.& in c.j.& per totum.de postula. nisi pro ecclesia.c.constitutis in præsentia. & ibi doc.de ap. cle.religiosus.de proc.

Episcopus potest esse artifex.xvj.q.nos.in gl.

Episcopus tenetur suscipere legationem sibi delatam. iij.q.j.nulli.

Episcopus potest eligere sibi sepulturam, etiam extra suam ecclesiam cathedralem. Ab. in c. ad apostolicæ.de don.ubi idem dicit in clerico,& uxore.

Episcopus in spiritualibus quam authoritatem habeat.j.dicemus.

Episcopus potest absoluere,& ligare animas a peccatis:ut xxxiij.q.prima.quodcunq;.& c.manet. xxxiij.q.ij.legatis.50. dist.considerandum.Math.xvj. c.Quod uerum, nisi de peccato in spiritum sanctũ, quod est irremissibile,etiam in alio seculo. de pœni. dist.v.potest.& ibi gl.tex.& gl.xxv.di.qualis.Bart. in l. qui ea mente. de fur. Quod intellige de finali impenitentia,& obstinatiōe.xciij. di. diaconi sunt. in fi.de pœ.dis.vij.in fi. & d.c.legatus. Item uerum in uita peccatoris,non post mortem.xxiiij. q. ij. in summa.& c.j.& ij.de senten.excommu.cap.a nobis lo.secundo.& glo.xxvj.q.vj.si aliquis. Item uerum etiam in articulo mortis.xxiiij.q.vj. cognouimus. c.de his.& cap.is,qui.& per totum. & ca.si præsbyter.nisi in raptore.c.super eo.de rap.& glo.in d.c.si presbyter.Item.

† Adde quòd episcopus nō debet intantum attenuare uitam carcerati, quod propter attenuitatem uitæ,uel asperitatem carceris,uerisimiliter moriatur, alias non euaderet pœnam irregularitatis : nam uita carcerati debet reseruari, licet sit misera:ut in c.nouimus.de uerb.sig.& in c.a nobis. de apo.& utrobique per Abba.& uide eundem in c.qualiter,& quādo.el.ij.de accu.post do.Anto.& in c.ad audientiā. de cri.fal.facit quod habetur per Io.de Lig.in cle.j. de pœnit.& remis.

Episcopus imponit pœnam ex arbitrio pœnitentibus in extremo uitæ.xxvi.q.vij.tempora.& seq. & c.pœnitentibus.

Episcopo qui,& quot casus sint reseruati ad absoluendum pœnitentes:uide gl.ord.in ca. ij. de pœ.& re in vj.Host.in summa e.ti.§. ij. & in Spe. de dispen. & de pœni.& remis.& in c.si episcopus.de pœni. & remis.in vi.& Archi.de pœni.di. vi. cap. ultim. Vnde uersus.

Qui facit incestum,deflorans,aut homicidia,
Sacrilegus,percussor,uel sodomita,
Transgressor uoti,periurus,sortilegusque,
Et mentita fides,faciens incendia,prolis oppressor.
Blasphemus,hæreticus,& omnis adulter.

10 Pontificem super his semper detentus adibit,secundum Car.in cle.dudum. §. ac deinde. vij. q. de sepul.ubi etiam dicit quod casus papæ soli reseruati ponuntur per Hosti.de renun.c. nisi. §. propter. & Sp.de dispen.& in tit.de pœnit.& remis.& per Car. omnino in cle.j.xi.no.de priuil.

Episcopus absoluit a iuramento contractus,sed nō de facili.c.si uero.& ibi But.de iureiur.& ī.uer. Absolutio.uer.vi.

Episcopus potest obseruare a iuramēto, uide undecim casus remissiuè per Feli.in c.constitutus.co.x. uer. quando autem.extra de rescrip.

Episcopus ratione iuramenti potest etiam cognoscere de prauitate,uel simulatione contractus. Bald.in l.ordinarii.de rei uen.& Pe.de Su.in l.si de ui. ff.de iudi.Ioan. de Pra. in l. qui proprio. §. Item quæritur.de procura.& Alexand.in l.si quis pro eo.ff. de fideius.

Episcopus est iudex,etiam inter laicos ratione iuramēti contractus,ut ibi:& tenet Bal.in aut. sacramenta si aduer.uen.in l.prima.& in l.liberti.de ope.liber-

& in

& in l. prima. C. de reb. credi. & in c. item sacramẽta. de pa. iur. fir. in usib. feu. & in addi. Sp. de compe. iudi addi. uer. iuramentum. Alex. de Vin. in ca. potuit. de loca. Ioan. And. in c. fi. de foro compe. li. vj. in Nouella. in c. nouit. de iudi. Quod uerum est in episcopo loci in quo instrumentum cum iuramento confectum est. Bal. in l. in contractibus. §. in omni. de non nu. pec. Item uerum inter contrahentes, non inter hæredes. Bal. in dicta aut. sacramenta. & Io. An. ubi s̄. Item uerum, etiam in causa feudi. Bal. in d. l. liberti. ult. col. Item

Episcopus potest esse iudex inter laicos ratione peccati. cap. nouit. de iud. cap. ij. de excep. in vj. c. mulieres. de iureiur. eo. li. & per Bal. in aut. ad hæc. C. de usuris. Item

Episcopus potest cognoscere inter laicos ultra casus prædictos, scilicet quando habet dominium temporale. cap. ueniens. de iureiur. ca. fin. ne cle. uel mon. Item & de causis matrimonialibus decimarum, & spiritualibus. de ordi. cog. tuam. qui fil. sint legi. ca. causam. de deci. c. quoniam. Item de criminibus ecclesiasticis. c. cum sit. de foro comp. c. fin. e. tit. in vj. Item de causa sibi delegata per laicum. c. in archiepiscopatu. de rapto. Bal. in aut. si quis liti. de episco. aud. Item in causa reconuentionis. iij. q. viii. cuius in agendo. Item inter laicos familiares episcopi. lx. di. iudicatum. Item si iudex laicus negligat cognoscere de foro compe. c. ex transmissa. & c. licet ex suscepto. xxiij. q. v. administratores. & gl. ord. in c. fin. de excep. in vj. & Bald. in l. in contractibus. §. in omni. de non nume. pecu. Item in cã dotis in defectum iudicis laici. Bal. ibidem, & in c. fi. de iudi. in vi. c. iij. de do. inter uirum & uxo. Io. de Pra. in l. filius. de ꝓcur. Item de causa rusticorum ecclesiæ. d. c. iudicatum. de app. c. si duobus. Item contra raptorem, uel furem rerum ecclesiasticarum. c. fi. de foro compet. xxiij. q. iij. si quis de. Item si iudex laicus est suspectus. in aut. ut diffe. iud. §. primo. & pe. & glo. ordin. q. prima. in summa. Item & de delicto laici commisso contra clericum, uel monachum, siue absoluendo siue condemnando se intromittat iudex laicus: quia potest. Bal. in consi. in Christi nomine amen. facta est inquisitio. in fin. per c. fin. cum glo. de exce. in vj. Item de conuenticula laicorum. c. conuenticulas. & ibi Bal. de pa. iura. fir. Item facit solui dotem etiam ex pacto nudo promissam. Bal. in l. prima. C. de dot. promis. Host. Ioan. And. post Inno. in ca. de prudentia. de don. inter ui. & uxo. Item in crimine ecclesiastico potest episcopus indicere purgationẽ. Inno. in cap. nos. inter. de pur. cano. Bald. in Marg. uersic. Episcopus. uersic. xxv. Item si laicus delinquat circa spiritualia, ut quia conferat sacramenta in casibus prohibitis, uidelicet si Baptizet, uel confessiones audiat: secundum Car. in cle. prima. j. q. in opp. de Bapti.

Episcopus quolibet anno debet uisitare diœcesim, uel etiam pluries, prout expedit, per se, uel alium. ca. si episcopus gl. de offi. ord in vi. x. q. prima. episcopũ. Bal. in l. j. §. ne aũt. C. de cad. tol. x. q. j. placuit. & in c. primo. de censi. Et quid debeat facere quando uisitat, uide in c. placuit.

Episcopus non potest renuntiare iuri uisitandi, licet procurationi sibi debitæ pro uisitatione sic. Flo. in l. labeo. ff. quemadmo. ser. ami. Inn. in c. cum ex officii. de præscrip.

Episcopo negligente pôt fieri uisitatio per archiepiscopũ. c. j. & fi. de censi. in vj. doc. in d. c. cum ex officii. ubi etiam dicitur quod

Episcopo præfertur archiepiscopus in officio uisitandi: ut ibi, & Host. in c. ad aures. de temp. ord.

Episcopo non uisitanti an debeatur procuratio, uide Fel. in c. cum ex officii. de præscrip. in ij. col. uer. cõsidera secundo.]

20 Episcopus debet benedicere, aquam, cruces, & uestimenta, & calices ecclesiarum. de conse. distin. prima. uestimenta. Card. in clem. ij §. statuimus. de statu. mona.

Episcopus potest absoluere ab omnibus casib. tangentibus inferiores, uidelicet excommunicatione, nisi inueniatur prohibitus. de sen. exc. nuper. Car. in clemen. j. §. j. de reli. domi.

Episcopus potest absoluere excõmunicatos, ẽt exemptos, in diœcesi delinquentes, etiam si habeant priuilegium ꝙ ratione delicti non subiaceant foro episcopi. Car. in d. §. j. vii q.

Episcopus excommunicatus potest alteri committere sui absolutionem. Car. in cle. j. §. primo. viij. q. de re do.

Episcopus habet potestatem conferendi omnia beneficia diœcesis propriæ. de hæreticis. c. cum ex iniuncto. Car. in cle. j. xiij. q. ut lite penden. & in c. cum ecclesia. de elec.

Episcopus habet iurisdictionem in diœcesi. Car. in cle. ij. §. ut illud. q. j. de re iud.

† Episcopus faciens actum iure deuoluto, si ita nõ sit actus, non ualet, licet alio iure potuisset fieri. Deci. con. cxxix. col. iij.

Episcopus non potest donare mensę suæ, & capitulo gloss. & Card. in clem. ij. §. primo. de rebus ecclesiæ non alie.

Episcopus impediẽs solui decimas monachis, tenetur ad interesse. de deci. cle. j. & ibi Car. in cl. j. in prin. q. iiij. de exces. præla.

Episcopus uisitans non potest propria authoritate rũpere ostia domorum, & intrare causa hospitandi. sed potest propria authoritate repellere resistentes sibi Innocen. & docto. in cap. primo. de immu. eccl. Flo. in l. prima. §. primo. ff. de serui. urb. prædi. Bartho. Cep. de seru. urb. c. xxx. & Car. no. in cle. ij. xiij. no. de censi. ubi etiam dic ꝙ si contra facit, est excõmunicatus.

Episcopus accedens extra diœcesim ad uisitandum, uel chrismandum, debet habere sumptus a diœcesano. gl. & doc. in c. si episcopus. de of. ord. in vj. xii. q. ij. charitatem. cum gl.

30 Episcopo uisitanti debentur sumptus moderati. x. q. iij. illud.

Episcopus priusquam consecretur, potest facere benedi-

nedictionem simplicem, uidelicet cum signo crucis ut faciunt alii sacerdotes. c. primo. de consecra. dist. j. & c. seq. xxv. dist. §. ecce. sed post potest facere benedictionem solennem cum uerbis, Sit nomē domini benedictum, &c. de conse. dist. j. ministrare. cum gl. de conse. dist. v. conuenit. Car. in cle. ij. §. statuimus. ix. q. de stat. mon.

Episcopus iurans non tenetur tangere librum manib. de iuramen. calum. c. fin. de sancti. episco. §. nulli. xi. q. prima. non flagitatur. uersi. nec honore. Specu. de iur. calum. §. penultimo. uersic. item nota quod cum episcopus. Quod uerum, nisi episcopus reuertatur ab hæresi, uel schismate. j. q. vii. quoties, Itē nisi absoluatur ab excommunicatione, uel suspensione. de sen. exc. cap. uenerabili. Item nisi in causa propria, nisi de iudicio sisti, & iudicato soluendo promittat. l. cum clericis. de epis. & cleri. Io. An. in addi. Spe. ubi supra. Item nisi in causa ecclesiæ ciuili, in qua iurare debet per procuratorem, non per se: secus in spirituali. arg. c. primo. & pe. de iura. cal. v. q. iiij. quia episcopus. ix. q. iij. cū scimus. Sed Spe. ubi supra firmat practicam, de qua. in d. c. fi. de iura. cal. quod indistincte iuret, proposito sibi libro Euangeliorum. Sed cum iurat fidelitatem, debet sacra tangere. gl. in cle. prima. de iureiur. uide gl. in c. dudum. de elec.

Episcopus nō benedicat populo interdicto, sed nec est irregularis si benedicat. c. is, qui. & seq. de sent. exc. in vj. Car. in cle. ij. vj. q. de priuil.

Episcopo celebranti in ecclesia exempta diœcesis, debentur oblationes. j. uer. oblationes, quæ fiunt in ecclesiis, &c. uer. iiij.

Episcopi baculus significat custodiam, quam habet ut pastor. Sed

Episcopi mitra cornuta significat disciplinam utriusque testamenti, scilicet noui & ueteris, in quibus debet esse peritus episcopus. Arch. xlv. di. disciplina. in fin.

Episcopus accedens ad altare debet deponere mitrā, & baculum pastoralem: quia agens causam populi coram Deo debet stare mitis: sed conuersus ad populum debet reassumere ea, quasi minans populo. Archi. post gl. xlv. di. disciplina. in fi.

Episcopus non potest celebrans in ecclesia exempta concedere indulgentias. Hosti. in c. accedentibus. de exces. præla. Car. in cle. fi. §. fi. de priuilegiis. ubi tenet contrarium de licentia exemptorum. de pę. & remis. quod aūt. ubi uide: & dic ibi etiā non posse episcopum facere indulgentias pronunciari per prędicatorem in loco exempto.

Episcopus potest authorari in donatione de imarum feudalium ab ea facta per laicum ecclesiæ, uel capitulo. Card. in cle. ij. §. primo. de reb. ecc. non ali. post gl. ibi.

40 Episcopus potest authorari capitulo tollendi dignitatem de ecclesia. gl. & Car. in d. §. j.

Episcopus pōt absoluere ab excōmunicatione monachum, ēt exemptum, si abbas consentit, alias non. Car. in cle. j. §. præfatæ. in fi. de stat. mo.

Episcopus iurans tactis scripturis, cum non debet, peccat uenialiter. xxij. q. iiij. illicitum. Adde secundum Car. in c. fin. de iur. ca. & in cle. constitutionē. xviij. q. de elec. q iurans de calumnia non tangit scripturas. alias sic.

Episcopus scribens alicui ut canonico, potest postea negare eum esse canonicum. Bal. in l. iubemus. in fi. C. de lib. causa.

Episcopi litigantis cum abbate de iure episcopali probatio præualet, si probata est possessio hincinde. In. Sicu. & Imo. in c. auditis. de præscrip.

Episcopo petente ecclesiam sitam in sua diœcesi non incumbit probatio, sed possessori. in Sp. de proba. §. j. uer. ij. & ualet eius libellus. Peto ecclesiam sitā in mea diœcesi. in Sp. de libel. concep. §. xv. uer. si autem episcopus.

Episcopo debetur reuerentia a canonicis. c. cum non liceat. & ibi doc. & Sicu. de præscrip. Item

Episcopus debet honorare canonicos, & præsbyteros suos. xcv. di. episcopus. in quolibet. Quod uerum in domo: sed in ecclesia debet stare superior eis, & in itinere debet præcedere. ea. di. non oportet. & cap. esto subiectus. Item

Episcopus debet honorare laicum, appellando eum fratrem, non filium. gl. in d. c. esto subiectus. viij. q. j. quod autem. Item & socium, secundum d. gl. per c. cauendum. x. q. iij. Item

Episcopus debet a laico appellari pater, uel dominus, non frater. c. cum clericis. de uerb. sig. c. grauem. de exces. præla.

50 Episcopo furioso debet capitulum dare coadiutorē, qui administret spiritualia, & reliqua. c. j. §. primo. de cle. egro. in vi. Item si episcopus sit senex, inutilis, uel infirmus perpetuo morbo: & si recuset, papa est consulendus. d. c. j. §. si autem. vij. q. j. scripsit. c. præsentium. & c. pontifices. q non pōt deponi talis episcopus: uide vij. q. j. petisti.

Episcopo mortuo, cui datus est coadiutor, administratio deuoluitur ad capitulum. Bar. in l. solet. de tute. Ang. in l. j. C. qui pe. tuto.

Episcopo infirmo, uel prorsus inutili, potest alius prælatus postulari. Bar. in l. post susceptam. de excusa. tuto.

Episcopus si pœnitentiam iniunxit alicui, non pōt illam inferior minuere. c. cum inferior. de maio. & obe. in Sp. de pę. & remis. uer. fi.

† Potest tamen ex causa de nouo superueniēte sacerdos parochialis diminuere suo parochiano pęnitentiam sibi iniunctam a suo episcopo: ut dicit gl. in c. latorem. xxxij. q. ij. quam dicit singularem And. Bar. in con. xxxvi. in xvi. col. uer. & ideo sing. dixit Baldus in ij. uol. & ibi subdit quod episcopus ex cā superueniente potest diminuere pęnitentiam iniunctam suo parochiano a papa.

Episcopus pōt constitutiones facere in sua diœcesi. c. ut animarum. de const. in vi. c. ij. de ma. & obe. Bart. in l. j. ff. quod quisque iur. & in l. omnes populi. iiij. q. j. prin. de iusti. & iure. Quod uerum cum consensu capituli. gl. & doc. ubi s. itē uerū, nisi sint ambitiosæ, &

se,& irrationabiles. Bal. in l. nulli. C. de sen. Item ni si ad alterandum uoluntates defunctorum. Bald. in l. uoluntatis. de fideicō. sed ad imponendum pœnas executoribus testatoris sic. Bal. in l. prima. ulti. q. C. de his, quæ pœ. no. Item uerum, etiam cum adiectione pœnæ spiritualis. Bal. in l. si quis seruo. C. de furt. Item uerum etiam in episcopo putatiuo, scilicet donec remoueatur. Bar. in l. Barbarius. xj. colu. de offi. præto. ubi etiam dicit secus in processibus factis coram eo. Item uerum etiam ad inducendum faciliorem modum probandi contra usurarios, quam fit de iure communi. Bal. in l. eos. §. super. C. de usu. & supra uer. Constitutio. uer. liiij. & lvi Item nisi in præiudiciū subditorum. Inn. in c. fi. de offi. dele. Io. An. in c. fi. de app. in vi. in Nouel. iij. col. Pau. de Ca. consi. cxlvii.

† Episcopus potest facere statutum in pertinentibus ad spiritualitatem, uel dependentibus ab eis, quo ligantur clerici, & laici, & etiam in temporalibus inter clericos. Ang. in con. lxiiij.]

† Adde hic quòd episcopus non potest statuere contra ius commune ut not. gl. in c. cum dilectus. de cō sue. facit. c. quod super his. de maiori. & obe. Io. An. in c. fi. de offi. archipræsby. & in c. fi. de appel. li. vi. Quod uerum, quando ius commune est productū in esse, & per illum est alteri ius quæsitum: ut uoluit Abb. in d. c. cum dilectus. potest tamen episcopus statuere adiuuando ius commune, scilicet apponendo pœnam, ubi non est apposita uel aggrauādo appositam: ut ibi no. Abb. in c. innotuit. de eo, qui fur. or. recep. Pro quo dicto est gl. in cle. ne Romani. in uerbo, tolli. de elec. & tex. in d. c. innotuit. & in c. ut animarum periculis. de const. lib. vi. Reperio tamen Bal. in l. omnes populi. ff. de iusti. & iure. limitantem hoc quòd ex noua & emergenti causa potest episcopus disponere contra ius commune: argu. l. si hominem. ff. man. Refert & sequitur Abb. in c. fin. de consue. & in c. at si clerici. §. de adulteriis. de iudi. & in c. licet. de offi. ord. & do. Barb. in cap. j. de const. in xlvii. co. facit quod uoluit Abb. in cap. a nobis. de sen. excom. & in c. cum accessissent. de constit. & Fed. de Senis. con. vii. & con. xxvii.

† Episcopus non potest statuere quo minus ecclesiarum administratores possint locando facere conditionem ecclesiæ meliorem do. Bar. Soc. in con. cclxxij. inci. non prosequendo. uer. confirmatur præmissa. in ij. parte.]

Episcopus potest ex causa minuere pœnitentiam iniunctam a papa. gl. fin. xxvi. q. vii. tempora. argu. l. hominem. C. man. uide gl. in c. cum P. de accusa. & in c. ij. de sacril. & Car. in cle. prima. §. si qui. de priuil. & omnino per Car. in cle. prima. §. primo. xij. q. de pœni. & remi. & j. Pœnitentia. quod potest episcopus minuere, uel mutare iniunctam a sacerdote, non econtra, nisi in casu necessitatis, uel ex causa.

† Vide Dec. in c. at si clerici. §. de adulteriis. co. iij. in fine, cum prin. seq. de iud.

Episcopus potest conferre beneficia consanguineis, sicut extraneis. Card. in clem. j. §. abbates. j. q. de exces. præla.

Episcopus in aliena diœcesi potest uti pontificalibus sine exercitio. gl. & Card. in cle. ij. §. primo vi. q. de priuil. ubi dicit uerum, nisi in his, quæ sapiunt superioritatem: ubi uide.

Episcopus non ligatur constitutionibus suis. Bal. in authen. quibuscunque. de sac. san. eccle. & in l. digna. de legi. & in l. cum ipse. de contrahend. emp. Vide Bal. in l. uoluntatis. in lec. antiqua. iiij. col. C. de fideic. & in l. sancimus. §. similis. de Latina lib. tol. & in §. ad hæc. de pa. iur. fir. Item

Episcopus non potest iniuste priuare clericos beneficiis. no. Car. in cle. j. §. abbates. de exces. præla.

60 Episcopus potest inuenire sacramenta. Item potest religioso dare licentiam ministrandi. ead. gl. & Cardi. in cle. j. xx. q. de priuil.

Episcopus de consensu fundatoris ecclesiæ pōt in fundatione ecclesiam illam alteri subiicere. no. Car. in cle. ij. in prin. xj. no. de reli. do.

Episcopo non debetur procuratio pro reconciliatione ecclesiæ uiolatæ. Car. in cle. j. xiiij. q. in fi. de celeb. mis. nisi sit consuetum. ibi. q. xv. in fi. sed pro consecratione ecclesiæ, uel altaris sic: ut ibi quæst. xv.

Episcopus receptans furem incidit in excommunicationem uigore constitutionis quòd furans sit excō municatus: & hoc indirecte, propter participationem. Bal. in d. §. ad hæc. vi. col. & in d. l. digna. de legi. & Io. An. j. q. Bononiensis episcopus. licet Arch. in cap. primo. de consti. in vi. dicat eum ligari etiam directe: sed ibi Ioan. And. reprobat. & Bald. ubi s. Item

Episcopus faciens contra constitutionem suam imponentem pœnam excommunicationis non incurrit pœnam excommunicationis, secundum Bar. in l. Lucius. §. Titius. ff. de fideic. liber. Hosti. de sen. excō. §. quid ualeat. & Cy. in d. l. cum ipse de contrahen. emp. Sed Cyn. ipse tenet contrarium. in authent. quibuscunque. de sac. sanc. eccle. Ioan. And. in regula, cui licet. in vi. tenet idem. Vide plene per Io. de Ligna. in trac. de sen. exc. iij. char. uer. sed circa hoc consueuit dubitari.

Episcopus incurrens excommunicationem etiam minorem ex participatione, non potest seipsum absoluere. Bal. in d. l. cum ipse. de contrahen. emp.

Episcopus potest excommunicare scientes furtum, & non reuelantes, sed non potest excommunicare scientes furtum. Barto. & Bald. in l. inciuilem. C. de furtis.

Episcopus potest excommunicare extra diœcesim subditum suum. gl. ix. q. ij. episcopum. xi. q. iij. si episcopus. & c. si quis præsbyter. & c. si quis uero Hosti. in cap. primo. de rapto. Ioan. de lig. in tractatu de sen. exc. vij. parte. uer. consequenter quæritur nunquid superior. Inn. in c. fi. de fo. comp. Pau. de Ca. in l. fi. de iurisd. om. iud.

Episcopus potest excommunicare, & absoluere subditos. c. cum in ecclesiis. de ma. & obedi. Sed an absoluat extra diœcesim. Car. in cle. prima. ij. quæs. de fo. compe. quod non nisi de consensu diœcesani.

episco-

Episcopus præscribit contra libertatem ecclesiæ inferioris exemptę per quadraginta annos, licet nó ad præiudicium ecclesiæ Romanæ. doct. Sicu. & Bal. in c.ad audientiam.de præscrip.

70 Episcopus prælaturam nullo tempore præscribit. Bal.in l.j.C.de emanci.lib.

Episcopus potest iurisdictionem suam totam abdicare a se,& alteri cócedere,& ecclesiam,scilicet per sententiam,qua conuincatur, non aliter. c. cum inter. & ibi doc. & Sicu.de re iud.

Episcopus possidens decimas in sua diœcesi.non iuuatur quasi possessione,nisi doceat de titulo,uel priuilegio.c.si ad decimas.de rest.spol.in vj.Bal. in l.uis eius de proba.

Episcopus dicens aliquam ecclesiam, uel personam eē suam,potest conueniri negatoria. Bald.in l.ij.C.de serui.iij.q.

Episcopus non potest conferre beneficium ecclesiasticum,quod uacauit in curia Romana. Bar.in l. j. ff. de testa.tu.

Episcopus uiolans interdictum, est ipso iure suspensus ab officio,& iurisdictione,nec potest excommunicare,& eius sententia est nulla.cap.tanta.de exc. præla.

Episcopus extra diœcesim an utatur propriis insigniis, id est,mitra & baculo, & pallio, si est archiepiscopus.Car.in cle.j.prima q.de for. compe. quod non sine licentia papæ: potest tamen cantare missam, & prædicare de consensu diœcesani:ut ibi uide Car. in cle.ij.§.pe.de priuil.

Episcopus debet inquirere de hæresi.infra uersic. Hæresis.

Episcopus audiens missam a male ordinato,non uidetur cum eo dispensare.Car.in cle.fi.§.fi.in fi.de sen. exc.post gl.ibi.

Episcopus debet esse solicitus ad cultum diuinum.vij. q.j.quia frater.de const.ex parte.clem.j.§ j. & ibi Car.de celeb.mis.

80 Episcopus ex potestate sibi a papa concessa potest concedere indulgentias ad certum numerum.Car. in cle.j.§.fi.pen.q.de reli.& uen.san.

Episcopus absoluit excommunicatos in casu cle. j. de consan.& affi.secundum Car.ibi,pe.q.

Episcopus non absoluit irregulares.Car.in d.c. cle. j. pe.q.no.in c.iij.de cle.ex commu.mini.

Episcopus non gaudet priuilegiis a se concessis.J. uer. Indulgentiæ.

Episcopus non potest pro se retinere beneficia uacantia,sed debet aliis conferre.c.fi.de institu.c. relatú. de præbend.scilicet cum consensu capituli, licet secus sit in papa,& legato. c. j.& ij.de of.leg. in vi. & Lau.in rub.de reb.eccl.non alie. in vi. Sed Bald. in Marga. uersicu. episcopus.uer. ij. dicit episcopum conferre sine consensu capituli: secus in prælatis inferioribus,secundum Inn.in c.cum satis.de of.arch. Item

Episcopus solus in ecclesiis minoribus habet ius instituendi,& destituendi.Inn.in c. nouit.de his,quæ fi. a prælatis.& Bal.ubi supra.

Episcopus promouens scienter excommunicatum ad ordines sacros, nó uidetur cum eo dispensare. Inn. in c.cum super.de offi.deleg.& Io.Papi.in Summa in secundo lib.uersi. nec fuisse iudicem competentem.Item

Episcopus scienter aliquid faciens,non uidetur dispensare.Bal.in addi.Spe.de dispen.§.qualiter.uer. nunquid superior.& in Sp.uer.dicunt autem.& uersicu. nunquid.

† Episcopus an possit restituere post dispositionem, item an possit restituere ad famam, item an possit dispensare sine capitulo.Dec.in c. at si clerici. §. de adulteriis.col.xij.& seq.de iud.

Episcopus non potest instituere aliquem in beneficio patronato intra tempora præsentandi, etiam si patronus nullum præsentet intra tempus.c. aliud. de iure patr.& domini. de Rota. in deci. ccclvii. & in deci. cccix. Item quod permutatio tenet Sicu. in c. cum Bertoldus.de re iud.Et si restituat,potest præsentans,id est,patronus, & præsentatus petere illú remoueri,etiam si institutus est idoneus,& præsentatus sit idoneus: alias patronus esset priuatus iure præsentandi: & episcopus potest alium instituere. Car.no.in cle.j.§.præsentatos. v. no. & in ij. q. de exces.prela.

Episcopus tenetur confirmare rectorem præsentatum a patronis,si reperiat esse idoneum xvi.q. vii. monasterium.& c.decernimus.& Inn.& doc.in c.cum Bertoldus.de re iud.Item non potest eum repellere pro libito suo.Car.in cle.dudum.§.si idem.vi.q.de sepul.per c.pastoralis.de iure pat.& cle.j.§.ij.& ibi Car.de exces.præla.ubi etiam dicit ꝙ tenetur reiecto præsentato de alio beneficio prouidere.

90 Episcopus potest instituere rectorem in beneficio non præsentatum a patrono,si ad episcopum sit de uolutum ius instituendi ex delicto patroni, qui indignum præsentauit,secundum Abb.Sicu.in d.c.cú Bertoldus.de re iudi.per c.cum uos. de offi.ord.uel ex negligentia patroni.c.primo.ij.& iij. & c. eamte.de iur.pa.Item

Episcopus potest instituere rectorem post elapsum patronis tempus præsentandi, si patronus præsentauit indignum:ut supra proxi.uersic. nisi tempus superfit patrono iterum præsentandi:quod potest. d. c.cum uos.per Inno.& Bal.in Marg. uer. Patronus uer.j.facit.c.cum in cunctis. de elec. uide Angel. in aut.de epis.& cleri.§.si quis orat.

Episcopus habet sex menses ad instruendum in beneficio post tempus patronis præfixum:quod semestre currit a die finiti temporis patroni, non a die scientiæ episcopi præsentis in diœcesi. Rota in decisi. cclxvij.quæ incipit,si propter. Item habet unicum semestre episcopus ad eligendum, etiam si sit legatus natus.Rota in deci.cccxvj.fuit dubitatum, &c. in nouis.

Episcopus lite pendente de patronatu ecclesiæ potest instituere rectorem in ea sine præiudicio obtenturi in causa pro alia uice.c.quoniam. & ca.cum propter.& ibi doc.de iure patro.

Episco-

Episcopus non confirmans præsentatum a patrono, sed alium eligens, deponi debet. gl. xxj. q. ij. c. primo. xvi. q. vii. decernimus. & debet ei prouidere de alio beneficio. Car. in cle. j. §. præsentatos. iiij. not. de exces. præla.

Episcopus lite pendente inter ipsum & patronum ecclesiæ, potest interim dare economum, qui fructus conseruet, & recipiat, c. cum uos. de of. ord. gl. in c. eam te. de iure patro.

Episcopus solutionem decimarum prohibens tenetur interdicto unde ui, & debet reuocare prohibitionẽ. Inn. in c. quærelam. de elec. Flo. in l. seruitutes. que mad. serui. am. Io. An. in c. conquerente. de rest. sp. in Nouella.

Episcopus non dispensat cum corrupta, ut eligatur in abbatissam. Car. in clem. ij. §. statuimus. xj. q. de statu mona.

Episcopus non ingerit se de iurisdictione prælatorum inferiorum, nisi eis negligentib. cle. j. §. ne igitur. & ibi Car. de cele. mis.

Episcopi non conferunt beneficia de mensa religiosorum. cle. j. § præsentatos. & ibi Car. ix. no. de exces. præla. & de præben. in c. cum de beneficio.

100 Episcopus habet potestatem in beneficiis exemptorum in casu cle. j. de supplenda negli. præla. secundum Car. ibi: sed alias.

Episcopus nõ potest se intromittere in exemptis. Car. ibi. iiij. opp. per c. quod sicut. eo. tit. de præb. c. cum singula. in fi. in vi. sed hoc iure antiquo, secundum Car. s. ubi uide omnino.

† Episcopus an possit unam ecclesiam suę diœcesis in totum eximere. Dec. consi. clij. per totum. ubi amplè q sic, intercedente consensu totius capituli alias secus. Item

Episcopus subsunt omnia beneficia inferiora. xvi. q. viij. omnes. x. q. j. & ij. per totum. Car. ubi s.

Episcopus dum sacra ministrat, non potest in ius uocari. in Sp. de reo. uer. item episcopus.

† Episcopus usurario licentiam dare non potest, ut testamentum faciat ad pias causas contra formam. c. quamquam. de usuris. li. vi. Fran. Arc. in l. ex duob. in §. etiam. in ij. col. uer. confirmatur ista conclusio. de uul. & pup.]

Episcopus potest absoluere excõmunicatum proprio motu. Bal. in l. si pacto. j. col. C. de pac. ubi dicit uerum, etiam nemine citato. secus tamen si fuit excõmunicatus ad instantiam alterius.

Episcopus potest absoluere ab omni excommunicatione lata a iure, non si per sententiam alterius: quia debet tunc absoluere excommunicans, uel eius superior. Hoc uerum, si eius copia potest haberi, uel nisi in articulo mortis. Car. in d. cle. j. §. j. vij. q. & in Sp. tit. ij. §. nunc ostendendum. uer. xxv. Inn. in c. prudentiam. de offi. deleg. & Bal. in Mar. uersi. Absolutio. uer. ix. Arch. in c. ij. de senten. excomm. in vi. & doc. in c. nuper. eod. tit. in antiq. ubi etiam idem dicitur, nisi sit absolutio reseruata papæ. Vide in cap. tua. & ibi docto. eod. tit. & tenet Card. in clem. prima. §. primo. iiij. q. & seq. de reb. eccle. nõ alie. Item potest relaxare pœnam consilii prouincialis: ut ibi. q. vi. Item absoluit a pœnis. cle. j. de re. ec. non alie. ut ibi per Car.

Episcopus perdit ius clerico ecclesiæ exemptæ, sicut ecclesiæ. Inn. in c. recipimus. de priuil. Bal. in Marga. uer. ecclesia. uer. xi.

Episcopus non potest concedere licentiam celebrandi diuina in loco interdicto. gl. & doc. in c. ad hæc. de app. Imo si uiolat interdictum est ipso iure suspensus ab officio: nec potest excommunicare. cap. tanta. de exces. præla.

Episcopus potest sibi celebrari facere diuina tempore interdicti. c. quoniam episcopus. & ibi Io. An. in Nouel. de priui. Item

Episcopus potest tempore interdicti celebrare diuina ianuis clausis, nisi ipse fuerit causa interdicti. c. qđ nonnullis. de priui.

110 Episcopus potest tempore interdicti conficere chrisma die cœnæ. c. quoniam. de sen. excommu. in vi. Sed an possit facere benedictionem supra eod. uer. xxvij.

Episcopus solus sine capitulo non põt in ecclesia nouã dignitatem creare. Comp. Inn. & Host. in c. cum accessissent. de consue. nisi de mandato papæ. Bald. in c. cum olim. e. tit.

† Episcopi, & capituli potestas in augendo, seu creando nouas præbendas, uel dignitates, qualis esse debeat. Fel. in c. cum accessissent. circa medium. iiij. col. de consti.]

Episcopo subsunt monasteria diœcesis quo ad legem iurisdictionalẽ, id est, quo ad canonicam subiectionem, obedientiam, reuerentiam, institutionem, correctionem, reformationem, iurisdictionem, pœnitẽtiam, & omnium sacramentorum collationem. c. cõquerente. uer. nos autem de of. ord. c. dilectus. e. tit. xv. q. j. peruenit. & c. interdicimus. xvij. q. ij. hoc tãtum. & per totum. xij. di. de his. c. cum personæ. de priui. Item quo ad uisitationem. xvij. q. i. monasteria. Item quo ad decimas non soluendas monachis sine consensu episcopi, & quo ad ecclesias eis non dandas. xvi. q. vii. decimas. Item quo ad translationem monasterii. de loco ad locum. xvj. q. ult. si quis uult. Item

Episcopo subsunt ecclesię, & capellæ monasteriorum. 50. di. accedens. xvij. q. ij. hoc tantum. xvi. q. j. interdicimus.

Episcopus habet de iure cõmuni fundatam intentionẽ curam subiectionem omnium ecclesiarum, & beneficiorum in sua diœcesi existentium. Dec. late. consi. cxxi. in prin. & con clij. in prin.

Episcopus potest corrigere monachos delinquentes abbate negligente, non alias. c. quanto. de of. ord. c. primo. de statu mon. nisi ex consuetudine. c. non est. de consue. in vi.

Episcopus sine capitulo non põt conferre beneficia. c. ea noscitur. de his, quæ fi. a præla. & ibi per docto.

¶ nec ordinare clericos. xxiiij. di. episcopus sine.

Episcopus an possit inferioribus concedere potestatẽ conferendi beneficia. Inn. in ca. constitutus. de concess.

concef.præb.

Episcopus confert beneficia etiam præsente legato,& exercet iurisdictionem contentiosam, quam solus papa præsens potest ledere,nõ legatus.Car.in cle. j.v.no.ut lite pen.

Episcopus confert beneficia etiam filio legitimo, uel nepoti.Abb. post gloss. in cap. quia clerici.de iure patro.

Episcopus non impedit se de exemptis.c graue.de of. ordin.

110 Episcopus an habeat potestatem in hospitalibus, sicut in ecclesiis,& an procurationem ab eis uisitatis.Card.in cle.ij.in princi.q.xij.de rel. do. & in q. xiij. ubi plenè.

Episcopi licentia requiritur in fundatione monasterii xviij.q.ij.quidam.& §.monasteriũ.c.de monachis. & c.seq.de conse.di.ij.nemo.Quod uerum est:quando de nouo construitur,non quando reparatur. gl. in d.c.de mona.xvi.q. ul. si quis.de iudæis.c.Iudei.

Episcopo non subsunt monasteria quo ad legem diœcesanam, uidelicet quo ad exactionem cathedraticĩ, quo ad tertiam,uel quartam decimarum,& quo ad hospitium.xvi.q.j.pro utilitate.x.q.iij.inter cætera.secus in capellis monachorũ.c. conquerente. de of. or.xv.q.iij.statuendum.nisi monasteria sint exẽpta cum capellis.gl.or.in d.c.dilectus.de offi.or.

Episcopo debẽtur seruitia antiqua a monasteriis. xiij. q.ult.seruitium.Item & census ordinatus. xviij. q. ij.Eleutherius.gl.or.x.q.j.in prin.

Episcopus reuocare non põt,quæ cõcessit monasterio xij.q.ul.quia Ioan. secus in cura cõcessa monacho. Bal.in Mar.uer·Episcopus uer.xxiij.

Episcopo si non uelit subesse abbas,nõ debet iura episcopalia ab eo,uel alio.xviij.q.ij.abbatibus.

Episcopus non potest in monasterio publice missam celebrare,nisi de licentia abbatis.xviij.q. ij. abbas. & seq.& c.luminosa.vij.q. j. potifices. unde glos. & Car.in cle.ij.§.j.de priui.quod potest in loco exempto celebrare in pontificalibus: & an extra suã diœcesim,uide ibi per gl. non potest tamen coram se facere celebrari in pontificalibus in loco exempto.gl. & Car.ibi.q. vij.

Episcopus ubi utatur pontificalibus. Card. ubi supra. viij.q.

Episcopi licentia requiritur,quando abbas uult monasterium relinquere xviij.q.ij.abbas, uel quando alius prælatus prælaturam suam.de renun.c. admonet.xvi.q.fi·c.fi.lxxi.di.c.j.& ij.

† Episcopus an possit deputare monachum in suum cubicularium uel camerarium,inuito abbate.Feli. in cap.cum I. & A.de re iudi.circa fin.in uersi. ultimo dum.]

Episcopi excommunicatio,etiam iniusta,timenda est. xi.q.iij.sententia.& c.episcopus.§.si ergo.& §. cũ autem.& c.quibus episcopi.de sen.excom.gl. ordi. de of.or.in vi.c.j.& in c.quod metus causa.Bald.in addi.Sp.de app.uer.si appellans.Quod uerum, nisi contineat errorem intollerabilẽ.gl.in d.c.sententia per c.per tuas.de sen.exc. Item nisi lata sit pro indebitis exactionibus.d.gl. per c. cum ad quorundam. de exces.præla.Sed

130 Episcopus non debet ex causa leui, uel iniusta excommunicare sacerdotes:alias debet suspendi per episcopos uicinos usque ad synodum.xi.q. iij. episcopi si sacerdotali.Item

Episcopus alium iniuste excommunicans,uidetur seipsum excõmunicare. xxiiij. q. iij. cõparauimus.Itẽ

Episcopus iniuste excommunicans qua pœna puniatur.xxiiij.q.iij.de illicita.c. episcopi si sacerdotali. xi.q.iij.quia debet abstinere a communione,quamdiu uideatur superiori d. c. de illicita hodie debet arceri ab ingressu ecclesię.c.sacro. de sen. exc. & j. Excommunicatio.uer.xvj.

Episcopus non nisi generali uicario suo põt dare licentiam conferendi beneficia uacatura.j.uer.Licentia. uer.lxxij.& Old.consi.lxxvij.

Episcopus an possit in totum eximere ecclesiam,quando de consuetudine requiritur scientia superioris. Old.in con.clxxij.

Episcopus supplet negligentiam fundatoris, secundũ Car.in cle.ij.§.j.de reli.do.

Episcopi licentia requiritur, ut clericus forensis celebret in sua diœcesi.xvi.q.j.cunctis.& ibi per glo.uide vii.q.j.episcopi. & ca. nullus primas.ix.q.ij. nisi priuatim:ut c.fi.de cle.pere.secundum.d.gl.

Episcopus promouens indignum scienter,uel ei conferens beneficiũ,peccat mortaliter.Car.in cle.j.x.q. de eta. & qua. ubi etiã dicit eum teneri ad interesse ecclesiæ,cui prouidet de indigno.quod nota.

Episcopus non potest ecclesiam dare loco inopi. supr. Ecclesia.uer.vij.

Episcopus non potest sine consensu capituli tranferre ius ecclesiasticum.Car.in cle.ij.in prin.de reb. eccl. non ali.ij.q.

140 Episcopus sine consensu capituli non potest conferre ecclesias,etiam de consuetudine, nisi sit tanti temporis,quod non sit memoria in contrariũ. Car. in cle.ij.in princi.q.viij.de reb. eccle. non alie.ubi idem dicit de alienatione.

Episcopus an possit diuidere parochiam.j.uer. Parochia uer.xiij.

Episcopus admittens in sua diœcesi clericum peregrinum non habentem literas testimoniales, punitur. xxi.q.ij.c.j.cum gl.

Episcopi consensus requiritur,quando archidiaconus, uel archipræsbyter, uel decanus confert alicui curam animarum,uel præbendas ecclesiæ.xvi. q vij. nullus.& ibi gl.ordi. quia

Episcopus debet conferre præbendas,& curam animarum,secundum dictam gl.& c.inuentum ea.q. & j. q.iij.c.iij.x.q.j.c.ij.& c.regenda. xij. q. j. præcipimus.& c.uendentes.xj.q.ij.quisquis.

Episcopus unam ecclesiam potest alteri subijcere. de exces.præla.c.sicut.& gl.xviij.q.ij. abbas. & gl. xij. q.ij apostolicos.Item

Episcopus potest unire ecclesias diœcesis suæ. c. sicut de exces præla. Sed

Episcopus nõ põt res unius ecclesiæ dare alteri.c.j. de

reb.eccle.non ali.

Episcopus diœcesanus potest, & debet consecrare ecclesiã in sua diœcesi subditã,& sitam, etiam ab alio episcopo constructam, & similiter unio, & institutio.gl.in c.sicut de exces.præla.per c. si quis episcoporum.xvi.q.v.

Episcopus potest locare laico commoditatem decimarum.gl.j.q.iij peruenit.Bal.& Imo. in l. usufructu. sol.ma.no.in c.ij.de loca.& c. causam. de præscri.c. ij.c.quãuis.& c.prohibemus.de decimis. & s.uerbo Decimæ.uersi.lxxij.& seq.

150 Episcopus potest concedere decimas pauperi in alimoniam.x.q.j.ca.pe. & fin. doct.in c.causam. de præscrip.

Episcopo debetur quarta pars de decimis. capi. iiij.de præscrip.

Episcopus dum celebrat, si cadit ex morbo, potest alius pro eo missam cęptam perficere.vij.q.j.c.pe.& fi.c.illud.& c.nihil.xxv.dist. c.j.

Episcopus sine causa non potest dimittere missam inchoatam imperfectam, sed ex causa sic, ut quia cadit ex morbo,uel quia uideat puerum morientem sine baptismo:alias est excommunicatus. vii q.j.c. nihil.de conse.dist.j.c.nullus episcopus. cum gl.

Episcopus non potest celebrare missam sine præsentia,saltem trium diaconorum, & aliorum presbyterorum,& ministrorum.de conse.dist.j. episcopus Deo.& c.iubemus.

Episcopus metropolitanus dicitur superior, & ordinarius in prouincia.viii.q.vij.per singulas.

ℑ Singu.Episcopus ex causa superueniente nouiter potest statuere contra ius canonicum. Ita dicit Bal.in l.omnes populi.in iij.col.uersi. sed hic dubitabatur an episcopi.ff.de iusti.& iure. Istud dictum Bal. pro ualde no.& sing.sequitur And.Barb. in con.xxxvi. in xvj.col.uer.& ideo singu.dicit Bal.in ij.uol.& similiter sequitur do.Iaso.dicens esse ualde singulare in d.l.omnes populi.in j.lec.in ulti.col.uer.item cõcludit Bar. ☩

Episcopi inferior potest præscribere sibi ius interdicẽdi,excommunicandi,& absolnendi in ecclesia seculari, & quo ad clericos sibi non subditos. c. cum olim.& ibi doc.& Sicu.Adde Abba. in c. quanto. de consue.ꝙ non acquirit ex cõsuetudine ea, quę sunt ordinis episcopalis.

Episcopus potest habere ius patronatus in aliena diœcesi,& sibi præsentare etiam forensem idoneum. ꝑ Abb.in c.significasti.de iure patr.

Episcopo est reseruata potestas dispensandi male ablata incerta.s.uer.Episcopus executor. uer.xxx.

Episcopus potest denuntiare excommunicatum laicum clerici offensorem, donec satisfaciat clerico de iniuria.infra.Excommunicatus denuntiatur. uersiculo.ij.

160 Episcopus metropolitanus non potest inconsulto episcopo suffraganeo intromittere se de causis subditorum eius.ix.q.iij.conquestus.nisi in casibus exceptis.c.pastoralis.de offi.ord.

Episcopi possunt corrigere metropolitanum suũ. ix.q. iij.saluo.xiij.di.Salonitanæ.xj.q.vij.præsumunt,scilicet cum charitate:ut ibi,& gl.in c.si autem.ix.q.3.

Episcopo recusante ordinare clericum,potest metropolitanus ordinare.ix.q.iij.cum scimus.

Episcopus metropolitanus non potest absoluere excommunicatum a suo episcopo suffraganeo. ix. q. iij.nullus primas.cum gl.nisi eo recusante. cap.qua fronte.de app.uide in c. uenerabilibus. de sentent. excom.in vj.

Episcopus potest absoluere excommunicatum ab archidiacono.gl.in d.c.nullus primas. uide glo. xxv. dist.perlectis.

Episcopi suffraganei subsunt metropolitano, etiã quo ad ordinem psallendi, & cantandi in ecclesia. xxij. dist.de his.

Episcopi suffraganei non possunt a populis exigere aliquid præter solitum,nec a presbyteris parochialib. x.q.iij.quia cognouimus.c.cauendum.& c.inter cętera.& c.relatum.

Episcopo cogitur subditus parere cogente metropolitano,qui eum absoluerit. ca. ad reprimendam.de offi.ord.

Episcopi sententiam notoriè iniustam potest metropolitanus corrigere.c.solicitudinem.de ap.

Episcopus potest eximi a iurisdictione metropolitani per papam.xij.quæst.j.

170 Episcopus potest sine consensu metropolitani ordinare clericos suæ diœcesis, & de causis cognoscere.ix.q.iij.per singulas.lo secundo. Item potest subditos anathematizare.glo.ibi. licet olim secus.x.q. iij.nemo episcoporum.

Episcopus debet ordinare ecclesias sibi subditas.lxxij. dist.sanctorum.gl.& doc.in c. sicut. de exces.præla. Quod uerum etiam si fundator laicus contrarium disposuerit.x.q.j.c.j.ij.iij.& iiij.

Episcopus excommunicatus potest conferre sacros ordines,licet sint extra gremium ecclesiæ,sicut & hæreticus.ix.q.j.ab excõmunicatis.& c.ordinationes.

Episcopus quibus causis possit dispensare: uide plene in Specu.de dispen.§.nunc de episcoporum.per totum.& dixi plene in tractatu de episcopo. iiij. libr. ij.parte.penul.q. Item in uotis ultramarinis.capitu. j.& c.ex multa.de uoto.Card.in cle. §.j. de pęnitẽ. & remiss.

Episcopus in quibus possit dispensare, & circa quas ꝑsonas. Decius late in c.at si clerici.§. de adulterijs. extra de iudi.ubi ponit de incestu, de adulterio, de sortilegio, in eo qui in sacris contraxit matrimonium,& in alijs pluribus.

Episcopus dispensat cum illegitimo ad ordines minores, & ad beneficia sine cura: in alijs requiritur dispensatio papæ. capitulo primo. de filiis presbyte.in vj.

Episcopus dispensat cum studente assecuto ecclesiã parochialem, ut intra septennium non teneatur promoueri ad sacerdotium.c.ex eo.cũ glo.de ele.in vj. nec potest reuocare dispensationem,nisi ex causa, ut ibi per gl.

Episcopus dispensat circa canones pœnitentiales, & illos

illos potest pro suo arbitrio moderari. Decius. post gl. & Abb in c. at si clerici. §. de adulterijs. col. iij. extra de iudic.

Episcoporum priuilegia posui plene. s. d. tractatu, ca. j. par. ult. q.

Episcopus circa personas quam potestatem habeat, dicemus. j. co.

Episcopus debet esse solicitus in puniendis delictis enormib. de pœnis. quod in dubijs. cle. j. & ibi Car. de offi. or. & in viij. notab.

Episcopus negligens in puniendis criminibus uidetur promitere impunitatem, clem. j. de celebrati. miss. Car. ubi. s. & peccat mortaliter. d. cle. j. de offi. or. & ibi Car. ix. no. & debet punire clericos delinquentes in diœcesi, etiam forenses: ut ibi, in viij. notab.

Episcopo si est commissa correctio, an superior possit procedere. Car. in cle. j. iiij q. de off. ordi.

Episcopus non intromittit se de iurisdictione prælatorum minorum. Cardin. post gl. in cle. ij. §. j. de reli. domib.

Episcopus non potest punire religiosos non seruātes interdicta ecclesiastica. Card. in cle. j. in prin ix. q. de sen. excom.

Episcopo mandanti seruari interdictum, debet potius obediri, quàm capitulo mandanti contrariū. Car. ubi. s. xviij. q.

Episcopus concedens licentiam studendi clericis pretio, peccat mortaliter, sed non dicitur committere simoniam, licet turpe sit lucrum. Car. in cle. j. § qui autem. de statu mona.

Episcopi soli exequuntur canones circa correctionē clericorum. cle. j. & ibi Car. de ui. & hon. cle.

20 Episcopus repetit suos clericos detentos per aliū. c. dilectis. de app. & c. si iudex laicus. & ibi gloss. de senten. excom. in vj. Quod uerum, etiam inuitos. Bal. & Pet. de Sun. in l. j. ff. de rei uendi. & Bar. in l. præcepit. de cano. præstan. lib. x. Item nisi sint facti monachi. xix. q. j. c. j. xix. q. ij. c. j.

Episcopus potest clericum carcerare. Bal. in auth. causa, quæ. de epi. & cle. nisi uelit fideiubere. c. si clericus. de sen. excom. gl. in c. si episcopus. de offi. ordi.

† in vj. † Et quæ requirantur ad hoc ut possit capere, & incarcerare clericum, uide do. Pet. Phil. Cor. in consi. ccxxv. in litera c, & d, in iiij. parte. ubi etiā ꝙ ad eum pertinet corrigere excessus.]

Episcopus habet merum imperium. auth. causa, quæ. & ibi Bal. de epi. & cle. & punit fraudes artium. Io. An. in c. j. de empt. & uen. & ibi Abbas.

Episcopus non fit irregularis, si clericus moriatur in carcere. Bal. in l. j. C. qui ad lib. perue. non po. & in l. pe. ad leg. Aquil. nisi posuerit eum in loco arcto, in quo de facili potuit mori.

Episcopus non potest iniicere manus contra clericū. lxxxvj. di. non liceat. sed neque. de epis. & cle. & gl. in c. cum episcopus. de off. or. in vj. si habeat alium, per quem faciat capi, uel uerberari: alias sic. glo. in d. c. non liceat.

Episcopus potest citare suum subditum repertum in curia papæ. Abb. in c. meminimus. de appel. Quod uerum, etiam, realiter faciendo eum capi, secundum docto. Bald. & Philip. ibi. Item uerum etiam extra Romam, ubicunque sit papa, per capitulū. secundū, de app. in vj. Phil. ubi. supra. Inno. in c. ego. de iureiu.

Episcopus potest ordinare clericum suum etiam in curia papæ. Abb. antiq. in c. in omnibus. de app. Bal. in Marga. uer. episcopus, uersi. pen. Sed an cogat eum ordinari ab alio episcopo. Card. in cle. j. vi. q. de fo. compe.

Episcopus sine capitulo non potest corrigere clericos suos. c. nouit. de his, quæ fi. a præla. c. j. de exces. prælа. nisi consuetudo sit in contrarium. & ibi, & c. nō est. de consue. in vi. & tex. & gl. ordi. in c. irrefragabili. de offi. ordi.

Episcopus potest corrigere etiam monachos de consuetudine. c. non est. de consuetu. in vi.

Episcopus non potest sine capitulo causas diffinire. xl. q. vii. episcopus.

20 Episcopus, qui non potest corrigere clericum, non potest corrigere populum. viii. q. j. quid autem.

Episcopus potest inuestire sine capitulo. Bal. in l. pe. ad Treb. & in Mar. uer. prælatus. uer. si.

Episcopus sine capitulo quid possit facere. not. lxxv. di. si quis. xij. q. ij. sine c. alienationes. & c. nos. xv. q. ii. episcopus. & c. nullus. & in tit. de his, quæ fi. a præla. sed in quibus casibus requirat consensum capituli, uide Abb in c. j. & in c. nouit. eo. tit.

† Episcopus an possit dispensare contra constitutionem concilii, uide Dec. ꝙ non, in ca. at si clerici. §. de adulteriis. col. iiii. de iud. cum princ. seq & col. vii. uersi. quarto fallit. ubi dicit ꝙ etiam legatus de latere nō potest, nisi ex causa magna; uide ibi late.

† Episcopus an dispensare possit cum muliere notorie corrupta, & per matrimonium, ut inter uirgines consecretur. Feli. in c. at si clerici. §. de adulteriis. in fi. ult. col. in fi. in uer. item no. de iud.]

Episcopus cum infami dispensat. gl. 50. di. dño sancto. ii. q. ii. §. hic autem. gl. xv. q. viii. hi, qui. in Specu. de sen. præla. §. id autem. Io. de Imo. in c. cum te. de re iud. Quod est uerum accessorie, secundum Abb. Si-

† cu. ibi. † In d. c. cum te. in prin. vij. col.] † Vide deci. in cap. at si clerici. §. de adulteriis. col. xii i. uersi. successiue. extra de iud.

Episcopus dispensans cum adultero, uidetur etiam infamiam remittere. c. at si clerici. §. de adulteriis. de

† iudi. † Et ibi uide Feli. in prin.]

Episcopo repetenti hominem tanquam clericum, creditur de clericatu. per Bal. in l. si qua per calumniā. C. de epi. & cle.

† Episcopus an cum incestuoso dispensare possit. in c. at si clerici. de adulteriis. in iij. col. in medio. in uers. episcopus. de iud.]

Episcopus debet cognoscere de quæstione clericatus incidenti coram iudice seculari. Bal. in l. si qua per calumniam. de epi. & cleri. & no. in ca. si iudex. de sen. excom. in vj.

Episcopus non potest imponere clericis onera insolita. cle. ij. & ibi Cardi. de censi.

Episcopi officium est, punire transgressorem canonũ. cle.ii.§.locorum.& ibi Car.de pœnis. xviii.dist.per totum.de ætа.& qua.cle.j.

Episcopi nihil possunt contra priuilegiatos. clem.j.§. nonnullis.& ibi Car.de exces. præla.

Episcopus debet charitatiue tractare subditos. Card. in cle.j.ad fi.& ibi no.de exces. præla.

30 Episcopus an procedat contra monachos retinentes quartam ecclesiis parochialibus. Card. in cle.j. iii.q.de offi.ord.

Episcopus potest mittere clericum in exilium. de iud. c.cum non ab homine.de iur.calu. c.j.in fi. 50.dist. accedens.de pœnis.in vi.c.felicis.Car.in cle.j.pen. q.de offi.ord.Item

Episcopus potest subijcere clericos uerberib. Car.ubi s.xxiii.q.v.circuncelliones.de pœnis.licet.xlv.dist. cum beatus.xxiij.q.v.si quos.v.q.j.c.j.

Episcopus non potest corrigere clericos subiectos exẽptis.xvi.quæst.ii.capi.primo. Card.in cle.[j.§.j.de exces.præla.

Episcopus capiens exemptos est excommunicatus.de sen.excom.in vi.c.si clericos.& Car.ubi.s.

Episcopus præcipere potest subditis sub uirtute obedientiæ.Car.in cle.ii.§.denique.vi. q. de re iud.

Episcopus succedit in gubernio scholarium collegii, mortuo rectore collegii testamentario.Pau.de Ca. in consi.cxliii.

Episcopus agit pro iniuria illata sub clerico, uel uicario.Inn.& doct.in c.dilectis.de app. c.contingit. de sen.excom.Ioan.Andr. in c. ad apostolicæ.de re iud.in vi.in Nouella.& Bal.in Mar.uersi.Clericus. uer.xi.Quod uerum est, si iniuria fuit facta in contumeliam episcopi,alias non. Bar.in l.j. §. fi.ff.de

† iniurijs.ubi etiam per Alex. † Et per Fel. in d. capi. contingit.]

Episcopus potest remittere iniuriam illatam clerico, scilicet cum consensu capituli. Bal.in l.præses.C.de transact.

Episcopus non remittit sine capitulo,etiam sibi illatã iniuriam.c. non dubium. de sen.excom. nec illatã, sibi,& capitulo.Io.An.in Nouel. in c.cum considerес.Bal.in c.j.vi.col. qui feu.da.pos.sed illatam ecclesiæ sic quatenus suã propriãconcernit.Inn.in c. olim.de iniur.& dam.da.Car.in cle.j.de foro compe.in vi.no.dicit eum posse remittere iniuriam sibi factam, quatenus concernit personam suam, non quatenus ecclesiam: & ꝙ potest punire iniuriantẽ, quatenus concernit ecclesiam,non personam.& ibi

† gl.& j.uer.Pax a quibus.uer.xxii. † Et per Feli.in c.contingit.de sen.excom.]

40 Episcopus potest sequestrare cadauer usurarii, donec caueatur de usuris restituendis.Ang.in auth. ut defun.non iniur.a credi.coll.v.

Episcopus potest punire clericum forensem pro delicto commisso in sua diœcesi. Bal.in auth.qua in ꝓuincia,C.ubi de cri.agi oportet.in c.Romana.§ cõtrahentes.de foro compe.in vj.cum gl. ca.j.de rapto.c.postulasti.de foro compe. Item Car. in cle.j. de offi.ord.

Episcopus potest condemnare clericum delinquentem in sua diœcesi,licet sit forensis. sed executio ꝑtinet ad episcopum,in cuius diœcesi beneficium habeat.d.capitulo postulasti.& ibi doc. & Innocen.de foro compe.

Episcopus exequitur sententiam latam per laicum iudicem contra clericum reconuentum, uidelicet ad literas iudicis laici.Io.de Imo. in d.c. postulasti.de foro compet.& ibi Abbas,& Ioan.And. in cap j.de mut.peti.

Episcopus debet potius uerbaliter,quàm realiter,corrigere clericos.xlv.di.in summa.c.j.ii.& iii.& capi. episcopum.

Episcopus non debet incipere a correctione. lxxxvi. dist.si quid uero.

Episcopus potest excommunicare subditum alterius episcopi ob prædam factam in sua diœcesi, uel alibi, si in suã diœcesim sit portata per eum.vi. q.iii.c. fi.c.j.de rapto.

Episcopus potest punire exemptos in sua diœcesi delinquentem.d.c.Romana.§.contrahentes. de foro comp.in vi.c.j.iii.q.vi.de hære.c.ad abolendam.de priuile.tuarum.in fi.xi.q.iii.priuilegium. Vide omnino per glo.vi.quæstio.iii.capitulo.fina.& Cardi. plene in cle.j.iii.q.de offi.ord.& glo. & Car.in cle. j.de ui.& ho.cle. ꝙ potest punire exemptum in loco non exempto.

Episcopus non potest punire exemptos sibi resistentes,sed recurrat ad superiorem,ut eos cogat ad parendum.Car.in cle.ii.§.fi. de priuileg.

Episcopus ponens clericum in gabbia, uel durissimo carcere,est homicida,& irregularis. Laudu.& Car. in cle.j.vii.q.de pœni.& remis.

Episcopus solus sine capitulo potest requirere clericũ absentem ad residendum,& eum spoliare.s. Clericus absens.uer.v.

Episcopus non potest facere exactiones insolitas a clero cle. j. §.j.& ibi Car. de excessi. prælat. & ibi gloss.

Episcopus non potest imponere nouum censum pro ipso,sed pro aliis sic.Car.in d.§. j.no. post gloss.de excess.præla.per c.cum clerici.e.ti.

Episcopus debet parere sententijs executoris apostolicis etiam iniustis, non autem debet earum executioni assistere,sed ipse debet exequi. de off.dele. si quando.& c.pastoralis.§. quia uero. & Cardi.in cle.j.x.not.de exces.prela.

Episcopus negligens in corrigendo peccat,& punitur no.in cle.j.& ibi Car.de ui.& ho.clericorum.

Episcopus debet tueri implorantes auxilium suum. & ecclesiæ,& uiduas,& pupillos.lxxxvii.di. ca.j.88. dist.in.c.j.

Episcopus non per se, sed per alium debet agere curã orphanorum,& uiduarum.lxxxviii. dist. episcopus gubernationem.

Episcopus debet refutare dona opprimentium pupillos.& uiduas.xc.di. eorum.

Episcopus potest corrigere monachos.s. uerbo,Episcopus in spiritualibus.uer.cviii.

Episcopus non potest transigere de clerico suo uel conuerso, sine decreto. Bald. in l. si hæredes. C. de test. manu.

60 Episcopus non potest dare in obsides clericos suos, nisi cum authoritate papæ. c. ex rescripto. de iureiu. xxviij. q. viij. c. & pridem. cum glo.

Episcopus an clericis secularib. uel religiosis duriorẽ, uel strictiorem uitam indicere possit: uide Fel. in c. iij. in prin. de app.

Episcopus circa res & bona ecclesiæ, quam potestatem habeat dicetur. j. eo.

Episcopus cum familia sua debet ali de bonis ecclesiæ. xij. q. j. illi autem, qui. xvi. q. j. quoniam quicquid. j. q. ij. clericos. & c. pastor. in Spec. qui fil. sint le. uer. econtra. Quod uerum est si bona patrimonialia sibi non sufficiant: alias debet de illis uiuere. dicto capitulo pastor.

Episcopus non lucratur fructus benefici, nisi quatenus sufficiant pro eius uictu. Bald. in auth. excipitur. de bo. quæ libe. xliiij. di. in prin. uer. sacerdos.

Episcopus computat fructus cum sumptibus factis in rebus ecclesiæ. Bal. in d. auth. excipitur. in fi.

Episcopus debet superfluos fructus a uictu pauperibus erogare. xxij. q. iiij. sic non sunt. uide Io. An. in ca. ij. de præscrip. & in c. ij. de dona.

Episcopus debet prouidere generaliter pauperibus, & infirmis. lxxxij. dist. c. j. in prin. & lxxxviij. di. c. j. & ij. non ei, qui potest laborare. v. q. v. non omnis.

Episcopus, qui patitur pauperem esurire, dicitur homicida. lxxxiij. dist. c. j. in prin. l. necare. & ibi Barto. de lib. agno.

Episcopus debet dare pauperibus, non uni tantum, lxxxvi. di. §. in ipsa.

Episcopus non dicitur, qui pauperibus non subuenit. lxvj. dist. c. fratrem.

10 Episcopus debet potius prouidere pauperibus, quã parentibus. xij. q. ij. glo.

Episcopus non debet de bonis ecclesiæ dare uenatoribus histrionibus, & cantatoribus. lxxxvi. di. donare. cum gl. & c. cum uenatoribus.

Episcopus an possit præiudicare ecclesiæ. Bart. & Bal. in l. iubemus, in fi. C. de sacrosan. eccl. gl. & Bart. in l. si quis in tantam. C. unde ui. & in l. meminerint. e. tit. per Bal. quem etiam uide in c. firmiter. in fi. de prohi. feu. ali. per Freder. ubi dicit in acquirendis p̃iudicare ecclesiæ per episcopum, maxime in pœnis quærendis, nisi uertatur magnum præiudicium ecclesiæ. & adde. s̃. uer. delictum. uer. ij. & seq.

† Episcopus uel prælatus uolens alienare bona ecclesiæ, etiam ex causa remunerationis, illud non potest facere, nisi obseruata solennitate. ca. j. extra de his, quæ fiunt a præla. sine consen. c. & ibi Pan. & in c. nouit. eo ti. & in c. nulli. de reb. eccl. non alien. & in auth. hoc ius porrectum. & ibi Bal. C. de sac. san. ec.

† Episcopi consensus ubi ecclesia grauatur enormiter propter eius præiudicium, & successorum, non debet attendi. domi. Bartholo. Soci. in consil. cclx. incip. in causa nanutensis. uersicu. ex quibus infero. in ij. parte.]

Episcopus non potest impedire de fructibus religiosorum etiam subiectorum. no. Car. in cle. j. §. præsentatos. xi no. de exces. præla.

Episcopus inuadens cum armis bona religiosorum, tenetur de ui publica, & interdicto. glo. & Cardin. in dicto. §. præsentatos. xiii. not. nec debet ea deluere. ibidem.

Episcopus an donet mensæ suæ, &c. s̃. §. proximo.

Episcopus potest donare capitulo rem mensæ: ut plene per Car. in cle. j. §. j. vi. q. de reb. eccl. non alie.

Episcopus non habet ius in bonis hospitalis ædificati per aliquem ante hæresim, postea confiscatis ob hæresim, si ea inquisitores præscripserunt. Car. in cle. j. §. sane. de hæret.

Episcopus potest cogere diuites ad alendum pauperes scilicet per denuntiationem ecclesiæ factam, nõ eos cogendo ad instantiam pauperis petentis sibi dari. gl. xlvij. dist. sicut hi, j. q. vij. exigunt. in gloss. xij. q. dulcissimus. in Spe. de instrum. edi. §. nunc uero aliqua. uer. lxiiij.

Episcopus debet in iure suæ ecclesiæ conseruare omnia quæ fuerint de bonis ecclesiæ, uel fructibus, uel agris eius, uel de oblationibus. xii. q. j. episcopi. de rebus. §. si ergo, uide Arch. Io. And. & doc. in c. statutum. §. assessorem. de rescri. in vj.

20 Episcopus potest testari de fructibus ecclesiæ, & eos relinquere seruitoribus pro mercede, sed non coniunctis, etiam pro benemeritis. in Spec. de sta. mo. uer. lviii. sed coniunctis pauperibus dare potest libere. Abbas. antiq. in c. inhibendum. de coh. cle. & muli. & Bald. in Marg. uer. Clericus. uer. xvi. x. q. ii. episcopus. xii. q. j. ex his. non diuitibus, quibus dare præsumitur ex instinctu carnis. glo. ibi. & Barto. in l. tutor petitus. §. j. de excu. tut.

Episcopus non potest testari, scilicet de bonis ecclesiæ. c. cum in officiis. & ibi doc. & glo. & Io. And. de test. xij q. j. sint manifeste. xij q. v. nulli dubium. c. obitum. & c. fixum. ubi dicitur uerum de acquisitis post acquisitam ecclesiam. Vide in Spe. de sta. mon. uer. xxiij. & in auth. de eccle. tit. §. interdicimus. in auth. licentiam. de epi. & cle. ibi doc. in c. quia nos. de test. xij. q. iii. quicunq; in c. ij. & ibi gl. or. de succes. ab intes. & c. j. eo. ti. & c. j. de pec. cle. sed de fructibus. sic. s̃. proxi. uer. & in c. relatũ. el ii. de tes. xii. q. hęc huius placiti. c. charitatẽ. & c. quicunq; suffragatio. de sac. ei. ec. l. iubemus nulli. & l. ulcissitudinẽ.

Episcopus cum acquirat ecclesię, non potest alteri dare, & datum successor aufert in Specu. de pecu. cle. in princip.

Episcopi bona præsumunt̃ esse ecclesiæ, nisi contrariũ probetur. Arch. in d. c. statutum. §. assessorem. de rescrip. in vj. Inn. in c. cum in officii. de test. c. j. 2. & 3. de pecu. cle. Host. in Sũma. e. tit. §. fi. Bal. in l. si quis presbyter. de epi. & cle. in auth. licentiam. eo. tit. & gl. in l. etiam. de dona. inter uirum & uxo. in Spe. de sta mo. uer. lviii. xii. q. iii. ca. j. Bar. in l. facultas. C. d̃ iur. fis. li. x. Bal. in c. j. de lit. inter do. & feu. nisi sint acquisita ex opera sua. Inno. ubi. s̃. item etiã si sunt feudalia. Bal. in c. j. de cle. qui inuesti feu.

Episcopi bona post mortem qualiter diuidantur.gl.ordin.in c.ij.de pecu.cleri.xij.q.iij. sacerdotes. Ang. in d.§.interdicimus.

Episcopus non potest applicare ecclesiam mensæ suæ. Card.in cle.j.de rescriptis xx.q.

Episcopus tenetur ad decimas.Innoc.in c.nouum genus.de decimis.Card.in cle.dudum. §. uerum xix. q.de sepul.

Episcopus non potest occupare bona beneficiorum uacantium,sed debet ea restituere successori in beneficio, non obstante consuetudine contraria . Card. in cle.j.§.abbates.in fi.de exces.præla.

Episcopus non debet grauare monasteria ponendo ibi homines,uel animalia.Card.in cle. j. præsentatos. & ibi Card.de exces.præla.

Episcopi diœcesani possunt absoluere a sententia concilij prouincialis. Card.in cle.j.§.quod etiam interdictis.in fin.de senten.excom.

30 Episcopi bona transportata per eius coniunctos ad domos eorum præsumuntur esse ecclesiæ. Iac.But. in authen.licentiam.C.de epi.& cle.Barth.Cæp.in c.j.de testa.

Episcopus monachus non potest testari. Bald.in addi. Spec. de statu mo. uersi. cui quæret. & ibi Spec. uersi.xxiij.

Episcopo in extremis laborante,non licet alicui auferre bona de eius domo xij.q.ij.hæc huiusmodi. & c. de laicis. Quod uerum,etiam ut non liceat metropolitano.ea.q.non liceat.sed bona debent per clericos describi , non subtrahi : alias datur actio furti xij.q.ulti.sicubi.

Episcopo intestato succedit ecclesia xij.q.ult.c.fi.& c. j.de succes.ab inte.glo.ordi.in c.ij.eo.tit. Quod uerum est etiam in patrimonialibus , non extantibus legitimis xij.q.j.manifesta.uide glo.ubi.supra.

Episcopus patiens præscribi res ecclesiæ tenetur ecclesiam conseruare indemnem.glo.xvj.q.iiij. placuit. el.ij.xij.q.iiij.quicunque cum glo. xij.q.ij. monemus.glo.in l.quicquid.C.arbi.tu.Sicu.in c.auditis. de præscrip.adeo quod bona propria sunt obligata ecclesiæ.glo.in c.ex literis. de pig.Bald.in l. si quis præsbyter.de episc.& cleri.

Episcopus si male agit , tenetur ecclesiæ ad interesse. glo.Bar.Ang.& doc.in l.non est ignotum.C.de admi.tu.ubi etiam dicunt eum condemnatum in causa ecclesiæ pati executionem in bonis proprijs pro expensis,si male egit.

Episcopus potest renuntiare præscriptioni, etiam in præiudicium ecclesiæ præscribentis, scilicet cum consensu capituli.c.ueniens.& ibi glo.& doc.de præscrip.& infra uer.prælatus alienat uer.xxij.

Episcopus non potest solus renuntiare iura ecclesiæ. c.ij.de dona.c.accedentibus.de exces. præla.nisi parum lederet ecclesiæ. c.cæterum . de dona.xij.q.ij. terrulas.c.bona.d.c.ueniens.de præscrip.not. in c. ij.de his, quæ fi. a præla. Item nisi ex causa puta ut indignatio superioris uitetur.Innoc.& doct. & Io. And.in d.c.ueniens . licet Innoc. contra. Item nisi renuntiando redeat ad ius commune , secundum Innoc.& Sicu.ibi & Fed.de Sen.consi.cij.

Episcopus renuntians liti pro ecclesia restituitur in integrum . glo. & Bald. in l. postquam liti . C de pactis .

Episcopus non potest renuntiare appellationi in præiudicium ecclesiæ.Bal.& Pet.de Su.in l.fi.§.fi.C.de tem.ap.per c.ij.de dona.nisi tacite,scilicet non prosequendo : ut ibi,& not.ij.q.vj. biduum.c.sæpe.de app.glo.& doc.in c.j.ut lite non contest.

40 Episcopus possidens rem ecclesiæ sue legatum debet illam restituere, nisi probet factum legatum intuitu suo,non respectu ecclesiæ.c.requisisti . de testam.xij.q.iiij.pontifices.in Spec.de proba.§.j.uer. j.secundum.l.annua.§.a Titia.& ibi Bar. ff. de an. lega.l.iij.ea.& ibi.Bal.de compensa.

Episcopus institutus hæres contemplatione ecclesiæ , non tenetur conficere inuentarium,nec tenetur insolidum eo non confecto : secus si instituatur respectu sui,uel sanguinis. Bar.in l.j. iiij.q. quartæ prin. C.de sac.san.eccle.& in l.fi.§.fi.C.de iure delib. & in authen.sed cum testator.ad legem Falcid.

Episcopus potest repudiare legatum factum ecclesiæ , uel sibi respectu ecclesiæ.Fede. de Senis consi. casus talis est,res aliqua immobilis . Lapus in deci. xxvj. Lau. de Fan.in rub.de reb.eccle.non alie.in vj.ij.q. prin. Sed Bald.contra quod non potest repudiare , etiam non agnitum,sicut nec tutor : per l.magis.§. fundum.de re.eo.in l.contra iuris.§.si curator.ff.de pa.uide Bal.in l. pupillorum.C.de repudian. hære. & in c.j.vij.col.qui feu.da.po.quod non potest repudiare,cum dicatur factum ad usum pauperum.ui de Barth.Cæp.in sing.uer.cxxx.

Episcopus dispensans , uel suspectus ne dissipet bona ecclesiæ,potest remoueri.c.licet Heli.de simo.de testibus.c.constitutis.de acc.c.qua iter.el.ij.c.inquisitionis iij.q.ij.quia ea . in Spec.de instru. edi.§.iij. uer.quid si executor est suspectus.sed non remouetur ab administratione pendente causa suspicionis . d.c.licet Heli.& c.uenerabil:.de offi.deleg.sed ei debet dari adiunctus. Bart. in l. quod si forte.§.sunt quædam.de solu. si alienat contra formam legis remouetur ab administratione.l.iubemus. §. j. & ibi † Bar.C.de sacrosanc.eccle. † Et per Feli. in d. c. licet.Heli.]

Episcopus debet facere inuentarium de rebus ecclesiæ xxviij.dist.de Syracusanæ xij.q.j.manifesta.in Spec. de instru.edi.§.fi.uersi.prælatus.& uersi.xiiij.sed an teneatur conficere inuentarium.Item

Episcopus executor testatoris tenetur conficere inuẽtarium,etiam coram iudice laico.Ang.in l.j.§.hæc stipulatio.xv.col.ff.si cui plus,quam per legem.

Episcopus non potest in præiudicium ecclesiæ recipere canonem post tempus ab emphyteuta qui cecidit ab emphyteusi , quia non soluit intra tempus . Quod uerum, nisi capitulum postea ratificet solutionem factam episcopo.c.pastoralis.de his quæ fi. a præla.sed Spec.de loca.§.vj.uer.xxvij.tenet contra per l.aduersus.& ibi Bald.tenet idem.C. de usuris.& Bal.in addi.Specu. eod. tit. uersi. si prælatus. nec

nec potest recipere minorem canonem. Bald. in d. l. aduersus.

Episcopus an posit uasallo remittere feloniam. Bald. in c. j. vj. col. qui feu. da. pos.

Episcopi gesta faciunt ecclesiã suam dici esse in quasi possessione iuris episcopalis. Bald. in l. ij. xvj. col. C. de seruit.

Episcopus potest inquirere pro legatis pijs factis pauperibus. Bar. & Ang. in l. si uacantia. uer. præser. de bo. ua. lib. x.

50 Episcopus an posit locare possessionem suorum canonicorum per Bal. in l. emptorem. C. locati.

Episcopus creatus Cardinalis potest administrare ut episcopus, & non desinit esse episcopus nisi postquã consensit. Card. in cle. j. vj. q. ut lite pendente.

Episcopus non potest prohibere notarijs confectionẽ instrumentorum pro religiosis exemptis. cle. j. §. j. & ibi Card. de exces. præla.

Episcopus sine decreto non potest transigere de rebus ecclesiæ, nisi habeat plenam administrationem. Bal. in l. quoties. C. de fideicom. Item si apud ipsum remanet res ex causa transactionis, nõ si tradat rem. Bar. in l. nulli. ff. de transactio. Bal. in l. præses. C. de transa. dicit posse transigere de rebus non incorporatis, id est, quæ non sunt de mensa, etiam sine decreto & Host. in c. ut super. de reb. eccle. non alie. uide. Inno. & doc. in c. de cætero. de transactio.

Episcopi authoritas requiritur in transactione rectoris ecclesiæ de bonis ecclesiæ facta. Innoc. in c. ueniens. de transa. & Bald. in Marg. uer. Rector. uer. j.

Episcopus potest remittere quartam sibi debitam de relictis pijs. Bal. in l. præses. C. de transac.

Episcopus non potest sine consensu capituli donare quartam decimarum. glo. & doct. & Host. in c. de quarta. de præscrip. glo. iiij. q. iij. c. j. xij. q. ij. c. fi. & c. pastoralis. de dona.

Episcopo debet quarta episcopalis de relictis pijs x. q. j. de his. & c. antiquos xij. q. ij. uobis. & c. Vulteranæ c. cõcesso. & c. quatuor. c. de redditibus. & c. cognouimus xvj. q. j. constitutus. & c. ad hæc. de offi. ord. c. conquerente. de testa. c. officij. & c. requisisti c. fi. de suc. ab intest. d. c. de quarta. de præscrip.

Episcopo debetur quarta legatorum priorum ex lege iurisdictionis. Inno. in c. j. de sta. mona. uidelicet, in compensatione oneris sui pro ecclesia tolerati. Innoc. ibi.

Episcopo quarta canonica an, & quando debeatur: uide Bald. in l. si quis ad declinandam. §. in omnibus. de epi. & cle. & plene in tractatu de quarta episcopali, per do. Pet. de Peru. infra uerb. quarta episcopalis. & per discursum. doc. in c. requisiti. de testa. in cle. dudum. de sepul.

60 Episcopus potest inuestire de feudo antiquo. Bald. in Mar. uer. Prælatus. uer. fi. & in l. pe. C. ad Velleia. & in c. j. qui suc. di. non de feudo nouo sine consensu capituli. Pau. de Cast. in consi. clx. uide Bald. in c. ij. qui feu. da. po. in usi. feu. & per Bald. in l. pen. C. ad Treb.

Episcopus potest dare in emphyteusim cum pacto ꝙ non soluens canonem non cadat a iure suo. Bar. in l. fundi. C. de fun. patr. lib. xj. & in l. ij. iij. q. de iure emphy. & Bal. in addi. Spec. de loca. uersi. an ualeat. Pau. de Cast. consi. cxxxvij.

Episcopus antiquam emphyteusim finitam per tertiã lineam tenetur concedere, & posteris, seu filijs, uel descendentibus emphyteutæ. Bar. in l. j. §. permittitur. ff. de aqua quoti. & æsti. & in l. j. de priuil. cre. in l. si mihi, & Titio. de uer. obli. & Bal. in addi. Spe. de loca. uer. Emphyteusis debet potius. Quod uerum, nisi descendens sit pauper, miles, uel mulier. Io. de Imo. post Io. And. in c. potuit. de loca. non tamen agnatis, secundum Pet. de Ancha. in consi. plene & subtiliter consultum reperi, &c.

Episcopus non potest auferre colono fundum ecclesiæ melioratum, & alteri locare. Paul. de Castr. consi. lxj.

Episcopus non potest emphyteutæ, uel colono augere pensionem pro fundo eius industria meliorato. Bal. in l. fi. C. de alluuio. Bal. in l. quicunq; de om. agro. deserto.

Episcopus non potest consanguineis suis dare in emphyteusim fundum in perpetuum, sed ad tempus, scilicet, usque ad tertiam generationem, uel secundum consuetudinem. Car. in cle. j. §. abbates. de excess. præla. & j. eo. uer. antepe. Bar. in auth. quibuscunque. C. de sac. san. eccl. Vide Bal. in c. j. qui feu. da. po. & in c. j. si inter do. & vasal. lis oria. & s̄. uer. Emphyteusis ecclesiastica. uersi. j. & uer. Emphyteusis perpetua. uersi. fin. nec potest eis dare pecunias. Bal. in d. auth. nec potest in præiudicium ecclesiæ concedere bona ecclesiæ consanguineis, sed sine præiudicio sic: & ideo potest eis infeudare, uel in emphyteusim dare solitam dari alijs in feudum, uel emphyteusim, secundum Card. in d. §. abbates. j. q. ubi idem dicit ꝙ potest eis beneficia conferre, sicut extraneis.

Episcopus non potest adijcere contractui emphyteutico pacta contra naturam eius. Paul. de Cast. consil. clx.

Episcopus an, & quando concedat in emphyteusim. T. uer. Emphyteusis ecclesiastica. per discursum.

Episcopus potest agere pro rebus ecclesiæ sibi subiectæ, scilicet nomine ecclesiæ, non suo. Bal. & Bar. & doct. in l. sancimus. C. de sac. san. eccle. Item pro iniuria, & damno dato ecclesiæ. Inn. in c. cum olim. de restit. spol. Quod uerum, si ecclesia uacat. in Spec. de actore. uer. & quilibet episcopus. & Barto. & Bald. ubi s̄. Item nisi episcopus sit suspectus de dilapidatione. Sp. ubi s̄. uer. in summa notandũ.

Episcopus agit pro suo capitulo cum cautione rati, etiam si bona sunt diuisa. Bal. in Marg. uer. Prælatus. uer. v. Inn. post gl. in c. edoceri. de rescrip.

70 Episcopus debet agere per procuratorem, non per se. xiiij. q. j. c. j. cum gl. v. q. iij. c. fi.

Episcopus debet inquirere contra detentores pro rebus ecclesiasticis. Inno. in c. ad nostram. el ij. de iureiuran. Bal. in l. sancimus. C. de sacros. ecclesijs. & in l. inciuilem. C. de furt.

Episcopus concedens castrum cum iuribus, non uidetur concedere iura spiritualia. Inno. in c. ex literis. de iure pa. & s. uerbo Concessio. uer. xj. & uer. Concedo. uer. xix.

Episcopus non potest relictum unum pium ad certum usum conuertere in alium usum etiam pium. Bal. in l. si quis ad declinandam. §. in omnibus. C. de epi. & cle. Bal. in l. j. C. de his, quę pę. no. Pau. de Cas. in cō si. xvi. cle. quia contingit. de reli. domibus.

Episcopus potest taxare pretia rerum, ne fiat caristia. Bal. in l. j. C. de epis. audi.

Episcopus bene potest alienare molendina ecclesiæ. Ang. in l. non solum. de peti. hære. quia sunt in periculo continuo diluuionis aquarum: ut ibi. Facit. l. lex, quæ tutores. §. fi. C. de admini. tu. Idem puto in zardinis melaranciorum, quæ sunt in continuo periculo frigoris, ut in regione nostra.

Episcopus non potest repudiare quæsita ecclesiæ suæ, sed quærenda sic. c. dilectū personæ. de re. iu. in vj.

Episcopus potest alienare bona immobilia ecclesiæ pro emendis bobus causa laboritii. Ang. in auth. de non alie. §. si enim.

Episcopus emphyteuta non soluens canonem domino an præiudicet ecclesiæ. s. emphyteusis.

Episcopus potest ex causa dare uni ecclesię res alterius ecclesiæ, etiam inuito rectore ecclesiæ. de reli. do. c. constitutus. Car. in cle. j. xj. q. de sup. negli. præla.

80 Episcopus uendens non potest habere fidē de pretio. secundum Bal. in l. inciuile. C. de rei uen.

Episcopus intrusus etiam cum authoritate superioris, non potest alienare. Bal. in l. si is, qui. ff. de eo, qui pro tuto. & j. c. uer. xcix.

Episcopus cogit ad obseruantiam contractus non solennis si contractus est utilis ecclesiæ. Inno. in c. j. de his, quæ fi. a præla. facit glo. in c. j. ne sede ua. l. cum hi. §. eam. de transa. Lau. de Fan. in rub. de reb. eccle. non alie. in vj.

✝ Episcopus, cui ecclesia subest, authorizabit in alienatione prædij in alia diœcesi siti. Feli. in c. postulasti. de foro comp. in ult. col. uer. & isti adde.

Episcopi authoritas requiritur in alienatione rerū ecclesiæ facta per capitulum, uel inferiorem. xix. q. ij. nullam. Bal. in l. quæcunque. C. de bo. quæ li. xvij. q. iiij. in uenditionibus. & xij. q. ii. placuit. & c. abbatibus. & c. pastoralis. de priui. in Spe. de empti. & uendit. §. nunc dicendum restat. ad fin. de re. permut. §. j. uer. cæterum. & s. alienatio. uer. xliii.

Episcopi authoritas requiritur, eius scilicet qui est superior immediatus illius ecclesiæ, cuius res alienatur. Bar. in auth. hoc ius porrectum. C. de sac. sanct. eccle. nisi accedat authoritas papæ. Bald. in l. illud. C. quando decre. opus non est.

Episcopi authoritas in alienationibus rerum ecclesiæ an, & quando requiratur. supr. uerbo alienatio. per discursum.

Episcopus non potest alienare res capituli. uel ecclesiæ pretiosas, sine consensu capituli. c. j. de his, quę fi. a prel. in Sp. e. ti. in prin. xii. q. ij. sine exceptione.

Episcopus ex quibus causis possit alienare bona ecclesiæ. glo. ordin. xii. q. ii. in summa. & c. monemus. & s. clericus alienat. uer. v.

Episcopus non potest alienare uigore generalis licentiæ sibi concessæ per papam. c. ij. de reb. ecc. nō alie. in vj. c. ij. de præbe. eo. li. gl. in cle. j. de offi. or. Bart. in l. pupillorum. §. si prætor. ff. de reb. eorum.

Episcopus alienans in casu prohibito, an rescisso contractu debeat pretium restituere. Ioann. de Imo. & docto. in lege si quis presbyterorum. de rebus eccl. non alie.

90 Episcopus potest mutuare pecunias ecclesię sine cōsensu superioris. Bald. in l. etiam. C. de fideicom. uel alienare sine solennitate, secundū gl. in summa xii. q. ii. xcvi. di. bene sed peccat mortaliter mutuando. Arch. & Io. Fan. xii. q. qui Christi.

Episcopus emens cum pecunia ecclesiæ acquirit ecclesię. per Bal. in l. etiam. C. de fideicom. uide Bal. in c. ecclesia. ut lite pend.

Episcopus iurans non alienare bona ecclesiæ, pōt ea donare capitulo. Bal. in l. uoluntas. in lec. antiq. C. de fideicom. & in l. dudum de contrah. emp. imo ēt uni canonico: ibidem. Et per Fra. Are. in ii. parte sui trac. feu. in viii. q. prin. Item potest fructus ecclesiæ uendere ad decem, uel uiginti annos. Archi. & Ioa. Fan. in d. c. abbatibus. xii. q. ij. & Lau. in rub. de reb. eccle. non alie. vi. q. Item potest tunc alienare bona feudalia, uel emphyteutica. Bald. in authē. hoc ius porrectum. de sacrosan. eccle. per c. ut super. de reb. eccle. non alie.

Episcopus iurans non alienare bona ecclesiæ inconsulto papa potest alienare de bonis non mensalibus. s. uersi. iuramenti effectus. uer. cxxx. & uerbo Iurans. uersicu. xviii. & xlv. & melius in uerbo Prælatus alienat. uersi. v.

Episcopus in casu necessitatis alienare potest non obstante iuramento de consulendo papa. Fel. in c. quæ relam. in medio ult. col. de iureiu.]

Episcopus dicitur procurator ecclesiæ. non dominus. xii. q. j. c. si. xxj. q. vii. quod autem. no. in c. cum nobis. de elec. c. fraternitatem. de don. Vnde

Episcopus non potest donare bona ecclesiæ. d. c. fraternitatem. & c. cęterum. de dona.

Episcopus an administret. supple. j. uerbo Prælatus administra. per totum.

Episcopus alienans non seruata forma potest propria authoritate capere possessionem rei alienatę. in auth. ut de cætero permu. non fi. §. de cætero. & s. clericus alienat. uer. xx. & xxxiii.

Episcopi intrusi contractus non ualent. xij. quæstio. ij. alienationes. & Bald. in lege si is, qui. ff. de eo, qui pro tuto: Sed uide Bartol. in lege Barbarius. x. col. de of. fi. præto. & in l. iusiurandum, quod ex conuentione. §. j. de iureiur. & in l. quoties. de acqui. hær. Inn. & doc. in c. nihil. de elec.

100 Episcopus cogit usurarium ad restitutionem usurarum ei remissarum ut soluat pauperibus. Bald. in auth. habita. C. ne fi. pro pa.

Episcopus feudatarius committens feloniam perdit feudum in uita sua tantum, doct. post Archid. in c. uerum

uerum.de fo.com.& ī.uerbo Delictum.uer.lij. Itē

Episcopus non præstans quod debet pro feudo, perdit feudum in uita tantum. Bal.in c.primo.§.fin. de capi.Contra.

Episcopus an habeatur loco filii ut excludat substitutū. Bal.quod sic, in aut.nisi rogati.ad S.C.ad Treb. & ī.uerbo, Monasterium succedit. uer. xxiiij. & ī. uerbo ecclesia.uer.ccxxxi.

Episcopus non potest exigere a subditis aliquid ultra solitū.xvi.q.prima.nulli episcoporū.& c.prædicat.

Episcopus non potest quicquam minuere de iure ecclesiæ.xvi.q.prima.constitutum.

Episcopus debet habere economum in ecclesia, qui administret.xvi.q.vii.quoniam in quibusdam.& eum eligit.ix.q.cum scimus.l.omnes.C. de epis. & cle. nisi consuetudo sit quòd eligatur a capitulo.c. cum causam.de elec.

Episcopus successor non tenetur stare locationi ad cētum annos. Bal.in c.j.uer. consuetudo. qui feu. da. po. Vide Dy.& Bar.in l.codicillis.§.instituto.de lega.ij. Io.de Im.in l.si filio.§.fi.so.ma.glo.in cle.j.de reb.ec.non alie.& ī. uerbo Successor in beneficio. uer.v.& xi.nec minori, uide Bal. in l. iubemus. de sa.san.ec.& in l.j.§. cumq; ex stipulatu.de rei uxo. actio.

Episcopus non pōt locare res ecclesiæ nisi ad modicū tps.doc.& Imo.in l.si filio.§.fi.ff so.ma.in cle. j. de reb.eccl.non alie.Bal.in l.iubemus. de sa.san.eccl. & in aut.quibuscunque.eo.tit.& in addi.Sp.de loc. uer.locatio.ad xxix. annos. Nec ad uitam suam uel conductoris.cle.j.de reb.ec.non alie.& Imo.ubi ī. sed ad quinquennium sic, ut ibi per Bal.in d. §. fin. non tamen q̄ finito uno quinquēnio incipiat aliud secundum Lapum in decis.xij.& But.in c.ad apostolice.de don.& ī.locatio.uer.xxxi.& xxxvi.

Episcopus non potest ad uitam concedere rem pro modica pensione cum pacto q̄ recipiens in futurū teneatur eā restituere ecclesiæ. Old.in con. cexxiij. & Lau.de Fan.ubi ī.

110 Episcopus successor potest reuocare locationem etiam utilem, licet non seruata forma factam. Inn. & Host.in c.cum uos.de his, quæ fi. a præla.

Episcopus debet stare infeudationi factæ per præcessorem. Arch.xxv.q.ij.decessoris.Bal.in ca. j. qui feu. da.po.uide Bal.in c.j.qui suc.di.

Episcopi mortui bona successori debent solutis prius debitis factis pro necessitate ecclesiæ. Ol.con.cclix.

Episcopus si moriatur intra modicum tempus locationis a se factæ, uide in c.fi.ne præla.ui.suas. & gl. in cle.j.de reb.ec.non alie.

Episcopus ex opera sua acquirit sibi, & non ecclesiæ. Inn.in c.cum officiis.de testa.

Episcopus præsumitur possidere nomine ecclesiæ. Bal. in aut.licentiam.C.de epis.& cle. Inno.in c.cum in officiis.de testa.

Episcopus potest alienare sine consensu capituli, etiā in casu licito, si sit consuetudo tanti temporis q̄ non sit memoria in contrarium. Car. in cle. ij. in princ. xij.q.de reb.eccl.non alie.ubi etiam gl.

Episcopus non tenetur inuestire de feudo illum, cui possessor promisit die cedente. Bal.in c. j. quid iuris sit si alius inuestiatur de feu. Item

Episcopus potest reuocare infeudationem non legitime factam a præcessore. Bal.in d.c.j.

Episcopus succedit legato facto præcessori sub nomine dignitatis, nisi sit factum a uicario episcopi. Bar. in l.quod principi.de leg.ij.

120 Episcopus successor tenetur ad funeralia præcessoris & ad sumptus infirmitatis eius. xij.q.j. illi autem, qui.xvi.q.j.quoniam quicquid.j.q.ij.clericos. uide.xij.q.ij.bonæ rei.& c. ad apostolicę. de dona. & ibi doc.& omnino per Pe.de Peru.in tractatu canonicæ parochi.c. xiij.

Episcopus, cuius ecclesia instituta est hæres cum onere fideicommissi, potest restituere sine capitulo. Bald. in l.pe.C ad Treb.etiam soli prælato alterius ecclesiæ: ut ibidem.

Episcopus non potest prouocare ad diuisionem bonorum cōmunium, sed prouocari. Bar.& Bal.in l.iubemus.de sac.san.ecc.& gl.& doc.in l.ij.C.de fun.do. nisi expediat ecclesiæ. Bar. ubi ī. & Ang. in d. l. ij. Item uerum in bonis immobilibus. Secus in fructibus. Car. Ibidem. Item nisi bona sint communia cū alia ecclesia. Bal.in l.fi.com.diui.

Episcopus etiam palam, & bona fide, non pōt emere bona ecclesiæ suæ. Cyn.in aut.quibuscunq;. C. de sac.san.ec. etiam cum authoritate superioris.ibi. & Bal.in l.cum ipse.C.de contrahen.emp.

Episcopus nomine suo in bonis ecclesiæ dicitur habere naturalem possessionem tantum, sed nomine ecclesiæ naturalem & ciuilem. Inn.in c.in literis.de resti.spo. Flo.in l.seruitutes.v.col.de serui. Bal.in l.ij. xix.col.ec.tit.

Episcopus præsumitur facere nomine suo.non cū consensu.capituli. Bar.in l.actor, rem ra.ha. uide no. in c.ea noscitur.de his quæ fi.a præla.

Episcopus non excusatur ignorantia iuris. Inn.in cap. constitutus.de app. Bal.in Marg. Beneficium. uersicu. iiij.

Episcopus potest dare de bonis ecclesiæ ad uitam pro bene meritis.xvi.q.j.possessiones.

Episcopus non potest committere curam rerum ecclesiasticarum.uel officiorum laico.lxxxix.di.iudicatum.& maximè propinquis: ut ibi, & §. propinquis.& c.decenter.

Episcopus non potest dare de bonis ecclesiæ consanguineis nisi pro sustentatione.x.q.ij.episcopus. nec pecuniam. Bald.in authen.quibuscunque. C. de sac. san.ecc.

130 Episcopus obligatur per procuratorē constitutū a se ad recipiendum mutuum pro ecclesia. Bald. in aut.hoc ius porrectum.vi.col.de sae.eccle.

Episcopus pōt agere pro quarta sibi debita ex legatis piis scilicet contra executores testamentarios pro legatis nondū solutis, sed pro solutis agit contra legatarios. Pe.de Peru.in consi.cum quæritur an ante annum. Host. & Ioan. And. in cap. de his. de sepul.

Episco-

Episcopus circa iudicia qualiter se habeat, dicetur. ȷ̃.eo.& s̃.eo.

Episcopus agens pro ecclesia sua repellitur exceptione ꝗ non est legitime confirmatus, uel electus. 43. distin. in mandatis. xxiij.q.iij. tres personas. vij. q. j. Nouatianus.& c. factus. xlij. dist. c. j.& ij. xij. q. ij. alienationes. de elec. c. qualiter. c. per inquisitionē. c. nosti.& c bonæ. vij. q. iij. talia. in Spe. de actore. §. j. uer. item contra prælatum. Item

Episcopus agens nomine ecclesiæ debet probare se esse episcopum & canonicè institutum: nec sufficit quasi possessio prælaturæ. Secus si agit nomine suo. Bal. in l. ij. xx. col. C. de serui. uidelicet ante litis cōtestationem.& Specu. ubi supra, uide Innocen. in c. in literis. de restitu. spo. glos.& doc. in l. ij. C. de eo, qui pro tuto.

Episcopus ex possessione præsumitur, quando lis non est cum eo de prælatura, uel ecclesia, sed si de alia re agat tanquam episcopus. Bal. in addi. Spe. de arbitrio. uer. sed quid si compromittitur causa diuisionis. Ange. in l. qui in aliena. §. j. de acqui. hære. & ȷ̃. prælatus agit. uer. xj.

Episcopus agens admittitur cum cautione rati, quando de eius prælatura dubitatur. Ange. in l. tutores. C de admi. tuto.

Episcopus agens contra quem sit opposita exceptio de prælatura, debet probare esse episcopum per bullas. uel literas electionis. in Spec. de elec. §. j. Itē per ordinis collationem. ij. q. prima. legum. gl. ij. q. vj. in sum. Sicu. in c. bonæ. el secundo. de elect. Item cōmuni possessione diuturna. Ang. in l. qui in aliena. §. j. de acquir. hæred. Item per communem opinionem. Spec. de proba. §. j. uersic. qualiter autem aliquis. non per præscriptionem. Bal. in l. j. iiij. col. de emanci. libe.

Episcopus in causa ecclesiæ potest procuratorem constituere ante litis contestationem & post. in Spe. de procu. §. ij. uer. item ꝗ fuit constitutus.& ibi Bal. in addi. uer. pater ante lit. conte. Bar. in l. j. de bo. mat. in l. nec ciuitatis. de proc. gl. ord. v. q. iij. c. fi. Bar. in l. j. ff. de procura. c. petitio. eo. titu. sed actorem facit cum authoritate superioris. glo. in l. item. §. actor. quod cuius. uni. no. & ȷ̃.

Episcopus læsus a populo, quia sit captus, uel carceratus, uel bannitus, uel percussus, agit actione iniuriarum ad interesse & damnum, nec cogitur remittere illud, sed solum rancorem. Car. in cle. j. §. ciuitas. ubi no. de pœnis. nec aliter populus interdictus ipso iure liberatur ab interdicto ut ibi, nisi satisfaciat ei. ibidem.

Episcopi suffraganei possunt examinare literas apostolicas quæstorum, etiam per archiepiscopum examinatas, Cardin. in clemen. ij. ij. oppo. de pœniten.& remissio.

10 Episcopus non potest expellere possessione beneficij clericum, etiam ipso iure priuatum nisi per sententiam priuatus sit. c. licet. ij. de præben. in vj. Sali. in l. ij. iiij. q. in fi. C. de iure emphy.

Episcopus habet carcerem communem inquisitori cōtra hæreticos. cle. j. sane. de hæret. non cōēm, sibi,& apostolo. ibi per Card.

Episcopus notificans statutum capituli, non uidetur illud confirmare. supra uersiculo confirmatio. uer. lxxvij.

Episcopus potest esse procurator capituli. cap. præsentium. de testi. Ioan. de Pra. in l. licet. §. is, cui. ff. de procu.

Episcopus solus potest reuocare procuratorem constitutum ab ipso.& a capitulo, Bar. in l. si per epistolam. de acqui. hæred.

Episcopus suffraganeus potest esse testis in causa archiepiscopi,& pro eo. Abb. post glo. in c. accedens. ut lite non contest.

Episcopo expulso creditur. infra expulsores in his, de quibus in cle. j. §. sanè. & ibi Cardin. de foro compe. non in alijs non expressis: ut ibi per Car. quæstio. secunda.

Episcopus potest esse testis in causa ecclesiæ suæ. c. insuper. de testibus. quod uerum, si agatur causa per procuratorem non si per episcopum. c. fi. de iuram. cal. in Spe. de testi. §. j. uer. sed nunquid rector. Io. And. in c. præsentium. de testi. in vj. & uide in c. insuper.& c. cum nuntius. eo. ti in antiq. Pro contractu uero per ipsum celebrato pro ecclesia potest esse testis. Arch. in c. fi. de testi. in vj.& Spec. ubi. supr. uer. sed pone quòd administrator.& ibi Io. An. in add.& Pau. de Liaza. in c. cum nuntius. de testi. & per doc. ubi. s̃. Itē & quando bona episcopi & ecclesiæ sunt distincta. Bal. in l. parentes. C. de testi. † Et per Fel. in d. c. insuper. de testa.]

Episcopus cogitur esse testis in defectum aliorum,& ei soli creditur. Abb. in c. cum nuntius. in fi. de testi.& † in c. sicut. de preb. x j. q. j. quicunque. † Et per Feli. in c. cum nuntius. de test. circa fi.]

Episcopus potest punire de iniuria sibi illata quatenus concernit ecclesiam, non quatenus personam. Car. in cle. j. de fo. comp. post gl. in vj. no. sed plenius loquitur in xix. q.& ȷ̃. eo. uer. lix.

20 Episcopus potest esse iudex in causa ecclesiæ suæ. doc. Bar.& Bal. in l. j. C. ne quis in sua causa.& Bar. in l.& est receptum. de iur. om. iud. c. si clericus laicum. in fi. de fo. compe. in Spec. de arbitro. §. sequitur. uersi. sed nunquid abbas.& tenet Sicu. & Balio. in c. cum olim. de præscrip. Io. de Imo. in c. cum uenissent. de iudi.& in Spe. de legato. §. superest. uersi. quid si prælatus. Vide Host. in Sum. de sen.& re iudi. §. quis debet. uer. sed nunquid potest episcopus. Io. An. in c. uenerabili. de censi. ante fi. gl. mag. Sed ✠ c. si quis erga. ij. q. vij. gl. in c. cum uenissent. de iud. And. Alciat. con. clxj. nu. xvij. Ae. Mar. Man.

Episcopus potest recusari suspectus iudex in cā ecclesiæ suæ secundū communē opi. gl.& doc. in c. cum super. de offi. dele.& in d. c. cum uenissent. & Cy.& Pe. in d. l. j. Io. An. Bu. Imo.& Sicu. in c. insinuante. de offi. deleg. Phi. in c. postremo. de appel. item no. ✠ ij. q vij. si quis erga.& c. j. de præbe. lib. vj. ✠ Abb. & alij. in c. cū uenissent. de iudi. l. apertissime.& ibi Bal. C. de iudi. And. Al. co. clxj. nu. xx. Ae. Mar. Ma.

Episcopi

† Epiſcopi uicarius, uel delegatus, ſi recuſatur ut ſuſpectus, adiri debet eius epiſcopus, qui de cauſa ſuſpicionis cognoſcat: non autem tunc eliguntur arbitri iuris, qui de cauſa ſuſpicionis cognoſcant. ca. ſi contra unum. ad fi. de offi. delega. in vj. do. Iaſ. in l. apertiſſimi. in iij. col. uerſic. aduerte tamen. C. de iudic. ✣

Epiſcopus poteſt eſſe iudex in cauſa ſui officialis conuenti coram eo. Bal. in addi. de compe. iud. adi. uer. officialis. non tamen dicitur iudex in cauſa propria epiſcopus, qui cognoſcit de iniuria, uel cauſa eccleſiæ. Inn. in c. irrefragabili. de offi. ord.

Epiſcopus poteſt eſſe arbiter de cauſa eccleſiæ: item & arbitrator. Butri. & doc. in c. cum olim. de preſcrip. in Specul. de arbitr. §. ſequitur. uerſiculo. ſed nunquid abbas. & ibi Ioan. Andr. in addit. & in c. inſuper. de teſt.

Epiſcopus poteſt eſſe iudex de his, quæ ipſe fecit ſimul cum canonicis, quando erat canonicus. Bar. in l. j. §. ſolent. ff. quando app. ſit. Bar. in c. cum in literis. de iureiur. Inn. in c. irrefragabili. de off. ordi. & in c. poſtulaſti. de conceſ. preb.

Epiſcopus nõ poteſt iudicare ſecundũ conſcientiã ſuã ſed ſecundum acta. Bal. in c. ſacramentum. de conſue. recti feu. Ioan. An. in Nouel. poſt Inn. in c. uenerabili. de cenſi. licet Bal. in l. eam, quam. iij. col. de fideicom. dicat contrarium.

Epiſcopus non poteſt pœnas ſibi applicare. c. ij. cum gl. de penis. & ibi doc. & Abb. niſi in caſu. ǰ. uer. Pœna applicatur. uer. xvij.

Epiſcopus exiſtens extra diœceſim, non poteſt cauſam delegare. Spe. ti. de reſcripti præſenta. §. vj. in fine. Sed Io. And. ibi in addi. tenet contrarium per cap. nouit. de offi. deleg. & Card. in cle. de foro compet. ✣ in prin. ✣ cum Specu. ſentit Nepos Montalban. in tractat. de exceptioni. §. licet ad regimen. nu. xvj. adducit. tex. in l. fin. ff. de offic. præſe. vrb. l. iij. ff. de offic. præt. l. fin. ff. de iuriſd. omn. iudi. Ae. Mar. Man.

Epiſcopus delegando cauſam uidetur eam a ſuo uicario abdicare, per no. per Innocenti. in capitulo. Romana. de appel. ſecundum do. Phi. in c. dilecti. ca. j. ij. q. eo. ti.

Epiſcopus condemnatus criminoſus non poteſt in ſententia ſibi penas applicare. Bal. in authen. bona. C. de bo. dam. Ange. in auth. ut nulli iudi. §. ut autem. & Bald. in l. ij. de epi. aud. & Io. And. in c. irrefragabili. & c. dilectos. de offi. ord. in Nouel. Item nec inquiſitor hæreſis: ut ǰ. uer. Inquiſitor. uer. v.

30 Epiſcopus eſt iudex in cauſa ſcholariũ ſtudij. in auth. habita. C. ne fil. pro pa. Quod uerum. ſecundum Bal. ibi, quando ſcholaris conuenitur, non quando agit. Item uerum in cauſa ciuili, non in criminali. Item uerum ſimul cum rectore ſtudij, & Poteſtate ciuitatis, quibus tamen maior cenſetur. Bald. ibidem.

Epiſcopus an dum exiſtit in ſcholis, præcedat rectorem. Sali. in proœ. Decreta. in uer. Gregorius epiſcopus. circa, prin.}

Epiſcopi officium tranſit etiam ad eius ſucceſſorẽ. Bal. in l. fin. xxxj. q. C. de hære. inſti. c. quoniam abbas. de offi. deleg. ſupra uer. Compromiſſum finitur. uer ſic. iij. & uer. Delegatio. uer. xvi. & xxv.

Epiſcopus agens pro rebus eccleſiæ non tenet ſoluere decimam uigore ſtatuti. Bal in aut. ſed hodie. C. de epiſc. & cle. Contrarium tenet Bal. in l. cum clericis eo. tit. Sed Bal. tenet opi. Bar. in l nulli. eo. tit.{Vide Pa. de Ca. con. ccxcvi.

Epiſcopus laico iudice ſuſpecto eſt adeundus in cauſa. C. de iud. aut. ſi uero. l. apertiſſimi. e. tit. in Sp. de recu. §. ij. in prin.

Epiſcopus ſine mandato poteſt appellare pro populo, uel ſubdito. c. dilectis. de appel. in Sp. eo. tit. §. primo. uerſ. pe. & ibi Bal. in addi. uer. epiſcopus, & quæ libet.

Epiſcopus agens ad iura ſpiritualia quomodo concipiat, libellum. in Sp. de offi. or. uer. epiſcopus. & de reli. do. & de paro. uer. quid ſi ſit.

Epiſcopali ſede uacante, quod geritur contra eccleſiam, non ualet. de reſti. in integ. c. j. xij. q. ij. ſi qua de rebus. de iure iur. ſicut. in Spe. de ſede uac. uer. & nota. ubi etiam dicit tunc poſſe procuratorem conſtitui ad cauſas, & negotia.

Epiſcopus agens, ſi reconuenitur, tanquam epiſcopus debet reſpondere. in Sp. de actore. uer. item contra prælatum. ſed non reſpondens non remouetur. in Sp. de reo. uer. & nunquid erit.

Epiſcopus tenetur defendere eccleſiam ſuam. c. pe. de iura calum. in ſpe. de reſti. in integ. §. ij. uer. ſed nunquid prælatus. Sed

Epiſcopus poteſt licite dimittere iura pauperum, & eccleſiæ, ſi non poteſt eas ſine lite recuperare. c. nihil. & ibi doc. de præſcri. Sed ibi dicunt Inno. & Abbas quòd peccat, ſi eſt negligens, niſi ueriſimiliter ſperet ad tempus poſſe ſine lite recuperare: ſecundum Abb. ibi. & uide plenius. ǰ. uer. prælatus alienat. uer. xxij. ubi poſui. an

40 Epiſcopus teneatur contra conſcientiam tueri res eccleſiæ & iura eius, & an poſſit præſcribere pro eccleſia contra conſcientiam.

Epiſcopus pro tuenda eccleſia debet mortem pati. gl. xxiij. q. viij. conuenior. Quod uerum, ſi eccleſia fouet cauſam iuſtam, alias non tenetur eam tueri. uide in c. nihil. per Inno. & Abb. de præſcrip. & ǰ. eo. uer. xlv.

Epiſcopus debet patrocinari in cauſis eccleſiæ ſuæ. gl. iij. q. j. nulli.

Epiſcopus tenetur defendere eccleſiam uacantem. in Sp. de actore. uer. item epiſcopus. no. in c. cum dilectus. de ſuc. ab inteſta.

Epiſcopus iniuſte exigens pro eccleſia peccat. xiiij. q. ij. quod debetur.

Epiſcopus non debet malam cauſam eccleſiæ fouere. gl. xiiij. q. ij. c. j. gl. But. Inn. & doc. in c. fi. de præſcr. gl. in cap. bonæ. el. ij. de poſtula. præ. & in c. generalis. liiij. diſt.

Epiſcopus non debet propria authoritate occupare eccleſias ab alio detentas. xvi. q. placuit.

Epiſcopus conuentus ſi nolit cauſam agere per ſe, conſtituat

ſtituat procuratorem, ſeu actorē, uel ſyndicum. glo. & Bar. in aut. ſed hodie. C. de epi. & cle.

Epiſcopus non poteſt exercere iuriſdictionem in aliena diœceſi: Car. in cle. j. vij. q. de for. comp. niſi in caſu illius cle.

Epiſcopus inter clericos cognoſcit ſummariè. Car. in cle. j. xxvi. q. in fi. de conſan. & affi. xj. q prima. ſi quis cum clerico. in aut. ut clerici apud proprios epiſcopos.

50 Epiſcopus citari non poteſt, dum ſacra colit. Fran. de Pa. poſt doc. & Bar. in l. ij. ff. de in ius uoc.

Epiſcopus repetens male alienata, non poteſt reconueniri. in Spec. de reconuen. & doc. in cap. primo. de mut. peti.

Epiſcopus poteſt propria authoritate ingredi poſſeſſionem rei eccleſiaſticę alienatę. non ſolenniter, in aut. ut de cætero permu. non fiant. §. de cætero. colum. v.

Epiſcopus ſine mandato poteſt petere pro eccleſia reſtitutionem in integrum. in Spec. de reſt. in integr. §. ij. uer. prælatus.

Epiſcopus petit reſtitutionem in integrum pro eccleſia. in Sp. de reſt. in integ. §. ij. uer. ſed nunquid prælatus.

Epiſcopi iuramentum ſuper contractu non impedit reſtitutionē in integrum pro eccleſia. c. j. cum glo. & doc. de reſtit. in integ. in vi. Ioan. And. in ca. grauis. de depo. in nouel. Bal. in l. generaliter. de rebus. cred. & iureiur. & in §. item ſacramenta. iij. colu. de pace iura. fir.

Epiſcopi licentia requiritur in prorogatione iuriſdictionis, quam facit clericus, ſcilicet expreſſam, non tacitam. Paul. de Caſt. in l. prima. ff. ſi quis in ius uo. non ie. not. in cap. dilecto. & ibi per Inno. de offi. archi. c. ſignificaſti. & c. Romana. de fo. comp. glo. & Bar. in l. prima. ff. de iudi. Bald. in Marg. uerbo, Clericus. uer. xxi. & ꝟ. e. uer. cxc.

Epiſcopus poteſt interpretari ſtatuta, & alia dubia occurrentia coram eo in cauſis. xvi. di. nec licuit. c. inter alia. de ſen. exc. Bar. Cep. in rub. de uerb. ſig. ult. parte. iij. q. prin.

Epiſcopus cum capitulo, non ſine poteſt priuare canonicum non reſidentem, citatum tamen & per ſententiam. Old. con. cxciij.

Epiſcopus poteſt agere pro iniuria, & damno illato eccleſiæ, argu. in cap. cum olim. de reſt. ſpo. & ſupra eo. uer. xix.

60 Epiſcopus non poteſt ſtatutum facere quod de delictis procedatur iuris ordine non ſeruato. Car. ſing. in cle. prima. ix. q. de of. or.

Epiſcopus an condat ſtatutum contra ornatus mulierum. Ioan. And. in regula ea, quæ. in Mercurialib.

† Epiſcopus an poſſit ſtatuere contra ius commune: uide Fran. Arc. in l. ex duobus. in §. etiam. in ſecunda colum. uerſi. confirmatur iſta concluſio. de uulg. & pup.]

† Epiſcopus non poteſt facere ſtatutum quod tollatur ſolennitas iudicialis requiſita a iure. Fran. Arc. in d. l. ex duobus. §. etiam. in d. ſecunda col. & uerſicu.]

Epiſcopus poteſt inquirere contra ludentes, & blaſphemos, aut alearum luſus. C. de aleato. & Alexan. in l. ſecunda. §. ſi publico. de adult.

Epiſcopi uicarius poteſt cognoſcere, nō punire de criminibus. Item

Epiſcopus tenetur de relicto uicarii ſui infra uer. uicarius. uer. lxvii.

Epiſcopo inferior prælatus an corrigat clericos. Car. in cle. prima. xiiij. no. in oppo. de of. ord.

Epiſcopus non poteſt exercere iuriſdictionem contentioſam in locis exēptis. cle. ſi. in fi. de priuil. & Car. vi. q. iij. ſcriptum.

Epiſcopi iuriſdictio eſt firmior, quam uicarii ſui: niſi in caſibus no. in c. ij. de of. uica. & ꝟ. uer. uicarius. uer. xlix. & per diſcurſum.

Epiſcopus prohibere poteſt ne delegatus ſui uicarii procedat in cauſa. Bar. poſt gl. in l. iudicium ſoluitur de iudi.

Epiſcopus cogitur punire clericum condemnatum de crimine a iudice laico antequā fiere. clericus. Bar. in l. cum quædam. de iur. om. iud. Cyn. in l. properandum. §. ſin autem. de iudi. in c. primo. de of. ord. & ꝟ. eo. uer. xcvii.

70 Epiſcopus non tenetur exequi ſententiam iudicis laici. Bal. in l. prima. C. de execu. rei iudi.

Epiſcopus poteſt uenire contra compoſitionem de crimine factam cum crimino ſo a uicario ſuo. Paul. de Ca conſil. cxvii. Item poteſt uenire contra factum ſuum iniuſte factum. ibidem.

Epiſcopus tanquam ſuperior tenetur exequi ſententiam archidiaconi. in Sp. de exec. ſen. §. nunc uidendum. uer. ut autem

Epiſcopus poteſt agere pro obedientia ſua ſibi præſtāda. Inn. in c. edoceri. de reſcrip. & Bal. in Marg. uer. Prælatus. uer. vi.

Epiſcopus poteſt cognoſcere de cauſa delegata ſuo uicario ſub nomine dignitatis tantum, non ſub nomine proprio, & dignitatis: quia cognoſcit epiſcopus uicario mortuo, uel remoto, ſed non econtra. Inn. in c. cum te. de præſcrip. Vide in Sp. de leg. §. ſi. uer. quid ſi cauſa. & Phi. in c. dilecti. v. q. de appel. Car. in cle. ſecunda. ix. q. de reſcrip. dicit epiſcopum non poſſe cognoſcere, etiam ſi eſt commiſſa uicario ſub nomine dignitatis.

Epiſcopus poteſt ad ſe auocare cauſam uertentem coram ſuo uicario, non tamen cauſam uertentem coram alio ordinario inferiori, ut archidiacono, & ſimilibus. c. pe. de fo. comp. Archi. xi. q. prima. de perſona. Io. de im. in c. paſtoralis. de of. ord. Phi. in ca. noſtrum. de app.

† Epiſcopus tenetur pro delicto uicarii, & officialis ſui. Ita in Rota deciſ. cclxxviii. in nouis. Quod eſt uerum, niſi quam cito ſciuerit purgauerit eius delictum. l. ſi. ut lite non conteſt. nota in c. cum quis. de ſen. excom. in vi.

Epiſcopus poteſt ex toto reuocare uicariū ſuum. cle. ij. de reſcrip. & cle. ſi. de proc. in glo.

† Epiſcopus tenetur ad reſtitutionem damnorum, & iniuria

iniuriarum per suum officialem. uel uicarium iniuste datorum. Ita do. de Bisgneto in tit. de offi. uica. c. primo.

Episcopus si agat ad iura episcopalia contra abbatem, ueniunt in iudicio tã iura, quæ debet abbas, & monasterium, quam iura, quæ debent laici. Bald. in l. si ex multis. C. de anna. excep.

Episcopus potest prohibere laico ne procedat contra clericum, qui falsum deposuit testimonium corã ipso laico. Bal. in l. j. C. quomodo, & quando iudex doc. & gl. in l. nullum. C. de testib. Ang. in l. si uacantia. uer. vi de bo. uac. li. x. Fred. de Senis consi. lxxxviij. uide But. in c. uerũ de fo. com. Non tamen põt prohibere iudici laico ne procedat in causa ciuili, in qua clericus producit falsos testes, de quo clericus sit accusatus coram episcopo. Alexand. plenè in l. iudicium soluitur. ff. de iudi. ubi dicit quod excommunicatio episcopi contra laicum lata dicto casu esset nulla. † Vide do. Barth Soc. omnino in consi. cccxxxvij. incip. difficultatem facere. uer. comprobatur. in ij. parte]

Episcopus potest prohibere laico ne exequatur testamentum incestuosi institutionem continens. Bald. in l. consulta. C. de testa Item ne exequatur testamentum usurarii. Bal. ibidem. Item ne procedat in causa clerici litigantis coram laico. Inno. in c. contingit. de sen. exc. Bal. in l. j. ff. de rei uen. & in Mar. uer. Iudex. uer. lxxix. Prædicta uera parte citata. s. citatio requiritur. uer. cxx.

80 Episcopus non potest prohibere quæstores archiepiscopi quærentes elemosinas per prouinciã. Car. in cle. ij. in prin. ij. q. de poe. & re.

† Episcopus an archiepiscopum delinquentẽ in sua dioecesi punire possit uide Fel. in c. cum inferior. in prin. de ma. & obe.]

Episcopus non potest iudicare de literis apostolicis, sed eas notoriè nullas & defectuosas potest pronũtiare non obstare, & contrarium facere. Card. in d. cle. ij. in fi. prin.

Episcopus non tenetur de imperitia uicarii sui. Bal. in rub. C. de pœna iudi. Sali. in l. fi. C. eo. tit. Ale. in l. ij. in prin. quod quisq; iuris.

Episcopo inferior quandoq; habet iurisdictionẽ episcopalem. cle. j. §. fi. & ibi Car. de foro comp.

Episcopus in aliena dioecesi, etiam de consensu dioecesani, non trahit suos extra casum cle. j. de for. com. secundum Car. ibi. ij. opp. adde per Ale. in l. fi. ff. de iuris om. iud.

Episcopus potest tenere tribunal in loco dioecesis, etiam exempto. Car. in cle. j. x. q. post glo. ibi. Quod uerum, etiam inuitis exemptis, secundum gl. ibi, & Car. in q. xj.

Episcopus potest repetere clericũ suum. Bal. in l. j. de reruend.

Episcopus restituit in integrum aduersus sententiam sui uicarii. doc. & Phi. in c. dilecti. ix. q. de appel. & Ab. in c. ex literis. vi. col. de rest. in integ. Ang. in repertorio. uer. uicarius. Item

Episcopus restituit in integrum aduersus sententiam suam. c. pe. de rest. in integ. & doc. in c. cum Bertoldus. de re iudica.

Episcopi, & uicarii sui, unũ, & idem tribunal est c. ij. de consuetu. in vi. Unde.

90 Episcopo suspenso, uel excommunicato, etiam eius uicarius censetur suspensus, uel excommunicatus. gl. & doc. in c. j. de of. uic. in vi. Item.

Episcopi recusatio afficit etiam eius officiales, secundũ Ino. in c. insinuante. de offi. dele. Item.

Episcopus dicitur facere quod eius uicarius facit. glo. in c. j. de capel. mo. in vi. Item

Episcopus potest cognoscere de nullitate sententiæ uicarii sui, & econtra. Bald. in d. cap. dilecti. & ibi Philip. xi. q.

Episcopus potest reuocare interlocutoriam sui uicarii. Bal. in d. c. dilecti. & ibi Phi. xij. q. & gl. in c. ij. de consue. in vi. uidelicet quando uicarius posset, non aliter, secundum Phi. ibidem.]

Episcopus põt reuocare admissionem appellatiõis factam per uicariũ omni casu, quo posset ipse, & ecõtra. Phi. in d. c. dilecti. xiij. q. de app.

Episcopus põt sibi eligere tribunal in quocunq; loco dioecesis. c. cum episcopus. de of. or. in vi. & Bald. in l. testamenta. C. de testa. c. qua fronte. de ap. Quod uerum, siue in ecclesia, siue in palatio, siue in camera. doc. in d. c. cum episcopus. uidelicet si eligat pro loco iuridico doc. & Archi. ibi. non tamen in domibus laicorum, si causa est spiritualis. doc. Host. & Inno. in d. c. qua fronte. & ibi Bal.

Episcopus est iudex reductionis laudo lato per clericũ & laicum. Bal. & Pet. de Sum. in l. præcipimus. C. de appel. & Lanfr. de arb. vij. parte. xliiij. q. uel quãdo laudum est iuratum. no. in c. cũ C. laicus. de for. com. in vi. & in c. uenerabilẽ. de elec. But. & Capra in c. Quintauallis. de iureiur. uel si laudũ sit de matrimonio, uel re spirituali. d. c. Quintauallis. & ibi doct. uel si nutriat peccatum euidens. cap. nouit. de iudi. cap. secundo. de arbi. uel si pro parte ecclesiæ petatur reductio. cap. cum sit. de for. com. & doc. & Capra ubi supra.

Episcopus obseruare debet & exequi sententiam iudicis laici. Inn. in cap. primo. de of. ord. & Bal. in Marga. uer. Iudex. uer. xxi. Sed Bal. in l. j. C. de exec. rei iud. dicit q̃ non tenetur exequi, quod uerum est scilicet cogente iudice laico, sed contra sic. Inno. in d. c. j. & s. e. uer. lxix. & seq.

Episcopus expulsus si iudicat extra diœcesim suam inter non subditos, præiudicat dioecesano scienti, & patienti: non si iudicat inter subditos. Car. in d. cle. j. §. fin.

100 Episcopus non exercet iurisdictionẽ in laicos subditos rõe delicti, uel contractus. in cle. j. §. j. v. q. de fo. com. Potest tamen excommunicare. s. Excõmunicatio. ue. vij. & uer. Subditus. uer. xlv. Sed an absoluere. s. absolutoria. uer. xlviij.

Episcopus exercet extra diœcesim etiam causas meri & misti imperii. glo. & Car. in cle. prima. vj. q. de fo. comp.

Episcopus exercẽs iurisdictionẽ extra diœcesim debet seruare

seruare constitutiones propriç diœcesis. gl. & Car. in d §.j.q.vii. nisi in pœnis imponendis. glo. & ibi Car.viij.q.

Episcopus potest punire subditos delinquentes in diçcesi aliena, in qua ipse residet. Car. in cle. prima. §. j. ix.q.de fo.comp. Sed qua pœna, gl. j uer. omnimodam.

Episcopi uicini sibi inuicem suffragantur. Car. in cle. j. §. eorundem. & ibi casus de fo.comp. etiam supplẽdo pro episcopo mortuo. ibidem. & etiam non requisiti denuntiant: ut ibi. iiij.q. Et si non denuntiãt, puniuntur per superiorem ut transgressores canonum, non per episcopum expulsum: ut ibi, in fi. post gloss.

Episcopus, cui papa commisit casum ipsi episcopo reseruatum, dicitur delegatus, si commissio est facta personæ: sed si dignitati: dicitur ordinarius. in Spe. de leg. §. finitur. uer. pone ergo. & ibi Bald. in addi. uer. legatus est.

Episcopi consensus non requiritur, quando agit clericus uel canonicus, qui possunt habere proprium. c. ex literis. de proba. in Sp. de actore. §. primo. uersic. sed nunquid abbas monachus. & in uer. quid de clericis, uide gl. in cle. j. de reb. eccl. non alie. & per Io. de Imo. in d.c. ex literis.

Episcopi consensus non requiritur in compromisso clerici. Bal. in l. prima. §. & post operis. de ope. no. nun. in apostil.

Episcopi consensus requiritur in prorogatione iurisdictionis facta a clerico. s. eo. uer. lvi. Sed

† Episcopus cum consensu non potest addicere nouã formam electioni, seu solennitatem, si omittatur quod electio sit nulla. Fran. in l. ex duobus. in §. etiam. in ij. col. uer. confirmatur ista cõclusio. de uul. & pup.]

Episcopus non potest cogere clericum ad prorogandum iurisdictionem laici. gl. & doc. in c. significasti. de fo. com.

110 Episcopus an agat sine consensu capituli, not. in c. edoceri. & ibi doc. de rescri. in c. causam. de iud. & Car. in cle. j. viii. no. de reb. eccl. non alie. in Spe. de accu. uer. item si unus. & seq. in Sp. de actore. uersi. item obiicitur prælato agent i. ubi omnino ꝙ sic, nisi alius sit institutus. Item

Episcopus non potest sine consensu capituli tractare causas arduas. Sp. ubi s. & Rota in deci. ccccl xix. cõfessio. in nouis. & infra prælatus agit. uer secundo.

† Vide do. Ias. May. in l. placet. C. de sac. san. ecclesi. nu. 29. & in eiusdem repe. nu. 25. Vbi etiam quid si inter prælatum, & capitulum essent bona separata, & discreta. ibidem. nu. 30.]

Episcopus si non appellat, põt capitulũ appellare sine mandato. in Spe. de app. §. j. uer. fi.

Episcopi consensus requiritur, quando capitulum ait. cap. causam, quæ de iudi. no. in cap. edoceri. de rescrip. in Sp. de actore. §. sequitur uidere an capitulum quia.

Episcopus dicitur caput ecclesiæ. vij. quæst. prima. scire. Sed

Episcopus, quando agit cum capitulo, non requiritur eius consensus. d.c. edoceri. & Bal. in l. si ita. de communi seruo ma. cap. significante. & ibi doct. de appella.

Episcopus conuentus de crimine potest se defendere, & probare per familiares suos. Bal. in addi. Spe. de inquisi. uer. episcopus. post Sp. ibi. & doct. & Bar & Bal in l. etiam. C. de test.

Episcopus est iudex totius collegii, in quo sint etiam laici. Bal. in addi. Sp. de app. uer. magis dubium. & per Bar. in l. cum Senatus. ff. de reb. dub. & in l. fi ff. de colle. illicit.

Episcopus non potest trahi ad forum iudicis secularis. xi q. j. c. j. & c. continua. Nec coram principe. xxj. q. v. c. fi. siue pro causa ciuili, siue criminali. xj. q. j. nullus. etiam si est depositus. ea. q. c. ij.

Episcopus accusans clericum debet se subscribere ad pœnam talionis. per Old. in con. xlvj.

110 Episcopus conuentus, si recusat respondere pro ecclesia, non remouetur ab administratione: licet secus sit in tutore. in Spe. de reo. uer. item tutor. & sequen.

Episcopus expulsus petere debet restitutionem iuriũ episcopalium nomine suo: sed restitutionem rerum debet petere nomine non suo, sed ecclesiæ. Bald. in l. ij. xviij. col. C. de serui. post Inn. in c. in literis. de resti. spo. Item officio iudicis petit se restitui ad possessionem prælaturæ. Bal. ibidem. Item petit prælaturam nomine suo, sed res nomine ecclesiæ. Inno. ubi supra.

Episcopus exercens iurisdictionem inter suos extra diœcesim, censetur ordinarius, non delegatus. gl. & Car. in cle. j. §. j xj. q. de foro comp. Nec tenetur petere a diœcesano quod citet subditos: quia nec ille posset, ut ibi in §. uolumus. xj. q. Sed potest puniri a diœcesano de delicto commisso in diœcesi: ut ibi quæst. xiij. non tamen corrigi ab eo de processu cõtra subditos acto: ut ibi q. xij. sed delinquens in territorio prælati inferioris episcopi punitur a prælato: ut ibi, in fi.

Episcopus non potest corrigere laicos criminosos, nisi in criminalibus ecclesiasticis. Inn. in cap. nos inter de purga. cano. uide per Car. in cle. prima. in fin. de offi ord.

Episcopus sine consensu capituli non tractat causas criminales. xv. q. vij. episcopus. de his, quæ fi. a præla. nouit. & c. ea noscitur. Car. in cle. j xviij. q. de offic.

† uica. Vide Fel. in c. irrefragabili. ult. col. de of. ordi. in uer. uentilatione causarum.]

Episcopus si potest per alium exercere iurisdictionem in diœcesi sua, de qua est expulsus, an possit ipse exercere in aliena diœcesi. Car. in cle. j. xiiij. q. de foro comp.

Episcopus expulsus exercere iurisdictionem contra expulsores extra diœcesim. cle. prima. & ibi docto. de foro comp. regulariter tamen non exercet iurisdictionem extra diœcesim, sed delegat. Card. ibi post gl in prin. & ibi. in §. primo. ij. q. quando episcopus in laicos procedat extra diœcesim. & Alexand. in l. fin. in

fin.in fin.in prin.de iur.om. iud. & infra. Substitutus.uer.xlv.& seq.

Episcopus executor testamentorum esse debet post annum, intra quem testamentarius non sit executus.l.nulli.& ibi doct.& Bald.C. de epis.& cle.c.nos quidem.de testa. & ibi doc.

† Episcopus,uel executor testamentarius, an habeatur pro scripto in testamento: uide Fran. Are. in l. qui liberis.§.hæc uerba.in vi.col.uer.ul.de uulg. & pup.]

† Episcopus est legitimus executor testamenti. Frã. Are.in l.centurio.in xvi. col. uer. utrum cum enim uocatur.de uul.& pup.]

Episcopus debet esse fautor testamentorum.d.l.nulli.& Bal.in l j.ult.q.ij.de his, quæ pe.nomi.

Episcopus exequitur intra annum, si testamentarius sit impeditus de iure,uel de facto.in Sp.de instrum. edi. §.nunc uero aliqua.uer. xl. & ibi Bald.in addi. uer.ubi executor.Bal.in l.ij.§.sed & si quis.C.communia de leg.uidelicet cum forma tradita executori testamentario,puta de consilio guardiani. Bal.in l.fi.C.si manci.ita fu.alie.

Episcopus non exequitur post annum, si testator de alio prouidit.Bal.in aut.licet. de epis. & cle. & in l. j.de cad.tol.in l.si fundum.§.stichum. & ibi Raph. de leg.j.

Episcopus potest exequendi officium ad se deuolutũ post annum alteri committere. Bal. in d.l. ij. §. sed & si quis.communia de leg.in lec.anti.& in l.prima de bo.mater.Ioan.And.in addi. Specu. de instrum. edi.§.nunc uero.uer.lxxxi.in addi. uer. quærit etiã Nicol.

Episcopus potest loco priuati officio exequendi culpa sua alium subrogare ad piam causam tantum. Bald. in aut.hoc amplius.j.col.C.de fideicom.

Episcopus cogit executorem emẽdare quod male gessit.c.tua.de testa.in Sp.ubi supra uer.lv.

Episcopus potest remouere executorem suspectum, etiam nemine accusante:& ei interdicere officium, ne exequatur.Specu.ubi supra.Sed an statim quod male gerit,uide Bald.in d.§.sed si quis.in lect.antiqua.

Episcopus succedit executori inhabili ad pias causas secundum Ioan.And.in addi. Specu.ubi supra uersic.lxxvi.

10 Episcopus debet distribuere bona relicta pauperibus.l.si quis ad declinandam.& ibi doct. & Bar. C. de epis.& cle.Inn.in c.cum tibi.de testa.Bal.in Marga.uerbo,Testator.uer.iij.

Episcopus loci,in quo rapinæ factæ sunt, uel usurę extortę debet distribuere,non alius.Bald.in l. prima. C.de bo.aut.iudi.pos.& in cap.iniuria.ij.colum. de pa.iura.fir.scilicet inter pauperes alendos uel redimendos,etiam filios prædonum inopes, si episcopo uideatur:ut ibi.

Episcopus,etiam a testatore prohibitus exequi in testamento,potest exequi,alio executore non dato. Ange.in aut.de eccl.ti.§.si quis autem pro.col. ix. nisi hæres præuenerit episcopum in exequendo. Bal.in l.nulli.i j.col.de epi.& cle. Item

Episcopus potest uendere bona testatoris stabilia etiã prohibita uendi a testatore.Bald. post Barto.in l.si quis ad declinandam.ij.colum.de epis.& cle.Quod uerum si desunt nomina debitorum, & bona mobilia,secundum Nic.de Nea.in l.magis puto.§.in primis.ff.de re.eo.Bald.in l.fi.§.si autem legata. C. de bo.quæ lib.& Bar.in l.alio.de ali.& ciba. lega. sed non potest episcopus plus de bonis uendere, quam oporteat.d.§.si autem.& ibi Bal.

Episcopus distributor bonorum habet actiones hæreditarias,sicut hæres,& executor. Bart.in d.l.si quis ad declinandam.Item

Episcopus executor ut distribuat, debet mitti in possessionem bonorum.Bar.in d.l.si quis ad declinandam.uidelicet ex beneficio.l.fin. de edic. di. Adri. tol.secundum Barto.ibi in ij.colum.uide per Inno. in c.cum tibi.de testa.Item & eius procurator. Bal. ubi supra.

Episcopus cogit ex officio ad soluendum legata pia facta fratribus.Bald.in l. prima. C. de fideicom. & in l.eam,quam.iij.col.e.tit.& Bar.in l.solent.ff. de adi.leg.

Episcopus cogit executorem testamentarium ad uendendum,& distribuendum in piam causam.in Spe. ubi supra uer.lvij.& lix.Bal.in l.id, quod pauperibus.de episc. & cle. ubi dicit uerum etiam usque ad quadraginta annos.per §.pro temporalibus.in aut. de eccle. tit.col. ix. Item uerum, etiam si executor sit religiosus exemptus. Barto. in l. interdum. §. senator.ff. de iudi. Item uerum etiam per sententiam excommunicationis,suspensionis, uel interdicti. c. quærenti.de uer.sig.c. ij. de pœnis.de sent.excom. in vi.c.cum medicinalis.de offi.deleg.c. sanč. & ca. pastoralis. uel aliter arbitrio episcopi mulcta indicta, uel per carcerationem, uel pignoribus captis. in Sp.ubi supra uer. lxviij. ubi etiam dicit Io. And. in addi. quod durante contumacia executoris põt episcopus exequi.

Episcopus cogit iterum solui legatum solutum per hęredem uiuum, quod solui iussit testator post mortem hæredis.Bar.in l.cum pater.§.a filia.de leg.ij. sed Bal.contra.in l.post mortem.de fideicom.

Episcopus cogit executores testamentarios discordes ad concordiam termino eis præfixo:quo elapso ipse exequitur.Bal.in l.id,quod pauperibus.uer. tertio quæro.in v.col.de epis. & cler. Quod uerum in relictis piis tantum,non in aliis.Bal.in l. ij. §. j. C. communia de leg.Sed & potest tunc episcopus gratificare cui uelit.Bal.in addi.Spe.de instru.edi. uer. inter executores.& ibi Spe. uer. quid si per plures. & uer.sed quid erit.& Bal.in uer. si executores. eo. titul.qui tamen aliter loquitur in l.uiduæ.C. de nuptiis.

20 Episcopus corrigit, si testamentarius executor male arbitratur in exequendo.Bal.in addi.Spe. de instru edi.uer.executor si male. & ibi Specu. uersicu. quid si male.& quod per Bal.in l.ij.§.primo.C cõmunia de lega.

Episco-

Episcopus potest subrogare aliũ, si executor testamẽtarius sit insufficiens. Ang. in aut. de eccle. titu. §. si quis ædificium.

Episcopus potest declarare post annum, si is, cui testator commisit declarationem, intra annum non declarauit personas quibus aliquid dandum erat, uel usuræ restituendæ erant. Bal. in l. ij. §. sed & si quis. iiij. col. C. communia de leg. & in tractatu quartæ episcopalis. c. ix. pe. col. & j. e. uer. xxix.

Episcopus tenetur curare ne fraus committatur per executores nec etiam ipse exequens debet fraudem committere, nec sibi aliquid applicare. Bar. & Flo. in l. altius. ff. si ser. uen.

Episcopus potest emere de bonis expositis uenalibus per ipsum exequentem testamenta, scilicet palam, & bona fide. Io. An. in addi. Sp. ubi supra uer. sed quid erit.

Episcopus in testamento dare potest executorem tam ad piam causam, quam ad profanam. Spe. ubi supra uer. lxxxviij. de episcopo autem. Item est legitimus executor. Cardin. in clemen. prima. prima q. de testa. Item uerum, etiam in relictis profanis. Car. ibi. iij. q.

Episcopus executor debet conficere inuentarium coram iudice laico. Ang. in l. j. §. hæc stipulatio. ff. si cui plus, quam per legem Fal. xv. col. & Spec. ubi s. uer. lviij. uer. lxxxv.

Episcopus executor allegans ius exequendi ad se deuolutum, quia executor testamentarius intra annum non sit executus, debet probare. Bal. & doc. in l. fi. ff. ubi pu. edu. deb.

Episcopus non potest hæreditatem distribuendam inter pauperes, dare etiam spurio testatoris pro alimentis. Bal. in d. l. id, quod pen. col. uer. quæro ulterius. C. de epi. & cler.

Episcopus post annum non potest eligere pauperes intra annum non electos per habentem ex testamento ius eligendi. Bar. in l. cum quidam. la. ij. de lega. ij. & in l. executorem. C. de execu. rei iudi. & Butr. in c. nos quidem. de testa. Vide tamen Bald. in l. captatorias. & in l. illa institutio. de hære. inst. & in l. id, quod. de epi. & cle. & per Paul. de Cast. in consi. clxv. in fi. & Fran. de Cap. list. in l. quandiu. C. qui admi. Sed Pe. in tractatu quartæ episcopalis. ca. ix. pe. col. tenet contra.

30 Episcopus est executor ad distribuendũ male ablata incerti, si non constet is, cui fuerit ablatum. Bal. in aut. alearum usus. C. de aleato. & plenius per Cardi. in cle. dudum. §. si uero. xj. q. de sepul.

Episcopus debet citari ad confectionem inuentarii per hæredem fiendam, quando testamentum continet legata pia. Ange. in aut. de hære. & Fal. §. si uero expressim.

Episcopus quare sit executor testamentorum. glo. & Car. in cle. j. ix. q. de testa.

Episcopus potest monere executores testamenti ad exequendum, ut sic eos negligentes priuet officio. no. Bal. & Ale. in l. j. ff. de ter.

Episcopus uidens hæredes non exequi, potest eis interdicere bona cum fructibus. c. si hæredes. de test. scilicet post annum, non ante. gl. ibi, & in auth. de eccle. tit. §. si quis ædificantem. quia.

Episcopus debet esse fautor testatoris. Bal. in l. j. ul. q. C. de his, quæ pę. no. & in l. nulli. de episco. & cle. Item defensor testatoris. d. c. si hæredes. & ibi glo. & l. hæreditas. §. si defuncto. de pet. hær. gl. in cap. nos quidem. de testa. Item tutor ultimarum uoluntatum. Bal. in l. testamentum. C. de testa.

Episcopus non potest esse executor testamenti usurarii, non præstita cautione facti. Bal in l. executorẽ. iij. col. de execu. rei iu. ubi etiam dicit quod

Episcopus non potest usurario dare licentiam testandi, cautione non præstita: secundum Bal. in d. l. executorem.

Episcopus cogit ad restitutionem usurarum, etiam socium usurarii. Bal. in l. j. xv. q. C. pro socio.

Episcopus potest distribuere inter pauperes bona peregrini mortui intestati. aut. omnes. C. communia de succes.

40 Episcopus quid faciat, si unus de trib. uel quatuor executoribus testamentariis sit mortuus: uide in c. fin. de testa. in vi. & Bar. in l. qui proprio. §. si duob. ff. de procu. & Bal. in l. nulli. ult. colu. C. de episc. & cle. in Sp. ubi s. uer. quid si sunt plures. & ibi Io. An. in addi.

Episcopus an exequatur executoribus absentib. Bald. in c. si facta. si de feu. fuer. controuer.

Episcopus executor cogit filios testatoris soluere pro anima relictum arbitrio eorum etiam incertum. in Sp. ubi s. uer. xxvi. & ibi Io. And. in addi. Bald. in l. nulli. ij. col. de epis. & cler.

Episcopus cogit ad agendum hæredes ut soluant pauperib. & legatariis. Sp. ubi s. uer. xxxix.

Episcopus cogit executores testamentorum ad reddendum sibi rationem. Bal. in addi. Sp. de instrum. edi. uersicu. omnis executor. & in l. id, quod pauperibus. & in l. nulli. de episco. & cler. & ibi Spe. uersicu xlviij.

Episcopus successor succedit etiam in officio executoriẽ deuolutæ ad episcopum prædecessorem. Sp. ubi s. uer. sed quid erit in prælato.

Episcopus executor distributor bonorum potest & de bonis distribuendis dare ecclesiæ suæ si habet consocium, non si sit solus. Io. An. in addi. ubi s. uer. sed quid erit.

Episcopo executore mortuo, non succedit capitulum in officio exequendi. Spec. & Ioan. And. ubi supra, uer. item circa legitimos. Ioan. And. in c. Ioannes. de testa. in Nouel. Nec episcopo infirmo, uel absente. ibidem. Nec archiepiscopus. ibidem. sed in officio compellendi executores sic. Ioan. And. ibidem.

Episcopus originis defuncti non exequitur, si incepit episcopus loci in quo decessit testator, sed quilibet eorum admittitur. in Sp. ubi supra uer. quid si episcopus, in cuius. & l. nulli. C. de epi. & cle. & ibi per Bald.

Episcopus loci uicini mari, in quo quis decessit, exequi

qui debet testamentum defuncti, si mare regitur p illã ciuitatem, non aliter: quia tunc episcopus uicinioris loci debet exequi. Io An in addi. Spe. ubi s. uer. quid si episcopus, in cuius. ubi dicit uerum in his, quæ in mari secum habet testator.

50 Episcopus si mandat executori q exequatur in tribus terminis, & executor est contumax in primo termino, priuatur officio exequendi intra annum. Bal in l.iij.C. de proc.

Episcopus dicens se perdidisse memoriale sibi datum ad exequẽdum cõtinens summam, & personas, quibus sit distribuendum, non potest exequi tanquam in casu incerto, nisi coniecturæ suadeant, & quid & quibus sit restituendum Bal. in d. l. id, quod. xij. q. C. de episc. & cleri.

Episcopus executor testamentorum distribuendo pro alimentis pauperum debet uni tantum dare, quantum alteri: sed uestes debet dare pro cõditione personarum. Bartho. Cep de serui. rusti. tit. de aquędu. iij q. prin.

Episcopo præfertur executor testamentarius, etiam datus ad restituendã bona male ablata incerta. Bal. in l nulli. de epi. & cle. Ioan. And. in c. fin. de testa. in vi. in Nouella.

† Caute. not. Executor ad causas si non exequitur legata intra annum, regulariter potestas exequendi deuoluitur ad episcopatum: ut l. nulli. C. de episc. & cle. Sed ut episcopus nunquam possit se intromittere de legatis tuis, seu relictis ad pias causas, etiam post annum, si uolueris, quia forte non confidis de epo, cautela est ut in negligentiã primi executoris expresse prouideas de alio, & successiue de aliis executorib. & ita in testamẽto tuo, uel codicillis dicas, Relinquo talem, puta Titium executorem meũ, & uolo qd' exequatur intra annũ omnia legata mea, quod si non fecerit, tunc uolo quod Seius faciat prędictam executionem. Et sic põt alios plures substituere de anno in annum. Nam si Titius primus executor non adimpleuerit uoluntatem defuncti, deuoluetur ius exexequendi ad secundum executorẽ: & sic de aliis surrogatis dicendum est. Et istam notabilem cautelam ponit Bal. quem sequuntur Imo. & Flo. in l. si fundum sub conditione. §. Stichum ff. de leg. j. Et istam cautelam similiter refert, & sequitur do. Ias. ibi in ult. col. uer. ultimo per illum text. dicens remedium esse utile. quia multoties episcopi relicta ad pias causas male dispensant, & conuertunt in proprios usus, & superfluos. ✠

Episcopus exequi põt absente, uel inuito hærede. Bal. in d. l. nulli. & Dy. in l. legatum. de usuf. le. uidelicet arbitrio suo, si testator summã non declarauit, sed dẽt inspici qualitas personæ, & quantitas bonorũ. Bal. ibi & in Sp. ubi. s. uer. xxvi. & ibi Io. An. in ad.

Episcopus debet pro anima testatoris distribuere, si constat q fuerit Christianus. Bal. in l. nulli.

Episcopo si executor renuntiat officium potest præmittere re integra, non aliter. Bal. in l. deleri. de fideicom. liber. & in l. ij. §. sed & si quis. iij. q. C. com munia de leg.

Episcopus non potest dare pauperibus fundum, quem testator iussit uendi & pretium dari pauperibus: nisi emptorem non reperiat. Bal. in l. uoluntas ad fin. C. de fideic in lect. antiqua.

Episcopus potest dare fraternitatibus legatum factũ ad pium usum. Bald. in d. l. id, quod. xxi. quæst. de epi. & cle.

Episcopus distribuit legatum in genere factum pauperibus. Bal. in l. si quis ad declinandam. in princip. de epis. & cleri.

60 Episcopus pro pauperibus substitutis pupillo excludit matrem pupilli. Bar. in l. centurio de uul. & pu. Bal. contra in d. l. si quis ad declinandam. quæ uide in l. præcib. C. de impu. & ali. subst.

Episcopus, ad quem deuolutum est officium exequendi propter negligentiam executoris testamentarii, debet seruare terminũ statutum executori ad exequendum. Bal. in l. si. C. si manci. ita fue. alie.

† Episcopus an suppleat negligẽtiam executoris uerbalis, uide Fel in c. si quis contra. de fo. comp. circa prin. in uer. episcopus.]

Episcopus deponitur per papam, uel eius commissarium. ix. q. iij. per principalẽ. j. q. j. per principalem. v. q. iiij. §. q uero iij. q. viij. cuius in agendo. iij q. vi. quãuis. & c. dudum. v. q. iiij. duodecim. & tenet Ab. in c. non põt. de re iu. in Sp. de legato. §. nunc ostendendum. uer. xvii.

Episcopus an sit deponendus uel non, debet agitari in publica synodo. v. q. iiij. nullus episcopus.

Episcopi depositio tractatur per duodecim episcopos dummodo sententia reseruetur papæ, si sit consecratus. iii. q. viii. c. si. ij. q. v. nullam. gl. & doc. in c. non potest. de re iud. in Spe. de accus. §. iiij. uersic. illud. alias sex episcopi sufficiunt. xxiii. di. illud. cum gl. & Sicul. & Bal. in d. ca. non potest. scilicet prouinciales: alias per uicinos. lxv. di. si forte.

Episcopus potest deponi per legatum, accedentibus aliis episcopis. Sp. in d. uersi. xvii. ubi idem dicit in patriarcha.

Episcopus cum degradatur, uel deponitur, non ualet sententia episcoporum, si omnes sint concordes. in Sp. de accus. §. iiij. uer. sed nunquid. & requiritur sententia etiam contra notoriẽ criminosum. Bal. in l. cum fratrem. C. de his. quib. ut indig.

Episcopus debet deponi cũ causa, non sine causa. c. nõ potest. & ibi doc. de re iud. Item

Episcopus deponitur ꝓpter crimina enormia. c. nouimus. de uer. sig. c. tua de pœnis. Item propter hæresim. c. ad abolendam. de hære. & ibi doc. Item propter falsitatem in literis papæ commissam. c. ad falsariorũ. de cri. falsi. Item propter coniurationem contra episcopum. xi. q. j. si quis sacerdotem. & seq. Item propter sortilegiũ xvi. q. vi. admoneãt. in Sp. de comp. iud. ad. §. j. uer. in quibusdam. Item si sit incantator. d. c. admoneant. Item si consultat incantatores, uel magos. xxvi. q. v. si quis episcopus. Item si sit incorrigibilis. c. cum non ab homine. de iudi. Specu. ubi supra d. uer. in quibusdam. gl. in cap. ad reprimendam. ff. de offi. ordina. sed non pro prima

contumacia.gl.lxxxi.di.c. j. Item propter homicidium.c.si quisuiduam.& c.si episcopus. 50.di.c.j.de homi.Etiã c propter irã sit cõmissum licet animus occidendi defuerit. 50.di.§.si uero.& c. studeat. nõ si per casum.ea.di.clerico.uidelicet si factum sit ante baptismum.dicto,facto,auxilio:uel iussu.d. ca. si quis. sed non si episcopus promisit, uel soluit decẽ Titio ne ipsum accuset de homicidio.Bal. in c.iniuria.de pa.iur.fir.Io.An.in c.j.de accus.in vi. in Nouella. Item uerum per sententiam,non ipso iure,ẽt si homicidium sit notorium. Bal. in l. cum fratrem. C.ad Sil.Item propter falsum testimonium,uel falsitatem in charta commissam.c.si episcopus.50. di. v.q.vi.præsbyteri.xix.dist.in memoriam.Item propter ebrietatẽ, ꝙ nõ abstineat.xxxv.di. episcopus. non tamen propter unicam.Sp.de causa.§.ij.uersi. & not.Item propter ludum,ut ibidem. Item si episcopum non iure electum superior consecrat: quia tunc uterque deponitur. lxij. distin. nullus. Item si consecrat indignum. 50. distin. ex pœnitentibus.lj. distin. alinquatos. Item qui confirmat indignum. lxxxi.di.tantis.gl.in c.nihil.de elec.Item si confirmat,uel promouet inuitũ.d.c.nihil.per gl.lxxiiij. distin. ubi. Item si frequentat tabernas. xliiij. dist. nulli.& c.penul.de vi.& ho.cle.Item si usuras exerceat.lxvij.di.episcopus. & c. si quis. & c. quoniam. Item qui usus est regio fauore, uel seculari potestate,ad obtinendum episcopatum. lxiij. dist. omnis. electio.xvi.q.vij.si quis deinceps.Item qui consentit fornicationes clericis suis.lxxxiij.di. si quis episcopus.Item qui in aliena diœcesi cõsecrat altaria, uel ordinat clericos,nisi rogatus sit a metropolitano,& episcopis prouinciæ.ix.q.ij.c.j. ij. & seq. vii. q.j.episcopus.in diœcesi.Item qui quærit promoueri loco uiuentis vij.q.j.eum,qui.iij.q.ij.audiuimus ij.q.j.in primis.Item qui cõicat excõicatis.xi.q.iij. Theugaldum.& c.qui cõicauit. Item & propter sui simplicitatem.xviii.q.ij.si quis abbas.lxxxiiij.dist. episcoporum Item propter negligentiam.lxxxj.di. dictum.& Car.in cle.j.vii.q.de eta.& qua.ubi dicit idem & propter dolum.Item pro crimine notorio. xxx.q.j.c.fi.& gl.Item pro crimine capitali. 50. di. si quis eps.Item pro criminib.tantũ, a iure expressis,non pro aliis.gl.ord.c.in eum.xv.q. viij. lxxxi. di.c.j.de tem.or.c.ex tenore.& c.si.& c.sicut.de ele. Item qui monialem cognoscit carnaliter.xvij. q. j. si quis episcopus.Item qui cognoscit carnaliter filiã spiritualem.c.si quis sacerdos.xxx.q.j.Item qui cõfessionem reuelat.de pœ.di.vi. sacerdos.iij.q.vii.ca. fi.cum gl. ĩ.uer.confessio sacramentalis.uer.xlij.ni si de consensu confitentis.Io.An.in c.consanguinei de re iud. Item qui quærit timeri potius uerberib. quam uerbis. xlv. di.episcopum.& c. j. ij. & iij.Itẽ qui assumit curas, & negotia secularia. lxxxviii.di. episcopus autem.& c.prælatum.xxi.q.iij. in sum.c. ij. & iij. Item qui clericos ordinat per simoniam. j. q.j.si episcopus.& c.sicut episcopũ.j.q.ij.c. ex multis.ij.q.iij.Itẽ si non seruat constitutiones concilii, uel ecclesiæ Romanæ, si tamen credat fieri potuisse.iiij.dist.§.fi.Secus si non credat, quia punitur ut hæreticus.xix.di.nulli fas gl.in c.generali.de ele.in vi.gl.ij.q.vii.sacerdotes.vi.di.§. hoc. Item propter transgressionem canonum,sed non propter primã. xxiiij.q.iii.de illicita.j.q.ult.c.pe.lxxiiij,di.honoratus.Car.in cle.j.ix.q.de eta.& qua. quia non debet episcopus canones uiolare, quorum obseruantia ei incumbit.d.cle.j.& xi.q.iii.cum scimus.& Bart.ubi ĩ.iij.q. Item si palam alienet res ecclesiæ cathedralis,uel alterius rectorem habentis,non si clã. Arch. xii.q.ii.monemus.per c.si iii.q.ul.gl.in c.si quis præsbyterorum.de reb.ecc.nõ alie.x.q.ii.si quis episcopus.cũ gl.xii.q.ii.Vulterane.& c.abbatib.xvii.c.iii. q.j.& c.nullus.xiiii.q.iiij.c.j.de reb.eccl.non alie.c. nulli.l.iubemus.§.economus.de sacrosanctis ecclesiis.Quod uerũ, nisi celeriter fiat restitutio ecclesiæ d.c.si quis præsbyterorũ.cum gl. quæ dicit uerum, scilicet quã primum ab ecclesia interpelletur, Vide ibi doc. Item uerũ nisi alienetur res parua,uel sterilis.gl.in c.j.xvii.q.iiii.xii.q.ii.terrulas. Itẽ nisi alienatio sit necessario fienda celeriter.ut cõsensus episcopi,uel superioris non possit haberi de facili.Pa. in cle.j.de for.com.& Lau.de Fan. in rub.de reb.ec. non alie.in vi.xxix.q.

Episcopi degradatio fit uerbaliter,scilicet per sententiæ prolationem.in Sp.de accus.§. j. uer. & nota ꝙ quando.cuius forma:n ponit eo.tit.& §.uersi. item quæritur.

Episcopi degradatio actualiter fit per subtractionem insignium sacerdotaliũ,uel episcopalium: ut ponitur.in c.ij.de pœnis.in vi.& Sp.ubi ĩ.§.ij.uer. degradatur.& uer.item non est ius.

10 Episcopi depositionis causa requirit duos, uel tres testes si sit simplex episcopus:secus si sit cardinalis, contra quem septuaginta duo requiruntur.ij.q. iii. c.nullam.& c.præsul.& Spec.de teste.§.restat de numero.Sed

Episcopi purgatio requirit duodecim testes . vii. q. v. omnibus.& Spec.ubi ĩ.prima.& ij. col.& sufficiunt testes de collegio.in Sp.de teste.§.primo. uersi. sed nunquid in causa.

Episcopus degradatus tradi debet puniendus iudici seculari.cap.nouimus.de uerb.sig.c.ij.de pœnis,in vi. Bal.in l.prima.C.an seruus ex facto suo.& ca. cum non ab homine. de iudi. & traditus dicitur factus de foro laici,ut ibi,non ante.cap. at si clerici.in fin. de iudi.unde debet uiuere clericaliter, & horas dicere.lxxxi.di.dictum.& Spe.de com.iud.ad.§.j.uer. in quibusdam.

Episcopum degradatum percutiens incidit in canonẽ si quis suadente.xvii.q.iiii.glo. & docto.in ca. ii. de pœnis.in vi.uide glo. 50.dist. accedens.liiii.di.c. ij. lxxxi.dist.dictum.

Episcopus degradatus non potest conficere corpus Christi.glo.in d.cap.secundo. de pœnis. in vi. uide glo.de cle.excommu.mi.c.ij.ix.q.prima.in summa. sed depositus sic glo.prima.q.prima.nos.& glo.ix. q.prima.c.primo.uide ibi doct.

Episcopus confessus promisisse decem ne accusetur de homi-

homicidio, non pôt deponi, si confessio fuit facta ante institutam accusationem. Io. An. in c. j. de acc. in vi. in Nouella. per Ale. in l. eius, qui de iure fisci. & per Bal. in c. j. §. iniuria. de pace iur. fir.

Episcopus suspenditur ipso iure in casu cle. j. uersi. pe. secundum Car. ibi de hær.

Episcopi degradatio non remouet characteres de anima supra uerbo Degradatio. uer. x. & sequenti: ubi etiam uide an iterum sit cōsecrandus si restituatur, & an recuperet bona. & in Sp. de dispensa. §. nunc de episcoporum. uer. lxv.

Episcopus depositus repetit sumptus, quos fecit in ecclesia ante depositionem, uel in rebus ecclesiæ. Dy. & Nicola. de Neapo. in l. a tutela. de contra. iud. tut.

Episcopus depositus appellat ad papam. secunda q. v. omnes. episcopi cap. ad Romanam. & seq. iij. q. vi. accusatus.

Episcopus accusari potest a subditis suis, ut deponatur ij. q. vii. si quis. & §. ex his. & c. Paul. c. lator. & seq. c. qua propter. & c. si quid. Quod uerum, nisi a criminosis. ij. q. vii. præsumūt uidelicet facta prius examinatione de eis. ea. q. quia clericos.

Episcopus accusatus ut deponatur, pendente lite non pôt ministrare diuina. ij. q. iij. præsbyter si a plebe. & Fran. de Cap. list. in l. reum. C. de proc.

Episcopus antequam deponatur an possit infeudare. Bal. in c. j. quid iuris sit, si uasal. post alie.

Episcopo deposito, & restituto per papam, nondū præsentatis literis restitutionis capitulo, an ualeat electio de altero facta. gl. ꝙ non, in c. innotuit. de ele. not. viii. q. fi. c. fin.

Episcopo deposito propter delictum reuertitur iurisdictio ad papam. non ad archiepiscopatum. Ho. & Ioan. And. post gloss. & docto. in capit. ueniens. de præscrip.

Episcopus depositus non potest aliquid declarare super contractib. a se initis tempore prælaturæ. Bal. in c. primo. qui suc. tem. & Io. An. in c. ex parte. de uer. sig. in Nouella.

Episcopus potest priuari prælatura & reb. propter delictum, & personaliter puniri. Bar. in l. j. §. item solent. de of. præf. ur. no. in c. ij. de pe. in vi. † Et an sine cā per papam priuari possit, uide Fel. in c. quæ in ecclesiarum. in vi. ij. col. de const. ubi etiam an papa omnes episcopos priuare possit.

10 Episcopi depositi gesta ignorantis depositionē sui ualent. Bal. in l. falsus. xi. col. C. de fur. & Barto. in l. Barbarius. xiii col. ff. de of. prætoris.

Epistola semper loquitur, & repræsentat personā mittentis. Bar. in l. nuda. ff. de don. no. in l. si procuratorem. & ibi Io de Por. uer. uelut præsentis. ff. de proc. facit. l. Arriani. C. de hær.

Epistola nisi præsentetur, non habet effectū, nec obligat mittentem. l. qui absenti. in prin. de acqui. poss. Bal. in rub. C. de do. promis.

✠ Ioan. Cephal. co. cclxxij. nu. 88. uo. ij. Ae. Mar. Ma.

Epistola lecta obligat legentem, & tacentem, ad contenta in ea. l. si filiusf. & ibi Pa. de Cast. C. ad Mace. Bar. in l. Titius. in fi. ff. de const. pec. Quod est uerū ratione coniunctionis. Bal. in d. l. si filius. ergo alias secus: ut ibi.

† Epistola habens sigillum authenticum plene probat: ut dicit Bar. in l. nuda ratio. in fi. ff. de dona. Intellige uerum, quando talis epistola fuit acceptata per eum, ad quem destinatur: secus si expresse contradixisset. Ita limitat Lud. Ro. in d. l. nuda ratio in ult. col. & do. Ias. in l. admonendi. in repeti. in iiij. colu. uer. Ite inquantum concludit. Bar. ff. de iureiur. & ibi uide not. cautelam ad extorquendum confessionem, uel consensum alicuius mediante receptione literarum. ✠

Epistola non probat consanguinitatem. l. non epistolis. & ibi Bal. C. de prob.

Epistola an, & quando probet. Bal. ibidem. in d. l. non epistolis.

† Epistola an faciat ius, uide Fel. in c. j. ad fi. iiij. col. in uer. in tex. ibi: epistolæ. de prob.

† Epistola an requirat nomen scribentis, & an cognomē. uide Fel. in c. scripta. in v. col. circa prin. in uer. quæ omnia. & uer. ibi intellige. de fid. instr.]

† Epistola sigillo non authentico munita an contra, uel pro scribente probetur, an pro tertio. uel contra: uide Fel. in d. c. scripta. in ix. col. uer. xxx. generaliter. de fide instr.]

Epistola qua quis confitetur se debitorem in decē ex causa depositi, uel simili, & plus & minus, prout in libello rationum apparet, probat in decem quādo liber rationum non apparet. Bald. in rub. C. depo. tex. & Bar. in l. publia. §. fi. ff. e tit.

Epistola inducit obligatione inter absentes. l. Titius. & ibi Bar. ff de consti. pec. Item etiam inter præsentes: ut si præsens præsenti det literas, uel schedulā: ut ibi per Bar.

Epistola officialis probat. Bar. in l. congruit. de of. pręsi. & in l. epistola. ff. de pac. & in l. si procuratorē. ff. de proc. & ĵ. uer. litere. uer. lxxx.

Epistola dicitur priuata scriptura, & probat plene, si causam scribens confiteatur. l. Publia. ff. depo. in fi. uel si negetur, & habeat sigillum debitoris. glo. in l. ij. de reb. eccl. non alie. Inno. in cap. ij. de fide instr. in Sp. de proba. §. fi. uer. x. uel si coadiuuatur comparatione literarum. doct. in l. in bonæ fidei. C. de rebus cred. Inno. in d. c. ij. uide per Bar. in l. admonendi. ff. de iureiur. & in l. nuda. ff. de dona. & in auth. & si contractus. C. de fide instr. Io. de Pra. in l. si procuratorem. prima colum. de procu. Lan. in ca. quoniam contra. uer. instrumenta. de proba. † Et per Fel. in d. c. ij. de fide instr. & per Fran. Are. in l. Publia. ff. depositi.]

10 Epistola faciens mentionem de promissione, intelligitur scilicet per stipulationem, & sic præsentiam. l. prima. & ibi gl. Bal. & Ang. C. de contrah. & commit. stipu.

Epistolam scribens præsenti fatuus est. Ange. in l. j. C. de contrahen. & com. stipula.

† Epistola transmissa ab eo, qui habet potestatem legis condendæ, habet uim legis. ut uoluit Ang. per illum

illum tex.in l.item ueniunt.§. cæterum.uersi. & ex his habes ꝙ epistola.ff.de pet.hæred. Et de hoc est etiam casus.in l.prima. in uer. per epistolam. ff. de const.prin.ponit.Soc.con.xliiij.inci.in præsenti cõsultatione.in ij.col.uer.confirmatur.in j. uol. ✠

Epistola diui Adriani,de qua in l.fi. C. de consti. pec. & in l.si dubitetur.ff.de fideius.& Institu.eod. titu. §. si plures . indulget pluribus in solidum confideiussoribus obligatis beneficium diuisionis inter ipsos , id ed est quòd unus pro parte tantum conueniatur,non insolidum:ut ibi : & quod unus soluens totum , petat sibi cedi actionem contra fideiussoré a creditore,cui soluit.ibidem.& tenet.Ang. in aut. de duobus.re.col.vii.& Bal.in addi.Spe. de renun. & conclu.uer.quot sunt beneficia.& Bald.in l.fideiussor.& l.seq.C.de fideius.& infra uerb.Renuntiatio beneficiorum.uersi.xvi.cum duobus seq.& uer. vi.& in uerbo Renunciare.el.j.uer.xxv.& j̃.e. uer. antepe.& fi.

Epistolæ diui Adriani auxilium implorans an dabit libellum.in Sp.de of.om.iud.§.iij.

Epistolæ diui Adrianibeneficium ponitur in Specul. de act.uersicu.item repellitur creditor. & j̃.e.uersic.fin.

Epistola an probet sine mandato.in Sp.de proc. §. iij. uer.sed quid in mandato.

Epistolæ diui Adriani beneficium , & exceptio , & renuntiatio,uide in Specu.de renun. & conclu.uersic. no.& seq.

Equa cum partu possessa per alium qualiter repetatur.Bar. in l.de usu.ff.de uar.cog.in Sp.de offi.om.iud.§.ij. uer. ité implorat.de causa pos.§.iiij.

Equa uenit in legato equorum infra uersic.Equus.uersic.ix.

Equa uendita an etiam eius pullus uideatur uenditus.Bar.in l.si ut certo.§.usq; adeo.ff.commo. & j̃. Partus.uer.primo.xiiij.xx.xxvi.

✠ Et pullum uenditum uideri , est glo. & ibi uidetur, text.in l.cum pater.in principio.ff.fam. ercifcund. Amanel.de Clar.Aq. singu.clxii. Aem.Mar.Man.

Equę materiam supple infra uersicu.Equus,per discursum

Aeque,quid hæc dictio importet,uide Bal.in l.interdũ.in princip.de hær.institu.]

Aequalitas inter pares , & inter filios dẽt seruari.Bal.in aut.ex testamento.j.col.C.de colla.Item

Aequalitas seruanda est inter filios cuiuscunq; qualitatis.l.ut liberis.& ibi Bal.C.de coll.l.fi.C.communia utriusq.iudi. potest tamen dare uni filiæ pro do- † te plus,quam alteri.j̃.Pater dotat.uer.penul. † Vide Decium con.cxxii.in fi.

Aequalitas inter filios ut seruetur ,est interpretanda uoluntas testatoris.l.cum pater.§. pater plurib. de le.ij. Ale.con.lxxxi.iiij. parte.

Aequalis non est omnium gloria,uel scientia.in Sp. de aduoc.§.iiij.uer.hoc autem.

✠ Aequalitatis seruandæ causa de uno casu ad alium extensio fit.§.illud.inst.pro soci.l.fi.C. de fruct. & lit.expens. Anch.co.cccl.col.prima.Aym. Cra. co. xxxiiij.nu.8.uol.j. Ae.Mar.Ma.

✠ Aequalitatis seruandæ causa si.compendiosa substitutio inæqualibus.facta fideicommissaria censetur, etiam si inutilis propterea esset. Corn. con. clxxx. col.j.in extre.uol.j.Aym.Cra.co.cxliii.nu.16.uol. primo.Ae.Mar.Ma.

Aequalitas est seruanda in iudiciis.in Sp. de dil.§.iiij.
† uer.sed nunquid termini. † Et Dy.in re.in iudiciis
† non est.de reg.iu.in vi.] † Vide textum.in l.fin.C. de fruc.& lit. expens.

Aequa dicitur lex pęnalis pro utilitate communi. Bal. l.si quis seruo.C.de furtis.

Aequaliter cum quid fieri debet, arbitrio boni uiri fieri debet.Bar.in l.iij.in prin.ff.de annu.leg. Et adde dicta per Bar.in l.cum pater.§.dulcissimis.de le.ij. & in l.Lucius.in prin.ff.ad Trebel.

✠ Aequalitas pactorum fidem bonam contrahentiũ arguit,ut inæqualitas malam.l.non solũ.§. de uno. ff.de rit.nup.l.sed & milites post princ. ff. de excus. tutor. Bal.in l.prima.q.ix.C.pro soci. Ias in l.fi. nu. 99.C.de iur.emphy.Dec. in l. si pascenda. colu. ij. C.de pact.Pau.Castre.co.lv.uo.ij.Rom.co. cccxxviij.uol.primo.post med.Abb.co.lxxviij.uolum.j. Dec.co.cxvi.colum.j.in extre.co.cxxiij.co.ij.circa med.co.cccviij.col.ij. in extrem. Aym. Cra. con. cxlv,nu.13.co.cxcv.nu.5.uol.primo. Ae.Mar.Ma.

✠ Aequalitatem si nõ seruet statutum, sed leuius uni alteri grauius onus imponat,non sine causa id tanquam inductum, ac iniquũ accusare homines possunt.l.prima.l.qui grauatos.C.de censi.& censitor. lib.xi.Bar.in l.omnes populos.ulti.q.iiij.q. prin. ff. de iust.& iur.& in l.firma. ff. de appellat. recipiendi. Iaso.in l.prima.col.j.ff.de legib.in l.j. in principio. col.ij.ff.quo,qui iur. Aym.Cra.co.ccccv.nu. 5. uol. primo Ae.Mar.Ma.

Equinoctium quoties,& quando quolibet anno fiat.gl.ord.in l.prima. §. estatem.ff.de aqua quot.& estiua.

Equiparare in statutis,quomodo intelligatur per Bar.in l.prima.j.col.de leg.j. ut quod nobiles æquiparentur popularibus, intelligitur, scilicet quod nobiles habeãt ex persona popularium sed secus in uer.Exequare.quia intelligitur ꝙ quicquid unus habet plus,quam alter habeat alter,secundum Bar.

† Adde quod per legem antiquam æquiparatam si statutum in uno corrigat aliquid intelligitur etiam corrigere in alio,etiam in materia pœnali,per tex. in ca.si postquam.de elect.in vi.& ibi gloss. Panormitan in cap.de multa.de præben.Iason. in l.transigere.C.de transactio.& in § ex maleficiis.Institu. de act.col.x.

Equiparatio habet locum quo ad alia , quæ erat tempore factæ æquiparationis,non quæ facta sunt postea glo.not.in l.absens.de iudi.Pau.de Castr consil.cclij.

Equi-

Equiparatio plurium facta a iure.operatur,ut disposi-tio facta in uno,habeat locum in alio.gl.fin.secundum Pe.de Anc.in c.si postquam.§.fi.de ele. in vj. facit gl.in cle.abbates.de rescrip. & in c. ij. de confessis.in vi.& l.quod seruo.C.de furtis. † Et per La. May.Inst.de ac.§.ex maleficiis.nu.39.]

Equipollens semper subauditur,& sufficit Bar. in l.ab emptione.ulti.colu. C. de pactis.

Equipollens non excluditur per dictionem taxatiuã. Paul.de Ca.con. cclxvi.

Equipollentium est eadem disciplina.l. si mater. cum gl.& Bar.C.de inst.& subst. sub condi. fac. & idem iudicium cle.exiuu.§ cum autem.& ibi Car.de uer. sig.de consan.tua.de iud.c.j.l.fin.ff.manda.de uerb. significatio.in his.

Equipollentium quod fiat non refert.l.fideicommissa §.si cui.& ibi Bar.de leg.iij.l. mulier. in princip. ff. ad Trebel.l.iij.& ibi Bar.& Bald.de insti. & substi. in Spe.de sen.§.vi.uersicu.& not.de donatio.uersi. item pone.

Equipollens in stipulatione deduci potest,ut tres solidi pro triginta sex denariis.l.si sub una. & ibi Bart. ff.de uerb.obli.& in l.extrinsecus.eod. tit. ubi etiã. Alexan.& Alexan.in l.prima.§. fi. de uerb. obliga. Item in sententia,secundum Bal.in addi.Sp.de arbitro.uer.xxv. ubi loquitur de sententiis diuersorum iudicum in æquipollentibus latis.Item in testibus, quorum unus dicit de decem florenis alter de quadraginta libris,quæ sunt tantundem. Bal. in ca.bonæ.de elc.& Bald.in Specu. de arbi. uersicu. xv. & Alex.de Imo.in l.iij.§.ideoque. ff. de testi.& in l.j. § fi.de uer.obl. ubi dicit uerum, nisi testes fuerint interrogati de formalitate uerborum, quo casu nõ sufficit deponere per æquipollens. An.de But. in c. nihil.de uerb.sig.& in c.cum ecclesia.§. nos igitur. de causa poss. & proprie.

† Equipollentia non sufficit, quãdo interuenit iuramentum.do.Marc.Anton.Baue.in suo tract.de uirtute iuramenti.in xlj.casu.

Equipollens comprehenditur a statuto.Bar.in l.nemini.de aduoca.diuer. iudi.

Equipollentia uerba sufficiunt in replicationibus argumentorum. Abb. Siculus in c.abbate. in fin. de uerb.sign.

Equipollentia uerba simul multiplicari possunt, uel synonima, ut promitto, spondeo, polliceor. not. Car.in cle.j.§.nos.xxv.not. de iureiur. & in §. cæterum.

Aequitas potius,quam rigor, debet seruari a iudice in Sp.de of.om.iu.§.vj.uer. item si.& uer.generaliter. & in Sp. de posit. §. vij. uer.& uerum tamẽ,& uer.& no.in l.si placuit. C.de iu.Quod est uerum, si sit scripta:secus si nõ scripta, & rigor est scriptus.doc.& Bal.ibi.Item uerum nisi æquitas sit scripta in genere, & rigor sit scriptus in spẽ.Bal.ibi.& Bar.in l.nam natura.ff. de con. inde. † Item.Sp.de loc.§.vi.uer. xcvi. † Vide Fel.in c.cũ illorũ.de sen.exc.in ij.col.in med. ibi in gl. in uer. rigorem.Et an,& quando præferatur. & quid sit æquitas,& quid rigor,uide Fel.in c.ii.in princ. de re iu. & Io. An.remissiuè in c.cupientes.in j.col.de elec.in vj.in Nouella. Et Adde ꝙ æquitas facit quod contra habentem æquitatem non datur officium iudicis.ut do.Pet.Phi.Cor.in con.lix.incip.placet. in prin. in iij.parte. Et an, & quando præferatur rigori.per Feli.in c. ex parte.el. ij. statim post medium.j.col.de offic.delega.remissiue tamen. & per Fran.in l.si seruum.§.sequitur.de uerb.obli.ubi plene.& no.& per Bal.in l.j.de iusti.& iur. in uer. tertio opponitur.& Bal.in l.diuus. de rest. in integ. & per Fran.Are.in d.l.placuit.]

Aequitati non scriptæ præfertur lex scripta. l. j. & ibi Bar.C.de legibus. nisi in his, quæ sunt in arbitrio iudicis.Bar.ibidem.Item

Aequitas præfertur rigori contractus.l.ij. & ibi Bald. C.de rescin. uen.

Aequitas est,attendere potius sensum,quã uerba.Bal. in l etiam.C.de iure dotium.

Aequitas est rerum conuenientia, quæ in parib.causis pia iura desiderat, & omnia bene æquiparat. Bal.in c.ad hæc.vii.col.de pa.iur.fir.

Aequitas dicitur uno modo prout distinguitur contra iniquitatem,& dolum.Secundo modo prout distinguitur inter rigores, & iuris regulas. Tertio modo dicitur ipsa mens,& ratio legis. Quarto modo dicitur ius,& iustitia. Quinto modo dicitur temperantia,siue æqualitas.Bald. in d. ca. ad hæc.vii.colum. de pa iur. fi. Item dicitur quædam facti conuenientia.Sed ius dicitur rigor iuris scripti. Bar. in l. j. in fi.C.de legi.

Aequitas inter mercatores seruanda est, non autem ordo & solennitates iuris.Bar.in l.fideiussor.§.quædam.ff.mandati.& in l.Quintus.eo.ti.Bal. in l. si ꝑ ea.ult.col.C.eo.tit.

Aequitas,id est,æqualitas.l.fi.C. de fru. & lit. expen. Bal.in l.omnium.C.de uecti.

Aequitas non scripta trahitur ad æquitatem non scriptam.ex identitate rationis.Bal.in l.iij.C. de insti. & substi.

Aequitas de iure canonico producit actionem.c. j. de pac.in vi.Ale.in l.Quintus.ff.mandati.

Aequitas est fundamentum interpretandi. Item

Aequitas propriè dicitur, quæ semper una & eadem permanet.Item

Aequitas alia est disposita,alia disponenda. Bal.in l.si defunctus.C de suis,& legi.

Aequitas facit idem ius disponi.in Sp. de proba. §. j. uer.& not.& ti.de loc.§.vj.uer. lii.

Aequitatis materiam supple.ĩ.uer clausula De equitate.in clausulis rescriptorum.& in clausula,secundum æquitatem.in clausulis compromissorum.

Aquitas simulata duplex est iniquitas.Io.And.in c. ut circa.in fi.de elec.in vi.in Nouella.]

Aequum dicitur,cuius contrarium est absurdũ l.si quis seruo.C.de fur.æquum arbitrium dicitur,quod est æquum in se,& alium.Bald. in l.præcib.xvi.col.C.de impu.& ali.substi.

Equus calcitrosus dicitur uitiosus. l. bouem. ff. de ædil. edic. in princ. ubi gl. dicit pro eo non agi redhibitoria, sed quanto minoris. Vide in l. ob quæ uitia. §. anima. uer. unde quidam. eo. ti.

Equus retrogradus dicitur uitiosus, & potest redhiberi Bal. in l. j. C. de edi. act.

Equus castratus non dicitur uitiosus, & redhiberi nõ potest. Bal. in d. l. j. de edi. act.

✻ Equi, & alia animantia, sese mouentia mobilib. bonis alicui legatis, ad legatarium spectant. l. mouentium. & ibi gl. & doc. ff. de uerb. signifi. gl. in l. a diuo Pio. §. in uenditione. ff. de re. iudic. Spe. in tit. de fructibus, & interes. Deci. in termi. consi. cclxxxj. uisis his. Illust. Car. Paris. co. lxvii. Præsens. uolu. ij. Ae. Mar. Ma.

✻ Equum in pascuis oberrantem capiens, & domum ducens non incidit in pœnam. l. si quis in tantam. C. unde ui. Pet. de Bel. Per. ibi nu. 27. arg. l. iij. §. Nerua. ff. de acq. pos. Ae. Mar. Ma.

Equus in pascuis acceptus a non domino credente suũ esse, cũ sit alienus, potest uendicari a domino equi: sed actione furtiua repetitur, quando a sciente nõ esse suum fuit acceptus. gl. no. & Bart. in l. si quis in tantam. C. unde ui. immo tenetur occupans ad pœnam illius legis, nisi esset equus habitus pro derelicto. Bar. ibidem.

Equus in pascuis a lupo occisus an cedat periculo conductoris, uel locatoris. gl. in l. si negotia. ff. de nego. gest. in Sp. de loca. §. v. uer. quid si locauit. & j. uer. Famulus. uer. xxiiij.

Equus currens ad pallium sine equitante debet habere pallium. per l. j. §. quæsitum. de aqua quot. & æsti. & l. qui fundum. uer. quæritur. & ibi Bal. ff. quemad. ser. amit. & arg. in l. si in duobus. in princ. quemad. test. ape. & ibi Io. de Imo. & Ang. & Alex. in l. cum primus. de uer. obli. sed Bar. post Dy. tenet contra. in l. iij. §. cæterum. de acq. pos. ubi uide omnino. & ibi per doct. & Alex. & Pau. de Cast. & per Flo. in d. l. qui fundum. in fi. qui dicit quod in dubio debetur equo, cuius uelocitas præmiatur. Sed uerba statuti in hoc dicit esse aduertenda. & per Ang. in l. j. in prin. de acqui. pos. Cy. & doc. in l. Gallus. §. eius. de lib. & posthu. & in l. ij. de cond. & demon. Ange. in l. eum, qui ad Tre. & Io. de Imo. in l. hoc articulo. & in l. duo socii. de hær. inst. † Et per Aret. in d. l. j. de acqui. pos. in §. item acquirimus. in fin. & ibi do. Iason May.]

✻ Equus ad metam ante alios sessore deiecto perueniens præmium obtinere debet, cum uirtuti equi propositum sit. Cy. in l. Gallus. §. si eius. ff. de lib. & post. Bar. in l. j. §. quæsitũ. ff. de aq. quo. & æsti. Alb. in j. const. ff. Bal. in l. qui fundũ. ff. quemad. ser. amit. Sal. in l. Non dubiũ. col. iij. C. de legib. Ang. & Imo. in l. cũ seruus. ff. de uer. obl. Im. in l. ij. ff. de cond. & demon. in l. duo socii. ff. de hær. instituen. in l. si in duob. §. j. & ibi Bal. ff. quẽ. test. aperiant. Ang. Are. in §. proximus. co. ij. inst. de leg. agnat. succes. Anto. Corset. in tract. de Braui. q. iiij. Ae. Mar. Ma.

Equi pariter currentes ad pallium an habeant premiũ simul pro rata, uel quilibet in solidum, uel iterũ current ipsi soli, uel cum aliis. per Bar. & doc. in l. iij. §. cæterum. de acq. pos. Io. de Por. Bald. & doc. in l. ex duobus. de uul. & pup. Ang. & Imo. in l. eum, qui ad Treb. & in l. si quis in fundi. §. fi. de le. j. Bart. Cep. in l. Labeo. §. rem. de uer. sig. no. in l. nec utilem. ff. ex quibus. cau. ma. Dy. in l. si fuerit. & in l. qui duos. de re. du. Bar. in l. hoc articulo. de hær. insti. & in j. const. Cod. Dy. & Ang. in l. qui filiab. §. j. de le. j. & j. uer. Pallium. uer. fi. & Bal. in procemio. ff. ueteris §. discipuli. † Et per Fran. Are. in d. §. j. & p Fel. in c. capitulum. de rescrip. in uer. de duobus.]

Equus in bello uulneratus, & postea mortuus in ciuitate ex illo uulnere, dicitur mortuus in bello, & debet emendari tãquam mortuus in bello, uigore statuti. Flo. in l. ait lex. uer. item facit. ad legem Aquil. uide Bal. in Marg. uer. commendans. & Bart. in l. bello. de excus. tut. & in l. non tantum. §. inquilini. eo. ti. & Nicolaus de Neap. & Bal. in d. l. bello. & Bart. in l. item Mela. §. si plures. in fin. ff. ad legem Aqui. & per Bar. & Alex. in l. j. §. j. ff. de incendio rui. nau. Bal. in c. j. qui. mo. feu. amit. & in l. j. C. de nundinis. & in l. damni. §. damni. §. Sabini. de damno inf. Itẽ de iure communi debet emendari, si gratis fuit ductus, non si mercede. Gul. de Cu. in l. si laborante. ad legem Rhodiam de iac. Ale. post Bal. in l. legatis. de leg. iij. & Ale. in d. l. si laborante.

Equi cardinalium quibus uestib. utantur. gl. in c. compagis. xciij. dist.

10 Equus emptus de redditibus ecclesiæ, est ecclesiæ. j. Clericus. acquirit. uer. iiij.

Equus recuperatus per unum hæredem, est cõmunis hæredum, quando de duobus equis depositis unus interiit. Bal. in l. superuacuum. C. depositi.

Equus conductus conductori ablatus in itinere, quando debet emendari per eum. in consi. Thomas accepit unum equum.

Equus recognoscitur per stigmata, uel signa. Bart. in l. stigmata. C. de fabricen. li. xi.

Equitans dicitur ire, non agere: & ideo potest ire per fundum alterius iure seruitutis, licet pedester ire non posset, & æquum manuducere. l. qui sellam. in prin. cum gl. & ibi Flo. & doct. ff. de ser. rust. prædiorum.

Equus non uenit appellatione supellectilis, uel massaritiarum. l. j. & ibi Bar. ff. de sup. leg.

Equum non habens tẽpore guerræ, si non uadit ad bellum, tenetur ad pœnam bãni, si habere debeat facto banno ꝙ habens equum uadat ad bellum. Bar. in l. si uxori. §. j. de aur. & arg. leg.

Equus unus si percutiat equum alterius facto tertij, quis teneatur. no. in l. eleganter. §. quadrupes. & ibi Bart. ff. de dolo.

Equus curatus p mareschalchum põt retineri p mercede: & p sumptib. eis factis. Bal. in l. fi. C cõmodati

✻ Equum alienum qui aluit, si eo usus est expensas petere non põt, sin minus põt l. j. & ibi. Bal. C. de infan. expo. Ni. Boe. decis. ccxviij. nu. 8. Ae. Mar. Ma.

Equi appellatione et equa continetur. in l. seruis legatis.

tis.§.pe.de leg.iij.

20 Equus armatus quomodo intelligatur.Bal.in l.j C. de uer.sig.Flo.in l.actus.de usufru.

Equus in dubio præsumitur bulsus, & debet redhiberi, quando duo testes probant esse bulsum, & alii duo probant non bulsum. Bald. in auth. omnes. in fin.C.communia.de lega. Vide omnino Alex. con. cxlviij.ij.parte. quod præferuntur marescalchi artis periti.

Equum esse mortuum in itinere probatur per scripturã cum iuramento. Bal.in rub.C.de fid.instr.in tertia regu.& ṡ.uer.Ambasiator.uer.ij.& j̄.uer.Mors. uer.lxxix.& uer.Iuramentum in supplementũ probationis. uer. vij. Item per testes examinatos a iudice loci mortis,etiam parte nõ citata.infra.Mors. d.uer.lxxix.

Equi ducti ad sepulturam militis debent remanere ecclesiæ pro sepultura. Bal.in l. sancimus. C. de Lati. li.tollen.iij.colum.Sed uidi pacisci contrarium:sed de his, & armis tanquam de funeralibus debetur quarta,secundum Cardi.in clem.dudum.§.uerum. v.q.de sepul.

Equa si parit masculum,& fæminam, quid iuris facto pacto inter emptorem,& uenditorem de partu fæminæ tantũ.Bar.in l.si extraneus.de condi. ob cau. Lud.Pon.in l.ij.in prin.iiij.col.de uer.obl.& Alex. in d.l.si extraneus.& j̄.uer.Mistum.uer.iiij.

Equi currentes ad pallium debent seruare terminos cursus.Bal.in l.in tantum. uer. uniuersitatis. de rerum diui.

Equus si uiolenter currat per plateam,nõ tenetur dominus currens ad pœnam statuti.Bar.in l.fi.§.si propter necessitatem.ff.de publica.

Equus si proiicit se in aquam, & calcaribus perculsus exeat & currat,obuiantemque offendat,non tenetur equitans,nisi sciuerit uitium equi. c.significasti j.de homicidio.

✠ Equum commodatum ad iter si qui cõmodato acceperit,negligenter curauit,& inde obiit equus, cõmodato accipiens tenetur,& si dominus famulũ, ut equum curaret, cum eo misisset gl.& Alb.in l. pen. ff.usufr.quem.cau.Bar. Bologni. in aut. habita. C. ne fil.pro patr.nu.287.Ae.Mar.Ma.

Equus commodatus si offenditur sine culpa commodatarii,non tenetur commodatarius.l.fi.& ibi Flo. ad leg.Aqui.

Equus uenditus si mittatur per nuntium ad emptorem,& in itinere deprehendatur, & pereat, cuius sit periculum supra uersicu. emptor animalium.uersicu.iiij.

30 Equus emptus a clerico de bonis ecclesiæ,est ecclesiæ.Arc.in c.statutũ.§.assessorẽ.de rescrip.in vi.

Equum possessor quo iure cogatur restituere. in l. de usu.ff.de ua.& extraor.cog.& supra uer. Equa. uer. j.in Sp.de offi.omnium iu.§.ij. uer. item implorat. de causa pos.& proprie.§.iiij. & ante uer. porro. & de proprie.§.j.uer.cæterum.

Equus pignoratus si locatur alteri a creditore,cõputatur in sortem lucrum ex eo factũ, scilicet ultra sumptus equo factos.Bal.in l.ij.C.de pac.pig.

Equus conductus si ducatur ad bellum, & moriatur, non debet emendari per conductorem,si eum conduxit expressim, ut ad bellum duceret, nisi ex pacto aliud actum sit.Inn.in c.sicut Ioannes. de iureiur.& Bal.in Marg.uer.conducens.uer. j. & in uer. Commendans.

Equus conductus si moriatur, an debeat emendari: & quid si erat infirmus. in consil. in nomine domini amen.Ioannes locauit,&c.& Bal.in addi.Sp. de locato.uer.conductor ronceni, &c.

† Equus conductus,si casu, uel morte naturali moriatur,cuius erit damnum:uide Feli.in ca.auditis. xvi. col.circa prin.uer.& inquantum incidenter dicunt. de præscri.]

Equus magagnatus,an possit restitui locatori.Bald.in addi.Sp.de loc.uer.an locator.

Equus an debeat emendari per conductorem, qui eũ restituit famulo locatoris, & qui aufugit cũ equo. Bal.in l.ex diui C.locati.

Equus percussus fuste, uel lapide, non calcaribus, a conductore,debet emẽdari, si sit deterioratus. Bar. in l.j.C.de cursu publico.lib.xij.

✠ Ego in uer.conductor.in addi. Ae Mar.Ma.

Equus an soluat passagium, sicut equitans. in l. cum plures.§.uehiculum.ff.locati.

Equus,cui sit imposita ualisia, & propterea sit deterioratus,an debeat emendari per conductorem domino.per Flo.in §.rupisse.ad legem Aquil.& no. in c. qui mulas.ff.loca.& ṡ.uer.Conductorẽ.uer.xi. ubi notabiliter deciditur ꝙ sic. & j̄. Valisia. uersicul. unico.

40 Equum meum forensis ducẽs per ciuitatem meã si conueniatur rei uendicatione,quam satisdationẽ præstet in Sp.de satisda.§. ij. circa princ. ubi etiam dicit quid si equus ad alium locum ducatur lite contestata,uide ibi.

Equitans an uideatur sedere, & an possit sententiam proferre.in Sp.de sententia.§.viij.uer.& sunt. & j̄. uer.Sententia ubi.uer.fi. & uerbo Sententia qualiter.uer.xvi.

Equus si petatur,quomodo formetur libellus. in Spe. de propriẽ.§.j.uer.cæterum.

Equus uenditus si moritur intra triduum, ad quẽ spectet periculum.ṡ. Animal.uer. v.

✠ Equus uenditus si intra triduum moriatur, & ei cor macilentum, ac putredine corrosum reperiatur uenditionis tempore infirmus præsumitur atque ita edilitio edicto locus erit. Specu.tit. de emptio. & uend.§. Nunc dicendum. Angel. in l. Sciendum, in ext.ff.de uerbo.obliga.Ias.in l.lecta.ff.si cert.petat.Alciat.in tract.de præsump.præs.xxvi.nu. 11. Ae.Mar.Ma.

† Equorum socii si uendant equos morbosos, an vnus teneatur pro alio: uide Franci. Cre. ibi not. clxv. incipien.emi a pluribus mercatoribus, & cætera.

Equorum uitia multa uide per Spec. in tit. de emp. & uen.§.vi.& de equorum redhibitione,ibidem.

Equi locati ad æquitandum instrumentum quomodo fiat in Spec. de loca. §. quarto. in prima forma.

✠ Equum si extra prouinciam iniussu Regis, uel Proregis extrahere non liceat. ut l. officium. §. j. ff. de re mili. l. j. C. de greg. domi. li. xi. & ibi Alc. iter faciẽs, & cum equis in prouinciam ueniens, cum eisdem equis ipunè, & sine iussu pariter de prouincia exire potest. l. si quis post hanc. & ibi glo. Ioa. Fab. Alber. & Ang. C. de ædifi. priua. Nicol. Boer. dec. clxxviii. nu. 12. Ae. Mar. Man.

† Equum si gentes alicuius exercitus auferunt, si postea ad manus alterius eum reperiam, recuperabo, probata uiolentia, licet non probato nomine inuasoris: uide Fel. in c. significantibus. in iiij. col. in uer. habes post prin. uer. de lib. obl.]

✠ Equum de alterius manu vi extorquens, id sibi licere credens excusatur. Ang. in l. prætor. §. hac actione. ff. de ui bon. rapt. Hyp. Mars. con. lxxvij. nu. 22. uol. 2. Ae. Mar. Man.

Equi materiam supple. s. uer. Equa. & uer. conductor. per discursum.

† *Eremita* dicitur persona ecclesiastica. glo. & doc. in l. ij. ff. de in ius uocan. Gloss. xvj. q. j. qui uere. xciii. dist. c. nulla. Inno. in ca. cum monasterium. de elec. Card. contra in clem. ij. xj. q. de præben. & q. xij. ubi plene. Sed Card. in clem. pe-
† nul. quæ. ij. de senten. excomm. tenet primum. † Et plene per Feli. in c. ii. de foro compet. in ij. col. uers. eremitæ.

Adde hic an eremita possit habere proprium, & dic quod sic: ut in §. econtra. coniuncta glos. xix. q. 3. nec profitetur aliquam regulam, sed stat in nemore, cuius uita commendabilis est: ut est bonus tex. in c. qui uere. xvi q. j. & ibi gl. & eremita est religiosa persona, & tenetur seruare & pmittere continentiam, secundum Innocen. in ca. cum monasterium. de elec. ubi allegat. §. ecce quod xxvii q. ii. Glos. tamen in d. §. ecce. ponit opinionem contrariam, si sit religiosa persona. Hanc partem tenet Ab. in d. c. cum monasterium, quod non gaudeat priuilegio ecclesiastico respectu fori, uel personæ. Et quanquam dicat Innoc. quod debeat seruare, & promittere continentiam, hoc iure non probatur. Vnde non probatur iure quam uitam debet ducere eremita. de quo glos. in d. ca. qui uere. quæ dicit inter cætera ꝙ sunt sicut locustæ sine rege. Ita concludit Abb. in d. c. cum monasterium. & u de eundem plene. in c. 2. de foro compe. An eremitæ gaudeant priuilegio clericorum, uide gl. in c. nulla ratione. xciii. distin. in d. c. qui uere. Innoc. in d. c. cũ monasteriũ. Archi. in c. unico. de exceptio. præla. Gul. de monte laudu. & Zenze. & Pe. de Acha. & Card. & Ioan. de Lig. in cle. per literas. de præb.

† Eremita debet sub episcopo conueniri. Item

† Eremita non potest offendi sicut nec clericus, alias pena excommunicationis incurritur. c. ij. de foro cõ-
† peten. † De his uide ample Soci. in capitu. j. col. iij. in fin. cum se. extra dè foro competen. uersicu. octaua declaratio.

† Eremita non ligatur uoto castitatis: sed potest contrahere matrimonium. Gloss. in capitulo. ex parte. de cler. coniug. secundum Lud. in singu. uerbo Eremita. Item

† Eremita non ligatur uoto paupertatis, sed potest habere proprium. ix. q. ij. econtra. Paul. doct. & glo. in c. cum monasterium. de elec. Dixi in tracta. de epi-
✠ scopo. ii. libro. ✠ Innoc. in d. c. cum monasterium. c. ecce. xxvii. q. ij. Io. And. in c. uno. de exces. prælat. in gl. pen. Paul. del. Bene. sing. xi. Ae. Mar. Man.

✠ Eremita fieri potest religiosus antistite consentiente. Ioa. An. in c. uno. de exces. prælat. in gl. pen. Paul. del Ben. sing. xi. Ae. Mar. Man.

† Eremita dicitur ciuis loci, in quo commoratur, quia propter religionem de loco recedere non potest. Bal. in l. adoptionem. ii. col. C. de adopt.

† Eremita prohibitus exire claustrum non debet citari, sed prælatus eius pro eo. Bartol in l. ij. ff. de in ius uocand.

† Eremita potest citari. xix. q. iii. econtra Paul.

† *Eremodicium* aliter contrahitur in causa criminali, in qua desertio est pena: aliter in causa ciuili: in qua sola instantia perimitur. Inno. in c. licet. de accus. Vide per Alex.
† in l. si maritus. de adulter. † Et quid sit, uide Lanfr. in tracta. de arbit. & Baldus. in l. prima. de iureiur.

† Eremodicium est, dũ reus ideo damnatur, quòd in iudicio non comparuit. quasi disolutum iudicium sit. & desertum, reo absente. ἔρημος. enim solitudo Græcè dicitur.

Ergasteria dicuntur loca deserta, uel horti in ciuitatibus. gl. in auth. de man. pri. §. titulos. co. iiij. sed Arc. xliiij. dist. in c. nulli. dicit esse apothecas, & stationes ad operandum: ut infra uer. Taberna.

Errans non consentit. l. si per errorem. de iuris. omnium iudi. in Specu. deposi. §. viij. uer. sed pone, confessus de sentẽtia. §. viij. uer. pe. de loc. §. j. uer. lxxiiij. & de coniu. seruo. in prin. Quod Limita secundum Alex.
† in d l. si per errorem. † Et per do. Fran. Areti. in l. j. §. fin. ff. de acqui. possess.]

✠ Errans in rationibus omissis: & aliquid omittens, & aliud bis ponens non est in dolo. Illust. Car. Par. co. cl. nu. 2. uer. si ipse. D. Albert. uol. 4. Ae. Ma. Ma.

Errans caret dolo. Bald. in l. etiam. C. de furtis.

✠ Errans in iure longissimo tempore præscribit communi doctorum sententia. Ange. & Imol. in l. nunquam. ff. de usuca. Roma. co. cxxiii circa principiũ Io. Ant. Rub. Alex co. lxxv. nu. 4. Ae. Mar. Man.

✠ Errans in iure, cum lex iis, quæ agit, resistit, in dolo esse existimatur. c. qui contra. de re. iu. in 6. l. quẽadmodum. C. de agri. & censi. lib. xi. Bar. in l. sed si lege. §. scire. ff. de petit. hær. Abb. in c. consultationibus. de iure patr Fel. in c. de quarta. de præscriptio. Alc. co. lxxiii. col. fi. uol. 2. Cur. con. lxxi. col. v. Alc. de præsump. præs. xxx. nu. 3. Ae. Mar. Man.

✠ Errans in iure naturali, uel quasi in dolo existimatẽ nec ei subuenitur: etiam si esset rusticus. Ang. Raph. Imol.

Error principis an, & quando faciat ius. Bar. in l. iij. §. sed de his. ff. de suppellec. leg.

Error iudicis an, & quando noceat. Bal. in l. error. pen. co. C. de iuris & facti igno.

Error populi an impediat consuetudinem. gl. & doct. in l. ij. C. quæ sit lon. consue. & in l. quod uero. de legi. & in l. de quibus. & ibi glo. fi. eo. tit. & Canon. in c. fi. de consue.

Error est, sequi subtilitates iuris, & æquitatem omittere. Pet. & Alex. in l. si seruum. §. sequitur. de uerbo. obli.

Error iurantis excusat a periurio. Bal. in auth. nisi rogati. pe. col. C. ad Trebel.

30 Error iniustus an causet bonam fidem. Pau. de Ca. consi. clxxxvj. & lxxxvj. & in consi. lxxij.

Error iustus excusat a mala fide. Pau. de Castr. in consilio. v.

Error litigantium facit ius. in Spe. de rescrip. præsen. §. iij. uer. pen.

Error si probetur, non præiudicat ignoranti. in Sp. de posi. ỹ. viij. in prin. & uer. sed pone, confessus.

☩ Error in actu geminato non præsumitur. gl. in c. ex literis. de diuort. Bal. in l. nec damnosa. C. de preci. Impera. offer. Dec. co. clxxxv. Bar. Soc. co. cexxviij. uol. ij. Tho. Gram. co. xcix. nu. 2. Mat. Matthesil. singu. xxxvi. nu. 6. Alex. in l. j. C. de erro. calcu. Barba. co. xiij. xvij. xxxviij. lij. lix. lxx. uol. ij. Ludo. Ro. in l. si uero. §. de uiro. ff. solu. matri. Albe. Brun. in tracta. de reb. dub. §. Et primo hic nu. 11. Aemi. Mar. Mano.

Erroris correctio est exceptionis propositio. in Sp. de confes. §. iiij. uersi. pe.

Error ueritatem non uitiat. in Specul. de alle. & dispu. §. v. uer. pen.

Error præsumitur, nisi scientia probetur. Barto. in l. ij. § fi. in fi. ff. si quis cau. Item Alex. in d. l. sed & si quis. §. fi. ff. si quis cautio. dicit non presumi ex clausula. Ex certa scientia posita in contractu. & per Alex. post Bar. in l. fi. §. j. de cond inde. & Bal. in l. mater. C. de rei uen. & ī. clausula, Ex certa scientia. uer. xi. in clausulis rescriptorum.

Error non præsumitur, nisi probetur per allegantē. Barto. in l non fatetur. ulti col. ff. de confess. & in l. an inutilis. de exceptioni. & in lege sed si lege. §. scire ff. de petitione hæreditatis. ubi etiam Angelus. dicit quòd error iuris probatur quando allegans errorem suum erat iuris ignarus, & consuluit peritiores, quibus tenebatur credere: & tenet Bald. in lege j. in j. col. C. de fal. † causa. adiec. lega. † Et per Bal in l. cum proponebatur. de leg. ij.]

Error debet allegari tam in facto proprio, quam in alieno. Bald. in le. quicunque. j. col. C. de seruis fugi. lege si adulterium cum incestu. §. fin. & ibi Bart. de adult. & infra.

Error non præsumitur probando rem aliter se habere. lege si post diuisionem. & ibi Barto. C. de iuris & fact. igno. Bar. o. contra in l. sed si me putem. de condi. inde.

Error debet allegari, alias non præsumitur, nec cadit super non intentatis. Bald in addi. Specu. de restit. spo. uer. qui longo tempore. & Alexan. in l. si quis cum aliter. pen. col. de uer. obliga. & glo. in cle. appellanti de ap. & Bar. no. in l. si adulteriū. §. fratres. de adul. ubi textus.

Error præsumitur in factis antiquis. glo. fin. secūdum Bal. in c. j. §. si uero. iij. col. de feu. guar.

Error in notario præsumitur potius, quam dolus, nisi constet dolus. Bal. in l. ij. C. de erro. aduo. Bar. in l. quoties. §. sed si in corpore. de hære. institu. & Pet. de Sun. in l. cum precibus. C. de prob. & Alex. in le. si quis obrepserit. de fal. & per Bal. in l. j. ix. col. C. de confes. & ỹ. Notarius errans. uersi. iij. Item error præsumitur potius, quam dolus in his, in quibus ignorantia est tolerabilis. Bal. in l. penulti. ubi casus no. C. de his, qui testa. sibi adscri. maxime in notario, qui sit persona dignissima. le. ij. per Bald. C. de fals. ut aliter probetur dictum, quam sit scriptum. Barto. ibidem.

Error instrumenti præsumitur a notario in his, quæ dependent a notario, ut si est error in indictione: alias præsumitur a partibus, quando pertinet ad earum officium: ut si est error in confinibus, uel in nomine Baldus. in lege errorem. prima col. C. de testam.

Error præsumitur in uenditione pro minus dimidia iusti pretij. in Specu. de empti. & uend. §. dicto autem uer. sed nonne. & ibi Ioan. Andr. in addi. Spec. Ioann. de Por. in leg. si quis cum aliter. in fi. de uer. obliga.

10 Error testamenti in scripturis potest probari etiam per testes. infra. Testamentum probatur. uersiculo. vij.

Error debet allegari in spem causa expressa, non in genere, quandoquis deliberatè respondit. Bal. in l. error. pe. col. de iur. & fac. igno.

Error in responsione positioni debet allegari per reuocantem. Bar. in l. post legatum. in prin. de his, quib. ut indig.

Error debet allegari. uide ỹ. uer. ignorantia facti. & l. si adulterium cum incestu. §. idem Pollioni. & ibi Alex. de adul.

Error uidetur allegari per exceptionē de errore præsumpto. Bar. & Ale. in §. idem Pollioni. & quod per Barto. in l. j. iiij. col. de excep.

Error præsumitur in testatore relinquente filio putatiuo & uitiat institutionem quo ad partem eius, qui non est filius, non quo ad partem cohæredis, nec quo ad substitutionem. Bald. in lege si pater. C. de hæredi. inst. uide per Bar. in l. quoties. in prin. ff. eod. titu.

Error communis præsumitur antequam per sententiā declaretur. primo uersiculo. Error communis. uersiculo. ij.

Error non præsumitur, nisi constet expressim. in Spe. de pri. & sec. decre. §. ij. uer. sed pone.

Error si probetur, non nocet ignoranti. in Sp. de posit. §. viij. in prin.

Error

Error communis habetur pro ueritate. leg. j. & ibi doc. de test. & l. ii. C. de sen. ex peric. rec. & in l. Barbarius. & ibi Bar. ff. de offi. præsi. Quod uerum, si sit in possessione, uel quasi, is de quo est error, secundum Abb. in c. consultationibus. de iure patro. & omnino per Cardi. in cle. j. xiij. q. de regu. Sed aliter, & plenius loquitur Alex. con. cxxxviij. j. † parte. † Adde Franc. Are. in l. j. C. de testa.]

Error communis præsumitur ante, quam per sentētiā declaretur, puta quòd iudex, uel notarius sit infamis: & sic eorum gesta ualent ante sententiam contra eos latam propter communem errorē, qui post latam sententiam non præsumatur, ex qua resultat notorium: secundum Bald. in authen. habita. viij. co. C. ne fili pro pat. per textum sin. in auth. de tabel. § pe.

Adde hic singulariter quòd error communis licet faciat ius, ut in lege Barbarius. ff. de offic. præto. & iij. q. vij. §. tria. uer. uerum. solus tamen error communis, absque possessione, non est sufficiens ut actus gestus a non possessore ualeat: ut in c. consultationibus. de iure patro. & illa regula quòd error communis facit ius, intelligitur si est circa totale fundamentum iurisdictionis, ut quia putabatur episcopus, seu potestas, qui non erat tunc tenent gesta iurisdictionalia, propter communem errorem, & utilitatem plurimorum: ut in d. l. Barbarius & in l. j. C. de test. Si uero error contingit respectu unius personæ tantum, & talis error non facit ualere gesta: ut in l. si per errorem. ff. de iuris. om. iud. quia hoc casu non uersatur utilitas plurimorum: ut no. Abb. in c. cum dilectus. de rescript. in v. col. & in d. c. consultationibus. Præterea prædicta regula non procedit, quòd error communis faciat ius quando a principio impedimentum erat patens, taciturnitas partium non potest inducere ualiditatem processus, etiam si non excipiatur: ut in lege secunda. C. de senten. & in d. uersicu uerum facit ca. ad probandū. de re iudicata. Abb. in capitulo. sciscitatus. de rescript. in quinta colum. Tertio communis error facit ius in dependentibus a iurisdictione: secus in dependentibus ab ordine, seu in sacramentalibus: in his enim attenditur ueritas, & non opinio. Abb. in cap. apostolica. de presby. non bapti. facit. quòd not. glo. in c. dudum. el ij. de elec. & quod notatur in c. nihil. & in c. quod sicut. eo. tit. Quarto limita secundum Bart. in l. actuariorum. C. de numula. & actua lib. xij. dictam regulam procedere, quando aliquis est electus solenniter: secus si non est electus secundum formam debitam: quia tunc gesta per eum non ualent. Et dicit ibi ita debere intelligi. l. Barbarius. & refert Gul. de Cu. ita tenuisse. in d. l. Barbarius. & idem uoluit Bar. in l. de quibus. ff. de legi. facit quod uoluit Bald. in l. ij. C. de manumiss. uindi. ubi quidam notarius est priuatus officio notariatus. & in loco, ubi est priuatus, est manifesta eius priuatio, sed in alio loco nescitur, & ibi conficit instrumenta: dicit quod sunt ipso iure nulla. Non obstat d. l. Barbarius. quia habet locum in prætore constituto a principe, & durat prætor. Et allegat Bart. in præallegatis locis. & uide Spe. & Ioan. And. in tit. de instru. edi. in §. restat. uersi. quid si is. & uersi. ex præmissis. & in tit. de proba. §. j. uer. illud autem. ubi idem tenent per tex. in l. Herennius ubi uoluit Bar. de decurio. de quo per Inno. in c. j. de fide inst. ubi per alios, & Guido de Suza. in l. decernimus. C. de sa. sanc. ec. per Ia. de Bel. in disputatione incip. cauetur aliquo iure. quam ponit post leg. ij. C quomodo. & quando iud. Paul. de Leaz. in c. cum dilectus. de fide instr. per do. Ant. in d. ca. consultationibus. per Imo. in l. testium. C. de testi. per Bal. in l. ii. C. de seruit. & aqua. & in l. non ignorat. C. qui accu. non pos. per Io. Fab. in §. cum aliquis. Inst. de testam. per An. in auth. de tabe. §. pe. Bal. Sali. & Ang. in l. j. C. de testa. ubi limitant esse uerum, nisi interuenisset decretum, uel creatio superioris: quo casu licet non esset tabellio, tamen hoc casu ualeat gesta per eum. Et respondent ad dictam l. j. quia illa non facit ad propositum secundū eos: quia loquitur in actu testificandi, qui est permissus a iure communi cum omnes liberi a natura nascantur: & per consequens in tali actu non requiritur decretum. Limitatur etiam dicta regula quod sententia ab infame. excommunicato. uel seruo ratione communis erroris ualidatur, nisi illi, inter quos est lata sententia sciant illum communem errorem esse falsum: quia tunc non ualidatur ratione communis erroris. Ita singulariter not. Ioan. Cal. in capi. ad probandum de re iudicata. quem refert Anto. in d. capitu. sciscitatus. Ratio est quia ratione comperta cedit opinio ueritati. c. consuetudo. viij. di.

Error communis in spiritualibus nihil operatur, nisi in contentiosis. Arch. xj. q. iij. c. j. & Bald. in l. ij. C de sent. & inter. om. iud.

Error communis, puta quòd sic agebat, sic contrahebat, non præiudicat fauori pupilli. in Sp. de tu. §. v. uersiculo, quid si pupillus. in fine.

Error communis, de quo in l. Barbarius. in quibus locum habeat, & quot concurrere debeant, uide Bartho. Soci. in consi. lx. inci. circa quatuor dubi. in prima parte.]

‡ Error communis an prosit scienti huiusmodi errorem; uide Feli. in ca. ad probandum. de re iudi. post medium. 3. col. uer. secundo ex isto dicto.]

Error iuris potest corrigi. in Spe. de dispu. & alle. §. v. uersic. pe. & j. eo.

Error iuris an excuset, in Specu. de confess. §. secundo uersicu. tertio. §. quarto. uersiculo. si sit. & infra eo. per discursum.

Error iuris in faciente credente se ad id teneri, an excuset, ut possit contrauenir i. Pau. de Cast. in consilio. cxxxiiij.

Error iuris impedit repetitionem Falcidiæ solutæ, nō autem error facti. l. j. & ibi gl. & doc. ff. de cond. inde. l. error. ad le. Fal.

Error iuris quomodo probetur. Bar. in l si adulterium cū incestu. §. si. ff. de adul. & in l. nō fatetur. ff. de cōfess. &

fes.& Bal.in l.uenditioni.C. pro empto. & Bal.in l. iij.C.si quis rem mino.ignor.

Error iuris, uel facti, non nocet possessori in lucrandis fructibus Bal.in l.ij.xx col.C.de serui.& aqua.Bal. in l.j.C.de his,qui.ut indig.Bar.& Alex.plene post glo.in l.sed si lege.§.scire.ff.de pet.hære.& glo.in l. si fur.§.j.ff.de usuca.& j.& uide j.Fructus lucratur. & omnino per Alex.consi.xx.iiij.parte.& consi.cii. eadem parte.

Error iuris excusat a dolo.Pau.de Cas.consi.cxlvij.per glo.in l.j. ff.si quis ius di.non obtem.in fi.glo.mag. l.ij.§.si publicanus.ui bo.ra.l.j.de abi.Car.in cle.j. in prin.de sepul.& omnino per Alex. in l.si quis id, quod,de iur.om.iudi.Quod uerum,nisi in iurisperito.l.finali.& ibi Angel.& Alexand.ff.quod quisque iur.Item

Error iuris habetur pro dolo in iurisperito.d.l.ij.& ibi Ang.Sed Pau.& Sali.& Alex. ibi dicunt haberi pro lata culpa.

Error iuris naturalis excusat a uero dolo, & pœna.do. & Ale.in d l.si quis id quod.

20 Error iuris an impediat acquisitionem fructuum. Alex.plene in l.sed si lege.§.scire.de peti.hære.post gl.ibi & gl.& Bald.in l.ij. C. si quis rem mi.igno.& per Bart.in l.quod Nerua.x.col.depositi.& per Bal. in lege j.ulti.col.C.de usufruct.& Abb. in capitu.dilecto.de præbend.Adde Bal.in l.ij. penul. col.C.de serui.& supra.

Error iuris nocet tantum post litem contestatam,non ante,Dy.in regu.ignorantia.in vj. Bartol. in l.ij.de confes.Sali.in l.error.C.de iu.& fac. ign. & Alex.in l.si per errorem.ubi plene de iurisd.om.iud.

✠ Error iuris uictum ab expensis non excusat gl.& doct.in c.finem litib.de do.& contu Abb.con. lxxviij. in ex.uol.1.Ay.Cra.co.clxxxviij.nu.11. nec a uicio nullit.Pau.Cast.co.cccclxiii.uol.2. Cra. d.num.18. Ac.Mar.Man.

Error iuris in iudice dicitur lata culpa.Bal. in rubri.C. de pœna iudi.qui ma.iud.not.in l.ij.ff. quod quisq; iur.Sed

Error iuris in aliis personis an sit lata culpa.Bar.plene in l.quod Nerua.vij.col.ff. depositi.& in l.de ætate. §.qui iust. e intero.act.ꝙ sic no.in l. liberorum.§. notanter.ff.de infamibus.in gl.sing. Car. in cle.j.in prin.de sepul.

Error iuris habetur pro titulo , ubi cadit titulus Bald. in l.nihil.in fi.C.de usuca.pro hære. & in l.fi.xj op po.C.de edi.diui Adria. tol. ꝙ error iustus habetur pro titulo.

Error iuris non inducit malam fidem.l.sed si lege.§.scire.& ibi Bar.ff.de pet.here.& Pau. de Ca.in consil. xvij.imo.excusat a mala fide,& prodest ad præscribendum.per Pau.de Ca.in consi.xlviij .& per gl. & doc.in c.de quarta.de præscrip.& per Pau.de Ca.in consi.lxxij.ult.col.& consi.cxlvij.in fi.uide per Ale. consi.cij.iiii.parte.& s.proxime.

Error iuris non nocet quando agitur de damno uitando gl.Bar.& doc.in l.Labeo.ff.de aqua plu.ar.& Bartho.Cæpo.de seruitut.rust.ti. de pascuis.

✠ Error iuris infirmam diuisionem reddit, uerbi gratia,si frater utrinque coniunctus fratris defuncti,cũ uterino tantùm hæreditatem diuidat cum iure ad defuncti hæreditatem,uocari existimans , Bal.con. ccclxxxvi.uol.1.Iaso.co.lxxxvij. uol.1.Aym.Crau. co clxxxviij nu.10 Ac Mar.Man.

Error iuris impedit usucapionem , & præscriptionem longi temporis.l nunquam.ff.de usuc. Item præscriptionem temporis longissimi gl.in c.apostolicæ.de dona.Archi in c.quia cogno.xi,q.iij. & cle.ij de re. ali.non alie.& ibi doct. & Pau.de Liaz.& Io de Ligna & per doct in c.fi.de præscri.& per Ale. consi. cij iiij parte.& s.proxime. † Et per Fe. late.in c.de quarta de præscri in medio xii col.] ✠ Rui. con. cl.nu.15.uol iiii Pet Gerard.sing xviij. Ill. Car.parisien.co.xxvij.nu. 125. 126 uol. 1. communis tum sententia quo ad longi temporis præscriptionem in contrarium est.c.peruenit & ibi Imol. de emp.& uendit.& in c.fin.de præscri Butr.in c. cura. de iure patro.Ang & Imol. in l. nunquam. ff. de usucapio. Paul castr.& Fra alc.in l celsus ff.de usuc.nu.23.24. Bal co.dxi.uol v Paul cast co.xliv.uol. ij. Ro con. cxxi.Rui.co ccxvij nu.12 uol.1.Rube.Alexa.consi. lxxv.co cliv.M.Ant.Na.co xcviij.nu.18. uol.1. Ay. Cra.co.xxv j nu.3. Ae.Mar Man.

Error iuris non inducit prorogationem iurisdictionis iudicis prorogati.l ij.ff.de iudic.l. si per errorem.ff. de iuris.om iu.Quod est uerum,quando iudex est talis,cui partes nullatenus subiiciuntur:alias secus.secundum Inno.in c.ad petitionem.de accus. & Ludo. Pon.in sing.uerbo,Error iuris.

Error iuris est lata culpa.Bart.in l de ætate. §. qui iusto.de inter.ac.& s e.uer xii.& sequenti.

20 Error iuris non causat bonam fidem , quando præscribens retineret uigore tituli,qui sit contra præcepta iuris.l quemadmodum C de agricol & censi.& Bart in l.sed si lege.§ scire de pet.hære & Ale.con. cii.iiij .par.Parii.co xxvij.nu.135. 136. uol. 1. Ae. Mar.Mar.

† Error iuris ad præscriptionem non prodest.do.Bar. Soci in consi lxiii incip.in causa.uer accedat.circa medium & uer.præterea quòd ibi tamen quando.in prima parte.]

† Error iuris non prodest mulieri nedum in lucris,sꝫ nec in quasi lucris:secus quãdo esset probabilis : qa tunc sufficit do.Barth.Soci.in d.consi. lxiij. & uer. præterea.circa prin.ea.j parte]

† Error dubii iuris equiparatur errori facti. do.Petr. Phi.Cor.in consi.cxlviii.incip.in præsenti in litera g,in ii.parte.& in cons ccxlvi.incip. circa in litera l,in iiii parte.ubi quòd error multum dubii equiparatur probabili errori facti.& Feli in c. de qua circa finem.viii colum.in uersiculo . limita utiliter, de præscrip.

Erroris iuris materiam supple. j. uerbo. Ignorantia iuris per totum

Error facti cadit etiam in sapiente . Bald. in auth. ex causa.xi.col.C.de liber.præte.

Error facti quomodo probetur,Bart.in l. error. C de iu.& fac.

iu.& facti igno. in l.non fatetur.ff.de confess.& in l.de ætate.§.qui iusto.ff.de interrog. act. ubi dicit quòd probatur probando rem aliter se habere. Et ibi ponitur practica per Bart. quomodo debet fieri cum notario,& iudice in reuocatione erroris.

Error facti est, omittere exceptionem, etiam dilatoriam.alias soluere indebitum.gloss.in l.error.de iuris & fact.ign.

Error facti non impedit repetitionem Falcidię.supr. uer.Error iuris.uersi.4.

Error facti,uel iuris,an excuset. in Specu. de confess. §.ij.uersi.iij.

Error facti non impedit fructuum acquisitionem, sicut nec error iuris.Bal.in l.ij.x.col.C.de seru.glo. & Bar.in l.sed si lege.§. scire.de petit. hære. & per Bald.in l.j.C.de his.quib. ut indig. & omnino per Alex.in d.§.scire.

Error facti parit condictionem indebiti.l.error.& ibi Bal.C.ad legem Fal.

Erroris facti materiam supple.J.uersi. Ignorantia facti.per totum.

Error notarij non uitiat scriptum,l.errore. & ibi Bal.& doc.C.de testa.& Bald.in l.ambiguitates.C.de testam.& per Bar.in l.Imperator.ff.de sta. homi.

Error notarij præsumitur potius,quam dolus. J.uer.

✠ Error præsumitur.uer.8. ✠ l.iubemus. & ibi doc. C.de testa.Bar Soc.co.xcviij.nu.10.uol. iij. Mari. Soc.co.xlv.nu.4.uol.iij.Anch.co.cclxxxvij.Raph. co.cxxxv.Alex.co.xl.uol.1.co.xxvij.co.lxx.uol.2. Aret.co.xlvij.Dec.co.clxxv.Fel. in c. ex literis.de fide instrum.Hyp.Mar.in rub.ff.de fideius. nu. 66. in l.j.nu.71.C.ad l.Cor.de sica.Alc. de præsump. præs.xiii.nu.10.Par.Pute.in tract.de sindi.§.appellatio nu.4 Ae.Mar.Man.

Error notarij circa indictionem non uitiat instrumentum.Bald.in j.consti.Cod.§.summa. uersi. si uero. Bar.in l.nominatim.ff.de condi.& demon.& in l.si librarius de reg.iu.Sed Barto. in lege admonendi. vij.col. de iureiur. dicit quòd si notarius est mortuus, probat semiplene instrumentum continens errorem in indictione.Si uero notarius uiuit,nihil probat,& tenetur parti ad interesse, si non tradit instrumentum perfecte: ut ibi. & J. uerbo Notarius errans.uer.xxiiij.

✠ Error notarij in indictione non obest: & ab ipso corrigi potest.Dyn.Barto.in lege si librarius.ff.de regulis iuris.& ibi Guliel.Mayne.num.30. & Dec. plenè.nume.5.Maria.Soci.consi.cxxvij.nume.24. uol.iij.nisi datum parti iam instrumentum fuisset. tunc enim pars ad iudicem uocanda, & coram ea corrigendi facultas à iudice impetranda.Bartholo.Socin.consi.xcviij.nu.9.10.uol.tertio. Cagnol. in dicta lege si librarius.numero. 18. Aemi. Maria Mano.

Error notarij circa indictionem an possit corrigi per notarium.Bald.in secunda consti Cod.§.ex præcepto in fine.& in tracta.de tabellio.xiiij.q. & infra. uersicu. Notarius errans.uersiculo.xxx.& xxxij.& Bal.in l.fin. C. de edendo. Barto.in lege Imperator.de stat.homi.& ibi Alexan. in l. si librarius.de regu.iur.

Error notarij circa diem in instrumento positam falsam, quia ponatur una dies pro alia,non uitiat:secus si omittatur, Bald.in l.ij.C.de fal.causa adie. leg.

✠ Error notarij in die apposita instrumento est adeò lata culpa: ut non præsumatur: Dy. & Bar.in l.si librarius.ff.de regulis iuris. & ibi Dec. Ac Cagnol.Bald.in le. Imperator. ff. de statu hom.Rui. co.lx.uol.4.Ae.Mar.Man.

Error notarij in annis Domini est latissima culpa. Bald.in secunda constit.Cod.§.ex præcepto.in fin. & Bartol.in lege si librarius.præallegata. Item & dolus ut ibi.

† Error testis, & notarij, an dicatur lata culpa: uide Felin.in capitulo,ex literis. de fide instrumento.in prin.ij.col.]

Error notarij probatur probando quod aliter fuit dictum,quam sit scriptum.Barto.in l.quoties. §.j. ff. de hære.institut.& per Bar.in l.Titia.§.j.de uerb. oblig.J.eo.uer.antepe.& per Bald. in l. nec exemplum.de proba.

Error notarij in instrumento an,& quando possit corrigi per notarium. Bal.in ti. de pa. Constan.§:pacta.& in prima const.Cod.§.ex præcepto. Barto. in l.Imperator.ff.de stat.ho.& per Alexand. ibi.& Bal.in l.si.iiij.q.C.de eden.& Alex. co. cv.ij.parte. Barto.in l.de ætate.§.qui iusto. de interro. acti. & Bal.in l.ambiguitates. in fi. C.de testam. quod sic statim,si est bonæ famæ alias non. & per Barto. & Alexand.in l.si librarius. ff.de re.iuris. & ut corrigatur commissus in instrumento sumpto de protocollo,& parti reddito, potest petere notarius sibi reddi illud sumptum ad corrigendum cum authoritate iudicis.Alexan.in.lege si quis. §. prætor. de eden.& ibi Pau. de Cast. & infra. Notarius errans.uer.xxvj.

Error notarij omittentis formam statuti in instrumentis,uitiat actum:ut si bannum non registrauerit in libro communis ut debet ex forma statuti. Bald.in l ambiguitates.C. de test.

10 Error in nomine proprio contrahentis commissi a notario an uitiet contractum. Bald.in capitulo.j. §.notandum.qui feu.da.poss.Barto.in l.j.ff. de pigno.acti.

Error notarij in denuntiatione non nocet syndico. Bal.in l.error.C.de aduo.diu. iud.

Error notarij in instrumento an possit ex interuallo corrigi.Alex.consi.xlviij.

Error notarij si constet in diuisione loci,temporis,& consulis,in instrumento potest corrigi.Card.in d. cle.& per Alex.in d.l.si librarius.

Error probatur per præsentes.Barto.& Alex.in d.l. si librarius.Io.de Imo.in l. cum proponeretur.de le. 2.Item per assertionem dicentis se errasse in gestis per se,siue sit testator. siue pars contrahens. Io. de Imola.ibi, & Baldus. & tenet Alexander. in d.l.si

d.l.si librarius.Item ipso facto.Bald.in l.etiam. C.cō mi.uel epi.& Alex.ubi.s̄.

Error notarij commissus in instrumento probatur,probando aliter esse dictum, quam scriptum. Barto.in l. quoties.§.sed hæc.de hære.insti. & in § tantundem. ea.l.ubi dicit Barto. præsumi errorem quando in tractatu contractus, uel testamenti unum dicit & reperitur aliud scriptum.Idem dicit in eadem.l.§. sed cum primum.& Bar.ponit.& Alexa. in l si librarius.ff.de regu.iur.Item dic ꝙ probari dēt plene: alias non pōt corrigi,secundum Bal.in l.fi.pe.col. C. de eden.per l.cum proponeretur.de le.ij.Item.s̄. e.uer. vij.& per Alex consi.cv.ij.parte.

Error notarij corrigitur ad instantiam partis læsæ.Item potest correctio peti a notario pro interesse suo . Bal. in l.fi.pe.col.C.de eden.

✱ Error notarij maiorem uim quam defuncti uoluntas habere non potest,nec hæredi nocere debet.l.errore & ibi not. Bart.& alij ac præsertim Alexan . C.de testa.Bar.& docto.in l.si librarius.ff.de re.iu. Bar.Soc. co.lj.nu.6.uol.iij.Ae.Mar.Man.

✱ Error notarij partibus obesse non debet.l. errore. & ibi doct.C.de testam.l.fin.& ibi Bar.C. de fideiusso. Bartho.Soc.co.cxx.nu.2.uol.iij.Cur.co. iij. Dec. co. ccccl.nu.4.Cag.in l.si librarius nu.15.ff. de reg. iur. Ae.Mar.Man.

✱ Error notarij legatario non nocet.Ias. & alij in l.errore.C.de testa.Cassan.co.lij.nu.18.Maria.Soc.con. lxxi.nu.20.uol.iij.Ae.Mar.Man.

Error notarij in scriptura probatur ex præcedentibus, & sequentibus.Bar.in l.error.C.de testa.

Error iudicis an,& quando noceat. Bald.in l.error. in pe.col.C.de iur.& fact.igno.& j̄.uersiculo. Sententia erronea. per discursum . & infra , eod. per discursum.

Error iudicis in taxatione expensarum potest corrigi. Inno.in c.super eo.quod me.cau. & Bal.in Mar.uer. Appellatio.uer. xxxv.

✱ Error in iudicis delegati persona inutilem reddit sē tentiam. glo.in c.ex literis.in ext.de offic. delegati. Specul. in titul.de senten §.quoniam. uersicu.quid si dixerit,se delegatum.Card.Host.Ioan. And.Bald. Card.Zab.Imol.Card.Abb.& alij,& Feli.præsertim. in c.cum ex officij.de offic.deleg.Lud.Rom.in l.ij.ff. de uer.obli.in co.cccclxiiij.sing.xiiij. Ale. co.ccxiij. uol.ij. Ae.Mar.Man.

Error iudicis credentis se delegatum an uitiet eius sententiam.j̄.uer.Sententia delegati.uer.antep. & infra eo.uer.pe.

Error principis an faciat ius.Bar.in l.ij.§. sed de his.ff. de suppel.leg.

✱ Errorem suum iudex, & nullo petente reuocare, ac corrigere debet.c.qualiter & quando.il.j.de accusat. Bal.in l.j.C.de accusatio.Hyp.Mars.co.lxxvj.nu.33. uol.1.Ae Mar.Man.

Error iudicis in diffinitiua sententia non potest reuocare,etiam de consensu partium.Bald.in addi.Specu.de sententia.uersicu.& nota ꝙ error.per.l. si diuersa.C. de transac.

Error iuris in iudice est lata culpa.s̄.uersicu. Error iuris.uersicu.xij.

Error iudicis habetur pro ueritate.l.seruo. §.cū prætor.ff.ad Trebel.

Error iudicis in decreto,an uitiet.glo.Bar.Io de por. & doc.in l.is,cui bonis. de uer.ob.

Error expressus iudicis in sententia uitiat eam ipso iure . sed

Error tacitus uitiat ope exceptionis.l.ex diuerso.§.fi. cum glo.ff.solu.mat.& ibi Io.de Imo. Inno.contra in c.cum ex officij.de præscript.Bar.in l.scire.uer. consequens.de excus. tut. dicit ibi esse casum sing. in mundo ꝙ sententia contra ius litigatoris expresso errore est nulla ipso iure fauore minoris ætatis.& j̄.uer.Sententia erronea.uer. j. & in Spec.de senten.§.viij.uer. item nulla est.

✱ Errore iudicis nulla est sententia.l.j.§.j ff.quæ sen ten.sine appe.rescin.Bar.in l.j.C.de erro.calc.Caro Rui.co.cvi.nu.8.uol.iiij.Ae.Mar.Man.

Error iudicis in uno capitulo sententiæ, an uitiet sententiam in totum . Bartol. in lege secunda. C. de re iudi.

Error iudicis credentis se esse iudicem , cum non sit, uitiat acta,&processum.l. sed si de sua. de acquir. hære.l.quæro de eo,qui pro tuto.Secus si error sit circa qualitatem iurisdictionis. le. ij.§.cōuenire.& ibi Pe.de Sun.ff.de iudi.Innoc. in capitulo ex officio.de rescrip.in Specul.de compe.iu.ad. §.primo. uer.j.Item

Error iudicis impedit litis contestationem. gl. fin.& Ang.in d.§.conuenire de iudi.

Error in nomine proprio, uel appellatiuo , an & quando uitiet.no.in l.si quis in fundi.de lega.j.& in l.in uenditionibus.de contrahen.emp.in l.si in nomine.& ibi Bal.C.de testa.tex. & Bald.in l.si Fortidianum.C.de lega.& Bald. in l.non ideo. C.de hære.insti.& Insti.de leg. §. si quis in nomine.& j̄.eo.per discursum, in Spe.de libel. concep.

† §.xv.& Ol.con.156.† Et per Feli. in c.significantibus.de rescrip.& Fran.Are.in l.si me. de acq.poss. & Bal.in l j.de ori.iu.& late in d.l. si quis in fundi. per Fra.Are.& in d.l.si in nomine.& Bal.in l.quoties.de his,quæ in test.delen.in fi.

† Error in nomine proprio rei legatæ,non uitiat legatum,quando constat de corpore. l.si quis in fundi.ff.de leg. j. Ratio est, quia propria nomina reperta sunt ad cognoscenda,ea quibus imponuntur & ideo si constat de qua re testator disposuit,talis error non debet uitiare istam rationem . Formaliter assignat tex.in §.si quis in nomine. Inst de leg. Nam quando cōstat de corpore, expressio proprij nominis censetur esse superflua.l.j.in fi. ff. de dote prælegata ponit domi.Iaso. in d.l.si quis in fundi. in primo not. ubi dicit ꝙ ista ratio cessat in errore nominis appellatiui,& sic in nominibus appellatiuis generum , quæ non sunt inuenta ut cognoscamus indiuidua. †

Error in nomine proprio loquentis uitiat.l. fin.& ibi Bal.in prin.& Bar.C.de hære.inst gl. in c.significā te.de

te de rescrip.Sed

Error in nomine proprio tertiæ personæ non uitiat: ut ibi per Barto & doc. & Alexan. in l.si in nomine.de uer.obl.

Error in nomine appellatiuo rei præsentis non uitiat ut si dico, Promittis mihi hunc bouem, cum sit equus: quia ualet stipulatio. Bar.in l.quæ extrinsecus.ff.de uerbo.obli.ubi etiam per Alex qui tenet idem post Ang.in d.l. si quis in fundi.

Error in nomine adiectiuo parificatur errori in nomine proprio glo & Bar. in l.si quis in fundi uocabulo.in prin de leg.j.& in l.qui quartam. in si princ.

† eo.tit. † Vide do.Barth.Socin.in l. qui habebat.in ij.col.uer.eo.iiij.de reb dub.]

Error in nomine proprio non uitiat, si alia demōstratio per nomen officij,uel dignitatis sit uera.Bar.in

† l. qui habebat.ff de re.du. † Et per Feli.in c.significante.de rescrip.]

† Error nominis,uel cognominis, non uitiat cōmissionem si per circunstantias potest de persona constare.Ita in Rota dec.cxxxiij. in nouis.

Error non uitiat, quando constare potest per consuetudinem errantis, qui sic fuerit solitus nominare, uel etiam per consuetudinem uulgi.Bal.in l si in nomine.in si.C. de testa.

Error in nomine proprio quare non uitiet,sed in nomine appellatiuo.uide Bal.in d. l. si Fortidianum. C.de leg.

Error in qualitate personæ non excusat delinquentē in dolo malo.& ibi Bal.ff.de seruo corrupto.

10 Error in nomine denuntianti non uitiat, nec facit syndicum denuntiantem puniri.Bald. in lege.ij.C. de erro.aduoc.& per Bal.in l.errores. C.de aduoc. diuer.iudi.

Error in nomine denominati non uitiat,ut si procuratorem appello syndicum. Barto. in l.insulam.ff.de præscri. uer.

Error in nomine contrahentis adhibitus per notariū an uitiet.s.uer.Error notarij.uer.x.

Error in nomine inquisiti non uitiat,si constat de nomine dignitatis.

Error in nomine proprio testatoris loquentis uitiat. l.si.& ibi Bal.C.de hære. inst.

Error in nomine proprio filij hæredis instituti uitiat Bal.in d.l.si.prima oppo.C. de hær.insti.per.l.si in nomine.C.de testam.Sed contrarium probatur in d.l.si in nomine. secundum Bar. ibi Primum sequitur Alex.in l. si in nomine.de uerb.ob. ubi dicit uerum,nisi filius esset absente parte editus, & nutritus.& tenet Alex.in d l.si.

Error in nomine actionis in libello, non uitiat,secundum Inn.in c. examinata. de iudi. Quod uerum de iure canonico, non de iure ciuili. Innocentius. in capitulo.dilecti eod.titu.& Bald.in Marga.uerbo, Actor.uer.j.

Error in nomine contractus non uitiat.l. insulam. & ibi Barto.ff.de præscri. uerb. Vnde non fuit libellus,in quo narratur cōtractus innominatus, & proponitur actio exempto.Bar.ibi.

Error in pronomine non nocet.in Spe. de iud. deleg. §.v.uersi.quid si episcopus.

† Error in nomine proprio, uel pronomine, uel cognomine non uitiat, si de corpore constat. le. si in nomine.C.de testam.Et ista regula, secundum gl. ibi, generaliter procedit in omni materia. Limita tamen prædictam regulam pluribus modis. ut per do. Ias. ibi:& per Soc.in suo tract. falle.in reg. c-

† xix.incip.error in nomine,&c. †

Error in nomine citati an uitiet.in Sp.de cita.§ j.uer sic.item excipitur ꝙ citatio.

20 Error in nomine non nocet, quando constat de corpore Spec.de libel.concep.§.xv.uersic.quòd si hominem.

Error in calculo nocet erranti.l.fin.§.cum antea. C. de tempo.appella.l.quamuis.de condi. & demon. le.si cui.& lege si sub conditione.& le. cum seruus. eod.titu.l.prima.& ibi per docto.& Bald·C.de errore calculi.

Error in calculo modicus non uitiat.l. quamuis. ff.de condit.& demon.Bal.in l.omnem. C ad Tertul.& in l.pe.vj.col.C.de condi. infer. facit. lex cui dēs. de ædil.edicto.alias sic.d.l.fin.§. antea.de tempo. app.Vnde

† Error calculi non remittitur,quando super eo emanauit summa.do.Pet.Phi. Cor.in consi. lxij incip. quanquam.in litera a,in quarta parte.]

Error in solutione gabellæ modicus nō uitiat. Bal.in d.l.quamuis.de condi.& demon.Sed contrariū tenet Bal in addi.Spe.de appel.uersi. sed pone. dicit statutum quòd ille,qui.& Flo.in l. res bona.de cōtrahen.empti.uide Bal. in l.j.C.si aduer. rem iudi. Item uide Alexan.in l.in executione.§ item si ita. de uerbo.oblig.

Error paruus non imputatur officialibus in syndicatu sed bona fides eorum est consideranda. Bal.in l. quamuis.Item

Error paruus in solutione pœnæ commissus nō facit esse locum pœnæ corporali conditionalis.s.Bannitus.j uer.xxxiiij.

Error in calculo temporis nocet erranti.l.fi.uer.cum nobis.& ibi doc. C.de temp.app.

Error in calculo potest allegari,ut iterum calculetur ratio.l.j.& ibi Bar.C.de err.cal.

Error calculi primo negati an possit negari Pau. de Castro con.xxxiiij.

Error calculi usque ad quantum tempus possit reuocari.tex.& gl.& doc.in l.calculi ff. de admi. rer.ad ci.pertinentium.Item

30 Error calculi an possit allegari in causa appellationis.Pau.de Cast.in d.consi xxxiiij.

Error in mandato an impediat translationem dominij,ut prosit:uel obsit erranti, qui mandet rem sub transferri in alium quam tamen ignoret suam. in l.eius,qui in prouincia.§.qui uero. si cer.pet.& in l.si consensum.§.si.ff. de contrahenda empt. & ibi glo.& doct.& in l.iij.§. subtilius.de condi.ob cau. Bar.ibi per Alex.in l.j.ff.de offi procu. Cæsaris.& dic quòd sic.d.§.subtilius.Quod est uerum,nisi traditio

ea debētur a uenientib. ab intestato nisi sit nomina tim relicta ab hærede extraneo. Bal. in d.l. vi. col.

Error in præsidente impedit usucapiendi conditioné. l.clauib.ff.de contrh.emp.

Error in contractu probatur, probando quod fuit sic actum, & in scriptura est omissum. Bar. in l. Titia. §. primo. de uerb. obl. supra uerbo Error notarii. uer. antepe.

Error coram arbitro an noceat, & an possit reuocari. Bar. in l. non fatetur. ff. de confes.

Error in guarentigia potest reuocari Bar. in l. non fatetur. in fi. ff. de confes. & in l. error. C. de iu. & fac. igno. quod potest reuocari eo modo, quo confessio facta est in iudicio.

Error in confessione quomodo reuocetur. Bar. in l. nō fatetur. ff. de confes. & in l. de ætate. §. ex causa. & §. qui iusto. de interr. act. ubi dicitur probari, probando rem aliter se habere. Et ibi uide practicam per Bar. quomodo debet fieri cum notario, & iudice pro reuocatione erroris: uidem etiam Laufr. in c. quoniam contra. uer. confessiones. de proba.

Error in inuentario an possit corrigi. ĵ uerbo, Inuentarium hæredis qualiter fieri debeat. uer. pen.

Error cohæredum impedit translationé dominii. l. seruum. & ibi Bar. C. fam. er.

Error in libello post litem cōtestatam non potest corrigi. Bal. in l. edita. C. de eden. & in l. ex his. ul. colu. C. de fideius.

Error in constitutione hypothecæ non prodest ad rescindendum hypothecam. Bal. in l. si ueritas. C. de fideicom.

70 Error parit titulum pro suo, & habetur ꝑ titulo. Bal. in. l. fi. xv. opp. C. de edic. di. Adri. tol.

Error in ti. non excludit petitionem hæreditatis. Bal. ibidem.

Error in incorporalibus, etiam supinus, & iniustus, sufficit nisi in præscribenda iurisdictione. Bald. ibidem. xv. oppo.

Error in corpore uitiat institutioné, & legatum. l. quoties. in prin. & ibi Bar. ff. de hær. inst.

Error in quantitate continua, uel discreta, nō uitiat. l. quoties. §. j. & ibi Bar. de hær. inst.

Error in supplicatione tantum operatur, quātum error in stipulatione. Bal. in c. j. §. notandum. qui feu. da. pos. gl. in l. si librarius. de reg. iu.

Error in titulo non impedit præscriptionem. Bald. in l. fin. xi. col. C. de edi. di Adr. tollen. & Bar. in l. j. ff. quorum bo. Bal. in l. nulla. C. de rei uen. & in l. Celsus. de usucap.

Error in diuisione non nocet. l. si filia. in princip. ff. fa. ercifcun l. seruum. C. eod. tit. nisi fiat diuisio cum hærede putatiuo. l. si post diuisionem. & ibi Bar. C. de iur. & fac. igno.

Error in appellando pro alio an noceat. in Sp. de appel. §. iiij. uer. sed quid si per errorem.

Error iustus quis dicatur, ut excuset appellantem ab expēsis. in Specu. de expen. §. v. in prin. & §. vj. uer. ex præmissis.

80 Error in proprio patrimonio quandoq; cadit. in Sp. de loca. §. vi. uer. lxv.

Error in matrimonio an uitiet. in Specu. de coniug. seruo. & infra uerbo Matrimonii impedimenta. uer sicu. ij.

Error in libello appellationis an possit corrigi. Item

Error in confessione, uel positione in causa principali, an corrigatur in causa appellationis. Bal. in l. edita. xxxvij. col. C. de eden.

† Error in facto proprio quādo sit tolerabilis, & quādo non, in facto alieno: uide Ias. in l. error. co. pe. C. de iur. & facti ignoran.

Error in estimatione litis faciens solui minus, quam debeatur ex forma statuti, an noceat. Bald. quod non, in addi. Specu. de appel. uersicu. sed pone, dicit statutnm quod ille, qui. & Bar. in l. fi. in fi. C. de app. & supra uer. Bannitus liberatur. uersi. xvi. & ĵ. uerbo, Statutum.

Error uitiat exhæredationem. l. si posthumus. §. fin. & ibi doc. C. de lib. & posth.

Error in gestis uniuersitatis an possit probari per illos de uniuersitate, & quomodo. Bar. in l. si librarius. in fi. ff. de reg. iur.

Error in diuturna præstatione pōt allegari, & probari licet præsumptio iuris tantum sit in contrarium. Bal. in l. ij. C. de do. promis.

Error in præscriptione an, & quando toleretur. Bal. in l. super longi. C. de lon. temp. præscri.

Error iustus causat usucapionem, sicut uerus titulus. l. Celsus. ff. de usuca. & Bar. in l. at qui natura. §. cum me absente. de neg. ge. & ideo sufficit probatio per famam publicam, secundum Bar. ubi supra.

90 Error in libello expressus an uitiet sententiam. Bal. in l. ij. C. de re iudic.

Error in solutione capitum solidorum fienda ex forma statuti in causa appellationis, an uitiet appellationem. Bal. in addi. Sp. de app. uer. sed pone, dicit statutum.

Error in quantitate mercedis, uel pensionis si interueniat, statur uoluntati recipere debentis. l. si decem. & ibi Bar. ff. loca.

Error in cancellatione an uitiet. infra uer. Cancellatio. uer. iij.

Error in matriculatione non matriculandi an uitiet. ĵ. uerbo Matricula. uer. viij.

Error in materia stipulationem non uitiat. l. si id, qđ aurum. & ibi doc. & Alexan. de uerb. obli. ubi idem dicit in legato, secundum Cyn. in l. si quis in fundi uocabulo. in prin. de leg. j. ubi dicit quod si testator legat massam auream, quam putauit æream, potest hæres retinere aduersus legatarium quanti pluris ualet illa massa.

Error in materia reddit contractum bonæ fidei nullum. glo. & Alexand. in d. l. si id, quod aurum. nisi in casu. l. primę. & ibi glo. ff. de pig. act. Item alio casu. secundum Alex. ibi.

Error in transactione expressus an uitiet. Bar. in l. j. C. de erro. calculi.

Error causę an uitiet pactum. in l. si cum te. & ibi Bar. ff. de pactis.

Error in facto proprio toleratur, quando quis certat de damno uitando.l.sed si me putem.in princ.ff.de cond.inde.ubi etiam dicit præsumi tunc,probando rem aliter se habere.

100 Error in rescripto circa substantialia uitiat rescriptum.In.in c.super literis.de rescri.Secus si sit circa qualitates,uel accidentalia.Host.& Bal.in Mar.uerbo.Error.uer.j.Sed circa nomen eius, contra quem impetratur rescriptum,non uitiat,si per circunstantias potest constare.Rota in deci.cxxxvi. error nominis. in nouis. Vide omnino deci. ccxcij licet in nouis.quæ tendit ad idem.

Error in actis cõmissus a procuratore potest reuocari usque ad finem causæ,si probetur.In.in c.pe.de confes.& Bal.in Marg.uer.Error.uer.ij.

Error appellantis a sentẽtia pro se lata nõ nocet.l.Titiæ amicę.de auro,& arg.leg. Bal. in l. præsens. C. de sen.Lu.in fin.uer.Error.uer.Appellãs.

Error in causa non obligatoria non inducit repetitionem.l in summa.§.id quoque.& ibi Bar.de condi.indeb.

Error in facto proprio potest allegari, non in alieno. Bal.in l.quicunq;.j.col.C.de ser.fug.

† Error in litera, puta quia debuisset scribere sine d, & scripsit cum d,an uitiet in libello,& in rescripto. Vide d.Bar.Soc.in con.cxlvi.incip.uiso.uer. præterea ex prædictis.in prima parte.

Error in syllaba an uitiet.no.in l.qui habebat.de ma. testa.

† Et per Fran.Are.in l.si in nomine.C.de testa.]

Error in positionibus an possit reuocari per sententiam.Bald.in l.error.iij.colum.C.de iur.& fac.ign. Barto.in l.post legatum.§.his uero. ff. de his, qui ut indig.& infra uerbo Positio mutatur.uersicu.iij. Item

Error in responsione ad positionem si probetur, põt reuocari,scilicet confitendo uerum esse quod aduersarius posuit,licet id fuerit primo negatum. Bar. in l.post legatum.§.his uero.de his,qui. ut indi. Vide Pe.de Sun.in l.fi.C. si ex fal.instr. & infra uer. Responsio.uer.xxij.& sequenti.

Error in responsione eius,qui habuit terminum ad deliberate resp ondendum,non potest allegari.Bal.in l.errore.pe.col.C.de iur.& fac.igno.Barth.Cep.in caute.cxlviij.Ang.Are.fin.Insti.de act. §. si minus. gl.fin.in c.ex literis.de diuor, & Bal.post glo. in l. si quidem.C.de excep.

Error in iudicio commissus non potest reuocari post sententiam.Barto.& Bald.in l.error.v.colum.C.de iur.& fac.igno.& Bar.in l.prima.C.de confes.quod non ut ibi.Item

Error,in quem quis incidit assertione partis, potest reuocari post sententiam,& per restitutionem in integrum.Bar.in l.j.ff.quando actio de pecu.est anna.& in l.ij.ff.de confe.Item

110 Error in confessione spontanea non põt reuocari post sententiam. Sed

Error in responsione ad positionẽ potest reuocari, ẽt post sententiam, per restitutionem in integrum. Bar.in d.l.error.& ẽ.uer.Confessio.cl.ij.uersic.xlj.

Error litigantium facit ius.in Sp. de rescript. præsen. §.iij.uer.pen.

Error in nomine eius, per quem uacat beneneficium, uitiat prouisionem de dicto beneficio factam, sed non uitiat acceptationem.Rota in deci. cclxxij.licet impetrans,&c.in nouis.

Error uitiat indulgentias. Old. consil. clxxvij. alias. lxvi.Cardi.in clem.secunda.§.j.v.q.de pę. & re. & ẽ.Indulgentia.

Error in actu requirente scripturam non uitiat, probato errore per testes. Alexand.consi.ccxiiij.ij.par. ubi idem dicit in errore circa sententiam scriptam. Item

Error in bulleta gabellarũ non facit res incidere in cõmissum. Alex.in d.con.ccxiiij.

Esca est nomen generale, & comprehendit etiam uasa aquaria, quibus aqua datur ad abluendũ non uasa potoria, quibus aqua retinetur ad potandum.Bar.in l.in argento.§.fin. ff. de auro & argen. leg.l.pediculis.§.argento.& ibi Bar.eod.titul.& ẽ. uer.Vasa.uer.iij.

Esse in loco dicitur etiam, qui habet animum redeundi.l.quæsitum.§. Papinian. & ibi Bar.ff.de fun.instr.

Esse in loco quis,uel res dicitur, quando casualiter adest.l.quæsitum.§.fi.& ibi Bar.& l.si ita. de leg. iij.

Esse dicitur res,ubi perpetuo debet esse, nõ ubi est ad tẽpus.l ex facto.& ibi Bar.ff.de hær.inst.in l.si fundus.& l.quæsitũ.de leg.iij.l.si chorus.§. his uerbis. & ibi Bar.e.ti.& l.qui Romæ.eo.ti.

Esse facit prorogationem fieri posse, quia quod non est,non potest prorogari.in Specu.de dila.§.iij.uersi.& sunt.

† Est,uel esse ista uerba ueritatem important.Signo. de Homod.in con lxxxvij.]

Aestas an,& quando incipiat.in l j.§. estatem. & ibi gl.de aqua quo.& ęsti.Bar. in l.ij. §.estas.ff.ne quid in loco pub.

Aestatis calores an excusent citatum non comparentem.Sp.de cita.§.j.uer.item ꝙ ualetudine.

Estimatio rei legatæ duob.insolidum, debetur uni eorum, cum alteri debeatur res ipsa l.qui duos.§.fi.& ibi Bar.de leg.ij.

† Adde ꝙ estimatio idem est, quod taxatio, prout in subiecta materia:ut si tradatur res estimata,hoc addito quòd reddatur estimatio,& non res,ex hoc ure significatꝰ emptio,& uenditio.l.quoties.ff.de iur. do.Sed ubi res datur estimata hoc pacto ꝙ res reddatur,& estimatio,tunc non est emptio,sed significatur quod re perẽpta uel diminuta attendatur estimatio facta.l si inter.C de iure dotium.

Estimatio rei legatæ debetur hæredi legatarii mortui: quia cui res legatur, etiam eius estimatio uidetur legata,& hæredi debetur.l.mortuo. §. si Titio. & ibi Bar.& doct.post gl.de leg.ij.

Estimatio rei legatæ cuius non est commercium, an debeatur.in l.mortuo.§.Labeo.de leg.ij. Bald.in l. cum alienam.iij.col.C.de leg.

Estima-

Estimatio rei legatæ ab hærede deterioratæ debet fieri secundum tempus legati facti, non secundum tẽpus, quo res est deterior facta. l. Mæuius. §. in fundo. de leg. ij.

Estimatio rei legatæ, quæ præstari non põt sine delicto legatarij, debetur legatario ab hærede. l. fideicommissa. §. si seruo. & ibi Bar. de leg. iij.

Estimatio rei legatæ non debetur, quando legatũ non ualet ratione rei legatæ. l. apud Iulianum. §. fi. de le. j. Bar. in l. fideicommissa. §. si uero. de legat. iij. uide Bar. in l. nutu. §. fi. eo. tit.

Estimatio rei legatæ fratrib. Minoribus. sancti Francisci, an debeatur. j. Legatum quibus personis. uer. v. & uerbo Legatum ecclesiæ. uer. vij.

Estimatio debetur ab hærede pro re, quam grauatus est emere pro altero, si nõ emat. l. patronus. in princip. & ibi Bar. de leg. iij. uide in l. qui concubinam. §. fi. e. tit.

Estimatio rei legatæ debetur hæredi legatarii, si res est alienata per hæredem. l. si quis inquilinos. §. j. de leg. j.

10 Estimatio legati debetur legatario ꝓhibito acquirere ex forma statuti. Bar. in l. filiusf. §. quid si alicui. de leg. j. & Bal. in l. cum seruus. §. fi. e. tit.

Estimatio fructuum legatorum solui potest legatario pro ipsis fructibus. l. fundi Trebatiani. & ibi Bart. de usuf. leg.

Estimatio per iuramentum non probatur, quando agitur de pœna corporali: ut per Bar. & Alex. in l. fi. ff. de in lit. iur.

Estimatio dotis debetur uxori actione de dote, sed res debetur ex testamento, quando uxori uir legauit rem dotalem estimatam. l. Lucius Locusta. & ibi Bar. in princip. de leg. ij. uide in l. prima. §. fi. ff. de dote præle.

Estimatio dotis an fiat secundum tempus, quo datur. Soc. pulchrè in con. lx. secundum ordinem meum, incipi. in causa domine. in iij. uol. ✠

Estimatio rei debitæ an possit peti in libello. Bar. in l. si cõcubinam. §. non solum. rerum amo. doc. & Sali. in l. uinum. ff. si cer. pet. Bar. in l. iij. & in l. in re furtiua. ff. de cond. fur. ubi plenè. & Bald. in l. fin. C. de cond. inser. per Bar. C. unde ui. & l. si seruus. §. fi. & ibi per Ale. de uer. ob. & infra. Libellorum formæ. uer. xxiiij. & cxx. in fi. & clxxxiij.

† Estimatio rei qualiter fiat, & quid si fiat estimatio diuersa: uide Feli. in c. cum causa. ad fin. uer. item ad de quod ubi dè testib.]

Estimatio rei, & res, idem est. l. si ita fideiussorem. ff. de fideius.

Estimatio testatoris circa augmentum, uel diminutionem Falcidiæ nihil operatur. l. si fundum. §. si libertus. de leg. j. Item

Estimatio testatoris nihil operatur, licet res legata ualeat plus uel minus: quia res debetur qualis est. d. §. si libertus. & ibi doct. & Bar. in l. cum pater. §. pater filio. & ibi Bar. de leg. ij. Vide gl. & Bar. in l. fina. §. primo. de leg. ij. & l. quod de bonis. §. fi. & ibi Bartó. ad legem Fal.

Estimatio rerum dotalium facit maritum teneri de periculo rerum. l. si estimatis. ff. soluto matrimon. & Bald. in l. ex conuentione. C. de pac. & infra eod. uersi. xl.

Estimatio rerum debet poni in inuentario tutoris. l. fi. & ibi Bal. C. de magi. conue.

20 Estimatio debetur pro legato rei dotalis. Bald. in l. iij. C. de iure do. doc. & Bar. in l. dotalem. ff. de test. mil. & in l. apud Iulianum. §. fi. de leg. j. Bal. in l. cum alienam. C. de leg.

Estimatio rerum furatarum, uel raptarum, probatur iuramento damnum passi. Inno. in c. fin. quod metus causa. l. si quando. & ibi doct. C. unde ui. Bald. in l. si res. C. de ordi. cog. gloss. institu. de uerbo. obliga. §. penul. Item etiam per testes, etiam domesticos, & familiares. Barto. in d. l. si quando. ult. colu. Quod uerum est, quando agitur contra ipsum derobantem: secus si contra uillam, uel alium. Barto. in in l. prima. ff. quando ex facto tut. docto. in d. l. si quando. & in cap. fin. quod metus cau. Bar. in d. l. si quando. in fin. & in l. ne quid. de incend. rui. nau. Item uerum, nisi quando agitur ad pęnam criminaliter pro furto: quo casu debet plenè probari, etiam stante statuto quod pęna furto imponatur secundũ estimationem rei furatæ: secundum Bar. singulariter. in l. fi. ff. de in lit. iur.

Estimatio rerũ derobatarum in itinere, quas quis portabat contra deuetum, non debetur fisco. Bald. in l. ij. C. de uectig.

Estimatio fieri debet a peritis in arte. Ang. in auth. de non alic. §. quod autem.

Estimatio rei, quæ non est in obligatione, in qua est res debetur officio iudicis. gl. in l. uinum, si certum pet. a'ias debetur iure actionis. Bar. ibi. uer. opp. de l. in hac.

Estimatio rei qualiter petatur. in Specu. de obl. & sol. §. iij.

Estimatio rei debitæ solui potest, etiam post sententiã l. Titiæ. de auro & arg. leg.

Estimatio est secundum quod interesse agentis. l. pretior ait §. pen. de bo. autho. iudi. pos.

Estimatio succedit loco rei in uniuersalibus, nõ in particularibus. Vnde

Estimatio fructuum dotis non extantium potest peti. gl. Bal. Ang & Imo. in l. diuortio. §. ob donationes. sol. ma. Item

30 Estimatio fructuum perceptorum ab his, qui licitè percipere potuerunt, ut maritus, tutor, creditor, & similes solui potest, si fructus non extant: quia ea non crescit, nec decrescit. Bar. in d. §. ob donationes. in fi. & j. uer. Fructus cõsumpti. uer. fi. & uerbo, Fructuum petitio. uer. ij. ubi melius.

† Estimatio in contractu societatis quando faciat emptionẽ. Soc. con. xxiiij. col. xj. uol. j. Item

Estimatio debetur a possessore fundi pro fructibus perceptis præterito tempore, qui seruari non potuerunt Barto. in l. is, cui. §. qui seruandorum, ut in pos. lega.

Estimatio interesse quanti plurimi crescit usq; ad sententiam.

tentiam.gl.Iac.But.Ange.& doc.& Ray.in l.in hac de tritica.Ray.in l.uinum.si cer.pet.contra.Bar.in l.iiij.§.j.ff.commodati.ubi plenè.

Estimationem rei soluens an acquirat dominium sine cessione actionis.Dy.in regula,pro possessore. iiij. & vi.q.in vi.Bar.in l.in depositi.ff.de re iudi. gl. & Bar.in l.j.in fi.ff.de cond.sine causa.

Estimatio an sit in obligatione, quando legatum non debetur. Bar.in l.certè.§.item quæri de leg.primo. Adde casum in l.si quis inquilinos.in princip.& ibi Bar.eo.tit.quòd

Estimatio rei inseparabilis ab alia legatæ debetur, licet res non debeatur.ut ibi:& infra uersi. Pretium. uer.xix.& infra eo.

Estimationem bonorum paraphernalium, quæ sunt consumpta ad usum communem mariti & uxoris, qualiter petat uxor.Fran.Crem.sing. cxlj. incip. si paraphernalia.

Estimatio pro pondere auri solui potest, etiam post condemnationem, licet aurum sit in obligatione, & petitione.l.Titio amicæ.& ibi Bar.ff. de auro & arg.legato.

Estimatio ususfructus quomodo.fiat infra uer. Vsusfructus.el.j.uer.xj.

Estimatio uestis prohibitæ legata an debeatur. Bart. in l.quamuis.in fi.de auro & arg.leg.

Estimatio inter socios facit periculum esse commune. Bal.in l.j.C.commodati.

40 Estimatio an,& quando faciat transire periculum, & ad quid obliget.Bar.in l.si ut certo.§.nunc uidendum.& ibi Alex.ff.commodati.& in l.quæro.§.fin. & ibi Bar.ff.locati.in l.j.ff.de estimatoria.Bal. in l.j.C.commodati.& in l.ex conuentione.C. de pac. in l.si estimatis.sol.mat.& ĩ.eo.uer.xviij.

Estimatio rei debet fieri secundum quantitatem reditruum.l.si quos.& ibi Bar.C. de rei uen. & Bal. in l. ij.eo.tit.& ĩ. Valor.uer.ix.

Estimatio debet fieri de tota re,prout tota ualet, non per partes.l.Meuius.§.fi.& ibi Bar.ff.fa.er.Adde dictum Bar.in l.si ex falsis.ad fi.C. de transf. & glo. & Bar.in l.j.C.communi diuidundo.

Estimatio bonorum an probetur per uerba testatoris. Pau.de Cast.con.ccclxv.

Estimatio fundi nõ debet fieri secundum mensurã,sed secundum bonitatẽ.Bar.in l.si ex falsis.C.de transf. l.si quos.& ibi Bar.de res.uend.& Bal.in l.ij.e. tit.

Estimatio si fiat a iudice.Bar. in l. creditores. in repeti.C.de pig.

Estimatio,id est,arbitrium.Bal.in l.uoluntatis.iij. col. C.de fideic.

Estimatio an faciat desinere fundum esse dotalẽ. Bar. in l.si estimatis.sol.mat.

Estimatio an faciat recipientem teneri de casu fortuito:uide pulchre do.Ias.in l.j.in ij.col. uer. circa secundum.ff.de estima.actio.

Estimatio alternatiuè legata cum re,debetur,licet alienetur per testatorem.gl.& Bar.in l.Lucius.ij. opo. de leg.ij.& Bal.in l.iij.iij.q.C.de lega.

Estimatio facta tempore diuisionis non facit emptionem.l.seruos.& ibi Bar.ff.fa.er.Item

50 Estimatio certa in dote facit emptionem.l.j. & ibi gl.& doc.C.de iure dotium.l. si inter. & l. quoties. & ibi Bar.e.tit.Sed quare,uide Bal.in l.cum dotem in prin.eo.tit.& in l.si propter. & ibi Bar. ff. rerum amota.Contrarium no.in l. quæsitum. §. cum uir. ff.de leg.iij. Vide plenè per Bartol. in l. si ut certo. §.nunc uidendum.ad fin.ff.commodati.& in l.cum fundum.& ibi Bart.loca.& Bal.in l.prima.iij. q. C. commodati. ubi dicit quòd estimatio facit emptionem in contractibus,in quib.naturaliter ex natura contractus dominium transfertur,non alias.& Bal. in l.j.C.pro socio.Vide ibi Bal.plenè, & in l.si pascenda.C.de pac.& in l.j.viij.q C. pro soc. Item in Sp.de loca.§.iij.in prima forma.de don.inter uirũ. §.ij.uer.& nota. † Vide Dy.in consi.j.& do.Soc. in consi.lvij.inci.stantibus supra scriptis.uersi. tertius casus.in j.parte.char.cj. & in con.ix. incip. prosequendo ordinem.uer.octauo ex illis.& uer.xij. circa medium in j.parte.char.cj.& in consi.cclxxxix. inci.difficultas non parua.in prin. ibi:ex quo in casu nostro.cum uer.seq.usque ad fin.in ij. par. char. cex.& Fran.Are.in consi.lxxxiiij. & in l.ex conuentione.C.de pac. † Vide Ias.in l.ex conuentione. in prin.C. de pac. ubi ponit quatuor limitationes. Io. Lup.in cap.per uestras.col.xxxiij.de don. inter uirum & uxo.

Estimatio rei dotalis, uel alterius rei, in dubio facit emptionem l.prima.cum glo.l.quoties.& l.si inter. C.de iu.do.l.ex conuentione.ubi do.Iaso. in primo not.limitat istã regulam quatuor modis.C. de pac. Adde Soci.in suo trac.fallen.in regu.cxlj.inci. estimatio.

Estimatio boni dati in soccidam non facit emptionẽ. Bald.in d.l.si pascenda.C.de pac.& in addi. Specu. de loca. uerb. Estimatio. sed facit transire periculum in recipientem.l.quæro.§.fin.& ibi Bar. ff. locati. † Vide Ias.in l.ex conuentione.uersi tertio limita.C.de pac.Ioan. Lup.in c.per uestras.col. xxx de dona.inter ui.& uxo.Corne.in repeti.l.si pascenda.C.de pactis.

Estimatio nõ dicitur interesse, nec econtra. Bal.in l.j. §.considerandum.de tute.& ratio.di.Sed idem Bal. tenet contrarium in l.j.C.de his,qui a non do. ma. † sunt.& in addi.Sp.de interesse.uer.j. in fin. † Vide Dy.in reg.mora.de reg.iur.in vj.]

† Estimatio ex cursu,& uarietate tẽporum uariatur. d.Mar.Soc in con.xxiiij.incip.uisis.uer. & ideo uidemus circa medium.in j.parte.]

Estimatio cum debetur, quod tempus inspiciatur. in l.hominem.ff.mandati.& in l.in hac.§.fina. de tritica.& ibi Ange.quod tempus, quo debetur: & locus, in quo debetur res, inspicitur. & not. in l. uinum.si cer.peta.& l.quoties.& ibi doct. & Alexan. de uerb.obl.

† Estimatio floreni si ex tempore post obligationem contractam uariatur circa bonitatem extrinsecam, ex quo attenditur tempus solutionis, an sit de loco, arguendo de tempore ad locum solutionis.

C.de rescind.uend.& Flori.in l.si seruum.ad legem Aquil.

Estimatores eligi debent a partibus.Barto.in d.l.hac edictali. §. his illud.de secund. nup. Item possunt eligi a iudice super ualore rei cum iuramento estimando ex qualitate fructuum, scilicet partibus discordantibus,non aliter.Bald.in d.l.ij.pe col. de re scin.uend.

Estimatores per iudicem mitti possunt ad æstimandū etiam post publicatas attestationes.d.l.hac edictali.§.mobilium.& Bal.in d.l.i .de rescin.uen.pe.col. Lanfr.in c.quoniam contra.uer.testes.uer.sed dubitatur de huiusmodi.de prob.Flo.in l. si seruum. ad legem Aqui.

Estimatoribus discordantibus debet tertius eligi.Bal. in d.l.ij.pen.col.

Estimatoribus tribus estimantibus diuersimodè: quia unus in decem,alius in quindecim, alius in uiginti, debent omnes summæ coaceruari, & iudex debet estimare in tertia parte totius summæ,& sic in quindecim.Sal.fin.in l.hac edictali.§.his illud.C.de sec. nup.& Alexand.in l.si fundum.ff.manda. per illum tex.Adde Bal.in l.prima.vi.q.C.si seruus extero.& gl.in l.cum in eo.ff.de pac.

Estimatores debent poni,qui sint artis periti, & eligi. Bar.in d.l.ij.ul.col.de rescin.uen.

10 Estimatores uariantes inter se tenentur de falso. Bar.in l.testator.§.qui indiuisam.de le.ij.

Estimatores male estimantes tenentur ad interesse . l. j.& ibi Bar.C.de discus.lib.x.

Estimatorum mala estimatio potest corrigi a iudice, adhibitis aliis estimatoribus. Barto.in l.arbitro.& ibi Alexand. qui satisd. cog. Lau. de Fano institut. de rerum diuis.§. præterea. uel sine aliis estimatoribus.ubi supra.

Estimatoribus iuramentum non potest remitti de consensu partium.gloss. in cap.fraternitatis. de frig. & mal.quia est credulitatis: secus si esset ueritatis.cap. tuis.de testib.

Estimatores missi per iudicem possunt referre, etiam parte absente, licet mitti non possint parte absente. Barto.in l. Theopompus.de dote præle.& in l. qui bona. de dam. infect. & in l. susceptores. C. de susce.& arcar.

† Estimatores electi ad estimandum domum postquā erit facta,an possint partem estimare ante, quam sit perfecta:uide do. Pe. Phi. Cor. in consi,clx.incip.uiso.per totum.j.parte.]

Estimum nouum communis non habet effectum, nisi sit notificatum comitatiuis.Bar.in l.j.C.de apochis pub.lib.x.

Estimum communis non pōt sine causa diminui a dominis fundorum iam diu positorum in estimo. Bar. in l.j.C.de colla.dona.uel rel.lib.x.

Estimum debet diminui,si fundus per alluuionem decreuit.l.forma.§.primo.& ibi Barto. ff. de censi. & quod per Bald.in l.acceptam.in fin.C.de usuris. & in l.etiam.C.de execu.rei iudi.Gul.& per alios in l. quod si maritus.§.primo.de consti.pec.Alex.in l.Titio.ad municip.

Estimum fieri non pōt, nisi citentur syndici uillarum uel castrorum obligatorum ad illud.Bar. in d.l.susceptores.de susce.& arca.lib.x.

Estimum communis non probat dominium rerū estimo descriptarum.Bal.& doct.in l.si pater.C.de acemp.ubi dicit idem de possessione supra uer.Catastum uer.iiij. † Vide quod per do.Fran.Are.in l.in illa.in fi.ul.col.de uer.obl.& in l.rem. in fi.iij.col. eo.tit.& do.Barth.Soci.in con.lxxxix.incip.in causa.ues.tertio etiam ponderandum.in j.parte.& Lanfran.in rub.de cau.pos.& propri.].

Estimum communis facit præsumi ualorē bonorum. Bar.in l.hi,qui.C.de prædi.nauic.lib.xi. Vide Bal. in l.ij.C.de rescin.uen.

Estimo qui non ponit rē per errorem,excusatur a pena statuti.Bal.in l.quandiu.C.qui admitti.

Estimum communis factum pro imponendis collectis debet inspici etiam de bonis mobilibus. Bald. in l. etiam.C.de exec.rei iudi.& do.Bal.modernus in l. iiij.§.actor.ff.de re iud.

Estimum patris prodest filio etiā emancipato, nō aliis familiaribus. Bartol.in l.j.§.domini.el.ij.ff. ad Sill. Bal.in addi.Sp.de censi.uersic. in estimo. Addo gl. in l.ij.C.qui eta.lib.x.

10 Estimum patris prodest filiis.Bal.in l.ij.ul.col.uer. item nota quod dictio.C.de lib.& eorum lib. & in l.fin.in fine.C.de impub.& ali.subst.& Bart.in d.l. prima.§.domini.el ij.ad Sillan.& Bald.ubique allegat glo.singularem in d.l.ij.C.qui ætate.Alex.in d. l.fin.in fin.& Bal.l.prætor.§.sed si filius.in lect.antiqua,du edendo.& in l.prima. §. illud C. communia de manu. & in c. filius. de cap. qui cur. uend. & per Alexand.consi.xlviij.prima parte. Addo Bald. in l.diximus.§.fin.ff.de exc.tut. & in l. non plures. C. de sacros.eccle.& do. Alex.in consi.lix.quod incipit,super hæsitatione.& Bal.in l.sciendū.in prin. in ul.col.ff.qui satisd.cog.& ibi omnino uide do.Iaso.May.cum aliis concor.ibidem per eum signatis.

† Vide per Fran.Are.in l.militem.C.de procurat.& Feli.in c.primo.in j.col.circa prin.uer.nota ex eisdem uerbis. de magis. ubi infertur ad multa notata pro ut ibi uide per eum.& uide eum in cap. ij. circa prin.j.col.de præsump.]

Estimum patris mortui non diuisum inter filios,habetur pro diuiso,non pro integro.Bar.in l.qui fundū. §.cohæres.ad legem Fal.& in l.tria onera.la.j.& la ij.ff.de excul.tut.quod nota ad multa.

Estimum defuncti,& hæredis,non debet unum censeri,sed duo,ut sic,non uniantur ambo, licet unius ēstum ambo sint effecta unū per successionem. Bar.in l.qui fundum.§.cohæres.ad fi.ff. ad legem Fal.

Estimo communis sunt alleganda etiā bona, de quib. pendeat lis. Io. An.sin.in Sp.de interroga. quæ fi.in §.j.in addi. olim.

Estimo creditoris nō tenetur creditor ponere pignus. Creditor pignus.

Estimo mariti non computantur bona uxoris, etiam dotalia quo ad onus collectarum. in Spec.de censi. in fi.

in fi.& ibi Bal.in addi.uer.in estimo.

Estimum facit forenses alibratos teneri ad collectas pro rebus propriis impositas.Bald.in l.etiam. ultima colum.C.de execu.rei iudi.& supra uer.Collecta quibus.uer.iij.

Estimum obligat ad collectas impositas per æs & libram,etiam illum, qui non possidet, dummodo in estimo suo res reperiatur accatastata. Ang.singulariter in l.fi.C.sine cen.uel.reli.

Estimo communis qui non describi facit bona sua pôt intra quinquennium a fisco ei lis moueri.Bald.in l. ij.C.de uectigal.Bar.in l.commissa.ff.de publica. & infra uersicu. Fiscus agit. uersicu. xxxi.sed non nisi præcedente accusatione.Bal.in l.prima.C.ubi sena. uel clarissimi.

Estimi materiam supple ut supra uersi. Catastum. per totum.

Aestiuales sunt calceamenta de corio, quib.in estate utimur,& optima sunt apud sanctum Seuerinũ,quæ nos dicemus stiuai.gl.in cle.j.§.in uestib.de sta. monach.

Et aliquando copulatiuè ponitur.l.hæredi. §.Caio.de fund.instru.l. cum uterque.ff.ne quis eum, qui in ius uocan. est ui exi. Aliquando ponitur pro etiam:ut supra uer. Copula.uer.j. & ij.

Et,inter duo,quorum unum de necessitate inest alteri,facit ea resolui, ut unum sit adiectiuum alterius, ut placitus & consensus, id est, placitus consensus. Bar.in l.j ff.de pact.

Et cum inter personas posita,pariter operantur, & copulant.l.Titiæ textores.§.nihil.de leg.j.

Et cætera, uide ĩ.uerbo, Cætera.uer.j.Bart. in l. Gallus.§.idem.de lib.& posth.

Etiam,implicat.cle.j.& ibi Car.de test.& de const. c. cum omnes.& in cle.ij.§.j.per gl.& Card. de hære. de uer.obl.l.quodcunq;. §. si ita. & de aqua plu.ar. l.supra iter.§.officium.per Bar.in l.j.& ibi Bart. C. etiam per procu.causam re.in inte.& per Bart.in l. suus quoq;.de hære.insti.Card.in cle. iij. de procu. in cle.j.§.fi.de sup.negli.præla.& ĩ cle.j.de sequest. posses.Item implicat,& extendit.Car.in cle.j.§.fi. de re iudi.

† Adde Fran.Are.in l.continuus.§. illud.de uer.obl. in prin.iij.col.& per do.Pe.Philip.Cor. in con.iiij. incip.quatuor.in prin.& in con.lxviij.inci.antequã in litera K, in tertia parte.]

Et reliqua,& infra,quomodo ponantur.Bar.in l. Gallus.§.idem.de lib.& posth.

Et si,id est, quamuis. cle.ij. in princip. & ibi Card. de rescrip.

Aetas quotuplex sit.glo.in l. hæreditatem.ff. ad legem Falcid.Cy.& doct.in l.si infanti.C. de iure deli.

† Et per do.Pet Phi. Cor.in con.cxxxvi.incip. licet in litera b,in ij.parte.& Fran.Are.in l.gerit. in fin. vii.co.de acq.hær.& in l.si pacto.C. de pactis . & in l.pecuniam.ff.si cer.pe.& in l.si duo.§.si quis.de iureiur.in fi.& in l.si pcuratori.de cond.ob causam.]

Et Flori.in l.inui:i.ff.de testi.Aul.Ge.lib.ix. c. xxviij. † Et uide Feli. se remittentem in c.cum exemplum.de of.deleg.in fi.]

† Adde declarationem huius, uidelicet q̃ sex sunt hominis etates. Prima dicitur infantia, quæ extenditur usq; ad septennium, tam in masculo, quam fœmina.l.si infanti.& ibi gl.C.de iure deli. & ibi Ale. & in c.j.de despons.impub.li.vi.Secunda dicit̃ pueritia,quæ durat usq; ad duodecimum in fœminis, & xiiij.in masculis. gl.in c.si pater.de test. in vj. & in c.pueri.xij.q.v. Io.An. in rub.extra de delict. puero. Tertia dicitur adolescentia quæ durat usque ad xxv.annum.l.j in fi.ff.de min.Quarta dicitur iuuentus, & durat usque ad quinquagesimum annum . in c.iuuenis.extra de spons.in l.non aliter. ff. de lega. iij.Quinta est senectus,quæ durat usque ad.lxx.per tex.in c.j. & ij. de renuntia. in vi. & habetur de ea in dicta l.non aliter.Sexta dicitur decrepitas.l.fina. C.de sacrosan.eccle.quæ est centum annorum post quem terminum nemo præsumitur communiter uiuere.

Aetas octodecim annorum est apta ad bellum . gloss. sing.in c. primo.de pa.iur.fir.& dicitur plena.Bald. ibi.j.col.

Aetas iusta id est perfecta.l.cum filio. & ibi Bartol. de leg.iij.

Aetas legitima intelligitur,scilicet uigintiquinq; annorum.l.fi.& ibi Bar.de his,qui ve.ęta.impe.l.cum filio.§.fi.de leg.ij gl.Inst.de fideius.tu.§.fi. nisi quo ad matrimonium quia intelligitur duodecim annorum in fœmina,& quatuordecim in masculo. l. qđ Seruius.& ibi Alex.de cond.ob causam.& ĵ. c. uer. pen. † Vide do.Pe.Phi.Cor.in consi.cviij.incip.in præsenti.in litera c, in iij.parte.]

Aetas legitima in materia beneficiali nõ intelligitur. xxv.annorum.Bal in l.cum te.C.de proba.

Aetas prima durat usq; ad septẽ annos, secunda post. l.fi.§.si autem.& ibi Bal.C.de bo.quæ lib.

Aetatis beneficium tollitur iuramento,quod suppleat ętatem infra uerbo Iuramenti effectus.uersi.iiij. x, xli.xcv.& clj.

Aetas non attenditur in ordine iudicij.ĵ.uer. Ordo iudicii.uer.antep.

Aetatis causa non requirit libellum,uel litis contestationem.Bar.in l.de ętate.ij.q.ff.de min.

10 Aetatis causa requirit citationẽ partis,si est certa, alias requirit proclama.Bar.in d.l.de etate.ij.q.

Aetatis ius non pôt cedi.Inst.de usu.§.finaliter.Bald. in l.cum antiquiorib.pe.col.C.de iure delib.

Aetatis sententia facit ius quo ad omnes , non super sexu.Bald.in l.fina.in fin.C.de suis,& legit. & ĵ. e. uer.xxj.

Aetati parcitur.l.post legatũ.§.etati.ff. de his, qui. ut indig.Bal.in l.Polla.C.e.tit.

Aetatis priuilegium non finitur cũ etate.ĵ.uer.Priuilegium finitur.uer.xxx.

Aetas præsumitur legitima tpe contractus.Bal. in l. si minorem.C.de in inte.rest.& in addi. Spe. de arbi. §.minor.& gl.& doct. in c. in præsentia. de proba.

Item in eo qui cōparet in iudicio. Bal. in d. uer. minor non habens. l. ab ea. in fin. ff. de prob. l. j. & ibi Bal. C. si quis ign. rem min. sine decre. doc. & Pe. de Sun. in l. cum te. C. de prob. nisi ętas minor allegetur ad iustificationem alicuius actus, puta dationis tutelę, quia minor præsumitur tunc secundum Bal. in d. l. cum te. & d. l. de ętate. ff. de mino. ubi uide. Item nisi ex aspectu appareat minor: quia & tunc minor præsumitur, nisi probetur maior. d. l. de ętate cum gl. uide Bar. in l. j. in fi. ff. de excep. Item si opponitur contra procuratorem ꝙ est minor, præsumitur, maior, nisi opponens probet esse minorē. doc. & Pet. de Su. in d. l. cum te.

Aetas non præsumitur ex præterito minor, sed maior. glo. Bar. & Bald. in l. si minorem. C. de in integr. restit. minorum. Bart. in l. prima. in fin. ff. de excep. & in l. de ętate iij. q. ff. de mino. & Bald. in d. l. cum te. de probatio. & gloss. in l. certum. §. j. & ibi Barto. ff. de confes.

Aetas debet probari per eum, qui se fundat in ea. d. l. si minorē. & ibi gl. Bar. & Bal. C. de in integ. restit. Pau. consi. cxlij. incip. uisis, & consideratis omnib. l. cum te. & ibi Bar. & doct. C. de proba. Bart. in l. j. in fi. ff. de excep. in l. eadem oratione. ff. de fer. & in d. l. de ętate. & ubiq; dicit iudicem esse adeundum, † qui pronuntiet super ętate. † Et ꝑ Fran. Are. in d. l. si minorem.] Bar. in d. l. de ętate. iij. q. dicit quod

Aetas debet probari per eum, in quem iudex ex aspectu transtulit onus probandi: alias debet probari ꝑ eum, qui se fundat in ętate maiori, uel minori, siue agendo, siue excipiendo. Et uide Bal. in d. l. cum te. de prob. & per Io. de Imo. in l. iij. §. duæ. ad Treb. & Bal. in l. data opera. xv. col. qui accu. non pos. & gl. lxx. dist. præsbyter. & in Specu. de actore. uersicul. quid ergo. & plenius per do. Alex. in l. de ętate. de minoribus.

Aetatis probatio sufficit sine pronuntia iudicis. Bar. in l. de ętate. iiij. q. ff. de minorib.

20 Aetatis ꝓbatio in una causa facta an ꝓbet in aliis causis separatis. Item

Aetatis sententia an faciat ius. Bar. in d. l. de ętate. iiij. q. pe. col. & ꝭ. eo. uer. xii.

Aetatis minoris probatio non semper ualet, sed maioris sic. Bar. in l. spadonem. §. qui absolutus. & ibi Ni. de Nea. ff de exc. tut.

Aetas minor an sit probanda plenariē. Bal. in d. l. cum te. C. de prob.

Aetas non probata in prima causa restitutionis potest probari in secunda. l. fina. & ibi Barto. ff. si mi. se maio. dix.

Aetas probatur per instrumentum matrimonii, non autem per instrumentum dotis promissæ pro matrimonio iam contracto, sed pro contrahendo sic præsumptiuē. Bald. in addi. Spe. de rest. in inte. uer. per instrumentum matrimonii. uer si. Sed Bal. in l. neq; natales. iij. col. de prob. dicit probari per instrumentum matrimonii inter personas graues, & honestas per locum a communiter accidentib. Communiter enim accidit ꝙ primo contrahatur matrimonium per cōsensum, deinde copula: ut ꝭ. uer. Natales. uer. antep. & Ale. in l. de ętate. in prin. de minori. Item probatur extraordinariis modis, priuatis scripturis iudiciis. & domestico testimonio. Bal. in add. Sp. de iacto. uersic. j. Item debet probari dilucidis, & necessariis probationibus. Bald. in d. l. si minorem. de in integ. resti. Inno. in cap. in præsentia. de proba. l. ij. & ibi Bal. C. de his, qui uen. ęta. impe. Item probatur per scripturam natiuitatis, & aliis legitimis modis. l. ij. cum gl. & ibi Bal. & Bar. in prin. de excu. tu. Item uide in Sp. de prob. j. uer. restat. & iij. uer. iiij. v. & pe. Item per proclama generale, quod probat etiam contra non citatos. Bal. in d. l. neque, & Alex. in l. fi. de decre. ob ordine faci.

Aetas qualiter probetur, uide Pau. de Cast. in consilio cxxxvij. Item

Aetas an probetur alio modo quam tradito a statuto. Paul. in consi. cxxxix quod sic, scilicet modis a iure traditis.

Aetas minor non potest probari, nec allegari ab eo, qui iurauit se maiorem. Paul. de Castro. consil. cxxxix.

Aetas probatur ꝑ uerisimilia. Bal. in l. cum te. C. de ꝓba. & Alex. in l. de ętate. de minori.

30 Aetas non probatur per scripturā alterius, quā patris, per Bal. in rub. de fide instr. iiij. col. & per Ale. in d. l. de ętate.

Aetas semptem annorum perfecta sufficit ad beneficia sine cura obtinenda, sicut ad sacros ordines, nisi beneficium requirat ordines sacros ex priuilegio, uel consuetudine, uel alia causa infra uersi. Infans. uersi. xviij.

Aetas clericorum quæ sit. ꝭ. Clericus. in prin.

Aetas discretionis ad profitendum religionem est duodecim annorum in fæmina, & nouem in masculo. & debet esse perfecta. gl. in cle. eos. de regula. nec in ea malitia supplet, ut ibi.

Aetas minor an probetur ex donatione curatoris facta in causa alterius tertii. Alexand. consi. xxi. prima parte.

Aetas probatur per testes dicentes quod natus est tēpore quo Imperator uel Rex uenit in Italia, a quo tempore circa sunt decem anni: & simil. secundum Mar. de Fano, in l. etiam. de prob. & Bar. in d. l. ętate iiij. col. ff. de minorib.

Aetas non probatur per testes dicentes quod habet decem annos, uel circa. doc. in c. fi. de despon. impu. & ibi Butri.

Aetas probatur ex indicio aspectus iudicis. l. minor. xxv. anno. ex aspectu. de minori. ubi dicit Bar. quod pōt probari contrarium. Quod est uerum, etiam in ętate senili, ut probari possit ex aspectu. Bart. in l. j. C. de mendi. uali. lib. xi. uide in Sp. de actore. uersi. si ergo. Sed contrarium potest probari. ꝭ. uer. Sen† tentia retractatur. uer. xlvi. † Et per Fran. Are. in l. sed & si. de acq. hær. in ij. col.]

Aetas potest ex aspectu probari, etiam a testibus. Barto. in l. ij. §. si dubitetur. ff. quemadmo. test. aperi. & Pau. de Cast. in consil. cxxxviij. Vide Barto. in d. l. minor.

minor.xxv.annis ex aspectu. & in d.l. de ætate.de mino.ubi tenet contrarium in iiij. colu. & consil.in quæstione uertente inter dominum Simonem,&c. & Bal.in l.solam.ulti.col C.de testi. Sed dic uerum de aspectu ab omnibus cognoscibili: alias a iudice, uel eis,quibus iudex committat, per aspectum probatur,ut ibi per Bart. Et dic uerũ de ætate minoris, non maioris uel paris ætate testis. Bald.in l.de tutela. de restit.in integ. Item uerum etiam si testis interrogatus quisest aspectus tanti temporis,dixit ne scire. Bart.in d.l.de ætate.& Pau.ubi s.

Aetas non potest probari per procuratorem ex aspectu.Bal.in l.j.C.etiam per procu.

Aetas etiam per matrem probari potest le. etiam de proba.sed non plene.Bar. post gl. in l.ij.de excepe. Item per nutricem.Bal.in d.l. de tutela.

Aetas probatur etiam per coniunctos. l. de tutela.& ibi Bal.& l.si minorem.C.de in integ. rest.mi.Pau. de Cast.in consil.cxxxviij.& Bart. in d.l.de ætate. ij.q.& ibi per Alex.& Bal.in l.testium. ulti.col.C. de testi.& Pau. in d. consi. ubi dicit non esse omni exceptione maiores,sed eorum fidem attenuari,licet probent.Vnde si ex aduerso testes non sint con iuncti,præferuntur coniunctis.& tenet Bar. in d.l.

† minor.xxv.annis ex aspectu.in fi. † Et per Franc. in d.l.si minorem.]

Aetas probari potest per compatrem, qui baptizauit. Barto.in d.consi. in quæstione uertente inter dominum Simonem.

Aetas potest probari per uicinos Item per obstetrices dicentes ꝙ uiderunt eum nasci tali tempore & ꝙ erat notorium ꝙ tales tali tempore non habebant filium,sed tunc incipit esse publicum,& notorium, ꝙ tales habuerunt filium talem. Barto. in d.l.de ætate.ij.q.princi.& ibi Alexan.ff.de mino Bal.contra de uicinis in l.conuenticula. de epis. & cler.ubi uide Pau.in d.con.In obstetricibus tenet idem.Idẽ dicit Bar.ibi,etiam si obstetrix non deponat de anno millesimi,quo natus est,sed de uicino: uide omnino Alex.in l.j.vij.col.& seq.ff.si cer.pe. uide Bal. in d.l.de tutela.C.de res.in integ. & in l. data opera xiiij.col.C qui accu.non pos.

Aetas probatur per testes dicentes uidisse talem uiuere a decem annis citra,& de præsenti uiuit. Bart. in d.ij.q.prin.

Aetas probatur per testes dicentes se recordari de die natiuitatis Titij.Bal.in l.ij.C.de temp.appel.& Alex.in d.l.de ætate.

Aetas iudicis qualis esse debeat.in Spe. de iud. deleg. §.viij.uer. item quod minor.

Aetas testis qualis esse debeat.infra.uersic.Testis,qui uersicu. vij.

Aetatis ueniam qui impetrauit an possit agere per ꝓcuratorem.in Spec.de procu.§.ij. uer.item masculus.& uer.item quod impetrauit.

Aetas executoris qualis esse debeat. J.uersi. Executor testamenti quis dari possit.uer.xvij.

50 Aetatis ueniæ impetratio tollit beneficium restitutionis in integrum in his,quæ postea gesta sunt. in Specu.de in integrum restitutione.§. secundo.uersi.cæterum.

Aetatis minoris beneficio an possit minor renuntiare.in Specu.de resti.in integ.§. iij. uersic. sed nunquid minor.

Aetatis defectum patiens si obtinuit beneficium,quomodo contra eum formetur libellus. in Spe. de æta.& quali.

Aetas pubertatis,& matrimonij, quæ sit.in Spe.de de spon.impu.in prin.& Insti.de nuptijs.

Aetatis materiam supple. J.uersi.Minor. uersi.Infans. & uersi.Pupillos.& uer.Senex. per discursum. Vbi singulares uidebis decisiones.

Æternum & perpetuum,differunt. glo.in le. eum debere.ff de seruitu.urb.prædio. quia æternum erat a principio, perpetuum uero secus.

Ethnici dicuntur excommunicati, quasi digni monte ethna Siciliæ, ubi est os inferni, & ignis continuus.dixi.infra.Excommunicatus.el. j.uersic.xiiij. † Imo Ethnici, Gentiles dicuntur, a Græca uoce ἔθνος, quæ gentem significat.

Etymologia est resolutio uocis in proprium effectum rei, quæ demonstratur. lege tugurij. de uerborum significat.Bal.in capitu. si quis de manso.ulti. col. de controuer.inuest.

Etymologiæ argumentum ualet.supra,uer.Argumentum.uersi.viij.

Euacuatio, est uerbum uniuersale.Bal.in aut. ex causa.iij.col.C. de libe.præte.

Euangelium, id est liber Euangeliorum,debet tangi per iurantes manibus.glo.in c.item sacramenta.de pa.iur. fir. Bal.in authenti.sacramenta.C.si aduers.uend.& infra uer. Iurans.uersicu.iij.iiij. & uerbo Iuramentum qualiter.uersiculo.xv.

Adde quód Euangelium est dictio Græca, & est idẽ, quod bona denuntiatio. Et illud Papa interpretari potest.c.quis Deus.xxxij. q.ij.

Euangelium dat pfectionẽ credentibus.in Sp. in pe.

Euangelium potest etiã in causis allegari, ut dicit gl. in auth.ut iud.sine quoquo suffra.quam gl. dicit singu.And.Barba consi.iij.incip.clementissimi,&c.& quidem uiso puncto,&c.in iiij.col.uer.& si quispiã

† dixerit.in ij.uol. †

Euangelium est in sensu,& medulla, non in superficie uerborum.Item est in radice, non in foliis uerbo-

† rum.j.q.j.Marcio. † Et Iaso. May.in l.non dubium. C.de le.nu.6.

Euangeliis non debet maior reuerẽtia, quã ipsi Deo, seu fidei suæ.Fel.in c.q̃relã.i prin.iii. col.de iureiu.]

Eucharistia debet dari infirmo, etiam nõ cõfesso.si per ipsum nõ stetit,qn cõfiteretur peccata sua.36.q.vi.his qui in tẽpore. hoc purgat uenialia,non mortalia.de consec. di.2.cum omne.Car.in cle.j.§.hoc est.de reli. & uene. sanct.

Adde ꝙ Eucharistia ẽ dictio Græca, & ẽ idẽ qđ bona gratia. c.multi.j.q.j.glo.in clem.j.de priuile.in uer. eucharistię.

Eucha-

❧ Euictionis beneficium non est ei concedendũ, qui lucratiuo rem titulo quæsiuit. l. Aristo. in ext. ff. de donat. gl. fin. in ext. in l. ad res donatas. ff. de ædi. edict. Bar. in l. si domus. §. de euictione, circa med. ff. de leg. 1. And. Alc. co. cccxl. nu. 1. Ioan. Ceph. con. clxviij. nu. 2. uol. ij. Ae. Mar. Man.

Euictio non debetur, quando diuisio fit a testatore. d. §. euictis. & s. uerb. diuisio. uer. xliiij.

Euictio non debetur ex contractu uenditionis a lege prohibito. gl. in l. imperialem. de prohi. feu. ali. per Fede. Lau. de Fa. in lege in quorum. xij. colum. de pigno.

10 Euictio non debetur ab eo, qui transigendo dimittit, secus si tradit rem. Bal. in d. l. imperialem. & Bartho. Cep. in sing. uer. cxlij. uide in l. si pro fundo. C. de transac.

Euictio non habet locum in re uendita a fisco. l. ij. in princ. C. de quadr. præsc. Bar. in l. si procurator Cæsaris. in prin. ff. de iure fisci. Item

Euictionis actio datur ementi a fisco, etiam qui succubuit per sententiam iustam. Casus est fin. secundum lec. glo. in l. ij. §. si generi. de admi. re. ad ci. per. Secus in ementibus ab alio. l. si per imprudentiam. de euic. c. fi. de emp. & uend. secundum Ludo. Pont. in sing. uer. Euictio. uer. dicitur in l. si per imprudentiã &c. & j. uer. Fiscus conuenitur. uer. xix.

Euincens non sequitur forum clerici uendentis suscipientis iudicium pro emptore. gl. xj. q. j. clericũ nullus. Sed communis opinio est in contrarium: ut infra Venditor de euictione. uer. xxxviij.

Euictio quando fit ex natura rei uenditæ, quæ uendi non potuit, de iure, nunquam emptor habet regressum contra uenditorem. gl. & Ange. in l. familia. C. fa. er. l. necessario. §. fi. de peri. & comm. rei uend. l. si quis domo. §. huic loca l. si seruus. de euict. Lud. in fin. uerb. Euictio. uer. ubicũq; fit. & ponit exemplũ in usufructu & feudo. Vide Bal. in l. non dubitatur in fi. C. de euicti. & in c. j. uer. demum de prohi. feu. ali. per Fede. ubi dicit emptorem feudi non agere de euictione, etiam sibi promissa & probatur in l. ij. §. fin & ibi per Bal. C. cõia de leg. sed Bal. in l. pen. C. de condictio. inser. ij. col. dicit in feudo locũ esse euictioni.

Euictionis actio licet ex pacto non competat emptori tamen agi potest ad pretium. l. emptorem. §. qui autem. uerb. ibidem. ff. de act. empti. l. ij. §. fi. & ibi Bal. C. communia de leg Quod uerum, si pactum fuit in genere, quod de euictione non teneretur uenditor: secus si certæ personæ. l. qui libertatem. in princ. ff. de euic. Item uerum, nisi dictum pactum sit factum inter mutuo uendentem et ementem: quia tunc neuter agit ad pretium. gl. sing. in l. si familiæ C. fa. erc. & ibi Bar. dicit non habere locũ in diuisione & tenet Bal. in l. non dubitatur. in fi. C. de euic. Lud. in sing. uer. Euictio. uer. uendens. Item uerum est, si sine cã est renuntiatum actioni de euictione. secus si cum causa expressa: quia tunc etiam pretium non repetitur. Bal. in l. j. ij. q. C. de pericu. & commo. rei uen. Bar. in d. l. qui libertatem. de euic.

Euictio debetur pro re data in solutum, si fuit facta denuntiatio litis motæ. leg. libera. & ibi Barto. C. de senten.

Euictio si immineat, dandus est fideiussor emptori. Bal. in l. j. C de bo. ma. l. pen. §. ante. & ibi Bar. ff. de peri. & comm. rei uen.

Euictio non habet locum, si fundus emphyteuticus in diuisione contingit uni, cuius filiæ sit euictus ab ecclesia, nisi expressa stipulatio de euictione tali casu facta sit. gloss. fin. & Bartol. in l. si familiæ. C. famil ercis.

Euicta re in solutum data, non agitur prima actione contra debitorem, sed utili ex empto. l. eleganter. in prin. & ibi Barto. ff. de pig. act. l. si quis aliam. de solu. & per doct. in l. libera. C. de sen. ubi Bart. dicit quòd prima actio durat.

20 Euictio an tollatur, si emptor succedat uenditori. & econtra. in lege diei. §. si is, qui. & ibi Bartol. ff. de euictio.

Euictio intelligitur promitti cum clausulis consuetis. Bar. in l. pignore. § fi. ff. de act.

† Euictio debetur etiam scienter ementi rem aliená ab eo, qui promittit rem defendere, & litem suscipere. do. Pe. Phi. Cor. in consi. xx. incip. in litera g. in iij. parte.]

Euictio non debetur emptori, qui causam iurametno euincentis decidi passus est. Bart. in l. manifeste. de iureiur.

Euictio in contractu permutationis, & contractibus innominatis, habet locum. l. si permutationis. & ibi Bal. C. de euic.

Euictionis cautio debet præstari in contractibus innominatis. l. fin. & ibi Alexan. de condi. ob causam. Item

Euictionis cautione præstita, si res sit euicta, non agitur prima actiõe, sed ex stipulatu de euictiõe. Bar. in l. cum quis. §. si hominem. & in l. si aliam. in fi. de so. & Alexã. in d. l. finali. de condiction. ob causam. & supra. Creditor recipiens. uer. lj. cum duob. præcedentibus.

Euictionis cautio potest peti uigore sententiæ latæ contra uenditorem ad tradendam. supra. Cautio. j. uersi. xxix.

Euictionis cautio quibus casibus sit præstanda emptori glo. in l. qui rem. C. de euic. Barto. & Alex. in l. j. §. stipulationem. de præto. stipu.

Euictio pro re hæreditaria uendita per executorem testamenti debetur ab hærede, non ab executore uendente, & promittente. Barto. in l. alio. in fi. de alim. & cib. leg. quia

Euictio non debetur ab eo, qui uendidit ex necessitate officij sibi iniuncti. Bar. in l. si pignora. ff. de euic. & l. qui erat. in prin. fam. erc.

Euictio pro re legata casu quo debetur ab hærede, semel tantum debetur. Cy. in l. cum alienã. C. de le Io. de Por in l. si domus. §. de euictiõe. de le. j. sed

Euictio pro re legata quando debeatur, uide in d. §. de euictione. & in l. si a substituto. §. j. eo. ti. & j. eod. uer. antepe.

Euictio

Euictio debetur pro parte pro qua fit. l. 6. & ibi Bald. C. de commun. re. alie. & ĩ. eo. uer. xlij. l. j. ff. de euictio. l. j. § uenditor. ff. de action. empt. l. iurisgentium. § adeò, & ibi Iaso. ff. de pact. l. quæ de tota. ff. de rei uendicat. Spe. in ti. de rei uend. in prin. De. co. cccclxxxiij. numero 18. Iaco. Phi. Port. Imo. co. xxxij. nu. 4. 5. Ae. Mar. Man.

Euictio non debetur, nisi fiat in iudicio. l non tñ. & in l. si dictum. § j. ff. de euic. l. utique. de rei uen. l. sinautem. de neg. gest. doc. & Io. de Port. post gloss. in l. si domus. § de euictione. de leg. j.

Euictionis promissio locum non habet, cum res uendita fuit arbitri euicta sententia, nisi in contractu additum esset, quando cumque euincatur l. si edictum. § si compromisero. ff. de arbitr. gl. fin. in l. cũ pœna. § fin. ff. de recept. arb. Bal. & Imol. in l. si domus. § de euictione. ff. de lega. 1. Alex. co. cij. nu. 5. uol. vj. Iaco. Phi. Port. Imo. co. cxlij. nu. 33. Ae. Ma. Manol.

Euictionis cautio non debetur uxori soluenti æstimationem rei gl. & Bar. in l. si propter. in prin. ff. re. amo. Dy. in regula, pro possessore. j. q. in vj.

Euictio fieri potest etiam de palatio ædificato in solo uendito. not. in leg. si controuersia. per Bald. C. de euictio.

Euictio an debeatur, si emptor cadit a possessione rei culpa sua. Baldus. in lege si controuersia. ad fin. C. de euictio.

Euincens iure dominij an teneatur ad pretij restitutionem. glos. ord. & Bald. in l. si super. in fi. C. de euic. & in l. inciuilem. C. de furtis.

Euictio non debetur de prælegato. ĩ. e. uer. vij.

Euictio an debeatur a recipiente æstimationem rei, uel litis. Bar. in l. iij. ff. pro empto.

40 Euictio si fiat, an requiratur denũtiatio litis motæ. ĩ. uer. Denuntiatio. uer. ix. xvij. cum tribus seq. xxj. xxvij. & 50.

Euictio non debetur, quãdo actio cedi non debet. Bartol. in le. in deposito. ff. de re iudica. & in lege tertia. ff. pro emptore.

Euictio si fiat pro parte rei uenditæ. no. in l. j. & ibi gl. & ibi Alexan. & Barto. ff. de euic. l. ex mille. l. naue. l. si dictum. § in stipulatione. eo. titu. & ibi Barto. ꝙ non agitur, nisi ratione partis euictæ incommodaretur totus usus rei: & ĩ. eod. uersi. xxxii. & Paul. de Liaza. & Ioan. de Imo. in c. si uenditori. de emptione & uenditione.

Euictionis actio locum habet, etiam si euincatur ius patronatus. Bald. in l. j. in fi. C. de peri. & comm. rei uen. per l. Titius. ff. de acti. empti. Bald. in le. fi. C. de peri. & comm. rei uen. Dec. co. cccclxxxiij. num. iii. Iaco. Phi. Por. Imol. co. xxxij. nu. 4. Aem. Mar. Man.

Euicta re est in electione obligati de euictione restituere rem, uel interesse. ĩ. uerbo Venditor de euictione. uer. lij.

Euictio debetur, licet emptor non opposuerit exceptionem a statuto prohibitam. Bar. in l. at qui. § cũ me. de neg. gest.

† Euicta res qualiter proprie dicatur, & an & quãdo quis ad pretium, & duplum de euictione agere pòt, quando res euincatur hypothecaria, & qualiter. & quomodo. l. de euictiõe. ff. de euic. intelligatur, uide do. Barth. Soc. in co. cxcix. inci. in causa tract. uersi. postremo defendi. cum uer. se. in ij. par te.]

Euinci proprie non dicitur res, quando nuda possessio euincitur, sed quando dominium sic. Bald. in l. j. in fi. C. de pericu. & commu. rei uen. l. si cum uenditor. in pri. de euictio. Bartol. in lege actio. ff. de actio. emp. † Et adde Franc. Are. in l. si rem. de acqui. possess.]

Euictionis actio quando detur contra uenditorem, uide in titu. ff. & C. de euic. & in Sp. de emp. & uend. & ĩ. uer. Emptor agit. uersi. 24. & 32. & ĩ. uer. Venditor de euictione. uer. xlvij. & de interro. quæ fit ante lit. contesta. § fina. uersicu. sed qualiter. & de euictio. § fina.

Euictionis actio an detur contra uenditorem, qui fuit arbiter, & sua sententia abdicauit rem ab emptore. in Spe. de arb. § ij. iuxta finem.

Euictionis actio an detur emptori, cui in causa euictionis iuramentum exhibetur de calumnia. in Spe. de iura. cal. § v.

50 Euictio non debetur ab hærede legatario pro re euicta. in Spec. de instru. edi. § xiiij. uersi. sed quæritur. & ĩ. eodem.

Euictionis exceptio repellit eundem, quem agentem tenet actio. in Spe. de emp. & uen. § iij. uer. item pone. & l. uendicantem. ff. de euic.

Euictio an debeatur emptori rei dotalis. eo. § uer sic. sed in casu. & seq.

Euidens quid dicatur & quomodo differat ab expresso. Barto. in l. prætor ait. in prin. de ope. no. nun. & ĩ. uer. Cicatrix. uer. ij. & v. ubi melius.

† Euidens quid sit, & quomodo differat a manifesto, uide gl. in c. constitutionem. de uer. sig. li. 6. in uerbo Manifestum.

Euidentissima probatio dicitur per priuilegia, uel instrumenta. c. licet. & ibi Abb. de prob. sed euidens quæ. ĩ. Probatio. el j. uer. xvij.

Euidenter. id est expresse uel simpliciter, uel ad literam. l. in testamento. & ibi Bal. C. de suis, & leg.

Euidentissime an. & quando inducat notorium. Bart. in l. si constante. in principio. quarta colum. soluto matrimon.

† Euidentissime, id est, notoriè, quando refertur ad actum affirmatiuum, non si ad negatiuum per Barto. ibi, & Alexan. in lege si uero. § qui pro rei. qui satis. cog.

Adde quòd illud dicitur euidentissime constare, quod constat per instrumentum publicum. Iason in l. j. ff. de no. oper. nun. Feli. in c. licet causam. extra de proba. uel etiam per tres testes idoneos, uel duos multum excellentes. Specu. in tit. de prob. § fi. uer. ult. Franc. de Cur. in c. j. § j. quibus mod. feu. amit. collati. x. Iason in l. sciendum. ff. de uerbo. oblig. in iiij. col. c. licet causam uer. ex præmissis, & ibi Anton.

Anto.But.col.xij.de proba.c. cum dilecti. uersi. ex tenore instrumenti.de donation.& ibi Abb. Io.Cr. con.cxxxvij.nu.89.Ae.Mar.Man.

Euidenter dicitur apparere.quod apparet ex legitimis coniecturis,sed non fit expressum.Bar. in l.licet Imperator.in prin.ff.de lega.j. & ĩ.uerbo.Probatio el j.uer.xv.& xvij.

Euidentia facti an sufficiat ad probationem. in Spe.de proba.§.iij.uer.iiij.

Eunuchus potest testari.l.eunuchus.C.qui testa fac.pos.

Eunuchus dicitur morbosus,& redhiberi potest. Aul. Gel.lib.iiij.c.ij.

Ex, & Propter an & qualiter inter se differant.in l.j.C.si seruus exter.per Bar.in l.non dubium.C.de legi. & per Ale. † in l.j.§.j.de incen.rui. naufr. † Et per Bald.in l.socium.§.socius.ff.pro socio.]

Ex,significat causam immediatam.Bal. in c.iniuria.ad fi.de pace iur.fir.Bart.in l.j.§.si plures.iiij. col.ff.de exercito.& in l.non dubium.C.de legib. & in l.quo tempore.§.seruus.ff.de pecu.& Bald.in l.maximum uitium.iij.col.C.de libe.praete. & Abb. in capitulo. inter dilectos.de fide instru.post Barto. in l.liberorum.de uer.sig.ubi etiam dicit quòd ob, dicit causam remotam. † Et uide Fran.Aret. in l.qui liberis. § hæc uerba.de uul.& pupi.& in l. causa cognita.e. ti.& in l.prætor ait.in prin.ij.col.de acqui. hære.& in l.quoniam.C.de inoff.test.in fi.]

Ex,dicit formam:ut cum dicitur, Actio, ex contractu. Item

Ex,dicit qualitatem;ut cum dicitur, Sanguis ex uulnere Bal.in l.ex arrali.C.de act.emp.

Ex,& A,uel Ab,idem important,uidelicet separationem no.Bald.docto.& Alexand.in l.j. ff.si quis cau. † Et per Felin. in capitulo placuit. de præscrip.in j.colum.]

Ex die,facit non computari de momento ad momentum. Bal.in l.fina.C.de iure do.impe. Alex. in l.pater.§.sexaginta.de adul.

Ex,denotat principium temporis.Bart.in l.ex hoc iure.ff.de iusti.& iure.l.j.§.dies.de lib.leg.l.j.§.j.de itin.actuque priua.Old.consi.xlix.

Ex,quid importet;uide Bald.in d.l.j. C.si seruus.exte. in l.ex arrali.C.de ae.emp.in l.ij. C. de fideius. & in l.petens.viij.co.C. de pact.Bart. in l.prætor.§.j.ff. de bo.autho.iudi.poss.& in l.j.§ primo. ubi per Alexan.de incendio, ruin. naufra. & in l. liberorum. iiij.col.de uer.sig.& in l.cum oportet . in prin.C.de bon.quæ li.Pau.de Ca.in con.39. & Ol.co.xlix.ubi plene.& Hostien.in ca. cum in cunctis. de electiõ. Bald.in lege ex hoc iure.de iustitia, & iure.Petr.de Ancha.in c.si propter.de rescriptis.in vj. & gl. in c. penultimo.§.fina.de offic.delegat. Quod, denotat causam proximam,uide Feli. in c. nolit.de maio.& obe.& do.Socin consi.14. inci. sequendo ordinem. uer.tertio probatur.in j parte . Car.Ro. & do.Pet. Phi.Corn.in consil.25. incip. in præsenti. in litera c,in iij.col.&in consi cxliiij.incip.uiso.in litera O, in iij.parte.& in consi.ccxc.incipi. tota. in litera B, in quarta parte,& in consi. 114. inci. circa.in litera &.in secunda parte.& in consil. 26. incip. in hac.in litera G,& in consi. cc. incip. consuluerunt in subscriptione.in litera G, in tertia parte. & per Fran. Are.in l.si pupillus.de acqui.hær.in j.uol. quod aliquando exponitur pro Propter.& Bald.in l. eo tempore.§.seruus.de peculio.]

Exactio dotis an,& quomodo fiat. in l.j.§. exactio.C.de rei uxo.act.& ĩ.uer.Dotis exactio per totum.

Exactiones illicitæ debent restitui duplicatæ. capitulo conuenticulas.& ibi Bald. secunda col. de pace iuramen.firm.

Exigere, est ab inuito in iudicio extorquere. le. fideicommissa.§.si rem.de le.iij.l.non solum. & ibi glo. soluto matrimo.l.falsus.C.de furt. Sed & quandoque etiam extraiudicialiter significat. gloss. nota doct.in l.si plures.§. assidue. ff. de administratione tutorum.& ĩ. Procurator.& Car.in cle.j.§.j.quæ. de exces.præla.

Exactionem bis fieri non patitur bona fides.in Spe.de instr.edi.§.14. uer.denuo.

Exactio illicita si fiat a uasallis per dominos, quid iuris.in Specu.de proprieta.§. primo.uersiculo. si uero dominus.

Exactionum libellos uide in Spe.de censi. §.ij.

Exigere ab uno melius est,quam a duobus.in Spec. de loca.& condu.§.6.uer.69.

Exactiones illicitas prætor fieri uetat.in Spe. de propriet.§.j.uer.si uero dominus.

Exactiones illicitæ,& insolitæ fieri non possunt a clericis,per prælatos.clem.j.§.j.& ibi gl.& Car.de exces.præla.

10 Exactiones indebitæ,dicuntur insolitæ.x.q.3.quia cognouimus.18.q.2.hinc tantum.de uita, & honeste.cum ab omni.Card.in clem.j.§.j.4.q. de excess. præla.Sed

Exactiones debitæ,& solitæ. sunt ex causis in iure expressis,uidelicet pro hospital.in de præscrip.capitulo cum ex officij.Et in procuratione annexa uisitationi.de censi. capitu. primo in vj. In procuratione ob consecrationem ecclesiæ, uel altaris de sim. cap.cum sit. Vel ob reconciliationem altaris ecclesiæ uel pollutæ: ut per Card. ubi. supra & in c. proposuisti.v.q.de consecra.eccle.uel alta. & supra uerbo Ecclesia.

Exactiones a clericis, & eorum bonis, si fiant,in Specu.de cleric.coniu.& supra uersiculo.Clericus conuenitur.uersiculo lj.& 53.& uersiculo. Collecta in quibus imponi possit.uersiculo . uigesimo. & uigesimoprimo.& infra uerbo Gabella per quos. uersi. viij.& xiiij.

† Exactio nominis debitoris si ad aliquem pertineat,& ille fuerit negligens in culpa in exigendo, an teneatur ad quantitatem illius nominis, ac si exegisset:uide dom.Bartho. Socin. in consili. cclxxiij. incip.in præsenti. uersicu. confirmatur ista conclu. tertia parte.]

Exactio-

Exactor tributorum excusatur a tutela pro tempore exactionis. lege exactores. & ibi Barto. C. de excu. tutorum.

Exactor publicus non debet res uendere gratiose, nec in subhastationibus fraudem committere. l si quos. & ibi Bal. C. de resc. uen.

Exactor gabellarum, uel collectarum, dolo exigens, & prætextu officij, dicitur furtum committere. l. etiã. & ibi Bal. C. de furtis.

Exactor collectarum debet seruare statuta, & consuetudines loci exigendo, etiam si habeat mandatum a superiore de compellendo debitores. Bal. in l. j. C. si propter pub. pen.

Exactor collectarum papæ in certa diœcesi dicitur negotiorum gestor cameræ apostolicæ, & potest substituere plures, scilicet unum post alium, nõ omnes simul. Rota in decisi. cclxix. si collector. in nouis. Item debet probare de potestate sua per literas, sed substitutus eius potest probare per testes. Rota in deci. cclxx. dixerunt, &c. in nouis.

Exactor communis tenetur satisfacere communi de suo. quatenus fuit negligens in exigendo. sed repetit ab his, quos exigere debuit. l. missi. & ibi Bar. C. de exac. trib. li. xj. & Bar. in l. iiij. §. si actor. de re iudi. sed Bar. aliter loquitur in l. munerum. § mista. ff. de mune. & hono.

Exactor publicus tenetur in foro conscientiæ ad lucrũ quod facit de cambio pecuniarum. l. j. & ibi Bar. C. de auro pub. li. x.

✠ Exigi id, quanti interest, pœnæ adiectio non impedit. l. prædia. ff de actio. empt. l. si quis a socio, cum. l. seq. & l. duo societatem. ff. pro socio. Bart in l. ita stipulatus. ff. de uerbo. obligatio. & in l. si pacto, quo pœnam. ff. de pact. Corn. con. xx col. v. & seq. uol. 3. Illustriss. Card. Parisi. co. cix. num. 35. uol. j. Aemi. Mar. Man.

20 Exactoris materiam supple. supra, uer. Bancherius. & uersi. collecta quibus. & uer. Officialis exactor. p discursum.

Examinatio summaria, quæ debet præcedere missionem in possessioné, qualiter fiat. in Spe. de contu. §. iij. uer. porrò. & de pri. & sec. decre. §. ij.

Adde quòd examinatio Græce, dicitur *ἐξετασμός*.

† Examinatio testium an si non fuerit denuntiatum aduersario intra annum secundum dispositionem. c. quoniam frequenter. in prin. ut lite non contesta. noceat, & annulletur, & annus incipit currere die receptionis, licet agere non potuisset. uide do. Bar. Socin. in consi. ccxxiiij. inci. considerata. uer. vj. principaliter. cum uer. seq. in ij. parte.]

Examinatio probat qualitatem scientiæ. in Sp. de proba §. j. uer. restat uidere.

Examinatio eligendi fieri debet. in Sp. de elec. §. j. & 3. s. uer. episcopus. el ij. uersi. xiiij. & uerbo episcopus qualiter eligatur. uer. ij. & iij.

Examinatio clericorum fieri debet in collatione beneficiorum. Inn in c. quia diuersitatem. de conces. præben. & Bald. in Mar. uer. examinatio. uersicu. j. & in promotione scilicet per se non per procuratorem. j. eo. uer. xij.

✠ Examinatus si fuerit clericus a iudice seculari, eius testimonio nulla est fides præstanda, nisi superior id permisisset. Aym. Cra. co. ij. nume. 7. uol. 1. Aem. Mar. Man.

Examinans testem debet, relegere dicta testi examinato scripta prius per notarium, ut corrigatur si quis error sit commissus. Bal. in l. fin. C. plus ualere quod agitur.

Examinatio testium fieri debet parte citata, saltem ad iuramenta, alias est nulla. l. is, apud quem. & ibi no. C. de eden. l. pe. de cri expil. hære. l. si quando. & ibi doc. C. de test. & j. uer. Testis parte citata. uer. j.

Examinatio testium pertinet ad iudicem, & ad eius solicitudinem, non ad partes, in quarum potestate non est examinare. Bald. in leg. si quando. j colu. C. de testi.

✠ Examinatio testium non potest fieri a iudice incõpetenti, cum periculum non est in mora Lud. Rom. in l. si uerò. § de uiro ff. solu. mat. Aym. Crau. v. C. co. ij. nu. 7. uol. 1. Ae. Mar. Man.

† Examinare testes potest iudex incompetens, ubi periculum est in mora: & ualet dictum testium, & probat, non obstante incompetentia, secundum Barto. in l. ij. per illum tex. C. de naufr. lib xj. sequitur do. Ias. in l. ij. in v. col. uer. secundo moueor. ff. de iuris. † omnium iudi. ✠

Examinatio testium in ecclesia fieri potest. Bal. & doc. in l. ij. C. de sacrosan. eccle. ubi dicit uerum, si iurauit extra ecclesiam sed imo & iuramentum in ecclesia potest testibus præstari. Bald. ibi. ultim. quæstio. post Bar.

10 Examinatio testium si non fiat, sed stet per iudicé, nõ debet dari noua dilatio, sed debet tẽpus suppleri Bal. in authen. at qui semel. in fi. C. de proba. Card. in cle. ij. x. quæst. de testi. dicit quòd iudex tenetur ad interesse. & in Specul. eodem titu. §. qualiter. uer. quid si quis.

Examinatio testium fieri potest etiam die feriata in honorem Dei, sed non iuramentum. Car. gl. & doc. in cle. judices. de offi. deleg. doc. in l. si quando. & ibi Bar. C. de testi. Lanfra. in cle. sæpe. uer. de plano. de uerb. signi & in c. quoniam contra. uer. testes. xj. char. de proba. dummodo iuramentum præcesserit præstitum die non feriata, secundum Bald. in d. l. si quando. vj. q. & in Spe. de ferijs. §. ij. uer. quid si tũc. Fed. de Senis, consil. diffinitiua, &c. Bal. in l. omnes. C. de fer. & in addi. Spe. eo. ti. uer secundo nisi sit remissa solennitas iuris. s. clausula sine iuris solennitaté. in clausul. rescrip.

✠ Examinatio testium, & quæstio etiam aduersus insignes latrones diebus feriatis fieri potest: maiorib. solennitatibus exceptis glo. & Bald. in l. prouinciarum C. de feri. Pau. Grilan. in tracta. de relaxa. carcerato tit. de absolut. innocent. numero. 2. Aemi. Mar. Mano.

Examinatio personæ si est commissa conscientiæ alicuius non potest appellari ab examinatione, & potest

test subdelegari alteri. Rota in decis. cccexvij.fuit dubitatum,&c.in nouis.

Examinatio personæ si fieri debet,non admittitur procurator examinandi;ut l.ij.cum gloss. ibi : per seipsum.C.qui ue.æta.impe.& Lud.in fin.uer.Procurator.uer.quæro utrum in causa, &c.

Examinari absens non potest. nisi de gratia papæ. in cle.j.§.ij.per Car.de iureiu

Examinatio personæ fieri potest, etiã nemine citato. ℑ.idoneus.& uer.executor sententiæ.Card. in cle.j. q.j.de conces.præben.nec requiritur libellus, & ordo iuris.ibi.q.iij.

Examinatio testium fieri potest, etiam sine articulis non productis,quia non sunt necessarij.ℑ.Testes deponunt.uer.clxxxij.

Examinatio præcedens missionem in possessioné, debet esse summaria;sed qualiter fiat.in Spe.de contu. §.iiij,uer.porro.

Examinator testium potest recusari suspectus. ℑ.uersi. Recusatio uer.x.

☙ Examini qui ultro non uocatus se offert, est suspectus.Spec.& Ioan.And. in tit.de testibus.§.qualiter. uersi.uolens ergo.Bar.in l.post legatum. §. is uero. ff.de hi.quib.ut indig & in l.uxori.ff. de fal.Illustri. Car.pari.co.lxxxiij.num. 18.uolum.1.Aem.Maria Mano.

☙ Examinator in inquirenda ueritate cum summam fidem,tum summum etiam studium ac diligentiam adhibere debet.Ae.Mar.Man.

☙ Examinandorum testium,cui est munus demandatum,alium suo loco substituere nullo modo potest gl.in c.iudicis.de offi.dele.in Clem.Lanfra.ab Ariano in tract.de depositioni.testium. nu.14. Ae.Mar. Mano.

Examinatio testis non examinandi nisi per torturam, impeditur,per quamlibet exceptionem. Bart in l. j. §.quis dicatur.ff.de quæst.

10 Examinatio testium debet fieri per iudicem adhibito notario.l.nullum.& ibi doc.C.de testi. & Bar. in l.curent.ff.eo.tit.Item an per notarium sine iudice.in Spe.de teste.§.j.uer.sed pone ecce.& ℑ. notarius actorum ciuilium.uer.xxj.& 23.

☙ Examinandos testes in causa criminali iudex, si ipse sit occupationibus distentus, alteri demandare potest.l.j.§.huius rei.ff.de off. eius cui mand.est iurisdict. Lanfran. ab Ariano. in tract. de depositione.testiu.nu.14.Ae.Mar.Man.

Examinatio testium potest committi notario causæ a iudice ordinario,uel delegato principis.& tunc per notarium fieri potest.in auth.apud eloquentissimũ C.de fide instru. non a delegato inferioris a principe,nisi sit auditor cameræ,uel papæ.in Spe.de te. §.j.uer.sed nunquid.& ibi Bald. in addi. uersi.ij.Et intellige uerum fieri posse per notarium absente iudice,secundum Inno.in c.quoniam contra. de proba.& in c.cum Bertoldus.de re iu & ibi.doc. & in c. ij.de iureiu.in vj.in cle.j de offic. delega.& in c.causam.de testi.non tamen sine commissione, secundũ Bal post Dy.in l.hac consultissima.§.pe.C.de testa. & Bal.in Mar.uer.iudex.uer.lxviij.& in uer. Testis. vij.col.& in c.item sacramenta.v.col.de pa. iur.fir. & infra uer.Iuramentum.& uer. testis deponit. uer. xiiij.ubi dicetur an examinati sine iudice probent, & an iuramentum testis possit committi notario.de quo etiam uide Bal. in addi.Spe.de teste. uer.testiũ iuramenta.& Bar.Et Bal.& quod ibi dixi in apostil.] in l.scire.§.oportet de excu. tut. & si notario committatur examinatio super certis capitulis & interrogatorijs,& testes addat, ualet attestatio tota etiã super additis contingentibus, & connexis.in c.cum Bertholdus.de re iud & Alex.in l.ij. j. col. de iuris. om iudic.Item dic uerum etiam in criminalib. qui buscunque ex necessitate.Bal. in d.auth. apud eloquentissimum.uide Bar.& doc.in l.instar.C.de iure fisc.lib.x.doc.& Pet.de Su.in l.solum. & in l.nullum.C.de testi.Bal.& Pe.de Su.in l.præcipimus.C. de app.& in cle.j.de offi.deleg & Host. & doc.in d. c.cum Bertoldus.Item uerum, nisi in causis grauibus,& indelegabilibus. Bal.in rub. de controuersia, inuest.in usib.feu. Item de materia uide singu. per Alex.in l. hac consultissima.§. si quis.C.de testib. † Et per Feli.in ca.cum causam.de testi.in col.xvj. & quod Io.An.in Nouella.in ca. præsentium.ad fin. de testi.in vj.& per Franci.Are.in l.cum & iudices. C.de iur.cal.]

Examinatio testium in casibus prohibitis per iudicem committi non potest etiam de consensu partium, cum non reperiatur iure cautum.Bal.in titu. de pa. Constan §.in causis.in fi.

Examinatio testium etiam infirmorum in causa criminali committi non potest notario.Sed

Examinatio testium in casu ciuili potest committi notario.Bar.in l.hæc sententia.de testa. tut.& Bald.in l.iudicis.C.de fide instrumentorum. & in Mar.Iudex.uer.lxviij.

Examinatio testium per principem committi debet, etiam in causis arduis.lege prima & ibi Bal C.noua uectigal.

Examinatio testium non potest iterum committi eidem,nisi de consensu partium. Bal. in Marg. uerb. Testium examinatio,& est gl.in c.iudices.de offic. deleg.Lanf in c.quoniam contra.uer. testis. vj.col. de proba.& Innoc.in cap.cum Bartoldus. de re iudica.ubi dicit uerum, nisi prima commissio sit facta per papam.cle.j.de offi.deleg.& supra uer.Delegatus.el j.uer.liij.

Examinatio testium commissa uni potest alteri per eum subdelegari de consensu partium. in spe.de teste.§.qualiter.uer.hoc autem.& in §.vij.uer.debet ergo.sed Rota tenet contrarium in decisi. cclxij. si auditor.in nouis.uidelicet ꝙ

Examinatio testium potest committi partibus per auditorem papæ uel Rotæ, de consensu partium, sed commissarius etiam de consensu partium non potest eam alteri committere. uide ibi, & nota.

Examinatio testium semel commissa extra curiam in prima instantia nõ potest iterũ committi in secunda instantia, licet noui articuli admittantur, qui sunt

sunt in curia examinandi, Rota in deci. ccxix. si prima. in nouis.

† Examinatio testium, & delatio iuramenti, quando est commissa alteri quam notario, qui scripsit, an ualeat: uide do. Bartholom. Socin. in consi. ccxliiij. incip. considerata. uersiculo. sed huic obiectioni. in ij. parte.]

30 Examinatio testium iuratorum coram iudice non potest fieri per honestas personas, puta per notarios. l. testium. uer. generaliter. & ibi Bald. penulti. col. C. de testi. sed hic Romæ, & Florentiæ seruatur contrarium.

Examinatio testium in causa criminali potest, & debet committi iudici testium. Card. in cle. j. vj. q. de offi. deleg.

Examinatio personæ an possit subdelegari. ĩ. executor sententiæ. uer. xcviij.

✠ Examinatio testis, in qua scriptum est, hic testis, ut superior deposuit, non ualet. Spe. in §. nunc tractandum. uer. cautum quoque. de testib. Boer. in sing. in uer. Testis. nu. 1. Ae. Mar. Man.

Examinatio personæ, quę nota est, fieri non debet. no. in cle. j. §. ij. per Car. de elec. uel leuis fieri debet. gl. & Car ibi. De qua examinatione uide in cle. j. & ibi glo. & Car. de conces. præben.

Examinationis commissio an probetur per scripturã ipsius notarij, cui facta est. Ang. tenet ꝙ non, in auth. ut spon. largi. §. & hoc insuper. colu. ix. Pro quo facit dictum Fede. de Senis consil. cxix. ubi dicit nõ probari certiorationem de beneficio Velleiani factam a notario ex uerbis suis in instrumento asserenti se eam mulierem certiorasse. Quod no. & plenius per Alex. in l. sciendum. de uer. ob. & uide Bal. in l. iudices. de fide instru. & melius per Bal. in l. ad egregias. de iureiur. quòd debet alius notarius rogari de causa commissionis non ipsemet nisi in loco sit tantum unus notarius, quia tunc sibi creditur. Host. uero, & Io. An. in d. c. quoniam contra. de proba. dicunt simpliciter cautius esse quòd alius notarius rogetur de commissione: ut tenet Bal. in Mar. uer. iudex. uer. lxiij. Bart. in l. hæc sententia. de test. tu. dicit credi notario eidem, cui est facta commissio. & uide in l. si consul. de adopt. & ibi Bald. Item Bal. tenet contrarium in l. si iurisiurandi. C. de testi. & in d. le. iudices. quòd non creditur, maxime in arduis & sibi lucratiuis. Sed Bal. tenet credi eidem. in l. fi. §. cum igitur. vj. col. C. de iure deli. uide Ioa. And. in c. cum quis iura. de restit. in integ. & in sua. q. notarius procurator meus, &c. adde ş. delegatio.

† el ij. uer. 86. † Vide omnino Ale. consi. ccxiij. colu. ij. & iij. uolu. ij. & consi. lxx. col. penul. Et an credatur notario dicenti, Talis iuratus. Alexand. consil. xlij. uol. iiij.

Examinatio testium an & quomodo committatur iudici alterius territorij. in l. iudices. & ibi Bal. doc. & Sali. C. de fide instr. ubi dicitur, partem aduersam esse admonendam, ut accedat ad locum ubi committitur fieri examinatio testium. & Bar. in l. cum ab initio. quemad. testa. ape. & ibi dicit mittendos articulos: & interrogatoria ad commissarium. Vide omnino Ange. in auth. de testi. §. & quoniam. el ij col. vij. Bartol. in d. le. cum ab initio dicit quòd si testes sunt extra territorium, debet scribi ad iudicem territorij quod examinet eos, & remittat attestationes sigillatas, cum ad examinantem non spectet publicatio, sed ad committentem, si uero sunt in territorio, debet notarius mitti ad recipiẽdũ iuramẽta, & dicta. Quod etiam probatur in d. l. iudices. ubi etiam Bal. idem dicit; subdens quod talis commissio examinationis est interlocutoria. ĩ. remissoria. uer.

† unico. † Et per Feli. in c. cum causa. de testib. in xv.

✠ colum.] ✠ Parisi. con. xxvj. num. 32. uolu. 1. Aemi. Mar. Mano.

Examinatio testium facta per iudicem alterius territorij commissarium ualet, si pars fuit monita ad interessendum: sed monita non cogitur ire ad locum illum. Bal. in dicta. l. iudices Item

Examinatio testium non debet committi extra territorium, si calumniose petatur. Bal. in d. l. iudices & ideo debet iurari de calumnia cum petitur remissoria. ĩ. uer. remittere. uer. iij. & melius. in uer. Remissoria. uer. unico.

Examinatio testium, etiam cum iuramento, põt committi extra territorium, etiam notario, secundum Bald. in l. iudices. de fide instru. per cle. j. de offi. deleg. Quod est uerum in causa ciuili, secundum Bal. ibidem: non in criminalibus, nisi ex necessitate, etiã si sunt corporales. Et ita seruatur in practica, secundum Baldum in d. auth. apud eloquentissimum. & ş. e. uer. xx.

Examinator si non interrogat de causa scientiæ, an teneatur. Abb. in c. cum causam. de testib.

40 Examinator testium debet uulgarizare capitula testibus. de uerbo ad uerbum. supra capitula. uersiculo secundo.

Examinator testium potest recusari ut suspectus. ĩ. Recusatio. uersi. x.

Examinatio testium iudice præsente facta probari potest, etiam per testes. Bar. & Alex. in l. curent. ff. de testi. & gl. in l. quoties. ff. de prob.

Examinatio testium potest committi etiam non habenti iurisdictionem de consensu partium ut arbitro. Barto. in d. authe. apud eloquentissimum. de fide instru.

Examinatio testium potest committi notario, qui scribat commissario, iudice dictante. Bal. in d. l. iudices. de fide instru.

Examinatio testium facta a iudice incompetente est nulla. Pau. de Ca. in consi. xlviij.

† Examinatio testium de mandato, seu commissione iudicis incompetentis, an ualeat: uide domin. Bartholo. Socin. in consil. ccxliiij. incip. considerata. in principio ibi; & primo respectu. cum uersicu. seq. in ij. parte.]

Examinatio testium de consensu partium fieri potest, etiam ante litis contestationem. gl. in c. cum olim. de causa possessio. & proprie. & doc. & Pe. de Su. in l. prolatam. C. de senten.

Examinatio

Examinatio testium debet esse secreta partibus.l.nullum.& ibi doc.C.de testi.Ang.in auth.eo.tit.§.fin. Item etiam contestibus,ne unus sciat quod alter deponat. docto. & Petr.de Su. ibidem, licet glossa.sit contraria in lege minime.ff.de legibus.ubi uide per Pau.de Castro.& per dominum Matthe. Matthesi. in no.ccclxx. Vide in Spe. de teste. §. hic tractandum.j.col.& glo.in l.laudabile.de aduoca. diuerso. iudic.& in auth.de testi.§. hic non multa . de elect. ca.quia propter.de testi.c.ij.in causis tamen arduis consilium est secundum doc.&Bal.in d.l.nullum.ꝙ fiat examinatio coram aliquibus testibus, qui iurent non reuelare: & hoc ne examinator sit suspectus partibus. Et ita quandoq; practicaui. Itē debet esse secreta aduocatio.gloss. & Bart. in l.custodias. de publi.iud.Barto.in l.si postulauerit.§.quæstioni. ff.de adult.& Pau. de Castro.in l. legis uirtus.ff.de legibus.

Examinatio testium ad perpetuam rei memoriam an, & quando fieri possit,& qualiter,dicemus. j.uersi. Testis ante lit.contest.per discursum.

Exauthoratio militis qualiter fiat. in lege secunda.§.sed cum.cum gl.ff.de infamibus.

Exauthoratio an infamet, & quot processus requirantur in ea.Bart.in d.l.ij.§. ignominię causa.ff. de infamibus.

Excellentia personę fit, quod alias non fieret. in Specul. de arbitris. §. secundo.uer.primo.& plenius per do. Alex. in l.cum quid.si cer.peta.

Excellenti in arte sua decapitando parcendum est: ut j.uer.Mores.uer.lxxv.

Excellentia alicuius debet probari per nouem testes. text.fin.in l.unicuique.C.de proxi.sac.scri. libr.xij. Alex.ubi supra.

Exceptio dicitur libellus rei.l.prima. & ibi Bar. C.de his, qui poten. no. titulo prædict.

Exceptio est actionis exclusio.Instit.de excep.in prin. & in Spe.de rescrip.præsenta.§. iiij. uersiculo . sed pone.de lit contestat.§.ij. † Et per Felin.in cap.de excess.]

Exceptio continetur appellatione actionis . lege j. §. ait prætor.& ibi Barto.ff.de dolo. & Bartol.in lege eleganter.in prin.eod.titu.& per Alexand.in l.uerbum Oportebit.§.actionis.de uerbo.sign.Quod est uerum in exceptione intentionis & facti. Bar.in d. l.j.§.idem Pomponius.e.tit. Item nisi in statuto tollente actionem:ut infra eo.uer.liij.& Bald.in l.peremptorias.v.col.

Exceptio competens principali competit etiam fideiussori.l.exceptio.ff. de excep. l. tam mandatori. & ibi Bald.& docto.C.de non nume.pecunia. l. iij. & ibi Barto.C.de usur.rei iudi. l. si ea. & ibi Bal.in fi. C.de fideiusso.min. Quod uerum, etiam si non rogatus fideiussit.l.si mulier.§.fin.ff.ad Vellei. Ludo. in sing.uerbo,exceptiones quæ.& j. uer.Fideiussor excipit.uersi.xij. cum duob.præcedentib. & multis seq.per discursum.& in Spe.de accu.§.vj. uer. item quæritur.de fideius.§.j.uerb.& not.& j.eo.uer.49. & lxxxviij.xcj.& seq.

Exceptio perpetua dicitur, quæ opponitur ad actionē perpetuam.l.pure.in fi.ff.de doli excep. gl.in l. nam & postea.§.si minor.de iureiur.

Exceptio requirens altiorem indaginem.in causis summarijs non admittitur, sed in causa principali reseruatur.l.in hac.in prin.ff.ad exhi. sed quæ statim probari potest,admittitur.Bar.in l.fi. si ex fal.instr. & plenius per Car.in cle.sæpe.viij. opp. de uer.sig. † Et per Ias.May.Insti.de acti. §.præterea.nume.50. cum seq.]

Exceptio opposita est probanda in sua forma. ita ꝙ concludatur eius effectus.Bal.in l.j.C. de condi.ob tur.causam.

Exceptionis forma debet attendi.Bal.in d.l. j.de condict.ob turpem cau.Innoc. in c. super literis.de rescrip.quia

Exceptionis conclusio stat in forma opponendi. Bal. in d.l.j.per l.j.§.Labeo.ff. de fluminibus.

10 Exceptio datur multo fortius ei, cui daretur actio. l.iij.& ibi Bal.C.de cond.ind.in Spe. de filiofa.§.3. uer.sed pone.

Exceptio,quæ non inest pacto,uel stipulationi,potest opponi per iudicem. Barto.in l.eum,qui ita.de uer. obli.& Fran.de Padua.in l. in bonæfidei. antep.col. C.de pactis.

Exceptio debet cognosci,& opponi coram eodem iudice per reum petentem se non inquietari, coram quo actor agere deberet. Bar.no.in l. societatem.§. arbitrorum.pro soc.& But.in c.si clericus. ad fin.de foro competent.& Lodoui. Pon. in consi.omnipotentis Dei postulato suffragio:pro habenda, &c. & in singu.suis, uerbo officium.

Exceptio an sit de regula. Bar.in l.in his. ff. de legibus. & in l.j.ff.de reg.iuris.

Adde quòd exceptio firmat regulam in non exceptuatis. Panorm.in capitulo quoniam frequenter. extra ut lite non contesta.Alexā. in consil.xxvi j.in j. ✠ uolu.& consi.lix.ibidem. ✠ Bartolus. in lege quæsitum.§.denique. ff.de fundo instructo. Decius. in l.prima.nu.27.ff.de regu.iuris. & in capitu.cum dilecta.col.ij.de confir.util.uel inutil.& co.Dlij.nu.3. co.Dciiij.nu.7.Lauren.Sylua.co.lxxiiij.nu.13.uol. ij.idem co.lij.nu.17.uol.1. Ae.Mar.Man.

Exceptio firmat regulam in esse.l.quæsitum. §. denique & ibi Bart. ff. de fundo instru. l. nam quod liquide.in fi.de penu.leg.l.legata inutiliter. in princ. & ibi Bar.in fi.de lega.j.Bald.in l.j. C. de posthum. hære.instit.l.tribunus.§.fi.de testa.mi. xxxij q.vij. dominus noster.Dyn.in rubr.de regu. iur. in fi.lib. vj.Car.in cle.exiui.§.cum autem.de uer.sig.& Bar. in leg.generaliter.§.uxori.de usufructu legato, dicit uerum, nisi in his, quæ alias non comprehenduntur sub regula.& tenet Barto. in d. §. denique. Lud.in consi.cclv.& s.uerbo Concessio,& hoc per Alex.in l.fi.quod quisq; iu. non tamen exceptio excludit casus similes exceptuatis, glo. fin. in l.j.C.de cond.

cond.indeb. Abb.in capitulo. quoniam frequenter. ut lite non contesta. & in capitulo. omnes de constitu.v.col.& in c.pastoralis.in princi. de rescrip. & † Alex.consi.cvij.iiij.parte. † Adde Feli.in d.c.quoniam frequenter.& do. Soci. consi.xxv.incip.dom. Fran.uersic.xiiij.circa medium.in j.parte.col.xlix. & in consili.xlvij.incipien.in lege præsentis consultationis.circa fi.ij.col.in j.parte.fo.89. & domi. Pe. Phi.Cor.in consi.lvij.inci. placet per totum.& Bal. in l.in his.de legi.]

Exceptio nihil operatur, si nihil reperit quod excipiat.l.in lege.de contrahe.emp. & Ang.in l.certo.de serui.rust. præd. unde legatum prædij exceptis uineis, si uineæ nullæ sunt, non comprehendit uineas ut ibi.& l.si quis legauerit.de leg.j.

Exceptio oritur ex sententia super interlocutoria, nō actio.glo.& Car.in cle.si.de appel.

Exceptio quando non ampliat regulam. Alex.in l.fin. quod quisque iur.

Exceptio non dicitur negatio, ut j.negatio. uersi.xx. † Et per Fel.in c. j.de excep.]

Exceptio ad processum dicitur emergens.Sed

20 Exceptio ad merita causæ dicitur incidens. Bar.in l.de qua re.ff.de iudi.

Exceptio omissa, est donatio.l.iij.per Bal. C. de rebus alie.non alie.per l. qui procuratorem dat. §.j.ff.de procura.

Exceptio, quæ obstat creditori, non obstat alteri nouāti.l.doli.& ibi Alex.post Bar.& l.j.§.si Titius.ff.de noua.& per Bal.in l.uitia.de acqui. pos. post gl. ibi: an exceptio authoris noceat successori.

Exceptio omissa per partem potest opponi per iudicē contra agentem sine exceptione.glo.in cle. j. de elec.in vj. Pe.de Su.in l.exceptionem.C.de proba.& adde.j.eo.uer.cxj.

Exceptio in causa summaria debet summariè expediri.l.a diuo.§.super rebus.l.iij.§. condemnatum.de re iudic.

Exceptio in causa summaria opponi præsumitur causa dilatandi iudicij, nisi probatio offeratur in promptu. Bal.in l.j.C.ut in pos.le.

Exceptio obstans principali sorti, an obstet pœnæ, & accessorijs.in l.ij.in prin. ff.si quis cautio.

Exceptio competens debitori, & fideiussoribus, non potest renuntiari a debitore in præiudicium fideiussorum.lege sed & si quis.§.fi.ff. si quis cau. & l.fi. ff.de pactis.

Exceptio competens hæredi an competat etiam fideicommissario capienti ab hærede.in leg.j.§. primo. ff.ad legem Falci.in l.de eo.& l.seq.& ibi Pe.de Su. ff.de iudic.

Exceptio potest opponi etiam coram notario actoris. Bald.post Bart. in auth.quæ supplicatio. C.de preci. Impe.off.

30 Exceptio in scriptis opponi non debet de necessitate. Bar.in l.j.ff.de excep. Lanfr.in c.quoniam contra. uer.sententias. uer. sed dubitatur de huiusmodi quæstione.de probatio.uide in Specu. de exceptio. uersic.sed nunquid iudex.Bart.in l.scire.§. oportet. ff.de excu.tuto. dicit idem: sed potest postea redigi in scriptis apud acta.gl. & Inno.in c.quoniam contra.de proba.& j.§.j.Cardin. in cle. sæpe.§.j.in fi. de uer.sig.& potest probari testibus.j.eo. Exceptio qualiter.uer.ij.

Exceptio superueniens pendente iudicio prodest reo. lege cum mulier.& ibi Bar.contra Pe.solu.matr.& ibi Io.de Por.& in l.si cum dotem.§. eo autem tempore.eo.tit.doc.& Pet. de Su.in l.si quis acceptum. de iudi.nisi superueniat ex culpa rei. Barto.in lege si post.de rei uen. Vide Bart.in l.j.ff. de excep.& in l.excusatur.§.j.& in §.munerum.per Nico.de Nea. ff.de excus.tuto.

Exceptio procuratoria, & aliæ non concernentes factum, dicuntur de apicibus iuris. Bal. in l.si pro eo. C.man.ult.col.

Exceptiones de apicibus iuris non possunt opponi in curia mercatorum, ubi de æquitate debet procedi. Bal.in d.l.si pro ea.v.col. mandati.

Adde quòd licet exceptio excussionis sit de apicibus iuris, tamen non potest opponi coram arbitro. Ita Alexand.de Imo.in le.si constante.ff.soluto matrimonio.

Exceptio, quæ potest incontinenti probari, admittitur, quæ alias non admitteretur.in Spe. de li.conte, §.ij.uer.quid si reus. Et dicitur incontinenti, id est, intra triduum.gl.in l.ij.C.de erro.aduo.

Exceptio requirens altiorem indaginem dicitˀ ea, quæ intra tempus instantiæ non potest liquidari. Ang.in l.ille.a quo.§.si de testamento.ad Treb.& Alexan. consilio.82.iiij.parte.& infra exceptio nullitatis.& Alex.in l.ij.C.de edi.diui Adri.post Bal.& Sali.ibi, & Bar.in l.si is, a quo.ut in pos.leg.

Exceptio friuola debet reijci officio iudicis. Card. in cle.sæpe.ix.oppo.de uer. sign.

Exceptio non impedit restitutionem in integrum. j. restitutio quibus.uer. xj.

Exceptio facta a regula extenditur ex identitate rationis.j.uer exceptio.

Exceptio non oritur ex pacto de non petendo.Bald. in l.ij.in fi.C.quando liceat ab emp.disce.

40 Exceptio obstans cedenti non obstat cessionario. l.apud Celsum.§.si cum legitima. & ibi Bart. ff.de do.except. Vide Bald.in l.si cum dotem. §.si patri. sol.ma.glo.& Ale.in l.si donaturus.§.fin.ff de condi.ob cau.Bal.in l.fi.C.de iure dotium Contrarium no.in l.doli.ff.de noua.& quod not. in l.si quis delegauerit.eod.tit.gl.in c.j.de iure pat. in vj.in Spe. de proc.§.fi.circa princ.& no. in l.an uitium.de diuer.& tem.præscri.& l.uitia.de acqui.pos. per Pau. de Castro.consi.xlv.& consi.xlvj.& Io de Pra.in l. seruum quoque.§.si quis.de procu.& j.uer.cessionarius.uersiculo.ix.& j.uersicul.exceptio compensationis.uersiculo quinto.exceptio solutionis. uers. † vij. & uerbo exceptio Macedoniani.uer.iiij. † Vide dom.Alexan.de Imo.in consi.liij.in fin.ulti.col. in ij.parte.]

Exceptio opposita per eum, qui laborat eodem morbo, eliditur replicatione.c.cum ecclesias.de excep.

Exceptio

Exceptio contraria primæ non potest opponi.gl.in c. constitutus.de reli.do. Contraria gl.est in c. pastoralis.de excep.uide not.in l.j. C.de fur. per Bald.& s̄.uer.allegans. uer.ij.& j̄.eo.uer.cxlix.

Exceptio si opponatur debet expectari an iudex admittat: quo non admittente, potest appellari, non alias c.dilecti.& ibi doct.de appel.& c. dilecto.e.ti. & s̄.uer.appellatio ab admissa appellatione. uer.7.& fi.& j̄.uerbo Excipiens.uer.lj.

Exceptio superueniens successori, non prodest authori.l.si a te.§.Iulianus.ff.de exceptio.rei iudi.Bal.in l.iij.in fi.C.quod me.cau.

Exceptio potest opponi per tertium in iudicio pro interesse suo.l.Titia.& ibi docto.& Barto.ff.solu.matrim. Item pro interesse alterius: ut j̄.uerbo Tertius.uer.ij.

Exceptio debet admitti in causa summaria. l.quarta. §.condemnatum.ff.de re iudi.

Exceptio sub conditione an,& quando admittatur. in l.& si quidem.& ibi glo.& doc. C.de excep.

Exceptio etiam mere personalis competens principali competit etiam fideiussori comparenti procuratorio nomine domini Bartol. in l. & si fideiussor.ff. de re iudic.

Exceptio incidens an impediat processum in causa principali.gl.& doc.in l.Titia.solu. mat. in l.quoties.& ibi Bal.C.de iudi.& in l.ij.C. de ord.cog.

50 Exceptio obstans primæ obligationi, non ob.secundæ nouanti, id est, agenti ex prima nouata.l.si dari. ff.de uer.obli.Io.de Por.in l.si decem cum petiero. in fi.de uerb.oblig.

Exceptio datur ad retinendum id, pro quo datur actio ad repetendum.lege si donaturus.in fi.ff.de condic. ob caus.

Exceptionum appellatione in statuto, quæ contineatur. j̄.statuta de iudicijs.uer.ccvij.

Exceptio si sit admissa de facto,& probata, potest iudex ex officio repellere actorem.Bal.in l.ubi pactū. in.fi.C.de transactio.

Exceptiones quando uideantur reprobatæ per sententiam in contrarium latam:uide Abb. in ca.suborta. de re iudi.

Exceptio pretij soluendi non impedit executionem iuramenti contra uenditorem, qui iurauit uendidisse fundum. Alexan.post Barto. in l.si duos.§.si quis.de iure iu.

Exceptio obstans deleganti, an obstet etiam delegato. gl.in l.si donaturus.§.fi.ff.de condi.ob.cau.Dyn.& Bar.in l.doli mali.ff.de dona.

Exceptio debet esse uera, cum proponitur. Bart.in l.si is qui tres.in prin.ff.de excu.tut.

Exceptio, quæ non releuat, non debet admitti, Bal.in l.cum seruum.C.de seruis fugitiuis.

Exceptio competens contra confessionem tertij præiudicantem sibi competit etiam confesso. l.si filius, qui absti.§.fi.de interro.acti.

60 Exceptio affirmatiua debet probari, Sed

Exceptio negatiua non debet probari . lege asseueratio.& ibi Bald.C.de non num.pecu.& uide per Bar. in l.in illa.de uerbo.obli.in Spec.de excep.§.iiij.& j̄. eo.uer cxxiiij.& de proba.s̄.j.uer. primum est.

Exceptio quando potest opponi, non remouetur propter præsumptam calumniam opponentis:sed officio iudicis sic.Bal.sing.in l. in contractibus. de non nume pecu.

Exceptio requirit altiorem indaginem, quando intra tempus instantiæ principalis non potest liquidari. Angel.in l.ille,a quo.§.si de testamento.ff. ad Treb.in l.is,a quo.ut in pos.leg.

Exceptio contra testem debet opponi specifice,& probari.Io.An.in c.præsentium.de testi.in vj.in Nouella.in pe.col.Vnde

Exceptio criminis contra testem debet specifice opponi, declarando qualitatem criminis: nec sufficit dicere esse criminosum. Bar.no.in l.iij.§. lege Iulia. ff.de testi.& in c.iiij.de testib in vj.quod est.c.præsentium. Et intellige scilicet cum loco & tempore commissi criminis.Bal.in auth.si dicatur.in fi. C.de testibus. Item

Exceptio infamiæ debet opponi specifice declarando delictum, propter quod sit infamis. Bald. in l.ij.q. C.de test.Bar.post gl.in l.cum lege.ff.eo. ti. & in d. l.j.in fi.per c.præsentium.de testi.in vj.& j̄. exceptio qualiter.uer.xliij.

Exceptio cessionis bonorum an prosit hæredi cedentis.no.in l.fi.& ibi Bal.qui bo.ce.pos.

Exceptio contra partem petitionis ualet. Bal.in l.si nō transact. C de iur.& fac.igno.

Exceptio alternatiuè opponi potest, Dico pecuniā solutam esse, prout confessus est testator, uel si soluta non esset, uidetur mihi relicta liberatio. Bart.in l.j. C.de fal. causa adie.leg.

70 Exceptio, quæ non interest excipientis, non tenet. Flo.in l.proprium.& ibi no.ff. comm.præd.

Exceptio superueniens uni ex correis debendi, prodest alteri ante condemnato. Pau.de Castro.in l. & post rem. de transa. † Et do.Alex. de Imo.in consi. clxvij.in j.col.in ij.parte.]

Exceptio, quæ incipit competere uenditori. post contractum, transit ad emptorem.l.illicitæ. & ibi Bart. & Nico.de Nea.de rebus eo.

Exceptio competens fideiussori cōpetit ēt principali, ut exceptio discussionis cedendarū, & epistolæ diui Adr.Bal.in l.tam mandatori.4. col.de non nu.pec.

Exceptio competens pluribus, etiam ex persona unius tantum potest opponi ab omnibus etiam si aliter excipiens succubuerit, quia alteri non nocet. Bal.in l. si cui.de non nu.pec.

Exceptio temeraria non prodest, quin finaliter excipiens condemnetur in fructibus,& expensis. Bald. in l.secunda.in fi.C.de fruc.& li.expen. & infra eo. uersi.78.

Exceptiones quando n ō opponuntur, debet iudex uti iure stricto, id est, forma iuris. Bal.in l.fi.C.de compensatio.

Exceptio inepta nihil ualet, sicut libellus ineptus. Angel.in l.Titiæ textores.de legatis primo. Bar. in l.si quis libertatem.iiij.col.ff.de peti. hær. & in ca.j.de

excep. unde facit excipientem condemnari in expē sis. Bar. ibi. & inf. uer. excipiens. uer. xl.

Exceptio non tollit actionem ipso iure. Bart. in l. fi. in oppo. C. de edic. di. Adri. tol. per Bartol. in l. iij. de excep.

Exceptio contra notorium admittitur non ad notorium perimendum in substantia ueritatis, sed ad eligendam actionem agentis. Bal. in l. fin. xv. opp. de edi. diui Adri. tol.

80 Exceptio iusta impedit processum fieri, uel accusationem recipi, & super recepta procedi: uel litem contestari: ut quòd potuit impune occidi: & simil. Barto. in l. si seruus. C. de his, qui ad eccle confu. & potest opponi per quemcunque. Bar. in l. ubi pactū. C. de transa.

Exceptio, qua non probata dominus inciderat in pœnam, non potest opponi per procuratorem sine speciali mandato. Bar. & doc. in l. iij. §. si procurator. ff. quod quisq; iur. & in l. si procurator. de con. ind.

Exceptio competens uni ex correis debendi, an competat etiam alijs. Barto. in l. ex duobus. in fi. de duobus reis.

Exceptio an debet habere conclusionem de necessitate. Bart. in l. j. ff. de excep & Bald. in l. edita. pe. col. de eden. quod no. & Ang. in l. emptor. de præsc. lon. tempo. & But. in c. j. de li. contest.

Exceptio notoria an debeat proponi. Bar. in l. j. ff. de excep.

Exceptio etiam præsumptiuè potest concludere. Bart. in l. ij. ff. de excep. sed de necessitate debet concludere. sicut actio. Bal. in l. eos. de usu.

Exceptio competens fideiussori, competit etiam, pro pignore dato. l. si alius pro muliere. ff. quæ res pig. ob. poss.

Exceptio competens principali, ut mulieri competit etiam fideiussori. d. l. si alius ff. quæ res obli poss.

Exceptio turpis lucri non potest opponi repetenti mutuum. l. non nudæ. & ibi Bal. C. si cer. pe.

Exceptio delegationis inualidæ opponi potest a debitore delegato contra creditorem, cui est delegatus. l. si uir uxori. & ibi Barto. ff. de donation. inter uirum & uxo.

90 Exceptio competens reo competit etiam fideiussori iudicij, non fideiussori contractus, statu rei mutato. Bal. in l. tam mandatori. C. de non nume. pecu. Item

Exceptio pacti facti cum debitore ad eius commodū, prodest etiam eius fideiussori. l. 3. §. si is scdm Alex. quod quisque iur. per. l. hæredi. §. fi. ff. de pac. & l. exceptio, quæ. §. rei. de excep.

† Exceptio taciti pacti an noceat. do. Pet. Phi. Corn. in consil. ccxlvij. incip. consultus. in litera F, in iiij. parte.]

Exceptio an possit nouari. Bar. in l. j. §. iudiciales. de p̄to. sti. & in l. ita stipulatus. v. opp. de uer. ob. & Ang. in l. si insulam. eo. ti.

Exceptio, quæ non congruit petitioni, non potest opponi. l. aduersus. & ibi Bal. C. de non nu. pe.

Exceptio fauorabilis oritur a statuto q̄ minor nō cō trahat sine consensu propinquorum. Sed

Exceptio odiosa oritur a statuto q̄ non assignans rem in catasto cadat a iure suo. Barto. in l. qui exceptionem ff. de cond. inde.

Exceptio fauorabilis, uel odiosa, iudicatur ex causa ex qua principaliter est inducta. Bart. in l. qui exceptione. in prin. de cond. indeb.

Exceptio transit in singularem successorem. le. in hoc iudicio. §. fi. communi diui. l. idemque. §. fi. & l. seq. ff. pro soc. Pau. consi. cxlj.

Exceptiones, etiam diuersæ, possunt opponi plures cō tra eundem. Inn. in c. super his. & c. cum olim. de accu. Bal. in Marga. uer. Admissus. uer. antepe. Item & per eundem, in Spe. de excep. §. v.

Exceptiones possunt opponi per criminosos. Inn. in d. c. super his. & Bal. ubi. s. uer. pe.

100 Exceptio legitima excusat a mora. l. si pactus. & ibi Bar. ff. de pactis.

Exceptio contra emancipationem an possit opponi. Bald. in lege cum oportet. §. cum autem. C. de bo quæ libe.

Exceptio omissa per procuratorem an possit opponi per minorem. infra. uerbo. Minor conuenitur. uersicu. penul.

Exceptio criminis inducentis priuationem beneficij ipso iure, obstat agenti interdicto de restitutione spoliatorum. Secus si per sententiam: non autem obstat agenti possessorio. Inno. in c. inter dilectos. de excess. præla. Bald. in Mar. uer. Agens uer. fi. & supra Agens. uer. xe.

Exceptiones ualidæ debent admitti, non inualidæ. Bal. in addi. Spe. de excep. uer. Exceptiones.

Exceptio contra sententiam opponi non potest. Bald. ubi. s. uer. fin.

Exceptio criminalis dicitur, licet eius uigore pœna nō applicetur fisco. Bal. in addi. Spe. de inciden. quæst uer. incidit ciuilis.

Exceptio in præsenti oritur ex pacto deliberandi in futurum. Bar. in l. si intra. in fi. ff. de pact.

Exceptio oritur ex præscriptione triginta annorum, quæ est mere odiosa. Bal. in l. fi. xvj. opp. C. de edic. diui Adri. tol.

Exceptio de nouo peruenisse ad notitiam, probatur etiam iuramento. Bal. in addi. Sp. de exce. uer. quod exceptio.

110 Exceptio licet non opponatur, debet reus absolui, quando constat in iudicio, reum carere actione glo. & Barto. in lege si unus. §. pactus. vij. col. ff. de pact. glo. in l. ubi pactum. C. de transact. & gloss. in c. licet causam. de prob. & c. exceptio. de excep. Sed an tunc possit iudex supplere pro reo non opponē te. Bar. in d. §. pactus. vij. col. & ibi Bal. in xiij. col.

Exceptio perpetuatur per solam conuentionem, quando exceptio est temporalis. Bar. in l. cum notissimi. in prin. C. de præscr. tri. an. per gl. ibi, & l. si ueritas. C. de non nu. pec.

Exceptiones coram arbitro an possint opponi. Bal. in addi Spe. de arb. uer. per prædicta.

Exceptio contra prælatum agentem qualiter opponatur.

40 Exceptio contra unum ex testibus nihil ualet, si supereſt numerus teſtium omni exceptione maiorum glo. in l. j. C. de quæſt. Bal. in addi. Spe. de teſti. uer. nihil prodeſt.

† Excipiens contra teſtes de aliquo crimine, & non probans, an teneatur actione iniuriarum, dic quod ſic. Vide Felin. in c. dilectus. col. viij. de excepti. Et quid de opponente contra agentem. Soc. conſi. 146. v. col. uer. ſed his non obſtantibus. in j. uol. Feli. late. in capitulo. j. colu. fi. de excep. Iaſ. in l. fi. ff. quod quiſque iuris.

Exceptio competit, quando actio denegatur a lege, uel ſtatuto. quod eſt uerum, in ciuilibus; quia in criminalibus ipſo iure quis eſt repellendus, cui actio denegatur. Bar. in l. j. §. ſublata. ff. ad Treb.

Exceptiones ſi reſeruentur per iudicem in interlocutoriam operatur ut illis uerificatis factum habeatur pro non facto. Bar. in l. ille, a quo. §. ſi de teſtamento. ff. ad Treb.

Exceptionis unius poſitio non remouet alias exceptiones in iure expreſſas, niſi in uerbis exceptionis aliæ excludantur. Vnde

Exceptio limitat regulam, ſed non limitat alias exceptiones, niſi expreſſis uerbis aliæ excludantur. Bal. in l. j. pe. col. C. de condi. ind.

Exceptio implicita non debet declarari. Sed

Exceptio generalis, quæ conſiſtit in facto, debet declarari. Bal in l. fi. j. col. C. de fideiuſ.

Exceptio debet ſpecifice cum loco & tempore opponi, & probari: alias non prodeſt. Bald. in l matrem. C de proba. & infra uerbo. Exceptio qualiter. uerſiculo. 30. cum tribus ſeq. & 38. & ī. eo. uerſic. lxiiij. & infra eo. uer. clj.

Exceptiones contrariæ ſimul, & ſemel opponi poſsũt a reo. Inno. in c. cum uenerabilis. de excep. & omnino per Abb. in ca. paſtoralis. eod. titu. & j. Reus. Bal. in l. j. C. de fur. & in auth. contra qui propriam de non nu. pecu. Bar. in auth. qui teſtamento de excu. tuto. & in l. cum de indebito. in prin. ff. de proba. not. in l. nemo. ff. de excep. Dy. in regula, nullus plurib. in vj. Lanſ. in c. quoniam. contra. uer. exceptiones. de proba. Quod intellige, ſcilicet diſiunctiue, ut practicatur, non copulatiue; ſecundum glo. in c. auditis. de præſcrip. niſi excipienti incumbat onus probandi ſuper utraque: ſecundum Imo. poſt gloſ. ibi. & in d. l. nemo. & ibi Bar. de excep. & ſupra eo. uer. clxij. Bal. in Mar. uerb. Exceptio. uerſi. 11. & in Specu. de except. §. iiij. & de ſententia. §. viij. uer. ſed nunquid talis.

Exceptione una oppoſita, & non probata, poteſt opponi alia exceptio etiam contraria. c. cum dilectus. de reli. do. glo. & doc. in c. auditis. de pręſcrip. & ī. in Spe. de inquiſi. §. fi. uer. fi.

150 Exceptiones habentur pro non oppoſitis, quando quis litem conteſtatur, ſaluis exceptionibus ſuis, quia ſpecificari debuerunt; nec quando eſt clauſula, alijs ſaluis; quia ſaluæ non ſunt niſi ſpecificentur. Nic. de Neap. in l. ſcire oportet. de excu. tu. J. exceptiones qualiter. uer. 32.

Exceptio oppoſita coram iudice incompetenti, qui cognoſcere non poteſt de ea, ſi remittatur ad competentem, debet expediri ſecundum formam, & ordinem proceſſus primi iudicis, coram quo fuit oppoſita Innoc. no. in c. actor. qui fil. ſint legi. contra Spe. de ordi. cog. §. j. circa prin. ſecundum Lu. Pon. in fin. in uerb. exceptio oppoſita. ubi ponit exemplum in exceptione uſuraria, & dicit ſeruari in palatio apoſtolico.

Exceptio contra maritum petentem debitum ab uxore, ſi non elidatur replicatione, an impediat executionem ſententiæ. Caſus no. in l. ſponſus. §. ſi uxor. ff. de donatio. inter ui. & uxo. Bart in l. cum allegas C. de uſuris.

Exceptio licet non oppoſita, ſi tamen eſt probata per productionem inſtrumenti, ex quo iudici notoriè conſtet ex actis, habetur pro oppoſita, ut reus abſolui debeat, ſecundum Bar. fin. in l. ij. ff. de exce. Sed Bal. contra. in l. ſcire. §. ſcire. ff. de excu. tut. & gl. in c. licet cauſam. & ibi Abb. de proba. uide Bar. & Io. de Por. in l. eum, qui ita. §. qui ita. de uerb. oblig. & Fran. de Padua. in l. in bonæ fidei. antepe. col. de pactis. & infra. uer. Iudex ſupplet. uer. xij. & xxj. uide. J. exceptio qualiter. uer. xvij. & Bar. in l. j ff. de exc.

Exceptio non probata in termino ſpeciali ad probandum eam dato, non poteſt probari in termino generali dato ad ſe defendendum. Bald. in l. j. in fin. C. ſen. reſcin. non poſſ. & in Spe. de dila. §. uidendũ. uer. item attende. Lud. in fin uer. Exceptio. uerſicu. quæro quidam.

Exceptio facit quem puniri extraordinariè. Bal. in l. j. C. ſi quis ali. teſta. prohib.

Exceptio datur, ubi cauſa cognita datur actio. Bal. in rub. C. ſi quis omiſ. cau. teſt.

Exceptio contra promouendum ad curam animarum poteſt opponi per quemlibet. Innocentius. in capitulo ſuper his. de accu. Bal. in Mar. uerbo Exceptio, uerſi. iij.

Exceptio ſemel oppoſita ad eligendum contra reſcriptum, & reiecta, ſi ex eodem reſcripto ad aliud agat, non poteſt iterum opponi. Inn. in c. cum dilectus. de pur. ca Bar. in Mar. uer. Exceptio. uer. iiij.

Exceptione oppoſita debet iudex interloqui admittẽdo. uel reſpuendo, ſecundum Abb. antiq. in c. ſi duobus. de app. & Bal ubi. ī. uer. vij.

160 Exceptiones diuerſo tẽpore oppoſitæ, ſcilicet una hodie, altera cras, præſumuntur malitioſè oppoſitæ. Inn. in c. paſtoralis. de excep. & Bal. in Mar. uer. exceptio. uer. 13.

Exceptio inutilis in perſonam principalis, eſt etiam inutilis in perſonam defenſoris, niſi in certis caſibus. Barto. poſt gloſ. in lege & hæredi. §. nos autem. ff. de pactis.

Exceptio hypothecaria quæ dicatur. J. uer. Hypothecaria. uer. xxxix.

Exceptio manifeſtè oſtenſa an impediat abſolutionem. Inno. in c. coram. de off. dele.

Exceptio quæritur inuito, & ignoranti. Inn. in c. cum pridem. de pac. Bald. in Mar. uer. exceptio. uer. 26.

xceptio quibus casibus opponatur non agenti. Inn. in c.ij.de ordi.cogni.

† Exceptio ista. Nullatenus audiatur:est exceptio dilatoria.Abb.Io.de Ana.in c.quia frustra. de usuris. Vide Ang.in l. uenditioni. in uerbo,non audietur. C.de usucapion.pro empto.uel transac.& uide Bar. in l.omnes.C.de fundis patrimonia.li xj.ꝙ ista exceptio introducta per statutum impedit litis ingressum,scilicet ꝙ pars non debeat audiri.& uide plene Barba.in c.fi.de ord cogn.

Exceptiones impedientes litis ingressum sunt exceptio transactionis, solutionis, acceptilationis rei finitæ, iuramenti, quòd actio non datur notoria,ꝙ statutum est obscurum, quòd tua non non interest, ꝙ ius non competit,ꝙ non est audiendus, cessionis bonorum contrarietates allegatæ, inuentarij, pacti de non eundo ad iudicem loci non tuti, tutelæ finitæ,laudi emologati,banni,peremptoria etiam non notoria,præscriptionis, pacti iurati, præiudicialis, pacti lite pendente,discussionis, allegatio iuris cõmunis, uel statuti, & quando offert se incontinenti probaturum ꝙ bannitus potuit impune offendi,ineptitudinis laudi,quòd non confert bona, quod sit accusatus,quòd sit absolutus,quòd durat tempus inuentarij conficiendi,quòd quem de euictione tenet actio,quòd continentia causæ non diuidatur, quòd est elapsum tempus procedendi:ut plene ponit Ale

† xan.in l.uir bonus.ff. iud.sol. † Et per dom.Socin. in consil. xxxviij. incip.pro decisione præcedente. uer.cum ergo de iure.cum uersicu. seq. usque ad fi. consil.& per Feli.in c.exceptionem. de excep. in 8. col.in prin.]

Exceptio potest opponi, etiam si sit clausula,non obstante exceptione.glo. in capitulo.sine exceptione. xij.q.ij.

Exceptio de eo, quod nõ peruenit est annalis sicut actio.Inn.in c.cum dilectus. de ordi. cog.& Bald. in Mar.uer.Exceptio uer.29.

Exceptiones sunt de iure gentium, sicut omnes actiones.Bar.in l.ex hoc iure.in fi. ff.de iust. & iure.

170 Exceptio contra unum statutum non potest fieri per eum qui se fundat in alio eiusdem uoluminis. Bal.in l.omni innouatione.C.de sacrosan.eccle.

Exceptionum tres sunt species, quia quædam opponuntur in iudicio, quædam sententiæ, & quædam executioni.Inn.in c.cum super. de or.cogn.& Bal. in Mar.uer.exceptio. uer.32.

Exceptio huius canonici electi non suspendit effectum confirmationis.Inn in c.cum olim. de causa poss.& propri.& Bal.ubi.s.uer.33.

Exceptiones legitimæ sunt a iudice admittendæ,licet præcisè scribantur.in Spe.de iudi.dele.§.v. uersicu. item legitimas.

Exceptio notoria non indiget probatione. eo.tit.§.7. uer.item si est.& Pau.de Cast.consi. cxvj. per doct. in l.4.§.condemnatum.de re iud.

Exceptiones ante litis contestationem, quando requirant iuramentum calumniæ.in Spec.de offi.om.iu. §.vj.uer.illud autem.& præcedenti.

Exceptio sæpe datur contra petentem, & non est qui opponat.in Spe.de arbitrio.§.fi.uer.pe.

Exceptiones a iudice sunt arctandæ. in Spe de off.om. iud.§.vj.uer.& generaliter.

Exceptio obstans uenditori,obstat & emptori. in Spe. de recu.§.vj.uer.sed quid.& de procu. §.fin.uer.sed nunquid contra.

Exceptiones semel reiectæ,uel non oppositæ intra terminum, an possint in eadem causa, uel in causa appellationis,iterum opponi,uel proponi. in Spe. de procu.§.j uer.sed pone,capitulum & seq.

180 Exceptio est accessoria negotio principali. Item

Exceptionum quarta productio an detur. Item

Exceptiones sunt odiosæ.in Specu. de teste.§.3.uersi. sed cum quæritur.

Exceptiones personales nõ transferuntur ad alias personas,sed reales sic.in Sp. de compe. iud. ad.§.j.sed pone,clericus.

Exceptionum aliæ sunt peremptorię,alię dilatorię,alię anomalę alię mistæ. in Spe.de excep.§.j.

† Exceptionem non debet admittere iudex, quando uehementer præsumit contra excipientem ꝙ malitiose excipit, nec in tali casu debet de appellatione curare: quia illa non prodest, nisi probetur ueritas causæ.no.Inn.in c.post electionem. in fi.de conces. præben.Abb.in c.super.eo.el j.de appe.uide. s.exceptio.licet sit legitima.

† Exceptio firmat regulam in contrarium. 32. q.vij. in c.dominus. Et sit nota ꝙ cum Christus solam excepit causam fornicationis, uidetur quod omnibus aliis casibus coniunx non potest dimittere coniugem:ut in capitu.quoniam.de coniug.lepro. & ibi. Abbas.

† Exceptio firmat regulam in casibus non exceptis. c.dominus.32.q.vij.& c.dicit dominus.32.q.j.c.ij. de coniugio leproso.& ibi Abb. in c. nostra. de sepul.& ibi Anto. in l.nam quod liquide. ff.de penu. lega.cum similibus.

Exceptionum renuntiatio non comprehendit ignoratas.eo.titu.§.ij. ubi etiam uide an ualeat generalis renuntiatio exceptionum.in tit.de renun.& conclu.uer & scias.

Exceptione repelli, uel actionem non habere, paria sunt.Item

Exceptio debet probari per excipientem:alias condẽnari debet in expensis. Item

Exceptio non debet per delegatum prius recipi, quã libellus.eo.§.post.uer. porro.

Exceptione probata an possit fieri replicatio. Item

190 Exceptione omissa per procuratorem militis, uel minoris,quid iuris.eo.tit.§.iij.

Exceptione perpetua tutus si soluit, an repetat. eodem. §.

Exceptio est perpetua, licet actio sit corporalis ad idem competens.eodem titu.ante medium. & §.v. quia nunquam excipitur, nisi agatur.& ibi.& infra eo.uer.ccvj.

Exceptiones quo ordine proponantur. eodem titulo §.quarto.

Exceptio qualiter opponatur. infra eodē: per discursum.

† Exceptio licet firmet regulam in casibus non exceptis: procedit enim talis regula ut restringatur ad casus non consimiles exceptis. Abb. in c. cum dilecta. de confirma. utili, uel inutili. facit gloss. in lege his solis. C. de reuocandis donationibus. & ibi Bal. & uide Bar. in l. serui. ff. de usucapio. & gloss. in le. j. C. de condic. indebi. & glo. & docto. in l. illud. C. de sacrosan. eccle.

† Exceptio si tollatur per statutum in aliquo casu, debet intelligi, nisi quia uelis incontinenti probare exceptionem legitimam: quia eo casu debet audiri non obstante statuto, quia statutum uidetur exclusisse exceptiones legitimas propter præsumptam fraudem opponentium: quæ præsumptio cessat in probatione quæ offertur incontinenti. Pro hoc uide bonum textum in c. literas. de restit. spo. & quod no. glo. in l. j. §. hoc interdictum. uer. sed si falsum. ff. de tabu. exhibe. Ita notanter dicit Abb. in c. suscitata. super gl. in uerbo, effectum. de in integ. rest. quā glo. ibi profitetur se solitum esse multum adducere in consilijs ad statuta excludentia omnes exceptiones contra sententiam, seu alium actum. Istud idem uoluit Abb. in ca. super eo. ad fi. de offi. deleg. uide dicta per eum in c. ex parte. el ij. eod. tit. Ego limito istud dictum domini Abb. esse uerum, nisi esset præsumptio contra eum, q calumniose exciperet, licet offerat se probaturum incontinenti. Istud uoluit gl. quā ad hoc nescio alibi in d. c. suscitata. q gl. limitat dictum. c. literas. Et istud dictū sensit do. Abb. in d. c. super eo. ubi Bal. singulariter dixit per illum textum iuncta glo. q a summaria cognitione potest quis repelli, ubi præsupponitur quis calumniari. Quod dictum dicit menti tenendum. Putat tamen dom. Abb. in d. capitu. super eo. illud dictum gloss. & Bald. procedere, ubi opponens offert se probaturum incontinenti, & præsumptio est de malitia: quia per talem obligationem non purgat præsumptio malitiæ Quod dictum ita limitatum perpetuum tene menti.

Exceptio sine scriptis potest opponi: ut ī. eodē. el j. uersicu. 30. & Bart. in l. j. ff. de exceptio. in Spe. eod. tit. uer. iij. uer. sed quæro. & seq. Lanf. c. quoniā contra. uer. sententias. uer. sed dubitatur. de huiusmodi q̄one. de prob. & Car. in cle. sæpe. §. j. in fi. de uerb. signif. ubi etiam dicit quòd debet in actis redigi in scriptis per notarium causæ. & per Bal. in l. nec cassas. C. da app. Ang in l. j. de eden. & per Alexa. in l. contrahitur. de pigno. nisi exceptio non numeratæ pecuniæ. Sp. ubi. supra & Bal. in auth. hanc querelam. C. de non nu. pecu. Item nisi exceptio compensationis uel alia, quæ in modum actionis proponatur. Barto. in le. scire. §. oportet. el ij. in lec. Nico. de Nea. de execu. tut. Caue tamen, quia loquitur in specie de exceptione compensationis; alias secus, ut ibi no. ubi dicit esse in electione rei. & ī. eo. sicut est in electione auctoris an in scriptis uel uerbo petat. Car. post gl. in cle. sæpe. §. j. xiij. q. de uer. sig.

Exceptio

Exceptio in summariis causis debet summariè expediri: ut s̄.§.prox.uer.xxiiij.

Exceptio potest opponi etiam coram actore. ut J. eo. sed Sp.eo.tit.de excep.§.iiij.dicit quòd

Exceptio debet opponi apud iudicem in scriptis,& coram testibus,& præsente aduersario.uide ibi.

Exceptiones contrariæ debent opponi alternatiuè:ut supra eo.uerbo exceptio.el.j.uer.cxlix

Exceptio cum opponitur, debet reus expectare an iudex admittat uel non:ut supra eo.§.uer.lxiij.

Exceptio alternatiuè potest opponi,uidelicet ꝙ pecunia est soluta,prout testator confessus est,uel si soluta non esset est mihi relicta liberatio.Bar.in l. j. C. de fal.causa adie.leg.

Exceptio contra testem excommunicatum, uel infamem,qualiter formetur infra uerbo exceptio contra testem.uer.v.

10 Exceptio concludere potest, etiam præsumptiuè. Bar.in l.ij.ff.de excep.& s̄.prox.uersi. xxxiij.ubi ēt uide an exceptio debeat habere conclusionem ꝙ non:quia tacitè inest ut actor repellatur.Bal.in l.edita.de eden.antep.col.& per Bart.in l j. de excep.

Exceptio contra prælatum agentem formetur sic: Tu non es prælatus, nec es in possessione prælaturæ, nec haberis pro prælato. Non autem simpliciter, Tu non es prælatus:ut in Specu.de actore.§.sed pone,quidam dicens.& Bald.in addi.uer.fin. per Car. in cle.in plerisque.§.primo.ij.q.de elect. & in cle.j. in fi.de exces.præla.facit.l.non ignorat.cum gl. C. † qui accu.non pos. † Et per Fel.no.in c.exceptioné. de excep.in xiij.col.]

Exceptio criminis debet opponi coarctata loco,& tépore. Bal.in l.edita.viij.col.C.de eden.no.in c. præsentium.de testib.in vi. Bal.in l.matrem.C. de proba.& s̄.e.§.j.uer.lxv.& s̄.eo.uer.xxxix.

Exceptio an possit cumulari cum petitione.Bald.in l. edita.xxx.col.C.de eden.

Exceptiões an possint simul cumulari.Bal.ibid. xxxj. colum.

Exceptio frustra petis quod es restituturus: cócipitur sic, Non es audiendus,quia tua non interest, cũ sis alteri restituturus. Ang.in l.si patroni.§.si fideicómissam. ad Treb.quia talis exceptio debet ex forma sui cótinere ius opponentis.Bal.in l.cum seruũ de ser.fug.de qua exceptione uide.in l.fi.ff.ad Tre. in l.pen.si pars hæredi.pe.in l. pater. de do. præle. in l.fideicommissa.§.interdum.de leg.iij.

Exceptio non debet esse inepta.Ol.con.ccv.

Exceptio sufficit,si opponatur in effectu,id est per nominationem facti, ex quo resultet exceptio, licet non dicatur,exceptio.Bar.in l.j.ff. de excep. & sic sine conclusione ualet, ut ibi. & supra.Exceptio.el. j.uer.lxxxiij.& s̄.eo.uer.x.Idem si non narretur factum.sed producatur instrumentum, ex quo resultet exceptio.Bar.in l.ij.ff.de excep. & s̄. Exceptio. el.j.uer.cliij.& infra §. prox.

Exceptio opposita parte non citata, non facit puniri excipientem pena statuti punientis opponentem exceptionem. Bal.& Ale.in l. libertus aduersus. de in ius uoc.& Ale.post Bal.in l.j.§.j.ff.quod quisque iur.quòd si statutum puniat opponentem exceptionem non habet locum in opponente ineptè.l. j. §. accusatione.ff.ad Turpil.

Exceptio inuentarij non confecti qualiter concipiatur.J.uerbo Exceptio inuentarij.uer.iiij.

20 Exceptio contra socium criminis accusantem, uel testificantem,qualiter formetur.Bal. in l. si filium. C.de lib.causa.& infra.Exceptio criminis. uersi. v.

Exceptio contra executorem sententiæ opponitur sic, Quam exceptionem offero me statim probare. Barto.in l.fi.C.si ex fal.instru.

Exceptiones an summatim cognoscantur.Bal.in l peremptorias.ul.col.C.sen.rescin. non pos.

Exceptio rei iudicatę formatur sic: Nó teneor quia fui absolutus per sententiã.c. sicut.& ibi doc. de re iu.

Exceptiones malæ oppositæ possunt emendari ꝑ excipientem.Bal.in l.edita.antep.col.C.de eden.

Exceptio debet formari, ut de necessitate concludat, sicut actio.Bal.in l.eos.in fi.C.de usu.& supra. §. j. uer.lxxxv.

Exceptio contra iudicem quomodo formetur. J. uer. Exceptio contra iudicem. per discursum, & maximè in uer.xxxvj.alias. xxx.

Exceptio implicita non debet declarari, sed generalis sic.s̄.eo. §.j.uer.clxv.& seq.

Exceptio hæredis grauati in testamento non solenni quando conuenitur ad pręstandum legatũ,uel fidei cómissum,formatur sic,uidelicet, Dico tibi ius non cópetere.non aũt debet relictum negari:quia tunc debet iurare,aut soluere.l.fi.& ibi Bal.C.de fideiu. Nam si negat,& conuincatur, non põt postea allegare ꝙ testamentum sit non solenne: ut ibi. Vnde

Exceptio solennitatis omissæ non competit ei, qui primo negauit indistinctè.d.l.fi.& ibi Bal.j.colum. de fideius.

30 Exceptiones debent opponi in specie,non in genere.gl.& doc.in c.pastoralis.de excep.l.scire.§.scire. & ibi Bar.ff.de excus.tut.gl.& Lanfr.in c. quoniam contra.uer.exceptiones.in iij.col.de proba.& s̄. §. † j. uer.cxlvij. † Et per Fel.in c.pastoralis. de excep. & Car.in consi.lxxx.] Item

Exceptiones in genere oppositæ nó possunt postea declarari.Bal.in aut.si dicatur C.de testi.quem etiam uide in l.fi.j.col.C.de fideius.Quod uerum etiam si uelit iurare quod post superueneris. cle. constitutionem.de elec.Item

Exceptiones habentur pro non oppositis,quádo sunt in genere oppositæ cũ clausula saluis exceptionib. suis:quia specificari debuerunt. Nec cum clausula, aliis saluis qa saluę nó sũt, nisi specificétur.gl.in c. pastoralis.de excep.secundum And.Barb.in consi. quod est post consi. Alex.in c.iij.iiij.parte.ij.col. & Ni.de Nea.in l scire.§.scire.de exc.tu.Itẽ in Sp. de † aduo.§.viij.uer.item quod si uobis. † Et per Feli. in d.c.pastoralis.]

† Exceptiones ubicunq; certo casu tolluntur in statuto,uel alia dispositione, non uidentur illę exceptiones sublatæ, quæ ueniunt ad detrahendũ illã qualitatem,

tatem, super qua se fundat dispositio in tollendis exceptionibus.no.Bar.in l.prima.§.denique. ff. de acq.pos.Et ideo si statutum dicat quod cōtra instrumentum confessionatum non admittatur exceptio potest opponi quod non sit confessionatum. facit. l.non ignorat.C. qui accu.non pos. Idem si dicatur ꝙ contra instrumentum publicum non admittatur exceptio, si opponitur exceptio simulationis quæ probatur præsumptione iuris & de iure: quia tunc nihil est contractus:ut auth.sed iam necesse. C. de dona. ante nup. Item potest opponi contra instrumentum quòd non sit publicum: quia tunc tollitur illa qualitas. Idem si opponatur contra sententiam ꝙ non est lata a iudice: quia hoc probato non esset sententia. De quo plene,& notabiliter per Ab.in c. item cum quis.de resti.spo.in ij.col.

Exceptio debet opponi clarè, non obscurè. alias habetur pro non opposita, & opponens debet succūbere. Barb.in l.Titiæ textores.in prin. de legat.j.& in l.scire.§.scire.de excu tuto. & Barto. in l.j.ff.de exceptio.per.l.j.§.Labeo de fluminibus.& Alexan. consi.xxxj iiij.parte. Quod uerum est,si opponitur alias impedit in causis summarijs. Alexand.consil. xxxj.iiij.parte.ubi dicit quod exceptio generalis in causa summaria procedit si non opponitur,sicut libellus:ut ibi. Item apte,sicut actio. Paul.de Castr. † consi.cxiij.Bar.in l.j.ff. de exceptio. † Et per Feli. in d.c.pastoralis.]

Exceptio manifestę offensæ in genere sufficit opponi contra petentem se absolui ad cautelam.Rot. in deci.liiij.sufficit.in nouis.

Exceptio contra libellum incertum,& obscurum,qualiter opponatur,uide infra. Libellus incertus. uersicul.xxv. & sequenti. quia forma est ut dicatur libellus incertus,& petatur reijci, non autem declarari.

Exceptio contra petentem se absolui ad cautelam, si opponitur non est necesse quod dicatur, excipiendo proponit. Rota in deci. cccxxxix. si in termino. in nouis.

Exceptio ineptè opposita ipso iure non obstat. Alex. in l.j.§.j.ff.quod quisque iuris.

Exceptio criminis debet opponi specificè, non in genere:quia debet qualitas criminis declarari per modum,locum,& tempus secundum Bar.in l.iij.§. lege Iulia.ff.de testi.& in l. prima. & ibi Bal. in ij. q. C.de testib.& Bar.in l.cum lege.post gl.ff.eo.tit.& Car.in cle.constitutionem.§.j.de elec.& no. in ca. præsentium.de testi.in vi.Item Rota.in deci. cclix. in nouis.ubi dicit esse specificandum locum, annū, & mensem,non diem,uel horam, nisi essent de substantia materiæ.& infra exceptio criminis.uer.iiij. & potest fieri specificatio, etiam post terminum. Car.ubi s.iij.q.

Exceptio manifestæ offensæ in gñe sufficit opponi cōtra petentem se absolui ad cautelam, Rota in deci. liiij.sufficit.in nouis.

40 Exceptio contra petentem se absolui ad cautelam, si opponitur,non est necesse quod dicatur excipiendo,proponit.Rota in deci.cccxxix.si in termino.in nouis.

Exceptio in genere opposita, licet in specie probetur, non releuat.Bal.in aut.si dicatur.in fin.C. de testi. † Vide do.Pe.Phil.Cor.in consi.lv.incip.uisis. in litera,& in iij. parte.Et an releuet quo ad merita: uide do.Alex.de Imo.in consi.lxxvi.in iij.col.in ij.parte.] Item

Exceptio turpis causæ in promissione adiectæ releuat licet causa non fuerit declarata.Bar.in l. j. in fin. & ibi no.C.de condi.ob tur.cau.

Exceptio infamię concipitur sic: tu es infamis propter tale delictum pro quo infamis haberis. Bald. in l.prima ij.q.C.de testibus.Barto.in d. l. cum lege.post gl.ibi.ff.e.tit.& in d.l.j. per c. præsentium. de testib.in vi.

Exceptiones ad diuersis temporibus opponi possint, & an præsumantur malitiose.Bald. in Marg. uersi. exceptio.uer.xiiij.& Inno.in c.pastoralis. de exce. quod sic.& supra.

Exceptio irregularitatis contra electum opposita,habet uim accusationis, & debet super ea lis contestari.Inno & Host.in c.super eo.de elec.& Bal.ibi.s. uer.xxiij.

Exceptio an requirat libellum.in Sp.de offi.om.iu.§. iij.uersicul.sed quæritur. & seq.& in titlu.de exceptio.

Exceptiōes ante litis contestationem propositæ quando ex officio iudicis recipiunt iuramentum calumniæ.eo.tit.§.vi..uer. illud autem. & de excep. §. ij.& j.e.uer.pe.

Exceptiones an requirant plenam causæ cognitionē, uel sufficiat semiplena.eo.ti.§.viij.uer.iij.

Exceptiones peremptorię,& dilatorię,quomodo proponantur & probentur.infra uer.Exceptio peremptoria.per discursum.

50 Exceptiones qualiter,& quibus uerbis, & quo ordine proponantur.in Sp.de excep.§ iiij.

Exceptiones falsitatis qualiter formentur.j.exceptio falsi.uer.in xj.& seq.

Exceptiones excommunicationis quomodo formētur eo.ti.& §.& j. uerbo Exceptio excommunicatiōis. uer.xix.& per discursum.

Exceptiones an requirant litis contestationem.in Specul.de incidenti quæstio.uer.& ut.& in tit. de ord. cogni.

Exceptiones an, & quando requirant iuramentum calumniæ.supra eod.uersi.xlvij.in Sp.de iura.cal.§.j. uer.in casibus.& seq.& §.ij.in prin.uer.quid. uersi. pone.& uer.sed nunquid.& de pos.§.iiij.in prin. & uer.v.ubi etiam ponitur.

Exceptiones an requirant positiones. Specul.ibidem.

Exceptio quando opponi possit,dicetur. j. eod. per totum.

Exceptio excommunicationis quando possit opponi infra uerbo Exceptio excommunicationis.

† Exceptio de illegitima ætate personarum,seu accusatoris est dilatoria: & ideo est proponenda ante litem contestatam.facit tex.in l.si maritus.§.præscriptio-

ptione.ff.de adul.& in c.exhibita.de iudi. & plenè in c.exceptionem.de excep.& glo.in l.reum.C.de procu.& Bar.in l.prima.§.accusatus.ff. ad Turpil. Abb.in c.primo.de accu.in ij. no. Adde rationem, quia in primis legitimanda est persona.l. quid refe runt.ff.de iure codil.l.si quæramus.ff.de testa.ij. q. vij.c.alieni.c.non potest.& d.c. primo. de accus.

† Exceptio, Tua non interest: an sit dilatoria: uide Abb.in c.primo. de accusatio. & ibi per Io. de An. per Inno.in c.super his.de accusa.& glo. & Abb.in c.ex parte Ade. de testib.uide Bar.in l.posthumus § si quis ex his.ff.de inof.test.& Inn.in c.in nostra. de procurato.Et adduco.Ang.in l ex conuentione. C.de pac.ubi dicit quod ista exceptio,Tua non interest,potest opponi quãdocunque,etiam post sententiam,etiam si essemus in causa appellationis. & Ange.in l.prima.C.sine censu, uel reliquis. & hoc tenet Ioan.de Imo.in l.ille, a quo. §. de testamento.ff.ad Trebellia.& Ange.in l.mater decedens. ff. de inof.testa.

Exceptio quelibet reddens factum impunibile potest opponi in criminali causa ante litis contestationẽ. in l nam & postea.in prin.de iureiur.

Exceptio contra libellum obscurum.& incertum,debet opponi ante litem contestatam infra. Libellus incertus.& si ea opposita excipiens procedat ad litis contestationem ea non reseruata uidetur renuntiare.ibidem.

Exceptiones dilatorię,uel declinatorię, debent opponi intra terminum datum reo ad deliberandum an uelit cedere,uel contendere.Bal.in l.prima.in princip.ff de eden. & infra Exceptio declinatoria. uer. secundo.

Exceptio simulationis intra biennium debet opponi. infra Exceptio simulationis.uer.ij.

Exceptio falsi quando opponatur infra. Exceptio falsi.per discursum.

Exceptio pacti de non petendo quando opponatur.J. Exceptio pacti liberatorij. uer.iiij. & xiij.

Exceptio contra procuratorem potest quandocunq; opponi.nisi doceatur de ratihabitione,uel mandato.Bar.in l.Pomponius.§.rati.ff. de procur. & in l. licet.C.eo.tit.ubi dicit uerum,etiam si sit legitimatus per iudicem, quia non nocet domino absenti, & non citato.& infra.Exceptio mandati.uersi.primo.

10 Exceptio omissa non potest opponi tempore allegationum.in l.eum,qui ita.§.cum ita. de uer. obli. Fran.de Padua in l.in bonæ fidei.antep.colu.C. de pac.gl.fin.in c.j.de elec.in vi. Pe.de Sun.in l. exceptionem.de proba.& in l.peremptorias.C.sen.rescin.non pos.Bal.in l.scire.§. scire. de excu. tut. & in l.properandum.in prin.iiij. col. de iudi. Lafran. in c.quoniam contra.uer.exceptiones. de proba.in iij.col.& J.eo.uer.cxviij.

Exceptio annullans processum,uel inepti libelli, pôt opponi,etiam post sententiam,& in causa appellationis.glo.no.Insti.de obli.in prin.Bal.in l.licet.C. de procur.& in l.edita.xxxvij.col.C.de eden.& in l.exceptionem.de proba.in iij.col.& Lanfr.in cap. quoniam.contra.uer.sententias.xvij.col. de probati.& Alexand.in l.si expressim.de app.nisi ineptitudo sit purgata per litis contestationem. Bald.in l.nuda.in fi.C.de contrahen.& commit.stipu.& not.in c.cum dilecti.de emp.& uen.Iac.But.in consi. quidam fratres. Bald. in l. prima.ut quæ desunt aduo. par.& Flo.in consi.quatuor puncta. & Alex. in l. si patronus.de iureiur.

† Exceptio iuris nouiter cogniti an, & quando opponi possit,uide Fel.in c.pastoralis.de excep.in vj.co. uer.post terminum.& de quo hic.]

Exceptio ne teneatur ultra,&c. quando potest opponi infra Exceptio ne teneatur.uersicul.iij. & per discursum.

Exceptio compensationis an opponatur in causa appellationis infra uersic. Exceptio compensationis. uer. ij.

Exceptio falsi tutoris quando possit opponi infra Exceptio mandati.uer.ij.

Exceptio non numeratæ pecuniæ quando opponatur infra.Exceptio non nu.pec.

Exceptio falsi procuratoris quando opponatur. & J. Exceptio mandati.uer.iij.

Exceptio minoris ætatis debet opponi ante litis contestationem,non post. Bald.in l.exigendi.C.de procura.

Exceptio mendaciorum contra rescriptum.Vel

Exceptio,non contraxi,uel deliqui in foro tuo:quando opponatur, & an ante litis contestationem uel post:& an bis. Barto. in l. præscriptione.C.si contra ius,uel uti.publi.& infra. Exceptio contra iudicum.

20 Exceptio incompetentiæ non opponitur in causa reconuentionis.l. cum Papinianus. & ibi Barto. in prin.C.de sen.

Exceptio, Tu non es, uel esse non potes procurator: quando opponitur infra. Exceptio mandati. uersi. iiij. cum tribus seq.& per discursum.

Exceptio omissa in causa principali an possit opponi in causa appellationis.dic quòd non,in l.ita demũ. & ibi doct.& Bar.C.de procur.Quod uerum in dilatoria : secus in peremptoria ignoranter omissa, non si per dolum,& causa dilatandi iudicij, secundum But.& Sicu.contra Io.de Imo.in c. inter monasterium.de re iud.

Exceptio,Sum paratus defendere,ac si possiderem:opponitur ante litis contestationem, & eam impedit super actione ad interesse:sed cum opponitur, debet promitti sub pœna restitutio rei,non interesse. l.quia etiam.§.quid ergo.cum gl.& Bar.ff. de alie. iudi.mu.cau.fa.

Exceptio post didicita testificata potest opponi. Bar. contra.gloss.in l.peremptorias. C. sen. rescin. non poss.

Exceptio expensarum,uel melioramentorum, & aliæ non redarguẽtes sententiam de iniquitate, possunt opponi etiam post sententiam, & impediunt sententiæ executionem.Bal.fin.in l.in fundo.ff. de

sit in iudiciũ deduci.Bar.in l.si pupilli.§.si quocunque.ff.de neg.gest.

Exceptio omissa ante litis contestationem an possit opponi post.Item

Exceptio omissa in causa principali potest opponi in causa restitutionis in integrum.docto.& Bald. in l. ita demum.C.de procur.& Bar.in l.fin.C. si aduer. rem iudi.Ioan.de Pra.in l.Pomponius.§.rati.ff. de procu.

Exceptio dilatoria omissa per minorem,rusticum,uel mulierem,an posit opponi quandocunque, etiam post litem cõtestatam.Bal.& Ang.in l.de die §.minori.ff.qui satis.cog.& ibi omnino Alex.Io.de Pra. in l.Pomponius.§.rati.ff.de procur.in Spe. de rest. in integ. §. ij. Quod uerum ignoranter:alias secus. Et ibi uide omnino de exceptione fideiusionis nõ † idoneæ omissa ante litis contestationem. † Et per Fel.in c.exceptionem.de excep.in x.col.

Exceptio omissa scienter,uel ignoranter, ante litis cõtestationem non potest opponi do. Salic. in l. ita demum.de procur.Ioan.de Pra.in d.§.rati. ff. eod. Pet.de Su.in l.exceptionem.C.de proba.contra gl. in l.qui procurator. §. si quis omiserit. & ibi uide p Io.de Pra.e.tit.de proc.

60 Exceptio in causa prima non opposita per malitiã non opponi potest in causa appellationis, secundũ Abb.fin.in c.j.de exceptio.Item

Exceptio in termino non opposita per dolum,non potest opponi post terminum.Abb.in d.c.j. Sed argu. contra in cap.exceptionem.de excep. quod imo opponitur, sed opponens in fine termini debet condemnari in expensis.

Exceptio post terminũ an posit opponi:adde ĩ. Terminus ad opponendum.per discursum.

Exceptio orta ex renuntiatione litis debet opponi ante litis contestationem, & impedit litis ingressum. Barto.in l.postquam liti.in fi.C.de pac.in criminali,nisi sit protestata.Bald.in addi Spe. de accu.uer. exceptio.

Exceptio emergens post litem contestatam,non impedit processum, sed debet eius cognitio reseruari in tempus diffinitiuę,nisi probetur incontinenti. Bal. in auth.si dicatur.ij.col.C.de testi.& glo.ordi. in c. cum contingat.de iureiu.Bar.in l.j.ff. de excep. tenet eam prodesse,& opponi posse.& Alex. in l.fin. in prin.ulti.col.ff.si cer. pet. & ĩ. Exceptio dilatoria.& Alex.in l.eleganter.§.si quis post.de condi.in deb.& ibi no.& in l.ij.de consor.eiul. litis. & in ca. insinuante.de of.deleg.

Exceptio præscriptionis quando opponatur. infra uerbo.Exceptio præscrip.uer.vi.

Exceptio opposita,& non probata ante litis contestationem, potest iterũ opponi post, & probari.Arch. & Ioan.And.in c.j.de lit.contest.in vj. in Nouella. in iiij.col.

Exceptio discusionis non factæ potest opponi ante, & post litis contestationem. Bartol.in consil. quæro si tertius.& Benedic.de Barzis in tractatu discus. vj.q.imo etiam post sententiam.Pau.de Cast.& Alexan.in l.si.ff.si cer.pet.& Io.de Por. in l. decem. in fi.de uer.obl.& ibi Pau.de Cast.& Ale.consi. xxxj. iiij.parte.sed non in causa appellationis, cum sit dilatoria,sicut exceptio præposterationis.Ale in cõsil.xxxj.iij.parte.post Cy.& Bal.in l. per hanc. vj. col.C.de temp.appe. † Et per Fel.in c.exceptionẽ. de excep.in xi ij.col.]

Exceptio orta post conclusum in causa potest ex causa opponi,etiam sine restitutione in integrum. Inno. in cap.cum uenissent.de testi.& per Abb.in c.pastoralis.de exce.Alexan.in d.l.admonendi.viij.col.de iureiur.

Exceptio expensarum an possit opponi post sententiam.Bar.in l.paulus.ff.de dol.excep.in Sp.de sententia.§.postremo.uer. quid si bonæfidei. Bald. in addi.Sp.de exec. sen.uer.an post sententiam. Bald. & Pe.de Su.in l.in fundo.de rei uen.

70 Exceptio suspicionis quando opponatur.ĩ. Exceptio suspicionis.uer.iij.& iiij.

Exceptio quod possidet a me clam, uel precario, uel ui,an debeat opponi ante litis contestationem uel post.Bar.in l.j.§.quod ait prætor.ff. uti pos.

Exceptio contra testes,etiam publicatis attestationibus.potest opponi,si ipso iure sunt inhabiles. Ang. in aut.de testib.col. vij.

Exceptio contra accusatorem opponitur usque ad litis contestationem.Bar.in l. hos accusare. in princ. ff.de accu.in Sp.e.ti.uer.item repellitur.

Exceptio lenocinij debet opponi antequam nomẽ sit receptum inter reos, & est dilatoria. Bart.in l.ij.§. qui hoc ff.de adul.Et quando sit peremptoria, per Bar.in d.l.ij.§.si publico.eo.ti.& in l.si maritus. §. præscriptiones.eo.tit.Et quid operetur. Bar. in l.si uxor.§.iudex.eo.tit.

Exceptio post conclusum in causa non potest opponi. l.quoniam iudubitati.C.de adul.Bal.in Mar. uerb. Conclusio uer.ij.& doct.in d.l. quoniam. in addit. Spe.de renun.& conclu.uer.primo.Bal. & Ange.in l.officium.de rei uen.Lanfr. in ca. quoniam contra uer.exceptiones.de prob.Et si est orta post.Sicu.in c.pastoralis.de excep.& ĩ.e.uer.cxvij.

Exceptio subreptionis contra literas,uel scriptum, omissa in causa principali,non potest opponi in causa appellationis.gl.& doc.in c.ad audientiam.de rescrip.el.ij.

Exceptio spoliationis quando opponatur.ĩ.Exceptio spoliationis.uer.j.& iiij.

Exceptio opponi potest,etiam prima die termini dati ad opponendum.Bal.in addi.Sp.de dila.uer.habẽs octo dies.

Exceptio non potest opponi lapso termino peremptorio.Bal.in addi.Sp.de dila.uer.lapso.& Car.in clo. constitutionem.§.primo.vj. q. de elec. & in vij. q. ubi melius.Quod uerum,nisi post terminum superuenerit.Bar.in l.error.C.de iur.& fac.ignoran. qd̃ probatur iuramento.Bal.ubi supra.uer.quod exceptio.& Bal.in c.j.vi.col.de mil.uasa.qui cõtu.est.& Car.ubi supra ubi etiam dicit uerum:nisi post uenerit ad notitiam per c.pastoralis, de excep.sed non

statur

ftatur iuramento,secundum Car. ubi supra. j.q. ubi plenè.& infra.Exceptio peremptoria. uersicu. xiij. nisi in peremptoria infra. Exceptio peremptoria. uer.xiiij.

Exceptio superueniens post conclusum in causa potest opponi.Car. in cle.constitutionem. §. primo. pe.q.de elect.Alexand. contra in l. admonendi. de iureiur.in viij.colum.But.& Abb.in ca. pastoralis. de excep.

80 Exceptio formæ non seruatæ potest opponi ante litem cōtestatam quia est de re finita,& infert nullitatem.Car.in cle.constitutionem.§.fi. in opp. ij. de elec. in causa appellationis non potest opponi, nisi ante productionem articulorum,& termini probatorij assignationem,ut ibi in ult.col.quia

Exceptio opponenda ante litis contestationem non potest opponi in causis,in quibus lis non contestetur,scilicet post actum, qui prior solet fieri post litis contestationem Car. ibi ad fi.

Exceptiones ante receptum libellum non possunt opponi.Bal.in addi.Sp.de excep.uer.antequam.& in l.edita.xxiiij.col.C.de eden.& Bal.in Mar. uerbo. Exceptio.uer.ix.

Exceptio post terminum opposita,etiam probata, nō releuat.Bald.in l.properandum.in prin.C. de iudi. antep.col.

Exceptio contra cumulationem quando debeat opponi Bal.in l.edita.xxiiij.col.C.de eden.

Exceptio nota simul cum actione potest per iudicem suppleri,etiam si non opponatur. Barto. in l.lecta. uer dicebam.ubi no.si cer.pe.& Barto.in l.si unus. § pactus.ff.de pactis.& Ale in l. Iulianus. §. offerri.de act.empt.& infra uer.Iudex supplet.uer.xij. &xxj.& xxxix.

Exceptio pretii non soluti an opponatur per uenditorem qui negauit uendidisse infra Venditor tenetur uer.lij.

Exceptio pretii non soluti,uel rei non traditæ,potest opponi per uenditorem condemnatum ad tradendum emptori, etiam post sententiam in executione sententiæ.Bar. in l. prima. §. non tantum.ff. de cu.& ra.di.Bal.aliter arguens pro & contra in l. peremptorias.iij.colum. C. sen. rescin. non pos.& in addi.Sp.de execu.sen.uer. an exceptio pretii.in l.j. ij.col C.de iuris.& fac.igno.& in addi.Sp.de exce. uer.exceptio rei.quòd non,nisi executioni iuramēti. Vide Bar.in l.si quis iurauerit.de iureiu.Spec.de execu.sen.§ fin.uer.item illud & de exce.§. iij. sed Pau.consi.cxl j.dicit in executione opponi.Spec.de excep.d.§ uer.sed pone, pretii. dicit executionem pretii non soluti non posse opponi in executione. Contrarium tenet in tit.de execu.sen.§.fin. uersic. item pone ꝙ emptor.uide Ale.in l.Iulianus.§.offerri.de act emp.

Exceptiones contra personam omissæ in causa principali non possunt opponi in causa appellatiōis. Bal. in l.per hanc C.de tem.appel.& Pau.de Ca. in consil.lxxiij.

Exceptiones omissæ in Speciali dilatione non possunt opponi in generali.Bal.in d. l. peremptorias.

90 Exceptio transactionis.Item

Exceptio iuramenti potest opponi post terminum datum ad opponendum exceptiones impedientes processum.Bald.in l.peremptorias pe.col.C.sen. resc. non pos.

Exceptiones , quæ possunt opponi post sententiam possunt etiam opponi post quadrimestre tempus datū iudicatis:quia in executione,quæ fit post quadrimestre,opponi potest.gl.& Bar.in l. ab executore.C.quorum app.non reci.

Exceptio de beneficio inuentarij , etiam post sententiam potest opponi.gl.& Bar. in l.j.C.de iur.& fac. igno.& in l.peremptorias. j.colu. C. de sen.rescin. non pos.Bar.in l.cum fideicommissum.in prin.ff.de confes.& in l.Nesennius.§.fi.de re iudi.& in l.ex diuerso.§.fi.so.ma.Pau consi.cxlj.

Exceptio Macedoniani quando opponatur . J. Exceptio Macedoniani per discursum.

Exceptio Velleiani quando opponatur . J. Exceptio Velleiani.per discursum.

Exceptio de beneficio aut. si qua mulier . ad Velleia. potest opponi,etiam post sententiam.Bal.ibidem.

Exceptio quælibet non impugnat sententiam.l. ex diuerso.§.fi.& ibi Bar.so.ma.

Exceptio computationis fructuum in sortem an possit opponi post sententiam.Bal. in l. peremptorias. iij. col.sen.rescin.non pos.

Exceptio termini præfixi ad agendum elapsi impedit processum.Bal.in l.fi.xiij.opp.C.de edi. diui. Adr. tol.& Pau.consi.cxlj.

100 Exceptio litis pendentis quando opponatur infra.Exceptio litis pendentiæ.uer. antep. & per discursum.

Exceptio non sum hæres,dicitur intentionis,nec opponitur post sententiam. Bal.in l.j.ad fi. C. communia de leg.

Exceptio statuti prohibitorii potest opponi quandocunque.Bal.in l.fin.xiij.oppo. C.de edi. diui Adri. tollen.

Exceptio banni,uel excommunicationis contra testē, quando opponatur. J. Exceptio excommunicationis.uer.xxiij.& xxv.& uer. Exceptio banni. uersic. vij.& uer.Exceptio contra testes.uer.xiiij.

Exceptio contra priuilegium quando opponatur . in Sp.de exce.§.iij uer.sed quæro.

Exceptio intentionis, & facti, quando opponatur . J. Exceptio intentionis.per totum.

Exceptio transactionis in criminali opponi non pōt, nisi post superuenerit.Bal.in addi.Sp. de accu.uersi. Exceptio renuntiationis.

Exceptio reiecta non ut impertinens , sed ex defectu mandati,potest iterum opponi.Bald.ubi supra. eo tit.de procur. uersicu. exceptio repulsa . Quod est uerum,etiam in causa appellationis.Innoc. in capi consultationem.de re iudi.Bal. in Mar.uerb.exceptio.uer.xj.

Exceptio contra syndicum constitutum a minori parte uniuersitatis, uel illegitimè, quando opponatur infra

infra.Exceptio mandati uer.xx.

Exceptio post sententiam potest opponi quando lex remouet potentiam cohærētem personæ ab ea persona.Bal.in l.si.ad fi.C.ad Macedo.

110 Exceptiones post sententiam debent opponi coram iudice competenti,non coram executore.Bal. in addi.Sp.de execu.senten.uer.exceptiones. & ibi Sp.uer.fi.

Exceptio minoris ætatis contra procuratorem quando opponatur.j.Exceptio mandati.uer.xxij.

Exceptio potest quandocunque opponi contra eum, qui non potest stare in iudicio pro se.nec pro alio. Cy.in l.ita demum.C.de procur.

Exceptio defectiuæ narrationis,uel positionis,non potest opponi,post litis contestationem.Bal.in l.exceptionem.iij.col.C.de proc.per l.fi.C.de anna.exce. & j.Exceptio inepti.

Exceptiones,quæ opponuntur ante litis contestationem,non sunt propriæ exceptiones,sicut est exceptio de beneficio inuentarii.Bal.in addi.Sp.de ex-ceptio.uer.ij.

Exceptio Falcidiæ post sententiam, uel post iuramentum, non potest opponi. Bald.in l. fin.C.de rebus credi.

Exceptio potest opponi, & probari post publicatas attestationes, licet non post conclusum in causa. Bal.& Angel.in l.officium de rei uen.Lanfran. in c. quoniam contra.de proba.uer.exceptiones.& s.e. uer.lxv.

Exceptio debet opponi expressā in termino, nō post, etiam in allegationibus,etiam si in termino non sit probata,puta per instrumentum solutionis productum in iudicio,etiam cum clausula Saluis aliis exceptionibus.Bal.in l.scire.§.scire. ff. de excus. tuto. Lanfr.in c.quoniam contra.uer.exceptiones.iij.colu.de proba.& ibi glo.Sed Bar.contra. in l. ij. ff. de excep.dum dicit quod reus, etiam si non opposuit exceptiones solutionis, sed produxit instrumentū quietationis, debet absolui, cum constet iudici de exceptione quamuis omissa.Sed Bal.contra ubi.s. & ibi per Abb.& glo.in c.licet causam. de prob.& Bal.in l.properandum.in prin.C de iudi.Bar.& Io. de Por.in l.eum,qui ita.§.qui ita.de uer.obl. Fran. de Padua in l.bonæ fidei.antep.col.C. de pac. & j. uer.Iudex supplet.uer.xij.& xxxj.& s.e.uer.Exceptio.el.j.uer.cliij.& s.e.uer.ix.

Exceptio habens causam successiuam potest opponi etiam post litis contestationem, ad futuros actus impediendos.Ioan.Andr.& Imo.in cap.dilectus.de rescrip.

Exceptio infamiæ contra iudicem uel impetratorem quomodo opponatur.in Sp.de excep. & repli.§.ij. uer.sed quero.

120 Exceptio litis finitæ, uel peremptoria, requirens altiorem indaginem, potest reseruari discutienda post litis contestationem.per Bar.doct.& Ale. in l. ille,a quo.§.si de testamento. Ad Trebel. & Bar.in l.penul.C.deposi.& in l.fin.C.de compensa. & Sal. Pau.& Ale.in l.nam & postea.in prin.de iureiur.& Archi.iij.q.vij.si quis episcoporum. Et quid si non requirat altiorem indaginem.gl. & doct. in c. cum contingat.de offi.deleg. Bal.in l. peremptorias. & in l.j.pen.char.& in l.si criminis. C. qui accus.non pos.Io.de Imo.in l.si quando.de le.j.& in d.§. si de † testamento. † Et per Fel.in c.exceptionem.de excep.in col.xij.circa medium.]

Exceptio quòd contumax uerus non appellet, potest opponi in uim dilatoriæ ad repellendum appellantem,& impedit processum,& omissa ante litis contestationem potest opponi post,& usque ad sententiam in uim peremptoriæ,ut appellans succumbat. Bal.sin in l.diffamari.C.de inge.ma.

Exceptio recusationis debet opponi ante litis contestationem quia est dilatoria infra uerbo Recusatio uer.iij.& iiij.

Exceptio rei iudicatæ quando opponatur infra uersi. Exceptio rei iudicatæ.

Exceptio ad impediendum processum opposita,& nō probata ante litis contestationem potest opponi post ad merita causæ.Bar.in l.eleganter. §. si quis. post fi.de cond.indeb.Pau.de Ca.consi.cxlj.Item si sit reiecta per iudicem.Bar.ibi.& per Bal. in l. nam & postea.in prin.de iureiu.

Exceptio Tibi non competit ius agendi,potest opponi post sententiam, nec reddit iudicium retro nullū l.cum putarem.& ibi Bar.ff.fam.er.sed ante litis cōtestationem debet.s.eo.

Exceptio contra personam debet opponi, & examinari ante litis contestationem.In. in cap. pen. de dolo & contumacia.Bal.in Marg. uer. Exceptio. uer. antep.

Exceptiones semel repulsæ, uel non propositæ intra terminum ab homine, uel a iure statutū,an possint in eadem causa, uel in causa appellationis ulterius produci,uel opponi.in Sp.de procur.§.j.uer.sed pone,capitulum.& seq.

Exceptio contra citationem de duab. dietis an possit opponi post litis contestationem.in Sp.de cita.§.j. uer.quid si reus.

Exceptionum proponendarum terminus si detur. in Specul.de dila.§.primo.uersi. & not. & seq.& de excep.§.ij.

130 Exceptiones an possunt protestari in responsionibus ad libellos.in Specu. de litis contestatione. §. ij.uer.& sciam.

Exceptiones post sententiam quæ opponi possint sine appellatione,& restitutione in integrum. in Sp. de sen.§.ix.uer.item generaliter.& doct. Dy. & Bald. post gl.in l.j.C.de iur.& fac.igno. & in Sp. de app. §.ij.uer.v.& seq.

Exceptio contra electum confirmatum non admittitur, quæ ante confirmationem admitteretur, nisi se obliget ad aliquam pœnam extraordinariam. in Specul.de libel.concep.§.xv. prima colu.

Exceptio contra rescripta quæ opponatur. in Sp.de excep.§.iij.& in tit.de rescr.& infra uer.Rescriptum impugnatur.per totum. & j. uer.Exceptio subreptionis.uer.pe. & per Bar. in l. præ-

præscriptione.C.si contra ius uel util.publi. in Sp. de rescript.præsenta.§.primo igitur.

Exceptio contra iudicē si non opponatur per emptorem conuentum de euictione, uel per fideiussorem conuentum pro principali, eis non imputatur. Bar.in l.at qui natura.§.cum me ab sente.ff.de neg.gest.

Exceptio incompetentiæ si non opponatur a principio.ualet processus.c.fi.& ibi Inn.de foro compe.& Ale.in l.obseruare.de offi.proconsu.& leg.& j.Processus.uer.xij.

† Exceptiones oppositæ contra iudicem an dicantur proprie exceptiones.Feli. in rub. de excep. circa.fi. secundæ col.uer.demum scias.]

Exceptio contra iudicem requirentem, scilicet quod non possit inquirere,potest opponi quandocunq;, etiam post litis contestationem. Bald. in l.licet.ij. colum.C.de procura.& Alexand.in l. penultim. ad fin.ff.de publi.iudic.& per Salic.in l.ea quidem C. de accu.

Exceptio incompetentiæ notoria facit citatum non teneri ad comparendum. Anto. de Butr. in capit.super literis.de rescript. sed ibi Ioan. de Imol. tenet contrarium. & Alexand. in l.ij. de appellatio. recipiend.

Exceptio infamiæ contra iudicē an possit opponi per infamem.Bar.& Bal.in l.cū mulier.ff.sol. mat.Bal. in l.arenam.C.de inoffi.testa.

Exceptio incompetentiæ contra iudicem quando, & quoties opponatur, & quando liquidetur. Bartolus.in leg. præscriptione.C. si contra ius uel utili. publicam.

Exceptio incompetentiæ non opponitur in causa reconuentionis.l.cum Papinianus. per Bartolum.C. de senten.

Exceptio erroris circa iurisdictionem potest opponi, etiam post sententiam.glo. in clemen.j. de prohib.

† seq.pos.& fru.Petr.de Su.in l.ij.ff.de iudic.† Adde Felin.in capit.inter monasterium. in princ.vj. col. de re iudi.]

Exceptio præuentionis dicitur declinatoria fori,& debet opponi ante litis contestationem. Baldus. in authen. sed nouo iure. iij. columna.C.de seruis fugitiuis.

10 Exceptio declinatoria fori omissa per errorem non potest opponi post litis contestationem gloss. Angel.Petr.de Su.in l.ij.§.conueniri.in fi.ff. de iudi.

Exceptio contra iudicem debet expediri causa cognita.le.ij.§.omnes. & ibi docto. & Petr.de Su.ff. de iudic.

Exceptio incompetentiæ debet examinari ante litis contestationem.uide per Tan. in Summa, titul.de iurisdi.xij.q.

Exceptio fori competens domino contra iudicem potest opponi per procuratorem,etiam post litis contestationem,licet sit declinatoria, secundum Inno. in c capitulum sacrę crucis.de rescrip. Petr.de Sun. in l.uenditor.ff.de iudi.sed competens sibi non potest opponi.d.l.uenditor.in princ.& ibi doct. & in l.j.C.ubi in rem.actio.nisi esset clericus, secundum Ang.& Pet.de Sun.in d.l.uenditor.Vide Bald.in d. l.j.& in Spe.de pri.& sec.decre.§.restat.uersic.quid si dominus.& gl.x.q.j.in c.clericum nullus. Peremptoria,uero etiā competens procuratori, sic.l. procurator.§.j.ff.rem ra.habe.

Exceptio iurisdictionis tertij an admittatur. Bal. in l. cum seruum.C.de seruis fugitiuis.

Exceptio incompetentiæ potest opponi quādocunq;. l.fi.per Bal.C.de excep.quem uide in l.exceptionē. ij.col.C.de proba.& in l.j.C.de iur. & fac.igno.& no.per doc.in l.licet.C.de procu.& per Bar.qui tenet contrariū in l. eleganter.§.si quis post.ff. de cōdi.inde.& j.eo.uer.xxxix.circa fi. imo ante litis cōtestationem.Io.An.in c.j.de lit.contest.in vj.in nouella.in iij.col. † Et per Fel.in c.dilecti.de fo.cō.]

Exceptio incompetentiæ contra iudicem potest opponi ad impediendum litis contestationem, etiam stāte statuto q super accusatione procedatur reseruata exceptionis substantia. Bal.in l.exceptionem.ul. col.C.de proba.

Exceptio incompetentiæ cōtra iudicem opposita simpliciter,operatur, ut opponens dicatur contumax nisi cum clausula nisi quatenus sit competens ut ī. uerbo contumax dicitur.el.ij.uer.j.

Exceptio priuilegij fori per errorem omissa, licet error in tribuenda iurisdictione impediat eā.gl.no.in l.ij.§.j.uer.consensus.de iudi.& Alex. in l. si conuenerit.de iurisdi.om.iudi.

Exceptio incompetentiæ omissa in prima instātia per empta.quæ induxit prorogationem, non obstat in secunda instantia cepta coram eodem iudice, a qua durat prorogatio. infra. Prorogatio. & infra.Iurisdictio.

10 Exceptio quod non intendit in iudicem consentire,quid operetur.in Spec.de aduo.§.ix. uer si. item iudicium.

Exceptio infamiæ non admittitur contra ordinarium gerentem officium publicum. Inn.in ca.sciscitatus. de rescri.& Bal.in l.& militibus.C.de testa. mili.& j.eo.uer.xxx.& xlvj.

Exceptio incompetentiæ omissa in processu potest opponi ad sententiam,& facit iudicium retro nullum. l.quidam consulebat.de re iud.Ioan.Pa.in summa, in secundo libello.uersicu.nec fuisse iudicem competentem.

Exceptio fori,&

Exceptiones declinatoriæ quo ordine proponantur. Bal.in addi.Spe.de excep.uer.quo ordine.

Exceptio incompetentiæ non potest opponi per eum, qui fuit contumax in processu contra ipsum agitato, si pronuntiatum est super competentia. Innoc. in capit.præterea.de dila.Barto.in l.ij.ij.colum. & ibi Alexan.si quis in ius uo.non ie.& inf.uer.Pronūtia.uersicu.xv.

Exceptio incompetentiæ contra iudicem an possit opponi per eum,qui promisit de iudicio sisti,& parere mandatis eius iudicis.Bal.in addi.Specu. de reo. uesi.sed an reus.quòd non.Vide Bal.& pe. de Su. in l.ij.C.

l.ij.C.de bo.auth.iud.pos. & not.in aut. offeratur. de lit.conte.quod sic:per Io.Pap. in d.uer. nec fuisse. & But.tenent quod sic,in c.primo. de iudi. & ĩ. Exceptio declinatoria.uer.xix.& per Alexan.in l.j. si quis in ius uoc.non ie.

Exceptio incompetentiæ iudicis per procuratorẽ ẽt opponi pôt in capitis cã.Inn.in c.ueniens. de testib.Bar.in l.pe.§ crimen.ff.de pub.iud.Bal.in l.seruum quoq;.§.publicẽ.ff.de proc. Thom. Gram.co. lxxi.nu.45.Ae.Mar.Ma.

† Excipere prohibitus an de incompetentia iudicis dicere possit,uide Fel.in c.pastoralis.circa fi.ij. col. uer.collige hanc doctrinam.de excep. ubi etiam habes nonnulla ad gl.uulgatam.in cle.si.ad si.de causa pos.& proprie.]

Exceptio criminosa contra iudicẽ ordinarium opponi non potest,quandiu residet in officio.Bald.in addi. Sp.de leg.uer.exceptio criminis.

Exceptio de impotentia iuris & facti non potest opponi contra ordinarium, quandiu non remouetur. Bal.in Sp.de iudi.ordi.uer.exceptio de impotentia. & ibi Sp.§.iiij.

Exceptio incompetentiæ contra iudicem opposita nõ potest cognosci per eum si sit habiturus sportulas de causa,alias sic.Gl.fin.in l.de iure.§.j.ff ad munici p. quam tenet Bar.in l.si quis ex aliena.ff. de iud. Sed Rof.contra in libellis suis & Ale. in d.l.ij.Bar. uero in l.ij.ij.col.si quis in ius uoca.non ie. dicit in hoc seruari stylum curiæ,secus si

30 Exceptio contra personam iudicis quod sit furiosus infamis & si opponitur,qa iudex cognoscit.Bar. in d.l.ij.& ibi omnino per Ale.qui tenet cõtra, ubi plene,quem etiam uide in l.quidam consulebat. de re iudi.Item

Exceptio incompetentiæ,quia cã sit spiritualis,uel clericus alleget clericatum suum,remittitur ad episcopum cognoscenda.Bar.in d.l.ij.Item

Exceptio incompetentiæ contra legatum opposita potest cognosci per ipsum ex iurisdictione sibi attributa.c.super literis.de rescrip.l.præscriptione.C.si cõtra ius,uel uti.pub.Inn.in c.pastoralis.de rescrip.& Bar.in d.l.ij.in iij.col.& in l.non solum.§.qui alieno.de proc.& plenius per Bar. in d.l.præscriptione ubi etiam subdit quod sententia eius super competentia non præiudicat uero iudici.

Exceptio incompetentiæ potest opponi in executione contra sententiã per clericum contumacem. ĩ. Clericus conuenitur.uer.xxxvij.

Exceptio incompetentiæ non facit dici litem non pendere infra. Lis pendet.

Exceptiones declinatoriæ iurisdictionis quę sint,uide Bal.in auth.& consequenter.iij.colum.C. de sent.

Exceptio contra iudicem formatur sic: Tu fuisti infamis,uel excommunicatus tempore sententiæ, & ꝑ tali habebaris,& tenebaris ad omnib.te cognoscentib.Bar.in l.j.C.de test.Et hoc post sententiam:sed ante sententiã formatur sic. Tu non es iudex meus, nec es in quasi possessione iurisdictionis,nec reputaris esse iudex.Bar.in l.si arbiter.C.de sen.

Exceptio incõpetentiæ non potest opponi contra iudicem,cuius interlocutoriam approbauerit, qui uult excipere.Ang.& Pe. de Su. in l. si fideicommissum. de iudi.& ĩ.exceptio declinatoria.uer.xiiij.

Exceptio incompetentiæ contra iudicem, per quem probetur.Ang.& Pe.de Su.in l.non idcirco.§. fi. ff. de iud.

Exceptio incompetentiæ contra iudicem debet prius opponi.gl.& doct.in c.pastoralis.de excep.l.fin.C. eo.ti.& doc.& Bar.in l.non uidetur.ff.de iudi. & in l.quidam consulebat.de re iud.& in l. eleganter. §. si quis post.de cond.in de.& Tan.in sum. tit. de iurisd.q.xij.nec pôt opponi post alias exceptiones,secundum Innoc. in c.inter monasterium de re iudi.

† Et ibi uide Fel.in ij.col.]Et Bal.in Mar.uer. Exceptio.uer.x. Sed & tunc cum simul cum aliis exceptionibus opponatur, intelligitur prior opposita. Bar.in d.l.quidam.Sed cautius est, secundum eum, quod prius opponatur.Et tenet Bar.in l. si per errorem.de iurisd.om.iu. ubi dicit induci prorogationẽ nisi talis exceptio prius opponatur. Idem tenet Barto. in d. l. non uidetur.ubi dicit quod si opponatur contra libellum,uel contra personam actoris, uidetur in iudicem consentire opponens, nec potest postea opponere exceptionem incompetentiæ: secus si petatur tantum copia libelli. Et ideo, secundum Bar.ibi,cautela est quod prior opponatur exceptio fori, & similes, & quatenus ea non obstet, opponantur aliæ exceptiones.Et adde secundum Ange. & Pet.de Su.ibi,& Ioan.de Imo.in l.non solum.§. morte.in fi n.de oper.no.nun.& Innoc.in c. Cumana.de elect.quod si quis declinat iudicem simpliciter,reputatur contumax, ita quod eo amplius nõ citato potest contra eum procedi:secus tamen est, si in exceptione dicitur. Non consentio in uos, nisi quatenus de iure tenear,non aliter, nec alio modo. & uer.Contumax dicitur.el.ij.uer.j. Si tamen aliæ exceptiones opponantur,& exceptio incompetentiæ per errorem omittatur,uon uidetur consentire in iudicem:secus si scienter omiserit.Barto.in l.si fideicommissum.§.quoties. ff. de iudic. Item prædicta uera,quando iudex potuit de causa cognoscere:alias potest opponi quandocunque : ut si causa spiritualis incidat coram laico,& coram eo cognosci incipit:nec fuit iurisdictio declinata,quia potest quandocunq; remitti ad episcopum, secundum Pa. consi.cxlij.uide omnino infra Exceptio declinatoria.uer.xvij.

Exceptio competentiæ capturę suspecti de fuga secundum Ale.no.in l.ij.& iij.col.de iurisd.om.iu.

40 Exceptio contra iudicem opponi potest per debitorem,qui primo fuit conuentus coram alio iudice ad partem debiti,ut uelit pro residuo conueniri coram.Ale.in l.in commodato.§. duob. commodati. & ĩ.exceptio declinatoria.uer.xx.

Exceptio contra personam iudicis debet opponi, & ꝓbari ante litis contestationem.Bal.in l.exceptionẽ. ij.col.C.de prob. Item

Exceptio Tu non es iudex : debet præcedere exceptio-

ptionem, Tu es suspectus iudex: secundum Bald. ibi in iij. colum. Sed si simul opponuntur, procedit dictum Bar. in d. l. quidam cōsulebat. de re iudi. quod intelligatur prior opposita: secus si ex interuallo, secundum Bal. ibi.

Exceptio incompetētię an possit opponi in causa capitali per procuratorem. Bar. in l. pe. §. ad crimen. de pub. iudi.

Exceptio incompetentiæ non pōt opponi contra arbitrum, quem eligit, & in eum consentit compromittendo gl. & Bar. in l. pe. C. de pactis.

Exceptio infamiæ contra iudicem ordinarium opponi non potest, sed contra delegatum sic. Inn. in cap. cum super. de of. deleg. & Bal. in Mar. uer. Exceptio uer. xxiiij. & s̄. e. uer. xx.

Exceptio excommunicationis contra iudicē qualiter opponatur & probetur, & intra quod tēpus. in Sp. de excep. §. ij. & s̄. e. uer xxxvij.

Exceptio ꝙ iudex sit minor, furiosus, seruus, infamis, uel fęmina, & similes, ponuntur in Sp. ubi s̄. d. §. ij. post uer. porro. & seq.

Exceptio quod non sit appellatum intra decem dies impedit iurisdictionem iudicis ad quem. uide in Sp. ubi s̄. §. iij.

Exceptio incompetentiæ contra iudicem omissa præiudicat, saltem in illa instantia. in Spec. de app. §. v. uer. & no.

Exceptionis contra iudicem materiam supple. j. uersi. Exceptio declinatoria. & uer. Exceptio suspicionis. & uerb. Exceptio nullitatis. & uerb. Exceptio recusationis. & per discursum.

Exceptio contra inquisitorem. quæ & quando opponatur. in Sp. de in qui. §. iij. uersi. quid si inqu sitor. & infra uerb. Inquisitor. uer. xl. & uer. Inquisitio. uer. lxxxiiij.

Exceptio contra accusatorem quando opponatur. s̄. eod.

Exceptio contra arbitros quæ possit opponi, uide supra uer. Arbiter. & uerb. Compromissum.

Exceptio incompetentiæ non opponitur contra arbitrum propter consensum in compromisso. gl. & Bar. in l. pe. C. de pac.

Exceptio cōtra tutorem falsum. quomodo opponatur. uide s̄. uerb. Exceptio mandati. uer. ij.

† Exceptio nō legitimi tutoris an possit opponi quādocunque, si cum tutore fuit litigatum tanquam cū procuratore, & processum ad ulteriora: uide domi. Pet. Phil. Cor. in con. cxxxvi. incip. uiso. per totum. in iij. parte.]

Exceptio contra procuratorem quæ opponatur j. uer. Exceptio mandati. per discursū.

Exceptio contra testes concernens eorum personas non impedit examinationē, sed reseruatur, secundum Bar. in auth. si dicatur. C. de testib. & ibi not. & in corpore. eo. ti. §. si dicatur. & ibi Ant. Fallit in exceptione excōmunicationis. c. pia de excep. in v. Io. An. in c. ex parte. de testibus. Item si opponens uelit probare incontinenti Inno. in d. c. ex parte. Item si dicitur ꝙ est seruus, uel inimicus testis dicit se liberum. d aut. si dicatur. ubi Alberi. dicit uerum, esse quacunq; causa sit inimicus. Ita Lanfran. in c. quoniam contra. uer. testis. uersi. pro declaratione præmissorum. de prob. Item si testis non est, nisi cum tortura examinandus. Bart. in l. j. §. si quis. de testib.

Exceptio post didicita testificata potest opponi. Bart. contra gloss. in l. peremptorias. C. sen. rescind. non poss.

Exceptiones contra testes debent opponi specifice, & probari: ut s̄. uer. Exceptio qualiter. uer. xxx.

† Exceptio opposita contra testes tēpore productiōis an admittatur statim. Fel. in c. ex parte. iiij. co. uer. fallit quinto. ibi gl. in uer. notabiles. de testi.

Exceptio inimicitiæ sopitę per pacem opponi non potest siue pax sit facta tacite, uel expresse. Bart. in. l. iij. §. non solum. ff. de adi. lega. & infra. uer. inimicitia. uer. vj.

Exceptio contra infamem, uel excommunicatum, formatur sic. Talis testis fuit tali tempore, scilicet testamenti, excommunicatus, uel infamis ex tali causa, & pro tali dicto tempore fuit habitus, & reputatus. Bar. in. l. testium. §. j. ff. de testa. & in. l. j. C. eod. titu.

Exceptio contra testes ipso iure inhabiles potest opponi, etiam publicatis attestationibus. Ange. in auc. de testi. in prin. ij. ij. coll. vij.

Exceptio contra socium criminis testem qualiter formetur. glo. & Bal. in. l. si filium. C. de lib. causa. & supra. Exceptio qualiter. uer. xxxviij. & Exceptio criminis. uersi. v.

Exceptio contra testem infamem an opponatur per infamem. Bar. quod non, in. l. cum mulier. solu. matrimo. & Bal. ibi, & in. l. in arenam. de inoffi. testa.

Exceptio, contra personas, & dicta testium nulla potest opponi, si iudex in publicatione testium pronuntiauit eis esse fidem adhibendam. Bal. sing. in authen. si quis in aliquo. C. de edend. vi. col. post Inn. in c. Albericus. de testib.

10 Exceptiones cōtra testes nisi probētur, debet succūbens in eis condemnari in expensis. Bal. in Mar. uer. succumbens. Quod uerum, etiam si iurauit quod dolo non opposuit. Abb. & Anto. de But. in c præsentium. in fi. de testib.

Exceptio contra personas testium post publicatum processum non potest opponi nisi prius fuerit protestatum contra personas eorum. Inn. in c. præsentium. de testi. & j. uer. Terminus ad opponendū. uer. xvi. & in Sp. de teste. §. v. uer. hac agitur. sed debet opponi quando testis iurat: alias uidetur approbata persona. ar. c. ex parte Ade. de testi. & Ab. in d. c. præsentium. ul. col. e. tit. & Ab. in d. c. ex parte. in prin. & dicit tex. in d. c. præsentium. & ibi Ab. quod talis exceptio debet opponi ante ꝓcessus publicationē, non post. Sed pōt post trib. casibus opponi scilicet si iurat se per malitiam non facere. Secundo, si protestatus fuit ante publicationē. Tertio, si probet ꝙ de no-

de nouo didicit quod uuult opponere.& ĩ. eo.Et intellige secundum Ab.ibi,ꝙ protestattio contra personas testium uon debet esse simplex, uidelicet qđ protestetur contra personas. Sed debet esse specifica:ut quia uult dicere testes non idoneos. quod nota in prac.Item intellige quod iuramento pōt probare de nouo dedicisse exceptionem, quám opponit,secundum Abb.in Sp.titul. de teste. §.j. uer.itē quod his pro quo dicit protestationem non esse necessariam,non examinationem.Item

Exceptio contra testes post publicationem processus non potest opponi,nisi causa superuenerit, uel etiā notitia causæ ueteris ignoratæ. Bal in l. si quis testium.ultim.colum.C.de test. † Declara, nisi opponatur exceptio falsitatis cum corruptione : quia talis potest opponi , & directè probari post publicatas attestationes.Ita Abbas in c.licet causam.co.ij. in iiij.notab de proba.

Exceptio contra testes inducta fauore opponentis,ut quod est domesticus uel inimicus,& simil.debet opponi ab initio productionis uel, saltem protestatio fieri alias post non potest opponi, quia tollitur consensu tacentis.Sed

Exceptio excommunicationis,uel banni,& similes inductæ odio testis,etiam non opposita, nec protestata.pot opponi post.Sed cautius est generaliter protestari de omnibus exceptionib. contra personas & dicta testium examinandorum,quando quis est presens.non absens,qui non uidetur consentire:potest omnes exceptiones quandocunq; contra personas testium opponere,secundum Bald.in d.l.si quis testium.ul.col.C.de testib.& ita practicatur.

Exceptio criminis contra testes si opponatur non animo iniuriandi,non punitur opponens.l.fi. per Bar. Ang.Sal.& Ale.ff.quod quisque iur.& infra. Excipiens.uer.xlvij.& lv.

Exceptio contra personas testium dicitur peremptoria,& potest opponi usque ad sententiam , nó post, nisi in causa matrimoniali.glo.& Ab.Sicu.in c.j.de excep. Vide in c. præsentium. de testi. & ibi Abb. † Et per Fel.in d.c.præsentium.& in d.c.ex parte. Et an reguletur ut peremptoria , uide per eum in rub. de excep.circa finē.secunda colum. in uer. demum scias.] Item potest opponi, & probari in causa appellationis.glo.& docto.in cap.cum I.de re iudi. & glo. in capitu.ex parte.& capitu.de testibus. & Ab. in d.c.j.Quod uerum,secundum doc.in d.c. cum I. si in causa principali fuit opposita, & iudex ad diffinitiuam processit uigore testium non idoneorum: quia in causa appellationis potest discuti de nō idoneitate:ut ibi per Abb.Sicu.

Exceptio falsi contra testes quando opponatur ĩ. Exceptio falsi.

Exceptio criminis contra testem debet specificè opponi.ī.uerb.Exceptio qualiter.uer.xxxviij.

Exceptio excommunicationis contra testem qualiter opponatur.in Specu.de excep.§.ij.& tit.de teste.& ĩ.eo.uer.v.

Exceptiones contra testes an exigant iuramentum calū niæ.in Sp.de iura.cal.§.j.uer.in casibus, & seq & § ij.per totum.

Exceptiones quæ,& quot opponi possint cōtra testes, uide in Sp.de teste.§.j. per totū.& ĩ. uerbo. Testes qui.in uerbo,testis impugnatur. per discursum.

Exceptio contra instrumentum an,& quę opponi possit stante statuto ꝙ nulla opponatur exceptio:dicetur ĩ. eo. & infra uer. statutum super quibus uer.xvij.& xix.& uerbo Statuta.de iudiciis.uer.exc.& seq.Item an exceptio cessionis bonorum.ī.Cessio bonorum.uer.iij.

Exceptio extrinseca,id est, non pertinens ad rem , intelligitur exclusa a statuto , quo disponitur quod nulla exceptio opponatur contra instrumentum. Vnde

Exceptio intrinseca ad rem pertinens potest opponi, non obstante statuto,secundum doct. post Bar. in l. j. ff.si cer.pet.

Exceptio nullitatis, quia non est propriè exceptio,potest opponi etiam post terminum statuti.ī. uersic. Exceptio.quando.uer.xli.

Exceptio nullitatis notoriæ non censetur sublata per statutum,quo tollitur exceptio nullitatis, secundū Abb.Sic.in consi.cl.& And.Barb.Sicu.in consi. scripsit præclare magnus Ecclesiastices in pen.char. & gl.fin.in l.j.§.cum tabulis.ff.de tab.exhi.Ol.in consi.cvi.& But.& Imo.in c.inter cæteras.de re iud.& in c.quoniam contra.de prob.Inn.in c. significasti. de diuor.& in c.quia pleriq;.de immu.eccl. Bar.in l.ille.§.si de testamento.ad Treb. Lud.in l. si uero. §.de uiro.xxiij.fallen.fol.ma.ubi uide & ibi Ludo. Pon.in alio consi.& tenet Bal.in §. item sacramenta. de pa.iura. fir.& Barto.in l. prima. §. permittitur.ff.quod ui,aut clam.& Barto.in repertorio, uerbo Error. † Et per Fel.in c.ex parte.de offi. deleg. in v.fallen.

Exceptio nullitatis potest opponi contra instrumentum,etiam si statutum prohibeat exceptiones opponi contra instrumenta.Bar.in l.j.§. & parui. uer. permittitur.ff.quod ui,aut clam.Bal.in l.j.C. de cōdi.inde.& in l.si non sortem.§.indebitum. eo.tit.& Lanfr.in c.quoniam contra.uer exceptiones.v.eo. de prob.Io An.in addi.Spec.de execu.sentent æ.§. postremo.uer.contrarium.& in tit de sen.§. ut autem.uer.ad hæc & ea.& infra. Exceptio nullitatis. uer.ij.& Ale.in l.si ira.§.Chrysogonus.de uer. ob. iij.charta.& ĩ. † Et per Fel.in c.ex parte. de offic deleg.in ult.fallen.]

Exceptio præscriptionis opponi non potest,stante statuto quod contra instrumentum nulla opponatur exceptio nisi solutionis & falsi tatis & non alia,etiā similis:secundum Io.de Im.sing.in l.j.§.interdum, alias in l.quæsitum.xxvi.col.ff.a qui.app.non li. & Bal.in l.ita pudor.C.de adul. qui dicit posse opponi similes exceptiones expressis,nisi statutum ultra procedat excludendo etiā similes.& Ab.in c.ex parte.de of.dele.ubi omnino uide.& do.Ias.Bap.Caccialupi de sancto Seuerino magister studii Senensis in consi. cor mundum crea in me Deus. ubi

dicit uerum, nisi talis exceptio incontinenti proba ri possit, uel liqueat ex inspectione instrumenti qa tunc potest opponi non obstante dicto statuto, secundũ do. Ant. de Canna. in suo tractatu de instrumento guarenti. xij. q. ar. no. per Io. An. in add. Sp. de execu. senten. uer. xvi. in fi. in §. postremo. & ibi Sp. quod tenet Anto. de Bu. & Gemi. in c. ex parte. el. j. de offi. deleg. & Fran. de Ramp. & Matth. in d. l. ita pudor. & ibi do. Sali. & Ang. Are in d. l. quæsitum. Vide Bal. in l. prima. v. col. C. de cond. indebi. Hæc limitatio est casus in causa Romandini de Marano affinis mei, pro quo do. Ia. Bap. & alii doc. Papiæ consuluerunt.

Exceptio acceptilationis non potest opponi uigore statuti permittentis exceptionem solutionis contra instrumentum, secundum Io. de Im. in d. l. quæsitũ. xxiiij. col. ff. a quib. app. non li. Item an exceptio cessionis bonorum. supra. Cessio bonorum. uersic. iiij.

Exceptio fictæ solutionis nõ admittitur, sed uere pro batæ per confessionem partis sic, stante statuto ꝙ contra instrumentum possit opponi exceptio solutionis. Io. de Imo. in l. quæsitum. xxiij. col. a qui. ap. non li. & quod per Bal. in l. si non sortem. §. j. ff. de cond. indeb.

20 Exceptio contrarietatis potest opponi contra instrumentum, etiam stante statuto quod nulla possit opponi exceptio. An. in repeti. l. tale. §. qui prouocauit. in fi. ff. de pac. Item

Exceptio contrariæ sententiæ, & nouationis, potest opponi contra sententiam, etiã stante statuto quod contra sententiam nulla opponatur exceptio. Bal. & Pe. de Su. in l. si causam. C. de exec. rei iud.

Exceptiones contra instrumenta quæ, & quot opponã tur, uide plenè in Sp. de instru. edi. §. postremo restat uidere. uer. j. per totum.

Exceptiones contra scripturas priuatas quæ opponantur. in Sp. eo. tit. §. satis.

Exceptio solutionis potest opponi contra instrumentum, etiam stante statuto quod contra instrumentum nulla exceptio opponatur. Ang. in l. & nõ tantum. §. j. ff. de pet. hær.

Exceptio si nulla potest opponi, potest tamen res retineri loco pignoris. Bal. in l. si traditio. iij. q. C. de act. emp.

Exceptio quod conditio non sit impleta, & sic quod nondum sit nata actio, & sic quod instrumentum non sit liquidum, potest opponi contra instrumentum licet statutum disponat nullam exceptionẽ opponi posse contra instrumenta. Ang. Pau. de Ca. & Ale. in l. item quia. in prin. ff. de pac. & Bald. in l. si quidem. ij. col. de execu. & ĩ. Guarentigiæ executio & plenius per Ale. con. cxix. j. parte.

Exceptio rei iudicatæ põt opponi contra instrumentũ etiam stante statuto quod nulla exceptio opponatur. doc. & Pe de Sun. in l. j. de re iud.

Exceptio quod non sit instrumentum, uel sententia, põt opponi, etiam stante statuto ꝙ contra instrumentũ, uel sententiã nullã possit opponi exceptio. Bar. in l. diuus Traianus. in prin. ff. de test. mil. & in l. j. §. & parui. ff. quod ui, aut clam. & Bal. in l. ij. ult. col. C. plus uale. quod agi.

Exceptio rei non traditæ, uel non liberè traditæ, põt opponi contra instrumentum, stante statuto quod cõtra instrumentum confessionatũ nulla exceptio opponatur. Bal. in l. ex prædiis C. de euic. quia oritur ex eodem fonte, ex quo oritur petitio: ut ibi, & Ale. consi. xcv. j parte. & consi. cxix. j. parte.

10 Exceptio contra exceptionem instrumenti potest opponi etiam stante statuto quod contra instrumẽtum non possit opponi. Bar. in l. si filius. ff. quod cũ eo. Ang. & Io. de Imo. in l. fideiussores. §. idem respondit. ff. de fideius. & quod per Bar. & doct. in l. j. C de iur. & fac. igno.

Exceptio peremptoria prohibita opponi cõtra instrumentum a statuto, potest opponi contra illud celebratum extra territorium statuti. Bal. fin. in l. j. v. q. C. ne fil. pro patre.

† Exceptio contra instrumentum si a statuto opponi prohibita sit, non prohibetur opponi contra executionem instrumenti. do. Pe. Phi. Cor. in consi. ccxij. incip. placet. in litera A, in ij. parte.]

Exceptio quod res debita desiit esse in rerum natura sine culpa debitoris, potest opponi contra guarentigiam, etiam stante statuto quod contra eam nulla possit exceptio opponi, nisi solutionis, & falsi. Bar. in consi. statuto cauetur quod non admittitur.

Exceptio friuola tantum censetur excludi per statutũ prohibens exceptiones opponi contra instrumentum, non autem exceptio efficax. Bar. in d. l. j. §. & parui. quod ui, aut clã. Sic etiã interpretatio friuola secundum Bar. in l. omnes populi. vi. q. iiij. princ. de iust. & iure. Sic & appellatio friuola. Bar. ibidem. & in l. j. §. fi. ff. a qui. appel. non li. & c. cum friuolis. de appel. in vi. & Ang. in l. & non tantum. §. j. de peti. hær. & ibi Bal. & plenius per Ale. in l. planè. eod. tit. ubi distinguit de rescripto, & statuto de lege communi. & ĩ. uer. clausula Non obstante.

Exceptiones aliæ, quam permissæ a statuto, non admittuntur: quia iudex in admittendo exceptiones debet uti stricto iure id est seruando formã statuti. Bal. in l. fi. in fi. C. de compen.

Exceptiones contra instrumenta confessionata licet per statutum admittantur, non tamen contra confessionem admittitur probatio. Bal. in l. antiquæ. in prin. C. ad Velleianum.

Exceptio solennitatis deficientis potest opponi contra instrumentum publicum, etiam stante statuto quod contra instrumentum publicum nulla possit exceptio opponi. Bar. in l. j. §. & parui. ff. quod ui, aut clam. Car. in cle. j. §. fi. de seq. pos. & Alex. in §. Chrysogonus. iij. char. de uer. ob. Item Pau. de Ca. in l. iiij. §. condemnatum. de re iud. Bald. in l. fin. de fal. causa adie. leg. & ĩ. co. uer. xxxvi.

Exceptio omnis: per quã à principio absorbeatur omnis substantia actus, opponi põt contra instrumentum, etiam stante dicto statuto, secundum Bart. in d. §. & parui. & Flo. in l. si cui. ff. de serui. Non tamẽ exclu-

excluditur condictio indebiti. Bar. ibidem. in fi. quē etiā uide in l. Iulianus. ff. de cond. inde. & Bal. in l. j. v. q. C. eod tit. Item potest opponi exceptio quòd contenta in instrumento non sunt uera: secundum Ang. in l. iuris gentium. de pac. per gl. in l. reos. §. cum in tabulis. de duob. reis.

Exceptio contra instrumentum sumptum etiam authoritate iudicis an obstet, stante statuto quòd instrumenta manu publici notarii exequantur. infra uer. Instrumenti executio. uer. xvij. & uer. Executio sententiæ. uer. cxix.

Exceptio contra institutionem potest opponi, etiam si eius uigore præstatio annua sit facta certis annis. Ange. singu. in authent. de instru. cau. & fi. §. in his. col. vi.

30 Exceptio falsitatis, uel alia, contra instrumentum potest opponi, non obstante annua præstatione. j. Præstatio. uer. vi.

Exceptio peremptoria potest opponi contra instrumentum, non obstante dicto statuto, quòd nulla exceptio opponatur. Bal. in l. peremptorias. iiij. colu. C. sen. rescin. non pos.

Exceptiones aliquę si permittantur a statuto contra instrumentum, omnes aliæ uidentur exclusæ, per Bar. in l. j. §. & parui. quod ui aut clam. & in extrauagan. ad reprimendum. uer. non obstantibus. & Ale. in l. plane. de pet. hær. & ibi uide quid si sit dictio taxatiua. & Dy. in regula, in argumentum.

Exceptio quod nondum cessit dies appositus in instrumento, pōt opponi contra instrumentum habens diem productum ante diem. Alex. con. xcv. j. parte. Idem si habet conditionem. Bal. in l. si quidem. C. de exce. & per Ale. con. cxix. j. parte. & s̃.

Exceptio cedendarum actionum potest opponi per fideiussorem conuentum ex instrumēto habente executionem paratam, licet statutum excludat omnem exceptionem. Bal. no. in authen. præsente. C. de fideius. & Alex. con. cxix. j. parte. & s̃. Fideiussor excipit. uer. v. ubi plenius.

Exceptio simulationis contra instrumentum non pōt opponi, stante statuto quod nulla exceptio opponatur contra instrumentum. Bar. in d. l. j. §. & parui quod ui, aut clam. etiam si statutum subdat, nisi exceptio solutionis, & falsi, & nulla alia: secundum Bar. ibidem. & per Car. in cle. j. §. fi. de seq. pos. qui dicit posse opponi contra contractum, non contra instrumentum. Sed Bal. in l. j. ul. col. C. plus ual. qđ agi. & Ab. Sicu. in c. item cum quis. de rest. spol. dicunt ꝙ si est probata simulatio per præsumptionē iuris & de iure, potest opponi: si uero est iam probanda, aut opponitur contractui, & non potest opponi, aut obiicitur rogitui tabellionis, id est, ꝙ non † fuit rogatus, & potest opponi. † Vide Feli. in c. ex parte. in v. col. de of. dele.] Et sic.

Exceptio quod instrumentum non est instrumentum, propter solennitates deficientes, potest opponi: ut ibi, & s̃ e uer. xxvi. Sed imo

Exceptio simulationis potest opponi contra instrumētum, nisi statutum prohibeat etiam exceptionem simulationis opponi: secundum Bal. in l. si. §. in computatione. ul. col. C. de iura cal. Pa. de Ca. con. cxvi. dicit exceptionē simulationis obstare, nisi statutū prohibeat exceptionē opponi contra instrumentū

Exceptio descendēs ex aliquo statuto ciuitatis, potest opponi contra instrumentum, etiam stante statuto quòd contra instrumentum nulla exceptio opponatur. Bar. in l. j. §. & parui. quod ui, aut cl. ā. Bal in l. j. v. col. C. de cond. inde Sali. in l. ita pudor. de adul. Bar. in c item cum quis. de rest. spo. Ioan. de Imol. in c ex parte. el. ij. de offi. deleg. Io. An. in addi. Sp. de sen. §. ut autem. doct. moder. in l. omnes populi. iij. q. princip. ff. de iust. & iur. Ang. in aut. ut omnes obe. iu. pro. & Ang. in l. & non tantum. §. quod pro emptore. de pet. hær. & An. Barba. in consi. supremi Dei, &c. quod est post consilium lij. Ale. iiij. parte. & An. Barb. in consi. scripsit Ecclesiasticus. post consilium. ciij. Alex. iiij. parte. & per Ale in l. iij. §. dato. de iureiur. quem etiam uide in l. si ita stipulatus. §. Chrisogonus. iij. char. de uer. ob.

Exceptio de iure communi competens non potest opponi contra instrumentum, stante statuto quod talis, & talis exceptio opponatur, & non aliæ, nisi opponantur contra personam agentis, Bar. in d. l. j. §. & parui.

40 Exceptio quando prohibetur opponi ex forma statuti, propter quod lata sit sententia contra debitorem, qui non potuit se tueri, operatur ut solutum uigore sententiæ possit repeti, quia sententia non facit ius super indiscussis, & sic super exceptione non opposita propter obstaculum statuti, secundū Bar. fin. in l. receptitia. C. de const. pe. & Bar. in d. l. j. §. & parui. in fi. dum dicit, Soluat, & repetat.

Exceptio intentionis, & facti, potest opponi contra instrumentum, non obstante statuto: ut j. Bald. in l. sancimus. ij colum. C. de dona. ut exceptio insinuationis omissæ.

Exceptio non tollitur per statutum tollens actionem. Bald. in lege peremptorias. vi. colum. C. sen. rescin. non pos.

Exceptio ex confessione partis potest opponi contra instrumentum, licet statutum non permittat opponi, nisi talem exceptionem. & non alias. Bald. in l. si unus. §. pactus. pe. col. ff. de pactis.

Exceptio inualidi compromissi opponitur contra laudum, etiam si statuto prohibeatur opponi contra illud. Bal. in l. ij. C. de execu. rei iud. & Ale. in l. licet §. si seruus. de peculio.

Exceptio quæcunq; incontinenti probabilis pōt opponi contra instrumentum, etiam stante statuto ꝙ contra instrumentum nulla opponatur exceptio: secundum Abb. Sicu. sing. in c. suscitata. in gl. de rest. in inreg. & in c. super eo in fi. de offi. deleg. & Card. in cle. j. §. si pen. q de seq. pos. ubi idem dicit de exceptione notoria. Sed Alex. consi. lxxv. iiij parte. tenet contrarium, dicens dictum Abb. non esse uerū: & quod etiam si episcopus, uel cardinalis illud diceret, falsum diceret.

Exceptio reiecta a statuto, uel i rescripto, intelligitur de

de iniusta, non de iusta: ut plenè per Abb. Sicu. in c. ex parte. de offic. delega. & Bar. in l. prima. §. fin. ff. † a quibus app. non licet. † Qualiter autem tale statutum intelligatur, uide do. Vin. Pallio. de Bon. in consi. liiij. in v. colum. inter consi. domini Alex. in quarta parte.]

Exceptione prohibita per statutum opponi contra instrumentum, non prohibetur officium iudicis. Bar. in l. j. §. & parui. quod ui, aut clam, & in l. si a domino. §. quo tempore. ff. de peti. hære. & in l. & ita. §. nouissimæ. ff. nau. cau. sta. & in l. planè. & ibi Ange. de pet. hær. Ang. in l. quos, phibet. ff. de post. Car. in cle. j. de sequest. posi. & fru. Bald. in l. si non sortè. §. j. ff. de condi. inde. & in l. j. pe. col. eod. tit. Ang. & Io. de Pra. in l. filius ueterani. ff de proc. But. & Ab. Sicu. in c. item cum quis. de resti. spo. Inn. & Sicu. in c. fraternitatis. de frig. & male. Bal. in l. si unus. §. pactus. de pact. Barto. in l. fideiussor. §. prætor. qui satisda. cog. Inno. in c. cum in iure. de offi. deleg. Ant. de Canna. in tracta. guarenti. q. vj. Benedi. de Barzis. in tractatu capituli. iij. parte. xix. q. Spe. de sent. §. iuxta. uer. item ex nulla Ioan. Pap. in Sum. in tit. de execu. sen. uer. Sapiens. iij. colum. quòd imo officium iudicis prohibetur. Quod dic uerũ, si statutũ remouet cum exceptionibus, etiam defensionem, secundum Bal. in d. l. j. penul. col. & Barto. in d. §. quo temporè. & Cardi. ubi supra. & Pau. de Ca. in consi. lxxj. & Ang. supra. Sed contra est, quia officium iudicis est de iure naturali, & per statutum tolli non potest, nec per principem. Bal. in Mar. uer. Statutũ. uer. iiij. & Inno. in c. quæ in ecclesiarum. in glo. sua, in uerbo Constituerunt. de consti. & infra in uersi. Statutorum effectus. uer. cij. Si ergo actor sit locupletior, quia exceptio non opponitur propter statutum, pòt intentari officium iudicis, secundum Bar. in d. §. quo tẽpore. uide per But. in c. ij. de of. deleg. Item uidetur exclusa etiam restitutio in integrum secundum Bal. in addi. Spec. de arbi. uer. quo iure. in fi. & in l. in causæ. ff. de min. & per Ab. in c. ex parte. ij. de of. dele. & per Ale. in l. j. pe. col. de iuris. om. iudi. & pòt implorari etiã post lapsum terminum ad opponendum. Bal. in l. domum. C. de rei uen. Alc. contra in l. filius. §. ueterani. de procur. Sed idem Ale. in l. planè. de pet. hær sequitur Bal. in d. l. domum. uide per Ale. in l. iij. §. si is. quod quisque iur. & Sali. in l. ita pudor. C. de adul.

† Caute. contra statuta disponentia quod contra instrumentum non possit opponi aliqua exceptio, ponit Feli. in c. ex parte tua. in ul. col. de of. delega. & Cepol. caute. mihi. ccxxv. inci. statuta quandoque disponunt, &c. ✠

Exceptio prohibita per statutum opponi cõtra instrumentum, si non opponitur per emptorem in causa euictionis, uel per fideiussorem, sibi non imputatur. Barto. in l. at qui. §. cum me absente. ff. de neg. gest.

Exceptio minoris ætatis in contrahente obligato potest opponi non obstante statuto quod contra instrumẽtum nulla opponatur exceptio secundũ Pa. de Cast. no. in l. j. ff. de const. pec. Bal. in l. iij. §. si is. ff. quod quisq; iur. Io. An. in addi. Sp. de sen. §. ut autem. uide Bal. in addi. Sp. de proc. uel aliud. ubi dicit quod non excluduntur exceptiones contra personam, nisi elidatur instrumentum.

50 Exceptio nullitatis in executione sententiæ an opponatur, si statutum mandat intra dies decem quæri de nullitate sententiæ infra uerb. Exceptio nullitatis. uer. iij.

Exceptio enormis lesionis an opponatur, stante statuto quod contra laudum nulla possit exceptio obijci. Pa. de Ca. in con. lxx. quod sic, sed tollitur restitutio in integrum. Cy. in l. j. ff. de min. & Bal. in addi. Sp. de arbi. & uersi. quo iure. Item reductio: & j. Reductio. uer. xxxiij. & j. Minor. uer. cxxiiij.

Exceptio prohibita per statutum opponi cõtra instrumentum guarentigiatum, pòt opponi per tertium, quod statutum intelligitur de contrahentib. in instrumento nominatis, nõ de tertio: secundum Ang. no. in l. sed & si possessori. §. item si quis. ff. de iure iu. per illum tex. & tenet idem in l. creditores. C. de pig. Bal. in l. si pro te. C. de dotis promis. & in l. ad promissionem. C. de prob. & Moder. in l. possessio. §. & si possessio. de acq. pos. & Abb. in c. super eo. de of. deleg. ubi idem dicitur de appellatione. de quo infra uer. Tertius. uer. lij.

Exceptio, ne teneatur ultra quam quod potest, cõtra instrumentum opponitur, etiam stante statuto quod nulla exceptio possit opponi. Bar. in l. si filius. ff. ad Macedo.

Exceptiones quæ possunt opponi contra contractum dotis, non possunt opponi contra instrumẽtum dotale, stante statuto quod contra instrumentum dotale nihil potest opponi: quia tunc solum potest opponi, exceptio solennitatis instrumentalis deficientis, ut diei defectus, & simil. non exceptiones, quæ sunt contra contractum dotis, & ueritatem rei. Bal. in l. fi. C. de fal cau. adie. leg. & s. e. uer. xxvj.

Exceptio si non potest opponi contra instrumentum dotis ex forma statuti, non potest opponi contra instrumentum quietationis dotis. doc. & Pet. de Su. in l. exigere. in fi. ff. de iud.

Exceptio prohibita per statutum potest opponi, si opponens offerat se probaturum incontinenti. Ab. Sicu. sing. in cap. super eo. in fi. de of. deleg. & Old. con. xiv.

Exceptio non numeratæ pecuniæ an opponatur contra instrumentum confessionatum habens uim sententiæ ex forma statuti. infra exceptio non nu. pec uer. lviij.

Exceptio insinuationis omissæ a statuto requisitæ in testamento, alias hæres priuatus sit ipso iure hæreditate, potest opponi contra hæredem agentem ex testamento, secus si statutum non priuaret ipso iure, sed dicit quod priuetur quia tunc ei non obstat dicta exceptio, secundum Bar. no. in l. his consequẽter. §. sed an. ff. fa. er. Item

Exceptio quod possessio, quæ petitur, non est allibrata in estimo communis, non potest opponi contra agen-

agentem, si statutum dicit quod non allibrans sit priuatus: secus si dicit quod priuetur. secundum no. in d. §. sed an fa. ercis.

60 Exceptiones contentæ in statuto possunt opponi contra instrumentum, etiam stente statuto quod nulla exceptio possit opponi: quia intelligitur de exceptionibus extra corpus statutorum. Ang. in auth. ut om. obe. iud. prouin. v. col. in fi. colla. vi. & supra eo. uer. xxxviij.

Exceptio spurietatis potest opponi contra spurios, etiam stante statuto quòd contra spurios non possit opponi. Bar. in l. Seius & Augerius. ff. ad legem Falc.

Exceptio nullitatis ratione omissæ citationis potest opponi contra sententiam, etiam stante statuto quod contra sententiam nulla exceptio opponatur. Ang. singulariter in consi. clxxij. in Dei nomine, & suæ matris: In facto proponitur quod Bald. & tenet do. Nellus, in tractatu bannitorum, prima parte. quæst. viij. & in iij. parte. q. secunda. Quod est uerum etiã stante statuto quod iudex non teneatur seruare solennitates iuris. Bar. & Rapha Fulg. in l. milites. C. de testa. mili. & infra uerbo, Exceptio nullitatis. uersic. xxiij.

Exceptio competens contra instrumentum ante conditum statutum quo cauetur posse opponi exceptionem solutionis, & falsi, an opponi possit. Barto. in l. omnes. populi. xij. quæst. quintæ princi. ff. de iust. & iure.

Exceptio contra sententiam, quæ, & quot opponi possint, uide j. Exceptio nullitatis, &c. Sententia nulla. per discursum. & ĩ. proxi. uers.
† per discursum. † Vide do. Ale. de Im. in con. xcviij. in pen. col. in quarta parte. & in consi. xcix. per totum. ea. parte.]

Exceptio contra exceptionem sententiæ, an, & quot opponantur, uide j. uersi. Exceptio nullitatis. & uerbo Executio sententiæ.

Exceptio contra priuilegium, & confirmationẽ, quæ, & quomodo opponatur. in Spe. de instru. edi. §. restat uidendum. & infra uerbo Priuilegium impugnatur. per discursum.

Exceptio contra testamẽtum, & codicillos, quę, & quot opponantur. in Sp. de instru. §. compendiosæ. & §. uiso. de impugnatione testamẽti. & j. uer Testamentum nullum, & uitiatum. per discursum. & ĩ. uer. Codicillus. per discursum.

Exceptio declinatoria contra personam iudicis, si non opponatur per emptorẽ, uel fideiussorem non imputatur eis. Bartolus in l. at qui. §. cum me absente. ff. de neg. ge. & supra uerb. Exceptio contra iudicem. uer. j.

✠ Exceptio hæc ego in ius uocari nõ possum, quia in magistratu sum, fori declinatoria exceptio dicitur, Sp. in tit. de exceptio. §. j. Bal. in l. exceptionem. C. de prob. Fra. Are. co. cxxix. nu. 2. Ae. Mar. Ma.

Exceptiones declinatoriæ debent opponi intra terminum reo datum ad deliberandum an uelit cedere uel contendere. Bar. in l. j. in prin. ff. de eden.

Exceptio declinatoria fori debet expediri causa cognita. l. ij. §. omnes. & ibi doc. ff. de iud.

Exceptio declinatoria euidenter nota iudici, etiã non opposita, operatur. do. Pe. Phi. Cor. in con. cciij. inci. in hac. in litera G, in ij. parte.]

Exceptio declinatoria fori omissa per errorem, non potest opponi post litis contestationem. Glo. Ang. & Pe. de Su. in l. ij. §. conuenire. ff. de iud. sed Spec. de excep. §. ij. uersic. cæterum. dicit quod opponitur etiam post sententiam, si fuit ignorata: imo quã documque. Secus in aliis delatoriis. glo. in l. qui pro curatorem. uersicu. omiserit. de procur. secundum Ale. in l. si per errorem. in ultima limitatione. de iuris. om. iud.

Exceptio declinatoria dicitur exceptio præuentionis quæ debet ante litis contestationem opponi. Bal. in aut. sed nouo iure. iij. col. C. de ser. fug.

Exceptio declinatoria, & peremptoria, oritur ex iuramento. Bal. in l. exceptionem. in fi. C. de prob.

Exceptio declinatoria debet opponi ante litis contestationem, non post. doct. & Io. An. in c. j. de litis cõte. in vi. in Nouella. in iij. col. Quod est uerum, nisi per procuratorem. secundum Inn. in c. capitulum sanctæ crucis. de rescrip. & Pet. de Su. in l. uenditor. ff de iud. Item

Exceptio declinatoria ex persona rei per defensorem, uel procuratorem opponi non potest d. l. uenditor. sed per tertium comparentem pro interesse suo sic. Inn. in c. capitulum sanctæ crucis. de rescrip. & Lu. Ponta. in fin. uer. Exceptio uer. defensor non põt, nisi sit clericus. in Sp. de primo & secundo decre. §. restat. uer. quid si dominus.

✠ Exceptio declinatoria, quæ ex actis, clarè, apertè q; apparet a procuratore etiam in causa capitis potest opponi. Bar. in l. ij. C. de accusat. Bal. in l. reos. C. e. de accusat. Thom. Gram. co. lxxj. nu. 76. Aem. Mar. Man.

Exceptiones declinatorię quo ordine proponantur. Bald in addi. Specu. de excep. uer. quo ordine. & in Sp. §. v.

Exceptiones declinatoriæ iurisdictionis quæ sint. Bal. in aut. & consequenter. iij. col. C. de sent.

Exceptio declinatoria potest opponi in omnibus causis magnis, & paruis, ordinariis, & summariis, & coram quibuscunque iudicibus. Bal. in l. pe. ad fin. C. de pactis.

Exceptionibus declinatoriis potest renuntiari, etiam in causis criminalibus. Bal. in d. l. pe. ad fi. C. de pac. & Ale. in l. custodias. ff. de publ. iud. & Bal. in auth. iubemus. C. de iud.

† Et an per tutorem, uel curatorem renuntiari possit uide do. Pe. Phi Cor. in consi. lxxxv. incip. uidetur. in litera O, in quarta parte.]

Exceptio declinatoria obiicitur rescripto. Bal. in addi. Specu. de rescrip. præsenta. uer. exceptio peremptoria.

Exceptio declinatoria fori non potest opponi, etiam ante litis contestat onem, quando reus approbauit interlocutoriam pro se latam. Ang. & Pe. de Su. in

l.si fideicommissum.ff.de iud.

Exceptio declinatoria debet prius opponi, quam peremptoria: alias nec propterea uidetur prorogata iurisdictio. Bar.in l.quidam consulebat. de re iu. & Pe.de Su.in l.si fideicommissum.de iud.

Exceptio declinatoria debet opponi ante litis contestationem.l. fin. C. de excep. Paul.de Castr.consil. cxlij.

Exceptio fori omissa inducit prorogationem, quando iudex pôt de causa cognoscere, non alias. Vnde si omittatur in causa spirituali incidenti corã laico, non inducitur prorogatio, sed quandocunq; debet ad episcopum remitti. Pa.de Ca.con.cxlij.

Exceptio præuentionis dicitur declinatoria. j.uersic. Præuentio.uer.viij.

20 Exceptio declinatoria iurisdictionis non tollitur p satisdationem de iudicio sisti, & iudicato soluendo factam de mandato iudicis. Ant.de But.in c.primo uer.ex his deciditur.de re iud. Bar.in l.quidam consulebat.de re iud. Item nec tollitur per alium actũ, quem pars facit ante litis contestationem. Anto. in cap.inter monasterium. de re iud.uersicu. omnino supra uersi.Exceptio contra iudicem.uer. xxvi. ubi de utroque.

Exceptio declinatoria potest opponi per debitorem conuentum coram alio iudice ad residuum debiti, qui pro parte illius fuit conuentus coram alio iudice. Alexand.in l. in commodato.§.duob.ff.commodati.

Exceptio declinatoria etiã ex persona iudicis dicitur defensio.no. Abb.in c.cum inter.de excep.

Exceptio declinatoria post terminum ad opponendũ contra commissionem non admittitur ad probandum Rota in dec.lvi.exceptiones.in nouis. † Et per Fel.in c.pastoralis.in fi.de excep.]

Exceptio etiam declinatoria proposita tollit exceptionem recusationis, uel suspicionis: secundum Abb. Sicu.in c.inter monasterium.de re iud.nisi in exceptione incompetentiæ, quæ debet prior opponi, ẽt ante recusationem, secundum Io.An ibi: quia talis exceptio non tollit exceptioné suspicionis.gl. doc. ibi.& Bar.in l.quidã consulebat.de re iu.& Bal.in l. exceptionem.C. de proba. Item nisi in exceptione falsi procuratoris, quæ similiter præcedit exceptionem suspicionis: cum procurator falsus arbitros nõ eligat in causa suspicionis, secundum Bal.in d.l.exceptionem. Et idem in exceptione excommunicationis.doc. in d.c.inter. Item nisi in exceptione dilatoria, quæ tendit ad differendum iudicium cum protestatione.Inn.ibi: Item nisi in exceptione dilatoria, quæ ad differendum separatim proponatur, non si incontinenti, uel simul: ut per Bar. in d.l.quidam.& Bal.in d.l.exceptionem.

Exceptiones declinatoriæ sunt præludia iudiciorum. Bal.in Marg.uerbo exceptio.uer.xxiij.

† Exceptio declinatoria excluditur per processum ad ulteriora.do.Pe.Phi.Cor.in cons.lxxxv. incip. uidetur.in litera P, in quarta parte.]

Exceptio declinatoria, quæ non reddit iudiciũ nullum, potest opponi, etiam coram iudice nullitatis: si uero reddit iudicium nullum, debet opponi a principio siue competat ex priuilegio, siue de iure cõmuni, siue contineat crimen, uel infamiam, siue non. Inn.in c.cum super.de of.deleg.& Bal. in Mar.uer. Exceptio.uer xxiij.

Exceptio declinatoria est species exceptionum dilatoriarum, & quibus ex causis competat: uide in Sp.de excep.in uersi. declinatoriæ.

Exceptiones declinatoriæ quãdo sint proponendæ: uide in Sp.de excep.

Exceptionum declinatoriarum materiam uide s. uer. Exceptio.el.j.& uer. exceptio contra iudicem. per discursum.

Exceptio dilatoria debet opponi intra terminum datum reo ad deliberandum an uelit cedere, uel contendere. Bar.in l.j in prin.ff.de edend.

† Adde quod exceptio dilatoria habens tractũ successiuum, semper opponi pôt ratione actuum futurorum, non autem præteritorum.gl.est notabilis secundũ Ang.in l.j.in §.fi.ff de feriis.& idẽ in effectu tenet Bal. ibi licet aliter Fulgo. uoluerit. Sed cum opinione.Bal.& Ang.uidentur concordare An. de Bu.& Io.de Imo.in c.fin.de feriis.& Compo.in ca. dilectus.el.ij.de rescrip.& notatur in c.ex parte.el. j.de appella.& per Iaco. But.in l.adulteram. C. de adulte Specu.in tit.de appel.§.testa.uer.& not. secundum Vincen.& Bald.in l.ij.in iij.q.C. de episc. audien.& in l.j.C senten.rescin. non pos. ubi si iudex grauat quem, tenendo eum in carcere, pôt appellare grauatus, non solum intra decem dies a die carcerationis, iuxta aut.hodie.C.de app.sed etiam postea quandocunq; durante carcerãtiõe: quia grauamen habet causam successiuam. Pro ista opinione est etiam bona glo.in simili in cle sepe. de uerb. significa.in gl.quę incipit, Videtur, &c.& est gl.magna, quę est prope ante penultimã. Pro ista opinione etiam faciunt notata per Bar.in l.eleganter.§. si quis post.ff.de cond.indebi.& uide Abb.in cap. ex parte.præallegato.

† Exceptio, Habeo ius reuocandi domum: dicitur dilatoria, & debet opponi ante litis contestationem. Aret.in c.fin.colu.j.de foro competenti.

✠ Nepos Montalba.co lx.nu.8.uolum. j. Aem.Mar. Man.

Exceptio dilatoria potest tolli per principẽ in rescripto, non autem exceptio peremptoria. l. quoties. C.de præci.Impe.offer.

Exceptio dilatoria annullãs processum ipso iure, pôt opponi etiam post litis contestationem. Sal.singu. in l.quod quis.C.de proc.& Fran.de Padua.in l.licet.s.e.tit.& infra eo.uer.xiij.

Exceptio dilatoria superueniens post litis contestationem potest opponi post, si in facto aduersarii superuenit.Bar.fin.in l.j.§.numerum.de excu. tut. & j. quod iuramento probatur. j.e.uer.xiij.& per Bar. in l.j.ff.de excep.

Exceptio dilatoria perimens ius actoris pôt opponi post

post litis contestationem in uim peremptoriæ, & probata facit actorem succumbere diffinitiue: sed opposita, ante & probata, repellit a litis ingressu. Pau. de Ca. in consi. cxlj.

Exceptio tituli dicitur dilatoria, & debet opponi ante litis contestationem, ut actor in petitione hæreditatis excludatur a litis ingressu: sed opposita, & probata post, facit succumbere diffinitiuè. Paul. de Castro. in dicto consilio. cxlj. Bald. in lege cogi. de petitio. hære.

Exceptio diatoria dicitur etiam exceptio dilatoria iudicij. glo. & Bened. Cap. in capitu. exceptionem. de exceptio.

Exceptio dilatoria intelligitur tacitè relicta per litis cōtestationem. c. inter monasterium. de re iud. Car. in cle. fin. de app.

Exceptio, Tua non interest, dicitur dilatoria. ī. Exceptio quando. uer lij.

Exceptio dilatoria non probata in prima dilatione, non potest amplius probari in secunda. ī. uersi. Dilatio noua.

10 Exceptio dilatoria non potest opponi post iuramētum calumniæ in causis, in quibus lis non contestatur. Car. sing. in cle. sæpe. §. j. vij. q de uerb. sign. per gl. fin. in c. j. de elec. in vj. in gl. ubi enim

Exceptio dilatoria est exceptio transactionis de crimine. j. Exceptio transactionis. uer. ij.

Exceptio dilatoria debet regulariter opponi ante litis contestationem. l. exceptionem. & ibi docto. C. de probatio. Specu. de exceptio. §. v. nisi post superueniat, secundum Bar. in l. ij. §. numerum. ff. de excus. tu. c. pastoralis. de exce. Sal. in l. error. C. de iuris, & fac. igno. glo. doc. & Ioan. de Pra. in l. qui procuratorem. § si quis omiserit. ff. de procu. gloss. in l. ij. de consor. eius. lib. & ibi Bar. in l. eleganter. §. si quis. de condi. inde. & ibi glo. in Spec de except §. ij. & v. & Pau. consi. cxix. & in l. fin. C. de exceptio. In quibus iuribus dicitur uerum, si iuramento probetur de nouo superuenisse: sed doct. ibi contra: quia talis terminus opponendi currit etiam ignoranti. Vide ibi. & supra eodem. uersicu. iiij. dum tamen ante conclusionem in causa. Ioan. And. in capitu cum dilectus. de ord cog. Alexan. in l. si per errorem. de iurisdict. om. iud. per. d. gl. in d. l. qui procuratorem. ꝙ etiam per errorem omissa non potest opponi post, nisi exceptio fori declinatoria. & j. Item nisi de consensu partium opponatur post litis contestationem Bald. in l. pacta nouissima. C. de pact. Item nisi officio iudicis. Bald. in l. exceptionem. C de probat. Item nisi reddat iudicium ipso iure nullum, sicut est exceptio incompetentiæ, & falsi procuratoris. l. licet. & ibi docto. & Fran. de Padua. C. de procura. Salic. in l. quod quis. eod. titu. Bal. in l. j. de iuris & fac. igno. l. fina. & ibi Bald. C. de excep. Bal. in d. l. exceptionem. ij. col. de prob. & ī. e. uer. iij. Item nisi ante litis contestationem opponi non potuerit facto iudicis non admittentis, quia post potest opponi. gl. no. in c. ex conquæstione. de rest. spo. † Et per Fel. in c. cū Ioannes de fid. inst. & in c. pastoralis. de exce. & plene in c. exceptionem. in iiij. col.] Item nisi iudex reseruauerit ius opponendi post litis contestationem. Iaco. But. in l. si fideiussor. in prin. ff. qui satisd. cog. Bal. in l. exceptionem. ult. col. & ibi Pet. de Su. C. de prob. tex. gl. But. docto. & Sic. in d. c. ex conquæstione. & Phi. in c. solicitudinem. de App. Item nisi per procuratorem, qui potest opponere exceptionem domino cōpetentem, etiam post litis contestationem, secundū Inn. in c. capitulum sanctæ crucis. de rescrip. & Ar. in l. uenditor. in prin. ff. de iudi. ubi etiam Pe. de Su. Item nisi sit exceptio banni, excommunicationis, & feriarum, & suspicionis loci: ut j. uerbo. Exceptio banni. uer. viij. & si. Item nisi exceptio habens causam successiuam: ut j. eo. uer. xvj. Et adde omnino ad prædicta no. per Bar. in l. elegāter. §. si quis post. de condi. inde. & infra eo. uer. xxvj.

† Exceptio dilatoria, uel procuratoria, an debeat opponi ante litem contestatam & an postea opponi possit: uide late per dom. Iaso. in l. ita demum. in j. noc. & ibi per Iaco. de sanc. Geor. in j. col. & seq. C. de procura.

Exceptio dilatoria, Non possum in ius uocari: excludit processum, sed peremptoria non. Bal. in l. exceptionem ad fi. C. de prob.

Exceptio in uim dilatoriæ opposita, & non admissa, potest opponi in uim peremptoriæ ad absolutoriā reportandam per c. ueniens. de testi. Bar. in l. eleganter. in fi. ff. de con. ind.

Exceptio habens causam successiuam potest opponi, etiam post litis contestationem, ad futuros actus impediendos. Ioann. And. & Imo. in capit. dilectus. de rescript.

Exceptio ordinis est dilatoria. Bart. in l. iij. ff. de exce. † Et per Areti. in l. naturaliter. §. nihil commune. de acqui. poss.]

Exceptio, Tu non es audiendus: dicitur dilatoria, & quādo opponatur. Exceptio tu non es audiendus, per discursum. † Hæc exceptio quando opponatur, & qualiter probari debeat, & de materia. Aret. in l. decem. ff. de uerb. obli. Alex. plene consi. 32. iiij. uolu.

Exceptio in uim dilatoriæ opposita, ut exceptio excommunicationis debet probari plene non per unum testem de ueritate, & alios de fama publica. Spe. sing. ti. de noto. cri. §. fama. uersiculo. sed quid si agenti. & Ludo. in sin. uersiculo. Testis. uersi. glo. in l. admonendi. & j. uerbo. Testis deponit. uersicu. 80. & clvij.

20 Exceptione dilatoriæ opposita ante litis contestationem debet reus absolui ab obseruatione iudicij inducijs duplicatis: sed post litis contestationem debet absolui diffinitiuè, etiam duplicatis inducijs. Bal. in l. exceptionem. j. col. C. de probati. Innoc. in c. j. de plus peti.

Exceptio, Non possum conueniri tanquam tutor: dicitur dilatoria, & potest opponi ad rescriptum, & ad processum. capitulo. ex parte. & ibi doct. & Phil. de appel.

Exceptio dilatoria quando potest opponi post litis con-

tis contestationem, debet opponi ante primum actum fiendum ut est receptio testium, But. in c. cum M. Ferrariensis. x. col. de consti.

† Exceptio dilatoria solutionis est de impedientibus litis ingressum, & contestationem, licet non soleat inter illas numerari. in c. j. de lit. contest. li. vj. & in l. eleganter. §. si quis post. ff. de cond. inde. Intellige tamen sane, quando ipsa dilatoria solutionis inesset ab initio ipsi obligationi. Ita notabiliter Bar. quem ibi ponderat domi. Iaso. in ult. col. uersicu. pondera etiam. Bar. in l. eum, qui ita. §. qui ita stipulatur. el j. ff. de uerborum oblig. †

† Exceptio dilatoria, de qua incontinenti contest. impedit iudicium: alias non. gl. Bar. & docto. in l. nam & postea. in prin. de iureiur. & Alexa. in l. eum. qui. §. qui ita. de uer. obli.

Exceptio lenocinij an sit dilatoria infra. Exceptio lenocinij. uersic. j.

Exceptio dilatoria omissa in causa principali, non potest opponi in causa appellationis, quando post litis contestationem fuit appellatum. l. ita demum. & ibi Bar. C. de procu. & Pau. de Cas. in consi. xxxiiij. & co. lxxiiij. Quod est uerum, etiam in causa spirituali, uel beneficiali. glossa ordinaria in c. ad audientiam. el ij. de rescrip. & ibi Sicu. in iij. colu. & Phili. in ca. per tuas. j. col. de appel. Item uerum, nisi scienter fuerit omissa glossa. est not. in dicto capitulo ad audientiam. & ibi Sicu. & docto. Bartolus. in lege Ita demum. de procur. Item uide Barto. in l. hi. qui. C. de app. & But. & Sicu. in c. inter monasterium. de re iudic. † Et per Felin. in d. capitu. ad audientiam. in uersiculo. omittens dilatoriam. & in c pastoralis. de except.]

†

Exceptio dilatoria omissa ignoranter ante litis contestationem potest opponi post litis contestationem. c. pastoralis. de excepti. & glo. iij. q. vij. c. exceptio. Hoc uerum in dilatoria fori declinatoria, non in alijs: ut s eo. uer. xiij.

Exceptio dilatoria iudicij non habet locum in notorijs. Bald. in additio. Specul. de peti. & posses. uersic. exceptio.

Exceptio dilatoria post terminum peremptorium opponi non potest, nisi præstetur iuramentum calumniæ. Bald. in additio. Specul. de iuramen. calum. uer. suspectus.

Exceptio præposterationis an sit dilatoria. j. Exceptio præposteratur. uer. pen.

30 Exceptio in uim dilatoriæ opposita an probetur iuramento in supplementum probationis. j. uerb. Iuramentum in supplementum probationis. uer. xix. in princip.

Exceptio recusationis an sit dilatoria. j. exceptio recusationis. uer. j. uer. Recusatio. uer. iiij.

Exceptio quod uerus contumax non appellet, potest opponi in uim dilatoriæ, ad repellendum appellantē, & impedit processum: sed omissa ante litis contestationem potest opponi post, usque ad sententiam in uim peremptoriæ ut appellans succumbat. Bal. sing. in l. diffamari. de inge. manu.

Exceptio dilatoria solutionis potest opponi etiam in causa appellationis. Abba. in capitu. cum Ioannes. de fide instrumentorum. & Bald. in Marga. uer. Exceptio. uer. v.

Exceptio dilatoria non opposita ante litis contestationem præsumitur malitiose omissa. Inn. in ca. pastoralis. de exceptio. Bald. in Marga. uersicul. Exceptio. uersi. xiiij.

Exceptio solutionis dilatoria non impedit litis contestationem super principali negotio. Innocen. in ca. pastoralis. de excep. & Bal. ubi. s. uer. xv.

Exceptionem dilatoriam proponens aduocatus post litis contestationem debet puniri in una libra auri. in Spec. de aduo. §. j. uer. item quod post. & de excep. §. ij. uer. porro.

Exceptionum dilatoriarum mentio in rescripto an fieri debeat in Specul. de rescript. præsenta. §. viij. ad finem.

Exceptionum dilatoriarum terminus dandus est proponendarum, & probandarum. in Specul. de dila. §. primo. uersi. & not. & §. ij. uer. in summa & §. iiij. uersicu. & nota.

Exceptio dilatoria potest opponi, etiam post litis contestationem ad consequendum commodum appositæ dilationis, non ad consequendam pœnam duplicationis induciarum, & ad euitandam condemnationem. Bal. in d. l. exceptionem. j. col. de prob.

✠ Exceptionem dilatoriam, qui usque ad extremum litis dolo malo proponere distulit: in expensis est condemnandus. c. exceptionem, ubi no. Bald. de exceptioni. M. Antoni. Nat. consil. cxx. num. 10. uol. 1. Ae. Mar. Man.

40 Exceptio dilatoria si non opponatur, sed de ea constat iudici, an reus condemnetur simpliciter, uel duplicatis inducijs. Bal. in d. lege exceptionem. prima. colum. Bar. in l. eum, qui. §. qui ita. de uerb. oblig. & ibi Alexand.

Exceptio dilatoria quare dicatur, & quotuplex sit, & quæ in Spe. de excep. s. j. uer. dilatoriæ.

Exceptio dilatoria non dicitur proprie exceptio, sed large: & quare. eo. tit. & d. §. j. uer. fin.

Exceptio contra literas gratiæ, an debeat proponi dilatorie, uel peremptorie. Car. in cle. j. iiij. q. de exce. & ibi in v. q.

† Exceptio obreptionis rescripti intra quantum tempus debeat proponi, uide Felin. in c. constitutus. col. xij. uer. inquantum. de rescrip.

Exceptio discussionis est dilatoria, & debet opponi ante litis contestationem, non autem in causa appellationis. s. exceptio quando, & uer. Discussio.

Exceptio illegitimi accusatoris dicitur dilatoria, & ante litis contestationem debet opponi. Abb. in c. j. de accu. † Et ibi uide Feli.]

Exceptio loci non tuti dicitur dilatoria, & opponi debet intra terminum dilatoriarum. Car. in cle. 34. q. de fo. comp. † Et per Fel. plene in c. accedens. el ij. ut lite non conte. x. & ult. col.]

†

†

Exceptio dilatoria impedit compromissum: unde qui non cogitur litigare, non cogitur compromittere. Bald.

Bald.sing.in l.sed & si restituatur.§. ex quibus. ff.de iudic.

Exceptiones dilatoriæ non admittuntur in iudicio desiderante celeritatem, & quando periculum est in mora. Baldus.in lege sed & si restituatur. §. edium. de iudic.

Exceptio dilatoria omissa an post sententiam opponatur in casu, quo peremptoria admitteretur.in Spec. de excep.§ ij.ante.uer.porro.

Exceptionum dilatoriarum, ordo proponendi quis sit in Spe.de except.§.iij.&§.iiij.

50 Exceptio dilatoria solutionis qualiter intelligatur: & de eius materia uide in d §.iij. uer.si.

Exceptiones dilatoriæ an competant excommunicato.eodem tit.§.iiij.

Exceptio dilatoria an exigat libellum, & iuramentum calumniæ.dicto. §. quarto . ante uersicul . sed quoniam.

Exceptio dilatoria quando opponitur, potest iudex denegare terminum probatorium, nisi opponens iuret de calumnia, uel nisi sub conditione, scilic.ut opponens non probans condemnetur expensis. in Sp. de expen.§.iij & iiij.

Exceptiones dilatoriæ quæ, & quot habeant locum in criminalibus.in Specul.de accusa.§.primo.uersicu. post hoc.

Exceptio peremptoria prohibita per statutum opponi contra instrumentum, potest opponi contra instrumentum celebratum extra territorium Bald.singu.in l.prima.v.quæs.C ne fi.pro patre.

Adde q exceptionem peremptoriam si pars malitiosè causa uexandi aduersarium distulit opponere in prima instantia, non auditur in causa appellationis. Ita pulchrè sentit Host.& Ioan.And.in c.inter monasterium.de re iudic. Et idem potest dici in qualibet exceptione, quæ malitiosè tempore determinato non fuit proposita, ut post illud tempus non admittatur.ar.per locum a speciali in c.exceptionem. de excep. Abb.in c.j.eo.titu. facit singulare dictum Innocen. in ca.post electionem de concessio.præben. ubi quia debet repelli a facultate proponendi & probandi exceptionem peremptoriam, uel quasi propter uehementem præsumptionem de malitia. Quod dictum refert Pe.de Anch. in c.pastoralis.de exceptio.& in c.ij.de crimi.fal. Abb.in c.nullus.de præsumpt.& in c.j. pastoralis.§. quia uero.& in c.præterea.de offi.deleg. & omnes in c.ex parte. el ij.de offi.deleg. Secus ubi leuis esset præsumptio contra opponentem: quia tunc non debet repelli: ut in c.licet causam.& ibi do. Abba. post Pe.de Anchar.de probatio.in ij.col. Et pro dicto Innocen. in d.c.post electionem.Bald in d.c. licet causam. dicit esse textum in le.satis apertæ C. de fal.& uide Abb. in c.constitutus.de fideiuss. & Ioan. And.in c.super eo.el j.de appell.& Goffr.in c.de cætero. de re iud. ubi dicit q si executor percipit quòd malitiosè opponitur exceptio falsitatis, ut retardetur executio quòd debet sententiam exequi: reseruata tamen exceptione falsitatis, per dictam. l.satis, apertè referunt ibi Hostien.Io.de Imo. do.Ant. & dom.Abb. in x.col.in uersi.quæro an executor, præsertim missus.facit text. & quod uoluit ibi Inno.& Hosti.in c. cum olim.de causa pos.& proprie. & Arch.in c.legitima.de appel.lib.vj.& ibi Dom. & Arch in c.ab arbitris.de offi.deleg.eo.lib. Inn.& Host.in c.cum speciali de appell.Facit quod uoluit idem Domi. in c. Romana.§.cum autem.eod.ti.lib.vj.& in c.statutũ. super uerbo Copia in glo. de rescrip.eodem libr.in xj.colum.]

† Exceptio peremptoria ubi procedit ex causa intrinseca, ita q opponenti non incumbit onus probandi, sed agenti, nunquam intelligitur exclusa a statuto, nisi expressè excludatur.do. Bart.Soci. in consi.38. inci.pro decisione.uer.scitis etiam clarius.circa fin. in j.parte.]

Exceptio peremptoria non potest tolli per principẽ in rescripto.l.quoties.C.de preci. Impe.offe.nisi de ea fiat mentio in rescripto. Alexa. consil.cxxxvj.ij. parte.per c.ex parte.B.de fo.comp.& ibi doc.& Bu. & Inno.in c.super literis.de rescrip. Inno. in c.j.de lit.conte.in vj.

Exceptio peremptoria potest opponi, etiam post diuturnum tractum iudicij, ut quia sit mota lis, & transierit biennium q in ea nihil actum sit. l. cum nondum.& ibi Bal.C.de excep.

Exceptio peremptoria oritur ex iuramento. Bald.in l. exceptionem.in fi.C.de prob.

Exceptio in uim dilatoriæ opposita, & non admissa, potest opponi, in uim peremptoriæ. supra . uersiculo. Exceptio dilatoria.uersiculo. xiij. & melius in uersicu.xv.

Exceptio peremptoria an impediat litis contestationem in c.j.de lit.conte.in vj & ibi glo.& do.Ange. in auth.de litiga.§.omnem.Bal. in Mar. Exceptio. uer.xx.in Sp.de exce. §.iij. Rota in dec.cclxxxviij. si per impetrantem.in nouis.quòd non. Quod uerũ nisi sit notoria. Ioan.Ma.& Io.And.in capitu. j. de litis conte.in vj.& Ant.de But. in c.j. de ord.cog.& in c.super literis.de rescri.& Alex. in l.nam & postea.in prin.de iureiu. Item nisi exceptio possit probari per instrumentum, contra quod nihil opponatur, uel nihil opponi possit. Io. And.in addit.Spec. de excep.§.dicto.uersi.sed an reus. & Anto. de But. in c.fi.de lib.ob.& in capit.j.& in cap. super literis. præal.& in ca.ex parte B.de fo.comp.& Ale ubi.ſ. Item nisi sint exceptiones litis finitæ. not.in d.ca.j. & Alexan.ibidem. Item si de eis statim constet, impediunt litis contestationem: alias secus. Ful. & Alexand.in l.nam & postea.§. sed & si quis . de iureiurando. † Et per Feli.in capitu. super literis.in fin. de rescript.]

Exceptio peremptoria est, quæ elidit actionem. Instit. de exceptio.§. perpetuæ. & ff.eodem.l.iij. §. exceptio.Cardin.in clem.si.de appella. Sed an ipso iure. infra, eod.

† Exceptio peremptoria non inficit rescriptum, nec litis contestationem impedit.do.de Rota.dec. 284. in nouis

in nouis.per Inno.in c.ex parte. B. de foro competente.& in capitu.super literis.de rescrip.in uersic. assignatum.

Exceptio peremptoria omissa ignoranter non potest opponi post sententiam.doct.& Pau.de Cast.in l.fi. C.de re iudica.& Petr.de Sun. in l.peremptoria.C. sen.rescin.non poss.

Exceptio peréptoria an faciat litem contestari.in c.fi. de lit.contest.in vj.l.j.& ibi gl.doc.& Bal. C.eo.ti. & in addi.Spe.de lit.conte.uer.per exceptionem,q non.in Spe.de excep.§.iij.& iiij.de lit. contest.§.ij. uer.sed & si.& seq.

20 Exceptio peremptoria an perimat actionem ipso iure.per Bar.in l.iij.ff.de excep. in Spe. de li.conte. §.secundo.quòd quandoque est actionis exclusio.

Exceptio peremptoria contra commissionem non admittitur.Rota in deci.cclxxxviij.si per impetranté. in nouis.

Exceptio peremptoria non impedit litis contestationem.in d.deci.

Exceptionem peremptoriam esse ortam post terminú, non probatur iuramento. Sic.in c.pastoralis.ij.col. de exc.Rota in dec.xxxix.& Car.in cle.constitutionem.§.j.vij.q.de elec.

Exceptio peremptoria post terminum potest opponi, si post superuenit, & constet aliter, quam per iuramentum.Car.ubi.s̄.& omnino per Alex. in l.si insulam.pe.char.de uer.obl.

Exceptio peremptoria dicitur ritè opponi, quando opponitur post litis contestationem ordine iuris seruato.de quo doceatur per acta. alias per iudicé nó præsumitur.Car.in cle.fi.de app.

Exceptiones peremptorię ut opponantur potest dari terminus peremptorius causa cognita, non autem aliter. supra. Dilatio peremptoria.uersiculo.antepenul.

Exceptiones peremptoriæ quæ possint opponi post publicas attestationes.Bal.in addi.Spe.de exce.uer. Vincentius.& ibi Sp.§.iij.

Exceptio peremptoria potest opponi quandocunque usque ad sententiam.l.præscriptionem. & ibi Bald. C.de excep.& infra.

Exceptio peremptoria,etiam in guarentigia,potest opponi.Bal.in l.peremptorias.iiij.col. C. sen.rescind. non posse.

20 Exceptio peremptoria in causa criminali quando debeat opponi.Bal.in l.peremptorias.vj.co. C.sen. rescin.non posse.

Exceptionis peremptoriæ admissio post sententiam an ualeat. Baldus. in lege peremptorias præallegata.

Exceptio peremptoria non obijcitur rescripto.Bal.in addit.Specu.de rescrip.præsenta.uer. Exceptio peremptoria.

Exceptio peremptoria habens uim dilatoriæ potest opponi, etiam post terminum datum ad opponendum dilatorias. in Spec. de dila.§.j.uersiculo. item quæritur.

Exceptio peremptoria contra appellantem potest opponi.Bald.in addi.Specu.de instru.edi.uer. ille, qui appellat.

Exceptio peremptoria debet opponi actioni intentatæ,non libello:& ideo ante litis contestationem nó debet opponi. Bald.in additio.Specul. de appella. uersicu.exceptio peremptoria. & infra eodem uersicu.xxxiiij.

Exceptio contra personas testium dicitur peremptoria,& potest opponi usque ad sententiam,non post, nisi in causa matrimoniali.gloss. in capitulo primo.
† de excep. † Et per Felin.in c. ex parte. de testib.in ultima col.]

Exceptio peremptoria opposita ante litis contestationem an possit reseruari post discutienda. s̄. exceptio quando.

Exceptio peremptoria quomodo probetur post conclusum in causa.glossa. & docto. in d. lege peremptorias.

Exceptio peremptoria si opponatur prius, quam declinatoria,non uidetur iurisdictio prorogata.Bart. in l.quidam consulebat.de re iud.Pe.de Su.in l.si fideicommissum.ff.de iud.

30 Exceptio peremptoria notoria admittitur ante litis contestationem.no.in c.j.de li.conte.in vj.Item non notoria impedit litis ingressum, si opponens offerat se incontinenti probaturum. Abb.Sicu.in ca. super literis.de rescriptis.& Archi.in capitu.ut circa.de elec.lib.vj.& Alexand.in l.ut bonus. iudica.
† solui. † Et per Felin.in ca.exceptionem. de excep. in fi.x.col.]

Exceptio peremptoria quæ potest esse uera simul cum facto principali, ut exceptio pacti, potest probari etiam post dicta testificata: secus si sit incompatibilis,ut exceptio falsi.secundum Bal.in Mar. uerbo Exceptio.uer.xvj.post Abb.antiquum.

Exceptiones peremptoriæ in iudicio possessorio oppositæ impediunt processum.Bal.ubi supra.uersiculo. xvij.post Innocen.& Abb.antiq. in c. ex parte. de foro compet.

Exceptio peremptoria non potest opponi procuratori post litis contestationem Bal.in Mar. uer. Exceptio.uer.xxij.

Exceptio peremptoria petitionis non potest examinari ante litis contestationem. Inno.in c.pe.de do.& contu.sed contra personam sic ibidem. & Bal.ubi. sup.uer.antepe.

Exceptio peremptoria potest opponi per procuratorem.l.procurator.§.j.ff.rem ra.ha.

Exceptio per quam constat ius actori non competere, impedit litis contestationem. Bartol. doctor. Fulg.& Alexand.in le.nam & postea. in princ.ff.de iureiur.

Exceptio peremptoria si non opponatur, sibi imputet reus qui nec auditur appellans. Inn. in c. auditis.de resti.spo.& Bal.in Mar.uer.Exceptio.uer.x ; quod credo uerum,nisi in casibus,in quibus admitti posset sententiam:ut j.eo.uer xxxix.

Exceptio peremptoria potest opponi post quadrimestre omnibus casibus, in quibus posset opponi post

sententiam

sententiam glo.& doct.in l.ab executione.C.quor. app.non recip.

Exceptio peremptoria regulariter non potest opponi post sententiam, nisi per minorem restitutum in integrum ad opponendum d.l.peremptorias. C. sen. rescin.non poss.no.in lege j.C.de iuris & fac.igno. & ibi doctor.Quod est uerum, etiam in instrumento guarentigiato.Bald.in d.l. peremptorias.v.colu. Item uerum, etiam si reus ignorauit eam sibi competere.Pa.de Cast.in d.lege.j.C. de re iud.& d.l.peremptorias.glo.& doc. in l. qui procuratorem. §.si quis omiserit.ff.de procu.Ioann.de Pra.in le.Pomponius §.rati.eo.ti.Pe.de Su. in l. exceptionem.C. de proba.Item uerum,quando talis exceptio competebat ad sententiam : secus si possit competere post.l.& post rem.§.j.ff.de transa.l.ij. C. de cōsor. eius.li.l.si autē.§.j.de rei uē.l.rei iudicatæ. sol.ma. l.Paulus.ff.quib.mo.pig.sol.Bar. plene.i l.j.antep. q.ff.de except. Item uerum, quando est talis. quæ impugnat sententiam.Secus si eam modificat, puta ꝙ non teneatur,nisi quatenus facere potest.;Barto. in l.j C.de iur.& fac.ignoran.l. Nesennius.§.fin.de re iudi.l.ex diuerso.§.fin.sol.mat. Item uerum,quādo contra excipientem agitur actione inde orta ex sententia,secus si actione ueteri.gl.& Bar. in l.duobus.de exc.rei iud.Item uerum,ubi ius excipiēdi erat tale,quod poterat in iudiciū deduci solū ꝑ uiam exceptionis:secus si per uiam actionis : ut est exceptio compensationis,quæ etiā post sententiam pōt opponi.l.quod in diē.ff.de compe.Bar. in l.qui Romæ.§.duo fratres.de uerb.obli. Inn in.c.fi.de ordi. cog.Bal.in Mar.uersic.Exceptio.uersiculo.31.Item uerum nisi exceptio esset mere odiosa, sicut exceptio banni,& Macedoniani.l.tametsi. ad Maced.gl. & Bal.in l.j.C. de iuris & facti igno.Bal. & doct. in d.l. peremptorias. Item nisi sit exceptio obreptionis:quia etiam post sententiam opponitur.Inno. in c.quia propter.de elec. Item nisi exceptio inuentarij.Bal.in l.j.C.de iu.& fa.ign in d.l. peremptorias. Item nisi sit exceptio rei iudicatæ, quæ non omissa dolo pōt opponi post sentētiam.Bal.in addi. Sp.de appel.uersicu.super uno libello. Item nisi sit appellatum a sentētia, quia etiam post potest opponi.gl. in c.j de exce.Item uerum in milite.d.l.j.& ibi doc. C.de iur.& fac.ign. non in clerico, qui nō opponit post sententiam.Bar.ibidem.& per do. Matt. Mat. in tractatu extens.secundo artic. Item nisi exceptio rei non traditæ, quia potest opponi,etiam in executione sententiæ.s̄.uer.Exceptio quando. uer. 88. Item per gl.ord.in d.l.tametsi.Vide in Spe. de exce.§.iij.uer. hoc tamen. ubi ponit septem casus, in quibus exceptio peremptoria admittitur post rem † iudicatam. Vide dom.Barth.Soci.in consi. 199.incipi.capio uersi.secundum maiorem ibi:nā licet.in.ij.parte.ubi ponit quod licet exceptio peremptoria minori competat,tamē post sententiam de iure cōmuni opponere nō pōt,quādo transiuit in rē iudicatam,& posset dicere se grauatum:sed aduersus id restitutionem in integrum petere potest.]

40 Exceptio peremptoria post sententiam a rustico non potest opponi doct.& Bar.contra gl.in d.l.j de iu.& fac.ign.ubi dicit uerum, nisi habeat iustā causam ignorantiæ:quo casu restituitur in integrum ex clausula generali,si qua mihi iusta, &c.

Exceptio peremptoria quando opponitur post sententiam, debet opponi contra actionem primeuam, non contra executionem. Barto. in d.l.j. C.de iur. & fac.igno.

Exceptio peremptoria an sit transactio,uel pactum de crimine.in Spec.de accu.uer. item repellitur.

Exceptiones peremptoriæ requiritur ut proponantur ante litis cōtestationem & probatio reseruet.post. Vide consilium in Spe.ubi.s̄.

Exceptio peremptoria quando opponi debet, & probari.in Spe.de teste.§.iij.uer. opponatur.& §.ij.de excep.& §.iij.

Exceptionum peremptoriarum mentio in rescripto an fieri debeat.in Spe.de rescrip.præsent. §. viij. ad fi.& de excep.uer.iij.

Exceptio peremptoria an opponatur,& probetur post terminum peremptorium datum ad producenda instrumenta.in Specu.de dilato. §.tertio.uersicu.quid si post.

Exceptio peremptoria quare dicatur & quotuplex sit. in Sp.de excep.§.j.

Exceptiones peremptoriæ ut opponantur omnes, an possit terminus assignari.d.§.secundo.de excep. & §.iij.

Exceptio peremptoria an opponatur in uim dilatoriæ.d.§.ij.post uer.porro.

50 Exceptio peremptoria,notoria de qua constat per instrumentum,& quælibet alia notoria, potest opponi in uim dilatoriæ ad impediendum processū. in Sp.de excep d.§.uer.sed an reus.& uersi.ut autē. & But.in c.super literis.de rescri.xvij.col. & j.uer. inquisitus.uer.xviij.

Exceptio peremptoria in causa appellationis non potest opponi,& an post sententiam.eo.tit.§.iij. & §. eo.uer.xxxix.

Exceptio peremptoria competens minori, uel militi, si omittatur a procuratore.eo.§.iij.& quid si a fideiussore.ibi.

Exceptiones peremptoriæ quæ perimant obligationē naturalem tantum,& quæ ciuilem tantū,& quæ utranque.d.§.iij.

Exceptiones peremptoriæ probatę qualem pronuntiā exigant.d.§.iij.ante fi.& §.iiij.

Exceptio peremotpria an possit opponi post litis contestationem reo, qui simpliciter negauit, se teneri. in Sp.de excep.§.iiij.

Exceptiones peremptoriæ an competant excommunicato.in Sp.de exce.§.iiij.

Exceptiones peremptoriæ nō sunt proponendæ de cōsilio,donec reus uideat attestationes partis aduersę quia forte non erit opus eas opponere.d.§.iiij.

Exceptio peremptoria quando opponatur,& qualiter ea probata procedatur,& pronuntietur.& qualiter formetur.eo.§.post.uer.super exceptione.

Exceptio-

Exceptiones peremptoriæ proponi possunt a litis cõtestatione usque ad conclusionem in causa. Item

Exceptiones peremptoriæ ante litis contestationem an proponi, & probari possint. in Spe. de li. contest. §. ij. uer. sed nunquid. & uer. seq. & s̄. eo. uersicu. 30. & lege per discursum.

Exceptio peremptoria interdum est intentionis exclusio. eo. §. & uersi.

Exceptio peremptoria an requirat litis contestationem, & iuramentum calumniæ. in d. titu. de lit. contest. §. v.

Exceptio peremptoria omissa in causa principali, an possit opponi in causa appellationis. in Specul. de confess. §. finali. uersiculo. prælato. & supra eodem uersicu. 39.

Exceptio peremptoria dicitur errorem corrigere. eo. §. & uersic.

Exceptiones peremptoriæ an habeant locum in criminalibus, sicut in ciuilibus. in Spe. de accu. §. j. uersic. quid si accusatus. & eo. ti. §. iiij.

Exceptio anomala quæ dicatur, & de eius materia uide in Spe. de excep. §. j. uersiculo anomalę. ubi etiam uide quare dicatur, & qualiter proponatur.

Exceptiones anomalæ sunt, de quibus dubitatur an sint perpetuæ, uel temporales, & non sequuntur normam aliarum exceptionum, secundum Specu. ubi supra.

Exceptiones anomalæ dicuntur exceptio excommunicationis, exceptio non numeratæ pecuniæ, exceptio non numeratæ dotis, exceptio ne teneatur ultra quam facere potest. Spe. ubi. s̄.

Exceptiones anomalæ sunt proponendæ ante litis contestationem & post proponi possunt. Specul. ubi supra.

Exceptio mista, seu dubia dicitur, ut cum petenti decem opponitur quod promisit sub conditione dubitatur enim an sit dilatoria uel peremptoria: sed in dubio iudicatur peremptoria: & ideo ante litis contest. proponi non debet, secundum Spec. de excep. §. j. uer. est quoq; & alia. ubi ét dicit Vber. consuluisse. etiam ante litis contestationem proponendas esse tales exceptiones.

Exceptio intentionis, & facti, non potest opponi post transactionem, & litem finitam. lege nec intentio. & ibi doct. C. de transact. ubi per Bald.

Exceptio intentionis, & facti, potest obijci, etiam stante statuto quòd nulla exceptio admittatur. Bal. in l. sancimus. ij. colum. C. de don. ut est exceptio insinuationis omissę. ut ibi. Sed in. le. peremptorias. v. col. tenet contra secundum Alex. in l. qui se debere. de condi. ob causam.

Exceptio intentionis, & facti, opponitur ei, qui agit de facto, & non de iure. d. l. nec intentio. & ibi Bald. & gl. in l. qui se debere. de cond. ob causam. & est glo. in l. ij. ff. de exce. quæ etiam dicit. quod

Exceptio iuris dicitur, quæ opponitur actori habenti actionem.

Exceptio intentionis dicitur defensio proprie, non exceptio: ut in Spe. de excep. §. j. uersi. defensionis. & uersi. fina.

Exceptio ante litis contestationem dicitur intentionis, & facti. Bal. in addi. spe. de lit. contest. uersi. per exceptionem.

Exceptio, non sum hæres. dicitur intentionis, nec potest opponi post sententiam. Bal. in l. j. in fi. C. communia de leg.

Exceptio de matrimonio, an sit iuris, uel facti. Paulus in consi. cxlij. Bartol. in lege quoties. C. de iudic.

Exceptio iuris, uel facti, renuntiata, quid iuris. in Spe. de emp. & uen. §. j. in prima forma.

Exceptio litis pendentis coram arbitro per compromissum, non potest opponi corã iudice. l. si quis rem. ff. de arbi. & s̄. compromissum. el j. u. r. xviij. Vnde Pau. de Cast. & Alexan. in l. pecuniam. si cer. pe. dicunt exceptionem litis pendentis per compromissum opponi posse, quando laudum ex forma statuti habet executionem, sicut sententia iudicis, & non aliter.

Exceptio præuentionis dicitur litis pendentis, & debet opponi ante litis contestationem. Bald. in authentic. sed nouo. de seruis fugitiuis. & in l. si pluribus. de leg.

Exceptio litis pendentis non opponitur per contumacem. supra uersiculo. Contumax punitur. uersiculo. duodecimo.

Exceptio litis pendentis inter duos super possessorio non obstat tertio uolenti agere super petitorio. Rota in dec. clij. si inter in nouis.

Exceptio litis pendentis coram iudice impedit litis cõtestationem, sed non coram arbitro. Ang. in aut. de iud. § quia uero. col. vj.

Exceptio litis pendentis coram laico non potest opponi coram ecclesiastico, ad quem lis trahitur ratione iuramenti secundum Bal. in l j. ad fin. C. de rebus cre. & Alex. in l. pe. de sepul.

Exceptio pendentis litis opposita per legatariũ nominis contra hæredem agentem aduersus debitorem legatum, & conuentum a legatario nominis, nõ obstat hæredi: secundum Bal. fin. in l. j. ult. col. uer. pone, testator. C. comm. de leg.

Exceptio accusationis pendentis de eodem crimine, an sit dilatoria, & processum impediant. glo. & Bar. in l. senatus. ff de accu.

Exceptio litis pendentis quando debeat opponi. Bal. in l. peremptorias. in fi. C. sen. resc. non pos. ꝙ ante litis contestationem. & in l senatus. C. qui acc. non pos. & Alex. in l. pen. de sepul. uio. † Et per Fel. in c. exceptionem. de exce.]

Exceptio litis pendentis an obstet correo cessionario. supra Correus.

✠ Exceptio litis coram uno iudice pendentis, ne controuersia coram alio agitetur impedimento est, cũ præsertim coram uno sententia, coram alio rei iudicatæ exceptionem pareret. Bal. in §. j. in ext. de cõtro. feu. apu. parer. term. Thom. Gra. co. 96. nu. 17.

Aem.

Rem.Mar.Man.

† Exceptio litis pendentis an & quando obstet, & quid sit;uide dom.Bartho.Soci.in consilio.38.inci. pro decisione.uer.primo probatur. cum uer. seq.in prima parte.]

Exceptio litis pendentis dicitur dilatoria,& potest opponi per procuratorem.Bal.in consi super punctis mihi Baldo,&c.

† Exceptio litis pendentiæ inter duos super possessorio, non obstat tertio superuenienti, & agere uolenti petitorio. Ita domi.de Rota decisio. cxlix. in nouis.

Exceptio litis finitæ est triplex, scilicet iuramenti,transactionis,& rei iudicatæ.le.j.& ij.& ibi Bar.ff.de iureiu. l.fi.C. de excep.per docto. & ỹ.eo.uer.iiij.xj.& penul.& Bal.in c.j. de contro. inter uasal.& ali.Item exceptio notorij probati. In no.in c.j.de offi.iud.

Exceptio litis finitæ quando uideatur opponi ad impediendū processum,& an impediat litis contestationem.Alex.post Bal.in l.nam & postea. in princ. de iureiu.

Exceptio impediens litis ingressum,etiam si sit litis finitæ impedit processum, licet tempore oppositionis non probetur per instrumentum, dum tamē intra breue tempus probari possit. Alex. post Bar.in l.nam & postea.in prin.de iureiu.

Exceptio litis finitæ impedit processum: & quæ sit, uide Bal.in l.postquam liti.iij.col.C.de pact.Bar.in l.fratris.C.de transact. ubi dicit eas esse iuramenti, transactionis,sententiæ,& præscriptionis.& ỹ.eod. uer.xj.& pen.& s̃.eo. uer. j.

Exceptio litis finitæ opponenda ante litis contestationem,per no.in l.nam & postea.de iureiurand. & ibi Barto.omissa per partem potest opponi per iudicē post litis contestationem Ange.in l.fina.ff. de petitio.hære.

Exceptio litis finitæ omissa non reddit iudicium retro nullum.Bart.in l.eleganter.§.si quis.ff. de condi.indeb.

Exceptio litis finitæ impedit processum, & litis contestationem, nisi requirat altiorem indaginem: quo casu reseruatur post litis contestationem discutienda.not.in l.nam & postea ubi per gloss.Ale.& doc. ff.de iureiur.& s̃.eo.& not.in l.ille, a quo.§.si de te- † stamento.Ad Treb. † Et per Fran.Are. in d.l.nā & postea.]

Exceptio quòd non est illegitimus, de quo cantat instrumentum,dicitur litis finitæ.Bar. in l.si unus.de pac.& in l.fin.ff. de tab.exhi.

Exceptio litis ingressum impediens si opposita reijciatur per iudicem ante litis contestationem an possit post iterum opponi per Bar.in lege eleganter.§. si quis post.de condictione indebi. Bald.in d.l.nam & postea.

10 Exceptiones litis finitæ per iuramentum impedit litis contestationem. Abb. in cap.& si Christus. de iureiurand.

† Exceptio periurij,est litis finitæ. Areti, in §.æque. col.v.Instit.de excep.Soc.consi.38.col.xe. Ias.in l. si duo patroni.§.fi.col.ij.& in lege ait prætor. la.ij. col.ij.ff.de iureiur.& in l.si quis maior.col. penult. C.de transāc.

Exceptiones impedientes litis ingressum quæ sint. per Bar.in.l.uir bonus.iud.sol.in l.cum quærebatur. de sol.in l.sed si instrumenta.C.de fide instru. lib.x.& in l.ij.de apo.pu.in l.senatus.de accusa.in l.fi.ff.pro suo.& in l.ex contractu.de bo.autho.iud. poss. & ibi Ang.& Bar.in l.j.§.fin.ad Turpil.in l. omnes.de præscri.trigin.ann.in l.penul.qui bo.ced. poss.in l. fin.§.donec.de iure delibe. Bald.in l. postquam.C. de pac.& in l.fi. C.de edi.diui Adria. in l.exceptionem.de excep. Alex.in l. nam & postea. de iureiur. in prin.

Exceptio litis finitæ si opponatur, non cogitur reus iurare, nec referre.infra uersiculo. Iurans uersiculo.xxiij.

Exceptio litis finitæ per iuramentum impedit litis contestationem. Abb.in capitulo & si Christus. de iureiurand.

Exceptio litis finitæ oritur etiam ex iuramento extra iudiciali,uel corā superiore præstito non in forma iudicij.glo.fin. Anton.de But.& Imo.in capit.super hoc.de renuntiatione.& probatur in l.j. secundum Ale.ff.de iureiu.

Exceptio litis finitæ non est de necessitate probanda tempore quo opponitur, sed sufficit petere terminum ad probandum, qui si longius petatur,non dabitur:sed lis est contestanda, reseruata exceptione post litis contestationem.Pau.de Ca.& Ale.in l.nā & postea.in prin.ff. de iureiu.

Exceptio præiudicialis an sit litis finitæ.Io. An.in c.j. ut li.non contes. Et an exceptio de statuto dubio. Inn.& Io.Andr. in c.cum inter.de consuet. Bald.in l.postquam.C.de pac. ubi ēt dicit ꝙ debet liquidari statim talis exceptio.

Exceptiones rei finitæ quæ dicantur.Bal.in add. Spe. de exce.uer.quæ dicantur. Et an exceptio priuilegij.l.ij.& ibi Bal.C.de legi, Et an exceptio pacti. ỹ. Exceptio pacti.uer.ij.Item solutionis. l. cum quærebatur.& no.ibi Bar.de solu.

Exceptio litis finitę impedit cōpromissum, quod fieri debet ex forma statuti.Bal.fin.in l.fratris.C.de trāsac.Lud.Pon.in fin.uer.statutum. uer.no.unum pulchrum passetum.& ỹ.uer. statutum de compromisso. l.statutis iudiciorum.uersi.29.circa fi. ibi. Item non habet locum in causa finita per transactionē, &c.an exceptio laudi dicatur litis finitæ. Barto.in l.fi.ff.pro suo.

Exceptio criminis inducentis priuationem beneficij ipso iure,obstat agenti interdicto de restitutione spoliatorum: Secus si per sententiam:non autem obstat agenti possessorio. Inno. in c.inter dilectos.de exces.præla.& Bal. in Mar.uers. Agens.uer.si.

Exceptio criminis dicitur criminalis, licet eius uigore pena non applicetur fisco.Bal. in addi. Spe.de inci. quæ.uer.incidit ciuilis.

Exceptio

Exceptio criminis non opponitur ordinario, durante officio. supra uersicu. Exceptio contra iudicem. uer. xxvij.

Exceptio criminis debet opponi coarctata loco, & tẽpore, & specifice. & supra uersicu. Exceptio qualiter. uersicu. x. & 37. † Et uide Ioann. Calde. in consi. clxxxix.]

Exceptio criminis contra socium accusantem, uel testificantem, qualiter opponatur Bal. post gl. l. si filium. C. de li. causa.

Exceptio criminis non tollit accusationem, nec est sufficiens ad pœnam, nisi ex officio iudicis. Bal. in addi. Spe. de instr. edi. uer. per exceptionem falsi. Vide Bar. in l. ij. §. si publico. & ibi Alex. ubi omnino uide, in fi. ff. de adult. Cyn. & docto. in l. ubi. C. de fal. Flor. in l. proinde. §. notandum. ff. ad legem Aquil. l. Lucius. & ibi docto. ff. de infa. ca. j. & ibi gloss. & doc. de exce. & s. Delictum. & uer. Crimen. uer. 24. & j. eo. uer. xij.

Exceptio criminis contra testem mortuum potest opponi, non ut puniatur, sed ut non probet. Bal. in l. fi. C. de testib.

Exceptio criminum contra testes quando admittatur. per Inn. in c. ex parte. de testi. & j. uerb. Testes qui esse possunt. per discursum. & debet specifice probari. Et licet sit generaliter opposita, non ualet, sed & opponi debet specifice cum loco, & tempore. Bald. in auth si dicatur. in fi. C. de testi. per c. præsentium eod. ti. in vi. & s. uer. Exceptio qualiter. uersic. 37. Item opponi. ut ibi, & per Card. in cle. constitutionem. §. j. de elec.

Exceptio criminum contra testes, etiam in genere opposita intra terminum statuti. potest declarari post terminum. Card. in cle. constitutionem §. j. tertia q. de elect.

10 Exceptio criminis pendens contra aliquem an repellat eum a testimonio. in Spe. de teste. §. j. uer. itẽ quòd pendet.

Exceptio criminis contra impetrantem rescriptum an opponatur rescripto. in Spe. de exce. §. ij. post uer. porro.

Exceptio criminis probata non facit criminosum cõdemnari in pœnam criminis obiecti. in Spec. de excep. §. quinto uersiculo. item not. & uersiculo cæterum. & seq. in tit. de inciden. quæst. de instru. edi. §. ix. uer. penul.

Exceptio criminis probata quem habeat effectum. Specu. de inquisi. §. iij. uer. pe. & in ti. de cri. immo. exce. ob. ec. per totum.

Exceptio criminis facit quem puniri extraordinariè. Bal. in l. j. C. si quis ali. test. proh.

Exceptiones diuersorum criminum in specie possunt opponi: ut j. eodem.

Exceptio criminis post mortem criminosi si opponat, uide in Spe. de excep. § iij.

Exceptio criminis cuiuslibet obstat electioni papæ. 79. dist. si quis pecunia. in gl.

Exceptio criminis, etiam de quo sit acta pœnitentia in foro conscientiæ, obstat electo: non si pœnitentia iudicialis. Cardi. in cle. constitutionem. in prin. 16. q. de elect.

Exceptio criminis an opponatur per Iudæum contra Christianum testem inductum contra ipsum: uide. j. Iudæus. uer. lxij.

Exceptio criminis si obijcitur testi, potest testis probare innocentiam suam. Abb. in c. testimonium. in fi. de testib.

Exceptio de quolibet crimine potest obijci contra accusatorem de iure canonico. c. j. de accusa. & Ale. in l. ij. in prin. ff. de adul.

Exceptio lenocinij an sit dilatoria, uel peremptoria j. uer. Leno. uer. penu. glo. in l. si mulier. sol. matr. in glo. in l. quoniam Alexandrũ. & in l. ita nobis. C. de adulterijs. Barto. in l. prima. §. hoc crimen. & in l. qui eo. & in lege si maritus. §. præscriptiones. ff. eod. tit. quòd est dilatoria, & debet proponi ante nomen receptum inter reos. Bar. in d. l. ij. §. qui hoc crimen. & nõ potest opponi per bannitum, uel excommunicatum, accusatos de crimine. & prohibitos agere. Pe. & Cyn. in l. quoniam Alexandrum. C. de adul. & Alexan. in l. libertus. ff. de in ius uoc.

Exceptio lenocinij quando sit peremptoria. Bar. in d. l. ij. §. si publico. ff. de adul. & in l. is, cuius. §. j. & in l. si maritus. §. præscripriones. eo. ti.

Exceptio lenocinij quid operetur. Bartol. in l. si uxor. §. iudex. de adul.

Exceptio lenocinij competit libero, non seruo. in Sp. de exce. §. 4. post uer. super exceptione.

Exceptio adulterij an competat hæredibus mariti mortui contra uxorem repetentẽ dotem. in Spe. de excep. §. iij & in c. de dona. inter uirum, & uxo. uersi. quid si mulier agit. & ibi Bal. in addi. uer. an hæredes. docto. in lege rei. §. hæredi. solu. matri. Paul. de Castr. consil. 119. quòd non. & consilio. 126.

Exceptio adulterij an noceat hæredi mulieris mortuæ repetenti dotem a uiro. no in l. finali. C. de adulterijs. & in l. cum mulier. §. ob mores. & ibi docto. ff. solu. matri.

Exceptio adulterij eliditur replicatione paris adulterij item & lenocinij. secundum Paulum de Castro. consi. cxxvj.

† Exceptio adulterij, uel alterius criminis non inducentis ipso iure priuationem beneficij, an peteñti beneficium suum opponi possit: uide Feli. in c. quærelam. in prin. j. col. de iureiur.]

Exceptionis adulterij materiam supple. sup. uersi. Adulterium. per discursum.

Exceptio obreptionis, uel mendaciorum contra rescriptum, an, & quando opponatur, & quoties & quãdo liquidetur: per Bar. in l. præscriptione. C si contra ius, uel uti. pub.

Exceptio subreptionis non tollitur per consensum procuratoris in iudicem, sed exceptio suspicionis sic. Bal. in addi. Spe. de rescripti præsenta. uer. consensus procuratoris.

Exceptio obreptionis quomodo impediatur. Innoc. in c.

in c.j.de lit.conte. & Bal.in Mar.uersicu.Exceptio. uersic.19.

Exceptio obreptionis potest bis opponi, scilicet iurisdictioni,& gratiæ:quia opponitur ad diuersa. Inno. in c.super literis.de rescrip.& Bald.in Mar.uer.Exceptio.uer.21.

Exceptio falsitatis contra instrumentum potest opponi,etiam post conclusum in causa,& post sententiam.c.licet causam.de prob.& Pe. de Su.in l.fi.C.de compensa. & j.uer. Falsitatis exceptio.uer.viij.& uer.Instrumentum falsum. uersic. 39. † Et per Feli.in d.c.licet.& in c.cum uenerabilis.de excep.in xj.col.]

Exceptio falsi auditur post terminum peremptorium probatorium.c. licet. de proba.non post terminum peremptorium ad excipiendum, & producendum omnia iura, quia habet uim conclusionis in causa. Car.in cle.j.ij.opp.de exce.& plenius.in vj.q.

Exceptio falsi contra transactionem opponitur hoc modo. Bene ageres,nisi esset transactio facta prætextu falsorum instrumentorum. Bar. in l.si ex falsis.C.de transa.

Exceptio falsi,uel non solennis testamenti,opposita p debitorem legatum, contra legatarium nominis agentem ex legato contra debitorem sibi legatũ nõ obstat hæredi agenti contra ipsum debitorem.Bal. sin.in l.j.ult.col.C.comm.de leg.

Exceptio falsi an possit opponi post publicatas attestationes Bal.in addit. Specu.de exceptio. uersicu. Vincentius.

Exceptio falsi potest opponi contra instrumentũ etiã exemplatum partibus uocatis. Bald.in auth.si quis in aliquo.j.col.C.de eden.

Exceptio falsi contra testes regulariter potest opponi usque ad uiginti annos.lege quærelam. C.de fal. Sed

Exceptio falsi in causa matrimoniali potest opponi quandocunq;.gl.& doc.in c.j de excep.

Exceptio falsi non retardat executionem sententię.Inno.in c.licet.in fi.de prob.Bal.in Marg.uersi.Exceptio. uer.penul.contra Abb. antiquum. in c.de cætero.de re iud.qui dixit esse supersedendum in executione oppo sita falsi exceptione. Quod etiã tenet Bal.in addi.Spec.de executione senten. uer.& nota quòd ista exceptio.& Pau. de Cast.in l.si feriatis.ff. de fer.& Car.in cle.j.§.pen.v.q. de foro compe.& infra. uerbo Executio sententiæ.uer.118.Item retardat instantiam.j.uer.Falsitatis exceptio. uer.4.uer. Instantia.uer.xlj.

10 Exceptio falsi testamenti retardat eius exceptionem,si agitur actione proposita: secus si officio iudicis ex forma statuti proueniente, nisi probetur incontinenti.Baldus in l.si ueritas. in principio. C.de fideicommiss.& infra uer.Executio sententiæ. uersicu.cxviij.

Exceptio falsi opposita contra instrumentum an impediat accusationem de falso institui ab ipso excipiente, & an probata sufficiat ad condemnationem de falso.in Specul. de instrumen.edi.§.i x. uersicu. pen.& infr.Falsitatis exceptio.uer.ij. ubi ẽt uide an impediat processum.

Exceptiones falsi materiam supple.j.uersic. Exceptio mandati. & infra uerbo Falsitatis exceptio. per discursum.

Exceptio falsi tutoris,uel falsi procuratoris, & de eius materia ponitur. infra uerbo. Exceptio mandati. uersi.ij.

Exceptio falsitatis cum opponitur contra instrumentum, non cogitur opponens declarare partem, in qua falsitas constat.Bald.in l.final. C.de fide instrumentorum.

Exceptio falsi an requirat subscriptionem ad pœnam ta ionis.in d.l.fi.& ibi doc.de fide instr. & j.uersic. Excipiens.uer.xlv.

Exceptio falsi contra instrumentum opponi potest ẽt post biennium.glo.& Bal.in l.si ex cautione.j.q.C. de non num.pecunia.

Exceptio falsi si opponatur contra testem,debet testis in iudicio comparere, ut ipso præsente uideatur attestatio facta.Bald.in l.fina.C. de fide instru. Et ita seruaui Florentiæ pro ser Nicolao Romena in causa ardua.

Exceptio falsi contra testes super inquisitione,uel accusatione receptos, an faciat supersederi in inquisitione,uel accusatione.Cy.& Bal.in l.j. C.qui accu. non pos.& Bal.in l.j.de quæst. Sal.in l.si ad eius.de fal.& quod per Bar.in l.si.e.ti.

Exceptio falsi contra testem, uel alium opposita, an repellat eum a testimonio in alia causa.Barto.quòd sic,& in l.Barbarius.antep.col ff.de off. præt.& infra.Falsitas.uer.87.

Exceptio falsi contra instrumentum amisso protocollo,& eius amissione probata per iuramentũ,nõ põt opponi.l.fi.& ibi Bal.C.de fide instru.Item

Exceptio falsi non potest opponi contra instrumentum post sententiam ex eo latam, quæ transiuit in rem iudicatam.l.fi.& ibi Bal.C. de fide instrument. Quod est uerum,secundum Bal.ibi fin.nisi quis uelit per apertas probationes reprobare: quia põt ẽt post sententiam,cuius exceptio non obstat, ex quo ad finem diuersum reprobatur, scilicet ut producens de falso puniatur, non ut infringatur sententia: ut ibi.

Exceptio periurij incidens coram iudice seculari an remittatur ad iudicem ecclesiasti cum.doc.& Io.de Imo.in l.Titia.ff.so. ma.doc.in l. ij.C.de or.cog.& in l.quoties.C.de iudi.& in c.tuã. de or.cog.

Exceptio periurij est causa spiritualis.Bal.in Mar.uer. Iudex.uer.65.in fine.

✻ Exceptio periurij litis finitæ exceptio est.An. But. in c.dilecti.col.iij.de except. Ias. in l.si quis maior. col.vj C.de transac.Hyp.Marsi.in co.107 nu.8.uo. ij.Ae.Mar.Man.

✻ Exceptio periurij litis impedit ingressum Doct. in c.j.de lit.contest.in vj.& in l.j.l.non erit.§. dato.ff. de iureiuran.Hyp.Mar.co.cvij.nu.9.uolu.2. Aem. Mar.Man.

lus.Bar.in consi.Petrus Nicolæ.& Pau.ubi.sup Bar. Cep.in tractatu de contractibus simulatis.in ultim. præsum.in fi.& Pau.de Ca.consi.cxiij. Bal. & Sali. in l.ab Anastasio.in fi.C.man. scilicet si petatur. & Alex.ubi. supra ubi idem dicit in teste probante simulationem, secundum Bar.

Exceptio simulationis contra donationem etiam insinuatam potest opponi.Bal.in l.illud.vj.col. in fi.de sacrosan.eccle.

Exceptio simulationis contra instrumentum matrimonij etiam opponitur.gl.in l.neque.C. de nup.Bal.in §.naturales.si de feu.fue.contr.

Exceptio simulationis potest opponi contra instrumẽtum uigore statuti permittentis exceptionem falsitatis.Bald.in lege si non. C.de donatione inter uirum & uxorem.

Exceptio simulationis an possit renunciari.infra. Renuntiatio iurium.

Exceptio simulationis potest obijci ubicunque & exceptio falsitatis.Bal.in l.si non rerum.C.de don.inter uirum & uxorem.

Exceptio simulationis contra depositum non opponitur licet depositum fuerit de debito ex alia causa. Bartol.in l.Lucius.& ibi casus.ff.depo. & Bal.in rubri.C.dep.& Bartolus in l.si ex pretio.C. si certum petatur.& supra eodem uersi.x.& Paulus de Castr. consili. cxiij.

Exceptio simulationis opponitur etiam in actibus iudicialibus ut in emancipatione.Bal.in l.ij.C.plus ua le.quod agi.

Exceptionis simulationis materiam supple. supra uer. Contractus simulatus.per totum.& inf.uerbo Simulatio.per totum.

Exceptio doli non datur filijs contra parentes, nec etiam libertis contra patronos: alias tenetur actione iniuriarum.Specu.tit. de accus. uer.sed pone.

Exceptio doli eliditur per replicationem de dolo. in Sp.de exce.§.fi.& sup.uer. Dolus.uer. lxix. circa fi. & uer.cxiij.& not.in l.fi.§. sed si stipulator in fi. & ibi Bar.& Alex.de eo,per quem fac.erit. & per Ab. in c.dilecti.de excep.

Exceptio doli concurrens cum quacunque alia est fauorabilis.glo.singu.in l.qui se debere.ff.de condict. ob causa.Ioann.de Imo.in le.ex diuerso. §.fi.solut. matr.& infr.

Exceptio doli inest contractibus bonæ fidei: & ideo potest opponi,etiam per iudicem,puta quòd petẽs rem soluat pretium.Ioan. de Por. fin.in l.sed & si ideo.solu.mat.Sed uide Bart.in l. eum, qui ita.§.qui ita.de uerbo.oblig.quod adde ad.l.Iulianus. §.offerri.de act.emp.

✠ Exceptio doli ei, qui sibi si causa, quod est promissum petit,obstat.l.ij §.circa.ff.de exce. dol.Ma. Soc.min.co.80.nu.7.uol.iij.Ae.Mar.Ma.

Exceptio doli,uel metus, debet opponi, etiam si constat de dolo,uel metu:alias non releuat. Bart. post gl.in l.fi. unus.§.pactus.ix.col.ff.de pac. ar. cõtra p Bar.in l.ij.ff.de exce.

Exceptio doli dicitur odiosa, quæ oritur ab initio, non quæ oritur ex post facto.Barto.in l.ij.C.de rescin.uen.

Exceptio doli potest opponi, etiam post biennium:licet secus sit in exceptione non numeratæ pecuniæ. Host.& Bu.in c.si cautio.de fi.inst.Bar.in l.si ex cautione.& ibi Bal.ix.q.C.de no. nu.pe.Secus in actione de dolo.sup. Actio doli.

Exceptio Dolo facis: non potest opponi in causa appellationis.Bald in le. per hanc.C. de tempor. appella.

Exceptio Dolo petis quod debes restituere: habet locum,quando restitutio fieri debet excipienti, non si tertio.l.si socer.§.Lucius.& ibi Bart. Bal. & doc. sol.mat. Ang.in l j.in fi.C.si dos,constan. ma.doct. in l.si donaturus.§ fi.& ibi Alexan.ff. de condictio. ob causam.Vide in l.j.ff.& C. quorum leg. & in le. dolo.de doli excep.doc.in l.fi.C.de edi.di.Adrian. tol.& infra eo.uer.29.

10 Exceptio doli quotuplex sit,gl. est ordinaria in l.si extraneus.ff. de condi.ob cau.

Exceptio doli non est in rem,sed in personam ex parte eius cui opponitur.glo.in l.sed Iulianus.§.nõ solum.ff.ad munic.

Exceptio Dolo facis:potest opponi etiam in Iudicio possessorio recuperandæ, si incontinenti probari potest:alias secus gl.est in l.si de ui.ff.de iud.secundum Ang.in l.ille,a quo.§.si de testamento. in fi.ff. ad Treb.& Bar.in l.j.in princi. quo. le. ubi dicit ꝙ talis exceptio potest opponi in iudicio possessorio, si statim probetur,non aliter.per no.in l.ij.C.de edi.di.Adr.to uide tex.& gl.in l.dolo.ff. de doli exc. & in d.l.j.quo.leg.Item

Exceptio Dolo facis. obstat hæredi agenti contra legatarium interdicto quorum legatorum ad legatũ, quando non uult uti beneficio Falcidiæ; alias uolenti uti non obstat,secundum Bart.post glo. in l.j. ff.quorum leg.

Exceptio Dolo facis: in alijs possessorijs an opponatur.Barto.in l.j.C. quorum lega. & in authen.item prior C. qui pot.in pig. ha. quòd non in illo possessorio.& uide Bar.in l.j.C.quo.leg.& in.l.fi. C.quorum bonorum.

Exceptio Dolo facis,petere quod. es incontinenti restituturus põt opponi, etiã quando inter duces belli est factum pactum de restituendis hincinde ablatis.Bal.fin.in §.possessor.de pace Const.& Barthol. Cepo.in fin.uer.132.

Exceptio doli an debeat omnia continere, quæ requiruntur in actione de dolo.gl. in l.sed ex dolo. §. in hac.ff.de dolo.

Exceptio doli datur in subsidium,deficiente exceptione pacti,sicut actio in factum,uel utilis, deficiẽte directa.Bar.in l. rescriptum.§.fi.ff. de pactis.

Exceptio doli obstat petenti pœnam adiectam supra legitimum modum usurarum. Bar.post gl.in l.Iulianus.§.idem Papinianus.ff.de act. emp.

Exceptio doli non tollit actionem de dolo. gl. & Bar. in l.prima.§.ait prætor.ff.de dolo. uide per Barto.

in l.fi.e.ti.& Cy.in l.ij.j.q. C.e.tit.

20 Exceptio doli obstat exactioni pœnæ compromissi.l.ita demum.§.& si quidem,& ibi Bar.ff.de arbi. Quod est uerum, quando sententia lata est dolo.l. arbitrorum.& ibi doc.C.eo.tit.& omnino per Ale. in l.Iulianus.de condictione indebi. Item & quando pœna est commissa ex sententia iniusta.Alexan. in l.qui Romæ.§.duo fratres.ij. colum. de uerbor. obliga.per gl.ibi,& in l.tres.ff.de pac. & Bart.alias consuluit.

Exceptio doli inter coniunctos non opponitur.supra. uer.Dolus. uer.lv.

Exceptio doli oritur ex confessione testatoris contra ipsum,uel eius hæredes agentes:ut sup.uer. Confessio testatoris.uer.18.& infr.e.uer.28.

Exceptio doli uel pacti non acquiritur per alterum alteri,gloss.& Barto.in l.idem in duobus.§.sed quamuis.ff.de pact. Vide in l.non solum. §. liberationis. de lib.leg.

Exceptio doli obstat petenti, & non repetenti. Alex. in l.cum is.§.j.de condi.inde. Bal.in l.cum quis.C. de iur.& fact.ign.viij.col.& in l.ij.C.si aduersus so. & Bar.in l.si socer.§.fi.sol.mat.

Exceptio doli interuenientis ab initio tempore contractus, non impedit repetitionem per conditionē indebiti gl.fin.in l.qui se debere.de cond.ind.Alex. in l.si quis cum aliter.de uer.obli.

Exceptio doli opponi potest contra executionem sententiæ latæ ex falsis allegationibus contra partem Ang.& Alex.in l.qui Romæ.§.duo fratres. x.charta.de uerbo.obligation. per. l. si a te. & l.si legatarius.ff. de dolo.

Exceptio doli oritur ex confessione liberatoria factæ absente parte.l.non solū.§ liberationis.de h.le.Itē

Exceptio doli oritur ex confessione testatoris.Bart.in non solum.§.liberationis . de liberat.lega. Bald. in l j.ij.col.C.de fal.causa adie.le.& s̄.uer. Confessio testatoris.uer.18.

Exceptio doli non obstat ei, qui non est incontinenti restituturus excipienti,sed alteri. Ang. in l.j.in fin. C.si dos consti.Bar.in l.si socer.§.Lucius.sol.matr. & supra eo.uer.ix.

30 Exceptio,Dolo petis quod incontinenti restituturus:diuersa est ab exceptione compensationis,nisi una succedat loco alterius.Bald.in l.eius. in fi.C. de compensa.

Exceptio doli oritur ex certitudine,non ex suspicione.Barto.in l.sicut.§.superuacuum.ff. quibus mod. pig.sol.

Exceptio doli non obstat patrono,uel patri: alias excipiens tenetur iniuriarum.in Specu. de accu. uers. sed pone.

Exceptio doli eliditur replicatione.in Spec.de excep. & replica.§.fi.

Exceptionis doli materiam supple.supra uerb.Dolus. per totum.

Exceptio excommunicationis potest opponi quandocunq;,etiam post terminum præfixum ad opponendum.gl.in cle.j.de excep.& ibi per Car.in Specu de exce.§.ij.in uer. idem quoque . Quod uerum etiam si non est appellatum ab assignatione termini ad opponendum etiam excōmunicationem.glo.pe.in d.cle.j. & ibi Card.q.xvj. Quod est uerum, etiam stante statuto q̄ nulla exceptio possit opponi. Bar. in l.j.§.& parui.ff.quod ui, aut clam.& infra.e.uer.29. imo dicta exceptio etiā expresse non potest a statuto reijci. Bal .in conclusione ti.de statu. contra liber. ecclesiæ. † Vide Ias. in l.j.col.fi.C.de iu.& fac.ign.

† Exceptio excommunicationis an, & quando opponi possit,& debeat.uide Feli.in c.exceptionem.iiij. colu.de exce.uer.fallit primo.cum seq.]

Exceptio excommunicationis debet probari intra octo dies.c.pia.de excep.Bal.in l.si quando.C.de testi.& j̄.eo.uer.xlvij.

Exceptio excommunicationis dicitur spiritualis: & si incidit coram iudice laico, debet remitti ad forum ecclesiasticum,etiam si a principio non fuit opposita.Pa.de Ca.consi.cxiij. Io. And.& doc.in c.tuam. de ord cog.Imo.in l.Titia.sol.ma.doc.in l.ij.de ordi.cog.in l.quoties.de iud.

Exceptio excommunicationis obstat agenti possessorio.infra.uer.excommunicatus agit.uer.v. & gl.in c.ex insinuatione.de procu.

Exceptio excommunicationis etiam in foro seculari potest opponi. Bald.in l.placet.C.de sac.san.eccle. nisi ab ea sit appellatum.Bal.in l.fin. C.si a non cō pe.iudic. † Et per Feli.in c. prudentiam.de offi.deleg.in §.vj.]

Exceptio excommunicationis obstat agenti interdicto unde ui, non tamen obstat agenti officio iudicis ad reuocationem attentati appellatione pendente : secundum Ioannem de Imo.& Phi.& in ca. bonæ memoriæ.de app.& j̄.uer. Excommunicatus agit.uer.iij.& iiij.

Exceptio excommunicationis obstans cedenti,an obstet etiam cessionario.gl. in capi. j.de iure patrona. Ioann.de Imo.in lege si cum dotem.§.si patri.solu. ma.& Ioann.Andr.in d.cap.j. in Nouella.Bartol.in l.apud Celsum.§. si cum legitima.de doli except.& in l.doli mali.in ult.col.in pen. q.ff.de noua.distinguit.Aut fit ex causa onerosa. aut lucratiua. Primo casu non:secundo sic.Ioan.de Pra.in l.seruum quoque.§.fin.ff.de procura.Car.tenet quòd non in cle. prima.septima.quæ.de exce & in Specu.de procur. §.sequitur uidere.uersiculo. quid si excommunicatus. & Archi.in cap.pia.de except.Idem dicit Card. si excommunicatus delegat alteri debitorem suum, nec illa obstans patrono uendenti uillam obstat emptori , ut dicit Geminianus post gloss. in dicto capitu.j.

Exceptio excommunicationis non probata in prima dilatione ex causa impedimenti,non potest probari in secunda dilatione , quæ dari non debet ad eā probandam etiam impedito.supra.uer.Dilatio noua.uer.xxviij.

Exceptio excommunicationis an opponatur in causa appellationis.Car.in cle.j.xij.q.de excep.

10 Exceptio

Exceptio excommunicationis si non opponatur, processus ualet. Rota in decisi. 318. dic quòd si agatur, &c. in antiq. Sicu in c. cum inter. iiij. col. uer. primũ dictum. & in c. exceptionem. in penul. col., in uersic. quæro quid si excommunicatio. de excep. & in Spe. de rescripti præsent. §. ratione autem impetrantis. uer. quid autem de processu.

Exceptio excommunicationis generalis latæ ab homine, non potest opponi contra impetrantem beneficia, sed latę a iure sic. Rota in dec. 519. nota ꝙ non admittitur. in antiquis.

Exceptio excõmunicationis contra testem debet probari aliter, quàm per denuntiationem. Rota in dec. 264. si testis. in antiquis.

Exceptio excommunicationis non probatur per denuntiationem. Rota in dec. 256. licet. in not. Quod uerum, si opponatur in uim peremptoriç, non si in uim dilatoriç: ut ibi. & Rota in deci. 400. si quis petit. in nouis. Sed Car. in cle. j. x. q de excep. dicit probari per eam, si fuit facta legitime.

Exceptio excommunicationis etiam post sententiam potest opponi, licet sit peremptoria. glo. Bal. & docto. in l. j. C. de iuris & fac. igno. item. c. pia. de exc. in vj. Card. in cle. j. xv. q. eo. titu. ubi etiam dicit ꝙ est anomala.

Exceptio excommunicationis potest opponi ad nouã audientiam. i. semper, & quandocunque. Bar. in l. eleganter. §. j. ff. de cond. ind. & in l. ij. ff. si quis in ius uoca. non ie. Item Alex. in l. fi. de fideiuſ. & in l. pe. de publ. iud.

✠ Exceptio excommunicationis etiam post rem iudicatam oppo. potest: & qui eam opponit, illius speciem, ac excommunicationis non exponere, & intra octo dies probare debet. c. pia. de senten. excõ. in vj. Hierony. Schurph. co. vi, nu. primo. Ae. Mar. Mano.

Exceptio excõmunicationis omissa ante litẽ contestatam potest opponi post. capi. pia. de exceptio. in vj. Joa. de Pra. in l. Pomponius. §. rati. ff. de procurato. Item

Exceptio excommunicationis contra actorem omissa in principio iudicij potest opponi in quacunque parte quo ad actus futuros. dicto capitulo. pia. & Alexander. in lege penultima. ad finem. de public. iudic.

Exceptio excommunicationis dicitur causa spiritualis. Baldus. in Marga. uersicu. Iudex. uersiculo sexagesimoquinto. & Paulus consil. 142. & supra, eod. uersic. iij.

Exceptio excommunicationis qualiter proponatur: uide in Specu. de except. uersic. sed quoniam excommunicationis, in §. v. & ibi plene. & infra. eod. uers. 25. & per discursum.

30 Exceptio excommunicationis non potest opponi per excommunicatum. Bal. in add. Spec. de arbit. §. hac ratione. & infra.

Exceptio excommunicationis non potest opponi per tertium, cuius non interest. Bald. in add. Spec. de rescrip. præsenta. uer. tertius, cuius non interest. contrarium no. in c. cum parati. & ibi Io. de Imo. & Ph. uer. secundo no. de app. Sed opi. Bald ibi. & in tit. de exce. uer. tertius, tenet Flo. in l. loci. §. competit. si ser. uend. & Arch. in c. j de rescrip. in vj. & infr. in uer. Tertius. uer. xj. † Et per Feli. in c. dilecti. in iij. co. in fi. de ma. & ob. & in c. intelleximus. in iiij. col. uer. iste tex. de iud.]

Exceptio excommunicationis quandoque est peremptoria, quandoque dilatoria, secundum Abb. anti. in c. exceptionem. de exce. & Bal. in Mar. uer. Exceptio. uer. viij.

Exceptio excommunicationis contra testes inducta, odio testium etiam non opposita, nec protestata tẽpore productionis, potest opponi post: sed cautius est protestari tempore productionis. Bal. in l. si quis testib. ulti. col. C. de testib.

Exceptio excommunicationis probanda in curia, quãdo opponatur: uide in Spe. de dila. §. j. uersic. & not. seq. & no. in c. pia. de exceptio. in vj. & supra e. uers. 14. & 16.

Exceptio excommunicationis contra iudicem, partẽ uel testem, qualiter opponatur, & intra quantum tempus probetur & qualiter super ea pronuntietur, & quòd ex officio iudicis potest deduci in iudicio. Item

Exceptio excommunicationis in uno iudicio probata debet probari etiam in alio, alias non repellit. Car. in cle. j. 18. q. de exce.

Exceptio excommunicationis non potest renuntiari. Ioann. And. in cap. pia. de exceptio. in vj. in Nouel. Alexand. in l. sed & si quis. §. quæsitum. si quis cautionibus.

Exceptio excommunicationis per iudicem laicum debet admitti. Item

Exceptio excommunicationis si intra terminum datũ ad opponendum dilatorias uel peremptorias non opponatur, an possit opponi post. in Spe. de excep. §. ij. post uersicu. porrò. & clem. j. & ibi Car. de exce. ubi etiam in. q. 16. dicit ꝙ opponitur, ẽt si fuit datus ad opponendum dilatorias, & exceptionẽ excommunicationis.

30 Exceptio excommunicationis si non opponatur per partem, potest excommunicatus repelli officio iudicis, etiã si fuit datus terminus ad opponendum illam, & elapsus, nec pars appellauit, quia eius taciturnitas propter bonum publicum nocet. glo. sing. secundum Car. in cle. j. 16. q. de excep. & inf. Excõmunicatus agit. uer. 15.

Exceptio excommunicationis an sit similis exceptioni falsi procuratoris. Item

Exceptio excommunicationis an faciat iudiciũ retro nullum. item

Exceptio excommunicationis si non probetur, an excipiens condemnetur in expensis. Item quid si condemnatio omittatur. Item

Exceptio excommunicationis contra iudicem proposita per quem cognoscatur.

Exceptio excommunicationis an tollatur replicatiõe alterius excommuni. & de qua prius cognoscatur: uide

uide in Sp. de exce. §. ij. uer. porro. usque in fi. & de teste. §. j. uer. item quod est excommunicatus.

Exceptio excommunicationis an opponatur post conclusum in causa. in Sp. de renun. & conclu. Car. tenet ꝙ non, licet dicatur posse opponi ét usq; ad sententiã. c. j. de exce. in vi. & cle. j. e. ti. secundũ Bar. ibi

Exceptio excommunicationis omissa scienter, si opponatur in fine causæ, admittitur, sed opponens debet condemnari in expensis. ca. exceptionem. ubi uide Panor. in j. col. in fi. de excep. Quod uerum est, nisi actor sciuerit eam sibi obstare: quia dolus cum dolo compensatur: & ideo non fit expensarum condẽnatio tunc. Item uerum, nisi sit omissa ex iusta cã, ut quia reus non habebat probationes paratas, scđm doc. & Bene. Capra ibi. uide etiam ꝑ Panor. in vij. col. uer. secũdo requiritur. & est speciale dicto casu. ut ibi. Adde ĩ. Expensarum condemnatio. uersi. vi. ar. contra per Ab. in c. j. de excep. ꝙ exceptio dolo omissa in prima causa, uel in termino, non potest opponi post.

Exceptio excõmunicationis non admittitur post tres sententias conformes latas super deuolutione cãæ. Rota in deci. cccxvij. no. causa fuit in antiq.

Exceptio excommunicationis quando dicatur opponi peremptoriæ, & quando dilatoriæ. gl. & Car. in cle. j. iij. q. de excep.

40 Exceptio excommunicationis latæ contra episcopum non obstat eius uicario delegato. Car. in cle. j. xviij. q. de rescriptis.

Exceptio excommunicationis an probetur per unum testem, & famam. in Specu. de noto. cri. §. iij. uer. fama autem.

Exceptio excõmunicationis contra iudicem opposita probanda est coram arbitro. Item

Exceptio excommunicationis si proponatur contra actorẽ, & recusatio contra iudicem, de qua prius cognoscatur. in Specu. de recu. §. vi. uer. sed nunquid. & sequen.

Exceptio excommunicationis contra impetrantẽ in audientia an admittatur. in Sp. de actore. uer. item. ꝙ est excommunicatus. & j. e. uer. 50.

Exceptio excomunicationis contra procuratorem si opponatur: uide in Spe. de proc. §. primo. in prin. & infra uerb. Procurator quis esse potest. uersi. xxxiij. & seq.

Exceptio excommunicationis repell t testem a testimonio: & quid si sit absolutus. in Spec. de teste. §. j. uer. item quod est excommunicatus. & Ab. Sicu. in c. testimonium. de testi.

Exceptio excommunicationis si opponatur debet probatio statim admitti propter communionis periculum. Item

Exceptione excommunicationis contra testem probata, an iuret testis. eo. §. uer. recepta. uersi. quod si modo.

Exceptio excommunicationis contra impetrantem si opponatur, an tunc probetur. in Sp. de rescrip. præsenta. §. iiij. uer. sed si contra.

50 Exceptio excõmunicationis opponitur contra impetrantem super alio, quam super excommunicatione ab ea. eo. tit. §. v.

† Exceptio excõmunicationis an obstet contra petẽtem confirmationem: uide Fel. in c. exhibita. in ij. col. uer. in gl. in uer. exceptio. de iud.]

Exceptio excommunicationis an obstet petenti secũdum decretum. in Spe. de primo & secundo decreto. viij. uer. quid ergo.

Exceptio excommunicationis an probetur per petitionem absolutionis. Spe. in tit. de prob. §. iij. uersi. sed nunquid probatur.

Exceptionis excõmunicationis materiam uide in Spe. de excep. §. fi. & infra. uer. Excommunicationis. per discursum.

Exceptio banni non competens reo potest opponi per eius fideiussorem. Bal. in l. cũ mulier. xv. col. ff. sol. mat.

Exceptio banni obstans bannito, non obstat eius procuratori. Bald. in l. si cum dotem. §. si patri. sol. ma. gl. ord. in c. j. de iure pat. in vj. & in l. apud Celsum. §. si cum legitima. de doli excep.

Exceptio banni non potest opponi per procuratorem. ĩ. uer. Bannum. uer. vij.

Exceptio banni potest opponi ad nouam audientiam, & quandocunque. Bar. in l. eleganter. §. j. ff. de con-

† di. ind in l. ij. si quis in ius uoc. non ier. † Ias. in l. j. col. fi in prin. C. de iur. & fac. ign.

Exceptio banni an sit realis, uel personalis, & an transeat contra cessionarium. Ang. & Io. de Pra. in l. seruum quoque. §. fin. de procu.

† Exceptio damni ꝙ potuit impunè occidi, impedit processum, & obstat ne accusatio recipiatur, & suꝑ recepta non procedatur. Bart. in d. l. si seruus. C. de his, qui ad ec confu. & ĩ. e. uer. ix. & xij. & Bal. in l. decuriones. C. de infa. Item potest opponi per quẽcunq;. Bar. in l. j. §. ubi pactum. & ibi Bal. C. de trãs. & ĩ. & in l. absentem. de pęnis. & Bal. in l. ij. §. fi. C. de iur. cal. & in l. ij. C. ut ne. priuatus. & Ale. in l. pe. de publ. iud.

Exceptio banni contra testem, etiam nõ opposita, uel protestata tempore iuramenti potest opponi. post Bal. in l. si quis testib. ult. col. C. de testib.

Exceptio banni ꝙ non audiatur bannitus, potest opponi in quacunque parte litis & impedit processũ. Bar in l. eleganter. §. si quis post. de cond. ind. Ale. plenius contra Bar. in l. fi. ff de fideiuss. & in l. penul. col. de pub. iud.

Exceptio banni contra agentem an elidatur replicatione banni. Bar. & doct. in l. cum mulier. sol. ma. & Abb. in c. dilecti. de excep. & supra. Bannitus auditur. uersi. 35.

Exceptio banni stante statuto ꝙ bannitus non audiař, potest opponi per reum ad quemlibet actum, licet reus a principio cęperit litigare cum bannito agente, & cõtra ipsum nihil exceperit: quia etiam quo ad actus futuros potest excipere. Ia. But. in l adulterium. C. de adul. Io. de Imo. in c. dilectus. in fine. de rescri. & Bal. in c. de testib. in fi. de testi. Phi. in c. ex parte. de appe.

Ex-

Exceptio banni ꝙ bannitus non audiatur, an dicatur peremptoria. Bal. in l. peremptorias. vj. col. C. sent. rescin. non pos.

Exceptio banni est exceptio rei iudicatæ & impedit processum si bannitus potest impune offendi. Bald. in addi. Sp. de sen. uer. exceptio banni. & Bar. in l. si seruus. C. de his, qui ad ec. confu.

Exceptio banni an opponatur per procuratorem in causa capitali. Bar. in l. pen. §. ad crimen. de pub. iu. & in l. ubi pactum. C. de transacti quòd sic: sed Bal. in c. iniuria. pen. col. de pa. iuramen. fir. dicit uerum, si stet in uinculis principalis. & per Alex. in l. penu. de pub. iud.

Exceptio banni si non admittatur ante litis contestationem, debet iudex eam reseruare. Bald. in Marg. uers. Exceptio. uers. ij. Inn. in c. ueniens. de accu. Cy. in l. præscriptione. C. si contra ius, uel uti. pub.

Exceptio spolij debet probari intra dies quindecim a die oppositionis. c. j. cum glo. de resti. spo. in vj.

Exceptio spolij est dilatoria, non peremptoria. gl. in c. j. de resti. spolia. in vj.

✠ Exceptionē spolij te dilatoriam esse, ac reiciendū, quotiescumq; diligentem causæ cognitionē desiderat, tradit Anton. Butr. in c. cum dilectus. in principio de ordi. cogn. M. Anton. Nat. co. clv. nu. 6. uol. j. Ae. Mar. Man.

Exceptio spolij debet opponi ante litis contestationem, etiam si post superuenerit. Inn. & Io. And. in c. ij. de ordi. cog. Io. Andr. post Archi in Nouel. in d. c. j. & ibi doc. & Ioan. Mo. & j. eo. uer. vij.

Exceptio spoliationis an opponi possit ad impediendum processum, cum agitur de crimine per uiam inquisitionis contra promouentem inquisitionem: uide do. Mari. Soci. in consi. xij. inci. quando in præsentiarum. uer. circa tertiam. q. cum uer. seq. usq; ad uer. circa tertiam. q. in j. parte.]

Exceptio spolij non impedit executionem sententiæ. Inno. doc. & Phili. in c. nouit. de appel. nisi talis exceptio concludat inopiā. doct. Panor. & Imo. ibidē.

Exceptio spoliationis, quomodocunq; opponatur, et in uim peremptoriæ, non obstat, quando crimen est notorium, & sic in notorijs. doc. & Phi. fin. in c. proposuit. de appel. Item j. eo. uer. viij.

Exceptio spolij potest opponi in uim dilatoriæ. Vincen. Io. And. & doc. in c. proposuit. de app. c. frequēs de resti. spol. in vj. Item in uim peremptoriæ. Bar. in l. j. in fi. ff. uti pos. doct. & Phi. in d. c. proposuit. Io. An. Imo. in c. ueniens. de præscri.

Exceptio spoliationis non repellit aliquem ab agēdo, nisi spoliantem, mandantem, uel ratum habentem. Ita do. de Rota deci. 438. in nouis.

✠ Exceptio spolij non datur aduersus tertium, sed tātum contra eum, qui spoliauit. c. frequens. de restit. spol. in vj. Lapu. allegat. xxvij. Ioan. Anto. Rubeu. Alex. co. 167. nu. 10. Aem. Mar. Man.

Exceptio spolij opposita in uim dilatoriæ, excluditur per litis contestationem, ut post opponi non possit c. frequēs. de rest. spo. in sexto. Inn. in c. ij. de or. co. & s. eo. uer. iij.

Exceptio spolij excluditur per notorium: quia non obstat quando crimen est notorium, ita ꝙ excipiens notorie criminosus non potest se tueri per eā. Vincen. Io. And. & doct. in c. proposuit. de appe. Io. An. in c. frequens. de resti. spo. in vj. in Spec. de peti. & pos. §. ij. & s. eo. uer. v.

Exceptio spolij non opponitur nisi spolianti. quando agitur ciuiliter: sed quando criminaliter opponitur cuicunque. Bal. in addit. Specu. de peti & pos. uersicu. ij.

Exceptio spolij non repellit agentem, nisi spoliantem mandantem, uel ratum habentem. Rota in de. 443. fuit dubitatum.

Exceptio spolij obstat siue agatur ciuiliter, siue criminaliter. Inno. in c. cum super. de ord. cog.

Exceptio spolij obstat agenti interdicto retinēdæ possessionis. Inno. in c. cum super. de ord. cog. & Bal. in Marg. uer. Exceptio. uer. 30.

Exceptio spolij an obstet contra impedientem patrē sepeliri, uel baptizare filium. in Sp. de pe. & pos. §. j. uer. quid si aliquis.

Exceptionis spolij materiam supple per Spe. ti. de peti. & poss. §. j. per totum. & infra uerbo. Spoliatus. per totum.

Exceptio subreptionis potest bis opponi scilicet iurisdictioni, & gratiæ, quia opponitur ad diuersa. Innocen. in capitulo super literis. de rescript. & Bald. in Marga. uerbo. Exceptio. uersic. 31.

Exceptio obreptionis non tollitur per consensum procuratoris in iudicem, sed exceptio suspicionis sic. Bal. in addi. Spe. de rescri. præsen. uer. tertius, cuius non interest.

Exceptio subreptionis contra literas, uel rescriptum, omissa in causa principali, non potest opponi in causa appellationis. gl. & doc. in c. ad audientiam. el ij. de rescrip.

Exceptionis subreptionis materiam supple. j. uersicu. Scriptum impugnatur. per discursum.

Exceptio quòd non audiatur quis, quia recepit pretium uenditionis, potest obijci uero hæredi uendicanti ab hærede. Bart. in l. si minori. ff. de petit. hære.

Exceptio Tu non habes actionē: impedit litis ingressum uel litis contestationem. Bar. in l. si pupilli. §. uideamus. de neg. gest. & j. eo. uer. 13.

Exceptio Non possum in ius uocari: excludit processum, sed exceptio peremptoria non. Bal. in l. exceptionem. ad h. C. de proba.

Exceptio Non es audiendus, quia tua non interest, eā sis restituturus alteri opponitur, non autem aliter, uidelicet Non es audiendus, quia tua non interest ut s. Exceptio qualiter. uer. 14.

Exceptio ꝙ non audiat: debet opponi cōtra agentem alias ua et ꝓcessus ipso iure in ciuilib. j. uer. Statutum de iudicijs. uer. 124. & uersi Processus. uer. 63.

Exceptio, Tua non interest impedit litis ingressum. Alexand. post Bartol. in l. posthumus. §. si quis. de inoffic,

inoff.testa.ubi plene.& est dilatoria, ut ibi.& Petr. de Ancha.in cle.constitutionem. de elec.& Bald.in d.§.si quis.& Bar.in l.si pupilli.§.uideamus. de inof fi.testam.

Exceptio statuti quòd quis non audiatur, impedit litis ingressum. Bart.in l.omnes. C.de fun.patri.li.11.& sup.e.uer.ij.& infr.

Exceptio quòd non audiaris, quia tua non interest: uide doc & Pe.de Sun.in l.finautem.§.si homo. ff. de rei uen.Ang.in l.pater filium.C.de inoff.testa.Inn. in c.super his.de accu.& debet opponi ante litis cõtestationem.Barto. in l. si unus.§.ante omnia.ff.de pac.Inn.in d.c.super his. nec potest opponi contra tertium, quando iudex potest supplere ex officio suo.not.in c.cum parati.& Io.de Imo.& Phil.de appe.& infra.e.uer.12.

Exceptio statuti quòd quis non audiatur. potest opponi, etiam post litis contestationem. l.nã & postea.in prin.ff.de iureiu.& Benedict. de Barzis in tract.discus.vj.q.Barto.in l.eleganter.§. si quis post.de condictio.indeb.Bal.in l.fi.13.opp. C.de edi.di.Adria. col.& infra.eo.uer.xvj.Item ante, secundum Ange. in l.j.C.de bo.uac.lib.x.

10 Exceptio quòd bannitus non audiatur ex forma statuti, quando opponatur; uide.supra.Exceptio banni.uersi.x.

Exceptio, Tu non debes audiri, quia tua nihil interest, uel

Exceptio, Non debes audiri, quia allegas turpitudinẽ tuam: dicitur dilatoria, & debet opponi ante litis contestationem. Innocen.in c.super his. de accusat. Bartol.in l.posthumus.§.si quis.de inofficio. testamen.& in l.si unus.§.ante omnia. ff. de pact.& in l. pater decedens.de inoffi.testamen. & s.eod.uersic. viij.Item

Exceptio Tibi non competit actio nec ius agendi impedit litis contestationem. Bal.in l. Papinianus. §. si quis impubes. ff. de inoff.testa.& in l.pater decedens.e.ti.ubi etiam dicit quòd debet opponi ante litis contestationem. & in l.nam & postea. de iureiu. Pau de Cast.in cons.141.& sup.e.uer.ij.& j.uer.fi.

Exceptio tu non debes audiri, quia non es prælatus, nec habes possessionem. nec titulum.nec mandatũ. an possit opponi. Bal.in l.ij.20.col.C.de seruitut.& aqua. Vide.s.Exceptio qualiter.uer.x.

Exceptio Non debes audiri, quia tua non interest: opponitur per notarium contra petentem sibi edi instrumentum.Bar.in l.fi.de tab.exh.& in l.si unus.ff. de pactis.

Exceptio Non debes audiri, quia non soluisti collectas pcedentes a statuto,& similes, uidetur inhonesta.Bar.in l.idem.§.generaliter.ff.man. & opponitur etiam post litis contestationem.Bar. in l.elegãter.§.si quis.de cond.inde.

Exceptio statuti quòd non audiatur bannitus, debet opponi bannito agenti ciuiliter. secus si criminaliter quia tunc ipso iure repellitur, stante statuto qđ bannitus non audiatur.Bar.in l.j.ff. ad Mace. Vide omnino.infr.uer.Processus.uer.lxiiij. Adde Alexa. post Bar.in l.fi.ff.de fideius.

Exceptio quòd bannitus non audiatur, an sit peremptoria. Bal.in l.peremptorias.vj.col.C. sen.rescin. non posse.

Exceptio, Non es audiendus, quia petis quod habes: obstat etiam sententiæ.lege. j. & ibi Barto. C.de re iud.

Exceptio, Sibi non competit ius agendi: non opponitur post sententiam, nec reddit iudicium retro nullum.l.cum putarem.& ibi Barto.ff.fam.erci. & sup. eo.uer.13.

Exceptio nullitatis non est proprie exceptio,& ideo potest opponi, etiam post terminum a statuto præfixum ad opponendum exceptione.Bald.in l.j.ij.col.C.de iuris & facti ignorant.& infra eodem.uersi.23. † Et per Feli. in c. pastoralis.de excep.]

✠ Exceptio nullitatis non propriè exceptio, sed potius defensio est. Io. And.in c.j.de rescript.in vj.Fel. in c.ex parte.ij.col.pen.de officio dele. Fran. Curmin.co.119.nu.4.uol.2.Ae.Mar.Man.

Exceptio nullitatis an opponatur contra instrumentum, stante statuto quod nulla exceptio opponat. sup.uer.Exceptio contra instrumentum.uersi.vj.

Exceptio nullitatis in executione non debet opponi, stante statuto quòd de nullitate agatur intra decem dies: quia tale statutum intelligitur, scilicet agendo, & excipiendo. Io. Pa. in summa, uer. sapiens. iiij co.in ti.de execu.sen.uer.nullitas.quod no.pro statuto Firmano.

Exceptio nullitatis ratione incompetentiæ iudicis opponi potest contra sententiam, etiam si latæ sint tres sententiæ conformes.gl.in cle.j.de proh.sequ. posse.& fruct.Card.ibi.& in cle.j.vj.q. de re iudic. & Alexa in l.ij.§.prætor.in fi.ff.qui satis.cog.& in suo.consi.87.parte secunda.ubi uide omnino. & le. iij.§.dato de iurei. Illud sequitur do. meus Boerius in suis commentarijs consuet. Bitur. in titul. de iurif.om.iud.§.27.Et per Felin.in c. ex parte.de off.delega.in col.fin.18. fal.]Quod est uerum, etiã stante statuto quod nulla opponatur exceptio, secundum Angel.& Per.de Sun.in l.j.C.quando prouo.non est ne.& l. si ut proponis. C. quomodo, & quando iudex. Bald.in l.j.C. si a non compe.iud.& in l.generaliter.iij.col. de epis.& cleri.& in Marga. uersiculo.iudex 1 quo, qui,&c.Paul. de Cast.in lege iiij.§.condemnatum.de re iud.Item uerum, nisi iudex pronuntiauerit se competentem.Inno in c.pastoralis.& in c.super literis.de rescri. & Ang. in l.j. C.si a non compe.iudi.Inno.in capitu.præterea.de dila.& Bar in l.ij.ij.col.ff. si quis in ius uoc.non ie. uide Ang.& Alexan.in l.de pupillo. §. qui opus.de † no.oper.nuntia. † Vide de ueritate gloss.hic alleg. per Inn.& Moder.in l.de pupillo.§.si opus.ff.de ope.noui nunt.

Exceptio nullitatis ratione non seruatæ solennitatis, potest opponi contra sententiam, etiam stante statuto quod snia mandetur executioni, non obstãte quocunque alio statuto, uel exceptione. Ioa. Andr. in addi.

in addi.Spec.in tit.de execu.senten. Paul. de Cast. in l.iiij.§.condemnatum.de re iud.Bar.in l. prima. §.parui.quod ui,aut clam.Angel.in consi.clxxviij. & infra eodem.proximo uersic.& Car.in cle.j.§.fi. de seque.pos.

Exceptio nullitatis an impediat executionem sententiæ.do.& Bar.in l.iiij.§. condemnatum. de re iud. & in l.si prætor.in fi.ff.de iu.gl.in l.ij.C. de edi. di. Adr.tol.In.in c.cum in iure.de of.dele. Bal. in aut. quæ supplicatio.C.de preci.Impe.offer.Ang. in l.j. nil.no.app.pen.& in l.j.& ibi Pe.de Sun.C.quando prouo.nõ est.ne.Bar.& Pe.de Sun.in l.j. C. de exe. rei iudi.& in l.fi.C.si ex fal.instr.& in l.j.§.j. quod ui,aut clam.& in l.j.C.ne li.in ead.causa tertio pro uo. & in extraua.ad reprimendum. uer. summariæ. † ult.col. † Adde Alex.consi.xxxiij.in fin.in j. uolu. ubi tenet quod sic. Bald. in addi. Specul. de execu. sen.uer.sed quomodo possunt.& in Mar.uer. iudex a quo,qui,&c.& Lud.in sing.uerbo,Exceptio uers. dicit cle.&c.Lanfr.in c.quoniam contra.uersi.sententias.uer.uideamus hic.& uer.exceptiones. de p ba.& j.e.& in Sp.de libel.concep.§.v. uer. quid de causa.& melius titulo de executione sententiæ.§.ij. uer.ut aut.& gl.in c.pastoralis.§. quia uero. de off. dele.Bal.& Sal.in l.si non cognitio.C. si contra ius uel util.pub.& Alex.in l.a diuo Pio.§. si super reb. de re iud.Pa.de Ca.in l.si feriatis.ff.de fer.& ibi Alex.ubi hoc no. per illum tex. & per Ale. in l.si expressim. de ap. ubi dicit quod si nullitas patet ex sententia,põt opponi ad impediendã executionem:ut quia sit lata tẽpore feriato.d.l.si feriatis. & C.de exec.rei iudi.l.j.quando prouo. non est ne. l.j.l.iiij.§.condẽnatum & l.si cum nulla.de re iu.C. si ex fal.instr.l.fi.Si uero nõ apparet nullitas ex sententia,sed requiritur probatio extrinseca, & execu tio est irretractabilis, ut quia de morte, uel simili. Idẽ est,secundum Paul.Liaz.in cle j.de re iu.quẽ sequitur Bal.hic, in d. l. si feriatis. Sed si executio est retractabilis, ut quando fuit in bonis, uel cogitur ad soluendum,uel uenduntur pignora. l. diuo. §. si super rebus.& §. in uenditione. de re iud. & tunc si probatio nullitatis requirit altiorem indaginem, non impedit executionem.C.de or.cogni. l. fin. de fal.l.ij.de in inte.rest.c.auditis. debet tamen petẽs executionem opposita exceptione nullitatis satisdare de restituendo, si contingat eum succumbere in causa nullitatis:argu.c.suscitata.eo. tit. secundũ Bar.in extrauag.uerbo,summariæ.in fi.Bar. & Pet. de Su.in d.l.fi.C.si ex fal.instru.& in l.j. quado pro uo.non est neces.Lanf.in cle.sæpe. uer. simpliciter. de re iud. Dicitur aũt exceptio requirere altiorẽ in daginem,quando intra tempus instantię non potest liquidari.Ang.ibi in l.j. Si uero nullitas põt probari incõtinenti,ut quia producitur processus, in quo desunt iuris solẽnia,secundum.l.prolatã.C. de sen. impeditur executio.l.iij.§.ibidẽ.ff.ad exhib.l. ille, a quo.§.si de testõ.ff.ad Treb.l.si is,a quo. in fi. ff. ut in pos.leg.Rota in deci.cclxxxiiij.licet.in nouis. Debet tamen hoc casu excipiens offerre se probatũ incontinenti:alias executio non impeditur. Bar. in l.fi.si ex fal.instr.Prædicta uera, nisi de nullitate sit bis cognitum cle. j. de re iud. Item si aperte cõstet de calumnia opponentis.l.satis aperte. C. de fal. & quod no.per gl.in l.qui cũ maior.§.si patris.de bo. lib.Quando aũt dicatur posse probari incõtinenti, sum ẽ regulã.l.si is,a quo.§.fi.ut in pos.leg. & sic intellige in falsis instrumentis,quæ habent executionem paratã ex forma statuti: quia non habent prõptam executionẽ propter falsitatẽ.& j.uer.Executio sententiæ.uer.cxix.sic Pa.de Ca.ubi s.& j. eo. uer.pe.& per Car.in d.cle.j.vi.q. de re iu. & p Ale. † con.xcv.ij.parte. † Vide Fran.Are.in l.qui a latronib.§ si quis.in vi col.de test.& do.Bar.Soc.in consil.clviij.incip.uisis consiliis ex quibus breuiter sibi si ex aliquo capiente ij.parte.

Exceptio nullitatis si opponitur,si opponens obtinet, retractatur executio.glo.& Car.in cle. prima. xxj. q.de re iud.

† Exceptio nullitatis impedit executionem sententię quæ transiuit in rem iudicatam, si incontinenti probetur coram iudice, qui illam sententiam tulit ita do.de Rota decis.cclxxx. in nouis per Pe. nota in c.pastoralis in gl.de offi.dele. & Sp. ti. de execu sen.§.j.in fi.

Exceptio nullitatis si per statutũ retardat executionẽ sententiæ,intelligitur scilicet de ea,quæ requirit altiorem indaginem.Ol.con.cxvi.

Exceptio nullitatis sententiæ latæ per iudicem ecclesiasticum,non põt cognosci per iudicem laicũ executorem.Car.post gl.Lap.in d.cle.j.vii.q. de re iu. secus econtra:ut ibi q.viij.ubi plene.

10 Exceptio nullitatis per quem iudicem cognoscatur.Car.in d.cle.j.x.q.Bal.in l.si suspecta. de inoff. test.& Ale.in l.si expressim.de app.dicunt quod per uiam exceptionis potest opponi corã iudice a quo, etiam si per statutum causa nullitatis pertineat ad iudicem appellationis.

Exceptio nullitatis inquisitionis põt opponi quandocunque s. exceptio contra iudicem.

Exceptioni nullitatis præiudicat executio petita.Car. in cle j.xx.q.de re iud.

Exceptio nullitatis impedit executionem, si prius in processu fuit protestatum de nullitate.Pa.de Cast. in d.l.si feriatis.ff.de fer.

Exceptio nullitatis impedit executionem sententiæ, quando excipiens est paratus probare incontinenti.Bar.in l.j. C. quando prouo. non est neces. alias non impeditur executio.s.e.uer.vi.

Exceptio nullitatis si proponitur, & excipiens succũbat, potest nullitas principaliter postea proponi. Bar.in d.l.j. C.quando prouo.non est neces.

Exceptio nullitatis non impedit executionem sententiæ habentis executionem paratam ex forma statuti Pa.de Ca.con.lxxi.qui allegat singulariter Ang. in l.iiij.§.condemnatum.de re iud.Item

Exceptio nullitatis impedit executionem laudi uel sententiæ.Secus uero quando nullitas principaliter,& per uiam actionis producitur.Pa.de Ca.con. lxxi.

& Inn.

& Inn. in c. cum in iure peritus. de offi. deleg. & tenet Ang. in d. §. condemnatum. & ibi Io. de Imol. qui refert deci. Rota. cclxxi. quæ hoc nō dicit. Sed Pau. de Cast. in d. consi. refert deci. cclxxxiij. ubi dicitur quod etiam si est inhibitum non impeditur executio. & incipit decisio, item licet per uiam exceptionis Et tenet Spec. de lib. concep. §. nunc uidendum. uer. quid si sententiam. & de lit. conte. §. quando autem. uer. adde causam nullitatis. & ibi Io. An. in addi & Bal. in l. j. C. ne li. ter. prouo. & in l. fin. de ord. cog. sed si sit nullitas euidens, & notoria, quæ per uiam exceptionis opponitur impedit, secundū Pau. de Cast. consi. lxx. & supra uerb. Exceptio nullitatis. uer. vj.

Exceptio nullitatis sententiæ potest allegari, etiā coram executore delegato ad exequendum. c. de cætero. de re iud. & ibi gloss. & doc. uide per Car. in cle. j. §. pe. q. v. de fo. com. & ī. Executor sententiæ.

Exceptio nullitatis in executione potest opponi. l. j. & ibi doc. & Bar. C. de execu. rei iud.

20 Exceptio nullitatis dicitur posse probari statim, si intra triduum potest probari. glo. in l. ij. C. de erro. aduo. & omnino. per Abb. in c. ueniens. el. ij. de testibus. iiij. col. & omnino per Alex. in l. ij. C. de edi. di. Adri. tol.

† Exceptio nullitatis quæ potest probari ex actis sēper potest opponi in executione sententiæ. Aret in c. ueniens. de testib.

Exceptio nullitatis ratione ordinis peruersi a iudice parte tacente, non impedit executionem sententiæ. Inno. in c. bonæ. de elec. Ang. in aut. nisi breuiores. C. de sent. ex peri. recitan.

Exceptio nullitatis, uel alia contra executionem sentētiæ, an admittantur per iudicem cui commissa est executio. Pau. consi. 323.

Exceptio nullitatis ratione omissæ citationis opponitur contra sententiam, etiam stante statuto quòd contra sententiam nulla opponi possit exceptio. Ang. in cons. 178. in Dei nomine. & suæ matris in facto proponitur quòd. Bal. & do. Nellus in tractatu bannitorum prima parte. quæstio. viij. & in tertia parte. q. ij. Quod uerum etiam stante statuto quòd iudex non teneatur seruare solennitates iuris Bart. Raph. Ful. in le. milites. C. de testa. mili. & ī. eodem uersicu. vj. & v.

Exceptio nullitatis notoriæ non censetur sublata per statutum tollens exceptionem nullitatis apparentis ex inspecione actorum. Bal. in l. j ne liceat tertio prouo. Ale. consi. 185. ij. parte. ✠ Bal. in l. si unus. §. pactus. ff. de pact. Sali. in d. l. j. C. ne lic. tert prouocar. Imol. in l. si expressim. ff. de appel. & Imol. & Alexan. in l. De pupillo. §. qui opus. ff. de oper. noui nuncia. in l. iiij. §. condemnatum ff. de re iud. Alex. co. lxxvj. uol. ij. Carol. Rui. co. 138. nu. 23. uolu. v. Aem. Mar. Man.

Exceptio de qua constet per confessionem partis debet admitti per executorem sententiæ, & sic impedit executionem: non si constet per testes. Io. And. post Host. in c. quod ad cōsultat onē. ad fi. de re iud.

Alex. in l. qui Romæ. §. duo fratres x. charta. de uerbo. obli. contra gl. in l. cum prætor. §. Marcellus. de iud. Sed Ioan. de Imo. & Alex. ibi contra tenere gl. contra Hosti.

Exceptio nullitatis ex defectu iurisdictionis potest opponi contra processum, & bannum etiam post terminum Bal. in l. scire. q. fi. ff. de execu. tu. & Alex. in l. si expressim. ff. de appel.

✠ Exceptio nullitatis laudi, etiam si iure municipali cautum esset, ne ulla aduersus laudum audiretur exceptio. Ang. & Alex. in l. non erit. §. dato. ff. de iureiurando. Carol. Rui. consil. xvj. nume. 25. uolum. ij. Ae. Mar. Mano.

✠ Exceptio nullitatis, quia arbiter huiusmodi potestatem non habuisse, uel habere non potuisse dicatur, admittitur aduersus laudum, etiam si iure esset municipali cautum clarè, ac expresse, ne aduersus laudum nullitatis sententiam opponens audiretur. gl. in c. j de sequestra. posse. & fruct. in Clem. Barto. in l. ij. §. prætor. ff. qui. satisd. cog. Ang. & Ale. in l. non erit. §. dato. ff. de iureiurand. Caro. Rui. co. xvj. nu. 25. uol. secundo. co. xj. num. 12. uolu. quarto. Aemi. Mar. Man.

Exceptio nullitatis contra sententiam opponitur ex multis causis: ut quia iudex in sententiæ prolatione non sedit. l. a procedente. C. de dila. & ī. uer. Sententia nulla. per totum. ubi uide causas omnes, ex quibus sententia redditur nulla.

Exceptio nullitatis iudicij non est proprie exceptio. Bal. in addi. Spe. de excep. uer. exceptio q iudicium, & ī. eod. uer. j.

Exceptio nullitatis ratione incompetentiæ opponi non potest, si fuit pronuntiatum super competentia. Innocen in capitulo super literis. de præscript. & Angel. in lege. j. C. si a non compet. iudi. & supra eo. uersicu. iiij.

30 Exceptio nullitatis post tres sententias conformes opponi non potest. cle. j. de re iudi. Io. de Imol in l. de pupillo. §. qui opus. de ope. no. nun. Bal. in l. j. in prin. C. ne li. ter. prouo nisi ratione incompetentię. glo. fin. in cle. j. de prohi seque po. & fru. Card. ibi, & in cle. j. vi. q. de re iudi. Vide omnino per Alexa. consi. 77 ij. parte. Item nisi sit nullitas euidens, & manifesta. Bald. in d. l. j & Oldr. consi. cviij Ioan de Imo. in l. de pupillo. §. qui opus. de oper. no. nunt. & tenet Abb. Sicu. in consi. cl. & And. Barba. in consi. scribit præclare, &c. & supra eo uersi. vj. & xvij. Itē nisi agatur de executione irretractabili. l. si feriatis. ff. de ferijs. Item uerum, si omnes tres sententiæ sūt adiudicatoriæ, uel absolutoriæ: secus si una esset q appellatio sit deserta, aliæ uero duæ essent condemnatorię. secundum do. Rotæ in decisio. xv. Item uerum siue illę tres sententiæ sint latæ interpollatim, uidelicet tam pro una, quam pro altera parte. mistim & inuicem plures dum tamen pro una tres cōformes appareant, siue continuatim omnes pro eadem parte, secundum Io. And. in addi. Specu. de ap. §. quoties. in prima addi. & dom. Rotæ in deci. 38. Item uerum. nisi in eis sit interlocutum, causā esse deuolutam

deuolutam ad curiam capitanei: quia tunc opponitur exceptio nullitatis contra tres interlocutorias: secundum do. Rotæ. in deci. cccviij. & Car. in in cl. j. xviij. q. de re iudi. Item uerum, nisi opponatur per tertium comparentem pro interesse suo secundum do. de Rota in deci. cclj. & in deci. clix. Item uerum, nisi pendeat appellatio ab una ex interlocutorijs, secundum do. Rotæ. in deci. ccxi. Ita refert Lud. Pon. in fin. uer Exceptio, uer. dicit. cle. ut calumniis. de re iud. Aduerte quia Car. in cle. j. §. similiter. in fi. de re iudi. dicit executionem tertiæ sententię non impediri per appellationem ab interlocutoria. Item uerum, si sententiæ sunt diffinitiuę, secundum Old. consi. cvi. Item uerum, si tres sunt latę super eodem articulo, non si super diuersis. Cardi. in clemen. prima. prima oppo. de re iudic. Item uerum etiam si sint tres interlocutoriæ circa idem. Card. ibi. v. quæst.

Exceptio nullitatis ratione incompetentię etiam post executionem potest uentilari. Ian. in c. ex ratione. de appel. & in Mar. uer. agens. uer. pe.

Exceptio nullitatis sententiæ non requirit litis contestationem Spe. de libel. concep. §. v. uersi. quid de causa.

Exceptio nullitatis opposita in executioone sententię per quem probetur infra uerbo Sententiæ executio. in prin.

Exceptio nullitatis sententiæ potest opponi quandocunque etiam post triginta annos. j. nullitas. uersi. xxxiiij.

Exceptio nullitatis si non opponatur, potest iudex ex officio reijcere agentem ad executionem sententiæ, quando uerba legis, uel statuti repellentis sunt directa ad iudicem. Car. fin. in cle. prima. xix. q. de re iud.

Exceptio nullitatis sententiæ debet statim probari: alias non impedit executionem. in Sp. de libel. concep. § v. uersicu. quid de causa. Secus si de nullitate agatur per modum actionis. eo. tit. §. x. uer. pe. & ĵ. eo. uer. vi.

Exceptionis nullitatis materiam supple infra uersicu. Nullitas. & uer. Sententia nulla. per totum.

Exceptio inepti libelli uel alia annullans processum potest opponi etiam post sententiam, uel in causa appellationis: & supra Exceptio quando. uer. xj. Abb. Sicu. & no. in c. cum dilecti. de emp. & uend. & ibi Pet. de Anchar. refert se hoc audiuisse a Baldo in uoce. Sed Bal. tenet in l. ij. C. de rescin. uen. & in auth. si quis litigantium. C. de episco. audien. & in l. maioribus. C. communia utri. iudi. & l. prima. pen. col. ut quæ desunt aduoc. part. Item etiam post terminum statuti ad opponendum. infra Terminus ad opponendum. uersicu. xxij

† Et per Fel. in c. quoniam contra. de prob. in colu. xiiij. & in c. in literis. circa fi. de of. & po. iu. deleg.]

† Vide Ias. in l. j. col. iij. C. de iur. & fac. ign.

✠ Pet. Ancha. in c. constitutionem. de elect. in clem. Fra. Cur. min. co. clxiij. nu. 5. uol. ij. Hyp. Marsi. co. lj. nu. 72. uol. j. Ae. Mar. Ma.

Exceptio inepti libelli potest opponi, etiam post litis contestationem. Iac. Butr. in consil. quidam fratres. & quandocunque. ut supra prox. uer. & ĵ. eod. uer. antep.

Exceptio inepti libelli impedit processum. Bal. in l. ij. in fi. C. de formul. & ĵ. eo. uer. antep. & in addi. Sp. de excep. uer. Exceptio ineptitudinis.

Exceptio inepti libelli non potest opponi, quando ineptitudo purgatur per litis contestationem. Bal. in l. nuda. in fin. C. de contrahend. & commit. stipulatione

Exceptio ineptitudinis contra processum non potest opponi crimine liquidato. Bald. in l. edita. xiij. col. C. de eden. & Barto. in l. si confessus. de custo. reo. & supra uer. Confessio in criminali. uer. 50. nec per cõfessum. Bal. in l. ij. C. de re iud. & in l. cum mulier sol. ma. & in l. mercalem. de cond. ob tur. causam. & supra Confessus. uer. viij.

† Exceptio ineptitudinis non interrumpit præscriptionem temporis dati ad excipiendum. Bald. in l. edita. antep co. C. de eden. per l. accusaturus. ff. de adul. nisi processus esset nullus. quia semper potest emendari. ibidem.

Exceptio incerti libelli opposita uitiat, non autem si omittatur. Bald in Mar. uer. libellus. uer. ix. & infra uer. libellus incertus. uer. xv. gl. in l. fin. C. de anna. excep.

Exceptio inepti libelli non est propriè exceptio: & ideo potest opponi etiam post litis contestationé, & impedit processum. Bal. in addi. Sp. de libel. concep. uer. exceptio inepti libelli. & supra eo. uersi. ij. Vide Bal. in Mar. uer Libellus. uer. ix. in addi. Sp. de sen. quid si libellus. & ĵ. uer. iij.

✠ Exceptio inepti libelli retro nullum iudicium reddit. Gul. Cun. in l. si patronus libertum. ff. de iureiurand. Ang. cc. clxxvij. Hyp. Marsi. in pract. §. successiuè. nu. 77. & co. cxxviij. nu. 9. co. cxxx. num. 18. uol. ij. Ae. Mar. Ma.

✠ Exceptio inepti libelli non tantum post latam sententiam potest opponi, sed etiam postquam in rem iudicatam sententia transiuit. c. cum dilecti, ubi Innoc. col. ij. de empt. & uend. Ancar. in c. constitutionem. de elect in clem. l. si libertus patronum & ibi Doct. ff. de iureiurand. Bal. in aut. si quis litigantiũ. C. de episcop. audient. Ias. in l. eleganter. §. si quis. post. num. 7. ff. de condi. indeb. Hyppol. Marsi. co. cxxviij. nu. 10. co. cxxx. nu. 19. uol. secundo. Aem. Mar. Man.

Exceptio inepti libelli criminalis potest opponi in cã capitali, etiam per procuratorem. Bal. in l. pen. §. ad crimen. pe. col. ff. de publ. iud

Exceptionis ineptitudinis materiam supple infra uersicu. Libellus ineptus. & supra Exceptio quando per discursum.

Exceptio iuramenti impedit litis contestationẽ. l. nam & postea. in prin. & ibi Alexan. & doct. ff. de iureiu. & Bar. in l. eleganter. §. si quis post. ff. de condi. indeb. & in l. fratris. C. de transactione.

Exceptio

† Exceptio iurisiurandi de non ueniendo contra, an impediat litis ingressum & agentem interdicto unde ui,& compromissum,uide do. Bar. Soc. in consi. xxxviii. incipien. pro decisione uer non obstat ad impediendum.in j.parte.]

Exceptionis iuramenti materiam supple ut in Specul. de excep.§.iij.post uer.sed quæro.& infra uer. Iuramentum.& s.uerbo.Exceptio litis finitę,uersi.j. & per discursum.

Exceptio iuramenti potest esse dilatoria,& peremptoria. Inn.in c.cum uenissent.ad fi.de inst.& Barto.in Mar.uerbo.exceptio uer.j.

Exceptio iuramenti dicitur litis finitæ.s. Exceptio litis finitæ.uer.j.

Exceptio ex iuramento patris an, & quomodo filio acquiratur.glo.singularis.in l.qui iurasse.§.primo. ff. de iureiu.

Exceptio iuramenti potest opponi post terminum datum ad opponendum exceptiones processum impedientes. Bald.in l.peremptorias.pen.col.C.sen. rescin.non pos.

† Exceptio iuramenti an sit in rem, & an transeat ad quemlibet successorem. Ang.in §.eque.col.ij.insti. de excep.ubi etiam ponit an sit litis finitę. Cors. in rep.ru.de iureiu.in ij.priui.iuramenti.

Exceptio iuramenti dicitur exceptio pacti,quia deferens iuramentum uidetur pacisci stare iuramento. l.sed si seruus.& ibi Ale.in l.seruus.de iureiu.

Exceptio transactionis dicitur litis finitæ supra Exceptio litis finitæ.uer.j.

Exceptio transactionis super crimine capitali est dilatoria non peremptoria: quia nihilominus potest p nouum accusatorem intentari. Ang.in l.transigere. C de transa.

Exceptio transactionis potest opponi post terminum datum ad opponendum exceptiones processum impedientes.Bal.in l.peremptorias.pe.co.C.sen.resc. non pos.

Exceptio transactionis in causa criminali opponi non potest,nisi superueniat.Bal.in addi.Sp.de accu.uer. excep.renunt.

Exceptio transactionis impedit litis contestationem. Bar.in l.fratris.C.de transf.& in l.eleganter.§.si qs. de cond.indeb.& ibi Ale.

Exceptio transactionis de crimine an sit peremptoria in Sp.de accu.uer.item repellitur.

Exceptionis transactionis materiam uide plene in Sp. de excep.§.iiij post uersi.sed quæro. & infra Transactionis effectus.per totum.

Exceptio rei iudicatæ potest opponi,etiam stante statuto quod nulla exceptio possit opponi.supra Exceptio contra instrumentum uersic.xvij.

Exceptio rei iudicatæ dicitur litis finitæ.s.Exceptio litis finitæ uer.j.

Exceptio laudi an dicatur litis finitæ.Bar. in l. fin. ff. pro suo.

Exceptio rei iudicatæ potest opponi in uim dilatoriæ, & impedit litis cōtestationem: & in uim peremptoriæ,& non impedit litis contestationem.doc. & Io. de Imo.in c.sicut.de re iud.

Exceptio rei iudicatæ an obstet actori,cui competunt plures actiones, & cum succubuerit in una, intētet & aliam.in Sp.de act.seu peti.§.ij.uer. quid si in casu.& j.e.prox.uer.& uer.ix.& xxiiij.

Exceptio rei iudicatæ in rei uendicatiōe an obstet agēti Publiciana.s.uerbo Agens.uer.xlvij.

Exceptio rei iudicatæ obstat ꝑtenti absolutionem ad cautelam.Rota in deci. cccxxx. si contra.in nouis.

Exceptio rei iudicatæ in actione reali pro reo absoluto obstat actori iterum agenti supra Agens. uersic.ciiij.

Exceptio rei iudicatæ non potest opponi, quando denuo agitur mutata causa,& actione.Bal. in l. fin. ij. col C.de codic.& s.prox uer.v.& vi.

10 Exceptioni rei iudicatę non obstat,quando lata est absolutoria super libello inepto. Casus sin. secundum Bal.in l.tutelæ.ff.de tu.& ratio.di. & per Spe. de offi.om.iu.§.vi.uer. quid si reus. & præce. & ibi uide quid si reus est simpliciter absolutus.

Exceptio rei iudicatæ si opponatur per illum, qui ex dolo suo fuit absolutus, potest replicari de dolo .l. cum a te.& ibi Bar.ff.de dolo.

Exceptio rei iudicatæ super principali,non obstat super accessorio.gl.& Bal.in l.eos.in prin. C. de usu. nisi in fructib.Bar.in l.ex diuerso.§.ubi aūt. de rei uen.Vide Bal in l.iiij.C.depo.& s.uer. Accessoriū. uer.xiij.& xv.& j.e.uer.antep.

Exceptio rei iudicatæ obstat,quando est actum de eadem re,& cognitum,& pronunciatum.Bald. in l.ij. C.de exce.non si de alia re.l.cum quæritur. & in l. si iudicio.ff.de exce.rei iud.

Exceptio rei iudicatæ,dominii, uel similis non potest opponi persona sua agenti iure hæreditario. Bart. in l.post legatum.§.qui accusauit.ff.de his,quib.ut indig.

Exceptio rei iudicatæ in redhibitoria non potest opponi in iudicio quanto minoris.Bald.in l.fin. C. de edil.act.

Exceptio rei iudicatæ quæ incipit competere fideiussori per absolutoriam principalis sui, non definit ei in futurum competere:sed potest opponi quandocunque, etiam si iam absolutus postea ex eadem cā condemnetur.Bar.in l.fi.ff.de pactis.

Exceptio rei iudicatæ, non obstat quando agitur ad alium diuersum effectum. Vnde exceptio falsi instrumenti,etiam post sententiam potest opponi,ad finem ut puniatur de falso productor instrumenti: non ad finem ut sententia infringatur:quia tunc debet opponi ante sententiam exceptio falsi. Bal.fin. in l.fi.C.de fide instr. Adde j.uer.xx.

Exceptio rei iudicatæ non oritur ex sententia nulla. l.iiij.§.condemnatum & l.si cum nulla. ff. de re iu. Et ideo cautela est quod qui habuit contra se sententiam nullam,denuo agat:& si opponatur exceptio rei iudicatæ,replicet de nullitate.Dy. fin.in l. consi.§.cum dementis.de cur.furio. & ideo non obstat rescripto impetrato non facta mentione de sententia

tentia nulla. Alex.consi.xlj.iiij.parte.

Exceptio rei iudicatæ an obstet, si exceptio nullitatis simulationis fuerit opposita per uiam exceptionis, & reiecta, ex quo fuit super ea plene cognitum. & an, & quando per uiam principalis petitionis amplius cognosci possit, uide domi. Bart.Soc.in consil. cclxxiiij.inci.uisis.uer.circa sextam.q.cum uersicu. seq.in ij.parte.]

Exceptio rei iudicatæ non obstat agenti post euentũ conditionis, si egit, & succubuit ante euentũ l.grege.§.si sub conditione.& ibi Bar.ff de pign.

30 Exceptio rei iudicatæ non oritur ex sententia lata super exceptione opposita per reum, qui in ea succubuit: quia potest reus ipse eam postea deducere in iudicio per modum actionis. Bar.fin. in l.uendicantem.ff.de euic.Sed contrarium probatur in l.si aũt. §.si quocunque.& ibi Bar. ff. de nego. gest. Sed ibi Bar.soluit in fi.quod quando actio, & exceptio proponitur ad unum finem obstat exceptio rei iudicatæ non si ad diuersum:ut ibi.Vide Bar.in l.qui Romæ.§ duo fratres.de uerb.ob.Cyn.in l.peremptorias.C.sen.rescin.non po.Adde.ĩ.e. uer. xvij. & ĩ. eo.uer. xxiij & Bal.in l.fi.C.de fi.inst. & adde Pau. de Ca.consi cxciiij.an quæstio incidens decisa possit in alio iudicio refricari.

Exceptio rei iudicatæ non obstat ex secunda sententia lata per iudicem appellationis post instantiam peremptam contra primam, a qua fuit appellatum, & appellatio fuit deserta glo.no. in cle. si appellationem.de appel.

Exceptio rei iudicatæ super compensatione opposita nõ facienda impedit agi ad idem.l.si autem.§.fi.ff. de ne ge. & plenius per Bar.in extrauag. ad reprimendum.uer.summariæ.

Exceptio rei iudicatæ ex sententia lata super exceptione opposita in uno iudicio, an obest in alio iudicio moto super eodem per uiam actionis.Bald. in l qui Romæ.§.duo fratres.v.oppo.& ibi omnino. Alex. de uerb.ob.& Bar.& Bal.in l.j C.de or.iud.& Bar. in l.fundum.de exc.& in l.j. quando prouocare nõ est necesse.doc.in c.cum dilectus. & in c.fi.de ordi. cog & in c. aduersario.de excep.& in c.cum ecclesia.de causa poss. & Bald.in l. iudex. de his, qui sunt sui, uel ali.iur.& in l.si cum tibi.C.de iudic.& in l.j.

† de or.co. †Et per Fel.in d.ca. aduersario.circa fin.]

Exceptio rei iudicatæ datur curatori remoto. Bar.in l. consilio.§.j.de cura.furi.

Exceptio rei iudicatæ obstat, ac si actor fuisset prosequutus, quando scienter omisit prosequi etiã unum articulum.Bar.in l.aj.in fi.C.de iud.per textum fin. in l.de reb.ff.de arbi.& infra.

Exceptio rei iudicatæ quibus casibus non obstat, etiã post quam sententia transiuit in rem iudicatam gl. ord.xxxv.q.ix.in sum.Sp.de sen.§.quoniam uersi. vij.doct.& But.in c.cum Bertoldus.de re iu d. Lud. Pon.in l.admonendi.de iureiu.Bartho.Cep.in cautela.cxxxviij. † Et per dõ.Soc.in consi.xcix.inci.in causa eximii.uer.primum est.cum uer.seq. in j. parte.char.clv. Et an, & quando obstet, uide per eum in consi.cclv.incip.in causa illarum. uersi. secundo principali fundamento.cum uer.seq. & uer. secundo dicimus.in .j.parte. Vide do.Pe.Phi.Cor.in consi.lxij.incip.quanquam.in litera e, & in con. cxxvi. incip.uiso.in litera s, in iiij.parte.]

Exceptio rei iudicatæ oritur etiam in non prosecutis ex sententia generali, si ea sunt de appendiciis prosecutorum. Casus fin.secundum Bar.in l.si cum tibi C.de iud.& ĩ.eo.uer.xij & xxiij.

Exceptio rei iudicatæ oritur etiam ex sententia arbitri emologata. Ang.in auth.de iudi.§.quia uero. colum.vi.

Exceptio rei iudicatæ ex sententia absolutoria in ciuili, an nascatur in criminali.Bal.in l.iij.C.ad l.Fal.in lec.antiq.& ĩ. Absolutio.et.ij.uer.cxviij.

30 Exceptio rei iudicatæ ex sententia lata contra maritum super dote, an obstet uxori agenti mortuo marito.Bal.in l.dote ancillam C.de rei uen.

Exceptio rei iudicatæ an obstet agenti possessorio recuperandæ.per Bar.in l.naturaliter.§.nihil cõe.de acq.pos.Inn.in c.constitutus.de fi.præsb.gl.in cap. pastoralis.de causa pos.& propri.& ibi Io. An.Bal. in l.incerti.C. de interdi.& in l.ordinarii. C. de rei uen.& in l. j.§.is, cui.de oper.no.nunt.

Exceptio rei iudicatæ super petitorio an obstet agenti possessorio.Car.in cle.j.xvi.q.de causa pos.& propri.Dy.in regula, qui ad agendum.in vi.

Exceptio rei iudicatę oritur ex sententia lata super inquisitione.Bal.in c.iniuria.v.col.de pa.iur.fir. Inn. in c.fi.de collusio.

Exceptio laudi dicitur perẽptoria, & impedit pcessũ. Bal.in l peremptorias.C.sen.rescin.non pos.

Exceptio rei iudicatæ an competat reo absoluto, si postea incipit possidere.Bal.in l.j.C.de re iud.no.in l. si quis ad exhibendum.ff.de exce.rei iud.

Exceptionis rei iudicatæ forma est, Non teneor, quia fui absolutus per sententiam.c. sicut. & ibi doc. de re iud.

Exceptio rei iudicatæ an obstet Titio agenti cum Seio ad præbendam, quando ipse Titius prius egit cũ Petro, & succubuit, & mortuo Petro Seius eam impetrauit.Bald.in addi.Specul.de sen.uer.si Tam credun.

Exceptio rei iudicatæ impedit litis contestationem. Bar.in l.fratris.C.de trans.& in l.eleganter.§. si 〈 de cond.inde.& ĩ.e.uer.lxiiij.

Exceptio rei iudicatæ coram laico opponitur, etiam si sententia sit lata per episcopum, & contra.c.fi. de exce.in vi.

40 Exceptio rei iudicatæ an prosit uel obsit aliis, quã pro quibus uel contra quos est lata sententia.in Sp. de sen.§.vij & in tit. qui. res iudi. non nocet. & de confes.§.iij.uer.illud per Sp.

Exceptio rei iudicatæ super præbẽda an obstet agenti de eadem cum altero post mortem eius, p quo fuit iudicatum.ĩ.uer.Præbenda.uer.lxxi.

Exceptio rei iudicatæ non oritur ex snĩa ad id quod non fuit discussum in iudicio.Bal.in l.receptitia.C. de const.pe. Vnde solutũ indebitẽ uigore apodissæ contra

contra quam non potuit opponi ex forma statuti, potest repeti, non obstante sententia: ut ubi

Exceptio rei iudicatæ an possit opponi per procuratorem in causa capitali. Bar. in l. pe. §. ad crimen. de pub. iud.

Exceptio rei iudicatæ debet opponi ante litis contestationem. c. constitutus. de re iu. Bal. in Mar. uer. exceptio. uersi. vi. & ṡ. eo. uer. iiij. & xxxviij.

Exceptio rei iudicatæ in secundo iudicio, quando obstet in alio, uide do. Pe. Phi. in con. cxxvi. incip. uiso in litera h, & in iij. parte.]

Exceptio rei iudicatę in una parte obstat agēti in alia parte, quæ accreuit primæ parti, nisi in usufructu. l. si Titio. §. primo. de usuf. Quod uerum, si post sententiam alia pars accreuit. ut ibi. Sed si pendente iudicio super prima parte alia pars accrescat, potest sequi sententia, etiam super alia parte. l. qui repudiantis. in prin. & in l. si proponas. §. fi. ff. de inoffi. test. secundum Lud. Pon. in fin. uer. usussfructus. uersi. nota quod exceptio rei iudicatę.

† Exceptio rei iudicatæ nunquam extenditur ad aliā rem, neque ad aliam actionem competentem ad eādem rem, licet sententia sit generaliter: & quid requiratur ut exceptio rei iudicatæ obstet, uide do. Mar. Soc. in consi. xviij. incip. prosequendæ. uersic. tertio in proprijs terminis. cum uer. seq. in prima parte.]

✠ Exceptionem rei iudicatæ nō obstare est in dubio respondendum. l. j. ff. si qui. cautio. Dec. co. ccccxlv. nu. 44 Ae. Mar. Ma.

Exceptio rei iudicatæ an possit probari per testes. Sp. de prob. §. iij. uer. quid de excep.

Exceptionis rei iudicatæ materiam supple ut per Spe. de excep. §. iij. post uer. sed quæro. & infra uer. sententiæ effectus per totum.

Exceptio pacti liberatorii, uel appellationis, nō potest opponi uigore statuti permittētis opponi exceptionem solutionis. Io. de Imo. in l. quæsitum. xxiiij. col. ff. qui. app. non lic.

Exceptio pacti de non petendo, uel non agendo, an dicatur litis finitæ. Inn. in c. j. ut lite. non contest. & Bal. in l. postquam liti. C. de pactis.

Exceptio pacti prorogatiui potest opponi in uim dilatoriæ ad impediendum processum & in uim peremptoriæ ad impediendum sententiam. Bar. in l. lecta si cer. pet. Item

Exceptio pacti de non petendo uel prorogatiui potest opponi post litem cōtestatam per iudicem, si de ea sibi constet ante. Inn. in c. præterea. de dila. Ang. in l. fi. ff. de pet. hær. Bar. in l. lecta. & ibi Fran. de Pad.

† ff. si cer. pet. ℐ. e. uer. ix. † Et per Io. And. in nouella. in c. exceptionis. in ij. col. de fo compe. in vj.]

† Vide Ias. in l. creditori tuo. C. de pact. col. ij. quod est de impedientibus litis ingressum.

Exceptio pacti nudi inter mercatores non potest obiici, cum inter eos debet de ęquitate procedi. Bar. in l. Quintus ff. man. Bal. in l. si pro eo. ul. col. C. eo. ti. & in c. si pro debilitate. de offi. deleg. per Bal. secundum Ale. in l. iuris gentium. §. sed cum nulla. in fin. de pac. Vide Bal. in l. nemo C. de sen. Secus quando in causa proceditur, sola facti ueritate inspecta. Bar. ubi. ṡ.

Exceptio pacti de quota litis contra procuratorem repellit eum ab agendo. l. item. & ibi Bar. C. de proc.

† Adde etiam quod aduocato, uel procuratori potest fieri remissio, & sic pactum de non petēdo, eo quia causam in preteritum defendit. Ita dicit Ias. in l. creditori tuo. col. ij. not. ij. C. de pact.

Exceptio non oritur ex pacto de non petendo. Bal. in l. ij. in fi. C. quan li. ab em. disce.

Exceptio pacti iurati impedit litis cōtestationem, uel si fuit factum lite pendente. Bal. in ti. de pa. Const. §. si qua. uer. Item uolentibus. & in Mar. uer. Exceptio. uer. xx. Inn. in c. j. de lit. contest.

Exceptio, quæ inest pacto, uel stipulationi, omissa per partem, potest, opponi per iudicem. Bar. in l. eum, qui. §. qui ita. de uer. obl. & ibi per Ale. Fran. in l. in bonæ fidei. antepe. col. C. de pactis.

10 Exceptio pacti de non petendo est de iure naturali, & tollitur per principem. no. Pa. de Ca. & Ale. in l. iij. §. si is. ꝙ quisque iuris.

Exceptio pacti debitori facta prodest etiam fideiussori. ṡ. Exceptio. ℐ. eo. uer. iiij.

Exceptio pacti de non petendo debet opponi per reū: nec sufficit quod actor confiteatur sponte tale pactum: & debet opponi statim ꝙ per reum etiā post litis cōtestationem in iudicio allegatur tale pactū. gl. & Bar. in l. si unus. §. pactus. vi. col. ff. de pac. Adde no. per Bar. in l. prima. ff. de excep. & melius. per Bar. & Ale. in l. eum, qui ita. §. qui ita. de uerb. obli.

† Adde tamen quod licet per pactum de non petendo non sit sublatum ipso iure debitum, tamen debitor, cui est factum tale pactum per ignorantiam soluens posset solutum repetere. Ita dicit Ias. in l. creditori tuo. in fin. C. de pactis.

Exceptio pacti de non petendo, non potest opponi ante litis contestationem. sed

Exceptio pacti de non agendo potest opponi ante litis contestationem. Bal. in l. peremptorias. viij. col. C. sent. rescin. non poss. in Marg. uer. Exceptio. uer. xx. ubi etiam dicit quod impedit processum, post Inno. in c. primo. de lit. conte. & Bar. in l. si unus. §. pactus. de pac. Io. de Im. & Ale. in l. cum, quis. §. qui ita. de uer. obl. Bal. in l. eleganter. §. si quis post. de condi. inde. & in l. cum quis. C. de iur. & fac. ign. & in l. pacta, quæ contra. in fi. de pactis. doc. in c. constitutus. de rescrip.

Exceptio pacti de non mouendo quæstionem, impedit processum. Bal. in d. uer. xx & Inno. in c. cum uen. ſ. sent. de inst. & potest opponi in uim dilatoriæ, & in uim peremptoriæ.

Exceptionis pacti de non petendo materiam supple per Sp. ti. de exce. §. iij. post uer. sed quæro. & j. uer. Pactum de non petendo. per totum.

Exceptio ne teneatur ultra quam facere possit potest opponi contra instrumentum etiam stante statuto quod nulla exceptio possit opponi. Bar. in l. si filius. ff. ad Maced. & quandocunque:

que:ut ibidem.& ꝫ. † Vide Ias.in l.j.co.iiij.in prin. C.de iur.& fac.igno.

Exceptio ne teneatur ultra,&c est temporalis. Bar. in l.circa.§.deficientium.ff.de mune. & hono.&in l. iij.ff.de excep.& ideo non prodest ei, qui postea locupletior factus est.l. sed maritus. & ibi Barto. C. solut.matrim.l.non tantum.§.eos.& ibi Bar.de execu.tut.

Exceptio ne teneatur ultra, &c. potest opponi etiam in executione. Pa.de Ca.con.clxi.l.ex diuerso.§.fi. & ibi doc.so.ma.in l.ij.C.quod cum eo. l. ex aduerso.§.fi.ff.de solut.matrim.l.Herennius.ff. de re iud.notant doct.in l.prima.C.de iur. & fact. ignorant.Roland.a Val.co.xxviij.nu.7.uol. j. Ae.Mar. Man.

Exceptio ne teneatur ultra,&c.an sit dilatoria, uel peremptoria.Bar.& doc.in l.sunt qui.de re iudi. & in l.iij.ff.de exc.l.si creditores.de separa.

Exceptio ne teneatur ultra, &c. non transit ad hæredes.l.sed maritus.& ibi Bar.C.so.ma.& ꝫ.uer.Maritus conuenitur.uer.viij.

Exceptio ne teneatur ultra,&c.non competit fideiussori.do.& Pe.de Su.in l.tam mandatori.C. de non nu.pec.

Exceptio ne teneatur ultra,datur cuilibet debitori ex liberalitate,& extraneo promittenti dotem.l. si extraneus.de iure dot.

Exceptio ne teneatur ultra,&c.an detur marito conuento actione reali ad fundum dotalem, sicut conuento actione personali.Bal.in l.si maritus.C.solu. ma.Dy.in l.si filiof.data.ff.so.ma.

† Exceptio ne teneatur ultra,&c. quibus personis cõpetat, & quibus non uide supra uer. Debitor pauper.uersic.xx.ubi plenius. Item clerico supra uersi. Clericus conuenitur. Item iudici in syndicatu, & ideo non posset carcerari infra. Officialis syndicatur.uer.xix.

Exceptio ne teneatur ultra,&c.supple.ꝫ.uer. Priuilegium quatenus facere potest,per totum.

Exceptio dominii non potest referri ecclesiæ uendicanti rem alienam, quam ipsa alienauit.Bar.in l.si in alienam.sol.ma.nec minori: ut ibi.Vide ibi plenius per Bal.& per Ale.in l. commodare.ff.commodati.an,& quando agenti obstet exceptio dominii.

Exceptio dominii an, & quando opponi posit contra agentem de possessione.doct.& Pe.de Su.in l. si de ui.ff.de iud.doct.in l.ordinarii.C. de rei uen. Bart. in l.si alienam.sol.ma.Bald.in l.secunda.C. de seruis fugi.

Exceptio dominii an obstet domino agenti ad seruũ fugitiuum.Bal. in l.ij. in fin. C. de ser.fugi. & in l. cum seruum,eo.tit.

† Exceptio dominii non obstat agenti interdicto recuperandæ,secundum Ale.con.lxxviij.in prin. incipi. clarissime doctor uol.iij.

Exceptio dominii perditi propter non obseruationẽ potest opponi per illum in quem dominium est trãslatum,non per extraneum.secundum Bar. in consi.Martinus de Eugubio.per gl.no.in l.ij. ff. si ager uec.uel emph.pet. probatur. in l. is consequenter. §.j cum gl.ff.fa.er.

Exceptio dominii Tu non es dominus:potest opponi in iudicio communi diuidundo.Bar. in l. prima. ff. fa.er.

Exceptio quod hæreditas pertinet ad fiscum,non potest opponi contra agentem iudicio familiæ ercisc undæ.l.his consequenter.in prin.& ibi Bar. ff. fa. erciscund.

Exceptio Tu non es hæres: potest opponi in iudicio familiæ erciscundæ. quando unus possidet totam hæreditatem.Bar.in l.j.ff.fa.er.

Exceptio Tua non interest,quia non es dominus:ponitur supra uer.exceptio quod non audiatur.per discursum.

† Exceptio,Tua non non interest:uide Aquen.in l. ille a quo.§.si de testamento.post alios.colu. j. ff. ad Treb.

Exceptio dominii deficientis obstat agenti interdicto unde ui, quando est notoria.c.ad decimas.de resti. spo.in vi.Inn.in c. constitutus.de fil.præsby. do. de Rota in deci.xvi.item si contra agentem. Item per Ale.con.lxxv.iiij parte.alias non.tex.sin. in l. si quis emptionis.uer.super illis. de præscri.tri.anno. ubi spoliato agenti rei uendicatione nõ obijcitur exceptio dominii.Item nec eius hæredi.Ale.post Bar.in §.Cato.iiij.col.de uer.obl.

10 Exceptio notoria dominii deficientis obstat agenti ad reuocationem attentatorum appellatiõe pendente.Io.de Imo.& doct. contra But.in c.bonæ memoriæ. de appell. & tenet Rota. in deci. præalleg. item si contra agentem.in fi.ubi subdit quod iudex ex officio potest reuocare attentata, licet constet notoriè de non dominio agentis reuocatoria: sed possessio non restituetur tunc agẽti, secundum Rotam ibi, in fin.Sed contrarium not. in c. si constiterit.de accusa.& ibi Ioan.de Imo.& Pe.de Peru. Sed dic.quod quando uertitur periculum animæ, exceptio tituli deficientis obstat agenti reuocatoria attentatorum appellatione pendente,secundum But. in d.c.bonæ.antep.col.& Gemi.in d.c.ad decimas. de rest.spol.in vi.

Exceptio dominii non obstat agenti ad mutuum.& ꝫ. uersi.Quæstio.

Exceptio dominii non obstat agẽti petitorio contra spoliantem.textus sing.secundum Bald. in l. si quis emptionis.§.sed hoc super illis.C.de præscrip. trigin annor.uide Bald. in l.cum seruum.& in l. ij. C. de ser.fug.

Exceptio dominii obstat agenti possessorio iudicio cõtra inuasorem clandestinum.tex.sing. in l. si de eo. §.fi.de acq.pos.secundum Ang.in d. §. sed hoc super illis.l uitia.de acq. pos. Dy.in regula, qui ad agendnm.in vi.Bar.in l.si de ui.ff.de iud.gl.in l. cum quærebatur.C.unde ui.ubi uide.

Exceptio dominii tertiæ personæ nõ obstat agenti uti possideris.Bar.sing.in consi. Martinus de eugubio. per l.j.& ij.ff.uti pos.contra glo.in l. cum seruum. C.de

C.de fer.fugit.

Exceptio dominii non obstat agenti condictione ex. l.meminerint.C.unde ui.secundum Barto.ibi. secus quando agitur condictione.ex.l.fi.e.tit. secundum Bar.ibi.

Exceptio dominii incontinenti probandi obstat agenti possessorio recuperandæ pro possessione uacante ab aliis occupata:secundum glo.& Bar.in l.fina.C. unde ui.alias secus secundum Bar.in l.meminerint unde ui.& in l.prima.C. si per uim, uel alio modo. Adde secundum Abb. in cap.literas. de rest. spo ꝙ exceptio dominii deficientis nõ obstat agenti possessorio recuperandæ,etiam si probatio offeratur in continenti,ut ibi.

Exceptio dominii opposita obstat,si opponẽs ẽ admissus ad probandum.c.primo.de rest.spo.Bar.& doc. in l.naturaliter.§.nihil commune.de acq pos.contra Bal.in l.ordinarii.C.de rei uend.ad fin. † Et Feli.in c.inter monasterium.col.xvi. statim post medium.de re iud.]

Exceptio dominij obstat agenti possessorio retinendæ.Dy.in regula,qui ad agendum.in vi.Cy. in l. in certi.ad fi.C.de interdi.Car.in cle.prima xvi.q. de causa pos. ubi etiam idem dicit in possessorio adipiscendæ,non recuperandæ.& per Abb.in c.literas de rest.spo.gl.in l.si de ui.ff.de iud.& in l.ij.§. quædam.ff.de interdi.Barto.in l.si coloni. C. de agr. & censi.lib.xi.Ang.in l.si de eo.§.fi.de acq.pos. & ibi Ray.Imo.& Pau.de Ca.Cyn.in l.fi. C. edi.di Adri. tol.dummodo opponens offerat se probaturum in continenti gl.in d.l.si de ui.licet Bar.sentiat contra in d.l.naturaliter.§.nihil commune. & in l. prima. si per uim, uel alio modo . Quod etiam dicendum est in omnibus possessoriis.glo.in d.l. si de ui Vide Bar.& Bal.in d.l.fi.de edi diui.Adria. tol. Et adde ꝙ si pars agens possessorio protestatur ne procedatur super exceptione dominii opposita.licet postea probetur de dominio,nihil releuat.no. in c. primo. & ibi doct.& Io.And.de rest.spo.& Bar.in d. §. nihil commune.ij.iiij.& v.combinat.& in l.prima.§. sed si is.de oper.noui nun.& in l.si de eo.§.fina. de acq.pos.Vide Bar.Cep.in cautela.clxiij.& omnino per Abb.in d.c.literis.de resti.spol.

10 Exceptio dominii potest opponi agenti ex edicto diui Adriani tribus casibus de iure ciuili,sed de iure canonico simpliciter potest opponi,per cap. filius. de testa.Bal.in l.prima.in prin.C.si de momen.pos. fue.appel.

Exceptio dominii non obstat, quando reus possidens negauit se possidere , propter quod possessio transfertur in actorem,licet reus mendax opponat exceptionem dominii.Bar.in l.fi.ff.de rei uen.

Exceptio dominii repellit Publicianam . l. Paulus . & ibi Bar.ff.de Publiciana.

Exceptio dominii,quæ requirit altiorem indaginem, non obstat agenti interdicto adipiscendæ possessionis.l.constat.& ibi Bal.C.quorum bonorum.

Exceptio de iure tertii an , & quando opponatur.in Sp.de loca.§.vi.uer. lxvi. & ĵ. eo.per discursum.& Old.con cxxxix.

† Exceptionem de iure tertij exclusiuam opponere licet.d.Pe.Phil.Cor.in con. lxv. incip.licet.in litera m,in prima parte.]

Exceptio potest opponi per tertium pro interesse suo l.Tiria.& ibi Bar.& doc.ff.sol.mat. Item pro interesse alterius.ĵ.uerb.Tertius.uer.ij.

Exceptio emphyteusis finitæ etiam per tertium opponitur.Bal.in addi.Sp.de loca.uersic. si emphyteuta.

† Et quid de exceptione canonis non soluti, uide do. Pe.Phi.Cor.in consi.ccxxvij.incip. in hac . per totum.in j.parte.& ĵ. in uersi. Exceptio canonis non soluti.uer.j.

Exceptio de iure tertii post sententiam non potest admitti.l.is a quo.de rei uen Bal.in l.cum seruum.C. de ser.fugi.

Exceptio de iure tertij per possessorem an opponatur. ĵ.Possessor conuenitur.uer.lxxvii.

Exceptio iuris seruitutis tertii non admittitur . Bald. in d.l.cum seruum.de ser.fugi.

Exceptio de præscriptione tertii an possit opponi . ĵ. Exceptio præscriptionis.uer.vii.

Exceptio præscriptionis tertii an admittatur.l. si quis emptionis.§.si uero.C.de præscri.tri.anno. & Ale. in l.indebiti.l.fi.de cond.indeb.

Exceptio iurisdictionis tertii an admittatur. Bal. in l. cum seruum.C.de ser.fug.

Exceptio confiscationis non potest obiici , nisi per fiscum.gl.in l.his consequẽ er.§.sed an.fa.er. & Bal. in l.j.C.in quib cau.in inte.res.non est neces.in fi.& Ale.in d.§.sed an.

Exceptio de iure tertii tacentis an admittatur.Bal. in l.j.ff de excep.rei iudi.Pa.de Ca.con.cxl.

Exceptio de iure tertii an, & quando admittatur.in l. qui liberis.§.testamento.ff. de bon. pos. secundum ta.Bal.in l.cum seruum.de ser.fu.& in l.si cui. in fi. C.de non nume.pec.& in aut.qui rem.de sac.sanct. eccl.& in l.indebiti.§.si numi.de cond.inde. Bar.in l.ij.de excep.rei iudi.Pau.de Ca.con.cxl.& ĩ.e.uer sicu.v.

† Exceptio de iure tertii non potest opponi nisi funditus absorbeat ius agentis.do.Pe.Phi.Cor. in con. cij.inci.uisis.in litera e, la.ij.in ij.parte.]

Exceptio de iure primi creditoris opponi non potest per possessorem pignorum contra secundum creditorem.in Spec.de pet.& po.§.ij.uer.item nunquid potest.

Exceptio quod hæreditas pertinet ad fiscum,non potest opponi contra agentem iudicio familiæ erciscun.l.his consequenter.§.primo.& ibi Bar.ff.fam. erciscun.

Exceptio metus purgati per actum spontaneũ obstat agenti actione quod metus causa ut spoliatus ante omnia restituatur : quia tunc non debet restitui.Bar.in l.ij.in fi.C.quod metus causa.

Exceptio metus facit solutum repeti.Cy.Bar.& Bald. in l.ij.C.quod metus causa.Ale.in l. si quis cum aliter.de uerborum obl.

Exceptio

❧ Exceptio metus, usis malæ fidei xxx. uel xl. annorum spacio ita prorsus tollitur, Vt posteà opponi nullo modo possit. Iaso. in termin. co. lxxij. uolu. j. Ae. Mar. Man.

Exceptio metus debet opponi etiam si constet de metu. alias releuat. Bart. post gl in l. si unus. §. pactus. ff. de pac. ix. col.

Exceptionis metus materiam supple. infra uer. Metus per discursum.

Exceptio non numeratæ pecuniæ omissa per debitorem potest opponi per eius creditores. l. si cui. C. de non nu. pecu.

Exceptio non numeratæ pecuniæ potest opponi per minorem quandocunque usque ad annos. xxix. l. si. cum glo. C. in qui. cau. in inte. resti. non est ne. Bal. in addi. Spe. de resti. in inte. uers. papa. & ibi Spe. §. ij. & infra. eo. uer. xlix. & antep.

Exceptio non numeratæ pecuniæ potest opponi per confessum infra biennium in contractu mutui non post de iure ciuili. l. in contractibus. in prin. & in toto ti. C. de non nu. pec.

† Exceptio nõ numeratæ pecuniæ cui competat, contra quem an sit in rem, an competat campsori, an possit opponi cõtra singularem successorẽ, & quando illam opponens non probat, an illi possit renunciari: & plura alia. Vide Ange. Are. in §. idem iuris. col. ix. usque ad finem. Insti. de actio. Sed

Exceptio rei non traditæ, uel non numeratæ pecuniæ potest in alijs contractibus opponi intra triginta dies. d. l. in contractibus. §. sed quoniam. Quod uerum, nisi confessio fuerit facta coram quinque testibus quia tunc statim præiudicat, nec, potest exceptio opponi. glo. fi. in aut. nisi rogati. in fi. C. de testi. Sed Bal. ibi dictam glo. reprobat quòd imo potest opponi exceptio, nisi confessioni sit annexa refutatio, uel pactum, seu dispositio liberãs debitorẽ per l. si ex pluribus. in prin. ff. de sol. & l. tale. primo respõso. ff. de pac. Vide Bal. in l. si ex cautione. in j. op. C. de nõ nu. pe. & j. eo. uer. vij. Vide in Spe. de exce. §. iij. uer. qd de excep. & §. iiij. uers. sup excep. & confes. §. ij. uer. xvj. §. iij. uer. quod autem. & seq.

Exceptio non numeratæ pecuniæ non potest opponi, quando proceditur de æquitate. Bald. in l. si pro ea. C. mand.

Exceptioni non numeratæ pecuniæ si renuntietur per confessum probatur uera numeratio. Bal. in l. pecuniæ. C. de solu.

Exceptio non numeratæ pecuniæ contra confessionẽ factam in scriptis datur in biennium, sed contra factam in uoce competit etiam post bienniũ. gl. in l. si non singuli. C. si cer. pe. & in l. qui pecuniam. & ibi Gul. e. ti. Vide gl. in aut. rogati. C. de testi. & Car. in l. si ex cautione. ubi tenet cõtra gl. C. de nõ nu. pe. uidelicet nisi facta sit corã quinque testibus rogatis: ut per d. gl. & ibi doc. Sed Bal. in d. l. si ex cautione. x. q. dicit quòd confessio sine scriptura cum lapsu biennij probat numerationem ut supra eo. uer. iiij. & omnino Alexan. in l. ita stipulatus. §. Chrysogonus. de uer. obli. ubi ponit an contra confessionem sine scriptis coram testibus factam ultra biennium detur exceptio non numeratæ pecuniæ uide ibi in v. charta † Et per Feli. in c. si cautio. de fide instru. in xv. col. uer. fallit tertio.]

Exceptio non numeratæ pecuniç non limitata tempore non habet locum in contractibus non celebratis in scriptis. glo. & Bar. in l. si non singuli. C. si cer. pe. & §. proxime.

❧ Exceptio non numeratæ pecuniæ, quanquam opponi post biennium non potest debitor tamen, iudicis implorare officium potest. l. in cõtractib. §. illo. C. de nõ. nu. pec. Bal. in l. illicitas. in prin. ff. de offic. præsid. Belendin. in c. fin. de solut. Hyp. de Marsili. in singul. cclxvij. Roland. à Val. co. 1. nu. 57. uol. 1. Ae. Mar. Man.

Exceptio pretij non soluti an, & quando opponatur & de ea uide supra. uer. Exceptio. uer. lxxxvij. & seq.

Exceptio non numeratæ pecuniæ post biennium non datur uiro confesso se habuisse decem ab uxore ex causa mutui, si uir allegat se confessum fuisse spe futuræ numerationis: sed si allegat exceptionẽ simulationis, secus est. Bal. in l. neque. C. de compensa.

Exceptio non numeratæ pecuniæ non potest opponi per confessum in testamento cum iuramento. Bal. in l. fi. C. de non nu. pec. secus si in contractu confessus sit etiam cum iuramento. d. l. fi. & ibi do. & Bal. nisi ei sit renuntiatum cum iuramento: ut ubi Bart.

Exceptio non numeratæ pecuniæ competit etiam fideiussoribus, inuito reo. Bal. in l. si cui. C. de nõ nu. pec. no. in l. tam mandatori. eo. tit.

Exceptio non numeratæ pecuniç in scriptis debet proponi corã iudice loci cõtractus, ẽt absente aduersario l. i cõtractibus. §. i omni. & ibi Bal. de nõ nu. pe.

Exceptio nõ numeratæ pecuniæ potest opponi ẽt die feriata. Bal. in d. l. in contractibus. §. fi. de nõ nu. pe.

Exceptio non numeratæ pecuniæ interrumpit præscriptionem. Bal. in d. l. in contractibus. §. fi. de non nu. pec. & in d. l. hanc quærelam.

Exceptio non numeratæ pecuniæ non potest opponi obligationi, quç primam originem trahat aliunde, quam ex numeratione. l. aduersus. & ibi Bal. C. ad Velleia. & in l. aduersus. de non nu. pec.

Exceptio non numeratæ pecuniæ competit debitori contra confessionẽ, etiam si pignus tradidit creditori, quando aliud repetit actione pignoraticia. l. 1. & ibi Bal. C. de non nu. pec.

Exceptio non numeratæ pecuniæ opposita respectu partis operatur idẽ quod opposita respectu totius. l. ij. & ibi Bar. & Bal. C. de non nu. pec.

Exceptio non numeratæ pecuniæ si non competit potest implorari officiũ iu. Bal. in l. si ex cautione. ix. q. C. de nõ nu. pe. & in l. in cõtractibus. in prin. e. ti.

10 Exceptio nõ numeratæ pecuniæ potest tolli per statutum quo ad forum laici: sed quo ad forum episcopale onus probãdi nõ numerationem trãsfertur in debitorẽ confessum: quia negatiua probata nõ ualidat statutũ: sed quo ad forũ cõscientiæ ueritas iudicatur, Bal. in l. si ex cautione. in fi. de non nu. pec.

Exceptio non numeratæ pecuniæ an possit opponi, si sta-

loco proponatur officium iudicis de æquitate canonica per calumniam. Bal. in l. in contractib. in prin. de non num. pec.

Exceptio non numeratæ pecuniæ non potest opponi contra confessionem de recepta emanatam super acceptilatiõe Bar post gl. in l. si ex plurib. ff. de sol. per l. si acceptilatum. de accepti. in add. Sp. de exce. uer. j. per. Bal. & ī. e. uer. xxvi.

Exceptio non numeratæ pecuniæ habet locum in contractu mutui, & dotis, non in aliis contractib. gl. in l in contractib. in prin. de non nu. pe. Sed ibi Bal. in j. q. dicit quod in aliis contractib. confessio statim præiudicat, nisi probetur negatiua, uel error uel simulatio. & ī. e. uer. xxii.

☙ Exceptio non numeratæ pecuniæ, qui non est auxilio ei, qui primo depositum se accepisse confessus est, & postea negatur. l. in contractib. §. j. C. de no. numer. pecu. Iaso. & Fra. Curt. min. in l. ij. in principio. ff. si cert. pet Iaso. in l. j. col. j. C. de edend. Feli. in c. si cautio. col. viij. uer. Tertio fallit. de fid. instr. Fra. Cur. minor. in l. Bona fides. col. pen. ff depos. Roland. a Val. co. xvii. num. 7. uol. primo. Mar. An. Nat. co. ccccxxviii. nu. 4. uol. ij. Ae. mar. Ma.

Exceptio non numeratæ pecuniæ non potest opponi contra transactionem. l. si transactionis. C. de non nu. pec. Quod est uerum, secundum Bal. ibi. & Inn. in. c. grauis. de dep. nisi transactio facta sit in fraudẽ usurarum.

Exceptio non numeratæ pecuniæ opponi non potest per debitorem, qui recognouit debitum ex inteual lo. l. cum fidem. & ibi Bar. & Bal. C. de non nu. pec. Quod uerum, secundum Bal. ibi, in fi. nisi fraus colligatur, ut quia tempore mutui fuit actum de recognoscendo debitum ex interuallo, & ad hoc fuit cõstitutus procurator ex cau sa feneratoris.

Exceptio non numeratæ pecuniæ non potest opponi per fideiussorem pro alio promittẽtem, uel se principaliter obligantem. l. frustra. & ibi Bal. C. de non numera. pec.

Exceptio non numeratæ pecuniæ potest allegari per tertium, puta creditorem uendentis dicentem alienationem in fraudem factam: do. Pet. Philip. Cor. in consi. ccxxx. incip. uidetur per totum. in secunda parte.

Exceptio non numeratæ pecuniæ opponi non potest per campsorem pro alio promittentem soluere alteri. Bal. in d. l. frustra. de non nu. pec.

Exceptio non numeratæ pecuniæ transmittit ad hæredem, nisi sit sopita tempore. l. si intra. & ibi Bal. C. de non nu. pec. & prodest hæredi: ut ibi per Bar.

40 Exceptio nõ numeratæ pecuniæ, quæ incipit currere in defunctum, continuatur etiam in hæredẽ pupillum. Bar. in l. si intra. C. de non nu. pec.

Exceptio non numeratæ pecuniæ potest opponi p modum quærelæ a debitore intra triẽnium contra creditorem etiã non agentem, scilicet ad domum, uel personam creditoris uel coram iudice. d. l. si intra & ibi Bal. C. de non nu. pec.

Exceptio de non numerata pecunia contra stipulationem an & quando possit opponi. Bal. in l. cum ultra. C. de non nu. pec.

Exceptio non numeratæ pecuniæ opposita per fideiussorem an obstet creditori, si principalis debitor cognoscat debitum, & fatetur uerum esse, non obstante exceptione non numeratæ pecuniæ. J. uersi. Fideiussor excepit. uer. xxxv.

Exceptio non numeratæ pecuniæ opposita per fideiussorem creditori, tollitur per numerationem postea factam per creditorem debitori. gl. in l. tam mandatori. de non nu. pe. Quod uerum, secundum Bald. ibi, nisi debitor sit inops, & fugitiuus: quo casu uidetur ei numeratum in perniciem fideiussoris: ideo non tollitur exceptio iam opposita.

Exceptio non numeratæ pecuniæ per creditorem confessum non numerasse potest opponi intra bienniũ non post. Bal. in l. in contractibus. in prin. iiij. q. C. de non nu. pec.

Exceptio non numeratæ pecuniæ in deposito non admittitur. l. in contractib. §. sed quoniam. C. de non nu. pec. Quod est uerum, siue per deponentem, siue per depositarium opponatur. gl. & Bal. ibi. Item uerum, nisi fraus committatur, ut quia mutuum cantet sub nomine depositi: secundum Bal. ibi. Idem si in deposito transeat dominium nisi de fraude constet: ut ibi per Bal.

Exceptio non numeratæ pecuniæ competit etiã post biennium, si excipiẽs uelit in se suscipere onus probandi. Bal. & doc. in l. in contractib. in fi. & in l. si ex cautione. de non nu. pec. ubi Bal. in ix. col. dicit quod post biennium numeratio præsumitur, sed potest probari contrarium. & Pe. de Su. in rub. e. tit. ad fi. Vide in Sp. de prob. §. j. uer. primum est ubi ponit cui incumbit probatio. & Ale. in l. si ita. §. Chrysogonus. xv. col. de uer. obl.

Exceptio non numeratæ pecuniæ datur etiam confesso, non tamen sub spe futuræ numerationis. Bal. in l. si ex cautione. C. de non nu. pe. & Ale. in l. ij. §. fi. si cer. pe. & Io. de Im. in c. si cautio. de fid. instru.

Exceptio non numeratæ pecuniæ potest opponi per minorem, etiam qui promisit soluere cum iuramẽto, etiam post biennium, quod ei non currit. Bal. in in l. fi. C. de non nu. pec.

50 Exceptio non numeratæ pecuniæ potest opponi contra confessionem liberatoriam, & contra promissionem reddendi instrumenti cancellati, uidelicet intra trigĩnta dies. l. in contractib. §. super cæteris. & ibi Bal. C. de non nu. pec.

Exceptio non numeratæ pecuniæ quib. casibus opponatur per creditorem pro suo debitore contra aliũ creditorem. tex gl. & doc. & Pe. de Su. in l. si cui. C. de non nu. pec.

Exceptio non numeratæ pecuniæ an sit peremptoria. Bal. in l. iij. ff. de excep.

Exceptio non solutæ gabellæ admittitur inter mercatores Bal. in l. si pro ea. C. mandati.

Exceptio non numeratæ pecuniæ contra guarentigiã opponi potest de iure communi. Bald. in addi. Specu. de app. uersic. sed nunquid contra præceptum.

Bal.post.Cyn.in l.in contractibus.in fi.prin.de nō num.pec.nisi per statutum disponatur contra:ut ibi per Bal.

Exceptio non numeratæ pecuniæ non potest opponi contra confessionem uel præceptum in iudicio factum.Bal.in d.l.in contractibus.in prin.de non nu. pec.

Exceptio non numeratæ pecuniæ datur contra confessionem: sed exceptio in factum datur contra annexam promissionem.Bal.in add.Sp.de excep. uer. exceptio.non nu.pec.

Exceptio non numeratæ pecuniæ an opponatur per confessum habuisse & recepisse decem a Titio.glo. Bar.& Ang.in l.si ex pluribus.de sol.quod sic. & s. eo.uer.xxxiij & lxviii.

Exceptio non numeratæ pecuniæ opponitur contra instrumentum confessatum,etiam stante statuto q non possit opponi nisi exceptio simulationis.Bald. in l.iij.C.de postul.& in l.pecuniæ.C.de solut. ubi dicit secus, quando statutum dicit quod instrumentum habet uim sententiæ.

Exceptio nō numeratæ pecuniæ non pōt opponi per thesaurum,uel exactorem publicum.l.in contractibus.§.sed quoniam.& ibi Bal.de non nu. pec. facit. l.iiij.C.de iure fisci.lib.x.

Exceptionis non numeratæ pecuniæ materiā uide in Sp.de exce.§.iij.usq; ad uer.sed quæro.& de renun. & conclu.uer.item exceptio non nu.pe. & seq.

60 Exceptio non numeratæ pecuniæ , an & quando currat contra ecclesiam.uel contra minorem:& an contra eam, uel ad eā opponendā detur restitutio in integrum ecclesiæ,uel minori.in Sp.de rest. in integ.§.ij.uer.hoc aūt.& seq.& s.eo.uersic. ij. & xxı.

† Et per Fel.in c.si cautio.de fide inst.]

✱ Exceptio non numeratæ pecuniæ non potest opponi,cum animam agens defunctus pecuniam se accepisse est confessus.Bal.in l.iuxta.C. de non num. pec.Riminal co.xl.no.44.Ac.Mar.Ma.

Exceptio non numeratæ pecuniæ non pōt opponi per hæredem, si testator in testamento confessus est se recepisse dotem uel mutuum. s. Confessio testatoris.uer.j.

† Et per Fel.in dicto.c.si cautio.

Exceptio rei non traditæ an opponatur contra instrumentum,stante statuto quod nulla exceptio opponatur.Bal.in l.ex prædiis.C.de euic.q non,si oriatur ex eodem contractu actio & exceptio.Quod etiam tenet Bal.in l.peremptorias.iiij. col. C. sen. rescin.non pos.

✱ Exceptionem rei non traditæ opponi posse quamquam iure est municipali cautum,nullam aduersus instrumentum exceptionem admittendam , tradit Bal.in l.ex prædiis.C.de euictionib.Alex. co.cxix. col.ij.uol.j.Dec. co.viii.col.pe.co. ccccxxi. nu. 2. Riminal.co.lxxxix.nu.2.uol.j.Ac.Mar.Ma.

Exceptio non numeratæ dotis intra quantum tempus competat marito uel hæredibus suis contra repetentes dotem.no.in l.fi. cum aut.ibi posita.C.de do.cau.non nu.quod intra annum, si matrimonium solutum sit intra biennium: sed per decem annos, sed post biennium durauit,Inta tres menses datur exceptio : post decennium uero soluto matrimonio non datur exceptio.

Exceptio dotis non numeratæ opponi non potest si constet de numeratione per instrumentum uel confessionem.l.in contractibus.§.sed quoniam. de nō num.pecu.l.si uoluntate.C.de do.promi.l.fin. cum authen ibi posita.de do. cau.non nu. Ioan. de Por. in l.si diuortio.de uerbor.obliga. & Barto.in d.l.fi. ubi dicit secus , si constet de ea per scripturam priuatam.

Exceptio dotis non numeratæ potest opponi,quando dos consistit in pondere, numero,uel mensura:non si in aliis rebus mobilibus, quia tunc confessio statim præiudicat.Bal.in l.in contractibus.j. q. C. de non nu.pec.

Exceptio dotis non numeratæ competit etiam uxori soluto matrimonio confitenti recepisse dotem.glo. & doct. in l. in contractibus.de non nu.pec. Quod uerum,scilicet intra triginta dies:secundum Pa. de Cast.& Pe.de Su.ibi.Vide Bal.in l. pecuniæ. C. de solu.

✱ Exceptio dotis non numeratæ non a uiro tantum, eiusve hæredib.sed etiam ab eius creditorib.potest opponi.l.si cui & ibi notat.C. de non num.pec. gl. ij.in l.si quis posthac.C.de bon.proscrip.Lud.Gozad.co.xlij.nu.j. Ac.Mar.Ma.

Exceptio dotis non numeratæ non competit marito bis confesso se recepisse dotem,uel etiā semel,quando constat de sola promissione.Io.And in add. Sp. de dona.inter uirum & uxo.Pet.de Sun. in l.in contractibus post glo.de non nu.pecu.& ibi casus.in §. sed quoniam.ubi Bal.in fin.dicit quod opi.glo.uerior est,quam Petri,scilicet quòd cōfessio uiri post promissionem ei factam non nocet: quia obstat exceptio intra tempora statuta per aut. quod locum. de do.cau.non numer.

Exceptio dotis non numeratę an sit peremptoria.Bal. in l.iij.ff de excep.

✱ Exceptionē dotis non numeratæ uir opponere nō pōt,cum a tertio aliquo dotē se recepisse est confessus Sal.in aut.sed iam necesse.C.de don. propte. nupti.Ias.in §.fuerat.col.xxj. institutio. de action. Hyp.Mar.sin.cclxxxv.Rol.a Val.co.xciij.nu. 26. uol.j.Ac.Mar.Ma.

Exceptionis nō numeratę dotis materiā supple in Sp. de exce.§.iiij.uer.super exceptione non nu.pec.usque ad uer.sed quoniā.& s.uer. Dos confessata.per totum.& in Sp.de renun.& conclu.uer.itē exceptio non nu.pe.& uer.seq.

† Et per Fel.in c. si cautio.de fide instr.in xviij.col.uer.in ea,gl.cum plurib. seq. ubi nonnulla ad materiam.& notanda.]

Exceptio mandati contra procuratorem . per constituentem potest quandocunque opponi, nisi constet de mandato , uel ratihabitione.Barto.in l.Pomponius.§.rati de procu.& in l. licet.C.eod.tit.ubi dicit uerum etiam si sit legitimatus per iudicem:quia non nocet domino absenti & non citato.

Exce-

Exceptio falsi tutoris potest opponi post litis contestationem.l.ij.§.idem Pomponius.& ibi Bar.ff. quod fal.tut.aut.& ibi doc.

Exceptio falsi procuratoris potest opponi quandocunque post litis contestationem.l.ij.& ibi Barto.C.de eo,qui pro tutor.& l.Pomponius.§.rati.per Barto.ff.de procu. quem etiam uide in l.eleganter. §. si quis post.de condi.indeb. Quod uerum etiam si oppones sciuit illud,cum quo litigauit,esse falsum ꝓcuratorem.Bart.in l.licet.prima.& ulti.col. de procu.& in d.§.rati.& Ale.consi. lvij. iiij. parte. etiam post sententiam in executione. in Specu. de excep. §.iij uer.hoc tamen fallit.& uer.quid de falsi. & de sen.§.ix.uer.in summa.Sed Ang.cõtra in d.§. rati. quando procurator obtinuit:secus si succubuit.Barto.in d.§.rati.& Cyn.in l.optimam. de contrah. & com.stip.& Io.de Milis.in repertorio.uer.Exceptio ista.

Exceptio Tu non es procurator:potest opponi quandocunq; usque ad sententiam.Sed

Exceptio Tu non potes esse procurator:debet opponi ante litis contestationem non post.Bar.in l.ita demum.C.de procu.quem uide in l.Pomponius. §. rati.ff.eod.tit.& in l.licet.& ibi Bal.C. eod. titul. sed contra monachum sic : quia non fit dominus litis per litis contestationem.Cardin.in cle.iij. ix. q. de proc. † sic per Fel.in c.exceptionẽ.de exce.in xiij. col.ubi dicit quod opponi potest in quacunque parte iudicij.& per Bal.in l.qui procuratorem.§. si qs. de proc.] Vnde

Exceptio Tu non potes esse procurator, quia fœmina: non opponitur post litis contestationem, sed ante. gl.& Bar.in d.l.ita demum.

Exceptio Non es procurator,quia habes salarium:nõ admittitur.Bar.in l.litem.C.de proc.& in l.j.ff. eo. tit.Bal.in l.j.C.man. ubi dicit ꝙ non repellit procuratorem ab agendo.

Exceptio pacti de quota litis contra procuratorem, repellit eum ab agendo.l.litem.& ibi Bar.C. de procura.

Exceptio contra procuratorem opponitur quinq; modis, scilicet Tu non potes esse procurator. Item quod constituens nõ potuit constituere. Item quia in hac causa non admittitur procurator.Item quod non cauit.Item quod non est procurator. Ita Bart. in l.licet.C.de proc.

20 Exceptio Tu non es procurator:non potest opponi post quam iudex pronuntiauit eum esse legitimum,uel quando productum est instrumentum publ cum mandati in iudicio : nisi opponens uellet assumere in se onus probandi negatiuam : quod potest facere,probando reuocationem, uel falsitatem instrumenti, nisi de reuocatiõe uel falsitate iam fuerit cognitum.Bar.no.in l.licet.C.de proc. Ange.in aut.ut sponsa.largi.§.ex hoc insuper.col.ix.& infr. Legitimatio mandati.uer.pe.& Ale.con.lix.ij.parte.& con.lvij.iiij.parte.

Exceptio mandati,uel aliæ procuratoriæ, & non concernentes factum principale, dicuntur de apicibus iuris, & non possunt opponi in curia mercatorum in quem de æquitate procedi debet ex forma statuti.Bal in l.si pro ea.ul.col.C.mandati.

Exceptio quod non debet admitti procurator, non potest opponi in conclusione causæ, uel post. Rot. in decisio.cccclxxxvij.si clericus, &c. in nouis. & per Ale.in l.pe.ad fi.ff.de pub.iud.

Exceptio Tu non es procurator:potest opponi,etiam si procurator litigans sit approbatus per partẽ asserentem in aliquo actu ipsum esse procuratorem: ut tenet Alexan.consi.lvii.redemptoris, &c. circa id, de quo,&c.parte.iiij.Adde contra infra mandatum legitimatum,& omnino per Bar.in l.licet.j. & ult. de proc.

Exceptio contra procuratorem in causa capitali potest opponi quandocunque, & impedit processum futurum,non iam factum.doc.& Ale.in l. pe. ad fi. de pub.iud.

Exceptio procuratoris falsi, uel non legitimi, omissa in causa principali, non potest opponi in causa appellationis.doc.in l.ita demum.C. de procu. & ibi per Bal.& ĩ.exceptio quando.uer.ix. & xxij. Ang. in l.Pomponius.§.rati.de proc.

Exceptio falsi procuratoris quando opponatur absq; eo quod opponens suscipiat in se onus probandi.Inno.in c.quoniã contra.de proba.& ibi Ioa. And.in Nouella,contra Host. Sed Inno.dicit uerum, si opponens ignorauit a principio ipsum esse falsum.Secus si sciuerit:quia non auditur,nisi assumat in se onus probandi.Et ita procedit opi.Host.gl.in l.licet C.de proc.ubi uide Bar.

Exceptio Tu non es procurator:si non opponitur,sed petitur copia mandati cogitur procurator officio iudicis, etiam post litis contestationem ostendere. gl.fin.in c.j.de elec.in vi.Bald.in l. exceptionem.ij. col.C.de prob.

Exceptio cessarum actionum alteri an opponatur creditori per debitorem.Bal.in c.quid ergo. de inuest. de re ali.facta.

Exceptio contra prælatum agentem in iudicio.qualiter opponatur.Bal.in add.Sp.de acto.uer.fin. & ibi Spec.uer.item contra prælatum, scilicet tu non es prælatus, nec in quasi possessione prælaturæ, nec haberis pro prælato.

20 Exceptio contra syndicum ꝙ sit constitutus a minori parte,uel aliter illegitimè, potest opponi etiã post litis contestationem,& debet probari per excipientem, quando apparet instrumentum de eius cõstitutione:alias debet probari per syndicum ꝙ fuerit legitimè constitutus.Bal.in add.Sp. de syn.uer. exceptio ꝙ syndicus.

Exceptio falsi tutoris exclusa principali per cautionẽ rati sponte admissam, potest iterum opponi in causa appellationis:quia cautio non extenditur ad causam appellationis.Bal.in addi.Sp.de tuto. uer.exceptio falsi tutoris.

Exceptio Tu es minor, & ideo non potes esse procurator,opponi potest quandocunq; contra procuratorẽ.l.ij.§.j.ff.qui satis.cog.l.j. C. qui legit. perso.

Barto. in l. minor. ff. de proc. Vide no. in l. exigendi. C. de pro. ubi dicit Bar. quod post litem cótestatam non potest opponi, sicut nec exceptio Tu es miles. Item

Exceptio Tu es minor: non reddit iudicium retro nullum: alias quandocunq; posset opponi. Bar. in d. l. exigendi. per l. licet. eo. tit.

Exceptio potest quandocunque opponi contra eum, qui per se non potest stare in iudicio, nec pro alio. Cy. in in d. l. ita demum.

✠ Exceptio deficientis mandati & usque ad sexcentos annos ac etiam ultra potest opponi Alexa. in. l. sciédum. ff. de. uerbo. oblig. Fran. Curt. mai. co. xlix. nu. 20. Ae. Mar. Man.

Exceptio Tu non es procurator: an possit opponi procuratori petenti executionem sententiæ, ad impediendum eam. per Bal. in addi. Spe. de sen. uer. procuratori. & Io. Papi. in Summa, in libello rei. uer. Si non procurator quod sic, etiam si sit admissus de facto, uel etiam legitimatus in prima causa. Cy. in. l. licet. iiij. q. C. de procura.

Exceptio Tu non es procurator: præcedit exceptioné suspicionis, & debet gradatim opponi. Bal. in. l. exceptionem. iij. col. C. de proba.

Exceptio Tu non es procurator, syndicus, uel prælatus, uel tutor, an & quando admittantur ante litis contestationem, & an retardent iudicium: uide ple in Spe. de acto. uer. sed pone quidam. & seq. Vide ét in tit. de excep. §. ij. post uer. porro. & in. §. iii. usque ad uer. sed quæro.

Exceptio recusationis est dilatoria: & debet opponi ante litis contestationem. j. uer. Recusatio. uer. iij. iiij. & vi.

Exceptio recusationis debet prior opponi ante alias. in Sp. de recusa. & s. Exceptio contra iudicem. uer. xxxix. j. uer. Recusatio. uer. vi.

Exceptionis recusatiõis materiam supple. j. uerbo Recusationis. per totum. & j. uer. Exceptio suspiciõis. & s. Exceptio contra iudicem. per totum.

Exceptio suspicionis iudicis omissa non potest amplius obijci, cum uideatur comparens in iudicem consentire. c. insinuante. de of. dele. & infra Recusatio. uer. vi.

Exceptio suspitionis loci non tuti potest opponi per quencunque, etiam sine mandato, & satisdatione. Ang. no. in disputatione, Bononiensis ciuitatis suæ bannitus. in fin. & Plu. in cap. ex parte. ij. q de app. Innoc. in c. ueniens. de accu. ubi Ioa. de Imo. aliter loquitur.

Exceptio suspicionis loco iudicij omissa per reum citatum in principio iudicij, potest opponi quandocunque, etiam ad actus futuros. supra Citatus. uer. cxxx. & clxi.

Exceptio suspicionis loci potest quandocunque opponi, etiam post litis contestationem. Io. de Im. in ca. ex parte. de app.

Exceptio suspicionis contra iudicem, etiam quæ superuenit post conclusum in causa opponi potest. Io. An. in cap. cum dilectus. de ord. cog. per c. auditis. de proc. quia in notoriis iudex ut suspectus non recusatur, sed conclusio in causa facit notorium. gl. in c. significauerunt. de testi. Ita Lud. in sing. uer. Exce-

† ptio dilatoria. † Et per Fel. in c. insinuante. circa fi. de of. deleg.]

Exceptio suspicionis obstans deleganti, non obstat de legato. Bar. in l. prætor. ff. de iuris. om. iud.

Exceptio suspicionis tollitur per consensum procuratoris in iudicem. Bal. in addi. Sp. de rescrip. præsenta. uer. consensus.

Exceptio suspicionis an concurrat cum aliis. in Spe. de excep. §. iiij.

Exceptionis suspicionis materiam supple. j. uersi. Suspicio. & uer. Recusatio. per totum.

Exceptio cedendarum actionum an opponatur per possessorem rerum mariti contra uxorem agentem hypothecaria. Bal. in addi. Spe. de renun. & conclu. uer. si uxor. Bar. q sic, in l. iubemus C. ad Velle. & infra uer. mulier agit. uer. xij.

Exceptio cedendarum non obstat agenti contra unũ ex fideiussoribus, qui succedit eius confideiussori. Pau. de Cast. & Alex. in l. de die. §. si fideiussor. qui satis. cog.

Exceptio cessarum actionum alteri an possit opponi creditori per debitorem cessum. Bal. in ca. j. §. quid ergo. de inuest. de re ali. facta.

Exceptio cessionis bonorum an prosit hæredi cedentis. in l. fi. & ibi Bal. C. qui bo. ce. pos.

† Exceptio cedendarum, ubi locum habeat, & obstet uide do. Barth. Socin. in consil. cc. incip. quoniam ex forma statuti. uer neque obstat. cum uer. seq. in ij. parte.]

Exceptionis cedendarum actionum materiam uide in Sp. de renun. & conclu. uer. sed pone. cum seq. & omnino p Bar. in l. Vrannius. de fideius. & Ale. plenius in l. de die. §. si fideiussor. qui satis. cog. & j. Fideiussor conuenitur. uer. lxxiiij. lxxxv. & seq. & uer. xc.

† & uerbo Fideiussor excipit. uersi. v. † Ex Fran. Are. in l. j. C. de transf.]

Exceptio epistolæ diui Adriani, & de eius materia ponitur. in Sp. de exce. §. iij. usq; ad uer. sed quæro. & in l. fi. C. de const. pec. in l. ij. §. si dubitetur. ff. de fideiu. Inst. de fideius. § si plures. Ange. in aut. de duo. reis. Bal. in l. fidemissor. & l. sequenti. C. de fideius. & supra uerb. Epistola. uer. xij. cum seq. usque in finem.

Exceptio præscriptionis an opponatur contra instrumentum, stante statuto q contra instrumentum nulla exceptio possit opponi. s. Exceptio contra instrumentum. uersi. vij.

✠ Exceptionem præscriptionis, qui opponitur se debuisse, non uidetur fateri. gl. in c. Exceptionem. de regul. iur. in vi Canon. in c. cum uenerabilis. de exceptio. Bar. in l. non utiq;. ff. de exceptio. Bar. Ang. & Imo. in l. decem. ff. de uer. obl. Bal. & Salic. in l. exceptionem. C. de prob. Bal. in l. Alia. C. de hi. quib. ut indig. & in l. j. col. iiij. C. de confes. Mar. An. Naco. cxxxv. nu. 1. uol. j. Ae. Mar. Ma.

✠ Exceptio præscriptionis aduersus literas Cambi-

ut

ut nunc loquuntur, permittitur, non secus ac solutionis exceptio Io. Crot. co. lxxi. nu. 37. Aem. Mar. Man.

Exceptio præscriptionis, quæ obstat creditori, prodest etiam fideiussori præstito post præscriptionem. l. si quis postquam. cum gl. ff. de fideius. nõ præstito ante. l. ubicunque. eo. tit.

† Exceptio præscriptionis triginta, uel quadraginta annorum obstat iuri adeundi. uide do. Bartho. Soc. in consi. lxiiij. incip. in causa uertenti. uersi. quia ad hoc. circa medium. & uer. seq. circa fi. cum uer. seq. in j. parte.]

Exceptio præscriptionis solutionis, & iuramenti, æquiparantur. gl. in l. ubicunque. in prin. de fideius.

Exceptio præscriptionis coram arbitratore nõ potest opponi supra uer. clausula secundum æquitatem in clausulis compromissorum.

Exceptio præscriptionis obstans hypothecariæ, obstat etiam iuri uendendi rem hypothecatam competenti creditori. Bal. in l. si a creditore. C. de actio. & obli.

Exceptio præscriptionis ante litis contestationem opponi non potest de consuetudine curiæ Romanæ. Sp. de exce. §. j. uer. sed certæ. & in §. iij. uer. sed pone ubi uide Io. An. in d. c. j. de lit. cont. in vi. Nouel. in iiij. col.

Exceptio præscriptionis non potest opponi per tertiũ l. si quis emptionis. §. si uero. & ibi doc. C. de præscrip. trig. anno. & Bal. in l. ancillæ. v. op. C. de fur. Quod uerum, si eius non interest, secundum Alex. con. clxxxiij. ul. col. ij. parte.

Exceptio præscriptionis interruptæ si opponatur. in Specu. de excep. § iij. uer. sed pone. & seq. & uersi. hoc quoque.

Exceptio præscriptionis licet obstet domino agẽti ad rem, non tamen potest dominus cogi rem restituere, quæ ad ipsum peruenit post præscriptionem. j. Præscriptionis effectus. uer. ij.

10 Exceptio pscriptionis tanti tẽporis. ꝙ non sit memoria in contrarium, obstat agenti possessorio ad decimas. Rot. in deci. cclxiij. si rector.

Exceptio præscriptionis quæritur ex præscriptione cũ mala fide infra Præscriptionis effectus. uer. xxv.

Exceptioni præscriptionis renuntiari non põt ut infr. Renuntiatio exceptionis. uer. v.

Exceptio præscriptionis statuti contra inquisitionem formatam post terminũ statuti dẽt opponi, nisi ex facie inquisitionis constaret non esse procedendũ. Bal. & Alc. in l. si eum. in princi. ff. si quis cautio.

Exceptio præscriptionis perditur per dilationem iuramenti factam ab eo, qui præscripsit. L. si duo. & ibi Ale. ff. de iureiur.

Exceptiones præscriptionis longi temporis, & lõgissimi non dicuntur contrariæ, & possunt opponi simul. Bal. in c. si quis p triginta. si de feu. fue. contro. & ĩ. uerb. Allegans. uer. lxxviij.

Exceptio præscriptionis dicitur litis finitæ, & impedit litis cõtestationem. Bar. in l. j. §. fi. ff. ad Tertul. & in l. emptor. C. de lon. tem. præscri. & in l. fratres C. de transf. & in l. omnes. C. de præscrip. trig. anno. Vide Bal. in l. fi. xiij. oppo. C. de edi. di. Adr. tol. Bar. in l. transacta. de uer. sig. si opponiẽ in uim dilatoriæ. Bal. in l. sicut. de præscri. trig. an. Vide Bal. in l. j. de quadrien. præscri. & per Ale. in con. ccxij. ij. parte. & per Bal. in aut. nisi tricennale. de bo. ma. & in l. fi. † & ibi Bar. & Aug. ff. pro suo. † Et per Fel. in rub. de præscrip. in v. col. & do. Pe. Phi. Cor in consi. cxvij. incip. hic. in litera l, in j. parte.]

Exceptio præscriptionis impedit missionem in possessionem hæreditatis. l. fi. & ibi Bal. xv. oppo. C. de edi. di. Adri. tol.

Exceptio præscriptionis debet admitti, etiam si requirat altiorem indaginem. Bal. in l. fi. xv. oppo. de edi. di. Adri. tol.

Exceptio longæ præscriptionis in re mobili, in qua cadit exceptio usucapionis, non dicitur inepta: quia includit in se aptam exceptionem, scilicet usucapionis. Bal. in l. j. ix. col. de ser. fug.

20 Exceptio præscriptionis impedit processum, quãdo ex ea quæritur dominium. Bal. in aut. nisi tricennale. C. de bo. ma & plenius per Bal. in l. fi. xiij. oppo. de edi. di. Adr. tol.

Exceptio præscriptionis impedit controuersiam moueri, si est liquida, uel statim liquidanda. Bald. in l. si is. C. ne de sta. defunc. & in l. j. §. si quis per triginta. si de feu. fue. contro. ubi etiam dicit ꝙ tunc potest opponi ante litis contestationem.

Exceptio præscriptionis longissimi temporis est exceptio intentionis, & facti. Bal. in l. omnes. C. de præscri. trig. an.

Exceptio pscriptionis longissimi tẽporis dicitur odiosa. Bal. in l. fi. C. de anna. exce. Bar. in l. fi. ff. rẽ ra. ha. Bal. in l. fi. xvi. oppo. C. de edi. diui Adr. tol.

Exceptio præscriptionis debet opponi per emptorem contra euincentem: alias si succumbit, non agit de euictione contra uenditorem. l. si obligata. & ibi Bal. C. de euict.

Exceptio præscriptionis per clericum non põt reijci, quando clericus agit fundans se in statuto laicorũ. Bal. fin. in l. omni. C. de sacrosc. eccl.

† Exceptio præscriptionis inducta per statutum impedit compromissum. do. Barth. Socin. in con. cciij. incip. capiendo primum uersi. circa secundum. cum uer. seq. in ij. parte. Pro quo etiam uide do. Pe. Phi. Cor. in consi. cxvij. incip. licet. in litera l, in j. parte. & do. Bartho. Soci. in con. xxxviij. incip. pro decisione. uer. octauo ad impediendum. ubi etiam impedit litis ingressum. De quo & do. Pet. Phil. Cor. in d con. cxvij. & litera l.]

Exceptionis præscriptionis materiam supple. j. uersi. præscriptio, per totum.

Exceptio inuentarii non confecti obstat executori datiuo, non testamentario. Item curatori bonorum Bal. in aut. sed cum testator. ad legem Fal.

Exceptio inuentarii non impedit litis contestationẽ doc. & Pau. de Cast. in l. fin. §. donec. C. de iure delib. Sed Bald. ibi dicit quod est dilatoria iudicij, &

 solutio-

solutionis: & opponi potest per hæredem, ne conueniatur intra tempora inuentarii actione personali, sed reali sic.d.§.donec.& ibi Bal.& potest opponi, etiam si hæreditas sit euidenter lucrosa. Bald. in d.l.§.cum igitur.in prin.

Exceptio de beneficio inuentarii confecti, etiam post sententiam potest opponi. glo. & Bald. in l. prima. C.de iur.& fac.igno.& in l.peremptorias.j.col. C. sen.rescin.non po.Bart. in l. cum fideicommissum. de confes.& in l.Nesennius.§.fi. de re iud. & in l. ex diuerso.§.fi.sol.mat.

Exceptio inuentarii non confecti formatur sic. Tu nō fecisti inuentarium: & si fecisti, peto copiam mihi fieri. Bar.in l.in illa.de uerb.obl. Sed Ang. & Ioan. de Por.ibi,& Bald.in l.cum mulier.uer. subsequenter.so.ma.& Butr.in c.super his.xij.col.de accu.dicunt contra Bar.quod sufficit dicere, Tu non fecisti inuētarium: quia debet tutor legitimare personam suam, scilicet producendo tutelam,& inuentarium: alias succumbit. Et sic talis negatiua probatur, eo ipso, quod non producitur inuentarium, de quo nō confecto est opposita exceptio.doc.ibi contra Bar. & habui de facto.

Exceptio inuentarii non confecti est exceptio nullitatis instantiæ,& potest semper opponi, scilicet a minore, non contra eum, si ratificet quod iure speciali conceditur sibi, licet sit defectus solennitatis: nā inuentarium est de solennitate. Bal.in addi. Spe. de excep.uer. exceptio non facti.

✠ Exceptio inuentarii in executione potest opponi. Bal.in l.Peremptorias.col.j.C.sentent.rescind. no. poss.Rol.a Val.co.xxviij.nu.5.uol.j. Ac.Mar.Ma.

Exceptionis inuentarij materiam supple infra, uersi. Inuentarium. per totum, & præsertim in suis effectibus.

Exceptio præposterationis, id est, ꝙ prius agi debuit rei uendicatione, quam cōi diuidundo, obstat agenti communi diuidundo contra emptorem. scilicet si opponatur, non aliter. l. ij. & ibi gl.& doc.C.cōmuni diui.gl.& Bar.in l. si mancipium.§.si communi.ff.de euic.l.fundi. de excep.

Exceptio præposterationis coram arbitro in cā diuisionis compromissa an possit opponi, scilicet ꝙ minor non petat diuisionem.Bal.in addi.Spe.de arbi. uer.sed quid si compromittitur.

Exceptio pręposterati iudicii corā arbitro locum non habet.secundum Bal.in addi.Sp.de arbi.§.fi.

Exceptio præposterationis est dilatoria,& omissa non uitiat processum: sed opposita,& reiecta non reddit processum nullum sed in causa appellatiōis denuo uentilatur.Bald.in addi.Sp.de app.uer.quod exceptio dilatoria.& infra uer. Præposteratio.uer.v. Et opponi non potest in causa appellationis. Cyn.& Bal.in l.per hanc.C.de tem.app.& Alex. in consil. xxxij.iiij.parte. ubi etiam dicit quod est dilatoria.

† Vide Baldum in aut.contra rogatus. in fine. C. ad Treb. de exceptione discussionis opposita post litē contestatam.

Exceptionis præposterationis materiam supple infra uerbo Præposteratio.per totum.

Exceptio solutionis elidit actionem, & obligationem.Pa.de Cast.con.cccc. † Et Bal.in l.iniuriarum.de iniu. }

Exceptio solutionis fictæ non admittitur uigore statuti quod admittatur contra instrumentum exceptio solutionis supra uersi.Exceptio contra instrumentum.uer.ix.

Exceptio solutionis debet probari per instrumentum, uel p quinq; testes rogatos quando debitū apparet p instrumentum.l.testium.& ibi Salic. C. de testib.

Exceptio solutionis dicitur litis finitæ.l.cum quæreba tur.& ibi Bar.ff. de solu. quam si reus uelit probare ante litis contestationem, debet ei dari terminus ad probandum.c.j.de lit.contest.in vi.

Exceptio solutionis si non opponitur a reo, si de ea cōstet in actis, iudex potest supplere. j.uer. Iudex supplet.uer.xij.

Exceptio solutionis,& pręscriptionis,& iuramenti, & rei iudicatæ æquiparantur ad effectum liberatiōis. gl.no.in l.ubicunq;.in prin.de fideiuf.

Exceptio solutionis obstans cedenti obstat ēt cessionario.Pa.de Ca.con.ccccv.& ccccvj.

Exceptio solutionis impedit refectionem instrumenti petitam a creditore.Bal.fin.in add.Sp.de instr.edi. uer.si creditor.

Exceptio solutionis, acceptilationis,& renuntiatiōis, non dicuntur propriæ exceptiones, nec comprehēduntur a statuto loquente de exceptionib.Bal.in addi.Sp.de excep.uer.j.

Exceptio solutionis dilatoria non impedit litis contestationem super negotio principali.Inn.in c. pastoralis.de excep.Bald.in Marg. uer. exceptio.uersicu.xv.

Exceptio solutionis an opponatur per debitorem, qui primo negauit numerationem sibi factam,& succubuit.in Specu.de excep.§.iiij.& supra.Debitor.el. j.uer.cxxxviij.

Exceptionis solutionis materiam supple.j.uer. Solutio per totum.

✠ Exceptio solutionis, adeo magna firmaque est ut a statuto nunquam censeatur reiecta, Dec. in l. non est nouum.in extrem.C.de edend.Lauren. Siluan. co.cij nu.5.uol.j. Ac.Mar.Ma.

Exceptio compensationis tollit obligationem naturalem,& ciuilem.Bal.in l. rei iudicatæ §.hæredi.ff.sol.ma.Pa.de Ca.in con.ccccv. & j.co.uer.iiij.contra.

Exceptio compensationis potest opponi, etiam in cā appellationis.gl.in l.j.in fi.quæ sen. sine ap. rescin. in Sp.de app.§.pe.uer.nunquid in cā. & ibi Bald.in add.uer.pe.& in tit.de arb.uer.arbitrator an possit. & uer.hac ratione.in fin.& sic post sententiam.l. si cum militi.§ j.de compensa.

† Ad eam impediendam adde Ias.in l.j.col.iiij.uersi. prima ꝙ. C.de iur.& fac.igno.Fel.in c. cum Ioannes eremita.col.pe.in fi. extra de fide instr. ubi dicit ꝙ etiam post sententiam quæ trāsiuit in rem iudicatam, pōt opponi talis exceptio: & fieri possunt positio-

positiones de compensatione, & tenetur pars respondere non obstante iudicato: ut per eum.

Exceptio compensationis potest opponi in executione sententiæ. l. ex causa. & ibi Bal. C. de compensa. nisi executio sit pro pœna non liquida, sed commissa sub conditione Alexand. consi. lxxiiij. iiij. parte. & in consi. sequen. & sequen. † Et per Feli. in c. sub ortę. de re iud. Et q̄ post sententiam opponi pōt, ui de Fran. Are. in l. ideo condemnatus. de compens.]

Exceptio compensationis non elidit actionem. Pa. de Ca. consi. 405. & s̄. e. uer. j. contra.

Exceptio compensationis obstans cedenti obstat & cessionario. Pau. de Ca. con. 405. & 406. & per Ale. consi. liiij. ij. parte.

Exceptio compensationis obstans deleganti, an obstet delegato. Bar. in l. doli. de nouatio.

Exceptio compensationis non opposita iudicio, an impediat primum, uel secundum decretum. sup. Compensatio. uer. vij.

Exceptio compensationis coram delegato an opponatur. Bal. in l. pe. C. si a non compe. iudi. q̄ sic: nō coram arbitro, nisi ut ibi: & melius. sup. uer. Compensatio. uer. 49. & 53. & 88.

Exceptio compensationis fructuum in sortem an opponatur post sententiam. Bal. in l. peremptorias. 3. col. C. sen. rescin. non pos.

10 Exceptio cōpensationis differt ab exceptione, Dolo petis quod debes restituere: nisi una succedat ꝑ altera. Bal. in d. l. eius. in fi. C. de compen.

Exceptio compensationis in deposito an possit opponi. sup. Depositarius. uer. ix. & sup. uerbo Compensatio. uer. cxij.

Exceptio compensationis in commodato habet locū Abb. in c. ij. de deposito.

Exceptio compensationis an interrumpat præscriptionem. sup. Compensatio.

Exceptio compensationis si sit per iudicem terminata contra opponentem, obstat ex ea exceptio rei iudicatæ, ut agi non possit ad idem. l. si autem. §. si quocunque. de neg. gest.

Exceptio compensationis de debito soluto opposita facit incidere in pęnam statuti de petente. Barto. in l. amplius. in fi. rem ra. hab.

Exceptio compensationis non potest opponi per prohibitum agere. inf. Prohibitus. & sup. Compēsatio. uer. 81. 82. & 84.

Exceptio compensationis si non sit opposita, an solutum possit repeti. in l. qui inuicē. & ibi Bar. ff. de cōpensa.

Exceptio compensationis non uidetur reprobata per iudicem pronuntiantem contra eam. l. quod in diē. ff. de compensatio. & per gl. & Abb. in c. suborta. de re iudi.

Exceptio compensationis an dicatur reconuentio. Bal in l. cum Papinianus. in fi. C. de sen.

20 Exceptio compensationis dicitur ficte exceptio solutionis, non proprie. Bal. in l. Iulianus. ff. de condi. & demon. & sup. uer. Compensatio. uersic. iiij. v. & & 30. in fi. & ver. xlv.

† Exceptio compensationis competens principali, an prosit fideiussori. do. Pe. Phi. Cor. in consi. cxj. inc. uidetur. in litera c, in iiij. parte.]

✠ Exceptionem, qui compensationis opponit, se debere, fateri uidetur, Bal. in l. cum Papinianus. co. fi. C. de sentent. Are. in l. decem. col. pen. ff. de uer. ob. M. Anton. Nat. co. cxxxiv. nu. 3. Ae. Mar. Man.

✠ Exceptio compensationis potest contra instrumentum admitti, Alex. co. xij. nu. 15. uol. ij. Maria. Soci. Min. co. lxxix. nu. 9. uol. 3. Ae. Mar. Man.

Exceptiōis cōpensationis materiam supple supra, uer. Compensatio. per discursum.

Exceptio Macedoniani non potest opponi contra minorem. l. uerum. & ibi Bar. in §. fi. ff. de mino.

Exceptio Macedoniani an obstet utrique creditori, quando alter ex ipsis mutuantibus sciuit eum esse filiumfamilias. Ale. in l. si quis. §. si duos. ad Maced. post Bald. in l. j. C. eo. ti. & Bar. in l. ex duobus. in fi. de duobus reis.

Exceptio Macedoniani an prosit fideiussori. j. uerb. Fideiussor excipit. uer. xiiij.

Exceptio Macedoniani non datur contra cessionariū. l. doli. ij. responso. ff. de noua. Vnde cautela est ad conuincendum filiumfa. de mutuo, quòd creditor, qui dubitat se posse repelli exceptione Macedoniani, cedat ius suum alteri: quia exceptio, quæ obstaret sibi, non obstaret cessionario: ut ibi.

Exceptio Macedoniani non tollit obligationem ciuilem, uel naturalem. Bart. in l. cum quis. C. de iuris & fact. igno.

Exceptio Macedoniani in foro conscientiæ non seruit filiofami. qui mutuum recepit ex causa necessitatis: secundum Inn. singulariter in c. quia plerique. in fi. de immu. eccle.

Exceptionis Macedoniani materiam supple. j. uer Macedonianum. & in Spe. de renun. & conclu. & j. uer. Filiusfamilias obligatur. per totum.

Exceptio Velleiani non tollit obligationem naturalem nec ciuilem. Bar. in l. cū quis. C. de iur. & fac. igno.

Exceptio Velleiani competit etiam hæredi mulieris. l. hæredes. & ibi Bal. C. ad Velleia. & l. sciens. & ibi Sali. eo. ti. quòd beneficium Velleiani competit & mulieri.

Exceptio Velleiani extinguitur, si mulier fideiubens succedit reo principali. Bar. in l. Stichum. §. aditio. de solut.

Exceptio Velleiani contra minorem non potest opponi. l. si apud. in fi. & ibi Bar. ff. de min.

Exceptio Velleiani competens mulieri, competit etiam fideiussori. lege si alius. ff. quæ res pignori oblig. poss.

Exceptio Velleiani etiam post sententiam potest opponi. j. uer. Mulier conuenitur.

Exceptionis Velleiani materiam supple. infra uerbo, Mulier conuenitur. & uerbo Mulier contrahit. per totum. & ff. & C. ad Velleia. per totum. in Specu. de renun. & conclu.

Exceptio canonis non soluti an possit opponi per extraneum contra emphyteutam ecclesiæ. Ange. in auth. de non ali. §. si uero. col. ij. Bal. in ad. Sp. de loc. uer. exceptionē canonis. q̄ nō. & ibi Sp. §. vj. uer. lxvj. & seq. ubi tenet q̄ nō & tenet Bar. in emphyteuta priuati in l. j. ff. si ager uec. & Bal. ubi. supra in emphyteuta cecidit & Bal. in l. solennibus. C. de rei uend. & in authen. qui rem. de sa. san. eccl. Bart. in l. ij. C. de iure emphyt. & in tractatu repref. v. q. prin. Io. de Imo. in c. potuit. de loc. & in c. fi. x. charta. de præscr. & sup. Emphyteuta soluens. uer. xxxiij. & melius in uer. xxxvj. Sali. in d. le. ij. qui dicit uerum, quando non constat. de uoluntate domini q̄ uoluerit eum cecidisse: alias secus † Et per Fra. Arc. in l. j. §. si uir. de acqui. pos. & uide do. Pe. Phi. Cor. in consil. 237. incip. in hac. per totum. in j. parte.]

Exceptio pretij non soluti quando opponatur. supra. Exceptio quando. uersiculo lxxxvij. & uersiculo. lxxxviij.

Exceptio contra matrimonium q̄ non tenuerit, non admittitur quando uir petit uxorem restitui, probatis sponsalibus, & copula carnali. Inn. in c. ex parte. de rest. sp.

Exceptio contra matrimonium an, & quando admittatur, uide. J. uerbo Matrimonij impedimentum. cū alijs seq. uersi. per discursum.

Exceptio sequestri non obstat creditori agenti ad debitum. Bald. in l. qui legati. C. ut in pos. leg.

Exceptionis sequestri materiam uide infra, uerbo Sequestrum. per discursum.

Exceptio inofficiosi testamenti potest opponi contra testamentum, in qua debet cōcludi testamentum rescindi: sicut cum datur libellus super querela inofficiosi testamenti. Barto. in l. Papinianus. §. si filius ff. de inof. test.

Exceptionis inofficiosi testamenti materiam supple. infra uer. Quærela. & uer. Testamentum nullū. per discursum.

Excipiens licet succumbat, non tamen repellit, si uelit principaliter agere per uiam actionis. Bal. in Mar. uer. Exceptio. uer. Exceptio cōpensationis. Cy. in gl. in l. peremptorias. C. sen. rescind. non posse. Bartolus. in l. qui Romæ. §. duo fratres. de uerbor. obli. & in l. j. C. quando prouo. non est necess.

Excipiens non dicitur proprie actor. Inn. in c. ij. de or. cogni. nisi quo ad onus probandi, quando asserit affirmatiue uel ius negat. Bal. in Mar. uer. Exceptio uerb. Excipiens non dicitur. per Barto. post glos. in in lege. j. in principio. C. de iuris & facti ignora. & infra eo. uer. lix.

Excipiens dicitur agere. Bar. post gl. in l. j. C. de iur. & fac. igno. & Bar. in l. cum seruum. C. de iuris, & fac. igno. sed non dicitur petere. in Spe. de præscrip. uer fi. & nota.

Excipiens habetur loco actoris. l. j §. Labeo. de fluminib. l. in exceptionibus. de proba. Bal. in l. eos. C. de usur. & infra & sup. proxi. uer.

Excipiens præsumitur scire qualitatem iudicij, sicut agens. Bal. in l. fi. C. de litig.

Excipiens contra instrumentum an possit postea illud approbare, & niti ex eo. & Bar. in l. post legatum. in prin. de his, qui. ut indig. in c. cum olim. & ibi Inn. de censi. quòd non, siue impugnetur circa ueritatē, siue circa solennitatem, ut in Spec. de posi. §. viij. in princip.

Excipiens non auditur, nisi sua intersit. Bald. in l. cum seruum. C. de ser. fugiti. Quod uerum, si replicetur contra eum quòd eius non interest excipere: secundum Alexand. in l. mater. ff. de inoffi. testamen. ubi dicit uerum, nisi in casu, ut per Bar. in l. Titia. & ibi Io. de Imo. in fi. so ma.

Excipiendi ius transit contra singularem successorē. lege in hoc iudicio. §. fin. & ibi Bartol. ff. communi diuidundo.

Excipiens de incompetentia iudicis simpliciter tanquam contumax potest puniri, & sibi audientia denegari potest, & contumax reputatur. Bal. in l. Barbarius. vij. col. de off. præt. & in c. j. in fi. an apud iudi. uel domi. Item potest iudex contra eum in causa procedere eo non citato, tanquam contumax esset, & contumacem pronuntiare. Inn. in c. Cumana. circa medium. uersi. sed ecce aliquis. de elec. Ang. in l. non uidetur. de iudi. & ibi Pet. de Su. & dixi. s̄. uers. Contumax dicitur, el ij. uer. j. Quod uerum est, nisi excipiendo addat clausulam, Nisi & inquantum de iure teneat, & non aliter. Inno. & Ang. ubi. s̄. & Io. de Imo. in §. morte. in fi. ff. de ope. no. nun.

10 Excipiens contra laudum incidit in pœnam cōpromissi, nisi habeat iustam causam excipiendi, secūdū doc. Peru. in consi. in Christi nomine amen, Viso dicto puncto, & narratis in eo, &c.

Excipiens de nullitate contra sententiam, si succumbit, potest iterum agere principaliter de nullitate. Bartolus in lege prima. C. quando prouoc. non est necess.

Excipiens, de cuius calumnia iudex dubitat, potest compelli sub pœna ad probandum, sicut & actor calumniose petens. Ioan. And. fin. in ca. quod sicut. de elec.

Excipiens creditori perpetuat sibi opponenti exceptionem, non autem reo, uel fideiussori. l. si cui. & ibi Bal. C. de non nu. pec.

Excipiens de non dominio agentis, debet probare tradentem non fuisse dominum. Bart. in l. si alienam. ff. sol. mat.

Excipiens contra testem debet dicere, quòd tempore testimonij, uel testamenti reputabatur talis, puta infamis, uel excommunicatus, secundum Bart. in l. ad testium. §. conditionem. ff. de testa.

Excipiens per procuratorem punitur pœna statuti loquentis contra excipientem. Bar. in l. iij. §. si procurator. ff. quod quisq; iur.

Excipiendi ius est perpetuum. lege pure. §. fi. ff. de doli exceptione. Baldus. in lege prima. ultim. colu. de fideius.

Excipiens

Excipiens an uideatur adire hæreditatem. Bald. quòd sic, in l. cum antiquioribus. C. de iure delib.

Excipiens si obtineat super iudicio proprietatis exceptionis iterum agens debet iterato probare. Innó. in c. ij. de ord. cog. Bal. in Mar. uer. Exceptio. uersic. Excipiens.

20 Excipiens potest litem contestari excipiendo. Inn. in ca. cum uenerabilis. de excep. Bal. in Mar. uer. Exceptio. uer. excipiendo. Sed in dubio non dicitur litem contestari excipiendo ca. exceptionibus. de lit. conte. in vj. l. eleganter. §. si quis post. de cond. ind. Bal. in l. exceptionem pe. col. C. de proba. & infra. uer. litis contestatio qualiter fiat. uer. ij. iiij. & v. ubi plenius.

Excipiens dicitur magis negare, quam confiteri. Inno. in c. cum uenerabilis. de excep. licet tutius sit excipienti negare expressim. Bal. in Mar. uer. Exceptio. † uer. excipiens mag. † Et per Fel. in d. c. cum uenerabilis.] Item

Excipiens de liberatione, & sic de iure, uidetur fateri debitum processisse: secus si excipit de facto, puta de sententia absolutoria, uel de pacto de non petendo. Baldus in lege prima antepenul. colu. C. de furtis. Item

Excipiens non probans exceptionem uidetur fateri intentionem aduersarij. gl. in auth. de exhi. & introdu. re. §. sancimus. uer. narrationem. in fi. Bal. & Pe. de Su. in l. ij. C. quando fis. uel priua. Vide Bal. in l. alia. C. de his, qui ut indi. Sed contra loquitur, & tenet Bal. in addi. Spec. de accus. uer. qui excipiendo. & ibi Specu. uer. item repellitur. Vide in Specul. de excep. §. uiso. uer. est igitur. & ibi Bald. in add. uers. qui excipit. & in l. conuenticulam. iiij co. C. de epi. & cleri. & in l. exceptionem. pe. col. & de probat. ꝙ non. contra d. gl. quia opponendo uidetur se adstringere si actor probet: nam conditio subauditur, scilicet si probentur per actorem. Et dicit hanc esse communem opi. quando excipit narratiue, non si assertiue. Et tenet Bald. in d. l. alia. Idem Bal. in authen. si dicatur. j. oppo. C. de testib. dicit quòd uidetur fateri solum quòd actor ius non habeat, non alia, quæ sunt in exceptione. & idem dicit in replicatione. Et subdit ibi quod licet recipiens non uideatur fateri, tamen si exceptio non est mere negatiua præscriptio inducitur contra opponentem. Vide in Spec. de excep. §. iiij. uer. tu ergo. & per Alexa. in l. † ij. §. publico. ad fi. de adul. † An, & qñ reus excipiens uideatur fateri intentioné aduersarij, uide Felin. in capitulo. cum uenerabilis. de exceptio. in tertia col. uersicu. an, & quando reus. & Dy. in reg exceptionem. in vj.]

Excipiens de errore præsumpto uidetur fateri, & allegare errorem supra. Error præsumitur. uersiculo quartodecimo.

Excipiens dicitur litem mouere, & se defendere, & cótrouersiam facere. gloss. & docto. in l. j. C. de testib. no. in l. Lucius. §. tres. ad Trebel. in l. non solum. §. si status. & ibi Bar. ff. de procu. & sup. uersi. Controuersia. uer. Item

Excipiens dicitur se imbrigare, & incurrit pœná, quá promisit, si se imbrigauerit in tali causa. Bart. in d. §. si status.

Excipiens an uideatur ponere. Bal. in addi. Spe. de positio. uer. qui excipit.

Excipiendi ius, etiam non cessum, transit. Bal. in auth. Sed cum testator. C. ad le. Fal.

Excipiens contra testes, si succumbat in exceptionib. debet condemnari in expensis. sup Exceptio contra testes. uer. x.

30 Excipiens potest petere quem priuari iure suo. Bal. in auth. statuimus. C. de epi. & cle.

Excipiens si de facto sit admissus, & exceptio probata potest iudex ex officio supplere, & repellere actorem. Baldus in lege ubi pactum. C. de transactionibus.

Excipiens succumbit, quando debuit implorare officium iudicis: quia exceptio & officiú iudicis nó est idem. infra. Officium iudicis.

Excipiens de crimine præsumitur scire circunstantias criminis præsumptióe iuris & de iure cú nó admittatur probatio in contrarium. cle. constitutionem. de ele. Car. in cle. j. xiij. q. de deci.

Excipiens parte non citata, non incidit in pœnam statuti punientis opponentem exceptionem. Bald. & Ale. in l. libertus aduersus. de in ius uo. & sup. Exceptio qualiter. uer. 17.

Excipere quis potest impune, licet promiserit non excipere. inf. uer. Promitto. uer. 73.

Excipiens de iure suo admittitur ad probandum, non si excipit de iure tertij. Bald. in l. peremptorias. vij. col. senten. rescin. non poss. Vide Bartol. & Flor. in l. loci. §. competit. ff. si serui. uend. & in l. ij. de exce. rei iudic. & in lege indebiti. §. si numi. cum glo. de † condi. inde. † Et per Fra. Arc. in l. cum seruú.] Bal. in l. cum seruum. C. de ser. fu. & in l. si cui. in fi. C. de non nu. pe. ubi dicit. quod

Excipiens de iure tertij illius tantum utilitati quæsito non auditur, sed de iure quæsito utilitati multorum auditur quilibet excipiens, cuius intersit. Bal. in l. si cui. in fi. C. de non nu. pe.

Excipiens obscure habetur pro non excipiente, & succumbit. Bar. in l. Titiæ textores. in prin. de legatis. primo. sed cogitur declarare ambiguam exceptionem suam. Barto. in l. si quis intentione ambigua. de iudi.

Excipiens dicitur grauari, si non admittuntur exceptiones eius, quas offerat se probaturum: secus si se non offerat probare, uel si sunt iniustæ. Bar. in l. ij. ff. de resti. in inte. ubi nota tunc dari restitutionem in integrum ex causa iusta.

40 Excipiens ineptè debet succumbere, sicut agens ineptè. Bar. in l. si quis libertatem. iiij. col. de petit. hær. & per Ol. consi. ccv.

Excipiens fundans se in tempore, debet illud probare. Bal. in l. ij. C. de pet. hær.

Excipiens de falso contra instrumentum, quod edi petit non cogitur dicere in qua parte uelit docere falsitatem. Bal. in l. si. C. de fide instru.

Excipiens

Excipiens tarde non auditur.l.cum fidem.& ibi Bal.in l.fi.de non nu.pe.

Excipiens iurat de calumnia.l.j.& ibi Bal.C. de iura. calum.

Excipiens de crimine an se subscribat ad pœnam talionis sicut accusator.Barto.in l.si cui.in prin.de accu. Ang.Are.in tract.maleficio. uer. ad quærendam.j. col.& Bal.in l.si ueteris.C.de fide instr. ꝙ sic,si criminaliter excipit,non si ciuiliter. Et loquitur in opponente crimen falsi:ut ibi. Sed Bal.in l.fi.C.eo.tit. dicit hoc esse uerum in casu.d.l.fin.alias non. Licet Barto.dixerit,secundum eum, simpliciter quòd debet se subscribere, alias succũbit:quia non auditur petens edi sibi instrumentum, quod uult arguere de falso:ut infra.& omnino per Alex. in.l.j. § j.de edendo.

Excipiens non debet recedere a iudicio,nisi iudex admittat, uel respuat exceptiones. Bal.in Mar.uersic. appel.uersic.xlvj.nec potest pœnitere,& cedere exceptioni notoriæ.capitulo.ab eo.& ibi glo.& doct. de elec.in vj.

Excipiens de infamia, & non probans, an teneatur actione iniuriarum. supra. uersic. Actio iniuriarum. uer.xx.Vide omnino Alex.in l.fi. quod quisq; iur. & ĩ.eo.uer.lv.

Excipiens non dicitur respondere. Bal.in addi.Spe.de procu.uersi. qui opponit exceptionem.nec negare. infra Negans.

Excipiens plura an uideatur adstringere se ad omnia probanda.Io.And.in c.si forte.de elec.li.vj.in Nouel.rex.& doct.in l.scire.§.sufficit.de excu. tu.Bar. in l.diuus.de re iudic & ibi doc. Car.in cle. in plerisque.de elec.quod opponẽs plura punitur, si non probat omnia.& ſ̃. uer. Clausula non adstringens. per discursum.in clausulis,libellorum. in Spe.uers. excep §.iiij. ubi etiam dicit quid si una tantum exceptio probetur.& Car.in cle. constitutionem.xv. q.de ele. & sufficit unum probare, nisi ad omnia se astrinxerit.

50 Excipiens debet probare, si aliquid ponit excipiendo.l.assẽueratio.& ibi Bartol. de non numerata pecunia.in Specu.de excep.§.ij. de alle. & disputa.§. ij.uer.pen.

Excipiens non potest appellare,nisi iudex pronuntiet super exceptione.Bal.in addi.Spe. de appel. uer.ante sententiæ.not.in c.dilecti.& in c. dilecto.de appel. quòd debet expectare an iudex admittat, uel non:& si non admittit,appellet,non ante. & supra eodem.& in Specu.de exceptio.§.iiij. uersicu.notarius.& seq.

Excipiens temere debet condemnari in expensis: secundum Bart.in l.ij.in fin. C. de usur. & fru.leg. & ĩ.eo.uer.proxi.Item

Excipiens non probans debet condemnari in expensis.c.finem.de dolo & contum. & c. sententiam. de de pœnis.l.non ignorat. & ibi Bar. C.de fruc.& lit. expen.in Spe.de except.§.ij.post uer.porro.& in §. iiij.uer.quid si reus.& ti.de expen.& §.iij.& iiij.ubi dicit uerum,si actor probat: non aliter.& in tit.de eri.noto.per totum.nec potest appellare, secundũ Lud.Pon.in fin.uerbo.Exceptio.uer.quidam opponit.Vide Innocen.in c.sæpe. de appel. Bal.in addit. Spe.de expen uer.ij.

Excipiens de excommunicatione, & non probans, an condemnetur in expensis.in Sp. de excep. §.ij.post uer.porro.quòd sic.

Excipiens de crimine, uel aliter turpem exceptionem obijciens, & non probans tenetur actione iniuriarum.in Spe.de act.uer.sed pone. Quod uerum, nisi uerum esset crimen,uel fama esset de eo. Alex.post Bal.& Ang.in l.fi.ff.quod quisque iur.& ſ̃.eo.uersi. xlvij.ubi dicit cautius esse quòd opponatur cũ protestatione quod non animo iniuriandi.

Excipiens si dicit super exceptione sua tantum admittendas probationes, qua probata,principalis quæstio sit perempta admitti debet,si confiteatur intẽtionem aduersarij:alias non.in Specu. de teste.§.v. uersic & nota.

Excipiens an cogatur cauere de soluendo pœnam, & expensas,si non probat ad instantiam partis. in Sp. de exce.§.ij.uer. porro. usq; ad fi.

Excipiens de crimine debet se ad pœnam obligare, si præsumptiones sunt contra eum: quæ si sunt uiolentę,repellitur omnino excipiens.in Spe.de exceptio.§.iij.

60 Excipiens dicitur actor in exceptione. l.j.de exce. in Spe.eo.ti.§.iiij.& §.ij.& de dispu.& alle.§.ij.uer si.pe.& ideo debet probare: ut supra eodem uersiculo secundo.

Excipiens si non potest habere copiam iudicis, & terminus probationis labatur, in Spec.de excep.§.iiij. uer.notarius & seq.

Excessus sonat in uitium.Car.in cle.j.in princip. de statu monach. Item intelligitur. supra & infra not.in clem.j.& ibi glo. & Card.de iure patron.

Excedere est terminus transigendi.de sepul.c.j.Card. in cle.ij.vj.q. de magi.

Excessus expensarum in doctoratu quare reprobetur. Car.in cle.ij.vij.q.de magi.

Excessus comprehendit omne maleficium. infra. uer. Maleficium.uer.33.

Exclusus a successione de iure ciuili, an censeatur etiã exclusus de iure prętorio. p v. in rega,indultum.in vj.Bal.in l licet.iiij. q.in fi. C. de iure delib.quod

Exclusus ignorans a iure adeundi de iure ciuili per triginta annos, non potest de iure prætorio agnoscere bonorum possessionem intra annum a die scientiæ.Bal.ibi,& inf.uer.Filius hæres. uer.xxxiiij.

Exclusus a toto censetur exclusus a tanto, id est a qualibet parte totius. Bal.in c.ad hæc.iij. col.de pac.iura.fir.in usib.feud.

Exclusus a iure prætorio habens substitutum uulgarẽ, potest post annum redire de iure ciuili. Bal. in l.suum. C.de iure delib.

Exclusus ab uno de parificatis censeť exclusus ẽt ab altero Bal.in auth.post fratres.C.de legi.hære.

✠ Exclusus semel, semper exclusus esse censetur, au ten. Sed & si quis. C. de secu. nup. Soc. co. 19. nu. 8. uol. 1. Deci. co. 87. Carol. Rui. con. 36. nu. 2. 3. uol. iij. Mar. Soc. co. lxv. nu. xiij. uol. 1. Iaco. Phili. Porti. Imo. co. 1. nu. 70. Ae. Mar. Man.

✠ Exclusus a successione aui, iureiurando pacto, uel alio quouis modo, non censetur a patris successio ne, qui prius auo successerat exclusus. Ias. co. lxxxiv. uol. 1. Ae. Mar. Man.

✠ Exclusam matrem filiæ non obest, cum sua ipsius culpa est mater exclusa. Bar. in l. liberorum. colu. pen. ff. de uerbo. signifi. Ang. in §. reliquum. num. viij. in auth. de hæred. ab intest. Ioan. Cephal. co. 294. nu. 68. uol. ij. Ae. Mar. Man.

✠ Exclusa municipali iure matre, & auia materna e se censetur exclusa. Bar. in l. ij. §. uidendum. ff. ad S. C. Tertyl. Bal. in l. illam. in prin. C. de collatio. Dec. co. DCXXXIIIJ. nu. 4. Ae. Mar. Man.

✠ Filia si a successione alicuius municipali iure excluditur multo magis nepos exclusa censetur. l. si uiua matre. C. de bon. mater. Bald. in l. ij. C. de in ius uocan. in l. maximum uicium. col. j. C. de libe. præt. Ang. in §. reliquum. in extr. in auth. de hær. ab intest. Dec co. DCXXXIIIJ. nume. 5. Aem. Maria Mano.

✠ Exclusa matre propinqui omnes per matrem coniuncti uidentur exclusi. Bar. in l. ij. §. uidendum. ff. ad S. C. Tertyl. Bal. in l. Maximum uicium colu. 1. ubi & Paul. Castren. C. de lib. præterit. Alexa. co. cxxxiv. col. j. in extr. uol. vj. & co. cxliv. e. uolu. vj. col. pen. Corn. co. 188. uol. ij. co. clxij. uol. 3. Dec. co. DCLXXXVJ. nu. iij. Ae. Mar. Man.

Excommunicatio dicitur acrimonia, & est a gremio ecclesiæ separatio. Bal. in l. j. j. q. C. de hære. insti. Item est separatio a communione fidelium. Sed anathematizatio est separatio etiam a corpore Christi. iij. q. iiij. c. fi. cum gl. ordi. † Et per Felin. in ru. de sen. exco. in fi. j. col.]

Adde quòd excommunicatio est mortis æternæ dãnatio, secundum glo. in c. præsenti de sen. excom. in vj. & dicitur græce ἀφορισμός.

Excommunicatio non est pęna capitalis, sed medicinalis. c. cum medicinalis. de sen. exco. in vj Bar. in l. fi. C. si a non compe. iud. Bal. in l. j x. col. C. de hær. inst. in Sp de pos. §. vij. uer. quid si. † Et p Io. An. in. c. ut circa. de ele. in vj. i pri. j. co in Nouel.]

Excommunicatio quo ad Deum & ecclesiam triumphantem nihil addit, quia statim ꝙ quis delinquit, est excommunicatus quo ad Deum. glo. fin. in c. quod dictum xxiij. q. j. secundum do. Phil. in c. dilectis. pe. col. de app.

Excommunicatio quare, & a quib. inferatur. Bal. in l. j. x. q. de hær. inst. & quib. casib. a canone. gl. or. in c. eos. de sen. exco. in vj. & ℐ. e. per discursum.

Excommunicatio trahit secum executionem. gloss. Barto. & doc. in l. fi. C. si a non comp. iud. Bart. in l. si quis Titio. §. irritum. de iniusto test. c. pastoralis. de ap pe. & ibi doc. nisi ut ℐ. eo. in Spe. de sententiæ executio. §. j. uer. item sententia. de appel † §. ij. † Et per Fel. in rub. de sen. exco.]

Excommunicatio non infringitur per appellationem. d. c. pastoralis. & ibi doc. de appe. nisi ante sẽtentiam appelletur. Pau de Ca. in ru. de re iud. ad fi. Vide omnino doc. & Bar. in l. fi. C. si a non compe. iudi. Innoc. in c. ad hoc. de appel. & ibi doc. & Spe. de appel. §. ij. & c dilecti filij. & ibi Phili. de appel. ubi dicitur uerum, etiam si extraiudicialiter appelletur. Sed gl. in c. dilectis. eo. ti. dicit appellationem minus legitimam impedire effectum excommunicationis. Sed an sit uitandus appellatione pẽdente. ℐ. Excommunicatus appellat. uer. xvij. Item nisi excommunicatio proferatur sub conditione, puta nisi debitor soluat intra decem dies, quia si appellatur intra decem dies illos, intra quos excommunicatio non fecit uires, suspenditur, secus cum pure profertur: quia tunc statim trahit secum effectum. Casus est no. & ibi Abb. in c. præterea. de app. ubi Abb. dicit uerum post In. etiam si dicatur. Ex nunc te excõico, si intra decem nõ soluas. quod no. Item uerum, nisi debitor consensit præcepto de soluendo intra decẽ dies sub pena excommunicationis, quia tunc non põt appellare intra illum terminum, ex quo consensit semel: & sic elapso termino, non obstante appellatione. erit excõicatus. Quod secus est, si debitor non consensit: quia posset appellare ad suspẽdẽdũ excommunicationem nondum sortitam effectum intra terminum, secundum. d. c. præterea. qđ not. secundum Inn. & Abb. in c. P. & G. de of. del. Adde tamen quòd secus est in appellatione a declaratione incidisse in excommunicationem, ꝙ illa suspendit, ut interim non sit uitandus. Car. singulariter. in cle. j. §. j. in fi. de sequestr. pos.

Excommunicatio non suspenditur per appellationẽ. d. c. pastoralis. & ibi doc. de appe. Bal. in Mar. uer. Sententia. uersi. pe. gl. & doc. in d. c. fi. C. si a non compe. iud. in Spe. d. §. ij. per Inn. in c. ab excommunicato. de rescrip.

Excommunicatio non incurritur propter fictam contumaciam. Baldus in l. iij. C. de procuratorib. Sed contra tenet glo. & doct. in capit. tenor. de re iudi. Sed

Excommunicatio potest infligi ob ueram contumaciam. glossa. in lege in actionibus. ff. de in lit. iuran.

10 Excommunicatio a iudice excommunicato tolerato an ualeat. ℐ. uer. Sententia censuræ. uer. ij. cũ tribus seq.

Excommunicatio potest reuocari sine ordine iudicij. ℐ. Sententia excommunicationis. uer. v.

Excommunicatio maior repellit a communione hominum, siue a iure, siue ab homine prolata sit. Card. in cle. j. ij. q. de excep per c. illud. & c. postulasti. de cle excommunicato. 11. q. iij. cum excommunicato. Sed

Excommunicatio minor non repellit a iudicio, nec a communione hominum. c. fi. de cle. excom. Car. ubi. ℐ

ubi.supra.j.q.Car.in cle.j.xij.q.de sepu.no.xj.q.iij. excellentissimus.

Excommunicatio minor a quibus repellat.no. Car.in d.cle.j.vij.q.de exce.& ℈.excommunicatus.per omnes uersi.

† Excommunicatio minor an, & quando faciat cleri cum ineligibilem:uide Fel.in c.ij.in ij.col.in princ. uer.ij.post medium.uer.de excep.]

Excommunicatio pro decimis præteritis & futuris ualet.Car.in cle.ij.xx.q.& seq.de iudi. & ibi uide in. q. xxij. pro monitione obtinenda quod facit prius iudex.& sup.decimæ.uer.xv.

† Excommunicatio illicita excommunicantem,& nó notatum afficit.c.si habes.& c.seq.xxiij. q.3. Multa de excommunicatione an & quando,& pro quibus culpis infligi possit,& de excommunicato perseuerante in excommunicatione,& de ui excommunicationis,uide Io. Lup.in repeti.c.per uestras.col. xx.cum pluribus seq.de dona. inter uirum & uxor. & an priuetur officijs, & quid possit facere uel non excommunicatus,plura in consuet.Bur.in titu. des iustices.§.vj.fol.166.col.iij.& seq.

Excommunicans iniuste tenetur actione iniuriarum, & pœna sacrilegij,& carere debet sacra communione,& arceri debet ab ingressu ecclesiæ, inquantum superior iudicauerit arbitrio suo. Quod intelligitur hodie de mense tantum. Item tenetur ad interesse, & punitur arbitrio superioris, si culpæ qualitas postulauerit. Cardi.singu.in cle.j. secunda opp. de exces.prœla.Et uide aliam pęnam.in capit.j. de sen.excom.in vj.& supra episcopus in spiritualibus uersi.xxvj.

Excommunicator an cognoscat de causa principali. uide pulchram distinctionem per Pe.de Anch.post Io.An.in c.ab excommunicato.uer.quærit gl.nunquid. de rescrip. ✠

† Excommunicationem non solum quis incurrit,quãdo clericum percutit, ita quòd unus est percussor, alius percussus:sed etiam quando adinuicem se percutiunt, ita ꝙ non potest apparere quis fuit aggessor,& quis aggressus:quia constat utrunque iniecisse manum uiolentam in clericum.Ab. in c.j.de sen. excom.

† Ad excommunicationem incurrendam canonis, si quis suadente.non sufficit solum factum,sed requiritur animus iniuriandi. Item requiritur uiolentia. Abbas in d.c.j.& ibidem quid de spuente,uel detur pante uestem clerici,an incidat in excommunicationem.& uide Abb in c.si uero.eo.ti.

† Excommunicationem incurrunt minores doli capaces, sed non tenentur ire ad sedem apostolicam pro absolutione,& episcopus potest eos absoluere. Abb.in c.j.de senten.excom.& in c.fin.eo.tit. Unde dispositio, seu statutum puniens generaliter committẽtes certũ delictum, non habet in totũ locũ in minoribus,uel in eo, qui ex aliqua causa excusatur a totali delicto.Sed hoc putat Ab.procedere ex benigna interpretatione dicti. c. j.sed de rigore iuris, ubi pœna est ipso iure imposita, minor incidit in illam pœnam. Ad hoc quod no.Bar.in l.ij. ff.de receptato.sed per iudicem in sententia poterit alleuiari:ut no.doc.in c.ij.& ibi Ab.de deli.pue. Adde Bal. in l.& si seuerior.ff.de his,qui nota. infam.& quod plene uoluit Barba.in c.j.de consti.& Ioa. de Ana. in d.cap.j.

† Nota casum,in quo percutiens clericum non est excommunicatus, qui iniecit manus uiolentas in clericum turpiter inuentum cum uxore,matre,sorore, uel filia propria:ut in c.si uero.§.nec ille.de senten. excomm.& ibi Abb.

† Excommunicationem non incurrit communicans excommunicato in locutione,ut eum inducat ad satisfactionem,uel ad salutem. in eo tex. & ibi Abb. in capitulo.cum uoluntate.de senten.excom quem tex.dicit facere ad statutum disponens quòd participans cum bannito incurrat certam pęnam, quod ille,qui participat,ut eum possit inducere ad satisfactionem,non incurrit pęnam statuti.

† Excommunicari quis potest propter excessum, seu delictum ab homine.quod uidetur contra gl. in c. episcopi.xj. q. iij. quæ dicit excommunicationem non esse ferendam ab homine, nisi ratione contumaciæ:ut probatur in c.sacro.de sen. exco. Sed intellige quòd debet excommunicari propter excessum, id est propter contumaciam insurgentem ex excessu, ut quia citatus ut satisfaciat pro delicto,negligit satisfacere.Abb.in d.c.officij.per illum text. & no.in c.ex parte.el j.de uer.sig.

† Excommunicatus licite intrat ecclesiam, ut audiat uerbum Dei.Et hoc permittitur, ut inducatur facilius ad correctionem. Abb.in c.responso.per illum tex.de sen.excom.

† Excommunicationem incurrit,si quis communicat mortuo excommunicato,sicut si communicaret uiuo excommunicato.gl.sing.in c.ad hæc. de priuile. Abb.in c.mulieres.in iij.col.de sent. exco. Et quid operabitur excommunicatio casu quo aliquis iam sit mortuus.Abb.ibidem.

† Excommunicationis pęna est maxima, adeo quòd ecclesia non habet maiorem ea. 24. q.3. corripiantur.facit.c.sacro.de sen.excom.Abb. in d.c.mulieres.in 4.col.adeo quod Imperator uocat eam acrimoniam:ut in l.placet.C.de sac.san. eccl.

† Excommunicandi potestatem an papa possit dare laico.Dic quod sic,ut sunt tres glo.una in §. uerũ. 32.dist secunda in c.bene quidem.96. dist. Tertia. in c.Mennam.ij.q.v. & non episcopus potest hoc facere:nã hoc est iurisdictionis,&nõ ordinis Vide qđ no gl.in c.peruenit.95.dist. Abb.in d.c. canonica. in c.decernimus.de iudi.

† Excommunicatus,uel suspensus, absolui non debet nisi prius iuramento præstito:si tamen sine scandalo iuramentum haberi non potest,poterit fieri absolutio per manualem,id est, nudam, & simplicem promissionem.tex.& ibi Abb. in cap. super eod.de sen.excomm.

† Excommunicatum a iure non debemus in publico uitare quando excommunicatio probari non potest:&

test: & si quis in una prouincia excommunicatus est publice, & in alia mihi soli patet, quod debeo eũ uitare ibi etiam in publico. Abb. in c. cum non ab homine. de sen. excom.

† Excommunicato nullus debet communicare ante absolutionem, quantecunque dignitatis existat etiam si sit episcopus. Abb. in c. cum desideres. de sen. excom.

Excommunicatio de facto inducta, debet etiam de facto reuocari. Baldus. in lege si pacto. prima. col. C. de pactis.

Excommunicatio principalis an afficiat etiam cessionarium, uel procuratorem. supra. uer. Exceptio excommunicationis. uer. vij.

Excommunicatio delegantis non nocet delegato quo ad exercitium iurisdictionis. Bar. in l. quia. ul. colum. de iurisd. om. iudic. Innocen. in c. licet undique. de offi. dele. in Spe. eo. ti §. vj. uersic. quid si sunt. ubi omnino.

30 Excommunicationis pœna in præcepto facto ab homine contra contumacem afficit ipso iure, nõ in facto a lege. gl. in c. Salonitanæ. lxiij. dist. & in c. j. de sagittarijs.

† Excommunicatio, si episcopus incipiat a præcepto de iure inualido, dicitur nulla. do. Barth. Soci. in consi 237. inci. difficultatem. uersi. comprobatur hoc. in ij. parte.]

Excommunicari non potest ecclesia. gloss. vij. quę. j. sicut.

Excommunicationis copia debet edi cuicunque interest, quãdo infertur ad instantiam alterius. Bar. in l j. §. j. ff. de eden.

Excommunicationis pena contra fures adijci potest per constitutiones episcoporum, & habet locum in delicto perfecto, non in ficto. Bal. in l. si quis seruo. in fi. C. de furtis.

Excommunicatio contra non soluentem legata non probatur, nisi probetur negatiua, scilicet ꝙ legata non sint soluta. Barto. in l. item ait prætor. ff. ex quibus cau. maio. & infra uersicu. Negatiua. el iij. uersic. lij.

Excommunicatio, etiam iudicialis, inferri potest tẽpore feriato. Fed. de Sen. in consi. xj. & Phi. in cap. qua fronte. ult. col. de app.

Excommunicatio minor repellit a clericatu, dignitatibus, & beneficijs. infra. uerb. excommunicatus. §. vij. uersicu. x.

Excommunicatio prohibita a iure inferri, ualet lata gl. in c. j. de offi. ord. in vj.

Excommunicatio a iudice incompetenti lata est nulla. ca. j. §. in eos. de priuil. in vj. ij. q. j. in primis. de consue. c. ad audientiam. de iud. c. at si clerici. C. si a non competenti iudi. l. j. & ibi doct. gl. in c. præsenti. de sen. exco. in vj.

Excommunicatio permittitur etiam de iure ciuili in causa. auth. credentes. C. de hæret.

30 Excommunicatio contra populum afficit etiam posteros. Dy. Bar. Ang. in l. si grege. de leg. j. Bart. in l. inter stipulantem. §. sacram. ad fi. ff. de uerbo. obliga. docto. & Pet. de Su. in l. proponebatur. de iudi. Inn. in c. grauem. in gl. sua, in uersi. Consiliarios. de sen. excomm. doc. & Bart. in l. quod rerũ. §. fi. ult. q. ff. de leg. j. Addo. infra. in uer. Vniuersitatis. uersi. 27. & seq. ubi est arg. contra. Sed excõmunicatio non cadit in populum, uel collegium. glo. vij. q. j. sicut uir. c. Romana. §. uniuersitatem. de sent. excomm. Card. in clemen. j. §. penulti. de

† hære. & supra. Collegium. el j. uersicu. xl. † Et per Feli. de sen. excom. in c. responso. & per Are. in d. l. si grege.]

Excommunicatio, etiam iniusta, ualet. xj. q. iij. sententia. c. episcopus. §. si ergo. §. cum autem. & c. quibus episcopi. de sent. excom. c. sacro. gl. in c. j. in fi. de offi. ordi. in vj. & in c. j. in prin. quod me. causa. eo. lib. & Bal. in addi. Spec. de appel. uer. si appellans. Vide in Spe. de positio. §. vj. post uersic. quid si pono. & impedit celebrare per gl. xj. q. iij. non

† debet. † Et per Felin. in c. prælatis. de sen. exco. in j. col. ibi: no. qui.]

Excommunicatio, etiam iniusta, nocet ad participandum. Ang. in authen. de episco. & cleri. §. nullum. colu. ix.

Excommunicatio ex falsa causa ualet. glo. 11. quæst. iij. in summa & in c. j. & in c. sacro. de sen. excom.

✠ Sed Bal. contra in. l. consulta. C. de test. ✠ gl. fin. in c. si episcopum, existimat ualere. x. q. iij. & in c. j. iv. q. v. & gl. fin. in c. ij. de testi. cog. Dec. co. 214. nu. 5. Ae. Mar. Man.

Excommunicatio sine causa. Item

Excommunicatio conditionalis non ualet. Ange. in d. §. nullum. in auth. de epi. & cle. 7. eo. uersi. 84. & 88. imo sub conditione. ualet. Bar. in cle. ij. 21. q. de iud. per. c. præterea. el ij. de app.

Excommunicatio ualet, etiam si excommunicans nõ pronuntiat super competentia sua. no. in ca. j. de iud. secundum Bal. in l. ij. C. de or. cog.

Excommunicationis appellatione uenit maior. cap. si quem. de sen. excom. & omnino per Car. in cle. j. q. 11. de sepul.

Excommunicatio lata ab homine debet publicari, non lata a iure, nisi constiterit ꝙ eam incurrit. no. Car. in cle. fi. de censi.

Excommunicatio de crimine reuelando, non afficit sacerdotem non reuelantem crimen sibi reuelatum in confessione pęnitentiali. gl. in c. sacerdos. de pęn. di. vj. Adde no. in c si sacerdos. de of. ordi. & ibi Ab. qui dicit secus, si sibi sit reuelatum in pęnitentia, etiam cum iuramento, non tamen in cõfessione. infra. uerbo Sacerdos. uer. 4. & 30.

40 Excommunicationes quæ sunt apud camerã episcopi debent edi cuilibet de populo. Bar. in l. 2. §. diuus. de iure fisci.

Excommunicatio contra eligentes lata non ligat in scrutinio, quod fit ante electionem. Bal. in l. j. C. si rec. prouin.

Excommunicatio contra iudicem laicum ab episcopo facta non ualet. Bal. in l. j. ij. col. C. quomodo, & quando iudex.

Excommunicatio debet fieri in scriptis,& causa exp̄ssa.c j.de sen.exco.in vj.Ang. in auth. de san.epi.§. nullum.col.59.& s̄.eo.& j̄.eo.uer. 134. & Abb.in c.præterea.de app.

Excommunicatio iudicis non tollit iam facta per eum ante excommunicationem:& sic nec confinium suo arbitrio duraturum.Bar.in l. centesimis. in fine.de uer. ob. Item nec impedit reuocationē confinij ab ipso iudice faciendam.Bar.ibi,secundum Bal.cōtra in l.fi.vj.q.C.de contrah.emp.

Excommunicatio æquiparatur infamiæ iuris. Bald.in c.reprehensibilis.de app.per.c.decernimus.de sent. excom.in vj.

Excommunicatio geminata quid operetur. gl. in ca. ita quorundam.de Iudæis.

Excommunicationis monitio sub qua forma fiat:uide in c.constitutionem.de sen.exc.in vj.

Excommunicatio afficit ubiq; locorum:quia

Excommunicatio sequitur excommunicatum, sicut lepra leprosum.Bar.in l.ex ea.de postu.Bal.in l cunctos.x.q.de sum.tri.& fid.cat.per c. quisquis.4.q.v. Bal.in l.j.x.col.C.de hære.inst.Car.in cle.j. §.j.de pęnis.de off.or.c.reprimendam.

70 Excommunicationis forma ponitur.xj. quæst.ult. debent.

Excommunicationis sententia extra diœcesim lata nō afficit.c.ut animarum.de sen.excom. Bal.in l.j.xix. col.de sum.tri.& supra. Episcopus in spiritualibus. uer.lxj.& inf. Subditus.uer.45. Sed glo.tenet contra.in c.nouit.de off.lega. & Ale.in l. fin.in prin.de iuris.om.iud.

Excommunicatio potest ferri per sacerdotem curatū. de consuetudine:qua cessante non potest ferri,nec in genere,nec in specie.Abbas.in capitulo.si sacerdos.de offic.ord.& per Inno.in cap.olim.de restit. spolia.Item

Excommunicatio an possit ferri ex sola quasi possessione excommunicandi. Abb.ibi,& Io.An.in c.auaritiæ.de elec.in vj.

Excommunicatio an ualeat sub hac forma, Excommunico te,si appellas,per Abb.in capitu.præterea. de appel.

Excommunicatio non contrahitur per communicationem in illo actu, propter quem faciens excommunicationem incurrit.gloss.& doct.in cle.prima. de consan.& aff.

Excommunicari q̄s potest pluries. in c.ita quorundam.de Iudæis.& Ale.in l.qui bis.de uer. ob.& inf. Excommunicatus.el j.uer.41.

Excommunicatio non contrahitur, quando quis quō cunque sibi putat in termino satisfactum.Inn.in ca. præterea.de ap.& in c,P.& G.de offi.dele.Bald.in Mar.uer.Pars.uer.6.& Bald.in l.per diuersas.xij.q. C.mandati.

Excommunicandi ius præscribi potest per quemcunque clericum.Inn.in c olim.de restit. spol.Bald.in Mar.uer.Possessio.in Spe.de rescri. uer. item uerū.

80 Excommunicatio probatur per instrumentum. ca. de possessione. de proba.

Excommunicatio non dicitur proprie sententia.in Sp. de sententia.§.j.& ibi Bal.in add.uer.j.& j̄.uer.Sententia.el j.uer.viij.

Excommunicatio non præsumitur.Inn.in ca. cum tu. de testi no.in c.solum.uer.fi.de sen.exco in vj.Lu. Pon.in fin.uer.Excommunicatio.uer.dum stat dubium.nisi in eo qui asserit se absolutum.Bar.in aut. si dicatur.C.de test quem etiam uide in l decem.de uer.ob.& infra.eo.uer.118. Sed an petendo absolutionem.in Spe.de probatio.§.iij.uersi.sed nunquid probatur.

Excommunicatio non incurritur, nisi elapso termino dato ad soluendum.Inn.in c.P.& G. de offi. deleg. Bal.in Mar.uer.excommunicatus uer.v.Barto.in l. quoties.in prin.ff.de in diem addict.& in l.obligationum fere.§.pen.de act.& obli.& no.in c.præterea.de app.& ibi Ab.Et ideo si appellatur intra terminum ipsum,appellatio suspendit excommunicationem,ut ibi.

Excommunicatio non incurritur, si ob inopiam intra terminum non soluatur debitum,nec si quoquo modo satisfiat in termino.In.in c.j.de dila.Bal.in Marga.uer.Excommunicatus.uer.v.c. quæstioni.cū gl. & doct.de app.& inf.e.uer.155.

Excommunicatio,uel interdictum,non possunt uenire in pactum:secundum Bal.in Mar.uer.Excommunicatus.uer.vj.

Excommunicatio prolata in modum exceptionis quo modo probetur,& quid operetur. Inno. & Host.in c.j.de ord.cog.

Excommunicatio illata contra Potestatem, uel uicarium, uel officialem, non afficit successorem eius. Inno.in capit.aduersus.de immun.eccle.& Bal.ubi supra uer.xv.

† Excommunicationis metus excusat respondentem libello, & litis contestationem impedit, maxime si de dicto metu expresse fuerit protestatus. domi.de Rota de.35.in nouis.

Excommunicatio non fertur,nisi pro contumacia. Inno.in c.j.de excess.præ.Bal.ubi.s̄.uer.17. & in uer. Missio.uersi.ij.gl.u.q.iij.episcopi. capitu. nemo.nisi quando ipso iure infertur: quo casu irrogatur sine citatione,contumacia,uel monitione, etiam a iudice,pro crimine eodem,pro quo quis ipso iure incurrit excommunicationem.capitulo. repræhensibilis.& ibi Abb.& Phili. de appella.& supra eodem uer.61.& supr.uer.Contumacia.el j uer.24. & infra eod.uer.89.

Excommunicatio contra exemptos non tenet, etiam si excōicans sit in quasi possessione excōicandi: secundum Abb.in c.cum dilectus.de relig.do .& Bal. ubi.sup.uer. uigesimoquarto.

Excommunicatio non probat crimen,quia non infertur ex crimine,sed ex contumacia: licet ab homine etiam ex crimine inferatur. Inn.in c.testimonium. de testi.Bal.in d.uer.excommunicatus.uer.xj. Inn. in c.extirpandæ.de præb.

Excommunicatio infertur propter sententiā,non aliter.cle.eos.& ibi gl.uer.scienter.de sepul. ca. signi-

ficauit.& cap.cum desideres.de sent. excom.c.ij.de hæreti.in vj.

90 Excommunicatio iudicis non transit ad successoré Alex.post Bart. in l.inter stipulantem.§.sacram.de uer.ob.Dy.in l.si ita legatum.§.fi.de leg.j. Rav.& Bal.in l.si grege.eo.ti.ca.Romana. §.in uniuersitatis.& §.caueant.de sen.excom.

† Excommunicationis sententia generalis ligat subditos monitos in genere, & contumaces in non soluendo,quamuis subditus non probetur excommunicatus per tertium.Ita dom.de Rota decisio. 444. in nouis.

Excommunicatio generalis comprehendit etiam delictum occultum, & sic delinquentem.not.in c.si sacerdos.& ibi Abb.post gl.de offi.or. facit gl.in cle. j.de hære.quòd constitutio generalis ecclesiæ militantis ligat delictum,etiam occultum.

† Adde ꝙ hodie non fertur generaliter excommunicatio:uide per Io.An.in Nouella.in c.j.de offic.delega.in vj.]

Excommunicatio sine intentione non afficit. no. in c. si sacerdos.de off.or.ubi per Abb.ad fi.qui idem dicit in consecratione eucharistiæ.

Excommunicatio sub conditione an habeat effectum, si excommunicatus pendente conditione mutet forum.Ioann.Andr.in Marg. in regula,cum sint partium.in vj.

Excommunicatio sub conditione ferri potest . Cardi. in clemen.ij.j.oppo.de re iudicat.per ca.præterea. ij.de appel.

Excommunicatio minor priuat sepultura , sicut maior.Item

Excommunicatio minor non requirit nouam reconciliationem ecclesiæ.Car.in cle.j.q.xij. de sepul.

Excommunicatio minor incurritur per participationem cum excommunicato maiori, etiam si non respondet uel etiam si sit surdus,uel stultus . Card. in cle.j de sepul.q.xv.

Excommunicatio sub conditione impossibili non afficit: ut quod soluat:qui non potest soluere, non est excommunicatus.c.quæstioni.cum gl.& doc.de appel.& sup e.uer.75.& xviij.& j.e.uer.cix.

Excommunicationis appellatione uenit,maior & minor.c.si quem.de sen.excom.

100 Excommunicationis sententia lata per episcopū putatiuum ligat in spiritualibus, quæ fiunt ratione publicę utilitatis,& publici officij, non in alijs.In. in c.cum dilectus.de consue.Bart. in l. Barbarius.in repe.xj.col.de offi.præto.

Excommunicatio maior,uel minor qñ dicitur: not.in c.si celebrat.de elec.c.quæstionem. & c statuimus. de sen.exc.in vj.& glo.in c.illam.de elec. quæ dicit maiorem dici, quando quis excōicatur principaliter:sed minor dicitur, quando quis cum eo participat,non quando cum participante participat.xj.q. iij. quoniam multos , nisi quando quis est excommunicatus etiam cum fautoribus,& participantib. xj.q.iij.excellentissimus.secundum. d.glo. † Vide Fel.in c.ij.de except. in ij.col.statim post medium. in uersic.& scias excommunicationem.ubi ponitur qualiter differant.] Item

Excommunicatio minor incurritur per participationē scilicet salutatione,locutione, & osculo. xj.q. iij.cū excommunicato. & c.qui concomitauerit . & gl in c.illa de elec. Quod uerum etiam si participat cum excommunicato mortuo , puta in iuuādo ut ad sepulturam ducatur,uel associando funus, secundum quosdam.Sed Host.tenet contrarium,contra quem est no.in c.ad hoc.de priui.& Lud. Pon.in uer.Excommunicatus.uersi.nota ꝙ participans. Item uerum,nisi loquatur cum eo ad salutem animæ, & sic in conuertendo.c.cum uoluntate.& ibi doc. & Sic. de sent.excomm. Item scribendo literas , uel mittendo nuntium ad excommunicatum.Car.in clem. fin.in princ. de senten.excom. post glo.ibi.& infra. Participans . uel aliis signis,uel nutu. Cardina.ubi s.iiij.not.& iiij.q.ubi dicit uerum, si dolo. Et idem si sit mutus ut ibi.Idem si conuiuio, oratione,uel itinere.gl.ibidem.nisi per papam,qui participās nō est excommunicatus.gl.j.& ij.ibidem.

Excommunicato multis modis communicatur.glo.in cle.fi.de sen.exco.& inf.

Excommunicatio est meri imperij. in Spe. de iur.om. iud.uer.significasti.c.quod sedes. & ibi Abba. & in c.pastoralis.§.præterea.& ibi Abb. de off. or.& In. in c.transmissa.de elec.

Excommunicatio est mucro episcopi, & laico non est permissa.Item

Excommunicatio iudici opposita an probetur coram arbitris , & si coram iudice recusato contra actorem excommunicatio proponatur,de qua prius cognoscatur.in Specu.de recusa.§.vj.uersicu. sed nunquid.& seq.

Excommunicatio procuratori si obiiciatur.in Spe.de procu.§.j.in prin.

Excommunicari potest absens per literas , & absolui. eo §.uer.item opponuntur.

Excōicatio sub conditione quandoque ferri pōt . in Sp.de aduo.§.j.uer. quid si dicit.

110 Excommunicatio repellit a testimonio . in Sp.de teste.§.j.uer.itē opponitur ꝙ est excommunicatus.

† Excommunicatio non impedit ingressum religionis,nec professionem. Textus est in c.cum illorum de senten.exco.quem textum limita ut per Feli. ibi in vij.not.※

Excommunicationis sententia si petatur exequi, confirmari,uel reuocari , uel obseruari , quæ sit forma rescribendi in Specul.de rescri.præsenta.§.quarto. uersiculo.nunc circa sententias. & seq. uersic.nunc dicamus.& seq.

Excommunicationis metus quid operetur.j.uer.Metus.uer.80.& 86.

Excommunicatio debet ferri contra personaliter citatum,uel monitum,uel latitantem malitiose. Inn.in c.si aduersarius.de eo, qui mit.in pos. cau.rei ser.& Bal.in Mar.uer.Sententia.v.col.

Excommunicatio,& interdictum, parificantur.

Excommunicatio ipso iure quibus casibus inferatur. in gl.

in gl in cle.j.de senten.exco.:& in cle.j.& ibi gloss. de sepul.Item cum quis procurat monasterium cóburi.cle.j.§.quia uero.de statu.mona.Item cũ quis se opponit uisitatori.cle. fi.in fi.eo. ti.Item si contrahatur matrimonium in gradu prohibito . clem. j.& ibi Car.de consan.& affi. & in casu cle.j. §.pen. & ibi Card.de hæreti.& in casu cle §.ij.§.j.eo.titu. & in casu cle.j.& ibi Car.de usuris.Item in casu cle. j.§.fin.de pęnis.ubi loquitur de reincidentia ipso facto:& in prædictis solus papa absoluit. glo. in cle.j. de sen.excom.

† Excommunicatio nunquam fieri debet nisi alterũ ex his tribus præcedat.culpa mora,uel offensa. Felin.in capitulo secundo.in prima.col. circa prin.de testi.cogen.]

Excommunicatio ipso facto incurritur . in casu clem. j.§ j.secundum Cardi. ibi, de sequest.possess.Alios casus ponit glo.in cle.j.de sent.excom. & ubiq; per doctores.

Excommunicatio prolata pendente causa restitutionis in integrum requirit absolutionem , nec sufficit retractatio per uiam attentati.Rota.in dec.379.in nouis.si committatur.

Excommunicatio probatur eo ipso, ꝙ petitur absolutio.in Sp.de prob.§.iij. Sed contrarium tenet Rot. in dec.cxlvj.not.ꝙ contra illum.in antiquis.Sed & uide in dec.cccxxx.in antiq.

† Excommunicatio non probatur ex eo solo ꝙ quis pro tali denuntiatus probetur.Ista est bona decisio, quam sequuntur do.de Rota ad unguem.decis.cclij. in nouis.per c.super his.de accus.

Excommunicationis sententia , uel interdicti , proferri debet , si mandetur.eodem. §. uersiculo. nunc dicamus.

120 Excommunicatio noua in iudicem facit perdi rescriptum ad tempus.in Specul. de rescrip. præsent. §.sexto.

Excommunicationis sententia sic lata quid operetur , uidelicet Mando tibi quòd uenias tali die , uel quod cites talem , alias té noueris excommunicatum . & ille habuit iustam causam non obtemperandi.Item

Excommunicatio si feratur contra non subditum , uel exemptum contumacem : uide in Specu.de citatio. uersi.fina.

Excommunicatio interdum fertur ob contumaciam. Item 60.

Excommunicationis contra contumacem forma,& de forma absolutionis ab ea,uide in Spe. de contumacia.§.iij.uer.sed pone,Titius.& seq. & tit.de sententia.§.vj.uer.iuxta. & seq.

Excommunicatio contra minorem, uel dominum, an possit inferri ex contumacia tutoris,uel procuratoris. Item

Excommunicari an possit minor.in Sp.de primo,& secundo decre.§.iij.uer. quid si reus.

Excõicari potest quis quandoq;.i.separari tantũ a cómunione fidelium,non tamen a participatiõe sacramentorum.in Spe.de exce.§.iiij. uer.sed quoniam.

Excommunicatio non potest infligi, nisi pro crimine mortali , & tamen non semper infertur pro crimine.in Sp.de pos.§.vij.uer.quid si pono.& seq. & de noto.cri.§.iij.uer.fama.

130 Excommunicationis sententia non dicitur proprie sententia:& potest dici potius pęna,quam diffinitio in Spe.de sententia.§.j.& sup.e uer.79.

Excommunicationis sententia, uel interdicti, uel suspensionis,requirit iurisdictionem.Et

Excõicationis sententia trahitur ad naturã interlocutorię potius,quam diffinitiuę.e.ti.§.ij.uer.diffinitiua.& ibi Bal.in add.uer. sententia.

Excommunicationis sententia non transit in rem iudicatam.Item

Excommunicationis sententia male lata potest reuocari per iudicem ordinarium,uel delegatum , corrigi,uel mutari.eodem titu. §.v.uersic.quid ergo si sententia.

Excõicationis sententia causam requirit.eo.§.uersi.in quibusdam.& sup.e.uer.67.

Excommunicationis sententia plerunque fertur in cótradictores,& rebelles.

Excommunicationis sententia quos liget , & a quibus ferri possit.eodem titu.§. vj. uersiculo. & nota quod nullus.

Excõicationis sententia qualiter aggrauetur crescente contumacia.eo.§.uer.uerum quia.

Excommunicatio sine causæ cognitione lata an ualeat, ut si episcopus excommunicat eum , qui dicit se non teneri parere ex præscriptione, uel priuilegio,uel alia causa.Spe. de appell. d.§.ij.uersi.17.& uersi.35.

Excommunicatio si generaliter inferatur per metropolitanum contra suffraganeos committétes in sui fraudem appellationum causas.in Sp.de appel.§.4. uer. sed secundum præmissa.

140 Excommunicationis sententia an requirat appellationem cum causa,uel sine. in Spe.de appellati.§. vj.iuxta prin.

Excommunicatio debet ferri monitione præcedente, sed & lata aliter tenet.Rot.in dec. 159. nota quòd excommunicatio debet.in anti.nisi a delegato,quia nulla est.Rot.in dec.Dlix.nota quod excõicatio . in antiq.adde.sup.uer.lxj.

Excommunicatio forma non seruata ualet, sicut absolutio.Car.in cle.j.30.q.de decimis.

Excommunicari potest citatus personaliter, & contumax in causa criminali:non si ciuiliter agatur de crimine . Rota in decisio. DCCXXIIIJ. nota quod si aliquis.in antiq.

Excommunicatio per testes singulares non probatur. Bal.in l.testium.C.de testib.

Excommunicatio,a qua est ante,uel post,appellatum, an rata maneat,si appellatio sit deserta,quia nó ꝓsecuta.in Spe.de app.§.vij.circa prin. & ibi Bald.ꝙ sic,in add.uer.si appellans.

Excommunicationi non tam facile defertur, sicut appellationi in dubio.in Spe.de appe. §.ix.uersi.circa huius.in fine.

Excommunicatio si obijciatur actori, qualiter formetur appellatio. in Spe. de appe. §. x. uer. cæterum. & in §. iij. uer. seq.

Excommunicatio canonis ligat etiam occulta delicta gloss. singu. in clem. j. secundum Cardin. ibi: de immu. eccle.

Excommunicatio incerta an, & quando ualeat. j. Sententia incerta.

Excommunicatio si feratur contra contumacē, qualiter formetur appellatio a denegata absolutione. d. §. x. uer. & quoniam. & uer. seq.

150 Excommunicationis sententia quandoque nō tenet, & tamen est seruanda. in Spe. de exp. §. iij. uer. sed quis tunc.

Excommunicatio pro crimine aggrauatur post annu, nec post auditur pro contumacia. in Specul. de accusa. §. vj. uer. porro. ubi etiam dicit quod deponitur celebrans.

Excommunicatio an probetur per unum testem, & famam. in Sp. de noto. cri. §. iij. uer. fama autē. Bald. quod per famam solam. in c. j. j. col Ioan. An. in ca. prudentiam. de offi. dele.

Excommunicatio quandoq; fertur nominatim in canonicos ecclesiæ, exceptis aliquibus, qui officiant ecclesiam. in Specul. de appellatio. §. finali. ad finem.

Excommunicatio iniuncta nisi soluat quis in termino, non incurritur, si creditor dicit sibi esse satisfactum, & solutum. in Specu. de obliga. & sol. §. ij. uer. quid si lata.

Excommunicationis sententia cum petitur confirmari, uel grauari, qualiter procedatur: uel si quis conquæritur de excommunicatione sui prælati, tanquam iniusta: uel si quis petat aliquem uitari tanquam excommunicatum: uel si petatur excommunicari. in Sp. de sen exco. per totum.

Excommunicari an possint per metropolitanum subditi suffraganeorum, uel absolui. e. tit.

† Excommunicari si fecerim debitorem meum, possū adhuc petere debitum, uel illud alicui cedere. Et est communis praxis, quam tenet Guido Papæ singulari. 865. quamuis Barto. in l. mulieri. ff. de lege cōmisso. teneat contra de quo adhuc per Guido sing. 751. in fin. Iason. in l. non solum. §. morte. ff. de no uo oper. nuntia.

Excōicationis materiam supple. supra. uers. Exceptio excommunicationis. & j. uer. Sententia. uer. Excōmunicatus. per totum.

Excommunicatus non est membrum uniuersitatis. Bal. in Mar. uer. Excommunicatus. uer. iij.

† Excommunicatus an dicat, & improbus, & inhonestus. unde do. Bar. Soc. in consi. xlv. incip. uisa. uer. qs autem. cum uer. seq. in j. parte.]

† Excommunicatus semel, semper præsumitur excōmunicatus nisi absolutio probetur legitimo modo. Facit regula, semel. de regu. iur. lib. vj. & bonus textus in ca. proposuit. de cle. excom. mini. Abb. in c. sicut nobis. de sent. excomm. facit in simili ꝙ semel dominus semper præsumitur dominus. le. siue possidetis. C. de prob. & c. præterea. el ij. & ibi Ab. de transa. & quod uoluit Inno. in c. cum oporteat. de accu. quod semel inimicus semper præsumitur inimicus: & uoluntas semel posita semper præsumitur durare, nisi probetur mutata. tex. in c. maiores. in §. fi. coniuncta glo. in uerb. perdurare. de baptis. c. j. quod met. caus. ff. de proba. l. eum, qui. ff. de le. ij. l. Lucius in fi. & uide Abb. post gl. ij. in c. proposuit de cleri. excomm. & quod no. in c. si forte. de elec. lib. sexto.

† Excommunicatus non est, qui percutit clericum ignorans probabiliter eum clericum. Abb. in c. si uero el. ij. per illum tex de sen. exco. optime facit. l. si quis ignorans. ff. loca. & l. item apud Labeonē. §. si quis uirginem. ff. de iniur. & ca. in audientia. de sen. excom. ubi excusatur ab iniuria, qui ignorauit personam, cui fuit ill ata iniuria, ex quo non erat in habitu sibi condecenti.

Excommunicatus habetur pro mortuo. Inno. in c. grauem. de sent. excomm. maximè quo ad spiritualia. Barto. in l. Barbarius. x. colu. ff. de offi. præto. Item dicitur hæreticus. xxiij. q. iiij. ipsa pietas. & gloss. iiij. q. j. capit. j.

† Excommunicatus, qui est absolutus cum reincidentia, si intra decem dies non satisfecerit, an lapsis decem dieb. sit ipso iure excōicatus absq; aliqua declaratione: uide Decium con. 146. per totum.

Excommunicatus æquiparatur deportato, uel Saraceno. per Bal. in addi. Spec. de spon. uer. pari ratione. gl. Instit. de cap. dim. §. media. & gl. in c. pastoralis. de app. Itē interdicto. cle. ij. & ibi Car. de sen. exco.

Excommunicatus caret omniū subsidio. 14. q. iij. corripiantur. l. hi, qui. C. de apost.

Excommunicatus per ordinarium ubiq; est excōicatus. 4. q. v. quisquis. Bar. in l. ex ea. de postu. Bald. in l. j. C. de hær. insti.

Excōicati nominatim, uel interdicti, qui dicātur. Inn. in c. in Lateranensi. de præb.

Excōicatus simpliciter, si non paret reincidit in excōmunicationem ipso iure. Ro. in de. 524. nota ꝙ ubi excommunicatus.

✠ Excōicatus maiori excōicatione nec ipse ad dignitatis aliquē gradū eligi, nec alios eligere pōt c. postulasti. in prin. de ele. exc. c. cū dilectus. & ibi notat de consue. c. cum inter. R. de ele. gl. in c. cum bonæ. de æta. & qua Abb. in c. illa. in extr. de electi. c ij. col. fi. de postula. præla. Rot. in nou. de. 195. De. co. 422. nu. 1. Ae. Mar. Man.

Excommunicatus non potest inuestiri. j. uersi. Inuestitura. uer. 34.

Excommunicatus præsumitur, qui dicit se absolutū. Bar. in auth. si dicatur. C. de testi. & in l. decem. de uer. obl. & ibi doct.

✠ Excommunicatum aliquem fuisse non probatur in de, quòd fuit absolutus. Illust. Card. in repeti. c. perpendimus. col. fi. in extre. de sen. exco. Dec. in c. in præsentia. not. 13. de prob. & co. 321. nume. 7. Ae. Mar. Man.

16 Excommunicatum se dicere uidetur, qui petit se ab solui. c. uenerabilem cum gl. de elec.

Excommunicatus debet reddere debitum carnis uxori petenti. gl. xj. q. iij. quoniam multos. Item

Excommunicatus tenetur communicare uxori. in Specul. de donatione inter uirum & uxorem. §. iij. quid si uir.

† Excommunicatus potest ingredi ecclesiam causa orandi, non autem quando missa celebratur. gl. j. q. j. qui studet. Imo debet missa suspendi. Bal. in l. casus. C. de testa. per Inn. in c. ut famæ. de sen. exco. & J. Excommunicatus spiritualium. uersi. x. & seq. ubi est arg. contra. † Adde Decium in c. ad præsentiā. in prin. de appel. ubi idem tenet. & ibi dicit ꝙ excommunicatus debet a diuinis abstinere, imo ab ecclesia expelli, nisi ut hic causa orandi tempore quo non celebratur.

† Adde hic unum notabile ꝙ excōicatus gaudet immunitate ecclesiæ Panor. in c. inter alia. de immu. eccle.

Excommunicati dicuntur ethnici, quasi digni igne infernali montis Ethnæ in Sicilia. secundum Io. And. & Abb. in c. nouit. de iudi. Vel dicuntur ethnici. i. gentiles, id est, infideles: quasi tales sint, quales geniti fuerunt. j. q. j. non ne. secundum Hug. ut refert ibi Abb. qui tenet primam opi.

Excommunicatus est priuatus sacramentis ecclesiæ. xcv. di. i lud. v. dist. ad eius uero. & inf. Excōicatus spiritualis. uer. 18.

† Excommunicatus non tenetur post appellationem desistere a diuinis. c. ad præsentiam. & ibi Abbas & Dec. de appel.

Excommunicatus quid possit. gl. or. iiij. q. j. in summa. & infra per totum.

Excommunicatus an sit tutus in ecclesia, pro crimine. sup. Ecclesia.

Excommunicatus allegans excommunicationem iniustam, interim non habetur pro excōicato. inf. Excommunicatus appellat. uer. 14.

† Excommunicatus reus se defendens per procuratorem potest obtinere sententiam absolutoriam, non adiudicatoriam. do. de Rota deci. 194. in nouis. per tex. in l. quamuis indubitati. in arg. C. de adul.

Excommunicatus per sententiam legis toleratur: secus si per sententiam hominis. Innoc. in capitu. fin. de procur.

† Excommunicatus potest petere restitutionem ad appellandum a sententia, quæ transiuit in rem iudicatam in causa matrimoniali. Ita in Rota dec. 453. in nouis.

† Excommunicatus non toleratur ab ecclesia. dom. Barth. Soci. in consi. xlv. incip. uisa. uer. quis autem. ibi: sed excommunicatus. in j. parte.]

20 Excommunicatus an sit infamis. inf. uer. Infamis. uersicu. xj.

Excommunicatus est euitandus, quando non constat an sit excommunicatus ante appellationē, uel post. no. in c. cum tu. de testi. Phi in c. dilectis. ult. col. de appel. † Et per Fel. in c. nulli. de sen. exco.]

Excommunicatus an debeat soluere censum. Bar. in l. damni. §. damni. de dam. infe.

Excommunicatus perdit fidelitatem uasallorum, sicut famam: sed absolutus recuperat. gl. & Bal. in ca. j. §. li. per quos inuesti. si. in usi. feu.

Excommunicatus sub conditione, non dicitur excommunicatus conditione pendente, sed si interim mutet forum, remanet excommunicatus, si non facit. p Bal. in Mar. Excommunicatus. uer. v. & Inno. in ca. P. & G. de offi. deleg. & per gl. & Bar. in l. obligationum fere. §. pe. de act. & obli. & per Bar. in l. in diē. de in diem addi. & potest interim appellare. Inn. & Abb. in d. c. pe. & §. ubi dicit, nisi consenserit. & no. in c. præterea. de app. & ibi Abb.

† Excommunicatus donec satisfecerit, si satisfaciat, non tamen absolutus censetur. De. ubi plura ponit in c. quæstioni. col. j. de appel.

Excommunicatus publice dicitur, qui in loco iuridico pronuntiatur excommunicatus per iudicem. gl. in c. exceptionem. de excep. uel ex qualitate fori. glo. in cle. j. & ibi Card. q. xiij. de sepul. uidelicet multis astantibus.

Excommunicatus clericus excommunicatione maiori non debet in officio dicere, Dominus uobiscum: sicut nec laicus. Secus si minor. quia potest illud dicere cum alijs Car. in cle. j. iij. q. de cele. mis.

Excommunicatus contemnens excommunicationem potest priuari feudo. gloss. trigesimasecunda. q. v. præceptum.

† Excommunicatus potest facere acceptationem, & optionem, cum sint facti, sed non collationem, & prouisionem. Ita decisum fuit in Rota decisio. 195. in nouis. & decisio. cxl. in antiqu. & decisio. cccvij. in nouis.

Excomunicatum absoluit ecclesia ex toto per solam contritionem quo ad Deum, ex quo non contemptus, sed necessitas excludit absolutionem ecclesię. Abbas in c. a nobis. el ij. in uersi. quarto no. de sent. excommunica.

Excommunicatus licet in articulo mortis possit absolui a simplici sacerdote, tamen post mortem non absoluitur nisi ab eo, a quo uiuens fuerat absoluendus. Et est ratio, quia post mortem cessat necessitas Abb. ubi. sup.

Excommunicati gesta non ualent. gloss. in d. capitul. præceptum.

Excommunicati socius quomodo puniatur. Car. in cl. j. & ibi gl. Car. in 11. q. ubi s̄.

30 Excommunicatus appellatur hæreticus. 4. q. j. qđ autem. Car. in cle. ij. §. cæterum. de elec.

Excommunicatus clericus percuti non potest impune. inf. Percussio.

Excommunicati non inducunt consuetudinem. supra. Consuetudo inducitur.

Excommunicatus uigore periurij, de quo sit conuictus per duos testes, non debet uitari. Bald. in l. fi. C. de fideic. pe. col. in lect. antiq.

Excommunicata est uxor incidens sibi pulchros capillos. gl. in c. quæcunq;. 30. dist. & i nf. Vxor. uer. 16.

Excommunicatus non remouetur ab administratione temporalium.gl.in c.ex tua.de cler.non resi. Bald. in Mar.uerb.Excommunicatus uer.j.

Excommunicatus non potest authorare. Bald.ubi.s. uer.vij.Inn.in c.consulti.de procu.

Excommunicatus potest constituere procuratorem ad negotia.j.Procurator a quibus.

Excommunicatus est incapax priuilegiorum . Io.An. in c.non potest.de reg.iu.in vj.

Excommunicatus non est euitandus ab aduocato,quẽ consuluit.s.uerb. Aduocatus.uer.lxiij.

40 Excommunicatus potest offendere excommunicatum,& offendentis melior est conditio.Bald.ubi. supra uer.xij.

Excommunicatus potest pluries excommunicari . gl. in l.nouerint.C.ut intra cert.temp. actio cri.doct. in c.j quod me.caus.in vj.Inno.in c. ea nascitur. de sen.excom.iij.q iiij.Engeltrudam.de Iudæis capitulo.ita quorundam.xj.que.iij.excellentissimus. xij.q.ii.de uiro.87. dist. eos.de postu. præla.ad hoc in Spe.de accu.§.vj. uer.quid si bannitus. Bar.in l. aut facta.§.fi.de pœnis.& in l.de pupillo.§. si de pluribus.de oper.no.nun. Alexand. in lege qui bis. de

† uerborum obliga. † Et Bald.in l. palam. §. quæ.de ritu nup.]

† Excommunicatus,uel bannitus semel,potest de nouo pluries excommunicari,uel banniri.Ias.in l.qui bis idem.in iiii.col.in ult.no.ff.de uer.obli.✠

Excommunicatus ipso iure propter aliquod delictum, potest iterum excommunicari a iudice ob idem delictum,etiam sine citatione, monitione,uel contumacia de nouo contracta.ca. reprehensibilis.& ibi doc.& Phi.de app.

† Excommunicati tolerati gesta an ualeant.Bu.Imo. Sicu.in c.ad probandum.de re iud. & Abb.in c.consultationibus.de iure pa. qui dicit tenere gesta ratione publici officii,non gesta iure priuato: quia in his non est differentia inter excommunicatum publicum,uel occultum.

Adde ꝙ excommunicatis sunt omnes actus ciuiles interdicti.c.pia.& ibi Ioan.And.de excep.in vj. & ibi dicit esse intelligendum tam de actibus iudicialib. quam extraiudicialibus,maxime ubi de eorũ utilitate agitur.Faciunt nota.c.decernimus. de sentent. exco. tamen si quis esset occulte excõicatus, gesta ꝑ eum ualerent ut uoluit.gl.in c.licet. de sen.exco. in vj. not. in lege Barbarius Philippus . ff.de offic. præto.

† Excommunicati gesta siue publice siue occulte tollerati an ualeant, & teneant:us quæ possint per ipsum fieri:uide late Panor. in capit. ad probandum. de re iudicata.

Excommunicatus in uno loco, est ubique excommunicatus. Car.in cle.j.§.j.de pœnis. & de of. ordi.ad reprimendam.iiij.q.§.si quis.

Excõicatus cogi potest soluere decem quolibet mense,quo stetit excommunicatus, ex forma constitutionis. Hos.& Io.An.in c ad aures.de simo. Lud. in sin.uer.casus pulcher est in Rota, &c.

Excommunicatus acquirit possessionem facti.j.Possessio acquiritur.uer.xliiij.

Excommunicatus comparatur seruo , qui non potest agere,sed potest conueniri. in Spec. de acto.uer.itẽ quod est seruus.

Excommunicati,ad quos papa scribit,non sunt in literis apostolicis appellandi fratres,uel filii.Sp.de rescrip.præse.§.iiij. uer.& nota.

Excommunicatus semel , præsumitur durare excommunicatus.in Spe.de præscri. in fi. & de sententia. §.vj.uer.absolutione.

50 Excommunicatus ab uno est uitandus ab omnib. in Spe.de execu.senten.§.ij.uer.sed pone,iudex peritissimus.

Excommunicatus denuntiatur ipso iure, si factum est notorium sine etiam citatione: sed secus si iudex uelit factum declarare,propter quod est excommunicatus. Hostie.& Phi.in c.reprehensibilis.de app. glo.& Car. in cle.j.in fi.de pęnis.quod debet citari ad denuntiationem.

Excommunicatus denuntiari potest laicus a iudice ecclesiastico ꝙ clericum percusserit.s.donec satisfecerit percusso de iniurijs.de sen.exco.parochianos.& Car.in cle.j.§.ciuitas.v.q.de pœnis.

Excommunicatus denunciatur ad confusionem,& errorem sui,& aliorum,& ut euitetur.Car.in cle.j.§. & quia. de pęnis.

Excommunicatus denuntiari potest appellatione pẽdente. Inno.in c.pastoralis.de appel.Bald.in Marg. uerb. Appellatio.uer.lvij.& per doc.in c.ut nostrũ. de appel.

Excommunicatus per uim illatã alteri, quomodo petatur denuntiari. in Spe. de rescri.præsentat.§.iiij. uer.nunc dicamus.& seq.

Excommunicati denuntiati materiam supple.sup.uer. Excommunicatio.per discursum.& in c. pastoralis. §.uerum.de app. & ibi doc.& Sicu.

Excommunicatus debet denunciari, & etiam non denuntiatus debet uitari.d.ca pastoralis. §.uerum.& ibi Sicu.de app. & denuntiari debet ad finem ut euitetur.Car.not.in cle.j.de consang.& affi.& ibi not. 11.q. iij.curę.

Excommunicatus denuntiari non potest , qui est absens causa probabili.supra uerbo Absens. nec qui a iure est excommunicatus. Cardin. in clem. prima. §.& quia.de pęn.

Excommunicatus denuntiari non debet,nisi cõstet de excommunicatione cle.j.in prin.cum gl.& ibi Cardi.de priui.de consan.& affi.cle.j.de censi.cle. fi.& in cle.ij.§.locorum.de pę.& remis. Sed quæ sit forma.Car.in d. cl.j.de pri.xvj.q.& in cle.j.& quia.de pęn. ꝙ pulsatis campanis , & accensis , & extinctis candelis,& proiectis in terram.

Excommunicatus ad contumaciam qualiter denuntietur in Spe.de contu.§.ij uer.sed pone.& seq.

✠ Excõicatus nemo ante denunciationẽ habet: Ancaran.consi.clxxxix.Dec.consi.dxxij.num.13.Aem. Mar.Man.

Excom-

Excommunicatus ad secularem dignitatem eligi non potest.text.nota.in capitulo uenerabilem. & ibi Abb. de elec.

Excommunicatus iudex, uel arbiter, an esse possit, uel non, uide.j.eod.uer.vj.

Excommunicatus publice non potest esse iudex: secus si occulte, & toleratus.c.ad probandum.& ibi doct. de re iud.iij.q.vij. uerum xxiij.q.j. in summa.glo. in l.j.C.de iur.& fa. ign.[Bal.in l.id, quod pauperibus.ij.colum.de episcop.& cler. Ioann.Pa.in Summa, in libello rei.uer. publice excommunicatus. & j.uer.Sententia nulla.uer.xxj.& seq.& j.uer.prox. & uer.x. Item nec delegatus:ut j.uersi. Delegatus.

† Et per Felin.in c.Rodulphus.de rescrip. in uer.sed declaratoria.in fi.& in c.ad probandum.Bald.in l. Barbarius.in v.col.uer.sed quid dices. de offi.præ. & Fran.Are.in l.j.in fi.C.de testa.]

Excommunicatus per se non exercet iurisdictionem. d.c.ad probandum, sed per uicarium suum sic. ca.j. de offi.vj.no.in c.licet undiq;.de of.dele.Sed aliter loquitur spe.de of.dele.§.vj.uer. quid si sunt.adde. sup.Excommunicatio.uer.xix.

Excommunicatus delegans non potest reuocare delegationem.Inno.& Io.An.in d.c.licet undiq;.& Pe. de Su.in l.iudicium.ff. de iud.

Excommunicatus iudex potest reuocare confinium suum datum ante excommunicationē arbitrio suo duraturum.Bar.in l.centesimis.de uerb. obliga.ubi Alex.tenet contra, & Bal.contra.in l.fi.vj.q. C.de contrahen.emp.

Excommunicatus potest esse arbitrator.Bart.post gl. in l.Pædius.ff.de arbi.& in l.cum pater.§.hæreditatem.de legat.ij.quem etiam uide in l. ex facto. §.si quis rogatus.ad Trebel.& in l. si quis arbitratu. & in l.illa.de uerborum obligatio. & in l.si stipulatus fuerim illud.eod.titu. Bald. in c.ad probandum.de re iudic.& ibi do.Ioan.de Poeti. in d. l. si quis.& in Specu.de arbitr.§.differt.uer.item secundum eum. Hosti.in c.cum dilectus.eo.ti.Ioan.And in regula, dolo facit in vj.Angelus. in dict. §. si quis rogatus. Lanf.in tra.de arbitro.ij.parte.vj.q.quod Ang.ubi supra, dicit uerum, non post annum, si fuit excommunicatus ob hæresim:secus si ob aliam causam, qa potest etiam post annum:quinimo & testari. secundum eum.Bald.in l.nemo.in fi.C de sen. dicit quod ei sunt interdicta omnia beneficia iuris ciuilis. Quid si excommunicatio superuenit post commissum.Alex.in d l.si quis arbitratu. dicit impediri eius officium.

† Excommunicatus non potest esse arbiter. Ita tenet gl.& Odofr.in l. Pædius.in princ. ff.de arbit.Quod tamen limita.ut per Bapti. de sanc. Bla. in suo tractatu de arbitrio, & arbitratore.in vij.prin.q.✠

Excommunicatus iudex non potest interponere decretum.Bald.in rubr.vj.q.C.qui admit. & in l.j.iiij. col.de iuris & fac.igno.ubi dicit decretum eius esse nullum.

Excommunicati iudicis sententia est nulla.in Spe. de senten.§.ix.uer.ut autē.de app.§.iij. & §.x. uer.cæterum.& j.uer.Sententia nulla.uer. xj.

✠ Excommunicatio iudicis efficit ut processus, siue acta nulla omnino, atque inutilia sint. c. ad probandum.& ibi doct.de re iudic. Bald.in c.contingit.de dolo & contum.Riminal.co.cj.nu.21.uolu.1.Aem. Mar.Mano.

Excommunicatio iudicis non transit ad successorem.

Excommunicatus occulte potest esse iudex, & ferre sētentias in profanis, c. ad probandum.de re iud.non in spiritualibus:unde non excommunicat. Card.in cle.ij.§.uerum.in fi.eo.ti.

Excommunicati iudicis sententia non ratificatur. inf. Sententia nulla.uer.19.

Excommunicatus, etiam occultus, non potest excommunicare, etiam per alium.xxiij.q.j.in summa. & de episcopo, qui renun.episco.c.ij.Car. in cle.j.§.j. in viij.q.de reli. domib. † Et per Felin.in c.si uere, de sen.excom.ad fin.]

Excommunicati laudum non ualet, quando laudum ex forma statuti habet paratam executionem. An. in q.duo adinuicem.Alex. in l. si quis arbitratu. xj. col.de uerb.obli.

Excommunicatus est incapax officiorum. xvij. q.iiij. constituit.l.j.C.de sum.tri.& fi.catho. & c.uenerabilem.de electione.

Excommunicato iudici non currunt tempora.j.uersi. Tempus.

Excommunicatus testis esse non potest in contractibus in iudicio.in Spe.de instr.edi.§.xj.uer.quid si testis.& Bal. in l.j.x.col.C.de hære.instit.& per Alexan. in l.iij. §.lege Iul.ff.de testi.Quod uerum durante excommunicatione: secus si tempore ferendi testimonij absoluatur: quod fieri potest quando solus est, ne probatio pereat:arg.l.seruus.sol.ma.secundū Ang. in repertorio.uer.Testis.uersic.testes, quorum.Sed est tex.no.in c.ueniens.el ij.de testi.secundum Ph. in c.ad hæc, quoniam.de appel.ubi idem dicit in suspenso.& inf.Suspensus.uer.xxvj.& in Spec. de teste.§.j.uer.item q̄ est excommunicatus. Vide in c. decernimus.de sen.exc.in vj.& c.pia.de exce. Item nec in testamentis.Bal.in l.fi.C.de bon. pos.contra tab. Sed si excommunicatus post iuramentū absoluitur antequam deponat, an repellatur. Ioan.And. in regula, factum legitime.in vj.in Mercu.Item uerum, si fuit excommunicatus post appellationem, alias non, secundum gloss.in d.cap. ueniens.in fine. Item uerum in excommunicato per sententiam. d. c.ueniens.& Inn.in c.cū a nobis.de elec. Secus antē sniam.Inn.in c.auditis.de excep.& Bald.in Marga. uer.Testis.ix.colu.Sed.an in causis ecclesiæ. not.in ca.insuper.de testibus. Item nec contra excommunicatum.& in Specu.de teste.§.j.uer.item quod est excommunicatus. Et potest excipere excōicatus. Bal.in c.j.hic fi.lex.Conra.& per Alex. in d.§.lege sed post absolutionem pōt doc. in c.testimonium.de testi.& Spec.ibidem.iiij.quæst. j.in summa.& Bald.

 in Mar.

in Mar.uer.Excommunicatus.uer. xj.nisi fuerit excommunicatus propter delictum,puta furtum. In. ibi.& per Lanfra.in c.quoniam contra.uer.Testes. uer.quarto.de proba. Sed an absolutus repetatur. Bar.in cle.testibus.de testibus.quod dixi de absolutione ad cautelam. intellige si sit data potestas absoluendi,aliter, secundum Old.in consi.cxlv.adde. † infra.Excommunicatus absoluitur. † Et an excommunicatus possit testimonium reddere, uide p do. Soci.in consil. xlv.incip.uisa appellatione.uersicu. præterea iste:sed existens.in prima parte. char. 86. quòd non.& per Felin.in cap.Rodulphus. de rescr. in uersicu.sed declaratoria.in fin.& in d.c.ueniens. de testib.]

Excommunicatus procurator, tutor, & syndicus, & executor an esse possit. infra eodem uersiculis sequentibus.

Excommunicatus non potest constitui procurator. Bal.in addi.Specu.de procu.& uersic.j.& in ca.post cessionem.de proba. quod uerum post excommunicationem,sed ante sic:& quando non potest constitui,non potest substituere.Card.in cle. iij.xvj.q. † de proc. † Et plene per Feli.in c.post cessionem.de proba.]Vnde

Excommunicatio superueniens non tollit mandatum: ut ibi.

Excommunicatus non potest esse procurator excommunicati.Abb.anti.in.c.ueniens. de testi. & Bal.in Mar.uer.Excommunicatus.uer.25.

Excommunicatus non potest esse syndicus. Bart.in l. actor.ff.rem ra.habe.

Excommunicatus tutor esse potest, & debet inuentarium conficere, quamuis in iudicio esse non possit. Bal.in c.cum inter.de exce.& in l.j.C.de iur.& fac. igno.in pe.col.arg.contra in ca. ad probandum.de re iud.& in c.consulti.de procu.

Excommunicatus executor potest prouidere acceptanti beneficium.Rot.in dec.127.nota quod executor. in antiq.

Excommunicatus an sit executor testamenti.inf.uerbo.Executor testamenti quis.uer.17.

Excommunicatus spiritualium capax an sit: uide infra eodem. per totum.

Excommunicatus potest acceptare, & optare beneficium,licet ei collatio fieri non possit. Ro.in decisi. 198.acceptatio.in nouis.& infr.e uer.vij.Sed

Excommunicatus non potest optare præbendam. capitu.referente.de præben.facit.c.gratiæ. de rescri. in vj.

Excommunicatus an possit fieri monachus,& an possit per abbatem absolui intra annum probationis. in Spe.de le.uer. fi.& Bal.in l.qui sub prætextu. de sacrosan.eccl.

Excommunicatus non debet celebrare,alias debet deponi.in Spe.de accu.§.v.uer. porro. & in ti.de cler. excom.mi.& infra etiam si est iniuste excommunicatus.& gl.xj.q.iij.non debet.

Excommunicatus a falso prælato celebrans an sit irregularis.Bal.in l.ij.pe.col.C. de serui.

Excommunicato non potest fieri collatio beneficij ecclesiastici.sup.uer.Collatio beneficij.uer.xiij. & 7. uer.Beneficium.uer.clxxxiiij.

Excommunicatus potest conferre beneficia ecclesiastica.sup.uerb.Collatio benefici.uer. lxxv.

Excommunicatus non potest eligi Imperator. c.uenerabilem.& ibi per gl.& doc.de elec.etiam occultus Abb.per.c.cum dilectus.& ibi Inn.de consu.& Ab. in l.ueritatis.de do.& contu. Io. An.in c.primo.de rescrip. in vj.

10 Excommunicatus excommunicatione minori est incapax beneficiorum,dignitatis, & clericatus.c.si celebrat.per Abb. & do. post Inn. de clerico.exco. † mini. † Et per Feli.in c.dilectæ.de exce.] Item pōt ingredi ecclesiam,& interesse missæ,dum tamen nō communicet. nec debet sibi dari osculum pacis,qđ succedit loco communionis,seu eucharistiæ. Gem. in c.is,cui.de sen.exc.in vj.& Archid.33.q. iiij.uir cum propria.Sed

Excommunicatus maiori excommunicatione non potest ingredi ecclesiam ut oret,uel missam audiat,sed ut audiat uerbum Dei,id est,predicationem. xxv. di.perlectis.in princi.24.q.iij.clericus. Gemi.ubi. supra sed contra.sup.eo.§.j.uer.xiij. † Vide Fel.in c.responso.de sen.exco.in prin.]

Excommunicatus tenetur dicere officium horarum secretè.Car.in cle.j.vij.opp.in fi.de reg.28. dist.presbyterum. Item tenetur iurare præstationem oneris.c.cæterum.de iur.calu.

Excommunicatus ligatur iuramento. Ale.in proœmio Digestorum in princip.super rubri.doc. in capitu. fin.de Iudæis.

Excommunicatus uitandus est in ecclesijs,& in officiis diuinis.infra.Missa. uer. antep. non tamen quando solus sacerdos celebrans scit eum esse excōicatū,ut homo,uel ut Deus. Ab.in c.si sacerdos.de off. or.& inf.Sacerdos.uer.v.& 42. † Et per Fel.in c.2.de exce.in c.super.de sen.exc.in j.col.in uer. item nota.

Excommunicatus non potest exercere spiritualia,sed temporalia.Item

Excommunicatus non potest eligi ad prælaturā,si est publicatus.Host.& Inn.in c.cum dilectus. de consue.& in c.finem.de do.& contu.& per Inn. & Bal. in Mar.uer.Excommunicatus.uer. x. quia non habet uocem in capitulo.Car.in cle.j.vij opp.de reg. De quo per Inn.in c.nulli. de ele. & in c. consuluisti.de procu.Sed Abb.tenet contra in.c. ex tuæ.de cle.non resi.& Bal.in d.uer. j. & uersi.ij.ubi uide.in Spe.de ele §.j.uer.porro.Et dic uerum nisi sit in minori excōicatione.gl.& doc.in c.illa.de ele. & in c. perpetuæ.eo.ti.in vj.dixi in tractatu de episcopo.j. libr. iij. parte.sed an presentet rectorem in ecclesia patronata j.Patronus.uer.135.

Excōicatus est intelligibilis.gl.& do.in d.c.illa. quod uerum actiue,& passiue, quando est suspensus. gl.& doc.& Phi.in c.constitutis.de app. cum simılib. ibi allatis in gl.& sup.prox.

Excommu-

Excommunicatus minori excommunicatione non repellitur, nisi a sacramentis ecclesiæ. gl. in d. c. illa. p c. Engeltrudam. iij. q. iiij. de sen. exc. c. a nobis. & Gem. in c. is, cui. in prin. de sen. exc. in vi. Sed potest celebrare, nec fit irregulari, c. si celebrat. & ibi Ab. de cle. excom. mini.

Excommunicato non debet eucharistia denegari a sacerdote etiam sciente. Abb. in c. si sacerdos. de offi. or. no. j. q. j. Christus.

2 Excommunicatus non potest authorari. Inn. in c. i. consulti. de procur. Bald. in Marg. uer. Excommunicatus. uersi. vij. & supra Excommunicatus iudex. uersi. vij.

Excommunicatus electus potest confirmari ī. Confirmatio. uer. xl.

Excommunicatus est incapax priuilegiorum. Io. An. in c. non non potest. de reg. iu. in vi.

Excommunicatus celebrans est irregularis. Idem in suspenso. Inn. in c. si celebrat. in prima colu. in glo. sua. in uer. Irregularis. de cle. excom. min. Sed an absolutus repetatur. Car. in cle. testibus. de testi. Bal. in Marg. uersi. Excommunicatus. uer. xvi. & a solo papa dispensatur. Addo no. in c. iij. de senten. exc. lib. vi. & infra Suspensus. uer. xxviij. iuncto uer. xx. Addo ī. uer. Irregularitas. uer. xij. Et hoc uerum in maiori excommunicatione, non in minori. d. c. si celebrat. & ibi Abb.

Excōmunicatus ipso facto remouetur a canonia. Inn. in c. nuper de sen. exc. Bal. in d. uer. xviij.

Excommunicatus patronus si uédat uillam, in qua habet ius, patronatus, potest emptor præsentare infra. uer. Præsentatio. el. ij. uer. xxv.

Excommunicatus contrahit. c. fęlicis. de pę. in vi. Inn. in c. ueritatis. de do. & contu. in c. si uere. in glo. in uersi. conuenerit. de sen. excom. c. fi. de exces. prælat. c. ad probandum. de re iudi. xi. q. iij. quoniam multos. in fin. & per Ale. in l. si quis arbitratu. de uerb oblig. & in prac. Papi. in libello rei uend. uer. ueris & legitimis & in libello rei. uer. publice excommunicatum, & c.
† ubi dicit uerum contra se, non pro se. † Adde do. Fel. in c. Rodulphus. de rescrip. in uer. sed declaratoria. in fi. & in c. si uere. de sen. exc. in uersicu. utrum contractus. Et nunquid per procuratorem, uide Ioan. And. in c. primo. de offi. uicar. in fi. vi. in Nouella. [Vnde

Excommunicatus potest alteri se obligare, sed non potest sibi alium obligare: ut ibi: & tenet Sp. de procu. §. fi. uer. quid si excommunicatus. & Gem. in c. j. §. j. de iure patr. in vi. Item potest fideiubere. ī. Fideiussor quis. uer. xij.

Excommunicatus potest delegare debitorem suum alteri, qui statim agat. Spe. ibidem. Item

Excommunicatus potest cedere alteri sua iura, licet sit agere prohibitus. gl. in c. j. de iure pat. in vj. Lud. fin. uer. Excommunicatus. uer. licet.

Excommunicatus potest compromittere. ī. uerb. Cōpromissum per quos. uersicu. xxvij. & per doct. in c. cum inter de excep.

Excommunicatus potest contrahere matrimonium de eo, qui duxit in mati. cap. significasti. xc. di. illud. in gloss. Item potest uxorem ducere. de cons. di. iiij. nullus.

Excommunicatus si acquirat negotiando, non sunt acquisita per eum inter pauperes eroganda. Abb. in c. cum sit. de iudeis.

Excommunicatus testatur. de quo p gl. in c. decernimus. & ibi doc. & Io. An. de sen. exc. in vi. Bal. in l. j. v. colu. C. de iur. & fac. igno. Bar. & Bal. in l. si quæramus. de test. ꝙ sic gl. & doc. & Io. Fab. Inst. de testi. §. testes. c. uoluntate. & ibi doct. de sen. exc. Bar. in consi. existens. Pet. Ang. & doct. in l. ex facto. §. si quis rogatus. ad Treb. Bal. in l. prima. C. de secund. nup. & in l. fi. C. si a non com. iud. & in l. prima. x. col. de hęre. inst. ubi dicit uerum, nisi in casu. aut. credentes. C. de hær. scilicet quando est excommunicatus pro hæresi, & in excommunicatione stetit per annū, dicit ꝙ est aut. Manicheos. sumpta de c. excōmunicatus. §. credentes. de hęretic. & de corpore aut de statu. contra lib. eccl. §. credentes. secūdm Bar. in d. l. si quæramus. & Bar. in d. aut. & Bal. in l. j. §. ij. de leg. iij. & per Sp. de instr. edi. §. xij. uer. quid si excōmunicato. & per Pe. de Peru. in consi. uiso testō. &c. Itē uerū, nisi pro anima. Inn. in d. c. uoluntate. & Bal. in Mar. uer. Excommunicatus. uer. xxj. Item uerum, secundum priuilegiū iuris ciuilis, non iuris canonici, quo priuatur per excommunicationem: ut fuit opinio antiquorum, quam refert Bal. in l. eam, quam. xvi. col. C. de fideic. ubi dicit testamentum excōicati conualescere per absolutionem. Car. in cle. j. viij. q. de excep. tenet ualere. & plenius per eum in cap.
† perpendimus. q. xxxviij. de sen. exc. † Et per Fel. in c. ad probandum. in j. col. circa prin. de re iud. & in c. si ueræ. de sen. exc. & in c. cum uoluntate. de sent. exc. cum nonnullis remissionibus. & seruatur in l. quæramus. de testa. in ult. col.] † Vide Bald. in l. j. col. ij. C. de secun. nup.

Excommunicatus testari potest appellatione pendente. Bal. in d. l. fi. si a non comp. iud.

Excommunicatus impetrat rescriptum super appellatione, ét non facta mentione de excōmunicatione. Sic. in c. significauerunt. ult. col. de excep. & tenet Phil. in c. bonæ. uer. xi. de appel. & Sp. de actore. uer. item ꝙ est excōmunicatus. & de rescrip. præsenta. §. v. uer. ad primum non aūt super reuocatione tenutæ. Io. An. in. c. j. de rescrip. in vj. & Car. in cl. ij. iiij. q. ut lite pen. Item nec alias regulariter. c. j. de rescrip. in vi. in Sp. de excep. §. ij. uer. licet. & uer. sed nunquid. & de inquisi. §. j. uer. quid si in litera. Quod uerum, ét contra sententiam nullam, secundum doct. contra Host. in c. quod ad consultationem. de re iud. sed in executione opponit de excommunicatione: ut ibi per Sicu. & doct. nec absolutionem, nisi exprimat se excommunicatum, & causam. 100. di. uetus. & glo. de rescrip. † Et per Fel. in c. olim. de rescrip. in c. uenerabilem. de excep.]

Excom-

Excommunicatus non potest impetrare beneficium ecclesiasticum.c.postulasti.de cle.excom.mi. & per Car.in cle.prima.§.primo.de reli.do & supra Collatio beneficii ecclesiasti. uer. xxxvij. Rot. in deci. cxlix.nota quod non admittitur,&c.in anti. ubi dicit uerum in excommunicato a lege, non ab homine:nec potest optare.not.in c. referente. de præb. Vide Rot.deci.clxxiij.item quod commissio.in antiquis. ubi dicitur quod ualet commissio impetrata pro excommunicato per quemcunque, etiam sine speciali mandato.

Excommunicatus potest impetrare rescriptum contra excommunicantem.in Specu.de rescrip.præsenta.§.pe.uer.sed pone.& Lud.in fin.uer.illud, quod dicitur.

Excommunicatus si impetret delegatum, non datur iurisdictio delegato.in Sp.de excus.§ vi. uersic. sed nunquid.& seq.

Excommunicatus ad instantiam meam,an possit a me repelli per exceptionem excõmunicationis, ne im petret contra alium.in Spe.de rescrip.præsenta. §. iiij.post uer.sed si contra.

Excommunicatus clam per episcopum,ne admittatur ad accusandum,an impetret contra episcopum.eo. tit.§.v.in fi.

Excommunicato absoluto an impetratio conualescat in Specu.de excep.§.iiij.uersicu.præfixo.& de app. §.decem.

Excommunicatus si beneficium ecclesiasticum impetrat, quomodo formetur libellus contra eum. in Sp.de ęta.& qual.

Excommunicati procurator quando impetrat.in c.fi. de procur.

Excommunicatus impetrat cum socio non excommunicato infra. Rescriptum impugnatur. uersiculo. xxvij.

Excommunicatus agit,& conuenitur: ut infra eod. per totum.

Excommunicatus agendo non potest stare in iudicio. c.intelleximus.& ibi doc.de iud. in Spe. de actore. uer.item quod est excommunicatus.ubi multa allegat.Quod uerum tam per se, quam per procuratorem,scilicet agendo,sed defendendo se sic, scilicet per procuratorem,non per se,secundum doct. communiter ibi,contra Io.And.& in c.cum inter.de except.Bar.in l.de pupillo.§ pe.& fi. de ope. no. nun. & in l.non cogendum.§.fi.de proc.& in l.cum mulier.so.ma.ubi uide.& in l.si fideiussor.§.si necessaria.qui satis.cog ubi dicit eum posse comparere in iudicio ad necessariam defensionem,non ad uoluntariã.& j.e.uersi.50.Item agendo,quando sustinet partes defensoris: ut cum petit cancellari sibi bannum,& reuocari tenutam,& agit interdicto, ne uis fiat ei:ut tenet Bar.in d.l.non cogendum.§. fi. Sed de reuocatiõe tenutę Io.An.in c.primo. de rescrip. in vi.tenet contrarium,post Inno. in c. dilecto. de uerb.sig.& Bar.in c.cum inter.de exce. Vide in Sp. de contuma.§.fi.uer.sed pone.& Alex.in l.libertus. de in ius uoc.& Sp.de pri.& sec.decre.§. iij. uersic. quid si reus,& per Sp.de arbit.§.viij.uersic. quid si pono.& per Bar.in addi.Spe.de contu.uerb. an ueniés. Adde ad prędicta quod no.in d.c.j. & per Bal. & Pau.de Cast.in l.testamenta.C.de testa.& in l.fi. † C.de edi.diui Adri. † Et per Fel.in c.intelleximus. de iud.]

✱ Excommunicatus quamquam apud iudicem agere ipse non possit, si tamen ab alio conueniatur excipiendi, suisque iuribus utendi non est deneganda facultas.ca.cum inter.de exceptio.Ludo Gomes.in regul.de triennal.possess.q iij.& q.x.uer.hinc uidemus. Ae.Mar.Ma.

✱ Excommunicatus si simpliciter, uel nominatim in iudicium sit uocatus ad iudicem uenire, suamq; penes illum causam tueri potest,secus si generatim uocetur,uel cum ea additione, si sua interesse existimauerit.Doct.in c.cum inter.de except. Roland. a Val.co.xxviij.nu.12.uol.ij.Ae.Mar.Ma.

✱ Excommunicatus ut conueniri ipse potest, sed nõ alium conuenire, ita si fuerit ab aliquo conuentus reconuenire eum non potest.c. excommunicamus. §.credentes.de hæret.c.intelleximus.de iud.cap. j. post princip.de except ion.in vi. c. cum inter priorem.de exception.Rot.in noui.deci. cccclij. nu. 2. Quintilian. Mando.i.regu.xxxi.q.x.nu.16. 17. Ae. mar.Man.

✱ Excommunicatus nisi ei opponatur in iudicium uenire potest.c.j §.si uero.de excep.in vi. notat. in c. intelleximus de iudici. Aym. Crau. co. cxcix. nu. 12.uol.j. Ae.Mar.Ma.

✱ Excommunicatus quamquam petere non potest, pôt tamen retinere.c.cum inter.de excep.Marian. Socin.min.co.j.nu.21.uol.j.Ae.Mar.Ma.

Excommunicatus potest potere reuocari attentata appellatione pendente.Ioa.de Imo.& Phi. in c. bonæ memoriæ.de appel.ubi dicunt uerum,si appellatio sit iudicialis:secus si extraiudicialis:per no. per Io. And.in c.pia de excep.in vi. & Imo.in c.cum inter eo tit.

† Excommunicatus a canone,uel a iure, promittens stare iuri & parere mandatis, ut absolueretur qui fuit absolutus, si non adimpleuerit quod promisit, reincidit in excommunicationis sententiam ipso facto:secus si ab homine excommunicatus fuit, & absolutus sub dicta forma:quia tunc reinducendus est in excommunicationem,donec fecerit quod promisit eo ad hoc citato. Ita tenuerunt domini de Rota decis.cccxcix.in nouis.Et pro hoc est recurrendum ad Fel.in c.ad.nostram.de iureiur.

Excommunicatus an agat interdicto unde ui.gl.& docto.in c.ex insinuatione.de proc.& infra Spoliatus. uer.vi.Item

Excommunicatus non potest agere interdicto recuperandæ possessionis.Io.de Imo.& Phi.in d.c.bonæ. & in c.qua fronte.iij.q.e.tit.gl.in c.dilectus. de rescrip.& in c.ex insinuatione.de procur. & in ca. ad nostram.de iureiur.

Excommunicatus potest petere executionem sententię,quæ pro eo potuit ferri.Inn.in c. exceptionem. de

de excep.& doct.& Archid.in c.intelleximus.de iu di.no.in c.uenerabilis.de excep.Bal. in Mar.uersic. Excommunicatus.uer.xxvi.

Excommunicato agente non tenetur reus contestari litem.ĵ.uerbo.Metus.uer.lxxxvi.

Excommunicato se defendente per procuratorem potest ferri pro eo sententia absolutoria,non a diudicatoria.Ro.in deci.cxvij.pro eo,&c.in nouis.

Excommunicatus potest supplicare iudici pro reuocatione sententiæ.infra uer.Excommunicatus appellat.uer.iij.

20 Excommunicatus conuentus super eo, pro quo est excommunicatus,non tenetur respõdere,nisi prius absoluatur,doct.de causa iniusta.Rot.in dec. xxxj. nota quod ubi in anti.& per Abb.in d c.cum inter. vij.col.uer.quęro quid de excep.

Excommunicatus excommunicatione minori potest stare iudicio.in Sp.de acto.uer.quid si minori.

Excommunicatus per contumaciam non auditur.Bar. in d.l.sed & si per prætorem.§.ait pretor.ff.ex qui. cau.maior.

Excommunicatus repulsus ab uno iudicio propter ꝓbatam exceptionem excommunicationis, non repellitur ab alio iudicio,nisi de nouo probetur excómunicatio.Car.in cle.j.xvij.q.de excep.

Excommunicatus quas defensiones facere possit Archi. iiij.q.j.c.j.

Excommunicatus non potest opponere exceptionem compensationis,sicut nec posset petere. Inno. post glo.in c.cum inter.de excep.Arch.iiij.q.j.c.j. Bar. in l.amplius.in fi.rem ra.ha.Bald.in addi.Sp.de arbi.uer.hac ratione.Bald.& doct.in l.quoniam Alexandrum.C.de adul.Pau.de Cast.consi. lxiiij. Ale. in l.libertus.de in ius uo. ibi idem dicit in exceptione lenocinii.d.c.intelleximus.de iud.But.in d.c. cũ inter.ubi Abb.Sicu.dicit uerum, si actor negat debitum, & non acquiescit:alias secus. Item dicit secus in fideiussore excommunicati ut compenset de

† bitum excommunicati. † Et per Felin. in d. capit. cum inter.]

Excommunicatus, etiam officio iudicis repelli potest a iudicio,parte non opponente.c.pia.in fi.de exce. in vi.& Phil.in c.cum parati.j.col.de app.Quod uerum est in publice excommunicato.d.c.pia.& c. exceptionem.in fi.eo.tit.in antiq.Spec.de offi. iudic. §.ij.in fi.& §.iiii.uersi. item post ubi etiam uide an reus appellet, si iudex non repellat eum a iudicio. & in tit.de alleg.& dispu.§. vi. uer. & breuiter.ubi etiam dicit repelli posse a procuratione.Quod uerum, etiam post terminum datum ad opponendum dilatorias, & excommunicationem, licet pars non appellauerit.gl.penul.& fi.secundum Car. in cle.j. xvi.q.ff.de excep. Sed Bal.in ca. domino guerram. hic fi.lex.Conrra.dicit contrarium,ut possint intra terminum tantum,non post:secundum Alex. in l.filius.§.ueterani.de proc.& quod per Bal.in l.exceptionem.de proba.& Iac.de Are.in l.prima. ut quę desunt aduoca.par.& per glo. in c. primo. de elect. in vi.Vide Barto.in l.inter quos.§.si alieno.de dam no infecto.& Bal.in d.l.domum.C.de rei uen. & ĵ. Officium iudicis. † Et per Feli. in c. intelleximus. de iud.in v.col.]

Excommunicatus potest a iudicio repelli, etiam a tertio,cuius non intersit,opponente contra eum, no. in capitul.cum parati. & ibi Philip. de appel. & ibi Ioann.de Imo. contrarium no.infra uersi. Tertius. uer.j.

† Excommunicatus repellitur ab eo, quod petit extra iudicium.Item ualent contractus per eum celebrati.Item potest contrahere matrimonium. Item religionem ingredi. Et alia plura, de quibus ponit Decius.in c.cum parati.in prin.de app. Et ꝙ excómunicatus contrahat matrimonium, ponit etiam Fel.in rub.de sponsali.col.vi.

Excommunicatus repellitur etiam a petitione extraiudiciali facta coram superiore,uel iudice.no. in d. c.cum parati.& ibi doct.& Philip.Inn.in c. ueritatis.de do.& contu.

Excommunicati cessionarius an agat ĵ.uer.Cessionarius.uer.xiij.& xxij.

20 Excommunicatus potest petere officio iudicis sibi uxorem restitui detẽtam per alium inuitam, uel uolentem.gl.xi.q.iij.quoniam multos.& in Sp.de peti.& pos.§.ij.uer.sed etiam.

Excommunicatus uenditor potest excipere cõtra emptorem petentem rem sibi tradi de pretio non soluto,& econtra.Io. And.in d.c.cum inter.facit.c.si uero.de sen.excom.

Excommunicatus potest opponere exceptionem pacti de non petendo.glos. in c. cum inter.de except.

Excommunicatus cogitur iurare de calumnia.gloss.& doct.in d.c.cum iter.

Excommunicatus iniuste potest euitare iudicium,quousque absoluatur.gl.in d.c.cum inter.per cap.super eas.ij.q.v.& iij.q.j.c.ij.

Excommunicatus non rite tenetur comparere citatus Bal.in Mar.uer Missio uersic. ij. & petit se absolui. Bal.in c.j.ij.col.hic fin.lex Conrra.

Excommunicatus potest comparere in iudicio ad excusandum absentem.Bal.in Mar. uer. Officium. in princip.

Excommunicatus potest implorare officium iudicis, ut pronuntietur, excommunicationem esse inualidam.de offi.deleg.c.cum contingat.Bar.in l.de ętate.in iij.q.primę.principalis de minori.Vide Bart. in l.decem.de uerb.obli.& quod not.in l. de pupillo.§.fi.de ope. no. nun. Et si sententia pro eo feratur in iudicio,in quo contradictor interuenit, facit fidem in omni causa,etiam contra tertium, & inter extraneos,secus uero si contradictor defuit. Bar. in d.l.de etate.in fi.

Excommunicatus habens exceptionem,non potest antequam conueniatur, implorare officium iudicis, ut imponatur actori silentium, secundum Abb. Sicul.in d cap.cum inter.ad fin.contra, de excep.nec petere dari terminum alicui ad agendum intra eo. uer.xlix.

Excommunicatus non petit cogi actorem persistere in li-

in lite usque ad finem. Anto. de But. in c. intelleximus. de iud Item

30 Excommunicatus habens exceptionem potest implorare officium iudicis, ut imponatur silentium actori, quamuis nondum agenti, prout regulrriter peti potest. iuxta no. in l. si contendat. de fideiuss. & per Bar. in l. si finita. §. eleganter. de dam. inf. secundum Fred. de Sen. consi. cclxxvi. & Ant. de But. in c. cum inter. de excep. & Ale. in l. libertus. ff. de in ius uoc.

† Et per Fel. in c. cum inter in xj. col. in medio. de excep. in uer. dum Abb. in fin.]

Excommunicatus impetrans a papa iudicem delegatum non uidetur dispensare ad agendum, nec absoluitur. Ang. & Alexan. in l. libertus aduersus. de in ius uoc.

Excommunicatus iniuste quibus modis agat contra excommunicantem. supra Excommunicatio. uersicul. xvi.

Excommunicatus acceptans terminum ad soluendum creditori, non potest conqueri de excommunicatione. Bal. in l. ad solutionem. in fi. C. de re iudi.

Excommunicatus admittitur ad defensionem suæ ecclesiæ Bal. in addi. Specul. de actore. uer. excommunicatus.

Excommunicatus excipere potest contra testem excommunicatum. Bal. in c. testimonium. de testi. in vi. Bal. in cap. j. ij. col. hic fi. lex. Conra. incip. consue. regni.

Excommunicatus actor non potest creare procuratorem, sed reus sic. c. consulti. de proc. & ibi doct. sed nec potest ad impetrandum absolutionem. Card. in cle. iij. xij. q. de proc.

Excommunicatus prohibitus creare procuratorem, potest implorare officium iudicis, ut ei liceat facere necessaria. Inn. in c. intelleximus. de iud.

Excommunicatus debet causam prosequi reo instãte. Inn. in c. exceptionem. de excep.

40 Excommunicatus notoriè repellitur officio iudicis. cap. pia. in fi. de exce. in. vi. Bal. in c. j. hic fin. lex Conra.

Excommunicatus non potest agere actione iniuriarũ, secundum Sic. in c. cum inter. ad fi. de exce. & Fre. de Sen. con. cxiiij.

Excommunicatus non potest reconuenire agentem. c. cum inter. de exce. c. intelleximus. de iud. & in Pra. Pap. uer. publicè excommunicatum. Quod uerum, scilicet ex alia causa. Inn. in c. si ueræ. in fi. de sent. excom. Caue, quia ibi nullum uerbum de reconuentione. ℣ Reconuentio. uer. xxij.

† Excommunicatus an possit repetere usuras, & an impetrare rescriptum: uide Fel. in c. dilectus. col. fi. de rescriptis.

Excommunicatus non potest agere, etiam ad finem interrumpendi præscriptionem, licet actio sibi pereat tempore: secundum Abb. in c. cum inter. ij. co. de excep. Vnde

Excommunicato currit tempus ad agendum: ut ibi nota. Sed

Excommunicato non currit tempus ad appellandum. ℣. Excommunicatus appellat. uer. antep.

Excommunicatus non potest accusare excommunicatum, nec replicare de excommunicatione rei accusanti. Bald. in Marg. uer. Excommunicatus. uer. xij. post Inn. in c. a nobis. de excep. Vide Bar. in l. seruos ff. de accu.

Excommunicatus si est in iudicio ut actor, i casu, quo potest comparere, potest petere pro se sententiam ferri, non autem quando non potest comparere ut actor, nec quãdo est in iudicio ut reus. secundũ Ab. in c. cum inter. ij. q. de excep.

Excommunicatus potest stare in iudicio ut reus necessarius, non ut uoluntarius. d. c. cum inter. & ibi Abb. & doct. Item

Excommunicatus dicitur reus uoluntarius, quando p iudicem non necessitatur uenire ad iudicium, sed ipse uenit pro suo interesse, uel communi: ut cum creditores minoris citantur in restitutione aduersus aditionem. per auth. si omnes. C. si ut se ab hærede. abst. secundum Abb. ibidem. Sed

Excommunicatus dicitur reus necessarius, cum actio dirigitur contra eum, uel. quando specialiter uocatur ad iudicium. Sicu. ibidem. & citatus, si sua putauerit interesse, comparens non debet audiri. Pa. de Ca. & Ale. in l. libertus. la. j. de in ius uoc. ubi etiam dicunt quod nec potest petere assignari terminum actori ad agendum, iuxta. l. diffamari. C. de ingenu.

† manu. & ℣. e. uer. xxviij. † Et per Fel. in c. cum inter. de excep. in viij. col.

50 Excommunicatus reus si cõparens in iudicio uult aliquid consequi, dicitur uoluntarius, & non auditur: sed si uelit damnum euitare, uel prouidere ne quid sibi fiat, auditur: secundum Sicul. ubi supra. ij. colum. ubi etiam dicit quod si timet sibi inferri præiudicium a iudice auditur: puta in appellando ne fiat executio sententiæ. Secus si ab alio extra iudicium: ut si uelit spoliatus restitui. c. cum ad sedem. de resti. spol.

Excommunicatus absolu us auditur, etiam de gestis tempore excommunicationis. ℣. Excommunicatus absoluitur. uer. xxiij.

Excommunicatus an repellatur a iudicio in qualibet parte litis in Sp. de actore. uer. item quod est excõmunicatus.

Excommunicato reseruatur quælibet legitima defensio. in Specul. de act. seu peti. §. iij. uersicul. reus quoque.

Excommunicato si non opponitur exceptio, ualet processus infra uerb. Exceptio excommunicationis uersi. x.

† Excommunicatus spoliatus non restituitur. Regulam cum sex limitationib. posuit Fel. in c. cum dilectus. col. v. de rescriptis.

Excommunicatus, uel suspensus iniuste, an sit restituendus ante omnia. in Spe. de pet. pos. §. ij. uersi. j. in fin.

Excommunicatus an debeat respondere positioni qui ipse, uel procurator suus, uel executor est excommunicatus. in Specul. de posi. §. vij. uersicu. quid si pono

pono.& seq.

Excommunicatus tempore mandati sibi facti si absoluitur, an possit agere uirtute mandati. in Spe. de ap. §.x. uer. cæterum.

Excommunicatus in contumacia pro crimine non auditur post annum super crimine: sed excommunicatio aggrauatur post annum. in Sp. de accu. §. vi. uersi. porro.

Excõmunicatiõis exceptionem, & eius materiam posui supra uersi. Exceptio Excommunicatiõis. per totum.

Excommunicatus appellat ab excommunicatione. c. fi. de exce. c. qua fronte. de ap. in Sp. de actore. uer. item quod est excommunicatus.

Excommunicatus post appellationem si obediat excõmunicanti, uidetur appellationi renuntiare. Inn. in c. cum olim. el. iij. de rest. spo. Pet. de Sun. in l. ad solutionem. de re iud.

Excommunicatus potest supplicare coram ordinario excommunicante, ut reuocet sententiã uel coram delegante, non coram delegato. c. qualiter. el. j. de accu. uidelicet si non opponatur. Io. An. post Host. in c. quod ad consultationem. de re iud.

† Excõmunicatus an extraiudicialiter appellare possit: uide Felin. in cap. cum inter. de excep. x. col. uer. ad illud.]

Excommunicatus conqueri põt de excommunicatiõe tam per uiam appellationis, quã quærelæ, c. qua frõte, & ibi doct. de ap. quod uerum, etiã si appelauit, deserta est appellatio: ut ibi, & in c. licet. de sen. excom. in vi. quòd licet sit deserta appellatio, non remanet ualida excommunicatio. quod bene nota.

Excommunicatus appellans, deserens, medio tempore est excommunicatus, & fingitur non appellasse, sed potest principaliter agere de nullitate. Inno. in ca. nouit. de appella. & Bald. in Marg. uersicu. Appellatio. uer. lij.

Excommunicatus appellans põt prosequi cãm appellationis. in hac Pra. Pap. uer. excõicatum. in Spe. de actore. uer. item quòd est excommunicatus. Siculus plene in d. c. cum inter. de excep. Car. in cle. j. iij. q. de restitu. in integ. contra Inno. in cap. significasti. eodem tit. qui tenet contrarium, nisi sit procurator: ut ibi & per Bald. in Marga. Excommunicatus. uer. pen.

Excommunicatus potest petere reductionem ad arbitrium boni uiri. But. in c. significauerunt. de exce. & ibi Sicul. & in c. cum inter. & ibi Bal. eo. tit. & j. Re-

† ductio. uer. xxxvij. ꝙ sic. † Et per Fel. in d. c. significauerunt.]

Excommunicatus potest petere restitutionem in integrum ad appellandum a sententia, quæ transiuit in rem iudicatam in causa matrimoniali. Rot. in decisi. cccclviij. fuit dubitatum. in nouis. alias decisi. cccclxviij.

Excommunicatus appellatione pendente potest absolui per iudicem a quo, licet appellationi non renuntietur. In. Ab. & Philip. in c. qua fronte de appel. & in c. quæstioni. eo. tit.

Excommunicato appellanti subtrahuntur fructus beneficii. c. pastoralis. §. uerum. & ibi Abb. de app.

10 Excommunicatus appellans uidetur appellationi renuntiare, si pendente appellatione petat se absolui per iudicem a quo. c. gratum. de of. dele. Inn. in c. quæstioni. & c. qua fronte. de app. ubi dicit uerum, si non protestetur quod non intendit renuntiare appellationi. & tenet Phi. in c solicitudinẽ. eod. tit. & per Inn. in c. cum olim. el. iij de resti. spo. ubi dicit ꝙ uidetur petere ad cautelam, & non animo renuntiandi appellationi.

† Excommunicatus non appellat, quando contempsit absolui. Felin. in c. primo. ij. col. uer. nota etiam de iud.]

Excommunicatus appellans põt absolui per iudicem a quo, ẽt si detulit appellationi. d. c. qua fronte. secundum unam lec. de app. Item etiã per iudicem ad quem, si caueatur de iudicio sisti: ut ibi secundũ aliã lec. ut ibi per doc. & Phi. & Fed. de Sen. con. cxciij.

Excommunicatus contumax intra decem dies, nõ auditur appellans post conquerens de iniustitia, ut euitet expensas, uel pœnas contumaciæ. Ioa. Andr. in c. uenerabilibus. de sen. exco. in vj. doc. in c. consanguinei. de re iud.

Excommunicatus allegans excõmunicationem iniustam, interim non habetur pro excommunicato. Inno. in c. solent. de sen. exc. Pa. de Cast. in l. iij. §. si seruus. de acqui. pos. Bal. in l. lite. C. de lib. cau.

Excommunicatus quibus casibus appellet. Inno. in c. nouit. de appel.

Excommunicandus appellãs a futura excommunicatione, non est citandus in extraiudicialib. gl. fi. in c. dilectus. de appel. no. in cap. solet. de sen. excom. in vi. Licet superior denuntiet per literas esse excommunicatum, & uitandum: cui non est parendum, si constet appellationem fuisse legitimam, & ei fuit delatum: cum pro sententia excommunicationis, a qua est appellatum, non præsumatur. Inn. in c. bonæ. el. j. de elec. no. in d. c. solet. in fi. & Phil. in d. c. dilectis. ultimo notabili.

Excommunicatus appellans, pendente appellatione uitandus est, secundum Inn. in c. sepe. de ap. Bal. in Mar. uer. Sententia. pen. col. & Bar. contra glo. in l. fi. C. si a non comp. iud. per cap. pastoralis. de app. Sed Inno. contra in c. solet. de sen. exco. secundum Bald. in Mar. uer. Excommunicatus. uer. fin. adde. s. uer. Excommunicatio. uer. vi. & Card. in cle. j. §. j. in fi. de seq. pos. ubi dicit secus pendente appellatione a declaratione incidisse in excommunicationẽ.

† Quod dixit esse singulare. † Et per Felin. in c. parochianos. de sen. exc.]

Excommunicatus appellans põt remitti ad iudicem a quo pro absolutione. c. ad reprimendam. de off. or. c. ab excommunicato. de rescrip.

Excommunicato non currit tempus ad appellandum a sententia contra eum lata in alia cã: quia põt appellare intra decem dies post absolutionem: sed in Ab. in c. cum inter. v. co. de exce. sed in v. col. tenet contra

contrarium post Inno. quia in casu, quo potest appellare, currit ei tempus: si uero non potest, cessat quæstio: ut ibi per eum.

Excommunicatus potest petere restitutionem in integrum: plenè per Sicu. & doct. in d.c. cum inter. & in c. significauerunt. ad fi. eo. tit. & in Sp. de actore. uer sic. item quòd est excommunicatus. nisi in casu. j. uer. Restitutio ad appellandum. uer. pe. Sed Card. in cle. j. ij. q. dicit contrarium, si petat principaliter. Idem si incidenter: ut in iij. q. ut quando petat eam contra lapsum termini peremptorii. per d. cap. cum inter. † Et per Fel. in d.c. significauerun. in princip. ul. col.]

† Excommunicatus cum denegatione audientiæ appellare non potest Fel. in c. intelleximus. de iud. in vi. col. uer. sexta declaratio.

Excommunicatus an, & quando possit appellare a sententia contra eum lata in alia causa quam excómunicationis. do. Sic. in d. ca. cum inter. de excep. & in d.c. significauerunt. eo. tit.

Excommunicatus absoluitur ad cautelā, etiam non allegata cā excommunicationis. Ro. in decisi. lx. no. quod ubi pars. &c. in antiquis.

Excommunicatus petēs se absolui ad cautelam, debet probare se legitimè appellasse, & post appellationum fuisse latam excommunicationis sententiam. Ro. in deci. cccciij. si quis. in nouis. & Car in cle. si. vij. q. de rescrip.

Excommunicatus a iure promittens stare iuri, & mandatis iudicis parare, ut absoluatur, absolutus si non paret, reincidit ipso facto in excommunicationem. Secus in excommunicato ab homine: quia per sententiam excommunicādus est iterum parte citata. Rota. in deci. ccccciij. si pronuntietur. in nouis. & in deci. cccccxcij. si excommunicatus in nouis. Et hoc facit contra dominos Florentinos hodie tertia die Decembris prima dominica Aduentus absolutos solenniter in ecclesia sancti Petri a sanctissimo domino nostro Sixto. iiij. ab interdicto, & censuris ecclesiasticis, iniuncta eis absolutionem petentib. pœnitentia per papam de retinendis quindecim triremibus eorum sumptibus in bello contra Turchas, qui Italiam superiori mense Iulii, die xxvij. cú magna classe ex Apollonia, quæ dicitur la Valona, oppido Græciæ, inuaserunt & Idruntum Italiæ oppidum extremum occupauerunt cum magna strage populi: quæ res omnibus Italis attulit cum admiratione terrorem, anno domini Mcccclxxx. adde. j. e. uersi. xliiij.

Excommunicatus non potest absolui per auditorem tempore feriarum. Ro. in deci. ccclxxxv. sciendū est ꝙ si aliquis, &c. in antiquis.

Excommunicatus impœnitens non potest absolui, sed si pœnitet, & petat se absolui. c. significasti. de eo, qui du. in mat xi. q. iij. cum aliquis. de pę. & remis. quod quidam. Sed quandoque inuitus, & impœnitens pót ex causa iusta absolui. doct. & But. in c. ueniens. el ij. de testib. & ibi Io. de Im. no. in c. ab excommunicato. de rescrip. & in c. ad hoc. de app. uidelicet ut testimonium ferat in causa ne ueritas occultetur: ut ibi quo casu absolutio fit ad certum tempus scilicet donec examinetur. ut ibidem. Et sic excommunicatio tollitur per absolutionem, etiam non petitā licet duret pacti uinculum. doct. ubi. s. per c. quod quidam. de pœni. & remis.

Excommunicatus officio iudicis debet absolui præstita cautione de stando iuri, non obstante contradictione excommunicatis. uel eius appellatiōe. c. qua fronte. & ibi doc. & Phi. in ulti. no. & in iiij. q. de appel. Fed. de Sen. con. cxciij.

Excommunicatus potest absolui, non obstante appellatione ne absoluatur. d. c. qua fronte. & ibi Sicul. & Philip.

Excommunicatus potest absolui appellatione pendente, licet ei non renuntietur. Inno. Phi. & Sicu. in d. c. qua fronte. & in c. quæstioni. eo. tit.

Excommunicatus ab episcopo allegans se exemptum, & petens se absolui, debet ante omnia probare exceptionem. Inn. in c. solum. de sen. exc. in vi. Quod uerum, etiam non plene, sed aliqualiter. Ro. in dec. ccxxiij. & Phi. in c. significantibus. de app. alias in deci. cccxj. si quis. in nouis.

† Excommunicatus dicens excommunicationem iniustam an audiatur, nisi prius absoluatur: & quid si dicat excommunicationem nullam: uide Feli. in ca. per tuas. de sen. exco. in prin. cum uer. seq. ubi etiā an archiepiscopus nullitate probata cognoscat.]

10 Excommunicatus non potest absolui per archiepiscopum sine diœcesano: uide in c. uenerabilibus. de sen. exc. in vi.

Excommunicatus per sententiam canonis concilij prouincialis potest absolui a diœcesanis. Car. in cle. j. §. quod & interdictis. de sen. exc.

Excommunicatus excommunicatione minori potest absolui, etiam per excommunicatum excommunicatione minori. Car. in cle. j. §. j. viij. q. de reli. do. ubi etiam dicit secus in maiori.

✠ Excommunicatus excommunicatione minori, uel a simplice sacerdote absolutionem impetrare potest. notat. in c. nuper. de sen. exc. ubi inter cæteros Ab. no. v. Dec. co. DXXIJ. nu. 2. Ac. Mar. Ma.

Excommunicatus uigore constitutionis sublatæ per papam, non debet absolui, quia censetur absolutus ea sublata, etiam post. j. Papa.

Excommunicatus uidetur absolui, si recipiatur ad osculum pacis. gl. in c. uenerabilem. de elec. per c. cū olim essemus. de pr. uil.

Excommunicatus non potest absolutionem recipere per procuratorem. Bal in aut. decernimus. C. de episc. & cle. & supra Absol. tio. el ij uersicu. xviij. & viij. ubi plenius.

Excommunicatus per sententiam debet absolui per excommunicantem, uel eius superiorem: sed excommunicatus ipso iure potest absolui a quolibet ordinario. Dixi. s. uer. Absolutio. el. ij. uer. xi. Adde Archi. in c. i. de sen. exc. in vi. no in c. nuper. e. tit. uer. xi. in antiq. Quod uerum, nisi sit denuntiatus per

per episcopum quia debet absolui per papam: alias ab ipso. c. tuę. eo. tit. & ibi per doct. & infra proxi. uer. & per Car. in cle. j. §. j. iiij. q. & seq. de reb. eccl. non alie. Et ibi etiam dicit quod si excommunicatus haberi non potest in articulo mortis, potest alius absoluere. c. pastoralis. §. præterea. & ibi Abb. de offi. ord.

Excommunicatus ab homine debet absolui ab ipso excommunicante, uel successore eius, uel superiore eius: & excommunicatus a papa non potest absolui nisi a papa. Sed excommunicatus per legem, uel cõtestationem potest absolui ab ordinario, nisi absolutio sit reseruata statuẽt. In articulo uero mortis potest absolui a quocunque etiam excommunicatus a papa. in not. Abb. in d. c. pastoralis. §. præterea. de offi. ord. & ibi uide de ituro per mare, uel ad bellũ, & de fęmina prægnante, an dicatur constitui in periculo uitę. ut possint ab omnib. absolui. † Vide Feli. in c. prudentiam. §. si uero. de of. deleg.]

Excommunicatus in puncto mortis potest absolui ab eo, a quo alias non posset. cle. j. in prin. & ibi Card. de pęnis. & ĵ. in cle. fi. §. fi. eo. tit.

Excommunicatus non aget absolutione, si excommunicatio reuocetur, ut habeatur pro non facta. glo. fin. in cle. j. uer. pro infectis. de immu. eccl. Phil. in c. ut nostrum. de appel.

20 Excommunicatus potest petere se absolui, licet in iudicio non possit stare: cum tunc dicatur se defendere. per c. inter. de exce. Bar. in l. de pupillo. §. qui remissionem. §. si procuratori, de ope. no. nunt. & in Practi. Papi. in libello rei. uersi. publicè excommunicatum. Io. de Pra. in l. non cogendum. §. si procuratori. de proc.

Excommunicatus pro contumacia cauendo de expensis an debeat absolui. Bal. in addi. Specu. de contumacia. uersicul. an excommunicatus. & ibi Spec. §. iiij. & in Pract. Papie. in uersic. publicè excommunicatus.

Excommunicatus proprio motu iudicis ecclesiastici potest absolui. etiam nemine citato Bal. in l. si pacto. j. col. de pactis.

Excommunicatus absolutus intelligitur restitutus famæ, & honoribus. Bal. in l. nulli. in fi. C. de sen. cap. quia diligentia. & ibi gl. & doct. de elec.

† Excommunicatus absolutus an restituatur ad iura lapsu temporis deperdita: uide Felin. in c. cum inter. de excep. in princip. x. colum. uer. utrum excommunicatus.]

Excommunicatus absolutus auditur, etiam de gestis tempore excommunicationis. Bal. in l. j. C. qui ad libe. perue. non pos.

Excommunicatus semel præsumitur adhuc durare, nisi probetur absolutus infra uersi. Semel. uer. xij. Tamen si est excommunicatus sub conditione, debet probari conditio. Inno. in c. olim. el. ij. de priuil. & in c. proposuit. i gl. de cle. exc. mi. & Bal. in Mar. uer. Præsumptio. uer. fin. Sed ipse Bal. tenet contrarium in l. siue possidetis. ult. col. C. de prob. Vide in Sp. de præsump. in fi. & ĵ. uer. xlij. Car. in cle. j. in fi. prin. de priuil. dicit præsumi absolutum, si est habitus pro absoluto in facto antiquo, non recenti. per Inn. in c. proposuit. de cle. excom. mi.

Excommunicatus accedens pro absolutione, si impediatur in itinere, an habeatur pro absoluto. Bal. in l. fi. in lec. anti. uer. quid in excommunicato. C. de cond. inser.

Excommunicatus absolui potest, etiam a iudice excõmunicato tolerato: secundum Abb. Sic. contra doc. in c. ad probandum. de re iu.

Excommunicatus absolutus recuperat fidelitatem uasallorum, & famam perditam per excommunicationem. gloss. & Bald. in cap. primo. §. fi. per quos fi. inue. & s̄.

Excommunicatus a iure potest absolui ab episcopo, nisi in casibus reseruatis papæ. in c. nuper. & ibi docto. de sententia excom. Adde glo. in cle. prima. §. j. & ibi Card. v. q. de seq. pol. & in cle. j. §. j. iiij. q. & & seq. de reb. eccl. non alie. & s̄. eo. uer. xvi. & xvij. & in casu cle. j. de pę.

Excommunicatus a iure potest absolui per legatum, non autem ab homine. glo. & Bar. in c. quod translationem. de of. leg.

30 Excommunicatus absoluendus debet iurare de parendo iudici. c. ad hoc. & ibi doc. de app. & s̄. Absolutio. uer. lxxviij.

Excommunicatus petens se absolui debet dicere causam excommunicationis. gloss. in cap. dilectus. de rescrip.

Excommunicatus a papa debet absolui a papa, non ab inferioribus, nisi in articulo mortis, quo potest absolui a simplici sacerdote. gl. in c. j. §. pe. & ibi Car. de hære. & gl. in c. nuper. de sen. exc. & ibi doc. xxj. di. inferior. xvj. q. j. frater. de ele. uenerabilem. Car. in cle. j. §. j. xj. notab. de priuil.

Excommunicatus petens se absolui debet omni casu regulariter absolui, etiam cum cautione iuratoria de stando iuri. in c. qua fronte. de app. & Car. in cle. j. §. & quia de pęnis. & de sen. excom. ad hoc. & cacum desideres. nisi agatur de recuperanda possessione ratione contumaciæ. c. primo. de prohi. seq. pos. & fru. Item nisi excommunicatio sit lata ob contumaciam contra non parentem iuri: maxime si pars contradicit ne absoluatur. d. c. qua fronte. Item nisi probabiliter dubitetur quod excommunicatus non sit seruaturus iuramentum: arg. c. literas. de restitu. spol. facit. c. clericos. de coha. cle. & mu. Item nisi sit excommunicatus pro manifesta offensa, uel contumacia. c. ex parte. & c. uenerabilibus. de sen. excom. in vi. quibus casibus non sufficit cautio iuratoria, sed fideiussio uel satisfactio: ut ibi & tenet Phili. in d c. qua fronte. uide in Sp. de satisda. §. fi. & Car. in cle. j. xvij. q. de exce. Item etiam pro offensa non notoria facta episcopo. in cle. j. §. & quia. de pęnis. & † ibi Car. & c. fęlicis. §. cum autem. eo. ti. † Et per Feli. in c. cum contingat. de offi. dele.]

Excommunicatus debet absolui per solum papam in casu cle. j. §. pe. de hære. & ibi Car. & in casu cle. j. in prin. de priuil. & ibi Card. nisi in puncto mortis. & ibi &

ibi & in casu cle.j.de pęnis.ibi Car.

Excommunicatus episcopus potest alteri committere sui absolutionem.Car.in cle.j.§.primo.viij.q.de re li.domib.

Excommunicatus an inuitus absoluatur. Card.in c.ab excommunicato.de rescrip.

† Excommunicatus contemnes se absolui non audi- tur,tanquam reus.Fel.in c.intelleximus. de iud. in vi.col.uer.septima declaratio.

Excommunicatus an uideatur absolui per papam dan tem ei iudicem delegatum. Ang.& Ale.in l.libertus aduersus.de in ius uoc.

Excommunicatus,quia scienter participauit in diuinis cum excommunicato,absoluitur per solum papam secundum Car.in cle.j.§.j. xj. no. de priuilegiis.& inn c.significauit.de sen.exc.& ibi doct.

Excommunicatus si non paruit mandato iudicis fa- cto sibi in absolutione,propter quod iterum excō- municetur,debet difficultius secundo absolui.scili- cet si incipiat satisfacere,non si caueat.c. quæstio- ni.& ibi doct.& Phil.de app.& c. significauit. in fi. de offi.ord.facit.c.super eo.de hære.in vi.& c. j. & ij.de do.& contu.

40 Excommunicatus absolui non debet, nisi prius sa- tisfaciat.c.fi.de of.deleg.in vi. c.quoniam.in fi de immu.eccl.eo.lib.c.quamquam.in fin. de censi.eo. lib.c.quicunque.in fi.de hær.eo.li.cle.j.de seq.pos. cle.eos.de sepul.& ibi Car.& de offi.ord.significa- uit.Car.in cle.j.de consan.& affi.c.quia sepe.de ele ctio.in vj.c.primo.de iudi.glo.in c.uenerabilem.de elect.xxiij.q.viij. pessimam. Idem in casu cle. j.de sen.exc.secundum Car.ibi.Hoc uerum, si potest:a- lias absolui debet cum cautione.c. a nobis. de sen. exc.Card.in clem.ij.§. j. eodem tit. de hære. alias absolutio est nulla. Archi in d.c.quoniam.Sed glo. tenet contra.in d cle. j. & ibi Cardin.q.xxviij. ubi tamen dicit quòd absolutus punitur. & in cle. j. de iure pat.& uide tex.in c.uenerabilibus.de sen. exc. in vi.& Ro.in deci.cccxcix.& Phi.in c. qua fronte. ult.q.de app.quod ualet,etiam non facta restitutio ne rerum.& supra uer.Absolutio.el.ij.uer.xxx.Vi- de omnino glo.in c.de præsbyterorum. xvij.q.iiij. Quandoque tamen sufficit quod satisdet , uel præ- stet iuratoriam cautionem.Card.in d. clem.eos.xi. no.in d.c.qua fronte.& ibi Abb. in fin. Et intellige quod satisfaciat arbitrio boni uiri, id est, episcopi: ut ibi.In casu tamen cle.j de consang.& affi. prius- quam absoluatur requiritur satisfactio.Card.in d. cle.j.Et quod supra dixi de cautione,intellige, scili cet idonea,& sufficienti.cle.j.§.& quia. & ibi Car. de pęnis.Sed an de iuratoria.s̃.e.Et dicitur idonea, scilicet cum pignoribus , uel fideiussore:ut ibi per Car.ubi etiam ponit formam cautionis.

☛ Excommunicatus ob manifestam offensam an , & quando absoluatur,nisi prius satisfaciat,dato quod de sola iniustitia agatur:& an, & quando ubi offen- sa sit dubia,sufficiat cautio de satisfaciendo post ab solutionem: & quid de excommunicatione lata ad instantiam partis:uide Fel.in c. cum contingat. in prin.de offi.deleg.

Excommunicatus præsumitur iustè absolutus fauore animæ.c.ad audientiam.& c.pe.de homicidio.ca.j. de cle excommi. Ludo in singu.uer. Excommunica- tio.uer. dum stat dubium. Sed non præsumitur ab- solutus,nisi probetur.gl.& Abb.in c.cum in iure.in fi.de of.dele.& j̃.uer.Semel.uer.xii..

Excommunicatus absolutus si promittat obedire iudi ci,uel soluere, si non satisfaciat, non recidit ipso iu re , sed debet iterum per iudicem excommunicari. c.quæstioni.& ibi doct. de appel. Quod uerum est, nisi sit absolutus sub conditione, uel nisi in casibus quibus ipso iure recidit.c.eos.de sen.exc.in vi.adde s̃.eo.uer.iij.

Excommunicatus mortuus debet absolui per papam a quo debuisset absolui uiuus,quando ante mortem petiit pęnitentiam,& non habuit , morte præuen- tus.c.a nobis.ad fin.de sententia exc.& glo.xxvi.q. vi. si aliquis. Vnus tamen potuisset absolui tunc a quolibet,etiam simplici sacerdote : licet alias esset absoluendus a papa extra articulum mortis . cle. j. de pen. Inn in c.de cætero.de sen.excom. Abb. in c.fi.de sepul c.ea noscitur.de sen.exc. c. pastoralis. de off.ord.Bar.in l.j.iij.q.prin.uer. de tempore de sacros.eccl.gl.in c.fi.de sen.exc. in vi. xvij.q. iiij. si quis suadente. Imo etiam a laico potest absolui , si clericus haberi non potest.de conse.di iiij.sanctum gl.in d.c.pastoralis. Si tamen conualescat debet ire ad papam pro absolutione:ut dictis iuribus.& cle.

† j.in fin.de pęnis. † Et per Felin.in c.a nobis.el. ij.] Item quando quis uadat ab bellū contra Turchas, uel quando uult ingredi mare, uel quando pericu- lum instat.glo.in d.cap.pastoralis.& ibi doct.Et ni- si statim quod commode potest,uadat ad papam re cidit in excommunicationem.cle.prima.in fi. & ibi Car.de pęnis.

Excommunicatus pro contumacia an absoluatur non refectis expensis,& parte non citata, & an excom- municatus pro offensa.in Sp.de contumacia.§. iiij. & qualiter absoluatur.in eo.§.iij.uer. sed pone, Ti tius.& seq.& ti.de sen.§.vi.uer.iuxta.

Excommunicatus potest absolui a religiosis in casibus expressis in iure.gl.in cle. j. in prin. de priuil.& ex priuilegio apostolico:ut ibi per gl.& Car.

Excommunicatus irregularis potest absolui a pecca- to,uel excommunicatione,remanente irregularita te,& econtra.Car.in cle.j.xxxvij.q.de priuil.

Excommunicatus per legatum , uel delegatum papæ cuius iurisdictio sit finita,& successor non sit, absol ui non debet nisi per papam.c.quærenti.de of.dele ga.& c.studuisti.de of.or.pastoralis.de conc. præb. quia diuersitatem.

Excommunicatus in casu cle.pe.de sen. exc.potest ab solui per episcopum. Item per archiepiscopum, si sit de eius diœcesi,non si de eius prouincia. Item & nec per legatum papæ , nisi satisdatione præmissa. Car.ubi.s̃.in ul.q.

Excommunicatum se credens si dat decem pro absolu tione,repetit,cum non sit excommunicatus. Alex. post

post Gul.de Cu.in l.dedi.§.si quis.de cond.ob cau.

50 Excommunicatus a canone non potest absolui a religiosis,etiam exemptis, nisi in casibus in iure expressis. Cardi.in cle.prima.de sta.mon.§. præfatæ. in fin.

Excommunicatus propter matrimonium in gradu prohibito contractum,debet absolui, licet papa super matrimonio dispensauerit,nisi expressè etiam pœnam remiserit.Cardi.in cle.prima.de consangui. & affi.viij.q.

Excommunicatus an probetur ex petitione absolutionis.in Specu.de proba.§.iij.uersi. sed nunquid probatur.

Excommunicati sunt absoluẽdi, ne inquisitio in ecclesia impediatur,in Sp.de inquisi.§.iij.

Excommunicatus quando absoluitur qualiter iuret.in Sp.de iureiu.

Excommunicatus petens se absolui ad cautelam a sententia excommunicationis lata per ordinarium, a quo dicit se exemptum, debet prius probare se exemptum: sed non plene debet probare. Rota in deci.cccxj.si quis in nouis supra eodem. uersicu.ix.

Excommunicatus subditus suffraganei an possit absolui per metropolitanum. in Specul. de sententia excom. ubi etiam dicit an possit excommunicari per eum.

Excommunicatus ob iniectas manus uiolentas in clericum,a quo sit absoluendus.s.uer.percutere.uersi. xxxix.ubi plene.

Excommunicatj absolutionis materiam supple.s. uerbo.Absolutio.per discursum.

Excommunicatus mortuus si sit sepultus in ecclesia, quomodo formetur libellus. in Specu.de sepul.uersi. si cadauer.

Excommunicatus non potest sepeliri etiam prope cemeterium ecclesiæ:secundum Abb.anticquum in c. sacris.de sepul.Bald. in marg. uersicul. Excommunicatus.uersicu.xxij.Quod uerum, nisi pœnituerit confitendo in extremis licet nõ satisfecerit:secũdũ Abb.antiq.in capit.fin.de sepul.& Bald. ubi supra, uer.si.quod ei non interdicitur sepultura.De his in cle.j.de sepult.

Excommunicatus mortuus potest absolui, & per quẽ supra uerb. Excommunicatus absoluitur. uersicul. xliiij.

Excommunicatio durat etiam post mortem. de sent. exc.c.a nobis.ij.& cle.j.& Car.q.xv.de sepul.

Excommunicatus sepultus exhumandus est. Io. And. in c.quanquam.de usur.in vj.& Car.in cle. j.xix.q. de sepul.& gl.ibi.& Car.q.xxxj.

Excommunicatum sepelientes sunt excommunicati. Item & præsentes sepulturę,si authorantur,uel cooperantur,nõ aliter præsentes.Car.in cle.j.j.oppo. de bap.per cle.dudum.de sep.

Excubiæ Officium excubiarum est publicum, nec debet quis ab illo reuocari.in Specu.de accu.§.v.ad fi. † De excubijs, & qui teneantur,uide Bened.in repet.c.Raynutius.fol.154.col. iiij.de testa.

Excusatio subreptitia non prodest.l.j.si ex fal. alleg.tu.fuerit excusa.

Excusatio ab officio procuratoris non admittitur.Bar. in l.spadonem.§.j.de excu.tut.

† Adde quòd excusatio est obiecti criminis dilutio & dicitur Græce ἀπολογία.

Excusatio a tutela, uel ab alio onere est duplex, scilicet propria quando qui tenetur,non potest: & impropria, scilicet quando qui non tenetur non põt. gl.Inst.de excu.tut.§.item propter aduersam. & in §.minores.cum gl.

Excusatio a tutela fieri debet per modum exceptionis,intra quinquaginta dies a die scientiæ,& in scriptis.Inst.de excu.tu.§.minores.per glo.l.quinquata.C.e.tit.l.scire.oportet.per totum.eo.tit. & in §. oportet.& ibi Bar. quòd uiua uoce fieri potest dum modo postea in scriptis redigatur. Et hoc modo intelligitur quod dicit Barto.in l.de submersis. C. de naufr.lib.ix.quod in uoce, & sine scriptis fieri põt, uidelicet dum tamen postea scribatur:ut s.Item

Excusatio a tutela fieri debet iudice pro tribunali sedente:nec potest talis causa delegari d.l.scire.§. oportet.& ibi Bar.ff.de excu.tut.& in l.excusare.eo. tit.& in l ij.C.e.tit.

† Caute.Excusare se uolens a tutela, uel cura, curet ut intra obseruationem temporum iudex det curatorem huic liti minoris, quo defendente feratur sententia:alias sententia excusationis tanquam lata contra minorem indefensum esset ipso iure nulla. Ita docet Matth in notabilibus suis, not. cxxxij.incip.not.practicam,quam pauci sciunt, &c. ✠

Excusatio a tutela iam cæpta fieri non potest. l. ij. & ibi Bar.C.si ex fal.alleg.tu.fue.excus.

Excusatio ab officio potest fieri etiam per procuratorem cum mandato speciali.l.nequaquam.& ibi Barto.ff.de excu.tu.

Excusatio debet esse uera tunc,quando proponit. Bar. in l.si is, qui tres.ff.de excu.tut.

Excusatio an proponatur nullitate pẽdente.Bar.& Ange.in l.qui testamento. in prin.ff.de excu.tut.

Excusatio produci potest post terminum sine noua instantia, si in termino non est producta ob impedimentum aduersarij.Bar.in in l.si cum ipse.de excu. tut.& j.eo.uer.xxx;.

10 Excusatio facta ab offenso an prosit offensori.infr. uer.Inculpatio.

✠ Excusatione ueniaque est dignus, qui fide dignis hominibus fidem prestans,crimen aliquod admisit gl. in l.Titio fundus.ff.de cond,& demonst.Aym.Cra. co.cccxx.nu.14.uol.ij.Ae.Mar:Ma.

Excusatio mandatarij an prosit mandanti.j.uer.Mandatarius.uer.xj.

Excusator carcerati alibi inquisiti de crimine admittitur ad allegandum causam absentiæ. supra Carceratur.uer.lxx.

† Adde quod excusator indistincte in omni b. criminib. publicis & priuatis admittitur Bar.in l.seruum quoque.§.publice.ff.de proc.& ibi Alber.

Excusationes friuolæ, & fucatæ, non prosunt. cle. j. in pı in. & ibi Car. de sen. exc.

Excusator absentis debet cauere de repræsentando in termino. Alexand. post gloss. in rub. ff. in ius uoc. ut eant.

Excusator non tenetur in se iudicium suscipere animo nouandi. Alex post Ang. in d. ru.

Excusatio durat, licet cessent causæ excusationis. l. sciendum. §. fin. & ibi doc. Pau. & Ale. qui satis. cog. Vnde

Excusatio ab oneribus propter numerum filiorum durat, licet filij moriantur. Ale. in d. § fi.

Excusatio a delicto etiam per iuramentum fieri pót. Bar. in l. iiij. §. hoc autem. de dam. inf. Ale. in l. si nó defendantur. de pœnis.

Excusationem habens ab officio cum uocatur, habet locum officium iudicis in Sp. de of. om. iud. §. ij. uer si. sed an

20 Excusatio si nó fit facta, an processus teneat. in Sp. de excu. per totum.

Excusatio generaliter proponi potest. in Sp. de inquisi. uer. generaliter.

Excusator quis dicatur. in Sp. de his, qui al. nomi. in iudi. interue. in prin. & in tit. de excusatore.

† Dic quód est is, qui uenit ad proponendum causas absentię alicuius, qui non poterat simul cóe sui uel causæ procuratorem constituere, ut in causis criminalib. in quib. licet procurator non interueniat, ut in d. l. j. §. rei. ff. de pub. iud. tamen. allegatis causis absentiæ bene admittitur. l. absens. ff. de proc. Et ita Azo in Summa eod. tit.

Excusatoris officium quod sit, & quid si non admittatur, quando mitti debet, an teneat processus. eo. ti. & infra uer. Officium. el. j. uer. xlix. & per Bar. in l. quęsitum. de re iu. & l. pe. de pub. iud. Bal. in l. reos. C. de accu.

Excusator quas exceptiones patiatur. eo. ti.

Excusator quando mitti debeat. in Sp. de cita. §. j. uer. item quod erat infirmus. & §. vj. uer. quid si altera. & doc. post Bar. in l. quæsitum. de re iud. & j. Infirmitas. uer. ij. iij. & xv.

Excusatorem mittere, est utile citato. in Sp. de accusa. §. vj. uer. sed quid si citatus.

Excusationis libellus formatur, ut infra. uersic. Libellus.

Excusator delicti habet præsumptionem iuris pro excusatione. Bal. in l. precibus. vij. col. C. de impu. & aliis subst.

Excusator absentis pót appellare, si iudex non admittat excusationem. Bald. in Marg. uer. officium.

30 Excusatio etiam post terminum fieri potest, si subest iusta causa. Bar. in l. qui testamento. in prin. de excu. tu.

Excusator absentis non potest allegare priuilegium domini, uel opponere declinatoriam. Bal. ibidem. in Mar. uer officium.

Excusator absentis non tenetur cauere de rato, licet mandato careat. Bar. in l. pe. §. ad crimen ff. de pub. iud. & Bal in d. uer. Officium.

Excusator esse potest etiam excommunicatus, uel infamis. Bal. in d. uer. Officium.

Excusatus a muneribus propter morbum, de quo non est species ualetudinis. dicitur excusatus semper, alias non. Barto. in l. si cum dotem. §. si maritus. sol. matrim.

Excussio facienda quando creditor agit hypothecaria contra extraneum possessorem rei obligatæ authenti. hoc si debitor. C. de pign. & ibi Ang. & hoc est uerum si obligatio est personalis de quo late per Chasse. in tit. des rentes uendues. §. ij. in consuet. Burgund.

† Excussio quando fit in bonis immobilibus debent prius excuti mobilia. l. a diuo pio. §. in uenditione. ff. de re iud. Guido papæ. q. ccclviij.

✠ Excussióe cum debitor est absens, minime opus est gl. in aut. hoc si debitor C. de pignor. Dec. in l. fin. col. pen. ff. si cert. peta. Roman. co. xciij. in princip. Ale. co. c. col. pen. uol. v. Roland. a Val. co. ix. nu. 22. uol. j. Ae. Mar. Man.

Executio facti est misti imperi, & non competit minori magistratui. Bartol. in l. non ex omnibus in princip. ff. de arbi. per l. iiij. §. duos. & §. seq. ff. de dam. infect. not.. in l. iubere. de iurisdi. om. iudic. Vnde & dicitur Græce executio πλήρωσις.

✠ Executio rebus, ipsis ac factis non est facienda, nisi prius exequi petentis ius planum, factum sit. glo. & Doct. in l. j. ff. de eden. Bar. in l. proinde. §. notandũ. ff. ad l. Aquil. Abb. in c. qualiter. de iud. M. An. Nat. co. xxvij. nu. 4. uol. j. Ae. Mar. Ma.

Executio non potest in compromissum deduci. Bart. in d. l. non ex omnibus.

Executio laudi non potest fieri per arbitrum, qui laudauit. Bar. in d. l. non ex omnibus. de arb. & no. in l. a diuo. in prin. de re iud. in Sp. de arbitro. §. iiij. uer sicul. item non exequar. de execu. sen. §. ij. sed per iudicem ordinarium infra uersicul. Sententia arbitri. uer. viij.

✠ Executor beneficii non potest literas apostolicas exequi non possidet, nisi prius citauerit. ut nostri dicunt eum qui in beneficii possessione est. Old. co. ccxxvj. Io. Crot. co xxiiij. nu. 6. Ae. Mar. Ma.

✠ Executor eum, cui collatum beneficium est in ipsius beneficij possessionem mittere non potest, nisi eum prius qui beneficiũ possidet, citauerit. c. uolumus. xvi. q. iij. c. licet Episcopus. de præb. in vj. ubi Dominic. & Doc. Ioan. Crot. co. lxix. num. 3. Ae. Mar. Ma.

✠ Executor ad faciendam gratiam parte nó citata beneficium conferre non pót. Io. And. in addi. ad Sp. tit. de petitor. & possessor. §. quoniam Abb. in c. có querente. ij. col. de rest. spoliat. Io. Crot. co. cxxiij. nu. 3. Ae. Mar. Ma.

✠ Executio propter filijfamilias crimẽ ne in eius quidem bonis aduentitijs aduersus patrem nec etiam, quo ad bonorum proprietatem facienda est. Illustrissimus Cardin. Abb. co lxvj. uol. ij. Aym. Crau. co. xxxix. nu. 22. uol. j. Ae. Mar. Ma.

✠ Execu-

✠ Executio facta, uirtute, ut nostri dicunt infirmæ, & inualidæ ordinationis, nulla omnino est. l. fin. C. de natur. liber. Aym. Crau. co. ccccij. nu. 5. uol. ij. Aem. Mar. Man.

✠ Executio si aduersus fideiussorem petatur, non est necesse tabulas inter creditorem, & debitorem confectas ostendere sed satis est in tabulis fideiussiōis earum mentio fiat. Bal. Ang. Paul. Cast. ac alii præsertim. Mar. Soci. in l. sciendum. nu. 32. ff. de uerbo. obl. Ae. Mar. Ma.

† Executio impeditur ex euidenti nullitate do. Pet. Phi. Cor. in con. cciiij. inci. in presenti. in litera A, & seq. in ij. parte.]

Executionis petitio sola præiudicat causæ nullitatis. Car. in cle. j. xx. q. de re iud

Executio sententiæ an impediatur per exceptionem nullitatis. Bald. in Marg. uersi. iudex a quo, qui. &c.
† & supra uersicu. Exceptio nullitatis. uersi. vj. † Et do. Pe. Phil. Cor. in consil. ccviij. inc. quamquam. in litera A, & B, in iij. parte. ubi ꝙ impeditur per exceptionem nullitatis, si offeratur incontinenti probari per excipiētem: secus si opponatur exceptio litis pendentiæ super nullitate ēt quod incōtinenti offeratur probari.] † Vide Alexan. in l. prima §. nuntiatio. ff. de oper. noui nun. col. v. & con. liij. colu. ij. uol. vj

Executio sententiæ debet primo fieri in bonis mobilibus secundo in stabilibus: tertio in nominibus debitorum. l. a diuo. §. si super rebus. de re iudi. & in l. stipendia. C. de exec. rei iud. l. fin. & ibi Barto. ff. quod cuiu. uni. no. Ange. in l. si uacantia. de bon. uacan. lib. x. & in Specul. de primo & secundo decret. §. iij. uersi. primo. Quod uerum in diffinitiua, non interlocutoria, in cuius executione non seruatur talis ordo. Cy. & Bal. in l. ij. iiij. q. C. quando fis. uel priua. & glo. in §. si uero. in aut. de exhib. re. Itē uerum nisi bona mobilia sint ad usum quotidianum necessaria: ut uestes, lectum, & similia. Item ad agriculturam. in authen. agricultores. & l. executores. C. quæ res pig. ob. po. Item nisi sint mobilia uilia, non necessaria: ut uasa, & scutellæ, & similia secundum Io. Pap. in Summa ti. de execu. sen. uer. sapiens. in antep. col. Item contra nisi contra pupillum, cuius fauore fieri potest in nominibus debitorum per prius. Bald. in l. magis. §. si es alienum. de re. eorum: scilicet in casu illius. §. & ibi tenet Nic. de Neap. in §. in primis. Idem in executoribus testamentorum, ut prius alienent nomina debitorum quam immobilia. Item & quando. debitor condemnatus non est soluendo, de quo sit prius facta defensio, quia tunc in nominib. debitorum eius executio fieri potest. l. secunda. C. quando fisc. uel priuat. Quod est uerum, secundum Bald. ibi, si debitor debitoris confiteatur debitum uel si neget calumniose. & constet de debito, secundum Bal. ibi, post glo. Sed ibi Bar. dicit dari curatorem bonis, qui exigat a debitoribus, & soluat creditoribus: sed si neget debitor, & non conuincatur, quid fieri debet. uide Bal. ibidem. Item quid si non cofitetur, nec negat, sed excipit de solutione, & non probat. Bald. ibi in vj. q. quod fit executio contra ipsum. Item uerum, si primus debitor sit condemnatus per sentētiam: & tunc tria requiruntur, scilicet condemnatio, discussio, & confessio debitorum debitoris: secundum Bal. ibidem. & in l. iij. & ibi Bar. eo. tit. ubi etiam per Bald. qui idem dicit in minore, & in ecclesia, quod in fisco: in qua duo requiruntur, scilicet discussio, & confessio: ut ibi per Bal. in d. l. ij. & in d. l. iij. & ibi Bar. Item & quartum requiritur, scilicet missio in possessionem ipsius nominis, antequā exigatur, secundum Bald. ibi, in vj. q. infra eodem uersicul. cxxvj.

† Executionis commissio, si iudex interloquendo nō dicat prius executionem fieri debere in rebus mobilibus, nulla est do. Bar. Soc. in con. clviij. incip. uisis. uer. secunda ratio est, quia in ij. parte.]

✠ Executionem primum esse faciendam in ijs bonis quæ loco moueri, huc que, uel illuc transferri possunt, deinde in ijs, quæ suo loco nulla ui moueri possunt tradit, & Afflict. decis. ccclviij. col. j. Rolan. a Val. co. xxxij. nu. 32. uol. j. Ae Mar. Man.

Executio sententiæ contra tertium non nominatum in iudicio uel in ipsa sententia fieri non potest sine causæ cognitione, & citatione partis. Inno. sing. in cap. quia V. de iudi. Angel. in l. prima. C. si unus ex pluri. & in l. si binæ. & ibi Bal. & Imo. ff. de iniust. testa. Cal. in l. si pro te. C. de dot. promis. & Rot. in deci. cccclxxiiij. si sententia. in nouis. Quod est uerum, nisi sit heres uniuersalis, secundum Bal. & Im. in d. l. si binæ. & Bal. in Mar. uer. condemnatio, uer. v. qui tamen debet citari: ut ꝭ. eo. uer. xiiij. & xxiij.

✠ Ioan. Crot. co. xix. nu. 10. Ae. Mar. Ma.

Executio sententiæ in casu litigiosi fieri potest contra tertium possessorem. l. ij. C. de litig. & Bal. in l. j. C. de alie. iud Quod uerum, citato possessore: secundū Inn. in d. c. quia V. de iudi. & Bal. ubi ś. & Phi. in c. ex ratione. 50. col. uer. & Adde alias notabiles conclusiones. de appel. & Barto. in l. certa forma. ut in pos. leg & ꝭ. eo. uer. cxvj.

Executio sententiæ an fiat præstita cautione de reficiendis melioramentis incertis. Pau. de Ca. in consil. cccxxij.

30 Executio sententiæ an petatur per partē. & fiat ēt sine requisitione iudicis, qui protulit sententiā in alio territorio. Pa. de Ca. con. cccxxiij.

Executio sententiæ cum petitur coram alio iudice, an exceptiones admittantur. Paul. de Castr. consilio. cccxxiij.

Executio personalis fieri potest contra debitorem inopem, non aliter. gl. no. in l. iij. §. neque tutores. de suspect. tut. & ś. uer. Debitor.

Executio sententiæ non potest fieri sine citatione, siue fiat in bonis, siue in personam debitoris: potest tamen fieri sine aliqua probatione debiti, uel primorum actorum causæ. Bald. in l. si filiofami. data. in fin. solut. matri. Sed Barto. in l. defendente. ff. de autho. tu. dicit fieri posse, etiam parte non citata. Sed uide Barto. in l. a diuo. §. in uenditione de re iudi. doc. in l. ab executione. C. quorū app. non reci. & Bar.

Bar. in l. meminerint. C. unde ui per Inn. in c. ex ratione. de app. Bal. in Mar. uer. Executio. uersic. ix. & seq. & per Pau. de Cast. consi. xxvij. Inno. ubi supra ubi dicit fieri posse, etiam parte non citata, quando sententia est liquida. Quod etiam tenet Bal. & Pe. de Su. in l. si contra. C. de app. Quod est uerum, quã do sit executio super re, super qua lata est sententia: secus si super alia. secundum Bart. in d. l. meminerint. & Bald. in l. prima. de iure emphy. & Bald. in l. si prætor. ff. de iudi. Ang. in l. qui restituere. de rei uen. & Barto. in d. §. in uenditione. Itẽ uerum ni si fiat appellatione deserta: secundum Bald. & Pe. de Su. in d. l. si quando. & Barto. in l. prima. in fi. ff.
† nil. no. appe. pen. † Et per Fel. in ca. ex parte. de rescrip. in v. col. in uer. declara tamen. Adde do. Bar. Soc. in d. con. clviij. uersi. sed ego etiam respondeo ibi, uidemus etiam quod licet in ij. parte. quod executio sententiæ, quando fit in re super qua lata est contra condemnatum, non requiritur altera causę cognitio, uel citatio: secus si iuret in eadem re contra tertium. Vide omnino Ias. May. in l. j. C. de iur. & fac. ign. nu. 9. ubi etiam quid si iudex faceret executionem parte non citata, & quod pars potuerit appellare: & si iudex non uult admittere appellationem, sed uult exequi, ꝙ ei de facto resisti potest.]

✠ l. de uno quoque. ff. de re iud. Ia. Phi. Por. Imol. co. cxcij. nu. 13. Ae. Mar. Ma.

✠ Executio sententiæ appellatione pendẽte facta nullas prorsus uires habet. l. j. C. de exec. rei. iud. c. dilectis. de app. in vj. Gem. & Francus. in c. non solum. de app. in vj. Iac. Phi. Por. Imol. co lxvj. nu. 22. co. cxcij nu. 13. Io. Cro. con. cxxvi. nu. 8. Ae. Mar. Ma.

Executio sententiæ debet fieri causa cognita, non aliter. glo. in l. intra utile. de min. Bar. in l. meminerint unde ui. & Io. de Imol. in l. si filiof. data solu. matri. Quod uerum contra tertium, non contra condemnatum. Rot. in decis. ccccl xxxiiij. si sententiæ. in nouis.

Executio facta iniuriosè, & iniustè, an retractatur. Bal. in l. obseruare. xxxiij. q. de of. procon. & lega.

Executio sententiæ corporalis debet fieri in loco consueto, non alibi, etiam in loco confœderato, nisi ex causa. Bal. in ru. C. de fide instr. in fi. & in l. cum executorem. C. de exec. rei iud. xiij. col. & ĩ. uer. Confœderatio. uer. xj. & seq.

Executio instrumenti conditionalis an fiat uigore statuti de executione instrumenti infra uer. Instrumenti executio. uer. pen. & uersicu. Guarentigiæ executio. uer. xj.

Executio sententiæ tempore feriato ferijs repentinis fieri non potest. gl. in c. sæpe. de uer. sign. & But. in c. fi. de iud. & ibi Imola, & Alex. in l. miles. §. sexaginta. de adul contra Io. An. in d. c fi.

Executio sententię fieri potest tempore feriato in utilitatem hominum, non in honorem Dei. c. fin. & ibi Innoc. & Bald. in Marg. uersicu. Executio. uersic. ij. de iu. secundum Pau. de Cast. in l. pe. & ibi Alc. ff. de fer. Alc. con. cxxx. iiij. parte. in cã Strazalorum, &c. & in l. miles. §. sexaginta. de adul. Fed. de Sen. con si. cxxxix. & per Io. An. in Sp. de libel. conce. §. nũc dicendum. uer. xxv. Arch. ij. q. j, sicut. Bal. in l. minore. C. in quib. cau. in integrum rest. non est ne. & in l. prouinciarum. C. de fer. ubi dicit quod

20 Executio sententię capitalis contra insignem latronem fieri potest etiam die feriato in honorem Dei d. l. prouinciarum. & ibi Bal. & Bar. C. de fer. gl. xv. q. iiij. §. j. Lanf. in c. quoniã contra. uer. citationes. de prob. Quod uerum propter criminis enormitatem: ut ibi alias secus. Item

Executio sententiæ fieri potest etiam die feriata non præcedente libello. Inno. in c. j. de lib. obla. & Bald. in Marg. uer. Executio uersic. j. Sed uide Paul. consil. cccxix.

† Executionis instrumenti petitio habet instantiam. Roma. con. clxxiiij. in prin. Ias. in l. properandum. in prin. col. ij. C. de iudic.

Executio instrumentorum non potest fieri tempore feriato: quia licet fiat sine causæ cognitione, tamen postquam est facta, quæritur de eius iustitia: quod fieri non posset tempore feriato, secundum Pau. de Cast. in l. pen. ff. de fer. Item uerum tempore feriato in honorem Dei: secus autem in necessitatem hominum, secundum Bar. in l. omnes. C. de fer. & inf. eo. uer. clxv.

Executio sententiæ contra hæredem cõdemnati mortui fieri potest, si citetur, alias non. Inno. in c. quia V. de iud. Bald. in Marg. uer. Condemnatio. uer. v. & Bald. in l. per diuersas. x. q. C. mandati. & in l si. §. & si præfatam. de iure deli. & Bald. & Imo. in l. si. binæ. de inutil. test. & ĩ. e. uer. vij. & tenet Ange. & Ale. in l. oratione. ff. de fer. & in l. repeti. l. j. C. de iudi. per Ang. & Ale. in l. iiij. §. si ex conuentione. & in l. ex contractu. de re iud. Io. de Im. in l. j. e. ti. Ale. post Bar. in l. a diuo. §. in uenditione de re iudic. &
† Barto. in repe. §. qui prouocauit. de pactis. † Et per Fel. in c. licet. de accus. circa finem.]

Executio facta dicitur per missionem ex primo decreto. Bar. in l. is. qui Reipublicæ. ulti. col. ff. ex quibus cau. ma. Vide Bal. in l. consentaneum. in fi. C. quomodo, & quando iudex.

Executio sententiæ in hypothecaria latæ contra unũ. non potest fieri contra alium, nisi contra ipsum agatur iterum. l. si fundus. §. creditor. & ibi Barto. ff. de pigno.

† Executio ratione incerti crediti fieri non debet, sed eius, ꝙ certum est, incertum relinquitur examinandum, & certũ solui debet. d. Mar. Soc. in con. xxiiij. incip. uisis. uer. & primo. quia in fi. in j. parte.]

Executio sententiæ an suspendatur per appellationẽ ab ea interpositam. Pa. de Ca. consi. ccxv. & quid si a tertio est interposita. doct. in c. sicut. de re iud. ubi dicunt ꝙ impeditur.

Executio sententiæ non impeditur, quæ transiuit in rem iudicatam. Lanfr. in c. quoniam contra de probation.

Executio sententiæ non impeditur per citatũ ad sententiã, quia debuit appellare. Bal. in Mar. uer. Citatus. uer. xxxvj. & Inn. in c. ueniens. de testibus.

Execu-

Executio sententiæ non ualet ipso iure, quando tertius comparens ad eam impediendam non fuit auditus a iudice, cum audiri debuerit. Bald. in l. ob maritatum. C. ne uxor pro marito, &c. Petr. de Su. in l. a diuo. §. si super rebus. de re iudicat. & infra. e. uer. clxxj. & clxxvij.

30 Executio sententiæ latæ pro falso procurarore retractari debet infra uer. Sententia nulla. uersi. ix. & uer. Sententia retractatur. uer. xix.

Executio sententiæ uniuersalis fieri debet in reb. quę reperiuntur tempore executionis. Inn. in c. cōquerente. de off. ord. Bal. in Marg. uer. Sententia. v. col.

Executio sententiæ impeditur per tertium appellantem ab illa, si doceat se iustè appellasse non aliter. c. cum super eo. & ibi doc. de re iud.

Executio sententię in bonis profectitijs filij fieri non potest propter debita patris. Io. Pe. de Per. post Barto. in l. iij. §. sed utrum. de mino. & ibi per Ale. post gl. ibi, & per Bal. in l pe. C. qui bo. ced. pos. & j. Addo Bal. in l. cum filij. in ul. q. C. qui bonis. ced. pos. & j. Peculium. uer. viij.

Executio sententiæ contra filium fieri potest sine consensu patris. Barto. in l. fina. §. necessitatem. C. de bo. quæ li. per l. iij. §. sed utrum. ff. de mino. Item per Alexand. & supra uersic. Consensus patris. uer. cxv. & lv.

Executio sententię contra filium latæ non potest fieri in præiudicium patris super bonis aduentitijs, nisi patre uolente. l. & si condemnatus. & l. quoties. per Barto. ff. de noxal.. Barto. & docto. in l. si filio. solu. mat. ubi dicit quòd fieri potest tam contra personam, quam contra peculium, & contra eum, etiam factum sui iuris. Et dicit Bar. in d. l. quoties. ꝙ executio non differtur contra filium durante patria potestate: contra gl. in d. l. iij. §. sed utrum. & in l. qđ si minor. §. quod si seruus. ff. de mino. Vide Pet. de Su. in l. si ex alio. C. quod cum eo. & in l. cum filij. & ibi Bal. & doct. C. qui bo. cede. pos. & dic uerum, si pater consensit filio litiganti: alias secus, secundum Bar. in l. si finita. §. si de uectigalibus. ff. de dam. inf. & Pe. de Su. in d. l. cum filij. Item uerū post quatuor menses, non ante, secundum Bal. & Pe. de Su. in l. sancimus. C. de usur. rei iud. Adde no. per Bar. in l. licet. §. ex furtiua. ff. de peculio. & in l. iij. §. sed utrū de minor. ubi dicit ꝙ filius capi potest, nisi bonis cedat per l. pen. C. qui bon. ced. poss. Item uide Bald. in l. executorem. C. de execu. rei iud. uer. modo quęro. & in l. fi. C. de usur. rei iu. & per Bar. in l. in cognitione. ad fi. ff. ad Sil. ubi uide an contra patrem fiat. & j. e. uer. xcix. Et an pro legitima quantitate. infr. uer. Pater pro filio, uer. ij.

Executio sententiæ in bonis castrensibus uel quasi, & in profectitijs filij potest fieri. Bar. in l. quoties. ff. de noxa. per glo. in l. filio. & ibi docto. solu. matri. licet gloss. sentiat aliter in l. & si condemnatus. ff. de noxal. & Institu. eod. tit. §. fin Tu dic quòd aut filius condemnandus fuit defensus: & procedit gl. in d l. si filio. Sed si per contumaciā est cōdemnatus procedit contraria opi. ut tenet Bal. in addi. Specu. tit. de ac. uer. filiusf. & Pe. de Su. post Bar. in d. l. cum filij. Sed uide Bar. in l. si dubitetur. §. si filius. ff. de fideicom. & in l. si finita. §. si de uectigalib. de dam. infe. & in d. §. sed utrum. & ibi per Ale. post glo. & in l. quod si minor. §. si seruus. ff de mino. Item

Executio contra filium in usufructu aduentitiorum patri debito fieri potest pro debito patris ad instantiā creditoris. Io. And. in addi. Sp. de pecu. cle. uersi. ad materiam.

Executio sententiæ debet fieri in pupillum, non in bonis tutoris, nisi de expensis. l. prima. C. quandó fiscus uel priua. Barto. in l. ij. ff. de admi. tuto. Vide in l. iiij. in princip ff de re iudi. & Barto. in l. quoties. §. sicut. de admi. tut. quod contra tutorem pro expensis. Vide in Sp. de cur. §. fi. ad fin. & de execu. sen. §. iij. uer. sed pone litem. Adde Bal. in l. fi. C. si aduer. rem iud. & no. in l. Plautius. de proc. Vide. l. j. & ibi Bar. C. quando ex facto tut. ꝙ nō contra tutorem non fit executio finita tutela.

Executio sententiæ expensarum latæ per iudicem appellationis ab interlocutoria fit per primum iudicē j. uer. Expensarum executio. uer. iij.

Executio sententiæ latæ contra scholarem per quem fiat. s. Doctor.

40 Executio sententiæ latæ contra syndicum, contra quem fiat. in Sp. de confes. §. iij. uer. fi.

Executio sententiæ in expensis an fiat contra dominū uel contra procuratorem. Barto. & Angel. in l. iiij. in princip. de re iudi. & in l. Plautius. de procur. per Barto. & Innocen. in cap. per tuas. de arbi. quod sic. si sit condemnatus in expensis propter inobedientiam suam, uel propter calumniam a se factam sine mandato: ut per Barto. in d. l. iiij. Item Bal. in addi. Sp. de execu. sent. uer. sententia expensarum ex malitia.

Executio sententiæ latæ contra falsum procuratorem fieri debet contra eum, non contra dominum. not. in l. Plautius. & ibi Alexan. de procur. & in l. inter quos. ff. de dam. infect. Innoc. in cap. per tuas. de arbi. & Angel. in l. iiij. in princip. de re iud. Cy. in l. licet. C. de procur. Item contra dominum in subsidium, qui sciuit, & tacuit. no. in aut. qua in prouincia. ubi de cri. agi oportet. Vide Ang. in aut. ut omnes obe. iudi. prouin.

Executio sententiæ latæ contra procuratorem, uel factorem uel laboratorem, an fiat contra dominum Barto. in authen. qua in prouincia. in fine. C. ubi de cri. agi oportet. & infra eodem. & in Specu. de exec. sentent. §. iij. uersicul. sed & si. & infra uersicul. Procurator conuenitur. uersicul. vj. & per Io. de Pra. in l. quæ omnia. §. si aduersarius. v. colum. de procu.

Executio sententiæ latæ per delegatum non habentem iurisdictionem fit officio ordinarii, secundum Bal. in l. properandum. §. si autem reus. j. col. C. de iudi. & j. e. uer. clxxxv.

Executio quando dicatur facta a lege, uel ab homine. Barto. in l. is, qui Reipu. ff. ex quibus caus. ma. Ale. de Vincen. in ca. potuit. xv. colum. de locato.

Executio commissa monacho an transeat ad monasterium eo mortuo.Io.de Pra.in l.si stipulatus fuerim in prin.de uer.obl.

Executio parata est parata est par solutioni.Bart. in l. fideiussor pro uenditione.ff.de fideic.

Executio sententiæ latæ contra maritum an,& quando impediatur per uxorem. Io.de Lig. in consi.tria puncta,&c.in fi.& in l.ij.C.ne uxo.pro mar.& in l. a diuo.§.si super rebus de re iud.& ibi Bar & doct. & Inn.in c cum super.eo.tit.& Alex. in l.interdum ff. de fundo dota. & in l. quinque. de bon. dam. & Bal.in l.j.v.col.ne filius pro patre supra. Bona uxoris.uer.pe.

50 Executio sententiæ,uel instrumenti an retractatur per appellationem ratione ordinis peruersi. Inn.ꝙ sic,in c.proposuit.de conces.præb.Bal.in Mar.uer. Executi.uer.x.

Executio facta per nuntium iudicis dicitur facta a iudice.Bal.in addi.Sp.de exec. sen.uer. sententia lata ab uno.

Executio dicitur facta, etiam per capturam personæ. l.j.C.qui bon.cede.pos. secundum Bar. in l. is, qui Reipubli.in fi.ff.ex quib.cau.ma.Bal. in add.Sp.de sententia.uer.an possit quis capi.

Executio laudi an suspendatur propter nullitatem ꝓpositam contra laudum supra uersi. exceptio nullitatis.uer.xvij.& Pau.de Ca.consi.lxxj.ꝙ non,si habet executionem paratam ex forma statuti. † Et uide.s.e.uer.xcij.]

Executio trium sententiarum suspenditur, donec appellatio ab interlocutoria diffiniatur.Rota.in deci. cccxxv.dixerunt.in nouis.Sed maior pars dominorum Rotæ tenuerunt contra:ut ibi.

Executione sententiæ facta,non potest impugnari sententia per uictorem.Bal.in l.quod si nolit. §. in factum.de edil.edi.

Executio sententiæ latæ in causa possessorii fieri pōt, etiam appellatione pendente:& si retractetur sententia,retractabitur executio:sed si res est mobilis, debet caueri ne perdatur,quando fit executio. Barto.in l.secunda. de appel. reci. & Bal.in l. ij. C. de epis.au.

Executio sententiarum,uel instrumentorum pōt fieri quandocunque, nec requirit litis contestationem: unde nunquam currit instantia.Bar.fin.in l.litibus. C.de agri.& censi.lib.xi.

Executio sententiæ latæ contra clericum an fiat in fructibus beneficii,uel præbendæ. Barto.in l. commodis.ff.de re iu.& s.Clericus conuenitur.uer.liij.ubi plene.

Executio sententiæ,a qua est appellatum, fieri debet per iudicem appellationis.Bar.in l.fi. C. de iudi.& in l.præcipimus.§.in officiis.de appel.& in l.eos.in prin.eod.tit.& in §.super his.ea.l.& Alex. in l. prima.de cu.reo.no.in c.Romana.de app. in vi. Quod uerum,nisi appellatio sit deserta:quia tunc fieri debet per iudicem a quo,secundum doc.Bar. & Bald. & Pet.de Sun.in l.si contra.C.de appel.& Bar plene.in d.§.in officiis.& Bald. in addi. Spe. de appel. uersicu.sicut appellatio.Quod uerum,etiam si non pronuntietur deserta, uel si pronuntietur deserta, nec citetur,secundum Inn.& Phil. in c.ex ratione. de appel.Bal.in Mar.uer.Executor.uer.ix.& in ad. Sp.de appel.uer.si nemo.& uer. iudex ex of. Arch. in c.Romana.§ fi.de appel.in vi.Bal. in aut. si quis litigantium.C.de epis.au.& in l.eos.de app.& j. & Barto.in l a diuo.circa princip.de re iud.nisi ex forma statuti tempora appellationis sint utilia:quia requiritur pronuntia,secundum Bal.in d.l.eos. Phili. in c.ex ratione.ult.colum.Bar.uero in l tale.§. qui prouocauit.ff. de pac. dicit ꝙ si appellatio est deserta,fit executio primæ sententiæ per iudicem a quo si est ordinarius,non si delegatus.per l.fi.§.fi.C. de tem.app.Sed si prima sententia confirmatur per iudicem appellationis,executio fit per ipsum ut s. in prin.secundum Bar.in d. §. qui prouocauit.Idem si alio modo confirmetur,quam cursu fatalium : ut d. § & ibi Barto. Bal.autem.in l.pen.in fi.C. quorum appel.non reci.dicit.quòd executio pertinet ad iudicem a quo etiam si iudex ad quem pronuntiauit super desertione, & primam sententiam confirmauit.Bar.in d.l.eos dicit quod data desertione debet iudex declarare desertionem per sententiā, & absoluere partes ab obseruatione iudicii, & condemnare desertorem in expensis. Contrarium ꝓbatur in d.l.si contra.e.ti.quod satis est esse desertam, ut executio fiat nec requiritur pronuntiatio: sed ipse iudex, qui habet exequi debet de hoc cognoscere. Tex.est ibi sing.& ibi Angel. dicens posse adiri iudicem a quo, qui sententiam exequatur non expectata sententia iudicis ad quem. Et hoc dicit Ang. ibi pro cautela ut petatur executio: & si excipitur de appellatione, debet replicari de desertione, de qua iudex aditus pro executione cognoscet tanquā de emergenti:licet principaliter adiri non possit iudex a quo pro desertione,& constito de desertione exequatur.d.l.si contra.facit.l. quoniam nonnulli. in fi.eo.ti.& gl.in l.eos.de appel. Ang. & Imo.in l. præses.de re iu.Ang.in consi.cxxvi.in Dei nomine, &c.uiis.omnib.dictis actis, &c & in consi. cxxxvj. in Dei nomine,statutum prædictum, &c. & Phi.in c.ex ratione.ult.char.de app.Car.in cle.sicut.ij.q. de app. dicit quòd non potest fieri executio,etiam appellatione deserta,nisi appellante citato, uel certificato,per c.personas.de appel. Vide Alexan.con. xcv.ij.parte. † Et per Fel.in c.ex parte. de rescri.in v. colum.in uer.declara tamen.] Idem si potest ostendi quod appellatio fuit nulla, quia post decem dies,uel sine scriptis, & simil. quia potest peti executio,& si opponitur de appellatione replicatur de nullitate, de qua cognoscit iudex a quo,secundum Ang.d.consi.cxxvi.& Bar.in l.j.in fi.nil. no. appel. pen.Bal.d.l.eos.iij.col.de appel.& Phil. ubi supra, & infra eod.uide in c. pastoralis. §. præterea.& ibi doc. & Car.post glo.de off.deleg.& Card. in cle.j. xxiij.q.de re iudi. & in q. xxiiij. quod iudex a quo potest exequi statim lapsis fatalib.& Car.in cle.j.in prin.vj.q.de exces. præla. quòd iudex ad quem, si senten-

sententia confirmetur.

60 Executio sententiæ semel facta in estimatione, an fiat iterum in re si res postea reuertatur ad condénandum. Bar. in l. sed si si priori. j col. de iureiur.

† Executio sententiæ quando petitur per priuatos, sequi debet ordinem statuti loci. do. Barth. Soci. in consi. clxvij. incip. non inutilis. uer. præterea priuati. in ij. parte.]

Executio sententiæ ad literas alterius iudicis fieri nō debet per alium iudicé, quando illa sumit uires nō de iure communi, sed a statuto :' quia illud non extenditur extra territorium. Baldus. singulariter in l. fina. C. si a non competen. iudice. sed alias secus: quia.

Executio sententiæ latæ per iudicem unius terræ fieri potest per alium iudicem alterius territorii. l. argentarium. §. nomine. ff. de iud. & in l. a diuo. in prin. de re iud. & Alexan. in l. pen. de iur. om. iu. Quod est uerum ad literas pronuntiantis, non aliter: secundum Bar. in d. l. a diuo. §. j. Bald. in l. fin. vij. q. de edi. diui Ad. & Pa. de Ca. in con. clxj. & in con. xxxix. in Sp. de pri. & sec. decre. §. iiij. uer. & no. Vide Bal. in ad. Sp. de exec. sen. uer. sententia lata ab uno. & in l. episcopalis. de epis. au. & ibi Spe. §. ij. & ibi Ioan. And.

Executio sententiæ an suspendatur, si fiat statutum q̄ de omni causa intra annum decisa iterum cognoscatur. Bar. in l. Iulianus uerum debitorem ff. de cond. indeb.

Executor sententiæ regulariter fit contra dominum, etiam quandoque contra procuratorem. docto. & Ioan. de Pra. in l. Plautius. ff. de procur. & in l. si qs cum procuratorio. eod. tit. ubi Barto. dicit quòd nō fit contra procuratorem, nisi successerit ut hæres principali condemnato. & supra eo. uersi. xliiij. cum duobus sequentibus. Vide in Spe. de execu. sent. §. iij. uer. sed & si.

Executio sententiæ quibus casibus impediatur. Inno. in c. nouit. de app. Io. An. in addi. Sp. de exec. sent. §. postremo. uer. contrarium. & j. e. per discursum. & ibi Sp. §. vj.

Executio sententiæ debet fieri per iudicem sine pronuntia de exequendo, non obstante exceptione opposita contra executionem. Bal. sing. in addi. Spec. de sen. uer. an opposita exceptione. Sed argu. contra, quia super oppositis exceptionibus est pronuntiandum an sint admittendæ, uel non, secundum Abb. antiquum in c. si duobus. de appel. & Bald. in Mar. uer. exceptio. uer. vij. & j. uersi. Iudex exequitur. uer. v.

Executio facit rem perfectam. Item

✠ Executio sententiæ non est facienda aduersus eum cui sententiæ argumentum significatum non est. l. sæpe. uer. scientibus, & ibi Doct. ff. de re iudicat. Signor. Homo. co. c. Deci. co. dlxiiij. nu. 8. Fra. Curt. mino. co. xxiij. nu. 8. uol. j. Ill. Card. Parisi. co. xcvj. nu. 35. uol. iij. Dec. Neapo. Dec. cccxcvi. nu. vj. Iac. Phil. Por. Im. co. clxxij. nu. 25. Ae. Mar. Ma.

Execut. o in condemnatorijs requiritur non in liberatoriis quia trahunt secum executionem, sicut acceptilatio. Bar. in l. metum. §. sed quod prætor. ff. q̄d met. cau.

Executio sententiæ potest delegari per papam. ca. de cætero. de re iudi. Item per inferiorem a principe. doct. ibi. & j.

70 Executio sententiæ, etiam pendente appellatione, fieri potest quando appellans non fecit fidem iudici a quo quod se intra terminum præsentabit iudici ad quem. Fed. de Sen. in consi. xxvij. doct. in c. personas. c. ex insinuatione. de app. & Bar. Cep. in caute. xcvj. Item aliis casibus, quos ponit In. in c. pastoralis. de of. deleg. & Bald. in Marg. uer. Iudex a quo, qui non. Item quando appellatur a momentanea possessione, secundum Bart. in l. ij. ff. de appel. reci. & Bal. in l. ij. C. de episc. audien. Archi. post gl. ij. q. vij. sunt quorum. Alexan. in l. j. nil. no. app penden.

Executio sententiæ latæ contra monachum, an fiat contra monasterium. Bald. in aut. causa, quæ. C. de episcopis, & clerc. & in c. j. ij. colu. qui suc. di. in usi. feu. Et quid si sit factus monachus lite pendente. Ang. in aut. de litigios. in prin. iiij. col.

Executio sententiæ latæ cōtra principalem potest fieri contra fideiussorem. Bar. in l. si quis pro eod. §. si numos. ff. de fideius. & in l. præsenti. §. cum autem. C. de his, qui ad eccle. confu. & in l. iij. C. de execu. rei iudi. & no. in l. j. ff. iudi. sol.

Executio sententiæ an fiat contra defensoré. no. in l. Plautius ff. de proc. in Sp. de proc. §. j. uer. sed nunquid defensor. q̄ sic. si cauit iudicatum solui. & Io. de Pra. in l. qui absentem. de proc.

Executio an fiat prius contra dominum, qui promittit pro procuratore. Bar. in rub. ff. iudi. solui.

Executio sententiæ latæ contra fideiussorem iudicatū solui inopem debet exequi contra principalem. Angel. in aut. ut omnes obe. iudi. prouinciæ. iij. columna.

Executio sententiæ latæ contra furem pro commodatario. non debet fieri ad instantiam commodantis, nisi facta ei cessione. Bal. in l. fi. §. pe. C. de fur.

Executio sententiæ latæ contra mandatarium fit contra mandatorem in subsidiū: ut tenet Ang. in d. aut. ut omnes obe. iud. prouinciæ.

Executio plenaria dicitur, nulla cautione præstita, aut nullo grauamine iniecto ei, pro quo lata est sententia. gl. & Car. in cle. j. xxv. q. de re iud.

Executio contra captum iniustè ualet, nisi appellet. supra. uer. Captus.

† Executio in corpus mortuum fieri non pōt. Franc. Are. in l. ex facto. in ij. col. uer. utrum pro homicidio. ibi: confirmatur ista opinio. de uul. & pup.]

80 Executio sententiæ latæ contra tutoré non fit contra fideiussorem. Bal. in l. ij. C. de fideius.

Executio sententiæ latæ contra principalem potest fieri contra fideiussorem, etiam non producto instrumento principalis debiti, si de eo fit mentio in instrumento fideiussoris. Bald. & Angel. & Alexan. in l. sciendum. de uerbo. obliga. & per Bald. in l. fin. C. de usur. rei iud. Sed potest petere fideiussor sibi cedi actionem, & edi instrumentum principalis debiti.

biti. Alex. ibi & Bal. in l. si nomen. ff. de hær. uel act. uend. ubi etiam Pa. de Cast. & de his per Alex. in l. ut fideiussor. ff. de fideiussor bus.

Executio sententiæ latæ contra dominum an fiat contra fideiussorē iudicatum solui sine nouo processu. Bar. in l. prima. ff. iud. sol. & alii docto. & Alexand. quod sic. Sed ipse Barto. aliter. l. qui iurasse. §. ergo. si quis. ff. de iureiurand. & in l. grege §. etiam si. ff. de pigno. per Bald. in l. secunda. ff. qui satis. cog. & per glo. in cap. primo. de iniur. in vi. Item uide tex. & Barto. in l. fin. C. de usur. rei iudi. Item uerum etiam contra clericum fideiussorem. Bal. in additio. Spec. de comp. iudi. adi. uer. laicus. sed coram episcopo ponit ibi.

Executio sententiæ latæ contra dominum an fiat contra fideiussorem in iudicio sisti. Bar. in l. j. ff. iud. sol. ꝙ sic. & no. in l. authore. & ibi. Bal. C. de euic. Bal. in l. qui crimen. vi. q. qui accu. non pos.

Executio sententiæ latæ contra dominum fieri non potest contra fideiussorem contractus sine nouo ꝓcessu. Barto. in l. prima. iudi. sol. & in d. l. grege. §. etiam si. ff. de pigno. & gloss. & docto. in c. primo. de iniur. & dam. da. in vj. But. & Imo. in c. peruenit. de fideiuss. nisi promittat soluere iudicatum. Bal. in l. ij. C. de fideius. tu. uel nisi fuerit conuentus, & condēnatus cum reo Bald. in d. l. fi. C. de usu. rei iudi. Et quid in fideiussore rem ratam haberi. Barto. in l. si sine. §. cum autem. ff. rem rat. ha. Quod in fideiussore de defendendo. Alexan. in d. l. j. iudic. sol. Bal. aliter dicit in addi. Sp. de executio. senten. uer. sententia lata in principalem. per Bal. in l. fi. C. de fideius. tut. & ꝟ. e. uer. cxij.

Executio sententiæ fieri potest, etiam sine executore: quia potest propria authoritate uictor ingredi possessionē: & sic ipsemet esse potest executor, & nuntius in causa propria. Barto. in l. prima. C. ut nemini. lice. sine iudi. autho. Quod uerum est, si sibi committatur: quod fieri potest, quando non reperit resistentem, alias non, secundum Ab. Sicu. in c. de cætero. de re iud. per glo. in l. meminerint. & ibi Bart. C. unde ui. do. & Bar. in l. iuste. ff. de acq. poss. Item uerum, si lata est super iure incorporali. ꝟ. uersi. Victor. uer. antep.

Executio an impediatur per exceptionem simulationis. Pa. de Ca. con. cccxxviij.

Executio sententiæ fieri potest pendente supplicatione, licet non pendente appellatione, authent. quæ supplicatio. de præci. Impera. offe. Pau. de Ca. consi. xxxix. & Io. Papi. in Summa. tit. de sen. in cā appel. uer. causis. & in Sp. de exec. sen. §. j. & Sic. in c. suscitata. de rest. in integ. Sed an pendente tēpore ad supplicandum. Ang. in aut. ut sponsa. lar. §. aliud.

Executio sententiæ non impeditur per litis pēdentiā. Inn. in c. cum in iure. de of. dele. & Ang. in consi. executio laudi, &c.

90 Executio laudi fieri potest, etiam pendente reductione ad arbitrium boni uiri, si præstetur cautio de restituendo in casu succumbentiæ Angel. in consi. executio laudi, &c. Bar. in consi. statuto cauetur ꝙ lauda, &c. Barto. in simili in l. defendente. ff. de autho. tuto. Sed Barto. contra quem uide in l. tale. §. qui prouocauit. penul. q. de pac. & ibi Bald. in repe. Vide Lanfr. titu. de arbitro. vij. parte. xx. q. & xxxviij. q. Bald. contra in c. primo. §. fina. quo tempore miles. Bald in addi. Specu. de arbitro uer. quo iure, ibi: sed an pendente. tenet quod fieri potest executio, si in longum est duratur a causa reductionis: secus si intra duos menses per statutum debet expediri. Vide Sali. in l. prima. C. quando prouo. non est necesse, qui tenet fieri posse. & Ludo. in rub. de arbi. uersi. quid tamen dices. in pe. char. & per Ab. cap. quintauallis. de iureiu. Idem cum supplicatur ad papam contra sententiam papæ, a qua non appellatur, sed supplicatur. Card. in cle. prima. x. q. de sequestr. pos. & supra Appellatio a papa. uel Imperatore. uer. unico.

† Executio laudi an impediatur ratione solennitatis laudi, stante statuto quòd de nullitate sententiæ laudi intra triginta dies a die laudi cognosci debeat. Vide docto. Petr. Philip. Cor. in consi. cxi. incip. uiso. per totum. in iiij. parte. & uide supra. eod. uersicul. l. iij.]

Executio instrumenti guarentigiati re perempta fit in estimatione. Bar. in l. Iulianus. ff. de confes. Idem in executione sententiæ: ut ꝟ. eo. uersi. clix.

Executio contra filium existentem extra territorium fieri non potest uigore statuti quòd filius teneatur pro delicto patris. Io. de Lig. in tractatu repræsal. ulti. parte. v. q.

Executio sententiæ latæ contra emptorem in causa euictionis fieri debet in bonis uenditoris, non contra emptorem gloss. Barto. & docto. in l. uenditor. in princip. ff. de iudi. & per Barto. in authen. qua in prouincia. C. ubi de crimi. agi oportet. & in l. si procurator. §. si ignorantes. ff. mandati. nisi in fructibus, & expensis, docto. & Pet. de Sun. in d. leg. uenditor.

Executio sententiæ de opere demoliendo latæ contra uenditorem, an fiat contra emptorem, uel singularem successorem. Bar. in l. quamquam. §. Iulianus. de aqua plu. arc.

Executio laudi potest fieri contra cōdemnatum in minori quantitate, etiam pendente reductione petita aduersus condemnationem in maiori quantitate. Bar. in l. Iulianus. de cond. & demon.

Executio ad interesse contra uenditorem non cauentem emptori habere licere, fieri potest statim, si cessat cauere dolo, non aliter. gl. & Bar. in l. ex empto. §. & ex empto. ff. de ac. emp.

Executionem paratam non habet actio in factum, quæ oritur ex sententia. Barto. contra gloss. in l. qui de inofficioso. ff. de inoffic. testa & in Specul. de execut. sen. sed in ea requiritur litis contestatio, secundum Bar. ubi. s. & in l. item ueniunt. §. item recte. in fi. ff. de pet. hær.

100 Executio sententiæ an impeditur per exceptionē spolij s. uerb. Exceptio spolii.

Executio sententiæ fieri debet, non banni, quando diuersæ

diuersæ pœnæ sunt impositæ per bannum, & per sententiam: quia sententia inspicitur Bald. in l. j. vj. col. C. de hær. inst.

Executio instrumenti guarentigiati per iudicé incompetentem fieri non potest. Bal. in l. in criminali. C. de iurisd. omn. iud.

Executio sententiæ contra hæredes an possit impediri per legatarios. Bal. in l. ij. §. sed & nostra. ij. co. in lec. antiq. C. commu. deleg.

Executio sententiæ contra gubernatorem pij loci fieri potest, etiam pendente appellatione. Ang. in auth. de san. epis. & cle. § œconomos. col. ix.

Executio contra patrem an fieri possit pro condemnatione filij. Bal. in l. fi. ij. col. C. de usur. rei iudi. Pau. de Cast. in consi. 30. tenet quod non. & infra uersi. pater fideiussor. uer. vj. & uer. pater pro filio. per diseursum. & uer. statutum. & infr. e. uer. seq. & cliij. & per Bar in l. si finita. §. si de uectigalibus. in fin. de dam. infec. Item per Bar. in l. in cognitione. ad fin. ad Sylla. Item

Executio contra patrem fieri non potest, etiam si cósé sit filio in iudicio. Bal. in l. fi. §. necessitate pe. col. in prin. uer. quæro nunquid consensus. C. de bo. quæ lib. & inf. in uerb. Pater fideiussor. uer. vj.

Executio contra nouum possessorem, puta emptoré, an fieri possit Bal. in l. executorem. x. colum. C. de execu. rei iudi.

Executio sententiæ contra possessorem, qui lite pendente uel post sententiam se intrusit, fieri potest: & sic res inter alios acta sibi nocet. Rot. in dec. 480. in supposito. in nouis. & in dec. 484. & seq. in nouis.

Executio contra populum quō fiat. Bald. in l. etiam. v. col. C. de execu. rei iud. in Sp. de exe. sen. uer. quid si uniuersitatis. & j. Vniuersitas.

110 Executio sententiæ fit officio iudicis. Bart. in l. j. iij. col. C. de sen. quæ sine cer. quan. profe. Bar. in l. qui de inofficioso. de inoffi. testa. gl in l. minor. 25. ann. in princi. de mino. & in l. iubere. de iurisd. om. iu. & per Bar. per l. iiij. §. ait prætor. uer. condénatū soluere cogatur. de re iudi. in Spe. de exec. sen. §. ij. post uersi. sed pone. & §. v. & ti. de sent. in princi. de lib. concep. §. v. ad fi. & j. eo. uer. clxvij. uidelicet officio nobili, non mercenario: ut j. & Ale. in l. 4. ad fi. ff. de iur. om. iu. & in l. ij. ff. de iureiu. & Bart. in l. nam & postea §. si petitor. eo. ti. ubi idem dicit pro executione iuramenti.

Executio est maioris iurisdictionis quam pronuntiatio, secundum gl. & Bal. & Ale. in l. j. ff. de iuri. omn. iud. Ideo statutum prohibens exequi non prohibet pronuntiari exequendum: ut ibi.

Executio laudi super usuris lati non potest impediri per iudicem ecclesiasticum, parte non citata. Ale. cons. xcj. ij. parte.

Executio sententiæ suspenditur per appellationé, et in notorijs. Bal. in l. fi. C. de ac. em. per glo. in l. emptor. in prin. ff. eo. ti.

Executio contra fideiussorem non fit nisi promiserit debita, & soluere iudicatum, uel nisi se obligauerit tam ratione iudicij, quam contractus: secundum Bal. in l. fi. C. de fideiussor. tut.

Executio sententiæ fieri debet secundum stylum curiæ exequentis non curiæ iudicantis. Bal. in l. j. C. de executio. rei iudi.

Executio sententiæ contra quem, fiat si reus lite pendente desijt possidere, & in alium alienauit, an contra ipsum, uel contra possessorem: omnino uide per Abb. post Innoc in c. fi. de ali. iudi. mutan. cau. facta. Barto. in l. a diuo. §. si super rebus. ad fi. ff. de re iud. l. j. §. j. & ibi Bar. ff. si mul. uen. no. & in l. iij. C. de pigno. in rep. quod contra eum, in quem per dolum transfertur possessio. Idem tenet Bal. in l. certa forma. C. ut in poss. le. & in l. si legatorum. ff. eod. titu. Vide. l si quis, a quo. de rei uen. & Ang. in auth. de litig. iiij. col. qui tenet idem. & per Cy. in titu. de ali. iud. mu. cau. fa. Insti. de act. §. item si in fraudé. Ioa. Pap. in Summa, in libello rei uen. uer. tenet, & possidet. Et tenet Bal. in l. ij. C. ne uxo. pro marito. quod fieri debet contra possessorem, si est facta alienatio in fraudem executionis: secus si in fraudem crediti, ut sit in bonis minus: quia debet agi contra possessorem uia ordinaria. Et omnino per Bald. in l. j. iij. q. C. de al. iu. mu. cau. fa. ubi loquitur, quando fuit alienata res non litigiosa. Item

Executio contra singularem successorem debet fieri cū eius citatione, & causæ cognitione, secundum dominos Rotæ in decis. lvj. item si lite. & Phili. c. ex ratione ij. col. de app. Item per Barto. in l creditores. C. de pign. in repe. & in l. quanquam §. Iulianus. de aqua pluuia ar.

Executio contra possessorem rei alienatæ an fiat si lite pendente fuit alienata. sup. eo. uer. viij. & uersicu. cxiiij. ubi plenius. Item

Executio sententiæ, uel instrumenti guarentigiati fieri debet solum contra condemnatum, uel obligatum, uel contra hæredes uniuersales, non contra singulares successores, gloss. in l. ea C. de condi. ob causa. Ang. in l ij. C. si aduer. cre. & infra uersi. Guarentigiæ executio. uersic. primo. & uerbo Instrumenti executio. uer. v.

120 Executio sententiæ latæ per inquisitorem cótra hæreticum remissum ad iudicem laicum ut puniatur, fieri debet per iudicem laicū sine nouo processu. Bar. in l. magistratibus. ff. de iurisf. om. iud.

Executio instrumenti falsi fieri non debet statim uigore statuti quod instrumenta habeant executioné paratam: quia per exceptionem falsi suspenditur. Baldi in addi. Specu. de execu. sen. uersi. & nota quod ista. exceptio. & Pau de Castr. in l. si feriatis. ff. de feriis. & per. Bar. in l. si ueritas. in prin. C. de fideic. sup. ubi loquitur de executione testamenti cótra quod est exceptio falsi. & supra. uer. Exceptio falsi. uer. 9. & sup. Falsitatis exceptio. uer. iiij.

Executio sententiæ latæ in iudicio personali pót reuocari soluto debito principali. Bar. in l. properandū. §. sin autem reus. C. de iud.

Executio in bonis condemnati fieri potest, licet sit cō missa pœna corporalis in defectum pecuniariæ imposita. infr. uer. Pœna retractatur. uer. antepenul. & melius

meliut.in uer.pœna corporalis. uer.xj.

Executio instrumenti si petatur contra filium, potest opponi beneficium edicti quod cum eo. Bart. in l.si filius.ff.quod cum eo.

Executio sententiæ latæ per iudicem laicum non potest fieri per episcopum.Bal. in l.j. C. de execut.rei iud.& inf.eo.uer.222.

Executio sententiæ latæ contra possessorem an fiat cõtra colonum eius,qui pro eo detinet Bar. in l.j.§.si necessario.ff.si mu.uen.no.Bal.in l.j.in fine.C.de execu.rei iudi.

✠ Executioni laudi impedimento est, grauissima læsio, etiam si ei esset renunciatum.Ioa.Anan.co.xvj. col.fin.l.iij.in prin.l.Diem proferre.§.stare.ff.de arbi.& ibi Doct.Alex.co.33.col.ij uol.iij So.con.85. col.iij.uol.j.co.130.uol.ij.Illust.Car.Par.co.45.nume.49.uol.j.Ae.Mar.Man.

Executio laudi contra campsorem an fieri possit. Bal. in l.ij.C.de exec.rei iud.

✠ Executio fieri potest, etiam aduersus uasalli hæredes fieri potest.cum id uasallus crimen admisit,propter quod iure suo ipso iure cecidit. Bar. in l.j.ff de priua.deli.Bal.in §.insuper.de prohib. feu.alienat. per Fride.in usib.feu.Bar.So.co.lxvj.col.x. in prin. uol.iij.Illustr.Cardi.Pari.co.j.num.52.uol.j.Aem. Mar.Man.

Executio in nominibus debitorum qualiter fiat, not. in l.etiam.& ibi Bal.C.de execu. rei iud. gloss. in l.a diuo.de re iudi.& in l.j.de prætor. pigno.& in l.ij. quando fis.uel priua. Ioann.Pap.in Summa,titulo. de execut.senten.uersi.sapiens.& supra eodem uer. vj.ubi plene.

Executio sententiæ usque ad triginta annos peti, & fieri potest.Bal.in l.creditori.ult.col C. de pact.nõ post:secundum Bal.in ru.ff.de re iudi.Lanfr.in l.ad monendi.ff.de iureiu.l.fi.C.de præscri. trig. an.Io. And.in add.Specu.de exe.§.postremo.in addi.contrarium.

130 Executio instrumenti guarentigiati an fieri possit pendente causa usurariæ coram episcopo: uide Bart.de Popu.de Florentia.in consilio. in causa,& quæstione, &c. & quod per Bald. in l. finali. C. de fideicom.

Executio sententiæ an, & quando impediatur per appellationem interpositam,& per superiorem remotam:uide Bald.in addit.Specu.de exe. sen. uersi.iij, & ibi Specul.§.ij. & supra. Appellatione pendente uersi.viij.

Executio sententiæ debet fieri prius in his rebus, quæ non sunt in controuersia,quam in his, de quib. est controuersia Bal.in addi.Specu. de execu. sent.pro executione.

Executio sententiæ fit per iudicem maiorẽ de duob.l. præcipimus.§.ex offici s.de app.

Executio sententiæ capitalis a qua sit appellatum,fieri debet per iudicem a quo. Bal.in Spec. de appell. uersi.condemnatus ad mortem. & in authen.si quis litigantium.C.de epis.audien.Barto.in l. eos. C.de appel.Ang.Are.in tract.maleb.uersi.appellante.v. col.& sup.item

Executio sententiæ per officiales iudicis a quo fit de mandato iudicis ad quem.Bart. in l.præcipimus.§. officijs.C.de app.

Executio sententiæ iudicis laici latæ contra clericũ an contra fideiussoreum laicũ,uel clericũ. ĩ.fideiussor conuenitur.uer.xj.

Executio sententiæ latæ contra hæreditatis iacentis curatorem,fit contra hæredem post adeuntem.Bal in addi.Sp.de exe.sen.uer.sententia lata contra curatorem.Et quid si lata contra hæreditatem indefensam.ibidem.

Executio sententiæ contra minorem quomodo fiat. Baldus. in addit.Specu.de execu.sen.uersi.quando executio.

Executio sententiæ latæ contra detentorem qualiter fiat.Bald.in authen.ei.qui.v.colu.C.de bon.autho. iudi.poss.

140 Executio sententiæ ciuilis fieri non potest intra tempora appellandi.glo.j. in prin.ff. nihil no. app. pe.Bar.in l.addictos.C.de app. & c.quod ad consultationem.de re iud.Et si fiat debet reuocari, ut ibi. & in Spe.de appel.§.v.uer.fin.ubi dicit uerũ in diffinitiua,non in interlocutoria.

† Adde quod executio malefactoris quantum ad pœnam ultimi supplicij debet differri, si malefactor nolit confiteri & pœnitere dico saluo omni meliori iudicio quod sic:quia anima est pretiosior corpore. l.sancimus.C.de sacro.eccle c. solutæ. de maior. & obed. Imo aliquando certa consideratione habita ad corpus differtur suppl cium. l. prægnantis. ff.de pœnis.doc.in l.Cicero. ff.de pęnis. Paris de puteo in tra.de syndicatu.in uerbo pęna

† Executio sententiæ criminalis fieri debet post terminum appellandi, non ante nec expectatur quadrimestre. Bal.in addi.spe.de sen. uer.in criminali. Vide Bar.in l.qui ultimo.ff. de pęnis. quod statim fit de iure consuetudinario.& no.in c.non solum.de appel. in vj. Dic quod quando non potest appellari,potest statim fieri executio.Ang. in auth. ut spõ. lar.§.aliud.colu. iij.Pau.de Cast. consi.xxix.& per Alex.in l.j.nil.no.ap. pe. Alias autem intra decem dies non potest fieri executio,nisi in casu.§.œconomos.in authen.de sanct.episcopis.& in ru.ff nil no. app.pen.secundum Ang. ubi. sup.uidelicet contra gubernatorem pij loci contra quem fit executio, ẽt intra tempora appellãdi.d.§.œconomos.& ibi An. Bal uero in addi.Spe.de exec.sen.uer. in criminali. dicit ꝙ in criminalibus executio fieri non potest intra decem dies præfixos ad appellandum itẽ Bal. eo.ti.uer.sententia capitalis dicit idem, nisi quando quis est confessus,& conuictus:quo casu quia nõ potest appellare,potest fieri executio statim. Et tenet Bal.qui plenius loquitur.in l j.v colu. C.ne ex delict.defunct.ubi etiam ponit quomodo puniatur iudex, qui facit aliquid cum fauore, & calore irę. Bal in l.addictos. C. de app.dicit quod non potest fieri executio intra tempora appellandi in criminalibus,sicut nec in ciuilibus.& Spe.tenet in ti.de execu.sen-

cu.senten. Quod dicit uerum esse, nisi sit renuntiatum appellationi: quæ renuntiatio tenet quo ad ipsum, non quo ad tertium appellantem: ut ibi uide in Spe. de app. §. ij. uer. ij. & Old. in consi. xviij. quod si sententia est super notorio, statim fit executio. Et tenet Bal. in l. fi. C. si a non compet. iudi. ubi idẽ dicit, si quis est confessus, & conuictus, uel si maleficium sit atrox, & negari non possit, uel subitam desideret ultionem. adde. ĩ. eo. † Et per Felin. in c. querenti. ff. de offi. deleg. in ij. col. & in ca. purgantium. de sen. & re iud.]

Executio sententiæ fieri potest duobus modis. Primo quod fiat præceptum de soluendo id, quod in sententia continetur: uel alleget causam quare soluere non debeat. Secundo modo. ꝙ primo citetur pars ad ostendendum causam, quare sententia non sit exequenda contra ipsum deinde fiat executio. Bar. in l. defendente. ff. de auth. tu.

Executio sententiæ per procuratorem ad agendũ peti non potest, secundum Bar. in l. omnium. ff. de procu. nisi sit procurator, etiam ad hoc datus uel nisi sit generalis ad omnes causas, etiam futuras. Bar. uero. in l. si procurator. ff. de proc. uel nisi sit procurator in rem suam: ut ibi per Bar. uel nisi fecerit sumptus in lite pro domino inope. l. actoris. C. eo. titu. Sed uide Bar. in l. hoc iure. ff. de sol. & ĩ. uersi. Procurator agit. uer. xix.

Executio sententiæ impeditur per restitutionem in integrum nisi constet de euidenti calumnia. Bart. in l. defendente. in fi. ff. de aut. tu. & in l. si prætor. §. Marcellus. de iud. & in l. fi. C. si ex fal. instru. no. in c. auditis. de resti. in inte. uel nisi haberet altiorem indaginem: secundum Bar. in d. §. Marcellus. uel si fieret causa dilatandi. l. ij. C. de fal. secundum Bart. ibi, in fi. & ĩ. uer. Restitutionis in integrum effectus. uersi. ij. & uer. x. & infr. eo. uer. proximo. & uer. cxlviij. † Vide dom. Bartho. Soc. in consilio. cccxcix. incipie. capio primum uel secundum maiorem. circa medi. in. ij. parte.]

Executio sententiæ fieri potest intra tempora petendi restitutionem in integrum. Pa. de Ca. consi. xxix. & infr. e. uer. cxlviij.

Executio contra socium fieri non potest durante lite super exceptione usurarum opposita per aliũ sociũ contra instrumentum, in quo ambo sunt obligati. Bal. in l. fi. C. de fideicom.

Executio sententiæ an impediatur per instrumentum solutionis postea inuentum, scilicet post sententiã. in Specu. de exec. sen. §. postremo. uersicu. illud autem quæritur. per Pau. de Castro. consil. cccxxj. ubi ponit an

Executio impediatur propter instrumenta de nouo reperta.

Executio sententiæ fieri potest etiam pendente appellatione, quæ de iure non potuit interponi. gloss. in c. non solum. de appe. in vj. Inno. in cap. pastoralis. de offi. deleg. & Bald. in Marg. uer. iudex a quo, qui non. Item

150 Executio fieri potest pendente restitutione in integrum malitiose petita, si cautio præstetur, non aliter. Inno. in c. tum ex literis. in pe. col. in gl. in uer. prin. de resti. in integ. Bal. in addi. Sp. de exe. senten. uersi. j. uide in auth. quæ supplicatio. ubi Bald. in ij. no. & Ang. & do. Ias. May. in iij. no. C. de preci. Imper. offe Barto. in l. si expressim. de app. Lanfranc. in c. quoniam contra. uer. sententias. de app. uersic. sed plus dubitatur. doct. in l. cum prætor. §. Marcellus. de iudi. per Bar. in l. defendente. ff. de autho. tu. & supra uer. Appellatione pendente. uer. xxij. Pau. consi. xxix. & in Specu. de execu. sen §. j. ĩ. eo. uersi. cxlij. & no. Rot. decis. 382. committatur. in nouis. & c. suscitata. de rest. in inte. & Rota in dec. 461. itẽ fuit dubitatum, utrum cautio. Et a ide dictum Barr. in l. Iulianus. de condic. ind. Et executio si fiat, non retractatur per ui am attentatorum: Bar. in d. c. suscitata. ubi Sic. aliter in. iiij. col. in fi. & Rota. ubi. ĩ. & supra. Attentata. uer. ij. Addo Imo. in l iiij. §. cõdemnatum. & ibi do. Ale. in viij. col. ff. de re iudica. cum concor. & limitationibus ibi per eum signatis. † Et per Fran. Aret. in l. si causa cognita. C. de transactionibus.]

Executio sententiæ latæ contra innocentem confessum, uel conuictum, facta contra eum, non prodest nocenti, quia iterum fieri debet contra ipsum uerẽ delinquentem. Baldus. in l. ij. C. qui. res iudic. non noce.

Executio sententiæ an fieri possit per iudicem, qui detulit appellationi, cui deferri non debuit. Baldus. in additio. Specul. de appelllatio. uersicu. uerus contumax.

Executio guarentigiæ facta per iudicem non obstante exceptione falsi, uel alia requirente altiorem indaginem, an possit tractari. Bal. in addi. Sp. de app. uer. sed quid si iudex.

Executio interlocutoriæ fieri debet per iudicẽ a quo non per iudicem ad quem. l. intra utile. de minori. Bald. in addi. Spe. de sen. uer. nota quod quando interlocutoriẽ.

Executio sententiæ criminalis latæ contra filium an fiat contra patrem. doc. & Barto. in l. cum filius. de uerbo. obliga. Bald. in addi. Sp. de sententia. uersic. filiofam. confiscato & uersicu. si pater. & de exec. senten. uersi. ex sententia lata in filium. quod sic etiam in legitima, etiam mortuo patre. Et tenet Bar. in l. in cognitione. in fi. ff. ad Syllan. & supra eodem uer. ciij. Pau. consi. 30.

Executio sententiæ tacitæ fieri debet, sicut sententiæ expresse. Baldus in Marga. uersiculo. Reus. prima columna.

Executio sententiæ criminalis contra reum quãdo fieri debeat, & quando. supersederi. ĩ. uer. Iudex exequitur. uer. vij. & seq.

Executio sententiæ an fiat pendente causa nullitatis principaliter propositæ. Pau. de Cast. in l. si feriatis. ff. de ferijs.

Executio dicitur facta per missionem ex primo decreto Bal. in l. consentaneum. in fi. C. quomodo, & quãdo iudex. Ale. in l. is, qui. ff. ex quib. cau. ma.

Executio

Executio an fiat pendente appellatione, cui deferri nō debuit. supra uer. Appellatione pendente. uer. j. circa fi. j. col. ibi : item uerum, quando appellari non potuit, &c. & infra.

160 Executio sententiæ debet fieri in æstimatione nō extantis licet æstimatio principaliter non sit petita. Bald. in addi. Sp. de sententia. uer. si res. l. si longis. & ibi doc. & Bar, C. de exec. rei iud. & in l. sed si seruum. §. fi. de uer. obli. gl. in l. fi. quæ sen. sine app. rescind. Vide Bar. in l. Iulianus. ff. de confess. & in l. in re furtiua. de condi. fur. & in l. cum seruus. & ibi Alex. de condi. ob causam. & in l. stipulationes non diuiduntur. de uerbo. oblig. & in l. si pecuniam. de condit. ob caus. uide. infra. Libellus in reali. uer. uj. & xxxij.

Executio instrumenti si post decem annos propter statutum peti non potest, debet agi uia ordinaria. supra uersiculo. Ecclesia. & infra uer. guarentigiæ executio. uer. 29.

Executio fieri non potest, non præcedente scientia, nisi in notorijs: secundum Bar. in l. ictus fustiū. in princi. ff. de infamibus.

Executio instrumenti intra tempora inuentarij cōtra hæredem debitoris fieri non potest. l. fi. §. donec. & ibi Bar. C. de iure deli.

† Executio instrumenti an impediatur per exceptionem liquidationis fiendæ per debitorem intra tempus elapsum tempore executionis petitæ. uide do. Pet. Philipp. Cor. in consi. 235. incip. uidetur. per totum. in iij. parte.]

† Executio instrumenti an impediat exceptionem, quod agens non impleuit ex parte sua: uide do. Pet. Phil. Cor. in consi. ccxcvij. incip. in consilijs. in litera E, in tertia parte.]

† Executio scripturæ priuatæ an impediatur per exceptionem præscriptionis: uide do. Petr. Philip. Cor. in consi. ccxcvj. incip. in præsenti. in litera I, in tertia parte.]

† Executio instrumenti non liquidi quomodo petatur, stante statuto quod instrumenta habeant executionem paratā: uide do. Pet. Phi. Cor. in con. 31. incip. uidetur. in iij. parte.]

Executio sententiæ fieri potest sine noua pronuntiatione successoris, quando per præcessorem fuit pronuntiatum esse exequendum. Ange. in lege j. C. de postul.

Executio condemnationis expensarum latæ contra clericum an fiat in fructibus beneficiorum sup. uer. clericus conuenitur. uer. lj.

170 Executio peti, & concedi potest tempore feriato, nisi requiratur causæ cognitio, uel si renunciatum sit ferijs. Pau. consilio. cccxix. & supra eodem uersiculo. xxiij.

Executio consistit in facto, & non requirit libellum. in Sp. de lib. concep. §. v. uer. xcv. & in ti. de exe. sen. uer breuiter. & ibi Bal. in addi. uer. executio in facto. Host. & doct. in c. cum aliquibus. de re iudicat. Quod uerum, si petatur coram eodē iudice, qui iudicauit: secus si coram alio. Bart. in l. a diuo. §. sniam, de re iud. & Car. in cl. j. §. pe. v. q. de foro compe. & Inno. in c. j. de libelli obla. ubi idem dicit in missione in possessionem ex primo decreto. Et tenet Bal. in Marg. in uer. missio. uer. j. Vide Bartol. in l. defendente. ff. de autho. tut. in l. iubere, de iur if. om. iud. ubi etiam dicit, quod

Executio sententiæ petitur officio iudicis nobili per. l. iiij. §. ait prætor. de re iudic. & Barto. in l. iij. x. q. principali. C. de pig. & supra eo. uer. cviij. & Alexa. in l. iubere. ante fi. de iur. om. iud. ubi dicit ēt quod officium mercenarium expirat lata sententia. l. iij. C. de fruc. & li. exp. Sed qualiter formetur petitio, in Sp. de sent. in princ.

Executio sententiæ an fiat in fundo pro mensura dabiti, debet æstimari fundus, secundum eius mensuram, non secundum bonitatem, licet una pars sit melior altera. Bartolus. nota. in l. si ex falsis. C. de transacti.

† Executio sententiæ si fiat ut iudex mittat actorem in possessionem ex causa indebiti licite, qui mittitur non incidit in pœnam. sed si propria authoritate ingreditur de licentia iudicis iniusta. sic. Bar. in l. meminerint. C. unde ui.

† Adde quòd executio sententiæ contra illum, cōtra quem est lata, fit absq; causę cognitione : Sed non sic contra tertium, cum quo nouum iudicium incohabitur, nisi pars consentiret processui, ita dom. de Rota deci. 480. in nouis.

Executio sententiæ latæ super possessorio de subiectione fit præcipiendo subiectis ut obediant ipsi restituto. doc. in c. suborta. de re iud.

Executio sententiæ an possit impediri per tertium. Inno. in c. cum super. de re iudi. no: in l. a diuo. §. si super. de re iudi. Bal. in l. properandum. §. sin autē reus C de iud. & in Mar. uersi. Executio. uer. viij & supra eod. uers. xxix. Et omnino per Card. in cle. j. iiij. q. de re iud. & per Alex. in consi. xvij. j. parte. & Paul. de Cast. consi. clxj. pe. col. & consi. iij. Bal. in Marg. uer. sententia. iiij. co. post Inno. in c. ueniens. el ij. de test. dicit quod non si cautio præstetur ei per eum, qui pro se sententiam habuit. Et ibi omnino p Abb. qui sequitur. Barto in d. §. si super. Sed Bar. in l. cum te. de pe. hær. dicit executionem sententiæ non impediri per tertium & Bart. in d. §. si super. ubi dicit uerum nisi possessio uacet uide ibi Pau. in d. consi. iij. dicit quòd executio non fit contra tertium. qui possedit ante sententiam, & litem motam : secus si post, sed incumbat probatio quod post possedit petenti executionem. Sed Ro. in deci. antiq. 475. item supposito quod P. &c. Adde. infra. eod. uer. proxim. post quatuor sequentes. & per Bald. in l. ij. C. ne uxo. pro mari.

Executio non impeditur per tertium comparentē pro interesse suo quando iudex uidet eius calumniā ēt si tertius uelit incontinenti probare. Abb. in c. sup eo. in fi. de offi. dele.

Executio sententiæ non potest fieri per iudicem prorogatum, sed per iudicem. qui præoccupauit iurisdictionem in cognoscendo sic. Alexand. in l. penul. de iuri.

de iuri.om.iudi.

Executio in bonis uniuersitatis pro condemnatione unius ex ea an fiat. Baldus in l.etiam. C.de executi. rei iudi.

180 Executor sententiæ in ciuilibus facta per partem de mandato iudicis, non rescinditur ob ordinem iuris non seruatum. Inn. in c.ij.de resti.in integ. Bald. in Mar.uer. Executio.uer.ix.

Executio sententiæ differtur, si ex ea ius tertij lædatur Inn. in c.cum super de re iu. & Bal. in Mar.uer. Executio.uersicu.fina. siue sit ciuilis, siue criminalis. l.a diuo Pio.§.si super de re iu l.j.ij.& iij.de acquiren. re.do.l.prouinciam.C.eo.ti. Quod uerum, siue tertius contradictor prætendat in re dominium.d.§.si super rebus.l.ij.C.ne ux.pro ma. siue etiam possessionem: secundum Bal.& doct.in d.l.ij.& gl.& Bar. & doc.in d.§.si super rebus.scilicet plenam, non naturalem tantum: secundum Bald. in d.l.iiij.ubi dicit uerum, nisi possessor sit citatus ad litem inter alios actam, uel nisi sciuerit eam motam per.l.sæpe.de re iud.ut ibi per Bal.ubi uide omnino. in prin. Siue ius pignoris, secundū doc.ibi:& no.ea.l.§. q̄ si res. Siue superioritatis.c.cum ex controuersia. eod.tit. secundum doc. Siue ratione priuilegij prælationis. l.j.C. etiam ob chira.pec. Et adde quod dicit Bald. in l.cum te.ff.de peti.hær.& sup.eo.uer. prox.ante quatuor præcedentes.

Executio est nulla, quando iudex exequitur non obstante contradictione tertij opponentis. Bal.in d.l. ob maritorum.C.ne uxo.pro mari.& ī.eo.uer.19. & per Pau.de Ca.consi.clxj.

Executio sententiæ geri non debet, quando sententia concernit periculum animæ uictoris.gl. in c. inter monasterium.de re iud.

Executio præposterè, & inordinatè facta, non debet retractari.l.non est uerisimile.quod me.cau. Quod limita, secundum Bar.in q. Lapus captus.

Executio sententiæ latæ contra Titium fieri nō potest quando duo sunt Titij,& non constat de quo ipsorum loquatur sententia: nisi quando alter esset incapax doli: quia contra alterū præsumitur. Bal.in l. hac consultissima.iij.col.C.qui test.fa.pos.

Executio contra priuilegiatum si fiat. Item

Executio in rebus ecclesiæ si fiat: per Bart. in l. a diuo. §.exequentur.ff.de re iud.

Executio sententiæ latæ contra ciuiliter possidentem fieri potest etiam in ipsa corporali possessione. Bar. in l.is, a quo.ff.de dam.infec. Io.de Pra.in. l.qui ab sente.de procura.

Executio contra fideiussorem peti potest uirtute instrumenti fideiussionis etiam si non producatur instrumentum debiti principalis. ĩ. Instrumentum probat.uer.94. Et potest tunc fideiussor petere sibi tradi dictum instrumentum debiti principalis.& actionem cedi. ĩ. Fideiussor excipit.uer.v.

190 Executio sententiæ latæ per delegatum an spectet ad delegantem.no.in l. a diuo pio. in princi.& ibi Bar.& docto.de re iud.Bar.in l.iubere. de iuris. om.iu.q̄ ad delegantem.& in l.fi.C.de iu.& in l.precipimus.§.officijs.de app.Bald.in l. properādum. §.finautem reus.j.col.C.de iud.Ang.& doc.in l.cū prætor.§.Marcellus.de iu.Io.de Pra. in l.ad rē mobilem.de procu.Lanfran.in capitulo. quoniam contra.uersiculo.sententias.de proba.in uersi. sed quid econtra.in Specul.de iud.deleg.§.ij. in fi. quod sic, si est a principe: non si ab inferiore. & infra & sup. eodem uersic xlvj.& tit.de execu.sent.§.ij.in vj.& sup.Delegatus.uer.v.& uerb. Delegatus principis. uer.31.lj.& liiij.

Executio sententiæ fieri non potest.quādo is, pro quo lata est confitetur esse iniustam. Inn.in c.plerisque. de imm.eccl.& Bal.in Mar.uer.uictor.& ĩ.uer.sententia iniqua.uer.viij.

Executio sententiæ capitalis an suspendatur per appellationem dic q̄ sic. etiam si appellatio non sit admissa. Bar.in l.si quis filio.§.hi autem.de iniu.testa. uide Bal.in l.addictos.C.de epi.aud.& ī.uer. appellatio a sententia capitali.uer.j. ubi plene.

Executio instrumenti non ritè celebrati non pōt fieri uigore statuti loquentis de exequendis instrumentis. Barto.in l.non putauit.§.non quæuis.ff.de bon. pos.contra ta. Io. And.in add.Sp.de exec.sen.§.postremo.uer.contrariam.

Executio instrumenti dotalis debet peti per uirū, cui dos est promissa: uel eo mortuo per hæredes, non p̄ mulierem.l.si pro te.& ibi Bal.C.de do. promis. Vide not.in contrarium l. seruo legato.& ibi Dyn.de leg.j.sed Dy.mal.gl.utrobiq;. & Io. & Imo.in d.§. si testator.dicit secus in legato.

Executio sententiæ latæ per ordinarium potest fieri p̄ ipsum. Et idem si sit lata per subdelegatum. in Sp. de iudic.deleg.§.ix.uer.potest etiam dare. & de iudi.ordi.§.iij.

Executio sententiæ arbitri, uel delegati, an possit delegari.in Sp.de iur.om iud.uer.causi.& ī.

Executio sententiæ intra quod tempus fiat. in Spe.de pri.& sec.decr.§.ix.uer.sequitur.&

Executionis tempus a iure præfixum an possit prorogari uel arctari a iudice.in Sp.de offi. om.iud.§.vj. uer.post sententiam.in l.ij.de re iud.per Bar.& doc. in Sp.d.§.ix.uer.sequitur.

Executio laudi an fiat per delegatum recusatū. in Spe. de recu.§.vj.uer.uerum.

200 Executio sententiæ latæ per iudicem incompetētem de consensu partium, per quem fiat. in spec.de comp.iud.adi.§.j.uer.sed quis.

Executio sententiæ excōmunicationis si petatur, qualis sit conclusio.in Sp.de rescri.præsent.§.iiij.uersi. nunc dicamus.

Executio sñiæ latæ per minorem iudicem fit per maiorem.in Sp.de concu.§.iiij.uer.sed an maior.

Executio sententiæ an fiat per delegatum tam in reb laicorum, quam clericorum.in Spec.de prim.& sec decre.§.ix.

Executio sñiæ retractatur, si sententia declaretur nulla.Car.in cle.j.xxj.q.post gl.de re iud.

Executio tertiæ sententiæ non impeditur per appellationē ab interlocutoria.Car. in cle.j.§. similiter.in

fi.d

addi.ulti.col.no.in c.j.de ma.& obe.in vj.Non tamen ad parochianum,licet uideatur idoneus, & fidelis episcopo.Io.And.in c.quia plerique.de imm. eccl.cumtu de usur.& in c.cum sit.de iud.Sed

Executio testamenti episcopo infirmo an deuoluatur ad archiepiscopum.in Spec. ubi supra uersicu.item circa.& seq.Item an ad successorem.eo.§. uersicu. sed quid Item

Executio testamenti an deuoluatur ad iudicem secula rem in Spe ubi.sup.eo.uer.iij. & ibi Bald.in addit. uer si episcopus.

Executionis testatoris materiam supple.j.uer.Executor per totum.

Executor testamenti multis modis appellatur: quia quandoque dicitur executor:ut per gl.in l.si quis pro redemptione.Quandoq; cõmissarius.l.nulli.de epis.& cle.Quandoq; fideicommissarius.gl in l.diuus.ff si cui plus, quam per legẽ Fal.Quandoque prouisor.l.Theopompus. de dote præle.Quandoque procurator.l. si uero non remunerandi.§.fin.ff.mandati. Quandoque minister.l.si quis Titio.de leg.ij.quandoque gardiator.Sed dicitur executor, quando habet mandatum ad aliquod certum: Commissarius uero ad incertum.secundum Spe.de instru §.iiij.uersi. porro.& ibi Bal. in addi.uer.executores.

Executor uniuersalis,& particularis,quis dicat.Bar.in l.alio.j.q.ff.de ali.& ciba.lega.

Executoris officium quod fideicommissariæ æquiparatur tutelæ.Bart.in l.tutela.ff. de tutelis. & j.eodem uer.viij.& seq.

Executorem esse probatur per famam, uel coniecturas.Bal.in l.j.C.de reb.ali.non ali.

Executor dicitur nudus minister, etiam si sibi pro suo labore aliquid in testamento sit relictum. Baldus. in lege nulli prima columna.in fin.C.de episcopis. & clericis.

Executoris testamenti tria sunt genera, sicut tutoris, scilicet testamentarij,legitimi,& datiui.in Sp.de instru.edi.§.xiiij.in prin. quorum duo ultima genera locum habent solum in relictis pijs: secundum Bal. in add.uer.tria sunt genera.

Executor proprie non dicitur,qui assumptus est ad cõsulendum.in Sp.ubi.s.uer. sed quid si dixit. & Bal. ibi in add.uer.assumptus.

Executor.& tutor,equiparantur.gloss.in l plerunque. de tutelis.Nico.de Neapo.in l.j.in prin.ff.de rebus eorum.

✠ Executoribus, si legatum sit relictum, qui executi uoluntatem defuncti non sunt, nihil consequi possunt:& totum egatum, qui sunt executi obtinent. l.j.§.ubi autem.ubi.Cy.C.de caduc.tol.Bar.in l.re coniuncti.ff.de leg.iij.in l.Nesennius.ff. de execut. & ita a Rot.Thol.iudicatum.fuit.dec.Thol.decisi. 294.Ae.Mar.Man.

Executor quandoque ponitur pro tutore, uel similibus personis.in Specu.de teste.§.j.uersiculo.quid si aduocatus.

10 Executoris quot sunt species.in Spe. de instrum. edit.§.14.& infr.dicetur.in uer.seq.

Executoris datio an excuset hæredem non implentẽ uoluntatem defuncti.primo.uersicu.Hæres grauatus.uer.xcvj.

Executor censetur creatus etiam per uerba impropria,& non apta: ut si testator dicit, Constituo te dilapidatorem meum ad exequendum testamentũ. Bal.in l.id,quod pauperibus.in prin. de epis.& cle. Ale.in l.j.quod cuius.uni.no.

Executor testamenti quis dari possit, dicetur. infra.eo. & quis exequatur.

Executor testamentarius an possit reprobari per episcopum.Bald.in l i.§.sed & si quis.j.col.in lec.ant. C.com.de leg.& infra.e.uer.16 & infra.uer. Executor a quo.uer.viij.

Executores testamentorum dari non possunt fratres sancti Francisci: per cle.exiui.de uerb. sign. Bar.in l.a filio.de ali.le. & in l.j.iiij.co.de leg. ij.etiam cũ licentia superioris:ut ibi & Card. in cle. iij.in fi.de procu.de quo per Car.in d.cle.exiui.§. uerum.qui tenet idem.& ibi Petr. de Ancha.quod nullatenus. quod uerum, nisi dentur consultores ad exequendum,ut quia eorum arbitrio collata sit potestas executorum.secundum Bal.in auth. ingressi. ij.col. de sac.sanc.eccle.Sed Bar.in l.j.§.si plures.v.colu. de exercito. dicit quod nec consultores dari possunt:imo sine eorum consilio potest executor exequi.Et idem tenet Bald.in rubri. C.de institoria.iij. colum.& ibi in.iiij.col.Et subdit contra Barto.d.§. si plures.quod si testator ultra possedit,annullando actum executoris factum sine consilio guardiani fratrum Minorum actus erit nullus: & consilium omnino requiritur,ut etiam de facto impleatur uoluntas defuncti.Vide Bar.in iij.lib.Minoricarum.& Ale.in d.§.si plures.& per Bar.in l.quidam. §.Papinianus.de admi.tuto.& Bal. in l.id, quod pauperibus. iiij.col.C.de episc. & cle. Possunt tamen dicti fratres eligere pauperes secundum bar. in l. cũ pater.§ hæreditatem.de leg.ij.infr.uersi.Fratres religiosi.uer.30.& seq.& per Bal.post Bar. in l. bonorum.C.qui admitti. † Vide do.Mari.soci.in consi. xvij.incip.supradicta causæ positio. uersi. quinimo religiosus.in j.parte.]

† Singu. Executores testamentorum licet fratres Minores,seu mendicantes,& similes, esse non possint. ut per Bar.in tractatu Minoricarum. in j.cap.tertij libri, & idem in alijs ecclesiasticis, nisi a superiore suo sit petita licentia,& obtenta.cap.religiosus.de testa.in vj.cle.religiosis.co.tit. tamen si fuerint executi illud,quod testator ordinauit,nemine se opponente,gestum per eos ualet.ista fuit sing.conclusio Fed. de senis in consil.cclxxxiiij.refert, & sequitur Ludo.Ro.consil.ccccix.incip. quo ad primum propositæ consultationis.uersiculo quo ad secundum, in quo quæritur.Et similiter refert, & sequitur do. Iaso.in l.patre furioso. in iiij.columna. uer. secundo facit quod sicut fratres ff.de his,qui sunt sui uel alie.iur.✠

Executor testamenti an prohibeatur esse quilibet religio-

ligiosus. Pau. de Ca. consil. cxlvj. c. religiosus. de test. in vj. Fede. in consi. xcix. & ccxxxv. & Car. in clem. iij. in fi. de procur. quod sic, cum licentia, nisi frater Minor. per. d. cle. cxiui. Et tenet Car. in cle. j. ultim. opp. de testa. & Car. in cle. j. de testa. v. no. ubi etiã dicit sufficere licentiam superioris immediati, & nõ requiri licentiam conuentus: nec sufficit licentia ta cita. gl. & Card. in ij. opp. nec etiam sufficit petitio licentiæ, nisi obtineatur. Card. ibi. iij. opp. Item uerum in mendicantibus, & Predicatoribus, non in Minoribus. glo. & Car. ibi. iiij. opp. Item uerum, etiam in profanis, ut possit esse executor cum licentia. Car. ibi. ij. q. Item cogitur inuitus. j. eo. Itẽ non potest esse, si superior concessit licentiam, & reuocauit. glo. Card. ibi. v. q. Item nec sufficit consensus religiosi expressus sine licentia superioris. Car. ibi. q. xxj. Et an possit distribuere monasterio suo uel sibi, uel consanguineis suis. Cardin. ibi. quæstione uigesimasecunda.

Executor testamenti an esse possit monachus, claustralis, & an monachus habens curam animarum. Pau. in d. consil. & infra uersicu. Monachus executor. uersicu. ij. & iij. Et an Prior ecclesiæ. infra. eod. uersicu. 36.

Executores testamenti, quanquam ecclesiastici esse non possunt: nisi hoc ei a superioribus sit antè concessum, atq; permissum. c. religiosis de testa. in in 6. c. religiosis. de testa. in Cle. si tamen religiosi ea quę testator iusserat, pstiterunt: executio firma est. Iaso. in l. patre furioso. col. iv. ff. de hi. qu. su. uel alie. iur. sun. An. Al. in trac. præsum. reg. iij. c. xvij. Fed. Sen. co. cclxxiv. Roland. a Val. consilio. xxiv. nu. lxxxij. Ae. Mar. Man.

Executor dari non potest is, quem Titius elegerit. Ray. in l. nulli. de epis. & cle. Bal. in l. id quod. uersi. uenio ad quartum. eo. tit. & in l. ut in epistola. ad fi. C. de fideicom. & in l. executorem. ij. col. C. de exe. rei iudica. Ioan. And. & Gem. in cap. j. de procu. in vj. & in capi. si pater. de testam. eod. lib. & infr. uerbo. Executor a quo. uer. iij. & Ray. in consilio. lege municipali, &c.

Executor testamenti potest constitui etiam unus ex hę redibus scriptis in testamento. l. quidam. §. si scriptus. & ibi Fran. in apost. de lega. j. & l. si a pluribus. in prin. & ibi Bar. eo. tit. Ang. in §. si quis ædificiũ. in auth. de eccl. tit.

Executor sub nomine dignitatis constitutus an transmittat officium ad successorem suum, ut successor sit executor. Bar. quod sic. Io. de Por. & doc. in l. qui liberis. §. hæc uerba. de uul. & pup. Bart. in l. a filio. de ali. & ci. le. Bal. in l. cum proponas. C. de fideico. libe. not. in ca. quoniam abbas. & ibi Card. & doct. de offi. delega. & Lanfran. in tract. de arb. vj. parte. ij. col. Bal. in l. fi. xxvj. q. C. de hær. institu. & in cle. j. pe. q. de testam.

† Executoris datio facta per nomen proprium an ualeat, si plures reperiantur eiusdem nominis, nec appareat de quo testator senserit: uide dom. Bar. Soci. in l. quidam relegatus. in fi. uer. quinta & ult. concl. de rebus dub.]

Executor etiam filiusfamilias dari potest etiam inuito patre. Bald. in l. finali. §. necessitate. ij. colum. de bon. quæ libe.

10 Executor testamenti potest constituere procuratorem ante litem contestatam: uide Pau. de Ca. con. cxlvj. in Spe. de instr. edi. §. xiiij. uersi. sed nunquid. Bal. in l. id, quod pauperibus. vj. q. v. col. de episcopis. & cle. Bal. in addi. ubi. supra uersicu. Executor ad pias causas. Ioann. de Pra. in l. j. viij. colum. ff. de procur. & substituit in officio alterum. infra eodẽ. uersicu. xiij.

Executor legitimus dicitur episcopus, cui succedit capitulum. Car. in cle. j. j. q. de testa. Quod uerũ, etiã ad relicta prophana: ut ibi. iiij. q.

Executor ad distribuendum inter pauperes, uidetur hæres institutus. Bal. in d. authẽ. licet. C. de natura. lib. quod credo uerum, quando nullus alius est hæres. Vide Bal. in l. fi. in prin. C. de bon. quæ lib. & in l. precibus. xx. col. uer. sequens quæstio est. C. de im pu. & alijs substi.

Executor potest sibi substituere alterum in officio exequendi, s. socium suum, ut totum exequatur, & insolidum. Bar. omnino. in l in uenditione. §. fi. ff. de bo. auth. iud. pos. & inf. eo. uer. liij.

† Executoris datio facta cum potestate constituendi alium executorem, an ualeat, & quid loquendo de executore relicto ad exequendum relicta ad pias causas: uide domi. Bartholo. Socin. in l. quidam relegatus. de rebus dubijs. in ix. colum. uersicu. tertia conclusio.]

Executor testamenti seruus constitui non potest. Bal. in l. id quod pauperibus. ij. col. de epi. & cleric. Ioa. Andr. in addi. Sp. de instru. edi. §. xiiij. uersi. lxxvj. & in Spe. de execu. uer. potest. & Card. in clem. j. q. 17. de testa.

Executor testamenti non potest constitui fęmina. Barto. in l. filio. §. j. de adi. leg. Vide Bar. in l a filio de ali. leg. & in l. fęminæ. de re. iur. Ang. & Io. de Pra. in l. in fœminis. de procu. And. de Bo. in apostil. in l. si quis Titio. de leg. ij. tenet contrarium. Vide Bal. in d. l. id, quod pauperibus. & Lanfr. in trac. de arb. ij. parte. in prin. & infra e. uer. 51. Car. tenet quod sic, † in cle. j. xx. q. de testa. † Et Bal. in l. qui cum. in lec. antiqua. de instit. actio.] † Contrarium, quod imo mulier constitui possit executrix, uoluit Socin. con si. xj. col. iij. uersicu. nec obstat. uol. j. Dec. cons. xcj. col. j. ubi dicit quod etiam non priuatur per transitum ad secunda uota.

Executor constitui potest spurius testatoris: secundũ Bal. in l. eam quam. xv. q. in lect. antiq. C. de fideic. & in lege si quis ad declinandam. de episcopis, & clericis.

Executor an constitui possit bannitus. Bald. in d. l. id, quod. 3. q. de epis. & cle.

Executor an constitui possit excommunicatus. Bal. in d. l. id, quod. iij. q.

Executor an possit dari minor uigintiquinque annis. † Bal. ibidem. v. q. † Et in l. cum. ff. de cur. furio.] nec pupillus

Executor datus in testamento non cogitur acceptare officium.l.j.§.qui natum.& ibi Dy.ff. de uen.insp. not.in l.Imperator. de legat.ij.in l.j.§.contrarius. ubi pupi.edu.deb.l.si quis sepulchrorum.§. hoc edicto.& ibi Bald. de relig. & in l.ij. §. sed & si quis. iiij.colum.communia de leg. Ange. in authe.ut lic. matri,& auiæ.in prin.Bal.in l.nulli.de epi.& cleric. Bar.& Ang.in l.j.de leg.ij. nisi acceptauerit legatũ sibi factum.Barto.in l.post legatum.§.amittere.de his,quibu. ut indig.Sed si non acceptauit legatum, non cogitur ad officium,sed perdit legatum, secundum Barto.in l.Nesennius.ff.de exc.tu. Idem si scripsit testamentum.l.non putauit.§.qui sua.de bono. pos.contra tab.& in l.ex sententia.de test. tute.& in l.uxori.§.j.de fal.cum gl.

Executor datus si nolit acceptare officium, non habet necesse appellare.no.in l.j.de le.ij.secundum Bald. in l.si pater.C.si pen.app.mors interue.

Executor in testamento datus non censetur reuocatus,licet alter sit datus in codicillis.no.in capit.fin. de test.in vj.secundum Io.de Pra.in l.si quis. §.uni. ff.de procu.

Executor non potest sibi substitutum dare in officio suo: per nota.in capitu.Ioannes. de testa. Archid. in c.fi.eod. titu. libr. vj.quia cum ipse sit datus sub nomine proprio,non admittitur substitutus. Ioan. And.singulariter in capit. ut circa.de electio.in vj. no.in c.tua.de testa.Old.consi.xcv. doct. & Ioann. de Por.in l.qui liberis.§.hæc uerba.de uul.& pupi. & per Pau.de Castro.consi. cxlvj.ubi dicit secus ad piam causam: quia potest etiam ante litis contestationem substituere.& ĩ.eo.uer.x.& 13.Bal.in l.nulli.de epis.& cler. dicit quod non potest alteri committere officium suum,sed solum suæ declarationis executionem:religiosus uero executor datus potest substituere cum licentia superioris, quando datus est ad erogandum certæ personæ:alias non.secundũ Archi.in c.ij.de testa.in vj.& Cardi. in clem.iij.in fin.de procur. Vide de materia in Specu. de instru. edi.§.xiiij.uer.quid autem si ante litem. & Bal.in l. j.xj.col.de leg.ij.& ibi Bar.ij.col. & Ang. in l cum debitorem.rem ra.hab.

Executor præsens testamento, in quo constitutus est, non potest officium recusare. Bartol. in l.ex sententia.ad fi.ff.de testam.tut. Secus in procuratore, nisi sit coniunctus,uel amicissimus.Bald.in l.inuitus.C. de procu.

Executor an sit is, quem testator in testõ dixit esse dissipatorem bonorum suorum ad exequendum.Bald. in d.l.id,quod pauperib.j.col.

† Executoris datio collata in uoluntatem alterius,an ualeat:uide do.Bar.Soc. in l. quidam relegatus. in ix.col.uer.iiij.conclu.de reb.dub.]

Executores testamentorum qui esse possint, uel non, supple plene:ut in Sp.ubi.sup.d.§.14.

Executor testamenti a quo constituatur,dicet, infra proximè.

Executores a testatore constitui possunt. no.in l.nulli.& in l.id,quod pauperibus.& ubique per Bald.de epi.& cle.& in Spe.de instr.edi.§.xiiij.per totum.n si ut ĩ.proximè.

Executores eligi non possunt per testatorem, qui alteri commisit electionem.Io.And.in c.j. de procu.in vj.in Nouel.Vide Bal.in l.captatorias.ij.q.C.de testam.mil.Item

Executoris electio non potest alteri committi. Ioan. And.in d.c.j.de procu.in vj. & Bal.in l.ut epistola. C.de fideicom.& in d.l.id,quod pauperib.uersi.uenio ad quartum.& in l.executorem.ij.col.C.de exécu.rei iu.& sup.prox.uer.Executor quis.uer. vj. & Ray.in consi.lege municipali, &c.

Executor an constituat substitutum, & an procuratorem,qui exequatur.supra.uer.Executor quis.uersi. x.xiiij.& lj.

Executor non potest constitui, nisi a testatore.Item

Executor nõ potest subrogari loco alterius mortui,et a testatore.Io.And.in c.j.de procu.in vj. in Nouel. Bal.in l.executorem.ij.col.C de exe. rei iud.sed ab episcopo sic:ut supra uer. Executor quis. uersi. 34. & xl. † Vide Fel.in c.prudentiam.circa mediũ.iiij. col.de offi.deleg.]

Executor etiam a donatore causa mortis constitui potest,ad donationem piam causa mortis factam exequendam:uide Bal.in l. executorem.iij.colu. C.de execu.rei iud.

Executor potest dari a iudice, si non sit datus a testatore in testamento.l.solent.& ibi Barto.ff.de alim. & ciba. lega.

10 Executores testamentorum per statutum possunt deputari, secundum Bald. in auth,hoc amplius.iij. col.C.de fideicom.in Spe.de instr.edi. §. xiiij.post prin.Bal.in auth.omnes. C. communia de succ.ubi dicit:sed nisi in testamento aduenæ, in quo episcopus est legitimus executor:ut ibi.

Executor in testõ usurarij an dari possit ab ipso usurario, quando omnia bona sunt restituenda pro usuris.Pa.de Ca.con.384.

Executor unus an possit alteri committere uices suas Bartolus. in le.in uenditione. de bon. autho.iudic. pos.& supra.

Executorum si unus moriatur,non potest episcopus alium eius loco subrogare.Bal.in nulli.ult.col.C.de epi.& cler.Imo nec seipsum loco mortui potest subrogare:ut ibi.Sed uide omnino Specu titu.de loca. §.nunc uero aliqua uersiculo. quid si sunt plures.& ibi Ioan.And.in add.& est tex.& docto. in capitu. fin.de testa.in vj. Quod si totidem sunt uiui, quot mortui, uiui exequuntur, secundum Pau.de Cast. consi.cxlvj. & supr.

Executor quando,& qualiter exequatur testamenta,dicetur.ĩ.prox.

Executor debet exequi intra annum.sup.uersi.Executio testamenti.uer.j.

Executor licet priuetur officio per lapsum anni, per not.in ca.nos quidem.de test.& Bal.in l. id,qđ pauperibus. & in l.nulli.de episcopis & cle. tamen non priuatur potestate eligendi pauperes, uel declarandi personas, quibus dispensantur bona per episcopum.

scopum. Bart. in l. cum quidam. de legat. ij. & in le. executorem. de exec. rei iudi. & in consil. constitutione Camerinensis episcopi &c. & per Bu. in c. nos quidem, præallegato. Quod est uerum, nisi declaratio sit fienda ad pias causas: quo casu potestas declarandi post annum deuoluitur ad episcopum. Bald. in l. captatorias. C. de testa. mi. & in d. l. id, quod. & in l. illa institutio. de hær. insti. Fran. de Pra. in l. quã diu. C. qui admi. Pau. de Ca. consi. cxlv. in fi. & dixi in tracta. de episcopo. iiij. libro. in rub. de episcopo executore. & consului pro reuerendissimo domino episcopo Firmano.

Executor testamenti an possit pendente cõditione exigere ab hærede legata conditionalia distribuenda. j. Executor agit. uer. 4. & xc.

Executor an exequatur antequam uideat sui constitutionem. Bal. in l. procurator falsus. iiij. col. C. de furtis. in lectura anti. & in noua, quod sic, si sciat: secus si ignoret se esse executorem. & j. Executor sententiæ. uer. 82. & xcv.

Executor ad distribuendum inter pauperes post mortem hæredis, non potest distribuere in uita hæredis de consensu hæredis. Bal. in l. post mortem. C. de fideicom. & in l. id, quod. ij. q. de episcopis & cle. An. in l. ex facto. §. si quis rogatus. el ij. ff. ad Trebellia. Item nec potest pauperes eligere in uita hæredis: secundum Bar. in l. post mortem.

Executores eligentes pauperes, non tenentur citare hæredes. Bald. in l. j. §. si duobus. ij. columna. C. communia de legatis. & in l. captatorias. iij. q. C. de testam. mili.

Executores testamenti non exequentes, intra annum priuantur commodo testamenti, si quod habent. c. nos quidem. de testam. Quod est uerum, si præcedat duplex monitio. in authent. de eccl. tit. §. si quis autem, iiij. col. colla. ix. de hær. & Fal. §. si quis autẽ non implens. colla. j.

Executores non exequentes intra annum priuantur potestate exequendi. d. c. nos. & in l. id, quod. & le. nulli. & ubique per Bal. C. de epi. & cle. Quod uerũ etiam si unica tantum monitio præcedat, secundũ gl. & Ang. in d. §. si quis autem non implens.

10 Executor priuatur officio, etiam ante annum, quã do renuntiat officium. Bal. in l. ij. §. sed & si quis. 4. col. C. commun. de leg.

Executor ad actum conditionalem, non potest exequi pendente conditione. Bal. in l. si is, qui tres. ff. de ex cu. tutor. quia

Executori non currit annus. nisi a die existentis conditionis. d. l. si is, qui tres. per Bar. Item

Executori impedito non currit annus, nisi cessante impedimento. Bartolus. in le. genero. ff. de infamibus. Bartol. contra in l. secunda. §. sed & si quis. C. communia de lega.

Executor iussus exequi ab episcopo intra tres terminos si in primo termino sit contumax, priuatur officio exequendi etiam ante annum. ut exequi non possit. Bal. in l. iij. C. de procu.

Executor quando dicitur negligens, ut priuetur officio, & episcopus exequatur. Pau. de Cast. con. clxv. quod post monitionem ab episco factam. Itẽ post terminum constitutionis generalis mandantis exequi: ut ibi.

Executor non exequens intra annum priuatur officio, succedit episcopus, nisi per testatorem sit datus alius executor, qui post annum succedat. Bal. in auth. licet. C. de episco. & cler. Bal. & Raph. & Ioa. de Por. in l. si fundum. §. Stichum. de lega. j. Bal. in l. j. in princ. in iij. col. de cad. tol. ubi dicit secus, si ipse idem sit datus post annum. & sup. uer. Executio testamenti. uer. j.

Executor an possit exequi partibus absentibus. Bart. in l. j. de leg. ij. & in l. alio. de ali. leg. & Bal. in d. l. j. uer. quinto principaliter. de leg. ij. Io. de Por. in l. si quis arbitratu. de uerb. obligatio. Barto. in l. legatum ciuitati. de usufru. leg. dicit quod hæres est requirendus. Quod uerum, quando uult mutare uoluntatem testatoris, non aliter: secundum Bald. in l. captatorias. in fi. C. de testa. milit. quem etiam ibi uide in tertia. quæst.

Executor, etiam die feriata potest eligere pauperes, quibus distribuat bona. Bal. in l. si ut proponis. la. j. C. quomodo, & quando iudex.

Executor super restitutione usurarum quomodo distribuat an primo uenientibus. an uero omnib. pro rata. Bal. in l. executorem. j. col. C. de exec. rei iudi.

Executores iussi a testatore exequi de consilio alicuius, debent sequi eius consilium. Bart. in l. quidam. §. Papinianus. ff. de admi. tu. & Bal. in auth. ingressi. ij. col. C. de sacros. eccl. & in l. id quod, ij. q. iv. eo. de epis. & cle. & Bar. plene in iij. li. Minoricarum. & in l. j. §. si plures. de exerci.

Executores non possunt exequi, nisi prius satisdent de distribuendis bonis ad usum destinatum, & de reddenda ratione, si ex restitutione senciunt cõmodum. Bar. in l. si ex duobus. de leg. ij. & in l. diuus. ff. si cui plus, quam per legem Falcid. l. qui a pluribus. de leg. j. l. liber. §. largius. de an. lega. ubi Bar. tenet quod non. & And. de Bob. in l. si quis Titio. in apostil. de leg. ij. Distingue ut plene per Bar. in l. solẽt. de ali. lega. & per Bald. in lege fin. C. de his, quæ sub modo. ubi uide. Item uide Dyn. in apostil. in l. si nemo. de test. tu. Item

Executores non possunt euitare onus satisdandi, etiã si repudient legatum. Barto. in d. l. si ex duobus. de legatis. ij.

Executor dicitur acceptare officium tacite: ut si soluat legata: non autem sufficit præsentia cum taciturnitate. Cardin. in clemen. prima. quæstion. xxj. de testamen.

Executor non potest exequi, nisi post aditam hæreditatem nisi in relictis pijs, quæ celeritatem desiderant, ut sunt funeralia, ut pro sepultura, & pro usurarum restitutione, & pro male ablatis incertis. Bald. in authen. hoc amplius. iiij. colum. & in l. eam quam. v. col. de fideicom. & j. eo. uersi 30. & in l. id, quod. iiij. colu.

Executoris officium quo casu duret per sex menses, tantum.

tantum.in auth.de eccl.tit.§.finantem sanctissimus co.ix.& ibi Ang.

Executori annus an currat, si fuerit impeditus ob magnitudinem operis. Feder.de Senis consi.xxiiij.Bal. in d.l.id, quod.uersicu.uenio ad tertium.de episcop. & clericis.

Executori ignoranti se constitutum esse non currit annus, sed scienti. Bal.in l.ij.C.de excu.tu.& in c.j.ul. col.quo tem.mil.& in d.l.id, quod iij.q.præallega. Vide omnino Baldum.in additio.Specu. de instru. edi.uersi.executor debet exequi.& in l. j. in princi. C.de caduc.tol.& in l.captatorias . de testa. mi.ubi dicit executorem ignorantem, & absentem, excludi post annum, per capit.si.de procu.in vj. Sed Bar. in l.genero.ff. de infam. dicit qd' scienti currit annus, non ignoranti, etiam si dicatur in constitutione episcopi ꝙ annus currat, etiam a tempore mortis: quia subauditur, & scientiæ. Et tenet Bar.in leg. quinquaginta.in fi.C.de exe.tu.Io.de Imo.in c.nos quidem.de test.& Alexan.cons.xxxv.iiij.parte.&ꝫ. Terminus currit.& Alex.in l.penul.ff.si quis testamento lib. Vide Bar.in consi.constitutione Camerinensis episcopi, &c.& Fran.de Padua in l.quãdiu. C.qui admit. Et dic uerum, nisi ignorãtia sit supina. Bald.in leg.iij.C.de libe.causa. Item nisi in legatis conditionalibus, uel in diem.Bald.in le. quidam.§. Stichum.de le.j.Item nisi executor simul & se ignoraret.Ange.in l.j.ff. si quis omissa causa testam. Vide Baldum.in l.tertia.C.de procur. Item uerum, etiam in alio tempore statuti taxato ad exequendũ. Barto.in d.l.genero.& in Specul.de instrum. edi.§. nunc uero.uer. penul.& ibi Bald.in addi. uersi.executor debet exequi.& Bar.in d.l. quinquaginta. & ibi per Bald.

Executor per mortem testatoris monetur ad exequẽdum Bald.in authentic. hoc amplius. iiij.colum.de fideicomm.

Executores debent simul eligere pauperem, non diuisim, alias si unus primo eligit, potest uariare, donec alter eligat. Bar.in l.si tibi.§.unius.ff.de op.leg. Vide Bal.in l.ij.§. sed si quis.iij.col. in lectu. antiq.C. commun.de leg.

30 Executor potest exequi, & præstare legata, etiam ante aditam hæreditatem, si testator permisit, uel iussit.secundum Bal.in l.eam, quam.vj.q.j.in lectu. antiq.de fideicom.& per Bart.in l. alio. de ali.leg. & per Bar.in l.id, quod.iiij.colu. Vide Bal.in addit. Spec.de instru.edit.uers.executor non potest. post Specul.

Executores an debeant uendere ad incantum. Bart.ꝙ sic.in l.alio.ff.de ali.& cib.leg.

Executoribus adesse potest hæres, quando exequunt. Dy.in l.legatum.ff.de usufru.leg.& in l. si nemo.in prin.de re iudi.in apostil.

Executorum alter sine altero an exequatur. Bald.in l. nulli.C.de episc.& cle.& in lege secunda.§.primo. C.communia de leg. Et non potest eligere, nec uendere alter sine altero. Et tenet Bald. in add. Spe.de instru.edi.uers.inter executores . Quod uerum est, nisi quando unus uellet exequi, alter non: quia potest unus totum facere.c.si.de test. in vj.& Barto.in l.qui proprio.§.si duobus.de procu. Vide Bal.& Pe. de Su.in l.si apud.C.de appel.& Dy. in l. si plures. de admin.tuto.

Executorum unus an exequatur pro parte, & alter pro altera parte, uide An. de Bob.in apost.in leg.si quis Titio.de legatis secundo . ubi dicit fieri secundum. l.in uenditione.§.finali.ff.de bon.autho. iudic. poss. & Instit.de satisdatio.tut.§.quod sine. Dyn.dicit in d.§.fina. quod unus potest alteri committere uices suas.& ibi per Bar.

Executorum duo si committant tertio uices eorum.ut sic exequatur, & ille alio modo exequitur, creditur magis duobus dicentibus aliter commisisse.gl.in c. cum ab uno.de re iud.in vj.& ibi doc.

Executori non potest offerri cautio de exequendo per consanguineum testatoris. Dyn.in lege si nemo.de testamen.tut.scilicet uolentem exequi, ut executor impediatur.

Executori potest per episcopum terminus prorogari ex causa. Baldus.in d.l.nulli.secunda col.de episco. & clericis.

Executores exequi possunt, etiam non confecto inuentario. Bald. l.nulli.de epis.& cler.unde non opponitur eis exceptio inuentarij non confecti : ut ibi . Quod est uerum, si est testamentarius: secus si datiuus. Bald.in auth.sed cum testator.in prin.C.ad legem Fal. Vnde

Executor testamentarius non tenetur facere inuentarium, sed datiuus sic: ut supra eo.prox. uer. Sed Bal. in addi.Specu.de instru.edi.v. executor tenetur facere. dicit quod executor uniuersalis tenetur facere inuentarium : non particularis ad certum actum datus : ut ibi per Specul. uersiculo sed an teneatur facere inuentarium. Vide omnino per Angel.in l.j. §. hæc stipulatio. v.col.si eis plus, quam per legem Falcid.& Ioan. Andre.in addi. Specul. ubi supra in addi. Iacob.de Aretin.&c.& per Card. clem. j.xvj. q.de testam.

40 Executore negligente priuato officio exequẽdi, debet episcopus exequi intra tempus præfixum executori.ꝫ.Episcopus executor.uer.si.

† Cautelam singularem, quomodo negligente executore testamentario, etiam post annum testamenti executio ad episcopum non spectat, posui.ꝫ in uerbo Episcopus executor. ✠

Executor etiam ignorans an testator sit Christianus, uel Saracenus, potest exequi ad pias causas . Bal.in d.l.nulli.3.col.

Executor non potest bona uni tantũ pauperi dare , si pluribus danda sunt. Bar.in l.j.de opt.leg. Vide Paul. consi.cxlv.& inf.eo. uer. xlv.

Executor potest exequi ad placitum suũ, si testator ei permisit.in Sp.de instr.edi.§.xiiij.uer.sed quid si testator.& ibi Bal.in add.uer.si testator mandat.

Executor in declarando debet iurare, & ei creditur.si interesse non habet.Bal.in l.captatorias.iij.q C.de testame.mil.

Executor

Executor ad alimenta pauperibus præstanda datus, debet ea præstare uiriliter. id est omnibus æqualiter, non uni plus, quam alteri, etiam si unus plus comedat, quam alter: sed uestimenta debet præstare pro qualitate personarum, secundum Bart. Ce. singulariter in ti. de ser. ru. ti. de aquæduc. 3. q.

Executor unus an exequatur, alijs absentibus non requisitis. in Specu. de instru. edi. §. xiiij. uersiculo. sed quæritur.

† Executor an possit renunciare officio executoris, Dec. quod non. consi. xcj. col. j. post medium.

Executor cogitur exequi postquam res ad ipsum peruenit. in Sp. ubi. su. uer. item quæritur utrum. & ibi Bal. in add. uer. an executor cogatur.

† Executor an ab episcopo dicere cogi possit in quá causam bona distribuere habeat: uide do. Bar. Soci. in l. quem hæredi. in j. col. uer. si tamen testator. de rebus dubijs.]

Executor an cogatur intra annum ad exequendum. in Sp. ubi. sup. uer. quæritur autem qualiter. & seq.

Executor cogitur exequi ad instantiam cuiuscunque de populo. Bar. in l. ciuitatibus. de leg. j. in Spe. ubi. sup. uer sed nonne cuilibet.

Executorum testamenti potestas quæ sit, & de eorum officio dicetur. j. eo. & supra proximo uer. per totum.

Executor testamentarius ad legata datus non pōt exequi legata sequentia, sed præcedentia tantum. An. in l. talis scriptura. de leg. j.

Executoris officium quanto tempore duret, dixi supr. proximo. uer. per discursum.

Executor testamenti non debet soluere debita præscripta a testatore. Paul. & Barth. Cæp. de uerb. sign. l. creditores. iiij. opp. uide Ang. in repe. l. j. C. de iud. Bal. in c. si quis per triginta. si de feu. fue. contro. & & in l. ij. C. de fideicommis. quod sic. Vide etiam Bal. in d. l. id, quod pauperibus. v. q. no. in l. quibus. §. dominu. & ibi Barto. & Ioan. de Pra. & doc. de cō di. & demon. in l. is, cui. §. Flauius. de solutio. & ibi Barto. omnino. & in l. legaui. de libe. lega. Innoc. & docto. in capit. quia plerique. de immunita. ecclesi. & infra. Legatum quibus, uel qualiter debeatur. uer. iij. Item nec debitum, a quo testatore sit absolutus per sententiam iniustam, nisi iniustitia sententiæ sit notoria. Bal. in d. l. id, quod pauperibus. vi colu. & per Inno. in c. quia plerique. de imm. ecc. & Ale. in l. Iulianus. de cond. ind.

Executori dato in testamento potest in codicillis, etiá inualidis dari potestas uendendi. Bald. in l. fin. ff. de reb. eorum.

Executores possunt moneri per episcopum, & negligentes priuari officio. supra. uersiculo. Episcopus executor.

✣ Executores primo quoque tempore ex defuncti sétentia, & uoluntate inter pauperes diuidere debét, & qui id facere in dié differunt: dolo malo differre existimantur. c. tua nobis. & ibi doc. de test. c. fin. & ibi doc. præsertim Domini a S. Gem. & Phi. Franc. de testa. in 6. c. j. & ibi Illu. Car. zab. Imol. & alij. in ti. de test. in Clem. l. nulli. C. de epis. & cle. §. si quis autem. in auth. de ecclesias. tit. Illu. Card. Pari. con. 26. nu. 20. cum seq. uol. 4. Ae. Mar. Man.

Executor non potest soluere debitum ex causa fideiussoria, si principalis debitor soluit. Bald. in l. fideiussor. in prin. de legatis. j.

Executor testamenti tenetur, & debet soluere debitum naturaliter, si aliud non reperiatur, & ipse datus sit ad debita soluenda. Bal. & Io. de Por. in d. §. dominus. & in l. j. §. hæc uerba. ne uis fiat ei. & in l. legaui. de lib. lega. & per Bal. in d. l. id, quod pauperibus. & in l. ij. C. de fideicomm. quod sic. Secus tamen dicit, si tale mandatum fiat inter uiuos.

Executor es testamenti non tenentur de leui, uel leuissima culpa, sed de lata sic. & de dolo Bald. in l. quæ fortuitis. vij. col. C. de pigno. act. & in l. si seruus. §. cum quid. de leg. j.

10 Executor testamenti an possit distribuere inter bastardos testatoris. Bartolus. Ange. & docto. in l. Lucius. §. j. de lega. j. & Bald. in d. l. id, quod pauperibus. quod non. & Car. in cle. j. in fi. de test. & per do. And. in addi. Spe. de instr. edi. §. xiiij. uersi. sed quid erit ubi plene. sed legitimus sic, qui sit pauper, eligi potest. Bald. in c. iniuria. de pa. iu. † Et uide Frā. Aretin. in l. si is. in 4 col. fi. uer. qui executor. de uulg. & pupill.]

✣ Executor defuncti è bonis pecuniam impendere potest in exigendis redditibus illius hæreditatis in eiusque controuersijs gerendis. l. sumptus. ff. de pac. c. cum pro causa. de procura. Ioan. An. Archid. Geminia. & Philip. Fran. in c. fi. de testam. in vj. Illust. Car. Pari. co. xxvj. nu. 18. uol. 4. Ae. Mar. Man.

✣ Executor è defuncti bonis in itineribus impendendere pecunias potest. Benedic. Cap. in capitu. fina. de testamen. in vj. Illustriss. Card. Pari. co. xxvj. nu. 19. uol. iv. Ae. Mar. Man.

Executor, cui commissa est electio pauperum, & bonorum distributio. non potest electum in pauperé grauare de restituendo alteri, nisi electus sit de numero pauperum. Barto. in l. unum. §. sed si fundum. de legat. primo.

† Executor deputatus ad distribuenda bona pauperibus post mortem hæredis, an possit in uita hæredis eligere uirum. Ias. in l. post mortem. col. iij. in prin. C. de fideicommis.

Executor si non distribuat bona inter certos pauperes certi loci eligendos, post eius mortem omnes pauperes illius loci admittuntur ad bona. Bar. in l. unū. §. rogo. de lega. ij.

Executor si uendit bona, tenetur hæres ratificare. infra. uersiculo. Hæres conuenitur. uersiculo. lxxxiij. & j. eodem. uersi. lv.

Executor uendens in casu non permisso transfert in emptorem usucapiendi conditionem. Bal. in l. secūda. C. de uxor. mi. non do. ut ibi, si emptor est bonæ fidei, sed si pretium est uersum in hæreditatem, non potest res auocari ab emptore per hæredem, nisi pretio restituto: secundum Bald. ibi. & infra, eod. uer. lx.

Executor non obligatur ex contractu, quem facit tanquam executor, sed obligat hæredes testatoris, cuius bona uendit pro satisdatione testamenti. Bar. in l. alio. in fi. de ali & cib. le.

Executores ad piam causam dati possunt redimere captiuos, & carceratos etiam ob maleficia. Bal. & Im. in l. quamuis. solu. mat.

† Executorib. duobus existentibus, an unus possit agere contra alium. Dec. co. xci. col. j.

Executor potest emere res hæreditarias ab altero cōsocio. Bal. in authent. quibuscunque. C. de sacrosa. ecclesi. & in l. cum ipse. de contrahen. emptio. Bart. in l. alio. de ali. leg. Quod est uerum palam. & bona fide. non aliter. Bartol. in l. in emptione. §. tutor. ff. de contrahen emp. & factis subhastationibus. Bal. in d. l. cum ipse.

† Executor an relictis una cum alijs executoribus alicuius testamenti possit sibi ipsi consignare res sibi legatas a testatore irrequisitis, & inscijs aliis executoribus. uide do. Mar. Soc. in consi. xj. inci. circa præsentem. per totum. in j. parte.]

Executor potest remittere, & restituere usuras Bal. in l. etiam. C. de fideicomm.

Executor uendens potest habere fidem de pretio, si habet liberam, alias non. Bart. in l. alio. de ali. leg. quē etiam uide in l. a diuo. §. sed si emptor. de re iudica. Item uerum de minima quantitate: alias non. Bald. in l. inciuile. C. de rei uendi. & Bal. in l. fi. §. sin autem legata. C. de bo. quæ lib. & in add. Sp. de emp. & uen. uer. quando commissarij.

30 Executor quando uendit, quomodo conficiatur instrumentum. in Spe. de emp. & uen. §. primo. uersiculo interdum.

Executor uendens non potest confiteri recepisse prætium. Bar. in d. l. alio. de ali. le. in fi.

Executor non potest distribuere legatum factum pro maritandis puellis inter puellas. non nubiles. Bald. in l. sancimus. C. de nupt.

Executores ad distribuendum bona inter pauperes, non possunt distribuere inter se ipsos etiam pauperes, quia fratres mendicantes. Odofre. in l. si mandauero. §. si tibi centum. ff. mandati. Flo. in l. altius. ff. si seruitus uen. & Bal. in l. ei, qui. C. de distr. pipno. & Bald. in d. §. si tibi centum. & in l. si is. C. de furt. & in l. id, quod pauperibus. de epis. & cle. Vide omnino. Car. in cl. j. xxij. q. de testa.

✠ Fallit nisi summa in inopia, ac egestate rerum omnium essent, Imo. & Anca. in d. c. j. de testa. in Cle. col. fi. & q. iij. Illust. Card. Pari. co. xxvj. num. xxij. uol. iv. Ae. Mar. Man.

✠ Executor religiosus, cui a testatore est mandatum, ut bona sua inter pauperes diuidat, eorum bonorū partem monasterio suo concedere potest. Ill. Car. Zabar. Imo. Pet. Anc. in c. j. de testa. in Clem. Illust. Car. Par. co. xxvj. nu. 24. uol. iv. Ae. Mar. Man.

Executores testamenti, in quo sunt instituti pauperes eligendi per tertium, sunt hæredes interim, donec pauperes eligantur. Bartol. in l. illa institutio. de hæred. instit. & in l. j. iiij. q. v. principalis. C. de sacrosa. eccle. Quod est uerum, siue sint legitimi, siue testamentarij: quia interim sunt hæredes nudo nomine, ut agant, & conueniantur nominibus hæreditarijs, non ut habeant pro se, sed ut restituant pauperib. Bart. in l. hæreditas. la. ij. ff. de hær. institu. ubi etiam dicit quod si testator iussit distribui bona per Titium inter pauperes, uidetur Titius esse hæres, uel loco hæredis, ut distribuat. Vide Bald. in l. licet. C. de natura libe. & in l. precibus. xx. col. uer. sequens quæstio est. C. de impu. & ali. substitut. ubi tenet ꝙ si testator dicit, Si pupillus sine filijs moriatur, executores distribuant inter pauperes quod tunc executores uidentur instituti pro pauperibus: quia quando testator committit distributionem, uidetur eum grauare quod restituat pro anima, & uidetur etiam eum instituere, secundum Bald. ibi. Sed tunc talis non detrahit Falcidiam, secundum Bald. in l. j. C. ad legem Falc.

Executor non potest relictum pium ad certum usum commutare in alium, etiam si habuit potestatem a testatore. Bal. in l. executorem. ij. col. C. de executi. rei iudi. Sed Bal. in l. captatorias. in fin. de test. mil. dicit quòd potest, si requirat hæredem, alias non. Item potest, si est commissa distributio eius conscientiæ, secundum Pet. in tract. quartæ episcopalis. cap. ix. v. colu.

Executor ad distribuendum bona simpliciter, intelligitur datus ad distribuendum inter pauperes pro anima testatoris. Bald. in d. l. executorem. ij. colum. per capit. cum tibi. de testam. & plenius in tractat. quartæ episcopalis. cap. viij. iij. colum. ij. q. argum. contra. j. e. uer. 81.

Executores, quorū unus sit debitor testatoris, si debētur a testatore, pōt alter ab eo exigere. Bar. in l. qui proprio. §. duob. de procu.

Executor uendens rem pro pretio uiliori, non tenetur hæredibus ad residuum pretij. j. uer. Executor conuenitur. uersi. x.

Executores ad uirgines maritandas non possunt dare uirginibus ingredientibus monasterium. Bal. in authent. nisi rogati. uersicu. quæro nunquid monasterium. C. ad Trebellianum. † Vide Felin. in capitul. ecclesiæ sanctæ Mariæ. in xxxj. col. de const. in uer & ista opin.]

✠ Executor ad uirginib. pro matrimonio dotem dandam potest etiam monasterium ingredientib. dare, Bar. & Soci. in l. fin. ff. de hi. quæ pen. nom. Iason. in authen. si qua mulier. col. iij. C. de sacros. eccle. Ill. Car. Par. co. xxvj. nu. 36. uol. iiij. Ae. mar. man.

✠ Executor ea ex pecunia, ex qua dotem uirginibus egenis dare debet: potest etiam dotem alicui supplere. Illustr. Cardin. Parisi. co. xxvj. nu. 38. uolum. iv. Ae. Mar. Man.

30 Executor uenditurus bona, non potest uendere rē meliorem. Nicol de Neapo. in l. j. ff. de reb. eorum. per Barto. in l. magis. §. idem prætor. eod. titu. Vide gl. in l. iij. C. quando decre. opus non est. Alexand. in consi. lxij. ij. parte. quod potest uendere sine dolo qui non præsumitur, secundum Bar. in l. alio. de ali. leg.

le.& Bal.in d.l.iij.sed debet prius uendere nomina debitorum,quam bona mobilia: secundum Nic. de Neap.in d.l.magis.§.in primis.deinde bona mobilia prius,quam immobilia.Bal.in l.fi.§. si autem legata.C.de bonis,quæ lib.nec pro paruo debito potest uendere rem magni pretij.Ang.in auth. de ali. & emphy.§.hoc etiam.v.col.collat.nona.& in d.l. j.quando decreto opus non est. & Bar. in d.l.alio.

Executor non potest uendere de bonis plus, quam oporteat pro soluendo debito defuncti. §. si autem legata.& ibi Bal.de bon.quæ lib.factt.d.l.magis puto.§.ne passim.

Executor debet statim soluere debita testatoris.Bal.in §.si autem legata. Contra tenet Bal. in Sp. de instr. edi.§.xiiij.uer.argu.quod

Executor rogatus restituere omnia fere facta per testatorem debet restituere omnia,quæ sunt apud eũ ex delicto.Item debitum, cui lapsus est terminus testatore uiuo.in Sp.de instru.edi.§.xiiij.uersicu.hoc autem quære.Arch.xiiij.q.vj.si res.& Lud.in sing. uer.executor.uer.nota quod si testator.

Executor potest uariare in electione pauperũ. Ange. in l.sed si alio.§.si quis sub conditione. ad Trebell. per no.in l.cum pater.§.a filia.de le.ii.Item & quãdo duobus est commissa electio, & alter primo eligit,potest uariare,donec eligat alter. Bal. in l.si tibi.§.unius.de opt.legata.

Executor ad piam causam potest dari pro refectione domus eius,qui est pauper.Bar.C.ep.de seruit.urb. clix.in fine.

Executor quid faciat, si relictum ad certum opus construendum non sufficiat.in l.j.§.de impensa.ad leg. Falcidiam.Bald.in lege fina.C.de his, quæ sub modo.Ioann.de Prata.in l.in testamento.de conditio. & demonstr.

Executores discordantes cogũtur per episcopum, qui exequitur, eis discordantibus, intra terminum ad concordiam præfixum.Bald.in d.l. id,quod pauperibus. iij. q. Item potest episcopus tunc gratificari cui uelit.Bal.& Pau.de Castro. & Alexand.plenius in l.& suum.§.hodie.de pactis.Sed Baldus. aliter loquitur in l.uiduæ.C.de nup.& in addi. Specul.ubi supra uer.inter executores.& in uer.si excusatores. & in Spe.uer.sed quid erit. Et prædicta uera in religiosis piis:quia in profanis præses est difinitor. Bald. in l ii.§.j.C.communia de legatis. † Vide Felin in capitu.prudentiam.circa medium.iij.colum.de officio delega.}

✠ Executores si in pauperibus eligendis non conueniant inter se, & alij sint testatoris propinqui alij non sint,propinquorum electio uires habet.l. Imperator.& ibi Bal.ff.de pact.Rom.sing.539.Lup.in repeti.c.per uestras.§.xliv.de don.inter uir.& uxo. And.Tiraq.in trac.de retra. consagui. in proœ. nu. 44.Ae.Mar.Man.

Executor, etiam sine mandato legatariorum, potest recipere solutionem.Bal. in d.l.id, quod pauperib. v.q.de epi.& cle.

Episcopus uendens qualiter impeditur per hæredem. Bar.in l.alio.de ali.& cib.leg.Item debet requirere hæredem.Bar.ibi,& Alc.in con.lxii.ij.parte.

40 Executor uendens transfert possessionẽ in emptorẽ.Bar.in d.l.alio.de ali.le.& sup.e.uer.14. & j.

Executor potest uendere coniunctis suis palam,& bona fide.Item

Executor potest dare coniunctis, si sunt pauperes, sed palam,& bona fide.Bald.in d. l.id, quod pauperib. vii.q.& in capi.j.ult.col.si inter do.& uas.lis ori.in usib.feud.& Card.in cle.j.xxij.q. de testa. an filijs. infr.eo.uer.lxxx.

Executor ad distribuendum male ablata, non potest soluere debita ex contractib.Bal.in l.id,quod pauperibus.viij.q.v.col.

Executor debet uendere cum subhastationib. secundũ Bar.in d.l.alio.de ali.leg.

Executor an debeat soluere debitum, a quo testator fuit absolutus per sententiam iniustam. Bal. in d.l. id,quod pauperibus.vj.col.uer.similiter.

Executor an teneatur soluere pœnam commissam contra defunctum.Bal..in d.l.id, quod pauperibus. vj.col.uer.sed ponamus.& in l.post. in fi. de furt.& in l.quibus.§.dominus. & ibi Ioann. de Prata. de condi.& demon.

Executores possunt eligere pauperes ad rem,si non sit pecunia,quæ distribuatur. Bald. in d. l. id,quod.x. q.& infra.

✠ Executoris potestas eo mortuo cessat,& superstitibus accedit.c.religiosus.de testa.in vi.Bar. in l.tutela.ff.de tutel.in l.a filio.in prin.ff.de alim. & cibar. leg a.in l.si mihi & Titio.ubi Doct.ff.de uer. oblig. Bal.in l.unica.C.quan.no.peten.par.Illu.Car.Par. co.35.nu.20.& seq.uol.iiii.Ae.Mar.Man.

Executor an possit grauare hæredem ut uendat rẽ propriam pro satisfactione testamenti.Bald. in d.l.id, quod.x.q.uer.sed an potest.

Executores iussi soluere omnibus creditoribus in tali schedula memoriali descriptis,quid faciant,perdita schedula,an soluant episcopo. Bald.in l.id,quod pauperibus.xj.q.

50 Executor inter quos pauperes distribuat usuras. Bald.in d.l.id,quod.x iiq. dicit quod non refert.Et in simili.per Ange.in authent.de eccles.ti.§.si quis autem.Ioan.de Pra.in l.quæ conditio.§.cum ita.de cond.& demonst.& supra eo. uersi. xxiii.& iiii.adde.j.usura.uer.xciii.

Executores plures an in eligendo pauperes possint separatim consentire,uel eligere.Bal.in Sp.de instru. edi.ul.char.

Executor potest agere contra hæredem, ut exhibeat sibi res ad uidendum quam uendere magis expediat.Bar.in l.alio.ff.de ali. & cib.le.

† Executor legitimus, & testamentarius, an sint paris potestat. uide Franc.Aret. in lege centurio. in decim. quinta colum.uer.sed utitur.de uulga. & pupil.}

Executor testamenti non impeditur exequi,si coniunctus testatoris offerat satisdationem, si ipse exequatur,uel petat ab eo satisdari,cum non teneatur

Dy.in l.si nemo.in prin.in apostil.ff. de testa.tu.& s.co.uer.39.

Executor an debeat dare usumfructum uxoris testatoris in uita uxoris, cui relictus est, si post est institutus hæres quidam alius. Baldus. in d. l. id, quod. xiiij. quæst.

Executoris uenditio debet ratificari per hæredé. Bald. in auth.si captiui.ult.col.de epi.& cle.

Executori, cuius arbitrio fieri debet hospitale, danda est pecunia ab hærede : ut infra. Executor agit. uersiculo quarto.

Executor uendens non tenetur ipse promittere de euictione.l.qui erat.& ibi.Bar.ff.fa.erciscu. & j. eo. uersicu.87.

Executor an mittat hæredem in possessioné bonorú. Bal.in d.l.id,quod pauperib.xv.q.

Executor an restituat fideicommissum. Bald.ibidem. xvj.q.v.col.quod non, si est merus. Bal. in add.Spe. ubi.s.uer.merus.

60 Executor uendens in casu permisso, an inuito hærede transferat dominium,& possessionem, in emptorem.Bal.in d.l.id,quod pauperib. 18.q.& Bart. in d.l.alio.de al.le.ꝗ sic,nisi heres possideat:ut ibi.

Executor an soluat legatum factum certo pauperi, uel episcopus.Bal.in l.si quis ad declinandam. §.j. de epi. & cle.

Executor uocans legatarium ad rem legatam,an transferat dominium statim in eum. Bal.in d.l. id quod pauperib.xix.q.

Executor quomodo distribuat legata pauperibus relicta.Bal.in l.id,quod.xj.q.

Executor non potest unum pauperem eligere ad bona pauperibus relicta:sed plures sic. Sed ad relictú pro anima potest etiam unum eligere, uel plures, secundum Pau.de Cast.consi.cxlv. & Alexa.in l.ij. §. sed si unus.ff.ui bo.rap.Barto.in l.j.ff.de op.leg. & in l. unum.§.si duos.de lega.ij. Vide Bald. in d.l. id,quod.xvij.& 22 q.ubi ponit.Bal.& Ang.

Executor an possit eligere pauperem inimicú testatoris.Bal.in.d.q.xxii.ult.col.

Executor an uideatur habere arbitrium faciendi contra ius.Bal.in d.l.id,quod ad fi. pe.col.

Executor non potest pauperibus dare fundum, quem testator iussit uendi,& pretium dari pauperibus, nisi emptor non inueniatur.Bal.in l.uoluntatis.C.de fideicommis.facit in simili dictum Bar.in l. fi.C.de uest.aur.lib.x.

✱ Executor in testamento constitutus ad satisdandú non est cogendus.l.pater.§.fin.& ibi Bart. & Bald. ff.de testam.tute.l.liberto suo.§.largius. ff. de usufru.leg.l.Diuus.ff.si cui plus quam per leg. Falcid. Bart. singula. lxxxviij.Petr. Rauen. singu.x. Aem. Mar.man.

Executor ad pias causas cogitur per episcopum uendere.Bal.in d.l.id,quod.ult.col.

• Executor in testamento constitutus reddere rationes debet.l.si hæres,& ibi doc.ff.de condi.ob caus. Pet.Gerar.sin.84.nu.j.Ae.Mar.man.

Executor reddens rationem potest probare per iuramentum in minimis.in Sp. ubi. sup. uer.quid si expensas per Bar.in l.diuus.si cui plus quam per le. Fal. Bal. in l.id,quod.ult.col.in l. nulli. & in l.si quis ad declinandam.§.in omnib.co.ti.

70 Executori potest remitti ius reddendi rationem? quo casu intelligitur remissa scrupulosa exactio, non dolus.Bar.in l.ne quicquam.uer. uel plano.de officio procon.& lega.& in l.si seruus.de leg.j.glo. Bal.in lec.anti.in l.cum necessitate.C.de fideicom. Ioan.And.in addi.Spec.de instrum.edi.§.14.uersi. notandum.in add. quæ est in fine formæ ibi sitæ.& Car.plene in cle.j.xj.q.de testa.

✱ Executor si dolo malo aliquid egerit,tenetur, etiá si a testatore rationum reddendarum fuerit onere liberatus.Ioan.Fra.Pauin.in tracta.de uisitat.q.v. part.ij.nu.92.Ae.Mar.man.

Executores plures si recusant exequi,debet episcopus exequi.l.nulli.& l.si quis ad declinandam. de episc. & cle.Sed si unus tantum recuset,alter potest exequi.Ang.in l.Imperatores.§.magistratus.de app.& Ale.in l.j.§.si plures.ff.de exe. tuto.

Executor si non possit probare de expensis factis per ipsum . Baldus in dicta lege , id , quod pauperibus. in fine .

Executor potest pauperes electos mittere in possessionem bonorum uacantium:alias non,quia iudex est adeundus.Pau.de Ca.con.cxlv.

Executor habens plenum arbitrium, uel liberum , uel potestatem , quid possit facere. Barto. in l.alio.de ali.le.Spec.ubi.sup.uersic. sed quid si testator.& ibi Bal.in addi.

† Executori an credatur, si dicat quòd testator commisit sibi aliquid in secreto, uide Fel.in c.cum in iure.in medio,pen.col.de offi. deleg.

Executor quantum possit distribuere , si testator non taxauit ei quantitatem.Bal.in d l.nulli.ij.col.

Executor potest iurare quod est executus. Bald.in d.l. nulli.iij.col.gl.in l.diuus.si cui plus,quam per leg. Fal.Lu.Pon.in l.quoties.ff.qui sa.co. Vide in Sp.de inst.edi.§.14.uer. 12.& uer.47.& ibi Io. An.in add.

Executori si soluat hæres liberaé.l.liberto. §. largius. de ad. le. Dy.in l.si plurib.in apost. de leg. j. quod est uerú, si soluat præstita cautione per executoré: alias sibi imputet hæres soluens.quia iterú tenetur legatarijs.Bar.in d.l.diuus.si cui plus,quam per le. Fal.per.l.Firmio.§.j.ff.quando di.leg. ced.

Executores eligentes pauperes incapaces priuantur iure iterum eligendi capaces,si scienter elegerunt, non si ignoranter. Barto. in l.ij.§.j.ff.de op. legata.

Executor non potest sibi imbursare bona distribuenda inter pauperes.Bal.in l. si quis ad declinandam. §.in omnibus,de episcopis & cleric.& in l.id,quod pauperibus.eo.titu.& in l.si is.C.de furt. & Flor.in l.alcius.si serui.uend. & in l.si mandauero. §. si tibi centum.ff. mandati. etiam si testator suæ conscientiæ secretè commisit : ut in tract. quartæ episcopalis.c.jx.vj. col. & seq. † An autem executor possit eligere seipsum in pauperem,& sibi dare ꝗ in pauperes sit distribuendum,uide dom.Maria. Socin.in consi.

consi.xi.incip.circa præsentem.uer.ex quib. ibi secundo uidetur.& uer.quinimo.in .parte.

✻ Executor ad bona inter pauperes distribuenda testamento constitutus potest eligere propinquos,& necessarios suos,si pauperes & egentes sint.ca.j. de cohabit.clericor.ubi Abb.Anch co.ccccxxxvi. Iac. Phil.Port.Imol.co.xxvij.nu.20.Ae.Mar.Ma.

80 Executor potest eligere in pauperes filios suos, si sunt pauperes, et eis dare bona distribuenda inter pauperes, si modo fraus non constat, & ipse in illis bonis usumfructum non habeat:alias secus. Bal. in l.si tutor petitus.§. primo. de excus. tu. & quod no.Flo.in d. l. altius. si serui. uen. per Bartol.in simili.in l.cum quidam.la.ij.de leg.ij. † Et Bald.in l. illud.quod cuiusque uni.& in l.quoties.§.j.de hær. inst.in j.col.in uer.super hoc.& in repet.l.j.C.de sacros.eccl.nu.57.]

Executor simpliciter cõstitutus a testatore potest omnia exequi,nisi specialiter ad certum quid faciendũ datus sit.ubi.s.Sp.uer.quid ergo.& Bal. in additio. uer.si testator dixit contra.s.eo.

Executor si uendat filio naturali,uel emancipato, uel naturali,& legitimo.Bal.in l.j.v.q.xviij.co'u.C.de sac.san.eccl.

Executor testamenti non potest alienare contradicente herede,licet testator ei permiserit alienare.Ale. in l.dedi.§.quamquam.de condi.ob causam. qui dicunt ꝙ id non posset obtineri de facto.uide Bart. in l.alio.de ali.leg.

Executor si male arbitratur,uel exequitur, episcopus corrigit.in Specul.de instru.edi.§.xiiij.uersic. quid si male.& ibi Bald in addi. uersi. executor.si male. & Bald.in l.secunda.§.primo.communia de leg. ꝙ iudex corrigit.

Executrix mater finita commissaria,uel officio suo,potest retinere pecuniam.si dicit se habere conscientiam lesam de quibusdam male ablatis per defunctum,de quibus constet,ut de ea satisfaciat.in Spe. ubi.s.uer.sed pone,quædam mulier. & ibi Bald. in addi.uer.mater finita.

Executor non potest uendere de bonis, nisi testator commiserit. Item nisi sit hæres uniuersalis. Item nisi non sit unde soluat aliunde.Bald.in addi. Specul. ubi supra uersic.an executor ultimæ. & in Specul. uersicu.sed an exceptio.& uer. quid si non ad. Bar. in l.alio.de ali.le.dicit quod non uendit pro soluendis legatis.Bar.& Ni.de Nea.in l.j.§.j.ff.de reb.eorum dicunt quod non potest uendere nisi testator permiserit: quo casu potest uendere etiam immobilia pupilli hæredis,sine decreto.Ale.sin.consil. lxij. secunda parte.

Executor uendens non tenetur de euictione, si cõstet quod sit executor:alias sic.Bal.in l.prima.C.credi. euic.pig.non dc.Bar.in d.l.alio.in si. quod hæres tenetur,non executor.& l.qui erat.& ibi Bar.ff.sa.er. ꝙ executor uendens non debet promittere de euictione.& s.e.uer.lvij.sed hæres tenetur.j.Promissio.uer.cxxxvij.

Executor eligit pauperes puellas. quas testator iussit maritari.Bal.in aut.præterea.iij.col.C.unde uir, & uxor. ubi etiam dicit quod si male arbitretur, uel eligat,ad iudicem recurritur.

† Executor, cuius conscientiæ est commissum, non potest alteri sub delegare.l.nulli. uer. pro sua conscientia.& ibi Bal.C.de epis.& cle.Ias.in l.a iudice. col.vi.circa prin.C.de iud.

Executor potest transigere,& compromittere de non liquidis.Sp.ubi.s.uer.de illo autem quæritur. & ibi Bal.in addi.uer.an executor possit.

90 Executor an possit eligere minus pauperem.Cy.in l.captatorias.C.de testa.mil.

Executor non potest soluere debita.Bal.in add. ubi.s. uer.argumentum.ꝙ & s.e.uer iiij.

Executoris libro in redditione rationis creditur in minimis tantum,si episcopo uideatur. Bald.in l.nulli. de epis.& cle.iij.col.& in rub.C. de fide instru. ult. char.& Pa.de Ca.con.xv.& per Bal.in d.l.id, quod pauperibus.ul.col Dyn.in l.j. §. officium. de tu. & ratio.di.Sp.ubi.s.uer.sed nunquid. & j. uer. Liber rationum.uer.unico.

Executoris præoccupantis in exequendo melior est conditio.Sp.ubi s.uer.nunquid ubi.

Executor exequens testamentum an dicatur approbare illud.Io.An.in Sp.de instru.edi.§.nunc uero aliqua.in addi.admittitur.

Executor potest cedere actionẽ legatarijs contra hæredes & liberatur.Car.in cle.xv.q de testa.

Executoris potestas,& officium quod sit,supple ꝑ Sp. in d.§.xiiij.per totũ & s.uersi. precedenti, per totum.

Executor testamenti agit contra debitores hæreditarios,& contra possessores rerũ, etiam non facta restitutione reali,uel uerbali, de rebus hæreditarijs ab ipso herede grauato restituere ad piam causam.Bar.in quęst. Titius filium. & Bal. in l.si.v.col.C.de sacros.eccl.

Executor testamenti non prosequens appellationem interpositam a testatore an restituatur in integrũ. j.uer.Restitutio in integrum quibus detur,uel concedatur.uer.liij.

Executor an pendente conditione exigat.s.uerb.executor qualiter & quando.uer.iij.

Executor habet officium iudicis contra hæredem, ut prestet sibi bona pro executione facienda. Angel. in l.Lucius.§.Mæuia.ff.ad Trebel. Car. in clem. j. xiij.q. de test.quod nõ agit contra hæredem,uel alium, nisi testator ei concesserit potestatẽ petendi Item nisi sit particeps legati, per l.si quis Titio. de le.ij. Vide omnino Arch.lxxxviij.di.episcopus.el. ij.Vide Bald.in d.l.nulli.prima col.C.de epi.& cl. & Bar. in l.si quis ad declinandam.eo. tit. & Ang. in authen.de eccle.tit §.si quis autem pro.colla.ix. Quod est uerum,quando non habet actionẽ,secundum Bar.in.d.l.si quis Titio.per l. Quintus. de an. leg.Item habet actionem,secundum Bal.in d.l. nulli.j.col.& in d.l.id,quod pauperib.v.col.Pa. de Ca. con.cxlvj.l.alio.& ibi Bar.ff.de ali.le.Dic uerum in legatis pijs tantum, non in alijs: quia est nudus mini-

minister. Et idem in causis alimentorum: ut infra, secundum gloss. in d. §. Meuia. Vide omnino Alex. in consi. clxvj. ij. parte. ubi etiam dicit posse eos agere tam coram iudice laico, quam coram ecclesiastico. Vide Bar. in l. quidam. §. si scriptis. de lega. j. & ibi tex quod habet act. demũ. conditione eueniente, non ante Barto. in d. l. si quis ad declinandam. dicit quod habet actionem, sicut hæres, uel episcopus. Sed Bar. in d. l. si quis Titio. dicit quod habet exercitium actionum competentium legatariis, non autem nouas actiones · sed non habet rei uendicationem, sed officium iudicis. Bal. in l. ij. in prin. C. communia de leg.

Executor an habeat actionem pro legato pio soluto per hæredem. no. in l. libertas. §. j. & ibi Dy. de magi. conue. Bar. in l. cum quidam. C. de fideic. lib. & infra eo. uer. x.

Executorum unus exigit ab altero debitum. Bal. in l. qui proprio. §. si duobus. de proc.

Executor expendens de suo an repetat ab hæredibus. Bal. in l. fi. C. de his, quæ sub modo. in Sp. ubi. supra uer. fi. & ibi Bal. in addi.

Executor potest petere missionem in possessionem bonorum pro pauperibus institutis ex beneficijs. l. fi. C. de edicto di. Adri. tol. secundum Bal. ibi, & Bar. in vij. col.

Executor debet agere nomine suo alieno contra hæredes, ut dent sibi bona distribuenda. Bal. in d. l. id, quod. v. q. v. col. & supra eo. uer. iiij. & in Sp. ubi. s. uer. illud etiam. Item liberatur cedendo actionem contra hæredem. s. §. prox.

Executor debet accipere bona manu sua, non de manu hæredis. Bar. in l. fundi Trebatiani. in fi. de usuf. ubi dicit uerum si testator fecit substitutionem directam, dicens quod bona sua uendantur, & distribuãtur per executores inter pauperes. secus si substitutio fuit fideicommissaria. Et uide Bar. in l. centurio. de uulg. & pup.

10 Executor religiosus habet actionem, quæ non queritur monasterio, quia non habet eam ut ipse, sed ut alter. Car. in cle. j. xiij. q. de testa.

Executor an repetat debita præscripta, & naturalia tantum soluta, quæ solui non debuerunt. Bald. in l. cum quis. ix. col. C. de iur. & fac. ignoran.

Executor merus non potest agere, nisi ad pias causas, uel nisi habeat in mandatis. in Sp. ubi s. uer. scias. & seq. & s. eo. uer. iiij.

Executor testamenti conuenitur a legatarijs ad legati præstationem, & ut caueat de præstando legata. l. si a pluribus. in prin. de lega. j. l. diuus. si cui plusquam per leg. Fal. Bar. contra in l. si quis Titio. de leg. ij. per l. Firmio. §. fi. & ibi Barto. quando di. leg. ced.

Executor non tenetur in foro conscientiæ ultra uires hæreditatis, etiam inuentario non confecto. Sp. ubi supra uer. sed an teneatur inuentarium. & ibi Ioa. An. in add. Iac. de Are. &c. Ang. in l. j. §. hæc stipulatio. in prin. ff. si cui plus, quam per legem Fal.

Executor non cogitur acceptare officium. s. uer. Executor quis. uer. 50.

Executor non potest conueniri ex contractu, quem fecit. s. Executoris potestas. uer. lxxxvij.

† Executor, cui est factum legatum a testatore, an possit res sibi legatas, alijs executoribus inscijs, & irrequisitis, accipere: uide Soci. consi. xj. col. j. & ij. uolu. j.

Executor negligens tenetur creditori ad interesse, qd' si soluit, repetit a debitore, quem debuit exigere. Bal. in c. iudices. ij. col. de pace iura. fir. & l. nisi. C. de exac. tribut. lib. x.

Executor testamenti tenetur de leuissima culpa, tanquam pro dolo. no. Car. in cle. j. de test. & per Bar. in l. alio. ff. de ali. & cib. leg.

Executor non tenetur soluere de suo. Bar. in l. alio. j. † col. de ali. lega. † Vide in uer. xvj.]

Executor non tenetur, si facta executione per ipsum constet testamenti nullitas. arg. l. fi. ff. de rebus eorum. Traner. in Summa, in rubrica de ulti. uolunta. vj. q. in fin.

Executor an conueniatur ut satisdet de soluendis ad usum destinatum supra uersi. Executor qualiter, & quando. uer. xxij.

10 Executor uendens pro pretio uiliori, non tenetur hæredibus testatoris ad residuum pretij: sicut creditor uendens pignus pro uiliori pretio. Bal. in l. j. C. si uen. pig. aga. & Bar. in d. l. alio ub. ponit an possit uendere pro quanto pretio uult.

Executor conuenitur, & cogitur exequi, etiam per capitulum, sede uacante. Io. An. in addi. Sp. de instru. edi. §. xiiij. uer. item contra legitimos.

Executor si construxit altare iussu testatoris, conuenitur ab hærede, ut restituat residuum pecuniæ, quam habuit, nec potest illud in alium conuertere. Ange. in l. j. §. impensa. ad legem Fal. Caius in l. Lucius. §. a te. de leg. ij. Io. de Pra. in l. in testamento. de cond. & demon. Vide Bal. in l. si quis ad declinandam. in prin. uit. col. de epi. & cle. & in l. fin. de his, quæ sub modo. l. si hæres. & ibi Lud. & Ale. de cond. ob causam. Ang. in l. si seruus. ad legem Fal. Et quid si non sufficit pecunia. ibidem.

Executores possunt conueniri tam coram iudice ecclesiastico, quam coram seculari. Alexand. consil. cvj. ij. parte.

Executor etiam religiosus, non cogitur cauere hæredi de restituendo partem singulorum relictorum pro falcidia. Cardi. in cle. j. x. q. de testa. Archi. in capit. ij. eo. tit. in Spe. de instru. edi. §. xiiij. xj. col. uer. sed quæro.

Executor iussus soluere omnib. probantibus se creditores esse, a quibus conueniatur. Bald. in d. l. id quod, pauperibus. xj. q. de epi. & cle. & quod per Bar. in l. iij. C. de su. habit. fis. lib. x.

† Executor iussus soluere legata pro medietate, an teneatur soluere de sua pecunia, an de bonis testatoris, cum dictus executor fuerit præsens, & acceptauerit & fuerit hæredi ultimo morienti substitutus: uide do. Pe. Phi. cor. in con. lxxvj. incip. licet per totum. in quarta parte.]

Execu-

tor de iudic.
20 Executor sententiæ potest cognoscere de nullitate sententiæ. Barto. in l. si pretor. in princip. de iudic. Vide Bar. in l. fin. C. si ex fal. instru. & in l. iiij. §. condemnatum. de re iudi. & supra eodem. uer. iiij. & infra eo. uer. xiiij.

Executor ad concedendum præbendam alicui, potest cognoscere de exceptionibus contra rescriptum, uel contra eum, cui debet præbendam conferre obiectis. de rescriptis. c. ad aures. c. cum adeo. & ca. postulasti. & c. si proponente. & c. pastoralis. §. quia uero. & ibi Hosti. & Io. An. post Hosti. & doc. in c. de cætero. de re iud. & j. e. uer. lxxv. & lxxx.

† Executor in forma dignum arbitramur, &c. potest examinationem alteri subdelegare. Ita in Ro. deci. cccclij. in nouis.

Executor ad mittendum aliquem in possessionem beneficii ecclesiastici cum clausula, Amoto illicito detentore: potest cognoscere an quis sit illicitus detentor. doc. & Io. An. in d. c. de cætero. Item uerum, siue non sit notoriè illicitus detentor. c. j. de offic. dele. in vj. siue notoriè, ordine tamen iudicii seruato. Inn. in c. cum olim. de causa pos. & propriè. & no. in c. cum nostris. de conces. præb. Sicu. & doc. in d. c. de cætero. Bal. in Mar. uer. executio. uer. xij. & per Sp. de exec. sent. §. ij.

Executor sententiæ non cognoscit de iniustitia, quæ transiuit in rem iudicatam. doct. & Imo. in d. ca. de cętero. sed de nullitate sic, secundum Sicu. ibi ar. c. cum ab ecclesiarum. in ti. de offi. ord. & quod no. in c. cum in literis. de officio dele. & ibi doc. Item

Executor sententiæ cognoscere potest de retractione per uiam restitutionis in integrum, per c. pe. de res. in integ. & in Sp. de exec. sen. §. nunc uidendum. uersi. ut autem. ubi idem dicit in episcopo exequente sententiam archidiaconi.

Executor ad prouidendum, non dicitur prouidisse, nisi cum effectu prouiderit. Bal. in l. post aditam. C. de impube. & alijs substit.

Executor sententiæ debet exceptionem nullitatis oppositam remittere ad iudicem, qui eam protulit, cũ ipse non possit cognoscere, secundum Inn. in c. cũ in iure. de of. deleg. & Ang. in l. si ut proponis. C. quomodo, & quando iudex. doc. in c. de cętero. de re iud. & j. eo. uersi. ij. Secus in alijs exceptionibus quę opponuntur post sententiam. ibidem.

Executoris appellatio est maior, quam potestas legati quo ad sibi commissa. de offic. deleg. c. ij. Card. in cle. j. de of. ord.

Executor apostolicus an conferat beneficia. Car. in d. cle. ij.

20 Executor ad prouidendum de beneficio, si sit negligens, an præiudicet impetranti. Car. in cle. penult. iiij. q. de præbend. & ibi glo. & no. in c. ij. de conces. præb.

Executoris potestas dati ad prouidendum, si ita inuenerit, &c. non expirat per mortem papæ reintegra per do. de Rota decis. cccxlix. in nouis.

Executor ad prouidendum, an inquirat cle. j. xiij. q. de off. dele.

Executor ad prouidendum, dicitur mistus, & ideo potest assumere partes iudicis. Car. post gl. Sicu. in d. cle. j. pe. q.

Executor an inuestiget citatis citandis. Cardi. in d. q. pen. & per Alexand. consi. cxviij. secunda parte. ubi omnino.

Executor debet iurare, & ostendere literas commissionis. Ang. in l. si uacantia. uer. item ex isto tex. primo sume. de bo. uac. lib. x.

Executor papæ non debet ad citandum eligere nuntios priuatos, sed publicos. Ang. in d. l. si uacantia. in prin. C. de bo. uac. lib. x.

Executor in citationib. delegati non requiritur. Bald. in addi. Sp. de cita. uer. in citatione.

Executor contra religiosos ut recipiant aliquẽ in monachum, habet coercitionem. Bal. in addi. Sp. de rescripti præsenta. uer. executor. & ibi Sp. §. iiij. uersi. nota ꝙ quando.

Executor dicitur omnis, qui ad aliquod officium necessitatur. Bal. in l. executorem. in prin. C. de exec. rei iudi.

Executor non potest facere gratiam de merito. l. his uerbis. §. primo. per Io. de Im. de hær. inst.

30 Executor sententię latæ per iudicem incompetentem, qualiter puniatur. Bal. in l. in criminali. C. de iurisd. om. iu. & j.

Executor iustitię potest unus erigere furcas inuito socio. Bal. in c. j. quid sit inuesti. & j. uersi. Iurisdictio. uer. ciij.

※ Executio damnati Ad mortem differenda est, quoad ei, cui debet, rationes reddiderit. l. j. ff. de boni. proscript. l. is qui reus. l. interdum. ff. de publ. iudic. Pari. puteu in tracta. de re. militar libr. vij. tit. an. submis. in campion. & deind. damnat. debeát. serua. done. pugna. exped. nu 2. Ae. Mar. Ma.

※ Executio in capitis causa absque actis, & sententia fieri potest, cum reus non tormentorum metu coactus, sed sua sponte, se crimen admisisse est confessus. c. romana. de appellatio. in vi. Inno. in c. qualiter, & quando. il ij. de accusation. Fra. Brun. in tracta. de indici. & tortur. q. vii. par. ij. nu. 29. Ae. Mar. Man.

Executor non tenetur seruare ordinem iudicii. Innoc. in c. ex ratione. de app. & Bald. in l. fina. iij. q C. de contrahen. emp. Arch. in c. statutum de rescriptis. in vi.

Executori, etiam iniustè exequenti, non licet resistere, uel uim inferre. Bart. in l. ut uim. de iusti. & iur. per l. qui restituere. de rei uen. & l. iussioni. ff. ne uis fiat ei.

† Executores dati ad exequendum priuilegia, uel statuendum exequendo an possint statuere contra priuilegia concessa a summo pontifice: uide do. Bart. Soc. in con. lx. inci. uiso. uersi. circa primam dubitationem. cum uer. seq. in j. parte.

Executor an cognoscat de uiribus sententiæ. in c. pastoralis. & in c. ad audientiam. de of. deleg. & supra, eo. uer. iij. & iiij.

Execu-

Executoris pronuntia non infirmat primam sententiã l.fi.& ibi Bar.C.de exec.rei iud.

Executor sententiæ de quibus exceptionib.cognoscat Bar.in l.pe.in fi.de confes.Innoc.in d. c. de cætero. de re iud.& in c.ad dissoluendum.de despon.impu. & s.e.uer.xiij.& per discursum.

Executor sententiæ an cognoscat de errore sententię. Bar.in d.l.pe.de confes.

Executor ad mittendum in possessionem remoto illicito detentore,qualiter procedat.in Spec. de exec. sen.§. ij.circa prin.

Executor datus cum clausula, Si non potest, &c. pôt alterum subdelegare,Rot.in deci.cxcv.si episcopus in nouis.

40 Executor ad taxationem fructuum in uim sententiæ diffinitiuę deputari non potest,qui non est in dignitate constitutus.Rota in deci.cccc vij.fuit dubitatum,&c.in nouis.

Executori apostolico dẽt episcopus fauere , & exequi eius sententiam , etiam iniustam:non autem debet resistere.s.Episcopus circa personas.

Executores ad beneficia dicuntur habere delegatum. Car.in cle.j.de of.deleg.

Executor ad producendum inquirit extra iudicium, nisi sit datus cum clausula Citatis his, quorum interest.per c.exhibita.de iud. Car.sing. in cle.j. prima col.de offic. deleg. Et si committat alteri uices suas potest si ipse erat ad prouidendum certæ personæ, alias non.Cardi.ibi.quæst.vij.Sed quid si commissarius se absentat excepto negotio , an executor committens possit prouidere.Card.ibi.viij. quæst. Item & ipse potest cognoscere , licet datus sit ad prouidendum.ibi.q.ix.& ibi pen. quæst. nec potest compellere licet datus sit cum clausula,Moneas,& inducas:nisi dicatur , Et compellas:ut ibi in xi. q. Item

Executor ad faciendum recipi aliquem in monachũ, non potest coercere.Card.ubi supra ul. opp. xj. q. contra Sp. de rescripti præsenta.§. ratione formæ. uer.item si papa.Sed dicit uerum , si habet expressæ potestatem coercendi.

Executor ad lites,qui fuit in principio litis, debet persistere usque ad finem.l.j.C. de spor. non tamen de consuetudine,secundum Bar.ibi.

Executores non idonei possunt remoueri.l.fi.& ibi docto.& Bar.C.de sportul.

Executor potest stipulari alteri.Bar. in aut. libellum. de lit.contest.

Executor cui commissum est quod exequatur in tali negotio.non potest alium substituere ad exequendum . Secus si in commissione dicatur quod compellat.uel faciat prouideri.Innocen. & Ioan.And. in cap.fin.de off.deleg.Bal.in mar. uer. Forma.uer. iiij.& in Sp.de dele.;§. excipitur. uer. itẽ quod iniunctum.Ale.in l.nemo.de duo.reis. & plenius per Car.in cle.j.e.tit.

Executor bullæ papalis non habet necesse citare aliquem quando agitur sine disceptatione. Bald. in l. quinquaginta.de excu.tu.Innocen. in cap. dudum. de præsump.& glo.in cle.j.de off.delega.& ibi Car. quæst.xiiij.uide omnino per Alexan.in consi.cxix. prima parte.

50 Executor sententiæ non potest recipere probationes super iustitia causæ,nec super nullitate opposita,nisi sint in promptu.Inn. in d.c.de cætero. de re iud.& Bal.in Mar.uer.Executor.uer. v.

Executor sententiæ quando dicetur excedere modũ. Hostien.in c.quod ad consultationem.de re iud. & s.uer.Appellatio ab executione.uer.j.

Executor sententiæ potest exequi , etiam non facta aliqua citatione.Inno.in cap. ex ratione. de appel. & Bald.in uer.Executio.uer.ix.& uer.x. Arch.in c. statutum.uer. partes. de rescri.in vj. ibi etiam dicit quod non tenetur seruare ordinem iuris . & s uer. Executio.el.j.uer.xiij.Sed Rota in decisi. cccviij. si executor.in nouis.tenet ꝙ licet de iure non teneatur citare , tamen de urbanitate citat ad taxationẽ fructuum , & expensarum , & ad dicendum contra suam potestatem.

Executor ad mittendum in possessionem debet citare possessorem. c. licet episcopus. in fin. de præbend. in vj.Innoc.in cap.cum olim.de priui.& in c.primo de conces.præbend.in vj.facit. l. fin. C. si per uim, uel alio modo.& Phili.in c. nouit. de appel. & per Old.con.ccxxvj.

Executor sententiæ pro suspecto recusari non potest. Inno.in cap.proposuit.de appella.& Bal.ubi supra. uer.Executio.uer.xij. c. nouit. de app. nisi excedat modum:ut ibi,& per do. Car. in cle.j.§. pen. de foro comp.Sed

† Executores , qui habent potestatem exequendi & etiam cognoscendi, non possunt mutare , & impugnare in aliquo dispositionem mandantis siue superioris:sed potius si cognouerint expedire, remittũt negotium ad superiorem.do.Bar.Soc.in con.lx. incip.uiso.uer.tertio ex defectu.in j.parte.]

Executor in literis beneficialibus potest recusari suspectus docto.& But.in d.c.nouit.de app. Archi. ij. q. vj.sunt quorum.Quod uerum, ut ibi, si sit ad actũ, qui potest grauare partem,non alias secundum docto.& Sic.ibi.Item etiam in notoriis,secundũ Phi. in d.c.proposuit.in fin.

Executoris sententiæ cum tertius contradicit,an super eisdem articulis testes recipiantur.in Sp.de teste.§. viij.uer.quid si a sententia.& j uer.Testis.quod sic si non interfuit primo iudicio.

Executor quid sit.in Sp.de iud.deleg.§.j.

† Dic quod est officialis,per quem litis executio, uel ipsius causæ præparatio,iubente iudice suo,expeditur.Ita Sp.ubi.s.

Executor papæ potest implorare brachium seculare per doc.post gl in c.j.& in c.significasti.de of. dele. & Old.consi.lxxxix.in fi.& per Car.in cle.j.de of. deleg.x.q.

Executor non pôt subdelegare alteri purificationem gratiarum tẽpore cõmissionis sibi factæ non factarũ.Rot.in deci.cccclxij.factum circa,&c.

60 Executor sententiæ pôt procedere contra intrusũ

licet

licet de intrusione non cognouerit. Rot. in decisi. cccclxxxij. si executor, &c. in nouis.

Executor papæ uolens exequi, puniendus est c. prudẽtiam. & ibi Abb. de off. deleg.

Executor episcopi ad mittendum in possessionem beneficij, potest subdelegare. Rota in deci. ccclxxj. si episcopis. in nouis. Adde no. per Car. in cle. j. de of. deleg.

Executor apostolicus potest nudum ministrum subdelegare, etiã notarijs, & clericis. Rota in de. ccxxxij. si in forma. in nouis. nisi sit etiã iudex, quia sit clausula, Vocatis uocandis. &c.

Executor papæ potest excommunicare etiam exemptos, secundum Cardi. in clemen. dudum. §. nos. de sepul.

Executor ad diem non potest exequi post diem: ut plene per Car. in cle. j. xxxij. q. de decimis.

Executor non substituit in officio sibi nondum commisso, id est ante præsentatam sibi commissionẽm. Ro. in deci. ccxlvj. si unus ex tribus. in nouis.

Executor cum clausula, si non poteris, &c. potest subdelegare. Item

Executor unus ex pluribus cum clausula, quod si non omnes, &c. potest subdelegare. Ro. in deci. cxcv. si episcopus. & in dec. clix si duo. in nouis.

Executor quis esse possit. Item

70 Executor a quo sit eligendus, uel substituendus.

Executoris officium quod sit, an sit & publicum. Item

Executori soli creditur. Item

Executorem eligens tenetur pro eo pro gestis. in Spe. de iudi. dele. & tit. de executore. per totum.

Executor a iudice puniri potest pro male gestis. Spec. ubi supra.

Executor beneficialis si detur ad prouidendum alicui de beneficio uacante, uel proximè uacaturo in diœcesi, quid possit: uide in Sp. de act. seu peti. uersic. in summa. & seq. in §. iiij. Et an possit prouidere non monito ordinario, uel non uocato, qui conferre beneficium deberet: & quid si ante, quam prouideatur, opponantur exceptiones contra rescripum, uel contra personam. eod. §. uersicu hoc quoque. & sequen. Item

Executor ad prouidendum an possit subdelegare. Car. in clem. j. de off. deleg. vij. q. & in cle. j. vj. q. de conces. præb. quod sic, etiam si sit commissum conscientię suæ. Rot. deci. ccclxxij. si in forma. in nouis. & in Sp. & ĵ. e. Et an possit in cathedrali ecclesia prouideri. Item

Executor ad prouidendum de beneficio an possit prouidere de beneficio habente patronum. & usq; ad quod tempus. Item

Executor ad prouidendum datus per literas generalis, inhibitiones generales facere non potest. eo. §. uer. illud tamen. & sequen. in commissione. in Spe. de rescrip. præsenta. §. v. uer. sed quid econtra. & sequen. & ŝ. eo.

Executor apostolicus ad se informandum secundum conscientiam suam debet citare eos, quorum interest: alias processus non ualet. Ale. con. cxvij. ij. par. ubi etiam dicit quod si

Executor statim exequitur, processus est nullus.

80 Executor beneficialis an cognoscere possit de literis. & sua commissione. in Specul. de rescrip. præsenta. §. v. uersicul. sed quid econtra. & sequen. & ŝ. eodem.

Executor sententiæ latæ per iudicem alienum de consensu partium quis sit. in Specul. de comp. iud. adi. §. j. sed quis. & Bald. in l. in criminali. C. de iur. om. iudi.

Executor sententiæ, uel ad citandum datus, non tenetur exequi: nisi facta sibi fide de iurisdictione sua. in Specul. de cita. §. v. uersicul. sed pone. & supra

Executor testamenti qualiter, & quando. uersi. v. & ĵ. eo. uer. xcv.

Executor qualiter faciat relationẽ, uel missionem superiori. in Sp. de remis. §. v. uer. pe.

Executor beneficialis, si profert sententiam excommunicationis contra rebelles, & resistentes. in Sp. de sententia. §. vj. uer. & nota quod nullus.

Executor sententiæ an possit cognoscere de exceptionibus oppositis contra sententiam. in Sp. de exec. sen. §. ij. uer. ut autem. & supra eod. §. vj. de appel. Et an cognoscat an sit bene uel male pronunciatũ. eo. §. uer. sed pone quod iudex. usque ad uersic. item no. & ŝ. e. uer. ij. & iij.

Executores sentẽtię criminalis, ut manigoldi, an peccent exequendo. d. uer. item no. & seq. & ĵ. manigoldus. uer. ij.

Adde quod iudex potest capere aliquem ad decapitandum, uel suspendendum malefactorẽ, ut sit tortor, dummodo sit uilis persona. Bar. in l. fi. §. fi. ff. de pigno. act. Bal. in l. fi. C. de exe. rei iu Lucas de Penna l. j. C. ne quis liber. inuitus. Paris de Puteo in tractatu de syndicatu. in uer. manigoldus, dicuntur tamen aliquando ministri Dei, ut refert Chassan. in consuet. Burg. tit. des iustices, & droictz. dicelles. §. vij. per tex. in c. qui malos. xxiij. q. v. & in ca. quæcunque. eadem cau. quæst. ultima. nam olim quilibet de populo erat executor: ut patet Exo. xxij. Iosue. vij. j. Regum. xv. tempore uero Romuli lictorum, siue speculatorum mos inuentus fuit. ŝ.

Executor ad prouidendum alicui de beneficio, non potest prouidere de pensione, nisi in literis sit expressum. in Sp. de rescripti præsenta. §. ix. uersic. item ꝙ non extenditur.

Executoris dati ad prouidendum de beneficio potestas non expirat morte mandantis. Rot in decisio. ccclij. si papa, &c. in nouis. & infra Prouisio. uersic. secundo.

Executoris ad prouidendum dati materiam, uide in Sp. de actio. seu pet. §. iiij. uersi. in summa. & seq. & infra uer. Gratia. & uer. mandatum. & uer. Prouisio. per totum.

90 Executor ad prouidendum mihi de quinta præbenda talis ecclesiæ, an possit prouidere mihi de sexta, si papa eam alteri contulit, id est, quintam pendente processu executoris. in Sp. de expensis. §. v. uersi. sed pone.

Execu-

Executoris processus an ualeat sine inquisitione personæ,& eius uitæ.Car.in cle.prima.ij.q.de concess. præbend.

Executor ad examinandum,& prouidendum examinato de aliquo beneficio, potest examinare nemine citato.Car.in clem.fi.v.q.de rescrip.Adde not. per Car.in cle.j.xiij.q.de of.delg.& in cle.j.q.j.de concess.præb.

† Executor iustitiæ:uide per tres notabiles quæstiones per Hippoly.in l.prima.colum.iiij.in fine.ff. de sicar.

Executor sententiæ quot modis nuncupetur.Item Executor sententiæ,si non possit exequi, an possit inuocare brachium iudicis.eod.uersic.item no. usque ad.fin.

Executor sententiæ si dubitat de mandato,non potest exequi,nisi uideat illud.in fi.d.uer.item no.& s. e. uer.lxxxiij.

Executor an cognoscat de exceptione falsi.Spec.de appel.§.vj.ubi etiam ponit an cognoscat de alijs exceptionibus.

Executor quas exceptiones possit admittere, & si non admittat,an appelletur.e.§.uer.v.& seq.

Executor si subdelegat causam beneficialem, ad quã datus est,ad quem debet appellari,an ad ipsum executorem,ut ad papam.ibi,in §.iij.uer.sed ad quem & s.uer.quid si lata.ubi uide alium casum, quando ab executore appellatur.& in §.vj.uer.iij. in fi. ubi uide alium casum.

Executor ad examinandum personam, potest subdelegare.Rot.in deci.ccccxviij. fuit dubitatum. in nouis.

110 Executor beneficialis, qui prouidit de præbenda uel beneficio,de qua non potuit prouidere, an iterum prouidere posit.in Specu.de expens.§.v. uer. sed pone.

† Executor ad beneficia quotuplex sit,& quando literæ executoriæ incipiãt sortiri effectum, uide late p Fed.consi.mihi.ccxc. incip. quia in præsenti. in ij. col.uer.debetis ergo scire. ☩

Executor beneficialis procedit sine libello, quia literas papæ habet pro libello.in Sp.de lib. concep. §. v.uer.vj.

† Executor ad bñficia incerta diocesi, si illa dimẽbratur, exequi potest in uicarijs in parte dimembrata alteri unita.Felin.in cap. postulasti. ad fin. de foro comp.]

† Executor si processit uigore literarum, quæ erant surreptitiæ,processus est nullus.Fel.in c.fi.in ul.co. in pe.q.de præsump. ☩

† Executores ad beneficia quibus modis, & qualiter procedere habeãt,& de eorum potestate, uide late Fel.in c.dudum.in v.col.in uer.extra glo.cum pluribus seq. de præsump. ubi etiam quotuplices sint executores ad beneficia:remissiuẽ tamen ibi in ult. col.uer.reliqua.]

Exemptio est stricti iuris,& non extenditur ultra rem,uel personam.c. cum capella.de priui.cap.sanc.eod.tit.Io.Pap.in Summa, titulo de execu.contra instrumenta.uersicu. alijs rationibus.

Exemptio capitis non arguit exemptionem membrorum.Inn.in c.ex ore.de priui.Bal.in Mar.uer. Exẽpti.uer.fi.Vnde.

Exemptio monasterij non cõprehendit eius capellas nisi expresse dictum sit.c.ex ore.de priuileg.

Exemptio non dicitur concedi ecclesiæ, quamuis papa eam suscipiat in sua protectione.d. capit. ex parte.de priuile.gloss.in cap.fin.de confir. uti. uel iuti, Bar.in l.j.C.de aur.mil.lib.x.& Ioa.Pa.in Summa, ubi supra.

Exemptionis priuilegium non seruit clerico exempto ab episcopo,qui clericus successit alteri clerico subdito episcopi, cuius forum sequitur ipse successor, non obstante priuilegio suo exemptionis.Bar. in l. hæres absens.in prin.de iudi.& supra.Clericus conuenitur.uer.xxij.

Exemptio ante contractum, siue fiat incontinenti, siue ex interuallo, idem est. Bar. in l.ab omnibus. in prin.de le.j.

Exemptio concessa filijs, extenditur etiam ad nepotes.Bal.in consilio, in Christi nomine amen: quia priuileg.

Exemptio an præscribatur.Old.consi.clxxij.

Exemptio a decimis,& collectis concessa prædiis, an extendatur ad prædia postea quæsita.Bar.in l.damni.§.si is,qui uicinas.de dam.infe.

10 Exemptio ab angarijs quomodo intelligatur, doc. in l.neminem.C.de sacros.eccl.

Exemptio per ambasiatorem principis, sine speciali mandato non conceditur supra uersi. Ambasiator. uer.xij.

Exemptio est inutilis in casu cle.j.de test.secundũ Cardi.ibi etiam uide per eum alios casus.

Exemptio ecclesiæ in dubio intelligitur,scilicet de eo tantum quod est intra septa, uel clausuram. glo. in c.primo.de priuil.in vj.Car.in cle.ij.§. ab olim. ij. q.de sepul.

Exemptioni non potest renuntiari, propter præiudicium eximentis.Abb.in c.cum tempore.de arbi. & † s.Priuilegium.§.j.uer. xxxv. † Et per Fel.in c.ij.de sen.exc.in fi.]

Exemptio probatur per confirmationem, licet de ea aliter non constet. Gl. no. xix. di. si Romanorum. Alexand.in lege.admonendi.v.columm. de iureiurando.

† Exemptio alicuius ecclesiæ respectu episcopi qualiter probetur:& de materia exemptionis, Decius consi.clij.

Exemptio non extenditur ad ordinaria, sed ad extraordinaria.l.hi,qui.de uaca.mu.& l.curiales.cũ glo. de decu.lib.x.& Bar.in l.uacuatis.eo.ti.& in l.ij.de iure immuni.l.j.& ibi Bar.C.de iud.

Exemptio quæsita per contractum non potest reuocari infra Priuilegium finitur.uer.vij

Exemptio concessa aliquibus de uniuersitate, præiudicat alijs non exemptis, ut teneantur ad integras collectas, etiam pro parte exẽptorum Bar. & doc. in l.

in l.ab omnibus.in prin.de leg.j.& ibi doc. Moder. & Sicu.Balio.& Abb.in c.accedentes. de præscrip. & Pau.de Cast.consi.cxxxij.Vide Sp.de censi.§.ij.
† per Car.in cle.fi.in fi.de censi. † Et per Fel.in c.ac-
† cedentes.in viij.col.] † Vide Abb. in c. accedentibus.& ibi Fel.de præscrip.

Exemptio a pedagijs concessa certo populo in certo loco seruanda est,etiam per successores in illo loco si locus ille ad alios transeat.Bald.in l. si plures.iij. col.C.de cond.inser.

20 Exemptio generalis non prodest ad munus publicum authoritate, & utilitate, & personale:item ad reale extraordinarium.Dy. & Bar. in l. spadonem. §.qui accepit.de excu.tutorum.

† Exemptio,quamuis generalis, an excuset a procurationе legatorum.Vide Fel. in c. accedentes. in ij. col.de præscri.in ij.col.uer.Exemptio.]

Exemptio quandoque conceditur propter nobilitatẽ. l.non tantum.§.Iliensibus.& ibi Nico.de Neap. de excu.tut.

Exemptio allegata debet probari ante omnia,ut quãdo excommunicatus allegat se exemptum. s̄. uersi. Excommunicatus absoluitur.uer. ix.

Exemptio locorum non facit loca desinere esse de territorio quo ad fauorabilia. Paul. de Castro. consil.cxxxij.

Exemptio impetrari potest, etiam non citato superiore supra uersicul.Citatio requiritur.uersic. lxxv & xcviij.

Exemptio a iurisdictione papæ non ualet,etiam a papa concessa.Abb.in c.cum instantia. de censi.

Exemptio omnimoda, etiam per Imperatorem, non potest concedi alicui.Bald.in proœmio Feud. Sic. in c.cum non liceat.de præscri.Lap.in alleg.lxxxv. ad fin.

Exemptio potest reuocari ex causa ingratitudinis.Bal. fin.in l.ij.C.de lib.& eorum liberis.

Exemptio ecclesiarum quid operatur.Inn.in c.accepimus.de priuil.Bal.in Mar. uersi. Ecclesia.uersi.xi.& dic quòd

Exemptio ecclesiæ inducit exemptionem rectoris, & clericorum illius, & monachorum, non tamen Prioris laici.Bald.in lege quod constitutum. ff. de test. mil.

30 Exemptio a collectis præsumitur post decem annos,quibus non soluantur,sciente, & patiente superiore,cui solui debuerit. An.Barba.in consi.clementissimi Dei,&c.quod est ultimum in iiij. parte consi.Alex.

Exemptionis forma est,uidelicet Concedimus priuilegium exemptionis,& immunitatis ab omnibus,& singulis oneribus realibus, personalibus, & mistis, ordinarijs,& extraordinarijs,& ab his, quæ imponuntur tempore guerræ.& alijs omnibus cuiuscunque generis, quomodocunque, & qualitercunque imponerentur,non obstante. l. uacuatis. C. de decur.lib.x.secundum Bart. Ce.in cau.cxviij.& cxvi. non obstante.l.nec damnosa.C. de preci. Imperato.off.& ibi Bal.

Exemptionis materiam supple.j.uer. Priuilegium. j. Exempti.

Exempti delinquentes in loco non exẽpto quomodo puniãtur.Bal.in l. j. C. ubi sena.uel clari. † Vide.infra eo.uer.xviij.]

Exempti an uiuant statutis ciuitatis.doc.in c.ij. de cõsue.in vj.An.de Bu.in c.fi.pe.char.de consue.glo.in c.cappella.de priuil.Bar.& Ale.in l.si cõuenerit.§. si nuda.ff.de pig.act.

Exempti a collectis tenentur ad eas tempore guerræ impositas.Ray.& Alex.in l.in honoribus. de uaca. mu.& Ioan.de Imo.post Dy.in l.si ex toto.de lega. primo.per Bal.in l.j.C.ut nemini lice.in emp.spe. se excus.

Exempti sunt citandi in impositione onerum. cle. ij. & ibi gl.& Car.de censi.

Exempti an afficiantur bannis latis contra uniuersitatem.Inn.in c.certificari.de sepul.& in c.grauem.de sen.exc.

Exemptus a iurisdictione ordinarij, uel maioris sui, non censetur exemptus ab obsequio reuerentiali. l. fi.in fi.C.de bo.lib.no.in l.si non sortem.§.liber.de cond.inde.Ang.& Imo.in l.alia. §. eleganter. solu. ma.docto.in c.uenerabilis.de censi. & Ang. & Ale. in l.sed si hoc.§.patronum.ff.de ius uoc.

Exempti an gaudeant priuilegijs ciuitatis, a qua sunt exempti.Io.de Pra. in l. falsa.de condi. & demon. & quod per Bartol.in tract.represa.prima.q.v.principalis.

† Exemptiones,& immunitates concessæ Venetis uenientibus Anchonam cum eorum nauibus,& mercantiis,an extendantur ad Venetum uenientem cũ suis mercantiis in aliena naui,puta Genuensi: uide do.Pe.Phi.Cor.in consi.lxxviij.incip. quia per totum.in ij.parte.]

Exempti dicuntur ciues ratione originis.glo.in l.j. ff. ad municip.Io.de Pra.in d.l.falsa.

Exempti non ueniunt in generali sermone.Bal. in l.j. pe.col.C.de fur.per l.legatorum. §. qui plures. de leg.ij. Pa.de Ca.con.cxxxij.

10 Exemptus constitutus executor testamenti potest coram episcopo conueniri, non obstante priuilegio fori.in l.interdum.§.Senator.& ibi Barto.ff. de iudic.

Exempti ab ordinarijs,an dicantur etiam exempti ab ordinarijs facti, scilicet qui sunt constituti a capitulo.Pa.de Ca.con.cccxij.

Exempti non tenentur ad decimas papales iniunctas uniuersitati.cap.ex multiplici.de decimis.Pau. consil.cxxxij.

Exemptus subiens onera sponte, uidetur renuntiare suo priuilegio exemptionis, nisi protestetur quod non intendit præiudicare suo priuilegio. l. j.& ibi Bar. C.de his,qui spon.susci.lib.x.& j.uer.Priuilegiatus.uer.j.

Exempti a collectis an teneantur ad collectas postea impositas uniuersitati. Bar. Ang.& doct.in l. ab omnibus.de leg.j.Pa.de Ca.in l.si mihi,& tibi.§. fi. de leg.primo.& in l.auus.ff.de pac.& in consi. cxxxij. quod

quòd non.in Specul.de censi.§.j.uer. quid si aliqua communitas.& ibi Bal.in addi uer quid si damnũ. & Bal.in l.etiam.ulti.colum. C. de execu. rei iudi.
† Gul.de Cun.in l.si unus.§.antepenul. de pac. † Et per Felin.in capit.accedens. de præscrip. in vij. & viij. col.
† Exemptus potest reuocari ad pristium statum propter ingratitudinem. Ita dicit Bal.in l.ij. in finalib. uerbis.C.de liber.& eo.libe. Sequitur Franc. Cre. dicens perpetuo notandum. in notabilib.suis, no. xix.incip.Tu scis.

Exemptio extenditur etiam ad ecclesias postea quæsitas.c.cum capella.de priui.& ibi glo.& doct. & per Car.in cle.prima.iiij.oppo.de censi.& in ij. q. ibidem.ubi plene.

† Exemptionem a iurisdictione ordinaria allegans a tanto tempore de cuius contrario memoria non existit, non auditur.nisi probet quod alius prælatus in eo iurisdictionem præscripsit. ita do.de Rota decis.ccxxxix.in nouis.

Exempti non tenentur ad collectas. pro quibus exigẽdis missus est in prouinciam collectorum pape. Ange.in l fi.C.sine censu,uel reliquis.

Exemptus a iurisdictione ordinarij non censetur exẽptus quo ad delictum, nec quo ad contractum. c. j. de priuile.in vj.Vide Bar. plene in l.beneficium.de const.princ.& in c.uolentes.de priui.vj. q. iij. placuit.in gl.sed nunquid.in c.Romana.§. contrahentes.de foro comp.in vj.Inn.in c.accepimus.de priuileg.uide Car.in cle.j. iij.q.de off.ord.

† Exemptus si delinquat circa res exemptas in loco non exempto, puta alienando, non potest ab ordinario puniri. Fel in c. licet circa princ.iij.colu.uer. & adde quod si.de fo.comp.]

† Exemptus in maiorib.delictis, ubi de eius fuga timetur, ab ordinario capi potest, & remitti.Felin.in d.c.& col.uer.demum.]

Exempti subsunt ordinario.in cle.prima. in prin.cum glo. & Card. de senten.excom.& in multis casibus conueniuntur coram ordinario :ut in cle. j. de sup. negli.præla.

20 Exemptus citatus an debeat comparere ostensurus priuilegium exemptionis.Bar. in l. generaliter. ij. col.de epis.& cle.doct.& Ludo.in l.ex quacunq. ff. si quis in ius uoca.non ier.Inn.in c.ex parte.de uer. signifi.& supra.uer.Citatus,uersic. lxxvij. & capit. cum primo.de priuil.in vj.Ioan.Pap.in Summa,titul.exceptio contra instrumenta.uer.alijs rationib. quod sic.

Exempti resistentes episcopo, uel archiepiscopo, non possunt per eos puniri, sed cogendi per superiorem ad parendum.Car.in cle.fi.§.fi.de priuil.

Exempti abutentes priuilegijs possunt puniri per ordinarios.cle.ij.§.fi.& ibi Car.de pœn.& remis.

Exempti debent seruare interdicta, sicut ecclesia matrix seruat, etiam si sint nulla.cle.j.in princip.& ibi Car.de sen.exc.ubi per Car.in iiij.oppo.

Exempti non seruantes interdictum nullum seruatũ in ecclesia cathedrali, sunt excommunicati, non tamen irregulares, nisi celebrent postquam sunt excommunicati. Car.in cle.j.in prin.iiij.oppo.de sen. exc.ubi fin.

Exempti ligantur statutis. Ale.con.clj.ij.parte.

Exempti non excommunicantur per executores papę Car. in cle dudum. §. nos. de sepul.xj.q.sed ibi firmat contrarium.

Exempti delinquentes in diœcesi, puniuntur ab episcopo quia sortiuntur forum ratione delicti.c.j. de priuil.in vj.& possunt absolui per episcopum, etiam si sint priuilegiati.contra d.c.j.Car.in cle.j.§.j.vij.q. de reli.domibus.

Exemptio,& priuilegium, differunt. Car.in cle. j. ubi not.de censib.

Exempti an teneantur ad procurationes legatorum. gl.& Car.in d.cle.j.iij.oppo.de censi.c.cum instan-
† tia.eo.tit.& ibi doc.quod sic. † Vide supra.in uer. Exemptio.uer.xxi.]

Exempti non possunt capi a prælatis.clem.j.§.j.& ibi Car.de excel.præla.

Exempti non tenentur ad subsidium charitatiuum episcopo:secundum Car.in d.§. j.

Exempti ordinandi sunt præsentandi diœcesanis.cle.j. §.præsentatos.& ibi Car.de exces.præla.

Exempti ab onerib. tenentur ad tallias, uel collectas impositas per regem causa puplicæ utilitatis.Oldr. con.xcviij.ubi omnino uide.l.iubemus.& ibi Bald. de sacrosanctis ecclesijs,& infra Priuilegium.

† Exemptus a datijs, & collectis, an si describatur in libro talium grauaminum, & sciens intra decẽ dies non appellet, perdat exemptionem:uide Feli.in c. cum accessissent. in prin.xiij.col.de const.

Exemptus a pœna potest esse unus ex pluribus delinquentibus, alij non.Bald.in l.prima.v.colum.C.de ser.fugi.

Exempti dicuntur de uniuersitate quo ad fauores, nõ quo ad odia.Bal. in l.cunctos populos. de sum. tri. & fide cath.Pa.de Ca.con.cxxxij.

Exemptus locus non dicitur de diœcesi.c. cum episco-
† pus.de off.or.lib.vj.Pa.de Ca.con.cxxxij. † Et per Fel.in c.graue.de off.ord.]

Exemptus a iurisdictione cuiuslibet ordinarij, nõ est exemptus a iurisdictione delegati.Io.An.in ca.j.de priuil.in vj.in Nouella.

Exempti habentes populum debent habere cathedrã, & ratione populi tenentur ire ad synodum.Inn. in c.quod super.de ma.& obed.Bal.in Mar.uersi. Exẽpti.uer.j.

Exemptus ratione rei non exemptæ subest ordinario. Innocen.in cap.cum capella.de priuil.Bal.ubi.sup. uer.pe.

40 Exempti reparare debent loca sua.etiam si prohibeat prælatus.Card.not.in cle.j.§.nonnulli.de exces.præla.

Exempta loca quomodo cognoscantur.in cle.ij.in gl. de priuil.

Exemptionis priuilegium non prodest contra diœcesanum in casu cle.secundę.de priuil. Sed uide Cardi.ibi.

Exempti non seruantes interdictum non puniuntur ab ordinario loci. Cardi. in cle. j. in prin. ix. q. de sen ten. excom.

Exemptus an dicat de nullitate sententiæ contra ipsum latę per ordinarium. Sp. sic, in tit. de sententia. §. viij. uer. item est nulla ratione.

Exempti an possint recipere ordines a quocunque episcopo, intelligitur posse recipere etiam ab episcopo extra diœcesim.

Exempti an possint recipere clericos alienæ diœcesis sine literis commendatitiis suorum episcoporum. in Sp. de cle. peregri. post medium.

Exemptus quid faciat, quando ordinarius uult uti sua iurisdictione aduersus eum. Sp. ti. de app. §. ij. uer. si autem iudex.

Exemptus quomodo formet libellum contra ordinarios uolentes infringere priuilegium eius, & econtra. Item

Exempti quibus casibus subiaceant ordinarijs, uide j. uer. Priuilegium. & Sp. tit. de priuil. & in c. cum per lonę. eo. ti.

Exemplar & exemplum, differunt. in Sp. de instrum. edi. §. iij. in prin. & j. eo. uer. viij. & x. per discursum.

† Adde quod exemplar est id, ad cuius imitationem fit aliquid ex intentione agentis, secundũ bea. Th. in quæstionib. de ueritate. q. viij. articu. viij. & dicit Græce. ἀρχέτυπος.

Exemplum uero est alicuius facti, uel dicti præteriti cum certi nominis authore propositio, secundum Cice. lib. secundo. Rethor. & dicitur Græce παράδειγμα.

Exempla multa possunt sumi ex uno originali, secundum Inn. in c. alius. de testi. & Bal. in Mar. uer. Exẽplaria. uer. j.

Exemplum malum est uitandum. in Sp. de aduoca. §. vij. uer. cæterum, si causa.

Exemplis non est iudicandum, sed legib. in Spe. de dispu. §. iiij. ante uer. iuribus. l. nemo. C. de sent. Vide Bal. in rub. C. quæ sit long. consue. Sed uide in Spe. de senten. §. v. uer. debet. Contrarium not. in l. dedi. §. si liber. de cond. ob causam.

† Et per Fel. in c. ij. de præsump. & remissiue in c. in causis. de re iu. in fi. in c. a nobis. de sen. exc. ad fin.]

✠ Dec. co. ccccxx. nu. 9. Ae. Mar. Ma.

Exempla inducuntur ad confirmationem. Bart. in d. l. nemo. C. de sent.

† Adde hic quod exemplis principum approbatis recte iudicare possumus. Et sic limita. l. nemo. C. de sen. quæ dicit, Legibus. & non exemplis, iudicandũ est. Vide ad hoc glo. notabilem in c. fi. xx. distin. Et exemplis ueteris Testamenti licite iudicamus maxime si sint diuina: ut in c. qualiter, & quando. el secundo. de acc. & ij. q. j. Deus omnipotens. Ab. in c. afferte. de præsump. Adde quo ad primũ dictũ Bal. in d. l. nemo. quod in dubio sequenda sunt exempla uirorũ magnæ authoritatis. Et ibi dicit gl. ꝙ ex cõsilijs uirorum prudẽtum, & ex consultationib. principum nascitur, consuetudo. Quod procedit, quãdo talia sunt deducta in notitiam populi. Et subdit ibi Bal. quod licet Francigene non utantur legib. tamen utuntur rationib. legum. Et uide do. Ant. & Ioan. de Imo. in c. cum inter uos. de re iudic. ubi dixerunt ꝙ licet exemplis non sit iudicandum, inquantũ inter alios est iudicatum, tamen bene uidetur posse iudicari exemplis, inquantũ inter eosdẽ est iudicatũ, licet in diuersa instantia. Quo uero ad secundũ adde Io. de Ana. & Barb. in c. qualiter. & Innocen. in ca. ne innitaris. de constitu. Et intellige, si dicta ueteris Testamenti sunt approbata per nouum. §. his ita. vj. distin. & Io. And. in c. certificari. de sepul. & per doc. in c. causam, quæ. de elec. & uide gl. fin. in aut. ut iudi. sine quoquo suf. in §. quanta. in uerbo, sacri eloquij. quã magni faciũt doc. in l. j. ff. si cer. pe. probatur in c. tua. de deci. & in c. in omni negotio. & i c. licet uniuersis. de testi. & c. nouit. de iud. & in c. licet Heli. de simo. & in ca. relatum. de testa cum simil.

Exemplis opus est multis crassantib. in Spec. de accu. §. ij. uer. ordinaria. l. aut facta. uer. fin. ff. de pęnis. & cle. ij. in fi. eo. tit.

Exemplationi si contradicitur, debet dari terminus contradictori ad ostendendum causam. Bal. in add. Sp. de app. uer. & quando formatur.

Exemplationis materia quomodo fiat, & ad quem finem, ad cuius instantiam, & an probet. in Sp. de instru. edi. §. iij. in prin. & uer. ubi autem. & seq. & §. iiij. per totum. & §. vij. & §. ix. uer. item quod nõ est & j. eo. per discursum.

† Exemplatio instrumenti facta de authoritate iudicis sine citatione partis, an, & quando ualeat, uide late Iacobi. de san. Geor. post alios in aut. si quis in aliquo. in ij. col. uer. sed an hoc casu. & col. pen. uer. quæro de tali casu. C. de eden. ✠

Exemplaria dicuntur, quæ per aliam manum ex originali alterius manu scripto sumuntur: sed si per eandem manum, dicuntur originalia: licet protocollũ prima scriptura dicatur, quæ in uulgari dicitur scheda: in aut. de tab. §. fi. l. unum. de leg. j. & l. Sempronius Attalus. de leg. ij. per Bar. ubi dicit quod

10 Exemplar est scriptura, a qua: sed

Exemplum est ea, quæ exemplatur. Bar. ibi. & Bald. in l. humanitatis. j. col. C. de impu. & al. sub. & in Spe. de instr. edi. §. iij. in prin. & s. e. uer. viij.

Exempla non restringunt regulam. Inst. de gradi. §. hactenus. & ibi doc. † Vide do. Pe. Phi. Cor. in consi. lxxxviij. incip. de subscriptione. in litera a, & in consi. cxcv. inci. circa. in litera c, in tertia parte.]

Exemplum probat semiplenè tantum quando originale est deperditum. Barto. in l. admodum. vij. & viij. col. ff. de iureiu. Fl. in l. i lege. iiij. col. ad le. Aq. Sed Bal. in l. fi. ix. col. C. de edend. dicit tunc probare plene. Bald. in l. in bonæ fidei. iiij. colum. in fi. C. de reb. cred. dicit quod exemplum sumptum per notarium bonæ famæ sine authoritate iudicis etiã semiplene non probat, secundum Ray. contra gl. in l. ij. ff. de fide instru. item. † Et per Fel. in c. fi. de fide instr.]

Exem-

✻ Exemplum interdum propter antiquitatem probat Raph.Cuma.in co.clviij.Fra.Aret.co.xxxvj. Dec. co.xxxvj.co.ccccxlv.nu.15. Ae.Mar.Ma.

✻ Exemplum antiquum citatæ parte factum esse existimatur.Imo.P.M.& Illust.Card.Hosti. & alij Docto.in c.Albericus de testib.Raph.Cum.co. clviij. Fra.Aret.co.xxxvj.Dec.co.xxxvi.nu.2.Aem.Mar. Man.

Exemplum probat, quando delegatus mittit citatoriũ cum tenore, uel copia rescripti in longinquas partes, secundum Inno.in c.cum in iure.de offi.deleg. in Sp.de cita.§.iam de citatione.uer.sed pone Lud. Pon.in sing.uer.Delegatus.uer.habes.in c.ij.de dilat. Item

Exemplum probat contra eum, qui illud dedit de mãdato iudicis, uel quando est datum de uoluntate ꝓducentis. Bart.in auth.si quis in aliquo.C. de eden. Item Alc.in l.j.§.j.ff.eo.

† Caute. Exemplum instrumenti fidem facit, quando authoritas iudicis interponitur. gl. Bart.& alii in aut.si quis in aliquo. C. de edend. & sequitur. do. Phi.Dec.dicens istam esse cummunem opinionem, in consi.xxxvi.in j.col.in j.uolu. Et ideo Bart. in d. aut.si quis in aliquo.in j.col.uer.uenio ad primum. dat cautelam, quando datur tibi copia alicuius instrumenti in iudicio:ut facias quod notarius dicat, Hoc est exemplum cuiusdam instrumenti producti per talem, cuius copia datur de uoluntate dictæ partis, & de mandato iudicis:ut sic semper tali exemplo adhibeatur fides contra eum. ✻

Exemplo non creditur.l.procurator.& ibi Bart. C.de eden.

✻ l.ij.ff.de fid.instrum.aut.si quis in aliquo.C.de edẽ. Dec.co.xxxvi.nu.j.Ae.Mar.Ma.

Exemplum probat contra exemplantem, qui signum suum in eo apposuit:quia uidetur approbasse contẽta in exemplo. Item

Exemplum probat contra eum, qui dat exemplum. Bar.in l ij.§.si dubitetur.in fi.ff.quemadmodum testa.aperi.

✻ Bar.in in auth.si quis in aliquo.C.de eden.Dec.co. dcl.nu.7.Ae.Mar.Ma.

Exemplum sumptum ab eodem notario, qui fecit originale: probat. Barto. in l. si quis.§. prætor. ff. de eden.& in aut.si quis in aliquo.& ibi Bal.eo.ti.& in addi.Sp.de instr.edi.uer.exemplum.Item

Exemplum sumptum de originali probat.Bar. in l. j. §.si quis in duobus.ff de bon.pos.secundum tab.Itẽ doc.& Ale.in d.§.prætor.

20 Exemplo creditur, quando habens originale non uult producere, nisi allegetur falsum.Bal.in l. publicati.viij.q.C.de test.Item

✻ Exemplum instrumenti intra terminum productũ non probat, nisi exemplar post terminum productum postea fuerit.l.si donatæ.ff.de dona.int.uir.& uxor.Bal.in c.j.de fid.instr.Deci. co. DXXXIX.nu.8. Ae.Mar.Ma.

Exemplum sumptum ex registro actoris probat. Bal. in l.nostram.pe.col.C.de test.Item

† Exempla non restringunt regulam. ca.primo.& ibi Abb.ne cle.uel mo.& in rub.eo.tit.& uide tex.in c. Romana.§.si autem.& ibi Gemi.de app.lib.vj.glo in l.damni infecti quidam.ff.de dam.infect. & uno exemplo contenti sumus.l.ita uulneratus.ff. ad legem Aqui.& in c.de Liguribus.xxiij. quæstio.v. & exempla posita sunt, non ut ita sint, sed ut facilius addiscant, qui audiunt, ut inquit Philosophus.j.Posteriorum.uel alias, ut ita sentiant addiscentes.

Exemplo contrario originali non creditur. Bart. in.l. Sempronius Attalus.de leg.ij.sed tunc statur originali Bar.in l.si quis.§.prætor.de eden.& infra Imbreuiatur.& uersi. Protocollum.Item

Exemplum apud acta probat.etiam si sit perditum originale.Bar.in l.chirographis. in prin. ff. de admin. tut.Item.

Exemplum exempli an probet.Bald.in auth.si quis in aliquo.j.co.& ibi Bar.ul.col.C.de eden.& sup. uer. Copia.per discursum.& Bal.dicit esse tex.fin.ꝙ nõ, in l.sancimus.C.de diuer.rescri.& Alex.consi.cxxxviij.prima parte.

Exemplatio quomodo fiat.doc.& Bald in auth.si quis in aliquo.uer.nunc de exemplatione. C. de eden. ubi plene.

Exemplatio fieri debet de uerbo ad uerbum, nihil addendo, uel minuendo.Bal.in l.fi.C.de preci. Impera.offe.Item fit cum toto tenore instrumenti, quod per alium exemplatur.Card.in cle.fi.in prin. de sepul.& in Spe.de instru.edi.§.ostenso. uersi. Bonifacius.& debet fieri cum die, & consule, testibus nomine notarij, & loco.contra Spe.ibi.& in tit.de teste.§.qualiter.uer.eadem quæstio. secundum gloss. mag.& doc.& Alex.in l.j.§.editiones de eden. Bal. in l.fi.C.si ex fal.instr. & in c. per tuas. de testi. Io. And.in rub.de instru.edi.in addi.Specu.secundum. Alex.ubi sup.

† Exemplum an, & quando faciat fidem, uide late per Iac.de sanc.Geor.in l.ij.de fide instru. & per Alex. in auth.si quis in aliquo.C.de eden.

Exemplatio instrumenti mandati, etiam parte non citata fieri potest.Bal.in addi.Spe.de instru. edi. uer. publicatio.& in auth.si quis in aliquo. pe. colum. de eden.

Exemplum non potest authenticari.l.sancimus. & ibi Bar.C.de diuer.rescrip.

Exemplar si deficit, esset exemplandum.l. in testamento.& ibi Bar.de condi.& demon.Bal.in l. humanitatis.ij.col.C.de impub.& al.substi.

Exemplum testamenti productum non sufficit ad bonorum possessionem secundum tabulas, uel ex edicto di.Adri.de qua in l.fi.C.de edicto di.Adri.tol.l. j.§.si quis in duobus.& ibi Bar. ff. de bonorum pos. secundum tab.

✻ Exemplum sine iudicis authoritate, & partis citatione sumptum non probat c.fin.de fid.instrumen. gloss.& Bar.in authen.si quis in aliquo.C. de eden. & in l.Chirographis in principio. ff. de administr. tut.Dec.co.DLXIIIJ.nu.12.Ae.Mar.Man.

Exemplum instrumenti extra iudicium de uoluntate

partium sine decreto iudicis an sumi possit. Barto. in authen. si quis in aliquo. de eden. tenet quod sic, nisi quando partes consentiunt exemplationi, non autem approbant primum instrumentum esse ualidum: secus si aprobent. Vide per Inn. in c. fi. de fide † instru. Spe eo. tit. §. ostenso. † Et per Fel. in d. c. fin. de fid. instr.

Exempli materiam supple supra uer. Copia per discursum.

Exercens artem uilem non potest esse de prioribus populi. l. eos. & ibi Bart. ff. de decur. sed non seruatur in usu.

Exercere artem dicitur, qui habet animum exercendi licet non exerceat: quia

Exercere artem non dicitur destituisse, qui in totum non destitit, retinens animum exercēdi, licet actualiter non exerceat. Car. in cle. prima. v. no. de ui. & bone. cleri.

Exercere an quis se possit in duobus. Bal. in proœ. C. §. ideoque. Ray. Io. de Imo. in l. ille, a quo. §. tempestiuum. ad Treb. gl. & doct. in c. iij. de proba. Pau. de Liaza. in q j. quæritur utrum electo. & Alex. in l. si consul. ff. de adop.

Exercens duas artes tenetur ad munus artis, cui magis incumbit. Bar. in l. quæritur. ff. de sta. ho. l. legatis seruis. §. si unus. & ibi Dy. de leg. iij.

† Exercens artem, si illa non ualeat exercere, uel ꝙ non exerceat, an, & quando illius artis priuilegio gaudeat, & quando nō: uide. Fel. in c. cleri. in medio. j. col. ibi: an non exercens. de iudi.]

Exercitor dicitur is, ad quē omnes reditus perueniunt. l. j. §. exercitorem. & ibi Bartolus. ff. de exercito.

Exercitor non tenetur de facto nautarum, nisi quando in naui delinquunt. l. debet. & ibi Barto. ff. nau. cau. stab.

Exercitores unius nauis an teneantur insolidum. l. si cum in plures. ff. de exercito. Bald. in rub. C. de institor. ad fin. quòd non, nisi ex consuetudine, nisi sint socij: inter quos non habet locum beneficium diuisionis.

Exercitoriæ actionis materiam uide in toto tit. ff. & C. de exercito. & ī. uer. Actio exercitoria. per discursum.

Exercitus dicitur de territorio, seu territoriū. l. pupillis. §. territorium, & ibi Bar. de uerb. sig. & Bar. in l. cunctos populos. viij. q. C. de sum. tri. & fide cat.

Exercitus si deuastat prædium unius tantum hominis uide in l. de usu. & ibi Bar. de uar. cog.

Exercitus non dicitur, nisi contineat legionem. Bart. post gl. in l. quid ait. §. exercitium. ff. de insa. glo. in cle. pastoralis. de re iud. dicit quod est hominū collectio in expeditione, & ex quot personis constet. gl. & doc. in l. ij. C. de infami.

Exercitus debet transire per locum territorij minus damnosum. Flo. in l. si cui. ff. de seruit.

Exercitus imperatoris debet habere uictualia a terris uicinis. Bal. in l. neminem. C. de sacros. eccle.

Exhæredatio est argumentum cōtra filium: & ideo debet concludere cum causa. Bal in l. si pater. vj. q. C. de insti. & subst. sub condi. fac. Item

† Adde quod exhæredatio quatuor modis dicitur. s. propriè, & strictè, large, largissimè. & impropriè. De quo p Chasse. in consue. Burg. tit. des successiós. §. iij. in princ. Et nota quod octo requirūtur ad hoc ut sit ualida Primo, quod fiat pure. Bartol. in l. ij. ff. de lega. j. Secundo, debet fieri nominatim. Bar. in l. iij. §. filius. per illū tex. ff. de lib. & posth. Tertio, debet fieri a toto gradu non a certa persona Quarto, ab hæreditate, non a re certa. gl. in dicta. l. iij. §. filius. nec a quota parte ualet. Bald. in l. j. C de lib. præteri. Quinto, ꝙ in testamento, in quo facta est, adeatur hæreditas: quia ante aditam hæreditatem non ualet. l. filium. & ibi Bart. ff. de bono. pos. contra tab. Sexto, ꝙ fiat ex descendentib. & iam natis. Bal. in authent. ex causa. C. de liber. præte. Septimo, ꝙ inseratur una ex causis positis in aut. nō licet C. de lib. præte. Octauo, quod illa cā sit uera: & probetur per hæredem: & his factis, exhęredatio propriè & strictè erit ualida.

Exhæredatio requirit causam. in auth. non licet. & ibi docto. C. de libe. præte. & in corpore. & Barto. in l. liberi. de inoffic. testa. nisi a fratre infra eod. uersic. † xxx. † Vide Fran. Are. in l. cum filio. in vj. colu. in ea. gloss. ibi: hodie, & in uer. adde. in col. fi. de uulg. † & pup.] † Intellige quando fit mala mente: secus si in fauorem filij. Ias. in l. multi non notæ. ff. de lib. & posth.

Exhęredationis causæ ponuntur in aut. non licet. C. de libe. pręte. & in aut. ut cum de appel. cognos. §. causas. & glos. in c. Quintauallis. de iureiu. Item potest fieri ex alia causa simili habente eandem rationem, uel maiorem, per ca. j. §. porro. quæ sit prima causa bene. amit. secundum Gul. de Cug. Sed alexan. de Imol. in addi. in l. maximum. C. de libe pręte. tenet contrarium, quē uide in l. si quis id, quod. † de iurisd. omnium iudicum. † Et per Fel. in c. pastoralis. de rescrip.

Exhæredatio filij iustè facta, intelligitur adempta, si filius se reconciliauerit cum patre. Item not. Bart. in l. iij. §. non solum. in fin. ff. de adi. lega. per illum text. sequitur do. Ias. in auth. non licet. in fin. C. de lib. præte.

Exhæredationis causa iusta non dicitur, si filius ad patriam non reuertatur, Bal. in l. si pater. vj. q. de inst. & subst. Item

Exhæredationis causa iusta non est quod filia nolit diuertere a uiro. lege filia & ibi Bartol. C. de inoffi. testa.

Exhęredatio præsumitur ex odio. Bald. in l. liberti. prima col. C. de oper. libert. † Vide Ias. in l. multi non † notę. ff. de liber. & posthu. nisi ex coniecturis aliud appareat.

Exhæredari non potest filius uasalli, quia offenderit dominū patris sui. Bal. in c. insuper. j. col. de prohi. feu. al. per Fed.

Exhæredatio quotuplex sit. Bal.in aut. ex causa.xvij.
† col.de lib.præte. † Et in l.in suis.in c.pe.vj.col.post medium.]

Exhæredatus filius non computatur in numero filiorum in ratione legitimæ computandæ. Bal.in l.pater filium.ult.char.de inoffic.testa.& Paul.de Cast. consi.ccl.

Exhæredari potest filius uolens infra Filius præteritus.uer.xxxiiij.

Exhæredationis causæ dicuntur grauia delicta. Bald. in l.solo.C.de liber.causa.& Alexan.in l. leuia. de accu.

Exhæredatio simpliciter facta ī alia ultima uoluntate de eo,qui in priori testamento fuit institutus:ualet Bar.in l.pater famil.ff.de hær.inst.

Exhæredatio filij,licet iusta,tollitur per reconciliationem factam postea inter patrem & filium. Bart. in l.iij.§.non solum.ff.de adi.leg.

Exhæredatio matris dicitur præteritio. Institu. de exhæreda.lib.§.mater.& infra uer. Præteritio uersic. iiij.

Exhæredatio sub conditione ualet.Bald. in l. si pater. C.de instit.& substi.in viij.& ij. oppo. gloss.in l.j. ff.de condi.insti.& in l.iij.§.pure.de lib.& posth. & j.eo.uer. xxv.

Exhæredatio unius filij in numero singulari, non expresso proprio nomine,an ualeat in pluribus natis uel nascituris,si plures reperiantur.in l. ij. de libe. & posthu.& in l.qui filiabus.§ j.cum gl.de lega.j.& gl.in l.placet.de liber.& posthu.Secus est in institutione, uel legato facto filio:quia debetur pluribus filijs:ut ibi.

Exhæredari potest filius contrahens turpes nuptias.l. libertum.& ibi.Bar.C.de nup.

Exhæredatio instituti contrafacientis quid operetur, si non est datus substitutus, casu quo hæres contrafaciat.Ang.in consi.in Dei nomine amen , punctus talis est: Andreas,&c.& Bal.in aut.cui relictum.iij. col.C.de indic.uidu.tol.

Exhæredatio debet fieri a toto gradu,non a certa persona.

Exhæredatio debet fieri ab hærede,non a re certa. Item

Exhæredatio debet fieri nominatim.gl.ordi. in l.iij. §.filius & ibi Bar.ff.de lib.& posth.& Bal.in l.ij.C. de libe.præte.& in l.j.iiij.q.e.tit. & j.

Exhæredatio, & institutio an requirantur pro forma: uide Franciscum Are.in l.morib.in vj.col. uer.circa tertium.de uulgari & pupillari.]

Exhæredatio cum falsa causa an uitiet.Bar. in l. si posthumus.§.fi.de lib.& post.& ibi Bal.tenet quod error uitiet exhæredationem.Vide Bal.in aut.non licet.C.de lib.preteri.

Exhæredatio filiorum non comprehendit posthumos gl.& Bar.in l.Titius.in prin.de lib.& posth.

Exhæredatio unius propter factum alterius non ualet. l.paterfami.& ibi Bar.ff.de hær.institu.& Bald.in l. precib.ix.col.de impub.& alijs subst.

Exhæredatio substituti sub conditione ualet.Bar. in l. paterf.ff.de hær. inst.

Exhæredatio non confirmatur per existentiam sui hæredis.Bald.in l.quidam.viij.columna.C.de iure delibe. † Vide Franc.Are. in l. si filius, qui patri.in v.columna.uersicul. xxx. adde ultra gloss. de uulg. & pupil.]

Exhæredationis causa non cadit in posthumo:& ideo.

Exhæredatio posthumi non ualet.l.si quis.§.legis.C. de inoff.test.& Bal.in aut.ex causa.ij.col.de lib.præte.& j.eo.uer.xliiij.

Exhæredari potest,qui testari patrem prohibet l.testamenti.& ibi Bar.C.de inoff.test.

Exhæredatio fratris,etiam sine causa, fieri potest. Bartol.in l.fratres. C. de inoffic. testa. & infra eod. uer.xliiij.

Exhæredatio tollitur per reconciliationem inter patrem & filiam.Bar.in l.iij.§.fi.ff.de adi.leg.

Exhæredari potest filius ob iniuriam uerbalem,graue & inhonestam patri dictam.Io.An.in c fi.de don.& Ale.con.ccij. secunda parte.

Exhæredatio facta per patrem ex causa ingratitudinis per iuramentum patris affirmata in testamento, an ualeat , stante statuto quod de ingratitudine credatur iuramento patris Alexander consilio. cxxx. prima parte.

† Exhæredare filium potest pater nedum propter aliquam causam de contentis in §. aliud quoque capitulum.in aut.ut cum de appel. cognos. sed etiam si committat maiorem causam illis, licet non numeretur in d. §. aliud quoque capitulum. Ita dicit Angel.in l.lex Cornelia.in princ.ff.de iniur.Quod dictum refert,& sequitur pro sing.Hipp.de Marsi. sin.lxxviij.incip.plures sunt.✠

† Adde singulariter quod licet Mart.Lauden.tenuerit contra in l.prima.§. final. ff. de iusti. & iure. per tex.in auth.ut cum de appella.cog.§.causas. quem uidetur sequi Alexand.in aut.non licet.C. de liber. præte.Tamen ueritas est in contrarium,& idē Ale. sibi contrarius aliter consuluit in consil. cciij. in ij. uol.Aluar.in cap.j.§.prædictis.& §.porro.quæ fuit prima cau.benefic.amit. collat. x. Ias. in dicta authen.non licet.Fel.in c.pastoralis. extra de rescrip.

✠ Exhæredari filius a patre potest qui patrem coram populo, sine ulla distinctione furiosum uocat. Mar. Ant.Nat.con.cccclij. nu.25.uolum.ij.Ae.Mar.Ma.

Exhæredatio filij nocet etiam eius descendentib. arg. l.si uiua.§.in nepotib.de bo.mater.

✠ Exhæredatio filij,aut filiæ, nō trahitur ad nepotē, neptéve ex eis l si quis filio exhæredato.in prin. ff. de iniuſ.rupt.& irrit.test.§.posthumorū. inst.de exhær.liber.Io.Crot.co.xvij.nu.15. Ae.Mar.Man.

Exhæredatio post aditā hæreditatem non ualet, sed operatur fideicōmissum.Ang.in auth.de nup.§ præfatæ.in fi.col.iiij.

Exhæredatio nihil ualet ante aditam hæreditatē.l. filium.& ibi Bar.ff.de bo.pos.contra tab.

Exhæredatió quando reddit testamentū nullum. Bal. in aut.ex causa.iiij.q.xvj.col.C.de lib. præte.

Exhæredatio a persona hæredis an fieri possit. Bald. in l.

in l.j.ij.q.C.de lib.præter.

Exhæredatio a re certa fieri nõ potest. Item nec a quota parte. Bal.in l.j.iiij.q.C.de lib.præte.

30 Exhæredatio debet fieri uerbis expressis. sicut institutio. Bal.in l.pater.ix.q.C.de inst.& subst.

Exhæredari non potest filius furiosus, nec ei exhæredato fieri potest substitutio exemplaria, sed pupillaris sic. Bald.in l.humanitatis.iiij.col. C. de instit. & substi.

Exhæredatio ualet, si una causa incerta est uera, licet aliæ sint falsæ. Bald.in auth.non licet.in fi.C. de libe.præter.

Exhæredatio est dispositio expressa, uel tacita, priuans aliquem ex liberis, uel parentibus, hæreditate. Bal. in authen ex causa.ij.col.C. de liber. præte.ubi etiam dicit quod

Exhæredatio non fit de transuersalibus, nec de posthumo. Bal.ibi, & s̄.eo.uer.xxviij.

Exhæredationis forma ponitur in Speculo, de instru. edi.§.xiij.uer.si autem.

Exhæredatus si sit filius, an possit pater ab eo dare tutorē, uel curatorem, uel aliquod onus imponere. in Sp.de feud.§.ij.uer.septimo quæritur.

Exhæredatus a patre homine meo, an remaneat homo meus.in Sp.ubi.s̄.

Exheredatus an excludat substitutum. Cy.& Bal.in l.j C.de conditio.inser.

Exhæredato pōt relinqui quoquo relicti titulo. Bald. in aut.ex causa.iij.opp.C.de lib.præte.

40 Exhæredatus habetur pro mortuo gl.& Ang.in authen.de hæredi.& Fal.§.exhæredatos.l. j. §. si pater.el.j.& ibi Bar.ff.de coniūg.cum eman.lib. Bal. in l.liberti.j.col.C.de ope.lib.per l.j.§.fi. ff. de bo. pos.contra tab.& Bal.in l.j.C.si in frau.patro.& in aut.hoc amplius.pen.col.C.de fideic.

Exhæredatus non dicitur suus. sic Barto.in l.j.§. sciendum.de suis,& legi.

Exhæredatio tollit suitatem.

Exhæredatus sub conditione, non dicitur institutus sub contraria conditione. Bald.in l. secunda. C. de condi.inser.

Exhæredatio fieri potest per patrem, etiam non expresso loco, & tempore commissæ ingratitudinis ꝑ filium. Ale.consi.ccij.ij.parte.& in auth. non licet. C.de lib.præter.

† Exhæredatio licet possit fieri per patrem, non expresso loco, & tempore ingratitudinis commissæ, tamen hæres, quando uoluerit probare causam ingratitudinis esse ueram, debebit designare locum, & tempus, quibus fuit commissa illa ingratitudo. Ita dicit Bal.in con.cxcix. secundum ordinē meū, incip.proponitur quod Luciarellus in suo testamento.in quinto uolumi.quem sequitur Ale.in authen. non licet.C.de libe.præte.in iij.col.uer.item fallit. Et similiter sequitur Iacobi. de sancto Georgio ibi in ij.co.uer. sed an,& quando.& etiam sequitur do. Ias.ibi,ad fi.

Exhæredatus bona mēte quis dicitur. Bal. in aut. hoc amplius.ul.col.C.de fideic. ubi etiam dicit ꝙ

Exhæredatus bona mente præfertur extraneis, hærede priuato propter non impletam uoluntatem defuncti.Bal.ibidem.

Exhæredatus rupto testamento non pōt uenire ab intestato ad successionem, si probetur ingratus. Ang. in aut.de nup.§.ingratitudinem.col.iiij.

Exhæredato an detur querela. Bal.in authen.ex causa.x.col.de liber.præte.& infra uersi. Querela.per discursum.

Exhæredatus quare non admittatur ad hæreditatem ablatam hæredi priuato, quia non impleuit uoluntatem defuncti.gl.Bar.& Bal.in auth.hoc amplius. C.de fideic.

Adde hic uersus continemtes causas exhæredationis.

Versus.

Bis septem causis exhæres filius est:
Si patrem feriat, uel maledicat ei:
Carcere detrusum si negligat, ac furiosum
Criminis accuset, aut paret insidias:
Si dederit grauia sibi damna, nec hoste redemit:
Testari prohibet, aut det arena locum:
Si prauos sequitur, uel amet genitoris amicam:
Non orthodoxus, quia quando coit.

Hos uersus posuit Chalsa. tit. des succesions. §. ij. Alios posuit Io.de Platea in §. j. de exhæredat. liber.Insti.rusticos,& incompositos.

Bis septem causis filius potest exhæredari,
Parentes feriat, uel uerbum si graue dicat:
Crimen accuset eos, ueneno si potat illos:
Detulit in eos furientes, negligat illos:
Non fideiussit pro patre, uel hoste redemit:
Testari prohibet patrem, uel arena se miscet:
Non orthodoxus uel filiæ luxurientur.

Exhibitio instrumentorum an peti possit in l.in hac.§.interdum.ff.ad exhiben.

Exhibere, est in publicum ostendere, uidendi, & tangendi potestatem facere, & extra suam potestatem habere.l.j.§.ait prætor.de lib.ho.exhi.in Sp.de dispu.& alleg.§.iiij. uer. in summa.

Exhibere nolens fisco instrumenta, præsumitur furatus esse.J.uer.Fiscus.el.j.uer.xxj.& xxiij.

Exhibitio ad recognoscendum, etiā in criminalib. locum habet.l.ij.& ibi Bar.C. ad exhiben l. si exiliū. de publ.gl.in c.cum causam.de testib.

Exhiberi debet res, uel persona, testib. cognoscenda. Bar.in l.j & ibi Ale.ff.si ex noxa.causa aga.& in l.ij. C.ad exhibend.& in l.iij.§.j.& ibi Alex.ff.de testi. & in l.si cum exhibuissent.§. an autem. de publica. Item gl.in c.cum causam.de testib.

Exhiberi res debet reo, ut deliberet an succedat, uel contendat. Bartol.in l.prima.in princip.ff.de eden. ij.colu.

Exhiberi cum petitur, summaria cognitio sufficit Sp. de off.om.iudi.§.viij.uer.ij.

Exhibitionis actio, & rei uendicatio, an concurrant in eodem libello.in Sp. de actione seu petitione.§. ij.uer.& no.& J e.uer.xx.

Exhibitio quando fieri debeat eodem. §. uersicul. sed nunquid.

Exhi-

Exhibitoriorũ iudiciorum materiam uide in Sp.de di lat §.j.circa principium.

10 Exhibitio instrumentnrum quando fiat,quibus, & a quib.in Sp.de instr.edit.§.v.& vj.& ǯ. uersi.Editio.per discursum.

Exhibens ultimam uoluntatem in iudicio, debet ante litis contestationem eligere an uelit ea uti ut testamento, uel aliter, nec potest uariare.in Sp.co.tit.§. xij.uer.no.

Exhibere condemnatus an appellet.Item

Exhibitionis iudicium non patitur moram.in Spe. de appel.§.ij.uer.sed nunquid in actione.

Exhiberi debet scriptura ei, qui in ea habet interesse, alias contra non exhibentem iuratur in litem.Ale. consi.cxcvj.secunda parte.

Exhibitio testamenti potest peti a notario per eum, qui dubitat, an sibi sit in eo aliquid relictum,ut certioretur si tamen iuret de calumnia:nec potest notarius dicere quòd recolligat illud in formam. Pa. de Castr.& Alexand.in l.prima.C.quemadmo. testa.aperi.

Exhibitio reorum,etiam inuitorũ,quinque uel sex casibus fieri potest: regulariter uero non põt sine iudicis præcepto.in Sp.de acc.§.j.uer.is igitur.& seq.

Exhibitio testamenti cum petitur officio iudicis,an requiratur libellus.in Sp.de lib.concep.§.x.uer.sed si petitur. Et quod petatur officio iudicis, est tex.in l. j.C.quemad.test.aper.

Exhibitionis actio an requirat libellum.e.§.uer.quid de actione.

Exhibitio rei petitur si peto rem mihi exhiberi, & exhibitam uendico.in Specul.de his, quæ me. causa fi.in prin.in tit.de proprietate.§.j.uersicu.aliæ sunt reales.& ǯ.e.uer.viij.& in tit de rest. in integ. §. j. uer.sed nunquid.quod cumulantur eodem libello. & ǯ.e.uer.viij.

20 Exhibitionis materiam tam quo ad personas,quã quo ad res,uide in Sp.de iud.§.v.per totum.

Exhibitæ rei petitio qualiter fiat.Item

Exhibitio testamenti per interdictum de tabulis exhibendis quomodo petatur.Item

Exhibitio instrumenti,uel rationum,qualiter petatur in Spe.de instru.edi.per totum.& supra uer.Exitio per discursum.

Exhibitio testamenti,uel codicillorum,qualiter petatur ab eo,cuius interest.in Sp. de testa. §. secundo. in fi.& omnino per Pau.& Ale.in l.j.C.quemadm. test.aperi.

Exhibitionis materiam supple.ǯ.uer.Editio.& uersic. Actio ad exhibendum.& ff. & C.ad exhib.per totum.

Exilium ut deputetur, qualiter fiat relatio. in Specul.de relegatio.§.iiij.uersicul.cæterum.

† Adde quod exilii sunt tres species, secundum gl. in extrauag. Io. xxij. de priuileg. Prima cum a certis locis excluditur ut non moretur in eis. Secunda, ut liceat exuli in certo habitare. Tertia,ut exul habeat habitare in loco omnium consuetudine carẽte,ut puta insula.l.exilium.ff.de interd. & relegat. & l.relegatorum.§.item Imperator. & dicitur Græce ...

Exilium interrumpit præscriptionem.Bal.in tit.de pace Const.§. imperialis.uer.eam semper.& ǯ. Expulsio.uer.xxiiij.

Exilium dicitur casus fortuitus, si procedit ex partialitatib.ǯ.uerb.Partialitatis.uer.fi.

Exilium ponitur pro deportatione, & pro religione. l.ij.ubi no.de pu.iud.Alexan.in l.ij. in prin. si quis caut.

Exilium est duplex,scilicet uirtutis amore, & propter delictum.Bald. in authen. habita . C. ne filius pro patre.

Exilij materiam supple supra uer.Bannum.& ǯ. Exul. per discursum.

Exilij pœna est maior pœna pecuniaria : quia olim expilator improbior fure puniebatur exilio.l.j.§.j.de effra. Fur uero in pœna pecuniaria, duplo scilicet & quadruplo.Inst.de fur.& ǯ. Fur.el.j. uersi.xlviij. Improbior ergo fuit grauiori pœna punitus,quam fur,alias lex fuisset iniqua.

Exigere quomodo ponatur.Bal.in l.falsus.C.de fur.& ǯ. uerbo Procurator ad negotia. uer.xxviij.& uerb.Promittere.uer.lxxxix.

Exigere, quandoq; est recipere a sponte soluente. l. si cum dotẽ.§.si post.& ibi Io.de Im.so.ma. & p Bar. in l.j.ul.col.C.de sen.Ale.in l.hoc iure.de sol.

Exigere dotem non dicitur mulier cedens alteri actionem de dote. Bar. in repetitione auth. hoc locum. C.si secund.nup.mul.Ale.in l.amplius. rem ra. ha. in uer.si uero.

Exigens usuras pro alio tenetur ad restitutionem infr. uerbo Vsura.uer.lxxiiij.

† Exigere aliquid an liceat pro receptione in ecclesia,uel a nouo canonico, uel a nouitijs, etiam monialib.uel simil ib.Vide Fel. in c.cum M. Ferra. xi. col.ad fi.in uer.generalitatem de const.]

Exigere est ab inuito extorquere,nisi in casib. per gl. ord.in l.soluendo.ff.de nego.gest.gl.& Car. in cle. fi.de censi.

Exiguum quid dicatur.gl.xij.q.ij.terrulas. xvij.q.iiij.quicunque.

Eximens aliquem de manibus officialium, uel familiæ, tenetur creditoribus ad id, ad quod tenebatur exemptus.l.quoties.C.de exac. tribu.lib.x.Adde per Bald.in l. prima. C. de oper. lib. Quod uerum, nisi captus fuerit iniuste: quia tunc eximẽs non tenetur ad interesse.l.edictum. & ibi Barto.ff.ne quis eum,qui in ius uoc. est, ui exi. ubi Barto.in §.item si quis.in l.sed eximendi. e.tit. sed ad pœnã sic . ibidem ubi uide omnino per Ale.

† quod nec ad pœnam tenetur,contra Ang. † Et per Iaso.May.Inst.de actio.§.pœnales.colu.secunda cũ plurib. seq.]

Eximens captum non legitime, non tenetur. l. prima. in prin.& ibi Ale.ff.ne quis eum,qui in ius uoc.est, ui exi.

Eximens captum si fiat non soluendo,potest agere cre

ditor contra debitorem principalem ad debitum. etiam præscriptum post.

Eximens si non fuit negligens in petendo post exemptionem ante præscriptionem prius captam. Ale. in l.fi.in prin.ff de eo, per quem fac. er. & Paul. de Cast.in d.l.§ fi.in fi.

Eximens confessum crimen, condemnatum, uel condemnandum, incidit in crimẽ lesæ maiestatis. l. cuicunque.& ibi.Bart.no. ff.ad leg. Iul. ma. ubi etiam quod eximens non condemnatum, uel confessum, tenetur pęna mortis in casu legis finalis. de mal. & mathe. Adde Bel. in l. addictos. de episcopa.audi.

† Et per domi.Iaso. May.loco allegato,not. iiij. cum seq.]

Eximens citatum a delegato non incurrit pœnam edicti positi in titu.ff.ne quis eum,qui in ius uo. per l. iij.§.si quis.eo.tit.nisi sit delegatus principis.Bald. in rub.de offi.deleg.prima.colum.Sed Paul. de Ca. contra in l.prima.ff.ne quis eum.& Alexan. in rub. ff.de officio eius.& in l.prima.in fi. ne quis eũ. post Pa.de Cast.ibi.

Eximere,& eripere differunt: quia primũ generalius est l.sed eximendi.& ibi doc.ff.ne quis eum.

Eximens debitorem fisci tenetur ad interesse, quanti iurauerit procurator fisci.Alexand.in l.sed eximendi.§.in eum.ff.ne quis eum,qui in ius.& Bal.contra gl.in l.quoties.C.de exa.tribut. lib.x.

Eximens priuilegiatum:qui capi non potuit,non tenetur:sed

10 Eximens tutum exemptione in soluendo tenetur. Bar.in dicta l.sed eximendi. §. item si quis.ff.ne qs eum,qui in ius uoc.est,ui exi.

Eximens illum,qui non erat citandus, ut quia erat dubium an esset de iurisdictione citantis, nõ tenetur, Ale.in l.j.& seq.ff.ne quis eum.

Eximens rite captum tenetur, etiam si uelit probare quod captus non erat debitor eius, qui fecit eum capi. Alexan.in l. sed eximendi. §. item si quis. ff. ne quis eum.

† Eximens debitorem recte captum de manibus familiæ,tenetur creditori ab soluendum debitum,tanquam si pro eo fideiussisset. Textus est no.in l. quoties.C.de exact.tribu.lib. x. & ibi doct. quod amplia ut per Hippoly.de Marsi.sing.clvij.incip. in iure clarum est. ✠

Eximens aliquem a iudicio quomodo puniatur. in tit. ff.ne quis eum,qui in ius uo.est,ui exi.

Eximens carceratum de carcere tenetur lege Iulia maiestatis.l.iij.ad legẽ Iul.maie. Bal.in l. addictos.C. de epis.aud.

Eximens ut teneatur,qualiter fiant articuli.Bar. in l.si per alium.§.docere.ff.ne quis eum, qui in ius uoc. est,ui exi.

Eximere quis dicatur.in d.l.j. & ibi doc.ff.ne quis eũ, qui in ius uoc.est,ui exi.& tenetur etiam qui per alium eximit.l.si per alium eo tit.

Exire de manibus dicitur res, non per locutionem,sed per dominij translationem ex cõtractu Bar.in l.manumissiões.in fi.ff. de iust. & iur. & ibi per Alex.

Exititij possunt cedere iura sua alteri, nisi ei sit interdicta alienatio.l.de pollicitationibus.ff.de polli.Bal.in l.per diuersas. C. mãdati.Io. de Pra.in l.seruum quoq;. §. si quis rem.ff.de procur.Sed Bal.in l.ij.C.ne fiscus,uel Respublica.dicit contrarium,uidelicet quod socius in domino castri expulsus per socium de castro, non potest ius suum cedere alteri,puta ciuitati,uel domino. & infra

Exititij possunt facere statuta inter se. Bal.in l.j. C. de cad.tol.& Barto.in l.si quis a filio. de legat primo. Bald.in l.ij.quemadmodum testa. aperi. & Bald.& Flo.in l.testatrix.§.fin. ff.si serui.uen.Lud.Pon.in l. j.v.colum.ff.quod quisq; iuris.& infra uer. Vniuersitas.uer.liiij.& plene per Alex.in l. omnes populi.

† iij.col. † Et per Fel.in c.cum omnes.xv.col. in medio de const.]

Exititij possunt creare syndicum ad compromittendum cum regentibus.per Bar.in l.si hæres.§. uitijs. de leg.primo.Item per Bart.in l. si quis a filio. in fi. eod.tit.

Exititij an sint uocandi, quando ciuitas facit statuta. Bar.& Ale.in l.omnes populi.de iusti.& iure.

Exititij an desinant esse ciues.s̃.uer.Bannitus. j.

Exititij non possunt subiugare alteri ciuitatem. doct. Bar.& Ang.in l.si quis a pupillo.§.fi.de le. j. Bald. & Flo.in d.l.testatrix.§.fi.si serui.uen.& s̃.e.uer.ij. & j̃.Vniuersitas.& j̃. eod. uer. antep.

Exititij citati non tenentur comparere.Bar.in l.fin.iij. col.& ibi Alexan.de restit. in integ. Bald. & Alex. in l.ij.§.ij.si quis cau.& ibi Angel. in §. quod diximus.& in sua quæstione,Bononiensis,&c.iij.& iiij. q.& Ioan.de Imol.in l.recusare. §. si quis. ad Trebel.& Ale.in l.fi.de resti.in integ.& Bald.in tit. de pace constan.§.sententiæ.ubi dicit quod citatio arctat eos,si potuerint comparere per procuratorem secus si nullus procurator audebat interim uenire.

† & supra Processus. † Et per Fel.in c.accedens. lo. ij.ut lite non contesta.]

Exititij an possint compromittere.Bald. quod non,in consil.ciuitas Aretina,&c.& per Bar. in l. si quis a filio.§.primo.de leg primo. ubi aliter loquitur. & supra eo.uer.iij.& Bald. in tit. de pace Constan.§. sententiæ quoque.

Exititij restituti ad gratiam, an intelligantur restituti etiam aduersus sententias latas contra eos. Bald. in d.§.sententiæ quoque.

Exititij terrarum habentur pro residentibus. Io. An. in c.j.de cleri.residen.& Bal.in consi.ciuitas Aretina fuit inuasa,&c.

10 Exititij non habẽtur pro deportatis. Bar.in prima const.Digestorum in fine.

Exititij per uim expulsi de ciuitate non liberantur a creditoribus suis,etiam si per uim sunt compulsi soluere in communi.Bal.in l. si te. C. de iure delib. & s̃.uer.Bannitus.

Exititij non faciunt statuta,uel consuetudinẽ nec possunt testari secundum consuetudinem eorum.Bald. in l.ij.C.quemad.test.aperi.

Exititij

Exititij restituti quæ bona recuperent infra. uer. Restitutus uer. xiij.

Exititij non faciunt uniuersitatem, nec possunt subiugare alteri ciuitatem. Bal. in Mar. uer. Vniuersitas. uer. vj. & ꝭ. eo. uer. vj.

Exititij iustè expulsi possunt urgeri a nouis statutis contra eos factis per intrinsecos: alias secus, secundum Bal. in d. l. j. C. de monopol.

Exititij confinati iniuste possunt spernere confinationem, & comparere coram superiore iusto. Bal. in d. l. j. de monopol.

Exitus acta probat. do. Barth. soci. in cons. xlvj. incip. cum in præsenti. uer. præterea. circa fi. in j. parte.] ✠ l aut facta. §. Euentus. ff. de pœ. l. rem non nouam. §. fin. C. de iudi. Ioa. Cro. co. 138. nu. 6. Aym. Crau. co. vj. nu. 30. co. xviij. nu. iiij. Ae. Mari. Manolef.

Exorbitantia sunt stricti iuris, nisi pœnæ in delictis. Bald. in l. non fine. C. de bon. quæ lib.

Exorbitantium materiam uide. ꝭ. uer. Extensio. & uerbo statutum extendere per discursum.

Exorcista dicitur defensor, & de eius officio uide in Specu. de his, qui ali. no. in iudi. interue. Vide text. xxj. dist. clericos. uer. Exorcista. Item dicitur incantator. le. prima. §. medicus. ff. de uar. cogni.

Exorcisare id est, adiurare. xxj. di. §. j. xxiij. distinc. §. exorcista.

Expectatiua concessa ad certum tempus, si prorogetur in aliud certum longius tempus, an dicatur eadem, uel noua. Paul. de Cast. consi. cxiiij.

Expectatiua tribuit ius nouum. in cle. auditor. per car. in prin. de rescriptis. contrarium tenet in cle. ij. iij. q. de offi. ordi.

† Expectatiuis gratiis licet papa præiudicet quo ad beneficium uacans, de quo ipse prouidet. gratia tamen non perimitur imo in alijs beneficijs prædictis expectantibus reseruatur, & firma manet. Per dictam tamen prouisionem papalem electis præsentatis minime præiudicatur. Ita do. de Rota dec. ccxliiij. in nouis. de quo per Io. de Lig. in c. relatū. de præbendis.

Expectatiua concessa uni sub conditione, si alter non acceptauerit, expirat per acceptationē primi. Bal. in l si legata. C. de legatis.

Expectari quantum debet absens. in Sp. de expē. §. fi. uer. tu autem.

Expectatiuam habens non dicitur beneficiatus. ꝭ. uerbo Canonicus. uer. xxvij.

Expectatiuam canonicatus habens est suspectus canonicis in conuersando. Barto. & Ang. in l. j. ff. ubi pu. edu. deb.

Expectatiuarum plurib. concessarum terminus quando currat. Ol. in consi. 136. & seq.

Expectatiua primi uacaturi intelligitur, scilicet per mortem, non per renuntiationem. Bal. & Imo. in l. filiæ. so. ma. Vnde

Expectatiuæ materiam supple ꝭ. uer. Beneficiū. & uer. Clericus beneficiatus. per discursum.

10 Expectatiua ad uacaturam conceditur per papam solum, non per legatum. Card. in clem. fina. ultim. colum. de rescriptis. & infra. Legatus. & in clemen. ij. iij. q. de offic. ordin. in c. ij. & ibi Dominicus, de præbend. in vj.

Expectantes omnes habent unicum mensem acceptandum, non quilibet unum. Car. in cl. j. §. j. vj. q. de conces. præbend.

Expectatiua ad præbendam, & dignitatem primo uacaturam, non expirat, si uacat præbenda tantum, & habens eam nolit eam acceptare sine dignitate. Car. in cle. fi. xviij. q. de præb.

Expectatiuam habens non potest acceptare post tempus. Car. in cle. fi. q. xix.

Expectans si accepit præbendam, non potest postea uariare archidiaconatum cum præbenda. Car. ubi. supra q. xxiij.

Expectatiuam habenti potest prouideri de præbenda habente annexum diaconatum, uel subdiaconatū. ꝭ. præbenda. uer. lv.

Expectatiua præbendæ uacaturæ non potest concedi. ꝭ. Præbenda. uer. lvj.

Expectatiuæ impetratio de incompatibili non facit uacare primum curatum. supra. Beneficium. uersic. cxiij.

Expectans potest intra mensem acceptare, licet executor nolit prouidere sibi. ordinarius non potest acceptatum etiam non collatum conferre post mensem. Rota sing. in deci. xx. & Car. in cle. j. §. j. vij. q. de conces. præb.

Expectans pōt acceptare beneficium post mensem adhuc uacans. gl. & Car. in d. §. j. viij. q.

20 Expectans non potest acceptare incertum, id est, beneficium primæ uacaturæ. Card. in cle. j. §. j. post glo. de conces. præb.

Expectans qualiter, & quando acceptare dicatur beneficium uacans. not. in d. cle. uer. quem etiam, & quomodo uacaturum. Archi. in capi. ne captandæ. eod. titu. lib. vj.

Expectans petens beneficium sibi conferri, non dicitur ambitiosus. Car. in d. cle. j. §. quinetiam. de conces. præbend.

Expectans an acceptet, præsente, uel absente executore: & quid utroque casu. gl. & Car. ubi. ꝭ.

Expectans uidetur acceptasse collationem factā procuratori suo. gloss. & Card. ibi. ij. q. Et an possit esse laicus procurator ad acceptandum beneficium ibi. quæstio. iij.

Expectatiuæ forma ponitur per gloss. in cle. j. §. fin. de conces. præb.

Expectatiuam habenti non præiudicat quis, si renuntiat beneficium in fraudem: quia non cogitur illud acceptare, cum possit acceptare illud melius uacaturū p̄ mortē. Bal. & Io. de Im. in l. filiæ. meę. ff. so. ma.

Expectatiua beneficij cum cura, uel sine, an extendatur ad præbendam ecclesiæ cathedralis. infra. Præbenda. uer. xxv.

Expectatiuam habentium parem tempore præfertur prior præsentans executori literas. Rota in de. ciij. si unus. in nouis.

Expectatiuæ non pereunt, si papa prouidet alteri de beneficio. per Rota. in decisio. ccxlviij. licet de more.

30 Expectatiua ualet, etiam si non contineat modum uacationis, & habet locum, quomodocunque uacet ŝ. Beneficium. uer. lxxxvj.

Expeditio fit facilius per unum, quam per plures. l. si plures. §. quamuis. & ibi glos. & Barto. ff. de admi. tut.

Expediri prius debet quod grauius est. c. j. & ibi Car. de sepul.

Expellens possessorem per uim, perdit ius suũ. gl & doc. in l. j. C. uti possi. in l. si quis in tantam. C. unde ui. & ĵ.

Expellens an possit uti iure expulsi. glo. no. in l. j. ff. de superfi. l. indebiti. §. fi. & ibi Bart. quod sic. ff. de cõdi. ind. ubi dicit in fine, quod

Expellens emphyteutam non potest conueniri, donec durat ius emphyteutæ: ut ibi per Bar. quem plenius uide. in l. j. ff. de exe. rei iud. & in l. fi. in fin. C. de cõdi. sine causa. Cyn. & Bal. in c. cum seruum. de seru. fug. & Bal. in addi. Sp. de loca. uer. si emphyteuta cecidit. Flor. in l. loci. §. competit. ff. si ser. uen. & Ale. de Vinc. in c. potuit. x. col. de loca. & Ale. de Imol. in d. §. fin. ubi etiam Paulus. de Castro. sed ibi Bald. tenet contra.

Expellens tenetur de interitu, & de fructibus. l. si possessione. & ibi Bar. C. unde ui.

Expellens colonum uidetur expellere dominum, pro quo possidet. Bartol. in l. si quis in tantam. ad fi. C. unde ui.

Expellens usufructuarium, non uidetur expellere dominum. glo. & Bartol. in d. l. si quis in tantam. ad fi. C. unde ui. & potest conueniri solum, ab expulso, non a domino, nisi &. dominum expellat. Barto. ibidem.

Expellens dominum non uidetur expellere colonum, uel usufructuarium Barto. in d. l. si quis in tantam. C. unde ui.

Expellens me per uim, clam, uel precario, non potest expelli a me ex interuallo, sed potest inquietari, & turbari: nec potest contra me uincere interdicto uti possidetis, quia possidet, ui, clam, uel precario a me Bar. in l. j. iij. col. C. uti possi.

Expellens emphyteutam, uel liuellarium de re conducta. an possit conueniri a domino directo ad recuperationem utilis dominij. glo. singularis in d. l. j. ff. de superfic. & ibi Bar. in d. l. indebiti. §. fi. de condictio. inde. Barth. Cep. in c. j. xxv. differentia. de cog. feu. in usib. feud.

10 Expellens usufructuarium si conueniatur a proprietario, non potest se tueri, si uelit solue. domino, quicquid soluebat usufructuarius, sed secus est in emphyteuta gl. & Pa. de Ca. in d. l. indebiti. §. fi. & Bar. Cep. in d. c. j. de cogn. feu.

Expellens, si statim repellatur, an perdat ius suũ. Bald. in l. qui possessorem, de ui, & ui, arma.

Expellens de iurisdictione, an acquirat sibi eam, si ea pro se utatur. Barto. in l. sequitur. §. si uiam. in fi. ff. de usucapi.

Expellens suum expulsorem an incidat in pœnam. in. l. j. §. qui a me. & gloss. & Barto. in l. idem est. §. cum igitur. de ui, & ui ar. quod sic, si ex interuallo repellat, non si incontinenti. & tenet gloss. Bart. & doct. in l. j. C. unde ui. & quod per. Barto. in l. j. §. hoc interdicto. ff. de iti. actuque pri. & in Sp. de actore. uer si. item quod uult.

Expellens patrem de possessione, an incidat in constitutionem. l si quis in tantam. C. unde ui. gloss. Bald. & doctor. ibi.

Expellens missum ex primo decreto, non incidit in penam. d. l. si quis in tantam. Bal. in addi. Sp. de pri. & sec. dec. uer. si quis mittitur.

Expellens feudatarium incidit in pœnam. dicta lege si quis in tantam. Baldus in l. penultima. C. si a non competen. iudic.

Expellens missum in possessionem ex instrumento cõfessionato, tenetur interdicto unde ui. Bald. in l cõsentaneum octaua columna. C. quomodo, & quando iudex.

Expellens si timet ne expulsus reuertatur ad possessionem, imploret officium iudicis, ut defendat eum in possessione. Bal. in l. si seruus. C. quod cum eo.

Expellens non præscribit. gl. Bar. & Bal. in l. iij C. quod metus causa.

20 Expulsio potest probari, etiam per instrumentũ publicum. Bal. in add. Sp. de pet. & pol. uer. fi. & ibi Sp. uer. postremo nota.

Expulsio famuli quomodo probetur. not. in l. j. ff. de diuortijs.

Expulsio de ciuitate, non dicitur deportatio. Bar. in d. j. consti. Dig §. fi. in fi.

Expulsi de ciuitate non tenentur comparere ad locũ, de quo sunt expulsi, uigore citationis: unde processus, uel sententia contra eos non ualet. Bar. in l. fin. 3. col. ff. de in integ. rest.

Expulsio an interrumpat præscriptionem. Barto. in l. qui possessionem. in princ. ff. de ui, & ui ar. & supra exilium. uersi. ij.

Expulsus repellens an incidat in pœnam. ŝ. uer. Expellens. uersic. x ij.

Expulsus repellens ex interuallo an agat condictionē ex. l. si quis in tantam. per Bar. post gl. in l. qui possessionem de ui. & ui ar. & Bald. in Marga. uersicu. Expulsi. uersicu. j.

Expulsus agens uti possidetis, non obtinet, si possideat ui, clam, uel precario ab aduersario. Barto. in l. j. C. uti possid.

Expulsus a simplici detentatione nõ habet interdictũ unde ui. ŝ. uer. Detentator. uer. ij.

Expulsores dicuntur etiam qui non admittunt uenientem, si ipsi a principio possident, alias nõ. Car. post gl. in cle. j. a 4. q. de fo. comp.

Expulsores episcopi possunt trahi etiam ultra duas dietas. cle. j. & ibi Car. x. q. & xij de fo, comp.

† Expel-

† Expellens alium de beneficio pecunia, an sit deponendus, & quid si expulsus legitimum titulum non habeat: uide Fel. in c. qui alium. de simo.]

30 Expulsores episcopi conuenti ab episcopo proprio expulso extra diœcesim, non possunt conqueri de processu coram diœcesano. Car. in d. cle. §. uolumus. q. xij.

Expulsus si ex interuallo, uel incontinenti repellat suum expulsorem, an perdat ius suum. Bar. in l. q possessionem. de ui, & ui arma. & an perdat beneficiū. l. si quis in tantam. C. unde ui. Bal. ibidem. Et an perdat ius accusandi criminaliter. Barto. ibidem. Item an perdat interdictum, quod habebat pro rebus annexis rei, de qua fuit expulsus. Barto. ibi. & infra eo. uersicu. 34.

Expulsus non potest agere contra tertium possessorem, inuito expulsore. lege cum a te. ff. de ui & ui armata.

Expulsus licet statim rucuperet possessionem suā non tamen perdit beneficium. l. si quis in tantam. Bal. singulariter in l. licet. C. de excep. & Bar. in l qui possessionem. de ui, & ui arm. & supra eodem uersiculo trigesimosecundo.

Expulsus de possessione debet ante omnia restitui in possessionem l. iij. de ui, & ui arma. Bal. in l. fin. iij. no. C. de iudic. & in l. si quis ad se fundum. ad legem Iuliam. de ui & infra uerbo Spoliatus. uer. primo. ubi plene.

Expulsus retinet possessionem, etiam si protestetur tēpore expulsionis. Innoc. in capitulo cum uenissent de restitut. in integr. & Bald in Marga. uersicul. expulsi. uersicu. fin.

Expulsus congregans gentem pro recuperanda possessione sua, perdit possessionem, si quam habet. Innocent. in capitu. olim. de restit. spolia. & Baldus ubi. supra uersic. si.

Expulsus de castro a collega domini an possit cedere ius suum alteri. ī. uer. Exititij. uer. j.

Expulsus si non potest probare possessionem tempore expulsionis, uel ingressus, debet intentare condictionem ex. l. si. C. unde ui. in qua sufficit probare q ante possedit, licet tunc non possederit. Bart. ibi. ij. col. Item debet probare se esse dominum, & ante possedisse. Bar. ibi pen. col.

✠ Expendens Numos pluris, quam sunt, pœna mulctādus non est. Aym. Cra. consil. vj. nume. 107. Aemul. Mar. Mano.

Expensæ in personam factæ causa studiorū quæ dicantur. Baldus in rubric. C. de uerborum significatione. & infra uersiculo. Legatum librorum. uersic. iij.

Expensæ nuntio, qui iuit pro suo negotio, & alieno, fieri debent pro rata, scilicet quatenus plus expēdit pro negotio alieno. glo. no. in c. cum pro causa. de procurato.

Expensæ in medicinis pro uxore ægra fieri debent a uiro. l. quod in uxorem. & ibi doc. & Bald. C. de negotijs gestis. nec repetuntur, ut ibi. sed secus in expensis funeris: ut ibidem, & infra eodem. Et est uerum, etiam si maritus sit protestatus de omnino repetendi. Bar. ibi. & infra uersi. Maritus conuenitur. uer. xviij. & 39.

Expensæ factæ per alium pro alio, an & quando repetantur. gloss. ordin. in lege ex parte. §. primo. ff. familiæ erciscundæ.

† Expensas quis faciet obsidibus, uide Felin. in capitulo. ex rescripto. in fine. uersicu. ultimo tangit. de iureiurando.]

Expensæ factæ pro studio filij per patrem præsumuntur donatæ, nec imputantur in parte eius, nisi constet patrem expendisse animo credendi. l. quæ pater. & ibi doc. post glo. ff fam. erci. & infra eo. uersi. 26. & Bart. in tractatu de duob. fra. & Fran. Porcel. in eodem tractatu. ij. parte. j. q. & per Bart. in l. Nesennius. de nego. gest. & in l. j §. nec castrense. de castr. pec. uel de col. bonorum. Bald. tenet simpliciter non computari, in auth. ex testamento. x. coll. Item Bal. in l. pactum. xj. q. eo. ti. dicit computari, quando sine iuramento uiuo patre filius renuntiat successioni. quia tunc expensas computat in legitimā. Vide ibi Pa. de Ca. & per Bal. & Pau. de Ca. in aut. † quod locum. eo. ti. † Et per Io. An. in prob. in v. co. j. uo. & Pa. de Ca. consi. xij ubi tenet non computari. & subdit quod

Expensæ factæ a patre pro studio, uel nuptijs unius filij, uel filiæ unius filiorum, non imputantur ei: sed nec uidentur totidem de communi permissæ pro studio, uel nuptijs alterius post mortem suam. Paulus de Castro. consilio. cij. & infra eodem uersi. xlij. & xliij.

Expensarum quantitas factarum in aliquo actu probatur iuramento expedentis. glo. Bartol. Baldus & docto. in l. fin. §. in computatione. C. de iure deli. & in auth. contra qui. C. de no. nu. pe. Quod uerum, si modicę sunt, non aliter: ut ibi, & Flo. in l. quoniam. in fi. ff. de usufruc. Item uerum, maxime in his, quæ ueniunt reficiendæ ratione primi decreti. Baldus in Marga. uersicu. Sententia. in fin. & in eodem. uersi. lxiiij. & sequen.

Expensæ pro alimentis factæ compensantur cum operis, & nō repetuntur, nisi factæ sint prorsus inutili, qui nullas operas præstitit. l. in rebus. §. possunt. ff. commodati.

Expensæ funeris uxori fieri debent pro rata omnium bonorum tā dotalium, quam paraphernalium. Bar. & Ioan. de Imol. in l. si filia. in fi. solu. matr. unde de dote sepelitur: ut ibi. & per Bal. in auth. licet. C. de iure dotium. Item pro rata lucri dotis. l. si pro rata & ibi doct. ff. de relig. & sump. fun. l. Neratius. e. tit. & gl. in l. j. ff. de eden.

10 Expensæ funeris prælati an fiant de bonis ecclesiæ, uel de patrimonio suo, si quod habet. Pet. de Peru. in tractatu quartæ parochialis. xiij. ca. ubi plene. & ī. uer. Episcopus.

Expensæ funeris quæ dicantur. Petr. de Perusio in dicto tractatu. ult. quæst.

† Expensæ funeris deducuntur de hæreditate anteq credita, etiam si pro eis sint pignora. l. impensa. ff. de relig.

de relig.& sic alijs creditis præferuntur.ut ibi.& gl. in l.priuilegia.ff.de priuileg.credi. & ĩ.uer.Funus. uer.iij.& l.fi.§ in computatione.& ibi Ale.C. de iure deli.& infra.eo.uer.xxxj.

† Adde idem esse in expensa facta in infirmitate defuncti.tex.notabi.in l.ij.C.de peti.hær.& ibi Bald. & similem tex.in l.legatum.C.de relig.& sum.fun. Et idem dic in informatione testamenti, secundum Bar.in l.non ignorat.C.de fruct.& lit.exp.Anto.de But.in c.j.de proba.

Expensæ factæ bestijs depræhensis in damno dato ad quem spectent.per Flo.in §.magistratus.50.colum. ad legem Aqui.

Expensæ in medicinis pro offenso factæ, sunt per offensorem offenso reficiendæ.l.antepe.ff. si quadru. pau.feci dica,& l.fi.de his,qui deiec. uel effu. Quod uerum est,nisi sint factæ incantatoribus,& herbularijs:per l.j.§.medicos.de uar.& extraor. cognit.secundum Barth.Cep.in rubrica de uerbo.signifi.xx. columna. Item uerum, etiam pace facta, remissa iniuria.in Specul.de accu. uersi. quid si uulneratus. ubi uide.

Expensæ operarijs per conductorem an debeant.Bar. in l.si non sortem.§.libertus.pe.col. de cond.inde. & l.quoniam.per Pe.de Sun.C.de testi.& ĩ.uersic. Operarius.uer.viij.& ix.

Expensæ in persona curanda ab infirmitate,&

Expensæ funeris parificantur.Bald.in l.in restituenda. C.de peti.hære.& Alex.in l.fi.§. in computatione. C.de iure deli.

Expensæ officiali misso ad aliquem locum an debeant Alex.consi.ccv.ij.parte.

Expensæ itineris debentur officialibus a potestate. Bar.in l.super creandis.C.de iure fisc.libr.x. Quod uerum de consuetudine,non de iure. Angel.in lege si non sortem.§.libertus.de condic.indeb. & infra. Potestas.

† Expensis cuius episcopi ueniant ad deponendum, uel degradandum aliquem: uide Feli.in capit. non potest.circa fin.de re iudi. uer. ad illud.quod isti episcopi.]

20 Expensæ famulo infirmo modice debentur,nõ magnæ.Bar.& doc.in l.si cum dotem.§.sinautem in sæuissimo.ff.soluto matrimonio. & infra eodem uersicu.xxxvij.

Expensa pro equo præstando liberto ut seruiat,ptinet ad patronum.l.operę. de ope.lib.

Expensæ causa pietatis factæ alicui quando dicantur. gl.in l.ex duobus.§.Titium.de neg.ge.uidelicet ex qualitate personarum,& sumptuũ:per.l. utrum.de don.inter uir.& uxo.

Expensæ circa personam, præsumuntur factæ animo donandi:ideo non repetuntur.& Bart. in l.si filius. C.de neg.gest.

Expensæ factæ per filium pro patre non præsumuntur animo donandi factæ,ideo repetuntur.l. si filius. & ibi Bart.contra glos.C.de nego.gest. Quod est uerum,nisi factæ sint circa personam, ut ibi per Bart. sed si soluit pro patre,uel eum defendit,repetit: ut ibidem.

✠ Expensæ a filio pro patre repetendi animo factæ, repetuntur.animus uero repetendi ex rationum libris probatur.l.si filius.C.de negoc. gest. l. Nesennius.ff.de neg.gest.Bar.in l.si paterno. C. de nego. gest.Dec.co ccccxliij nu.37.Ae.Mar.Man.

✠ Expensæ a patre factæ in curandis filijs ægris bona materna habentibus,repetendi animo factæ esse uidentur. Bar.in l.Nesennius.ff.de neg.ge. in l si paterno.C.e.Dec.co. DCXVj.numero quarto. Aemil. Mar. Mano.

Expensæ circa personam priuigni non repetuntur,nisi factæ fuerint animo repetendi.l. si patrono.& ibi Bart.C.de neg gest. Item

Expensas esse factas animo repetendi probatur ex pręambala protestatione.l.Nesennius.de nego. gestis. uel si factus est liber,in quo scriptæ sint & in codẽ factus est debitor, pro quo expensum est uidelicet: Talis debet mihi decem pro expensis quas feci pro eo.Item ex coniecturis inspecta qualitate personæ expendentis.& personæ,pro qua factæ,sunt.Bar.in l.si paterno.C.de neg.gest.Item ex qualitate expẽsarum l.Marcellus.& ibi Bar.ff. de dona. inter uir. & uxo.Vide gl.& Io.de Por.in l.domos.& in l.quid si nulla.de leg.j.

† Expensas monachus consequitur a monasterio, quando agitur contra abbatem.Glo.in. c. cum pastoris.ij.q.vij.

Expensæ in curatione serui,uel re aliena infirma, repeti possunt.l.si seruum.& ibi doc.de neg. gest.l.in rebus.§.fi.ff.commodati.Et quid si res erat inutilis gl.in d.l.si seruum.

Expensæ funeris repeti possunt, etiam facta prohibitione ne fiant.gl.& docto.& Bal.in l. fin.C.de neg. gest.& tex.in l.at si quis.§.Labeo.ff. de reli.& sumpti.fune.

Expensæ pro alimentis totius familiæ factæ uiuo patre per unum ex filijs,an mortuo patre repetantur Bald.in lege certum.penultima columna. C. familiæ erciscundæ. & Bar.in consilio. quidam habens tres filios,&c.

10 Expensæ alimentorum famulis fieri debent per dominos.l.in rebus.§.fi.ff.commodati.

Expensæ funeris deducuntur de hæreditate,& eam minunt.l.fi.§.in computatione.& ibi Bar.C.de iu.deli.& ibi doc.& Alex & ĩ.eo.uer.xij.

Expensæ funeris non sunt præsidium animæ, sed humanitatis officium.xiij.quæst.ij.non æstimemus. & c.animæ.& ideo non detrahuntur de legato centum librarum distribuendo pro anima testatoris.secundum dom.Petr.in tractatu quartæ episcopalis.cap. ix.in fine.

Expensæ factæ per debitorem in curando seruum,uel animal debitum,an repetantur a creditore. Barto. Angel.& Alexand.in l.seruum.§.Stichum. de uerbo.oblig.

Expensæ testibus fieri debent per producentem eos.l. alimentorum.l.quoniam.& ibi doct. C. de testib.l. eos.§.si quis.& ibi Bar. C.de appel. & Bal.in l.generaliter.

neraliter.§.his de præsentibus.de re.cre. q̃ expensæ factæ in mittendo pertinent ad mittẽtem. Quod uerum est, siue in causa ciuili, siue criminali.doc.in d.l.quoniam. Item uerum, si producantur testes de loco ad locum.doc. ibi.& Spec. de fal.§.j.uer.quid si alicui. Item uerum.etiam si reperiantur testes deposuisse pro utraque parte.glo. in c.statutum.de rescriptis.in vj.& doc.in d.l quoniam.uel super interrogatorijs partis aduersæ,contra quam producuntur, quæ non debet contribuere ad tales expensas. Ioa.Andr.in Specu.de teste.§. qualiter.uersi.testes autem.Item uerum,antequam testes recedant de loco.d.l.quoniam.ibi:uenturis.& ibi: producendi. Item uerum,quantum sufficiat: nam si superfit,debet restitui.docto.ubi.supra.& Ioan. And.in addit. per gl.in c.si qui testium.de testi.Item uerum,etiam pro operis amissis.Cyn.in d.l.quoniam.& Flo.in l. ex hac.ff.si quadru.pau.fe.di.& in l.testium. §.Gabino.de testi.Iaco.But.in c.si quando. C.eodem titulo. Item uerum secundum conditionem personarum. Vnde debet testi digno dari equus, non alias.glo.in l.idem ait.§.idem Labeo.ff. mandati.& gloss.x.quæst.secunda.episcopus.Bald. in d. l. quoniam.Barto.in l.seruus.in princi.de leg. j. & in l.j. de alim.& ciba.lega.& Bal.in l. etiam. C.mandati. Item cibi delicati, non grossi, secundum qualitatẽ personæ.glo.& Ab.in c.cum instantia. de censibus. Item uerum etiam procuratori proficiscenti extra ciuitatem pro domini negotijs, ut dentur alimenta,& equus,ut supra.Bald.in d.lege etiam.Item uerum. etiam tutori eunti pro negotijs pupilli. Nico. de Neapol.in lege.j.§.si pupillus.de tute.& ration. distrahen. ubi dicit conditionem personæ inspici, ut rusticus uadat pedester: sed si sit dignus homo uadat equester. Et debentur testibus etiam uecturæ equorum, etiam suorum, etiam locari non solitorum. Ioan. And.in d.addi.ad finem Item uerum,etiam si testes ab utraque parte producantur: quo casu debentur eis expensæ, & pinguiores. Bald.& Pet.de Su.in dicta.l.eos.§. si quid.de appella. Item uerum, etiam in loco ubi sunt producti testes, ut ibi peti possint, licet alias sit forus incompetens. gloss.in capitu. statutum.§.insuper. de rescriptis.& docto.& Petr.de Su. in l.hæres absens.§.primo.vj. colu.de iudic.Item uerum deductis his, quas domi fecissent.Innocent.in capitu.finem. de dolo,& contuma.& Bald.in Marga.uerbo Expensæ. uersiculo. iiij.& Barto.in l.cum,quem temere. de iudic.per.l. sed si hæreditas.§.j.ff. ad exhibend. Sed si plus expenderetur in productione testium, quàm esset ualor causæ, committi debet examinatio iudici, sub quo testes degunt.Bar.in l.mediterraneæ. C.de an. & trib.lib.x.Vide ad prædicta in Spe. de teste. §.j. uer.item opponitur.in fin.

Expensæ iudici debentur, qui uadit ad examinandos testes extra ciuitatem, quando uenire non compellũtur.gl.in c.2.de iud. in vj.

Expensis proprijs nemo cogitur militare.l. nauiculariorum.C.de naui.lib.xj.c.cũ ex officij. de præscri. facit.l.suo uictu.in fi.de ope.lib.

Expensæ pro medicinis debentur modicæ tantum officialibus, uel famulo, a prætore. Bal. in l.quod in uxorem ad fi.C.de neg.gest. & in l.cum dotem.§.si maritus.& ibi Imo.fol. ma. & ibi Barto. in § sin. autem. per Bar.in l.legatis.ff.de ali. & cib. lega.& Flo.in l.sicut impendia.ff.de usufru.& supra eo.uer. xx.uidelicet pro pullis,& simil.non pro syrupis, & salario medici.Bar.in d.l.legatis.

Expensæ in medicinis pro socio infirmo factæ, si sunt socij omnium bonorum, fiunt de communi: sed si sunt socij unius rei tantum, & infirmitas prouenit ob illam rem communem,idem est,si ex alia causa, fiunt enim de proprio infirmi. Ita.Bald. in apostil. in l.cum duobus. §. Papinianus.secundum Petr.de Vbal.ibi in repeti.sexta.parte.ix.quęstio. ff.pro socio.per d.l.§.quidam sagariam. & l.socium.§.fin.& l.seq.eo.tit.

Expensæ mensuratori fiunt ex publico.l.4.§.j.ff.si.re. Vide Bar.in l.si postulauerit.de adul.

40 Expensæ factæ uxori a marito non repetuntur, nisi uersæ sint in utilitatem uxoris. le. si proprijs.& ibi Bar.C.de don.inter uir.& uxo.

Expensa pro sepulchro an dicat̃ expensa funeris. not. in l.j.§.impensa.ff.ad le.fal.Io.de Pra.in l.in testamento.de cond. & demon.

Expensæ in doctoratu filij mortuo patre non fiunt de communibus bonis fratrum,etiam si uiuo patre fuit inchoatum studium.Barto.in l.si filiam. §.idẽ scribit ff.familiæ ercis eundæ. sed factæ per patrem uiuum non imputantur ei in partem suam. Baldus.in authen.ex testamento.x.col.C. de colla. & ĩ eod. uersi.vj.& in consi.quia per supra scriptos.&c.quod est inter consilia Ale.de Im 4.parte.Sed si fiant pro doctoratu nepotis præteriti ab auo per patruum, an ei computentur in legitimam. per Alex. consil. cxlij.secunda parte.

Expensæ magnæ præsumuntur factæ per filium studentem.Bald.in authentic. habita. iiij. colu. C. ne filius pro patre.

Expensæ nuptiarum an fiant de communi,mortuo patre,quo uiuente fuerunt contracta sponsalia. Bart. in l.j.§.sed nec castrense.ff.de colla. bo. & in l.j. C. de peri.suc.paren.libr.x.& Fran. Por. in tract.. de duo.fra.ij.parte.iiij.q.Bal.in l.filiæ cuius.C.fa.erc. & in auth.ex testamento.x.col.C de coll. ubi dicit factas uiuo patre non imputari in partem filij. Vide etiam Bal.in l.fi.§.ipsum. C. de bon. quæ lib.& supra eo.uer.vj.& Alex.in l.& qui.de mun. & hon. & Bal.in tracta.de duo.fra.& dicit uerum,nisi filius habuisset patrimonium separatum a patre: quia p̃sumitur pater de eo expendisse.per.l.fi.ff.de pe.hære.& ĩ.Pater expendit.

Expẽsæ in uestimentis nurus factæ a socero an imputentur in partem filij,cuius est uxor. inf.uer. Vestimenta.uersi.xliij.

Expensæ pro reductione fugitiui, qui aufugit de manibus Potestatis,pertinent ad fugientem. Barto.in l. Thracẽsium.C.de dec. lib.x.

Expensas

Expensas esse factas probari debet.l.fi.§.in computatione.& ibi Bal.C.de iure deli.

Expendens pro alio præsumitur expendere de suo. Bald.in d.§.in computatione.de iure deliber. & in l.in restituenda.C.de peti.hæred.l.si uentri.§.pe.& ibi Bar. ff.de priui.cre.Bar.in l.cum seruus.de uerb. oblig.Vnde

50 Expensæ factæ pro alio censentur factæ de pecunia expendentis.ut s.co. prox.uer.Sed Bar.in l.Nesennius.de neg.gest. dicit secus in negotiorum gestore.quia præsumitur expendere de bonis domini, in tantum quòd talis uiolenta præsumptio tollit præsumptionem pietatis, quæ alias erat.Et dicit esse notabile.nam secundum Barto. ibi,licet pater, uel frater dotando filiam, uel sororem, uideantur dotare de suo,per.l.fin.de dot.promiss.hoc uerum, nisi esset gestor negotiorum filiæ, uel sororis. d. l. Nesennius.& sentit glo.in d.l.fi.Item licet pater uideatur expendere de suo in filium studentem.l.quę pater.fami.erci.tamen secus est,si filius habet peculium quasi castrense,uel castrense, uel aduentitium quod erat apud patrem.l.fin.& ibi Bar. ff.de petiti. hær.Bart.in d.l.Nesennius.& ibi in fin.subdit quod auia in dubio uidetur expendere in nepotem de patrimonio nepotis, si illud habet alias de suo. Vide Bar.omnino.in d.l.fi.ff.de peti.hær.

Expensæ in infirmitate alicuius factæ non dicuntur expensæ funeris.l.& si quis.§.hæc actio. de reli.& sú. fu.tamen illis æquiparantur.l.in restituenda. & ibi Bal.C.de pet.hær.ubi habetur an repetantur.

Expensæ in mittendo nuntium ad dominum absentē pertinent ad eius procuratorem,qui sine mandato comparauit.glo.in l.ij.§.defendi. ff.ex quib cau.in poss.ea.& Paul.de Castr.in l. actor. in fi. ff.de procura. Item

Expensæ in mittendo nuntium ad faciendum iurare absentem,uel aliud faciendum, pertinent ad absentē. Bar.in d.l.ij. §. defendi. ff.ex quib.cau.in pos.ea.& Bal.in l.generaliter.§.his de præsentibus. C.de re. cre.& iureiur.Spe.de iura.cal.§.restat.in fi.dicit uerum,si uoluntariè abest:secus si notoriè, quia infirmus,uel senex,uel ratione dignitatis.Et ita iudicaui apud Cesenam.Car.in cle.j.§.cæterum.de iureiuran.dicit idem in absente uoluntario, sed in absente alias.quod sumptibus utriusque.Vide Alexa. in l.ad egregias.de iureiu.

Expensæ equo conducto ad uecturam qualiter fiant. Bar.in l.animalia.C.de curs.pub.lib.xij.

Expensæ equo pignorato præsumuntur factæ a creditore,qui equum habuit apud se: & ideo repetuntur per eum a debitore. Barto. in l. cum seruus.de uerbo.obligatio.& j.

Expensæ factæ de bonis communibus in familia inter fratres,quorum unus habet filios, alter non imputantur in partem ei,qui habet filios. Bar. in consil. Bittoniensis quidam.& infra.uer.Fratres socij.uer. iij.& seq. & uer. fructus communicantur. uersicu. tertio, & seq.

Expensæ facilius fiunt per unū,quam per plures.Bart. in l.si plures.§.quamuis.de admi.tu.

Expensæ factæ per legatarium pro testatore infirmo sanando,uel mortuo funerando, possunt repeti ab hærede.Bal.in l.j.C.de relig.& sump.fu.

Expensæ factæ per patrem pro obtinendo beneficio ecclesiastico pro filio,an computentur ei in partem suam,uel in legitimam. Bal. in l. omnimodo.§.siue nuper.C.de inoff.testa.

60 Expensæ factæ pro capiendo bannito, uel malefactore,repeti possunt a communi. l. mulier in opus. ff.de captiuis.secundum Ang. in auth. de collat. & alijs capti.§. iubemus. el ij. colla.ix.& maxime ex decreto prætoris.Bal.in ad.Sp.de exe.sen.uer.ptās.

Expensæ pro studio debent æstimari arbitrio boni uiri.l.j.& ibi Bal.C.de ali.pu.præstan.

Expensæ factæ in capiendo bannitum per officialem, repetuntur a fisco. Bal.in c. j. hic fi.lex Cor.per.l. mulier in opus.ff.de captiuis.

Expensæ per tutorem factæ pupillo, licet non fuerint taxatæ per iudicem,imputantur pupillo.l. sumptus & ibi Bar.C.de admi.tu.Item

Expensæ minimæ per tutorem factæ pupillo,puta pro castaneis,& lacte, an computentur pupillo. glo.in l.si quis a liberis.§.si mater.de lib. agnosc. Ang.in d. l.sumptus.

Expensæ paruæ per tutorem factæ pupillo probantur eius iuramento.Ang.in d.l.sumptus. & C.de dona. l.si quis pro redemptione. de accusa. c.qualiter. in princip.Cy.in l.nulli.& in l.id, quod pauperibus. de episcop. & clericis.Bald.in l.ij.ubi pupil.edu.debe.& in l.diuus. in fi ff.si cui plus, quam per legem Falcid.Item

Expensæ factæ per tutorem uel curatorem,uel executorem probantur per librum eorum cum iuramento,si uiuant,& habent expensæ causam uerisimilem alias non.Item probantur quandoque per facti euidentiam,ut in ædificijs:aliquando per rerum naturam:ut in alimentis: aliquando per alias coniecturas pro motu iudicis approbandas, de quibus tradi non potest regula certa.Bal.in ru.C. de fide inst.ul. char.uer.sequitur uidere.Item

Expensæ probantur oculata fide.Bal.in l.j. ad fi.C.de fruc.& lit.expensis.

† Expensis cuius uiuat præstans operas promissas: uide Felin.in c.j.in fin.iij.colu. in uer.item cuius. de lib.obla.]

Expensæ circa personam factæ. & pro alimentis intra triennium pręstandis per matrem filio pupillo,quę debentur ex necessitate præcisa.uel quia filius sit inops,non repetuntur,etiam si fuit facta protestatio in contrarium,sed factæ ex necessitate causatiua,ut in petendo tutorem,ad quod mater cogitur causatiuè, scilicet ne perdat successionem, & factæ sunt circa personam pupilli in ducendo eum Romā, uel ad locum alium, in quo tutor petatur,repetuntur: sed factæ circa personam matris euntis ad petendum tutorem:non petuntur, quia suo uictu debet ire.l.suo uictu.de ope.lib. Factæ uero in aduocatis, procuratore,notario,& sic repetuntur.Sed factę circa per-

ea personam ex mera uoluntate, si onus alimentan di non spectat ad filium, possunt repeti, si spectat ad filium, & mater gerebat negotia pupilli, imputantur filio. Sed si non gerebat, & fuit protestata, repet t, secus si non fuit protestata. Ita Bartolus. in l. Nesennius. de negotijs gestis. & in lege alimenta. C. eodem titu.

Expensas carcerato iudex facere non tenetur, sed ipsemet carceratus. Bartol. in lege factum. ff. de rerum diuisione.

70 Expensa facta de duob. patrimonijs, intelligitur pro rata. l. Titius. & ibi Bar. ad Treb.

Expensæ pro disciplina an ueniant appellatione alimentorum. s. uer. Alimenta. uer. 34.

Expensæ approbatæ admitti debent tutori in redditione rationis non probatæ. l. ij. & ibi docto. ff. ubi pup. edu. deb.

Expensæ studij, uel eruditionis præsumuntur lucrari post doctoratum intra octo annos. not. per Angel. singulariter. in lege quod si artificem. ff. de rei uendicatione.

Expensæ studij dicuntur quod soluitur pro matricula, & pretio librorum: item doctoratus: ut in consil. quod est post consilium. lviij. Alexan. in quarta parte.

Expensæ pupillo fieri debent secundum reditum patrimonij. l. ius alimentorum. & ibi Bart. ff. ubi pup. edu. deb.

Expensæ puero non tam pingues, sicut maiori debentur. l. iij. & ibi Bar. ff ubi pup. edu. deb. l. uictus. §. fi. ff de alim. leg.

Expensæ sunt augendæ, uel minuendæ, secundũ quod facultates augentur, uel minuuntur. l. iij. §. fi. & ibi Bart. ff. ubi pup. edu. deb.

Expensæ factæ pro militia filij a patre possunt detrahi de hæreditate filij emancipati per ipsum patrẽ. in Specul. de officio omni. iudic. §. v. ubi etiam dicit quod

Expensæ quandoque retinentur per modum impensationis.

Expensarum probatio per testes qualiter fiat. in Sp. de teste. §. j. uer. qualiter.

80 Expensis medici an sit curandus infirmus. in Sp. de salar §. 4. & j. uer. Medicus. uer. iij.

Expensæ funeris qua actione repetantur. in Spe. de sepul. uer porro.

Expensas factas ab uxore recedente propria authoritate a domo uiri an uir teneatur reficere. in Spe. de spon. & ma. §. v. uer. j.

Expensas pro seruitio sibi impenso factas quis non repetit. in Specul. qui filij sint legi. uersi. nunc dicimus.

Expensæ in rem factæ in ædificando reficiuntur, si ædificauit bona fide. l. si in area. & ibi Barto. C. de rei uen. in l. sinautem. §. in re. & ibi Bartol. de petitio. hæred. & in l. si in area. ff. de condi. inde.

Expensæ in funere, uel in nuptijs, uel in studijs an repetantur, & ad quos pertineant. supra proximo. uerbo. Expensæ in personam uersicu. iij. v. vj. & per discursum.

Expendens in re aliena habet retentionem pro expẽsis, etiam quando non actionem l. si in area. de condi. inde. l. si fundus. §. seruum. ff. si cer. pe. uide infra. eod. in uer. xxxvj.

Expensæ in re furtiua factæ a fure non repetuntur. Bar. in l. si inuito. C de infan expo. & Alexa. in l. in fundo. de rei uend.

Expensæ in re communi factæ præsumuntur de parte expendentis, & alterius socij. l. sed si lege. §. adeo. & ibi Bar. ff. de pet. hæ.

Expensæ factæ in hæreditate per malæ fidei possessorem repetuntur, sicut factæ per bonæ fidei possessorem, l. si quid post. §. si tibi. & ibi Bar. de pet. hær. & j. uer. Possessor expendit. uer. 3.

Expensæ pro fructibus repetuntur a quolibet possessore, qui eas fecit. l. si a domino. §. fi. cum l. seq. & ibi. Bar. ff. de peti. hær.

Expensæ culturæ cõpensantur cum fructib. l. iij. ff. de imp. l. diuortio. §. impendia. so. ma. Pa. de Ca. consi. 17. pen. col. & j eo. uer. xlvij.

Expensarum appellatione an ueniat pretium rei. j. Pretium. uer. 35.

10 Expensæ in captura banniti refici debent a fisco. Bal. in c. j. hic fi. lex Cor. per l. mulier in opus. ff. de cap. & Ale. in l. j. in prin. de iust. & iure.

Expendens pro alio debet iurare non expendere, nisi pro cõmissione, nec fraudare, nisi sit famulus scholarium, de quo est suspicio periurij, & incidit in periurium, etiam pro modico, quod fraudaret. Car. in cle. j. §. porro. de hære.

Expensis cuius reconcilietur ecclesia uiolata. supra. uer. Ecclesia.

Expensis occupatoris fit restitutio. inf. occupare.

Expensæ in propagando uineam compensantur cum fructibus, secundum Paul. de Castr. in consil. xvij. penultim. colum.

Expensæ ad rei utilitatem factæ, quæ deduci non possunt cum deductionem non patiantur, recuperantur a possessore in casibus not. in l sinautem. §. fin. ff. de rei uendi.

Expensæ in re factæ per bonæ uel malæ fidei possessorem, an & quando possint repeti. Barto. in l. in fundo. de rei uendicatio. Et an post sententiam, uide ibidem.

Expensæ cum fructibus computantur bonæ fidei possessori l. sumptus. & ibi Bar. ff. de rei uen. glo. in l. in fundo. eo. ti. & ibi omnino per Ale. & infra. Fructus computantur. uer. xj. & 22.

Expensæ per hæredem factæ in recolligendo instrumento testamenti a notario, detrahuntur ab hærede, tanquam æs alienum, si hæreditas non est soluendo: & sic minuunt legata. Secus si est soluendo hæreditas: sicut quando contenditur de hæreditate cum cohærede, uel cum legitimis. Bal. in l. fin. §. in computatione. j. col. C. de iure deli. & ibi Barto. & tex. & doc. Item

Expensæ factæ in proxenetis, subhastationibus, gabellis.

bellis, & in incantis ad alliciendum emptores factis, & similes, quæ fiunt quando uenditur res hæreditaria pro satisfactione debitorum, deducuntur ut æs alienum, & diminuunt hæreditatem. Bar. in d. §. in computatione. j. col.

20 Expensa unius anni debet detrahi de fructibus anni eiusdem licet sit facta in alia re. casus singula. secundum Ioann. de Pra. & Bal. in l. diuortio. §. fina. solu. matri.

Expensæ pro consequendo legato factæ ueniunt cum legato quia pertinent ad hæredem. Secus in stipulatione. glo. no. Bart. & Bal. in l. iij. §. si rem. de lega. iij. Quod est uerum, nisi sit legatum nomen debitoris: quia hæredes liberantur cedendo actionem legatario. l. seruum filij. §. eum, qui chirographum. & ibi Ang. de leg. j. Vide in l. si seruus. & ibi Bar. eo. ti. & infra eo. uer. lxxxviij. Item nisi res legata aufugerit post testamentum uiuo testatore: quia pertinent ad legatarium. l. si seruus legatus. & ibi Bar. in prin. eod. titu. Vide glo. in l. cum res. in prin. eo. ti. tex. gl. & Barto. in l. si quis seruum hæredis. in prin. de le. ij. ubi plene.

Expensæ per negotiorum gestorem factæ in re domini, inuito domino, & protestante ne fiant, non repetuntur. l. fina. & ibi docto. C. de negoti. gestis. aliàs sic, per retentionem. in Specu. de actore. uer. item quod uult.

Expensæ necessariæ, utiles, uoluntariæ, quæ dicantur. in l. impensæ in l. uoluntariæ. & in l. quod dicitur. §. si. cum. l. seq. & per totum. ff. de impen. in re. dot. fac. per Bar. in l. diuortio. §. impendia. ff. soluto matri. & in l. in fundo. & ibi doc. de rei uendi. & Specu. de expensis. §. j. in princ. & in tit. de dona. inter uir. & uxorem.

✱ Expensæ utiles, & necessariæ sunt quæ ad perpetuã prædij utilitatem spectant, & sine quibus deterius prædium erat futurum. l. j. l. ij. l. iij. l. uel si uites ff. de impen. in reb. dota. fact. l. planè. l. seq. ubi Bart. & Pau. Castren. ff. de petit. hær. l. impensæ. ff. de uerb. signifi. Iaco. Phi. Port. Imol. co. xix. num. 84. Aem. Mar. Mano.

✱ Expensas utiles, & necessarias etiam prædones & & malæ fidei possessores recuperant. l. planè. ff. de petition. hæredi. l. domum. C. de rei uendicatione. Iacob. Philip. Port. Imol. consi. xix. nume. 85. Aem. Mari. Man.

Expensæ licitæ factæ per procuratorem ad negotia repetuntur. l. idemque. §. idem Labeo. ff. mandati. & ibi glo. & Bar. & j. eo. uer. lxxiij. & ciij.

Expensa facta in re aliena ne pereat, potest repeti per actionem negotiorum gestorum a domino rei per eum, qui expendit. l. si pupilli. §. si Titij. de negot. ge. & ibi Bar. sed uoluntaria non repetitur. l. ex duobus. in prin. & ibi Bar. eo. ti. Item nec facta causa pietatis. d. l. ex duobus. §. Titium. & ibi Bar. & inf. uer. negotiorum gestor. uer. xx. & seq.

Expendens ultra mandatum non repetit. Bar. in l. fin. C. de neg. gest. post glo. ibi, & per Pau. consi. clv. & supra. uer. Emens pro alio. uer. viij. Sed si rem non tradidit mandanti, potest eam retinere, etiam pro eo, quod expendit ultra mandatum. Bal. fin. in l. qui aliena. §. libertos. de neg. gest. & Bart. Cep. in l. fin. uer. 67. & gl. in l. præterea. §. si. cum lege seq. ff. manda. in Spe. de iud. §. speciali. uer. si.

Expensæ factæ in petendo tutorem pupillo per amicum patris pupilli, præsumuntur factæ ex affectione patris eius, & non repetuntur, secus si sunt factæ per aliquem procuratorem, uel curialem solitum uiuere ex mercede: quia repetuntur cum præsumantur factæ animo repetendi. Bartol. in l. ij. de negot. gest. & infra.

Expensæ in petenda confirmatione prælati, uel abbatis, an repetantur. Inno. & doc. in cap. ut præteritæ. de elec. quod sic. & ibi est tex. quod factæ in electione repetuntur. Angel. & Paul. de Cast. in l. fina. §. in computatione. C. de iure deli. & quod per Bar. in l. ij. C. de neg. gest.

† Expensis cuius fiat consecratio episcopi, & reconciliatio ecclesiæ pollutæ: uide Feli. in c. accedentes. ad fi. in uersi. ultimo dum tangit. de rescrip.]

Expensæ quæ fiunt a tertio deputato ad recolligendũ fructus socijs discordantibus, debent esse communes utrique socio. Flor. in l. sed & loci. §. j. ff. finium regund. Et ibi etiam dic post Barto. in l. Paulus. de solu. quòd

30 Expensa, quæ fit pro ponderatione pecuniæ, est cõmunis creditori & debitori: ut ibi.

Expensæ in melioramentis factæ possunt doceri post sententiam, & retineri in executione sententię. Bal. in l in fundo. ff. de rei uendic. Lanfra. in c. quoniam contra. uer. testes. uer. sed dubitatur de huiusmodi. de proba.

Expensæ per matrem factæ in petendo tutorem filio pupilli an repetantur. Item

Expensæ factæ a matre in accusando tutorem suspectũ an repetantur. Bar. & Bal. in l. j. C. de ne. ge. & Bart. in l. ii. eo. tit. Et quid si est protestata quod intendit repetere. Bar. in d. l. j. & ij. & supra. eo. uersi. xxvij. Et quid si succumbat, nec tutor remoueatur. Bar. in d. l. j. & Bal. in d. l. j. quod non repetuntur. † Et per Io. An. in c. cupientes. in iij. col. de ele. in uer. in ul. gl. in vj. in Nouella.]

Expensæ cum fructibus compensantur. glo. or. & Bal. in lege insulam. §. fructus. ff. soluto matrimonio. & infra uerbo Fructus computantur. uer. xj. & xxij. & infra eo. Item

Expensæ per hæredem factæ in re legata, uel subiecta fideicommisso, non compensantur cum fructibus perceptis ex re. Io. de Por. post Bald. in l. domos. de leg. j. per gl. in l. emptor. de rei uen. & Bart. Cæp. in fin. uer. xcviij.

Expensæ in re aliena factæ scienter, uidentur donatæ. l. si seruum. §. qui oliuam. ff. ad leg. Aqui. not. in l. si in area. & ibi glo. ff. de cond. inde † Vide do. Petr. Phi. Cor. in consi. ccxcvij. inc p. prima. in litera f, & in consi. ccxliij. inci. uidetur. in litera d, & seq. in ij. parte. quod ob impensas bono iure factas in re aliena datur retentio.]

Expensæ

Expensæ per singularem successorem an possint retineri. in l. in hoc iudicio. §. impedia. ff. fami. ercis. quòd sic.

Expensæ factæ pro rebus sororis repetuntur. l. si negotium. & ibi Bar. C. de nego. gestis.

Expendens potest retinere rem pro expensis in ea factis. Bartol. in l. si non inducta. C. qui. cau. pi. ta. contra.

40 Expensæ in dote exigenda a debitoribus datis in dotem factæ per maritum non imputantur in dotem: quia ad eum pertinent. glo. Bar. & doc. in l. j. §. j. ff. de impen. in re. dota. fact. Vide Bal. in l. iiij. C. de falsa cau. adie. lega. & in l. j. C. de bo. mater. & ibi Bar. & Bal. plene in l. ij. C. de act. & oblig. quòd compensantur cum fructibus nominis: qui si nulli sunt, repetuntur ab uxore per actionem negotiorũ gestorum. Sed quid in legato dotis. in l. Meuio. §. fi. & ibi Bar. de leg. ij. & Bal. in l. iij. C. de fal. causa adie. lega. An intelligatur deductis expensis in exigendo. uide in Spec. de dona. inter uirum, & uxoré.

Expensæ per maritum factæ in re dotali recuperanda, uel reficienda uia iuxta fundum, uel domum dotalem, an computentur in dotem. Dy. & doct. in l. neque stipendium. de impensis in rebus dota. fac. Io. de Por. in l. domos. de leg. j. Bal. in addi. Spec. tit. de expensis. uer. cessionarius. & Bal. in l. j. C. de bo. mater. Bal. in l. per diuersas vj. q. C. mandati. ubi dicit quòd.

Expensæ magnæ non minuunt dotem, si fructus dotis superabundét oneribus matrimonij: aliàs secus, ut ibi.

Expensæ pro defendenda re legata facta per hæredé, an spectent ad legatarium. Bal. Ang. & Pau. de Ca. in d. l. fi. §. in computatione. C. de iure delib.

Expensæ præsumuntur factæ de pecunia mutuata expendenti. Bar. in l. uenter. de priui. credi. & in l. Imperator. ad fin. de leg. ij. Pau. de Cast. in d. §. computatione. Vide Ang. in auth. de alie. & emphy. §. hæc etiam vij. col. col. a. ix.

Expensæ in ædificando in re communi factæ per unũ socium, an reficiantur pro parte ab altero socio. Cyn. in l. si in area. C. de rei uen. & ĩ. uerb. Socius. uersi. cxiij. & cxxxiij.

Expensæ factæ causa custodię non repetuntur. Bar. in l. cum quæritur. §. prædij. de lega. iij. & ibi omnino per Alex. tex. not. in l. si ita. §. fi. de fund. instruct. Bal. in l. j. C. de fruct. & lit. expen. & in c. j. de feugua. & Castal. Bar. in l. fi. ff. si cer. pe. & in l. fi. so. ma. quòd non repetuntur, etiam si sunt maiores, quàm fructus rei custoditę. & Bar. tenet in d. l. fi. de impensis in re do. fac. Ang. in l. sumptus. de lega. j. Ioan. de Por. in l. quod si nulla. eo. tit. Vide in l. cũ pater. §. pater pluribus. de lega. ij. Item nec compẽsantur cum fructibus per malę fidei possessorem. Bar. in d. §. prædijs Sed

Expensæ factæ in cultura per malæ fidei possessorem compensantur cum fructibus. Bar. in d. §. prædijs. per l. fundum fami. ercis. & Pau. de Ca. consi. xvij. supra eo. uersi. viij.

Expensæ in re fideicommisso subiecta non computantur cum fructibus. glo. fin. in l. emptor. de rei uen. ĩ. uer. Fructus computantur. uer. xj.

Expensæ in una re an deducantur ex fructibus alterius rei. doc. in l. diuortio. aliàs, si fundus. §. fin. ff. sol. mat.

50 Expensæ pro fructibus non natis, uel non extantibus factæ non deducuntur cum fructibus. Paul. de Cast. in l. fructus. sol. mat. & Alex. in l. in fundo. de rei uend.

Expensas an repetat colonus expulsus. ĩ. uer. Colonus. uersi. cv.

Expensæ doctoratus quantæ fieri possint. in cle. ij. de mag. Et an cum libris: ibidem. Et quæ dicantur: ibidem per Car. q. vj.

Expensæ debent fieri maiores a personis notabilibus. d. cle. ij. & ibi Card.

Expensæ per conductorem factæ in re conducta ab usufructuarijs ad quinquẽnium, mortuo locatore intra quinquennium, non repetuntur. l. si quis domũ. §. j. uer. idem quærit. ff. locati.

† Expensæ, & melioramenta per conductorem in tertiam generationem, in construendo molendinum pro reddenda tertia, uel quarta parte lucri ecclesiæ, an ante partem detrahantur, uide do. Petr. Phi. Cor. in consi. cclxxxix. incip. uidetur. per totum in j. parte.

Expensæ factæ in re possessa sunt possessori reficiendę per minorem restitutum in integrum in illa. re. l. in tra. §. fi. ff. de minori.

Expensæ factæ in re mea per eum, qui factus est locupletior ex re mea, sunt eadem per me reficiendæ, quando contra eum ago, quia factus sit locupletior ex re mea. l. si seruus. §. seruum. & ibi Bar. ff. de act. emp. not. in l. cum fundum. §. seruum tuum. ff. si cer. pe.

Expensæ in communi causa factæ an repetantur: uide infra expensæ in iudicio. uer. xix.

Expensæ per emptorem in re empta factæ debent sibi refici per coniunctum, uel uicinum uenditoris uendicantem illam ex forma statuti, quo cauetur ꝙ habeat ius præsentandi, secundum Alb. de Rosa. in tractatu statutorum. per tex. not. in l. intra utile. §. fi. ff. de minori. & l. tutor si sine hærede. §. interposito. uer. idem respondit. ff. de admi. tu. in l. si seruos. de pig. act. in l. pe. in prin. loca. nec cum fructibus compensantur. glo. in l. emptor. ff. de rei uen. Bar. in l. diuortio. §. impendia. so. ma. Pau. de Cast. in consi. xvij. & ĩ. eo. uer. lv. Bal. & Io. de Por. in d. l. domos. Ang. & Ioan. de Por in d. l quod si nulla. de leg. j. & per Bal. in l. super. C. de euictio. & ĩ. & probantur per iuramentum. Bar. in d. l. domos. Et attenditur tẽpus, quo res sit melior, quando petitur. Bal. in d. l. domos. nisi ipse fuerit procurator, uel aduocatus, secundum Bal. in addi. Spe. de expen. uer. an emptor.

Expensæ in fundo præsumuntur factæ per possessorem fundi. Bar. in l. cum seruus. de uerb. obli. Bal. in l. fi. ff. de ali. pu. præstan. & in l. j. in fi. C. de fruct. & lit. expen.

60 Expensæ si fiant per usufructuarium. Bart. in l. cotem. §. qui maximos. ff. de publica. text. & doct. in l. † eum qui. C. de usufru. & infrà eo. lxx. & xcvj. † Vide Paulum in l. fi. §. vbi autem. col. fi. eo. ti.

Expensę si fiant per hæredem grauatum fideicommisso, uide in d. l. domos. & ibi doc. de legi. j. ubi etiam Angel. & in l. ubi pure. §. qui in distrahendis. ff. ad Treb. & j. eo. uer. lxxxviij.

Expensę per legatarium factæ in re legata, an sibi imputentur. in l. sumptus. de leg. j.

Expensę refectionis pertinent ad hæredem, cui culpa potest imputari: alias secus. l. fundi Trebatiani. in fi. de usufr. leg. Bar. in l. patronus. §. fi. de leg. iij.

Expensę in honoribus factæ repetuntur actione negotiorum gestorum. l. quæ utiliter. & ibi Barto. ff. de neg. gest.

Expensa facta circa ecclesias uel sacra tecta, præsumitur parua. gl. in l. sumptis. de leg. j. & Io. de Por. in l. quod si nulla. gl. Insti. de obli. ex quasi contractu. §. j. uer. idque.

Expensæ in portando rem debitam solutam creditori an pertineant ad ipsum. Bald. in l. acceptam. xv. qō. C. de usuris. ubi etiam uide de gabella. & in l. fin. C. de condi. inser.

Expensæ in portando an pertineant ad emptorē. Bart. post gl. in l. hæres. de uino lega. & in l. j. de ali. lega. & in l. item illa. de consti. pec. & supra emptor fructuum. uer. xxx.

Expensæ in reficiendo pignus conuentionale an pertineant ad creditorem. Bar. in l. si finita. §. si quis dandi. de damno infect. & quod no. per Bart. in l. si seruos. de pig. act.

Expensæ pro recuperanda re legata pertinent ad hæredem. l. cum seruus. & ibi Bar. de leg. j. & supra eo. uer. xxj. & xliij.

70 Expensæ pro fructibus percipiendis factæ per usufructuarium, uel colonum, an repetantur, si finiatur ususfructus antequam fructus percipiantur. Bald. in l. si pater. in fi. C. de usufru. Et an per alium possessorem: tex. est quòd sic, in l. si a domino. §. fina. & ibi Bar. de rei uen. & j. eo. uer. xcvj.

Expensæ si fiant per patrem in aduentitijs filij. Bal. in aut. excipitur. in fi. C. de bo. mater.

Expensæ factæ pro inuenienda re alterius perdita repetuntur per actionem negotiorum gestorum. Bar. in l. falsus. §. qui alienum. ff. de furtis.

Expensæ per procuratorem generalem factæ in exigenda pecunia domini repetuntur. Bal. in l. procuratorem. C. mandati.

Expensæ per depositariū factæ in re deposita possunt repeti iure retentionis rei. glo. & Bal. in l. si quis uel pecunias. C. deposi.

Expensę in recolligendis instrumētis, uel testibus producendis factę per actorem debent reficia reo, qui fuerit in mora, non aliter. Item a reo, qui prius fuerit extra iudicium interpellatus ad soluendum. Bal. in l. non ignorat. de fruc. & lit. expen. & in l. eos. §. super. C. de usuris. quod non tenetur debitor reficere expensas prædictas nisi ut. sup. per c. peruenit. uer. alioquin. de fideius.

Expensę circa rem factæ per matrem, uel auiam. repetuntur indistinctè. l. Nesennius. & ibi Bar. de nego. ge. l. alimenta. ij. respon. C. eo. ti. Sed circa personā factæ an, & quando repetantur, uide Bart. utrobiq;. & supra. uer. Expensæ in personam. uer. lxvij.

Expensæ in re conducta fieri possunt per conductorē utiles uel necessariæ, & factæ repeti, uel cum pensione computari. l. colonus. in princi. & ibi Bart. ff. locati.

† Expensæ factæ tanquam in re sua per bonæ fidei possessorē non repetuntur, quia nullum negotiū gerit cum domino rei. do. Pe. Phi. Cor. in cōsi. ccxliij. incip. uidetur. in litera d, in ij parte.]

Expensæ in rebus factæ ueniunt ope retentionis sine petitione. Bal. in addi Spe. de expensis. uer. j.

Expensæ in rem quæ dicantur, uide per Abb. in c. pastoralis. de decimis.

80 Expensæ cudendi monetam debent fieri de publico. Bar. in l. j. §. j. de au. & arg. gl. in l. j. ff. de contrahen. emp. contra Inno. in c. quanto. de iureiu.

Expensæ per mercatorem factæ in mercantia imputantur societat. Bar. in l. filiusfa. de donat. Pe de Peru. in trac. de societa. xj. parte. xx. q.

Expensæ itineris per fundum spectant ad legatarium, cui legata est uia per fundum, non ad hęredem. Flo. in l. si iter. ff. de seruit.

Expensę pro refectione muri debentis seruitutem spectant ad eum, cui seruitus debetur, si refectio est necessaria. l. sicuti. §. 1. & ibi Flo. si serui. uend. & infra. uer. Murus. uer. j.

Expensis deponētis fieri debet quicquid in re deposita fiendū est. l. si in Asia. in prin. & ibi Bar. ff. deposit.

Expensæ in ædificio super alieno solo an repetantur. Insti. de rerum di. §. cum in suo solo. & seq. tex. & Bar. in l. sinautem. §. in re petita. de rei uen. tenet quòd sic a bonæ fidei possessore per doli exceptionem, si actor non concedat ei deductionem. Vide omnino in l. si in area. & ibi Barto. & in l. Iulianus. quæ præcedit in l. in fundo. de rei uen. quòd qui ab initio fuit bonæ fidei, licet postea fiat malę fidei, potest ædificium suum tollere, sed non repetere expensas, etiam per doli exceptionem. ut ibi, & supra ædificium. uer. lxj. & in Spec. de expen. §. j uer. si autem. & seq.

Expendens utiliter pro altero plus, quàm fuerit sibi mandatum, an repetat. Pau. de Cast. consi. clv. & supra eo. uer. xxxvj.

Expensæ in cultura factæ per testatorem, possunt repeti per hæredem ab usufructuario, cui cedunt fructus pendentes. Flo. in l. si pendentes. in prin. ff. de usufr.

Expensæ per hæredem factæ in re legata repetuntur a legatario, habita consideratione quantum ualeat res tempore restitutionis fiendæ, non quantum sit expensum. l. domos. & ibi doc. & Barto. de leg. j. nec computantur cum fructibus, secundum Bal. & Io. de Por. ibi gl. in l. emptor. de rei uen. & s. eo. uersi. xxj.

Expensæ per creditorem factæ in re pignorata in perficiendo ędificium a debitore inchoatum repetuntur.

tur.l.si seruos.& ibi Bar.ff.de pig.act.

90 Expensarũ factarum in instruenda naui non fit collatio.l.iij. in prin. & ibi Bar. ff. ad legem Rodi.de iactu.

Expense in re uendita facte per uenditorem repetuntur.l.Iulianus. §. præterea. & ibi Bar. ff. de actio. emp.

Expensa de duobus patrimonijs facta dicitur pro rata.supra eo.uersi.v. & uerbo expense in personam. uersi.lxix.

Expense factæ in re aliena ne pereat, repetuntur ab eo,cuius est res,per eum,qui eas fecit.l.si pupilli.§. si Titij.de neg.gest.& s.eo.uer.xxv.

Expense facte per debitorem conditionalem in re debita repetuntur.l.domos.& ibi doct. & Io. de Por. de leg.j.

Expense per uirum factæ in re dotali repetuntur per eius hæredes soluto mat.quando dotem restituunt. Item

Expense per usufructuarium factæ,finito usufructu repetuntur,si magne sunt.Io.de Por.in d.l.domos.& Bal.in l.eum.C de usufru.Bar.in l cotem.§.qui maximos.de pub.Raph.in l.si proprietarius.& in l. dãni.§.j.de dam.intec.& s.eo.uer.lx.lxx.& infra uer. usufructuarius.

Expense pro recuperando castro communi factæ per unum sociorum,repeti possunt a socio pro parte,si factæ sunt nomine communi,alias non. Alex.consi. clxvij.ij.parte.

Expense factæ a male fidei possessore non repetuntur. Spec.tit.de offi.om.iudi.§.v.

Expense quandoque probantur iuramento a iudice delato.in Spe.eo.tit.§.vj.uer.item post lit.conte.

100 Expensas factas bono animo per colonum repetit colonus a domino per retentionem. in Spec. de actore.uer.item quòd non.

Expensas procurator, & gestor repetunt retinendo. eo.tit.uer.item quòd uult.& s.eo.uer.iij.

Expensarum factarum per syndicum solutio facta per uniuersitatem an inducat ratificationem gestorũ. in Spec.de syndico.uer.sed pone.

Expẽsas repetit is, qui negotia gessit utiliter pro alio. in Spe.de salario.§.iiij.

Expense pro fructibus percipiendis, & conseruandis, deducuntur a possessore quolibet: & quid si excedant fructus.in Spec.de expen.§.j.uer.& hæ expense.& seq.& supra.

Expense factæ pro custodia rei date in tenutam ad quem spectent.eo.§.uer.& no.& seq.de pri. & sec. decre.§.v.uersi.quid si.

Expense per gestorem,uel socium factæ qualiter repetantur.in Spe.de iudi.§ ij.per totum.

Expense per nuntium factæ missum ad exercitum an repetantur.Item

Expense factæ per mandatarium, finito mandato repetuntur a mandatore. eodem titulo.§.vj.uersicu. similis.

Expensæ in re commodata factæ, quæ spectent ad cõmodantem,& quæ ad comodatarium.& quòd

Expensarum causa potest res commodata retineri. in Spe.de commodato.§.ij.

Expensarum in rem repetitio quando competat, supple j.uer.Possessor impedit.per discursum.

Expensarum litis petitio qualiter fiat,& quo modo formetur libellus.Item

Expensarum fiendarum in iudicio qualiter fiat protestatio.in Spec.de commoda.§.ij.& tit.de deposito. in prin.

Expensas non potest petere is,cuius interest,aduersarium non fuisse præsentem.in Spec. de expen.§.vj. ad fi.

Expensæ quandoque petuntur condictione ex.l.eum, quẽ temere.de iudi.uel ex.l.non ignorat.C.de fru. & li.expen.in Spe.de dolo.§.fi.uer.uerum quandoque actione in factum descendente ex edicto prætoris.de bo.aut.iu. pos. in Spec. de eo qui mit.in pos. causa rei ser.uer.si autem.

Expensæ iudicis officio expediuntur.in Spe.de of.om. iu.§.vij.iuxta fi.

Expensæ non petitę in causa principali an possint peti in causa appellationis.in Spe.de teste.§.viij.uer. illud autem.in fi.quod fic.& ibi dicit esse nouum articulum.

Expensæ dicuntur petitę, etiam si in libello dictũ est Peto sentẽtiam pro me ferri.Bal.in l.properandũ. §.sinautem alterutra.C.de iudi.

Expensæ qualiter petantur.in Spe.de peti. sententiæ. in fi tit.de dispu.& allega.§.iij.uer.pe.& §.iiij.uer. sic igitur expensas.

Expensarum petitio si sit omissa, an possit iudex supplere in causa ciuili uel criminali,& usque ad quod tempus.eo.tit.§.fi.uer.quid si de fructibus.

10 Expensæ petitę a parte,& a iudice omissę, an a iudice petantur.in Spe.de app.§.ij uer.xxxiij.& seq. & infra eo.uer.xxxvj.

Expensæ extraiudiciales qualiter petantur.in Spe. de expen.§.j.uer.& nota.

Expensæ peti possunt per condictionem ex statuto, quòd uictus uictori condemnetur in expensis. Bar. in l.non solum.de rei uen.& j.eo.uer.xxxj.

Expensis petentis consilium sapientis haberi debet cõsilium.s.uer.Consilium sapientis.uer.xxx.

Expensæ in libello peti possunt.Iac.de Ra.& Alb. de Rosa.in l.nouissime.§. Pomponius. quod falso tu. au.Barth.Cæp.in l.mulieris.§.res abesse.de uerbo, sig.ij.col.

Cautela est ꝗ in libello pars petat expensas factas,& fiendas in futurum,& admittitur hæc petitio incerta.Et quæ ex hoc resultet utilitas, ponit Panormi. in c.auditis.col.fi.in fi.de procur.

Expensas repetit agens nomine alieno,si obtinet,non si succumbit.l.ex parte.§.respondi.& ibi Bar.ff.fami.ercis.& j.eo.uer.xxxiij. nec si malam cãm agit. in Spe.de dona.inter uirum.§.fi.uer.illud.

Expensæ in causa seruitutis communis factæ per unũ socium repetuntur actione negotiorum gestorum. l.qui aliena.§.fi.& ibi Bar. ff. de neg.gest.l.ex parte.ff.fami.er. Quod uerum, si in causa propria non

expendisset tantum: ut ibi per Bar. quem uide in d. l. ex parte. §. respondi.

Expensæ in honoribus factæ repetuntur actione negotiorum gestorum. l. quæ utiliter. & ibi Bar. de neg. gestis.

Expensæ litis an compensentur cum fructibus. l. j. & ibi doc. & Bal. C. de bo. mater.

Expensæ promissæ quandocuuque peti possunt. doc. & Bal. in l. terminato. C. de fruc. & lit. expen.

Expensarum appellatione damna non continentur. Bald. in l. terminato. ulti. col. C. de fruc. & lit. expen. Vide Bar. in l. j. & iij. de alie. iudi. mu. cau. fac. Pe de Sun. in l. eum, quem temere. de iudi. c. in nostra. de iniur. & dam. da. & supra. uer. damnum. el. j uer. j. Item uide omnino Alexan. in l. j. §. fi. si quis ius di. non obtemp.

20 Expensarum omnium, & singularum appellatione ueniunt legitimę, & iustæ, & moderatę. Ang. in authen. de colla. doc. uersi. oportet autem. & glo. in l. Iberus. de serui. ur. prædi.

Expensarum appellatione non comprehenditur pretium rei. Bar. in d. l. terminato. tex. Bart. & doc. in l. quibus. §. fi. ff. de condi. & demon. per Bar. post Bal. in rub. C. de uerb. sig.

Expensæ possunt per iudicem peti a parte, quam iudex omisit condemnare, quia fecit litem suam. Bal. in addi. Spe. de expen. uer. possunt. & ibi Spe. uersi. nunc uidendum. §. illud. Sed tenet Bald. in l. sancimus. & ibi doct. C. de iudi. per l. mancipia. C. de ser. fu. secundum do. Phi. Fran. in c. sæpe. uer. ult. quæritur. de app. Vide Bald. in §. proficisci. xxij. q. de offi. procon. & lega. & infra. Expensarum condemnatio. uersi. xliij.

Expensæ quæ petuntur ex lege, uel canone peti possunt, etiam post sententiam. Innoc. in c. ex parte. de rescriptis. & Bal. in Mar. uer. Expensę. uer. j.

Expensæ litis, & uictus; debentur monacho litigante cum abbate, & peti possunt ab eo. glo. in l. fi. C. de ordi. cog. & Pet. de Sun. in l. uix certis. ff. de iudi. & infra. Expensarum condemnatio. uersi. xcix.

Expensarum exceptio post sententiam an opponatur. s. uersi. Exceptio quando. uersi. xxv.

Expensæ promissę petuntur tantum iustę, & moderatę. glo. & Ang. in auth. de iudi. §. oportet, colla. vj.

Expensæ peti non possunt, quando iudex in sententia omisit de eis. Bar. in l. a diuo. § sententiam. de re iudi. docto. & Pet. de Sun. in l. terminato. C. de fruc. & li. expen. Sed Bald. contra sentit in l. sancimus. j. & ult. col. C. de iudi. Quod uerum est, nisi ex forma statuti caueatur quòd uictus uictori condemnetur in expensis: quia tunc peti possunt condictione ex statuto, licet de eis non sit facta mentio in sententia. Bar. in l. non solum. de rei uen. & in l. iij. §. si ré. de lega. iij. Ang. & Pet. de Sun. in d. l. terminato. Lăfran. in c. quoniam contra uersic. Expensæ proba. Ang. in auth. de exhiben. re. in prin. & Bal. in l. generaliter. j. col. C. de epi. & cle.

Expensæ quas litigans aduocatus in causa propria fecisset in alio aduocato, non possunt peti. glo. Bart. & doct. in l. fin. C. de fruct. & li. expen. & Bart. in l. fi. C. sent. rescin. non poss. Quod uerum est, nisi uictus teneretur ad expensas litis, & propter litem, quia tunc repetuntur. Bal. in d. l. fi. & ibi Ang. & Pe. de Sun. & Bar. in l. si stipulatus es, & ibi per Alexan. de fideicom. & in l. quod si domum. in fin. & ibi Rapha. ff locati. Dy. in l. pen. §. fi. de lega. iij. Lanfran. ubi supra.

30 Expensæ litis factæ per negotiorum gestorem, qui in lite succumbit, possunt repeti, si in prin. iudicium fuit utiliter inchoatum glo sing. in l. ex parte. in prin. fami. ercis. not. Nic. de Neap. in l. iij. §. sufficit. de contrario iudi. tut. Vide in l. etiam. & ibi Pet. & Bal. C. mandati.

Expensæ ante litis contestationem non reficiuntur. Innoc. in c. sæpe de app. contra glo. in c. finem litibus. de do. & contu. qui dicit quòd iure actionis tătum. Sed uerius est dictum. Innocen. secundum Abba. ibi. Vide Bar. in l. contumacia. §. primo. de re iudi.

Expensæ ob contumaciam quando, & coram quo petantur. infra Expensæ ob contumaciam per totum.

Expensæ factæ ante productum mandatum non repetuntur: secundũ Ang. in auth. de iudi. §. oportet. in fi. col. vj.

Expensæ ob contumaciam an sint petendę, uel ueniant sine petitione Bald. in l. sancimus. pe. col. C. de iudi.

Expensarum probatio qualiter fiat, uide supra uersi. Expensę in personā. uersi. vij. xlviij. & seq. & uer. expense in rem. & dicetur infra eo. per discursum. & Bar. in l. non ignorat. C. de fruc. & lit. expen. & in l. cum seruus. de uerbo. obli. & Bal. in l. in restituenda. C. de peti. hære. & Fede. de Sen. consi. cxliiij. nulli dubium, &c.

Expensæ an probentur simplici uerbo creditoris, si sit promissum, & conuentum sic probari. in Spe. de proba. §. iij. uer. quid si ibi. & supra uer. Clausula, Promittens, in clausulis contractuum. & infra Expensarum condemnatio.

Expensarum dubium quam dilationem desideret. in Spe. de rela. §. ij. in fi. & §. iij. in fin.

Expensæ iudiciales, uel extra, qualiter probentur. in Specul. de expen. §. vj. uersi. & ut. Item iuramento: in Specul. de offi. om iudi. §. vj. uersi. post litis contesta.

Expensas esse factas, probari debet. l. fi. §. in computatione. & ibi Bal. C. de iure deli. & qualiter per testes in Spec. de teste. §. vj. uer. qualiter.

Expensæ probantur etiam oculata fide Bal. in l. j. ad fi. C. de fru. & lit. expen.

Expensæ si non sunt liquidę, potest iudex condemnare, reseruata sibi taxatione. Inn. in c. auditis. de proco. & Bal. in Mar. uer. expensæ. uer. ij.

Expensarum condemnatio fieri potest cõtra corrigentem suum errorē. Bar. in l. rura. in fi. C. de om. agro. deser. li. xj.

† Expensarũ cõdemnatio põt fieri ubicunque, põt pcedi

cedi contra absentem contumacem. Ita sentit Fre. de Senis consi.cxlvij.Quod non est uerum indistin ctè:quia condemnatio expensarum fit ratione interesse partis.l.sancimus. C. de iudi.sed nullum interesse potest pars præsens prætendere,si procedatur contra absentem:ergo non debet habere locum cõdemnatio expensarum,sed potest fieri condemnatio expensarum in fine causæ : quia uictus uictori &c. Tu uide pro hac materia. c.j. de elec.lib.vj.in fi.ubi per Io.And.in Nouel. Abb.in c.sæpe contingit.in vij.col.in glo.fi.de app.& plenius per eundẽ. in c.fi.de dolo & contu. & in c. Nicolao. in iij.col. de appel.

Expensæ in remittendo ad principem pertinent ad petentem se remitti,& ille condemnari debet. Bal.in l.generaliter.§.his de præsentibus. C. de reb.cred.

Expensæ in causa criminali sunt reficiendæ accusato absoluto,ab accusatore. Bar.in l. cum satis. C. de agric.& cen.li.xj.& in l. non ignorat. C. de fru. & lit.exp.ubi doc.& Pet.de sun.& Bar.in l.j.ad Turp. in l. si postulaueris. §.fi.ff. de adul. & in l. fi. C. de fruc.& lit.expen.Bal .in auth.generaliter . de epis. & cle.Lanfran.c.quoniam contra.de proba.in uer. expensæ.& ĩ.eo.uer.xxij.

† Adde hic quòd dominus habens iurisdictionem tenetur facere expensas, quæ fiunt in prosequutione delinquentis:ut tenet Henric.Bohic.in c.ad aures. de simo.nisi sint expensæ,quæ fiunt in accusando delinquentem : ut est singularis decisio. Tholosana. quæst.xlj.

Expensas debet reficere litigans, qui cedit liti.ĩ. uer. Litigans.uer.ix.not.in l.postquam liti. & ibi doct. C.de pactis.

Expensarum condemnatio fieri potest contra pupillũ licet contra tutorem temere litigantem etiam fieri possit.l.qui solidum.§.etiã de leg.ij.l. non est ignotum.C.de admi.tu. Bar.in l.j.§. si procurator.in fi. ff.si quis ius di. non ob. dicit quòd si condemnatur pupillus, liberatur cedendo actionem contra tutorem.& infra eo.uer.lxxxv. Vide Bar. in l. edita.ad fi.C.de eden.& in Spec.de expen.§.iiij.

Expensarum condemnatio an fieri debeat contra opponentem exceptionem excommunicationis in fine causæ.ĩ.uer.exceptio excommunicationis,uersi. xxxij.. & xxxvij.

† Expensas ambarũ instantiarum an debeat succumbens in causa appellationis, qui tamen obtinuit in prima instantia.in deci. Tholosa.ccxxij.

Expensarum condemnatio fieri potest parte non citata,in causa appellationis , si tamen fuit contumax in causa principali.Inno.in c.calumnia.de pęnis.& Bal.in Marg.uer Sententia.uer.xiij.

Expensarum condemnatio lata per iudicem appellationis interpositæ ab interlocutoria,mandatur executioni per primum iudicem.Bald.in addi.Spec.de execu.sen.uer.Sententia expensarum.

Expensarum condemnatio fieri debet contra opponẽtem contra personas testium , & non probantem , licet iurauerit se dolo non opposuisse.Abb.post Bu, in c.præsentium.in fi.de testib.

Expensæ refici debent depositario petenti depositum recipi.ĩ.uerb.Depositarius.

10 Expensarum condemnatio non fit , quando quis succumbit in interlocutoria ante litis contestationem uel post.Bar.in l.sancimus.in prin. C. de iudi. & ĩ.eo.uer.xlv.

Expensarum in recolligendis instrumentis, uel productione testium factarum cõdemnatio an fiat.ĩ.uer. Expensæ in rem.uer.xviij.& uerbo Expensæ in personam.uer.xxxviij.

Expensæ ueniunt quando quis opponit dilatorias , & non probat.Quod est uerum indistinctè. Item quãdo opponitur peremptoria ex causa iniusta : alias secus.Bal.in addi.Specul.uer.de expen.uer.ij. & in Spec.uer nunc de hoc etiam scias.& tit.de sententia.uer.sed an succumbens.

† Expensarum cõdemnatio an habeat locũ in proponente dilatorias , & an excusetur per iuramentum calumniæ, & an habeat locum in causa criminali , & an procedat in causa appellationis : & qualiter expensæ petantur, & quo iure petanẽ , & usque ad quod tempus peti possunt, & qualiter probentur uide plene per Abb.in c.finem litibus.de dolo.& cõtu.in ix.col.& in x.& uide eundẽ in c. calumniam. de pęnis.

† In expensis,quæ fiunt ratione contumaciæ non solum ueniunt expensæ factæ in lite,sed etiam ueniũt damna illata in rebus, quæ diminuunt dominium , uel patrimonium & damna lucri cessantis : ut quia propter litis assistentiam oportuit dimittere terras incultas :uel erat artifex , qui perdidit lucrum artis : ut not.Cy.in l.sancimus.C.de iudi.& Pau.& Ang.in c.finem litibus . de do. & contu. in vj.col. uer.ulterius.& quinto in expensis ratione retardati processus,ut quia propter dolum partis lis est ultra modum protracta per l.non ignorat.C.de fruc. & lit.expensis . & Bar. in l.j.ff.de alie.mutan.iudi. cau.fac.& in d.l.sancimus.C.de iudi.ubi de hoc. In expensis autem , quæ fiunt ratione uictoriæ , quæ præstantur in fine litis,non ueniunt damna:ut glo. & Bar. in d.l.j. nisi sint damna personalia , ut quia propter assistentiam litis non potuit exercere artẽ suam : nam ista damna non sunt extranea a lite. not.Spec.in tit.de expensis.§.fi.uer. quid si uictor. Abb.in d.c. finem litibus . de dolo. & con uma. in vj. col.

† Expensas itineris repetere non potest suscipiens sponte negotium,si absentat se de certo loco principaliter pro negotijs suis, licet in consequentiam tractet negotia domini, nisi quas fecerit pro negotio sibi iniuncto : ut in d.c. cum pro causa.de procur.& ibi per doc.

† Expensas factas per procuratorem,qui incidit in latrones dum iret in facto domini , uel si ab eis fuit derobatus uel infirmitate depressus non potest procurator repetere. l. inter causas . §. non omnia . ff. man. quia est ratio , quia hæ expensæ sunt extrinsecæ a mãdato , & fortius sunt imputandæ casui fortui-

fortuito. Secus in duobus socijs: quia unus imputat alteri damna, quæ fuit passus ratione societatis: ut in l. cum duobus. §. quidem. ff. pro socio. do. Abb. in d. c. cum pro causa.

Expensarum condemnatio non retractatur p appellationem nisi excedatur modus. Bal. in Sp. uer. a condemnatione & ibi Sp. uer. nec est obiectus.

Expensarum condemnatio an fiat hincinde, quando quis uicit in uno, & succumbit in alio. Abb. in d ca. finem. uer. sed circa hoc dicit quod si appellatus succumbat in parte, quando articuli sunt separati, fit compensatio: sed si unius tantum: fit condemnatio rei, quod actor non tenebatur distinguere, sed in casu principali fiet compensatio, nisi reus iuste litigauerit super toto. Sed uide omnino Alex. in l. qui Romæ. §. duo fratres. xiiij. col. de uer. obli. & in Sp. de exp. §. nunc uidendum. in prin. & uer. quid de appellato. & uer. fi. Vide Bal. in l. terminato. de fruc. & li. exp. & in aut. generaliter. vj. col. C. de epi. & cle. & in l. eos. §. cautione. ad fi. C. de app. ubi dicit q si quis uicit in uno capitulo separato, & in alio uincitur. debet condemnari uictus uictori: sed in connexis debet inspici quis habet sententiam pro se, & ille dicitur uictor, alter uictus, qui debet in expensis cōdemnari. Bar. in aut. nouo iure. C. de iud. dicit fiēdam compensationem, si uterque habuit causam iustam, uel si quilibet obtinuit in dimidia. Bar. in l. si legatario. §. cum his. de fideicom. li. dicit quòd tūc male facit iudex, qui dicit. Et uictum uictori condēno in expensis, Vide Lanfra. in c. quoniam contra. uer. expensæ. de proba. & infra eo. Adde q si peto uiginti & obtineo in quindecim si iudex dicit. Et uictum uictori in expensis condemno, non tenet condemnatio tanquam incerta. Secus si dicit, Victos uictoribus, &c. Bar. in l. si legatario. §. fi. ff. de fideico. li. & Mat. Mathe. in no. uer. iiij.

Expensarum non liquidarum condemnatio fieri pōt, reseruata taxatione. Inn. in c. auditis. de proc. Bald. in Mar. uer. Expensæ. uer. ij.

† Expensarum condemnatio non præcedente taxatione, an sit nulla. uide Fel. in c. significauerunt. ante medium, vj. col. ibi, & hæc uerba. de exce.]

Expensarum condemnatio pōt reuocari qñcunq; ante diffinitiuam, tanquam interlocutoria. In. in c. sacro. de sent. exco. Inn. in c. fi. de do. & cont. Phi. in c. cum cessante. xj. limitatione. de app.

Expensarum condemnatio an fiat, quādo iudex à quo reuocat grauamen, ut tollatur appellatio. s. Appellatus. uer. xxv.

Expensarum condemnatio contra uictum pro uictore fieri debet. in Spec. de do. inter uirum. §. fi. & titu. de expen. c. finem. de do. & contum. l. properandum. §. sinautem. C. de iud. Quod uerum, nisi in criminalibus. l. non ignorat. de fructibus & lit. expen. nisi propter desistentiam a lite. lege tertia. C. qui accusa. non poss. docto. & Pe. de Sun. in l. fi. de fructibus & lit. expen & s. eo. uersic. iiij. Item nisi uictus habuerit iustam causam litigandi. lege tertia. §. si rem. de legat. tertio. & ibi dec. Bartolus. in lege qui solidum. §. etiam. de legatis secundo. & in l. properandum. §. sinautem. & ibi Baldus. de iudi. & Baldus in authen. generaliter. de episcopis, & clericis. & per Bart. in l. si quis inficiatus. ff. depo. ut puta, si habuit uictus pro se opinionem doctoris unius, secundum doc. in c. ut debitus. de ap. Car. in cle. ij. de mag. in d. authen. generaliter. & Bar. in l. bonorum. ff. de bono. pos. & omnino per Alexan. in l. iuris. C. qui admitti. nisi talis opinio sit reprobata: quia à cōi opinione non debet recedi tam in consulendo, quàm in iudcando, secundū Phi. in d. c. ut debitus. & Car. in clem. ij. in prin. de elec. & in c. finem de do. & cōtu. uel si sint uariæ opiniones doctorum hincinde. l. ij. & iij. ff. de cond. ind. per Bar in d. l. si quis inficiatus. & Ang. in l. destitisse. de iudi. uel quia credidit iurisperitis. & aduocatis. in Spec. de expensis. §. nunc uidendum. post prin. & ibi Bal. in add. uer. dicitur. & Bar. in l. bonorum. Sed Ale. post Ang. in l. iuris. C. qui admitti. reprobat, scilicet q non excusetur ab expensis, si concilium est præstitū super eo, in quo est præstitum patrocinium: aliàs sic. Vel si uictus ante litem motam habuit in fauorem suum consilia sigillata a doctoribus, & tamen succubuit. Bald. in d. auth. generaliter. not. in l. j. C. de pœna temere. liti. Vel si sit probatum per unum testem cum iuramento partis in supplementum probationis: quia tunc non potest reus uictus condemnari in expensis. Bal. in auth. generaliter. & Lanfr. ubi. s. & p Alex. consi. cxxij. ij. parte. licet secus sit si ipse actor habuit pro se semiplenam tantum probationem, puta unum testem, & succubuit quia scire debuit sibi non sufficere. unde debet in expensis condēnari: quia probatio semiplena non excusat ab expensis, scdm Bal. no in l. ij. in fi. C. de epis. aud. Sed in hoc uidetur contrarium tenere. Io. An. in c. finem litib. de dolo, & contum. & ibi Ant. de But. uer. uenio ad tertium. dum dicunt quod iusta causa litigādi quo ad excusandum ab expansis, dicetur, quando pbatū est, licet minus plene, de iustitia, & iure succumbentis, ut puta semplenè, uel per unum testem. secundum eos. & Alexand. con. xcvj. iiij. parte. uide Bal. in l. qui non probasse C. de calumn. & d. auth. generaliter. v. col. & quod per Bar. in l. j. in prin. uer. ulterius. ff. ad Turp. Vel si litigauit ob puderem suum conseruandum. l. quę omnia. §. j. & ibi Bar. ff. de procu. ubi dicit quod est iusta causa litigādi. Vel si probauit per testes, qui postea reprobantur, tanquam infames. uel alia ratione. Bald. in d. authen. generaliter. iiij. colum. Vel si uictus est consanguineus: quia in expensis non condemnetur. Host. singulariter, & Ioan. de Imo. in d. capitu. finem. de dol. & contumac. Secus si iurauit, quia iuramentum non excusat ab expensis. Barto. in l. j. §. hanc actionem. ff. si mu. uen. no. Et prædicta de causa iusta uera sunt, nisi statutum dicat quod uictus uictori condemnentur in expensis: quia intelligitur, etiam si iustam habuit causam litigandi. ut aliquid operetur, secundum Bald. in l. terminato. ultima colum. de fruc. & litis expen. sed non firmat. & est argumentum in

tum in l.j.§.nuntiatio.de oper.no.nun.facit gl.in l.iiij.§.si rem de lega.iij.& in aut. de exhiben.re.§.j.& ibi Ang.& Pe.de Sun.& Ang.in l. non solum & ibi Alex.de rei uen.& Barth. Cep.in fin.uer.cxxv. Sed dictum Bal.non sequitur Abbas in c.calumnia. in repe.& ibi Maria. Soci.de pœnis. Ludo.de Interané.in l.eum quem temere.de iudi.in repe. ubi dicit quòd non est peccare in spiritum sanctum tenere dictum statutum intelligi secundum ius commune. Et ita uidi semper practicari. Hoc tamen statutum operatur condictionem ex ipso statuto ad expensas, secundum Bar.in d.l.iij.§.si rem. & Alexã. omnino post Bar.in d.l.non solum. Item prædicta uera sunt nisi expẽsæ fuerint promissæ: quia debentur, etiam si uictus habuit iustam causam litigandi. glo.& Ang.in §.oportet.in aut.de iud.& Bald.post gl.in d.l.iiij.§.si rem.Ang.in d.l.non solũ.& Barth. Cepo.ubi s.& Alex.consi.xxxij in fin.iiij.parte.& in l.j.in prin.ad Turpi.& in §.duo fratres.vj.col.de uer.obli.& Bald.in l.properandum.§. finautem alterutra. C.de iudi. Quod est uerum, nisi uolens recuperare expensas sibi promissas fuerit in culpa: quia forte emptor, cui uenditor promisit reficere sumptus litis in causa euictionis, non petijt euincentem in expensis condemnari, & sic fuit in culpa, sicque sibi imputet: & tunc non recuperat a uenditore promittente, quos non recuperauit ab euincente uicto. Pau.de Cast.fin.& Alexan.in l.uenditores.de uerbo.oblig.& supra.Emptor.Item quòd debẽtur etiam post sententiam.doct.& Pet.de Sun. in d.l.terminato.& Barto.in d.l.non solum.& ibi omnino per Alexan.quòd omissę in sententia possunt peti post condictionem ex statuto.& supra eo. uer.xv.& xxxj.Item prædicta uera in expensis, nõ autem in sportulis, quæ de consuetudine reficiuntur, non obstante iusta causa litigandi. Bal.in l.fin. C.de fruc. & lit.expen.licet de iure contrarium sit, per glo.no.Insti.de act §.tripli.

† Adde hic in fine quòd licet in expensis debeat condẽnari uictus uictori, ut in.c. calumniam. de pę. & in.l.sancimus.C.de iudi.& in.l.properandum.§. finaũt alterutra.C.eo.tamen si statutum dictaret uictum uictori in expensis condemnari, habebit locũ etiam in habente iustam causam litigandi: licet secus sit de iure communi. Et hoc. ut statutũ aliquid addat iuri communi. Ita sing. dicit Bar. in.l.iij. §.si rem.ff.de leg.iij quam opi.Bar.in.d.§ si rem.expresse tenet Ang. in authen.de exhi.re.in princ.ad hoc ponderans gl.ibi, in uerbo, causam.quam dicit sin. notandam.Et idem no. Ange.in l.non solum.ff.de rei uen.Facit quod uoluit Bar.in l.iiij.§. prætor.in uer.quæro quid si statuto.ff.de dam.infect.& in l.ij. ff.de usuca.licet contrarium sentiat Bald.in l.terminato.ad fi. C.de fruct. & litis expen. & in l.eos. §.in cautione.C.de app.in fin. pe.col. ubi pro hoc allegat not.per gl.in §.tripli.Insti.de acti.Bene facit quod no.gl.in aut.generaliter.C.de epis. & cle. in uerbo, iniuste. ubi notatur an statutum debeat interpretari secundum ius commune. Hic non examino: dicam plene. j. in uerbo Statutum. Teneas tamen quòd si statutum disponat uictũ uictori, &c. ꝙ habebit locum etiam in habente iustam causam litigandi. Et dicitur iusta causa quando quis habet pro se opiniones doctorum. Ita dicit Pet.de Anc.in cle.ne Romani. post antiquos. de elec.uel consilia doc.per l.in bonorum.& ibi not.Bar.ff.de bon.pos. ti.generali.& Mod.in d.§. sinautem. Limita ut per Bar.& plenius per Bald.in l.iuris.in ij. q.C.qui admit.& ibi Bald. quòd non sufficit consilium unius periti, sed requiruntur duo si haberi possunt: ut in aut.de non alienan.§.quod autem.& per Barto.in proœ.ff.in fi.prin.& in l.j.§.fi.ff.de uerb.obli. & ibi Mod.doc.& Abb.in c.proposuisti.de proba.Itẽ ubi opiniones aliquorum doc.essent pro una parte.Io. An.in c.ut debitus.de ap.Pro quo uide ibi gl.in uerbo rationabili.& Spe.in ti.de expen.§.non uidẽdũ. in j.col.& Ioan.an.in c.j.de postu.præla. in prin.in Nouella.Bal.in d.aut.generaliter.Imo.in l.qui ante Calendas.de uer.obl.Limita, nisi cõis opinio esset in contrarium.do. Ant.in c.finem litibus.de dolo & contu.Item iusta causa præsumitur in eo, qui habet semiplenam probationẽ. Ant.& Pe. de Anc. in d.c.finem litibus. Bal.in l.qui nõ probasse. C.de calum.& in l.j.C.de aduo.diuer.iudi. Item si aliter de bo.fid.litig.constat: quia succumbens est religiosa persona.Host.& Io.An.in d.c.finem litibus, An. & Pet.in c.ij.de noui ope.nunt.Facit qđ uoluit An. in c.postremo.de appel & Ang. in l.si a bonæ fidei. ff.de rei uen.Inno.& doc. in c.nisi essent.de præbẽ. Item ille, qui probauit per testes, qui postea fuerũt reprobati respectu personæ. Ita no.Bal.in d.aut.generaliter.Et limita prout dicunt Moder.in d.l.properandum.§.finaũt.ubi ẽt per do. Alex.de Imo.& p do.Bar.in d.c.finem litibus.in apostillis suis.

20 Expensarum condemnatoria habet uim interlocutorię, & ferri potest etiam in uoce. Bald.& doc.in l. patris & filij.in fi.de uul.& pu. Quod uerum, scilicet eadem die, qua fuit lata sententia super principali negotio in scriptis. Ioã. de Imo.ubi supra post gl.& Bar.in l.j.& ij.ff.de app.& j.

Expensarum condemnatio fieri debet etiam contra uictum in uno capitulo tantum. Bald.in l. sancimus.j col.C.de iud.Sed Bartol.contra in l.qui solidum in prin.delega.ij.ubi dicit conuentum ad plus debito habere iustam causam litigandi super toto & in expensis condemnari non posse. Inn. d.c.finem. dicit actorem, licet uincat in parte tantum, id est, in quinque licet petierit decem posse condemnari in expẽsis p.c.j.de plus pe.Imo ibi dicit uerum, etiam si in causa principali obtinuit in decem, sed in causa appellationis in quinque.& j.eo. Adde Feli.in c.significauerunt.in iiij.col.de excep.& in c.ad audientiã. el.ij.in xij.col uersi.cogitabam etiam. de rescrip.

Expensæ per iudicem an reficiantur inquisito absoluto.Bal.& Cyn.in d.l.sancimus. ulti.col.in d.aut.generaliter.pe.col. & in l. obseruare.§. proficisci.xv. q.de offic.procon.& lega. Lanf.in c.quoniam contra.uer.expensę. in fin.de proba.Card.in cle.sæpe. §.fin.

§.fi.vij.q.de uerbo.fign.& probatur.xxiij.q.ij.dominus.iij.q.viij.qui fine.xxiij.qő.v.administratores.aut.ut diffi iud.§.fi.de re iudic.c. cum eterni.in vj.per Ant.de Bu.post glo. in d.c. dilecti. de dolo, & contu. scilicet an habeat locum condemnatio expensarum,quando iudex procedit ex officio. & Alex.in l.j.ad Turpil.

Expensarum condemnat o fieri nő debet contra reũ, qui confessus est debitum in prima respősione.aut. contra qui.& ibi Bal.l.fi.C.de non nu.pecu.

Expensarum condemnatio fieri debet contra actoré, qui temere uenit ad iudicium,ignarus omniũ, quæ scire debuit, & inuestigare quæ deducta sunt postea in iudicio.Bald.in d.l.properandum.§.finauté. & Bart. in l.eum,quem temere. de iudi.& in l.qui in alterius.& ibi Barto.ff.de reg.iur. & sentit Bar. in l. non solum.§. morte.de oper.no.nun.& j.eo. uersicu.lvij.

Expensas an reficiat,qui liti renuntiat.j.uersi.Renuntians.uersi.xxx.

Expensas reficere debet qui interrogatus de titulo noluit titulum allegare,sed post litem contestatam allegauit,& probauit & sic litem protelauit.Bal.not. in.l.cogi.pe.col.in uer.sed ulterius quęro.C.de peti.hęre.&.j.uersi.Titulus.§.ix.Adde supra. uersic. Exceptio excommunicationis . uer.xxxvij.quia sibi imputet quare se arctauit in fine termini.c.consuluit.de offi.deleg.Item Expensas debet reficere, qui citatus pluries comparuit in ultimo termino. s.uer.Citatus.uer.cxvij .

Expensę attentatorum possunt taxari ante sententiam in principali ferendam.do. de Rot. decisio. xcix .in nouis .

Expensarum condemnatio fieri debet contra actorem in iudicio non comparentem,absoluto reo ab obseruatiőe iudicij.Ro.in deci. lxxij.actore. in nouis.

Expensarum condemnatio non fit , cum quis transit de petitorio ad possessorium. Car.in cle.j.xv.q.de causa pośes.

Expensarum condemnatio an fiat in criminalibus, quando procedit ad denuntian. Bal.in.l.sancimus. † xij.q.C.de iud. † Et per Feli. in c.accedens. de accusa.in.iij.col.]

Expensarum condemnatio] an fiat , si quis habet iustã causam litigandi super tota causa , sed habet iniustam super una exceptione.per Ioan.Andr.c.ut pre teritę.de electio.& per Bar.in.l. non ignorat.C.de fruc.& lit.expen .

Expensarum condemnatio an euitetur,ubi est opinio unius notabilis doctoris : uide do. Pe.Phil.Cor.in consi.clxxxj.incip.uisa in literam, in.iij. parte. De quo etiam per Feli. in c. super his. in fi. ultu. colu. de accusa.]

Expensarum condemnatio fit,etiam si uictus iurauit de calumnia.Ioan.de Imol. in.c. finem . de dolo & contu.Bart.in.l.j.§.j.ff.ad Turpi.& in.d.l.qui solidum.§.etiam.in.l.cum , quem temere.& ibi Pe.de Sun.& in.d.l.properandum.§.sinautem utraque.ubi omnino uide Bart.& Bal.in.d.aut.generaliter.& Ange.in.aut.de iud.§.oportet . Lanfr. in.d.c.quoniam contra.&.j. uer. Iuramentum calumniæ.uersiculo.50 .

Expensarum condemnat ionem an iudex sibi reseruare possit,uide Car.Zabarel.in.c.j.uer.quæro an iudex de sequestra. poss. & late Panor. ibi in. v. col. uer.primo enim expediam. †

Expensæ per uictorem factæ ante legitimationem personæ procuratoris sui non reficiuntur . Ang.in. d.§.oportet .

Expensæ per minorem uictum in iudicio an reficiantur. Ang in.d.§.oportet.&.j.eo.uersi.xlvj .

Expensarum condemnatio non potest per iudicem reseruari,sicut nec petitio, sed taxatio sic. gl.doct.& Bar.i.l.terminato.& Bal.in d. aut.generaliter.& in addi.Spe.de sententia.uer.iudex potest sibi . Odof. in Summa.de libel. tit. de suc. & expen.in Spec. de alle. & dispu.& Bar.in.l.Paulus.de re iudi. & in.d.l. si tertius.§.officium.de aqua plu.arcen. & in.l.si unus.fami.ercis.post.glo.& ibi Alexan.in.l.ab executore.de appell. † Et per Feli. in. c. significauerunt.de excep.in.vj.col.]

Expensarum condemnatio an per arbitrium. Lanf. in tract.de arbitris.vij. parte.xxvj.q.doct. & Petr.de Sun.in.l.non distinguemus.§.de offic.de arbi.&.s. Arbiter.uer.lxvj.& seq.& cxx. Ang.in.l.si uacãtia. C.de.bo.uacan.lib.x.& Inn.in c.ex parte . de arbi. in Spe.de arbi.§.fin. uer. sed cum.& ti.de expensis. §.quarto nota.

Expensas non reficit qui impetrat absolutionem, siue sibi concedatur,siue non.Bar.singulariter in.l.j.uer si.iuxta hoc quæro.ff.ad Turpil.

Expensarum absolutoria non ualet,nisi causa inserta, scilicet propter iustam causam litigandi.in aut. post iuiurandum.C.de iudi.& ibi Bal .

Expensas debet reficere etiam procurator fine mandato.Bal.in.l.j.pe.col.de procur.

Expensarum condemnatio non fit , quando iudex appellationis rescindit primam sententiam in parte,& in parte confirmat:quia utraque pars est in pari causa.Bal.in.l.eos. §. cautione . C.de appel. & s.eo.uer.xv .

Expensarum condemnatio non fit quando quis succumbit in articulo iuris , super quo iudex pronuntiauit : quia potuit expediri uno momento per iudicem fine sumptu.Bal.in.l.fi.C.quando prouo.nő est neces.Cyn.in. l. Polla. C.de his,quib. ut indig.

Expensarum condemnatio,si sit omissa per iudicem, an retractetur per appellationem . Cy.Bar.& Bal. in.l.fi.C.quando prouo.non est nec.Pe. de Sun.in. l.in.bonæ.C.de usur. Lanfr. in.c. quoniam contra. uer.Expensæ.uer.sed iuxta.de proba.quod sic,si uictus non appellat:alias secus . Bal. contra in addi. Spe.de appel.§.ab omissa. & ibi Spe.§.ij.uer. xxxiiij.& seq.Ro.in deci.cclvij.si auditor. in nouis tenet indistincte appellari. Car.in cle.sepe.§.si.pe.q. de uer.sig.dicit quod.l.fi.præal.habet locum quando uictus appellat : tunc etiam uictor non appellat, sed sufficit quod inhæreat appellationi uictæ

& iudex,

& iudex appellationis reformauit sententi:sed si ui ctus non appellet, potest uictor appellare ab omissa condemnatione expensarum. Quod etiam tenet † Car. in d. c. Nicolao. de appel. † Et per Fel. in c. signi ficauerunt. de excep.]

Expensarum cōdemnatio quādo sit fiēda, uide latè, & pulchrè. Pe. de Ancha. in lec. in c. finem litib. in pe. col. uer. tertio quæro. de dolo & contu. & ibi subdit quæ expensę ueniant in condemnatione.

Expensarum condemnationem omittens iudex facit litem suam, si fuit petita. gl. Bar. Bal. & Pet. de Sun. in l. fin. quando prouo. non est ne. Barto. in l. quanta. §. hoc autem. de dam. infect. & in l. prima. §. magistratibus. de magi. conue. & Bald. in l. sancimus. j. colum. C. de iud. & in l. properandum. §. sinautem alterutra. eod. tit. gloss. & Pe. de Sun. in l. non quicquid. §. si iudex. ff. e. tit. & ibi Bar. quod sic, si fuit petita condemnatio in libello: aliàs non tenetur iudex. & Nic. de Nea. in d. §. magistratib. & Bar. in d. §. sinautem alterutra. & per Sp. de app. §. ij uersicu. xxxiiij. & seq. & de do. inter uirum. §. si. uersi. illud.

Expensarum condemnatio omissa in cā principali, pot est per iudicem appellatiōis fieri Bal. & Pe. de Su. in l. fi. C. quando prouo. non est neces. & iudex eam omittens uidetur absoluere, secundum Bal. in auth. generaliter. de epi. & cle.

Expensæ an ueniant quando quis succubuit in interlocutoria. Cy. in l. Polla. de his, qui ut indig. Bal. in d. l. fi. Bar. in l. sancimus. C. de iud. quod sic. & in l. non ignorat. C. de fruc. & li. expen. & Lanfr. in c. quoniā contra. uer. expensæ. de prob. Quod uerum, etiam si idem obtinuit in diffinitiua. Bar. & Ale. in l. si pignore. de pig.

Expensæ per minorem comparentem in iudicio, licet fuerit contumax, non reficiuntur. Bal. in l. fina. C. in quibus cau. in integ. rest. non est neces. per Bar. in l. si finita. §. si forte. de dam. infec. & Ale. in l. de die. §. tutor. qui satisda. cog. & infra Tenuta.

Expensæ non reficiuntur per reum conuentum ad plus debito offerentem partem cōfessatam, quia habuit iustam causam litigandi super toto ratione partis indebitæ, nisi actor dicat se paratum recipere partem. Barto. in l. qui solidum. in princip. ff. de legat. secundo. & in l. quidam estimauerunt, si certum petat. & ibi Alexand. post Pau. de Cast. ibi. & in l. si seruus. §. bonæ. de cond. fur. Ioan. de Imo. & Alexand. in l. j. §. si stipulanti. de uerbo. oblig. & Paul. de Ca. in l. diuus. ad legem Falc. & ideo Alex. in d. l. quidā. dicit esse practicam quod quando reus confitetur partem & partem negat, actor debeat acceptare partem confessatam: & tunc reus non habet iustam causam litigandi super tota: & tenetur reus offerre partem confessatam, alias erit in mora. d. l. qui solidum. Secus si actor non acceptat: ideo reus nō esset in mora, licet non offerat. tex. singu. in l. fideicommissi. in prin. de usuris. & Barto. in d. l. qui solidum. & Pau. de Cast. in d. l. quidam. & s. & uide omnino Alex. in l. qui Romæ. §. duo fratres. xij. columna. † de uerb. ob. † Et ibi per do. Fran. Arc.]

Expensarum condemnatio fieri potest in principio, in medio & in fine causæ. Inno. in d. c. finem. de dolo & contu. & Bald. in Marga. uer. Condemnatio. uer. iiij.

Expensæ litis factæ per unum socium, uel fratrem, in causa communi, an repetantur supra uer. Expensarum petitio. uer. xix.

Expensæ quarum condemnatio est omissa, an repeti possint. suprà uer. Expensarum petitio. uersiculo. xxxj.

Expensæ litis per negotiorum gestorem factæ, in qua succubuit, an petantur. s. uer. expensarum petitio. uer. xviij. & xxxiij.

Expensarum condemnatio fieri debet etiam contra hæredem eius, qui non habens iustam causam litigandi ueniebat condemnandus in expensis. Bald. in lege si pater. C. si pen. appel. mors interue.

Expensarum condemnatio non fit contra uictum, qui non potuit producere testes mortuos, uel absentes, qui ante recessum suum dixerunt se scire ueritatē. Bald. in d. l. non ignorat. de fru. & lit. expen. & Lanfran. in d. c. quoniam contra. uer. expensæ. uer. unū commemoro.

Expensæ reficiuntur etiam per uictorem temere citantem. Bald in d. lege non ignorat. & in d. lege sancimus. de iud. & Lanfran. ubi su pra. Item per eū qui sine causa citat. Innoc. in cap. si aduersarius. de eo, qui mit. in poss. causa rei ser. Bald. in Marga. uer. Causa.

Expensas non reficit reus, qui non fuit legitimè citatus. Innoc. in d. cap. si aduersarius. de eo, qui mit. in poss. causa rei ser. & Bald. in Marga. uer. Citatio. uer. item.

Expensarum refectio non uenit, qn̄ reuocatur missio ex rationabili cā. Inn. in d. c. si aduersarius. Itē nec quando pupillus citatur non legitime, & est contumax. Bal. in Mar. uer. Missio. uer. antep.

Expensæ reficiuntur per eum, qui cognita iniustitia causæ suæ ex attestationibus, uel instrumentis partis aduersæ, destitit a lite. l. destitisse. & ibi Bart. Angel. & doc. de iudi. Barto. in l. si quis inficiatur. in princip. ff. depositi. ubi etiam dicunt quod debet in expensis condemnari a tempore citationis, quo nouit se fouere causam iniustam, dummodo cognouerit ex probationibus aduersæ partis ualidioribus suis: non si ex suis, quas scire debuit ante litem motam sibi non sufficere. ideoque tunc debet condemnari in expensis. Bart. in d. l. si quis. in princ. & in l. qui in alterius. de reg. iur. & per Bar. in l. properandum. §. sinautem. C. de iudic. & in l. j. in princ. ff. ad Turpil. Item prædicta uera in reo, non in actore, qui sibi imputet quare in principio nō fecit diligentiam in inquirendo de iure suo. d. l. qui in alterius. & ibi Bar. qui tenet idem in l. non solum. §. morte. de ope. no. nun. & s. eo. uer. xxiiij.

† Expensarum condemnatio si producto instrumento aduersarius perseueret in lite, & demum succumbat, an fiet de omnibus expensis, an solum de factis post productionem instrumēti, si eius uirtute succubuit:

buit:uide Fel. in c. exceptionem. pe. col. post princ. ibi:& tu sciens. de excep.]

Expensarum condemnatio debet fieri, ubicunque pars succumbit ex facto proprio, in quo error non pōt prætendi, siue simus in prima causa, siue in appellatione: nec etiam a pęna potest excusari prætextu ignorantiæ. l. magnam. C. de contrah. &com. stip. Bal. in. l. eos. §. cautione. C. de appel.

60 Expensarum condemnatio fieri potest etiam per iudicem incompetentem. Barto. in l. eum, quem temere. de iudi. glo. in cap. series. de rescrip. & in cle. j. eo. ti.

Expensarum condemnatio, etiam incerta, ualet. Inn. in c. finem. de dolo, & contu. & Lanfran. in d. c. quoniam contra. uer. expensæ. & infra uer Sententia incerta. uersic. primo. circa medium. ibi item super expensis, &c.

Expensarum condemnatio, & refectio, est pœna respectu soluentis, sed est interesse respectu recipientis. no. in d. c. finem litibus. Unde

Expensæ si non possunt solui ob inopiam, uictus luat in corpus: ut d. c. finem. secundum Philip. in c. reprehensibilis. in gl. de app.

Expensarum condemnatio an fiat contra dominum, uel contra procuratorem. Bar. & Ange. in l. iij. in prin. de re iud. & j̃. Procurator. & uer. Executio sententiæ. uer. xliij. cum duobus seq.

Expensarum immunitas concessa uni parti, prodest & alteri. l. fi. C. de fruc. & lit. expen.

Expensæ per neutram partium reficiuntur, quādo utraque iurauit perempta instātia reproducere omnia acta. per no. in l. quæ omnia. de proc. Bar. Cep. in cautela. cij.

Expensæ non reficiuntur per accusatorem petentem abolitionem. Bar. in l. j. ff. ad Turp. & s̃.

Expensarum condemnatio fieri debet contra instigatorem inquisitionis absoluto inquisito supra. Inquisitio. uer. xc. Idem in denuntiatore non probante. s̃. denuntiator. uer. xx. Idem in nominatore. j̃. uer. Nominans Idem in iudice inquirente. j̃. iudex maleficiorum. & s̃.

70 Expensæ per actorem refici debent quando iudex absoluit ab obseruatione iudicij. Inno. in d. cap. finem de do. & contu. Quod est uerum, etiam lapsa instantia: quia.

Expensarum condemnatio fieri potest, etiam lapsa instantia, licet non pronuntietur instantiam esse peremptam. Bar. & Bal. in l. properandum. §. illo proculdubio. C. de iud. & Lanfr. ubi supra. in fin. Idem etiam si iudex pronuntiat instantiam esse peremptam. Bar. in l. secunda. ut intra certum tempus. & in d. §. illo.

Expensarum condemnatio debitarum ratione uictoriæ ex officio iudicis fieri potest, & debēt eadē die sententiæ latæ super negotio principali: secus si debentur iure actionis. Bar. in l. prima. §. fi. si quis ius di. non obtem. glo. & Bal. in l. iij. §. si rem. de legat. iij. l. Paulus. de re iudi. Sed Card in cle. ii. sep. x. §. fi. x. q. de re iud. dicit quod nec expensæ debitæ iure actionis, uel per condictionem, uel consuetudinem petuntur lite finita.

Expensarum condemnatio fieri non potest contra iustæ impeditum contumacem, iudice sciente impedimentum. Paul. de Cast. sing. in l. ij. §. primo. ff. si quis cautio.

Expensarum condemnatio facienda in interlocutoria potest reseruari in diffinitiua, & sic etiam post decem dies non potest. Inno. in c. sepę. de appel. Vide Bar. in l. terminato. C. de fruc. & lit. expen. & Sicu. in d. c. sepę. in fi. & in c. finem. de do. & contu. & ubi † que Inno. & Alex. in l. ab executore. de app. † Vide Fel. in c. significauerunt. post medium. v. col. in uer. j. de excep.

Expensarum condemnatio ualet etiam si expensę non sint petitæ. Bal. in addi. Sp. de sen. peti. uer. j. & j̃. e. contra uer. lxxvij.

Expensarum condemnatio ualet, etiam sub hac forma, uidelicet Condemno condemnandum in expensis Bald. in l. terminato. ij. colum. de fru. & lit. expen.

Expensarum condemnatio quomodo intelligatur, quando utraque pars uicit. Bart. in d. l. terminato, iiij. col.

Expensarum condemnatio, quas actor iurabit fecisse, ualet Bal. in d. l. terminato. in fi. contra Bar. in l. cū iudex. C. de sent. Item si promittatur earum refectio quas Titius dicet, an ualeat. per Bar. in l. fin. de præto. stipu. & in l. Theopompus. de do præle. Pet. & Cyn. in l. si quis in conscribendo. C. de pac. & in Sp. de prob. §. iij. uer. quid si is.

Expensarum condemnatio non potest fieri, si nō fuit petita. & Bal. in d. l. properandum. §. sinautem alterutra. C. de iud. Bar. in l. iij. §. hoc autem iudicium. de dam. infect. & Pe. de Su. in l. eum, quem. de iudi. & supra contra. uer. lxxiij. Et dicitur petita, etiam quando in libello dicitur. Peto sententiam pro me ferri, quia intelligitur etiam super expensis, secundum Bal. in d. §. sinautem.

Expensæ non reficiuntur, quando actor prius extra iudicium non interpellauit reum, quia in iudicio uocatus statim fuit confessus debitum. Gul. de Cu. in l. edita. C. de eden. Ang. in l. debitores. C. de pign. act. l. quidam Iberus. de serui. ubi etiam idem tenet Pau. de Cast. Lud. in sing. uersi. Creditor. uesicul. de honestate.

Expensas debet reus reficere, qui non respondit in termino sibi dato ad respondendum, sed petiit terminum ad excipiendum. Barto. in l. scire. ff. de excu. tuto.

80 Expensas debet reus reficere ob temeritatem commissam ante sententiam, etiam si obtineat in causa principali. Bal. in l. non ignorat. de fruc. & lit. expē. & Alex. in l. si pignore. in prin ff. de pig. act. ubi idē dicit, si quis fuit condemnatus in interlocutoria, licet obtinuerit in diffinitiua: secundū Bar. ibi: & subdit quod nec repetit eas solutas, qui uicit in diffinitiua. & Sali. in l. properandum. §. sinautem alterutra. C. de iudi.

Expen-

Expensas reficit uictus, etiam pendente lite restitutionis in integrum ad appellandum, licet uictor non caueat de eis restituendis in casu succumbétiæ. Rota in dec.ccccl j. fuit dubitatum in nouis.

Expensarum condemnatio contra contumacem an fiat eo non citato. Cyn. quod sic, in l. sancimus. xiiij. q. C. de iud. & Ioan. de Imo. contra Ant. de But. in c. primo. de iudi. & Alex. in l. desertorem. §. si ad dié de re mil.

Expensarum condemnatio fit etiam contra emendantem libellum, etiam si sit mulier, uel minor. Bald. in l. edita ad fi. C. de edend. & supra uer. Emendatio. uersicu. pen. Specu. de lib. concep. §. viij. uer. primo & uer. sed & si.

Expensæ primi iudicij sunt reficiendæ per uolentem inchoare secundum iudicium super eadem re. Bal. in d. l. edita. xvj. col. & Barth. Cep. col. cij.

Expensarum condemnatio ob temeritatem tutoris an fiat contra pupillum. Bar. quod sic, in l. edita. ad fin. C. de eden. in l. non est ignotum. de admi. tut. & j. uer. Tutor. & in l. Polla. de his, qui. ut indig. & s. eo. uer. v.

Expensarum condemnatio contra syndicum non legitimum litigantem an fiat. in Spe. de syndico. uersi. sed pone. & seq.

† Expensarum condemnatio an fiat contra personam religiosam, & ualde catholicam succumbentem in causa: & quid si non apparet de iusta causa litigandi: uide Fel. in c. super his. in fin. ulti. colum. de accusa.]

Expensarum condemnatio an fiat contra excipienté non probantem supra uer. Excipiens. in Specul. de excep. § iiij. uer. & si reus. & uer. quid si reus. & an contra excipientem contra testes. s. Exceptio cótra testes. uer. x.

Expensarum condemnatio an fiat contra eum, qui negotium intra certum tempus instruendum committi impetrauit, si intra illud tempus non probauit. in Spec. de remis. §. iiij. uer. sed nunquid iudex. & §. v. in prin.

90 Expensarum condemnatio ualet hac forma, Condemno te in expensis. si in probationibus defeceris. in Sp. de sententia. §. v. uer. item nota.

Expensarum condemnatio si non fiat in sententia, debet exprimi causa. in Sp. de sententia. §. v. uersic. in quibusdam.

Expensarum condemnatio debet fieri tempore sententiæ latæ in causa principali, quarum taxatio potest reseruari. eo. tit. §. vj. uer. cum fertur.

Expensarum refectio uenit iudicis officio. in Spec. de expen. §. j. ad fi.

Expensarum condemnatio an fiat, quando suspenso petitorio recurritur ad possessorium. in Sp. de expen. §. ij. & iij.

Expensarum condemnatio quando, & qualiter fienda sit in quacunque causa. eo. ti. §. vj.

Expensarum condemnatio fieri debet generaliter contra quemlibet fatigátem alium temere in iudicio. Item

Expensarum faciendarum condemnatio an & quando fieri potest. eo. ti. & d. §. vj. ad finem.

Expensæ an dentur denuntianti, uel accusanti, uel inquisitionem prosequenti contra prælatum ad utilitatem ecclesiæ ab ipsa ecclesia. in Sp. de denun. §. ij. uer. j. in fi. & ti. de inquisi. §. j. uer. an autem. & §. iij. uer. q si ante. & §. fi.

Expensæ an reficiantur per ecclesia, suo prælato remoto, uel suspenso. Item

100 Expensæ an debeantur monacho per abbaté contra eum inquirentem. d. §. fi. in Sp. de inqui. & s. uer si. Expensarum petitio. uer. xxviij.

Expensarum ratio habetur etiam in iudicio finium regundorum. in Specul. de iudi. § iiij. uersicul. primo. Item in iudicio communi diuidundo. eo. §. uer. si uero alter.

Expensæ litis pupillo non reficiuntur per restitutum in integrum aduersus contractum cum falso tutore initum, ex quo pupillus sibi acquisierit. Nico. de Neap. in l. nouissime. quod falso tu. autho.

Expensarum cõdemnatio dicitur interlocutoria. Bal. in l. patris, & filij. de uulg. & pupil. & ideo sine scriptis fieri potest. ibidem.

Expensarum taxatio erronea potest reuocari per iudicem, etiam si post secundum eam iuratum sit. secundum Ale. in l. uideamus. §. primo. de in lit. iuran. qui allegat Inno. in c. super eo. quod met. causa. Bald. in addi. Sp. de expé. uer. potest iudex. Imo. in c. finem litibus. de do. & contu. Inn. in c. fi. quod metus causa. in l. quod iussit de re iudi. contra Ange. ibi alllegantem Inn. in c. sacro. de senten. excom. ubi non dicit hoc, sed dicit posse iudicem usque ad sentétiam diffinitiuam quãdocunque reuocare cõdemnationem expensarum. & tenet Phil. in c. cum cessante. xj. limitatione. de app. & But. d. c. super eo.

† Expensæ requirunt taxationem iudicialem. Felin. in c. primo. circa medium. v. col. in uer. tamen dicas de iudi.]

† Expensarum taxatio debet præcedere iuramentũ partis. Abb. in c. fi. quod metus causa.

Expensæ fiendæ, non tamen factæ, taxari non possunt. j. uerb. Expensæ quales. uer. vij.

Expensarum taxatio potest reseruari per iudicem, nõ condemnatio, nec petitio. glo. Bar. & doct. in l. terminato. Bal. in aut. generaliter. de epis. & cle. & sup. Expensarum condemnatio. uer. xxxv. & in Spec. de sententia. §. vj uer. cum fertur. & Bart. in l. si unus. fa. er. nec declaratio. Bal. in addi. Spec. de sententia. uer. iudex. potest sibi. & j.

Expensarum taxatio, etiam nõ reseruata, fieri potest. Bar. in l. terminato. C. de fru. & lit. expen. nisi ab arbitro. Bal. ibi.

Expensarum taxatio reseruata a iudice, fieri potest etiam per eius successorem. Bart. in l. ab executore. ff. de appel. Bar. & Bald. in d. l. terminato. & Bald. in addi. Sp. de sententia. uer. sed an reseruans.

Expensarum taxatio requirit tria, scilicet taxationem iuramentum petentis, & declinationem iudicis authen-

then.post iusiurandum.& ibi Bal.C. de iud. Nec ualet si prius iuretur, deinde taxetur ut ibi: nec ualet sententia iudicis lata, quando post delatum iuramentum taxationem declarauit iudex in minus. In no.in c.fi.quod met cā. Lanfr.in c.quoniam contra uer.expensæ.de prob.

Expensarum taxatio per appellationem potest retractari, si exprimatur quantitas excessus: alias secus. s̄.uer. Appellatio a taxatione.uer.j.

Expensarum taxatio an fiat parte citata. Bal. & doc.in l.terminato.& in Mar.uer.Citatio.uer.xvj. Inn. in c.quærelam.de proc.quod taxatio,& condemnatio expensarū non requirit specialem citationem, cum sufficiat generalis ad causam. Lanfr.ubi s̄. & Bald. in d.l.terminato.& Alex.in l.ab executore.ff.de appel.& doc.in c.finem.de do.& contu.

Expensæ an taxentur per delegatum, uel per delegātem. Bal.Bar.& doct.in d.l.terminato.& Lanfr.ubi s̄.dixi.s̄.uer.delegans.uer.iiij.

10 Expensæ an taxentur per arbitrum.doc.& Bald.in d.l.terminato.& Lanfr.ubi supra quod sic, durante tempore compromissi: aliàs per iudicem fieri debet, ut ibi.& dic uerum, si arbiter sibi reseruauit taxationem, alias non. Bal.ibidem.

Expensarum primæ instantiæ taxatio fieri potest per iudicem a quo, etiam appellatione pēdente. j̄. uer. Taxatio.uer.j.

Expensæ attentatorum taxari possunt ante sententiā in principali causa ferendam. Rot.in deci.cij.si fiat. in nouis.& tantum debent taxari factæ in causa attentatorum quantum in causa principali secundū do. Io. Fran. Pauinum auditorem Rotæ iuris monarcham in clem.sepæ.de uer.sig. & allegat extrauag.Io.xxij.

Expensarum taxatio potest reseruari per delegatum etiam ad exequendum sententiam suam, nō aliter. Bar.in l.ab executore.ff.de appel. & in d.l.terminato.& ibi Bal.& per Lanfr.ubi s̄.vij.col. uer. quæro quis debeat.

Expensarum taxatio iniqua quomodo cognoscatur. Bar.in d.l.ab executore, in fin.

Expensarum non taxatarum depositum qualiter fiat. s̄.uer.Depositum.

Expensarum declaratio facta per alteram partem de uoluntate partis, debet regulari per iudicem. Bald. in addi.Sp.de sententia.uer.si promitto.

Expensarum taxatione reseruata iudici non potest iudex taxare damna in libello petita. Bal. in d.l.terminato.ul.col.

Expensarum taxatio sine scripti recitatione fieri pōt. Bal.in d.l terminato.

Expensarum taxatio non est propriè interlocutoria: & ideo potest infringi per appellationem. Bald. in d.l.terminato.& Ale.in l.ab executore. ff. de app. Sed in Practica Pap.uer.in expensis.in libello reali, dicitur quod est interlocutoria. per c. cordi. & c. ut debitus.de app.

Expensarum taxatio potest committi per iudicem notarijs, qui sciant consuetudinem, & modum, & secundum eam iudex pronuntiet. Bal.in d.l.properādum.§.sinautem reus.ij.col.C.de iudi.

20 Expensas legitimas debet taxare iudex, id est, quæ consueuerunt fieri. Barto.in d.l.properandum.§. & si quidem.

Expensarum taxatio quando, & qualiter fieri debeat. in in Sp.de excep.§.iiij.uer.quid si reus.

Expensæ iudici debitæ taxātur pro consuetudine, quę ualet.in Specu.de expensis.§.primo. post uersicul. autem.

Expensarum taxatio quando fit, est habenda ratio partis, & eius, pro quo fiunt expensæ, dignitas, & facultas.in Sp.de sepul.uer.porro.

Expensarum taxatio qualiter fiat.in Sp.de excep.§. ui so.uersi.quid si reus.in tit.de expen.§. postremo.in princip.

Expensarum taxationis materiam supple, ut infra uersi.Expensæ quales.& infra uer. Taxatio. per totum.

Expensæ

quæ, & quales reficiantur, dicitur. j̄. prox.uer.

Expensæ factæ per iudicem in inquisitione ante sententiam debent refici per inquisitum, non factę post sententiam.gl.in c.ad aures.de simo.

Expensæ litis factæ per uictorem non legitimum nō sunt reficiendæ.l.ij.& ibi Ioan.de Are.Ray.doc. & Bar.ff ubi pupil.edu.debe. no.in ca. dilecti.de for. comp.& in c.finem.de do.& contu.

Expensæ in accusando tutorem suspectum factę.Item Expensæ factæ in petendo tutorem, uel eius confirmationem, an repetantur supra uer. Expensæ in rem. uer. xxvij.

Expensæ per emptorem factæ causa euictionis an repetantur a uenditore.doc.Bar.& Io.de Por & Ale. plenius in l.uenditores.de uerb.obl.& Bar.& Ioan. de Pra.in l.qui absentem.de procur & Bald.in l.cū testamento. de testa. manu. & supra uerb. Emptor agit uer.ix.

Expensæ non factæ, licet fiendæ, non taxantur. Bal. in Mar.uerb.Expensæ.uer.v.Inn. in c. cum uenissent. de eo, qui mit.in pos.

Expensæ ratione uictoriæ refici debent statim etiam uictori, qui dicit in uno capitulo tantum, non expectata alia diffinitiua. Bal. in l. generaliter. §. his de † præsentibus.C.de re. cre. † Et per Fel.in c.qualiter,& quando. de accu.in prin.xiij.col.

Expensæ in recolligendis instrumentis, uel testib.producendis factæ, an reficiantur a reo actori. s̄. uer. Expensæ in personam.uer. xxxiiij. & s̄.Expensæ in rem.uer.xviij.

† Expensæ in reuocanda confessione erronea an refici debeant.uide Feli.in cap.significant.bus. in xiij. colum.in uersic.& pro hoc not.post princip.de lib. obla.]

10 Expensæ, quas quis fecisset domi, subducuntur de condemnatione expensarum, & non ueniunt in taxatione.Inn.in d.c.finem litibus.& Bald. in Mar. uer.Expensæ.uer.iij.Bar. in l.eum, quem temere. de iudi. Angel in l.terminato.de fruc. & lit. expen. & in l.sed & si lege.§.quod autem. ff. de pet.hære.

Lan-

Lanfr.in c.quoniam contra.uer.expensæ. de prob. ubi dicit uerum, nisi expensæ ueniant ratione contumaciæ: nec quando ueniunt ex dispositione legis. Secus si debeantur testibus, uel delegato: quia tunc fit detractio, quatenus expendissent. do. Ioan. And. singulariter in c. statutū. §. insuper. de rescrip. in vj. Ang. in d. §. quod autem. & Lanfran. ubi supra licet idem Angel. contra in l. si quis. alio. ff. ad Trebellian.

Expensæ, quas aduocatus in causa propria fecisset in alio aduocato, si ipse causæ non patrocinatus esset, non reficiuntur supra uer. Expensarum petitio. uersic. xxxij.

Expensæ, quas fecisset uictor in aduocato, qui gratis seruiuit, non reficiuntur. Bal. in addi. Spe. de senten. uer. quidam nobilis. & Barto. in l. si domus. locati. nisi in causa euictionis fecerit aduocatum emptor, stante clausula in instrumento uenditionis, Promisit reficere omnes sumptus litis & extra: secundum Bal. in l. si. de fruc. & lit. expen. Item uerum, si aduocatus donauit, non si seruiuit sub spe remunerationis. Abba. post Ioan. And. in cap. finem. xiij. col. de dol. & cont. & in Spe. de excep. §. fin. uersic. quid si uictor.

Expensæ, quas notarius causæ noluit recipere ob reuerentiam partis, quæ obtinuit, non reficiuntur a uicto Ang. & Pe. de Su. in d. l. si. de fru. & lit. expen. nisi quatenus est obligatus ad antidora: quia tunc habetur ratio, quatenus uersetur in dicta obligatione. Bar. Bal. Ang. & Pet. de Su. ibi.

Expensæ factæ ante litis contestationem an reficiantur. s. uer. Expensarum condemnatio. in Spe. de expen. § ij. & iij.

† Expensæ in casu licitę emendationis, seu mutationis factæ reficiuntur reo quo ad expensas secundo loco factas: quia in illis grauatur: nec iudex emendationem libelli admittet, nisi in actu reficiantur. Felin. in c. significantibus. xiiij. col. in uer. in casu licite. de lib. obla.

Expensarum ratione uictoriæ appellatione ueniunt solum expensæ ratione litis tantum. l. omnes in fi. C. de episc. & cle. l. sancimus. C. de iud. no. in l. j. in fi. de alie. iud. mutan. causa fac. Bar. tenet in l. j. §. fi. ff. si quis ius di. non obtem.

† Expensarum refectio an ueniat in quolibet iudicio & quo iure ueniant reficiendæ. uide late & pulchrè Pe. de Ancha. in lec. in c. finem litibus. in ij. col. uer. redeo ad primam. de do. & contu. Et quo iure petātur expensę, & qualiter in libello, & sententia deducantur, & qualiter probentur, & taxentur: uide pulchrè & latè ibi, in v. q. principali. in repe. ✠

Expensæ factæ ante productum mandatum non reficiuntur uictori a uicto. Ang. in aut. de iudi. §. oportet. in fi.

Expensæ pedanei iudicis, uel ordinarij, uel delegati, uel assessoris: uide in Sp. de salar. §. j. & j. uer. Salarium. & uer. Sportulæ. per discursum.

Expensarum occasione iudex secularis, uel ecclesiasticus, an recipiat decimam partem litis. in Specu. de satisda §. ij.

Expensas an iudex ecclesiasticus recipiat licitè a partibus eodem. §. ij.

Expensæ, quæ fiunt ante litis contestationem dicuntur, quæ fiunt in exceptionibus. in Sp. de expensis. §. iij. & iij.

Expensæ iudicis quales esse debeant. Specu. eod. titul. §. vj.

Expensæ contumaciæ refectæ per contumacem in principio litis, non reficiuntur uictori, cui uictus, uel condemnatus est reus in expensis, quando is, cui refectæ fuit, succubuit in diffinitiua, & condemnatus est in expensis: Bar. in l. si pignore. in prin. ff. de pig. actio.

Expensæ reficiuntur, etiam per contumacem in prima citatione, in Sp. de expen. §. si ante. uer. sed quæritur quando. Bald. ibi in addi. uersi. iij. & infra. Vide Bar. & doct. in l. contumaciam. §. primo. de re iud. gl. & doc. in c. finem litib. de dolo & contu. Inno. in c. sepe. de app. ubi tenet contra omnes doc. Innoc. in c. cum dilectus. de do. & contu. tenet quod non nisi factæ postea. Ale. & Bar. in l. j. §. is uidetur. ff. si quis ius di. non obtempe. q̄ reficiuntur, si contumacia est excusabilis. Bar. in l. sancimus. C. de iud. dicit quod contumax in primo, & secundo edicto, si comparet in tertio, reficit expensas. secundum doc. per c. ij. de proc. & est tex. in aut. qui semel. C. quomodo, & quando iud. s. Contumax punitur. † Vide Felin. in c. quoniam. de prob. in vj. col. uersi. item nota ex ista glo.]

Expensæ reficiuntur, quando contumacia non impedit processum. Bal. in addi. Sp. de expen. uer. si contumacia non.

Expensæ ratione contumaciæ possunt peti siue coram ordinario, siue coram delegato. Bal. in l. sancimus. C. de iud. Item & per edictum, si quis ius di. non obtemp. Item officio iudicis mercenario. Item per clausulam iudicij. d. l. sancimus. Item uerum, etiam ratione fictę contumaciæ. doc. ibi. & Lanfr. ubi. s. Item in qualibet parte iudicij possunt peti. Bald. in d. l. sancimus. & Lanfr. ubi supra. non tamen finita instantia: secundum Bal. & Pet. ibi. Item uerum, etiā si fuit contumax in prima citatione: quia nō factis alijs citationib. potest condemnari in expensis primæ citationis. Bal. ibidem. & Lanfr. ubi s. nisi habuerit iustam cām non comparendi: secundum Ale. & Rapha. & Pa. de Ca in l. ij. §. j. si quis cau. contra gl. in c. uenerabilib. de sen. exc. Item uerum, etiam non facta citatione ad condemnationem expensarum. Inn. in c. cum dilecti. de do. & contu. Bald. in l. sancimus. C. de iudi. & in l. non ignorat. & ibi do. Pet. de Su. de fru. & lit. expen. & in d. aut. generaliter. vj. colu. de episcopis, & cle. & Lanfr. ubi supra.

Expensæ contumaciæ ueræ, non fictę, sunt reficiendæ. secundum C y. in l. sancimus. C. de iudi. Sed contrarium est uerius, secūdum doc. & Ale. in l. j. ff. si quis ius di. non obtemp. adde s. eo.

Expensæ ratione contumaciæ si reficiantur, potest iudex arbitrari quantum expendit pars in curia, & bo-

& hospitio, ubi certis diebus expectauit, & iudici constet. Bar. in l. j. §. fi. ff. si quis ius di. non ob. per l. non ignorat. de fru. & lit. expen.

Expensæ sunt per contumacem reficiendæ prius, quã audiatur. l. sancimus. C. de iudi. Quod est uerum, nisi fuerit iustæ impeditus quod est in arbitrio iudicis. Io. And. & doct. in c. primo. de dolo, & contu. in vj. in Nouella. Item uerum, etiam si compareatur in ultima dilatione. Bar. in authen. qui semel. quomodo, & quando iu. ubi tamen Raph. & Pet. de Su. tenet contrarium. Item uerum, etiam in minore cõtumace. Bar. & Ang. in l. si finita §. si forte. de dam. infect. Sed an quando minor contumax restituitur per Bal. in l. in minorum. C. in quibus cau. in integr. restit. est neces. Item peti possunt etiam post sententiam. Alexand. in l. j. § fi. in fi. si quis ius. di. non obtemp.

Expensæ ratione contumacię quæ reficiantur. Io. An. in c. ij. de procur. Io. de Por. in l. qui ante Calendas. de uerb. obl. Ang. in auth. de litig. §. omnem uero. coll. viij. quod aduocatorum, procuratorum, & citationum. sed an cum omnibus damnis. Bart. in l. j. de ali. iudi. mu. causa. fac. & in l. j. §. fin. ff. si quis ius di. non ob. & s. uer. Damna. uer j.

Expensæ contra contumacem an sint petendæ, uel ueniant sine petitione. Bal. in l. sancimus. pen. colu. C. de iudi.

Expensæ quæ reficiantur p cõtumacem passum primũ decretum, si petit reuocari. Bal. in l. sancimus. C. de iudi. in Sp. de pri. & sec. decre. §. v. & §. ix. & de contumace. §. iiij.

Expensæ an reficiantur per contumacem coram delegato. Bal. in d l. sancimus.

Expensæ an reficiantur per pupillum ex contumacia tutoris. Bar. & doct. in l. j. §. si procurator. ff. si quis ius di. non obtem. & in l. contumaciam. de re iud. & s. Expensarum condemnatio. uer. v.

Expensarum materiam, quæ præstantur a citato non comparente. uide in Sp. de cita. §. iij. uer. item licet. & seq. & § iiij. uer. quid de illis. Item

Expensarum contumacię materiam uide in Sp. de pri. & sec. decre. §. ij. & iij. & §. v uer. ult. no. & seq. & §. ix. uer. quid si reus. & seq. & de expẽ. §. vj. & s. uer. Contumax punitur. per discursum

Expensas contumacię non potest condemnati hæres reficere. j. uer. Instantia. el. j. in uer. xxxv.

Expensæ in causa appellationis, quæ fiunt in remittendo appellantem ad principem, spectant ad eum, qui se petit remitti. Bal. in l. generaliter. §. his de præsentibus. C. de reb. cred.

Expensas reficit appellãs, & deferens. s. uer. Appellãs uer. xxxj. c. ex parte. de rescrip. c. quamuis. de elec. & j. eo. uer. Expensarum condemnatio omissa per iudicem appellationis, qui iudicauit super interlocutoria potest fieri in fine causæ principalis per iudicem a quo in Sp. de expen. §. uidendum uer. quid si iudex.

Expensæ in causa appellationis an, & quando sint reficiendæ. s. eo. & Bal. in addi. Sp. de app. uer. si. an in causa appellationis. & ibi Sp.

Expensæ ab interlocutoria non recuperantur per appellationem a diffinitiua. Bal. in addi. Sp. e. tit. uer. Capitulum expensarum.

Expensæ sunt reficiendæ per appellantem, non per appellatum. gl. ordi. in l. generaliter. §. ij. de re. cre. Bal. in addi. Sp. de expen. uer. Appellans. & j. eod. uer. xj. & antep.

Expensarum condemnatio per iudicem fieri debet etiam contra eum, qui dixit sententiam nullam, & succubuit, sicut contra eum, qui appellauit. Bald. in l. omnem. quando prouoc. non est neces.

Expensæ refici debent per uictum in causa appellationis, qui etiam succubuit in causa principali, scilicet si succubuit ex primis actis, non si ex nouis. Bart. in l. tutores. §. tutor. ff. de admi. tu. & in l. properandũ §. sin autem utraque. C. de iudi. & in l. generaliter. §. sed iuramento. in fi. C. de re. cred. Ioan. An. in regula. iuris ignorantia. in vj. Pa. de Ca. con. lxxxvij. i fi. Rota in dec. cclv. licet. in nouis. & Ale. in l. si qs inficiatus. ff. deposi. Sed l. no. in c. sepe. de appel. tenet eum indistincte condemnari. Bal. uero. in d. §. sed iuramento. ad fi. dicit esse in arbitrio iudicis estimare an habuerit iustam causam, uel non. Idem tenet in d. l. properandum. sed in l. eos. §. fi. de app. dicit de consuetudine seruari opi. Bart. de qua sup. Sed idem Bal. in Mar. uer. Appellatio. uer. xcj. dicit quod appellans, & succumbẽs debet indistincte cõdẽnari i expẽsis. Allegat Inn. in c. finẽ litib. de deb. & cont. & est gl in l. fi. ff. de iud. & in c. omnino. ij. q. vj. & no. secundum Bal. in d. l. eos. §. cautione. Et quòd si appellans succumbit ex facto proprio, in quo non potest error prætendi, siue in causa principali, siue appellationis, semper debet condemnari in expensis. & infra dicetur. uer. xij. Si uero succũbens in utraque causa habuit pro se opinionem vnius doctoris, debet absolui ab expensis, nisi talis opinio sit communiter reprobata. secundum doct. & Philip. in d. c. ut debitus. de app. Bal. autẽ. in l. fi. in fi. C. quando prouo. non est neces. dicit quod appellans, & succumbens in causa appellationis, quia etiam in causa principali succubuit debet condemnari in expẽsis. Secus si obtinuit quis in cã principali, & succubuit in cã appellatiõis: qa ex quo habuit pro se primam sniam, iuste litigauit in cã appellationis. Bal. ibi. & gl. in d. l. generaliter. si iudex de re. cre. in add. Sp. de inst. edi. uer. an in causa appellationis. Archi. in c. cordi. in fi. de app. in vi. & infra uer. Victus uer. viij. & infra. Hoc ultimum est uerum, si succubuit non ex primis actis, sed ex nouis, nisi noua acta uerisimiliter fuissent nota parti: quia tunc non excusatur authoritate sententiæ: secundũ But. & Abb. in c. finem. de do. & contu. Raph. & Angel. Are. in l. prima. ff. de re iudi. Et idem Ang. in l. negotiorum. in prin. pe. col. de appel. Abb. in d. c. finem. xij. col. uer. secundo membro principali. dicit quod appellatus succumbens in causa appellationis & ex eisdem actis, debet condemnari in expensis, nisi causa esset de iure dubia, quia non decisa, uel si erant de ea

de ea opiniones uariæ,& non constabat de communi,uel erat dubium de intellectu legis difficilis.

Expensæ in condemnatione possunt deduci per iudicem appellationis, uel nullitatis, etiam si in prima sententia nihil fuit dictum de expensis. Bal.& Pet. de Su.in l.fi.C.quando prouo.non est neces.

10 Expensarum condemnatio appellatione deserta, per quem iudicem fiat. Bal.& Pe.de Su. in l.eos. §. apostolos. C.de appel.quod si fuit appellans prosecutus, debet condemnari in expensis per iudicem appellationis:sed si non fuit prosecutus, debet condemnari per iudicem a quo, licet etiam per iudicẽ ad quem possit.c.primo.& ibi Ioan. An. de appel. in vj.no.in c.ex parte.de rescrip.& in c.reprehẽsibilis.de app.& s̄.uer. Appellans.uer.xxxij.& j̄. eod. uer.antep.

Expensæ sunt reficiendæ indistinctè per appellantem, qui deserit appellationem.c.ex parte.de rescriptis. no.in c.quamuis.de elec.doc.& Pet. de Sun. in l. si quis libellos.C.de appel.tex.no.& doct.in c.reprehensibilis.eo.ti. Quod est uerum de iure canonico: secus de iure ciuili:quia ultra punitur,scilicet criminaliter,arbitrio iudicis.l.eos.§.ne temere.C.de ap. ubi dicit Bal.per gl.sing.in l.j.ff.a quibus appellare non licet quod dictus.§.ne temere.non habet locũ de iure canonico.Item uerum,nisi deserẽs sit inops: quia ei talis pęna temeritatis remittitur:secundum Bal.in d.c.reprehensibilis.

Expensæ per uictorem reficiuntur, quando is fuit contumax in causa appellationis.Bal.in addi.Sp. de appel.uer.in causa appellationis.Item in causa principali, quando petit decem, & obtinuit in quinque tantum.c.j.de plus peti.& Inn.in c. finem. de dolo & contu.s̄.e.uer.viij.

Expensarum condemnatione omissa potest uictor appellare,etiam si uictus non appellet Bal.in add.Sp. de app uer.ab omissa.& supra.

Expensarum condemnatio fit per appellantem, & succumbentem, scilicet per iudicem appellationis: & quis exequatur talem condemnationem. in Sp. de exec.sen.§.ij.uer.quid ergo.

Expensarum in causa appellationis factarum materiã siue appellatum sit ante sententiam, siue post siue in causa spirituali,siue ciuili,siue criminali, tam in appellatione,quàm in appellato: uide in Specu. de expensis.§.v.& supra de appel.§.iiij.uersicu.primo. & §.v.

Expensæ in causa appellationis a quo tempore computentur.eo.ti.§.vj.

Expensarum executio, uel satisfactio, quando fieri debeat.in Sp.de expensis.§.vj.uer.si.

Expensarum executio,si fieri non potest,punitur arbitrio iudicis eo.tit.& §.vj.ad fi.& uictus luat in corpus.c.finem.de dolo & contu.

Expensarum executio in causa appellationis per quẽ iudicem fiat.in Spe.de execu.sen.§.secundo. uersi. quid ergo.

Expensarum executio contra clericum condemnatũ an fiat in bonis eius,uel in fructib. beneficij.s̄. uer. Clericus conuenitur.uer.lj.Item

Expensarum executio an fiat contra ecclesiam in bonis ecclesiæ,quæ litigauit per procuratorem. Ioan. And.in c.j.ut lite non contest.quod contra ecclesiã si procurator deliquit in his,quæ habuit in mandato:alias non.

Expensas qui non potest satisfacere, punitur arbitrio iudicis.in Sp.de expen.§.vj.uer.hoc etiam.

Experiri id est,agere,propriè intelligendo: sed impropriè ponitur pro defendere. glo. not.in c.quamuis.de re iud.

Experientia supplet illiteraturam.in Spec.de iud.deleg.§.viij.uer. item quod est illiteratus.

Experto credendum est in Sp.de teste.§.vij.uersi. hoc quoque.& s̄. Argumentum.

† Adde quod experientia est rerum magistra.c.quam sit.de elec.in vi. & dicitur Grecæ ἐμπειρία. & est cognitio singularium,secundum Aristo.li. primo.Metaphy.

Experientia est ualde necessaria ad iuris, & iustitiæ regimen.in Sp.de lib.concep.circa prin.

Expilatio hæreditatis dicitur furtum impropriè,sed bene punitur statuto de furtis.Bal.in l.de his.C.de fur.Bal. & Lud. in l. gerit. de acq.hær.j̄.uer.Furtum.uer.viij. Sed communis opi.est quod non.sed pęna est arbitraria,ut ibi dixi & habet locum etiam contra derobantem bannitũ mortuum ante aditam hæreditatem.Sal.in l. qui sepulchra.C.de sepul.uiolato.

Expilatio hæreditatis an fiat ante aditionem,uel post in l.iij.per.Bal.C.fa.er.

Expilatoris hæres tenetur solum ad restitutionem,nõ ad pęnam.l.quamuis.& ibi Bar.C.de fur.

Expilans est similis occupanti infra uersic.Occupans. uer.xiij.

Expilationis materiam uide in tit.de crimi.expil.hæredit.

Explorare dicitur,quando ab eis inquiritur aliquid,qui sciunt,non quando totalis incertitudo habetur.no.in l.eum,qui. & ibi Bart.ff. de acq.hær.

Exponens partum in loco ut moriatur, tenetur lege Cornelia de sic.Bar.in l.necare. ff.de lib.agnosc.

† Expositus infans a patre,uel alio, eo consentiente, uel ratum habente hoc ipso a patria potestate liberatur.Et sic paria sunt,patrem exponere,uel alium, eo sciente,& non nomine patris,uel etiam non nomine patris,& patre postea ratum habente. Ab. in c.j.de infan. expo.

Exponens filium qualiter puniatur. in Spe. de actore. uer.sed nunquid edictum.

Expositus filius,uel seruus, uel libertus, qualiter forment libellum contra exponentem.in Spec.de infanti.exposi.

Expositi ad hospitale sunt de foro, ubi est hospitale. Ange.in l.hęres absens.§.j.ff.de iudi.no.in l.prima ff.ad

ff. ad munici.

Expositis succedit hospitale, & ultimo loco fiscus. Ba. in l. si qua illustris. C. ad Orficianum.

Exportare propriè fit dorso. glo. & Bart. in l. j. §. fi. ff. de riuis. Quod nota pro statuto.

Exportans fructus de fundo meo dicitur me turbare, non priuare possessione mea. Bal. in l. post sententiam. C. de sent.

Expressio per quam constet de persona, habetur loco nominis proprij. in Sp. de li. concep. §. v. uersi. sed & a quo. & §. xv. uersi. quod si hominem.

† Expressum quot modis dicatur: uide Fran. Are. in l. prima. in vj. col. uer. circa secundam quæstionem. de uul. & pupil.]

Expressum Vbi requiritur expressa mentio, uerba uniuersalia illum casum non includunt. Ad hoc textus in c. ij. de præben. lib. vj. tex. & ibi Gemi. in c. quia periculosum. de sentent. excom. eo. li. Adde Bar. in l. prima. ff. si quis in ius uoca. non ierit. & Bar. in l. prima. in ij. col. ff. de uul. & pup. ubi dicit quod expressum dicitur tribus modis. Primo modo expressum, id est, illud. quod in genere dicitur: ut in l. fi. in fi. C. quod cum eo. & ibi no. Secundo modo dicitur expressum, quod specialiter exprimitur: ut ff. ad legem Cornel. de fal. l. j. §. inter filium. & in d. l. fi. C. quod cum eo. secundum aliam expositionem. Tertio modo illud dicitur expressum, quod singulariter, & per proprium nomé exprimitur: ut in l. quod in rerum. §. fi. de lega. j. & ibi glo. parua. & uide gloss. in l. negotium. in uerbo speciali. C. de neg. gest. & in l. fi. in uerbo, specialiter. C. eo. tit. & uide domi. Gemi. in cap. dudum. de præben. li. vj. ubi dixit arg. illius. tex. quod ubi requiritur specialis mentio, non sufficit generalis. Et adduco Io. de Ana. in c. qualiter, & quando. el. j. in uer. ultimo no. de accu. quod illud, quod uitiat omissum, non uitiat inutiliter expressum: quia expressa nocent, quæ omissa non nocent. l. nonnunquam. ff. de colla bon. aliàs. ff. de condi. & demon. & facit. l. expressa. ff. de reg. iur.

✠ Expressum id dicitur, quod ex uerbis infertur, & colligitur, Bald. in l. ad probationem. la. j. C. de probat. Ang. in l. preterijt. ff. de oper. no. nun. ubi etiam Bar. Dec. co. lxviij. nu. 3. co cclix. nu. 3. Aem. Mar. Man.

✠ Expressum in uno Capitulo, in alio repetitum censetur. l. quemadmodum. §. fi. & ibi glo. ff. ad l. Aquil. glo. in §. item lapilli. in uer. inuentoris. insti. de rer. diuis. Bar. in l. iij. §. eritque hæc differentia. ff. de ui. bon. rapt. Dec. co. ccclnj nu. 4. Ae. Mar. Ma.

Expressum reputatur, etiam qd tacite agitur inter cótrahentes. in Sp. de loc. §. iij. uer. j.

† Expressio uitiatur tantum do. Bartho. Soci in con. clxxij. incip. multum, uer. & confirmatur hoc in ij. parte.]

† Expressi & taciti idem solet esse indicium. d. Barth. Socin. in consi. ccxv. incip. uisa. uer. & in primis. ibi: ✠ & quia taciti in.] ✠ l. cum quid. ff. si cert. pet. ubi Doct. l. triticum. ff. de uerb. obl. Io. Crot. co. lxiij. nu. 7. co. cxxxvij. nu. 12. Ae. Mar. Ma.

Expressum facit cessare tacitum. l. cum ex filio. §. filio. & ibi Bar. de uulg. & pup. Bal. in l. testamento. C. de impu. & alijs substitu.

✠ Bar. in l. in multis. ff. de stat. hom. fac. l. Doli clausula. ff. de uerb. obl. l. sanctio legum. ff. de pœn. Dec. co. cccccxxiij. nu. 17. co. DXLVj. nu. 6. Bal. co. cxciiij. in extre. co. ccccclxxij. col. ij. uolu. ij. idem in d. l. in multis in extre. ff. de stat. ho. in l. fi. C. de donatio. ant. nup. Aym. Cra. co. xxxij. nu. 2. co. xcij. nu. 3. uolu. j. Ae. Mar. Ma.

✠ Expressum id uidetur, in quo eadem est ratio. l. his solis. C. de reuoc. don. l. fin. C. de indic. uidu tolle. Bal. in l. data. col. viij. C. qu. accus. & co. ccclxxxiiij. col. ij. uol. v. Ale. co. lxxv. col. j. uol. v. Aym. Cra. co. clxxxvi. nu. 11. Ae. Mar. Ma.

Expressum præfertur tacito. Bal. in l. iij. iij. colu. C. de hæredib. instituen.

Expressè factum contra tacitè factum præsumitur simulatum. l. ab Anastasio. & ibi Bal. C. mandati.

Expressa mentio fieri debet de eo, quod est elegans. & no. Dy. in l. item apud Labeonem. §. hoc edictum. ff. de iniur. & Ale. in l. eleganter. §. qui reprobos. in fi. de pig. act.

Expressio inepta non uitiat, quando non fuit necessaria. Ale. fin. in l quamdiu. C. qui admit. † Vide Fel. in c. cum ordine. de rescrip.

Expressum, & euidens, an differant, & quomodo Bart. in l. prætor ait. in prin. de ope. no. nunc. & in l. j. ij. col. de uul. & pup.

† Adde quod expressa legis dispositio facit cessare tacitam. lege cum ex filio. §. filio. impuberi. ff. de uul. & pupil.

Expressa an prosint, quæ non expressa non prosunt. † Bar. in l. nonnunquam. de cond. & demon. † Et do. Bar. Soc. in consi. cclxxvj. incip. præmissa. uer. dici potest. in ij. parte.]

Expressio eorum, quæ tacitè insunt, nihil debet operari. l. non rectè. & ibi Bal. C. de fideicom. l. aliquando. & ibi Bar. de cond & demon. l. iij. & ibi Barto. de leg. primo. l. muto. §. j. & ibi Bar. ff. de tute. Quod est uerum si eo modo exprimatur, quo insunt secus si alio modo. Barto. in l. Cornelius. de hære. institu. Vide Bar. in l. talis scriptura. §. primo. de leg. j. & in l. si ita. §. illi si uolet. eo. tit. & in l. nonnunquam. de condi. & demon. & in l. si stipulatus. de usur † Fran. Are. in l. sciendum. in ult. colu. de legat. primo. in l. procurator. ff. mandati. & do. Bartho. Socin. in consil. ccxxvij. incip. præsens. uer. ex quibus infero. in ij. parte.] ✠ l. non rectè. C. de fideiui. Ioan. Crot. co. xxvij. nu. 7. Ae. Mar. Ma.

Expressio causæ non est de forma appellationis, nec arctat appellantem, quando appellatur a diffinitiua: secus si ab interlocutoria: secundum Abb. in ca. ex parte. de app. Vide Inn. in c. pastoralis. de offic. deleg. no. in l. scio. & ibi doct. de app. Bal. in Marg. uer. Expressio. uer. j. ubi dicit secus esse in expressione qua-

ne qualitatis:ut ibi,in ij.uer.

✠ Expressum id dicitur,quod ex mente colligi potest l.tale pactum.§.fi.iunct.gl. ff.de pact. l. si pactum. ff.de prob.Bal.co.cc.in extrem.uol.ij. Ay. Cra. co. cxlvij.nu.2.uol.j.Iaco.Phil.Port.Imol.co.cxvi.nume.12. Ae.Mar.Ma.

✠ Expressum quod a partibus non est omissum uidetur.l.ueteribus.ff.de pact.l. quicquid astringendæ.ff.de uerb.ob.Illust. & Excellentissimus Iurecõsultus Hierony.Torniel.præceptor noster.inter cõsil.Iac.Phil.Por.Imo.co.lxxij nu.23.Ae.Mar.Ma.

Expromissor propriè dicitur is, qui pro non obligato promittit.l. si quis accepto.de condi.ob causam.l.eleganter.§. seruus. de dolo.l.aliquando. ad, Velleia. & l. qui libertinos. § primo.de ope.lib.& Alex.in d. l. si quis. ubi etiã dicit quod quandoque ponitur impropriè pro fideiussore.per l.stipulationum aliæ.§.stipulatio.cũ gl. de uerb.obli.& ibi Alex.& Ange. qui dicit hoc esse singulare.& glo.ordi.in auth.de fideius.in princip.

† Adde Alexand.in rub.de fideius.† Et per Fran.Are. in l.aliquando.]

Ex proposito quomodo intelligatur.in cap. si clericos.cum gl. de sent. exom. in vj.

Expugnatio quomodo exponitur: uide in l. expugnatur.ff.de incen.rui.nau. Io.An.in addi.Sp. de rapto.

Extensio statuti contra ius commune nõ potest fieri.Bal.in l.iubemus.§.fi.C. ad Tre. adde.J.eo.uer.vij.

✠ Bar.in l.omnes populi.ff. de iusti. & iur. in l. quicquid astringendæ.ff.de uerb.oblig.in l.constitutionibus.ff.ad municip.Iaco.Phil.Por.Im.co.clxxxiij. nu.2.Ae.Mar.Ma.

Extensio uel in statutis de propria significatione ad latam est facienda.Mar.Soc.Nep.co.xxxv.nu.8.uol. j.Iac.Phil.Por.Imol.co.lxxxv. nu. 35. Aem. Mar. Man.

Extensio statuti ad similia fieri potest, licet sit pęnale. Bald.in c.primo.§ porro.iij.col.quæ sit prima causa bene.amit.& Inno.in c.qualiter,& quãdo.de accu.Car.contra in cle.j.j.q.de consan..& affin.Bald. cõtra in l.iij.ad fi.C.de hære.inst. quod casus pęnales sunt stricti iuris, & non recipiunt interpræt ationem extensiuã,nec similitudinariã:arg.l. in testamẽto.la.j.de condi. & demonst.Quod dixi, secundum Bal.in d.§.porro.limita, secundum eũ ibi nisi habito respectu ad priuilegiũ alicuius personæ:quia tũc non extenditur ad similes personas.per gl.fin.Inst. de ac.§.item mista.in gl.si in iudicio.Vide Flo.in l. hæc actio.si quadru.pau.fecis.dica.Bal.in l.illud.ij. col.de sac.san.eccl.& Bar.in l.omnes populi. de iusti.& iur.ibi per Alex.in ult.char.& per Bal.in l.ij.

† C.de patri.qui fil.di. † Et per Fran.Are. in l.si quis hæres.§ si exclusus.de acq.hær.

Extensio statuti contra ius commune ratione speciali fit ad casum similem.Item ad consequentiam,dummodo casus,ad quem trahitur non sit inclusus in iure communi.Bal.in l.si quis seruo. in secunda colu. uer.ex hoc nota C. de fur.

Extensio fit etiam in pęnalibus ad casum,qui sub larga significatione uocabuli comprehendi posset sub casu expresso.l.senatus consul.de rit. nup.iuncta.l.pe. C.de interdi.matr.& l.iusta.de uerb.sig.& doc.in l. si uero.§.de uiro.sol.mat.& Ale.in l.iij.§.si procurator.in fi.ff.quod quisque iuris.

Extensio ex causa honestatis fieri potest etiam ad casum improprium,seu significatum.Ang.& Ale.post gl.in l.ij.ff.de in ius uoc.

Extensio fit ad rationem ampliorem.gloss. & Cardin. in cle.prima.de elect.& And.Barb.in consi.spectabilis.quod est post consilium.xlvj.Alexand.in quarta parte.

Extensio legis,uel statuti,ad casum similem fit ex paritate rationis.glo.in c.j.de temp.ordi.in vj.& in l.uenia. de in ius uoc. Bar.in l.prima. §. uidendum. ad Tertul.& in l.liberorum.de uerb.sig. & in l. si uero. §.de uiro.sol.mat.& Alex.in l.omnes. populi. pen. char.de iusti.& iur.Pau.de Cast. consi. cccxxxiiij. & consi.cccxlvij Bal.in l.illam.C.de coila. & Bal. in c.ad hoc.vij.col.de pa.iur.firman.ubi dicit quod statuta recipientia extẽsiuam interpretationem, debẽt in æquitate fundari. dicta regula fallit in pœnalibus.& Alex.in d.l.omnes populi.gl.in clem. ut hi.de elec.& Flo.in l.hæc.actio.ff.ad l.Aqui.glo.& Bar.in l.furti.§.fi.ff.de infami.contra glo.in l.si pignore.§.si post.de pig.act.quia pęna non habet locum.nisi in casib.expressis.secundum Bal.in l.iij.C. de sacros.eccle.l.si quis.§.diuus.de relig.Cyn.contra in l.j.C.de Nili agge.non rum.& Bart. Cep. in tractatu serui.rusti.tit. de aggeribus. Item fallit in exorbitantibus a iure communi.g oss. & doc.in l. si cunctante.in prin.sol.mat & in d.§. de uiro. Quod est uerum,etiam si ratio sit expressa in lege, uel statuto.per l.j.C.de his,qui ante aper.tab.Sed contrarium probatur in cle.auditur. de rescriptis. & But. in c.fi.de consue.& Anto.Rosel.in d.§.de uiro.x.fallen.& in tractatu de suc.ab intest.lxxij.colu. in fin. Bal.in l.ij.C.de pat.qui fil.di.dicit quod et in exorbitantib.fit extensio ad similia,quando agitur de fauore,non si de odio.Hoc uerum, si agitur de fauore publico: secundũ Ale. in l.j.xxj.col.de officio eius & in §.Chrysogonus.de uer.ob.Et subdit ibi Bal. q in statutis pęnalib. exorbitantib. a iure cõmuni fit extẽsio,nisi alio statuto disponatur quod statuta seruentur ad literam. quo casu nunquam fit extensio: secundum Bal.ibi.Bar.in d.§.de uiro.dicit quod statutum exorbitans a iure cõmuni non extenditur ex paritate rõis.In casibus tamen etiam in exorbitantibus fit extensio,scilicet in casu.c.ij. cum gl.de confes.in vj ubi tex.ibi exorbitans a iure communi loquens in actore contumace extenditur per gl. etiã ad reum. Item l. prima. C. de rap. uirg. loquens in masculo rapiente,extenditur etiam ad fæminam:secundum gl.ibi & doc.Itẽ textus in c.j.§. si quis rusticus.de pa.te.loquens in rustico portãte arma,extẽditur per Bal.ibi, etiam ad ciuem arma portantem.

Idem tenet Vin. Pallio. in consilio quod est ante cõ
† filium xlvij. Ale. de Im. iiij parte. † Et per Fel. in c. nonnulli. col. xxiij. de rescrip. uer. & fauore. & per Fran. Are. in l. centurio. de uulg. & pupil. in ij. colu.]

Extensio de casu exceptuato fit ex identitate. gl. in l. j. C. de condi. inde. cap. cum dilecta. de confir. util. Abb. in c. j. de his, quæ fiunt a ma. parte. & Abb. in d. c cum dilecta. & Ale. in l. certi. §. si nummos. si cer. pe. ubi plenius.

✠ Extensio non dicitur fieri, ubi eadem ratio est Pet. & Cy. in l. iura. Bal. in l. de quibus. ff. de legibus. Io. Crot. co. xvj. nu. 12. Bald. in aut. post fratres. C. de legit. hær. Dec. co. ccclxxij. nu. 7. Ae. Mar. Ma.

✠ Extensio ex identitate rationis, ut nostri dicunt de casu ad casum in qualibet materia permittitur, Io. Crot. co. cxxxv. nu. 35. Ae. Mar. Ma.

✠ Extensio non est facienda nisi cum eadem subest ratio. not. in aut. quas actioes. C. de sacrosf. eccl. in l. illud. ff. ad l. Aqui. in l. a Titio. ff. de uerb. oblig. Dec. co. cccexliiij. nu. 17. Ae. Mar. Ma.

Extensio prouisionis an fiat ex paritate rationis infr. Prouisio. uer. xviij.

10 Extensio statutorum ex paritate rationis, uel identitate, fieri potest ad casum, qui sub uerbis, etiã improprijs, comprehendi potest, etiam in exorbitantibus. Cyn. singulariter in l. prima. iiij. oppo. C. quæ sit lon. consue. & sentit glo. in auth. ut hi, qui ob. perhi. res mi. §. j. & gl. in cle. j. de decimis. in uer. gregibus. & in c. quia periculosum. uer. episcopo. de sen. exc. in vj. & in c. j. de elec. in vj. But. in c. fin. de consue. Ant. Rose. in d. §. de uiro. xj. fallen. & in tra cta. de suc. ab intest. vj col. in fi. & in lxij. col. in fin. quod no. per Bal. in l. si nondum. C. de fur. & in l. de his. eo. tit. Item etiam ad casum fictum. Ale. in l. ado ptiuum. de in ius uoc.

Extensio statuti, uel legis, a paritate ratiõis dicitur fieri, quando sunt diuersæ rationes, sed pares, non quando est una in omnibus casibus: quo casu illa omnes casus pariter decidit citra uim extensionis, sed sicut genus se habet ad plures species. Bal. sing. in l. de quibus. ff. de legi. Paul. de Castro consilio. cccxxxiiij.

Extensio passiua in statutis, etiam quo ad casum fictũ, fieri potest. Bar. in l. omnes populi. vj. q. prin. de iusti. & iu. Bal. in l. iij. § hæc uerba. ff. de nego. gest. & Ale. in l. sed si hac. §. patronum. ff. de in ius uoc. & in d. §. hæc uerba.

Extensio statuti ex identitate rationis fieri non potest ad correctionem legis, uel statuti. l. præcipimus. C. de appel. l. sancimus. C. de testa. in authen. de admi. §. fin. col. iij. l. furiosi. C. de nup. in l. si uero §. de uiro. sol. ma. c. cum expediat. de elect. in vj. per gloss. Bar. & doct. in aut. quas actiones. de sacrosan. eccl. Barto. in l. si constante. in princip. ix. q. solu. matri. ubi loquitur singulariter. & in l. minoris. j. colu. ff. qui pe. tu. ubi dicit quod lex correctiua debet stricte intelligi, & non debet extendi. Quod intellige, nisi ratio finalis decidendi sit expressa in lege, uel statuto. no. in auth. ut hi, qui perhi. obli. res. mi. §. j. cũ gl. in uer. ad curationem. facit. l. j. & ibi Bart. de legi. tu. & in l. cum mulier. la. ij. sol. ma. & gl. in l. j. de his, qui ante aper. tab. & ibi doct. & in c. j. de rerum permu. in vj. & in cle. j. e. ti. Bar. in l. liberorum. in viij. col. uer. his præmissis. de uerb. signifi. & plenius per Alex. in l. si ita stipulatus. §. chrysogonus. xx. col. de uer. obli. Secus si ratio impulsiua est expressa: quia per eam non fit extensio arg. l. j. §. sexũ, de postu. facit quod no. in c. j. de temp. ord. in vj. & ibi Io. Mo. Archi. & Io. An. in Nouella.

Extensio passiua habet locum in lege, ut reposita per ius antiquum trahatur etiam ad iura noua correctoria iuris antiqui: arg. l. j. & ibi Bar. ff. ad legem Fal. & in l. iiij. §. erit. ff. ui bo. rap. & in l. omnes populi. in vj. art. princi. iiij. q. de iusti. & iure.

Extensio fit ad æquiparata, ut correctio unius comprehendat alterum. l. fi. C. de indic. uid. tol. facit. l. fina. de acceptil. l. Marcellus. in prin. & ibi Bar. ad Treb. gl. in l. quod uero. ff. de legi. & in l. si quis seruo. C. de fur. c. a multis. de æta. & qualitat. & omnino per Alexand. in l. si ita. §. Chrysogonus. v. col. de uerb. obligat.

Extendi potest lex noua per antiquam. Bar. in d. l. Marcellus. & j. uer. lex. uer. xxix.

Extensio non fit, quando ratio est diuersa. c. fi. cum gl. de elec. in vj.

† Extensio an fiat de parte ad totum, etiam ex dispositione hominis: uide Fran. Are. in l. moribus. in prin. in xiij. col. uer. confirmatur. de uulg. & pup.]

✠ Extensio in contractibus non fit ad casum non expressũ. Bal. in §. in prin. qua. oli. dom prop. feu. pri. in usib. Feud. Dec. co. dcxcvij. nu. 2. & 4. Ae. M. Ma.

✠ Extensio de uno casu ad alium in contrahentium pacto non fit. Ay. Cra. co. clxxiij. nu. 2. uol. j. Aem. Mar. Ma.

✠ Extensio non ita facilè fit in dispositione hominis, sicut in dispositione legis. c. susceptum. de rescrip. in vj. c. cum il. is. de præb. in vj. Imol. in l. si uero. §. de uiro. in ij. arti. prin. ff. sol. mat. Ay. Cra. co. clxxiij nu. 14. uol. j. Ae. Mar. Ma.

✠ Extensio, nec in ultimis uoluntatib. nec in contractibus fit quando dispositio, nec legibus nec iuri municipali, nec æquitati, nec bonis moribus conuenit. Anchar. co. ccclvi. col. ij. Aym. Cra. co. clxxiij. nu. 8. uol. j. Ae. Mar. Ma.

✠ Extensio non est facienda de persona ad personã. l. si quis ita ff. de pœn. Aret. in l. Gallus. §. & quid si tantum. col. v. ff. de lib. & posth. Ias. in l. cum res. no. 6. ff. de leg. j. Abb. co. lvij. col. pen. uolum. j. Dec. co. lxxxv. col. iiij. Cra. co. clxj. nu. 11. uol. j. Aem. Mar. Man.

Extensio iurium limitantium fit omni casu, quo fit extensio corrigentium: alias secus, nisi per maioritatem rationis, etiam si sint odiosa: arg. c. non debet. de reg. iur. lib. vj. facit gl. in l. secunda. C. de pat. qui fil. di. c. ex rescripto. de reg. iur. & in l. non possunt. de legi. Item nisi ex identitate rationis, quãdo sunt inducta fauore certarum personarum: arg. l. penul. de constit. princi. c. sane. de priuil. c. constitutus. de concess.

conceſ. præben. & quod per Bar. in l. j. C. de iur. & fac. igno. in q. an ius opponendi poſt ſententiã conceſſum militib. extendatur ad clericos : & tenet ꝙ non: licet in ſimili teneat contra in l. miles. de re iu. Item quãdo iura limitantia ſunt inducta fauore certæ perſonæ ſpecialis, non fauore certarum perſonarum principaliter: arg. no. in l. non poſſunt. de legi. & in l. cum quidam de lib. & poſthu. ar. ca. odia. de re. iu. facit gl. in uer. alia cauſa. in l. illud. C. de ſacroſan. eccl. & in l. fi. in uer. captiuorum. eo. tit. Idẽ quando ſubeſt eadem ratio limitandi alia iura. arg. leg. non poſſunt. & l ſeq. de legi. l. de quib. eo. tit. Bar. poſt gl. in l. ſi conſtante. ix. q. primæ principalis. & in §. de uiro. ſol. mat.

Extenſio ſtatuti pęnalis non fit a maioritate rationis. Bal. in l j. C. de interdic. Car. contra in cle. j. de conſan. & affi. & ibi probatur cum gl. ubi uide Card. in j. q. & in ij. oppo. & omnino Ale. in l. ſi quis id, qđ de iur. om. iud.

20 Extenſiua interpretatio non fit in ſtatuto odioſo, & pęnali. Bal. in l. ſi quis in colluctatione. §. Celſus. ad legem Aquil.

Extenſio in pœnalibus an, & quando fiat. Car. in cl. j. de reſcr. & in cle. j. j. q. de conſan. & affi.

† Extenſio non dicitur fieri, ubi per omnia eſt eadem ratio gl. eſt magiſtra in c. j. in uerb. Italiæ. de temp. or. lib. vj. ut per Iacobi. de ſan. Geor. in l. ſi quis ſermo. uer. addite ꝙ ubi. C. de fur. & ibi ſubdit quod in pœnalibus fit extenſio fauore Reipublicæ. Adde Decium in conſi. ccxxvij. in iij. col. uer. & ſtante pręmiſſa concluſione. in ij. uol. ☩

Extenſio ſtatuti pęnalis nõ fit ad perſonas nõ expreſſas in eo. Car. in cle. j. xxij. q. de uſuris.

Extenſio de caſu uero ad fictum fit, quando in utroq; eſt eadem ratio. c. cum dilectus. & c. ad audientiam & ibi doc. de cleri. non reſi. Io. And. in c. fi. de conſ. in vj. doc. Bal. & Imo. in l. Gallus. §. & quid ſi tantũ. de liber. & poſthu. & Alex. in l. emancipata. C. qui † admitti. † Vide Franciſc. Aret. in l. lex Cornelia. in iij. col. uerſicu. potes etiam in princip. col. de uulg. & pup.]

Extenſio iuris permittentis impium, uel crudele fieri non poteſt: ut quòd pater uendat filium in caſu neceſſitatis, non fit extenſio & ex idẽtitate ratiõis. l. quòd uero. cum l. ſeq. de legi. & d. §. de uiro. quod uerum, ſiue a iure ſit appoſita dictio taxatiua, ſiue non: licet glo ſentiat contra in regula, quæ propter neceſſitatem. in vj. & Bart. in d. l. ſi conſtante. ix. q. quia melius ſentit Bar. ipſe in §. de uiro.

Extenſio non fit quando iura limitantia ſunt uoluntaria, & ratione carentia. d. §. de uiro. facit, c. conſtitutionem. de reg. iur. in vj. & cle. dudum. de ſepul.

Extenſio fit ad caſum non expreſſum uerbis fauore publicæ utilitatis. l. cætera. §. pen. & ibi Io. de Por. de leg. j. & Bar. in l. quemamodum. de agri & cenſi. li. xj. & probatur in l. hoc modo. de condit. & demon.

Extenſio conſtitutionis, etiam pęnalis, fit fauore eccleſiæ. gl. in c. ſciant. de elect. in vj. ad fi. & Alex. de Vin. in c. potuit. xj. q. da locato.

Extenſio in pęnis regulariter non fit. Fran. Are. in l. moribus, de uulg. & pupil. in viij. col. uerſi. non obſtat. ibi: quia in pęnis.] Ioan. Crot. co. cxij. nu. 14.

Extenſio pęnalium fit omni caſu, quo permittitur extenſio in correctorijs: cum pęnalia ſint minus odioſa: aliàs non niſi per maioritatem rationis: arg. l. nec in ea. §. ius occidendi. de adul. l. relegatorũ. ff. de interdi. & rele. ſentit Bar. & gl. in l. non poſſunt de legi. & quòd notant. Pau. & Stepha. in clem. j. de ſepultu. qui dicunt pęnam excommunicationis irrogari ipſo iure: a fortiori contra ſepelientes excommunicatos, uel uſurarios manifeſtos in eccleſijs, ſicut in cemeteri s: ut ibi.

Extenſio ex identitate rationis fieri poteſt, niſi iura imponant pęnam ipſo iure c. j. ne cle. uel mo. in vj. in c. ſtatutum. de electio. eod. lib. Io. Andr. in regula, odia. in Nouella. niſi prouiſio fieret quodammodo deluſoria : quia fit extenſio ad caſum, qui comprehendi poſſit ſub uerbis. argum. cap. ſi ciuitas. ibi: ne uilipendi, &c. de ſententia excom. in vj. & Sicu. in cap. fin. de iure patro. & eſt glo. in c. quanquam. de uſuris. in vj. ſecundum Alexan. in l. prima. in princ. iiij. col. de uer. obl. & Io. An. in d. c. odia. dicit in pęnalibus fieri extenſionem ex rationis maioritate, non ex identitate. & Alex in addi. ad Bal. in l. mancipia. C. de ſeruis fugi. ſed imo ex identitate rationis. Cardi. in cle. fin. §. penul. de uita & honeſta. cleri. & in cle. ij. in prin. iij. q. de pęnis. uide in cle. j. ij. † q. de elec. † Et Fel. in c. tua nos. ante medium. ij. co. de iureiur.]

30 Extenſio ex eadem ratione fieri poteſt. niſi in priuilegijs. per Car. in cle. j. vi. q. de teſta.

Extendi poteſt ex paritate rationis ſtatutum præter ius commune. J. ſtatutorum extenſio.

Extenſio non fit, quando ius imponit pęnam irrationabilẽ per ſententiã iudicis, non ipſo iure inferenda. l. quiſquis. C. ad legem Iul. maie. Item.

Extenſio iuris pęnalis non fit, quando eſſet nimis magna pęna, attenta qualitate delicti. argu. l. quod uero. & l. ſeq. de legi. de peniten. diſtin. j. penam. facit quod no. in l. prima. ff. de uer. ſign. Cy. in l. quicunque. de ſer. fug.

Extenſio fieri poteſt quando pęna eſt rationabilis pro delicto affirmatiuo principaliter commiſſo in faciendo argum. l. non poſſunt. de legi. & l. ſi quis id, quod §. j. de iuriſdi. om. iud. l. ſed & hę. §. præterea. ff. de procuratori. iuncta. l. prima. eo. tit. & l. eum, qui uectigal. de uerb. ſig. quod no. gl. & doct. in l. ſi quis in tantam. C. unde ui. dum extendunt legem illam ad incorporalia. Facit quod notat Cy. in dicta l. quicunque. de ſeruis fugitiuis. & Bar. in l. ſecunda. de uerbo. ſign. & in l. iura non in ſingulis. de legi. Secus ſi pro delicto negatiuo commiſſo in omittendo quia tunc non fit extenſio iuris pęnalis. gl. ſing. Inſtit. de acti. §. item miſta. & § pęnales. uer. & an eã. & uerſi. item aduerſus.

Extenſio fit ex identitate rationis in iuribus nec pęnalibus, nec correctorijs, ſed prouidentibus in caſibus nouis: ar. l. non poſſunt. ff. de legi. & l. a Titio. de uer.

de uer.obli & in c.inter cæteras. de rescriptis. Sed Card.in clem.ij §.xv.q.ix.de ętate.& qualita.dicit quod iura restringibilia comprehendunt casum eiusdem rationis. de electio. in vj. capit. si postquam. §. primo. per Car.in clem.j.iij.qō,de rescriptis.

Extensio legis nouæ, etiam pęnalis, fieri potest, uel odiosæ,per regulas iuris. Bar.in l.ij.ij.quæs.ff. qui. pe. tu.

Extensio legis fieri debet ad casum non expressum ex paritate ratione uitandę absurditatis. l. quæsitum & ibi Bar.ff.de testi.

Extensio legis fit etiam ad antecedentia ad id, de quo est expressè in lege dispositum.l.oratio.& ibi Bart. ff. despon. & plenius in l. omnes populi de iusti. & iur.

Extensio æquitatis scriptæ ad non scriptam fieri potest ex identitate rationis. Bal. in d.l.iij.C.de iusti. & substi.

40 Extensio statuti non fit ad casum sub eo comprehensum.Bart.in l.cum ex oratione.ff.de excu. tuto. per l.iij.§.hoc edicto.ff neg.gest.& Bar.in l.omnes populi.

Extensio statuti an fiat ex præsumpta mente statuentium. Paul. de Castr. consil. cccxxxiiij. & consil. ccclxvij.

Extensio non fit ad casum, etiam similem,quando est prohibita, scilicet in odiosis secus in fauorabilibus. Bartolus. in lege illud. C. de sacrosanct.eccle. Vnde.

Extensio iuris fauorabilis fit ad casum similem.d.l.illud.cum gl.etiam si sit dictio taxatiua ibi. & Pau.de Ca.consi.xcij. Item

† Istud sequitur Chasse.in consue. Burgū.tit.des successiones.§.xij.

Extensio non fit in prohibitis: ut supra. uersic. xlj.& Pau.de Cast.consi.xxxvij.

Extensio ex paritate rationis fit ad piam causam, etiā in correctiuis Pau. de Cast. in d. consi. xxxvij.pen. colum.

Extensio legis an,& quando fiat Bar.in l.non dubium. j.q.& ibi gl.C.de legi.

Extensio in correlatiuis non fit, ubi est diuersitas rationis.Fran. Are. in l.filius,qui patri.in iiij.col.uer. secundo adducitur ibi ad argumentum.Bal.de uulg. & pupil.]

Extensio an fiat in exorbitantibus: uide Fran. Are.in l.centurio.in iij.col.uer.sed aduerte. ibi: & licet.& in col.ix.uer. uidetur tamen.& in l. cohæredi. in §. cum filiæ.in ij.col.uer. quia facilius circa fin.col.& in l.ex facto. in iiij. colum. uer. non ui. de uulg. & pupil.]

Extensio de simili ad simile an admittatur in pęnalibus.And.Barb.in consi.lxiii.incip.scribitur.in viij. column. uersicul. circa quòd consider. in primo uol.

Extensio in correctorijs non habet locum. Alexand. pleuè in consi. 50.pen.col.ij.parte. nisi in lege correctoria exprimatur ratio, quæ habeat locū in alio casu comprehensibili etiam sublata significatione uocabulij in illa glo.in cle.j.de elect. & glo.in auth. ut hi,qui.in prin.gl.& doct.in c.j.de rerum permu. in vj.Bald.in authen.quas actiones. de sacrosan.eccle.But.in cap.fin.de consuetu.& plenius per Alex. consi cclxxxiiij.ulti. chart.ij. parte. & in consi.lij. Callimachus &c.iiij. parte. ubi etiam dicit quòd extensio fit etiam in correctorijs fauore animę:per Bartol.in authen.sacramenta. C. si aduer.uendi.& gloss.in l.omnes.C.de fer. But. in cap.fin.antepen. charta.de consue. Alexand. in §. Cato.viij.colum. de uerbor.obligation.& in l.is, cui.eod.titu.& in l. stipulatio hoc modo.v.col.eod.tit.Item fauore publicę utilitatis. Bartol. in l. quemadmodum. C. de agri.& censi.libr.xj.& Ludo.in l. si quis in graui.§. de his. ad Sillan.ubi no. & Vincen. Pallio in consi. uisa quadam constitutione,&c.quòd est post consilium.lij. Alexan.de Imo.iiij.parte.ubi dicit uerum, nisi uerba statuti sint in personam. Et aliquid per Felin.in capit. translato. de constitu. Et uide quòd per Fran. Are.in l.si ita stipulat. §. Chrysogonus in xj.colum.in uer.tu autem aduerte.de uerbo.oblig. & in l.ex duobus.de duo.reis.in rub.de acquir.hære.in prin.v.col.& in l.singularia.si cer. pe.& d.Ias. May.in §.sequens.nu.9.& do.Fran.Are.in l.centurio.de uulg.& pup.]

✠ Extensio permissa cēsetur ad casum nō expressum, in quo militat eadem ratio etiam si correctoria dispositio sit. lege. cum mulier. solut. matrim. Ioan.Crot column. cxviij. numer. tertio. Aem. Mar. Man.

Extensio habet locū in pęnalibus fauore Reipublicæ And.Barb. pulchrè in consi. xlviij. incip. præclarè scribitur in j.col.in ij.uol.& Iac.de sanct. Georg.in l. si quis seruo.uer.adhuc addo.C.de furtis. Et an in materia pęnali fiat extensio. Soci.in consi.ccxl.incipien.circa præsentem.in iiij col. uersi.quinto dixit in ij.uol.& Decius consi.lxiiij.col.j.uer. confirmatur hoc. in primo uolu. ✠ D. l. si quis graui. §. hi quoque ubi Barto.& Bal.ff.ad S. C.Sillan.l.j.§.fin. C.de caduc.toll.Bar.in l.ij. §.exercitum. ff. de his. qu.nota.infam. in l. quemadmodum. C. de agri. & cens.lib.xj.Dec.co.ccclxxij.nu.8.co.dcxcvij.nu.10. l.cætera.§. hoc. S. C. & ibi Iaso. v. not.ff.de leg.j. Aym. Cra co.ccxcj.nume. 3. uolum. 1.Aem. Mar. Man.

Extensio in pęnis ecclesiæ gratia est facienda, Abb.in c.nihil col.v.de election.gl.& Domi.in c.sciant cuncti.de electio.in vj.Dec. in co. ccccxcvj.nu. 16.Ae. Mar.Man.

Extensionis materiam supple.infra uer. statutum extenditur per totum.& per do. Math. Mat.in tracta. exten.qui incipit,in Christi nomine amen: tractatus extensionis,&c.doct.& Anton.Ros.d.§.de uiro. solu.matr.& Ludo.in auth.similiter. uer.v.speciali fauore &c C. ad legem Fal. per Bald. in l. j. C. de interdi.& But.in c.fi.de cōsue. & Bar.in d.l.omnes populi.

populi.& ibi Bal.in repe.

Extorquens promissionem indebitam punitur, sicut exigens. Bald. in lege si qua.C.de oper.lib.per.l. & generaliter. ff. de calumnia.

Extorquere sapit uitiũ,& uim.cle.ij.§.sanè.& ibi Car. de pęnis. de priuileg. cum olim.ij. de conuer. coniug.c.ad sedem.

† Extorquere, est per importunitatem potentis obtinere.glo.in cap.primo. circa princip. de relig. domi.in vj.in uerb.extorsit.Iason.in l.eius,qui in prouincia. in ij.col.uer.quinto diligenter pondera. ff. si cer.pe. ☩

Extorsionis pęnam uide in Sp.de salar.§. j.uersicu.sed nunquid.

Extorquens pecuniam prætextu officij tenetur crimine concussionis,& qualiter puniatur infra Officialis exactor.

Extorsiones continentur nomine illicitorum,non aũt debita ex contractu,nisi post moram.Bald.in addi. Sp.de instru.edi.uer.nomine.

† Extra,quid significet,uide Io. An.in c. statutum. in fi.ij.col.de rescriptis.in vi.]

Extraordinariè intelligitur,id est, officio iudicis.Bart. in l.si cui legatum.de condi.& demon.glo. Barto. in l. cum filius.de constit.pec. uel quando principaliter maiestas communis non priuatus,offenditur.Ang. in cõ

† sil.quidam Thadeus. † Et Fran.are.in l.cum filius. si cer.pe.]

Extraordinaria pęna quando imponatur, & quomodo intelligatur,uide infra uerbo.Pęna extraordinaria.per discursum. & in tit. ff. de uar. & extraordi. crimi.

Extraneus dicitur quicunque non habet in potestate sua.l.j.§. extraneum. & ibi gl.& Bar.& doc.C.de rei uxo.act.& Inst. de hære.quali.& diffe.§.sui.& ibi doc.

Extranei in materia feudorum dicuntur etiam agnati. Bal.in l.uirum.ul.col.C.de fideic.

Extraneæ personæ quæ dicuntur.in Sp.de aduo. §. j. uers.sed si extraneo.

Extraneus dicitur etiam bastardus.Bal.in l.j. ad fi. C. de don.causa mortis.

Extraneus dicitur tripliciter, scilicet ab agnatione, a filiatione,& a suitate.Bald. in l.emancipati. C. de collatio.

† Extranei qui dicantur. And.Barb.in consi.xxviij.incip.clementissimi.in fi.pen.col.uer.& si opponitur in ij uol.☩

Extraneus dotans, cui restituitur dos soluto matrimonio tenetur stare colono.Bald.in l.si filio.§. fina. ff. sol.mat.

Extraneus simpliciter promittens dotem in dubio cẽsetur promittere de bonis mulieris,uel eius matris, tanquam negotiorum gestor.gl.& Bar.in l.fi.§. ubi autem.C.da dot.promis.& Barto.in l.cum post.§.j. ff.admini.tu.Sed si est debitor mulieris,uidetur promittere animo compensandi,& sic de bonis mulieris: aliàs de suo, si non administrat bona mulieris. Bartol.in l.uxorem.§.pater naturalis.de leg. iij. & Pa.de Ca.consi.cxx.

☩ Extraneus qui dotem mulieri dat, & simpliciter reddi stipulatur,sibi, & non alteri dotem reddi stipulatus uidetur.l.ita stipulatus. §. Chrisogonus. ff. de uerbo.obligat.Ioan.Crot.co.lxxxv.nu.16. Ae. Mar.Man.

Extraneus dotans,& stipulans dotem restitui sibi, uel sibi & mulieri,uel sibi aut mulieri.uel cui de iure debebitur, uel simpliciter, cui acquirat actionem de dote.Bar.in l.Caius.sol.mat.

Extraneus non potest constitui procurator ad eligendum,nec ei uxor delegari per collegiatum impeditum.j.uer.Vxor.uer.pen.

10 Extraneus dotans per solum pactum acquirit sibi actionem.Bar.in l.auia. C.de iure dot.

Extraneus dotans non potest stipulando sibi, postea præiudicare mulieri,sed demum tempore, quo dotem promittit.glo.Barto.& doct.in l. j. §. accedit. C.de rei uxo.ac.

Extraneus promittendo dotem pot eam sibi stipulari quando promittit, non quando tradit. l. ex morte. & ibi glo.& Bar.C.de pac.conuen.

Extraneus promittens dotem est in mora post biennium l.fi.§ præterea. C.de iure dotium. Pa. de Ca. con.cxxiij.s.uer.Dos promissa.uer.xxij.

Extraneus in quem est prohibita alienatio, non pot hæres institui. Pa. de Ca.consi.cxliiij.& j.uer.Prohibitus alienare.uer.xxxiij.

Extraneus luens pignora non acquirit dominiũ in eis l.res.& ibi Bal. C.de pig.Vide gl.& Bar.in l.Aristo ff. quæ res pigno.obli.pos.

† Extraneus quilibet offerens realiter solutionem pro debitore cõuento impedit processum contra eum: nec debet audiri creditor, si dicat quod non uult recipere ab illo extraneo,sed uult quod debitor conuentus sibi soluat.Quod est perpetuo menti tenendum,secundum Pau.de Ca.in l.tale pactum.§.post diuisionem.ubi Angel.& Fulg.ff.de pactis. Istud tamen limita,nisi debitor esset emphyteuta, uel uasallus:nam cum talis nedum teneatur ad debitum, sed etiam deberet recognoscere ius creditoris, nõ tenetur creditor recipere ab alio. Ita eleganter dicit Bald.in l.acceptam. in ultim.colum.uersic.xxv. quæritur.C.de usuris. Istam limitationem etiam sequitur Iacobi.de sanct.Geor.in d. §. post diuisionẽ in fin. ☩

Extraneus hæres non præsumitur adiuisse, nisi probetur.supra uerbo. Aditio.uer.cxij.& infra uersicu. suus.uer.xxxv.

† Extraneus post aditam hæreditatem sibi delatam ex testamento,præsumitur stare contentis in testamento,sed non contentis in codicillis. Tenet Barthol.Socin.in consil.xc.incipiente, capio primam. uer.circa secundum dubium.circa finem, in prima parte.]

Extraneus non emancipatur:sed filius. Bal.in l.ut liberis.C.de collatio.

Extraneus hæres dicitur filius matri, non suus. l. in suis. de liue. & posthu. & Bald. in l. si cui certi. C. de testa. mil.

Extraneus promittens dotem non tenetur ultra quã facere possit. l. si extraneus. ff. de iure dotium.

Extraneus, cum morietur, potest institui. lege extraneum. C. de hærd. institu. non autem suus, secundũ Bal. ibi.

Extraneus non debet esse melioris conditionis, quàm præteritus. Bald. in autheu. ex causa. xv. colu. C. de libe. præte.

Extraneis applicari hæreditatem, non est secundum naturalem affectionem. Bal. in l. j. C. de his, qui ante aper. tab.

Extranei non debent sperare successionem. Bal. in l j. C. de his, qui ante aper. tab.

Extranei non debent melioris cõditionis esse ijs, qui sanguinis sunt uinculis coniuncti. l. cum acutissimi, ubi Bald. Angel. Sal. Raph. Fulg. Corn. & alij. C. de fideicom. l. si præses. C. de seruit. & aq. l. cum auus, & ibi Docto. ff. de cond. & demonstr. Iac. Phil. Port. Imol, co. xcij. nu. 52. Ae. Mar. Ma.

Extranei in feudum non succedunt. Bald. in l. ij. C. de suis & legi.

✠ Extranei non admittuntur ad feudum pro se, & quibuscunque hæredibus, alicui concessum, ut sentit Bal. in §. donare in tit. qual. oli. feud. pote. alie. in usi. feu. sequitur. Fra. Are. in l. Gallus. §. & si parente. ff. de liber. præt. refert. Ioan. Crot. co. ciiij. nu. 18. Ae. Mar. Ma.

✠ Extranei, & alij, qui aliàs in feudis succedere non possunt admittuntur, quotiescunque dixit Princeps feudum se pro quibuscunque hęredibus, concedere. Bal. in l. j. q. xxxiiij. q. xlviij. ff. de rer. diuis. §. j. de prohib. feud. alienat. per Frider. in usib. feu. Io. Crot. co. lxxj. nu. 6. Ae. Mar. Ma.

† Extrauagans disponens idem quod ius commune, censetur ius commune. Fel. in c. pastoralis. de fide instru. in prin. Et quando liceat allegare extrauagantem. Pe. de Ancha. ibi. Et quando detur fides extrauagantib. Pet. Anch. in c. per tuas. el. j. in j. not. de simo. ✠

Extunc dicit extremitatem temporis. c. pastoralis. de excep. & c. super eo. el. ij. de appel. Bald. in c. primo. vij. col. de mi. uasal. qui contumax est. & in auth. contra rogatus. in prin. ad Treb. Bar. in l. si quis pro emptore. iiij. oppo. ff. de usuca. Lud. in l. lecta. ff. si certum pet. & Car. in cle. j. in princip. post gl. de iure pa. Idem tenet Car. in cle. ij. §. j. de eta. & qualitate Item & tempus finitum, ut ibidem.

Extunc, prout extunc. dicit extremitatem temporis. in cle. dudum. [illegible] suero. & ibi Cardi. de sepul. & Bal. in l. præposteri. C. de testa. & in d. aut. contra rogatus. & in l. ex illo. & ibi Pet. de Sun. C. de appella. & docto. & Alexand. & Ioan. de Por. in l. hi. de uerbo. obliga. & ibi Barto. & in l. si ita. in princip. eodem titul. & c. præterea. ij. de appella. Item tempus continuum. Bal. in d. c. §. j. viij. colum. de mil. uas. Et hæc dictio po sita in constitutione, uel statuto, facit constitutionem statim ligare, ad hoc ut contrafactum non ualeat, non ut contrafaciens puniatur. Glo. est singularis in cle. secunda. in principi. & ibi Card. de hæret. & Card. in clem. secunda. de const. Adde ad dictam clausulam no. per Bald. & Alexan. in l. lecta. si cert peta. Archid. & Ioan. And. in cap. dudum. de præbend in vj. docto. post glo. in l. prima

† de condi. † Et per Feli. in c. licet causam. de proba. in iiij. col.]

Extunc ab hac hora in antea. Car. in cle. ij. in princip. post gl. de hær. xvj. q. j. peruenit. in fi.

Exul delinquẽs antequam uadat in exiliũ debet puniri ut exul. Bar. in l. in seruorum. in prin. ff. de pęnis.

† Adde ꝙ exules ęquiparantur deportatis. l. qui cum maior. ff. de bon. lib Ang. in l. non solũ. ff. de in integ. res. & uide ꝟ. Exilium. & Deportatus.

Exul dicitur, qui in perpetuum exilium missus est, non qui ad tempus. Bald. in l. prima. C. de hæred. instit. Ioan. de Pra. in l. seruum quoque. §. fi. antep. col. ff. de proc.

De litera F.

Faber non tenetur de tigno iniuncto. l. in rem. §. tignum & ibi doc. ff. de rei uen.

Fabri non possunt statuere quod unus se non intromittat de laborerio alterius. Bald. in l. j. C. de monopol.

Faber nõ potest petere usuras mercedis. l. ij. & ibi Bal. C. locati.

Faber an dicatur conductor. gloss. Bald. & docto. in l. secunda. C. loca. quod fic. & ideo agit ad mercedem ex conducto.

Faber est artifex, & artifex est industriosus: ut inquit Bald. in l. liberti, libertęque. C. de oper. liber. in ij. col. uer. nunc etiam dicendum. & Pa. de Ca. in rub. C. eo. tit.

Faber impediens scholarem, uel doctorem, ne studeat propter malleationes, an, & quando possit expelli de contrata, uel uicinia, Dy. Bar. doct. & Lanfran. in l. j. ff. solu. mat. & doc. in c. uestra. de loc. quod est in arbitrio iudicis, considerata dispositione locorũ aptitudine, & antiqua cõsuetudine uicinię: qa forte sit consuetũ ibi legi, & alijs circunstantijs, secundum Bar. ibi: qui etiam dicit in dubio esse repellendum de uicinia: nec appellat. Bal. in l. j. in fi. C. si de momen. pos. & ꝟ. Appellatio a sententia contra fabrũ. uer. unico. & uerb. Appellatio a sententia contra turbantem. uer. unico.

† Adde doc. in l. j. C. de stud. lib. urb. Ro. li. xj.

Faber an teneatur de opere uitioso. ꝟ. uer. Operarius. uer. iiij. & x.

Fabrica comprehenditur in literis gratiæ. ꝟ. Prouisio.

Fabricenses dicebantur, qui erant deputati armis faciendis, uendendis, uel repa-

reparandis l.j. de fabri.lib.xj.C.Io.And.in c.si iudex.de sen.excom. in vj. ubi dicit quod fabricensis dicitur,qui publica arma facit,& in publicis fabricis,& non alibi,& dat primicerio,ut reponat in publicis armamentis,quorum brachia stigmate figurantur:ut in l.stigmata.C.eo.tit.

† Fabulæ dicunt incredibilia , tamen non ex toto discernendum quod a poetis narratur.Bald. in l. antiqui. de petitio.hæred.ubi etiam & cur dicantur fabulæ.]

Facere contra legem dicitur is,qui facit id,quod lex prohibet.l.contra. & ibi Barto. ff. de legi.;† Et do.Ias.May.in l.non dubium. C. de legi. nu. t.]

Facere posse intelligitur,scilicet deducto ne egeat,inspecta qualitate personæ.Bal. in l.ij. C. quod cum cum eo.& l facere.& ibi doc.ff.solut.ma.

† Adde quod id non dicitur posse fieri quod fit per remedium extraordinarium,uel fit per principé.Singulare est dictum Inn.in c. pastoralis. de cã pos. & propric . pro quo uidetur casus melior de iure in l. iiij.§.si is,qui ff.de fideic.lib.qué tex.refert ibi Ange.se audisse.à Bar.in l.j.ff.de inof.testa. i cathedra allegantem pro unico , & sing. ꝙ non dicitur posse fieri id. quod non pót fieri sine beneficio restitutionis.& idé dicit ibi Ang.si nó pót fieri sine dispensatione.Et allegat.l.apud Iulianum.§.fi.de leg.j.& in l.j.§.fi.ff.de bo.pos. contra tab. Vide quod uoluit. Ba.in l.continuus.§.cũ quis.post gl.& in l. inter stipulanté.§.sacram.ff.de uer.ob.& in d.l.apud Iulianum.§.fi.& in l.quãdiu.ff.de acq.hær.& in l.j.ff.de cond.inst.& in l.j.ff.de uul.& pu. & in l.intercidit. ff.de cond.& demon.& in l.j. §. si quis filium. & §. fin.ff.de bon.pos.contra tab.& do. Car. in d.c. pastoralis.& in c.super eo.de condi. appo. & in c.nisi de off.leg.licét aliter uoluerit Raph. Cum.in d.l.apud Iulianum.§.fi.ubi tenet contra Inno. Pro cuius dicti examinatione uide Barba.in repeti.d.c. pastoralis.in antepenul.col.Cui Adde do. Car.& Pa. de Leaza.in cle.unica,de cã pos. & propri. & Abb. in d.c.super eo.in c.fraternitatis.de frigi.& malefi. & in c.quod Dei timoré.de statu monacho.Facit secũdum eum.c.faciat homo.xxij.q.ij ubi illud dicit posse fieri, quod commode , & honestæ fit.l.nepos Proculo.ff.de uer.sig.l.si filius.ff.de cõd.inst. gl. pe. & ibi Domi.in c.gratia.de rescri. lib. vj. Dynus , & Lap.in c.semel.de reg.iu.li.vj gl. in c. episcopum. lxiiij di. Ab.in repe.c.cũ esses.in xj.col.de testa. & Ludo.Ro.in repe.aut.similiter.in col.xxj.C. ad legé Falcid.

✠ Facere aliud est , aliud facienti consentire . l. aliud est.ff.de reg.iur.gl.& Bar.in l.cum pater.§. liberis. ff.de le.ij.Bal.in rub.C.de pact.in extrem.Dec. co. cccclxxv.nu.8.Io.Ae.Mar.Ma.

Facere,& factum continuare.differunt.Bar.in l.eum, qui.§.in popularib.ff.de iureiur.

Facere potest tanquam alius,quicquid quis potest facere tanquam ipse.l.si pater.§.qui duos.& ibi Bar. ff.de adoptio.

Facere debeo per me id,quod proprio corpore facere debeo:aliás possum facere per alium. secundũ Bal. in l.j.§.ne autem.ul.col.C.de cad.tol.

Facere posse dicitur,qui cum honestate potest.& cum iustitia.xxij.q.ij.faciat.cum glo.no. & infra uer.potest.uer.xix.

† Facere posse ille dicitur,qui directe,uel indirecte facere potest do.Pet.Phil.Cor. in consi. xxvj. incip. hæc consultatio.in litera o,in ij.parte.]

Faciendi appellatione non continetur non facere . l. ubi.§.qui id,quod. & ibi Pet. de Anch.& Alex.de. Imo.de uer.obl. ubi dicit uerum , nisi largo modo: sed contra not.in l.eum qui.eod.tit.& in §. fi. Inst. eo.tit.ubi contra facere dicitur , etiam qui non facit ut sic incidat in pęnã stipulationis non faciendi † Et per Io.An.in c.generali.de elec.in prin.j.col. in vj.in nouella.]

Facere pro posse sufficit.cle.prima.§.porro.& ibi Cardi.de iureiu.

Facere per alium,est quædam fictio.Bal.in l.prima.§. ne autem.C.de cadu.tol.arg.l.j.§.deiecisse.de ui,& ui arma.

10 Facere,& dissimulare,differunt.Bar.in l. j. C. de in integrum restitu.

Facere quis non debet alteri,quod non uult sibi fieri. in Sp.de aduoca.§.iiij.ante uer.cautus.

Facere,& reficere,differunt.in Specu. de expens. §. j. † uer.si autem. † Et Bal.in l.in fructu.ff.de usu,& usufructu.]

Facere quicquid placet.libertas est.in Spec.de treu.& pac.uer. sed pone.

Facere qui promittit certo tempore,si non facit, quo modo conueniatur.in Sp.de proprietate.§.j.

✠ Facere quilibet nomine suo ut lucrum sibi quærat, non alieno præsumitur l. magis. ff. de solutio. not. Bar.in l.Titium,& Mæuium.§.altero.colu.ij. ff. de admi.tut.Bar.& Bal.in l.si patruus.C.commu. utri. iudic.Dec.co.ccxiij.nu.8.Ae.Mar.Ma.

Facere qui promisit certum quid,uel incertum, qualiter conueniatur,& qua actione.Sp.tit.de obli. & solu.§.iij.uersic. item contra promittentem. & infra uer.Obligatus.per discursum.

Facere qui debet , & non facit.censetur facere aduersus id quod facere debet.dom.Pet.Philip.Corn.in consil.xcix incip.dominus in princip.in prima parte.]

Faciens pacem cum inimico debet promittere pro se,& tota familia sua.Bald.in l.prima.C.de episco. & cleri. & infra uer. Pax qualiter fiat.uer.xiij.

Faciens quod potest,non tenetur de negligentia. Bal. in l.ideo.C.ad Sillan.

Faciens contra statutum an præsumatur esse in dolo. Bald.in l.leges.la.ij.C.de legi. Innoc. in cap. super eo.quod me.causa.quod præsumitur in dolo, qui facit contra legem, nisi probet contrarium:quod uerum est,si facit scienter,non si ignoranter.gl.& Cardi.in cle.ij.§.j.de hær.

Faciens contra legem incurrit pęnam legis.l. non dubium,

bium.& ibi Bal.C.de legibus.

Faciens lege permittente,non punitur.l.Gracchus.C. de adul.l.ij.ff.quod quisque iuris.

Faciens aliquid, etiam iuris authoritate, contra aliquem, ut puta de plenitudine potestatis, tenetur ad interesse Bal.post gl. in c.ad hæc. de pace iura. firman.in usi.feu.

Faciens ex necessitate magis est dignus fauore, quã q facit ex uoluntate.l.quod si minor. §. restitutio. & ibi Bar.ff.de minori.

✠ l.si quis filio exhæredato.§.quatenus.ff. de iniust. rup.& irrit.testa.iunct.l.qui liberis.§. testamento. ff.de bono.possessio.sec.tab.l.cum postulassem. §. primo.ff.de damn.infect.glo.in c.arbitris. de offic. delegat.in vj.Ioan.Crot.co.vi. nu. 12. Aem.Mar. Man.

Faciens per alium,propriè dicitur facere in omnibus factis, in quibus uertitur adminiculum acquisitionis.Bal.in l.prima.§.ne autem.in fi.C.de cadu.tol. per c.accedens.de præb.& est tex.no.in l. certæ.§. j.ff.de precario.

† Faciens per alium dicitur tunc propriè facere, & uerè,quando illud factum non radicatur in persona alterius.Bar.in d.l.si is,qui pro emptore. in xvj. col.uer.uenio ad secundum.ff.de usucap.& in l.sed si unius.§.primo. ff. de iniur. Et propterea subdit Bar.ibi,in d.l.si is,qui pro emptore.& tenet quod si procurator, uel alius nomine meo mihi acquirat possessionem,cum semper præstet nudum ministerium,quod ego per eum uere, & propriè possideo, non secundum fictionem,per tex.apertum.in l. certæ.§.primo.ff.de precar.Sequitur.do. Iason.in l. j. §.per procuratorem.in ij.col.in tertio not.ff.de acqui.poss. ✠

Faciens per alium an. & quando dicatur impropriè, uel propriè per se facere.Bar.in l. j.iij.co.C.de ser. fugi.& in c.primo. §. si quis decesserit. si de feu. fu. con.& in d.l.j.§.ne autem.& Bar.in l.iij.§.si procurator,quod quisque iur.& in l.prima. de iure patr. ubi dicit paria esse,accusare, uel accusari facere. & per ipsum.Bar.in l.transigere.ad fi.C.de transac.& in l.sed si unius.§.si seruus.& ibi Ange.de iniur.ubi etiam Alex.& Flori.in l.item si obstetrix.ad legem Aquil.& j.uer.Mandans.uersi.xv.cum duobus seq. & per discursum.& uer. Statutum de maleficiis uersicu.xxiiij.ubi plenè. Item infra Turbare.uer. xvij.

† Et per Fel.in l.mulieres.in medio.j. colum.de sent. excom.]

10 Faciens per alium dicitur fictè facere. l. si pater. cũ glo.de his,quæ in frau.cre.l.prima. §. deiecisse. de ui.& ui arm.l.si obstetrix.ad leg.Aquil. & Alex. in l.prima.in prin.de uer.ob.ubi infert ad statutum de faciente,ut non habeat locum in faciente per aliũ, sed in faciente per se:& plenius in d. l. sed si unius. ff.de iniur. Et dicit non comprehendi facientem p alium,nisi expressè sit dictum.Bar.in l.j. in princ.ff. de eo,per quem fac.erit.& Alex.in l.diuus.§.scribere.post Bar.de falsis.

Faciens,& fieri faciens,pariter tenetur.Bar.in l.si fundus.§.nam si uendideris.ff.locati. † Et per Felin. in cap.mulieres.de sent.excom.in fi.primæ col. ubi plenè.] Item

Faciens an ueniat appellatione mandatis.Bald.in c.j. ult.col.quibus mo.feu.amit.

Faciens per errorem iuris an possit contrauenire. Pa. Cast.consi.cxxxiiij.

Faciens dolo quod alius delinquat, tenetur de eodem delicto.l.sed si diuortij.& ibi Bar.in prin.ff. rer. amotarum.

Faciens actum alieno nomine potest acquirere. & nõ renuntiare.Bald. in l. si infanti.viij.opp.C. de iure delibe.

Faciens cõtra prohibitionem possidentis, dicitur uim facere prohibenti.l.prima.§.sed si quis. & ibi Bart. ff.quod ui,aut clam.

Faciens uidetur scire cur facit.Bal.in l.prima.C.si cer. pet.& ideo standum est eius declarationi quo animo fecerit.glo.Bar.etiam & doc.in l.admonendi.ff de iureiurand. & And. Barba. in consi. spectabilis, &c.quod est post consilium.xlvj. Alexand.de Imo. in iij.parte.

Faciens aliquid ut procurator, tenetur ad interesse totale.l.si uno.uer.ubicunque.ff.locati.

Facere quis an teneatur quod sibi non nocet, & aliis prodest.Barto.& Alexan.de Imo.in l.ij.in prin. ff. solu. ma.

20 Facere quia præsumitur nomine proprio, non alterius,& ideo alteri non quæritur ex illo actu, nisi gestus esset nomine alterius.Alex.in l.solutum. §. per liberam.de pig.ac.

Faciens id,quod dominus incepit facere,uidetur facere uoluntate domini.l.seruos.& ibi Barto.ff.de pig. actio.

Faciens per nuntium dicitur facere per se, & propriè. Sed

Faciens per substitutum dicitur facere impropriè. Bal. in rub.C.de instito.ij.col.

Faciens illicitè plus peccat,quàm qui ordinat.Bald.in l.reprehendenda.C.de inst.& substit.

Facies dicitur a fronte ad barbam,& ab una auricula ad alteram.Ang.in l.si quis in metallum.C.de pœnis.per l.item Mela.§.j.ff. ad l. Aqui. Ang.Are.in trac.malefi.uer.in facie.& Ale. in l.cũ diuersis.de reli.& sumpt.fune.

† Adde quod facies hominis ad similitudinẽ pulchritudinis cęlestis bullari non debet.C.de pę.l. si quis in metallum.& no.Io.de Ana.post alios in c.ad audientiam.de cri. fal. & ibi dicit quod per faciem vnus cognoscitur ab alio.Vide ibi per eum.

Facies hominis est ad similitudinem Dei. d. l. si quis Ideo bullari non potest.Glo. ibi.etiam si statutum disponat.Ang.ibi, & Alexand.in l.cum in diuersis. ff.de relig.

Facundia requiritur in doctore, & in magistris C.de professoribus, & medi.l. magistros.lib.x. & C. de profes. quæ in urbe Constantinop.l.una.lib.xij.Abb.in ca.proposuisti.in v. col.uer.& sex.de proba.ubi dicit ꝙ lex requirũtur ad ma-

ad magisteriam dignitatem. Primo, peritia docendi. Secundo, facundia dicendi. Tertio, subtilitas interpretandi. Quarto copia dicendi, seu dictorum. Quinto, morum excellentia. Sexto uirtus fortitudinis. Et quid attulerit plus utilitatis Reipublicę, utrum eloquentia, seu facundia, an sapientia, pulchrè habetur in principio Rethoricę Ciceronis.

Factio testamenti ponitur duobus modis, scilicet actiuè & passiuè. l. filiusfa. la. j. & ibi Bar. ff. de test.

† Adde quòd etiam aliter sumitur factio pro diuisione ciuium in diuersa studia, cum aliqui se principes, ac primarios facere in ciuitate conantur: & dicit Græce συνωμοσία, cõiuratio. Vide Mar. Tul. in inter donos amicitia, inter malos factio est.

Factio testamenti potest reseruari militi condemnato de crimine militari, non de alio. l. & militaribus. & ibi Bald. C. de testa. mili. non autem proditori, nec condemnato de pace rupta. Bald. ibi. Item nec alijs condemnatis ad mortem. Bal. in tit. de pace Constan. §. nos Romanorum v. col. Sed Bar. contra in l. si quis. in prin. §. fi. de lega. iij. & ꝟ. uersi. Testamentum qualiter. uersi. x. & xxxix.

Factor usurarij non tenetur ad restitutionem usurarum. Pau. de Cast. in l. iij. §. si procurator. quod quisque iur. Sed contrarium tenet in cõsi. cccxxxij. quod incipit. in causa arbitrali. Sed Arch. post gl. in c. sicut xiij. dist. tenet oppositum. & Alex. in l. si sciente. de parrici.

Factores, & procuratores fęneratorum an teneantur ad restitutionem usurarum, uide Iacobi. de sancto Geor. in ij. lectu. in l. iij. §. si procurator. ff. quod quisque iur. uer. ista glo. magna. ubi dicit istam quæstionem esse quotidianam.

Factor uniuersalis potest substituere alium, etiam sine speciali mandato, domino inuito. secus si sit specialis. l. prima. §. magistratum. & ibi. Bartol. ff. de exercito.

Factor finita factoria an teneatur restituere pignora. Ang. in l. iiij. de re iudi. & in l. eandem. de duo. re. & in l. j. §. est autem. de exercito. & in l. cum te. C. si cer. pet. Paul. de Castr. consil. cxlvij. & an ad aliud ibi.

Factores ad solutionem tributorum pro dominis coguntur. Bartol. in l. missi. C. de exacto. tribu. lib. x.

Factores fundicorum uendentes an transferant dominium, & an possint habere fidem de pretio. Bald. in l. inciuile. C. de rei uen.

Factor tenetur domino suo reddere usuras ex pecunia domini redactas. glo. in c. Michael. de usuris. & Bald. tenet idem in authen. nouissime. de admini. tuto.

Factori, etiam ad contrahendum deputato, potest solui. l. quod seruus. & ibi Bar. & in l. filiæ. ff. de solu. Quod est uerum, nisi sit reuocatus, & reuocatio innotuerit debitori: alias secus. l. uero procurator i. §. j. ff. de solut.

Factoris mandatum finitur morte. l. eius, qui. & ibi Bar. ff. si cert. peta.

Factores hodie dicuntur, institores, & exercitores olim dicti. Bar. in l. eadem vij. q. ff. de duo. reis.

Factor banchi uidetur soluisse confessio recepisse bancho. ꝟ. Confessio de recepto. uersi. xij.

Factores, seu castaldi, ueniunt appellatione illorum de domo. Ludo. & Alexan. post glo. in l. lecta. ff. si cer. peta.

Factor contrahens an, & quando obligat dominum. ꝟ. uer. Dominus. uer. cxxiij.

Factores insolidum constituti intelliguntur. l. j. §. si plures. & ibi Bar. ff. de exercito.

Factor constituti uidetur eo ipso, quod dominus patitur eum sic facere. l. quicunque. in prin. & ibi Bar. ff. de instito.

✱ Factores, ut nostri dicunt, etiam si millies se debitores scribant, cum nomine domini non suo, id scripsisse uideantur, conueniri non possunt l. fin. ff. de instito. Ang. in l. eandẽ in prin. ad finem. ff. de duo. rei. Deci. consi. dxj. num. 5. Ae. Ma. Ma.

Factores idonei non reperiuntur, nec reperiri præsumuntur de facili, etiam in loco insigni, licet aliorũ peritorum copia præsumatur esse in loco insigni: secundum Bar. singu. in l. idemque. in fi. ff. pro socio quem etiam uide in l. in bonorum. ff. de bo. pos.

Factum de nocte. Item. Factum coram iudice. Item

† Adde quod facti quæstio de facili potest terminari. tex. est not. in c. sæpe contingit. de app. & ibi Abb. ponderat illum tex. pro statutis disponentibus super facili probatione habenda. nam facilis est probatio, quæ fit per instrumenta, uel per testes præsentes, uel confessione partium. Pro quo uide not. in c. cum ad sedem. de resti. spo.

Facta coram populo, an dicantur notoria, dicemus. ꝟ. uer. Maleficium. uersi. xxiiij.

Factum qua de causa aliquid fit, non quid actum sit, est spectandum l. uerum la. ij. ff. de furt. glo. in c. & si Christus. uer. ex causa de iureiur. in c. intelligentia. uer ex causis cum simil Aymo. Cra. consi. ccliij. nu 2. uol. ij. Ae. Ma. Ma.

Factum iudicis malefactum non nocet iuri partis producentis. Bal. in l. testium vj. col. C. de testi.

Factum iudicis non uidetur factum partis. Sed

Factum principis æquiparatur facto partis. Bar. in l. eleganter. in fi. prin. ff de pigno. act.

Factum per officialem reuocatum inscium reuocationis ualet. l. si forte. de offic. præsi. Quod uerum est, nisi esset ex delicto suo reuocatus: quia etiam si sit inscius, non ualet eius factum, secundum doct. in c. j. §. adijciebatur. de conces. præben. & Lud. Pon. in l. meminisse. de offi. proconsu. & lega. uide. infra uer. Gesta. uersi. xx. & xxiij. & uer. Iudex competẽs uersi. xxxv.

Factum iudicis ritè factum, dicitur factum partis absentis, & partem obligat, non iudicem. l. si ob causam. & ibi Bald. C. de euic & Bar. in l si plus. §. mota. ff. eo. tit. & in l. meminerint. C. unde ui.

Factum contra legem habetur pro non facto. l. non dubium.

dubium.& ibi Bar.C.de legi.& infra eod.uersi.xlv. Item est nullum, licet lex ultra non procedat: ut ibi per doct.Bar. & Bald. & supra.Actus.uersi.xxj. Et do.Ias.May.in d.l.non dubium.

Facta cum non consentiunt uerbis, facta non uerba inspicere debemus.c.solicitudinem de appe.Bal. in l.j.col.fi.uer.xvj.quæritur.C.de hi.qu.pœ nomin. M.Anton.Nat.consi.cclxxxv.nume.7.uol.ij.Aem. Mar.Man.

20 Facta indebite non repetuntur.l.si non sortem. §. libertus & ibi Bar.ff.de condi.indebi.

Factorum diuersitas resultat ex diuersitate personarũ, uel temporum.d.l.si non sortem.§.libertus. & ibi Bar.de condi.indeb.

Factum metu rescinditur officio iudicis, non actione quod metus causa.l.fi.§.si iusto.& ibi.Bar.ff. quod me.causa.

Factum ex reuerentia rescinditur officio iudicis, non per actionem metus.l.fi.§.si fęnerator.& ibi Bar.ff. quod me.cau.

Cautela. Factum alienum promittens, sub pęna, qua cautela utatur, ut euitet pœnam: dic quòd faciat quantum potest ut factum adimpleatur, & probet se fecisse, & curasse: nam licet secutum non fuerit, euitat pęnam,secundum Panor.post Ant.de But.in c.gemma.in pe.col.uer.ad unum tamen sing.aduerte de sponsa. Sequitur Feli. in c. ex rescripto.in pe. col.uer.& nota quod promittens. de iuretur. & similiter sequitur Tho.Ferra.caute.xliij.incip. anno præterito.

Factum ex metu cruciatus corporis rescinditur officio iudicis.

Factum metu mortis rescinditur actione quod metus causa. l. fin. §. si fęnerator.per Bart. quod me. causa.

Factum ab uniuersitate quando dicitur. j. Vniuersitas uersi.xxxiij.

✱ Factum unius alteri nocere non debet,nisi eius mãdato actum sit l. ab agnato.ff.de cur.furio.l.seruus furiosi.ff.de manumi.l.fin.ff.qui. & a qui.Pa.Cast. consi.cccxxxv.in prin.uol.j.Aym.Craue. consi.vj. num.68.uol.j.Ae.Ma.Ma.

Factum uxoris non nocet uiro. l. qui absente. & ibi Bar.C.de procura.

Factum continuatum est unum & idem simpliciter,& respectiuè, quandoque secundum quid est unum, & secundum quid sunt plura.Bald.in l.de his.in fine.C.de furtis.

Factum per Priores simpliciter ignorantes de commissione sibi facta a consilio populi,an ualeat. Bal. in l.falsus.j.q.C.de fur.

80 Factum eodem tempore qualiter intelligatur.Bal. in l.j.j.col.C. de ope. lib. & in ulti. colum. ubi dicit quòd

Factum immediate, uel ante, uel post, dicitur eodem tempore factum: ut ibi per Bal.Item

Factum eodem die,& loco,dicitur factum uno contextu.Bal.in l.j.ult.col.C.de ope.liber.Item

Factum duobus temporibus continuatis, ita quòd nullus actus extraneus interueniat,uidetur factum uno tempore. Fran. Are. in l. si quis eum.in §.suo. iij.col.in uer.in glo. & in fi. l. lex Cornelia.in col. iiij. uer. in glo. posita super uerbo Mox. de uulga. & pupil.

Facta eodem tempore instrumenta præsumuntur, in quibus constet de indemnitate loci,& testium.Bal. in l.petens.antepe.col.C.de pac.& in l. pe. §. mulier.ad fi. solut. matri. & infra uerb. Incontinenti. uersi.iiij.

† Factum non præsumitur,nisi probetur.do.Pet.Phi. Cor.in consi.clxxxj.incip.uisis.in litera r,la.j.in ij. parte.& uide j̃.in uersi.lxxvij.

Facti qualitas denotat qualitatem intellectus. Bald. in l.libertæ.in fin.C.de ope.liber.& in tracta.schisma.xix.col.

Factum per uim compulsiuam est ipso iure nullum, licet alias irritandum ueniat per actionem quod metus causa.Bar.in l.ij.ff.de iudi.

Factum uno tempore, si fingatur factum alio tempore,extrema debent esse habilia.Bar.in l.si.ff. communia prædiorum.

Factum in consilio secretè cum iuramento, qualiter intelligatur,uel probetur.Inno.in c.literas.de præsump.

Factum sine consilio eius, cuius consilio fieri debet, an ualeat. Bart. in l.j.§. si plures. ff. de exercito.& Bald.in rubri.C.eod.tit.iij.col.& supra uer.Actus. uersi.xij.

Factum procuratoris generalis obligat dominum, & procuratorem.Sed.

30 Factum procuratoris specialis obligat dominum tantum.Bar.in l.si ab alio.ff.de institο.

Factum nuntij non habentis mandatum speciale non ualidatur ratihabitione.Bar in l.qui autem.§.constituere.ff.de consti.pec.

Factum nuntij dicitur propriè factum mittentis.Bald. in rub C.de institο.& exerci.ij.col.

Factum lege permittente, non est punibile. l. Gracecus.C.de adulte.& l.si.ff.quod quisque iur.ubi om

✱ nino per Alexan. ✱ Deci.consi.dciiij.nu.9. Aem. Ma.Man.

† Factum merum inspicitur in conditione. do. Bart. Soc.in consi.ccxviij.incip.considerato testamento. uersi.ad tertiam responde.circa fi.& in consi.cclxxiij.incip.in præsenti.uer.ex quibus patet.circa medium in ij.parte.

Factum domestici an dicatur factum mandato domini familię.Bal. in l.ad inuidiam. C. quod met.cau. & in l.j.de epis.& cle.contra.l.j.ij.col.C.de ser.fug. per Bar.& Alexan.in l.de pupillo.§. si quis ipsi.de ope.no.nun.& Alexan.post Bar.in l.j.§.si.quod ui, aut clam.

Factum a consanguineo, uel domestico meo, an præsumatur factum de consensu meo.Ant.de But.in c. si.de præsump.Bar.& Alex.in l.de pupillo.§.si quis ipsi.de operis nou.nuntia. Abb.in c. cum causam, quæ inter.de testib.

Factum procuratoris facientis ut nuntius,cum sit procurator,

curator, non ualet. Bart. in l. qui autem. §. constituere. de const. pecu.

Factum tempore inhabili collatum in tempus habile, non ualet. l. si minor. & ibi Bar & Alex. ff. de ser. ex por. uide in l. in tempus. de hæredi. institu. & supra uerb. Citatio quando. & Bar. & Bal. in l. quod sponsæ. C. de dona. ante nup. & in l constāte. §. quoties. & ibi Bar. sol. matr. & per Bar. in l. alia. §. eleganter. eo. titu. & in l. j. §. nuntio. de ope. noui nun. & in l. cum filius. §. fin. & in l. quod dicitur. de uerb. oblig. & in l. si sponsus. §. si uxori. de dona. inter uirum, & uxor.

Facta iocari possunt, scilicet quæ sunt mere facta, ut fabricare, & similia. Item & quæ habent ius admistum, si factum est successiuum, ut agere in iudicio: non si sit factum instantaneum, ut manumittere: secundum Bart. in l. naturalis. §. at cum do. ff. de præscrip. uerb.

40 Factum procuratoris an, & quando noceat domino quo ad exceptionem parandam contra ipsum ex facto procuratoris, & an quo ad actionem mouendam contra ipsum ex facto procuratoris. Barto. & doct. in l. j. §. si procurator. ff. si quis ius dicen. non obtem. Item

Factum procuratoris & si displicet domino, debet a domino reuocari, alias nocet. Inno. in c. ex parte decani. de rescrip. & Bald. in Marg. uer. Factum. uer sicu. iii;.

Factum unius ex socijs rei credendi in acquirendo nocet socijs, sed in amittendo iam quæsita secus. l. si duo. in princ. & ibi Bart. ff. si quis cau.

Factum esse sufficit de mandato procuratoris mei, sicut de mandato meo. Bar. in l. si quis. §. pertinere. ff. de edendo.

Factum simpliciter per procuratorem, licet non procuratorio nomine domini, uidetur factum uigore præcedentis mandati, ut sic procurator domino teneatur ex eo, quando est quæstio inter procuratorem & ipsum dominum: aliàs procurator præsumeretur malus. Secus si est quæstio inter dominum, & eum, cum quo procurator gessit: quia nisi dicatur, & constet quòd procuratorio nomine factum sit, non quæritur ius ex eo. Barto. singu. in l. si pupilli. §. item si procuratori, ulti. col. ff. de nego. gest.

Factum in fraudem legis ipso iure non ualet. Bal. in l. j. C. si quid in frau. pa. Et dicit quod totum uitiatur, quando simul totum factum est: non si successiue diuersis temporibus. l. si libertus minorem. §. fi. de iure pat. Alexan. in l. stipulatio hoc modo. ulti. col. de uerb. obliga.

✠Factum in fraudē legis alicui prodesse non debet. l. hæres meus. §. fin. ff. de condit. & demost. Ioa. Cro. co. lxxxvj. nu. 7. Ae. Mar. Man.

Factum, quod aduersus statutum est, nullas prorsus uires obtinet. l. non dubiū. C. de legi. Dec. co. cclxxv. num. 2. Ae. Mar. Man.

✠Factū contra dispositionem legis habetur pro non facto. l. iubemus §. j. & ibi Bar. C. de sacrosan. eccl. & l. non dubium. C. de legi. & ibi Bar. Bald. & doct. & supra eo. uersi. ix.

Factum patris fauorabile prodest filijs tā natis quàm nascituris. Bald. in l. ij. ulti. col. C. de lib. & eorum liberis.

Factum patris filijs, in ijs, quæ eis aliunde obueniunt, prodesse non debet. Paul. Castre. & Soc. in l. apud iulianum §. sicut alicui. ff. de legi. Alex. co. lxxxix. co. cvi. uol. iv. Ioan. Crot. co. xviij. num. 10. Aem. Mar. Man.

Factum iudicis æquiparatur facto testatoris. l. prima. §. si pupillus. per Bal. de tu. & ra. distra.

Factum a Summo Pontifice a Deo opt. Max. factum uidetur. c. quanto. de translat. prælat. Dec. co. dcij. nu. 12. Ae. Mar. Man.

Factum familiæ an obliget dominum. supra uer. Dominus. uer. xxij.

Factum patris non consideratur, nisi ad eius incommodum. l. si repetendi. C. de condi. ob causam. Bart. in l. si ego pecuniam. ff. si cer. peta.

50 Factum confessatum in modum exceptionis, non habetur pro confessato simpliciter, & non nocet. Abb. antiq. in c. cum uenerabilis. de excep. & Bald. in Marg. uersi. Factum. uer. j.

Factum recens dicitur intra biennium. Hosti. in c. cum inter. & ibi doct. de re iudica.

† Factum per literas subreptitias debet rescindi, ac si esset factum per falsas probationes. Inn. in c. ad aures. de rescrip. & Bal ubi supra uersi. ij. Item.

Factum per circunuentionem debet retractari. d. c. cum Bertoldus. & ibi Hosti. Io. And. & doct. de re iudi.

† Factum ex literis falsis non ualet, etiam in communi errore. Inn. in c. super literis. de rescrip. & Bald. ubi. s. uer. iij.

Factum per aliquos ut uniuersos, non potest reuocari per singulos. Inn. & Host. in c. bonæ. de postu. præla. & ubi. s. uer. v.

Factum post appellationem iudicialem reuocatur. Sed

Factum post appellationem extraiudicialem nō reuocatur. Innoc. in c. quia propter. de elec. & Bald. ubi supra. uer. vj.

Factum sine, ui, uel metu, quomodo probetur. Inn. & Host. c. super hoc. de renuntia.

Factum certo tempore dicitur. quod fit in ipso actu, uel parum ante, uel parum post gl. & Bar. in l. j. C. de ope. lib. s. eo. uer. xx. & seq.

60 Factum retro an trahatur ad præsens. Bar. in l. per fundum. de ser. rusti. prædi.

Factum præsumitur sumptib. facientis. Bar. in l. fin. §. in computatione. j. col. C. de iure delib.

Factum ualet etiam quādo faciens putauit se nihil agere. Bal. in trac. schisma. xviij. col.

Factum non dicitur, donec aliquid superest ad faciendum. l. pe. C. ad. Sylla nisi in delictis: secundum Bal. ibi. Vnde Lucanus. sed Cæsar. in omnia præceps Nihil credens actum cum quid superesset agendū.

Facta pro infectis haberi non possunt. l. in bello. §. facta. ff. de capt. Bal. in l. fi. C. de legi. etiam si Deus uelit,

lit,ut ibi nisi quo ad effectum iuris.c.ut nostram.& ibi.doc.de appe.& omnino.s.Deus.

Factum anthoris non infringitur ex persona successoris.l.si tibi.& ibi Bal.C.mandati.

Factum matris in possessorio præiudicat filio: secus in petitorio.Bar.in l.j.§.si cui.& in l. editum. ff. de uen.inspi.

Factum in codicillis habetur perinde, ac si esset factũ in testamẽto.l.si ei,qui.§. codicillorum.& ibi Bar. ff.de iure codic.

Factum unius non nocet alteri. l. paterfami.testamento.de hære.insti.l.si hæredis seruus.§.fi.& ibi Bar. ff.de legat.j.

Factum non dicitur,nisi duret factum l. inter Cauellianum.& ibi doc. ff. de arbi. & in l. si cum dies.§. idem.eod.tit. & ibi doc.no.in l. in solutionibus. & ibi Bar.& Ang.de solu.& in l.si fideiussor.§.fi.de lega.j.in l.illud.§.quòd si actor.& ibi Bar.ff.quòd cuiusque uniuer.nomi. & supra.Cõdemnatus.& uer.

† Assumptio.† Et do.Pe.Phi.Cor. in consi. clxvj. incip.in præsenti.in litera f, in ij.parte.

70 Factum temerarium episcopi non habetur pro dispensatione.Inn.in c.j.de fil.præsby Bal.in Marg. uerb.Factum.uersi.viij.& l.bonorum. C. qui amit. per Bald.

Factum quando possit corrigi,uide Inno.in c. ex literis.de offi.delega.

Factum a non suo iudice habetur pro non facto, & ratificari non potest.Innoc.in c. prudentiam.de offi. delega.& Bal.ubi.s.uersi.x.

Factum per arbitratorem: etiam diebus festiuis, & solennibus,ualet.Bal.ubi s.uersi.xj.

Factum per subreptionem non potest confirmari,etiã de consensu aduersarij, cum deficit consensus superioris non ratificantis.Innoc.in c. cum olim.de re iudicata.Bal.ubi.s.uersi.xij.

Factum ab arbitro ualet,propter communem utilitatem,propter suadentem æquitatem,& propter superioris authoritatem. Innoc.in c.dilectus.de religio.domi.Bald.ubi s.uersi.xij.

Factum si probatur per unum testem singularem ex pluribus,iudicium redditur temerarium. Innoc. in c.ulti.de suc.ab intest.& Bal.ubi s.uersi.fi.

† Facta non præsumuntur.l.in bello §. facta.de cap. nisi sint consueta.l.fi.C.de fideiuss. secundum Bald.

† in rub. C. de fi.instr.iij.col. † Et per Fran.Are.in l. sed & si.in ult.col.de acqui.hæredi.& uide.s.eo.in uersi.xxiiij.

† Adde quòd factum non præsumitur,nisi probetur. Abb.in c.in præsentia. in iij.col. de proba.facit.c. cum in iure.de offi.deleg.& probatur.in c.cum Ioãnes.de fi.instru. Et hoc est uerum. nisi subsit causa urgens præsumendi: ut est tex.not.in c.cum tu.de testi.secundum Abb.in d.c.in præsentia.& Abb. in c.sicut.el.iij.in vij.col.de iureiu.Et non facta latent c.cum in cunctis. de elec. facta patent. de transla. præla.c.quanto.Abb. in repe.§.qui uero.c. extirpandę.de præb.in xj.col.

Facta non præsumuntur: est uerum, nisi in scriptura apponatur tale uerbum, quod de necessitate includat illud factum: tunc lex bene præsumit. tex. est in l.sciendum.& ibi do.Ias.j.not.ff. de uerb. oblig.

Factum superioris, quod potest referri ad ius, non præsumitur dispensatiuum. c. dudum. de deci. in Nouel & Bal.in l.bonorum.C.qui admit.

Factum ex rescripto operatur idem, quod factum ex iure communi.l.liberos.per Bal.C.de colla.

Factum perperam debet reuocari.Sed

80 Factum ratione debet confirmari.Item

Factum in contumacia debet confirmari,reo comparente.Bald.in l fi.vij.oppo. C. de edi.di.Adri.tol. & infra.Tenuta.uer.xix.

Factum in conscientia iudicis quando dicatur. s. uer. Conscientia.uersi.xxv.

Factum legitimè nõ retractatur ex causa superuenienti. Bart. post glo.in l. Barbarius. ff. de offi. præto.

† Et Dy. in regula,factum.de regu.iuris in sexto.

Factum esse sufficit a quocunque.l.cum seruus. & ibi Bar.de uerb.oblig.& l. fi. C. si manci ita fue. alie. nisi in operis: quia operę unius differunt ab operis alterius. Bald.in l.pe.viij.col.C.de condi.inser.ubi etiam dicit uerum post Bar. in d. l. cum seruus. & ibi doc.& Alex & Bal.in d.l.penult. Item uerum, etiam quo ad euitationem pęnę. Bar. post Dy.doc. Imo & Alex.in d.l.cum seruus.tenet prædicta superius uera esse, si sit factum de mandato uel nomine eius,qui facere debeat.

Factum quando dicatur habere colorem iuris,& quãdo non declarat Pet.de Ancha. in c.literas. in penult.col.uersi.sed incidenter.de conces.præben. & ibi subdit quare possessio colorata magis impediat impetrationem, & collationem papæ, quàm non colorata.

Factum pręsumitur ab eo,uel nomine eius,qui facere debet.Bar.in d.l.cum seruus.& Bald.in d.l.penult. Item

Factum præsumitur eo nomine, quo testator iussit. Bal.in l. cum oportet. in prin.ij.col. C. de bonis, quæ libe.per tex.fin.in l.qui in negatione in prin. ff.de admini.tu.& uide per Bar.Cæpo.plene in tracta.de ser.urb.c.xl.penul.col.

✠ Factum non legitimo tempore non habetur pro facto.l.quoties.ff.qu.satisd.cog.l. iiij.§. condemnatum.ff.de re iudi.Bar.in l.de ætate.ff.de minor.Io. And.& Abb. in c. sicut dignum de homic.uolu.uel casu.Iacob.Phili.Port.Imol. consi.cxxv.nume.33. Ae.Ma.Ma.

Factum contra prohibitionem legis non ualet.in cle. j.§.j. & ibi Card.q.xij.de regul. l.non dubium. C. de legi.

Factum tempore habili,uel

90 Factum tempore inhabili, & collatum in tempus habile procedunt a pari.l.quod sponsę.C.de dona. ante nup.& in l.in tempus.de hæred.insti.nisi natura rei repugnaret. l. inter stipulantem.§.sacram.& ibi Alex.de uerb.oblig.

Factum tempore guerræ dicitur illud, quod est factũ paulo ante, uel paulo post: ut not.Bald.in c.j in j. col.v.

col. v. quæro econtra. de pace tenenda. Adde do. Iaſ.in l.diuortio in quarto not.ff.ſolut.matr.

Factū hominis plus operatur,& eſt potentius, quàm factum legis.glo.not.in l.ſi cum militaribus. C. de teſti.mili.ubi præſcriptio conuentionalis currit cōtra minorem,ſed non præſcriptio iuris. Quod etiā tenet Bal.in c.j.quo tempore miles, per c.conſtitutus.de in integ.reſtit.facit.l.legitima.ff.de pac. dicit quòd pactum hominis diſponēs illud,qđ ius cōmune,alterat ius commune & producit actionem, quod non produxiſſet de iure communi. Item facit, quia uxor debet ali ab hæredibus uiri, nec tenetur eis operari primum annum, quando teſtator legauit ſibi uictum, licet aliàs non facto legato: & ſic facto hominis nō accedente deberet operari in domo.glo.eſt in l.ſicut.ff.de oper. liber.& ita Sali. in l.j.§.exactio. C.de rei uxo.acti.& ſ.uer.Vxor.el.j. uerſi.ix.Item facit,quia uerbum Satisfactio,prolatum a lege, intelligitur cum fideiuſſore: ſed prolatum ab homine, intelligitur de uera ſatisfactione, ſecundum Bal.in l.j.ff.qui ſatiſda.cog. Item facit, quia licentia papæ conceſſa epiſcopo de noua dignitate creanda, intelligitur, ſcilicet ſine conſenſu capituli, cuius conſenſus aliàs de iure requireretur ſupra Epiſcopus.

Factum in iudicio proponi debet.in Spec.de offi. om. iudi.§.vj uerſi.ante lit.conteſt.& de aduo.ix.uerſi. ſed nunquid quod ad factum debet reſponderi per principalem, non per aduocatos, niſi in caſibus, ut ibi.

Factum illegitimè, habetur pro non facto.in Spec. de actore,uerſi.quid ſi filiusfamilias.

Facta multa tenēt,quæ fieri prohibentur. in Spec.de procura.§.j.uerſi. quid ſi ſolun.& de inſtrum. edi. §.xiiij.quid ſi ſunt. quod uerum eſt,ſi lex ultra cōfirmet: aliàs ſecus. l.non dubium. & ibi Bar.C.de legi.& Alexan.in l.ij.§.dubium.ff.quando app. ſit.

† Et do.Pet.Philip.Corn.in conſi.xlvj.incip. in cauſa.in litera ſ, la.ij.& conſi.liiij.incip.uidetur. in litera d,& ſeq.in prima parte.& Fran.Aret.in l.centurio.in iij.col.uerſi.eſt autem multiplex.

Facienda impediuntur per aliqua,quæ non impedirēt iam facta in Spec. de actore.§.v.uerſi. quid ſi eam.

Facto ius oritur.Item

Facti mutatio ius mutat.in Spec. de aduo.§.iij.iuxta. prin. & de teſte.§.v.uer. & nota in titulo. de diſp. §.iij.in prin.

Factum poteſt uariari, licet ius non, cum ſit certum ſemper.in Spec.de aduo.§.vj.uer.cum autem.

Factum debet prius conſtare, quàm de iure diſputetur: quia ex facto ius oritur: ut ſupra iij. uerſicu. proximo.

100 Facta per iudicem,& præcepta iniqua,poſſunt reuocari.in Spec.de pri.& ſec. decre. §. v. ante uerſi. & nota.

Facta per iudicem non ad inſtantiam partis an & quādo ſint nulla. Bart.in l.iij.§.hoc autem iudicium. de dam.infec.

Factum ab eo, qui habet authoritatem faciendi ab alio, uidetur factum ab eo, qui dedit authoritatem: uel

Factum a commiſſario dicitur factum a committente.l.illud.§.ſi decuriones. & ibi Alexan. quod cuiuſque uni.no.& per Io.And.in c.is,cui.de pręben. in vj.in nouel.

Factum nomine meo dicitur factum in perſonam meam. Bald. in authen. eo decurſum. C.de dona. ante nupt.

Factum contemplatione certæ perſonæ an & quando ſit trahendum in conſequētiam: uide do.Bar.Soci. in conſi.ccxcj.incipien.uiſis literis. uer. ſecundum obijcitur.in ij.parte.

Factum a teſtatore, a iudice, uel a principe, ſuper re mea,uidetur factum a me. Franc. Are. in l. ſi is.la. ij.in fi.v.col.ibi & per hunc tex.de uulg.& pupil.

Factum partis, qui poteſt ingredi propria authoritate ſubrogatur loco facti iudicis.Fran.Are.in l. ſi filius,qui patri.in ult.col.uer. illud autem.de uulga. & pupil.

Factum ante terminum,uel poſt, non ualet. ſecundū Bald.in l.fi.C.qui admit.ſed Pau. de Caſt. & Alex. ibi contra.

Facta non repetuntur.l.ſi non ſortem. §. libertus. & ibi Alex.ſi cer.pe.de præſcrip.l.pe.uer.niſi in caſu. l.ſi quis accepto.de condi.ob cauſam.

Factum malo ordine debet reuocari.not. Bald. in c.j. ult.col.de mili uaſal.qui contu.eſt.

Factum qui petit,debet concludere ad factum, uel intereſſe.in Spec. de pri. & ſec. decre.§.x.uerſi.item quæritur.

Factum unum quando dicatur, & quando plura, declarat do. Iaſ.in l.ſi familia.ff.de iuriſdi.om.iud.in j.col.uer.pro clara.

Facti proprij quilibet debet eſſe certus.in Spe.de poſit.§.iij.ubi dicit ideo partes teneri ad reſpondendum poſitionibus,quæ facti ſunt,& ſine conſilio aduocati,niſi ſit quis ſimplex.

✠ Factum a ſe nemo ignorare præſumitur,etiam poſt multum temporis ſpacium,cum factum eſt inſigne l.fi.ff.pro ſuo c.quod dicitis xvj.D.c.cum illorum. §.circa.. de ſen. excom.Abb.conſi.iij.q6.xvij.uol. ij.Roma.conſi.cccxcj.col.ij.conſi.cccclxxxj.Aym. Crau.col.vj.nu.26. Ae. Ma.Ma.

Facti proprij deliberatio fieri poteſt data dilatione ad deliberandum,non habita diſtinctione an ſit factū antiquum,uel recens. eod. tit.§.vj. ante uerſi.item non eſt.

110 Factum, ex quo ius oritur, debet quis probare, non autem ius ſcriptum.eod.tit.§.vij.uer.xiij.

Factum ſi probabiliter dubitetur, non cogitur quis reſpondere præciſe.eo.§.uer.vij.

Facta,quæ fiunt communiter,ſpectanda ſunt. in Spe. de inſtrum.edi.§.viij.uer quid ſi in aliquo.

Factum incautè, pro infecto habetur.eod.tit.§.xvij. uer.ſed ſi omnia.

Factum quando eſt in obligatione, non poteſt agi ante moram: & quid ſi tranſiuit tantum temporis, quod intra reſiduum temporis fieri non poſſit. in

Specu.

Specu. de fruc. & interes. §. vj. uer. si autem.

Factum desiderat accusatio. in Spec. de accu. §. j. uersi. in summa.

Factum non continet aliqua realis actio. Item

Factum petitur, quando aliquid est in obligatione. in Spec. de lib. concep. §. xvj. uer. hoc autem.

Facto ostēdere plus est, quàm facto declarare. in Spe. de obli. & sol. uer. item pone, pater.

Factis, uel uerbis, uoluntatē declarare, non refert. in Spe. de successio. ab inte. uer. pone, quidam.

Factura seu malia fieri potest homini, ne cōsumet matrimonium. not. in authen. sed hodie. C. de repu. secundum Angelum ibi in l. Cassius. eod. tit. xxxiij. q. j. si per sortiarias. c. laudabilem. & c. fi. de frigi. & malefi. in Spec. eod. tit. & j. uerb. Matrimonij impedimenta. uersi. xxj.

Facultas libera intelligitur, dummodo iuris ordo seruetur. Bar. in §. adhæc. de pace iura. fir.

Facultati ædificandi in proprio solo nullo tempore præscribitur. An. in l. qui luminibus. de ser. urb. præd. nisi aliud sit in quasi possessione seruitutis altius non tollendi. l. cum eo. eod. tit. & in l. altius. C. eod. tit. & Ang. ubi supra.

Facultas emendi concessa per testatorem alicui, casu quo legatarius uendere uoluerit rem legatam, an inducat tantum fideicommissum: uide Raph. Cuma. in consi. clij. per totum.

† Facultas implendi conditionem in ultimis uoluntatibus non transit ad hæredes. Ias. in l. cum mota. col. vij. C. de transact. quæ facultas non transit ad hæredes, si conditio sit legalis: ut ibi per eundem.

☙ Facultas testamentum conficiendi est de iure ciuili, ex quo infertur, & statutum, & pactum iureiurando confirmatum, quo testamenti conficiendi potestas adimitur, ualere. Dy. in c. indultū. de reg. iur. in vj. Ang. in §. j. in auth. ut fact. nou. cons. Dec. consi. dclv. num. 17. Ae. Ma. Ma.

Facultas concessa per testatorem alicui, quod si aliquā ex suis possessionibus uellet emere, ei daretur minori prætio, an intelligatur toties, quoties uoluerit is, cui concessa est facultas an uero semel sufficiat: uide Rapha. Fulgo. in consilio xlviij. per totum.]

Facultates sui patrimonij, an, & quando quis scire præsumatur. Bar. in authen. sed cum testator. C. ad leg. Fal. & in l. quisquis. C. de rescinden. uendi. j. Scientia. uersi. v.

Facultates an intelligantur deducto ære alieno. supra uersi. Bona. el. j. uer. xj.

Facultates, & prouentus, differunt. clemen. ij. in prin. & ibi Card. de religio. domi.

Facultas iurandi non competit hæredi. Bald. in l. secunda. ff. de condi. indeb. & Alexan. in l. fi. ff. ne quis eum.

Facultas facti non transit ad hæredem. l. cum quis. & ibi Alexan. de uerbo. oblig. ubi uide limitationes ad hoc.

10 Facultas eligendi in alternatiuis transmitti potest ad hæredem, sed non potest cedi. Alexan. in l. si stipulatus. in prin. de uerb. oblig. † Et per Fran. Are. in l. si seruus. de uerb. oblig.

Facultates non sufficere creditoribus, quomodo probetur j. uer. Negatiua. uersi. lviij.

Facultas locandi dicitur esse in fructu. l. cum antiquitas. C. de usufruct. Alexan. in l. si filio. §. fi. solu. matri.

Facultas præsentandi transit in singularem successorem. Bartol. in l. si quando. §. hæres. ff. de lega. j. Item

Facultas soluendi aliud pro alio transit in singularem successorem. l. si quando. §. hæres. & ibi Bartol. de leg. j.

Facultas soluendi aliud pro alio, competit, donec condemnatus conuenitur actione iudicati. l. item ueniunt. §. item recte. ff. de peti. hæredi. Bar. in l. Titiæ. de auro, & argen. lega.

Facultas filij non honorat patrem. l. cum facultates. & ibi Bar. C. de his, qui nume. libe. lib. x.

Facultas præsentandi prætium non habet locū, quando uia publica non est in medio inter duos uicinos. Bald. in tracta. prothomisios. ij. col. per l. iij. §. fin. ff. finium regund. & Barthol. Cæpo. in tracta. de ser. rusti. titu. de uia. & infra uicinus. uersiculo secundo.

Facultati nullo tempore præscribitur. docto. in l. sicut. C. de præscrip. trig. an. Bart. in l. cum notissimi. in prin. eod. tit. & in l. prætor §. fi. de ope. noui nun. & in l. uiam publicam. ff. de uia publica. l. in filijs. & ibi Bar. C. de decurio. lib x Bald. in Marga. uerbo, Statutum. uersi. vj. & in l. licet iiij. q. C. de iure delib. ubi dicit quod sic, quando facultas est propria, & priuata, non si est publica. Pet. de Su. in l. ne creditores. C. de pigno. † Et per Feli. in c. cum accessissent xij. col. statim post med. in uer. generali. de constitu. Item

☙ Facultas rem uenditam redimēdi cedi potest. Pau. de Cast. co. j. uol. ij. Dec. consi. dcxiiij. num. 12. & seq. ubi reprehendit. Pet. & Ang. in l. ad officium. C. commu. diuid. aliter sentientium opinionem. Ae. Ma. Ma.

Facultati offerendi præscribitur. Bal. in d. l. licet iiij. q. C. de iure delib. Item

Facultati præscribitur longissimo tempore. Bald. in l. eum qui in fi. C. si quis om. causa testa.

Facultas soluendi ad euitandam pœnam, an transeat ad hæredem. Bar. in l. fideiussor obligari. ff. de fideius.

Falcidia debetur hæredi iure naturæ. glo. in l. prima. ff. de condi. indebi. Bartol. & Bald. in l. cum quis. C. de iuris & facti ignoran. Item

Falcidia cum aduersus testatoris uoluntatem detrahatur odio d gna est, & ideo quod de Falcidia dictum est, extra eam non extenditur. Corne. consi. ccuij. col. ij. uol. iij. Deci. consi. cccccl xxv. nume. 10. Aem. Mar. Man.

Falcidia soluta indebite nō potest repeti, cum debeatur

tur iure naturæ, nisi per errorem fuerit soluta. not. in l. j. ff. de condi. inde. & in l. error. ff. ad leg. Fal. & in l. ij. primo responso de condi. inde. Sed Bal. contra in l. si quis. C. ad legem Falci. dicit quòd qui ex certa scientia non retinuit, repetit, quia non fecit animo donandi, sed causa conditionis implendæ. Vide ibi casum, & per gloss. & Bartol. & Alexand. in d. l. j.

† Falcidia ad qd inducta sit, uide do. Mar. Soc. in cõsi. x ij. incip. sequendo. uer. quare superest. circa prin. in prima parte.]

Falcidia consideratur tripliciter: ut per Bal. in l. error. C. de iur. & facti ignoran.

Falcidia non est ita debita, sicut legitima. Bald. in l. final. §. in computatione. penulti. colum. C. de iure deliber.

Falcidia dicitur causa lucratiua. Bald. in l. iubemus. ad Trebellianum.

Falcidia ponitur pro Falcidia. J. uer. legatum.

Falcidia an sit debitum naturaliter tantum glo. & do. in l. j. C. de iur. & fac. ignoran. Bart. in l. j. §. secundo capite. ff. ad legem Fal. & in l. j. §. ij. ff. quorum lega. quod sic. & in l. patronus. de dona. & in l. j. C. ad le. Falci. & in l. cum quis. de iur. & fac. ignoran. post gl. ubi dicit idem in Trebellianica. Sed Bald. in l. error. eod. tit. tenet. quod non, nisi quando detrahitur ex uoluntate testatoris.

Falcidiæ exceptio post sententiam, uel iuramentũ, nõ potest opponi. Bal. in l. fi. C. de reb. credi.

10 Falcidia est introducta, ne testator decederet intestatus, repudiata hæreditate. Bal. in l. j. ult. col. C. communia de legatis.

Falcidiæ exceptio non obstat legatario satisdanti. l. ij. & ibi Bald. C. de usur. & fru. lega.

Falcidiæ appellatione in statuto iubente filiam esse tacitam & contentam dote pro Falcidia sibi debita iure naturæ comprehenditur legitima. Bar. in l. j. in prin. ff. ad leg. Falc. Idem quando testator relinquit pro falcidia, intelligitur, scilicet pro legitima. Bart. in authen. unde si parens C de inoffic. testa. & in l.

† fina. ff. de pecu. leg. & infra. eodem. uersi. xv. † Et per Franc. Are. in d. auth. unde si parens. C. de inoffi. testa.]

Falcidia non consideratur secundum estimationem factam a testatore. l. si fundum. §. libertus. & ibi gloss. de lega. j. l. quod de bonis. §. fina. & ibi Bartol. ff. ad leg. Falci.

Falcidiæ appellatione uenit Trebellianica. l. pater filiam. ff. ad leg. Fal. l. Titia. de condi. & demon. Bart. in l. Marcellus. iij. col. ff. ad Treb. Bal. in l. quoties. ij. colum. C fami. ercis. Quod uerum impropriè, secundum Ang. in l. j. §. hæc stipulatio. xiij colum ff. si cui plus, quàm per leg. Fal. Vide Ang. authen. de hære. & Fal. §. si uero expressim. ij. col. col. j. Bal. in auth. sed cum testator. C. eo. ti. † Et per Fran. Are. in l. cum filio. de leg. j. in iij. no.]

Falcidia ponitur pro Trebellianica aliquando. l. ij. §. fi. de iure codicil.

Falcidiæ iure si reliquatur filio a patre, intelligitur, scilicet iure institutionis. Bar. in l. fi. ff. de pecũ. leg. per gl. in l. si patronus. §. j. de dona. & in auth. unde si parens. per Bartol. & per Bal C. de inoffi. testa. & sup. eo. uer. xj. & Bal. in l. humanitatis. C. de impu. & alijs substitu.

Falcidia debet peti per hæredem a legatarijs, aliàs nõ debetur. Bal. in l. si quis ad declinandum. §. in omnibus. C. de epis. & cleri. xvij. col.

Falcidia resecat ipso iure. l. linea. ad leg. Fal. Bal. in l. j. C. eo. ti. Bar. in l. j. §. ij. ff. quorum lega. Quod est uerum, si hæres uult uti beneficio Falcidiæ: aliàs secus secundum Bal. ibidem.

Falcidia non potest minui ex priuilegio. l. j. C. de sacrosan. ecc. Et sic licet facta sint legata pia, tamen Falcidia uon diminuitur. Bartolus. in d. l. j. quæst. v. princip.

20 Falcidiæ beneficium ponitur in Specul. de excep. & repli §. iiij. uersicu. & ut. & ff. & C. ad legem. Falc. per totum.

Falcidia cum debetur in una re electa per hæredem pro Falcidia, si uendatur illa res, quomodo conficiatur instrumentum. in Specu. de emptio. & uendi. §. ij. uersi. si uero.

Falcidiæ supplementum qualiter petatur. in Spe. de testa. §. iij. ante uersi. uiso.

Falcidia detrahitur regulariter de legatis: ut in titu. ad legem Falci. nisi ut infra. dicetur. & in Specu. de testa. §. j. uersicu. quando fideiussor. & uersi. pone. & de instr. edi. §. xij. uer. tertio oppo. usque ad fi.

Falcidia de legato alimentorum detrahitur. l. alio. & ibi Bar. ff. de ali. lega. & gl. in l. pen. §. filiæ. in fin. ff. ad leg. Fal. per l. diuus. eo. tit. Quod uerum est, nisi fuerit factum pauperibus. Bald. in addi. Specul. qui filij sint legi. uersi. fi. & Bar. in l. diuus. ubi dicit secus esse, si sit factum certæ personę, & diuiti quia nõ dicitur ad piam causam. & glo. in l si quis Titio. de lega. ij. Bal. & Lud. Pon. in auth. similiter. C. ad leg. Falc. glo in c. ij. de sepul. & infra. uerb. Legatum piu. circa fin. ibi: item si relinquatur consanguineo, &c. Adde Bal. & Alexand. & in l. cum is. §. si mulier. de condi. indebi.

✠ Falcidia non est detrahenda. ex alimentorum legato ad pias causas relicto. Barto. in l. alio. col. iij. ff. de alime. & cib. legat. ubi Ange. & Imo. Alexa. in l. Diuus. ff. ad leg. Falci. M. Anto. Nat. co. cccxcvij. nu. 8. uol. ij. Ae. Mar. Man.

Falcidia de legato alimentorum facto uxori, an detrahatur. in Spe. qui filijs sint legi. in fi.

Falcidia non detrahitur per executorem testamentarium. in Specul. de instrumen. edit. §. xiiij. uersicu. & scias.

Falcidia non detrahitur per hæredem pia causa instituta inuentario non confecto. Bartol. in authen. sed cum testator. C. ad legem Falc. Ang. in l. j. §. hæc stipulatio. ff. si cui plus, quàm per legem Fal. j. co. tex. gl. & Ange. in authen. de hærd. & Fal. §. non autem colla. j. sicut nec per hæredem profanum: ut ibi, & J. eo. uersi. lviij.

Falci-

in l. in testamento. de testa. mili.

Falcidia debetur hæredi sponte adeunti de legatis simpliciter relictis, ad quæ ipse tenetur. Bald. in l. ij. C. ad Treb.

Falcidia de legato facto hospitali constructo sine authoritate episcopi an detrahatur. Pau. de Cast. consi. ccxcv.

Falcidia de instrumentis prædiorum legatis nõ detrahitur. l. si prædium. secundum unam lectu. C. ad legem Falcid. nec de chartis prædij legatis: ut ibi, secundum aliam lectu. & Bar.

Falcidia non detrahitur per hæredem, qui non confecit inuentarium. auth. sed cum testator. & ibi doct. C. ad leg. Fal. in imponenda. eo. ti. & ibi Bal. & An. in auth. de hær. & Fal. §. si uero expressim. iiij. col. colla. j. & supra. eo. uer. v. Item nec quãdo hæres dolo subripuit aliquid de hæreditate, secundum Ang. ibi, per. §. hinc nobis. eo ti. & l. Paulus. & l. beneficiũ ad legem Fal. l. scimus. §. de illo. C. de iure delib. & Bar. in l. si pupilli. §. sed & si quis nego. ff. de nego. gest. Item nec quando hæres dixit hæreditatẽ esse suspectam, & eam coactus adiuit. l. quia poterat. ad

† Treb. l. ita tamen. §. † si suspectus. eo. ti. & Ang. ubi supra. Et do. Pe. Phi. Cor in consi. xxij. in litera y, la. ij. in secunda parte. & in consil. clxviij. incipi. in hac litera i, in iij. parte.]

Falcidia non detrahitur, quando nullus est hæres, sed distributor bonorum in testamẽto datur, qui habetur loco hæredis, non tamen detrahit Falcidiã. Bal. in l. j. C. ad leg Fal. in Spe. de instru. edi. §. nunc uero. uer. pone, aliquis non instituit.

60 Falcidia pro Deo hærede directo instituto in testamento debet detrahi, quando legata totam hæreditatem exhauriunt. in Spe. de instru. edi. §. compendiose. uer. quid si Deus.

Falcidia an detrahitur de legatis particularibus. in l. lex Falcidia. §. nunquam. ff. ad leg Fal. & Ang. in auth. de hære. & Fal. §. si uero expressim. vij. col. colla. j. ubi tenet ꝙ non, nisi hæres Falcidiam non detraxerit uolens facere gratiam legatario. Et uide Bar. in l. cohæredi. §. quæ ita. de uulga. & pupil. ubi dicit quòd non. & ibi nota quòd.

Falcidia non detrahitur per legatarium certæ rei, nec Trebellianica. Et quòd non detrahitur Falcidia per legatarium singularem: dicta. lege. cohæredi. §. quæ ita.

Falcidia an detrahatur per hæredem in re certa institutum Ang. in auth. de hære. & fal. §. si uero expressim. vij. col. colla. j.

Falcidia an detrahatur contra hæredẽ in re certa institutum. Bar. in l. quoties. ff. de hære. institu.

Falcidia in quibus testamentis cesset. not in l. in testamento. C. ad leg. fal.

Falcidia prohibitio facta a testatore an extendatur ad trebellianicam. Ange. in auth. de hære. & Falc. §. si uero expressim. col. j. & Bal. in auth. sed cum testator. C. eo. titu.

Falcidiæ prohibitio facta a testatore operatur quòd legata conseruentur, licet hæres, ut supra. prohibitus nolit adire. Ia. de Bel. in d. §. si uero expressim. Bar. & Rapha. in l. eam quàm. C. de fideicom. & in l nemo potest. de lega. j. & in l. j. de sacrosan. ec. Bald. in l. j. C. si quis om. causa te. & in l. fin. C. de codi. & in d. l. eam quam. & Ange. in authen. sed cum testator. C. ad legem Falcid. & Paul. de Castr. consil. ccclxxxix.

Falcidia de donatione causa mortis potest prohiberi per testatorẽ, & per quæ uerba prohibitio fiat. Pau. de Ca. in consi clix.

† Falcidia. & Trebellianica contra uoluntatem testatoris detrahitur do. Pe. Phi. Cor. in consi. xxij. incip. in hac. in litera m, la. ij. in ij. parte.]

† Falcidia an prohibeatur & sine diminutione. uide do. Pe. Phi. Cor. in consi. clxviij. incip. in hac. in litera g, in iij. parte.]

† Falcidia, & Trebellianica an de iure nouissimo prohiberi possit: uide Fran. Are. in l. centurio. in xix. col. uer. eadem. gl. ibi: ex hoc dicto not. de uulg. & pupil.]

Falcidia potest prohiberi per testatorem. in auth. de hære. & fal. §. si uero expressim. colla. j. glo. in l. decem. de fideicom. lib. Barto. & Bald. in authen. sed cum testator. C. ad leg. Fal. & no. in l. fin. eod. titu. in Spec. de instr. edi. §. xiij. uer. sequitur. Ludo. in l. Marcellus. ad Treb. Ang. in d. §. si uero Pau. de Ca. in consi. clxviij. quòd est uerum expresse. d. §. si uero expressim. Item tacite, ut quia testator mandet præstari integra legata. Ange. ibidem. Lud. in d. l. Marcell. Barto. & Bald. in d. auth. sed cum testator. glo. in d. l. decem. d. l fi. Ludo. in auth. similiter. licet secus sit in Trebellianica, quia semper potest detrahi, etiam si testator mandauit restitui integram hæreditatem. secundum Ange. sing. in l. ij. C. quando, & qui. quar. pars. de lib. xij. in lectu. sua, ubi refert contra fuisse consultum per multos doc. sui temporis. Sed doct. Bar. Bal. contra in l. precibus. xix. col. C. de impube. & ali. sub. doct. in l. centurio. ff. eo. ti. Pau. de Cast. consi. cxlviij. & j. uer. Trebellianica. uersi. xv. Sed an per uerba, Ponens eum in locum suum: Pau. de Cast. in d. consi. Non tamen per coniecturas: ut ibidem. & Oldra. in consil. ccxlvj. Et adde quod si testator iussit unum legatum tantum præstari integrum, licet de eo Falcidia non detrahatur, tamen de alijs potest detrahi, etiam pro illo legato. Bart. in l. qui quadringenta. in princ ff. ad leg. Fal. & supra eo. uer. xliiij. Item uerum, etiam si testator prohibet hæredem amplius petere Bald. in l. cũ patrem. in fi. C. de iur. dotium. Item uerum, etiam si testator mandet legata præstari pleno iure. Bald. in l. precibus. xix. colum. uer. procedo ulterius contra Bartol. C. de impube. & ali. subsli. & tenet Bartol. in l. si quis ad declinandam. iiij. colum. C. de episcop. & cler. & Ang. in l. centurio. de uulg. & pupil. licet Ange. ipse contradicat in auth. de hære. & fal. §. si uero expressim. j. col. Sed pro concordia uide omnino Pau. de Cast. in d. cõsi. cxlviij. & Oldr. cõsi. ccxlvj. Secus uero si testator mãdet legata pſtari ad plenũ. An. in d. §. si uero expſsim. De quo uide omnino

omnino Pau. de Cast. consi. cxlviij. Sed quid si dicat præstari in totum uel sine diminutione. eo. consilio. † Et per Francis. Areti. in l. centurio. de uulga. & pupil. in gl. ibi: paganus.

Falcidia an prohiberi posit testamento suo, & an de testamento alterius, uide in l. pater. §. auia. & ibi Bar. ff. ad leg. Fal.

Fallor Dictum testis dicentis, Verum est, nisi fallor, probat, quia uidetur magis affirmatiuè, quam dubitatiuè uerba illa proferre. Ita dixit Ang. in l. j. in gl. in uerbo nisi fallor. ff. de iusti. & iure. Et subdit ibi quòd idem est, si testis dicat, Mihi uidetur. l. 1. §. j. ff. de excus. tu. De quo ultimo uide Bart. in l. si quid tamen. §. si arbiter. ff. de arbi. Ioan. An. & Imo. in c. præterea requisiti. de ap. Abb. in cap. de cætero. de homi. & c. licet. de côiu. seruo. Et quid per uerbum credo, uide Inno. in dicto. c. præterea. Anto. in c. ij. de post. Abb. c. quoties. de testi. Et graue est fidem fallere. l. j. ff. de consti. pe. & interest nostra ne fallamur. l. j. ff. si mensor fal. mo. di. dicam. j. in uerbo Fides.

Falsa causa non uitiat legatum. s. uer. causa falsa. nisi de uoluntate testatoris doceatur. l. cum tale. §. falsam. de condi. & demonst. Barto. in l. domus. de condi. inde. Et dic ut in l. Pacumeuius. & ibi Barto. ff. de hære. instituen. ꝙ non uitiat, licet uitiet institutionem, nisi falsa causa sit pariter adiecta legatis, & institutioni, ut ibi habetur. Vide plenè per Bar. in lege demonstratio. §. quod autem. ff. de conditio. & demonstra. & ibi doct.

Falsa causa non uitiat legatum liberationis. in l. prima. C. de falsa causa adiec. legato.

Falsa causa uitiat cessionem ipso iure, siue per errorē, siue ex certa scientia. Bald. in l. fin. C. de fal. causa adie. leg.

Falsa causa inserta uitiat ipso iure, non tacita: secundū Bar. in l. Pacumeuius. de hæredi. institu.

Falsa causa an uitiat sententiam. in l. qui testamento. §. item quæro. & ibi glo. Bar. in j. col. in lectu. Nico. de Neapo. & doct. ff. de excu. tuto Barto. in l. si is, ad quem. in j. col. uer. ultimo. glo. induxit. ff. de acqui. hære. Bald. in l. ij. C. de rescin. uendi. & in l. j. v op po. C. de condi. indebi. Pau. de Ca. in l. ti. ff. ꝙ cum eo. ꝙ sic in tantum uitiat, quod non potest postea iustificari ex uera causa talis sententia. gloss. sing. in d. l. si is. Et ideo, secūdum. Bal ubi supra. côtra Bar. non potest, qui habet sentētiam pro se, contra quā petitur restitutio in integrū, propter falsos testes, probare per ueros ut sententiam fortificet: sed causa incongrua non uitiat sententiam: ut per Bald. ibi per l. Titianus. ff. quod cum eo. Bald. in l. ij. §. iij. C. communia de leg. dicit quod reddit sententiam nullam. & infra. uer. Sententia ex falsis. uer. v. & in uerb. Sententia cum causa. uer. vij. & ix. & per Bar. in l. demonstratio. §. j. ff. de condit. & demonstra. & Bald. in auth. non licet. C. de natu. l. b. doct. & Sicu. in c. 1. de re iudi. & in c. sicut eo. ti. ꝙ non. & s. uersi. Causa in sententia. uersi. j.

Falsa causa uitiat secundum decretum ex interlocutoria, non ex iudicati. Bald. not. in l. ex causa. ff. de publi.

Falsa causa an uitiet decretum iudicis. supra Decretū. el. j. uersi. l v.

Falsa causa an uitiet excommunicationem. supra uersi. Excommunicatio. uersi. xxxiij.

Falsa causa an uitiet absolutionem. supra uersi. Absolutio.

Falsa causa inserta uitiat ipso iure, non tacita. Bar. in l. Pacumeuius. ff. de hæredi. instit.

10 Falsa causa uitiat cessionē ipso iure, siue per errorē siue ex certa scientia Bald. in l. fin. C. de fal. causa adiec. leg.

Falsa causa uitiat contractum, & confessionem. Bald. in rubri. C. de constitu. pec. & in l. nec apud. de hære. insti. per Bartol. in d. l. demonstratio. §. primo de conditio. & demonstr. & supra uersi. Causa falsa. uersi. vij. & seq. Item promissionem. Bald. in rubri. C. de consti. pecu.

Falsa causa an uitiet rescriptum. Bartol in dicto §. primo & infra uersi. Rescriptum impugnatur. uersic. xx.

Falsa causa an uitiet exhæredationem. Bart. in l. si posthumus. §. si quis ita. ff. de libe. & posthu. Bal. in auth. non licet. de libe. præte.

Falsa causa uitiat libellum. l. prima §. primo. ff. si men. fal. mo. di. Bartol. in l. fin. v. colum. C. de edi. diu. Adri. tol.

Falsę causę materiā uide supra Causa falsa. per totum. † Et per Felin. plenè in c. quod super his, de fide instru.

Falsa demonstratio non uitiat rescriptum, nisi de disset ei demonst. Bal. in l. neque. in fi. C. de proba. Vide Bar. in l. demonstratio. in prin. ff. de cō di. & demon. in v. q. & glo. in cle. j. de proba. & in c. significantibus. de rescript.

Falsa demonstratio an uitiet institutionem. l. neq; professio. C. de testa. & in l. si pater. C. de hære. institu. & in l quoties. §. qui frater non est. ff. eod. titu. Bar. in l. demonstratio. de cond. & demon.

Falsa demonstratio an uitiet legatum. in l. demonstratio. ubi doc. & Bar. de cond. & demon. & in l. si quis in fundi uocabulo. de lega. j. & in l. si seruus. §. qui quinque. & ibi gl. Bart. & doct. de leg. j. l. iij. & l. iij. & ibi Bald. post gloss. C. de fal. causa adiec. leg. & l. his uerbis. §. pater. de leg. iij. & in l. quibus. §. qui dotalem. ff. de condi. & demon. ꝙ non. Item

Falsa demonstratio non uitiat legatum quantitatis expresse, licet in eius demonstratione sit erratum. lege cum quidam. la. prima & ibi Bartol. de lega. ij.

Falsa demonstratio una non uitiat, si duę alię sunt uerę. l. j. §. fin. & ibi Bar. ff. de dote præleg. & Bar. in l. demonstratio. §. j. de condi. & demon. uel si una tātum facta per nomen officij, uel dignitatis. Bart. in l. pen. ff. de reb. dub.

Falsa demonstratio an uitiet stipulationem. in l. si seruus. §. qui quinque. per doc. de leg. j.

Falsa demonstratio an uitiet contractum. Bartol. in l.

 demon-

demonstratio.iij.col.de condi.& demon.Bal.in l.si ex pretio.C.si cer.pet.tenet ꝙ non, si causa obligationis subsistat,uel etiam si causa nõ subsistat dum modo fiant ex certa scientia,& Bal.in l.fi.C.de fal. causa adie.leg.Vide omnino Alexã. consi.xlij.iiij. parte.& supra uer.Causa falsa.uersi.viij.

Falsa demonstratio nõ uitiat iudicium. l.si in iudicijs. & ibi Bar.ff.de iudi.& in l. demonstratio.de condi. & demon.& l.Pomponius.§.cum in rem.& ibi Bar. ff. de rei uen. ꝙ circa rem petitam,uel circa materiam nomen iudicis non uitiat.

Falsa grammatica non uitiat rescriptum.Bald.in l.eam,quam. ij. col. C. de fideicom.de quo per gl.& doc.in c.forus.de uerb.sig.Item

Falsa Latinitas propter uitium euidens tantum,uitiat rescriptum papę.c.ad audientiam. de rescrip.non si est dubium , uel si potest saluari per figuras grammaticę,uel si est leuis error:secundum doc.& Abb. ibi.& ibi gloss.& in c.ex parte.de fide instru.Adde. infra.Rescriptum impugnatur.uersic.lxij.& sequenti. † Et per Feli.in c.ad audientiam. de rescript.]

Falsa Latinitas non uitiat instrumentum. Bartol.in l. Plautius.de auro, & argen. leg. per l.Imperator.& ibi gl.& Bar.ff.de statu ho.& gl.& doc.in d.c.ad audientiam.

Falsa Latinitas non uitiat testamentum.d. l.Plautius. ibi Bart.& Io.de Pra.de condi. & demon. l.in legatis C.de leg. gl.in d.c.ad audientiam.

Falsa Latinitas an uitiet sententiam gl.doct. & Bal.in l.ij.C.de sen.ex peri.reci.& infra Latinitas. & uer. Sententia corrigitur.uersi j.

† Falsa Latinitas an,& quando uitiet scripturam papę,& aliorũ principum:& quid in priuilegijs, quid in institutis,& quid in scripturis diuinis:uide Felin. in c.ad audientiam.el.j.de rescrip.]

Falsa relatio,cuius ueritas esset de substantia,uitiat legatum.Bald.in l.ij.C.de falsa causa adiec.leg.

Falsa denominatio,uel appellatio alicuius qualitatis non inducit dispositionem. l. ij. & ibi Bal.C.de neces.ser.hære.insti.

Falsarius contra falsarium non potest esse testis Innoc.in c.j.de lit.contesta. Bal. in Marg.uer.Confessio.uersi.ij.

✤ Falsitatis in suspicionem incurrit testis, qui ea pro testimonio dicit,quæ uiderẽ non potuit c. ex tenore.de testib.l.optimam.C.de contrahen.& com.stipu.Dec.co.ccccxlviij.nu.25.Ae.Mar.Man.

Falsarij testes interato debent comparere, si petatur Bal in l.fi.C.de fide instru.

Falsarius testis, etiam nondum condemnatus de falso repellitur a testimonio in alia causa,tanquam periurus.Bal.contra gl.in l.ij.C.de fide instru.sed ibi Barto.tenet gl Sed contra tenet idem Bal. in l. j. C.de fideicom.lib.

Falsarius testis punitur eadem pęna, qua fuit punitus is,qui falsum deposuit.l.j.ff.de sica. Alex.post Bar. in l.j.de sica.& ibi Ange.& Bald.in l.presbyteri.in ij.col.in uer.extra quia materia. C. de episc.& cle. Bal.in c.j.de pace tenen.in usi.feu. &c.iniuria.in fi. de pace iura.fir.ubi dicit uerum esse, quando dolose deponit in causa homicidij : quia punitur ut homicida per d.l.j.& tenet Bal.in l.ij.C.de re.cre.ubi dicit uerum in casu homicidij , in alijs uero debet teneri de falso:per l.j.in prin.ff.de fal.alias extraordinarie in Spe.de teste.§.j.uer. sed nunquid iudex. gl.ij.q.iij.in summa.dicit ꝙ testis calumniator punitur pœna talionis. iij. q. ix. nihilominus.xxxiij. qõ.v.hæc imago. sed pro falso testimonio punitur extraordinariẽ.vj q.j.quicunque.uide.iij q.ix.nihilo minus.per glo.ordi.& uide Car.in cle.sæpe.§.si. xi.q. de uer.sig.& omnino per Bal. in l.data opera. xij.col.C.qui accus.non pos.& quod not.in c.sicut. de testib.

Falsarius testis dicitur , qui ueritatem deponit accepta pecunia.l.j.& ibi Bar.ff.de falsis.Aug.de Are.in tracta.maleficio.uer.Falsario.iiij.col.

Falsarius testis an dicatur, cuius dictum non ualet.j. uer.Falsitas.uersic.xcix.

Falsarius testis,per quem iudicem puniatur. Ang.in l. si uacantia.uer.sed tunc quæro. C. de bo. uac.libr. x doct. & Bartol. in l. nullum. C. de testi.& etiam per iudicem causarum ciuilium,qui examinauit eũ & Bartol.in l.penul.C.de proba.quod per iudicem coram quo falsitas est testificata. & gloss. in l.si lis. & ibi doct.C.de satisda.& Bartol. in l. diuus.ff.eo. tit. Ange.Are ubi supra vj. col. & per Ioan. An.in Spe.de fal.in d.l.nullum.dicit quod testis examinatus per iudicem Florentinum ad instantiam capitanei Perusini potest de falso puniri & a iudice Florentiæ, & a Potestate Perusij, licet capitaneus Perusinus commiserit examinationem. Alexan.in l.si ut proponitur.ff.de fideius.Et subdit ibi Bald.quod præuentio facta ab uno excludit alium:& si sit condemnatus utrobique melior est conditio condemnantis.& exigentis pęnam.& Bald.in l.pen.vij.col. C.de execu.rei iudi.& Alexan.in l. sepulchri.de sepul.uiol.Bald.& doct. in l. si pluribus. de leg.j.& j. Falsitas.uersic.lxiiij. Sed an ante sententiam in causa principali.Ang.ibidem.Et de materia uide Bald. in l.præsbyteri.C.de epi.& cler.Item potest puniri a iudice ipso committente examen. Bal.in addi. Spe. de teste. uer. si causa est. Item an per iudicem incompetentem.Spe.de teste.§ j.uer. quid si litigarunt ubi arguit pro, & contra.Item an per iudicem prorogatum.Spe.ibi uer.quid si aliquis.Item testis maior iudice punitur per eum de falso.eo. §.uersi. quid si is, qui.Item potest etiam siue nouo processu, & de facto ante sententiã latam in causa ciuili, uel principali,in qua falsum deposuit,scilicet ad pęnam extraordinariam:nam post sententiam nõ punit,nisi in inquisitione instituta. Bal.in l. neganda. C.qui accusa.non pos.

Falsarius testis potest puniri tam per delegatum, quã ordinarium : per Alexand. in l.ij.ff.iurisd. om.iud. non tamen per arbitrum : ut plene per Io. Pe. Papi. in Summa. uersicul. falsitatis. in libello de iuramento testium. ubi uide contra in Spec. de recusa.§.

si.§.effectus.post uer.sed nunquid. & uide in tit. de teste.§.j.uer.sed quid de legato.& uer. quid de arbitro. Item per iudicem appellationis, licet falsum dixerit coram iudice a quo Bald.in c.primo.iiij co. si inter dominum & uas.lis oria.Sed an per arbitros recusatorios infra Testis punitur uer. primo. & ꝟ. Arbiter.uer.xxx.

Falsarius clericus testis per quem iudicem puniatur. Ange.in d.l.si uacantia.C.de bo.uac.lib. x. & doct. Bal. & Pet de Su. in l.nullum.C.de testi. quod per iudicem laicum,etiam si sit ei inhibitum ab episcopo:ut ibi Lanfran.de probat.cap. quoniam contra. uersi.confessiones.vj.colum. & Fede.de Sen. consi. lxxxviij.Archidia.& Gul. de paradiso magister Io. And.in cap.præsbyter.el.ij.v.q.vij.contrarium tenet Lud. in singu. in uerbo testis. uersi. potest iudex per rationem.Ioan.And.in cap. at si clerici. de iudi.& in c.j.de mutu.peti.& But.Hosti.in c.uerũ. de foro compe.& per Spe.de teste.§.primo.uer.sed qualiter.& per Alex.in l.j.ff.de iud.Vide Innoc. in in d.c.uerum.& in c.pen.de pœnis Ang. Are. ubi. ꝟ. & dixi in tracta.de episco.per Inno. in c.nouimus. de uerb.sig.Bal.in,Marg. uer. Falsarius. quod non semper traditur iudici seculari.

† Falsarius clericus qualiter puniatur pena Falsi, uide Abb.in cap.olim.in ij.notab.de rescript. & textum in l.ad falsariorum. de crimi. falsi. Et an debeat degradari.in cap.at si clerici.col. xxiiij. de iudicijs.

10 Falsarius an sit testis, qui latitat post iuramentum uel ante,ne deponat ;uel qui celat ueritatem : uide omnino per Alex.post Ang.& Pau.& Bal. in l.argẽtarius.§.fi.ff. de eden.& ꝟ. Testium coactio. uersic. xiiij.& seq.uer.Testium punitio.uer.xxxvj.

Falsarius testis dicitur, etiã qui accelerat respõsionem prius,quàm sibi legatur capitulum.v.q. v. §. illud. Alex.in l.j.ff. de fal.

Falsarius testis,& producens eos, an possint eodem libello accusari,& eodem iudicio condemnari.in l.j. & ibi Cy.C.si re.uel accu.mor. fue. & in l. nihil. & ibi Bar.ff.de adulte.

Falsarius non debet relaxari in festo Paschæ,stante statuto quod carcerati pro maleficiis relaxentur dicto festo.Bar.in l.pe.ff.ad Turp.

Falsarius est, qui utitur falso instrumento, sicut qui fabricat uel quid dictat, uel qui fieri facit. l. si falsos.& ibi gloss.& doct.& Sali.C.de fal.Angel.Are. ubi.ꝟ.vi.col.

Falsarius utens falso rescripto, uel falso instrumento, qua pœna puniatur.gl.& Salic.in d.l.si falsos.

Falsarius testis dicitur etiam is,qui ueritatem omittit uel qui ex dolo loquitur obscurè. xxij.q.ij.ne quis. cum glo.Bar.in l.ea,quæ ff.de contrahen. empt. & in l.præsbyteri.& ibi not.C.de epi.& cle. Bald.ibi j.col.uer.ex prædictis etiam apparet.& in l.nullum in ij.not.C.de testi,& in c.j.si inter dominum & uasal.lis ori. Ang.in aut.de testi.in prin. & Bal.in Marga.Testis.xij.col.l.præscriptione.in fi.& ibi Bar.C. si contra ius.unde tenetur ad interesse, ut ibi.Addo. ꝟ.Testium punitio.uer.xxvj.

Falsarius utens falso instrumento si peniteat an puniatur glo.doct.& Sali in d.l.si falsos.Bar.in d.l.diuus. ff.eod.tit. Bald.in l.iij.C.de infamibus.& in l.iij.C. de fide instr.Io.Papi.in Summa,ti.de falso.uer.dolosè usus.ubi dicit posse pœniteret usque ad sententiam. Item

Falsarius renuntians falso instrumento,uidetur asserere falsum instrumentum, sed non punietur de falso. l.si aduersarius.& ibi gloss. Barto. & Bald.& doct. C.de fide instru. Bald. ibi dicit quod non punitur de falso si renuntiat, maximè cum protestatione, quod non intendit propterea fateri illud esse falsum.Sed Bar.ibi dicit protestationem non releuare, quando scienter produxit:uide Ang.ubi ꝟ. ulti.col. qui tenet post Gandi.quod producens falsum instrumentum,& protestans quod eũ nõ uult uti quatenus sit falsum,punitur,si in principio litis certioratus de causa falsitatis non destitit.

† Cautelam,ut ille,qui produxit falsos testes,uel instrumentum,euitet penam falsi.tradit Bar.in l.aduersarius.& ibi Bal.in fi.C.de fi.instr. & uide Pa. de Ca.in l.ij.in j.col.uer.præterea licet in testibus.eo. ti.Et uide etiam cautelam, quam tradit Barto. in l. si falsos codicillos.C.de falsis. Et quot modis accipiatur falsum,uide Bar.in l.nec exemplum.eo.ti. & adde Cepol.caute.liij. ✠

Falsarius non debet absolui, accusatore non probante nisi purget se.l.ubi.C.de fal.quod est uerum, etiam si per sacramentum.Pe.Cy.& doc. ibi. & Ange.ubi. ꝟ.

20 Falsarius est,& punitur, qui scripturam falsam producit in iudicio. in Spec.de aduoca.§.ix.uersi.item sit cautus,Quod uerum,etiam in priuata:ut ꝟ. eod. uer.pen.

Falsarius est aduocatus, qui scienter in iudicio legit falsos testes,uel instrumentum.eod.§. uersi.quid si aduocatus.

Falsarius est, qui in literis, quas impetrauit, tacuit ueritatem, quàm si expressisset, non impetrasset. in Specu.de rescri.præsenta.§.vij. uersi. item quod tacuit.

Falsarius dicitur, qui produxit instrumentum suspectum nisi probet illud esse uerum.Sp.de instru.edi. §.viij. in prin.

Falsarius literarum papæ, uel principum, quomodo puniatur.in Specula de crimi.falsi.

Falsitas literarum non præsumitur de facili. Pa. de Ca.in consi.cxlvj.

✠ Falsi pœna iure communi est bonorum publicatio & deportatio nisi admodum graue crimen sit,tunc enim qui admisit. mortis est pœna mulctãdus, Hyppol.Mars.in rub.ff.ad l Cornel.de fals.nu. 2. Boer. dec.lxxxij.nu.8.Iac.Phil.Por.Imol.co.xciiij.nu.4. Ae.Mar.Ma.

Falsitas quid:uide do.Pe.Phi.Cor.in consil. xlv. inci. eleganter.in litera a,in iij. parte.]

† Adde quod falsitas consistit in æquitate rei & intellectus,secundũ bea.Tho.in quæstio.de ueri.q. j. art.

art.x. Et est secundum August. in vij. lib. confessio. falsitas, qua putatur esse quod non est. & dicitur Græce ψεῦδος.

Falsitas in accessorijs instrumenti, puta in pena, uel in fideiussione, non uitiat principale. Bal. in l. si ex falsis. ult. col. uer. ulterius quæritur, dicitur hic, &c. C. de transact. not. in l. satis. C. de fal. Innoc. in c. fraternitas. de hæreti. Item falsitas notarij in circunstantijs non uitiat: ut si dicit, Actum in tali domo de contrata pilæ: & domus est in alia cótrata. But. Imo. Capra in c. cum causam. de testib.

✠ Falsitas in uno capite instrumenti, alteri capiti se iuncto, atque separato, non obest: ut nota. in l. si ex falsis in extrem. C. de transact. Dec. con. cccxvj. num. 8. Aem. Ma. Ma.

Falsitas in parte instrumenti non uitiat in totum, quádo capitula sunt separata, aliàs sic: ut est glo. not. & doc. in c. ecclesia uestra. el. ij. de elec. & per Bald. in d. l. si ex falsis. ult. col. & in l. si. iiij. oppo. C. de edi. di. Adri. tol. & in addi. Spec. de instrum. edi. uer. quando instrumentum. in §. iiij. ubi omnino uide per Spec. in uersi. quid si aliquod instrumentú. glo. & doc. in l. etiam. §. j. ff. de mino. Rapha. & doc. in l. scire debemus. de uerb. obli. Pet. de Su. in l. si uteris. C. de fide instrum. Lanfran. in c. quoniam cótra. uer. instrumenta xxiij. col. de probat. Bart. in l. Quintus. de auro, & argen. lega. se non firmat: sed in d. l. si ex falsis. dicit quòd si instrumentum est falsum ex uitio notarij, sine dubio totum est falsum: si uero ex alio defectu, & tunc aut circa substantialia, uel circa diem, & consulem, & uitiatur totum: aut circa substantiam instrumenti, & tunc aut defectus est in eodem capitulo, aut in diuersis: si in eodem, & tunc totum capitulum uitiatur: si uero sunt diuersa, & connexa: & idem: alias secus. Ita Fran. Tigri. ibidem in lect. quam uidi in ciuitate Phani tempore quo fui prætor. & Pau. de Cast. in consi. cxxxviij. ubi etiam dicit, quod instrumentum uerum in uno, præsumitur uerum in alio capitulo, nisi probetur falsum. Alex. consi. xlij. iiij. parte. dicit esse falsum totum & ibi allegat multa iura. † uide docto. in dicto. c. fraternitatis. † Et per Feli. in c. fraternitatis. de hære. & do. Alex. & do. Ias. May. & Salice. in d. l. si ex falsis. & ibi per Fran. Are. & per do. Pet. Phi. Cor. in consi. lxj. incip. uisa. in litera i, in iij. parte.] Sed quid in testibus ℣. Testis punitur uersi. iiij. & uerbo, Testium impugnatio. uersi. xxxix. ubi melius & in Spec. eod. tit. §. j. uer. item † quod aliquid. † Et per do. Bartho. Soci. in consi. clv. incip. præstantissime doctor. uer. quibus præsuppositis, capio theoricam. in ij. parte. char. vij. & per Feli. in d. c. fraternitatis. de hære. & Sali. in d. l. si ex falsis.]

Falsum instrumentum dicitur, a quo remouentur uerba, & mens contrahentiú: si uero remouetur mens, sed non uerba, dicitur simulatum, sed si remouétur uerba, & non mens, non dicitur fa sum, nec simulatum. Bald. in l. si ex cautione. j. q. C. de non nume. pecu.

Falsitas in litteris papalibus præsumitur, in quibus papa loquitur in numero singulari. c. quam graui. de cri. fal. Item ex tenore concessionis iniquæ: ut ibi per Abb. Item ex dictandi & scribendi fama, uel stylo, & tractu literarum: ut ibi per Abb. & c. licet. eod. tit. & c. ad hoc. & ibi Abb. de sent. excom.

Falsitas tacendo non committitur nisi a teste. glo. no. xxij. q. ij. ne quis arbitretur. ad fi. & Alex. in §. duo fratres x. char. de uerb. oblig.

Falsitas per tertium committi non potest. Bart. in l. sed si unius. §. j. ff. de iniurijs.

Falsitates multæ per comparationem litterarum committi possunt, quá suspicione falsitatis leges euitare conantur. do. Bartho. Soci. in consi. clxxiij. incip. reuerende pater. uer. xx. principaliter. circa medium. in ij. parte.]

Falsitatis suspicio etiam per iuramentum accusati purgatur, quado accusans non probat: secundum Pet. & Cy. & doct. in l. ubi. C. de falsis.

Falsitas testium etiam post sententiam potest probari. Inno. in c. licet causam. de proba. Bald. in Marg. uerb. Amissus, uersi. si.

10 Falsitas est mutatio ueritatis. in auth. de instru. cau. & fid. in prin. collatio. vj. Azo in Summa, de cri. fal. in prin. l. quid sit falsum. ff. de fal. & Pau. de Cast. in consi. cxlix. c. inter dilectos. de fide instru. in Spec. de aduoca. §. ix. uersi. item sit cautus de executore. uer. sed quæritur.

Falsitatis crimen atrocius est, quàm homicidium, uel ueneficium. uel adulterium. Ang. in auth. de nupt. ✠ §. mitiores. ✠ l. ubi in prin. & ibi doct. C. ad l. Cornel. de fals. Bar. in l. Lucius in extrem. ff. ad S. C. Turpil. Cassane. consi. xliiij. num. 16. Marian. Soci. Nep. consi. xxxix num. 7. uol. ij. Iacob. Phili. Porti. Imol. consi. vij. num. 22 & 42. Ae. Ma. Ma.

Falsitas testamenti quomodo probetur. Bal. & Pau. de Cast. in l. j. C de bo. pos. secundum tabu.

Falsi materiam uide in decreto xxx. distin. in memoriam. & c. notauit x. q. ulti. c. fin.

Falsum non dicitur, quod adiuuatur primordio ueritatis. l. cum filius. §. hæres meus. & ibi Bar. de lega. ij. Pau. de Cast. in consi. cl.

Falsum dicitur tripliciter, scilicet propriè, & proprijssime, & improprie. Bal. in l. falsus. j. col. C. de fur. & infra eod. uersi. xxx.

10 Falsitatis speciem illud nomen habet, quod multú distat a ueritate. do. Barth. Soci. in consi. clxxxvij. incip. in controuersia. uer. confirmantur præmissa. circa prin. in ij. parte.

Falsitas committitur etiam interlineando. Paul. de Cast. consi. cxlix. per c. cum uenerabilis. de relig. domi. l. si. & l. sancimus. C. de testa.

Falsi crimine tenetur, etiam quicunque procurator alterius exigit, nisi doceat de mandato, uel nisi dominus ratificet. Bar. in l. si pupilli. §. item si fundum. ff. de neg. gestis.

Falsi crimine tenetur, qui falsam accusationem exhibuit l. pe. & ibi Bar. C. de proba. & per Bar. & Alex. in l. si quis obrepserit. ff. de fal. & per Bal. in l. quicunque.

cunque.in fi.C.de ser.fugi.

Falsi crimine an teneatur, qui in actis scribi fecit qd' non fuit uere actum. Bar. in d.l. si quis obrepserit. de fal.quod sic quare obrepserit.

20 Falsi crimine an teneatur, qui acta dictat notario, ut aliquid dolo omittat. Bar.in d.l.si quis obrepserit.& Ang.in authen.de non ali.§ si uero.in fi. col. ii.quod sic.& supra uer.dictans.uer.unico Alex. in d.l. si quis. tenet contrarium per l. in fraudem. §. quoties.de iure fisci.

Falsi crimine non tenetur, qui iudici obrepserit, ut sententiam ferret in loco non congruo. Bal.& Pet. de Su in l.si ut proponis.la.ij.C.quomodo,& quan do iudi.

Falsitas non est sine dolo.l.nec exemplum. & ibi Cy. & doct.C.de fal.& Pau.de Cast.in consi.cl.Sed ualet libellus contra falsarium, etiam si de dolo non fiat mentio: ut ibi per Sali. & Bald. & tenet Alex. contra Pau.de Cast in l.qui iurasset. in prin.de iureiuran.

Falsitas instrumenti adeo non præsumitur quod potius præsumitur uarietas loci, uel temporis pro eo saluando.Bal.in l.Imperator.in ij.col. de statu homi.Alex.in l.iuris gentium.§.quod fere. ff. de pac. per glo.ibi & Salice.in l.de tutela.C.de in integ.resti.& Alexan.in consi.lxx.prima parte. Et idem in uero apto importare falsitatem,uel non. Bal.in l.j. C.de sacro san.ec.Alex. in l. si quis obrepserit. de fal.Alex.consi.lxxiiij.j.parte.

Falsitas non præsumitur, si aliter scriptum reperiatur a notario,quàm fuerit dictum a partibus,nisi ex alijs circunstantijs præsumatur. Bar. singulariter in l.quoties.§.j.ff.de hæ.insti. & quod not.Cy. in l. si quis decurio.C.de fal.facit quod not.Inno.in c.ad audientiã.de rescrip.Ang.& Bar.in l.j.§. si quis. ff. quemadmo.test.ape.Pau.de Cast.in l.errore.C.de testa.Ioan.And.in addi.Spec.de sententia.§.ut autem.uer.& not.Bald.in l.ne in arbitris.ulti.col.C. de arbi in Spec.de instru.edi.§.restat.uer. sed quid si unus.qui dicit testem non puniri de falso, dicens non sic deposuisse. Petr. de Suu.in l. in exercendis. C.de fide instrumen.in Spec.de teste.§.j.uer.sed pone,ecce.& ibi Bal.in addi.uer.si iudex.& j.uer. Notarius errans.uer.iij.

Falsitas intentata per aliquem per uiam accusationis, non obstat quin accusatus succumbens postea possit dicere nullum. l. Lucius. & ibi Bart. ff. de peti. hæredi.

Falsitatis crimine tenetur etiam qui inducit scripturã priuatam falsam,sicut producens publicam. l.fi. & ibi Bald.C.de fide instrum.& not.in l.Titius.ad municipa.

Falsitas ne committatur,nimia subtilitas est a dhibenda.l.fi.& ibi Bald.C.de fideius.

Falsitatis causa cum agitur,sententia non nocet absenti.Bald.in l.falsus.antep.col.C.de furtis.Vide Bal. in l.fi.C.de fide instrum.quod sententia lata contra testem,uel notarium ex coutumacia,non nocet producenti,etiam præsenti.

Falsitas ut non præsumatur, fit interpretatio uerbi apti importare,uel non importare falsitatem,ut nõ importet Bal.in l j.C.de sac.san.eccle. Ad quod ui de Bal.in l.errore.C.de testa.& Bal.not.in l. gerit. v.col.ff.de acqui.hære.

30 Falsitas dicitur pluribus modis,scilicet largissime, quando dicitur non uerum dolo, uel sine dolo. l. si is,qui ducenta.§.utrum.de reb.dub. Item large,uidelicet omnis mutatio ueritatis ex dolo.in authen. de instru.cau.& fide.Item stricte,scilicet ex aliquo capite legis Corneliæ de falsis. l.quid sit falsum. & ibi Bar.ff.de fal.qui sic dicit.Item

Falsi crimine non tenetur, nisi qui incidit in aliquod caput.l.Cor.de falsis.Bar.in l.quid sit falsum. ff.de fal.Salic.in l.nec exemplum.C.eo.tit.Card. in c. si crimine falsi.Alex.consi.lxxiiij.j.parte.

Falsitatis capita enumerantur per Azo.in Summa, in tit.de cri.fal.ij.q.& Sali.in rub.C.eod.tit.Bar.in l. quid sit.ff.eo.

Falsa charta quibus modis dicatur glo.ord. in c.in memoriam xix.distin.

Falsitatis crimine condemnatus non gaudet absolutione concessa per statutum condemnatis pacem habentibus.Bar.fin.in l.Lucius.ad Turpil. Alex. in l. de pupillo.§. si pluribus. in lectura, & in addit.de oper. noui nuntia. ubi idem dicit in condemnatis ob crimen læsæ maiestatis,secundum Ang. in q.renouata guerra,&c.

✠ Falsi crimen, in numero eorum, quæ clam cõmittuntur est; ad id propterea probandum admittuntur ij testes, qui alias non admitterentur.l.consensu.C.de repudi.c.ueniens el.ij.in extrem. de testib. c.tertio loco.de probat.Ay.Cra.consi.lvj.num.12. uol.j.Ae.Ma.Ma.

✠ Falsi crimen cum est manifestum, uerba impropriè accipiendo,& interpretando excusari non potest; ut aliàs fieret.Deci.in l.ij.col.ij.ff.si certu.peta.Ancha.consi.ccxcij.Roma.consi.cccj.Ay.Cra.consi. cxxiiij.num. 34.uol.j.Ae.Ma.Ma.

✠ Falsitatis crimen,in re leui,& modica commissum, leue, modicumq; uidetur. Bar. in l. non solum.§.si mandato. ff. de iniuri.in l.leuia.col.j.ff. de accusatio.Abb.consi.xxv dub.iij.uol.j. Aym. Cra. consi. xlvj.num.12.uol.j. Ae.Ma.Ma.

Falsi crimine condemnatus quando non admittatur ad honores stante statuto quod condemnatus de falso non admittatur ad honores. Bar.in l. quid sit falsum.ff.de fal.& Ang.Are. ubi supra uerb. Falsario.j.col.quod intelligitur de condemnato ex aliquo capite legis Corneliæ de falsis: unde non intelligitur de condemnato ex aliquo statuto, uel reformatione inducente falsitatem: ut ibi & tenet do. Ang.Are.ibi & do.Aug.in addi.ad Ang.Are.uersi. falsario.& omnino per Alexan.in l.de pupillo.§.si pluribus.de dam.infec.in lect.& in addi.ad Bar.

Falsitas bullæ, uel rescripti, qualiter cognoscatur. in Spec.de rescrip.præsenta.§.primo igitur.

Falsans clericus literas papæ debet tradi curiæ seculari.J.eo.uer.lxx. Sed falsans literas legati papæ de-

 bet

bet mitius puniri Abb. Sicu. in c. olim. de rescri. falsans uero literas principis inferioris punitur in c. ad audientiam. de crimine falsi. Item falsans literas iudicum inferiorum potest priuari beneficio, & deponi debet ab ordine, & in monasterium detrudi ad puniendum. 50. dist. si episcopus. Abb. ubi. s. uide in authen. præsbyteri. & ibi Bald. C. de epi. & cle. Prædicta uera, etiam si falsat literas iniustas: quo tamen casu pęna debet mitigari, secundum Abb. ubi supra.

Falsificans literas iniustas superiorum qualiter puniatur: uide Abb. in c. olim. col. iij. in uer. & ex hoc nota. de rescrip. & ibi Feli. col. ij. uer. dum Abbas.

Falsi crimine an teneatur notarius qui falsum instrumentum fecit licet non solenne: per Bar. in l. si quis legatum. in prin. & ibi Alex. ff. de fal. Bald & Sal. in l. qui sepulchra. C. de sepul. uio. Ang. Are. ubi s. & Io. Pap. in Summa. uer. tradidit in publicam formam, &c. & j. Falsitatis pęna. Adde glo. in d. l. diuus. de fal. & Bar. in l. j. §. qui rationibus. eod. tit. Quid in teste, uide j. eo. uer. lxxj. & xcix. & seq.

Falsi crimine an teneatur notarius, qui subtraxit quasdam chartas ex archiuo, stante statuto quod falsitas puniatur certa pęna: uide do. Pet. Phi. Cor. in in consi. xlv. inci. delegâtur. per totum in iij. parte.

Falsi crimine tenetur notarius, uel procurator, & aduocatus, qui scripturas unius partis alteri ostendit. l. j. §. is, qui depositam. ff. de falsis. & ibi Bar. & do. & Bar. in l. ij. ff. de præuarica. Bart. in l. iij. ij. col. C. de infami. Flo. l. in lege. §. sed & si quis. ff. ad legem Aquil. & Ang. Are. ubi supra. Item quatenus ostendens dicta testium ante aperturam. j. Notarius de falso. uer. xxix.

40 Falsi crimine tenetur, qui literas alienas aperuit, & lacerauit uel combussit: secundum Abb. in c. cũ olim. de offic. deleg. sed tenetur pęna extraordinaria, per glo. ibi dum dicit quod tenetur quasi falsarius. & Bal. c. olim. de rescrip. Item qui literas mihi scriptas non præsentauit, sed alteri eas dedit, & manifestauit. Bar. post glo. in l. Titio. in prin. ff. ad municipa. ubi Alex. de Imo. Item

Falsi crimine tenetur, etiam qui falsat alienas literas priuati. Bal. in rub. C. de fide instrum. ult. char. uer. quæro de illo. per d. l. Titio. & ibi Bar. ad munici. & ibi Alex.

Falsi crimine tenetur, qui aperit literas alienas, & eas ostendit aduersario eius: alias non. Bar. in l. qui testamentum. ff. de fal. Idem tenet Ludo. Pontanus in consi. cccxxij. in secundo dubio. † Per Feli. in cap. cum olim tunc. de officio delega. Item

Falsi crimine non tenetur aperiens literas alienas, in quibus nihil erat scriptum. Bal. in l. quod si binę ff. de iniuſ testa. & j. uerbo, Sigillum. uersi. xliiij. Et quid si dissigillat acta. infra eodem.

Falsi crimine an teneatur occultans instrumenta, uel scripturas pro alio facientes. l. Paulus, & ibi Bar. ff. de falsis. & ibi Alex. Ang. Are. ubi. s. quod sic.

Falsi crimine an teneatur qui sigillũ, uel bullam amouet de literis alienis. Bar. in d. l. Pau. & in d. l. qui testamentum. de fal & Ang. Are. ubi s. Et adde quod non dicitur aperuisse literas, qui non legit, licet sigillum uel uizzaz fregerit. l. iij. §. si quis tabulas. & ibi Barto. ff. ad Sillania. Item qui falsat sigillum id est, apponit illud adulteratum. Innoc. & Abb. in c. cum diem. de offic. deleg.

✠ Falsum committit qui Magistratus, Principisve literas confingit. §. j. & ibi glo. in uer. imitatio. in authen. de instru. cau. & fid. c. & si Christus ubi glo. in uer. confirmatio de iureiuran. Illustris. Card. Host. ibid. c. Beatus ubi glo. in uer. mendacium xxij. q. ij. Azo. in sum. C. ad l. Corne. de fal. num. 5. Alber. in l. j. ff. e. Alb. Dy. Iaco. Aren. Alb. Bar. in l. quid sit falsum. ff. ad l. Cornel. de Fal. Iacob. Phili. Port. Imol. consi. vij. num. 1. Ae. Ma. Ma.

Falsans, uel mutans aliquid in literis papæ, an, & quãdo, & qualiter puniatur. uide Feli. in c. ij. in vj. col. uer. stylus curię. ad fi. illius uer. de rescrip.

† Adde quod falsitas committitur in scriptura, quæ probat, non autem in illa, quæ fidem non facit. glo. est in uerbo, nomine. & ibi Abb. in c. quanto. de iureiur. cui addo Tancr. de Corn. in rub. viij. q. x. in uer. præterea quæritur, quidam produxit, &c. in sua compendiosa. quod aliquis non punitur de falso, qui scienter dictauit notam, ex qua redditum est instrumentum falsum: quia talis nota erat scriptura priuata, quæ non probat. Et allegat pro hoc no. in l. domus. C. de fal. refert, & sequitur eum d. Ale. de Imo. in quodam suo consi. inci. uiso processu inquisitionis formate. in ult. col. ubi subdit quod quædam scripturæ sunt non solennes, & authenticę, ex quibus sumitur instrumentum, quod illę non probant nec nocent. Allegat Bald. in l. chirographarijs. C. si cer. pet. ubi dicit quod scriptura notarij, quæ non habet solennia dr̃ esse priuata, & non probat: per tex. in l. scripturas. C. qui potio. in pi. hab. & concludit Alex. in d. consi. quod non potest talis notarius sumens instrumentum ex tali scriptura non solenni & authentica puniri de falso, nec condemnari, maxime quando in not. non apponitur locus, nec causa. glo. in l. generali. C. de tabula. lib. x. & not. in c. inter dilectos. de fi. instr. & in l. iuris gẽtium. §. quod fere. ff. de pact. & uide Bar. in l. j. §. qui in rationibus. ff. de fal. ubi concludit quod falsum non potest committi in aliqua scriptura, quæ non facit fidem nec probat, per not. in d. c. damus. in glo. in uerbo, priuatas. ubi est optima glo. quæ hoc probat. & hoc probat tex. in l. ij. ff. de fal. iuncta. l. si quis aliquid. §. testamentum. ff. de pę. ubi habetur quod ille, qui scripsit falsum testimoniũ, uel signauerit, uel retinuerit uenit puniendus pęna falsi: & si talis scriptura non erat ualida non est imponenda talis pęna: ut in d. §. testamentum. Et ideo dicebat Bal. in l. legatum. in ult. col. ff. de fal. quod quando instrumentum non ualet non potest quis puniri de falso. Et ad hoc ut quis possit puniri de falso, est necesse quod illud falsum sit tale quod noceat alicui, & quod dolosè fuerit factum: ut in d. l. damus & ibi Bar. & glo. in d. c. quando. Et ad prædicta

dicta uide Pau. de Cast. consi. cxlix. ubi dicit quod falsitas commissa super scriptura, quæ nullam facit probationem, nec ordinariè, nec extra ordinariè punitur. Facit quod uoluit Cy. in l. si quis non dicam rapere. C. de epis. & cle. & facit. l. inter omnes. §. recte. cum ibi not. ff. de fur. & l. si librarius. & ibi Bar. de reg. iur. in c. abbate. de re iudi. lib. vj. ubi notatur quando solennia deficiunt. Et nota quod ad esse falsitatis tria requiruntur: mutatio ueritatis, dolus, & quod alteri non sit nocitura: quorum alterum si deficit falsitas non est punibilis, iuxta not. per Host. Azo. & Tancre. in suis Summis, per tex. in l. quid sit falsum. ff. de fal. coniuncta l. nec exemplum. & l. damus. C. eo. Pet. de Ancha. consi. xxiij. Paul. de Cast. consi. cxlix.

Falsi crimine an teneatur, qui mandat fieri falsum, sicut qui facit falsum. Bald. in l. transigere. ad fi. C. de transac. & in l. j. §. ne autem. iiij. col. C. de cadu. tol. Item

Falsi crimine non tenetur, qui facit scribi falsum. Bar. in consilio, Tudertinus. & in l. si mulier. §. si seruus. ff. rerum amo. Et an qui schedulam falsam producit notario, ut ponat in actis. Bar. in dicto consi. & in l. si quis obrepserit. de falsis.

Falsum testimonium fieri mandans tenetur de mandato, & sic de falso, nisi sit pupillus doli capax, qui tenetur extraordinariè. Item

Falsam scripturam fieri mandans tenetur, etiam si sit cecus uel idiota literarum ignarus. Bald. in l. j. v. col. C. de ser. fugi.

50 Falsum præsumitur instrumentum non solenne. Bar. in l. nulli. C. de numerar. & actua. lib. xij.

Falsi pęna non tenetur, sed extraordinaria, quando lex dicit aliquē teneri quasi falsariū. j. uer. Quasi. uersi. v. & supra eo. uersi. xl.

Falsus officialis debet habere salarium infra Salariū. uersi. xliij.

Falsum, & non solenne, an æquiparentur. Bal. in l. nō dubium. vij. oppo. C. de testa.

Falsi pęna tenetur, etiam qui fecit notulam cōtractus nō ueri, & illam dedit notario publicandam. Alex. consi. lxxvij. j. parte. c. licet. §. eos. de cri. fal. & Bar. in l. si quis obrepserit ij. q. & seq. ff. eo. tit. & in cōsi. Tudertinus. & Abb. in c. quanto. in fi. de his, quæ fi. a præla. Secus si dedit notulam notario dicendo, Voria che facesti quello instrumento, de qual sei rogato, & che stesse in questa forma. Alexan. consi. lxxiiij. j. parte. ubi omnino.

Falsi pęna tenetur, qui accusauit scripturam de falso, & non probauit. l. penult. & ibi Bar. C. de proba. ubi dicit uerum, etiam per inquisitionem officio iudicis, coram quo producitur accusatio, etiam si sit iudex causarum ciuilium tantum.

Falsi pęna punitur is quem consuetudo scribendi aliter, quam sit dictum, excusat. Bal. in c. Obertus. in fi. de feu. da. in vi. le. commis. Ang. Are. ubi s. Bald. in rub. C. de fide instru. ubi dicit in v. col. quod talis consuetudo excusat a dolo, & dat robur scripturæ. Et ponit exemplum in notario cameræ scribente q talis recepit centum, & non fit numeratio, sed datur bursa. & Bal. in l. j. xj. col. C. de confes.

Falsitas non nocitura non punitur. l. damus. & ibi Cy. Bar. doc. & Sali. post glo. C. de fal. Ang. Are. ubi s. in iij. col. & Pau. de Cast. in consi. cxlix. & Alex. in consi. lxxiiij. j. parte. & Sali. in l. qui sepulchra. & ibi doc. & Bal. C. de sepul. uio. nisi extraordinariè. ut infra proxi. uer. & uer. lxj.

Falsitas in scriptura alias carente effectu non punitur. Pau. de Cast. in consi. cxlviij. Item prædicta uera q non punitur pęna falsi sed extraordinaria sic, secundum Cy. sin. in l. j. C. de sep. uio. † Adde Phili. in c. tua nos. de iureiur.

Falsitas testamenti, quod est nullum ex causa præteritionis, uel alia, debet puniri, licet testamentum sit nullum. Bar. not. in l. quid ergo. §. cum autem. ff. de infami.

60 Falsi pęna an teneatur notarius, qui fecit falsum instrumentum, licet non solenne. Bar. in l. si quis legatū. ff. de fal. Bal. & Sal. in d. l. si quis sepulchra. Io. Pap. ubi s. uer. tradidit in publicam formam, &c.

Falsitatem si quis commiserit in scriptura, quæ est nulla, & nullā producit probationem an, & quando possit de falso puniri: uide do. Barth. Soci. in consi. lxiij. inci in præsenti. uer. circa primam. cū uersi. seq. usque ad uer. circa secundum in j. parte. Et quid si falsitas nulli præiudicat: uide do. Pet. Phi. Cor. in consi. clxxxvj. inci. uidetur. in litera e, in iij. parte. Omnino uide do. Barth. Soci. in consi. clxxxij. incip. post redditum. per totum iij. parte.

Falsi crimine clericus irretitus debet deponi. glo. xix. dist. memoriam. per c. ad falsariorum. de cri. fal. & c. si episcopus 50. dist.

Falsi pęna tenetur, qui scienter utitur falso instrumento. Ang. in auth. de non alie. §. quia uero. el. iij. col. ij. & qui illud producit infra uer. Producens. uer. xiij. xxvj. & lxxvj. Quod est uerum, etiam si protestetur quod non uelit uti. Bar. not. in l. iij. C. de fide instrum. Vide Bal. in l. iubemus. §. sane. de sac. san. eccle. & glo. in §. quia uero. in auth. de non alie. Itē uerum, etiam si utatur eo in alio capitulo uero, de quo sit lis, quæ non sit de capitulo falso. Alex. in l. si unus. in fi. C. de test. & Io. And. in Spec. de instru. edi. §. postremo. al. se. uer. huic. & infra uer. producens. uer. xxxv.

Falsitas an puniatur per iudicem, coram quo fuit commissa. Bar. in l. si quis obrepserit ff. de fal. Bart. quod sic. in l. iubemus. C. de proba. & in l. nullum. & ibi per Bald. & doct. C. de testam. Sed an in eadem instantia. Bald. quod sic, in d. l. nullum. & supra. Falsarius. uer. vij.

Falsi agens ciuiliter nō punitur de falso, sed extraordinariè Bal. in l. Polla. j. col. C. de his, qui ut indig.

Falsi pęna non tenetur producens falsam narrationē. sed producens falsas probationes sic. Bald. in l. quicunque. ulti. col. C. de ser. fugi.

Falsificans scripturam priuatam, quæ facit indicium, committit falsum, & punitur pęna falsi, sicut falsificans publicam. l. penul. & ibi glo. C. de fal. Sed Bar.

Bar. aliter loquitur in l. prima. §. qui in rationibus. ubi etiam per Alex. ff. de fal. & Alex. in l. quædam. §. nummularios. in fi. ff. de eden. quod non tenetur pęna falsi. Vide in l. fi. & ibi Bal. & in l. si quis. C. de fide instrum. & Alex. tenet idem, scilicet quod in ea committatur falsitas. in consi. lxxvij. j. parte: per l. si quis decurio. & ibi Bal. C. de falsis.

✠ Curti. Maio. co. lvi. col. x. in principio Aym. Crau. co. xlvj. nu. 1. uol. j. Ae. Mar. Ma.

Falsi pęna tenetur, qui scribit falsam scripturam priuatam. Bal. in rubr. C. de fide instru. ultima char. uer. sed quæritur. Ang. in l. quæ ueluti. C. de fal. Et adde Ang. Are. ubi supra uer. aduertas tamen. & Alexan. in l. j. de falsis. Item & producens. Bal. in l. fi. C. eod. tit. Item & in libro rationum. Bal. in rubri. C. de fide instr. ulti. char. uersi. sed quæritur si. &c. Alex. in l. j. ff. de falsis.

Falsificans acta cadit a causa. l. in fraudem. §. quoties. & ibi Bar. ff. de iure fisci. & Bart. in l. falsum. C. si ex fal. instru. Quod est uerum, si per sententiam condemnetur: quia ipso iure non cadit. Innoc. in c. intimauit, de testa, & in c. in oppositionibus. de iureiu.

† Et per Felin. in cap. cum uenerabilis. de excep. in v. colum.]

Falsificans testes, uel instrumenta, quomodo puniatur in l. diuus. de re iudic. in l. qui agentis. de excep. sed non perdit causam. l. falsum. & ibi Bart. C. si ex fal. instru. & Alexan. in d. l. §. quoties. Item quid de eo, qui acta dissigillat. Ang. & Imol. in l. j. ff. de his, quę in testa. delen.

† Adde quod falsi dicus testis tres ledit: Deum, iudicem, & partem: & falsus est, qui non solum mendacium dicit, sed qui ueritatem occultat. Et ex eodem delicto potest quis ledere plures personas, & omnibus tenetur ad satisfactionem. Facit quod legitur & no. in l. nunquam. ff. de priuatum delictis. & in c. parochianos de sen. excom. Abb. in c. primo. de cri. fal.

70 Falsificans clericus literas apostolicas punitur etiã a iudice seculari. c. ad falsariorum. de cri. fal. c. ad audientiam. eo. ti. Archi. in c. cum sit in fi. de foro compe. & Abb. in c. olim. de rescrip. & Ale. in l. in fraudẽ §. quoties. de iure fisci.

Falsificans literas absolutionis perdit causam. ca. cum olim. & ibi Imo. de rescrip. & Alexan. in d. §. quoties.

Falsitas puniri potest usque ad uiginti annos. l. quærelam. C. de fal. Quod est uerum, nisi spiritualibus cõmissa sit ut super matrimonio, usura, uel iuramẽto: quia in perpetuum puniri potest. in Spec. de sen. §. quoniam uer. & no. & est gl. no. in c. j. de excep. & Lud. Pon. in sing. uer. falsa causa.

Falsi pęna punitur testis falsus, scilicet lege Cornelia de falsis, quando accusatur: sed extraordinariè punitur, quando contra eum inquiritur secundum formam. l. nullam. C. de testibus. ut per glo. ibi. & in l. qui falsa. ff. eo. tit. & tenet Ang. no. in aut. de test. §. & licet. iij. col. coll. vij. Et ita de facto obtinui in ciuitate mea primo anno, quo fui doctoratus, scilicet quod statutum puniens falsarium testem, intelligitur, scilicet quando est accusatus, non quando est inquisitus de falso. Et uide omnino Io. Pap. in Summa, in materia iuramenti testium. uer. & falsitate. uide etiam Bal. in l. neganda. C. qui accu. non pos. & ĩ. §. præcedenti. uer. iiij.

† Singula. Falsi suspicio pro falsitate habetur, nisi a parte producente, seu fabricante instrumentum ueritas probetur, & poterit procedi ad puniendum. Ita dicit Archi. in c. in memoria. in ult. colu. uer. & nota quod in quæstione falsi. xix. dist. Quod dictũ sequitur pro ualde not. Alex. in consi. lxxvij. incipien. in causa accusationis. in ult. col uer. corroborantur prædicta: in j. uolu. Et similiter sequitur Frã. Cur. dicens, esse singulare, in consi. lvj. incipiente, super processu. vij. col. uersi. secundo singularius. Et an, pro priuata scriptura imponatur pęna falsi dic quod sicut no. Bald. per tex. ibi in l. si quis decurio. C. de falsis. ✠

Falsi crimine an teneatur aurifex, qui facit falsum sigillum. Bar. in l. lege. ff. de falsis.

✠ Falsum signum factum nõ potest probari, nisi prius constet forma signi illius ad cuius exemplum falsũ, fabricatum dicitur uel pro uero signo, alio diploma, uel litteras obsignatas esse opponitur. Ay. Cra. co. xlvi. nu. 4. uol. 1. arg. l. diuus, & eorum, quæ ibi not. Bar. ff. de testam. mil. l. si quando, ubi Iaso. not. 4. C. unde ui. c. consuluit il. j. ubi. Dec. ij. not. de app. Ae. Mar. Ma.

Falsitas unica, uel plures, an committatur per producentem falsum instrumentum, & falsos testes. Bal. dicit unicam committi in l. quicunque secunda colum. C. de serui. fugi. & tenet Barto. in lege inficiando. §. infans. de fur. Flor. in l. illud. §. si idem. ad legem Aqui.

Falsitatis appellatione uenit etiã simulatio largo modo. Bald. in l. si non. C. de dona. inter uir. & uxo. non autem propriè. in Marg. uerb. Statuti. Bar. & Alex. in l. quid sit falsum. ff. de falsis. & j. Instrumẽtum simulatum. uer j.

Falsi pęna tenetur scribens nõmine alieno instrumentum, uel apocham, id est, ponens nomen alterius, ut ab illo scripta uideatur. Casus notab. in l. qui ueluti. C. de fal. & nunc habemus de facto hic, in capitulo contra Iaco. de Alatro. Item qui abradit nomen alienum, & ponit suum. Alexand. post Barto. in l. a Titio. ad muni. per l. j. §. qui in rationibus. & ibi Alex. ff. de falsis.

Falso instrumento utens præsumitur fecisse illud fabricari. Bal. in l. maiorem. C. de fal. & Alex. in l. si quis obrepserit. ff. eo. tit.

Falsi pęna non habet locum contra dictantem notulã falsi instrumenti ex ea redigendi. Tancr. in compendiola. in rubr. viij. uersi. præterea quæritur. & Alex. consi. lxxx. iij. parte. secus in dictante falsum instrumentum. ĩ. uer. Dictans. uersi. unico.

80 Falsitas unica committitur per testem, qui deponit falsum circa diuersa. Bar. in l. inficiãdo. §. infans. ff. de fur.

Falsi

Falsi crimine tenetur, qui facit se mercatoris falliti creditorem, cum non sit, uel qui negat sibi solutum, qd' est in præiudicium aliorum creditorum. l. si creditor. & ibi glo. & Sali. C. de fal. & Ange. Are. ubi. s. iij. col.

Falsi crimine tenetur, qui iudici ostendit scienter statuta correcta. l. fin. & ibi Bart. ff. de fal. & Ang. Are. ubi supra.

Falsi crimine tenetur notarius actorum scribens in actis realem productionem instrumentorum, cũ uerbo tantum fuerit facta. l. productio. l. si. C. de eden. per Bal. & Ang. ibidem.

Falsi pœna imposita notario an impediat confectionẽ instrumentorum in posterum. gl. in aut. de tabel. §. pen. doc. in l. ex militaribus. C. de testa. mili. Barto. in l. non potest. ff. de fur. & in suo consi. punctus quæstionis talis est, quæritur an notarius & Angel. ubi supra, & infra uer. Notarius de falso. uersi. iij. & xxxv. Bar. in l. Barbarius. antepe. col. de offi. prætoris, & infra.

Falsi pœna non punitur notarius, qui per obreptionẽ baiuli, uel partis scripsit falsas citationes. Bart. in l. si mulier. § si seruus. ff. re. amo. & in l. si quis obrepserit. de falsis. & in consi. Tudertinus quidam. Nec pars tenetur de falso, sed quia obrepsit: ut tenet Ab. in cap. quanto. de his, quæ fi. a præla. & Barto. in d. l. si quis. & Alexan. in consi. lxxiiij. j. parte. ubi idẽ dicit in eo, qui tradit notario falsam schedulam registrandam.

Falsitatis causa pendente contra testem, non potest ipse in alia causa testificari. Bartol. in l. Barbarius. in antepen. colum. ff. de offi. præto. Idem dicit in notario. & s.

Falsum committens in iudicio perdit causam. l. j. C. de pœna iudi. qui male iudi. & Bal. in l. falsum. C. si ex fal. instru.

✠ c. olim. ubi. Illust. Card. Hostie. Butri. & Abb. de rescript. Iaco. Phil Port. Imol. co. vij. nu. 21. Ae. Mar. Man.

Falsitatis conatus punitur pena extraordinaria. l. prima. in princip. & §. fin. ff. de extraordi. cri. l. si fugitiui. cum. glo ff. de ser. fugit. & Pau. de Cast. in consi. cxlix. Vnde

Falsitas inchoata & non perfecta, punitur pena arbitraria: secundum Pau. in d. consi. cxlix.

90 Falsi pena est amputatio manus de iure Lombardo, quando notarius falsitatem committit. Ang. in authen. ut nulli iudi. §. quia nos. coll. ix. Item pena ignis, quando notarius facit falsum instrumentum immunitatis ab oneribus. l. j. & ibi Bar. C. de immune. conce. lib. x.

† Falsitatis probationem non inducit paucarum litterarum rasura, nisi ex tali rasura sequeretur equiuocatio nominis, de quo dubitatur, & quod est in loco suspecto: ut est tex. optimus in c. inter dilectos. de fide instru. & in l. ex literis. eod. tit. Abb. in c. fin. de crim. fal. & maximẽ quando rasura esset in loco ualde suspecto, & induceret æquiuocationem nominis, seu dictionis, quæ haberet uertere animum sapientis in dubitationem: quia tunc induceret probationem, seu suspicionem falsitatis: non ergo sufficit quod cuiuslibet animus in dubitationẽ inducatur, sed sapientis animus duntaxat, secundum Abb. ibi.

✠ Falsitatis suspicio est contra instrumentum cum, pars se instrumento uti, nolle, sed testibus, quod agit, confirmare, uellet dixit. l. si aduersarius, ubi gl. & doct. C. de fid. instrum. Cor. co. ccxxiij. col. ij. uol. ij. Fra. Curt. min. co. lxiij. col iij. Aym. Cra. co. cxxxiiij. num. 30. 35. uol. j. Ae. Mar. M1.

✠ Falsitatis suspicionẽ ꝓpropera festinatio, nimiaq; solicitudo arguit. Bal. co. ccxix. col. ij. uol. iij. Deci. co. clxxxix. col. viij. Ay. Cra. co. cxxxiiij. nu. 32. uol. j. Hyp. Mar. in l. unius. §. seruo. qui ultro. nu. 6. ff. de quæstio. Ae. Mar. Man.

✠ Falsitatis suspicio cessat, cum nulla subest causa quæ ad falsum committendum, reum impellere potuerit, nemine enim sine causa delinquit. l. scire oportet. §. sufficit. ff. de excus. tutor. Imol. co. cxxix. in extre. Guid. Pap. dec. ccccl v. Cor. co. lxiij. col. iij. in extre. uol. iij. co. ccvij. col. fin. uol. iiij. Hypp. Mars. co. lxxvij. Io. Anto. Rube. Alex. co. xv. Aym. Cra. co. lxxv. nu. 13. & 17. uol. j. Ae. Mar. Ma.

✠ Falsum non præsumitur, quod non clam, sed palam & coram populo actum est. l. hac consultissima in extre. C. qui testa. fac. pos. Ay. Cra. co. lxxv. nu. 19. uol. j. Ae. Mar. Ma.

✠ Falsitatis præsumptio cessat, cum instrumenti, qd' falsum dicitur uirtute diuturno aliquis tempore in bonorum possessione fuit. Bal. con. xxxvij. uolu. j. Ay. Cra. co. lxv. nu 21. Ae. Mar. Ma.

✠ Falsitatis suspicionem testamenti tollit, qualitas, & fama testium, qui in eo sunt adhibiti, non enim septem uiri honesti, de quo omnes bene existimant pro alio peierare uelle præsumuntur. Bal. in l. quoties. §. sed si non in corpore. ff. de hær. institue. in l. ij. C. de falsi. in l. ea quidem. col. penul. C. qu. accus. no. poss. Ay. Crau. co. lxv. nu. 12. uolu. j. Aem. Mar. Man.

✠ Falsitatis suspicionem testium numerus tollit. l. hac consultissima. ubi Bal. C. qui testa. fac. pos. Ay. Cra. co. lxv. nu. 13. uol. j. Ae. Mar. Ma.

Falsarius iudicatur, si impetrans rasit in loco suspecto, quantuncunque rasura esset modica. Abb. in d. c. fi. in gl. prima. in fine.

Falsum committere dicitur colludens: quia aliud agit & aliud simulat. Abb. in rub. de collu. detegen.

Falsi pena contra testem quæ sit supra uersi. Falsarius. uer. iiij.

Falsitas, & corruptela, debet probari contra testes accusatos de falso Barto. in l. Fulcinius. §. qui hoc. ex qui. cau. in pos. ea. in l. diuus. de re iud. & in ca. licet causam. de proba. & s. uer. allegans. uer. xvi.

Falsos testes producens non punitur pena statuti de producente fa fa instrumenta. Pe. de Anch. in cap. peruenit. de testibus. & Sali. in l. prima. de fide instr. Item

Falsificans acta non punitur pena statuti de faciente falsum instrumentum per Bar. in l. fraudem. §. neq; instru-

instrumenta. de iure fis. Ange. Are. in trac. malefic. uer. falsario. Alb. de Ros. in ij. parte statutorum. q. xxxvj. & Gãdi. in trac. malefi. in rub. de fal. uer. sed pone statuto cauetur in ciuitate Paduæ. sed punitur pęna iuris communis. Dicit tamen Gandi. ibi, quod cum hodie deportatio, quæ erat pęna falsi, per l. j. in fi. ff. de fal. non sit in usu, bene faciet iudex, si imponit pęnam statuti. Vnde secundum Gandi. ibi.

Falsi pęna hodie est arbitraria, nisi sit statutum quod pęnã imponat: ut ibi per Gandi. Et sentit Io. de Im. in l. j. ff. de pub. iudi. tenet Alb. de Rosa. in l. j. in fi. ff. de falsis.

Falsitas instrumenti potest probari per collegiatos. J. Instrumentum falsum. uer. xlj.

Falsi pęna tenetur, qui supponit falsas literas bullatori apostolice ad bullandum eas c. licet. uer illos. de cri. fal. Alex. consi. lxxiiij. j. parte.

† Falsi crimine an teneatur scriptor apostolicus, ad cuius manus peruenerunt quædam bullæ imperfectæ alterius scriptoris, qui illis sic utebatur, ut clericus expediret bullas, si eas perficit, & suo nomine præsentauit. Vide do. Pe. Phil. Cor. in con. clxxxij. uer. per totum. in iiij. parte.]

Falsi crimine an teneatur testis, qui falsum dixit, si dictum suum non ualet, ut quia non iurauit. Bart. qđ sic, in l. si quis legatum. ff. de fal. Bal. Ang. & Sali. in l. prima. C de sep. uio. aliter loquuntur. & Lanfr. in c. quoniam cõtra. uer. testes. uer. solet dubitari, & c. de proba. Ang. Are. ubi supra in iiij. col. Bal. in l. iusiurandi. in fi. C. de testi. dicit qđ nõ tenetur de falso, qui non iuratus dixit falsum, sed crimine stellionatus: si uero iuratus, tenetur lege Cornelia. de falsis. Bar. in d. l. si quis legatum. etiam dicit quod si deponit notario tantum, etiam iuratus, non tamen in iudicio, non tenetur de falso: sed tenetur, si dictum non tenet, quia testis sit uilis, uel alia de causa ex persona sua deficiat: secundum Ang. in d. l. ij. de sepul. uio. & Lanfr. ubi supra. Bal. in d. l. prima. dicit quod si testis non iurauit, quo casu dictum eius nõ habet formam, non punitur nisi sit talis, cui staretur, etiam sine iuramento: tunc enim puniretur de falso, ac si iurasset. l. prima. de uen. inspi. & ar. gl. diuus. de custo. re. Si uero testis iurauit, sed eius dictũ alia de causa non ualet, ut quia post terminum, uel quia est infamis uel inimicus, uel aliter, tenetur de falso, siue eius dictum ualeat, siue non: quia dictum testis reprobi non ualet, sed facit testem teneri de falso. l. qui falsa. ff. de testi. secundum Bal. Item licet testis aliquo casu non puniatur de falso, tamẽ quia dolum commisit criminaliter punitur extra ordinem crimine stellio. secundum Cy. Bal. & doc. in d. l. prima. uel extraordinarié. l. nullum. C. de testi. Et dicit etiam Bald. in d. l. prima. in fin. quod idem est in notario conficiente falsum instrumentum, quod de iure non tenet. Sali. uero in d. l. prima dicit quod aut testis de se non in figura iudicij, sed notario dixit. Scribe dictum meum sic, & c. & non tenetur de falso: aut in figura iudicij, quia citatus coram. iudice, uel eius commissario: & sine dubio punitur. l. nullum. C. de testi. & l. prima. ff. de fal. licet nullitas testimonij causetur a falsa ratione, ut ibi. Si uero ab alio uitio, & tunc si deponit iuratus super eo quod iurauit, punitur de falso, etiam si sit nullum eius dictum ex aliquo extrinseco: ut quia pars non fuit citata, nec præsens iuramento, uel quia per iudicem non erant testimonia publicata, quia testis fecit qđ potuit: secus si super eo, quod iurauit. Si uero nihil iurauit, quia pars remisit iuramentum: & tunc tenetur de falso. Sed si non iurauit, non quia pars remiserit, etiam tenetur de falso, secundum Sali. ibi post Bar. in d. l. si quis legatum. Item uide ibi Alex. & p Bar. in l. damus. C. de fal. & Io. An. in regula iuris. in Mercu. in c. cum causam. de test. Et Adde Bald. in l. ex his. de test. mil. † Vide Fran. Are. in l. si a fratre. C. de test. mili.]

Falsi pęna punitur producens falsum testem, etiam si nulliter deposuit. Bal. in l. fi. C. si ex fal. instrumen. per l. iij. §. primo. ff. de fal. Et uide Bal. in l. si post. C. de iuris, & fac. igno. & per Pau. de Cast. con. cxlviij. & s̄. uer. prox.

100 Falsi pęna an puniatur testis deponens falsum extra articulum Bar. & Alex. in l. si quis legatum. in fi. ff. de falsis.

Falsi crimine tenetur producens falsum testem, licet unicum, stante etiam statuto de producente falsos testes: secundum Bar. in l. ij. §. si unus. ff. ui bo. ra. & in l. iij. §. negotia. & ibi Ang. ff. de nego. gest. l. prima. & ibi Bal. ff. de proc. in prin. & Ang. Are. ubi s̄. & j̄. uer. Numerus. uersi. v. & tenet Bal. in l. Gallus. §. primo. de lib. posth. & quod per Bald. in l. prima. C. de condi. inser. & in l. iubemus. §. pen. C. ad Trebel. Albe. in trac. statu. ij. partis. xxvj. q. Pe. de Anc. in c. primo. de lit. contest. & in c. relatum. el. ij. de test. Gemin. in c. pen. de test. spo. in vj. Io. de Im. in cle. ij. de rescript. Bal. in l. duæ. §. diuus. de pet. hær. & Ang. in l. j. §. j. de dolo.

† Falsitas testium productorum ut non noceat producenti, debet per eum protestari quod aliqua falsitate uti non intendit. do. Pet. Phi. Cor. in con. ccxxiij. incipien. uidetur. in litera d, in ij. parte.]

Falsi crimine tenetur testis, qui unum dixit in iudicio, & aliud extra iudicium. Bar. & Alex. in l. eos. in princ. ff. de fal. licet glo. contra in c. causam, quæ de testi. & Spec. tit. de teste. §. primo. uer. quid si idem testis. & uer. sequen. & ibi Io. And. in addi. Bal. in l. nullum. C. de testi. l. fi. ff. eo. tit. & c. j. §. j. & ibi Bal. quid sit inuesti. in usi. feu. & in c. j. §. notandum. de notis feu. Flo. in l qui falsa. ff. de testibus. & Angel. Aret. ubi supra. qui omnes tenet contra Barto. & bene tenet Bal. in cõsi. licet assessores ceci euntes post Bar & c. & Onofrius de Perusio. in consi. in Christi nomine amen: in præsenti puncto uidetur probari casus, & c. pro Bar. casus est in c. per tuas. de prob. & glo. ord. in c. literas. de præsumpt. adde j̄. Testis repeti. uersi. xij. Sed pro opi. Bar. tenet But. in ca. cum in tua. de testi. & Car. in c. per tuas. & Abba. in c. inquisitionis. de accu. in § iij. & Pet. de Anch. in cle. iij. in fin. de testi. Sed contra Barto. tenet Angel. in consi.

consi.clxxxix. & in l. quidam tabularum. de fur. & in d.l.eos.& Ludo.in l.qui bona.§. si quis stipulatus.de dam.inf.Bal.& Abb.in d.c. per tuas. & Imo. in d.c.causam,quæ.& Abb.in consi.liij. communis opi.est contra Bar.Non obstat dictum cap per tuas. quia ibi respondet dominus Abb. & bene. Adde Car.in cle.ij.xj. q. de testi. quod si testis pro utraq; examinatur pro utraque deponit, & sic periurus & sibi contrarius non probat:alias si pro eadem parte examinatus primo dixit unum, secunda uice aliud,statur primo dicto:ut ibi,per no.in c. ueniés. & c.cum causam.& c.sicut.& ibi Abb.de testi. & in Sp.eo.tit.§.primo.uer.quid si. Idem testium repetitio.Idem si primo deponit de credulitate, secundo de ueritate, statur dicto ultimo.Barto.in l.quidam §.si quis.de dam.infect.& Bald.in l.de tutela. C. de in integr.restitu.Alexand.in d.l.eos. Adde ad materiam quod dicit Bal.in l.gesta. C. de re iudic. quod statur dicto iurato.Item quod dicit in l.iij.C.de adul.quod statur primo dicto: ut per Ale.ubi supra. Alex.in consi.lxxiiij.prima parte, dicit communé opi.esse contra Bar.

Falsi pęna tenetur subornator testium licet eorum attestationibus non utatur.l.si falsos.& ibi Cy. & Salic.C.de falsis.

Falsi pęna tenetur, qui uitiat instrumentum alterius.l. prima §.sed si rationes.ff.de fal.quod uerum,si dolo:Secus si ex ira:quia tunc tenetur extraordinarié. Innoc.singu.in c.accepimus.de fide instru. & Bal.in l.j.C.eo.ti.

Falsi pęna an teneatur, qui iurauit se non debere qd debet & econtra.tex.& glo.Instit. de act. §. item si quis aduer.

Falsi pęna tenetur aurifex faciens aurum & argentum de minori liga,quàm debeat.Bart.in l.lege Cornelia.ff.de falsis.

Falsi crimine an teneatur expendens falsam monetā. Barto.in d.l.lex Cornelia.de fal.& j.uer. Moneta. uer. xxxv.

Falsi crimine tenetur,qui uendit scienter rem duobus. l.qui duobus.ff.de fal.Quod est uerum, secundum Bar.nisi quando facit in duobus contractibus alienationem eiusdem rei quocunq; alio titulo, quàm uenditionis.& tenet Bal.in l.quoties.C. de rei uen. & Ang.Are.ubi.s.v.col.Item uerum,nisi uendiderit.Primo non habita fide de pretio: quia aliàs, id est,habita fide de pretio a primo tenetur de falso, si uendidit alteri,aliàs non:secundum Odofr. & Bal. in reportatis antiquis,in l.uenditor ex hæreditate. de hæredi.uel act.uend.& Bal.in c.si facta.si de feu. fue.contro.& in d.l.quoties. Item uerum, si tradit secundo emptori: aliàs enim pęna non committitur.Bal.in c.j.§.aut si libellario.quib.mod.feu.ami. Item nisi iudex uendat pro executione sententiæ: quia potest uendere secundo, cum primus offerrés non soluit pretium,secundum docto.Moder. in l.a diuo.§.sed si emptor.de re iudi. & domi. & Angel. ferra. in addi ad Angel. Areti. in uersi. falsario.in addi.uer.quæro an uendens. & infra uer. Venditor tenetur. uersi.lxxiij.ubi etiam dixi quid de feudo bis concesso,& quid de pignore.Sed dic secus in pignorante eandem rem duobus, per Bar. in l.si quis in pignore.§.j.de pig.ac.& j.uer.Vēditor tenet.in uer.lxxiij.& lxij.& tenet Bal.in c.imperialem.in ij. col.de prohi.feu.al.per Fede.

Falsitatis quæstio cognoscitur quinque modis. Primo accusando criminaliter.Secundo, per actionem in factum ad interesse.Tertio,per exceptionem.Quarto, per replicationem. Quinto, per inquisitionem. Bar.post glo.in l.si ex falsis.C. de transac. Imo. in l.diuus.de re iud.Sali.post glo.in l.quærelam. C.de falsis.Ange. ubi s.vj.col.in Spe.de sententia.§. ix. uer.in summa. & seq.

110 Falsi pęna tenetur, qui sibi in testamento aliquid adscripsit.l.j.§.ex illa quoque.ff.de fal.l.j.& ibi docto.& Salic.C.de his,qui sibi in testa.adscri. Quod est uerum,etiam in testamento nuncupatiuo: secundum Sal.ibi.& Bar.in d.l.j.§. ex illa. & per Bald.in l.dictantibus.C.de testa.Item uerum,etiam si sit filius,qui sibi in testamento patris plus adscribat,quā sit portio sua ab intestato.Bartol.ibidem.& Salice. post gloss.in l.quanquam.C. de his, qui sibi adscri. Vide Bartol.in l.quod dicimus.§.fin.de autho.præstan.Item uerum, etiam si pater adscribat filio in testamento,de quo ipse rogatus in aduentitijs:secundum Bar.in l.impuberé.§.j.ff.de fal. nisi scribat pro filio emancipato,uel econtra filius pro patre.l.si patre.& ibi Barto.& l.si filius. in princ. eod.tit.Item secus,si maritus adscribat uxori.d.l. maritus. & ibi Bartolus & tenet Salicetus in l. qui in testamento. C.de his,qui sibi in testamen.adscri. Item secus si filius adscribat matri.d. l. si pater. & ibi Barto. Item secus,si hæres adscribat testamentum, quod postea tradit legendum notario coram testibus:secundum Salic.in l.fina.C.de his,qui in te sibi adscri. Bald.in d.l.dictantibus.in fin.& Ange.Are.ubi supra.Item secus si clericus adscribatur ecclesiæ suæ: secundum Ioan.And.sing.in cap.cum inter.de re iudi.& Lud. Pon.in sing.uer.Notarius non potest esse,&c.Item secus, quando quis adscribit sibi sub conditione geminata.l.diuus.§.fin.secundum unam lect.& Bart. ff. de falsis.

Falsi pęna non punitur is, qui habet præsumptionem pro se.Bald.in l.fina.v.quæstion.C.de edi.di.Adri. tollen.

Falsi crimine condemnatus,uel carceratus,non debet relaxari uigore statuti, quod carcerati relaxantur. Bar.in l.pen.ff.ad Turpil.

Falsitatis suspicio habetur pro ueritate, nisi ueritas instrumenti probetur. Ale.consi.lxxvij.prima parte. & Arch.& Gem.x.dist.in memoria.

Falso instrumento utens pertinaciter. punitur de falso.Cyn.in l.si falsos.C.de fal.& Alex.in l.diuus. ff. eo.tit.

Falsitas circa diem reddit totum instrumentum falsum.c.cum Ioannes.de fide instr. Sed uide Bal.in l. ij.C.de fal.cau.adie.leg.& Inst.de inuti.stipu.§.itē uerborum.

Falsi

nuntiet. Nam si utatur, tenebitur. Idem in instrumento continente falsum in alio, quàm ad quod producitur infra uersicul. Producens. uersicul. xv. & lxvj.

Falsi accusatio potest institui contra producentem falsum a se fabricatum, licet dixerit, nolo uti eo. Secus si produxit falsum ab alio fabricatum. Bar. post gl. in l. iij. C. de fide instr. ĩ. eo. uer. xliij. & l. si falsos. & ibi Sali. C. de fal. quod tenetur de falso, qui fabricauit, etiam si non utatur: secus si non utatur falso ab alio fabricato, & Alexand. in leg. diuus. de falsis.

140 Falsitas instrumenti non arguitur, nisi tenor instrumenti arguatur. Bald. in Marga. uersic. Notatarius. uersic. viij sed Bald. in l. alia. C. ad Sillania. dicit quod.

Falsitas instrumenti non arguit falsitatem contractus in eo contenti, uel testamenti. secundum Bald. in d. l. alia.

Falsi crimine non tenetur notarius, qui addit instrumento aliquid de consilio sapientis, etiam si illud de iure addi non potuit. Bal. fin. in l. captatorias. ij. col. C. de test. mi. ubi etiam dicit quod nec consultor tenetur de falso, licet fecerit addi in instrumento quod de iure non potuit. & infra Notarius de falso. uer. xxj.

Falsi accusatio impedit legata interim præstari ex testamento accusato de falso. l. si testamentum. & ibi Bar. ff. de pet. hær. uide Bal. in l. si ueritas. in prin. C. de fideicom.

Falsi accusatio, uel exceptio cõtra testes instituta, uel opposita, præiudicat, & facit supersederi in causa principali. Bar. in l. diuus. §. diuus. & l. seq. §. si testamentum. ff. de peti. hæred. Bal. in l. si quis testibus. pe. col. C. de testi. per l. maritus. de usur. & dicit Barto. in d. §. diuus. uerum esse, si accusatio instituitur simul contra producentem & testes, uel si excipitur de falso contra testes, & contra producentem: nam contra testes tantum non supersedetur in causa principali. Vide Cy. in l prima. C. qui accusa. nõ pos. & no. in l. Lucius. ff. de infami. & tenet Bal. in l. fi. ad fi. C. de fide instr & per Io. An. in add. Sp. de le. §. restat. uer. sed quid in statuto. & Alex. in l. ij. §. j. ui bon. rap. & in l. quod ait. §. quod ait. de adulte.

† Et per Lanf. in c. quoniam contra. de prob. in uer. seq. de instru. produ.]

Falsi pęna tenetur, qui falsum principi obrepsit. l. si quis obrepserit. ff. de falsis. in Sp. de rescri. præsen. §. vij. uer. item quod tacuit.

Falsi pęna an teneatur producens falsum instrumentum, si ei renuntiet. in d. l. iij. & ibi glo. & doc. C. de fide instr. & ĩ. eo. uer. lxiij.

Falsi crimine non tenetur hæres falsarij, nisi ea falsitate utatur. l. si proponis. & ibi glo. & doc. si re. uel accu mor. fue.

† Falsitatem quando adscriptio in testamento facta ab alijs quàm filijs, lex suspicatur interuenisse, & dispon it quod ex tali præsumptione incidat in crimen quasi falsi: & idem erit de filijs in his, quæ omnino non erant habituri, siue legatum sit, siue hæreditas. d. Bar. Soc. in consi. clxiij. incipiente, nõ fuisset opus. uersi. prima ratio. in ij. parte.]

Falsitatis pęna est deportatio, & bonorum publicatio regulariter de iure communi. l. prima. §. fi. ff. de fal. doc. in l. ij. C de fide instr. & ibi per gl. & in Spe. de exec. uer. sed quæritur. Quod uerum est in homine libero fabricante, ut ibi, non aliter: secundum Sal. in l. si falsos. C. de falsis.

† Falsitatis imago censetur id, quod non est uerisimile: ut no. Bal. in l. prima. in iij. colum. uer. idem si dicatur. C. de ser. fugi. Hinc no. Panor. in c. quia uerisimile. in ulti. not. de præsumptio. per illum tex. qđ contra testes deponentes contra uerisimile est præsumptio falsitatis, ideo non faciunt fidem secundũ eum. ✠

✠ Bal. in l in scripturæ circa med. C. de fid. instrum. Iaso. in l. si extraneus. not. iiij. ff. de condict. ob cãm. Abb. co. cxix. in extrem. uol. j. Dec. co. xciiij. col. ij. co. c. col. v. co. clxiij. col. x. co cclxxij. col. fin. Curti. minor. co. xvij. co. ij. co. clxxviij. co. ij. Old. co. 13. in extr. Curt. May. co. lxxiiij. col. fi. Alex. co. lxxxiiij. col. j. uol. vij. Aymo. Crau. co. xxviij. num. 1. co. lvj. num. 19. co. cxxxiij. num. 36. uolum. j. Aem. Mar. Man.

Falsitas si instrumento opponitur illud plenè probandum est, in Specu. de offic. om. iudi. §. fi. uersi tertio dicendum.

150 Falsitas ex quibus modis depræhendatur. in Sp. de aduo. §. ix. uersic. itẽ sit cautus. & de rescrip. præsenta. §. iij

Falsitas testium qualiter probetur. in Sp. de teste. §. j. uer. sed qualiter. & de prob. §. fi. uersi. in summa. & seq. & ibi etiam qualiter probetur falsitas instrumenti, & de sententia. §. ix. uersicu. in summa & sequen.

✠ Falsitas uerosimilibus coniecturis probatur aduersus notarium, de quo non omnes admodum rectè loquebantur, Cy. in l. si quis decurio. in extre. C. de fal. Ioan. Anan. co. xlix. Aym. Cra. co. lxxiij. nu. 22. uol. j. Ae. Ma. Ma.

✠ Falsitas arguitur, quotiescunque notarius in registratione [ut nostri dicunt] instrumenti suam consuetudinem non seruauit id est non registrauit, statim c. inter dilectos. §. secundò quia. §. rursus. de fide instrum. Aym. Crau. co. xxxviij. nu. 3. uolu. j. Ae. Mar. Ma.

✠ Falsum esse instrumentum quod abrogat, & irritũ reddit aliud instrumentum, præsumitur, si primum instrumentum quod abrogatum dicitur, eodem ferè tempore confecisset, & in forma publica, & solenni. Ay. Cra. co. lvj. num. 18. uolum. j. Aem. Mar. Man.

✠ Falsum uidetur instrumentum, quod multis ab hinc annis confectum dicitur, si recentibus literis scriptum, uel multo post tempore in Codicem a notario relatum esse uideatur, Ay. Cra. co. xxviij. num. 3. uol. j. Ae. Mar. Ma.

✠ Falsum instrumentum uidetur, in quo conficiendo suam

suam notarius consuetudinem ommissit.cap.quàm greui.de crim.fal.Dec.in cap.ij.not. iij. de rescrip. in c.ad nostram not.iij.de confir.util.uel inut. glo. & Bal.in l.si quis sub conditione.ff.de condit .insti tut.Iaso.in l.j.col.ij.ff.si qu.caut.in l.ut liberis.col. iij. C.de collat.in l.testamentum.col.j. C. de testa. Aym.Cra.co.xxviij.nu.5.uol.j. Ae.Mar.Ma.

✠ Falsum uidetur instrumentum, cum omnes testes, qui ijn eo sunt adhibiti; ab hac uita migrarunt.gl. & doct in l.j.§.fin.ff.quem.tab.testam.aper. Bal.in l.j C.de fideicom. Alex.co.lxij.col.j.uol. iij. Curt. mai.co.lvj.Corne.co.ccxxvj.col.fin.uol.iij co.lxx. col.ij.uol.iiij.uel cum alter mortuus est,alter super stes se non affuisse dicit. Alex.co.lxxvij.col.j.uol.j. Ay.Cra.co.xxviij.nu.7.uol.j. Ae.Ma.Ma.

✠ Falsum præsumitur instrumentum, cum prope id in protocollo aliquæ cartæ incisæ reperiuntur. l. j. C.de fal.l.j.C.ad l.Cornel.de sicar.additis ijs, quæ tradit Bal.in l.cum proponeretur.ff.de leg.ij.l. fin. C.de eden. Alex.co.lxxxix.col.ij.uol.iij. Ay. Crau. co.xxviij.nu.8 uol.j. Ae.Ma.Ma.

✠ Falsum præsumitur instrumentum, uel appostilla, quæ apposita in instrumento in parte substantiali, alio atramento scripta uidetur. Fra.Cur. mino. co. lij.in extrem. Aym.Cra.co.cxxxiiij.nu.27.uolu.j. Ae.Ma.Ma.

✠ Falsum instrumentum quod esse præsumitur, nihil probat, nisi præsumptiones probationibus fuerint dilutæ.l.iubemus.C.de probat.Dec.in c. porrecta. col.ij.de confir.util.uel inuti.Bal.co.ccccxliiij.col. ij.uol.j.co.ccccij.col.j.uol v.Paul. Castr. co. ciiij. dub.ij.uol.ij Roma.co.cclxxvj.col.fin. Alex. co. lxxvij.col.pen.uol. j. co.lxij.uol.iij. Soc.co.xcviij. col.ij.uol.iij. Aym. Cra.co.xxviij.nu.9.uol. j. Ae. Ma. Ma.

Falsitas rescripti appellationis quib. modis cognoscatur.in Sp.de rescrip.præsen.§.iij.

Falsitatis pęna punitur producens in iudicio falsam scripturam.in Sp.de aduo.§.ix.uer.item sit cautus. & s̄.eo.uer.cxiij.

Falsitas instrumenti producti in iudicio quæri potest, etiam post sententiam.in Specu. de rescrip. præsen. §.iij.ad fi.de instru.edi.§.v.uer.quid si actor.

Falsum asserere,est peccatum.Item

Falsa est uniuersalis, cuius particularis est falsa.in Sp. de positio.§.vij.uer.xj.

Falsa asseueratio,uel responsio,in iudicio punitur.eo. titul.§. viij. uer. sed secundum.& ix.uer.item illud.

Falsum confitentis,& falsum negantis,tacentis,non respondentis obscurè respondentis, & dolum committentis circa rem,de qua agitur,par est conditio eo.tit.§.eo.in prin.

Falso utens an possit accusari uiuente eo, qui falsum principaliter commisit infra Producens.uersi. xlix.

160 Falsum dicitur nullum.l.Paulus.de uerbo.signifi. Bald.in l.si quis testibus.iiij.col.C. de testi.ubi dicit uerum impropriè quia proprie nullum dicitur. quod non ualet.& Alexand.in l.si quis legatum. ff. de falsis.

Falsitas contra instrumentum cum proponitur,quandoque reo incumbit probatio.in Sp. de proba.§.j. uer.ix.& seq.

Falsum testimonium qui tulerunt an possint aliquid probare. Item

Falsitate in iudicio probata, retractatur sententia super eo lata.in Sp.de prob.§.fi.uer.in summa.& seq. de sententia.§.ix.uer. in summa.

Falsitatis fabricandæ materia submouenda est in Specul. de instrum.edi.§.iiij.uersi. sed nunquid si creditorum.

Falso instrumento si quis uelit uti in iudicio, quid sit: uide in Sp.de instru edi.§.vj.uer. quid si uelis.

Falsum ne fabricetur,fieri debet editio instrumentorũ sine die, & consule: nisi quis uelit de falso arguere instrumentum, & quot probationes pro instrumento,& contra ipsum admittantur.Item

Falsitas instrumenti qualiter probetur & usque ad qđ tempus.

Falsum instrumentum an sit, potest uideri in princip. litis.eo.§.uer.Facientia.& s̄.uer.Editio.

Falsitas debet probari per accusatorem quando instrumentum non apparet suspectum,cum agitur ciuiliter:aliàs debet probari esse uerum per producentem:sed si agitur criminaliter uterque probare debet.eod.tit.§.viij.iuxta principium. & supra eodē. uer.cxiij.

170 Falsitas instrumenti potest probari per testes. e. §.uer.ex præmissis.Sed quomodo,in Sp. de proba. §. iij.

Falsum instrumentum si pronuntietur uerum esse a iudice,quid erit eod.tit.d.§.ix.uer. item obijcitur. & seq.

Falsum testamentum si pronuntietur per arbitros in sententia, quàm ferunt super hæreditate, & idem notarius rogatus de testamento rogetur etiam de sententia ipsa,nihil protestando, an sibi præiudicet ut condemnari possit de falso.eo.§.uersi. sed pone, tabellio.

Falsum est instrumentum cōtinens esse præsentes, qui erant absentes.Item

Falsitas an possit puniri per uiam inquisitionis, uel accusationis si de eadem fuit opposita exceptio. Item

Falso instrumento utens scienter an teneatur l.Corn. de falsis.Item

Falsitas instrumenti an allegari possit per producentem illud.eo.§.uer. item opponitur. usque.ad fi. §.

Falsus procurator si condemnetur,sententia est nulla. in Sp.de sententia.§.viij.uer. item est nulla.

Falsorum instrumentorum, uel testium prætextu, si sententia feratur, uel de consilio sapientis corrupti.eod.titul.§.ix.uersicul. item quid de sententia. & seq.

Falsator monetæ potest capi absque præcepto iudicis, & duci ad iudicem.in Sp.de accus.§.j.uer. hoc non. & de eius pęna,in ti.de cri.fal.

180 Falsam chartam scribens punitur pęna manus. e. ti.§.vj. uer. sed quid si fideiussor. & j. Notarius de falso.

falso.uer.lvij.

Falsi accusatio an teneatur generali abolitione.in Sp. de accus.§.j.uer.item nota.

Falsitatis quæstio pōt sine libello, & sine accusatore agi.in Sp.de libelli concep.§.x.xiiij.xvj. & xix.

Falsis literis scienter utens.Item

Falsificans edicta prætorum,uel quaternos curiæ.

Falsus mensor quomodo puniatur.Item

Falsos testes instruens quomodo puniatur.Item

Falsando desens chirographum qualiter teneatur:uide in Sp.tit.de crimi.fal.

† Falsi crimen incurrit, qui literis apostolicis plumbum leuat.Feln.in cap.cum olim.el.ij.in fi. de offi. deleg.]

† Falsum inducit omnis actus factus ut uerum non appareat.Fel.in d.c.cum olim.in fi. de offi.deleg.]

Falsitatis exceptio si opponatur contra instrumentum, non debet excipiens cogi ad declarandum in qua parte consistat falsitas.s̃.Exceptio falsi.uer.xiiij.

✠ Falsitatis,qui exceptionem aduersus instrumentum uel testamentum opponit, ad talionis pœnam se inscribere cogendus non est Bar.in l.si cui.in princip. col.ij.ff.de accus.Areti.in trac.malef. in uersi. & ad quærelam.col.ij. Ay.Cra.co.xxviij.nu. 10. uolu. j. Ae.Ma.Ma.

✠ Falsitatis qui exceptionem aduersus instrumentū opposuit,si iudici est de calumnia suspectus,& exceptionem non probet, extra ordinem a iudice mulctari pęna potest. Alex.& alij.in l.j.§. editiones. ff. de eden.Ay.Cra.co.xxviij.nu.10.uol.j. Ae.M.Ma.

Falsitatis exceptio probata an sufficiat ad condemnationē de falso.in Sp.de instrumen edit.§.ix.uer.pe. de excep.§.v.de inciden.quæstio. uer. cæterum

Falsi exceptio contra instrumentum opponi potest etiam post biennium.gl. & Bal. in l. si ex cautione.j. q.de non nu.pec.

Falsi exceptio contra instrumentum opposita facit suspendi executionem a statuto paratam.s̃.uer. Executio.el.j.uer.clxix.

Falsi exceptio si opponitur instrumento, illud debet probari plenè.in Sp.de off.om.iud.§. fi. uer. tertio dicendum.

Falsitatis exceptio si sit opposita contra literas, & iudex pronuntiat super ea quòd sit falsa,an processus ualeat.in Sp.de rescrip.præsen.§.iij.ad.fi.

Falsi exceptio procuratori pōt opponi,etiam post sententiam.s̃.Exceptio mandati.uer.iij.

Falsitatis exceptio ēt post sententiam opponi potest. in Sp.de instr.edi.§.v.uer.quid si actor.

Falsi instrumenti exceptio qualiter objiciatur:& quid si pronuntietur pro instrumento.eo. tit.§.ix. uersi. item objicitur.& seq.

Falsitatis exceptio si opponatur coram executore post sententiam, an executor admittat eam. in Spec. de execu.sen.§.fi.in fin.& s̃.uerbo.Exceptio falsitatis. uer.ix.

Falsitatis exceptionis materiam supple.s̃. uerb.Exceptio falsitatis.per totum.

Falx in messem alienam mitti non debet.vj. q. iij. scriptum est.de electio.c.uenerabilē.de priui. c. parentibus. & c. cum & plantare nisi ex causa necessitatis.gl.de cons.dist v.discipulos. & Abb.in dec.uenerabilem.& ideo doctor Legista non debet consulere in causa mere canonistali, & econtra.Io. de im.& Alex.in l.si prius.in fi.de oper. no. nun.

Fama publica facit præsumi scientiam.gl.& Bar. & Bal.Ang.& doc.in l.si tutor. C. de peri. tut.& Barto.in l.Celsus.de usucap.& in.l.ij.C.si seruus,uel lib ad decu.aspi.li.x.& Bar.in l.is potest de acqui.hær.& in l si cui.§.ijsdem. de accusa. & in l. cum quidam.§.fin.de admi.tu.Bal.in l. quicunque. j.col.C.de ser.fu.sed in c.de iniuria.v.colu. de pac. iur.fir.dicit contra,scilicet quòd fama non inducit scientiam.per cap.inquisitionem.§. quæsiuit.de ac., sed inducit conscientiam & si est perseuerans, inducit opinandi uehementiam ,per l. cum quidam . §. quod dicitur.ff.de acquir.hæred.Sal. tenet primam opin.in l.prima.in fi.C.de his,qui a lat.Ang.in l.si scisses.C. de admi. tu Et dic uerum nisi in absente, uel infirmo.Barto.in l.is potest.viij.col.& §. Ignorantia.uer.j.

† Adde quòd quidā dicunt famam esse grecū uocabulum : nam illi dicunt φήμη: & est illesæ dignitatis status,legibus, & morib.comprobatus, & in nullo, diminutus.l.cognitionē.§.estimatio.ff.de uar.& extraord.cogniti.Alij. dicunt esse Latinum, a fando.

† Fama quid,uide Fel.remissiuè in c.v.circa medium prima col.de præsumptio.uide do.Pe.Phil. Cor.in con.cxcv. incipiente , uisa . in litera c & in consil. cexxxij.incipien.uidetur.per totum. in secunda parte.] Dic ut sequitur.

† Fama,est illesæ maiestatis, seu dignitatis status,uita,& morib.comprobatus.Vel est communis locutio ex uerisimilib.coniecturis surgens.glo. & Abb. in c.uestra.de coha.cle.& mu.uel,secundum Bar..in l.de minore.§.tormenta.ff.de quæstionib.quod fama est communis opinio uoce manifestata ex suspicione prouenicns.Vel fama,secundum Abb.in c.sit per eo.de eo,qui cogn.consan.uxo.suæ.est, quando tota ciuitas,seu uicinia,uel maior pars reclamat:ut no.in c.inquisitionis. in fi.de acc. rumor uero quando aliqua pars clamat, puta tertia, uel quarta pars: quia in minus se habet rumor,quam fama. & uide gl.in d.c.super eo.& in c.si duo xxxv.q.vj.

Fama facit præsumi quem dignum,& innocentem, nisi processerit ex eius conatu.Bar.in l. Barbarius. in fi.repe.ff.de of.præt.

† Fama inducit iustam credulitatem.Fel.in c.cum cōtingat.col.pen.in fin.extra de rescrip.Barto.in l.ij. C.si ser.uel liber, ad decur. aspir. ubi tractatur de præiudicio graui, non sufficit scientia per famam Fel.ubi s̃.col.ij.

✠ Fama bona publica in genere nihil facit, cum ī specie cum de quo populus bene sentiebat, crimen admisisse probatur, Inn.in c.audita.de præscrip.Bald. in l.siue possidetis.C.de prob.Ale.co.xxvij.nu.8. uo.j.Iac.Phi.Por.Imo.co.xcuj.nu.20.Ae.Ma.Ma.

Fama publica facit opinionem.de acquirend. hære. l. cum quidam.§.quod dicitur.secundum Bal.in l.qui cunque.j.colum.C.de seruis fugi.& in l.j.C. de testamen.

† Fama, & uox publica, an probetur per tres deponentes,& dicentes, Audiuimus publice:uide Bar.in l de minore.§.tormenta.ff.de quæsti.Io.de Imo.in c.cum oporteat.de accu.do.Car.in ea cum causam. de testi.Angel. in l.ea quidem. C. de accu. Bald.in quibusdam alleg.& in l. de quibus. ff. de legi. & in in cap.per tuas.de proba.& in c. literas. de præsumptio.& in cap.præter ea.de testi.Sal.in d. l. ea quidem.in lxiiij.col.in uersi.quinto ad idē quid si pro ratione dicat,Ego scio, quia audiui dici publicē in ciuitate,&c.de accusa.& uide eundem Sal. in l. cū, qui.C.de fal.& uide Lud.de Ro.in l.de pupillo.§.si quis riuos.ff.de no.oper.nun.& Barb.in d. cap. per tuas.& in d.cap.literas & in d.cap.præterea.& communis opin.est quòd per hæc uerba impersonaliter prolata probetur fama, & exponatur Publicē, id est populice.contra Barto.in d.l.de minore. §. tormenta. Secus si talia uerba sint personaliter prolata.Et ita procedat doctrina Barto.in d. l. de minore.§.tormenta. Et ad hoc uide omnino Salic. in d. l. ea quidem. in lxiiij. colum. ubi plenē super hoc passu. & do.Alexand. de Imol. in quodam consilio suo incip.uiso themate suprascripto,& his,quæ copiosē, & eleganter, &c.in ordine. lxxxiiij. in tertio uolumine.

Fama si ex forma statuti probat,pōt tamen contrariū probari. j.Statuta de iudicijs.uer.cxv.

Fama sola non sufficit ad depositionem clerici.de cohab.cleri.tua.gl.ij.q. j. scelus.nec contra hereticū. Car.in cle.ij.§.j.ij.q.de hæreti.

Fama probatur per testes, etiam si interrogati quare sic opinantur,non respondent.Sali.in l.ea quidem. x.q.C.de accusa.& Alexand.in §. tormenta.ad fin. ff. de quæstio.

Fama probatur, etiam si testis non interrogatus non dicat unde habuerit ortum.Bald. in l. ubi adhuc. x. col.C.de iure do.& Sali.in d.l.ea quidem. x. q. C. de accu.& Alex.ubi.s.& Salic. in l. proprietatis.in fi.C.de prob.

Fama bona est restituenda diffamato per diffamantē. supra uerbo Contraria.uer.vij.

Fama bona elidit unum indicium.Bal.in l.fi.ul.col.C. de proba.& Ale.in l.fi.ff.de quæstio.j.ij.& ult. col. ubi dicunt quòd indicium non sufficit ad torturam contra personam honestam,& grauem,& bonæ famæ:sed contra uilem sic.& j.uerbo Indicium.uersi. xv.& tenet Ang.in l.milites.C.de quæstio.

20 Fama publica plenē probat qualitatem hominis. Bal.& in l.prima.in j.col.C.de test.& in l. prouidē dum.C.de postulan.& j.eodem.uer.lxxj.& j. uerbo.Qualitas.uer.xxiiij.

† Fama ultima attenditur:& si sit probata bona & mala fama,attenditur bona fama rei.Fel.in c.cum contingat.col.ij.in prin.de rescrip.

Fama impinguat alias probationes, intantum quòd probatio coniuncta famæ præfertur omnib.alijs.in l.proprietatis.C.de prob.

Fama hominis post mortem quibus casibus possit damnari.glo.insti.de hære. quæ ab intest.defe. §. per contrarium.

Fama an & per quos rēstituatur infami: & an per statutum populi.Bar.in l.prima.ff.de postul. Inn. in c. cum te.de restit.in integr. & supra uer. Collegium cardinalium.uer.iij.& Bar.doc.& Ale.in l.infamē. de pub.iud.

✠ Fama est probanda.Signor.co.clvj. col.ij. in princ. Raph.Fulg.co.cvij.col.ij.Dec.co.cclvj nu. 11. Ae. Mar. Ma.

Fama debet probari,saltem per duos testes,sicut indicium. in Spec.de noto.cri.§.primo. & §. iam de notorio.gl.& doct.in l.fin.C.famil. ercifcund. & in l. cum proponeretur.de leg.ij.& glo.in l. iij. §. eiusdem.ff.de testi.gloss.ij.q.iij.quando autem.& Bar. in l.de minore.§.tormenta.de quæstioni. Sali. in l. ea quidem.C.de accus.xj.col.uer. ad septimum per quot testes,&c.& in Sp.de teste.§.xij.uer.quid si testes.& in practica Papi.in rub.depositi.uer.fin.& in Sp.de inquisitio.§.nunc tractemus. uer qui aliās si per uer.item si numerus.q.iij.de test.c. tam literis. & c.inquisitionis.in fi.de accus.

✠ Et est commun.Doc sententia.c.iij.loco.& ibi Ab. de præsumptio. Bal.in co. xiiij.in extre.uol.v.Ioan. Anan.co.j.col pen.Dec.co.cclxxij.nu. 4. Ae. Mar. Man.

Fama uiciniæ etiam per duos testes.probatur non esse per maiorem partem uiciniorum. Abb. in c. tertio loco.de præsump.Sed Ang.in §.quarta. in aut. quo modo oportet episcopos.dicit omnes non requiri, & duos non sufficere.

† Fama, quæ fit in ciuitate, inducit sententiam. De-
† cius consi.cccxij.colum.iiij.in princip. † Et per Fe lin.in c.tertio loco.in iij. col. uer. principaliter. de præsumptio.]

Fama debet haberi saltem per decem homines,quando agitur de fama in uilla,uel in uicinia, & possunt testes interrogari quot homines sint in dicta uilla. secundum Sal.in d.l.ea.quidem.xxxvij.col.uersi.ad tertiam per quot,&c.

Fama si ex forma statuti habetur pro plena probatione, debet probari plenē per duos testes, nec probatur semiplenē per unicum. Barto. in l. admonendi.viij.colum.de iureiuran.& Bald.in l in bonę fidei.iij.col.C.eod.tit. & infra uer. Probatio semiplena.uer.xv.

Fama per testes singulares, quorū unus dicit eam esse in una parte ciuitatis,alter in alia parte,non probatur.Bal.in l.j.viij.q.C.de test.sed infamia sic,ut ibi in viij.co.& in Sp.de inquisi.§.nunc tractemus.uer si.quid si ille.& Ale.in d.§.tormenta.

† Fama ut probetur per testes, qualiter debeant deponere.Dec. consi.cxxlij.col.pe.& Aæ.con.lxxiij. col.pe.& fin.Et uide quæ addo ad Bar.in §.tormenta.l.de minore.ff.de quæs.

Fama probatur etiam per testes singulares in tēpore. Innoc.

Innoc.in cap.qualiter,& quando.de accusa.& Bald. in Marg.uer.fama.uer v.& Specu.ubi supra & uide Salic.d.l.ea quidem.xliiij.col.uer.nono modo probatur.C.de accus.ubi tenet quod si aliqui testes nominant unum,aliqui alium, à quibus audiuerint dici,sunt singulares, nisi addant clausulam generalẽ, uidelicet & generaliter ab omnib.alijs, &c. & Bar. contra.in d.§. tormenta.

20 Fama probatur per testem, etiam si interrogatus quid sit fama.respondeat se nescire.Bal.in l.j.si cer. pe.Ale.in l.de æquitate. de minori. quod uerum, si in cã scientiæ concludit super famam:secundũ Ale. con.xcviij.iiij.parte.Et quid si respondet & nõ bene:per Ale.omnino in l.iij §.eiusdem. ff. de testib.

Fama non probatur p testes,qui dicunt se audiuisse dici inter clericos.Ale.in l.iij.§.eiusdem. ff. de testib.

Fama per decem testes, & sine causa scientiæ deponentes,probari potest,nõ per pauciores sine causa scientiæ.Alex.fin.in §.tormenta.iiij.colu.de quæstion.

† Adde quod famæ probatio admittitur contra probationem famæ contrariæ.Tex.iuncta gl.in c. cum in tua.de sponsa.& ibi Abb.in ij.no.& uide eundem Abb.in c.cum oporteat.in uer.ult.quæro. in v. col. & in fin.de accu.& in c.inquisitiõis.in fi.e.tit.Adde Bal.in l.qui accusare. C.de eden.& in l. diuus Traianus.ff.de tes.mi.& Pe.de Anch.in rep.c. canonum. de testi.& Bal.in l.si tutor.C.de peri.tut.& in l.fi.ff. de eden. ubi dixit, statuto cauetur quòd sola fama sufficiat contra magnates:cautela est q magnas probet contrariam famam.De quo dicto fecit festũ.d. Pe.de Anch.in d.c.canonum.& An.Barba.in c.j.de app.& ibi Bal dicit,statuto cauetur q fama probet: non intelligitur de fama nuda, sed de fama legitimis adminiculis uestita.Et allegat Bar. in l.de minore.§.tormenta. ff. de q.in finalib. uerbis. & uide Bal.in l.proprietatis dominium. C. de prob. & sic, secundum eum ualet tale statutum.

Fama quomodo probetur per testes:uide Bar. in l. de minore.§.tormenta.de quæstio.Flo.in l.scientiam. § quicunque aliter.ad leg.Aqui.Sali. in l.ea quidẽ. C.de accu. Bal.post Archi.in c. primo. de accu. Bu. Io.An.post.Inn.& doct.in c.cum oporteat.eod.tit. Arch.ij.q.v.omnib.& c.præsbyter.& Ange.in aut. ut iud.sine quo.suffr.§.si quis aũt prætextu.& §.necessitatis.& in authen.ut nul.iud. §. & hoc inter. & Car.Zab.in d.c.cum oporteat. Et quia probatur, si deponant quòd audierint dici a maiori parte hominum,licet non dicant talis loci:secundum Bar.in l. iij.§.eius.ff.de testi.& Sali.in d.l.ea quidem.uer.secundo quæro,qd si testis affirmans,&c.contra Bar. in dicto.§.tormenta.& contra Bal.in c.præterea.de testib.& Ale.cõn.xix.iiij.par.& in l.iij.§.ij.ff. de testib.& in d.§.tormenta.Secus si dicat testis q ita dicitur a maiori parte hominum:secundum Sali. ubi. s.q.xlij uer.tertio iuxta idem quæro. Item probãt quando dicunt quòd ita dicitur per totam ciuitatẽ. secundum Sal.ibi.uer si.quarto iuxta hoc quæro. & Ale.ubi s.& in l.iij.§.ij.ff.testi. Item probant si dicunt quòd audierint publicè dici per ciuitatem secundum Sal.ibi uer.quinto ad diem. ubi dicit quòd Bar.contrarium tenet in d.§ tormenta.& tenet Sali.in l.cum,qui in fi.C. de falsis. Item si dicat q audiuerunt dici a pluribus non suspectis, nec malæ famæ. tenet Abb. in ca.licet.de testi. & Alexan. in d. §.tormenta.Item pro famæ probatione,uide omnino.in Sp.de inquisitio.§.nunc tractemus.uer. quid si aliàs cum duabus col.& Alex.in d.l.iij.§. ij. de testi.& §.tormenta. ff. de quæstio. Item probant si dicunt quòd publicè dicitur secundum Bald. in l. testium.in fi.C.de testi.contra Bar.in l Labeo. ff. de sup.leg.non autem probatur, si dicunt testes q aut sentit maior pars populi:secundum Bar.in d.l.iij§. eius.Sal.in d.l.ea quidẽ.xlj.col. uer. ad octauam q. nec si dicunt, quia sic dicitur a maiori parte hominum.secundum Sal.ibi uer. tertio iuxta idem quæro.& s.eod. Item nec si dicunt, quia audiui sic palã dici:secundum Sal.ubi s.xliij.col.uer.sexto quæro & Bar in d.§.tormenta.ubi plenè.& per Bal. in ad. Spe.de sententia.uer.sententia cõdemnatoria, &c. & j. eod. Adde quod communis opinio dicitur ea quàm habet maior pars populi in negotio nõ multum magno:sed in negotio magno ut est mors principis,debet haberi a toto populo:alias sufficit haberi a uicinis. Bar. in l.cum quidam.§.quod dicitur.de acq.hær.& j.uerbo Opinio,uer.xlvij.Et si testis interrogatur quare populus sic fatur: debet respondere,aliàs non.Sali. in d. l. ea quidem.xlvj. qua st.

† Et per Feli.c.cum causam.de testi.in fi. iiij. colu. & in §.cum oporteat.de accu.in vj col. in princip. remissiuè.& per Fran.Are.in l.ad testium.in j.colu. de testa. in consi. lxxiij. Et quomodo sit probanda fama per testes deponentes mulierem esse meretricem,uide dom.Pet.Philip.Cor.in consi.cccxxxij.

† incip.uidetur.per totum.in secunda parte.] † De modo articulandi & probandi famam, uide Deciũ con.ccxj.col.fi.

Fama publica probatur per testes,etiam si interrogati de tempore dicunt se non recordari:Sp.tit.de inquisi.§.nunc uidendum.Item si interrogatur a quibus audiuit dici, debet nominare aliquas personas, & post dicat,& generaliter ab alijs.Inno.in c.qualiter,& qñ de acc.Sp.ubi supra.& Sali.in d.l.ea quidem.uer.septimo si testis. & uer.octauo iuxta prædicta.Et uide omnino Bald.in Marg.Testis. x. col. & Alexand.consi.iij. iiij.parte.& in consi.xciij. eadem parte ubi allegat.Ang.in d.l.ea quidẽ.iiij.col. quod si testes non dicunt a quibus fama traxit originem, non probant:licet non sint interrogati. Quod bene not. & Alexand. in l.iij. §. eiusdem. in princip. ff. de test. tamen sic probata habet uim vnius testis. j.eo.uer.cxij.& omnino per Ale.in d.§. tormenta.iiij. col. Item debet caute interrogari de origine famæ,& de coniecturis. Bal. in l.diffamari. C.de inge.ma.

Fama debet probari per testes graues,& discretos,qui etiam non interrogati reddita causa scientiæ deponant.Bald.& Acclu.in cap.j.de accus.in vj.& Io.

And. & But. in c. cum oporteat. eo. tit. in antiquis in Sp. de inquisi. §. iij. uer. quid si ille. Io. And. & But. post Inno. & ibi Gemi. in dicto. cap. cum oporteat. Abb. post Inn. in c. cum cam. de testi. quod debet reddere causam scientiæ, etiam non interrogatus, tam super infamia, quàm super fama. & Barto. in §. tormenta. & ibi Alexan. & Alexan. consi. xxiiij. iiij. parte. & Lud. in l. j. de ope. no. nun. & ibi Alex. nisi qualitas personæ, & factum, de quo quæritur, aliud exigat: ut quia quis uelit probare quod Titius ludés secum uicit pecuniam sibi cum falsis taxillis: nam id probari potest per testes lusores, & infames, qui ludi peritiam habeant: secundum Sal. in d. l. ea quidē, xxix. col. uer. ad quintam quæstionem. de accus. ✠ Bar. in l. Labeo. ff. de sup. leg. Ang. in l. quid ergo. §. quantum. ff. de Infam. in l. solam. C. de testib. Bald. co. cclxxv. in princip. uol. j. Ancar. co. ccliiij. Raph. Cum. co. lxviij. col. ij. & Fulgo. co. clxxxiij. Alex. co. lxx. uol. ij. co. lxviij. uol. iij. co. xxv. co. clxvij. uo. iii. Dec. co. xxxvij. nu. 10. Ac. Mar. Ma.

Fama probatur etiam per testes non sollenniter in forma iudicij receptos: ut j. eo. uer. antep.

Famæ probatur etiam per literas bonorum uirorum. Inn. in c. cum in tua. de sponsa. & Alex. in d. §. tormenta. de quæst.

Fama probatur per testes dicentes quòd audiuerunt: quia intelligitur scilicet a maiori parte hominum, qui potuerunt intelligere, & cognoscere. Anto. de Bu. in c. quid per nouale. v. col. de uerb. sig. & Alex. in d. §. tormenta.

Fama repleta malis, uelocibus euolat alis.

130 Fama boni lente uolat: inuidia retinente. Card. in cle. j. §. j. de priuil.

† Fama non probat plene instrumētum esse usurarium, etiam ex dispositione statuti. Fed. de Senis consilio xcj. aliàs. xcij. Ant. de But. in c. cum sit. de foro com pe. Ale. in l. Titia. sol. mat.

Fama publica cum possessione antiquissima probat plenè. Bal. in l. at qui. §. cum me absente. de neg. ge. & in l. bonæ fidei. ult. col. C. de reb. cred. & Alex. in §. tormenta. ff. de quæst.

Fama cum uno teste facit præsumptionem non probationem. Bal. in c. primo. §. cum autem. de controuer. inuest. Ale. in §. tormenta. penul. colu. de quæstio.

✠ Fama cum uno teste coniuncta plenam, atque integram probationem facit gl. & Docto. in c. ueniens. de testib. Dec. co. lvij. nu. 3. Ac. Ma. Ma.

† Fama cum uno teste in causa matrimoniali nō sufficit. Dec. cō. cxxiij. col. pe. nec in cā criminali. Dec. consi. ccx. Adde q̄ fama probata iungitur dicto unius testis, qui facit semiplenam probationem ad faciendam plenam & integram probationem, Alex. consi. xix. col. j. uer. quod autem. uol. j. Multa in criminali causa. Dec. consi. ccx. in fine.

✠ Fama cui unus testis est adiunctus, in capitis causis, quæ criminales nostri uocāt, plenam non facit probationem gl. in c. ueniens il. j. de testi. Ale. co. cxliij. col. ij. uol. ij. Bald. & Dec. in c. j. de appellatio. Dec. co. clxxxix. nu. 15. co. cccexxix. nu. 18. Ac. Ma. Ma.

Famę publicæ probatio fit etiam per testes deponentes se audiuisse a personis, quas nō cognoscunt. Bal. in l. fi. §. j. vij. col. C. de iure delib. Item testis debet dicere a quibus audiuit. Bar. in d. §. tormenta. & ibi Alex. Quod est uerum, secundum eum, & Sali. in d. l. ea quidem. si interrogatus a quibus audiuit respōdeat a maiori parte hominum populi. Sed Inn. aliter in d. c. cum oporteat. & ibi duc.

† Fama bene potest probari etiam per duos testes: ut no. gl. ij. q. j. in c. Deus omnipotens. §. quādo. & iiij. q. iij. c. placuit. §. item sæpe. & in l. iij. ff. de testib. & no. per Bar. in l. de minore. §. tormenta. ff. de quæstio. Abb. in d. c. cum in tua. in ij. col.

Fama probat iustam causam credendi. no. glo. in c. inquisitioni. de sent. excom. & Barto. in l. ij. C. si seruus uel libertus ad decuri. aspi. Abb. in cap. de quarta. de præscri. & in cap. cum contingat. de præscrip. glo. j.

Fama probat semiplenè, nisi ad uerborum interpretationem quia tunc probat plenè: secundum Dy. in d. l. cum de lanionis. §. asinam. ff. de fundo instr. Regulariter ergo probat semiplenè secundum ueram, & cōmunē opinionem, quæ seruatur in practica: scdm Sal. in l. ea quidē. C. de accusatio. in ul. col. Sed Bar. in l. at qui natura. §. cum me absente. ff. de nego. ge. dicit q̄ nec semiplenè probat, sed coadiuuat alias p̄bationes. per l. iij. §. idem diuus. ff. de testi. in tantum quòd probatio coniuncta famæ præfertur alijs probationibus, secundum Bal. no. in l. proprietatis. C. de probatio. Sed an probet plenè, uel semiplenè, uide gloss. & Barto. in d. l. iij. §. eiusdem. ff. de testibus. & in l. de minore. §. tormenmenta. per Bartol. ff. de quæstio. in l. admonendi. ff. de iureiur. in l. in bonæ fidei. C. e. tit. Bal. in d. l. proprietatis. in c. primo. de appel. per glo. Alex. consi. xix. iiij. parte. quod semiplenè. & idem in consi. xcxj. iiij. parte. & Abb. in c. j. de deposi. xiij. q. ij. item. sæpe. & Bald. in add. Sp. de noto cri. uer. j. post Specu. ibi. §. fama. uers. super. ubi dicit quòd in ciuilibus probat semiplenè, non criminalibus. & Bal. in addi. Specu. tit. de sententia. uersicu. quidam tenet. & per Specu. tit. de teste. §. y. uer. hic tamen fallit. & infra, & Anton. de But. in cap. ueniens. el. j. de testi. dicit quòd in ciuilibus, nō in criminalibus plenè probat cum uno teste. & glo. iij. q. ij item sæpe. & per Alex. consi. xcviij. iij. parte. quod fama non plenè probat. & tenet Alex. in l. iij. §. eiusdem. ff. de testi. & omnino per Alex. in l. j. §. idem Corne. de quæstio. & per Imo. in l. fin. ff. de hære. insti. & Bal. in l. ij. §. j. ff. de execu. tu. & per Bar. in l. ij. §. j. ff. de execu. tu. & in d. l. admonendi. x. colu. & Cy. in l. fin. C. de quæstio. Angel. Are. in trac. de malefi. uer. fama. in v. colum. & per Barto. in l. j. C. qui nume. tute. ubi aliter loquitur. & Bal. in d. uersi. quidam tenet & per Bar. in d. §. tormenta. ad fi. Bal. in d. l. proprietatis. dicit quòd fama uerisimilis cum uno teste probat, uel facit uehementem adminiculationem: per cap. ueniens. de testi. Item infra eodem. & per Ioann. de Imol. in lege interesse. de acqui-

acquiren.possessio.& in Sp.de teste.§.restat.uersic.
† xxvj. † Et plene per Felin.in d.cap. ueniens. circa finem.ij.colum.& in cap.cum oporteat.de accu. in viij.colum.& per Dy.in consilio xlvj. & per do. Pe.Phili.Cor.in consi.cxxvij.inci.licet. in litera b, in iiij.parte.]

Fama probata per plures testes iuncta cum uno teste probante de ueritate,non probat exceptionem excommunicationis,uel aliam oppositam in uim dilatoriæ:ut s̄. uerbo Exceptio excōmunicationis.uer. xlj.& j̄.uer.Testis deponit.uer.lxxx.nec delictum. c.ueniens.de testi.Oldr.in con.cxcj.Sed uide omnino per Ale.consi.xj.iiij. parte.

Fama qualiter probetur : uide Bald.in l. si quidem. in fin.C.solut.mat.& supra eod.uer.xxiij. cum multis
† seq.& in Sp.de teste.§.xij.uer.quid si testes. † Et d. Pe.Phi.Cor.in con. cxxvij. incip.licet. in litera g, & h,in iiij.parte.]

Fama publica cum iuramento officialis facit fidem.in aut.hodie.& ibi Bar.C.de repu.

† Fama sola non facit indicium . Fallit in uehementi fama : quia talis est sufficiens indicium ad torturam.Item fallit in fama quæ habuit ortum ab honestis personis.Ita no.Hyp.Marsi.sing.xcvij.incip. fama sola non facit. ubi hæc dicit menti tenenda, quia quotidiana.✠

Fama non est sufficiens indicium ad torturam regulariter nisi sit iuncta cum alijs indicijs. Bar. & Alex. in l.de minore.§.tormenta.& in l.fin.& in l. prima §.item Cornelio.ff.de quæstio.& ibi Alexand.post glo.in l.iij.§.eiusdem.ff.de testi.& Bald in additio. Specu.de sententia. uer. sententia condemnatoria. & infra Indicium.uersicul.lxvj & lxxj.& Abb.in c. primo.de deposito.Cyn.in l.fina. C. de quæstio. & Alex.in l.fi.ff.eod.tit.Item nisi sit uehemens. Ioan. And.in c.si quis.de pur. ca. in Nouel. & Barto. in consilio,domino Paci.de Burgo.per l.ij.§. Labeo. de aqua plu.arcen.& Bal.in c.primo.§. iniuria. vij. col.de pa.iur.fir.in usi.feu. ubi etiam dicit testes etiam uiles admitti contra nimis diffamatum. & Innocen.in cap.cum I. & A. de re iudic. & Alex.in d. l.fi.de quæstio. quod est uerum, si fama uehemens habet originem a iusta suspicione. non aliàs:secun
† dum Sal.in l.ea quidem.ul.col.C.de accu. † Et per Fel.in c.ueniens de testi.circa prin v.col. & in c.cū oporteat.de accus.circa medium dictę col.]

✠ Famam indicium ad quæstionē idoneum facere uidetur.velle Bar.in l.de minore.§. plurimum. ff. de quæsti.Ioan.And.in tit. de not. crimi. §. fama.uer. Casus.in add.ad Spec.sed aliud sentire uidetur. Io. And.in add.ad Spe. tit.de probat.§.uidendum.uer. xiij.Bal.in l.milites.§.fama.C.de quæst. Barto. co. clxxxiiij.& est com.opi.ut refert. Ioa. Crot.in co. xxxiij.nu.2.& 3.quàm & amplectitur in trac. malefic.Ang uer.fama publica præcedente , & communem affirmat Ias.in l.admonendi.nu.214.ff.de iureiu.Ay.Cra.co.xlj.nu.6.uol.j. Ae.Mar.Ma.

✠ Fama quamquā non est idoneum indicium ad quæstionē satis tamen esse debet ad impellendū iudicē, ut aduersus,aliquem inquirat,uel in carcere conijciat.Cy.in l.nullus. C.de exhib.re.Bal.co.ccclxiiij. col.j.uol.iij.Ay.Cra.co.xlj.nu.6.uo.j. Ae.Ma.Ma.

40 Fama uehemens dicitur ex arbitrio iudicis:secundum Sali.in l.fi.C.de quæstio.& Bar.in d.consil.domino Paci de Burgo, &c.& si facit ex forma statuti intelligitur,scilicet nisi contra probetur.Bald. in l. qui accusare.C.de eden.

✠ Io.Crot.co.xxxiij.nu.3.Ae.Mar.Ma.

Fama mala probata per pauciores testes sufficit ad inquirendum,etiam si bona sit probata per plures. in Sp.de inquisitione.§.nunc tractemus.uersic.quid si plures.sed ibi dicit uerum,si non æque probant plures bonam,sicut pauciores malam.

Fama cum fuga sufficit ad torturam.Bal.in l.uolunta-
† tis.ul.col.C.de fideic. † Et Fel.in c.ueniens,in iiij. col.uer.limita tertio.de testib.]

Fama cum dicto syndici sufficit ad torturam.Barto.in consilio, domino Paci de Burgo. &c. per text.cum gl.in d.aut.hodie.C.de rep.& tenet Bar.in l.excusātur.§.ętas.ff.de exc.tut.& s̄.e.uer.xxxix.

Fama probat confines,& terminos.c.cum causam , & ibi Abb. de testi. De fama qualiter se informet iudex, Ant.de Bu.in c.cum in tua.ad fin.de sponsa. & in c.fi.pen.col.de consue.& Cy.in l.ij.ij. q. C. quæ sit lon.consue.& Alex. in §. tormenta de quæstio. quod etiam a testibus non solenniter receptis, & sine ordine iudicij.& j̄.eo.uer.antep.

Fama simpliciter probata non probat.Alex.in l.de minore.§.tormenta.de quæstio.

† Fama nō probat,nisi ortum habeat ex probabilib. causis,d.Pe.Phil.Cor. in consi.cxxx.incipiente, eleganter.in litera f,in quarta parte.]

Fama præualet uni testi.de consan.& affi. super eo.gl. iiij.q.iij.item sepe.Sed Car.in cle.ij.§.j.ij q.de hære.dicit post Mattheum , ꝙ minor est probatio famæ,quàm unius testis.& Inn.in c.sicut. de simo. & Ale.in §.tormenta.de quæstio.

Fama quærenda est a uicinis,quando iudex de ea dubitat.l.j.§.si præses.de magi.conue. iiij. q. iij. item sepe.per gl.

Fama probat,quando aliàs probatio est difficilis.Bar. in l.si quidem.C.sol.ma.& in l.continuus.§. cū ita. de uer.obl.& in aut.quas actiones.de sacros.eccl.& Ant.de But.in c.ueniens.extra de testib.& Alexan. con.lxvj.iiij.parte.

✠ Dec.co.cccccclij.nu.2.Ae.Ma.Ma.

Fama probata per unum testē non præualet uni testi de ueritate contraria.no.Ale.in d. § . tormenta. de quæstio.& Inn.in c.cum in tua.de spōsa.& Bal.post gl.in c.si duo.de pace tenenda. Sed quid si unus testis probat infamiam alicuius, an probet si communis opinio est in contrarium.Io.de Im. in c. per inquisitionem.de elec.& in c.qualiter, & quando. de. accu.& Bal.in l.Chassius.ff.de sena.

50 Fama,& testes,præualent testib cōtrarijs.j̄.uersic. Probatio per testes.& s̄.eo.uer.xxxv.

Fama publica attendit̄ magis, q̄ ueritas,ratione publici instrumenti.Bal.in l.j.j.col.& in iiij.q.C.de test.

Fama publica probat dominium, si de ea sit factus articulus specialis, non si generalis, ut faciunt communiter aduocati: secundum Bu. fin. in c. inter dilectos. de fide instr. ubi refert Hos. & tenet Sal. in repertorio. uer. Fama. sed in uer. Testes. uer. si aliquis refert. Iac. But. idem uoluisse, nisi sit iuratum super tota causa. Vide Bal. In l. nō nudis C. de prob. Item

Fama publica quod res fuerit patris mei, dicitur causare mihi bonam fidem, & sufficit ad acquisitionem dominij. Bal. in l. proprietatis. in fi. C. de probat. & Bar. ibi dicit quod

Fama publica inducit iustam causam credendi. s. uerb. Credo. uersi. lij. & sic titulum putatiuum, qui sufficit ad præscriptionem. Item

Fama publica an sufficiat ad dominij probationem. Bar. in l. Celsus. de usuca. & in l. at qui natura. §. cū. me absente. & ibi gloss. singul. de nego. gest. Bald. in l. indicia. C. de rei uend. & in l. proprietatis. C. de proba. quod sic, si est antiquissima quod res fuerit maiorum, nec in territorijs sit memoria in contrariū qđ no. & s. e. uer. lij. uer. Dominiū probat. uer. j. in prima colum. in fi. ibi: item probatur dominium antiquum. & infra eod. uer. liij. & Angel. in l. Titius. quibus mo. pig. sol. † Et do Petr. Philip. Cor. in consi. cxxx. incipiente, eleganter. in litera d, in quarta parte.]

Fama publica probat mortem. Bal. in addi. Spe. de noto. cri. uersi. j. & infra uer. Mors. uersi. xiij. cum trib. sequen.

Fama publica, etiam non uera, est iusta causa credendi, & ideo excusat denūtiantē falsum. l. fi. & ibi. Barto. ff. de hær. inst. l. cum quidam. §. quod dicitur. de acq. hær. Bal. in addi. Sp. de accu. uer. sed an fama. & Alex. consi. xcvj. iiij. parte. Quod uerum, si procedat a personis fide dignis. s. uer. Credo. uer. xliij & j. Item excusat iudicem inquirentem. j. Iudex maleficiorum. uer. xxxij.

Fama excusat a calumnia accusatorem non probantem. Barto. in l. ij. in fin. C. si ser. aut liber. ad decu. lib. x. & Alexand. in l. prima. ff. ad Turpil. ubi etiam Barto.

Fama posterior tollit priorem contrariam, si ambæ sunt in eodem loco: secus si in diuersis: quia ea præualet, quæ est in loco delicti, & in loco uiciniori, uel ea, quæ est cum causa: secundum Bald. in c. j. §. notandum. qui feu. da. pos. & in l. is pōt. & ibi Bart. & Imo. de acquir. hær. quod ea præualet, quæ procedit a dignioribus personis. Vide Bar. in l. de minore. §. tormenta. ff. de quæstio. & Sali. in l. ea quidem. xj. q. C de accusa. per Ang. Are. in tractatu maleficio. uer. quod fama. & per Bald. in l. j v. quæstione. C. de testa. & per Barto. in l. sed & si lege. §. de eo. in fin. ff. de petitio. hæredi. Item Bald. & Imo. in dicta. l. is potest. & Alexand. in dict. §. tormenta. dicunt quod fama sufficit ad inquirendum, sed posterior contraria impedit torqueri. & infra eodem. uersicu. xciij.

60 Fama nocētiæ an præualeat famæ innocentię. Bar. in d. §. tormenta. iiij. col. & Bal. in l. sacrosanctæ. in fi. C. de epis. & cleri. & in l. si mater. C. ne de sta. defun. & in l. ea. quidem. xvij. col. uersi. item quæritur an aliquis. C. de accu. ubi tenet quod non nisi ex coniecturis adiuuetur. Item per Bald. in addi. Specu. de inquisi. uer. quibus testibus. post Spec. ubi supra uersi. quid si plures. & per Alexan. in §. tormenta. de quæstio.

Fama affirmatiua potest infringi per famam negatiuā probatam per plures, uel digniores testes: sed probata per testes pares omnino hincinde, nihil est, & habetur hincinde pro non probata. Bal. no. in l. j. v. q. C. de testa. Vide Bart. in d. l. ea quidam. xvij. col. uersi. item quæritur an aliquis. & Bald. in d. l. sacrosanctæ. & supra & Sali. ubi supra in dicto uersi. quid si alias ille. & per Alex. consi. cxliiij. ij. parte. & in d. § tormenta. pen. col.

Fama an sufficiat ad inquirendum generaliter, uel specialiter, de delicto contra certam personam. Bar. in l. fi. ff. de quæsti.

Fama in factis antiquis facit iuris præsumptionē Bal. in c. uasallus. ad finem. si de feud. fue. con. inter do. & uasal. in usi. feud. & in l. proprietatis. C. de prob. & in l. in bonæ fidei. uer. quarto inspicitur. de reb. cre. doc. in c. cum causam. de test. Flo. in l. ij. §. iudici. in fi ff. finium reg. quòd sic, uidelicet ꝙ in factis antiquis fit probatio per famam publicam. Quod est uerum in possessorijs, maximè in quibus fama cum teste de auditu probat plenè: secundum docto. in d. c. cum causam. de testi. & domini de Rota in decis. xvj. & in decisio. xiij. & in decisio. cxxij. & j. uerbo Vestes quot & quales. uersi. xv. & uerbo Vestes deponunt. uersi. lxxx. & plenè per Alexan. consi. lviij. in quarta parte. Item uerum maximè in probatione territorij, & iurisdictionis: secundum Bal. no. in d. l. proprietatis. Item in ciuilibus probat plenè de factis antiquis, Innocen. in cap. ueniens. de uerborum signifi. & Bal. in auth. quas actiones. C. de sacrosan. ecc. ubi dicit per famam probari antiquissima dominia & iura patronatus. Et plenius per alexand. consi j. quarta parte. & in consilio. lviij. & in §. tormenta. pen. colum. ff. de quæstio. ubi plenè. Vbi etiam dicit quod in factis de longinquo loco, & in factis antiquis fama probat: per glo. fin. in l. antiqui §. cum me absente. de nego. gest. Cyn. & Bar. in l. si quidem. C. solut. matrim & Ang. in l. Titius. ff. quib. mo. pig. solut. & tenet Floria. in l. item mela. §. legis. ff. ad leg. Aqui. adde s. eodem. uer. lij. & lv. Item fama sola sufficit in antiquis ultra centum annos. Bar. in c. ueniens. de testi. ubi Abb. dicit uerum, si probetur memoriam non extare. † Et per Felin. in c. cum causam. de probat. in ij. col. & in d. c. ueniens.]

Fama publica excusat a dolo, si longo tempore uagauit, & non fuit procurata. Bar. in l. miles ita. §. mulier. ff. de adult. Idem Bar. in l. cum quidam. §. quod dicitur. ff. de acq. hær.

Fama probat in his, quæ sunt parui præiudicij, non aliter secundū Bal. in l. ubi adhuc. viij. co. C. de iu. do. & Bar. & Ale. in l. de min. §. tormenta. ff. de quæstio.

Fama

Fama an faciat probationem plenam in his, quæ excedunt tempus quadraginta annorum. per Alex. con. ccvij.ij. parte. adde consi. Alexan. lviij. quarta parte. † Vide do. Pe. Phi. Cor. in consi. xlvij. inci. præsupponitur. in litera f, & g, in quarta parte. ubi an probet in factis antiquis & recentibus de quo etiã per eum in consi. ccciiij. incipien. rem arduam. per totum. in quarta parte.]

Fama non probat aliquem esse criminosum, quia maior est probatio per indicia, quàm per famam. Bal. in l. prima. v. colum. de sum. trini. & fide cathol. Innoc. in cap. sicut. de simo. Alex. in §. tormenta. in fi. de quæstio.

Fama omnino an oriatur, quia populi sunt multi: secundum Aristotel. vij. Ethicorum. Car. in cle. ij. extrade pœni. & remis.

Fama specialis de certo delicto contra aliquem probatata non præfertur bonæ famæ generali, sed ecõuerso. ĩ. uerbo Genus. uer. xj. & Bal. in l. ea quidem. xvij. col. C. de accus.

Fama publica, & clamosa non indiget probatione, sicut nec notorium. no. in c. quia nos. & ibi docto. de app. & ibi Phi. de Francho. in j. no.

70 Fama probat ueritatem, & nobilitatem, & qualitatem hominis. Bal. in l. prouidendum. C. de postul. & Alexan. in l. de minore. §. tormenta. de quæstio. & ĩ. e. uer. x.

Famæ restitutio est infamiæ abolitio. Bald. in l. si qua. C. ad Tertul. Item

Famam solus princeps restituit, quando infamia est introducta constitutionib. principum, uel edictis prætorum Bal. in l. si qua. C ad Tertul.

Famæ restitutio facit cessare omnes pœnas. Bal. in d. l. si qua. Item

Fama an possit restitui per collegium cardinalium. ĩ. uer. Collegium cardinalium. uer. iij. & uerbo Cardinalis. uer. ij. Et an per statutum. ĩ. statutorum effectus. uer. vj.

Fama an possit restitui per imperatorem in terris ecclesiæ. Bal. tenet quod sic, in Mar. uerbo Collegium uersic. j. Et an per statutum. ĩ. Statutorum effectus. uer. vj.

Fama an possit restitui per papam. ĩ. uersi. Papa. uersic. lij.

Fama confirmatur per confessionem, uel accusationẽ, quæ alias per se non sufficeret: secundum Ab. anti. & Bal. in c. tertio loco. de præsum. & Bal. in Marg. uerbo Fama. uer. fi.

Fama plenè probat impedimentum matrimonij. c. super eo. de consang. & affi. & Ludo. in sing. uer. Matrimonium. & Alex. in §. tormenta. ante fi. de quæstio. Sed an sufficiat ad probandum matrimonium cum uno teste de auditu uerborum, uel de uisu: Alexan con. cxliij. secunda parte. & ĩ. Matrimonium probatur. uer. xxij. & melius in uer. pen.

80 Fama non excludit probationem. Inn. in c. solicitè. de rest. spo. & Bal. in Mar. uer. fama. uer. j.

Fama non probat, sed facit adminiculum. Bal. ubi ŝ. uersi. ij.

Fama elidit præsumptionem Inno. in c. quia. de præsump. & Bal. ubi sup. uer. iij.

☩Famæ alicuius si est parcendum, multo magis eiusdẽ uitæ erit parcendum. l. si quis adulterium. §. liberto ff. ad l. iuli. de. adulter. Ioan. Crot. co. xc. nu. 18. Ae. Mar. Man.

Fama Bona, & mala, probatur per auditum communem. Innocentius in c. licet. de accusatio. & Baldus ubi supra uersic. iiij. & Alexand. in. d §. tormenta.

Fama uillæ non sufficit, quando in uilla non sunt nisi duo uel tres homines. Inno in c. significasti. de accu. & Bal. ubi supra. uersi. penul.

Fama publica adijcit probationi qualitatis quandam qualitatem, & quasi notorietatem. Bal. in aut. quod locum. in fi. C. de colla.

Fama delicti contra aliquem debet esse publica. c. qualiter, & quando. de accu. & nõ in occulto producta iudici. c. inquisitionis. eod. tit. sed ad banchum iuris secundum Ang. in l. si uacantia. de bonis uac. lib. x. Ang. Are. in trac. malefi. uer. quod fama. in prin.

Fama debet præcedere inquisitionem. c. cum oportet. & ibi Abb. in fine. de accu. not. in l. j. §. illud sciendum ff. ad Sillan. & l. fin. & ibi Bar. C. de offi. præfe. urb. quod est uerum, nisi inquisitio emanet de conscientia principis. Baldus ibi, & Bald. in l. nullus. C. ad leg. Iul. maie. & Alexand. in l congruit. de offic. præsid. & Ang. Are. ubi supra & Car. in cle. j. iiij. q. in opp de offic. archi. ubi de papa procedere posset e iam fama non præcedente, quia hoc est de iure positiuo, licet uideatur esse etiam de iure diuino, Gene. xviij. c. Descendam, &c. Luce. xvj. c. de uillico &c. & Alexand. con. clxxviij. secunda parte. Item uerum, si opponatur. c. fi. eo. tit. in vj. & Are. ubi. ŝ. nisi in casib. no. per Alex. in l. congruit. de of. præsi. & Ang. in l. si uacantia. C. de bo. uac. lib. x.

Fama superueniens sufficit. Bald. & Imo. in l. is potest. de acquirend. hæred. & Salic. in l. ea quidem penul. colum. C. de accu. & Alexand. in §. tormenta. de quæstio.

90 Fama publica de crimine nõ debet procedere a personis maleuolis infamati. c. qualiter. el. ij. de accu. Car. in cle. j. v. q. de of. arch.

Fama publica, & rumor, differunt. ĩ. uer. Rumor. uersi. primo.

Fama publica probat consuetudinem carcerandi. Barto. in l. de pupillo. §. si quis potest. de ope. no. nun. Alexand. in §. tormenta. penultima columna. de quæstio.

Famæ alicuius habendæ causa potest testis, etiam infamis, & non rite recipi a iudice infra Testes qui. uer. xxx.

Fama ad torturam non sufficit, quando post formatã inquisitionem superuenit contraria fama, nisi alia indicia habeantur. Bal. & Io. de Imo. singu. in l. is potest. de acq. hær. & Bal. in l. qui accusare. C. de eden. & Ang. Are. ubi. ŝ. in j. col.

Fama debet esse talis, quæ non possit tergiuersari, nec quæ possit scandalum generare. c. qualiter, & quando. de accu. Ange. Are. ubi. ŝ. v. col.

Fama est duplex, scilicet bona, & mala. Bona dicitur propriè fama, sed mala dicitur infamia. Bartolus. in l. de minore. §. tormenta. j. columna. de quæstioni.

Fama est communis opinio: & dicit a fando, id est, loquendo: & ideo non potest esse, ubi non loqueretur. Bar. in d. §. tormenta. j. col. per Baldum in rub. C. de probatio. & in l. ea quidem. C. de accusatio. in Sp. de notor. cri. §. iij.

Fama in quo loco debeat esse. Bar in dicto. §. tormenta. ij. q. & Sal. in d. l. ea quidem. xxxviij. col. uer. ad quartam quæstionem. C. de accu.

Fama per quot homines creetur. Bar. in d. §. torméta. ij. col. & in l. cum quidam. §. quod dicitur. de acq. hær. & in Sp. de noto. cri. §. iam de notorio. s. eod. † uersi. xxviij. † Vide omnino Fel. in in c. cum oporteat. circa prin. ult. col. uersi. & prædicta inducuntur de accu.]

100 Fama a quibus debeat oriri. Barto. in d. §. tormenta. in iij. quæst. & ibi Alexand. & Sali. in d. l. ea quidem. xxxix. colum. de accu. uersi. ad quintam quæstionem.

Fama quo tempore debeat oriri. Bar. in d. §. tormenta. iij. q. & Sali. in d. l. ea quidem. xl. col. uer. ad sextam quæstionem. quod etiam superueniens sufficit. s. eo. uer. lxxxviij.

Fama negatiuè an possit probari. Bart. in dicto §. tormenta. iiij. col.

Fama publica quæ dicatur. Bar. in d. §. tormenta. in fi. & an differat a fama simplici. ibidem.

Fama quos effectus habeat. Bart. in d. §. tormenta. & Sal. in d. l. ea quidem. xlvj. col. uersi. ad nonam quæstionem.

Famā suam negligens crudelis est. in Sp. de aduo. §. iij. ante uer. habito & ti. de denuntia. §. ij. uer. sed qualiter. ubi etiam dicit quod potius debet quis declarari in odore bonæ famæ, quam infamia, nec debet quis esse prodigus suæ famæ. & ti. de relc. §. j. uersi. † sed pone. † Et per Fran. Are. in l. si quis. C. de postulan. & in l. iiij. C. de inst. & subst.] † Adde plura per Abb. in c. magnæ. j. de uoto. notat tamen Bal. in l. j. col. v. in fi. C. de confes. ubi dicit ꝙ bona fama, quā multi populi amant, est thesaurus homini inæstimabilis, & iocundus, & sicut lilium dat suauitatē odoris: & ideo unusquisq; debet sibi cauere ab infamia: quia non solum in eo, in quo est infamatus, sed ét in alijs eius opinio aggrauatur.

† Adde tex. in c. nolo. xij. q. j. Et notetur quòd duo sunt nobis necessaria, fama scilicet, & conscientia: fama quo ad proximum conscientia quo ad Deum, & quo ad nos: ut in dicto. c. nolo. & in c. non sunt audiendi. xj. q. iij. Panor. in c. monasteria. in gl. j. de uita & honesta. cle.

✠ Bal. in tit. de pac. tenen. col. vj. Dec. co. dclxxxvj. nu. 8. 9. Ae. Mar. Ma.

Famosæ actiones quæ sint, & an infament, si ciuiliter actum sit in Specul. de iura. dela. uersi. sicut secundum.

Famam alicuius debemus defendere. in Sp. de sententia. §. ij. uer. quid de istis.

Fama inducit manifestum. in Sp. de inquisi. §. j. in fin. cōtrarium tenet gl. ij. q. j. Celsus. per c. super eo. de consang. & affi.

Famæ bonæ probatio an possit fieri per inquisitum. eod. tit. §. iij. uer. quid si ille.

Famæ effectus in matrimonijs. Spe. de noto. cri. §. iij. & per Alex. in consi. cxlij. secunda parte.

Fama non sufficit ad condemnatoriam de crimine. Bald. in addi. Specu. de sententia. uersi. condemnatoria non potest.

Fama sola quādoq; probat seruitia affectus, & reditus. in Sp. de rest. spo. §. ij. ante uer. sed adhuc.

Fama habens principium ignoratum, id est. quæ a quo habuerit principium ignoratur, habet uim unius testis. Bal. in c. ueniens. de testib. & Alexand. in l. de minore. §. tormenta. ij. columna. de quæstionibus. † Et per Felinum in cap. ueniens. de testi. in vij. columna.]

Famæ bonæ cura est habenda. cle. exiui. §. cæterum. in fin. & ibi Car. de uerb. sign. de sacra unctio. c. j. §. ad exhibendum.

Famæ probatio non requirit ordinem iudicij, nec litis contestationem. nec receptionem testium solennē, cum summaria sufficiat sine forma iudicij. Card. in cle. j. vij. q. de of. ord. & s. e. uer. xxvj. & xliiij. Sed imo requirit ordinem iuris. ij. q. j. Deus. §. quando autem. & gl. in c. si. ea. q.

Famæ appellatione uenit publica, & legitima, habens ortum a probabili causa. Bal. in l. proprietatis. C. de prob. & Ant. de But. in c. ueniens. j. de testib. & Alexan. in §. tormenta. in fi. ff. de quæstio.

Famæ damnum grauius est pecuniæ. supra Damnum. uer. xxviij.

Fames est ensis acutissimus. Bald. in l. pactum. in fine. C. de colla.

† Adde quod fames, secundum Arist. li. ij. de anima, est appetitus calidi & sicci: & dicitur Græce λιμός.

† Et notetur quod tempore famis diuites coguntur uendere frumentum uiliori prætio. l. si pendente. ff. de usufru. & l. j. C. ut nemi. lice. in compa. præcise excu.

✠ Fame nihil durius, grauius, & acerbius accidere homini potest, Luc. de pen. in l. j. C. de qui. muner. uel præsta. ne. lice. se. excu. lib. x. Dec. co. dlv. nu. 12. Ae. Ma. Ma.

✠ Fame qui coactus furtum, ne inedia interiret, fecit nulla est pęna mulctandus. c. discipulos. in extre. de consecra. D. v. not. in l. ij. §. cum in eadem naue. ff. ad l. Rhod. de iact. Dec. co. dlv. nu. 12. Ae. Mar. Ma.

Famis causa potest pater uendere filium. s. uerbo, Pater disponit. uer. ij.

Familia significat personas, & hæreditatem. l. final. C. de uerbo. sig. Sed quomodo cognoscatur. uide ibi docto. & Bar.

† Familia in iure ponitur uarijs modis, dominus Petrus Philip. Cor. in consilio. xl. incipiente, in hac. in lætera p, in secunda parte.]

Familiæ appellatione uenit etiam seruus. l. prima. §. familiæ.

familiæ.ff. de ui & ui armata.l.si familia.de iurisdictione omnium iudicum not.in l.finali.C.de uerborum significationibus.Item ueniunt etiam nasci turi,sed ordine successiuo.Paulus de Castro in consilio.xvij.per l.fina.de fun.instru.& l.grege. de lega. j.& omnino per Bartholomeum Cepolam.de seruit. ur.cap.primo.Item filij habitantes cum patre,non aliter,secundum Bartho.Cepol.ibidem.& Petr de Anch. & Ioan. de Anania in cap. quanto. de censi. Item ueniunt omnes de familia ordine successiuo, scilicet proximiores gradatim:secundũ Bar.& Bal. in d.l.fi.ubi casus,de uerbo.signifi.& supra eodem. usque ad quartum gradum.in authentic. de restitu. fideicommis.§.nos igitur.& tenet Alexander. in l. pronuntiatio.ff. familiæ erciscundæ. Item uenit etiam unus tantum.si plures non sint in familia.Bal. in l.iubemus.§.si autem.in fi.C.ad Trebel.Sed glo. x.qõ.j.c.j.dicit quod nec per duos dicitur familia. per l.de statione.de uerbor.signification.& Alexã. ubi supra. Item uenit propria familia testatoris. Bartol.in l.filius.§.cum pater.de leg.primo.& in l. peto.§.pater.in principio.ff.de leg.ij.& Barto.in l. si cognatis.ad fin.de rebus dubijs.Item ueniunt agnati,non cognati,etiam hodie,licet sint exequati quo ad successionem intestati, non aliter. Bartol. post gloss.in l.cum ita.§.fin.de leg.ij.Pe.in l.fin.de uerborum signifi.Item ueniunt etiam hi,qui a testatore non sunt nominati.l.is,qui. & ibi Bart.de leg. iij.Sed an ueniant bastardi. supra in uerbo.Bastardus.uersicul.v.& sequenti. Item ueniunt seruientes tantum.l.ediles.§.familiæ ff de ædil. edic.ergo nõ uenit filius Potestatis, non habens aliquod officiũ, nec etiã ragatius,stante statuto quod repertus cum armis per familiam Potestatis puniatur:secundum Ray.de Forl.in dicto §. familiæ. in apostil.Item & uxor.infra uerb.Vxor.el.j.uersicu.ij.Item uidua.ĩ. † uerb.Vidua uersicu.v.† Et qui dicantur de familia, uide do.Petr.Philip.Cor.in consi. ccxvj.incipiente.uiso.in litera c,in secunda parte.]

Familia sacrilegi prohibetur ab actibus ciuilibus.Bal. in l.si nondum.C. de fur. per Inno. in c.uenerabilem.de ele.non a sacramentis ĩ.Sacrilegium.uersi. xv.& seq.

Familia, est nomen collectiuum, etiam sine aliquo signo particulari.Bar.in l.scire debemus.in princ.de † uerbo.obli.Et per Bal.in l.si familia.de iurisdi.om. iudi.]

† Familia quando per nomen familiæ uocatur,intelligitur ordine successiuo gradatim, do.Petr.Phili. Cor.in consi.cxxxj. incip. præmittendum.in litera i,in ij.parte.de quo etiam per do. Barth.Soci.in l. si cognatis.in x.col. uersi.primum. de rebus du.ubi an si legatum factum sit familiæ,ut in familia remaneat,censeatur factũ ordine successiuo,& ita quod uno admisso,alius admittatur, & sic perpetuo transeat de uno in alium.]

Familia si possidet,dicitur dominus,uel paterfa.possideri.l.si mulieri.& ibi Bartol.ff. quib.mo. usufru. amit.

Familia gaudet priuilegijs patrisfa. gl.in l.ij.C.de epi. & cleri.& in l.restituende.de aduo.di.iu. Et idem in familia clerici.ĩ. Clericus.§.j.& Card.in clem.j.in princ.de reli.& ue. san. Idem in quolibet seruiente.Car.in cle.j.in princ.xij.no.de exces.præla.cap. nullus.de fo.comp.& ibi doct Quod est uerum,ui- † uo patresa.Bar.post gl.in d. l.ij. † Et per Fel.in c. quàm sit.de Iude.circa prin.& in l. nullus. in j. col. in uer.generaliter quando.de foro compe.]

Familia Potestatis non potest fugientem prosequi,& capere in alieno territorio. Bal.in addi.Spe.de compe.iu.adi.uersi.sed pone quod malefactor. Barto.& Flo.in l.sicuti.§.Aristo.ff.si ser.uend. Sali.in l.ij.C. de exhi.re.Ange.in trac.malefi.uersi.quod fama in materia capturę.vj.fin.q.

† Familia Potestatis si insequitur obligatum ex causa ciuili, & eum secutum in propria domo capiat, an teneat captura, cum aliena iurisdictione non læditur:& quid si eum capiat in ecclesia,an incidat in canonem:uide Felin.in c.licet ratione.in vij.col.circa fin ibi postea subdit.Bal.de fo.ea ma.]

† Familiæ Potestatis iuramento si stari debeat, an repertus de nocte lumen haberet,poterit tamen contrarium probari. Felin. in capit. significantibus in iij.colum.uersi.tertia conclusio.post princ.uersi.de libel.obla.]

Familiæ tot dicuntur, quot filij remanserunt ex patre.Bartol.in lege.cum ratio. §. si plures.ff. de bo. dam.

Familia sine diuitijs non conseruatur. l. j.§. si seruus, de uentre inspi.And Barba. in consi.spectabilis,ac generosus.miles.ij.colum.quod est post consilium. xlvj. Alexand.de Imo.iij.parte.& plenius in consi. sequen.

✠ Familiæ dignitatẽ,masculi,non fœminæ conseruãt l.j.§.pe.ff.de uentr.inspiciend.Iaco.Aren.& Cy.in l publico C.de adult.Bal.in l.maximum uiciũ.C.de liber.præt.Ioan. And.in addi.ad Spe.tit.de successio.ab intesta.in rub.Ioan.Crot.co.xlviij.num. 39. Ae.Mar.Man.

✠ Familiæ dignitatem.non conseruant sorores,etiam si sint agnatæ.Io. Crot.co.xvj.num. 16.& 17.Aem. Mar. Man.

10 Familia conseruatur per masculos. supra. Agnati. uer.xiij.

Familia hospitis an possit torqueri pro furto facto in hospitio.Bar.in l.j.in fi.ff.si fami.fur.fec.di.& infra Hospes.uer.xvj.

Familia una,potest una domus dici. Bar.in l.j.§.fin.ff. ad Syllan.& in l.si cognatis. in fi. de rebus dub.

Familiæ alicuius extranei si factum est legatum, uel hæreditas relicta, admittuntur omnes simul. non autem proximiores stipiti primo: quia omnes sunt equales in gradu, & affectione testatori extraneo. Bar.no.in l. si cognatis.in fi.ff.de rebus dub.

Familia si fame perijt, uel si non habuit quid comederet culpa alterius,an hoc interesse consideretur. in Spec.de fru.& interesse.§.vj.infra in sum. & §.primo.uer.in summa.

Familia

Familia si dominum occidat, qualiter fiat inquisitio. in Spe. de inquisi. §. ij. in princip.

Familiæ dominus uim facientis qualiter conueniatur. in Spe. de resti. spo. §. j. uersic. si uero. & uersic. item circa.

Familia, & proles, idem sunt. no. in l. officiales. & in auth. statuimus. C. de epi. & cle. Alex. in l. j. ff. de iure naturali.

Familiæ dominus potest agere pro exactis a familia sua in Spec. de sensi. §. ij. uer. circa prin.

Familia uiri & uxoris una est. in Spec. qui filij sint legiti. uer. quod si uero.

Familiæ dominus an teneatur de facto familiæ. in Spe. de fur. uel alia quoque. & in titul. de iureiurand. & dam. da. uersicul. antepenul. & in titul. ff. si fami. fur. fe. di. & in l. si familia. ff. de iuris. om. iu. & s. Dominus. uer. xxij. & cxlv.

Familiaris iudex an sit suspectus. in Specula. de iudi. de leg. §. vij. circa princ. & † supra Delegatus. † Vide plene per Felin. in c. insinuante. de offi. deleg. in fin. ij. col.

† Familiaritas quomodo triplex sit, & de eius effectu uide Bal. in l. j. C. de episco. & cleri.

Familiaris non potest accusare dominum. Sed.

Familiaris non potest accusari per dominum. in Spec. † de accusatore. uer. item φ est libertas. † Per Felin. in c. nulli. circa fin. de accusa.]

Familiari inimico nulla est maior pestis, secundum Cicero. lib. de amici. & in Specu. de aduo. §. ix. uersic. item studeat.

Familiares, & domestici, a testimonio repelluntur c. literis. de testib. Ae. Mar. Man.

Familiaritas nimia parit contemptum, & odium inter rusticos, non inter prudentes. s. Conuersatio. uersi. † fin. † Et per Feli. in c. si iudeos. de Iude.

† Adde tex. in l. obseruandum. ff. de offic. præsid. & bene dicitur inter rusticos, & fatuos. quia inter sapienter familiaritas non parit contemptum, sed beneuolentiam, & amicitiam: nam confabulatio & coniunctio inducit, & conseruat amicitiam: ut refert Aristo. viij. Ethico. & auget affectionem: ut in le. iij. ff. de pecul. Abbas. in c. & si Iudeos. de iud.

Familiares qui dicantur. in Specu. de teste. §. j. uersicu. item excipitur quod est domesticus. cum quatuor uer seq. & in c. sicut. de uerb. sig. lib. vj. & in c. in literis de testib.

Familiaris quis dicatur, uide glo. in c. in literis de testib. ubi dicit φ familiares appellãtur consanguinei, coloni ascriptitij, & mercenarij, filius in potestate, libertus, seruus, & omnes habitantes in domo. & uide bonam gloss. in iij. q. v. in summa. quod familiares large dicuntur omnes, qui habitant in domum. & uide Abb. & doct in d. c. in literis. Et adduco Abb. in c. cum dilectus. de cler. non resi. ubi dicit quod existentes in seruitio alicuius, dicuntur sui familiares. Est tamen uerbum latum: nã & domestici dicuntur familiares. De quo. in d. c. in literis. & ibidem, in d. ca. cum dilectus. quærit Abb. an familiares cardinalium gaudeant prærogatiua præsentium. Et quid de impetrantibus literas familiaritatis cardinalium, qui non sunt ueri familiares cardinalium: uide per Abb. in d. c. cum dilectus. & in d. c. in literis. habes quis dicatur familiaris, uel domesticus, ad hoc ut repellatur a testimonio per glo. & doct. & ibi Domini. in d. gl. summe. Videas bonum tex. de domesticis. in l. præsenti. §. sane. C. de sacrosan. eccle.

Familiaritas non facit præsumi mandatum. Bald. in l. j. iiij. col. C. de ser. fugi. Item nec culpam, nec suspitionem criminis facit. Bal. ibi.

† Familiaritas quotuplex sit: uide Bal. in l. j. uer. circa legem nostram. C. de episco. & cleri. & ibi ponit sex effectus familiaritatis. & inter cætera unum φ tota familia mea potest habere suspectum iudicem, qui mihi est suspectus. Et qui dicantur proprie familiares, est tex. in c. fin. de uerb. sig. in vj. ibi Ioan. Mod. & Domi. in ulti. col. †

† Familiaris inimicus pessimus ẽ retributor: & nulla pestis efficacior est ad nocendum, quàm familiaris inimicus: quia homo non sibi præcauet ab eo. Minus enim iacula feriunt, quæ præuidentur. Abb. in d. c. & si Iudeos. Tu adde glo. in c. si inimicus. super uerbo, hostis. xciij. di. Et inquantum Abb. dicit φ iacula, quæ præuidentur, minus feriunt: Adde text. & ibi Bar. in l. ij. C. de indictionibus. libr. x. & facit illud poeticum.

Nam præuisa minus ledere tela solent.

Familiaris testis unus facit indicium, & si sunt plures: plene probant. Bar. singu. in l. ij. in prin. ff. de excu. tuto. s. eod. uersi. xij.

✠ Familiares Cardinalium, & episcoporũ testes esse possunt Doct. in l. ij. C. de testib. Bal. in l. Etiam. C. eod. de testib. Are. & doc. in c. in literis. de testib. Ludo. Gomes. in reg. de impetrant. Benef. uaca. per obitu. Fam. Card. q. vij. Ae. Mar. Man.

Familiares episcopi possunt esse testes pro episcopo, etiam in causa criminali. Bal. in addi. Spe. de inquisi. uer. episcopus potest.

Familiares episcoporum nõ debent tenere canes pro honore domini. glo. Pau. & Cardi. in cle. j. §. porro, de statu monac.

Familiares testes esse possunt si mõ nõ sint subditi, quibus nõ possit imperari. Inno. in c. in literis. de test. & in c. ueniens. eo. tit. & Bald. in Mar. uer. Testis. ij. col. & Alexand. in l. mulieri. ff. de don. inter uir. & uxo. Subditi tamen licet non probent, faciunt indicium. l. si quando. C. unde ui. & Bal. ubi. supra. in iij. co. no. in l. j. ff. de testib. Ray. & Bart. in l. ij. §. ætas. ff. de excu. tu. sed probant contra derobatorem † estimationem rerum. Bal. in l. si quando ad fi. † Et per Fel. in d. c. in literis. in ij. col.]

Familiares episcopi possunt accusare episcopum. Inn. in c. nonnulli. de accu. & Bal. in Marg. uer. Familiares. uer. j.

Familiares omnes possunt prohibere sicut dominus, ne quis intret domum. Alexã. in l. lex Cornelia. §. domum. de iniur. per tex. ibi, & uer. attamen dubium. & in l. si iniuria. eodem. titul. & l. uulgaris. §.

qui

qui furti.de fur.

✠ Familiaris, cardinalis canonicus ĩ ecclesia nõ numerata si decessit: Cardinalis consensus desideraẽ de consuetudine. Sed non de iure. Lud. Gomes. in reg. de impetr. benef. uaca. per obit. famuli. Cardin. q. xxj. Ae. Mar. Man.

✠ Familiaris Cardinalis, si mortuo Cardi. se ad aliũ transstulit & apud eum è uita dicessit an Cardinalis in eius beneficijs conferendis quæ ante familiaritatem obtinuerat. consensus desidereẽ Ludo. Gomes. in reg. de imperrat. Benefi. uaca. per obit. fam. Cardinal. q. xviij. Ae. Mar. Man.

Familiaris principis delinquens circa mandatum trãsgrediendo, magis punitur, quam alij mandatorum transgressores. C. de procu. & condu. do. Ang. l iij. lib. xj. Bal. in c. iij. de pace iura fir. & in c. in super. j. col. de prohi. feu. alie. per Fede.

✠ Familiares quæcũq; faciunt, in ijs, quæ ad dominũ pertinent, domino sciente & consentiente agere existimantur, c. constitutis. de testib. Ale. in l. j. C. ne lice. potentio. M. Anton. Nat. co. ccccl j. nu. 6. uo. ij. Ae. Mar. Man.

† Familiaris si quid fecit, præsumitur de conscientia domini factũ, quod ex facto famuli immediate res peruenit ad dominum: secus quando peruenit alio modo. Ita dicit Bart. in l. j. §. familiæ. ff. de ui. & ui. ar. sequitur Petr. de Anch. in c. cum ad sedem. in ulti. col. uersi. v. oppo. de restitu. spolia.

Familiarium mate riam supple. infr. uerbo. Famulus. per totum.

Familiæ erciscundę actio est una de quatuor uniuersalibus, & quando locum habeat, & qualiter intentetur. in Spec. de actio. seu petitio. §. ij. uersi. & not. quod quatuor. & ĩ. Actio familiæ erciscundæ. per discursum.

Familię erciscundæ iudicio ius constituitur per adiudicationem. eo. ti. §. iiij. uer. cæterum.

Familię erciscundæ iudicio an actor mittatur in possessionem, si aduersarius ad diuisionem uenire detractat. in Spe. de pri. & sec. decreto. x. §. sed quid in duplicibus.

Familię erciscundæ iudicio qualiter fiat libellus, & positiones. in Spec. de iudi. §. iiij. uersi. i tem hæredes. & uer. seq. Item datur non possessori, si non negetur coheres. l. j. ff. eo. titul. & in l. cohæredes. §. quantũ. eod. titul.

Familię erciscũdæ iudicij materiam uide. ff. & C. fam. erciscun. per totum titulum.

Famosus fur quis dicatur, uide infra uer. Fur. uer sicu. xxvj.

Famulus non tenetur pro domino ad impossibilia: secundũ Bal. & Ang. in l. Titius. §. fi. ff. de excu. tut.

✠ Famulus si pecuniã, uel quid aliud ut domini nuncius & domini nomine accepit, non ipse, sed dominus obligatur nota. doc. in l. multum interest. C. si qu. alter. uel sib. Bald. in l. si tutor. ff si qui. cauti. Bouer. in singul. tit. mista. de contract. & appendẽt. nu. 8. Ae. Mar. Man.

✠ Famulo meo quẽ ad aliquid dandum accipiendũ, & meo nomine agendum immittere consueueram, qui aliquid meo nomine sibi reddi postulanti dedit amplius non tenetur. l. fi. §. j. ff. quo. cu. eo. l. apud labeonem ff. præscrip. uerb. Bar. de Capu. sing. lxxvj. Ae. Mar. Man.

✠ Famulo qui aliquid noĩe domini dedit, domino deesse uideẽ & quãquam fugam ille arripuit, aduersus dominum agere potest. l. si mea causa. §. fin. ff. commod. Anton. Trigon. sing. lvj. num. 4. Aem. Mar. Man.

Famulus cõmuni opinione bonus, fidelis, si delinquat, uel damnum inferat, dominus non tenetur. ĩ. uer. Hospes. uersi. viij.

Famulus etiam infirmus debet habere salarium pro tẽpore infirmitatis. quia qui eger seruit. bene seruit. l. si hæres. §. Stichus. ff. de statulib. l. diẽ functo. & ibi Bar. & doc. ff. de of. assesso. & in cõsilio quidãser. Gillius. & in c. cõsuetudinẽ. §. qui uero. de cleri. nõ resi. gl. docto. & Flo. in l. arboribus. §. de illo. ff. de usufru. ubi dicunt uerum nisi ipse dederit causam infirmitati: ut ibi per Flo. Item uerum si factus sanus seruiat quatenus seruiuisset non infirmus: secundum Flori. in d. §. de illo. & tenet Bald. in l. fi. ad fi. C. de condi. inser. ubi idem dicit in stipendiarijs. Bar. uero tenet contrarium simpliciter in l. opere. ff. de usufru. lega. l. si uno. §. item cum quidam. & ibi Bar. ff. loca. & ibi Alex. Vide etiam Bald. in l. liberti. vj. col. C. de ope. li. uide Alex. qui tenet ei salarium nõ deberi, in l. si cum dotem. §. sinautem in seuissimo. sol. mat. & ĩ. Obligatus. uersi. cl. & in Spec. de loca. §. v. uer. quid si mercenarius. Adde. l. si cui. §. fin. & ibi Bartolus ex qui. cau. maio. & ĩ. Salarium. uersic. lxxv. & Stipendiarij. uersi. ix. Aduocatus uero, etiã infirmus, debet habere salarium. Alex. ubi supra. & ibi quid in ambasiatore.

Famulus infirmus an debeat habere salarium: communiter tenetur quod non: quia casus contingens in personam illius, qui locabat operas suas, liberat conductorẽ a pręstatione mercedis. l. si uno. §. item, cum quid. & quod ibi not. ff. loca. & no. in l. in rebus. ff commo. ✠ cõmunis hęc sententia est admodum dubia, & saltem de rigore iuris locum obtinet. Iaso. Curt. Maio. in l. diem functo. ff. de offic. assessor. Andr. Barbat. in c. propter sterilitatem. locati ubi Anto. Butri. Petr. Ancaran. & imol. communem sequuntur sententiam. de qua Laur. Sylua. co. xxviij. nu. 2. & 23. uol. j. Illust. Cardi. Hostien. in sum. locat. §. quæ actiones. uers. quid autem Iaso. in l. diem functo. nu. 47. ff. de offici. assessor. Ae. Mar. Man. Quod tamen limitat, quando salarium debetur alicui ratione personę suæ duntaxat. Secus autem si datur sibi etiam ex contemplatione aliorum: ut datur Potestati, quia habet soluere suis iudicibus, & alijs famulis, de quorum obligatione nõ liberatur per mortem. De quo dicendum ut plene no. in l. diem functo. ff. de offi. asses. Abb. in c. j. de cle. egro.

Famulo infirmo an debeat dominus prostare expensas, &

sas, & medicinas. Bartol. & doct. in l. si cum dotem. §. sinautem in seuissimo. ff. sol. ma. dic ut in additione.

† Adde quod famulos suos pascere tempore infirmitatis tenetur dominus. Sed dubitatur nunquid teneatur ad omnes impensas. forte enim eget magna cura, & diuturna, & in medicis est exponenda magna quantitas pecuniæ. Bar. in l. si cum dotem. §. sinautem. ff. sol. ma. & in l. in rebus. ff. commo. concludit quod ad magnas expensas non tenetur: arg. d. l. in rebus. Quod intellige ratione famulatus: sed alia ratione, quia proximus, si ille non habeat unde sibi subueniat, potest implorare officium iudicis contra eum, ut sibi subueniat, si est soluendo. Et idē potest facere pauper contra quemcunque diuitem. Vide tex. cum gl. not. xlvij. di. c. sicut. facit c. pasce. lxxxvj. dist. Et maxime episcopi tenentur subuenire pauperibus, qui non possunt manibus laborare. lxxxij. di. in c. j. xij. q. j. in c. euidentes. Abb. in d. c. j. in glo. fi. ibi pascendi.

Famuli legatorum, uel absentium causa Reipublicę, gaudent priuilegijs dominorum, ut restituantur aduersus lesionē passam tempore absentię. Cy. & Bal. in l. j. C. de uxo. mi.

Famulus duorum dominorum debet habere plus salarij si plures domini superueniant, quibus seruiat, & minus si quis ex dominis recedat. Bald. in §. liberti, C. de ope. no. nun. Bal. in l. Seio. ff. de annu. leg. ubi dicit esse in arbitrio iudicis. & tenet Barth. Cepo. in l. iij. in prin. ff de uerb. sig. & in tract. de serui. ur. c. 50. Vnde si alter dominus recedat, alter remaneat, cui soli seruiat famulus, debetur sibi salarium pro uno tantum: secundum Bald. in auth. habita. in fi. C. ne filius pro pa. Facit dictum Ang. in auth. ut deter. sit nu. cleri. in fi. de statuto quod habens præbēdam retineat capellam, ꝙ habens duas retineat duos. Adde. J. Piscator. uer. j.

Famulus an possit seruire per substitutum. glo. doct. & Bar. in l. nemo est qui de duob. reis. & in fi. ff. de diuer. & temporal. præscrip. Bart. in l. metallum. ff. de pœnis. & in l. idem Vlpianus. ff. de excu. tuto.

Famulus potestatis non portans diuisam Potestatis, potest offendi, non obstante statuto quòd famulus Potestatis non posit offendi. Flo. in l. si putator. ad leg. Aquil. & Bar. in simili in l. prohibitum. in fi. C. de iure fis. lib. x.

✠ Famulus, uel famula domi occisi, a domino, uel domina domino absente uidentur Dy. in l. j. §. si quis in uilla. ff. ad S. C. Syllania. Ioan. Andr. in c. significasti. de homicidi. Calcan. co. lx. & lxiij. Tho. Gram. uoto. xxiij. nu. i. Ae. Mar. Man.

Famulus an teneatur seruire alteri, quam domino, uolente domino. Bar. in l. si uero. pe. col. de cond. ind. gloss. in l. si non sortem. §. libertus. eo. titu. & Bal. in l. libertj. v. col. C. de ope. libert.

Famulus debet dari per iudicem ei, qui timet offendi. & debet dari sumptibus eius, qui timet, & petit: secundum Bar. no. in l. sanctum. ff. de re diuisi.

Famulus quis esse probatur eo, quod seruit ut famulus, & dominum associauit, ut alij famuli. Barto. in l. j. §. familiæ. ff. de Publici.

Famulus tenetur adiuuare, & defendere dominum. l. cum dominus. ad Syllania. Alex. in l. j. §. sed licet. quod met. caus. & Flo. in l. scientiam. §. si quis. ad legem Aquil.

Famulus furans domino suo ut sibi satisfaciat de salario. quod consequi non poterat de facili, non tenetur pęna furti, sed pęna arbitraria: quia non potuit sibi propria authoritate satisfacere, ex quo potuit iudicem adire. Alexan. sing. consilio cxxxv. prima parte. Thom. Gram. co. l. nu. 5.

Famulus non potest esse testis pro domino. l. seruos. & ibi Sali. C. de quæstio. l. etiam. & ibi doct. C. de testi. Ratio est, quia potest ei impetrare, ideo est inhabilis. glo. est iij. q. iij. idonei. §. testis. Cyn. & doct. in l. ij. C. de test. & glo. & Abb. Sicul. in cap. in literis. eo. ti. Alex. co. c. uol. vj. Roland. a Val. co. xlj. num. a 5. uol. j. gl. Innoc. Ioan. Andr. Bal. in c. in literis. de testib. Illust. Card. Par. co. lxvij. nu. 85. uol. iij. Ae. Mar. Man. Quod uerum est, nisi sit famulus honestę personę magni domini nec sit uerisimile, dictum famulum deieraturum, cum sit persona honesta, aliàs secus. doctor. & Bal. & Sali. in d. l etiam. & Inno. in d. c. literis. & Alexan. in l. uir. ff. de dona. inter uir. & uxo. & ibi per Bart. quem etiam uide in l. fi. §. super his. qui deie. uel estu. Ioan. fab. in §. in testib. & Angel. Aret. in §. pater. Instit. de testam. Nellus. in tracta. de testib. §. Domestici. Ludo. Rom. co. cccccxx. Mars. sing. v. Ae. Mar. Man. Item nisi esset famulus alicuius magnatis, qui staret cum eo pro solis expēsis: quia tunc indistinctè repellitur, secundum Car. Zaba. fin. in c. insinuante. de offi. deleg. & Lanfran. in c. quoniam contra. uer testes. de prob. uer. quæro. ergo, &c. Item famulus, qui aliàs pro domino repelleretur a testimonio, potest cum consensu domini admitti. in Spec. de teste. §. j. uer. quid si aduersarius. Item nisi ad probandum æstimationem rerum ablatarum domino. Bartol. in l. si quando. ulti. col. C. unde ui. Iacob. de Are. & Cyn. ibi And. Barb. in c. fi. de hi. q. ui. met. ue. cau. fit. Ae. Mar. Man. Item nisi ad probandum factum esse ad defensam: quo casu admittuntur. in Spe. de inquisit. §. ij. uer. sed nū quid eos. & Bal. in l. parentes. C. de testi. Prædicta uera, si sit in domo domini tempore iuramenti testimonij: nam si recessit prius, sine fraude tamen, id est, animo non redeundi ad famulandum domino admittitur in testem pro quondam domino, secundum Ange. & Salic. in d. l. seruos. Bart. in l. j. §. item est. ff. eod. tit. doct. & Bal. in l. etiam. Lanfran. ubi supra. & supra uer. Domesticus. uer. antepenul. & infra. & Abb. in c. in literis. & in Spe. de teste. §. j. uer. item obijcitur, quod est domesticus. & per Bal. in l. j. C. de episc. & cle.

Famulus aduersus dominum esse testis potest. Decis. Tholos. dec. iij. Ae. Mar. Man.

Famulum dolo malo, ut testis esse posit, expulsum probatur si confestim ad dominum redeat. fac. l. si uentri. §. in bonis. ff. de priuileg. cred. Bar. in l. fi. C. de dona-

de donation. inter uir. & uxor. doctor. & Fel. in c. in literis. de testib. Hyp. Marſ. in l. j. §. idem Numio. ff. de quæſtio. nu. 2. Ae. Mar. Man.

✠ Famulus, cui nulla pro ſeruitute merces ſoluit Spe cul. tit. de teſte. §. j. uer. Sed de quo mercenario. Lu do. Ro. co. ccccxx. Hyp. de Mar. in l. 1. §. idem Nū- mio. num. 4. ff. de quæſtioni. & ſing. v. Ae. Mar. Ma.

Famuli expulſio qualiter probetur: not. in l. j. ff. de di- uortijs.

Famulus reportans a me librū ad te, non poteſt eſſe te ſtis, quia deponit pro ſe. Barto. in l. deferre. §. idem decreuerunt. ff. de iure fiſ.

Famulus non obediens non debet habere ſalarium. Bar. in l. Neſennius. ff. de excuſa. tuto.

Famulus collegij non gaudet priuilegijs indultis illis de collegio. Ange. in l. Titius. §. fin. de excuſ. tuto. Vide Bartol. in lege prima. §. ſi merces. ff. de tribu- to. Item

Famulus clerici non gaudet priuilegijs clerici, quia non eſt de familia perpetua. Arch. in c ap. ij. xj. q. j. Io. de Por. in conſilio omnipotentis Dei poſtulato ſuffragio. uide in l. ij. C. de epiſ. & cle. Vide Calc in. ſuo conſil. lxx. per totum ubi tenet quod famuli cle ricorum gaudent etiam priuilegio fori clericorum, ubi late cum duobus ſequentibus.

✠ Famulus eccleſię uel monaſterij, ab eccleſia uel mo naſterio mercede conductus, non gaudet priuile- gijs, & immunitate eccleſiæ. Tho. Gram. in terti. co. cij. Ae. Mar. Man.

20 Famulus an, & quando, & quanto tempore gau- deat priuilegijs domini ſui. Bal. in d. l. j. C. de epiſc. & cle. & ꝫ. Priuilegium extenditur. uerſic. xxxiiij. & xcij.

Famulus recedens a domino ante tempus, debet domi no reſtituere ueſtimenta ſibi tradita a domino non eſtimata. doct. & Bald. in l in his. §. ſeruis. ſol. mat. Baldu. in l. diuerſitatis. C. de poſtli. reuer. & in au- thē. habita. in fin. ne filius pro patre. & omnino per Ang. Repertorio. uer. ueſtiméta. & Alex. in d. §. ſer uis. ubi etiam dicit propria authoritate domini ſpo liari, ſi fugiat cum ueſtibus: per Bal. in §. ſufficiēter. de uſufru. in l. ſed & ſi quid. & in auth. habita. ne fil. pro patre.

✠ Famulus fugam arripiens furtum earum rerū, quæ tunc temporis domino deſunt feciſſe cenſetur gl. in §. Furto. 3. l. iij. uer. factum. in auth. de exhibi. rei. Hy pol. Marſ. in rub. C. de probatio. nu. 283. Ae. Mar. Man.

Famulus ſi delinquat in rem, cuius cuſtodia pertinet ad dominum. ꝫ. uerb. Dominus. uerſ. lxxiiij.

Famula alicuius ſi ſtupratur per aliquem, cuius ſit ac- cuſatio, & quæ ſit pena. ꝫ. Stuprum. uerſ. iij.

Famulus dimittens equum in paſcuis de nocte, in qui bus dominus ſuus conſueuit dimittere, non tenetur de periculo, ſi lupus equum comedat. glo. eſt in l. ſi negotia. & ibi Bar. ff. de neg. geſt. Cy. & Bal. in l. iij. uer. q. C. de epiſ. audi. & in Spe. de loca. §. poſtquā. ueſ. quid ſi locaui. Bar. ubi ſ. dicit quod ſi dimitte re cadit in culpam, tenetur: alias non.

Famulus, id eſt, ſeruus. Bar. in l. iubemus. C. de præpo- ſi. ſacri. cubi. lib. xij.

Famulus Poteſtatis poteſt eſſe famulus etiam ſucceſ- ſoris in prætura. Bar. in l. iiij. C. de prin. agen. in re. lib. xij.

Famulus ueſtiendus a domino quo tempore debeat ueſtiri. Bar. in l. j. C. de ueſti. mili. li. xij Item quan- ti pretij debet habere ueſtē. Bar. i l. Fortiſsimis. e. ti.

Famulus perpe uus debet ali, & ueſtiri a domino, cui ſeruit. Bal. in l. liberti. v. col. C. de ope. lib. per l. pen. §. juſſ. ſol. matri. Item

Famulus ſimpliciter conductus debet habere uictum & ueſtitum a domino. Flori. in l. ſed & ſi quid. §. mancipiorum. ff. de uſuf. Et Alexan. in l. in rebus. §. poſſuntiff. cōmod. ſed contra probatur in l. id ue- ſtimentum. de pecul. & Alex. in l. ſi cum dotem. §. ſin autem in ſeuiſsimo. ſolu. mat. & in l. in his. §. ſer- uis. eo. tit.

✠ Famulus nulla conuentione facta alicui ſeruiens mercedem petere poteſt, ſi ille cui ſeruitutem præ- ſtitit Famulos mercede conducere, & ipſe operas ſuas mercede locare conſueuerat. l. Excepto. C. lo- cat. in tit. locat. poſt. prin. l. ſi non ſortem. §. liber- tus. ff. de cond. ind. Feder. de Sen. co. ccxviij. M. An- ton. Nat. co. ccclxvj. nu. 34. uol. ij. Ae. Mar. Man.

30 Famulus principis delinquens circa mandatum, acrius punitur. ꝫ. uer. Familiaris. uerſ. penul.

Famulus occupans rem alienam non præſumitur oc- cupaſſe mandato domini, etiam ſi res apud domi- num reperiatur. Bal. in l. j. C. de epiſ. & cle.

Famulus ſi immittat ignem in domo conducta a domi no ſuo, an teneatur. in l. ſi ſeruus. §. procul. ff. ad le- gem Aqui.

Famulus ſi licentiatur a domino, uide Bal. in l. j. C. de epi. & cle.

† Famulus locatis operis, finito tempore præſtans adhuc operas patiente domino, licet ex ſola patien tia non dicat renouata conducta, tamen poterit pe tere mercedē actione negotiorum geſtorū do. Bar. Soc. in cōſ. cxcvj. inci. circa uer. iij. iſta opi. i ij. par.]

Famulus annalis debet habere ſalarium in fine anni. & ſi ante recedat, ſibi imputet. Bal. in l. ij. C. locati.

Famulus recedens ante tempus non debet habere ſa- larium pro tempore, quo ſeruiuit. Bal. in d. l. ſi. & in l. eidem. C. lo. ubi uide omnino. per Alexand. in l. ſi ✠ uno. §. item cum quidam. ff. eod. tit. ✠ Aliud tamē ſentit Iaſo. in l. diem functo nu. 46. ff. de offici. aſſeſ ſor. Ae. Mar. Man.

Famulus cenſetur reconductus pro ſalario ſolito. Bal. in l. etiam. in fi. ff. de iure dot. & Alex. in l. idem quę ritur. §. qui impleta. locati.

Famulus, pro quo dominus ſoluit pœnam, tenetur do mino reſtituere quantum ſoluit. Specu. de iniur. & dam. da. uerſ. in ſumma. & ibi Bal. in addi. uerſ. fin.

Farina non uenit appellatione frumenti, uel fru ctuum Bal. in l. j. iij. col. C. de fruc. & lit. expen. quē et uide in l. nō dubiū. vj. col. C. de legib.

Farina an ueniat appellatione tritici grani, uel fru-

menti. Car. quod ſic, in l. quæſitum. §. illud de le. iij. & ibi

& ibi Ray. in apo. contra Dy. Vide Alberi. de Ros. in tract. statutorum. j. parte. in princi. & in iij. col. & in rub an prohibitio. Bald. & c. Ange. de Perigl. in l. cotem ferro. in prin. ff. de public. Io. de Por. in l. certa. §. si conuenerit. §. fi. de leg. j. in l. triticum. per do. de uer. obl. in l. si conuenerit. §. fi. de pig. act. tenet quod non in statutis, dixi in tract. gabellarum & infra uer. Statutum extenditur. uersi. xvij. & uer. Gabella pro rebus inanimatis. uer. xj.

Fasciæ ueniunt appellatione uestis, & maxime crinales, quibus utimur ad lauandum caput. lege. argento. uersic. fasciæ. de auro, & argent. legato.

Fatalia Vide supra uerb. Appellationis fatalis. per totum. Iacob. de Arc. & Cyn. ibi Andr. Barb. in c. fi. de hi. qu. ui met. cau. fiu. Ac. Mar. Man.

† *Fatale* Primus annus datus ad prosequendũ appellationem dicitur primum fatale. i. a fato & morte: quia sicut mors extinguit hominem, ita lapsus istius termini extinguit appellationem. Ita legitur. & not. in l. ij. C. de tempo. appel. & latius sequitur Bal. in l. fin. C. co. Abb. in c. ex ratione. de appel. in iij. col.

Fatuus uide infra uersic. furiosus. [uersic. Mente captus. & uersic. Stultus. [per discursum.

† Fatui semper existimant se sapientes, arguendo a cõmuniter accidentibus: & qualiter probetur quis fatuus, mente captus, iracundus, ebriosus, &c. uide do. Barth. Soci. in consi. lxiij. incip. [in causa restitu. in integ. per totum. in prima parte.]

✠ Fatuum potius contrahentem fuisse, quàm donare uoluisse est dicendum. Bal. in l. generaliter. q. iij. C. de no. numer. [pecu. [Io. Crot. co. xcv. nu. 18. Ac. Mar. Man.

Fauiana locum habet contra legatarios, & fideicommissarios. per Bald. in l. j. C. si quis in fraud. patro.

Fauor nimius æquiparatur inimicitiæ, & facit quem suspectum. Innocen. in c. accedens. ut lite non contesta. & Bald. in Marga. uer. Iudex. uer. cx.

† Dic quod fauor est uox bene precans alicui siue alicuius commodum & laudem tuens: & dicitur Græce εὐφημία.

Fauor præstatur ferendo suum robur, uel si metus aduersario inferatur. Inno. in c. petitio. de homicid. & Baldus in Mar. uer. Fauor.

Fauorem non dicitur dedisse, qui prouidere potuit, uel iuuare percussum, ne perculeretur & non iuuit, licet peccet. Bald. in l. j. iij. col. C. de ser. fugi. contra est tex. xxij. q. iij. c. non inferenda. & c. qui potest. & c. quante. de senten. excommuni. ubi dicitur fauere, qui non obuiat, si potest.

Fauorem quis dicatur præstare. Bald. in l. ob hæc uerba. ff. de infami. & supra uer. Auxiliator. uersi. xx.

✠ Fauor cõuerti nõ debet in odium. l. quod fauore. C. de leg. nec contra. l. quoties. §. si quis nomen. & ibi Ioan. de Imola. de hær. insti. alias. l. si quis solidum in Spe. de teste. §. ij. Quod uerum etiam in statutis. infra Statutum. Io. Crot. co. lxvij. num. 47. Dec. co. ccccxiiij. nu. 9. Ac. Mar. Man.

Fauore alicuius dicitur fieri, uel ordinari, quãdo principaliter, non secundario fit propter eum. Bal. in l. ij. C. de leg.

✠ Fauorabile, an odiosum aliquid sit, cũ quæritur inspicienda est potissima causa ob quam introductũ est, l. qui exceptionem in princ. ff. de condit. indeb. Dec. in l. uxenia. col. ij. C. de in iu. uoca. Calde. co. xiiij. sub. ti. de uerb. signif. Bal. co. cccclxxiij. col. ij. uol. v. Areti. co. xxix. col. vij. Ay. Cra. co. cxviij. nu. 9. uol. j. Ac. Mar. Man.

Fauori cuius ordinatio non præcessit, non potest renuntiari. Bald. in lege post mortem. C. de fideicom.

Fauori annuæ non potest renuntiari Baldus in l. ij. C. de usur. & fru. leg.

† Fauori an, & quando liceat renuntiare, uide Felin. remissiue. in c. significauerunt. in v. col. circa fin de iudi.]

Fauorabilior debet esse iudex in absoluendo, quàm in condemnando l. fauorabiliores de regu. iur. l. præses. & l. si de interpretatione. ff. de pœnis. l. Arrianus. de actio. & oblig. Item

Fauores sunt ampliandi, & odia restringenda. in Speco de dispu. & allega. §. liij. uer. uel in masculinum.

Fauorabilior est reus, quam actor, nisi in casibus. Item

Fauor si sit pro actore, & pro reo. in Spec. de teste. §. xij. uersi. sed quid si tot. & seq.

Fauore alicuius si quid nõ ualet fieri, potest fieri ut ualeat. in Spe. de dolo, & contu. §. vj. uersi. xiij.

Fauor liberorum, & piæ causæ fauor, æquiparantur. Bart. in l. proxime. de his, quæ in testa. delen. Bald. in l. j. C. de sac. san. ecclesijs.

✠ Fauore cũ quorundã & aliorum odio aliquid fit statutum dispositio illa non odiosa, sed fauorabilis uidetur Dec. in l. Vxenia. C. de in ius. uoca. Ioan. Cro. in l. omnes populi. ff. de iusti. & iur. Aym. Cra. co. cxviij. nu. 10. uol. j. Ac. Mar. Man.

✠ Fauorabilis, ut nostri dicunt, est dispositio, qua fraudibus obuiam itur. l. sedet Iulianus in princ. & §. mutui datio. ff. ad S. C. Macedon. l. j. §. pecuniam. ff. de calumniat. ca. quanto. de priuileg. ca. si ciuitas de sentent. excommun. in vj. Dec. co. v. in extrem. co. cxcvj. col. j. in extre. co. cclxxvij. col. ij. co. ccej. col. ij. Ay. Cra. co. cxviij. num. 11. uol. j. Acm. Mar. Man.

✠ Fauorabili in dispositione eiusmodi facienda interpretatio est, ut fauor extendatur. ca. cum dilecti. de donation. Alexan co. ccxiij col. iij. uol. ij. Dec. co. xlix. col. iij. co. lxxvj. col. ij. Ay. Crau. co. cxviij. nu. 21. uol. j. Ac. Mar. Man.

✠ Fauorabilis est dispositio, qua ad ius cõmune redditus est gl. in c. statutũ. uer. numerãdũ. d pb. in vj. Fel. in c. cum accessione. col. iij. de constitu. Dec. in c. cum omnes. col. j. c. cum accessissent. col. iij. de cõstitut. Roma. co. cccxviij. in extrem. Aym. Cra. co. cxxxv. nu. 30. uol. j. Ac. Mar. Man.

Febris

Febris appellatione non uenit febricula. l. j. §. sed sciendum. ff. de edil. edic.

† Adde quod febricula leuis, ut uetus quartana non nocet, nec excusat: ut in l. quæsitum. ff. de re iudi. & in l. j. §. proinde. alias. §. sciendum. ff. de edi. edic. Et educo tex. in c. placuit. coniuncta sua g'o. xviij. dist. no. in c. cum Bertoldus. de re iudi. & in c. querelam. de procu.

Febricitans citatus non tenetur in iudicio comparere. l. quæsitum. & ibi doc. & Bar. ff. de re iudi. ubi dicunt uerum, nisi in febre quartana. Item tunc debet mittere excusatorem. Bartol. & doc. ibi. & supra Excusator. uersic. xxv. & infra Infirmitas. uersiculo. ij. & iij.

Febris non est mortalis ei, qui fecit se phlebotomari. xiij. die Februarij. infra uerbo phlebotomia. uersicu. iij.

† *Fedus* quotuplex sit, uide Fe. in c. postulasti. in iiij. col uer. sed caue. circa princ. de foro compet.]

Felonia uasalli an censeatur sibi remissa a domino per osculum pacis. Baldus. in c. j. viij. columm. qui. modis feud. amit. in usib. feud. quòd non.

† Adde quod felonia dicitur delictum, quod committit uasallus contra dominum habetur. in usi. feu. in c. j. de alie. feu. Abb. in c. cum uenissent. in co. iiij. de instit. uer. aduerte.

Fęlonia uasalli an noceat successori gl. & Bal. in c. decedenti. ii ij. col. qui feud. da pos.

Fęlonia secundi an noceat primo uasallo. Bald. quod non, in cap. insuper. iiij colum. de prohi. feu. ali. per Fede.

Fęlonia patris non nocet filijs ante natis, secundum Bart. in l. ij. C. de lib. & eorum lib. uide in Specu. de feu. §. nunc dicamus. uer. sed quæritur. & in §. quoniam. uersicul. xl. & supra uerb. Delictum. uersi. xxij. Item

Fęlonia patris nocet filio, etiam si dominus feudi non sit de patre conquestus, quando pater propter fœloniam fuit priuatus feudo: sed si non fuit talis, qui patrem priuauerit, non nocet filio, si dominus fuit de patre uiuo conquestus: quod potuit. Bal. in §. insuper. iiij. col. de prohi. feu. ali. per Federicum. Ang. in l. generaliter. in fi. C de reuo dona. post gloss. ibi dicit punctualiter. gl. inducit hanc legem & simul. in arg. ad feudum quod non sit auferendum filio propter fęloniam patris patre uiuente non fuit opposita. & melius probat hoc. l. his solis. supra eod. tene menti. Ange. uide omnino Bald. in l. lege. C. de legiti. hære. & Bald. in c. j. ultim. col quib modis feu. amit. quod non nocet, si dominus sciuit, & habuit tempus ad conquerendum, & tacuit.

Fęlonia si remittatur uasallo antequam priuetur per sententiam, non potest priuari. Paul. de Cast. in consil. cliiij. Vnde

Fęlonia non priuat ipso iure, secundum Pau. ibidem.

† Fęlonia domini an noceat ecclesiæ, uide Felin. in cap. uerum in ij. colum. in uersic. fœlonia domini. de foro compe.

Fęloniæ materiam supple. infra. uer. Feudum. & uersi. Vasallus. per discursum.

Fœmina non uenit appellatione uirorum. l. scripturas. & ibi Bal. ad fi. C. qui po. in pig. hab. Bar. in l. j. ff. de legi. nec appellatione hominis. infra Homo. uer. xxvj.

Fęminę appellatione non uenit hermaphrodita in statuto. Bal. in l. omnes populi xj. col. de iusti. & iure. secundum Ang. contra, & male tenet. Instit. de actio. §. j. & Alex. in l. ij. in prin. de uerb. obli.

Fęmina in consilio esse non potest, & uocem non habet. Bar. in l j. in fi. ff de legi. & Alexand. in l. quod maior. ad municip. & Ioan. de Imo in l. ij. de uerb. oblig. in §. fin.

Fęmina testis in casibus de iure permissis non æquiualet testimonio masculi. Abb. in cap. forus. de uerbor. sign.

Fęmina potest scribere testamentum. l. diuus. §. matri. & ibi doc. & Alex. ff. de falsis. & Barto. in l. impuberem. in prin. & l. si quis legatum. §. si patronus. & ibi Ange. eo. tit.

✠ Fęminę in causis matrimonij testes esse possunt & duæ mulieres tantum matrimonium probant, c. super eo. il. ij. de testi. & ibi glo. Tangred. & Inno. P. M. Abb. antiquus. Ioan. Andr. Bald. nu. 4. Aeg. Bel. Ant. But. nu. 4. Illust. Card. Zabar. nu. 4. Imol. nu. 2. Illust. Card. & Abb. Panorm. ij. & iij. Notab. Iacob. Phil. Port. Imol. co. xxxix. num. j. & ij. Aem. Mar. Man.

Fęmina testis in causa adulterij non probat, sed facit indicium. Pau. de Cast. consi. cxvij. Item

Fęmina non potest esse testis de iure ciuili in causa criminali. l. ex eod. ff. de testi. l. qui testamento. §. mulier. ff. de testa. sed iure canonico potest, si agatur ciuiliter, non si criminaliter per uiam accusationis: secus si per uiam inquisitionis, uel denuntiationis, secundum Inno. in c. quoniam. de testi. & Lanfranc. in c. quoniam contra. uerb. testes. de proba. uersic. primo ergo quæro, &c. & Alex. consi. clxxvj. secunda parte. & in consi. xcvj. iiij. parte. Casus est in c. forus. de uerbo. sign. quod non in criminalibus. Sed intellige ut supra in Specu. de teste. §. j. uersic. item quod est mulier. & scio do. Catald. de Viso consuluisse, fęminam non facere indicium ad torturam quando est habilitata per statutum: quia dicitur in subsidium: ergo non est omni exceptione maior: secundum Bal. in l. j. C. qui. & aduer. quos Quod nota pro statuto Firmano. Sed Pau. de Cast. consi. cxcv. & cxvij. dicit ex dicto fęmine, & socij criminis, & ex coniecturis posse torqueri. & per Alex. consi. xj. prima parte. & ibi etiam quid in crimine læsæ maiestatis. & consi. xix. prima parte, quod non potest de iure canonico. & per eum consi. xcix.

† prima parte. † Vide do Mari. Soci. in l. j. C. de summa tri & fide catho in fi.]

Fęmina potest esse testis in instrumento, sed non in scriptura priuata. l. scripturas. in fin. & ibi doct. & Bal. C. qui po. in pig. ha. Item.

Fęmina

Fœmina nõ potest esse testis in testamento, scilicet de iure ciuili, & canonico. c. forus, de uerb. signi. & ibi glo. & doct. contra Abb. in ca. cum esses. de testa. & per Alex. in ij. parte consi. in consi. clxxvj. ij. parte. & in consilio. lxxxvj. quarta parte. lege. qui testamento. §. mulier. & ibi doct. digestis. de testa. sed in codicillis sic, secundum gloss. Bartolus & Baldus. in l. fi. C. de codicil. & gl. & Bar. in. d. §. mulier. & Abb. in c. forus. de uerb. sig. Sed Bar. contra. in l. in multis. ff. de statu. ho. Item in testamento inter liberos. gl. authen. quod sine. & ibi doc. C. de testa. & Bar. in §. ex imperfecto. eo. tit. in l. hac consultissima. & Barth. Cepo. in c. j. de cogni. feud. in ij. concor. & Lanfranc. in c. quoniam contra. de proba. uer. testis. & Bald. in d. §. mulier. Item quod dixi de codicillis intellige si sit literata, ut se subscribat in eis. d. l. fi. & ibi Bald. Item nisi in teste ad piam causam. Bald. in l. j. in fin. in lectu. & in repetitione. xx. col. de sacrosan. eccle. & Alexan. in d. consi. lxxxvij. Vxor tamen non potest esse testis in testamento uiri ratione domesticitatis. glo. in §. in testibus. Insti. de testa. & contra, ut ibi.

† Adde hic an fœmina possit testari, & esse testis, dicã. infra in uerbo Testamentum. & in uerbo Testis. Vnum tamen perpetuo not. quod posuit Bald. in l. j. ff. de senato. quod si sunt patroni ecclesiæ masculus, & fœmina, & discordant in præsentando, præfertur præsentatus a masculo. quod est not. Refert, & sequitur Franc. Aretinus moder. in ca. quoniam. in fin. de testib. tene menti in practica. Et an fœmina possit succedere ex testamento, uel ab intestato, in dignitatibus habentibus iurisdictionem, & in terris, & in castris, quæ non sonant aliquam dignitatem, & in rebus feudalibus, uide Host. Inn. & Ab. in c. dilecti. de arbitr. Et an fœminę luxuriosæ detur curator, uide Abb. in c. pastoralis. de iudi. & dicam. infra in uerbo, Mulier. & an fœmina succedat in dignitatibus, & in rebus feudalibus, uide Abb. in cap. significauit. in j. col. de rescrip. Et an fœmina possit esse executrix, uide Ioan. Andr. in c. ij. de testa. li. vj. Bal. in l. ad quod pauperibus. & in l. si quis ad declinandam. C. de episcop. & cle. Abba. in c. tua nobis. de testa.

Fœmina non potest esse testis in causa feudali. capit. j. qui. test. sunt neces. ad proban. no. inue. & ibi Bal. in fi. & Barth. Cæp. in c. j. ij. concor. de cog. feud. in usi. feud. Item

20 Fœmina potest esse testis super fama publica in his, quæ concernunt utrunque sexum: quia quod uxor regis sit mortua: non alias puta quod Titius sit decurio. Salic. not. in l. eo quidem. xxxvij. col. uersic. pro euidentiori declaratione prædictorũ, & C. de accusatio. Item

Fœmina potest esse testis pro indicijs, quando per indicia probari potest ultima uoluntas. gloss. in l. hac consultissima. §. ex imperfecto. de testa. & Bald. in conclu. feu. tit. qui feu. da. pos. in fi.

Fœminæ non gaudent immunitatibus concessis, mihi, & posteris meis, Bart. in l. j. de iure immu. not. in c. ubicunque. de pœnis.

† Fœmina an, & quando ad feudum admittatur: uide late per do. Decium in consi. cxxxix. inci. & diligenter. in j. uol.

Fœmina præsumitur esse prægnans, si habet lac. Bal. in ru. de probatio. Item intra tres menses. Bald. in l. decreto. C. de infami. alias non creditur ei. l. j. § j. ff. de uen. in pos. mitten. & infra uer. Mulier prægnans. uer. antepenul. Sed glo. & Ange in l. illud. ff. si pars hæredi. peta. dicit credi sibi, uel obstetricibus. Tu concorda ut ei credatur intra tres menses tantum non post. Et quod sibi credatur, est gloss. in lege cum quidam. §. quod dicitur proximus. de acquiren. hære.

Fœmina prægnans præsumitur paritura tres filios. l. sed si restituatur. §. si pater. & ibi doct. de iudi. licet etiam quinque parere possit. l. utrum. de re. dub. uide in l. si. ff. si pars hære. pe.

Fœmina prægnans non tenetur comparere in iudicio. l. ij. §. si uero mulier. ff. si quis caut.

Fœmina prægnans non uenit appellatione infirmorum. arg. d. l. ij. §. si uero mulier. & ibi docto. & Ioannes de Pra. ff. si quis caut.

Fœmina prægnans, etiam ex alio, quàm ex marito, gaudet priuilegijs prægnantium, scilicet ne teneatur in iudicio comparere, & ne torqueri possit. doc. in lege. ij. §. si uero propter inualitudinem. ff. si quis caut.

Fœmina prægnans torqueri non potest. l. prægnantis. ff. de pœnis. nec puniri in corpus ibidem. & Bar. in l. quæ in utero. de sta. ho. Idem si sit recens in partu intra quadraginta dies Bart. in d. l. prægnantis. imo etiam post, donec partus per se uiuere possit, si interim aliter educari non possit: secundum Bartol. ibi post Old. & in l. sed si is. §. an autem. ff. ad Carbo. & j. uer. mulier prægnans, uersi. x.

20 Fœmina prægnans mortua sepeliri non potest. l. nemo. ff. de relig. & sumpti. funerum. nisi prius partus excidatur ex utero. ibidem.

Fœmina pro delicto carcerari non potest, etiam si satisdare non possit. Bald. in l. iij. C. de episc. audi. per text. not. in authentic. nouo iure. C. de custo. reo. Item

Fœmina pro debito non potest capi personaliter. gl. & do. in l. ad egregias. ff. de iureiur. & in l. consentaneum. & ibi Barto. & doct. C. quomodo, & quando iudex. l. j. de offi. diuer. iud. ubi dicit pœnam capitalem iudici imponendam. Quod est uerum nisi sit meretrix, secundum Bar. & Bal. ibidem: dum modo talis meretrix non sit coniugata. Ioã. And. in additio. Specu. in rubrica de iniur. & dam. da. Pe. de Sa. in d. l. consentaneum. & Ange. Areti. in uer. quod fama in materia capturę. Item uerum, etiam pro debito publico. Bart. in l. nemo carcerem. C. de exac. tribu. lib. x. per l. j. cum authen. ibi posita. C. de offi. diuer. iud. Item uerum, nisi etiam pro debito tutelę gestæ, si non renunciauit omnibus beneficijs, licet tunc non teneatur nisi quatenus facere potest. Bar. in auth. matri & auię. C. quando mu. tu. off. fun. po. Bar.

Bar. in l. si quis sub conditione. vj. col. ff. de testa. tu. in uersi. quæro quid si renunciauit. & Bart. ib. l. fin. quando mul. tu. offi. fun. po. nisi esset statutum contra, cui non potuit renuntiari, secundum Bald. ibi. & infra uerb. Mater conuenitur. uersi. ij. & Alexan. in l plerique. ubi plene. de in ius uoc. Item uerum, si statuto permittatur captura debitorum fugitiuorum: quia etiam fœmina comprehenditur, nisi sit excepta specialiter, ut est in hac ciuitate Firmi, ut tenet Bal. in l. ne passim. C. de iur. & fac. igno. & ex identitate rationis, secundum not. per Barto. in l. j. viij. col. in princ. in lectu. noua. ff. de pecu. nec pro repræsalijs. infra. uerb. Repræsaliæ contra quos. uer. xxiiij.

Fœmina carcerata simul cum hominibus fugiens de carcere causa uitandę fornicationis excusatur. Bal. in lege. prima penultim. column. C. de edil. actio. quia.

Fœmina debet diuerso carcere ab hominibus detineri. l. quoniam. C. de custo. reo.

Fœmina quare non succedat in feudum regale. Bal. in l. quoties. iiij. col. C. de suis, & legi.

Fœmina quare non potest nominari, & dominium tenere per Bald. in dicta lege quoties. de suis, & legitimis.

✠ Fœminę in emphytheosi ecclesiastica nō succedūt, §. emphytheosis. ubi Ange. in auth. de emphy. Iaco. Philip. Port. Imol. co. ciij. nu. 9. Ae. Mar. Man.

Fœmina succedit in emphyteusim monasterij, si uelit nubere extraneo uolenti esse subditus monasterij. Bartol. in lege murileguli. C. de murilegulis. libro. xj.

Fœmina succedit in emphyteu. c. ij. & iij. si de feu. fue. cont. & in auth. de non ali. §. emphyteusim. Alexā. de Vic. in c. potuit. de loca. Bartholomæus. Cæpo. in c. j. ad fin. de cog. feud. Ludoui. Pompo. in l. sed si hac. §. liberos. v. col. ff. de in ius uocan. & supra uer. Emphyteusis transit. uersi. vij.

Fœmina in feudum non succedit. cap. primo. §. hoc autem. qui feud. da. pos. & capit. primo. §. filia. de suc. feud. Pau. de Cast. consi. cxxv. Barth. Cæpo. in c. j. xxxiij. regu. de cog. feud. & idem in ix. differentia. Alex. in c. potuit. de loca. ij. q. & in xj q uide in Spe. de feu. §. ij. uersi. xxiiij. & seq. & Alex. consi. xxix. j. parte. ubi plene. Quod est uerum, nisi feudum ad nullum seruitium fuerit concessum, & masculus nō extet. Bal. sing. in c. decedenti. qui feu. da. pos. & in c. j. §. hoc autem. eo. ti. & in c. similiter. de capi. qui curi. uen. in usi feu. & Lud. in singu. uer. Feudū. uer. fœmina. Item uerum, nisi in feudum regni Apulię. Bal. in ca. j. §. j. iij. col. de succes. feu. & in l. fin. C. de suis, & leg. ubi etiam uide an & quare non succedat in feudum regale. Item nisi in casibus, quos ponit Bald. in d. c. decedenti. & in c. j. in princip. quando mari. siue uxor. & in ca. j. §. quin etiam episcopum, uel abbatem, & in c. si. de suc. feu. Item nisi quando fœmina est apta ad seruiendum domino feudi. Bal. in d. l. si. Itē nisi sit concessum Titio pro se, & filijs masculis, & fęminis. uel, cū fęminis. Bal. in d. l. fi. Itē nisi in feudū ṗrio emptū. Bal. in d. c. decedēti. & Alex. in l. uerū. de uer. ob. † Vide pulchrū cons. Ale. xxxix. per totum primo uolu. ubi ponit quando mulier succedat i feudo: an & si semel fuerit exclusa, semper maneat exclusa: & an, & quando fœmina succedat in feudo Deci. consil. cxxxix. per totum. Benedic. in repe. c. Raynutius. fol. 15. uel. 40. colum. iiij. cum seq.

✠ Fœminas in feudis regulariter nō succedere, tradit etiam Dec. co. cccxc. nu. 1. co. ccccl xviij. nu. 1. Iaco. Phil. Port. in co. ij. nu. 30. Ae. Mar. Man.

✠ Fœminæ succedere possunt in feudis uigore, antiquissimæ inuestituræ, quæ & eas uocabant: quanquam recentiores, non nisi masculos uocent. Bald. co. lxxxij. proponitur ꝗ. uolu. j. Dec. co. ccccl xviij. nu. 17. co. ccccxcviij. nu. 18. Ae. Mar. Man.

✠ Fœmina pluribus in causis succedit in feudis præsertim cum feudum est ob benemerita insignia concessum, uel cum Princeps pro feudo ea a uasallo, exigit, quæ etiam fœmina præstare potest ut censum annuum Vel cum nihil omnino exigit, quod feudum francum appellatur aut cum fęmina feudū redemit Aut cum inuestitura eas aperte uocat: Vel cum feudum fœmeninum est. aut cum uasallus feudum pecunia emit, aut cum est consuetudo ut fœmina succedat his in casibus: fœminæ ex com. doct. sent. admittuntur. Fran. Cur. in tract. feu. Ter. per. §. Cum primum principium latissimé. Card. Par. co. iiij. uolum. j. ego. consilio. iiij. Aem. Mar. Man.

30 Fœmina an excludat nepotem ex altera filia mortua a successione regni feudalis. Bald. in d. l. fin. iiij. colum. C. de suis, & legiti. & in auth. cessante. C. de legi. hære. item

Fœmina potest esse domina feudi, & habere uasallos, licet non possit esse uasalla, & habere feudum ab altero, nec in feudum succedere. Bald. in capit. primo. §. fœmina quoque. per quos fiat inuestu. in usib. feud. Item

✠ Filij, & descēdentes ex fœminis in feudo non succedunt, ut nec ipsæ fœminæ è quibus descendunt. §. hoc autem. & filiæ uerò qui. feud. dar. pos. ubi. Bal. And Iser. Aluar. Afflict. Soci. co. cclvij. nu. 8. uol. ij. Fra. Curt. minor. co. cxvj. nu. x. Iaco. Phil. Por. Imo. co. ij. nu. 30. Ae. Mar. Man.

✠ Fœminæ, in feudo, quod francum à nostris appellatur, succedere possunt. § j. & ibi Bald. qu. feud. dar. poss. §. quia uidimus ubi. Bald. eod. titu. §. Obertus, ubi And. Isern. & Afflic. ex. qui. cau. feud. ammit. Iaco. Phil. Por. Imol. co. j. nu. 4. Ae. Mar. Man.

Fęmina an succedat in feudum emptum. Bal. in c. j. §. hoc autem. qui feu. da. pos. & in ca. j. quando mari. suc. uxo. in usi. feu. Item

✠ Odoftr. in Sum. tit. qu. possu. succed. in feud. Bald. in capit. significauit in princ. de rescript. Roma. co. ccclxvij. Dec. co. cccxc. nu. 7. & xv. Aem. Mar. Man.

Fœmina debet petere inuestituram feudi intra annum, qui currit ei post quatuordecim annos, sicut masculo. Bal. in ca. præterea. de prohi. feu. alie. per

Federicum.

Fœmina non potest esse iudex, sicut nec seruus, etiam si ei opponatur post litem contestatam. in Spec. de excep. §. ij. uer. sed quæro. text. & gloss. not. xij. q. ij. cum deuotissimam. nisi sit consuetudo in contrarium, ut ibi. † Et Fallit in clarissimis mulieribus, per do. Pari. de Puteo in tracta. de syndi. in c. de offi. syndi. in §. dicitur autem syndicatus. ubi ad hoc nonnulla dicit: allegat. gl. nemini notam, secundum eum, in auth. de iudicijs. §. sedebunt.]

✠ Fœmina capere hæreditatē potest: & una iurisdictionem, quæ est hæreditati coniuncta Abb. ca. significauit. de rescript. Abb. & alij in c. dilecta de maior. & obed. Card. Host in c. dilecti. de ar. Ang. in l. cum prætor. ff. de iud. in l. fœminæ. ff. de reg. iur. Dec. co. xxxij. nu. 6. Illust. Card. Par. co. iiij. num. 12. uol. 1. Dec. co. cccc xcviij. nu. 21. Ac. Mar. Man.

Fœmina potest esse arbitratrix. c. quintauallis de iure iuran. & c. dilect. de arbi. & Bart. in l. in multis. ff. de statu homi. ubi dicit uerum inter coniunctos.

Fœmina non potest prædicare publicè. supra. Abbatissa. uersi. vj.

Fœmina fornicans necessitate famis non excusatur. ȷ̄. uer. Fornicatio. uersi. xj.

Fœmina non potest esse executrix testamentorum. s. Executor testamenti queuis. uer. xiij.

Fœmina non recepit characteres, ut sentit. Cardin. in clem. j. in fin. de æta. & quali. & infra Monialis. uersicul. iij.

Fœmina potest esse hospitalaria. ȷ̄. Hospitalarius. uersicul. viij.

Fœmina non potest habere curam animarum. Car. in cle. j. iiij. q. de baptis.

Fœmina mutabilis est. ȷ̄. Variatio. uersi. xxj.

Fœmina succedit in ius patronatus legatū descendentibus. s. uersi. Descendens uersi. ij.

Fœmina ligonizans habet partem lucri laboritij, sicut masculi. ȷ̄. uer. Lucrum sociorum. uersi. v.

Fœmina an possit esse tutrix. & in l. j. & in auth. matri, & auiæ. C. quando mul. tu. of fun. po. & ȷ̄. Mater tutrix. uersi. j. per discursum.

Fœmina potest esse procuratrix in iudicio uoluntariæ iurisdictionis. l. illud quoque. & ibi Bal. C. communia de suc. aliàs secus. l. fœminæ. ff. de procu. nisi pro parentibus. l. fœminis. eo. tit. Item nisi pro filijs maioribus, non pro minoribus, quia habent tutores. Bar. in d. l. fœminis. ubi dicit cautius esse quòd pro dictis casibus renuntiet beneficio Velleiani. Vide. l. alienam. & ibi Bart. C. de procur. & ȷ̄. uer. Mater. el. j. uer. v. & seq. & uerbo Mulier procuratrix. uersic. i. ij. & v. Nec procuratrix ad negotia. in Spe. de dispu. & alleg. §. iiij. uer. uel illud. Item ubicunque potest agere iure proprio, & suo nomine. Bald. in l. id, quod pauperibus. ij. col. C. de episc. & cler. Alex. in d. l. fœminis.

Fœmina an possit alienam defensionem suscipere: & si sit constituta cum potestate substituendi, an substitutus ab ea dicatur eius defensor, uide Signo. de Homod. consi. cxxix. in quæstione uertente.

Fœmina an possit aduocare. in l. j. §. sexum. ff. de postu. & uerb. Mulier procuratrix. uer. penulti.

Fœmina carcerata si non reperiat fideiussorem, debet relaxari cum iuratoria cautione. in authē. ut nullus iud. §. necessarium. Quod est uerum, etiam pro causa criminali, secundum Ang. Areti. in tracta. maleficiorum. uer. fideiussit. ij. col.

Fœmina non potest legitimare filios suos. Bal. in l. mulierem. in fine. de adopt.

50 Fœmina non potest adoptare filium. l. si suspecta. §. fi. & ibi Bar. ff. de inof. test. & supra. Adoptio. uer. ix. & infra. eo. post tres sequen. uer.

Fœminæ præferuntur transuersalibus. l. quoties. & ibi Bald. C. de suis, & legi. lege. maximum. C. de libe. præte.

Fœmina non prohibetur discere grammaticam, uel literas, licet prohibeatur aduocare. Nico. de Neapo. in l. qui filium. ff. ubi pup. edu. quod nota pro filia mea.

Fœmina in diuisione hæreditatis facta cum fratribus habet optionem, sicut minor. Bart. in l. j. C. de his, qui se defe. lib. x.

Fœmina adoptare non potest. Instit. de adop. § fœminæ. l. si suspecta. §. fi. & ibi Barto. de inoffi. testamē. quod est uerum, nisi ex permissu principis, uel papæ. l. mulierem. C. de adoptio. ubi Bald. dicit quòd ideo regina Ioanna filium adoptauit authoritate papæ. & in l. adoptione. la. ij. per Bal. eod. tit.

Fœmina an dicatur de generatione. gl. & Geminia. in c. statutum. de hære. in vj. & Alexan. in lege prima. ff. de iure immunita. quòd non. Et an de cippo. Lauren. de Fano in §. cæterum. Institu. de legi. agna. suc. quòd non: quia.

Fœmina non facit faldam. gl. & Bal. in c. primo notandum. qui. feu. da. pos. & omnino per Andream Barba. consi. spectabilis, ac generosus miles, &c. ij. col. post consi. xlvj. Alex. de Imo. Sed de prole, uel sobole dicitur fœmina. l. v. C. de naturali. li. l. fin. C. de bo. proscri. in l. j. C. ne rei do. uel templ. Alex. in d. † l. j. ff. de iure immu. † Vide do. Pe. Phi. Cor. in cōsi. ccxxxiij. inci. in litera c, in iiij parte. ubi an descendentes ex fœmina dicantur esse de sanguine, an sit fundamentum domus, & agnationis, uide per eum in consil. cclxxiij. incipien. dubia. in litera i, ea. parte.]

Fœminæ sunt minus audaces, quàm homines. l. quisquis. uer. ad filias. C. ad legem Iul. maie. nisi in actibus uenereis: secundum Cyn. & Sali. ibi.

Fœmina non potest fideiubere, nisi in rem suam, puta pro procuratore suo. lege de die. §. primo. & ibi Gul. de Cu. & doctor. digestis qui satisda. cog. uide in authen. siue a me. C. ad Vellei. Item nisi sibi promittatur de indemnitate, uel sibi detur quantitas, pro qua fideiubeat. l. si pro aliquo. & l. si mulier. ff. ad Vellei. Sed secus si sibi detur pignus. l. quidam noluit. eod. titu. secundum Lud. Ponta. in sigu. uer. fideiussor. uer. mulier.

Fœmina, cui est dos relicta, quando nubilis erit, debet interim ali ab hærede testatoris. Bald. in l. non fine.

fine.C.de bo.quæ libe.& Ioan. de Por. in lege cum ex filio.ff.de uulg.& pupill. & infra.uersiculo. Filia hæres,uel legataria.uer.xlij.& uer.Legatum dotis. uer.xj.& lxiij.

10 Fœmina potest habere peculium quasi castrense ex donatione principis.tex. singu. secundum.Bald. in l.cum non solum.in priu.C.de bo.quæ libe.

Fœmina incidit in pœnam.l.si quis in tantam. C.unde ui.secundum gl.Bar.& docto.ibi.

Fœmina præsumitur ignorare ius.Ange.in authen.de incest.nup.§.j.in fin.co.ij.

Fœmina ad quæ munera admittatur.Bar.in l.fœminę. digestis de regulis. iur. sed in l.fœminæ.digestis de eden. dicit simpliciter quod fœminę ab officio remoueantur.

Fœmina an admittatur ad accusandum. Bart.in l.ij.ff. de accusa.& in Spec.de accusatore.uersi.item ꝙ est mulier. ubi ponit casus oẽs. Et quid sit si sit statutũ ꝙ quilibet admittatur ad accusandum. Bal.in rubr. C.qui accu.non possunt.

Fœminæ in contractu consentire non possunt uigore statuti requirentis consensũ consanguineorũ. Bal. in l.j.ulti.col.C.qui admit.

Fœmina fingens se prægnantem, cum non sit, ut mittatur in possessionẽ, est infamis.l. notat.& ibi Bar. de infam.

Fœmina reperta de nocte punitur pœna statuti, quo cauetur quod si quis iuerit de nocte,soluat decem. Bar.not.in l.j.ulti. col. in lectu. noua.ff. de pecu.& in l.iura.ff.de legi.in fi.& Barto.in l.quicunque.C. de ser.fugi.non tamen punitur pœna statuti disponentis ꝙ si quis rapuerit uirginẽ puniatur:secundũ Bar.in d.l.j.de pecu.Vnde

Fœmininum genus an concipiatur per masculinum,uide ibi.& in l.si ita scriptum.in prin.de lega.ij.& j. uerb.Masculinũ.uer.xij.& s. uerb.Aquilę appellatione.uer.j.

Fœmina an principaliter generet, sicut masculus, uide do. Pet.Phil.Cor.in consi.ccxxxiij.incip.in hac litera h.]

† Fœmina an excludatur per fratrem minorem sancti Francisci:uide do.Pe.Phi.Corne. in consi.xlij.inci. uidetur.in litera g,in quarta parte.]

✻ Fœminæ cum masculorũ sunt causa exclusæ,masculis deficientibus non admittuntur ex fœminis descendentes,Bar.in l. liberorum col.v.in extrem.ff. de uerb.significa.Bal.in l.uenia. C.de in ius uocan. Ias.in l.Gallus.§.nunc de lege.col.vij.ff.de liber.& posthu.Anton.But.co.xlvj.Paul. Castren.co.cxci. col.ij.co.ccc.col.ij.uol.ij.Corne.co.lvij.col.penul. co.cxxiiij.colu.iiij.co.cxlvj.col. iij. uol.iij.Soc.co. cclj.colu.viij.uolu.ij.co.lxiij.col.x.uol.iij.Dec.co. lxxxv.in extre.co.cccxj.col.ij.Ay.Cra.co.xxij.nu. 10.uol.j.Ae.Mar.Man.

Fœminarum materiam supple. infra uerb.Mulier.ubi plenè.

Fenestra in muro communi per unum ex socijs fieri non potest inuito socio.l. in re cõ muni.& ibi Ange.ff.de ser.ur.prædi.Bar.& Bald.in l.latius.C.eo.titu.l.sed si inter.& l. eos.& ibi Bart. & Bald.& Flori.de ser. ur. præd. & Bartho. Cæpo. de ser.ur.c.xxxvj.in fi.

Fenestra in muro communi existens an possit mutari,& fieri eodem muro in alio loco:uide omnino in summa per Ioan.Papi.in ult.col. & per Bart.Cę.de ser.ur c.xxx.v.q.ubi.dicit quòd

Fenestra fieri non potest in alio loco diuerso, etiam in proprio muro, quando una tantum concessa est ut ibi uide in l.si cum meus.si ser.uendi.

Fenestra in muro proprio, ex qua prospiciatur in hortum,uel in aream uicini, non potest fieri ad æmulationem,sed ad utilitatem propriam sic. Bald.in l.altius.C.de serui.Pet de Peru.in tracta.socie.vj.parte.viij.col.& Barto.Cæp.in tract.de ser.urb.titu.de fenestra. In dubio autem non præsumitur fieri animo nocendi uicino.Barto.in l.j.§.denique.de aqua plu.ar.per gl.in l.fluminum.§.fin.ff.de dam.infe.& supra.uer.Animus. uer. xxvj. de qua non facienda ualet promissio. infra. uerb. Promissio. uersiculo. xix.

Fenum uenit appellatione fructuum. l. pratum. ff.de uerborum signific.secundum Ludo. Ponta. in singu. uer. fructus. uer. nota quod platea, &c.

† Adde pro hoc tex.in l.si usufructuarius messem. ex quibus modis ususfru.amit.Et Ludo.Roma.notab. ccccclx.

Ferarum appellatione non uenit canis. Floria. in §.hanc actionem. ff. ad legem Aquiliam.

Fera animalia dicuntur nocentia.c.fina. de iniurijs.& supra uer.Animal.uersi.xxvj.

Ferè est dictio diminutiua, id est, quasi.Bald in l. fi.xv.oppo.C.de edic.diui Adria.tollend. C. de uete.iure enucle.l.ij.iiij.q.vij.qui fine.Oldra.cõsil.xlix.in fi.

Feria, id est,festum:uel dicitur quilibet dies,a fando dicta, quia qualibet die Deus loquebatur,uel qualibet die fari debet in laudem Dei. gl.in cle.j §.nos itaque.de reli.& uene.sanc.

Feriæ sunt aut in honorem Dei, aut in utilitatem hominum aut repentinæ,ut probatur in tit. de fer.ff.& C.per totum.& infr. eo.per discursum. in Spec.eo.tit.§ j.

Feriæ per statutum induci possunt in cõpromissis, & impediunt laudum ferri, eis durantibus.Bald.in l. creditorem.C.de iure delibe. Item

Feriæ induci possunt per statutum in aditione hæreditatis.Bal.in d.l.creditorum.C.de iure delib.

Feriæ statutariæ censentur,ut feriæ de iure communi, siue in honorem Dei, siue in utilitatem hominum, siue repentinæ sint:secundum Bal. post Cy.& Nic. de Matarel.in l.j.in fi.ff.de ferijs.

Feriæ quæ ꝓsunt reo,prosunt ẽt fideiussori,& ecõtra.

Feriæ quæ prosunt fideiussori,prosunt & reo.& Bal.in l.j.C.de execu.rei iudi.

Feriæ non obstant in causa spolij.Bal. in additio.Spe. de petit.& poss. uersi. j.

Ferijs an possit renunciari in præiudicium partis. infra. Testium coactio. uersi. ij.

Ferijs an possit renunciari, siue sint in honorem Dei, siue in utilitatem, sine reprehensione. Ange. instit. de exceptio. §. idem iuris column. xxviij. in principio.

Feriæ in causis criminalibus non obstant. lege prouinciarum. & ibi doct. C. de fer. ubi Bartol. dicit quod etiam per statutum fieri potest quod in criminalibus procedatur etiam tempore feriato. & infra. eo. uersi. x j.

† In ferijs inductis ob reuerentiam hominum, uel repentinis, executio in causa criminali fieri potest, per cap. sicut. ij. q. j. In alijs tamen solennibus ob reuerentiam Dei fieri non potest per c. placita xv. q. quarta. in lege finæ. C eod. nisi esset publicus latro, uel nocturnus, uel depopulator agrorum. not. Bartol. in lege omnes. C. de feri. Abb. in dicto cap. fina. de iudi. Et uide per eundem. in cap. fina. de feri. ubi ponit alios casus, qui possunt diebus feriatis explicari in iudicio.

Feriæ sunt triplicis generis, de quibus in c. fi. in gloss. de ferijs. Et dicuntur feriæ, id est cessationes a ferio ferias, id est, cesso ab operibus. dicuntur etiam feriæ a feriendis uictimis. quia tali tempore in sacrificijs mactabantur animalia. Ita residet do. Card. in rubri. de ferijs. & ibi Abb. dicit quod ecclesia omnem diem appellat feriam: quia in die dominico dicitur feria prima, & in die Lunę secunda feria, & sic deinceps usque ad finem: & tunc dicitur feria a fando. quia Deus in creatione per singulos actus locutus est: Fiat lux, fiat nox: ut habetur Gene. c. j. Et de istis ferijs non loquuntur Canonistæ & Legistæ, sed considerant feriam, secundum quod capiebant antiqui qui diem solennem appellabant feriam: & tunc dicitur a feriendis uictimis & holocaustis: uel a feria, quia illo tempore debemus uacare a malis operibus, & insistere bonis, & abstinere ab operibus seruilibus: quia feriare idem est, quod a malis operibus uacare: secundum Papiam. Abb. in dicta rubrica & ibi Barba.

† Si diebus feriatis introductis in honorem Dei liceet doctoribus, siue scholaribus studere, aut legere: uide Azo in Summa, de fer. & Ray. de Forli. in proœ. Digestorum. Nico. de Neapo. in princip. auth. Alb. de Rosa. & Rapha. Fulg. in l. ij. C. de ferijs. do. Car. Pet. Hispa. Pau. de Lea. do. Anto. do. Abb. in c. j. de ferijs. Archi. de conse. distin. iij. c. ieiunia. Ange. in l. penult. ff. de ferijs post Gul. de Cu. ibi Pet. de Ancha. in l. ij. C. de feri. i suis reportatis. ubi refert Io. And. post Pe. in dicto cap. primo. Io. de Imo. in rubri. & in capit. primo. eod. titu. Tho. secunda secundæ. q. cxxij. arg. iiij. & q. xlj. arti. fi. Iaco. Aluaro. in præludijs feu. Barbaț. plenius in rubric. de feri. Et communis conclusio doctorum est, quod licitum sit studere & legere dummodo, cesset lucri spes, & dummodo uacet debitis horis diuinis, & officijs, eundo ad ecclesiam: & talibus diebus necessitate suadente puto doctores posse consulere pro expediendis forensibus, secundum do. Anton. in dicto cap. primo putat tamen Barb. in d. rub. quod de tali lucro talibus dieb. acquisito deberet cōsulēs aliquā portionem facere parochiæ suæ: & si sua parochia abūdet, deberet largiri pauperibus illius parochiæ: si pauperes non sunt in illa parochia, tenetur exhibere parochiæ uicinæ, uel pauperibus illius parochiæ. arg c. licet de ferijs. Vnum tamen dicit Io. de Imo. in d. c. j. quod si scholari non sufficit uidere lectiones sibi lectas in hebdomada, quod tunc necessitas est quod illas uideat diebus dominicis. Quod mihi placet: quia res non patitur dilationem: quia hominum memoria labilis est: ut dicit gloss. in l. peregre. ff. de acquirend. poss. & in capit. cum adeo. de rescrip. & in cap. porrecta. de confir. uti. uel inut. & in c. illud. de cle. excom. mini. facit. l. ij. ibi: omniū habere memoriam, &c. C. de uete. iu. enu. & c. præterea. xxiij. dist.

† In feriatis diebus. & maxime dominicis, abstinendum est ab omni illicito opere, & seruili, & a placitis, & mercatis, & ab executione mortis, & aliarum pœnarum, & a sacramentis, nisi pro pace, uel alia necessitate. text. & ibi doctor. in cap. j. de feri. & ibi Abbas.

10 Feriæ non obstant in causis ciuilibus uoluntariæ iurisdictionis. lege actus. C. de fer. Item nec in actibus iurisdictionis contentiosę fauorabilibus, ut datio tutelæ, cōstitutio alimentorū, & sin. l. ij. ff. de fer. & infra uerb. Tutela. uersiculo. iij. & supra uersicul. Alimenta. uersicu. vij. Idem si causa non est fauorabilis, sed res est tempore peritura. l. j. & ij. & iij. ff. eod. titu. Quod est uerum in ferijs inductis ob utilitatem hominum. gloss. in l. actus. C. eod. titu. Ia. de Are. & Cy. in l. fin. in princ. C. eod. titu. quod etiam procedit in ferijs inductis in honorem Dei. facit. c. fin. extra eod. Secus si res non est tempore peritura, quia non potest procedi, nisi de consensu partium in ferijs inductis in utilitatem hominum. l. prima in princ. ff. eod. titu. & l. si feriatis. nisi in appellatione, quę potest interponi qualibet die. C. e. ti. l. j. Bal. in rub. C. de in ius uo. & l. miles. §. fi. de adulte. gloss. sing. in l. j. ff. de fer. in Spe. de fer. §. ij. Ita dicit Bar. in l. omnes. ff. de ferijs.

Feriæ non dicuntur iustum impedimentum appellanti ad retractandum fatalia. lege secunda. §. fina. C. de tempo. appel. quia debuit appellans sibi prouidere in tempore iuridico: & hæc in ferijs ordinarijs, sed in repentinis daretur restitutio. digestis ex quibus. cau. ma. lege sed & si per prætorem. §. sed si fieri. Et intellige secundum Bald. in d. §. fi. quando fuerunt feriæ longę: secus si breues. Vide Bal. ibi, & in capit. ex ratione de appel. & Philip. ibi. prima. quæstion. sexta. impedimento. & infra eod. uersiculo. xliiij.

Feriæ in causa criminali locum habent, quando reus non est in carcere: quia contra eum procedi potest. lege. diuus a contrario sensu. digestis. de ferijs. quod est uerum. si uelit reus carceratus: ut ibi: secundum Ang. & Paul. de Cast. Item nisi contra famosos

mosos latrones etiam non carceratos. l.prouincia. C.de ferijs.& 3.eo.uer.ix.

Feriæ non sint inductæ fauore absentium causa Reipublicę. Bal.in l.j.C.ex quib.cau.maio.

Feriæ si prosunt alicui, ne possit conueniri, nocent ei ut agere non possit. Bald. in l.die sabbati.C.de iudæis.

Feriati dies qui dicantur de iure communi.not.in c.fi. de fer.

Feriatus dies non dicitur, nisi qui est expressim declaratus a iure, uel statuto.lege. omnes.& ibi Bart. C. de fer.

Feriæ an sint in citatione legali.Francis.de Padua in l. j.ff.de in ius uocan.

Feriæ an sint in termino. supra. uer.Dies. uer. lxxxj. & seq.

Feriæ loci in quo quis citatur, seruandæ sunt, secundũ quosdam:per l.præses.C.de seruitu. Sed secundum Inno in c.conquestus.de ferijs.sunt seruandæ feriæ loci, in quo iudicium est agitandum:ut refert Bald. in Margari.uer. Feriæ.uer. ij.Item

20 Feriæ loci iudicis, non loci litigantium, seruandæ sunt:quia feriæ sapiunt ordinem processus:& tẽpus est de ordine.Inno.in c.fi.de ferijs.& Bald.in Mar. uer.Iudex.uer.lxiij.

Feriæ statuto inductæ intelliguntur secundum ius cõmune, etiam in casibus de iure communi exceptis. Bal.in l.j.§.excipiuntur.de ferijs.& Alex.cõs.cvij. iiij. parte.

Ferijs renuntiari potest, etiam extra iudicium. Bar.in l.j.§ j.ff.de ferijs.

Feriarum renuntiatio intelligitur de inductis, & sic de præsentibus, non de futuris, id est de inducendis, nisi expresse dicatur.Barto.in d.lege.j.§.j.ff.de ferijs.& ibi plenè per Alexandrum ubi etiam dicit ꝙ intelligitur non de repentinis.post gl.in clemẽ. sæpe de uerbo.signi.

Feriæ per consuetudinem possunt induci,& tolli. Bal. in l.milites.ultim.colum.C.de testamen.mili.& gl. in l.quinquaginta. C.de ferijs.ꝙ consuetudo ferijs derogat.& Alex.in l.j.§.nuntiatio.ulti.col.in addi. de ope.no.nuntia

Feriæ seruandæ sunt, etiam in causa depositi, licet sit summaria.Bal.in l.si quis.C.depositi.

Feriarum exceptio debet opponi, aliàs processus ualet.lege.prima.de ferijs.& Pau.de Cast.in consilio. ccxiiij.

Feriarum exceptio debet opponi, quando quis est præsens in iudicio:sed si est absens, processus est ipso iure nullus.l.j.§.j. & ibi Barto. de ferijs. & ideo citatus pro die feriato, non tenetur comparare.supra. Citatio die feriata.uersi.j.Quod est uerum, nisi contra contumacem suspectum:secundum Bart in l.ea debet.eo.tit.& j uerb.Iudicium.uers xiij.

Feriæ non excipiuntur de dilationibus probatorijs. Inn.in c.ultra tertiam.de testibus. & infra.eo.titu. uersi.xlvij.Bald.in Mar.uer.Feriæ.uer.fi.ubi etiam dicunt quòd.

Feriatis temporibus probari potest per confessionem partis:ut ibi. item aliter in causam. ut infra eodem uersi.xxv.& sequen.

30 Feriarum renuntiatio non inducitur per litigium factum tempore feriato, cum feriarum exceptio posit opponi non obstante litigio facto,& initiato tempore feriato, in Spe.de fer.§.fi.circa fi. & Matthe.in cle.j.de iudi.Alexã.& Ang. in l.j.ff.de fer.& Ioan.de Imo. in c.fi.de fer.& Lanfran.in cle.sæpe. uer.necessitatem.de uerb.sig.

Ferijs etiam tacitè potest renuntiari.no.Alex.in l.j.in princ.ff.de fer.

Feriarum exceptio potest opponi etiam post litis contestationem, secundum Alex.& Ange.& Lanfranc. ubi supra uersi.Exceptio dilatoria. uerhc.xiij.& in Spec.de except.§.iij.uersi. quid de exceptione.

Feriæ impediunt iuramenta testium, sed non depositionem.in Specu.de fer.§.sequitur.uer.quid si tunc testis.& seq.& ibi Bal.in addi.uer.ij.& Bart.& doc. in l.si quando.C.de test.glos.in clemen. iudices.de offic.deleg.& Lanfran.in clemen.sæpe.uer.de plano.de uerb.sign.& in c.quoniam contra.uer.testes. v.col.de proba.Sed

Feriata die non compelluntur testes deponere. gloss. docto.& Paul.de Castr.l.i.in princip.ff.de fer.& ibi omnino per Alexand.Quod uerum, etiam si partes principales renuntiauerunt ferijs. Alexand.& Pau. de Cast.ibi, per glo.in l.omnes. la.ij C.de fer.& ibi Bal.in fi.Itẽ uerũ, secundũ Aelx.ibi, nisi causa esset talis, in qua feriæ non obstarent. Idem in aduocato,& procuratore.gloss.ibi.& Alexan. in Specu de feri.§.fin.

Ferijs renuntiari potest etiam per procuratorem.Pau. de Cast.in l.j.§.j.in prin.ff.de fer.arg.l.si fideiussor. §.quædam.ff.mandati.Quod uerum, etiam tacitè, litigando tempore feriato, secundum Alex.ibi.qui dicit uerum hoc esse, nisi fieret præiudicium domino circa negotium principale:quia expediret probare de dominio per testes, qui haberi non potuerunt propter ferias.& Ang.& Inno.in c.cum olim. j.de offi.deleg.Sed tamen procurator habens liberam potestatẽ potest indistinctè ferijs renuntiare, secundum Alex.ibi, per not.per Bar.in l.qui Romę. §.Callimachus.de uer.obli.

Feriæ non obstant in causa, quæ quæritur an Potestas debeat admitti, uel non.Bal.in l.si pater.si pen.appel.mors inter.Feriato tempore probationes an fieri posint, quando dilatio finitura est tempore feriato.Bal.in l.j.§.j.ff.de fer.Item

Feriato tempore potest iudex procedere si iurisdictio est finitura.in Specul.de fer.§.sequitur. uersicu.penultim.quod uerum, secundum Ioan. Andre.ibi, si iudex non fuit in culpa:alias secus, secundum Alex. ubi supra.

Feriata est dies ultima officij. lege. pridem.ff. de ferijs.

Ferias etiam actor allegare potest in causa etiam cepta per ipsum tempore feriato. Ange. & Alexander.post Bald.in lege. prima.§ primo.ff.de fer.contra Rapha.ibi, contra quẽ ẽt tenet Io.de Imol.post

Anto.de But.in c.fina.de ferijs.

Feriæ non obstant in causa possessoris infra Possessorium.

40 Feriæ sunt inductę fauore reorum, non actorum.l.j ff.de fer.Bal.in l.j.ij.col.C.qui admit.

Ferię non sunt, ubi non est contradictor.l.actus.C.de fer.Bal.in l.j.ij.col.C.qui admit. Quod est uerum, nisi in ferijs Dei, quæ ipso iure militant. Bal.ibi.in iij.col.

Feriæ non obstant hodie in bonorum possessione, uel agnitione. Baldus.in lege. prima.iiij.colum.C.qui admitti.

Feriæ non obstant appellationi interponendę, sed exercendę.l.j.& ibi Bart. C.de fer.& l.ij.C.de tépo. appel & s.eo.uer.xj.& j.

Feriæ non possunt induci propria authoritate iudicis. l. a nullo. & ibi Bar. C.de ferijs.

Feriæ non uitiant sententiam excommunicationis iudicialis. Fed. de Senis in consilio. xj. in Specu.uer. fer.§.ij.uer.porro ea.& supra uer. Excommunicatio.uer.xxv.

Feriæ non excipiuntur de termino dato ad faciendum deponere testes.Bald.in addi.Spe. de fer.uersicul.ij.

Feriæ non seruantur in curia principis, etiam si millę leges essent in contrarium.in Specu.de fer.§.primo uersicul. est autem. & ibi Baldus. in additio. uersicul. primo.

Feriæ an, & quæ obstent laudo arbitrorum : & quid si eis sit renuntiatum : & an laudo amicabilis compositoris.in Spec.de arbitro §.fin.uersi in for. & seq. & supra uer. Arbiter. uersicul. cc. & uer. Clausula Diebus feriatis, & non feriatis.in clausulis compromissorum.

50 Feriato tempore iudicium impeditur : nisi in casibus specialibus.in Spe. de actio.uer.item & tempore.& titu.de reo.uer item excipiet.& in l. j.§.fin.& ij.de ferijs.

Feriato tempore an citatio fieri possit pro die non feriata. Et

Feriato tempore processus factus non ualet.in Spe.de citatio.§.j.uer.item excipitur q facta est.& s.Citatio die feriato.uer.j.l.j.ff.de fer. etiam cótra contumacem, ut ibi, & s.eo.uer.xxvij.

† Feriato tempore in possessorijs procedi potest. do. de Rota.decis. cxl. in nouis. per legé. oratio. ff. de sponsa.

Feriata dies si sit ultima termini, uide Spe.de dila.§.j. uer.sed pone iudex.& seq.& §.fi.in fi.

Ferijs quibus possit renuntiari, & quibus non. in Spe. de fer.§.iij.& j.proxi.§.uer.ij.& supra eo.uer.xxij. & seq.& xxxv.& de renun. & conclu.uer.pone ergo. & Alexan. in l.j.ff.de fer. Et an in ferijs statuti. Alex.consi.xxxvj.ij.parte.

Feriato tempore quid agi possit, uide e.ti. &.§.& s.e. per discursum.

Feriato tempore cognosci potest de recenti spolio, uel rixa.in Spe.de peti.& pos.§.j.in prin.& ibi.Bal. uer. j.

Feriarum exceptio non potest in omni quæstione opponi. in Specu. de appel. §. x. uersicul. item in literis.

† Feriæ quæ obstent, & quando, & quid in eis produci possit, & in quibus causis licite allegantur, & impediunt, uel non : uide Fel. omnino.in cap.significauerunt.in iij.colu.uer.in gl. fi.in uer. uindemias. de iudi.]

Feriæ Dei non prosunt carceratis pro enormi delicto, sed repentine sic.Bal.in l. iij.C.de epi. audi.l.prouinciarum.& ibi docto.C.de fer.Nec obstant torturę.j.Tortura.uers.vj. Nec licentię de capiendo delinquentem.Bal. in l.fi.C.de exhiben.re. Alexan.in l.pe.ff.de fer.Nec executioni criminalis sententiæ. supra. executio sententiæ.uersi. xx.

Ferijs in honoré Dei inductis renuntiari non potest, nisi in compromissis.Bald. in addi.Specul.de cita. uer.citatio est d processu.in fi. Bar.& doc.l.si feriatis.ff.de arbi.& in l.j.per glos.ff.de fer.no.in l.dies festos.C.de fer.c.fin.& ibi doct.de fer.sed in inductis ob utilitatem hominum, & repentinis sic expressè tantum.ibidem in gl.doc.& Lanfran.in cle. sæpe.uer.necessitatemr de uerb. sig.Io. An.in addi. Spe.de fer.§.fi.& ibi Bald.in addi.uersi.fi.ubi uide. & per Bal.in l.j.C.eo.ti.& j.uer.Renuntiatio.uer. † sententia quando uer.xix. † Vide Felin.omnino in c.significauerunt, in vj.col. uer.dum dicitur ibi:nó obstat.de iudi.

† Feriata die in Dei honorem possunt fieri instrumenta per notarios, siue de contractibus initis inter partes, siue de testamentis.secundum Spe.in tit. de ferijs.§.sequitur uidere.uer. quid si in ferijs ob reuerentiam Dei. ubi dicit q. l.actus. C. de ferijs.non obstat, cum intelligatur de actibus contentios, nó uoluntarie iurisdictionis. Sequitur Bertachi.in suo tract.de episcopo.j.parte primi libri.in pe.col.uer. sed quæro.

Feriæ Dei possunt induci per statutum, uel per consuetudinem.no.in ca. ij.de fer. Inno.in c.fin.eod.titu. Ange.& Alexand.in l.præsides.ff.eod.titu.ubi uide omnino. Item possunt tolli per statutum.in tractatu represal.iiij.qó.contrariæ principalis.Alex.in l. filiusfam.de dona.

Feriæ dierum apostolorum inductæ contra ius commune extenduntur ad dies festos beatę uirginis.Anto.de But.in c.prima fal.de consuetu.Ioan.de Imo. & Dominicus in ca.quamuis. de pact. in vj.& Dominicus in cap.j.de tempo.ord. eod. lib. Alexand. in l.Pomponius.§.præterea. de acquiren. pos.quia fauore animę fit extensio, etiam in correctorijs, & exorbitantibus.

Feriatis diebus Dei quæ causæ tractari possint, uel non in Specul. de fer. §. sequitur uidere. & gloss.& doctor.in cap.fin.de fer.quod potest agi causa pia, etiam miserabilium personarum. & in l. j.§. .& l. ij ff.eod.titu. ut ibidem dicitur de datione tutoris, de causa alimentorum, & de relatione peritorum † artis. † Et Pari.de puteo in tracta. syndica.in c.an officialis.in uersi.feriæ.]

Feriæ

Feriæ Dei obstant in causa matrimoniali, beneficiali, decimarum, uel usurarum, sed non ferię hominum. glo. no. & Carb. in cle. sæpe. in prin. xxvij. q. de uer. signific.

Feriæ Dei non obstant in causa carceratorum, siue ciuili, siue criminali. l. diuus. & ibi Alex. de fer. & in l. custodias. de publi. iudi.

Feriæ Dei obstant in causis publicis, & fiscalibus. l. publicas. C de ferijs. & l. omnes. in fi. eo. ti. argu. contra, quia quando non appellatur, non obstant feriæ tales. Spe. in §. sequitur. ij. colum. Sed in collectis, & tributis non appellatur, l. abstinendum. & l. fin. C. quorum appel. non recip. & in Spec. de appel. §. in quibus. uers. iiij.

Ferijs statutarijs renuntiari non potest. Bal. in l. ij. §. excipiuntur. ff. de ferijs.

10 Feriæ Dei quæ sint, uide in c. fi. de fer. & plenius. in Spe. eo. ti. §. j Item

Feriæ Dei possunt tolli per statutum, uel consuetudinem. l. quadraginta. & ibi glo. & Bald. C. de fer. De hoc uide omnino per Alexand. in l. præsides. ff. de ferijs. maxime in criminalibus. Bar. in l. prouinciarum. eo. ti.

Feriati dies litaniarum, seu rogationum, ex forma statuti censentur feriati de mane tantum usquequo fiunt. s. Dies. uer. lxxxiij.

Feriati censentur dies quadragesimę in causa criminali. in Spe. de fer. §. j. uer. porro. & de actore. uer. item impeditur.

Ferię hominum scilicet uindemiarum, & messium seruantur, etiam ubi non fiunt messes, uel uindemiæ. Inn. & doct. in c. conquestus. de ferijs. & Bald. in Marg. uersi. Feriæ uer. j. & Alex. in l. j. ff. de fer. ubi etiam dicit post Cy. ibi in addi. & in l. ligni. & ibi Bal. de uer. sig. q inducuntur feriæ pro castaneis recolligendis in loco in quo homines uiuunt de castaneis, cum frumentum non habeant.

† Adde q in diebus feriatis ob reuerentiam hominum, seu utilitatem, mandatum de exequendo, ubi executio requirit causæ cognitionē regulariter fieri non pót: ut in c. placita. xv. q. iiij. & in l. omnes. & in l. fi. C. de feri. & no. in c. de cætero. de re iud. nullus tñ actus, & actualis executio facti in ciuilibus in dictis ferijs fieri pót, cū talis executor sit nudus minister: ut in c. nouit. de appel. Et sic executor cognitionem requirens, licet peccet talem executionem faciens, ualet tamen, cum non sit actus iudicialis: sicut dicimus in receptione testiū, quod fieri nō debet: ut no. in cle. j. de offi. deleg. & in c. j. de ferijs. non tamen peccat, si immineret periculum dilationis, ut in fuga debitoris. Ab. in c. fi. de iudic. In ferijs tamen in reuerentiam Dei inductis fieri nō potest. nisi res esset tempore peritura subito, uel imminere animarum periculum: ut in cap. fin. de ferijs. & Abb. in dicto. capit. fina. de iudi. & in penultim. column.

Feriæ messium inductæ per statutum de mense Iulij non erunt de mense Augusti, ad quem sunt messes dilatę propter pluuias. Bald. in addi. Spę. de sententia. uer. non ualet sententia.

Feriæ seminationum an seruentur sicut messium. in l. j. & ibi gl. & Bar. C. de agri. & censi. lib. xj.

Feriæ messium, uel uindemiarum non prosunt non occupatis in messibus, uel uindemijs. Bart. in l. j. C. de agri. & censi. lib. xj. & Alexan. in l. j. ff. de ferijs. sed Inn. contra in c. fi. de fer. & Spec. eo. ti. §. j. uer. item nota q feriæ. ubi dicit q prosunt etiam alijs, quàm rusticis, & colonis: sed & militibus, artificibus clericis, & alijs, qui licet personaliter non intendant, tamen per alios colonos, & factores intendunt & Ange. in l. præsides. ff. de fer. & Alex. in l. j. eo. ti. quòd inducuntur fine & tempore quo sit prouidendum de grano, & uino reponendo, licet in loco non recolligantur. † Vide Felin. omnino in c. significauerunt. in iij. col. in uersi. uindemias. de iudi.]

Feriæ messium de iure commumi incipiunt. viij. Calendas Iulij, usque ad Calendas Augusti. Sed Feriæ uindemiarum incipiunt. x. Calendas Septembris, usque ad Idus octobris. in Specu. de fer. §. j. & Pau. de Ca. in l. præsides. ff. eo. ti. uide gl. in l. semel. ff. so. ma.

Feriæ in utilitatem hominum inductæ non obstant in causis publicis furnariorum. lege. publicas. C. de ferijs.

Ferijs inductis ob utilitatem hominum potest renuntiari. Barto. & Pe. de Su. in l. si feriatis. ff. de arbitris. Alexan. post glo. in l. j. ff de fer. c. fi. de fer. & glo. & doc. in l. dies. C. eo. tit. Io. An. & Bald. in addi. Spec. eo. ti. § ii. & renuntiari præsumitur, quando per iudicem assignatur dies feriata in utilitatem hominum scientibus, & tacentibus partibus. De quo in Spe. de fer. §. fin. uer. sed quod si. † Et per Fel. in c. si diligenti. de fo. compe.]

Feriæ ob necessitatem hominum inductę non obstāt capturę, uel executioni. l. omnes per Bar. C. de fer. & s. uer. Captura. uersi. xxviij. uer. Executio sententiæ. uer. xix. uer. Debitor suspectus. uer. vj. & Alex. consi. cvij. iiij. parte. & in l. j. §. nuntiatio. de oper. noui nun ubi plenius: ubi etiam dicit eas non obstare, quando causæ cognitio non requiritur. l. j. ff. quis ordo in bon. pos. † Et per Fel. in c. significauerunt. de iudi.]

10 Feriatum ob utilitatem hominum materiā supple. in Spe. de ferijs. §. j. uersi. inducere.

Feriæ hominum causa inductę non uitiant citationes, etiam per edicta. supra. Citatio die feriata. uersiculo. j.

Feriæ hominum non obstant in causa matrimoniali, beneficiali, decimarum, uel usurarum. s. §. proxim. uersicul. vj. nec in causis summarijs. gloss. & Cardi. in cle. sæpe. qō. xxx. de uerbor. signific. ubi dicit uerum, etiā si sint inductę ab homine, statuto, uel consuetudine, q potest iudex eas seruare. gl. & Cardi. ibi. quæstio. xxxj.

Feriæ hominum, scilicet messium, & uini declarantur a iudice, quando iudicat. l. præsides. & ibi docto. & Alex. ff. de ferijs.

Ferię hominum non obstant in causa criminali, carcerati:

cerati: secus in alijs. not. in l. penulti. & ibi Alex. ff. de fer.

Feriæ mesium, & uindemiarum, si per statutum taxatiue inducantur, censentur sublatę omnes alię feriæ de iure communi inductę. alias non.] Statuta de iu di. uersi. cclxj.

Ferias mesiũ & uindemiarũ licet lex nõ declaret, seu non determinet tempus. statur communi obseruantiæ. do. Mari. Socin. in consilio. vj. incip. prædicto. uersiculo. ad cuius clariorem. circa fin. in prima parte.]

Feriæ repentinę faciunt dari restitutionem in integrum aduersus fatalia appellationis. l. sed & si per prætorem. §. sed si feriæ. ff. ex qui. cau. ma. & per Bald. in l. ij. §. fi. C. de tempo. appella. & in c. ex
† ratione. & ibi Phil. j. q. de appel. † Adde ꝙ feriæ repentinę æquiparantur solennibus. Ange. in §. idem uir. col. xxviij. Institu. de excep.

Feriæ propter aduentum papæ inductę sunt mistę, scilicet, in honorem Dei, & repentinę. Bald. in l. si ut proponis. la. j C. quomodo, & quando iud.

Feriæ statutariæ propter guerras, uel similes necessitates inductę, dicuntur repentinę, si propter uindemias, & messes dicuntur ob necessitatem hominum: si uero in honorem sanctorum, dicuntur in honorem Dei. Bald. post Nico. de Mata. in l. j. in fi. ff. de fer.

Ferijs repentinis propter superstitionem inductis potest renuntiari. Bald. in l. si ut proponis. la. j. C quomodo, & quando iudex. Vide Bald. in l. prima. C. de fer. Quod est uerum expresse, non tacite, secundũ glo. & doct. & Lanfr. in clemen. sæpe. uer. necessitatem. de uerb. sign.

Feriæ repentinę si cadunt in diem ultimum dilationis concessæ alicui, datur restitutio. in Spe. de dilatio. §. fi. ad fi. Et dicuntur repentinę, quia repentinę inducuntur, & quæ sint, uide in Spec. de fer. §. j. uer. repentinæ. & gl. in cle. sæpe. de uer. sig. Ex qua glo. etiam no. secundum. Car. ibi. q. xxviij. ꝙ feriæ repentinę comparantur ferijs Dei. & s. eo. uersi. j. Bal. & Ang. in l. j. ff. de ferijs.

Feriæ repentinę ęquiparantur ferijs Dei. Bal. in l. j. C. de ferijs. & s. xj. uer. gl. in cle. sæpe. uer. ob necessitatem. de uerb. sig. Alex. in l. j. ff. de fer. & in l. j. §. ij. de ope. no. nuntia.

Ferijs repentinis non potest renuntiari in contractibus. Car. in cle. sæpe. xxviij. q. de uerb. sig. & Alex. in l. j. in prin. ff. de fer.

Feriæ repentinæ obstant in causis summarijs. gloss. & Card. in clemen. sæpe. xxviij. q. de uerborum signification.

Ferrum non dicitur hasta ferrata. Bald. sing. in addi. Spe. tit. de homici. uer. j. Quod nota pro percutiente cum hasta etiam ferrata, ut non puniatur pœna statuti loquentis de percutiente cũ ferro.

Festinans ad utrunque, neutrum bene peragit. in Spe. de assessore. §. fin.

Festinans nimium in loquendo, uel respondendo, uel faciendo, dignus est reprehensione: ut plene in Spe. de lib. concep. §. xiiij. uer. sit etiam.

Festinatio nimia suspicionẽ inducit. Bald. co. cexix. uolu. iij. Hyp. Marsi. in l. unius. §. seruo qui ultrò. nu. 6. ff. de quæstion. Aym. Crau. co. vj. nu. 34. uol. j. Ae. Mar. Man.

Festum assumptionis beatæ Mariæ uirginis est maius, quàm festum natiuitatis eius. gl. est in c. alma. §. pen. de senten. excõmuni. in vj. Vide s. Assumptio beatę marię.

Festo die non debet abesse quis a sua ecclesia: & ualet statutum quod bonum est puniens contrahcientes. in Spe. de consti. uer. actor.

Festa de iure communi celebranda ponuntur. in c. fin. de fer. & in Spe. eo. tit. §. j. in prin. qui addit festum corporis Christi ex constitutione Vrbani. in cle. si dominum. de reli. & uene. san. & festa Euangelistarum, & quatuor doctorum ecclesiæ, secundum Io.
† Andr. ibi in addi. † Vide textum in c. j. de relig. & uener. sanct. ubi ponit de duodecim apostolis, quatuor euangelistis, & quatuor doctoribus, quorum festa sub duplici officio debent celebrari. & ibi gl. finalis declarat quod dicatur duplex officium.

Festo die licet coquere, cibos præparare, cœnã facere, scribere, legere, studere, prædicare, & omnia spiritualia facere: secundum Archi. de consecra. dist. iij. ieiunia. ubi uide.

Festum omnium sanctorum simul institutum, & in Calendis. Nouembris. in cle. j. §. in die. cum glos. & ibi Car. de reli. & uene. san.

Festum aliquod mobile si cadat in diem dominicam, quomodo distribuantur oblationes, si statutum est quòd oblationes factæ in illo festo dentur carceratis, sed facta die dominica dentur rectori ecclesiæ. Cy. in l. fi. C. de fer. Ang in l. si ita. de libe. & posth. Alex. in l. quis posthumos. in princ. eod. titu. Cy. & Imo. in l. qui solidum. §. j. de leg. ij. Ant. in ca. fin. de fer. Contra est quòd inspiciatur, quæ eleemosynę uerisimiliter fuerint factæ intuitu festiuitatis.

Fetor oris causatur ex nimia ingurgitatione. in Specul. de teste. §. septimo. uersiculo. de odoratu.

Fetor corrumpit aerem, & pestem procreat. l. j. ff. de cloacis.

Fetus ouium datarum in soccidam sunt communes, sicut lac, & lana. licet oues non sint communes. Bald. in lege prima. secunda colum. C. pro socio.

Fetus cedit, ei cuius est mater, nõ ei cuius est pater. l. Pomponius. §. idem scribit. & ibi Bar. ff. de rei uen.

Feudatarius potest affectare commoditatẽ feudi ad modicum tempus. non aliter. Bald. in l. usufructu. ultim. columno. ff. soluto. matrimon.

Feudatarius priuatur feudo, si non iuuat patrem domini sui, sicut quando non iuuat dominum. Ang. in l. ij. §. si pater. ff. ad Syllania.

Feudatarius relinquens dominum in periculo, ut ipse euadat, priuatur feudo. Ange. in lege. secunda. §. occisori.

occisori.in fi.ff.ad Sillania. quod est uerum, si dominus fuerit conquestus de eo:aliàs secus : secundũ Ang.in l.excusantur.§.si dominus.eo.tit.Et uerum si potuit conqueri,uel sciuit infra Vasallus priuatur uer. xxxvij.

Feudatarius uendens rem feudalem ignoranter,tenetur conuertere pretium in aliam rem immobilem. quæ sit loco pignoris feudi,secundum Iaco.de Bel. ar.c.j.de inuesti.de re ali.fac.secundum Bal.& Iaco. de Bel.Alua.qui tamen tenẽt contrarium in ca.j.de feud.non haben.pro.na.feu.& Bar.Cep.in l.Labeo. uer.item si dominus.de uerb.sign.

Feudatarius potest instituere primogenitum suum in feudo.Pau.de Ca.in consi.cxlj.

Feudatarius uenit appellatione usufructuarij. Paul.de Cast.in l.j.ff.ad Trebellianum.

† Feudatarij domini an appellatione officialium, & subditorũ ueniant:uide do.Bar.Soc in con.ccclxij. incip.non prosequendo.uer.secundo.quòd illis. circa prin.in ij.parte.]

Feudatarius præsumitur,qui diu tenuit feudum. no.in l.cum de in rem uerso.ubi uide Bal.ad fin.ff.de usur. secundum Ang.in l.qui in aliena.§.j.in princi.ff.de acq.hær.addo.j̃.Vasalligium.uer.ij.

Feudatarius alienans cum clausula,Si, & inquantum. de iure potest:non incidit in pęnã.Bal.in c.j. §. hoc quoque.de suc.feu.

Feudatarius factus clericus an perdat feudum, & an si non perdat, possit domino seruire per substitutum. Bald.in l.quisquis.paulo post princip. uersic. nunquid ergo is.C.de episcop. & cleri. & Barto. in l.si finita.§.si de uectigalibus.prima colum. ff. de dam. † infect. Addo infra Vasallus priuatur.uer.viij. † Vide omnino Alber.Brun.suo consil. xvj. ubi latè. & consi.seq. ponit de milite Ierosolimitano an possit retinere feudum.Bald.in l.quoties.C. de suis, & legi.dicit quòd

10 Feudatarius potest seruire per substitutum,si postquàm fuit inclusus in feudo, superuenit sibi infirmitas,non aliter ut ibi. uide in Specul.de aduo.§.primo.uer.sed pone,abbas.& infra Vasallus seruit.uersic. xxxviij.

Feudatarius Imperatoris uel regis, an debeat soluere censum ei nondum coronato. doct. post Cyn. in l.bene a Zenone. C. de quadri. præscriptio. Ioannes de Pra. in leg. Publius.de conditio. & demonstra.

Feudatarius alienans non priuatur ipso iure, sed per sententiam.Bal.in c.primo.§.fin.quæ sit pri. causa bene.amit.

Feudatarius non debet dissipare feudum,nec deteriorare. Io.An.in c.ad apostolicæ.de sen. & re iudica. li.vj.in Nouel.in j.col.in fi. & j̃. uersi.Emphyteuta deteriorans.uer.j.

Feudatarius priuatus ob fęloniam tenetur restituere fructus.etiam perceptos ante priuationem, & post commissam fęloniam.Gul.de Cu.& Pa. de Ca. no. in l.j.C.de his,qui ut indig.

Feudatarius captiuus, & relaxatus tenetur ad canoné, & seruitia medij temporis,scilicet,captiuitatis. Bal. in l.liber captus.C.de captiuis.

Feudatarius non potest pignorare feudum quo ad ius reale constituendum in feudo.cap j. & ibi Bald. de prohibi.feu.ali.per Federicum. ubi etiam dicit Bal. quod si pignorat generaliter omnia bona sua, non intelligitur de feudo:sed si specialiter dicitur de feudo,& traditur,puniatur,aliàs non.Item nec puniatur,si pignorat domino, nec si pignorat uni ex pluribus dominis feudum indiuiduum:diuiduum uero si totum pignorat uni, quod non potest, punitur. Bal.ibi & plenè in Sp.de pignore.§. ij. ad finem. & infra Feudum.uer.lix.

Feudatarius potest puniri de periurio per iudicem ecclesiasticum ratione iuramenti.Bal.in l.liberti.in fi. C.de ope. liber.

Feudatarius tenetur facere recognitionem domino. Bal.in l.plures.C. de fide instr.

Feudatarius debet præstare seruitium,uel feudum dimittere:secundum Bal.in l.1.§. pro secundo. in tit. de cad.tol.per c.j.de uasal.qui cõtra constitu.Loth & j̃.eo.uer.xxxij.

20 Feudatarius ipso iure non priuatur feudo, sed per sententiam.in tit.de feud.sine cu.non amit.Pau.de Cast.consi.cluij. & ideo potest sibi remitti fœlonia antequàm priuetur.ibidem.& infra.

Feudatarius passus tenutam in feudo propter debitum suum remanet domino obligatus ad seruitia, licèt sit priuatus commodo feudi. Barto. in l. si finita. §. si de uectigalibus. de dam. infect. uide in Specul. de primo & secundo decre.§.iij.uersicul. & idem in uasallo.

Feudatarij obligati domino ad certum quid annuatim tenentur omnes simul ad illud, & non quilibet ipsorum. Barto.post Dyn.in l.si pluribus. in fin. princi. ff.de leg.ij.

✠ Feudatarius non est feudo à Principe sine causæ cognitione spoliandus §.primo.de feud.fin. culp. non. ammit. in usi.feud. Abb.in cap.quæ in ecclesiarum col.fin in princ.ubi Fel. de constitut. Dec.co.cccx. nu.12. Ae.Ma.Ma.

Feudatarius priuari non potest, nisi iuris ordine seruato. Bald.in cap.penul.de pace tenen. in usi. feud. Vnde

Feudatarius de facto priuari non potest propria authoritate domini non habentis iurisdictionem secundum Bal.in c.ad hoc ad fi. de pace iura. firman. in usi.feu.ubi etiam dicit quod si

Feudatarius dubitans priuari de facto adeat superiorem a quo petat domino inhiberi, ne ipsum molestet,& si sentiat se grauatum,compareat : ut ibi per Bald.

Feudatarius non soluens an cadat a iure suo. Item

Feudatarius an possit alienare, domino non requisito.Bartho.Cepo. in cap. primo. septima differentia.de cogni.feud.glo.& doct.in ca.j.§. hoc quoq;. de suc.feu.

Feudatario castri habenti quartam partem omnium obuen-

obuentionum in concessione castri non debetur quarta pars pœnæ, uel bonorum confiscatorum propter offensam factam in comitem, uel regem dominum castri concessi feudatario in feudum Oldra. in consi. cxlviij.

Feudatarius tenetur soluere collectas de feudo. Bal. in cap. j. per quos fi. inuc. in usi. feud. & Flor. in l. si pendentes. §. si quid cloacarij. ff. de usufru. † Vide do. Bar. Soc. in con. ccxvij. incip. circa hanc q. uer. tertio probetur. ij. parte.

30 Feudatarius si habeat feudum antiquum, an teneatur dicere nomen concessoris. Bal. in c. cum autem. de controuer. inue. per no. in c. j. §. si qua. de capi. Conradi. in usi. feu.

Feudatarius potest locare domum feudalem pari, uel meliori. j. Vasallus. uer. xiij. & xxx.

Feudatarius potest domino cedere feudum, si nolit ei auxiliari in guerra. Bal. in prælud. feu. in vj. colu. & in l. cum Archimedoram. in fi. C. ut in pos. leg. Sed Flo. tenet contrarium in l. cum fructuarius paratus. ff. de usufru. ubi dicit eum non posse feudum renunciare, ne teneatur domino ad seruitia. & in Spe. de feu. §. quoniam. uersi. xxviij tenet Bal. in tit. de prohi. feu. ali. per Federi. in usi. feud. c. j. §. calidis. & Barto. post Dyn. in l. is, cum quo. ff. de aqua plu. arcen. Sed Floria. idem tenet contrarium in l. loci. §. fi. si ser. uend. & in l. si absente. de usufru per Bal. in c. fin. de capi. qui curi. uend. Dic quòd si tenetur ad seruitia ex natura feudi, potest renuntiare, non si ex natura obligationis. Floria. in l. si alienus. §. Iulianus. ff. de noxal. uide Barth. Cep. de ser. urb. cxlvij. & j. Vicinius. uersi. xlv. Vide docto & Car. in c. quæ in ecclesiarum. de constit. quòd potest proprio motu sciente domino, sed non tempestiuè. Card. ibi. & in cle. ij. §. denique. vij. q. de re iud.

Feudatarius potest nuntiare nouum opus. Bar. in l. j §. fi. ff. de operis no. nun.

Feudatarius finito feudo tenetur domino restituere fructus perceptos. Bald. in l. si pater. in p. inc. C. de usufru.

Feudatarius inuestitus per papam de re non sua præscribit. Bal. in l. secunda. ij q. C. de serui. & plenius per Floria. in l. seruitutes. xvj. colum. ff. eodem tit. Sed

Feudatarius contra dominum non præscribit. Bart. in l. malè agitur. C. de præscri. trig. an.

Feudatarius intra annum & diem debet inuestituram petere. j. Inuestitura. uer. x. & seq.

Feudatarius feudatarij debet requirere cõsensum primi domini. Bal. in l. iij. C. ad Velle.

Feudatarius delinquens præiudicat descendentibus, non transuersalibus. Pa. de Ca. consi. clij.

40 Feudatarius ecclesiæ delinquens laicus an perdat feudum. Pau. de Cast. consi. clvij.

Feudatarius de cuius felonia dominus non est conquestus, an priuetur, si hæres domini conqueratur. Pa. de Ca. in dictis consilijs.

Feudatarius concedens alteri in feudum, nõ possidet, sed secundus feudatarius. gloss. & Barto. in .. prima. C. uti possi.

Feudatarij inuestiti per papam uacante regno de certis terris, uel comitatibus, an teneantur iurare fidelitatem Regi postea creato per papam. Bal. in tit. de pace Const. §. in ciuitate in fine.

Feudatarius non soluens censum tempore debito, priuatur dominio, non possessione rei, nisi in signum subiectionis soluat ex re propria. Bal. in tit. de pace Constan. §. item societatem. ij. col. & Innoc. in ca. constitutus. de reli. dom. no. in l. fundi. C. de fun. patri. li. xj. & j.

Feudatarius principis potest feudum alienare principe inconsulto. l. hi, quibus. C. de fun. patri. l. b. xj. & Bal. in c. primo uer. consuetudo. qui feu. da. pos. in usi. feu.

Feudatarius an possit infeudare alteri feudum suum. per Bal. in c. j. in fi. qui feu. da. pos. in usi. feud. & j. prox. uer. lxxiij.

Feudatarius feudi cum animalibus, id est, qui habuit in feudum fundum cum animalibus, an finito feudo teneatur soluere domino estimationem animalium mortuorum. Bald. in cap. secundo. in fi. de cogn. feu. in usi. feu.

Feudatarius an habeat possessionem, uel quasi, sicut usufructuarius. Bal. in c. j. iij. co. quid sit inue. in vsi. feud.

Feudatarius papæ an debeat corporaliter inuestiri. Bal. in c. j. §. fi. de noua for. fide.

50 Feudatarius debet deducere filium suum, qui dominum offendit, ad satisfaciendum domino, uel ipsum a se expellere. Quia

Feudatarius debet dominum suum iuuare, etiam contra filium ante factum, & post separando filium a se non tamen tenetur dare filium pro noxa: nec separando a se perdit patriam potestatem, nec potest propterea filium ipsum exhæredare. Bal. in c. insuper. in prin. de prohi. feu. alie. per Fede.

Feudatarius non potest testari de feudo. c j. de succes. feu. & j. feudum. uer. cxlij. cum seq.

Feudatarius si alienat certos uasallos, alienatio rescinditur propter feloniam alienantis. Bald. in l. secunda. §. sed quia nostra. in fin. C. communia de lega.

Feudatario potest omne dominium concedi ex pacto. Bal. in l. si plures. ij. col. C. de cond. inser.

Feudatarius, cui est promissa uacua, uel plena possessio, debet habere fructus a domino feudi. Bald. in l. pen. ij. col. de cond. inser.

Feudatarius agit de euictione. Bal. in l. pe. C. de cond. inser.

Feudatarius non priuatur feudo sine culpa sua. c. j. de feu. sine culpa non amit. nisi in casu. §. denique. qui. mo. feu. amit. item nisi i casu. §. ad hoc. uer. si uero. & ibi Bal. in vj. col. de pace iur. fir.

Feudatarius an compromittat de feudo. Bald. in addi. Sp. de arbi. uer. uasallus potest. & j. Vasallus alienat uer. xxvj.

Feudatarius potest agere, & conueniri interdicto unde ui, per l. si quis in tantam. C. unde ui. Bal. in l. penul.

nul. si a non compe. iudi.

60 Feudatarius, qui præscripsit feudum, an possit cadere ab eo. Bal. in l. fi. C. de lib. causa.

Feudatarius cum pacto de non alienando, an possit alteri infeudare. Bald. in c. præterea. de capi. conra. in usi. feud.

Feudatarius habet utile dominium. glo. & Bal. in cap. præterea. de capi. Conra. & Bal. in c. j. qui. mo. feu. amit. Inn. in c. si diligenti. de præscri. quòd directũ dominiũ est apud dominum, sed utile est apud feudatarium & ibi per Panor. in iij. no. in Spe. de loc. §. vj. uer. xlv. & Pau. consi. clvj.

✠ Dec. co. ccclxxxix. nu. 6. Ae. Mar. Ma.

Feudatarius alienans scienter cadit a iure suo, non aliter. Bal. fin. in c. j. in fi. de cõtro. inter do. & emphy. & in l. fi. C. de iure emphy.

Feudatarius habens castrum in feudum, si malè tractat subditos, potest priuari castro, si fuerit prius monitus ad bene tractandum. Bal. in ca. publici. de pace tenen in usi. feu.

✠ Feudatarius si uexet subditos, non ammittit feudũ nisi prius a domino ei denuntiatum fuerit ut se æquum in subditos præbeat, aliàs sic ei feudum adem pturum. §. j. & ibi not. glo. de mil. uasal. qu. cont. est §. fi. de pac. iura. fir. §. publici. ubi Bald de pac. ten. c. j. de uir. & hon. cler. in Cle. Ias. in auth. qui rem. col. ij. circa fi. uer. limita tamen, & intellige. C. de sacros. eccles. Bald. in auth. statuimus. in ul. no. uer. iij. requisiti. C. de ep. & cle. Fra. Curt. in co. cxxxvij. num. 20. Aym. Cra co. vj. nu. 108. uol. j. Aem. Mar. Man.

Feudatarius licet teneatur stare colono, non tamen agit ad pensionem sine cessione Bal. in cap. primo. ulti. colum. an ag. uel fil. glo. mag. in l. diuortio. sol. matrim.

Feudatarius negans feudum domino priuatur, nisi statim re integra pęniteat. Bald. in addi. Specu. de loca. uersi. si emphy. negauit. & in Marga. uer. Fundum. uersi. primo. & Innoc. in cap. cæterum. in fin. † de iudi. † Et per Felin. in d. c. cæterum. circa finem. vj. col.

Feudatarius non soluens censum domino intra triennium. priuatur feudo. Sp. de loca. §. nunc aliqua. uersic. lxxxv. Quod est uerum, si debeatur pro pensione, & fidelitate: secus si pro pensione tantum, secundum Car. Zab. in c. potuit. de loca. & Bar. Cep. in c. ulti. char. v. differentia. de cogni. feu. & s. uersi. Emphyteusis. † Vide do. Fran. de cur. in iiij. parte. sui tracta. feu. in xxxix. causa.]

Feudatarius de iure ciuili non põt feudum alienare, ẽt pro anima. c. j. §. donare. qualiter feu. ol. po. alie. Secus tamen est de iure canonico, secundum Hosti. in Summa, tit. de immu. eccle. §. quidam. uer. nec illa. & Lud. in sing. uerb. Feudum. uer. de iure ciuili, &c. & infra uer. Feudum. Item unam salmam uini pro anima sua de uinea feudali annuatim legare. j. Vasallus alienat. uer. xxj.

Feudatarij non concordes in regimine castri feudalis sunt concordandi a rege, ut regant alternis annis. gloss. singul. in cap. licèt. xvj. q. iij. per l. quotiès. ff. de usufru. & Ludo. in sin. uer. Feudum. uer. ubi feudatarij, &c.

70 Feudatarius alienans feudum saluo iure domini, an priuetur. in l. fi. C. de iure emphy. & no. in l. sanè di ui. ff. de pig. act. & j. uerb. feudum. uer. lxxvj. & melius in uer. xlv.

Feudatarius alienans saluo honore domini, priuatur iure suo. Ioan. An. do. Hostien. in cap. eam te. de iureiuran. & Lud. in singu. uersicu. Feudum. uersi. uasallus.

Feudatarius priuatus castro feudali propter delictum si restituatur ad bona, uidetur etiam restitutus ad castrum. Flori. singu. in lege loci. §. si cui. ff. si ser. uendi.

Feudatarij hæres debet iurare omnibus hæredibus domini, si plures sunt, uel uni tantum, quando unus est l. cum unus. in princ. per Bar. ff. de ali. & cib. le. gl. in c. si plures. si de feud. fue. cõtro. & in l. si ususfructus legatus. in princ. de ususfruct. Iacob. de Arc. & Bart. in l de pupillo. §. si plurium. ff. de operis no. nun. & si nolit plures dominos, potest uni eorum antiquiori præstare seruitia. per Bal. in c. præterea ducatus. ul col. de prohi. feu. ali. per Federicum. Item Bal. in l. j. §. in primo. ult. col. de cadu. tol. & in §. ne autẽ. de cad. tol. dicit uerum, nisi in feudo ligio.

Feudatarius equiparatur liberto. Bald. in leg. liberti. xiiij. colum. de oper. liber. per l. primã. de mili. uasal. in usi. feu.

Feudatarij hæres tenetur iterum iurare fidelitatem domino, aliàs ex iuramento feudatarij mortui non obligatur, & si non seruiat, non est periurus. Bal. in d. l. libertini. xiiij. col. C. de ope. lib. & glo. not. in l. sicut. ff. de usufruc. quod intellige, scilicet intra annum: ut supra uer. Inuestitura. uer. x. & seq. & j. eod. prox. § uer. iiij. Item uerum, nisi feudatarius iurasset pro se, & hæredibus: quia tunc hæres adstringitur iuramento defuncti, & non tenetur iterum iurare fidelitatem: aliàs sic. Bal. in l. j. §. excepto. C. de cad. tol. Vide in c. j. quo tempore miles. Sed Bald. in l. pe. in fi. C. ut in pos. leg dicit simpliciter quòd hæres debet iurare fidelitatem domino.

Feudatarius cogitur edere domino instrumentum feudi. Bal. in l. instrumenta C. de fideic. & j. Instrumentorum editio. uer xxxiij. & s. Editio de quibus fiat. uer. xxxviij.

Feudatarius non potest incidere arbores fructiferas. Bar. in l. diuortio. §. si fundus. ff. sol. ma.

Feudatario mortuo sine filijs, sed cum hærede extraneo, melioramenta feudi cedunt hæredi extraneo: per quem tolli possunt, nisi dominus feudi soluat ei pretium eorum. Bald. in authen. excipitur. C. de bo. quæ libe. per c. si uasallus. hic fi. lex. Conra. in ci. consu. regni.

Feudatarius clericus potest conueniri coram iudice seculari. c. uerum. de fo. comp. in Spec. de comp. iudi. adi. uer. viij.

80 Feudatarius an possit reconueniri coram iudice, coram quo ipse alium conuenit. j. uer. Reconuentio. uersi.

uersi.xxiij.& seq.

Feudatarius habens feudum liberum, & francum, non tenetur ire cum domino ad exercitum, & bellum, sumptibus suis, nec tenetur domino ad subsidium pecuniariú. Old.con.ccxxxiij. & j. Vasallus seruit. uer.xxvj.& j.Feudum, uersi.vj.

Feudatarius conuentus an liberetur nominando dominum in iudicio, & an domino contumace ipse patiatur præiudicium.

Feudatario conuento rei uendicatione, si dominus uelit in se iudicium suscipere, & actor uelit potius litigare cum feudatario.

Feudatarij dominus si sit, clericus uelit feudatarium defendere in foro seculari. in Spe. de primo & sec. decre.§.iij.uersic.quid si emphy.& uersi.præceden. & uer.seq.

Feudatarius si sit contumax contra quē dominus agere uolebat an dominus mittatur in possessioné feudi.§.eo.uer.porro.

Feudatario an noceat sua confessio, quod rem teneat in feudo.in Specu.de confes.§. iij. uer.quid si confiteor.

Feudatarius debitor alterius qualiter patiatur executionem, si nihil habet in bonis præter feudum. in Sp.de exec.sen.§.iij.in fi.

Feudatarius conuentus si allegat rem esse feudalem, & non admittatur exceptio eius, ideoq; appellet, qualiter fiat commissio.in Sp.de appel.§. x. uersic. igitur.

Feudatarius pupillus, uel minor, si non petat inuestituram intra annum, an currat ei præscriptio annalis. in Specu.de restit.in integ.§. ij. uersi. quid de præscriptione, & restituitur infra, Vasallus inuestitur. uer.secundo.& infra Feudum.uer.ccxlix. j.Inuestitura.uer.x.

90 Feudatarius possidet naturaliter.in Spe.de loca. §. vj.uer.xlvj.& de primo & secundo decre.§.iij.uer. quid si emphy.

Feudatarius an renuntiet feudum sine uoluntate domini.eo.§.uer.cxxviij.

Feudatarius si soluat annuam pensionem alteri, quàm domino, an dominus repetat.eo.§.uersi.cxxxvij.

Feudatarius qualiter iuret, & qualiter inuestiatur, & de formis iuramenti, & Inuestituræ. Item

Feudatario tenetur dominus ad eandem fidelitatem, ad quam tenetur feudatarius domino.in Specu. de feud.§. .uer. j.

Feudatarij nobiles appellantur uasalli, sed plebeij appellātur homines nostri a dominis feudi.in Spe. de feu.§.ij.in prin.ut in j.col.uer. quid autem.addo. j. Vasalligium.uer.j.

Feudatarius propriorum bonorum, quæ alteri subiecit.eod.§.uer.v.

Feudatarius quis esse potest diuersorum dominorum pro diuersis feudis.Item

Feudatarius plurium dominorum inter se guerram habentium cui iuuabit.eo.§.uer.xij.

Feudatarius an debeat sequi dominum sumptib. suis. eod.§.uer.xxj.& uer.xxvj.

100 Feudatarius contra dominum qualiter formet li bellum, & econtra.uide in Sp.e.tit.§.iij.

Feudatarij materia supple.plenius infra uer. Vasallus. per totum.

Feudum requirit quattuor, uidelicet naturam, aptitudinem, actum, & cōsuetudinem. † Bald.in l.quoties. C.de suis, & legitimis. † Adde quod feuda sunt redacta ad instar allodialium. Ita Io.Faber instit.de legiti.patro.tut.circa fin.& Insti. de emp.& uendi. Ita Pet.Guido Papæ decis.lix.Benedic.in repe.c.Raynutius.fol.109.col.j.

† Feudum quid sit:uide do.Barth.Soci.in con.clxviij. inci.non inutilis.in prin.uer.quoniam in primis.in ij.parte.

† Dic quod feudum est beneuola actio tribuens gau dium capienti cum seruitio retribuendi per quem transfertur utile dominium de domino in uasallum & sic dicitur a fidelitate, quam uasallus tenetur domino præstare.c.ex diligenti. de simo. & in titu.de feud. per totum. & istam diffinitionem uidetur sequi Gofre in Summa.

† Infeudare bona ecclesiæ an possint prælati coram feudum. Vide decisionem supra in uer.consuetudo introducta.

† Feudi natura quæ sit, uide do.Pe.Phi.Cor.in consi. xvj.incip.aperta.in prin.in j.parte.]

✠ Feuda gratiæ potius, quàm contractus naturam habent.Io.Crot.co.lxxviij.nu.3. Ae.Ma.Ma.

Feuda sunt de gratia, & ideo faciliter reuocantur. Innocen.in cap.ij.de feud.& Bald.in Marga.uer.feudum.uersi.ij.& ideo feudum potest dici gratia.Bal. in prælud.feu.Alexand.in l.si mihi & Titio.de uer. oblig.

Feudi obligatio habet tacitam conditionem, scilicet quādiu durat feudum. Baldus in l.cum Archimedorum.in fi.C.ut in possessio.lega.

Feudum est simile usufructui:quia sicut hæres usufructuarij non tenetur cauere utendo arbitrio boni uiri, ita hæres feudatarij non tenetur denuo iurare fidelitatem domino.Bal.in l.j.§.excepto.C.de cadu. tol.& s.prox.§.uer.lxxv.

Feudum inter heredes debet diuidi, qui sunt de sanguine, nisi sit feudum francum, uel regni.Bal.in l. si plures.ij col.C.de condi.inser.

Feudum francum dicitur:pro quo non debetur fidelitas ex pacto, uel consuetudine, uel quando proprietas est feudata.Bal.in d.l si plures.ij.col. & in auth. nisi rogati.iiij.col.C.ad Trebel. Item dicitur, pro quo non præstatur homagium, seu iuramentum fidelitatis, nec aliquod seruitium:secundum Io.And. in additio.Sp.de rescrip.& Paul.de Cast.consi.clxj.

† iij.col. † Declarat Alex.consi. xxx.fere per totum. uol.j.maximè in fine.& in prin ponit an possit alienari. Adde quòd in feudo magis inspicitur tenor inuestituræ, quàm natura feudi. Deci.consi.viij. & cōsi.cxciij.in princ. Adde quòd in feudo hæreditario descendentes si non sunt hæredes non possunt admitti. Io.Campeg.inter consilia Alber.Bru.con.ij. col.fi.uer.ult.Dec.con.cxciij.

Feu-

Feudum francum transit ad ecclesiam. Bal. in d. l. si plures. per cap. inter. de fide instru. & in d. auth. nisi rogati. iiij. col.

Feudum non finitur mutatione formæ uel melioratione rei feudalis. Bald. in authen. excipitur. C. de bo. ma.

† Feuda regulantur secundum ius commune, si non habent ius expressum in feudis. Textus est in c. j. de feud. cog. & ibi gl. ij. in fin. quam ibi multum notát Iacob. de Bel. & Baldus quem textum dicit esse singu. domi. Iaso. in l. in xiiij. colum. uersicul. pro ista etiam parte. C. de iure emphyteu. Et alibi dicit signanter Baldus in l. ij. C. de sui & legi. & in l. cum oportet. circa finem princi. C. de bo. quæ liber. quod ad hoc ut discedatur a iure communi in causis feudorum, requiritur quòd expresè sit aliter decisum in constitutionibus feudalibus. ✠

Feudum ad filias an transeat supra uer. Fœmina. uersic. xxxj.

Feudum, & liuellum, differunt. per Paulum de Castro consi. cxxxvj.

20 Feudum simpliciter concessum, debetur filijs, & nepotib. licèt de eis non sit facta mentio in concessione. c. j. de duo. fra. a c. inue. & gl. in c. j. qui. mo. feud. consti. po. & Paul. de Cast. in consi clx. & Alex. in l. sed si hac. §. libertas. de in ius uoc. ubi dicit idem in emphyteusi. quod etiam tenet Bal. in d. c. j. in fi. & plenius per Alex. in l. quod dicitur. ult. char. de uer. obl. ubi tenet opi. Bald. in feudo, nó in emphyteusi.

† Vide j. eo. in uer. ccxj.]

Feudum ecclesiæ reuertitur ad ecclesiam mortuo prælato, ob cuius uiuentis delictum ecclesia priuatur. doct. & Archi. in c. uerum. de fo. comp.

Feudum iurisdictionis an possit diuidi. in Specul. de feud. uersicu. xxx. & seq. & Bald. in cap. præterea ducatus. ij. colum. de prohib. feu. ali. per Fed. & in l. si plures. ij. col. C. de cond. inser. & infra uer. Iurisdictio. uer. xxviij.

✠ Aliud est de consuetudine. Ioan. And. in add. ad Sp. rub. de feud. colum. pen. Old. co. ccxxxvij. Alexand. co. xviij. col. secunda. co. lx. uolum. ij. co. xxvij. colu. ij. uolum. v. Dec. co. cccxxxix. num. 3. Aem. Mar. Man.

✠ Feudorum iura, & consuetudines contraria tolli consuetudine possunt. l. ij. & ibi Bald. & Alex. ff. de uulg. Bal. co. clxxxv. uol. j. Alex. co. ij. uol. j. Soci. co. cclj. uol. ij. Hierony. Grat. co. clviij. in extre. uol. ij. ubi ualet consuetudo Galliæ feudorum alienandorum potestatem concedens, de qua. Ioan. Fab. in §. j. inst. de rer. diui. §. j. inst. de emp. & uend. & Deci. co. cclxix. nu. 6. Ae. Mar. Ma.

Feudum rei propriæ an ualeat. in Sp. de feu. §. ij. uer. v. & ibi Bal. in addi. Sp. uer. si rem.

Feudum pro anima relinqui non potest. c. j. §. donare. qua. olim feud. po. ali. & ibi Bal. in conclu. & Bart. Cep. in c. j. xxviij. differentia. de cogni. feud. & Bal. in cap. primo. vj. colum. de pace iura. firman. ubi est casus. Quod est uerum, etiam de consensu filiorú uasalli legantis, secundum Bal. in c. j. vi. col. uer. deinde uide. de prohi. feu. ali. per Fede. in usi feud. Item nec ad causam profanam. c. primo. de succes. feu. & Iaco. Alua. in c. j. an agn. uel fil. Barth. Cep. in ca. j. pe. col. de cog. feu. uide in Spec. de feu. §. quoniam. uer. xix. & per Bar. in authen. nisi rogati. C. ad Trebellia. & in l. ii. Communia de leg. Pa. de Cast. consil. clxj.

Feudum non uenit in legato omnium bonorú, etiam ad pias causas facto: secundum Bal. ubi s. uer. Feudatarius: uer. xvj.

Feudum an ueniat in permutatione bonorum generali. Alex. consi xvj. ij. parte.

Feudum alteri per alterú acquiri nó potest, sed absenti quærit beneficio domini. c. j. §. cum uero Conradus. uer. cum autem unus ibi: nisi hoc nominatim. de his, qui feu. da. pos. Odo. in Summa. Barth. Cep. in c. j. xxx. differentia. de cogn. feu. † Adde Fran. de Are. in ij. parte. sui trac. feu. in vij. q. prin. in ij. dubitatione.]

Feudum familiare dicitur, quod quæsitum est pro se, & familia sua, uel pro se, & filio masculo, non quod pro se, & hæredibus. Bal. in l. cum uirum. ult. col. de fideicom.

† Feudum si recipit pro se, & filijs suis, nunquid intrãdo monasterium transeat cum eo: uide plenè. in Sp. in tit. de loca. in §. nunc aliqua. uer. ciiij. & seq. Bal. in l. quisquis. & in l. ad similitudinem. C. de epis. & cle. do. Anto. & Abb. in d. c. in præsentia. in xxxij. col. in uer. quid ante. Et uide Pe. de Anch. in c. si is, cui, de offic. deleg. lib. vj. Et an episcopus possit succedere in feudum. Andreas Barba. in d. cap. in præsentia. dicit quod sic: quia est persona illustris. Et allegat gl. & ibi Bal. in c. j. de benefi. fœmi. & ibi Bal. dixit quòd cardinalis succedit in feudum. Et hoc uoluit in l. nullus. C. de malefi. & mathe. Et mouetur per d. l. quisquis. & per d. l. ad similitudinem. Et an papa succedat in feudum, uide Bald. in authenti. nisi rogati. C. ad Trebel. ubi dicit quòd sic: & præstabit seruitium per substitutum. Et an bona feudalia possint transire ad monasterium, uide Abb. post Ioan. And. in d. cap. in præsentia. in xxxv. col. Et adduco And. de Iser. in c. primo. in ti. qui. mod. feu. amit. ubi dixit, Aliquis accepit feudum simpliciter: quod intelligitur accepisse pro se & filijs suis masculis. Et mouetur, quia ita est consuetudo fieri. Sed uerior ratio reddi potest: quia feuda dantur propter seruitia: & seruitia sunt transitoria ad filios & nepotes, & ideo uidentur concessa feuda pro se, filijs, & nepotibus. Et allego tex. in cap. primo. §. cum uero Conradus. in uerbo, seruitia. in tit. qui feu. da. pos. ubi propter seruitia uasalli feudum transit ad nepotes.

Feudum pro se, & filijs fratris debet eis pro dimidia, etiá si superueniant filij eius, qui feudú recepit Bal. in l. cum acutissimi. in fi. C. de fideic.

20 Feudum cadens in recipiente uenit in fideicómisso aliter non. Bald. in d. l. cum uerum. ad fin. ubi etiam uide in lect. antiqua. in iiij. parte. quæst. & per Barto. post Dy. in l. si patroni. in princip. ff. ad Trebel.

& per

& per gl. in l. sciendum. §. fi. de per. hær. sed familiare non uenit: aliàs sic. Bal. ubi supra.

Feudum pro se, & hæredibus, an transeat ad agnatos, si filij non supersunt. Bal. quòd non, in l. liberti. vij. col. C. de ope. lib. & per Bal. in c. j. de ali. feu. pa. & in c. j. de prohi. feud. ali. per Fed.] Adde Dec. consi. ciiij. col. ij. post medium.

Feudum præscriptum transit ad eos hæredes, qui includuntur ex natura feudi in acquisitione feudi per pactum facta. Bal. in d. l. liberti. pe. col.

Feudum renuntiatum fratribus reuertitur ad dominum post mortem eorum sine hæredibus. Bal. in d. l. liberti. pe. col. de ope. lib. per c. si Titius. si de feu. fue. contro.

Feudum nouum potest renuntiari per patrem in præiudicium filiorum. Bal in l. qui se patris. ix. col. uer. item quæritur. C. unde liberi. & in l. si in personam. C. de fideicom. & Alexan. de Imo. in apostil. in d. l. qui se patris. ubi tenet quòd sic, nisi sit acceptum pro se, & filijs. Bal. Imo. & Pau. de Cast. post Dy. in l. apud Iulianum. §. si quis alicui. & ibi Ang. de le. j. & Alex. consi. lxxxvij. & seq. iiij. parte. quod potest per patrem alienari in præiudicium filiorum. & tenet Alex. consi. ciiij. iiij. parte. & Io. de Im. in l. stipulatio ista. §. si quis ita. de uer. ob.

† Feudum nouum, uel antiquum quando dicatur. Deci. consil. liij. per totum. Ias. in l. secunda. col. fi. C. de iure Emphy. Dec. con. lxxviij. col. fi. & Pau. de Ca. consi. clvj. quod incipit, circa præsentem casum. ubi etiam dicit quod

Feudum non potest renuntiari ut filia inuestiatur in præiudicium agnatorum, nisi consentiant, per. c. pater. de ali. feu. secundum Pau. de Cast. in d. consi. & j. eo. uer. xxxj.

Feudum an finiatur per ingressum monasterij, ut sic reuertatur ad dominum, an uero transeat ad monasterium. Bald. in d. l. qui se patris. x. col. & in c. j. de eo, qui ar. bal. depo. in usi. feu. quod non transit ad monasterium.

Feudum sine causa non potest per dominum auferri feudatario: secundum Bal. in l. qui se patris. x. col. nisi sit præcarium: ut ibi per Bal.

† In feudis si ius ciuile discrepat a iure canonico, casus non decisus deciditur per canones propter iuramentum, quod præstatur in inuestitura feudi. Ita dicit Bal. in c. imperialem. §. fi. in iij. col. uer. porro in feudis ratione iuramenti. de prohi. feu. alie per Fed. sequitur Fel. in c. ecclesia sanctæ Mariæ. in x. x. col. uer. sexta declaratio. de const. ✠

Feudum in dotem dari non potest. in Specu. de loca. §. nunc aliqua. uer. ccxcij. & in c. j. §. donare. qua. ol. feu. po. ali. in usi. feu. Item in cap. primo. quando mari. suc. & in c. primo. de prohi. feu. ali. per Fed. Bart. & Im. in l. usufructu. ff. sol. ma. Alex. in. c. ij. de feu. & in c. potuit. iiij. q. de loc. Bar. cep in c. j. xij. differ. de cog. feu. & omnino. j. eo. uer. clxiij. & Ro. in deci. ccij. pater. in nouis.

† Feudum dari potest a patre filiæ in dotem quod uitam ipsius filię inuestitę non transcendat, etiam sine consensu domini feudi: perpetuam autem concessionem facere non potest, nisi domini consensus accesserit. ita decisum est in Rota decis. cxcix. in nouis. per tex. apertum & rotundum. c. nuper. de don. inter uir. & uxor. & ibi Inno. & per Host. & Io. An. in c. ij. de feud in gl. j. Et per Sp. in tit. de feud. §. ij. uer. xix. in fi.

Feudum pro dote an possit obligari Bal. in c. j. §. rursus. de contro. inuesti. Io. An. in addi. Specu. de loc. uer. cxc.

30 Feudum pro se, & filijs quæsitum, non potest renuntiari per patrem in præiudicium filiorum, quibus est stipulatum: quia tunc filij habent iure contractus. Dy. Bal. Imo. & Pau. de Castr. in l. apud Iulianum. §. si quis alicui. & ibi Ange. de leg. primo. & Alex. de Imo. in addi. Bald. in d. l. qui se patris. uer. iij. x. col.

Feudum concessum aduocato tanquàm docto ut patrocinetur domino concedenti, potest ei auferri per dominum, si sit indoctus. Ni. de Nea. in l. Nesennius. ff. de exc tut.

Feudalis causa debet agi coram domino feudi. Pa. de Cast. con. clxj.

Feudum antiquum an possit concedi per episcopum sine consensu capituli. Pa. de Ca. con. clx. quod sic, non autem nouum constitui sine solennitate iuris requisita, in alienationibus: ut ibidem. ubi idem di-
† cit in emphyteusi. † Et per Fran. Arc. in ij. parte sui trac. feu. in ij. q. prin.]

† Feudum antiquum dicitur, quod fuit acquisitũ per aliquos ex antecessoribus. Dec. consi. cxliiij. co. ij. uer. his tamen.

† Feudum antiquum uno ex filijs decedẽte transmittitur ad hæredem. Decius consi. cxliij. col. ij.

Feudum non transit ad transuersales. c. j. de grad. suc. in feu. c. j. de duob. fra. de no. bene. inue. Pau. de Ca. in con. cxxxvj.

Feudum an possit dari in donatione propter nuptias. Bald. in cap. primo. §. donare. qualiter ol. feu. po. alien.

Feudum potest alienari in consanguineum. c. primo. de aliena. feu. cap. j. de aliena. feu. pat. c. primo. per quos fi. inue. in §. sed ideo. Lud. Pon in l. j. iij. col. ff. in ius uo. ut eant. & Bal. in c. j. iij col. de prohi. feu. ali. per Fed. ubi dicit uerũ, si alienatur in proximiorem aliàs successurum: quia tunc ualet alienatio in perpetuum: aliàs ualet in uita alienantis.

Feudum alienatum in consanguineum coniunctum in quarto gradu, potest reuocari ab eo per coniunctũ in proximiori gradu, oblato tamen ei pretio soluto c. j. qui. mo. feu. ol. po. al. & in c. Titius. el. j. si de feu. fue. contro. inter do. & agna. Lud. in d. l. j. iij. col. in ius uo. ut eant.

Feudum mariti est obligatũ uxori pro dote sicut alia bona. Io. An. in addi. Sp. de loc. §. vj. uer. cxc. & per Bal. in c. j. §. rursus. de controuer. inue.

40 Feudum præsumitur perpetuum, si non apparet de tempore concessionis. Specul. ubi supra de loca. §. vj. uer. cxlij. Ang. in l. qui in alienas §. primo. ff. de acquir.

acquir.hæred.

Feudum simpliciter susceptum sine expressione aliquorum uerborum de sui natura dicitur hæreditarium: uide Curtium Iuniorem suo consi.iij.post tractatum feudorum.

Feudi dominus non dicitur periurus, eo quod non iurat: & ideo non potest conueniri coram iudice ecclesiastico, nisi quando non recognoscit superiorē, ut rex Francorum: quo casu quando ecclesiæ denunciatur ratione peccati po est coram ecclesiastico cōueniri. Bal. in l. liberti. ul. col. de ope. liber. per c. nouit. de iud.

Feuda particularia, uel singula, quæ sunt in regno Apuliæ, sunt regis quo ad directum dominium, licet feudum generale totius regni sit ecclesiæ, & in dominio ecclesiæ Romanæ. Bal. in l. j. C. unde cogna. & ibi Alex. de Imo.

✱ Bal. in proœ. ff. in princip. col. iiij. Alex. co. j. col. x. uol. v. Dec. co. dxvij. nu. 10 Ae. Ma. Ma.

Feudum etiam absenti quæri, & stipulari potest, ut per patrem pro se, & filijs. Rota decisi. cclij. si per. in nouis.

Feudum non requirit scripturam, cum per testes probari possit secus est in emphyteusi: secundum Bal. in rub C de cond. ex lege.

Feudum non potest alienari per uasallum, saluo consensu domini secundum Bal. in l. j. xvj. q. C. de his, quæ pę. nomi.

Feudum infanti, & seruo concedi potest. Bal. in l. eam, quam. xiiij. col. C. de fideicom. per c. ij. §. personam per quos fi. inuesti. & per quos reci. in usi. feu. & in l. cum oportet. in prin. ul. col. C. de bo quæ libe. ubi etiam dicit quod quæritur domino.

Feudum monacho concedi potest & acquiritur monasterio. Bal. in l. cum oportet. ulti. col. in prin. C. de bo. quæ libe.

✱ Conuersus, cum in monasterio habitet, & illi seruiat, & per consequens feudo seruire non ualeat, non succedit in feudo. § j. de feud. fœmi. in usi. feud. Ay. Cra. co. ccciij. nu. 10. uol. ij. Ae. Mar. Ma.

Feudum diuidi potest, & uni tantum adiudicari totū. Bal. in l. si familiæ. C. fami. ercis. & in l. uoluntas. secunda col. C. de fideicom. & omnino per Bald. in l. si plures. secunda. colu C. de condi. infer. & quod per Baldum. in c. j. iiij. col. de prohibit. feud. ali. per Federi. Item

Feudum diuidi potest inter fratres nolentes stare in cōmunione. Bald. in d. c. primo. iiij. col. de prohibi. feu. ali. per Federi. Quod est uerum, nisi sit feudum principatus, uel ducatus, & simil. ut feudum marchiæ, uel ducatus: nisi consuetudo sit in contrarium, scilicet, quod & illa diuidantur secundum Bal. in c. præterea ducatus. in prima col. de prohi. feud. ali. per Fede. Vide Bar. in l. & ideo. ff. de condi. fur. ubi dicit feuda diuidi posse, nisi in casibus no. in d. §. præterea. Baldus uero in d. l. si plures. ij. col C. de cond. inser. dicit posse diuidi feuda inter hæredes sanguinis: uide ibi.

✱ Feudalia omnia bona eius, qui domino, ut uasallus seruiuit, præsumuntur, nisi ipse ostendat, quarum rerum causa fidem, & seruitutem, operasue præstiterit. Iaco. Butrig, & Nico. Neap. in §. uasallus. si de feud. fuer. contro. int. dom. & agna. in usi feud. Fra. Curti. min. co. xlj. col. ij. co. cxl. col. iij. co. clxxxiiij. col. secunda. Ayın. Cra co. cclxxvj. nu ij. uol. ij. Ae. Mar. Ma.

Feudum in pecunia non consistit. ca. fin. de cog. feu. in usib. feud.

50 Feudum fratri per fratrem potest acquiri. cap. j. §. si autem vnus qui feu. da. po. Bal. & Pe de Su. in l. si. C. res inter al. acta. & in c. descendenti. v. col. per Bald. qui feu. da. po. ubi etiam dicit quòd non per extraneum.

† Feudum assignatum uni fratrum, si frater decedat sine filijs, non reuertitur ad fratrem: & sic frater regulariter in feudo non succedit fratri. dom. Maria. Soci. in consi. xix incip. pro decisione. uer. uerū prędictis. in j. parte. Pro quo uide etiam quæ per Fran. Are. in l. qui Romæ. in §. duo fratres. in ulti. colum. de uerbo oblig. & per Bal. in l. cum filius. §. hæres. de leg. ij.

Feudi minima pars potest alienari, etiam domino non requisito. not. in c. j. de ali. feud. Lau. de Fano in l. in quorum. xxvi. col. ff. de pig.

Feudum non reputatur in legitimam, nec in Falcidiam, nec in Trebellianicam. doct. & Ang. in l. si patroni. in prin. ff. ad Treb. Item an si sit acquisitum pro filio. Bal. in l. omnino. §. quæ nuper. C. de inoff. testa.

Feudum pro legitima filio assignari non potest per patrem: quia

Feudum debetur filio ut filio. Ang. in auth. de nup. § optimæ. colla. iiij. Item

Feudum non debetur filio non hæredi, si hæres esse nō potest, aliàs sic Bald. in l. ij. C. de su. & legiti. & in l. si in personam. C. de fideicom. per c. j. §. ubi uero. an agna. uel fil.

Feudum paternum regulatur secundum ius commune in successionib. non autem feudum antiquum. Bal in d. l. ij. C. de su. & legiti.

† Feudum hæreditarium. Dec. consi. lxxviij. col. pen. Io. Campe. inter consilia Albe. Bru. consi. ij. col. iij. & col. fi. & Soc. inter ea cōsilia consi. x. colum. iij. Deci. consil. clxxxv.

Feudum debetur fratri etiam consanguineo tantum. id est, ex uno tantum latere coniuncto, sicut utrinq; coniuncto. Bal. in l. j. C. de leg. hære.

Feudum pignorari non potest. c. primo. §. quamuis. de inuesti. de re. al. fac. Quod est uerum, scilicet per uasallum cum traditione: nam uerbo tantum potest, & non punitur uerbaliter pignorans illud, sed nec per dominum in præiudicium uasalli, nisi pro tanto quòd non sit spes luitionis. Domino tamen pōt pignorari, uel uni ex dominis, si feudum est indiuiduum: secundum Bal. no. in c. j. ij. col. de prohi. feu. al. per Fede. Idem Bal. in l. ij. in prin. C. communia de lega. dicit posse obligari uerbo tantum, & sine traditione animo luendi. Item pro necessitatib. domini.

mini.Bal.in l.iij.C.ut in pos.le. dicit pignus. feudo non constitui sine traditione. & Alex. consi. ij. iij. parte. sed usque ad medietatem possit obligari pignori. Vide glo.in c.j.de ali.feu.& qui.mo.feu.am. §.rursus.adde supra uerbo Feudatarius.uersi.xvj.& per Bal.in l.uoluntas.C.de fideic.

60 Feudum non uidetur hypothecatum in generali hypotheca bonorum.in Spe.de pig.§.j.uer pen.& Bal.in l.imperialem.de prohi. feu. ali. per Fede. & Alex.consi.ij.iiij.parte.& in consi.ciiij.eadē parte.

† Vide do.Maria.Soci.in consi.xix. incip.pro decisione.uersi. uerum prædictis minimè circa medium.in j. parte.]

Feudum transit ad agnatum feudatarij ex sententia pro eo lata non ad hæredem extraneum. Bald. & Ioan.de Imo.in l.si marito.§.si uoluntate. ff. solut. matrimo.

Feudum an transeat ad hæredes extraneos. c. primo. de grad.suc.in feud.& c.j.de suc.feu.gl.& doc.quod non,in l.etiam.ff.sol.ma.Paul.de Cast.con cxxxvj. & con.cxxxvij.& Bal.in aut.nisi rogati. iiij. col. C. ad Trebel. & in l.ij. C. de su.& legiti.contra Cyn. in l.liberti.C.de ope.liber.& infra eod. uersi.cliij. & seq.& clxxxvj.& Alex.consi.lxx.quarta parte.& consi.seq.

Feudum præscribitur spatio triginta annorum. cap. si quis per triginta.ibi Bal.fi de feu.fu.contro.& in c. fin.de feu.da.in uicem le.commis. Bartho. Cep. in cap.primo.xiij.concor.de cogui.feu.plenè per docto.& Bal. de Perusio in c.ad audientiam. de præscri.Item

† Feudum ut præscribi possit quæ requirantur, uide per Decium con.cxliiij.col.ij.in fi.

Feudum contra uasallum potest præscribi. s. iure utilis dominij, remanente directo penes dominum. glo.est in c.ad audientiam.de præscrip.ubi doct. dicunt uerum,sciente,& patiente, non ignorante domino:ut ibi do.Bald.qui concordat gl. supra alleg. cum Ioan.Andr. Bu. & Hosti. qui simpliciter tenet contra d.gl.

Feudum duobus concessum pro se,& hæredibus, quolibet mortuo debet diuidi inter eorum hæredes, etiam si uni sit hæres fœmina,& alteri masculus, si uero alter sine hærede mortuus est,eius pars ad dominum reuertitur,non aūt alteri accrescit.Bal.not.in l.fi.iij.col.de suis,& legi.& j.e.uer clvij.

✠ Feudum cum conceditur alicui his uerbis pro te, & quibus dederis,id uasallus. prorsus ignorante domino alienare potest.Illis.enim uerbis & quibus dederis alienationem, quæ postea fieret approbasse, & alienandi potestatē dedisse dominus uidetur,Albe. & alij.in l.ij.C.de iur.emphyt.Bal. co. lxxij.col.ij. uol.ij.Alex.co.clxxxviij.col.v.uol.ij. co. ccxx viij. col.ij.uol.vj.Dec.co.clxxj.col.ij.co.cccxc.Ay.Cra. co.lxxxiiij.nu.11.uol.j.Ac.Ma.Ma.

† Feudū concessum ab ecclesia pro se,& quibus dederis, an transeat ad extraneos hæredes. Curtius Iunior suo consil.iiii. col. secunda. post,tracta.feudo de clausula cui dederit, uide Decium consil. cxcuj col.ij. & iij.

✠ Feudum per alterum ex duobus fratribus, una uiuentibus acquisitum, commune esse non debet.§.si duo fratres.de fratr.de nou.benef. inuestit. in usib. feud.Alex.co.xlviij.uol.ij.Dec.co.ccccxxxv.nu. 7. Ae.Ma.Ma.

Feudum per duos fratres receptum intelligitur receptum a quolibet eorum pro se, & pro filijs ipsius, non pro filijs alterius.Bald.in d.l fin. C. de suis, & legi.& in l.cum acutissimi.C.de fideic.Item in emphyteusi.secundum Bal.in l.j.§.in primo. pen. col. C.de cad.tol.

Feudum emptum de pecunia alterius acquiritur emen ti,non autem domino pecuniæ.c.j.§.si autem unus & ibi gl.& Bal.qui feu.da.pos.& Bar. Cep.in c.j. de cogni.feu.in xj.concor.

† Feudum emptum de pecunia communi si sit emptū per unum,seu nomine unius,non pertinet ad alium pro sua parte,licèt fratres starent,& habitarent cōmuniter,& pro indiuiso.do.Maria.Soc. in d.consil. xix.uer.uerum prædictis.ibi:& quāuis.& uersi.non obstat.cum uer.seq.in j.parte.]

✠ Feudum pro se, & quibuscunque hæredibus concessum ad fideicommissarium uniuersalem transit. Io.Crot.co.cxxxvj.nu.51. Ae.Ma.Ma.

Feudum uenit in fideicommisso, quod seruandum est in feudis.Ioan.And.in Specu.de loca.§ nunc uero aliqua.uer.quæstio non esset dubia Bal.in l. cum ui rum.ult.col.C.de fideicommis.Paul.de Cast.in l. si patroni.ad Trebel.Alexan.consi.xlvij.vj.col. quarta parte.& per eum in consi.xcj.prima parte.

Feudūm,& eius inuestitura,debet intra annum peti.j. Inuestitura.uer. x.

70 Feudum pro se:& filijs masculis quæsitum, non potest per unum ex filijs mortuo patre alienari in extraneum,etiam pro parte sua.c.primo. §. j. de suc. feu.& c.j.de ali.feud.pa. Sed illa pars redit ad fratres:ut ibi.& Alex.con.lxxxvij.iij.parte. & ibi idē dicit in emphyteusi:ut j. uerbo, Emphyteusis alienatio.uer.iiij.& seq.

Feudum non transmittitur de descendente in ascentem:quia conceditur iuueni propter seruitia, ideo non debet transire ad ętatem debilem, & senilem. Bal.in l.ea lege. C.de condi.ob cau.& in aut.defuncto.j.col.C.ad Tertul. ubi idem dicit in emphyteusi ecclesiastica.

Feudum non transit ad descendentes ab intesta.c.j. & ibi Bal de natura succe.feu.Bar.Cep.in c. j. j. diffe. de cogni.feu..

Feudum quo casu non transmittatur ad filios hæredis in c.1.& ibi Bal.quib.mo.feu.consti.po.& Bar.Cep. in c.j.viij.diffe.de cog.feu.

Feudum potest subinfeudari per feudatarium.c.j.§. similiter.de leg.Cor.gl. in c. quæ in ecclesiarum. de constit.Bal.in l.uoluntas.C.de fideicom.& in c.j.in fi.qui feu.da.po.Quod uerum nisi fuerit concessum uasallo cum pacto de non alienando.Bal.in ca.j.de ca.qu. cur.uen.Barth. Cep.in rub.ff.de uer.si.xiiij. col.Item nisi fiat in fraudem domini,uel agnat.Bal. in

in c.ij.per quos fi.inue.Item uerum est,pari,uel meliori.Bal.in auth.nisi rogati.iij.col.ad Treb. Quod uerum,etiam domino inuito.Barto. in l.murilegu-li.C.de murile.lib.xj.sed ar. contra in capitul. j.de duo. fra.

Feudum an possit legari ecclesiæ.Bal.in c.j.§. donare. qua.ol.feu.po.ali.& supra.Feudatarius.uer. lxviij. in Spe.de feud.uersi.nunquid feudum.

Feudum ecclesiæ an possit donari,saluo iure ecclesiæ. Bald.in d.ca.j.§.donare.qua.ol.feu. po.al.& tit. de pa.Constan.§.libellaric.& supra Feudatarius. uersic.lxx.

Feuda ecclesiæ antiqua de consuetudine in agnatorũ præiudicium alienari possunt Albert. Bru.co.ij.co. lxxx.Franc.Curt.in trac.feud. iiij.par.q.xix.Guid. Pap.deci.cliiij.Deci.co.ccviij.Riminal. co. ccciij. uol.ij.Gozadi.co.viij.nu.10.Ae.Mar.Man.

Feudum ecclesiasticum non egreditur tertiam personam,uel generationem:secundum Bal. in auth.defuncto.j.col.C.ad Tertul.

Feudum seculare transit ad hæredes in infinitum.Bal. in dicta auth.defuncto.

Feudum transit in agnatos usque ad septimum gradũ. Bal.in auth defuncto. ad Tertul.

Feuda regalia habentur pro peculio castrensi. Bal. in l.pe.C.de bo.mat.

Feudum alienatum potest redimi per agnatos,uel dominum, stante constitutione quòd feudum possit alienari.Bal.in c.j.§.porro.qua.ol.feu.po.al.

† Feudum nouũ si alicui concessum esset,tanquàm feudum paternum,auitum,proauitum, antiquum, & antiquissimum, dic quòd tunc accipit naturam feudi antiqui.Soc.inter consilia.Alber.Bru.cons.x. co. iiij.in ij.q.& Dec consi.cxciiij.col. ij.circa mediũ.

Feudum pro se, & descendentibus, an intelligatur in infinitum.Bal.in c.j.v.col. quid sit inue. in usi. feu. & l.si in personam.ad fi. C. de fideicom.& in auth. defuncto.j.col. ad Tertul. quòd non: sed usque ad tertiam generationem,id est,ad nepotem:ut ibi.

† Feudum si stipulatur pro se, & filijs,& nepotibus an unus filius stipulatoris præferatur nepoti ex alio filio stipulatoris præmortuo: uide do. Pe.Phi.Cor. in consi.xxiiij. incip.ad euidentiam. in litera b.la. ij.in ij.parte.]

Feudum de re furtiua existente penes furem, uel prædonem,constitui potest.Bald.in cap. j. in fi.quid sit inuesti.

Feudum dicitur esse in bonis feudatarij, non in bonis domini.Bal.in c.j.per quos fi. inue. & Floria.in l. si pendentes.§.si quid cloacarij.ff. de usufru.ubi etiã dicit quòd de eo debet solui collecta per feudatarium & tenet gl.& Bal in d.c.j.& supra Feudatarius uersi.xxix.& uerbo,Collecta quibus imponi possit. uersi. cxj.

Feudum de re prohibita uendi,uel alienari, constitui non potest.Bal.in c j.per quos fi.inuest.

Feudum unius fratris castrati an possit uendi alteri fratri in præiudicium aliorum fratrum.Bal. in c.ij.per quos fi.inuesti.

Feudum in diuisione hæreditatis contingens uni fratri ex plurib.in partem eius,an eo mortuo sine filio uadat ad alterum fratrem, uel reuertatur ad dominum.Bal.in c.j.in prin.de cõsti.feu.do.Loth. & idẽ Bal.in prin.consti.ff.Flo.in l.j.§.interdum. de usufru.ac cre.quod accrescit fratri.

Feudum an possit locari per dominum.Item

Feudum an possit hypothecari per dominum. Bald. in c.j.§.j.quo tempo.mil.in prin.& in ca.j.j. col. de prohi.feu.al.per Fede.ubi dicit quòd non sine consensu uasalli, nisi obligaret pro tanto, ꝙ non esset spes luitionis.per l.qui habebat.de leg.iij.& dixi.ĩ. eo.uersi.lix.Item potest sine præiudicio feudatarij. Bal.in l.ij.C.de usufru.

90 Feudum pro se,& hæredibus,& successorib.quibuscunque,potest legari.Bald.in ca.j. vj.colum.uersic. sed quid si concessum.de prohibi.feu.alien. per Fede. Item

† Feudum recipiens pro se, & post mortem suam pro fratre,& filijs fratris,tamen liberi recipientis excluderent fratrẽ,& eius filios.Soc.post Bal.cons. xxiij. post Pad.Ia.in l.cum acutissimi.in princip.C.de fideicom.

Feudum non potest legari.Bald.in c.j.j.col. de succes. feu.& in d.c.j.vj.col.de prohi. feu. al. per Fed.& in l.ij.in prin.C.communia de leg. nisi fuerit quæsitũ pro se,& successoribus quibuscunque.Alex.in,l.quędam.§.nihil.de edendo.per Bal.in d.c.j.pen.col.de prohi.feu.alien.per Fede.& no.per Alex.cõsi.xxx. j.parte.

Feudum legatum reuertitur à dominum non extantibus filijs,uel agnatis:aliàs illis applicatur. gloss.& Bald.in d.capitu. primo. de prohi. feu.al.per Fede. & supra].

Feudum an ueniat in petitione hæreditatis. gloss. & Bart.in l.item uidendum.§.nunc uideamus. de petitio.hæredi.ubi distinguit inter suum, & extraneũ. & Bal.in c.j.iij.co.de suc.feu.& in c.j.v.co.an agna. uel fi.in usi.feu.& per Bal.in l.liberti.C.de ope.lib. & in l.qui se patris.C.unde liberi.

Feudum non confertur inter fratres. Alexand. consil. xlviij. ij.parte. & ibidem dicit de fructibus feudi.

Feudum an sit transmissibile ad hæredes, etiam post sententiam.Bal.in l.ij. quod cum eo. & Alex.in l.si marito.§.si pater.so. mat.

Feudi dominus non hẽt iurisdictionem in personã uasalli,licet quãdam superioritatẽ.Car. in cle.ij.§.denique.de re iud.& ibi uide in iiij.q.ꝙ habet iurisdictionem in eum respectu rei.

Feudum an reuertatur ad dominũ, uel ad agnatos priuati.Bal.in c.j.§.hoc quoq;.j.& ij.col.de suc. feu.& in c.j.§.aut si libellario.in ij.co.in fi.uer.tertius casus est.in ti.qui.mo.feu.amit.& in c.j.§. fin. quæ sit prima cã benefi.amit:& in c.j.si uasal. feu. pri. & in l.ij.C.de libe.& eorum lib.& Paul. de ca.consi.clx. quod sic, deficientibus agnatis exclusis filijs delinquentis, sed in causa alienationis reuertitur a dominum,si est nouum,aliàs ad agnatos.

Feudum an reuertatur ad dominum, & an ad filios priua-

priuati. Bal. in c. j. §. j. iij. co. de suc. feud. & in capit. primo. si uas. feu. pri. & in d. l. ij. C. de libe. & eorum lib. quòd ad dominum reuertitur, non ad filios propter fœloniam.

Feudum refutatum ad quem pertineat. Bal. in cap. j. de ali. feu. in usi. feu.

100 Feudum fratris renunciantis partem suam in manibus domini, an accrescat alteri fratri. Bal. in c. decedenti. iiij. col. qui feu. da. pos.

Feudum paternum an desinat per refutationem patris, & an per nouam inuestituram de filijs. Bald. in c. decedenti. v. col. qui feu. da. pos.

Feudum paternum concessum filijs de consensu agnatorum, an mortuis filijs sine hæredibus, spectet ad agnatos. Bald. in d. cap. decedenti. v. colum. qui feu. da. po. & glo. in cap. primo an agn. uel fil. & infra. e. uer. cl. & s̄.

Feudum pro se, & fratre quis potest recipere, non pro extraneo: secundum Bal. in d. c. decedenti iv. col. qui feu. da. pos. & s̄. e. uer. lj.

Feudum non uenit in generali obligatione bonorum. Bal in c. j. j. col. de prohi. feu. alie. per Fede. & in Sp. de pig. §. ij. ad fi. per Alex. in l. si constante. vj. chat. solu. mat.

Feudum reuertitur ad agnatos proximiores, quando feudatarius moritur sine hærede. Bald. in capitul. primo. de al. feu. pa. & in cap. primo. iij. colum. de prohi. feu. alie. per Fede. & supra eo. uer. xcij. & cij. & Pau. consi. clvij.

† Feudum si sit antiquum, succedunt agnati, licèt non sint hæredes. Soc. inter consilia Alberti Bruni. consi. x. col. iiij.

Feudum peti potest per fratrem, qui frater renuntiauit hæreditati paternæ. Bar. in l. item uidendum. §. nunc uidendum in fin. ff. de pet. hær. contra. supra, uer. Emphyteusis. cl. j. uer. pen. post medium. ibi sexto quia sicut &c.

Feudi successio ponitur per Pau de Ca. in consi. ccxvi. & in c. j. de succes. feu.

Feudum an possit dari in solutum pro debitis uasalli de consuetudine. Bal. in c. primo. iij. colu. de prohi. † feu. al. per Fed. † Et per Fran. Aret. in l. per hæredem. §. quid si tamen. in ij. co. de acqui. hære.]Et ibi dicit Bal. quòd.

Feudum non potest adiudicari per iudicem creditori pro debito uasalli, ut transeat utile dominium, sed commoda feudi sic: nec propterea feudatarius debet priuari feudo, eo quod alienauerit, quia inuitus alienauerit. secundum Bal. sing. in d. c. j. iij. col. de prohi. feu. al. per Fede. Barto. in l. si finita. §. si de uectigalibus. de dam. infec. dicit quod adiudicatur commoditas feudi creditori pro debito feudatarij, tamen feudatarius tenetur domino ad seruitia, & non creditor. & idem dicit in emphyteuta.

110 Feudum redit ad ecclesiam post mortem prælati delinquentis. & supra eo. uer. xij.

Feudum alienatum per plures manus, scilicet per uasallum in alium, & per alium in alium, reuocatur per primum uerum dominum. Bald. in c. insuper v. [illegible]

col. de prohi. feu. alienatione, per Federicum.

Feudum æqualiter debetur filijs inequaliter institutis: quia non debetur pro portionib. hæreditarijs. Bar. in l. ut iurisiurandi. §. si liber. de ope. lib. per c. primũ. de succes. feu. Bal. in authen. si quis. v. col. C. de sa. san. eccl. & Pau. de Ca. in consi. cxxxv. & j. uer. Filius succedit uer. xxiiij. & Pa. de Cast. consi. clxj. iij. col. & no. in c. j. qui feu. da. pos. & And. Barba. in consi. illud asseram, quod est post consi. xlvij. Alex. de Imo. iiij parte.

✠ Feudum hæreditarium uendicare non põt filius à patre ritè exhæredatus. eod. in sum. de suc. feu. Iac. Ardiz. in sum. de succes. feu. ru. an. fil succes. in feud. And. Iser. §. j in princ. de succes. feu. Ang. in §. soluto. §. Et super. in aut. de nup. col. iiij. Franc. Curt. in trac. feud. iij. par. nu. 96. Illust. Car. Par. co. j. nu. 7. uol. j. & est com. Ae. Ma. Ma.

✠ Feudi hæreditarij eandem partem habet filius, qui in re certa institutus est, quàm alij. §. j. in princi. de suc. feud. Bar. in l. ut iusiurãdi. §. si liberi. ff. de oper. lib. Aluar. & alij. in §. Et quia uidimus. qu. feud. dar. pos. Alu. §. j. col. ult. an. agn. uel. fil. col. fin. Fra. Cur. iij. par. feu. nu. [illegible] & est com. Soc. co. xix. nu. 18. uol. j. Ae. Mar. Ma.

✠ Feudum hæreditarium, uni Ex filijs. uel ex agnatis potest uasallus exclusis alijs relinquere. Vt tradit. Illust. Card. Paris. qui plures aducit. co. iij. num. 19. 20. 21. 22. uol. j. Fran. Curt. latis. in trac. feu. quar. par. nu. 121 cum seq. Ae. Ma. Ma.

† Singula. In feudis filius uiuo patre intelligitur inuestitus, ac etiam possidere, & sic possessio in eum continuatur sine alia inuestitura Ita dicit Bal. in l. cum antiquioribus. in vj. col. uersi. decimo sic licèt. C. de iure delibe. Quod dictum ualde exclamat, & sequitur do. Ias. dicens esse singulare, & perpetuo notandum. in l. quoties. in ix. col. uersi. nota etiam perpetuo. C. de rei uend. ✠

✠ Feudum donec esse probetur & iudicetur mortuo patre filia in bonorum, quæ feudalia esse dicuntur manere possessione debet. §. defuncto milite, si de feud. fue. contro. int. dom. & agnat. gl. j. de cont int. mascul. & fęmi. de benefic. Io. And. in add. ad Sp. tit. de testam. §. pen. in extre. Alex. in l. fin. C. de edict. di. Adr. tolle. Dec. in termi. co. cccclxvij. co. dlxxxviij. Ae. Mar. Ma.

Feudum guardiæ an constituatur in castro per eius custodiam concessam alicui. Bal. in c. j. ij. col. de feud. guar. & castal. in usi. feud.

Feudum aliud nobile, aliud minus nobile, aliud aliqualiter nobile. Ista omnia declarat Alex. primo uolu. consi. xxx. col. fi. in feudis non esse prohibitum cõmerciũ, sed modus. Bal. in c. j. col. iiij. de prohi. feu. alie. per Fed.

Feudum ad certum tempus dari potest. Bal. in c. j. in fi. prin. de feu. guar. & cast.

Feudum an posit acceptari ante, quã de eo habeantur literæ per Bal. in c. j. §. j. de feu. guar. & cast.

Feudum finitum, & resolutum in persona primi feudatarij resoluitur etiam in persona secundi, qui habuit

sione, uel inuestitura. Bal. in l. iij. C. ut in pos. le. per c. j. in princ. quid sit inue. in usi. feud.

Feudum castri concessum Titio comprehendit etiam pœnas nondum exactas, quæ domino debebantur, nisi debebantur ex delictis commissis in personam domini. Bald. in cap. primo penul. colum. de capit. qui cur. uend.

Feudum licet gratis sit concessum, tamen etiam pretio potest concedi. Bal. in l. licet. C. de lib. causa. & probatur in c. j. de natura feud. & in c. ad nostram. de emp. & uen. Sed tunc non dicitur propriè feudū. Bal. no. in l. si quàm. C. de oper. lib. ideo non trāsit ad fœminam. Bal. in c. j. §. decedēti. qui feu. da. pos. & Alex. in l. utrum. de uerb. obli.

Feudum datum in pignus sine apprehensione possessionis, habetur pro non pignore. Bal. in l. iij. C. ut in pos. leg. in lect. anti. & ideo tunc feudatarius pignorans non priuatur feudo, nisi tradat: secundum Bal. in c. j. j. col. de prohi. feu. al. per Fed.

Feudum pro se, & filijs, dicitur unum, & non plura. Bal. in aut. defuncto. C. ad Tertul.

140 Feudum non transit ad filium ingratum. Ange. in aut. de nup. §. soluto. & §. & super. col. iiij.

Feudum concessum masculo & fœminæ, an ualeat quo ad masculum, stante consuetudine infeudandi masculum. Bal. in cap. j. uersi. consuetudo. qui. feu. da. pos.

Feudum non potest diuidi per patrem inter filios pupillos & diuisum assignari eis. Bal. in c. primo. v. co. de prohi. feu. ali. per Fed. ubi dicit uerum, nisi inter uiuos: nec in testamento, nisi de consensu filiorum puberum. De quo etiam per Bal. in c. item sacramēta. vj. col. uer. sed hic uertuntur duo. de pa. iur. fir. in usi. feud.

Feudum potest uni ex filijs assignari, uel legari per patrem. Bal. in c. decedenti. in j. colum. uer. sed quæro de uno. qui feu. da. pos. sed in c. primo. v. co. uer. quæro utrum pater. de prohi. feu. al. per Fed. dicit idem de uoluntate fratrum: aliàs non, etiam in testamento patris, nisi filij illud approbent: nec tunc, si contra fiat, reuertitur ad dominum. Bal. ibidem. & omnino per And. Bar. consi. illud asseram. ultima carta. quod est post consilium. xlvij. Alexan. de Imol. iiij. parte. Sed uide plenius per Pau. de Cast. sing. in consi. clxj. alias. clxv. incipiente, in causa, quam magnificus dominus. & in Specu. de loca. §. vj. uersicu. † lxxviij. in fi. ca. j. de suc. feu. † Et per Bald. in l. item nunc uidemus. de pe. hær.}

Feudum pro se, & hæredibus, intelligitur scilicet pro hæredibus sanguinis ex se descendentibus. Bald. in c. descendenti. ij. col. qui feud. da. po. per c. j. de gra. suc. in feu. & c. j. de duo. fra. acci. inue. & deali. feu. c. & si clienculus. in usi. feu. & Pau. consi. cxxxvj. & seq. Item intelligitur de filijs, secundum Bald. in l. j. C. de condi. inser. & Barto. in l. ex facto. §. fina. ff. ad Treb. Sed an intelligitur de primo herede, uide Bal. in l. antiquitas. C. de usufruct. & in l. fi. iij. col. C. de † hære. insti. & in d. l. j. † qualiter ista uerba accipiantur, uide Alex. in j. uolu. consi. xxix. & consi. xxx. in princip. amborum consiliorum. Limita nisi esset dictum. Quibuscunque. Soci. inter consi. Alberti Bruni consi. x col. j.

✠ Feudum ad uasalli defuncti proximiores ꝓpinquos spectat. §. j. in prin. de succes. feud. §. j. de grad. succed. in feud. And. Isern. in § j. in extre. de natu. succes. feud. Bar. Soc. cō. lxxxvj. col. fi. uol. iij. co. lxxiij. co. iiij. uo. iiij. Dec. co. ccccxlv. nu. 19. Ae. Mar. Mā.

✠ Feudum fratris defuncti ita ad fratrem consanguineum tantùm, sicut ad consanguineum, & uterinū spectat, cum ad feudi successionem nemo admittatur ut cognatus, sed ut agnatus. Bal. in l. j. in prin. C. de legiti. hær. & in §. j. col. j. de grad. succes. in feud. Alex. consil. ix. uol. v. Dec. con. ccccxliiij. num. 5. 6. Ae. Mar. Man.

Feudum pro se, & hæredibus masculis, intelligitur scilicet descendētibus, non de hærede extraneo. Bal. in l. liberti. ult. col. C. de ope. libe. & in l. fi. viij. opp. C. de hære. instit. & in capit. j. de natu. suc. feud. & † supra eodem, prox. uer. † Et uide do. Maria. Socinū in consi. xix. inci. pro decisione. uer & posito. in prima parte. ubi quando concessio feudi facit mentionem de hæredibus, intelligitur de filijs masculis, & ✠ non de fœminis, aut alijs extraneis. ✠ Bal. con. lxx. uolu. j. Angel. co. ex. colum. j. & ij. Fel. in c. in præsentia. col. xj. de prob. Ill. Card. Par. co. ij. nu. 23. uo. j. Ae. Mar. Man.

Feudum paternum dicitur etiam quod fuit maiorum supra patrem. Bald. in cap. decedenti. ij. colum. qui feud. da. poss. usque ad quartum gradum: ab inde uero supra dicitur antiquum, secundum Bald. in ca. j. §. j. de uas. decre. æta. & in auth. defuncto. ad Tertul. & supra eod. uer. cxxij. Paul. de Castr. consil. † cxxxvj. † Vide Alexan. in primo uolum. consi. xxx. colum. ij.

Feudum duobus fratribus concessum, mortuo uno accrescit alteri. Bal. in c. decedenti. ij. col. qui feud. da. po. sed in l. ij. in princ. C. communia de lega. dicit ꝙ pars mortui fit caduca, per c. j §. fi. de inue. de re. al. fac. & c. j. §. rursus. qui. mo. feu. amittatur. Sed idem Bal. in l. fi. C. de su. & leg. tenet partem mortui sine hærede redire ad dominum, per c. j. §. sinautem. qui feu. da. po. & Bart. in l. quod dicitur. ff. de impen. in re. do. fac. Vide omnino per Alex. consi. ciij. ij. parte. & infra. Ius accrescendi. uer. xxix. & Alex. in l si mihi, & Titio. de uerb. obli.

Feudum fratris morientis cum hærede extraneo, an spectet alteri fratri. Bal. in d. c. decedenti. iiij. colū. qui feu. da. pos.

Feudum pro se, & hærede suo, cum pacto quòd si decedat sine hærede, reuertatur ad dominum, non reuertitur, si filius eius moriatur sine filijs. Bal. in d. c. decedenti. vij. col.

150 Feudum emptum de cōibus bonis fratrum, an sit commune. per Bal. in d. c. decedenti. vij. col.

Feudo non priuatur hæres uasalli ob feloniam patris, si de patre uiuo dominus non fuit conquæstus, cum potuerit, nisi esset talis felonia, ob quam pater fuerit priuatus sine domini conquæstione

puta

puta per pactum, uel similiter. Bal. sing. in c. insuper. iij. col. de prohi. feu. al. per Federi. & per Bal. in c. j. ad fin. quib. mod. feu. amit.

Feudum resoluitur soluto iure concedentis. l. lex uecti gali. ff. de pig. cap. primo. §. fin. & ibi Bald. de contro. inuesti. & Bartho. Cepo. de serui. urb. cap. xiiij. & per Bald. in cap. primo. §. rursus. & ibi no. quib. mod. feu. amit.

Feudum aui pertinet ad nepotem, cuius pater deliquit in dominum. Bal. in l. qui se patris. viij col. C. unde liberi & plenius per Pau. con. clx.

Feudum commune duobus, si delinquat unus contra principem, non cogitur alter feudum diuidere, nec partem æstimationis assignare superiori pro delicto socij. Bal. in c. j. §. præterea ducatus. de prohib. feu. al. per Fed. in ij. col.

Feudum pro se, & fœmina, deficientibus masculis, cui fœminæ debeatur, si plures sint Bal. in c. j. §. hoc autem. qui feu. da. pos.

Feudum potest reuocari ex omnibus casibus, ex quib. & donatio, & exhæredatio fieri potest. Bal. in cap. j. viij. col. quib. mod. feu. amit.

Feudum an ipso iure, uel per sententiam amittatur. Bal. in c. j. ult. col. qui. mod. feu. amit. & in c. j. §. callidis. in fi. dicit requiri sententiam, quando facta esset alienatio, & traditio.

Feudum culpa alienationis perditur ipso iure. Bald. in d. c. j. quib. mo. feu. amit. Inn. in c. ex parte. de feud. Quod est uerum si sit facta traditio: alias enim sententia requiritur, secundum Bal. in d. §. callidis. de prohi. feu. al. per Fede.

Feudum fratris occisi a fratre non pertinet ad fratrē occidentem, sed ad alios deuoluitur. Bal. in c. j. §. similiter. quib. mod. feu. amit.

160 Feudum pro se, filijs, & nepotibus, an intelligitur pro nepotib. ex fratre. Bald. in c. j. §. similiter. qui. mod. feu. amit.

Feudum Apuliæ an propter delictum reginæ reuertatur ad ecclesiam, uel ad sororem reginæ. Bal. in c. j. §. rursus. iij. col. qui. mod. feu. amit.

Feudum, etiam francum, alienari non potest sine uoluntate domini, sicut non francum: secundum Bald. contra Hos. in usi. feu. & Pau. de Ca. in con. clxj. iij.
† col. & seq. † Et per Franc. Aret. in j. parte sui tract.
† feu. in ix. q. princi.] † Vide de hoc per Alex. j. uol. con. xxx. uer. vij. & col. vj. uer. ad septimum. ubi ponit quid importent ista uerba, De feudo nobili, libero, & franco.

Feudum in dotem filiæ dari potest per patrem in uita filij, etiam sine consensu domini, non in perpetuū, nisi cum consensu. Rota deci. ccij. pater in nouis. & supra uer. xxix.

Feudum de reb. non solitis infeudari an constitui possit. Bal. in c. j. in princ. episcopum uel abba. & not. in c. ij. de feud.

Feudum an spectet ad agnatos uasalli, cui dominus remisit fœloniā. & denuo dn̄s eidem concessit. Bald. in capitul. insuper. iiij. colum. de prohi. feud. al. per Fed.

Feudum pro se & masculis simul cum fœminis, debetur etiam fœminis simul, & non ordine successiuo. Item si dicitur q̄ fœmina succedat, sicut masculus, in feudo. Baldus. in leg. final. C. de su. & leg. & infra.

Feudum auitum non potest acceptari per repudiantem hæreditatem paternam. Bal. in l. qui se patris. ix. colum. C. unde liberi. & infra uerbo Filius succedit. uer. xxxij.

Feudum pro se, & filijs masculis, & fœminis, an debeatur fœminis, & quando: uide text. & Bald. in ca. j. §. quinetiam. episcopum, uel abba. & in c. j. §. si. de suc. feu. & Bal. in l. liberti. col. viij. C. de oper. lib. quod ordine successiuo, scilicet post masculos, per d. c. j. & uide Bald. in l. fi. C. de suis & legi. & in §. similiter. de capit. qui curi. uen. Paul. de Castr. in consi. cliiij. & Barth. Cep. in sing. uer. lxv. & Pau. de Ca. consi. clxj. in ult. charta. ubi etiam dicit quod non stipulatum filijs fœminis non transit ad eas, per c. j. §. si autem qui feu. da. po. & plenius per Alex. in l.
† qd' dicitur. ult. char. de uer. ob. ubi multa allegat † Vide Dy. in consi. ij. & quod ibi fuit dictum pro do. Benedic. de Vadis de Foro sempronij. in suis apostillis. & adde do. Petr. Phil. Cor. in consi. cxlvj. incip. circa. in litera t, & in consi. cxlv. incip. ad euidentiā in litera q, in j. parte. ubi si feudum stipulatum sit pro masculis & fœminis in tertiam generationem, an stante statuto exclusiuo fœminarum, ueniant descendentes ex fœmina. Et omnino uide do. Maria. Soci. in consi. xix. incip. pro decisione. uer. quinimo fortius. in j. parte.]

Feudum an perdatur, si feudatarius fiat manchus, uel aliter inhabilis. Bal. in c. j. §. mutus. episcopum, uel abba. Item

170 Feudum an possit per patrem assignari uni ex filijs, qui sit utilis, si alter est inutilis. Item
† Feudum an possit pignorari: & quid de feudo franco, & an in testamento dari possit per uasallum in perij: laté Curtius consi. xiiij. per totum.

✻ Feudum domini accedente consensu pignori obligari potest. Ac. Mar. Man.

✻ Feudum uasalli creditoribus obnoxium non est, nec eo satis, fieri creditoribus, potest, sed eius fructibus tantum, Alex. in l. si finita. §. de uectigalib. col. vij. ff. de dam. inf. Ias. in l. commodis. col. fi. ff. de re iud. §. j. & ibi Bald. qual. olim. feud. poter. alienari. Aret. co xiiij. col. vj. Ay. Cra. co. cxcvij. nu. 2. uol. j. Aem. Ma. Ma.

✻ Feudum qui post alicuius mortem obtinuit, ad æs defuncti alienum soluendum non tenetur, nisi feudi causa, uerbi gratia pro eo meliori redendo esset contractum. §. j. ubi. And. Isern. an. agnat uel fil. in usib. feud. Bal. co. clxxxij. Petrus. co. ccxxxij. fœmina. uol. iij. Alb. Bru. co. xviij. co. ciij. Aym. Cra. co. cxcvij. nu. 1. uol. j. Ac. Ma. Ma.

Feudum an transeat ad inutilem, si ille qui est utilis, præstet seruitia domino. Bald. in c. j. §. præterea ducatus. de prohi. feu. al. per Fede.

Feudum in agnatos alienari potest sine cōsensu domini.

ni. Bal. in c. j. §. j. vij. col. in vij. conclu. de suc. feu. & in l. uoluntas. iij. col. C. de fideic.

Feudum pro se, & filijs masculis, & fęminis, debetur et nepoti ex filia. Bald in c. j. §. fin. de suc. feu. per l. j. & ibi Bal. C. de condi. Inser. Item

Feudum quando non debetur filiæ, non debetur nepoti ex filia in dubio. Bald. in d. l. si. prima colum. C. de su. & leg.

Feudum concessum duobus, & cuilibet eorum, an debeatur in totum uni, altero deficiente. Bal. in c. j. §. si. in si. de suc. feu. Item

Feudum an possit concedi a prælato omnino deponendo, non tamé deposito. Bal. in c. j. quid iuris, si post ali. feu. fue. inuc. de feu. In. in c. cum dilectus. post suc. ab intest.

Feudum paternum an possit alienari inter quoscunque agnatos. Bal. in c. j. iiij. col. de ali. feu. & in c. j. ij. col. de prohi. feu. ali. per Fed.

Feudum pro se, & filijs spectat ad filios, etiam de quibus in inuestitura non sit habita mentio. Bal. in c. j. in si. qui. mo. feu. consti. po. & Pau. de Cast. con. clx. & s. e. uer. xj.

Feudalis res nulla præsumitur, nisi probetur, cum libera præsumatur. glo. in c. quamquam. de censi. in vj. & Pau. de Cast. consi. clxiiij. quod incipit, in causa, quàm agna. in j. col. & Inst. de iure natu. §. ius auté gentium.

✠ Bal. in c, significauit. col. j. de rescrip. & in c. ceterú. in extre. de iudici. Io. An. & Doc. in c. nimis. de iure iur. & in add. ad Sp. tit. de feud. §. quoniam. uer. xxj. Alex. co. cxxix. in prin. uol. j. co. xv. uol. v. Dec. co. ccccxxiiij. nu. 8. co. cccclxvij. nu. 9. co. ccccxcviij. nume. 3. co. dlxxxviij. nu. 9. & 12. Ac. Mar. Ma.

180 Feudum transit ad filios æqualiter licet sint hæredes pro disparibus portionib. qui feu. da pos. §. primo. in fin. l. iurisiurandi. §. si liberi. de ope. lib. etiam si pater contrarium disponat. c. j. in princi. de suc. feu. & Pau. de Cast. consi. clxj. iij. col. & j. Filius succedit. uer. xxiij.

† Feudalia bona, uel iura non ueniunt in generali dispositione, nisi de illis specialiter dictum sit: ut no. tradit Signo. de Homo. in consi. ccxx. incip. quidam dictus Iannolus. in primo dubio. quia natura bonorum feudalium est separata ab alijs, ideo debet fieri mentio specialis: ut ipse ibi prosequitur. Refert, & sequitur do. Decius in consi. cxxxix. incip. & diligenter. in si in j. uol. ✠

Feudum potest stipulari per fratrem uni ex filijs. Barto. in l. prima. ff. de rerum di. & And. Barba. in d. consilio.

Feudum reuersum ad dominum ex natura feudi, nunquam redit ad feudatarium. de eo, qui interfe. fra. do. sui. c. primo. & Bald. in l. liberti. xiij. col. C. de oper. liber.

Feudum non dicitur pro annua quantitate frumenti, sed emphyteusis, uel contractus innominatus. Bal. in l. liberti. ult. col. de ope. liber.

✠ Sp. in tit. locat. §. nunc aliqua. uer. quarto. Bal. in ti. de pac. Const. uer. libellariæ, Dec. co. cxxxvuj. nu. 7. Ae. Ma. Ma.

Feudi possessio intelligitur esse apud filium, etiam in uita patris, nec requiritur noua inuestitura. Bal. in lege cum antiquioribus. viij. colum. C. de iure delibe.

Feudum pro se, & hæredibus, intelligitur pro filio hærede. Bal. in l. j. prima col. de condi. inser. Item per Abb. in c. in præsentia. de prob. Bar. in l. ex facto. §. fin. ad Treb.

Feudum pro Titio, qui si sine hæredibus moriatur, reuertatur ad dominum. non reuertitur ad dominum si Titius moriatur cum filio hærede: secus si cum filio non hærede, uel cum hærede non filio Bal. in d. l. j C de condi inser. & in l. liberti. ul. col. C. de ope. libe. & in c. decedenti. ij. col. qui feu. da. po. & in l. fi. viij. opp. C. de hære. insti. & Bar. in l. ex facto. §. fin. ff. ad Treb. & s. eo. uer. lxij. & Bar. in l. ex facto. §. fi. & in l. Gallus. §. etiam si. de libe. & posthu. & per Abb. in c. in præsentia. de prob.

Feudum potest renuntiari domino in præiudicium agnatorum. c j. §. rursus. & §. præterea. qui. mo. feu. am. & Bal. in l. si. ul. col. C. de su. & le. & Pau. de Ca. con. clvj. incip. circa præsentem casum. & j. uerbo Renuntiatio feudi. uer. j.

Feudum debetur etiam monacho, & inhabili, capienti bannitum uigore banni, uel decreti quòd capiens bannitum habeat feudum j. uerbo Manchus. uersi. Surdus. uer. ij.

Feudum non debetur filio monacho. Bar. in l. j. ij. q. C. de legi. Item

190 Feudum pro se, & filijs masculis & fęminis, nó debetur agnatis in præiudicium fęminarum, stantibus fœminis. Pau. de Ca. consi. cliij. per c. j. de duo. fra. a capi. inuest.

Feudum non potest mutari, ut eius forma antiqua possit innouari per dominum feudi in præiudicium tertij. Bald. in l. prima. penul. colum. C. quando nó pe. par.

Feudum filiofami. concessum nó acquiritur patri, nec filio mortuo ad patrem deuoluitur. Bal. in l. si uxorem. in fi. C. de cond. inser.

Feudum est quædam seruitus. Bal. in l. si uxore. in fin. C. de condi. inser. & in l. fina. C. de su. & legi. & in cap. primo. de controuer. inuest. & glo. in l. si cuius. de usufruct. & per Alexand. consi. cxxxvj. prima parte.

Feudum non constituitur per receptionem seruitioru, nisi sit præscripta. Bal. in c. j. in si. de feu. da. in uicem legis commissoriæ.

Feudum confiscatur ob ingratitudiné, & delictum uasalli, quod dominus feudi nolit ulcisci. Bal. in c. j. §. si. ul. col. per quos si. inuc. Vnde

Feudum non reuertitur ad dominum, qui nolit ulcisci iniuriam uasalli. Bal. ubi s.

Feudum castri an duret, si castrum transferatur in alium locum tutiorem. Bald. in c. primo. §. econtrario. de inuc. de re alie. fac. in usi. feu. quod nota pro terra Iulia.

Feudum an reuertatur ad dominum, si feudatarius patiatur

tiatur maximam capitis diminutionem. Bald. in ca. j. §. si uero in totam. qualiter ol. feu. al. pot.

✠ Feuda non transferuntur in fiscum, Bar. in l. si finita §. de uectigalib. col. ij. ubi & Ale. ff. de dam. inf. Alec. co. xxiij. col. ij. uol. j co. xxxviij. uol. iij. co. lxxxviij. col. j. uol. iiij. Dec. co. ccccxlij. nu. 19. Ae. Ma. Ma.

Feudum reuertitur ad ecclesiam confiscatis bonis laici pro crimine læsæ maiestatis. argu. c. fęlicis. de pęnis in vj. Car. in clem. ij. §. ij. de iure patro. ubi refert Sali. sic consuluisse. & Car. in cle. ij. §. inquisitorib. vij q. de hær. uide omnino ad quem reuertatur feudum propter delictum.

Feudi successor an teneatur ad debita præcessoris. per Alex. con. ciiij. iij. parte

200 Feudum reuersum ad dominum propter delictum feudatarij, non debet stare apud dominum, sed debet alteri concedi. Bal. in c. j. §. si uero uel in totum. qua. ol. feu. po. alien.

Feudum an possit renuntiari domino inuito. Bal. in capit. fin. de cap. qui curi. uen. & infra uerbo Vasallus. & supra Feudatarius. uer. xcj. in Spec. de loca. §. vj. uer. cxxvii.

Feudum unius fratris donatum alteri fratri, an spectet in totum ad donatarium, an uero ad tertium fratré. Bal. in c. j. de de alt. feu. pater.

Feudum an mala fide præscribatur. Bald. in cap primo. §. si quis per trig. in iij. column. si de feu. fue. contro.

Feudum finitur, si feudatarius male utatur feudo. Bar. & doc. in l. elegantur. in fi. ff. de pig. actio.

Feudum debet esse gratuitum, & ideo non potest constitui pretio: quia tunc non dicitur beneficium. Bal. in l. si quam. C. de ope. liber. facit. cap. Obertus. §. primis. qui. mo. feu. amit. Sed Bald. in l. licet. C. de libe. causa. dicit contra, scilicet quod etiam prætio potest concedi, licet gratis sit concedendum: nec pro eo est iuranda fidelitas j. iuramentum fidelitatis. uer. ix.

Feudum non est hypothecatum pro legato facto sorori uno fratre de duobus feudatarijs. Bal. in l. ij. in prin. C. communia de leg.

Feudum transmittitur quando quis decedit sine hærede masculo. Bal. in l. ij. in prin. C. communia de le. per c. j. de gra. suc. in feu.

Feudum non potest obligari pro alio debito. Bal. in d. l. ij. in prin. C. communia de leg. nisi pro necessitatibus ex causa feudi incumbentibus, ut pro seruitijs domini. Item animo luendi, & sine traditione. Bal. ibi, & s. eo. uer. lix.

✠ Feudum si ad ecclesiam uasalli fuerit morte reuersum, id cui uoluerit concedere antistes potest. cap. ex parte. de feud. Alexan. in l. si mihi & Titio. col. penul. ff. de uerb oblig. Rom. co. lxx. Dec. co. cxxxj. nu. 1. Ae. Ma. Ma.

210 Feudum an deuoluatur ad papam sicut ad ecclesiam. Bal. in auc. nisi rogati. iiij. col. C. ad Treb.

† Feudum simpliciter concessum, intelligitur concessum pro se & filijs. do. Maria. Soci. in con. xix. in cip. pro decisione. uer. & posito. circa prin. in prima parte.]

Feudum pro se, & filijs intelligitur scilicet ordine successiuo. Bald. in l. si in personam. C. de fideicom. & transit ad filios, licet non hæredes, secundum Bart. in l. Gallus. §. quidam recté. de lib. & posth. & Pa. de Cast. consil. clix. Bal. in l. liberti. vj. col. C. de ope. lib. & in l. qui se patris. C. unde liberi. ubi plenius. Sed in d. l. si in personam. dicit quod adeo debetur ordine successiuo, quod etiam pro nepote debetur, licet postea concepto, si filius, & nepos repudiauerint, quod transit ad filios etiam non hæredes ut s. per c. j. §. ubi uero. an agna. uel fil. Sed

Feudum pro se cum filijs non intelligitur ordine successiuo. Bal. in l. prima. §. ubi autem. C. de cadu. col. & in l. quoties. de su. & leg. Bar. & moder. in §. quidam recté.

Feudum per uiam cambij non potest alienari. Bald. in c. Conradus. de proh. feu. al. per Loth. in usi. feu.

Feudum nouum dicitur, quod a morte resurgit. Bald. in c. ad hoc. vij. col. de pa. iur. fir. & Pau. de Cast. consil. cliiij.

Feudum pro se, & hæredibus concessum clerico, intelligitur, scilicet pro agnatis, cum filios habere non possit. Bal. in c. primo. §. naturalis. ij col. si de feud. fue. contro. in usib. feu. & Ale. post Io. de Im. & in l. si quis posthumus. in prin. de lib. & posth. ubi etiam dicunt intelligi de spurio legitimo, quando filius clerici hæredis grauati fideicommisso extaret. de quo infra uerbo, Filius hæredis. uer. j in fi. ibi. item si filius clericus, &c.

Feudum uenit largo modo appellatione beneficij: secundum Car. in cle. j. in prin. q. de pęnis.

Feudum pro se, & liberis, non debetur fęminis. Paul. de Castr & Alexand. in l. sed si hac. §. liberos. de in ius uocando.

Feudum an sit peculium castrense, uel quasi, uel aduentitium. Bal. in c. primo. §. j. de duo. fra. de no. bene. inuest.

✠ Feudi filij, neq; usumfructum, neque administrationem pater habet. l. cum multa, & ibi Bal C. de bon. qu. lib. Bal. in l. si uxore. in extre. C. de condi. in cer. Dec. co. ccccix. nu. 14. Ae. Ma. Ma.

Feudum non potest renuntiari in manibus filij domini. Bal. in rub. de uas. decre. eta. ubi dicitur uerum, nisi dominus ratificet.

220 Feudum debet renuntiari in manibus domini, nó aliter. Hostien. in c. quæ in ecclesiarum. de constitu. Bal. in c. j de alt. feu. pa.

Feudum pro se, uel hęredib. intelligitur copulatiuè scilicet pro se & hæredibus Bal. in c. j. de eo, qui sibi & hære. suis ma. & fęmi. in usi. feu.

Feudum non nisi ex magna ingratitudine amittitur. c. j & ibi Bal. ex qui. cau. feu. amit.

Feudum an præsumatur ecclesiæ, uel prælati. Bald. in c. j. in fi. de cleri. qui inue. fec.

Feudum ecclesiæ uendi non potest etiam ex permissione legati de latere. Bal. in c. j j. col. de u. s. qui contra consti. Loth.

Feudum an possit obligari pro debito. Bal. in c. primo

ult.col.an agna.uel fil. Et dic ꝙ nō in genere, nec in specie. in Sp. de pig. §. j. in fi. & Alex. consilio. ciiij. iiij. parte. & ī. e uer. lix.

Feudum probatur per inuestituram. Bald. in l. sancimus. §. sed & si sub conditione. C. de Lati lib. tollen.

Feudum de consuetudine requirit inuestituram. Et ideo

Feudum non dicitur sine inuestitura. Bal. in rub. C. de rerum permu.

Feudum etiam infanti potest concedi. Bal. in l. si quis seruo. C. communia de manu.

Feudum monstruosis an concedatur infra uerbo Monstrum. uer. j.

230 Feudum an concedatur stultis infra uer. Stultus. uer. pen.

Feudum Hermafrodito an debeatur. Bald. in leg. quoties. C. de su. & leg. & intra Hermafroditus. uersic. primo.

Feudum pro se, & filijs legitimè nascituris, debetur & filijs natis ex secto uentre matris. Bald. in l. quoties. iiij. col. C. de su. & leg.

✠ l. quod dicitur. ff. de lib. & posthu. l. j. post princip. ff. ad Tertu. in. §. j. in ext. de feud. cog. Iac. Ard. tit. de suc. feu. rub. ubi. frat. suc. fra. Aluar. §. j. col. iiij. & alij. ibi. an. mut. uel. ali. imperf. Fran. Cur. trac. feu. ij. p. iij. p. numer. 36. & est com. Aem. Mar. Man.

Feudum non transit ad filium inuitum, qui nolit sequi uasalligium patris. nisi retineat rem, ob quam domino teneretur ad seruitia sicut pater. Bald. in l. prima. C. de pa. qui. fil. distr. & in l. transactione. C. de transact.

Feudum dicitur contractus innominatus. Bal. in rubr. C. de rerum permu.

Feudum nouum an patiatur ius accrescendi. Paul. de Ca. con. clvj. Item

Feudum aduocati an transeat ad hæredes. Bal. in addi. Sp. de aduoca. uer. an feudum. & in Spe. uer. sed pone, abbas. in §. j. Bal. in l. j. C. de priuil. no. quòd sic, si datum est propter merita præcedentia, non si propter futura seruitia.

Feudum pro se, & hæredibus, dicitur hæreditarium, non autem feudum pro se, & filijs. And. de Iser. in c. j. in prin. & in §. hoc quoque. de suc. feu. in cap. j. qui suc. te. & in c. j. de alie. feu. & Alex. consil. xlvij. iiij. parte.

✠ Eadem multo magis esset, si in inuestitura essent uerba pro hæredibus, & successoribus quibuscunq; Fran. Curt. mi. in trac. feu. uer. primo. q. viij. nu. 19. latissime Illust. Car. Par. co. iij. nu. 8. 9. 10. 11. uol. j. Ae. Ma. Ma.

Feudum an possit prælegari uni ex filijs. Old. consil cccxxxvj.

240 Feudalis instrumenti forma. Item

† Feudi inuestitura prodest etiam absenti, quia in feudis de æquitate canonica acquiritur absente. do. de Rota decisi. cclxix. in nouis.

Feudi reformationis forma. Item

Feudi recognitionis forma quę sit: uide in Spec. de suc. §. j. & §. quoniam.

Feudum edictale. Et

Feudum decretale differunt. in Specul. eodem. titul. uersicul. xxvij. quæritur. & ibi Bald. in addi. uer. in feudo.

Feudum, & emphyteusis qualiter differant, uide ☞ Emphyteusis. el. j. uer. xvij. cum trib. sequentibus. & in Sp de loc. §. vj. uer. iiij.

Feudum an confiscetur ob delictum uasalli. in Specu. de feu. uersic. xl. quæritur. glo. in l. si quis in tantam. C. unde ui. Bar. & Bald. quod non, in l. prima. C. de oper. lib. & in l. si finita. §. si de uectigalibus. de da. infect. & Pau. de Cast. consil. clij. & supra eod. uer. cxcv. & in c. primo. si uas. feu. priue. & plenius per Alex. con. lxx. iiij. parte. & in l. Statius. §. Cornelio. de iure fisci. quòd donec uasallus sine hærede decedat, fiscus possideat. uide ibi. † Et per Felin. in cap. uergentis. circa prin. de hær. & per do. Soci. plenius in con. cclxix. incipien. causa, quæ uertitur. uer. postremo non omitto. in ij. parte. char. clxxvij. Bal. in l. j. de rer. diui.]

† Feudi dominus potest committere causam feudalē alteri decidendam inter uasallos suos per unam commissionem idem commissarius non potest aliquid domino adiudicare. do. de Rota decisi. cxcviij. in nouis.

Feudi dominus non potest agere de proprietate rei feudalis. in Specul. de actore uersicul. item impediuntur.

Feudi ratione quis forum sortitur. Sed quare, & qualiter. in Sp. de comp. iu. adi. §. j. uer. viij.

Feudi inuestitura si non petatur intra annum per minorem uel pupillum, an detur eis restitutio in integrum. Specu. de restitut. in integ. §. secundo. uersic. quid de præscriptione. Bal. in c. primo. v. colu. quo tempo. mil. quòd sic. & in c. j. §. præterea. de prohi. feu. ali. per Fede. addo. ☞ Inuestitura. uer. xiiij. feudatarius. uer. lxxxix.

250 Feudi concessio an subiaceat dispositioni. l. ij. C. de rescin uenditio. in Sp. de emptio. & uen. §. j. uer. sed nunquid locum.

Feudum quomodo feminæ debeatur, & qualiter illa seruiat domino. in Sp. de feu. uer. xxj.

✠ Feudum masculo mortuo ad dominum reuertitur non ad feminam, quæ a masculo erat semel exclusa. Bal. & Illus. Card. Alex. in §. quinetiam. Episco. uel Abb. in usi. feu. in §. j. de fil. nat. ex matrim. cont. ad morg. Io. Calde. sub rub. de feud. co. iiij. Ancha. co. cccxj. Io. Crot. co. cxiij. nu. 3. Ae. Ma. Ma.

✠ Feuda quib. est dignitas annexa diuidi non possunt. §. præterea ducatus. de prohibi. feu. alien. per Fride. in usib. feud. Ioan. Crot. co. lv. num. 5. Aem. Mar. Man.

Feudi pacta sunt seruanda. eod. tit. §. secundo. uersic. & vj.

Feudi materiam supple per Alex. consi. xxx. prima parte. & consil. cxxxvj. prima parte. ubi ponit quid sit feudum, & qualiter constituatur. & supra eod. per discursum.

Feu

Fiat hoc uerbum prolatum a papa, uel principe, significat gratiam esse factam petenti statim, etiam antequam reducatur in scriptis, & in bullis. Bal.in l.cum apud.C.de commu.ser.manu.

Fiet, & fit, est canon latæ sententiæ.l.si qua.& ibi Bal. C.ad Trebellia.

Fictio an sit facti.gl.& Bar.in l.uerum est.ff.de regu.iurę.fictio cessat,ubi equitas cessat.l.nec utilem.& ibi Bar.ff.ex quib.cau.maio.

† Adde ꝙ fictio est speciale peccatum, secũdum bea. Tho.ii.ij.par.q.lxix.ar.ix nam fingere dicitur ostendere dicto,uel facto quod non est:& dicitur Græce πλάσμα.

† **Fictio** est, quando ius certum de aliquo facto fingit statuendo oppositum. Exemplum cum fingit uxorem stipulatam dotem reddi sibi, licet sit certum quod non fuerit stipulata sed in fauorem mulieris hoc fingit. Abb.in c.is,qui.de spon.& no.in c.quanto.de præsump.

Ficta contumacia,& de eius materia ponitur in Spec. de contumacia §.j.uer.& no.

Fictioni locus est quandoque.in Specu.de proba.§.ij. ad fin.

Fictiones de iure communi concurrunt, quando una oritur ex altera. Bal.in l. j.in fi.C.quando liceat ab emp.di.& per Cardin. in clem. quod circa. xx. qõ. de elec.

Fictio nunquam fingit,nisi super facto. Barto.in l.non dubium.C.de legi.& infra.& quare, Car. ubi supra xviij q.

Fictiones duæ non concurrunt circa idem . l. j. & ibi doc.& Bald.C.de dot.promi.nisi in casu. l.captum. & ibi per Bal.C.de cap.& postli.reuer.Vide Barto. in l.singularia.in princip.si cert.peta.& in l.si uero non remunerandi.§.Marcellus. ff. mandati.& in l. cum post.§.gener.ff.de iure.do.Item nisi procedant a diuersis principijs.Barto.in l.gerit.ultima colum. de acquiren.hæredi.& per Card.in d.xx.q.& Bart. in repeti. l. si is, qui pro emptore. ulti.q.ff.de usuca. † Et per domi.Fran.Aret.in l.j.§.per procuratorem in ulti.col.de acquirend.poss.& do. Pe.Philip. Cor.in consi.xxiij.incip.uiso.in litera n, & o.j.parte.& do.Fran Are.in l.interdum. de acqu.pos.& in l.si rem.eo.ti.§.fi.iiij.col.& in l.si procuratorem.§. si fideiussori.de man.]

Fictus titulus. Et

Ficta traditio non operantur translationem dominij. Barto.in dicta lege si is, qui pro emptore.ult.q.de usucap.

Fictio postliminij non habet locum in his, quæ sunt facti.l.denique.per Barto.ff.ex qui. cau. ma.& in l. nec utilem.ubi uide post glo. eod.ti.nisi quia fingitur quis uiuere.Item quia fingitur mortuus monachus. Item fingitur quis natus. Item fingitur quis fuisse in ciuitate,secundum Barto. ibi.

10 Fictio cessat,si nõ habet extrema a quo,& ad quid. † per Bar.in d.l.nec utilem.ex qui. cau.maio. † Dicit Socin.consi.xxiij.in vj.col.in prin.uol.j.quod fundatur super æquitate.

Fictio est in re certa contraria ueritatis pro ueritate assumptio.Bal.in l.siue possidetis.C de proba.

Fictio dicitur,quando statutum dicit quod Florentini habeantur pro Perusinis.Sed ueritas dicitur quando statutum dicit quod Florentini habeantur pro ciuibus.Bald.in d.l.siue.ij colu.C.de proba. & in l. quæ fortuitis.iiij.Col.de pig.actio.

Fictio , & præsumptio differunt:quia fictio non cadit in statutis,sed præsumptio sic:secundum Abb.Sicu. in consi.lxxij.in hac causa,&c.& in sua disputatione,stante statuto communiter.& Pau.de Cast.in repe.auth.sacramenta.C.si aduer.uen.Ioan.Bapti.de sancto Seuerino, in consil. cor mundum crea, &c. Item in quibus differant,not.in l.j.§.accedit.C.de rei uxo.actio.& Anto.Rosa in cap. tuæ.de spon.& Barto.in l. si duo.de acquirend. hæredi. ubi dicit ꝙ contra neutrum admittitur probatio in contrariũ. c.is,qui.de spon.Car.in clem.j.§.fi. de conces.præben. † Et per Felin.se remanentem in c. quarto.de præsum & per Fran.Aret. in l. si duo. de acquiren. hæredi.in j.col.in uer.in gloss.fin.ibi quia.& dom. Barth.Soci.in l.j.§.ij.nu. 16.] Vide Barto.in l.fi.in prin.quod met.causa.ubi idem dicit quia.

Fictio est præsumptio iuris, & de iure:secundum Bar. in d.l.fin.post gl.ibi.

Fictio una non recipit alteram fictionem. Bald.in l.si nondum.C.de fur.

Fictio unde causetur. Cardinalis in clemen.quod circa.ix.quæstio.de elec.

Fictionis effectus quis sit.Car. ubi. supra.xxj.q.quod habet effectum ueritatis.

✠ Fictio idem, quod ueritas efficit c.cum dilectus c. ad audientiam.de cleric. non reside. l. .§.hoc.S.C. ad S.C.Vellei.ubi not.Ioã.Cro.co.v.nu.39.Aem. Mar.Man.

Fictio quando ueritati præferatur. Cardi.ubi.s.ult.q. & do.Alex.in l.filio,quem.de libe.& posthu.

Fictio super quibus cadat.Car.ubi supra xvj.q.

20 Fictio quare nõ super iure locũ habeat. Car.ubi.s. xvij.q.

Fictio quotuplex sit.Car.ubi sup.xv.q.

Fictio mala reprobatur, non autem bona.cle.j.§.quia uero,& ibi Car.de statu mona.

Fictio est amica Bononiensibus.gl.in l.obseruandum. de offi.præsi.

Fictio in statutis non habet locum, ideo statutum de dominio non habet locum in eo, quod habet hæres ante hæreditatem aditam:quia est factum hæreditate iacente.Bar.in l.hæres.de acqui.hære.Et tenet Bar.in l.iij.§.hæc uerba. de neg.ge.ubi dicit ꝙ si statutum, disponit super ueritate, non habet locum,si illa ueritas inducitur per fictionem. & tenet Baldus in lege meminimus. C.de legi.hære.& Ab. in consi.lxxij.in hac causa. quod est uerum,maxime in statutis pęnalibus. Bald.in l.j.in princ.C.qui testa.fa.pos.

Fictio cadit super certis. Bart.in l.diuus.j.col.de rest. in indeg.no.in l.fi.& ibi Bart.in prin.quod me.cau.

Fictio importatur per uerbũ uidetur, & per uerbum

Vt ita dixerim. Bal. in l. sororem. in fi. C. ad Syllan. & per uerbum Quodam modo, & per uerbum Intelligitur, & uerbum Perinde, & uerbum Creditur. Alex. in l. si is. de usucap.

Fictio non operatur plus, quàm ueritas, nisi sit dispar ratio in ambobus. Fran. de Padua: licet Barto. aliter dicat in l. eius, qui. si certum pet. & l. filio, quem pater. de lib. & posthu. & tenet Alexan. in l. si filius. si cer. pe. quem uide in d. l. filio. † Et per Fran. Are. in l. si procuratorẽ. §. fi. de fideiussori. & manda. † Adde quod idem operatur fictio in casu ficto, sicut ueritas in casu uero. Soci. consilio. xxiij. column. vj. uolu. j.

Fictio legis non extenditur ad impossibilia. l. qui ad certum. ff. locati. & Barto. in l. Gallus. §. si eius. ff. de lib. & posthu. Item nec super nõ existentibus. l. eũ, qui sibi. de uerb. obli. l. quoties. de noua. Barto. in l. singularia. uer. ueniamus ad tertium. si cer. pe. & in lege necessario. de peri. & com. rei uen. ubi dicit quod.

Fictio non habet locum, nisi inueniat rem, super qua figat pedes. Vide etiam Barto. in l. sciendum. ff. ex quib. cau. ma. & probatur in l. huic scripturæ. ad le. Aquil.

Fictionis materiam ponit Bart. in repe. l. si is, qui pro emptore. ff. de usuca. & in l. nec utilem. ff. ex quib. cau. ma. & Bald. in l. siue possidetis. C. de proba. & Card. in cle. quod circa. de ele. xiij. q. & seq.

Fictus Si fiat concessio ad affictum, uel ad firmã: uide in Spe. de loca. & conduc. §. iij.

Fictus materiam uide. infra uerbo locatio. uerbo, Pensio. & supra conductor. per totum.

Ficus quanto spacio debeat plantari longe ab aliena regione, uide. l. fi. ff. finium regun.

Ficus fuit maledicta propterea, quia fuit esuriẽs, cum in ea fructum non inueniret, eam maledixit dominus. xxiiij. q. j. cum ergo. §. j.

Ficus qui comedit in horto uicini, punitur: quia datur ei aqua calida ad uomendum. Bal. in l. quicunq;. iij. col. C. de ser. fugi. per l. uerbum. C. de infantibus.

Fideicommissarius uniuersalis est præcarius hæres. Bald. in l. cum uirum. ultima. colum. C. de fideicommis. & j. eod. uersi. vj. & fin.

Fideicommissarius uniuersalis non gaudet priuilegio fori. Barto. in l. sed & si restituatur. in princip. ff. de iudic.

Fideicommissarius capit manu hæredis. l. inter omnes. & ibi doc. & Pau. de Ca. ff. qui satis. cog. l. quod per manus. ff. de iure codi.

Fideicommissarius debet poni per hæredem in locum ipsius hæredis. l. qui quadringenta. ad Treb. & Bar. in l. fi. §. j. viij. col. C. de iure delib.

Fideicommissarius uniuersalis non potest esse testis in testamento, sicut nec hæres. lege. dictantibus. & ibi Barto. C. de testa. l. qui testamento. ff. eo. ti. Sed particularis sic, ut ibi.

Fideicommissarius habetur loco hæredis. l. postulante. §. fi. & ibi Bar. ff. ad Treb. & in l. si hæres. in prin. per Bar. eod. titu. l. si filius. §. si filio. ff. quod cum eo. Bal. in auth. ex causa. xv. col. C. de lib. præt. & in l. j. v. col. C. qui admi. ubi dicit quod est similis hæredi. & in l. fi. vii. q. C. de hære. instit. & idem dicit in patre cui quæritur per filij personam. & Pau. de Cast. consilio. clxiij. ubi dicit uerum post restitutionem. ✠ Dec. co. cccc xxxviij. nu. 12. Ac. Mar. Man.

Fideicommissarius grauatus restituere cui uelit an possit restituere bastardo testatoris. Bart. Ang. & doct. in l. Lucius. §. j. ff. de lega. j.

† Adde quod fideicommissarius si grauatur restituere hæreditatẽ ad pias causas, non debet detrahere nec falcidiam, nec Trebellianicã. Cõmunis est opi. doc. utriusque iuris. quam tenet Spe. in ti. de instru. edi. § compendiose. uer. sed cum deductio. Cyn. in auth. sed cum testator. C. ad legẽ Fal. Bar. in l. Marcellus. ff. ad Tre. Abb. in d. ca. Raynaldus in vj. col. ubi ad hoc allegat consilium utriusque Raph. & Bald. in d. l. id, quod pauperibus. C. de episcop. & cler.

Fideicommissarius emens bona sibi per fideicommissum restituenda, pendente fideicommisso sibi non præiudicat. infra. uer. Fideicommissum remittitur. uersic. ij.

Fideicommissarius uenit appellatione hæredis. l. si filius. ff. quod cum eo. & l. j. §. de illo. & ibi Bart. ff. ad Treb. & Ioan. de Por. contra Io. de Imo. in l. qui libertis. §. hæc uerba. ff. de uulg. & pup. Quod est uerum impropriè, secundum Pau. de Ca. cõsi. cxxxvj. & infra. uer. hæres. el. j. uer. viij. Sed an in statuto, per Alex. consi. lxxvij. ij. parte.

Fideicommissarius agit contra hæredẽ, quando est sibi facta cessio, non ante. Bart. in l. si quis seruum. §. si certã. de lega. ij. l. Imperator. in prin. eo. ti. & l. legatarius. de leg. iij. uide in Specu. de act. seu. pe. §. ij. uer. sed quando. & j. eo. uer. xxvij.

Fideicommissarius habet utiles actiones ipso iure sine restitutione, quando hæres grauatus latitat, uel quã do mortuus est sine hærede, uel quando a primo fideicõmissario relictũ est fideicõmissũ alteri. l pe. §. fi. C. ad Treb. uel qñ bona sunt alienata per hæredẽ grauatũ, ut ibi gl. uel quando pauperes, uel ecclesia sunt substituti: ut ibi per Bal. & infra Pauperes, uer. xiij.

Fideicommissarius agens tenetur probare hæredem decessisse, non autem quod decesserit sine filijs: quia hoc præsumitur & parti aduersæ incumbit probatio quod hæres cum filijs decesserit. Tex. est singu. secundum Di. & Ang. in l. ex facto. §. si quis autem suscepit. ff. ad Treb.

Fideicommissarius primus non potest cogere hæredẽ adire sine secundo, si apud eum sit remansura quarta hæreditatis. l. si patroni. §. qui fideicommissã. & ibi Bar. ad Trebellia. secundus cogit hæredem adire, quando primus fideicommissarius repudiat: ut ibidem per tex. & Bar.

Fideicommissarius agit ex testamento, etiam non insinuato per hæredem intra mensem: quia illud sibi

non

non nocet Barto. & Ange. in l. facta. §. penulti. ff. ad Treb.

Fideicommissarius an possit petere cautionem de restituendo in casu euenientis cōditionis: uide textū, & ibi Pau. in l. cum Archimedoram. ut in poste. lega.

Fideicommissarius non potest propria authoritate accipere fideicommissum, aliàs cadit a iure suo, sicut legatarius l. j. & ibi doc. C. quo. leg. l. j. §. redigantur. ff. e. tit. gl. in l. Paulus. ff. ad Treb. doc. in l. non dubium. C. de legi. nisi habeat licentiam a testatore. Item nisi sit constitutus executor testamenti, ex quo debetur sibi fideicommissum. doct. in l. non dubium. & infra. Legatarius. uer. j. ✠ not. glo. in l. j. §. Sed quoties. in uerb. actiones. ff. ad Treb. Bald. in l. pen. C. e. ad S.C. Treb. Alex. co. lxxxij. col. ij. uol. ij. Dec. co. ccccxxiiij. nu. 15. co. ccccLxxvij. num. 12. Ae. Mar. Man.

✠ Fideicōmissarius opera, & ministerio hæredis nō indiget: quotiescunque uiuens testator bonorum ei possessionem ipse concessit, Bar. Ang. Alex. & doc. in l. filiam fratrib. ff. ad S.C. Treb. Ang. in l. Lucius. ff. de leg. ij. Dec. co. ccccxxiiij. num. 15. Aem. Mar. Man.

✠ Fideicommissarius sua bonorum possessionem capere auctoritate potest, cum hoc ei testator in testamento permisit l. Titia cū testamento. §. j. ff. de leg. ij. Bal co. ccccxxxij. uol. j. Rapha. Cuman. co. lxi. in extrem. Dec. co. ccccxxiiij. numer. 15. Aem. Mar. Man.

✠ Fideicommissarius, idemque executor a se ipso fideicommissum accipit. Io. And. in addit. ad Spe. tit. de instrum. edit. §. nunc aliqua. uer. Sed pone. Bald. Ange. & Salic. in l. non dubium. C. de legi. Dec. co. ccccxxiiij. nu. 15. Hierony. Grat. co. ulti. col. ul. uo. j. Ae. Mar. Man.

† Fideicommissarius non potest alteri cedere ante restitutionem, saltem uerbaliter sibi factam: ut probat tex. singu. & perpetuo notandus in l. si mulier. §. ex asse. ff. de iure dot. secundum Iacobinum de sancto Geor. in l. ij. in fi. C. de pactis. ✠

Fideicommissarius moriens ante aditam hæreditatem per hæredem transmittit ad suum hæredem ius cōpellendi hæredem ad adeundum: secundum Bal. in l. si in personam. C. de fideicom.

Fideicommissarius uniuersalis si dixit Nolo esse heres primi testatoris, an possit postea agere contra debitorem defuncti opponentem de repudiatione facta. Pau. de Cast. in consilio. cxliiij.

Fideicommissarius an possit uendere, uel donare ius fideicommissi. Et

10 Fideicommissarius an petat per procuratorem fideicommissum. infra. uerbo substitutus. uersiculo. xxxvj.

Fideicommissarius possidens est legitimus hæres contradictor, quominus in possessionem mittatur, non aliter: plene per Bartol. in l. filiam. ff. ad Treb. doct. Bar. Bal. & Ange. in lege. fin. C. de edi. di. Adri. tol. Secus si non possidet uel possidet uitiose, secundū doct. ibidem.

Fideicommissarius subtrahens res fideicommisso subiectas perdit fideicommissum in eis, ꝓpter quas agere non potest. l. Paulus. & ibi Bar. ff. ad Treb.

Fidei commissario uniuersali non datur bonorum possessio. Bal. in l. fi. ult. col. C. de codi.

Fideicommissarius non potest petere a fisco hæreditatem confiscatam delicto hæredis grauati uiuente hærede, sed eo mortuo sic. lege. Statius. §. fi. ff. de iure fisci.

Fideicommissarius in casibus, in quibus non requiritur aditio hæreditatis, quomodo petat sibi restitui hæreditatem. Bald. in l. fi. iiij. colum. uer. item nota hic meliorem tex. C. de codi. quod officio iudicis fit executio: & sic habet beneficium diui Adriani, quando est facta sibi restitutio ex Trebelliano, uel quando nō requirit̄ aditio ad pias causas. Et ubi est prohibita falcidia: ut ibi per Bal. & uide per Bal. in l. penulti. §. fina. C. ad Trebel. & in l. fi. xxvj. q. C. de edi. di. Adri. tollē. & in l. eam, quam & in auth. hoc amplius. C. de fideicommis. in iiij. column. & infra. eo. uersi. xxv.

✠ Fideicommissarius fideicommissi casu adueniente bona, quæ sunt alienata reuocat. l. fina. §. sin autem. C. commu. de legat. Dec. co ccccliiij. nu. 8 Ae. Mar. Man.

Fideicommissarius præsens, & tacens alienationi rerum fideicommisso subiectarum, quæ fit per hæredem, an sibi præiudicet, ut eas petere non possit ex fideicommisso. doc. & Bal. in l. cum proponas. C. de pac. & infra. Taciturnitas. uer. xxv.

Fideicommissarius ratificans alienationem rei factā per heredem, quæ res fideicommisso subiaceat, agit ad pretium eius, quod sibi debetur ex fideicommisso, sicut & res. Bald. no. in auth. res, quæ. in fi. C. commu. de leg.

Fideicommissarius potest uendicare rem sibi subiectā fideicommisso alienatam per hæredem pro restitutione dotis. Bald. in l. fin. §. & si præfatam. iiij. q. C. de iure delib.

† Fideicommissarius an, & quando alienationem reuocare possit: uide do. Barth Soci. in consi. xlix. incip. capio primo. uer. circa secundum dubium. in j. parte.

Fideicommissario uniuersali prodest pactum factum hæredi. l. sicut. §. creditor. & ibi Bar. ff. qui. mo. pig. sol. Quod est uerum, facta sibi cessione ab hærede. l. hæres pecuniam. & ibi Bar. ff. ad Treb. & l. hæres a debitore. ff. de fideius.

Fideicommissarius condicionalis an cogat hæredem adire conditione pendente, glo. & doc. in l. j. §. de illo. ff. ad Treb.

Fideicommissarius an possit petere dotem soluto matrimonio per mortem. Bald. contra glo. tenet quod sic, in auth. res, quæ. in iij. col. C. communia de leg. ubi Idem dicit Bald. si matrimonium sit solutum per ingressum in monasterium, scilicet quando res fideicommisso subiecta fuit in dotem dota.

† Fideicommissarius an possit cogere hæredem grauati faciendo inuentarium. Guid. Pap. decis. ccci.

Fideicom-

20 Fideicōmissarius uniuersalis an agat rei uendicatione contra possessorem bonorum ante restitutionē uerbalem sibi factam. Pau. de Cast. in consi. clxiij. quod non, etiam clausula peto ius, & iustitiam ministrari omnimodo, &c.

Fideicommissarius an alienatis bonis hæreditarijs per hæredem agat contra hæredem, an uero contra bonorum ipsorum emptorem & possessores. Ang. singula. in auth. de restitutio. colla. viiij. tex. in l. fin. §. sinautem. C. communia de lega. ubi dicit quod potest uendicare contra possessores. nisi bona hæredis alienantis sufficiant: secundum Angel. ubi. s. qui dicit uerum, nisi species esset restituenda fideicommissario: quia tunc ipsa species uendicatur omni tempore, non obstante præscriptione. Item uendicat res alienatas ante factam sibi restitutionem. glo. & Bar. in l. Marcellus. §. res, quæ. ad Treb. uide in l. penul. C. eo. ti. ubi idem nota.

† Fideicommissarius capiens bona sibi restituenda ab hærede propria authoritate, qualiter puniat, uide Soci. notab. consil. xxxiij. colum. pen. & fin. uolu. j. ubi late declarat an ante, uel post aditam hæreditatem. Et faciunt tradita per Decium consi. lxxxiij. col. j. & Corn. consi. ccj. uol. j.

Fideicommissarius emens rem sibi restituendam per fideicommissum, an perdat ius suum sibi competens in ea. Barto. in l. qui Romæ. §. duo fratres. xij. q. ff. de uerbo. oblig.

Fideicommissarius an petat se mitti in possessionem bonorum ex beneficio. l. edicto. C. de edi. di. Adri. tol. uide in Spe. de testa. & ibi Bal. in addi. uersi. sed an ex fideicommissaria. & Bald. in l. fi. xiij. col. C. de edi. diui Adri. tol. ibi dicit quod ante aditam hæreditatem non datur sibi beneficium. d. l. fi. Item. si est adita sed non restituta, nisi quando lex restituit: ut in casu. l. penultimę. C. ad Treb. Secus si est restituta uerbaliter, uel etiam corporaliter, licet non plenè: tunc enim habet dictum beneficium. Si uero plenè, non est necessarium illud, nisi ad tuitionem in possessione: ut ibi. Vide glo. in d. l. fi. quæ simpliciter dicit quòd non. Sed dic ut supra Bald. autem in addi. Spe. ubi supra dicit competere dictum beneficium restituta hæreditate uerbo tenus, ante non. Et facit secundum eum. C. de codi. l. si quis agere. §. j. etiam si ab intestato fideicommissum sit relictum, secundum doct. quia codicillus largo modo dicitur testamentum: & beneficio scripturæ debet gaudere dictus fideicommissarius, quia tanquam ex notorio fundat se, secundum Bald. ubi supra. Idem tenet Bar. in d. l. fi. Et adde quod beneficium. d. l. fi. competit fideicommissario uniuersali, in quem sunt translatę actiones ipso iure: ut in casibus, de quibus in l. penultima. C. ad Treb. maxime quando bona sibi restituēda sunt alienata. per hæredem grauatum: quo casu in fideicommissarium sunt ipso iure actiones translatę, id est, sine restitutione, secundum glo. in d. l. penultim. ideo ei datur beneficium. d. l. fi. ut petat se mitti in possessionem bonorum alienatorum ex beneficio d. l. fi. Ita Bar. in d. l. fi. & in l. pen. C. ad Treb. Et ita iudicaui in ciuitate Phani. & supra. eo. uer. j. Bald. in l. fi. C. de codi. dicit quod beneficium dictę. l. fi. datur fideicommissario uniuersali, quando facta est sibi restitutio, uel quando non requiritur aditio, ut ad pias causas, uel ibi ē prohibita Falcidia, quibus duobus non requiritur aditio: unde officio iudicis fit executio, secundum Bar. ibi, & in d. l. fi. ij. q. de edi. di. Adri. & s. eo. uer. xv.

† Fideicommissarius an si ante aditam hæreditatem ceperit tenutam bonorum aliquorum, & possessionem occupauerit, sit in aliquo puniendus, attento quod propria authoritate sine aliqua iustificatione occupauerit: & in quam pœnam incidat, unde dom. Barth. Soci. in consi. xxxiij. incip. prosequendo. uer. circa quintam. q. in prima parte.

Fideicommissarius ex clausula codicillari non habet beneficium. l. fi. C. de edi. di. Adri. tol. ut ibi per doctores. & tenet gl. & Sal. in l. fi. C. de codi. quæ glo. est in uer. ex morte.

Fideicommissarius non habet actionem, uel exceptionem ante factam sibi restitutionem re, uel uerbo. glo. & doct. in l. fi. ff. de fideicom. hære. peti. l. facta. in prin. & l. restituta. ff. ad Treb.

Fideicommissarius petens se mitti in possessionem bonorum ex beneficio. l. fi. C. de edi. di. Adri. tol. in casibus, in quibus in ipsum sunt actiones ipso iure trāslatę, de quibus in l. pen. §. fi. C. ad Treb. & maxime quando hæres grauati defuncti non reperitur, debet facere generale proclama, Si quis est hęres, &c. secundum glo. & Barto. no. in d. l. penul. §. fin. C. ad Trebel.

Fideicommissarius non agit ad fructus perceptos per hæredem. l. his uerbis. de lega. iij. & l. hæredes mei. ad Treb. uide per do. Alex. consi. lxxxij. ij. parte. ad fi. Quod uerum est, nisi creditor testatoris sibi restituat id, quod plus est ei legatum, quam recipere debeat. l. cum quis. §. mulier. de do. prælega. & Ludo. Pon. in fi. uer. fideicom. uer. grauatus. Item nisi hæres fuerit in mora restituendi. l. mulier. §. si hæres. & l. in fideicommissaria ff. ad Treb. Item nisi hæreditas sit diminuta casu fortuito: quia sibi restituuntur fructus pro supplemento, quatenus est diminutio. l. scribit Celsus. ff eo. tit. ubi etiam per Barto. & doct. singu. Item nisi testatoris dispositione acquirantur fructus hæredi ante testamentum: ut quia mercatori dedit mille ad lucrum decem pro centenario, deinde fecit eum hæredem, & grauauit restituere; quia & illa decem & sic fructus sunt restituēdi fideicommissario. l. postulanto. §. sed in huiusmodi. ff. ad Treb. Item nisi hæres sit grauatus restituere ultra quam sit in hæreditate: quia illud ultra supplendum est ex fructibus. l. ita tamen. §. hæres ex asse. ff. ad Trebel. & Ludo. in singu. uer. Fideicommissum. uer. nota. quod hæres. & infra uer. Fructus hæreditatis. uersi. iiij. Adde tex. & Bar. in l. Papinianus. §. unde. ff. de inoffi. testam. quod fructus hodie non computantur in legitimam, quæ debetur ex substantia, nec in Trebellianicam filijs primi gradus: per l. iubemus. C. ad Trebel.

Fideicom-

30 Fideicommissario etiam prælegata sunt restituenda ab hærede grauato restituere quicquid ad ipsum ex hæreditate peruenit. lege quamuis. C. de fideicom. Quod est uerum nisi illa prælegata sint prohibita alienari: tunc enim non debet restitui. lege. Lucius Titius. §. pluribus. & ibi Bartol. digestis. ad Trebel. uide Bartol. eod. titu. in lege. Marcellus. §. quidam. & not. in lege. cum uirum. de fideicom. Item uerum, nisi prælegata sint facta post fideicommissum, id est, post grauamen iniunctum de restituendo. lege. Titia testamento. & ibi Barto. ff. ad legem Fal. & Ludo. Pon. in fin. uersi. dicit tex. in lege. quamuis.

Fideicommissarius certæ rei, an & quando possit plus petere, & an perdat alia relicta sibi facta in testamento, si sit iussus stare contentus certæ rei: uide Bartol. in lege. translato. digestis. de ali. lega. & in lege. Paulo Callimacho. §. primo. de legat. tertio. & in lege. iurisiurandi. de ope. libe. & in lege. fideicommissa. de legat. tertio. & Ange. in Reperto. uer. Verbum. uer. uerba illa. & infra. uerbo. Verba. ubi dixi.

Fideicommissarius moriens ante restitutionem sibi factam, & ante aditam hæreditatem, transmittit ad hæredem ius deliberandi. gloss. & Bartol. in lege. cum filio. digestis. de legat. primo. & Baldus. in lege. cum secundum. C. de fideicom. ubi etiam dicit quod potest deliberare super acceptatione fideicommissi.

Fideicommissarius secundus agere, & cogere potest hæredem adire, & restituere. l. cogi. §. si ego. & ibi Bar. ff. ad Treb.

Fideicommissario non cedunt ea quæ non transeunt in hæredem extraneum. lege. si patroni. in principio. & ibi Bartolus. digestis. ad Trebellia. Item nec ea, quæ nõ transeunt ad hæredem hæredis. Bal. ibidem.

Fideicommissarius habet hæreditatis fideicommissariam petitionem, ut sibi hæreditas uerbo restituta restituatur re, uel restituta re pro parte restituatur tota: non autem quando fuit restituta sibi tota res, & eam perdit. Bartol. in lege secunda. ff. de fidei com. hære. peti.

† Fideicommissarius, cui debet fieri restitutio, non agit mortuo instituto, ad bona hæreditatis, uel fideicommissi, nisi facta sibi prius restitutione re, uel uerbo. a succedentibus ab intestato. dom. Petr. Philip. Cor. in consi. ccj. incipien. licet. in litera d, in j. parte.]

Fideicommissarius conuenitur ad legata nominatim ab ipso relicta, siue hæres sponte adiuerit, siue coactus, & non detrahit Falcidiam. Bald. in l. secunda. C. ad Trebel.

Fideicommissarius uniuersalis tenetur fideicommissario particulari ad fideicommissum. l. fi. & ibi doc. & Bal. C. ad Tre.

Fideicommissarius habet annum ad deliberandum, sicut hæres, & interim non conuenitur: unde potest conficere inuentarium. gloss. singu. in lege. cum filio. de leg. primo. secundum Ang. in lege. prima. §. hæc stipulatio. quarta. columm. digestis. si cui plus, quàm per legem Fal. & Bald. in lege. filium quem habentem. pe. col. C. fami. ercis. Bar. in l. j. §. fi. ff. de iure deli. Io. An. in addi. Spe. de iustru. edi. §. fi. uer. quid si hæres.

Fideicommissarius debet inuentarium conficere intra tres mẽses: secundum, Bal. in l. cum secundum. C. de fideicom.

Fideicommissarius non conficiens inuentarium, tenetur ultra uires fideicommissi. Ange. in l. j. §. is, qui quadringenta. ff. ad Treb.

Fideicommissarius an ex persona sua possit inuentarium facere. Barto. in l. in ratione. §. quod uulgo. ad fi. ff. ad legem Fal.

Fideicommissarius an gaudeat beneficio inuentarij confecti per hæredem. Ange. in lege. prima. §. hæc stipulatio. quarta column. digestis. si cui plus, quàm per legem Falcidiam. & ibi. in tertia. column. Iaco. de Bel. in authentic. de hære. & Fal. §. hinc nobis duodecima. quæstio. prima. Baldus. in lege. filium, quem. penultim. column. C. famil. ercifcund. & in lege fina §. primo. septima. colum. & ibi Paul. de Castr. in. §. & si præfatam. C. de iure deli. & plenius per Baldũ. in authentic. sed cum testator. C. ad legem. Falcidiam. quòd sic facta cessione beneficij per hæredem. & per Bartol. in tracta. inuentarij. prima. colum. & Bartol. quod non, in lege. in ratione. §. quod uulgo. ad legem. Falcidiam. ubi dicit secus in substituto uulgari, cui prodest inuentarium hæredis repudiantis. Item uerum, etiam si hæres minor adiuit, & per restitutionem in integrum abstinuit, ut non teneatur facere aliud inuentarium, quam quod minor fecit. Bal. in d. §. primo. vij. col. † Alexand. quod fideicommissarius gaudeat, &c. in l. centurio. col. xiiij. de uulg. & pup. etiã sine cessione: & dicit communem, reprobata opinione Bar. in d. §. quod uulgo.

Fideicommissarius, cui debet restitui hæreditas sub conditione non potest cogi implere conditionem, licet cogat hæredem ad præstandum sibi fideicommissum. tex. sing. in l. fideicommissa. §. cum esset. de leg. iij.

Fideicommissarius uniuersalis possidens est legitimus contradictor. uer. Fideicommissarius agit. uersiculo. xj.

10 Fideicommissarius conuenitur, ubi habet domicilium, uel ubi habet maiorem partem hæreditatis. l. qui ita. §. an ubi. & ibi Bar. ff. ad Treb. Item

Fideicommissarius uniuersalis non gaudet priuilegio fori. Bartol. in lege. sed & si restituatur. in prin. de iudi.

Fideicommissarius inuentario non confecto non tenetur ad legata, quando hæreditas non est soluendo. Cy. & Bal. in l. ij. in fi. C. ad Trebel. nec sibi nocet q̃ hæres non fecerit inuentarium. ibidem.

Fideicõmissarius, an & q̃n teneat ad onera, & legata, & quatenus. i l. j. §. si is qui quadringẽta. ff. ad Tre.

& in

& in l.qui quadringenta.eod.tit.& in l.j & ij.& ibi Bal.C.c.ti.quod pro rata.& inst.de fideicom.hære. & in l.fi.C.ad Treb.Item

Fideicommissarius conueniri debet ad onera post restitutam sibi hæreditatem: quia ante debet hæres conueniri, qui tamen potest soluere legata, & reliquum restituere, uel potest totum restituere fideicommissario, secundum Bald. in dicta lege fi.C.ad Treb.

Fideicommissarius an citandus sit ad sententiam ferendam contra hæredem super hæreditate.Bar.in l.in diem.ff.de aqua plu.arcen.

Fideicommissarius detrahit, quatenus est sibi detractum ab

† hærede.l.Lucius.§.hæres. & ibi Bart.ff.ad Treb. † Et an, & quando de fideicommisso detrahantur duę quartę, uide do.Pe.Phi.Cor.in cōs.xcvj.incip. ex themate.per totum.in consi.cxlvj.incip.in hac.per totum.in ij.parte.]

Fideicommissarius grauatus restituere alteri, non detrahit Trebellianicam, si detraxerit eam primus hæres: alias sic.glo.in l.pe.§.fi.C.ad Treb. & l.j.§.inde Neratius.& ibi gl.doc.& Bar.in §.denique.ff. eo.tit.ubi plene. Vnde

Fideicommissarius de fideicommisso non detrahit Trebellianicam.Bald.in l.cum uirum.iij.colum.C. de fideicom.per l.primam.§.inde Neratius.& l.mulier.§.ut ex Trebel.ff.ad Treb.Bald. in l.j.ulti.col. C.communia de leg. nisi quatenus sibi detractum est.& supra.proxi.uer.

Fideicommissarius an, & quando detrahat Trebellia-

† nicam.infra uerbo Trebellianica.per discursum. † Et ex quo ex fideicommisso detrahitur legitima, & trebellianica, an dotes filiarum detrahantur ante legitimam & Trebellianicam, uel post: uide domi. Pet.Phil.Cor.in consilio.cxcvij.incipien.circa.in prima.parte.]

† Fideicommissarius secundus grauatus restituere. non potest detrahere Trebellianicam. do.Pe. Phi. Cor.in consi.xcvj.in litera f,& seq.in ii.parte.]

Fideicommissum uniuersale non comprehendit ea, quæ hæres nō habuit iudicio testatoris. Paul. de Castr. in consilio.clxij.

Fideicommissum uniuersale dicitur, etiam quando hæres in certa parte grauatus est restituere bona.Bar. in lege.si quis seruum.§.fina.cum.lege.sequent.de leg.ij.

† Fideicommissum quibuscunque uerbis, etiam enunciatiuis, inducitur. Dec.consi.xxxviij.colum.j.circa finem.

Fideicómissum an trahatur ad omnia bona, quæ quis habet uulgari substitutione. Barto. in l. Sceuola.ff. ad Trebel. Sed an ad bona, quæ quis habet ex pupillari.Bartol. in l.Marcellus.§.quidam. & in l. ita tamen.§.qui suspectam.eo. tit. & infra eo.uer.xiij. Item an ad bona, quæ quis habet ex compendiosa. Bar.in d.§.quidem.

Fideicommissum iunctum uxori an comprehendat eius lectum, ornamenta, & uestes. Bald.in authen. res, quæ.ulti.col.C. communia de leg.j.uerbo Vestes.uer.xxiij.

Fideicommissum factum filio, & eius filijs, intelligitur ut alienari non possit: sed factum filio, & hæredibus, sic Bar.post gl.in l.pater.§.mater. de lega. iij. Ange.in Reper.uer.Alienatio prohibita.

Fideicommissum detrahitur ut æs alienum. Bald.in l. irritum.C.ad leg. Fal.

Fideicommissum uniuersale an ualeat, quando bona non sufficiunt ad legata, & onera. Bald.tenet quòd sic, in l.ij.in fin.ad Treb.ubi etiam dicit Bald.quod legata non conualent, si fideicommissarius fecit inuentarium, scilicet relicta ab eo, sed relicta ab hęrede debentur ab eo, inuentario non confecto, non a fideicommissario, cui non debet nocere factum hæredis.ut ibi per Bal.

Fideicommissum uniuersale cedi non potest. l. si mulier.§.ex asse.ff.de iur. doc. Alex.in l.apud Iulianū. §.utrum.ff.ad S. C.Treb.M.Anto.Nat.co.cc.nu.3. uol.j.Ae.Mar.Man.

Fideicommissum, si filij decesserint sine filijs, an ualeat per Pau.de Ca.in consi.xxxvj.

Fideicommissum an detrahatur ad legitimam.in l.cohæredi.§.cum filiæ.ff.de uulga. & pup. & ibi doct. in l.fundum per fideicommissum.§.fi.de leg.j.& in l.ex tribus.C.de inoffi.testam l.cum patronatus.de leg.ij.l.ex tribus.C.de inof.testa. l.si arrogator.de adop.glo.in l. quoniam in prioribus. eod.titu.Dy. Ray.in apostil.in l. si Titię.§.sicuti.de lega.j.quod non, nisi sit factum de omnibus bonis.Pau.de Cast. consi.ciij.

10 Fideicómissum in codicillis fieri potest. l. ij.& ibi gloss.& do.C.de codi.l.ij.§.fi.ff.eod.ti. & arg.contra in l.si idem.C.eod.titu. Pro prima opi.est casus in l.codicillis.in prin.de usufr. leg.Bald.in auth.ex causa.vi .q.de libe præte.

Fideicommissum an comprehendat bona confiscata uiuo testatore, & restituta hæredi grauato post mortem testatoris. Pau.de Cast.consi.ccxxiij.

Fideicommissum trahitur ad portionem accrescentē grauato.Bart.in l.Marcellus.§.quidam.ff.ad Treb. & per Bal.in l.cum uirum.ix.& v.q.C. de fideicom. in lec.antiqua.

Fideicommissum an trahatur ad bona pupilli. Bal. in cum uirum.viij.q in lec.anti.C.de fideicom. & in l. ex tribus.in fi.ff.de inoffi.testa.Bart.in l.ita tamen. §.si suspectam.ad Treb.& ī.uer.iiij.

Fideicommissum an trahatur ad lucrum factum causa conditionis implendæ per hæredem. Bald. in d.l.uirum.ulti.col.in lec.anti. C. de fideicom. & in l.cui hæredi.§.cum hæreditas.ff.de condi.& demon.

Fideicommissum an trahatur ad dotem Bald. in auth. res, quæ C.communia de leg.& Barto.in l.a filia.in prin.ff.ad Treb quod non scilicet quando ipsa grauatur: secus si ipsa grauat alium. Bart.in l. Lucius.§. filiam.eo.ti.& plenius per Bart.in l.Lucius.§.maritus.ff.eo.ti.Item trahitur ad dotem quatenus in ea est supra legitimam.Pau.de Cast. consi.clij.in fin.& supra

supra uerbo, Dos.el.j.uer.xlvj. & uerbo Dos legata.uer.xvj.

Fideicommissum in donatione inter uiuos fieri non potest. gloss. & Baldus.in lege. iij. in princip. ff. de lega.iij.

Fideicommissum in donatione causa mortis fieri pót. l.cum pater.§.eorum.de leg.iij.& ibi Bart.in l.j.C. de don.causa mor.in l.iij.in prin.de le.iij. & infra. uerbo Substitutio.el.j.uer.iiij.

Fideicommissum generale comprehendit etiam legata postea facta.l.cum pater.§.fidei tuæ.de leg.ij.

Fideicommissum de communicandis bonis ualet. l.fi. §.Lucius.de leg.ij.

20 Fideicommissum iniunctum legato inualido non ualet.l.cum quis decedens.in princ.de leg.iij sed in casu ualet:ut per Bar.in l.fin.ff.de his,quæ pro non scri.hab.

Fideicómissum legatario simpliciter iniunctú,intelligitur scilicet post mortem legatarij.gl.& Bart.in l. filios.de usufru.leg.

Fideicommissum si negatur factum non potest allegari per eundem non solenniter factum. Bald. in l. prima.viij.colum.C.de fur.per l.fi.& ibi uide.C.de fideicom.

Fideicommissum adiectum hæredi sub proprio nomine,puta Titio, intelligitur adiectú sibi ut hæredi.Bal. in l.eam quam.viij.col.C.de fideicom.

Fideicommissum an comprehendat feudum, uide. s. uerbo Feudum.uer.lxviij.

Fideicommissum an comprehendat relictum factum filiofa.contemplatione patris. Bal.in l.cum uirum. iij.col.C.de fideicommis.

Fideicommissum uniuersale non trahitur ad particularia.text.sing. secundum Dy.in l.cogi.§.generaliter.ff.ad Trebel.Ang.in lege prima.§.primo.ff.de hære. insti.

✠ Fideicommissum à filio hærede instituto simpliciter relictum,neque Quò ad legitimam, neque quò ad Trebellianicam ullum ei onus imponit. l. quoniam in priorib.C.de inoffi.testa.l.cum Patronus. ff.de leg.ij.not.in c.Raynutius.c.Raynaldus.de testam.in l.cohæredi. §. cum filiæ. ff. de uulg. tradit Bar.in l. Papinianus.§.meminisse.ff.de inoff.testa. Bal.in l.filium quem.col.x.uerb.ulterius quæritur. C.fami.ercisćun.& in l.si uerò composita.uer.quid ergò.ff.de testam. mili. Roma. co.clxxxv.col.j.co. ccxxix.col.j.Raph.Ful.co.xix.in prin.co.lxxxvij. dub.ij.Ange.co.cxxiiij.col.fin. co. clvij. col.fin.co. cclxxxvij.col.j.co.cccvij.in extrem.Petr. Anchar. co.clij.col.ij.Alex.co.xliij.in extrem.uolu.ij.co iij. col.iij.& iiij.uol.ij.Alex.co.ccl.dub.ij.uo.iiij.Are. co.clx.col.pen.Fran.Curt.co.xxix.col.fin.co.lxxv. colum. iiij. Dec.co.xxxj.co.ccxxviij.co.cccxx.co. ccccccxiij.uu.4.5.in termin.Ae.Mar.Man.

† Fideicommisso semper detrahitur legitima, etiam si hæres approbauerit testamentum:Alex.consilio. ccxviij.col.j.cum seq.

† Fideicommissum uniuersale factum ecclesiæ, ciuitati,uel redemptioni captiuorum,an transeat ipso iure absque aliqua restitutione reali,uel uerbali:uide do.Ias.in l.fi.in v.not.C.de sacrosan.eccle. ✠

Fideicommissum non uenit appellatione hæreditatis. l.liberto.§.filium.& ibi Bar.ff.de an.leg.& j. Hæreditas.el.j.uer.vij.

Fideicommissum non trahitur ad bona prohibita alienari . lege. Lucius . §. pluribus. & ibi Bartol. ad Treb.

Fideicommissum uniuersale tanti æstimatur , quanti tota hæreditas.l.Marcellus. in prin.& ibi Bar.ff.ad Treb.

Fideicommissum an importet institutionem in personam grauati. Alexand. consil.ccxviij.prima parte.

Fideicommissum in residuo bonorum, intelligitur,scilicet de portione hæred.tertia & non delegata. Bar. in l. Marcellus.§.quidam.in fi.ff ad Treb.

Fideicommisso cedunt quæsita hæreditate iacente. l. ita tamen.§.si seruum.& ibi Bart.ff.ad Treb.

† Fideicommissi dies an cedat a die mortis instituti: uide do.Pet.Phil.Cor. in consil.cccxxx.incip.plura.in litera b,& seq.in prima parte.]

Fideicommissum importatur per clausulã uidelicet contentus sis tali fundo.l.fideicommissa. §. si quis ita.de le.iij.& quod no.in l.peto in prin. de leg.ij.Item per clausulam sufficiat tibi talis fundus . d. §. si quis. Item per uerba Talem fundum custodias pro filijs tuis. l.si ita.de lega.iij Vide Bar.in l. centurio.de uul.& pupil. & in l. fideicommissa. §. hæc uerba. de lega. iij.Item per clausulam Testator, uult sequi potius animi sui rationem , quam iuris solennitatem , ut tunc hæres petat sibi restitui a uenientibus ab intestato.l.penultim. §. fina. de lega. secund. Item importatur ex testamento inualido. infra.uer.Hæreditas delata.uer. xlvj.Item per promissionem factam a testatore, etiam extra testamentum, uel codicillos.intra.uerbo Promissio. uer. cvij. l. in tacitis.& ibi Bar.de lega.iij. Barto.in l.j.in fi. C. de delatori. & in l. non intelligitur. §. tacita. de iure fisci. Item per uerba,Pono bona mea, & animam in manibus tuis:secundum Inno.sing. Abb. anti.in ca.cum tibi. de testa.& Bald.in marg. uer. Testator.in princip. Item per confessionem hæredis de restituendo alteri id quod habebit de hæreditate talis. l. nó intelligitur.§. tacita. de iure fis. Item si testator reuocat testamentum,dicens se uelle mori intestatum:nam si reuocatio fiat non solenniter, debet fieri restitutio uenientibus ab intestato ex tacito fideicómisso, per no.in l.sancimus.§.fin.C.de testa.& in l.si iure. de lega.iij.& in l. miles.§.ueteranus. de testa.mili. Item per prohibitionem alienandi.gloss.in l.codicillis.§.instituto.uer.suis. de lega. ij. Item per uer. Commendo. l. fideicommissa.§.si quis ita.de lega. iij.& ibi Bart.Item per uer.Perueniat. d.l.fideicommissa.§.hæc uerba.& ibi Barto. Item per uerb.Reseruetur.Bart in l.filiam.ff.de aur. & argen.le Item per uerba dispositiua, seu præceptiua ad grauatum directa.l.peto.in prin.& ibi Barto.de leg.ij.uide in

† l.miles.§.pro parte.eod.titu. † Et an per uerbum Volo.

Volo.uide do.Pet.Phi.Cor.in consil.ccxxxj.incip. in præsente.in litera b,in consi.cccxx.incip.dubia. in litera m,in iiij.parte.& uide do.Bartho.Socin.in consi.cclj.incip.quoniam,uer.confirmatur ista con clusio.ubi dicit quod fideicommissum quibuscunq; uerbis enuntiatiuis, quibus de mente constare potest, inducitur, & uirtute clausulæ prohibitionis alienationis. Et ex quibus uerbis inducatur, uide per eum in consi. ccxxvij.incip.præsens. uer.secundo fortius. cum uer.seq. & uer. capiamus primum caput. cum seq. in ij. parte. & in consilio cclix.incip.materia.uer.postremo. circa medium. ea parte.ij.]

Fideicommissum tacitum non præsumitur, quando uxor hæres instituta. & grauata de restituendo cui sibi uidebitur,restituit spurio testatoris. Barto.in l. Lucius.§.in testamento.de legat.j.

Fideicommissum tacitum dicitur,quando testes,& notarius rogantur tenere secretum quod actum est. Bartol.in l.in fraudem. in princip. ff. de his, quib. ut indi.

Fideicommissum non inducitur ex coniectura uoluntatis.l.Lucius.§.tres.ad Treb. Bal. in l.cum uirum. ult.col.C.de fideicom.Vide Pau. de Cast. in consi. cxlviij.& gl.& Bart.in l cum proponeretur.de leg. ij.Sed contrarium per Alex.in consi.lxxxj.iiij.parte.& consi.lxxxiiij.

Fideicommissum inducitur ex qualitate rei,quam testator uoluerit uerisimiliter remanere in familia.l. quoties.la.j.& ibi Bal. C.de fideicommis. Contrarium not.per Bal.in l.cum uirum.eodem titu. adde not. in lege. cum proponebatur. & ibi Bartol. de leg. ij.

† Ex qualitate rei relictæ,ad quam testator uerisimiliter habuit affectionem, inducitur tacitum fideicõmissum quod testator uoluerit talem rem in agnatione sua permanere, & præsumitur fecisse tacitũ fideicommissum.quod est ualde notandum,secundum Bal.in l.quoties.in j.col.uer.nota ex qualitate rerum.C.de fideicõ.Refert, & sequitur And. Barb. consi. xxxij.incipien sapienter scripsit. post princ. in ij.uolu.& similiter sequitur do. Iason. in d.lege. quoties. ✠

Fideicommissum ultimo morienti sapit reciprocam substitutionem. infra. Substitutio reciproca.uersiculo.iiij.

Fideicommissum tacitum non censetur repetitum in secundo testamento.l.cum tacitum. & ibi Bar.ff.de proba.

Fideicommissum iudicatur potius ex mente testatoris,quàm ex uerbis.in Specu.de instru.edit.§.xiiij. uer.pone testator.

Fideicommissum probatur per septem testes in testamento,& quinque in codicillis.no. in l.cum proponebatur.de lega.ij.

Fideicommissum per mortem omnium hæredum uidetur factum ab ultimo moriente. l. codicillis . & ibi Barto.in prin.ff.de usufru.le.Bar.in l.hæredes mei. §.cum ita.ubi uide.ff.ad Treb. & in l. quidam testamento.de uulga.& pup.& Pau.de Castr. consil.vij. consilio.xiiij.cxx.& consi.ccxxxiiij.ubi etiam tenet post Bar.ubi supra. quod relictum post mortem aliquorum,uidetur factum post mortem omnium. Vide in l.Lucius.§.Caio.ff. ad Trebel. Vide omnino Anton.de Pra.ueteri.consilio, adsit Spiritus sancti gratia.vij.col.quod est post consi.xiij.Ale.de Imo. in iiij.parte.ubi contrarium secundum Bartol. in l. centurio.ult.char.de uulg.& pup. & in d.l.codicillis.& Bald.in l.ab eo.de fideicom.& in l.pretio.ul. charta.& omnino per Alex.consi.lxxxiiij.iiij.par.& † in consi.xcj.j.parte. Vide do.Bartho. Soc.in consi. cxiij.incip.subscripti.uersi. ultimo loco.cum uersi. seq. in j parte.

Fideicommissum uniuersale non dicitur ex uerbis, in omnibus autem bonis residuis a dictis legatis, &c. Bar.in l.cogi.in prin.ff.ad Treb.

✠ Fideicõmissum induxisse uidetur testator, cum ut bona in familia maneant in testamento decreuit. Alexan.& Aret.in l. qui Romæ.§.cohæredes.ff.de uerbor.obliga. Dec.co. cccclxxxj.nu.5.Aem.Mar. Man.

✠ Fideicõmissum induxit testator, cum ne bona alienentur prohibuit Raph.cum.in l.cum ita.§.in fideicommisso.ff.de leg.ij. Aret.& Bar. Soc.in l.qui Romæ.§.cohæredes.ff.de uerbo.oblig. Ancar.co.clij. Dec.co.cccccxiij.nu.8.Ae.Mar.Man.

✠ Fideicommissum relinquitur per uerbum uolo. l.ij. C.commu.de leg.§.fi.instit.de singul.reb.per fideicom.relict. Dec.co.cccccxxv. numer.4.Aem. Mar. Man.

Fideicommissum pium,etiam sine aditione, debetur. supra. Aditio hæreditatis uersi.iiij.

† Fideicommissa relicta ad pias causas, etiam hæreditate non adita, conseruantur. do.Barth.Socin.in consi.cxvj.incip non potest.uer.xx.respondetur.in j.parte.]

Fideicommissum pium ualet, etiam si hæres uiuo testatore moriatur.Bal.in l.eam, quam vij.q.in l.antiqua.C.de fideicom.

Fideicommissum pium legato iniunctum facto coram duobus testibus,& sic inualido, remanet ualidum, quia ab hærede debetur,cui legatum remanet. Bar. fin.in l.fi.ff.de his,quæ pro non scrip.ha. Item si institutio fuit nulla.l.ex facto.§.Lucius.de uulg.& pupil.adde.l.fideicommissum.in princ. de leg.j. Argu. tamen contra est, quia licet duo testes sufficiant ad piam causam,per c.cum esses.de testa.id est uerum, si pia causa instituatur:secus si laicus sit hæres, & legata sint ad pias causas:quia non sufficit,etiam quo ad legata,solennitas piæ causæ, secundum Anto.de But.in c.quod clericis.de fo.compe. & Salic.in authen.cassa.ij.col.de sacrosan.eccle & Alex.in consi.clxxvij.iij.col.

Fideicommissum pium transit,etiam sine restitutione. Bald in l.fin. v. col.C. de sacrosan.eccle.& in addi. Spe.de testa.uersi fi.& per Bald in l. fi.C.de cond. & in l.fi.ij.q.C.de edi.diui Adri.tol.& Bar.in q.Titius

tius filium & in l.j.vj.q.vj.princ. C. de sacr. eccle. quod sic,per d.l.fin.&.ibi Barto.& Pau.de Castr.in consi cxxxj.& docto.in l.prima. §. de illo.digestis. ad Trebellia.& omnino per Alexand.consi.lxij.secunda parte.Alex.plene in l. j.§. sed quoties. ff. ad Trebel.

Fideicommissum pium importatur ex eo quod testator relinquat animam suam, & bona sua in manibus Titij.Inn.in c.si tibi.de testa.Bal in Marg.uer. Testator.

Fideicommissum a quibus relinquatur, ui de infra proximo uersic.

Fideicommissum a spurio grauato restituere rem sibi donatam a testatore ualet. Baldus in l.adeo. C. de fideicom.

Fideicommissum per extraneum testatorem relictum a patre filio, remanet patri ex persona sua, si filius præmoriatur, cui pater fuit iussus restituere.Bald. in l.iubemus.pen.col.C.ad Treb.

✠ Fideicommissum a filio relictum,intelligitur si ipse filius absque liberis decesserit. l. cum acutissimi.C. de fideicom.l.Cum auus.ff. de condit. & demonst. Dec.co.cclxxxiiij.nu.11.Ae.Mar.Man.

✠ Fideicommissum a filio relictum si filius sine liberis decesserit, debetur si filius decesserit superstite filia,quæ in rerũ natura erat,tẽpore testamenti aui ti,cuique legatum auus reliquerat Roma.co. ccclxx. Dec.consil. cclxxxiiij.numer. 11. Aem. Mar. Man.

Fideicommissum a pupillo, uel monasterio relictum, potest restitui per solum prælatum, & tutorem. Bartol.& Baldus in lege penultim. in princip. C.ad Trebel.

✠ Fideicommissum decedentibus filijs relictum illis non natis debetur.Dec.co.ccxxvij.num. 12.Aem. Mar.Man.

Fideicommissum a spurio legitimato de facto, uel in legitimato hærede instituto debetur a uenientibus ab intestato excludentibus dictum spurium.Bal.in l.eam,quam.xvj.q.C.de fideicom. in lec.antiqua. uide in l.si fidei.de leg.iij.

Fideicommissum a fratre Minore sancti Francisci hærede instituto debetur a uenientibus ab intestato excludentibus dictum hæredem incapacem. Bald. in d.l.eam,quam.xvij.q.C.de fideicom.

Fideicommissum in dubio uidetur relictum ab ipso filio instituto impubere,licet relinquatur post mortem suam.Barto.sing.in l.cohæredi. §. quod si hæredem.de uulga. & pupil. † Ia.in d. l.j.§.cum filiæ. ubi late,col. pe.

Fideicommissum relinqui potest a uenientibus ab intestato pupilli. l. si Titio. §. sicuti.& ibi Bartol de leg.j.

Fideicommissum relictum a substituto pupillari an,& quando debeatur in l. si fundum per fideicommissum.§.j.& ibi Bar.& doc.de leg.j.

Fideicommissum relictum post mortem simpliciter, an intelligatur relictum a filio pupillo,an a substituto pupillari.Bar.& doc.& Io.de Por.in l.cohære di.§.cum filiæ.de uulg.& pup.& Pau. de Castr.in l. ex tribus.C.de inoffi.testa.

Fideicommissum a donataria potest relinqui,ut supra uersi.fideicommissum el.j.xvj.& seq.

Fideicommissum relinqui potest etiam a patre instituto hærede per filium. l. filiusfa.§.qui militis. & ibi Bar.ff.ad le.Fal.

Fideicommissum a filio ut legitimo, cum non sit,ualet,quamuis institutio non teneat. Bald. in l. eam, quam.ix.col.C.de fideicom.

Fideicommissum a præterito relinqui non potest.l.ij. & ibi Bar.plene.de lge.iij.

Fideicommissum relinqui potest ab abbate monasterij hæredis.Bar.in l.si fuerit.de legat.iij.

Fideicommissum an in dubio uideatur relictũ a filio, an uero ab hærede filij : & an in legitima ualeat. doc.& Io.d Por.i l cohęredi.§.cũ filię.d uul.& pu.

Fideicommissum relictum post mortem omnium filiorum,an uideatur relictum a uenientibus ab intestato,qui successerunt ultimo morienti, & sic an in eo ueniat legitima. Pau.de Cast.consi.cxcviij.

Fideicommissum compendiosum relictum post mortem duorum, an uideatur relictum ab uno tantum, & sic an habeat locum post mortem unius tantum. Paul.de Cast.consi.ccxxxiiij.

Fideicommissum a fisco debetur quando hæreditas restituenda sit confiscata ob delictum hæredis.l.Marcellus.§ fi.& ibi Bar.ff.ad Treb.

Fideicommissum debetur etiam a uenientibus ab intestato.l.recusare.§.meminisse.& ibi Bar.ff.ad Treb.

Fideicõmissum ab intestato potest relinqui. l. & si fine.C.ad Treb.

Fideicommissum factũ, si filius sine filijs moriatur, & filij sine filijs, an uideatur factum a filio, an uero a filijs filij.Bart.in l. fi.de legat.iij.& in l.codicillis.in prin.ff.de usufr.leg.Vide Pau.de Cas.in l. ex facto. §.pe.ff.ad Treb.& Io.And.in additio.Spe.de testa. ad fin.ubi ponitur an fideicommissum, si sine filijs decesserit,habeat locum, si filij sine filijs moriatur.

Fideicommissum quibus relinquatur uel non:uide infra. proxim. uer.per discursum.

Fideicommissum dicitur relictum uenientibus ab intestato,quando hæres prohibetur testari. l.qui filiũ. in prin.& ibi Bar.ad Treb.

Fideicõmissum uniuersale non põt relinqui fratribus Minoribus sancti Francisci,sed particulare sic.Bar. in l.pen.ff.de leg. j.& in tracta.Minoricarum,uide Cy.in auth.ingressi.de sacrosan.eccle.

Fideicommissum relinqui potest uenientibus ab intestato.l.si Titio.§.sicuti.& ibi Bar.de leg.j.

Fideicommissum fieri potest uni ex filijs Titij declarã do per ipsum Titium,& si Titius non declaret,oẽs filij Titij uocantur. Et intelligitur de filijs natis in uita hæredis non post mortẽ,ut sing.tenet Io.And. in addi.Spec.in rub.de testa.& Alex.consi.xiij.iiij. par.& in consi.seq quod est do.Ant. de Pra.ueteri.

Fideicommissum factum cippo alicuius domus,intelligitur secundũ ordinẽ graduũ.Ita no. Ang.in l.ti.di

 cens

cens per illum tex. de facto consuluisse. C. de uerb. sign. quem sequitur Pau. de Cast. ibi, circa fi. & similiter sequitur Socin. consi. xlix. incip. capio primam huius. in prin. in j. uol. ✠

Fideicommissum in legato relictum ei, quem testator declarauit, hæredi, & legatario, si hæres dicit de uno, & legatarius de alio, debetur ei, qui testator uerisimilius habuit maiorē affectionem: de quo tamē si non constet, ratione incertitudinis efficitur inualidum, & remanet apud legatarium. Bar. in l. quem hæredi. ff. de rebus dubijs.

Fideicommissum donatario inter uiuos fieri non potest gloss. & Bartol. in lege tertia. in princip. ff. de leg. iij.

Fideicommissum donatario causa mortis fieri potest. l. prima. C. de donat. causa mort. & lege tertia. in princip. de leg. iij. l. cum pater. §. eorum. & ibi Bar. de lega. ij.

Fideicommissum usufructuario fieri potest in usufructu concesso habenti proprietatem rei: & ualet in eo, quod usufructuarius consequatur uiuo concedente. l. iij. §. fi. & ibi Bar. de lega. iiij.

Fideicommissum relictum Titio, & hæredibus, non debetur hæredibus extraneis. Barto. in l. Gallus. §. etiam si. ff. de libe. & posthu. uide in l. in annalibus. C. de lega. & Bal. in c. j de natu. suc. & j. uer. Substitutio. el. j. uer. viij. & xj. & in uer. Substitutio expirat, uer. xviij. & melius in uer. Substitutio interpretatur. uer. xxx. & uersicu. hæres extraneus. uersiculo. vij.

Fideicommissum familiæ relictum an debeatur proximioribus, & quo ordine. tex. no. & gl. in l. cum ita legatur. §. in fideicommis. de lega. ij. & §. proximio.

† uersi. xj. † Et do. Bartho. Soci. in consi. cccxxvij. incip. præsens. uersic. circa quartam, & ultimam. in ij. parte.]

Fideicommissum factum cippo alicuius domus, intelligitur secundum ordinem graduum, & proximiores de cippo intelliguntur. do. Barth. Soci. in consi. xlviij. incip. capio primum huius. in princ. ibi: hæc sententia. in j. parte.

Fideicommissum ciuitati fieri potest. l. iij. & ibi Bald. C. ad Trebe.

Fideicommissum transmittitur ante restitutionem, etiam ad hæredem non attinentem defuncto. l. si in personam. & ibi Bar. C. de fideicommis.

† Fideicommissum uniuersale in quibus casibus transmittatur, etiam non facta restitutione, uide Alexā. in l. j. §. quoties. ff. ad Treb. Adde q̄ ante restitutionem fideicommissum non transit in fideicommissarium ut agere possit. Alex. consi. xxxij. col. ij. uersi. præterea. iij. uol. & consi. xl. j. col. eo. uol. Fallit in pia causa. Alex. consi. lvij. in fi. ij. uol.

Fideicommissum uniuersale transmittitur ad hæredē per fideicommissum mortuum ante aditam hæreditatem ab hærede. Bar. in l. cum filio. ubi uide. de lega. j. ubi etiam dicit transmitti per eum ius deliberandi. De quo per glo. ibi & Azo. in Summa. C. ad Trebel. uide etiam in l. ille. §. si de testamento. ff. eo. tit. & ibi Bar. quod extinguitur, si hæres moriatur ante aditam hæreditatem. Item uide Barto. in l. iij. C. de fideicom. ubi etiam tex. & doct. & per gl. in l. quidam. ff. ad Treb. & l. j. in prin. C. de his, qui ante aper. tabu.

Fideicommissum importatum per clausulam codicillarem non agnitum non transmittitur ad hæredem. Bart. in l. j. ff. de iure codicill. de quo per doctores. moder. in l. finali. C. de codicil.

Fideicommissum de Titij, & filijs eius & nepotibus, non extenditur ad conceptos post mortem hæredis, uel natos. Alex. consil. xiij. & seq. in iiij. parte. & & j. Substitutio interpretatur. uersi. xvj.

Fideicommissum de proximioribus non transit ad hæredem unius ipsorum proximiorum mortui. Bald. in consilio, qui proximiores, &c. & Anto. de Prato ueteri cōsilio ad sit Spiritus sancti gratia, &c. quod est post consilium. xiij. Alexand. de Imo. in quarta parte.

Fideicommissum non transit ad cessionarium. Casus. fin. in l. mulier. §. ex affe. de iure dot. & Alex. in l. si stipulatus. in prin. de uerb. obli.

Fideicommissum non transmittitur ad hæredem fideicommissarij mortui ante diem fideicommissi. gl. Bartol. & Baldus. in lege prima. C. de his, qui ante aper. tabu. ubi Baldus dicit post gloss. ibi, quod si constaret ex coniecturis, testatorem id sensisse de nepotibus, illi succederent fideicommisso, alias non. Adde quod ius substitutionis non transit ad hæredem substituti. lege si ex plurimis. cum gloss. digestis. de suis, & legi. & Alexand. consil. lxxxiiij. quarta parte. vj. colum. uide gloss quod sic. & docto. contra eam in lege is, cui. digestis. de action. & oblig. Dyn. & docto. in lege. a Titio. de condition. & demonstration. gloss. & Bartol. in lege. cum filio fami. de lega. primo. & Bartol. in lege prima. quarta colum. de leg. primo. ubi dicit quod uniuersale non transmittitur, si pendente conditione fideicommissarius moriatur, sed singulare sic. & Bartol. in l. si quis Titio. de lega. secundo. & Bald. in l. si plures. x. colum. C. de condi. inser. ubi tenet glo. in dicta lege prima. contra glo. in dicta lege secunda. Sed Bald. in l. prima. §. sinautem. de cadu. tol. dicit non esse differentiam inter utrunque quo ad transmissionē. & in l. cum seruum. de fideicom. Item quod fideicommissum non transmittitur ad hæredem fideicommissarij mortui pedente conditione. tenet Baldus in dicto. §. sinautem per tex. ibi. Sed Rapha. in d. l. j. tenet q̄ transmittatur & est opi. humanior. Idem quod tenet Bald. in l. si in personam. C. de fideicom. uide Bal. & Imo. in l. cum ex filio. de uulg. & pup. uide bonum text in l. j. §. si quis sub condi-

† tione. ff. ut lega. no. cauea. † Vide do. Pe. Phi. Cor. in consil. clxxx incip. multitudo. in litera a, b, c. in iiij. parte. ubi an fideicommissum transmittatur ad hæredes uniuersales, cum substitutus obierit ante euentum conditionis.] Dec. consi. lv. & Soci. cōsi. vj. col. iiij. uers. restat nunc. uolu. ij. & Ia. inter consilia

filia Alber.Bru.consilio.viij.ubi ponit etiam unam limitationem ad regulã, quòd non transmittatur.

Fideicommissum non transmittitur ad hæredem fidei commissario mortuo post diem fideicommissi cedentem,& ante rationem sibi factam.glo. & Bar.in l.filiusfami.§.diuus Seuerus.in fi.de lega.j.& not.l. cum filio.eo.tit.

Fideicommissum debetur etiam filio substituti mortui post diem fideicommissi cedentem ante factam rationem, licet de filio non fuerit dictum in testamento. l.postulante.in prin.ff.ad Trebel. l.cogi.§. inde Neratius.eo.tit.l.a testatore.de conditi.& demonst.gl.& Barto.in l. apud Iulianum.§.utrum.ad Treb.Bar.contra glo. in l.cum filio.pe.col.de leg. j.& ibi uide omnino Bar.in ulti.col.in l.uini.eo.tit. Item pro hoc.l.generaliter.§.cum autem. in fi. ibi: quæ omnia.C.de insti.& substi. scilicet in fideicommisso particulari.

Fideicommissum an transmittatur ad hæredem fidei commissarij mortui uiuo hærede, nisi etiam hæredi nominatim sit factum.Pau. de Castr.consi.cccl j. item consi.cccxlix.

Fideicommissum uniuersale conditionale transmittitur de liberis ad liberos.Bartol. in l.si in personam. C.de fideicom.contra gloss.in l.is,cui.ff.de actio.& oblig.

Fideicommissi possessio an transmittatur: & quomodo.infra.Possessio transfertur.uersi.x. † Alexã.in l.j.§.sed quoties.col.fin.uersiculo.non tamen.ff.ad Trebel.

Fideicommissum ab intestato transmittitur,etiam per ignorantem. lege fina. & ibi Bald. C. quando dies leg. ced.

Fideicommissum de maiore natu non transmittitur ad filium maioris natu.Alexand.consilio.xl.quarta parte.

† Fideicommissum non agnitum an transmittatur: uide do.Pet.Phil.Cor.in consi. cxlix.incip.licet in litera f, in iij.parte.]

Fideicommissum restituitur etiam per tutorem, uel prælatum solum.Bar.& Bald.in l.pe. C.ad Treb. † Adde quod ante restitutionem non transit.Alex.consi.xxxij.& consi.xl.uol.iij.

Fideicommissum restitui debet filio per patrem grauato ad certam diem,& debet restitui filio petenti et ante diem quando pater est dissipator bonorum,& filio aliter non possit esse consultum.Bar.in l.Imperator.ff.ad Treb

Fideicommissum an restituatur,quando abbas molestat monachũ institutum sub cõditione ne molestetur.Bal.in l.Lucius.§.tres.ff.ad Treb.

Fideicommissum reciprocum factum de institutis. an restituatur etiam filiæ in re certa institutę. Bart.in l.fin.ff.ad Treb. & infra.uer.Filia hæres,uel legataria.uersi.xliiij.

Fideicommissum an habeat locum,quando duo inuicem sunt substituti,& si alter eorum decesserit cum filijs,& filij sine filijs:sit alter substitutus,& unus decessit cum filijs,& filij sine filijs.Bal.in l.j.§.pro secundo.C.de cadu.tol.

Fideicommissum post mortem hæredis relictum, debet restitui post mortem naturalem, non post mortem ciuilem,& sic post ingressum in monasterium. Bar.in l.Statius. §. Cornelio.ff.de iure fis.& ĩ.eod. proxi.uer. Vide omnino Bar.in iiij.lib.Minoricarũ. & in l.cum pater.§.hereditatem.de leg.ij.Item nec post bannum, quod nõ dicitur mors naturalis. Bal. in l.cum acutissimi.C.de fideicom.

Fideicommissum relictum alicui post mortem hæredis, debetur post mortem ciuilem, scilicet quando hæres ingreditur religionem sancti Francisci tantum:secundum Bar.in libro.iij.Minori. & in l. cum pater.§.hæreditatem.de leg.ij.& in l. Statius.§.cornelio.ubi uide.ff.de iure fis.& š.eo proxi.uersi.

Fideicommissum incapaci relictum, tacite applicatur fisco pro duabus partibus, pro tertia uero debetur grauato reuelanti:sed si uxori sit restituendum incapaci, & ipsa accuset, lucratur dimidiam, & cum fisco diuidens habet electionem.l.j.& ibi Bar.C.de his,qui se defe.lib.x.

Fideicommissum iniunctum legato inualido non ualet.l.cum quis decedens.in princip.de leg.iij.nisi in casu: ut per Barto. in l. fin. ff. de his, quæ pro non script.ha.ad fi.& supra. uersi.Fideicommissum.el.j. uersi.xx.

10 Fideicommissum legatario iniunctum simpliciter, intelligitur, scilicet post mortem legatarij.gloss.& Bar.in l.filio.ff.de usuf.le.

Fideicommissum restitui non potest spurio testatoris, nisi sit pauper:quia tunc restitui potest ei pro alimentis tantum tanquam pauperi,non tanquam filio testatoris.Bald.in Marg.uersi,Testator.in prin.& ĩ. uerb.Pater naturalis.uersi.penul.

Fideicommissum debet restitui,deducto eo,quod debetur hæredi.l.ab omnibus.§.fina. & ibi Bartol.de lega. j.

† Fideicommissum ex causa dotis restituendæ an minui possit:uide dom.Petr.Phili.Cor.in consi.ccvij. incip. quoniam. in litera m, la. ij. & seq. in prima parte.]

Fideicommissum post mortem hæredis instituti relictum Titio, si hæres institutus non sit hæres, quia testamentum sit nullum, propter quod hæreditas deueniat in alium, quia conseruantur legata, & fideicommissa per auth. ex causa. debet restitui Titio ab hærede legitimo post mortem hæredis scripti,non autem post mortem ipsius legitimi,ad quẽ deuenit hæreditas.Bar.sing.in l. fundum.ff.de acti. emp.Facit dictum Bar.in l. peculium.§.fin.in fi.de leg. ij.& in l. cum pater.§.ab instituto.in fi.de lega. iij.& infra uer.Legatum conseruatur.uersi.viij.

Fideicommissum in primo testamento non debetur ex repetitione facta in secundo testamento non solenni, in quo sunt instituti uenientes ab intestato, unde res reducta est ad causam intestati. Bald. in l. eam,quam.viij.col.C.de fideicom.

† Fideicõmissum quando est factum sub nomine hęreditatis

reditatis, non ueniunt in restitutionem prælegata. do.Pe.Phi.Cor. in consi.cv.in litera a, in iiij.par.]

✠ Fideicommisso ex bonis subiectis si dotem mulier accipiat: & dotem soluto matrimonio recuperet bona quæ in dotem accepit: non sunt amplius fideicōmissario restituenda, glo. in auth.res quæ.C.commu.de lega.Ay.Cra.co.clxxxvj.nu.14.uol.j.Aem.Mar.Man.

✠ Fideicōmisso è bonis subiectis, si dotē mulier accipiat, stāte statuto, ut uiri lucro dotis pars cedat, defuncta uxore uir partis dotem lucratur, nec fideicommissarijs restituere cogit. Bal.in auth.res quæ. col.ij.C.cōmu.de lega.& co. lxxix.uol.j.co.ccclvj. uol.ij.co.ciij.co.cccxxvj.co. cccxxvij. ubi loquitur etiam si ad pias causas esset fideicōmissum relictū. uol.iiij.Ay Cra.co.clxxxvj.nu.4.& 15. uol.j.Aem. Mar.Man.

Fideicommissum restitui debet, deducto ære alieno.l. successores.& ibi Bal.C.ad legem Falcid.

Fideicommissum indigno relictum, debet restitui fisco.infra. Fiscus succedit.uersi.j.& xxiij.

Fideicommissum utile debet restitui mortuo hærede scripto quando hæreditas peruenit ad uenientes ab intestato.Bar.in l.peculium.§.fin. de lega.ij.facit.l. iiij.de noua,& l.cum pater.§.ab instituto.de legat. iij.& s̄.eo.uer.xiij.

Fideicommissum in familia relictum, quibus & quo ordine restituatur.no. in l. cum ita legatur.§.in fideicom ff de leg.ij.

Fideicommissum restituitur hæredi fideicommissarij, etiam sub conditione, si uolet acceptare, non necessitatiue. Ioan. de Por.in l.si decem cum petiero.de uerb.obli.

20 Fideicommissum debet restitui hæredi fideicommissarij. etiam si de eo nihil fuit dictum in testamēto.l.generaliter.§.cū aūt.uer.quæ oīa. C.de fideiu.

Fideicommissum relictum post mortem hæredi, potest indistinctè præstari ante mortem eius. l.uxorem.§.Scæuola.cum gl.de le.iij.& Alex. in l.stipulatio.§.si quis dolum.de uerb.obli.

Fideicommissum tutori uel curatori restitui potest. l. pe.in prin.& ibi Bar.C.ad Treb.

Fideicommissum quibus casibus non sit restituendum actualiter.in l.pen.§.fi.& ibi gl.& doc.C.ad Treb.

Fideicommissum cum clausula Deductis legatis: quomodo restituatur, & an habeat locum Trebellianica.in l.Marcellus.§.j.& ibi Bar.ff.ad Treb.

Fideicommissum in residuo bonorum intelligitur restituendum de portione hæreditaria, non de legatis. Bar.in l.Marcellus.§.quidam.ad Trebel.

Fideicommissum restitui debet fisco, quando hæreditas ex delicto hæredis confiscata est.l.Marcellus.§. fi.& ibi Bar.ad Treb.

Fideicommissum potest restitui etiam simplici procuratori l.restituta.in princ.& ibi Barto.ff.ad Treb.& Bar.in l.sancimus.in prin.C.eod.ti. Vide in Spe.de act. seu. pe.,§.ij.uer.ij.item an procurator. sed non procuratori in rem suam. Bald. in l.iij.C.de fideicō. & in d.l.sancimus. & ibi Bartol.in d. l.restituta.ubi Barto.allegat.l.mulier.§.ex asse.ff.de iure dotium.

Fideicommissum restitui potest per procuratorē. Bal. in l.cum secundum.C.de fideicom.

Fideicommissum per tutorem, & curatorem restitui potest Bart.in l.pe.in prin. C.ad Trebel. † Declara ut per Alexand. in l.j.§.si filio. & ibi Iaso.ff.ad Trebel.

30 Fideicommissum restitui potest etiam infanti cum tutore l.seruo inuito. §.pupillo.ff.ad Treb. Bart.in l.pe.in prin.C.eodem titu.

Fideicommissum petitur post diem, & nō ante. l.cum Archimedoram.C.ut in pos.leg.

✠ Fideicōmissum qui petit: probare debet bona quæ petit testatoris a quo sibi est fideicommissum relictum fuisse.Bal.co.lxxxiiij.in extre.co.lxxxix.uo. j.co.iiij uo.iiij.Paul.Castrē.co.xciiij.co. cij.col.ij. uol.ij.Aret.co.cx.col.pe.Alex.co.lxxxij.col.fi.uol. ij.co.cxxxix.col.iij.uolu.iiij.Aym.Crau.co.lxj.nu. 6.uol.j.Ae.Mar.Ma.

Fideicommissum rei alienatæ quomodo petatur.Paulus.de Cast.in consi.x.

Fideicommissum duobus factum post mortem eorum, peti potest pro parte, quando alter moritur, altero superstite.l. Lucius.§.Caio.& ibi Barto.ff.ad Treb. Vide in l.pe.C.de insti.& substi.& in l.codicillis.in prin.& ibi Bart. de usuf.leg.& per Pau.de Castr.in consi.xiiij.consi.lvij.& consi.cxx.& consi.ccxxiiij. & per Bartol. in lege.hæredes mei. §. cum ita.ff.ad Treb.& in l quidam testamento. de uulga. & pup. in l.Titia.§ Seio.& ibi Bart.de leg.ij.& Barto.in l. ab eo.C.de fideicom.

Fideicommissum factum animo compensandi, non potest peti. lege. fideicommissa. §. item si quis. de lega.iij.

† Fideicommissum quando petitur, qualiter libellus formetur: uide dom. Petr. Philip.Cor.in consilio. xviij.incip.in præsenti in princ. & in litera a, in iij. parte.

Fideicommissum remittitur, uel reuocatur per pœnitentiam testatoris. lege fideicommissum. & ibi Baldus. C. de fideicom. Item per inimicitiam superuenientem. Bal.ibi. & infra.uer.Inimicitia.uersi. xxiiij. † Qualiter inter fratres censeatur remissum. Decius consil. xj.col.vij.

Fideicommissum non remittitur, si frater, etiā sciens, emat a fratre partem hæreditatis, in qua inter eos est fideicommissum: cedente die fideicommissi petit pretium bonorum sibi restituendorum ex fideicommisso.in Spec.de testa §.in primis.uersic.quid si fideicommissarius emit.Ange. in l. qui Romæ.§. duo fratres.ult.q.de uerborum.obligatio. Alexan. ibi.vj.char.& in sequen.ubi dicit idem, si fideicommissarius emat totam hæreditatem sibi restituendam, uel unam rem.& Bartol.ibi. l.quæ dotis.solu. matrimo. & in l.si fundum per fideicommissum.de lega.j.& Ioan.And.in Spec.de emp.& uen.§.tertio loco ad finem.

Fideicom-

Fideicommissum uidetur remitti, si in quietatione fit mentio de testamento. Bal. in titu. Impera. Lotha. ul. col. in uer. sen. Ale. in d. §. duo fratres. xiij. char. post Bar. in v q. idē si in instrumēto diuisi Fis, dicit, quod remittunt inuicem omne ius, quod habent, & habere sperant in dictis bonis. Bart. ibi. vj. q. etiam ibi Alex. plenius in ulti. charta.

Fideicommissum non uidetur remissum per quietatio nem generalem: ut j. uer. quietatio. uersi. x.

Fideicommissum non uidetur remissum per licentiā alienandi inuicem datam. Pau. de Cast. in consi. xc. Sed Bar. in l. qui Romæ. §. duo fratres. viij. q. & ibi Ange. in repeti. de uerbo. obli. tenet contrarium. & Alex. consi. clxxxviij. ij. parte. & in d. §. duo fratres. pe. char. ubi plene.

✱ Fideicommissum uidetur, quotiescunque bona diuisa sunt, & diuisores dederunt sibi ad inuicem, ac acceperunt bona diuisa alienandi potestatem, Bart. in l. qui Romæ. §. duo fratres, q. viij. ff. de uerb. obl. Bal. co. lxxxix. uol. j. Alexā. co. clxxxviij. col. v. uol. ij. co. viij uolum. v. Socin. co. xliij. uol. iiij. Corne. co. cxliiij. col. fin. uolu. iij. Dec. co. xj. col. v. Aym. Cra. co. xxiiij. nu. 8. uolu. j. Lud. tamen Gozadin. consil xxxvj. col. fin. & co. xlv. col. v. aliud. sentit. Ac. Mar Man.

Fideicommissum an uideatur remitti in fratres diuidentes bona. Pau. de Castr. consi. xc. & Bar. in l. sub prætextu. C. de transact. qui tenet quod non, nisi cō stet quod habeant notitiam testamenti. & in l. qui Romæ. §. duo fratres. de uerbo. oblig. & per Barto. & doc. & tenet Barto. in l. tres fratres. ff. de pac. & † Alexā. plene consi. xxxix. iiij. parte. † Et per Fran. de Are. in d. §. duo fratres. in col. vij. in uersi. secundo principaliter. Adde do. Pet. Phili. Cor. in consi. cij. incip. licet per totum. in iiij. parte. ubi an fideicommissum conditionale censeatur remissum per diuisionem factam inter hæredes ad inuicem substitutos cum clausula de non ueniendo contra.]

Fideicommissum post diuturnitatem temporis præsumitur remissum tacitē, facto calculo rationis sepius inter partes, in quo nihil dictum sit de fideicommisso. l. Procula. & ibi Barto. ff. de proba. Vide Bartol. post gloss. in l. libertis. §. primo. ff. de alimen. & ciba. lega.

Fideicommissi præscriptio an procedat, & qualiter. Deci. consi. ccij. in fine.

Fideicommissum conditionale uidetur remitti, quando conditio remittitur. Bart. in l. j. C. de pac. sed ibi Sali. loquitur aliter.

Fideicommissum expirat morte fideicommissarij, sed remanet apud grauatū, non aūt apud hæredem. l. si a filio. de leg. ij.

Fideicommissum non extinguitur morte grauati: quia debetur ab eius hærede. l. cum ita. §. quod a legatario. de leg. ij.

Fideicommissum in testamento continente præteritionem posthumi, conseruatur per clausulam codicillarem. Pau. de Cast. in l. j. in fin. C. de posthu. hære. insti. ubi dicit se sic consuluisse apud Bononiam. & j. Testamentum nullum. uersi. lxxv.

Fideicommissum perpetuatur per iussum de adeundo factū hæredi, ut nō extinguat morte hrdis ante aditam, quod alias extingueretur. per legē. eam quam. C. de fideicom. secundum Bald. in l. non iustam. C. ad Trebel.

Fideicommissum non expirat deportatione legatarij pendente conditione. Bal. in l. j. §. si autem. C. de cadu. tol.

Fideicommissum deficit per ingressum in religionem. no. in authen. nisi rogati. C. ad Treb. Vide omnino Bartol. in l. si ita. §. primo de leg. secundo. & omnino. per Baldum. in consi. in nomine domini, amen: uiso dicto puncto, dicto quod per ingressum. &c. per Alexand. consi. cxxj. ij. parte. & consi. lxxiij. iiij. parte. ubi plene. Quod est uerum, etiam si testator expresse contrarium uoluerit in testamento: ut inf. uer. Monasterium succedit. uersi. xxx. Item uerum, nisi testator dixerit, si decesserit sine filijs ex proprio corpore natis: quia tunc monasterium non habetur pro filio, nec facit deficere fideicommissum. glo. sing. in capit. Raynaldus, de testa. Bald. in lege. si quis posthumos. ff. de lib. & posthum. licet idem Bald. contrarium teneat dicto casu in d. authentic. nisi rogati. ij. colum. uer. & per hoc soluitur quæstio. & in l. Deo nobis. j. col. C. de episc. & cle. uidelicet quando testator dixit, sine filijs ueris, & non interprætatiuis Sed uide omnino Ange. in authentic. de sanc. episcop. & cler. §. sed hoc in princip. & in l. ex facto. ff. ad Trebellian. & Bartol. post Ray. in l. cum quis. de lega. ij. Communis tamen opi. est in fauorem religionis, ut siue sint uerba prædicta, siue non fideicommissum deficit per ingressum in religionem, & debetur monasterio, quod habetur pro filio, secundum docto. ubi supra. & per Alexan. in dicto consilio. xxxvij. quarta. parte. Item uerum, nisi fideicommissarius sit pius locus: quia ipse excludit monasterium, quod tunc non habetur pro filio. infra. Monasterium succedit. dicto uersiculo. xxx.

† Fideicommissum si frater alteri fratri substitutus decesserit cum filia fœmina, talis filia non facit deficere fideicommissum in eum factum a patre. dom. Bartol. Socin. in consilio. cclxix. incip. materia. uersiculo. & confirmatur ex his. in secunda. parte.]

Fideicommissum expirat, si hæres moritur uiuo testatore sciente, & testamentum non mutante, cum possit: secus si ignorauit, & testamentum non potuit mutare. l. tractabatur. ff. de testa. mili. & Barto. in l. j. xij. col. de uulg. & pupil. uersi. ulterius quæro. &c. quem uide etiam in l. si pater. iij. opp. co. ti. ubi dicit uerum in pupillari, non in uulgari. Vide tex. cum gl. in l. Thais. §. Splendoforus. ff. de fide icom. lib. Rapha. tamen. contra, secundum dominum Frā. de Capi. list. in l. eam, quam. C. de fidēicom. Ludo. Pon. in auth. similiter. C. ad legem Fal. in xiij. char. uer. secūdo casu dicendū ꝙ aut hæreditas, &c. dicit idem,

Idem, si testator sciuerit mortem hæredis. & potuerit iterum testari, quia tunc fideicommissum expirat: non si ignorauit, per d. l. tractabatur. per Pau. de Cast. consi. xviij. Item uide per Alex. consi. clxj. ij. parte.

Fideicommissum pium non expirat, sed debetur etiã si hæres uiuo testatore moriatur. Bald. in lege. eam. quam. vij. q. in lect. anti. C. de fideicom. Spec. in tit. de instru. edi. §. xiii . uersicu. lxj. & ibi Ioan. And. in addi. dicunt indistinctè deberi pia legata hæreditate non adita.

Fideicommissum factum alicui contemplatione infirmitatis expirat, si cesset infirmitas. Bart. in l alumnę. uer. fi. ff. de adi. leg.

20 Fideicommissum de filijs, uel nepotibus. intelligitur ordine successiuo Alexand. consil. xxx. secunda parte. & melius in consil. xiij. & in consil. xxiiij. iiij. parte. Sed

Fideicommissum de Titio, & filijs hæredibus eius, intelligitur quod simul omnes admittantur, & non ordine successiuo. c. Raynutius. de testa. & Alexan. in l. quod dicitur pe. col. de uerb. obli. & quod not. in l. Gallus. §. j. de lib. & posthu. Adde. infra. uerb. Substitutio interpretatur. uersiculo. vij. & xxv.

Fideicommissum in legato relictum ei, quem testator declarauit hæredi, & legatario, si hæres dicit de de uno, & legatarius de alio debetur ei, cui testator uerisimiliter habuit maiorem affectionem: sed si de ea non constet, expirat ratione incertitudinis, & remanet apud legatarium. Barto. in l. quem hęredi. ff. de re. du.

Fideicommissum factum reciprocè filijs sub conditione, si sine filijs decederent, uidetur ademptum, quã do conditio, si sine filijs, postea in codicillis remouetur per testatorem. Bart. in l. si quis seruum. ff. de condi. & demon.

Fideicommissum factum filiæ in legato restituendo Titio, cuius arbitrio iussa est nubere, si non nubat eius arbitrio. expirat. Barto. in l. cum tale. §. rescriptum. ff. de condi. & demon.

Fideicommissum expirat morte fideicommissarij sine hærede ante restitutionem sibi factam. l. apud Iulianum. §. utrum. & ibi gloss. & doct ad Treb. & ibi omnino per Bar. in pe. col. & in l. cum filio. de lega. j. sed debetur fisco habenti ratum. Dy. in regula, ratum. ad fi. lib. vj. & Ange. in d. §. utrum. & in l. ille, à quo. §. si testamento. eo. titu.

Fideicommissum an fiat caducum, si substitutus præmoriatur hæredi. Old. consi. cxxxj. uel transmittatur ad hæredes substituti. Pau. de Cast. in cõsi. ccclj. quod sic, nisi de eis sit factã mentio in fideicommisso: unde transit ad hæredes substituti expressim substitutos, ut ibi: ergo secundo ad tertium substitutũ. Vide Pau. de Castr. consi. ccclxxxvij. & seq. per Bal in l. iubemus. iiij. q. ad Treb. quod expirat. Adde. j. Substitutus. § j. uer. lj. & omnino in consi. Alex. de Imo. in iiij. parte. post consi. xiij. ij. col.

Fideicommissum an debeatur hæredi hæredis, mortuo instituto ante testatorem, uel reuertatur ad suum hæredem. Bart. in l. Titia. cum testamento. §. fin. in prin. de lega. ij.

Fideicommissum in legato adiectum mortuo fideicõmissario remanet apud legatarium, & non apud hęredem. l. si a filio hærede. de leg. ij. & l. si quis Titio decem. & ibi glo. & Bar. de leg. ij.

Fideicommissum uel legatum fit caducum per mortẽ legatarij ante conditionem impletam. Pau. de Cas. consi. cxxxj.

20 Fideicommissum a principio ualide iniunctum legato, si postea, deficit, remanet apud legatarium. l. pater. §. Tusculanus. de legat. iij. Idem si incertum cui factum sit, quia remanet legatario. l. quem hæredi. per Bar. ff. de re. dub.

Fideicommissum uniuersale expirat morte fideicommissarij. l. ille, a quo. §. si de testamento ad Treb. secus est in particulari. Ange. in l. in ratione. §. tametsi. ad legem Fal. & Bart. in l. j. iiij. col. de lega. j. Sed an transeat ad eius hæredem, uide in l. generaliter. §. cum autem. uer. fi. C. de insti. & substi.

Fideicommissum uniuersale in testamento rupto natiuitate posthumi nati uiuo testatore, conseruatur per clausulam codicillarem. Pau. de Cast. in l. j. in fi. C. de posth. hære. insti.

Fideicommissum uniuersale conseruatur per auth. ex causa. C. de lib. præte. ibidem. & l. ita tamen. §. quoties. ad Treb. l. si seruum. §. j. si quis omi. cau. test. & Bar. in l. peculium. §. fi. de lega. ij.

Fideicommissorum materiam supple, ut infra. Substitutio, per totum.

Fideiussio inopis data iudice sciente de inopia, an ualeat. Bart. in l. j. ff. si quis in ius uoc. non ier.

Fideiussio an expiret morte rei non condemnati. in l. si decesserit. & in l. si uero. ff. qui satisda. cogan.

Fideiussio debet fieri per stipulationem, & cum causa, alias non ualet. Instit. de fideius. in prin. l. blanditus. C. eod. tit. l. sciendum. per glo. & doct. de uerb. obl. Pau. de Cast. in consi. xl. nisi pro minore, uel fisco. l. cum ostendimus. §. fi. & ibi Bar de execu. tut. & j. & omnino per Alex. in l. v. §. j. de uerb. obl. & nisi pro

† dote. ibi. & Bald. in l. fi. C. ad Vellea. † Et per Frã. Are. in l. creditor. ff. mandati. & in l. si hæreditatem. eo. titu. in fi.]

Fideiussio nudo pacto facta non uestitur cohærentia contractus. Bal. in l. ex placito. xiij. q. de re. permu. & Barth. Cepo. in sing. uersi. cvij.

Fideiussio, qua pater tenetur pro filio, finitur, quando filius factus est sui iuris. Bald. in l. si filius. la. j. ff. de tu. & ra. dist.

Fideiubendo dicitur pater consentire. supra. Consensus patris.

Fideiussio de præsentando, apud acta præstari potest, & habet uim. Bar. in l. eum, pro quo ff. de in ius uo.

Fideiussio præstita per unum correum debendi pro altera parte debiti, quæ restat, si alteram ipse soluat, an liberet alterum correum a parte, quę restat. Pau. de Cast. in consi. cccxiiij.

Fideiussio præsumitur cum stipulatione. glo. & doc. in l. scien-

§.sciendum.de uerb.ob.& tenet Bal.in l. blanditus. de fideius.& in auth.si quando.C.de consti.pec.ubi dicit ualere instrumentum,in quo dicitur,Talis fideiussit licet non constet quis fuerit stipulator:quia notarius prẹsumtur stipulasse.secundum Cy.& Bal.

† ibidem. † Et adde do.Bar.Soci.in consi.xciij.incip. præstantissime.uer.præterea.in j.parte.quod quando fideiussio iure consuetudinis simpliciter,& pure scripta sit,prout scribi solet.omnes solennitates interuenisse censentur.

10 Fideiussio super contractu, cui lex obstat, non ualet.l.cum lex.ff.de fideius.

Fideiussio in iudicio nullo non ualet.Bal.& Alex.in l. ij.§.si quis ex his.ff.qui satisda. cogan.Vnde

Fideiussio coram iudice incompetente non ualet.Bal. & Alex.ibi.Item

Fideiussio præstita bannito,uel excommunicato prohibitis agere,non ualet.Alex.ubi supra.

Fideiussio etiam pro absente,& inscio, ualet.l.fideiubere.ff.de fideius.

Fideiubendo,an dicatur quis ratificare. infra.ratificatio.uer.cxiiij.

Fideiussio præstita in uno iudicio,an duret ĩ alio.doc. & Ia.But.in apostil. in l. ij C.de procura.& in l.cũ apud.iud.sol.& in l.j.ff.qui satisda.cogan. & l.fideiussor.

Fideiussio mutua,& reciproca,an ualeat. no.in l.Romanus.ff.de tu.& cura.da.ab his.& ibi Bart.ꝙ sic & Bald. in l.omnes.in prin.uer.no.fideiussorem.C.de epis.& cleri.ꝙ sic in ciuilibus,non in criminalibus: imo etiam in criminalibus.secundum Barto. in d.l. Romanus.& Ludo.Pon.post Bar. in l.j.ff. si quis in ius uoca.non ier.& ĩ.Fideiussor quis.uersi.vij.& ĩ. in uer.Repertus.uersi.v.

Fideiussio habetur pro solutione.Bart. in l.rescripto. §.j.de mune.& hono.quem uide omnino in l.statuliberos.§.si quis acceperit.ff.de sta.lib.quod statutum de carcerando debitore non soluente,habet locum etiam in fideiussorem præstante.& in l. item. §.qui paratus qui. mo. pig. sol. & supra uer. Condemnatus.uersi.iiij.Bal.in l. fi. C.ad leg.Fal.dicit ꝙ si creditor contentatur de fideiussore,tunc fideiubere est soluere.Et refert ibi Iac.de Are.uoluisse considerari uerba : quia si datur nomen creditoris pro decem creditori.uidetur facta solutio:sed secus si accessorie.Lut fideiussor.Adde.supra. Condemnatus. d.uer.iiij.& Alex in l.solutionis.de solu.

Fideiussio dicitur contractus improprie. Bald. in authentic.sacramenta.uer.ulterius quęro.C.si aduer. uen.

† Fideiussio quando apparet apud acta, an, & quando uideatur facta officiali,uel parti, uel iudici tantum:uide dom.Bartol:Soci.in consi.xciij.incip.præstantissimi. uer. præterea non est. circa medium in j.parte.

20 Fideiussio de repræsentando aliquem sub pœna corporali non ualet. Bartol. in l. quarta. ff. de custo.reo.

Fideiussio non probatur ex conseruatione indemnitatis præstita per debitorem fideiussori in præiudiciũ creditoris. l.Seia.ff.ad Velleia. quod est uerum,siue conseruatio sit inter uiuos siue in ultima uoluntate.Bal.in addi.Spec.de fideius.uer.j.& Bald.in l.j. C.ad Velleia.

Fideiussio non requiritur ab eo,qui possidet immobilia.l.sciendum.ff.qui satisdare cog.nisi petat reuocari tenutam gl.in auth.de exhi.re.§.si uero.

Fideiussio debet reuocari cum protogatione termini.l.Labeo.la.ij.§.si per fideiussorem. & ibi Bar.ff. de arbi.

Fideiubere potest uir pro uxore,sed non econtra.Bal. in l.iij.C.ne uxor.pro mari.& in authen. si qua mulier.ulti.col.C.ad Velleia.& infra.Vxor contrahit. uer.xx.

Fideiussionis natura est, ꝙ conseruetur indemnis fideiussor, etiam si ei non sit promissa indemnitas expresse.Bal.in l.constitutionibus.C.de usur.per tex. sing.in c.peruenit.de fideiuss.

Fideiussio indemnitatis qualis esse debeat. supra. uer. Cautio indemnitatis.per discursum.

Fideiussio præstari debet si habeatur,non alias,dummodo iuret quis non posse. Flo. in l. si cuius rei.ff. de usufruc.

Fideiussio per uniuersitatem quomodo fiat,uidẹ infr. uer.Vniuersitas.uersi.lxv.

30 Fideiussio etiam in causa inestimabili debet præstari de certa quantitate expressa.l.ij.in fin. qui satisda.cog.secundum Bar.in l.non solum.§.si status. ff.de procura.

Fideiussio facit cessare tacitam hypothecam in bonis inuectis in domo conducta.l.pe.ff quib.mo.pig.uel hypo.sol.Quod est uerum,si agatur expresse a principio ut ibi per Bar. & in l.item.§.qui paratus in fi. ubi casus.eo.tit.

Fideiussio filiẹfami.etiam cum consensu patris non ualet propter beneficium Velleiani. Bal. in l.fi.§.necessitatem.viij.col.C.de bonis.quæ liber.

Fideiussio mulieris secunda post biennium ualet. l. si mulier.C.ad Velleia.sed non trahitur retro ad tempus primæ inutilis.Bald.in authen.si qua.ad fi.eod. titu. quod est utile, secundum eum, propter creditores .

Fideiubere dicitur mulier,cum defendit eum,qui habiturus est regressum contra eam.ff.ad Velleia.l.ij. §.fi.& l.seq.& in Spec.de defensore.§.sed pone, fideiussor.

Fideiubere si mulier sit confessa in instrumento, uide Spe.de instru.edi.§.v.uer.& nota.

Fideiussionis de repræsentando formam,uide in Spe. de accu.§.j.

Fideiubendi facultas non debet alicui prohiberi . in Spe.de treuga,& pace.uersi.sed pone.

Fideiussionis pro minore uendente formam ponit Spe.de emp.& uendi.§.iiij.in prima forma.

Fideiussionum uarias formas uide in Spe.de fideius.§. j.per totum. de forma indemnitatis promissę, uide eo.tit.§.ij.Item

Fideiussio pro dote ad cautelam qualiter præstetur.in

Specu.de dona. inter uir.& uxorem.§. ij.uer. illud quoque.

40 Fideiussio domini pro procuratore nõ ualet.Card. in cle.j.& ij.oppo.de procura.

Fideiussor quot modis dicatur.Pau.de Cast.in consi.lxxix.

Fideiussor proprie non dicitur in rem propriam. Ioã. de Pra.in l.si defunctus.j.colum.ff.de procura.sicut nec procurator in rem suam dicitur proprie procurator.Bal.& Pe. de Sun.in l.j.C.de actio.& oblig. no.in l.qui stipendia.C.de procura.

† Fideiussor an differat a principali,uide do. Bar.Soci.in consi.cxcix.incipi.in causa facta.uer.ad secundam respondetur in secunda parte.]

Fideiussor an possit esse testis pro confideiussore. Bal. in l.dictantibus.C.de testamen.

Fideiussor an possit esse testis in causa principalis sui. in Spe.de testibus.§.j.uer.quid de fideiussore.quod sic pro debitore, qui sit soluendo, aliter non.Bart. & Ba d.in l.si cui.§.fi.de lega. j.Et dicit uerum Bar. ibi,si fideiussor habet beneficium discussionis:aliàs secus:quia tunc nullo modo regressus est contra ipsum.Vide etiam Dy.& Bart. in l.si quis.de re dub. Lanfran.in c.quoniam contra.uer. testes. de prob. & per Alex.consi.lxxviii.prima parte.

Fideiussor mercedem potest recipere pro fideiussione.l.si uero.§.Marcellus.ff.manda.sed an computet sibi mercedem in sortem. Bal. in l.antiquæ.C.eod. titul.

Fideiussor ex stipulatione obligatur, licet non ex contractu principalis debitoris dicitur debitor . Ange.& Alexan. in l.stipulationum aliæ.§.j.de uerb. obliga.

Fideiussorem certum qui dare promisit, liberatur dando alium equè idoneum. Ange. in l.qui autem.§.si quis.de consti.pe.

Fideiussor potest esse iudex in causa principalis sui qui sit soluendo, & fideiussor habet beneficium excussionis.Bal.in d.l.si cui.§.fi. de lega.j.Item

Fideiussor potest esse delegatus in causa , si committatur in dubium an contractus fuerit simulatus,uel non.Dy.doct.& Bar.in d.l.si cui.§.fi.de lega.j.& in Spec.de iudi.de leg.§.superest. uer.sed nunquid fideiussor.

Fideiussoris frater.ʒ.eo.uersi. xxxij.

10 Fideiubens pro bannito dicitur opem,& auxilium præstare bannito,& incidit in pœnam statuti de auxiliante bannitis.Bar.in l.post legatum.§. sunt qui. ff.de his,quib.ut indig.Item.

Fideiussor,& eius hæres possunt defendere principalẽ reum.Bal in l.sancimus.in fin.C.de fideius.

Fideiussor an dicatur debitor.supra uer. Debitor.el.j. uersi.ij.infra.

Fideiussor dicitur reus.gl. no.in l.Stichũ.§.quod nul. ff.de solutio.sed eã reprobat ibi Alex.& Io.de Imo. in l.j.ff.de fideius.

Fideiussor,& expromissor differunt:quia fideiussor dicitur qui pro obligato promittit,expromissor uero pro non obligato.ʒ.uer. Expromissor. uersi.unico.

Fideiussoris & principalis obligatio an sit una.ʒ.Obligatio.el.j.uersi.xj.

Fideiussor dicitur male uti substantia sua. Ang. in l.In persona.§.j.ff.de pac.Alexan.in l.si constante.iiij. char.solu.mat.

Fideiussori debet dari cautio de indemnitate cum fideiussore.Bald.& Nico.de Neapo. in l. actione.§.hæc actio.ff.de tut.& ra.distra. nisi promiserit fideiubere . Baldus in lege sancimus. de uerborum significationib.

Fideiussor mandator & constitutor , quid differant. gloss. ordi. in l. si uero non remunerandi. §. si post creditam.ff.mandati. Bald. in l. blanditus.C.de fideiusso.& gloss.in authen.eo.tit.in prin.& in Spec. eo.tit.§.j.

Fideiussor,& intercessor,quid differant,& sub qua uerborum forma obligentur.no.in l.ubi autem.§.qui uero.ff.de uerb.obli.

20 Fideiubere cogitur , etiam si non conseruetur indemnis,qui fideiubere promisit. Bal.in l.sancimus. C.de uerb.sig.

Fideiussor si non inueniatur, potest quis se excusare à tutela. Bal.in l.j.ad fi.C.quod cum eo.

Fideiussor in rem suam quis dicatur.glo.Raph.& Frã. Porcellinus in l.qui satisdare.ff.de fideius.

Fideiussor fideiussoris an sit dandus.Bar.in l.j.ff.si quis in ius uoc.non ie.

Fideiussor dicitur etiam , qui promittit quod Titius debet Raph.& Alex.in l.ubi.§.illud.de uerb.oblig. effectus est quia habet locum discussio,ut ibi dicit, per gloss.singu.in auth. de fideius. in princ.uersi.fideiussorem.

Fideiussor dicitur,etiam qui promittit pro alio. Bart. in consi.an si tertius,&c.& in consi. Baldus. Titius promittit mihi. & Bal. in l.fi.C.ad legem Fal.Ioan. de Imo.in l.pe.de præto.stipu.Ale.in l.ubi.§.illud. de uerb.obli.

Fideiussor in prima causa datus, an teneatur etiam in causa appellationis.in l.cum apud iudi.sol.Bart.in l.Græce.§.j.de fideius.& in auth. de his,qui ingre. ad app.colu.v.quod non tenetur post sententiam.

Fideiussor tenetur,etiam si causa delegetur.Bar.in d. l.cum apud.iudi.sol. sed non tenetur perempta instantia,secundum Bar. in d.§.j.

Fideiussor reuocari an possit inuito creditore . in l. si pater.& ibi Bal.C.de colla.& per Alex.in l.Lucius. ff.mandati.& ʒ.Fideiussor agit.uersi.xvij.

Fideiussor ut principalis habendus est. l. sed & si fideiussor.& ibi Bar.ff.de pactis.

30 Fideiussor præsumitur alter de duobus principaliter obligatis, si ad alterum principaliter spectat negotium.gloss. sing.in l.sed Iulianus.§.item si duos. ad Macedo.Pau.de Cast. consi.lxxix.Ludo.Pon.in l.generaliter.in fin.ff.de fideius. & infra rei plures. uersi.xxviij.

Fideiussor de lite prosequenda dandus est a reo contumace.in Spe.de primo,& secundo decre.§.ix.uers. quid si reus.

Fideiussoris frater potest esse delegatus in causa usuria.

taria.in Specul. de iudi.deleg.§.superest uidere. & ibi Bal.in addi.uer.si petitur.

Fideiubere non tenetur,qui possidet immobilia.l.sciẽdum in princ.ff.qui satisd.cogan. etiam emphyteutica.d.l.§.sed & qui uectigal.uel dotalia,tam uxor, quàm uir.ea.l.§.si fundus.Item uerum, etiam si nudam proprietatem habeat.ea.l uer.item qui solam. Item uerum, etiam si de immobilibus pendet lis cõtra possessorem,etiam per appellationem. ea.l. § si fundum.Item uerum, etiam si post cautionem alienauit. d. l.§.pen.Non autem usufructuarius dicitur possidere d.l.§.cum uero. Nec creditor d.§.creditor.ergo debet fideiubere,ut ibi.Secus in tutore:ut uersi.tutores. Item debet fideiubere etiam qui habet actionem personalem ad fundum.d.l. uer.diuersa causa. Item tenetur, si est quæstio de re ipsa. j. uerb.Possessionis effectus.uer.iij.& plenè per Alex. in d.l.sciendum.Item nisi in causa criminali,& in cã naufragij, & in capto per officiales uolente non duci. Item nisi possideat in loco periculoso. Item nisi possideat sterilia.Alexand.post Angel.in d.lege sciendum.

Fideiubere tenetur,qui non possidet immobilia.l.sciẽdum.qui satisd.cogan.nisi in casibus, in quibus lite non contestata potest procedi ad diffinitiuam,secũdum Ang.ibi.Sed Rapha.& Alex.contra.ibi. Item nisi possideat multa mobilia uel sit magnus mercator,uel carceratus.Ang.& Alex. ibi.Item nisi quis non cauerit cum debuerit, quia non potest petere sibi caueri. Angel. & Alexan. ibi & Ludoui. in lege qui bona §.si quis.de dam. infec.

Fideiussor etiam pro ignorante ualet supra uer. Fideiussor.el.j.uer.xiij.

Fideiussor fideiussoris mei non dicitur fideiussor meus sicut socius socij mei non dicitur socius meus. Alexand.in lege si seruum.§.nunc uideamus.de uerbo. obliga.

Fideiussor uenit in legato nominis.Bald.in l.j.ij.colũ. C.communia de leg.

Fideiussor uenit in cessione facta contra principalem. l.creditor.de actio.emp.Bald. in l. j.ij.col.C.communia de lega.contrarium no.supra uer.Cessio. el. j.uersi.j.

Fideiubens pro inimico eius,cum quo fecit pacem,an uideatur rumpere pacem.in Specu.de treu. & pace. uer.sed pone.

40 Fideiussore uergente ad inopiam, iudex ex officio faciat alterum præstari.in Spe.de offi.om.iud.§.vj. uer.ante lit.contest.

Fideiussorem inuenire graue est.Item

Fideiubendi facultas non debet alicui prohiberi. in Spe.de treu.& pace.uer.sed pone.

Fideiussor an dicatur, uel principalis, is:qui promisit aliquem iudicio sisti.in Spe.de dolo,& contu.§.fin. uer.sed pone.

Fideiussor quis esse possit,& quis non:uide infra eo,& infra uerb. Fideiussor idoneus:per discursum.

Fideiussorio nomine potest obligari, etiam qui tenetur actione quòd iussu,uel de in rem uerso. Bald.in l.si mandator.C.quod cum eo.per tex.sing. in l.in eum.§.tabernæ.ff.de instito.

Fideiussor auditur,qui promittit pro creditore creditoris sui.infra uer.promittens.uer.xliiij.

Fideiussor debet dari de eadẽ ciuitate, de qua est reus principalis.glo.& Bar. in l.si fideiussor.§.si necessario.ff.qui satisd.cog.ubi etiam dicit quòd

Fideiussor debet dari in loco, ubi satisdari promittitur. Sed

Fideiussor ex causa potest dari de ciuitate propinqua. Bar.in l.sciendum.§.possessor.ff.qui satisd. cog.Sed uide Bar.omnino in lege.j. ff. si quis in ius uoc.non ierit.

Fideiussores inuicem esse possunt plures simul inquisiti uel accusati de crimine, qui etiam possunt se inuicem approbare, & approbatores possunt fideiubere.Dy.& Bal.in l.Romanus.ff.de tut.& c ra. da.ab his.& supra.Fideiussio.el.j.uer.xvij.

Fideiussor,& debitor esse potest, ut ibi,& plenius per Alex.in l.hæres.§.seruo de fideius.

Fideiussor esse non potest,qui habet priuilegium fori. infra uer.Fideiussor idoneus.uersic.viij.& melius in uersi. xxij.

Fideiussor etiam pauperrimus dari potest quãdo principalis est ditissimus,& idoneus.Bal.in l.mulier.C. de iure do.post gl.& tenet do.Alex.in l ij.qui satis. cogan. Item uerum inter coniunctas personas. & infra Fideiussor idoneus.uersic.xxiiij. Item quando principalis est pauper,secundum gloss.singu. in d.l. mulier. & Franc. de Capi. list.in lege fideiussor. in princip.ff. qui satisda. cogan. Sed illa gl.dicit contrarium, ut non admittatur fideiussor pauper, nisi pro principali diuite. Item uasallus pro ecclesia. j. Vasallus.el.j.uer.fin.

Fideiussor esse põt filiusfa. per statutum prohibitus se † obligare.j.§.prox.uer.x. † Vide Dy.in cõ.xxxiiij.]

Fideiubere potest excõicatus,& contrahere. Alex.in l.ij.§.si quis.qui satis.cog.& no.in c.si uero.de sent. excom.& in c.ueritatis.de do.& contu. & infra Excommunicatus contrahit.uer. ij.

Fideiussor eẽ põt filius pro patre.l.ij.§.p̃tor.uer.sed si filius.ff.q satis.cog.& ibi Alex.de Imo.q dicit uerũ. s̃m Ang.in fideiussore de iudicio sisti:cñ ibi Raph.ꝯ.

Fideiussor põt esse filius,si sit idoneus facultatib.nisi in casu speciali pro patre,in d.uer.sed si filius. Raph. Pau.de Cast.& Alex.post Bal.in d.l.ij.§.prætor ait.

Fideiubere potest etiam,qui iurauit non fideiubere, ẽt clericus,si uertitur præiudicium corporis, uel animæ non fideiubendo.Oldr.consi.xc. ubi alias secus dicit:,sed non qui protestatus est prius quòd non intendit fideiubere:secundum Angel. in l.mora.ff.de usuris.j.uer.Fideiussor qualiter.uer.iiij. & xiij.

Fideiussor minor,miles,uel mulier,dari non potest, nisi in rem suam, ut quia fideiubeant per procuratorem l.de die.§.j.qui satisda.cogan. & ibi Gul. de Cu.& doc.Itẽ nec clericus.nec scholaris, nec alius priuilegiatus.ibidem.& in l.ij.eo.tit.per Bar.Quod dixi de clerico,dic uerum nisi de iudicato soluẽdo, non

non de iudicio sisti. Barto. in l. quarta. ff. de fideiuss. xj. quæst. j. te quidem. cum gloss. lxxxv. dist. non satis. de fideiuss. c. clericus. & gl. in l. curialis. C. de loca. in § alium. in auth. de epis. & cle. Item nec pro gabellariis. Ang. in d. §. alium.

Fideiussor quando censeatur pater obligatus per statutum ad pœnam pro filio. Bald. in lege prima. C. ne fil. pro patre. & in authent. ex testamento. de collat.

† Fideiubere licet monachus non possit, si tamen fideiubeat pro utilitate capituli, ualet. Feli. in cap. causam. in iiij. colum. uersic. tertio contra. iu fi. uer. de iudi.

† Fideiubere licet clerici & aliæ personæ ecclesiasticæ prohibeantur, tamen si fideiusserint, ualet fideiussio. Ludo. Rom. in consil. ccccix. incip. quo ad primum propositæ consultationis. uersi. quo ad secundum. Ias. in lege si patre furioso. in tertia colum. uersicul. tertio facit. ff. de his, qui sunt sui, uel ali. iuris.

Fideiussor idoneus non dicitur, si non habet bona in loco, in quo fideiubere uelit, licet in alijs locis possideat. gloss. in auth. de exhib. re. §. sancimus. & Benedi. de Barzis in trac. discus. xij. quæst. & Paul. de Castr. in l. si filius. qui satis. cog. not. Bartol. in lege fin. C. de prin. ag. in re lib. xij. quod est uerum, nisi in coniunctis personis: secundum Bartol. in l. sciendum. in fi. principij. ff. qui satis. cogan. per l. prima. & ij. ff. de in ius uocan. ut ibi uide.

Fideiussor idoneus non dicitur, qui est de proximo recessurus ultra mare. glo. in l. si ita stipulatus. §. possum de uerb. oblig. item

Fideiussor idoneus non est, qui est cauillosus, uel rixosus uel litigiosus, ut procurator, uel notarius. Barto. in lege secunda. ff. qui satisda. cog. facit. lex prima. in fi. & l. ij. ff. de ali. iud. mu. causa fac. & l. si conuenerit. pro socio.

Fideiussor idoneus non dicitur, qui est in loco tuto, & inexpugnabili. gloss. & Bar. Lud. Pon. & Alexan. & doc. in l. secunda. ff. qui satisda. cog. & infra eod. uersi. xj. quod uerum est, si locus ubi est, sit alterius domini, non si sub eodem rege, secundum Ang. sed alij contra.

Fideiussor idoneus non dicitur, qui est tutus aliquo priuilegio, ut clericus, uel scholaris, & simul. glo. Bart. & doc. in d. l. ij. qui satisd. cogan. & l. si fideiussor. & ibi Alexan. ff. qui satis. cog. & infra eo. uersic. viij. & & in Spe. de compe. iud. ad §. j. uer. quid si pactum. & de satisda. §. ij. & l. j. & ibi Alex. si quis in ius uo. nō ie. & ibi dicit uerum nisi in subsidium, quia alius non reperiatur.

Fideiussor idoneus non dicitur, qui non possidet immobilia. gloss. in auth. de exhi. re. §. suscepto. alias. §. sancimus. secundum Paul. de Castr. in l. si filius. ff. qui satisda. cog. & supra eod. uersi. j. & in l. sciendum. eo. titu.

Fideiussor idoneus non dicitur, qui non potest conueniri de iure, & de facto simul. l. qui satisdare. & ibi gl. & Bar. ff. de fideiuss. gl. in l. ij. & ibi Bart. qui satisda. cogan.

Fideiussor idoneus non dicitur, qui est de alieno foro. Alex. post Bartol. in l. j. ff. si quis in ius uo. non ie. & Bal. in l. si fideiussor. §. si necessaria. ff. qui satisd. cog. Alex. post gl. in l. is, qui proprio. §. neq; de procur. Quod uerum est in fideiussore de iudicio sisti, non in alio, secundum Alex. in d. l. j. per Bar. in l. iij. ff. de fideiuss. Bal. in l. fi. C. per quas personas nob. acquiritur. Quod uerum est, nisi ex causa: secundum Bar. in l. sciendum. §. possessor. qui satisda. cogan.

Fideiussor idoneus non dicitur, minor, mulier, & miles. supra §. proximo. uer. pen.

Fideiussor idoneus non dicitur filiusfamilias, etiam pro patre, nisi habeat proprium peculium. l. filiusfa. & ibi Bal. C. de fideiuss. Vide Bal. in l. fi. C ad Maced. Item pro parte in casu. l. ij. uersi. sed si filius. ff. qui satis. cogan.

Fideiussor idoneus non dicitur, qui conueniri non potest, nisi cum difficultate. Bal. in l. sententia. C. de fideiuss. in Spe. de satisda. §. ij.

Fideiussor idoneus non dicitur, qui in iudicio esse non potest. lege secunda. §. si quis. & ibi Bartol. qui satisda. cogan.

Fideiussor idoneus dicitur, qui possidet bona stabilia. l. sciendum. qui satisd. cog. uel multa mobilia. secundum Pet. & Io de Peru. in l. quoties. §. si satisdatū. eo. tit. Item qui habet magnum creditum, & authoritatem, etiam si nihil possideat. l. si quis stipulatus sit Stichum. ff. de uerb. obli. & Ange. & Alex. in l. ij. qui satis. cog. quòd dicitur idoneus etiam quis: si habet multa bona mobilia, ut mercator, & alius non

† possit inueniri, qui possideat immobilia. † Habes ad regulam quòd fideiussor debet esse idoneus facultatibus, unde late in l. ij. ff. qui satisd. cog.

Fideiussor si non præstetur idoneus scienti, unde supra uers. Debitor suspectus. uer. lvij.

Fideiussor non idoneus, si scienter recipiatur a muliere, uel minore. gloss. Bar. & doc. in l. de die. §. si seruus. qui satis. cog. & gloss. in l. mulieribus. ff. de regu. iur.

Fideiussor non idoneus habetur pro non recepto, & tenetur iudex. Bal. per gl. in l. quoties. ff. qui satis. cog. & debet iterum dari. ibidem.

Fideiussoris non idonei approbator tenetur in subsidium. l. cum uideamus. §. fi. ff. de fideiuss. tu. Adde supra Approbator. uer. xij. & xiij.

Fideiussor idoneus dicitur etiam inops, dum tamen sit persona legalis, & multum fidelis, & qui consueuit seruare promissa. Paul. de Castr. in lege secunda. in princip. qui satisda. cog. ubi Alexand. tenet contrarium.

Fideiussor possidens prædia urbana, quæ ruina, uel incendio consumi possunt, dicitur minus idoneus, quàm possidens rustica secundum Bart. in l. ij. C. de debi. ciui.

20 Fideiussor idoneus effectus non soluendo, debet renouari, id est, alius pro eo præstari. Bar. in l. litibus. C. de agri. & censi. lib. xj facit. l. si quo tempore. de peti.

peti.hære.& l.arbiter. ff. qui satisda. cogan. Quod est uerum in casibus,in quibus iudicis officio præstatur:secus quando promissione.Bar.in l.pretoriæ.la. ij.ff.de præto.stipu.& infra eod. uer.fi.& per Alex. in d.l.ij.in prin.qui satisd.cog.

Fideiussorem pro idoneo approbás, nó tenetur de dolo.nisi lucrum sentiat ex approbatione non idonei, uel ex fideiussione eius.ĩ.uer. Approbator.uer.xiij. Bar.uero in l. cum ostendimus. §.fi.de fideiuss. dicit approbatorem fideiussoris teneri, tanquam eius fideiussorem.

Fideiussor non idoneus dicitur,qui habet priuilegium fori.in Spe.de compe.iudi.adi.§.j.uersic.quid si pactum,nisi renuntiet illi, cui fideiubet.l.j.& ibi Bart. secundum unam lecturam.ff.si quis in ius uoc. non ie. ubi etiam dicit quòd debet renuntiare priuilegio,nec sufficit quòd renuntiet exceptioni:si tamen non renuntiat priuilegio fori,obligatur fideiubens, ut tunc possit conueniri coram iudice suo, non coram iudice, coram quo fideiubet. Bartol. ibidem. Vide omnino ibi per Alexand. & melius in l. si fideiussor. qui satisda. cogan. & an tunc recusetur. ibidem.

Fideiussor idoneus recusatus pro non idoneo, agit actione iniuriarum contra recusantem. in Spec. de accusatore.uer.sed pone.& no in l.si uero.§.qui pro rei.& ibi Bar.doc.& Alex.ff.qui satis.cogan.& qualiter format libellum. in Spec.de satisd.§.ij. uide in Spec.de do.&contu.§.fi.uer.notandum. Item punitur in pœna quinquaginta aureorũ,si fideiussor erat coniuncta persona.l.ij. in ius uo.ut eant. Alex. in l.si

† uero.§.qui pro rei.i fi.qui satis.cog. † Et do. Barth. Soci.in consi.clxxxviij.incip.uisis.uer. confirmatur hæc opi.circa medium.ibi : nam ille.in cons. cxlvj. incip.uiso.circa princip.sexta col. in prima parte.]

Fideiussor,etiam inops,dicitur idoneus ,quando principalis est diues,glo fin.in l.mulier.C.de iure do.& Frã.de Cap.lis.in l.fideiussor.in prin.qui satis.cog.

† & tenet Alex.in l.ij.ff.qui satisd. cog. † Et Paris de Pu.in trac.sin.in uerb.Iudex.] & supra §.proximo. uersicu.xj.maxime inter coniunctas personas,inter quas qualiscũque fideiussor,id est,non idoneus quo ad facultates,non quo ad forum, & alia potest præstari.glo & Bar.in l.ij.§.prætor.ff.qui satis. cogã.& in l.sciendum.in fi.principij.eo.tit.per l.j.& ij. ff.in ius uo.ut eant. ubi dicit quòd etiam si non possidet immobilia, dicitur idoneus pro coniuncta persona. & supra.Coniuncta persona.uer.xvij. & Alex.in l. ij.in prin.qui satis.cog.

Fideiussor contractus debet esse idoneus tam facilitate conueniendi,quàm facultatibus: secũdum Alex. in l.ij.in fin.prin.ff.qui satis.cogan.

Fideiussoris non idonei exceptio quando opponi possit,omnino in l. de die. §.minori. & ibi Alexan.post Bal. Ang.& Pau.de Cast.qui satis. cog.

Fideiussor nó idoneus recipi debet ex dispositione testatoris.Bal.in l.j.C.de usufruc.& Alex.in l.tribus. ff.de usufruc.earum rer.

Fideiussor idoneus pro tutore qualis esse debeat. infra uer Fideiussor tutoris.uer.v.

Fideiussor inhabilis si scienter acceptetur,uide Bart.in l.iij.ff. de fideiuss.

† Fideiussores eo ipso quòd recepti sunt a iudice,& nó sunt reprobati, cẽsent approbati.do.Bar.Soc.in cõsi.xciiij.incip.præstantissimi.uers.præterea cũ alio. in fi.in j.parte.]

30 Fideiussorem idoneum qui reperit, dicitur soluere posse.l.nemo dubitet.ff.de regu. iur. Bartol. in lege item. §.qui paratus. ff. quibus mod.pigno. uel hypothe.sol.

Fideiussor idoneus si fiat non soluendo, iudex facere debet iterum satisdari.in Spec. de offi. om. iudi. §. vj.uersicu.ante lit.contest.ultra medium.& Bartol. in l.litibus.C.de agric.& censi. lib.xj.& supra eod. uersicul. xx.

Fideiussor qualiter præstetur,& obligetur,dicetur.ĩ.eo.& ad quid.& supra Fideiussio per discursum.

Fideiussor non tenetur se obligare sine principali.Bal. in l.sancimus.C.de uerb.sign.& tenetur constituere se principalem,ut ibi per Bal.licet promiserit fideiubere,ut ibi.

Fideiussor in dubio intelligitur obligari etiam ad usuras.l.quæro.& ibi glo.& doc.in princ. ff.loca.Cy.& doc.in l.fideiussor. C.de fideiuss. glo.& doc.in c.constitutus.eo.tit.uers.accessiones. & in l.centum Capuę.de eo,quod certo loco.& Alex. in l. si cum dotem.§.finautem in seuissimo. sol.mat.Quod est uerum,secũdũ Bar.in d.l.quęro.si sit fideiussor in oẽm cãm ut ibi:uel si sit fideiussor iudicatum solui : uel si sit fideiussor indemnitatis.& infra eod.uersic. xix.& xxviij.& in Spe.de fideiuss.§. j. sed non ad pœnam. infra Fideiussor conuenitur. Item nisi fideiusserit pro sorte tantum.gl.& doct.in d.l.quæro. & Alex. in d.§.finautem.

✣ Fideiussor obligatus censetur, in omnem causam, & casum,quo principalis tenetur, quique ex obligationis natura est.l.si seruum.§.nunc uideamus.l.mora rei.ff.de uerbo. oblig.l.quæro.ff.locat. Paul.Castren.consi.xxiij.colũ. iij.in extre.uolu.j.Ay.Crau. consi.xlv.nu.6.uol.1.consi.cclxxij.nu.2.& 5.uol.ij. Ae.Mar.Man.

Fideiubens contra iuramentum de non fideiubẽdo, an sit obligatus.doc.in c.fi.de fo.compe.lib.vj.& Old. in consi.lxxxix.

Fideiussor renuntians beneficio ordinis, an præiudicet creditoribus sui. Bald.in rubri.ff. de his quæ in frau. cre.

Fideiussor non rogatus intercedens an sit priuilegiatus.l.si mulier.§.si ad ea.ad Velleian.

Fideiussor scriptus in libro per negotiorum gestorem an obligetur domino sine ratihabitione,uel sine cessione.Pau.de Cast.cons.lxxix.

Fideiussor accusati,uel inquisiti,si patitur se apud acta scribi in fideiussorem, & non contradicit, uidetur obligari,secundum Nic.de Neap. & Barto.in l. cum ostendimus.§.fin.ff.de fideiuss. tuto. Sed in ciuilibus.

Fideiussor non obligatur, quem debitor offert præsentem, & tacentem, nisi ipse loquatur. Bar. in l. ij. §. uoluntate. ff. solut. mat. contra Dy. ibi per l. ij. ad municipa. & l. honores. §. fi. de decur. & d. l. cum ostendimus. §. fi. & Bal. in l. blanditus. C. de fideiuss. sed dictū Bal. uerum est regulariter. Fallit pro minore, & fisco. d. l. cum ostēdimus. §. fi. & ibi Bar. Nico. & doc. infra eod. Sed Car. in cle. j. iij. oppo. de procu. quòd idem in quolibet fideiussore patiente se scribi in actis pro fideiussore. Idem tenet Cardi. ibi. prima quæst. Paul. de Castr. tenet idem in l. sciendum. de uerb. oblig.

20 Fideiussor quando offertur, debet esse præsens. l. si decem. §. idem respondit. de sol. Ioan. de Imo. in l. prætor. §. si quis. de ope. no. nun. Alex. in l. de pupillo. §. is, cui, de ope. no. nun. & infra uer. Oblatio debiti. uer. lv.

Fideiussor potest stipulari, & recipi pro forensi, etiam per iudicem, uel notarium. Cyn. Bald. & Salic. in lege secunda. C. per quas personas no. acquir dum dicit ualere, quando dominus constituit procuratorem contra forensem, & pro eo promittit fideiubens pro eo.

Fideiussor ex causa potest prohibere creditori ne numeret debitori, non sine causa. Bal. in l. tam mandatori. ad fi. C. de non numera. pecunia. † Vide Bal. in l. si ergo. ff. si cer. pet. ubi quid si fideiussor uidens debitorem sua bona dilapidantem, & protestatus fuerit creditori quòd exigat debitorē, & creditor hoc non facit.

Fideiussor antequàm fideiubeat, si protestatur quòd non uult obligari casu quo fideiubeat, postea fideiubendo non obligatur, nisi renuntiet protestationi iam factæ. Dy. Bar. & doc. in l. si quis. in prin. de leg. iij. & Franc. Padua. & Alex. in l. pacta nouissima. C. de pac. sed contrarium est uerius: quia protestatio præcedens actum, qui dependet a uoluntate utriusque partis, non operatur: secundum Bar. in l. qui in aliena. §. Celsus. in fi. de acqui. hære. & infra. Protestatio. uersi. xcvj. Ange. tenet primā opi. in l. mora. ff. de usur. & Spe. de fideiuss. §. j. uer. quid si fideiussor prius. Sed limitatur sing. per Ioā. And. in addi. Spe. de iureiu. in rubr. & Alex. in l. non solum. §. morte. in addi. de ope. no. nun. uidelicet nisi fideiussor obliget se pro moriente: quia etiam si iuret in protestatione, obligatur. † Et per Felin. in c. sicut tuis. de simo. circa princ.

Fideiubendo quis dicitur consentire. l. exceptio. & ibi Bal. C. de euic.

Fideiubendo debet quis omnia sua bona obligare creditori: si iudici uideatur: quia arbitrio iudicis ad hoc tenetur. Barto. in l. prætoriæ. la. iij. ff. de præto. stipula.

Fideiussor intelligitur promittere in omnem causam. l. si quis pro eo. §. si nummos. de fideiuss. Vide Bartol. in lege si de magistratu. in princip. eod. titul. gloss. in lege quæro. locati. & in lege centum Capuæ. de eo, quòd certo loco. in Spe. de satisda. §. iij. uer. sed quæritur.

Fideiussor promittens post moram non obligatur ad interesse propter moram. l. fi. de eo, quod certo loco. Sed

Fideiussor intercedens ante moram obligatur ad usuras, non ad interesse. Dyn. in lege mora. de uerbo. obliga. & in lege centum, per Bartol. de eo, quod cer. loco.

Fideiussor non obligatur in plus ex mora principalis. l. j. de in lit. iura. Ioan. de Por. in l. cum filius. de uerbo. obliga. in l. si seruum. §. nunc uideamus. & in l. mora. eod. titul. nisi intercedat in omnem causam. Bart. in l. quæro. loca. & supra eod. uersi. iij. & infra eo. uersi. xxviij. & Alex. post glo. in l. iij. ff. qui satisda. cogan.

20 Fideiussor intercedēs post sententiam latam super sortem, & interesse, obligatur ad omne iudicatum. Bar. in l. j. ff. de in lit. iuran.

Fideiussor de iudicio sisti non tenetur promittere ad pœnam glo. & Bar. in l. ij. §. fi. ff. qui satisf. cog. nisi in quatuor casibus quos ponit Bar. in l. fi. ff. de præto. stipu. & in d. §. fi. uidelicet nisi esset consuetudo. Itē nisi res sit inestimabilis. super qua præstatur fideiussio. Item nisi ad purgandum moram, uel pœnam euadendam. Item nisi nuda cautione promittatur, ut ibi & uide Bar. in l. si quis reum. ff. de custod. reo. & per gl. Institu. de satisd. §. sed hodie. & infra eo. uer. xxxiiij.

Fideiussor non potest obligari ad aliud, quàm sit obligatus principalis. l. Græce. §. si quis Stichum. de fideiuss. Vide etiam glo. in l. cum Stichus. §. si stipulatus. de uerbo. oblig. Io. de Por. & Alex. plenius. & Fran. de Cap. listę in l. ij. §. mutuum. ff. si cer. peta. nec ad aliud tenetur. Bar. in l. j. de mune. & hono. non conti. inter pa. & fil. lib. x. nisi accessoriè: ut infra e. uer. xxix. † Et per Fran. Are. in l. si pupillus. de uer. oblig. in ea. gl.]

Fideiussor potest obligari ad interesse: licet principalis promittat factum. Bar. in l. j. ff. de actio. emp. per l. stipulationes. de fideiuss.

Fideiussor obligati ad factum potest obligari, ad interesse non, si principalis teneatur dare. gloss. not. & Alexand. in l. cum filius. §. si stipulatus. de uerb. obliga. ubi etiam dicit idem, si obligetur simpliciter fideiussor. quia intelligitur promittere interesse dicto casu. per l. ubi autem. §. qui uero. eo. tit.

Fideiussor potest se obligare sub maiori pœna, quàm principalis teneatur. Bal. in l. qui crimen. viij. quæst. C. qui accu. non poss. & Alex. in l. si quis reum. de custo. reo.

Fideiussor obligatur ex mora sua in obligatione facta, non ex mora principalis. Bar. & Io. de Por. in l. cum filius. §. si stipulatus. de uerbo. oblig. & ibi Alexan. in l. centum Capuę. de eo, quod cert. loc. & in l. fi. eod. tit. & in l. quæro. in prin. ff. loca. & supra e. uersi. xix.

Fideiussor ad unum actum, non intelligitur obligatus ad alium, licet pro eadem persona, nec ad eundem ex interuallo factum, nisi large se obligauerit. Bartol. in lege qui in aliena. de acquiren. hæred.

red. & est argumentum gloss. in l. quod Seruius. uersic. potest. ibi: rebus sic stantibus. ff. de condi. ob causam.

Fideiussor datus simpliciter, censetur datus solũ in uera quantitate petita: unde non tenetur ad usuras, uel interesse propter contumaciam rei principalis. lege prima. & ibi not. ff. de in lit. iur. & supra eod. uer. iij. & xix. Item nec tenetur ad sumptus litis. gloss. & Doct. ubi supra. l. ij. & l. cum apud. ff. iudic. sol. Quod est uerum, nisi fideiubeat in omnem causam. Bart. in d. l. j. & in l. ij. de publi. iudi. & in l. quæ ro. ff. loca. & Ange. Are. in tract. malefi. uer. fideiussit. Item uerum, nisi in causis arbitrarijs, in quibus etiam ad interesse intelligitur obligari. ind. lege prima. de in lit. iuran. Item nisi usuras promittat: quod potest. infra eod. proxi. uersic. † Et per Franc. Aret. in d. l. j.]

Fideiussor non potest in plus obligari, quàm principalis, sed efficacius sic. l. si pupillus. de uerbo. obli. l. si ultra. & ibi Bald. C. de fideius. l. Græce. §. illud. & ibi Bartol. eod. titul. quòd tunc etiam non tenetur in eo, in quo principalis erat obligatus, ut ibi, nisi iuramentum interueniat: quo casu tenetur ut principalis, non ut fideiussor, secundum Barto. singu. l. si quis pro eo. ff. de fideius. & Bartho. Cep. uersicul. xxxviij. in sing. Et si plus promittat, non obligatur etiam in minus, uel in eo, quod principalis debet. l. Græce. §. illud. cum gloss. de fideius. & Alexand. in l. j. §. si stipulanti. de uerb. obliga. contra Bald. in l. si ultra. C. de fideius. ubi etiam Sal. contra Bald. sed potest in plus obligari accessoriè, scilicet quo ad usuras, & quo ad pœnas per principalem non promissas. Alex. in d. § illud. & in l. hi qui. ubi not. eod. tit. & gloss. singu. Ang. & Imo. in l. sicut. eod. tit. & Bald. in l. si pro ea. ulti. q. C. manda. in l. si testamento. §. fin. de fideiusso. & Bartol. in lege centum. de eo, quod certo loco. † Et per Fran. Are. in d. l. si pupillus: in uersicul. in ead. gloss. ibi. & dom. Petr. Phili. Cor. in consi. ccxiiij. incip. quòd dictis. in litera d. in secunda parte.]

Fideiussor debet se subscribere obligatum in eadem charta principalis obligationis. no. in l. sciendũ. de uer. obli. & in l. cum de indebito. de proba.

Fideiussor potest obligari ad æstimationem, licet reus principalis sit ad sortem obligatus. Ioan. de Pra. in l. ij. ff. si cer. pe. & Barto. in l. si ita fideiussorem. ff. de fideiusso.

Fideiussor in una causa datus, an cogatur in executione alterius causæ. in l. si quis. ff. si quis caut.

Fideiussor etiam de nocte præstari potest. gloss. in lege more. de ferijs. & Bald. in Marg. uersicul. testium receptio.

Fideiussor ad pœnam corporalem non potest obligari. Bald. in tit. de pace Constan. §. damna. in fi. Bart. & Alexan. in l iiij. de custo. reo. gloss. xxiij. q. v. cum homo. facit. l. liber homo. ff. ad legem Aquil. & tenet Ange. in tracta. malefic. uersi. fideiussit in princ. ubi etiam dicit post Barto. ubi supra idem in fideiussore de repræsentando. † Et per Feli. in c. contingit. in medio col.]

Fideiussor an sit, qui promittit pro alio. Bar. quòd sic, in cons. an si tertius. & Bal. in consi. tertius promittit mihi. Item

Fideiussor si se obliget ut principalis. in Spe. de renun. & cõclusi uer. sed si fideiussor. gl. in auth. de fideius. in prin. & Abb. in c. ij. extra eo. titu. & Io. de Imo. in l. hi qui. ff. eo. tit.

Fideiussor cum præstatur, sufficit quod exhibeatur in iudicio per eum, qui præstare debet, nec habet ultra exprimere: & si creditor non uult eum recipere, debet dicere eum non esse idoneum in facultatibus, uel propter priuilegium fori: & tunc fideiussor debet dicere. Renuntio priuilegio fori. Bartol. in lege si fideiussor. in princ. ff. qui satisd. cogan. & supra eo. uersi. ix.

Fideiussor sub pœna an possit se obligare pro eo. qui tenetur pure. Bar. in l. hi, qui. ff. de fideius. supra eo. uersi. xxix.

Fideiussor potest se obligare sub guarẽtigia, licet principalis non sit obligatus ex guarentigia. Bar. in d. l. hi qui. ff. de fideius. quo casu potest petere se liberari etiam ante, quàm conueniatur. Alexand. post Docto. in lege fideiussor. eod. titul. ubi dicit idem si sit obligatus per scripturam priuatam habentem ex forma statuti executionem paratam: secundum Cy. in lege certum. C. famil. ercifcun. & ibi Bald. & plenius. infra uer. Fideiussor agit. uer. xv. circa medium ibi: item quando fideiussor est obligatus ex guarentigia, &c.

Fideiubens pro alio patiente, dicitur eius mãdato fideiubere. l. si fideiussor. & ibi Bald. C. mandati. nisi pro re turpi fideiubeat. Bar. ibidem.

40 Fideiussor iudicij, uel contractus obligatur, etiam sine expressione causæ, propter quam obligatur. Bal. in addi. Spe. de dolo, & contu. uer. pen.

Fideiussor obligatur, licet in actis dicatur, Fideiussit, & nec dicatur, Renuntiauit, &c. quia censetur renũtiasse glo. in l. inter stipulantem. in princip. & l. cum filius. de uerb. obligatio. & Bartol. in lege si quis pro eo. de fideius. & Ange. Aret. in trac. malefi. uersicul. fideiussit.

Fideiussor debet iterum se obligare in prorogatione termini: alias soluta est obligatio prima. l. Labeo. §. si per fideiussorem. & ibi Bart. ff. de arbit. Vide melius per Alex. in l. ubicunq;. ff. de fideius. & infra uer. Fideiussor liberat. uer. iij. & uer. Fideiussor cõuenit. uer. xiij. & lxxxij. & uer. progatio termini. uer. vij.

Fideiubere uidetur mulier, cum defendit eum, qui habiturus est regressum contra eam. in Spe. de defensore. uer. sed pone.

Fideiussor quibus causis accedat, uel non, uide. infra eo.

Fideiussor dandus non est, quando principalis præsumitur idoneus præsumptione iuris, & de iure. Bald. in l. cum clericis. C. de episc. & cleri.

Fideiussor an possit accedere obligationi ciuili lege si cui. & ibi Bald. C. de non nume. pecu. in l. j. ff. de fideius.

Fideiussor

Fideiussor accedit obligationi ad antidora. Fran. Por. in l. j. & ibi not. ff. de fideius.

Fideiussor quibus obligationibus accedat. gloss. Doct. & Franc. Por. in l. j. ff. de fideiusso. an in obligatione facti, in lege si quis pro eo. & ibi Bartol. de fideiussoribus.

Fideiussor pro debito futuro accipi potest. l. quo tempore. & ibi Bar. in prin. ff. de peculio.

Fideiussor an possit accedere post mortem debitoris. Bartol. in lege postquam. in princip. ff. ut lega. no. cauea.

Fideiussor non tenetur, quando principalis obligatio non ualet. l. si seruus. in prin. & ibi Doc. & Alex. ff. si quis caut. Sed contrarium tenet Bal. in l. j. ff. de fideiuss. & Alex. in l. Marcellus. eod. titu. & infra e. uersi cu. x. & seq.

Fideiussor pro muliere mandante non obligatur, nec pro ignorante. l. si mulier cōtra Senatus. §. j. ad Velleia. & Alex. in l. si constante. §. j. sol. matr. post Bal. in l. j. C. ad Velleia.

Fideiussor potest obligari, etiam pro eo, qui tenetur officio iudicis nobili. l. cum quis. §. si quis pro eo. de fideiuss. uel mercenario. lege centum. & lege fin. ff. de eo, quod cer. lo. & plene per Bartol. in lege Marcellus. & ibi Ale. de fideiuss. & Alex. in lege secunda §. si quis. qui satisda. cog. per Bald. in l. pen. C. quod cum eo.

Fideiussor pro filio famil. per statutum prohibito obligari, potest obligari. Bal. no. in l. j. ff. de fideius. Alexan. in l. Marcellus. eo. tit. Adde Cy. in l. decretum. C. eod. tit.

Fideiussor accedit constituto. Bar. in l. ij. ff. de fideiusso. & Alex. in l. j. §. fi. ff. de consti. pecu.

Fideiussor accedit etiam actioni reali, sicut officio iudicis. Bald. contra Cyn. in lege dominium. C. quod cum eo. & Alexand. in lege Marcellus. de fideiuss.

Fideiussor in pupillari actione non accedit. in Spe. de procu. §. j. uer. sed præcedens.

Fideiussor in criminalibus datus, si soluit pro condemnato, quo remedio repetat. Bald. in l. si cum uendente. C. ubi causæ fisca. Paul. de Cast. & Io. de Pra. in l. si quis cum procuratorio. in fi. princ. ff. de procur.

Fideiussor inquisiti, uel accusati: obligatur, si in iudicio patitur se scribi in fideiussorem, & non contradicit. supra Fideiussor qualiter. uer. viij.

Fideiussor pro uulnere mortali tenetur de morte secuta ex uulnere. Flo. in l. ait lex. in princi. ff. ad legem Aquil. & in l. si uulnerato. eod. titu. Lud. Pon. Alex. & Bal. in l. fideiussor. §. in fideiussore. qui satis. cogā. quia in dubio uidetur promittere in omnē causam. l. si quis pro eo. §. si numos. de fideius. & supra uerb. Fideiussor qualiter. uers. xvj. & per Dy. & Bart. in l. fideiussores magistratuum. de fideiuss. & Alex. in l. j. de in lit. iuran. & Bal. in l. fine. qui satisd. cogan. Sed Bal. tenet contrarium in additio. Spe. de fideius. uer. v. & ibi Spe. uer. sed pone, T. in §. j. dicit non teneri, † si uulnus non sit lethale, alias sic. † Vide do. Barto. Soc. in consi. cclxxiij. incip. in præsenti uer. secundo promittūt. circa medium. in secunda parte. ubi quid si formata inquisitione pro uulnere alicui, pro quo imponenda erat pœna cētum, & demum secuta fuerit mors, pro qua imponatur pœna mille, an tunc teneatur ad illa mille.] Item

Fideiussor ad pœnam corporalem non potest se obligare. supra uer. Fideiussor. qualiter. uersic. xxxiiij. & Pet. de Anch. in rub. de fideius. ubi etiā Io. de Imo. & tenet Alex. in l. si quis. de cust. reo. & per Bald. in l. j. C. ne fide. doti. den. & in l. pen. C. de pac. & in l. † quoties. de noxa. † Et per Feli. in cap. contingit. de sen. excom. & per Fran. Aret. in l. si quis post. in fin. de testa.

† Adde hic an fideiussor possit interuenire in causa criminali, uide Bar. in l. si quis reum. ff. de custo. & exhi. reo. & Cy. in l. ad commentariensem. C. eod. Et conclusio est quòd non: quia non potest quis ex cōtractu ad capitalem pœnam se obligare: quia nemo est dominus membrorum suorum. l. liber homo. ff. ad legem Aquil. & xxiij. q. v. in c. si non licet. Sed distinguitur utrum fideiussores fuerint in dolo & tūc pœna erit arbitraria: si extra dolum, punientur pœna pecuniaria ad quam obligauerunt se: & si non fuit expressa quantitas. iudex arbitrabitur. Abbas in d. rub. Tu adde Barba. in d. rub. ubi allegat gl. sing. in c. cum homo. xxiij. q. v. quod consuetudo loci possit disponere quòd fideiussor puniettur pœna corporali. quod est bene notandum pro illa ardua dubitatione, quæ fuit Florentiæ: quidam rebelles occiderunt ambasiatores Areti: fuit factum statutum Florentiæ ꝙ consanguinei occidentium nisi intra certū tempus occidant, uel faciant occidere, quòd fieri potuit ꝙ illi consanguinei occiderentur. Refert illam. q. Petr. de Anch. in repe. c. j. de consti. & illam gl. d. c. cum homo. allegat Bal. in c. ex rescripto. de iureiu. & in l. j. C. ne filius pro patre. & in l. si qua. ff. de his, qui sunt sui uel. alie. iur. & in rubri. res inter alios acta.

Fideiussor de repræsentando accusatum an liberetur, si uulneratus moriatur Iaco. de Bel. in l. sancimus. C. de fideius.

Fideiussor in criminali an statim exigat reum condemnatum. Bald. in addi. Specul. de sententia. uersicul. Titius fideiussit. & Bartol. in l. fina. C. de usur. rei iudi.

Fideiubere possunt sibi inuicem inquisiti uel accusati de crimine. Bart. in l. Romanus. de tuto. & cura. da. ab his.

Fideiussor an admittatur, cum pœna est corporalis in defectum pecuniariæ. Bart. in l. j. ff. de cust. reo. & in l. item soluitur. §. qui paratus. ff quib. mod. pign. uel hypo. sol. ꝙ sic, quando dicit statutum, ꝙ si reus non potest soluere pœnam, amputetur ei manus: secus si dicit. si non soluerit. & per Bar. post Dyn. & ibi Ioā. de Imo. in l. ij. ff. de pub. iudic. Ange. Areti. in tract. malefi. uersi. fideiussit. ij. colu. & in uer. quod fama. x. & xj. q.

Fideiussor relaxari non debet, qui ex forma statuti tenetur

netur ad centum pro pœna, & ad alapam recipiendam pro alapa data alteri. Bar. in l. quoties. in prin. de noxa. ubi etiam dicit quòd nec per alium potest tunc defendi.

Fideiussor relaxari non debet, qui appellauit a sententia capituli. Bartol. in l. eos. §. super his. C. de appella.

Fideiussor an posit præstari per homicidam condemnatum pecuniariter ex forma statuti. Bald. in addi. Specul. de appellatio. uersicu. dicit statutum quòd homicida.

Fideiussor pro crimine capitali nō tenetur ad pœnam corporalē, sed ad pœnam pecuniariam sic. gl. xxiij. q. v. cum homo. Vide Abb. in rub. de fideius. & Alex. in l. si quis. de cust. reo. & s. e. uerb. Fideiussor qualiter. uer. xxj. & xxiiij.

Fideiussor in criminalibus non habet beneficium discussionis. Lud. & Alex. in l. ij. §. si quis. in fi. ff. qui satisd. cogan.

Fideiussor in criminalibus causis debet præstari, etiā ab eo, qui possidet bona immobilia. Alexand. post † Bald. in lege sciendum. qui satisda. cogan. † Et per Fran. Are. in l. reis. in j. col. uer. utrum autem de duobus reis.

Fideiussorem non recipiens iudex ab inquisito, uel accusato, tenetur. Bal. in auth. generaliter. ulti. col. C. de epis. & cler. & Alex. in l. j. de cust. reo.

Fideiussor licet sit præstitus per citatum, tamen ex iudicijs superuenientibus potest cogi ad comparendum, captis pignoribus. super uerb. Citatus. uersicul. xxxij.

Fideiussor non tenetur ad quartum plus auctum pœnæ ob contumaciam condemnati intra terminum non soluentis. l. j. & ibi Bart. & Alex. ff. de in lit. iur. quod est uerum, nisi expresim se etiam ad illud obligauerit. Bar. ibi & Ang. Are. in tract malefi. uersi. fideiusit. ij. col. Item nisi in omnem casum, uel de iudicato soluendo fideiusserit. Bar. in l. quæro. in prin. ff. loca. Sed uide omnino Bar. in l. ij. in q. an quartū plus sit pœna uel non. ff. de publi. iudi. & quod per Alex. in d. l. post Bar. ubi etiā dicit uerum: sedm Rapha. nisi una sententia feratur condemnatoria etiā in quarto pluri.

Fideiussor non tenetur ad quartum plus, quod creuit propter negationem, uel per iuramentum in litem præstitum post sententiam. Bar. post gl. in l. iij. ff. qui satisd. cog. facit. l. si ab uno. ut in poss. leg. & per Alexan. in d. l. j.

Fideiussor cum in causa criminali non reperitur a fœmina, sufficit cautio iuratoria. in auth. ut nulli iudi. §. necessarium. & Ange. Aret. ubi supra. ij. col. Idem in causis ciuilibus, secūdum doc. in l. in omnib. ff. de iud. & s. uer. Cautio iuratoria. uer. iij. & xij. Sed secus in causis criminalibus quo ad homines masculos. Bald. in addi. Specul. de accusa. uersicul. in causa criminali.

Fideiussor non debet relaxari condemnatus ad soluendum nisi dentur fideiussores de soluendo Odof. & Bar. in l. neque impuberes. §. j. ff. de in ius uocan.

Bald. in l. fi. §. in computatione. de iure delib. per. l. si pecuniæ. in fi. ut in pos. leg. l. his consequenter. in fi. ff. fami. ercis. Ludo. in sing. uerb. Fideiussor. uersic. quæro, quidam. Item nec qui post bannum captus est. l. lege. cum glo. & ibi do. Andr. in apostil. ff. ad Sillanianum.

Fideiussor si recusetur a iudice, quando pro crimine reus est relaxandus fideiussore, tenetur reo iudex actione iniuriarum. Bartol. in lege si uero pro condemnato. §. j. ff. qui satisda. cogan. & Angel. Arc. ubi supra. ij. col.

Fideiussor in criminalibus datus liberatus per sententiam absolutoriam latam pro reo principali, non potest obligari per statutum postea cōditum ꝙ processus reuideantur iterum: quia licet postea principalis condemnetur per reuisores non tenetur amplius fideiussor, qui sit alias per sententiam liberatus. Bar. in l. fi. ff. de pactis. Ange. Arc. ubi supra. uersicul. penul.

Fideiussoribus an, & quando sit quis relaxandus pro crimine. in Spec. de accu. §. j. uersic. sed pone. & uersic. cum autem. & uersic. præmissa. & Bald. in l. eos. §. super. C. de appel. ꝙ non pro crimine capitali: alias sic, etiam clericus. supra. Clericus conuenitur. uersic. xxxix.

Fideiussor dotis restituendæ soluto matrimonio dari potest per uirum. Bart. in l. generali. post glo. in l. j. C. ne fideius. dot den. l. si cōstante. §. quoties. & ibi doc. & Ioan. de Por. sol. matri. Ang. in l. j. C. ne fideius. do. den. & gl. in l. creditor. §. j. ff. mandati. quæ limitat. d. titulum ut habeat locum in uiro, non in uxore: unde & pro dote danda datur. Bar. ubi supra. Vide in Spe. de dote post di uor. resti. §. ij. & omnino per Alex. in d. §. quoties. ubi limitat uerum, nisi fideiussor de dote reddenda præstetur ante nuptias, casu quo matrimonium nō sequatur per l. Titio. §. Titio genero. uersi. sed cum ante nuptias. de condi. & demon. Item nisi cum iuramento: ut ibi, & infra eo. uer. vj. Item nisi sponte detur. Ia. de Are. & Cy. in lege secunda. contra Barto. C. ne fideius. do. den. & Io. And. in Spe. de dona. inter uirum. §. pe. uer. illud. secundum Alex. qui tenet contra Bar. ubi supra. Item nisi dos sit data ab extra † neo. Alex. ibi. & Bart. in l. ij. vj. q. † Vide Alexand. in d. §. quoties. ubi plene examinat, & plures fallentias ponit.

Fideiussor pro dote, si non est datus, sed expromissor, & maritus eum promisit conseruare indemnem, non propterea probatur fideiussio, & simulatio, ut tenet Alexand. in lege si constante. §. quoties. solut. matri.

Fideiussor ut in fraudem legis detur pro dote contra ti. ne fideius. do. den. cautela est, quòd tertius marito absente obliget se pro dote seruanda, & restituenda. Alex. in l. si constante. §. quoties. solu. mat ubi tamen nō bene firmat eam traditam per Pau. de Cast. consi. clvij.

Fideiussor pro dote conseruanda, uel restituenda, non est dandus. Alex. plene post doc. in l. si constante. §. quo-

quoties.ſolut.mat.& in l.ſi cum dotem.§. ſi mulier. eo.tit ſed poteſt dari expromiſſor, uel delegari poteſt debitor pro dote. Alex.poſt Auge.& Moder.in d. §. ſi mulier ubi dicunt uerum,niſi expromiſſor, uel delegatus debitor eſſet diues, & ſoluendo: ut ibi per Angel. Imol. & Alexand. qui etiam ponit plenius in d.§.quoties. ubi uide:& ibi dicit ualere, etiam ſi uir promittat eum conſeruare indemnem.

Fideiuſſor dotis ex nudo pacto obligatur. Bald. in lege fina.C.ad Velleia.& Alexan.in l.v.§.j.de uerbo. obliga.

Fideiuſſor de dote conſeruanda per maritum non debet dari.l.j.& ij. C.ne fide. do.den.niſi ſit pauper, & uergat ad inopiam.c.per ueſtras. de dona.inter ui & uxo.& Barto. in l.ſi conſtante.§.quoties.& ibi Alex.§.ſi pater.ſolut. matr. Item niſi cum iuramento:ut per doc.in l.ſi quis pro eo.ff.de fideiuſ. Ioan. de Imo.in c.cum contingat.lvij.charta.de iureiu.x. membro.& ibi Abb.ad ▪ & Pau.conſi.clxij.uel ſeq. & in d.l.ſi conſtante.§.quoties.ſolu.matri.& in d.l. ſi quis pro eo.contra Anto.de But. in d.c.cum contingat.& contra Bar.ibi in ij.colū. contra quem tenet Pau.de Caſt.conſil.clxviij. ubi plene loquitur. Item niſi coniunctus, uel extraneus principaliter ſe obliget pro dote, non ſimul cum marito ſecundum Pau.in d.conſi.& in conſilio præcedenti.Itē niſi duo fratres,uel pater,& filius per Barto.& Alexan. in d. §.quoties.

Fideiuſſor dotis eſt triplex,per Bal. in l.dotis cauſa.in fi.ff.ſolu.matri.

Fideiuſſor in dotem dari non poteſt,ſed correus ſic ſcilicet principalis.in Spe.de do.inter uir. & uxo.§.ij. uerſicul.illud quoque.& ibi Bald.in addi.uerſic. ſecundo.& Bartol.in l.ſin.in fi. C. de do.cau.non nu. ubi not.Quod tene menti pro cautela dotis. & plene per Alex.in d.§.quoties. ubi Bar.

Fideiuſſor pro dote an dicatur,qui promittit tempore contracti matrimonij ſe obligare pro dote.Pau. de Caſt.in conſi.clxvij.& clxiij.

† Fideiuſſores duo,puta pater,& filius,quando promittunt dotem filiæ,ille,ad quem pertinet totum negotium,ſeu onus dotandi,intelligitur principalis,& alter fideiuſſor.d.Pet.Phi.Cor.in conſ.cxxiij.incip.uiſo.in litera c.in j.parte.

Fideiuſſor ſocietatis an,& ad quæ teneatur, uide Pet.de Peru. in trac. ſocieta. xv. parte.ij. in iiij. col.

Fideiuſſor ſocij an teneatur in ſolidum, uide ibidem. ſecunda colū.Et dic quòd ſic. l.uerum.& ibi Bartol. ff.pro ſocio.

Fideiuſſor ſocij non habet beneficium competens principali,ſcilicet ne teneatur ultra, quam poſſit.d. lege uerum. Sed cautela eſt quòd faciat reum principalem comparere,qui ſuſcepto in ſe iudicio opponat exceptionem prædictam.Bar.ibi.

Fideiuſſor ſocietatis an teneatur finita ſocietate.ibidē. Pet.de Peru.in d.xv.parte.iij. col.

Fideiuſſor de euictione datus non poteſt petere ſe eximi ab obligatione, niſi re euicta niſi forte diu ſteterit obligatus. Bal. & Ioan. de Imo.in l.facere poſſe.ff.ſolu.matr.Cy. in l.ſi pro ea.C.manda.& ibi Bald.contra.Sed Barto. in d.l.facere. tenet quod etiam ſi diu ſtetit obligatus, non agit ut liberetur,niſi prius euincatur.& Bald. in l. ſi pater.de colla.& Io.And.in addi.Spe. dē iud.§.ſpecialia.uer.ſi uero.in prin.Itē per Alex. in l.Lucius. ff. mandati. dicit poſt Bald. in d.lege facere, quòd poteſt petere ſe liberari a promiſsione non ab obligatione.

Fideiuſſor de euictione efficitur, & cōueniri poteſt ex proceſſu agitato contra principalem, etiam ſi ipſe nunquam fuit citatus ad illum proceſſum.l.authorem.& ibi Bal. C.de euictio.

Fideiuſſor pro euictione obligatus an teneatur de euictione, quando uenditor ipſe agit contra emptorem cōdictione ex lege.l.ſecunda. C.de reſcinden. uenditio. Item

Fideiuſſor pro euictione an teneatur de euictione, ſi uenditor ſit reſtitutus aduerſus contractum uenditionis. Bar.ꝗ ſic.in l.j.C.de fideiuſ.mi.uide gloſ. in l.ij.eo. titu.

Fideiuſſor de euictione non tenetur, quando contractus uenditionis eſt contra legem. l. cum lex. & ibi doc.de fideiuſ. Alex.conſi.xc.iiij. parte.

Fideiuſſor de euictione obligatus hēt electionem an uelit reſtituere feudum euictum,an intereſſe.l.ſi fideiuſſor.ff.de doli excep.& Bart. in l.ſi inſulam.iij. opp.ff.de uerb.obli.

Fideiuſſor de euictione debet præſtari per obligatum ad dandum quando dat.infra uerb. obligatus. uerſic.xxxvj.

Fideiuſſor de euictione quomodo pręſtetur.Bar.& Alexan.in l.j.§.ſtipulationum.ff.de præto.ſtipu. & in l. fi.ff.de reſcin.uend.ubi dicit dandum eſſe pro omni euictione a quocunque facienda.Quod etiam tenet Bartol.in lege penul.§.fin.ff. de peri.& commo rei uendi.& in l.ſi poſt.C.de euic.ubi etiam dicit Bart. quòd actor,& emptor debent iurare ꝙ non fraude agant. Item

Fideiuſſor de euictione dari debet,quando euictio imminet in limine contractus. l. ſi poſt. C. de euic. & & Bart.in l.j.C de bo.mat.l.pen.§.ante.de peric.& commo.rei uendi.Bald.in l.ij. §. non idcirco.C.de contrahen.empt. ubi etiam dicit non dari,ſi actum ſit ne detur. Item non debet dari,niſi ſit euicta.d. lege ſi poſt.

10 Fideiuſſor pro euictione ſi offeratur nouus, quando primus non uult amplius ſtare in obligatione, an detur creditori inuito.Bal.in l.ſi pater. C. de colla. & in l.j.§. j. ff. ſi cert. petat. Angel. in Repertorio. uer.Venditor dicit ꝙ non,ſed uolenti dandus eſt eque idoneus.

Fideiuſſor de euictione poteſt appellare a ſententia lata in cauſa euictionis.l.a ſententia.iij.reſponſo. & ibi Bart.ff.de appella. & infra.Fideiuſſor appellat. uerſic.iij.

Fideiuſſor de euictione per uenditorem non eſt dandus,niſi actum ſit.glo.in l.pacta conuenta. de contra-

trahend.emp.l.emptori duplam, in princi. de euic. quo casu debet dari idoneus. Et quid si fuerit actū de dando certum hominem,& ille noluit fideiubere,uel decessit:uide in Specu. de emp. & uendi. §. j. uer.sed quid si in instrumento.& uer.præce. & uer. seq.l. non idcirco. & ibi Barto. de contrahen.emp. nec debet dari non subditus.Ioan.de Pra. in l. neq; fœminis.ff.de procura.argu.l.si fideiussor. qui satis. cogan.

Fideiubendi de euictione pro minore uendente quæ sit forma,uide in Specul.eod.tit.§.iiij.in prima forma.

Fideiussor de iudicio sisti an liberetur, si reus sistendus in iudicio decessit ante, quam fideiussor ipsum sisteret.Barto.post glo.quòd sic, in l.si decesserit.ff. qui satisd. cog. si fuerit adiecta pœna,aliàs non:ut ibi,& in l.cum stipulatus sim mihi a Proculo.de uerbo. oblig. unde non tenetur sistere hæredem, ut ibi not. Alexand. l. sancimus. ad fin.C.de fideiuss.Item uerum est, si decesserit ante moram.ibi.

Fideiussor de iudicio sisti non uolens sistere reum,qui fugit,uel est absens, sit cautus ut euitet pœnam, ut offerat se paratum eum defendere, dummodo non requiratur præsentia eius.Casus sing.in l.si eum. in princip.& ibi Alexand. ff. si quis cau. & in l. sancimus.uer.& si quidem.C.de fideius.& infra.in Sp.de accus.uer.sed quid si.

Fideiussor de repræsentando idoneus esse debet, nisi sit coniuncta persona.l.j.& ibi doct.& Alexan.ff.in ius uo. ut eant.

Fideiussor de iudicio sisti debet de nouo præstari per hæredem defuncti sistendi.no.Bal. & Alex.in l.si decesserit.qui satisd.cog.

Fideiussor de iudicio sisti, uel de soluendo, tenetur soluere,si bannitus sit is,quem sistere promisit. j. Promitens. uer. lv.

Fideiussor de iudicio sisti,& iudicato soluendo, non tenetur ad quartum plus propter contumaciam, uel negationem principalis Bar. in l. prima.ff. de in litem iuran.nisi una sententia tantum feratur condemnatoria,& in quarto pluri,sed Rapha. & Alexan. ibi.

Fideiussor de iudicio sisti non dicitur propriè fideiussor.no.in gl.in l.ij.§.si quis.ff. qui satis. cog. sed ibi Alex.tenet contra,secundum omnes doct. uide gl. & Bal.in rubrica.C.de fideius.

Fideiussor de iudicio sisti habet beneficium discussionis,ut plenè per Alexand.post Bald.Pau. & Lud. in d.§.si quis.ubi dicit uerum in ciuilibus, non in criminalibus.Item dicit uerum in ciuilibus, si conueniatur ad interesse, & præcedat obligatio principalis: secus si conuenitur officio iudicis ad sistendum, secundum Bal.ibi Item

Fideiussor de iudicio sisti ad interesse conueniri debet uia ordinaria,sed executiuè ad sistendum. Ange. & Raph.& Pau.de Cast. in l. ij. §. in fideiussorem. & ibi Alexand.qui satis.cog.Interesse autem probatur probando debitum principale.Alex. in d. §.,& l.iij.

eodem tit.

10 Fideiussor de iudic sisti potest esse filius pro patre. s.Fideiussor quis.uer.xiiij.

Fideiussor de iudicio sisti pro deportato,liberatur per deportationem.not. in l. natura. & ibi Bartol. qui satis.cog. Quod uerum est,nisi in casu, quo deportatus potest stare in ciuitate:ut in l.is, qui reus. de publi.iudi.secundum Ange.& Alex.in l. si decesserit.qui satis.cog.

Fideiussor de iudicio sisti, & de prosequenda lite usque ad finem, debet præstari etiam per actorem, licet immobilia possidentem.Alexand.in d.l.de die §.primo.in fin.qui satis.cog. per authen. generaliter.C.de epis.& cle.& Alex. in l. sciendum. qui satisd.cog.

Fideiussor de iudicio sisti non potest peti post lité contestatam.s.Cautio de iudicio sisti.uer.iiij.

Fideiussor de iudicio sisti liberatur succedendo actori, uel econtra,& alius est præstandus.l.de die.§.si fideiussor.qui satis.cog.

Fideiussor promittens sistere aliquem in iudicio, non uidetur prorogasse iurisdictionem, & renuntiasse priuilegio fori. not. in l. prima. & ibi Alexand. si quis in ius uoc. non ie. nisi promiserit parere mandatis curiæ illius iudicis.Bald.Pau.Rapha. & Alex. in d.l.j.

Fideiussor actoris de prosequenda lite præstitus a procuratore sine mandato, liberatur per superueniens mandatum,Ang.& Alexan. in l. Iulianus. qui satis. cogan.

Fideiussor si promittit simpliciter representare, uel toties,quoties,uel semel,rursus,& iterum,uel ad omnem iudicis uoluntatem, quando liberetur, omnino per Alexand.post Pau.de Cast. & Lud. in l.si finita in prin.de dam.infect. & infra eodem. uer. xx. † Et per Fran.Are.in l.duobus reis.de iureiur. §.si ei, qui.& per do.Alex.de Imo.in consi.cxliij. in j. col. in secunda parte.]

Fideiussor de præsentando non respectu alicuius litis tenetur perpetuo ad præsentandum. Bald. in l. iij. ff.qui satisd.cogan.Sed Barto.contra in l.penul. C. de fideius. quòd si non fuerit requisitus intra duos menses,si non exhibeat, liberatur : uide ibi, & in l. sancimus.eod.tit.Sed Barto. ubi supra dicit de quatuor mensibus.

Fideiussor de iudicio sisti, an liberetur perempta instantia,uel actore non prosequente.Alexan. in d. l. iij.& Bar.in l.grege.§.& post lit. in d. l. cum apud. iudi.solui.

20 Fideiussor de representando, & faciendo omnia, quæ in iudicio sunt facienda,non tenetur representare post sententiam, sicut si toties, quoties iudex uoluerit. Alexand.in d.l.iiij.Barto.in l.si quis reum. de custo.re. per Alexand. in l. legem. de fideiuss. & Bald.in d. l. iij. Sed Bald. aliter loquitur in l. qui crimen.C.qui accusa.non pos. Et quid si promisit præsentare quandocunque.Alexand.in d.l.iij. & supra, uer.clausula Pœna toties.uer.pen.in clausulis contractuum.

Fideiussor de defendendo, non tenetur post sententiã. lege cum quærebatur. & ibi Bar. in fi. prin. iudica. sol. Alexan. post Pau. de Cast. in l. Græce. in princi. de fideiusso.

Fideiussor de repræsentando laicum coram iudice laico, non tenetur repræsentare, illũ factum clericũ. Car. in cle. j. ix. q. de censi.

Fideiussor de iudicio sisti tenetur ad pœnam, si non sistat, & pœna non sit apposita. l. fi. & ibi doc. & Alex. ff. si quis in ius uoc. non ie.

Fideiussio de iudicio sisti coram iudice incompetenti, non ualet Bal. & Alex. in l. 2. §. si quis. ff. qui sat. cog. Idem dicunt quandocunque iudicium non ualet, uel si præstetur excommunicato, uel bannito prohibitis agere.

Fideiussor de iudicio sisti, & de parendo mandatis curiæ, non tenetur post sententiam. Bal. in Specu. de reo. j. col. & Alexa. in l. Græce. de fideiusso. & in l. si quis. de custod. reo. & melius in l. si finita. in princi. de damno infect.

Fideiussor de præsentando liberatur per primam præsentationem, quando promisit pro absente. Alex. in d. l. Græce. & in consi. xv. iij. parte. Pau. de Cast. in lege duobus. §. primo. de iureiuran. & Ioann. And. in Specu. de accusa. in addi. Odof. Vide etiam Paul. de Castro, omnino. in lege secunda. §. finali. qui satisda. cog. & ibi Alexand. qui tenent idem. & in lege si finita. in principio. de damno infecto. † Et per Francisc. Are. in l. duobus reis. §. si ei, qui. de iureiurando.]

Fideiussor liberatur, si præsentatus fugit de carcere. Bal. in l. qui crimen. x. col. qui accus. non pos. & Alex. in l. si quis. de cust. reo.

Fideiussor si promittit de iudicio sisti, uel præsentare certo loco: uide in Specul. de dolo, & contuma. §. secundo.

Fideiussor de iudicio sisti non tenetur se obligare sub pœna. l. 3. §. fin. ff. qui satisd. cog. & sup. Fideiussor qualiter. uer. xxi.

30 Fideiussor aliquis est de iudicio sisti usque ad sententiam: de quo in auth. offeratur. C. de lit. contes. & in l. j. qui satis. cog. Aliquis est qui datur nuntio, uel officiali de eundo ad iudicium: de quo in l. j. ff. si quis in ius uo. non ierit. & in l. j. in ius uoc. ut eant. Ita Bar in d. l. j. si quis in ius uoc. non ie. nec debet sistere negotio transacto. in Specul. de salar. §. iij. uersicu. sed pone.

Fideiussor de soluendo po. liberatur, licet principalis mutet statum. Bar. in l. capitis. de fideiu. & Ale. in l. si uero. qui satis. cog.

Fideiussor de iudicio sisti an conueniatur prius, quam principalis. Angel. in authent. de fideiuss. in princ. collatio. j.

Fideiussor de iudicio sisti an detur post sententiam: & quid de fideiussore de parendo mandatis curiæ. in Specu. de reo. uersi. sed quid si quis generalius. & per Alex. in l. si finita. in princ. de dam. infec. & not. in d. l. Lucius.

Fideiussor de iudicio sisti an petat se liberari ante tempus. in l. si mandato. ff. mand. quòd sic. & Bald. in l. si pro ea. j. oppo. C. eo. titu. Contra tenet Bal. in d. l. si mandato. Ludo. in l. Græce. in fi. de fideius. Alex. in d. lege Lucius.

Fideiussor de iudicio sisti tenetur sistere usque ad sententiam, si actor litem prosequitur: alias tantum tenetur sistere usque ad sex menses. gloss. & Barto. in l. tertia. ff. qui satisdar. cogantur. & l. sancimus. C. de fideiuss. no. in l. Græce. ff. eod. tit. Vide Barto. in l. si quis reum. de custo. reo. & infr. e. uer. 36. imò ad duos. secundum Bar. & Alex. in d. l. iij. sed aliter loquitur Bart. in l. pe. C. de fideius. in l. qui crimen. C. qui accu. non pos.

Fideiussor de iudicio sisti debet possidere immobilia. no. in auth. de ex hi. reis. §. sancimus. col. v. secundum Gul. uide per Bart. l. j. & ibi Ale. in l. possessor. qui satisd. cog.

Fideiussor de iudicio sisti non tenetur sistere post sententiam eum, qui est condemnatus, & pro quo fideiussit. l. Græce. post litem. ff. de fideiusso. Bart. in si quis reum. de custo. reo. Bartol. in lege tertia. qui satis. cog. l. cum apud. & ibi Bar. iudi. sol. & Bald. in addi. Spe. de accu. uer. no. qualiter. l. cum apud. iudica. sol. Idem in promittente aliquem sistere, per Alexand. in l. eum, pro quo. de in ius uocan. & in l. j. si quis in ius uoc. non ie. Vide Bal. in addi. Specu. de reo prima colum. & Alex. in d. l. 3. Quod est uerum, siue à sententia sit appellatum, siue non, secundum Bal. in addi. Spe. de appel. uer. quidam promisit. Quod est uerum, nisi obligauerit se ad sistendũ quandocunq;, & coram quocunque iudice, & in cã appellationis. secundũ Ang. Are. in tra. malefi. uer. fideiussit. 1. col. Sed Bal. in l. Iulianus. vi. col. qui satis. cog. sing. dicit quod si est appellatum, & prima sententia est simpliciter confirmata, cum ex prima detur actio, fideiussor tenetur etiam in cã appellationis. Secus si sententiæ iudex appellationis aliquid addidit, uel detraxit: quia tunc agitur ex secunda, fideiussor non tenetur. Item fideiussor prædictus liberatur, sublato iudice, coram quo fideiussit. d. l. cum apud. iudicat. solut. quæ habet locum, etiam si iuramentum interuenit, secundum Bal. in d. l. Iulianus. vi. col. per gl. no. 3. q. 4. quòd bene: nec tenetur sistere coram successore iudicis, nisi dictũ sit, uel nisi promiserit sistere ad mandatũ curiæ. d. l. cum apud. & ibi doc. & tenet Abb. antiq. in c. præterea. de testib. & Bal. in Mar. uer. promittens. uer. ij. allegat. l. 1. iud. sol. & tenet Gofr. Io An. & Bu. in c. 1. quod me. cã. & do. Phi. in c. ad hæc. de appe. & uide in Specul. de reo. uersicu. sed quid si generalius.

Fideiussor de iudicio sisti, & iudicato soluendo pro procuratore Titii, aut pro substituendo ab eo, tenetur pro utroque Bald. in l. cum quidam. C. de uerbo. signifi.

Fideiussor de iudicio sisti qualiter recipiat, & de eius materia, uide in Spe. de satisd. §. 2.

Fideiussor de repræsentando aliquem in iudicio quã teneatur, si non repræsentat. in Specul. de accu. §. 3. uersicu.

uersicu. quando autem.& in §.vj.uer.sed si dedit.& seq.& supra eod.uer.xvij. cum tribus seq.ubi uide, quid si non possit repræsentare.& s̄.eo.uer.v.xj.& † xxvij. †Et Dy.consi.xxix.

Fideiussor de repræsentando, an teneatur repræsentare bannitum, uel excusetur,dum bannum durat.in Spec.ubi supra.uersi.item quæritur. ecce.& not.in lege sed si quis.§.rei capitalis.ff.si quis cau.& in lege si decesserit.qui satisd.cog.& in Virgiliana,ti.de comparatione. iij. colum. q̃ si ante latum bannum sit præceptum de repræsentando,debet repræsentari,non si post: ut ibi.& uide omnino Bart.in lege si uero pro condemnato.in fin.principij.ff.qui satisda. cog.ubi dicit q̃ non liberatur, si opera sua fuit bannitus reus repræsentandus: alias sic,nisi quando bona banniti non essent publicata: ut ibi plenius per Bart.& melius per Alex.& Barto. in l.capitis.de fideiuss.

Fideiussor de repræsentando an incidat in pœnam, si principali non sit factum præceptum pœnale de se repræsentando.Bal.in addi.Spe.de do.& contu.uer. ij.ubi sing.loquitur.

Fideiussor de repræsentando aliquem sub pœna corporali,non potest obligari.Bart.in l.iiij.ff.de custo. reorum.

Fideiussor de repræsentando aliquem cogitur tam actione ad interesse,quàm officio iudicis, ut præsentet. Bartol. in lege cum, pro quo.ff.de in ius uocando.

Fideiussor de repræsentando intra decem dies, an constituatur in mora, si ei non præcipiatur quod repræsentet intra decem dies.Pau.de Cast. in consi.clxvj.

Fideiussor si promittat de iudicio sisti, uel præsentare certo loco,uide in Spe.de do.& contu.§. ij.

Fideiussor iudicatum solui pro Titio, uel eius procuratore,debet soluere pro utroque,secundum Bald. in l.cum quidam.C.de uerborum significa.& qualiter obligatur. Bartol.in lege † j.in fin.ff.iudi.sol.†Vide textum,& ibi Bart.& Pau. in l.cum apud.ff.iudic.solui.& in l.ij.C. de procur. Gloss.ibi.

Fideiussor iudicatum solui debet etiam defendere, & iudicio sistere.lege iudicatum solui.ff.iudica.solui. Ioan.de Pra.in lege si defunctus. §. fina. ff. de procurato.

Fideiussor iudicatum solui tenetur etiam ad usuras. † Bar.in l.quæro.in prin.ff.locati.†Et per Fran. Are. in l.j.de in litem iuran.

Fideiussor iudicatum solui cōuentus potest petere terminum ad denuntiandum domino principali. qui ueniat defensurus.Casus est in auth.ut om. obe.iu. pro.secundum unam lect.& Ange. columna sexta. in iiij.colum.

Fideiussor iudicatum solui potest conueniri etiam coram iudice rei principalis.Bal.in addi.Spe. de compe.iud.ad.uer.laicus.Item

Fideiussor iudicatum solui in una instantia datus non tenetur,si iudicatur ex alia instantia.l.si quis alio.& ibi Bar.ff.de iudic.

Fideiussor iudicatum solui habet beneficium diuisionis.Bal.in l.fi.ij.col.C.de usur.rei iud.

Fideiussor iudicatum solui parere mandato iudicis,nō tenetur parere mandato successoris: secus si promisit parere mandato curiæ. Gof.Io.And.& Anto.de Butr.in c.j.quod met.causa. & Philip. in c. ad hoc. de appel.

Fideiussor iudicatum solui patitur executionem paratam.Bal.in addi Spec.de sententia.uers.quare fideiussor.Bar.in l.j.ff.iud.sol. Secus in fideiussore contractus: ut ibi per Bar.& supra.Executio sententiæ. uer.lxxxiij & lxxxv.

Fideiussor iudicij,uel contractus, obligatur etiam sine expressione causæ, propter quam obligatur. Baldus in addi. Specul. de dolo, & contu. uersicu.penul.

Fideiussor iudicatum solui nocet,sententia lata contra principalem.infra.Sententiæ effectus.uersicu. uigesimoprimo.

Fideiussor iudicatum solui post litem contestatam nō petitur.supra uer.Cautio iudicatum solui. uersicul. tertio. & melius in uerbo Cautio. de iudicio sisti. uersi.iij.

Fideiussor iudicatum solui coram iudice incompetenti,non ualet.Bald.& Alex.in l.ij.§.si quis.qui satisda.cogan.

Fideiussor iudicatum solui datus in causa criminali nō tenetur in causa appellationis, nisi aliud actum sit. l.cum apud.iudic.sol.

Fideiussor iudicatum solui tenetur etiam in iudicio sistere.s̄.Cautio iudicatum solui.uer.iiij.

Fideiussor iudicatum solui nocet sententia cōtra principalem etiam contumacem lata. l. iudicatum.j.& l.cum quærebatur.iud.sol.& infra.Sententiæ. effectus.uer.xxj.

Fideiussor indemnitatis etiam de iure Digestorum facta renuntiatione non conuenitur,nisi discusso principali.Bartol.in lege quæro. in princ.ff.loca.& in lege prima.C.de conue. fis.debi.lib.xj.& supra uer. discussio. uer.xiiij.circa medium.ibi idem nec quando est renuntiatum, &c.infra.Fideiussor officialis uer. ij.

✠ Fideiussor,cum aliquem indemnem se præstiturum promittit:se ea,quæ debitor soluere non posset præstaturum,promittere vī.l.j.C.de conuen.fis.deb.li. x.l.ij.C.de sent.qu.sin.cert.quant.gl.& Bar.in l. curatores.§.fi.C.de admi.rer.ad.ciui. pert.Bal.& Sal. in l.si pro ea.C.mand. Iac.Philip.Port.Imo.consil. clxxvj.nu.21.& 38.Ac.Mar.Man.

Fideiussor indemnitatis ad quid teneatur.no.in l.ij.C. de sen. quæ sine certa quanti. profe. quod tenetur defendere.j̄.Indemnitas.uer.iij.& seq.

Fideiussor indemnitatis præstitus syndico ne denūtiet maleficiū,non obligatur:quia non ualet promissio. j̄.Promissio.uersi.xcix. & uer.Syndicus denuntiat. uer.xvij.Secus in iudice.j̄.uer.Iudex punitur.

Fideiussor indemnitatis obligatur statim, sed exactio suspenditur.Bald. in l.j.de conue.fis.debi.libr.x.& Alex.consi.xxxj.quarta parte.

Fideiussor indemnitatis si præstetur, sufficit, quando socij diuidunt mercantias locorum cum creditis, & debitis singulorum locorum, nisi sit lata sententia condemnatoria, uel nisi sit obligatio ex scriptura habente executionem paratam. Ange. & Alex. in l. frater a fratre. de condict. indeb. Adde Bal. in l. certum. C. fami. ercis. & Bar. in l. fideiussor cum uenditore. de fideius.

Fideiussor indemnitatis potest peti per obligatum ad certum diem, si superuenerit noua causa suspicionis alias non: licet possit ille se liberari ante diem petere. Alex an. in l. Lucius. ff. mandati. & in l. facere. solu. matr.

Fideiussor indemnitatis est præstãdus per tutorem ex forma statuti: & si tutor eum non inueniat, non excusatur tutor. Bal. in consi. considerandum est q fideiussor. & Alex in l. Lucius. mandati. Item

Fideiussor indemnitatis creditor uolenti liberare alium fideiussorem, præstari debet fideiussori ipsi per debitorem l. si mandato. §. primo. & ibi Bal. ff. mãd. Cyn. & Bald. in l. certum. fami. ercis cun. & Alexan. in l. facere. solu. mat. contra Bald. in consil. considerandum est quòd fideiussor, &c. ubi dicit contrarium, nisi causa noua suspicionis in debitore superuenerit.

† Fideiussores, qui iurant creditorem indemnem seruare, iuramentum seruare tenentur. Fel. in c. ex rescripto. in prin. de iureiur.]

Fideiussor indemnitatis de alio foro si præstatur. Bal. in l. ij. per quas perso. no. acqui.

Fideiussor de indemnitate officialis non tenetur falso. Bart. in l. si quis uxori. §. si fugitiuus & Alex. ff. de fur. & Bal. in l. obseruare. §. proficisci. ix. q. ff. de of. procon. & lega. Adde Bal. in l. prima. C. de cond. ob tur. causam.

Fideiussor indemnitatis præstitus uniuersitati, non tenetur singulis de uniuersitate, ut quia unus ex ea sit derobatus: nam pro tali derobatione non tenetur fideiussor. Bar. in l. prima. in princip. ff. de magi. conue.

† Fideiubere aliud est. & aliud promittere quem indemnem conseruare. Feli. in d. cap. ex rescripto. de iureiur. circa fi. in uer. extra glo. crica mediũ. uer.]

Fideiussori indemnitas si præstetur, uel promittatur, qualiter instrumentum conficiatur. in Spec. de fideius. §. secundo.

Fideiussor minoris non restituitur, nec restitui uidetur, nisi dolus accesserit contra ẽtui. l. j. & ij. C. de fideius. mi. in Sp. de execu. sen. §. iij. uer. quid si sententia.

Fideiussor minoris põt petere restitutionem in integrum, etiam inuito principali suo. Bar. post glo. in l. fi. & ibi Bal. C. de fideius. mi.

Fideiussor minoris lesi sui facilitate, & restituti, non gaudet bñficio restitutionis concessæ minori: secus si esset læsus dolo aduersarij. l. fi. & ibi Bar. C. de fideius. mi. Item

Fideiussor an petat sibi concedi restitutionem, quæ cõcessa est suo principali minori. Bald. in l. ij. C. de fideius. mi. Barto. ibi in l. fin. post glo. dicit quod debet aliam petere pro se, nec sufficit sibi ea, quæ concessa est minori.

Fideiussori minoris an succuratur, no. in l. j. & ij. ff. de fideius. mi. & in l. Marcellus. de fideius. per gl. & in l. si minor. & ibi gl. & Bar. ff. de proc. & glo. in l. iij. §. sed utrum. ff. de mino.

Fideiussor minoris non habet actionem mandati. l. si uero remunerandi. §. si adolescens. & ibi Bartol. ff. mand.

Fideiussor datus a patre minoris an possit defendi per ipsum minorem. in Specu. de defensore. uersic. sed pone.

Fideiussor minoris an uideatur restitutus ex restitutione minoris. in Specul. de execu. sen. §. iij. uersicul. quod si sententia. & supra, eodem. uersic. iij. & tit. de restit. in integr. §. ij. iuxta prin. & §. fi. uer. hoc quoque.

Fideiussor minoris uendentis sub qua forma obligatur. in Specul. de emptio. & uend. §. in prima forma.

Fideiussor pupilli, qui sine tutore compromisit, tenetur ad pœnam compromissi. ℑ. Pœna compromissi. uersi. xxxij.

Fideiussor pupilli non habet priuilegium, quod habet pupillus. Barto. & Alexand. in l. quæsitum. §. fin. ff. de priui. cred. & per Barto. in l. quia tale. soluto. mat.

Fideiussor pupilli, quem tutor liberare promisit, põt liberari a tutore, pupillo recusante. Io. de Im. & Alexan. in l. usufructu. ff. sol. mat.

Fideiussor tutoris non tenetur de gestis p tutorem finita tutela. l. Lucius. §. Paulus. ff. admi. tu. l. tutor pro. & ibi Bar. ff. eodem tit. Et an unus pro omnibus tutoribus. in l. si duo. & ibi Bart. ff. de admi. tu.

Fideiussor tutoris non potest esse tutor pupilli. Ange. in authen. ut hi, qui perhi. obli. res mi. in fin. princ. col. vj.

Fideiussor tutoris qualiter extrahatur de damno Bal. in l. quamquam. C. de sen. quæ sine cer. quanti. profe. ubi dicit quod eo ipso quod alter æque idoneus offertur. Bald. in l. Labeo. §. si per fideiussores. de arbi. Adde infra Fideiussor agit. uersicu. xv. ante fi. ibi: item quando fideiussit pro tutore, &c. ubi dicitur an fideiussor tutoris petat durante tutela se liberari.

Fideiussor tutoris tenetur in subsidium. l. prima. & ibi Bar. ff. de magi. conue. uide in l. ij. per gl. & Bar. ff. de adm. tu. Item

Fideiussor tutoris non debet esse de necessitate tantũ diues, quantum pupillus. Bar. in l. ij. §. idoneus. ff. ad Tertul. p l. mulier. C. de iure do. sed tutor sic, ut ibi. Sed contrarium no. in l. si tu. & ibi Bald. C. de magi. conue.

Fideiussor pro tutore rem pupilli saluã fore, quẽ tutor promisit extrahere de obligatione, qũo extrahatur de obligatione. Bal. in d. l. si pater. in fin. C. de col. & quomodo cõueniatur, & de forma libelli, in Spe.

Spe.de pig.§.ij.uer. contra fideiussorem. & de iudi. §.ij.post uer.sequitur uidere.

Fideiussor tutoris, approbator seu affirmator, tenetur in subsidium.l.cum ostendimus.§.fina. ff. de fideius. tuto.

Fideiussor tutoris condemnati non patitur executioné infra uer.Executio sententiæ. uer. lxxxj.

Fideiussor tutoris iudicio ordinario, & nõ executiuo est conueniendus, etiam si aduersus tutorem sententena lata sit.lege grege. §. si a debitore. ff. de pignor.lege a sententia.in princip.ff.de appellatio.lege præsenti.§. adijcientes. C. de hi. qu. ad eccles. confug.gloss.in capitul.primo. uersicul. prægrauetur.de iniur.& dam.dat. Specul. in titul. de execut. senten.§.sequitur.uersicul.sed nunquid sententia. Bartol.in lege prima.ff.iudicat. Sol. Alexan. consi. cxxxj.colum.ij.uolum.secundo.Franc.Aret.consi. lxxviij. Marc.Antoni.Nat.cons.cccxlv.nu.1.uol.ij. Ac.Mar.Man.

Fideiussor officialis an teneatur ad interesse tátum, uel etiam ad quod officiales tenebantur.tex.& Bar.& ibi Bald.in l.j. C.de pericu. tor.qui pro mag.inter. lib. x.& no.in l.si fideiussores.ff.de fideius.

Fideiussor officialis de indemnitate non potest prius conueniri, nisi principali excusso, etiam si renunciauit huic beneficio de fideiussoribus lege prima. & ibi Bartol. C. de conue. fisc. debi. libr. x. & in lege qu æro.ff.loca.& Alexand. in lege curatores.§.pro

† magistratu.ff.de administra. re.ad ciui.perti. † Adde Paridem de Puteo in tracta. syndi. in uersicul. Subijci.]

Fideiussor officialis de indemnitate non tenetur de falso.supra.Fideiussor indemnitatis. uersi.antepe.& potest præstari officiali laturo sententiam.Barto.& Alexan.in d.l.si quis uxori.§.si fugitiuum.de fur. & per Bal.in l.j.C.de condi.ob tur.causam.

Fideiussor officialis non tenetur pro reo refirmato in officio.Bal.in l.si cum Hermes.C.locati.

Fideiussor agit sine libello contra principalem quando executio est facta contra ipsum. Bartol. in lege fina. C. de usu. rei iudi. & in lege.ij.§.si.ff.qui satisd.cog.& in l j. in fi.iudi. sol.ubi uide.

Fideiussor potest mittere creditorem in tenutam rei, pro qua fideiussit.Bar.in l.si procuratoré.§. si ignorantes.ff.mandati.

Fideiussor agit actione mandati contra principalem repetendo solutum.gl.doc.& Io.de Pra.in l.Titius ff.de procur.no.in l.ij.& in l.si negotia.ff. de nego. gest. quia

Fideiussor uidetur habere mandatum de soluendo. l. indebitam. & ibi Bar.ff.de condi.indeb.

Fideiussor etiam iniuste condemnatus, si fecit in iudicio quicquid potuit pro sui defensione, & sic non est in dolo, habet regressum contra principalem debitorem.Bald.in l.uenditor.§. solet.ff.de hære. uel act.uend.sed potest petere a creditore sibi cedi iura contra debitorem, & sic repellet eum:quia tunc creditor non habet quid cedat ei, cum iniuste obtinuerit sententiam pro se contra fideiussorem.Bal. sing. in l.si nomen.eo.tit. & Alex. sing.in l.sciendum.de uerb.oblig.

Fideiussor exactus potest petere restitutionem in integrum de indemnitate contra principalem, etiam non condemnatum in sententia ipsi fideiussori. l.fi. C.de usur.rei iud. quod est uerum, etiam coram iudice alias incompetenti ipsi reo.Bald.Ange. & Pet. de Sun.ibi.

Fideiussor condemnatus ad soluendum potest statim agere contra principalem, ac si soluisset.l.j.C.de fideius.mi.l.fideiussor pro uenditore.& ibi Bart.ff.de fideiusso.& ibi Ange.l.si pro ea.& ibi Bal. C. mandati.& glo.in c.fi.de foro compe. li.vj.Item uide in c.fi.de fideiuss.& Ange.& Alex. in l.frater a fratre. de condi.inde.& Bald.in l.certum.fa.cr.& Alex. in

† d.l.fideiussor. † Et per Franc. Aret. in l. hominem. ff.man.]

† Fideiussor condemnatus sicut potest agere contra principalem debitorem, ita quando apparet euidenter quòd est de breui condemnãdus, ut uult Bald. in lege si pro ea in secunda columm. uersicul. sexto quæro. C. manda. sequitur. do.Iaso.in auth.si qua mulier.in viij.colum.uer.nota diligenter.C.de sac. san.eccle.

Fideiussor petit sibi caueri de indemnitate cum fideiussor. Nico. de Neapo. & Bald. in lege actione. §. hæc actio.de tut.& ra.distrac. nisi promiserit fideiubere. Baldus in lege sancimus. C. de uerbor. significatio.

Fideiussor potest implorare officium iudicis. ut imponatur creditori perpetuum silentium. lege. iij. qui bo.ce.pos.

10 Fideiussor renuntiatus pro non idoneo, agit actione iniuriarum contra iniurantem, id est recusantem.in Specul.de accusa. uersicul. sed pone.& not. in lege si uero.§.qui pro rei. ff. qui satisda.cogan.& ibi Bartol.

Fideiussor petens se eximi ab obligatione, an debeat producere instrumentum principali debiti. Angel. in auth. ut sponsa.lar.§.& hoc insuper.iij. col. colla. ix.

Fideiussor carceratus an petat a reo principali factũ, idẽ quod extrahatur de carcere, an uero interesse, quod detinetur pro debito. Bald.in l. quanquam. C de sen.quæ sine cer.quan.profe.& in l. fin. C.de usuris rei iud.

Fideiussor pro ignorante potest petere se eximi ab obligatione.gl.in l.sed uideamus.de neg.gest. Bald.in l.si pro ea.i fi.C.mãd.Alex.in l. Lucius.ff.e.ti.cõtra gl.i l.ij.ff.de neg.ge.Idẽ i negotiorũ gestor.ut ibid.

Fideiussor soluẽs an possit petere a creditore sibi caueri de indemnitate.Bal.in l.cum eorum.C. de sen.& in l.cum uendente.C.ubi cã fis. uide gl. in l.j.in fin. C.ad l.Rho.de iac.Alex.in l.Modestinus. de solut.

† Fideiussor antequam soluat nõ agit contra principalem, qui tpe fideiussionis erat dilapidator taliter, quod uerisimiliter timere debuit fideiussor:quia tũc

sibi imputet. Secus si dilapidabat non multum, adeo quòd non erat habenda suspicio sed continuata dilapidatio ad suspicionem prosiliens dat causam agēdi. Bald. in lege si pro ea. prima colum. C. mandati. & infra. Secus si postquam cępit dissipare se correxit. infra eod.

† Fideiussor iudicij similis est cōdemnato: & ideo agit etiam ante, quàm soluat. Bald. in l. si pro ea. j. oppo. C. mandati. & no. in l. si mandato. in fi. ff. eo. ti. & ibi Bar. & supra. Debitor. Item

Fideiussor potest petere se eximi ab obligatione per principalem, quando principalis dilapidator esse incepit. l. Lucius Titius. in fi. ff. mandati. l. si pro ea. C. eod. titul. nisi suspicio erat tempore fideiussionis: ut ibi per Bald. in j. colum. & supra eod. uersicul. xij. Item quando fideiussor diu stetit in obligatione. lege Lucius. ff. mandati. & Bald. in d. l. si pro ea. iij. oppo. nisi sit fideiussor de euictione: secundum Io. an. sing. in addi. Spec. de iudi. §. specialia. uer. si uero. in princ. & supra Fideiussor. de euictione. uersicul. j. & Bald. in l. Lucius. & ibi Alex. refert. Bald. in l. facere ff. solut. mat. quòd potest petere se liberari a promissione, non ab obligatione. & per Bar. in d. l. facere. ubi etiam Alex. Item quādo fideiussit ad certum tempus: quia post petit se liberari. d. l. si pro ea. & ibi doc. Item quando est absuturus ex causa utili, uel necessaria, ut ad studium. uel simil. in Spec. de iudi. §. specialia. uersi. quid si fideiussor. & Lud. in sing. uer. Fideiussor uult, &c. Abb. in cap. fin. de fideius. Alex. in l. Lucius. ff. mandati. Item quando inter ipsum & principalem superuenit inimicitia non leuis, & sine culpa sua secundum Io. And. not. in addi. Specul. de iudi. d. §. specialia. uersicul. si uero. in addi. hic no. ꝙ cum lex. Item quando fideiussit sine mandato: per gl. in l. sed uideamus. ff. de neg. gest. secundum Ang. in l. Lucius Titius. ff. mandati. in apostil. Sed Bal. contra in d. l. si pro ea. in fi. nisi dominus ratum habuit: secundum Bal. ibi. Item quando fideiussor est obligatus ex guarentigia, secundum Bart. in l. fideiussor pro euictione. ff. de fideius. & Bald. in d. l. si pro ea. iiij. q. & in l. certum. C. si. cer. licet Ang. contra in d. l. fideiussor. & in l. si dubitetur. & ibi Pau. de Cast. e. tit. Ange. & Alex. in l. frater a fratre. de condi. inde. Item quando esset obligatus ex scripto mercatoris habente executionem paratam ex forma statuti: secundum Cy. & Bal. in d. l. certū & Alexā. in l. fideiussor. Item quando est obligatus sub conditione. l. facere posse. & ibi doc. in fi. ff. solu. mat. Sed contrariū tenet Bald. in d. l. si pro ea. & Alex. in d. l. Lucius. & in d. l. facere. Item quādo est fideiussor contractus, non iudicij de iudicio sisti, & iudicato soluendo, secundum Barto. Ang. in l. j. ff. iudi. sol. & Bald. in d. l. si pro ea. & in l. si mandato. §. si iudicio. & Alexan. in d. l. Lucius. ff. mandati. & infra. supra. Debitor. Itē quādo fideiussit pro tutore, qui ei promisit de indēmitate: quia etiam ante finitam tutelam licet nō possit petere se eximi ab obligatiōe. Bal. in d. l. Lucius. & ibi Alex. potest tamē petere cautionem indemnitatis iam promissæ. Bald. in d. l. si pro ea. ix. q. Item quando quis fideiussit pro me ut fideiubeam pro ipso: nā ne sua mora faceret cadere fideiussorem in pœnam posset agi prius contra eum. Bald. in d. l. si pro ea. in xj. q. & in v. q. Adde ad prædictos casus gl. In sti. de fideius. §. si quis autem. & in auth. de exhi. re. §. sancimus. & in l. Lucius. ff. mandati. Sed fideiussor de iudicio sisti an petat se liberari ante tempus. Bal. quòd sic, in d. l. si pro ea. j. oppo. & not. in l. si mandato. ff. mandati. & supra Fideiussor. de iudicio sisti. uer. xxxiiij. & supra. Et de materia uide in Spe. de iudi. §. iiij. & de actore. uersi. item excipitur contra fideiussorem.

✠ Fideiussor, cum debitoris conditio in deterius est immutata agere potest, ut ab obligatione & fideiussione liberetur. lege de ætate. §. ex causa. ff. de tutel. glo. in l. planè. ff. ut in possess. lega l. Lucius. ubi glos. Bart. Bal. & Ang. ff. mand. l. si pro ea, ubi glo. Bart. Bald. Angel. Sal. C. eod. mandat. l. Vbi adhuc, & ibi Bald. C. de iure dotium. capitul. fina. ubi gloss. Butr. Ancar. Imol. & Abb. de fideiussor. Iaco. Phil. Port. Imol. consil. cxcvij. numero quinto. Aemil. Mar. Man.

Fideiussor quando ante tempus non potest se petere eximi de obligatione, cautela est quòd dentur sibi pignora. d. l. fideiussor indēnitatis. Bal. in l. si pater. C. de collat.

Fideiussor an renouetur inuito creditore. in d. l. si pater. & ibi Bal. C. de colla. & in l. Labeo. §. si post. de arbi per Bald. & Cyn. in l. ij. C. de senten. quæ sine cer. quanti. & in l. qui autem. §. sed & si quis. de consti. pe. & Alexan. in lege Lucius. ff. mandati. & Bal. in consil. considerandum est quòd fideiussor. quòd non: quia requiritur consensus creditoris: ut ibi. & adde Fideiussor tutoris. uer. iij. & Alex. in l. facere. solu. mat.

Fideiussor exactus sua culpa non recuperat a debitore principali, qui non poterat exigi. not. in l. iij. §. si is. & ibi Alexan. ff. quod quisque iur. & l. exceptione. de fideiuss. & l. si procuratorem. §. ignorante. ff. manda.

Fideiussor cum petit se conseruari indemnem, liberatur debitor offerens alium ęquè idoneum. Bald. supra uerb. Fideiussor tutoris. uersicul. ij. & supra proximè.

10 Fideiussor petens se liberari, quia diu stetit in obligatione debet libere dicere se diu stetisse in obligatione: non autem debet dicere quòd diu fideiussit. Bal. & Alex. in l. facere. sol. mat. Sed si est carceratus qualiter agat: per Bal. in l. ij. C. de sen. quæ sine cer. quanti.

Fideiussor agit contra principalem ante, quàm soluat, quando id conuenit posse fieri quandocunque. Bal. in d. l. si pro ea. & ibi not.

Fideiussor agens contra principalem ante, quam soluat, quomodo formet libellum, uide Bald. in d. l. si pro ea. quarta quæstione. & not. in lege si mandato. §. si in iudicio. ff. eod. & in l. si quis mandato. de neg. gest. & in l. Lucius. ff. mandati. quòd agit ut liberetur, nō ut sibi soluatur, uel agit ut conseruetur indemnis:

indemnis:secundum Bar.d.l.si mandato.per Bal. in l.fi.C.de usur.rei iudi.

Fideiussor potest agere contra principalem obligatum ad diem sub pœna, ne mora sua faciat pœnam committi. Cyn.& Bald.in d.lege si pro ea. quinta quæstione.

Fideiussor agere potest, etiam post conclusum in causa,contra principalem. Bald.in d. lege si pro ea.sexta quæstio.

Fideiussor potest agere contra principalem,etiam pendente appellatione principalis sui, si appellatio est euidēter frustratoria: aliàs debet expectari litis euētus. Bald. in dicta lege. si pro ea. septima quæstione.

Fideiussor non agit contra principalem, qui quàmuis inceperit dissipare bona,tamen postea rediјt ad bonos mores. Bald. in lege si pro ea.viiј.quæstio. C. mand.

Fideiussor iniuriam passus agit contra principalem. Bal.in d.l.si pro ea.in fine.

Fideiussor ex causa potest inhibere creditori, ne numeret debitori.Bal.in l.tam mandatori.ad fi. C. de non nu.pecu.

Fideiussor non agit contra principalem tempore feriato quo ipsemet conueniri non posset.Bald.in l.j.C. de execu.rei iudi.Item.

30 Fideiussor conuentus pro executione sententiæ,an possit petere executionem cōtra principalem. Bal. in l.cum antiquitas.ij.col.C.de exec. rei iud.& potest conueniri, ēt si non cōstet de instrumento principalis debiti, si tamen de eo facta sit clara mentio in instrumento fideiussoris. Bald.Ange.& Alex.in l. sciendum.de uer.obl.

Fideiussor carceratus qualiter agat contra principalē. Bal.in l.fi.vij.col.C.de usuris rei iud.

Fideiussor,qui se obligauit ut alter pro ipso fideiubeat non agit,nisi prius soluat.Bald.in lege si pro ea.undecima quæstione.C.manda.ubi etiam uide in quinta quæstio.& supra eod.uersicul. xv.circa.fin.Item quando quis fideiussit pro me, ut ego fideiubeā pro ipso, &c.

Fideiussor an prius,quàm soluat,posiit agere ut liberetur:uide in Spe.de actore.uers.item excipitur cōtra fideiussorem.& s.eo.uersi.xv.& per discursum.& in Spe.de iud.§.iij.ubi plenius.

Fideiussor soluens ex causa iudicati habet regressum contra principalem.in Spe.de procu.§.j.uer.sed nūquid defensor.& de iud.§.iij.

Fideiussor agit contra principalem,etiam si omisit opponere exceptionem mandati contra procuratorem.in Spe.de procura.§.iij.uersi.item no.& de iudi.§.iij.

Fideiussor ante,quàm conueniatur, an agat,ut sibi cedatur actio.Cy.in l.ij.C.de fideius.Bar.in l.fideiussoribus.ff.eo.tit.

Fideiussor debitoris,qui etiam sua bona hypothecauerit creditori,si factus est debitor non soluendo, an agat contra pignorum possessores. in Specu.de obligatio.& sol. §. primo.in fine.ubi etiam uide quòd obligatio diuiditur tunc inter possessorem & fideiussorem.

Fideiussor repetit solutum per actionem mandati.s.e.prox.§.uer.iij.

† Fideiussori quomodo & quando detur repetitio eius quod soluit pro debitore, & maxime si soluerit usuras:& quid si non debuit soluere, & soluit: uide do. Alexan.de Imo.in consi. lvij.per totum.& in cons. ccxvij.per totum.in prima parte. ubi ponit de soluente usuras, & non opponente,an posit repetere a debitore.]

Fideiussor datus in testamento, ut quia hæres uel legatarius grauatus sit fideiubere,non repetit solutum l.tribus.ff.de usufr.ea.re.& Bal. in l. si pro ea.j.col. C.mādati.quod est uerum,nisi plus soluerit, quòd a testatore fuit consecutus Bal. in l.j.§.ne autē.uer. secundo quæro.C.de cadu.tol.& Lud.Pon. in sing. uer.Fideiussor si soluit.& infra uer.Hæres grauatus uer.cxlj.Item.

Fideiussor soluens, cum repetit, an habeat executionem paratam contra principalem. in l.si cum.& ibi Ange.& Petr.de Sun. C. de priui. fis.& Bartol.in l. fin.C.de usur.rei iudi. & in l. ij. §.fin.ff.qui satisda. cog.quòd non requiritur libellus.& per Bart.in l.j. ff.iud. solui.

Fideiussor soluens pro condemnato quo remedio repetat.Bal.in l.si cum uendente.C.ubi cau.fisca.Pau.de Ca.& Io.de Pra.in l.si quis cum procuratorio. in fi. prin.ff.de procura.

Fideiussor soluens usuras repetit a creditore, qui eas recepit,non a debitore,pro quo soluit. Bal. & Pet. de Sun.post Cyn.in l. constitutionibus. C. de usur. ubi dicit uerum Bald.etiam si scienter soluit.& eas sub iuramento promisit & probatur in cap. peruenit.de fideiuss.& ibi gloss.& doc. & capitu. damnū de regul.iur.in vj.& gloss.in c.fin. de fo.compe..in vj.Vide omnino Alexa.consi.ccxc.2.parte.Et Bal. in l.& in contraria.de usuris.

Fideiussor potest luere pignora a creditore, sed tenetur ea restituere debitori offerenti sibi pecuniam sicque repetit quod soluit in pignoribus.le. prima, C.de dolo.

Fideiussor soluens non animo liberandi reum, sed in pretium cedendarum sibi actionum, repetit a reo principali quod creditori soluit ex dicta causa.Bal. in l.si pro ea. c.q.C.mandati.

Fideiussor gratis liberatus a creditore an repetat a debitore.in l. si uero non remunerandi. in princip.ff. mandati.gloss.in lege duobus. §.a fideiussore. ff.de iureiurando.Bart. in l. & si fideiussor. §. qui ita.de exception.& infra.

Fideiussor soluens indebitum repetit illud per condictionē indebiti.l. si indebitam.& ibi Bal.C.de fideius.l.frater a fratre.§.fi.& ibi Bar.de cōd. inde.Qđ uerum,si proprio nomine soluit,sed si soluit nomine debitoris,repetit debitor.l.si indebitam. & ibi Barto.eo.titu.

Fideiussor iudicatum solui repetere potest coram iudice, coram quo soluit, licet non sit competens

principali. Bal. in l. cum eorum. C. de sententijs.

10 Fideiussor repetens solutum, an probet solutionē per solam confessionem creditoris. Alexand. consil. xxv. secunda parte. & supra. Confessio creditoris. uer. j.

Fideiussor perpetuat obligationem contra suum fideiussorem. Ange. & Paul. de Castr. & Alexand. in lege si seruum. §. nunc uideamus. de uerborum obligatio.

Fideiussor, qui fideiussit in minus, repetit: sed qui fideiussit in plus non repetit illud plus. l. rogatus. & ibi Bar. ff. mandati. Item.

Fideiussor repetit solutum, scilicet debitum, & quicquid ultra soluit. lege si is, qui. §. si cum. digestis mandati.

Fideiussor repetit a principali id, quod alius soluit pro ipso fideiussore, qui tenetur soluenti pro eo dicta lege si is, qui. in principio. & ibi Bartol. digestis mandati.

Fideiussor succedens reo, pro quo fideiussit, non repetit ab eo quod fideiussit l. j. C. de filiofa.

Fideiussor soluens creditori non habet ius in pignoribus, nisi creditor ei cedat. lege mandaui. & ibi Bal. C. de fideius. adde in Spec. de cessio. act. §. j. uersicul. sed pone.

Fideiussor soluens simpliciter, uidetur soluere nomine proprio, & sic pro obligatione sua accessoria non pro principali, licet principalis debitor liberetur, saltem ope exceptionis. lege Papinianus. digestis mandati.

Fideiussor non opponens exceptiones competentes, an repetat a principali. gloss. ordina. in lege fideiussor. §. quædam. ff. mandat. Bartol. in l. at qui. §. cum me. ff. de nego. gest. dicit quòd sibi non imputatur, si opponit metu pœnæ, ut quia prohibitus sit per statutum. Et subdit ibi quòd fideiussori non opponenti exceptionem declinatoriam iudicis, non imputatur, nec etiam emptori. Vide in Spec. de procu. §. iij. uers. item not. Adde not. in lege. idemque. §. generaliter. & in lege Quintus. mandati. Ioan. Imol. in l. sub impossibili. & lege seq. de fideiuss. Et quid si non opposuit exceptionem discussionis: per gloss. in lege si mancipium. §. si communi. de euictionibus.

Fideiussor sponte intercedens pro alio, & soluens uidetur donare, & non repetit. l. quod dictum. ff. de pactis.

20 Fideiussor delegando debitorem uidetur soluere, & repetit. lege inter causas. §. abesse. & ibi Barto. ff. mandati.

Fideiussor soluens pro debitore liberato, uel tuto. legitima exceptione, repetit, nisi fuerit in supina ignorantia. lege si fideiussor. in principio. & ibi Bartol. ff. mandati.

Fideiussor, etiam tempore liberatus, soluens repetit. l. si fideiussor. §. fideiussor. & ibi Bar. ff. man. & Bal. in l. si pro ea. ij. oppo. C. eo. ti.

Fideiussor, qui succubuit, an repetat sumptus a principali. Bartol. in l. exceptione. in fi. ff. de fideiuss. & an lite pendente contra ipsum petat sumptus pro lite. ibi Adde Bald. in lege si testamento. de testa. manumis.

Fideiussor soluens pro principali, licet habeat instrumentum, quo creditor confiteatur recepisse, tamen nisi aliter probet de uera solutione facta per eum, non repetit a principali. Bartol. singu. in lege qui iurasse. §. a fideiussore. de iureiurand. per Paul. de Castr. in consilio cccxxvij. & supra eod. uersicul. xj.

Fideiussor carceratus agere potest contra reum, etiam coram iudice incompetenti. infra. §. proximo. uersicul. xx.

Fideiussor iurans ad delationem creditoris se ei soluisse, potest repetere a debitore, etiam si aliter non constet quòd soluerit. Bartol. in consilio Titius promisit. & Alexand. in lege duobus. §. primo. de iureiuran.

Fideiussor solutum repetens an computetur sibi in sortem id, quod recepit pro mercede fideiussionis. Bal. in l. antiquæ. C. mandati.

Fideiussor intra tempus moratoriæ concessæ principali non repetit intra illud a principali. Alex. in l. cum filius. §. j. l. fi. de uer. obl.

Fideiussor ex contractu obligatus fideiubere, soluens non repetit. Bald. in lege sancimus. ad fi. C. de uerbo. significa.

30 Fideiussor habens consocium pariter obligatum, si soluat totum. non repetit a socio partem suam. l. cū aliter. & ibi Bal. C. de fideiusso.

Fideiussor repetit a principali quod soluit pro eo. in Specul. de iudic. deleg. §. vij. ad fin. & in Specul. de procu. §. j. uersicul. sed nunquid defensor. & de iudic. §. iudic.

Fideiussor conuenitur ad id, quod principalis facere tenetur, non ad plus. Bartol. in lege prima. C. de mun. & hono. non conti. inter pa. & fi. lib. x.

† Fideiussor lata sententia contra principalem, an sine nouo processu conueniri possit: uide Rapha. Cu. in cons. xxxij. circa medium.]

Fideiussor cessionarij an teneatur etiam pro cedente. Ioan. de Pra. in lege si actor. tertia columna. ff. de procura.

Fideiussor ex contractu usurario an possit conueniri, si episcopus inhibuit laico quòd non cogeret principalem debitorem. Bald. in lege prima. C. de diuer. rescrip.

Fideiussor pro uno creditore an teneatur etiam pro alijs. Bal. & Pet. de Sun. in l. fin. in fi. C. de bo. autho. iu. pos.

Fideiussor conductoris tenetur etiam pro deterioratione domus, uel massaritiarum. Casus singu. secundum unam lect. in lege anusi. §. fideiussores. ff. de fideius. secundum Ludo. Pon. in singu. uersicul. cccxxv. sicut & ipse conductor. text. singu. in l. ij. ff. in quib. cau. pi. ta. contraha. Et adde quod quis fideiubendo. uidetur res suas prius pignori datas confirmare, sed dandas postea uidetur nolle obligari

obligari in pignus.l.si gratuitam.§.j.eodem tit.ubi uide.

Fideiussor conuentus an possit soluere de bonis rei principalis.in lege.si procuratorē.§.si ignorantes.& ibi Bar.quod sic.& ibi Alex ff.manda.& in l.iiij.§.Cato.& in l.ij.§.ex his.de uerbo. obl. & ibi Alexa.& in auth.qua in prouincia.C. ubi de cri. agi opor.gl.& ibi Bal.in c.si.de foro compe.in vj.Bar. in authen.si captiui. C.de epi.& cle.Io.de Pra.in l. Plautius.& in l.si quis cum procuratorio.in fi.ff.de procura.& inf.eo.uer.xiiij.gl. in l. uenditor de iudi.nisi habeat de suo:quia nō potest uendere bona principalis,ut soluat.Bar.& Bal.in d auth.si captiui.& Alex.ubi supra.

Fideiussor si datis pignoribus creditori pacto ut uendere liceret,& si minus uenderentur.id a debitore satisfieret,pro quo intercessit,an possit exigi , nisi ueuditis pignoribus,uide do.Barth.Soci. in consil. cclxxij.incip.in præsenti.uersi. secundo quia.circa medium.in ij.parte.]

Fideiussor indemnitatis quando conueniatur. supra. Fideiussor indemnitatis.uersi.iiij.

Fideiussor famuli tenetur etiam pro eius dolo , si furtum committit patrono.Bart.in l.quod Nerua.iij. col.ff.depositi.

Fideiussor ad usuras an,& quando teneatur. Bart. in l.quæro.ff.locati.& supra Fideiussor qualiter.uersicu.iij.

Fideiussor an possit conueniri intra tempora data iudicatis ad soluendum,uidelicet intra quatuor mēses de iure communi uel intra alium terminum a statuto præfixum . lege sancimus. C. de usuris.rei iudi.

Fideiussores si sunt duo,scilicet clericus , & laicus pro clerico,quis eorum conueniatur pro reo executione sententiæ late per laicum iudicem. Bal.in addi. Spe.de compe.iudi.adi.uer.laicus.

Fideiussor promittentis reddere castrum. sub pœna, non tenetur ad pœnam,in quam sit condemnatus. promittens.Bal.& Alexan.in lege j. ff. de in litem iuran.

Fideiussor pro certo tempore non potest conueniri finito tempore Dy.& doct.in l.Lucius.§. Paulus. ff. † de admi.tut.† Vide do.Alexand.de I mol. in consil.xxxiiij.per totum. in ij. parte. ubi ponit quid si fideiussor promiserit soluere certam pecuniam pro debitore principali usque ad annum sextum , & interim debitor principalis moritur, an fideiussor remanet obligatus alias statim tenetur.]

Fideiussor diues conuentus non potest uendere bona principalis ut soluat:alias sic.Bal.post Bar.in auth. si captiui.C.de episcop.& cleric.not. in lege si pro curatorem.§.si ignorantes.ff.de procu.& supra eo. uersi.vj.

Fideiussor qui iurauit non fideiubere.an conueniatur ad id,de quo fideiussit,uel possit se tueri iuramento quod non potuerit se obligare.doc.in c.fi. de fo † ro compe.in vj.& Old.in consi.lxxxix. † Vide Feli.in c.cum M.Ferra.de consti.in fi.xxiiij.co.in uer. & hinc est.

Fideiussor scholaris conuentus non gaudet priuilegijs scholarium.Bal.in auth.habi.vj.col.C. ne fil. pro pa.

Fideiussor compromissi non tenetur pro eo, quod agetur in causa reductionis,sed tantū pro eo, quod continet laudum arbitri.gloss.no. in l.in proposita.ff.pro socio.Ioan.de Pra.in lege multa.ff. de condit & demon.per Bal.in l.fi. x.q.C.de contrahen. † empt.& Alexand.in l.cum apud iudi. sol. † Vide omnino Decium consi.xciiij.per totum ubi late & notabiliter.

Fideiussor conuentus,& exactus, potest petere restitutionem in integrum de indemnitate contra principalem,etiam non condemnatum in sententia ipsi fideiussori.not.in l.fin.C.de usuris rei iudic.& ibi Bal.& Alex.Quod est uerum , etiam coram iudice alias incompetenti ipsi reo Bal. & Pet. de Sun.ibi & supra in uer.vj.& Bal.in l.cum eorum.C.de sen. & Ale in l.hæres.§.probandæ.de iudi.& in l.j. in fi.ff.iudi.sol.

Fideiussor non est citandus de necessitate ad sententiam ferendam contra principalem.Bar.& Ang.in l.j.ff.iud.sol.Angel.in l.in cognitione. in fin. ff.ad Sillan.

20 Fideiussor uolens stare carceratus pro alio sub spe concordiæ,si concordia non sequatur, an possit retineri prætextu primæ obligationis , & an teneatur ad plus quam principalis:per Pau.de Castr.in consil xl.

Fideiussor absentis causa Reipublicæ non potest conueniri.l.si is,qui fideiuss.ff.si quis cau.

Fideiussor conueniri potest,licet principalis sit confiscatus.l.sententia.& ibi Bal.C.de fideiuss.

Fideiussores minoris partis creditorum possunt ab eis conueniri,licet eis sit præiudicatum per maiorem partem creditorum, qui remiserunt debitum alicui.Casus est sing.secundum Ioan. de Prat. l. si præcedente.§.Lucius.ff.mandati.& Ludo. Pon.in sing.uer.Maior. uersi.scis uel,&c.

Fideiussor ad tempus interpellatus,etiam extra iudicium,ante tempus,si non satisfacit,remanet obligatus etiam post tempus. Casus sing.in l. mandato.§. ille.ff.mandati.secundum doc.in l.eum , qui ita.§. qui ita.de uerb.oblig.

Fideiussor promittens post moram , non conuenitur ad interesse propter moram.lege fi. ff. de eo quod cer.loco.

Fideiussores si duo sunt,& unus habuerit à principali pecuniam,& alter non , si prius conueniatur per creditorem,is,qui non habuit, potest petere quòd suo sumptu agat creditor prius contra alium , qui pecuniam habuit. Ang.sing. in l. unde quæritur. ff. commodati.

Fideiussor quando conuenitur, debet creditor probare debitum:secundum gl.& Bar.in l.ij.§.fi.ff. qui satisd.cog. sed Ang. & Lanfr.contra in l.sciendum,ff. de uer.obl. Vide omnino.s.uersi. Executio senten-

tiæ.uersi.lxxxiij.& Alex.in l.ut fideiussor.ff.de fideiusso.& in d.l.sciendum.

Fideiussor, & eius hæres, possunt defendere principalem. Baldus. in lege. sancimus. in fin. C. de fideiusso.

Fideiussor ad quantum tempus teneatur, & an ad interesse. gloss. in authentic. de exhiben. re. §. sancimus.

30 Fideiussor non conuenitur ad plus ex mora principalis.l.j.ff.de in lit.iur.Io.de Por. in l.cum filius de uer.obl.in l.si seruum.§.nunc uideamus.& in l.mora.eo.ti.nisi intercedat in omnem causam.l.quæro.in prin.per Bar.ff.loca.unde non tenetur ad quartũ plus incursum, secundum do. Petr. Alber.Papien. in consilio. fideiussi pro amico, &c. & omnino per Alex.in l.j.de in lit.iur.

Cautelam notabilem, quando non uis fideiubere pro aliquo tuo amico.cui magna pœna pecuniaria ueniebat imponenda, licet ei promiseris intercedere, tradit Ang.in l.mora.in prin.in ij.col.in vj.notabili.ff.de usuris. ubi refert fuisse determinatum in cõtingentia facti per quendam egregium doctorem in casu quotidiano. Aliquis erat accusatus pro quodam delicto, pro quo ueniebat imponenda magna pœna pecuniaria, ita quod oportebat eum dare fideiussorem, alias fuisset incarceratus: iste rogauit amicum ut pro se fideiuberet, qui promisit uerbo, & non animo se facturum, unde talis amicus incontinenti iuit ad iudicem, apud quem debebat fideiubere, & dixit ei, Domine iudex, talis rogauit me ut pro eo fideiuberem coram uobis. ego non sum ausus denegare, & ei promisi: pro tanto salua reuerentia protestor quod si me receperitis in fideiussorem, non uolo teneri: fuit determinatum quod propter talem protestationem factam iudici expresse non contradicenti, si postea fideiubeat, quod non teneatur. Refert, & sequitur do. Iaso. dicens esse notabile quia quotidianum. in l.non solum. §. morte.in xij. col.uersic.item pro ista conclusione.ff.de oper. no. nun. Et similiter refert & sequitur Pe. Gerar. sing. lij.incip.nota ꝙ perpulchrè. ✠

Fideiussor dandus post sententiam latam super sorte, & interesse, obligatur ad omne iudicatum. Bart. in l.j.ff.de in lit.iuran.

Fideiussor obligatus ad faciendum, conueniri potest ut faciat si sciat, nõ aliter. Io. de Por.in l. cum filius. §.si stipulatus.de uerb.obli.

Fideiussor ad unum actum, non tenetur ad alium, licet pro eadem persona: nec ad eundem ex interuallo factum, nisi large se obligauerit Bar.in l.qui in aliena ff.de acqui.hæred.& est ar.gl.in l.quod Seruius. uerbo Potest ibi: rebus sic stantibus.ff.de condi. ob causam.

Fideiussor conueniri potest in foro iudicis, coram quo fideiubet. Barto.in lege. prima.ff.si quis in ius uo. non ier.

Fideiussor potest uti defensione, quæ ipso iure competit principali, sicut ope exceptionis: ut l.constitutionibus.& ibi Barto.C.de usur.& infra Fideiussor excipit.uersicul.xix.

† Fideiussor ex contractu an sit exigendus ex sententia lata contra principalem: uide do. Pet.Phi.Cor. in consi.ccxj.incipien.quanquam.in litera d, in tertia parte.]

Fideiussor non potest prius conueniri, quàm principalis.glo.& doc.Bar.Bald.in auth.præsente.& ibi casus.C.de fideius.Bar.in l. libertus.§.j.ff.ad munici.& in l.decem.& ibi gl.de uerb. obli.& in l.fin.§.sed & si.ff.si cer.peta.in l. Marcellus.circa fi.ff.de fideius.& in auth.eod.titu.§.si uero. Quod est uerum, nisi quando esset notorium, principalem non esse soluendo: secundum Barto. in l.fi.ff.si cer.pet.Vide Bar.& Io.de por.in l.si seruum.§.uideamus.& in d. l.decem.eod tit. & in l. si dubitetur.de fideius.Item uerum, etiam si promisit factum suum, ut quia promisit se facturum & curaturum: quia tenetur sed habet beneficium discussionis.Pro quo est textus, secundum Alex.in l.sicut.ff.de fideius.Item nisi fideiusserit cum iuramento. Bal.sing.in c.ex rescripto. de iureiu.& Alex.in d. l.Marcellus. Vbi etiam uide quid si se obligauit ut principalis de quo l.si fideiussor.& ibi Bar.ff.de pac.Sed constitutus pro alio habeat beneficium fideiussorum: Bald.in rub.C.de fideius.& in auth.presente.per Cy.eo.ti. † Et in quibus casibus fideiussor conueniatur non facta discussione, uide Fran.Are.in l.si ego.si cer. pet.& do.Ias. May. Insti.de act.in §.item si quis.nu.68.]

Fideiussor an teneatur ad id, quod tenetur principalis condemnatus ad mortẽ, & non soluens creditoribus. in l.si uero.in princ.ff.qui satisda.cogan.& in l. sed & si quis.in pr in.ff.si quis cau.

Fideiussor possidens rem debitoris, an possit conueniri prius hypothecaria, quã actione personali. Ang. in auth.de fideius.§.sed neque col.j.

Fideiussor an possit conueniri a cessionario. s̄.Cessio. el j.uersi.j.

40 Fideiussor mercatoris habentis pecunias ad negotiandũ pro sex annis, põt cõueniri ante sex mẽses, mortuo debitore principalis. Alex. i cõs. 34.ij.par.

Fideiussor in quo foro sit conueniendus. Bal.in l.cum Archimedoram.C.ut in pos.leg.Item

Fideiussor clerici conueniri potest in foro seculari.in Spec.de compe.iu.adi.§.regulariter. uer. sed pone, clericus. Bal.in rubr.C.de priui.dot.no. in l.si reus. iudi.sol. & in l.sed & si restituatur.§.primo.ff.de iudi.Ludo. in sing. uer. Fideiussor uersicul. quæro.utrum.Item

Fideiussor contractus, uel iudicij, conueniri debet coram suo iudice, non coram iudice principalis debitoris.Bald.in addi Spe. de compe.iudi.adi.uer.laicus.ibi Spe.uer.sed pone, clericus.Item

Fideiussor iudicatum solui potest conueniri etiam coram iudice rei principalis. s̄. Fideiussor iudicatum solui.uersi.v.

Fideiussor liberatus per dationem rei insolutum datę creditori per debitorem, potest conueniri re data euicta, si in instrumento dationis in solutum fuerit clausula. Et si contingat rem euinci sit saluum ius

contra

contra fideiussores. Bart. in l. si quis aliam. ff. de sol. & Barth. Cepo. in cautela. cccxvij.

Fideiussor contractus potest conueniri redhibitoria. Bal. in l. fi. in fi. C de edil. act.

Fideiussor an teneatur, si laudum reducatur ad arbitrium boni uiri. Bald. in l. fi. x. q. C. de contrahend. emptio.

Fideiussor in uenditione fundi dotalis an obligetur. Bal. in l. si prædium. C. de iur. dotium.

Fideiussor conuentus debet habere terminum ad denuntiandum principali. Bar. in auth. qua in prouincia. C. ubi de cri. agi opor.

50 Fideiussor Reipublicę non tenetur de damno priuati. Bar. in l. quoties. ff. ad municipa.

Fideiussor de defendendo an teneatur satisdare, & an debeat habere fideiussores paratos. Bar. quod sic, in l. si quis. §. nunc uideamus. ff iudi. solui.

Fideiussor in prima causa an teneatur etiam in causa appellationis, nisi aliud actum sit: uide in l. cū apud iudi. sol. Bar. in l. Grecæ. §. j. ff. de fideiusso. & in auth. de his, qui ingre. ad appel. colla. vij. Item

Fideiussor tenetur mortuo principali sine hærede. l. sine hærede. in princ. & ibi Bar. ff. de admi. tu. Vide Bar. in l. Stichum. in fi. principij. ff. de sol. ubi dicit an teneatur de æquitate.

Fideiussores conueniuntur in solidum a creditoribus, licet bona debitoris pro parte sint confiscata, & sic debitor pro parte remaneat obligatus, & pro alia fiscus. l. j. & ibi Bal. C. de fideiuss.

Fideiussor si succedat debitori cum beneficio inuentarij, uide Bar. in l. generaliter. ff. de fideiuss. Cy. in l. fi. §. in computatione C de iure delib. docto. j Pau. de Castr. & Salice. in l. debitori. C. de pactis. & in l. si mandato. & ibi Pau de Cast. ff. de fideiusso. & Bald. in lege si uxor. C. de bo. authori. iudi. poss. Barto. in l. debitor. de separatio. & in l. Stichum. §. quod uulgo. de solu.

Fideiussor mihi promittens pro alio de mādato meo, non tenetur mihi sed tutus est doli exceptione contra me. Bar. in l. si debitor. ff. de solut.

† Fideiussor si promiserit pro Titio, si titius non soluerit, interpellatus a creditore, & non soluerit, tenetur: uide dom. Bartho. Socin. in consilio. cclxxiij. incipien. in præsenti. uer. confirmo hoc. in secunda parte.]

Fideiussor perempta instantia non tenetur. Barto. in l. Græcæ. §. post litem ff. de fideiuss.

Fideiussor hæres debitoris cum beneficio inuentarij, an possit conueniri. Bar. in l. debitor. ff. de separa. & in l generaliter. de fideiuss. & in l. Stichum. § quod uulgo. de solu.

Fideiussor debitoris obligati ad faciendum intra certum tempus id, quod possibile sit fieri. an teneatur Bald. in ca. ad hoc. hic fi. lex cor. incip. consue. re. in usi. feu.

60 Fideiussor si post fiat inops. Bart. in l. iij. in fin. ff. de fideiuss.

Fideiussor conuenitur ad pœnam pacis ruptę, etiam si principalis, qui pacem rumpit, banniatur, uel decapitetur. Bar. in l. capitis. ff. de fideiuss.

Fideiussor tenetur de dolo, & lata culpa, non aliter. Bar. in l. eum, qui. §. fin. ff. de fur. & in l. si fideiussor. in prin. mandati.

Fideiussor spontaneus prius potest conueniri. Bartol. in lege ordine. alias, libertus. §. filium. digestis. ad munici.

Fideiussor socij an, & ad quantum conueniatur. supra uerbo Fideiussor societatis. per totum.

Fideiussor conueniri potest, ut restituat pignus debitori, qui soluerit, uel soluere paratus est creditori. l. fideiussor. in prin. & ibi Bar. ff. de pignori.

Fideiussor conductoris non tenetur pro secunda conductione. lege. si cum Hermes. & ibi Baldus. C. locati.

Fideiussor in eodem libello cum principali non potest conueniri propter beneficium discussionis, nisi ei sit renuntiatum. glo & Bal. in l. j. C. de fideiuss. tu. Alex. in l. in duobus. §. j. de duob. re.

Fideiussor emens pignus a creditore tenetur illud restituere debitori offerenti sibi pretium, uel secundo creditori similiter offerenti. l. fideiussor. & ibi Bartol. & lege cum seruus. §. si secundus. ff. de distra. pig.

Fideiussor usurarij obligatus cum usurario pro restitutione usurarum, an sit correus debendi, an uero fideiussor. Bald. in l. executorem. vij. col. C. de execu. rei iudi.

70 Fideiussor tenetur, licet uelit absentem excusare, & defendere, pro quo promisit de rato, quando dubitatum fuit de mandato, de quo producendo fuit datus fideiussor. Baldus. in addi. Specu. de excusa. uersiculo. si.

Fideiussor uendens rem hypothecatam de consensu creditoris, an possit conueniri a creditore. Bald. in addi. Specu. de ces. actio. uersicul. sed creditor. in fin.

Fideiussor actoris pro expensis in casu succumbentiæ, non tenetur reo absoluto ab obseruatione iudicij. Bald. in consil. proponitur quod quidam pro quodam actore, &c.

Fideiussor datus apud iudicem ordinarium sub nomine officij, tenetur etiam apud delegatum eius, si postea causa delegetur Bartol. in lege. cum apud. iud. sol.

Fideiussor conuentus negans se fideiussisse, perdit beneficium discussionis, & cedendarum. Bal. in auth. contra qui propriam. C. de non nu. pe. & Ang. in l. si dubitetur. ff. de fideiuss. & ibi Alex. in §. j. ubi etiā dicit ꝙ illud recuperat, si peniteat ante litis contestationem. Bal. in l. electio. §. si is. de noxa. & Ang. in d. §. j. & in l. sed hoc ita. §. j. & ibi Imo. de re iud. uel si pęniteat ante, quam creditor probet. l. de ætate. §. fi. & ibi Bal. de interroga. act. & tenet Alex. ubi supra. & per eum in l. ex diuerso. §. licet in dotalibus ff. solu. matri.

Fideiussor conueniri potest mortuo principali debitore in mora constituto, etiam non facta discussione de hæredibus debitoris. Pe. & Bal. post glo. in l. pe.

ix. co.

tr.eo.C.de condi.infer. Secus si principalis nō fuit in mora.Bald. ibi. Item intellige quod hæres prius interpelletur.Bal.ibidem.

Fideiussor castellani non tenetur post tempus. Dy.in apostil. in l. Lucius.§.Paulus in addi. quibusdā fuit commissa,&c.q̄.non.& ibi Bar.Item

Fideiussor ad tempus non tenetur de gestis per principalem post tempus. d. l. Lucius. §. Paulus. & ibi Bar.& doc.

Fideiussor fisci, conueniri non potest, nisi prius facta discussione fisci.glo.singu.in l.sententia.C.de fideius.Ludo.Pon.in sing.uerbo Fideiussor.uer. quæro utrum.

80 Fideiussor conuenitur ad pœnam actioni implicite cohærentem.in Spe.de fideius.uer.sed pone,egi. & ibi Bal.in addi.uers.iiij.

Fideiussores simul obligati habent inter se beneficiū diuisionis,scilicet ut quilibet conueniatur pro parte tantum.l.fideiussor.& ibi Bald. C.de fideius.Sed uide Bart. in l.creditor.§.duobus.ff.mandati.& l.si Titius.ff.de fideius.ibi dicitur quod tenentur insolidum.quod est uerum, nisi animo nouandi se obligauerint : quia tunc quilibet tenetur pro parte.l.si paternam.& ibi Bal C.ad Velle. Vide etiam Bart. ibi,qui dicit quod in dubio tenetur insolidū,per.§. si plures.Insti.de fideius.& l.non recte.eod.titu.nisi alter cesserit, ut ibi. Si tamen pro alio se obligauit ut principalis,cum eo:& non habet beneficium diuisionis.Bald.in l.pe.C.de execu.rei iudi.& in l.dictantibus.C.de testa.Alexā.in l. hi, qui.de fideius. sed prius debet conueniri, qui recepit a principali pecuniam, si alter hoc petat fieri suo sumptu.Ang.
† in l.unde quæritur.ff.commodati. † Et per Franci. Are.in l.eadem.de duo.reis.in ij.col.]

Fideiussor omisso pignore conueniri potest.l.omissis. & ibi Bal.C.de fideiusso.

Fideiussor tenetur,licet reo principali terminus solutionis sit prorogatus, l.fin.in fin.C.de usu.rei iudi. Quod est uerum,quando solutio erat collata in diē secus si obligatio.l.pe.ff.de præto.sti.l.si cum Hermes.C.loca. Itē uerum , nisi progatio facta sit repetita,& renouata principali promissione,& per modum nouationis.in Spec.de fideius.uer.illud autem quæritur ecce.& Bald.in addi.uer.pe. & Bar.in d.l. pe.ubi uide.& Cyn.& Bar.in l. quoties.C.de preci. Impera.offe.sed in l.Labeo.§.si per fideiussorem.& ibi Bar.ff.de arbi dicitur quod fideiussor debet iterum se obligare in prorogatione termini:alias soluta est prima obligatio.Vide omnino Alex.in l.ubicunque.ff.de fideius.& doc.in c. constitutus.eo.tit. ubi per Abb. &.infra Fideiussor liberatur.uersicul.
† xij. † Et Paris de Puteo in tractatu syndi.in uer.Fideiussor.officialium.circa fi.& Feli.in c.ij.de spon. in xij.col.post prin.in uer.secundo adduco.]

Fideiussores unius habent beneficium diuisionis,quod possunt implorare pro officio iudicis, sicut possent illud in iudicio deducere per uiam exceptionis. l. si contendat.ubi per Alex. post Bart.ff.de fideius ubi Alexan. fin. dicit quod illud officium iudicis debet implorari coram iudice ipsius qui fuisset reus in causa:ut infra.uer.Officium iudicis.el.ij. uer.xliiij. ubi plene.

Fideiussor potest conueniri uigore instrumenti fideiussionis, licet non producatur contra eum instrumentum debiti principalis.infra instrumentū probat.uersi.xciiij.

Fideiussor conueniri non potest, nisi prius fiat discussio principalis debitoris.in Specu.de actore.uersic. item repellitur creditor.& supra uerbo. Discussio. uersi.xij.in principio.

Fideiussor unus ex tribus,uel pluribus, si conuenitur, an ei sit contra reliquos actio cedenda, & in quantum. Item

Fideiussor an possit conueniri, si debitor principalis dedit pignora , uel hypothecauit bona creditori , qui consensit ueditioni bonorum. in Spec.de cessio.actio.§.j.uersi.sed pone.& seq.

Fideiussor an possit conueniri ex actione , quæ uidetur cessa contra ipsum per cessionem factam contra principalem.in Specu.eod.titu.& §.j.uersic.sed nunquid.

Fideiussor clerici an possit conueniri coram iudice seculari in casu, quo clericus ipse non possit in Spec. de compen.iudi. adi. §. primo. uersicul. sed pone. quòd sic.

90 Fideiussor conuentus habet priuilegium de cedenda sibi actione a tutore.& si hanc exceptionem ante sententiam non opposuit, potest eam opponere post sententiam, quæ transiuit in rem iudicatam ad exceptionem impediendam. in Spec.de exce.§. iij.uer.hoc tamen fallit.

Fideiussor an patiatur executionem sententiælatæ cōtra principalem in Spe.de execu.sen.§.iij.uer.quid si sententia.

Fideiussor an possit conueniri debitore condemnato. in Spe eo.tit.& §.uer.sed pone.

Fideiussori conuento subuenitur, ubi & principali subuenitur. in Specu.de resti. in integ. §.secundo circa prin.

Fideiussor rem pupilli saluam fore , cum conuenitur, qualiter formetur libellus.in Specu.de pigno.§.ij. uer.contra fideiussorem.

† Fideiussores an,& quando teneantur, uide dom. Bartho.Soci.in consi.cclxxiij.incipien.in præsenti. in prin.cum uersic.seq.in secunda parte.

Fideiussor excipit cōpēsando, qđ reo principali debetur, etiam naturaliter tantū. Bald.in l. tam mandatori.iij.col.C.de non nu.pec. per l.uere.ff.de compensa.

Fideiussor an iuuetur præscriptione principalis.infra. uerbo, Præscriptionis effectus.uersi.xvij.

Fideiussor post præscriptionem non obligatur. infra. Præscriptionis effectus.uersi.xxx.

Fideiussor an gaudeat beneficio statuti concedentis moratoriam principali.Bal. in l. quoties.C.de preci.Impera.offe.Bar. in l.cum filius.§.stipulatio.de uerborum.obligationibus.& infra. uer.Moratoria. uersi.vij.

Fideiussor

Fideiussor in executione petita contra eum potest opponere de beneficio cedendarũ, id est, ꝙ sibi actio cedatur contra principalẽ,& quod sibi tradatur instrumentum debiti. Bald. l. nomen. ff. de hære.uel act.uen.& sin. per Alex. in l. sciendum.iij.col.ff.de uer.obli.& Alex.in l.si dubitetur.in prin.de fideiuſ. & Pau.de Cast.in l.si mandato meo. eod.titu.& per Bal.in auth.præsente.C.eo. tit.ubi dicunt ꝙ etiam ante sententiam potest excipere. Vide etiam Bart. in l.iij.§.fi.de duo.re.Item habet fideiussor pro beneficio cedendarum nedum exceptionem, quando conuenitur,sed etiam officium iudicis,quod principaliter ipse potest proponere pro eo impetrando.l. si cõtendat.per Bar.& Alex.de fideiuſ.& plenius ⅉ. officium iudicis.uer.xxxiij. quod est uerum,etiam si statutũ prohibeat omnẽ defensionẽ secũdũ Bal. no.in auth.præsente.C.de fideiuſ.& Alexan. consi. exc.j.parte.

Fideiussor scholaris non gaudet priuilegijs scholaris. Baldus. in authentic. habita. vj. column. C. ne fi. pro pa.

Fideiussor excipiens de discussione principalis omissa non auditur,si sua non interſit:& ideo debet probare principalem non discussum,esse soluendo: quia si est non soluendo,non prodest sibi talis exceptio: quia potest conueniri ipse fideiussor, quando principalis non est soluendo. Io. de Imo. in cap. fin. de emp.& uen.Ang.in l.decem.de uerb. obl. glo.in l. nisi hoc actum.de pac.Alex.in l. non solum.§.morte.de ope.no.nun.

Fideiussor rei conuenti an possit inuito creditore suscipere iudicium pro reo animo nouandi. Bartol. & Alexand.in l. solutionem.ff.de sol. Barto. & Bald. in l.j.ult.col.C.de senten.Ang.l.Iulianus.ij.qui satisda.cog.

Fideiussor excommunicati potest opponere exceptionem compensationis de credito principalis sui contra creditorem debitoris excommunicati, pro quo fideiussit. docto. in capit. cum inter. de excep. & ibi Sicu.

10 Fideiussor potest opponere exceptionem competentem reo, quam reus opponere non potest Bald. in l.si mulier.xij.colum.ff.solut.matrim.& Siculus. ubi. supra.

Fideiussor comparens tanquam procurator principalis,gaudet beneficio,& exceptionibus ei competentibus.etiam mere personalibus.Bar.in l.& si fideiussor.ff.de re iudi.Item

Fideiussor mulieris fideiubentis pro alio, etiam iuuatur beneficio Velleiani. l. si mulier contra Senatus. §.fi.ff.ad Velle. l. mulierẽ.& ibi Bal. C.e.ti.& Bal. in l.j.C.eod.titu.ubi dicit uerum esse, etiam si fideiussor intercessit non rogatus. Item uerum, etiam in eo, qui fideiussit mandato mulieris. l.si uxor.C. eo.ti.ubi etiam dicit quod.

Fideiussor mulieris potest opponere exceptionem Velleiani post sententiam. secundum Bald. in d. l. si uxor.

Fideiussor filijfamilias iuuatur etiam beneficio Macedoniani.ar.d.l.si mulier contra Senatus.§.fin.ff.ad Velleia.l.sed si pater.§.non solum.ff.ad Macedo.& ibi Barto.& not.in l.si filius pro muliere.ff.quæ res pig.ob.pos.& Bal.in l. fi.C.ad Macedo.ubi dicit uerum, nisi pater ratum habeat mutuum factum a filiosa. quia reconciliatur mutuum. d.l.fin.etiam ad præiudicium fideiussoris, cui erat quæsita exceptio Macedoniani:ut ibi.

Fideiussor mariti non gaudet beneficio mariti ne cõueniaẽ,ultra quàm facere possit.doc.& Pet.de Sun. in l.tam mandatori.C.de non nu.pecu.& l.& si fideiussor.ff.de re iud.

Fideiussor non opponens exceptiones sibi competentes an repetat.ſ. fideiussor repetit. uersic. xix. & in Specu.de iud.§.iij.

Fideiussor sine mandato an habeat priuilegium.glo. no.in l.uideamus.ff.de neg gest.

Fideiussor an gaudeat exceptionibus competentibus principali. in l. si eum.§.j.ff. si quis cau.& l.si alius pro muliere. ff. quæ res pig. ob. po. quod sic. & l. constitutionibus. & ibi Bald. C. de usuris. & l.tam mandatori. C.de non nu. pe. & l.si quis postquàm. & l.ubicunque.de fideiuſ.

† Fideiussores ostendentes omnia fuisse exigibilia,an indubitanter probant negligentiam, & culpam exigentis: & de quibus, & qualiter.& quando de eius exigentis negligentia , & culpa argui potest uide do.Bartho.Socin.in consi.cclxxiij. incipien.in præsenti·uersi.primo ostendendo.cum uersi. seq.in secunda parte.]

Fideiussor potest uti defensione, quæ ipso iure competit principali,sicut ope exceptionis. l.constitutionibus.& ibi Bal. C.de usur.Item

20 Fideiussor renuntians exceptionibus an possit conueniri . in lege . prima digestis si quis in ius uoca. non ier.

Fideiussor an renunciet exceptionibus. doc.in d.l.j.ff. si quis in ius uoca. non ie. ꝙ specialiter priuilegio fori:ut ibi per Barto.

Fideiussor non gaudet inhibitione facta per episcopũ laico,ne cognoscat de contractu usurario. l. creditor.in princip.ff.mandati. Bald. in l. j.C.de diuer. rescript.

Fideiussor potest opponere exceptiones ex persona sua,quas non posset principalis.Bart.& Alex.in l.j. ff.iud.sol.

Fideiussor contra executionem sententiæ potest opponere. Alex.in d.l.j.ff.iud.sol.post Bal.in l.fi.C.de usu.rei iud.

Fideiussor cõuentus facta discussione de principali debitore,põt excipere de pinguiori fortuna principalis,quæ superuenerit post discussionẽ,ut si reuertatur creditor cõtra debitorẽ.Ludo.in l. Stichus.§.& habet.in addi.nouis.de ope.no.nun.Alex.in l.si mulier.sol.ma.cõtra Bal.in l.peremptorias.ad fi.C.sen. rescin.non pos.& in l.fi.& ibi Pau.de Cast.ff.si cer. pe.& Sali.in authen.hoc si debitor. de pignoribus.

Fideiussor conuentus prius,quàm principalis, an excipiat de ordine post litis contestationem. Bartol. in l.si

in l. si dubitetur. ff. de fideius. in Spe. de excep. §. iij. uer. quid de excep.

Fideiussor absoluti per sententiam semper est tutus exceptione rei iudicatæ sibi quæsita, licet postea ex noua constitutione principalis suus condemnetur. Bar. in l. si. ff. de pactis.

Fideiussor mihi promittens pro alio de mandato meo, tutus est exceptione doli contra me. Bar. in l. si debitor. ff. de sol.

30 Fideiussor liberatus si conueniatur, an opponat exceptionem cedendarum. Bal. in l. stipulatus esses. §. si ex duobus. ff. de fideius.

Fideiussor renuntians exceptionibus, quibus principalis renuntiauit. an teneatur. Bart. in l. hi, qui. ff. de fideius.

Fideiussor debet conueniri in foro suo, nisi renuntiauerit fori priuilegio: quia tunc non est tutus exceptione, sed conueniri potest in loco contractus, si ibi sit repertus, non autem non repertus, nisi renuntiauerit priuilegio fori: sed si non renuntiauerit, potest remitti ad locum contractus, uel si ibi promiserit se repræsentare, id est, certo loco solutionis, uel cõtractus non si generaliter ubi uelit creditor, quia tunc potest remitti ad libitum creditoris: sed in dubio debet remitti ad locum solutionis destinatę, nõ ad locum contractus. Bald. sing. in l. cum Archimedoram. C. ut in pos. lega.

Fideiussor non potest opponere exceptionem de non numerata pec. sibi. l. frustra. & ibi Bald. & doc. C. de non nu. pecu.

Fideiussor potest excipere ex persona rei reo inuito. Bal. in l. tam mandatori. ulti. col. C. de non nume. pecu. per gl. in l. si cui. eo. tit. & in l. si stipulatus esses. ff. de fideius. Vnde

Fideiussor excipit de non numerata pecunia, licet debitor principalis compareat, & debitum agnoscat, confitendo pecuniam fuisse sibi numeratam: & hoc, si debitor est pauper: secus si diues. Bald. in l. tam mandatori. ulti. col. C. de non nu. pecu. & in l. si cui. & ibi Bal. eo. tit. Item

Fideiussor potest excipere quod contractus est usurarius. etiam si principalis cõfiteatur contractum esse uerum, & non usurarium, quando ipse principalis est pauper, aliàs non Bald. in d. l. tam mandatori. de non nume. pecu.

Fideiussor an gaudeat beneficio pacti liberatorij facti cum principali Bar. in l. nisi. ff. de pac. Vide in l. fideiussoris. eod. ti. Alex. in l. duobus. §. quod autem. ff. de iureiur.

Fideiussor si omittat exceptionem mandati, an agat. in Spe. de procur. §. iij. uer. item nota.

Fideiussores etiam tempore executionis possunt opponere de beneficio diuisionis. Bal. in l. si. C. de con stit. pe. & in l. exceptione de proba. per l. bona §. si. de iu. fis. & per Alex. post Bar. in l. si dubitetur. de fideius in princ. ubi dicit quod post litem contestatam quando dubitatur an sit soluendo fideiussor: uide Bal. in l. inter eos. §. si. eo. tit.

40 Fideiussores si a principio diuidunt obligationem, quia unus pro altero non uelit teneri, ut si pro debitore obligato in uiginti unus fideiubeat pro decem, & alter pro residuo, si ille alter non sit soluendo, non tenetur pro residuo ille, qui promisit pro decem tantum. Bald. in l. fin §. primo. C. de usur. & rei iu. Alexand. in l. secunda. C. de hære. instit. post Gul. de Cu. ibi.

Fideiussor opponit exceptionem compensationis ex persona debitoris, etiam reo inuito. l. uerum. de cõpensa. Bal. in l. tam mandatori. C. de non nu. pe. & supra uerbo Compensatio uer. xxxix.

Fideiussor non opponens exceptionem an repetat. s. uerbo Fideiussor repetit. uer. xix.

Fideiussor habet priuilegium de cedenda sibi actione a tutore & si hanc exceptionem non opponit ante sententiam, potest opponere post, ad impediendã executionem. in Specu. de excep. & repli. §. iij. uer. hoc tamen fallit.

Fideiussor quibus beneficijs iuris iuuetur, & quid si eis renuntiauit: uide in Specu. de renun. & conclu. uer. nota ergo quod quatuor. & seq.

Fideiussori subuenitur, quando & principali. in Spec. de restit. in integ. §. ij. iuxta. prin.

Fideiussor eius, qui sine causa promisit, tutus est exceptione. in Spe. de feu. §. ij. uer. iiij.

Fideiussori, qui animo donandi fideiussit, non prodest pactum de non petendo. in Spec. de obli. & sol. §. j. uer. pone, T.

Fideiussor appellat a sententia lata contra principalem suum. l. a sententia. ij. respon. & ibi Bar. ff. de appel. & ibi doc. in Spe. de appel. §. j.

Fideiussor quomodo appellat a sententia lata contra principalem. Barto. in l. j. §. penult. ff. quando appel. sit.

✠ Fideiussor appellare potest, & si is, pro quo fideiussit, non appellat, l. à sententia, ubi Imol. not. 3. ff. de appellat. Iaco. Phil. Por. Imol. co. clxxij. nu. 10. Ac. Mar. Man.

Fideiussor uenditoris potest appellare a sentẽtia lata contra emptorem in causa euictionis. l. a sententia. iij. responso. & ibi Barto. ff. de appella. etiam inuito uenditore. in Spe. de appella. §. j.

Fideiussor qui a sententia contra se lata non appellauit, an sit in culpa, & non repetat. in l. exceptione. & ibi Barto. ff. de fideius. & in l. si procurator. §. si ignorantes. ff. mandati. ubi dicit Bartol. quod si est pauper, non tenetur prosequi appellationem: alias sic, sed appellare tenetur indistinctè: ut ibi. Vide text. & Bald. in l. si pro ea. C. mandati. quod dicitur dolo uersari, si sibi constat de iniustitia sententiæ ex facto proprio: unde sibi imputet, & non repetit. Aliàs in dubio pro sententia præsumitur. Item

Fideiussor condemnatus iniuste si non appellat, non repetit a principali. lege si pro ea. & ibi Baldus C. mandati.

Fideiussor appellans a sententia capitali relaxari non debet. Bartolus. in lege. eos. §. super his. C. de appel.

Fideiussor

Fideiussor an teneatur appellare. in Spe. de appel. §. j. & d. l. a sententia.

Fideiussor liberatur contrario chirographo, quo obligatus est Bal. in l. tam mandatori. iiij. col. C. de non nu. pecu.

✠ Fideiussor, liber ab omni obligatione est, si obligatio ad quam fideiussor accesit nulla atque infirma est. c. accessorium. de reg. iur. in vj. l. cum principalis. ff. de reg. iur. fac. l. j ff. de usufru. l. eius qui. §. qđ si stipulatus, & ibi Alex. & Dec. num. 5. ff. si cer. pet. Ay. Cra. co. cclxxij. nu. 2. & 3. uol. ij. Iaco. Phil. Por. Imol. co. v. nu. 11. Ae. Mar. Man.

Fideiussor an intelligatur liberatus ex parte actoris uel rei mutato iudicio. in l. Iulianus. ff. qui sa. co. ubi per Alexand. & in l. si ante acceptum. ff. iud. sol. doct. & Ioan. de Pra. in l. in causa. §. ex parte. ff. de procur.

Fideiussor ad tempus, liberatur finito tempore. Dy. & doct. in l. Lucius. §. Paulus. de admi. tu. Bal. Ang. & Alex. in l. si unus. in prin. ff. de pactis. ubi dicunt uerum, etiam si tempus prorogetur principali. & per Alex. plenius in l. ubicunque. ff. de fideiuss. & s̄. uer. Fideiussor conuenitur. uer. lxxxij. & j̄. eod. uer. xij. & per Alex. in l. dies. de dam. infec.

✠ Fideiussor liberatus intelligitur, si debitori tempus ad soluendū præstitutum, a creditore fuerit, prorogatum Ange. in l. si unus. §. si cum reo. ff. de pact. Abb. post alios. in c. constitutis. in extre. de fideiuss. illust. Card. Zab. in. c. j. §. nos itaque. de iureiurand. in Clem. Dec. co. xciij. nu. 2. Dec. in l. lecta. nu. 12. ff. si cert. pet. affirmat. communem hanc esse sententiam, & ibi Fran. Cur. & Cagnol. nu. 90. Iacob. Phi. Port. Imol. co. v. nu. 15. Ae. Mar. Man.

† Fideiussor an, & quando per receptionem partis liberatus esse uideatur: uide do. Maria. Soci. in consi. xviij. incip. prosequendo. uer. circa secundam. cum uer. seq. usque ad uer. circa tertiam principalem. q. in j. parte.

Fideiussor pro omni eo, in quo constabit Titium esse debitorem, liberatur, si moritur Titius non liquidato debito. Pau. de Cast. sing. & ibi Alex. in l. qui Romæ. § Augerius. de uerb. oblig.

Fideiussor accedens sententiæ latæ liberatur in ipso iure statim quod illa sententia reuocatur per secundam. Baldus. in l. tam mandatori. iiij. colum. de non nu. pecu.

Fideiussor non liberatur per missionem in omnibus bonis factam contra principalem. l. hæres. §. quod si stipulatus, & ibi Alex. de fideiusso.

Fideiussor non liberatur, si actum sit hypothecaria cō tra possessorem, uel contra debitorem. Bald. in l. etiam. C. de fideiuss. & Alex. in l. hæres. §. q̄ si stipulator. ff. eo. ti.

Fideiussor liberatur per pactum liberatorium factum principali. Baldus. in dicta lege tam mandatori. penul col.

Fideiussor non dicitur liberatus, si principalis scribit literas creditori, & promittit se soluturum si sit clausula Saluo iure contra ipsum principalem, ut contra fideiussorem, secundum Pau. de Cast. consi. cccj. Item credo sine dicta clausula per l. nouatione. in fi. C. de fideiuss. ubi dicitur non liberari. si fideiussor principalis iterum se obliget.

10 Fideiussor non censetur liberatus in dubio per restitutionem in integrum concessam principali, nisi actum sit expresim. l. j. C. de fideiuss. mi.

Fideiussor si uelit liberari, & is, cui datus est nolit consentire. uide infra uer. Venditor. cautela est quod uenditor offerat emptori idoneum fideiussorem: qui si recusetur offerat fideiussori cautionē indemnitatis aduersus creditorem. Bal. Sali. Pau. Ludo. & Alexand. in l. si pater. C. de col. & Bal. in l. ij. de sen. quæ sine certa quantitate profe. in l. Labeo. §. fi. de arbi. in l. qui autem. de arbi.

Fideiussor compromissi liberatur, quando compromissum prorogatur in aliud tempus: quia respectu fideiussorum dicitur nouum compromissum. Dy. & docto. & Bal. sing. in l. Titius. ff. de excusa. tu. & ibi Bar. & omnino per Alexand. in l. dies. in fi. de dam. infec. Item per prorogationem termini. l. Labeo. §. per fideiussorem. & ibi Barto. de arbi. & omnino

† per Alexand. in l. si unus. in princip. de pact. † Et per Felin. in cap. de causis. de offi. & po iu. dele. circa fi. ij. col.]

Fideiussor censetur liberatus per sententiam latā pro reo. Bald. in l. properandum. §. sinautem reus. secunda. columna. C. de iudi. & Bartol. in l. fin. ff. de pact. ubi dicit uerum, etiam si post principalis condemnetur: quia perpetuo fuit liberatus fideiussor. Item

Fideiussor an, & quando censeatur liberatus, liberato principali. in l. tam mandatori. per doc. & Petr. de Sun. C. de non nu. pe. quid econtra. supra uer. Absolutio. uer. eo quod no. l. aduersus. & ibi Bar. de arbi. & in l. adulter. ff. de adul. & in l qui iurasse. §. a fideiussore. de iureiur. & in l. fin. eod. titu. ubi dicit post gl. secus, quando fideiussor habet regressum contra reum, ut quia sit in rem suam fideiussor, & per Dy. in regula, rati. in vj.

† Fideiussorum obligatio ex quo refert se ad obligationem principalium, an, & quando procedit q̄ illa deficiente deficiat illa fideiussorum, quia ea sublata, eorum obligatio remanet sine causa: uide do. Bartho. Soci. in consi cclxxiij. incip. in præsenti. in uer. præterea obligatio. in ij. parte.]

Fideiussor liberatur nouatione obligationis, nisi iterum obligetur. l. nouatione. & ibi Baldus. C. de fideiuss.

Fideiussor liberatur delegando debitorem: quia uideatur soluere. l. inter eos. §. abesse. & ibi Bartol. ff mandati.

Fideiussor quomodo possit tempore liberari sine principali. gloss. in l. fideiussor. & ibi Bartol. digestis mandati.

Fideiussor castellani liberatur finita castellania, licet successor nondum uenerit. Bald. in l. ex diui. C. loca ti. per l. si cum Hermes. eodem titu. Item uerum si reaffirmatur ad aliud tempus. Alexand. post Bald. & Ange.

Ange. in l. si unus. in prin. supra de pac. & supra eod. uer. iij.

Fideiussor an liberetur reducto laudo ad arbitrium boni uiri. Bald. in l. fina. x. quæstio. C. de contrahend. empt. glo. in l. in proposita. pro socio. quod non. & Bartol. in §. arbitratorum. ij. colum. eod. titul. Io. de Pra. in l. multa. de condi. & demon. secus in pœna. Bar. ibidem.

20 Fideiussor prior an liberetur per donationem secundi. Bald. in l. Valerianus. in fin. digestis. de præto. stip.

Fideiussor liberatur solutione debiti facta in totum, uel in partem, per principalem. l. ij. & ibi Bar. C. de fideius. tut.

Fideiussor an liberetur per acceptilationem factam principali. Bart. in l. fideiussor. §. qui ita. ff. de accepti & Alexand. quod sic, in l. ij §. si tamen. de uerb. obli. Quid econtra. supra acceptilatio. uer. viij. cum tribus sequentibus.

Fideiussor per sententiam liberatur. l. Græcæ. §. post litem. ff. de fideiusso. & supra Fideiussor. de iudicio sisti. uersi. xxxv. & xxxvij.

Fideiussor conductoris liberatur finita prima conductione nec tenetur pro secunda. l. si cum Hermes. & ibi Bal. C. loc.

Fideiussor liberatur per redditionem instrumenti debiti factam debitori per creditorem, sicut liberatur principalis. l. si hæres pecuniam. ff. ad Trebellia. secundum Baldum. in authentic. ad hoc. C. de Lati. lib. tol.

Fideiussor, non censetur liberatus, licet actum sit hypothecaria. l. etiam. & ibi Bal. C. de fideius.

Fideiussor quando petit se liberari, uide. supra. Fideiussor agit, uer. xv. & per discursum.

Fideiussor de iudicio sisti liberatur, si actor ei succedat, uel econtra. l. de die. §. fideiussor. & ibi doc. qui satisda. cog.

Fideiussor procuratoris sine mandato non liberatur superueniente mandato. l. Iulianus. & ibi docto. & Alexand. qui satis. cog. nisi sit procurator actoris, qui cauit de lite prosequenda quia superueniente sibi mandato liberatur, fideiussor. Alexan. ibi post Angel.

30 Fideiussor iudicatum solui præstitus a defensore, liberatur superueniente mandato, & debet alius præstari ab eo ut procurator. supr. Defensor. uersi. xlvj. & Alex. post Rapha. in d. l. Iulianus.

Fideiussor ut liberetur, cogi potest debitor ad soluendum debitum liquidum, & purum: sed si est conditionale, uel non liquidũ. sufficitq; debitor ei caueat de indemnitate, quando creditor non uelit liberare fideiussorem. Bal. no. in l. qui autem. §. j. de consti. pecu. & Alex. l. si pater. C. de colla. & ĩ. eo. uersi. xj. & ĩ. Creditor inuitus. uer. xxx.

Fidelitas potest iurari per syndicum, uel procurato. ẽ. Bal. in c. j §. fi. per quos fi. inue. & in c. j. ulti. col. quo tempore mil. in usib. feu. & in l. j. §. ne autem. in fi. C. de cadu. tol. & c. j. §. uerũ. de statu. reg. in vj.

Fidelitatis forma quando iuretur, uide glo. & Bald. in c. fi. in j. col. per quos fi. inuest. in usi. feu. Car. post gloss. in clemen. j. §. cæterum. de iureiur. dicit quod sex requiruntur, id est, iuranda sunt, scilicet. Incolume, tutum, utile, facile, possibile, consilium, auxiliũ. & in Specu. de feu. §. ij. & ibi dicitur quod seruanda est forma.

Fidelitas qualiter promittatur domino per uasallos. Bald. in dicto cap. fi. per quos fi. inue. & in cap. j. de forma fideli. & titulo de no. for. fide. & xxij. q. ultima. de forma.

Fidelitatis sacramentum repræsentat quandam speciem seruitutis. in Spe. de teste. §. j. uer sed nunquid uasallus.

Fidelitatis sacramentum non omnibus dominis præstandum est per uasallum. Bal. in l. j. §. in primo. C. de cadu. tol. & per Spe. de feu. §. ij.

Fidelitas intra annum debet iurari, & inuestitura peti. infra uer. Inuestitura, uer. x. Caue, quia de fidelitate uerbum dixi. infra. uer. Vasallus iurat. uersiculo primo.

Fidelitas per hæredem feudatarij debet iurari: secundum Bald. in l. pe. in fin. C. ut in pos. leg. & in l. j. C. de patri. qui fil. distr. & supra Feudatarius. uersiculo. lxxv.

✠ Fidelitatem quis alicui iurare non est ea tantum de causa cõpellendus, quia in eius territorio bona possidet. Inno. in c. postulasti. de for. compet. doct. in c. nimis de iureiura. Alb. Bru. co. xxxv. col. iiij. Aym. Crau. co. ccj. nu. 10. uol. ij. Ae. Mar. Ma.

Fidelitas est iusiurandum, quod a uasallo præstatur domino, quod debet fieri post iusiurandum. x. col. tit. j. c. j. & in tit. de forma fideli. Cardina. in §. cæterũ. de iureiuran. in cle. j.

Fidelitas iuratur, non obedientia regulæ. ĩ. Obedientia. uersi. xij.

Fidelis præsumitur is, qui eligitur ad officium. l. amicissimos. & ibi Bartol. digestis. de excusa. tuto.

Fidelis, id est catholicus. glo. & Car. in cle. j. §. regula. de sta. mona.

✠ Fidelis nemo pro parte non esse potest, Vt nec pro parte liber, pro parte seruus, pro parte ingenuus, pro parte libertinus, Bal. in. §. j. de contro. inuest. in usib. feud. Iaso. in co. cxxxiiij. uol. vj. post medium. uol. iiij. Ay. Cra. co. ccj. num. 17. uolu. ij. Aem. Mar Man.

Fideles Imperij non tenentur sequi Imperatorẽ, si fructus feudi non sufficiunt ad Sumptus. Dyn. Bart. in l. † Mæuia. §. uxore. de an. leg. † Et per Felin. in c. j. de lib. obla.]

Fideli totus Mundus diuitiarum est, infideli nec obolus. in Sp. de positi. §. v. uer. sublatis.

Fideli extraneo an debeat quis potius subuenire, quàm patri infideli. in Spe. qui fi. sint legi. uer. quid si pater.

Fidelis contrahens matrimonium cum infideli qualiter ad diuortium prouocabit. in Specul. de diuor.

Fides

Fides hosti non est seruanda. l.j. ff. de dolo. quod est uerũ a priuato, sed a duce belli sic. Bart. in l. conuentionum. de pac. & in l. fin. ad leg. Iul. ma. Dau. consilio. xxxij. Item pacta hosti sunt seruanda. Alexan. in dicta lege j. Vide limitationem infra.

† Adde quod fides multipliciter sumitur: nam quandoque dicitur sponsio, quandoque fidelitas, quandoque conscientia, item creditum, item sacramentum, item fides infirmis. de qua. j. ad Corinthi. xiij. item fides uiua, de qua ad Heb. xj. & isto modo sum pta diffinitur quod est substantia rerum sperandarũ, argumentũ non apparentiũ. & dr̃ Grece. πίστις.

Fides est una. cle. j. §. fi. & ibi Card. de exces. præla. & in cle. j. de summa trini. & fide catho. de consecra. distin. prima in prin. de sentent. excom. & ibi Car.

❋ Fides appellatur quia fiat: quod dictum est. Cice. Off. lib. j. Ae. Mar. Man.

Fidei unicæ caput est Christus. de sacra unc. cap. j. in fi.

Fides de pretio in contractibus innominatis haberi non potest. Bald. in l. traditionibus. j. col. C. de pac. ubi etiam per Salice. Sed uide etiam Alexand. in l. si seruus. §. quod uero. de furtis.

Fides iudici facienda est. l. quinquaginta. de proba. sci licet quanta faciat plenam probationem. Io. And. in c. cupientes. §. quod si quis. uersic. fidem. de elec. in vj. & cle. constitutionem. §. insuper. & ibi Car. de elec.

Fides seruanda est bannito. Bar. in l. conuentionem. ff. de pact. uide Barto. in l. quid ergo. §. si seruus. & ibi Ange. de lega. primo. & Bal. in l. j. C. quando liceat sessi. iudi. uin.

† Fidem bonam ille recognoscit, qui iuste distribuit, & qui reddit unicuique quod suum est, & agit secundum naturam ad bonam conscientiam, ita quod nec se, nec alium uelit cum aliena iactura locupletari do. Bart. Soci. in consi. xxxvj. incip. recte. uersic. tertio hic ostenditur. in j. parte.

Fides præstari non debet ei, qui multa pollicetur. Bar. in l. qui cum uno. §. fi. ff. de re mil.

Fides testis quo tempore inspicienda sit. Bar. in l. iij. §. due causæ. ff. ad Carbo. & infra. uer. Testes deponunt. uer. xij. & sequenti.

Fides testis dependet ab arbitrio iudicis. Bar. in l. Lucius. ff. de infa.

Fides data ante contractum censetur repetita in contractu. l. si uero. & ibi Bald. ff. de edil. edi.

10 Fides non seruatur frangenti fidem. l. solicitationẽ & ibi Bar. C. de do. ante nup. l. qui fidem. ff. de tran sac. † Et per do. Soci. in consi. ccxiij. incip. in præsenti consultatione. uer. confirmatur nam circa medium. in ij. parte. char. xcviij. & plene. not. per do. Iaso. May. in l. cum proponas. C. de pac. & per Feli. in c. si cautio. de fide instru. & in c. peruenit. el. ij. de iureiur. & aliquid. in c. dilecti filij. de excep. ante medium. vj. col. & per Felin. in d. l. cum proponas.]

† Fidei causas solus papa potest cognoscere, & decidere. In contrarium tamen facit gloss. in c. Anastasius. xix di. quæ uidetur uelle quod papa in causa fidei debet congregare concilium: & in tali causa cõcilium est supra papam Vnde aliquid rud iter intelligentes illam gl. ueniunt contra tex. in c. maiores. de baptismo. Vnde dic quod regulariter solus papa potest decidere causam concernentem fidem, & sacramentum ecclesiæ, ut probatur in d. c. maiores. & in cap. hæc est fides. xxiiij. q. j. & d. c. Anastasius. dic quod ibi papa uoluit decidere contra aliquod statutum per ecclesiam, quod non poterat, sine concilio: quia ubi in causa fidei constat de iudicio totius ecclesiæ, papa non potest aliquid decernere contra statutum ecclesiæ: quia posset papa esse hæreticus, & sic errare in fide. xl. dist. si papa. sed tota ecclesia errare non potest: ut in c. a recta. xxiiij. q. j. & ibi bona gl. Abb. in d. c. maiores.

Fides quid sit. Bal. in c. j. de capi. Cor. in usi. feu. Dic uo in postilla.

Fides quot modis exponitur. doct. in rubrica & in c. j. de sum. tri. & fide catho.

Fides de pretio quando dicatur haberi. j. Venditor. el. j. uersi. xxx.

❋ Fides quò ad precium habita uidetur, quotiescunque sine precio res tradita est, gl. in l. quod uendidi. ff. de contrahẽ. empt. l. procurator. §. plane. ff. de tribu. Cy. & Sali. in l. inciuile. C. de re. uendic. Alex. in l. traditionib. col. j. C. de pact. M. Anto. Nat. con. clxxj. nu. 6. uol. ij. Ae. Mar. Ma.

❋ Fides habita censetur, etiam cui modica dilatio ad pecuniam soluendam est concessa. Cyn. & Sal. in l. inciuile. C. de re. uendi. Ange. in §. uenditæ. insti. de rer. diu. M. Anton. Nat. co. clxxj. nu. 5. uol. ij. Aem. Mar Man.

Fides de pretio an possit haberi per executores testamentorum uendentes bona testatoris. supra uersi. Executorum testamẽti potestas. uersi. ix. Et an per procuratorem uendentem j. uersic. Procurator ad negotia. uersi. iiij. & an per creditorem uendentem pignus. s. creditor in pignore. uersic. xviij. & infra. Subhastatio. uersi. penul.

Fides ubi electa est, non requiruntur testes. Bald. in l. fin. in fi. C. de fideius.

Fidei articuli quot sint, & qui. Host. in c. j. de sum. tri. & fide catho.

Fides seruanda est, sicut iuramentũ: alias periuriũ committitur, & infamia incurritur in Spec. de arbitris. §. qualiter. uer. sed idẽ est si fides. imo i. §. sequitur. uer. sed pone ꝙ cõpromissum. Io. And. in c. j. de sepul. lib. vj. in Nouel. & Lanfr. in trac. de arbitrio. v. par. pe. q. ad fi. Io. de Pra. in l. mutus. §. qui non cogitur. ff. de procu. gl. in c. peruenit. de fideiusso. Ioã. And. in c. cũ tpe. de arbi. Alex. in l. iiij. §. dato. in fi. de iureiu. ubi idẽ dicit, qñ promissio est facta sub periculo animę promittentis ꝙ obligat, secũdũ Ang. sed clericus rũpẽs iuramentũ magis punitur, quàm rumpens fidem. doc. & But. in c. quærelã. ubi ẽt Abne præla. vj. su. & in c. ad aures. qđ met. causa. & s. Clericus delinquit. uer. iij. & Archi. xxij. q. v. iuramenti. † Et per Feli. in d. c. quærelã. de iureiu. & in c. præterea. de spon. in iiij. col. & do. Ias. May. Insti. de act. §. item si quis. nu. 54. & nu. 55.

Fidem frangenti fides frangatur eidem. l. quæro. §. inter locatorem. ff. loca.& l. cum proponas inter. ubi gloss.& doc.C.de pac. Et hoc procedit,etiam si interuenisset iuramentum,secundū Iacobi.de sanc. Geor.ibi in d. l. cum proponas.uersicul.nota illud uulgatum. Limita tamen prædictam regulam quatuor notabilibus modis,ut ibi per eum.Hippo.Marsi. in sing. clv. incipi. frangenti fidem.ubi ponit unam aliam notabilem limitationem ad prædictam regulam.

✠ Fides frangenti seruanda non est. l.qui fidem.ff.de transact.l.quæro.§.inter locatorem.ff.locat.l.cum proponas,& ibi post gl.& ali.doc.Iacob. a S.Geor. C.de pact.l.si quis maior.C.de transact. l.Pollicitatione,ubi Bar.C.de donat.ant.nup.Fel.in c.si cautio.de fid.instrum.& in c.dilecti.de except.Soc.co. ccxiij.uer.confirmatur uol.ij.Lud. Gozad.co.j.nu. 1.¦Et hoc locum sibi uendicat etiam si iusiurandi religio ad fidem accessisset.gloss.pen. in §. j. de nou. form.fidel. quæ uasallum domino fidem necessariò seruare non debere, cum Princeps non seruat, quod promisit,affirmat,iusiurandum enim tacitam conditionem habet,si is cui datur fidem non uiolaueri t.fac.l.quidam.cum filium.ff.de uerbor. oblig. d.l.quæro.d.§.inter locatorem.Oldra.co. ccxciiij. nu 3.Imol.co.lxxxj.in casu præmisso aducit,notata.in d.l.cum proponas. l.siue apud acta.C.de transact.in c.iij.ubi & Abb.de iureiur.idem Abb.consi. lxj.uidetur.j.col.j.uol.ij.Roma.co ccxliiij.per euidentia.Dec.co.cclxv.nu.4.Bauer.in lxxij. priuil.iuramenti.Hyp.Mar.sing.xlij.Ae.Mar.Mar.

Fidem non seruans per negligentiam tenetur crimine stellionatus quo ad periurium. Bald. in ca.j.iiij. col.quo tempo.mil.

20 Fidei fundamentum est Christus. supra Christus. uer.xvj. Item baptismus:ut de presbytero non bapti.ueniens.

Fides potest esse de monstrabilibus. Card. in clem.j. §.porro.de summa trini.

Fides est duplex, scilicet formata, & informis Car.in cle.j.§.ad hoc.in prin.de summa tri.

Fides ueritatis non requirit adminicula uerborum.l. prima.C.si ut se ab hære.absti.de dona. l. fi.de formu.l. j.

Fides contractus si non seruetur inter dominum & uasallum, uide infra.uerbo, Vasallus priuatur. uersiculo.xxx.

✠ Fidem qui non seruauit, nec promissa patrauit: in dolo esse uidetur.l.dolus, & ibi glo.fin.l.si procuratorem.§.dolo.ff.mandat.l.j.§. est autem.ff. depos. Alex.co.lij.col.j.in extrem.co.lxxxiiij.col.ij.uolu. vj.Corne.co.cxvj.in extrem.uol.j. co. cxxviij.col. ij.uol.iij.Aym.Crau.co.cxcij.num.15. uol.j.Aem. Mar.Man.

Fidem rumpens tenetur crimine stellionatus. Bald. in capit.primo.quarta column.quo tempore miles.in usi. feu.

Fides & fideiussio, parificantur: quia idem est dare fidem,& fideiubere.facit.l.solutum.§.solutā. de pig. actio.& Io.de Pra.in l.mutus.§.qui non cogitur.ff. de procura.facit.l.si rem. §. omnis. digestis.de pigno.actio.

Fides implicita sufficit ad excusandum ab hæresi, secundum Inn.in cap. primo. de sum.tri. & fide cath. nisi factum contradicat uerbis. secundum Host.ibi & Bal.in Mar.uer.fides.uer.j.

✠ Fidem contractus non seruare nihil aliud est,quàm mentiri.Bal.co.xxiij.uol.ij.Ay.Cra. co.ccxlj.num. 19.uol.ij.Ae.Mar.Man.

✠ Fidei præstatio uim iurisiurandi obtinet.glo.in ca. pen.de iureiur.& in c.ad aures quo. met.caus.Iaso. in l.iij.§.iurari.col.j.ff.de iureiur.in l.si quis maior. col.fin.C.de transact.in §. item si quis. col.j.instit. de action. Ay.Cra.co.ccxlj.nu.11.uolu.ij. Ae.Mar. Man.

✠ Fides hosti siue ante bellum, siue post data sit, est seruanda. ca. innocens. xxij.q.iiij.c.noli.xxiij.q.j. Bart. in l.nam & seruus.ff.de nego.gest.Raph.Cuma.in l.conuentionum.ff.de pact.Dec.in l.debitorem.col.ij.C.de pact.Bald. co.ccclviij.uol.ij.Guid. Pap.Dec.ccccxviij.Aym. Crau.co.vj.nu.81.uol.j. Ae.Mar.Man.

Fiendum de proximo habetur pro facto. l. j.§. sed si in eo,per Bar.ff.ad Sillan. & in l.pen.ff.de testa.mil.

Fieri de facto non sufficit. l.dedi.§.si liber.& Alexan. de condictio. ob causam. Bartolus. in lege.ubi. de transac.

Figura iudicij dicitur,quando contradictor comparet & sic tres personæ sunt in iudicio, scilicet iudex,actor,& reus. Bal. doc.& Alex.in l.j. C.qui admitti.& ibi Sali.& Bal. in l.ne quisquam. † uer.de plano.de offi.proconsul. † Et Ioan. And.in Nouella.in c.identitatibus.de elec.in vj.]

† Adde quod figura,est forma quanti,secundum bea. Tho.in prima.par.sum.quæstio.septima.art.j.& in hoc contra Gentil.& dicitur Græcæ τύπος. secundum autem iuristas est cuiuscunque rei ipsius apparens forma,uel facies.in qua rei substantia fingitur. lege.non figura.digestis. de action. & obliga. text. in capit. cum. Marthæ.in uersiculo. ex eo. de celeb. miss.

Filiatio probatur, probãdo quòd quis fuit filius talis,ab eo fuit tractatus ut filius.Bartol. in l.prima & ibi Alexand.§. per contrarium. ff. de lib.agno.& in l.filium.ff.de his,qui sunt sui,uel ali. iur. & in l. non nudis. C. de proba. Item etiam per coniecturas,secundum Bald. in c. decedente.v.col. qui feu.da.po.in usi.feu.de quo per Inn.in cap.Michael.de fi.presby.& Lanfran post.Inno.in c.quoniam contra. uer. testes. de proba. ubi dicit Inno. non probari nisi præsumptiue.l.j.& ibi Bal. & Bar. C quorum bonorum.ubi dicit sufficere probari natum esse in domo scientibus uicinis ex uiro,& uxore.& Bar. in l.si uicinis.C.de nup.glo.in d.cap.Michael.& Pet.de Sun.in d.l.non nudis.Bart.in l.Titia.sol.mat.Pau.de Cast.in consil.clxxj.incipien.super primo dubio uidetur. † Et per Felin.in cap.per

tuas

tuas.de proba.]

✱ Filium aliquem alicuius esse ex eo probatur, quia & filius appellatus & pro filio habitus semper fuit, Bar.in l.j.§.ad quæstionem.in extre.ff. de quæstio. Raph.Fulg. co.cxxxviij.col.ij.Anton.Butr.in c.ex transmissa.col.iij.qui fil. si.legiti.Ang. co.lxxxvij. in extrem.Alexan.co.lj.uol.j.Dec. co.cccxxj.nu. 1. Ae.Mar.Man.

Item quod est habitus & reputatus pro filio talis ab omnibus:secundum Abb. in c.per tuas.de proba.& Bal.in Marg. uer.Filius.uer.ij.& uer.fi.& per gloss. in d.c.Michael.& Bar.in l.j.ff.de quæstio.Lanfran. ubi supra.& Alexand.consi. xxiiij. iiij.parte.& per eum consi.lj. prima. parte Item uere, & directe, ut quod uir,& uxor, soli steterunt per annum carcerati simul,& duo steterunt ad custodiam.quia illi duo custodes possunt probare natum esse filium in carcere,& nullus intrauit in carcerem,nec intrare potuisset,quin ipsi uidissent:secundum Bartol. in d.l. prima. C. quorum bonorum Item directe quo ad matrem tantum ut per obstetrices, quæ nascentem puerum ex tali fœmina parturiente recollegerunt: per glo.no.in l.j.ff.proba.no.in l.Lucius.de condi. & demon.Lanfran in d.c.quoniam contra. uer.testis.uer subsequenter.Adde per Ange.in authenti. de trien.& se.§.cōsideremus.Franci. Por. i trac.de duo.fra.q.xxxvj.& seq.i tertia parte.Bal.i d.l.j.ff. de prob. Bal.in l. neque natales.C.eo.tit.& in Sp. de no.cri.§.viij.in princ.& de maio.& obe.uer.eodem modo.in Sp.de testa.§.ij.& de conuer.in fi.de

† uer.porro.& in Spec.qui fi.sint legi.in princ. † Et per Feli.in d.c.per tuas,& plene & an ex educatione facta a patre : uide domin. Petr. Philip. Cor. in consilio.lxxviij.incipiente, uiso.in litera o, in tertia parte.]

† Filiatio quomodo probetur.uide Abb. consi. cj. in ij.col.& plene per doct.in l. Lucius.ff.de condit.& demon.Bal.in l.filiū.ff.de his, qui sunt sui, uel alie. iur.& plene per doc.& ibi Abb.in gl. fi.in c.transmissæ.qui fi. sint le.& in c. per tuas. & ibi Ab.de ꝓba.in iij.no.ubi dicitur quod filiatio probatur præsumptiue:uere autem,saltem ex parte patris,probari non potest. ut in d. l. Lucius. & probatur filiatio per communem reputationem & nominationem parētū & aliorum.Quod intellige uerum qñ nō potest probari de necessitate. Alias autē ex quo quis natus est in domo mariti ex uxore sua, adeo præsumitur filius mariti,ut non admittatur uolens illum dicere suum non esse filium,nisi probet secum tempore conceptionis filij non concubuisse, uel propter absentiam,uel infirmitatem, uel quid aliud:ut est bonus text.in d. l. filium. facit.l.si uicinis.C.de nup. Idem dic in nato ex concubina retenta in domo:ut est gloss.no.in c.Michael. de filijs presby.facit gl.iuncto tex.in l.fi.ff.de proba. Abb.in d.c.per tuas.& ibi uide Barba.

✱ Filiatio ut nostri dicunt , probari nullo modo posse uidetur , nec de ea matri est præstanda fides. l.Lucius.ff.de cond.& demonst.l.fin. ff. de probat. Bar.in l.filium.ff.de his.qu.sui.Fran.Rip.in l.Centurio.nu.92.ff.de uulg.Ae.Mar.Man.

Filiatio posthumi probatur probando quod Berta fuit uxor Titij,& cum eo stetit in matrimonio,& quod peperit Seium post mortem Titij intra nouem mēses,quo tempore possibile est nasci suum. Bar. in l. j.§.fi.de libe.agno.

Filiatio non probatur ex eo quod fuit alimentatus,& tractatus ut filius, maxime facta protestatione quod alat amore Dei. Alexand.consilio. lxxiij.secunda parte.]

† Adde hic quod sola nominatio incidenter facta cōstituit quem in quasi possessione filiationis, donec contrarium probetur,quando fit in actu,qui magis conuenit filio,quàm extraneo : puta, si dixit Bene ueniat filius, quem uolo habere & tenere res meas Bartolus.in lege prima. §. Iulianus.ff.de lib agno. etiam in nato extra domum.ar. l. quidam.digestis. de proba.& uidetur eum sequi domi.Anto.in cap. per tuas. de proba. Quod tamen dictum Abb. non credit procedere per text. not. in clem.si summus pontifex. in ij. responso de sen. excom. ubi dicitur quod si papa nominet aliquem , seu quouis modo tractet titulo alicuius dignitatis , etiam scienter, non per hoc uidetur eum approbare in illa dignitate. Ad idem. c. si papa de priuile. lib. vj.& l.neq; professio. C. de testa. maxime quia uerba prædicta solent quandoque dici ei. qui diligitur ut filius, licet non sit filius. Et sic non probat hoc esse , quod ab hoc contingit abesse.c. ij.de transla. præla.l.neque natales. C. de proba.nisi esset confessio de filiatione directe facta in iudicio, quæ bene constitueret nominatum in possessione filiationis:ut no. in d.§.Iulianus Et idem putat in confessione extraiudiciali directe & propter se facta, nominato præsente.ar.l.certum.§.si quis absentem. ff. de confess. cum materia sua quod no.in c.fi.eod.titu. Et ita residet ibi Abb.Et hanc opi.uidetur sequi Barto.in d. cap.per tuas.Sed dom.Fran.Are. ibi uidetur sequi. opi.Barto.& domini Anto.per text. in lege prima. §.ad quæstionē.ff.de questionibus.Non obstat tex. in d. cle. si summus. quia nominatio cum tractatu probat in præiudiciū tractantis, sed non i præiudicium tertij : nam si ex assertione summi pontificis probaretur aliquis esse prælatus, hoc præiudicaret ecclesiæ,uel tertio. Vnde dicit text.in cap. ex ore. de his,quæ fi.a ma.parte c.ubi no.ꝙ si aliquis tractat aliquem ut prælatum , præsumitur contra ipsum pro prælatura. Ponderat etiam text.in capit. licet ex quadam. de testi. quòd quamuis tractatus duorum , qui se habent pro consanguineis probet ad eorum præiudicium,tamen non probat ad præiudicium descendentium ex eis, nisi aliud concurrat.Et sic concludit quod si aliquis nominatur filius in actu proportionabili soli filio , tunc per talem nominationem probatur filiatio,per dictā legē primā.§. ad quæstionem. & ita ibi residet in septima.column.Ego pro opi.Abb.adduco textum Instit. de adop. in fin. ubi si dominus actis interuenientibus

nientibus nominauerit seruum filium suum licet constituatur liber, tñ pp hoc non acquirit ius filiationis, nec sufficit hoc ad accipiendum ius filij: & tamen prima facie uideretur quòd illa uerba prolata in iudicio, Veni huc filimi: deberent operari omnem effectum non solum libertatis, sed etiam filiationis: & tamen contrariũ ibi deciditur. Tamẽ, iudicio meo opi. Barto. & Ange. posset procedere, ubi ex euidentissimis coniecturis apparet, testatorem seu nominantem hoc uoluisse in tali actu proportionabili magis filio, quam extraneo per iura allegata per eos, & argu. eorum quæ notantur in cap. per tuas. qui fil. sint le. alias in dubio procederet opi. Abb. quia uerba generalia, & simpliciter prolata non obligant. cap. cum uenissent, de insti. & no. in l. si Rufinus. C. de testa. mili. cum talia uerba aliquãdo dicantur ad complacentiã. Nec obstat. dictus. §. fin. quia cum ibi posset agi de præiudicio aliorum debemus interpretari uerbum ut minus lædat. & sufficit ut aliquid operetur scilicet libertatem, & non ius filiationis item quia ibi non sumus in actu proportionabili magis filio, secundum opi. Bartol.

Filiatio per famam solam non probatur sine alijs adminiculis. Sali. in lege prima. in princi. iij. columnn. ff. de testa. & Alexand. consil. xxiiij. iiij. parte. & in consil. lj. j. parte.

Filiatio legitima an probetur de matrimonio parentum Bartol. & Alexand. in l. filium. de his, qui sunt sui iur.

Filiatio an probetur per confessionem patris iudicialem, uel extraiudicialem. Bar. in l. j. §. idem per contrarium. ff. de lib. agno.

Filiatio per matrem non probatur. l. etiam. cum gl. ff. de probationibus. ubi uide.

Filiatio per duos testes probari potest. Pau. de Cast. in l. error. C. de testa.

† Filiatio qualiter probetur, & an per testamentum: uide do. Bar. Soci. in consi. lxxxix. incip. in causa agitata. uer. secundo principaliter. cum uer. seq. in j. parte. & uide. j. eo. in uer. antepe.]

† Filiationis probationi quid requiratur: uide domi. Bartho. Soci. in consi. xxxix. incipien. uisis uersi. secundus tractatus. in prima parte.]

† Filiatio præsumptione iuris probatur. do. Pet. Phi. Cor. in consi. v. incip. uiso. in litera a, la. ij. in secunda. parte.]

Filia illegitima probatur sicut legitima, scilicet præsumptione, ut quod fuerit habitus & reputatus pro filio talis uel quod fuit natus ex Berta concubina talis. glo. in d. c. Michael. de fil. presby. Lanfran. ubi s. Bal. in l. si uicinis. C. de nup. Bald. & Pe. de Sun in l. etiam. C. de appel. licet possit probari contrariũ gl. & Inn. in d. l. Michael. Bal. in l. iij. in princ. de lib. & posthu. Inn. in c. ex parte. de testi. spo. Vide Bart. in l. Titia. solut. mat. Pau. consi. clxxvj. incip. super primo dubio. & Alexand. consi. xxiiij. iiij. parte. & consi. lj. j. parte.

10 Filiatio quomodo probetur, si mater est in matrimonio. per Pau. de Cast. in consi. clxxiij.

Filiatio illegitima probatur per causas extrinsecas: secundum. Bal. in l. humanitatis. xij. col. C. de impub. & alijs substi. & Pau. de Cast. in d. consi.

Filiatio illegitima non probatur per assertionem matris dicentis esse filium ex alio, quã ex marito suo. Bar. in d. l. filium. de his, qui sunt sui, uel alie. iur. & Pau. in d. consi. clxxiij. sed per assertionem suam, id est, filij sic. in d. consi.

Filiatio ex quo præsumatur, si mater asserat esse bastardum. Cy. & Raph. Fulg. in lege. si uicinis. C. de nup. Lau. de Fano in lege. in quorum. xxxj. column. de pigno.

Filiatio non probatur ex assimilatione: quia ex cognitione fœminę tempore conceptionis contingit partum assimulari ei, de quo fœmina cogitauit. l. quæreret aliquis. de uerb. sig. Bart. in l. Gallus. in princ. ulti. col. ff. de libe. & posthu. & glo. in l. non sunt liberi. ff. de sta. ho. Pau. de Cast. in d. consi. clxxiij. Et quid de duobus fratribus similibus in facie, uide Dyn. in l. iij. §. si duobus. de adi. leg. & in quæstionibus sabbatinis.

Filiatio non potest negari per matrem, uel per patrẽ, quibus nõ creditur, si dicant. Tu nõ es filius meus. Bar. in. d. l. filium. ff. de his, qui sunt sui, uel alie. iur. & ideo nocet filio: ut ibi & Bar. in l. j. §. si quis. ff. ad Carb. & in l. si posthumus. §. si quis ita. de li. & post. & no. in c. per tuas. qui fi. sint legi. Quod est uerum, si prius fuit tractatus ut filius a patre, uel matre, uel appellatus pro filio: quia negatio parentum non nocet, nec ei tollit quærelam. l. si instituta. §. j. ff. de inoffi. test. & glo. ordi. in c. literas. de præsum. & ibi doc. & Bar. in l. si mulier. de proba. & in d. l. Gallus. & ibi Bal. & in l. neque. C. de proba. per Bald. Vnde tunc negatiua debet probari per negantem. l. non nudis. & ibi Bal. de proba. Et ibi etiam dicit esse respondendum positioni, quod non est filius: alias uero, scilicet quando non est in possessione filiationis si negetur, debet probari per filium. Barto. in d. l. si posthumus. §. fi.

Filiatio probatur coram iudice laico, coram quo quæstio incidit. Bar. & doc. in l. Titia. ff. sol. mat. Pau. de Castr. in consilio. cxlij. Bald. in lege. secunda. C. ad Carbo.

† De probatione filiationis, & de quasi possessione filiationis, tradit late Dec. in consi. liiij. incip. in causa. in. j. uol.

Filiationis proprietas probata præfertur probationi præsumptiuę. cap. cum dilectis. de causa pos. & proprie. Lanfranc. in capit. quoniam contra. uer. testes. de proba.

Filiatio dicitur probata, licet articulus sit de ipsa, & ipsius ueritate, & testes dicunt de fama quod fuerit habitus pro filio: sed non ęcontra, si articulus est de fama, & testes dicunt de ueritate filiationis. Bald. sing. in l. non nudis. in fin. C. de proba. & Alex. in l. si quis libertatem. de peti. hæredi.

Filiatio præsumitur legitima ex marito, etiam si constet quod uxor cũ alio cõcubuerit. no. in l. septimo mẽse. ff. de sta. ho. l. miles. §. defuncto. de adul. Bal. in l. si

in l.si uicinis.C.de nup.& in rub.de proba.Ang.in l.ij.ff.eod.tit.& Barto.Cep.in sing.uer.cxxxviij.& Pau de Ca.consi.clxxiij. & Alex. in d.§.defuncto. & Bal.in l.si a matre.C.de suis & legi. Item uerum etiam si natus sit in prostibulo,non post decem mẽses,sed intra menses decem,quo mulier fugita marito:secundum Cyn. & Bald. in d.l.si uicinis. & in rubri.C. de proba. & Ange.in lege. secunda.ff.eodem.titu.

30 Filiatio negata quomodo probetur, id est, quod quis non sit filius talis per Franc. de por. in tract. † de duo.fra.iij.parte.xxxviij. q. † Et Bald. in l.j.de proba.]

Filiatio negata per quem sit probanda.per Fran.Por. † in tracta.de duo. fra. iij. parte. xxxix.q. † Et per Bal.in d.l.j]

Filiatio probatur si fiat unus articulus,quod est filius, & alter quod habetur pro filio.Bart.in l.j.C.quorum bonorum.

Filiatio probatur per summariam cognitionem,& ꝓbationem.Bald.in Marg.uerbo Iudex.uer.lxv.& in l.ij.C.ad Carbo. ubi dicit uerum esse etiam coram iudice seculari,& posse probari per coniunctos,secundum Bal.ibi de quo etiam per Barto. in l.Titia. sol.ma.Vnde

Filiatio etiam per coniunctos probari potest.Bald.in d.l.ij.ff.ad Carbo.& l.iij.§.duæ causæ.& ibi Bar.ff. eod.titu.

Filiatio non probatur ex eo, quod quis appellatur filius in testamento.l.non nudis.& l.non epistolis.& ibi Bal.C.de probatio.& l.neque. & ibi Bal.& Bar. ff.de testa.sed tunc præsumitur,nisi contrarium probetur.d.l.non epistolis.& ibi Bal.Quod est uerum, quando est in quasi possessione, secundum Bart.in d.l.non nudis.& in l.j.C.quorum bono.

† Filiationis, seu filij probatio tam de spurio, quàm de legitimo quomodo fieri debeat,uide do.Pe.Phi. Cor. in consi. j. in præsenti. in litera ꝑ. & ꝗ,in iij. parte.]

Filiationis quæstione pendente,debet filius deponi apud matrem.l.denique.§.penul. & ibi Bart.ff.de libe.exhiben.

Filiationis quasi possessio expirat morte,sed non præsumptio causata ex ea. Bald. in l. non nudis. C.de proba.

Filia probatur, & præsumitur libera, si mater est libera.Bald.in l.neque natales.C. de proba.

Filia non cogitur exire de ciuitate, de qua pater est bannitus stante statuto quod filij bannitorum cogantur exulare.Bal.in l.quicunque.iiij.colum.C.de ser.fugi.

Filia potest habere peculium quasi castrense uidelicet quando princeps donat ei. text. singu. secundum Baldum. in lege. fina. in princip. C. de bonis quæ libe.

Filia in adulterio inuenta per patrem potest impune occidi,etiam si est prægnans.Bart.in l. Imperator. la.ij.ff.de statu hominum.

† Filia impudica potest exhæredari.Feli.in c.pastoralis.in ij.col.uer.filia etiam.de iudi.]

Filiafamilias,etiam consensu patris,non potest fideiubere.Bal.in l.fin.§.necessitatem. viij.col.C.de bo. quæ libe.

Filia bastarda an admittatur ad uindictam patris occisi.Bar.in l.ij.ff.de accusa.

Filia præsumitur consentire patri. Bald. in l.si sine.ij. col.C.ad Velleia.

Filia an ueniat appellatione omnium filiorum in substitutione.Pau.de Ca.consi.cclvj.

† Filia an ueniat appellatione filiorum in statutis:uide Felin.in rub.de fide instru. ad fin. uersi.similiter dicitur.]

† Filia pupilla an debeat morari penes illum,qui sperat successionem, uel an sit in arbitrio iudicis : & quid si pater expræsserit:uide do.Bar.Soci.in cons. cxciij.incip.circa primum. uer.iij. q. cum uersi.sequen.in ij. parte. Pro quo etiam uide Rapha.Fulg. in consi.cxcvj.in princ.& Signo. de Homo.in consilio.xliij.]

Filia agit ad dotem,etiam sine cõsensu patris: sed debet cauere de rato, licet pater non teneat cauere agens sine consensu filiæ, gl.sing.secundum Ioan.de Imo.in l.si cum dotem.§.j.in uer.uoluntate.in fi.ff.sol.mat.Item uerum, quando pater est suspectus de dilapidatione.Bar. Bald.Ang.& Imo.& Alex.in l.post dotem.solu.matr.

Filia agens ad dotem profectitiam debet facere citari patrem, non autem quando agit ad aduentitiam. Bald. in authen.quod locum.quarta. column.C.de collat.

Filia agit contra matrem, ut reddat ei rationem, non obstante liberatione legata matri in testamento. Pau.de Cast.consi.ccxxxiiij.

Filia an petat pensionem domus sibi relictæ pro tempore, quo stetit uidua. Pau. de Castr. consilio. ccxxxvj.

Filia debet habere legatum sibi factum a patre sub cõditione uiduitatis, etiam si nubat : secus in uxore. Paul.consi.cclv.

Filiæ an currat præscriptio contra bona materna uiuo patre. Bartolus. in consilio. quidam habuit uxorem.

Filia legataria alimentorum a patre,si uidua erit, non potest petere alimenta,etiam cauendo restituere,si non erit uidua. Bal.in auth.cui relictum.iiij.col.C. de indic.uidui.tol.

Filia:cuius patri uiuo in diuisione cum fratribus facta contingit fundus emphyteuticus, eo sibi euicto ab ecclesia non agit de euictione contra patruos suos, nisi in tali casu constet de stipulatione euictionis facta tempore diuisionis.gl singu.& Bar.in l.si familiæ.C.familiæ erciscundæ.

Filia prohibita alienare potest seipsam dotare de bonis prohibitis alienari. Bald. in l. uoluntas. C. de fideicom.

10 Filia repetit dotem a uiro uergente ad inopiam, etiam patre contradicente. Ange. in authentic.de equal.do.§.fi.col.vij.Vide Bar.i l.si cõstãte.i prin. j.q.ij.

j.q.ij.prin.ff.solu.mat.

Filia petit relictum sibi factum in codicillis, licet dotem non conferat. lege. a patre.& ibi Baldus. C.de colla.

Filia habet actionem ad dotem promissam marito à patre suo, licet uerba promissionis sint concepta in personam mariti in effectu promissio interest filiæ. l.seruo legato.§.si testator. & ibi Dy.in apost.ff.de leg.j.& in simili no.in l.ij.ff.ad Tertul.Sed Ioan.de Imo & glo.in d.§.si testator.dicit contrarium in stipulatione, quæ alteri per alterum non quæritur: secus in legato, ut ibi.& est tex.contra Dyn.in terminis in l.si propter.C.de dot.promis. & ibi glo.& doc. & Bald.

Filia passa se maritari sine consensu Titij non contradicendo, an possit petere hæreditatem patris, quando pater instituit filios cum onere maritandi filiam de consensu Titij.alias instituit eam hæredem:uide Pau.de Cast.in consi. lxxxvj. & ibi ponitur an talis filia ueniat iure directo, uel pro fideicommissum.

Filia ingrata patri non potest petere dotem ab eo. Bal. in l.fin.C.de dot. promis.

Filia cui pater reliquit decem,& eam iussit stare tacitam & contentã, an plus possit petere condictione ex lege.hac edictali.C.de nup.Baldus.ibi in v.col.

† Filia an si pater ei reliquit in testamento decem, iubens eam esse contentam & tacitã, ita quod de bonis suis non possit plus petere, uel habere occasione legitimę, uel alia quacunque ratione, an acceptans legatum, id recipiat a fratre, faciendo finem & refutationem, possit agere ad supplementum legitimæ, ex quo agnouit iudicium defuncti:uide do. Bar.Soci.in consi.cciij.incip.uiso uersi.quarto dico nullo modo.in ij.parte.pro quo uide etiam quæ habentur per Fran.Aret.in l.si testamento. C. de impub.& alijs substitu.]

Filia cui pater reliquit quinque solidos si nubat indigno nubens indigno non potest agere ad supplemẽtum legitimę imo posset tunc exhæredari. Bal in l. si pater.C.de sponsa.& Fran.Por.de duobus fratribus.iiij.parte.xvj.q.

Filia licet dotem ante tempus ætatis nubilis non possit petere.tantum potest petere alimenta ab hæredibus patris.Bal.in l.j.§.ius naturale.ff.de iusti. & iure.Ioan.de Imo.in l.Titio centum.§.Titio genero. de condi.& demon.& in l. qui filium. & ibi Ang ff. ubi pup. edu. debe. ubi etiam dicit Nico. de Nea. post Bar.quod non computat sibi alimenta in legato.doct.& Pau.de Cast.consi.lxxv.Item

Filia an possit petere legatum dotis ante, quam nubat, stante statuto quod filia non succedat, masculo stante.Pau.de Cast.in d.consi.lxxvj.Sed

Filia petit legatum super dotem, etiam ante, quam nubat. Pau.de Cast.in dicto consi.lxxvj.

20 Filia etiam minor, potest agere in iudicio ad dotẽ, & pro causa matrimonij, uel alia spirituali sine consensu patris.c.si annum.cum glost.not.de iud.in vj. & Ludo.Ponta.in l.ij.xvij.col.uersi occurrit etiam in dote.solut. matrim. & Alexand.in l.si constante vj. charta. sol. matr. & infra Vxor agit. uersic.xl. & xliij.

Filia legataria patris prohibita maritari sine consensu Titij potest petere legatum etiam si nubat sine consensu Titij. Bar.in l.j.ff.de his, quæ pę.no.& j. uer. Legatum dotis.uer.liij.

Filia potest uenire contra quietationem factam matri de administratione tutelæ etiam iura tam. Pau. de Ca.in consilio.cccvj.Sed

Filia non potest uenire contra quietationem factam patri de non succedendo iuratam. Pau. de Cast. in consi.cccvij.ubi plene.

Filia cui factum est legatum dotis, si maritetur uiuo patre consequitur legatũ.Pau.de Ca.consi.cxcviij.

Filia, cui est promissa dos,& cui est factum legatum dotis an petat utrunque:uide Franc. Por. de Padua in tractatu, de duob.fra.iiij. parte.xxxj.q.& Bartol.in consil. in quæstione domine Miglitiæ. ubi tenet quod non. Dic quod si est promissa pro dote certa quantitas a proprio patre, & eadem quantitas postea legata ẽ ab eodẽ patre, debeẽ una tãtũ.l.hmõi. §.cũ pater.de le.j.& ibi Bar. l.Titia.§.q inuita.& ibi Bar.de le.ij.ubi omnino uide per Odof.in apost.magna.& l.cũ pater.de iure dot. Sed si pater legat, & postea.dotat,& est nobilis, debetur legatũ dotis ẽt si matrimonium non ualuit.Bald. tenet in l.filia legatorum. C. de lega. Sed unũ promittitur,& aliud legatur, debetur utrunque.l.si pater pro filia.de colla.dot.& Bar.in d.§.cum pater.& Bar.& Bal.in d.l. filia.j.col.Item si primo pater dotat,& tradit dotẽ, & postea eidem legat eandem rem.debetur æstimatio.l.cum pater.§.pater filiæ.de lega ij.& Fran.de Rampo.in consi.Iacobus maritauit filiam.Sali.contra in consilio.in quæsito prædicto utar paucis.Sed plenius uide Barto.in d.§.cum pater. ubi dicit post Oldr. & Iac. quod quandocunque pater postea legat ipsum corpus hæreditarium. quod erat traditum,& tunc ualet legatum,& filiæ debetur æstimatio.d.§.pater filio.Sed si legat dotem simpliciter, & tunc ualet legatum, non quod filia aliquid de nouo consequatur, sed quia dos tanquam legata non uenit in collatione.d.§.qui inuita. & ar. l. filiæ.& l.a patre. C. de colla Si uero legatur aliud a dote, & corpore rei dotalis, ualet legatum,& id non confertur, sed dos confertur.l.filiæ.de colla. & ff. eo.titu. per totum.Si uero primo legat, & postea dotat, uidetur de primo legato dos data.l Lucius.la.j.de lega.ij.& ibi omnino per Bar. quando primo plus legauit,& minus in dotem dedit. per Alexand. in l. huiusmodi.§.cum pater.de leg. j. & Bald. in d.l.filia.ubi tenet indistinctè opi. Oldr.scilicet quod residuum debeatur. Vide ibi Ange.in dicta lege filia. & ibi Bartol.& Bal.C.de leg. Sed si primo legauit simpliciter, & postea dotauit debetur utrunque.l. quinquaginta.de proba.& no.in l.plane.§.j.de leg. j.sed Alex.in d.l.filia.reprobat Barto. quo ad hoc. Item si pater legauit genero, cui ante promiserat, non ualet legatum factum nomine dotis, sed factũ simpliciter debetur utrunque. Ita dicit Bar.in d.§.

cum

eûm pater.& ibi Dyn.doc.& Pau.de Ca.Quid autē si pater legat, & frater dotat:collige ex dictis Bart. in l.uxorem. §.pater.de lega.iij.Pau. de Cast.consilio.cviij.

Filia an,& quando, & ad quid agere possit, supple J. uer. Filia dotata. & uer. Filia nupta. & uer. Filia instituta. & uer. Filia præterita. & seq. per discursum.

Filia conuenitur ad onera hæreditaria,si ei emancipatę pater donauit hæreditatem sibi relictā. Casus sing. in lege hæreditatem. digestis.de donatio.

Filia,cui factum est legatum dotis cum onere,si recepit legatū in uita patris an teneatur ad onus. Pau. de Cast.consi.cx.& consi.ccxxiiij.

Filia non tenetur dotare matrem.Bald. in lege.iij.C. de lon.temp.præscrip. & in l. si a matre. C. de iure dotium.

Filia tenetur alere matrem inopem, si ipsa sit diues.l. filia. & ibi Bal.ff.de patria potesta.

Filia usurarij an sit obligata creditoribus hæreditarijs,id est,patris,ad restitutionem usurarum.Bal.in l.rem,quam.C.de iure dotium.

Filia succedit in totum patri eam instituenti in relicto dotis,etiam cum clausula quod sit tacita, & contenta dicto relicto, quando filius hæres uniuersalis repudiat hæreditatem: secundum Flo. qui refert sic fuisse consultum in l. dominus. §.per fideicommissum.in j.col.ff.de usufru. Sed uide Bar. in consi.Matiolus,&c.& no.per Bar.in l.quoties.§. † si duo.ff.de hæredi. institu. † Adde quod filia regulariter succedit,sicut masculus, uide ample materiā per limitationes,& ampliationes.Benedict. in cap. Raynutius.fo.10.col.xij.& seq.Item

✠ Filia patri non est hæres extraneus. §. sui. insti de hæred.qu.ab intest.Ay. Cra.co.cclxxxix.nu.1.uo. ij.Ae.Mar.Ma.

Filia, cui pater reliquit pro dote potest agere ad supplementum legitimę, in qua succedit. l. si non mortis.de inoffi testa.secundum Bald. sing. in l.fi.C.de dot.promis.Vide etiam Bald. in l. pactum.vj.opp. de coll.in iij col. ubi dicit uerum quando pater testatus decessit:sed si intestatus, filia uocatur iure taciti iudicij.sed ibi Alex.contra ad fi. Item uerum,si statutum sit quod filia dotata non succedat patri ab intestato.secundum Ant.de Rose. in tracta.de succes.ab intest. cv.col.uer.unum not. & in xcvij. col. uer.unum restat.& Bal.in consi. præsupposito statuto,& sentit Bar.in l.cum ex filio.de uulg. & pup.& in l. Titio centum.§.Titio genero. de condi.& demon.Bal.in auth. res, quæ.ij.col.communia de lega.& Pau.de Castr.in consilio. cccxlvj.& in consi. cxiij.ubi tenet idem.& per Lau.de Fano.in §.cæterum.Insti.de leg.ag.suc.viij.col. Vnde

Filia prohibita per statutum succedere ab intestato, non potest agere ad supplementum legitimæ:ut supra proxi.uer. Item omnino per Alex.in consi.vij. ij.parte.Item per Alexā.consi. lxix.prima parte.& consi.cxxviij.ea parte.

Filia prohibita succedere ab intestato per statutum, non succedit etiam in legitima: secundum doct. & Dyn.regula,indultum.in vj Cyn.in l.sancimus.C. de nup.Bart.in l. Titio centum.§.Titio genero.de condi.& demonstrati.& Paul.consilio.lxxvj.& per Alexan.in d.consilio.vij.ij.parte.& in consilio.liiij. iiij.parte & idem in l. si conuenerit.§.si nuda.de pigno.actio.Anto.de Rose. ubi supra.d.uer.unum nō omitto.& Lan. ubi supra. vij. col. & Pau. consilio. cxviij.& consil. cxxxv. & Ange. consi. ciij.statuto cauetur, &c.

Filia ex primo matrimonio habens fratrem utrinque coniunctum, & fratrem ex altero matrimonio,non potest tanquam præterita rumpere testamentum patris in fauorem fratris utrinque coniuncti, quando filius ex secundo matrimonio est hæres uniuersalis,& frater utrinque coniunctus est hæres in decem tantum.Bal. in l.maximum.ulti.q.C. de libe.præte.

Filia Iudæi non succedit matri extante patre,ex consuetudine Hæbrahica.secundum do. Anto.Rose.in tracta.de suc.ab intesta.penul.col.

Filia comminando fratribus de petendo hæreditatē, uidetur adire.Bar.in l.posthumus.§.fi.de inoffi.testa.& transmittit,ut ibi.

Filia prohibita succedere ab intestato,an debeat instituti de necessitate: & an præterita rumpat testamentum.infra uer.Prohibitus.el.j.uer.vij.Item

Filia non debet habere legitimam,stante statuto quod filia sit contenta dote pro sua Falcidia.Bar.in l.j.ff. ad legem Fal.

10 Filia eius,qui commisit crimen læsæ maiestatis,patitur pœnam: quia non succedit patri.sed matri sic in legitima tantum.l.quisquis.§.ad filias. C. ad legem Iuli.maiesta. sed extraneus succedit tam ex testamento, quàm ab intestato:tum quia non reperitur prohibitum: tum quia in eis debet esse mitior sententia:tum etiam quia illa lex loquitur tantum de successione paterna,& materna,secundum Sali. ibi singu. filij uero masculi nullo modo succedunt etiam extraneis.ut in uersi.filij autem.

Filia instituta in dote cum clausula, quod plus non petat:si filius masculus hæres moriatur, & soror testatoris substituta adiuit cum beneficio inuentarij, potest petere supplementum legitimę,stantibus agnatis non institutis,nec substitutis.Item fructus legitime a tempore mortis patris, licet petierit legatum dotis.Alex.consi.lxvij.j.parte.

Filia non dotata succedit exclusa filia dotata, stante statuto quod filia dotata non succedat. Baldus. in l.si uiua.C.de bonis mater. & Pau.de Castr.consilio. cvj.

Filia,cui pater legauit ducenta pro dote, si postea maritetur cum dote centum, an petat alia centum ex legato.Bal.in l.iij.C.de fal.caula adiec.le.l.Lucius. & ibi Bar.de leg.ij.

Filia an succedat in feudum excluso nepote ex altera filia mortua.Bald.in l.fin.iij.col.C.de suis,& legi.in auth.cessāte.post Cy.C.de legitimis hæredib.

† Filia non succedit in feudo, pro quo nullum præstatur præmium. Dec. consil. lxxxv. col. iij. uer. uenio ad secundum. Et adde quod filia regulariter non succedit in feudo, Socin. consi. xix. col. j. & ij. uol. j. Et an succedat in feudo emptitio, Alber. Bru. consi. xviij. col. iiij. in ij. dubio.

Filia pupilla sponsa cui est promissa dos, an succedat cum fratribus, stante statutó quod filia dotata non succedat. Baldus. in lege. non sine. C. de bonis, quæ libe.

Filia an succedat matri, ita quod uendicet mortuo patre bonorum partem scilicet maternorum datorũ in dotem alteri filiæ per patrem communem, si ipsa fuit præsens, & consentiens. Bal. in l. j. C. de bo. mater. quòd sic.

Filia hæres matris ex testaméto succedens potest adire ab intestato post annos triginta, si ante non adiuit ex testamento. Baldus. in l. licet. iij. q. C. de iure deliberan. Item si intra triginta annos non uenit ad successionem per unde liberi. nec adiuit, potest uenire post intra alios triginta annos per unde legitimi: & potest usque ad quadraginta annos petere dotem matris. Bal. in d. l. licet.

Filia succedit matri, exclusa auia materna. l. j. & ibi Bal. & doc. C. ad Orficianum.

Filia baronis non succedit in baronia de consuetudine, extantibus fratre suo, uel filijs fratris, sed stantibus alijs agnatis ulterioribus sic quo casu succedit etiam filius ex ea. Bal. in auth. cessante. C. de legiti. hære. & infra. Nepos ex filia. uer. viij.

20 Filia fratris excluditur a feudo per filium sororis. Baldus. in authentic. cessante. C. de legi. hære. per capit. primo de eo, qui sibi, & hære. suis. mascu. & fœmi. in usi. feud.

Filia in feudo potior est, & succedit, excluso nepote. Baldus. in dicta authentic. cessante. C. de legi. hære.

Filia succedit in relicto facto in codillis, etiam si dotem non conferat. l. a patre. & ibi Baldus. C. de colla.

Filia an succedat, uel dicatur exhæredata ex uerbis testamenti, Volo eam esse dote contentam. Bar. in l. qui uolebat. ff. de hæred. institutuen.

Filia quæ cum iuramento promisit non succedere patri, non potest succedere, ne incidat in periurium. Baldus in lege pactum. xviij. column. C. de collat.

Filia de iure communi succedit simul cum fratribus. l. maximum. C. de liber. præte. Sed si repellitur a statuto, an ueniat in institutione facta de his, qui debet de iure succedere. Bar. Cep. in l. nominis. §. uerbum. xj. col. C. de col.

✠ Filiam una cum fratrib. ad patris hæreditatem cõmuni iure u. cari, & interdum etiam statuto tradit Dec. co. cxxxix. nu. 2. Ae. Mar. Man.

Filia succedit matri intestatæ excluso auunculo, id est, fratre matris, & stante statuto quod si quis decesserit ab intestato superstite agnato, fœmina non succedat: quia intelligitur statutum de masculo decedente, non de fœmina. Sali. fin. in l. ij. C. de noxa. & Alex. consi. lxvj. ad fi. iiij. parte.

Filia præfertur transuersalibus in successione. l fin. & ibi Bal. C. de suis, & legitimis.

Filia an succedat cum masculis in feudum quæsitum per patrem pro se. & filijs masculis, & fœminis. Bal. quod sic scilicet ordine successiuo, non simul. in l. liberti. viij. col. C. de bon. lib. per c. j. & ibi Bal. episcopum, uel abbatem. & in c. si. per Bal. de suc. feud. in usi. feu. & per Fran. Por. in tract. de duo. fra. iiij. parte. xxviij q.

Filia succedit in em phyteusim stipulatam pro se, & filijs quando est consuetudo quod filia dotata succedat in emphyteusim. Barto. in l. iurisiurandi. §. si liberi. de oper. liber. & Ioan. de Imo. ibi. & in repeti. cap. potuit. in fin. de loca. & Andr. Barba. in consilio spectabilis. quod est post consilium. xlv. Alex. quarta parte.

30 Filia unius hæredum, quibus fuit facta substitutio, si sine filijs decesserit, an excludat substitutum: & si non excludat, an detrahat Falcidiam, & Trebellianicam. Paul. de Cast. in consi cclv.

† Filiæ an censeantur positæ in conditione substitutionis, uide do. Pe. Philip. Cor. in consil. cj. incipiẽ. per totum in iiij. parte.

Filia an excludat substitutum omnibus filijs testatoris datum, si filij masculi sunt mortui. Pau. de Ca. in consi. cclv.

Filia an succedat, si masculus decessit ante aditam hæreditatem relictis filijs, stante statuto quod filio masculo nõ adeunte fœmina succedat. per Pau. de Ca. in consi. ccclxxxviij. & consi. ccclxxxix.

Filia monialis an excludatur a successione patris intestati, stante statuto quod filia non succedat propter agnatos. Pau. de Castr. consilio. cccxxxv. & Lau. de Fano. in §. cæterum. xx. q. Instit. de legi. ag. suc. & Bue. in c. quod clericis. de foro compe. & plenius in statuto de ultimis uoluntatibus. & ibi uide quid si extat filius masculus clericus.

Filia an non succedat patri intestato stantibus masculis, stante statuto quod non stantibus masculis filia succedat: per Bald. & Salice. in l. conuenticula. C. de episco. & cleri. Bald. Ange. & Imo. in l. si cum dotem. in princip ff. solut. matrimon. & Dyn. in consilio, statuto ciuitatis Pistorij, &c. Anto. Rose. Bald. in l. inter socerum. §. cum inter. de pact. dota. in tractã. de suc. ab intesta. lxxiiij. col. uer. sed pone quod statuto. & Lau. de Fano in §. cæterum. xxix. colum. Institu. de legi. ag. suc. Et hanc primam quæstionem publice disputaui in studio Paduano in quarto anno studij mei. M. cccclix. & supra. uer. argumentum. uersicul. xviij. & per Pau. de Castr. consi. cccxxxiiij. & Alexand. in l. prima. ff. de officio eius. & in d. l. si cum dotem. penul. col. ubi tenet quod non succedit contra Ludo. ibi.

Filiæ successionis materiam supple. infra. uersiculo. seq.

Filia hæres, uel legataria, an & quando succedat, non, dicetur. j. eod.

Filia meretrix potest exhæredari a patre, uel matre. l. si filiam. & ibi Bar. & doc. C. de inoff. test. & in l. in arenam. C. de inof. test. nisi mater sit meretrix, secundum Bal. ibi. Item nec est alenda. in Spe. qui fil. sint legi. uer. quid si filia. & ibi Bal in add. uersi. iij. qui dicunt quòd potest exhæredari, & non debet ali.

Filia, etiam in uno numo hæres instituta, non potest querelare testamentum. gloss. in authen. ut cum. de appel. cog. §. aliud quoque. & §. cæterum. not. in c. primo. de testa. in vj. Potest tamen agere ad supplectionem legitimę. l. scimus. §. repletionem. C de inof fi. testa.

Filia in dotem institui potest hæres a parentibus. glo. & ibi Alexan. in l iij. §. sed utrum. ff. de mino. Bald. in l. quoniam nouella. C. de inoffic. testa. Sed gloss. & Barto. in d. §. sed utrum. dicunt consilium esse ꝙ instituatur in quinque solidis, & in dote sua: tunc enim non potest conqueri de testamento, ut ibi. & tenet Bal. in l. non sine. C. de bonis, quæ libe. secus si non sit instituta, ut ib. & Pau. de Cast. in consilio. cx. & infra eo. uersic. x. & per Alexan. consi. clxxvj. ij. parte.

Filia institui non potest hæres in dote sibi data, quia est quæsitum patrimonium: secundum Bal. singu. in l. suus quoq;. de hæred. inst. & Alex. in consi. clxxvj. ij. parte. ubi dicit secus, si dos non est ei data. & in Sp. de instr. edi. §. xiij. uer. sed super. & ibi Io. An. in addi. ubi omnino uide.

Filia iussa per testatorem stare tacitam, & contentam relicto sibi facto ab ipso patre, non potest quærelare testamentum, & relictum ipsum capit pro legitima. Bald. in l. si adulta. C. de hæred. acti. & ibi Pe. de Sun. & Bald. in addi. Specu. de instru. edi. uersi. filia. & in Sp. Imo præterita non dicit testamentum nullum: secundum Bar. in l. j. ff. de bo. pos. contra tabu. Vide Fran. Por. in tract. de duobus fra. viij. & ix, q & per Pau. de Ca. in con. cvj. & cxviij. & con. lxxvj. & ȷ̄. eo. uer. xxij.

Filia, cui pater reliquit pro dote, non petit supplemētum legitimæ, si renunciauit successioni paternæ Bal. in l. lex Cornelia. de uul. & pup. & Io. de Por. in l. cum filius. de uer. oblig. aliàs sic. ut ī. uer. Filia succedit. uer. ij.

Filia potest institui sub conditione fauorabili, si nupserit. l. si quis hæredem. C. de instit. & subst. l. hæc conditio filiæ. & ibi Io. de Pra. de condi. & demon. & Bal. in l. si quis. licet alij contra in l. filius. matré. C. de inof. test. Item

Filia potest institui sub conditione, si nupserit, uel cū nupserit, & sic in dotem futuram. Bald. in l. si pater. iij. colum. C. de institu. & substitu. & infra, uersi. Pater dotat uersic. v. & in uerb. Pater testatur. uersic. xlvj.

10 Filiæ debet a patre relinqui aliquid titulo institutionis, nec sufficit relinqui pro dote. Bal in l. non si ne. in fi. C. de bo. quæ lib. & per Pa. de Cast. consil. cxcvij. & cccxlvj. Adde omnino. ȷ̄. uersic. Legatum dotis. uer. lviij.

Filia an teneatur ad onus iniunctum legato dotis, si recepit legatum in uita patris. Pau. de Cast. in con. ccxxxiiij. & con. cx.

Filia hæres non potest uelle legitimam iure institutionis, & reliquum dimittere substituto. Bal. in l. iij. C. de impu. & ali. subst.

Filia instituta in certa summa non computat sibi legatum factum sibi in eodem testamento in Spe. de testa. §. j.

Filia hæres potest petere missionem in possessionem hæreditatis, & feudi paterni, non obstante contradictione agnatorum. Io. And. in Spe. de testa. §. penul. in fi. & Alex. in l. fin. ad fin. C. de edi. diui Adri. tolen.

Filia, cui pater dotem promisit, & non soluit, si instituatur hæres simul cum fratre a patre, computat in totum sibi in partem hæreditatis dotem promissam, & ideo partem dotis promissæ non petit a cohærede. Alex. post Ludo. in l. post dotem. v. char. sol. ma. per text. singu. in l. j. §. filiam. de col. dot. quod est mirabile.

Filia substituta fratri si uidua erit, si postea secundo nubat, altera sorore postea remanente uidua: uide Ioan de Pra. l. hæc conditio filiæ. de condit. & demonst.

Filia hæres instituta comminando fratribus de petendo hæreditatem uidetur adire, & tanquam aditam transmittit. Barto in l. posthumus. §. fi. ff. de inoffic. testam.

† Filia si uirtute institutionis non consequitur integram legitimā, an possint alia relicta impugnari, & illa reseruari usq; ad instantiam integræ legitimæ. d. Bar. Soc. in con ccxxx. incip. uiso. uer. circa primā cum uer. seq. in ij. parte.]

Filia instituta a patre in bonis maternis tantum, an dicat testamentum nullum. Paul. de Castr. consil. ccclxvj.

20 Filia hæres grauata fideicommisso an computet sibi dotem in Falcidiam uel Trebellianicā. ȷ̄ uer. Filia dotata. uer. vij.

Filia debet habere legatum sibi factum sub conditione uiduitatis, etiam si nubat: licèt secus sit in uxore. Pa. de Ca. con. ccxlv.

Filia instituta in dote potest expressè grauari fideicōmisso. Bald. in authen. res, quæ. iij. col. uer. ex hac autem. C. communia de legat. quem etiam uide in l. quoniam nouella. C. de inoffic. testa. & in l. cum uirum. de fideicom. & in l. cum patrem. C. de iure do. & in Spec. de instr. edi. §. xiij. uer. sed super. & ibi Io. And. & ꝑ Bar. in l. Lucius. §. maritus. ff. ad Tre. & in l. fin §. fi. de leg. ij. Cy. & Bal. in l. j. §. uideamus. C. de rei uxo. act. & per Bar. in l. a filia. in princip. ff. ad Treb. ubi dicunt uerum, si filia habet legitimam ultra dotem, alias non. Vide Paul. de Castr. in consil. ccxxx. Item uerum, nisi sit exclusa a statuto, quia dotata, secundum Pa. de Cast. in consi. cxviij. & consil. cxj. unde etiam in consi. cxcvj. & lxxvj. & infra eod. uer. xxxv.

Filia, cui pater reliquit aliquid in testamento pro legitima

tima sed non iure institutionis, non potest quærelare testamentum tanquam præterita, stante statuto quòd filia non succedat extantibus masculis, sed stet contenta relicto sibi facto in testamento. Bald. fin. in l. maximum. vj. col. C. de libe. præte. & Pau. de Ca. in l. fi. §. in computatione. C. de iure delib. & per Pa. de Ca. con. cxcvij. & s. eo. uer. xvj. & j. Legatum dotis. uer. lvj.

Filia instituta a patre sub conditione si intrabit in monasterium, habet hæreditatem, etiam si nubat. Bar. in consi. domina Nuctia, &c.

Filiæ potest legari dos a patre de bonis fideicommissi, sicut potest dotari de illis a patre uiuo dummodo congrue legetur. Barto. not. in l. a filia. in prin. ff. ad Treb.

Filia hæres in re certa an ueniat ad legatum cum fratribus hæredibus uniuersalib. factum ab extraneo hæredibus Titij. Bal. in l. liberti. xv. col. uer. sed quid si quidam. C. de bo. quæ libe.

Filia cui est relictum pro dote, non dicitur habere cum onere, ideo testamentum ualet. Bal. in l. si quis in suo. C. de inoff. testa. adde Pau. de Cast. con. cvj. & seq.

Filia iussa stare tacita, & contenta relicto sibi facto in testamento, etiam si fecit quietationem fratri pro legato facto sibi, & soluto, potest petere suppletionem legitimæ, nisi & illi renuntiauerit expresse. Bal. in l. scimus. §. cum autem. C. de inoff. testa. & Alex. consi. lxx. utrum emphyteusis, &c. iiij. parte. & per Ale. con. lxix. j. parte.

Filia etiam in re certa instituta, & prohibita plus petere, cedit in emphyteusim. Bal. in authen. si quas ruinas. de sa. san. eccle. & Flo. in l. dominus. §. per fideicommissum. de usur. & in Spe. de loca. §. vj. uer. lxxvij. quod est uerum ut filia, non ut hæres, secundum Bald. in l. si adulta. C. de hæred. actio. sed Bal. aliter dicit in l. liberti. ix. colum. C. de oper. liber. & uide Franci. Por. in tractat. de duobus. fra. iiij. parte. xxix. q. & per Barto. in consi. dominus Iacobus, & cætera.

Filia, cui pater legauit ducenta a pro dote, si postea eā maritat cum centum an petat alia centum: per Bal. in l iij. C. de fal. ca. adie. leg. in lec. antiqua & noua & tex. in l. Lucius. de lega. ij. & ibi plenè per Bartol.

30 Filia instituta ultra legitimam suam, & ultra dotē maternam, & prohibita plus petere, non potest petere dotem maternam. Barto. in l. liberti. ix. col. C. de ope. libe. & in l. quoniam nouella. C. de inoffi. testa. & Barto. in l. iurisiurandi. §. si liberti. ff. de ope. lib. & per Pau. de Cast. in consi. cviij. quod sic. Item

† Filia instituta in legitima sibi contingente secundum formā iuris. & in dotibus, & rebus dotalibus, & indumentis sibi traditis per testatorem, & iussa ne plus petere possit, an ab hærede uniuersali possit petere legitimam uirtute copulatiuę, & in dotib. &c. do. Pe. Phi. Cor. in consi. cc. incip. consuluerunt per totum in tertia parte.]

Filia infans an transmittat legatum dotis sibi factum, si decedat inupta. Bald. in l. non sine. de bo. quæ lib. quod non.

Filia hæres patris maritans se extra territorium mortuo patre, & adita hæreditate, an priuetur hæreditate, stante statuto quod filia maritata extra territorium patri non succedat: per Bal. in l. si matre. C. de suis, & legi. quod non. sed an ex pacto reseruet sibi successionem. Bal. in l. fi. C. de pactis. Item

Filia legataria partis hæreditatis an rumpat testamentum tanquam non instituta per Bal. in l. fi. C. fa. er. text. singu. in c. Raynaldus. de testa. Io. de Imo. in l. cum ex filio. de uulg. & pup.

Filia hæres matris ex testamento potest adire ab intestato post triginta annos, si ante non adiuit ex testamento. Bal. in l. licet. iij. q. de iure deliberandi. & s. uer. Filia succedit. uer. xviij.

Filia instituta in certa quantitate, & grauata fideicommisso, si decedat sine filijs, ea decedente debet detrahi Falcid. & Trebellianica. Barto. in l. cohæredi. §. quæ ita. in fi. de uulg. & pup.

Filia, cui pater reliquit cum nupserit, si decedit antequam nubat an transmittat legatum ad hæredes, stāte statuto quòd filia sit contenta relicto sibi facto a patre. Alex. con lv. ij. parte.

Filia non succedebat patri, stante filio masculo, secundum legem Mosaicam, Nume. cap. xxvij. Ang. in q. nobilis quidam genere, &c. And. Barb. in consi. spectabilis, ac generosus miles. ij. colum. quod est post consi. xlvj. Alex. iiij. parte.

Filia instituta in minus legitima, si agit ad supplementum legitimę, obtinet, & computat sibi quicquid habet iuris supplementum contra uoluntatem patris in dimidia parte, in qua ipsi fuit fratri substituta si frater suus sine filijs moriatur. Bar. sing. in l. liberto. §. filium. in fi. ff. de an. leg.

Filia, cui est relicta dos, non dicitur præterita, & ideo non potest quærelare testamentum patris de iure canonico. not. in c. Raynutius. & ibi doct. & Butr. de testa. secus de iure ciuili, Bar. in l. his uerbis. de hæredi. insti. Vide Bal in l. fi. C. fam. erc. & Bal. in l. si adulta. de hære. act. & in addi. Sp. de instr. edi. uer. filia potest.

40 Filia instituta in certa quantitate, an succedat uni fratrum uniuersalium hæredum patris, excluso altero fratre. Pau. de Ca. con. xxvij.

Filia instituta in testamento, in quo altera filia est præterita, an reducta re ad causam intestati per filiā præteritam, succedat ab intestato in plus, quām habuerit ex testamento, in quo erat ipsa hæres particularis. Barto. post glo. in l. pater decedens. de inoffic. testa.

Filia, cui pater legauit dotem, debet interim ali ab hærede, donec nubat, & non computat sibi alimenta in legato dotis. Ni. de Nea. in l. qui filium. ff. ubi pu. edu. de. & Pa. de Ca. con. lxxvj. s.

Filia sacerdotis nata post sacerdotium an possit hæres institui simul cum filio nato ante sacerdotium, an non. Fran. Por. in tracta. de duo. fra. iiij. parte. xxx. quæst.

Filia

Filia instituta hæres in re certa in testaméto patris, in quo filij masculi sunt heredes uniuersales, nō succedit in fideicommissum factum filijs reciproce, ut ꝙ uno moriente succedant superuiuentes, quando masculi sunt plures. secus si est unus tantum, quia etiam filia uenit ad fideicomissum: quia participiū. Superuiuentes non potest uerificari in uno. Bar. no. in l. fi. ff. ad Treb. quia prædilecti i institutione, uidétur etiam prædilecti in fideicommisso, ut ibi, ubi etiam subdit quod si apparet uerbum scriptum abbreuiatim, puta in superuiuente. in dubio debet interpretari in numero plurali, ut omnes instituti uideantur etiam substituti inuicem, & sic etiam filia cum masculis: secūdum Bar. ibi. & omnino per Pau. de Ca. in con. xxxvij. Adde And. Barb. in consi. spectabilis ac generosus miles. post consilium. xlvij. Alex. iij. parte.]

Filia ex altero matrimonio instituta a matre in minus legitima, an petat suppletionem legitimę, non obstante statuto quòd filia dotata non succedat, sed sit contenta dote, & relicto sibi facto nec supplemētum petere possit: uide omnino in consi. d. Contis de Perusio, In Christi nomine amen: Punctus quæstionis, super qua, &c. ubi tenet quod sic.

† Filia exclusa instituta in aliqua parte, an possit petere supplementum legitime: uide do. Bar. Soci. in cōsi. ccxxxviij. incip. uisa. uer. probatur circa mediū. in ij. parte.]

† Filia si sit instituta sub conditione usque ad legitimam, conditione reiecta an pure illa censeatur instituta: uide do. Bartho. Soci. in consi. xcij. incip. circa primum huius. uersicu. vj. & ulti. in prima parte.]

Filia præterita pōt mortuo uel uiuo masculo fratre suo contratabulare testamentum etiam stante statuto quòd extante filio masculo fœmina non succedat ab intestato: quia non contratabulando non dicitur uenire ab intestato sed contra testamentum. Quod est uerum, si ueniat per bonorum possessionem contratabulas post aditam hæreditatem per fratrem ex testamento scriptum: quia tunc contratabulæ non deducunt rem ad causam intestati: secus si ante aditam, quia non potest propter causam intestati, a qua repellitur per statutum. l. ut liberis. & ibi glo. & Bal. C. de colla. secundum Pa. de Cast. in authen. ex causa. C. de lib. præteri. & in l. certum. & ibi Bal. in pe. col. C. unde cog. & l. filiæ. & ibi Pau. & Alex. contra Ang. C de colla. & Frā. Por. in tract. de duobus fra. iiij. parte. xij. q. Anto. Rose. tract de success. ab intest. xcvj. colu. & Lau. de Fano in §. cæterum. Instit. de leg. agna. suc. viij. col. & ꝙ per Bar. in l. Gallus. §. quid si tantum. de libe. & posthu. & ibi per Bal. viij. col. Bar. in l. fi. ff. ad Trebel. & per Bal. in l. ij. C. de libe. præte. ubi Alex. & in l. si quis posthumos. §. si quis filium. de lib. & posth. ubi Alex. & in l. si quis filium. & in l. si quando. C. de inoff. testa. & in l. maximum. C. de libe. præte. & in l. emancipati. iiij. colu. de colla. ubi dat consilium ꝙ dicta filia ueniat per bonorum possessionem cōtra tabulas non per ius dicendi nullum, uide omnino per Alex. in d. l. filiæ dotem. de colla & ubi supra, & Ange. in d. l. centum. & per Pau. de Ca. con. lxxvij. cvj. cxviij. ccccxlv. & seq. & Pet. de Anch. in consi. hæc quæstio iam uulgaris. &c. Et quid de filio ex filia præterita mortua uiuo patre suo, an rumpat testamentum aui post mortem auunculi sui, id est fratris suæ matris Bal. in l. si quis filium. C. de inoffic. testa.

Filia præterita, cui pater legauit centum simpliciter, non iure institutionis, dicens de nullitate testamenti, non debet habere legatum. Bald. in aut. ex causa. viij. q. pen. col. C. de libe. præter.

Filia præterita, sed dotata. exclusa per statutum a successione, non dicit de nullitate testamenti, & potest in dote grauari. Pau. de Cast. consil. cvj. cx. cxviij. lxxvj. cvij. ccxlvij. & cccxvj. & supra Filia hæres, uel legataria. uer. xxij. Et an petat suppletionem legitimę. j. eo.

Filia, cui sit relictum pro legitima, non dicitur præterita. s. eo. Filia hæres. uer. xxij.

Filia præterita an mortuo masculo, propter quē per statutum excluditur, possit rumpere testamentum. Bal. in l. si quando. C. de inoffi. testa. & j. Filia exclusa. uer. xx.

Filia præterita debet dotari ab hærede extraneo, si nolit agere de nullitate testamenti. Bal. in l. fi. C. de do. promis.

Filia præterita substituta pupillariter an tacendo approbet testamentum. Old. con. clxxj.

Filia instituta in dote sibi iam data, dicitur præterita, & testamentum nō ualet: secus si dos non erat ei data. s. uerbo proximo. uer. v.

Filia instituta in centum, si nupserit, & in ducentis si monasterium ingrediatur, dicitur præterita, si fiat soror tertij ordinis sancti Francisci. j. Institutio. cl. j. uer. lxxvij.

10 Filia an dicatur exhæredata ex uerbis, uolo filiam dote esse contentam. Bar. in l. qui uolebat. de hære. instit.

Filia rumpens testamentum mortuo masculo, an rumpat ut ex nunc, an ut ex retro. Barto. in l. fina. ff. ad Tertul. & in l. si quis posthumos. §. fi. de libe. & posthumis. & in suo consi. do. Iambertus, &c. Bal. in l. ij. C. de lib. præte. Lau. de Fano Insti. de legi. agna. suc. §. cæterum. xvj. col. ubi plenè. Item

Filia præterita decedens ante masculum, an transmittat ius rumpendi testamentum, uel dicendi nullum ad Filios: per Bal. in l. secunda. C. de lib. præte. Item an transmittat ius petendi legitimam. Bald. in d. l. ij. ad fi.

Filia præterita, uel exheredata in testamento patris, in quo sit instituta mater, uel soror, & non agnati, quorum respectu excluditur per statutum ab intestato, potest rumpere testamentum. secundum Ab. in consi. & Lau. de Fano in d. §. cæterum. x. col.

Filiæ præteritę materiam supple. j. uer. seq.

Filia exclusa per statutum extantibus masculis a successione intestati, potest succedere ex testamen-

stamento. Item potest sibi successionem reseruare ex pacto: secus si excludatur per statutum tam ex testamento, quam ab intestato: quia tunc pactum sibi non prodest. Barto. sing. in l. fina. C. de pact. Quod uerum est, secundum Bal. ibidem, nisi dicto pacto fratres consentiant.

✽ Filiæ feminæ a successione stantibus masculis exclusæ, si uel non extent masculi, uel extantes succedere nolint, admittuntur, tunc enim exclusiõis causa cessat: ac per consequens ipsa exclusio. l. j. §. fortissimum. ff. de off. ciu. Bar. in l. inter stipulantem. §. sacram. ff. de uerb. oblig. Gl. Bal. & Salic. in rub. C. de ammit. & retin. poss. Ab. co. xxxvj. nu. 6. uolu. j. Iaco. Philip. Port. Imol. co. cxxxj. nu. 13. 18. Aem. Ma. Ma.

✽ Feminæ cum masculorum causa ab hæreditatibus, municipali iure excluduntur, non censentur exclusæ, si masculi sint excommunicati, deportati, uel alia denique de causa capere hæreditatem non possint. Bal. in l. Maximum uicium. uer. quæro quid si statutum. C. de liber. præter. Abb. in c. quoa clericus nu. 40. de resti. in inte. Iaco. Phi. Por. Imol. co. xxiij. nu. 9. Ae. Ma. Ma.

✽ Filiæ a statuto propter masculum si ei non sit data dos idonea pro facultatibus & dignitate patris, ad dotis supplementum agere potest dosque non uidetur idonea, si minor legitima sit. Bal. in l. fin. colu. ij. C. de dot. prom. Salic. in authen. res quæ. in ij. not. C. commu. de leg. Ale. co. lxix. uol. ij. Dec. co. cciij. co. ccexcij. Ae. Ma. Ma.

Filia expulsa per statutum, & iussa stare contenta dote, si non uelit dotari ne perdat successionem, non succedit, si dos fuit ei a fratribus oblata. Bal. in l. fin. C. de pact. in l. pactum. xx. quæstio. de colla. & Alexand. in l. qui decem. de solu. & Fran Por. in tractatu de duobus fratrib quarta parte. xxiiij. q. Vide Bal. in l. pen. v. col. in lectu. antiqua. C. de condi. inser. & ꝟ. Soror. uer. antep.

✽ Filia, quam ius municipale masculis existentibus a patris successione excludit fratri, qui patri hæres extitit, succedere potest, Alex. in l. j §. ueteres. ff de acq. poss. Ang. co. lij. Roma. co. xl. co. clxviij. Deci. co. dcxxvij. nu. 9. Ae. Ma. Ma.

✽ Filia, cum a statuto masculo hærede existente excluditur, intelligendum est filijs existentibus. Deci. co. ccexcv. nu. 8 Ae. Ma. Ma.

Filia prohibita succedere ab intestato per statutũ non potest agere ad supplementum legitimæ supra Filia succedat. uer. ij. & iij.

Filia per statutum exclusa a successione, si est compententer dotata a patre, an possit dicere se incompetenter dotatam, si non fuit dotata a curatore. Paul. de Cast. in consilio. cviij. & infra. §. ij. uers. antepen. Item uidetur exclusa etiam a legitima. supra. §. Filia succedit.

Filia exclusa per statutum non potest testari de relicto dotis sibi facto a patre. Pau. de Ca. in consi. cvj. & sequen. ubi etiam dicit Pau. ꝙ non exclusa ꝑ statutum potest testari de relicto dotis.

Filia per statutum exclusa an censeatur a patre instituta in testamento per uerba Institiuo filios meos in partibus, quæ sibi de iure tangunt. Bal. quòd sic, uidelicet in partibus sibi tangentibus de iure communi, & sic iu uirili: in l. quicunque. iiij. col. de ser. fugi. Bart. Cepo. in l. nominis. §. uerbum. de uerbo. signi. & omnino per do. Alexand. consil. cxxvij. prima parte.

✽ Filia a statuto masculorum causa exclusa, si masculi hæredes esse non possint hæres est, fac. l. ut si ex modica §. si filius. ff. de bon. lib. l. siue. §. fin. ff de iure patron. l. j. §. quib. ff. de suc. edict. l. ij. §. & si sint sui. ubi Bar. ff ad Tertyllian. idem in l. j. §. filium. ff. de bon. poss. cont. tab. Bal. in l. maximum. col. pe. C. de lib. præt. Dec. co. ccxcvj. nu. 5. Ae. Ma. Ma.

Filia exclusa ab intestato, uidetur exclusa etiam iure rumpendi, & dicendi nullum testamentum. Bal. in l. posthumus. §. si quis ex hoc. de inoff. test. quia potest præteriri. & ꝟ. per Alex. in l. filiæ. C. de colla. & ꝟ. §. prox. uer. j. & iiij.

Filia exclusa per statutum a successione intestati propter fratres, si in testamento ipsa sit præterita, & ẽt fratres, & extraneus non sit hæres scriptus, potest contratabulare testamentum. Ang. Imo. & Alex. in l. Gallus. §. & quid si tantum, de libe. & posthu. Lud. in l. ut liberis. C. de colla. & plenius per Alexan. in l. filiæ. eo. tit. ubi dicit uerum, quando filia est in potestate uel si est emancipata, & præterita sine causa, non si cum causa, & hæreditas esset adita. & per Ab. Sicu. in consi. & Lau de Fano. Instit. de suc. agn. §. cæterum. x. col.

† Filia, quæ ab intestato excluditur, non petit legitimam. Et ista est communis opinio, secundum do. Philip. Decium post alios, quos refert ibi in consil. ccxvj. incip. in casu proposito. in ij. col. uer. similiter filia. in secundo uolumi. Hoc tamen declara ut ibi per eum.

Filia exclusa per statutum propter agnatos potest grauari in relicto dotis, uel legitimæ. Paul. de Castr. consil. cxcvij. in princip. Adde supra Filia hæres. uer sic. xxj.

Filia exclusa ab institutione uniuersali, uidetur etiam exclusa a substitutione reciproca. Bar. in l. fin. ff. ad Treb. & Pa. de Ca. con lxxvij.

10 Filia per statutum exclusa potest succedere in emphiteusim. Bal. in auth. si quas ruinas. v. col. C. de sa. sanc. eccle. quem etiam uide in l. quoniam nouella. C de inof. test. & plenius in l. liberti. ix. colu. C. de ope. lib. & in l. quoties. de suis & legi. ꝙ etiã in emphyteusi, uel feudo, ordine successiuo, uide omnino Bar. in l. ut iurisiurandi. §. si liberi. de oper. lib.

Filia exclusa a successione paterna propter dotẽ, non succedit in ius patronatus ecclesiæ. Fed. de Senis in con. cxxxix. item quæritur an filius.

Filia exclusa propter masculos, non dicitur sua hæres. Bar. in l. j. §. sciendum. de suis, & legi. & per Alexã. con. cxxviij prima parte. & consil. cxxxj. & Lau. de Fa in §. cæterum. xv. col. Instit. de agn. suc. nec põt institui in testamento coram duobus testibus, per §. ex

§.ex imperfecto.qui non habet locũ in ea, secundũ Raph.Fulg.in §.per nuncupationem. in l. hac consultissima.C.de testa.sed se non firmat in hoc.& Io. Pet.de Peru repro bat ibi.Item

Filia exclusa habetur pro extranea,& æquiparatur filio ingrato quo ad successionem.Angel. in authen. de nup.§.optimè. † Et do Bartho.Soci. in consil. cl.incip. & nos,uer. præterea illud. in fin. in prima parte.]

Filia exclusa propter fratres, non succedit in partẽ ab uno ex fratribus repudiatam per ius accrescendi, nec in partem fratris mortui.Bal.in l.prima. iiij. q. principali.C.quando non pe.par.& Barto.in l.mulieri.de condi.& demon.& in l.re coniuncti. de lega.iij.nisi unicus tantum sit ei frater,& is repudiet, quia soror succedit. Bald. in l. non pro numero. C. ad Orfi. & infra statutum de ultimis uoluntatibus, uer.xxiij.

Filia exclusa ob masculos per statutum succedit,si masculus,qui unicus extat est incapax, puta frater ordinis Minorum sancti Francisci.Barto. in l. j. §. filiam.in j.colum. in fin. uer. quæro quid si extat. ff. de bon.pos.contra tabulas.& in l.filiusfami. §. cum quis.i 1 fin.ff.de lega.j.Bald.in authen.ingressi.in fi. C.de sa.san.eccle.& in l.fratres. in fin. C. de inoff. test.& in l.maximum.vj.colu.uer.item quæro nunquid statutum.C.de libe.præte.Bart.in l ij.§. sed si sint.ad Tertul.& Bar.in l.fin. C. quando & quibus quart.pars deb. lib.x. & per Lau.de Fano. in §. cæterum.ij.colum.Institu.de legi.ag.suc. & in xxviij. col. Secus tamen si sit clericus secularis, secundum Pa.de Ca.in l.omnes populi.de iusti.& iure. & Bal. in l.apud hostes.C.de suis,& legi. Idem in episcopo,Bal.ibi.& Barto.in l.ij.in fi.ff.de his,qui sunt sui uel alie.iur.Item si masculus est exhæredatus, quia non succedit filia,secundum Bald.in d.l. fratres. in fin.Barto.in l.prima.§.filium.de bo.pos.contra tab. & Bar.in l.j.§.si pater.el.ij. de coniug. cũ emancip. lib.in j.col.Sed an si sit monachus,uel seruus pœnę. Bal.in l.Deo nobis.§.hoc etiam.j.& ij.colum C.de epis.& cle.quod monachus succedit,ea exclusa.Sed quid de bannito.j. Statutum. de ultimis uoluntatibus.uer.xxiij.& xxix.

† Filiæ non dotatæ si excluduntur a successiõe ex forma statuti, & an per legitimatos excludantur, aut cum eis simul succedere possint.uide do.Bar.Soc.in consi.ccxlvj. incip.eleganter.uersi. circa tertium & ultimum.cum uer. seq. & uer. sed posito quod existentibus.cum seq.in secunda parte.]

Filia exclusa licet sit indecenter dotata, potest agere ad dotis suppletionem arbitrio boni uiri,nisi statutum excludens ultra procedat, iubendo eam esse cõtentam dote.Bald.in l.fin.C. de dot. promis. quem uide in authen.res,quæ.secunda colum.C.communia de le.& in cõsi.præsupposito statuto,&c.& Ant. Rose.in tract. de suc.ab intest.xcvij.col. & per Pau. de Ca. consi. cvij. & infra uer. Statutum quod filia dotata in statutis ultimarum uoluntatum. uer. xiiij. &c.& per Ale.con.lxiiij.quarta parte. quod potest petere supplementum usque ad legitimam. & cons. lxix.prima parte.sed quid de dotata a fratre.j. Soror.uer.xxij. & seq.

Filia per statutum exclusa stante hærede masculo, an succedat patri ab intestato, stante agnato. Paul. de Cast.in consil.cxv. Et an excludatur per neptem ex filio.ibidem quod sic.Vide Rose.de succes.ab intest. lxiiij.col.Ioan.And.in addi.Spe.in rubri.de succes. ab intest.

Filia exclusa per statutum propter agnatos debet dotari ab agnatis.Item debet habere sibi dotem liberatam, & debet liberari a stipulatione de dote restituenda patri.Bald.in l.fin.in secunda colum uersicul.sed pone quod statuto.& uersi sequenti. C. de dotis promis.

20 Filia exclusa per statutum propter masculos,an succedat mortuis masculis.Fran. Por. in tract. de duo. fra.quarta parte.xxvij.quæst.& omnino Alex. in l. j.§.ueteres.de acquirend.poss.& supra Filia præteri ta.uer.primo.& v & Bald. in authen. sed & si quis. col.iiij.C.de nup.& in l.si Põtianilla.quãdo di leg. ce.& in l.i . de libe. præte. & in l. si quando. C. de inof.testa.& in l.inquibus de sec.nup.Ang. in auth. de hæred.& Fal.§. si quis. Lau. de Fano in §. cæterum.v.colum.Instit.de legiti.agna.suc. & omnino. supra uerb.Amita.uer.antepe.& Bal.in c.primo.epi scopum,uel abbatem.per Bar.in l.fi.ff.ad Tertul.& in suo consi. proponitur quod pater filiam: tenet quod sic. Contrarium tenet in alio consil. quidam nomine dominus Iacobus. & in l. ut iurisiurandi.§. si liberi.de oper.liber.& in l.Titius.& ibi probatur de excu.tut.Sed Bal. in l. Gallus. §. & quid si.de libe.& posthum.dicit filiam non admitti, nisi statutum sub conditione loquatur.idem tenet in l. si quis §. si filium. eodem.titul. & ibi Alexand.

† Vide do.Mari.Soci.in con.xix.incip.pro decisione. uer.& posito in casu fortiori.circa princip.& do.Bartho.Soc.in consi.cxij.incip.circa primum huius.uersi.circa quartam dubitationem.cum uer.seq.in prima parte. ubi an & quando masculis cessantibus filia reintegretur.]

Filia exclusa per masculum a statuto:non succedit,stante nepote ex filio Bar.in l.liberorum. in vij. colu.in uer.his præmissis.ff.de uer.sig.Idem Bar.in l.hæredes.§.cum ita.ad Treb.Bal.& doc.in l.cũ antiquorib.de iure delib.Idem Bal.in l.si uero.§.de uiro.ad fi.ff.sol.mat.si extat masculus ex alia filia.l.j. C. de cond.inser.& Bar.in d.l.liberorum.

Filia exclusa per statutum ob masculos, an præterita rumpat testamentum patris, mortuis masculis Bal. quod non in l.ij.C.de libe.præteri.& Bar.in l. fi. ff. ad Tertul.per Bal.in l.si quando C.de inoff. test. & s.Filia præterita.in prin.

Filia per statutum exclusa ꝓpter agnatos an debeat institui,uel posiit præteriri, uel exhæredari. Pe. de Su.in consi.stat dubitatio,&c.& Bal.in l. in suis. de lib.& posthum.in repetitio.& in l.pater filia. C. de inoffic.testa.in repetit.Alexan.plenè in l. si quis posthumos.§.j.de lib.& posthu. Lau. de Fano.in d.§. cæte-

cæterum.xij.q.Pau.de Cast.in authen.ex causa.C. de lib.præte.& in consi.cxcvij.& Bar.in l.fin. ff. ad Tertul.& ibi Bald.in l.maximum. de lib. præte. & plenè per Alex.in l.filiæ dotem.C.de collat.ubi reprobat opi.Ang.& supra §.proximo. in princip. & Paul.de Cast.tenet cum Barto.quòd non expugnet testamentum.& in consil. cccxlv. ubi ponit an tunc instituto filio debeat etiam ipsa institui,uel præterita dicat nullum.& in con.cvj.& seq.Sed quid si instituatur extraneus.Pau.de Ca.consil.cccxlv.& sequen.

Filia per statutum exclusa a successione patris,ac computetur in numero filiorum ratione legitimæ. Pau de Ca.con.ccv.

Filia exclusa per fratrem uigore statuti an excludatur per hæredem fratris mortui ante aditionem ex iure excludendi in ipsum transmisso.Paul.de Cast.consil. cccxlv. quod incip. ultimum est de intellectu. ꝙ sic.

Filiæ exclusæ materiam supple. infra uersi. sequen. & infra Statutum de ultimis uoluntatibus. per multos uersi.

Filiæ exclusæ pars deuoluta masculo non adita transmittitur ratione suitatis.Lud.Pon.in singu.in l.uentre.de acqui.hære.Caue, quia Lud.non firmat, sed relinquit cogitandum.& Bal.in consi.in Christi nomine amen:Factum sub hac forma proponitur, quidam,&c.& supra Hæreditas transmittitur.uersi. finali.

Filiæ mortuæ ante fratrem hæres non succedit ex persona matris exclusæ per statutum fratri mortuò. Bar.in l.fi.ad Tert.

Filia nupta desinit esse in potestate patris,& transit in potestatem mariti quo ad debitum carnis tantummodo.gl.Instit.ad Tertul.§.j.& institu. de iniur.§.itaque.Bal.in l.uxorem.C. de condi. inser. post glo. dicit quod est in potestate uiri quo ad residẽtiam,quo ad operas,& quo ad thorũ, in alijs uero remanet in potestate patris:uide Bal.in l.j. C. de bo.quæ lib. & per Bar. in d. l. si uxorem. & in l. rei.§.socero.ff.solu.matrim.xxxiij.q.ulti.c.fin.c. est ordo.& seq.& Abb.in c.in literis.in fi. de testib. & in consi.uerè crudelis. quod est penul. consi. domi. ✠ Alex. ✠ Dec.co.dcxxiij.nu.5. Ac.Ma.Ma.

Filia nupta dicitur de genere, & de agnatione patris, & uenit appellatione descendentium supra uer. Descendens.uer.penul.& ultimo. † Et per Fel.in c.super eo.el.ij.de testa.& omnino do. Barth. Socin. in con.ccxxvij.incip.præsens. n ij. parte.ubi plenè an uideatur amittere genus,& familiam patris:& transire in familiam mariti, nec esse amplius ex descendentibus patris: & an efficiatur de domicilio mariti,& perdat domicilium originis propter matrimonium. De quo etiam uide do. Pet. Philip. Cor. in consil.xlj.incip.uidetur.in litera a,& g, in iiij. parte.] Item

✠ Filia nupta,quæ etiam paternæ successioni renunciauit,patri fisco excluso succedit,Oldr. co. ccxciij. Guid.Pap.dec.ccxxviij.Dec.co.ccxxxv.num.v.Ac. Mar.Ma.

Filia nupta si patitur iniuriam,datur actio iniuriarum patri.l.j.§.fi.de iniur.& tenet Alexan.in l.pe.de iurisd.om.iud.

Filia nupta retinet domicilium patris, uel originis. in his per quæ non subtrahitur a seruitio uiri per Bar. in l.fi.§.pe.ad municip.Bal.& Alex.in l.pe.de iuris. om.iud.Bal.in rub.ff.sol.mat.& in l.prima.C. de iuris.om.iud.

Filia iam nupta non potest postea dotari de bonis fideicommisso subiectis.Bart.Salic. & Rapha. in authen.res,quæ.C.communia de leg.& Alexan. con. xxxij.quarta parte.

Filia nupta acquirit bona aduẽtitia patri quo ad usumfructum sibi,non proprietatem,non uiro,cui acquirit ex operis tãtum.Bal.in l.j.C. de bon. quæ liber. & ibi etiam dicit quid de lucris nuptialibus, & de donatione propter nuptias. Item

Filia ex se nupta non potest petere dotem sibi constitui.l.obligamur.§.lege.de actio.& oblig.& ibi Bar. contra Bal.in authen.rẽs,quæ.C.communia de leg. & in l.fi.C.de do.promis.xx.q.j.c.fi.per gl. xxvj. q. v.de raptoribus.& ibi Arch.& Ni.de Neap.in rub. ff.sol.mat.Quod est uerum, si patri fecerit uerecundiam in nubendo uili,uel indigno.l.iij.§. si emancipatus.de bo.pos.contra tabu. Vide Pau. de Castro. consil.lxvj.& cix.secundum Bald.in l.j.iiij.colu. ff. sol.mat. Vide Paul.de Cast. consil. lxvj. & cviij.& Alexan.consil.lviij. quarta parte. & in d. l. obligamur.& glo.in c.si non factum.xxij. q. j. uide singu. per Ioan.de Imo.in d.l.j.vj.col.& Paul. de Cast. in l.si filiam.C.de inoff.testa.Lau de Fano. Institu. de leg.agna.suc.§.cæterum.col.xxxiij.Item uerum,nisi patre mortuo,si statutum excludit dotatam.]Pau. con.cxxix.

† Filia nupta sine dote potest cogere patrem ad dotandam.domi. Barth.Soc.in consilio.ccxlvj.incipi. eleganter.uer. quinimo potius.cum seq. in secunda parte.]

Filia nubere an possit sine consensu patris. in authen. sed si post.& ibi doc. C. de inoff.test. Fran.Por. in tracta.societa.quarta parte.xvj. q. uide l.cum, qui alias,Paulus.de statu hominum.ꝙ sic.

Filia nubens sine consensu patris contra formam statuti incidit in pœnam,sed tenet matrimonium. Bald. in l.omnem.in fi.C.ad. Tertul.

10 Filia nupta cum dote centum florenorum post factum sibi legatum pro dote de ducentis, an possit mortuo patre petere alia centum:uide Bar.in l.Lucius,de leg.ij.& doc.& Bal. in l. filia legatorum. C. de legib.Io.de Pra.in l.hæc cõditio.& in l. Publius. de condi.& demon Bal.in l. iij. in lect. antiqua. C. de fal.causa adiec.leg.& Floria.in l dominus. §. fideicommissum.in fi.ff.de usufru.Bartolus in d.l.Lucius.dicit quòd si est legatum pro dote, debetur residuum:non si pro filia maritanda.Sed Bal.in d.l. filia tenet indistinctè idẽ. Opi. Bar.sequitur. Io. Pe. contra Bal.in d l.filia.Ioan.de Imo.in d.§. cum pater.in l.huiusmodi.de leg.primo.tenet opi.Dy.cõtra

tra Old.& Bal.ut non debeatur residuum. Vide Alexan.in d.§. cum pater.Item si maritatę pater legat pro dote:quia debetur filiæ.Bar.in d.l. Lucius. Sed quid si iam dotatę legat pro dote.Barto.in d. l. huiusmodi. §. cum pater. de legatis primo. & infra eodem.

Filia nupta si ex forma statuti habeatur ac si esset sui iuris,quomodo intelligatur.Bar.in l.maritus.§. legis.de adulte.

Filia nupta sine dote, cui frater in testamento legauit certam quantitatem, cum clausula, quòd de bonis patris plus petere non possit, potest dotem petere ab hæredibus fratris,stante statuto quòd fęmina dotetur,& non succedat in plus : & hoc siue quietauit siue acceptauit legatum ipsum. Adde Pau. de Cast. in consil.ccxxxiiij. & in con. cxxix. quod est idem, & bis positum inter eius consilia. Item an acceptando legatum fratris sibi factum cum dicta clausula possit petere dotem quatenus plus est in debito dotis,quàm in legato. eo. consi. Item an sibi præiudicet faciendo quietationem generalem : dum accipit legatum eodem consilio.

Filia nupta non præsumitur dotata,nisi constet. Bald. in authen.res,quæ.secunda col.C.communia de legat.

Filia nupta an petat alimenta a patre,uel eius hæredibus,quando pater sibi legauit alimenta, donec nupserit.Bal.in aut.cui relictum.ij.col.C.de ind. uidu. tol.dicit ꝙ post nuptias ea non petit.

Filia maritanda ex dispositione testatoris habentis mille in bonis, non debet maritari habenti mille cum multis debitis, quibus detractis non haberet mille.Bal.in c.j.iij col.C.de fruc. & lit.expen.

Filia pupilla nupta, & dotata debet habere alimenta dotis, etiam interim, licet matrimonium propter ætatem non teneat.Bald.in l. non fine. C. de bonis quæ libe.

Filia nupta & dotata per patrem de bonis maternis, uidelicet de tertia parte,si postea consentit patri ꝙ dotet aliam filiam de duabus alijs partibus bonorum maternorum,potest mortuo patre petere a sorore, quæ plus habuit de bonis maternis tantum, quòd æqualiter succedant.Bald.sing.in l.j.C.de bonis mater.

Filia passa se maritari sine consensu Titij non contradicendo, an petat hæreditatem patris, in qua fuit substituta sub conditione, si hæredes eam maritarent sine consensu Titij:& an iure directo,uel per fideicommissum admittatur.Pau.de Castr. in consil. lxxxvj.

Filia nupta a patre in pupillari ætate potest postea alteri nubere,si ei non placet primus uir.Cy. & Bald. in l.si pater.C.de sponsa.

20 Filia nubens indigno non agit ad suppletionem legitimæ,sed posset exhæredari.Bal.in d.l. si pater.& per Franc.Por. de duo. fratribus.iiij. parte. xvj. q. & seq.

Filia nupta,sed non dotata tempore mortis patris, potest dotem petere, stante statuto quod filia dotata nihil possit petere de bonis patris.Pau.de Ca.consil. cxxix.

Filia nupta extra territorium potest a statuto fieri incapax,& excludi a successione patris,etiam ex testamento,ut ei relinqui non possit Bal.in l.ij.j.col. ad fi.uer.sed quid si statutum.C. ut in pos. lega. & per Bal in l.fi.in iij col.uer.ex hoc arti. C. de pac. Sed uide not.per Bar.in l.fin.§.pen.in j. col. uer. & hoc inducebam.ff.ad municip.Vide infra Statuta de ultimis.uer.xv.& xcj.& per Alexand.consi.clj.ij. parte.& in l.si conuenerit.§.si nuda.de pign. act. quòd dictum statutum ualet, ut excludat eam etiam a legitima.

Filia nupta extra territorium, prohibita succedere ꝑ statutum,potest succedere ante,quàm nupserit, nō post:unde si prius quæsiuit hæreditatem, deinde cōtingit ipsam nubere,habebit bona.Secus si erat nupta, quia non potest hæreditatem post sibi delatam acquirere. Bald.sing.in l.si matre.C. de suis & legi. De quo dicto facit mentionem Rapha.Cu.in consil.ut tenet Alex.in l.j.§.ueteres.de acq. pos. & per Bal.& Bar.in l.fi.C.de pac.sed Ale.contra in l. si cōuenerit.§.si nuda.de pig.actio.

Filia nubens extra territorium an possit sibi ex pacto reseruare successionem, stante dicto statuto ꝙ nupta extra territorium non succedat Bar.in l. fi. iiij. col.C.de pac.

Filia nupta consentiens uiro alienanti non præiudicat patri,sed sibi,mortuo patre.Bal.in l.ij.§. fin. soluto matrimo.

Filia dotata exclusa per statutum a successione patris intestati propter masculos, an succedat ex testamento, & reseruet sibi successionem ex pacto Bald.in l.fin.C.de pac. & ibi Barto. & supra Filia exclusa.uer.j. & Alex.in l.stipulatio hoc modo. de uer.obli.

✠ Filiæ dotatæ,si sint stantibus masculis exclusæ,cum quæritur quanta masculorum legitima sit, non sunt spectandæ,sed ita respondendum,ac si nullę essent. glo.Bal.& Ang.in l.Papinianus.§.unde si quis.ff. de inoff.testa.Ang.in authen. nouissima. in extre. C. de inoff.testa.in l.prima.§.in primo.C. de cad. tol. in l.planè.§ si duobus col.ij. ff. de leg. j. ubi Imol. & Alex.Ang.co.ccc Raph.co.xxxv. Alex. co. xxx. uol.iiij.Corne.co.cxcix.uol. iij. aliud tamen sentit Bal.in l.huiusmodi.§.si Titio.ff.de lega. j. in l.j.q. vj.C.quand.no.pete.par.in l.j.§.in princip.col.iij. C.de cad.tol.Fra.Cur.co.v.Dec.con.cccccvij.nu. 15.ubi utramque opinionem refert, neque quid ipse sentiat,explicat. Ae.Ma.Ma.

† Filia dotata a successione exclusa stantibus filijs,uel agnatis,an censeatur esse in mera causa intestati exclusa etiam a legitima.do.Bar.Soci.in consi.cl. inc. & nos.uer.succedit alia fundamentalis. cum uersic. seq.in prima parte.]

Filia dotata, etiam in uno numo instituta ultra dotē, non potest quærelare testamentum patris. glo. fin. in l.iiij.§.sed utrum.ff. de mino. Bald.in l.non fine. C.de bo. quæ liber. Secus si non sit instituta, ut ibi & Pau-

& Paulus de Castro.consil.cx.& ꝫ.Filia hæres. uersic. iiij.

Filia dotata a matre potest etiam petere legitimam in bonis paternis, cum mater præsumatur ei donasse dotem, quam dotare non tenebatur:ideo eius dos in legitimam filiæ non computatur glo.fin.in l. iij. §.sed utrum de mino.

✠ Filia a patre si dotem accepit, non propterea, quo minus,matri succedat,prohibetur,gl.Bald.& Paul. Cast.in l.j.C.de legitim.hæred. Alex.co.xxix.in extre.uol.j.co.clj.col.j.in extr.uol.ij.Dec.co.cccxlvj. co.dcxxxiiij.nu.3.Ae.Ma.Ma.

✠ Filia,cui pater,uel fratres ex bonis eius ipsius, ac ꝓprijs dotem dederunt, a patre, uel fratribus dotata dici non potest:nec in ea habent locum iura municipalia,quæ de filiabus dotatis loquuntur. Bal. in l. mater. C.de iur.dot.in l.j.C.de legiti.hæred. Fran. Curt.mai.co.xxvij.col.pen.Ay.Cra co.cxlij. num. 10.uol.j.Ae. Ma.Ma.

Filia dotata,exclusa per statutum, præterita in testamento,non dicit testamentum nullum.ꝫ.filia exclusa.uer.xxiij.

Filia dotata a patruo an petat bona patris,& an computet sibi dotem in illis bonis.Pau. de Ca. in consi. cxxj.quod incipit si dicta Cornelia. ꝙ sic.Addo Baldum in l.neq; mater.C.de iure dot.

Filia dotata a matre potest dotem exigere constante matrimonio sine consensu patris.no. in auth. quod locum.C.de colla.per Pau.de Cast.Ratio est,secundum Bal.ibi. iiij. quæst. quia in ea pater non habet usumfructum. constante matrimonio, cum non habeat onera matrimonij: quin etiam dicit ibi Bald. quòd nec pater debet citari. Secus quando filia agit ad dootem profectitiam.Idem in qualibet dote aduentitia,quia pro ea agit filia,ut ibi no. & tenet ibi Bal.Item si pater est absens, uel sine causa non uult consentire.Bal.ibi in j.& ij.col.

Filia dotata, & hæres instituta, & grauata fideicommisso.an computet sibi dotem in Falcidiam,uel Trebellianicam.in l.pater filiam & ibi doc. & Auge. ff. ad leg.Falcid.

Filia dotata,& grauata simpliciter restituendo,an debeat restituere etiam dotem. Bal. in auth. res. quæ. iij.col.C communia de leg.l.a filia.in princi. & ibi Bar.quod non.ff.ad Trebel.

Filia dotata a patre. præsumit̃ dotata de bonis aui uiuentis. Ale.con.xxx.quarta parte.

10 Filia dotata a patre non succedit,stante statuto qđ in rubrica dicat filiam dotatamnon succedere, & ĩ nigro dicat filiam dotatam a matre uel auia nō succedere.Pa.de Ca.con.cccxxxiiij.Ale.in l.j.ff. si cer. pet.& con.j.quarta parte.

Filia potest dotare se de bonis patris,etiam inuiti.Bal. in l.fin.in fin.C.de dot.promis.Alexan.in l. obligamur.de act.& obli.

Filia legitima an dotetur de bonis fideicommisso subiecti Bald.in aut.res,quæ.iij.colum.in lec. antiq. C.communia de leg.

Filia bannita an perdat dotem.Bal.ubi.ꝫ.

Filia dicitur dotata,etiam si ei pater reliquit dotem in testamento.gl.& Bar.in l.cum plures.§.[cum tutor. ff.de excu.tut. & in l.non est.de ritu nup. Bal.in l. si pater.& in l.mulier.C.de spo.& in l.non sine. C.de bo.quæ libe.Bart.in l.qui filium.ff.ubi pu. edu. debe. Pau.de Cast.in consi. cvj. ubi comprehenditur, statuto loquente de filia dotata,secundum Bart.ubi supra. & in l. qui pupillam. de adulte. & in l. Titio centum.§.Titio genero. de condi. & demon. quod est uerum, etiam si ei simpliciter sit factum relictũ: quia intelligitur pro dote.l.quod autem . & ibi Bar. ff.de iure dotium.Baldus in l.nulla.C.e.tit.& in l.j. penul.col. uer. item facit ad aliam quæstionem. C. de condi.inser.& per Lanfran.in §.cæterum.xxxij. † colum.Institut.de legi.ag. suc. † Et per do.Mari. Soci.in rub.solut.matri. in uer. secundum corrolarium.]

Filia dotans seipsam de bonis patris, an excludatur ꝑ statutum excludens filiam dotatam.Bal.in aut. res, quæ.ad fi.in lect.anti.C.communia de leg.

Filia dotata partim de bonis patris, partim de bonis matris,uel alienis,an dicatur dotata a patre. Item

Filia dotata de bonis maternis non dicitur dotata a patre.Bal.in d.aut.res, quæ.in lect. anti. Baldus in l.neque mater.in fi.C.de iure do. & in consi. suo, si statutum dicit quòd filia . ubi etiam dicit quod statutum de dotata a fratre,intelligitur, scilicet de bonis fratris.& Bal.in dicta l.neq; mater.in fi.

Filia dotata a fratribus mortuo patre, uel quam fratres uolunt dotare, quæ non erat nupta tempore mortis patris,sed fuit posthuma,uel parua, & a patre non dotata, an succedat, stante statuto quod filia dotata a patre non succedat.Bal. in d. auth. res, quæ.in fi.in lectu.anti.& Bart. in consil. xxxj. quod incip.quidam decessit intestatus, &c. quod sic . & Bal.in l.penul.x.col.uer.iuxta prædicta.C. de condi.inser.& Pau.de Ca.consi.cx. incip. super eo, de quo quæritur.

Filia non dotata succedit, non obstante statuto excludente filiam dotatam. Bal.in l.si uiua. de bonis maternis & Paul.de Cast.in consi. cx. incip. super eo, de quo quæritur.

20 Filia dotata an petat legatum dotis postea sibi factum.Baldus in . l. filia legatorum.in fine. in lectura antiqua & noua.C.de lega.not. in l. si iam facta. de conditio . & demonstra. & infra Legatum dotis. uer.xlix.

Filia non dotata mortua an transmittat ad hæredem eius quod ipsa habebat in hæreditate restituenda per fideicommissum alteri, quæ hæreditas sibi pro dote debebatur.Bal.in d.auth.res,quæ.ij.col. uersi. quid si neque dotauit,&c.in lect.anti.C.communia de lega.& in lectu. noua. in j. col.uer.plus peto . & in i.col.uer.quæro,si filia,&c.

Filia dotata semel an iterum debeat dotari, si dos est perdita.Bald. in d. auth.res,quæ.ij.col.glo.doct.& Barto.& Alexand.in l.si cum dotem.§. ii post. solu. matrimo.quod sic, si est perdita sine dolo, & culpa filiæ.& Fran.Por.in tract.de duo.fratribus, quarta parte.

parte.xiiij.q.Bal. in aut. quod locum prima quæst. C.de collat.tenet quod si est perdita culpa filiæ, nó tenetur pater iterum dotare sine causa.Item constā te matrimonio:sed soluto sic.Vide tex.& doc. in authen.sed quamuis.C.de rei uxo.act.& Pau. de Cas. consi.xiij.Item non tenetur iterum dotare pater, si filia fuit negligens in petendo dotem a uiro inope. † doc.& Alex.in d.l. si cum dotem. §. j. † Et quid si eam consumpsit,uide do.Barth.Soci in consil.lxxv. incip.circa præsentem.uer.primo quia circa princ. in prima parte.& do.Ias.May.Insti.de actio.§.fuerat.nume.171.& nu.135.]

Filia dotata de bonis fideicommisso subiectis an faciat pactum uiro de lucro dotis.Bald.in dicta auth. res,quæ.iij.col.lectu.antiq.C. communia. de lega. quod non.

Filia dotata a patre,si cum iuramento renuntiet & promittat plus non petere , an succedat in bonis maternis,quæ pater possidet.Pa.de Cast.con. clxxvj. & si absoluatur a iuramento,qua actione agat.ibidem.

Filia infans,cui factum est legatum dotis, an moriens transmittat illud.Bald.in d.l non sine.C.de bo.quæ lib.

Filia dotari debet secundum facultatem patrimonij , & conditionem personarum.l.quæro. ff. de iure do. Quod est uerum, etiam stante statuto quod filia dotetur,& non succedat,extante masculo.Bar.in l. filiæ.de leg.iij.& Ang.in auth.de restitu. & ea , quæ par.in fi.princi colla.iiij.& interim debet ali ab hærede.Bal.& Angel.in l.qui pupillum.ff.ubi pu. edu. deb.

Filia dotata potest renuntiare successioni paternæ tā manibus fratris sui , quam patris. Fred. de Senis in consi.cxxxj Bald.in l.pactum.viij.& ix.q. & ibi Ludo.Pon.C. de colla & in consi. cxcj. maximè cum iuramento. per aut. sacramenta. C. si aduer.uendi. Adde.j̃.in uerb.Soror.uer. xxiiij. & per Alex. in l. stipulatio hoc modo.de uerborum obligationibus. ubi dicit de consensu patris.

† Filia dotata a patre an possit petere supplementum dotis congruæ , & q̃ dicatur dos congrua , uide latè per do Phil.Decium in consi. xxviij. incip. & diligenter.in j.uol.

Filia dotari debet de bonis patris confiscatis , sed a fisco.Bal.in l.fi.C.de dotis promis.

Filia dotata,& iussa stare contenta dote,an debeat cóferre dotem fratri suuo hæredi instituto supra uer Dos confertur.uer. antep.

30 Filia dotata debet fratribus offerre collationē dotis.l.filiæ.& ibi Bal.C.de colla.

Filia dicitur dotata ex eo, quod pater sibi dotem promisit, & non potest succedere , stante statuto quod filia dotata non succedat.Bal.no.in l.si plures. pen. col.uer.item iuxta hoc quæritur.C.de condi.insert. Fran.Por.in tract.de duobus fratribus. quarta parte.x.q.

Filia dotata & iussa stare contenta dote, an possit agere ad dotem contra maritum.Bal. in l.secunda. C. de iure dot.

Filia dotata ex forma statuti,& iussa plus non petere, potest petere dotem,etiam si nolit nubere,sed uelit stare casta.Bal.in l.pactum.xx.q.de colla.

Filia,cui pater dotem promisit,si fiat hæres patris , an petat dotem promissam , uel perdat s̃. Filia hæres.

Filia dotata de bonis maternis non excluditur per statutum a successione patris. Bal. in l.neq; mater. in fi.C.de iure dotium.& Lau.in d.§.cęterum.xlj.col. institu.de legi.ag.suc.& s̃.e.uer.xvij.

Filia dotata exclusa per statutum a successione , non succedit in ius patronatus ecclesiæ.Fred.de Senis in consi.cxxxix.item quæritur an filius.

Filia dotata non potest testari de dote tantum,& intestata mori de alijs bonis Bal.& Ang.in l.si cum dotem.in princi.solu.mat. & Alex. de Imol. in consil. & in addi.ad Bal.in authen.cęssante.C.de legi.hære.secundum Io.de Imo.in d.l. si cum dotem. tenet contra Bal.& Ang.

✠ Filia patre defuncto auo superstite dotata ex auitis bonis dotē accepisse præsumitur.Dec.co. cccxlvj. nu.5. Ae.Mar.Ma.

Filiæ dotandæ onus pertinet etiam ad hæredem patris.j̃.Onus.uer.vj.& ideo.

Filia debet dotari, etiam si per statutum excludatur a successione supra Filia exclusa uer. xvij.& xix.Bal. in l.fi.C.de dot.promis.Ale.in l.post dotem.v.charta.sol.mat.

40 Filia dotata per statutum exclusa potest pacisci de succedendo patri cum ipso patre de consensu filiorum : quorum fauore factum fuit statutum. Bald. Angel.& Salic.in l.fi.C.de pact.Lud.Imo. & Alex. in l.stipulatio hoc modo.xij.colum.de uerbor.obliga.& supra §.proxim.filia exclusa.uer.j.& s̃.eod.in princip.

Filiæ dotatæ delictum non nocet patri in dote.s̃.uer. Delictum uer.lxix.

Filia dotata an succedat in iure stipulationis factæ a patre pro se filijs & hæredibus. Bald.in l.j.§. uideamus.in fi.C.de rei uxo.act.

Filia dotata an possit petere hæreditatem maternam, uel bona materna a fratre suo legitimato,stante statuto quod filia dotata non succedat in bonis matris.Fra.Por.in trac.de duo fra.quarta par. xxvj.sq.

✠ Filia dotata,quamuis non excludatur a bonis maternis,cum simpliciter statutum filiam dotatam excludit aliud tamen est cum nominauit personas, a quarum hæreditate,eam uoluit exclusam,tunc enim cū ab uno ex ijs dotem accepit,ab aliorum successióe repellitur,Roma.co.ccccl xxxv. Alex.co.xxix. uol. j,Corne.co.cxxiij.col.ij.uol.ij.co.cxxiij.col.ij. uol. iij.Dec.co.cccxlvj.co dcxxxiiij. Aem. Mar. Man.

Filia, cui est relicta dos a patre an eam petat añ tempus nubilis ætatis.Bar.in consi.Vbertus,&c.& in l. qui negationem.§.pupillæ.ff.admi.tut.& in l.Titio centum.§.ante nuptias.ff.de cond.& demonst. in l. qui pupillum.ubi pu.edu.deb.& Fran.Por. de duobus fratribus in quarta parte. vij. q. & j̃. Legatum dotis.uer.xxxij.& seq.s̃. dos.

Filia dotata a fratre post mortem patris testantis non agit ad supplementum legitimæ, stãte statuto quod filia dotata non succedat, & non agat ad supplementum legitimæ. Bartol. consil. quidam decessit. &c. Item

Filia dotata an agat ad supplementum legitimæ. Pau. de Cast. consi. cccxlvj.

† Filia dato quod stante filio sit exclusa ab intestato cum hoc ut sit dotata, uel possit petere se dotari, an si fuerit instituta in testamento patris in aliquo, & habeat dotem, possit petere aliquid in supplementum legitimæ. uide do. Barth. Soci. in consi. cl. incip. & nos. uer. succedit tertio illa. cum uer. seq. in prima parte.]

Filia, cui pater pro matrimonio constituit dotem, habet conditionem ob causam. nuptijs non secutis. Alex. in l. Pomponius. fam. ercis. per l. si extraneus. de condi. ob causam.

Filia hæres grauata fideicommisso potest se dotare de bonis fideicõmisso subiectis. Ale. consi. xxxij. quarta parte. per aut. res. quæ. C. communia. de leg.

Filia dotata per statutum arbitrio propinquorum, stante masculo debet dotari non minus, quàm pro quantitate legitimæ. Sali. & Fulgo. in authen. res quæ. communia de leg. Angel. consil. cccxj. dominus Gregorius. & Bald in consi. in Christi, &c. Antonius plures. & Alexand. consi. lxix. prima parte. & ĩ. Filiæ exclusa. uer. xvij. adde Pau. de Cast. consil. cccxlvj.

90 Filia dotata per statutum exclusa potest petere supplementum dotis arbitrio boni uiri, nisi statutum iubeat esse contentam dote. Bald. in l. fin. C. de dot. promis. quem uide, authen. res. quæ. C. communia de lega. & in consi. præsupposito statuto. Rosel. in arbo. col. xcvij.

Filia dotanda a fratre an perdat ius dotis, si fratri succedat, & inuentarium non conficiat. Pau. de Cast. tenet quod non, in consi. cxij. sed an computet fructus in dotem. in d. consi.

Filia demum dotata, uel si dotetur, excluditur per statutum disponens quod filia non succedat, & non aliasper gl. in l. ij. C. de legi. hære. & Lau. in d. §. cæterum xxxij. col. Inst. de legi. agna. suc. Bal. in l. fi. in ij. co. uer. sed pone statuto. C. de dot. promis. & Bar. in l. si marito. §. si uoluntate. sol. mat.

Filia dotata ante conditum statutum disponens quod filia dotata non succedat, non excluditur per dictũ statutum. Baldus in l. omnes populi. in iij. char. de iusti. & iur. & per Bar. in consi. statuto ciuitatis Assisij. & Lauren. in d. §. cæterum. xxxiij. col. Angelus in authen. de his, qui ingred. mo. in princip. Bart. in d. l. omnes populi. ij. q. v. prim. uide ibi Alex. contra in ix. col.

✱ Filiæ, quæ minorem dotem alijs filiabus, & sororib. accepit agere potest, ut tantundem sibi dotis detur, quantum alijs est sororibus datum, Bal. in l. fin. col. ij. C. de dot. promis. Dec. co. xxvij. num. 1. Ae. Mar. Man.

✱ Filiæ cum dos non a patre, sed ab alio datur, danda secundum magnitudinem patrimonij est. l. quæro. ff. de iur. dot. Dec. co. xxvj. nu. 2. Ae. Ma. Ma.

✱ Filiæ cum a patre dos datur, patrimonij magnitudo inspicienda non est. Alex. co. cxxj. uol. vj. Fran. Curt. mai. co. lxxx. col. fi. Iaso. co. ccxxj. uol. ij. Car. Rui. co. xxvij. co. xxxiiij. uol. iij. Dec. co. xxvj. nu. 3. Ae. Ma. Ma.

Filia non potest conqueri de dote parua, & incondecenti, nisi constet euidenter esse paruam in magno excessu. attenta conditione personarum, & quantitate facultatum: sed in dubio præsumitur condecenter dotata. Paul. de Castr. singul. in consil. cvj. in secundo articulo. & Alexand. consil. xxij. iiij. parte. & melius in consi. lxiiij. & omnino Ioan. An. in Specu. de instrum. edi. §. xiij. uer. sed super. in princip. & per Alexand. in consil. lxix. prima parte. & ĵ. & Lau. in d. §. cæterum. xxxv. col. & ĩ. eo uersicu. xxvj. si tamen est dotata de bonis patris ab alio, quàm a patre, ut a curatore, potest dicere se dotatã in genere, secundum Pa. in d. consi.

Filia dotata a patre succedit matri ab intestato, stante statuto quod dotata non succedat. Bald. post glo. in l. j. C. de legi. hære. & in l. neque mater. C. de iure dot. & Ang. de Peru. in consil. in Christi nomine amen, punctus quæstionis, super qua. &c. Pa. de Ca. consi. cviij. & in consi. cccxxxvij. & Lau. de Fano in d. §. cæterum. xlj. col. uer. nunc quæro. Inst. de legi. agna suc. quod uerum, nisi statutum exprimat personas, quibus nolit succedere. secundũ Bal. in d. l. j.

Filiæ dotatæ materiam supple. ĵ. uerb. Statutum quod filia dotata. in statutis de ultimis uoluntatib. consil. xiiij. cum iiij. sequentibus per discursum.

Filia renuncians successioni paternæ, iurans se maiorem xxv. annis, cum sit minor, sibi non præiudicat, stante statuto quod minor non possit contrahere sine curatore. Bal. in l. de tutela. C. de in integ. rest. Item

Filia renuncians successioni paternę ipsi patri, potest succedere ab intestato, cum intelligatur renunciasse successioni ex testamento, secundum Genze, & Imol. in c. ij. de pac. lib. vj. Quod est uerum, secundum doc. ibi, si agnati, uel masculi non extant: quia tunc etiam ab intestato non succedit. Sed Bald. in l. pactum. iij. quæstio. C. de colla. dicit eam tunc posse succedere ex testamento, non ab intestato. & tenet Bal. in l. fi. in iiij. col. uer. uemo ad secundã quæstionem principalem. C. de pac. ubi etiam dicit post Bar. quod ea potest renunciare successioni ab intestato, non ex testamento. & ĵ. Renunciatio successionis. uer. viij. & in uer. Repudiatio. uer. ix. & plenius per do. Alex. in l. stipulatio hoc modo. de uer. obli. † Vide plenè Alex consi. xxix. per totum. uol. iij. ubi tenet quod non poterit succedere, stantibus alijs liberis.

✱ Filia etiam si paternæ successioni renuntiauerit, in feudo ei succedere non prohibetur. Bal. in l. j. col. fi. q. l. ff. de rer. diuis. Dec. co. cclxvj. nu. 2. Ae. Mar. Man.

✱ Filia, quæ paternę uel maternę successioni, etiã, cũ iureiu-

iureiurãdo renunciauit, non prohibetur ꝙ minus capiat lucra, quæ ei lex parentibus ad secunda uota transeuntibus defert. Sal. in l. fœminæ. §. illud. C. de secund. nupt. Oldr. co. ccxcix. Guid. Pap. dec. cccxviij. Dec. in termi. co. ccc. Ae. Mar. Man.

Filia renuntians successioni paternæ cum iuramento, ob metum, uel reuerentiam patris, potest contrauenire, si prius absoluatur a iuramento. Bald. in d. lege pactum. 50. q. & ibi tenet idem Pau. de Castr. & ibi dicit Bal. renuntiari de consuetudine cum iuramento.

Filia renuntians successioni paternæ potest succedere mortuis masculis uiuo patre suo. Bal. in d. l. pactum. iiij. q. & ibi Paul. de Castr. & doc. Item Paul. consi. cccviij. Alex. in dicta. l. stipulatio hoc modo. vj. col.

† Et in l. qui Romæ. §. duo fratres. circa fi. de uerbo. obliga.]

Filia renuntians successioni propter fratrem, an mortuo fratre, cui pars eius accreuit, admittatur. Pau. de Cast. consi. cccviij. quòd sic. & Alex. ubi supra. & in l. j. §. ueteres. de acqui. pos. & Ange. consi. lj. in Dei nomine. Dominus Gilius, &c. eam admittendã tradit. Bal. in l. pactum, quod. q. iiij. C. de collat. Sal. in l. pactum quod dotali. col. pe. C. de pact. Doct. in c. quàmuis. col. fi. de pact. in vj. Roma. co. xxij. dub. ij. Alex. co. xxix. uol. iij. Dec. co. cccrxxxij nu. 1. co. dlxviij. nu. 5. & in termi. co. diiij. Ae. Mar. Man.

✱ Filia quæ paternæ successioni renunciauit: non excluditur, nisi a persona, à qua ipsam excludi uoluisse testatorem, uero uidetur simile. Bal. co. ccclxxij. uol. iij. ubi eam à sororibus non excludi respondit. Dec. co. cccxxxiij. nu. 2. co. dvj. nu. 2. co. dlxviij. nu. 5. Ae. Mar. Man.

Filia renuntians simpliciter successioni paternæ, non uidetur renuntiare legitimę, nisi expressum sit. Gul. de Cun. in lege de his. de transac. & Paul. de Cast. consi. cxxxij. incip. licet ista domina Lisa. & consil. ccxxxvij & est idem quod est consilium. cxxxij. quẽ etiam uide in consil. cxxxij. incip. si dicta Cornelia. & consi. ccxxix. incip. sub primo dubio. & per Cy. & Pau. de Cast. in l. iij. C. de impu. & ali. substi. ubi aliter dicũt. & infra. Renũtiatio successionis uer. xvij. Bal. idem in l. sancimus. §. cum aũt. C. de inoffi. test. Sed contra tenet in l. lex Cornelia. de uul. & pupil. Ioan. de Pra. in l. cum filius. de uerb. obl. Item nec doti, nec alimentis, quæ potest petere Ioan. de Imo. & Alex. in l. stipulatio hoc modo. iiij. colum. de uerbo. oblig. & Ioan de Imo. in l. qui superstitis. de acquiren. hær. Imo nec ualet renuntiatio expressa, etiam cum iuramento successionis, doti, & alimentis: secundum Io. de Imo. & Alex. in d. l. stipulatio.

† Et per Fran. Aret. in l. qui superstitis. de acqui. hæred. j. col.]

Filia potest renuntiare successioni paternæ, saluo iure legitimæ. Bar. in l. gerit. de acq. hære. Bal. contra, in l. j. eod. tit. in l. iij C. de impub. & alijs substi. & ibi Pau. de Cast. & in l. j. C. de his, quæ ante apert tab.

✱ Filia quæ paternæ successioni renunciauit; si hæreditas patris ad fratrẽ deueniat; fratri defuncto succedere potest. Alex. in l. j. §. ueteres. col. penul. ff. de acq poss. Bart. co. lviij. Ang. co. lij. Roma. co. clxviij. Bened. Cap. co. xij. Corne. co. cl. col. iij. uolum. iiij. Dec. co. cccxviij. num. 5. co. ccccxxxiij. num. 5. Ae. Mar. Man.

✱ Filia, quæ maternæ successioni renunciauit, fratri matris hæredi succedere potest; Pau. Castr. in l. Paulus. §. j. ff. de acq. hær. ubi & Aret. Alex. in l. j. §. ueteres. ff. de acq. pos. Aret. co. clxj. Roma. co. clxviij. Bened. Cap. co. xij. Cor. co. cccv. uol. iiij. Dec. co. ccxix. nu. 3. Ae. Mar. Man.

Filia renuntians iuri, quod habet in bonis, & hæreditate patris, an uideatur renuntiare iuri, quod habet ex causa dotis maternæ. Bald. in lege liberti. xiiij. colum. C. de operis lib. uersicul. quid ergo si filio.

Filia potest renuntiare doti maternæ. Paulus. de Castr. in consil. Filia potestate patris, &c. & Ang. in consi. suo. & per Old. consi. cxxxij.

Filia renuntians successioni paternæ fratris causa, qui nolit adire, non prodest hæredibus extraneis, nisi aliud actum sit. Bald. in dicta lege pactum. ix. colum. de colla. & Gul. de Cu. in lege auus. ff. de pactis.

Filia non potest renuntiare iuri hypothecæ in præiudicium patris, nec hypothecæ sibi concessæ pro dote. Bald. in addit. Specul. de dona. inter uirum & uxo. uer. filia. Item si consentit uiuo patre alienationi dotis fiendæ per maritum, non præiudicat patri, sed sibi, mortuo patre. Specul. ibi. uersicul. quid si filia. & Bartol. in l. ij. §. quod si in patris. in fi. ff. solu. matri.

Filia renuntians successioni paternæ an noceat filijs suis. Bald. in l. fin. iiij. colum. uer. sed hic incidenter quæritur. C. de pac. Bartol. in l. qui superstitis. in 5. col. uer. quæro secundum prædicta. ff. de acq. hære. & omnino Paul. de Cast. in l. pactum. C. de colla. & ibi in ij. q. ubi tenet quòd sic, si erat dotata, alias nõ sicut nec nocet, quando ipsa moritur, uiuo patre suo, & superstite filio: ut per Bal. ibidem. & infra. Renuntiatio successionis. uer. x.

† Filia si promiserit non succedere, intelligitur ultra legitimam. & legitimam petere potest. do. Bartho. Socin. in consi. cl. incip. & nos circa prin. iiij. col. in prima parte.]

Filia iurans coram testibus nolle renuntiare successioni paternæ, si postea renuntiat etiam cum iuramento, sibi non præiudicat. glo. sing. in c. licet. de iureiu. li. vj. Unde nota ex hoc cautelam ad obuiandum renuntiationibus mulierum. & Alexan. in l. stipulatio hoc modo. viij. col. de uer. oblig.

Filia renuntians successioni paternæ, an excludatur a successione, stante statuto quòd mulier non possit contrahere sine cõsensu propinquorum, & iudicis: per Fran. Por. in tract. de duobus fra. quarta parte. xviij. q.

Filia quæ renuntiauit patri prætextu enormis læsionis, quando contrauenire possit, & quando nepotes ex ea, nõ obstante renũtiatione matris, ex eorũ persona

sona admittantur: uide pulchrè per do. Decium in consi.clxxx.incip.satis nota.in j.uol.& ibi in iij.co. uer.secundo responderi potest. Vide cautelam pro patre, si uelit ꝙ neptes ex filia non succedant. †

Filia substituta filio masculo quietando an renuntiet fideicommisso. Pau.de Ca.consi.ccxxxvij.incip.dubitatio uertitur de bonis.in iij.col. uer. secundo uidendum est quod non.

Filia non potest, etiam cum iuramento, renuntiare successioni, mortuo patre, cum graui deceptione, id est, si non recipiat saltem dimidiam partem eius, quod sibi alias de iure spectaret. Petr.de Ancha.disputat. in ca.cum laicus.& in cap.canonum statuta. xj.quæst.principali.de constit.uer.quid dices de iuramento.& in ca.ea,quæ. de reg.iur.in vj.in quibus locis tenet non habere locum.cap.quamuis.de pac. lib. vj. in casu prædicto. Quod etiam sentit Butr.in cap.cum contingat.in quarto casu principali.de iureiurand. & Alexand. in l. stipulatio hoc modo. v. colum.de uerbo.obli.ubi dicit uerum, quando filia ignorauit ualorem hæreditatis: secus si sciuit, quia scienti dolus non infertur.Et sentit Barto. in simili. l.secunda.C.de rescindend.uend. Sed Ioan. de Im. dubitat in cap.cum contingat.xxxj.charta.& in ca. quintauallis.eo.tit.in antepenul.char.propter glo. in d.l.ij.& c.pen.de empt.& uend.quæ uolunt quod læsus ultra dimidiam iurans non uenire contra, non auditur.Sed Ale.ubi supra dicit posse concedi absolutionem a iuramento.

Filia renuntians successiói patris uiuo patre,& insciis fratribus suis,etiam cum iuramento, sibi non præiudicat:secus si pater consensit: quia primo casu nõ habet locum.cap.quamuis.de pac. in vj. Raph.in l. pactum.de colla.& Alexand.in l.stipulatio hoc modo.vj.col.de uerbo.obl.contra Ludo.in l. qui super stitis. de acq.hær.contra quem etiam tenent Pe. de Anch.Imo.& Gemi.in d.c.quamuis.

✠ Filia,quæ coram patre,& fratribus etiam cum iuramento renunciauit paternæ hæreditati, si pater in testamento non obstante illo iureiurando eam hæredem instituerit hæreditatem paternam adire potest.Bal.in c.ad nostrum il.ij. de iureiura. col. pen. Paul.Cast.co.cccclxlviij.uol.j.co.cclxxxviij.uol.ij. Dec.in in l.j.in principio.C.de collat.co.cccclxxv. nu.5.Dec.Thol.Dec.cccclvj.'Ae.Ma.Ma.

† Filia renuntians hæreditati paternæ, intelligitur renuntiasse sub conditione: si successio ad eam deuoluatur.d.Bar.Soc.in consi.xcj.incip.uisa.circa.fi. ij. col.in prima parte.]

† Filia quando uni eius contemplatione renuntiat hereditati iam delatę,uidetur prius adire,& successiue illam hæreditatem renuntiare: do.Bart.Soci.in consil.cxlvij.inci.uisa.uer.secundus effectus. circa medium in prima parte.]

Filiæ renuntiantis materiam supple.j.uerb.Quietatio uer.xij.xixcum sequenti.

Filia testatur de legato dotis sibi facto, cum moritur ante quam nubat: quia potest illud matri relinquere. Vide omnino Paul.de Castr.in consil. ccxxxj.

Filia de dote testari non potest in præiudicium filiorum.doct.in l.iij.§.in filij.ff.ad Trebel.Bal.in l.iij. C.de bo.quæ libe.doc.in l.pen.C.qui testamen. fa. pos.& in l.senium.§.primo.& ibi doct. & Bald. eo. tit.in l.pro hæreditarijs.C.de hærd.act. ꝙ non põt testari de dote, facto pacto de lucrando propter filios. Lau.de Fano.in l.quorum.xx.col. de pig. doc. & Bar.in l.filiæ meæ.solu.matr.glo.in l.iij. §. sed utrum.de mino.& gl.in l.quoniam nouella. de inof. testa.& Bald.in l.si dotem.de fal.causa.adiec leg.& in l.si uxorem.de condi.inser.Sed succedunt ei filij, quibus deficientibus ei succedit pater dotans, non ut hæres, sed per consolidationem. Bald. in d.l.senium.

Filia non potest de dote tãtum testari,& intestata mori quo ad alia bona supra uer. Filia dotata.uersicul. xxxvij.

Filia licet de dote testari non possit, tamen, consentiente patre potest eam donare causa mortis, uel etiam inter uiuos sine consensu patris: per Bald. in l.si dotem.C.de fal.causa adiec.leg.& in l.iiij.C.de bo.quæ lib.& in l. si uxorem.in lectu.anti.de condi. inser.& in lectu.noua.prma col.ubi dicitur quod testari non potest,sed donare causa mortis cum consensu patris,uel sine consensu,dummodo postea pater ratificet.De quo etiam per Bar.in l.tam is.in fi. ff.de dona.causa mortis.Item

Filia non potest dotem donare causa mortis patri suo, etiam cum consensu patris nec etiam fratri suo sub patris potestate constituto cum consensu patris. Bald.in d.leg.si uxorem.sed Oldr.contra. in consi. xxvj.

Filia uidua potest iocalia matrimonij lucrata a uiro mortuo donare ad pias causas,sine consensu patris. Pau.de Ca.in con.cxxv.

Filiafamilias habet hæredem in dote profectitia.Bar. in l.filiæ.solut.matrimo.& in l.post dotem.v.quæst. & glo.& doc.in l.si cum dotem.in prin.eo. tit.Bal. in l.si dotem.de fal.causa adiec.leg.& in l.quod scitis.& ibi Barto. C.de bo.quæ lib.& per Bal.in l pro hæreditarijs.iiij.col.C.de hæredita.ac.& in ult.col. ad fi.ubi dicit. quod l.dos a patre.C sol.ma.intelligitur ab intestato, & in filia in potestate patris, nõ in emancipata.Paul.de Castr. in consil. cxxij. dicit quod non habet hæredem.uide ibi.& Ioan.de Imo. in l.nupta.§.quoties.ff.sol.mat. qui tenet idem & p Bal & Pau.de Ca.in l.senium.C.qui testa.face.pos. & per Ale.plenè in d.l.post dotem. & ibi uide quid de dote aduentitia:in quo tenet quod sic, in penult. char.post Bar.ibi,in iij & iiij.q.

✠ Filia dotem, uiuente patre donare alicui non potest.Bald.Ang.Salic.& Paul.Castre.in l.fin.§.filius autem.C.de bon.qu liber. Fra. Curti. mino. co. clij. A.y.Cra.co.xxxix.in termi.uol.j.Ae.Ma.Ma.

✠ Filia de dote, cuius pater usumfructum habet, nec inter uiuos,nec in ultima uoluntate aliquid decernere potest, nec ualet dispositio etiam si esset iureiur.cõfirmata.l.fi.§.filijs aũt,& ibi gl.Bal.Ang Sal. Paul.

Paul. Castre. C. de bon. quæ lib. Fra. Curti. min. co. clij. Alex. in co. clxvj. Aym. Crau. co. lxxxiiij. nu. 1. uol. j. Ae. Ma. Ma.

✠ Filia cum dotem, uel alia bona in quib. pater usumfructum habet, donauit, morte patris donatio, quæ ab initio nulla, & infirma erat, non confirmatur. l. quod ab initio. l. quæ initio. ff. de reg. iur. Paul. Castre. co. cccxcj. uol. j. Alex. co. cxxviij. in extre. Fra. Cur. mi. co. clij. Bal. & do. in l. fin. §. filijs aût. C. de bon. quæ liber. Ay. Cra. co. xxxix. nu. 10. uol. j. aliud tamen sentit Corne. co. cccx. uol. iiij. Aym. Cra. co. lxxxiiij. nu. 16. uol. j. Ae. Ma. Ma.

Filia monialis, uel quæ uelit stare casta in domo patris, potest dicere nullum testamentum patris, in quo fuit instituta in certa summa, si maritabitur, uel si ingrediatur monasterium, nec fuit expressa conditio de stādo in monasterio Bar. Ang. & Imo. in l. commodissimè. de lib. & posth.

Filia ingrediens monasterium ob metum, uel reuerentiam patris, non ligatur ex professione. gloss. not. xx. q. iij. patris. quia Christus non coactum, sed uoluntarium militem sibi eligit. iiij. q. v. si quid inueni sti. secundum Io. de Im. in l. si cum dotem. §. eo autem tempore. ff. sol. ma.

✠ Filia, Cui pater centum si nupserit, quinquaginta si monasterium introiuit, reliquit, potest centum obtinere, etiam si introierit monasteriū, Dhom. Thomag. in q. sua incipiente, paterfamilias centum. Io. And. in rub. de stat. mona. circa med. Bar. in l. ij. in princip. ff. de hi. qu. pœn. nomin. Alber. Rosat. in l. Deo nobis col. ij. C. de episcop. & cler. & in ij. part. stat. q. ciiij. Roma. in l. stipulatio hoc modo. colu. v. ff. de uerb. oblig. Alexand. co. cxxj. colu. iiij. uolu. ij. Alex. co. xxxv. col. iij. uol. iij. Calca. co. lxviij. Math. sing. lij. Deci. co. dclxxiiij. aliud tamen respondit. co. cclix. co. ccccxxviij Ae. Ma. Ma.

Filia ingressura monasterium debet habere dotem, sicut si maritaretur. Bal. in l. fi. C. de dot. promis. q̃d est uerum, etiam de bonis fideicommissi, sed Bal. singu. in aut. res, quæ. ij. col.. C. communia de legat.

† Et per Fel. in c. non satis. de simo. in fi.]

Filiæ ingressæ monasterium potest pater relinquere ultra quòd ei statuto permittatur. Bald. in l. ij. C. ut in pos. leg.

Filia ingrediens monasterium si protestatur sibi saluum esse ius succedendi, an succedat, stante statuto quòd ingrediens monasterium non succedat. Bald. in l. fi. vj. col. post. Bar. C. de pac. & Bal. in l. Deo nobis. de episc. & cler. quod sic: secus tamen, si statutū loquitur de ingressa, secundum Bar. ibi. Item

Filia monialis an succedat patri intestato. agnatis exclusis, stante statuto. quod filia non succedat propter agnatos. Paul. de Castr. in consil. cccxxxv. & Lau. de Fano. in §. cæterum. xx. q Institut. de legi. ag. suc.

† Filia ingressa religionem dicitur mortua mundo. do. Bartho. Socin. in consil. clxxxiij. incip. eleganter. uersicu. confirmatur, nam. ibi: filia in ij. par.]

Filiæ monialis materiam supple infra uer. Monialis &

discursum.

Filia spiritualis, quam quis leuauit de sacro fonte baptismi, non potest in uxorem accipi. l. si q̃s alias & ibi Bal. C. de nup.

Filia spiritualis non potest esse testis pro compatre, nec econtra. Bal. in l. generaliter. ff. de in ius uoc. & in l. j. C. qui accusa. non pos. & aliter loquitur Bald. in l. parentes. C. de testi. & debet ali in subsidium. Baldus in authenti. nisi rogati. ad Trebel. Item

Filia, uel filius spiritualis non agit actione furti contra compatrem, qui eos leuauit de sacro fonte. Bald. in fin. iij. col. de prohi. feu. al. per Fred. in usib.

† feud. † Et per Felin. in c. cæterum. de iudi. circa fi. v. col.]

Filia uel filius spiritualis, non dicitur filius quo ad successionem, sed debet ali in subsidium a suo compatre, a quo leuatus est de sacro fonte. Bald. in auth. nisi rogati. C. ad Treb & si occidat patrem spiritualem, dicitur parricida. infra occidens coniunctum. uersic. xij.

Filius spiritualis leuatus de sacro fonte non excludit substitutum ab hæreditate compatris mortui sine filijs Bal. in d. auth. nisi rogati. pen. colum. C. ad Trebel. ✠ Dec. co. cccxcix. nu. 2. Ae. Ma. Ma.

† *Filius* non dicitur de familia matris. l. prima. §. de matris. & ibi Bar. ad Sillania. † Adde quod filius sequitur conditionem patris, non matris, Benedic. in repet. c. Raynutius. fol. 5. colu. j. & ibid. col. iiij. ponit an ualeat priuilegium q̃ sequatur conditionem matris.

† Adde q̃ filius dicitur per carnis propagationem, & morum imitationem. c. quæritur. §. item opponitur. xxij. q. ij. & dicitur Græce υἱὸς.

Filiusfami. habetur pro patrefam. in castrensibus uel quasi. l. ij. ff. ad Maced. l. errat. de castren. pec. lib. x.

Filij ingrati qui dicantur. l. j. & ibi Bal. C. de ingra. lib. & in authenti non licet. de lib. præte.

Filius an præsumatur præmortuo patre. Pau. de Cast. in consi. cxcix. Item

Filius dicitur possidere, cum pater possidet, & econtra Bald. in l. secunda. C. de legi. hære. per l. fi. C. de usufruct.

Filius non honorans matrem, impius est. Bal. in l. congruentius in fi. C. de pat. potesta.

Filius legitimus præsumitur in patria potestate. Bald. in l. Titia. sol. mat.

Filius debet imitari gesta boni patris. in Sp. de precu. uer. cæterum.

Filius non habet amicum meliorem, quā patrē. gl. in l. quidam cum filium. de hæred. institu.

20 Filius potest denominari a matre, quæ sit nobilior patre. c. Raynutius. in princ. & ibi doc. de testa. uel quando pater est mortuus. doc. ibidem. & no. in l. ij. ff. de lib. & posth.

† Filius secundum medicos, plus accipit de matre respectu carnis, ut Galenus ait, sperma hominis est ue lut fides ad terram, id est instrumentum ad matrē. do. Mar. in consi. 50. inci. in casu. s̃. narrato. uer. cū ergo. in fi. in prima parte.]

Filius regulariter sequitur conditionẽ patris.gl.xxxij.q.iiij.liberi.no.in c.ij.de conuersio.in fide.in l.liberos.& ibi Bald.in l.filiam.& l.fœminæ.ff.de senato.Barto.in l.fin.ad municip.in Specu. de procura.§.primo.uer.econtra de feu.§.ij. per totum. Adde.xxxviij.q.prima.Iudei c.fin.de ser.non ordi.c.licèt de coniug.seruo. Bar. in consi.in nomine Domini, dubia occurentia.Alex.in l.assumptio.§.j.ad municip.ubi dicitur uerum, etiam quo ad originem, & quid si est natus alibi,uide ibi.

Filius sequitur agnationem patris in concernentibus commodum.Bal.in l.fi.C.de seruis fugitiuis. Quod est uerum,etiam stante statuto quòd filius denominetur a matre.Bart.in l.exempto.de decur.lib.x. Sed uide Bar.in l.j.ul.col.ff.ad munic.& ĩ.uer.iiij.& infra.

Filiorũ genera quot sunt, & quæ Inst.de adop.in prin.Bal.in l.si qua illustris.C.ad Orfic.

Filius,de quo est quæstio, debet deponi apud matrem pendente quæstione.l.denique.§.penul.ff.de lib.exhib.

Filij mortui non computantur in numero filiorum ad excusationem a tutela.l.prima.& ibi Barto. C. qui nu.lib.

Filio culpa leuis non imputatur. Bald. in auth. contra rogatus.C.ad Treb.

† Filio an noceat cõfessio patris quo ad suam legitimam:ut puta, si pater confiteatur debitum absorbens totum matrimonium:uide Cy.in l.j.C.de cõfes.& Spe.eod.tit.§.nunc uidendum.uersi sed nunquid.Do.Anto.& Abb.in c.quamuis.de re iudic. in xv.col.Et conclusio est quòd non præiudicat: quia filius in legitima est quasi debitor.argu.l.quoniam in prioribus.C.de inoff.test.& gl.in l.si emancipata.C.de iuris & fac.igno.

Filius tenetur potius iuuare patrem, quàm patriam.not.in l.ueluti.secundum Pau.de Ca.de iusti.& iure.in Sp.de aduoca.§.si pater.uer.quid si procurator.& uer.cum autem. Arch. xlv. dist. cum beatus. Cy.in l.ij.C.de patri.qui fil.distr.Sed Barto.contra in l.post filium.§.filius.ff.de cap.& ĩ.uer.pater.el.j.uer.xv.& xx.& no.in l.minimè.ff.de relig.& quod filius pôt occidere patrem hostem patriæ.

Filiusfamilias an quis præsumatur.gloss.doct.& Bar.in l.sed si de sua.de acquir.hæred.& in l. Titia. soluto matri.Fred.de Senis in consi.ccix.& debet probare se esse sui iuris. l. circa. de probatio. nisi sit in quasi possessione iuris. gl. in l. Titia. soluto matrimonio.

Filij gaudent ciuilitate,& æstimo patris.Bar.in l.ij.ul.col.C.de lib.& eorum lib.l.ij.C.qui ęta.lib.x.per gl.& ĩ.uer.Estimum.uer.ix.& seq.

20 Filij in dubio debent habere inter se bona communia.glo.& Ang.in l.Lucius Titius.in princip. ff. ad Trebel.

Filij scientia letificat cor patris.in aut.cõstitutio, quæ de dig.§.generaliter.Bald.in l.Macedoniani.C. ad Macedon.

Filius potest sibi eligere sepulturã.c.fi.de sepul. in vj. Bar.in l.si filius.ff.de test.Ang.in aut.de nup.§. uenient.col.iiij.

Filius naturaliter contristatur de morte patris,sed ecõtra magis contristatur pater de morte filij.Bal. in l.j.ij.col.C.de his,qui ante aper tab.

Filius substitutus in officio patris dicitur fungi eodem officio,non nouo.Bar.in l.prima.§.hi,quibus.de lega.iij.

Filius debet uti reuerentia in patrem.no.Car.in cle.j.§.ij.de iureiur.ij.q.vij.quæritur.

Filius decurio fieri potest, etiam sine consensu patris.l.honores.in fi.ff.de decur.Alex.in l. si cum dotem.§.transgrediamur.sol.mat.

Filius Guelfi.potest esse Gebellinus,& econtra.Bal.in l.filium.C.de suis,& legi.Item

Filius potest esse nobilior,& alterius conditionis, quã pater.d.l.filium.& ibi Bar.de suis,& legiti.

Filius præsumitur dominus rerum patris, uel matris.Bal.in l.j.C.ad exhibend.

Filius potest iurare de pacto patris.gl.& Bal.in c.j.ij.fi.si inter do.& uasal.lis oriatur.

Filius indignus non habetur pro filio.l.si filius.de iure pat.Bal.in l.liberti.j.col.de ope.lib.

Filius an debeat sequi consilium patris supra.uer.Consilium.el.j.uer.ix.

Filij factum nocet patri.l.contra.& ibi Bart.C. de repudiatio.

Filius legitimus ex fratre bastardo non dicitur coniunctus in materia statutorum. Pau. de Castr.in consilio.clxxxj.

Filij capti ab hostibus non prosunt patri ad excusationem a tutela.l.ij.§.remittit.per gl.no.& Bart. ff. de exc.tut.Sed contrarium no.in l.in bello.& ibi Bar.gl.in secunda lectura. eo.tit.

Filius lenonis dicitur uilis persona.Bal.in l. humilem.C.de incest.nup.

Filius filiæ non est agnatus,sed est ad instar agnatorũ.Bal.in c.j.pen.col.an agna.uel fil.

Filius natus ante quæsitam nobilitatẽ a patre.non dicitur nobilis.Bar.in l.j.§.fi.de decuri.

Filius an debeat subuenire potius patri infideli, quàm amico fideli.in Sp.qui fil.sint legi.uer.quid si pater.

40 Filius præsumitur habere eandẽ affectionem, & uoluntatem,quam pater habuit.Bal.in l.liberti.ij.col.C.de ope.lib.per l.si operarum.ff.e.tit.

Filij faciunt patres præferri alijs hominibus non habentibus filios.l.cum ratio.de bo.dam.l. in albo C. de decur lib.x.& in Spec.de aduoca.§.iiij.ante uersic.caueant. Item prosunt patri in excusatione a tutela. C. qui nu.liberorum. per totum. Quæ uera sunt si sunt legitimi,non si bastardi.l.secunda.§.legitimos.cum gl.ff.de excu.tu. Facit tex. in auth. de nup.in prin.Item secus,si sunt adoptiui. Institu. de excusa.tu.§.j.secundum Lud.in fin. uer. Filius. uer. pater.&c.

Filij,& nepotes,sunt a iure pariformiter tractãdi.Bal.l.maximum uiti um.in prin.C.de lib.præte.

Filius dicitur a philos,quod est amor Bar.in l. liberorum.de uerb.sig.Bal.in l.maximum. v. colum.de libe.

† be. præte. † Et in l.si filius.de libe.& posthu.in prima causa.

Filius magistratus est præferendus patri priuato, nisi in actibus non publicis. Aulus Gel.lib. ij. cap. secundo.

Filios habens præfertur non habenti. Aul. Gel. libro secundo.c.xiiij.

Filiorum similitudo si contingat, uide Dy.in l.iij. §.si duobus.in apostil.ff.de adi.leg.

Filius non tenetur obedire patri in delictis committendis: ut per Alex.post Bar. in l. liber homo. ad l. Aquil.& plenius per eum.post gl.& Bal.in l.si familia.si fa.fur.fecis.dica. Adde.ĩ.uer.pater.j. uer. xvj. Quod uerum, nisi alias filius esset periturus. Alexã. post Bar.in d.l.si familia.secundum gl.ibi. Adde Barto.in l.si seruus.de noxa.

Filius ingressus religionem inuito patre, tenetur potius obedire patri reuocanti eum, quàm Deo.gl.xx.q.ij.c.de his.

50 Filius & pia causa, procedunt a pari.ĩ.uerb.Argumentum.uer.lxxvij.

Filius est in prima generatione ex uiro & uxore.Bald. in l.maximum uitium.iij.col.C.de lib. præte.

Filius non afficitur ingratitudine patris.Bal.in d.l.maximum uitium.iij.col.

Filius emancipati dicitur agnatus per Fran.Por. in tracta.de duo.fra.iij.parte.lxxv.q. & an succedat auo ibi.in q.lxxiiij.

Filius,& pater, una persona censetur. Et

Filij uox dicitur patris.in Specu.de teste.§.j.uer. item quod est parens.de loca.§.vj.uer.vij.de feu.§. ij. Et dicitur pars corporis patris.l.cum scimus. de agri & † censi.libr.xj.l.fin.§.si quis. C. de nupt. † Et dom. Fran. Are.in l.quod dicitur.in princip. prima colu. de uerb.oblig.& do.Maria.Soci.in consil.xxxj.incipien.prosequendo.uer.circa tertiam quæstioné. circa medium.cum uer.seq.in prima parte.]

Filius filij mortui intrat locum patris in successione ad auum.in Sp.de instru.edi.§.xiij.uer.iij.

Filij continentur appellatione familiæ in Sp.de loc.§. vj.uer. lxxviij.

Filius præsumitur quis in tempore.in Sp. de feu. §. ij. uer iij.

Filius est pars paterni corporis. Vnde

60 Filius est talis, qualis est pater.in Spec.de feu. §. ij. post uersicu. v. Item est talis filia, qualis est mater. ibidem Vnde uersus: Sæpe solet filius similis esse patri: Et sequitur leuiter filia matris iter.vj.qó. prima si quis.

Filius an debeat obedire patri in cunctis. Aulus. Gel. lib.ij.c.vij.

Filius maioris natu non intrat locum patris in actu, in quo pater & maior est deputatus. Alex.consi.iiij. iiij.parte.

Filius a patre non est separandus.eo.§.

Filius non debet dedignare sequi dignitatem patris.e. tit.& §.ij.post.uer.vj.

Filio præsumitur prouidere uelle pater, sicut sibi. eodem.§.

Filius excusatur ex præcepto patris.eod. §. uersic. xv.

Filius, uiuo patre, est quasi dominus rerum paternarum.l.in suis.de suis,& leg.& in Spe. de dona. uer. quid si pater.

Filiorum & nepotum fauore est interpretatio faciéda. in Sp.de test.§.j.uer.pone.

† Filij caro dicitur quodammodo caro patris agmentata. Licet ergo efficiatur nouus homo propter nouam animam, tamen non dicimus primum hominem omnino extinctum: quia quando una res extinguitur,& altera eius loco subrogatur. prima non dicitur omnino extincta.do.Barth.Soci.in consi. clij. incipien.uisis.uersi.ad tertium respondetur.cica medium.in secunda parte.]

Filius q̃s esse quomodo probetur, uel non esse.uide.ĩ. uer.filiatio.per discursum.

Filiorum appellatione, uel filij in numero singulari, compræhenduntur omnes filij, nisi sit adiectum nomen proprium.Barto.in lege si quis ita.ff.de testa.tut.& in l. qui filiabus.§.primo.de legat.j.& in lege.Gall us.§.instituens.ad fin. de libe. & posthum. Item nisi in materia odiosa. l. prima.§.sed incertum.& ibi Barto.ff.de uen. in pos. mit. Vnde statutum de sorore locum habet, etiam si sint plures: ut not.in d.l.si quis ita. & ib Barto. & in d.l.qui filiabus.§.primo.Item non ueni is, quem testator credebat esse mortuum. Barto.initd. lege si quis ita. Item nec is, quem testator non credebat † habere. Barto. Ibidem. † In substitutione fideicommissaria non uenit nepos.Decius con. ccxviij. col.iij.

† Adde hic quod filius licet regulariter sit denominãdus a patre, ut in c.ij.de conuer.in fi.tamen sæpe fastus superbiæ recognoscit cognatos potius, quàm agnatos, secundum Io.An.& hosti.in c.Ray.de test. & ibi do.Abb.in principio dicit quod filius quandoque denominatur a matre, sicut ille, qui uocabatur Raynutius de clera.Contrarium tñ debet esse de iure: debet enim filius denominari a patre,& nó a matre.c.Raynaldus.e.tit.Et hoc, quia sequitur familiã & agnationem patris,& non matris: ut in d.c.ij.Insti.de legi.agna.tu.§.j.sed hoc contingit, secundum Io.An.aut propter fastũ superbiæ, quia mater erat nobilis: uel quia forte dudum decesserat pater,& sic denominatus fuit a matre, aliàs non. ex quo infert ibi Abb. ꝙ in dispositione filij fit quandoque mentio de patre, uel de matre, non quòd dispositio, uel eius effectus conferatur in patrem, uel in matrẽ, sed causa demonstrationis: per id, quod uoluit Barto. in l.cum aliquis. C. de iure delibe. Ego addo quòd legitur,& no.in l.nullus.C.de decu.lib.x. & ibi uide Bar.ꝙ in honoribus,& dignitatibus, quis sequitur patrem, & non matrem: quia nemo potest habere ab ipsa matre quod mater non habet,& uide glo. in cap.dicat aliquis.xxxij.q.iiij.& Bal. in l.fina. C. de seruis fugi. ꝙ filius non est nobilis quamuis mater sit nobilis: quia cum nobilitas sit quædam dignitas a parentibus deriuata, quæ denominatur a potentiori causa,& certum est quòd potentior est for-

ma, quàm materia, cum forma sit agens, & materia patiens, & omne agens sit nobilius patiente: de quo uide per doct. in d. capit. ij. Tamen in Franciæ constitutionibus aliter obseruatur, puta in consuetudinibus Senonum, ubi mater nobilitat filios. Alibi tamen dicitur quòd Iesus Christus denominatus est a matre quia dictus est de stirpe Dauid. & in c. nouit. de iudi. Potes dicere quod negari non potest quin natus ex nobili muliere non dicatur nobilis, & sic participet aliquid de nobilitate, cũ omne cõpositũ participet de materia & forma. xxxij. q. iiij. c. fi. & Sp. in tit. de feu. §. quoniam. uersic. v. Ita dicit Bal. in d. l. fi. Vide gl. no. in d. c. dicat, quæ ponit tres casus, in quibus filius sequitur patrem & unum in quo sequitur matrem.

Filij nascituri an ueniant appellatione filiorum natorum. Old. in consi. xciiij. ✠ §. fi. inst. de tutel. Aem. Ma. Ma.

Filiorum appellatione in legato alimentorum an ueniant filij nati tempore testamenti tantum, uel etiam alij nati post. per Alexand consil. clxx. secunda parte.

† In substitutionibus filiorum appellatione an ueniant fœminæ Calcan. suo consi. xlvij.

Filiorum appellatione in dispositione clerici ueniunt adoptiui, & spurij legitimati. Posthumus. uersiculo decimo.

Filiorum appellatione etiam posthumi continentur. l. si quis filiabus. & ibi Barto. de testa. tu. & Insti. qui da. tu. pos. §. si qui filiabus. quod est uerum, etiam in contractibus, ut quando pater stipulatur pro se, & filijs. l. si quis operas. ff. de ope. libe. Institut. qui da. tu. pos. §. fin. cum glo. & Ludo. Pon. in sing. uerb. Filius. uersi. quæro utrum. text. & Barto. in l. qui filiabus. in prin. de leg j. & glo. & Bar. in l. Titius. in prin. de lib. & post. ubi uide tex. & Bar. in l. qui quartam. §. fi. de leg. j. quòd

Filiarum appellatione etiam posthuma continetur, quando testator habet unam tantum filiam natam. d. §. fin. Item uerum maximè, quando non sunt filij nati, quia de nascituris intelligitur. Pau. de Cast. consi. clxxviij. uel si unus tantum natus est, & instituit filios: quia etiam de posthumo intellexit. Idem si de eo fecit mentionem in testamento, & patrimonium est amplum. & extraneus est hæres, uel quomodocunque sciuit uxorem prægnantem. Bar. in d. l. qui filiabus. & Bal. in l. quicunque. v. col. de ser. fu.

† Fallit in emphyteusi ecclesiastica. Dec. consi. clxxj. col. ij. circa finem.

Filiorum appellatione uenit etiam, qui est in utero nõdum natus. l. ij. §. filius. ff. ad Tertul. secundum Bal. in l. precibus. ix. col. C. de impu. & ali. subst. & not. in l. qui in utero. ff. de sta. hom.

Filiorum appellatione etiam filiæ fęminæ continentur l. si ita scriptum. in princip. & ibi Barto. de legat. secundo. & in l. si quis ita. in princip. de test. tut. Dyn. & doct. in l. qui duos. de lega. iij. Bald. in l. prima. C. de legi. hære. Bal. & Alexand. in l. sed si hac. §. liberos. de in ius uoc. ubi plenè. Bartho. Cep. in l. j. x. q. de uerb. sig. Pau. de Ca. in con. ccclvj. ubi dicit, quid in substitutione, si sine filijs decesserit. & con. ccclv. & consi. lxxvij. Quod est uerum in materia fauorabili, non in odiosa. l. j. §. sed & si incertum. de uen. in pos. mit. & tenet Bar. in d. l. si ita scriptum. de leg. ij. Item uerum, nisi ex coniecturis colligatur mens testatoris contraria: ut si testator ostenderit plus affectionis ad masculos. Bal. in consi. in Christi nomine amen: quia allegationes. Item uerum, nisi sit statutum quod extantibus agnatis fœmina non succedat quia institutio filiorum facta a patre, intelligitur secundum mentem statuti, uidelicet de masculis tantum: non si sit facta ab extraneo: secundum Pet. de Anch. in l. tres fratres. ff. de pact. & Alexan. consil. xiiij. iiij. parte. ubi idẽ dicit in substitutiõe de filijs. Vide plenius in his terminis per And. Barba. consi. spectabilis. quod est post consil. xlvj. Alexand. de Imo. in iiij. parte. Item substitutio, si sine filijs legitimis, & naturalibus decesserit intelligitur de masculis, & fœminis: secundum Ioan. de Imol. in l. cum auus. de condi. & demon. & Lud. Bolo. consi. inuocato diuini, &c. vj. colum. quod. est post consilium Alexand. xlvj. quarta parte. Quid in emphyteusi supra Emphyteusis stipula. uersi. lxxij. non econtra, quod filiarum appellatione non ueniunt filij masculi: ut ibidem. † Adde Io. An. in Nouella. in c. indemnitatibus. de elec. in vj. in ij. col.]

✠ Filiorum appellatione, tam fœminæ, quàm masculi continentur. l. maximum uicium C. de lib. præte. l. si quis ita. ff. de testam. tutel. l. si ita scriptum. ff. de le. ij. Doct. in c. Raynaldus. de test. Dec. co. ccccxiiij. num. 3. & 4. co ccccxcj. nu. 2. & 3. co. dlviij. nu. 8. co. dlxx. nu. 9. Iaco. Phil. Por. Imol. co. vj. nu. 19. Ae. Ma. Ma.

Filiorum appellatione, etiam unus filius continetur. gloss. & Bar. in l. ex facto. §. si quis rogatus. el. j. ff. ad Treb. l. iussu. de uer. sig. l. pater. de cond. & demon. l. qui quartum. §. fi. & ibi Bar. de le. j. l. si quis ita. de test. tute. & ꝟ. uer. Numerus. uersicu. v. & infra. Testator.

10 Filiorum appellatione ueniunt etiam trãsuersales, usque ad quartum gradum, non ultra petitionem. & ibi Bal. C. de aduo. diuer. iudi.

Filiorum appellatione non compræhenditur legitimatus de proprietate uocabuli. Bal. in l. eam, quam xv. col. de fideicommis. per c. naturalis. si de feu. fue. contro. Vide Paul. de Castr. in consi. cxxj. Vide omnino. ꝟ. Legitimatus. uer. j. ij. xvij. & per discursum. & Alexand. in l. sed si hac. §. patronum. de in ius uocando. † Vide Alex. consi. ij in j. col. uer. confirmatur secundo. uol. j. Quid in emphyteusi ecclesiastica, Dec. ꝙ non consi. clxxj.

Filiorum appellatione non ueniunt spurij in fauorabilibus. Bal. in l. generaliter. §. cum autem. C. de instit. & substi. quem etiam uide in l. cum acutissimi. C. de fideicom. & omnino per do. Ale. in l. ij. de his, qui sunt sui, uel alieni iur. Vide in leg. Lucius. §. Dame. & ibi glo. & doct. de leg. ij. & in l. fin. ff. de iure delibe. per gloss. & doct. in cle. j. de bapti. & in d. c. statu-

statutum.de hære.in vj. gl.in c.in præsentia.& ibi Abbas de probat.Cyn.in l. quisquis.ad legem Iul. maie.Bald. in l.tutelas.C.de capi. dimi.& in l.fi.C. de uerb.signi.& in l.parentes.de in ius uoc. & Bar. in l.pronuntiatio.de uerb.signi. & in tracta. de insig.& armis. † Vide Alex. j. uol.consi.ij.col.j.uer. confirmatur secundo.

Filiorum appellatione ueniunt spurij in prohibitione nuptiarum.Bald.in d. l. cum acutissimi.non tamen in odiosis, ut in statuto de filijs bannitorum expellendis:ut ibi per Bal.Vide Angelum in consi.in nomine Domini amen: Domina Francisca condidit testamentum ubi dicit statutum de filijs uel nepotibus non habere locum in naturalibus tantum. & tenet Cyn. in d.lege. quisquis.ad legem Iul.maie. & per Ange. in consi.xxxiij.duo sunt genera filiorum.& Gemi.in c.statutum.de hære.el.ij.

† Filiorum appellatione in substitutionibus an contineantur nepotes:uide pulchre per do.Decium post alios per eum relatos ibi.in cõsi. xcv.in iij.col.uer. uenio ad secundum in j.uol. †

Filiorum appellatione in statuto non comprehenduntur naturales tantum secundum Ang. in d.consi.& Cyn.in d.l.quisquis.Sed Lud. Pon.in l prætor.iii. col. de in ius uoc. dicit quod statutum de compromisso inter patrem & filium fiendo intelligitur etiã de filio naturali tantum.uide Bal. in l.libertum.C. de inter.ma.& supra.Bastardus.uer.iiij.& sequen.† Et per Felin.in c.in præsentia.de proba.in princip. ix.col.]

Filiorum appellatione an ueniant naturales tantum, uide in l.qui filium.de iure delib.& in l.hæredibus. in fi.& in l.ex facto.§.si quis rogatus. & ibi Barto. ff.ad Treb. ubi plene loquitur quid in contractibus,& quid in sententia,& quid in l. Item uide in l. lege Iulia.de ri.nup.& in l.generaliter.§.cum autẽ. & ibi Bal.C.de instit.& substit.Bar.in l.pronuntiatio.ff.de uerb.sign.& Bal.in l.fi.C. eod.tit.ubi doc. & in l.Lucius.§. Dame. & ibi Barto.de leg.ij.quod sic,etiam si sunt in seruitute concepti:ut ibi. & in l. cum pater.§.uolo.& ibi Barto.eo. tit.& in l.ij.ff.de his,qui sunt sui,uel alie.iur.& in Spec.de loca.§.vj. uer.lxvij.& seq.& omnino per glo. & Car.in cle.j. ix.q.de baptis.& melius per Alexan. in l.ij ff.de in ius uoc.& melius per Gemi.in c. statutum.ij.de hære. in vj.ubi uide de statuto de filijs. † Et uide Frã. Are.in l.si is,qui.de uulg.& pup.in medio.j.colum.

† Adde quod in contractibus,filiorum appellatione non uenit monasterium:uide Pic. in l.Titia cum testamento.§.Titia cum nuberet.ff.de leg. ij col.fin. circa finem. Et ibi quid in sententijs, quid in statutis,& c.uide ibi remissiue.

Filiorum appellatione in concessione feudi an comprehendantur bastardi,uel naturales tantum supra uer.Feudum.uersi.cxxvij.

† Filius non præsumitur ex eo quod quis sit nutritus in domo alicuius, nec tenetur nutritor eum ut filiũ instituere : nam filij non semper nutriuntur in domo:ut in l.quidam cum filium.ff.de uerbo.obl.Ab. in c.transmissę,qui fi.sint legitimi.

Filiorum appellatione comprehenduntur etiam adoptiui.l.cum adoptiuus.C.de decur. li.x.l.si ita quis. in fi.de leg.ij.l.adoptiuum.de in ius uoc. & ibi doc. & Alex.ubi ponit quid in lege, statuto, priuilegio, & contractu : & an in stipulatione clerici pro se, & filijs.Bald.& moder.in l.si quis posthumos.in prin. de lib.& posth. sed dicitur contrarium ibi. Dy.dicit quod feudum non transit ad filios adoptiuos.in d.l.si ita quis.in fi.uide in l.fideicommissum.de con di.& demonst.quod improprie. c.si adoptiuus.fi de feud.fue.contro.& doc.ubique.Bald.Ange.& Imo. in lege.si quis posthumos. de libe. & posth. l.quisquis C.ad legem Iuliam ma. Specu. de loca. §. vj. uer. lxviij.

Filiorum appellatione an cõprehendatur monasteriũ & excludat substitutum. infra uer. Filius hæredis. uersi.primo. in prima.columna. circa medium. ibi. item nisi sit monasteriũ, &c.& in uerbo, Monasterium succedit.uer.iiij. & xxx.ubi melius in Spe.de loca.§.vj.uer.cliij.

† Filiorum appellatione an contineantur fœminæ,si, in pluribus locis quis fecit expressam mentionem de filijs masculis:uide pulchre per do. Philip.Deci. in consi.xv.in j.uol. †

Filiorum appellatione etiam nepotes ueniunt, non tamen ulteriores. Barto.in l.liberorum. in princip.ff. de uer.sig..etiam per Alex. l.filius.C. ad Maced.l. filium.ff.eod.titu.& ibi Barto. & Bald. in d.l.filius. Sed imo in infinitum comprehenduntur descendentes,non transuersales. Inno.in c. si uero.de sen.excomu.& Bald.in Marga. uer. Mater. Quod est uerum,nisi quando esset communis usus loquendi,secundum quem nepos non dicitur filius. Anton. de Butr.in proœmio Decre. & Alexand.in d.l.liberorum.iij.col.quod not.item uerum, nisi quando lex derogat iuri alterius,secundum Bald.sing in l.secunda.C.de bo.ma.Item ueniunt filij primi gradus tantum in dubio.Ange.in l.Lucius testã.in princip.de lib.& posthu.tenet Alexan.in l. liberorum.de uer. signific.ubi dicit secus in appellatione liberorum † Vide Alex.j.uolu.consi.j.col.vj.Adde quod in substitutione fideicommissaria, filiorum appellatione non ueniunt nepotes.Dec.consi.ccxviij.col.quarta post.princi.uersi. ultimo quæritur.

✠ Filiorum nepotes non uenire appellatione, §.fina. Instit.de tut.l.Quid si nepotes.ff.de test.tute.l.filiũ deffinimus.ff.de his qu.su.uel alie.iur. su.l.Iusta interpretatione.& ibi Dy.ff.de uerb. sign.Barto.in l. liberorum.in prin.ff.e.de uerb.sign.Bal.in l.Maximum uitium.co.iiij.C.de liber.præt.in d.l.filium. not.ij.ff.de hi.qu.sui. in l. Gallus.§ instituens. in l. Titius.in prin.ff.de lib.& posth.Dec.co.xcv. nu.5. Iacob.Phil.Port.Imol. co.xv.num. 34.Aem.Mar. Man.

Filiorum appellatione etiam pronepotes continentur.l.j.§.si quis.& ibi Bar.ff.de suis,& legit.

20 Filiorum appellatione an,& quando ueniant nepotes:uide omnino per Alex.in l.sed si hac.§.liberos. ff.de

ff.de in ius uo.& per ipsum in consi. quarto. quarta parte.& per ipsum in consi.lxxxiiij. quarta parte.& in consi.primo.parte prima. & in consi. ix.ea. parte.& in consi.cxxviij.ea.parte.Bar.plene.in d.l. liberorum . prima & ultima col.gl.in l.uxorem.§. concubinæ.de leg.iij.tex.no.quod non,in l.quod si nepotes.ff.de testa.tu.& Barto.idem sentit in l.Gallus.§.instituens.de lib.& posthu.sed in d.§.concubinę.dicit contra,quando profertur a testatore.Vide Bald.in l.maximum. C. de libe.præte.& in cap. decedenti.qui feu.da.pos.in usi. feud.Ang.in auth. de restit.fideicom.ultim.colum.colla. ix.Spe.tenet quod sic,in tit.de succes.ab intesta.& in tit.de actore.post uer.item quod est filiusfa.in Specu.de loca. §.vj.uersi.cxlvj.Adde quod non continentur nepotes in priuilegijs lege prohibente. l.iubemus.§.fin. & ibi Bal.C.ad Treb.& Nico.de Neapo. in l.sed si milites.de excusa.tu.in princi.aliàs sic.Bart.in consi. in Christi nomine amē:quia in priuilegio refert. & per Alexand. in l. etiam. solut. matrimon.Item nec quando non fit mentio de filijs, & de gradu:secundum Bald.in d.§.fin.& Alexand.in d.in l.liberorum. Et quid in rescriptis. Bartol. ibi. & Petr. de Anch. in cle. j. de baptis.Item nec in statuto quod pater non teneatur pro filio.Baldus.in l.filius.C.ad Maced.Item nec in dispositione legis. l.sed si milites.§.nisi fortassis.per Barto.ff.de excu.tu.Sed Bal. contra in d.l. filius. Item nec priuatio filij extenditur ad nepotem.Bald. in d. l. maximum.iij.colum. Item nec quando qualitas adiecta filijs non cadit in nepotibus.l. fin. & ibi Bartol.C.de natura.liber.& Alexand.in dicto consi. iiij.Item nec quando statutum prohibet statuta interpretari, uel subaudiri:secundum Baldum in d.l.maximum ultium.iij. colu. sed aliter dicit in l.si uero.§.de uiro. soluto matrimonio.& Rose.in arbo.consan.lxxvj.colum.& supra.uerbo Filia exclusa.uersi. xxj.Ludo.Pon.consi. cxix.quod improprie sic, non proprie.Item nec cō tra ius commune.Bar.in d.l.sed si milites. de excusa.tu.Item nec in pœnali dispositione statuti.Bartolus in l.ij.§.filijs.ad Tertul.& in l.quod si nepotes. de testa.tut.Item nec quando filijs est prohibita alienatio.Bar.in l.Lucius.§. primo de lega.iij.Ang. in authen.de restitu.fideicom.§.fin.Cy. in l.uoluntas C.de fideicom. Sed continetur nepos appellatione filij, quando testator consueuit eum appellare filium alias non.Bartol.in l.alimenta.ff.de ali.& cib.lega.Item & in feudis.c.si clientulis. uersi. & si clientulus.& ibi Bald.de alie.feu.& in c.quæ in ecclesiarum.xiiij.col.de constitu.Alex.in consi. ciiij. quarta parte.Sed in substitutionibus, & in statutis, uide per Pau.de Cast.in consi.clxx.& in præceden. & Alexand.consi.ix.prima parte.non in contractibus:per Bartolum in d.leg.liberorum.& Alexand. in l.si tibi. §. si pactus.de pact. & in consi. lxxxiiij. quarta parte.Salic.in l.ij.xxj. quæst.C.de iure emphy.Pet.de Ancha.in clemen.j.de baptis.Anto.de But.in cap.in quibusdam.de priuileg.Ioā. de Imo. in l.quod dicitur.antepe.colum. de uerb.obl.l.cum inter.de condi.& demon.& Bal.in l.in suis.de libe. & posthu.& l.cum uir.de condit.& demon.& Alex, consi.cxxviij.prima par. quod non in contractibus. nec in emphyteusim. De quo etiam per Alexand in l.etiam.solut.matr.

✠ Filiorum appellatione in ultimis uoluntatibus, fauorabilibus,non odiosis ueniunt nepotes. l.Lucius. ff.de hæred. instit. Barto in l.liberorum colu.quarta.ff.de uerb.signif.Anto.Butr.in c. in quibusdam. colum.pen.de pœn.Illust.Card. Zab.in c.ij.de uerb.signif.Ancar.in c.j.col.ij.de baptis.Alex.co.ix.col. ij.uol.j.co.v.col.ij.uolu. iij. Andr.Barbat.in co.xj. col.viij.uolu.ij.Corne.co.ccvij.uolu.ij.Dec.consil. cclxxxvij.nu.6.Ae.Mar.Man.

† Filiorum appellatione an contineantur nepotes uide Ioan.And.in c.fundamenta. de elec. lib.vj & in c.in quiqusdam.de pœnis.Inn.in c. ad extirpandas. de fi.presby.glo.& doc.in c.in præsentia. de proba. Abb.in procemio Greg.in cap. per tuas. de proba. Bald.in l.lege.xij.tabularum.C.de legi. hære. & in l.si uxor.C.qui accu. non pos. & in l. si instituta.§. de inofficioso.ff.de inoff.test.post Barto.& uide ibi Ang.& Bal.in l ij.C.de succes.edi.& ibi Sal.&Ang. & Bald.in l.auunculo.ff. de dona. & in l.nihil.ff.de in rem uerso.& in l.si dotali.ff.solu.matrimo.Ang. in d.l.Barba.in repeti.l.cum acutissimi. C.de fidei com.in xix.col.tex.& ibi Bal.in c.j.§.similiter.qui. mo.feu.amit.Bal.in repe c.si pater.de testa.lib.vj. in xxix.col.Gul.de Cu.Bal.& Pet. de Anch.in l.tale pactum.§.fi.ff.de pac.Io.de Imo. in.d.§.de inofficioso. Abb.in consi.lxxx.in ult.colum. Fred.de Senis consi.xxxviij.& uide Alexand.consi.lxj.in primo uolumine.Abb.in c.tua nos. de consan. & affi. gloss.& doc.Insti.qui testa.tu.da.pos.doc.in l.liberorum.ff.de uerb.sign.glo. & doct. in cle.unica.de baptis.& in l.filij.ff.de uerbor.sign.& in l. liberos. in fin.ff.de senato. & in c. ubicunque.de pœnis.lib. vj. Et conclude quod continentur nepotes, & alij descendentes, etiam in odiosis,secundum Innoc.in d.c.ad extirpandas.sed gl.in d.cle.unica.dicit quod appellatione libellorum comprehenduntur nepotes ex filijs & alij descendentes. per d.l.liberorum. appellatione tamen filiorum regulariter non comprehenduntur nepotes.per d.§.fin. Insti.qui.da.tu. pos.casualiter contra, per d. l. filij. Et in prædictis locis habes an appellatione nepotis ueniat filius filij uel filiæ,uel filius fratris, seu sororis : & an appellatione filiorum comprehendat nepos ex filia: uide Lud.Roma.consil. cxxix. incipien. licet magna apud me fuerit dubitatio.

✠ Filiorum appellatione , quanquam in odiosis non ueniunt nepotes, in feudis tamen , ut fauorabilibus ueniunt Alex.co.xvij.uol.v.Dec. co.ccclv.nu.51. 52.Ae.Mar.Ma.

Filiorum appellatione inter uirum & uxorem ueniūt filij nati ex eis,l.cum uir. & ibi Barto. ff. de condit & demon.

Filiorum appellatione non uenit nepos ex filia.c.statutum.de hæreti.in vj.& Bald. in lege.j.uer.quæro cum

eum interdum.in lect.antiq. C. de condi.inser.ubi omnino uide tex.& doc. & in Specu. de loca.§.vj. uersi.cxlvj.

Filiorum appellatione an comprehendantur nepotes ex interpretatione, an uero ex propria significatione.Bal.in l.maximum.quarta.colum.de libe.præte. & Bar.in l.liberorum.de uerbo. sign. & in l.in suis. de libe.& posthu.& Pet.de Ancha.in clem.j.de satisda Et quæ dicitur propria significatio. Bartol.& Alex.in d.l.liberorum.

Filius putatiuus non cogitur adire hæreditatem sibi delatã iubente sibi patre putatiuo incerto.Bal.in l.j.ix.q.C.qui admitti.in ix.colum.an acquirat patri. Fran. Por. de duo. fra.secunda.parte.xv. q.

Filius putatiuus an repetat alimenta patri præstita, quem postea inueniat non esse patrem, & econtra. Bart.in l.j.§.competit.ff.si mul.uen.no.an succedat in feudum.Franc. Por. de duo. fra. secunda parte. xiiij. q.

Filius in potestate patris est, & esse præsumitur, nisi sui iuris esse probetur Insti. de pa. po. &) j.C.eo.ti.& ibi doc.& l.ij. eo.tit.& ibi Bal.in l. circa.de proba.& j.eo.uersi.iij.iiij.& fin.

Filius præscribit libertatem aduersus patriam potestatem.gerendo se pro patrefa. & pro libero per uiginti annos, sciente, & patiente patre suo. l. j.cum gl.& doc C.de pa.po.glo. & doc. per Bal.in l.ij.C. si aduer.rem iud.in Spec. de actore.post uersi.item quod filiusfam. & Andr.Barb.consi.clementissimi Dei.quod est ultimum in quarta.parte consi. Alex. de Imo.

Filius quia in potestate patris esse præsumitur, non præsumitur dominus rerum, quas habet. l.ij.& ibi Bal.C.de pa.po.

Filius legitimus præsumitur esse sub potestate patris. Bar.in l.Titia.ff.sol. mat.nisi sit in possessione existentię sui iuris.gl.ibi.

Filius quando dicatur gerere se pro libero. Bald. in l. secunda.C.si aduer.rem iudi. l. ij. & ibi Barto.ff.ad Macedon.

Filiusfa.sui iuris non tenetur actione negotiorum gestorum.nisi quatenus factus est locupletior:per tit. quod cum eo.Barto.in l.Pomponius la. ij.ff.de nego. gest.

Filius in potestate patris constitutus uendi potest ex cã famis.l.ij.C de pa.qui fil.di.secundũ Io.de Imo. in l.j.iiij.col.ff. de uulg.& pupil.in Spe.de feu.§.ij. post uer.v.

Filius in potestate patris habentis estimum in libro communis,non excluditur ab officio per statutum excludens non allibratos.gl. sing. in l.j.C.qui æta. libr. x.

Filius in potestate,uel etiam emancipatus,uel adoptiuus, habitans cum patre insultatus ad domum patris,dicitur insultatus ad domum suam,ut insultans puniatur pœna statuti,licet domus sit patris,uel matris. Ang.in l.j.§.domini.ff.ad Sillania.

10 Filius natus ante deportationem patris est legitimus,sed non in potestate patris.Bart.in l.ex facto. §.ex facto.ad Trebel.& ibi Ang.secus in filio banniti nato post bannum. Ang. ibi.

Filius etiam suus hæres, licet non præscribat titulo pro hærede,tamen præscribit, si uenit e x capite agnatorum,& ita si possideat.Bald.in rubr i.extra de præscr.v.col.Alex.in l.j.pen.col. C. qui admitti.& in l.in suis.iiij.col.C.de libe.& posthu.

Filius prohibitus succedere ab intestato, desinit esse suus. Bartolus. in lege prima. §. sciendum.de suis, & legi.

Filius gerens se pro patrefami. non iuuatur Macedoniano.l.iij.in princip.ff.ad Maced lege.secunda.C. eod.tit.

Filius Gallicus non est in potestate patris,ideo potest testari de iure ciuili, etiam de bonis aduentitijs. Bald.in cap.j.§.j.in fin. de duobus fratri. de no.bene.inuesti.

Filius patria potestate liberatur per monachationem patris. Barto. in l.patri.ff.de adulte. & infra.Patria potestas.leg.patre.de his, qui sunt sui,uel alie.iuris per Bar.

Filius non est in potestate matris,uel auiæ, nisi sit tutrix mater,uel auia:quia tunc ipsa tutrix dicitur habere filium, uel nepotẽ sub potestate sua. tex.sing. cum gl.secũdum Bal.Philip.de Fran. in c.ex parte. de appellatio.

Filius bastardus non est in potestate patris.infra uerb. bastardus.uersi.xxvj.

† Filius bastardus non dicitur de domo: Deci.consi. lxxxv.circa finem.

Filius est in potestate patris,non matris. l. furiose.ff. cur.furi.& Institu.de pa.po.

Filius nondum natus non est in potestate patris.Bart. in l.si a primo.ff.de libe.& posthu.

20 Filio in potestate patris constituto quando, & ad quid sit dandus curator in Spe.de actore. post uer. item quod est filiusfamilias.

Filius quibus casibus liberetur a patria potestate. Instit.quibus mod.ius pa.po. sol.per totum.& in Spe. de tutore.§.iij.uer. sed quæritur. & infra Patria potestas.uer.x.cum tribus sequentibus.

Filiusfamilias non est sui iuris,sed sub patria potestate.Spe de sen.§.vj.uer.quid de filiofa.

Filiusfa.præsumitur esse in potestate patris, nisi probetur esse emancipatus in Spec. de obli.& sol.§.iij. uer.quid si filius aliquis. & supra eodem. uersiculo primo.

Filius emancipatus si non alat patrem inopem,potest in potestatem reuocari. lege prima.C. de ingra.lib.& Bartol.in lege.alimenta.§.fin.de libe.agno.& in tracta.alimentorum,uer. quæro circa hoc, &c.

Filius rixosus,& ingratus, potest inuitus emancipari, & ex omni causa,ex qua posset præteriri in testamento.Ang.& doc in l.utrum.ff.de uerbor.obliga. Bald.in l.nec auus.de eman.lib.& in l.quãuis.C.de fideicom.

Filius emancipatus esse non præsumitur, nisi doceatur.

tur.l.ij.& ibi Bald.C.de pa.po.& ĩ.uer. Emancipatio,uer.xvj.

Filius emancipatus potest dotem suæ uxoris a patre repetere.Bald.& Ioan. de por. in l.si constante.§.si exhæredato.sol.ma.per Baldum.in l. secunda.C.fa mi.ercis.

Filius etiam emancipatus, uel adoptiuus, habitans cū patre,uel cum matre,potest agere contra insultantem, quia insultatus dicitur ad domum suam, ex quo habitat in ea,licet sit patris, uel matris. Ange. in l.prima. §. domini.ff.ad Sillan. & supra eod.§.j. uersi.xxix.

Filius an petat se emancipari a patre grauato emancire.gl.& Bar.in l.cogi.§.si pater.ad Treb.& ĩ.Pater emancipat.uer.iij.

Filius nimis molestus patri cogitur consentire emancipationi Bald.post Bar.in l. nec auus.C.de emanci. lib.

Filius emancipatus quomodo propter ingratitudinē reuocetur ad patriam potestatem.in Spec. de natis ex lib.uen.uer.sed & liberti.& seq.

Filius emancipatus an grauetur in testamento patris computare sibi in legitimam id,quod habuit ex causa emancipationis.supra.Emancipatus.uer.xx.

10 Filius emancipatus ab intestato, non succedit simul cum filio in potestate:quia quo ad successionē intestati non est submota differentia emancipationis, & patriæ potestatis, secundum Alberi.de Rosa.& Ang.de Vbal.in rubr.C.qui admit.ad bo.pos. penulti.col.

Filius emancipatus non tenetur pro contractibus ante celebratis nisi quatenus potest facere. l.ij.& l.si ex alio. C.quod cum eo.& ibi Bal. & doc.Item nisi post multos annos.l.sed si ex parte.§.pen. eo.ti Itē nisi pro delictis ante commissis.d. l.sed si ex parte. §.quanquã.ff.eo.ti.Item nisi incontinenti post contractum fecerit se emancipari. l. prima.§.primo.& ibi Bartol. ff. si quis testa. lib. & Bartho. Cepo. in cau.xxvij.

Filius emancipatus mercator nō potest carcerari pro quocunque debito. Bal.in l.si ex alio.C.quod cum eo.an emancipetur ad unum actum.Barto.in l.cum filius.de uerb.obli.Item

Filius sui iuris factus quibus casibus teneatur quatenus facere possit. in leg.prima.& ibi Barto.ff.quod cum eo.

Filius emancipatus non potest testari in præiudicium patris licet pater ex priuilegio possit testari in præiudicium filij emancipati.Bald.in l. fi.C.de fruct.& lit.expen.

Filius emancipatus moriens uiuo patre an transmittat ad patrem hereditatem matris sibi relictam sub conditione emancipationis.Bal.in l.filius.in fin.C. de inoffi.testa.

Filius emancipatus facta sibi cessione a patre de dote ei promissa, an gaudeat beneficio statuti disponentis quod ad ipsius petitionem instrumentum dotis promissę habeat executionem paratam. Bald.in l. ubi adhuc.vij.col.C.de iure dotium.

Filius emancipatus non excusatur a delicto propter iussum patris. Bartolus. in lege filius. digestis. de falsis.

Filius emancipatus an succedat in feudum. Fran.Por. † in tra.de duo.fra. ij. parte.vj.q. † Et per Fran. de Curte in tertia. parte sui tracta. feud. in secunda. q. prin.]

Filius emancipati an dicatur agnatus auo. Fran.Por. in tra.de duo.fra.tertia parte.lxxv.q.& an succedat auo.lxxiij.q.

† Filius emancipatus hodie succedit ad similitudinē suorum, licet sententia loquens in suis non habeat locum in eo.dom.Bartho. Soci. in consi.cclx.incipien.in causa uer.præterea in casu.circa prin.in secunda parte.

† Filius emancipatus habet reliquias præcedentis seruitutis:& ideo eius præteritio pro exhæredatione non habetur dom.Barth. Soci.in dicto consilio. cclx.eo uer.& loco.]

20 Filij emancipati materiam supple.ĩ.uer. Emancipatio. per totum.

Filius bastardus uulgo quæsitus an succedat matri.Instit.ad Tertu.§.fi.& l. si qua illustris. C.ad Orficia.

✱ Filius ex matrimonio incestuoso per coniugum ignorantiam, palam & publicè secundum ecclesiæ consuetudinem, (quod Aperte demostrat. coniuges non incestum se admittere, sed matrimonium contrahere exist·masse.c.ij.ubi Abb. qu.fil.si.sit.legit.c.cum inhibitio, & ibi Abb. de clandestin. despon.Bar.in l.ij.C.de hi.qu.ex publi.rati. mut.pecu.accep.li.x.) contracto Natus, quò ad omnia est legitimus, & non tantum ut legitimus succedere alijs in bonis parentibus possunt,uerum ēt & in feudis,atque adeò ad sacros ordines promoueri.gloss. in l.qui contrà.C.de incest.nupt.in l.mariti.§.pen. ff.ad l.Iul.de adulter.Abb.in c. ex tenore.in extre. qu.fili.sint.legit.& c.ij.c.referente.e. tit.Bald in §. naturales.col.fin.si de feud.fue. contr. int.dom.& agnat.Iaso.co.clvj.uol.iiij.Ae.Mar. Man.

✱ Filius ex incestuoso matrimonio, quod coniugum alter uerum & legitimum esse existimabat, natus non quò ad ignorantem tantum est legitimus, ut sentit gl.in l.qui contra uer.accerrimo.C.de inces. nupt.& sequitur. Barto. in l.fin.col.ult.ff.de cond. sin. cau. sed quò ad utrunque cum nemo pro parte legitimus, pro parte spurius esse possit, ut nec pro parte liber, pro parte seruus, & parentum utrique succedit.c.ij.& ibi Abb.c.ex tenore,& ibi Abb.qu. fil.sin.legit.Iaco.Are.Alber. & Bal.in d.l.qui contra.Spec.in tit.de successio.ab intestat.uer.sed pone. Iaso. co. clvj.uer.itē quò ad legitimationē.uol. iiij.Ae.Mar.Ma.

Filius bastardus an,& quatenus succedat non extantibus legitimis.gl.Insti.qui.mo.na. effi.leg.§.fi.& in l.si qua illustris. C.ad Orfi. & Ant. Rose.in tracta. de succes.ab intesta.

Filius incestuosus non potest esse testis in testamento patris.infra Incestuosus.uersi.vj.

Filius naturalis tantum succedit in emphyteusim stipulatam pro se & filiis, secundum Dyn. ar. in l. Lucius. §. Damne. de lega. ij. l. ex facto. §. si quis rogatus. ad Trebel uide in Specu. de lo. §. nunc aliqua. uersiculo. lxvij. & in cap. in præsentia. de prob. per Io. And. & doc. & supra uer. Emphyteusis stipulata. uersi. xiiij.

Filius natus intra decem menses post mortem patris præsumitur legitimus, non bastardus. Bart. & doct. in l. Gallus. in prin. & infra. ff. de lib. & posth. & uide cuius patris præsumatur, quando uxor die sequenti post mortem uiri transiuit ad secunda uota: uide ibi Bar. Io. de Imo. & doct.

Filius naturalis tantum licet possit admitti ad successionem secundum, uel præter uoluntatem patris non tamen admittitur contra glo. sing. in l. prima. § primo. digestis. de bon. pos. contra tab. secundum Ioan. de Imo in l. ex facto. in prin. viij. col. de uulg. & pupil.

† Filius spurius an admittatur ad successionem paternam, in his maxime, quæ delata sunt in signum nobilitatis, & dignitatis. Et dic quod non meretur inter nobiles nominari. l. humilem. C. de incest. nup. nec capit nomen appellatiuum ascendentium suorum: ut in l. fin. C. de naturalibus liberis. nec familiæ agnationem habet. §. uulgo. Insti. de cogna. suc cess. l. pronuntiatio. §. familiæ. de uerb. sign. nec capit nobilitatem suorum, secundum Bald. in l. cum nuptiæ. ff. de statu hominum. nec potest portare arma nobilium, secundum Baldum. in lege filium. ff. de his. qui sunt sui uel alie. iuris. uide Anton. de But. consilio, suo, uidetur primo. & in c. per uenerabilem. qui fi. sint legi. & ibi Abb. in vij. col. in fine. cum princi. sequen.

Filius spurius an possit emere bona patris. in l. j. §. siue itaque. ff. de natu. lib. gloss. & docto. in l. qui testamentum. ff. de proba. Bar. & doc. in l. si is, qui ex bonis de uulga. & pupi. in Specu. de suc. ab intesta. uersicu. quid si pater. infra. Venditio quibus fiat. uersic. iiij.

† Filius spurius an comprehendatur prohibitione testatoris, in qua uoluit quod bona prohibita non exirent de dominio filiorum, & descendentium: uide do. Barth. Soci. in consi. cclj. incipien quoniam uer. sed ad hanc difficultatem. ibi: succedit nunc quarta difficultas. circa fin. cum uer. seq. in secunda parte.

Filius naturalis tantum uel spurius hæredis, an excludat substitutum. infra Filius hæredis. post principium. in uersi. j.

Filius bastardus quibus modis possit habere de bonis patris. supra uerbo Bastardus. uersiculo. xxx. cum quinque seq. & infra uerbo Pater naturalis. uersicu. xj. ubi plene.

Filius ex legitimo matrimonio scienter contracto inter gradus de iure prohibitos, non legitimatur per dispensationem papæ postea secutam. Bar. in l. Paulus. alias. l. eum, qui. & ibi Alexan ff. de sta. ho. sed si ignoranter, sunt legitimi. l. qui in prouincia. de ritu nup. per gl. in l. qui contra. C. de incest. nu. Idem si alter tantum sciuit, & alter ignorauit. Cardin. in cle. prima. secunda. q. de consangui. & affi. Vide Bal. in l. qui contra. C. de incest. nup. & Bal. in c. naturales. si de feu. fue. contro.

Filius bastardus ex rege uel tyranno, potest matri suę cedere ex testamento, & ab intestato. Bal. sing. in l. eam, quam. C. de fideicommis.

Filij ex marito & uxore nati post ingressum in monasterium, dicuntur spurij. gl. sing. in c. minister. lxxxj. di. Imo. in cap. dudum. de conuer. coniu. Ludou. in singu. C. de religio. uersi. Maritus, & uxor.

Filius spurius an possit inuestiri de feudo paterno. Bald. in cap. primo. prima. colum. qui feu. da. pos. in usib. feud.

Filia ex concubina postea maritata an præsumatur ex concubinario, an ex marito. Bal. in l. si matre. C. de su. & legi.

Filius natus post. x. menses a morte mariti non præsumitur eius filius, & ei non succedit. l. intestato. §. fi. de suis, & leg. sed uide gl. in auth. de restitu. & ea, quæ parit.

✠ Filij. Nati ex soluto, & soluta simul habitantibus. censentur legitimi, etiam si de matrimonio non cōstet, nisi per assertionem præsbyteri eos matrimonium inter se contraxisse affirmantis. cap. illud. de præsumpt. c. peruenit, ubi gloss. & Abb. qu. fil. sint. legit. Abb. in c. lator. qui fili. sint. legi. & Iaso. consi. clxviij. nu. 1. uol. iiij. Ae. Mar. Man.

Filius quomodo probetur esse spurius, si mater erat in matrimonio. Pau. de Castro. consilio. clxxiij. & supra. Filiatio. uersiculo. x. & melius. ℣. Spurius. uersi. vj.

Filius natus pendente lite super matrimonio, an efficiatur sententia lata contra matrimonium. Bald. in in l. fi. C. de li. causa.

† Filius natus ex soluto, & soluta licet in furtiuo accessu, & si mater non fuerit concubina, legitimatur per sequens matrimonium, fauore legitimatiōis, & matrimonij: ut sentit gloss. in cap. innotuit. de electio. & in cap qualis. xxx. quæst. v. per c. tanta. qui filij sint legitimi.

Filius potest esse legitimus, etiam si pater sit in sacris constitutus, si ante sacerdotium eum genuit, & ex legitimo matrimonio, ut contingit in personam Io. And cuius pater fuit magister grammaticæ, & genuit eum tempore quo erat laicus & postea fuit promotus in sacerdotem. Ita narrat ipse Ioā. And. in addi. Spe. tit. de fi. presby super rubric. ubi excusat se contra aliquos sibi impugnantes quod erat spurius filius sacerdotis: ut not. Abb. in c. inter cæteras. de rescrip. in princi.

† Filius punit̃ ꝑpter crimẽ lęsę maiestatis a patre cōmissum: nā efficitur infamis & excludit̃ ab oī successione patris, & uita ex sola misericordia sibi cōseruatur: ut in l. quis. q. C. ad leg. Iul. maie. canonizata. vj. q. j. quisquis in §. uerū. uer. itē si qs cū militibus. Et est rō quia sępe solet filius similis esse patri: ut no. gl. in d. l. quisquis. & in d. uer. itē si quis. & gl. ī l. quod

quod si nouit.in §.mancipia.super uerbo,non infamate.ff.de edil.edict. Vide docto. de materia in c. uergentis.de hæreti. ubi per doctor. & in c. fęlicis. de pœnis.lib.vj.Abb.in c.uenerabilem.de electio. in ix.col.& in d.c.uergentis.ubi an filius possit puniri temporaliter,& spiritualiter pro patre.

✱ Filiæ eius, qui læsæ maiestatis nomine est damnatus, agnatis, & propinquis succedere ab intestato, aliorumque ex testamento consequi hæreditatem possunt.Sal.in l.quisquis.C.ad l. Iul. maiesta.Ioan. Plat.in.§.publica autem. col. pen.instit.de public. iud.Ange.in tract. malef. uer. tu hai tradito la tua patria.Ias. co. cvj. in termi.uolum. iiij. Aem.Mar. Man.

✱ Filij & nepotes per masculinum sexum descendentes,& filiæ tantum eius, qui læsæ maiestatis nomine sunt damnati pœnas ob parentis crimen patiuntur sec.com.opin.c.statutum fęlicis.de hæret.in vj. iunctis ijs.quæ tradit Salic.& gl. in l.ij.C.ad l.Iul. maiest.Cy.Alber.Bal.Ange.Sal.in l.quisquis.C.ad l Iulia.maiesta.Io.Plat.in §.publica. inst. de publ. iud.Ia.co.cvj.in termi.dub.ij.uolum. quarto.Aem. Mar.Man.

† Licet olim erat honorabile descendere ex prosapia sacerdotum,tamen hodie est ignominiosum, & uituperabile : quia propter prohibitionem ecclesiæ coitus sacerdotalis est damnatus. lxxxj. dist. & lj. dist.per totum. & de filijs presbyterorum. per totum.Abb. in cap. solitę. de maio.& obed. in tertia columna.

Filius bastardus non tenetur instituere patrem sicut econtra. Baldus. in authentic. licet. in fin. C. de na. lib.

Filius bastardus non habet usumfructum in bonis patris relictis filio legitimo infra uer. Vsufructus.

20 Filius legitimus ex fratre bastardo non dicitur coniunctus in materia statutorum.Pau.de Castr.in consil.clxxxj.

Filius ex matrimonio inualido de iure,per errorem tamen contracto,an succedat in feudum.glo.in l.qui contra.C.de incest.nup. Bal. in c.naturales.iij.col. si de feud.fue.controuer.in usib.feud.

Filij ex illegitimo matrimonio an dicantur legitimi uel spurij.Baldus. in lege. qui contra. C. de incest.nu.

Filius ex concubina an succedat cum nato ex eadem postea desponsata.Bald.in lege neque sine.C. de nup.

Filij ex uxore Titij prius despōsata consanguineo Titij an sint legitimi,& an succedant patri. Bal.in addi.Spe.de spon.uer.puella.

Filius incestuosus non dicitur habere coniunctam personam quæ pro eo possit exigi.Inno.in c.nonnulli. de rescrip.Bal. in Marg.uer. Filius. uer.j.nec potest agere sine mandato:ut ibi & Bal.in l.ij.de accusa.& Alex.in l.non solum.§.qui alieno.de procura.& ī. Coniuncta persona.uersi.lxxj.

Filius bastardus non est in potestate patris. l. item in in potestate.ff.de his,qui sunt sui,uel alie.iur. Instit. de nup.§.fi.& Institu.de patri. po.nisi legitimetur in auth.qui.mo.nat.effi.sui.§.generaliter. Quod uerum nisi filius ipse saltē tacite, consentiat illegitimationi.gloss. sing. in l.in adoptionibus.ff.de adop. & Barto. in l fin. ff. de his, qui sunt sui uel alie.iur.& ibi Alex.ꝙ inuitus non legitimatur.& ī. Bastardus. uersi.xxvij.

Filij bastardi an dicantur de domo,& an de patrimonio,& an de familia.per Bar.in l.pronuntiatio.§ familiæ.ff.de uerb.sig.doc.in l.fi.C.eo.tit.& Bal.in l. libertum.C.de interdict.matri, inter tu.& pupil.& Alex.post Bart. in l.tutelas.de capi.dimi.& ī.uerb. Bastardus.uersi.vj.& seq.

Filius ex concubina in articulo mortis desponsata an succedat cum legitimo ex altero matrimonio.infr. Filius succedit.

Filius naturalis excludit fratrem in substitutione . in Spe.de locato.§ vj.uersi.clxxij.

† Singula, Filius naturalis,uel spurius, licet prohibeatur succedere patri tamen non prohibetur succedere fratri etiam ex iudicio,& dispositione patris,casus est de filio naturali ,secundum Barto.ibi,& in l. si is,qui ex bonis.de uul.& pupil.De quo spurio gl. est in.§.fin.in uer.participium. in auth.qui mo.na. effi.sui.quam allegat,& sequitur Barto. in d. l.si is, qui.& illam similiter sequitur do. Iaso. dicens esse ualde notabilem, & reputatam singularem in dicta lege.si is,qui.in primo not.& domi. Alex.ibi, in ij. col.in ulti.no. †

30 Filius bastardus non potest hæres institui coram duobus testibus infra. Testamentum imperfectum. uer.xxij.

Filius ex unica concubina dicitur naturalis tantum: sed ex una de pluribus dicitur spurius . j. Spurius. uersi.xxxvij.

Filius incestuosus non tenetur petere ueniam,quando agit contra patrem:sed uulgo quæsitus sic,quando agit contra matrem.Alex.in l.ij.& sequen.de in ius uocand.

Filius naturalis occidens patrem tenetur de parricidio.infra occidens coniunctos.uersi.xiiij.

Filius bastardus potest facere pacem de iniuria patri illata,non autem spurius.j.uer.Pax a quibus. uersi. antepen.

Filius bastardus an succedat in feudum , stante legitimo postea nato. Fran. Por.in tract.de duo.fratrib. ij.parte.xvj.q.

Filius incestuosus an succedat patri simul cum legitimo Fran.Por.de duo.fra.ij.parte.xxj.q.

Filius bastardus quomodo succedat patri. Fran. Por. in tracta.de duob.fratr. tertia parte.lv.q.& in Spe.

† de succes.ab intest. † Et Fran.Are. in l. si is, qui.de uulg.& pupil.]

Filius bastardus præteritus an rumpat testamentum. j.uer.Bastardus.uersi.lij.

Filius bastardus an excludat patruum, id est, fratrem defuncti.in Spe.de loca.§.vj.uersi.lxxij.

Filius naturalis ut dicatur,quæ requirantur.in Spe.de succes.ab intest.& Old.consi.cxcv.

40 Filius

40 Filius nati post perseuerantiam in matrimonio secutis uerbis firmantibus illud, quod a principio fuit irritum, sunt legitimi: non si uerba defuerunt. Bal. in l. ex libera. C. de suis.

Filijs illegitimis si fiat donatio, uel uenditio, & si instituantur hæredes: uide in Specu. de succes. ab intesta.

✠ Filium naturalem si legitimandum pater cu rauit, & ut legitimum hæredem instituit: non ualet eius institutio, si nullius momenti legitimatio est. l. cum quam & ibi Paul. Castr. col. ij. C. de fideicom. fac. l. fin. ff. de hær. insti. l. nec apud. l. si pater. C. e. & ita in termin. resp. Dec. co. clxxvj. Ae. Mar. Man.

Filiorum bastardorum materiam. ✠. uersic. Bastardus. & †. Spurius. per totum.

Filius legitimatus sine consensu legitim: rum eis non agnascitur nec eis succedit. infra Legitimatio qualiter fiat. uersi. viij. ix. & antepenul.

Filius legitimatus an excludat substitutum patris. †. Filius hæredis. uersi. j.

† Filius legitimatus an excludat substitutum, uide ample Alexan. primo uolumin. consi. secundo per totum.

Filius hæredis an possit legitimari pro parte. in l. j. C. de nata. restitu.

† Filij naturales legitimati possunt, etiam extantibus fratribus legitimis, legitimari, non tamen in maiori portione quàm legitimi institui. do. Bartho. Soc. in consi. cxij. incipi. prima consultatione dicendũ. uer. consuluit in sig. doc. in secunda parte est. ubi etiam in uer. ij. quando esset. ponit quod filius legitimatus, quando ius delatum esset ex causa de præterito, puta ex causa fideicommissi, propter eius spem: non iniuste excluditur.]

Filij ex matrimonio illegitimo scienter contracto nõ legitimantur per dispensationem papæ postea secutam. Barto. in lege eum, qui. alias Paulus. de statu homi.

Filius legitimatus an tanquam posthumus possit reuocare retro alienata per patrem. Bal. quod non. in l. ij. ad fi. C si quid in fraud. patro.

Filius legitimatus non potest repudiare paternam hæreditatem. tex. sing. secundum Ang. in authen. qui. mo. natu. effi. sui §. & quoniam. colla. vij. unde perdit beneficium abstinendi. ibid.

Filius ex famula habitante seorsum a domino, non potest legitimari per subsequens matrimonium Ang. in auth. qui. mo. natu. effi. legi. in si. prin.

✠ Filij ex meretrice, rustica, quauis uel alia humili, & ignobili persona suscepti per subsequens matrimonium legitimantur. c. j. c. tanta. qu. fil. sint legiti. §. fi. in auth. de trient. & semis. §. j. in authen. ut liber. de cæter. l. humilem. C. de incest. nupti. Bald. in l. eam quam. C. de fideicom. Iaso. in termin. co. ccxxxiij. uol. ij. Ae. Mar. Man.

Filius ex meretrice: uel alia uili personæ natus, non potest legitimari per subsequens matrimonium. Ange. in authentic. quibus mod. natu. effi. leg. §. sed aliud. col. vj.

Filius ex illegitimo matrimonio non legitimatur per dispensationem papæ super matrimonio cõcessam. Bal. in l. & si contra. C. de nup. & in l. cum quis, in fi. de natu. li. & in l. ex libera. C. de su. & legi. doct. in l. Paulus. de sta. ho. Ant. Rose. in trac. legitima. j. lib. causa materiali. uer. sed quæro an agnati. & infra Legitimatio a quibus fiat. uersicu. xxvj. & §. seq. uersiculo. xiiij.

Filiorum appellatione an compræhendatur legitimatus. supra. uersicu. Filiorum appellatione. uersiculo. xj.

Filius ex matrimonio inualido postea dispensato per papam an legitimetur, ut succedat cum legitimis. Fran. Por. in tract. de duobus fra. secundæ parte. xiij. q. & in iij. parte. xx. & xviij. q.

Filius legitimatus an succedat cum legitimis postea natis. Fran. Por. in d. tracta. iij. parte. xxij. q. nec in feudum. c. naturales. si de feud. fue. contro. & Pau. de Castr. consi. clix. Item

Filius legitimatus an succedat ab intestato. Fran. Por. in tractatu de duobus fra. tertia parte. xxiij. q nec in feudum c. naturales si de feudi fuer. contr. & Pau. de Cast. consi. clix.

† Singula. Filius legitimatus an debeat habere legitimam titulo institutionis, posui in uersiculo. Legitima. †

Filius ex concubina coniuncta in gradu prohibito an legitimetur per dispensationem, quæ fiat ante partum. Franci. Por. in tracta. de duob. fra. tertia parte. xxxij. q.

Filius ex concubinæ an legitimetur ex sola dispensatione matris. Fran. Por. in iij. parte. lx. q.

† Filius legitimatus, & adoptiuus, æquiparantur: tamen de uno ad alium non ualet argumentum. dom. Barth. Soc. in consi. ccxxvj. incipien. quæstio. uersi. quia responsio circa medium. in ij. parte.]

✠ Filius per subsequens matrimonium legitimatus, succedit in feudo, etiam pro filijs tantum legitimè descendentibus concesso. c. cum in cunctis. de electiom. iuncta gl. in c. innotuit. uer. coniugata. de electiom. Bal. in §. naturales. col. fin. si de feud. fue. controuer. int. dom. & agn. ubi And. Isern. Abb. in c. innotuit. col. pen. de election. c. tanta. & ibi Abb. communem hanc Doctor, sententiam esse confirmat. qu. fil. si. legit. Calder. co. v. tit. de feud. co. ij. tit. qui. fil. sint. legit. Iaso. co. clxviij. num 6. uolum. iiij. Ae. Mar. Man.

✠ Filius legitimatus expresse ad feudum, uel ad emphytheosim ecclesiasticam, admittitur. Dec. in ter. co. cccctxxiiij. Carol. Ru. co. clxiij. uol. j. aliud tamen uult. Ancar. co. ccxlj. Alex. co. cxxviij. col. pen. uol. j. Boer. Dec. cxxiij. Ae. Mar. Man.

✠ Filius, ut legitimari nõ potest, nisi ipse consentiat, ita non potest, nisi consentiente patre: §. generaliter. in auth. qui. mod. natu. esse. fi. Bal. co. xin. uol. ij. Per. Anca. co. ccxlij. Dec. co. cccxxxviij. col. fi. co. cccclxxix. nu. 6. Ae. Mar. Man.

Filij legitimati materiam supple. infra uerb. Legitimatio ubi plene. & in Spec. qui filij sint legiti. in auth. qui.

qui.mo.na.effi.leg & Ant. Rose.plene in tracta.legitimationis.

Filius adoptiuus an succedat in emphyteusim stipulatam pro se, & hæredibus, uel filijs. in Spec.de loca.§.vj.uersi.lxviij.& Alexand.in l.adoptiuos.ff.de in ius uoc. Item debet ali. j. Filius ali. uer.ij.in fi.

Filius adoptiuus hæredis an excludat substitutum. infra uer. Filius hæredis.uersic.j.post medium. ibi: sed an filius adoptiuus.

Filius adoptari potest etiam a clerico.doct.in l.si quis posthumos.de episco.& cleri.

Filius arrogatus an succedat in feudum. Bald.in c.primo.§.adoptiuus.si de feu.fue.contro. Fran.Por.de † duobus fratri.secunda parte. xvij. quæst. Et Franc. Curti. iu suo tracta. feud. in tertia parte. in xj. quæstio.]

Filius adoptiuus an ueniat appellatione filiorum. s. uersiculo. Filiorum appellatione. uersiculo. xvij & Fran.Por.in d.trac.de duob. fratri. secunda parte. xvij.quæst.

Filius adoptiuus in causa castrensis peculij non agit contra patrem,nisi petita uenia.Alexand. in l.adoptiuum.de in ius uocan.

† Filij adoptiui an succedant cum alijs : uide do.Pet. Phi.Cor.in consi.lxxxv.incipien.plura.per totum. in iij.parte.]

† Filij adoptiui an excludant sororem, stante statuto exclusiuo fœminarum:uide dom.Petr.Philip.Cor. in dicto consilio. lxxxv. incipien. ead. secunda parte.]

† Filij adoptiui an comprehendantur sub conditione, si decesserit quis sine filijs : uide domin. Petr. Philip.Cor.in consi.supra.allegato,in litera a,ead. parte.]

Filius adoptiuus etiam cum filijs suis fit filius patris adoptantis.in Specu.de feud.§.secundo. & post uersiculo.vj.

Filij adoptiui materiam supple s. uer. Adoptiuus.per totum.

Filius religiosus an fieri possit & ingredi religionem sine consensu patris.Insti. de nup.§.secundo.in glo.fi.& in authentic.de san.epis.§.nunc autem.colla.ix.

Filius clericus beneficiatus perdit beneficium ecclesiasticum ob delictum patris commissum in ecclesiam,uel domum spiritualem, non in domum temporalem.glo. sing. in c.satis peruersum.lvj.di.iuncto.c.j.de schisma.& c.quicunque. de hæreti.in vj. & tenet Ioan.de Imol.in l.insulam.§.j.solut.mat.& supra.Delictum.

Filius ingressus monasterium desinit esse suus patri, ideo hæreditatem non agnitam non transmittit ad monasterium.Ang. in l.j.§.qui sint.ff.si quis omiss. causa testam.contra Bald in l.Deo nobis.C.de epi. & cler.sed tamen retinet ius prioris gradus, & ideo filius eius ab auo præteritus non rumpit testamentum, ex quo est in medio pater monachus. Bald.in authen.si qua mulier.penul. col.de sac.san.eccle.&

† Alex.in l.si ex causa.§.Papinianus.ff.de mino. † Et an sit liberatus a patria pót,ar. uide Frã. Arc.in l.in pupillari.in fi.j.col.de uulg.& pu.]

Filius ingressus religionem uoluntate patris non potest reuocari per matrem. glos.xx.q. secunda.c.si à qualibet.

✠ Filius,cui pater,si religionem profiteretur,uictum, & uestitum reliquit, si & religiosus esse nollet hæredem omnium eum bonorum fecit:hæres est etiam si religionem profiteatur, ita in terminis Respondit.Dec.co.cccccclxxiiij. Ae.Mar.Man.

Filius clericus succedit,nec excluditur a fisco, qui ultimo loco succederet.Bald.in l.apud hostes.in fine. C.de suis & legitimis.Item

Filius ingressus monasterium non potest per patrem exhæredari,etiam ex causa ingratitudinis commissæ ante ingressum text. singu. xix.q.ult.c.fi.§.pen. Sed aliter dicit gl.in auth.de monachis.in prin.Sed Bald. tenet primam opinio. in l. Deo nobis.§.hoc etiam.j.colum de episco.& cleri.ubi etiam uide an succedat patre inuito.

Filius præsbyter,uel episcopus, dicitur liberatus a patria potestate, nisi in his quæ sunt ad sui commodum,ut quo ad successionem patris. Bart. in l.item in potestate.de his,qui sunt sui,uel alien.iuris.Bar. in l.apud hostes.C.de suis,& legiti.

Filius si uiuo patre ingrediatur religionem sancti Francisci, succedunt patri proximiores : sed si post aditam hæreditatem ab eo, tunc bona uacant per ingressum. Bald. in lege si matre. in fin. C. de suis, & legi.

Filius ingressus religionem est exhibendus patri uisuro,non exacturo filium de religione.Baldus.in leg. tertia.C.de libe. exhib. sed uide melius.x.quæst.ij. in prin. cum glo. quæ dicit patrem præsentem non posse reuocare ingressum, sed absentem sic usque ad annum,diem,nec eum peccare reuocando,nec filium obediendo.

Filius monachus an succedat in emphyteusim stipulatam per patrem pro se & filijs in Specu. de loc. §. vj.uersicu.clii.& si monachatur per patrem,& non contradicit,uidetur consentire.Bald.in lege.fin.C. de adop.

Filius religiosus an debeat honorare patrem infra pa pam.uer.cxxxiij.

Filius an remaneat in potestate patris post ingressum suum uel patris in monasterium. in Spe. de actore. post uer.item quod est filiusfami.& in ti.de tutore. §.iij.uer. sed quæritur.

Filius tutor, uel curator patris dari potest. l.si is. qui.in princip.& ibi Barto.& docto ff.de tuto.& cura.da.ab his. & supra Curator.el.j.uer.iij. de cur.furio.

Filius curator patris tenetur eis reddere rationem, non econtra. Barto. post gloss. in dicta lege. si is, qui.& supra Curator.el.primo.eod.uersi.iij.& infr. uer.fina.

Filiusfamilias a tutela nõ excusatur ex persona patris Nico.de Neapo. in lege sed miles. §. qui nimium. digestis.

digestis.de excus.tut.

Filiusfami.defendens patrem an teneatur satisdare.in l.si filiusfa.ff.qui satisd.cogan.

Filius,potest esse procurator,etiam inuito patre.Item potest esse.aduocatus, tutor, iudex,& executor testamenti,etiam sine iussu patris,& patre inuito.Bal. post gloss. in l. fin.§.necessitatem. secunda. colum. C.de bo.quæ libe.& in Spec. de actore.post uersic. item quod est filiusfamil.nec uenia requiritur. Baldus ibidem.Vnde

Filiusfa.potest esse tutor: ut ibi, & l.si filius.de tut.& l.Lucius.de adminis. tuto.

Filius an possit esse procurator patris ad allegandas causas absentiæ in causa criminali, & iura patris, sine mandato.Bal. in lege.exigendi.quarta.q.C.de procura.

Filius patris citati,etiam minor.xxv.annis.compares pro patre auditur. Bald.in addi.Specu.de cita.uer. quando citatus.Item.

Filius potest esse curator patris furiosi. l. de his.ff.de tu.& cu.da.ab his.Quod est uerum, etiam si est debitor,uel creditor patris.Bar.in aut. minoris.j.col. C.quando mul.tu. offi. fun. po. & j.eod. uer. pe. Item petit curatorem patri furioso. l.si pater.& ibi Bar.C.de cura.fur.

Filius tutor an faciat patrem teneri pro tutela. in l. si filius.ff.de tut.

Filius potest esse procurator patris. l.illud quoque. & ibi Bal.communia de manu.

Filius potest esse curator matris. l. furiosæ. & ibi docto.ff.de cur.fur.sicut patris.l.secunda. eo.tit.& s. uersic.ix.

Filius curator patris an teneatur fratri suo tempore diuisionis reddere rationem.Fran.Por.in tracta.de duo.fra.iij.parte.lxvij.q.

Filius notarius potest publicare instrumenta patris notarij mortui:secus si ipse non sit notarius.Ang.& Paul.de Cast.in l.quædam.§.nihil.& † in lege. si quis ex argentarijs. §. cogentur.di ge. de eden. Et per Felin. in capit. super. de testib. in fin.]

Filius notarius esse non potest,uel actuarius,in causa, in qua pater est procurator, quia suspicio in eo est. Lanfran.Brixien.in c.quoniam contra.uersi.sententias.xj.col.de probat.

Filius notarius an possit instrumentum conficere pro patre, uel matre. Bartolus. in lege.si pater. digestis de Fal. & infra. notarius de quibus. uersiculo. xxx.

Filius notarius rogatus de testamento patris,an possit sibi aliquid i testaméto adscribere, & an patri in testamento extranei, & matri. supra uerb. Falsitas. uersi.xj.

Filius fideiussor idoneus non dicitur, etiam pro patre,nisi habeat proprium peculium.lege. filiusfa.& ibi Bald.C.de fideiusso. Sed Bald.in l.ex alio. C. quod cum eo. dicit ibi esse casum quod pro † patre potest fideiubere. † Vide Dyn. in consi. xxxiij.]

Item de iudicio sisti pro patre. l. ij. §.sed filius, qui satisda.cogan.

Filius f. legitimæ ætatis potest fideiubere. l. nulla.C. quod cum eo.Item

Filius an,& quando possit esse fideiussor. no. in l.si filiusf.ff.qui satis.cogan. & in. l. sed si dubitetur.§.si filius.ff.de fideiu.& in.l.filiusfa. C.eo.tit.& in l.iij. §.sed si fideiussor.ff.de pecu.in l.si patre.C.de fideius.& supra.uersiculo. fideiussor quis. uersiculo.xj. xiij.& xiiij.quod sic pro patre. & supra. eod. uersiculo. primo.

Filius idoneus facultatibus potest esse fideiussor. Rapha. Pau. & Alexand. post Bald. in lege. secunda. §. prætor. uersiculo. sed filius. qui satisd. cogan.

Filiusfami. prohibitus per statutum principaliter se obligare,potest fideiubere,nisi in fraudem,& colore quæsito fideiubeat, & re uera sit principalis.Bal. no.in l.si.C.ad Macedo.

Filiusfa. fideiubens pro patre, uel extraneo, succedens ei,non restituitur: alias sic. l.j.C.de fideiusso. mino.

Filius fideiubens cum iussu patris non restituitur in integrum, sicut nec quando iuuatur Macedoniano: alias sic.l.si.C.de fideius.mino.l.iij.§.sed utrum ff. de minori.

Filius fideiubendo obligat patrem de peculio. l. licet. §.sed si.& ibi Bart.ff.de pecu.sicut compromittendo:ut ibi,& supra.

Filius consentiens patri uendenti bona matris præiudicat sibi in hypotheca, quam habet in illis bonis, non auté in hypotheca,quam habet in bonis patris:pro bonis matris:nec etiam præiudicat creditoribus. Paulus de Castr. in consilio. cxv.

• Filius,cui pater,si religionem profiteretur,uictum. & uestitum reliquit, & si religiosus esse nollet hæredem omnium eum bonorum fecit, hæres est etiá si religionem profiteatur, ita in terminis Respondit. Dec. consilio. cccccclxxiiij. Aem. Mar. Man.

† Adde tu dom. Iasonem in l. si unus.§. ante omnia. uersiculo. secunda regula: digestis. de pactis. & Petr. Gerar. singu. xxxij. incipien. tene menti unum.]

Filio consentienti patri suo ob nimiam reuerentiam parcitur. Baldus. in. lege. tertia. C. ad legem. Falcid.

Filius consentiens alienationi rerum sibi donatarum a patre postea alienatæ, sibi non præiudicat. quia potest restitui aduersus illum consensum. l.ij.& ibi doc.C.si aduer.do.

Filij consensus requiritur, quando pater suus administrator legitimus agit in iudicio.l.fin.§.ubi autem. & ibi Bald. C. de bon. quæ liber.Item quando agit procurator patris. Bald. ibidem. Quod est uerum, si filius est præsens:secus si est absens a longe:si uero est prope, debet exquiri eius uoluntas.Bald.ibi post glo.

Filius potest consentire patri nolenti ipsum instituere, sed pterire, uel exhæredare: nec tunc agit de inofficioso testamento. glo. in l. si quando. §. illud. C. de inoffi. testa.

Filius consentiens patri, præsentibus consanguineis ipsius filij, non præsumitur consentire ob metum, uel reuerentiam. Bar. & Bal. & doc. in l. transactionem. C. de transac.

Filius minor cum iuramento potest consentire patri contrahenti. Item patri alienanti bona aduentitia. Ange. in authentic. de nup. §. sed quod sancti. colla. quarta.

Filij consensus, & de eius materia supple. supra. uer. Consensus patris. per discursum, filij, uel fratris. uersi. j. & xiiij.

Filius lucratur cum pecunia patris: ut infra uer. Lucrum & uer. Peculiũ. per discursum. De materia uide omnino Soci. primo. uolu. consi. xcij. col. ix. uersic. circa secundam. usque ad finem. & ij. uol. consi. x. alias. clxij. secundum totum numerum. ubi late de lucro facto per filium ex pecunia patris cui acquiratur. & eod. uolu. consilio. xl. alias, cxcij. co. prima ubi ponit succincte quinque conclusiones.

✠ Filius cum ex paterna pecunia negociatur, lucri dimidia pars patri, dimidia filio cedit. Barto. in l. prima. §. nec castrense. ff. de collat. bono. Dec. in l. illud. colum. iij. & iiij. C. de collatio. Bald. con. cclix. uol. v. Ay. Cra. consi. cxxv. num. 10. con. lxiiij. nu. 4. uol. j. Ludo. Roma. con. cccclxix. Petr. Phil. Corne. co. xxiiij. col. ij. co. cclxvij. col. iij. co. cclxxxv. col. ij. uol. j. co. lxxix. co. cxxx. uol. ij. co. cccxj. col. iij. uol. iij. Soci. co. cxcij. uol. ij. Ae. Mar. Ma.

✠ Filius cum nomine paterno suo negotiatur, sibi nõ patri acquirit, Doct. & Dec. in l. illud. col. fin. C. de collatio. Ang. co. lxxxv. col. ij. Calca. co. xix. col. vij. Ay. Cra. co. cxxv. nu. 10. co. clxv. nu. 4. uol. j. Ludo. Roma. co. cccclxix Ae. Mar. Ma.

✠ Filius ex bonis paternis exercuisse, lucrumq; quæsiuisse præsumitur, Ay. Cra. co. clxj. uolum. j. Aem. Mar. Ma.

Filius lucrans in re patris an habeat illud lucrum sibi præcipuum. Bald. in lege certum. ultim. colum. C. fa mil. ercis.

Filij an lucrẽtur dotem, quam dotans stipulatus est sibi reddi matrimonio soluto sine filijs. in l. inter socerum. §. cum inter. de pac. dot. & Bal. in l. quod sen tis. penul. col. de bo. quæ libe.

Filius studens non tenetur in partem suam imputare sumptus studij sibi præstitos a patre, licet eos male consumpserit. Paul. de Castro. contra Bal. in auth. quod locum C. de colla.

Filius studens tenetur imputare in partem suam sumptus studij sibi præstitos a patre, si renuntiauit successioni paternæ sine iuramento: alias secus. Bal. in l. pactum. xj. q. & ibi Pau. de Castr. C. de colla. & ꝟ. eod. uersi. penul.

Filius studens an teneatur imputare sibi in partem suam sumptus studij. Bal. quod non in auth. ex testamento. x colum. C. de colla. & plenius per Fran. Por. in tractatu de duo. fra. ij. parte. j. quæst. Item

Filius studens potest cum iuramento renuntiare successioni paterne uiuo patre, non sine iuramento: quo casu non ualet renuntiatio, sed computat sibi in legitimam expensas studij: secundum Bal. in l. pactum. x. & xj. q. C. de colla. & ꝟ eod. uer. ij.

Filius aptus ad studium potest studere patre inuito, & petere sibi sumptus præstari a patre: quod secus est si sit ingenij rudis. gl. & Bal. in l. Macedoniani. C. ad Macedo. ubi etiam dicit Bal. post gl. quod pater nõ potest pœnitere, si sua uolũtate filius cepit studere.

Filius studens an cõferat libros fratribus. ꝟ. uer. Filius confert. uer. ij.

Filij habitantes seorsum a patre non dicuntur de familia patris. Petr. de Anch. & Ioan. de Alama. in ca. quanto. de censi. & Barth. Cep. in tracta. de ser. urba. c. j. in rubr. de furno. & plenius per Alex. con. xlviij. j. parte.

Filij simul habitantes mortuo patre tenentur ad collectam pro uno estimo, si simul inter se non diuiserint estimum patris Bar. sing. in l. tria onera. la. j. ff. de excu. tut Bar. aliter loquitur. in l. qui fundum. §. cohæres. in fin. ubi uide per doct. ff. ad legem Falci. supr. uer. estimum. uer. x. & seq. & per Alexand. ubi supra.

Filius habitans seorsum a patre, quia non potest uiuere cum nouerca, potest petere sibi præstari alimenta a patre. in auth. ut liceat matri & auiæ. §. si uero

† an. † Dico uide quod per Franc. Arec. in l. quidam cum. de uerb. oblig. in. j. notab.]

Filij habitantes in ciuitate, quorum pater habitet in comitatu gaudent priuilegijs ciuitatis, nec ea perdunt uigore statuti quod habitantes in comitatu & filij non gaudeant: quia tale statutum intelligitur de filijs habitantibus in comitatu. Bald. sing. in l. ij. C. de libe. & eo. lib.

Filij gaudent ciuilitate, & æstimo patris. Bart. in d. l. ij. ultim. col. de lib. & eorum lib. ꝟ. Estimum. uer. x. etiam si est emãcipatus, & habitat cum patre. Bar. in l. j. §. domini. el. ij. ff. ad Sillania.

Filius an dicat habitare seorsum a patre, ut comprehendatur a statuto si pater iuit ad habitandum cũ filio. Pau. de Cast. consi. clxxij.

Filius uolens habitare seorsum a patre, an possit repetere dotem suę uxoris. tex. & Bar. in l. si filius. ff. fa. ercis. in prin. doct. & Ioan. de Imo. in l. si cum dotẽ. §. transgrediamur. solu. ma. Ioan. Pra. in l. si constãte. §. j. eod. tit. & Barto. in l. siue. ff. de iure do. ubi loquitur in simili, dicens quod uiuus, cuius mandato, & consensu socer dotem restituit suo uiro eius filio, non potest a socero amplius repetere dotem.

Filius ex quibus causis possit seorsum a patre habitare: per Alex. aliquid. in d. §. transgrediamur.

Filius habitans in domo patris mortui, an præsumatur hæres: uide infra. Filius hæres. uersiculo. xxiij.

Filius habitans in domo patris, uel matris si insultetur ad illam domum habet locum statutum de duplanda

planda pęna contra insultantem ad domum suam. Ang.in l.j.§.domini.ff.ad Sillanian.

Filius habitans in domo matris cum ea, dicitur iure familiaritatis habitare, & non possidet. docto. & Alexand.post Barto.in.l.qui iure.digestis de acqui ren. pos.

Filius ali debet in studio per patrem usque ad finem studij.l.Macedoniani.& ibi gl.& doct. C.ad Mace Quod est uerum: si est boni ingenij, & studiosus,alias non.arg.l.Stichus.de leg.iij.

Filius ali debet a patre.l.si quis a liberis. in prin.ff.de li.agno.l.nec pater.C.de pa. po. & Barto. in auth. licet.C.de nat.libe.& in Specu.de dona.uer.quid si † pater. † Et per do.Soci.in consi.clxxj.incipien.pro decisione præsentis consultationis.in prin in.ij.par te.charta.xix.& per Fel.in c.j.in prin.de magistris & per Bald.in l.j.de iusti. & iu. in.§.ius naturale.c. j.uer.quæro quid si filius.] Est uerum,etiam si pater sit Iudæus.& filius Christianus.Bald.in l.neque.de iure doti.Item uerum,etiam si pater pro filio soluit pœnam de legitima:ut per Bald.in authen.hoc amplius.lv.q.C.de fideicom.in lec.antiqua.& in auth. contra rogatus.ad Treb.Item uerum, etiam si dissi pauit peculiũ. dum tamen sine dolo, & lata culpa, non aliter,secundum Bald.in auth.contra rogatus. C.ad Treb.& ĵ.Item uerum nisi legitimam sibi datam consumpsit dolo, uel lata culpa non leui.Bald. not.in l.ij.§.j.solut.ma.& in auth.si captiui.de episco.& cler.& in l.scimus.de offi. testa.& Alex.in l. si cum dotem.§.j.ff.solut. matri.Item uerum etiam a monasterio patris ingressi,secundum Dy.& Bart. in l.sed si filius.§.item rescriptum. ff. de libe.agno. Item uerum,etiam si habet proprietatem aduentitiorum, quam uendere non potest ut uiuat ex eius pretio,sed debet ali a patre.Bald.in l. fin.§.ipsum. C.de bo.quæ libe.Item uerum,nisi ex causa,ex qua posset exhæredari.l.si.§.idem si iudex.ff.de libe. agno.& ĵ.eod. Item debet ali etiam pendente causa filiationis,uel alimentorum, si est in quasi possessio ne filiationis,non aliter. Bart.in l.si neget.de libe. agno.& glo.in d.l.si quis.§.uel parens. eod.ti.Item uerum,nisi sit ingratus:quia non debet ali ex omnibus causis,ex quibus posset exhæredari. Barto.in l. si patrem.C.de libe.alend.& in l.diuus.de parricid. & in tract.alimentorum. uer. quæro ex quibus.l.si quis a liberis. §. si quis ex his. de libe. agno. & s̃. eo.uersi.Item uerum, etiam si mater petat patrem cogi ad alendum filium.l.ij.& ibi Bar. C.de alẽ.lib. Item uerum,nisi filius posset laborare, & ex labore suo uiuere.Bar.in l.j.C.de men. uali.li.xj.Item uerum, etiam si ipse filius habeat filium suum. Ange. in l. j. C. de diuor.facto apud quem lib.edu.de.Itẽ nisi filius sit artifex saluo honore suo. d.l.si quis a liberis.uer.quod si filius.& ibi Bar. in suo tracta.alimentorum.uersi. item procedit.supra.Item nisi filius habeat unde se alat.Barto. in auth.res,quæ.C. communia de leg.Item uerum,etiam si alimenta iã præstita consumpta sint.Bal.in l.si cum dotem.§.j. ff.solut.matri.ar.gl.ibi.Item uerum,etiam si sit naturalis tantum:secus si est spurius de iure ciuili, secundum gl.in d.l.si quis.§.item rescriptum.uer.iuste.& Bar.in d.tract.uersi.quæro an pater. De iure tamen canonico etiam spurius ali debet.c.cum haberet.de eo,qui pol.consangui.uxo.suæ. & ibi doc. Sed uide glo.Insti.de nup.§.si.& Bar.in d.l.si quis. §.utrum.de libe.agno.Incestuosum uero filium non tenetur pater alere. auth. ex cõplexu.C.de incest. nup.Alex.in l.ij.de in ius uocan.ff. nec econtra.ibidem.Item uerum,etiam si sit adoptiuus. Bal. in authen.nisi rogati.ult.col.C.ad Treb.Item uerũ etiã si sit filius spiritualis tantum,id est,leuatus de sacro fonte baptismi in subsidium.Bald. ibidem.Item uerum,si cohabitet,non aliter.supra uerb.filij habentes.uersi.iij.

† Filius spiritualis an sit alendus a patre spirituali in subsidium Bal.in auth.nisi rogati. colum. fin.C.ad Treb.Et de his filijs uide Bened.in repeti.c.Raynutius.fol.129.col.iij.cum seq.de test.

Filius nisi alatur a patre,tenetur pater de sicarijs,si filius fame moriatur.glo.& Bar. in l.necare.ff.de libe.agno.& Bar.in tracta.de alimen.uersi.quæro an in casibus,& cogitur iudicis officio.Bart.in l.si quis a liberis.in principio.

† Singula.Filius an,& quando debeat ali per patrem in domo propria,in uerbo Alimenta. †

Filius a patre uiuente nihil præter alimenta petere potest de bonis paternis.Bal.in l.quamuis.C.de fidei commis.per l. cum oportet . §. cum autem. de bo. quæ lib.Cyn.in l.non potest de adop.in addi.quod intellige ut supra.

Filius debet ali a matre.lege. si quis.§.j.de libe.agno. Quod est uerum,etiam si sit uulgo quæsitus, & bastardus:ut ibi per.l.si.C.de pa.po.& tenet Barto.in d.l.sed si filius.§.si mater. de libe. agno. nisi mater sit pauper.Barto.in d.§.si mater.Item uerum usque ad triennium ad minus.c.ij.de conuersi.infidelium. & ultra,si pater inops est, & mater diues.l.j.§.si mulier. de libe.agnos. nisi mater sit nobilis,cui turpe sit lactare:secundum Azo.in Summa.de pa.po.in si. & Barto.in consilio,omnes filij minores, &c.in suo tracta.alimentorum.uer.quæro an mater. & Bal.in l.alimenta.C.de nego. gesto. Item nisi mater lacte careat,secundum Azo.ubi.supra.& Bald.in d.l.ali- † menta. † Et per Fel. in c.illud.de præscrip.] Item nisi mater sit santellastra,quæ si lactaret,non posset uiuere.l.sed si hæreditas.§.j.ff.ad exhibend. secundum Baldum in dicta. l. alimenta. Item etiam post terminum,si filius est inops.no.in. l. quamuis. ff.solu.mat. Item uerum, quando matrimoniũ esset solutum diuortio ex culpa uxoris.Item quando matrimonium tanquam inualidum esset dissolutum, extra qui filij sint legiti.c.ij.Item uerum in spurio. ca.cum haberet de eo,qui pol. consan.uxo.suæ.Itẽ uerũ,si mater est furiosa:quia debet filius ali ex dote sequestrata.doc.in l.si cum dotem.§.finautem in seuissimo.ff.sol.ma.& Pet.de Sun.in l.alimentã.C. de nego.gest.quam legit pro domino meo Ioan.de Pra. Item debet ali apud matrem quousque ma-

 ter

ter remarītetur.l.j.C. ubi pu. educ. de. sed post est in arbitrio iudicis Bald. ibidem. & Ang.in auth.de nup.§. eiusdem. colla. iiij.ubi dicit alendum esse apud matrem quousque remarītetur, non post. Item filij sunt alendi de dote matris. Bald.in l.dotem.C. de fal.cau.adiect.lega.per l.si maritus. fami.ercis.

✠ Filius cum sibi Victum suo laboré parare ualet: nec ei labore uictum quærere dedecori, & ignominiæ est futurum, pater ei alimenta non tenetur præstare.l.si quis a liberis.§.sed si filius, & ibi Barto.ff.de lib.agnos.Bar. in l.j. in extre.C.de mendica.ualid. lib.xj.Fran.Curt.minor.in termi.co.cxlviij.dub.j. uol.ij.Ac.Mar.Man.

Filius peccans in corpus suum non debet ali a patre. in Spec. qui filij sint legiti.uer.quid si filia.& ibi Bald. uersi.iij.Imo.potest exhæredari:ut ibi,& ĩ.Filia hęres, uel legataria.uer.ij.

Filius si alatur a matre, quando debuit ali a patre. potest mater repetere alimenta a patre.j. Mater alit. uersi.ij.

Filius potest sequestrari bona patris dilapidantis etiã pro alimentis futuris. Bald.sing.in l.ij.C.si quid in fraudem patroni.Item

Filius facto diuortio apud quem ali debeat. in Specu. qui filij sint legi.uersi.& nota.

Filius præteritus an debeat habere alimenta a fratre instituto pendente appellatione in causa quærelę. Fran.Por.in tractatu.de duobus fra. iij.parte.lix.q.

Filius captiuus an redimendus sit a patre, si lusit pecuniam prius datam pro redemptione. Bald.in l.si captiui.in fin.C.de episco.& cleri.

Filius alere tenetur patrem. l. si quis a liberis. in prin.de libe.agn.gl.Insti.de pa. po. Pau.de Cast.in l.j.§.ius naturale.ff.de iusti. & iur. auth.licet.& ibi Bar.C.de nat.lib.& in Spe.de actore.post uer.item quod si est filiusf. Quod est uerum, etiam si est emancipatus.d.l.si quis a liberis. in prin.& in l.alimenta.eo. ti. ubi dicit quod si denegat alimenta. reuocatur in potestatem. Item uerum, etiam si pater sit bannitus.& hostis ciuitatis, secundũ Bart. in d.l.si quis a liberis.§.j.& in auth. incestas. & ibi Bal.C.de nu.& in l.corruptionem.in fin.C.de usufru.Ang.in auth.de incest.nup. in prin. & Barto.in tractatu alimentorum.uersic.quæro in quo loco.& seq.Sed Bald. contra in c j.iiij.col.de pa. te.in usib. feu.nisi sit bannitus ob pacem ruptam.Bald.in c.j. §.si quis hominem.de pa.te.& Ludo.Pon in l.j.iiij. col.ff.in ius uo. ut eant. Itẽ uerum, licet usufructus sit finitus: quia pur filius banniti patri debet alimenta.Bal.in d.l.corruptionem.ad fin.C.de usufr.Item nisi de dimidia dotis lucrata ex forma statuti per filium, & pater sit bannitus ob homicidium: quia illum de lucro alere non tenetur, secundum Ange.in auth.ut nulli iudi.coll. ix.in.§.ut autem. & Bald.in auth.bona.C.de bo.dam.& Fran.de Are. in tracta. maleficio. uer.publicatus. Item nec patrem incestuosum:per no.per Azo.in Summa.C.de legi.hære.secundum Alexan.in l.ij.ff.de in ius uocan.Item nec de dimidia bonorum homicidæ reseruata filio. cum alia dimidia confiscatur. Ang.in d.§.ut autem & Bald.in d.auth. bona.Item uerum, nisi pater habeat artificium, ex quo possit se sustẽtare. l.si quis. §.quod si filius.de libe.agnosc. & Barto.in tractatu alimentorum.uer.item procedit.Item uerum, si facultates utrique suppetant ad alimenta: alias non tenetur quis arctare uictum suum propter alium. Casus sin.in l.j.§.præterea.& doc. & Bald. ibi.ff.de tu.& ratio dist. & prædicta uera sunt ex iudicis officio.l.Imperator.in fin.ff.ad Treb.Sed quid si pater est infidelis:per Spe.in tit.qui filij sint legi.

† Adde domi.Iason.May.Institu.de actio. uersic.sed & si quis.nume.3.]

Filius putatiuus alens patrem an repetat. supra.Filius putatiuus.uersi.ij.Item

Filius tenetur alere matrem. l. si quis a liberis. §.j.de lib.agno.l.filia.& ibi Bal.C.de pa.po. Quod uerũ, si facultates sufficiant utrique, alias non. l.prima. §.præterea.& ibi doctor.Bald.ff.de tut. & ratio.di. etiam si est pupillus: ut ibi. Item debet æqualiter diuidere alimenta inter patrem, & matrem, quãdo non potest alere utrunque: per. l.furiosę matris.ff. de cur.fur.& Fran.Cremen.in consil. præfato autore quod est ante consilium.lij.Alexan.de Imol.iiij. parte. † Vide Bal.in dicta.l.furiosę.Benedict.in repeti.c.Raynutius.fol.66.col.j.de testa.

Filius non tenetur dotare matrem.Bar.in l.j.§.præterea.ff.de tute.& ratio.distra.

† Filius non tenetur dotare matrem uolentem transire ad secundas nuptias. Iason. in. §. fuerat. in xxij. col.uer.an autem filius teneatur.Inst.de actio. †

Filius hæres an reuocet alienata per patrem per quærelam inofficiosæ donationis, uel dotis, Bartol.quod sic, in l. secunda. C si quid in frau. patro.

Filius imputat sibi peculium in legitimam. Bal.in authen.contra rogatus.C.ad Treb.

Filius nolens institui a patre potest rumpere testamẽtum si nulla causa fuit inserta: secus si causa uera fuit adiecta.Bar.post glo.in l.si quando.§.& generaliter.C.de inoff.test.

Filius hæres, etiam repudians hæreditatem patris, nudo nomine dicitur suus. Casus sing.in l.ij.§.liberti. uersi c.sed si sunt.ff.ad Tertul.

Filius hæres non potest adire hæreditatem patris, uel matris, de quorum morte dubitetur, quia sint absentes.l.nec nos.& ibi Bald.C.de capti.& postli.reuer. & si adit eis mortuis, non potest reuerti ad eorum hæreditatem, qua priuatur tanquam indignus: ut ibi.

Filius hæres habens substitutum uulgarem non dicitur suus, sed uoluntarius. Baldus.in lege.post aditam.C.de impu.& ali.substi.& infra.uer.Substitutio uulgaris:el.primo.uersicu.x.& uersi. Suitas.uersicu.xiiij.

Filius institui debet hæres a matre hodie, sicut a patre. in authentic. ut cum de app. cog. §. aliud quoque capitulum. secundum Baldum in lege. in suis. de liberis & posthum. Vnde

præteritus

præteritus dicit nullum, si sit præteritus sine causa, secundum Ang. in d. §. aliud. & Bar. in l. filio præterito. ix. col. uer. ij. casu, &c. ff. de in ius. test. Sed cum causa habet quærelam: quia tunc præteritio cum causa habetur pro exhæredatione. ut ibi.

Filius hæres in re certa habetur loco legatarij quo ad transmissionem. Barto. in l. ex facto. ff. de hære. insti.

† Filius incontinenti mortuo patre censetur esse hæres. do. Bartho. Socin. in consi. lxiiij. incip. in causa. uer. quia ad hoc. circa fi. in j. parte.]

Filius non præsumitur hæres patris, nisi probetur. l. nam nec emancipatus. de leg. j. l. cum bonis. de acqui. hære. gl. in l. liber homo. de stipu. ser. Bal. in l. si cum dotem. §. transgrediamur. sol. ma. ubi Bald. dicit quod creditor agens contra filium ut hæredem, debet probare eum hæredem. & Abb. in ca. primo de solut. & per Alex. plene in d §. transgrediamur. quod etiam tenet Bal. in l. j. in fi. C. communia de lega. & in l. emptorem. in fin. C. locati. dicens quod filius agens præsumitur hæres, sed conuentus non, nisi probet actor. Vide glo. no. in authen. ut hi, qui per hi. obli. res mi. §. quod autem. quod filius præsumitur hæres. Quod etiam tenet Bald. in c. primo an agna. uel fi. & Bald. in l. apud hostes. C. de su. & leg. quod suus præsumitur hæres in dubio, & tenetur ad debita patris. Sed dic ut s. & limita uerum quo ad commodum, ut censeatur hæres, secundum Bar. & Bal. in l. j. C. si ut se ab hære. absti. & in l. necessarijs. & ibi per Bar. de acqui. hære. & gloss. in d. authen. in. §. quod autem. & in l. in suis. de lib. & posthu. & per Alex. consilio. cxxiiij. ij. parte. Bal. autem in consilio, allegationes supra factæ, &c. tenet quod in suis præsumitur aditio, nec est probanda. & sup. Aditio. uer. cxij. Idem Bald. in l. si matre. de su. & leg. dicit quod citius aditio præsumitur in hæreditate ascendentium, quàm aliorum. Et ibi dicit tex.

† quod filius ipso iure succedit patri, & matri. † Adde Ias. in l. filio pater. colu. iij. notab. vj. ff. de lega. j. uide Alex. in l. si cum dotem. §. transgrediamur. ff. solu. matrimo.

10 Filius soluens debita patris præsumitur hæres & tanquam hæres soluere. l. ij. per Bal. C. de iure deli. ubi dicit post Cyn. uerum esse nisi soluendo protestatus sit contrarium, scilicet quod non tanquam hæres soluit. & not. in l. pro hærede. ff. de acquiren. hæredita.

† Filius, etiam infans, beneficio suitatis paternam hæreditatem non aditam in quoscunque etiam extraneos transmittit. Et hoc communi omnium opinione firmatum est, secundum Ludo. Ro. in consi. lviij incipien. uisis narratis in puncto. uersic. quantum ad secundum. Et latius istam opi. firmat dom. Phili. Deci. post complures per eum relatos ibi, in consi. cclj. incip. in causa. in secundo. uol. & Pau. de Castr. in consilio. lxxx. secundum ordinem meum, incipient. super primo dubio, seu quæsito. in princ. in ij. uolu.]

Filij ex eodem patre ex diuersis matribus nati iussi à patre equaliter diuidere bona, intelliguntur iussi diuidere bona paterna, non autem propria & materna, quæ sunt cuilibet præcipua, & diuidere non debent. Bart. in l. cum pater. uersi. dulcissimis. de leg. ij. & in l. Lucius in prin. ff. ad Treb.

Filij hæredes possunt grauari stare simul, & bona communicare. l. Lucius. & ibi Bar. ff. ad Trebel. & supra Diuisio. uersi. xx. etiam quo ad legitimam. j. Grana meu. uer. x.

Filius hæres debet habere alimenta ab hæreditate intra tempora deliberandi. lege. Lucius. digestis. de iur. delib.

Filius petens suppletionem legitimę non perdit commodum testamenti. Paul. de Castro. in consilio septimo.

Filius agnoscēs legatum patris, non potest ulterius petere hæreditatem. in Specu. de testa. §. tertio. uersi. est & alia. Adde. infra. Legitimæ supplementum. uersi. iij.

Filius si iuret attendere testamentum, & disposita in testamento paterno, an uideatur renuntiasse detractioni legitimæ, & Trebellianicæ. Guid. Pap. decis. ccccvij.

Filiusfa. legatarius si repudiat legatum in præiudiciū patris, cui quæreretur usufructus, illud quæritur patri agnoscenti. Baldus. & Alexand. in lege. hærede. §. filia. de pac. per lege. fin. §. primo. de bo. quæ liber.

Filius hæres non implens uoluntatem testatoris, licet priuetur hæreditate, non priuatur legitima. gloss. in authentic. hoc amplius. C. de fideicomm. & ibi Bald. & doct. & Ange. in authen de hæredi. & Fal. §. si quis uero non implens. colla. j. & glo. in c. licet de uoto. & c. Syluester. xj. q. j. Quod est uerum, nisi hæreditas sit indiuisibilis, ut regnum: quia etiam legitima priuatur, cum illa de re indiuidua nō possit detrahi, secundum Inn. & Barto. in l. licet. de uoto. & l. si hæredes. ff. de testa. tu. secundum Flo. in l. si seruus. ff. ad le. Aqui. & j. Item uerum, nisi pater uiuens pro eo soluisset condemnationem: quia tunc etiam legitima priuatur, secundum Bal. in d. auth. hoc amplius. in iiij. q in lect. antiqua. Item nisi sit filius regis secundum Bald. in d. authen. in ij. col. in lect. noua. & s. eo istomet uer. ubi etiam dicit quòd nec perdit prælegata, nec fideicommissa, nec substitutionem pupillarem sibi nondum delatam: secundum Bald. ibi in penul. col. Item non perdit dotem: nec donationem propter nuptias. Bal. in dicta auth. in ij. co. Item nec baroniam, nisi ea sit res hæreditaria, id est quæsita pro se, & hæredibus: ut ibidem, & infra uer. Hæres non implens. uersi. fi. & Fran. Por. de duo. fra. iij. parte. xlviij. q.

Filius hæres licet possit institui sub cōditione potestatiua, id est, facili, non tamen pōt institui sub difficili: ut si ingrediatur monasterium. Bar. post Dy. in l. fi. ff. de condi. insti. & s. uer. Conditio. uersi. lxxxvij.

Filius an uideatur hæres institutus ex uerbis, Si filius meus hęres non erit, talem substituo. Bart. post glo. quod sic, in l. Gallus. in prin. de lib. & posthu. gl. doc. &

Imo.in l.cohæredi.§.fi.de uulg.& pup.& ibi casus. & Bar.quòd.

20 Filius uidetur institutus per dationem substituti, nisi extraneus sit institutus d. §. fin.& per.domin. Ant.Ros.in trac.de succes.ab intest.lxxj.col.qui te net contra Bar.ubi supra.est communis opi.& Bar. in l.si quis ita.de hæred.insti.tenet quod ualet testamentum.& contra Barto. plenius tenet Alexand.in l.fin C.de hær.insti.ad fi.& in suo con. cviij.prima parte.ubi ponit an institutus uideatur filius per uerba, Si filius sine liberis decesserit, talem substituo. per Alexand.ibi.Et hæc quæstio fuit Paduæ disputata per domin.Theodorum de Theramo auditorem Rotæ.

† Filij positi in conditione substitutionis.s.decesserit si sine filijs:& an ueniant in dispositione substitutionis,uide do.Pet.Phi.Cor.in consi.lxvj.incipien.in hac.per totum.in consil.lxxiij.incipiente,uiso.per totum.ij.parte.]

Filius petens ut hæres id , quod non transit ad hæredem extraneum,intelligitur petere ut filius.Barto. in l.pro hærede.§.si quid tamen. de acquiren.hęre. & ibi etiam dicit quod tunc non obligatur ad onera hæreditaria.

Filius hæres institutus contemplatione patris acquirit sibi,patre recusante. Barto. in l. fin. §.similique modo.de bo.quæ li.Sed si adit uolente patre,acquirit sibi proprietatem, & patri usumfructum, & administrationem.l.fi.§.ubi autē. & ibi Bar.C.de bo. quæ libe. Item non potest adire sine iussu patris,secundum gl.doc.& Alex.in l.j.C.qui admit.ubi uide omnino,in pen.col.

Filius an præsumatur hæres ex habitatione in domo patris.supra.uer.Filij habitantes. uer. ix.Dic quod sic,nisi alio titulo possideat. gloss. & Bald. in lege. prima.C.si ut se ab hære.absti. Bald. in l.prima.secunda.q.C.qui admitti.& in l. prima secunda col. uersi.quid autem si non renuntiat. C. quando non pe.par.ubi etiam dicit econtra, quod per renuntiationē possessionis inducitur repudiatio. Vide Bald. in l.non hoc.in ij.col. C.unde cog.& Bart. in l.pro hærede.§.seruos.de acqui.hære. not.in l.si cum dotem.§.transgrediamur.solu.matr. & in l.j.C.de repu.hære. ubi idem dicit in possidente fundum hæreditarium, ut præsumatur hæres, nisi alio titulo possideat,ut quia habitet in domo,uel teneat,fundum pro iure pignoris ob dotem matris:quia præsumitur ut hæres, nec adire, nisi statutum sit quod habitans domum defuncti teneatur ut hæres,etiā si ex alia causa habitet, secundum Pau. de Cast. in d.l. j. nisi & tunc fecerit sibi domū per iudicē assignari:quo casu non obstat statutum. Paul.ibi.

Filius possidens domum patris titulo simulato præsumitur hæres.l.secunda.& ibi Bald. in l.j.in fi.C.de repu.hære.

Filius qui repudiauit hæreditatem patris , si postea possidet sine titulo,uel cum titulo in fraudem quæsito,præsumitur hæres. Bald. in d.l. ij.C.de repud. hære.

Filius litigans simpliciter, id est, non ut hæres , cum creditoribus hæreditarijs,uidetur adire,& succumbens potest ut hæres condemnari.Bal.in l.j.C.si ut se ab hære.absti.Vide Bald. in l.nec intentio.C.de transa.& Bartol.omnino in lege. necessarius. digestis . de acquirend. hæredita. sed tunc est interrogandus an sit hæres, & interrogatus debet respondere.ibidem.Item

Filius faciens aliquid simpliciter ut filius, non ut hæres.non uidetur adire.l.si quis non quasi.& ibi Bar. de acqui.hæred.

Filius petendo iuramentum fidelitatis feudi, uel rem emphyteuticam,non uidetur adire. Bar.in l.qui putat.de acqui.hære.

Filius faciendo pacem de morte defuncti patris, non uidetur adire hæreditatem,sicut nec faciendo uindictam:secundum Bar.in l.quæsitum. & l.sepulchri uiolati actio.in prin.ff.de sepul.uio.& Pau.de Cast. in l.conuentionem.ff.de pact.Sed uide Flor.in lege prima.§.hæc autem.de his,qui deie.uel effu.& Bar. in l.pro hærede.§.fi.de acqui.hæred.Item nec accipiendo aliquid ab occisoribus pro pace,nisi statuto caueatur quod pax habeat ab occisoribus secundū Nic.de Neap. in l. cum tutor.ff.de tut.& ratio.dist. Barto. Rayn. & doctor. in lege eum. C. arbi. tute.

30 Filius paciscendo cum creditoribus hæreditarijs quod non uelit teneri in totum, an uideatur adire. Bal.in l.iuris gentium. §. hodie autem. ff. de pac. Gul.de Cu.in l.j.eo.tit.Item

Filius hæres repudians hæreditatem non priuatur prælegatis.l.filio,quem pater de leg.j.

Filius secundo genitus exclusus per statutum a successione,non intelligitur exclusus a legitima. Bal.in l. cum lege.in fi.C.de epi.& cleri.

Filius hæres non conficiens inuentarium priuatur legitima:ut per Oldra.consi.cxxxv.

Filius si non adit intra triginta annos hæreditatem matris:per Alex.consi.cxxxviij. ij. parte. & per eū in l.j.§ j.quando non pe.partes.

Filius delens testamentum patris priuatur legitima.l. qui testamentum.§.si quis eum.secundum Alex.ff. de fal.ubi dicit secus in filio sibi adscribente in testamento patris : alias est.l.si quis cum falso. ubi in fi.dicitur,filium grauatum in codicillis per fideicōmissum perdere Trebellianicam,& sic quartam sibi debitam ex codicillis propter fideicommissum , si codicillos interdicit.quod no.facit. lex. Paulus. ad Tre.& infra.uer.Trebellianica. uer.xvij.

Filius liberās debitores patris uiuentis nō præiudicat patri, sed sibi hæredi mortuo patre. l. & hæredi.§. filia.ff.de pac.& Barto.in l.filius. de sol.& in l. cum dñs.§.filius.de pecu. leg.l.si tñ optio. de opti.leg.l. deniq;.§.itē quæritur.uer.plus ait Sabinus.đ pecu. leg.gl.in l.nec res.C.de cap.& j.uer. Liberatio.el. j.uersi.iiij.

Filius non petens curatorem patri furioso non succedit patri,etiam si ab eo postea instituatur hæres.authen.liberi furiosi. C. de episcopis & clericis.Et ita

practicaui

practicaui in filijs Antonij Iustini, ne perderent patris successionem.

Filij ex eadem matre simul instituti disiunctiui disiunctim ab alijs fratribus pariter institutis patre natis ex alia uxore, cẽsentur etiam dispariter ab alijs inuicem substituti. Dy.& Io.de Imo.in l.cohæredi. §.qui discretas.& ibi Bal. Ioan.de Por.& docto.de uulga.& pupil.

Filij non uidentur inuicem tacitè substituti, quando ultimo morienti datur substitutus, sed alter succedit alteri ab intestato, & ultimo succedit substitutus.l.qui duos.de uulg.& pupilla.nisi quando substitutus ultimo datur in omnibus bonis: secundum Ioan.de Imo. ibi arg. contra in lege. Titia. §. Seia de leg.ij.

40 Filius hæres patris potest repudiare hæreditatem, & stare contractui patris.Bal.in authen. si parens. C.de inoffic. testa. ubi dicit quod potest acceptare emphyteusim,& repudiare hæreditatem. Idem tenet Bal.in l. filio, quem pater.ide legat.primo.uide l.fi.C.de usufru.In contrarium uidetur.c.primo.§. filius.de capi.qui cur.uen. Tu uide per Bald.in l.licet.C.de pac.& in l.liberti.viij.col.C.de ope.liber. in authen.de non alie.§.emphyteusim.& Bart. in l. ut iusiurandi.§.si liberti.de ope.libe. Bald.in auth. si quas ruinas.de sac.san.eccle.& in cap. primo.an ag.uel fil.Bartho.Cepo.in ca.j.vj.concor.de cogni. feu.& per Sali.in l ij.xviij.q.C.de iureiurand.Ale. de Vicen.in c. potuit.xvij. charta.de loca.Dic uerum,nisi pater quæsiuit emphyteusim pro se, & hæredibus secundum Bald.in dicta.l.liberti.Vide Bar. in l.item uidendum. § nunc uidendum. de pe.hæred. & in l. si tibi. §. pactus.de pact.& ibi omnino per Alexan. & Alex.de Imo. in l.quod dicitur.vij. charta.de uerb.obli.

Filius hæres institutus a patre non potest repudiare hæreditatem,& acceptare feudum paternum.Bald. in d.l.filio,quem pater.de leg j.tex. & Bald. in c.j. §.filius,de capi.qui cur.sed agnatus sic, ut ibi.Vide Bald.in l.qui se patris.ix.colu.C.unde liberi. & est text.in c.primo an agna.uel fil. secundum Barto.in l.item uidendum.§.nunc uidendum.ff.de pet.hęre. & per do.Alex.de Imo.in addi. ad Bal.in d.l.qui se patris. x.co. qui dicit quod potest renuntiari hæreditas patris,& acceptari feudum acquisitum pro se, & filijs:quia filius habet illud iure contractus. Vide per Alex.in l.quod dicitur.vij.charta. de uerbo. obli.Vide etiam Bal.in addi. Specu.de feud.uersic. filius potest.Bald.in l iij.C.de fideicom. dicit quòd filius non hæres,si potest esse hæres non succedit in feudum:alias sic.Bart. in d.§.uidendum.dicit quod filius, qui repudiauit hæreditatem patris fratribus suis,potest petere feudum paternum, quod non dicitur ius hæreditarium, Idem dicit in emphyteusi: de quo.supra proximo.uer. Sed an possit acceptare feudum auitum, repudiata patris hæreditate. Bal.in l.qui se patris.ix.colum. & in c.j.viij.col.an agna.uel fil. Item an ex gratia sibi facta per dominum feudi possit acceptare feudum, & repudiare

† hæreditatem.Bal.in d.c.j.an agna.uel.fil. † Adde Fran.Aret.in l.pro hærede.§.si quid tamen. de acqui.hæred.ad fin.& Fran.de Cu.in ij. parte sui tractatus.feud.in iij.quæst.prin.]

Filius non potest repudiare feudum, & acceptare hæreditatem.Bal.in prælu.feu.viij col. & in c.j.colu. ij. an agna.uel fi.ubi etiam dicit an.

Filius possit repudiare emphyteusim,& acceptare hæreditatem.uide per Bald.

Filius potest repudiare legatum rei alienæ, uel donationem sibi factam a patre, & habere legitimam. Bal.in c.cum alienam.ulti. col.C. de lega.& ĩ.eod. uersic.liiij.

Filius an possit repudiare hæreditatem,& habere emphyteusim.s̃.eod.uersi.xl.

Filius hæres habens substitutum uulgarem, & grauatus legatis,potest repudiare hæreditatem, & acceptare legitimam Bar.in l.gerit.viij.col.de acqui.hęre.& in l. pro hærede.§. seruos.eod.tit.per l.si libertus patrono.de bo.lib. & Barto. in l. qui poterat.ad Trebel.& Alexand. in lege. j.quando non pe. par. ubi dicit quod residuum accrescit filio acceptanti legitimam tantum,etiam inuito,nisi habeat substitutum uulgarem.

Filius repudians hæreditatem patris, perdit ius patronatus ecclesiæ.Car.in cle.ij.vij.q.de iure patro. contra gloss.xvj.q.vij. considerandum. Vide Bald. in lege.(prima. prima.q.C.quando non peten.par. ubi etiam dicit quòd.

Filius acceptans solam legitimam non tenetur facere inuentarium. sed tenetur conferre usque ad legitimam,secundum Bald.in l. emancipati. in fin.C.de colla.per auth.unde si parens. C.de inoffi. testa.

† Filius institutus intentatis contra tabulis, non tenetur præstare legata nisi coniunctis.Fran.Are.in l.& si contratab.in ix.col.uersi. in ead. gl.ibi:quia cum ratio sit.de uulg. & pupi.]

Filius repudiãs hæreditatẽ priuatur ẽt legitima, secundũ Ang.in l.quia poterat.ff.ad Treb.per l.iã dubitari.de hæredi.insti.Bald.in l. j.qñ non pe.par.j.q. principali.vij.col.& in l.iij & ibi Pau. de Ca.C.de impu.& ali.substi. & per Bart.in l pro hærede.§.j. de acqui.hæredi.& Pau.de Ca.in consi. cclix. incipiente,uisis actis, & actitatis. & consi.cxxxij.quod incipit,licet ista domina.& cõsi.cxx j.qđ incipit si dicta Cornelia.& per Fran. Por.in tracta de duob. fratri.ij.par.xvj.q.& Abb.in c.Raynu.ad fi.de test. ubi dicit ꝙ filius ab intestato nõ põt uelle legitimã tm̃, & repudiare hæreditatẽ:quia nõ põt pro parte agnoscere, & pro parte non:ar.l.j.§.si ex fundo.de hæred.insti.Sed Alex.in hoc tenet contra in l.quia poterat.ad Treb.& in l.j.ante fi. quãdo nõ pe. par. Sed Ang.ubi s̃. dicit uerum esse, quando nõ est filius hæres scriptus a patre,& non repudiat ius suũ: alias secus quia repudiando hæreditatem ex testamento delatam,non uidetur repudiare legitimam, nisi expresse eam repudiet, quæ expresse debet repudiari secundum Flo.in l.procula.ff.de probatio. & Bal.consi. in Christi nomine:antiquum statutũ,

 &c. & su-

&c.& supra.Filia renuncians uer. vj.& j. in uerbo Renunciatio successionis.uersi.xx.Item

50 Filius repudians hæreditatem priuatur omni com modo sibi proueniente a testatore.l.hæredes.& ibi Bartolus singul. C. de omni ag. deser. libro.xj. Quod est uerum nisi intra triennium repudiasse pœniteat:quod potest.l fi.C.de repudianda. hered

Filius etiam cum iuramento renuntians hæreditatem uiuo patre,non priuatur feudo paterno. Baldus. in capit.primo.quinta.colum.an agna. uel fil.in usib. feud.

Filius hæres repudians hæreditatem paternam , non perdit prælegata.l.filio, quem pater. & ibi doctores,& Baldus delegatis.j.& l. cum ex responsio.C. de leg.Quod uerum, etiam si sit emancipatus.l.nã nec emancipatus.de legat.j.uide.j.uersi. prælegata.uersi.xvj.ubi aliter.

Filius qui renuntiauit legitimæ,non potest pœnitere. Bal.in l.fin.C.de repu. hære.in ij. colum.uersi.extra quæro .

Filius cui pater legauit rem alienam, uel donauit inter uiuos,potest repudiare legatum ut habeat legitimam de proprijs rebus patris.Bald. in l.cum alienam.in fin.C.de lega.in lec.antiq.& in lectu.noua. ult.colum.uersi.extra quæritur.& supra.eod.uersiculo.xliij.

Filij tacite substituti per uerba , si sine filijs decesserint:possunt repudiare hæreditatem , & acceptare fideicommissum. Bald. in lege prima. in fine.C.de condi.inser.

Filius hæres repudians hæreditatem patris obligatam fisco pro debitis fisci priuatur omnibus bonis a patre quæsitis,quæ non sunt fisco obligata. Ange.sin. in l.j.ff.de acquir.hære.ubi nihil allegat ad hoc.

Filius præsumitur hæres statim quod suscipit iudiciũ hæreditarium.Bal. in l cum dotem.§. transgrediamur.solu.matr.& in l. j. C.si ut se ab hæredi. absti. & j.eo uer.lix.

Filius non hæres non tenetur de contractu patris.Bal. in dicta lege.si cum dotem . §. transgrediamur. solut.matr.

Filius conuentus a creditoribus hæreditarijs, si nõ cõstet de aditione sua,uel ꝙ sit hæres,an dicatur hæres ut possit tanquam hæres a litigatoribus condemnari. Bal.in d. l.j.C.si ut se ab hære.absti.& in d.§.transgrediamur.

60 Filij substituti simul cum patre eorum an succedãt in capita, uel in stirpes.Bart.in l.quidã.§.si tibi.de re.dub.& no.in l. Publius.in fin.de condi. & demũ. ubi dicit quod consilium est quod exprimatur ut succedat in stirpes.

Filius hæres ex testamento, si adit ab intestato, facit locum substituto.l. filium.& ibi Bar.& doc.ff.de acqui. hære.

Filius institutus sub conditione impossibili potest approbare testamentum Bar.in l.j.in ult.co.de condi. insti per l.si quis testamenti.co.tit.

Filius etiam in uno nummo institutus potest quærelare testamentum.g'.in authen. ut cum de appel.cog.§. aliud quoque capitulum.& §.cæterum.eo.ti colla. viij.gl.in l.iij.§.sed utrum.de mino. l.antequàm.& ibi Bald.C.cõmunia.de succes.no. in c.j.de testa.in vj.& j.eod.uer. xc.Addo.j.Testamentum nullum. uersi.cxiiij.

Filius substitutus , etiam in tota hæreditate, dicitur præteritus. infra uer. Præteritus filius . uersiculo. primo .

Filius non dicitur institutus ex uerbis testatoris,uidelicet, Volo quod habeas legitimam tuam postquã te hæredem facere non possum ob festinantiam infirmitatis.& ideo potest contratabulare testamentum tanquam institutus in ipsa legitima.Casus sin. secundum Ang in l. Paulus respondit.ff.ad Trebe. Sed Bar.& Bal. contra sentiunt in auth. unde si parens.C.de inof.testa.ubi dicunt satis esse fieri mentionem de legitima.

Filius præstando iuramentum fidelitatis uasallis patris non dicitur hæres,nec adire,cum ius fidelitatis ex feudo transeat ad filium , etiam non hæredem. Ang.in l.si quis non satis.ff.de acqui.hære.

Filius perseuerans in societate patris negotia expediendo,quæ fuerint per patrem cepta, uidetur hæres,& adire. Casus sin.secundum Dy. & Ang.in l.si pupillus.§.j.ff.de acqui.hæredi.

Filius hæres matris potest , etiam pretio non restituto, uendicare rem matris, quam pater,etiam cum consensu uxoris , obligauit creditori , & creditor etiam alteri uendidit.Bald. in l.si sciens.C.ad Velleianum.

Filius posthumus non potest adire nisi pro quarta parte hæreditatis intra tempora pariendi : quia mater præsumitur paritura tres alios filios . Ange. singu. in lege cum quidam.§.quod dicitur. de acqui.hæredi.in sing.

70 Filius non potest repudiare partem hæreditatis relictę patri suo, uel matri, licet cohæres patris, uel matris repudiauerit partem suam.Bar.& Ang.in l. cum hæreditate.in fi.ff.de acqui. hære.ubi uide omnino.Sed si cohæres filij repudiat, potest filius, qui adiuit repudiare:ut ibi sing.probatur.

Filius cui,debetur legitima,non potest propria authoritate ingredi possessionem bonorum.Barto.in l.ij. C.quando,& qui.quarta pars de li. x.Baldus.in l.si quis in suo.§.legis.C.de inof.testa. Quod est uerũ, nisi uelit esse hæres,secundum Bald.in auth.licentia.de episco. & cler.& Inno.in c.cum in officijs.de testa.

Filius institutus in legitima tantum non tenetur ad legata ab ipso relicta,nec potest reuocare donationẽ factam per patrem alteri de dodrante. & sic de residuo tanquam inofficiosam , ex quo habet legitimam.Barto. post gloss. in lege prima. C. de inoffi. donat.

Filius hæres,qui abstinuit ab hæreditate patris, uidetur reuocare abstensionem per actum contrarium. per quem aditio inducatur.l.pro hærede.§.Papinianus. ff. de acquir. hæred. & in l.prima.C.de repua hære. quod est contra , gloss. secundum Ange. &

Pau.de Castr.in l.prima.C.de iure delib. in fi. glo, mag.& ibi Ioan.de Pra.ubi not.tenet Ale.d.gl.expressè reuocatur abstensio,non aliter,quia est contra.d.§.Papinianus.

Filius hæres non implens uoluntatem patris testantis,an non dato sibi substituto priuetur hæreditate legitima.Bartol.in consilio, proponitur quod in testamento Francisconi, &c. & infra Hæres implere debet.uer.si.Item

Filius institutus in legitima habet ius accrescendi in tota hæreditate . docto. communiter in l.ex facto. ff.de hæred.institu.Bald.in l.quoties.C.de hær. insti.Bald.in authen.nouissima.C.de inoff.testam. & Alexand.in l.cum indebitum.§.seruo.de condi.indebi.etiam inuitus, nisi habeat substitutum uulgarem.ī.e.uer.xlvj.

Filius hæres institutus non agnoscens intra annum,an agnoscere possit post gloss.& docto.in l. cum antiquioribus.C.de iure delibe.& in l.quamdiu.de acq. hæred.

† Filius licet institutus sub conditione casuali, uel mista, tamen usque ad legitimam censetur pure institutus. quia conditio reijcitur, & conseruatur testamentum. Et quid de testamento matris ita instituentis filium. quia olim dabatur quærela: uide dom.Bartho.Soci.in consi.ccxxxiiij. inci. omisso.uer.substineri etiam potest cum uersi. seq. in ij. parte.]

† Filius institutus a patre sub conditione casuali, de iure nouissimo an possit dicere testamentum nullum: uide Franc.Areti.in lege si mater.in iij. colu. uersicul.sed tenendo solu.Bald.de uulgari & pupillari.]

Filius hæres non præsumitur scire gesta per patrem. l.qui in alterius.de regul.iur.& in ca.primo.§. cum domino.de notis feud.nisi in filio Dei,qui præsumitur scire,quæ sunt patris.de conse.di.ulti.saluator. Bal.ibi in fin.

Filius non hæres patris an succedat in stipulatis per patrem pro se & filio.in lege si tibi. §. pactus.ff. de pact.

Filio hæredi instituto per extraneum coacto per patrem repudiare subuenitur post mortem patris. Bartolus.in lege si quis.§.neque filius.de acquiren. hæreditate. per leg. apud Celsum. §. fina. de do. excep.

80 Filius hæres repudians, & postea emens per impositam personam bona patris,tenetur ac si adiuisset. l.si is,qui bonis.de acq.hæ.& ibi Bar.& Bal.in l.ij. C.de repud.hæredita.

Filius non hæres patris an succedat in emphyteusim. ī.uer. Filius succedit.uer. xviij.

Filius potest consentire patri nolenti ipsum instituere,sed præterire,uel exhæredare: quo casu nō agit de inofficioso testamento:glo. in l. si quando. §.illud.C.de inof.test. Sed

Filius non potest renunciare successioni patris. l. pactum dotale.de col.

Filio homicidæ non debetur legitima, confiscatis bonis patris.Ang.consi.amice,& frater charissime, recepi literas uestras,&c.

Filius hæres, qui cœpit soluere legata, præsumitur scire tenorem testamenti. Paul. de Castro. consilio decimo.

Filius hæres an possit agnoscere patre ignorante. Bald.in l.j.x.oppo.& ibi doct.C.qui admitti, & an patre inuito.Bal.ibi.xj.oppo.& in l. fi. §. sinautem. C.de bo.quæ libe.

Filius institutus hæres in proprietate bonorū patris, relicto usufructu alteri non potest tanquam in legitima grauatus quærelare testamentum: ut ī. Pater testatur.uer.xxv.

Filius potest priuari legitima a patre,si pater promittat bona sua alicui post mortem ex causa onerosa, non si ex lucratiua.Barto. in lege hæreditarium. de bon. authori.iudi. possi. Ioan. de Pla. Institut. de inutil.stipul.§.item si quis. Vide Bartol. omnino. in l. non usque.si quis a paren.fu.manu. Bal.in l.ij. C.si quis in frau.pat. & in l.j.C.de inof. don.&in l. j.de reuo.his,quæ in frau.cred. Lu. Pon. in singul. uersicul. Legitima.uersic. quidam cardinalis, &c. Vel si instituat pater filium in proprietate omnium bonorum,& usumfructum leget alteri:ut supra proximo uersicul.uel si emat seruos de omnibus bonis suis,quos postea manumittat.gloss.& Angel. in authenti. de tri. & semi. §. prohibemus. & Barthol. Cepol.in cautela.xxxix.& sequen. & infra uersicu. Pater. Vel si iactat bona sua in mare in uita,uel aliter dissipat. Angel.in authen.de immen.donatio.in fin.& docto.post gloss.in l.lex Cornelia.de uulgari & pupillari.

Filius masculus hæres ad uitam patris potest fieri per statutum,nec tenetur satisdare,& potest omnia administrare bona fide. Bal.in l.extraneum.ulti.colu. C.de hæredibus.instituend.

† Filius an sit institutus in primo gradu per ista uerba, Si filius meus me uiuo decedat, talis sit hæres: uide Fran.Areti.l.lex Cornelia.in iij. col. uersic.in gl.posita super.uersic.si uiuo.de uulgar.& pupilla.]

90 Filius institutus in re certa a patre in testamento, in quo alius sit hæres uniuersalis, non potest tanquam preteritus dicere testamentum nullum, si in codicillo postea facto sit sibi ademptum relictum sibi factum in testamento iure institutionis, quia adimi non potuit. Bal.in aut.ex causa.xix.col.vj.q. C.de libe.præteritis.

Filius an dicatur adire ex eo, quod proponit quærelam,nullitatem,uel falsitatem testamenti.uel commimando de petenda hæreditate supra Aditio.el.ij. uer.xxxix.&c.

Filius hæres occultans aliquid de bonis hæreditarijs, & post ea recusans adire,tenetur in solidum,& perdit beneficium abstinendi:quia dicitur adiuisse,etiā si bibit uinum hæreditarium, uel comedit frumentum,& negat,secundum Ang.in l.si quis dederit §. prætor.de acq.hær.

Filius hæres uiuens de fructibus hæreditarijs, dicitur adimere de bonis hæreditarijs, & ideo dicitur adiuisse,

adiuisse, nec potest postea repudiare. Ang. no. in l. si quis dederit. §. prætor. ff. de acquirend. hæred. sed alij contra.

Filius hæres non potest inscio patre repudiare hæreditatem aduentitiam. l. is, qui hæres. §. fina ff. de acquirend. hæred. sed eo inuito sic. l. fin. §. j. C. de bonis, quæ libe.

Filius pro parte hæres institutus a patre, & iussus nihil amplius petere de bonis patris, potest petere dotem matris, quæ non dicitur de bonis patris. Bar. in l. iurisiurandi. §. si liberi. ff. de ope. lib. Sed Bald. contra in l. si adulta. C. de hæredi. act. & in l. liberti. de oper. lib.

Filius hæres renuntiat hæreditati, uel successioni paternæ, saluo iure legitimę. Bar. in l. gerit. in vij. col. uer. sed quæro. ff. de acqui. hære. Sed Bald. contra in l. prima. C. eo. tit. & in l. iij. & ibi per doc. & Alex. & Paul. de Cast. C. de impu. & ali. substi. & in l. j. C. de his, qui ante aper. tab. & ĩ. in uer. Renuntiatio successionis. uer. xx. & seq. & ĩ. eo. uer. xlix. & per doc. in l. ij. ff. de acq. hær.

Filiusfami. maior infante, doli capax, potest hæreditatem sibi delatam adire patre nolente, & repudiante. l. fi. §. finautem. & ibi Bal. C. de bo. quæ lib. non autem alius pupillus secundum Baldum. ibi. & potest petere dari curatorem hæreditati, etiam sine iussu patris, ut ibidem.

Filius hæres adeundo cum iussu curatoris acquirit patri, non sine iussu. Bartolus in l. Antistius. §. Iulianus ff. de acq. hær.

Filius hæres an possit dotare matrem de bonis patris fideicommisso subiectis. Bald. in authen. res, quæ. iiij. col. in lectu. anti. C. communia de lega. & an filiam. ibidem.

100 Filius dicitur creditor in legitima, & ideo habet electionem pro ea. Bal. in l. scimus. §. illud. colu. iiij. C. de inoffic. test. Sed etiam uide Bal. in l. filium quẽ habentem. xij. col. uer. ulterius quæritur. C. fam. er. & in l. secunda. C. ad legem Fal. Iaco. de Are. & Cy. in authen. res, quæ. communia de leg. in auth. de hære. & Fal. §. sancimus. & §. si quis autem. Sed an uelit eam in bonis, uel in æstimatione: per Bal. in d. §. illud. ubi etiam dicit quod si uelit eam in bonis, debet habere unam rem mediocrem arbitrio boni uiri, non in diuersis minutatim, ut ibi. Vide etiã Bald. in l. j. vij. q. C. si quid in frau. patr. & infra uer. Legitima. uer. lxxxj. & Alc. consi. cxxv. prima parte. q̃d habet electionem si tamen eligat rem mediocrem. Paul. de Castr. in consi. ccxxvij. ij. col dicit quod filius alienando potest eligere sibi legitimam in una re, quæ sibi computabitur in legitimam, etiam inuitis substitutis, per no. per doct. in l. Marcellus. §. res quæ. ff. ad Treb. & in l. iiij. ff. ad legem Fa c. Item Pau. in consi. xvij. dicit quòd filius eligit sibi legitimam in una re tantum authoritate iudicis, quando grauatus est fideicommisso uniuersali: secus si pluribus particularibus. Item licet hæres grauatus dare extraneo certam partem bonorum, liberetur dãdo ei etiam inuito æstimationem, tamen non potest eã dare filio, cui pro legitima debetur pars bonorum, quia filius habet electionem, secundum Bal. sing. & Paul. de Cast. in l. non amplius. §. cum bonorum. de legatis. j. & refert doct. Vltramontan. idem tenere contra glo. ibi per l. si in emptione. de mino. & per l. libertus soluendo. de bo. quæ lib. & l. lex, quæ. C. de administra. tut. & do. Gabriel de Perusio in consil. omnipotentis Dei postulato suffragio, a quo omne datum, &c. Et quod dixi supra esse in electione filij, tenet etiam Bar. in l. suus quoque. in h. prin. ff. de hær. insti. Quod est uerum, secundum Bald. ibi, quando extraneus est hęres institutus, nõ si aliter filius. Et dicit etiam Bar. ibidem, quòd filius potest uelle corpora hæreditaria, quando sibi relicta est legitima in certa quantitate, dummodo non uelit eam sibi præstari in qualibet re minutatim. & Baldus in l. scimus. §. illud. de inoff. test. Vnde Baldus in l. fi. j. q. C. de edi. diui Adri. tol. dicit legitimam esse filio assignandam in rebus a se optandis, dummodo ut bonus uir eligat, & ciuili modo. Quando aũt filius agit reuocatoria ad bona per patrem alienata in fraudem, consequi debet res alienatas, etiam si reus eas uelit, & offerat pretium legitimæ, secundum Bald. no. in l. j. C. si quid in frau. pa. Sed si filius ipse alienauit rem in ea debet sibi legitima assignari: secundum Bal. in l. iubemus. j. col. C. ad Trebel. per §. quamobrem. in auth. de resti. & ea, quæ pa. & l. Marcellus §. res, quæ. ad Trebellia. alias autem eam petit sibi dari in re certa arbitrio boni uiri: ut supra. secundum Bal. ibi & infra Legitima. & per Old. in cõsil. cxiij Non tamen potest filius pro legitima occupare propria authoritate, secundum Alc. consil. cx. iiij. parte.

Filius an debeat habere legitimam de bonis patris quę sitis per usurariam prauitatem. Pau. de Cast. consil. ccclxxxiij.

Filius institutus sub conditione, si nolet, potest repudiare ante impletam conditionem, non post. Barto. post gloss. in lege iam dubitari. ff. de hæredi. instituen.

† Filius institutus sub conditione, an possit impugnare testamentum patris, uel matris: uide Fran. Aret. in l. si mater. de uulg. & pup. ubi plenè.]

Filius hæres suus patri amouens aliquam rem hæreditariam uel non ponens omnia in inuentario, perdit beneficium abstinendi. l. si seruus decem amouisse. de acq. hær. Pau. de Ca. in l. fi. §. licentia. el. ij. de iure delib. & ĩ. eo. uer. clxv.

Filius institutus hæres a patre in parte sua, intelligitur in legitima l. scimus. & ibi Barto. C. de inoffic. testamen.

Filius hæres ex quibus coniecturis probetur mala fide uersari post repudiationem. Bald. in l. ij. C. de repu. hære.

Filius repudians, & postea possidens bona hæreditaria, præsumitur hæres, & reuocasse repudiationem. Bal. post Cy. in l. ij. C. de repud hær.

Filius emens unam rem hæreditatis iacentis a creditoribus hæreditarijs, non potest conueniri hypotheca-

pothecaria alijs creditoribus. gloss. Bald. & Paul. de Castr. in l. secunda. C. de repu. hære. si nulla sequitur immistio, uel si sequitur cum beneficio inuentarij: alias sic.

Filius hæres hereditatem semel aditam non potest repudiare, nisi sit minor. xxv. an. Insti. de hære. qua. & diff. §. extraneis. & ibi gl. & l. impuberibus. & l. si minor. & l. necessarijs. ff. de acqui. hæred. l. ait prætor. §. fin. ff. de mino. l. prima. & ibi Bald. C. si ut se ab hæred. absti. l. pupillum. de acquiren hæred. l. iam dubitari. §. fi. l. ei, qui. & ibi docto. & Barto. e. tit. l. suus. & ibi Barto. & docto. C. de repudi. hæred. & per gl. in l. prima. §. fin. ff. de condi. ob causam. Item nisi & cohæres repudiet partem suam. l. cum hæreditaté. de acq. hær.

110 Filius hæres hæreditatem repudiatam potest acceptare. l. prima. & l. sicut. & l. fin. & ibi doc. C. de repe. hær. Vide in Spe. de suc. ab intest. uer. pone. & uer. quod si filius. & per Fran. Por. in tract. de duobus fratribus. iij. parte. xv. quæstio. & j. Hæreditas repudiat. uer. ix.

Filius dicens testamentum nullum uidetur adire hæreditatem. lege suus. & ibi Barto. & Bald. C. de repu. hær.

† Filius a patre institutus an bonorum possessionem contra tabulas intentare possit: uide Fran. Aret. in l. & si contra tabulas. in ij. colum. in glo. j. de uulg. & pupil.]

Filius petendo legitimam non dicitur impugnare testamentum. Bal. in l. cum lege. C. de epis. & cle.

Filius an possit repudiare hæreditatem patris aditá, ne cogatur acceptare pupillarem. Ang. in l. qui patri. ff. de acquir. hær. doc. & Pau. de Ca. in l. quidam eulogio. C. de iure deli.

Filij hæredes in dubio debent habere bona communia. glo. & Angel. in l. Lucius Titius. in princ. ff. ad Trebel.

Filius hæres extranei an censeatur in dubio institutus contemplatione patris. Bar. in l. si filiofami. ff. de dona. cau. mor. doc. & Io. de Pra. in l. filiofami. ff. de cõdi. & demon.

Filius accusans testamentum patris de falso, succumbens perdit etiam legitimam. no. in l. Polla. secundum Pa. de Ca. C. de his, qui. ut indig.

Filius institutus hæres in legitima, an dicatur hæres uel legatarius. glo. no. in l. si quis priore. in princ. ff. ad Treb. Bart. in l. ex facto. de hære. institu. no. in l. quoties. C. eo. tit.

Filius institutus sub conditione potestatiua potest renuntiare in iudicio successioni ex testamento, & adire ab intestato. Bald. in l. si pater. ij. q. C. de instit. & substi.

Filij hæredes instituti inequaliter, succedunt æqualiter in emphyteusim, & feudum infra Filius succedit. uer. xxiiij.

120 Filius quo casu possit de iure ciuili repudiare hæreditatem patris. in l. cum antiquioribus. uer si. & si quidam. & ibi Flo. C. de iure deliber.

Filius hæres licet de iure prætorio habeat beneficium abstinendi, tamen illud non habet de iure ciuili, secundum quod non potest repudiare feudum hæreditarium, sed bene potest repudiare hæreditatem. Casus fin. secundum Bal. in c. j. an agn. uel fil. & Bartho. Cep. in c. j. vij. diffe. de cog. feu. Adde alium casum in c. j. §. filius. de capi. qui cur. uen.

Filius hæres an succedat in feudum ex testamẽto, uel ab intestato. Bal. in c. j. iij. col. de suc. feu.

Filius hæres institutus sub conditione, si duxerit uxorem sibi condignam, & exhæredatus si duxerit indignam, an priuetur hæreditate, ducendo in uxorem quandam fantellastram: per Bart. in l. si rogatus. §. matrimonij. ff. de man. uind.

Filius institutus sub conditione, si decesserit sine filijs, non dicitur institutus conditionaliter. Bar. in l. Mæuia. de manu. testa.

† Filius an possit institui a matre sub conditione casuali. uide Franciscum Aretinum in l. si mater. in fi. ij. col. de uul. & pup.]

† Filius tacitè institutus an reddat testamentum nullum propter præteritionem: uide Fran. Are. in l. cũ ex alio. in iij. col. uer. in ea glo. ibi: quærelam. de uulga. & pup.]

Filius posthumus natus post testamentum patris, in quo hæres est ex raneus, facit testamentum habere uim fideicommissi quo ad hæredem scriptum: quia succedit filius, & ei uidetur hæres substitutus & detrahit legitimam, & Trebellianicam. Pau. de Cast. con. lvj. & seq.

Filius hæres extranei grauatus dare legatum patri nõ detrahit Falcidiam. Barto. contra glo. in l. a filio. de leg. j.

Filius non computat sibi in legitimam ea, quæ ad ipsum pertinent, tanquam ad filium, scilicet feudum. Item nec lucrum dotis maternæ factum per patrẽ, si pater secundo nubat. Ang. in auth. de nup. §. optimæ. colla. iiij.

Filius hæres in re certa, an facta sibi ademptiõe in codicillo, possit rumpere testamentum. Bal. in l. omnimodo. C. de inoff. test.

Filius institutus in minus legitima, & prohibitus plus petere, an possit agere ad supplementum. in auth. ut cum. de app. cog. §. cæterum. & Bal. in l. omnimodo. de inof. test. ꝙ sic, etiam in perpetuum, secundũ Ang. in l. si quis filium. C. e. ti.

130 Filius institutus in legitima, an uideatur institutus in quota, uel in certis rebus. Bald. in l. si quis in suo. §. legis. C. de inof. test.

Filius etiam in legitima institutus admittitur ad reuocandum totum fundum alienatum contra prohibitionem testatoris. Barto. in l. filius. §. cum pater. in fi. de leg. j.

Filio instituto non potest statui terminus ad petitionem substituti, uel sequentium in gradu, sed ad petitionem creditorum sic. Bar. in l. suus quoq;. §. sed si filio. de hær. inst.

Filius hæres patris si post aditionem ingrediatur monasterium sancti Francisci, quid erit de bonis hæreditarijs. Bal. in l. si matre. in fi. C. de su. & legi.

Filios

Filius excludens filiam fœminam uigore statuti, debet ei cauere de non alienando, si sit dilapidator. Bal. in l. si quis filium. in ultima col. in prin. uer. tertio quæritur. C. de inof. test.

Filius hæres repudians hæreditatem licet postea aliquid accipiat a creditoribus patris, non pót ab eis conueniri actione propter illud, quod accepit. Nic. de Neap. in l. cum tutor. ff. de tu. & ratio. dist. uide Dy. in l. quæsitum. de sepul. uiol.

† Filius si repudiat hæreditatem hodie inuito patre, an ueniat substitutus filius, uel pater: uide Frã. Are. in l. j. in prin. in ij. col. uer. quæritur etiam. Bar. hic. de uulg. & pupil.]

Filius institutus in re certa a patre, & si eã uiuo patre recepit, an dicatur habere inter uiuos ex testamento. Pa. de Ca. consi. cc xxxiiij.

Filij, quibus est facienda restitutio hæreditatis ab hærede, dicuntur habere hæreditatem a testatore, sed nepotes ex filijs a lege glo. not. in l. non iustam. C. ad Trebel.

Filius institutus in minus legitima, & substitutus alteri an agat ad supplementum legitimæ. Item quid si tunc succedat alteri per ius accrescendi. Item quid si instituatur in re sacra, uel religiosa, uel aliena. Itẽ quid si est institutus pro legitima in certa quantitate, an possit uelle corpora hæreditaria. Item institutus in domo, an possit ea combusta petere legitimam. Item institutus in plus legitima cum onere, an simpliciter possit petere totam legitimam: plenè per Bal. in l. scimus. §. illud. C. de inof. test. Bald. ibi in vij. not. in d. §. illud. quòd non computat sibi legitimam quod capit ex fideicommisso. & probatur in c. cum autem.

Filius institutus a patre in bonis matris an rumpat testamentum. Bald. in d. lege scimus. §. illud. de inoff. testam.

140 Filius in legitima institutus an uendicet rem suã uenditam per patrem. glo. Bar. & Bal. in l. cũ a matre. C. de rei uen. & Bar. post glo. in l. fin. §. in computatione. C. de iure deliberan. Et quid si est institutus in minus legitima. Bald. in d. l. cum a matre. ij. colu. Et qnid si non est hæres. Barto. post gl. ibi dicit quod non.

Filius in legitima institutus non tenetur facere inuentarium, nec tenetur ad onera. Bal. in d. l. cum a matre. iij. col. Item

Filius hæres non confecto inuentario an uendicet rẽ suam alienatam per patrem. Bald. in d. l. cum a matre. pe. col.

Filius pro parte hæres an uendicet rem suam venditã per patrem ualentem plus Bal. in d. l. cum a patre. ad fi. & ibi Bar. tenet quod nõ pro parte qua est hæres: & si non est hæres, potest uendicare: ut ibi per Bar. in l. j. de bo. mater.

Filiusfam. non præscribit titulo pro hærede, nec titulo pro suo, secundum Paul. de Cast consi. o. cclxviij.

Filius hæres succedit in feudum. ĵ. Filius succedit. uer. xxxj. cum duobus seq.

Filius hæres si est bonæ fidei, an præscribat ex titulo patris, qui erat malæ fidei. Pan. con cc xxxviij.

Filius hæres institutus in re certa, an dicatur hæres. in Sp. de test. §. j. uer. vj. & Bal. in c. decedenti. iiij. col. qui. feud. da. pos. in usi. feu. no. in l. quoties. C. de hære. inst. & ŝ. eo. uer. viij.

Filius in legitima an habeat ius uiuo patre. Bartol. in l. fin. ff. de lib. agno. & infra uer. Legitima. el. j. uersi. lxxij. & seq.

150 Filius, etiam non hæres patris, habet ius in sepulchro paterno. l. uel quæ. & ibi Bar. ff. de relig. & sum pti. fune.

Filiusfami. hæres extranei si non faciat inuentarium, pater eius tenetur de peculio. Bal. in aut. sed cum testator. ul. col. C. ad legem Falcid.

Filius hæres extranei non potest repudiare hæreditatem in præiudicium ususfructus paterni. l. fin. §. necessitatem. & ibi glo. & doc. C. de bo. quæ li. & Flo. in l. sed & si quid. §. fi. ff. de usuf. Nec potest transferre dominium pecuniæ aduentitiæ inuito patre: nec de ea potest soluere creditori suo: ut ibi per Flo. post Bar. in l. frater a fratre. ff. de cond. & dem.

Filius institui potest sub conditione potestatiua. l. si pater. & ibi Bal. in j. q. C. de insti. & subst. & ŝ. Conditio. uer. lxxxvij.

Filius hæres grauatus restituere filijs suis non tenetur eis satisdare de restituendo, nisi secundo nubat, uel nisi testator iusserit. l. iubemus. §. in supra dictis. & ibi Bal. C. ad Treb.

Filiusfamilias hæres extranei potest factus maior ratificare aditionem, & repudiationem patris factam tempore suæ infantiæ. l. fin. §. pen. & ibi Bald. C. de bo. quæ lib.

Filius, an possit scribi hæres in testamento extranei p patrem suum notarium rogatum de testamento. in l. puberem. §. j. & ibi Bar. ff. de falsis.

Filius hæres habens substitutum uulgarem an potest repudiare feudum. Bald. in cap. primo. v. colum. an. ag. uel fil.

Filius possidens feudum an præsumatur immiscuisse se hæreditati, quæ per alios fratres possidebatur. Bal. in c. j. vj. col. an ag. uel fil.

Filius agnoscens bonorum possessionem post annum, an uideatur adire. Bal. in cap. primo. ult. col. an agn. uel fil.

Filius non dicitur hæres patris, licet acquirat ex contractu patris. leg. eum, qui. & ibi Bald. C. arbi. tutelę.

160 Filius, qui ob iram, uel dolorem de morte patris dixit, Nolo institui: si non sit institutus, an rumpat testamentum infra uersic. Testamentum nullũ. uer. lij.

Filius hæres ex testamento non solenni an habeat beneficium. l. edicto. C. de edi. di. Adri. Bal. in addi. Sp. de test. uer. an ex testamento.

Filius hæres in re certa an succedat in emphyteusim. Bal. in addi. Sp. de loc. uer. an filius hæres. & ibi Sp. §. vij. uer. lxxviij. & uer. cxiij. & ŝ. e. uer. xlj.

Filius non potest renuntiare legitimę uiuo patre, quia sibi non debetur. lege scimus. in principio. & ibi Bald.

Bal.C.de inoffi.testa.ubi dicit uerum. nisi cum iuramento.

Filius hæres patris potest inuitis creditoribus repudiare hæreditatem matris. Alexan.in consi.ccx.ult. col.ij.parte.

Filius hæres post mortem uxoris testatoris debet statim habere legitimam non expectata morte uxoris infra Vxor usufructuaria.uer.xxx.

Filius hæres subtrahens etiam paruam rem hæreditariam perdit beneficium abstinendi, & implicatur omnibus oneribus hæreditarijs.Bar.in l.fi.§. cũ igitur.v.col.C.de iure deli.per l. si seruum. §. prætor. ff.eo.ti.& supra eo.uer.ciij.

Filius non potest petere augeri sibi legitimam, auctis facultatibus patris.no.per doc.in l.si quando.§. primo.C. de inoffic.testam.& ibi Bald. qui tamen aliter loquitur in l.si non mortis.ff.eo.tit. & in l. fina. C.de do.promis.& Lau.de Fano.in §.cæterum. instit.de legi.ag.suc.xxxv.col. uide Bald. in lege. successione.C.de his quæ in frau.cre.& in l. sancimus. §.sed cum antiquitas. C. de usu.rei ind. & in auth. contra rogatus. C.ad Treb.& in aut.res,quæ communia de le.& in l.si filio.sol.ma.& in l. quãuis C. de fideic.Iac.But.in l.pactũ.C.de coll.ꝙ non,si renuntiauit cum iuramento. Et idem in emancipato.

170 Filius institutus sub conditione turpi an rumpat testamentum.Fran. Por.in trac. de duobus fratrib. iij.parte.xlviij.q.ꝙ sic.Item

Filius hæres iussus a patre in testamento cohabitare cum fratre, an possit petere diuisionem habitationis Fran.Por.in trac.de duo.fra.iij.parte.lxxviij.q. quòd sic,si est rixosus.

Filius hæres non implens uoluntatem testatoris pro parte sua,altero fratre implente,an priuetur hæreditate pro parte sua.Fra.Por.in d.parte.lxxix.q. ꝙ sic,per gl.in c.licet.de uoto.

Filius hæreticus hæres patris an priuetur hæreditate.Fran.Por.in d.parte.lxxx.q. ꝙ sic.

Filius non hæres non succedit in acquisitis per patrem pro se & hæredibus, in Specul.de loca. §. vj. uer.clviij.

Filius quando est hæres,supple.j. uer. Hæres. & uer. Institutus.per discursum.

Filius grauatus fideicommisso ad piam causam detrahit legitimam,Falcidiam, & Trebellianicam.Pau.de Ca.consi.cxxxj.& c.si pater. de test. in vj.& j.eo.uer.pen. † Adde quod licet filius in legitima nõ possit grauari,tamen eius substitutus pupillaris,uel eius legitimi hæredes bene possint grauari:uide Ias.in l.cohæredi.§.cum filiæ.ff. de uulg. & pup.& Pau.consi.xiij.

Filius grauatus fideicommisso potest testari de legitima,& Trebellianica,uidelicet de tertia, & quarta, & sic dimidia hæreditatis. c. Raynaldus. §. dilectus filius.de testa.& Bal.in l.filium,quem.uer. ulterius, quæritur,nunquid sicut filius,&c.C.fam.er.& Alexan.consi.xxxiij.ij.parte. † Vide Ias. latè concludentem quòd detrahit duas,in l.cohæredi. §. cum filiæ.col.iij.ff.de uulg.& pupil.

✠ Testari de his duabus partibus nempe legitima, & Trebellianica patet.ex.tex.in d.c.Raynal.d.§.dilectus filius,& tradit Bal.in l.filium quem.C.fa.ercis. Alex.co.xliij.uol.ij.Dec.co.ccxxxvj.nu.8. eas etiã filio deberi, & semissẽ hæreditatis esse affirmant doct.in c.Raynaldus.c.Raynutius.de test. in c. si pater.de test.in vj.in l.Papinianus.§.meminisse,& ibi glo. & Bar.ff.de inoff test.ubi etiam Ang. Ale. in l. in ratione.§.quod uulgo.ff.ad l Falc.in l.mulier.§. proponeretur.ff.ad Treb.Alex.co.xxvj.col.fi. uol. j.co.xliij.co.cxlij.col.v.uol.ij.co.iij.uol. iij. Oldr. co.xxxj.Illust.Card.Zab.co.xcj.dub.iiij. Alexand. co.lxviij.uol.iiij.Ioan.Ana.co.iij.co.lxxix.Are.co. xviij Guid.Pap.dec.lij.Dec.co.ccxix.co.ccxxviij. nu.5.co.ccxxxvj.nu.8.Hiero.Grat.co.lxviij.in extre.uol.j.Ae.Mar.Ma.

✠ Filius etiam si paternum probauerit testamentum, detrahere tamen potest legitimam,Petr.Anch. co. clj.Dec.co.ccxxxvj.nu.7.co.dclxxxviij.num.7.l.si quando.§.fi. C.de inof. test. §. cæterum.in auth.ut cum de appel.Ae Ma.Ma.

✠ Filius etiam si post mortem paternam hæreditatẽ restituere fuerit rogatus,legitimam tamen,& Trebellianicam detrahere potest.Ang.in l.cohæredi.§. cum filiæ.ff.de uulg.in l. in ratione. §. quod uulgo. in glo.j.ff.ad l.Falci.Ang.co.cxxiiij co. clj. co. cclxxxvj.co.cccvj.Fra.Are.co.clx.dub.ulti.Alexand. co.cxlij.col.v.uol.ij.co.lxviij.uol.iiij.Dec.co. ccxcix.nu.3.Ae.Ma.Ma.

† Filius an in legitima grauari possit:uide Fran.Are. in l.cum ex filio.in v.colum.uer.item non apparet. & in uer.in ea.gl.ibi:hodie.in vij.col. de uul. & pu.

✠ Filio quo ad legitimam nullum posse onus imponi l.quoniam in prioribus.C.de inof.test.l.cohæredi. §.cum filiæ.ff.de uulg.l.cum patronus.ff.de lega.ij. Ang.co.cxxxj.Rom.co.clxxxv.co.ccxxxix.Raph. Fulg. co. xix. co. lxxxviij. dub. ij. Raph.Cum.co. xxv.col.ij.Alexand.co. lxviij. uol. iiij. co. lxxviij. uol.v.Dec.co.ccxxxvj.nu.7. Dec.co.dclxxxviij.nume.7.Ae.Ma.Ma.

Filius pót grauari in re propria a testatore.glos.no.& doc.& Io.de Por.in l.cohæredi.§.cum filiæ. uersic. quæ ita.de uulg.& pup.Item

Filius grauari potest ad restitutionem fructuum.Ang. in l.ballista.ad Treb.& Io.de Por.in d.l. cohæredi. uer.quæ ita.de uul.& pup. Item

Filij prohibiti alienare usq; ad triginta annos, si oẽs alienent, an sit locus fideicommisso: & quid si aliquis alienet. Pau.de Ca.consi. ccxxxij.

Filius grauatus fideicommisso in codicillis lacerãs codicillos perdit Trebellianicam.l. si quis cum falso. §.fi. secundum unam lec.ff.de falsis.

Filius grauatus fideicommisso computat sibi in legitimam, & Trebellianicã omnia bona ꝑ ipsum alienata.Pa.de Ca.co.xxij.& no.in l.Marcel.§. res, quæ. ff.ad Treb.Bal.in l.iubemus.ad Treb.uide in consi. quod est post.consi.liij.Ale.in iiij.parte.

Filius grauatus fideicommisso de consuetudine debet prius detrahere legitimam,& de residuo Trebellianicam,

nicam, licet contrarium probetur. secundum Ang. in l. prima. §. interdum. si cui plus, quam per legem Falcidiam.

10 Filius grauatus fideicommisso an computet sibi in legitimam, & Trebellianicam dotem datam filiæ de bonis subiectis fideicommisso. Pau. de Ca. in con sil. ccxxiij.

† Filius grauatus fidei cõmisso cogitur adire ad petitionem fideicommissarij. Fran. Are. in l. plures liberos. in §. & si a patri. in c. no. de uul. & pup.]

Filius grauatus fideicommisso an possit dotare matrem suam de bonis fideicommissi, & an filium, si habet bona sua. Bal. in aut. res, quæ. in utraque lectura. C. communia de leg.

Filij grauati diuidere inter se bona, debent diuidere æqualiter, per Bartol. in lege cum pater. §. dulcissimis. de leg. ij. Ang. in l. Lucius Titius. in princi. ff. ad Treb.

Filius hæres extranei grauatus dare legatum patri suo non detrahit Falcidiam. Barto. contra gl. in l. a filio. de leg. j.

Filius grauatus fideicommisso an possit alienare unã rem tantum, uel eatenus, quatenus ad ipsum spectat pro legitima, & Trebellianica: uide Bal. in l. filium quem. in xij. col. uer. ulterius quæritur. C. fam. erc. quòd sic. dummodo non faciat in fraudem. & supr. eo. uer. vj. Addo Bar. in l. Marcellus. §. res quæ. ff. ad Treb. ubi tenet quod in fideicommis. inuito tenet alienatio, & sibi computatur. & Iac. de Bel. in auth. de resti. & ea, quæ parit. in prin. secunda q. & Bald. in l. scimus. in prin. C. de inof. test. & in aut. res, quæ C. de leg.

※ posse alienare quam rem uoluerit, & rem alienatã esse in legitimam imputandam tradit Bald. etiam. in l. potest. ff. de leg. primo. in l. ij. C. ad l. Falci. co. ccxvij. uol. j. Rom. co. cclxxvj. Com. tamen opinio huic sententiæ aduersatur, quæ enim res filio sit ꝑ legitima danda, non filij uoluntati sed iudicis arbitrio committendum affirmat per l. non amplius. §. fin. & l. seq ff. de leg. j. l. ij. C. quand. & qui. quar. par. debe. lib. x. ubi Bar. idem Bar. in l. suus quoque. in fin. princip. ff. de hæred. instituc. & in l. in quartam. col. iij. ff. ad l. Falci. Bal. in l. scimus in princ. colu. ij. C. de inoff. testa Sal. in l. filium quem. col. vj. C. fa. ercis. Alex. in d. l. in quartam col. x. ff. ad l. Falc. in l. Marcellus. §. res quæ. col. si ff ad S. C. Treb. Paul. Cast. co. ccxlvij. nu. 4. uol. j. Alexan. co. cxxxiij uol. iiij. Corne. co. cclxxxij. circa princip. uolum. j. Fra. Curt. maio. co. ulti. Guid. Pap. dec. dcvj. in termi. co. ccxxxvj. dub. vij. num. 15. 16. 17. & co. ccij. num. 8. Ae. Mar. Ma.

Filius grauatus fideicommisso potest detrahere duas quartas contra uoluntatem testatoris: secundum Abb. anti. in cap. Raynaldus. de testa. & Bal. in Mar. uer. Filius. uerb. iij. nisi testator prohibuerit disponendo quod Trebellianica computetur in legitimam. Bald. in l. si quis suo. in fin. C. de inoff. testa. &

† in auth. res, quæ. communia de leg. † Vide Franc. Are. in l. cohæredi. in §. cum filiæ, in j. col. uer. nota quarto. de uulg. & pup.]

Filius hæres in re certa, & grauatus fideicommisso, detrahit solam legitimam, non Trebellianicam: sed uniuersalis hæres grauatus detrahit utranque, nisi extraxerit prius Trebellianicam: quia tunc non potest postea detrahere legitimam, nisi quatenus una excedat aliam: secus autem si primo extraxerit legitimam. Si uero sit hæres uniuersalis grauatus sub conditione, Si non ualet iure testamenti, &c. detrahit utranque, scilicet triens totius, & sextans residui. Ita tradit Bal. in Mar. uer. Filius. uer. penul. Bal. in l. iubemus. in princip. C. ad Treb. dicit ibi probari quod filius grauatus detrahit unam quartam tantum de iure ciuili, sed de iure canonico duas: ut ibi per c. Raynaldus. §. dilectus. de testa. & l. quamquã. C. ad legem Fal. & ibi glo. tenet idem & est communis opinio, secundum Bal. ibi, & Bar. quem uide omnino. Item Bar. in l. Papinian. §. meminisse. de inoffic. testamen. dicit quod rogatus pure unam tantũ detrahit, sed rogatus sub conditione detrahit duas, & quod una quarta extrahitur per grauatum in testamento cum clausula, Si non ualet, &c. Quod etiã tenet Bar. in l. quanquam. C. ad legem Falcid. & omnino per Alexand. consi. cxlij. ij. parte. in con. xliij. & in consi. cxxxix. prima parte. & Pau. de Castr. in consi. xiiij. quem etiam uide in consi. xc. in fi. & plenius per Bal. in l. filium, quem. xvj. col. C. fam. ercis. & in auth hoc amplius. xxxvij. q. C. de fideicom. in lec. anti. & in l. iubemus. ij. col. ad Treb. & in d. lege quanquam. post glo. & in l. & scimus. §. illud. C. de inoff. testa. & in auth. res, quæ. ultima col. communia de leg. & Ange. ibi, & in auth de hære. & Falci. §. si quis uero. & in l. prima. §. interdũ. ff. si cui plus, quam per legem Fal. & ibi Car. & glo. in l. in ratione. & ibi Alexand. in §. quod uulgo. ff. ad legem Fal. & in l Papinianus. §. si quis impubes. quod institutus pure non detrahit duas quartas, sed sub conditione sic: quia eodem tempore ueniunt detrahendæ primo casu. & not. in c. Raynutius & c. Raynaldus. de testa. uide etiam in l. ex tribus. C. de inoff. testa. & doc moder. in l. mulier. §. cum proponeretur. ad Trebel. Old. in consi. lxviij. & ciij. & Ang. in l. j. ff. de iure codi. & in l. cohæredi. §. cum filiæ. de uulga. & pupil. & tenet Abb. in d. §. dilectus. post gl. quod communis opi. est ut utraque detrahatur, quando diuerso tempore competunt: quod est, quando filius est grauatus conditione de restituendo. & Barthol. Cepo. in sing. in uersi. lxxviij. Item per Oldra. consilio. clviij. quod duas detrahit. & plenius per Old. consilio. cciiij. & in Specu. de dispu. & alle. §. v. uer. sed nunquid in causa. & Alex. in consi. cxlij ij. par

† Adde quod per Fran. Are. in l. prima. de uul. & pup §. j. in ij. col.]

Filius hæres detrahit Trebellianicam etiam de fideicommissis ad piam causam. c. si pater. de testa. in vj. & Pau. de Cast. in consi. cxxxj. secus in extraneo. l. j. ff. si cui plus, quam per leg. Falc. secundum Bald. in Mar. uer Filius uer. pe. in fi. sed idem Bal. tenet contra in aut. similiter. C. ad legem Fal.

Filij

Filij grauati materiam supple supra uerb. Filius hęres. & primo uer. Grauatus. & uer Hæres grauatus. per discursum.

Filius præteritus, uel exhæredatus, potest renunciare iuri dicendi nullum, uel quærelæ. l. filio præterito. de iniu. testa.

† Filius præteritus a matre an possit dicere testamentum nullum usque ad triginta annos, sicut præteritus a patre. Guid. Pap decis. cccc xxvj.

Filius exhæredatus sine causa, uel cum causa non probata, habetur pro præterito. Bar. in aut. ex causa. iij. col. de lib. præte. Ale. in l. si ita. §. testamentum. de libe. & posth.

Filius rite exhæredatus non potest dicere testamentum nullum. gloss. & Alexand. in l. prima. ff. de inof. testa. Vide Bald. in l. hi, qui ad ciuilia. iiij. colu. C. de appel.

Filius coiens cum concubina patris potest exhæredari supra Concubina. uer. xiiij.

Filius, qui habuit in uita a patre tantum quod sufficit pro legitima, si in testamento patris sit præteritus, & pater aliqua bona quæsiuit postquam filio dedit, potest petere supplementum legitimæ. Alex. contra Bal. in l. pactum. ad fin. C. de coll. & Ang. Imol. & Ludo. in l. stipulatio. de uerb. oblig. & ibi Pau. de Cast. & per Bal. in l. quamuis. C. de fideicommi. & & in l. in successione. de reuo. his, quæ in frau. cred. & in l. final. §. primo. de usur. re. iudi. & in l. ij. de adop. & in aut. res, quæ. C. eo. de leg.

† Filius sicut olim poterat præteriri, ut non deberet sibi relinqui titulo institutionis, an ita etiam hodie possit: uide Franc. Areti. in lege cum ex filio. in v. colum. in uersic. sed relinquitur dubitatio. de uulga. & pupil.]

Filius præteritus, uel exhæredatus, uidetur renuntiare nullitati, & quærelæ, si petat legatum ex testamento. Barto. & docto in d. l. filio præterito. & infr. uer. Testamentum nullum. uer. lxvij. ubi plenius. Idem si accipit legatum. ut ibi & Bar. in l. post legatum. in prin. de his, qui ut indig.

Filius suus præteritus, etiam cum causa, dicit nullum testamentum. Ioan. de Imol. in d. l. filio præterito. xxvij. col. per glo. sing. in auth. de hære. & Fal. §. exhæredatos. colla. j. sed do. Ioan. Bap. Rosel. dicit contrarium in l. j. de liberis & posth. Tu dic quod quærelat, non dicit nullum. secundum Cyn & doct. in l. iij. C. de lib. præte. & ibi Ang. & in d. §. exhæredatos. Imo etiam emancipatus præteritus cum causa, non dicit nullum, secundum glo. in d. §. quæ dicit eum posse præteriri cum causa. Et tenet Ioa. de Im. & Ioan. de Por. in l. cum filio. ff. de uulg. & pupil. sed liberatus a patria potestate propter dignitatem pręteritus dicit nullum: quia retinet iura suitatis, secundum Angel. in aut. consti. quæ de digni. §. illud. colla. vj. † Et per Fran. Aret. in l. uentre. in ij. colu. de acq. hær.]

Filius præteritus quærelans succedit in uirili simul cum alijs dispariter institutis. Bal. in l. iij. C. de inoffic. test.

Filius præteritus querelans testamentum tenetur ad legata pro uirili. Bald. in d. lege iij. in fi. C. de inof. testa.

10 Filius contrahens nuptias turpes potest exhæredari. l. libertum. & ibi Bar. C. de nup. l. iij. §. si emancipatus. de bo. po. contra tab.

Filius præteritus si sit constitutus a patre executor testamenti, licet exercuerit officium, potest impugnare testamentum. Item si est inops, potest tanquam filius, non tanquam executor, uiuere de bonis testatoris. Io. An. sing. in additio. Sp. de loca. §. nunc uero. uer. lvij. in addi. adiuuatur hoc dictum.

Filius non redimens patrem captiuum, etiam pro debito ciuili, potest exhæredari, nec restituitur in integrum. aut. si captiui. & ibi Bald. C. de episc. & cle. & Paul. de Cast. consi. xl. doc. in l. quamuis. sol. mat. & ibi Io. de Por. Vide Bal. in auth. contra rogatus. ad Treb. in lectu. antiqua. Guil. contra in l. si pater. C. qui bo. ced. pos.

Filius præteritus, uel exhæredatus, conuentus ab hærede scripto non opposita quærela inofficiosi testamenti, si succumbit, an eam proponat in alio iudicio. Bal. in l. peremptorias. ij. col. C. sen. re. nō poss & j. quærela. uer. lviij.

Filius exhæredari potest post institutionem. Paul. de Ca. in l. Seius & Augerius. ad legem Fal. & in l. hæreditas. & ibi Ale. C. de his, qui. ut indi. & Ale. in l. si filium. de lib. & posth. contra Bar. in l. paterfam. testamento. ff. de hær. inst.

Filius præteritus annullans, uel quærelans testamentum, non tenetur ad fideicommissum relictum a uenientibus ab intestato. l. secunda. & ibi glo. & doct. de leg. iij.

Filius præteritus quærelans obligatur ex contractu patris, sed non ex donatione causa mortis, nisi in certis casibus, de quibus in l. iij. de leg. præst. secundum Bal. in l. licet. C. de pactis.

Filius dicitur præteritus, etiam si sit substitutus in tota hæreditate. lege ita tamen. §. qui rogatus. ff. ad Treb.

Filius seminatus uiuus, præteritus, an rumpat testamentum. Bar. in l. quod dicitur. ff. de lib. & posthu. & ibi casus. & l. pe. C. eo. tit.

Filius monstruosus an dicatur filius, ut præteritus dicat testamentum nullum. in lege non sunt liberi. ff. de statu hominum. & in lege penul. de posthu. hær. instit.

20 Filius non potest exhæredari ex causa, si ad patris non reuertatur. Bal. in l. si patre. vj. q. pe. col. de inst. & substi. sub cond. fac.

Filius præteritus dicens nullum testamentum, uidetur adire. l. suus. & ibi Bar. & Bal. C. de repu. hær. sed petendo legitimam non dicitur impugnare testamentum. Bal. in l. cum lege. de epis. & cleri.

Filius præteritus debet declarare an uelit dicere testamentum nullum. gl. in l. filio præterito. quæ incipit, uel deponens. secundum Bar. ibi in ult. charta. ff. de iniust. test. Sed quomodo agat, Bar. ibi. & j. Testamentum nullum. uer. lxi. & lxxxiij.

Filius præteritus, etiam tacens per annum, potest postea dicere testamentum nullum. Bal. in l. prima. C. de suis, & legi. & in l. scimus. §. illud. j. col. C. de inoff. test. Idem tenet ipse Bal. Ang. Rapha. & Ioan. de Imo. in d. l. filio præterito. contra Bar. ibi. & in l. posthumo. de bon. poss. contra tabu. & in l. Gallus. de liberis, & posthu. & in l. certum. viij. colu. unde cognat. per Bal. ibi uide omnino, & per Barto. in l. nõ dubium. C. de testa. & in l. ij. C. de posthu. hære. insti. per Barto. in l. si impuberes. §. fi. ff. ad Carb. ubi contra. & Pau. de Castro in l. sum. C. de iure delib. & Alex. in l. j. C. quandó non pe. par. quod intra triginta annos non post. † Et per Fran. Aret. in l. uentre. de acq. hær. in fi. v. col.

Filio præterito tacẽte hæres scriptus lucratur fructus interim pceptos: sed si sit minor, restituitur ad eos. Bal. in d. l. certum. x. col. unde cog.

Filius præteritus quando approbat testamentum absente hærede scripto, per Ang. in aut. de hæred. & Fal. §. si uero expressum. iiij. col. col. j.

Filius exhæredatus an petat assignari sibi dotes uxoris a patre. Bal. in l. ij. C. fa. erc.

Filius exhæredatus si tacet per quinquennium, ut non petat suppletionem legitimæ, non auditur post: quia ius petendi suppletionem de directo succedit loco querelæ: sed institutus in re certa agit in perpetuũ ad suppletionem. Ang. not. in l. si quis filium. C. de inoff. test.

Filius præteritus ignoranter a patre, non potest approbare testamentum, per l. filio præterito. de iniu. testa. quæ locum habet in præterito scienter, secundum Bartol. in leg. cum quis. de iur. & fac. igno. & glo. in l. Titius. de libe. & posth. quæ dicit quod potest dicere nullum. Vide Bald. in l. si pater. xj. & xij. oppo. C. de institu. & subsli. & in l. secunda. C. de lib. præteri.

Filius præteritus a matre an dicat testamentum nullum. ĩ. uerb. Filius hæres. uer. vij.

30 Filius quondam ingratus non potest exhæredari, si postea fuit gratus Bal. in l. liberi. C. de inofficio. test. no. in l. fratres. eo. tit.

Filius præteritus succedens statim debet præstare legata relicta sub conditione ab hærede scripto. Bald. in aut. ex causa. ix. q. C. de lib. præte.

Filius potest exhæredari ex alia causa, quàm expressa a iure habente parem rationem. §. exhæredatio. Itẽ ob iniuriam uerbalem grauem, & inhonestam. d. uer. Exhæredatio.

Filius præteritus si approbet testamentum uiuo patre expressè, uel tacite, & decedat tamen testamentum remanet nullum. Bal. in l. scimus. §. cum autem. in fi. de inof. test.

Filius potest exhæredari uolens, etiam sine causa, per uerba, Exhæredo te, quia uis exhæredari. Bald. post Bar. in l. scimus. §. cum autem. C. de inoff. test.

† Filius ex omnibus causis, ex quibus potest exhæredari, ex eisdem possunt sibi alimenta denegari, & etiam legitimatus potest reuocari in illegitimitatem: ut not. Fran. Crem. not. xix. incip. su lcis quod ex omnibus. †

Filius præteritus ex uoluntate sua an rumpat testamẽtum. gl. & Bal. in l. scimus. §. cum autẽ. C. de inoffic. test. & Fran. Por. de duobus fratri. iij. parte. j. q. & Ioan. And. in Sp. de testa. §. penul. uer. illud quoque. Adde glo. & Barto. & Bald. in l. si quando. §. generaliter. eo. tit. & Ange. & Alex. in l. si quis posthumos §. fi. de lib. & posth quod non. † Vide do. Bartho. Soc. in cõsi cccxxx. incip. uiso. uer. confirmatur. ista opi. in ij. parte.]

Filius uolens potest exhæredari. j. non putauit. §. si qs sua. de bono. poss. contra tabu. quod uerum est, si consentiat uiuo patre licet ex interuallo post Ang. Imol. & Alex. in l. si quis posthumos. §. si filium. in fin. de libe. & posth. Idem in præteritione, quæ fieri potest de consensu filij. Ange. & Alexan. ibi contra Io. de Imo.

Filius exhæredatus sub conditione, Si non redibit in patriam uel alia simili, non uidetur institutus sub contraria conditione, si redibit in patriam. Bal. in l. cum patrem. C. de cond. inser.

Filius preteritus uolens succedere in feudo, nõ habet necesse dicere testamentum nullum. Bal. in c. j. v. co. an. ag. uel fil.

Filius exheredatus non tenetur pro debitis patris, etiã stante statuto quod filius teneatur pro debitis patris, etiam si non probetur heres. Bal. in l. dotis tuę. C. de iure dotium.

40 Filius pręteritus non potest dicere testamentum nullum, qui tempore mortis, seu testamenti poterat non institui. l. si quis exhęredato. in prin. ff. de in iust. testa.

Filius exhęredatus an succedat in feudum. Fran. Por. in tract. de duo. fra. secũda parte. xix. q & an in emphyteusim concessam tibi, & filijs. Alex. in l. quod dicitur. vij. char. de uerb. obligatio. † Et per Fran. de Curte in iij. parte sui tractatus feu. in iij. quęst. princ.]

Filius exhæredatus an rumpat testamentum, dicendo patrem esse usurarium. Fran. Por. de duo. fra. iij. parte. xlvij. q.

Filius præteritus, uel exhæredatus, an debeat habere alimenta ex hæreditate, pendente causa quærelæ per appellationem. Fran. Por. ubi supra. lxix. q.

† Singula. Filius ex omnibus causis, ex quibus patrem exhæredare potest, quæ enumerantur in §. & hæc quidam. in aut. ut cum. de appella. cog. ex omnibus illis potest cogere patrem ad emancipandum. Ita tenet Raph. Cuma. consi. mihi. lxxxij. incip. casus talis est. Augustinus occidit, &c. alias incipi. inspectis causis præmissis, &c. Istud dictum refert & sequitur pro ualde not. do. Ias. dicens se alibi non legisse, in lege filijs matrem. in fine. C. de inoffic. testam. †

Filius nubens sine consensu patris an possit exhæredari. Fran. Por. ubi. ĩ. lxxj. q.

Filius si sine causa expressa exhæredatur, non ualet. in Sp. de instr. edi. §. xij. uer. quid si unus.

Filius exhæredatus habetur pro mortuo. in Specu. de feu.

feu.§.iij.uer.viiij.& gl.in auth.de hære. & Fal.§.ex hæredato.& supra uer. Exhæredatus.uersi.50. & sic in computatione legitimæ non computatur in numero filiorum.J.Legitima.el.j.uer.x.

Filij præteriti materiam supple infra uerb. Præteritus per discursum.

Filij exhæredati materiam supple supra uerb. Exheredatus.per totum.

Filius corrigitur per patrem.l.prima. & ibi doct. C de eman.propin.l.iij.& ibi Bal.C. de patria potesta.& plenius per Anto. de Butr. in c. cum † contingat.de foro com. † Et per Fel. in c.licet.de si mo.in prin.]

† Adde quod filiorum excessus pater corrigere tenetur alias peccat:tenetur enim ad hoc.xxiij.q.iiij.duo ista. Vide bonum tex.xlvij.di.in §.necesse.facit.ca.non putes. xxiij. q. v. Abb.in c. licet Heli.de simo.in j. co.facit illud Salomo.Qui parcit uirgis,odit filium. Et quos Deus diligit, corrigit, & castigat. & uide bonum tex.in c.cum beatus.xlv.di.& ibi bona glo.

Filius non potest corrigere patrem . uide in l. iij. §. si quis quasi.ff.de cond.ob causam. per glo. & Barto. in §.& ita.in auth.de nup. Quod uerum circa administrationem bonorum , nisi pater sit prodigus . Bar.ibi.sed in iure sic.d.§. si quis quasi. & Alexand. ubi dicit post Gul. quod melius facit , si conniuentibus oculis transeat.arg.l.qualem.uer. casibus. de † arb. † Et per Fel.in c.cum ex iniuncto. de hęre. in prin.j.col]

Filius offendens patrem debet puniri a patre , nisi sit emancipatus.l.si filius.& ibi doct.& Bal. C. de pat. pote. Item nisi pater uelit eum nimis acriter puniire : quia tunc debet puniri arbitrio iudicis : ut ibidem.

Filius debet ad instantiam patris puniri per iudicem ea pœna,quæ iudici uideatur,quando necessaria est seuerior punitio.Bald.in d.l.si filius.& ibi casus singularis.

Filius potest occidere impune patrem bannitum. l. minimè.ff.de reli.& sumpt.fu.secundum Io.de Por.in l.qui seruum.de uer.obliga. Quod est uerum. si fuit bannitus ob crimen lęsę maiestatis,ut ibi : alias secus,secundum Ang.in auth.de incest.nup. in princ. coll.ij.Pa.de Ca.in l.ueluti.de iusti. & iur. sed uide Bar.in l.postliminium.§.filius.ff.de capt.& Lud.in l.j.iiij.col.ff.in ius uocat.ut eant.Ang. Are. in trac. malefi.uer.Mortuus.

Filius non potest carcerari pro dote matri restituenda cum non teneatur nisi quatenus facere potest.gl. & Bal.in l.liberti.in fi.C. de postliminio reuer. & inf. §.prox.in prin.

Filius potest in uinculis includi per patrem , etiam si est emancipatus furiosus.Bal.in l.pe.C.de obse. pa. præstan.

Filius non potest pignorari per patrem.l.qui filios. & ibi Bal.C.quæ res pign.obli.possunt.l.fi.ff.eo.ti. ni si quando potest uendi.gl.ibi

Filius si corrigatur a patre: uide in Sp.de feu.§.ij. post uer.xviij.nec tunc potest patri recalcitrare,&. usfeu

dere.Bar.in l.ut uim.de iust.& iur.Flo.in l.scientiã. §.qui cum aliter.ad legem Aquil.

Filius obligatur , adeo quod carcerari potest pro debito.Ioan.de Pra. in l. filiusfamil.ff. de procurat.post Barto.Bald.& docto. in l. filiofamil. ff.solut.matrimonio.contra gloss. in l. iij. §. sed uerum.ff.de mino.in leg.si minor.§.si seruus. eodem titu.& tenet Bald.in Marg.uersic.filius. uersicu.iij. quod est uerum , tam pro causa ciuili , quàm pro criminali, secundum doctor. ubi supra & in tracta. carce. iiij. quæst. Item uerum, si sit in potestate:secus si emancipatus , qui non potest carcerari , cum non teneatur nisi quatenus facere potest : secundum Cynum in lege eius . C. quod cum eo . Item secus pro officio male gesto per dolum . lege si filiusfamilias . de iudicijs . & Baldus in authentica sed cum testator.in fine. C. ad legem Falcidiam.

Filius an possit tanquam fideiussor obligari. supra uer. Filius fideiussor. Item

Filius potest obligari ex omni contractu,præterquam ex mutuo,& ex uoto.l.filiusfamil.C. de fideiusso. l. filiusfamil.de actio.& obligatio.l.si quis rem.§.uoto.de pollici.Barto.in l.tenetur.§. si filius. de actio. empti. & in l.iiij.§.sed utrum.prima opp.ff.de mino.quod est uerum, si uotum sit in dando:secus si in faciendo.& Angel.in authen.de sanc.episcop.§.nulli uero.colla. ix. Sed de iure canonico obligatur : quia quæ spiritu Dei aguntur, non sunt sub lege seculi.de regula.licet.xix.q.ij.duę.Lu.in sing. uersic. Votum.uer.quod dicitur.Addo Inn.& Panor.in c. scripturæ.de uoto.& Alexand.in l.si quis.ff.de pollicita.& per Io.de Imo.in c.cum contingat. circa medium.de iureiur.

Filius habens peculium tenetur in totum ex contractibus suis licet pater teneatur peculio tenus . not. in lege qui iurasse.ff. de iureiuran. & in toto. tit. ff. de peculio.

Filiusfami.habetur pro patrefami . in Castrensi , uel quasi.l.secunda.ff.ad Maced.l.errat. C.de Castren. pecu.lib.x.

Filius positus in diuerso fumante a patre suo,non tenetur soluere fumantem si soluit pater.l. si hi, qui. C. de filiof.& quemad.pater.lib.x.& Bal.in add.Spec. de feu.uer.si sunt plures.

Filius gerens se pro patrefamil.obligatur, & non iuuatur beneficio Macedonia.l.iij.in prin.ff. ad Maced. l.secunda C.eod.tit.& infra eod.uersic.xiij.Bald.in l.ij.C. si aduer. rem iudi.ubi dicit uerum, si per decem annos se gessit.& Alexan. in l. si quis patrem. ff.ad Maced.

Filiusfam. conducens gabellas obligatur sicut paterf. l.iij.uer.unde Iulianus.ff. ad Maced.

Filiusfami.potest pro patre obligari in cõtractu . l. filiusfa.& ibi Bal. C. de fideiu. nec præsumitur minus,metu, uel reuerentia se obligare.Bal.ibi.

† Filio existenti in studio bene operanti quis mutuãs contra patris prohibitionem repetere põt.d. Bath. Soc. in con cclxxxvj.inci.uisa protestatione.uer.prima ratio.ibi:quam uidemus.in ij.parte.]

Filiusfami. accipiens mutuum cum iussu patris, nō restituitur, cum pater teneatur actione quod iussu: si uero sine iussu patris, bene restituitur. Item accipiens mutuum contra senatusconsultum Macedonianum non obligatur: ideo non indiget restitutione in integrum: secus si non iuuatur Macedoniano. l. fi. C. de filiosamil. Primū dictum tenet Bal. & Alexan. in l. singularia. viij. col. si cer. petatur.

Filiusfami. quibus casibus obligetur, & nō iuuetur Macedoniano. in l. iij iiij. & v. ff. ad Macedo. & in Spe. de renun. uer. cui autem.

Filiusfami. non iuuatur Macedoniano, nisi in mutuo. l. iiij. §. his autem solis. ff. ad Macedo.

Filius obligatur ex contractu inito per ipsum gerentem se pro libero, nec iuuatur Macedoniano. l. iiij. ff. ad Mace. l. ij. C. eo. tit. & Bal. in l. ij. C. si aduer. rem iudi. & supra eo uer. vij.

Filiusfam. an, & quomodo obligetur ex contractibus gestis ante emancipationem. Pet. de Sun. & docto. in l. ij. C. quod cum eo.

Filiusfami. obligatur ex commodato. l. iij. §. si filio. & ibi Bar. ff. commodati. & Fran. Por. de duo. fra. ij. parte. xliij. q. ubi idem dicit de deposito.

Filiusfami. factus sui iuris non tenetur actione negotiorum gestorum nisi quatenus factus est locupletior: per tit. quod cum eo. Bart. in l. Pomponius. l4. ij. ff. de negotijs gestis.

Filius mercator potest obligari ad mutuum. Bald. in consi. quidam nomine Bellus. & tenet Bal. in l. Macedoniani. in fi. C. ad Macedo.

Filius non obligatur ex contractu patris, si non est hæres. Bald. in l. si cum dotem. §. transgrediamur. solu. matrimo.

Filiusfami. ex contractu obligatur, & habet legitimā personam in contractu ad sui præiudicium. Bart. & Bald. in l. fin. §. necessitatem. C. de bo. quæ liber. l. fina. §. j. de uerb. obligatio l. omnem. & l. tam ex cōtractibus. ff. de iudic. Bartol. in l. fina. §. filij. C. de bo. quæ liber. ubi dicit uerum, etiam sine iussu patris.

Filio non imputatur culpa leuis. Bal. in aut. contra rogatus. C. ad Treb.

30 Filius ex mutuo obligatur cum iuramento. glo. & Inn in c. significante. de pig. Bar. in l. Seius. ad l. Fal. & in l. si quis pro eo. ff. de fideiuss.

Filiusfami. qui recipit mutuum, peccat mortaliter, si tuetur se cum Macedoniano. j. uer. Macedonianum uersi. vj.

Filiofami. si duo mutuant, quorum alter tantum sciat eum esse filiumfami. an utrique obstet exceptio Macedoniani supra uer. Exceptio Macedoniani. uersi. secundo.

Filius obligatur ex mendacio, non ex taciturnitate in iudicio. l. si filius. & ibi Bar. ff. de interro. actio.

Filius non tenetur pro debito patris uiuentis. l. patris. C. ne fil. pro pat. glo. & Bar. in l. j. C. de lib. alen. l. si quis. §. parens. de lib. agno.

Filius non tenetur pro officio male gesto per patrem. l. ij. & ibi Bal. C. ne fil. pro pa. nec contra l. si filius. eod. tit.

Filij nati ante præscriptionem decursam contra patrem, non obligantur præscriptione paterna: unde non tenentur soluere ad factionem in loco, in quo soluit pater per decem annos licet statuto caueatur quod soluens per decem annos teneatur in posterum ipse, & filij sui: quia intelligitur de filijs postea natis, non ante præscriptionem. Bald. fin. in l. ij. C. de liber. & eorum liberis.

Filius natus in peregrinatione patris nō obligatur ad onera loci, in quo natus est. Angel. in l. huiusmodi. §. legatum. de leg. j.

Filius mandans delictum patri non obligatur de mandato, sicut nec subditus mandans superiori. Badl. in l. j. C. de ser. fugi.

30 Filius obligatus aliquid dare matri, si sit inops compareat coram iudice, & dicat quod libenter solueret matri, si haberet unde offerat se soluturum centesimam usurarum, & ita caueat, & tunc habebit dilationem a iudice. Ang. in auth. de non eli. secundo nuben. §. illud. colla. j.

Filiusfami. obligatur ad mutuū, si creditor iuste ignorauit eum esse filiumfa. sed erat fama publica quod erat sui iuris l. j. & ibi Bal. C. ad Maced.

Filius an, & quando possit obligari per patrem. Bal. in l. si infanti. v. col. C. de iure delib. ix. oppo.

Filius an posit se obligare cum patre, uel pro patre, in eodē instrumento, stante statuto quod filius obligari non possit sine expressa licentia patris. Bald. in addi. Sp. de reo. uer. fi. Item.

Filius ex mutuo obligatur patri. Bald. in l. iubemus. §. in supradictis. C. ad Treb. & Fran. Por. de duo. fra. ij. parte. xlj q. & pro patre. l. iij. §. item si. & ibi Bar. ff ad Mace.

Filij factum non obligat patrem. l. contra. & ibi Bart. C. de repud. Item

Filij habentes libram communem non diuisam in catasto communi, non obligantur ad mutuum in cōmuni, stante statuto quod habentes libram ascendentem ad centum, teneātur mutuare communi, licet integra libra patris mortui ascendat ad centū, sed diuisa non ascēdit. Bar. in l. qui fundum. §. cohæres. in fi. ff. ad leg Falc.

Filius non obligatur ex ingratitudine patris. Bald. in l. maximum. iij. col. C. de lib. præte.

Filius an obligetur ex confessione patris. in Sp. de cōfes. §. iij. uer. sequitur & supra Confessio patris. uer si. iiij. cum seq. usque in fi.

Filius extra territorium potest obligari sine consensu patris, non obstante statuto. Bartol. in lege ex castrensi. ff. de castren. pecu. & in l. prima. C. de su. tri. & fide cath.

40 Filiusfami. an ex mutuo obligetur, quando renuntiauit beneficio Macedoniani. in Spec. de renun. & conclu. uer. cui autem. & infra uer. Renunciatio iurium. uer. xiij.

Filiusfami. an excusetur ab excommunicatiōe ex iussu patris. in Specu. de sen. prolat. uer. quid de filiofamil.

Filius

Filius ex delicto patris non obligatur, ut ideo perdat bona nec honores, nec statum. Item

Filij sunt obligati ex homagio patris: & an omnes sint obligati in solidum. in Specul. de feud. §. ij. post uer sic. vj.

Filius contrahens an possit obligare patrem suũ. in Specul. de confes. §. iij. uersicul. ultimo quæritur. & infra eod. & uersi. Pater pro filio. per discursum.

Filius põt renuntiare patri cum consensu patris, stãte statuto quod non contrahat sine consensu patris. Bal. in l. scimus. in prin. C. de inof. testa.

Filius stipulatus de suo patris nomine, uidetur donare patri. per Bar. in l. quæ dotis. ff. sol. ma.

Filius contrahens de castrensibus uel quasi, habetur pro patrefamilias. l. ij. ff. ad Maced. l. errat. C. de castren. pe. lib. x.

Filius conducens gabellas habetur pro patrefami. Et idem si gerit se pro patrefami. in contrahendo. l. iij. in princip. & uer. unde Iulianus. ff. ad Macedo. l. iij. C. eo. tit.

Filius contrahens cum patre, non præsumitur læsus, & ideo nõ restituitur. l. ij. C. qui, & aduers. quos sed contra sententiam sic: ut ibi. & per doc.

Filius potest contrahere sine consensu patris furiosi, stante statuto quod filius non contrahat sine consensu. Bald. & Angel. in l. cum hæres. de acquiren. hæred. in prin.

Filius minor potest contrahere cum patre cum iuramento. Angel. in auth. de nup. § sed quod sancitum. colla. iij.

Filius contrahens tanquam paterfam. contra statutũ, non obligatur sine consensu patris. Pa. de Ca. consilio. clxxij.

Filio cedi potest actio contra patrẽ. Bal. in l. iubemus. §. in supradictis. C. ad Treb.

Filius quare non possit contrahere matrimonium sine consensu patris. Bart. in l. in bello. § medio tẽpore. ff. de captiuis. & per Fran. Por. de duo. fratri. iij. parte. lxxj. q. & per Bar. in l. j. §. si emancipatus. de bo. pos. contra tab. nec contrahit societatem de aduentitijs sine consensu patris. Bal. in l. cum oportet. in prin. de bo. quæ libe.

✠ Filius cum contrahit. in utilitatẽ patris, uerbi gratia, quia patri, mortis cã donat, non satis est consensus patris, sed requiritur auctoritas iudicis, sed com. doc. opin. gl. & Bar. in l. j. ff. de auct. tut. Bar. in l. frater a fratre, in extre. ff. de cond. c. indeb. Bal. in d. l. bonorum. col. fi. C. qu. admit. in l. si furiosi. in ext. C. de nup. in l. si uxorem, in prin. C. de cond. insert. Imol. & Bar. Soc. in l. j. col. iij. ff. solu. mat. Bal. co. lx. uol. iiij. Dec. co. ccxlv. co. cclxix. num. 5. co. dcxij. in extr. Complures tamen contrarium sentiunt. Ang. & Ale. in l. j. §. fuit quæsitum. ff. ad S. C. Treb. Mart. Silly. Alber. & Pau. Cast. in l. senium. col. ij. C. qu. testa. fac. possi. Io. An. in add. ad Sp. tit. de instru. edit. §. porro. Old. co. xxvj. Ang. co. cxliij. Rapha. Fulg. co. viij. Lud. Rom. co. dxv. Alij ut Bal. Soc. & Corn. co. ccxlij. col. ij. uol. iiij. & Dec. co. cclxxix. num. 6. distinguunt, aut pater filio mortis causa donãti assentitur, eiq; ut cui uoluerit, donet permittit, & hoc casu ualet donatio a filio patri facta, aut uero assentitur filio mortis causa sibi donanti, & tunc non ualet huiusmodi donatio sed sine ulla distinctione in Ang. Albe. aliorumq; sententiam eundum uidetur, una cum Dec. in l. senium in extr. C. qu. testa. face. pos. & Steph. Bertrand. in co. xxxij. col. ij. uol. iij. q̃a in huiusmodi contractibus nulla alia de causa patris consensus exigitur, nisi, ne iure suo, sine suo facto spolietur contra reg. quod nostrum. ff. de re. iu. neve ex illo contractu, damnũ aliquod sentiat, sed hæc ratio cessat in casu nostro ergo. Aem. Ma. Ma.

Filius compromittit sine consensu patris. s. uer. Consensus patris. uer. xiij.

Filius compromittendo obligat patrem de peculio. l. licet. §. sed si. & ibi Bar. ff. de pecul.

Filius acquirit hæreditatem mortuo patre, quam uiuo eo non acquisiuit. l. ij. & ibi Bald. C. de legi. hære.

Filius an admittatur ad contractus patris. gl. & doc. in l. adoptiuum. §. fi. ff. de in ius uoc.

Filius uendens rem patris plus iusto pretio, acquirit sibi illud plus, nec tenetur illud plus fratribus communicare. Bal. in l. cum oportet. in prin. iij. col. C. de bo. quæ libe.

Filius adiens hæreditatem extranei sibi delatam cum uoluntate patris acquirit sibi proprietatem, patri uero usumfructum, & administrationem. l. fin. §. ubi autem. & ibi doc. & Bar. C. de bo. quæ libe.

Filius institutus ab extraneo intuitu patris acquirit sibi patre recusante. Bartol. in d. lege fin. §. sim:liq; modo.

Filius in acquirendis potest præiudicare patri, non in acquisitis, Bald. in l prima. xxv. oppo. C. qui admit. no. in l. fin. C. de acquiren. pos. & in l. iij. C. de hær. instituen.

Filius negligens an possit præiudicare. patri. Bal. in d. l. j. xxvij. oppo. C. qui admit.

Filius non potest præiudicare patri in usufructu, ei renuntiando. per Alexan. post glo. in l. & hæredi. § si iusta. de pac.

Filius in acquisitis non præiudicat patri contradicendo procuratori patris, ne agat ad bona sua, in quibus patri quæsitus est usufructus. Bald. in l. j. C. de bo. mater.

10 Filius uiuo patre non habet ius in reditu empto per patrem pro se, & filio. Bal. in l. liberti. vj. col. C. de ope. liber.

Filius emens rem de residuo fructuum fundi sibi concessi per patrem pro alimentis cui acquirat supra, uer. Emancipatus. uer. antep.

Filius sine consensu patris non potest contrahere societatem de bonis aduentitijs. Bal. in l. cum oportet in prin. C. de bo. quæ libe.

Filius acquirit patri, etiam ex linea matris. ff. de inof. test. l. filius. per Bar. secundum gl. in l. is, qui hæres. de acq. hær. Item

Filius non acquirit bonorum possessionem patri inscio.

scio.supra bonorum possessio.el.j.uer. pen.

Filius acquirens ex contractu patris, non propterea dicitur eius hæres lege eum qui.& ibi Bal.C. arbi. tut.

Filius an præsumatur acquisiuisse ex re patris, uel ex communi, uel ex industria sua.Instit. per quas perso.no.acquir.§.primo.Ioan.And.& But.in cap.j.de pecul.cleri.Bald.in l.secunda C.de pat.potest.& per Ale.in con.xxx.iiij.parte.Bal. in l. cum oportet. in prin.iiij.col.C.de bo. quæ lib. in Specu. de actore. uersi.quid si dubitetur.Bar. in trac. de duo. fratri. & plenius per Franc.Por.eo.tract. j. parte. ij. q. & Bald.in authen ex testamento.vij.col.C. de colla. ubi dicit esse in arbitrio Iudicis, qui ex coniecturis iudicet,inspecta qualitate personæ filij, & eius industria: & si administrauit alia bona, quàm paterna.Et dicit ibi Bald.in viij. colu. quòd si filius possidet bona, de quibus est qõ cum fratribus propter collectionem,& dubitatur unde quæsierit, ipse nihil habet probare:secus si ea sint apud patrem uel fratres,quia ipse debet probare, unde lucratus est. Sed concludit esse arbitrarium ex coniecturis : ut supra. Bald.uero in l.iubemus. §. in supra dictis. C. ad Treb.dicit quod præsumitur quæsiuisse ex pecunia patris,nisi sit artifex, uel aliud ministerium faciat uerisimile ad tale lucrum.per l. fi. C. de pig. & l.fi.C.ubi pup.edu.Io. And.in Sp.de actore.§.j.uersi.sed quid si dubitetur. præalle.dicit quod petenti incumbit onus probandi quod filius quæsiuerit de

† bonis patris. Ale.consi.xxij.iiij.parte. † Vide omnino do.Bar.Soc.in consi.cxcij.inci.capio.uer.secunda conclu.cum plu.seq.in ij.parte.,ubi quod de filio habitante,& administrante una cum patre,nec apparet ex qua pecunia fuerit quæsitum, quòd acquirens cum pecunia patris est patris, excepto eo, quod laboribus, & industriæ filij esset tribuendum : & quantum sit attribuendum labori & industriæ filij, ibi uide:de quo uide eum etiam plenius in con. xcj. inci. uisa.per totum.in j.parte.Et adde do. Pe.Phil. Cor. in consilio. clxxiiij incip. quanquam. per totum.& in consi. clxxxij. incip. circa. in litera c, & seq. in prima parte. ubi quod emptiones factæ per filium nomine proprio, quandoque præsumuntur factæ ex pecunia patris:& in con.ccxxxv. incip. circa per totum.eadem parte j.ubi ponit an emptiões proprio nomine factæ a filio cum pecunia patris, sint communicandæ fratribus in diuisione. Et adde etiam eum in consilio xxij. incipi.in hac litera, & con.lxxix.incip. licet. per totum. in ij. parte. & in con.clxxv.inci. quod quidam.in litera a, in ij.parte. & in con.cv.incip.uisis,in litera b,in con.clij.inci.ad euidentiam.in litera a, & b, & c, in iij. parte. & in con.ccxiij.inci.Phi.in subscriptione.in litera e, ea. parte.& in consi.ccxlviij.inci. in causa. per totum

† eadem parte.] † Vide Ale.iij.uol.consi.xlij.colu. ultima. an præsumatur acquisiuisse ex facultatibus patris, dicit quod sic, concurrentibus coniecturis. Vide Ale.iiij.uol.consi.xxvj. Et an illud, quod habet,præsumatur habere ex hæreditate patris: Alex. con.ciiij.uol.iiij.quod non.Et quis debeat probare, uide Ale.con.cxl.uol.v.col.j.

Filius non præsumitur quæsiuisse de bonis patris interuenientis in ipso contractu filij. Ale.consil.xxij. iiij.parte.per no.per Salice.in l.si mater.C.de.contrahen.emp.

Filius putatiuus an acquirat patri. Fran. Por.in trac. de duob.fratri.ij.parte.xv.q.

† Filius, qui administrauit bona uiuente patre, ipso mortuo potest cogi ad reddendam rationem alteri fratri.Soci.consil.xl.uol.ij.col. penultim. uersicul. quinimo.

Filius in quibus bonis acquirat usumfructum patri. in Sp.de acto. post uer. item est filiusf. & quod in illis pater agit per se, & per procuratorem, & quid de clerico filiofa.acquirente:ut ibidem,& in tit.de pro

† cur.§.ij.uer.& no.& seq. † Et per Franc. Are. in l. quodcunq;.de uer.obl.in ij co.statim post mediũ.]

20 Filiofamilias relictum,patri acquiritur.in Sp.de iudi.§.iiij.uer.quid si isti.

Filius acquirens an debeat communicare fratribus. ibidem.

Filio potest acquiri per patrem.in Spec.de loca. §. vj. uersi.lxix.

Filius succedens in feudum patris non dicitur acquirere,sed acquisitum feudum capere.Bal.in c.j.§. j. de cogni.feud.

Filius an acquirat patri ex usuris.gl.Inst. de his, qui sunt sui,uel ali.iur.& in l.cum oportet. in princ.& ibi per Bart. quod uterque tenetur ad restitutioné, si iussu patris mutuauit sub usuris, secundum Alex. in l.iij.§.si procurator. quod quisque iur. & de bo. quæ li.& ibi.& doc.Bal.& Bar.in tra.de duo.fra.iij. q.quod sic,si facit mandato patris: alias non. Vide Bal.in authen.nouissime. C.de admi.tut.& Bartho. Cep.in trac.de duo.fra.iij.parte.j.q.& Barth.Cep. in caute.cxxx.

Filius stipulando de suo patri uel patris nomine acquirit patri,& uidetur donare.per Bar.& doc.in l.quæ dotis,sol.mat.

Filius an præscribat rem alienam sibi donatam a patre bona fide gl.& Bal.in l.fi.C.pro donato.

Filius non præscribit titulo pro hærede, nec pro suo l.nihil.cum gl.C.pro hærede.Paul.de Castr.consil. cclxxxviij.Item

Filij an acquirant ex stipulatione patris in contractu pro se & filijs.Oldr.con.cxxxij.& infra Pater contrahit.in prin.& per discursum.

Filijs,& patri,si quid datur,illis tantum debetur,quantum patri.in Specu.de loca.§.vj.uer.cliij.& de feu. §.ij.uer.ix.

Filius põt stipulari sibi,& patri,uel patri, etiam conferendo uerba obligatiua, & executiua in personam patris,ut promittis patri meo, Promitto. l. quodcunque.& ibi Alexand.& doct.de uerb.obl.& not. in l.si filius.& in l.quod dicitur.eo.tit.Cy.in l. ij. C. de contrah.emp.& in l.Caius.sol.ma.Bal. in l. cum oportet.de bo.quæ.lib.& in l.executoré.iij.col.de exe.rei iud.& Bar.in l.stipulatio ista.§.si stipuler.de uer.

uer.ob.Et dic uerum. nisi filius stipuletur pro patre ut extraneo,uidelicet propter benemerita,quia nó ualet. Ale.in d.l.quodcunque.in fin.prin.per l.si tibi.§.pactus.de pac.& per Ale.in l.si ita.§. Chrysogonus.v.col. de uerb.obl.

Filius stipulans patri non uidetur donare,sed econtra sic.Bar.in l.quæ dotis.iij.col.so.ma.Ale.in l.quodcunque.in prin.de uerb.obli.

Filius succedit matri , etiam prohibitæ testari a marito suo.Bal.in l.pe.col.C. si quis ali.te. prohi.

Filij in emphyteusim succedunt uiriliter.Bartol. in lege ut iurisiurandi.§.si liberi. de ope. liber. Paul. de Castr.consil.xxxv.& supra uer.Emphyteusis stipulata. uersicul.xvj.& uer. Emphyteusis transit. uersicul.x.

Filij succedút ipso iure patri,& matri.l.si matre.& ibi Bal.C.de suis,& legiti.& in Sp.de test.§.iij. uer. sit etiam & sequenti.& econtra,ut ibi.& j.Pater.uer. mater.& Bal.in l.ij.C.ad Orfi.

Filij masculi proditoris non succedunt patri, nec matri,nec coniunctis.leg.quisquis & ibi Salice. & docto. C. ad legem Iul. maie. sed fœminæ matri tantum in legitima,extraneis in totum.uer. ad filias.& & ibi Sali.

Filius de iure naturæ debet succedere patri.j.d ist. ius naturale.& Bal.in l lege.C.de legi.hæred.ubi dixit secus in ulterioribus.

Filij substituti simul cum patre eorum quomodo succedant an in capita,uel in stirpes.Bar.in l.quidam . §. si tibi.ff.de rebus du.& no.in l.Publius.in fi.de condi.& demon.quia consilium est ꝙ exprimatur quod succedant in stirpes,secundum Bar.ubi.s.

Filius succedens in legitima non potest propria authoritate ingredi possessionem bonorum.Barto.in l.ij. C.quando,& qui quar.pars de.lib.x. & Bald. in l.si quis in suo.§.legis.C.de inof.test. nisi uelit esse hæres:secundum Bal.in aut.licétia.de epis. & cle. post Inn.in c.cum in officij.de testa.

Filius ex uxore ignobili non succedit patri simul cum filio ex uxore nobili, quando sic se habet consuetudo.Pa.de Ca.in l.pactum.in fi.C.de colla.alias sic. Bal.in l.imperialis.C.de nuptijs.

Filius succedens simul cum patre, an succedat in parte sua,etiam quo ad usumfructum.j.uer.Pater succedit.uer.xxvj.

10 Filius non succedit uxori suæ occisæ per patré suú ob adulterium:per l.cum ratio.in fi.ff.de bo. dam.l. j.§.dominus.si quis ali.te.prohi.secundum Ant.Rosel.in trac.de suc.ab intest.lxxxviij.col.

Filius homicidæ non succedit occiso a patre suo:dicta. l.j.§.si dominus. Item

Filius succedere prohibitus desinit esse suus.Bar.in l.j. §.sciendum.ff.de suis,& legi.Lau.de Fano.instit.de legi.ag.suc.§.cæterum.xv.col.

Filius succedit in hæreditate indiuisibili,excluso nepote ex fratre.j.Filius regis.uer.vij.

Filius non hæres an succedat in stipulatis per patrem pro se,& filijs.in l.si tibi.§.si pactus.ff.de pactis.

Filius an habeat prælegatú sibi factum in testamento non completo.Bal.in l.fi.C.fa.ercis.

Filius,qui habuit legitimam a patre , & promisit plus de bonis eius non petere, non potest petere supplectionem,auctis bonis.Iaco. But. in l. pactum . C. de colla.

Filius ex matrimonio contracto contrá prohibitioné statuti an succedat in bonis sitis in loco statuti. Bal. in l.nemine.C.de nup.

Filius non hæres patris non succedit in emphyteusim stipulatam ab ecclesia pro se & filijs.glo. & docto. in l.etiam.ff.sol.matrimo.secundum Bald.in l.nepotes.C.de suis,& legiti.& in l.liberti.C. de oper.lib. Sed uide per Bal.in l.iij. C. de fideicom. quòd imo succedit in uiriles.& per Bal.in authen. si quas ruinas.C.de sacros.eccl.& in l.qui se patris.C. unde liberi.& in auth.unde si parens.C.de inoff.test. & in addi.Sp.de loca.§.vj.uersic. licet aliquis. & in l. filiusfam.§.cum quis de lega. j. quod nec succedit in stipulatam pro se,& hæredibus.Item uide Bar. in l. ut iusiurandi.§.si liberi.ff.de ope. libe. & in l. quod dicitur.de uerb.obl.& Pau.de Ca.in l. tale pactum. §.fi.de pac.Ale.de Imo.in c.potuit. de locat. in xv. char.& Ant.Rosel.in tract.de succ.ab intest.xxviij. col.& uide in l.si tibi.§.si pactus.ff.de pac. & in Sp. de loc.§.vj.uer.clviij.

Filius successioni paternæ non potest renúntiare:uide l.pactum,quod dotali.C.de colla.& s.Filius hæres. uer.lxxxiij.

20 Filius homicidæ non succedit in legitima , confiscatis bonis patris. Angel.in consi. Amice,& frater charissime,recepi literas uestras,& in l.j. ff. de bo. dam.

Filius succedens per contratabulas an teneatur ad legata.glo.in l.si filius,qui.ff.si quis omis.causa testa. Bar.& Ange.in l.nonnunquam.ff.de bo.pos.contra tabul.

Filius ex filio instituto, & substituto sorori in dotem, an excludat matré filij,id est, auiam suam a successione sororis mortuę post fratrem sibi substitutum. Ang.in l.qui patri.in fi.ff.de acq.hær.

Filius an succedat patri in legitimam ex bonis quæsitis ex usuris.Pa.de Ca. in consi.cccxxxiij.

Filij inęqualiter instituti succedunt æqualiter in feudum.uel emphyteusim.Bal.in l.liberti.viij.co.C.de ope.li.& in aut.si quas ruinas.de sacros.eccl.& in l. filius.§.pen.de leg.j.& Bar.in l.ut iurisiurandi. §. si liberi.ff.de oper.libe.c.primo.in fi.qui feu.da. pos. etiam si pater contrarium disponat.ca.j.de suc.feu. & Pau.de Cast.consil.clxj.iij.col & supra Feudum. uer.cxij.Item

Filij an succedant in feudum præscriptum. Bal.in d.l. liberti.pe.col.C.de ope.lib.

Filius monstruosus an succedat in feudum. Bald.quod non in l.quoties.C.de suis,& legiti.

Filius ex nepote an succedat in locum patris , sicut filius fratris.Bald.in authen.post fratres.la.j.C.de legi.hære.

Filius mortuo patre incipit tenere locum patris, & in eius

eius locum succedit.l. posthumorum.in prin. & ibi Bar. de iniust test.l.in quib & ibi Bal.C. de secund. nup. Item matris.l.si uiua.C.de bo mat.

Filius succedens matri an conferat dotem datam filiæ suæ ab ipsa matre auia dotante. Alexand.con.xxvj. j.parte.

30 Filius natus,& post unam horam mortuus, non est in consideratione in successione feudi.gl.in c.j epi scopum,uel abbatem.secundum Bal.in l.j.§. in nouissimo.C.de cad.tol.

Filius, etiam non hæres patris, licet succedat in feudum, tamen propter ingratitudinem suam erga pa trem non succedit. Angel.in authen.de nup.§.soluto.& §.& super.colla. iiij. Sed uide Paul. de Castr. consi.clx.

Filius non hæres non succedit in feudum,si potest esse hæres: alias sic.Bald.in lege cum secundum. C. de fideicom Paul.consi.clx.& Cyn.in l.ij.C.de lib. & eorum liber.

Filius filij non succedit in feudum, nisi sit hæres,licet filius etiam non hæres, succedat in feudum patris. Angel.in aut.de nup.§. si uero filiorum.colla.iiij.& Pau.in dicto consi.clx.

Filius exclusi a successione intelligitur similiter exclu sus. Ange.in auth.de hære.quæ ab intest.§.reliquũ. coll.ix.

Filius indignus non habetur pro filio quo ad successionem.l.si filius.de iure patro.Bal.in l.liberti.j.co. C.de oper.lib.

Filij, quorum pater stipulatus est emphyteusim pro se,& filijs,succedentes mortuo patre,dicuntur eam capere causa motis.Bar.in l.mortis causa.ff.de don. causa mor.

Filius an succedit in feudum,si pater deliquit in domi num,nec fuit priuatus eo.Bal.in c.j.vj.col.qui.mo. feu.amit.& ĩ.uer. Delictum.uer.xxij.Et quid de na scituro.j.eo.uer.xl.

Filij succedunt in feudum, etiam si de ipsis non fuit di ctum in inuestitura.Bald.in cap.j.in fi.qui.mo. feu. consti. po.

Filij succedunt in lucrum dotis.Bal.in l.quod scitis.C. de bo.quæ libe.

† Filij nati in sacerdotio sunt incestuosi.Gl. Barto. & Bal. in l.ij.C.de epis. & cler.licet Salic.contra, qui dicit esse spurios.

40 Filij succedunt in uiriles in his,quæ non respiciunt hæreditatem,ut in emphytéusi.Bal.in l.iij.C. de fideic.& supra eo.uer.xxiiij.

Filij ex diuersis matrimonijs succedunt matribus, qui libet matri suæ, & in bonis, quæ mater habuit a parentibus suis.Bald.in lege cum alij.C. de secund. nupt.

Filius natus post condemnationem patris, & bonorum confiscationem, an debeat aliquid habere de bonis patris publicatis.Bar.in l.j. ff. de bo. dam.& supra eo.uer.xx.

Filij ex meretrice uera uxore succedunt patri simul cum filijs ex alia uxore nobiliori. Bald. in l. imperialis.ij. colu. C.de nupt.nisi consuetudo aliter sit.

Pa.de Ca.in l.pactum.in fi.C.de colla.

Filius an uiuo patre habeat ius in emphyteusi. Bald.in addi.Sp.de loc.si quis accepit.

Filius non hæres non succedit in ius patronatus. Fede.de Senis in consilio.cxxxix. item quæritur an filius.

Filius posthumus an succedat in feudum. Fran. Por.de duobus fratri.ij.parte.xix.q.

Filius prodigus an,& quomodo renuntiet successioni uiuo patre.j.ue.Prodigus.uer.iiij.

Filius natus,uel nasciturus,an priuetur feudo propter delictum patris.Bald.in l.ij C.de lib. & eorum lib. Bar.in l.emancipatum.§.si quis.ff. de adop. & sup. Delictum.uer.xxiiij.

Filius ingratus patri an ei succedat.Fran. Por. de duobus fratrib. iij. parte.lxvj.q.

50 Filius prodigi an petat sibi aliquid assignari a patre pro uita,uel legitima. Bald.in l. ij. C. si quid in frau. patro.

Filius hæreticus non succedit patri.Franc.Por.de duobus fratri.iij.parte.lxxx.q.

Filij ex filio mortuo succedunt cum patruo in bonis aui in stirpes.in Sp.de instru.edi.§.iij.uer.iij. & infra Nepotes.el.j.uer.viij.& xxix.& in Specu.de suc. ab intest.

Filius non succedit in plus iuris, quam fuerit in patre defuncto.in Sp.de feu.§.ij.post.uer.v.

Filius transmittit iura, in quibus magis considera tur ut filius,quàm ut hæres,etiam si uiuo pa tre moriatur.Bal.in l.cum antiquioribus. vij. colu. C.de iure delib.

Filius transmittit hæreditatem non repudiatam, quã potuisset repudiare ex forma statuti. Bald. in l. qui se patris.uersicu. item dubitatur. C. unde liberi. & Pau.de Castr.in l.iij.C.de iure delibe.& infra.eod. uersi.v.

Filius masculus mortuus ante aditam hæreditatẽ, an transmittat ad hæredem ius excludendi fœminam sibi competens uigore statuti.Paul.de Castro. consili. cccxlij. alias est. cccxliiij. incipiente, primum est de intellectu. quòd sic. & infra eodem uersiculo. vj.

Filius tacens an transmittat hæreditatẽ ad extraneos, stante nepote defuncti.Bal.in l.qui se patris.v.col. C.unde liberi.

Filius,qui beneficio statuti potest repudiare, an transmittat eam non agnitam nec repudiatam. Bald. in d.lege qui se patris.penultima col.quod sic. & Pau. de Castr.in l.si fratris.C.de iur.delibe.& supra eo. uersi.ij.

Filius minor. xxv. annis moriens non transmittit ius excludendi fœminas uigore statuti sibi competens. Bald. singul. in l. non pro numero. in lectu. antiq. C ad Orfic. Vide Paul. de Castr.consi.ccclxij.alias. xliiij.incipit,primum est de intellectu. & supra eo. uersi.iij.

Filius legitimam, etiam non agnitam, transmittit ad quoscumque infra uerbo,legitima.el j.uer.lx.

Filius moriens ante aditam hæreditatem an trasmittat

tat ad suos ius adeundi,& pro qua parte, stante statuto quod hæreditas non adita per masculum spectet ad fœminam. Pa.de Ca.con.ccclxxxviij.& seq. Et an fideicommissum uirtute clausulæ codicillaris. Bal.ꝙ non in l. si Poncionilla. C. quando di.le.ce. & in c.j.episcopum,uel abbatem.Lau.in §. cæterū. xx.col.Instit.de legi.agna.suc.

Filius an transmittat dotem,non adita hæreditate matris.doc.& Bal.in l.dos a patre.C.sol.ma.

Filius suus post annum transmittit ius deliberandi ut legitimus, sed emancipatus trasmittit ut agnatus. Bald.in lege licet.penul.quæst.ad fin. C. de iure deliberandi.

Filius an,& quando transmittat, uel non, hæreditatē. J.uer.Hæreditas transmittitur.per totum.

Filius institutus in re certa est loco legatarij quo ad transmissionem.Bar.in l.ex facto.de hær. inst.

Filius confert omnia lucra facta per ipsum mercatorem mortuo patre ex pecunia patris, si ē dubium quantum lucri fecit post mortem patris, alias non.Bal.in aut.ex testamento.in fin.C.de col. ubi dicit similiter de damnis.

† Cautela. Filiusfamilias ut tempore diuisionis cum fratribus habeat libros præcipuos,& non solum libros, sed quascunque res sibi donatas a patre cautela est quod suscipiat saltem primam tonsuram. Et ista est utilis cautela, secundum do. Ias. in l.filiæ licet.in ij.col.uer.sed audi nouam quæstionem.C.de coll.& sequitur Pet.Gerar.sing.liiij. incipien.tenementi utilem cautelam.Et adde Cep.caute.cxiij.incipien.filiusfamilias regulariter. Et ibi quod quando filiusfam.uult testari inuito patre, cautela est ꝙ accipiat primam tonsuram:quod facile est. Quod reputat ualde notabile,& menti tenendum

Filius an conferat libros sibi datos pro studio a patre: per Bal.in l.prima penul.colum.sol.matr.& in l.filiæ cuius.C.fam.ercis.& in addi.Spec.de iud.§.iiij. uer.pe.& in Spe.uer.quid si isti.& in l. si donatiōe. & ibi Pa.de Ca.in aut.ex testamento. v. colu.C. de coll.& per Bar.in l.j.§.nec castrense.ff.de cast.pec. uel de col.bon. Et adde ꝙ filius computat libros in partem suam, qui eos habuit, quos pater emit pro alio filio studente mortuo, cui pater emens adiecit eos ei computandos in partem suam:secundū Bart. in l.Caio.ff.de alimen.lega.Vide Fran.Por.in trac. † de duo.fra.ij.parte.j.q.& J.Libri.el.j.uer.iij. † Et per Fran.Are in l.filiæ.C.de colla.]

Filius an,& quando conferat,& quid:uide J.uer.Hæres.& supra uer.Collatio bonorum.& J.uer.Frater per discursum.& uer.Pecunia.

Filius non tenetur conferre fratribus rem sibi hypothecatam a patre,uel datam cum titulo. Bal. in l. si donatione.ult.col.C.de colla.

Filius primogenitus an conferat quæsita iure primogenituræ.Franc.Por. de duobus. frat. prima parte. xj. q.

Filius testatur,& potest patrem instituere, eumq; fideicommisso grauare. l. filiusfamil. & ibi Bar.ff.ad legem Falc.

Filius hæres grauatus fideicommisso potest testari de legitima & Trebellianica, uidelicet de tertia, & quarta.c.Raynaldus.§.dilectus.de test. & Bal. in l. filium quem habentem.uer.ulterius quæritur,nunquid sicut filius, &c.C.locati.

Filius maior potest dispensare res sibi donatas nō minor.in aut.ut liceat ma.& auiç.§.j.

Filijfamil.testamentum de consensu patris,& cū clausula codicillari,ualet.Bal.in addi.Sp.de instrumen. edi.uer.filiusfam.

Filiusfami. regulariter non potest testari de bonis aduenticijs.l.senium.C.qui.testa.fa. pos. & ibi doc. & Bal.Instit.eo.tit.§.præter hos.& de test.mil. §. fin. & in l.fi.§.filijs autem.& ibi Bal. C. de bonis, quæ lib.per Pa.de Ca.in consi.cxcix.& in Spe.de instru. edi.§.xij.uer.v.& §.xv.in prin.& per Bar.in aut. in successione.C.de suis,& legi. & l. qui in potestate. & ibi doct.ff.de test.l.Imperator.per Bar.ff.ad Trebel.l.j.§.in filij.& ibi glo.& Bar.eo.tit.in aut. ut lice.matri.& auiç in prin.Bartho.Cepo. in c. j. xix. concor.de tog.feu.in usi.feu.ubi dicit ꝙ uerum est, etiam de feudo aduenticio. Item uerum etiam si in illijs pater non habeat usumfructum:ut per doc. ubi.s.post glo. Item uerum etiam de bonis patris ad piam causam, etiam ex indulgentia patris. l.sicut. §.uenditionis.ff.qui.modis pig.sol.secundum Bald. sing.in l j.§.j.de leg.iij. Item uerum, etiam si pater sit bannitus. Bald.tenet in l.j.ix.col.C.de hære.instituen.nisi bannum esset pro crimine, cuius pœna de iure communi esset deportatio,secundum Bald. ibi.Item uerum etiam patre permittente.d.l.qui in potestate.& Specul. in d. §. xv. Item si testetur, & cesset impedimentum, non conualescit testamentum.l.si filius.& ibi Bart.ff.de testa.nec conualescit per emancipationem, etiam si constet de perseuerantia uoluntatis per duos testes.Bal.in l.seruus.C. de leg.Item nec potest codicillari.Bar. in l.ij. de le. j.& in l.tam is.§.filius. de dona. causa mor.doc.in d.l.senium.Sed si pater consentit, an possit petere: per Bal.in d.l. senium. ubi etiam uide quid si ponitur clausula codicillaris.& ibi per doct. Item potest testari ad piam causam de licentia patris,etiam generali.Bal.in l.j.ix. col. de sacrosan.eccle. Alex. in l.filiusfam.de dona.

Filius potest testari de aduentitijs,si est clericus,etiam in minoribus ordinibus constitutus.gloss. in c. cum esses.de testa. Item & de bonis quæsitis ratione clericatus,tam de castrensib. uel quasi. l. sacrosanctæ. & ibi Barto.C.de sa.san.eccle. & eius testamentum non subiacet quærelæ inofficiosi. l. clericis. & ibi doct.& Barto.C.eo. titul.& Abb. in c. quia nos. de testa. quod testamentum eius continens præteritionem filij,uel patris,ualet,etiam sine cōsensu patris. † Vide late Ioann. Lud. in repe. rub. de donat. inter uirum.& uxor.colum.vij.& viij.& Ias. in l. filio licet.C.de colla.

Filiusfam.potest testari de bonis castrensibus.l. qui testamento.§.primo.ff.de testa.l.fina.C.qui test. fac. pos.& ibi docto.& Bar.in l.filiusfam.la.ij.ff.de test.

uel quasi castrensibus ibi.& gl.in d. l. qui in potestate.& nisi patrem instituat, datur quærela. ȷ̃. testamentum nullum.uer.cxij.

Filius potest testari de aduentitijs sibi quæsitis ex transitu patris ad secunda uota. in authent.de nupt. §. quoniam.& ibi Angel.in §. uenient. & in l. penult. C.qui test.face.pos.& in l.prima.& ibi Bald.de leg. iij.& ȷ̃.eo.uer.x.

Filius potest testari ad piam causam. Bald.in d.l.j.§.j. de le.iij.Ang.in d.§.uenient.de nup.Barto.docto.& Imo.in d.l.qui in potestate.ubi dicit ꝙ potest testari uolente patre in his,quibus pater nō habet usumfructum:per c.licet.de sepul.in vj.a contrario sensu & tenet Bar.in l.j.iij.q.de sacros.eccl.& Bal. in d.l.

† senium.per Pau.consi cxxv.& cxcix. † Et per Fran. Are.in d.l.j.in fi.

Filiusfam. testando pōt sibi eligere sepulturā.d.c. licet.de sepul.in vj.& Bar.in d.l.filiusf.la.ij. & in l. qui in potestate.de test.Old consi.xxv.

Filius potest testari de lucro dotis maternæ. in aut..de pup..§.quoniam infirmas.& ibi Ang.& in §.ueniēt. & in l.pe.C.qui test.face.pos.ubi etiam Io. de Pra. & doc.& supra eo.uer.vij.

Filius potest legare cum consensu patris, etiam per epistolam præstito. Angel.in lege qui bona.§. iussu.ff.de acquir.hær.per l.honores.& ibi Angel.ff.de decuri.

Filius Gallicus,quia nō est in potestate patris, potest testari,etiam de aduentitijs. Bald. in c. j. ad fin.an mutus,uel surdus.in usi.feud.& in c.j.§. j. de duob. fra.de no.bene.inue.

Filiusfami.potest testari ex dispositione statuti. Bar.in l.si quæramus.ff.de test.sed non de bonis sitis extra territorium statuti: secundum Io.de Lig.in trac. de sen.exc.x.charta.uer. aliquando statuta permittūt, &c.quo casu potest etiam codicillari,secundū Bart. In l.ut tantum.in prin.ff.de ser.corrup. Sed si prohibetur supra Codicillus.uer.x.

Filius potest cogi per patrem ad testandum.Bal.in l.si pater.j.q.C.de inst.& subst.

Filius potest in testamento facere donationem inter uiuos collatam in tempus mortis, licet testamentū non ualet.secundum Pa.de Ca.in con cxxv.

Filiusfami.an de dote possit testari.Bal. quod non,in l.pro hæreditarijs.pen.col. C. de hære.actio. & ȷ̃. uer.Filia testatur per discursum.

Filius non potest testari, patre suo stante apud hostes in captiuitate:l.fin.C.de sen.pas.l.si pater. ff. de iniusto test.secundum Io.de Imo.in l.lex Cornelia.ij. col. de uulg. & dupil.sed tunc potest habere hæredem ab intestato l.fin.ff.de suis, & legi.secundum Io de Im.ubi supra.

Filius non potest instituere patrem in testamento non solenni.Bald.in addi.Specu.de instru.edi. uer. mater.& pater.

Filius an,& quando habeat hæredem.in l. j. & ibi Bar.ff.de castren.pecu.

Filius monachi potest testari.Bart.in l. patre furioso. ff.de his,qui sunt sui,uel alie.iuris pe Dy.in l. liber homo.ff.de acquir.re.do.& per glo.in l.si ex cā.§. pe.ff.de mino.Item

Filius an,& quando possit testari.ȷ̃. uer. Testamentū a quibus.& uer. Testamētum nullum. per discursum. ubi plene.

Filius non substituit patri,uel matri furiosis.Bald.in l. humanitatis.ix.q.C.de impube.& ali.subst.Bart.in l.ex facto.de uul.& pup.iiij.col.

Filius banniti potest testari de bonis suis sitis in ciuitate,de qua pater est bannitus: quia banno finita est patria potestas quod ad iura illius ciuitatis tātum. Alexan.plene in l.si cum dotem.§.si patri.sol.mat. post Salice.in l. prima.D.de hære. instituen. & Cy. in l.Gallus.§.& quid si tantum.de libe. & posth. & ibi Io.de Imo.In §.ille casus.& in l.ex facto,ad Trebel.& Paul.de Castr.in d l.prima. præsertim stante statuto quod filius banniti succedat in partem bonorum patris. Bald. in authen. incestas. C. de incest.nupt.& Alexan.ubi supra Item si statuto dispo natur quod banniti sint extra protectionem communis. Alexand.ibi.& Bald.in l.iij.C.si pen.appell. mors interue.

Filius donat causa mortis.l.tam is. §. filius. & ibi Bar.& doc.ff.de don.causa mor. Dy. in l.j. §.j.de leg.iij.& gl.in l.qui in potestate. in princ. ff. de testa. quæ dicit uerum, si pater permittat. uide ibi.Item uerum,nisi sit pupillus, qui etiam cum authoritate tutoris non potest. lege prima. in princip. & ibi Bar. & Bal.ff.de tut.& ratio. dist. uide in

† Sp.de instr.edi.§.xij.uer.v.&seq.& §.xv. † Donat etiam inter uiuos patre consentiente.l.ij.& ibi Bar. & l.filius.& l.in edibus.§.plane ff.de don. & in d. l. filius.Gl.quod potest donare matri. Vide Bal.in l. si dotem.C.de fal.cau.adiec. lega. ibi filia testatur.

† Filius iudicis authoritate, non patris, potest causa mortis patri donare.do.Bartho. Socin. in consilio. lxxxvij.incip.in præsenti.in fi.prima colu.in prima parte.]

Filius potest donare usuras fauore animæ:arg. secundum glo.in l.præses.C.de transact. Item potest remittere debitum non liquidum.l. contra iuris.§.fi. & l.seq.de pac. Item liquidi partem pauperi debitori.l.si plures.eo.tit. Item.Alex.in l. filius. in prin. ff.de dona.

Filius promittens,uel soluens pro patre,an dicatur donare. Ale.in l.si cum filius.§.si uero.de dona.dicit ꝙ sic,si filius est diues, & quantitas est modica, uel si pro alimentis paternis.

Filius potest donare pro bono pacis,& concordiæ. Ange.in l.Imperatores.de pac.& Alex. in l.contra iuris.§.si filius.eo.tit.ubi idem dicit in filio regis, uel baronis,& in tutore.

Filius potest donare causa mortis patri.Bar. & Ange. in l.j.§.fuit quæsitum.ff.ad Treb.Sed uide doc.Bal. & Fran.de Capi.li.in l.bonorum.C.qui admit.& in l.aliquando.§.j.C.de inoffic.testam. & Bart. in l.j. in fin.ff.de autho.tut.& Bal.in l.si furiosi. de nup.ꝙ non,nisi cum authoritate iudicis.& l.j.ff.de autho. tuto.& Alexand.in l.si cum filius.§.si uero ff.de do.

& adde.

& adde. supra. Donatio inter patrem & filium. uersicu. xxxix.

† Filius donans causa mortis rem patris, consentiente patre, pater, non obstante consensu, poterit talẽ donationem reuocare. do. Bartho. Soci. in consilio. clxxxix. incip. uiso. uer. unde cum testamentum. circa medium. & uer. cum ergo in casu nostro. in. ij. parte.]

† Filius legando, si legatum non potest deberi ex testamento, neque ex codicillis, an debeatur saltem in uim donationis causa mortis, accedente tali testamento uel legato consensu patris: uide do. Bartho. Soci. in consi. clxxij. multum abunde uer. quarta difficultas. in ij. parte.]

Filius an possit donare bona aduentitia sine consensu patris. ĵ. proxi. in princ.

Filiusfamilias bona aduentitia propter nuptias donare potest etiam non consentiente patre, ut tradit, & confirmat. Ay. Crau. consi. clxxxv. nu. 2. uol. j. Ae. Mar. Ma.

Filius alienat bona aduentitia, in quibus pater non habet usumfructum. Barto. in l. non solum. ff. sol. matr. Quod intellige etiam sine consensu patris: ut ibi per Lud. in auth. similiter. xij. charta. C ad legem Falci. non autem ea, in quibus pater habet usumfructum. l. si filius. primo respon. & ibi doc. C. de bonis, quæ libe. Quod est uerum, etiam si filius iuret: quia iuramentum non firmat alienationem in præiudicium usufructus paterni, secundum Bal. in d. §. filijs. & c. ij. de pac. in vj. aut. quod locũ. in fin. C. de proba. Sed Ang. contra in. d. §. filijs. nisi pater consentiat: ut ibi, per Bal. de quo etiam plenius per Pau. de Cast. in. l. hæredi. §. filia. ff. de pac. & in suo consi. cxxv. Sed Alex. in. l. si cum filius. §. si uero. de dona. dicit eum posse alienare de consensu patris, si filius ipse sit maior. xxv. annis, non si minor, per d. §. filijs. Item uerum etiam pro alimentis sed debet ali a patre, secundum Bald. in d. l. fin. §. ipsum. Item

Filius potest alienare localia ad piam causam: secundum Paul. de Cast. in d. consi. cxxv.

Filiusfami. maior potest dispensare res sibi donatas, non si est minor. in auth. ut lice. ma. & auiæ. §. j.

Filius rem patris uiui non potest pignorare. l. nec si maior. & ibi doc. C. si res ali. pig. da. sic.

Filius licet sit prohibitus alienare, tamen nepos potest alienare. Ang. in auth. de resti. fideicom. ultim. col. in. §. si.

Filius quando dat rem pro patre uolente eam alteri donare per Barto. in l. si cum filius. ff. de dona.

Filius etiam habens administrationem peculij non potest rẽ peculiarem pro alio pignorare. l. ij. in princ. & ibi Bar. ff. quæ res pig. ob. pos.

Filius non potest etiam pro debito patris pignorare rem patris. l. nec sine man. & Bald. C. si res ali. pig. da sic.

Filius non potest alienare bona aduentitia, quando est in potestate patris. nec transfert dominium eorum. in Spe. de feu. §. ij. uersi. xviij. si. & seq.

† Filius alienando subiecta restitutioni, uidetur alienare pro legitima sua. Rap. Cu. in consilio. cxxxij. post medium.]

Filius delinquens uiuo patre, non perdit legitimam de iure communi. Bal. in l. j. C. de bo. liber. per Barto. in l. si qua pœna. ff. de his, qui sunt sui, uel alie. iur. per statutum uero potest contrariũ disponi. Barto. & doc. in l. cum filius. ff. de uerb. obl. Vide Pau. de Cast. in consi. xxx. & infra. uer. Pater pro filio. uer. ij.

Filius non computat sibi in partem suam id, quod pater suus expendit pro filio captiuo redimendo, sed id, quod expendit ipse filius male uersando, puta ludendo, sic: sed an pœnam solutam pro delicto ipsius filij: per Bald. in auth. ex testamento. x. colum. uersic. quarto quæritur. C. de colla. & infra. uer. Pœna criminalis. uer. vij. Addo. Bart. in l. Stichus. in fi. ff. de pecu. leg.

Filius inuadens propria authoritate res peculij aduentitij, priuatur proprietate. Bart. in l. si quis in tantã. iiij. col. C. unde ui. Item

Filius probans falsum pro patre, uel contra patrem, punitur. Iac. But. & doc. in l. pen. C. de falsis.

Filius an possit banniri ob contumaciam. Bald. in l. fi. §. necessitatem. iiij. col. C. de bo. quæ libe.

Filii factum non nocet patri. l. contra. C. de repud. & ibi Bar.

Filius fornicans cum ea, cum qua & pater fornicauit, octo annis pęnitentiam facere debet. xxx. q. iiij. si pater, & filius.

Filius furans patri, casu quo sit pęna corporalis, punitur. Barto. in l. si quis uxori. in princ. ff. de fur. quod est uerum pro magno furto. l. respiciendum. §. furta. ff. de furtis.

Filius adulterans nouercam perdit priuilegium. lege. Pomponius. ff. de parricidijs. secundum Bar. in l. diuus. eo. titu. Et

Filius occidens patrem bannitum, an ei succedat. Frã. Por. in tract. de duo. fra. iij parte. iij. q.

Filius adulterans nouercam an succedat patri. Fran. Por. in dicto. tract. ea. parte. iiij. q.

Filius petitur iudicis officio, quando a nemine detinetur. in Spe. de offi. om. iudi. §. i.. uersi. itẽ agitur. Vide in titu. de actore. post uer. item quod est filiusfami. ubi ponit qualiter petatur filius. Et quid si filius, cum punitur a patre, est contumax. in Spe. de primo & secũdo decre. §. iij. uer. quid si agatur. Et qualiter agatur, & ponatur, cum filius facit controuersiam sui, & quando inuitus per alium detinetur. in Spec. de maio. & obe. uer. eo. modo. & in tit. qui fil. sint legi. Et ingratus qualiter reuocetur ad patriam potestatem. in Spe. de natis ex libe. uen. uer. sed & liberti. & seq.

Filius iudex, uel testis an esse possit: uide. ĵ. eodẽ.

Filius põt esse testis pro patre. q̃n nullũ cõmmodum acquireretur sibi, uel patri, ut q̃a pater sit ꝓcurator in cã alterius: quia põt filius testificari pro cliẽtulo patris in dicta cã. Bar. post Iac. de Are. ĩ l. qui testamento. §. per contrariũ. ff. de testa. & Lanfr. in c. q̃m contra

contra.uer.testis.uer.filius autem.de probatio.non econtra ut ibidem.Sed ibi Bar.firmat idem esse ecõ tra. † Et per Felin.in c.cum oporteat. de accusa.in iij.col.]

Filius contra patrem,etiam uolentem,non auditur filius testis.docto. in l.parentes. C. de testi.Ioan.de Imo.in c.dilectorum.de testi.cog.uide in Spe. de teste.§ j.uer.item ꝙ est parens.& se.

Filiusfa. an possit esse iudex, uel arbiter in causa patris,uel alia.in Specu.de arbi. §. ij.uer.item potest. Card.in cle. j.viij.q.de excep. dicit quod sic,etiam contra patrem,per.l.ille,a quo.in fin. cum l.seq.ad Trebe .& in lege.filius .ff.de iudi .&¦ibi no .quod tenetur.si per imperitiam male iudicauit:ut ibi per Alexand.

Filius in causa famosa patris an possit esse iudex, & econtra. in Specul. de actore. uersiculo. item si pater.

Filius in causa patris an possit esse iudex,uel testis,in Spe.de instr.edi.§.x.uer.item quid si filiusfami. de testi.§.iij.& j.

Filius an possit esse testis in testamento patris,uel extranei,uel econtra,an in testamento, in quo pater est hæres.in Spe.de teste.§.j.uer.potest autem.uer. item ꝙ est parens.& uer sed pone,mutuaui.& infr. uer.Incestuosos.uer.vj.

† Filius an conficiat instrumentum pro patre,uel pro eo testificetur : uide Felin.in c.super eo.el.ij. Insti. de testi.]

Filius defenditur a patre:ut in Spe.de feudis.§.ij. post uersi.vij.

Filium an pater inuitus cogatur defendere.in Specul. de actore. post uersiculũ. item quod est filiusfami.

† Filij condemnationem nunquid pater teneatur, saltem in legitimam filij, uel ex alimentis filio debitis soluere.Specu.in titu. de senten. excom.in.§. sequitur. in uer. quid si filius.concludit quod non: nam uiuente patre legitima non potest separari à bonis patris.l.j.§.impuberi.ff. de colla. bono. facit quod no.gloss.& Barto. in authen.si qua mulier.C. de sa. san. eccle. Nam pater non tenetur ad pœnam pecuniariam,in qua filius condemnatur.text.& ibi Abb.in c.ij.de deli. pu. Et ibidem quærit quid si subesset statutum,sicut in multis locis, ut pater teneatur pro filio, remittit se ad plene no.per Bartol.in l. cum filius .ff. de uerbo. ¦obliga.¦uide Ana.in dicto.cap.ij.

Filij pater est defensor,& aduentitiorum administrator,ibidem.& j.uer.Pater administrator.in prin.& per discursum.

Filius agit contra patrem nomine alieno, & tanquam procurator alterius.glo. & doc.in l. lis nulla.ff.de iudi.Quod est uerum, uenia prius impetrata.l.quæsitum.cum gloss.ff.de in ius uoc.

Filius non potest agere contra patrem, tanquam procurator in rem suam.gloss.fin.in l. actiones.ff.de action. & oblig.Petr.de Sun. in dicta. lege.lis nulla. de iudi.

† Filiusfamilias potest stare in iudicio sine consensu patris in peculio profectitio, quando habuit administrationem a patre.Felin.in cap.cum dilecta.col xxvj.de rescrip.

Filius. uiuo patre nihil potest petere, nisi alimenta. Bald.in l. quamuis.C. de fideicom. Cyn.in addi.in l.non potest.ff.de adop. per. l. cum oportet.§.cum autem.C.de bon. quæ lib. & infra.¦eod.¦uersiculo. lxiij. Item

Filius an petat a patre usumfructum dotis maternæ. Pau.de Cast.in consi.cviij.

Filiusfa. minor non potest accusare de iniuria cum authoritate patris, sed debet sibi dari curator liti, cũ pater in ipsa causa non speret commodum usufructus:ergo non dicitur legitimus administrator:ergo non comparet pro eo,nec sibi authoratur.Bald. in auth.excipitur.in prin.C.de bo.ma.& infra.eod. uersi.fi.cum multis præcedentibus.

Filius agit contra patrem ¦prodigum¦ petita uenia, ut priuetur administratione. Bald.in l. quamuis.C.de fideicom.

Filius uolens habitare seorsum a patre,an possit repetere a patre dotem suæ uxoris.in l.si filiam.in prin. & ibi Bar.ff.fami.er.doc.& Ioan.de Imo.in l.si cum dotem.§.transgrediamur.so. ma. Ioã.de Por.in l.si constante.§.j.eod. titu. Barto. in l. sane. ff. de iure dot. dicit in simili quod nurus, cuius mandato. & consensu,socer dotem restituit uiro,non potest a socero dotem repetere.

Filius potest bona, uel dotem matris petere auferri de manibus patris prodigi,& dari sibi,mortua matre.per.l.imperator.ff.ad Treb.& in l. fi. C.de sen. pa.secundum Barto.in l.si constante.in prin.so.ma. in ix.q.secundæ prin.& ibi Ioan. de Imo.in x.colu. reprobat, dicens satis esse, si pater satisdet.Vide Bar.in l.ij.uer.cæterum so.ma.Bal.in l. ubi adhuc. vij.col.C.de iure dotium.

Filius an petat a patre dotem,uel bona matris bannitæ,uel excommunicatæ.Bar.in d.l.si constante.x.q. secundæ prin.ff.so.ma.in xiiij.col.

10 Filius habet hypothecam tacitam in bonis patris, etiam futuris,pro aduentitijs ministratis per patrẽ, sicque etiam in futuris præfertur creditoribus patris sui, qui alienauit aduentitia. l. cum oportet.§. fi.& ibi Bal.C.de bo.quæ lib.Item

Filius an petat sponsalia sua per patrem contracta dissolui.no.in l.dissentientis,cum authentic. ibi.C. de repu.

Filius¦pro alimentis petit sequestrari bona patris prodigi, Bald. singu. in lege. secunda.C. si quid in frau.pa.

Filius soluens pro patre dilapidatore potest repetere ab eo,etiam uiuo. Bald. in l. si filium. C. de nego. gestis.

Filius expendens circa personam patris uidetur donare ¦ & non ¦repetit :¦secus si circa ¦res:ut quia soluit pro eo ut fideiussor, uel si eum defendit:tunc enim repetit.Bar.in d.l.si filium.de neg. gest.& j.eo.uer. xxviij.Idem si promittat,& soluat animo donandi. Bar.in l.frater a fratre.in fi.de condi.indeb.

Filius

Filius sine consensu patris petit in iudicio instrumentum insinuari Bald. in l. prima. xxj. oppo. C. qui admitti. & in l. fin. §. necessitatem. pe. col. C. de bonis, quæ liberis.

Filius agens ex pacto patris non agit ut hæres, sed ut singularis successor. Bald. in l. j. iiij. col. C. per quas perso. no. acqui.

Filius agens contra patrem officio iudicis, debet ueniam impetrare. gloss. in l. cogi. §. si pater. ff. ad Trebel.

Filius agere potest hypothecaria contra bona patris pro administratione suorum bonorum l. cum oportet. §. cum autem. de bo. quæ libe. per Fran. Por. de duo. fra. j. parte. q. xlvij.

Filius mutuantis non potest declarari per debitorem, ut ei restituatur mutuum, quando stipulatus est restitui cui declarabit debitor, cum fraus præsumatur. Baldus. in lege. iubemus. §. primo. C. ad Trebel.

20 Filius agens obtinet, licet lite pendente adeat hæreditatem cum forma statuti. Io. de Imol. in l. hæres quandoque. de acquirend. hæred. & in l. si filius. qui patri. de uulg. & pu. & Alexan. consi. clxxxvj. ij. parte. ad fin. & ibi uide quid si agit ut hæres ex testamento, & lite pedente repudiat, & adit ab intestato, & tenet sufficere.

Filius an possit accusare sine consensu patris. Bald. in auth. excipitur. in princ. C. de bo. quæ lib. in lectu. anti. & in addi. Spe. de accu. tit. ij. uer. ij. quod non. & per Bar. in l. inter libertos. §. filius. de adul. & in l. post legatum §. filiusfa. & ibi Barto. ff. de his, qui. ut indig. quod sic in publicis iudicijs, etiam inuito patre. & supra. eod. uersi. v. Sed Alexand. tenet contra in. d. §. filius. secundũ Ang. quod imo tam in publicis, quam in priuatis delictis requiritur patris consensus. uide ibi omnino.

† Filius an possit esse in iudicio se defendendo sine consensu patris in Causa criminali: uide Fran. Are. in consi. cxxxix.]

† Singula. Filiusfa. potest agere super peculio profectitio sine patris consensu, ubi super illo a patre ei esset concessa administratio. tex. est singularis, secundum Ange. ibi, in lec. Florent na, in l. si filiusfa. ff. de dam. infec. quem refert, & sequitur Felin. in c. cum dilecta. in. xxvj. col. uersicu. fal. it quarto dicta regula de rescrip †

Filius an agat de euictione legitimæ contra patrem. Bald. in l. scimus. §. illud. prima. colum. C. de inoffic. testa.

Filius possidens fundum per decem annos mortuo patre, si careat titulo, & cadat a possessione, quid faciat. Bal. in. l. indicia. C. de rei uen. & Bar. in l. Celsus. ff. de usucap.

Filius non potest petere sibi reddi rationem administrationis a patre, uel matre, uiuentibus. Ange. in authen. de nup. §. sed quod sancitum. collat. quarta. uide in l. cum oportet. §. ratiocinia. C. de bon. quæ libe.

Filius, cuius pater agit tanquam administrator legitimus, potest interrogari, & cogi respondere de ueritate dicenda. Bar. in l. ij. §. quod obseruari. C. de iura. calum.

Filiusfam. agens pro castrensibus uel quasi habetur pro patrefa. & debet ipse iurare de calumnia. Bartol. in. lege. secunda. §. quod obseruari. C. de iura. calum.

Filius an habeat ius in legitima, uiuo patre. Bartol. in l. fin. ff. de libe. agno. & infra. Legitima. uersiculo. lxxij.

Filius soluens pro patre, an repetat ab eo. in. lege. si filium. & ibi Bald. C de nego. gest. & supra. eo. uersiculo. xiiij.

Filius citati comparens pro patre, etiam minor, auditur Bal. in addi. Spec. de cita. uer. quando citatus. & l. exigendi. C. de procura.

30 Filius uolens habitare seorsum a patre, an petat alimenta. supra. uer. Filius habitans. uersi. iij.

Filius quomodo agat contra patrem prodigum. Fran. Por. in tracta. de duob. fratrib. prima parte. xlviij. q.

Filius an repetat dotem matris, patre uergẽte ad inopiam. per Fran. Por. de duo. fra. j. parte. xlviij. q. &. eod. uersi. viij.

Filius an recuperet a fratribus bona aduentitia per patrem dissipata. Bald. in l. filiæ cuius. C. famil. ercifcund.

Filius prodigi an petat sibi aliquid assignari in uita patris pro uita, uel legitima. Bald. in. l. ij. C. si quid in frau. pa.

Filius iussus cohabitare cum fratre a testatore, potest petere diuisionem habitationis, si frater est rixosus. Fran. Por. in tracta. de duo fratri. tertia. parte. q. lxxviij

Filius agit iudicis officio, ut emancipetur. Spe. de offi. om. iud §. ij. uer item agitur officio. & quibus casibus hoc petat. in tit. de actore. post uer. item quòd est filius.

Filius an, & quando possit agere contra patrem in ciuilibus, uel criminalibus, & econtra. d. tit. de actore. post. d. uer. item quod est filius. & in l. lis nulla. ff. de iudi. & j. uer. Lis. el. j. uersi. xj.

† Filius an habeat regressum contra patrem gerentẽ negotia sua, si negligenter se habuit. uide do. Fran. Are. in consi. clxj.]

Filiusfam. an quibus casibus potest agere, possit procuratorem constituere. & infra eodem. uersiculo. xlix. Item

Filius an possit constitui procurator ad agendum sine consensu patris

40 Filij fauor est, quod non possit agere pro se sine consensu patris. Item an possit filius renunciare dicto beneficio iuris. Et

Filiusfa. tutor an agat sine consensu patris in casibus, in quibus filius agit contra patrem. Item

Filiusfa. agens sine consensu patris coram arbitro, uel iudice, an faciat acta nulla Item

Filiusfa. si agat actione iniuriarum, an perpetuetur, lite contestata, dicta actio sine consensu patris. Item

Filius

Filius procurator generalis patris si agat. Item

Filiusfa. si agat cum aduersario inscio, an ualeat processus.

Filio agenti an pater debeat consentire. in Specu. de acto. uer. item quod est filiusfa. & seq. per tres col. & j. uersi. fi.

Filij nomine pater agere potest, si est in potestate. eo. tit. uersi. item repellitur, qui alienas.

Filius contra patrem an admittatur ad accusandum. in Specu. de accusatore. uer. item quod est libertus.

Filiusfa. an possit constituere procuratorem. titu. de procur. §. primo. uersicu. item quod est filius. &. §. secundo.

50 Filiusfa. agens, si propter absentiam patris petat dari curatorem liti, quomodo conficiatur instrumentum. in Specul. de curatore. §. quinto. uersicu. uetera.

Filius si agat contra patrem, dicens se non esse filium, uel se emancipatum, quomodo agat, & quid fiet, si pater est contumax. in Specu. de primo & secundo decre. §. iij. uersi. quid si agatur. Item

Filio agenti sine patris consensu an opponatur exceptio contra litis contestationem. in Spec. de excep. §. iij. uersi. quid de illa.

† Singula. Filius eo casu, quo posset agere sine patris consensu, si sit minor, est illi dandus curator ad litem. glo. est in. l. si longius. §. si filiusfami. ff. de iudi. quam Ang. ibi dicit non esse alibi. & eam sequuntur Bartol. & Bald. & dicit Bald. quod hoc sæpe contingit in scholaribus, quia omnes quasi sunt minores. †

Filio agenti contra patrem non tenetur pater respondere. in Specu. de peti. & pos. §. vij. uersi. vij.

Filiusfa. an sit mittendus ad papam pro absolutione. in Specul. de sententia. §. vj. uersiculo. quid de filiofa.

Filius contra patrem qualiter agat in quæstione patriæ potestatis, & pro alimentis. in Spe. de offi. om. iudi. §. ij. uer. si uero officium. & seq. &. §. viij. uersi. iij. & in ti. qui filij sint legi.

Filiusfa. potest impetrare commissionem. Rota in decisi. clxxviij. commisso, &c. in nouis.

Filiusfa. agens ut procurator alterius, debet cauere iudicatum solui. in Specu. de actore. §. j. uersic. sed an egeat. & de satisd. §. expedito.

Filius turbatus in possessione apprehensa per ipsum post mortem patris, an possit accusare de turbata possessione. Bald. in c. item cum quis. j. col. de resti. spo. Alex. in l. in suis. de libe. & posthu.

Filius absente patre agit actione pœnali pro iniuria sibi illata. l. si libertus. j. & ibi Alexand. de in ius uocand.

60 Filius si accusat, uel accusatur, debet habere patris consensum in initio litis, & quomodo scribatur talis consensus. in Specu. de accu. §. primo. uersicu. quid si.

Filio agenti tenetur pater consentire, etiam si patri nihil acquiratur. in Spec. de libe. concep. §. xiij. uer. uerum. & infra.

Filius contra patrem male tractantem ipsum quomodo agat. in Spec. de maio. & obe. uer. eodem modo. & in tit. qui filij sint legi.

Filius an agat contra patrem, qui eum non recognoscit in filium, uel sibi denegat alimenta. in Spec. qui filij sint legi. & s. eo. uersi. iij.

Filio agenti actiõe iniuriarum an præiudicet pater remittendo iniuriam. in Spe. de iniur. & dam. dato. §. j. uer. sed nunquid nocet.

Filius potest interesse iudicio publici criminis, etiam sine consensu patris. in Spe. eo. titu. & uer. & j. eod. proxi. uersi.

Filiusfa. non potest stare in iudicio regulariter sine consensu patris l. fi. §. necessitatem. & ibi glo. Bart. Bal. & doc. C. de bon. quæ lib. & in Spec. de actore. uersi. item quod est filius. qui consensus requiritur saltem in litis contestatione, non ante, si non opponatur. Bald. ibi, & in l. j. C. qui admit. etiam unicus in tota causa. Bal. in d. §. in. vj. col. & ibi Bar. & Pau. de Cast. consi. lij. & Specu. ubi supra. uer. nunquid sufficit. Quod est uerum, etiam si præstetur a curatore filijfa. minoris in toto iudicio, & in executione. Bal. in d. l. fi. §. si autem quo casu, scilicet quãdo curator agit, debet similiter consentire: ut ibi, & j. eo. Et requiritur consensus, etiam in casibus, in quibus pater non habet usumfructum, quia non uult eum habere: nam in signum repudiati usufructus debet consentire, secundum ueram opi. Bartol. in d. §. necessitatem. & Specu. ubi supra. uer. hoc quoque. & ibi Io. And. in addi. inter uos, ubi etiam dicit in fi. quod quandocunque præstari potest. de hoc plene. supra. Consensus patris. per discursum. Vide Raph. Fulg. in consi. clxv. in princ.

Filius conuenitur a creditore patris ad pecuniam mutuatam patri conuersatam in alimentis filij, si pater non est soluendo. Barto. in l. his solis. ff. de condi inde.

† Caute. Adde tu Ludo. Ro. singu. ccx. incipien. pater erat paup. ubi dicit illud dictũ Bar. in d. l. his solis s. alleg: esse notabile, & singulare. & sequitur Ange. ibi, dicens illud esse menti tenendum: quia casus quotidianus est. Et ideo tu creditor sis cautus, ut dicatur in instrumento quod mutuas pecuniam illã, uel bona, ut pater possit alere filios, ad hoc ut res sit magis clara: ar. l. fi. ff. de exerci.

Filius positus aduerso fumante a patre, non tenetur soluere fumantiam, si pater eam soluit. l. si hi, qui. C. de filiofa. & quemad. pater pro his te. li. x. & Bal. in addi. Spe. de feu. uer. si plures sunt. & s. uer. Estimum. uer. x.

Filius conueniri potest actione commodati. l. iij. §. si filio. & ibi Bar. ff. commodati.

Filius quomodo conueniatur a patre pro alimentis, & obedientia. in Spe. de offi. om. iudi. §. ij. uer. si uero. & seq.

Filius ad decimas pro hæreditate paterna non tenetur. gl. in c. pastoralis. de decimis. Ang. & Alex. in l. in suis. de li. & posthu.

Filius habens feudum pro legitima a patre, an debeat

stare

ftare colono. Bal. in l. j. C. de priul. fif. lib. x.

Filius non potest conueniri ad dotem, quam pater suus recepit, nisi sit hæres patris. lege si cum dotem. §. transgrediamur. & ibi doctor. & Alexand. ff. solut. matrimo.

Filius contumax potest banniri, etiam sine consensu patris. Bald. in lege. fina. §. necessitatem. C. de bon. quæ libe. quia eo latitante ualet iudicium sine consensu patris. Bald. ibi. & Paul. de Castr. consilio. lij.

30 Filius non potest conueniri in domicilio patris, in quo ipse filius non habeat domicilium, nisi ibi reperiatur. Idem est in nepote. Ange. in l. hæres absens. §. j. ulti. col ff. de iudi. Vide Bar. in l. assumptio. ff. ad muni. & Bald. in l. iuris ordinem in fi. C. de iurisdi. om. iudi. in Spe. de censi. §. ij. uer. sed an.

Filius non hæres non potest conueniri ex contractu patris. Bald. in l. si cum dotem. §. transgrediamur. ff. solu. ma.

Filius pro dote matris carcerari non potest: quia non tenetur, nisi quatenus facere potest. gl. & Bal. in l. liber. C. de captiuis.

Filius recipiens dotem uxoris suæ conuenitur in solidum, sed pater de peculio tantum. Bar. in l. si filio. in princ. ff. solu. ma. Item

Filiusfa. quando conuenitur, non deducitur æs alienũ: secus quando conuenitur pater de peculio. Bart. in d. l. si filio. ij. col. solu. ma.

Filius tenetur quatenus facere potest peculio tenus. Bar. in d. l. si filio. ij. col.

Filio conuento non nocet taciturnitas in iudicio, sed mendacium sic. l. si filius. & ibi Barto. ff. de interro. act.

Filius pro patre ut filius non potest conueniri, sed ut hæres potest. l. ij. & ibi Bald. C. ne filius pro pa. & Bald. in l. si cum dotem. §. transgrediamur. soluto. matrimo.

Filius non tenetur pro officio male gesto per patrem. l. ij. & ibi Bal. C. ne filius pro patre. nec econtra. l. si filius. eo. tit.

Filius non potest conueniri pro debito patris uiuentis. l. patris. C. ne fi. pro pa. gloss. & Bartol. in lege. primo. C. de lib. alen. l. si quis. §. parens. ff. de libe. agno.

Filius sui iuris factus quibus casibus conueniatur quatenus facere potest non ultra. in leg. j. & ibi Bart. quod cum eo.

30 Filius conuenitur, ut satisdet, etiam si pater possideat immobilia. Bar. in l. sciendum. in fi. prin. qui satis. cogan.

Filius emens rem hæreditatis iacentis, an conueniatur hypothecaria a creditoribus hæreditatis. gloss. & Bald. & Paul. de Castr. in l. secunda. C. de repu. hære. quod non, si nulla sequitur immistio: uel si sequitur cum beneficio inuentarij: alias sic: ut ibi per Bal. in fi.

Filius in causa patris non potest iuramentum deferre, nisi habeat speciale mandatum, uel nisi ratificetur. l. nec filius. & ibi Bal. C. de re. credi.

Filiusfa. minor conuentus actione personali, uel criminali, non habet in iudicio legitimam personam, etiam cum authoritate patris, nisi habeat curatorem. Bar. in l. fi. de uer. obli.

Filius potest capi, ut pater absens compareat, & confiteatur crimen. Bal. in l. fi. C. de cur. fur. & Alex. in l. penul. ff. de quæstio.

† Cautæ. Vt filius non teneatur ad debita patris, licet acceptet emphyteusim, uel feudum & quomodo procedat, tradit do. Ias. in l. si non sortem. §. libertus. in pen. col. uersi. istud facit. secundum Bar. ff. de condi. indeb. & Pe. Ger. sin. lxxxix. incip. nota quotidianam decisionem. †

Filius conuentus ut hæres patris, opponere potest exceptionem ex persona sua competentem, qui sibi ut hæredi non competeret. l. Lucius. & ibi docto. & Alex. so. ma.

Filiusfa. debitor tenetur quatenus facere potest, etiã si creditor sit pauperior. Bald. in l. ij. C. quod cum eo. & Alex. in rub. ff. eo. tit.

Filius contumax in actione furti, uel lege Aquilia, an patiatur missionem in bonis suis. Bar. in l. licet. §. ex furtiua. ff. de pecu.

Filius si banniatur uiuo patre, quid erit de legitima. per Pau. de Cast. in consi. xxx.

Filius reus contumax potest exbanniri. Bal. in l. fi. §. necessitatem. C. de bo. quæ lib. & ĩ. eo. uersi. viij. & J. eo. uer. xxxj.

30 Filiusfa. potest conueniri cum authoritate superioris, uel decreto, & cum consensu patris. in Specu. de actore. uer. cautela est ergo. & ibi Bal. in addi. uersi. quando conuenitur.

Filiusfa. conuentus contumax patitur primum decretum, bannum, & executionem sententiæ. Bal. in addi. Spe. de actore. uer. filiusfa. patitur.

Filius an constituat sibi domicilium in certo loco sine consensu patris. in lege. placet. & ibi Barto ff. ad munici.

Filius an recipiat præceptum in iudicio sine consensu patris. supra. uerbo Consensus patris. uersiculo. xlij.

Filius si conueniatur in casibus, in quibus requiritur consensus patris, & non comparet, quid iuris. in Specu. de actore. ante uersic. item excipitur contra actorem.

Filius non est conueniendus, quamdiu est in potestate patris, nec tenetur de rato cauere. in Spe. de actore. uer. ad præsentis.

Filius an possit accusari. in Spe. de accusatore. uersiculo filiusfami.

Filiusfa. si condemnetur sine patris consensu, sententia est nulla. in Specu. de sententia. §. viij. uer. item est nulla.

Filius negans se filium, uel negans reuerentiam patri, qualiter conueniatur. in Spe. de ma. & obe. uersi. ultimo nota.

Filiusfa. asserens se sui iuris, si conueniatur, potest uti beneficio Macedoniani. in Spe. de emp. & uendi. §. iiij. uersi. hoc etiam.

Filius

Filius contrauenit alienationi factæ per patrem per quærelam inofficiosæ dotis, uel donationis. Bartol. in l. secunda. C. si quid in fraud. pa.

Filius non potest retractare factum patris. l. fin. §. ipsum. & ibi Bald. C. de bon. quæ lib. & infra eod. uersi. viij.

Filius defraudatus legitima ex pluribus donationibus factis a patre extraneis personis, potest eas reuocare tanquam inofficiosas, usque ad suppletionem legitimæ, licet fuerit hæres institutus. Barto. in l. Titius. §. Imperator. de leg. ij. per. l. j. C. de inoffi. dona. l. prima. & secunda. C. si quid in frau. pa. & in c. j. §. j. de suc. feu. per Bal. in ij. col. per c. Raynutius. & ibi Host. de testa.

Filius potest uenire contra donationem patris, etiam iuratam, inofficiosam. Bar. in l. Titia. §. Imperator. de leg. ij.

Filius hæres non uenit contra contractum patris, uel alienationem factam de bonis filij, uel matris eius. l. siue possessio. & ibi Bal. C. de euic. Vide Barto. & Bal. in l. fi. §. in computatione. ij. q. C. de iure delibe. & in. l. j. de bo. mate. & per Fran. Por. de duo. fra. prima. parte. lj. q. & seq. & infra eodem uersic. xij. & uer. antepenul.

Filius an possit dissoluere sponsalia contracta pro ipso per patrem suum. no. in l. dissentientibus. cum authen. ibi posita. C. de repu.

Filius potest uenire contra contractum matris iuratum, & reuocare dotis alienationem. Barto. & Ang. in. l. qui super. ff. de acquiren. hære.

Filius potest uenire contra factum patris iure proprio. l. si fundum. & ibi Bald. C. de re. ali. non ali. & ꝰ eo. uersi. ij.

Filius pôt côtrauenire renuntiationi successionis factæ per matrem in bonis patris eius. doc. in d. l. qui super. ff. de acqui. hære. Bal. in l. fi. C. de pac. Pau. de Cas. in l. pactum. C. de colla. & in consi. suo. cccvij. ubi ponit an filius possit uenire contra quietationẽ matris iuratam. Item

20 Filius an possit reuocare alienationes factas per patrem eo uiuo, uel mortuo, siue sit hæres, siue non: uide per Bar. & Bald. in l. fi. §. in computatione: & ibi Pau. de Cast. & doc. C. de iu. deli. & in l. j. § in nouissimo. de cadu. tol. tex. & Bald. in l. j. C. de bo. ma. mortuo patre reuocat, non obstante præscriptione: & quid de hærede extraneo. gl. Bart. & Bal. in d. §. in computatione. penul. col.

Filius an reuocet donationem factam a patre ualidã, si pater postea dissipauit residuum bonorum in filij fraudem. Baldus. in lege. prima. viij. column. C. de inoffi. do.

Filius an reuocet donationem patris inualidam, si pater postea quæsiuit tantum, quod sufficit filio pro legitima. Bald. in l. prima. viij. column. C. de inoffi. dona.

Filius an reuocet uiuo patre donationem eius inofficiosam. Bald. in d. l. prima. ix. column. C. de inoffi. dona.

Filius an habeat quærelam inofficiosę donationis, uel confessionis patris. Bald. in d. l. j. ix. colum. de inoffi. dona.

Filius reuocare potest alienationem totius fundi factam contra prohibitionẽ testatoris, etiam si est hæres tantum in legitima. Bart. in l. filius. §. cum patre. in fi. de lega. j.

Filius an reuocet alienationem bonorum maternorũ factam a patre. in l. j. C. de bo. mater. & per Fran. Por. de duobus fratri. j. parte. lj. q. & supra. eo. uersi. v. Bar. in l. cum a matre. C. de rei uendi. quod sic, nisi sit hæres, per d. l. j.

Filius reuocans alienationem factam per patrem in fraudem, an teneatur stare colono. Bald. in l. j. ad fi. C. de priui. fis. lib. x.

Filius matris hæres, pro parte, qua est hæres, non potest rem suam a matre alienatam uendicare. l. cum a matre: & ibi Bartol. Bald. & docto. C. de rei uendi. alias sic, non obstante præscriptione. supra. eod. uersi. vij.

Filius an uendicet rem suam uenditam per patrem tẽpore administrationis. Bald. in l. cum a matre. C. de rei uen. & ibi Barto. quod non, si est hæres: alias sic: per. l. j. de bo. ma. & infra. Quid si est in legitima tantum institutus: ibi per glo. Bald. & doct. & Alex. omnino in l. si cum dotem. §. si pater. in fin. solut. mat. quod sic, ut fundus alienatus non computetur filio in legitimam ei relictam. & per Bar. & Bal. in l. fi. §. in computatione. post gloss. C. de iure deli. Et quid si est in minus legitima institutus. Bald. in d. l. cum a matre. iij. colu. Item si est hæres patris, non potest uendicare rem per patrem alienatam: alias sic. & Bar. ibidem. Et quid si non confecit inuentarium. Bal. ibidem penu. col. Et quid si est hæres pro parte, & res ualeat pluris. Bal. & Bar. ibidem. & l. j. C. de bo. ma. & ꝰ eo. uersi. v.

Filius petit bona materna sibi legata a patre, licet pater post renuntiauerit eis. in Specul. de testa. §. primo.

Filius an & quando possit uenire contra factum patris. infra. uerbo Hæres contrauenerit. per totum.

Filij ex primo matrimonio licet non sint hæredes, ipsi soli succedunt in bonis patris. per Paulum de Cast. consi. clxxj. Item in lucris, quæ fecit mater ex bonis primi uiri eorum patris. ibidem. Et quid si uni relinquatur plus, quàm alteri. ibid. Et quid si relinquatur plus filijs primi, quàm secundi matrimonij. ibidem.

Filij ex secundo matrimonio contracto post latam sententiam in causa diuortij, an sint legitimi. Paul. de Cast. consi. cclxiiij.

Filij ex primo matrimonio an impediant lucrum dotis ex pacto in secundo matrimonio. gloss. in l. hac edictali. § sin uero plus, quam. & ibi Bald. v. col. C. de secun. nup.

Filij ex primo matrimonio an impediant lucrum dotis ex statuto. Bald. in auth. præterea. ij. col. C. unde uir, & uxor. Ange. in auth. de nup. §. quia uero. & ꝰ uer. Lucrum dotis. uersi. xxij. Item

Filij ex primo matrimonio non impediunt promissionem

nem legalem factam coniugi. Bald. in d. authentic. præterea.

Filij ex primo matrimonio præferuntur in lucro dotis facto a patre ex primo matrimonio alijs filijs ex eo matrimonio. Barto. in authen. itaque. C. communia de succes.

Filius ex primo matrimonio excludit auum maternũ à dote matris mortuæ in secundo matrimonio sine filijs. Bal. in l. fi. iiij. col. C. communia utriusque iudi. & ita consului. Sed Bartol. & communiter alij tenent contrarium, in l. post dotem. sol. mat.

Filij ex primo matrimonio an præferantur in legatis factis matri suæ per patrem ea mortua alijs fratribus ex altero matrimonio, licet maternę successioni renuntiauerint. Ang. tenet quod sic, in consilio, factum tale est, uir habens filium. &c.

Filij ex primo, & secundo matrimonio succedunt equaliter patri, uel matri: secundum And. Zaffi. in consi. in quæstione qua quæritur, si mulier habens, &c. & Cy. se subscripsit. Franc. Por. de duo. fra. iiij. parte. ulti. q.

Filij ex primo matrimonio an succedant in dotem cũ filijs ex secundo matrimonio, stante statuto quod uir lucretur dotem Paul. de Castr. consi. ccxxxv. & cclxv. cum quatuor seq. & ꝫ. eo. uersi. vj.

Filius regis ex secũdo matrimonio, an excludat filiũ ex tertio matrimonio. infra. uer. Filius regis. uersiculo. xiij.

Filius ex secundo matrimonio an succedat in feudum matris secundo nuptę, stante pacto feudi in contrarium Francis. Por. in tracta. de duob. fra. j. parte. x. q.

† Filius ex alio matrimonio an ante omnia deducat legitimam, matre relinquente marito plusquam sibi. Raph. Fulg. in consilio. xcvij. per totum.

Filius regis nõ dicitur is, qui natus est antequam, pater esset rex. glo. & doct. in l. imperialis. §. his illud. C. de nup. & per Alexan. in l. qui ad tempus. de decur. & ideo non succedit in regno, tanquã primogenitus. Barto. in l. cum satis. C. de agri. & censi. lib. xj. Item etiam de facto iudicauit Anaphernes frater Darij, cum esset quæstio inter Arthemenem & Xerxem filios Darij: Xerxes enim natus post regnum patri quęsitum rex declaratus fuit a patruo arbitro, Arthemenes uero natus prius acquieuit: secundum Iustinum. lib. ij. uer. ex his Arthemenes. Et per Feli. in c. prudentiam. de offi. deleg. in ij. col. & per Signo. de Homo. in consi. xxxviij.

Filius regis natus ante coronationem patris non succedit, sed succedit natus post coronationem. Bald. in d. l. imperialis. §. his illud. & Bald. in l. in suis. C. de libe. & posthu. ubi etiam dicit notanter quòd.

Filius natus antequam pater esset de magnatibus, non comprehenditur statuto loquente de magnatibus. Bal. in d. l. in suis.

Filij regis, uel comitis, an habeant in solidum iurisdictionem in subditos. Bartolus. in lege. si uni. ff. de re iudi.

Filij regis an possint uiuo patre inter se diuidere regnum: uide infra. uer. Rex. uersic. xix. & uer. Regnũ. uer. viiij. quod sic.

Filius regis dicitur quodam modo rex, etiam in uita patris. gl. in c. fi. xxiiij. q. j. per. l. in suis. & ibi Bal. de libe. & posth. Oldr. consi. xciiij. & ideo debet citari ad iudicium contra patrem motum. Oldr. consi. cxiiij. & debet sedere ad dextram patris. vij. q. prima. quam periculosum. & Bald. in l. liberti. vij. col. C. de oper. liber.

Filius regis succedit in regno, uel baronia, uel hæreditate indiuisibili solus: excluso nepote ex fratre, qui alias secum succederet, si hæreditas esset diuisibilis. Cy. fin. l. si uiua. C. de bo. ma. per tex. ibi: non ab re. Vide Bald. & Iac. de Aluaro. in c. j. de feu. march. & Ant Rosel. in arbo. consang. xxxvij. col.

Filius regis secundo genitus an excludat nepotem ex primo genito a successione regni in cle. pastoralis. de re iudi. Ioan. And in addi. Spe. de feu. Bald. Pau. de Cast. & docto. in l. maximum. C. de liber. præter. & in l. liberti. vj. col. C. de oper. liber. Bar. quod sic, in authen. post fratres. C. de leg. & Alexand. consil. xliiij. iiij. parte. quod communis opi. est contra nepotem: ut ibi plene Anto. Rosel. in tracta. de succes. ab intest. xxxiij. col. & Fran. Por. in tracta. de duo. fra. iij. parte. liiij. q. & Oldr. consil. cxxiij. Pro quo est, quia Ottho Imperator existens supra Rhenum prope Treuerim cum multis baronibus suis, & casus occurrisset: iudicauit quod nepos & patruus gladijs certarent, & uictor succederet in regno: pugnabis inter eos facta, nepos bis uicit, & lis iudicio gladiatorio finita est. Addo. infra. in uerbo nepos. uersi. 50. & in uer. patruus. uersi. xiij. cum his, quæ ibi addidi post authorem.

Filius Imperatoris debet dici Augustus, sicut pater: quia debet esse intentionis augendi Imperij, quando erit Imperator. lxij di. Adrianus. j.

10 Filius regis, uel baronis, potest donare. Alex. in l. contra iuris. §. si filius. de pactis.

Filius regis grauatus a patre in testamento quod uadat ad recuperandum terram sanctam, debet ire personaliter, nec potest alium mittere. Bal. in. l. j. §. ne autem. C de cadu. tol. per c. licet. de uoto.

Filij regis gemelli, quorum quis prior natus sit, ignoratur, an ambo, uel alter succedat in regno: per Bal. in l. in quibus. in ulti. col. uersic. pone consuetudo. C. de secun. nup. infra Regnum. uersi. vj.

Filius regis ex secundo matrimonio natus excludit filium ex tertio matrimonio natum, stante statuto quod primo genitus ex primo matrimonio succedat in regno: quia ex quo non extat filius ex primo matrimonio, admittatur filius ex secundo, quia dicitur ex primo respectu tertij. Bal. in l. si quis. §. talem. C. de secun. nup.

Filius regis primogenitus factus monachus, uel frater. Minor ordinis sancti Francisci non succedit in regno: secundum. Bal. in l. si quis. §. talem. C. de secun. nup. quem uide in ti. de suc. feu. in fi. princi. & Ant. Rosel in arbo. consangui. xl. col. in fi. & Pet. de Ancha. in c. j. xiiij. q. princip. de constitu. in vj.

Filius

Filius doctoris est nobilis, & præferendus alijs non doctorum filijs. l. nemini. & ibi Bal. C. de aduo. diuer. iudi.

Filius doctoris nihil debet soluere pro doctoratu. Bal. in l. j. C. de aduo. di. iudi.

Filius doctoris bastardus potest legitimari per Imperatorem, etiam in terris ecclesiæ indistincte. Bald. sing. in auth. habita. C. ne filius pro patre.

Filius doctoris non potest capi. supra. Doctor. uersiculo. cj.

† Filius doctoris naturalis tantum, non gaudet priuilegio paterno. Rapha. Ful. in consilio cliij. in ultim. column.]

Filius uasalli uiuo patre intelligitur inuestitus de feudo, & possidere sine noua inuestitura. Bald. in l. cum antiquioribus. viij. colum. de iure deliber.

Filij unius uasalli an teneantur quilibet in solidum ad præstandum seruitia domino. in Specu. de feu. uer. nono quæritur.

Filius uasalli offendens dominum debet a patre expelli, non tamen potestatem patriam exit, nec potest exhæredari nisi satisfaciat domino pro iniuria in uita patris, non post mortem, nisi dominus recipiat eum in amicitiam. Bal. in c. insuper. in prin. de prohi. feu. ali. per Fede.

Filius uasalli, qui commisit feloniam in dominum, priuatur feudo ex delicto patris. supra. uer. Delictum. uersi. xxij. per Bald. in l. ij. C. de liber. & eo. lib. Bar. in l. emancipatus. §. si quis. de adop. in Spec. de feu. §. iij. & §. ij.

Filij succedentes in feudum an teneantur ad debita patris. Alex. consi. ciij. iiij. parte.

Filius uasalli habens testiculos, sed carens membro uirili, an succedat in feudum. Bald. in capi. j. §. mutus episcopum, uel abba.

Filius uasalli non obligatur ad uasalligium patris, nisi & ipse gerat se pro uasallo. Bal. in l. transactione. C. de transa. in l. ij. C. de pa. qui fil. di. uide in Specu. de feu. uersi. v. & vj.

Filius uasalli abstinens ab hæreditate, uel exhæredatus, an sit homo domini feudi. in Specu. de feud. §. secundo post uersi. sexto quæritur. & Bald. in addi. uersi. an filius.

Filius uasalli an, & quando succedat. ꝟ. uer. Filius hæres. per discursum.

Filius banniti uel exititij natus post exilium patris, non potest impune offendi, stante statuto quod exititij possint impune offendi. Bal. in l. j. C. de postli. reuer.

Filius banniti potest occidere patrem impune. l. minime. & ibi Alex. de religio. & sump. fu. Ioan. de Por. in l. qui seruum. de uerbo. oblig. Quod est uerum, si sit bannitus ob crimen læsæ maiestatis, uel duellionis, ut ibi: alias non, secundum Ang. in auth. de incest. nup. in princ. & Pau. in l. ueluti. de iusti. & iur. Vide Barto. in l. postliminium. §. filius. de capti. & Ludo. in l. j. ff. in ius uoc. ut eant. Ange. Are. in tractatu malefi. uersi. Mortuus. per Barto. in l. si adulterium cum incestu. §. liberto. ff. de adulte. Floria. in l. scientiam. §. qui cum aliter. ad legem Aquil. Idem si pater sit contra fidem Christi. Alexand. in dicta. l. minime.

Filius banniti mortui potest stare in ciuitate, stante statuto quod filij bannitorum non possunt stare in ciuitate: secundum Vfre. de Perusio in consi. cauetur statuto ciuitatis Assisij, &c. Barto. in l. omnes populi. de iusti. & iur. Bar. in l. cum acutissimi. C. de fidei com. & Alex. in l. eius, qui. ij. col. si cert. pet. & in l. j. §. j. de ope. no. nun.

Filius banniti conceptus post bannum, facit deficere conditionem, & excludit substitutum patris. Barto. in l. ex facto. §. ex facto. ff. ad Treb. Bald. in d. l. cum acutissimi.

Filio banniti non debetur legitima, confiscatis bonis patris. Ange. in consilio, amice, & frater carissime, recepi literas uestras, &c. & per Card. in clem. ij. in prin. q. vij. de re iudi. & per Alexan. in consi. lxxv. in prima parte.

Filij bannitorum nati post bannum, sunt in potestate patris. Ang. in d. l. ex facto. §. ex facto.

Filij bannitorum fiunt sui iuris, & debet eis dari tutor, & potest mater dari. Bar. in l. si sub conditione. in fin. ff. de testa. tut. Bald. in authen. incestas. C. de incest. nup. & melius per Alex. in l. si cum dotem. §. si patri. so. ma.

Filius banniti occidens patrem an succedat ei. Franc. Por. de duob. fra. iij. parte. lij. q.

Filij banniti a maiore ad minorem si per statutum prohibeantur stare in ciuitate, quomodo intelligatur. Bal. in l. a caligato. C. de nup.

10 Filius banniti succedit patri, excluso fisco. Bart. in lege. si qua pœna. de his, qui sunt sui uel alie. iuris. Quod est uerum, nisi bona sint confiscata: quia etiã in legitima non succedit: ut ꝟ. eo. vers. v. Vide Pau. de Cast. cons. xx. Idem dicunt in proximiore banniti. & per Alex. in d. consi. lxxv. j. parte.

Filius banniti potest testari. ꝟ. Testamentum a quibus. uersi. vij.

Filius criminosi potest capi, ut pater compareat, & cõfiteatur crimen. Bald. sing. in l. fin. C. de cura. fu. & Alexan. in l. penul. ff. de quæstio. & in l. qui rei. §. si quis. ff. de his, qui mor. sibi consci. ubi dicit quod potest filius torqueri in conspectu patris, ut pater crimen confiteatur.

Filio banniti an deuoluatur hæreditas, qua priuatus est bannitus, an uero fratri. Alexã. consi. lxxv. prima. parte quod ad fratrem.

Filius Iudei paruulus potest per principem auferri, ut baptizet eum, non ut patrem cogat: quia filios Iudæus seruus principis Christiani non habet in potestate. ideo potest eos auferre. Archi. fin. in c. qui syncera. xlv. dist. gloss. xxviij. q. prima. Iudeorum. & Card. in cle. j. de Iudeis. & ꝟ. Iudeus. uersi. lxxvj.

Filius hæretici præscribit bona patris spacio quadraginta annorum. c. fi. in si. cum gl. & ibi doc. de præscripti. vj.

Filij

Filij Iudæorum ex matrimonio non contracto secundum ius nostrum, non succedunt. j. uersiculo. Iudæus. uer. lxxvj. & cv.

† Adde hic quod filij infidelium de iure scripto sunt censendi legitimi, cum inter infideles sit uerum matrimonium, ex quo non subest impedimentum, nisi lege canonica inductum: ut in c. de infidelibus. de consang. & affini. Et hoc intellige post conuersionem: & filij infidelium nati ex secundo matrimonio reprobato repudiata prima coniuge secundum legem infidelium reputantur legitimi post conuersionem. Abb. in c. fi. qui fi. sint legi.

Filius ex iudeo, & Christiana, uel econtra, cuius conditionem sequatur: uide xxviij. q. j. Iudei.

Filius hæretici liberatur a patria potestate. glo. & doct. in cap. secundo. de hære. in vj. Alexand. in l. patre. de his, qui sunt sui, uel alie. iur. & perdit bona patris. gloss. vj. q. prima. si quis. & cap. uergentis. de hæreti.

Filius Iudęi est in potestate patris, nisi baptizetur. Alexan. post Bal. in l. ij. ff. de his, qui sunt sui. uel alie. iur. ubi idem dicunt de filijs pagani.

Filius potest occidere patrem hostem fidei Christianę. Alex. in l. minime. de religio.

Filij Iudęi baptizati nati ante baptismum patris, an sint fratres cum natis post baptismum. xxvj. di. deinde.

Filius Iudęi factus Christianus debet ali a patre, etiam Iudęo. Baldus. in l. neque mater. C. de iure dotium.

† Adde quod filius habens patrem hæreticum, potius in subueniendo debet præferre ipsum extraneo bono. glo. in c. si qui filij. xxxj. dist. & quæ ibidem dixi. & in cap. non satis. lxxxvj. dist. in uerbo Domesticus.

Filius usurarij non conficientis inuentarium non tenetur ultra uires hæreditatis. Ioan. And. in ca. quanquam. de censi. lib. vj. in Nouel. Barto. & Bal. in ru. ff. de acqui. hæredi.

Filiorum usurarij materiam supple. infra. uerbo Hæres usurarij. & uer. Vsurarius per discursum.

Filij patroni non succedunt in ius patronatus, si supersunt alij compatroni: secundum Ang. Bono. in l. tertia. §. si duo. in apostil. ff. de leg. tu. Vide. infra. uerbo Ius patronatus. uersi. viij.

Filius clerici an possit legitimari per papã. Pau. de Cast. consi. ccxxiij. & an per habentem potestatem legitimandi quoscunque, etiam ex dãnato coitu natos. eo. consi.

Filius sacerdotis non dicitur, qui natus est ante sacerdotium patris. glo. in l. imperialis. §. his illud. C. de nup. & ibi doc. Et per Signo. de Homo. in consilio. xxxviij.] Item

Filius clerici in minoribus constituti, & beneficiati, ex concubina natus, per subsequens matrimonium nõ legitimatur: secus si non sit beneficiatus. Bart. in l. j. ff. de concubi.

Filius clerici gaudet priuilegijs clerici uiuentis. l. ij. & ibi gl. & Bar. C. de episco. & cleri.

† Filius sacerdotis quomodo, & qualiter repellatur aliquid per Felin. in c. ex parte. in j. col. uersic. nota tertio. de testi.]

Filius sacerdotis potest legitimari per principem. Bal. in l. & si contra. in fi. C. de nup. per l. qui in prouincia. §. dominus de ritu. nup.

Filius monachi an possit testari. glo. in l. si ex causa. §. pe. ff. de minoribus. Dy. in l. liber homo de acquir. rerum domi. Barto. in l. patre. ff. de his, qui sunt sui, uel alie. iur. ꝙ sic: qa est liberatus a potestate patris.

Filius clerici præteritus in testamento, non potest illud irritare. Abb. in c. quia nos. de testa.

Filij monachorum an sint serui monasterij. in Spec. de sta. mona. uersi. lix. & ibi Bal. in addi. uer. penu. Cardi. quod sic, in cle. j. q. ix. de decimis. & quod æquiparantur oblatis: ut ibi.

† Filius sacerdotis non semper est illegitimus. Feli. in c. inter cæteras in prin. de rescrip.]

Filius sacerdotis rectoris ecclesiæ dicitur pars ecclesiæ. xv q. ulti. cum multi. secundum Ludo. in singu. uer. Filius. uersi filij presbyterorum.

Filius sacerdotis tenens ecclesiam, quomodo conueniatur & quæ sit forma libelli contra eum. in Spec. de filijs presb.

Filiorum presbyterorum materiam uide in titu. de fil. presb. per totum. & liiij. dist. xxiij. q. ij. per totum.

Filius ciuis sequitur ciuitatem patris. Barto. in l. fin. §. fina. ff. ad municip. & infra. Item nobilitatem patris. Bal. in l. fi. C. de seruis fugiti. Alex. in l. assumptio. §. filius. ad municipa. & infra. uerbo. Nobilitas. uer. j.

Filius natus ante quæsitam nobilitatem a patre, non dicitur nobilis. Bartolus. in l. secunda. §. primo. ff. de decurio. & supra. uerbo Filius doctoris. & Filius regis. uersi. j.

Filius ciuis gaudet ciuilitate, & estimo patris. Bal. in l. ij. C. de liber. & eo. lib.

Filius ciuis ex priuilegio an gaudeat priuilegio ciuis. Bal. in addi. Spe. de feu. uer. si quis facit. & in Spec. uer. quinto quæritur. & uer. sexto quæritur. Itẽ an gaudeat ciuilitate patris. Bar. & Alex. quod sic, in l. libertus. § fin. ad municipa. & Bald. in l. j. C. de pa. qui fi. distr. in l. ij. C. de liber. & eorum libe.

Filius ciuis ex priuilegio perdit ciuilitatem reuocatã patri Bal. in l. non plures. de sa. san. eccle. Alex. in l. libertus. §. patris. ad muni.

Filius occisi an possit facere pactum de morte patris. in Spe. de actore. §. potest. uer. item ꝙ est filiusf.

Filius occisi faciẽs pacẽ occisori, an dicat̃ adire. s̃. uer. Filius hæres. uer. xxix. & per Bart. in l. pro hærede. §. fi. de acqui. hær. & in l. quæsitũ. de sepul. uio. & j̃. eo. uer. v.

Filius occisi factus maior an possit impune occidere occisorem patris, cui ipse minor fecit pacem, stante statuto quod filius possit impune ulcisci mortem patris. Pau. de Ca. in consi. cxcj.

Filius occisi præfertur cuilibet accusanti de morte patris. Bal. in addi. Spe. de accusa. uer. Filius occisi.

Filius occisi accipiens dimidiam pœnam a statuto impositam pro homicidio ab occisore, an dicatur adire. Bar. in l. quæsitum. de sepul. uio. Item

Filius occisi accipiens decem ab occisore, stante statuto quod filio occisi soluantur decem de bonis occisoris, non præsumitur adire, nisi statutum loquatur de filio hærede. Cyn. & Bald. in l. eum, qui. C. ar bi. tutelæ.

Filius occisoris non succedit patruo occiso a patre, eo demque fratre occidentis. Io. And. in addi. Spec. de suc. ab inte. in ru.

Filius fratris succedit patruo suo, excluso patruo mortui patris, id est, propatruo: secundum Bald. in consi. quod fecit pro Francisco de Castello contra Sali. Sed uide in authentic. post fratres. la. j. C. de legi. hære. & in c. primo. Impera. Loth. ante ia nuam sancti Petri. Et ita referebat in scholis dominus Barth. Cepola.

✠ Filius fratris in patris sui locum non admittitur, ut una cum patruo in fideicommisso succedat, Bald. & Raph. Cum. in l. cum ita. §. in fideicommisso. in extre. ff. de leg. ij. Raph. Cum. co. lxxxj. Fran. Aret. co. clxiij. Iaso. co. iiij. ante. nu. 1. uol. j. Ae. Mar. Ma.

Filij fratrum laboratorum quomodo, diuidant fructus. infra. uer. Fructus communicantur. uersiculo. quarto.

✠ Filij fratrum in feudo, quod patruus pro se & nepotib. impetrauit, succedunt in capita, non in stirpes. Bal. in auth cessante. j. & ij. col. C. de suis. & legitim. Iaso. in terminis consi. lxxviij. dub. j. uolum. j. Aem. Mar. Man.

Filius fratris an dicatur nepos. Io. And. in c. fundamenta. de elect. libr. vj. in Nouel. & in. l. prima. C. de suc. edi.

Filij fratrum patruellium, uel filij patruorum, an succedant simul cum matre: uide Paul. de Castro. in consilio. lxvj. Et an in capita, uel in stirpes, stante statuto quod agnati succedant cum matre. eodem consi.

Filij duorum fratrum, non alijs extantibus, an succedant in capita, uel in stirpes. Bar. in consi. super hæreditate. do. Nole. glo. & doc. in auth. cessante. C. de legi. hære. & Bar. in consi. an filij duorum fratrum. & j. uer. Nepotes. el. j. uer. xxix.

Filius fratris dicitur agnatus. Sed

Filius sororis non dicitur agnatus, & ideo non excludit filiam testatoris, stante statuto quod agnati excludant filiam. Bal. in c. j. penul. col. an ag. uel fil. in usi. feu. & infra. Soror. uersicu. xvij. sororis naturalis tantum filius excluditur a filio materteræ. infra. Soror. uersi. fi.

Filij fratris quam partem habeant in emphyteusi stipulata per patruum pro se, & filijs fratris. in Spec. de loca. §. vj. uersi. clij. & Bal. in l. cum acutissimi. in fi. de fideicom

Filius hæredis excludit substitutum. l. cum acutissimi. C. de fideicom. l. generaliter. §. cum autem. C. de insti. & subsli. l. cum auus. de condi. & demon. Barto. in l. cum antiquioribus. C. de iure delib. & in l. prima. de uulga. & pupi. uide omnino per Oldra. consi. clxxxviij. Quod uerum, etiam si de eo non sit facta mentio expresse in testamento: ut ibi. Item uerum in testamento ascendentium continenti institutionem descendentium, non in testamento extranei. d. §. cum autem. & Old. ubi. supra. & Barto in l. prima. C. de dona. causa mor. & per Alexand. consi. xxviij. j. parte. Sali. in l. cum quidam. de impube. & ali s substitu. Pau. in l si pater. de uulg. & pupil. Ange. in l hæredes mei. §. cum ita. ad Trebe. & Bald. in dicta. l cum quidam. Item uerum, si sit filius naturalis tantum. d. §. cum autem. & ibi. Bald. contra in l. ex facto. §. si quis rogatus. ad Trebel. qui excludit, etiam si sit in seruitute conceptus. l. cum pater. §. uolo. & ibi Barto. de leg. ij. & l. Lucius. §. Dame. & ibi Barto. eod. tit. Adde in Spe. de loca. §. vj. uersi. clxxij. ubi dicitur, filium naturalem excludere fratrem in substitutione. & per Alex. omnino in consilio. xciiij. j. parte. Item etiam si statutum uocet etiam naturalem tantum ad successionem: quia tunc excluditur secundum Bar. & Ang. in l. hæredibus. §. Titius. ad Trebel. Item nisi sit spurius, secundum Bald. in d. §. cum autem. & Barto. in d. §. si quis rogatus. & Ioan. de Imol. in l. si quis posthumos. de lib. & posth & in dicto uol. Item uerum, etiam si filius hæredis uiuebat, & natus erat tempore, quo pater fuit institutus secundum do. Io. de Pra. in consilio, quidam Iacobus unicam, &c. & probatur in d. l. cum auus. Item uerum, si filius hæredis est capax, nō si est incapax, puta frater ordinis Minorum sancti Francisci: secundum Bart. in l. filius. §. cum quis. de leg. j. & in tractatu Minoricarum. & Bar. & Ang. in l. fi. C. quando, & qui. quarta pars debe. li. x. Bar. in l prima. §. filium. ff. de bon. pos. contra tabu. & in l. prima. §. cum pater. de coniūg. cum eman. lib. & Bald. in l. fratres. in fin. C. de inoffic. testam. Vide in Specu. de statu mona. uer. tertio quæritur. & uersic. quarto quæritur. & Bald. in dicta. l. cum acutissimi. qui dicit secus in fratribus Predicatoribus, quia sunt capaces. † Et per Felin. in cap. in præsentia. de prob. in col. xxv.] Item secus in canonico regulari, & monacho: quia excludunt substitutum. secūdum Bald. ibidem. Item uerum, etiam a legato, uel fideicommisso, in quibus sit facta substitutio text. singul. in. §. cum autem. uer. quæ omnia. Item nisi in filio spirituali leuato de sacro fonte baptismi Bald. tenet in authen. nisi rogati. penultim. colum. C. ad Treb. Item nisi sit monasterium, licet habeatur pro filio. Bald. in dicta. authentic. nisi rogati. penultim. colum. uidelicet quando hæres est pure rogatus, uel ad diem certam, & non facta mentione liberorū: alias secus, ut ibi. Vide etiā gl. & doc. in d. l. cū acutissimi. & Bal. in d. §. cū aūt. & Bar. in consi. Narnensis quidam, &c. & per Ange. in dicta. l. ex facto. §. ex facto. ad Trebel. Item uerum, etiam in filio substituti, qui excludit secundum substitutum. l. postulante. in princip. ff. ad Trebel. gloss. & docto. in l. apud Iulianum. §. utrum. eod. tit. & probatur in dicto uersicu. quæ omnia. & Bald. in l. fin. xxv. q. C. de

C.de hæredi. institu. & Barto. in dicta.l.cum auus. Item uerum, si filius hæredis sit hæres hæredis: alias enim non excludit substitutum, secundum do cto.in dicta.l. cum acutissimi. & in l. filius. §. cum qui.de lega.primo.secundum Ioan.de por.in l.centurio.vij.columnn.de uulga.& pupilla.contra gloss. in l.ex facto.§.si quis rogatus. ad Trebel. Item uerum,etiam si est legitimatus Baldus. in dicta.l.cum acutissimi.& l.eam, quam. x. columnn. eodem titul. per Fran.Por.in tracta.de duobus fratri. tertia.par te.q.xlix.Item uerum,nisi præsenti die, uel statim filius sit grauatus restituere:quia substitutus admittitur,excluso filio hæredis grauati glo.est in dicta. l. cum acutissimi. Item etiam filij mortui filius, id est,nepos, excludit substitutum a legato facto post mortem filij.Bald.in dicta.l.cum acutissimi.per dictú.§.cum autem.in fin.& supra eodem.Item filius filij, excludit etiam patruum substitutum Bald. in dicta.l.cum acutissimi.ubi idem dicit in pronepote. Item filius banniti excludit substitutum patri suo. Bald.ibidem.Barto.& Ange.in l.ex facto. ad Treb. non tamen locus est fideicommisso,si hæres banniatur:quia non dicitur mortuus naturaliter, sed ciuiliter.Bald.ibi. & l. Statius §.fin. & ibi Barto. de iure fisci.& in l.cum pater.§.hæreditatem.per Barto.de lega.secundo.Item uerum,quod filius hæredis excludit substitutum, etiam si incontinenti post mortem hæredis grauati moriatur. Bald. ibidem. Item si factus sacerdos capellę, cui dederit omnia sua bona:quia capella habetur loco filij,secundum Bald. in dicta.authentic.nisi rogati.iij.colum.de quo dic ut ibi. Item habetur loco filij episcopus, in cuius manibus quis profitetur, non autem conuentus sororum tertij ordinis. Bald. ibi, in fin. Item uerum, etiam si est substitutum monasterium,quia illud excludit filius hæredis. secundum Pau. de Castr.post gl.in d.l.cú acutissimi.Sed ibi Bal.idé tenet,uidelicet quod excludatur pius locus per filiú hæredis: ut ibi per Bal.quem etiá sequitur ibi Alex.de Imol. & Petr.de Ancha.in consi.xliij. Item uerum:etiam si sit pupillus hæres: quia etiam conditio liberorum intelligitur tacite in substitutione sibi facta, ut filius pupilli excludat substitutum, secundum Bald. in l.humanitatis.vj.colu uersic. quarta differentia. C.de impube.& ali.substi.& in l.cum quidam.prima.columnn.eod.titu.Item uerum,etiam si legatum fiat filio naturali tantum,cui substituatur legitimus in eodem:quia filius legitimus illius naturalis excludit legitimum testatoris substitutum,non autem bastardus,uel naturalis tantum ex filio naturali,secundum Bald.no.in l.prima.C.de dona.causa mor. Ité uerum, & si filius hæredis sit natus ex secto uentre matris.Bald.in l.quoties.iiij. col.C.de suis,& legi. & infra.Natus.uersicu. j. iij. & iiij.Item uerum,nisi uxor instituta sit hæres, & grauata fideicommisso: quia intelligitur etiam si cum liberis communibus decedat,secundum Bald.singu.in consilio, in Christi nomine amen : Duo puncta notabilia sunt,&c. quod est mirabile : quia si nepos ex filio excludit substitutum filio instituto, dicto.§.cum autem.& l. cum acutissimi.fortius filius testatoris debet excludere substitutum. Cogita. Sed an filius adoptiuus hæredis excludat substitutum, uide in l. si ita quis. §.primo.de lega.secundo.Item mente captus: uide in l humanitatis.C.de impube.& ali.substi.Item secundum Bald. ibi, expirat fideicommissum factum filio mente capto, si supersunt filij sanę mentis, secundum Bal.in dicta.l.humanitatis.vj. colum. uer. quarta differentia.& in l.penultim.uersicu.vj.prin. eod.titu.Item quid si sit filius patris hæredis instituti a filio,& sic frater testatoris:uide Ange. in l.ex facto.§.si quis rogatus ad Trebel.Bartol in dicta.l. cum auus. dicit quod si descendens rogat ascendentem secus est, secundum gloss. in dicto.§.si quis rogatus.Sed quid si sit seruus pęnę:not. in l.prima. §.fin. ff. de bon. poss. contra tabu.& Bald.in l.Deo nobis.§.hoc etiam.prima.colum.de episcop.& cle. & in dicta. l. cum acutissimi. quod non excludat substitutum.Item nec bannitus.supra.Bannitus succedit. uersicu. primo. Item si filius clericus hæres, cum clausula,si decesserit sine filijs:intelligitur scilicet de legitimis tantum, & sic de ecclesia sua:& si dicit etiam de suo corpore descendentibus,non ualet fideicommissum.Ange.Ioan.de Imo.& alij post Barto.in l.hæredibus.§. Titius.ad Trebel. & Bald. in dicto.§.cum autem. Sed Ange.in l.si quis posthumos.in princip.& ibi Alexand. de libe. & posthum. dicunt quod superius clerici hæredis excludit substitutum, & male. Sed quid si dicitur, si decesserit sine filijs masculis:non subintelligitur, & fœminis: sed tunc fœmina debet competenter dotari a masculo.Barto.in dicta. l.cum auus. Item an in donatione causa mortis:est tex.& Bald. in l.prima.C.de dona.causa mortis.Item

Filia hæredis ex pluribus inuicem substitutis non succedit in fideicommissum patris mortui, quando filia testatoris est in dote tantum instituta. And. Barba.in consilio.spectabilis, ac generosus miles Item quod est in consi. Alexand. de Imo. quarta parte, post consilium.xlvj.& ibi concludit quod talis filia filij hæredis non uidetur substituta, & sic non excludit cohæredem patris substituti patris ipsius, & eidem cohæredi. sed in consilio. ibi seq. dicitur contrarium.

Filius contrahentis excludit socium contrahentem: unde si in contractu dicitur quod res uadat de uno in alterum, intelligitur etiam si alter habet filios, quando contrahentes sunt extranei:alias uero filius excludit socium Bald in l.j. C. de donat.causa mor. Item stipulatus pro se & pro fratre post mortem suam, intelligitur frater excludi per filios stipulantis.l.tale.§.fi.ff.de pac. secundum Bald.in dicta.l.cum acutissimi. in ij.not. & infra.Stipulatio. uer.cxiij.Item

Filius donatoris excludit donatarium. l. si unquá. C. de reuo.dona.secundum Bald. in dicta. l.cum acutissimi.

Filius stipulantis feudum pro se,& filijs,excludit filiú

 fratris,

fratris, etiam si ambo pro se, & filijs simul sunt stipulati. Bal. in l. quoties. C. de su. & legi. in d. l. cum acutissimi. Item

Filij stipulantes feudum pro se, & filijs fratris sui, statim habent dimidiam, etiam si sit facta mentio mortis: secundum Bald. no. in d. l. cum acutissimi. uide in Spe. de loca. §. vj. uer. clij.

Filius filij non succedit in feudum, nisi sit hæres, licet filius, etiam non hæres, succedat in illud. Ange. in auth. de nup. §. si uero filiorum. col. iiij.

Filij alterius hæredis scripto substituti intelliguntur, scilicet qui nati sint uiuo hærede, nō qui nascuntur post mortem hæredis, ad quos fideicommissum nō trahitur. Alex. consi. xiij. iiij. parte. & infra. Substitutio interpretatur. uersi. xvj.

Filij hæredis non intelliguntur tacite substituti, sed uocati ab intestato. Communis est opinio glo. sing. Barto. & doct. in l. Titius. ff. de hære. insti. ut dicendo, Si filius hæres sine filijs moriatur, talem substituo. & tenet Ioan. de Imol. in l. ex facto. §. ex facto. ad Trebel. ubi etiam Pau. de Castro. Ioan. Andr. in addi. Spe. de testa. §. primo. uer. huic quæstioni accedit, &c. Bartol. in l. si cum dotem. in princip. solut. matrim. & in l. si sic. de lega. iij. Old. consi. cxlj. thema tale est, D. canonicus; &c. ad fin. Bald. in l. quod situs. penultim. colum. C. de bo. quæ lib. & in l. potest. de uulga. & pupilla. & in l. cunctos. xv. colum. de sum. tri. & in l. si emancipati. de colla. viij. op. Petr. de Anch. in c. si pater. xij. no. de testa. in vj. & in c. licet. de uoto. & in c. in præsentia. de proba. & in suo consi. cix. & cxxvj. & cccv. & Diony. in l. ex facto. de hære. insti. & omnino per Alexand. consi. cxxxiiij. ij. parte. & in consi. cix. & ccxxix. & in consil. xiij. iiij. parte. & tenet Pau. de Ca. consi. xxxvj. & consil. ccclij. & Bald. in d. l. cum acutissimi C. de fideicom. & in l. j. §. pro secundo. C. de cadu. tol. & in l. ab eo. de fideicom. Vide per do. Franc. de Capitib. lit. in l. j. C. de pac. ubi refert Pau. de Cast. pluries consuluisse contrarium: pro qua opinione contraria est gloss. not. in l. filius. §. cum quis. & ibi Imo. Rapha. & Pau. de leg. j. quam tenet Oldr. Bal. in l. j. in fin. C. de condi. inser. in lectu. antiqua. & Lud. in d. l. si cum dotem. in princ. & in. §. si mulier. & Bal. in cōsi. Pet. hæredem suum. & Lud. Bologn. in consi. inuocato diuino, &c. viij. col. quod est post con. xlvj. Ale. de Im. in iiij. parte. Adde quod si testator addit sic, Si filius decesserit sine filijs & filij sui sine filijs, &c. tunc intelligunt tacite substituti. Bar. singulariter in l. centurio. uer. quæro ulterius. de uul. & pu. Vide Pet. de Anch. in consi. in Christi nomine amen: contra Philippum faciunt multa notata per Bart. &c. quo casu possunt repudiare paternam, & acceptare fideicommissum. infra. Substitutus pupillaris. uer. vij. Sed contra Bar. & Pe. de Ancha. consuluit do. Salustius consi. vij. in Christi nomine: ex themate supradicto ad duo, &c. ubi. semper concludit optimis rationibus, tales filios censeri uocatos ab intestato, sicut in primo casu: uide Bal. in d. l. ab eo.

Filius hæredis instituti, & substituti sorori in dote, an excludat matrem hæredis. Ang. in l. qui patri. in fi. ff. de acqui. hære.

Filius hæredis grauati fideicommisso potest captiuus redimi, etiam de bonis fideicommisso subiectis, gl. xij. q. ij. sane.

Filius substituti mortui ante diem fideicommissi an succedat in fideicommissum. Bal. in l. j. C de his, qui ante aper. tab. & supra. uerb. Fideicommissum transmittitur. uersi. vij.

Filius maioris natu substituti non intrat locum patris in fideicommisso. Alexand. consilio. quarto. quarta. parte.

Filum non uenit appellatione panni: quia materia non uenit appellatione materiati. l. librorum. §. chartis. & ibi Rayn. & l. Seruius. de lega. iij. & l. ligni. §. si lignum. eo. tit.

Fingens censetur habere malam conscientiam. Bald. in l. j. C. de lon. temp. præscr. quæ pro lib. oppo.

Fingens non audire uerba patris, non potest se fundare in eis. l. suus. & ibi Cald. C. de repud hæred.

Fingens non audire dicitur consentire. Bald. in l. suus. in fi. C. de repudian. hæredi.

Fingentis materiam supple. supra. uer. Fictio per totum.

Finis declarat qualis res sit censenda. l. sed & si quis. §. interdum. & ibi Flo. ff. de usufruct. in Specul. de fru. & interesse. §. j. uer. sed quid si debitor. & in epistola Ouidij.

Exitus acta probat. Careat successibus opto,
Quisquis ab euentu facta notanda putat.

Fines territorij, uel diocesis, uel fundi, probantur per testes antiquos, uel per famam publicam. not. in c. cum causam. & ibi Abb. Sicu. & doc. de testi.

† Fines. & termini quare ponuntur, uide do. Pe. Phi. Cor. in consi. ccxiij. incip. uiso. in litera a, &c. in iiij. parte.]

† Finis quis dicatur, uide domin. Petr. Philip. Cor. in consil. cccxcv. incipiente, uidetur. in literā d, in iiij. parte.]

Fines agri non præsumuntur mutati, nisi constet. l. in finalibus. & ibi Bal. ff. finium regun.

Finis corrigit principium. l. Stichus imo. de manu. testa Bald. in tracta. schis. penultim. columm. & infra. uerb. Imo.

✠ Finis interpretandus est ex oratione principij. Bal. in l. quamuis. C. de fideicom. Soci. co. lij. col. j. uol. j. Ay. Cra. co. ix. nu. 32. uol. j. Ae. Mar. Ma.

✠ Finis natura est spectanda, & quæ fiunt, ut ad finem aliquem ueniatur, secundum finis naturam regenda sunt. l. & si non sint. §. perueniamus. ff. de aur. & argen. legat. Bal. co. cxv. col. ij. uol. j. Ay. Cra. consi. cxxxvij. nu. 14. uol. j. Ae. Mar. Man.

Finis causæ est pro termino. Innoc. in cap. ex tuæ. de cleri. non resi. Bald. in Marga. uer. Finis. uersiculo. primo.

Finis plateæ dicitur pars inferior, in quam descendit aqua fluens. Barto. in l. secunda. in fine. ff. de furtis

Vide

Vide Barto. in l.j.ff.si quis ius di. non obtem.& in l.nemo.C.de tempo.appel.& Bal.in rub.ff.de rerũ diui.uersi.sed quomodo cognoscam.& Ange. Aret. in tracta.malefi.uer.in platea.in.j.col. Prope finem dicitur etiam per sex menses. l. properandum.§.& si quidem.& ibi Bar.C.de iudi.

Finiri debet iudicium ubi cæptum est. l. ubi cæptum. ff.de iudi.in Spe.de offi. om. iudi. §.vj.uersi.quid si proponens.

9 Fine canonico, hoc uerbum ponitur in literis apostolicis,ubi agitur de caussis spiritualibus, & potissime matrimonialibus:ut in.c.j.in fi. de consangui.& affi.In ciuilibus causis ponitur, fine debito:licet aliquando promiscue fiat:ut in.c.cum ad sedem. de resti.spo.& in c.ex tenore.de test.not.Arch.in c.uno. in fi.de eo,qui mit.in pos.& gloss.Ber. in c.ex conquestione.in ulti.glo.& ibi Abb. de resti.spo.& an per istam clausulam positam in commissione, scilicet Decidas fine debito : uideatur data certa forma. Abb.ibi dicit quod non,sed potius est quædam iurisdictio. Vnde sententia lata non seruato debito fine,non est nulla sed cassanda,per ea, quæ nota,in c.cum dilecta.de rescri.

Fine debito.Et

Fine canonico,differunt.in Spec. de rescrip.præsen.§. iiij.uersi.item quod ubi.in ti. de sententia.§.vj.uer sic.certum.

Finitæ litis uel rei exceptio potest opponi ante litis contestationem Item

10 Finita res qualiter intelligatur. in Spe.de excep.§. iij.uer.sed pone.

Finis est litibus imponendus.eo. tit.§.iij.uer.sed nunquid iudex.

Finem respiciunt,quæ in principio ponuntur.in Specul.de disput. & allega.§.quarto.uersicu.ultimo.in princip.

Finis sine principio esse non potest. in Spe de sententia.ante uersiculum,sed ecce.

Finium regundorum iudicium , uel actio, quomodo formetur.in Specu.de iudi.§.iiij.in prin. & ff.& C. finium regun.

Fines prædij,quod petitur, sunt in libello ponendi.in Specu.de proprieta.§.secundo.iuxta prin.l.forma. de censi.

✠ Fines,ac termini,per coniecturas,præsumptiones, & argumenta,& semiplenas probationes,quæ alias non probarent, probantur.l.in finalib.ubi præsertim a Floria.notatur.ff.fini.regu.gl.in c.si papa.de priuileg.in vj.glo.j.in c. cum olim.de censib. Anto. Butr.in ca.cum dilectus.de succes.ab intest.Bald.in c.cum causam.colum.iij.de probati.Illust.Cardin. Zab.in c.j.opp.iij.de proba. Dec.consi.xlij.nu.10. Ac.Ma.Ma.

Finis rei uenditæ debet poni in instrumento . in Spec. de empt.& uend.§.j.uer.sed si dicit.& s. Confines. uer.xj.

Firmum intelligitur de facto,& ratum de iure. Barto.in l.metum.§. uolenti. ff. quod me.c au.

Firmum ciuitas,quæ est patria mea,fuit Colonia Romanorum,secũdum Liuium in vj. lib.primę decad. & Plini.in episto. ad Ca. Plini. Sabi. in lib.vj.qui incipit,Rogas ut agam Firmanorum publicam causam, &c.

† Adde quod firmus dicitur a ferendo:unde & firmitas est uictus faciens permanentiam in opere, constantia uero in proposito, secundum bea. Tho. iij. sent.dist.xxxiij. quæstio.iij.art.iij.& dicitur Græce στερεότης.

✠ Firmantur leges,cum morib.utentium comprobantur,c.in istis tẽporalibus,D.iiij.Fel.in ca.j.de treg. & pac.Ancara. con.ccxviij.Dec.co.cccccccxxxviij. nu. 12. quod & in priuilegijs, quæ leges priuatorũ sunt,c.priuilegia.D.iij.locum obtinere, tradit Ancar.co.cclx.Dec.con.cccccccxxxviij.num.13.Aem. Mar.Man.

Firmanorum castellum antiquum est, de quo loquitur Plini. de natura. histo. in capit. de quinta regione.

Fiscus dicitur cuiuslibet ciuitatis non recognoscentis superiorem.supra. Ciuitas.uersiculo.cxxxj.

Fiscus dicitur ipsum commune non recognoscens superiorem, sed in terris ecclesiæ dicitur ecclesia Romana. Barto. in l. item ueniunt.§.ait Senatus.ff.de peti.hære Item

Fiscus est etiam ecclesiæ, id est, prælatorum eius. not. † Card.cle.ij.§.j.de hære. † Et per Feli.in c. excommunicamus.de hære.circa prin.]

Fisci materia posita in titulo de iure fisci,non habet locum in alijs ciuitatibus. Bald.in l. aduersus. de fur. Alex.in l.ij.ff.de iure fisci.

Fiscus est solus urbis Romæ, non aliarum ciuitatum, ut plene. Alex.in l. non tantum.§.ait Senatus.ff.de peti.hære.

† Fiscus dicitur iniqui lucri iustus ablator.Lup.in repe.rub.de dona.inter uir.& uxo.col.lxv.

Fiscus est saccus,uel locus, in quo publica uectigalia reponuntur:ut not.in l. omnibus.C. de numera. uel est bursa, siue camera regis, seu principis. no. Alberi. in suo Dictionar. in uerbo Fiscus.

† Fiscum habere dicitur ecclesia. gl.& ibi dom.Abb. post alios in c. quia diuersitatem. in uer. præter.de conces.præben. & no. text. qui utitur hoc uerbo in cle.ij.de hære.facit quod not. Abb. in c.uergentis. de hære.& in c.excommunicamus.el.j.in.§.damnati.eo.titu.Bald.in rub.de publi. iudi.Ange.in auth. ut nulli iudi. circa prin.dicit quod de facto episcopus habet fiscum.Hoc etiam dicit Bald.in authent. bona damnatorum. C.de bonis damnatorum. & in rubri.ff.de priuilegijs creditorum. & reges & Imperatores habent fiscum : ut no.docto.in præalle.locis. Facit quod uoluit Barto. in l. prima. ff. de publi.iudi.

Fiscum non habet ullus populus,nisi qui non recognoscit superiorem. Bal.in l.j.ulti.col.C.de hæredi.insti.& in l.j.in fi. C.de hæredi.uel act.uen.Item

Fiscalis bursa hodie non dicitur, nisi principis, uel curiæ Romanæ secundum Bald. in l. j. C. de hære. uel act. uen. Item nisi ciuitas, quæ præscripsit iura fisci. Bal. ibidem. Item nisi domini terrarum, qui ex priuilegio principis, uel contractu habeant iura fiscalia, non alias. secundum Bal. ibi in fi.

Fiscalia dicuntur pœnæ maleficiorum: item bona uacantia, turpia lucra, bona contrahentium incestas nuptias, bona confiscata, reditus plaustrorum, & nauigiorum, & collectę. Bal. in c. j. ult. col. quæ sint rega. in usi. feu. ubi plene.

Fiscus semper est soluendo. l. ij. C. de fun. do. Bar. in l. j. de fideius. l. j. §. si ad fiscum. & ibi Bart. ut leg. no. caue. Vnde

10 Fiscus dicitur quasi fixus, uel firmus, quia semper est soluendo. Bar. in rubri. C. de iure fisci. lib. x. Bal. in l. j. in fin. C. de hæredi. uel actio. uen. & ideo annuus reditus a fisco debitus computatur inter immobilia. s. Annus. uer. vj.

Fiscus in pœnis dicitur habere causam lucratiuam non onerosam. Bart. in l. j. ff. solu. matri. & in l. Meuius. §. duobus. de lega. ij.

† Fiscus qualiter succedat, & in quibus bonis, & qualiter teneatur uide Bened. in repet. c. Raynutius. fo. 136. col. iij. cum seq. ubi late.

Fiscus non uenit in tributum cum creditoribus delinquentis ad eius bona. per. l. fin. §. licentia. C. de iure delibe. & glo. in l. rescriptum. ff. de pac. & in ti. C. in pe. si. cre. præfer. & ibi Bar.

Fiscus dicitur creditor post confiscationem bonorum. Bal. in l alia. C. de his, qui. ut indi. & ad Silla. & in l. aduersus. in. j. col. in fi. uer. itẽ in criminalibus. C. de fur. ubi dicit secus ante. Vide Bar. in l. j. ulti. colum. uer. quæro utrum ille. ff. si certum. petat. qui parum facit, ut dixi post authorem. & in uer. Creditor. el. j. uer. vj.

Fiscus habet pro se temporis præsumptionem in dubio. Bal. in l. j. C. de hære. uel act. uen.

Fiscus est ultor delictorum. l. j. & ij. & ibi Baldus. C. si ser. expor. ueniat.

Fiscus, & Respublica an differant. Barto. in rubric. C. de iure fisci. lib. x. & Bald. in le. prima. in fi. C. de pęna iudi. qui male. iu. & in lege. si hypothecas. C. de remi. pig. & in l. si pignus. ff. qui pot. in pig. ha. ubi tex. no.

Fiscus dicitur camera imperialis. Bar. in rubri. C. de iure fisci. libr. x. ij. col.

Fisco applicatum debetur Cesari, cuius est fiscus. Baldus. in lege. prima. §. cum autem. C. de cadu. tollend.

Fiscales res non locantur minori spatio, quam triennali. lege. uniuersi. & ibi Baldus. C. de uecti. & commis.

20 Fiscus in pœnis habet ius post sententiam, non ante. Bal. in. l. fin. iiij. col. C. de fruc & lit. expen. auth. bona damnatorum. C. de bon. dam. & plenius per Alex. in l. rescriptum. ff. de pac. & ibi Flori. & Bald. in l. j. C. de reuo. his, quæ in frau. cred. & in l. j. C. de iure fisci. libr. x. Alexã. in l. post contractum. ad fi. de donat. quod non habet hypothecam, nisi post sententiam.

Fisco qui non edit acta criminalia, præsumitur subtraxisse. Barto. in l ij. C. de eden. & in l. j. C. de hære. uen. per Bal. j. eod. uersi. xxiij.

Fiscus ecclesiæ Romanæ est maior Imperatore. Bal. in l. eam, quam. xj. col. C. de fideicom.

Fisco qui non edit instrumenta, præsumitur subtraxisse. Bal. in l. j. C. de hære. uel act. uendi. per. l. ij. ff. de iure fis. & s. eo. uersi. xxj. Item

Fisci bona ut reperiantur, fieri debet acerrima indagatio, etiam per torturam. Bald. in l. prima. C. de hæredi. uen.

Fiscus in causis suis habet proprios notarios. Bal. in d. l. prima.

Fisco præfertur utilitas publica, seu communis. l. prima. §. cum autem. & ibi Bal. C. de cadu. tol.

Fisco stipulari non potest officialis fisci. Bal. in l. j. pen. col. C. per quas perso. no. acqui.

Fisco nocet confessio publici officialis diuitis, non inopis. Bal. post gl. in l. in contractibus. §. sed quoniam. C. de non nume. pecu.

Fiscus uenit appellatione hominis. gl. & Bald. in l. eos. §. super. C. de usuris.

30 Fiscus in rebus tributarijs an habeat dominium utile uel directum Bal. & doct. in l. de his. C. de episco. & cleri.

Fiscus non est proprie hæres. Fran. Aret. in l. ex facto. in §. Iulius Longius. iij. colu. uer. nota secundo. de uulg. & pupil.]

Fiscus habetur loco hæredis, sed non per omnia. gl. & Barto. in l. inter eos. §. fin. ff. de fideius. & Bald. in l. penultim. §. primo. C. ad Trebel. & in l. iij. C. ad leg. Falcidiam. quod est uerum, nisi confiscatis bonis: quia tunc non habetur loco hæredis, secundum Barto. in consi. suo. primo. Taglionus de Spoleto. in fi. Sed uide Bald. in l. tam mandatori. de non nume. pecu. & j. eo. uersi. xlv. & j. Fiscus succedit. uersicu. lvij. † Adde Franc. Are. in l. si fideiussor. ff. de fidefideiusso. & Baldus. in lege. si maritus. digestis. de fundo dot.]

Fiscus non habetur loco liberorum. Bald. in l. j. prima. col. C. de bo. liber. & iur. pa.

✠ Fiscus non sui, sed extranei hæredis loco habetur Bar. in l. iura libertorum. ff. de iur. patro. in l. eũ qui. in prin. ff. de interd. & releg. in l. j. C. de bon. libert. Ang. in. l. eorum. ff. ad l. Iul. maiesta. Roma. consil. lxiij. colum. ij. Alexand. consi. xxiij. Soc. consi. cxxj. colum. iij. uolu. iiij. Dec. consi. cccexlij. numer. 18. Ae Ma. Ma.

Fisco quæritur dominium ipso iure. Bald. in l. prima. §. cum autem. C. de cadu. tol. non possessio: ut j. eo. uersi. xlv.

Fisci contractus habet uim legis. s. uer. Contractus fisci. uersi. j. & ij.

Fisco non quæritur possessio nisi apprehendat, licet habeat proprietatem bonorum uacantium. Bald. in c. j. iij. col. quid sit inuesti. & no. in l. fin. C. de bo. uacan. lib. x.

Fisci priuilegia ponuntur in l. prima. C. de hæred. uel act. uen. per Baldum. & in lege. prima. C. de priuile. fisci. in Specu. de reo. uer. item si fiscus. & infra. per discursum.

† Fiscum ecclesia habere debet. Lup. in repe. rub. de dona. inter uir. & uxo. col. lxxij

Fiscus procuratorem habere potest, sicut ecclesia, & Imperator. Baldus. in lege. prima. xxx oppo. C. qui admitti.

Fiscus in genere sumptus habet iurisdictionem, non alius. Bald. in cap. ad hæc. quarta. colum. de pace iur. fir.

Fisci ius remittitur facilius, quàm ius priuatorum. Baldus. in lege. quicumque. ultim. column. C. de ser. fugi.

40 Fiscus habet tacitam hypothecã in bonis futuris. Alexan. post Barto. in l. si is, qui. de iure fis. l j & ibi Bal. C. de priui. fisci. non ciuitas. ĩ. uerbo. Ciuitas. uersi. cxxiiij. & Alexand. in l. si filio. §. fi. solu. matri. ubi dicit idem in fisco, non autem ecclesia: ut ibi, & Bald. in rubric. C. de. priui. fis. & in l. fin. viij. col. de sacrosan. eccl.

Fiscus non est melioris conditionis, quàm priuatus quo ad beneficium discussionis. Bald. in l. eum eorum. C. de fen. & Alexand. in l. Moschis. per illum tex. ff. de iure fisci.

Fiscus non potest esse procurator priuati. l. fin. & ibi Bar. C. ne fiscus, uel Respubl. procura. alie.

Fiscus præsumitur posterior alijs creditoribus. Bar. in l. non puto. de iure fisci. Alexan. in l. & quæ non. §. quod dicitur. de pig.

Fiscus potest cedere priuilegium suum. l. si in te. & ibi Barto. C. de priuile. fis. & Bartol. in l. prima. C. de priui. dot.

Fiscus habetur loco hæredis, & ideo in eum transeũt iura, & actiones ipso iure. in Speculo. de ces. actio. §. j. uersi. quid si bona.

Fisci priuilegium unum circa editionem instrumentorum ponit Specu. de instru. edi. §. sexto. uer. facienda.

Fisci inuentarium ponitur in Specu. eod. titu. §. fin. in fin.

Fisci specialia, uel priuilegia, uide in Specu. de dispu. & alle. §. quarto. uer. uel illud speciale. & supra. per discursum.

✻ Fisci potior non debet esse conditio, nisi in causis, quibus expresse, aperteque priuilegium est concessum, Ay. Cra. consi. clvj. uolu. j Dec. con. cccccxxxj. nu. 3. post gl. in l. item ueniunt. §. in priuatorum. ff. de pet. hæred. Ae Mar. Ma.

Fiscus non retinet bona, nisi fuerint publicata. in Spe. de ob. & solu. §. ij. uer. illud autem.

Fiscus agit ut sententia contra se lata retractetur ob instrumenta de nouo reperta intra triennium. l. prima. & ibi glo. & Bart. C. de senten. aduer. fis. lat.

Fiscus nõ potest siue causa auferre bona subditorum, secundum Bar. in rub. C. de uectig.

Fiscus an habeat ius in legitima pro filio delinquente in uita patris. Barto. in l. si qua pœna. ff. de his, qui sunt sui, uel alie. iur.

Fiscus an habeat hypothecam in bonis delinquentis. supra. Bona. uersi. xxvj. & ĵ. eo uersi. xij.

Fiscus potest exigere a debitoribus banniti, uel rebellis, debita. l. Paulo. §. si. per Bartol. & doct. de lega. iij. l. iij. C. quando fis. uel pri. & supra. Debitor banniti. uersi. j.

Fiscus qua actione agat ad bona priuati ad se pertinẽtia. Bar. in l. facultas. C. de iure fisci. lib. x. & in l. iij. in fi. C. ad leg. Falcid. per Bal. quod contra indignũ hæredem agit pro tota hæreditate petitione hæreditatis, sed rei uẽdicatione pro singularibus rebus.

Fiscus non potest agere contra debitorem debitoris sui ex scriptura facta manu propria debitoris fisci. l. hi, qui. & ibi Bar. C. de conue. fis. debi. libr. x. & in l. exceptionem. C. de proba.

Fiscus petit sibi applicari quod aufertur indigno. infr. uerb. Hæreditatis petitio. el. j. uersi j. quod uerum, si fiscus uelit: alias apud indignum remanet. Bal. in l. j. C. ad le. Fal.

Fiscus non aufert bannito hæreditatem ut indigno Bald. in l. prima. penultim. colum. C. de hære. instit. Bal. contra in l. iij. C. ad leg. Fal. & ĵ. Hæreditas delata. uersi. xxxj.

Fiscus aufert hæreditatem hæredi, qui testatorem occidit. Bal. in l. j. C. de hæred. insti.

10 Fiscus agit petitione hæreditatis contra indignum ad hæreditatem. l. j. & ibi gloss. & doc. & Bald. C. de his, qui ut indig Bal. in l. iij. in fi. C. ad legem Fal. & Pau. in d. l. j.

Fiscus pro pœnis non habet tacitam hypothecam in bonis delinquentis. Bar. in l. post contractum. ff. de donatio. & in l. j. in fi. C. in pe. fis. credi præfert. lib. x. Cyn. in l. si quis posthac. de bo. dam. Guli in l. rescriptum. in principio. & ibi Alexand. plenius. ff. de pactis. Dy. in l. quod placuit. ff. de iure fisci. Bart. in l. aufertur. §. fiscus. de iure fisci. Sed Barto in d. l. rescriptum. dicit post Dy. quod habet tacitam hypothecam, sed non cum effectu. Item

Fisci debitor condemnatus non appellat. l. abstinendum. & l. fi. C quorum appella. non reci. Io. Papi. in Summa, tit. de appella. diffinitiua. uersi. corã uobis. & Bal. in l. j. C. de hære. uel act. uen. ubi etiam idem dicit in confesso.

Fiscus cogit conductorem gabellarum, qui nimis fuit lucratus, ad reconducendum. lege. cotem. §. qui maximos. digestis. de publica. & dixi in tractatu gabellarum. & infra. Gabellarum conductores. uersicu. quarto.

Fiscus debitorem purum, uel in diem, debitoris sui ex causa principali potest conuenire, etiam ante diẽ. Casus singul. secundum Bart. in l. j. C. de condictio. ex. l. scilicet præcedente discussione: ut ibi. & Alex. in l. pecuniam. ff. si cer. peta.

Fiscus facit debitores suos carcerari. Bal. in d. l. j. C. de hæred. uend.

Fiscus potest cogere ad tributa, uel collectas, unum ex consortibus possidentibus pro indiuiso. Bald. in

dicta.l.prima.C.de hære. uen. per.l.cum possessor. ff.de censi.

Fiscus cogere potest inquilinum ad reparationem uia rum,uel pontium.l.ædiles de uia publica.Bal.in d. l.prima.

Fisco agenti si opponitur exceptio compensationis debet probari intra duos menses,non post.Bald.in l.j.C.de hære.uel act.uen.per.l.aufertur.§.qui com pensationem.ff.de iure fisci.

30 Fiscus an possit agere contra debitores suos iterũ, si suus procurator non sit soluendo.Cyn. & Pet.de Sun.in l.in contractibus.C.de non nu.pecu.no.in l. fisco C.de conue.fis.debi.lib.x.

Fiscus agere potest contra possessorem rei pro datijs, & tributis.ar.gl.no.in l.apud Iulianum.§.hæres co gitur.de leg.j.

Fiscus potest in subsidium conuenire debitorem debitoris,quando suus debitor non est soluendo. Bar.in l j.C.ne fis.uel respublica procura.alias per ti.quã do fis.uel priua. Item

Fiscus quod dominium habeat in rebus tributarijs. doctor. & Baldus. in lege. de his. C. de episcop. & cleri.

Fiscus habet bonorum possessionem contra tabulas in bonis liberti condemnati,& confiscatis ob delictũ: quia etiam ius patronatus uenit in confiscatione. Bal.in l.j.C.de bo.lib.in prin.

Fisci causa summaria est,in qua debet de facto procedi. Bald.in l. j. C.de hæredi. uen. per l. missi. C. de exac.trib.lib.x.

Fiscus creditor præfertur creditori habenti hypothecam priorem ex conuentione, sed parem inspecto domino.Bald.in lege.prima. ij. column.C. de hære. uen.

Fiscus an possit reuocare donationem sui debitoris al teri factam. Ange. singu. in authentic. de tri. & semis.§.illud.& text.not.docto.in l.prima.C.de iure fisci.lib.x.

Fiscus præfertur cuilibet creditori in re, de qua non sunt solutę datiuę,uel collectę:sed an in alijs rebus. Bald.in l.j.in princ.C. si propter pub. pensi.quod si dies tributorum prius cesset,quàm hypotheca esset contracta, præfertur causa tributorum.aut econtra:& tunc secus,quia creditores pręferuntur:ut ibi per Bald.

Fiscus agens hypothecaria ad rem contra possessoré, non habet necesse probare rem fuisse prius sibi hypothecatã, quam possessori alienatam:sed ipse possessor debet probare fuisse sibi prius obligatam, uel dotatam,quam fisco:& hoc fauore fisci. Casus sin. secundum Bartol.in lege.j.C.de iure fisci. libr.x.& tenet Bartolus. in lege. & quæ. §. quod dicitur. de pigno.

50 Fiscus habet hypothecam in bonis omnibus alteri non hypothecatis, pro collectis non solutis ob unam rem gloss. Bald. & doctor. in l.j.C.si propter pub.pensi.

Fiscus debet intra quinquennium uendicare res, quæ inciderunt in commissum propter collectas,uel gabellas non solutas, item & bona confiscatã per statutum:secundum Bartol. in l. commissa.in fin.ff.de publica.Bald.in l. fin. C. si propter pub.pen.l.ij.& ibi Bald.C.de uecti.& commis.ubi etiam tenet Bal. non teneri animam fraudantis, si moriatur intra quinquennium.Bald.in dicta.l.secunda.dicit quod potest fiscus facere litem alicui post quinquennium propter bona allibrata in estimo communis. Sed Bar.ibi tenet contra,scilicet quod intra quinquennium.uide ibi & dixi in tracta. de gabel.

Fiscus eligit an conueniat priorem possessorem, uel emptorem, id est secundum possessorem rei pro collectis.Bald.in lege.prima.C.de mul.& in quo loco. & Ange.de Peru.gloss.in l.Imperator.in princip.ff. de publi.

Fiscus qua actione agat contra debitorem debitoris sui.Bartol in l. non intelligitur.§.multa. ff. de iure fisci.& l.iiij.C.quando fis.uel priua.& infra.eo.uersicu.xxxvj.

Fiscus potest agere coram iudice suo,id est,procuratore fisci,& coram iudice debitoris.Bal.in l.iij.quãdo fiscus,uel priua.ubi est casus quod agit contra debi torem debitoris.

Fiscus an præferatur uxori in bonis mariti obligati fis co,& uxori ex causa dotis, licet fiscus sit prior in tẽ pore.Cyn.& Bald.in l.dotis tuæ.C.de iure dot.Dic quod in hypotheca pari passu ambulant: sed qui prior est in tempore,præfertur in iure. l.quamuis. & ibi Bar.C.de priuile.fis.& Pau.de Ca.cõs.ccexij.

Vide Pari.de puteo in tracta.syndi.in uer. Publicatio bonorum.

Fiscus potest agere cõtra debitorem debitoris sui inopis.l.iij.& ibi docto.C. quando fis. uel priua. facta tamen prius discussione principalis. l. non prius.& ibi Bald.& Barto.eod.titu. Quod est uerum, etiam si est creditor ex delicto:ut ibi plene per Bald.Item uerum pro ea parte tantum, qua principalis suus non est soluendo.Bal.ibidem,in fi.

Fiscus præfertur creditoribus non habentibus hypothecam.lege.si cum pecuniam.& ibi Bar.C.de priui.fisci.

Fiscus non habet hypothecam in bonis ante obligationem uenditis l.si debitor.& ibi Barto. C.de priui.fisci.

Fiscus potest reuocare pecuniam alij creditori solutam. lege. pecuniam. & ibi Bartolus. C. de priui.fisci.

40 Fiscus potest cedere priuilegium suum. l.si in te.& ibi Barto.C.de priuile.fis.& Barto. in l. j. C.de priui. dot.

Fiscus secundus creditor præfertur priori in bonis postea quæsitis.Bart.in l. licet.C.qui po.in pig.ha. per.l.si is,qui.de iure fisci.

Fiscus non aufert tanquam ab indigno rem alienam contra prohibitionem testatoris.Bald.in l.quoties. C.de fideicom.

Fiscus potest propter suas necessitates ante tempus exigere pretium gabellarum & a conductore gabellarum. Bald. sing. in l. prima. C. de condi.ex lege

lege.& dixi in tractatu gabellarum.

Fiſcus habet regreſſum contra uenditorem, ſi emptor eſt pauper,& non ſoluendo collectas pro re empta. auth.ſed periculum.& ibi Barto.& Bal.C. ſine cenſu,uel reli.

Fiſcus non reſtituitur in integrum in publicis pœnis, quando iudex condẽnauit in minus, quã debuerit. Bal.in addi.Sp.de accuſa.uer.quid ſi iudex. per l.auxilium.ff.de minori.

Fiſco quæ actiones competant,&.quæ contra eum.in Sp.de ceſ.act.§.j.uer.illud etiam.

Fiſcus quando confiſcat ſibi bona, an requiratur ſententia, & quod uiginti annis præſcribuntur illa bona contra fiſcum.in Spe.de accuſ.§.vj.uer.ſed qualiter fiet.

Fiſci emphyteuta ceſſans in ſolutione canonis quanto tempore cadat.in Specu.de locat.§.vj. uerſiculo quarto.

Fiſcus præfertur prioribus creditoribus ex ſpeciali priuilegio.in Sp.de obl.& ſol.§.j.uer.item pone,obligaſti.Item

50 Fiſcus agit contra debitores de ſuo territorio, non contra alios de alio territorio, quando delinquentis bona ſunt ſita in duobus territorijs, & quilibet fiſcus habuit bona ſua in ſuo territorio ex confiſcatione. Bald. poſt Petr. in lege ex facto proponebatur.de hæred.inſtit.& Alexand.conſi.cxix. ij.parte.

Fiſcus non retinet bona,niſi fuerint publicata.eod tit. § ij.uer.illud autem.

Fiſcus conuenitur, ut præſtet domino prætium rei per ipſum ablatæ gloſſ. not. in l. ſi locus.§.fin.ff.quemadm. ſer.ami l. uenditor. §. conſtat.ff.communia prædi.Bartho.Cepo. in tracta.de ſer.ruſti.titul. de monte. Idem ſi rem priuati occupet officialis pro publica utilitate, ut ſi accipit aſinum alicui pro portando reum ad furcas.Bart. in l. fi.§.fi.ff.de pig.ac.

Fiſcus æquiparatur ſucceſſori neceſſario, & non tenetur ſtare colono,niſi ſit ſucceſſor uniuerſalis. infra, uer.Fiſcus ſuccedit.uer.vj.

Fiſcus tenetur uenditoribus ad pretium pro rebus emptis per condemnatum,cuius bona ſunt confiſcata. Bal.in ſimili.in l.ij.§.fi.C. communia de lega.& ĵ. Inquiſitor.uer.xix.

Fiſcus conuenitur per reſtitutionem in integrum a minore.Sp.de reſtitu.in integ.§.ſecundo. uerſic. item nota.

Fiſcus cogitur reſtituere hæreditatem fideicommiſſario,ſicut priuatus.l.recuſare.§.ſi fiſco.ff.ad Trebel. & ĵ.prox.§.uer.vij.

Fiſcus non tenetur ſatiſdare, etiam nuda cautione:ſed ciuitas ſic.Bar.in l.prima.§.ſi ad fiſcum.ut leg.nom. caue.

Fiſcus ſuccedens in bonis uacantibus, iuxta l. primã. C.de bo.uacan.lib.x.non tenetur ad legata.ĵ. proximo.uer.ix.

Fiſcus tenetur creditoribus eius,cuius bona ſunt confiſcata.l.ſi marito.& ibi doc. ſolu.matrim. & C. in pe.fiſca.credi.præfe.per Bal.in l.ij.C.ad legem Iu. de vi.quod eſt uerum,etiam pro parte, qua ſuccedit rebelli,quia pro ea parte tenetur ad debita,per l.j.& ibi Bal.C. de fideic.Et ſi ſunt duo fiſci, quilibet tenetur pro rata bonorum ſitorum in ſuo territorio:ut ĵ.eo.uerſi.xiiij.

Fiſcus non poteſt conueniri, ſine uenia. gloſſ. in lege bene a Zenone. C.de quadri. præſcri. uide gloſſ. in c.primo.uer.ſi ſalua reuerentia.de mili.uaſ.qui con tu.eſt.& l. ſed ſi hac. §. qui manumittitur. de in ius uocan.

80 Fiſcus conueniendus eſt,quando bona exititij ſunt confiſcata alias non,ſed ipſe exititius.Bart.in l.fin. iij.col.ff.de reſt.in integ.

Fiſcus tenetur reſtituere hæreditatem confiſcatam delicto hæredis grauati fideicommiſſo, detracta Trebellianica.l.Marcellus.§.fin.& ibi Angel. & docto. ff.ad Trebel. ſcilicet mortuo hærede infra eodem. uer.xx.

Fiſcus an teneatur conficere inuentarium.ĵ.uerbo Fiſcus ſuccedit.uer. xiij.Item

Fiſcus tenetur ad expenſas, quas fecit officialis in capiendo bannitum.l.mulier inops.ff.de capti.& Bal. in c.j.hic fi.lex Conra.in uſ.feu.

✱ Fiſcus tamquã hæres creditoribus, eius cuius bona obtinuit,quacumq; de cauſa ſatiſfacere dẽt,ſec.cõ. opin.gl.in l.non intelligitur.§.cum ex cã.ff. de iur. fiſc.Roma.co.lxxiij.co.xciij.Ay.Cra.co. ccliij. nu. 7.uol.ij. Ac.Ma.Ma.

Fiſcus ſuccedens in bonis confiſcatis propter crimen ſitis in ſuo territorio,tenetur creditoribus delinquẽtis exiſtentibus in territorio ſuo, non alijs de alio territorio:quia illis tenetur alter.

Fiſcus, qui ſuccedit in bonis ſitis in ipſius territorio, nec eſt locus iuri accreſcendi inter utrumque fiſcũ. Bal.poſt Pet.in l.ex facto quærebatur.de hæredi.inſti.& Ale.conſi.xcij.iiij. parte. ubi dicit uerum pro rata bonorum.

Fiſcus ad gabellam an teneatur pro contractu ſuo. ĵ. Gabella per quos ſoluatur.uer.xvj.

Fiſcus non conuenitur redhibitoria, uel quanto minoris.l.prima.§.illud.de iur.fiſ.Bal.in l.j.C. de hære. uel actio.uen.

Fiſcus conuenitur coram proprio iudice, nec ſuccedit in inſtantiam alterius iudicis.Bald.in l.prima.C.de hær.uen.

Fiſcus ad ſimplum ſolum tenetur pro euictione rei uẽditæ per ſuum procuratorem, licet priuatus teneatur ad duplum,l.ſi procurator.in prin.ff. de iure fiſ. & Bal.in l.j.C.de hære.uen. quod uerum, etiam ſi dupla ſit promiſſa:ut ibidem.

20 Fiſcus non tenetur reſtituere hæreditatem fideicõmiſſario, uiuente hærede, delicto cuius fuit confiſcata,ſed eo mortuo.l.Statius.§.fin.ff.de iure fiſc.& ſ.eo.uer.xj.

Fiſcus an teneatur inueſtire de feudo eum, quem dominus promiſit inueſtire ante quam bona ſua eſſẽt confiſcata. Bald.in cap.primo.quid iur.ſi al. ſuc.inue.de feud.

Fiſcus

Fiscus tenetur dotare filiam eius, cuius bona sunt confiscata. Bal. in l.fi.C.de do.promis. Alex.in l.quæsitum.§.si sponsa.de priui.cred.

Fiscus tenetur restituere uxori, quatenus ad fiscum peruenit de eius dote in publicatione bonorum uiri.l.si marito.in princip.& ibi Barto.ff.sol.mat. ubi subdit uirum esse liberatum ab eius uxore pro parte, quæ peruenit ad fiscum de dote, cum fiscus teneatur non uir: ut ibi. Item

Fiscus emphyteuta non soluēs canonem potest statim expelli.Inno.in c.literæ.de dila.& Bal.in Marg.uersi.Fiscus.

Fiscus debet conueniri prius, quàm fideiussor. gl. in l.sententia.C.de fideius.secundum Lud.in fin.uer.Fiscus.uer.quæro utrum.

Fiscus quibus actionibus conueniatur.in Sp.de ces.ac.§.j.uer.illud etiam.

Fiscus conuenitur, qui tenet bona banniti confiscata. in Spe.de competen.iudi.adi.§.primo. uersi.quid si aliquis.

Fisco conuento sententia nulla est lata absente eius aduocato.in Specul.de senten.§. viij. uersicul.item est nulla.

Fiscus succedit in bonis restitutis spurio testatoris ab uxore hærede uiri: quia præsumitur tacita fides accommodata de restituendo ei, si est rogata statim de restituendo, non si post mortem suã, licet spurius decedat ante, quàm uxor. Bar.in consi. Cichus de Spoleto &c.

† Fiscus quando admittitur ad succedendum: uide domi.Pet.Phil.Corne.in consi.cccxxiiij. inci. cum in Ponto. in litera i, & K, & seq in quarta parte.]

† Fiscus ante sententiam non habet ius quæsitum in bonis delinquentis.do.Pe.Phi.Cor.in con.lxxxix. inci.uiso in litera d,in tertia parte.]

Fiscus succedit, & præfertur substituto uulgari. Bal. in l.fin.in princip.iij. colum. C. de bon. quæ libe. per legem ex facto.§.fin.de uulg.& pupil. Quod uerum, si hæres est indignus, secundum Bar.in l.j.ix.col.de uulg.& pupil.

Fiscus succedens loco indigni non dicitur hæres nomine, sed effectu, & tenetur creditoribus, & legatarijs. Io.de Imo.in l.ex facto.§. fi. de uulg. & pupil. facit.l cum fisco.ad Sillan.& ibi Bart.in l. si seruus. §.si quis ante.& ibi Bar.de leg.j.Vide Bar.in l.j.vj. col.de uulg.& pup.tex.in l.iij.C.ad leg. Falcid.ubi etiam dicitur quod deducit Falcidiam.& ibi Bal.& doc.& ĩ.eo.uer.item. † Et per Franc.Are.in d.l. ex facto.§.fi.in secundo not.]

Fiscus succedens priuato an, & quando conueniatur coram iudice priuati.doct.in l.si constante.§. final. sol.mat.& in l.hæres absens.in princ.de iudi. & ibi Bar.& Pet.de Sun.& tunc utitur iure priuati. Alex. doc.in d.§.fi.arg.l.cum actum.& l. nam & Seruius. §.si uiuo.de neg.gest.

Fiscus non uindicans mortem eius, cui succedit, priuatur hæreditate. l. Marcellus.secundum Ray. ibi. ff. ad Trebel. Quod uerum, nisi succedat loco hæredis priuati propter uindictam non factam de morte defuncti.l.recusare.§.si fisco.per gloss. Angel. & doct. ff.eo.tit.

Fiscus successor uniuersalis tenetur stare colono: alias secus.Bald.in l.diuortio.§.primo.solu.matr.per l. si fundum.ff.loca. nota.in l.fi.ff.de iure fisci. iuncta.l. emptorem.C.loca.secundum Ioan.de Imo in l. si filio.C.solut.mat.& Bal.in addi.Spe.de senten.uersi. colonus. ubi dicit idem in bonis confiscatis. Quod tamen limita, secundum Alex.in d.§.fin.& Bald.in d.l.diuortio.in d.l.si fundum.& in l. si merces. §. j. loca.quando sola res locata confiscatur, non tenetur stare colono eius rei: secus si omnia bona sunt confiscata.

Fiscus tenetur restituere hæreditatem fideicommissario, sicut priuatus.l.recusare.§.si fisco.ff.ad Trebel. Alex.in l.ij.§.ex causa.de iure fisci.

Fiscus succedens in hæreditate tenetur ad legata, fideicommissa, & onera hæreditaria.l.si seruus.§. si quis ante.& ibi Bar.& doc.de leg.j.& l. quidam testamēto.§.quoties.eo.tit.& supra eod.uer. iij. Item Bar. & Alex.in l.ij.§.si ex causa.de iure fisci.

Fiscus succedens in hæreditate uacante tenetur creditoribus, & legatarijs.l.cum fisco.ff.ad Sillan.l.iij.& ibi Bal. C.ad le. Fal.& in l.eam,quam.iij.colu.de fideicom.& Bart.in l.j.ix.col.de uulg. & pupil. Lud. in l.si marito.sol.mat.ubi Alexan. contra per l. iiij. cum gl.in §.eadem.de fideicom.liber.& per l. quod uiuo.de manumis.test. Secus dicit, si hæreditas fuit adita. Adde.l.iij.§.cum ex causa.& ibi Alexand. de iure fisci.

10 Fiscus repudiare potest hæreditatem iam acceptatam, si constet esse damnosam.glo.in l.j.§.an bona. de iure fisci. Io.de Portis in d.l.si seruus.§ si quis ante de leg.j.

Filius an excludat substitutum ab hæreditate hæredis banniti etiam habentis filios.tex. sing. & doc. in l. ex facto.§.ex facto.& ibi Dy.ff.ad Trebel. Bart. in l.sequens gradus.ff.ad Silla.glo in l.recusare. uersi. si fisco.ad Trebel.quod hic, siue hæreditas fuerit adita, siue non.

Fiscus hæres non conficiens inuentarium nō detrahit Falcidiam, & tenetur ad integra legata.tex. glo. & Ang.in aut.de hæred.& Falci.§.fi.& Ang.in l. prima.§.hæc stipulatio.j. col.ff. si cui plus, quam per legem Fal. Item si hæreditas peruenit ad fiscum ut bona, non ut hæreditas, fiscus non tenetur ultra uires bonorum, etiam si non confecit inuentarium. Bar.in rubrica.ff.de acq.hær.& Bal.in l.si infanti.ij. col.C.de iure delib. Item

Fiscus de bonis confiscatis non tenetur conficere inuentarium.l.prima.§.an bona.& ibi Bar. ff. de iure fisci.Ang.in l.j.§.hæc stipulatio.ij.col.ff.si cui plus quam per legem Fal.Ang. in aut. ut cum de appel. cog.§.si unum.col.viij dicit fiscum teneri conficere illud, alias restituitur, sicut minor. Bal.in l.fi. iiij. q.C. de iure delibe. dicit non teneri, siue succedat ex delicto, siue in bonis uacantibus: sed in l. iij. C. ad legem Fal.dicit quod non tenetur facere inuentarium: quia non tenetur ultra uires bonorum, & ideo

ideo liberatur cedendo hæreditati. Idem Bal. in l. j. C. de hæred. uend. dicit non teneri conficere inuentarium. Adde Bal. in l. ſi infanti. C. de iure delibe. & Bar. in rubri. de acq. hær. & ꝟ. uer. Inuentarium a quibus fieri debeat. uer. xix. & in Sp. de inſtr. edi §. fin. in fi. ubi uide. & per Bal. in aut. ſi qua mulier. vj. col. C. de ſacroſ. eccle.

✲ Fiſcus non niſi ultimo loco ſuccedit, cũ nemo alius niſi in ſubſidium ſuccedere poteſt. l. j. §. diuus. ff. de iur. fiſc. l. j. & per totum. præſertim. l. uacantia. l. ſi uacantia. C. de bon. uacan. lib. x. Corn. co. cccxxiiij, col. 4. uol. iiij. Ay. Crau. co. cxxxviij. nume. 2. uolu. j. Ae. Ma. Ma.

Fiſcus a quibus perſonis excludatur in ſucceſſione. gl. ord. in l. j. C. de bonis uac li. x. Adde caſum in auth. omnes. & ibi Bal. C. communia de ſucceſ.

Fiſcus an debeat adire bona uacantia. gl. & Bar. in l. j. & in l. ſi uacantia. C. de bo. uacan. libr. x. & in l. j. §. an bona. ff. de iure fiſci. quod ſic. & in Sp. de inſtru. edi. §. cõpendioſæ. quod uerum eſt ſecundum Bart. ind. §. an bona. quando adit hæreditatem: ſecus ſi ut bona uacantia, per leg. commiſſa. ff. de publica. Idem tenet Barto. in l. ſicut. §. primo. ff. quod cuiuſque uni. no.

Fiſcus intra quantum tempus debeat petere, & adire bona uacantia. gloſſ. ordina. & Barto. in l. omnibus. de diuer. & tempo. præſcrip. & gloſſ. in l. j. de bon. uacan. lib. x.

Fiſcus an conſequatur prælegata facta hæredi indigno, quando aufert bona ab indigno. ſingul. not. in lege eum, qui. §. pro parte. ff. de his, qui. ut indig.

✲ Fiſcus obtinet legata facta concubinæ, qua cum matrimonium contrahi non poterat. Aym. Crau. co. ccxxix. uol. ij. niſi ſit hæres alius, tunc enim ille hæres. Ae. Ma. Ma.

Fiſcus ſuccedit pupillo carenti coniunctis, & præfertur tutori, qui uenit poſt fiſcum. Bald. in l. nutricoribus. C. communia de ſuc. contra gloſſ. in l. quo tutela. de regul iuris. per Bartol. in d l. quo tutela. & infra Tutor ſuccedit. in principio. & Ale. con. xcij. iiij. parte.

Fiſcus ſuccedit etiam in nomen debitoris de alieno territorio. Ale. con. xcij. iiij. parte.

20 Fiſcus a quib. perſonis excludatur in ſucceſſionib. per Alex. in d. conſi. xcij. iiij. parte. & gloſſ. in l. j. C. de bo. uac. lib. x.

Fiſcus uterque ſi ſunt bona condemnati confiſcata, nõ eſt locus inter eos iuri accreſcendi. ꝟ Ius accreſcendi. uer. lix.

Fiſcus quando ſuccedat inſtantia. ꝟ. uer. Inſtantia. el. j. uer. xlv.

Fiſcus ſuccedit in fideicommiſſo facto indigno ab hærede digno, quando tacita fides de reſtituendo indigno fuit accommodata: alias non, niſi ſit ei facta reſtitutio actualis: quia tunc ei auſertur, & applicatur fiſco. Bal. in l. eam, quam. viij. col. C. de fideic. per l. poſtulante. §. fi. ff. ad Treb.

Fiſcus excluditur per Chriſtum a bonis aduenę mobilibus uacantibus: quia tunc non ſuccedit fiſcus, ſed Chriſtus, & pauperes, & epiſcopus ea diſtribuit. in aut. omnes. & ibi Bal. C. communia de ſucceſ.

Fiſcus ſuccedit in bonis poſt bannum quæſitis bannito excluſis eius proximioribus. Bald. ſingul. in lege eius, qui. §. primo. ff. de teſta. & Bartho. Cep. in fin. uer. clx.

Fiſcus ſuccedit in ius patronatus, quod tranſiret ad hæredem extraneum. gloſſ. & Barto. in l. prima. C. de bo. lib.

Fiſcus ſuccedens filio præterito ob delictum eius, non poteſt dicere teſtamentum nullum ex perſona filij, cui competebat ius dicendi nullum. Bal. ſing. in l. ſi qua pœna. ff. de his, qui ſunt ſui, uel alie. iuris. & Bart. Cep. ſin uer. ix. & Alex in l. quoties. ff. de nouat. ubi reprobat. & in l. ſi finita. §. ſi de uectigalib. ff. de dam. infec.

Fiſcus ultimo loco ſuccedens non excludit filium defuncti clericum, licet liberum a patria poteſtate: ſed talis filius ſuccedit excluſo fiſco. Bald. in l. apud hoſtes. in fi. C. de ſuis, & legiti.

Fiſcus ſuccedit in fideicommiſſum, quando fideicommiſſarius moritur ſine hærede ante reſtitutionem. Dy. in regula, ratum. de reg. iur. in vj Ang. in l. apud Iulianum §. utrum. & in l. ille, a quo. §. ſi de teſtamẽto. ff. ad Treb. Item

30 Fiſcus ſuccedit pupillo, cui agnati non petierunt tutorem intra annum. quod intellige ultimo loco, quia priore excluſo propter non petitum tutorem, ſuccedit ſequens in gradu, per l. ij. §. fi. ff. ad Tertul. ſecundum Bal. in l. ſciant. C. de legi. hær.

Fiſcus ſuccedens, & uendens hæreditatem, non tenetur creditoribus hæreditarijs reſpondere, ſed emptor ſic. & ibi Bal. C. de hære. uel actio. uen. niſi emptor ſit pauper: quia fiſcus tenetur in ſubſidium, quatenus ad eum peruenit, non ultra. Bal. poſt glo. ibidem. Item

Fiſcus an excludat eccleſiam ab hæreditate clerici indigni. text. & Bald. in lege ſi quis præsbyter. C. de epiſ. & cleri.

Fiſcus an auferat a ſpurio teſtatoris, cui epiſcopus exequens teſtamentum patris bona diſtribuens dedit. Bal. in l. id, quod pauperibus. antepe. col C. de epiſ. & cle.

† Fiſcus an auferre poſſit a filio, qui occidit patrem bona ſibi relicta a patre: uide do. Pet. Phil. Corn. in conſi. ccxxij. incip. uidetur per totum. in iiij. parte. ubi etiam an auferat bona ab eo, qui priuatur bonis propter ſuum delictum. ibi. in litera a, & b, & quæ requirantur ad hoc ut fiſcus auferat. in litera d, & e.]

Fiſcus auferens hæreditatem hæredi tanquam indigno, licet propriè non ſit hæres, debet agere petitione hæreditatis ſupra Fiſcus agit. uer. vj.

Fiſcus ſuccedit indigno, ſiue adiuerit, ſiue repudiauerit in fraudem fiſci: quod præſumitur, quando hæreditas erat locuples. Bal. in l. eam, quam. iiij. colu. C. de fideicom.

† Fiſcus licet non ſit hæres, quando aufert hæreditatem

tem ab indigno, tamen habet petitionem hæreditatis.do.Pe.Phi.Cor.in con.cclxxviij.incip.in causa. in litera l,in iiiij.parte.]

Fiscus an succedat,si mulier nubat intra annum luctus Bal.in in d.l.eam,quam.pen.col.

Fiscus succedit in hæreditate, qua priuatus est hæres, qui non impleuit intra annum uoluntatem defuncti,excluso exhæredato, non extantibus alijs coniunctis, uel substituto:nec tenetur satisdare de implenda.uoluntate testatoris.Bal.in aut.hoc amplius pe.col.C.de fideic.

Fiscus non dicitur propriè hæres, quando succedit ex confiscatione, secus si ex edicto successorio:semper tamen habetur loco hæredis.Bald.in l.pe.§.j.C.ad Treb.& in l.iij.C.ad leg Fal.& in l.tam mandatori. C.de non nu. pe.

Fiscus succedit in hæreditate relicta spurio,uel incapaci,nisi alius sit substitutus.Vnde cautela est,quod incapaci substituatur alius,nam tunc fiscus excluditur in l.iij.C.de hæred.inst.

40 Fiscus non succedit in hæreditate relicta spurio palam:secus in relicta clam, accommodata tacita fide de restituendo spurio. Bar.in consilio, Dominicus Blasij,&c.& Bal.in l.iij.C.ad legem Fal.& j. Hæreditas delata.uer.xxxviij.

Fiscus succedens in hæreditate tenetur ad legata.l.cũ fisco.& ibi Barto.ff.ad Syllan.& per Barto.in l.fin. ff.si quis ali.test.prohi.& in l.j.ix.col.de uulg. & pupil.l.iij.& ibi Bald.C.ad legem Fal.& in l.eam,quã iij.col.de fideicom.& supra eod.uersi.viij. & seq.& infra.& per Alexand.in l.iij.§.cum ex causa. de iure fisci.& no.in authen.de hære.& Fal.§ si qui autem.& doc.& Lud.& Alexan.in l.si marito. sol.ma. & in l.iiij.§.eo.de fideicom.lib. & Ioan. de Imo.& Alexand.in l.si seruus plurium.§.ij.de leg.1.j. quod non tenetur ad legata, si confiscatio sit facta ex facto defuncti.

Fiscus an, & quando succedat consanguineo occiso p consanguineum suum.Barto.in l.fi.ff. si quis ali. testa.prohi.& no.in l.cum ratio.in fi.de bonis dam.& Bal.in l.eam,quam v.col. C. de fideicom. ubi dicit etiam quod sic.

Fiscus succedit excluso occisore, & eius filio:uide ibi, & per Bald.in d.l.hæreditas.ult.colum. C. de his, qui.ut indig.

Fiscus succedit in feudum, quo uasallus priuatur propter delictum, quod dominus nolit ulcisci uasallo moriente sine filio.Bald.in c.j.§.fi.per quos fi. inuesti.Item

Fiscus non capit legitimam, etiam mortuo patre pro condemnatione filij,qui deliquit uiuo patre.Bal.in addi Sp.de exec.sen.uer.sententia lata in filiũ. Ego tamen alias consului contrarium, cum assiderẽ Spoleti in adolescentia mea.

Fiscus succedit in his tantum,quæ transeunt ad hæredem extraneum.gl.doc.& Bar.in l.j.C.de ope.libe. & Ale.in l.quoties.ff.de noua.& in l.in insulam. de uer.ob.& doc.in c.ex parte.de feud.

Fiscus non succedit in omnibus iuribus illius, cui succedit.no.in d.l.in insulam.& ibi doc.& Alex.

Fiscus non succedit patri bannitorum decedenti intestato superstite filio, uel alio proximiori coniuncto in bonis banniti, in quibus succederet bannitus, si non esset incapax.Bar.fin.in l.si qua pœna.ff.de his qui sunt sui,uel alie.iur.

Fiscus succedit spurio exclusis agnatis non agentibus ad bona intra duos annos.Bald.in l.certum. vj. colum.C.unde cogna.& not.in l.j.C.de secundis nup. in fine.

50 Fiscus non succedit in hæreditate relicta ut filio, sed uenientes ab intestato.Bald.in l.si pater. C. de hær.insti.

Fiscus non succedit in pro non scripto. Bald.in leg.si pater.C.de hæredi.insti.per l.prima.§.primo.C.de cad.tol.

Fiscus succedit in bonis uacantibus, id est quando nullus hæres reperitur.l.j.& l.si uacãtia. & per totum. C.de bo.uac.li.x.& excludit coniunctos defuncti supra decimum gradum.gl.& Bar.ibi.Sed an tunc teneatur ad legata, uide in l.iij.§.ex causa. & ibi Ale. de iure fis.& supra eo.uer.ix.

Fiscus habens rem communem cum priuato ex causa successionis, uel confiscationis, debet diuidere, & dare electionem priuato.Bar.in l.dicitur. §. Senatus.in fi.ff.de iure fis.

Fiscus an succedat in bonis obsidum mortuorum.tex. gl.Bar. in l.diuus.ff.de iure fis.

Fiscus succedit in partem legati facti duobus,quorum unus est indignus & incapax, excluso socio legatario capace.l.si Titio.& ibi Bar.de leg.ij.

Fiscus succedit ultimo expositis & iectatelis. Bal. in l. si qua illustris.C. ad Orfi.

Fiscus an sit hæres in bonis confiscatis.Bal.in l.executorem.xvij col.C.de execut. rei iudic. & in l.sancimus.§.cum autem.C.ad Treb.ubi dicitur quod est hæres, quando succedit per successorium edictum, non aliter.Et ita debet intelligi.l.quoties.§.fi. ff. de nouatio.Sp.contrarium sentit in ti.de cessi.acti.§.j. uersi.quid si bona. dum dicit fiscum haberi loco hæredis. Ideoque bonis confiscatis transire in fiscum iura,& actiones.& supra eod. uersi. xxxviij. & sup. §.primo.uersi.xxxj.& xlv.& per Bald.in l.pen.§.j. C.ad Treb.

Fiscus priuato succedens an præstet onera, adque defunctus tenebatur.in Spe.de feudi.§.secundo. uersic.xxiiij.

Fisco applicantur omnia, quæ in fraudem eius sunt alienata.in Sp.de don.uer.item pone aliquis.

Fiscus succedens fideiussori creditorum potest conueniri a creditoribus,omisso reo principali,nec potest opponere exceptionem ordinis, sed exceptionem diuisionis,quando fideiussor ille habet confideiussorem.l.non recte.& ibi Bal. C.de fideius.

Fiscus alienat rem sibi communem cum fratre delinquente, etiam socio inuito. l. prima. & ibi.Bar. C.de communi re.cum fis.& priua.alie.lib. xj.l.ij.& ibi Bal.C.de communi re.ali.Bal.in l. j. ij. col.de hæredi.uel actio.uen.& Abb.Sicul.in c.quãuis.

uis.de re indi. Secus in priuato, etiam si pretiũ conuertat in utilitatem fisci.d l.ij. Item uerum, si prius socium requirat. Bal. in d. l. ij.

Fiscus alienans bona confiscata, præsumitur possedisse bona ipsa tempore alienationis. Bal. in in l. ij. uer. sed quid si non apparet. C. de communi re. ali. ubi etiam dicit quod tunc ualet alienatio, etiam si fuit facta confiscatio: quia

Fiscus alienans bona rebellis, semper præsumitur bona fide uersari. Bal. in l. ij. C. de communi re. ali. per l. si a Titio. ff. de rei uen.

Fiscus, cum alienat bona cõfiscata, debet uti bona fide quia debet tanquam sua, & cum subhastationibus alienare. Bald. in lege prima. C. de hæredi. uel act. uendi. ubi dicit sic fuisse intellectam per docto. antiq. lege bene a Zenone. C. de quadrien. præscript. cum simil.

Fiscus uendens non tenetur redhibitoria, uel quanto minoris. l. j. §. illud. ff. de iure fisc. & Bal. in l. prima. C. de hær. uend. & in l. fi. C. de edi. act. ubi dicit secus in ciuitate.

Fiscus uendens non potest habere fidem de pretio. l. prima. & iij. & ibi Bar. C. de fide instrum. & iur. ha. fis. lib. x. & Bald. in d. l. j. ij. colum. C. de hær. uend. ꝙ non alienat, nisi pretio soluto, per l. si procurator. de iure fisci.

Fiscus uendens res non suas tenetur intra quadriennium domino rei. Institu. de usucap. §. penultimo. & fin. l. omnes. & l. bene a Zenone. C. de quadri pręscrip.

Fiscus uendens hæreditatem non tenetur creditorib. nisi emptor sit inops. Bal. in d. l. prima. de hære. uendi. & ibi casus.

Fiscus uendens non tenetur de euictione, nisi ad simplum. supra Fiscus conuenitur. uer. xix.

Fiscus non potest alienare, nisi cum subhastationibus. Bald. in d. l. prima. C. de hæredi. uendi. secunda colum.

Fiscus creditor potest pignus alienare, etiam inuito priore creditore, dummodo ei soluat. Bald. in d. l. prima.

Fiscus uendens rem non suam, licet post quærat dominum, non potest uenire contra factum suum. Bald. in d. l. j.

Fiscus potest uendere fundum alienum pro collectis non solutis. l. j. & ibi doc. C. si propter pub. pen. Sed an alia bona, Bald. ibidem. & supra Collectæ priuilegia. uer. viij.

Fiscus socius uolens uendere, debet socium requirere, & ei dare pro quanto alius offert. Bal. in l. ij. C. de commu. re. alie.

Fiscus potest prius uendere, & postea confiscare. l. si Titio. ff. de rei uen. secundum Bal. in d. l. ij. C. de cõmu. re. alie. Item

Fiscus uendens rem alienam scienter, tenetur de euictione. l. bene a Zenone. C. de quadrien. præscri. & per Bal. in l. j. C. de hære. uel actio. uend. nisi res sit communis, uel sibi obligata: ut ibi per Bal. & ĩ eod. uersicul. ix. Secus si ignoranter. glo. not. in l. multum. C. de communi. re. ali. quæ dicit habere regressum contra emptorem. Lud. tenet in sing. uerb. Fiscus. uersiculo si fiscus. Item uerum, siue sententia iusta, siue iniusta lata sit contra emptorem: quia de euictione tenetur fiscus: ut supra uer. Euictio.

Fiscus si uendat non solenniter, an faciat fructus suos. in Sp. de fruc. & inter. §. j. uer. si uero certi.

Fiscus si uendat rem alterius hypothecatam ut suam, tollitur hypothecaria quadriennio. in Spe. de præscrip. uer. sed hypothecaria.

Fisculi seu fisci, dicuntur instrumenta ad exprimendum oleum de oliua, & non debent colono præstari per dominum feudi. l sed addes. §. illud. ff. locati.

Fistula seu conductus aquæ ad fontem publicum per dominum priuati, debet conseruari sumptibus publicis, & sine præiudicio priuati, nisi pactum, uel consuetudo sit in contrarium. Flo. in l. fistulas. ff. si serui. uen.

Fistulæ cedunt domui uenditæ. l. si uenditor. §. firmus & ibi Bar. ff. de act. emp. & ibi Alex. & ĵ. uer. Venditio comprehendit. uer. v.

Fistula etiam in pariete communi non potest imponi. l. fistulam. & ibi Barto. ff. de serui. urba. prædi. Ang. in l. inter quos. ff. de dam. infec. nec etiam in proprio, si aqua immissa mundat parietem uicini. lege fistulas. si ser. uendi. & ibi Barthol. Cepo. in tractat. de serui. urbanis. cap. xlix. & cap. clxvij. & supra Aquarolum.

Fistulę in fundo seruiẽte possunt poni per eum, cui seruitus debetur sumptibus suis, etiam contradicente eo, qui seruitutem debet. Bar. Cep. in tit. de ser. urb. c. xxiij. per l. si iter ff. de seruit. & l. seruitutes. §. si domo. ff. de ser. urb. præd.

Flamines sacerdotes Gẽtilium, dicti a filo, quasi filamines, eo quod festis diebus sibi pileum pro sacerdotij eminentia imponebant quem, cum per ęstum ferre non possent, filo tantum capita ligabant: uel, secundum alios, dicti erant a flamma, quæ in eorum sacrificantium ceruice apposito diademate inerat. Archiflamines erant quos nunc archiepiscopos Christicolę appellamus. Flamines non sacerdotes, sed primi flamines primates ciuitatum dicebantur ante Christi nostri Dei ueri aduentum, quorum loco surrexerunt patriarchæ. lxxx. distinc. urbes. & cap. in illis. xcix. distinc. prouinciæ. & dixi in tractatu de episcopo. in prælud. secunda col. De his uide in Spe. de iurisd. om. iud. uer si. sunt quoque.

† De quibus in capit. cleros. circa medium. xxj. distinct.

Florenus mutuatus si mutatur in ualore, & quomodo sit restituendus. Bartol. in l. in his. §. fin. solut. matrimo. & in lege Paulus. in fin. de solu. Et dic quod quanti plurimi fuit a tempore morę. Paulus de Castro, in consilio. clix. in fin. & Alex. in l. nummis. de in litem iuran. & l. res in dote. ff. de iure dotium.

Floreni

Floreni promissi ad duos annos, si mutantur ualore, debent solui secundum ualorem tempore solutionis, non tempore promissionis, nisi sit mora commissa. Bar. in l. cum certum. de auro, & argen leg. & Pau. de Cast. con. cliij. per Bal. in l. acceptam. xvij. q. C. de usur. & in l. ij. C. de uete. numis. pote. lib. xj. & supra uer. Dos restituitur. uersi. xiiij. Nec uidentur promissi reprobi, sed boni. Bar. in l. lecta. ij. col. si certum peta.

† Floreni relicti per testatorem, de quibus intelligantur: uide do. Pe. Phi. Cor. in consi. iij. inci. super. in litera g, & in consi. ccxliiij. inci. uidetur. in litera h, in ij. parte. ubi etiam an si dixerit de Florenis ad xl. in uno legato intelligatur facta repetitio in florenis in alio legato eiusdem testamenti. ibidem, in litera n.]

Florenorũ æstimatio non potest minui, nisi authoritate superioris. l. secunda. & ibi Bar. C. de uete. nu. po. lib. xj.

Florenus cuius periculo decrescat. Bartol. in d. lege secunda.

Florenorum appellatione in contractibus, quæ ueniant. Bart. in l. semper in stipulationibus. de regul. iur. & in l. stipulationum. in prin. & ibi Ale. de uerb. oblig. quod hi ueniunt, qui uigent in regione, alias uiliores. Item debet inspici qualitas rei. Barto. in d. l. semper. in prin. quem etiam uide in l. ubi autem. de uerb. oblig. & Alexan. con. xxv. iiij. parte. De florenis adde infra uer. Moneta. uer. xix. xx. & lxxiiij. & uer. Promissio. uer. cxlv. & in uersic. Promittens. uer. xxx. & ĩ. uerb. Debitor quantitatis. uer. vij. xiij. xvj xviij. & seq.

Florentia dicitur ciuitas maior, & non maxima. quia non habet episcopum metropolitanum. Bartol. in lege si duas. §. grammatici. ff. de excu. tuto.

† Florentini in suo territorio iura principis habere dicuntur. do. Pe. Phi. Cor. in consi. lv. incipi. reperio. in litera p, in secunda parte.]

† Florentinos comprehendunt ea, quæ dicuntur de principe, & in eis habent locum. Dec: consil. cxxv. col. ij.

† Florentini deferunt caputium in capite. Dec. consi. cxxv. col. ij.

Florentini miseri sunt, secundum gl. not. in l. j. C. de eroga. mil. anno. li. xij. & ĩ. uer. Milites. uer. 50. quod hodie non uerificatur.

Florentia hoc anno, & mense aprilis, M. cccclxxviij. intestina seditione turbata est. Nam Iulianus Medices in templo sanctæ Reparatę, dum missa noua celebraretur, astante cardinali sancti Georgi Sauonensi nepote comit. Hieronymi, gladijs confossus est Laurentio Medice a sacerdotibus defenso, & in sacristiam postibus æreis clausam reserato. Factionis author fuit archiepiscopus Pisarum Florẽtinus de Saluiatis, & Franciscus, ac Iacobus Pactij, qui ad fenestras prætorij suspensi, & ad terram tracto laqueo profecti eadem die cum socijs sceleris ad septuaginta tres turpiter obierunt.

Florentinus dicitur, qui natus est Florentiæ. lxxx. distin.

† Florentinum. & Alex. in l. j. ff. ad municipa. † Et an appellatione Florentini ueniat Florentinus origine tantum, uel domicilio tantum, uide Feli. in c. licet ratione. in xij. col. uer. facit gl. circa prin. uer. de foro comp.

Flumen non dicitur uia: unde non duplicatur pœna delicti commissi in flumine uigore statuti loquentis de uia publica. Sed pons fluminis sic. Bald. singul. in l. fin ff. de seruitur. rusti. prædior. Vnde

Flumen non uenit appellatione uiæ publicę: ut ibi. & Bar. Cep. de serui. urb c. lxx.

Flumen non uenit appellatione uiæ publicæ: ut ibidem.

Flumina dicuntur esse Imperatoris uniuersaliter, sed in dominio particulari sunt locorum uicinorũ. Bal. in l. pe. col. iiij. C. de cond. inser.

Fluminis usus communis est sicut uiarum, & litoris. l. fluminum. in prin. ff. de dam. inf. Vnde quilibet potest in eis facere quicquid uult, dummodo faciunt sine incommodo alicuius: ut ibi not.

Flumen an, & quando impediat seruitutem uię. not. in d. lege fin. & ibi Bal. & Flo. & Bartol. ff. de ser. ru. prædi.

Flumina ueniunt in diuisione regnorum. Archidiac. xiij. quæst. prima. ecclesias. Bald. in c. si quis de manso. de contro. inue. & infra eo. uer. ix. & seq. & melius in uer. xij.

Flumina sunt communia usque ad dimidium aluei vtrinque uicinantium. Bar. in tracta. de alueo. § primo lib. vj. charta. uer. item uidendum est utrum. & Bal. in c. ex literis. penul. col. de proba. & Bartho Cepo. de serui. rusti. c. lxxv. & titu. de fluminibus. & infra, uer. Iurisdictio. uersi. xxxiij. & melius in uer. clviij. Et intellige de aqua de alueo, quia non est communis, secund. m Bald. in c. primo. quæ sint rega. uide Cy. in l. quædam. ff. de rerum diui. & Barth. Cep. in d. tract. c. lxxv.

Flumina publica dicuntur regalia. l. quominus. ff. de fluminib. & Bal. in c. j. quæ sint regalia. in usi. feu. & in l. pe. iiij. col. C. de cond. inser.

10 Flumen præsumitur in dubio distinguere dominia, uel confines quia præsumitur prima uice transductum indè pro termino territoriorum: secundũ Pa. de Ca. in l. ex hoc iure. ff. de iusti. & iure. & facit. l. quia mag's. ff. fin. reg.

Fluminis impetus si aliquas res portet in fundum alicuius, quid iuris. Bartho. Cepo. de ser. rusti. tit. de litore. & Federi. de Senis consil. cij. nomine Francisce, &c.

Flumina an ueniant in diuisione regnorum, quando dicitur, a tali flumine usque ad talem. Bald. in ca. j. §. si quis de manso. vij. col de contro. inue. & Bar. in simili in tract. Tiberia. iiij. charta. j. lib. uer. sed quid si reperiuntur instrumenta. & infra uer. Fossatum. uer. ij. & pen.

Fluminis interdictum, & ne quid fiat in eo, quod obsit naui-

nauigationi,uel aqua impediatur.&
Fluminis ripam munire licet.&
Flumine publico ut liceat piscari,& nauigare,& similia,uide Specu.de causa pos.& proprieta.§. iij. uersicul. vj. & seq. usque ad fin. ff. ne quid in flumine publico.
Flumen publicum dicitur, quod perpetuo fluit.l. j. §. fluminum.ff.de fluminibus.Sed
Flumen priuatum dicitur,quod crescit,& decrescit, & in estate parum aquę continet, ita ut fere laues Bal. in l.lapilli.ff.de rerum diuisi.
Fluminis appellatione in statuto non uenit ripa infra. Ripa.uer.iiij.
Fluminis publici aqua an possit impune duci ad fundum uicini.in Sp.de cau pos.& proprie. §.iiij. uer. aliud quoque.& infra.

Fodere in profundum an liceat, sicut altiare usq; ad cęlum.Pa.de Ca.in con.v.
Fodiens uenam in fundo alieno,qua actione prohibeatur.j.uerb.Vena.uersi.pen.
Fodere in fundo alieno pro uenis inueniendis an liceat. Pa.de Ca.dicto consi.v.clxxvj. clxxvij. & clxxviij. & Bar Cepol.de ser.urb.c.xlv.& de ser.rusti.tit. de monte. Sed dominus fundi præfertur in fodiendo, uidelicet uolenti fodere,non autem ei, qui inchoauit fodere. Bar.Cep.ubi supra.
Fodere quis potest in fundo proprio,& intercipere uenam aquæ,ne fluat ad fundum uicini.no.in l.fluminum.§.fi.cum l.seq.ff.de damno infec.Pa. de Ca.in d.con v.

Fons in fundo priuati an sit publicus, etiam uicinis communis infra.Vicinus.uer. xxxv.
Fons in pariete communi fieri non potest in præiudicium socij,secundum Floria.in lege fistulas.ff si ser ui uen.
Fons si desiccatur,currit præscriptio aquæductus.Bal. in l.j.xxij.opp. C. qui admit. per l. Attilicinus de seru.rusti.prædi. Sed si aqua reuertitur in fontē, de æquitate conualescit seruitus.glo.& Bar.in l. foramen.circa medium in uer. ex quo sequitur sequens illatio.ff.de serui.urb.prædi.& l. unus. §. si fons. de serui.rusti.prædi.ubi præscribitur seruituti,etiam si justum fuit impedimentum non utendi : sed datur restitutio ex clausula generali Vide Bar. ibi. & Bar. Cep de serui.rust.ti.de fonte.& j.Seruitus impeditur.uer.iij.
Fontis aquam an possit quis ad fundum ducere.in Sp. de causa pos. & proprie.§ iiij.uer. aliud quoque.& uer. porro. ubi etiam uide materiam interdicti de fonte.Item
Fons dicitur omnis puteus, non econtra. d. uersiculo porro.

Forefacti qui dicuntur,uide in Sp.de instr.edi. §.xiiij.uer.de hoc.
Forefactorum materiam uide supra uerb. Banniti. & uerbo Exititij. & infra uersicul. Rebelles. per discursum.

† *Forestam* quid:uide Feli.in c. Rodulphus.in xiij.col.de rescriptis.]

Forensis propriè dicitur,qui non est natus:sed si est natus,non dicitur uere forensis. Pa. de Ca.consi.cxciij.ul.col. Sed qui desijt esse subditus,per Pau.de Ca.con.ix. † Vide Fel. in c quoniā. in prin.de of.or.& uide do.Pe.Phili.Cor.in consil. cxciij.inci.licet.in litera e,in iiij parte.ubi quod uarijs modis sumitur in iure forensis.]
✻ Forensis statutum loci,in quo contrahit, ex longa consuetudine non ignorare præsumitur.l. fin. & ibi nota ff.de decret.ab.ordi.facien.l.ij.& ibi gl.in uer sic.degit in iij.intel.C.ubi.de crim.ag.oport. Bar.in l.prima.ij.q prin.C.de sum.trinit.& fid.cath.& ibi Iaso.ij.lectur.Paul.Cast.co.ccccxxiiij.col.ij.uol.ij. Alex.co.clxv.col.j.uol.vj.Ay.Cra.co.ccxlix.nu.5. uol.ij.Ae.Ma.Ma.
✻ Forensis si uectigal iure municipali impositum non soluerit,idque ius, se ignorasse dixerit, excusatur a pęna.Ancar.co.cclxiij.Alex.co.lxxxvj.col. fi. uol. iiij.Ay.Cra.co.cxv.nu.4.uol.j Ae.Ma.Ma.
✻ Forensibus tributum pro bonis, quæ in agro,comitatu,& ciuitate habent, iure municipali imponi potest Bal.in l.fin.col.ij.C.fin.cens.uel reliq. in l.j. col vij.C.de sente.qu pro.eo.quo.inter.Pau.Castr. in l.inter debitorem.ff.de pact.Bal.co. ccxviij.uol. v.Paul.Cast co.cccxxxix.col.iij.uol.j co lxxxix.co l.fi.ij.uol.ij. Alex.co.lxviij col.iij.uol.ij.co.li.colu. ij.uol.v.co.cxlviij.uol.vj.Iaso.co. lxxxiij. uolu. iij. Dec.co.dcxciij.col.j.Curt.mi.co.lx.col.iij.co. lxj. col.ij.Ay.Cra.co.ccj.nu.14.uol.ij.aliud tamen sentire uidetur Corne.co.cclxviij.col.ij.uolu. iiij. Ae. Ma.Ma.
✻ Forensis statutū deterioris conditionis ciuibus potest efficere.Fra.Curt.mi.co.cxxix.uol.ij.Ay. Cra. co.ccj.nu.14.uol.ij.Ae.Ma.Ma.
Forenses non dicuntur illi, qui sunt de castro subdito episcopatui. Bald in authent.qua in prouincia. C. ubi de cri.agi. opor. Item dicuntur esse de populo. Alexand.in l.in prouinciali.§.fin.de ope.no. nunt. in addi.& Bald.in rubr.qui accu.non pos. & in aut. de quæstore.
Forensis non dicitur nupta extra territorium, scilicet in loco originis. Barto.in l.fin.§.idem rescripserūt. ad muni.& supra Filia nupta.uer.iiij.Cyn.in l.j.C. de juris.om.iu.Bald.in l.pen.& ibi Alex.ff. eod. tit. & Bal.in rub.so.ma.& Pau.de Ca. in l. rei iudicatę. §.fi.ff.sol.ma.
Forensis,qui subit onera,habetur pro ciue,etiam quo ad commodum Pa.de Ca.& Ale.in l.ij.§.fi.de ope. no.nun.per l.j.ad municip. & Bar. in trac. represa. iij.q.principali.& ideo potest nuntiare nouū opus. Pau.& Ale.ubi supra.& infra prox.§.uer.iij.
† Forensis an dicatur, qui habet domum conductam in ciuitate,licet firmiter non habitet: uide do. Pet. Phil.Cor.in consi.ccix.incip.in hac per totum.in j. parte.]

Forensis agens in foro non suo,ligatur consuetudine fori,in quo agit.Bald.in l.cū clericis.in fi.C.de episc.& cle. Contrarium tenet glo. in l.j.uer.inter quos. C.de sum.trin.& fi. catho. & ibi Ray.

Ray.in addi. Barto. & idem Bar. in consil. quidam de Gualdo,&c.

Forensis agens contra ciuem, si sit diues, & non suspectus, non tenetur cauere de statuto in iudicio reconuentionis, & de reficiendis expensis, quando uigore statuti disponentis quod forensis non audiatur agēdo contra ciuem, nisi satisdet reus, opponeret causa euitandi iudicij: quia intelligitur de forensi nō idoneo. tex. est no. secundum Ange. in l. cum non facile ff. si cui plus, quàm per legem Fal. sed bene tenetur præstare iuratoriam cautionem. per gl. no. in capit. quamquam. de usur. & in authen. de exhi. re. §. sancimus.

Forensis, qui subit onera, gaudet beneficio statutorum aliàs non. arg. l. j. ff. ad muni. secundum Bar. in trac. represal. v. q. prin. j. arti. Pa. de Ca. & Ale. in l. ij. §. fi. de ope. no. nun. Vnde

Forensis damnum passus ita demum agit ad emendationem damni contra commune, stante statuto quod commune teneatur pro damno, quando ignoratur quis damnum dedit, si subit onera in loco, in quo est passus domum. Pa. de Cast. in l. omnes populi. in fi. ff. de iusti. & iur.

Forensis procurator, etiam cum satisdatione, non admittitur, etiam inuito aduersario. gl. & Ioa. de Pra. in l. neque feminis. ff. de proc.

Forensis consanguineus occisi an habeat quartam partem condemnationis, stante statuto quod proximior consanguineus occisi lucretur quartam partem pœnæ. Bar. in consi quidam de Gualdo, &c.

Forensis non accusat, quia non est de populo. Ange. in auth. de nup §. si uero altera. coll. iiij. & Are. in trac. malefi. uer. nec non ad quærelam. xj. col. & Bald. in ru. C. qui accu. non pos. & in l. is, qui reus. & ibi gl. & Bald. & Imo de publ. iud. Item Alexand. in l. ij. §. fin. de ope. no. nunt. Item nec accusat clericum, nisi prius inquirat de uita, & fide, & intentione, eius, uel nisi habeat literas testimoniales. Inno. no. in c. cum † P. Manconella. de accusa. † Et ibi uide Felin. circa finem.]

Forensis si mittat procuratorem, releuatur ab onere satisdandi: uide infra. Procurator absentis. uersiculo. xviij.

Forensis an possit nunciare nouum opus edificanti in loco publico ciuitatis: per Bar. in l. ij. §. si in publico. de ope. no. nunt. etiam uide ibi per Alex. & infr. Nuntiatio. uer. viij.

Forensis conuenitur non solum coram ordinario, sed etiam coram delegato eius loci, in quo contraxit, uel deliquit. Innoc. in cap. dilecti. de foro compe. & Bald. in Marga. uer. Forensis. Item

Forensis contrahens tenetur ad gabellæ solutionem. Bal. in l. j. C. de contrh. emp.

Forensis non soluens collectas, uel tributum pro pretio, non potest capi, nec carcerari, cum illud onus sit annexum rei. non personæ: sed fructus capi, & distrahi possunt. Pau. de Cast. in l. inter debitorem. ff. de pact. & uidetur casus in l. nemo carcerem. C. de exac. tribu. li. xj. quia loquitur generaliter per uerbum Nemo

Forensis tenetur ad collectas impositas pro fundo. s. collecta quibus. uersi. iij. cum tribus seq. & per Oldra. con. clxix.

† Forensis tenetur ad onera realia. do. Petr. Philip. Corne. in consi. cxciij. incip. licet. in litera c, in iiij. parte.]

Forensis an possit citari per iudicem loci contractus. Inn. doct. & Ioan. An. in c. fin. in c. Romana. de foro comp. lib. vj. in Nouel. & doc. in l hæres absens. §. j. de iud. quod sic. & Bald. in c. j. col. iiij. de mil. uasal. qui contu. est. Item

Forensis hæres citandus est coram iudice insinuationum. Bal. in l. testamenta. in fi. C. de testa.

Forensis citari potest per iudicem in territorium suū. Bal. in d. l. testamenta. in fi.

Forensis nō tenetur ad guardiam tempore guerrę, nec ad collectas. Bar. in l. forma. §. primo. de censi. in l. cum neque. C. de incol. li. x. & in l. j. C. de auro. coron. li. x. & Bald. in l. non tantum. §. inquilini. ff. de excu. tu. quod nec ad custodiam, nec ad alias factiones personales tenetur. quod est uerum, nisi sit usurarius, uel nisi collecta sit realis, id est, imposita pro rebus, uel nisi sit consuetudo, uel nisi ex priuilegio liceat, secundum Bar. in d. c. cum neque. C. de incol. lib. x. Sed uide Bal. in l. j. iij. col. C. de mul. & in quo loco. eo. lib. & in l. prima. C. de auro coron. lib. eo. & in l. libertus. §. sola. ff. ad munici. Sed Bald. contra in forensibus allibratis. in l. etiam. C. de execu. rei iudi. & in l. j. ix. col. C. de sen. quæ pro eo, quod inter. profe. ubi idem dicit in statuto. & Alexan. in d. §. sola.

† Forensis non potest cogi ad custodiam ciuitatis. do. Pet. Phi. Cor. in consi. lxij. inci. in hac. in litera m, in iiij. parte.]

† Forensis non tenetur ad refectionē murorum, uel constructionem de nouo. do. Pe. Phi. Cor. in d. con. lxxij. in litera n, ea. quarta parte.]

Forensis tenetur ad præstantias. Bar. in l. numerum. §. patrimoniorum. ff. de mune. & hono. & in l. interdū ff. quod fal. tu. auth. & Flo. in l. pendentes. §. si quid cloacarij. ff. de usufr. Item

10 Forensis tenetur commodare equum ad guerram, si habet non autem tenetur emere ut commodet, si non habet: nisi sit usurarius. Florian. in d. §. si quid cloacarij. & Bar. ubi. s.

Forensis inimicus cogitur cauere de non offendendo, si multum conuersatur in loco, aliàs non. Bart. in l. sed & si susceperit. §. fi. ff. de iud.

Forensis multum conuersans in loco potest ibi conueniri, licet ibi non habeat domicilium. Bar. in l sciēs. C. ubi de cri. agi. opor. & in l. ij. ubi sena. uel clar. & Inn. in c. ex parte. de foro comp.

Forensis constituens se soluturum alteri forensi, sed non expresso loco solutionis non uidetur promittere solutionem in loco, in quo constituit, & promittit, nisi sint ibi mansuri, uel habitantes. Bal. in rubr. C. de const. pecu.

Forensis

Forensis compromittens Firmi pōt in causa reductionis conueniri Firmi, & sic in loco cōpromissi. Pe. de Bel. Pert. in consi. quæritur, si forensis, &c.

Forensis aliquo in loco conuentus non ligatur statuto ad causæ decisionem spectante ex eo tantū quia eo in loco bona possidet cap. ex ore. de priuil. c. postulasti. & ibi notat. c. fi. de for. com. c. Romana. §. contrahentes. de for. com. in vj. Lapu. Alleg. Ci. Gemin. co. viij. Ale. co. xix. col. ij. uol. vj. co. cxj. colum. ij. uol. vij Corn. co. clxij. co. cclxviij. uol. iij. Aym. Cra. co. ccj. nu. 15. cum seq. uol. j. Ae. Mar. Ma.

Forensis contrahens potest conueniri in loco contractus, uel quasi. l. si hæres absens. §. j. & ibi doc. ff. de iud. & supra uer. Contrahens. uersi. xlj. nisi sit forensis uiator, & contrahens cum ipso sciat: alias secus. in d. §. primo. & ibi gl. & doc. Item nisi solutio alibi destinetur, secundum Ange. in l. j. ff. si quis ius. di. non obtem. & Pet. de Su. in d. §. j. & gl. in c. Romana. §. contrahentes. de fo. compe. in vj. & Bart. in l. quæro. ff. de solu. & in l. j de bo. auth. iudi. pos. & in l. j. de eo, quod certo loco. & in l. eum. qui. ff. de con sti. pecu. & Bald. in l. cum Archimedoram. C. ut in pos. leg. Item si forensis contrahat Romæ: quia cum sit communis patria, potest ibi conueniri. l. Roma. ad municip. secundum doc. & Pe. de Su. in d. §. primo. Item si contractus eius esset implendus statim, & de præsenti. Bar. doc. & Pe. de Su. d. §. j. Item uerum, si in loco contractus obliget se conueniri posse, non si simpliciter contrahat. glo. in d. §. contrahentes. secundum Pau. de Cast. in l. j. ff. si quis i ius uoca. nō ie. Item si obligat se iudicialiter, puta fide iubendo, secundum Pa. de Ca. fin. in l. j. post gloss. & ibi. uer. ut in mercatore aduena. ff. si quis in ius uoc. non ierit. Item uerum, si reperiatur in loco contractus: alias non d. §. contrahentes. & doc. in d. §. j. & per Bal. in d. l cum Archimedoram. Item uerum, si ibi reperiatur cum re, ob quam se obligauit. Bald. in l. fi. C ubi in rem ac. & doc. in l. non alias. ff. de iudi. Vide Bar. in l. de iure. ff. ad municipa. quod est uerum, si renuntiauit priuilegio fori: quia tunc etiam ibi non repertus conueniri potest. glo. in d. l. iiij. ff. si quis in ius uo. non erit. & Bald. in d. l. cum Archimedoram. Item uerum etiam quo ad missionem in bonis sitis in loco contractus, licet ibi contrahens non reperiatur. docto. & Pet. de Su. in d. §. primo. Item uerum, si forensis contrahens iurauit se ibi stare. tex. singul. in authen. de exhi. re. §. si uero. secundum Angel. & Pet. de Su. in d. §. primo. Item uerum, si sit obligatus ex causa publicæ administrationis. gl & doc. in d. §. & no. C. ubi de cri. agi oportet. Item uerum, si agatur causa status contra seruum, qui aufugit. l. prima. ubi causa sta. l. fi. ubi quis de curi. uel cohor. Item uerum in mercatoribus ad nundinas uenientibus, quia possunt ibi conueniri ratione contractus. Barto. & docto. in d. §. j. & ibi per Alex. §. proinde. nisi habeat priuilegium a principe. l. j. C. de nundinis ubi per Bald. Item uerum ab alijs forensibus, qui etiam ad nundinas uenerunt, non a ciuibus, per dictam. l. j. C. de nundinis. Quod ultimum intellige, scilicet pro contractibus alibi celebratis cum ciuibus: nam pro celebratis ibi statim implendis possunt etiam a ciuibus conueniri: ut ibi per docto. Item uerum, si forensis multum conuersatur in loco: ut supra eod. uersic. xij. Et si citatur ad locum contractus, & neget se ibi contraxisse, an prius summatim cognoscatur an ibi contraxerit, uel non. Bar. & Alexan. in l. ex quacunque. si quis in ius uo. non ierit.

Forensis an conueniri possit ut satisdet de iudicio sisti in loco domicilij supra Cautio de iudicio sisti uer. ij. & vij.

Forensis citatus ad locum contractus, si sit contumax, non potest puniri. doc. contra glo. in d. l. hæres. §. primo. de iudi. Inno. in c. licet. de for. compe. Ioan. And. in c. Romana. de fo. comp. in vj. in Nouel. col. ij. & ibi Gofred.

Forensis uisitans monasterium monialium pro uidenda consanguinea sua, an conueniatur ad pœnam statuti prohibentis accessum ad monasterium. Bal. in l. prima. xviij. colu. C. de sum. tri. & fide cathol. quod sic.

20 Forensis delinquens potest puniri per eum, qui præscripsit iurisdictionem puniendi subditos infr. uer. Præscriptio extenditur. uer. iij.

Forensis litigans potest cogi eligere locum, in quo uelit, & possit citari ad singulos actus. Bal. & Alex. in l. qui ante Calendas. de uerb. oblig. & Barto. in extrauaganti, ad reprimendam. uer. per edictum. & in Specu. de rescrip. præsenta. §. ratione causæ. uersic. quid si non discernatur. Abb. in c. fin. de dila. & ita practicatur.

Forensis tenetur soluere passagium. l. penul. §. nauem. locati. Alexand. in l. rescripto. §. sciendum. de mun. & hono.

Forensis emens, & pretium non soluens, an possit capi tanquam suspectus, & fugitiuus, ex quo uenditor tempore contractus sciuit eum esse forensem: per Bald. omnino in rub. C de his, quæ in fraudem credi. Ludo. in l. ij. in prin. ff. soluto mat. Adde Bart. & Bal. in l hæres absens. §. proinde. de iud. & tex. not. in l. iij. ff. de pig. act. qui facit ad simile.

Forensis sciens conspirationem non reuelans, non est puniendus infra uerb. Scire. uer. xiiij.

Forensis repertus cum armis tenetur ad pœnam statuti prohibentis arma portari. in Specu. de constitut. uersi. antepenul. Flo. in l. item Mela. in princ. ff. ad legem Aquil. Ang. Are. in trac. malefi. uersi. Armatus.

Forensis factus ciuis non tenetur ad collectas ante impositas, quando erat forensis. Bal. in l. quidam. in fi. C. de fideius.

Forensis factus ciuis non pōt capi pro represalijs concessis antequam fieret ciuis. Bal. in d. l. quidā. in fine. secus econtra si ciuis fiat forensis, ut ibi.

Forensis an possit dari tutor pupillo. in l. etiam. & ibi Bar. ff. de tutel. & in l. quæro. in princ. de testa. tut. quod sic in testamento, non iudice. & l. neque a præside. & ibi Bar. C. qui da. tu. uel cura. pos.

Forensis offendẽs ciuem Firmanum extra territorium Firmi, non punitur statuto Firmano, nisi quo ad bona sita Firmi. Innocen. cap. postulasti. de for. competen. & Ange. in l. hæres absens. §. primo. ult. coll. ff. de iud.

Forẽsis transiens cum equo alieno per ciuitatem illius cuius est equus, an possit ibi arrestari, uel detineri. in Specu. de comp. iud. adi. uersi. quid si quis per locum. & Bal. in addi. uer. an illud, quod dicitur. & no. in l. fin. & ibi Bar. quod non. C. ubi in rem actio. & tenet Bar. in l. non alias. §. sed si postulatur. ff. de iudi. & Card. in cle. j. ix. q. de procura. Sed quomodo satisdet supra uer. Equus. uer. xl.

30 Forensis factus abbas, an fiat ciuis ciuitatis monasterij sui. Bar. in l. j. ff. ad municip. & in l. ciues. C. de incol. lib. x. quod sic.

Forensis conueniri potest in loco ubi habet mercantias suas, nisi probet se habere maiorem partem alibi, uel nisi probet quod ibi est transitus. Bar. in l. de iure. ff. ad municipa.

Forensis delinquens in uno loco an possit citari in loco originis per iudicem loci delicti. Bal. in addi. Sp. de comp. iud. adi. uer. an ratione.

✠ Forensis si offendit dominum, uel ciuem loci, sub quo loco bona habet conueniri potest eo in loco. Dec. in termi. co. dcxcvj. nu. 2. cum seq. dub. ij. Ae. Ma. Ma.

Forensis quomodo extra territorium citari possit pro delicto in loco citantis commisso: uide do. Pet. Phi. Cor. in consi. cxliiij. inci. licet. in litera h, & sequen. in ij. parte.]

Forensis extrahens bladum quo statuto puniatur. inf. uerb. Forensis ligatur. uer. x.

Forensis delinquens an puniatur secundum statuta, uel secundum ius commune. in Sp. de const. in fine.

Forensis ligatur cõsuetudine fori non sui, in quo litigat. Bal. in l. cum clericis. in fi. de epi. & cleri. & supra uer. Forensis agens. uer. j.

Forensis factus ciuis non perdit beneficium forensiũ: ar. l. falsa. §. j. & ibi Ioan. de Pra. de cond. & demon. & Bar. in l. non tantum. §. si emancipatus. in fi. de bono. pos. contra tab. & Bal. in l. ea lege vij. col. C. de cond. ob causam. Item

Forensis an ligetur cõsuetudine. Bal. in aut. omnes peregrini. C. communia de suc. quod sic.

Forensis non gaudet beneficio statutorum, si nõ subit onera: unde eius iuramento non statur de damno illato emendando ex forma statuti. Pa. de Cast. in l. omnes populi. in fi. de iust. & iur.

Forensis habitatio habet uim contractus. Io. de Fantu. in c. primo. de consti. ultimo. in iiij. parte consil. Alexan.

Forensis excusatur ignorantia statutorum, nisi diu moratus sit in loco: secundum Lau. de Fano in l. in quorum. viij. col. de pigno. Vide Bar. in l. j. uer. nunc ueniamus ad gl. in ij. q. & ibi Bal. in uer. circa maleficia aliquid uideamus. C. de sum. tri. & fide ca. Bart. in l fi. ff. de decre. ab ord. faci. doct. in c. ut animarũ. de const. in vj. & omnino Io. And. in Spec. de consti. in addi. magna. & Bal. in l. ius ciuile. de iust. & iure. & in l. j. ff. de legi. & Alex. in consil. lxvij. iiij. parte.

† In c. a nobis. de sen. excom. uide per do. Ias. May. in l. cunctos. nu. 36. & in eiusdem repe. nu. 76. C. de su. tri. & fide ca.]

Forensis clericus uel ecclesia, non ligatur statuto prohibente forensem acquirere: secundum doc. in l. j. C. non lic. ha. metropo. li. xj. Bar. in l. dudum. C. de contrh. emp. doc. in c. ecclesia sanctæ Mariæ. de cõsti. Io. de Pla. in l. ij. C. de prædi. naui. li. xj. Bal. in l. fi. v. col. C. de sac. san. eccl. & in l. iubemus. e. ti. Lau. in d. l. in quorum. Bar. in d. l. fi. & in l fin. C. de exac. trib. lib. xj. & in l. filius. §. diui. de leg. j. Pau. in con. ccxciij. & consi. ccxcv. & Fed. de Sen. in consi. lxxvj. Io. An. in c. fi. de immu. eccle.

† Forenses an ligentur statutis, uide late do. Ias. May. in l. cunctos. C. de sum tri. ubi quid in contractibus quid in delictis, & quid in ultimis uoluntatibus. & do. Pe. Phi. Cor. in consi. cxcix. incip. circa. per totum. in j. parte.]

Forensis possidẽs in loco statuti ligatur statuto disponente quod nullus possit ædificare supra uiginti cãnas per altitudinem inuito uicino. Bartho. Cep. de serui. urb. c. xxvij.

Forensis deliquens secundum quæ statuta puniatur. doc. & Bald. in l. prima. C. de sum. trin. & fid. catho. & in l. prima. ubi sena. uel clar. & ubique Bar. quod secundum statuta loci delicti. Vide in Spec. de constitu. uer. quid si extraneũ. Item. j. Statutorum esse ctus. uer. xxxiij.

Forensis extrahens bladum extra districtum an puniatur secundum statuta loci. in Sp. eod. tit. uersi. pone ergo. Item

Forensis extrahens bladum de loco, in quo habet fundum punitur pœna statuti illius loci. l. si pendentes §. si quid cloacarij. & ibi Floria ff. de usufruc. ubi refert Iaco. de Are. disputasse contrarium per l. munerum. §. præterea. de mu. & ho. uide Cy. in l j. C. quæ sit lon. consue.

Forensis uendere domum, uel non altiari eam, uel destruere, uel reficere cogi potest per statutum. Bart. in l. j. iiij. q. primæ partis. C. de sum. tri. & fide ca. & j. uer. prox.

† Forensis an comprehendatur a statuto habilitante, uel inhabilitante personam: uide d. Pe. Phi. Cor. in consi. xciiij. incipi. circa. in litera i, in ij. parte. ubi etiam quod statutum quod filiusfami. testari possit, non extenditur ad forensem. in d. consi. in litera g, De quo etiam uide per eum in consi. xlv. incip. duo. in litera f, in j. parte.]

Forensis prohibitus acquirere immobilia potest recipere dotem in bonis immobilibus. But. in consi. post inuocationem Christi, uiso contractu dotis. & per Lau. de Fano in l. in quorum. vij. col. de pig. Item põt lucrari dotem uigore statuti, licet aliud statutum prohibeat forenses acquirere. Sed Pe. de Anch. in cõsi. quod fecit apud Teruisiũ, ut ipse refert in c statutum. §. cum autem. de resc ri. in vj. & cap. canonum statuta. de constit. & Andre. Barba.

Barba.in consi.clemẽtissimi Dei.quod est ultimum in iiij.parte consi. Alex. de Im. & idem And.in con si.scripsit Ecclesiasticus.quod est post consi.iij. Ale. iiij.parte.

Forensis potest prohiberi per statutum uendere. Barto.in l.fin.C.de sacrosan.eccle.per l.prima. C. non lic.ha.me.lib.x. Bar.in l.j.iiij.q.in prin. de sum.tri. ubi omnino uide.

Forensis prohibitus emere per statutum,si emat,contractus non tenet, sed ex eo transfertur possessio. Bal.in l.ij.ff. de iureiuran. Quod uerum est de possessione naturali, non de ciuili apta producere ciuiles effectus,ut præscriptionem, & acquisitionẽ fructuum.Ludo.in l.prima.§.si uir.de acquir. poss.sed ibi Ale.singu.reprobat,quod etiam ciuilis possessio transferatur:ut ibi plene.

Forensis prohibitus per statutum acquirere, si det castrum communi, debet habere præmium, scilicet podere uigore alterius statuti.Bar.in l.si quis in graui.§.utrum.ff.ad Sillania.& Pe.de Anch.in c. canonum statuta.x.j.q.prin.de const.in vj.

Forensis prohibitus emere potest in pignus accipere nisi cesset spes luitionis.Bar.& Lau.de Fano.in l. in quorum.de pig.Cy.& Bal.in l.fin.paulo post prin. C.de reb.ali.non alie.Alexan.de usu.in c.potuit.x. charta.per not.in l.qui habeat. de leg. iij. Addo. j. Prohibitus acquirere.uer.viij.& in uer.Prohibitus alienare.uer.lxvj. † Et per Fel.in c.prælatorum.de accus.in iij.col.circa fi.]

Forensis prohibitus acquirere non potest stipulari,uel emere,uel aliter acquirere sub conditione, si fiat ciuis Raph.Cu.& Ioan.de Por.in l.si rem.& in l multum.de uer.ob.post Bar.quem uide e.tit.ar.l.in tempus.de hære.institu. quia tunc contractus est nullus:ut ibi.

Forensis potest per statutum prohiberi acquirere. l. j. C.non li.ha.metro.li.xj. & in consi. an ualeat statutum,&c.Bar.& doct.in l.dudum.C.de contrahend. emp.& in l.si ita quis.§.ea lege. de uerbor. obliga. Pau.de Cast.in consi.cxcvj. incip. posset quis dicere.Io.de Por.in l.stipulatio hoc modo concepta.ultima char.de uerb.ob.Bar.& Alex.in l.si in emptione.§.omnium.de contrahend.emp.& Alexand.in l. ij.§.j.de ac.emp.& Lau.de Fano.in l.quorum.de pigno.& doc.in c.constitutus.de rest.in integ.Bald.in l.ij.§.fi.C.communia de lega. dicit quod tale statutum est contra ius commune, non tamen operatur in amissione pretij in dubio:ut ibi.Bar.Cep. in fin. uer.lxxxviij.Item

Forensis etiam filia nupta extra territorium potest per statutum fieri incapax successionis paternæ, adeo quod pater ei relinquere nõ potest: secundum Bal. in l.ij.in j.col.ad fi.uer.sed quid si statutum.C.ut in pos.lega.Sed hoc uerum expressè, non autem tacitè:quia statutum excludens forensem a successione in dubio nõ intelligitur de filio,scilicet forensi,qui debet nominatim exhæredari:& tale statutum sapit exhæredationem:secundum Io.de Im.in l.si ita quis §.ea.lege.de uerb.oblig.& ita consuluit Benedictus Capra pro domino Troilo.de Firmo.

Forensis singularis peritiæ non comprehendiť a statuto prohibente forenses acquirere.l. sed reprobari. §.fi.uer.maximè disciplinatus, &c. & ibi Iacob.de Are.& Bald.de excusa.tu.& Lau.in d.l. in quorum. quia talis habetur pro ciue,& gaudet priuilegijs ciuium.ibidem.

10 Forensis prohibitus acquirere per statutum nõ potest acquirere sub nomine uxoris,& filiorum : alias præsumitur facere in fraudem.doc.& Pet. de Su. in l.acta.C.plus uale quod agi.Bald.in l.mancipia. C. si quis alteri,uel sibi.glo.xiiij.q.iij.plerique.cap. in tantum.de simo.& Lauren.in l.in quorum.de pign. sed eius uxor sic.& infra uer.Vxor.& uerb. Prohibitus acquirere.uer.xiij.& Bar.in l.Imperatores.§. idem requirit.ad municipa.

Forensis prohibitus acquirere per statutũ debet habere legatum sibi factum in æstimatione. Bal. in lege apud Iulianum.§.constat.ff.de leg.primo.& Barto. in l.filius.§.si quid alie.eod. titul. uel debet habere rem legatam ut uendat, non ut retineat. Bald. in l. cum quæstio.in fin.uer.ut scias.C.de legi. Lau. de Fano.in l.in quorum.vj.colum.ff. de pign. & infra, Prohibitus acquirere.uer.vj. Cy.in.l.Deo nobis.de epis.& cle.Fed.de Senis.consi.xij.& consi.xxvj.Ab plene in c.in præsentia. pe.char. de prob. & infra, uer.Fratres religiosi.xxij.

Forensis prohibitus acquirere inter uiuos an possit acquirere ex testamento.Io.An.in addi.Specu.in rubri.de re.permu.ult.colum.Lau.in d. l. in quorum. uersi.sed quæro,si statutum,&c & Angel.in l.Senatus.in princip de leg.j.ubi dicit puniri hæredes pœna statuti, si alienat in forensem prohibitum acquirere,etiam de mandato testatoris.Bal.in c.quia V. de iud.quem uide in d.l.cum seruus.§.fi.& j.e. uer. xv.Addo d.Alex.in con.lv. incip.consideratis uerbis testamenti.

Forensis prohibitus acquirere per statutum, an si tempore contractus erat forensis tempore uero traditionis sit ciuis, an possit acquirere. Lau.in d. l. in quorum uesic.nunquid stante,&c.de pign. & Paul. consi.cccxl.

Forensis prohibitus acquirere non potest sibi aliquid stipulari.Bar.in l.multum.ante fi.de uer.ob. & Lauren.in d.l.in quorum.

Forensi prohibito acquirere inter uiuos potest legari uel donari causa mortis.Bal.in c.quia V. de iudic. Sed uide Bal.in l.cum seruus.§.fi.de leg. j. & supra eo.uer.xij.& per Barto.in l.si ita quis.§. ea lege.de uer.ob.& Lau.de Fano.in d.l.in quorum.uersic. hic nunc importunæ.ff.de pig.Item

Forensis prohibitus acquirere non potest hæres institui.gl.in rub.C.non lice.ha.metro.li.xj.& Bart. in d.l.si ita quis.§.ea lege.& ibi doc.,Item nec ab intestato succedere.Pa.de Ca.con.cclxxix. & j. uersic. Prohibitus acquirere.uer.xiiij.

Forensis prohibitus acquirere per statutum, si non sit allibratus,an si moriatur,dum quærit allibrari,transmittat hæreditatem sibi relictam nondum aditam,

Bar.& Ang.quod sic,in l.uētre.de acqui.hær.Lu.in l.si quis in graui.§ eleganter. ad Sillanian. & Lau. † in d.l.in quorum.uer.& sci.quod Lu. &c. † Et per Fran. Are.in d.l.uentre.]

Forensis prohibitus acquirere, non potest acquirere etiam cum pacto soluendi aliquid annuum. Ang. in auth.de non ali.§.lex itaque.coll.j.& Laur. in d. l. in quorum.uer. opportunè quæro.

Forensis prohibitus acquirere potest acquirere rem minimam:per l.senatus.§.Marcellus.& ibi Ioan.de Imol. de leg.primo.tenet Bald. in l.prima. ff. nau. cau.sta.& Lud.Pon.in fin.uerb.Statutum.uer.quæro utrum statutum prohibens,&c.Lau. in d.l.quorum.uersic. rursus quæro,&c. Vide etiam Bald. in l.cum seruus.§.fi.de leg.j.Io.de Por. in l. stipulatio hoc modo.de uerb.ob.Pe.de Su.in l.ij.C.plus uale. quod agitur.

Forensis prohibitus acquirere immobilia an possit acquirere annuos reditus.Lau.in d.l.in quorum. uer. opportunè quæro, an annui reditus.in penul.col.& Fede.de Sen.in consi.clxxv.& in consi.xij.& supra, annuus.uer.v.& vj.

20 Forensis prohibitus acquirere an posit acquirere nomina debitorum.Lau.in d.l.in quorum.uer. ult. quærendum.& infra Prohibitus.

Forensis per statutum prohibitus acquirere,si tēpore testamenti est incapax, & tempore mortis capax, debet habere totum legatum.Bar.in l.fi.ulti.col. ff. de regu.Cato.Pau.de Cast.l.cætera.de lega. pri. & Alex.consi.xxviij.iiij. parte.& Bal. in l. secundum. C.de leg.

† Forensis si prohibeatur acquirere a statuto, in eum alienatio fieri non potest.do.Pet.Philip. Corne. in consi.lxxviij.incip.quanquam.per totum.& in consil.clij.incip.licet .in litera i,in prima parte.]

Forensis prohibiti materiam supple.j. uersi. Prohibitus.per discursum.

† *Forma* dat esse rei.l. Iulianus. §. sed & si quis. ff.ad exhibendum. † Et Bal.in trac. de pac ante med.v.col.& in l.iussus.in repe.in vij. col. de lib.& posth.]

† Formæ obseruantia, & quod gesta contra formam sint nulla:& quando uideatur datum pro forma. Felin.latè in c.cum dilecta.de rescrip.uersic.de obseruantia formæ.

Forma molendini dicitur uallatus,uel ancillæ.j.uersi. Molendinum.uer.xlix.

Forma est idem,quod status perfectus rei,uel dispositionis.Bal.in l.pe.iiij.col.de cond.in sert.

Forma ueterana non potest reformari sine difficultate l.præcipiunt.secundum Bal.ff.de edil.edic.

Forma non requiritur in postulatione.Bald.in Marg. uer.Forma.uer.j.

Forma rei perempta,definit esse res.l.adeo. §. quod si toto.de acq.re.do.& Bar.in trac.de alueo.uersi.qđ si in prin.& ibi plenè de forma rei.

Forma iudiciorum non seruatur in generali inquisitione:secundum Host.in c.bonæ.de elec.gl.Inst. de pub.iud.& Bal.in Mar.uerb.Forma.uer. ij.

† Adde hic ꝙ forma ad unguem debet seruari. l. cum hi.§.prætor.ff.de transf.c.cum dilecta.de rescriptis. l.Mæuius.& l. qui hæredi.ff.de cond.& demonst.& & utrobiq; per doc.& per Bal.in l.ordo.in ij.colu. C.de exec.rei iud. qui dicit quod in statutis forma data ab eis debet obseruari, etiam in tempore. & Ang.ī l.ius publicum.ff.de pac.ꝙ illud, quod est de forma dicitur introductum ad publicā utilitatem, & ei renuntiari non pōt. & Bald.in l.oēs populi.in pe.col.ff.de iust.& iur. dicit ꝙ a forma statuti nunquā est recedendum. Vnde si statutū requirit tps, & tu obserua tps.Et idem dicit d.Car.in cle.j. in q. j.de iu.pa.& Inn.in c.ij de consue. ꝙ forma dēt obseruari in faciendo,& exprimi in dicēdo.Quē summè ponderat Old. con.cxxx.inci.omissa facti prolixitate.in ij.co. ꝓbat ēt tex.in c.sicut.de elec.Bal. in aut.quæ supplicatio.C.ut lit.pen. Arc. in c.quorundā.xxiij.dis. ubi uoluit ꝙ quando lex uel statutum dicit ꝙ aliquid debeat fieri semper illud dicit de substantia. & substantia semper est talis naturæ ꝙ ea omissa actus est nullus.l.j.§.j.ff.de uer.ob.& p Bar.in l.cum quid.ff cer.pe.Ant.in c.cōsultationibus.de iu.pa. ꝙ plus est defectus formæ quàm personæ.Bal.in l. si duo patroni. §. si quis iurauerit. ff. de iureiu.& in l.ij.& ibi p Im.ff.de li.& post.& in l. fi.& ibi per Sal. C. de sen. ex periculo reci. & pulchre dixit Ant..in c.fi. in pe col.de res.spol.qđ forma debet obseruari,ēt si non debuisset apponi.Vnde dicit quod si papa mādauit quod uniuersitas absoluatur,si eorū syndicus eleuauerit digitum ad cœlum uel si proiecerit lapidem, quod talis forma dēt obseruari,alias absolutio nō tenet.& Bar.in l. illud §.sed si ita.ff.quod cuiusq; uniuer. noīe.quod illud, quod fit nedum contra formā, sed ēt præter formā, est ipso iure nullū.& Bar.in l.j.ff.de cond.indeb.qđ qn illud,quod agit,peccat in forma,non oritur naturalis, nec ciuilis obligatio.Et adduco Bal.in l.creditor.C.de fideiuf.quod ubi aliquid apponit in loco formæ,ibi intelligitur quod nō erat aliter factu. rus.quinimo dixit Bal. quod forma in actib.fauorabilib.semper debet obseruari. Ita dixit in l.oēs populi.ff.de iusti.& iur.in fi.pen.col.& allegat cām in l.q Romæ.§.Flauius Hermes.ff.de uer.obl.& idem dixit in l.fi.alterius.C.si minor se maio.dix. & in l. fi.C.si manci.ita fue.ali.ne manumit.& in l.nō omnis.in fi.prin.ff.si cer.pet.& in addi.Sp.in tit. de recus.uer.sed quid si statutum & in tit.de tut.uer.si tutor nō fecit inuentarium, & ibi dicit quod hoc procedit, ēt si cōmunis error est in contrarium. Et respondet ad l.Barbarius.de of.præt.& d.Ant.in c. Pisanis.de restit.spo.in ij. col. quod omissio formæ in qualibet minima parte reddit processum nullum. Et si dicatur, non refert quid fiat ex æquipollentibus,ut in l.Gallus.§.Et quid si tantum.ff.de libe. & posthu.& in l.certum.ff.si certum pe. & in l.ij.C.de inst.& substi.sub condi. fac. & in c. licet ex quadā. de testi. & in c.tua de consang. & affi. dic quod ubi aliquid requiritur pro forma, refert quid ex æquipollentibus fiat; ut pulchre dixit Bald.in l. si institorem.

torem.ff.si certum peta.& idem Bal.in l.ij.in fi. C. de bon.pos.secundum tab.& in c.j.§. si uero uasallus.de controuer.inuest.& in c.j. quo tempore miles.& in c.j.§.item sacramentū.de consue. recti feu. & in l.in bonęfidei.C. de reb.cred. & iureiur. facit ad materiam quod notatur in c.pe.de iureiur. & in c.ad audientiā.de app.& in l.fi.§. omnem. & quod notat ibi Barto.& Bald.C.de adm.tuto.

Forma rescripti est inserenda libello.Inn. & Host. in c.dudum.de elec.& Bal.ubi supra uer.iij.

Forma in electione canonicorum non est necessaria, cum solus consensus sufficiat.Inno.in c.ex parte.de conces.præb.& Bal.ubi supra uer.pe.

20 Forma in absolutione seruanda est.In.in c. proposuit.de cle.excom.minist.& Bal.ubi supra uer. fi.

Forma delegationis ponitur per Pe.de Su.in l.ij.§. fi. ff.de iud.

Forma iuris,uel statuti,non præsumitur probata, nisi probetur contrarium: & ideo opponens de ea non seruata,non debet probare.c.sacro.de sent.excom. c.in omni.de test.Io.And.in c.sicut.de re iud.Inno. in c.innotuit.de eo,qui fur.ordi.susce. & infra uer. Negatiua.uer.lx.

† Forma data a statuto in dubio censetur substātialis. Deci.consi.ccxxij.col.ij.

Forma contractus declarat ius,quod ex eo nascitur.l. cum tibi.& ibi Bal.C.de euict.

✠ Forma cum seruari non potest,quæ acta sunt, ualēt & si forma seruata non sit.Ioa.And. in c.in toto. de regul.iur.in vj.Abb.co.xxv.col.ij.uol. ij. Alexand. co.ccvj.ultim.dub.uol.vj.Aym.Cra.co.xij.num.2. co.clxxv.nu.5.uol.j.Ae.Ma.Ma.

Forma debet seruari etiam a rustico,muliere, & minore.Bal.in l.iuris.in fi.C.qui admit. Pro forma non dicitur id,quod potest ex interuallo interuenire ad actum.Bar.post gl.in l.uniuersa.C.de preci.Imper. offe.& Ale.in l.j.de li.& posth.

Forma tradita a testatore non seruata, actus ualet, si testator ultra non processit annullando actum,quādo talis actus alias ualeret de iure, tali forma non seruata.Bald.in l.si testator,de lega.ij. Secus si lex daret dictam formam, licet ultra non procederet annullando:per l.non dubium. C. de legi. Ita tenet Alexand.in l.cum lex.ff.de fideiuss.ubi dicit uerum si actus habet perpetuam causam prohibitionis, non si temporalem,nisi tunc ultra procedat.glo.singul.in cle.j.de iure patro.& Ale.in l.j. de li.& post.

✠ Formam reipsa seruare, & si per æquipollens, ut nostri dicunt id fiat,sufficere debet.l.fin.ff.mandat. l.mulier.ff.ad Trebel.l.si mater, & ibi Dec.ij. not. C.de instit.& subst.Soci.in l.j.col.iij. ff. de liber. & posthu.Pau.Cast.co.liij.in extrem.uol.j. Ay. Cra. co.clxxvij.nu.4.uol.j.Ae.Ma.Ma.

Forma dicitur seruata per æquipollens,quando certa uerba inducuntur in aliqua dispositione pro forma, si alia uerba ponant idem significantia.Fran. Are.in l.qui liberis.in prin.ij.col.de uul.& pup.Vide tamē Feli.in c.cum dilecta.xvij.col.uersicu.amplia.xj.de rescriptis.]

Forma non seruata facit factum haberi pro infecto. Car.in cle.1.§.j.x.q.de re.eccle.non ali.per c.uides x.dist.Et ideo

Forma non seruata infringit alienationem rei ecclesiasticæ:ut ibi per Car.Item alienationem rerum ciuitatis:ut per Ale.con.j.iiij.parte.

Forma in electione non seruata debet electus idem iterum eligi supra uer.Electus.uer.liij.

Forma cle.j.de baptismo.licet non seruetur, ualet baptismus.Car.ibi.in fi.

20 Formam statuti non seruat,qui non seruat tps statuti.Bal.in aut.quæ supplicatio.in fi.C.de preci. Impera.offer.& Ale.in §.Callimachus.de uerb.oblig.

† Forma statuti an de consensu partium possit relinqui.Fel.in c.cum dilecta.col.xiij. de rescrip. Soci.j. uol.con.xxiiij.col.vij.ꝙ non,etiam de consensu partis,quando inest clausula decreti annullatiua.

Forma probatoria censetur tradita futuris,non pręteritis perfectis.Bald.in l.comparationes.ij.col.C.de fide instru.

Forma iuris non potest derogari consensu partium. Bal.in addi.Spe.de appel.uer.constitutio episcopi. in fin.& supra Consensus partium.uer.j.& iiij.in ij. col.circa mediū.ibi: itē nec formæ & p discursum

Forma superuacua non curatur,sed necessaria sic. Bal. in l.in testamentis.C.de test.

† Forma certa procedendi ubi datur, processus corruit non solum si aliquid attentatur directè contra formam,sed etiam citra quia uerum est dicere, illū excessisse fines mandati.Et sic nota ꝙ ubi datur certa forma,paria sunt,agere contra, uel citra. Vide bonam gloss.cum tex.in c.si cui.de elec.lib. vj. ubi quasi idem probatur:nam ibi præter,& citra, æquiparantur.Et intellige quod dixit,citra formā quando ad actum data est certa forma:sed ubi non datur certa forma, est differentia utrum agatur cōtra uel præter,uel citra:nam data instantia,episcopus non potest statuere contra ius,& tamen potest statuere præter,uel citra ius ut no.in cle.ne Romani. de ele. ubi bona gl.plenius per Io.An.in c.fi.de offi.archipresby.Abb.in c.prudentiam.in j.col.in uer.si.nota ibi:citra formam.de offi.deleg.

† Forma est duplex:quædam concernit utilitatē priuatam,quædam publicam: & huic, quæ concernit publicam,partes renunciare non possunt. Et ita intelligitur.c.cum dilecta.de rescrip. quandoque forma concernit utilitatem priuatam ipsarum partiū & tunc partes possunt expresse, & tacite huic formæ renuntiare.Ita concludit Ab.in d.c prudentiā. in v.co post prin.ibi nec obstat.

† Forma facit ut scholaris quantūcunq; peritus transeat cum examinatione,saltem modica. Ab.in c.cōstitutis.de app.in j.col.

† Forma mandati excedere non uidetur, qui consequtiua ad illud mandatum facit.Inn.in c.prudentiam ff.de off.deleg.facit.lex ad rem mobilem.& l. ad legatum.ff.de procu.l.ij.ff.de iurisdi.omn. iud. capit. præterea.capit.suspicionis.c. prudentiam. de offic. dele.licet confinia non debeant poni, ubi locus est

notorius:ut uoluit Bar.in l libellorum.ff.de accusa. & in l.falsa demonstratio.ff. de condi. & demon. & uoluit do.Car.in c.olim.el. j. in uerbo super domo Caluensi.de resti.spo.And.Barb. in c. cum dilectus. de ord.cog.ubi alias de iure apponi debent.l.forma ff.de censi.tamen ubi statutum requirit hæc pro forma,apponi debēt quantuncūq; locus esset notorius per id quod notatur per Ang.& Ludo. Ro. in l.hac consultissima.C.qui testa.fac.pos.gl.& ibi Bal.in l. j ff.de lib.& posth.Alexan.de Imo.in l.unica.C. de athletis.in fi.lib.x.

Forma statuti quod demonstratio fiat per nomen proprium in contractibus, uel instrumentis, per notarium debet seruari, etiam si illud nomen proprium possit aliter demonstrari.Bal.Ang.& Imol.in l.j.& ibi Alex.de li.& posth.& in l.quoties. §. si quis nomen. ff.de hære.inst.adeo quod præposteratio in ea uitiat.Bal.in l.ambiguitates. C.de testa.

☙ Forma iure municipali inducta ita prorsus est seruanda,ut per æquipollens,ut nostri dicunt) seruari nullo modo possit.Bal.& alij præsertim Alex. multa aducens.in l.j.ff.de lib.& posth.& in co.xcvj. uolu.iiij. & est communis Doct.sententia, ut affirmat Iaso pluribus eam exemplis confirmans. co. xcvij. uol.iiij. Ae.Mar.Man.

☙ Formans statuti per æquipollens adimpleri posse, uelle uidentur. Iaco. But.Bal.& Alex.in l.fin.col.j. C.de proc. Ae.Ma.Ma.

Forma statuti si omittatur ex errore notarij, uitiatur actus,ut bannum,ut si non registretur.Bal. Ang.Sali.& Alex.in d.l.ambiguitates.C.de testa. & Card. in cle.j.§.j.ad fi.C.de exces. præla. quod non ualet instrumentum sine forma statuti:ut quia non sit insinuatum,uel non sit soluta gabella, uel careat numero testium requisito.

Forma statuti an seruetur per iudicem, qui ex forma statuti non tenetur seruare formam iuris.Pa.de Castro.consi.cxcvj.

Forma statuti,uel legis,attenditur magis,quàm ratio. Bal.in l.j.ff.de lib.& posth.

Forma dicitur tradita, siue expressim, siue tacitè, ex uerbis colligi possit.Bal.in l.eos.v.col.C.de appel. & infra eo.uer.xlj.

Forma data a principe in condendo,uel statuendo,nō potest omitti,quia dicitur actus substantia.Bal.in l. prolatam.C.de sent.

30 Forma data censetur a statuto prohibitiuo, licet statutum ultra non procedat annullādo: quia actus factus contra statutum prohibens,licet non annullans,non tenet.Bald.in l.non dubium.ij.& antepenul.col.C.de legi.Bal.& Sal.in l.statutis. de sen. ex peri.reci.Iaco.But.in l.fin.ff.de postu.Ioan. de Pra. in l. Paulus.de procura. & per Bald. in l. certa. C. quando prouo. non est nec. f. Sed Bald. in l. si quis decurio.C.de fals.per glo.ibi,dicit contra,quod gesta Gebellini electi ad officium ualēt,licet statutum prohibeat eum esse in officio,& ultra non procedit annullando.Alex consil. xxiij.iiij. parte.dicit non ualere actum,quando fit contra prohibitionem statuti, etiam si statutum non annullet:secus si statutū mandet fieri sub certa forma: quia actus sine forma ualet, licet statutū ultra non procedat:ut tenet Ale. con.xxxv.& con.xxiij. in iiij.parte.in prin.& in l.j. de lib.& post. ubi uide. Item alias quando statutū, etiam non prohibitiuum, disponit aliquid fieri, & ultra procedit.annullando si id non fiat.Bal. & Im. & Ale.in l.j.ff.de lib.& posth.& supra uerb. Actus. † uersi.xxxij.† Vide omnino Decium consi.x.col.ij. in prin.ubi plura ponit de obseruantia formæ statuti: & quando statutum ultra procedit annullando quod uidetur datum pro forma:uide ibi Soc.in j.uolu.con.xxiiij.col.vij.cum seq.

[Forma legis quæ dat esse, magis attendi debet quā res.d.Maria.Soc.in con.xxiiij.incip. uisis. uer.uerū prædictis.circa fi.in j.parte.]

Forma a lege tradita in dubio est de substantia, ut omissa uitiet actum.Bal.in l.comparationes. secunda colum.C.de fide instru.& l.prima. C. ut in pos. leg.& in l.si tutor.C.in qui.caus.in integ.resti.non † est neces. † Et Bal.in l. item ueniunt.§. præter. de hær.pet.] Item

Forma dicitur tradita a statuto, quando ante actum, uel in actu requiritur aliquid fieri: quia eo non facto,actus est nullus ipso iure.in authen.hoc ius porrectum.C.de sac.sanc. eccl. l. cum hi. de transact.l. hac consultissima in princip.de testamen.gl. in d.c. dudum.de elec.Pau.de Castr.in con.lxxj. Quod uerum est,nisi in præparatorijs iudiciorum,in quibus si quid ante fieri debet ut solutio gabellæ, non intelligitur pro forma:& sic si non fiat, non uitiatur actus,secundum Bal.in aut.generaliter.v. q. C. de epi.& cle.& in aut.contra rogatus.in fi.C.ad Treb. & Alex consi.xxxvij.ij.parte.nisi opponatur.Bart. in l.si mancipium.§.j. de euic. & ibi per gl. & infr. Præposteratio.uersic.v. Sed si requiritur solennitas post actum,si ea non seruetur,contractus non est ipso iure nullus,sed non ualet in effectu, nisi exprimeretur expressè:ut si dicit statutum, quòd de quolibet actu iudiciali soluatur gabella,alias non ualeat: nam solutio fit post actum,& illud alias non ualeat non facit contractum nullum ipso iure,nisi addatur uerbum Ipso iure, secundum Bartho. Veronen. & docto.in l.uniuersa.per tex.ibi.C.de preci. Imper. offe.ubi etiam Bal.qui tenet idem in l prima.C. ne lic.ter.prouo.& in l.j.§.finautem C.de cad. tol. & in rub.C.de rescin.uend.& tenet Bart.in l.cum lex ff.de fideius.& in l.ij.C.de cano.fru.urb.Romę. li. xj.Item si dicit statutum quod fiat insinuatio infra mensem,& si non fiat,non ualeat actus,intelligitur scilicet in effectu,non ipso iure.Barto.in d.l.uniuersa.& in l.si ita quis.§. ea lege. de uerbor. obliga. & Bald. in dicto. §. sinautem. & infra uerb. Præposteratio.d.uer v.xj.& seq.& infra uer.Processus.uersi.cj.& cv.& infra eo.uer.xlvj.

Forma doctoratus tradita in cle.ij.de magi.debet seruari,ut ante,non post doctoratum,iurandum sit:ut ibi per gl.& Car.

Formæ non seruatæ exceptio potest opponi ante litis con-

contestationem.ut supra. Exceptio quando.uersicul.lxxxj.

Forma absolutionis ab excommunicatione non seruata,actus est ualidus,id est,absolutio. Card. post gl. in cle.j.vj.q.de seque.pos.in §. j. & supra uer. Absolutio.& Cardi.in cle.j.xxx. q. in oppo. de decimis. ubi idem dicit in excommunicatione.

Forma absolutionis in confessione pœnitentiali nõ seruata,non ualet confessio,uel absolutio. glo. in cle. dudum §.statuimus.de sepul.& ibi Car.in fi. & s.e. uer. x.

Forma dicitur tradita a statuto, quando ꝑ illud actus annullatur. Ale.in l.j.de lib.& posth.

Formæ traditæ per legem,uel statutum,non potest renuntiari.Bal. in trac.schisma.iiij.col.

Forma non seruata, non præsumitur utilitas minoris, uel ecclesiæ,in contractu.Bald.in l.quæcunque. C. de bonis,quæ lib.& Bar.in l.prima.C.de sol. & lib. de ciui.lib.xj.

40 Forma dicitur scriptura, quando contractus fit in scriptis.Item

Forma dicitur,quæ resultat ex uerbis.Bal.in l.fi.C.de suis & legi.

† Formæ obseruantia nõ cessat,licet cesset causa,propter quam fuit introducta forma.Fran.Are.in l. moribus.in prin.in vij.colu. uer. tu autem aduerte.de uul.& pup.]

Forma a iure inducta, ut quid fiat ab ordinario in eo, in quo habet iurisdictionem, licet non seruetur actus, ualet:non autem si ordinarius recipit iurisdictionem ad illud faciendum ab ipsa lege: quia tunc actus esset nullus, forma non seruata.gloss. singul. in clem.prima.de iure patro.& Phil.in c.qua fronte.ult.q.de app.

Forma a delegato debet seruari, etiam in præparatorijs iudicij:alias processus est nullus,secundum Inn. in c. dilecta de rescri.

Forma tradita ab homine in rescriptis non seruata,actus est nullus:secus si a iure, ut quando datur absolutio,uel excommunicatio non seruata forma rescripti.c.Pisanis.& ibi Io.An.& Abb. de resti. spoli. & gl.in cle.j.de iure pa.& supra Absolutio.& uer. Excommunicatio.uer.lviij.Item

Formam traditam si iudex debet seruare diligenter.in Sp.de iud.deleg.§.j.in prin.

Forma non seruata, actus est nullus, etiam si statutum ultra non procedat annullando,si statutum est prohibitiuum:alias secus. Sed Alexand. consil. xxiij. iiij.parte.sic intellige quod dicit Bald.in l.non possunt.ff.de legi.& in l.si quis mihi bona.§.coram.de acquirend.hæred.& in l.prima.de lib. & posth.ubi tamen arguit contra:Quod uerum est,nisi in præparatorijs iudicij.Item uerum, quando statutum denegat audientiam:secundum Ale.consi.xxxvij.Sed Bal.& Ioan.de Imo.contra in l.j.ff.de lib. & posth.

† Et ibi uide quod per Fran.de Aret. in §. substituere.in secunda col. post medium.] quos saluare põt in præparatorijs:ut supra.Idem si lex ultra non procedit:quia factum contra legem, est nullum.l. non dubium & ibi Bar.Bal.& doc.de legi. & supra uer. Actus.uer.xxxij.ubi plenius.& inf. Adde infra uer. Processus.uer.cj.& cv.& per discursum.Item stante statuto ꝙ satisdet accusator, non intelligitur processus nullus,non data satisdatione, si statutũ ultra non procedit annullãdo.Richar. de Sali.in consi.licet statutum disponat,&c.& Bal.in addi.Spe.de accusa.uer.de consuetudine. Item consensus propinquorum requisitus a statuto facit contractum nullum,licet statutum non annullet. Flor.in l.j.iij.col. si men.fal.mo.di.Bal.in l.j.antepe.col.qui admitti. Quid de forma absolutionis ab excommunicatione,si non seruetur supra Absolutio. Quid de forma licentiæ non seruata.Car.in cle.fi.de elec.xij.q. dicitur haberi pro non licentia,& pœnam committi. Item non tenet processus,non petita licentia, quæ peti debuit pro forma agendi.Car.in cle.j.§. uolumus.ij.q.de foro comp.nec sufficit ratificatio pro licentia ad ualiditatem processus.ibi.in q. iij.] Vide late Felin.in cap.cum dilecta.col. xvij. cum præcedentibus & seq. de rescrip.ubi late declarat.

Forma si deficit,res priuilegio caret.in Sp. de aduo. §. v.uer.cum autem.

Forma arguit falsitatem literarum apostolicarum . in Sp.de rescrip præsenta.§.iiij.in prin.

Forma si non seruetur, actus est nullus . in Specul. de instrum.edi.§.iiij.uer.sed nunquid.& supra eo.uer. xxxij.& xlvj.

50 Forma tradita a iure si non seruetur, actus ualet:secus in tradita ab homine.Car.in cle.j.xxx.q. in op. de decimis.uel a principe.Inn.in c. cum dilecta. de rescrip.Alex.in l.cum lex.de fideius.

Forma tradita si non seruatur, actus non ualet,si forma sit tradita cum potestate alicui non habenti potestatem:sed ualet factum sine forma, quando tradita est forma alias habenti potestatem faciendi.gl. sing.& Card.in cle.prima.in princ. de iure pat. ubi uide in vij.q.

Forma debet seruari ad unguem,& specificè, non per æquipollens : unde citatio una peremptoria non sufficit, quando statutum requirit trinam. Bald. in l.cessante.ulti.colum. quomodo, & quando iud. & Alexand.plene in l.prima.de libe.& posth.ubi multa allegat ar.contra per Bart.in l.nemini.C. de aduoca.diuer.iudi. † Vide supra eo.in uer.xvj.

† Forma data an,& quando sit seruãda,& de eius materia plene,& latissimè uide per Fel.in c.cũ dilecta. vj.col.uer.de formæ obseruantia.de rescrip.]

Fornax non cedit legato instrumentorum fundi, licet illa sit in fundo: quia non uenit appellatione instrumentorum fundi.l.fundi.§.quidã.

† & ibi Bart.ff.de fun.instr. † Adde quod secundum matrimonium dicitur honesta fornicatio. tex.in c. in hac ratione.xxxj.q. j.

Fornicarij non cedunt legato fornacis instructæ. d. l. fundi.§.quidam.& ibi Bart. secundum aliam lectu, de fun.instr.

Fornicatio coinquinat animã,& corpus.xxxij. q.vij.quid in omnibus.

† Adde quòd fornicatio est omnis illicitus coitus: ut habetur in c.meretrices.§.qui ergo.xxxij.q.ij. uel secundum bea.Tho.in iiij.sent.dist.xlj.art.iiij est soluti cum soluta concubitus. Et dicitur Græce πορνεῖα ἀκολασία. & a fornice arcutriumphali dicitur, ubi Romæ fiebant fornicationes. Et quælibet fornicatio præter uxoriam est prohibita de iure diuino: & hoc saltem interpretatiuè, adeo quod etiã concubinatus reprobatus est de quo est tex.cum gl.in c.nemo.xxxij.q.iiij.Et per Io.An.in c.sine culpa.de regul.iuris.in vj.in Mercuri.Et an fornicatio simplex sit digna depositiõe. Vide Ant.de But.Ab.& Barb. in c.at si clerici.de iud.Et Io de Imo.in cap. ut clericorum.de ui.& ho. cler. Panor.in c.sicut.& in c.si autem.de cohab cle.& mulier.& in c.fi.de purga.cano.Pa.de Liaza.in cle j.de of.ord.Ego adduco glo. pro hoc casu, quam publice determinaui in co.præsbyter.lxxxij.dist.tenendo partem negatiuam.

Fornicatio per testes qualiter probetur.infra uer. Testis deponit.uer.xxix.& clxix.& melius supra uerb. Adulterium.uer.xvij.

Fornicatio præsumitur ex facilitate delinquendi,puta contra eum,qui sub specie famulæ retinet alienam uxorem Bal.in l.fi.C.si man.ita fu.ali. ne prosti.

Fornicator notorius est ipso iure suspensus a sacerdotio.Angel.in authen.quomodo opor.epis.§ qui de eo.colla.j.

Fornicator publicus non potest interesse electionibus Inn.in c.sicut.de coha.cleri.& muli.& Bal. in Mar. uer.Fornicator.

Fornicator acta pœnitentia potest promoueri ad episcopatum,etiam sine dispensatione papæ, secundũ Arch.in c.at si clerici.de iudic.

Fornicatio non potest probari per testes domesticos ad effectum separandi thorum.no.Abb.in c.in literis.de testi.in principio.

Fornicatio iterata una nocte cum eadem habetur pro una. Car.in cle.j.§.si qui.de priuile.& supra Adulterium.uer.lj.Ab.contra in c.sicut.de testibus.

Fornicatio fit inter solutos, & est crimen ecclesiasticũ de iure canonico.Ale. in l.si adulterium cum incestu.de adult.

10 Fornicatio quælibet, excepta concubinaria, punitur de iure ciuili.Item Bar.in l.j.de concubinis.Ale. in l.si adulterium.cum incestu.§.j. de adul.

Fornicatio sacerdotis cũ soluta quod crimen sit.Car. † in cle.fi.§.vij.de hære. † Per Fel.in c.at si clerici.de iud.in fi.xij.col.]

Fornicatio ex causa necessitatis famis non est licita. gl.& doc.in c.iij.de fur.Car.in cle.j.de homicid.

Fornicationis uitandæ non committendæ causa uxorem quisque suam habeat.in Spe.de iura. calum.§. j.uer.iij.

Fornicatio præsumitur, quando duæ personæ suspectæ in loco secreto sæpius inueniuntur solæ.in Spec.de prob.§.ij.uer.uiolenta.uel de præsumpt.§.ij.uersic. uiolentia. Quod uerum est si essent sexus disparis & locus sit solitarius.capit.tertio loco. & ibi Abb.de præsump.

✻ Fornicatio iure canonico ex masculi & fœminæ cohabitatione præsumitur.c.aliter.xxx.q.v.glo. in c illud.ubi Abb.de præsumptio.Abb. in c.ecclesia. de constitut.Dec.co.cliij.num.2. & co.cccclxj. nu. 3.& 4.ubi nisi probatum fuerit matrimonium non præsumi tradit.Ae.Ma.Ma.

✻ Fornicatio quamquam ex cohabitatione masculi, & feminæ.non matrimonium canonico iure præsumitur aliud tamen est cum sunt filij suscepti tunc enim ut censeantur legitimi præsumitur matrimonium.Abb.in c.lator.in gl.pe.qui fili.si.legiti.Deci. in c.ecclesia.nu.39.de const.& co.ccliij.nu.2.Aem. Ma.Ma.

Fornicationis causa qualiter contra clericum proceditur.in Sp.de inquisi.§.iij.uer.quod si crimen.

Fornicatione contrahitur affinitas.gl.in l.j. §. penult. de concubi.& in l.non facile.§. affines. de gradi. & de ritu nup.l.& nihil.& supra Affinitas.uersi.xij.& glo.xxx.q.iiij.si quis unum. capit. discretionem.& ibi gloss.& doc.& Abb.de eo,qui cog.consan. uxo. suæ.& cap.pen.eod.tit.c.præterea.el.ij. & ibi doct. de spon.c.literas.de despon.impub.cap.in literis.& ibi Abb.de testi.De his singulariter per Card.in clemen.j.q.xiij.de consan.& affi. Quod uerum est, secundum Host.in d.c.discretionem.si uterq; emittit semen.Sed contra secundum Ioa.And. episcopum. Alexand.in arbo.in c.fin.de consan. & affi. in §. ad arborem.prima charta.ubi singulariter loquitur:& subdit quod si uir solus emittit semem,non femina, secundum communem opinionem contrahitur affinitas: quia secundum Physicos fit conceptio etiam sine semine feminæ: & fatuum est dicere quod tunc nõ sit contracta affinitas secuta conceptione.Si uero femina tantũ,secus est,ut refert Fede.in con.ccxxix. magister,&c. Et hoc facit pro matrimonio:ut infra uerb.Matrimonium impeditur.uer.v. & xvj. & pro statuto de affinibus:ut infra Statuta.de iudicijs.uer sic.xxix.in ij.colu. circa finem. Item si loquatur de affinibus,&c.quoniam quo ad tutelas,successiones, & testimonia,& compromissa non contrahitur affinitas per fornicationem, sed quo ad matrimonium impediendum tantum.Et sic Ioan.Anto. & doct. in arbo.concordant opiniones iuris ciuilis,& iuris canonici. & tenet Hostien. in Summa de affinit. Sed gloss dicit nasci ex ea publicæ honestatis iustitia, licet de iure ciuili non nascatur affinitas supra Affinitas.dicto uer xij.

† Fornicatio sacerdotis an sit adulterium: & quid in religioso & qui,& quando ex fornicatione deponatur:& quid in episcopo,uide Fel.in cap.at si clerici. post medium.x.col.in uer.utrum autem fornicatio. cum uer.seq.usque ad uer.quæ autem sunt crimina digna degradatione.circa fi.de iud.]

Fornicationis materiam supple.s.uer. Adulterium.j. uer.Stuprum.& uer.Incestus.per discursum.

Forsan quando non est nota dubitationis. Car.in cle.ij.§.eo tamen. de elec.

Forse forsitan,fortasse,diuersitatem facti,nõ iuris denotant.gl.Bald.doc.in l.in substitutione. ff.de

ff de uulga.& pupil.& ponuntur assertiuè,non dubitatiuè,licet ex honestate.ibidem.& in Specul.de allegat.& disputat.§. post hoc.uersi. & nota.Itē procerte.l.si uerberatum.§.j.de rei uendi. l.quæsitum.§.in dolo.l.de pecu.l.mutus.de procu.Spec.ubi supra.gl.&Card.in cle.ij.§.deniq;.de re iud.l.sed & † iure.ff.si cert.pet. † Et plene per Felin. in c. accedens.la.j.ut lite non contestata. & in c.cum contingat.de offi.delega.& Iaso.May.Institut. de action. in.§.econtra nu.27.]

† *Fortificatio* De fortificatione & qui teneatur.Benedic.in repet.c.Raynutius.fo.154.col.iiij.& seq.ubi de excubijs.

Fortuna dicitur bona, & mala:sed in dubio accip tur in bonam partem.Bart. in l.si is, qui in aliena.ff.de acqui.re.domi.

† Adde quod fortuna est causa per accidens in agentibus a proposito semper.& frequenter in his, quæ propter hoc fiunt. in Aris.ij.Physi.& dicitur Græcæ Τύχη.

† *Fortuna* Sine exterioribus bonis, quorum fortuna est domina, non contingit esse felicem.Ita dicit Philosophus in principio libelli de bona fortuna. & paulo post subdit:Vbi plurimus intellectus,& ratio,ibi minima fortuna:ubi autem plurima, ibi minimus intellectus. Et inquit Diometrius. Nihil infelicius eo,cui nunquam aduenit aduersitas. Et pulchre dixit Boetius, quem refert glo.in c.non satis.lxxxvj. distin.in uerbo,egestatem.Inter omnes aduersitates fortunæ, infelicissimum genus infortunij est,fuisse felicem.

Forus ratione contractus acquisitus non potest mutari:alias fic.l.cum quædam.in princi.& ibi Bar.ff.de iurisdi.om.iudi.

Forus originis.Et

Forus contractus,in quo æquiparentur. Alex.in l.pe. de iurisdi.om.iudi.

Forus domicilii est principalior,quàm originis. Item

Forus episcopi est principalior,quàm potestatis.Item

Forus Potestatis est principalior,quàm doctoris.Item

Forus delicti est principalior in delictis.Bald.in l.fina. vj.q.C de edi.di.Adria.tollend. quod uerum est,si ibi reperiatur,aliàs non. Card.in cle.ij.§.denique. de re iudica.

Forus dicitur,ubi de criminalibus cognoscitur. glo.& Bar.in l.si duas.§.grammatici.ff.de excu.tuto.

Fori appellatione an ueniat tam ecclesiasticus, quàm secularis.Bald.in auth. qua in prouincia.ubi de cri. agi.opor.

† Fori incompetentia semper allegari potest glo. est singu.in cle.j.de sequest. pos.& fruc.secundum docto.ibi & Angel. in consi. cxc.text.& gloss.in l.non erit.§.dato.& ibi Angel.ff.de iure:urand. text.in l. fideiussor.§. prætor ait.ff.qui satisda. cogan. & ibi Bald.& illum text. allegauit pro singu. domi.Cardi.in dicta clemen.unica.text.& ibi Ange. in l.prima.ff.de his,qui not.infa. text.in l.qui testamenta. & ibi Bald.C.de testa.text. in l. secunda.§.fin.ff.de pœnis.text.in l.scire oportet.ff.de excu.t. tuto.& ibi Bald.text.in l.si quis.ff.de iniust.rup.test. & ibi Bald. dicit quod si iudex secularis propter delictum condemnat clericum & mittit ad furcas, quod non perdit testamenti factionem. & uide Bald.in l.fina.C. de except.& in l.fina. C.de iudi. & in l. licet. C.de de procura.& in l.prima.C.de iuris.& fac.igno.Angel.in l.prima. C. si a non compe. iudice. Et limita hoc non habere locum in suspecto de fuga, secundum Andream Barb. in cap.at si clerici.de iudicijs. ubi dicit se uidisse dubitari de facto. Suspectus captus fuerat per incompetentem iudicem, petebatur illum relaxari tanquam captum a non iudice suo, consuluit quod ubi est periculum moræ propter fugam, nunquam admittitur exceptio incompetentiæ. Allegauit elegans consilium Petr.de Ancha.consili.clxxx.facit gloss.sing. in l. nullus.C.de Iudæ.& quod habetur in l.ait prætor. §. si debitorem.ff.quæ in frau. credi. Limita secundo quod nõ habet locum exceptio incompetentiæ fori,si iudex est incompetens super principali, quia super incidenti bene poterit pronuntiari, & ualebit pronuntiatio super incidenti. Istud uoluit gl.in c.si. de rescrip.probatur in tex.meliori de iure in cle.j.de rescrip.& in c. dispēdia.e.tit. li. vj. Facit quod uoluit Spe.in tit.de exce.§.iuxta.uer.ix.cuius dictum non procedit,per c.cum appellationib.de appel.li.vj.& per.l.pen.ff.de re iudi.& per c. ut debitus.de appel. & damnauit do.Abb.in c.fin.de rescrip.& Ioan.de Imo.in l.iudex.ff.de re iudi.

† Limita tertio, nisi iudex pronuntiasset se competentem, nec fuisset ab eo appellatum:quia actus postea ab eo gestus ualebit.Non obstant incompetentia.Singulare fuit dictum Innocen. in c.super literis.de rescript.uoluit Lap.Abb. in cap.primo.cod. titu.libr.vj.quod Do.ibi reputat sing.uoluit Ange. in l.prima. ff. si quis in ius uoca. non ie. & in l. secunda.C.si a non compe.iudi.& Barba.in dicto.ca. super literis. Limita quarto non habere locum in electione Romani pontificis: quia si electus est à duabus partibus cardinalium, remouetur exceptio incompetentiæ contra eius electionem. Ita probatur in c.licet.de elec. Vide ibi domin. Anton.Idem uoluit.Bald.in addi Specu.in titu. de except.Et est ratio, quia in illo actu proceditur secundum merū ius naturæ, nec ex toto subijcitur iuri positiuo: secus si opponeretur exceptio naturæ,scilicet quod cardinales non consenserant.Limita quinto,si non esset persona, cum qua iudicium nullitatis intentari posset,ut in papa,cui omnis creatura subdita est: ut dixit Innocen. in capit. primo. de consti. facit. cap.cuncta per mundum.nona.quæstio.tertia.ideo non posset opponi quod papa sit incompetens. Limita sexto, nisi esset talis actus, qui non tenderet ad præiudicium uocati,quia licet quis non erat subditus iudicis eū uocantis,tamen actus ualebit.Tex. est in l. non tantum. §. Senatus.in uerbo, præsides prouinciæ cognoscunt.ff.de fideicom.liber. ubi est casus mirabilis secundum unum intellectum.ubi dicit Ang.ꝙ nullo modo subditus iurisdictioni uocā-

tis uocari potest per iudicem ordinarium, & actus per eum gestus tenet. Et ratio est secundum eum, quia actus ille non tendit ad praeiudicium uocati:& per consequens non obstabit exceptio fori incompetentis. Limita septimo:nam iudex secularis quo ad clericum est incompetens. c. si diligenti.de for. compe. tamen si secularis iudex citat clericum ut compareat coram eo ad uidendam confectionem inuentarij,quod talis citatio ualet, & tenet,nec potest infringi,tanquam facta fuerit ab incompetenti.Ita pulchre dicit Ange.in l.j.§.hæc stipulatio.ff. si cui plus,quàm per legem Falcid.Dicit tamen ibi quod si de facili posset haberi copia superioris ipsius clerici,quod iudex laicus, coram quo debet cõfici inuentarium, debet scribere illi superiori quod moneat clericum,si sua putauerit interesse,ut compareat corã dicto iudice laico ad uidẽdũ cõfici inuẽtariũ:& est uia tutior secũdũ eũ,tñ prima practica ualida est, & procedit de iure, secundum eum. Sequitur ibi Ioan.de Imo.& uide Pet. de Ancha.in c.significasti.de for.competen. ubi quærit quidam petit se mitti in possessionem ex edicto diui Adriani:de quo in l.fi.C.de edic.di.Adria.toll.facit proclama, quicunque putauerit sua interesse compareat:ut uoluit gl.singularis.in l.ea quidem.C.si mãci.itã fue.alie.modo comparet clericus:dubitatur si processus coram eo factus ualeat.Refert quendam solennem doctorem consuluisse in contingentia facti processum non tenere,per dictum.c.si diligenti. non tamen commemorat nomen indiuiduum consulentis. Ipse uero distinguit:Aut clericus possidebat res hæreditarias, & sic censeretur reus: & isto casu processus non teneat,per dictum.c.si diligenti. Aut non possidebat: & tunc censeretur actor:& ualeret processus,per c.si clericus laicum. eo.tit.Et dicit esse dictum suum nouum. Quod dictum magnifacit Ioan. de Anan. in d. c. significasti. & uide eundem Pe.in repe.c.ea,quæ.de regu.iur. lib.vj.in xvij q.ubi format eandem quæstionem, & dicit ꝙ ille doctor consulens fuit do. Rai. de Monte ubiano egregius aduocatus Perusij. Ita refert ibi in lviij.col.Et uide Barto.in consi.incip.Diambra porrexit.ubi tangit an clericus posset a laico iudice citari, quando quis mittitur in possessionem ex edicto diui Adriani.Et uide Bal.C.de testa.in l.publicati.alias in l.testamenta. ubi dicit, statuto cauetur quod legata non ualeant nisi insinuentur coram capitaneo populi:modo quidam clericus fuit institutus in testamento, in quo fuerunt legata relicta quibusdam laicis,qui petunt insinuationem legatorũ, & fecerunt citari ipsum clericum hæredem coram uicario capitanei:quo non comparente iudex pronuntiauit dicta legata insinuata esse: quia clericus non potuit trahi directe:uel indirecte ad forum seculare per dictum c. si diligenti.In contrarium uidetur:nam si hoc esset, sequeretur quod dicta legata nõ ualerẽt,cum insinuari nõ possent:alius enim, quam iudex,ci are non posset.Non obstat, quod iudex laicus debet scribere iudici ecclesiastico ut citet suum clericum ut compareat ad opponendum de insinuatione: nam aut citabit quod compareat in curia episcopali:& hoc est impossibile. quia nec per formam statuti, nec de iure communi habent hanc iurisdictionem cognoscendi super hac insinuatione:ut in d.l.testamenta.& in l.consulta.eod. titu.& in l.repetita.de epi. & cle. aut citabit clericum ut compareat coram iudice seculari:& hoc uidetur impossibile. per d. ca. si diligenti. Decidit ꝙ dicta insinuatio ualet: quia super talibus est iudex competens secularis, non autem aliquis iudex ecclesiasticus. Si ergo erit iudex causæ, & per consequens omnium, qui dictæ causæ debent adesse, & quilibet uolens opponere, siue sit clericus, siue laicus,oportet quod opponat coram eo,qui est iudex causæ. l.a diuo Pio.§.si super rebus.ff.de re iudicata.citatio,quæ fit de hærede, non est simplex, nec absoluta citatio, sed potius conditionalis in effectu,scilicet si uult se opponere,si autem non opponit,non est aduersarius: ut d.l.ea quidem.in gloss. ideo talis citatio omnes attingit. c. fina.qui matrimo.accus.pos.ĉ fin.de elec.lib.vj.& potius uidetur esse citatus ad ueritatem exquirendam, quàm ad causam.Idem si citatus esset forensis:quia iudex bene potest citare forenses infra suum territorium. Ita dicit fuisse consultum Perusij per antiquos sapientes.dominus Andreas Barba.in rub. de fo.cõpe. dicit pro hoc dicto fore casum meliorem de iure in d. l.non tantum.§.Senatus.ff.de fideicommiss. liber.Limita octauo, nisi essent tres sententiæ uniformiter latę: quia tunc non posset opponi exceptio incompetentię propter authoritatem illarum trium sententiarum. Gloss. est singularis in cle.j.de re iudi. de quo dicendum ut ibi not. nisi sententia lata a non suo iudice fuisset confirmata per superiorem ex certa scientia: quia tunc non posset opponi nullitas incompetentię. Allegatur singu. dictum Innocen.in c.j.de confir.uti. uel inuti. Sed Baldus. in l.j.C.si a non competenti iudice.ad fi. quærit an sententia lata a falso iudice delegato possit ratificari per ordinarium, cuius nomine exercitata est: & dicit quod non,per glo.ordin.in l.instar.C.de iure fis.lib.x.quia hoc negotium spectat ad ratificantẽ: ideo oportet præcedere delegationem.Et dicit idẽ esse in iurisdictione ordinaria superuenienti, non habenti. quia initium debet spectari. ideo non firmatur,secundum eum,actus iam gestus.Sed contra dictum Bald.allega.glos. in l.j.C.qui pro sua iurisdictione.Facit quod uoluit idẽ Bal. in l.falsus.C.de furt.Limita nono,nisi iudex a principio esset incõpetens,sed pendente processu esset adeptus iurisdictionem:quia tunc processus confirmabitur,nec obstabit exceptio incompetentię. Ista est gloss.singu. in l.j. C. qui pro sua iurisdictione. uide ibi docto. Limita decimo,nisi iudex incompetens delegasset causam cuidam habenti iurisdictionem ordinariã, non tamen in illa causa, & partes scienter litigauerunt quod nihilominus ualet iudicium. Ita dixit gl.in l.j.C. qui pro sua iurisdictione quia ualet tan

quam

quam factum coram ordinario. de quo uide ibi per scribentes. Litima undecimo, nisi inferior episcopo haberet iurisdictionem in clericos, uel ex præscriptione, uel priuilegio, uel consuetudine, & clericus ille fuisset conuentus, uel inquisitus coram proprio episcopo, & non coram illo iudice inferiori, nec opposuisset incompetentiam: quia ualeret processus contra illum clericum factus coram episcopo: nec obstaret quod non interuenerit consensus illius iudicis, iuxta. c. significasti. de fo. compe. quia non requiritur quando aditur suus iudex naturalis: quia res de facili reuertitur ad naturam suam. c. ab exordio xxxv. dist. l. si unus. §. pactus ne peteret. uersic. quod in specie. ibi formę sue redditur. ff. de pac. Ita consuluit Abb. in consilio incipi. attingam prædicta dubia conclusiue. Limita duodecimo, non habere locum in episcopo expulso a propria sede: quia tunc in foro alieno poterit expulsores, & fautores eorum citare, & excommunicare, nec poterit opponi exceptio fori incompetentis. text. est singula. in cle. j. de foro competent. Limita tertiodecimo non habere locum in episcopo expulso: quia in alieno foro poterit reddere subditis proprijs ius. tex. sing. in d. clemen. j. Limita quartodecimo non habere locum in statuto populi: poterit enim statuere populus quod reus sequatur forum actoris. Ita singula. dixit Bald. in l. iuris ordinem. C. de iuris. om. iudi. Limita quintodecimo non habere locum in uagabundo: quia poterit puniri in foro, in quo deprehéditur, nec poterit petere se remitti ad forum ad se spectantem. glo. est in l. eius. ff. ad municip. in l. iiij. §. prætor ait. de damno infec. & l. j. C. ubi de cri. agi. opor. & in l. hæres absens. ff. de iudi. & ibi dicit Barto. quod multi ribaldi suspenduntur in ciuitatibus alienis. Sequitur Ioan. Cal. in c. j. de rapto. aliter tamen sentit ibi Inno. uide domi. Barba. in c. fi. de fo. compet. Limita sextodecimo, nisi iudex pronuntiasset territorium esse suum: quia tunc præiudicaret iudici illius territorij: quia non fuit appellatũ poterit ibi conueniri, nec admittetur exceptio incompetentiæ. Elegans fuit dictum Innocen. in c. super literis. de rescrip. Limita decimoseptimo, nisi iudex citaret in alieno territorio. Est tamen dubiũ egens declaratione Cæsaris: ut per Ange. in l fi. C. de iurisdi. om. iudi. Barto. in l. j. ff. de requi. reis. scriben e; in cle pastoralis. de re iud. & in c Romana. §. contrahentes. de foro compe. lrbr. vj. & in c. ij. de consti. eo. L. cum similibus. Limita decimooctauo, nisi partes prorogassent expresse quod delegatus in uno loco cognosceret in alio: quia tunc non posset opponi incompetentia. sing. est text. in c. statutum. §. in nullo. de rescr. in vi. in uer. expressius ad id partium consensus. secundum Angel. in l. fin. de iurisd. omn. iudi. Aliter tamen dixit domi. Abba. in c. cum olim. de offi. delega. uide ibi per domi. Barto. Limita decimonono nisi esset iudex ordinarius: quia possent partes prorogare iurisdictionem in alieno territorio. Ita uoluit Pet. Cyn. & alij. in l. si quis ex consensu. C. de epis. audi. Vide plene per Bald. in l. fin. ff. de iurisdi. omn. iudi. Limita uigesimo non habere locum in absolutoria ab excommunicatione, propter eius magnum præiudicium, qđ pateretur extra proprium territorium. Ita dixit Innocen. per uerbum Forte. in c. nouit. de offi. lega. sequitur Angel. in d. l. fin ff. de iuris. om. iudi. uide quæ dixit Barb. in d. c. nouit Limita uigesimoprimo si præses duarum prouinciarum abest ab una prouincia, & abest in alia: quia in eadem poterit expedire negotium utriusque prouinciæ. Ita uoluit Inno. in d. c. nouit. Angel. in d. l. fin. Facit quod habetur in. l. si proponis. C. quomodo, & quando iudex. Limita uigesimosecundo non habere locum, si propter partium consensum iudex dimittat solitum locum causarum, & cognoscit in alio loco. Ita dixit Bald. in l. fin. de iurisdi. omn. iudi. Allegat. d. l. si ut proponis. & sufficit, secundum eum tacitus partiũ consensus. Limita uigesimotertio nisi esset clericus communi opinione reputatus laicus: quia citatus coram iudice seculari comparuit, & confessus est debitum, & recepit præceptum a iudice seculari de soluendo, quod tale præceptum ualet, & tenet, & illa confessio præiudicat sibi, saltem ut extraiudicialis. Ita pulchre consuluit in contingentia facti Gaspar. de Cal. in suis consi. in titu. de foro compe. consil. xij quod addes ad ea, quæ dixit domi. Barb. in c. at si clerici. supra. de iud. Limita uigesimoquarto non habere locum, quando emittitur edictum per plebanum pro factis ecclesiæ cathredalis de ecclesia posita in suo plebanatu sine licentia sui episcopi: potuit enim committi edictum in foro alieno: nec admittitur exceptio in foro competentię. Ita pulchre consuluit do. Domini. quod consilium inuenitur inter consilia Ioan. Cal. in tit. de elect. consi. ij. Limita uigesimoquinto non habere locum in causa reconuentionis, cum iudex in ea sit competens. l. cum Papinianus. authenti. & consequenter. C. de sententijs & interlo. omn. iudi. c. j. de mu. peti. glo. in c. at si clerici. de iud. Vide plene dicta ibi. Licet ergo requiratur quod forus sit competens, per iura allegata superius: ad unum tamen aduerte, quod posito quod iudex sit competens, tamen si modus procedendi est incompetens, potest opponi de incompetentia modi. Ita dixit Iaco. But. quem refert, & sequitur Bal. in l. licet. C. de procur. Pone exemplum, quando in iudicio non sunt omnes personæ, quæ ad iudicij substantiam requiruntur, ista exceptio opponi potest quandocunque, quia reddit iudicium retro nullum. Limita uigesimosexto, nisi incidenter esset iudex incompetens: quia si esset competens super principali negotio, & super incidenti esset incompetens, quod nihilominus potest principaliter pronuntiare super principali & super incidenti. Exemplum in iudice maleficiorum, qui duntaxat potest cognoscere de crimine sed non de causa ciuili, quod nihilominus cognoscendo de crimine pronuntiat super causa ciuili incidenter ut fur restituat rem quam furatus est. textus est singu. in l. interdum. §. qui furem. ff. de fur.

Quod

Quod nota pro limitatione.l.solemus.§.latrunculator.ff.de iudi.facit. l.iiij.§.si dicantur.ff.fi.reg.Facit quod uoluit Cyn.in l.si quis ad se fundum.C.ad legem Iul.de ui pub.& ibi per Bar.Bald.& alios,licet Sali.aliter ibi loquatur. Vide Bald.in l.fi.C.ubi causa fis.Innocen. Ioan. Andr. & alios in cap. cum oporteat. de accus. Bald. in l.is, apud quem. C.de eden.facit text. in l quoties.C.de iud.Vide Anto. in c.qualiter.el.ij.in fi.de accu. Bal.in l.secunda.C. si a non compe. iudi. ubi dicit quod fur. in eadem sententia mittitur ad furcas, & condemnatur ad rē restituendam. Et dicit se ponere unum nouum, ꝙ ubi imponitur pœna mortis, potest accumulari ciuilis,& criminalis causa. Et uide Bald. in rubric.de iud.ubi limitauit hanc doctrinam non habere locū in iudice delegato. Et ratio esse potest,quia eius iurisdictio est stricti iuris:ut no.glo.in c.primo.de rescrip.lib.vj.& in cle. ij.de offi. or. uoluit Abb.in c. cum dilectus.de cle non resi. Limita uigesimoseptimo per gloss. in d. l.interdum.§.qui furem.Sed illa glo.communiter damnatur,scilicet quādo quis daret se torquendum passo furtum, quia tunc passus furtum posset torquere, & non esset incompetens. Limita uigesimooct. nisi laicus occupasset rē ecclesiæ:quia nihilominus posset conueniri coram ecclesiastico, licet regulariter sit incompetens respectu laici.Et addi possunt omnes casus, qui enumerātur per glo.& docto.in c.cum sit generale.de foro competen.Limita uigesimonono,ubi quis esset priuatus homo, & consuetudo daret sibi iurisdictioné: quia licet esset priuatus, non tamen posset opponi incōpetentia iudicis:nam consuetudo dat iurisdictioné homini priuato. Ista est gloss. singu.in l. fina. C.de eman.libe secundum Ang.in l.imo.ff.de legi.& uide bonum textum in c.cum contingat.de foro competen.quem Ioan. Andr. ibi dicit esse meliorem de iure.Limita trigesimo ubi iudex non haberet territorium, & haberet iurisdictionem in personas, ut est rector scholarium:ut in auth.habita.C.ne fi.pro pa. Limita trigesimoprimo, quod licet iurisdictio diuidatur per partes, uel per quarteria, & unus iudex unius quarterij non possit se impedire de quarterio alterius,tamen si esset pestis in ciuitate, & iudex unius quarterij,seu portę absentaret se nihilominus iudex alterius quarterij seu portę poterit se impedire.Ita pulchre dixit Ange. in repe.l.si uacanti.C.de bo.uac.lib x.refert & sequitur Barb.in rub. de fo.competen. Limita trigesimosecundo non habere locum in foro pęnitentiali : ut in c.j.de rapto. & in c.fina.de foro competen quia in tali foro non attenditur forum delicti, sed attenditur duntaxat forum proprij sacerdotis:& ideo iniungitur sibi pęnitentia a sacerdote proprio parochiali. Gloss. est unica,& singul,in l.placuit. el. j.xvj.quæstio.j.quā gloss.magnificauit docto.& ibi Abb. in c.cum contingat. de foro competen. & sic in uno foro delinquit, & in alio imponitur pęnitentia. Et est ratio, quia offenditur Deus in foro pœnitentiæ, & Deus est ubique : ergo iudex est ille, qui est in loco Dei:& huiusmodi est proprius sacerdos: quia iura parochialia non concernunt locum,aut territoriū, sed personas. Facit c.super eo.de parochia. Et si aliter diceremus, sequeretur quod confessio fieret per partes.quod non est dicendum:ut uoluit gl. in c.nō tibi dico.de pe. dist. j. Limita trigesimotertio non habere locum, ubi delictum esset factum in exercitu huius ciuitatis, quæ esset contra Mutinam in territorio Mutinensi, & in tali exercitu unus forensis occideret alium forensem:quia tunc Potestas huius ciuitatis potest illum homicidam punire : quia ex quo ciuitas ista habet ibi exercitum, uidetur habere territorium ibi : ideo delictum ibi factum, uidetur factum in territorio huius ciuitatis. Pulchrum dictum Marti. de Silli. quod sequitur Iacob. Butr. Barto.Bald.& alij in l.cunctos populos. C de sum. tri.Et mouentur per.l.pupillus.§.territorium.ff.de uerbo.signifi.& est commune dictum omnium.Sed Barbar.in d.rubri.de foro compe. in fi. dicit quod si subtiliter ponderetur tex.d.§.territorium.confunditur per illum textum dictum eorum:nam ibi dicitur quod potestas, cuius est territorium,habet potestatem terrendi : ergo sequitur quod non alius. Nam territorium est uniuersitas agrorum : ergo ad locum refertur,& non ad gentes loci:& maxime si iurisdictio adhæreat loco:ut per Barto.in l.prima. ff.de iurisd.omn.iudi.facit etiam,quia in territorio hostium debet seruari ius commune. l.quia a latronibus.in princip.ff.de testa. & per consequens non recte loquuntur docto. secundum eum. Ego dicerē commune dictum docto. posse saluari:quia eo tempore,quo exercitus est in alieno territorio, & dicitur ibi terrere,quia bona efficiuntur capientium in bello,uel saltem publicantur, si sunt bona immobilia:ut not.per Barto.in l.si quid in bello.& in l.si captiuus.§.primo.& in l.hostes.ff.de capt.& not. Ab. in c.sicut.el.iij.de iureiu in quarta.colum. Vnde negari non potest quin ille locus,in quo est exercitus non sit ipsorum capientium:unde qui ibi deliquit: iuris fictione dicitur delinquere in territorio eorum. Et per consequens tollitur motiuum Barbat. Limita trigesimoquarto non habere locum in ciuitatibus:ut pulchre dixit Barto. in l. cunctos populos.C.de sum.tri.& in l.non dubito.per illum textum ad hoc singularem.ff.de capi.Limita, seu amplia trigesimoquinto quod forū capitur pro mari: nam si capitur pro territorio,ut dicunt docto.quod eodem modo comprehendit mare adhærens territorio.Et ad hoc adduco Barto. in l. insulę.ff. de iudic.ubi per illum textum. dicit se semel dixisse Pisis contra quosdam piratas, qui derobabant in urbe,& reducebant se in quadam insula prope Pisas, quod licet dicatur quod mare est commune, & sic ibi non possint conueniri,tamen ipse dixit quod illa insula est pars illius,cui adhæret. Facit glo.ualde singularis in ca.licet.de fer. ubi mare censetur esse eiusdem iurisdictionis, cuius est territorium adiacens.Et uide gloss. in ca.ubi periculum.§.porro.de elec.libr.vj.& text.in l. prima. C. de classi.libr.xj. quem

quem text.reputat sing.Ange.in d.l.insulæ.& uide glo.insti.de actio.in §.rursus.Bald.in l.fi.C.de test.& in c.licet.de fer.& in c.accedens.el.ij.ut lite non contest.& c.ex literis.& in c.licet causam.de proba.& in l.iij ff.quemadmo.testa.ape.& in l.j.C.ubi de cri.agi.opor.& per do.Barba. in rubri.de foro compe.& in d.c.licet causam.

Fori consuetudo seruanda est,in quo iudicium motum est,Bal.in l.ij.C.quemadmo.testa aperi.

Fori priuilegium non prodest agenti, uel negotianti in loco,in quo est exemptus: quia ubi cepit, debet finiri negotium, non obstante fori priuilegio. l.interdum.§.senator.& ibi Bar.ff.de iud.

Fori priuilegio debet renuntiari specifice.Bar.in l.j.in fi.ff.si quis in ius uoc.non erit.

Fori priuilegio qui renuntiauit,potest remitti ad locũ contractus, ad quem aliàs remitti non posset. cum ibi tantum repertus conueniri possit.Bar. sing.post gl.in l.j.ff.si quis in ius uoc.non ier.

† Forum licet proprie quis sortiatur ratione domicilij,non tamen potest dici quis proprie subditus ratione delicti,seu contractus.no.glo.in cle.unica,super uerbo: subditos.de for.compe. quam nota pro statutis.Abb.in c.proposuisti.de fo.competen.circa prin.Vide aliam gloss.in ca.nuper.de sen.excom.in glo.v.quæ dicit quod ratione delicti dicitur subditus large.& ibi Abb.in iiij.col.dicit per illam gl.& idem allegat gl.in d.cle.unica. Quod est ualde notandum pro statutis,& alijs dispositionibus odiosis facientibu. mentionem de subditis, ut appellatione subditorum in materia stricta non comprehendantur forenses delinquentes in territorio. Et idem dic in contrahentibus eadem ratione. & uide eundem Abb.in c.j.de fo.comp.& ad fi. & in c.iij.de appel.in princi. ubi dicit quod monachi possunt dici subditi abbati eorum. Et uide eundem in c.dilecti.de arb.Domin.in ca. Romana.§.primo. de sen.excom.lib.vj.facit gloss.in c.statutum.§.cum uero.de rescrip.lib.vj.

† Subditus ratione domicilij,licet desinat esse subditus mutatione domicilij.xiij.q.ij.item si quis. secus tamen est, si est subditus ratione originis propriç, uel paternç:tunc licet mutet domicilium,non tamẽ propter hoc desinit esse subditus:ut.l origine.C.de mune.& hono.libr.x.& in l.assumptio.& in l.incola.ad munici.unde tenetur subire onera personalia & ubi habet domicilium,& ubi est ciuis ratione originis propriç, uel paternæ, licet inde recesserit: & hoc:si ibi reperiatur.no. Barto.in d.l.assumptio.& Abb.in c.proposuisti.de fo.compe.in ij.col.& in c.fi.de parochijs.

Forus pçnitentialis de cura animarum non pertinet ad forum iudiciarium.Inn.in ca.cum satis. de offic.archi.& Bal.in Marg.uer.forum.uer.j.

Forum rei sequitur actor.l.fi.C.ubi in rem act.c.si diligenti.de for.compe.& supra.uer.actor.quod uerum est in contentiosis,non in his, quæ sunt uoluntariæ iurisdictionis:secundum Petr.de Ancha.in q.ea,quæ fiunt a iudice,&c.per l.fi.C.de eman.libe.& Ludo.in sing.uer.Forus.uer.actor.Item uerum,siue actor sit laicus, siue clericus, nisi certis casibus.in Specu de compe.iudi.adi.§.j.Item uerum:etiã quo ad dissolutionem contractus:ut l. ij.C.ubi, & apud quem.& infra.eo.proxim. uer.& uer. xxviij.Et per Fran.Are.in l.in criminalibus.C.de iuris.om.iu.

Forum quis sortitur ratione contractus,etiam quo ad dissolutionem contractus:ut ibi debeat dissolui.ubi fuit celebratus,& ibi pars citanda. Alexand.sing.in l.hæres absens.§.si quis tutelam.de iudi. tex.singularis.in l. in contractibus.§. in communibus. & ibi Barto.C.de non nume.pecun. Lapus in allega.x.& Ant.de But.in c.postulasti.de fo.compe. licet contra notet in l.ij.C.ubi, & apud quem. ubi actor sequitur forum rei quo ad dissolutionem contractus. Et an,& quando, & quibus modis quis sortiatur,& quando non,& de eius effectu copiose, & not.uide Felin.in c.licet ratione.in ix.colu.uer.ad illud.cum seq.de foro compe.

† Delinquens si nescitur ubi est,poterit citari per edicta:sed si non comparet, non potest distringi persona,sed tantum proceditur respectu bonorum: ut in l.j.ff.de requi.reis. nam quando delinquens est extra districtum, iudex delicti non habet iurisdictionem in persona:ut in d.cle.pastoralis.& sic processus reperietur factus ab eo, qui nullam habet iurisdictionem,uel qui non est certus de sua iurisdictione & eam ignorat,& sic non ualeret processus.arg.l.si is,ad quem.& l.si quis in aliena.ff.de acqui.hære.Barto.in l.ij.ff.de iudi.Abb.in d.c.fi.Et est ratio, secundum eum,quia forus delicti est forus accidentalis,& non debet extendi ad constitutum alibi, nisi inquantum reperitur a iure permissum per uiam recursus ad alium iudicem, & per remissionem fiendam.Abb.in d.c.fi.

† Si ciuitas misit exercitum, delinquens in exercitu potest ibi puniri.no.Bar. in l. si pupillus.§.territorium.ff.de uer.sig.quia satis dicitur ibi territorium, quod dicitur a terrendo:ut ibi.Abb.in d.cap.fin.in xv.col.

† Testis examinatus per iudicem proprium ad instantiam alterius iudicis, coram quo causa uertebatur si dixit falsum testimonium, & sciebat eius dictum debere mitti alibi, potest de hoc delicto puniri per iudicem ad quem transmissa fuit eius attestatio, & ubi eius dictum fuit publicatum. Specu. in titu. de test.§.j.uer.quid si quis. Sed si testis ignorabat eius dictum alibi mitti, tunc punitur pœna falsi in loco, ubi fuit examinatus:si tamen agitur de pœna uacillationis, tunc attenditur locus examinationis:ut in l.nullum.C.de testi.Abb.in d.c.fi.in xv. col. Et ibidem per eundem de notario falsificante instrumentum producendum ad alium locum.Tu quo ad primum dictum adde Bal.& Sali. in d.l.nullũ.ubi Bal.arguit pro & contra,& decidit ꝙ iudex, qui commisit examinationẽ,puniet eum:nã testimoniũ ipsius uidetur offendere aures committentis examinationem: quia iudex examinans recipit uicẽ iudicis cõmittẽtis:ıõ perinde est ac si iudex delegatus reci

peret ex commissione iudicis ordinarij: quo casu certum est quod ordinarius puniet: ut in authen. de testi. §. si uero ignotum. Allegat Inn. in c. dilectus. de pœnis. Concludit etiam Bald. quod uterque iudex puniet, ex eo quia uidetur deliquisse in loco examinationis & in loco occisionis, sed unica pęna punietur: quia nemo debet duplici pęna conteri. c. at si clerici. de iudi. l. Senatus. ff. de accusa. Et de hoc uide Bar. in l. diuus. ij. ff. de falsis. & Inno. in d. c. dilectus. & in c. peruenit. de fideiuss. & Barba. in d. c. fi. in xviij. col.

Forum quis sortitur ratione distractus, sicut ratione contractus. Ang. & Alex. in l. Pomponius. § præterea. de ac. pos.

Forus, id est, locus iudicis.

Forus, id est, territorium. uel locus nundinarum. Abb. in c. forus. de uerb. signi.

20 Forum quis sortitur ratione delicti, scilicet contentiosum. not. in ca. Romana. §. contrahentes. de foro competen. in vj. non autem pęnitentialem. gloss. est xvj. q. j. secundum Cardin. in clemen. ij. §. rursus. de re iudi. in j. op. Vnde delictum commissum per forensem non potest confiteri sacerdoti loco delicti, sed proprio sacerdoti loci, scilicet originis, uel domicilij, ut ibi.

Forum quis sortitur ratione destinatæ solutionis, etiã quo ad accessoria contractus, ut damna, & expensas. c. dilecti. & ibi Abb. de foro comp. & Alex. in l. qui Romæ. ff. de solut.

Forum ratione delicti sortitur etiam prælatus, ut archiepiscopus delinquens in diocesi suffraganei sui. not. Car. in cle. j. de testa.

Forum quis sortitur ratione commorationis in loco iniuncto delicto, non aliter. c. fina. ubi no. de foro. compe. & cle. fi. §. fin. & ibi Car. de hære. & infra. uersi. xxvj.

Forum qui sortitur ratione delicti, non dicitur subditus iudici illius loci. gl. no. in cle. j. de foro compet. & gloss. in c. nuper. de sent. excom. & Ludo. Pon. in sing. uer. Forum. uer. quæro utrum. nisi ibi reperiatur: alias secus no. Cardi. in clemen. ij. §. denique. de re iudica.

✠ Forum rei quis ratione sortitur, c. Sanè. c. fi. de for. competen. l. fin. C. ubi in re. actio. Dec. con. dcxcvj. nu. 13. Ae. Ma. Ma.

✠ Forum sortiri, & statutis subesse idem est, qui. enim forum sortitur, & statutis subest, & econtra, Inn. S. P. in rub. de consuetu. ubi & Anto. Butr. & Calder. in disput. statuto, Archi. in c. quo iure. d. viij. Spe. in titu. de constitutio. §. j. Fed. sen. co. xcvj. Raph. Cu. co. cxxxix. col. ij. Alexand. con. ccix. col. j. uolum. j. Dec. consi. cclxxxiij. post. nu. 9. co. dcxxxix. nu. 11. Ae. Ma. Ma.

✠ Forus domicilij potentior est originis foro gl. in c. statutum. §. cum uero. de rescript. in vj. ubi etiam Domin. glo. in c. j. uer. subditos. de for. compe. Dec. in c. ad nostram el. j. nu. 3. de appellat. l. prouinciales ff. de uerb. sign. Anto. But. co. xxj. Dec. co. ccclij. nu. 2. Ae. Ma. Ma.

✠ Cum quis uno in loco domicilium, ex altero uero originem habet, & dubitatur, an sit iudicandũ Sec. locum domicilij, uel originis, subiecta materia est inspicienda, & si ad domicilij locum spectat: secundum iura ciuitatis in qua domicilium habet, est iudicandum, Bald. in l. j. col. iiij. C. de sum. trini. Mar. Soci. in c. fin. col. vj. de for. compet. Dec. con. ccclij. nu. 4. A e. Ma. Ma.

Fori priuilegium non trãsit ad fideicommissarium uniuersalem Bartol. in l. sed & si restituatur. in princ. ff. de iudi.

Forum quia sortitur ratione actionis. l. fin. C. ubi rem actio. Item ratione domicilij. l. secunda. C. de iuris. † om. iudi. Et, per Felin. in c. dilectus filius. de rescrip. uer. ad domicilium.] Item ratione quasi domicilij, id est conuersionis. supra. Conuersatio. uer. ij. Item ratione contractus. l. hæres absens. §. primo. ff. de iudic. & l. contraxisse. de act. & oblig. Item ratione delicti. l. j. C. ubi de cri. agi opor. & authen. qua in prouincia. eo. titu. contra glo. xvj. q. j. c. j. quæ intelligitur de pęnitentiali: ut supra. eo. uer. xx. Item ratione possessionis. l. fi. C. ubi in rem act. Item ratione conditionis. l. j. in fi. de iudi. Item ratione negotiationis. l. hæres absens. §. si quis. ff. de iudi. Item ratione conuentionis. l. pe. C. de senten. Item ratione extraneæ uoluntatis. d. l. hæres absens. in princi. Item ratione professionis. in authent. de cleri. apud proprios episcopos. §. fin. Item ratione constitutionis. l. non utique. ad municip. Item ratione originis l. assumptio. & l. fi. §. fi. ff. ad municip. scilicet pro prię, uel paternę. cle. ij. §. rursus. per Car. & Matth. de re iud. per l. filios. C. de mun. & hono. lib. x. Item ratione manumissionis. l. si quis. §. miles. eod. titu. Item ratione familiæ. l. municipes. el. ij. eod. titu. Item ratione pęnę. l. nihil. eod titu. Item ratione dignitatis. l filij. §. Senatus. eod. titu. Item ratione matrimonij. l. ea, quæ. eo. titu. l. cum quædam. de iurisdi. omn. iudi. Item ratione procuratoris. C. de prin. agen. in iud. l. ij. Itẽ ratione ordinationis ad sacra. ca. ij. & per totum. de tempo. ordi. in vj. Ange. Item ratione quasi contractus, secundum Barto in dicta. l. hæres absens. §. j. & in l. qui certo. & ibi tenet Alexan. de Imol. post Ange. de condi. inde. Ange. in l. exigere. de iudic. Item ratione defuncti, & ex eius persona. d. l. hæres. & supra. Item ratione cõtractus per alium celebrati. d. l. hæres absens. §. apud Labeonem. & ibi Bart. Item ratione studij debitorum in loco studij contractorum, non pro alijs ante contractis gloss. & Barto. in d. l. hæres. §. proinde. Item ratione solutionis factæ ob contractum alibi celebratum: secundum Ange. in d. l. hæres quarta. colu. per l. exigere. eod. titu. Item ratione mandati. dicta. l. hæres. uer. apud Labeonem. & Ang. Item ubi quis habet maiorem partem fortunarum. Nic. de Neap. in l. cum res. de le. j. Alexand. in d. §. proinde. & in l. lex. Cornelia. §. si tamen. de iureiuran. & infra. uer. Habitatio. uer. xvj. Item ratione capellæ, & expositionis ad hospitale. Ange. in d. l. hæres. §. primo. in fi. & Barto. in l. j. in fi. ff. ad muni. Item ratione clericationis,

cationis,uel abbatię,uel præbendæ acquisitę.Bart. in d.l.j.Prædictis casibus adde omnino per Spec.de compe.iud. adi. § j. per totum. & de iud. deleg.§. viij.uer.item quod non est.

Forum ecclesiasticum qui procurat in fraudem,potest coram laico iudice conueniri. in Spe.de cessio.act. §.j.uer.ex præmissis. Item

Forum quis sortitur ratione contractus,etiam quo ad dissolutionem contractus,ut ibi debeat dissolui,ubi fuit celebratus,ut ibi pars sit citanda. Alex. sing.in l. hæres absens. §. si quis tutelam. de iud. per text. sing.in l. in contractibus.§.in omnibus. & ibi Bart. C.de non nume.pe.Lapus in alleg.x.& Ant. de Bu. in c.postulasti.de foro compe.licet contrarium no. in l.ij.C.ubi,& apud quem.ubi actor sequitur forũ rei quo ad dissolutionem contractus.

30 Forus mutatur mutatione domicilij, si non est facta præoccupatio iurisdictionis per iudicem.quod uerum est quo ad forum ratione domicilij, non ratione contractus.

Forum quis sortitur per conuersationem decennalẽ, etiam interpellatim.Cyn.in l. j. C.ubi sen. uel cla. & Alexand.in l.hæres absens.§.penult.ff.de iud. & supra.e.uer.xxvj. Item per habitationem.ĩ.Habitatio.uer.xvj.

Forum non sortitur quis ratione indebiti soluti, & sic ex quasi contractu.l.qui certo.& ibi Barto.de condi.indeb.& ibi Ange.& Alexand & supra.eod.uer. xxvj.Sed Ange.contra tenet in d.l.hæres absens.§. j.iiij.colu.per d.l.qui certo.Item nec ratione contractus celebrati coram iudice Firmano extra territorium firmanum.Inn.in c.Romana. de fo.compe. & Ang.in d.l.hæres absens.§.j.iiij. col.de iud.Item nec per habitationem banniti, cum in loco banni conuentus debeat comparere per procuratorem: secundum Ang.in d.l.hæres absens.§.j.pe.col.& in Spe.de compet.iudi.adi.uer. sed pone. quidam Lucanus. sed nec etiam in loco banni potest conueniri,si bona sunt confiscata:quia omnes actiones trãseunt in fiscum : per l.ij. ad legem Iuliam.de ui.Itẽ nec ratione baptismi.Bar.in d.l.j.ad munic.& Ang. in d l. hæres.§.j.ad fin. Item nec per constitutum. Bal.in rub.C.de consti.pecu.j.col. & Alex.in l.hæres.§.proinde.de iud.Sed an per districtum.Barto. in l.de eo.de iud.& Ang.in l.exigere.eo.tit.

† Adde hic quod licet forum rei regulariter debeat sequi actor,ut in c.cum sit generale.& in c.si clericus. de fo.competen.cum si. hoc habet uerum, quando de aliqua re principaliter contenditur.Secus si reus originarius futurus antequam conueniatur agat coram suo iudice super exceptione sibi competente, si contra eum ageretur:ut in casu. l.si contendat.ff. de fideiuss.& ibi gloss.in ca.j.de iureiur.si fideiussor habet exceptionem ut non conueniatur in totum, sed ut fiat diuisio inter alios fideiussores,ut quilibet teneatur pro parte sua si sunt omnes soluendo : ut Instit.de fideius.§.si plures. tamen unus ex fideiussoribus si uult antequam conueniatur implorare potest officium iudicis ut fiat illa diuisio, & pro reliqua parte imponatur silentium creditori. Hoc idẽ clarius no.glo. in l. Aurelius.§.centum.ff.de liber. legat.quæ aperte sentit quod tutus exceptione potest agere antequam conueniatur implorando officium iudicis,ut silentium imponatur actori:sicut in negatiua,quæ datur possessori:ut in l.& si forte.ff.si ser.uend.& not.in c.examinata.de iudi.Quod intellige quando reus futurus molestatur de facto, uel timet molestari uerisimiliter,ar.in l.diffamari.ff.de inge.man.& in c.conquerente.de of.or.Bartol.in.l. si finita.§.eleganter.ff.de dam.infect. Idem Fed.de Senis consi. cxxx. inci. in examinatione testium ad perpetuam rei memoriam.Idem Lap.allega.ccx.& idem in casu.c.j.de iureiur.quod procedit in exceptione proprie dicta, quæ tantum competit stimulato,seu stimulando stimulo actionis:secus in exceptione, quæ competit contra electum ne confirmetur,Ita sunt uerba formalia Abb.in c.si quis contra clericum.tam in lectura quàm in rep.de fo. compe. Adde do.Anto.in c.si clericus laicum. in fi.eo.titu. ubi hæc omnia fere dicta refert Barb.in d.c.si quis contra clericum.adducit Barto. in l.cum hi.§.transactiones.ff.de transa.ubi dicit se allegasse semel in contingentia facti illum tex. ad.q.reus uult petere testes examinari ad perpetuam rei memoriam, coram quo iudice fiet illa examinatio decidit coram quo causa uentillatur. ar. illius. l. & l. ij.ff.de usu pupil.& l.j.C.ubi,& apud quem.quod Ang.in d.§. transactiones, limitauit, nisi ex causa recurreretur coram alio iudice.ponit exemplum in quodam Perusino percusso in guerra domini Paduani, qui fecerat testamentum suum : hæres suus petebat testes examinari ad perpetuam rei memoriam propter periculum illorum testium, qui & armigeri erant:consuluit illos examinandos coram alio iudice,& dicit se allegasse casum in l.quoties. C.de naufr.libr.xj. & pro gloss.in d.l.si contendat.& in d.l.Aurelius.§. centum, Vide casum in l. iij. C. de ces.bon.ubi est text.ualde singu.secundum Barto. ibi pro illis glo. cum quibus glo.transiuit Ioan.de Imo. in c.significauit.de testi.& in c.sinautem.de rescrip. & ibi domi.Anton.& Bald.in l.iij.C.ut lite pend.& in l.diffamari.C.de inge.manu.& in l. prima §.contrariũ. ff.de cõtra.tute act.& in l.iij.C.de cess.bo.& Ang. in d.l.si contendat.& in l si inter.ff.de pact.& in d. l.iij.ubi Salice.impugnat illas gloss.& aliquid dixit contra eas,quod attribuit sibi tacito authore Ioan. de Imo.in d.l.si contendat : Tu uide Barb.in d.c.si quis contra clericum in v. & vj.colu. & plenissimè per eundem in d.c.sinautem.in ix. col. & uide Ab. in ca.j.de iureiur.& in c.ex parte.de resti.spol.& in rubr.de excep.

Forum quis ex quibus casibus sortiatur:uide in Specu. de iud.deleg.§. vij. uer.item quod non est iudex.& † supra.e.per discursum. † Et ex quibus non,uide remissiue tamen,Felin.in rubric. de foro competen. in princip.]

Forum iudicis ex quibus casibus quis possit reuocare, uel declinare.eo.tit.& §. uer. item ꝙ sum pupillus.

Forum

Forum seculare potest clericus declinare tam pro ciuili, quam criminali causa, siue trahens sit laicus, siue clericus. in Spe. de actore. uer. item si trahit.

Forum quæ personæ possint declinare perpetuo, uel ad tempus: & coram quo iudice sit conueniendus miles clericus, scholaris. & doctor: uide plene in Spec. de rescri. per totum.

Forum ecclesiasticum quibus casibus laici sequantur, & econtra iudex laicus quibus casibus cognoscat de rebus & personis ecclesiasticis. in Spe. de compe. iudi. adi. §. j. per totum. Item

† Forus conscientiæ an differat a foro contentioso: uide remissiue Fely. in c. uigilanti. ult. colu. in uer. superuenientia. de præscri. & in cap. canonum. in xij. col. in med. de constit.]

Forum alienum quibus casibus quis sortitur, & qualiter ratione contractus uel criminis, & ratione prorogationis, uel destinatę solutionis. & clerico conuento coram iudice non suo, uide plene. in Specul. de compe. iudi. adi. §. primo. per totum. & supra. eo. uersi. xxvj.

Forum non sortitur quis per literas apostolicas, ut cõueniatur de his, quæ non pertinent ad forum ecclesiasticum. in Specul. de rescrip. præsenta. §. iiij. uer. item multi.

40 Foros diuersos habens coram quo compareat citatus ab omnibus simul. in Spe. de cita. in fi.

Forus contractus, & delicti, an faciant reum ad se remitti, & de pœna iudicis non remittentis. in Spe. de primo & secundo decre. §. iiij. ad fin.

Forum ratione domicilij, & originis proprię, uel paternę, uel auitę, qualiter quis sortiatur. Bart. in l. assumptio. §. filius. ad municip. & Alexand. ibi. & Anto. de Butr. in c. accedens. ij. ut lit. nõ contest. & per Imo. in c. fi. de fo. compe.

Fori mutatio post citationẽ ad causam non prodest. c. proposuisti. de fo. compe.

Forum declinans quando debeat cauere de responden do coram iudice competenti. in Specu. de satis. §. j. uer. illud quoque. & seq. & ĩ. cautio. de iudi. sisti. uer. antepenul.

Fori priuilegio non potest clericus renuntiare, alias punitur. in Specu. de posi. §. vij. uer. ij. & de renun.

† uer. cui autem. & ĩ. eo. uer. antep. † Et per Fel. in c. j. de iudic. in prin. iiij. col.]

Foro cuilibet an possit quis se obligare ex pacto. Spe. de renun. & conclu. uer. sed secundum hoc. & supra. Debitor in loco contractus. uersiculo. vij. & xj. cum quinque sequentibus.

Fori priuilegium tam secularium, quàm clericorum, ponit Specu. eod. titu. uer. item est & beneficium & sequen.

Foro alieno an possit clericus consentire. in Specu. de senten. §. iiij. ad finem.

Forus iudicis non declinatus ante litis contestationẽ cũ potuit, non reddit sententiam nullam. eo. §. ad fin.

50 Foro qualiter renuntietur in contractibus. in Spec. de compe. iud. adi. uer. circa hoc. & seq. & titu. de lo ca. §. iij. ante uer. illud quoque.

† Fori priuilegium competens clericis est de iure diuino, ideo per papam mutari non potest. Fely. in c. ij. in prin. de maio. & obedient.]

Fossata possunt plantari per eum, cui constituta est seruitus uiæ. Flori. in lege. si inter. ff. de ser.

Fossata inter prædia præsumuntur communia. l. ij. §. perpetuæ. cum gl. de aqua plu. arcen. secundũ Bart. in tract. Tyberiadis. j. li. iiij. chart. & in ij. char. uer. item intelligo. & Barth. Cep. de ser. ru. ti. de aucup.

† & de ser. ur. c. lxxv. † Vide de materia per Felin. in c. quia iudicante. de præscri.]

Fossata fundi ueniunt in legato uel emptione fundi. & infra. uer. pen. & ideo sunt mensuranda cum fundo. Bar. in l. litora. ff. de contrahen. emption. per. l. prædia. §. ita legatum. & ibi Barto. de fun. instru. & Bar. in l. pe. de impen. in re. do. fa. per Bald. in rubric. C. eo. iiij. q. Sed qualiter mensurentur. uide Bartol. in tract. Tyberiadis. ij. charta. uer. sed dubitatur qualiter illę foueæ. &c. & Bartho. Cæpo. de ser. rust. titu. de ripa.

✠ Fouea quæ facta est muniendæ domus, uel castri causa, non debetur castro, uel domo legato, si inter parietem, uel murum domus, & castri & fossam est uia in medio cum nec sit ad usum, sed tãtum ad munimentum destinata, nec sit adiacens, & domo legata non ueniant ea. quæ domui non sunt adiacentia, nec ad eius usum destinata, l. fundi. in princi. ff. de action. emp. l. si cui ædes. l. prædijs. §. antepen. §. pen. §. fi. ff. de leg. iij. Iaso. in termin. co cxcj. dub. ij. ij. uol. j. Sed ego aliud sentio cum enim domus causa facta sit, Vel Castri, domui profecto accedit, nec a domo, uel castro est seiungendo, & quãquam non sit immediate coniuncta, cum tamẽ proxima adeo sit, ut tueri domum possit, legata domo, uel castro, cuius causa facta est, ad legatarium transire debent Ac. Ma. Ma.

Fossata an ueniant appellatione uiarum, uide Bal. in l. riparum. ff. de rerum diui. & in l. item lapilli. eod. titu. Ange. Aret. in tracta. maleficiorum. uer. in platea.

Fossata data pro finibus rei emptæ an cedant cum re. Barto. in tractatu Tyberia. j. lib. iij. charta. uer. sed quid si reperiantur instrumenta. & Bartho. Cæpo. de ser. rusti. titu. de torrente. & supra. uer. Flumen. uersic. xij.

Fossata an sint mundanda per colonum. Bar. quod sic, in consi. commune Lucignani, &c. in l. pen. de impen. in re. do. fac. & in l. prædia. §. penultim. de fun. instru. quod sic, si sunt pro utilitate illius anni, non si ad perpetuam utilitatem. & supra. uer. Colonus. uersic. lxxx.

Fouea iuxta ædificium alienum quantum distans fieri possit. not. in l. fina. ff. fini. regun.

† Et quantum spacium debeat relinqui ut quis possit facere foueam, uide domin. Petr. Philip. Cor. in consil. cclxxxij. inci. in hac. in litera d, e, & seq. in ij. parte.]

Fractor

ter consobrinus: ut ibi etiam in materia statutorũ: secundum Bal. in c. si capitanei. de feu mar. in usib. feu. & in d. l. j. & uide Fran. Por. de duob. fra. tertia. parte. ix. q. & tenet Ioan. de Imo. in l. si dotali. ff. sol matri. & Pau. de Cast. in l. tres fratres. ff. de pac. & Bald. in l. iubemns. §. fi. C. ad Trebel. & in l. sanci mus. §. illud. C. de inoff. testament. Si statutum de uicinis intelligitur de proximioribus. infra uicinus. uersiculo. xxj. Sed an uterinus. Pau. de Ca. consilio. cccxlvj. quod non. Item nec frater germanus: secundum Angel. in auth. matri, & auiæ. C. quando mul. tu. offi. fun. po. & Fran. Albergo. in consi. in hac quæstione dicendum est, &c. Sed an consanguineus tantum: Pau. quod sic, in d. consi. & per do. Alexand in consi. xcvij. ij. parte. Vide Bald. in consil. in nomine domini, amen: uiso statuto ciuitatis Cortosi. &c. & in consil. ego Bald. &c. & Guli. de Perusio in consi. uiso puncto, reducendæ sunt causæ. Contrarium tenet Fran. Albergo. in consi. factum, super quo consilium petitur, tale est, domina Nicolutia. & in consi. ultra prędicta. & tenet Alex. in d. l. j. Item an bastardus. uide Pau. de Ca. in consi. clxx. Item an legitimatus. Pau. in consi cexxj.

✠ Fratrum appellatione in testamento non ueniunt sorores, stante statuto, ut masculis existentibus fœminæ non succedant, Alex. in l. Gallus. §. j. in extre. ff. de lib & posth. in l. hæredis mei. §. cum ita. colu. vij. ff. ad Treb. Alexan. consi. cxxvij. uol. j. Dec. co. xv. nu. 4. Ae. Ma. Ma.

Fratrum appellatione etiam soror comprehenditur. l. tres. ff. de pac. & ibi docto. & l. Lucius. §. Titia. in prin. ff. fa. ercisc. l. Lucius. §. quæsitum. & ibi Bart. de lega. iij. l. Lucius. §. Meuia. & Bar. ff. ad Treb. quod uerum, siue a lege, siue ab homine præferatur: secũ dum Ange. in d. l. tres per d. §. Meuia. Item uerum, si fratres in numero plurali proferantur, non in singulari: secundum Pau. in d. l. tres fratres. Item uerũ, etiam si in statutis, secundum Pau. in consi. cccxxxviij. Item nisi ex coniecturis aliud appareat, per. l. si quis seruum. §. inter duos. de leg. ij. & Alex. consil. xiiij. iiij. parte. & Bald. in d. l. tres fratres. & melius per Alexand. in consil. lxvj. quarta. parte. & consil. ccxxvj. prima parte. unde dicit priuilegium concessum fratribus sancti Francisci non extendi ad sorores eorum, secundum Bal. ibi.

✠ Fratrum appellatione sorores non uenire, cũ aliud ex coniecturis apparet, probatur etiam. in l. Lucius. §. quæsitum. in extre. ff. de leg. iij. Dec. co. xv. nu. 5. Ae. Ma. Ma.

Fraternitatis uinculum est inter canonicos. in Specu. de rescri. presenta. §. v. uer. sed an pro canonico.

Fraternitas est inter omnes Christianos. in Spe. de renun. §. ij. uer. item opponitur.

Frater consanguineus, & uterinus, an, & quando differant. in Specul. de testam. §. secundo uersicu. illud. quoque.

Fraternitas probatur etiam per coniecturas, sicut filiatio. gl. in l. Lucius. de condit. & demon. & Bald. in c. decedẽti. v. col. qui feu. da. pos. Vide in l. j. C. quorum bonorum. & ibi Pet. de Su. Item

Fraternitas non probatur ex epistolis, in quibus quis scribit alteri tanquam fratri, ut moris est, Bald. in l. neque. C. de testa.

Frater agit contra fratrem ad bona aduentitia dissipata a patre uiuo. Vide omnino per Bal. In l. filiæ cuius. pe. col. C. fa. ercisc.

Frater hæres fratris, qui uendidit rem fratris, non potest uendicare rem suam a fratre, cuius est hæres. Bald. in l. fin. §. in computatione. in fin. C. de iure delibe.

Frater minor natu non potest maiorem prouocare ad diuisionem. l. si pupillorum. ff. de reb. eo. nisi maior sit rixosus: secundum Barto. in l. si conuenerit. ff. pro socio. uel nisi uelit tenere concubinam. Bald. ubi ꝟ. Sed uide Bar. in l. ij. C. quando, & qui. quar. pars de li. x. & Pet. de Vbal. in trac. de socie. xj. part. iij. col. & ꝟ. Pupillus.

Frater non uendicat fratrem. Bal. in l. non ignorat. iij. colum. C. qui accu. non pos. & Alex. in l. j. §. per hãc. de rei uen.

Frater maior dicitur dominus domus. Bar. in l. non sodales. ff. de colleg. illici.

† Et per Feli. in rub. de maio. & obed. in fin.]

Fratres ex diuersis matribus nati petunt quilibet dotem matris. ꝟ. Frater succedit.

Frater potest se petere declarari fratrem alterius. Bar. in l. j. §. fi. ff. de lib. agnos.

Frater emancipatus potest esse curator fratris, & agere ut curator. l. ne lucrum. C. de cur. furi. Item & tutor. l. frater. & ibi Bar. C. de legi. tu.

Fratres mortuo patre possunt retinere fundum pro rata sumptuum factorum in edificio per patrem usufructuarium, qui edificauit in fundo aduentitio. Bal. in auth. excipitur. C. de bo. quæ lib.

Frater an agat quærela inofficiosæ donationis contra donationem, sicut contra testamentum, Angel. in authentic. de immensis dona. ultim. columm. & colum. septima.

Fratres si omnes simul pariter administrauerint, uel si unus plus, quàm alter, quomodo conueniant se inuicem. Pau. de Cast. consil. xcj.

Frater occisi præfertur cuilibet accusanti nisi præueniatur, & nisi mora sibi possit imputari. Bal. in addi. Spe. de accu. uer. filius occisi.

Frater potest rem communem uenditam per fratrem uendicare ab emptore cessante soluere sibi partem pretij, Bald. in rubric. C. de contrahend. emptio. xx. q.

Frater eligit, seu præsentat fratrem ad beneficium, cuius est patronus. Baldus. in addi. Spe. de iure patro. uer. j. & ibi Spe.

Frater potest dare uocem fratri in electionibus. l. illud. in princip. & ibi Barto. ff. quod cuius. uniuer. nomi.

Frater acquirit sibi illud plus quo uendidit rem patris, quàm ualeat. nec tenetur illud cõmunicare fratribus. Bal. in l. cum oportet. in princi. C. de bo. quæ libe.

Frater.

Frater mercator in uita patris an conferat fratribus lucrum & domum factū post mortem patris, quando continuat traficū cū pecunia patris. Bal. in auth. ex testamento. in fi. C. de colla. & supra Filius confert. uer. j. & uer. Lucrum filij, uel fratris. in prin. j. eod. uersi. xij.

Frater præsens nihil acquirit fratri absenti, nisi pro eo acceptet actum qui fiat. Pau. de Cas. consi. lxxij. Cy. in auth. sacrameuta. x. q. C. si aduer. uen. Bar. in l. j. iij. & vj. col. C. de confe.

Frater acquirit feudum fratri ex contractu suo. no. in c. j. §. si autem unus. qui feu. da. pos. & Bal. & Pe. de Sun. in l. fi. C. res. in. ali. acta.

Frater emens animo contrahendę societatis cum fratre acquirit etiam fratri, non alias: ut si emit, & incontinenti diuisit cum fratre: quia præsumitur non emisse pro societate. Rapha. in l. reos. in princip. de duo. re. Alex. in l. j. pro socio.

Frater non potest stipulari fratri. Bald. in l. executorem. tertia. colum. C. de execu. rei iudi. & quod per Sali. in l. secunda. C. de contrahend. & committen. stipu. Specu. de obliga. & sol. §. primo. uersicu. & nota quod dicit. quod sic, sed requiritur cessio. Bald. simpliciter dicit posse stipulari patruum pro socijs fratris. in l. cum acutissimi. in fin. C. de fideicommi.

Frater si emat nomine suo, & postea fundum emptum ponit in estimo communis nomine suo & fratris sui, acquirit, etiam fratri. Bar. in l. rupta. C. de omni agro deser. lib. xj. & Pe. de Peru. in tractatu societatis. iiij. parte. xij. col.

Frater si emat scienter a fratre partem hæreditatis sibi restituendam per fideicommissarium ante diem fideicommissi, an sibi præiudicet. s. uer. fideicōmissum remittitur. uer. ij.

Frater protestans quod intendit sibi soli acquirere ac acquirit sibi, non fratri. Bald. in c. j. ij. col. de benefi cio fratris. in usibus feud. Item

10 Frater emens an præsumatur emisse de pecunia dotali, uel de communi. Ang. in consi. quidam Bartholomeus, &c.

Frater non potest stipulari sibi dotem restitui, quam pater legauit filiæ in testamento. & j. uerbo. Frater dotat. uersi. fi.

Frater traficans cum communi pecunia post mortem patris, an debeat lucrum communicare fratribus. Bar. in l. si patruus. C. communia utri. iudi. & infra. Lucrum filij, uel fratris. in prin.

† Frater, alter si cum pecunia communi negotiatur, intelligitur negotiari nomine proprio. dom. Barth. Soci. in consil. xcij. incipien. circa primum uer. aliquando & tertio. circa fin. in prima parte. & ibi in uersi. primo no. habens q si frater negotiatur. cū pecunia communi ignorante altero fratre, quærit sibi, & non communiter.]

Frater an teneatur communicare fratribus lucrum suum, quod fecit ex laboribus suis apud patronum. Pe. de Peru. in tracta. societatis. iiij parte. uer quæro quid si unus. & infra. Salarium. & uerbo Fratres socij. uersi. xj.

Frater præsumitur emisse nomine proprio, licet de pecunia communi: secundum Bald. in l. qui ex aliena. C. si quis alteri, uel sibi. ubi etiam dicit quod si non apparet cuius fuerit pecunia, præsumitur propria, nisi ex coniecturis illud constet: per l. si defunctus. C. arb. tu. & l. si uentri. §. fin. de priui. cre. & inf. in uerb. Pecunia. uersi. lv. cum his, quæ ibi scripsi post authorem.

Frater emens nomine suo, etiam de pecunia cōmuni, sibi quærit, & nō fratri, dominium rei. l. qui ex aliena. C. si quis alteri, uel sibi. & ibi Bal. & plenius loquitur Bald. in l. prima. eod. titu. ubi dicit quod tūc tenetur ad restitutionem pecuniæ uel tenetur actione pro socio communicare fratri rem emptam. Vide Alexand. consi lxviij. secunda parte. & in consil. xxij. quarta parte. & melius consi. xxxvj. & seq. iiij. parte. ubi dicit uerum, nisi esset socius omnium bonorum, uel esset tutor, uel socius fratris pupilli, uel nepotis minoris, uel emptio sit facta per unum, altero ignorante: quia dictis casibus res empta est cōmunicanda omnibus, secundum Bald. in dicta. l. prima. & in l. si ut proponis. C. de rei uend. & in l. socius. ff. si cer pet. & in l. cum duobus. §. Papinianus. in lectu. antiqua. ff. pro soc. & in l. . fi §. qui quatuor. de lega. secundo. & in l. cum oportet. in princip. C. de bo. quæ lib. Ange. consili. clxxj. Raynutius. & consil. cxxj. filius Vgonis. & Pe. de Ancha. consil. cxxxiij. & consi. ccxxxiij. secundum Alexand. ubi. s. uide omnino. quid si unus clā emat: ibidem. Vide etiam omnino per Alexand. in dicto. §. Papinianus. & tex. in c. si duo. de duob. fratrib. de no. bene. inue. & Bald. in c. primo. de bene. fratris. Bald. & Ange. in l. fin. C. de colla. & Ange. in l. si duabus. de nego. gest. & no. in c. auditis. de præscri. Et de materia uide Alexand. consil. xlix. prima parte. ubi loquitur de patruo, & nepote. & uide Barto. in l. Titium. § altero. de adm. tu. Sed antequam conueniatur actione pro socio, potest eam legare, uel uendere, & trāsfere dominium: secundum Bald. in dicta. l. prima. uide Bartol. & Bald. plene. in l. si patruus. C. communia utri. iud Pe. de Peru. in tractatu societatis. tertia. parte. xvj. columm. Bartol. & Bald. in lege. secunda. pro socio. & Bald. in l. in restituenda. C. de pet. hære. Item

Frater si emit pro se, & fratre, & ipse soluit pretium, potest partem repetere a fratre, aliàs habet rem sibi præcipuam, quia præsumitur soluisse de propria pecunia. Bar. in l. ij. C. pro soc.

Frater emens feudum, etiam cum pecunia aliena, acquirit sibi. s. uer. Feudum. uersi. lxvij.

Fratres duo si mortuo patre simul negotientur, quia unus maior natu ibat emptum merces, & alter domi remanebat ad apothecam: si alter emat proprio nomine, altero inscio, si rebus promiscue utebātur emptis, debent res emptę communicari utrique fratri: quia præsumitur emptio facta de communi pecunia: secundum Bal. not. in l. si fratres. ij. col. ff. pro socio. Adde no. in l. ad probationem. la. j. & ibi Bal.

C.de proba.quod si emo nomine meo, licet de pecunia tua, mihi acquiro, non tibi: ut ibi. Item

Frater emens præsumitur emisse de pecunia communi, & tenetur communicare fratri socio: secundum Bal.in l.cum oportet.in princi.ij.col. C.de bo.quæ libe.& adde.j.uerbo Vxor contrahit.uersic. viij.& xxiij.& infra.Frater socius.uersi.xiiij.

Frater confert, uel communicat fratri socio fructus dotis. j.Fratres socij.uersi. xvij.

Fratres non tenentur post mortem patris supplere sumptus studiorum fratri studenti, qui cepit studere in uita patris licet teneantur ad debitum contractum per patrem pro dicto studio. Bart.in l.prima. §.ne castrense.ad fi.ff.de cast. pecu.quem etiam uide in.l.si filia.§ idem scribit.ff.fa.ercisc.uide Bald.in l.filiæ cuius.iiij.q. C.e.ti.& Fran.Por. de duob.fra. ij.parte.xxxvj.q.s.uerb. Expensæ.

Frater studens, uel doctor: non computat sibi in partem suam sumptus studij sibi factos a patre, nec sumptus doctoratus, nec alterius dignitatis, uel factos pro libris, uel pro nuptijs, uel pro redemptione à captiuitate, sed factos pro pœna uel ludo sic. Bald. plene in authentic.ex testamento.x.colu.C.de col. Vide Pau.de Castr.in consi. clxxxij.& infra.uer.libri.el.j.uer.x.Sed

Fratres studentis, quibus libri conferuntur, debent stare contenti estimatione, ut frater studens habeat sibi libros. Bald. singu. in l. Macedoniani. C. ad Macedo.

Frater an conferat qui non succedit. l.ex causa.C.fami.ercisc.

Frater dotans filiam an computet sibi dotem in partem: uide infra.uerbo Frater dotat.uersic.antepe.& melius in uerbo Fratres socij.uersicu.quarto. Et an id, quod ludens, uel aliter consumpsit.in auth.quod locum.de colla.

Frater an teneatur communicare fructus perceptos ex bonis paternis, uel aduentitijs. infra. uer. Fructus communicentur.uersi.penul.

✠ Frater lucra aduentitia etiam patre superstite acquisita, cum fratribus diuidere non est cogendus.l. fi.C.de collat.Dec.co.lxviij.nu. 1.Ae. Ma.Ma.

✠ Frater, cum uxorem superstite patre duxit, & eo uiuente uxoris morte lucratus uirtute iuris municipalis est dotem, eam præcipuam, propriamque habet, non autem cum fratribus diuidere est cogendus. Bart.in l.si cum dotem.§.transgrediamur.ff.soluto matrimo.in l.j.ubi & Ang.C.de bon.quæ liber. Rapha.Cum.Paul. Castr. in d.§.Transgrediamur.gl. in l.quod scit.uer.dotis.C.de bonis.qu. lib. Bal.in authen.ex testamento.col. x.C.de collat.in l.si donaturus.§ j.in princ.ff.de cond.ob causam. Alia tamen est opinio. Bart.distinguentis aut statutum expresse uirum lucrum dotis facere uult, & tunc non confert, aut generaliter statuit, eum, qui dotem accepit, eam lucrari, & tunc si filius matrimonij onera sustinuit, filij est propria, si pater est diuidenda, ita sentit Bart.in l. dotem.ff.de Castren.pecul.Sal. in l.ij.C.fam.erciscund.Alexand.in d.§.Transgrediamur, aliter etiam distinguit Barto. in tracta. de duob.fratrib.q.v.prim .articu. princip. aut mortuo patre hoc lucrum filio obuenit, & filij proprium est, aut superstite patre, & si filius onera matrimonij sustinuit, eius est proprium, si uero pater, commune, & hanc opi.quanquam improbent. Rapha. Paul.& Alexand. in d. §. Transgrediamur: uidetur confirmare tex.in l actione.§.fi.ff.pro soc.& sequútur Bald.in l.ij. C.famil.erciscund. Paul. Castr.in l. si donaturus.§.fin.ff.solu.matrimo. Lud. Roma.in d.auth.ex testamento.C. de collat. Petr. Vbald.in tract. societ.v.parte. princip. q.xij.& respondit in terminis latissimè Deci. in consilio. lxviij. Aem. Mar.Man.

Frater fratri quid debeat conferre: uide in Spe.de iu. §.iiij. & s. uerbo Collatio. & j. Frater succedit.& uerbo Pecunia.per discursum.

Frater alienat partem suam rei communis, non partem fratris.l.si fratres. & ibi Bald. C. communia utri.iud.uide l.ij. & ibi Bald. communi diuidun.l.nemo.ff.pro soc.l. de pupillo.§.si pluriũ. de ope.no.nun.

Frater non potest pignorare rem communem, sed partem.l j.& ibi Bal.C.si res communis pig.da.fit.

Frater cõsentiẽs tacẽdo fratri alienãti rẽ cõmunẽ preiudicat sibi.gl.in l.cũ proponas.C.de pac.Sed Bar. & Bal.ibi contrariũ tenent.& j. Taciturnitas.uers. xlviij.& lxiij.Sed dicit uerũ.d.gl.si frater ꝑcij partẽ accepit, nõ aliter.gl.i l.si seruus cõmunis. §.fi.ff. de do.iter ui.& ux. per l. quidã ex parte.ð euictio.

Frater an donet fratri, uel sorori.cum cõsensu patris. j.uerbo Pater filio consentit.uer.xj.

Frater, mortuo patre, non potest expendere de communibus bonis tantum, quantum pater uiuens expendit pro altero filio studente: uel in nuptijs, uel pro militia. Bal.in l.fin.§.ipsum.C de bo.quæ libe.

Frater castratus an possit uendere feudum uni fratrũ in præiudicium aliorum fratrum.Bal. in cap.ij.per quos si inuc.

Frater si donat uxori suæ rem communem sibi & fratri, licet donatio non ualeat pro parte sua, quia uir, tamen ualet pro parte fratris præsentis, & tacẽtis, uel scientis.l.si seruus communis. §. fi. ff.de donat. inter uir.& uxo.

Frater uẽdẽs rẽ cõem, & promittens de rato pro fratre sub pęna, an incidat in pęnã, si alter frater uẽdicat rẽ ꝑ parte ab emptore cessãte soluere ei partẽ ꝑcij.Bal.tenet ꝙ nõ, in rub.C.de cõtrah.emp.xx.q.

Frater conuenitur a fratre insolidum, nec habet priuilegium, ne teneatur ultra quam facere possit, nisi sint socij bonorum.glo.& Barto.in l. uerum.in prin.ff.pro soci.Pet.de Vbal.in tracta.de socie.xv.parte.ij.col. † Et per Ias.May.Insti.de act. uer.sed & si quis nu.4.]

Frater, in cuius bonis pater habuit usumfructum, an teneatur reddere rationem fratribus suorum aduentitiorum, uiuo uel mortuo patre, qui noluit uti frui.Bald.no.in l.cum oportet.§.primo.C. de bon. quæ libe.Item

Frater

Frater non tenetur reddere fratribus rationem peculij aduentitij, sed profectitij sic. Bal. in d.§.j.& not. in l.eius, qui.ff.si cer.pet.

Frater fratri tenetur de mala administratione peculij pro dolo, uel lata culpa tantum, non de leui, uel leuissima. Bal. in d.l cum oportet.§.j.

† Frater, qui stetit in communione cum fratribus, tenetur reddere rationem gestæ administrationis in diuisione.do.Barth.Socin.in consilio. ccxiij.incip. in præsenti. uer. unde ex præmissis. in secunda parte.]

Frater quomodo conueniat, uel conueniatur a fratre, si ambo simul administrauerunt bona communia. Pau.de Cast.consi.xcj.

Fratres socij simul habitantes, uel ponentes lucrum in communi, præsumitur socij.Bar. in l.j.in fi.ff.de concubinis.& in l.Titium.§.altero. de admi.tu.& in l.societatem.ff.pro sociũ. & in l.cũ duobus.§.Papinianus.eo. tit.& ibi per Alexan.ubi omnino uide & suo consil. xlix. prima parte.& Bal. plene in l.si patruus.C.communia utri. iudi.& in l. cum oportet.C.de bo.quæ lib.& in l.j.C.qui te.fa. pos.& Alexã. consi.xxxvj.iiij.parte. Quod uerum. mortuo patre, non autem eo uiuo, secundum Bald. in d.l.cum oportet.in prin.ij.col.& infra. uerbo Societas contrahitur. uersi. vj.Non autem si cohabitant, solum uictum communicant. per Alex. consi. xxij quarta.parte. Sed aliud est, si unus negotiatur, alter non:& conferat in communi.Alexand. in consi.xxxvj.iiij.parte.Item nec per communionem fructuum, ut plene in consil. quod est post consi. lviij. Ale iiij.par. † Adde ꝙ frater maior, qui administrauit, tenetur reddere rationem: Dec.consi.cclv. uide Soci.late consil.lxxiij.

Frater expendens in alimentis fratrum uiuo patre, an repetat ab eis mortuo patre.Bal.in l.certum. penu. col.C.fami.ercis.& in l.filiæ cuius.ij. col. eo.titu.& in suo consi.super puncto prædicto mihi uidetur dicendum.& Pe.de Peru. in consilio. quidam habens tres,&c.& Francis.Por.in tractatu de duob.fratrib. ij.parte.

Frater habens filios si alat eos de bonis communibus, non tenetur reficere alteri fratri non habenti filios quod expendit de communi sumptibus filiorum. Bar.in consi.Bitoniensis quidam. Vide Bald.in c.j. de duo.fra.de nouo bene. inuest.in usi.feu.& infra. uerbo Fructus communicantur.uersi.iiij.

Frater socius dotans filiam de communibus bonis uiuo patre, an imputet in partem suam. not. in l.dedit.de colla.bo.Bal. in l. si patruus.iiij.col.C.communia utri.iud. & in l fin. C.de do.promi.& in ad. Spe.de iudi.uer.si unus frater. & ibi Specu.§.quarto.uer.si unus ex fratribus.& in l.si socius pro filia. ff.pro soci.& Pet.de Peru.in tractatu societa.iij.parte.xv.col.& in vj.parte.ix.q.& Fran.Por.de duob. fratrib.q.lij.lxiiij.& lxvj.& Bald. in auth.ex testamento.penultim.column. C. de coll. & supra. uer. Dos imputatur. uersi. tertio.per Alexand.consilio. xxx. quarta. parte quod præsumitur dotata de bonis aui.Et quid si post mortem patris.per doct.ubi supra.& omnino per Alexand.consilio. lxviij.quarta.parte.& in consi.quod est ante consil.xix.quarta.parte.Item uide Alexand.consi.cxxxiij.ij.parte. Item si frater dotat sororem:ut in d.consi.& in consi.clij.ij.parte.

Frater dotans filiam fratris solus, uel simul cum fratre suo patre illius dotatæ repetit partem suam a fratre illius. Bal.in consi. in Christi nomine amen, factum tale est. &c.& Pet de Peru. in tracta. socie. vj.parte.x.q.Item

Frater consentiens fratri dotanti filiam suam de bonis communibus, tenetur, & sibi præiudicat: quia dos fratris dotãtis fratri suo nõ imputatur in partẽ, nisi frater consentiens sit minor:quia restituitur aduersus consensum.Paul. de Castr. in consi. cxx. sed non uidetur consentire de alijs maritandis post mortem suam:ut ibidem.

Frater stans in communione cum fratribus ponens labores, & aduentitia plus quam alij fratres, non uidetur communicare proprietatem, sed fructus, quos in diuisione non repetit, si sunt consumpti. Bal.in l. fi.C.de collat.per. c.si duo fratres. de duob. fra.de no.bene inuest. Vide Ange.& doctor.in dicta.l.fin. & Pet.de Perusio in tracta.socie.vj.parte. xv.quæstione.& in v.parte. vj. quæst. & Franciscus Por.de duob.fratrib.prima parte.& j q.& in ij.parte.lxiij. q.& infra.Fructus communicantur.uer.iij.

† Fratres licet plures sint simul habitantes, & unus administrat, & fructus percipiat ex rebus ad alium pertinentibus, præsumitur hoc facere iure familiaritatis. Quod nota ad limitationem ad illud, quod dicitur quod si fructus percipit, possessionem probasse uidetur.domin.Bartho.Socin.in consil.cxxxj. incip.in presenti.circa princ prima.parte ubi idem dicit de marito, uxore:uel matre, & filijs simul habitantibus.]

Fratres mortuo patre simul stantes, si habent apothecam communem, in qua etiam frater minor ministrauit, an communicent lucra. Pau.de Castr.consi. clxxxiiij.

Frater socius captus bene potest se redimere de pecunia communi.Bald. in consi.factum tale est, Damianus.& Fran.Bartol.in l. cum duobus.§.pen.pro soci. Fran.Por.de duob.fratri. secunda parte.xxiij.q Etsi frater fratrem redimat, repetit, nisi redemptus sit pauper. Bald. in l. liber.C.de cap.quem uide in l.alimenta.de nego.gest.& in authentic. si capti.de episc. & cle.& per Alexand.consil.xcix.in secunda. † parte.& in consi.cxxxiij. † Vide Alexand.consil. xxx. de patruo, & nepote simul habitantibus. & consi. lxxvij. de emptis nomine proprio per alterum ex fratribus.& consilio.cxxxiij.quid ueniat in diuisione,&c.

10 Frater habens domum cõmunem, an teneatur fratri ad ratã pensionis:uide.j.uerb.Socius.uersi.cxxj.

Frater socius non tenetur in dubio communicare lucra ex officijs.j.Lucrum sociorum.uersi.ij.

Fratres si sunt socij bonorum, & mercantiæ, an unus teneatur

teneatur ex contractu alterius. Alex. consi. clxvij. ij. parte. & j. Socius. uersi. cxx.

Frater habitans cum fratre præsumitur amicitior ei, cum quo habitat, quam alteri fratri cum quo non habitat Bald. in addi. ad tractatum Barto. de duob. fratri. in fin. per l. cum allegas. C. de castren. pecu. libr. xij.

Frater socius emens præsumitur emisse de pecunia cōmuni, nisi emat pro se tantum. l. si patruus. C. communia utri. iudi.

Frater non socius emens, etiam pro se. & fratre, præsumitur emere de pecunia propria. Casus est fin. secūdum Bar. & Bal. in l. cum proponas. C. pro soci. Vide Bal. in l. in restituenda. C. de pet. hære. & Pet. de Vbal. de socie. iij. parte. xvj. col. & supra uerb. Frater acquirit. uersi. xvj. † Et unde Bar. in l. testator. §. quatuor. de lega. ij.]

Frater minor non cogit maiorem ad diuisionem. sup. uer. Frater agit. uersi. iij.

Fratres socij an communicēt fructus dotium. text. & Bar. quod sic, in l. fundus. ff. fami. ercis.

Fratres diuidentes an debeant communicare lucrum factum mortuo patre. Decius consi. cclv.

Fratres domini alicuius castri debent uti iurisdictione promiscuē, non soli quilibet per se, ne alter alterius ius occupet. Flo. not. in lege. si unus. ff. si ser. uen.

Fratres si simul administrent, uide Pau. de Cast. consilio. xcj.

20 Frater uidetur communi nomine possidere fundū sibi & fratri communem Bar. in l. qui uir. ff. de acq. poss. & ibi Alex. Vnde omnes fratres debent possidere licet unus tantum administret, si stent in communione bonorum: ut ibi.

Fratres simul, uel seorsum habitantes uiuo patre, non tenentur nisi pro una sumantia. supra. uer. Collecta quibus. uer. xliij.

Fratres iussi habitare simul, si unus habet maiorem familiam altero, non debet plus conferre quam alter ratione maioris familiæ, Bar. sing. in l. Quintus. ff. de annu. lega.

Fratrer socius comparens in iudicio pro se, & fratre, non tenetur cauere iudicatum solui. l. si cum uno. cum gl. ff. si ex noxa. causa. aga.

Fratres socij an conferant feudum, & fructus feudi. Alex. consi. xlviij. ij. parte

Fratres socij si unus habet filios, & alter non, quomodo diuidant lucra. Alex consi. xcix. ij. parte. & consi. cxxxiij ea. parte. & infra. Fructus communicantur. uersi. iiij.

Frater socius an, & quando uideatur adire hæreditatē socij defuncti ex usu rerum communium. not. in l. duo fratres. & ibi Bart. ff. de acq. hære. unde. j. uerb. Socius. uersi. xlj, & Pau. consi. iiij.

Fratres diuidentes domum communem, quæ habet unicam portam, si in diuisione non faciunt mentionem de porta quod remaneat communis, non debetur alteri fratri exitus per portam, quæ remansit in parte alterius supra. Diuisio. uersiculo cxxxv.

Frater minor natu non prouocat maiorem ad diuisionem, nisi rixosum. supra. Frater agit. uersi. iij.

✻ Fratres hæreditatem diuidentes fideicommissum ignorasse præsumūtur, ideo diuisione nullo modo obstante petere fideicommissum possunt. fac l. uerius, cum sim. ff de prob. & tradit. Ioan. And. in addi. ad Spe. tit. de testam. §. in primis, Ang. in l. 1 res fratres, col. fin. ff. de pact. Alex. co. iiij col. pen. con. cxxiiij. col. pen. uol ij. Soci. co. xxxj. uol. iiij. Dec. in termi. co. cccccxcv nu. 21. Ae Ma. Ma.

✻ Fratres hæreditatem inter se diuidentes, etiam si uerbis amplissimis, aduersus diuisionem se non uēturos promiserint non uidentur renunciare secun. communem opin. fideicommisso, quod aliquo eorum sine liberis decendente est superstitibus relictum. l. cum pater. §. hæreditatem el ij. ff. de leg. ij. Barto. in l qui Romæ. §. duo fratres. j. & ij. q. & ibi etiam Alexand. colum. xvj ff. de uerborum obliga. Paul. Cast. in l. tres fratres. ff. de pact. Bal. consi. liiij. uolumin. primo. consi. lxix. uolumin. tertio. Ange. consi. cclxxvj. Raph. Fulg. consi. xlj. dub. iij. Cuma. consi cviij. consi. cxlj. Roma. consi. cccciij. Alexan. consi. xxj. uolum. quinto. consi. ccviij colum. ij. uolumi. sexto. consil. clxvij. uolumin. vij. Corn. consi. cccxl. uolumin. primo. Socin. consilio. xxxj. uolumi. quarto. Dec. consi. lxxxvj. col. ij. co. cccccxcv. nu. 17. 18. Ae. Ma. Ma.

Fratres emphyteutæ diuidentes emphyteusim communem non perdunt ius accrescendi & inuicem succedendi, licet renuntient inuicem omni iuri, quod habent, & habere sperant in partem alterius. Barto. in l. qui Romæ. §. duo fratres. decima. quæst. in fin. de uerborum. obligation. & in consi. ex themate prædicto tria dubia oriuntur, & Fed. in consi. lxxvij. factum tale est, quidam. Abb. & Ludo. Pon. in lege prima. xij. q. C. quando non pet. par. & Alexand. consilio. lxxviij. in fin. quarta parte. & infra. † Ius accrescendi. uer. 29. † Et per domin. Fran. Are. in dicto. §. duo fratres. in secunda. col. ubi loquitur. de feudo.]

Fratres iussi diuidere æqualiter, habent singuli dotes maternas per se præcipuas. Bald. in l. cum pater. §. dulcissimis. de leg. ij. Et si minor eligit partem deteriorem, sibi imputet. Ang in auth. de al. & emphy. §. si uero quidam.

Fratres prohibiti diuidere hæreditatem, possunt impune diuidere ex causa: ut quia unus sit rixosus, uel molestus. Barto. in l. si conuenerit. in fin. ff. pro soc. & in l. quidam decedens. §. penultim. ff. de admi tu. Item si omnes uelint, ut ibi. & supra. uer. Diuisio. uer. xx. & grauari possunt non diuidere. l. Titius. ad Treb.

Frater promittens fratri de euictione diuisa hæreditate an teneatur, si ipse faciat fratrem priuari parte sua ob non impletam intra annum uoluntatem defuncti. Barto. in lege. dandi. §. cum parietem ff. de dam. infect.

Fratres inuicem substituti diuidendo hæreditatem an

an uideantur remittere fideicommissum. docto. & Barto. in l. qui Romæ. §. duo fratres.de uerborum obligatio.

† Fratres rustici,quorum unius habet filios cooperantes ad rusticalia,quomodo diuidant lucrum eorum tantæ societatis in capita:uide domin. Pet Philip. Cor.in consi.cccxlv.inci.in præsenti.per totum in j.parte.

Fratrum diuisio : uide in Specu. de iudi. §. quarto. & supra. Diuisio. uersicu. xcix. & uer. cui. cum alijs ver. quos posui. infra. in uerb. Societas diuiditur. uer.ultimo.

Frater dotat sororem, & tenetur, si aliunde non potest se dotare, sicut alere.l.prima.§.primo.& ibi docto.de tu.& ratio.di.Barto. in j.consti. Digest.ultim colum. in princi.& in l. alimenta.C. de nego gest.Dy. & Barto. & docto.post gloss.in l. cum plures.§.fin.& Pet.ff.de admi tuto.Io de Imo. in l.quamuis.solu.mat.gloss.& Barto.& docto.in l. non omni.C.de admi.tu.Ange.in l.a filia.in primi. ff.ad Trebe.Barto & Bald.& Ange. post gloss. in l. qui filium.ff.ubi pu.edu. deb. Bartol. in authentic. res,quæ.C.communia de leg. Bald.in l.cum acutissimi.C.de fideicom. & in authentic. nisi rogati. ad Treb.& in l.prima.ff.soluto.matrimo.& Fran.Por. de duob.fratr.quarta.parte.quinta.q.quod est uerum, etiam si est nata ex uno parente tantum : secundum Bald.& Ange.in dicta l.qui filium. & Bart. in dicto.§ fin Item uerum etiam de bonis fideicommisso subiectis, scilicet in subsidium, non aliter. secundum Barto.& Bald.in d.auth res, quæ.& Bal. † in l.fi.C.de do.pro.ubi uide. † Abb.in consil.xxij. & Insti.de act.§.fuerat.nu.105.]

Frater dotans sororem,quæ non habet aliunde doté, potest sibi per pactum appropriare actionem de dote.Alexand.in l.si cum dotem.in prin.in ij.charta. solu matri.

✱ Frater secundam dotem dans sorori,quæ prius dotem de patre acceperat,errore soluisse præsumitur: hinc est, quòd repetere eam potest, etiam si se eam non repetiturum iureiurando confirmasset,quia nõ est uerisimile fratrem alteram dotem dari uoluisse, & quod uero simile est,est inspiciendum.c.quia uerisimile.de præsumptio.Bald.in l.fin.not. ulti.C.de hære.instit.Iaso.in termin. consi. clx.uolu.quarto. Ae.Ma Ma.

Frater excludens a successione sororem ab ipso dotatam uigore statuti, non tenetur eam iterum dotare,si dotem datam consumpsit. Bal in l.fi.C.de do. promis. Sed uide omnino per Alex. in l. si cum dotem.§.j.sol.matri.

Frater debet alere fratrem inopem gl.& Bar.in l.j.C de libe.alen.Io.de Imo.in l. quamuis.sol.mat.Bart in l.si quis a liberis.§.utrum.in fin. ff. de libe.agno. glo. & doc. in l.qui filium.ff.ubi pu.edu.debe.Bar. & Ioan.de Por.in l.cum ex filio. de uul.& pup.Frã. Por.de duo.fra.ij.parte.iiij.q.in fi. & Bald.in l.j.v.. col.C.quando non pe.partes.ubi etiam dicit quod fratri licet alimenta debeantur:non tamen debetur legitima in bonis fratris. Item uerum, etiam si frater sit bastardus:secundum Nico. de Neapo.in d.l. qui filium.in fin.Item uerum, etiam si sint nepotes ex filio : quia frater prius debet alere fratrem, quã nepotes auum:secundum Bart.in l.sed si filius. alias si quis a liberis.§.item rescriptum.de libe. agno.& † infra. † Et per d.Ias.May.Institu. de act.uer.sed & si quis.nu.4.]

Frater dotans, uel alens sororem, uidetur dotare,uel alere de suo,nisi sit negotiorum gestor sororis.Bar. sing.in l.Nesennius.ff.de neg.gest.

Frater uterinus est alendus, sicut utrinque coniunctus.Cyn.& Ange.in l.j.C.diuor.facto apud quem li.edu.deb.

Frater consentiens fratri quod dotet filiam de bonis communibus,an uideatur consentire animo donandi.Pau.de Castr.in consi. cxx. quod sic. nisi sit minor.& supra.Fratres socij,uersi.vj.

† Vide omnino.d.Bartho. Socin.in consi.ccxcj.inci. uisis.uer.nota.primo.circa fi.cum uer.seq.in secunda.parte.]

Frater dotans filiam de bonis communibus an imputet in partem suam. supra. uerbo Fratres socij.uer. quarto.

Frater tenetur alere sororem ante nubilem ætatem, licet dotem relictam ei ex testamento non teneatur tradere.Bal.in l.j.§.ius naturale.ff.de iust.& iu Io. de Imo.in l.Titio centum.§.Titio genero.de cond. & demon.Bar.in l.si quis a liberis.§.utrum. in fi.ff. de libe.agno.& infra.Legatum dotis.uersi.lxiij.

Frater alens sororem non potest imputare sorori alimenta in legato dotis ei facto a patre. Bald.in l.qui filium.ff ubi pup.edu.de.Cyn.& Ia. de Aretio.in l. alimenta.C.de neg.gesto. Ange.Are in il.de act.§. fuerat.

Frater non potest stipulari sibi dotem,quam pater legauit filiæ.Bal.in l.auia.C.de iure dotium.

Frater delinquens in castro communi sibi & alteri fratri,an possit puniri ab altero.Bal.in c.j.in fi.qualiter uasal.iuret fide.do.in usi.feu.& no. in l.fi.ff.de rerum di.Et quid si feudum est diuisum, & unus delinquit in parte alterius, uel territorio: uide.inf.uer.Iurisdictio.uersi.xxvij.& per Bal in c. j.§. præterea ducatus. de prohi. feu. alie. per Fed. Nec tunc cogitur partis fraternę estimationem soluere superiori alter frater.Bal.ibidem,in iij.col.uide etiam Bal.in c.j.ad fi.quib.mo.feu.ami.& j.uer. Vasallus priuatur.uersi.xxxij.

Fratris delictum non nocet fratri.Bal.in l.eam quam. v.col.de fideicommis.

Frater delinquens an imputet sibi in partem pœnam solutam infra.uerb.Pœna criminalis.uersi. vij.

Frater procurans carcerari fratrem non succedit ei in feudum.Bald.in c.primo.§.fi. quæsit pri. causa bene.ami.

Frater occidens fratrem non succedit ei in feudum eius.Bal.in c.primo.§.si mulier.quib. mo.feu.ami. nec in hæreditatem eius,quę fisco debetur non extantibus alijs coniunctis.Bal.in l.eam,quam.v.col

C. de fideicom. uide Bald. in c. j. §. fi. quæ fit pri. causa bene. amit.

✤ Frater fratrem exulem, uel bannitum, ut nunc loquimur occidere impunè non potest. Nellu. in trac. suo bannit. in ij. part. ij. tempor. q. x. & in iij. part. ij. tempor. q. iiij. Bartol. Cæp. co. v. Hyppol. Mar. consil. cxix. numer. 18. uolum. ij. & sing. suo. ccx. Ae. Ma. Ma.

Fratres occidentes sororem adulteram simul cum uiro, an omnes teneantur pœna capitis. Pau. de Cast. consil. cxxxix.

Fratres cum eadem fornicantes, octo annis pœnitentiam facere debent. xxx. q. iiij. si pater & filius.

Frater non defendens dominum feudi an faciat priuari fratrem feudo. Bal. in c. primo. §. præterea de prohi. feu ali. per Fed. Ludo. Pon. in l. j. in fin. ff. in ius uoc. ut cant.

Frater eligens guerram non gaudet beneficio pacis factę per alterum fratrem cum communi hoste, nec tenetur ad incommoda pacis, uidelicet de pace rupta a fratre, qui fecit pacem, & eam rupit. Bal. in l. fi. C. de testa. manu.

† Frater pro fratre non obligatur de iure communi: an uero per statutum, uide do. Maria. Soci. in consi. xxxj. inci. prosequendo. uersi. circa tertiam quæstionem circa fi. cum uer. seq. in j. par.]

Frater testatur, sed non potest substituere fratri furioso. Bald. in l. humanitatis. x. q. C. de impube. & ali. substi.

Frater spurius potest institui a fratre legitimo, & naturali testante, etiam, sorore præterita: secundum Salic. in consi. casus talis est. Socinus ser Mini, &c. sed Pe. de Ancha contra in consi. quoniam ultra prædictum thema, &c.

Frater testando non potest turpem personam instituere, & fratrem exhæredare. l. fratres. C. de inof. test. & ibi doc. & infra. querela. uersi. xl.

Frater an possit substituere fratri bastardo, & an possit eum instituere. docto. in l. si qui. de uulgar. & pupillar.

Frater prętericus a fratre an possit probari ingratus per hæredē scriptum. Bal. in l. fratres. C. de inoff. testa.

Frater præteritus non facit partem matri institutę in minus legitima. Bald. in l. prima. §. in primo. de cadu. tol.

Frater ingratus an opponat de ingratitudine alterius fratris quando agitur de successione ad fratrē. not. in l. congnatis. ff. unde cogna. & Bal. in l. fratres. C. de inoff. testa.

Frater non ingratus præteritus, turpi persona instituta, an habeat quærelam in totum, quando alter frater ingratus est exhæredatus. Bal. in l. fratres. C. de ino test. Adde de quęrela inofficiosi testamenti, quę datur fratri præterito, uel exhæredato. in Spe. de testa. §. ij. Et quid de fratre iurato præterito, instituta turpi persona. Respondetur quod pœna committitur, si ; romisit sub pœna eum tractare ut fratrem. Ioan. de Imol. in l. ille. ff. de hære. insti. & Alexand. in l. nec apud. C. eo. ti.

✤ Frater per quærelam in totum fratris testamentū rumpere potest, turpi persona hærede instituta, ut filia sacerdotis, concubina. in exilium pulso. §. primo. insti. de inof. test. l. fratres C. e. ubi Bar. & Guli. Cum l. Pantonius. ff. si qui. a par. fue. man Ange. in l. j. ff. de inoff. testam. Sal. in d. l. fratres. q. iij. C. de inoff. testa. Iaso. in termin. consi. lxxj. uolum. j. Aem. Mar. Man.

† Fratrem a successione ab intestato non repellunt, causæ ingratitudinis, ut concludunt Gui. de cu. Bar. & Bald. & Ange. in l. fratres. C. de inoff. testamen. Idem tenet Pau. de Castro. in l. fratris. uer. quæro etiam quid si frater. eod. tit. ubi limitat nisi fratrem occidisset. per l. cum ratio. §. fi. ff. de bo. dam.

Frater hæres institutus in legitima, uel ultra, potest per quærelam auocare a turpi persona, etiam rem minimam ei relictam. Gul. in l. fratres. C. de inoff. testa. Pau. de Cast. consil. lix.

Frater succedit fratri simul cum auo materno. authentic. quibus mod. natu. effi. sui. §. si quis. in fin. not. in authentic. defuncto. C. ad Tertul.

Frater procurans mortem, uel carcerationem fratris, non succedit ei in feudum. supra. Frater delinquēs. uer. iiij. & seq.

Frater primogenitus succedens in regnum non confert fratri regnum & alia sibi prouenientia iure primogeniturę, quando est certum quis sit primogenitus: quia in dubio ambo succedunt in regno. Bal. in auth ex testamento. ulti. col. C. de colla. Sed Bal. in l. in quibus. C. de secun. nupt. dicit tunc esse locum gratificationi patris.

Frater excludit substitutum uenientem ex tacita uulgari, sicut mater. Guli. de Cu. in l. precibus. C. de impube. & ali. subst. Bart. in l. ij. de uulg. & pup. & in l. scæuola. ad Treb.

Frater pupilli substitutus pupillo excludit matrem. Barto. in l. secunda. de uulga. & pupilla. & Barto. & Bald. in l. precibus. iiij. col. ubi dicit uerum Bald. si est legitimus, non si est bastardus, nec si est ex alio uentre natus.

Fratres in testamento hæredes grauari possunt stare simul in communione. l. Lucius. in prin. & ibi Bart. ff. ad Treb. & s̄. Diuisio. uer. xx.

Frater pupilli non excludit substitutum pupillarem. Bald. in l. humanitatis. vj. colum. de impu. & ali. substi. Item

Frater furiosi excludit substitutum ei per exemplariam. Bald ibi.

Frater non succedit sorori in dotem errante parte. Bal. in l. post dotem. in fi. ff. sol. mat.

10 Frater hæres habet beneficium abstinendi, sicut filius. Bartol. in lege. sed si plures. §. quos possum. in fin. de uulgar. & pupilla. per l. si filius, qui patri eod. titu.

Frater utrinque coniunctus an pariter succedat fratri simul cum fratre ex uno latere tantum, exclusis agnatis, stante statuto quod agnati excludant cognatos.

gnatos.infra uerb.Statutum de ultimis uoluntatib. ver.xxiiij.& infra eo.uer.lij.

Frater præsumitur repudiasse hæreditatem patris,patiendo diu hæreditatis partem suam esse apud fratrem:secundum Angel.singul.in l.recusari.ff de acqui.hær.quod dicit uerum, si agendo cum alio tanquam expulsus hunc animum aliqual ter ostendit, secus si diu siluit,nec unquam fecit calculum rationis cum fratre, qui totam tenet, per l.licet. & ibi Bal.in j.q.C.eo tit. Sed si sit passus diu fratres in solidum administrare non perdit ius immiscendi, uel adeundi. Bald.& Pa.de Cast.& doc.in d.c.licet:quia patientia, etiam longi temporis, non nocet in his, quæ sunt magni præiudicij:secundum Bar.in l. cum de in rem uerso.de usuris.Item

Frater non perdit ius adeundi, qui triginta annis tacuit, & non adiuit,inscius de morte, & patiens fratrem conscium mortis paternæ tenere hæreditatem.Bal.in d.l.licet.iij.q.de iure deli. Item nec perditur ius adeundi, si possedit quis hæreditatem annis triginta,& possessio est sibi naturaliter interrupta quia possessori non prodest præscriptio, nec possessio, nec etiam iuuatur præscriptione iuris adeundi contra uerum hæredem, qui non possedit, nec adiuit.Bal.ibidem.

Frater succedit fratri in partē feudi renuntiatam per ipsum,quando unus ex plurib.fratrib. decessit post renuntiationem.Bal.in l.j.j.q.ff.de re.diui.Alex.in l.j.§.ueteres de acq.pos.

☩ Frater,qui in instrumento diuisionis,omnib.bonis patris sui renuntiauit fratri defuncto succedere, ēt quo ad bona quæ paterna fuerant non prohibetur, cum pactum uel transactio, de una re, & cum una persona factum cum alia persona, & in alia re non habeat locum.l.si unus.§.ante omnia. ff. de pact.l. imperatores in prin.& ibi no. Bal.& §.fi.C.de transactio,& unius rei renuntiatio,ad alias res,quarum non est facta mentio non extenditur.l.iubemus.C. ad uellei.Lud.Rom.co.clxviij.ita in termin.respondit Iaso.co clix.dub j.uol.ij. Ae.Ma.Ma.

Frater spurius an succedat fratri legitimo ex testamento,etiam in bonis patris infra uersicu.Spurius. uer.xlj.

Frater uterinus præfertur omnibus agnatis remotioribus.l.meminimus.& ibi Bal.C.de legi. hær.

Frater uterinus,& frater consanguineus,pariter succedunt fratri in rebus aliunde quæsitis quam a patre, uel a matre.l.de emancipatis.& ibi Barto.C. de legi.hær.

Frater uterinus succedit fratri defuncto in bonis maternis,excluso fratre consanguineo,id est,ex parte patris coniuncto.d.l.de emancipatis. & ibi Bart. & Bal.& in l.fi.& aut.itaque.per Bar.& Bal. C. communia de succes.& ibi glo. Et an idem sit,stante statuto quod frater uterinus exludat consanguineum. j.uerb.Statutum.Item

Frater consanguineus præfertur uterino in bonis a patre profectis.gl.Bar.& Bal.in aut.itaque.C.commun.de suc.& in l.fi.eo.tit.& Bar.in d.l. de emancipatis.C.de legi hær.

20 Frater consobrinus est in quarto gradu de iure ciuili,& ideo excluditur per auunculum, qui est in tertio gradu.l.auunculo.& ibi Bal.C.communia de succeſſ.

Frater utrinque coniunctus an excludat fratrem consanguineum tantum.not.in authen.itaque.C. communia.de succeſſ.quod sic:& in l fin.& ibi Bald. C. eod.tit.Bar.& Bald.in l.de emancipatis. & Bald. in authen.post fratres.C.de legi.hær.& Anto.Rosel. in tract.de suc.ab intest.lxxxj.colum. in fin. & in lxxxiij.col.quod est uerum ab hęreditate,nō a feudo.c.primo.de gradi.suc.in feu.cap.primo.de natu. suc.feu.Bal.in l.j.C.de legi.hær.& Anto.Rosel. ubi supra.xiij.& lxxxiij.col.in fin. & seq. & infra. Item uerum,etiam stante statuto quod proximiores consanguinei ex latere patris succedant quia intelligitur quod utrinque coniunctus præferatur consanguineo tantum fratri.Pet.de Ancha. in c.canonum statuta.uer.occurrunt aliæ quæstiones.& per doct. Mod.in l.cum ita.§.fi.de leg.ij.

Frater succedit sorori, licet statutum excludat sororem a successione fratris.Bald.in l. lege. C. de legi. hære.

Frater excludit patruum.Item

Fratris filius excluditur per patruum.Bald.in aut.post fratres.la.j.C.de legi.hær.& infra Patruus.uer.xiij. xxiij.& seq.

Fratres bastardi an succedant inter se. Anto. Rose. in trac.de suc.ab intesta.xiij.col.

Fratres bastardi utrinque coniuncti nō excludunt uterinum a successione matris.Anto. Rosel. ubi supra. xiij.col.

Frater an excludat sororem stante matre in medio quam excluderet ex forma statuti non extante matre. per Bartol.in l.prima.§.si filium. ff. de bo.pos. contra tabul.& Rosel. ubi supra. lxviij. column. & lxxj col.

Frater an transmittat ad filios hæreditatem fratris nō agnitam.no.in l.quoniam sororem.C.de iure deli. & in l.prima.C.de his,qui ante aper.tabu. & Rose. ubi supra.lxxxij.col.

Frater uterinus succedit fratri ex primo matrimonio matris,licet ipsa mater secundo nupserit quod culpa matris filio non nocet, licet ipsa mater priuetur successione filiorum primi matrimonij quo ad proprietatem:per aut.ex testamento. C. de secun.nup. Alex.post Bal.in l.adoptiuum.§.patronum.ff. de in ius uoc.

30 Frater non transmittit ad fratrem hæreditatem fratris non agnitam. d. l. quoniam sororem. & ibi docto.Cy.& Bald.in l.prima.C.de his, qui ante aper.tab.

Frater substitutus pupillariter, reciprocè, & compendiose fratri pupillo,an excludat matrē pupilli.Pau. de Cast.omnino in l.in testamento.ij.char.C.de testa.mil.

Frater utrinque coniunctus non excludit consanguineum tantum, etiam stante statuto quod agnati exclu-

excludant agnatos. Anto. Rose. ubi supra. xiij. colu.

Fratres utrinque coniuncti instituti pariter cum alio fratre ex uno latere tantum coniuncto, si omnibus est facta substitutio a patre, pariter succedunt inuicem, quando alter moritur: nec utrinque coniuncti uigore substitutionis præferuntur coniuncto ex uno latere tantum. Bal. in l. in testamento. v. colu. C. de testa. mil. ubi tenet contra doc. in l. cohæredi. §. qui discretam. de uul. & pup. ubi uide.

Frater cohæres uniuersalis succedit fratri exclusa sorore hærede ex re certa, licet omnes sint inuicem substituti. Bal. in d. l. in testamento. vj. q. de test. mil. & infra soror. uer. xxxvij.

Frater spurius potest institui, etiam sorore præterita. supra Frater testatur. uer. ij.

Frater excludens sororem ex forma statuti potest renuntiare beneficio statuti, & sororem secum admittere ad successionem: & per consequens non potest conueniri in solidum a creditoribus hæreditarijs. Bal. in l. maximum. vij. col. C. de lib. præte.

Frater bastardus non potest agere de inofficioso testamento fratris, etiam turpi persona instituta. Anto. Rose. ubi supra xiij. col.

Frater non succedit fratri suo occiso a patre, nec in bonis ipsis pater acquirit usumfructum. Ang. & doc. in l. adoptiuum. §. patronum. ff. de in ius uo. Sed uide Bar. Cep. in caute. ciuj. Item potest rumpere testamentum, instituto usurario: secundum But. in c. Raynutius. de testa.

Frater institutus in minus legitima uel ultra, potest per querelam auocare a turpi persona, etiam rem minimam ei relictam a fratre. Gul. de Cu. in l. fratres C. de inof. test. & Pa. de Ca. con. lix.

40 Fratres ex diuersis matribus nati, etiam iussi æqualiter diuidere, succedunt in bonis, & dotibus matris quilibet matri suæ. Bar. in l. cum pater. §. dulcissimis de leg. ij.

Frater substitutus fratri mortuo, qui partem alienauit admittitur mortuo fratre ad fideicommissum, licet pars bonorum sit alienata. Bar. post gl. in l. cum patre. §. libertus. de le. ij.

Frater sacerdotis excludit filiam eius, etiam institutã. Bar. in consi. Dominicus Blasi. &c.

Frater uterinus non excludit amitam, sed excluditur ab ea, stante statuto quod agnati præferantur cognatis. Bar. in consi. uiso puncto sine dubio, &c. Sed Fran. de Are. tenet contrarium in consi. super puncto mihi transmisso, &c.

Frater cohæres an succedat in partem fratris occidentis defunctum testatorem. Barto. in l. cum ratio. §. fi. ff. de bo. dan. & in l. hæreditas. per Bal. in fi. C. de his, quib. ut indig.

Frater an succedat fratri in feudum, quod ei obuenit in partem in diuisione hæreditatis. Bald. in cap. j. de const. feud. do. Loth.

Frater, etiam ingratus, succedit fratri intestato. Bar. in l. fratres. in fi. C. de inof. test.

Frater consanguineus an succedat fratri simul cum patre. Bal. quod non in authen. defuncto. C. ad Tertul. Item

Frater uterinus non succedit fratri simul cum matre, sed excluditur. Bal. in aut. defuncto. Item

Frater utrinque coniunctus non excludit auum, uel proauum a successione fratris, sed simul succedunt, si pater non est in medio, qui auum excludit tanquã proximior, & succedunt utiliter. Bald. ibi in iij. col.

50 Frater, qui ex forma statuti exclusit sororem ab hæreditate patris, an debeat ei relinquere partem bonorum si moriatur ea superstite & filia sua, stante statuto quod si moriatur sine filijs, teneatur eis relinquere dimidiam. Bal. in l. j. C. de legi. hær.

Frater succedit fratri emancipato in proprietate, sed pater in usufru. l. de emancipatis. & ibi Bal. C. de legi. hær. quod hodie corrigitur, secundum Bal. ibi in fi. propter sublatam differentiam emancipationis & patriæ potestatis: unde simul succedunt, per aut. defuncto. ad Tertul.

Frater cõsanguineus an excludat uterinum, stante statuto quòd attinentes ex latere matris non, succedant. Pau. de Cast. consil. cclix. ubi etiam uide an uterinus ueniat appellatione lineæ maternæ.

Frater an succedat in feudum fratris mortui cum hærede extraneo. Bal. in c. decedenti. v. colum. qui feu. da. pos.

Frater utrinque coniunctus excludit matrem, stante statuto qđ frater excludat matrẽ, alias nõ. Fran. de alber. in consi. in hac quæstione dicendũ est. & Ange. in aut. matri, & auiæ. C. quando mul. tu. of. fun. potest. & Pa. de Cast. con. cclvj. ubi dicit statutum de fratre non intelligi de uterino.

† Frater uterinus. & frater ex patre tantum, de iure communi parificantur in succedendo: nec inter unum & alterum differentiam facit. do. Maria. Soci. in consi. inci. in casu supra narrato. uer. præterea licet. ibi: confirmaẽ contradicta. in prima parte. ubi ẽt quod licet quantum ad succedendum non concurrat cum fratre utrinque coniuncto, tamen est in eodem gradu quo ipse, & dicitur frater simpliciter.]

Frater uterinus non excludit auiam paternam. Richa. & Salic. in consi. in quæstione, qua quæritur an auia &c.

Frater uterinus succedit per ius accrescendi fratri uterino simul cum fratre utrinque coniuncto, quando de duob. ex una matre moritur unus superstite fratre uterino, & fratribus ex eodem patre natis: quia pars morientis accrescit omnib. pro rata. Bart. in l. re coniuncti. in pe. col. de leg. iij.

Frater portans res fratris sui defuncti ad domum suã causa custodię, an dicatur adire. Pa. de Ca. consi. iiij. Et an ex usu rerum communium in l. duo fratres. & ibi Bar. ff. de acq. hæ.

Fratrum successionem inter se uide in Specul. de suc. ab intesta.

Fratres consanguinei, & uterini, an & quomodo differant: uide in Specul. de testa. §. secundo. uersic. illud quoque.

60 Fratres & sorores an differant quo ad successionem. ibidem.

Frater

Frater testis pro fratre regulariter esse potest do cto. post gloss. in l. parentes. C. de testi. in Spec. de teste. §. j. uer. sed nunquid frater. & ibi Bal. in addi. uer. j. Butri. in c. cum oporteat. de accu. & ibi omnino per Abb. & Inno. in c. cum canonici. & c. insinuante. de off. delega. non tamen est integer testis. Bar. in l. admonendi. iiij. col. de iureiur. uer. uenio ad tertiam. dum dicit ibi quod consanguineus, uel amicissimus, non est omni exceptione maior. Quod uerum est, nisi habitent simul: quia tunc repellitur, non quia frater, sed quia cohabitans, secundum Bal. no. in l. prima. C. de epis. & cle. Item nisi in causa ciuili magna uel criminali, secundum doc. & Bal. in d. l. parentes. Barto. in l. qui testamento. §. per contrarium. de testa. milita. nisi inter æqualiter coniunctos. Bar. ibi in fi. & infra eo. Item si sit religiosus, & bonæ uitæ. glo. no. iij. q. v. in summa. & Inno. in d. c. cum canonici. Item potest frater pro fratre contra fratres esse testis, etiam in causa criminali: secundum Bar. in §. per contrarium. per l. non solum. de ritu nup. & Lanfran. in c. quoniam contra. uer. testes. de proba. Floria. in l. idoneus. eod. tit. & quod per Bal. in l. instrumenta. C. de proba. dum loquitur. de notario domestico. Sed Bal. in l. fi. C. eod. tit. dicit quod frater pro fratre in instrumentis potest esse testis, non in criminalibus. Item in instrumentis potest esse testis frater rogatus ab utraque parte: quo casu etiam inuitus cogitur. per glo. no. in aut. de testi. §. & licet. in l. inuiti. ff. eo. tit. Item & in testamento si rogetur. Item in iudicio, si intersit actis rogatus, & actio sit ciuilis: quia in criminalib. non rogantur testes. Ita Bal. in d. l. parentes. ubi etiã subdit quod si non est rogatus testis in criminalib. sed producitur per iudicem requirentem fratris testimonium ualet per c. literas. de præsump. Si uero per fratrem frater producitur contra alium. si cohabitat, repellitur, nisi in casibus in quibus domestica fides non est suspecta. Si uero seorsum habitat, & quæstio est ciuilis, & parua, frater admittitur, si est persona discreta, & grauis: sed in quæstione ciuili magna, uel criminali, non admittitur ad alterius impugnationem, sed ad simplicem fratris defensionẽ sic, licet fisco præiudicetur in pœna. Idem dicitur in famulo supra uer. Famulus. uersi. xxiiij. quod etiam tenet ibi Sali. & supra Domesticus. uer. xxiij. ubi plene. Et idem dicit Bal. in quocunque coniuncto transuersaliter usque ad quartum gradum de iure ciuili, & quando non admittitur, ut quia causa est ciuilis, & magna, etiam semiplene non probat, sed facit indicium, secundum Bal. ibidem. Potest tamen etiã testis induci ad purgandum fratrem de hæresi. d. c. literas. per quem text. dicit Bal. in d. l. parentes. qđ frater inductus per iudicem inquirentem ad testificandum contra fratrem inquisitum, si testificat pro fratre, admittitur, quia uidetur eius persona approbata sicut si produceretur per partem frater contra fratrem, quia tunc crederetur ei testificanti pro fratre ad excusationem fratris. d. c. literas. Non tamen intelligas quod frater possit induci testis per iudicem inquirentem de iniuria facta alteri fratri, quia ei non crederetur: & hoc non dicit. c. literas. Item potest esse in causa matrimonij separandi. c. consanguinei. secundum Capram. de re iud.

Frater contra fratrem inuitus an cogatur testificari. in Specul. de teste §. primo. ante uersic. sed nunquid frater.

Fratres duo in eodem testamento an admittantur in testes. d. §. j. uer. sed nunquid frater.

Frater tutor esse potest fratris pupilli, etiam si est emancipatus. l. frater. & ibi Bar. C. de legi. tu. quia

Frater emancipatus admittitur ad tutelam, sicut ad successionem. ut ibi. ✠ & est tex. in §. j. institut. de fiduc. tutel. An. Mar Mi.

Frater creditor, uel debitor fratris pupilli, non potest dari tutor. Bar. in auth. minoris. C. quando mul. tu. offi. fun. potest.

Frater minor ętate an possit dari tutor. uel curator fratris pupilli. no. in l. iij. C. de testa. tu. & ibi Ang.

Frater emancipatus potest esse curator fratris l. ne lucrum. de cur. fur.

Fratricelli montium, uel nemorum, possunt habere proprium. & testantur. Bal. in aut. si qua mulier. prima col. C. de sacros. eccl. ✠. Eremitæ. uer. v. Et non dicuntur personæ religiosæ, uel ecclesiasticæ. Card. in cle. j. in prin. de relig. do. & ibi in iij. q.

Fratricelli licet non sint personæ ecclesiasticæ, non possunt conueniri coram iudice laico. Ange. in authen apud quos opor. mona. colum. vj ubi uide omnino.

Fratres religiosi ordinis sancti Francisci sunt incapaces bonorum, & successionis. cle. exiui de paradiso. de uerbo. sign. & ibi per docto. & Barto. plene in tractatu Minori. & infra eod. uersic. xxvij.

† Adde hic quod fratres Minimi ordinis sacratissimi beati Francisci de Paula gaudent omnibus priuilegijs fratrum mendicantium, Eorumque regula antiquitus a beato Francisco de Assisio fuit prophetizata, nunc mirificis a summis pontificibus decorata priuilegijs, in qua quamuis, indignus tamen. miraculose per crurifragium. fuit assumptus, ut late uideas in præconizatione mea in antilutheranos ad Clementem. vij. pontificem maximum.

✠ Fratres minores nullo modo capere posse, ac pro Mortuis, & penitus extinctis haberi. Dec. & alij. in c. in præsentia, de probat. Iaco. Butrig. & Bal. in aut. ingressi. col. viij. C. de sacrosan. eccle. in l. cum acutissimi col. fi. C. de bon. qu. lib. Deci. co. cccc xix. nu. 2. co. cccc xcix. nu. 5. Ac. Ma. Ma.

✠ Fratres mendicantes sunt Minores Prædicatores, Eremitani, Carmelitæ, ac seruitæ c. exiui. de uerbo. sig. in clem c. nimis. de excess. prælator. c. j. §. j. de religio. domi. ubi. Doct. c. j. ubi glo. & Illust. Car. Zab. de regula. in clem. But. Imol. Illust. Card. & Feli. in c. in præsentia. nu. 24 & 10. de probat. Bal. in l. cum acutissimi. C. de fideico. Iaco. Philip. Por. Imol. co. xxiij.

xxiij.num.5. Ae.Mar.Ma.

✠ Fratres mendicantes omnes minorib. exceptis singulari iure eis ab apostolica sede tributo possunt succedere. Ab.co.xxvij.uol.ij.Iaco.Phil.Por.Imol. co.xxiij.nu.6.Ae.Ma.Ma.

✠ Frater minor tantum abest, ut patri succedere possit, ut etiam si post patris mortem ex cęnobio exierit, non solum a fratribus partem suam uindicare non possit, sed etiam possit cogi ad redendum in monasterium.Fed.Sene.co.xxvj. Ludo. Roma. co. cclxviij.Illust.Card.Zab.co.cxij.Alex.co.xiiij.uol. iij.co.xcij.uol.iiij.Dec.co.cclix.nu.7. co. ccccxix. dub.j.nu.1.& 2.Illust.Card.Par.co.lxv.nu.7. 8. & 18.uolu.ij.'Iaco.Philip.Por.Imol.co.xxiij.nu.12. Ae.Ma.Ma.

Fratres Minores possunt esse testes ad probandum professionem alicuius.cap. nuper nobis. de testi. & ibi Abb.

Fratres mendicantes qui sunt.in c.j. de reli. do. in vj. & infra eo.uer.xxxij.& xliiij.

Fratres Minores.Et

Fratres Prædicatores sunt in altissima paupertate.cle. exiui.& cap.nauis.de excess.præla.Card.in cle.præ alle.§.cæterum.

Fratres minores debent uti truncis seu cippis pro capsa.cle.exiui.§.porro.& ibi Car.de uer. signi.quod non seruatur, secundum Car.

Fratres tertij ordinis sancti Francisci an sint religiosi. † supra uer.Conuersi.uer.x. & xiiij. † Vide omnino do.Barth.Socin.in consi.ccxlv.inci.omissis.in princip.& uer. tertius ordo. cum uersi. seq. in ij. parte. ubi qui dicantur fratres tertij ordinis uiuentes in seculo, & quot ordines fecit sanctus Franciscus, & an eorum propriè sit regula, & a quo papa fuerint approbati:& quid de mulieribus talis ordinis,& an dicantur religiosi, & personæ ecclesiasticæ: de quo etiam uide d.Pet.Phil.Cor.in consi.ccv.inci.& si uideatur.per totum.in j.parte. ubi an fratres & sorores sancti Francisci dicantur personæ ecclesiasticæ, ita quod sint immunes a collectis,& datijs, ut personæ ecclesiasticæ, maximè stante statuto quod bona sint datijs subiecta.]

Fratres mendicantes possunt cōseruare uictualia, quádo timor est de caristia. cle. exiui . §. rursus . & ibi Car.de uer.sig.

Fratres Minores,& mendicantes, & non habent proprium in communi.cle.exiui.§.proinde.de uerbor. sign.ubi plene.in j.q.ubi etiam dicit quomodo dicitur proprium.

10 Fratres ad quartam parochialē tenentur curatis parochiæ.cle.dudum.§.ulti.& ibi Card.de sepul.non tamen coguntur per episcopos ordinarios : ut ibi per gl.& Car.

Fratres Minores Et.

Fratres Prædicatores faciunt capitula prouincialia singulis annis, sed generalia in triennio. Cardin. in clemen.prima.§ fin.de exces.præla. & supra uerbo Capitulum.uer.lxix.

✠ Fratres Diuorum Francisci,& Dominici, succedere nullo modo possunt.c.exijt §.porro. de uerbo, sig in vj.c.nimis.il. j. & ij. & ibi. Ioan.And.Ant.Butr. Pet.Anca.& Abb.de exces.prælator.c.exiui.§.cum enim ad ueritatem, ubi.Illust.Card.Zab.§.cęterum §.denique.de uerbo.sig.in clem.Iac.Phi.Por.Imo. co.xxiij.nu.1.Ae.Ma.Ma.

✠ Fratres dd.Fra.& Domi. ne in communi quidem aliquid habere,& possidere possunt.c.exiui.ubi. Illu. Card.& Imol.in §.Proinde. Bar.& Bald. in aut.ingressi.nu.21.in aut.si qua mulier.nu.6.& 16. C. de sacrosf.eccle. Bal.in l.cum acutissimi.num.12.C. de fideic.in aut.nisi rogati.nu.5.C.ad S.C. Treb. Iac. Phi.Por.Imo.co.xxiij.nu.2. Ae. Ma.Ma.

✠ Fratres. D. Fra. & domi. ne ex testamento quidem capere hæreditatem possunt, sed ijs exclusis proximiores admittuntur.c.nimis.de exces.præla.c.exiui.§.cæterum.de uerb.sig.in clem.Iaco.Are.& Cy. in l.Deo nobis.in extre.C.de epis.& cleri.Bar.Bal. Paul.Cast.& Iaso.nu 20.& 24.in aut.ingressi.Bar. & Bal.in aut.si qua mulier.C.de sacrosf.eccle. Bart. lib.iij.minor.c.j.Iac.Phi.Por.Imol.co.xxiij. num. 3.Ae Ma.Ma.

Fratres Minores non debent habere ædificia, & domos,& ecclesias delicata,& excessiua. cle. exiui.§. hic est. & ibi Card. murmurat de illis dicens hodie non seruari.de uer.si.

Fratres omnino sunt incapaces successionum, non autem legatorum.Card.in clem.exiui. §. proinde. de uerbo.signifi.& ibi plenius.q.ij.ubi plenè, quia aliter loquitur.

✠ Fratrum minorum ecclesiæ, uel operæ legatum relictum ualet.c.exiui,de uerb.sig.in clem.Bar. in l.ciuitatis.ff.de legi.in l.seruos.ff.de adime.leg.in trac. minor.part.j.& est priuilegium Sixti.S.P. & de facto respondit Dec.co.ccxcix.conclus.ix.nu.12. Ae. Ma.Ma.

Fratres sancti Francisci possunt quærere pecunias eleemosynarias pro soluendo pedagio.ad quod de facto compelluntur.Car.no.in cle.exiui.§.cum aliis. de uerb sig.

Fratres Minores non debent se immiscere curijs secularibus.clemen.exiui.§.amplius.de uerborum signific.

† Cautelam in constituendo syndicum, ne repugnet regulæ fratrum tradit. Barto. in libello Minoricarum.lib.ij.di.viij.penul.capi.uer.item ex prædictis liquet.

Fratres Minores possunt habere hortos.d cle.§.licet. & ibi Cardi. & possunt spaciari in eis causa recreandi.ibidem

Fratres postulati ad episcopatum, uel abbatiam, habere debent sumptus a monasterio postulante pro prosecutione suæ postulationis.Oldr.con.xxviij.

Fratres, apud quos infirmus parochialis alterius sepulturam elegit, non possunt inuito rectore parochiano portare ad infirmū crucem, & corpus Christi ad domum eius sitam sub parochia illius.Old.in consi.lxxxij.ubi uide omnia.Contrarium tenet con si.cclij.Car d.in cle.dudum.§.huiusmodi.de sepul.

Sed

Sed an ad sepeliendum funus de parochia uadant cum cruce processionaliter inuito parochiano. Ol. in d.consi.filijs,& Card.in d.§.huiusmodi.quod sic: sed tutius est ire cum uoluntate.

20 Fratres mendicantes non possunt sine licentia papæ de nouo acquirere domos ad habitandum, uel loca,nec solitas dimittere.Car.in cle.j.§.non multi.de excep.præla.c.cum ex eo.de exc. præla. in vj. & Ol.cō clxxxix.& j.e.uer.xxxv.xxxviij.& xliij.

† Fratres mendicantes possunt esse delegati apostolici,si sunt in dignitate, puta priores, uel guardiani. uel ministri.Ita tenet Panor.in c. cum olim. in primo no.de maio.& obe.Gemi.in c.nullus.de elec.in vj.ubi ponderat ibi glo. in uerbo Prælatura. quod guardianus fratrum Minorum,& priores mendicantium,dicuntur habere dignitatem,& sic possunt dari delegati ab apostolica sede. Intellige tamen, & declara ut per tex.in cle.& si principalis.de rescrip. ponit do.Ias.in rubri.ff.de offi.eius,cui man. est iurisdi.ad fi.

Fratres Iesuati an sint religiosi infra Iesuati. uersicul. unico.

Fratres Minores sancti Francisci incapaces bonorum non prohibentur habere æstimationem rei legatæ eis in testamento, licet rem capere non possint immobilem.Bal.in l.cum seruis.§ fi.de leg.j. & Card. in §.proinde.ij.q.Bar in l.fideicom.§.si seruo.de legat. iij. & in trac. Minori.& infra. uerbo Legatum ecclesiæ.uer.vij Item capiunt ut uendant. j.eo.uer. lij.& Bart.in l.filius.§.si quid alicui.de leg.j. & Ab. plenè.c.in præsentia. penul. charta. de proba. uide plenè Fede.de Se.consi.xxij.& consi.xxj.Cyn.in l.

† Deo nobis de episcop.& cleric. † Vide do.Pe.Philip.Cor.in consi.cvij.incip.multa.per totum. in ij. parte.]

Fratres Minores sancti Francisci non excludunt substitutum. Bar.in l.filiusfa.§.cum quis.de le.j.& in l. fi.C.quando & quibus quarta pars deb.lib. x. & s. Filius hæredis,uer.j.paulo post principium. ibidem uerum,si filius hæredis est capax,&c. secus in præ-

† dicatoribus.j.eodem.uer.lvij. † Et per Felin. in c. in præsentia.de prob.in col.xxv.]

● Et est com.sententia eos substitutū non excludere. Bal.in d.c.in præsentia.col.iij.Ale.co.xij.co.ij. uol. iij.Dec.co.cclix.co.ccccxix.nu.2.Ae.Ma.Ma.

Fratres Minores sancti Francisci sunt capaces legati alimentorum.Bar.in l.seruos.ff.de ali.lega. & in l. legatum. de capit. dimi. ubi dicit uerum, nisi esset annū:quia habet aliquid proprietatis. & supra uerbo Alimenta.& infra legatum ecclesiæ.uer. xv j. & j.eod.uer.lj.

Fratres Minores licet non habeant actionem ad legatum consequendum,habent tamen contra hæredes officium iudicis,etiam non imploratum. Barto.in l. quintus.ff.de annu.lega.& in l.seruos.de ali.le g.& Bar.in l.ne quicquam.§. obseruare. de off. procon. & leg.& in l.seruo alieno.de leg.j.quem etiam uide in l.legatum.de capi.di.& j.

Fratres ordinis sancti Francisci etiam legitimę in bonis paternis sunt incapaces.Bar.in li.Minoric. j. q. iiij.partis principalis.

Fratres Minores sancti Francisci professi, non tamen nouitij,sunt incapaces successionis.in cle. exiui.de uer.sig.per c.non solum.de re.in vj. secundum Bal. in l.j.C.de sac.san eccle.& in l.priuilegia.in fi. & in aut.ingressi.ix.colu.j.conclusio. eod.tit.Ioan.And. post Innoc. in c. in præsentia. de probat.& Fed. de Sen in consi.xxj.& supra eo.uer.j. & xxij. etiam ab intestato.ut infra.

Fratres Minores sancti Francisci sunt incapaces fideicommissi uniuersalis,non autem particularis,secundum Bar.in l.j.pen.co.de leg.j.Vide Bar.in li. Minorica.& Cy.in d.aut.ingressi.

Fratrum Minorum sancti Francisci ecclesia est capax legati. Bar.in l.ciuitatis.de le.j.& in l.seruos. de ali. leg.& no.in d.cle.exiui.

30 Fratres Minores sancti Francisci non possunt dari executores testamentorum.d.cle. exiui. & s. uerb. Executor testamenti.el.ij.uer.ij.

✠ Fratres minores testamentorum executores esse nō possunt ne si eorum superiores quidem hoc eis permittant.gl.in c.j.uer.suscipere.de test.in cle.Domi. in c.religiosus in gl.ij.de testam.in vj.Bar.in l.j.co. iij.ff.de leg.ij. Bal.in aut.ingressi.col.pen. C. de sacrosan.eccle Illust.Car.& Imol.in d.c.j. Ioa. And. in d.c.religiosus.Angel.co. cclxxij. Dec.co. cccc-xciiij.nu 7.co.ccccxcix.nu.2. & 3. Ae.Ma.Ma.

● Fratres minores,ne superiore quidem cōsentiente, non dicam arbitri, sed neque arbitratores esse possunt Paul.Castren. in l. ex facto.§. si quis rogatus. col.ij.ff.ad S.C.Treb.Bald.co.ccccxxxvij. uol. iiij. Angel.co.cclxxij.Dec. in termi. co. ccccxciiij. co. ccccxcix.dub.j.Ae.Ma.Ma.

Fratres Minores prohibiti esse executores nō possunt pro se ipsis,qui sunt pauperes, retinere legata pauperibus relicta.Odofr. in l. si mandauero. §. si tibi centum.ff.mandati.

Fratres Minores sancti Francisci dicuntur mendicantes.Bald in authen.ingressi. viij. colum. de sacros ecclesi.

Fratres apud quos est infirmus parochialis alterius ecclesiæ,non possunt inuito rectore parochiano portare ad infirmum crucem,& corpus Christi ad domum eius sitam sub parochia illius. Oldra. consil. lxxxij.ubi uide omnino.

Fratres mendicantes non possunt sine licentia papæ de nouo acquirere domos ad habitandum, uel loca.nec solitas dimittere.c.cum ex eo.de excel.præla.in vj.& Old.con.clxxxix.

Fratres sancti Francisci instituti hæredes non succedunt, sed faciunt locum cohæredi, uel substituto, uel uenientibus ab intestato.Bal.in aut.ingressi.ix. col. uer. circa primum pono unam conclusionem. & Bar.in l.iij.ff.de his.quæ pro n on scrip.ha.Addo infra uerb.Hæreditas delata.uer.xxiij.& infra Testamentum nullum.uer.xvij.

Fratres sancti Francisci non possunt construere noua loca.c.j.de priui.lib.vj.secundum Bal.in d. auth. ingressi.

ingressi.xiiij.colum.uersi. iuxta hoc quæro. de sac. san.eccl.

Fratres Minores etiã ab intestato succedere non possunt, sicut nec ex testamento. Bal.in d. aut.ingressi. ulti.q.

40 Fratres sancti Francisci non excludunt sororem a successione patris stante statuto quod filius masculus succedat exclusa fœmina supra Filia exclusa.uer sic.xvi.

Fratres mendicantes non possunt substituere filio. Bald.in l.humanitatis.viij.quæst.C.de impu.& ali. substitut.

Fratres sancti Francisci non possunt emere usumfructum sed monachus sic, secundum Bald. in rub. C. de rescin.uen.

Frater Minor ordinis sancti Francisci succedens ex priuilegio non recuperat bona sua quęsita alij ante impetrationem priuilegij.Bal.post Barto.in auth. ingressi.in fi.præalleg.per no,in l.Gallus. §. si tantũ. de lib.& posthu.& Lud.Pon.in sing. in l. sed si hac. §.liberos.viij.co.de in ius uoc.arg. contra per Bar. in l.quicunque.C.de iure hast.fis.lib.x.

Fratres sancti Francisci non possunt permutare habitationes eorum sine licentia papæ.gloss. in c. fin.de pac. in vj.

Fratres sancti Francisci non possunt testari, etiam cum clausula, Cum testari potero: nec ualet testamentũ eius cum dicta clausula, licet postea licentietur per papam, & fiat testabilis.Bal.in l.eam, quam.pe.col. C.de fideicom.

Fratres minores possunt esse testes in testamento, secundum do.Signo.de Medio.in consi. quidam fecit testamentum,&c.& Bald. in c. si nuper. de testi. & Lanfran.in tra.de arbi.ij.parte.iij.col.in principio.

† Et per Felin.in c.cum nuncius. de testi. circa fine.] Item ad probandum donationem factam conuentui eorum, secundum Barto. in l.in tantum. §. uniuersitatis.de rer.diuis.Item ad probandum donationem simpliciter, & legatum factum ecclesiæ ipsorum. Abb.Sicu.in c.cum inter.de re iud. ubi tex.loquitur de clerico seculari: uide xiiij.q.ij.per totum. Sed an ad probandum confessionem alicuius, not. in d.c.nuper.Item an in alijs.Spec.quod sic, in titu. de teste.§.primo.uersic. quid de monacho. & Abb. in cap. cum nuncius. de testi. ubi dicit uerum cum licentia prælati: sed & sine ea ualeret testimonium eius.

Frater Minor sancti Francisci an possit esse uicarius episcopi.per Lanfran. in tractatu de arbi. iij. parte. ij. col.

Frater Minor sancti Francisci fugiens de ordine potest capi per ministrum ordinis. & reduci ad ordinem. Bal.in l.si quis curialis.C de episc.& cler.

Frater Minor sancti Francisci factus episcopus, uel monachus.an quærat hæreditatem sibi delatam tẽpore quo erat de ordine Minorum.Bal.in l.fin. ult. col.C.de epi.& cleri.& Pa.de Ca. in l. non est dubium.C.de iure delibe.

50 Fratres Minores possunt celebrare, & audire diuina tempore interdicti.c.in his.de priuileg.secundũ Io.And.in c.quoniam.eo.tit.lib.vj.

Fratres mendicãtes sunt capaces relicti pro alimentis gloss.in l.seruo alieno.§.primo.de leg.primo.secundum Bald.in c.primo.§.rursus.iij.colu. quib. mod. feu.amit.& ideo Barto.in d.§. j. dicit illud præstari officio iudicis, licet actio denegetur. & Abb.in c.in præsentia.de probatio.

Fratres mendicantes possunt capere fundum sibi relictum. ut uendant, & pretium habeant: secundum Bald.in l cum quæstio. in fin.C.de legi. & Card. in cle.eos.in fin.de regu.& per Card. in clem.exiui.§. proinde.ij.q.de uerborum signi.& j. Monasterium succedit.uer.xxviij.

† Singu.Fratribus si testator reliquit quindecim salmas uini quolibet anno ut sæpe fit, & hæres uelit ex bonis testatoris dare unam uineam dictis fratribus ex qua percipiant dictum uinum, & eis relinquere curam dictæ uineæ, potest inuitis dictis fratribus, & hoc fauore exercentis munificentiam.Ita notabiliter Bal.in l. si quis argentum.in fi.princi. per illum tex.C.de do.Quod dictum refert, & sequitur do.Iaso.in l.iij §.j.in ulti.col.uer. xvij. notabiliter fallit.ff.si cer.peta.dicens esse notandum, quia quotidianum, & honorabile.

Fratres mendicantes, quibus est factum legatum pro pitantia, possunt illud petere. Bald. in l.secunda. C. de fideicom.

Fratrum minorum appellatione nõ uenit guardianus eorum specialiter nominatus.Ioan.de Im.in l.coheredi.§.qui patrem.ff.de uul.& pupill.Item nec sorores moniales sanctæ Claræ, secundum Bald.in l.quicunque.C.de ser.fugi.& Bar.Cep.in l.j.viij. col. de uerbo.sig.ar.contra in l.tres fratres. ff. de pac. Sed prima opi.uerior est quam etiam tenet Cyn. in d.l. quicunq;. & Dy.& Bar.in d.l.j.& Pa.de Liza. in clemen.j.de cle.Bal.in l.tres fratres.ff.de pac.& Alex. con.xxxiij.quarta parte.

Fratres Prædicatores, id est, ordinis sancti Dominici, & similes possunt eligi per superiorem pro pauperibus, quibus fiat bonorum testatoris distributio commissa eorum superiori ex testamento.Bar.in l. cum quidam.la.ij.de leg.ij.

Fratres sancti Dominici possunt celebrare tempore interdicti, & diuinis interesse.Io.An.in c.quoniam.

† de priuile.in vj.per c.in his. eo. tit. † Vide Panor. ij.uol.con.xxvij Fel.in c.in præsentia.col.xxvj. in ij.conclu.de prob.

Fratres sancti Dominici possunt capere ex testamento ut uendant, non ut diu possideant, & sunt capaces, non ex regula, sed ex priuilegio papæ: unde substitutum excludunt, secundum Bal. in l.cum acutissimi.C.de fideicommiss.& in auth.nisi rogati.C.ad Trebel.in prima col.& Car.in cle.eos.in fi. de reg. & per Alexand.consi.lxxxiij.ij.parte.quod possunt uendere pro necessitatibus, & possunt habere plures campanas.Old.consi.ccxxvij.Item possunt habere in communi: non autem Minores. Card. in d. cle.exiui.§.proinde.

Fratres

Fratres Minores immobilia bona de facto tenentes tenentur ad onera pro illis. Petr. de Anchar. consil.cviij.

Fratres an dicantur monachi.& qui dicantur,per Ab. in c.causa,quæ.de iudi.

60 Fratres militiæ templi dicuntur personæ ecclesiasticæ.c.cum deputati.secundum Abb.ibi in prin. de re iudi.

Fratres religiosi non debent cogere uoto,uel iuramento ad electionem sepulturæ in eorum ecclesijs. cle. dudum.§.huiusmodi.& ibi Car.de sepul. hoc uerú, si suasio habet effectum quia sepultura sit electa, alias non. Card.in d.§ fi. & incidunt in pœnam cle. fi.in fi.de pœnis. & ibi Car. quia sunt excommunicati:non tamen eligens.Car.ibi alias de fraude tenẽtur curatis in foro conscientiæ ad restitutionem:ut ibi in §.in quibus.& Car.in cle.j.§.primo.de priuile.ubi etiam quod

Fratres mendicantes,tenentur ad restitutionem canonicæ portionis quam curauerunt fraudari per testatores. Item non debent procurare eis relinqui id, quod testator erat alijs relicturus.d.cle.j.& ibi Car di.j oppo.

Fratres sancti Dominici sunt exempti a iurisdictione episcopi,nec aliquid habent facere cum eo. Bald.in l.si quis ad declinandam.§.in omnib.vj.co. de epis. & cle.Item possunt uendere sine solennitate.j̃. Venditio qualiter fiat.uer.xxxvij.

Fratres sancti Dominici dicuntur mendicantes.Bald. in authen.excipitur.C de bo.ma. & in auth. si qua mulier.ij.col de sac.san.eccl.& in l.cum quæstio.in fi.C.de leg.Vide omnino glo.& Car.in cle.j.iij. q. in prin.de reg.quod mendicantes de iure sunt Prædicatores,Minores,& Eremitæ.& Car.in cle.exiui. §.proinde.de.uerbo.sig.& supra eo.uer.xxxij. Bal. in aut.nisi rogati.ad Trebel. & in l.cum acutissimi. de fideicom. ubi dicit uerum secundum regulam, sed ex priuilegio secus.

Fratres sancti Dominici non possint mutare loca sine licentia papæ:glo.in cap.fin.de pact.in vj.per c.j.de exces.præla.

Fratres sancti Dominici an possint esse uicarij episcoporum.Lanfran.in tractatu de arbi.ij,parte. secunda col.

Fratres sancti Dominici possunt esse testes in testamẽtis,& contractibus.Bal.in c.nuper. de testa. Signo. in consil. quidam facit testamentum. & Lanfran. Brixi.in tractatu de arbi.ij. parte.iij.colu: Idem ad probandum donationem factam conuentui. Barto. in l.in tantum.§. uniuersitatis.de re.diui. Sed an ad probandum professionem alicuius, not.in d. capit. nuper.

Fratres eremitani sancti Augustini non possunt mutare loca sine licentia papæ.gloss.in cap.fin de pac. in vj.

Fratres eremitani gaudent priuilegijs aliorum: Angel. in aut.de non alie.§.ut autem.col.ij. unde non possunt alienare stabilia bona.ut ibi. † Et per Fel.in c. in præsentia.de prob.in co.xviij.],

70 Fratrum Minorum uel Prædicatorum prouincialis dicitur prælatus,& potest esse procurator. Card.in cle.iij.xiij.q.de proc.& cle.dudum.§. statuimus.de sepul.ubi etiam dicit quod

Fratrum Minorum & Prædicatorum superiores sunt prælati:ut ibi,in j.q.in fi.post glo.

Fratres possunt deputari ad confitendum in tota diœcesi, si habent loca in ciuitate, licet non in diœcesi. Car.in d.j.q.& possunt petere licentiam confitendi a prælato,etiam extra diœcesim, & a capitulo sede uacante.Car.ibi.q.xlij.& supra.

Fratres confessores non eliguntur ante petitam licentiam a prælatis.Card.in clem.dudum.viij.quæst.de sepul.

Fratres confessores possunt absoluere tantum a peccatis, a quibus potest sacerdos curatus, non a casibus episcopo reseruatis. Cardi.in d.§. statuimus.ix. quæst.

Fratres cõfessores possunt audire confessiones,etiam sine licentia parochiani sacerdotis,cui non est ideo iteranda confessio.gl.& Car.in cle.dudum.§.si uero.de sepul.

Fratres prædicatores sunt capaces ex priuilegio: Car. in cle.exiui.§.proinde.ij.q.de uer.signi.

Fratribus minoribus legatum quomodo fiat ualidum. per Car.ubi supra.ij.q.

Frater ordinis Prædicatorum non potest transire ad monachos. Cardi.in clemen.prima.in prin. viij. q. de regu.

Fratres ueniunt appellatione monachorum.Cardi. in cle.j.§.præfatæ.j.q.de statu mona.

80 Fratres Minores uel Prædicatores nõ possunt uim ui repellere repercutiendo, sed tantum se opponendo,uel resistendo.Barto.in clem.prima.q.xxj.de homicid.ubi plene.

Fratres Prædicatores possunt habere in communi aliqua ut horrea, & cellaria. Car.in cle.exiui.§.pinde. j.q.de uer.sig.& ibi.ij.q.ubi plenius.

† Fratres, qui proprium habere possint, & qui non, uide Ias.May.in authen.ingressi.C.de sa. san. eccl. nu.17.].

Fraus propriè dicitur contra fidem, dolus uero non.Bald.in l.quæ fortuitis. iij. colum. C. de pigno.actio.uide glo.& Barto.in l.iurisgentium †§.sed fraudandi.ff.de pac.& ibi Alex.plenius. † Vide Ias.May Insti.de actio.§.item si quis. num.20.& adde d.Pe.Phi.Cor.in con.clxxxj.inci.uisa.in litera f,in iij.quod fraus est species doli, & quod fraus est species.& dolus est genus.]

† Adde quod fraus est executio iniustitiæ in factis,secundum be.Tho.ij ij.q.Bo.art. v. Et committitur propriè quando res ad speciales usus missa retinetur uel indebitè expenditur .c.reuertimini.xvj.q.j. & dicitur Græce ἀπάτη.

✠ Fraudis suspicione,ea quæ publicè, & palam fiunt, omnino carent.l.ij.& ibi.Bar.C.de cursl.publ.li.xij & in l.qui fiscales.C.de nauicler.lib.xj.l.fin.§. Diuus.& ibi Bar.ff.de public.& in l. cum proponas. C. de nauti.fœn.Iaco.Butr.& Bal.in l. si quis non dicat C.de

C.de episco.& cleric.Bal.& Sali.in l. si fugitiui. C. de ser.fugiti.Hyp.Mars.co.cxxviij.nu. 24. uolu. ij. Ae.Mar Ma.

Fraus non debet allegari per committentem eam,nec † per hæredem eius.Bar.in consi.Petrus Nicolæ.† Vide plura quod assertio fraudulēta noceat asserenti. Io.Lup.in repet.rub.de don.inter uirum.& ux.col. xlij.in fine,cum prin seq.

Fraus non debet alicui Prodesse.Cy.& Bal. in l. si infantem.C.de leg.in Sp.de ces.ac.§.j.uer.ex primis & de appel.§.iiij.uer.sed secundum.

✠ Fraus auctori prodesse non debet.c.ex tenore.de rescrip.Dec.co.clxiij.nu.18.Ae.Ma. Ma.

✠ Fraus ex bonorum omnium alienatione præsumitur,uel etiam maioris partis.l.omnes.§. Lucius ff. de hi.qui.in fraud.cred.glo.in l.nomen. §. filio. ff. de leg.iij.Bal.in l.j.q.iij.C.si qu.in frau. patro. in l. fraus.ff.de legi.Ang.in l.ij.C.de do.int.uir. & uxo. in l.si quis post hæc.col. pen. C. de bon. proscript. Dec.co.cccclix.nu.3.Ae.Ma.Ma.

Fraus probatur coniecturis.cap primo.& ij.de renun. lib.vj.sed non præsumitur,si intersit iudex, uel consanguineus:ut supra.Consanguineus.uersic.xiij.

✠ Fraus cum crimen sit ad eam probandam,luce clariores probationes desiderantur.Anc.co.ccclxxxv. col.ij.Bal.co.cccl.col.ij.uol.j.co.ccclxxxij.uolu. v. Ay.Cra.co.xxj.nu.4.uol.j.Ae.Ma.Ma.

✠ Fraus directo probari non potest,sed tantum coniecturis.glo.in l.apud Celsum in princip.ff. de dol. excep.c.ij.in princ.de renunciat.in vj.Ay. Cra.co. c. nu.3.uol.j. Ae.Ma.Ma.

✠ Fraus cum clam, & occultè committatur indicijs, & coniecturis probatur,cum aliter non potest probari.l.quia aūt.§.non simpliciter.ff. si qui. om. cau. testa.Old.co.cccxxiiij.Bal.co.xlix.col.ij.uol.j. Ay. Cra.co.cxliij.nu.12.uol.j.Ae.Ma.Ma.

✠ Fraus etiam ex minimis præcedentibus arguitur. Ale.co.clxxiij,col.ij.uol.ij.co.ix.col.j.uol.vj. Ay. Cra.co.c.nu.3.uol.j.Ae.Ma.Ma.

✠ Fraus ex maioris preti solutione arguitur. Bal. co. clv.uol.j.Abb.co.lxxvj.col.ij.uol.j.Ay. Cra. co. c. nu.4.uol.j.Ae.Ma.Ma.

✠ Fraus ex uero similibus arguitur nempè cum uerosimile est fraudem admissam.Paul. Castr. co.lxviij. col.ij.uol.ij.Dec.co.dclxiiij.col.j.Ay.Cra.co.c.nu. 5.uol.j.Ae.Ma.Ma.

✠ Fraus arguitur,quando is qui renunciauit, uel repudiauit,uel aliter alienauit, in eorundem bonorū possessione mansit.l.iij.& ibi Bar. C. de naut. fœn. Bal.in l.ij.C.de repud.hær.Aret.in l.si is qui bonis. ff.de acquir.hær.Ay.Cra.co.c.nu.7.uol.j. Ae.Mar. Man.

✠ Fraus ex ijs, quæ statim fiunt, depræhenditur. l. si uentri.§.eorum.ff.de priuil. cred..c. officij de elect. Paul.Cast.co.cccxxxvij uol.j.Io.Ana.co.xxiij.Ay. Cra.co.c.nu.8.uol.j.Ae.Ma.Ma.

Fraudem facere non dicitur, qui facit quod debet. l. qui autem.§.apud Labeonem.& ibi Barto.ff.de his quæ in frau.credi.

Fraus non uenit in generali concessione.l. si pater. & ibi Bar.de his,quæ in frau.credi.

Fraus tacentis tantum operatur quantum uerbum cōsentientis.l.j.& ibi Bal.C.si res al.pig.da.sit.

Fraudans non perdit beneficium legis.Bal.in l.fi. C.si quis omis.causa testa.

Fraus in relictis,an,& quando committatur.not. in l. in tacitis.de leg.j.

10 Fraudans gabellam perdit res, quas portet contra deuetum,non ipso iure,sed per sententiam. Bald.in l.si quis in tantam.xiij.col.C. unde ui. sed est tutus post quinquennium l.ea,quæ.& ibi Bald.C.de uecti.& commis.& dixi in tractatu gabellarum. ultima parte.

Fraudans gabellam si in itinere derobatur a piratis sibi obuiantibus, non tenetur fisco ad pretium rerū, quas portabat contra deuetum.Bal.in l.ij.C. de uecti.& commis.

Fraude legis factum non ualet ipso iure.Bal.in l.j.C.si quid in fraud.patro.etiam cum iuramento.l. nō dubium.C.de legi.& ibi doc. † Et per Bald.in l.fraus. eo.tit.& uide quæ ibi dixi ad materiam.]

✠ Fraudem renunciationis infirmitatis ratione renunciantis inualetudo demostrat.l.filiæ meæ emancipatæ.ff.sol.matrimo.c.ij.de renunciat.in vj. Old. co. cccxxiiij.Bal.co.cccxxxij.in extre uol.j. Anch. co. ccccxxx.Rot.in antiq. dec. ccclxj. Aym. Crau.co. lxxxij.nu.3.co.lxxxviij.num.17.uolu.j. Aem.Mar. Man.

✠ Fraudem in permutatione beneficiorum inæqualitas indicat cum alterum,altero opulentius est.Anc. co.ccclxxxviij.Ro.in antiq.dec.ccclxj.Ay.Cra.co. lxxxij.nu.4.uol.j.Ae.Ma.Ma.

✠ Fraudem in permutatione beneficiorum coniunctio,& necessitudo,ac propinquitas permutantium indicat.l.data C.de donation.Bar.in l.post contractum. ff.de donat.Rot.dec.ccclxj.in antiq.Ay.Cra. co.lxxxij.nu.5.uol.j.Ae.Ma.Ma.

✠ Fraus, nullam cessionem, alienationem, permutationem,renunciationemque.reddit.c.j.de rer.permut.in vj.Old.co.cclvij Ay.Cra.co. lxxxij. nu. 5. uol.j.Ae.Ma.Ma.

Fraus contra ecclesiam parochialem in quarta parochiali an,& quomodo fiat per parochianū, & quomodo per ecclesiam non parochialem. Pe.de Peru. in tractatu de parochia.iiij.vj.parte principali. pe. col.uer.sed incidenter.

Fraudati cēsus accusatio per quos fieri possit uel fraudatæ annone.

† Fraudem qualiter, & quando uasallus,uel emphyteuta faciat.Bal.in §.beneficium.tit. si de feudo defun.conten.sit inter do.

Fraus in censu,uel annona, quādo dicatur committi. Spe.de accusatore.in fine.

Fraudibus est obuiandum.in Specu.de edi. instrum.§. iij.uersi.sed pone ergo.clem.prima.§.fi. & ibi Car. de concess.præb.de præscrip.sedes.de diuortijs. quā to.l.in fundo.de rei uend.cle.j.& ibi Car. & glo. de usuris.

Fraus

Fraus allegata debet probari per allegantem. in Spec. de appel.§.iiij.uer.sed secundum præmissa.& de dona.uer.item ponit aliquis.

Fraude gestum non debet ratificari.Item

✱ Fraudem & quæ antecedunt,& quæ sequuntur indicant,l.sed Iulianus.§.proinde.ff.ad S.C.Maced.l. si uentri in extre.ff.de priuileg.cred.Pa.Cast.co.cccxxxix.uol.ij.Ay.Cra.co.cxliij.nu.9.uol.j. Ae. Ma. Man.

✱ Fraudis suspicio in ijs, quæ ex interuallo fiunt cessat longi.s. temporis,non modici. Barto. in l. pacta nouissima.col.j.C.de pac.Abb.co.lxix.col.ij. uolu. ij.Alex.co.cxix.in extre.co.cxx.col.j.uolu. iiij. l. si mulier.C.ad S.C.Velle.Alex.co.xxviij.col.ij.uol. v. Corn.co.cxxxiiij.co.cclxj.co.ccclxvj.col. penu. uol.j.Aym.Crau.co.xliiij.nu.2.uol.j. Aem. Mar. Man.

Fraus quandoque præsumitur:ut infra eo. per discursum.Item

20 Fraudis præsumptæ ratione quandoque quis compellitur iurare.Item fraudulenta facta non releuāt. in Sp.de cle.coniug.

Fraude alienata per debitorem qualiter reuocentur per creditorem.Et

Fraus non præsumitur in contractu inter patrem & filium quo ad præiudicium alterius. Bald. in l. pactum.xxij.q.C.de colla.Alexand.in l. post contractum.de don.

Fraus præsumitur ex præordinatione.Bal.in l.ij.C.ad Velle. & Alex in d.l.post contractum.

Fraus ne citetur,quando committi dicatur.Bal.& Ange.in l.ij.C.de anna.excep.

Fraus debet abesse,etiam in spiritualibus.no. Card.in cle.j.de rerum permu.xxij.quæst.secunda.ne quid. xxiiij. q. v. excommunicatorum. de postulan. cap. fin.

Fraus non præsumitur,si licentia fuit petita.l.ij.& ibi Bar.C.de cur.pu.li.x.& l.qui fiscales.& ibi Bart. C. de nauicu.lib.xj.Bald. & Sali. in l. si fugitiui. C. de seruis.fugi.& in l.cum proponas.C. de manu.testa. & in l.si quis non dicam.de episcop.& cleri.& in l. quia nonnunquam.C.quæ res uen.poss.Ale.consil. lxvij.iiij.parte.

Fraude alienata per libertum quomodo reuocentur per patronum.Item

Fraudatorij interdicti materiam uide in Spe.de rebus eccl.non alie.uer.porro.& uer. cæterum ad hæc.& uer.est & interdictum.& in tit. de his, quæ in frau. credi.ff.& C.per totum.

Fraus in donatione præsumitur,si donator percipit fructus ex re donata.in Sp.de don uer. item pone,aliquis & j̄.eo.uer.proximo.

† Fraus ex pactis insolitis, quæ apponuntur in cōtractibus,præsumitur.do.Pe.Phi.Cor.in consil. xxiij. incip.uisa.per totum.in tertia parte.]

✱ Fraus in alienatione a reo facta cum admissa dicitur,clarissimis est probationibus demonstranda.l. quoties.§.qui dolo.ff.de probat.l. sed si maritus in extre.ff.qui.& a qui.Ancara.co.cclj.M. Ant. Nat. co.ccxij.nu.2.uol.j.Ae.Ma.Ma.

• Fraude uendere alienareque uidetur,qui multa paruo temporis spatio alienauit.l.omnes.§. Lucius. ff. de hi.qu.in frau.cred.Bar.in l.post contractum.uer sic prima præsumptio.ff.de probat.M.Ant.Nat.co. clxij.nu.6.uol.j.Ae.Ma.Ma.

✱ Fraudis causa non uidetur alienare,qui est ad alienandum necessitate impulsus.l.fin.in extre.C.de litig.l.alienationes.ff.fam.ercis.Ang.in l. si quis post hac.col.ij.C.de bon.proscrip.M.An.Nat.co.ccxij. nu.3.uol.j.Ae.Ma.Ma.

30 Fraus præsumitur ex actuum celeritate, & ex nimia liberalitate.Bal.in l.eam quam xv.col.de fideicommis.Item ubicunque minor apparet lesus. glo. in l.fi.C.si aduer.uendi.Item in emptione facta per interpositam personam.l.pupillus.§.fin.& ibi Bart. ff.de auth.præstan.nisi fiat palam,& bona fide ut ibi & supra Emptio uersi.primo.& l. si is, qui bonis. & ibi Barto.ff. de acquirend. hæredi. ubi præsumitur fraus in filio repudiante, & postea emente per interpositam personam. Item præsumitur si filius bastardus emit ab eo,cui pater uendidit,secundū Bar. in l.si is,qui.in fi.ff. de uulg. & pup. Item præsumitur,si mutuum fiat cum pacto, quod restituatur ei, quem Titius declarabit, & Titius declaret filium mutuantis.Bald.in l.iubemus.§.primo. C. ad Trebellia. Item præsumitur, cum constet de damno, & non aliter.Bald.in l.si tutor.C. de interdic. ma. inter tu. & pupil.Item præsumitur ex nimijs cautelis.Bald.in l.etiam.iij.colum.de execu. rei iudic. & no.in l.vj.ff.de conditio.instit. & in l. penul. C. de euic. † Et do.Pet.Philip.Cor.in consi.ccvij. incipien.qui laicus in subscriptione.in litera i,in iij.parte.Item ex clausula insolita:ut per eū in con. ccciij. incipiente,uidetur. in litera m, eadem parte. iij.] Item præsumitur ex qualitate personæ,ut si est solitus fęnerari,secundum Bald.in l.cum allegas. iiij. oppo. C. de usuris. Item præsumitur ex petitione clandestina. Bar.in l. Barbarius.j.col.ff.de off.præt. per l.non existimo. de admini.tut. Item præsumitur de facili inter coniunctas personas. l. non solum.in princip.per Barto.dę ritu nupt.Item in donatione. quæ, fit coniunctæ personæ, si sit facta in præiudicium tertij.Pau.consi. lxiij. Item in hærede repudiante si possideat post repudiationem. Barto. in l.prima.in princip.ff. si quis omis. cau. per l. qui autem.in princip.§.si non simpliciter.eod.tit.Item præsumitur in patre alienante in præiudicium filiorum,quando prouenit ad eam ætatem, in qua filios habere non potest.Item quando facit ut priuet successione eum,qui deberet de iure succedere. c. primo.§.noui.per quem fiat inue.in usi. feud. Item si alienat titulo lucratiuo.l.cum autem.uer. in his.de his,quæ in frau.cred.Item si alienat titulo oneroso pro modico pretio.per l.per diuersas.C. manda. & l.si pupillus.uersi.si est. in gloss.& ibi Bar.ff.de autho.tu.& in c.j.§.donauit.qua.ol.feu.al.pot. Quod tamen uerum est, nisi ob causam necessariam fiat alienatio.l.mutus.§.manete.ff de iu.do.l.si cū dotē

§. si autē: solu. ma. secundum Lud. in fin. uer. Fraus. uer. pater. Item quoties est iuris communis præsum ptio, toties præsumitur fraus, secundum Butrig. in c. pastoralis. de iure patro. Item si fiat alienatio om nium bonorum ex titulo lucratiuo. l. omnes. §. Lucius. & ibi Bart. plenè de his, quæ in frau. credi. ubi etiam Alc. & Bal. in l. j. C. si quid in frau. patr. uel de maiori parte bonorum. Bal. in l. j. antepenul. q. C. qui bo. ce pos. & in l. j. iij. quæst. si quid in frau. pat. & in l. si nunquam. de reuo. do. & Ale. in con. lxxxix. iiij. parte. quem etiam uide in l. summa. de peculio. uel etiam si fit particulariter nominatim de omnibus rebus. Bar. in l. nomen. ibi Alex. §. primo de le. iij. & Alexan. in d. §. Lucius. qui ponit utrunque dictum. Vide glo. & Bar. ff. de proba. l. patronus. & in l. qui testamentum. in fin. ubi etiam dicit ꝙ fraus præsumitur eo, quod bona patris sunt apud spuriū. Quod etiam tenet Bar. in consi. Cechus de Spoleto, &c. Item si fiat omnium bonorum, etiam coniunctæ personæ. l. inter extraneos. de don. inter uirum, & uxo. Item si fiat clausula. l. hi, qui. C. de rei uend. Item si post alienationem alienās reperitur in possessione. l. sicut. §. superuacuum. quib, mod. pig. sol. nisi in donatione omnium bonorum supra uerb. Donatio omnium bonorum. uersic. viij. Item si fit de omnibus bonis: ut supra eodem. Item si detur in dotem filiæ extranei: ergo non si propriæ. l. fin. §. item si extraneus. ff. de his. quæ in frau. cred. Item fraus præsumitur, si quis cito post condemnationem dat bona sua in solutum ad mandatum alterius iudicis: nam tunc excluditur a beneficio cessionis. per l. fi. ff. de cessio. bo. secundum Rotam in decisio. cclxj. in causa mea. in anti. Item ex paruitate pretij, uel pensionis. Bal. in c donare. qualiter olim feu. po. al. Item nisi fiat cessio alteri, qui cedat prohibito: uel si fiat procuratori cum pacto non reddendi rationem, in quem per statutum cessio prohibetur supra uerbo Cessio. Item si fiat a debitore sciente se esse inopem & habere multum æs alienum. Barto. in l. si quis cum hæres. de his, quæ in frau. credi. Alexand. in l. omnes. §. Lucius. eodem. titul.

† Fraus contra emptorem an possit allegari per creditorem uendentis, qui partem pretij realiter recipit, & residuum fuit confessus habuisse: uide do. Pe. Phi. Cor. in consi. ccxxx. incipien. uidetur per totum. in ij. parte.]

Fraudans emptorem datiorum, uel gabellarum, non dicitur fraudare commune, uel pecunias communis, nec punitur statuto defraudante pecunias communis: quia mutatione personarum mutantur priuilegia, secundum Pet. de Anch in consil. in Christi nomine, eiusque matris &c. & Anto. de But. se subscripsit. quorum consil. propria & sigillata uidi in ciuitate Paduæ.

† Adde hic quod fraudatur licitè gabella, quæ instè non est imposita: iuxta no. per Bar. in le. uectigalia. ff. de publican. & per Abb. in pro. Grego. & in c. j. de constit. & in c. innouamus. de censi. & in c. dilectus filius. el. iij. de præb. & in c. ex parte. de his, quæ fi. a ma. par. c. & per Bal. in l. ueluti. ff. de iusti. & iure. facit quod nota. Abb. post Inn. in c. olim. el. j de resti. spoli. ubi limitatur hoc esse uerum, nisi in fraudem gabellæ uertatur scandalum, nam tunc non iustè fraudatur gabella, cum nihil cum scandalo sit faciendum: ut in c. nihil. de præscrip. c. cum teneamur de prob. c. ij. de no. operi. nuntia.

Fraus in contractu ex quibus deprehendatur. in Spe. de do. inter uirum & uxorem. §. ij. uer. & sic no.

Fraus legi fit quatuor modis. glo. in l. fraus. ff. de legi. Bal. in l. non dubium. C eo. tit.

† Fraus contra legem quot modis dicatur: uide do. Bart. Socin. in consi. lxvij. incipien. circa primam quęstionem. uersi. tertio etiam. ibi: & quamuis ipsi. in j. parte.]

Freneticus non potest contrahere, uel testari, nec ligatur iuramento. Bald. in l. secunda. x. quæstione. C. de rescin. uend.

Freneticus non est propriè furiosus. no. in ca. mutus. episcopum, uel abba. Bal. in c. j. in fi. an ille, qui interfe. fra. do. ubi etiam uide an priuetur feudo propter crimen ante commissum.

Freneticus non potest eligi episcopus. Car. in cle. constitutionem. in prin. pen. q. de elec.

Frenum & sella uenit i uēditione equi, nisi aliter actum sit. l. ediles aiunt. in princi. & ibi gl. & Bar. ff. de edil. edic. & Barto. in l. eum, qui. §. non solum. ff. de furtis. in l. si ut certo. §. usq; adeo. per Gu. ff. commoda. Quod uerum, si cum dictis ornamentis equus fuerit onerosus emptori. Angel. in d. l. ediles. §. uendendi. & Bal. in l. secunda. C. de edi. actio. Vide Alexand. in l. de quibus. in fi. de legi. & in §. non solum. ubi idem dicit de ornamentis omnibus, quæ erant in equo: per d. l. ediles. §. uendenti.

Frequens dicitur cum interuallo: sed assiduum sine interuallo. Ioan. And. in ca. primo in princip. de restitut. in vj. in nouella. post Archi. ibi.

Frequenter quomodo ponitur. gl. est in aut. de defen. ciui. §. fin. col. iij. & in c. monasteria. de uita, & honest. cle. Barth. Cepo. in c. j. viij. col. de cogni. feu. ꝙ bis intelligitur.

† *Frequentatio* ad monasteria monialium inducit sinistram suspicionem contra accedentes ad ipsa monasteria: nam periculosa est sexus commistio: ut est text. cum gloss. in c. mulieres. de iudi. lib. vj. & ideo clericus prohibetur solus immiscere fabulas cum muliere. lxxj. di. c. clericus. & c. clerici. Abb. in c. monasteria. in prin de ui. & honestate cleri.

† Frequentare monasteria quot requirantur ut quis possit impune stare. Et dic quod duo scilicet causa rationabilis, & quod sit manifesta. Non enim sufficit causam rationabilem allegare, nisi illa sit manifesta. Abb. in d. c. monasterium. & ibi glo. ij. dicit illam gl. esse notādam ad statuta facientia mentionē de frequentatione, ut ex duabus uicibus inducatur frequen-

frequentatio. Pro qua glo. facit dictum Archi. in c. illud. xij. di. ubi dicit quod ex duabus uicibus inducitur consuetudo ob beneficiū. facit. l. iij. C. de epis. audien. Et de hoc ultimo uide Abb. in c. fin. de appel. facit. l. quis sit fugitiuus. ff. de edil. edic. & per Bar. in l. de pupillo. §. si quis ipsi prętori. de no. ope. nun. & xxv. q ij. ita nos. & glo. in c. mos. j. dist. & in c. consuetudo. ead. di. & no. in c. cum ecclesia Sutrina. de cau. pos. & proprie. & in c. fi. de consue. & in c. abbate. de uerb. signi. & in l. de quibus. ff. de legibus. & in rub. & in l. j. & ij. C. quæ sit lon. consue. & Abb. in c. cum decorem. in fi de uita, & hone. cleri. & in c. cum non liceat. in ij. colu. de præscrip. Et de uerbo Frequentia facit quod habetur in l. itē apud Labeonem. §. aliud. ff. de iniurijs. & in c. frequens. de resti. spo. & ibi Archi. & Domi.

Frigiditas qualiter probetur, quæ est in potentia coeundi. in Spec. de teste. §. vij. uer. hoc quandoque. iuxta finem.

Frigiditas intra quod tempus probetur in Sp. de dila. §. j. uer. alie. experitoriæ.

Frigiditatis causa si petatur diuortium, quomodo formetur libellus.

Frigiditas quanto tempore probetur. in Sp. de frigi. & malefi. per totum.

Fructus dicuntur accessiōes rei naturales, & ueniunt in condictione ob causam. l. qui se. cum gl. & l. cum quis. ff. de cond. ob causam.

Fructus intelliguntur deductis expensis in contractu lucratiuo. l. non amplius. de leg. j. gloss. in l. si quis argentum. §. j. C. de dona. & in l. j. & ibi Bald. C. de fruc. & li. expen. Item uide in Sp. de expen. §. j. uer.

† Expensæ. † Et per Fel. in c. ad nostram. de iureiur. & Bal. in l. si a domino. §. fructus. de pe. hære. Et appellatione fructus quid contineatur, uide Bald. in l. uideamus. de usuris.]

† Singula. Fructus an, & quando deducantur, & quando non: uide Bar. in l. fructus. ff. solut. ma. Et adde ꝙ si boues empti gratia arandi terram, & seminandi eam, perdantur, tales impensæ non deducuntur de fructibus. Ita dicit Bald. in l. prima. in fin. C. de fruc. & lit. expen. quod dictum sequitur pro ualde notabili, dicens esse quotidianum in rusticis. Fran. Cremo. nota. cxxxiij. incipiente, tu scis quod fructus. ☙

Fructus fundi locati ad dimidiam debentur non deductis expensis factis a colono: quia dimidia fructuū debetur colono pro sumptibus, & operis. Barto. in l. fructus. solu. mat. & Bald. in l. si quis domum. loca. Item

Fructus dicuntur non percipi, quando non est deducta impensa. per l. fructus. secundum Bar. in l. si merces. §. uis maior. ff. loca. nisi in colono partiario: ut ĩ. not. & ibi tenet Bal. in. l. cum duob. §. si in coeunda. ff. pro socio. ubi dicit ꝙ si colonus cogatur solue re datia, uel collectas, computat domino quod soluit. & ĩ. Colonus. uer. cxxxix.

Fructus fructuum debentur, quando debetur fundus cum omni causa. l. cui fundus. & ibi Angel. & Alex. in princip. si cer. pe. & in l sed & partus. & ibi Ang. ff. quod me. causa. & in l. Iulianus scribit, si hominem. & in l. præterea. de rei uend. & idem dicitur de partu partuum.

Fructuum archidiaconatus appellatione non uenit quod datur ei in suo aduentu, idque non uenit in uenditione dictorum fructuum. Oldr. in consilio. cxxix.

Fructuum appellatione non ueniunt distributiones quotidianæ. Ioan. And. in addi. Specul. de concess. præbend. in rub. & Geminia. in capit. consuetudinem. §. qui uero. de cle. non resi. in vj. Oldra. in consil. cxvij.

Fructus, id est usufructus. l. necessario. §. fin. de periculo, & com. rei uen. Bal. in l. fructus. ff. solu. mat. & Bar. in l. fundi Trebatiani. & l pe. eo. tit. ubi loquitur de emptore fructuum quid uideatur emere. & uide bonum tex. in l. per seruum. § usufructus. cū l. seq. ff. de usu, & habita. & ĩ. Vsufructus. §. j. uer. xix.

Fructus unus dicitur, qui semel percipitur, etiam intra biennium. Bar. & Imo. in l. diuortio. §. quod in anno. solu. matr.

† Fructus, & obuentiones qualiter differant: uide Ias. in l. si urbana. colu. secunda. in fine. ff. de condi. indebi.

10 Fructuatio probat possessionem. l. ij. C. de acquir. possess. l. Titia. de sol. & infra Possessio. Quod est uerum, secundum doc. glo. & Bar. ibi, quod fieri præsumitur tanquam a domino, etiam si testes non dicāt quod fructauit tanquam dominus.

Fructus aridi dicuntur frumentum, & fabę. Sed

Fructus liquidi dicuntur uinum, oleum, & similia aliquando, id est, a fluendo dicti doc. & Bal. in aut. ad hoc. j. col. C. de usuris.

Fructuum quantitas magna respectu pretij facit contractum suspectum. Bald. in l. fina. C. de condi. inser.

Fructus dicuntur illi, quibus excisis alij renascuntur. l. diuortio. §. si fundum. & ibi doc. solu. matr. & per Abb. in c. pastoralis. de deci. & infra Bar. in l. quidā. §. nihil. de eden.

† Fructus dicuntur deducta impensa. & onere, & non alias. late Ioan Lud. in repet. rubri. de donat. inter uir. & uxo. colum. xlvij. ubi infert ad plura. uide ibi.

† Fructus agri, sicut sunt poma, sic eligere est fructus iuris eligendi. Fel. in c. cum olim in ij. col. uer. unde dicit Inn. de maio. & obe. Et ibi subdit idem Felin. quòd fructus quasi possessionis iurisdictionis est ipsum exercitium iurisdictionis.

Fructus non possunt durare triennio regulariter. glo. Bal. & Imo in l. diuortio. §. interdum. solu. ma. Item Ale. de Imo. consi. xxxvj. iiij. parte.

Fructus dicuntur res tempore perituræ. l. procurator totorum. & ibi Bar. ff. de procurato.

Fructus possunt alienari per minorem sine aliqua solennitate. Alex. consi. xxxvj. iiij. parte. & ĩ. Minor alienat. uer. lxiiij.

Fructuum appellatione non uenit fructus hominum.

Flo. in l. uetus. ff. de usufr. quod no. pro gabella. & Sicu. in c. salubriter. ad fi. de usuri. in Sp. de loc. §. j. uer. sed pone. ubi dicit secus appellatione redditus.

Fructatio qualiter probetur. Bald. in l. si fundum. C. de rei uen.

20 Fructus ueniunt appellatione interesse. l. loci. §. ij. si serui. uen. Bal. in addi. Sp. de eo, qui mit. in pos. causa rei ser. uer. item no. Floria. in d. §. ij. ubi etiam dicit saluari libellum, quo petitur res, & interesse, ut comprehendat etiam fructus.

Fructus omnes ueniunt appellatione glandis. l. qui seruandarum. §. fin. & ibi Bar. ff. de præscr. uerb. & l. j. ff. de glan. leg. & in Sp. de iniur. & dam. da. §. ij. uer. porro.

Fructus donati an debeantur deductis expensis. Bald. in l. j. pe. col. C. de fruc. & lit. expen.

Fructus non dicuntur redditus protocollorum notarij. Bar. Ang. & Ale. in l. quædam. §. nihil de eden. ubi dicit uerum, nisi ex eisdem scripturis pluries perciperentur fructus, ut sunt exempla scriptorum, liber statutorum, & reformationum, qui ostenditur ibidem, nec dicuntur in bonis. Bar. & Bal. in l. diuortio. §. si uir solu. matr. & infra Vxor usufructuaria. ubi melius. uer. x. † Vide do. Bar. Soci. in con. 100. incipiente, in causa Baptistæ, circa medium. iij. col. in prima parte.]

Fructus appellatione an ueniant annui redditus. Bald. in addi. Sp. de loc. uer. an colonus. Nec ueniunt bona mobilia supra Bona mobilia. uer. v.

Fructus alieni fundi possunt impune edi, non asportari de iure diuino. de consecra. distin. v. discipulos. Bartho. Cepo. de serui. rusti. titul. de serui. pas. iiij. quæst.

Fructus, & redditus, an sit idem infra uer. Redditus. uersic. vj.

Fructus archidiaconatus non sunt prohibiti fratribus Minoribus, quia sunt incerti, licet annui. Card. in cle. exiui. §. licet. de uer. sig.

† Fructus canonicatus est præstatio uocis. Feli. in capit. cum olim. in ij. colum. uersic. unde dicit Innoc. de maio. & obe.

Fructuum appellatione in statuto ueniunt pensiones domorum. Ale. consi. clxxx. ij. parte.

Fructus certi fundi si promittantur, debitor liberatur, si non nascantur, uel nati consumantur. ↄ. Debitor generis. uer. xij.

30 Fructuum appellatione ueniunt etiam immaturi. l. si absente. §. fi. ff. de usufru. l. pe. de usufru. leg. l. si ex sylua. cum gl. de usufr.

† Fructuum appellatione an ueniant mercedes, & pensiones: uide textum in l. mercedes. ff. de petitio. hæredi. & Alexand. in l. diuortio. col. prima. ff. solut. mat. Et si testator legat in testamento uxori suæ omni anno decem saccos frumenti, donec castè uixerit, & talis mulier post mortem mariti intra duos uel tres menses capit uirum, uel moritur nunquid pater, uel hæredes sui debent habere decem saccos frumenti: uide tex. in l. a uobis. ff. de annuis legatis. Ias. in l. diuortio. co. j. in fi. cum seq. ff. sol. mat.

Fructuum iurisdictionis appellatione ueniunt pœnæ, unde data iurisdictione in dotem pœnæ sunt communes uiro & uxori, tanquã fructus dotis. Bal. & doc. in l. diuortio. §. si uir. sol. ma. & Bar. in l. fi. eo. tit. qui dicit pœnas cedere lucro mariti.

Fructuum appellatione an ueniant arbores cæduæ. Bal. in addi. Sp. de loca. uer. an colonus. ꝙ sic. & Sicul. in c. salubriter. in fi. de usuris.

Fructuum appellatione ueniunt aues, & feræ solitæ capi in fundo, si nullus alius fructus solet ex eo percipi. Bar. in l. cum in plures. ff. locati. per l. item si fundi. §. occupationem. ff. de usufr. adde. l. usufructuarium uenari. de usufr. Item

Fructuum appellatione uenit palea. l. usufructuarius messem. uer. stipulam, quæ in messe. ff. qui. mo. usu. ami. in Sp. de deci. §. j. uersi fi. Pe. de Vbal. de soci. xj. parte. xij. col. Bal. in l. fi. iij. col C. de cond. inser. l. certo. de serui. rusti. præ. no. in l. cum manu. §. j. de contrahen. emp. Item

Fructuum appellatione uenit fenum. l. partum. ff. de uerb. signi. etiam immaturum cæsum. l. si absente. §. fi. de usufru.

Fructuum appellatione uenit uua, & habitatio infra uerb. Habitare. uersic. xli. Vide Ioan. Papi. in Summa, uer. fructibus. in libello reali. & infra secundo uer. ij.

Fructuum appellatione uenit electio. Innoc. in cap. in literis. de resti. spolia. Item uox. ↄ. Vox uersi. vij. Sed an præsentatio: Innoc. in c. ad postulationem. de iure patro.

† Fructuum appellatione an ueniant pœnæ maleficiorum, uide do. Pe. Phi. Cor. in consi. ccliiij. incipien. circa. in litera g, in tertia parte.]

Fructuum appellatione quid comprehendatur. uide de inter. quæ fi. in iudicio. §. secundo. uer. uerum. & Innoc. in rubr. de re iudi. & Io. And. in c. primo. eodem tit.

Fructus appellatio strictior est, quàm redditus: quia

Fructuum appellatione non ueniunt operæ. in Specu. de hære. in princip. Sed habitatio sic infra uerb. Habitare. uer. xlj.

Fructus quotuplex sit: dic quod aliqui sunt naturales, aliqui industriales, aliqui percepti, aliqui percipiendi, aliqui extantes, aliqui consumpti: ut infra uer. seq. per discursum. & plenè in Sp. de fruc. & interesse. §. j. per totum. Item aliqui sunt aridi, aliqui sunt liquidi: secundum Bald. in authen. ad hæc. j. col u. C. de usuris.

Fructus naturales uel industriales dicuntur ex arbitrio iudicis, secundum quod natura uel industria magis præponderat. Cyn. in l. certum C. de rei uend. ar. l. quæritur. de sta. ho. Bart. in l. ex diuerso. j. col. ff. de rei uend. & ibi Pet. de Su. & doc. Vide de his in l. prima. ulti. colum. C. de usu. & fruc. le. Ius eligendi quis fructus dicatur. Bald. in l. si mancipium. C. de rei uendi. Flo in l. loci. §. secundo. si ser. uend. † Vide do. Pet. Philip. Cor. in consil. cxxix. incip. ad euidentiam. in princip. & in litera a. iiij. parte.]

Fru-

Fructus naturales dicuntur ficus, poma, cerasa, & similia.

Fructus industriales dicuntur granum, uinum, & oleű, pensio, & opera iumentorum, & similia: secundum do. Maria. Socin. in consi. an fructus. Bar. in d. l. ex diuerso. de rei uen. & ibi Ale. in suo cons. quæstio talis est, Titius habens uxorem. &c. & Bal. in l. ancillę iiij. col. C. de fur. ubi etiam dicit de lignis, oliuis, & uuis. & per l. si eius. ff. de rei uen. & Cy. in l. certű. C. eo. tit. post gl. in c. grauis. de resti. spo.

Fructus industrialis dicitur, quicquid seminatur. Bal. in l. j. C. de usuris, & fruc. lega.

Fructus industrialissimi qui dicantur Bal. in l. si traditio. in fi. C. de ac. emp.

Fructus pendentes sunt pars fundi. l. fructus pẽdentes. & ibi doc. ff. de rei uend. in Specul. de fruc. & interesse. §. j. uer. sed pone. Flo. in l. si fur. de usufr. in Spec. de deci. ad fi. l. in lege Falcidia placuit. & ibi Bar. ff. ad leg. Fal. & melius per Alex. † in l. si filius. §. j. de uerb. obl. † Et per Fran. Are. in l. cum filio. in viij. col. de leg. j.]

Fructus pendentes tempore stipulationis ueniunt in stipulatione l. fructus. de his, quæ in frau. credi. & Alexand. in l. si filius. §. primo. de uer. oblig.]

Fructus pendentes in re donata non augent donationem quo ad effectum insinuationis. Bal. in l. fin. C. pro donato, per l. filiusfami. §. ex rebus. & ibi tenet Alex. de don.

Fructus pendentes intelliguntur esse fructus anni præcedentis, & pertinent ad usufructuarium, cui relictus est fundus, habens fructus pendentes. l. si pendentes. in princip. & ibi Flori. de usufruc. Vide Bal. in c. primo. in fin. an agna. uel fil. Sed an tunc hæredes repetant sumptus culturæ ab usufructuario, cui cedunt fructus: Flori. ubi supra. & infra. Hæres.

Fructus pendentes finito tempore conditionis pertinent ad colonum partiarium, non ad colonum, qui numis colit. Floria. in l. defuncta. j. col. ff. de usufru. & in l. si absentem. §. syluam. eo. tit. & supra Colonus. uer. cxxxvij.

Fructus pendentes pertinent ad dominum, quandocunque uasallus moriatur. Flor. in l. defuncta. in fi. prin. ff. de usufr.

Fructus pendentes possunt pignorari. l. & quæ nondum. in prin. ff. de pigno. l. si colonus. §. j. & ibi Bart. ff. qui po. in pig. ha. ubi sufficit, rem esse in bonis tẽpore obligationis fructuum. Item faciunt fundum pretiosiorem. Bar. in l. in lege Falcidia placuit. ad legem Fal.

Fructus pendentes tempore mortis testatoris ex legato sunt restituendi legatario, tanquam pars legati, non autem percepti. Bal. in l. j. ij. col. C. de usur. & fruc. lega. & in l. si quis bonorum, de lega. j. & infra. Fructus legati. uer. xvij.

Fructus pendentes tempore testamenti an ueniant appellatione bonorum mobilium. Paul. de Ca. in consil. ccxxxij.

10 Fructus pendentes non dicuntur bona mobilia, sed separati a solo sic. in Spec. de fruc. & interesse. §. j. uer. sed pone. & Floria. in l. si fur. de usufruc. alias. l. Iulianus. Unde

Fructus pendentes non ueniunt in legato bonorum mobilium. Bal. in addi. Sp. de fruc. & interes. §. j. & per Pau. de Castr. consi. ccxxxvij. an computentur in legitimam infra Fructus computantur. uersi. iiij. Sed an ueniant appellatione immobilium. Ale. in l. mouentium. de uerb. sign.

Fructus cadentes in fundo uicini possunt recolligi per dominum eorum, inuito domino fundi. in Sp. de iniur. §. ij. uer. item si. Bar. in l. j. in fi. ff. de gland. elegenda.

Fructus cadentes in fundo uicini possunt per uicinum, uel eius animalia pasculari impune. l. qui seruandarum. §. fi. & ibi Bar. ff. de præscrip. uerbis. sed tenetur dominus animalium actione in factum domino fructuum: ut ibidem.

Fructus percepti per fratres possidentes diu bona pro diuisis, non ueniunt in collationem bonorum: quia præsumitur inter eos facta diuisio. Bal. in l. j. vij. q. C. qui admitti.

* Fructus emphytheota pceptos post elapsos tres annos, quibus canonem domino non soluit, domino restituere est compellendus. Specu. in tit. locat. §. nunc aliqua. uer. x. Alb. in l. ij. col. viij. C. de iur. emphy. Ang. in § si uero. in aut. de non. alie. Iaso. co. xxix. nu. 3. uol. j. Ac. Ma. Ma.

† Fructuum qualiter fiat diuisio inter hæredem grauati, & fideicommissarium. Soc. iij. uolu. consi. xlij. colu. secunda. uide Cor. iij. uol. consil. clviij. colum. fina.

✠ Fructus a filio, cui onus fideicommissi testator imposuit, postquam legitimam detraxit percepti, sunt computandi in Trebellianicam, licet alias si una tantum quarta detraheretur, non essent. l. in fideicommissaria. ff. ad S. C. Treb. l. iubemus. C. e. Paul. Cast. in l. scimus. in prin. C. de inoff. testa. in l. mulier. §. cum proponeretur, ubi & Alex. co. antep. ff. ad S. C. Trebel. Iaso. in co. xliij. dub. ij. in termin. uol. iij. Ac. Ma. Ma.

Fructus percepti ex fundo alieno non trasuent in dominium perceptoris. Bal. in l. ex nominis. C. de hæredi. uel ac. uen. uide. l. si fur. ff. de usufr.

† Fructus percepti ex prædijs alicui obligati, cű sint, eiusdem naturæ cum re obligata, d. Barth. Socin. in consi. xciij. incip. circa primum. uer. confirmatur. in j. parte.]

Fructus perceptus semel intra biennium dicitur unicus. Bar. & Ioan. de Imol. in l. diuortio. §. quod in anno. sol. ma.

Fructus percepti pendente dilatione an cedant debitori, cui est concessa dilatio. not. in l. mulier. §. alia. ad Treb. & infra Fructus dotis. uersi. xvij. Et an hi computentur in Falcidiam, & Trebellianicam. in d. §. alia.

Fructum perceptorum æstimatio debetur ab his, qui perceperunt licitè, ut tutor, creditor, maritus, & similes, alias debentur ipsi fructus, qui de cætero

possunt crescere.& Bar.in l.diuortio.§. ob donationes.in fi.ff.sol.ma.

Fructus percepti post innouationem appellatione pendente ueniunt in reuocatione innouatorum.c bonę memoriæ.& ibi Bal.& Phi.de appel.

Fructus percepti conditione pendente,non restituuntur . gloss. & Barto. in l. emptor. in princip. de rei uend.Bald.& Ioann. de Imo. in l. domos. de legat. primo.

Fructus percepti dicuntur statim quod sunt a solo separati,etiam non reconditi in horreo.Bar. & Ang. & Pe.de Sun.in l.ex diuerso.de rei uen.Cyn.& doc. in l.certum.C.eo.tit.

Fructus percepti ex bonis banniti distractis , an restituantur bannito restituto.Ang.in aut.de hæredi.& Fal.§.j.colla.j.Item

Fructuum perceptio qualiter probetur.Bal.in l.si fundum.in fi.C.de rei uend.

Fructus percepti per uxorem de bonis uiri uigore legati,an extenuent dotem. Paul. de Castr. consilio. ccclxxxv.

Fructuum perceptorum quantitas probatur iuramento.gloss.& doc.in l.si traditio.in fin.C.de act. emp. & in authen.de nup.§.quia uero.& Lud.in l.admonendi.ff.de iureiuran.& per testes.Bal.in l. j. C. de fru.& li.expen.

Fructus percepti authoritate iudicis, non sunt restituendi.l.fi.C.ad Carbon. Bal.in l. non ignorant. in prin.C.de fruc.& litis expen.

✠ Fructus ex re alienari prohibita percepti restituēdi sunt fac.l. si pater. C. de usufr. faciu. quæ. in simil. quæstion.tradunt Spec.tit.locat.§.nunc aliqua uer. x.Alber.in l.ij.col.viij C.de iur.emphy.Ang. in §. si uero.in aut.de no.aliena.Iaso. in termi. co. xxix. dub.iij.nu.3.uol.j.Ae.Mar.Ma.

✠ Fructus a fructuario post usumfructum extinctum percepti restituendi sunt.l.si pater.C.de usuf. Ang. in §.si uero.in aut.de no.aliena.Ias.co.xxix. nu. 3. uol.j.Ae.Ma.Ma.

Fructus percepti dicuntur duobus modis. in Specu.de fruc.& interesse §.j.

Fructus perceptos tenetur restituere, qui renuntiauit liti,& causę,& beneficio,nisi de facto dimiserit possessionem. j.uer.Renuntians liti.uer.xvij.

† Fructus percepti ante restitutionem fideicommissi pertinent ad rogatum.do.Pe.Phi.Cor. in consi. lx. incip.in hac.in litera h,in prima parte.

† Fructus percepti post moram sunt restituendi fideicommissario,d.Pe.Phi.Cor.in con.clviij.inci. uiso in litera h,in iij.parte.]

† Fructus percepti ex patrimonio mulieris , & sic in re uniuersali,augent ipsam rem do.Bartho.Soci.in consi.[illegible] incip.circa primum.uer.confirmatur.in j.parte.]

Fructus percipiendi quando debentur, qui percipi potuerunt a petitore,non a possessore.l.apud Iulianum.§.primo.& ibi Bart. de lega. j. l. si nauis.de rei uend.nisi possessor habuerit causam a domino, ut creditor in pignore:quia tunc cōsiderantur qui percipi potuerunt a possessore creditore habente causam a debitore domino pignoris.altàs considerantur percipiendi a domino . l. ij. & ibi Bal.C.de pig.act.& dicit Bar. in l.creditor.e. tit.quod probatur , probādo quod domus potuisset pro tanto locari annuatim.

Fructus percipiendi,qui dicantur, & quomodo glo. & Bar.omnino in l.ex diuerso.iiij.col.ff. de rei uen. & in l.si nauis.§.generaliter.e.tit.& supra eod. & Rapha.de Cu.in l.apud Iulianum.§.j.de le.j. & Raph. Fulgo.in d.l.si nauis.

Fructibus percipiēdis legatis,debetur ius ususfructus. Bar.in l.Trebatiani.ff.de usufr.leg.Bal.in l.fructus ff.sol.matr.

Fructus percipiendi non possunt in summa deduci per iudicem glo.in l.Iulianus. §. primo. ff. de rei uend. Ang.& Alex.in l.si marito.§.si fundum.ad fi.solut. ma.Ang.in l.ubi.§. primo. de uerbo. oblig. contra Bald.in l.prima.C.de sen.quæ sine cer.quan.profe. in l.prima.C.si secundo nup.mul.Et cum opi. Ang. tenet Imol.in l.si stipulatus. §. cum stipulamur. de uerb.oblig.

Fructus percipiendi probantur per coniecturas , sicut interesse lucri cessantis, scilicet per proximas coniecturas illius anni , quo percipiuntur, & per redditus terrarum uicinarum , non per redditus ueterū præteritorum annorum , sed recepti probatur per testes.Bal in l.j C. de fruc.& lit. expen. quem uide omnino in l fundum.C.de rei uend. ubi dicit quod quando probantur per coniecturas,potest iudex deferre iuramentum in supplementum probationis, quod no in l in bonæ fidei.C.de re.credi.& in l.admonendi.de iureiur.

Fructus percipiendi dicuntur duobus modis:& de eorum materia uide in Specu. de fruc.& interesse. §. primo.

Fructus percipiendi an nō debeantur propter titulum infra Malæ fidei possessor.uer.xxvj.

Fructus separati quomodocunque,pertinent ad usufructuarium infra uer. Fructus usufructuarij.uer.j.

Fructus beneficij a solo separati cuius sint, mortuo rectore.j.Fructus beneficij.uer.xvij.

Fructus separati a solo existentes in facie fundi uenditi,pertinent ad uenditorem, & occupati ab emptore sunt restituendi:qui emptor ui occupans tenetur actione ui bonorum raptorum.l.ij.& ibi Bald.C.de actio.emp.Item separati sunt coloni.Bar.in l. ex diuerso.de rei uend.

Fructus a solo separati per quēcunque, fiunt bonæ fidei possessoris.Flo.in l.si fur.alias.l. Iulianus de usu fru.& l.si eius fundi.& ibi Bar.de rei uend.

Fructus extantes præscribuntur a bonæ fidei possessore,etiam sine titulo. Bald.in l.j. ij.col.C.de usu.& fruc.leg.

Fructus tam extantes, quàm consumpti , præscribuntur triennio.l.sequitur §.fructus.& ibi Bar.ff.de usu cap.Bal.in l.j.j.col.C.de usur.& fruc.lega. Pet. de Sun.in l.eos.in fi.C.de usuris.

Fru-

Fructus extantes quomodo petantur infra Fructuum petitio.uer.iij.

Fructus renascentes an debeantur.glo.doc.in l. damni.§.si is,qui uicinas.ff.de da. infe. facit gl.in l.obligationum fere. §. placet. ff. de act. & obli.in l.item.ff.arbo.fur.ce.& Floria.in l.defuncta.in fi.principij.ff.de usuf.gl in l.rem.§.item quæcunque.ff.de rei uend.& tex.in l.qui fundum.§.fundi uenditor.de contrah.emp. & infra Fructus futuri.uer.j.& ij.

Fructus consumpti ex bonis uiri per uxorē possessis percepti extenuant summam dotis.Bal in l.si cui.C.de non nu.pec.no.in l.Titia.de sol.Inn.in c.ad nostram.de iureiur.

Fructus consumptos non reddit bonæ fidei possessor. supra Bonæ fidei possessor.& Bar.& doc.& Alex.in l.insulam.§.j.sol.ma.

Fructus consumpti dicuntur,quando de eis nihil super est,non quando conuersi sunt in patrimoniū, adeo quod quis est locupletior factus ex illis, secundum do.Mari.Soci.in consi.an fructus rerum parapheranalium,&c.per l.idem seruandum. de lega. ij. & l. non amplius.in prin.& l.planè circa medium.de lega.j.& Bal.in l.ubi adhuc.pen. colu. ubi etiam per Barto. C. de iure do. dicit non dici consumptum, quando aliquid est emptum uel permutatum, uel aliter in corpus matrimonij conuersum: per dictā. l.idem seruandum.

Fructus consumpti petuntur in æstimatione infra Fructuum petitio.uer.iij.& xx. & præsumuntur cōsumpti ex longo tempore.Barto. in l. eum. de his, qui. ut indig.

Fructus futuri uenditi pro uno anno de uinea, uel fundo,debentur primi,non secundi si fundus bis fructat anno ex diuersa cultura: secus si ex una tantum.Flor.singu.in l.defuncta.ff.de usufruc. Idem tenet Bal.in l.diuortio.solu. mat. & Ale. consi.xv.iiij.parte. & in l.boue.§. hoc sermone. de uerb.sig.

Fructus secundus renascens ex stipula. non debetur emptori fructuum supra uer. Fructus renascentes. uer.unico.

Fructus futuri incerti annui dari possunt pro usuris. l.cum non frumentum.& ibi Bal.C. de usuris. & l. si enim.eo.tit.

Fructus futuri,& incerti,an possint licitè emi, soluendo pretium tempore contractus sine reatu.Inno.in c.ciuitate.de usuris.Io.And.in addi. Spe. de usuris. in rub.l.necessario.de peri.& commo.rei uen.l. nec emptor.de contrahend.emp.Pau.de Castr.con.xix. ij.col.quod sic.& quod non habet locum.l.ij.C.de rescin.uen.no.ff.loca.Item.§. fin.ubi dicitur ꝙ nec emere, nec conducere eos quis prohibetur uili, & paruo pretio:licet cōtrarium exclament hodie prædicatores in pulpitis post sanctum Bernardinum:& tamen in hoc ualde aduertendum, secundum doct. ad conscientiam,quæ habet multos angulos:ut tenet Bald.in Marga.§.fructus.uer.ij.ubi dicit de iure ut supra maximè in fructibus industrialibus, qui non habent certam quantitatem, uel naturam:arg. l.Modestinus.de don.l.sancimus.C.e.ti.l.si ea lege. C.de usuris.Sed Bald.in rub.C.de usuris. iij. quæst. dicit quod est usura,si præsens numeratio pretij ex causa damni uenditoris,non si sola promissio. & J. uer.fin.

Fructus futuri sunt incerti. l. si ea. & ibi Bald. C. de usur.

Fructus futuri incerti si uendantur,ualet contractus.J. Venditio de quibus.uer.xix.

Fructus immaturi an colligi possint per usumfructuarium finito usufructu ante tempus quo erunt maturi.Bald.in l.si pater.C. de usufruct.

Fructus immaturi cedunt usufructuario finito tempore usufructus.l.si absente.§. syiuam. ff. de usufruct. Item

Fructus immaturi cedunt emptori fructuum certi prædij pro certis annis: ut ibi per Flori. Sed non colono numis colenti.Flo.ibidem. & no. per gloss. in l. penul.ff de usufruct.legat & Flo.in l. defuncta. de usufruc.

Fructus in alieno fundo seminati cedunt fundo,& solo l. qua ratione.in prin.ff.de acq.re.do.& Inst. de re. diui.§.qua ratione.

Fructus in herba an emi possint.T.uerb. Fructus futuri.uer.iiij.& ī.uer.Emptio.

Fructus computantur in Trebellianicam.Bal.in l.ij. C. ad Treb. nisi in filijs primi gradus.l.iubemus.& ibi doc.& Bal.eo.tit. Vide doc.& Ioan.de Por.in l.cohæredi.§. cum filiæ. de uulg. & pup.Quod est uerum etiam iussu testatoris:ut ibidē & Bal.ubi supra.& Bar.in l.Papinianus. §. unde. de inoff.testa.Et uide Ang.in l. quod de bonis.§.quod auus.ad leg.Fal.& ibi Barto.dicit quod nepotib.imputantur, per l.in fideicommissariam. ad Trebell. Item percepti negligentia non petentis non computantur in Trebellianicam.l.mulier.§.si hæres ad Trebel.Sed percepti iudicio testatoris computantur in quartam secus si percipi pot..issent a diligentissimo patrefami.l.deducta.§.ante diem.& ibi Barto.ff.eod.tit. Item percepti ante aditam imputantur in quartam,non percepti post.Bal.in d.l. iubemus.iiij.col.Vide omnino Pau.de Cast.consi.xc.& xcij.& in Sp.de testa.§.j.uersic.an fructus. † Et per Fran.Are.in l.cum filio.de leg. j. in x.colu. & uide Ang.in con.cclxxxvj.]

Fructus non computantur in Falcidiam.no. in l. in fideicommissariam. ad Trebel. & Angel. in l. iij. ad leg.Falcid.& in l. quod de bonis. §. fructus. eo tit. per Bald.in l.secunda.C.ad Trebel.& in l.iubemus. eod.tit.

Fructus computantur in Trebellianicam,etiam parentibus primi gradus institutis a filijs.l. filiusfamil. §. qui militis.& ibi Bar.& doc.ff.ad legem Fal.Ange. in l.quod de bonis §.quod auus.eo.tit.

Fructus pendentes.computantur filio in legitimam, secundum Raph.in consi.& Ioan.de Por in l.cohæredi.§.cum filiæ. uer. quæ ita.de uul.& pupil.Vide

omnino l. iubemus. & ibi Bal. iij. col. C. ad Treb. & Bal. in aut. nouissima. j. col. C. de inoff. test. ubi omnino uide. & in l. cum scimus. §. illud. e. tit. & in l. filiú quem habentem. ff. fami. erci. doc. & Pet. de Sun. in l. fructus pendentes. de rei uend. Vide etiam Bal. in l. non est. C. fam. erc. Bar. in l. Papinianus. §. unde. ff. de inoff. test. ubi tenet fructus non computari in legitimam, nec Trebellianicam filijs primi gradus & Pau. de Cast. in consi. cxij. Item an legitima parentum per Bal. in repe. c. si pater. de testa. in vj. † Et Bald. in l. Papinianus. ff. de inoffic. testa. §. unde si quis.

Fructus legitimæ an sint filio restituendi a bonæ fidei possessore. Bal. in d. l. non est. fam. er.

Fructus an computentur in pretium uenditionis factæ in fraudem usurarum. Bal. in l. prima. C. de pig. actio.

Fructus pignoris an computentur in sortem. infr. uer. Fructus pignoris. uer. j. & vj.

Fructus computantur in expensis: ut infra eod uer. xj. gl. ord. & Bal. & doc. in l. insulam. §. fructus. sol. ma. Quod uerum etiam per malæ fidei possessorem, qui eos imputat in expensis factis causa culturæ, non in factis causa custodię. Barto. in l. cum quæritur. §. prædijs. de lega. iij. & ibi omnino per Alexand. post Barto. qui fuit sibi contrarius, nisi pro custodia antiqua, & ideo non repetuntur, secundum Ange. & Io. de Por. in l. quod si nulla. de leg. j. uide Bar. in d. §. prædijs. Vnde

† Adde q̃ fructus in sortem cóputare non tenetur creditor habens proprietatem rei pignoratæ, quasi cósolidetur tunc usufructus cum proprietate. text. & ibi Abb. in c. conquestus. de usur. Et nota etiam qđ fructus etiam ex arboribus contingens debet cóputari in sortem, maximè si arbores sunt fructiferæ, puta uiridarium uel nemus, in quo inciduntur ligna & uenduntur: & generaliter oẽs fructus, quantumcunque modici, cóputantur in sortem: Abb. in c. ij. de usur. Et an fructus rei pignoratæ attenuent sortem, & creditor teneatur computare sibi fructus in sortem, si erant percipiendi. uide plenè per Abb. in c. j. e. tit. & in c. conquestus. e. tit. & in c. j. de feu. & in c. ad nostram. el. j. de iureiur.

Fructus per custodem rei percepti ex re, an computentur in sumptibus factis pro custodia rei supra eod. proxi. uer.

10 Fructus extenuant sumptus meliorationis. in l. super. C. de euic.

Fructus percepti ex re aliena computantur cum expésis factis in ea per possessorem bonæ fidei. l. in fundo. & ibi doc. de rei uend. non si res est propria fidei commisso subiecta Ale. ibi per gl. sing. in l. emptor. e. tit. & Bal. in l. in insulam. §. fructus. & ibi Alex. in ff. sol. ma Bal. & Imol. in l. domos. de leg. j. ubi allegauit d. gl. Pe. singulariter.

Fructuum computandorum cum sumptibus exceptio quando opponitur. Alexand. in l. in fundo. de rei uendi.

Fructus computantur in sumptibus factis etiam a bonæ fidei possessore in utilitatem rei, & non cedunt illi. Bal. in d. l. super. C. de euic.

Fructus non computantur in sumptibus factis per hæredem in re legata. Bal. & Io. de Por. in l. domos. de leg. j. per gl. in l emptor. ff. de rei uend.

Fructus rei fideicomnisso subiectæ non computantur in dotem. Bar. in l. mulier. §. cum proponeretur. ad Trebellia. ubi etiam dicit quod.

Fructus consumpti per uxorem cóputantur sibi in dotem, si malitiosè consumpsit, non alias. & Paul. de Cast. con. cxxviij. & infra.

Fructus cum pecunia, uel usuris, compensantur. l. minores. §. prædia. & ibi Bar. ff. de minori.

Fructus percepti pendente conditione, uel modo, cóputãtur in Falcidiã, & Trebellianicam. l. mulier. §. alia causa. ff. ad Trebel.

Fructus cum pretio compensantur. l. emptor. in prin. & ibi Bar. ff de rei uendic.

20 Fructus percepti a bonæ fidei possessore computantur cum usuris, & sic indistinctè non cedunt eius lucro. Barto. in d. l. emptor. in principio de rei uendica.

Fructus dotis an computentur in dote infra Fructus dotis. uer. xiij. & per discursum.

Fructus cópensantur cum sumptibus factis in re. Bal. in l. in insulam. §. fructus. ff. sol. ma. & gloss. in l. emptor. de rei uendi. gl. & Bart. in l. si mortis causa. ff. de don. causa mortis. Quod uerum, etiam in bonæ fidei possessore, qui non recuperat sumptus, si debet restituere fructus: quia tunc computantur. in l. sumptus. & ibi Bar. & gl. in l. in fundo. ff. de rei uen. & supra eo. uer. xj.

Fructus rei legatæ extenuant debitum, ad quod testator tenebatur legatario. l. quod de bonis. §. quod auus. ad leg. Fal. & ibi Ang. quod uerum, est etiam si sit naturale tantum. l. mulier. §. cum quæreretur ad Treb.

† Fructus percepti per grauatum an computentur in legitimam, uel Trebellianicam ex dispositione expressa testantis: uide Raph. Cu. in con. xxv. in iij. & iiij. col. circa medium. & in con. lxv. in medio. uide eum in consi. lij. per totum. ubi pulchrè.]

Fructus beneficij an computentur cum sumptib. infr. uer. Fructus beneficij. uer. xxvij.

Fructus ueniunt ex possessione ciuili, non ex sola naturali. l. si fur. per Barto. de usufruc. & in l. secunda. §. ex contrario. de acq. pos. & infra, uer. Possessio naturalis. uersi. iij. & in uer. Possessor lucratur. uer. ultimo.

Fructus non ueniunt in stipulatione de tradenda uacua possessione, nisi a tempore moræ. l. ratio. §. j. & ibi Bar. ff. de ac. empti. uide in l. si stipulatus. & ibi Bar. ff. de usur.

Fructus an ueniant in donatione. in l. in ędibus. §. ex re. ff. de don. glo. & Bar. in l. Nesennius. §. fundum. de re. iudi.

Fructus non ueniunt in uerbis, Quicquid ad te peruenerit. l. hæredes mei. in princip. ff. ad Treb. Bart. in l. Mæuio. §. a me. in fin. de legat. ij. uide in l. Lucius. eo. tit.

Fructus præscribuutur etiam sine titulo, & bonæ fidei possessore, si extant. Bald. in l. j. ij. col. C. de fructi. & lit. ex pen. uidelicet triennio. l. sequitur. §. fructus. & ibi Barto. de usucap. & Petr. de Su. in l. eos. in fine. C. de usuris. scilicet si petuntur ut sui, uel debentur officio iudicis. Bal. & ibi. & per Alex. in d §. fructus.

Fructus rei mobilis percepti intra terminum usucapionis per usucapientem bonę fidei possessorem, an sint usucapientis. Barto. in l. iij. C. quod metus causa. & supra. Bonę fidei possessor, &c. uersicu. xviij. & melius in uersi. x.

Fructus ultimi anni percepti ex re præscripta, intelliguntur etiam esse præscripti, sicut res ipsa. Bal. in l. terminato. j. col. C. de fruc. & lit. expen.

Fructus communicantur inter dominum animalium, & pastorem. infra. Fructus animalium. in prin.

Fructus percepti per fratres possidentes diu bona pro diuiso, non ueniunt in collationem bonorum: quia præsumitur inter eos facta diuisio. Bald. in l. j. vij. q. C qui admit.

Fructus aduentitiorum unius fratris ex pluribus, qui diuiserunt, communiter consumpti in uictu communi, non repetuntur. sed sunt effecti communes, licet alter frater nihil, uel minus posuerit in communi, quamuis proprietas communicata non censeatur. Bald. & Ang. in l. fi. C. de colla. per Bald. & Iaco. de Aluaro qui refert Barto. consuluisse id esse uerum, quatenus consumpti sunt, non quando supersunt, quia illi cedunt domino: sicut dicitur in fructibus paraphernalium non consumptis, qui cedunt uxori. Vide omnino Pe. de Perusio in tractatu de socie. vj. parte. xv. q. & in. v. parte. vj. q. & Fran. Por. de duob. fratrib. j. parte. xxj. q. & in ij. parte. lxiij. q. & j. eod. & per Alex. consi. xlviij. j. parte.

Fructus laboritij qualiter diuidantur inter fratres, uel socios, quorum alter habet liberos, alter non. Bald. in l si patrono. C. de neg. gest. & per Barth. in consi. Bittoniensis, &c. & in consi. duo fratres. Bald. in l. j. xj. q. C. pro socio. & Pe. de Vbal. in trac. de societa. iiij. parte. uer. quæro quid si filij. & in xj co. Et quid si filij sint impuberes. ibidem. Et uide omnino per Alexand. consi. xcix. ij. parte. & Barto. in consi. Cucciareli. & Ange. consi. x. Vanutius, &c. Ange. in l. ex duobus. de neg. gest. & Bal. in l. si patruus. penul. q. communia utri. iudi. & in addi. & Barto. in tracta. de duobus fratribus. quod lucrum diuiditur in capita inter omnes, qui operas posuerunt. quid de bladis, & quid de melioramentis. Alex. in d. consi. & in cōs. cxxxiij. ij. par. Et do. Ias. May. Insti. de act. §. sequens. nu. 47.

Fructus percepti per unum filiorum ex bonis paternis conferuntur fratribus. l. certum. C. fami. ercisc. Sed percepti ex aduentitijs sciente patre, & patiente, non conferuntur. l cum oportet. §. sinautem. C. de bo. quæ libe. & gl. in l. dotem. de castren. pecu. & Bal. in authen. testamento. vj. col. C. de colla. & ibi Bal. in ix. col. ubi idem dicit de fructibus dotis datę filio, cuius pater subierat onera matrimonij.

Fructus diuentium communiter sunt communicandi pro necessitate uictus tantum, non abinde supra, sed sunt præcipui cuiuscunque. Bald. in c. j. de duob. fratrib. de no. bene. inuesti. in usi. feu. Vide Bald. & Ang. in l. fi. C. de colla. & Pet. de Vbal. de socie. vj. parte. xv. q & Barto. in consi. Bittoniensis. Et an ueniant in iudicio communi diuidundo. in l. si quis. §. siue. & ibi Bar. ff. communi diui.

Fructus lucratur, & suos facit, qui posside t ciuiliter, non qui naturaliter tantú. l. si fur. per Barto. de usufruct. & in l. iij. §. ex contrario. ff. de acqui. pos.

Fructus separatos facit suos bonæ fidei possessor. l. si eius. & ibi Bar ff. de rei uen. non eius hæres. Bart. in l. ex diuerso. in fin. princ. ff. de rei uen. per. l. ij. C. de fruc. & lit. expen. uide l. si fur. de usufruc.

Fructus suos an faciat qui a principio fuit bonę fidei possessor, si post superuenit sibi mala fides Bar. in l. ex diuerso. ulti. col. ff. de rei uen. & ibi Alex & supra Bonę fidei possessor. uersi. xiij.

Fructus non lucratur possidens bona, authoritate sententiæ, quæ est nulla. Bald. sing. in l. ij. xxj. col. C. de serui. & aqua. Sed Bar. & Ang. & Imo. contra. in l. si fur. §. j. ff. de usucap. & Bart. & Pau. de Cast. in l sed si lege. §. scire. ff. de peti. hæred. & Lud. Pon. in sing. uersi. xciij. & quod per glo. & Flori. in l. iuris ignorantia. C de iuris, & fac. igno. & Io. de Imo. in c. pe. de rebus eccle. non alie. Item

Fructus an lucretur, qui errat in iure: uide in legibus. s. alleg. & s. uer. Error iuris. uer. vj. & x. uide plene. & Alexā. consil. cc. iiij. parte. & ibi dicit eos restitui † ab eo, quatenus est factus locupletior. † Et per Fel. c. iiij. de rescrip. in ix. col.]

Fructus suos facit colonus, statim quod hi sunt a solo separati per eum, uel aliū eius nomine. l. si seruus. §. locaui. ff. de fur secundum Bar. in l. ex diuerso. j. col. ff. de rei uen.

Fructus perceptos lucratur hæres scriptus interim, donec præteritus uenit per contra tabulas: quia hęres percipit cum titulo, & ex mora præteriti non petentis. Bald. in l. certum. j. col. C. unde cognati. ubi etiam dicit quod si præteritus est minor, restituitur ad tales fructus.

Fructus suos an faciat missus ex primo decreto iudicis. Specu. de primo & secundo decre. §. iij. uer. hoc aût no. & j uer. Missus. uer. xiij. & xv. & xvj. s. Decretum primum. uer. xlvj. quod sic, quod reus ueniens intra annum, & satisfaciens debitum, eos recuperat. eo. ti. §. v. uer. missus ergo. & uide de materia. eo. titu. §. xij. uer. sed nunquid missus. & plenius per Alex. post Bart. & doct. in l. si finita. §. Iulianus. pe. char. de dam. infec.

Fructus quandoque non lucratur bonę fidei possessor. in Specu. de expensis. §. primo. uer. expensæ. & seq.

Fructus suos aliquis possessor facit, & aliquis non in Spec. de propric. §. j. post uer. porro.

Fructus suos quis possessor faciat. infra. uer. Possessor lucratur. per totum. & in Spec. de fruc. & interesse. §. j. &

§.j.& supra.Bonæ fidei possessor. & infr.uer.Malæ fidei possessor.per discursum.

Fructus suos ex arboribus an faciat suos uir,& an colonus. in Specu.de loca. §. primo.post uersicu.sed pone, &c.

Fructus an quis lucretur ex negligentia alterius.Bart, in l.si mora.sol.matri.

Fructuum acquisitio potest habere locum, ubi habet locum usucapio:ut l.ij & ibi Bal. C.si quis rem mino.& Alex.consi.xxxiiij.iij parte.

Fructus hæreditatis non ueniunt ante moram in fideicommisso uniuersali.l.iubemus. C.ad Treb.Bal. in l. prima.C.de usur.& fruc.lega.

Fructus hæreditatis legatę percepti,& consumpti per legatarium,cedunt ei,& non ueniunt restituendi alteri legatario.cui legetur ab illo.l.cum pater.§.filia mea.& ibi Barto.de leg. ij. & l. cum filius.§.Lucio. eod.titu.per Bald. & in l. Lucius. §. quæ marito.& ibi Bart.eo.tit.

Fructus percepti ab hærede grauato restituere,debent restitui simul cum bonis,nec cedunt lucro hæredis, quando bona sufficiunt oneribus hæreditarijs.l.ita tamen.§.ex asse.& ibi Bar.ff.ad Treb. Item si sit rogatus,& ipse tacitam fidem accommodauit de restituendo:quia tenetur etiam ad fructus.l.eum, qui.& ibi Bar.ff.de his,qui.ut indig.Item

Fructus hæreditatis fideicommisso subiectæ non ueniunt in fideicommisso regulariter, sed cedunt lucro hæredis.l.in fideicommissariam.ff.ad Trebe. & per Alex.consi.lxxxij.j.parte.ad fi.Fallit nisi hęres sit grauatus etiam eos restituere, ut ibi.Item quando est grauatus restituere ultra uires hæreditarias. l.ita tamen.§.ex asse.eo.tit. Item quando restitutio fideicommissi fuit dilata in aliquod tempus fauore mero fideicommissi. d. l. in fideicommissariã. §.cum Pollidius.& ibi Bart.in §.nonnunquam.Vide in l.liberto.§.filium.& ibi Barto. de annuis lega. & Barto. in l. qui fructus. de usufruc. leg. & in l.ex asse.& in l.Lucius.§.hæredum.ad Treb. Item quando hæres est grauatus restituere quantumcunque pecunia ad ipsum peruenit. l. ballista. & ibi plene per Barto.eod. titu. Item quando hæres est grauatus restituere quicquid ad ipsum peruenit ex hæreditate.l.cum filio.de leg.j.& ibi tenet Barto.in l.nemo.§.a me.de leg.ij.Sed contrarium no. in l.hæredes.in princ.& ibi Barto.ff.ad Treb.quod grauatus restituere quicquid ad eum peruenit, non intelligitur grauatus de fructibus. Vide Barto. in l. cũ filio, ix.col.de leg.j. quod grauatus restituere extraneo, non restituit fructus:secus in filio suo:ut l.quod his uerbis.de leg.iij. Item quando fructus sunt percepti ante aditam hæreditatem quia eam augent, & cum ea restituuntur, si hæres fuit in mora adeundi. l.ita tamen.§.si seruum. & ibi Ang.ff.ad Treb. Dy. & Cy.in l.iubemus.C.eo.titu & infra.eo.uer.antepe.Item in fructibus gregis,quia cedunt loco mortuorum.l.deducta.§.hæreditas.ff.ad Treb. Itẽ quã do fructus sunt percepti propter moram hæredis grauati fideicommisso.l.in fideicommissariam.uer. mora.& ibi Ange.eod.titu.& Barto. in l. postulante.§.fi.ff.ad Treb.ubi dicit eos restitui per fideicõmissum,etiam a liberis primi gradus:ubi de hoc uide plenius. Item quando hæreditas est diminuta casu fortuito, puta terræ motu:quia si suppletur ex fructibus.l.scribit Celsus.& ibi Barto.ff.ad Treb.Item quando fructus sunt quæsiti mandato, uel prouisione testatoris hæredi ante, quam esset hæres:ut quia testator habens centum,dedit ea mercatori ad usuras,deinde fecit illum hæredem, & grauauit restituere: quia debet restituere etiam usuras,& sic fructus.l.postulante.§.sed in huiusmodi. & ibi Bartol. ff.eod.titu.& Lud.Ponta.in singu.uer. Fructus.uer. nota. quod hæres. Item quando hæres est extraneus,uel nepos:non si filius,secundum Bar.& Ang. not.in l.quod de bonis.§.quod auus. ad legem Fal. & in l.fideicommissariam.ad Treb.& no.in l.iubemus.C.eo.titu. & supra uer. Fructus computantur. uersic.j. Item quando hæres est grauatus restituere quicquid superest ex bonis:quia etiam fructus sunt restituendi. Non si dictum est, Quicquid supererit ex hæreditate:secundum Barto. not. in l. Titio.in princip.ff.ad Treb.& in l.deducta.§.fi.eo.tit.ubi dicit quod non tenetur ad fructus, nec ad luendũ res bona fide pignoratas, hæres grauatus restituere quicquid ex hæreditate superfuerit. Item adde.supr. uer.Fructus ueniunt,uer.iiij.& penul.

Fructus post mortem percepti ueniunt in directa substitutione.l.centurio.de uulg.& pupil. non in fideicommissaria.l.in fideicommissariam.ad Treb.secũdum Bald.in l.precibus.x.col. C. de impube. & ali. substitu.& in l.humanitatis.iij.q.eod.ti.Item

Fructus ueniunt in substitutione exemplaria, sicut in directa.Bal.in d.l.humanitatis.iij.q.

Fructus an ueniant in substitutione uulgari.Bald.in l. iubemus.in princ.penul.col.C.ad Treb.

Fructus percepti ex negligentia fideicommissarij non petentis hæreditatem sibi restitui, non ueniunt in fideicommisso.l.mulier. §. si hæres. j. responso.ad Treb.& Ange.in l.in fideicommissariam. eod.titu. Item nec percepti absente fideicommissario, etiam non negligente petere fideicommissum. Pe. & Cy. in d.l.iubemus.C.eod.tit.per.l.ita tamen §. si seruum.ff.eo.tit.& supra.eod.uer.iiij & Ang. in d.l.in fideicommissariam. Item nec percepti post aditam hæreditatem ab hærede coacto adiri, si fideicommissarius fuit in mora petendi fideicommissum. Casus singularis secundum Dy. & Ang in l.ita tamen. §.si seruus.ff.ad Treb.& ibi Bar.

Fructus augent hæreditatem, & ueniunt in petitione hæreditatis.l. item ueniunt. §. item non solum. & ibi Bart.& Alex.ff.de peti. hæredi.quod est uerum etiam si sunt consumpti:quia ueniunt quatenus possessor sit factus locupletior, secundum Bald. in l.j. ij.colum.C.de usur.& fruc.lega.& supra.Fructus ueniunt.uersi.v.

10 Fructus rei hæreditarię non dicuntur res hæreditariæ.lege.iubemus.uersicu.sed per ipsas. in fin. C.ad Trebe.

Fructus

Fructus hæreditatis obuētę patruo positi in domo, an repetantur per eum a nepote cohabitante. Alexan. consi. xlij. j. parte.

Fructus legati percepti conditione, uel die pendente sunt hæredis, non legatarij. l. Licinius Locusta. in prin. & ibi Bart. de lega. secundo. & l. filium. & ibi Bar. de opti. lega. Quod est uerum, nisi dies, uel conditio sit apposita fauore legatarij, quæ fingit retro, secundum Bald. in l. ij. §. sed quia nostra. C. communia de lega. & probatur in l. si ita. §. Pegasus. de lega. ij. Vide Bal. & Imo. in l. domos. de leg. j. gl. & Bal. in l. emptor. de rei uendi.

Fructus rei fideicommisso subiectę non computantur in dotem supra. uer. Fructus computantur. uersiculo. xv.

Fructus rei legatę pure percepti ante aditam hæreditatem, an sint hæredis, uel legatarij. glos. in l. quod seruus. de leg. ij. & in l. Herennius. de usuris. Cyn. & Bal. in l. fi. C. de usur. & fruc. leg. not. in l. ballista. ad Treb. & in l. si quis bonorum. de leg. j. & l. cum pater. § filia. & ibi doc. de lega. ij Floria. in l. liber homo. §. si seruus. ad leg. Aquil. no. in l. omnia. in prin. de lega. ij. & Bald. in l. j. C. communia de lega. quod sunt hæredis. & in l. j. j. co. C. de usur. & fruc. leg. Ad de gl. no. in l. j. §. in nouissimo. C. de cadu. tollen. nisi sit facta traditio per testatorem, uel nisi sit data licentia capiendi rem legatam propria authoritate. † d. l. fi. & ibi Bal. † Vide dom. Pe. Phi Cor. in consi. clxxxvij. incip. circa. per totum. in ij. parte.]

Fructus rei legatę percepti post testamentum, & ante mortem testatoris, an sint hæredis. l. cum pater. §. filia. & in lege. cum filio. §. Lucio. & ibi Bartol. de lega. ij.

Fructus rei legatæ qualiter debeantur legatario post moram. in l. apud Iulianum. §. j. de legat. j. & in l. si quis bonorum. eo. ti. quod debentur qui percipi potuerunt a legatario, non ab hærede. d. §. j.

Fructus legati ex certo fundo annuatim si uno anno non nascantur, an suppleantur ex eodē fundo alijs annis, uel ex alio. Bar. & doc. in l. inter stipulantem. §. sacram. de uerb. obli. gl. & doc. & Pet. de Su. in l. si fideicommis. ff. de iud. & plenius. infra. eodem. uersicul. xiiij.

Fructus a legatario percepti ante aditam hæreditatē sunt restituendi hæredi. gl. in l. nihil. §. fi. de legat. j. Bald. in l. ij. C. de usu. & fruc. lega. quod est uerū, secundum Bal. ibi nisi hæres fuerit in mora adeundi. & infra. uer. Pensio. uersi. iiij. Item

Fructus hæreditatis legatę percepti, & consumpti per legatarium cedunt ei, & non ueniunt restituendi alteri legatario, cui legetur ab illo. l. cum pater. §. filia mea. & ibi Bar. & in l. cum filius. §. Lucio. & in l. Lucius. §. quæ marito. per Bar. de leg. ij.

Fructus fundi legati debentur, deducta portione coloni. l. fundi trebatiani. & ibi Bart. de usufruc. lega.

20 Fructus ex legato percepti per hæredem inscium de legato facto, & consumpti ante litis contestationem, non restituuntur legatario, si fuerunt seminati ab ipso hærede, uel ab alio post mortem testatoris: secus si tempore mortis pendebant, quia restituuntur legatario. Item secus in fructibus post litis contestationem. Bald. in d. l. j. ij. col. C. de fruc. & lit. expen. Item

Fructus ex legato rei, ꝓ qua testator habet Publicianā, ueniunt in legato, sicut i rei uēdicatione. Bal. in l. j. pe. col. C. de usu. & fruc. leg. per l. eum qui. §. in publiciana. ff. de Pub. Item

Fructus ex legato percepti post aditam hæreditatem restituuntur legatario, etiam si fuit in mora recipiendi legatum sibi oblatum. Bald. in l. j. ij. col. C. de usu. & fruc. leg. Item

Fructus rei legatę extenuant debitum, ad quod testator tenebatur legatario. l. quod de bonis. §. quod auus & ibi doc. & Ange. ff. ad leg. Fal. quod est uerum, etiam si sit naturale tantum. l. mulier. §. cum quæreretur. ff. ad Treb. Item

Fructus unius anni supplentur de fructibus alterius anni legato annuo. l. legatum. §. uini. & ibi Bartol. de an. lega in l. Lucius. de ali. lega. Cyn. in l. si quis argentum. C. de dona. & quod per Bartolum in l. inter stipulantem. §. sacram. de uerborum obligati. Bartolus in l. si seruus. §. qui quinque. de leg. j. & dicit Bar. in d. l. Lucius quod si fructus non sufficiunt ad alimenta, debent expectari fructus anni sequentis. Item dari debent integra alimenta, quia fundus est adiectus legato alimentorum gratia demonstrationis, non gratia tractionis. Barto ibi non tamen debet uendi fundus pro alimentis, si fructus eis non sufficiunt, sed ea præstari debent secundum quantitatem facultatum. Bar. in l. cum alimenta. in princ. de ali. lega. per l imperator. ad Treb. & supra. Alimenta. uersiculo. lxxiiij. & lxxx. & infra. eod. uersi. penul. & fi.

Fructus debentur usufructuario post moram hæredis, etiam non præstita cautione. Baldus. in l. ij. in prin. C. communia de lega.

Fructus rei legatæ percepti per hæredem ante moram sunt hæredis, & non legatarij. l. j. & fi. C. de usu fruc. lega.

Fructus pendentes ex re legata tempore mortis testatoris peti possunt indistincte per legatarium. Bald. in d. l. j. C. de usuris, & fruc. leg. & in l. si quis bonorum. de lega. j. & Alex. in l. si filius. §. cum fundum. de uerborum. obligat. & supra. Fructus pendentes. uersi. viij.

Fructus a legatario percepti post præstitam cautionē Mutianam, si contra facit: sunt ab eo restituendi. Ange. in authentic. de nupt. § si uero. usufruc. colla. quarta.

† Fructus rei legatæ an pertineant ad legatariū. do. Petr. Phi. Corn. in consi. cc. incip. ad euidentiam. in litera. f, g, & m, in quarta parte.]

Fructus fundi relictus ad cultum capellæ, si supersint, cui debeantur. Paul. de Cast. consi. ccxlj.

30 Fructus ultimi anni succedunt loco fructuum primi anni. Bar. in l. si seruus. §. qui quinque. de lega. j. per l. fructus. solu. mat. Vnde

Fructus succedunt loco fructuum. l. usufructuarius uenari.

tenari.ff.de usufruct.per Flo in fin.& gloss.fin.in l. fructus.ff.solut.matrimon. & supra eod. uersiculo. xiiij.& vj.

Fructus arborum in uinea existentium censentur fructus uineę. l. certo generi. & ibi Flo.ff.de serui.rusti.prædi.& ibi Bart.& Ang.& tenet Specu.iiij.parte. tit. de loca.§.j.uer.illud.& ibi Io.And.in addi.& sunt communes domino, & colono: ut ibi dicit Ange.ubi supra.quod plantans uineam ad partem de fructibus dandam domino per decem annos, debet dare etiam de fructibus arborum plantatarum.

Fructus arborum fundi dotalis non sunt uiri, nisi sint ceduę, licet uir sit dominus fundi.in Spe. de loca.§. j.uer.illud autem.quod adde. l.doce.C.de rei uéd. & j.eod.uersi.si.Item

Fructus arborum,ut uua,& ficus,& similes alieni possunt impune comedi,non asportari de iure diuino. de conse.dist.v.discipulos. Barth. Cepo.de seruitu. rusti.ti.de serui.pasc.iiij.quæst.principali.

† Fructuum appellatione uenit arundo text. est in l. qui fundum.ff.de contrahend.emp. Alibi dicitur q̃ uenit appellatione arboris.l.iij.ff.arb.fur.cæs.Item uenit palea,& fenum.l.si usufructuarius messem ff. quibus modis usufructus amittatur.

Fructus dicuntur arborum redditus.supra. Arbor.uersiculo.vj.

Fructus arborum an cedant pro parte colono partiario.in Spe.de loca.§ v.uer.sed pone.

Fructus arborum an cedant marito.in Spe. ubi supra. & supra.eod.uersi.ij.

Fructus animalium, puta uaccarum datarum ad pascendum,& gubernandum alicui,sunt communes inter dominum & pastorem, sicut fructus fundi dati ad laborandum, sed animalia ipsa sunt domini,sicut fundus,nec pastori communicantur,licet fructus sic. Bald.sing.in l.cum duobus.§.si in coeunda.pro soc. Quod uerum est in dubio, nisi aliud actum sit hodie enim prouidetur pastoribus de salario,& non habent partem in fructibus.

Fructus pecorum emptorum pertinent ad emptorem. l.post perfectam.& ibi Bal.C.de actio.emp.

Fructus uaccarum non intelliguntur deductis sumptibus.Bald.in l.j.iij.col. C. de fruc.& lit.expen.Item pretium pro boum laboribus non deducitur de fructibus.Bal.ibidem.

Fructus pecudum an intelligatur deductis sumptibus. Bal.in l.j.penul.col.de fruc.& lit.expen.

Fructus feudi pendentes ad quem spectent, feudo alienato: & an possint obligari pro debito.Bald.in cap.primo.penultim.colum. an ag. uel fil.in usi.feu.

Fructus feudi an conferantur fratri socio.Alex.consi. xlviij.secunda parte.

Fructus feudi concessi non traditi, an sint restituendi feudatario.Bald.in l.penultim.C.de condi. inser.

Fructus feudi ad quem spectent mortuo uasallo.glo. & doc.in l.defuncta.ff.de usufru.& in.§.his consequenter.hic si.le.Cor.incip.consue.

Fructus pendentes in re feudali,quod diuidantur moriente uasallo:uide Rapha.Cu.in consi. xcix.ad fin. & Ange. in consilio. ccxliiij. ubi etiam quid in prælato.

Fructus feudi uendicantur per dominum a possessore sicut feudum. Bald.in ca.si.iiij.col.de prohi.feu.ali. per Federi.

Fructus feudi,emphyteusis,uel usufructus sunt domino restituendi quando uasallus,uel emphyteuta priuantur ob canonem non solutum. Ange.in auth.de non alie.§.si uero. Vide Bal.in l. si pater.C.de usufruc.& not.in d.l.defuncta.

Fructus pupilli possunt uendi, & per tutorem, etiam sine decreto iudicis.l.fin.§.fin.& ibi doc.C.de admi. tut. Item debent uendi ne pereant.j.uer.Tutor.

Fructus usufructuarij non pertinent ad eum quolibet separante.Bald.in c.j.iiij.col. de prohi.feu.alie. per.Fed.l. si fur. de usufr. & quimo.usufru.amit.l.si usufructuarius messem.& l.qui scit.§.si alieno.ff.de usur. Vide omnino. Bart.in d. l.si fur.qui dicit contrarium, quádo separantur per alium nomine eius. Et dic uerum, quando sunt ab eo reconditi in horreo, sed bonæ fidei possessoris sunt tunc demum, cum sunt a solo separati. d. l.si usufructuarius.& ibi Bar. Vide glo.in c.præsenti.de offi.ord.in vj.& l.defuncta.& ibi Bar.de usufruc.

Fructus immaturi an cedant usufructuario,finito tempore. supra. uer. Fructus immaturi. uersiculo. secundo.

† Fructus pendentes,mortuo usufructuario,ad quem spectare debeant: uide Rapha. Cuma.in consi.xx. post prin.]

Fructus rei locatæ sunt obligati domino pro pensione fundi,uel rei.glo.& doct.in l. si in lege.§.si colonus.ff loca.l.in prædijs.in princ. & ibi Barto.ff.quib.mo.pig taci contra. & non cedunt conductori, nisi soluta pensione. Bald. in l. secunda.C.de rerum permu.glo.in l. si seruus.§.locaui.de furtis.

Fructus rei locatę possunt per dominum retineri loco pignoris,uel sequestrari.Bald. in l.ędem.j.col. C.locati.

Fructus uineę locatæ an comprehendant fructus arborum.s̄.uer.Fructus arborum.uersi.j.& adde.s̄.Fructus pendentes.in principio.

Fructus rei emptæ pertinent ad emptorem contractus, etiam si pretium non soluit.l. Iulianus.§.ex uendito.& §.si fructibus. & ibi Bart. ff.de actio.emp.l.fructus.l.curabit. & l. si traditio. per Barto.& plene.C.eo.titu.& Barto.in l.fistulas. §.qui fundum.de contrahend.emp. per. l.fin.& ibi Barto.ff.de fun. dota. qui dicit fructus emptori cedere pro rata pretij soluti.& Barto.in l.Iulianus.§. offerri.uersi.sed quæro.ff.de acti.emp. & infra.uer. Venditor agit.uersi.xij.& Barto.in l.si.in si.de fundo.& Sali.in d.l.curabit.& Bald.in d. l.traditio.xj. q.& omnino per Alexan.consi.lxxiij.ij.parte. † Et Rapha.Cuma.in consi.xx.per totum.]

Fructus

Fructus pendentes in re uendita cedunt emptori, secundum doc. & Petr. de Su. in l. fructus pendentes. de rei uendi. Sali. & Bal. in d. l. fructus. & no. in l. fi. per Bar. ff. de iur. fisci.

Fructus ab emptore percepti an restituantur, rescisso contractu propter pretium non solutum. supr. uer. Emptor lucratur. uersicu. pen. & infra. eod. uersicu. proxim. & adde. l. nec non. §. in actione. ff. ex quib. cau. maio.

Fructus rei emptæ sub conditione soluendi pretium certo tempore, alias cõtractus sit nullus, annullato contractu propter non factam solutionem pretij intra terminum, sunt restituendi uenditori cum re, nisi retineatur pro parte pretij soluti. l. cui fundus. in prin. & ibi Bal. ff. de lege commis.

Fructus a solo uendito separati existentes in fundum pertinent ad uenditorem: & si occupantur per emptorem, restituentur. Sed si occupentur per uim: tenetur emptor ui bonorum raptorũ. l. iij. & ibi Bald. C. de acti. empti.

Fructus pecorum sunt emptoris. l. post perfectam. & ibi Bal. C. de actio. empti.

Fructus percepti ex re empta cum pacto de retro uendendo, an sint restituendi, quando res reuenditur. s. uerb. Emptor lucratur. in princ.

Fructus rei emptæ per procuratorem meum nomine meo, & diu possessi per eum, an computentur ei in pretio a me restituendo. Bal. in rub. C. de contrahẽ. emp. xv. q. qui dicit quod ille emit simpliciter, uel nomine suo, licet mandato meo non computet sibi fructus in pretium: secus si emit nomine meo. & tenet Barth. Cepo. in sing. uersi. cx.

Fructus rei accedens cedit emptori, etiam si pretium non suppleat. Bald. in rub. C. de peri. & commo. rei uendi. in fine.

Fructus percepti post moram commissam in retrouendendo, debentur uenditori. l. fi. & ibi Bal. C. de pac. inter emp. & uen.

Fructus ex re uendita tradita emptori pro certo tempore ad experientiam rei faciendam, debent uenditori restitui, etiam si emptor lucratus cum re uelit eam emere, quia facta experientia dicat sibi placere. l. apud Labeonem. in princip. ff. de præscrip. uerbis.

Fructus rei emptæ sub conditione non pertinent ad emptorem pẽdente conditione. l. necessario. §. si pendente. ff. de peri. & commo. rei uendi. nisi in casu deficientis conditionis emptor perdat pretium. tex. sing. in l. si fundus. l. sed quid ait. ff. de lege commis. & Lud. Pon. in singu. uer. Emptor non, &c. & s. uer. Emptor lucratur. uersi. ultimo.

† Fructus, qui percipiuntur ante contractum perfectum, sunt uenditoris. do. Barth. Soci. in cons. clxx. incip. in præsenti. uersic. primo quod contractus in secunda parte.]

✠ Fructus rei uẽditę, postquã est perfecta uẽditio, emptoris sunt; Dec. consilio. ccccxliiij. nume. 17. Ae. Mar. Man.

Fructus fundi locati, & post locationem uenditi, an sint emptoris. in Specu. de locato. §. quinto. uersic. sed pone.

Fructus beneficij ecclesiastici, uel præbendæ percepti, transeunt ad hæredes. gloss. & Barto. in l. j. C. de anno. ciui. lib. xj. Bart. doct. & Io. de Imo. in l. diuortio. sol. mat. glo. & doc. in c. præsenti. de offi. ordi. in vj. Hostien. in c. j. de pecu. cle. doc. in c. statutum. §. assessorem. de rescrip. in vj. Archi. in c. consuetudinem. in fi. de cleri. non resi. dicit quod ille tex. optime facit pro sententia eorum, qui dicunt quod clericus facit fructus beneficij suos, secundum Vincen. Sed ipse credit quod habeat quo ad usum, & dispensationem: sed in morte perdit utrunque. Ad hoc de testa. c. j. secus in usufructuario. & s. uer. Clericus. & j.

Fructus beneficij est uox. infra. uer. Vox. uersi. vij.

Fructus beneficij debentur clerico etiam suspenso pro uictu tantum, si non habet aliunde. Cardin. in cle. ij. xij. q. de uita, & hone. cle.

Fructus beneficij filijfamilias non acquiruntur patri. Io. Lup. in repe. rubri. de dona. inter uir. & uxo col. lxxxix. in prin. uersi. ex his infero, &c.

Fructus beneficiorum permutandorum debentur ei, cui debentur fructus beneficiorũ uacantiũ, scilicet de rigore, non tamen de equitate scripta, quæ præfertur rigori. Cardin. in d. clemen. prima. xiij. q. de rerum permu.

Fructus superflui hospitialis sunt erogãdi in usus aliorum pauperum, uel reseruandi alijs pauperibus superuenturis. Car. in cle. j. ix. q. de decimis.

Fructus decimarum possunt locari, seu concedi ad annuum censum etiam laicis. text. & ibi Abb. in c. uestra. de loca. & ibidem per eum an beneficiatus possit locare fructus beneficiorum sine consensu, & licentia superioris.

Fructus hospitalis, etiam separati a solo. non cedunt hospitalario. gl. & Car. in cle. ij. in princ. j. oppo. de religi. domib.

Fructus beneficij appellatione non ueniunt animalia in concessione illius glo. & Car. in cle. iiij. §. Abbates. de except. præla.

Fructus beneficiorum uacantium si concedantur, an intelligatur de exemptis. supra. uerb. Concessio. uersi. lviij.

Fructus beneficij, de quo est quæstio possunt sequestrari lata sententia contra possessorem. clemen. j. de sequest. poss. & Sali. in l. prima. C. eo. tit. & infra. Sequestrum. uersi. lj.

10 Fructus canonicatus sunt hæredum canonici pro rata anni, quo canonicus seruiuit ecclesiæ. Bar. in. l. diuortio. in princi. ff. sol. mat.

Fructus ecclesiæ uacantis percepti a capitulo non cõpensantur cum sumptibus litis factis per capitulũ. Bal. in l j. ulti. col. C. de bo. mater.

✠ Fructus Beneficij antistite defuncto, successoribus, sunt reseruandi, c. relatum. de testam. Iac. Phi. Por. Imol. co. clxj. nu. 9. & 16. Illust. Card. Zab. con. cx. Ae. Ma. Ma.

Fructus beneficij debet restituere clericus non seruiens

uiens diuinis. Bald. in l. prima. C. de his, qui. ut indign.

† Fructus beneficij si clericus uoluptuose consumit tenetur ad eorum restitutionem, quasi fur. Fel. in c. postulasti. in viij. col. uer. & scias quod si clericus. de rescrip. & ibi subdit, nunquid clericus percipiens fructus beneficij, & non dicit officium ex sua negligentia teneatur ad restitutionem fructuum.

Fructus beneficij percepti medio tempore, quo rector eius fuit excommunicatus, si postea absoluatur cuius sint. Inn. in c. ex insinuatione de appell. Bald. in Marg. uerb. Clericus. uersi. xxvij. per Bart. in l. cum allegatis. C. de re mili. lib. xij. ubi loquitur de suspenso. & in Spec. de fruc. & interesse. §. si. uer. quid si aliquis. & Sicu. in c. pastoralis. §. uerum. de appella. quod eos perdit.

Fructus beneficij an possint dari in tenutam actori ad contumaciam clerici. Archi. & Host. doc. & Ioan. And. in c. j. de eo, qui mit. in pos lib. vj. in Nouella. nec possunt sequestrari reo contumaci in causa beneficiali. Io. And. ibidem, in Nouella. & ibi doc. Addo. infra. Sequestratio. uersi. xv.

Fructus beneficij uacantis non debentur successori ad tempus, id est, habenti ecclesiam in commendam, sed conuertuntur in usum ecclesiæ, debentur uero successori perpetuo, id est habenti titulum in ecclesia. c. si. & ibi doc. de offi ordin. in vj.

Fructus capellæ uacantis possunt occupari a superioribus, sed non fructus ecclesiæ uacantis doc. in d. cap. fin. de offic. ordi. in vj. & in c. quia sæpe. de electio. eod. lib.

Fructus prælati a solo separati tempore mortis eius debentur hæredibus eius, uel legatario. in Specu. de actore. §. j. uer. rector. & tit. de fruc. & interess. uer. pone, prælatus. & omnino in Specul. de sta. mona. uersiculo. lviij. quæritur. & dixi in tracta. de episcopo. lib. iiij.

Fructus beneficij de gratia concessi per biennium absenti, debentur impetranti pro uno anno tantum, si post annum presentauit rescriptum, ut sibi imputet, secundum Oldra. consi. lvj.

Fructus beneficiorum uacaturorum per decennium, si concedantur fabricę, debentur etiam fructus beneficij, quod uacauit in fine ultimi anni, licet percipiantur post annum. Oldrad. in consi. cxij.

20 Fructus beneficiorum debentur studentibus Romæ, non obstante constitutione ecclesiæ Old. consilio. cxvij.

Fructus beneficij debet restituere etiam qui habuit iustam causam litigandi. Rota in decisio. clxxxv. probabilis. in nouis. Item qui possedit beneficium mala fide Rota in decisio. xxiiij. Abb. in c. cum dilectus. de iure patrona.

Fructus percepti lite pendente de beneficio, etiam nō petiti, possunt per iudicem in sententia deduci, qua pronuntiatur beneficium pertinere ad aliquem. Rota in deci. clxxxix. auditor. in nouis.

Fructus ecclesiæ superabundantes debentur pauperibus. infra. Pauperes. uersi. lxvij.

Fructus beneficij debentur clerico studenti, non obstante constitutione. Oldra. consi. cxvij.

Fructus prælato, uel rectori ecclesiæ subtracti ante dimissam ecclesiam, pertinent ad ipsum, ut repeti possint per eum, etiam post dimissam ecclesiam. in Specu. de actore. §. j. uer. rector.

Fructus beneficiorum clerici priuati beneficijs ex delicto, etiam percepti ante priuationem, sunt restituendi a tempore commissi delicti. Gul. de Cu. & Pau. de Cast. fin. in l. prima. C. de his, qui. ut indig. Item tenetur de furto Bal. in c. iniuria. iij. col. de pace iura. fir.

Fructus beneficij computantur in expensis per hæredem clerici mortui. Bald. in auth. excipitur. in fi. C. de bo. quæ libe.

Fructus beneficiorum intelliguntur deductis expensis. Bald. in l. prima. secunda. colum. C. de fruc. & litis expen.

Fructus ecclesiæ possunt uendi. c. si. ne præla. uic. su. & infra. & cle. j. §. fin. de reb. eccle. non alie. & Fed. de Senis consi. cxxxiij. quæritur an constitutio.

30 Fructus ecclesiæ possunt locari. cap. uestra. de loca. quod uerum est ad modicum tempus, non ad longum cle. j. in fi. de reb. eccle. non alie. & ibi Card. q. xxvij. ubi plene. Sed Abb in d. c. si. dicit posse etiam ad uitam rectoris. Fed. de senis cōsi. 50. & infra. Rector. uersi. xv. & 5. proximo.

Fructus ecclesiæ non possunt obligari gloss. est. j. q. iij. altare. & infra. uer. Obligatio inter quas personas. uersi. xxj.

Fructus beneficij possunt alienari per prælatum. in Spe. de hæreti. in princ. & 5. eo. uer. antepe. & 5. eo. Fructuum locatio, uel uenditio ad modicum tēpus. Item est. d. cle. j. & ibi Imo.

Fructus dotis sunt mariti propter onera matrimonij & sic post inchoationem operū uel onerum non ante. l. de diuisione. sol. mat. Io. de Por. in l. quoties in diem. in si. de uerbo. obli. Bart.

† in l. si constante. in princ. penul. col. sol. ma. † Vide Ias. in l. diuortio. col. j. & ij. ff. sol. mat.

Fructus dotis non ueniunt in restitutione dotis. l. pro oneribus. de iure do. Ioan. de Por. in l. secunda. §. j. sol. matri.

† Fructus rei dotalis sunt uiri contracto matrimonio, licet fundus non sit traditus. do. Barth. Soci. in consi. cxxj. incip. in præsenti. uersicu. tertio, & ultimo. circa si. cum uer. seq. in ij. parte.]

Fructus dotis pertinent ad hæredes uiri pro rata æstimationis reficiendę per uxorem, cuius uir impēdit in fundo dotali: quia donec uxor reficiat fructus, cedunt uiro, & eius hæredibus. lege. fina. §. fina. de fun. dota.

Fructus an computentur sorori dotandę in dotem. Pau. de Cast. consi. cxij.

Fructus dotis percepti ab uxore possunt repeti per maritum, etiam si maritus restituerit ei dotem constante matrimonio, licet sine causa. l. si fructibus. C. de dona. inter uirum, & uxo. Ioan. de Por. in l. ij. iij. col. sol. ma. uel si cum causa, ut quia uergit ad inopiam

piam.l.ubi ad hoc. & ibi Barto. C. de iure dot. & Barto. & Alexand. contra Lud. in l. si constante. in princ.pe.col.sol.ma.

Fructus dotis consumpti petuntur in estimatione, sed extantes non. Bal. Ange. & Ioan. de Imo. in l.diuortio.§.ob donationem.sol.ma.Item

Fructus dotis quatennus supersunt ad onera matrimonij. possunt repeti per uxorem ab hæredibus uiri mortui, secundum Pau.de Cast. in consi. cxxiij. Sed Barto.contra in l.si constante.pe.col.solu.ma. & infra.eo.uersi.xiiij.& contra Barto. tenet Bald. in l.fi.§.præterea.de iure do.& Alexan. in l. in insulam.§.usuras.solu.matri.facit. l.creditor.§.si inter. & ibi Bar.mandati.

Fructus dotis semel perceptus intra biennium dicitur unus.Bart.& Ioan.de Imo. in l. diuortio.§.quod in anno.ff.sol.ma.

Fructus rei pignoratæ pro dote an computentur in dotem.infra.Fructus pignoris.uer.iij.

10 Fructus fundi dati in dotem cum pacto quod soluta estimatione marito fundus sit uxoris, sunt uxoris pro rata estimationis solutę marito, cui partem soluit uxor.l.fi.§.fi.ff.de fun.do.ubi casus fin.secúdú Alexan.consi lxxiij.ij.parte.Adde supra. Frctus rei emptę.in prin.

Fructus dotis putatiuę an sint uiri. infra. uer. Maritus lucratur.uersic.xj.

Fructus dotis restituendæ uxori uiro uergente ad inopiam, si supersunt oneribus matrimonij, sunt uiro restituendi.Barto.in l. si constante. vij.q.iiij.parte. sol.ma.& ibi Alex.pe. char. ubi etiam dicit quod si non sufficiunt, uir debet supplere de suo.Bar.ibi.q. vj.iiij.parte.& s.eo.uersi.v.

Fructus dotis restituendæ uxori soluto matrimonio percepti ab ea missa in possessionem bonorum uiri pro dote computantur in sortem.l.Titia.de solu. Ang.in l.diuortio.solu.ma.Alexá.in l.si constante. antepe.col.eod titul. non autem percepti ab ea ex bonis uiri consecutis eo uergente ad inopiam:quia illi cedunt pro oneribus.matrimonij. l.ubi.C.de iure dotium.ut tenet Alex.ubi.supra.

Fructus dotis restitutę uxori uiro uergente ad inopiá, si supersunt oneribus matrimonij, debet de eis alietiam socer, id est, pater uiri. Item filij uxoris ex alio matrimonio.Cy.in l.ubi.iiij.q.C. de iure dot. & quod per Bald in l. si paterno. C.de nego.gest.& Alexan.in l.si constante.in fi.princ.solu.matri.post Bar.ibi in q.iiij.ultimæ partis.

Fructus dotis promissę marito non augét dotem : quia non debentur nisi post biennium, uel lite contestata.l.fi.§.præterea.C.de iure do.& Alex.in l.si marito.§.si fundum.so.ma.

Fructus dotis an peti possint post receptam dotem. infra Maritus agit.uer.xxj.

Fructus dotis percepti intra annum dilationis datæ ad restitutioné dotis, an sint hæredum mariti uel uxoris.no.in l.j.§.exactio. & .§.cum aút.C.de re.ux.ac. & ibi Bartol. dicit quod sunt uxoris a die sol. ti matrimonij.& per doc. in l. diuortio.§. non solum.ff. sol.ma.& in l.si constante.§.quoties.eod.titu.uide Bar.in d.l.si constante.in prin.v.q. tertiæ principalis.xvij.colu & in d. l.diuortio.in princip.in ij.col. ubi tenet quod sunt hæredum uiri, qui uxorem alere debent intra annum:ut ibi per glo. Plus dicit ibi Bart.in ij col. uer.quæro quid si hæredes.quod si fructus dotis super abundant quia minus expendat hæres in alimentis uxoris,hæres lucratur : quia si plus expenderet,de suo suppleret. Et tenet Alex. in l.creditor.§.si inter.ff.mandati. Item si deficiút fructus, hæres supplet alimenta de suo, secundum Bar.in d.l.si constante.in prin.pe. col.ubi etiam dicit quod si supersunt, cedunt lucro uiri constante matrimonio.Sed Pau.de Ca.contra tenet in consi. cxxiij.& supra.eod.uer.vij.Adde not.in l.mulier.§. alia.ad Treb.Sed Bald.& Io.de Por.contra gloss & Bart.in l.diuortio.§.interdum. so.ma. dicunt quod fructus dotis pendentes in fundo dotali debent statim restitui uxori simul cum fundo soluto matrimonio,non expectato anno, licet sint mobiles:sed secus dicunt in perceptis, uide ibi per docto. Adde etiam.J.in uerb. Vidua.uer.xxij.

Fructus fundi in doté dati estimati an ueniant in restitutione fundi soluto matrimonio. Ange.& Ioan.de Imo.in l.diuortio.§.j.in fi.ff.so.ma.

Fructus cum dote restituuntur,& computantur.l.cum pater.§.si fundum.so.ma.l.fructus. C. de pac.conuen.Vide Barto. in l. mulier.§.cum proponeretur. ad Treb.

20 Fructus dotis non sunt dos,nec res dotalis,sed dotem augent. dicto.§. si fundum. & ibi Bartol. & doctor.

Fructus dotis an sint petendi in libello, uel sufficiat petere dotem : & an petantur sub certa quantitate. Bald. omnino in l. cum pater. §. si fundum.soluto matrimo.

Fructus dotis,uel pro rata dotis in bonis mariti, an ueniát in fideicommisso restituendo per uxorem hæredem grauatam.Pau.de Cast. in l. sed si damnum. ff de pecu.& infra.uer. Vxor.

Fructus percepti de bonis uiri ab uxore uidua uigore legati sibi facti in testamento an extenuent dotem. Pau.de Cast.consi.ccclxxxv.per Bald. in l.si cui.C. de non nu.pec.l.Titia.de sol.Inno.in c.ad nostram. de iureiu.

Fructus dotis an ueniant in ratione dotis iure actionis.Bald.in l. fina. C. de sent. quæ sine cer.quanti. profer.

† Fructus rerum dotalium, & bonorum communi nomine emptorum,cuius sint:uide dom. Petr.Phi. Cor.in consi.cclj.incip. licet.in litera c, in quarta. parte.]

Fructus arborum dotalium non sunt uiri, nisi sint ceduæ.in Spe.de loca §.j.uer.illud autem.

Fructus dotium debent esse fratrum sociorum, non autem facta diuisione inter eos.l.fundum.in princ. & ibi Bar.ff.fa.er.

Fructus dotis dicuntur etiam pęnæ iurisdictionis datæ in dotem.s.uer. Fructus.el.j.uer.xxxj.

Fructus

Fructus dotis quando uxor erat minor duodecim annis, non pertinent ad uirum. Barto. in l. si ante. ff. sol. matr.

† Fructus dotis matris pupilli consumpti in administrationem patrui sunt examinandi. dom. Pet. Phili. Cor. in consi. cxcix. inci. ad euidentiam. in litera h, in iij. parte.]

Fructus dotis materiam supp. infra. uer. Vsura. per discursum.

Fructus donationis propter nuptias constante matrimonio non sunt uxoris, sed uiri, sicut fructus dotis. Barto. in authen. siue a me. C. ad Velleai. Vide glo. Institu. de dona. §. est & aliud. uer. exequatur. & facit in similibus in auth. de eccle. ti. §. illud. colla. ix.

Fructus rerum donatarum inter uirum & uxorem percepti in uita donantis, & sic tempore, quo donatio non ualebat, an pertineant ad donatariũ post mortem donatoris, & sic post confirmatam morte donationem. no. in l. donationes. in fi. & ibi gl. & doc. C. de dona. inter uirum, & uxo. gl. Ang. & doc. in l. talis scriptura. in fin. de leg. j. & in l. sequens quæstio. de lega. ij. & in l. filiæ. fami. ercisc. & in l. ij. de inoff. dona. Ang. in l. j. in fi. C. de donatio. in Augu. quod cedunt donatario. Sed Barto. in l. ij. §. si uero. ff. de donatio. inter uirum, & uxorem. quod confirmatio. non trahitur retro. Caue, quia ibi non loquitur de fructibus sed illud uerum quo ad dominium, non quo ad fructus. l. si is seruus. & ibi Bart. ff. eod. titu. & tenet Barto. in l. nec utilem. in ij. col. ad fi. uer. itẽ uides quod donatio. ff. ex quibus cau. maio. Vide Bar. in l. si fructus. C. de dona. inter uirum, & uxor. Addo Ang. in l. fi. C. de don. inter uir. & uxo. & sup. Donatio inter coniuges. uersi. xxij.

Fructus an ueniant in donatione rei donatæ in l. in ędibus. §. ex re. ff. de dona. gl. & Bart. in l. Nesennius. §. fundum. ff. de re iudi.

Fructus paraphernalium bonorum uxoris, qui supersunt soluto matrimonio, pertinent ad uxorem. l. ubi adhuc. & ibi glo. Bal. & doc. C. de iure do. l. fi. & ibi glo. & doc. C. de pac. conuen. Bal. in c. j. §. j. de duo. fra. de no. bene. inue. Bar. in consi. Titius habens uxorem, &c. & do. Mari. Soc. in cons. an fructus, &c. Vide plene per Barto. in l. pen. ff. ad leg. Fal. & per Pau. de Castr. in consi. clxxxiiij. & Bal. in consi. quidam sunt fructus. & in alio suo consi. in Christi nomine amen, quædam sunt res. & in l. assiduis. iij. col. C. qui po. in pig. ha. & in l. si uiua. in fi. C. de bo. mater. & per Francis. de Are. in consi. in Dei nomine amen: Res sic se habere dicitur, &c uide Alex. consi. lxiij. ij. parte. & in prima parte cons. xlij. & Pet. de Perusio in tractatu societatis. vj. parte. xv. q. Bald. uero in d. l. ubi. pe. col. dicit quod aut res paraphernales sunt traditę uiro ad utendum, aut non, sed uir propria authoritate percepit fructus. Primo casu quatenus uir consumpsit, non tenetur, sed quatenus non consumpsit, Dicitur autem cõsumptum, quatenus nihil restat. Sed si aliquid restat, uel ipsum idem, uel permutatum, uel emptum, id non dicitur consumptum, quia in corpore patrimonij reperitur. de lega. ij. l. idem seruandum. Vnde uir tenetur ad restitutionem illius, quia locupletior. Viro ergo permittitur consumptio fructuum paraphernalium: sed quatenus locupletior inuenitur, tenetur ad restitutionem. Secundo casu, quãdo noluit mulier uiro credere, tunc quia contra uoluntatem uxoris uir percepit, tenetur præcisse ad restitutionem, cum non habeat titulum, nec aliquam occasionem fruendi inuita domina rerum. Et ita dicit Bald. se consuluisse de facto. Communis opin. est quod

Fructus industriales consumpti non restituuntur, sed extantes sic: naturales uero indistinctè restituuntur. Vide ad ĩ. dicta do. Pet. Phili. Cor. in consi. cxxix. incip. ad euidentiam. per totum usque ad literam m, in quarta parte.]

✠ Fructus bonorum paraphrenalium, & aliorum dotalium, aut constat. uirum uxore nolente percepisse, aut ea uolente, si nolente, tunc; siue industriales sint; siue naturales, siue extent siue non extent, sunt uxori restituendi, si uolente tunc fructus qui ex industria proueniunt, consumpti non sunt restituendi, extantes sunt, quos uero natura fert, sunt restituendi, etiam consumpti, quatenus locupletior factus est, uir si non constat aut, utrum uolente, an nolente perceperit, noluisse præsumitur. Alex. in l. maritus. ff. ad l. Falci. co. xlij. uol. j. Aret. co. clix. Corn. co. cxxxj. uol. iij. Socin. co. lxxxij. col. ij. & seq. uol. iiij. Dec. co. cccccxxj. Ay. Cra. co. cxciij. nu. 15. uol. j. Ae. Ma. Man.

Fructus pignoris cedunt pignori, idest, sunt obligati sicut pignus. l. quamuis. qui. mo. pig. ta. contra. l. ij. §. pe. ff. de his, quæ in frau. credi. Bar. & doc. in l. si conuenerit. §. si nuda. ff. de pign. actio. Bal. in d l. quamuis. dicit quod extantes sunt obligati pro sorte, sed consumpti extenuant sortẽ. Quod est uerum in naturalibus: sed si consistunt in pecunia, ut pensiones, extenuant sortem indistinctè. Et uide Bal. in l. j. & ibi doc. C. de pig. ac. & Ange. in auth. de alie. & emphy. l. & hoc etiam. & ĩ. co. uersiculo. sexto. Sis ergo cautus in articulando consumptionem, secundum Baldum. in dicta. lege. quamuis.

Fructus pignoris extenuant pignus. l. rescriptum. §. si ✠ aliena. & ibi Bar. ff. de distra. pigno. ✠ & debitum, l. j. l. ij. C. de pignor. action. l. j. C. de distr. pign. Bal. in rub. C. de contrah. emp. xv. q. in l. quamuis. C. in qui. cau. pig. tacit. contra. in l. j. l. fin. C. de pign. act. Ancara. in c. j. de usur. Anto. Butr. in c. ad nostram. il. j. de iureiura. Iaso. consi. xciij. num. 3. uol. j. Aem. Mar. Man.

Fructus pignoris pro dote constituti non computantur in dotem. not. in l. Titia. ff. soluto. matrimi. cap. salubriter. de usuris. & ibi Abb. dicit esse de hoc tex. sing. Vide Barto. in consi. super eo, quod quæritur an fructus, &c. Adde. infra. Vsura. uersiculo. clij. Quod uerum est, si non multum excedant onerã matrimonij. Bal. sin. in l. fi. §. ꝑterea. C. ď iure do.

Alex.ubi ſupra. Quod eſt uerum quando res eſt pignorata uiro pro dote ei perſoluenda : non ſi uxori pro dote reſtituenda.no.in d.l.Titia.Inno. & Ioan. And.in d.cap.ſalubriter.Ludo.Pon.in ſing.uer.Pignus.uer.fructus rei.& ̄j.eo.uer.viij.non pro reſtituenda: quia computantur,ut ibi, niſi pactum ſit in contrarium.Bar.in d.conſi.Vide Fran. Por.de duo. fratrib.j.parte.xxiiij.q.

✱Fructus rei pignori mulieri datæ, donec dos ei reddatur:ut nô computentur in doté , ſed mulier ſuos faciat,ualet conſuetudo.glo.& Barto.in l.prima.§. exactio.C.de rei uxo.actio Bald.in l.fi.§.præterea. col.ij.C.de iur.doti.Paul.Caſtren.in l.Diuortio.in princip.colum.v.ff.ſolut.matrimo.Abb.in c.ſalubriter.colu.fin.de uſur. Iaſo.conſi.xcij.poſt.numer.4. uer.Quarto principaliter.uolu primo. Aem. Mar. Man.

✱Fructus prædiorum , quæ.in ſolutum, ne pignoris nomine ob dotem ſuam uxor accepit , facit ſuos , nec computantur in dotem, l. Titia. ff. de ſolutio. Illuſt.Card.Hoſtien.in ſum.tit. de uſur.§.an aliquo caſu.uer.quid in conuerſo caſu.Iaſon.conſilio.xcij. poſt num. 4.uer.tertio.principaliter.uol j.Ae.Mar. Man.

✱Fructus rei,quam pignoris nomine uir in teſtamento pœnes uxorem eſſe iuſſit, ita ut fructus ſuos faceret , donec ei hæredes dotem numerarent, ſunt uxoris, nec computentur in ſortem. Iaſo. latiſſime in termin. conſilio. xcij. uolumin. j. Aem. Mar. Man.

Fructus pignoris percepti a bonę fidei poſſeſſore non ueniunt in obligatione fundi pro pignore. l. j.§.cú prædium.& ibi gl.& Bar.ff.de pig.

Fructus pignoris pro quibus creditor paſſus eſt multos labores,ſunt creditoris ſupra. uer.Creditor in † pignore.uer.clj.& uer.clx.infra.uer.proximo. † Et Fran Are.in l.quod pignori.de acqui.poſ.]

Fructus pignoris regulariter computantur in ſortem, & extenuant. l. ſi dominium.& ibi doc.C.de pig.& in l.j.& l.fin.C.de pign.actio. Quod uerum eſt,ſiue extantes,ſiue conſumpti ſint.ſecundum Ang.in authenti.de ali. & emphy.§.& hoc etiam.ij.colla.ix. Sed Bald. tenet contra in extantibus : ut ponit in Marg.uer.Fructus.uer.ſi.& in l.iij.C.qui.mo.pi.ta. contra.& in d.l.j.& in l.ſi,C.eo.ti.de pign.actio.& tex.& Bald.in l.ex prædio.C.de uſuris.Vide Bar.in l.diuortio §.ob donationes.ff.ſolu.matr.Item uerú eſt in his, qui potuerunt percipi a creditore habente cauſam a domino:aliàs conſideratur perſona domini,quod dominus percipere potuiſſet:ſecundum Bal.in l.ij.C.de pign.act. Item uerum,niſi creditor pro fructibus ſubierit maximos labores : quia tunc fructus cedunt in compenſationem laborum ſcd̄m Hoſt.ſing.tit.de uſuris.§.in aliquo.uer.xij. Io.An. in c.conqueſtus.e.tit.in Nouella.& ibi Ab.̄s.e.uer. proxi.& uer.Creditor in pignore.uer.clx.Itē uerú, niſi dñs utiliter ut emphyteuta,uel ſimilis,pignoret dño directo.Caſus ſing.in c.j.de feu.& in d.c.conqueſtus.Itē niſi debeantur uſurę per ſtipulationem, pactum,uel officio iudicis:ſecundú Bar.in l.cú debitor.ff.qui.mo.pig.ta.contra.Itē uerú,ſiue ſint percepti a creditore,uel alio habente cám ab eo,ſecundum Bal.in d.l.j.C.de pig.ac.Item uerú tā in perceptis,quàm in percipiendis.l.ij.& ibi Bal. C. eo.tit. Item uerú, qñ fructus cú ſorte recipiunt functioné, ut penſio, & fructus conſumpti : quia diſcerni non poſſunt,ſecundum Bald.in d.l.fin.de pig.act. Vide Rapha.Cu.in conſi.xix.ad finé.Vide Iaſ.in l.diuortio.§.ob donationes.co.ſi.uer. mô diligenter.ff.ſo. ma.Vide Alex.ibid. col.ij.ubi dicit ꝙ nô ſit côpēſatio de quantitate pecuniæ ad quantitatē fructuum extantium.Et uide Bald. in Mar.uer.ult.hic alleg. Quod facit ad libellum formandum,in quo petuntur fructus in ſortem computari.quia debet dici de conſumptis,uenditis,uel cômiſtis.Ita dicit Bal.ubi ſupra.& eſt menti tenendum : quia uidi rem abſolui.Et cadunt iſta ſuper uer. j. & uide ſupra. Creditor recipiens uerſi.Creditor recipiens. ubi dat triginta caſus, ubi fructus non computantur in ſorté.

Fructus pignoris prætorij uel conuentionalis computantur prius in uſuras, quàm in ſortem. in l.is,cui. §.quæri.ff.ut in poſ.le.

Fructus pignoris dati pro dote reſtituenda côputátur in ſortem.l.Titia.ſol.ma.niſi pactū ſit in contrariú: ſecundum Bar.in conſi. ſuper eo,quod quæritur an fructus.Vide per do,Fran.Por.in trac.de duob.fra. j.parte.q.xxiiij.& ̄s.eo.uer.iij.

Fructus pignoris ſi conuertantur in emptioné prædij, faciunt prædium emptoris.l.quamuis.& ibi Bal.C. quib.mo.pi.taci.contraha. nec dictum pretium cedit in obligationem:ut ibi etiam tenet Bar.

10 Fructus equi pignorati,dati, uel locati ad naulum, extenuant ſortem quatenus eſt ſupra ſumptus factos equo : ſecundum Bald.in l.ij. C. de pac.pig.& Alex.in l.ſi ſeruos.ff.de pig.acti.

Fructus pignoris an computentur in ſortem facto pacto.gl.& Bal.in l.j.C.de diſtra.pig.

Fructus pignoris debent reſtitui debitori domino pignoris,niſi pro uſuris debitis ex contractu, uel officio iudicis computentur.Bart.poſt gl. in l.ſi is,qui. §.j.ff.de pig.& l.cum debitor.ff.quib.modis.pig.ta. contra.Item

Fructus pignoris ex pacto cedunt pro uſuris.l.j.§.pacto.& ibi Bart.ff.de pig.l.ſi is,qui.§.j.& ibi Bar.eo. ti.uel quando officio iudicis debentur:ut ibi.Bar in d.l.cum debitor.

Fructus pignoris non durabiles poſſunt uendi per creditorem.Bal.in l.j.C.de pign.act.ubi etiam dicit ꝙ

Fructus pignoris non durabiles uenditi, uel conſumpti,computantur in ſortem,non aliter:uide in l.diuortio.§.ob donationes.& ibi gl.& doc.ſo.ma.

Fructus pignoris pro dote dati non lucratur hæres mariti cum poſſit quandocunque reſtituere pignus. Innoc. & Abbas Sicu. in l. ſalubriter. de uſuris.

Fructuum petitio qualiter fiat uide infra proxime.

Fructus quo remedio petantur.Barto.& doctor.Petr. de Su.

de Su.in l.ex diuerso.ff.de rei uend. & ꝟ.eo.per discursum.& in Spe.de fructu.& interesse.§.j.

Fructus extantes expetuntur in libello, non eorum æstimatio quando in specie, id est, ex certo fundo debentur, uel quando in genere, puta decē corbes uini,& similes, nisi tunc mora præcesserit: quia tūc estimatio petitur.l.uinum.si cer.pe.sed consumptorum estimatio petenda est.Bar. in l.cū qui.in prin.ff.de his,qui.ut indig & glo. & doc.In l.diuortio.§.donationes.so.ma.& Cy.in l.j.C.de pig.act.& Bar. in l.ex diuerso.§.j. & ibi Alex.ff.de rei uen. & in l.si,cui.§.quæ seruandorū.ff.ut in pos.lega. & s̄.uer. Estimatio.uer.xxix.

Fructus si petuntur rei uendicatione, eo. libello non possunt peti.Bart. in d.l.ex diuerso.§.j.de rei uend. ubi etiam dicit eos peti posse officio iudicis:ut ibi: uide gl.& Pet. Su.& Bald.in l.edita.xxiij.col.C.de eden.& infra.eo.uer.xix.& pe.

Fructus si debentur ut fructus, petendi sunt omnes, qui percepti fuerunt:si uero debentur ut interesse, petitur quatenus interest.Barto. in l.ratio.§.j.ff.de actio.emp.

Fructus uidentur petiti in libello, quo petitur res, & interesse:quia ueniunt appellatione interesse. Bald. in addi Specu. de eo, qui mit.in pos.causa rei ser. uer.item not.& Flo.in d. §. secundo.l.loci.si serui.uendi.

Fructus ut interesse petuntur, scilicet quos creditor percipere potuisset secundum qualitatem suæ personę, non quos debitor percipere potuisset. Bart.in l.uideamus.§.j.ff.de usuris.

Fructus a prædone cōdicuntur per condictionem furtiuam.gloss.& Bartol. in l.si urbana.ff.de conditio. indebit.

Fructus petiti, & sententia omissi, non possunt peti. Bal.in l.cum propria.C. si quis alteri,uel sibi.Inno. in c.grauis.de resti.spo.Item

10 Fructus non petiti uenire possunt in sententiā in iudicijs uniuersalibus non alias. Bal. in d.l.cum propria.& s̄.Fructus ueniunt uer.xxix.

Fructus an,& quando debeant peti.per Bal.in l.j.ulti.co.C.de fruc.& lit.expen.& in l. edita.C.de edē.& Bar.in l.ex diuerso.C.de rei uen.

Fructus ante litis contestationem percepti si petantur debet quantitas declarari. Bart.in d.l.ex diuerso.§.j.& ꝟ.Libellus incertus.uer.xxxiij.

Fructuum quantitas certa in libello non debet declarari,quando lite pendente percipiuntur.Bar.in d.l.ex diuerso.§. j. ubi etiam dicit ꝙ potest iudex condemnare tunc ad fructus, quorum declarationem sibi reseruet,quam potest facere quandocunque.

Fructus accessorie cum fundo peti possunt sic uidelicet,Peto fundum cum fructibus ꝟ. Libellus generalis.uer.xlviij.

Fructus eodem libello peti debent Bald.in l.j.ulti.co. C.de fruc.& lit.expen. nisi percepti post litem contestatam.Inn.in c.grauis.de restitu spo.Item nisi in iudicio uniuersali. l.iij.§. fructus. ff. de peti. hær.l. fundus.de excep.& Bal.in Marg.uer.Fructus.uer.j.

Fructus peti non possunt, si lata est sententia absolutoria super re. Barto. in l. ex diuerso. §. primo. de rei uend.

Fructus tacitè ueniunt in consequentiam petitorum. Bal.in l.prima.in fin.C. de fideicom.per l.ediles.§. item sciendum.de edil.edi. Bal.in rub.C.de usuris, & fruc.leg.dicit ꝙ

† Fructus quandoque iure actionis principaliter petuntur quandoque accessoriè.Felin.in cap.penulti. de exceptio.in fin.pen.colum.uer. ad illud de petitione fructuum.]

Fructus post litis contestationem ueniunt,etiam si nō petantur:sed ante litis contestationem non nisi petantur:per l.si quis missum.§.fi.de dam.infec.secundum Bal.in d.rub. & in l.j.in princ.C.ut in pos.leg. ubi dicit quod non debet iudex se intromittere de non petitis, nisi de his, quæ ueniunt inconsequentiam post litis contestationem. Idem tenet Bald.in l.cum Archimedoram.e.ti. & ibi idem dicit de pensionibus.& omnino per Alex.in l.si marito.§.si fundum.ad fi.so.ma.

Fructus petuntur, sic uidelicet, Titius possedit tribus annis fundum meum,& dicto tempore collegit decem corbes frumenti:quare peto declarari fundum ad me pertinere,& ipsum condemnari ad restituendum mihi fundum cum fructibus perceptis, & qui percipientur usque ad sententiam. Bar.in d.l.ex diuerso.§.j.de rei uen. Vide Bal.in l.certum.C.e.ti.& in l.cum propria.C.si quis alteri, uel sibi.do.in l.diuortio.§.ob donationes.so.ma.

20 Fructus petuntur sic: Peto fructus, si extant:aliàs peto eorum estimatione m.gl. Bar .doct .Bal.& Ang. in d.§.ob donationes.& Alex.in d.l.ex diuerso.§.j. ubi dicit singu. uerum in actione personali: sed in reali dicit posse uendicari a malę fidei possessore, ac si extarent.

Fructus usufructuarij debiti post mortem hæredis peti possunt etiam non præstita cautione: quæ si petatur,debet offerri aliàs non.Bald. in l.j.pe.col.C.de usuris,& fruc.leg.quem etiam uide in l.j C.de his, quæ sub mo.& text.in l. si usufructus mihi in biennium.ff.de usuf.leg.

Fructus rei meæ per alium detentę qualiter petantur. in Specu. de off. omn. iudic. §. secundo. ante uer. itē imploratur.& de fru.& inter.§. j. & de proprie. §.j.& ij.

Fructus retinentur per edificantem in solo alieno. in Spe.de expen.§.j.post uer.expensę.

Fructuum actio datur colono pro fructibus:secundum Spec.de locato.§.j.post uer.sed pone.

Fructus condici non possunt pendente lite super rei uendicatione. intra. uer. Rei uendicatio. uersiculo. xix.

Fructus remitti possunt. Card. in clemen.j.j.q. de sequest.pos.

Fructuum condemnatio omissa facit eos iterum non posse peti, si iā petiti sūt. Bal.in l.cum propria.C.si quis alteri,uel sibi.

Fructus percepti post conclusum in causa ueniunt in

sententia officio iudicis. Bald. in d. l.cum propria. & Barto. in l.si tertius. §. officium. ff. de aqua.plu. arcend.

Fructus taxari debent per iudicem.d.l.cum propria.& ibi Bal.si quis alteri,uel sibi.

Fructuum non petitorum condemnatio fieri potest in iudicijs uniuersalibus,non aliàs. Bald.in d.l.cum propria.& s̄.Fructus ueniunt.uer.xxix.

Fructuum non petitorum condemnatio fieri non potest regulariter:ut infra uer.sententia qualiter.uer. xij.fallit in iudicijs uniuersalibus : ut s̄. proxi.uer. per Bal.in d.l.cum propria.& l.iij.§.fructus.de petitio.hæredi.l.fundum.de exce. Bal.in Marg. uerb. Fructus. uer. j. Item nisi quando petitur restitutio, uel nisi sint percepti post litis contestationem. Inn. in c.grauis.de rest.spolia.& Bal.in d.uer.j.& in rubrica de usur.& fruc.leg.& in l.cum Archimedorá. C.ut in pos.leg.& s̄.uer.Fructuum petitio. uersicu. xviij.Item nisi ueniant, & percipiantur post publicationem uel conclusionem causæ:ut s̄. eo.uersi.ij. Vide omnino in Spe.de fruc.& interesse.§.v.uersi. hoc autem. Item nisi in causa beneficiali.s̄.uer.Fructus beneficij.uer.xxij.

Fructus sunt restituendi per condemnatum restituere rē,licet in sententia de fructibus nō sit dictū.quod uerum est , si de iure fructus sunt restituendi.Bald. no.in ru.C.de fru & lit.expen.Contrarium not. in l.ex diuerso.§.ubi.ff.de rei uen.& infra.uer.Sententia incerta.uer.iiij.& omnino per Alex. in d.§.ubi. & in l.si marito.§.si fundum.so.ma.

Fructus debentur usque ad id tempus , quo desierit posse percipi. l. si hominem. & ibi Barto. ff. de rei uendica.

Fructuum sententia qualiter formetur per iudicem.in Specu.de senten.§.vj.uersicu.si uero reali. & infra. uer. Sententia incerta.d. uer.iiij.& primo ibi:item super fructibus.& de fruc. & interesse.§.j.

Fructuum sententia per arbitrum an, & quando feratur.in Specu.de dispu.& alleg.§.fin.uer. sed nunquid de fructibus & uer.uerum arbiter.& tit.de expeu.§.iiij.in fi.

Fructuum sententia incerta quando ualeat.j̄.Sententia incerta.uer.j.ibi:item super fructus.

Fructuum suppletio an per iudicem fieri possit in sententia.in Spe. ubi. s̄.

Fructuum sequestratio fieri debet cum contēditur de possessione, ne partes ueniant ad arma, si iudici uideatur, aliàs non.Bald.in dicta.l.fina.quarta.column.C.de edi.di.Adria.tollen.Item

Fructus describuntur pendente lite contra possessores,si iudici uideatur. Bald.in d.l.fi.iij.col.& Bar.in l.facultas.C.de iure fis.lib.x.

Fructus sequestrati si conseruari non possunt,uendantur,& pretiū retineatur in sequestrum. Bart.in l.is, cui.§.cui seruandorum.ff.ut in pos.leg.

Fructuum sequestrationem supple in titu.C.de prohi. seque.pos.& fruc.& j̄.uer.Sequestrum.uer. vj.

Fructatio id est fructuum perceptio, probat possessionem.l.ij.C.de acqui.poss.l. Titia.de sol.ubi gl.Bar.& doc.dicunt præsumi fieri tanquam a domino, etiam si testes non dicant.

Fructatio obligat ad solutionem collectarum.Bald.in l.prædia.C.de fideicom.

Fructatio qualiter probetur.Bal.in l.si fundum.in fin. C.de rei uendi.

Fructatio fundi,etiam a domino, non nisi per uiginti annos impedit præscriptionem : quia fructatio est possessionis retentio.in Spe.de actio.seu petitio.§. ij.uer.quid si ago.

Fructatio continua annua probat possessionem continuam in Specul. de prob. §. primo. uersiculo. sed quæritur.

Fruges etiam arbores ceduæ dicuntur. in Spe.de locato.§.j.uer. pen.de his in l.frugem.de uer.sig.

Frugibus nocet arboris umbra.in Spec.ubi.supra.

Frumentum quod dicatur. Bald. in l.j.§.de eo.ff.de aqua pluuia.arcen.& in l.triticum.& ibi doc.ff.de uer.ob.

Frumenti appellatione non continetur farina.Bald.in l.iij.col.C.de fruc.& li expen.Vide Bar. in l.quæsitum §.illud.de leg.iij.Vnde

Frumentum si non potest extrahi de territorio propter statutum,farina tamen potest extrahi : secundum Bal.in l. si conuenerit.§.si.ff.de pig.actio.& dixi in trac.gabellarum.ix.parte.

Frumentum non uenit appellatione panis. l. j. & ibi Barto. C. de frumen. urbis Constan. libro. xj.& econtra.

Frumenti appellatione non uenit panis.Bar.in l.quæsitum.§.illud.in fi.de leg.

Frumentum tempore caristiæ potest uendi ultra iustum prætium.l.ij primo responso,ff.ad legem Iul. de anno.& Bart. in l.j.in fi.C.ut ne.lice.in em.spe. excu.lib.x.

Frumentum communis deputatum pro caristia,si conseruari non possit, debet uendi cuilibet de populo, etiam inuito,& non indigenti. Barto.in dicta.l.prima.secundo notabili.C.ut ne.lice. in em.spe.se excu.lib.x.

Frumentum si legatur, & postea consumitur per testatorē,& aliud eius loco ponitur,illud debetur.Bart. in l.si seruus.§.qui quinque.de leg.j.& in l. si ita.in fi.de auro,& argen.lega.

Frumentum pupilli an tutor uendere teneatur. infra. uerb. Tutor alienat.uer.xxix.

10 Frumentum uenale repertum in domo testatoris non debetur uxori, cui uir legauit omnia reperta in domo sua.Bar.in l.generali.§.uxori. de usufru.lega.& in l.pediculis. §. item cum.de auro, & argen. lega.& in l.nam quod.§ j.de penu.lega. Bal.in rub ✠ C.de uer sig. ✠ Dec.consi.cccclxij.num.51.Aem. Mar.Man.

Frumentum qui promittit,tenetur ad nobilius. Bart. in l.frugem.ff.de uerborum. significati.ubi omnino uide.Item

Frumen-

Frumenti appellatione in statuto uenit frumentum, id est, granum in potiori significatu, non hordeum. Bar. in l. frugē. de uerb. signi. Alex. in l. triticum. de uerb. obl. Quod uerum est ex communi usu loquendi, ut ibi: secus ex proprio significatu, ex quo habet spicam. d. l. frugem. uide in l. modios. C. de suscep. & arcar. lib. x. & Bar. in l. j. §. de eo. de aqua plu. arcen. ubi tenet idem. & Abb. in c. ex multiplici. de decimis. ubi dicit idem: & quod bladum seu triticum largius habet significatum, comprehendens etiam legumina, & omnia, quæ terra conteruntur, etiam semen lini. & ideo Alexand. ubi supra. tenet asportantem semen lini, & hordeum, puniri pœna statuti de frumento loquentis.

† Frumentum annuum si legatur ex tali fundo, debet solui eo tempore, quo recolligitur. Tex. est in l. Firmio. §. pater. ff. quando dies leg. ced. quem tex. dicit ad hoc esse not. Ias. in l. j. in prin. in iiij. col. uer. item quid iuris. ff. de iust. & iure.

Adde quod si maritus reliquit uxori omni anno ex tali fundo decem corbes frumenti, & decem libras, quod sicut frumentum debet solui tempore messium, ita & decem libræ, propter copulam. Et ita determinat Bar. in l. si legatarius. §. fin. ff. de leg. iij. & seq. dom. Ias. in d. l. j.

Frumentum ex certo fundo relictum debet præstari, quando recolligitur, non in principio anni. l. Firmio. §. pater. ff. quando dies lega. ced. & Barto. l. si legatarius. §. cum ita. de leg. iij.

Frumento legato uxori, debetur, id quod reperitur tempore mortis testatoris. l. Lucius. & ibi Bar. ff. de fun. instr. & Bart. in l. quidam. de uino, tri. & oleo leg. & Bar. in rub. C. de uer. sig.

Frumentum dicitur instrumentum fundi Bar. in l. quæsitum. in prin. ff. de fun. instru.

Frumentum in herba ualet quantum uulgus opinatur tantum posse percipi communiter. Bal. in l. cum nō frumentum. C. de usuris.

Frumentū unius mercatoris ex pluribus, si restituatur mercatori per nautam. & alia frumenta aliorum suffocata naue perdantur, an, & quomodo debeatur alijs mercatoribus pro rata. tex. & Bar. in l. in naue. ff. locati.

Frumentum dicitur fructus industrialis. Bal. in l. ancillæ. iiij. col. C. de fur. & Bar. in l. ex diuerso. de rei uē. & s. uer. Fructus naturales. uer. iij.

Frustra importat nullitatem actus. l. si cū reus. de fideiuss. l. cum donationis. C. de trāsa. quandoque tamen importat ope exceptionis. ut l. j. C. de non nume pe. l. si Titius. de fideius. Sed uide Bar. in l. pen. §. ad crimen. de pub. iud. Io. de Pra. in

† in l. seruum. §. publice. x. co. de pro. † Et per Felin. in c. Rodulphus. de rescrip. in uersi. ul. iij. col. & Frā. Are. in l. cum ea, quæ. C. de transf. & in l. uerbis ciuilibus. in prima. co. uersi. uerum autem. de uulgar. & pupillar.

Frustra petis quod intus habes. l. loci corpus. si ser. uē. no. in l. ij. ff. de eden. & in l. si quis. §. prohibet. co. ti. & in l. j. C. de execu. rei iud.

✠ Frustra expectantur ea, quæ cum aduenerint, nihil efficiunt, l. aliquando. §. fi. ff. ad S. C. Velleia. l. cum hæres. §. j. ff de acq. hæred. l. hæc stipulatio §. Diuus. ff. ut legat. no. cauea. c. cum contingat. de offic. deleg. c. per tuas. de simon. Hyp. Mar. consi. xxj. nu. 57. consi. lj. nu. 17. consi. lxvj. nu. 26. consi. lxx. num. 2. consil. lxxiij. numer. 67. uolumi. j. Aeme. Mar. Man.

Frustratorum collegium non est reprobatum, & ideo capax est legatorum. Bar. in l. cum Senatus. ff. de rebus dubijs.

Fuga serui, uel animalis, impedit eius præscriptionem. l. j. & ibi Bal. C. de seruis fugi.

Fuga facit quem suspectum. l. impuberibus. §. præterea. & ibi Bar. ff. de suspe. tuto.

✠ Fuga dolum arguit. l. impuberib. ff. de suspect. tut. Bald. consi. ccccxxxij casus talis est campsor. col. j. uol. j. consi. ccliiij. proponitur quod uxor. uolu. ij. Aym. Crau. consil. vj. num. 37. uolumi. j. Aem. Mar. Man.

Fuga an, & quando probet delictum: uide late, & pulchre per Fel. ubi ponit regulam cum sex fallentijs in c. nullus. de præsump.

Fuga est leue indicium ad torturam. Bal. in l. non hoc. C. unde cogna. & j. Iudicium. uer. lxvj.

Fuga triplex est, scilicet uoluntaria, causaria, & ignominiosa. Bal. in l. j. C. de edil. actio.

Fuga est triplex: uoluntaria, & ea suspicionem inducit. Causaria, scilicet cum causa: & ista nullam suspitionem inducit. Ignominiosa, ut dicit Bald. in l. j. col. ij. C. de edil. actio. Io. Lup. in repe. rub. de dona. inter uir. & uxo. col. lxj.

Fuga probatur per testem de uisu. Inn. in c. statutum. de of. dele. & doc. in l. fi. C. de prob. & Bal. in Marg. Testis. vj. co.

† Fuga an, & quando faciat indicium sufficiens ad torturam: uide domin. Philip. Deci. in consi. ccxxxiiij. incip. in effectu. in ij. col. uer. nec obstat. in secundo. uolu. & latius per domin. Ias. in l. admonendi, in repe. col. lxiij. uer. circa primum casum, Bart. quando fuga. ff. de iureiu. Et an suspectus de fuga possit capi ab incompetenti iudice. uide do. Decium in consi. lxxv. in j. uolu.

✠ Fuga in capitis causis indicium ad quæstionem facit. Bal. in l. fi. ff. de quæst. Bal. in l. uoluntatis num. 11. C. de fideicom. in. & Fel. in c. nullus. num. 3. de præsump. Hypp. Mar. in §. diligenter. numer. 41. in pract. cri. Iac. Bel. in prac. de quæst. nume. 1. Ange. in tract. malef. in uerb. quod fama publica. num. 46. Marc. Anton. Blanc. in tract. de ind. & tor. nu. 258. Rom. in l. admonendi. nume. 57. ff. de iureiur. & ibi Ias. in lect. nu. 88. & in rep. numer. 169. ubi hanc doct. communem esse sententiam affirmat. Aem. Mar. Man.

✠ Fuga, non facit indicium aduersus eum, qui iusto timore impulsus aufugit; ut quia se accusatum, uel aduersus se Prætorem inquirere, comperit. Barto. in l. prima. ff. de bon. eor. qu ant. sente. sib. mort. consciu. Ange. in l. fin. colu. pen. ff. de quæstio. Lud.

Rom.in l.lege Cornel.col.ij ff.ad S.C.Sylla.Ang in trac.malef.in uer.fama publica uer.an fuga Mat. sing.cliij.Hy.Mar.co.xlix.nu.37.uol.j.Ae.Ma.Ma.

✠ Fuga indicium non facit; cum is qui aufugit bonus uir a populo habebatur. Archid.in ca. decernimus. iij.q.ix.Hyp.Mar.co.xlix.nu.38 uol.j.Ae.Ma.Ma.

Fuga dicitur etiam quando quis latitat, ut fugiat, sed non comprehenditur a statuto de fugiente talis latitans.Bald.in l.j.iij.co.C.de edil.actio.& in l.j.C. de seruis fugi.ubi dicit quod fugiens dicitur latitare,& id d citur contractare.& Alex. in l. pe.de custo.reo.quod non dicitur fugere de carcere,ne carceretur:secundum Bal.in d.l.j.

Fuga facit haberi pro confesso.l.j.& ibi Bald.C.de asses.& supra Carceratus.uer.vj.

† Fuga an, & quando arguat homicidium manifestũ, & punibile:uide Feli.in c.afferte.in fi.iij. col.uer.& pro intellectu.de præsum.]

Fugere de carcere potest mulier causa uitandæ libidinis,Bal.in l.j C.de edil.actio.

Fugere nemo tenetur, præsertim si in fuga sit periculum Bal.in l.j.in fi.C.de condi.ob turp. cau.Bar.in l.si ob turpem.ff eo.tit.

Fuga serui quomodo noceat domino.Bal.in l.j.pe.col. C.de ser fugi.ubi tenet quod quo ad eius pretium, quod uilius fit per fugam non quo ad sui præscriptionem.uel alienationem Bal.ibi.

† Fuga sola non probat delictum Barto.in l.si quis in graui.§.utrum.ad Silla. Et plene per Feli.in c.nullus.de præsum.]

Fuga est coniuncta opinioni populi.Bal. l.uoluntatis. ult.col.C.de fideicom.

Fuga qualiter probet, & in quibus casibus, uide Hippoly.in rub.C.de prob.col.liij.cum seq.post Fel.in c.nullus.de præsump.

Fuga facit præsumi fugientem fuisse bannitum, quando duo sunt Titij,& unus est bannitus, sed ignoratur quis eorum sit.Bal.in d.l.uoluntatis.

† Singula. Fuga casu quo inducat aliquam præsumptioné,uel indiciũ contra aliquem, tunc talis præsumptio taliter inducta per fugam tollitur per iuramentum ipsius fugientis.Ita no.dicit Cyn.in l.fi.C. de requi.reis. Quod dictum refert, & sequitur pro ualde not.dom.Fran.Brunus de sancto Seuerino.in suo tract. de indicijs & tortura. in iij. charta. in ij. co.in fi.uerbis. Refert similiter, & sequitur Hip.de Marsi.dicens esse menti tenendum ad adiuuandum amicum:in sing.cxv.incip.fuga non semper.

† Adde hic quod fuga sola a loco indicij an sufficiat ad condemnationem:uide Ab. in c. nullus.de præsump. & in c.ueritatis. de do. & contu. De quo per Bar.in l.admonendi.ff.de iniur.& in l.lege Cornelia.ff.ad Silla.Vide Io And.in addi.Spec. in titu.de præsump.§.ij.uer.uiolenter.Adde Bart. in l. iij.C. de asses.ubi dixit ibi esse casum singu. in quo fuga facit quem haberi pro confesso. Ex quo colligit ꝙ officiales, qui inculpantur de aliquo si aufugiunt pro confessis habentur.Facit quod not. in ca. ij.de pig. & ibi Ab. dicit quod si suspectus de fuga capitur, & carceratur pro debito ciuili, maxime quando dubitatur utrum bona sua sint sufficientia, uel quando nõdum uenit dies solutionis & debitor est suspectus de fuga.tunc põt carcerari,ut faciat tutũ creditoré:puta præstãdo fideiussores uel pignora, qđ uoluit Abb.in d.c.lator.post Io.And.ibi:& facit text. in l. si fideiussor. ff. qui satisd.cogan.& in l.in omnibus bonę fidei. ff. de iud. Et intellige quando suspicio fugę occidit post contractum debitum:secus si erat tempore contractus:nam tunc de se conqueratur:ut no per Barto.in §.si debitores.l.ait prętor.ff.quæ in frau.credi.facit quod no.Abb.in cap. propter.de locat.Adde Bal.in l.j.ff.de condi.ex lege.ubi allegat tex.no.in l.quæsitum.ff.de pig. & uide eundem Bal.in d.l.ij.C.de hære.uel act.uendi.qualiter intelligatur.d.l.omnibus.& uide gl. in l.pe.C. de ope.lib.& Bald. instã. Et quid prosit ista cautio, uide glo.in l.ij.ff.sol.ma.in prin.Bart.in l.generali. C.de decur.libr.x. Ro. & alios in l. ij.ff.de iurisdi. om.iudi.Ang.in l.nemo carcerem.C.de exa.tribu. libr.x Iac.Bu.Bal.& Sal.in l.consentaneum.C.quo modo,& quando iud.Ang.Are.Institu.de acti.in §. fi. in uer. præterea sunt uera. Adde etiam de fuga. Bar.in l.impuberibus.§.præterea.ff.de suspe.tu.Ia. de Bel.in auth.de exhib.reis.in.§.si uero. coll.j.per Bul.& Cyn. in l.in bonę fidei. C.de reb.cred.& iureiu Io.de Imo.in d.c.nullus.Et limita prædicta,nisi quis incontinenti post fugam se presentasset corã iudice:quia tunc habetur pro non fugiente Ita dixit Bal.in l.j.C.de ser.fugi.post gl. & in l.iij §.mansor.& in l.qui cum uno.§.edictum.ff.de re mili. Ad de sing.dictum Bart. in l. quis sit fugitiuus.§.j.ff.de edil.edic.quod ille,qui fugit propter timorem familiæ,si incontinenti præsentat se, cessat illa suspicio. Idem dicas si quis aufugit fracto carcere: quia puni tur ac si esset conuictus pro illo crimine, pro quo fuit captus.l.in eos.& ibi Barto.ff.de custo.reo.nisi carcer esset apertus.Ita dixit Bald.post Gul.de Cu. in l.succurritur.ff.ex qui.cau.ma. faciat notabile dictum Bart.in l.j.ff.de bo.eorum qui mor.sibi cõsci. quod fugiens ante accusationem habetur suspectus de delicto:secus si fugiat post accusationem. Adde tex sing.l.iij.C.de exacto.trib.li.x.ubi faciens debitorem fisci fugere de carcere, tenetur fisco ad illud debitum, licet fugiens sit postea reductus ad carceres.quod bene notabis pro debitore ecclesiæ.Et uide tex.sing.in l.fi.§.interdictũ.ff.de cust. reo.quod si sunt duo custodes carcerũ, & carceratus fugit cũ altero eorum, quod alter custos eorum non tenetur.Adde gl.d.§.si uero.& quædam,quæ dicit, ꝙ si famulus aufugit,pręsumitur subtraxisse omnia,quę non repeniuntur in domo. Et uide gl.fin.in d.l.lege Cornelia ꝙ qui semel aufugit, si postea reducatur ad carceres,debet diligentius custodiri.Per quam limitatur gl.in l.si pecuniam.ff.de condi.ob cau.quæ dicit ꝙ ille,qui uenit liberandus, non est ita strictè custodiendus in carcere: quia procedit, nisi semel aufugisset.Et ita limites gl.notabilem in l. in cõmodato.§.si certo.ff.commo.quæ dicit ꝙ senex non est

ita

ita custodiendus in carcere strictè, sicut iuuenis:qa procedit,nisi semel aufugisset. facit textus, & quod uoluit ibi Ang.in l. a bonę fidei.ff.de rei uendi.

Fuga in actu operatur idem quod fuga in procinctu.l. pignoris causa.& ibi gl.& Bal.C.de pig.act.

Fuga constituit in mala fide.l.mala fide.& ibi Bald.C. de lon.temp.præscrip.quæ pro lib.op.

Fuga facit probationem semiplenam in Spec. de pro ba.§.fi.uer.ult.not.sed non totã etiam si statuto di-

† sponatur.ĩ.Statuta de maleficijs.uer.xxvij. † Vide Pari.de Puteo in tracta.syndicatus.i uer.Probatio.

Fugiens de carcere, quod apertum inuenit, non facit indicium contra se.Bal.in l. succurritur.C.ex qui.cau.maio.Pet.de Su.in l bonę fidei. C.de iureiu.& ĩ.Carceratus.uer.lij.ubi plenius.

† Fugiens clericus delinquens potest capi per iudicẽ secularem.Ab.in c. cum non ab homine.de iudi.in iij.col.Et de ista fuga uide per Bar in l.lege Cornelia.ff.ad Sill.& doc.in c.fi.de iureiur.& in c.ueritas. de dolo & contuma.& in c. nullus. de præsump.

† An probata fuga sit probatum delictum : & an per fugã sit inducta plena, uel semiplena probatio, seu suspicio:& uide Inno.in c.ex parte.de resti.spo.ubi dicit ꝙ fuga facit quem suspectũ,si abest a loco,ubi debet residere ex iuris dispositione:ut si iudicio cepto super delicto reus se absentauit:quia tunc redditur suspectus.

Fugam capere potius,quàm proximum occidere, clericus debet, si fugiendo poterit euitare homicidiũ. Abb.& doc.in c.suscepimus.de homi.In laico uero Bar.tenet contrarium in l.j.C.unde ui. quia cum fugari sit opprobriosum, & iniuriosum, potest licite resistere,ut se liberet ab illa iniuria, secundũ Ab.in d.c.suscepimus.facit qđ uo.i c.significasti. el ij.e.ti.

† Fugiens religiosus ter a monasterio,nõ est amplius recipiendus,maxime si est de ordine sancti Benedicti:sed fugitiui religiosi reiecti annuatim sunt requirendi , & cogendi ut ad monasterium reuertantur, seu commutent.tex.& ibi Abb.in c.fi. de regula.

† Fugitiuus quis dicatur:dic secundum Io. An.fugitiuum esse religiosum, qui moratur extra monasterium,& celat se suo abbati.Pro hoc.l. quis sit fugitiuus.ff.de edil.edic.Et quid si fugitiuus aliquid acquirat extra monasterium,cui acquirat,uide Ab.in c.fi.de regula. Et ibidem dicit quod eiectus dicitur, qui a suo superiore fuit eiectus a monasterio culpa sua forte exigẽte:& cui acqrat eiectus, uide eũ ibi.

Fugitiuus dicitur qui nõ possidet.ĩ.uer.Debitor suspectus.uer.xxvij.

Fugitiuus esse dr̃,etiã qui non est absens. Bal.in l.j.C. de edil.actio.p l.quis sit fugitiuus.§.j.ff.de edil.edi.

Fugitiuus dicitur res furtiua.l.j.& ibi Bal. in princ.C. de seruis fugi.

Fugitiuus semper est in dolo.Bal.in d.l.j.ix.col.C.de seruis fugi.

Fugiens in familiam Potestatis de noctẽ, an puniatur pœna dupli,stante statuto ꝙ fugiens ante familiam potestatis inquirentem pro armis , puniatur pœna statuti deportante arma,& alio statuto quod de nocte pœnæ duplentur.Bar.in l.j.de recepta.

Fugiens de uno carcere ad alium intrans sub eiusdem custodia dicitur fugisse de carcere, si distinctæ sunt habitationes non tamen per cellas.Bal.in l.j.pe.co. C.de edi. act.

Fugiẽtis appellatione in statuto non uenit latitans.ĩ. Fuga.uer.vj.

Fugitiuus præsumitur qui repertus est in crimine.c.ut famę.de sen.excom.Ale. in l. si quis.de fur.Itẽ qui accusatus est de crimine. Alex. ibi per.l.j.& ibi per Bar.de his,qui mor.sibi consciuerunt.

10 Fugiens pro bono publico capi potest. l. generali. C.de decuri.lib.x.& Alex.in l.si quis.de fur.

Fugiens hostem persequentem si per uim aufert equũ clerico ad equitandũ, ut uelocius fugiat, ne capiatur, uel occidatur ab inimico, non incidit in canonem,si quis suadente diabolo xvij.q.iiij.secundum Archi.ibi in prin.omnino ibi uide.

Fugiens de carcere si reuertitur,nõ dicitur fugere,nec tenetur pœna statuti de fugiente de carcere.Bal.in l.viij.col.C.de ser.fug.& in l.j.C.de edil.actio.ut si uadat ad indulgentiam:ut ibi.

Fugiens si cadit, & se percutit,an teneaẽ de uulnere is qui eum insequitur fugientem.Bar. in l.si gemina. ff.arbo.fur.cęsar.

Fugiens de carcere,uel aliter,habetur pro confesso.l. l.j. & ibi Bar.C.de assessor.nisi in fuga capiatur.Barto.in l.raptores. C.de epis.& cler.Itẽ uerum in fugiente pro delicto,secundum Old.in consi. xiiij.in prin.Et quid si prius fuit tentus iniuste Alex.in consi.cxliiij.ij.parte.& omnino supple uer. Excommunicatus.

Fugiens ob metum publici hostis non perdit possessionem:secus si capitur. Inno. in c.cum ex iniuncto.de de ope. no. nuntia. & Bald.in Mar. uer. Fugiens. uer.primo.

Fugiens in domum suam non potest in ea capi , & extrahi per officialem pro debito ciuili.Bal.& Ale.in l.plerique.de in ius uocan.contra Barto. in l.j.viij. charta.C.de summa tri. qui tamen loquitur quãdo fuit captus extra domum, sed euasit, & in domum aufugit, quia potest denuo extrahi incontinenti:qa inspicitur initium.Et sic tenet Alex. in l.,quod ait. §.quod ait.de adu.

Fugiens de uno territorio in aliud incontinenti non potest capi per familiam Potestatis insequentem. Bal.in addi.Spe.de compe.iud. adi uer.sed pone ꝙ malefactor.Bald.& Flo.in l.sicuti.§.Aristo.ff.si ser. uen Sal.in l.ij.C.de exhi.reis. Ange.Are.in tractatu maleficiorum.uer.quod fama.contra facit dictũ Bar.in l.quod ait.§.quod ait.& ibi Ale. de adulter. Bal.in l.quicunque.C.de ser.fugi.& Ange.Are.ubi supra,uersi.in platea.& supra Captus.uersic.viij.& uerbo Captura.uer.xxij.& omnino.infra. uer.Incontinenti.uer.j.& per discursum,ubi argu.contra.

Fugiens ad corpus Christi, uel ad cardinalem, quibus obuiat,cum ducitur ad mortem,an liberetur.supra. uer.Confugiens.uer.vij.& fi.

Fugiens ad ecclesias an sit tutus : uide titu. C. de his, qui ad

qui ad eccle.confu Barto.in consi. statuto ciuitatis. Tuderti, &c. & supra. Debitor:in domo. uer. j.& & Old. in con. iiij. quod nota etiam pro debitore, si statutum est quod debitor capiatur:imo si captus ducatur per ecclesiam, potest extrahi de ea. Old. ibi, & Arc.xvij.q.iiij. antiquitus. Sed idem Old.in consi.cliiij.dicit quòd

20 Fugiens in ecclesiam captus in ea pro membri mutilatione debet ecclesiæ restitui,in qua capi non potuit: & quod ecclesia non tenetur latronem publicum,nec raptorem:alias sic.Vide ibi notata.

Fugiens cum gladio de domo, in qua reperitur homo mortuus,præsumitur occidisse.doct. & Bal.in l fin. C de prob.in l.neq; natales.j.col.de prob.& Ange. Arc.ubi supra.uer.quod fama.ij.col. Adde Ange.&

† Alex.post Bar.in d.l.ij.ff.de fur. † Et per Feli.in c. afferte.de præsump.

Fugiens de terra sua propter guerram, ubi conueniatur.in Spe.ubi loquitur de guerra.

Fugitiuus seruus ut reperiri possit inuestigari, & perquiri possunt cubicula Senatorum in Spe.de instr. edi.§.vj.uer.pone instrumenta.

Fugitiuus debitor capi pōt ꝑpria authoritate creditoris.in Spe.de renun.& conclu.uer. item est beneficium.& supra.Debitor suspectus. uer.ij.quod uerū ut iudici presentetur non ut occidatur. in ti.de accusa.§.j.uer.hoc tamen.

Fugitiui serui dominium,& possessio retinetur per dominum.eo.tit.& §.& uer.

Fugitiuus cum conuenitur, non requiritur libellus.in tit.de libel.concep.§.x uer.xiiij.

Fullo uide de eius materia in Specu.de exec.sen.§. vj.uer.x.& de fru.uer.sed nunquid. in eo.

Fumantia est onus personale,uel saltem mistū & debet solui per quemlibet ex pluribus habitantibus in eadem domo ad eundem focum, si habent bona diuisa, & diuisim uiuunt.Ray. de For.& Bar.in l.tria onera.de excu.tu.& per Bal. in l.etiam.uer.modo uidendū. C. de execu.rei iud. ut consuluit do.Pe.de emandula.pro communi castri nostri Petrituli.

Fumantia patris & filiorum est eadem, non diuersę,uiuo patre.l.si hi,qui.C.de filijsfa.& quemadmodum pater.li.x.& Bal.in add.Spe.de feu.uer. si sunt plures.in gl.& in l.ij.C.qui æta.lib.x.quia unum patrimonium censetur patris & filij:ut ibi: & tenet Bal. in lege. qui se patris. nona. columna. C. unde liberi.

Fumantia focularia,& familiæ,sunt synonyma,& idē important. Baldus. in authentic. defuncto. ad Tertul.

Fumus fieri non potest in parte inferiori domus, ut noceat habitanti in solario, id est, in parte superiori.l.sicut.§.Aristo.ff.si ser.uen.& infr. eo.uer.si.

Fumus si uicinos lædat,prohiberi potest.Barth.Cepo. de ser.urb.ti.de igne.

Fumus potest fieri per dominum partis inferioris domus non tamen ad iniuriam partis superioris, & ultra solitum.Bar.in l.sicut.§.Arist.ff.si ser.uen.Vide no.in l.pe.ff.de iniur.& Barth.Cepo.de ser.urb. cxxxj.& in ti.de igne.

Fundamentum si deficit, non potest ædificium stare.in Spe. de aduo. §.vj.uer.post hoc.l.in uniuersis.C.qui da.tut.possunt.j.q j.cum Paulus de presby.non bapti.ueniēs. l.alterius.§. fina. cum.l.seq.ff.de aqua plu.arcen.& l. j. de execu. rei iud. Bartolus in quæstione Lapus.

Fundamentum non est,ubi Christus non est. in Spec. de instru.edi.§.j.uer.ante omnia.de sum. tri.& fide cath.in prin.

Fundator ecclesiæ potest præsentare rectorem eius episcopo, quē episcopus debet confirmare,si idoneum reperit.no.in c.ex frequentibus.de insti. & infra uer. Patronus. Item uidetur tacitè se obligare ad dotandum sufficienter ecclesiā uel capellam fundatam, & ad hoc cogi potest,secundum Ab.in c.ad audientiam. j. de eccle.edi.per ca. cum sicut.& ibi etiam Ab.de consecra. ecc.uel alta. & ĩ Ius patronatus.uer.xxxij.

Funditus id est,ipso iure.glo. in l.decernimus. C.de episco.& cle.Barto. in tractatu de tyranno.vij.q.principali.

Fundus cuius fructus sunt legati pro alimentis est obligatus alimentario pro illis. l.Lucius.& ibi Barto.ff.de alimen. & ci. leg. & in l.cum hi.§.si uni.cum glo.de transact.& in l. Caius.de annu. leg.

† Fundus an sit quid uniuersale:uide do.Bartho.Soc. in l.j.in iij.col. uer. iiij. de rebus dubijs. Et adde ꝙ in uno fundo possunt esse plures res numero specie differentes.do.Petr.Phi.Cor.in consi.xxiij.inci.uidetur in litera c,in iij.parte.]

Fundus constituitur sola destinatione patrisfa.l.quod in rerum.§.si quis post.de leg.j.Vide Ioan.de Por. in l.si ita stipulatus.de uer.ob.Bar.in l.si quis.communia prædio.

Fundo legato uenit tantum pars, quam habet in eo testator.l.Iulianus.de leg.iij.

Fundus quando dicitur uendi ad mensuram. Bar. in l. Iulianus.§.si Titius.de actio.emp.

Fundus ad alimenta legatus quomodo intelligatur.in l.cum hi.§.si uni.de transf.

Fundus diuidi prohibitus potest diuidi per sepes, & fossata gratia uberioris culturę.Barto.in l. quemadmodum de agri.& censi.lib.undecimo.& in l. si solus.de acqui.hær.Pau. consil. clxxvij. per l. Caius. de leg.ij.

Fundus retrouendendus ex pacto an debeat retrouendi cum fructibus.Io.de Por. in l.diuortio.§.primo. so.mat.

Fundus dotalis non dicitur, qui datus est in dotem æstimatus,nisi uir sit pauper: quia non potest alienari.Bal.in l.interest.C.de usufru.

† Fundus datus in dotem æstimatus, intelligitur datus cum omnib. oneribus,& obligationib.suis,nisi partium cōsensu expressum sit cōtrarium. Ita dicit Iaso.

Iaſo.per illum text.in l.ex conuentione.in ij.notabili.C.de pac.

Fundi appellatione uenit etiam ruſticus,& urbanus.l. quæſtio.de uer.ſig.

10 Fundo legato uidetur legata proprietas.l. filios hæredes.& ibi Bar.ff.de uſufr.leg.& in l.ſi fundum tradi.de uer.ob.Item.

Fundi appellatione non ueniunt fructus eius.l.ſi filius. §.ſi.de uer.ob.niſi in legato fundi,in quo uenit etiã uſusfructus, licet ſit alienus. l. Meuius.§.fundo. de leg.ij.Vnde

Fundus dicitur proprietas,& uſusfructus ſimul.l.ſi Titio fundus.de uſufr. leg.l.qui uſumfructum. de uer bo.ob.& Pau.de Ca.con.cij.& ℑ.eo.

Fundi appellatione ueniunt etiam paſcua . l. Seiæ. §. Tyrannæ.de fun.inſtr.l.teſtatrix.§.j.& ibi Bar.ff.ſi ſer.uen.Item & pars fundi,quæ fundus dicitur.l.planè.§.ſi.de le.j.Quod uerum, ſi eſt diuiſus: ut ibi.& in Sp.de prob.§.j.uer.quid ſi pars.& uide.l.dotale. §.j.de fun.dotali.

Fundi appellatio generalis eſt glo.in l.iubemus.de ſacroſan. eccle. † Et quid contineatur appellatione fundi,uide do.Pe.Phi.Cor.in conſ.xxx. incip.uiſa. in litera a,& in con.ccxxxvj.incip.diligenter.in litera g,in iiij.parte.]

Fundus filij per patrem alienatus non computatur filio in legitimam ei per patrem relictam in teſtamẽto.& ideo poteſt uendicari.Bald. in l. cum a matre. C.de rei uen.& Alex.in l.ſi cum dotem.§. ſi pater. in ſi.ff.ſol.ma.

Fundi appellatione ueniunt etiam foſſata eius,nõ uia. l.prædia.§.pe.& ibi Bar.de fun.inſtru.

Fundi legati appellatione non uenit domus ſita in eo. l.teſtatrix.& ibi Flo.ſi ſer.uen.& infra uer. Palatiũ. uerſi. j.

Fundi inſtructi appellatione ueniunt etiam eius inſtrumenta.l.prima.& ij.& ibi doc.C.de uerbo.ſign. ubi etiam Bal.

Fundi integro ſtatu appellatione uenit fructus, & inſtrumenta.l.ij.C.de bo.ua.lib.x.& Bal.in l.ij.C.de uerb.ſig.

20 Fundus inſtructus in dubio cenſetur legatus.Bar.in l.Seiç.§.ij.quod addicit.ff.de fun.inſtr.

Fundi uſufructuarij appellatiõe ueniunt etiam inſtrumenta.l.ſed & ſi quis.§.proprietatis.ff.de uſuf.Bal. in l.ij.C. de uerb.ſig.

Fundo uendito non cedunt emptori inſtrumenta , ut boues aratorum,uegetes,& alia nõ affixa, niſi actũ ſit.Bal.in l.ij.C.de uer.ſig.& Flo in l. ſed & ſi quis. §.proprietatis.de uſufr.Vide in Sp.de emp. & uen. §.j.uer ad euidentiam.

Fundo legato an ueniant inſtrumenta eius.in l.ſi.cum glo.& doc.ff.de ſup.leg.

Fundo legato uti eſt, non ueniunt reliqua colonorum l.qui habebat.§.ſi.de le.iij.ſed perinde eſt ac ſi eſſet legatus fundus inſtructus.l.pridie.§. pen.& ibi Bar. ff.de fun.inſtr.

Fundi inſtructi appellatione non uenit fornax in eo ſita . l. fundi.§.quidam.& ibi Barto. ff. de fund.inſtruct.

Fundus pignoratus intelligitur cum omnibus inductis, ut in eo ſint perpetuo. non aliter.l.debitor . ff. de pigno.

Fundus prætioſior bonorum mariti non debet dari in ſolutum uxori pro dote minori.Bal.in aut. niſi debitor.C.de ſol.

Fundus dotalis poteſt permutari tam cum marito,quã cum extraneo.Bal.in addi. Spec.de don.inter uir.& uxo.uer.fundus.

☙ Fundus dotalis niſi ex cauſa neceſſitatis nec conſentiente quidem uiro,& uxore alienari poteſt.§.j.inſti.qui.alie.lice.uel no.l.j. ff. de fun. doc.l.ij. & ibi gl.C.e.de fund.dot.Ae.Ma.Ma.

☙ Fundus dotalis nec ob æs quidem alienum uiri , & uxoris alienari poteſt etiam utriſque conſentientibus niſi ob ius,quod quis illo in fundo habet.ut no. in l.cum te.C.ne.uxo.pro mar.in l. ſed & ſi alia. ff. de bon.dam.nat. Bald & Sali.in l. ob meritorum.C. ne uxo.pro mar .Iaſo.in termi.co.xliiij.dub.iij.uol. j.Ae.Ma.Ma.

Fundus dotalis ſi euincatur,debetur ab hærede defuncti,ſi uxor eademq; filia abſtinuit ad hæreditate patris.l.creditor.§ prædium.& ibi Bar.ff. de euic.

30 Fundus dotalis datus ineſtimatus non poteſt alienari,etiam uxore uolente.l.fin.& ibi Barto.ff. de iure do.l.j.§.& cum lex.C. de rei uxo.actio.& Alex. in l.ſi æſtimatis. ſolut. matri. & ℑ.Maritus alienat. uerſi.xj.

Fundus dotalis non poteſt præſcribi. l. ſi fundum . & ibi Bar.ff.de fun.dota.niſi ſit datus eſtimatus.d.l.ſi. de iure do.& l.ſi eſtimatis.& ibi Barto.ff.ſol. matr. & ſupra uer.Dos alienari non poteſt.uer.xij. Item niſi præſcriptio inceperit antequam conſtitueretur dotalis.Alexand.ſing.in l.ſi filioſa.in princip. & §. j.ſol.ma.

Fundus dotalis poteſt dari etiam non libero a ſeruitutibus.Bald.in l. ſi ex conuentione . C. de pact. & Alexand. in l. binas. de ſerui. urba. prædi. ſecus in fundo uendito:ut ibi. & Bald. in l.ſi quando . C.de compen.

Fundus dotalis ſoluto matrimonio ante quam uxori reſtituatur,non poteſt alienari.Bald.in l.prima. C. ſine cen.uel reli.& Alexan.in l.interdum. ff. de fun dotali.

Fundo dotali poteſt ſeruitus imponi. per Alexand. in l.fin.poſt Barto.ff.de fun.do.per l. lex Iulia. cũ ſeq. eod.tit.

Fundo dotali uendito, an detur actio de euictione . ℑ. Venditor de euictione.uer.xvj.

Fundus dotalis ſi alienatur per uxorem de conſenſu uiri.no. in l. ſi prædio. C. de iure do. & ſupra Dos alienatur.uer.xx.Bar.contra Cy.in l.ſi eſtimatis.ſo. ma.per Bal.in l.prima.§.& cum lex.C.de rei ux.ac. & Io.de Imo.in l.cum uir.de uſucap.& in cap. cum contingat.xj.chart.de iureiu.in Sp.de emp. & uen. §.iij.uer.ſed pone,uxor

Fundus dotalis non patiẽ miſſionẽ pro debito uiri, uel uxoris,uel utriuſq;.Ba'.i l.ij.in ſi.C.ne uxor ꝓ ma.

Fun-

Fundus dotalis non potest alienari per uxorem, uolente uiro. Barto. in l. si extraneus. in fi. ff. sol. ma. cōtra Cyn.

Fundus dotalis etiam a uidua alienari non potest. l. etiam dirupto. ff. de fun. do. Bar. Cep. in sing. uer. cxj. nec a patre uiduæ. gl. Cy. & Bal. in l. rem, quam. C. de iure do. & in d. l. etiam.

† Fundus dotalis quid si etiam detractis expensis sit prætiosior quā fuerit tempore donationis in dotem, & hoc causatum sit ex sola mutatione temporum, an debeant conferri: & quid si esset effectus uilior, uel prætiosior propter plantationem, & non propter mutationem temporis: uide do. Barth. Soc. in consi. lxvj. inci. pro uiso. uer. sed conclu. cum uer. seq. in j. parte.]

10 Fundus prohibitus alienari per testatorem potest alienari ex causa dotis uel donationis propter nuptias. Bar. in l. filius. §. diui. de le. j.

Fundus uenditus ad mensuram si casmate deuastetur ante, quam mensuretur, periculum est uenditoris: secus si post. l. si in uenditione. §. j. & ibi Bar. ff. de pericu. & com. rei uen.

Fundus dotalis præsumitur æstimatus ea æstimatione, quæ facit emptionem. gloss. in l. si inter uirum. de iure do. Cyn. in l. iiij. C. commo. Bartho. Cep. de ser. urb. c. xiiij. † Vide Ias. in l. ex conuentione. C. de pactis.

Fundus dotalis non dicitur, nisi tradita possessione. Bar. in l. de diuisione. sol. ma. no. in l. dotale. §. j. de fun. dotali.

Fundus an, & quando præsumatur habitus pro derelicto. in l. qui agros. & ibi Barto. C. de omni agro deser. li. xj. & Barto. in l. rem, quæ nobis. de acquir. posses.

Fundus ad mensuram uenditus debet mensurari totus tam in loco sterili, quàm fertili. Bal. in l. sicut periculum. in fi. C. de ac. emp. per gl. no. in l. qui libertatis. §. fi. ff. de euic.

Fundus uenditus si publicatur ob delictum uenditoris periculum est uenditoris. l. si fundus. uer. nam & si uendideris. & ibi Bar. ff. locati.

Fundus uenit in diuisione, excepto loco religioso, qui est in fundo. l. fundus. ff. fam. ercis.

† Fundo relicto, tacitè censetur relicta uia ad fundū. Fran. Are. in l. centurio. in xxix. col. uersi. ideo quia uult. consequens id. de uulg. & pup.]

Fundum petens an debeat causam exprimere quare petat. in Sp. de lib. concep. §. xv. uer. sed nunquid. & uer. non ualet. & j. Libellus.

Funiculus triplex difficulter rumpitur. in Spe. de disput. & allegati. §. viij. uerlicu. iudicat.

Funus & de eius materia, uide. ff. de reli. & sumpti. fune. per totum. & in Sp. de sepul.

Funeris impensa est una species legatorum. in Spec. de instr. edi. §. xiij uer. circa legata.

Funeris expensæ quomodo reputentur. in Spec. de sepul. uer. porro. & præferuntur alijs creditoribus. cū ante, quam credita, deducendæ sint. l. impensa. ff. de relig. & glo. in l. priuilegia. ff. de priui. credi. & Ioā. And. in Spe. de sepul. uer. porro. si. l. fin. §. in computatione. & ibi Alexand. C. de iure delib. Et ibi dicit idem in impensa infirmitatis, quia æquiparantur, secundum Bald. in l restituenda. C. de pet. hær.

† Funerandi ius an possit possideri per laicum: uide Decium post alios in c. quanto. col. pe. C. de iud.

Funeralia dicuntur ea, quæ ad ecclesiam ducuntur cū cadauere. gl. in cle. dudum. & ibi Card. q. iij. in §. uerum, etiam equi, & arma. secundum Car. ibi. v. q. de quibus dicit deberi quartam canonicam. Item dicuntur funeralia, seu mortuaria ea, quæ causa funeris obueniunt, etiam præter uoluntatem morientis. Car. ibi. q. xxviij. de sepul. & Pet. de Peru. in trac. de canonica episcopali. vij. q. principali. ulti. char.

† Et an sint a iure permissa, & quæ dicantur, uide do. Pe. Philip. Cor. consil. ccxcvj. in litera a, in quarta parte. ubi etiam ponit ibi. in litera e, an aliquid exigere pro funeralibus, sit species simoniæ.]

Funeralia debentur tam clericis quàm sacerdotibus. cle. dudum. §. ab olim. & ibi Car. de sepul.

Funus dicitur a funibus, quibus olim cadauera ligabātur. Car. in d. §. uerum. iij. q.

Funeralia durant, quatenus sit memoria defuncti. Car di. ubi. s. q. iiij.

Funus est prius portandum ad ecclesiam parochialem quam ad ecclesiam sepulturæ, ut ibi recipiat ultimum uale: sed de consuetudine non seruatur. Car. ubi supra q. xxvj.

† Funeralia an exigi possint ab uniuersitate per episcopum, cuius præcessores eam exegerunt ab hominibus dictæ uniuersitatis, tanquam per dictas exactiones sit inducta consuetudo: uide do. Pet. Philip. Cor. in consil. ccxcvj. incip. circa. per totum. in iij. parte.]

Furca pro suspendendis latronibus est signum iurisdictionis infra Iurisdictio. uer. cij] Adde quod priuatus potest cogi ad dandum locum pro erigendis furcis. Hyppol. in l. j. col. iiij. uer. pro quibus facit. ff. de sicar.

Furca existens in fundo uendito non potest amoueri, uel comburi per emptorem, quia non cedit ei cum fundo, sicut nec iurisdictio. Bal. fin. in l. a procuratore. C. mandati.

† Furcas an possit erigere unus sine alio ex dominis, si sunt plures domini eiusdem loci habentes iurisdictionem. Deci. consi. cclxi.

Furiosus dicitur carere uoce, ex quo cum loquitur non intelligit quid loquitur, sicut dormiens. Bald. in l. sancimus. in princip. C. ad Trebellia.

Furiosus conualescens tenetur dotare filiam. Bald. in aut. res quæ j. col. C. communia de leg.

Furiosum esse, dicitur positio implicita, nec affirmatiua, nec negatiua. Bald. in l. nec codicillos. C. de codicil.

Furiosus olim potest petere quod iudex declaret ipsum rediisse ad sanam mentem, & curatorem sibi datum adimi, & administrationem bonorum sibi restitui

ftitui. Barto. in l. de ętate. iij. q. primæ principalis. ff. de mino.

Furiosus non tenetur actione negotiorum gestorum, sed actione in factum de eo, quod peruenit ad ipsum ex administratione. Bar. in l. iij. §. alterius. de neg. gest.

Furiosus testari non potest. l. furiosum. C. qui testa. fa. pos. & l. is, cui lege. de testa. l. qui de testamento. §. nec furiosus. eo. tit. & infra uer. Furor. uer. j. nisi tempore interualli dilucidi: ut ibi. & j. eo. uersi. xxxv. in Sp. de instr. edi. §. xij. uer. uerum.

Furiosus testabilis reddi non potest etiam per statutum. Bar. in l. si quæramus. ff. de testa.

Furiosus non potest esse testis in testamentis, nec in alijs actibus. l. qui testamento. §. nec furiosus. ff. de testa. l. is, cui. ff. de testa. & in Sp. de teste. §. j. uersicu. ✠ item quod est furiosus. ✠ §. testes. instit. de testament.

Furiosus est hæres necessarius, sicut infans. l. ij. & ibi Bar. ff. de condictio. fur.

10 Furiosus non citatur in iudicio, sed eius curator. Bar. in l. ij. ff. de condi. fur.

Furiosus non dicitur esse in culpa. cle. j. & ibi Cardi. de homicidio. & ideo non incurrit irregularitatem ibidem.

Furiosus occidens, uel mutilans, non fit irregularis. clemen. j. & ibi Car. de homi.

Furiosus custodiendus est a uenientibus ab intestato. l. diuus. de off. præsi. alias ei non succedunt. in auth. ut cum de appel. cog. §. si quis de prædictis. Car. in cle. j. de homi.

Furiosus si culpa sua factus est, & delinquit, non excusatur. Car. in cle. vj. q. de homi.

Furiosus non potest ingredi religionem. de reg. sicut in vj. gl. in c. ex eo quod. de lec. in vj. Item nec ordinari in sacris. d. gl.

Furiosus comparatur ignoranti. l. filiusf. la. j. & ibi Barto. ad ti. de testa. Item prodigo. l. prima. & ibi Nico. de Neap. ff. de cu. furio. Bar. in l. is, cui lege. ff. de testa. nisi in casu, de quo per Bald. in l. furiosum. in fin. C. qui testa. fa. pos. Item mortuo. Bal. in l. humanitatis. iii. col. C. de impu. & ali. substi. per l. si quis alicui. de acqui. hær. † Adde Fran. Are. in l. ex facto. de uulga. & pupil. in pen. col.] Item absenti. l. sed si unus. §. filiofami. ff. de iniu. l. ij. §. furiosus. & ibi Barto. de iure codi. & Barto. in l. prima. §. dari autem. ff. de procura. & in l. secunda. §. fi. sol. mat. & Bald. in l. furiosum. in fi. C. qui testa. fa. pos. † Et per Franc. Arc. in l. Pătonius. in prin. iiij. co. de ac. hær.] Sed an prodigo in delictis. gl. in l. si quis in tantā. vj. q. C. unde ui. & Nico. de Neap. in l. j. de cur. fu. Item infanti. Spe. de pri. & sec. decreto. §. iiij. uersi. sed pone quod pupilli. Item minori, & pupillo, etiam quo ad priuilegia infra eo. uer. xxx. & Alexan in l. Fulcinius. §. adeo. ex qui. cau. in pos. ea Item dementi. Bald. in l. certum. x. colu. C. unde cognati. † Vnde an habeat priuilegium minoris, uide Felin in cap. cum non liceat. de præscrip. circa princip. iij. co. in uersi. dum Abbas.]

† Furiosus quis dicatur, & qualiter probetur furor: uide Alexan. primo uolu. consi. liiij. & ibi an possit contrahere matrimonium, & an ingredi monasterium, & Dec. consi. cxij.

Furiosus dicitur infirmus. l. ij. §. si non propter. in fine. ff. si quis cau.

Furiosus ligatur consuetudine. Bal. in l. ij. v. col. C. quæ sit lon. consue. Sed

20 Furiosus non ligatur pacto uniuersitatis. Bald. ibidem.

Furiosus pro represalijs capi non potest, sed eius bona sic infra uerbo Represaliæ contra quos. uersicul. xv.

Furioso offendenti licet resistere, cum moderamine tamen inculpatæ tutelæ. Barto. in l. ut uim. ij. co. ff. de iusti. & iure.

Furiosi curator petit bonorum possessionem, & restituit fideicommissario, uel substituto furiosi. Bal. in l. certum. x. col. C. unde cognati.

Furiosus efficitur hæres, quando debet restituere alteri. Bal. in l. pe. in fi. prin. C. ad Treb.

Furiosus punitur satis suo furore. l. pe. ff. de parrici. & l. diuus. de off. præsi.

† Furiosus delinquens an puniatur, uide Hyp. ubi plura ponit de furioso in l. j. col. vij. de sicar.

Furiosi pater agnoscit hæreditatem pro furioso, & nō restituitur in integrum, si leditur, sed curator sic. Sali. in l. iij. C. qui admitti ad bo. po.

Furiosus aliquando fingitur. l. obseruare. de cur. fur.

Furiosus hæres non implens uoluntatem defuncti intra annum, an priuetur hæreditate. Bal. in auth. hoc amplius. in lec. anti. j. q. C. de fideicom.

Furiosus hæres patris etiam non agnitam hæreditatem transmittit ad hæredem, etiam extraneum, sed hæreditatem extranei non. Ang. in l. Antistius. §. fi. ff. de acq. hær. no. in l. fi. §. pe. C. de cu. fur. & ibi Bar. & tenet Bal. in l. potuit. C. de iure delib. legata uero transmittit. Bal. ibidem.

30 Furiosus non tenetur de delicto, uel homicidio cōmisso, etiam ante furorem, ut ex eo possit criminaliter puniri. Bal. & Iac. de Alua. in c. j. an illi qui interfe. fra. do. sui. nisi constaret de simulatione furoris. l. obseruare. de cur. fu. l. diuus. de off. præsi. & Barto. in l. congruit. eo. tit. & Bald. in l. si furiosum. C. qui te. fa. pos. & Barth. Cep. in cautela. viij. Et est uerum, etiam si ante furorem fuit condemnatus, secundum Bar. in l. ex facto. vj. co. uersi. quinto requiritur de uulg. & pup. & per Alexand. ubi supra. sed eius bona confiscantur, secundum Bald in d. l. furiosum. † Et per Franc. Aret. in d. l. ex facto. in penul. colu. in medio.]

Furiosus gaudet omnibus priuilegijs pupilli, & minoris. glo. ord. in l. ij. C. de cura. fur. Bald. in l. secunda. C. qui admit. & in c primo. ij. colu. de benefi. pa. in usi. feu. Ioan. And. in addi. Spec. in rub. de præscrip. & Bartho. Cepo. in l. eum, qui uectigal. vij. colu. de uer. sig. † Adde Fel. in c cum non liceat. de præscri. circa fi. iij. col.]

Furiosus non potest contrahere matrimonium. l. patre furio-

furioso.ff.de his,qui sunt sui,uel alie.iur.c.dilectus. de sponsalibus.xxxij. q.vij.neque furiosus.gloss.in c.ex eo.de ele.in vj.& Alex.consi.liiij.j.parte.& in Spe.de spon.& matri.§.iij.ad fin.ubi ponit qualiter formetur libellus,ut matrimonium soluatur:si uero furor superueniat,non rescindit matrimonium ante contractum.l.furor.ff.de spon.& Bar.in d.l.patre.& l.si cum.§.si maritum.ff.sol.ma.

Furiosus per interualla dilucida non potest esse arbiter,sed iudex sic.glo.in l.cum furiosus.ff.de iudi.& ibi Bar.sed Ang.& Mod.ibi contra.

Furiosus restituitur in integrum sicut minor.l.sanctionis.& ibi Bald.C.de excus.tuto.l.ergo.& ibi Barto.ff.ex qui.cau.maio.Bal.Pau.& Ale.in l.Marcellus.de fideius.per Bar.in l.prima.de bono.poss.furio.in fan.dela.& in l.si infanti.post Cy.C.de iure delib.& Bald.in l.fi.in fin.C.qui admitti.in l.si procuratorem habens.de in integr.resti.mi.& Io.An.in Sp.de rescrip.

Furiosus perdit possessionem,si eam diu non retinuit per se,uel per alium.Bal.in l.si is,qui.ff.de acquir.poss.

Furiosus per dilucida interualla an præsumatur contraxisse,uel testatus esse tempore interualli,uel tempore furoris.in Sp.de prob.uer.sed pone.& ibi Bal.in addi.uer.an habens.& omnino per Bal.& Alex.in d.l.furiosum.& Bar.in l.nec codicillos.in fin.C.de codicil.ubi dicit quod fiant positiones quod semel tantum fecit testamentum,& quod tunc loquebatur fatuè,& similia.& omnino per Alexan.cons.lxxxvj.ij parte.Et sciendum quod si fuit furiosus ante,debet probari quod tempore contractus fuit sanæ mentis:alias non ualet.glo.not.in cap.fin.de succe.ab intest.Lanfran.in c.quoniam contra.uersi.testes.penul.charta.de prob.Ioan.And.in Nouella.in d.c.fi.& Bal.in Mar.uer.testator.uer.pe.& infra.§.proximo.uersicu.viij.Et de testamento furiosi habentis interualla dilucida,uide Alexand.con.cxlj.prima parte.

Furiosum quem esse,debet probari per allegantem.l.nec codicillos.C.de codicil.quia non præsumitur.j.eo.uer.xxxviij.& §.prox.uer.ij.

Furiosus non ligatur iuramento.Bar.in l.qui habet.§.si pupillus.ff.de tutel.Bal.in l.ij.x.q.C.de rescind.uen.ubi dicit idem in demente,& frenetico,qui nō potest contrahere,uel testari.

Furiosus quis non præsumitur.l.fi.& ibi Bal.C.de hære.inst.l.nec codicillos.C.de codicil.

40 Furioso interdicitur administratio per iudicem,non a lege.glo.Barto.& Nico.de Neap.in l.prima.ff.de cur.fur.Sed Alexand.in l.is,cui bonis.de uer.obl.dicit secundum omnes in d.l.j.quod ipso iure est interdicta.

Furioso quomodo detur curator.no.in l.obseruare.de cur.fur.

Furiosus in bonis curatoris præfertur alijs creditoribus.l.& mulieri.§.in bonis.ff.de cur.fur.

Furiosus an succedat in feudum.Bal.quod non,in l.fi.C.de suis,& legi.

Furiosus inuasor an teneatur ad pœnam.l.si quis in tantam.C.unde ui.per glo.& doc.

Furiosus dicitur,qui loquitur fatuorum more,uel qui a patre,uel consanguineis reputatus est furiosus,uel si publicè,& communiter reputatus est furiosus uel si nescit exprimere quod uelit,uel quod ordinatum memoriam non habet.Ita Alexand.consi.liiij.j.parte.& infra §.proximo.uersic.j.& plenius per Alex.in l.si cum dotem.§.si maritus.sol.matri.ubi etiam dicit probari ex eo,quod est retentus in carcere a coniunctis,uel quod uadit ridendo per uicos,uel quod corpus suum iussit proijci in mare,uel quod iussit se sepeliri de nocte,uel cum sonis,& cantibus,& sine luctu.Quod ultimum tenet Ludo.in l.j.in prin.de uerb.oblig.

Furiosus dicitur ex consuetudine quod proijcit lapides more insanorum,& non calore iracundiæ.Et hoc articulandum,& probandum est,non quod simpliciter lapides proijciat:quia etiam sapientes quandoque lapides proijciunt,ut pro sui defensione,uel in uenatione,uel ex alia causa iusta.Bald.in §.item furiosi.Insti.qui te.fa.pos.& Ale.in l.si cum dotem.§.si maritus.so.ma.

Furiosus,& mente captus,quomodo differant.Bald.in l.si furiosi.C.de nup.& in l ij.C.de cur.fur.& Ang.& Imo.in l.ex facto.xliij.col.ff.de uulg.& pupil.& Bal.in l.humanitatis.iiij.col.C.de impu.& ali.substi.ubi declarat de mente capto dupliciter.con.liiij.iiij.parte.quod furiosus est cum impetu,& rabie:mente captus uero sine rabie.Angel.ubi supra dicit quod leges loquentes de uno non habent locum in alio.& tenet Alex.in l.si cum dotem.§.si maritus.sol.ma.

Furiosus tutor authorando habetur pro non tutore.l.nec mandante.de tu.& cu.da.ab his.

Furiosus non consentit.l.ij.& ibi Bald.C.de contrah.emp.& in Sp.de libel.concep.§.xiij.uer.item.in fi.nisi consentire non possit propter solum furorem:ut j.eo.uer.lxiiij.

50 Furiosus etiam ad piam causam non testatur.Bar.✠in l j.prima q.de sacrosan.eccle.in repeti.✠ Ioan.Crot.co.v.nu.23.

Furiosus filius institutus debet habere alimenta,& fructus interim,donec resipiscat.Bald.in l.humanitatis.xvj.col.C.de impub.& alijs subst.

Furiosus incidens testamentum cōditum ante furorē,nō uidetur illud reuocare.l.fi.& ibi Bar.ff.de iniust.testamento.

† Furiosi,uel fatui donatio,an reddatur inualida,& an incumbat onus probandi furorem,uel sanam mētem:uide do.Pe.Phi.Cor.in consi.ccxix.licet per totum.in iij.parte.]

Furiosus conualescens potest retinere,& repudiare hæreditatem per procuratorem suum aditam tempore furoris.Bald.in l.potuit.v.quæst.C.de iure delibe.

Furiosi frater posthumus excludit substitutū exēplarem datum fratri furioso.Bald.in l.humanitatis.v.differentia.C.de impu.& ali.subst.

Furio-

Furiosi filius excludit substitutum patri furioso: quia facit deficere substitutionem. Bal. in l. humanitatis. iiij. differentia. C. de impu. & alijs subst.

Furiosus tempore dilucidi interualli reuocare potest substitutionem sibi factam a parentibus. Bal. in d. l. humanitatis.. viij. differentia. & in iiij. opp.

Furiosus dicitur carere dolo, & exhęredari nõ potest. Bal. in l. humanitatis. iiij. col. de impu. & ali. substit.

Furioso p dilucida interualla dari debet curator. qui habet intercapedinem temporis, sicut furor. Bal. in l. furiosum. C. qui testa. fa. pos.

Furiosus per sententiam condemnari nõ potest. in Sp. de sententia. §. viij. uer. item est nulla. & ĩ uer. Sententia. nulla. uer. lx.

60 Furiosi confessio facta non ualet. in Sp. de cõfessio. §. ij. uer. xiij.

Furiosus si concedat titulum rei habetur pro non titulo. ĩ uerbo Titulus. uer. lxx.

Furiosus non agit pro se, uel filijs, sed eius curator pro eo. in Sp. de lib. concep. §. iij. uer. item. in fi.

Furiosus si contrahat matrimonium cum aliqua credente eum esse sanæ mentis, qualiter formetur libellus, ut matrimonium rescindatur. in Sp. de sponsa. & matrimo. §. iij. in fi.

Furioso facta nuntiatio noui operis ualet. in Specu. de ope. noui nun. §. j. ad fi.

Furiosus habetur pro consentiente, cum propter furorem consentire non potest, si non subeat alia causa contradictionis. Pau. de Ca. consi. clxxiiij. ubi dicit uerum, si esset casus, in quo cogeretur consentire, si esset sanę mentis: ut ibi per l. ij. §. uoluntate. so. ma. alias non habetur pro contradicente, & inuito. l. in uitum. ff. de serui. urb præd.

† Furiosus habetur pro consentiente in casu, in quo si fuisset sanę mentis, non habuisset causam contradicendi: alias secus. Alex. in l. secunda. §. uoluntatẽ. in secunda col. in ultimo no. & Ias. in iij. colu. in vij. no. ff. so. ma.

Furiosus an citetur. no in l. cõdictionem. de cond. fur. & ibi per Bar.

Furiosus an possit baptizari supra uer. Baptismus. uersic. xxxj.

Furiosi sunt in uinculis, uel carcere detinendi. no. Ale. post Bar. in l. congruit. de off. præsi.

Furiosi iudicis sententia quando ualeat. ĩ. Sententia nulla. uer. xxxix.

Furiosi coniunctus potest omnia etiam requirentia speciale mandatum. supra coniuncta persona uersicu. xxxij.

Furor dicitur esse in eo, qui habet uoluntatem in habitu, licet non in actu. Inno. in c. primo. de baptismo. Bald. in Mar. uer. furiosus. Item qui eligit malum cum possit eligere bonum infra uer. Stultus. in principio. Item qui legat impossibilia. in l. apud Iulianum. in fi. de leg. j. Item qui proijcit lapides, uel panem. gloss. & doct. in l. si cum dotem. §. si autem in seuissimo. & §. si maritus. ff. so. ma. & ĩ. l. ij. C. de Iudęis. nisi proijciat causa se defendendi: secundum Ludo. Pon. in fin. uer. Furiosus. ubi nihil allegat. Et pro furore probando uide omnino Ale. in consi. liiij. prima parte. & supra §. proximo. per discursum. Itẽ qui clamat per ecclesiã presente populo: per no. in l. quidam in suo. de cond. inst. & in l. ob quæ uitia. de edil. edi. & in d. l. ij. C. de Iudæis. Item in eo, qui stulte loquitur. l. is, qui. §. diuus. de tuto. & cura. da. ab his. & ibi Barto & Idem Barto. in l. secunda ff. de bon. possess. infan. fur. dela. & in l. ij. ff. de testa. & glo. in l. nec codicillos. de codicill. & Lanfran. in c. quoniam contra. uersi. testes. penulti. charta. de probatio. & in d. l. quidam in suo. & glo. xvij. q. secunda. Consaldus xlvj dist in. c. primo. de successio. ab intesta. c. si. per Host. & Car. in clemen. j. de homici. quod probatur ex dictis & factis. Vide omnino Alexand. in l. furiosum. qui testa. face. pos. Quod uerum est etiam in testamento, si proferat uerba stulti. l. apud Iulianum. §. constat. & ibi Bar. de lega. j. Et si dubitatur an sit sanus mente, debet consuli medicus Barto. in d. l. secunda. de testam. Item scias quod Barto. in dicta. l. quidam in suo. dicit posse probari contrarium, scilicet quod clamās per ecclesias non faciebat ex furore, sed ex loco, uel causa contritionis, & humilitatis, propter quam se, & corpus suum contemnebat. Item qui malè agit infra Stultus. uer. primo. & per Bal. in Marg. uer. Testis. xvij. col.

† Adde quod furor est ira accensa non differens re ab ira sed secundum magis & minus, secundum beat. Tho. super psal. xxxvj. & dicitur Græce. ὀργὴ

† Furor, & infirmitas mtis, licet non uideatur, tamẽ præsumitur ex sermonibus, qui conueniunt furiosis, & fatuis. d. Pe. Phi. Cor. in consi. xxij. incip. uisis. in litera e, in quarta parte.]

Furor non præsumitur, nisi probetur. Bar. in l. filium. de acquiren. hæred. l. fi. & ibi Bald. C. de hære. insti. & l. nec codicillos. C. de codicil. quod uerum est, etiam ex infirmitate, nisi constet ex actibus, uel uerbis: sed in dubio standum est iudicio medici. Bar. in l. ij. ff. de testib. uide glo. xvij q. ij. Consaldus. quod debet probari per allegantem. & ĩ. eo. uer. ix.

† Furor per quos actus probetur: uide do. Pe. Philip. Corn. in consi. xxij. incipien. uisis. per totum. in iiij. parte.]

Furor superueniens impedit gerenda, non aũt ante gesta: & sic reuocat mandatũ quo ad gerenda nõ quo ad iam gesta. l. qui seruum. & l. si quis alicui. & ibi Bar de acq. hær. no. in l. furor. de sponsa.

Furor superueniens in gerente negotia aliena, & promittente de rato, non impedit ratificationem. l. bonorum. ij. respon. ff. rem ra. hab.

Furor superueniens non tollit dignitatem uel dominium. l. qui furere. & ibi Bar. de sta. ho. & an mandatum. ĩ. uer. Mandatum finitur. uer. xviij.

Furor est uitium. Bal. in l. iij. C. qui admitti.

Furor aliquando fingitur. l. obseruare. de cura. fur.

Furor ex præterito non præsumitur in præsenti, nisi probetur cum præsumatur cessasse. Barto. in l. ij. de bon. pos. furi. infan. dela. & Bal. in l. furiosum. C. qui testa. fa. pos. & supra. §. prox. uer. xxxv. & tenet glo.

singu.

singu.& ibi Car.x.oppo.in c.fi.de succes. ab intest. & Car.in cle.j.ij.q.de homicidio.ubi infert ad quęstionem, quod si agitur ex contractu mutui, & opponitur quod debitor erat furiosus tempore contractus, si replicatur quod habebat dilucida interualla certè probato furore infrigitur contractus, dummodo probetur furor ante: nec sufficit probari dilucida interualla, nisi specialiter probetur quod tempore contractus erat non furiosus: secundum Car. ubi supra facit.iij.q.viij. indicas. & in regula, semel.in vj.& supra § proximo.& d.uersic.xxxv. & plenius per Alexand.in l.furiosum.C.qui testa. fac. pos. & j.& Ale.in con.lxxxvi.ij.parte. & in con.lxxxvj.eadem parte.

Furor debet probari per allegantem. Car.in clem.j.de homicid.ij.q.& per gl.in d.c.fi.de succes.ab intesta. & supra eo.uer.ij.in fi.quod uerum, si alias non fuit furiosus: alias secus. Ale.in l.furiosum. C. qui testa. fa.po.& in suo con.lxxxvj.ij.parte.

10 Furor a natura inducitur quandoque, scilicet quando parentes furiosæ concipiunt, & furiosæ cogitãt in coeundo, secundum Naturales, & Ludoui. Pon. in sing.uerbo, Filius.uer.pater.

Furor probatur per signa.Bar.in l.si quidem.C.so.matrimon.

Furor filij superueniens post conditum testamentum non tollit testamentum.per Bal. in l.humanitatis. iiij.q.C.de impube.& ali.substi.& Barto.tenet in l. ij.& in l.qui in potestate.§.sed & si. de testa. & in l. eius, qui §.primo.e.ti.& in l.j.§.exigit. de bo. poss. secundum tab.sed secus si ante.Bar.in l.hac consultissima.§.ex imperfecto.C.eo.ti.

Furor præsumitur durare triennio.Bal.in §.item furiosi.Institu.de testa.Alexand.in l.furiosum.C.qui testamen. face. pos. imo perpetuo: ut ibi plenius per Alexan.& supra eodem.uer.viij.& Car.in cap.cum inter canonicos. de elect. ubi dicit idem licet alius morbus anno durare præsumatur.Sed certè textus in d.c.cum inter.loquitur de furore, ut post annum cessasse præsumatur.

Furiosus licet loquatur mistim sapienter, & fatuè, præsumitur semper furiosus. Alexand.ubi supra, & Barto.in tractatu.de teste.in articulo, opposita prudentiæ, &c.

Furor superueniens non tollit contractum prius factum.l.furere.& ibi Ale.de sponsa.

Furoris signum est, non præponere filios extraneis. Alex.con.cxlj.j.parte.

Furor æquiparatur morti.Bal.in d.l.humanitatis, per l.si quis alicui.de acq.hær.

Furor non tollit iurisdictionem, sed impedit exercitiũ l.iudex.& ibi Bar.ff.de iud.

Furor non tollit patriam potestatem.l. patre furioso. & ibi Bar.ff.de his, qui sunt sui, uel alie.iuris.

20 Furor non probatur per testem non reddentem rationem sui dicti.Bal.in l.furiosum.& ibi Pa. de Ca. C.qui test.fa.pos.quod est uerum, etiam si de causa scientiæ non interrogetur, secundum Pau.de Cast. & ibi Bal.in l.solã.C.de testibus.& in l.cum hi. §. j. ff.de transac.& Inn.in c. cum causam. de testib. sed probatur per testem dicentem esse furiosum, quia uidit Ang.in auth.ut cum de appel.cog.§. si quis.

Furori cedendum est. Vnde uersus.

Dum furor in cursu est, currenti cede furori. in Sp.de aduo.§.v.uer.item stando.

Furnum rurale dicitur prædium rusticum. Bal. in l.certi.iiij.q.C.locati.

Furnum iuxta parietem communem an liceat habere. in l. si seruum.§.si furnum.ff.ad l.Aquil. & in l.quidam Iberus.de serui.urba.prædio.& Barth.Cep.in trac.de serui.urb.c.de furno.

Fur esse quis non debet, sed potius mori.gl.est.xij. q.ij. fraternitatis. nisi ob necessitatem famis de concess.dis.v.discipulos.& de fur. c. iij. Card.in cle.j.v.oppo.de homici.

† Dicitur lingua Græca.κλέπτης.

Fur moroso comparatur, & contra Bar.in l.quod te.ff. si cer. pet.

Fur furans frumentum de horreo communis debet deportari.l.nulli.C.de cõd.in horre.pub. & ibi Barto.lib.x.

Furi depositum restitui debet, nisi bona sua sint confiscata, uel nisi dominus rei petat rem sibi restitui. Bald.in rub.C.depositi. per l.bona fides ff. eodem titu.

Fur ubi reperitur potest suspendi.Bal & Pet. de Su. in l.secunda. C.de sen.ex pericu.rec. quod dic uerum, ut j.e.uer.xxxiij.

Fur debet habere pacem ab offenso, id est a domino, cui furatus est si uult relaxari uigore statuti quod habens pacem relaxetur de carcere: secundum Bar. in l.licitatio.§.quod illicitè.ff.de publica.

Fur licet restituerit rem domino, tamen potest conueniri actione furti ad pęnam.Bar.l. sed & si unius.§. si ea mente.ff.de iniurijs.uide Bar. in l. hoc edicto. ff.de publica.l.qui ea mente.ff.de furtis.Idem est in raptore restituente rem ante iudicium motum.l.nõ prodest.ff.de ui bon.rapt.gl.in c quod sicut.§.fi. de electio. quæ dicit secus in gabellario auferente rẽ. per l.j.§.j ff.de publican.

Fur repertus in domo, qui nondum cępit furari, qualiter puniatur.no.in l.saccularij.in prin. & ibi Bar. quod punitur pęna arbitraria.ff.de extraord.crimi. & Bal.in l.si quis non dicam rapere.ij col.de episc. & cle.Dic quod aut quæritur de ciuili: & dic ut in l. uulgaris.§. qui furti.de fur.& ibi per Barto.Aut de criminali: & non punitur ut fur, sed dãnatur in opus publicum: uel si uult, debet damnari pęna fustigationis.d.l.saccularij.§.j. Item potest puniri actione iniuriarum arbitrio iudicis.l.qui domum.ff. de iniur.secundum Lud.in sing.uer.utrum ille. Sed etiã uide Anto.de Butr.in c.j.de eo, qui mit.in pos.cau. rei ser.& per Archi.plenius.xvij.q.j.qui bona. & p Bal.ubi s.& per Cataldi.de Visso.in trac. singu. q. cxcvj.quod etiam in pęna fustigationis, uel ex arbitrio iudicis potest puniri.

† Furem capiens propria authoritate, & illum ducẽs ad iudicem, an perdat commodum pęnæ leg. lis: & quid

quid si caperet rem a fure propria authoritate: uide Ias. Inst. de actio. in prin. in x. col. uer. item aduerte quod capiens.

Fur in foro conscientiæ non tenetur ad pœnam dupli, uel quadrupli. gl. sing. xij. q. ij. fraternitas. Bald. in l. quibus diebus. §. dominus. in fi. & ibi Io. de Pra. ff. de cond. & demon. Bal. in l. post. in fi. C. de fur. & in l. id, quod pauperibus. ix. q. C. de epi. & cle. vj. q. j. immaturæ. Lud. Pon. in rub. de arbit. in fi. & infra in

† uer. pone, petitio. uer. xxij. [Et Ias. May Inst. de ac. §. sed istæ. nu. 119.

10 Fur non repetit expensas ab eo factas equo, uel rei furtiuæ. gloss. & Bald. in l. si inuito. C. de infan. exposi.

Fur absolutus in actione furti potest condemnari in cõdictione furtiua ad restitutionem rei. l. si pro fure. & ibi Bar. ff. de cond. fur.

Fur tenetur ad fructus perceptos, & percipiendos. l. si urbana. in fi. de condi. inde. l. si pignore. §. si prædo. ff. de pig. act. l. in re furtiua. in fi. de cond. fur. l. si nauis. §. fi. de condi. furt.

Fur consuetus quis dicatur. gl. & Bald. in l. nemo. C. de episcopa. audi. Cy. in l. ij. C. de re. credi. & iureiur. Bar. in l. capitulum. §. famosos. de pœnis. Bal. in aut. sed nouo. C. de ser. fugi.

Fur liberatur a pœna, si rem præsentem domino promittat stipulanti. Rapha. Cu. in l. scire. §. fi. de uerb. obl. & per Bal. in l. subtracto. C. de furtis.

Fur tenetur ad rei restitutionem per cõdictionem furtiuam, sed re perempta tenetur ad æstimationem. l. scire. in fi. & ibi doc. & Io. de Por. de uerb. ob. Item potest conueniri ad restituendum rem, uel etiam ad dandum, maximè re perempta. Barto. ibidem & per Bald. in d. l. subtracto. Sed Bart. in l. j. C. quod me. causa. dicit posse peti rem, & æstimationem, etiam re perempta.

Fur in tortura an possit interrogari de socijs. Bar. in l. repeti. §. j. de quæstionibus.

Fur capi potest per quemcunque, & duci ad iudicem. l. interdum. §. qui furem. ff. de fur. in Spe. de actore. uer. sed pone, nemo. & de accu. §. primo. uer. sed tamen.

† [Et per Felin in cap. ij. de hom. in princip. quod potest capi, dummodo repræsentet iudici intra uiginti horas.]

Fur nocturnus, si recognoscatur, occidi non põt Bart. in l. furem. ff. de sica. & in Sp. de actore. uersic. item quod uult. & de accu. §. primo. uersi. hoc tamen. Itẽ nec pro furto paruo: ut infra eo. uersicu. xxvij. Vide Alexand. consil. cxlij ij parte. & infra uersi. Malefactor. uer. vij.

† [Et per Feli. in c. ij. circa medium. j. col. uide Fran. Are. in l. j. C. quando liceat unicuiq;. & do. Ia. Inst. de iud. in prin. nu. 68.]

Fur confessus potest ex eodem processu condemnari ad interesse partis. Inn. in c. omnimodam de accusa. Bal. in l. ij. ad fi. C. de eden.

20 Fur tenetur ad dandum. l. eum, qui. §. j. & ibi Alex. ff. de iureiu. ubi infert quod ideo ualet stipulatio dandi facta cum fure.

Furis appellatione in statuto non uenit is, qui ingredi tur propria authoritate possessionem beneficij, furans rem sibi debitam. Alexand. in l. eum, qui. de fur.

Fur tenetur stare iuramento furtum passi de ualore rerum sicut inuasor: per l. si quando. unde ui. J. Iuramentum quibus, & contra quos. uer. xiiij.

Fur non dicitur auxiliator, uel consultor furis, licet pœna furti teneatur. Instit. de obliga. quæ ex quasi delic. nascun. §. interdum. & Alex. in l. iij. §. si rem. de acq poss.

Fur semper est in mora, & ideo tenetur de periculo rei furtiuæ, etiam si res fuisset eodem modo peritura apud dominum. Bar. in l. merito. ff. de ui, & ui ar. & in l. qui furtum. & ibi Bar. de condi. fur. & in l. fi. eo. tit. & l. subtracto. & ibi Bar. & Bald. C. de fur. ubi dicitur uerum, nisi moram purgauerit offerendo. Vide in l. parui. de condi. fur. Item nisi mora esset extincta nouatione uoluntaria. Item nisi interuenerit stipulatio non animo nouandi: quia fur de interitu rei non tenetur. Bal. ibidem.

Fur deprehensus in furto debet puniri, nec punitus debet relaxari, nisi rem furtiuam restituat domino. Bal. in add. Sp. de sententia. uer. captus.

Fur famosus, & publicus dicitur, qui tria furta fecit, & suspendi debet laqueo. Bald. in l. nemo. C. de episcopa. audi. quam etiam uide post glo. in aut. sed nouo iure. C. de seruis fugi. & Bar. in l. capitalium. §. famosos. & ibi Ale. de pœnis. & Ang. in d. aut. non autem si una uice plura subtrahantur, secundum Ang. ibi per l. eum qui. §. idem. ff. de fur. Item nec si pluribus uicibus continuatis quis uadat ad dolium uini, & de eo extrahat plura uasa diuersis uicibus continuatis horis: uel si uadit ad aceruum frumenti pluries tempore continuato: quia unicum furtum censetur. Ang. ibi. adde infra Receptator. uersi. xj Item qui armis, uel ui aufert. Ale. & Ange. in d. §. famosos. & infra Latro. Item qui fecit unum furtum magnum: secundum Bald. in d. auth. Sed ibi Sal. tenet contra: & sequitur Rapha. & Paul. de Castr. contra Bald. & do. Alex. de Imo. in consi. obijcitur carcerato, &c. Idem tenet Bal. in c. j. §. iniuria. uersi. furtum. de pace iur. fir. ubi allegat Cy. in d. aut. sed nouo iure. sed Cy. ibi nihil dicit. & idem tenet Abb. in c. inter alia. de immu. eccle. xj. col. qui sequitur Bal

Fur pro tribus paruis furtis potest suspendi, quando scilicet famulus furatur domino res uiles in pluribus uicibus. Bald. in l. apud antiquos. §. fi. post gloss. & Cy. de fur. Vide Bal. in d. §. iniuria. iij. col. de pace iur. fir. in usi. feu. sed do. Cataldi. de Villo. in tractatu syndicatus. q. cxlix. tenet contrarium, scilicet q pro tribus furtis paruis non dicatur famosus fur, nisi cum armis. & tenet do. Aug. in addi. ad Angel. Ar. in tractatu maleficiorum. uersic. uestem. in addi. ij. Vide Alexand. consil. xcj. iiij. parte. in dict. §. famosos.

† Fur an propter unum furtum multũ enorme possit furca suspendi: uide pulchre do. Ias. in l. prima. in secunda colum. uersi. item per dictum. C. de preci. Impe. offe.

Fur dicitur, etiam qui de fundo alieno certam terrã, uel lapides accipit, domino inuito. l. si certæ. ff. de furtis. Bal. in l. j. xj. col. C. de ser. fugi. Angel. Are. in trac. maleficiorum uer. uestem cæiestem.

Furans boues tenetur actione furti, & crimine abigeatus, etiam si alius postea accipiat, & furetur primo eosdem boues. Bald. in l. fin. C. de condi. ob tur. cau.

30 Fur insignis carere Debet aduocato. Bal. in aut. sed nouo iure. C. de furtis.

Fur si ex forma statuti debet suspendi pro primo furto leui, potest per iudicem pęna alterari, & mitior imponi. Lud. Pon. in consi. ccccllxix. & do. Aug. in add. ad Ang. Are. in tractatu maleficiorum. uer. testem. in addi. tu autem. in hac materia. in si.

Fur, qui fecit tria furta parua nõ ascendentia inter omnia ad summam uigintiquinque librarum requisitam a statuto, non debet suspendi, licet quartũ furtum excedat dictam summam, quando statutum dicit quod si furta tria ascendant ad uigintiquinque libras, pro furto quarto suspendatur fur quantacunque sit quantitas. Ale. con. xcj. iiij. parte.

Fur contrectans rem furtiuam de loco ad locum, potest suspendi in loco factæ contrectationis. Bar. in l. si dominium. & ibi Alex. ff. de fur. & in l. sed nec. de cond. fur. & in l. si abducta. & ibi Bald. C. de fur. Ang. Aret. ubi supra. Sed Ioan. de Lig Sali. & totum collegium Bononiense consuluit contrarium in cõ si. in nomine domini amen: quidam scholaris, &c. Item contra Bar. tenent, doc. & But. in ca. j. de rap. & Bald. in c. iniuria. iij. co. de pa iur. fir. & Angel. in d. l. si dominium. & in l. si de his. in lec. Florentina. & in l. si abducta. in lectu. Paduana. C. de fur. Sed opi. Bar. seruatur in usu, & limitatur, uidelicet si cõtrectatur res, non si pretium eius. Alexand. ubi sup. per Bal. in l. prima. ij. col. C. de confes. & in xij. col. ubi tenet opi. Bar. quando fur habet rem secum: nõ si uendidit. & Alexan. in d. l. si dominium. dicit opi. Bar. procedere in uagabundis, uel quando fur prorogauit iurisdictionem, uel quando per contrectationem primo loco factam non esset nata actio furti priuato: uel quando eodem die furti in aliud territorium cõtrectasset: ut ibi plenè per eũ. Sed an prędicta procedant in raptore contrectante: Bal. in c. j. §. iniuria. de pa. iur. fir l. qui uas. §. si. ff. eod. tit. secundum Ang. Are. ubi supra Item uerum, si fur contrectans moretur per diem in loco cum re furtiua: secundum do. Alex. sing. in consi. obijcitur carcerato, &c. ubi allegat Bald. in l. qui furere. ff. de sta. ho. cuius dictum non reperi in aliquibus lecturis.

Fur si Patauij furtum admisit furtumque Ferrariã detulit, & ibi per diem commoratus est pęna furti ibi mulctari potest Bald. in l. furem. ff. de stat. hom. Hyp. Mar. in l. fin. num. 144. ff. de iuris. om. iud. co. cxxxvj. uum. 17. uol. ij. Ae. Ma. Ma.

Furis hæres non tenetur ad pęnam, sed ad restitutionẽ rei. l. furti. C. de furti.

Fur suspendendus, si fecit se uenenari in carcere, est in arbitrio iudicis an mortuus ueneno suspendatur. Bar. in l. ij. C. qui testa. face. poss.

Fur contrectans rem furtiuam per diuersa territoria, non dicitur plura furta committere ex pluribus cõtrectationibus eiusdem rei l. inficiando. § infans. & ibi Bar. ff. de fur. & Bar. in l. nũquam. de priua. delic. Bar. uero, & Ang. contra in l. uulgaris. in princip. de fur. & Bal. in auth. sed nouo. uersic. ulterius quæro nunquid plura. C. de fur. & in l. qui furere. de stat. hom. & ibi Pet. de Ancha. in sua lec. quam pauci habent. & no. in l. ei, qui. ff. de fur. & Alexand. de Imo. in d. consi.

Fur pro primo & secundo furto non debet suspendi, sed pro tertio sic. l. capitalium. §. famosos. ff. de pęnis. Bald. & Ang. in d. auth. sed nouo iure. & Bal. in l. nemo. C. de episcopa. au. Ang. in d. aut. dicit quod de iure nouissimo, per §. quinque solidos in ca. j. de pace tenen. debet suspendi: sed non est in usu, ideo habet locum ius nouum. d. aut. sed nouo, secundum quod etiam pro pluribus furtis quis morte nõ damnatur: ut ibi secundum Ang. nisi in aggressorib. stratarum per §. famosos. in l. capitalium. ff. de pęnis. qui etiam pro primo non suspenditur, ut ibi Et aduerte quod §. quinque solidos. habet locum, quando cum furto pax rumpitur: ut ibi. & hodie non seruatur. Vide per Alexand. in cap. inter alia. de immuni. eccle.

Fur purgat moram offerendo rem furtiuam domino. l. parui. & ibi Bar de cond. fur. & Bald. in l. subtracto. C. de fur. Quod uerum, ni si fferat rem deterioratam, & dominus non recepit: secundum Bald. in l. ij. C. de condi. fur. & no. in l. eleganter. §. non solum. ff. de dolo.

Fur releuatus per incantatorem an agat contra eum actione iniuriarum. gloss. in l. nemo. C. de male. & math.

40 Fur famosus potest etiam per delegatum puniri, si esset periculosum differre executionem usque ad reditum delegantis absentis. Bar. in sing. in l. j. in prin. j. co. de officio eius, cui man. est iuris.

Furans in ludo non tenetur, si probet quod furatus est tempore quo ludebatur in illo loco. l. j. & ibi Bar. ff. de aleato.

Fur licet per statutum sit prohibitus facere concordiam intelligitur quo ad crimen, nõ quo ad rei restitutionem. Bald. in l. iurisgentium. §. si pacisca. ff. de pactis.

† Fur est, qui alienam laudem occultat: ut dicit Bald. in proœmio feudorum. in ij. colum. uer. & quia occultator. Fran. Cur. in consi. lxvj. incip. super præmissa. in v. col.

Fur tenetur minori pęna, si in libello non est expressa quantitas rei furatæ. Bar. in l. Pedius. §. diuus. ff. de incen. rui. nau. & in l. aut facta. §. quantitate. ff. de pęnis. Sed potest liquidari quantitas in processu: ut sentit Barto. ibidem. & dom. Angel. in add. tio. ad Angel. Aret. in uer. Valoris. & intra uerbo. Valor. uer. xxj.

Fur sicut ex forma statuti non potest post annum puniri ad pęnam, ita nec ciuiliter ad rei restitutionẽ

Bal.

Bal.fin.per illum tex.in l.j.§. quod ait.ff.de aleato.

Fur officialis an possit durante officio conueniri infr. uerb. Iudex punitur.uer.cxxxiiij.

Fur indicari debet de iure canonico. c. qui fures. de fur.l idem est.§.si tibi.de cond.fur. Bart.in l.ciuile. C.de fur.& ibi Bald.post glo. dicit quod excommunicari possunt per episcopum scientes furtum, & non reuelantes, non autem scientes furem, quod etiam tenet ibi Bar.

Furans rem sacram de sacro non punitur ut fur, sed ut sacrilegus.l. si nondum.C. de fur.l.aut facta.§.locus.ff.de pœnis. Quod est uerum de iure ciuili, sed de iure canonico potest puniri etiam ut fur: secundum Arch.de consecra.distin.j.corpora. per capit. quid ergo.xxiij.q.iij.ut refert Ludo. in singu. uersi. fur, cuius pęna arbitraria infra Sacrilegiũ. Sed uide omnino.xvij q.iiij.si forte.& in paleis sequentibus.

† Et Ioan.And.incip.generali.circa fi.de ele.in vj.in Nouella.]

Fur non manifestus tenetur in duplum,& ad rei furtiuæ restitutionem de iure communi: sed fur manifestus in quadruplum,& ad rei restitutionem.Insti.de obli.quæ ex delic.nas. §. primo. Item fur pecuniæ populi tenetur ad duplum, sed pecuniæ ecclesiæ ad quadruplum.xvij.q.iiij. in pecunia.in palea. Item potest fur extraordinariè puniri criminaliter.l.fin. & ibi Ale.ff.de fur.

† Fur.& morosus, æquiparantur. l. inter stipulantẽ. §.pe.ff.de uerb.obl. Dicit tñ do.Ias.ibi in ult.no.ꝙ talis æquiparatio ibi fit quantum ad hoc, ut utrunque teneatur de interitu.

Fur manifestus dicitur, qui uisus est fugere, & contra eum fuit acclamatum.l.si quis i serui.§.j.& ibi Bar. ff.de fur.& Cy.in l.si falsus.iij.oppo.& Bald.ibi in v. colum.C.eod.tit.& Bar.in l.siue manifestè.de condi.furti.ubi dicit non requiri apprehensionem eius sed sola acclamatio sufficit & Bar.in l.ij.in princip. ff.de fur.uide Insti.eod.titu.§. fur manifestus. & in Spe.de acto.uer.sed pone,nemo.Item qui repertus est in domo.l.ij.& ibi Barto.& Alexand.plenè.ff.de furtis.per Barto.in l.ij.in fi. de adul. & per Bald.in authen.quas actiones.de sac.san.eccle. Ioan. And. in Spec.de probatio.§.primo.uer.ix.& in Specu.de præsump.§.j.& per Bal.in l.fi.C.de prob. & Ioa.de Imo.in l.fi.ff.de hær.inst.

50 Fur inquisitus de unico furto tanquam publicus,& famosus fur, uel latro, licet confiteatur omnia contenta in inquisitione, non tamen potest puniri tanquam publicus & famosus fur: quia illam qualitatem, scilicet se esse publicum, & famosum furem, non uidetur confessus, nisi aliter conuictus sit: secus si fecit plura furta, secundum Ange. singu.in consi. proceditur per inquisitionem contra Pe. &c. & j. inquisitus.uer.ij.

Fur dicitur etiam qui furatur rem hodie, ut cras restituat: quia temporis,& usus furtum fit.l. qui iumenta.ff.de fur.secundũ Bal.in l.j.vj. col.C.de ser.fugi.

Fur dicitur continuare possessionem: & ideo furis, & domini, est eadẽ possessio. Bal.in l.si abducta.C.de furtis.

✠ Fur in tormentis interrogandus non est, de alijs furtis, de quib.indicia non sunt.Gandi.in trac.suo malef.sub rub.de quæstion. & torme. uer. sed quid de quæstione.Ang.Are.in tract.suo malefi. uersi. fama publica, ubi Ang. Arimin.in additio.Hypp. Mar.in l.repeti.colum.fin.ff.de quæstio. & co. xxij. nu.20. uol.j. Ac.Ma.Ma

Fur accusatus de uno furto confessus illud, & alia furta, non præiudicat sibi in alijs: secus si sit inquisitus de uno, quia eius confessio de alijs prodest alijs furta alia confessata passis.Ioan.And.in Specu. de accusa.iij.parte.uer.quid si latro.Vide Bald.in l.ij. ad fi.C.de eden.& Ange.in l.j.C. de iudi.& Alex.in l. interdum.§. qui rem. de fur. & supra Confessio in criminalib.uer.xxxj.

† Singu.furi promittens ꝙ si indicat fures, non agetur contra eum: si fur indicat fures, poterit tamen agi contra eum, non obstante tali promissione: ut not. Hyp Marsil.singu.clxxvij.incipien.malitijs hominum.circa medium.dicens istud perpetua memoria dignum: quia quotidie occurrit aliquod furtum, & fiunt proclamationes ꝙ indicanti furtum parcetur, si est de socijs.

Fur restituens rem furatam commodatario, est liberatus a commodante.l.fin.§.penul. & ibi Bald. C. de furtis.

Fur non patitur executionem sententię latę pro commodatario ad instantiam commodatis, nisi sit facta cessio commodanti. Bald. contra Cy.in l.fi.§. pen. C.de furtis.

Fur an teneatur ad duplum pretij, uel ad duplum interesse pro re furtiua. in l. si quis §. j. de fur. & in l. in furti.in prin.eo.tit.

Fur occisus in furto non potest in ecclesia sepeliri, nec pro eo est orandum.xiij.q.ult. c. fures. Secus si fuit uulneratus,& confessus est sacerdoti.ibi.& gl.xxiij. q.v.placuit.

Furem occidens qualiter puniatur. xiii.q.ulti.c.si fur.

Fur puniendus est pęna quadrupli,& fustigandus, si de tertio furto non constet, licet duo sint uerificata: secundum d.Diony. de Peru.in consi.in nomine domini amen: ex triplici furto, &c.

60 Furi auferens rem furtiuam domino rei an teneatur.gl.& doc.in l.si quis in tantam.C.unde ui.

Fur contra furem habet actionem triticariam.l.manifestissimi. & ibi Bald. in princ. C.de fur. uide l. qui re.§.si quis.& ibi Ale.ff.de fur.

Fur non dicitur, qui contrectat scienter rem alienam, quã a principio bona fide possidebat gl.& Bar.in l. item si res.de alie.iud.mut.causa facta.

Fur nocturnus potest impune occidi.Item

Fur diurnus se telo tutans potest occidi.Bar. in l.sed si quicunque.in prin.ff ad l.Aqui.Vide in l.furem.ff. de sic.per Sp.de actore.uer.item quod uult.& de accusa.§.j.uer.hoc tamen.quod est uerum, si furtum erat magnum, non si paruum, arbitrio iudicis. Angel.in l.si ut allegas.C.de sica.& in l.prima. C. unde ui.& But.in c.olim.xviij.colum.de restit. spoli.

Pro quo est casus fin. in l. si ex plagis §. tabernarius ad l. Aquil. secundum Ange. Are. in tractatu maleficiorum. uer. Vestem. uer. & nota bene quod de iure, &c. tenet Alc. in d. l. furem. ubi plenius. & Bal. post † gl. in d. l. si ut allegas. C. de sica. † Et per Felin. in c. ij. de homi. circa medium. j. colu. ubi dicit quod res parua, & uilis esset duorum aureorum. & in iij. ubi plenius. eo. tit. & do. Pe. Phi. Cor. in con. xxvij. inci. in primo. in litera i, in iij. parte. ubi dicit ꝙ lege humana, & diuina est permissum, furem nocturnum telo se defendentem occidere.]

† Fur nocturnus occidi potest, ubi imminet periculū, dummodo res non sint uiles: & dici possunt uiles a duob. aureis infra: ut no. Matthesil. no. mihi. cxxxv. incipiente, nota quod leges. & sequitur dominus Ias. Inst. de actio. in prin. in x. col. uer. in eadem glo. ibi. C. quando lice.

Furasse præsumitur, qui non uult fisco exhibere instrumenta supra Fiscus.

Fur ultra interesse partis potest condemnari extraordinariè officio iudicis ad uindictam publicam. l. fi. † ff. de furtis. † Fur debet suspendi furcis erectis in loco furti commissi. no. in l. capitalium. §. famosos. de furtis.

Fur non dicitur alienans rem possessam bona fide a principio, licet post superuenerit mala fides. J. possessor desinit. uer. viij.

Fur debet suspendi pro tertio furto, etiam si fuit punitus pro primo, & secundo. per l. capitalium. §. famosos. de pęnis. secundum Gandi. in tractatu maleficiorum. titu. de furibus. & plenius per Alexand. in l. si cui. §. fi. ff. de accusa. Bald. in authenti. sed nouo. C. de ser. fug. Angel. Are. in tracta. maleficiorum. uer. Vestem. iij. col. Idem si habuit gratiam de primis. secundum Bal. & Ang. ubi supra. Idem si priora furta sunt alibi commissa, secundum Sal. in l. seruos. C. ad l. Iu. de ui publica. & Ang. Are. ubi s. sed Cataldi. in tractatu syndici. q. cxlix. tenet contrariū. & do. Gandi. in tractatu maleficiorum. in rub. de furibus. Sed Bart. & Ang. in l. si cui. §. fin. & ibi Abb. de acc. tenet primam opi. & Bal. in dicta authen. Sed uide Bald. in l. fin. ff. de iurisd. omnium iud. & in authent. qui semel. quomodo & quando iudex. Alb. de Ros. in tractatu statuto. q. xxxix. Pet. de Ancha. in clem. prima. de pęnis. qui tenet opinionem. Barto. Vide Salice. in l. tertia. de episcopa. audientia. Sed quid si de primo furto non potest procedi propter præscriptionem statuti infra Furtum. uersicul. xxij. Item quid in homicidijs infra Homicidium. uersicul. xiiij.

70 Fur confessus furtum si moriatur ante sententiam, facit hæredem teneri. Bar. in l. j. ad fi. ff. de priua. delic. in Spe. de accus. uer. quid si latro. & Flora. in l. notandus. ff. ad l. Aqui. & Ang. Are. ubi s.

Fur confessus commisisse plura furta diuersa non potest puniri, nisi uerificentur illa. Bald. in dicta auth. sed nouo. uersi. sed pone quòd quis confitetur. & ibi etiam dicit quid si confitetur commisisse plura furta eodem loco, sed diuersis temporibus: quod debet intelligi diuersis temporibus continuatis ut sic sit unicum, & interpretatio fiat pro fure, & in initio rem partem. quod nota.

Fur punitur, si constet de furto, licet non constet de persona furtum passa, cuius nomen ignoret fur, uel iudex. Bald. in d. authen. sed nouo. uersic. sed quid si apparet. & Angel. Are. ubi supra vj. colum. arg. ij. q. viij. libellorum.

Fur contumax potest Poni in banno furcarum ex forma statuti. Bal. in d. aut. sed nouo. uer. sed dubitatur de statutis. & Ang. Are. ubi supra.

Fur an simul & semel possit inquiri, uel accusari de furto ciuiliter, & criminaliter. Barto. in l. interdum. §. qui furem. ff. de fur. & Angel. Are. ubi supra. uersic. quæro an simul.

Furans res ecclesiæ, uel clericorum. potestꝗ puniri in quocunque foro, scilicet ecclesiastico, uel seculari. cap. cum sit. & ibi doc. de foro competen. xxiiij. q. iij. si quis de.

Furti actio datur etiam pro consilio ad furandum dato. Inn. in c. quærelam. de elec. Bal. in l. ij. xv. col. C. de ser. & aqua.

Quod uerum, si furtum factum est, aliàs non. in Spe. de accu. §. fi. uer. sed quid si a.

Fur dicitur etiam qui ex beneficio, quo de iure priuatus est fructus percipit. de electio. ca. dudum. el. ij. c. de multa. de præbend. Bal. in §. iniuriam. de pa. iur. firm. l. urbana. de cond. ind. cap. sicut. per Innoc. de iureiu.

Furatæ res an probentur per iuramentum supra. Amissio.

Fur fustigatus, & sic criminaliter punitus, non debet de carcere relaxari, nisi restituat rem furatam. l. interdum. §. qui furem. ff. de fur. in authen. ut iud. si quoquo suffra. §. oportet. in auth. ne liceat matri, & auiæ. §. illud. Bal. in l. quod euitandæ. in fi. C. de condi. ob tur. cau.

Furans saccum plenum tenetur de furto, etiā pro sacco. licet nō fuerit animus furandi saccum sed quòd erat intus. l. qui saccum. ff. de furtis.

Fur confessus non habet terminum decem dierū ad restituendum. per l. si debitori. de iu. secundum Alex. ibi Bal. in l. fi. j. col. C. de exec. rei iud.

Furans rem sibi debitam tenetur actione furti, & ut prædo. Bar. in l. si ex stipulatione. & Alex. in l. eum, qui. post Bar. ff. de furtis.

Fur est etiam qui possessionem ecclesiæ, uel beneficij acquirit sine authoritate superioris. cap. dudum ecclesia Rothomagensis. de ele. & Alex. in l. eum, qui ff. de fur. ibi etiam dicit quod statutum de fure uel prædone non uerificatur in eo nec in furante rem sibi debitam.

Fur dicitur spoliare. Bal. in l. si abducta. & in l. manifestissimi. ij. co. C. de fur. per l. rem, quæ nobis. de acqui. pos. † Vnde tuendus est in possessione, secun- † dum d. Pe. Phi. Cor. in con. ccxxxvij. inci. primæ. in litera c, in ij. parte.]

Fur non dicitur, qui bestias alienas in uinea damnum dantes conduxit ad domum: secundum Angel. Are. ubi

ubi supra uersic. quæro quis repetit. Vide omnino Bald. in l. requirendi. C. de ser. fugi. ubi dicit ꝙ potest dominus fundi tenere, donec sciat cuius est animal inuentum dare damnum in uinea. Vide Bar. in l. prætor. §. de his. de dam. infec. & ibi Ludo. & Ioa. And. & But. in c. si leserit. de iniur. & damno dato. gl. in l. de pecoribus. C. ad leg. Aqui.

Fur est etiam qui libro, uel equo commodatis ad unũ usum, utitur ad alium. l. si ut certo. §. denique. ff. cómodati. l. qui furtum. in prin. de cond. fur. l. si is, qui pignori. de fur. & Ang. Are. ubi supra uer. quæro si commodo. ubi dicit uerum esse si sciebat, uel uerisimiliter scire debebat dominum non permissurum. gl. in d. §. denique.

Fur dicitur, etiam falsus procurator petens debitum a debitore Titij, cuius mandatum non habet. Bal. in tit. de pace iura. fir. c. j. uer. in rubrica, &c ubi dicit quod non dicitur tunc fur manifestus: uide in l. falsus. C. de fur. & Ang. Are. ut supra.

Fur quomodo teneatur, si dominus rei furtiuæ fuit uolens, licet fur non credebat. Ang. Are. ibidem. & per Bar. in l. inter omnes. §. rectè. ff. de fur. & ibi casus. & per Bal. in l. transigere. C. de transac.

Fur conuentus actione furti, quibus exceptionibus repellat agentem. in Sp. de act. uer. item excipitur cótra uolentem.

90 Furans in societate tenetur actione furti, & pro socio. in Sp. de actio. seu pet. §. j. ante medium.

Fur ciuiliter conuentus si confiteatur, an condénetur ex illa confessione in iudicio criminali contra eum moto post. in Sp. de confes. §. iij. uer. pe.

Furem condemnatum de furto sequitur infamia, etiã si iudex nolit. in Sp. de sententia. §. ij.

Fur accusatus de furto an sit relaxandus fideiussoribus.

Fur qua pęna puniatur. in Spe. de accu. §. j. uer. sed pone. Ti. Et quid si sit statutum de pœna furti, an iudex possit seruare ius commune. Bal. in c. j. §. iniuria. de pace iur. fir.

Fur non est, qui conuertit rem alienã mobilem in proprios usus, non est tamen animo furandi. in Spe. de iud. §. ij. uer. porro.

Fur uerus debet suspendi, licet alius sit confessus se illud furtum fecisse, & ideo fuerit suspensus. per l. qui seruum. & ibi Ale. de Imo. de interroga. ac. Bald. in c. iniuria. ad fi. de pa. iur. fir.

Furans tempore ruinæ, incendij, uel naufragij, qualiter puniatur. in Sp. de rapto. uer. cæterum.

Fur cum conuenitur ciuiliter, uel criminaliter, quæ sit forma libelli, & positionum. in Sp. de fur.

Fur improbior dicitur, qui ui rapit bona: qui etiam di- ✻ citur latro. Bar. in d. aut. sed nouo. ✻ §. j. inst. de ui. bon. rapt.

100 Furaturus tenetur pœna extraordinaria, si non furatur, quia non potuit. l. saccularij. & ibi Barto. ff. de extra. cri. & ibi Ale. & omnino. j̃. uer. Pęna extraordinaria. uer. xij. & per Bal. in l. si quis non dicã de episco. & cle.

† Fures differunt a latronib. d. Pe. Phi. Cor. in consi. xxviij. inci. in hac. in litera a, in ij. parte.]

Furta Lacedemonij & Egiptij permittebant ꝓ exercitio, & disciplina rei bellicæ. Aul. Gel. lib. x. c. fin.

Furtum fit etiam de re immobili, & de homine fugitiuo. Aulus Gel. ubi supra.

Furtum est etiam rei minimæ, & de modico: ut in proęmio Gregoriano. & Car. in cle. j. §. porro. de hære.

Furtum est contrectatio fraudulenta rei alienæ. inuito domino animo lucrandi. Institut. de ob. quæ ex delic. nas. §. furtum. l. prima. ff. de † fur. & ibi Barto. & doc. & in Spe. eo. tit. † Et d. Per. Phi. Cor. in consi. cclx. inci. uisa. in litera a, in tertia parte.]

† Concordat bea. Tho. ij. ij. q. lxvj. art. iij. & dicitur Græce κλοπὴ. de quo in c. pœnale. xiiij. q. & in c. meretrices. circa medium. xxxij q. iiij.

Furtum ergo non fit sine contrectatione: ut ibi. & l. iij. §. si rem. de ac. pos. & ibi doc. & Ale. qui dicunt uerum, nisi quando quis præstat opem, uel consilium furto: secundum glo. ibi & ualet libellus cócludens ad condemnationem furti, licet qualitas aliqua in narratione omissa sit, ut quod accepit rem meam, nec dico contra uoluntatem meã, quia præsumitur infra Libellus in criminali. uer. xx. & xvij.

✻ Furtum acerrimè puniri a Scytharum gente cósue uisse, tradit. Iustin. lib. ij. Histo. Ac. Ma. Ma.

Furtum est delictum iure naturali prohibitũ. Inst. ubi supra, & Bal. in rub. C. de ser. fugi.

Furtum dicitur a furuo Grecæ, Latinè obscuritas. l. j. ff. de fur.

uFrtum est triplex, scilicet simplex, improbius, & improbissimum. gl. & Bar. in l. si te. C. de infamib.

† Furtum est triplex, uidelicet furtum improbum, ut est simplex furtum. Furtum improbius, ut est crimen expilatæ hæreditatis. Furtum improbissimũ, ut est rapina cum armis. Ita declarat gl. in l. si te. C. de infamib.

Furtum minus est, quam derobatio, uel rapina, quæ est per uim. l. si cum exceptione. §. qui uim. ff. quod me. causa. per Bal. in aut. sed nouo. C. de ser. fu. xiiij q. v. pęnale. & ibi gl.

Furtum dicitur priuatũ delictum, etiam si sit pęna mortis pro eo. Bal. in c ij. de pace iur. fir. per glo. in l. interdũ. §. qui furem. ff. de fur. & Ale. in rub. ff. de fur. gl. in l. pen. de condi. ob causam. & Bal. in l. pen. C. ne ex delic. defun.

Furtum dicitur impropriè crimen expilatæ hæreditatis. gl. & Bal. in. l. de his. C. de fur. sed in statuto de furto comprænditur etiam expilatio hæreditatis. Bal. ibi Sali. contra & Ludo. in l. gerit. de acqui. hæred. & Sali. in l. si te. C. de infamibus. Est autem pœna arbitraria, secundum Pau. de Cast. con. xxxj. in fi. & sentit Alberi. in opere statutorum. iiij. par. q. xcj. si statuto cauetur, &c. pro quo est. l. j. §. j. de effract. & l. j. de cri. expil. hære.

Furta hostibus fieri licitum est. l. ij. & ibi Bal. C. de cómer. & merca.

10 Furtum est largiri de alienis. l. filius. §. j. ff. de do. secundum Bar. in l. quamuis. so. ma.

† Furtum gratia auaritiæ committitur. do. Pet. Phi. Corn. in con. xiij. incipiente, plura. in litera c, in ij. parte.]

Furtiuæ rei emptio an ualeat supra uer. Emptio. uersicu. xxxv.

Furtum, est spoliatio, ideoque furtum passus est restituendus ante omnia. Bald. in l. inciuilem. C. de furtis.

Furtum non præscribitur. l. si abducta. & ibi Bal. C. de fur. nisi fiat hæreditati iacenti. Bald. ibi in fi. per l. si homo. de usuca. Ang. in in l. sed si in conditione. §. j de hær. inst. Io de Por. in l. ad diem. de uer. ob. Sed Bal. contra in l. qui se patris. C. unde liberi. & infra. Præscriptio de quibus. uer. iij. & melius uerbo Præscriptio contra quos. uer. x.

Furtum non præsumitur contra personam honestam ex possessione rei furtiuæ. Bal. in l. inciuilem. in fin. C. de fur. nec contra aliam, nisi esset consueta emere res furtiuas. ibidem. & j. eo. uer. xxviij.

Furtum an committatur per malæ fidei possessoré percipientem, & consumentem fructus infra uer. Malæ fidei possessor. uer. ij.

Furtum fieri non dicitur hæreditati iacenti. gl. & Bal. in l. si abducta. C. de fur. & Paul. de Cast. con. xxxj. Sed dicitur expilatio hæreditatis infra Expilatio. in princip.

Furtum non fit de re, quæ possidetur. Bal. in d. l. si abducta. & in l. de his. C. de fur. Bar. in l. nec legatario. de cond. furti. & in l. falsus. §. fi. de fur.

Furtum dicitur iniuria realis, non personalis. Bal. in l. manifestissimi. in prin. C. de fur. Vide Bar. in consi. clxxiij. statuto castri plebis.

Furtum an dicatur uenditio rei alienæ. Baldus in l. alienum. C. de furtis.

20 Furtum facit etiá falsus creditor, qui scienter exigit indebitum l. quoniam. & ibi Bar. ff. de cond. fur.

Furtum unicum dicitur, quod de uno loco uno contextu etiam de pluribus rebus, fit simul. Bar. in l. eú, qui. §. idem respondit. ff. de fur. & Bald. in auth. sed nouo iure. C. de ser. fugi. Ang. Are. in tractatu maleficiorum. uer. Vestem. ij. colum. Alexan. in l. si familia. de iurisdi. om. iud. quod est uerum, etiá si plures res furatæ sint simul diuersorú: per no. in l. j. §. si ad plures. & ibi Bar ff. de sepulchro uiolato. & in d. §. idem respondit. Item unicum dicitur etiam si plures simul unam rem furétur. Bart. in l. si familia. ff. de iurisd. om. iud. & Ang. Are. ubi supra. iiij. col. Vide omnino Ange. in aut. sed nouo iure. de ser. fugi.

† Vide d. Bar. Soc. in consi. xxxiij. inci. prosequendo. uer. item facit quod in j. parte.]

† Furantes, seu spoliantes naufragium patientes, magis puniuntur, quàm spoliantes nauigantes: nam cótra istos non fertur excommunicatio ipso facto, sed est ferenda contra illos. tamen fertur ipso facto, dú tamen præcedat admonitio, & debent ablata restituere. Ab. in c. iij. de rapto.

Furtum, de quo non potest cognosci propter præscriptionem ex forma statuti, aggrauat furtum de nouo commissum. & in numero furtorum computatur. Bart. in l. si cui. §. fi. de accus. & Bal. in auth. sed nouo iure. & Ang. Are. ubi supra. Secus est in homicidio impunibili ex forma statuti, ut de bannito, quia nó computatur in numero homicidiorú requisito per statutum. Sal. in l. Gracchus. C. de adulte. & Bald. in l. ubi pactum. in fine. C. de transactio. in simi. & inf. Occidens bannitum. uer. xx.

Furta iam punita aggrauát furtum, & computantur in numero. Bald. in d. authen. sed nouo. secunda colu. & l. seruos. C. ad leg. Iul. de ui. Ale. in l. si cui. §. fi. de accusa.

Furtorum materiam uide in Decretis. xiiij. q. v. per totum. ij. q. iij. antiqui. c. deuotissimam. cap. in legibus & c. fraternitas.

Furtum domesticum non est punibile. l. respicienté. §. furta. ff. de pęnis. nisi pęna sit corporalis. Bart. in l. si quis uxori. in prin. ff. de fur. Item nisi sint plura, licet leuia. Bal. in l. apud. in fi. C. e. tit. ut si famulus furatur res domino in plurib. uicibus.

✠ Furtum a Domestico admissum fortuitus casus esse dicitur, sec. comm. doct. opinion. l. eum qui in princ. ff. de furt. Bal. in l. pignus. col. ij. C. de pig. ac. Ange. Are. in §. Sed istæ. Inst. de ac. Ant. But. & Abb. in c. j. commod. Ias. co. xlij. nu. 3. uol. j. Ae. Ma. Ma.

Furtum uxoris factum uiro leue, non potest puniri, uiro non agente: secus in magno. Barto. in l. j. ff. rerum amotarum.

Furta domestica quæ dicantur. tex. cum glo. in l. respiciendum. §. furta. ff. de pęnis. l. præsenti. §. fané. de his, qui ad eccle. confu.

Furtum præsumitur commissum ab eo, apud quem reperitur res furtiua, si sit homo malæ famæ, & uitæ, nisi doceat aquo habuerit. Bald. & Ioan. de Imol. in l. fin. ff. de hæredi. instit. & Angel. Aret. ubi supra, in vj. col. & per Bald. in l. inciuilem. C. de fur. & C. eo. uer. xiiij.

† Furtum an committatur per cómodantem pignus, uel utentem: uide do. Pet. Phil. Cor. in con. cclx. incip. uisa. in prin. in tertia parte.]

Furtum an fiat de communi. in l. si socius. ff. de fur. & in l. merito. ff. pro socio. & Ang. Are. ubi supra. viij. colum quod sic. d. l. si socius. licet in dubio non præsumatur. d. l. merito. Præsumitur autem quando alter socius priuatur commoditate rei communis, quia socius abutatur ad alium usum. Barto. in dicta l. si socius.

30 Furtum factum domini uoluntate non est punibile. l. inter omnes. §. recté. ff de furt. & Bald. in l. transigere. ix. colum. C. de transactio. & supra Fur. uersicu. lxxxviij.

Furtum per indicia probatur. in Spe. de fur. & ibi Bal. in additio. in princip. Item per Alexan. consi. liij. ij. parte. Item

Furtum esse factum probatur per testes, etiá socios, & familiares, qui senserint strepitum de nocte, & uiderint res ante esse in domo, & constet de fractura ostij, uel muri, & res in domo non reperiatur. Bart. & Bald. in l. si quando. C. unde ui. & infra uersicu. lj. & li. & in Sp. de testa. §. ij. in fi. ubi etiam dicit probari

bari per testes domesticos.& in titulo de furtis. uer si.in summa.& per Alexand.in consil. liij. ij. parte. & ibi etiam dicit titius esse furi articulum quod allegans furtum erat bonus,& fidelis,& ueridicus reputatus.

Furtum facere an dicatur,qui surripit rem mihi cadentem.Io.de Im.in l.interdum.§.j.ff.de acqui.poss. & quod per Bal.in l.fi.C.unde ui.& no.in l.falsus.§.fi. de furtis.

xiiij q.v.c. multi sine peccato putant esse si alienũ, quod inuenerint, teneant.& dicunt deus mihi dedit.cui habeo reddere? discant hoc peccatum simile esse rapinæ, si quis inuenta non reddat quod & tradidit.I.C.in l.Falsus creditor.§. qui alienum. ff. de furt.Ae.Ma.Ma.

† Furtum propriè non committitur detinendo beneficium minus canonicè: quia furtum committitur in rem mobili. quod procedit respectu corporis beneficij, & iurium ad illud pertinentium;sed respectu fructuum,quos percepit malæ fidei possessor cõmittitur uerè furtum: ut notat Bar. in l.sequitur. §.fructus.ff.de usuc.& Cy.in l.ancilla.C. de furtis. Abbas in d.c.dudum.in vij.col.

Furtum rei propriæ dicitur permissum,quando aliter recuperari non potest. Inn. in c.olim.de restit. spo. Lud.in fin.uer.Furtum.uer.quandocunque. Ale.de Vic.in c.potuit.de loc.Bal.in l.si manumissori.in fi. C.de obseq.pa.præstan.& Inno.in c.quia plerique. de immu.eccle.quod clam,& furtiuè licet prospicere sibi pro damnis proprijs.& Bal.in l.i..xxv.co.C. † de ser.& ĩ.eo.uer.xl. † Et per Fel.in c. quoniam.de simo.in ij.col.circa medium.]

Furtum dicitur casus fortuitus.l.j.& ibi Bald.in j.q.C. depositi.& per Sali.l.quæ fortuitis. de pign ac. ubi Bald. dicit uerum, quando ibi est factum ab eo,de quo erat confidendum,quia coniunctus, uel famulus:non alias. & tenet Bald. in d. l. prima. & in l. si creditor. C.de pign.act.& Ale. in l.argentum ff.cõmodati.& in l quod Nerua.ff.depositi.& tenet Ab. Sicu.in c.j.de commodato.ubi omnino uide.& probatur in l.si quis Imperator.ff.loca.& est bonus tex. in l.eum,qui.in princip.ff. de furtis. quod est casus fortuitus. Item si de nocte rumpatur apotheca in platea:non autem si culpa possit imputari: secundũ Bal.in d.l j.C.depositi.Bar.uero in l.si quis.§.an uero hære. de edendo. dicit esse casum fortuitum occultum. Adde gloss. Institu. quibus mo.re contra. obli.§.sed propter.no.in l.nauta. ff. nau. cau. stab. gl.& Bar.in l.cum duobus.§.damna.ff.pro socio. & l.fi.C.de cond.inser.Item

Furtum præsumitur factum culpa patientis illud. d. l. cum duobus.§.damna.& ibi Bar. Insti. qui. mo.re contrahi.obl.§.penul.& supra Culpa.el.j.& in uerbo, Culpa in societate.uer.viij.& ix. Item non dicitur culpa factum, si fit ab eo, de quo erat confidendum.Bal.in l.si creditor. C.de pig. ac. per l.argentum.ff.commodati. Idem tenet Bal.in d.l. quæ fortuitis.j col.Item

Furtum factum in loco, in quo consueuit reponi res causa custodiæ, ut in sacristia, non dicitur culpa factum:secundum Bar.in l.si creditor.in fi.C. de pig. ac.per l.pignus.cum gl.eo.tit.

Furtum præsumitur factum a uicinis,sicut damnum illatum.Bar.in l.si ita.ad fin.ff.de fun. instr. Addo latius infra in uerbo Tortura. uer. xlj. nisi uicini sint bonæ famæ.Bal.in l.j.C.loca.

Furtum præsumitur factum a custodibus rei, a quibus est inchoandum in tortura.secundum Bar.in l.prima.& ibi casus.ff.de offi.præfe.uigi. † Vide d. Per. † Phi.Cor.in consi.xxviij.incip.in hac.in litera m,in tertia parte.]

40 Furtum rei propriæ,uel alienæ æquiualentis, permissum est quando res aliter recuperari non potest doc.& Inn.in c.oli.de resti.spo.& in c.quia pleriq;. de immuni.eccle. Bal.ubi supra in Marg. uersi, Castrum.uer.fi.& Bal.in l.ij.C. de serui. & aqua. & ĩ. eo.uer.Flo.in l.si seruus.iij. col. ad leg. Aquil.Alexan.de Vicen.in c.potuit.de loca.Quod est uerum, etiam tertio,si non restituat domino,cui fuit furata. glo.in cap.qui cum fure.de fur. & Alexand. ubi supra uide Bald.in l.j.& in l.si quis in tantam.ix. col. C.unde ui.qui tenet idem.Item uerum, etiam post decem annos,si facultas datur.Bal.in l.fi.C.si a non domino manu. sunt. Item uerum, etiam cum coadunatione gentium:ut infra Recuperatio. uersic.ij, & seq.& per discursum.& Barto.in l. hostes. de capti.uidelicet incontinenti,secundum Bal.in l. licet. C.de excep.

† Furtum,uel rem meam surripere pro necessitate an & quando liceat:uide Fel.in c.quoniam. circa fi. ij. col.in uer.in gl.j.de simo.]

Furtum etiam sola mente fit sine contrectatione,ut di† cit Aul.Gel.lib.x.c.ultimo. † Et quid de eo, qui dicit,Sum contentus de furto:uide Fel.in c. nulli. de accu.post medium.j.co. uersi. item in quantum do, Ab.alleg.Bar in l.inter omnes.]

Furtum de fructib. mala fide perceptis & consumptis, an fiat.ĩ.uer. Malæfidei possessor.uer.ij.

Furtum dicitur, etiam rei debitæ furi supra uer. Fur. uer.lxxxij.

Furtiuè,id est,clam.Bar.& Ale.in l.clam possidere.in prin.ff.de acq.pos.

Furtum manifestum non dicitur fieri per falsum procuratorem.Bal.in c.iniuria.ij.col. de pace iur.fir. & supra Fur.uer.lxxxvij.

Furtum suimet fieri potest per hominem præscriptibilem,ut per statuliberum, adscriptitium, uel censitum:ut per Bald.in l.prima.ulti.colum. C. de ser, fugi.

Furtũ de re quasi mea,uel mihi obligata,si sit factum, datur contra hæredem incerti condictio.

Furtum uenit appellatione dãni dati, quia furtum est species, sed damnum est genus:ideo statutum de damno dato,non habet locum in furto Bald.in l. nauta. §.quemcunque.ff.nau.cau.sta.Ale.in l.damnum. de damno inf.ubi omnino.

50 Furtum dicitur,quod fit clam,non si per uim:quia tunc est derobatio,seu rapina bonorum l.si cũ excep-

ptione.§.qui uim.ff.quod metus causa.ubi etiam dicitur quod fur improbior est,qui per uim rapit bona:qui etiam dicitur latro,secundum Bar.in aut.sed nouo.C.de furtis.

Furti inueniendi causa potest domus alicuius præscrutari ad instantiam domini damnum passi suspicantis rem esse in aliqua domo.l.ij.& ibi per Bal.C. de ser.fugi.Quod uerum est, etiam ex leuibus indicijs, non citato domino domus,ne instructus contrectet rem:secundum Bald.ibi. Item uerum etiam in alieno territorio. Bald. ibidem. Item uerum pro seruo fugitiuo tantum,non pro alia re secundum Bald.in l.is,qui fugitiuum.de ser.fugi.quod no.Rapha.contra in d.l.ij.nisi sint indicia,& nisi gratia publicæ vtilitatis:ut sic procedat opi.Barto.& Bald.ibi.& Angel.& nisi agatur de leui præiudicio, ad quod sufficit iuramentum:ut ibi.& Pe.de Anch.in cle.j.§.primo.de usuris.& in Spe.de instru.edit.§. dicendum. uer. pone.

Furtum probatur etiam per coniecturas:ut quod ostiũ fuerit fractum,uel famulus aufugit,& similia.Bart. in l.si quis.§.an uero hæredi.ff. de eden. & supra e. uer.xxxij.

Furta, & alia delicta,punienda sunt consuetudine, & statuto locorum,in quibus cõmissa sunt.de extraordi.cri.l.sæcularij.§.sunt quædam.secundum Bal.in aut.sed nouo.C.de ser.fugi.

Furtum etiam rei minimę committitur.xiij. q.vj.c.si.

† Furtum an committat recipiens res naufragij : uide Fel.in c.dilecti.in vj.co.in fi.de accusa. in uer. in gl. j.de simo.]

Furtum sciens,& non reuelans,potest excommunicari per episcopum,non autem sciens furem. gloss. & Bal.in l.ciuile.C. de fur.

Furtum receptans non euitat pęnam, licet restituat. quamuis secus est in seruo fugitiuo.l.j.& ibi Bar. ff. de seruo cor.uide in l.eos.C. de fur.

Furtum esse factum qualiter, & per quos testes probetur.in Sp.de prob.§.ij.in fi.& s.eo.uer. xxxij.

✠ Furtum custodis in dubio culpa factum pręsumitur Bal.in l.iij.§.cognoscit.ff.de off.præf. uig. Ang. in l.fi. in extre.ff.de custo.reo. Corn.co.xxiij.uolu. iij. Dec.co.cccclxxiij.nu.6.Ae.Ma.Ma.

✠ Furtum,cum est admissum custodes a magistratibus subijci possunt. Vt fures indicent. l. prima. & ibi Barto.in iiij.not.ff.de offic.præf.uigil. & in l. j. ff.furt.adu.naut. Angel.in tract.malef. in uerb. uestem.col.iiij.Ioan.Imol.co.ij.Bar.uero.co.xviij.Deci.co.cccclxxiij.nu.6.Ae.Ma.Ma.

✠ Furtum cum pecuniæ publicæ est admissum. quæstorque uel alius custos eam diligentiam in ea custodienda adhibuit,quæque adhiberi consueuit,ob casum fortuitum non tenetur l.prima.C.depos.l. si quis fundum.§.imperator.ff.locat.Barto.in l.si negotia.ff.de neg.gest. Anchar.co.cccxlix Roma. co. viij.co.cccxcv. Bar.uero.co.lxix.Dec.in termin.co. cccclxxiij.Ae.Ma.Ma.

Furti actio an detur contra recipientem pecuniam ecclesiæ pro pretio rei ab emptore. Bal.in l.etiam.in fi.C.de fideic.

Furti actio datur contra receptatorem scienter rei furtiuæ,uel furis l.eos.& ibi Bal.C.de fur. quod limita secundum Bar.& Bal.in l.furtum.ff.eod.tit. & infra uerbo Receptator.uidelicet, ante perfectum furtũ, non post:ut ibi & Ang.Are.ubi s.v.col.Adde Bald. in l.j.C ad legem Iul. de ui.tex. & doc.in l.j.C. de his,qui latro.& per Bar.in l.in furti.§. ope. de fur. quod tenetur pęna extraordinaria.& per Gandi.in rub.de recep.fur.

Furti actio datur contra usurariũ,qui sciens recepit in pignus rem furtiuam.Bal.in l.eos.C.de fur.

Furti actio datur contra pastorem factum lupum. l. si seruum.& ibi Bal.C.de fur.

Furti actio datur contra eum,qui surripit in incendio, uel naufragio.in l.eum.& ibi Bal.C.de fur.

Furti actio datur creditori pro pignore sibi furto subtracto.l.eum,qui.§.idem scribit.& l.creditor.ff. de fur.quod uerum, etiam contra debitorem furantẽ pignus.l.si pignore.ff.de pig.ac.

Furti actione an,& quando teneatur creditor falsus.j. uer.Creditor propria authoritate.uer.x.& in l.qm. ff.de cond.fur.

Furti actio non datur contra barros supra Barataria. uersi.ij.

Furti actio datur etiam contra mandantem. Au. Gel. li.x.c.ultimo.

10 Furti actio datur etiam pro re furata sibi debita.s. uer.Fur.uer.lxxxij.

Furti actio datur ei,cuius interest l. manifestissimi.in prin.& ibi Bal.C.de furtis.

Furti actione tenetur,qui scienter exigit gabellam iniustam prætextu officij l.etiam.& ibi Bal.C.de fur. Item & qui per uim res accipit:ut ibi per Bald.

Furti actio non datur ei,qui nunquam possedit.Bal.in l.si is.C.de fur.per l.si abducta.& ibi Bal.in l.manifestissimi.in prin.C.eo.ti.

Furti actio datur mittenti,& recepturo.per Bal. in l.si is.C.de fur.

Furti actio an proponatur per uasallum contra dominum.j.uer.Vasallus.uer.v.& an contra patrẽ spiritualem.& s.uer.filius spiritualis.uer.iij. Et an contra parochianum.j. uer. Parochianus. uersic.iij.

Furti actione tenetur etiam uxor furans uiro rẽ alienã in subsidium,id est,quando uir non est soluendo domino rei,non alias.Casus sin.secũdum doc. & Bal. in l.manifestissimi.§.fi.C.de fur.

Furti actione tenetur,qui scienter emit a fure rem furtiuam.l.in ciuilem.& ibi doc.& gloss.C.de fur.Item qui scienter eam a fure recepit in pignus. l. si seruus cuiusdam.de condi.inde.Bald. Rapha. in l.eos C.de fur.non si ignoranter,quia non tenetur si nominat furem, ut ibidem:sed tenetur domino rei rẽ restituere, etiam pretio non recepto.l. ciuilem. & ibi doc.& Ang. Are. ubi supra. Item qui receptauit sciens furem,& furtum,ante perfectum furtum,nõ post.l.eos.& ibi doc.C.de fur.Bar.& Bal.in l.furtũ. ff.eo.ti.An.Are.ubi supra,& supra eo.uer.ij.

Furti actione tenetur etiam qui accipit rem ab uno dam

dam alteri de mandato sibi facto, & eam pro se retinet. l. si mandauero. §. si tibi centum. ff. mandati. & l. si is, qui. & ibi Bal. C. de fur. ubi dicit Bal. post glo. quod tenetur mittenti, si est nuntius mittentis: sed si est nuntius recepturi, tenetur recepturo, & quid si accipit ut det cui uelit. Bal. ibid. per d. §. si tibi.

Furti actione tenetur, etiam qui furans credidit dominum permissurum, nisi ex coniecturis præsumi possit credulitas, & permissio: ut quia dominus cómodauit equum usque ad uillam, & commodatarius usus est eo ad alium locum. l. inter omnes. §. recte. de fur. per gl. Inst. de oblig. quæ ex male. na. §. placuit. Item creditur furi cum iuramento quod crediderit dominum permissurum. Barto. ibi. & Anto. de Pra. uete. consi. pulchre respondit. quod est post cõsilium. cvj. Alex. iiij. parte.

20 Furti actione tenetur, etiam quem dominus excusat, dicendo factum uoluntate sua, nisi ex coniecturis præsumi possit contrarium, ut quia sit consanguineus, uel amicus, & res sit parua, & commodari solita, Bar. in d. §. recte. Bal. in l. transigere. C. de trãsa. & per Ange. Areti. in trac. maleficiorum. uer. ad se defendendum. iij. col.

Furti actio an detur contra eum, si dominus rei furtiuæ dicit, si sciuisset permisisset. Bald. in l. falsus. iiij. col. C. de fur. quod non, si sit persona grauis, & non suspecta de collusione. Item nec si iuramento id asserat: item nec si res furtiua sit uilis.

Furti accusatio an sit publica, uel priuata. Bald. in l. ad uersus. C de fur. no. in l. fi. de priua. delic. & Bald. in l. j. in fi. C. ne ex delic. defun.

† Furti accusatio, uel inquisitio inter alia substantialia debet continere quod res furata pertinebat ad talem iure dominij, uel quasi, alias non procedit. do. Mar. So. in consi. viij. incip. uisis. uer. ij. principaliter. in j. parte.]

Furti accusatio an detur hæredi infra uerb. Hæres agit. uer. xviij.

Furti actio quibus exceptionibus infringatur. in Specul. de actore. uersic. item excipitur contra uolentem.

Furti actio datur contra separantes fructus de fundo si animo contrectandi separant. l. arboribus. §. Iulianus. alias l. si fur. ff. de usuf. & in Sp. de fruc. & interesse. §. j. uer. sed pone, prælatus.

Furti actio datur pro solis mobilibus bonis. Spe. ibidẽ per § quod autem Inst. de usuc.

Furti actio non datur contra consultorem, & fautorem, nisi furtum sit secutum. in Spe. de accu. §. fina. uer. sed quid si A.

Furti actio non datur contra conuertentem rem alienam mobilem in proprios usus non animo furãdi. in Sp. de iu. §. ij. uer. porro.

Furti actio an detur commodatario contra commodantem, qui subrepta per eum re commodata recipit pretium pro ea a commodatario. in Sp. de commodato. ad fi.

Furti actio contra nautas, caupones, stabularios, & de actione rerum amotarum. quando uir furatur uxori, uel econtra: & de actione arborum furtim cæsarum. in Spe. de fur. & de iniur. & dam. da. §. ij. uersi. item si quis.

Furti actionis materiam supple supra Actio furti. per totum.

Fustes non ueniunt appellatione armorum. l. ij. C. de ui, & ui arma. l. armorum. de uerbo. sig. quod uerum propriè, nam impropriè sic, secundũ Ang. in l. si de pignore. §. furem. ff. de fur. Lud. in l. j. §. occisorum. ad Syl. Ang. Ar. in trac. maleficiorum. uer. Armatus. & s̃. uerb. Arma. uer. xxj.

Fustes non ueniunt appellatione telorum. d. l. j. §. occisorum. & ibi Lud. Pon. ff. ad Syllan. & Angel. Aret. ubi supra

Fustigatio an sit meri imperij. in Sp. de iur. om. iu. uer. quid de relegatione.

Fustigatio an sit pena capitalis. Bald. & Sal. in l. transigere. C. de trans.

Futurum an, & quando debeat inspici in iudicijs. in l. si idem. de iur. om. iud. & docto. in l. sciendum. §. si fundus. ff. qui satisda. cogan.

† Adde quod futurum est, quod nondum aduenit, cũ aduenturum sit: & dicitur Græce. μέλλον.

Futurum trahitur ad præteritum. l. Plotiana. de iure codi. l. si iam facta. de cond. & demon. per Bar in l. † si seruum. §. fi. de acq. hær. † Et Bal. in l. si ita. §. si pater. de leg. ij.

Futurum est spectãdum. no. in cle. j. & ibi Car. in prin. de reb. eccl. non alie. & c. j. de seruis non ordi.

Futurus euentus inspicitur. l. diuortio. & ibi Bar. ff. de neg. gest.

Futurum est prospiciendum. Sp. in proę. uersi. nouissimè. cle. j. §. nos. & ibi Car. de iud.

Futura an deducantur in compromissis, & in iudicijs. in Sp. de arb. § fin. uer. quid ergo.

Futuræ causæ comprehenduntur etiam in mandato simplici, & generali. in Specu. de proc. §. iij. uer. sed quid si procuratorium. & infra uer. Mandatum extenditur. uer. xv. & xxvj. & uer. Procurator qualiter uer. vij. ubi plene. Item

Iura ueniunt ẽt in obligatione bonorum generali. Itẽ

Futurũ argentũ, sicut præsens, uenit sub nomine æris. Idem in alumine. in Sp. ubi s̃. & s̃. uer. Bona

Futuras lites non cõprehendit rescriptũ. in Sp. de resc. præsenta. §. ix. uer. item excipitur quod est ad futuras. & in fine.

Futuras lites impedire debet iudex. in Specu. de peti. & pos. uer. sed nunquid intentati.

Futurum omne censetur incertum, & ideo dubitationem inducit. in Spe. de renun. & conclu. uer. quid si † quid. † Et d. Mar. Soc. consi. vj. inci. prædicta. uersi. cuius clariorem. circa medium in j. parte.]

Futuro iuri, &

Futuris exceptionib. an quis possit renuntiare. in Spe. ibidem. & j. uer. Renuntiatio exceptionũ. uer. xiij.

De litera G.

GAbella non est Latinè dictum, quia non reperitur lex hoc utens uocabulo, quo usus loquendi, ac statuta vtūtur: sed æquiuocū est ad nomē uectigal, qđ dicitur octaua pars eius, quod uehitur quæ pars fisco præstatur. l. uniuersi & l. a legatis. & l. ex præstatione. C. de uectig & commis. gl. in l. j. §. hic titulus. ff. de publi. l. ij. C. no. uec. Sal. in l. uectigalia. C. no. uec. post. Azo. in Summa, e. ti. gl. in l. eum, qui uectigal. ff. de uer. sig. & dixi in trac. gabel. in prælud.

† Gabellas uolentes euitare in loco, ubi degunt, si exeant districtum loci illius, & uadunt ad contrahendum alibi, euitant eas: quia sortiuntur forum ibi ratione contractus. facit. l. si fundus. ff. de euic. l. ij. C. quemad. test. aperi. Abb. in c. fin. de foro compe.

† Gabellas, uel aliqua pedagia, non tenetur soluere clericus de proprio patrimonio. ad hoc cle. præsenti. de cēsi. & c. quanquam. eo. tit. lib. vj. Et idem dic si aliquid donatur, uel relinquitur ecclesiæ, ut non teneatur soluere certum quid pro libra, secundum statuta quorundam locorum. & uide tex. xxiij. q. viij. quamuis. cum duobus sequentib. Et idem dic, si donatio fieret clerico, ar. bonum in c. ex literis. & ibi do. Abb. in ij. col. de ui. & hon. cle. & ibidem habetur ꝙ clericus tertio monitus non desistens potest collectari, & cogitur soluere gabellas.

✠ Gabella noua nec a rege, & Principe in odium ciuitatis, quæ est imperio subiecta imponi potest. l. j. & per tot. C. nou. uectig. institu. no. pos. Luca. de pen. in l. si diuina domus. C. de exac. tributo. lib. x. Tho. Gram. co. lxix. nu. 10. Ae. Ma. Ma.

Gabellas primus imposuit nouas pro his, quæ uehebantur, & pro rebus diurnis Caius Caligula quartus Imperator. teste Suetonio. uersi. ex gerulorum diurnis, &c.

Gabellarum edictum habet locum etiam pro rebus, quæ non uehuntur de loco ad locum, sed quæ sunt intra oppida, ob rationis identitatem: secundum Sal. in d. l. uectigalia. in prin.

Gabellæ, siue uectigalis nomine etiam tributum comprehenditur, sed non proprie. glo. & doc. & Ange. de Perig. in l. Imperatores. ff. de publica. & ibi uide qualiter differant.

Gabella pro rebus mobilibus tantum debetur. l. uniuersi. & l. ex præstatione. sed tributum pro immobilibus. l. ij. §. si quid. de hære. uel actio. uen. in glo. xj. q. j. si tributum. & gl. in c. generali. de elec. in vj. & gl. in d. §. hic titulus. l. j. & ij. C. de anno. & tri. lib. x. l. ij. & fi. C. sine censu, uel reli.

Gabella debet tantum solui de eo, quod superest, deducto omni onere. l. non amplius. de legatis primo. Io. Lup. in repe. rub. de dona. inter uir. & uxo. columna. xlvij.

✠ Gabellarum exactio, odio digna est, hinc in statuto quod uectigal imponit Non sumitur argumentum de similib. ad similia. Nec extra territorium statuentis porrigitur Ideoq; non debetur pro contractib. extra territorium celebratis. l. ex ea in extre. ff. de postu. l. ij. C. nou. uectig. Bar. in l. uectigalia, in prin. ff. de publica. in l. j. col. xj. C. de sum. trini. Bald. in l. j. col. ij. C. qu. si. long. consuet Ang. co. cccLxxxv. Abb. co. lxix. col. ij. uol. j. Ale. co. xvj. co. cxxviij. uolu. j. And. Barb. co. xxxviij. col. x. co. lxxv. col. iij. uol. iij. Bened. Cap. co. xlij. Corn. co. cxv. co. cciij. co. iiij. uol. ij. co. lxxxv. colu. iiij. uolu. iij. Dec. in termi. co. ✠ cccclvij. dub. j. Ae Ma. Ma. ✠ Vectigal non esse soluendum est in dubio iudicandum. Bar. in l. si pupillus. in extr. ff. ad l. Fal. Cor. co. cvj. uol. iiij. Dec. co. cccclvij. nu. 8. Ae. Ma. Ma.

Gabella noua dicitur, siue de nouo imponatur, siue ultra solitum minuatur, uel augeatur. l. uectigalia. in prin. ff. de publi. Salic. post Azo. in d. l. uectigalia C. no. uectig.

Gabella a quibus imponatur, dicemus infra eo. & dixi in tractatu gabel. j. parte. secundum ordinem rectum.

† Gabellarum exigendarum ius arguit imperium. d. Bar. Socin. in con. clxxxvij. incip. in controuersia. uer. ius autem exigendi. in ij. parte.]

Gabellæ a solo principe imponuntur, cum talis impositio sit de maximo imperio, non autem ab inferiori a principe. d. l. uectigalia. & ibi Sal. & l. non solēt. cum gl. & doc. in l. si C. no. uec. & ibi Azo in Spec. ✠ de causa pos. §. j. uer. quid de colligentibus. ✠ decis. Thol. cccclij. nu. 3. Ae. Ma. Ma.

Gabellæ a rege non recognoscente superiorem de iure, ut est rex Francorum, imponi possunt: alias secus. imo nec quando de facto non recognoscit Imperatorem in superiorem. Salic. in d. l. uectigalia. ij co. C. noua uectig.

Gabellæ a barone regis indici non possunt. Salicet. in d. l. uectigalia. secunda co. Flo. in l. filia nuptura. ff. fam. ercis.

Gabellæ per ciuitatem non recognoscentem de iure superiorem, ut Tuscia, & Lombardia, possunt imponi. Sal. in d. l. uectigalia. Sed si habent merum imperium ex priuilegio principis, uel consuetudine, uel constitutione, de pace Constantiæ: ut ibi per Salic. & tenet Abb. post Ioan. And. in d cap. super quibusdam. de uerbo. signi. Sed si superiorem recognoscunt, secus est: ut in ciuitatibus Marchiæ Anchonitanę: quia requiritur licentia superioris earū. Sali. ibidem. & d. l. uectigalia. per doc. & l. non solent. & ibi Bal. in fi. & l. prima. & ibi Sal. eod. titu. & Bar. in l. si publicanus. §. in omnibus. ff. de publi. & ita loquitur Sp. de cau. pos. & pro. §. j. uersic. quid de colligentib. Item

Gabella noua si colligatur per ciuitates contra iuris formam, debet restitui. d. l. non solent. cum gloss. & docto.

Gabellæ per adunantiam populi generalē indici possunt non per decuriones, nec per concilium populi, nisi habeat authoritatem ab adunantia generali,

quæ

quę est superior. Salice. in d. l. uectigalia. C. noua. uectig.

Gabellę pro mercibus a Venetis possunt imponi. Bal. in rub. ff. de re diui. Bar. Cepo. de serui. rusti. c. de mare. Sali. post Bal. in l iij. C. de nau. fœno.

Gabellę per castella, & uillas ciuitati subditas non possunt imponi. Bal. in l. fi. C. no. uectig.

10 Gabellę per priores ciuitatis imponi possunt in casibus quibus dictum est ciuitatem posse imponere. si priores habeant liberum arbitrium super statu, dummodo ciuitas consueuerit gabellas imponere, & necessitas subsit: alias non, nisi fuerit ei specialiter commissum. Bar. in l. ambitiosa. uersi. item an possit ex uigore alicuius arbitrij. ff. de decre. ab ordi. faci.

Gabellę possunt imponi per habentem ad hoc priuilegium a principe, siue sit uniuersitas, siue specialis persona. c. super quibusdam. §. praeterea. de uerb. sig & Bal. in l. si plures. in penu. co. C. de condi. infer. in Spe. de cau. pos. & proprie. §. j. uersic. quid de colligentibus. ubi dicit posse dictum ius concedi authoritate concilij Lateranen. & regum: per. d. §. praeterea.

† Collectam exigentes pro oneribus publicis non debent aliquam utilitatem consequi, imo puniuntur si plus exigāt quàm impendunt, & statuitur pœna contra eos. tex. & ibi Abb. in c. quia plerique. de immuni. eccl.

† Collectam imponere, & exigere, pertinet ad superiorem pro legato procurando, seu alijs oneribus communiter imminentibus persoluendis. Et nunquid alij possint imponere: Ab. in c. quia plerique. de immu. eccl. Et quid de gabellis generalibus: dic quod nō possunt imponi sine permissu principis: ut in l. j. C. de exacto. trib. lib. x. & de excu. mu. l. placet. Collectam seu gabellam tamen specialem unaqueque ciuitas, uel uniuersitas potest imponere p necessitate sibi incumbente. C. de nou. ope. nun. l. omnes. no. gl. ff. quod cuiusque uni. l. j. §. quod si nemo. Bar. in suis consi. cōsilio, quod incipit, Si aliqua possessio. Et gabellam, seu collectas non arctantur clerici soluere pro possessionibus, quas à laicis acquierunt, nisi in fraudem collectarum facerent possessiones in eos transferri. Vide Bar. in praealle. suo consi.

Gabellarum imponendarum ius concessum ex priuilegio non potest reuocari, quia transiuit in forma pacti. l. quod semel. & ibi Bar. ff. de decre. ab ord. fa. & in l. hi in fi. de iure immu.

Gabellarum iuris concessio facta a principe alicui loco grauato alijs oneribus, & pedagijs, non ualet, secundum Io. And. in addi. Spe. de cau. pos. & proprie. §. j. uer. quid de colligentibus.

Gabellarum, uel pedagiorum ius inducitur etiam cōsuetudine tanti temporis, quod non sit memoria in contrarium: sicut priuilegium. c. super quibusdam. §. praeterea. de uerb. sig. c. innouamus. de censi. Bar. in repetitione. l. uectigalia. & in l. si publicanus. §. in omnibus. ff. de publica. Salic. in d. l. uectigalia. Bal. in l. si plures. de condi. infer. & in l. fin. C. de uect. & commis. & in c. j. quae sint rega. & glossa. in l. domini. C. de agr. & consi. libr. xj. & Sali. in leg. iij. C. de nau. fœno contra Bar. in l. si prouincialium. C. noua. uec. Quod est uerum, etiam sine iussu, uel licentia, principis, cum quodlibet per se sufficiat. d. l. uectigalia & l. seq. & l. j. eo. tit. Bar. in d. §. in omnibus. Salic. in d. l. uectigalia. per. d. §. praeterea. Cy. in l. ij. C noua uectig. contra gloss. in l. minus proprie. de uerbo. signifi. Item uerum, quando ius gabellarum non est alteri quaesitum: quia requiritur tanti temporis praescriptio, de quo non sit memoria in contrarium Si autem sit alteri quesitum, sufficit minus tempus, habita ratione bonę fidei uel malae, tituli uel non tituli: prout dicitur in usufructu. Bartol. in d. §. in omnibus. Sali. in d. l. uectigalia. & in leg. secunda. C. de serui. & per Alexan. consi. vj. & vij. j. parte. Itē uerum cum scientia eius, contra quem praescribitur tale ius secundum omnes doc. Si uero tale ius non sit alicui quaesitum, sufficit scientia iudicis territorij, in quo noua gabella exigitur, quo iudice absente, praescriptio non procedit, secundum Bar. ubi supra Sed dom. Signoro. de Mediolan. tenuit requiri scientiam Imperatoris, quae non praesumitur, nisi probetur. Et hoc uerius, secundum Sali. in d. l. uectigalia, ubi etiam dicit requiri talem scientiam, & patientiam a principio praescriptionis cum perseuerantia, secundum Sali. ibi: qui dat cautelam quod allegetur titulus, id est, concessio iuris gabellarum facta a principe, & probetur exactio per tantum tempus, quod non sit memoria in contrarium. Dixi plene in tractatu gabellarum. j. parte. x. q. & per Ale. in d. consi.

Gabellarum ius quaesitum perditur praescriptione longissimi temporis. Bar. in l. licitatio. §. earum. de publi. & Sali. ubi sup.

Gabellarum ius ex praescriptione acquiritur territorio, non personis. Bald. in c. j iij. colum. quae sint regalia.

Gabellarum iuris quasi possessio, uel iurisdictio retinetur animo, & dicitur habere causam continuam. Bar. in l. iusto. §. non mutat. ff. de usucap.

Gabellarum iuris praescriptio procedit tantum in iis rebus. de quibus cōsueuit solui gabella, non de alijs Bart. in l. si publicanus. §. in omnibus. de pub. & in l. licitatio. §. earum. eod. titul. & in l. j. §. si quis hoc. de iti. actuque priua. Salic. in d. l. uectigalia. not. in cap. auditis. & ibi Innoc. de praescriptionibus.

✠ Gabellae non soluendae ius eo tempore, cuius memoria non est, praescribit Rip. respo. uol. j. c. xviij. Ioan. Ceph. co. clxxvij. num. xxvj. uol. ij. Alex. con. vj. uol. j. Dec. co. lxxxvj. Rube. Alexan. con. xxj Ae. Mar. Man.

✠ Gabellę uel pedagij non soluendi ius etiam contra Principem. xv. an. Spacio praescribitur, ut tradidit Riminal. consi. xxxj. nume. xxviij. uol. j. Ae. Mar. Man.

Gabellarum ius concessum a principe transit etiam ad hae-

ad hæredes. Bald. in l. prima. §. exceptio. C. de cad.tol.

Gabellæ sola lucri cupiditate sine iusta, & idonea causa non sunt a Principibus imponendæ Sanct. Tho ij.par.q.liij.Innoc. in c. innouamus.de censib. c.super quibusdam .de uerb.signi. Card.Hostien.in Sum.de censib.§. Ex quib.Matthæ. Afflic.in tit.qu. sint.reg.in uer. uectigalia. l. fin. & ibi Hubert. Zuceard.in repet.nu.6.C.de edict. di. Hadr. tollend. Roland.a Val. consilio.xcj.uolum. secundo. Aem. Mar. Man.

20 Gabellarum ius non competit emptori territorij, sicut uenditori,etiam si emit cum omnibus iuribus eius,sed remanet apud uenditorem, qui potest uti capannis in fundo, uel territorio constructis ad usum iurisdictionis. Bal.in l.a procuratore.C. mandati.Secus si sit uendita iurisdictio.Bart.in l.j.in fi. de iurisd.omn.iudi. & in l.j.§ cum urbem. de offic. præfe.urb.in l.si quando.de bo.uacan. lib.x.& in l. j.§.damus.de suspec. tut. & Pau.de Castr.consilio. cxxxij.Bald.in ca.j.de cap. qui curi.uen.& in c.j.de controuer.inuest.& in c.j.§. item si quis.quib.mod. feudum ami.& in c.j.§.ad hoc.de pace. iur.fir.& in l.penult.C.de condi.inser. Vide etiam Bald.in c.j. v.colum.quid sit inuesti. & in d. l.a procuratore.& in.l.arboribus.§.de illo.ff.de usufru.& J. uer.Iurisdictio.uer.lxxxj.& xciij.

Gabellarum ius concessum per principem cuidam nobili,non potest uendi per eum sine consensu principis concedentis.Bar.in l.in diem.ff.de aqua plu.arcen. & dixi plene in tractatu gabellarum. j. parte. xiiij.q.principali.

Gabellarum ius concessum duobus an uno mortuo accrescat consocio pro parte. Anton.Rosel.& Franc. Padua.in l.prima.C.quando nó pe.par.& dixi ubi. supra.xv.q.

Gabellarum ius concessum alicui potest pignorari ab eo creditori suo Bar.in l. si is,qui.§.iura.ff.de pign. ubi dicit uerum, si ex eo percipitur commodum pecuniarum,alias non.

Gabellarius habens ius ab alio, conuentus potest nominare in iudicio dominum suum,a quo habet ius. Bal.in l.ij.ubi in rem actio.

Gabellarum iure concesso, uidetur ius exigendi concessum secundum Barto. in l. Aquilius.ff.de dona.

Gabella an possit exigi in solidum a quolibet ex duobus socijs castri,diuiso castro.dic ut dixi plene in dicto tractatu gabellarum.j.parte.pe.q.

Gabellarum exactio si fiat,potest prohiberi a domino territorij per interdictum negatorium, ne pedagium colligat.Spe.de cau. pos. & propric.§.primo. uersi.quid de colligentibus. & ibi omnino per Io An.in addi.

† Gabellam concedens non potest statuere aliquid quod minuat,uel infringat primam concessionem. Pet.Phi.Cor.in consi.clxxxj.incip.uisa.in litera A. in iij.parte.]

Gabellarum iure spoliatus agit interdicto utili unde ui uel utili actione subrogata eius loco, uel utili cóstitutione,si quis in tantam in Spec.de resti. spo.§. ij.uer.sed & si aliquis.

Gabellarum locatio dicitur proprie nó uenditio.l.penes.l. & l.fi.& ibi Bar.C.de uecti.commis.& ibi Sali.Bar. in l.locare.ff.loca.Flo.in l.arboribus.§.usufructus. ff.de usufru.Vide Bar.in §. qui maximos.ff.de publica.& Bar.& Salic.in l.j.ij.opp.C.de iure emp.& Bar.in q.publicanus.& omnino per Ale. consi.iij. j.parte.& in l.si filio.so.ma.& Io.de Imo. in c.quia propter.de loca. quod sunt paria uẽdere, & locare.

Gabellarum locationis formam ponit Spe.de loca.§. j.uer.porro.& ibi Bal.in addi.uer.j.dixi in tractatu gabellarum.ij.parte.q.ij.

Gabellæ non possunt locari cum alijs pactis,quam solitis.l.j.& ibi Bar.C.de pascu.pub.lib.xj.

† Adde quod si clericus locat fructus ad firmam,emptor non gaudet priuilegio ecclesiæ imo si portat ad ciuitatem soluit gabellam ad portam. Ad hoc. ff.de pu.& uec.l.licitatio.§.fi.uide ibi Bar. & alios. Facit quod uoluit Fede. de Senis in consil. cvj. uoluit hoc Do.in c.quanquam.in fi.de censi. lib.vj.& ita in facto alias respondi.

Gabellarum iure locato, uel uendito, intelligitur locata,uel uendita perceptio,uel commoditas percipiendi gabellas.Bar.in l.cotem.§.qui maximos.iij. q.de publica.

† Gabellam si commune mihi acensauerit, tandem cótingat quod tertius mihi auferat sine culpa mea, an tenear ad solutionem censæ. Alex.in l.cum mulier.ff.so.ma.

Gabellarum iure locato, intelligitur transferri in conductorem ius utile. Bar.Angelus de Periglis in d.§.qui maximos.

Gabellas conducere tenetur is,qui eas conduxit anno præcedenti,si lucrum fecit ex eis. d. l. cotem.§.qui maximos. Bald. in l. prima. C. de hære. uel actio. uend. Quod uerum alio non offerente tantundem ut ibidem.

Gabellæ locari possunt post triennium de iure communi,non pro minori tempore. l pęnes. & ibi doc. & Bal.C.de uect.& commis.& ibi Sal.

Gabellarum locatio requirit subhastationem. d.l.penes.& ibi doc.l.licitatio.in prin.de pub.

Gabellæ locantur plus offerenti in subhastatione.d.l. pęnes.& ibi doc.Quod uerum, si plus offerens,non tamen calore iracundiæ,præstet idoneos fideiussores:ut ibi per glo.Bal.& Sal.in l.licitatio.in prin.ff. de pub Imo eo nó cauente, primus licitator,etiã si minus obtulerit, non est liberatus. l. quod autem Sabinus.de in di. addic. nisi expresse actum sit contrarium.l.Sabinus.ad si.eo.ti.Bar. in d.l.licitatio.& Sali.in d.l.penes.

20 Gabellæ cum subhastantur,offerens potest pęnitere.Bar.in d.l.licitatio.in prin. Quod uerum, si publicè pęniteat,sicut publicè obtulit:secundũ Bar. ibi:sed Ang.de Periglis dicit uerum esse dictũ Bar. si publicè expediat eum pœnitere.

Gabellæ cum subhastantur, si duo sunt pares in offerendo

rendo locus est gratificationi. Bald. in l.fin. C. de ma.testa.

Gabellæ cum subhastantur, obligatur etiam qui soli notario,uel subhastatori obtulit. Bart. in d.l.licitatio.in prin.& in l.si tempora.C.de fide instru.& iure hast.fisca. li.x. Sed an sit danda secunda dilatio, ut alius posit offerre:Bart.ibidem.

Gabellarum conductor primus fugiens, uel factus inops si alteri locauit, potest cõmunitas agere contra secundum cõductorem ad pretium. Pe.de Vbal. in tracta.societa.x.parte.j.col.arg.l.j.de institoria. sed tenetur primus,si secundus fugit.ibidem.

Gabellarij hæres succedit in societate gabellarum cõductarum per duos altero eorum mortuo, si hæres est aptus, & de eo dictum sit in contractu:aliàs nõ. l.adeo.& ibi Bart.pro socio. gl.in l.j.ff.quod cuius. uni no.Bal.in rub.C.pro socio.Pe.de Vbal.in trac. de socie.xj.parte.in princ.& q.xiij.non tamen hæres hæredis.gl.in l. nulla.ff.pro socio.ubi etiam uide Bar.& Pe.de Vbal.ubi supra.

Gabellarij plures si diuidant societatem de consensu communitatis,uel fisci locantis,tenetur quilibet in solidum ad pretium, & alter pro altero: sed si cum consensu fisci,tenetur quilibet pro parte sua. l. licitatio. §. socij. & ibi docto. ff. de publica. & Pe. ubi.supra.

Gabellarum locatio potest ante tempus reuocari, si tempore debito non fuit solutum pretium: aliàs non l.uectigalia.§.non solutis.& ibi doc. & Barto. ff.de publi.& Barto.in l. fundum uectigalem.C.de iure Reipublicę.lib.xj.& l.quod semel. de decre.ab ordi. fac.

Gabellarum conductores coguntur etiam ante tempus pretium soluere fisco,si necessitas subsit. Bal.in l.j.C.de condi.ex lege.

Gabellis locatis, si uendantur, cui soluatur pretium, an uenditori,an emptori:uide no.per Bart.in l.fi.§. Triphonino.de iure fis. & dixi in trac. gabel. in ij. parte.xvj.q.Et quid si idem conductor emat ius gabellarum:dixi ibidem.

Gabellarij dicuntur proprie hi,qui de præsenti habẽt eas conductas principales, non autem participes, nec fideiussores, nec qui in præteritum conduxerunt, si finita est eorum conditio. l. eum, qui. uer. qui conductum. & ibi docto. & Bartho. Cepo. de uerb.sign.

20 Gabellæ conduci possunt salua conscientia.Bal.in c.j.quæ sint rega.& in l. j.& ibi Ang. de rerum diui.& l.ueluti.de iust.& iur.in Spe.de censi.§.ex quibus.uersic.exactiones autem pedagiorum. Petr. de Ancha.in regula,possessor.iiij.q.

Gabellarum locatio comprehendit etiam pœnas fraudãtium.doc.& Ale. & Cy.in l. creditor.§.j.in addi. ff.de ac.emp.Bald. in c.ij.de cog.feu.l.si quis.& ibi Bal.& doc.& Sali.C.de uec.& commis. & ibi Bald. in l.j.iiij.colum.de fruc.& lit.expen.& Ange.in l.si quis id,quod de iurisdi.om. iudicum. Bartho.Cep. in l.inter publica.§.publica.iiij.q.de uer.sig.et si in contractu non sit dictum,si tamen contrarium non sit actum:secundum Salice.ubi.supra. Item uerum, etiam si rescriptum principis sit in contrarium.Sal. ibi:& per Alexan.in l.agraria. de termino moto.& per Abb.in rubr. de iud.& infra.Pœna applicatur. uer.xviij.& Alexan. in l.§ j.de publica. & in l.ij.§. fin.de ope.no.nun. † Et uide. infra.in uer.Gabellarij.uer.ix.]

Gabellarij dicuntur habere ius in re. Bar.in l.uectigalia.§.non solutis.ff.de publica.glo. & Bart. in l.j.ff. de lo.pu.fru.& in l.j.§. quod autẽ.ff de superfici.& ideo possunt uendere bona,quæ inciderunt in commissum pro gabella non soluta. Bald.in l.prima.in fine.C.si propter public. pensi. & Barto.& Alex.in l.ij.§.fina.de oper.noui nunti.& infra. Gabellarum fraudes.uersi.xij.

Gabellæ in confinibus duorum territoriorũ per quem locentur. Bald.in l.penul.C.de condi. inser.dicit ꝙ per utrunque superiorem eorum,ut quod exigitur, communiter diuidatur.& tenet Pet.de Vbal. de societa.xj.parte.xxij.q.

Gabellis locatis si durante locatione augetur territorium,& introitus gabellarum, augetur etiam pensio,uel pretium. Ange.in auth. ut determinatus sit nume.cle.in si.

Gabellis locatis uidetur actum ne quid fiat per locatorem in præiudicium conductoris,ne utatur redditu gabellarum.Flo.sing.in l. Proculus.§.fi.ff.de usufru.& Bald.in §.ad hoc.de pac.iur.fir. facit.l.quæsitum.ff de usufru.

Gabellario,seu conductori gabellarum non fit remissio propter guerras, si sit fienda de eo unica solutio pro pluribus annis,uel pro uno.Barto.in l.cotem.§. qui maximos.ff.de publi.ij.& iij.q.& in sua.q.publicanus,&c.& per Bal.in l.si ea.de usuris.Quod utrũ, secundum Barto. ibi, & in l. si merces. §.culpæ.& ibi Alex.in §. uis maior. & in d.§.qui maximos.ff. loca.quando guerra non est illata ex causa,uel culpa ciuitatis,uel superioris locantis.Idem tenet Bal. in d.l.si ea.ubi etiã dicit quidin conductore rei corporalis.

Gabellarum locatio ad plures annos pretio annuatim soluendo,propriè dicitur locatio,etiam per uerbũ Vendidit: quo casu fit remissio propter guerram. Bar.in d.§.qui maximos. & ibi Alex.ij.q.& in d. q. publicanus,&c.& Bal.in addi.Spec.de loca.uer.j.& in l.licet.iij.q.C.loca.& quod per Bart.in l. j.C.de iur.emphy.& Ang.in consi.in Dei nomine,&c.

Gabellarum conductori an fiat remissio propter pestem. Bald.in d.l.licet.iij.q.ꝙ non, argu.contra per Bar.in l.si in lege.§.si domus.in fi. ff. loca.& omnino per Alex.in consi.iij.prima parte.

30 Gabellarum conductori fit remissio ob sterilitatẽ: arg.l.si actum.ff.de acti.empt.& per Bal.in d.§.qui maximos.non tamen emptori:ut ibi.& Bar. in d.q. publicanus.& in l.j.C.de iure emphyt.& Sali in l. penes.C.de uecti.dixi in tract.gabel.ij.par. xxv.q. ubi plene. † Et do.Pe.Phili.Cor.in consi.cxxxviij. incip.uidetur.per totum in ij.parte.]

Gabellarum, uel pedagij emptori, non fit remissio ex eo

ex eo quod, pauci transierint per territorium. Bal. in l. si ea. de usuris.

Gabellarum prætium locatarum per tyannum postea expulsum solui debet communitati, uel fisco loci. Glo. sing. in l. si operas. de usufru.

Gabellarum lucrum factum per filiumfami. dicitur ad uentitium, & in eo debetur patri usufructus. Bal. in l. cum oportet. pe. col. C. de bo. quæ libe.

Gabellarum locatio cum pactis, seu pacto inter cōitatem, & gabellarios inita, ligant totum populum, & singulos, Bar. in l. donationes: C. de dona. inter uirum & uxorem.

Gabellarum redditus debetur uxori usufructuariç bonorum uiri, qui uiuens conduxit gabellas. Bal. in l. j. C. de usufruc. ubi etiam dicit, posse uxorem gabellas exigere, præstita tamen cautione hæredi.

Gabellarum cōductores qui esse possint, uel non, uide infra eo. per discursum.

Gabellas conducere possunt omnes, nisi qui sunt de iure prohibiti: arg. l. præcipimus. C. de appel. & ꝙ per Bal. in l. uirum. ul. col. de fideicom.

Gabellas conducere non potest clericus. in authen. de san. epis. §. alium. & no. in c. j. de oblig. ad ratio. Io. de Pra. in l. filiusfa. §. ueterani. in fi. de procu. Imo nec potest fideiubere pro conducente eas. d. §. aliū, & ibi Ange. & dixi in tracta. de gabel. iij. parte. ij. quæst.

Gabellas cōducere cogitur, & potest is, qui anno præterito conduxit, & de eis lucrum fecit. l. cotē. §. qui maximos, & ibi doc. & Bar. de publica. & Bal. in l. j. C. de hære. uel actio. uen. quod est uerum, si alius non offerat tantundem. ibidem.

Gabellas non potest conducere tutor, uel curator, siue duret tutela, siue sit finita, si ratio administrationis non sit reddita: aliàs punitur pœna falsi. l. j. cum gl. Bar. & doct. C. ne tut. uel cur. uectig. condu. Secus econtra: quia gabellarius non excusatur a tutela. l. spadonem. §. qui uectigalia. & ibi docto. & Nico de Neapo. ff. de excu. tut. Adde l. j. & ibi Bar. C. qui mune. nemi. se excu. lic. li. x.

Gabellas non possunt conducere officiales communis quorum præsentia requiritur in earū locatione ex forma statuti. Ang. in auth. de alie. & emphyt. §. çconomus. col. ix.

Gabellas non possunt conducere officiales communis ab ipso communi. Bal. in l. quisquis. C. si cer. pe. tacit. l. non licet & l. qui officij. de contrahen. emp.

Gabellas possunt plures simul conducere. l. j. cū gl. ff. quod cuiul. uni. no. & l. adeo. ff. pro socio.

Gabellas Iudçi conducere non possunt. c. penul. extra de Iudçis.

Gabellarij quomodo agant, uel conueniantur, & ad quid, uide. infra eodem. per discursum.

Gabellarij si iniuste exigant, quomodo formentur libelli, & positiones contra eos. in Spec. de censi. §. ij.

☞ Gabellarum conductorib. remittendum aliquid est cum fortuito. & inopinato aliquo casu grauissimum damnum passi sunt, etiam si conductionem illam publicani iureiurando confirmassent uerbi gratia, si uel præter expectationem bellum, pestis, aut summa sterilitas ei uenisset, Alber. in l. fistulas. §. frumenta. ff. de contrah. emptio. Imol. in l. prætia rerū ff. ad l. falcid. Iaso. in l. sed & si quis. §. quæsitum. ff. si qui caution. Ang. co. lxxxiij. co. clxxiiij. Alexa. co. xviij. uol. j. co. cxviij. uol. iij. Raph. Fulgo. co. ciij. Socin. co. cxxiij. uol. iiij. Corn. co. xxiij. uol. ij. con. xij. uol. iiij. Rip. in tractat. de peste. ij. par. nu. xcvij. Feli. in c. Sedes. de rescripti. Iacob. Philip. Port. co. cxliiij. nume. viiij. nisi suo periculo conduxissent. Odof. Paul. Castr. Ale. & alij in l. Sed & si quis. §. quæsitū. ff. si qui. cautio. l. item quæris. §. si gēma. ff. locat. l. litis. §. j. ff. de negoc. gesti. Bar. i l. si is qui. ff. de. acq. hær. Ale co. cviij. colu. pe. uol. iij. Soci. con. cxxiiij. uol. iiij. quo casu nihil sibi remitti petere possent, nisi damnū quod culpa, & facto Principis locantis incurrissent. l. opus. ff. locat. l. Aristoni, iuncta gl. ff. mādat. l. damnum. uersi. quam nullius criminis, à conc. C. locat. Corn. co. cxxviij. col. ij. u olij. Laurent. Sylua. co. xxxv. nu. xij. Ae. Mar. Man.

Gabellarij agunt con dictione ex statuto ad solutionē gabellç contra debitores gabellarum. Bald. in l. ex placito. pe. col. C. de rerum permu. & dixi in tracta tu de gabel. iiij. parte. in prin.

Gabellariorum libris credendum est. Bar. in l. quçdā. §. nummularios. ff. de eden.

Gabellarij tenentur edere libros suos. Bal. in l. j. C. de condi. ex lege.

Gabellam iniustam exigens scienter tenetur actione furti. l. etiam. & ibi doct. & Bal. C. de furt. si ignorāter tenetur ad duplū. c. j. §. cōuenticulas. & ibi Bal. C. de pace iur. firman. & dixi ubi sup. iiij. q. ubi etiā posui practicam.

† Gabellarij quid si in pedagijs soluendis iniuste grauāt mercatores, an conqueri possint corā iudice ecclesiastico: & quid de negotiantibus in nundinis: uide Feli. in c. significantibus. statim post medium. j. col. de offi. delega.]

Gabellarius auferens merces non portatas illicite, tenetur ui bonorum raptorum, & ad duplum intra annum. l. j. §. j. & l. hoc edicto. per Bart. ff. de publica. no. in l. ij. C. de infamibus. Item tenetur actione furti. d. l. etiam. & ibi Barto. sed post annum tenetur ad simplum. in Spe. de censi. §. ij. in prin. & Io. And. in addi. per. l. j. de pub. in prin.

† Gabellarij an lucrentur pœnas fraudantium eas: uide Fel. in c. ad audienti am. de præscrip. ante mediū ij. col. in uer. duç. j. gl. ibi: dixit tamen Ange.

Gabellarius restituens res per eū ui ablatas ante, quā conueniatur, an sit puniendus: dic quod non. l. j. §. j. de publi. gl. in c. quod sicut. §. fi. de elec. Bar. & doc. & Ang. de Perig. in l. hoc edicto. de publi. & Bar. in l. qui ea mente. de fur. sed alij communiter contrarium tenent, secundum Ang. de Perig. ubi. sup. in l. si multi. arg. l. pe. ui bo. rap.

Gabellarum ius habens in territorio tenetur custodire territorium a latrunculis: unde tenetur ad emendationem

dationem damni si potuit prouidere, & non prouidit secundum Flori. in l. j. §. summa. de his, qui deiec. uel effu. per nota. per glo. & Bar. & Alex. in l. ne quid. de incen. rui. nau. & tenet Flo. in l. scientiã. in pri. ff. ad legem Fal. & Bartho. Cepo. in l. eũ, qui uectigal. ad fi. de uerb. sig. & in tracta. de serui. rusti. ti. de uia. xxv. q. & ti. de aquęductu. viij. q. principali. per Arch. xxj. q. iij. si quis peregrinos. & Bal. in c. cõ
† uenticulam. de pace iur. fir. † Et per Feli. in c. licet. de proba in medio ix. col. ubi refert alias consuluisse. & do. Pet. Phi. Cor. in consi. clxxxj in litera P, in tertia parte.]

❧ Gabellarum conductorib. pensio augeri non potest nisi casu aliquo duplum eius quod homines ab initio conductionis sperare poterant. lucrati essent. l. si merces. §. uis maior. & ibi gl. Barto. & doct. ff. locat Mar. Soci co. lxviij. nu. vj. viij. uol. ij. quamquam Rapha. Fulg. in d. §. uis maior ab alijs dissentit. ut refert. Soc. d. con. lxviij. nu. x. Ae. Mar. Ma.

10 Gabellarius molestus transeuntibus tenetur communitati ad interesse, si propter molestiam per eum illatam transeuntes destiterint in futurum, sicque communitas præiudicium patitur. Bal. in l. iij. ad fi. C. de nau. fœno. Spe. de loca. §. j. ij. forma. uer. porro. ibi: item uero B. promisit. &c.

Gabellarij sunt exẽpti ab oneribus ciuitatis. l. j. & ibi, Bar. C. qui muner. nemi. se excusa. lic. li. x. Quod est uerum in principalibus conductoribus, non in participibus: ut ibid.

Gabellarij non liberantur a solutione prætij cedendo bonis: argu. l. propter honorem. & ibi doc. C. qui bo. ced. pos.

Gabellarij domus destrui non potest ob pretium non solutum. quia sit inops. Ang. in l. cetera. §. hoc Senatus. el. j. de leg. j.

Gabellarius permittens ire contra decretum, quomodo puniatur. in l. mercatores. C. de comme. & mercat.

Gabellarum conductor non tenetur ad pretium promissum, si ei gabellę auferantur sine facto suo per alium. Ioan. de Imo. in l. cum mulier. solu. matri. & Alexand. in l. cotem. §. qui maximos. de publi. & plenius tenet post Bald. Ange. & Imo. in d. leg. cum mulier.

❧ Gabellarum conductorib. finici, & magistratus. ciuitatis sarcire tenen. damnum quod passi sunt ob eorum decretum, ne frumentum, fruges, uel alia similia in ciuitatem importẽtur. uel exportẽtur, Laurent. Sylua. in termi consil. xxxv. uol. j. Ae. Mar. Man.

Gabellarius creditor communitatis, a quo conduxit gabellas non potest compensare cum pretio gabellarum, ad qđ tenetur cõmunitati, si illud ex forma statuti est applicandum fabricę, uel stipendiarijs: arg. in ca. cum gl. C. de compen. secundum Abb. & tenet Alc. in rubrica. ff. de public.

Gabellarij plures non possunt quilibet in solidum exigere gabellas, sicut usufructuarij. Barto. in l. fi. in fi. ff. uti possi. potest tamen unus exigere gabellam de animalibus, alter de uino. & simil. Bartol. ibi. Sed Pau. de Cast. contrarium. not. in l. si unius. in princip. & in leg. j. in prin. cum gloss. ff. de loco publi. fru. & dixi plenè in d. tractatu de gabel. iiij. parte. xij. q.

Gabellarij fraudem committentes in officio exigendi, tenentur in solidum, sed non exiguntur in solidum, nisi alter non sit soluendo leg. si multi. & ibi doc. & Bart. ff. de publi. ubi etiam Ioa. de Imo. & Ange. de Perig.

Gabellarij exigunt in solidum in pretio communitati persoluendo, si se obligàrunt in solidum, uel si alter sit inops, uel absens, aliàs non in authen. de duo. re. in princi. cum gl. & Ang. in authen. hoc ita & ibi Bal. & Barto. in repeti. q. primæ principalis. C. eo. t. & Bart. post gl. in l. j C. quo ordi. quis conue. li. xj. gl. & doct. in l. reos. de duo. reis, & Institu. de fideiuss. §. si plures.

10 Gabellarius exigere prohibitus agit utili interdicto unde ui, uel utili actione pro eo surrogata, uel utili constitutione: si quis in tantam. C. unde ui. in Spec. de restit. spol. §. nunc dicamus. uersi. si aliquis. ubi ui de formam.

Gabellarij contra fraudãtes agunt rei uendicatione ad res, quæ inciderunt in commissum. l. cõmissa. in pri. & ibi doct. & Bar. ff. de publi. sed requiritur factũ hominis, id est, ꝙ auferatur possessio: secundum Bal. in l. si quis in tantam. xiij col. C. unde ui. quod intellige, scilicet quod iudicis sententia declaretur res incidisse in commissum: ut dixi ibi. ĩ. q. xvj.

Gabellarius agens rei uendicatione ad res, quæ inciderint in commissum, debet probare se esse gabellarium, & talem, qualem se asserit, & sic titulum: nec sufficit probare quasi possessionem iuris exigẽdi gabellas. Fl. in l. sicuti. §. si queratur. ff. si ser. uen. Item debet fraudem probare: ut ĩ. uer. gabellarum fraudes. uer. viij. & xvj.

Gabellarius tenetur pro sua familia, si quid fraudis committat in exigẽdo gabellas. l. quante. & ibi doc. ff. de publican. nisi exhibeat famulum, qui malè uersatus sit in officio, non si mortuum. ibidem.

Gabellarius agit contra hæredem fraudantis ad pœnã l. fraudati. & ibi Barto. ij. lec. ff. de publica. Quod uerum, quatenus ad eum peruenit. gl. ibi.

Gabellarij hæres factus locupletior tenetur pro male gesta exactione gabellarum. d. l. fraudati, secundum aliam lecturam. de publi. & l. si publicanus. in princip. & ibi gl. & Bar. eo. ti.

Gabellarij non coguntur ad testificandum. in Spec. de teste. §. de testium. in princip.

Gabella quoties soluatur. uide. ĩ. eodem. per totum.

❧ Gabella de una, & eadem re, & eodem contractu sæpius soluenda non est. Deci. consi. cccclvij. nume. iij. Riminal. consil. lxxxvii. nume. xiiii. uol. j. Ae. Mar. Man.

† Gabellarum quis duplici munere grauari non debet. do. Bartho. Soci. in consi. cccij. incipien. uideba-

debatur primo.uersi. secundum corrollarium. cum subscriptione do. Feli.uersi.quinto facit. in secunda parte.]

Gabella semel tantum debet solui de testaméto in pluribus chartis scripto, nisi statutum ultra procedat, quod pro quolibet testamento scripto soluatur gabella. Bar.in l.j.in prin.ff.de testa.dixi in tractatu. gabel.v.parte.j.q.

Gabella si sit soluta pro fructibus non iterum debet solui pro pensione.quæ similiter fructus est. Bar.& doct.in l.fi.§.quoties.ff.de publi.post Inno.in c.fin. de deci.

Gabella soluta de promissione de uendendo,nō debet iterum solui de uenditione,quæ postea sequat.doc. & Bar. inl.fi.§.quoties.de publica.Bar.&Ang.in l.si pupillus.ad legem.Falci.& Pau.de Ca.con. clxxxv. in princip.

Gabella soluta de promissione facta de centum ducatis,in qua fuit dictum quod si dicta centum non soluerentur intra terminum mensis, liceret creditori. propria authoritate intrare tenutam,& corporalem possessionem bonorum debitoris,& ea uendere pro libito uoluntatis, an de acceptione tenutæ bonorū sit iterum soluēda.Pau.de Ca.ꝙ sic,consi.clxxxv.in Cristi nomine.amen:uidetur dicendum ꝙ dictus.dixi ubi.sup.q.iiij.Item

✠ Gabella si in grosso.utmercatores dicūt, Semel fuerit soluta,ab eodem,cum minutim. & Paulatim eas dē merces uendit soluenda non est.fac.l. interdū.§. Quoties. ff. de publica. Deci. Tholo.q.ccccl.ij.Ac. Mar.Man.

Gabella unica solui debet pro promissione dotis, & pro datione rei insolutum pro ipsa dote. Ang. in l. cum eiusdem. ff. de edil. edic. sed Paul. contra in d. consilio.

† Gabella si soluenda est de quolibet contractu ex statuto,non comprehendit contractum nullum.Roma.consi.lxxviij.Item non procedit in rescisso de uoluntate Roma.ubi sup.in fi.consilij.

Gabella soluta pro contractu, non debet iterum solui pro distractu.& quando uenditio rescinditur contrario consensu.Bal.in l.j.ij.q.C.de rescin.uen. Sali. in l.j.C.quando liceat ab emp.di.nisi res ipsa retardatur.Ange.& Pau.de Ca.in l.ab emptione.de pac.Vide omnino. Bal.in l.j.§.sed quia nostra.post Cy. C. cōmunia.de lega.& in l.ij.& ibi Sali.C. de eunuch. & per Bar.in l.iuris gentium.§.adeo.ff.de pac.dixi. ubi sup.v.quæst.

Gabella soluta de protocollo,id est, de primo rogitu, notarij,nō debet iterum solui de eo refecto per partes:quia primum sit perditum.Bar.in consi. satis du bie quæritur.dixi ubi sup.vj.quęst.

Gabella quoties soluatur quando in uno libello quis accusatur de pluribus delictis.Bartol.in l.ij. §. sed si aliud.ff.de accu.dixi ubi.sup.vij.quę.ubi etiam uide quid si plures de pluribus delictis accusantur eodē libello:ut ibi, in viij. quæ. Et quid si plures de uno delicto.puta furto, accusantur : dixi ubi supra. x. quęstio.

Gabellæ plures solui debent quando quis accusat pluribus nominibus.Io.de Pra.in l.si defunctus. §. qui ad communi.& ibi not.de procur.dixi.ubi supra.x. quæstio.

10 Gabella soluta de instrumento. non debet iterum solui de eodem refecto,nisi ei sit additum.ĵ.Gabella iudiciorum.uer.vij.

Gabella soluta de libello non debet iterum solui, si ei addatur ex eadem causa infra. Gabella iudiciorum. uersi.vij.

Gabella soluta tempore contractus de contractu conditionali,non debet solui iterum de implementocōtractus tempore existentis conditionis.Bar.in l.sancimus,la.j.de consul non asper.li.xij.

Gabella solui debet tempore contractus, non tempore existentis conditionis.Bart.in d.l. sancimus.

Gabella soluta de contractu uenditionis factę procuratori emptoris, non debet iterum solui de cessione postea facta per procuratorem domino suo, nec de acceptione possessionis rei emptæ.Bald.& Sali. in l. cum per eos.C.si quis alteri,uel sibi. & per Paul. de Castr.in consil.clxxxv. Vide quæ ad materiam habentur per Fran.Are. in l. an duobus.in §. ubi duo. de duo.reis.& remissiones ibi datas per do. Benedictum Vadum Forosemproniēsem in suis.apostillis.]

† Gabella si aliquis accipit uxorem forensem.& in domicilio dictæ uxoris cum ea consumat matrimoniū, & ibi soluit gabellam dotium, an teneatur soluere iterum gabellam in proprio domicilio, postquam ibi transducit uxorem,stante statuto domicilij mariti uolente ꝙ qui acciperent uxorem extra territorium teneantur ad solutionem gabellę dotium:uide do.Pet.Phi in con.xvj.incip.quamquā per totum. in iiij.parte.]

Gabella unica solui debet,quando in dotem datur res estimata Bal.in l.cum dotem.C. de iure dot.

Gabella unica solui debet quando uir uendit de consensu uxoris renuntiantis omnibus legum auxilijs. Bal.in l.ij.in lect.anti.C.de cond.inser. ad finem.

† Gabella una soluatur pro testamento patris & filij, stante statuto quod de quolibet testamento soluat gabella.Fran.Are.in l.patris.in j.no.in uersi. arguit hic Ang.de uulg.& pup.]

† Gabella soluenda de legato usufructus.qualiter estimabitur.Io.Lup.in repet.rub. de dona. inter uir.& uxo.col.xlvij.in princip.

Gabella unica solui debet, licet in contractu plures res sint comprehensę,sub unico tamen pretio:secus si pro qualibet re sit pretium specificatum de per se.Ang.in l.cum eiusdem.ff.de edil.edi. post Bal.in l.cum quidam.§.preterea.de iure dotium.

Gabella de acquisitione usufructus non debet solui si fuit soluta de acquisitione proprietatis. Bar.in l.si ꝓprietati.ff.de iure dotium.

20 Gabella unica debet solui de societate, stante statuto quod de qualibet societate soluatur gabella:quia intelligitur de una, licet eadem societas iuret qualibet die. Alexan.in l.cum,qui.§.in popularibus.de iureiuran.

Gabella

Gabella unica debet solui per mercatorem transeuntem cum mercibus per uiam communem duobus territorijs:sed quod soluitur,debet diuidi inter utrũque.Bal.in l.pe.vj.co.C.de cõd.inser.& Pe.de ubal. in trac.de societa.xj.parte.xxij.q.

Gabella de frumento in portum delato soluta, non debet iterum solui de eodem,quod extrahitur de portu:quia statutum quod gabella soluatur de frumento,quod extrahitur,intelligitur scilicet quod recollectum sit in loco illo,non de aliunde delato. glo.& Cy.in l.si quis post hanc.C.de edi.priua.& Bar. Ange.& Pau.de Ca.& Imo.& Io.de Por.in l. cetera.§. si quis ad opus.de leg.j.dixi ubi.s̃.ix.q.& Io.de Imo in cap.j.de cler.non resid.& Ale.plene in consi. lxvij.iiij.parte.

Gabella ubi soluatur : uide infra eodem.per totum.

Gabella solui debet in loco celebrati contractus, licet eius conditio impleatur alibi Fed.de Capitib. listæ in consi.pone,statuto ciuitatis cauetur quod de qualibet re,&c.& dixi plene.in tract.de gabel.vj.parte. q.j.Et per do.Soci.cõs.ccij.inci.uidebať primo aspectu.uer.prima conclusio. cum uersi. seq. in ij parte. char.ccxxiij.& per Fel.in d.c.fi.de fo. compe. in ix. colum.& in c.j. de spon.in xiij.colum. & per Fran. Are.in l.hæres. circa fi. de acqui. hære. & in l.j.C. ubi de pos.agi opor.

Gabella solui debet in loco , ubi fit conuentio inter partes,non in loco,in quo de ea celebratur instrumentum.gl.in l.exigere.iij.lectu.de iudi. Bald. in l. uniuersa.in fi.de preci.Impera.offerendis.

Gabella debet solui in loco contractus.licet res in cõtractu deducta sit in alio loco.Baldus in l.j.C.de cõtrahen.emptio.

Gabella debet solui in loco destinatæ solutionis , non in loco contractus,id est promissionis.Bald.& Sali. in l.multum.in fin.C.si quis alteri , uel sibi licet in contrarium sentiat in l. j. C. ubi conue. quæ certo loc.da.promi.† Vide plenè per Fel in.ind.c.fi.de foro compe.

Gabella de uitulo nato extra territorium dato opere rustici, qui duxit uaccam ad pariendum extra territorium, solui debet in loco statuti. quod uult solui gabellam de quolibet uitulo nascente in territorio Bar.in l.cum satis.in fi.C.de agri.& censi.li.xj.

Gabella solui debet in mari,sicut in terra.Bal. & Sali. in l.iij.C.de nauti.fœno.

Gabella solita exigi certo ponte fluminis, ponte diruto non debet ibi solui,si transitus fit per flumen:sed eo refecto ibidem sic,non si alibi. Bal. in l.pe.in iij. col.C.de condi.inser. Vide Barth. Cepo.in tract.de serui.urba.c.viij.& per Bald.in l.si eum.C.de priuil. fis.& per Bal.in l.iij.de priuil.fis.& in simili in l.non modus per Bald.C.de serui. Sed si quis uult transire per flumen,& non per pontem , tenetur ad gabellã. si sit consuetudo.Bal.in d.l.si cum.

Gabella non debet solui in ponte alienato, si alienans prius eam remiserat.Bal.in d.l.pe.de condi,inser. dixi ubi s̃.ul.quæst.

Gabella per quos soluatur,uel non: dicetur j̃.eo.per totum.

Gabella solui debet per emptorem, non per uenditorem,stante statuto quod de emptione , & uenditione soluatur gabella.l.debet.in fi.ff.de euictio. Bald. in l.si præd:um.C.de edi.acti. Quod uerum,etiam facto pacto quod nó teneatur ad gabellam, si res euinceretur & res euincatur facto suo.Bal. Imol.& doc. † moder.in l.cum mulier.la.ij.sol.matr.† Et do. Bartho. Soci. in consi.cclxvij. incip. circa primum.uersi.ista conclusio cum uersi.seq.& uersi.aliquando,& tertio.in secunda parte.]

Gabellam soluere debet creditor de contractu usurario:aliàs non , sed debitor de simplici mutuo. Sali. Pe.de Su.post Bal.in rub.C.de reb.credi.sedde promissione de donando solui debet per creditorem habiturum commodum ex ea Sali. ibi. & dixi in † tract. de gabel.ij. quæstione.† Vide do. Bartho. Soci. consil. cclxvij. uersic. quarto corroboratur. ea. parte.ij.]

Gabellam mulio debet soluere pro mulo,non pro mercibus, uel salma:nisi consuetudo se aliter habeat.l. cum in plures.§.uehiculum.& ibi doc. & Bart. post gl.ff.loca.doc.& Bar.in l.j.§.hic titulus.ff. de publica.& si mulio soluit pro salma, repetit per retentionẽ salmę.Bal.in l.fi.C. commodati.& si dominus salmę habet licentiam transeundi, & in bulleta sit nomen eius,non mulionis,qui eam portat, non potest mulio molestari a gabellarijs. Barto.in l.parippuum C.de cur.pub.li.xij.

Gabellam nauta soluere non tenetur pro mercibus in nauim delatis.Bar.in l.j.C.de nauicu.li.xj. ubi dicit idem de pedagijs pro personis,quas defert in naui. & no.in l.cum in plures.§.uehiculũ.& ibi gl.& Bar. ff.locati.

Gabella per forensem contrahentem solui debet in loco contractus uigore statuti. Bal.in l.j.C.de contrahen.emp.& Ludo.in sing.uer.Gabella.uer.statutũ, &c.Bal.in l.cunctos.ulti.char.C.de sum. tri. ubi dicit quod.

✠ Gabellam immunis semel , & pluries soluens , sibi non infert præiudicium,quo ad futuras solutiones, nisi pro.xxx.anno solueret,Cyn.& Salic.in l.uoluntarie.C.de excusat.tutor.& in l.falso. ubi alij doct. C.de diuers.rescript.Bart.in l.ij.ff.de priuilegi. ueter.Ludo.Gozad.co.xxiij.nu.j.Ae.Mar.Ma.

Gabella solui debet per forensem transeuntem cũ mercibus,alias incidit in pęnam:ut ibi per Bal.qui tenet idem in c.j.quæ sint rega.& Bar.in l.j.ult.col.C.de mul.& in quo loco.

Gabella per clericum solui non debet de cõtractibus, nisi ipse uelit uti beneficio statuti secularium. Bal.in l.j.C.de contrahen.emp.& dixi in tracta.gabel.vij. parte.vj.q.

Gabellam clericus soluere non tenetur pro rebus. j.Esdre.c.vij.uer.uobis quoque notum.& Bar.in l.j. C. de mul.& in quo lo.& in l.j.§.hic titulus.& ibi doc. & Ang.de Perigl.de publi.& in consi.punctus quæstionis talis est.Bal.in l.placet. C.de sacrosan. eccl. in c.

in c.quamquam.de censi.in vj.in cle.præsenti. eod. tit.& in c.j.de immu.eccle.in vj.in c.j.de deci.in c. non minus.de immu.ecclesi. & in capi. uerum. de condi.appo·Quod uerum est, etiam pro patrimonialibus. Abb. in capi. j. de censi.Quod uerum,nisi sit clericus negotiator:arg·in cle.fi.cum gl.& in d. c.quamquam.& do.Io.de Por.uicen. in consi. omnipotentis Dei postulato suffragio.in primo sciendũ. vij.col.& Spe.ti.de immu.eccle.in fi.Item uerum,ẽt pro rebus,uel equis,uel alijs, quibus clericus utatur,etiam ad pompam,secundum do.Ioan.in d.consi.uer.ex prædictis,&c.Item uerum, etiã pro rebus quas clerici transmittunt de locoad locũ suę habitationis pro necessitatibus suis. Io.de Por.in d. consi. uer.tertia dubitatio.& glo.in d.c.quamquam.& creditur iuramẽto suo,uel nuntij sui, quod portet causa usus,nisi rerum qualitas aliter suaderet, uel nisi contraria probatio esset in promptu. glo.& doc.in d.cle.fi.& Bal.in l.iij.C.de nau.fę.Item uerum,etiã in gabella,quæ soluitur pro introitu portę pro rebus & fructibus clerici portantis per se, uel eius famulum,non per colonum: secundum Ioan. de Por. ubi.s.& do.Gemi. in d. c.quamquam. post Fed.de Sen.consi.x. Archi.xj.q.j.c.ij.& Bald.in tit. de pace Constan.§.nos Romanorum.ubi dicit ecclesiam teneri ad gabellã portę pro plaustro.& dixi ubi. s. in vij.q.ubi plenè.Sed qua pęna teneantur imponentes eam clericis,in d.c.non minus. & in c.aduersus. de immu.ecc.& in cle.j.eo.ti.

Gabellam soluens colonus clerici repetit a domino soper retentionem fructuum. Bald. in l. j.C. de iure emphy.& in l.cum duobus.§. si in coeunda. pro soci.Pet.de Vbal.in tract.societa.vj.parte. xiij.q.

Gabellam colonus laici non partiarius pro fructibus, quos defert ad domum domini,soluere debet: secus si est partiarius.Bal.in l.acceptam.xv. q. C.de usur. Sed si partiarius soluit coactus, computat domino in fructibus.Iac. But. in l.j.C de fruc. & lit.expen. Pe.de Vbal.ubi supra vj.parte.xiij.q.& xj.parte.xiiij.colum.& per Ang.in l.item illa.de consti. pecu.

Gabellam clerici,uel laici colonus. soluere non cogitur,etiam si statutum sit in contrarium. Bart. in l.hi, pęnes.& in l.colonus.de agri.& censi,lib.xj.nisi quãdo ecclesia uel dominus tenetur.de iur.ut s.eo.uer. ix.secundum Bal.in auth.sed periculum.C.sine cen. uel reli.

Gabellam soluere debet colonus ecclesiæ, uel fructuarius pro parte sua.Fed.de Sen.con.cxj.quæstio talis est,an diœcesanus.

Gabellarius exigens gabellam a clerico in casibus ꝓhibitis,si est priuata persona, excommunicatur ipso iure:si uero est uniuersitas,incurrit interdicti sententiam nec absoluitur, uel relaxatur, donec restituatur ablatum.d.c.quamquam & ibi Ioan. Andr. doc.& Gemi.ubi ponitur quibus sit facienda restitutio exacti Item & mortaliter peccat, qui exigit.d. cle.fin.de censi.Prædicta uera in exigente ab inuito non a uolente: secundum glo.in d.cle.fi.uer. extorquent.& Io.de Por.in d.consi.& dixi ubi sup.

✻ Gabellam ementes soluere in dubio debent. Bal. in l.si precium.col.ij.C.de ædiliti.action. & in in rub. C.de reb.cred.& in rub.ff.si certu.petat.ubi.& alij. Doct.l.debet.autem.in extr.ff.de ædilit.edict.Lud. Roma.sing.DLxxxviij.Decis.Thol.cccclij.Salic.in rub.C. de reb.credit.& ibi Dec. in ij. & iij. lectur. Ac Vber.zuccharp.in repet.Ale.co.lj.uol. iij. Bart. Soci.co.ccxlvij.circa.principiũ consultationis articulum. uol.ij. Laurẽt. Sylua.co.viij.nu.xviij. uol.j. Hierony.Cag.in l.edita.nu.118.C.de edend. Ripa. & Cagn.num.xviij. in rub.ff.si cert.petat. Ae. Mar. Man.

Gabellam soluere debet etiam emens fructus a clerico.glossa.& doct.in d. clemen.fin.de censi. Ioan. de Por.in d.consi.& sentit Specu.titu.de immu. eccle. ad fin.

✻ Gabellam ciuitas,uel uniuersitas soluens Gubernatori,ultra id,quod à Principe est statutum,nullum sibi infert.pīudicium. Lud.Goza.in termĩ.con. xxiij. Ae.Mar.Man.

Gabellam communitas soluere non debet de contractibus suis.Bar.& doct.& Ang.de Perigli. in l. citatio.§.fiscus.ff.de publica.ubi uidetur casus in fisco. & tenet Bal.& Sali.in l.emptor.C.de hære.uel acti. uen.& sentit Sali.in l.emptor. C. de hære. uel acti. uen.& sentit Sali.in l.uniuersi.C.de uectig.& commis.per quos facit, quia statutum in dubio non interpretatur contra Rempublicam, si causa potest alios tangere.Bald.in l.creditoribus.C.an seruus ex facto suo.Sed Bar.sentit contrarium in l.j.C.de nauic.li.xj.& ipse consuluit consi.statuto ciuitatis Eugubij,&c.

✻ Gabellam non soluit uniuersitas,& Princeps, si eam priuato uendidit.l.licitatio.§.fiscus.ff de publican. ubi.Dy.Bar.Alber.& Paul.Castrens.Bal.& Salic.in l.emptor.C.de hær.uel.action uendi.iacob. Rebuf. in l.j.C. de nauicular.lib.xj.Bal. co.ij.uol.iiij.& est commu.Sententia.Nicolau. Boer.decis. ccxiij.Ae. Mar.Man.

✻ Gabellam non soluit is,qui alteri eam ius exigẽdi, concessit, Ang.in Subscrip.ad con.Soci.co.ccccij.co. pe.uol.ij.Barbat.co.xxxij.col.ij.uol.iiij.Cagnol.in l.Frater à fratre.nume.ciij.ff.de condic. indeb. Ae. Mar.Man.

Gabellam una communitas alteri soluere debet, nisi ciuitas Romana. secundum do. Signo. de Medio. & doc.in l.uectigalia: C. noua uec. & Bartol. in d. §. fiscus.

Gabellam soluere debet etiam qui habet rescriptum principis ne teneatur. l. omnium. & ibi doct. Bald. Sali.& l.quicquid. C. de uectig. & commis. nisi sit clausula, Non obstante.l.omnium. C. de uectig. & commis.secundum gloss.Bar.&doc.in d.l.omnis.C. de aquęductu.li.xj.& in l.rescripta.de pci.Impe.offe.per Bal.& tenet Bar.in aut.hoc inter liberos. C. de testa.uide Bar.in l.fi.C.si contra ius,uel uti. pub. dixi ubi.s.uer.ix.

Gabellam soluere non debet priuilegiatus de iure cõmuni,facto pacto quod quilibet teneatur, non obstante

stante aliquo priuilegio: quia intelligitur de priuilegio non clauso in corpore iuris. Ange. de Perigl. & docto. in l. licitatio. §. res, quæ. de pub & sup. Clausula Non obstante. uersi. xxx. & lij. in clausulis rescriptorum.

Gabellarum dominus pro famulis debet soluere. lege. usurpationes & ibi Bald. & Sali. C. de uecti. dixi ubi. 5. xj. q.

20 Gabellam soluere debet occupans rem habitá p derelicta, quando statutum uult solui de re donata, uel alienata. Bar. in l. quod seruus. de stipu. seruo. & in l. j. si ex noxa. cau. aga.

Gabellam soluere debet emptor salinarum pro sale, quod portat per terras ecclesiæ Romanæ, a qua emerit eas. doct. & Bartol in l. licitatio. §. mercatores. ff. de pub. & Sali. in l. uniuersi. C. de uectig. & commis. Bart. in l. j. C. de nauiculi. lib. xj. dixi ubi. 5. q. xviij.

Gabellam soluere non tenentur officiales de arnesijs. l. si publicanus. §. de rebus. cum gl. ord. Bar. & doct. ff. de publica.

Gabellam non soluit de contractib. suis ecclesia. l. sancimus. C. de sacrosanct. eccl. & ibi. Bal. Petr. Rauen. sing. clxxxij. Ae. Mar. Ma.

Gabellam soluere non tenetur officialis, uel iudex de libris & similiter scholaris. l. uniuersi. & ibi Sali. C. de uectig. & commis. l. fi. §. diuus. & ibi Bart. ff. de publ. & in l. si publicanus. §. de rebus. eod. titu. & in authen. habita. ne fil. pro pat. & per Alexan. in d. §. diuus.

Gabellam officiales soluere non tenentur in loco ubi officium exercent. Bar. in l athletę. §. gentium. de excu. tut.

Gabellam ambasiatores soluere non tenentur pro rebus. quas portant sui usus gratia ad patriam, sed pro alijs rebus sic. l. a legatis. & ibi doct. & Sali. C. de uecti. gl. in l. si publicanus. §. de rebus. eo. ti. sed ambasiatores hostium tenentur indistinctè. l. fin. ff. de legi. Bar. in l. j. in prin. ff. ad legem Iul. maie. & in l. cōuentionum. ff. de pactis.

Gabella pro alimentis legatis soluenda per statutum debet solui per legatarium, si est imposita personæ: si uero rebus, quas hæres tenetur ferre ad domum legatarij, tenetur hæres. Barto. in l. j. in fi. ff. de ali. & cib. lega.

Gabellā soluere non debet Iudæus de Ancona in portu Firmi, si Anconitani sunt exempti ex priuilegio. do. Ioan. Bom. in consi. in Dei nomine amen· uiso cō si. 5. facto, &c. & do. Prosper. in con. uenditio introitus commercij, &c. in consi. in Christi nomine amē: licet bene, & subtiliter. &c. & Ang. in simili. in cons. datus est saluusconductus, & c. arg. contra in con. Feder. de Sen. in Christi nomine amen: statuto caueš ꝙ nullus artifex. Iudeus. uer. xcvj.

Gabellam soluere tenentur, qui habentur pro ciuibus ex forma statuti. Bald. in l. quod fauore C. de legi. Quod intellige. præsupposito alio statuto, quod etiá ciues teneantur ad gabellā, ut ibi: sed econtra idem est: quia

30 Gabellam soluere non tenentur, qui habentur pro ciuibus, stante statuto quod ciues non teneanť. do. Ibbus de Peru. in l. prætor ait. §. patronum. iiij. col. de in ius uoc. arg. c. cum dilectus. & c. ad audientiam de cle. non resi.

Gabellam soluere tenetur clericus, uel alius exemptus qui in fraudem gabellæ dicit res alienas esse suas. l. fi. & ibi Bar. C. de anno. & tri. li. x.

Gabellam soluere debet debitor. Pe. de Ancha. in clemen. quamuis. de appel. in fine.

Gabella debet solui de cōtractu inter patrem, & filiu, nisi specialiter sit exemptus talis contractus, uel nisi sit contractus lucratiuus: quia talis non subiacet oneri gabellarum. Bart. in l. j. C. de imponen. lucra. descrip. lib. x. & do. Ibbus in l. j. ij. colu. ff. in ius uoc. ut eant.

Gabella per minorem solui debet, aliàs res incidit in commissum. lege ex causa. §. in commissum. & ibi Bartol. ff. de mino. Potest tamen soluere intra dies triginta: quo casu ipso iure euadit illesus. lege Imperatores. §. fin. & ibi. docto. & Bartol. ff. de publica. sed post habet beneficium restitutionis in integrum. d. §. si in commissum. & ibi Bartol. Prædicta uera, siue in pupillo, siue in adulto, ut quilibet eorum soluens intra triginta dies sit ipso iure illesus, & rem recuperet sine beneficio restitutionis in integrum. doc. & Bar. & Ang. de Perig. in d §. fi. hodie tamen pupillus ipso iure seruatur illesus ante, & post triginta dies: per lege fi. C. in quib. cau. in integ. resti. not. est ne. secundum. doc. & Ang. de Perigl. in d. §. fi. gl. in l. si tutor. C. de admi. tut. Barth. Cepo. in sing. suis, uersic. xxvij. Et adde quod minor si intra terminum statuti non soluit uectigal: restituitur. Sed si gabellæ sunt ciuitati concessę permissu principis, quæ ciuitas non habet uigore statuti iura uectigalium, si minor nō soluat. pœnam non incurrit. l. ij. & ibi Bar. C. de fun. patri. li. xj.

Gabellam si tutor, uel curator non soluat, tenetur ad interesse, si res incidit in commissum. l. si tutoris. & ibi gl. & doc. C. de admi. tut.

Gabellam nemo soluere tenetur pro ijs reb. quas importat, aut exportat. ut ijs domi cum domesticis utatur & fruať, & hac de re eius iuri iurando fides præstāda. est l. uniuersi. C. de uectigal. & commis. l. si publicanus. §. j. ff. de publica. l. censoria. ff. de uerbo. signif. c. fi. de censib. in Clem. no. in c. super quib. dam de uerb. sig. Iaso. in l. cætera. §. sed & si quis ad opus, nu. viij. ff. de leg. j. Ae. Mar. Ma.

Gabellam soluere non tenentur subditi episcopatus, stante statuto quod forenses soluant gabellam. Bal. in auth. qua in prouincia. C. ubi de cri. agi opor.

Gabellam soluere debet renuntians, non is, cui renuntiatur beneficium ecclesiasticum, de quo electi sunt fructus anno quo renuntiantur: secundum do. Domi. Gemi. in c. fi. de offi. ord. in vj.

Gabellam legatarius soluere non tenetur de legato uigore statuti disponentis mercatorem, uel negotiatorem teneri. Bart. Ang. post gloss. in l. cetera. §. si quis

si.quis ad opus.de leg.j.Io.de Por.in consi. omnipotentis Dei postulato suffragio.viij.col.

Gabellam soluere non debet creditor pelliparij uendens pelles pellippario, stãte statuto ꝙ pelliparius uendens non teneatur ad gabellam.Bal.l.j.C. si seruus extero.

40 Gabellam miserabiles personę per statutum soluere non tenẽtur.de quibus intelligatur.infra uer. Miserabiles.uer.j.& ij.dixi ubi sup.q.xxvij.

Gabellam lenones de lucro meretricum soluerenon tenentur. Ang.in auth de lenoni.in princ.Sed olim tenebantur ex decreto Caij Caligulę,teste Suetonio, uer.uectigalia noua.

Gabellam quondam scholaris de libris soluere bene tenetur quando reuertitur ad studium.Bald. in l.naturaliter.l.apium.ff.de acquiren. re. do. Vide melius per Bartol in l.aut facta. §. tempus. ff. de pœnis. & in consilio quidam scholaris. post Dy. in §. pauonum. Instit.de re. diui.& Flo. in l. j. §. habitare. in fi.de his, qui deie. uel effu. ubi dicunt uerum, si post recessum a studio incepit esse mercator, uel aduocatus: secus si ad aliud exercitium non diuertit: licet in arbitrio iudicis sit quantitas temporis absentię.Idem si per quinquennium absuit a studio per.l.iij.C.de dome.& protec.lib.xij.& not. in l.ij. C.de primip.

Gabellam doctor de salario lecturę soluere non debet, si fecit pactum ne teneretur.Et hoc uerum, ẽt si sit statutum ꝙ camerarius cõmunis non teneatur soluere salaria salariatis communis,nisi retenta gabella duorum solidorum pro libra: imo si retineatur, deberet doctori restitui.doc.& Bar.in l.si socer. §. idẽ quærit.ff.de dote prælegata.

Gabellam nouitij si per statutum soluere non teneutur,intelligitur scilicet intra annum.doct. & Bar.in l.interdum.§. quoties.ff.de publi.& infra Nouitius. uer.iij.& vj.

Gabellam soluere debet ẽt qui per plateas tempore nũdinarum portat merces,nec eas tenet certo loco uenales.Bar.& Flo.in l.qui sellam.in prin.ff. de serui. rusti.prędio.& do.And.in Apostil.in l.j. §. si insula. ff.de fluminibus.

Gabellam miles soluere tenetur non tamen res eius incidunt in commissum.l.omnibus.& ibi doct. Bal.& Sali.C.de uecti.& commis.

Gabellam hæres soluere debet pro legato,quod remanet apud eum, si statutum uult de legato solui gabellam.Bal.in l.pe.uer.item ad quæstionem de gabella in lec.anti.C.de condi.inser.

† Gabellarum onus soluere quis teneatur &ex quibus uide do.Barth.Soc.in consi.ccxlvij.incip.circa primum.uer.& pro declaratione.cum uer.seq.usq; ad uer.circa secundum dubium.in secunda parte.]

Gabella pro rebus animatis an,& quando soluat uide.j.eo.per totum.

Gabella soluenda de quolibet boue extracto de territorio,non debet solui de boue,quem quis ducit per transitum.glo.no.& Cy.in l.si quis post hanc.C.de edif.priua.& Ioan.de Por.in l.cętero. §. si quis ad opus.de leg.j.nec de boue pignorato:de quo,cũ extrahitur de territorio,dissoluto piguore non debet solui gabella.doc.moder.ibi.

Gabella soluenda de animalibus, intelligitur scilicet magnis,quæ ducuntur,non de paruis,quæ feruntur ut gallinæ,& similia.Gul.de Cu. in l. de quibus. ff. de legi.Flo.in l.hæc actio.ff.si quadru.pau. fe.dic.in q.supposita consuetudine.dixi in tracta.gabel.j.parte octauę principalis.in rubrica.de gabel.animaliũ. ij.quæ.

Gabella soluenda de armento,non debet solui de pecudibus,uel econtra.Bar.in l.fi.C.de mil. ueste.lib. xij.

Gabella soluenda de quolibet animali, non debet solui de eo,quod est in utero.Ang.in l.leg.la.ij.ff. ad legem Fal.dixi plene ubi.sup.v.q.

Gabella de animalibus soluenda non debet solui de mortuis, sed de uiuis tantum.nisi aliud statuto caueatur.Bar.in l.cum delanionis.in princi.ff. de fun. instru.

Gabella pro rebus inanimatis an,& quando soluatur:uide j.eodem per discursum.

Gabella pro rebus ad usum necessarijs non soluitur. l. uniuer.& ibi doc.Bal.& Sali.C.de uecti.& commis. l.fi.§.diuus.& ibi Oldra.Dy.& doc.Bar. in l.si publicanus.§.de rebus.ff.de publi.Bar.& doc.& Ioan. de Por.in lege cetera.§. si quis ad opus.de lega.j.Ioan. Por. in consi.omnipotentis Dei postulato suffragio vij.colum.Bartho. Cepo.in l.inter publica. § j. de uerbo. signi. Dixi in tractatu.de gabel. viij. parte titu.de gabel. rerum inanimatarum.j.quæ. ubi plene.Adde quod prohibitus extrahere grassiam,potest extrahere causa sui usus.Ang.& Alex.post Gul. in l.principalibus.si cer.pet.& j.Prohibitus.el.j.uer si.ix.& fi.

Gabella de annulis, & uestibus. quos quis portat in digitis, & dorso, non debet solui, etiam si sunt prætiosę. Bartol. & Bald. in lege ij. §. cum in eadem.ff, ad leg. Rhod. de iac. & in l.sed & ipsi.ibi Bar.ff.nau.caupo.stabula.& Alex.in l.fi.§. diuus.de publican.

Gabella de re inæstimabili non debet solui uigore statuti quod de qualibet re soluatur iuxta estimationem eius certum quid pro libra. Bartol. Ang. & Imo.in lege iiij.§. prætor. de dam.infec. & ibi omnino per Alex.post moder.& bart.in l.ita tamen.de admi.tut.& Paul. de Castr. in l.benignius. de legi. all.in l.neque leges. & Bartho. Cepo. in rub. ff.de uerbo. signi. Quod uerum. secundum Ludo. in d.l. iiij.§.prætor.si res nullo modo potest estimari, uel factum:aliàs secus:nec de re, cuius estimatio non ascendit ad libram.Bart.in d.l.ita tamen.in prin.de admin .tut. Item nec de homine libero, si statutum simpliciter diceret solui de qualibet re. Bartho. Cepo. in lege.pecunię. de uerborum signifi. Item nec de re sacra, uel religiosa. glossa.Bartho. Cepo ibidem.

Gabella soluenda de quantitate petita, solui debet etiam de re petita.Bal.post gl.in aut.generaliter.C. de

de epi.& cler.facit.l.si ita fideiussorem accepero.ff. de fideiusso.uidelicet in qualibet parte iudicij: ut ibi per Bal.pe.co.& in auth. contra rogatus.in fin. C.ad Treb.& per Bal.in l.exceptionem.C. de proba,& in l.per diuersas.xiij.q.C.mandati.& in l.j.§. puto.de postula. Dixi in tractatu gabel. viij. parte, de gabel.de re.inanimata.iiij.q.

Gabella de fructibus soluenda, intelligitur deductis expensis,puta de fructibus molendini: nisi dicatur in statuto,pro quolibet corbe,sextario, uel salma. Bal.Ang.& doc.in l.fructus.sol.mat. adde. ī.uerbo Fructus.el.j.uer.ij.

Gabella solui non debet de iure communi de rebus in portum delatis ui tempestatis, uel incursu piratarum. l. fin. §. si propter necessitatem. & ibi Dy. & doct. & leg.Cesar. ff. de publi. & in leg. j. & ibi Bar.C.de naufrag.lib.xj.& Bald.in l.iij. in fi. C. de nau.fęnore.

Gabella solui non debet de rebus, quas quis portat de ciuitate, ad quam uenit ob caristiam, cum excuset eum famis necessitas.Bar.in d.l.j.C.de nauti.fœno. lib.xj.

Gabella de rebus in exercitum delatis non soluitur. l. licitatio.§.res, quæ exercitui.& ibi docto.& Bar. ff. de publica.Quod uerum,secundum docto. & Ang. de Perigl.ibi post Bart.etiam si sit pactum cum gabellarijs, & communitate, quod omnes teneantur non obstante aliquo priuilegio:quia intelligitur pręter quam de priuilegio clauso in corpore iuris. Bal. in auth.qua in prouincia.C.ubi de cri.agi.opor. & Pau.de Ca.in leg.j.ff.de legi.& ī.Gabella per quos soluatur.uer.xix.

10 Gabella de rebus,quæ portantur ad fiscū, solui nō debet.l.uniuersi.& ibi doc. C. de uecti.& commis.

Gabella de margaritis,& lapillis,non debet solui uigore statuti loquentis quod soluatur de lapidibus. Barto.in l.fi.§.species.ff.de publican.

Gabella de frumento soluenda, debet solui etiam de farina. Ray.& Bar.contra Dy.in l.quæsitum.§.illud de leg.iij.& Bal.in l.non dubium.C.de legi.no. in l. triticum.& ibi doc.& Io.de Por.de uerb.oblig. Sed Albe.de Ros.in tracta.statutorum. j. parte. ix.q. & in iiij col.& rub.an prohibitio bladi, &c. sequitur Dy.Dixi in tract.gabel.viij parte.in rubrica de gabel.rerum inanimatarum xj.q.

Gabella soluta de fructibs per colonum,non debet solui de ēptione fundi per dominum Bar.& doc.in l.fi. §,quoties.de publi.& docto.moder. in l. uectigalia. C.de uectig.

Gabella de cadaueribus solui non debet uigore statuti quod de hominibus soluatur.Flor.in l.nec corpora. ff.de relig.& sump fune.& in l.ij.§. pretor ait.eod. ti.Barth.Cepo.in l.inter publica. §. j. de uerborum signifi.arg. tamen contra, in l.ij. & iij. de cada. puni.& in l.funeri. ibi. uectigalia. de relig. & sumpt. funer.

Gabella de rebus emptis in nundinis solui non debet,etiamsi post ex interuallo extrahuntur de ciuitate, uel si traditio rei emptæ in nundinis fiat ex interuallo post nundinas.l.j.& ibi Bal.C.de nundi.

Gabella non debet solui de rebus ad agriculturam necessarijs.l.uniuersi.& ibi doct.& Sali.C.de uecti. secundum unam lecturam.

Gabellam solui de dote an possit disponi per statutū. Lapus in alleg.cxxix.

Gabella soluenda de quolibet lucro ex forma statuti, non debet solui de lucro dotis,quod improprie dicitur lucrm.infra a uer.Lucrum.in uer.xvii.

Gabella de salario simpliciter promisso solui non debet.Bar.in l.ij.§.idem quærit.de dote præleg.Paul. consi.cccxvj.

20 Gabella solui debet de rebus ad fabricam, uel refectionem,necessarijs,cum non reperiantur dictę res de iure exceptę.glos. est no.in d.l.uniuersi.C.de uectig.& commis.

Gabella de uino soluēda nō debet solui de aceto. Bal. in l.ij.in fi.C.de pericu.& commo.rei uen.facit. l.si quis uinum.§.item acetum.ff.de uino, trit.& oleo, le.& in l.j.C.de eroga.mil.anno.li.xij. nec de oleo. Bal.in l.j.C.quæ sit lon.consue. Item nec de aquatico,secundum do.Simo.Sicul.in consi.statuto caue tur quod uendens uinum.

Gabella soluenda de fructibus,non debet solui de fructu hominis.Flor.in l.uetus.ff.de usufru.Barth.Ce. in tract.de serui.rusti.de usufru.facit.l.in pecudum. C.de usur.Secus si statutum loquit̄ de reddditu.l.Paulus.§.hæres.ff.de usur.& in Spe.de loca.§.j.uer. illud.

Gabella de pecunia mutuata communitati solui non debet uigore statuti disponentis solui gabellam de pecunijs,quæ ueniunt in communi.Bar.in l.Nesennius Apollinaris.in prin.ff.ad legem Falci.

Gabella de fructibus soluenda non debet solui de quotidianis distributionibus.Io.And.in rub.de conces. præben.in addi.Spe.& Gemi.in c. consuetudinē. §. qui uero.de cleri.non resi.li.vj.& plenius.ī.uer.Fructus.el.j.uer.vij.

Gabella an de fructibus pendentibus solui debeat,quādo de uenditione fructuum solui debeat: uide Fra. Are.in l.patris.ibi:sicut dicit Bald.de uulg.& pup.]

Gabella contractuum quomodo soluatur,uide.ī eo.per totum.

✠ Gabella.ut nostri dicunt,si est soluenda de negociatione uini,olei frumenti,non est soluenda ab ijs.qui uendunt res huiusmodi in p̄dijs suis perceptas, sed ab ijs qui emunt,& uendunt,c.eijciens.D. lxxxviij. Abb.co.vj.in ext.uolum. ij. Ias.in l.cętera.§.si quis ad opus.col. ij.in ext.ff.de leg.j. Deci.in c. ecclesia. Sanctæ Mariæ.col.fi.uer.limita.de constitutio. Ay. Crau.co.vj.nu.cxvj.Ae.Mar.Ma.

Gabella soluenda de compra solui debet de permutatione de iure communi.Bartol.post glo.in l. si quid earum. de lega. iij. leg. j.§.pen.cum gloss.& Bartol. de contrahen. empt. l. j. & ibi Barto.[& doc.C. de rerum permu.l.fin.§.in computatione. per Bartol. C.de iure delib. non de consuetudine: quia differunt compra,& permutatio.Bald.in leg.j.C. de rerum permu.

✤ Gabella de contractu nullo soluenda non est. Guliel. Cune. in l. ab emptione. ff. de pact. Bar. in l. si constante C. de donatio. ant. nupt. Bal. in l. ij. C. de euiction. & in l. Non dubium. C. de legib. in l. j. C. de eunuch. in l. si duo. §. Sed quia. C. cômun. de legat. Ang. in §. sed quia uero. in extr. in auten. de nupti. Ludo. Roma. in co. lxxviij. Hyppo. Mar. con. cxvij. nu. 54. co. cxx. nu. iiij. co. cxxxj. nu. xxv. uol. ij. l. fi. §. pe. & ibi. Bar. C. de leg. Angel. & doct. in l. Marcellus. §. res quæ. ff. ad. S. C. Trebel. Iaso. in l. possideri. §. netua. filius. nu. vij. ff. de acqui. possess. Riminald. co. lxxxvj. nu. xiij. uol. j. Ae. Mar. Ma.

✤ Gabella non soluitur. nisi quando ex contractu agi potest. Bar. & Alex. in l. lege Falcidia non habetur. in extr. ff. ad. l. Falcid. Carol. Rui. co. xxxiiij nu. viij. uol. iiij. Maria. Socin. co. cxxx. num. v. uol. iij. Ae. Mar. Ma.

✤ Gabella de contractu etiam in diem certum ante diei euentum non soluitur. Ang. in l. cum Titio, & Alex. in l. lege falcidia. ff. ad l. falcid. Maria. Soc. in co. cxxx. nu. vij. uol. iij. Ae. Mar. Ma.

Gabella soluenda de permutatione solui debet, quando loco prætij datur res, sicque res pro re. Bald. in l. j. C. de rerum permu. Ang. in l. cum eiusdem. ff. de edil. edi. Sed nô quando nuda possessio permutatur cû nuda possessione, Bal. in d. l. j. dixi plene in tract. de gabel. viij. parte, de gab[illegible]. contractuum. j. & in quæstione.

Gabella soluenda de emptione & uenditione, solui debet etiam de permutatione. Bal. in l. sciendum. §. emptorê. ff. de edil. edic. l. statuliberi a ceteris. §. quintus. de statulibe. Bart. in l. fin. §. in computatione. C. de iure deli. Sed an de donatione, dixi plene ubi supra iii. quæ. In quæstione tamen proposita uide in Specu. de contrahen. emp. §. nunc dicendum restat. uer. sed pone, statutum. & ibi Ioan. And. in addi. in j. q. & per Alexan. Vincen. in c. potuit. x. charta. de locato.

Gabella soluenda de uenditione an habeat locum in datione in solutum, ut de ea solui debeat gabella. Bart. quod sic, in l. si pupillorum. §. si pretor. de re. eorum. & in l. j §. cum predium. ff. de pigno. nisi detur in solutû species pro specie. Bar. in l. libera. C. de sen. & supra eodem. uersi. proximo. & in alijs contractibus onerosis. Bar. quod sic, in l. per diuersas. ff. mandati.

Gabella de pretio quolibet soluenda, intelligitur scilicet de contractu emptionis, nisi statutum loquatur de pretio communi: quia tunc adaptatur ad omnes contractus. Bal. in l. cum dotem. C. de iure dotium.

Gabella soluenda de contractu alienationis debet solui de permutatione. argu. l. fin. & ibi doct. & Barto. C. de reb. alie. Instit. qui. ali. non licet. §. j. Bald. in authen. res, quæ. C. communia de lega. in Specu. de rerum permu. uersi. in hac forma. Paul. de Cast. consi. xvj. dixi ubi supra vij. q. Item de transactione, Bald. in l. j. C. si aduer. transac. Quod uerum, si res tradatur, non retineatur, transigendo Bar. in l. nonnulli. de transac. Vide quod dixi. viij. q. & s. uerb. Alienatio. uersi. lxiij. in prin. & plenius in dicto tractatu. ix. q.

Gabella solui debet pro quantitate contenta in instrumento, non secundum quod debetur. Flori. in l. in lege Aquilia si delictum. §. si quis. in prin. ad legem Aquil. dixi. supr. x. q.

Gabella soluenda de contractu, non debet solui de transactione. Sali. & Pet. de Su. in l. contractus. C. de fide instr. nec de laudo: secundum Io. de Imo. in c. si quando de offi. delega. & Bal. in rub. de rerum permu. in fi. Nec de donatione. gl. Bal. & Sali. in d. l. cótractus. & in l. fi. C. de litig. per Bal.

10 Gabella soluenda de contractu, de quo ius oritur, solui debet de promissione de uédendo, non tamen etiam de uenditione postea sequente, cum semel tantum solui debeat. Bar. & Ang. in l. si pupillus. ad leg. Fal. Bart. & doc. in l. fi. §. quoties, de publi. Paul. de Ca. có. clxxxv. † Et per Fran. Arc. in l. hæres. circa fi. de acqui. here.]

Gabella de contractu soluenda non debet solui de distractu, quando ex solis uerbis fit distractus. Bartol. in l. ab emptione. ff. de pac. Secus si pro primo contractu fuit facta traditio rei: nam si contractus rescinditur, fieri debet rei traditio: & dicitur tunc nouus contractus, unde noua debet solui gabella: secundum Gul. de Cu. & Paul. de Cástr. ibi. Sed imo pro ipso contractu, etiam dissoluto, debet solui ne consensu partium præiudicetur fisco in gabella, pro quo contractu fuit fisco ius quæsitum. Ange. & pau. de Castr. in l. iuris gentium. §. adeo. ff. de pact. & per Bald. in l. si predium. C. de edi. acti. & Ange. in §. quia uero. j. in authen. de nup. & in l. acta. de re iudi. & ibi Ioan. de Imo. & Ange. & Fulgo. in l. petens. C. de pac. & Alexand. in dicto. §. adeo. ubi dicit uerum, nisi incontinenti sit dissolutum, id est ante, quam sit peruentum ad extraneos actus. & per Alexandr. in l. in insulam §. fina. solu. matri. Item nec de contractu, qui est nullus: secundum Bald. & Salice. in l. ij. C. de eunuch. & Bald. in lege non dubium. C. de legi. & Bald. in l. j. §. sed & nostra. in lectu. antiq. C communia de lega. & in c. j. in fi. de natura feudi. dixi ubi supra xv. & xvj. q. & Alexand. in lege eleganter. §. qui reprobos. de pigno. & in l. Pomponius. §. præterea. de acquir. pos. quod de distractu non debet solui, uide Bal. in lege tres fratres. ff. de pactis. & in leg. finali. C. quando liceat ab empt. disc. & aliquid per Bald. in lege siue apud. j. colu. de transact.

Gabella soluenda non est de contractatu. per in integrum restitutionem rescisso. Riminald. co. cccvj. præsens articul. uol. ij. Ae. Mar. Man.

Gabella soluenda de contractu per statutum disponens quod nisi soluatur contractus sit nullus, si non sit soluta, & una pars excipit de nullitate contractus ob non solutam gabellam, an possit altera pars replicare de pari culpa. Bartol. & doc. in l. fina. §. penulti. de eo, per quem. fac. er. & in l. cum

cum mulier.soluto matrimonio. & ibi Bald. & in l. apud Celsum.§.Marcellus.de doli excep.& Bald.in l.acceptam.xxij.q.de usuris.& in Marga.uerbo Dolus. uersi.penul.& in l.creditoribus, de ser.pig.da. manu.& Ange.in authen.ut iudi.sine quo. suffragio §.itaque.coll.secunda.Dixi plenius in tractatu gabel.viij.parte de gabel.contractu.xxvij.quęstione. Alexan.in dicto.§.penulti.dicit post Rapha.concordando Barto.ne uideatur contrarius in dictis ibi.& in l.cum mulier.soluto matrimonio. quod si actor, uidelicet uenditor, agit principaliter ad nullitatem contractus propter non solutā gabellam, & sic rei uendicatione ad rem:& tunc obstat exceptio nō solutę gabellę:nec replicat de pari culpa. Aut agit ad prætium:& tunc replicat, si sibi emptor opponat. Vide Bald.in l.j.§. Offilius. ff. ne quis eum, qui in eius uoca. Anto.de But.& Abb.in c.dilecti.in fi. de excep.& omnino Alexand.in d. l. cum mulier. pe. charta.

Gabellæ non solutę exceptio potest obijci inter mercatores, inter quos debet de equitate procedi. Bal. in l.si Pro ea.in fi.C.mādati.Dixi ubi supra.xviii.q.

Gabella soluenda de deposito, debet solui de eo etiā, quod est factū ut aliquid fiat.Bal.in rubri.C.depositi.& in l.per diuersas.C.mandati. Item de deposito ciuili, id est facto sine uera numeratione.secundum Pau de Ca consi ix.

Gabella non soluta de testamento, non uitiat testamētum, licet ex forma statuti uitiet contractum. Bald. post gl in l.testamentum.C.de testa. Item

Gabella contractuum uendita non comprendit gabellam testamentorum.Baldus in d.l.testamentum dixi ubi.sup.quæst.xx.

Gabella non soluta licet statutum annullet instrumentum non tamen annullare censetur contractum: qa instrumentum, & contractus differunt. Barto.in l.si quis legatum.de fal.Io.de Imo.Pau.de Ca.& Ioan. de Por.contra Bal.in l.si seruum filij.§.eum, qui. de leg.j.

Gabella soluta de emptione.debet restitui re redhibita. Quod uerum, scilicet per uenditorem, nō per gabellarios.Bal.in l prædium.C.de edil.actio.

Gabella de transactione soluenda, non debet solui de cōpromisso.Io.de Pra.& doc.moder.i l.j.de trāsact.

20 Gabella soluenda de quolibet instrumēto nō debet solui de instrumento legitimationis.Paul.de Ca. in l.in his.ff.de leg.& infra in uerbo Statutum. de iudi.uer.lxxxv.

Gabella de contractu quolibet soluenda, debet solui, etiam de contractu inter patrem & filium, nisi de lucratiuo.Bar.in l.j.C.de impo.lucra.descrip.li.x.

Gabella non soluta de contractu intra terminum statuti non reddit cōtractum nullum ipso iure, sed ope exceptionis:secundum Barto.in l.ij.C.de cano.fru. ur.Ro.lib.xj.& in l.si ita quis.§.ea lege, de uerb.oblig.& in l.cum lex.de fideiuss.Bal.in l.j.§. sinautem. C.de cadu.tol.in rubrica.C.de refer. & l.j.ne licet. tertio prouo.nisi statutū ultra procedat annulādo. Bar.& Bal.in l.uniuersa.de preci.Impe.offe.& j.uers. si.Forma.uer.xxxij.dixi plenius ibi.sup.j.q.

Gabella si non soluatur de contractu, ualet contractus sed pœna committitur a statuto imposita.Bald.in l. non dubium.pe.col.de legi.

† Gabella an soluatur de pacto apposito iuxta cōtractum:uide Francis.Areti.in l.patris, & filij. in l.non ibi:& ideo potest saluari.de uulg.& pupil.}

Gabella soluenda de contractu, conditionali, debet solui tēpore celebrati contractus, non tempore existētis conditionis.in l.sancimus.la.ij.C.de consul. nō asper.li.xij.

Gabella soluenda de quolibet instrumento per statutum, non debet solui iterum de eodem refecto. Anto.de Butr.in c.iij.in glo.de iudi.& Alex.in l. j.§.si quis simpliciter.de uerb.oblig.ubi dicit uerum, nisi ei addatur aliquid:per no.ibi in gl.& in c. Iudęi.ij. eo.ti.& Ale.in l.j.§.si quis ędificium.ff.de oper. no. nuntia.in lectu.& in addi.

☙ Gabella de contractu omnino refecto, cum nouus censeat. Soluenda est Anto.Butr.in c.iij.colu.pe.de iur.patro.Iaso.in l.ius ciuile.num.xix.ff de iusti.& iur.Ae.Mar.Ma.

Gabella soluenda de contractu pro quantitate in eo contenta, puta duorum denariorum pro libra, intelligitur scilicet deductis omnibus expensis factis in contractu. forte in proxenetis, & subhastationibus. doc.moder.& Ang.in l.non amplius. de leg. j. in l. fructus soluto matrimonio.& in l.j. de fructi. & lit. expen. & quod per Barto.in lege quantitas. ad legem Falc. Quod uerum est, siue statutum dicat de prætio rei simpliciter solui gabellam, quia intelligitur scilicet quatenus remanet apud uenditorem, & sic deductis dictis expensis, siue dicat de pretio recepto a uenditore: secus si dicit de pretio, quo res sit uendita, quia tunc secus, Bar.singulariter in l. sed si hoc.§.quidam.ff.de condit.& demonstra.dixi supra.q.xxix.

Gabella soluenda pro pena.intelligitur scilicet liquidata, nō ante Bal.in l.j.xvj.q.C.de his, quæ pę.no., in lec.antiqua.

Gabella si non sit soluta intra decem dies, secundum formam statuti, non potest solui post · quia non fit purgatio morę:secundum Bald.in l.fi.no.opp. C.de condi. infert.

Gabella pro primo anno debet solui illis gabellarijs, qui fuerunt illo anno celebrati contractus annui, uel legati annui facti, & pro alijs gabellariis, qui fuerunt in principio cuiuslibet anni, scilicet pro rata annorū, & summæ Bar.in l.in lege Falcidia non habetur.& ibi Ange.& in l.cum Titio.per Bar.ad leg. Fal.& Bal.in l.in annalibus.C.de lega.& Flo.in lege defuncta de usufru.Vide Bald.in l.ii.§.sed & nostra in lect. anti. C. communia de leg. & Ang. Aret. in l.j.§ si in annos ad leg.Fal.& Ale.cō.39.nin parte.

30 Gabella an debeat solui de alienatiōne rei subiectæ fideicommisso stante statuto quod de qualibet alienatione soluatur gabella alias alienans perdat rem.Bald.quod pęna committitur gabella non soluta, in leg.fin.§.fi.C.communia de lega.& Ang. in l.

in l. Marcellus. §. res, quæ. ad Treb. dixi plene ubi. sup. xxxiij. q.

Gabella soluenda de donatione, debet solui etiam de institutione lucrosa, & utili. Ange. in auth. de nup. §. si uero expectet. colum. iiij. Item de legato. arg. l. legatū. de leg. ij. uide ubi supra. xxxiiij. q. non autem de remuneratione, quia non dicitur donatio. Bar. in l. consti. Digestorum. & not. in l. Aquilius. per. Bart. ff. de dona. nec de donatione modali, uel conditionali, uel habente pactum, secūdum Pau. de Ca. & Ale. in l. si tibi. ff. si cert. peta. & s. Donatio. el. j. uer. xij.

Gabella soluenda de instrumento debet solui de apodissa, nisi consuetudo probetur quod apodissa nō dicatur instrumentum uulu loquendi. Bar. & Bal. in l. j. C. de iur. cal.

Gabella de contractu non translatiuo dominij non debet solui, stante statuto quod de contractu soluatur gabella. Alex. in l. ab emptione. de pac. per not. per Bart. in l. unum ex familia. in prin. de leg. ij. quia de contractu, uel actu inutili, non debet solui gabella. Ale. in con. xxxv. iiij. parte.

Gabella de contractu incluso in altero, uel accessorio, an soluatur. Bal. in l. cum dotem. C. de iure dot.

Gabellam contractus soluere non tenentur collegiati supernumerarij, sicut nec numerarij. Alexan. consil. clxxvij. ij. parte. ubi dicit uerum, etiam si post uenditas gabellas supernumerarij sint additi collegio.

Gabella si integra non soluatur pro contractu, an uitietur contractus. Bal. quod sic, etiam si per errorem minus sit solutum: secus si plus quam debeat. in leg. qui petat. de acquiren. hære. & in l. fi. & ibi Pet. de Su. de tempo. app. dixi plenius. ubi supra. xxxvj. q. Sed Io. de Pra. post Bald. Imo. & Rapha. in l. quamuis. de condi. & demon. & Ang. de Aret. in tractatu malefi. uer. amputetur ei manus. ult. colum. Bald. cōtra in l. j. C. si aduer. rem iudi. & in addi. Spe. de appel. uer. sed pone, dicit statutum quod ille. & in l. ij. de rescin. uen. & Flo. in l. res bona. de cōtrahē. emp. & omnino per Ang. & Alex. in l. si seruus. §. j. in fi. si quis cau.

Gabella de quolibet instrumento soluenda non debet solui de electione pauperum ad bona testatoris facta per executores testamentorum Bar. in l. unum ex familia. de leg. ij.

Gabella de contractibus soluenda ex quibus ius acquiratur, debet solui etiam de contractu commodati, scilicet facta estimatione usus rei cōmodatę, in quo ius quæritur commodatario. Bar. in l. j. §. huius edicti. de consti. pecu.

Gabella pro contractu extra territoriū celebrato solui non debet. Anto. de But. & Moder. in c. licet. de foro compe.

40 Gabella de cōtractibus soluenda, non debet solui de renuntiatione simplici. Bal. in rubrica. C. de pactis. & in l. siue apud. C. de transact. & in l. penulti. C. de dolo. licet aliter sentiat in leg. j. C. si aduer. do. & in l. pactū. xxj. q. uide colla. de ea, quæ fit per pactū, non de ea, quæ fit per solutionem: secundum Baldū singu. in l. iij. §. contrarium. in fi. ff de contrario iudi. tutelę.

† Gabella an solui debeat de quolibet contractu, qn̄ duo contractus subordinantur ad inuicem: uide Frā. Are. in l. patris & filij. ibi, unde debes considerare. de uulg. & pup.

Gabellæ de contractu non solutæ exceptio competit etiam fideiussori. Bal. in l. si ea. C. de fideius. mino.

Gabella iudiciorum, vel litis, fuit prius imposita a Caio Cæsare Caligula Imperatore quarto, teste Suetonio. uer. uectigalia noua.

Gabella soluenda de sententia, non debet solui de iuramento, & confessione. Barto. & Rapha. Cu. in l. j. de confes. argu. contra in l. ij. ff. de iureiur. & in l. j. C. eo. titu. & Pau. de Cast. in consi. xl. dixi in tractatu, de gabel. viij parte. tit. de gabella iudiciorum, uel litis. j. q.

Gabella soluenda de quantitate petita tantum pro libra, debet solui de re petita facta rei estimatione. Bald. in auth. generaliter. penul. col. C. de sacrosan. eccle.

Gabella soluendi in causa appellationis, si non sit soluta ob paupertatem, non inducit desertionem Bald. sing. in l. ij. §. si quis in iudicio. ff. si quis cautionibus per. c. licet. de censi. & Bal. in l. acceptam. xxiij. quæstione. de usur. gl. in l. eos. C. de appel. & Inn. in c. exratione. eo. ti.

Gabella de lite ad piam causam mota non debet solui, licet statutum sit quod de omnibus litibus soluatur. Bal. in l. nulli. ff. de epis. & cle. & Bar. in auth. sed hodie. eo. ti. licet contra sentiat. Bal. in l. cum clericis. C. eo. ti.

Gabellæ non solutæ exceptio opposita uigore statuti contra instrumentum, non tollitur per processum iudicis ad ulteriora; si statutum est quod instrumentum, de quo non sit soluta gabella, non mereatur executionem, sed processus sit nullus. Anto. de But. in c. super literis. de rescri. j. col. & Ale. consi. lxviij. i. parte. in fi.

✠ Gabella cum de libello est soluenda, de libello nullo soluenda non est, Iaso. Claud. Seysel. Deci. Rip. & Cagnol. in l. Edita. nu. cxvij. C. de eden. quo tamen in loco aliud uult Bar. Ae. Mar. Ma.

Gabella pro additione ad libellum solui non debet, quando additur ex causa, non si ex alia causa. Paul. de Ca. post Ang. secundum Ale. de Imo. in l. scire. de uerb. oblig.

Gabella non soluta de lite euictionis mota cōtra emptorem per ipsum emptorem, non potest repeti per eum a uenditore obligato ad sumptus litis. Paul de Ca. & Ang. & Ale. fin. in l. uenditores. de uerb. obli. & s. uer. Emptor agit. uersi. lx.

Gabella non soluta pro petitione in iudicio facta non reddit iudicium retro nullum, sed potest solui in quacunque parte iudicij, cum non censeatur de forma, ex quo est de præparatorijs iudicij. Bald. in authen. generaliter. penultima colum. C. de epis. & cle. in

cle.in l.per diuersas.xiij.q.C.mandati.& dixi.ī. de gabel.rerum inanimatarum.uersi.v.

10 Gabella solui debet pro summa, quæ petitur, non pro ea, quæ debetur. Ang.& Pet.de Su.post Bart. in l.in offerendis.C.de appel.& not. in l. si idem cum eodem.de iur.om.iud.post Bar.& Bal.in l.cum quæ dam.eo.ti.Ang.in auth.de defen.ciui.§.decreto co. iij.Io.Papi.in Summa.in libel.rei.uer.non tamē ani mo litis contestandę.in fi.

Gabella soluenda de estimatione litis, intelligitur, scilicet secundum quod estimatur in processu litis, nō secundum estimationem factam ab initio.Bart.in l. fi.C.de appel.

Gabella pro estimatione soluenda, si sit quæstio de possessione, debet estimari possessio, & res.Barto. in l.si duo.§.fi.ff.uti possid.

Gabellæ non solutę exceptio competit etiam fideiussori, etiam si reus nolit ea uti.Bald.in l.si ea.de fideius. mi.& Salice.in l.placuit.C.de iudi.an opponatur in causa mercatorum, uel alia in qua de æquitate proceditur.

Gabellæ non solutę exceptio per quem probetur. Ange.in repe.l.j.C de iure fis.li.x.Quod si solutio gabellæ habet se per modum solennitatis ad contractum, debet probari per eum, qui nititur ex eo, & petit executionem: aliàs uero excipiens probet, cum agentis intentio sit ex instrumento fundata.

Gabellæ a mora soluendi quis per pendentiam iudicij excusatur.do.Bartho.Soci.in consi.lxxvj.incip.uisa. uer.confirmatur.in j.parte.]

Gabella ultimarum uoluntatum de iure communi solui nō debet: quia sublata est ex eis omnis deductio per.l.fin.C.de edic diui Adria.& ibi hoc tenet Bald.in quarto notabili: & ibi Pau.de Ca. & ideo iniquum est statutum, quod fit in contrarium: si tamen fiat, est seruandum. Dixi in tractatu gabel. viij. parte. titul. de gabel. ultimo uolu. in prin.

Gabella de quolibet legato soluenda uigore statuti ad rationem decem pro centenario intelligitur scilicet de eo, quod restat legatario, deducto grauamine, & sumptibus. Dy.Bal.& Ange.in l.non amplius in princ.de lega.j.facit. l. sicuti. §.circa.& ibi doc. & Ang.ad legem Falci. & quod per Bartol.& doc. in l.quoties.eodem titu.& in l.sed si hoc.§. cuidam de condi.& demon. dixi ubi supra ij. q. † Vide do. Barth.Soci.in consil.lxxvj.incip.uisa facti.uer. confirmatur alia bona ratione.circa medium. in prima. parte.]

✠ Gabella si de legato, uel hæreditate est soluenda, si nullum legatum, uel hæreditas emolumentum attulerit.soluenda non est, & si attulerit aliquod commodū, ꝓ cōmodo tantū, ꝙ cōsequit̄ soluere debet. Bal. Pau.Ca Rapha. Ale.& alij.in l.non amplius. in pri. ff.de leg.j.Mat.Soci.consi.xxxiij.nume.x.uol.j.Ae. Mar.Man.

Gabella solui debet etiam de legato liberationis, quando soluenda est de legato, ex quo ius acquiritur. Ang.& doc.ff. in l.quærebatur.ad legem Falci. quod per Bald.in l si creditoris.C.de fideicom.dixi plene ubi supra.iij.q.

Gabella de legato annuo solui debet pro rata quolibet anno, scilicet legatarijs.qui erunt a principio cuius ibet anni.Bart.& Ang.in l.in lege. Falcidia non habetur.& in l. cum Titio.ff. ad legem Falci. Bald. in l.in annalibus. C. de lega. & in leg. ij. §. sed & nostra in fin. in lec.anti. C. communia de lega. & Flor.in l.si defuncta.ff.de usufru.& Ale.consi.xxxv. quarta parte. ✠ Iaso. in l.si stichum.§.stipulatio.ff. de uerb.obliga. Riminal.co.cccvj. nu.ij.uol.ij.Ae. Mar Man.

Gabella de legato soluenda, non debet solui de inutili.ar.l.non est dubium.ff.ad legem.Fal.Facit quod tenet Bald.in lege.ij.C. de eunuch. & Alexand. in d.consi. xxxv. nec de legato pio.ar.d.l.non est dubium.iuncta auth.similiter.ad legem.Fal.& dixi ubi sup.q.v.

Gabella de legato solui debet quatenus est utile. Vnde si testator mandat hæredi quod uendat rem ualentem uiginti pro decē, debet solui gabella pro decem tantum.Ang.in l.qui fundum. ff adlegem Fal.

✠ Gabella si de legato soluenda est, non debet solui, si debitor creditori, quod pure debebat. legauerit.l.j.& ibi.Bar.C.de impone.lucr. descript. lib.x. l.si seruo.& ibi Bal.& Ang.ff.de hære.institnen.Ias. in l.si creditori.nu.ij.ff.de legat.j.Mar.Soc.co.xxxiij.nu.xij.uol.j.Ae.Mar.Ma.

Gabella pro legato dotis non debet solui, quatenus est etiam dos, sed quatenus est utile uxori ob commodum præsentationis.Bald.in l.iij.C.de fal. causa adie.legato.

Gabella de testamento soluenda, intelligitur si hæreditas est lucrosa: aliàs solui non debet.Pau.de Ca.in l. fi.§.in cōputatione.C.de iuredelib. in aut.de nup. §.si uero expectet.& ibi Ang.col.iiij.

Gabella de legato facto pro anima consanguineo pauperi non debet solui, stante statuto quod soluatur de quolibet legato, nisi de pio: quia illud dicitur pium.gloss.& doc. in c.ij. de sepultu. Secus si fiat consanguineo diuiti, quod non dicitur pium. gloss.& Bald.in l.illud.C.de sacrosan.eccle.& in l.j. eodem titu.& in auth.similiter.ad legem Fal. Bart. in l.alio. de alimen. lega. & in l. diuus. si cui plus, quam per legem Fal.nisi testator legans credat eū esse inopem: quo casu licet sit diues, dicitur legatum pium. Idem si est diues, sed non quantum pertinet ad eius conditionem Bar.in d.l.j.ij.q.secundę principalis.dixi ubi.supra viij q.& infra Legatum pium uersic.j.circa principium, & per Vincen. Paleot.in con.in hac hęsitatione prius.quod est post con. xv. Ale.iiij.parte

Gabella si uigore statuti solui debet.de quolibet legato, & alio statuto cauetur quod uir uxori non possit legare ultra centum, si uir uxori legauit centum, & grauauit testator hæredem ad solutionem gabellæ, ualet legatum, & solutio gabellæ non computatatur in legato facto de centū, quia si non computaretur, excederet summam statuti. & non ualeret.

Bal. in l. ij. §. ij. in fi. in lec. anti. C. communia. de lega. & quod per Bar. in l. sed si hoc. §. j. de condi. & de mon. dixi. s. ix. q.

Gabella stante statuto quod de relictis, & rebus, uel quantitatibus donatis soluatur, exceptis coniunctis usque ad quartum gradum, an in exceptione comprehendatur uir, uel uxor: uide do. Pe. phili. Cor. in consi. cliij. incip. licet. per totum. in tertia parte.)

Gabella de legato remissiuo cautionis solui nõ debet. Bal. in l. ij. in lectu. anti. C. de condi. inser.

Gabella pro legato post terminum statuti solui nõ potest. Bal. in l. fi. ix. opp, in lec. anti. C. de condi. inser.

Gabella pro legato repudiato debet solui per heredẽ, apud quem remanet legatum cum onere. Bald. in l. pen. uer. item ad quęstionem de gabella. C. de condi. inser. dixi ubi. sup. xij. q.

Gabella pro legato male ablatorum incertum solui non debet, quia pium est. Bal. in l. si seruo. de hæredi. institu. Bar. in l. j. iiij. q. secundę principalis. de sacrosan. eccl. dixi ubi. s. xiij. q.

Gabella de omni liberalitate soluenda, debet solui de legato facto per patrem filio adoptiuo: quia ei non tenebatur aliquid relinquere. Baldus in l. cũ in adoptiuis. vj. co. C. de adop.

Gabella pro alimentis alicui relictis debet solui per hęredem, si imponitur pro rebus, quas hæres portare tenetur: sed si imponitur personæ, non ratione rei, debet solui per legatarium. Bar. in l. j. in fi. ff. de ali. & cib. lega.

Gabella, de hæreditate soluenda, nõ debet solui de paterna filio relicta Io. de Platea in rubrica Insti. uers. Alemanicus. Ang. & Raph. in l. in suis. de lib. & po-✠ stu. & ibi Ale. dixi ubi sup. xvj. q. ✠ Imol. & Ias. in d. l. in suis. nu. xj. fac. gl. in c. Pastoralis. de decim. Rim. co. cccvij. nu. viii. uol. ij. Ae. Mar. Ma.

Gabellarum fraudes qualiter committantur & puniantur, dicetur. infra eodẽ per totum.

Gabella res odio digna est cõtra quàm in dubio interpretatur, & iudicatur, Iaso. in l. j. col. j. ff. si ex noxal. caus. agat. Ang. co. ix. Ancara. con. cclxiiij. Corneu. co. cxcix. col. iiij. uol. j. co. cliij. uol. iij. Deci. co. xlviij. col. fi. co. cccclxij. col. ij. Aym. Crauet. co. ccxxxj. nu. xvij. l. ij. C. uectigal. no. insti. no. pos. l. uectigalia & ibi. Bar. ff. de publica. Bal. in l. j. q. j. C. qu. sit lon. consu. Abb. co. lxix. uol. j. M. Anto. Nat. con. cclxxiiij. nu. viij. uol. ij. Ae. Mar. Ma.

Gabellæ inductæ a principe, uel legitime quomodocũque, non possunt sine peccato fraudari tam a ciue, q̃ a forensi: sed inductę a non habente potestatem possunt licite fraudari tam a ciuibus, quam a forẽsibus nisi inferior, qui eas induxit, hẽat priuilegiũ a principe, uel ex præscriptione quia fraudari possunt a forensibus tantum, non a subditis, sine peccato. doc. mod. & Ang. de Perig. & Ale. in l. uectigalia. in pri. post. Bar. ff. de publi. & Bal. in c. j. quæ sint reg. & uide Bal. & Ang. in l. ij. C. de iure aure. annu. & in l. j. per Bal. C. de cadu. tol. & in l. iij. C. de nau. fæno. & in l. j. ij. co. de rerum diui. & in l. ueluti. de iusti. & iure. & Hosti. ti. de censi. §. ex quibus causis. uer. exactiones. Pet. de Ancha. in regula. possessor. iiij. q. li. vj. & dixi in tractatu gabel. xj. parte. j. q. & uide Ab. in c. innouamus. de censi. q̃ ẽt clericis licet fraudare imposita laicis, nõ t̃n ciuibus, qui eas sibi imposuerunt. Adde Ale. in l. si publicanus. §. in uectigalibus. † de publicanis. † Et per Fel. in c. canonum. in xj. col. in fi. in uersi. ex quibus uerbis. de consti.)

✠ Gabellæ iniustæ fraudem faciens, neque Deo neque hominib. tenetur Io. Bapt. Asin. in l. j. nu. lxx ff. de religio, & sumpt. funer. Iacob. But. & Bal. in l. ij. C. de iur. aut. annul. & ibi Ang. Bal. in l. Cũ p̃ponas. C. de nauti. fænor. & in l. ueluti. in j. lect. in extre. ff. de iust. & iur. & in rub. de consuetudi. Abba. in proœm. decreto. Rex pacificus. col. iiij. & in c. j. de constitutio. in c. innouamus. de censi. Antoni. Trigon. singul. lxxxix. Ae. Mar. Ma.

Gabellam fraudans si moritur intra quinquẽnium, potest fiscus uendicare res, quæ incidit in commissum: & interim eius anima nõ dãnat. Bal. in l. ij. C. de uecti. & cõ. de quo ego satis dubitaui in dicto tractatu.

✠ Gabellæ fraudem factam ex coniecturis põt probari Ale. co clxxxviij. post. pri. uol. vij. Aymo. Crau. co. cxv. nu. j. Ae. Mar. Man.

Gabellam fraudare dicitur, qui cum mercibus transit: & non soluit, etiam si gabellarius eum non interpellat ad soluendum gabellam, cum tacere possit, donec transeat mercator: quo non offerente, uel soluente gabellam, possunt ei merces auferri. l. fi. §. diui. el. j. & ibi doc. & Bar. ff. de publi. quod uerum, si dolose transiuit, non si per errorem: quo casu res liberantur solutione dupli. d. §. diui. el. ij. dixi ubi s. ij. q. Item uerum, nisi gabellarius remiserit transeunti gabellam. d. l. fin. §. si quis professus. & ibi Bart. & doct. qui dicunt uerum, quando gabellarius exigebat gabellas pro se, sed commune soluebat aliquid pro eis, uel etiam si exigebat pro communi habens generale mandatum ad exigendum & ministrandũ gabellas: secus uero si exigebat ex speciali mandato quia non posset eas remittere: arg. l. mandato generali. de cura. & l. j. §. magistrum. de exercit. & Bar. ubi s. & j.

Gabellarius si dedit licentiam transeundi cum mercibus, durat illa septem dies: unde si trãsitq; uis post, dicitur fraudare gabellam. Bar. in l. j. C. de exactio. li. xij. Ludo. de arbi. in rub. ff. de arbi. xxij. colu. Pet. de Sũ. in l. j. iiij. co. C. de sen. quæ pro eo, quod inter. p̃fer. Quod uerum est, etiam si illi septem dies transeant in tẽpus successoris in gabellis: secundum Ludo. Pon. in l. mancipia. §. interdum. ff. de publi. & cõsuluit Bal. in consi. uisa licentia. ar. contra in gl. in l. j. C. de postu. dum loquitur de interlocutoria.

Gabella cum fraudatur, res incidit in commissum id est, perditur ipso iure tota, & eius dominium transit in gabellarium, quando scilicet est omissa professio, & solutio gabellæ. lege commissa. & ibi. Barto. de publi. non tamen possessio. glossi. Bartol. ibi & no. in l. fi. C. de sacrosan. eccl. l. cum duobus. §. idem respondit. & ibi Bar. ff. pro socio. uidelicet si dolo

dolo omittatur professio, & solutio, non si per errorem: qui si continget facto gabellarij, res nõ incidit in cõmissum: alias sic. d. §. diui el. ij. Aut professio non est omissa, sed solutio tantũ: & tunc duplicatur quod solui debuit pro gabella. d. §. diui. Ita Sal. in d. l. ij. C. de uecti. & Bar. & Moder. post gl. in l. cõmissa. ff. de publicanis.

Gabella si fraudatur, debet res de iure communi confiscari. & si gabella communi fuit soluenda, uel fisco l. j. & ij. C. de uecti. & commis. l. commissa. in princ. ff de publi. Siuero gabellæ sint locatæ priuato, debet res ipsa ei applicari, sicut & pęna. l. si quis sine. & ibi Bald. & Salic. C. de uectiga. ubi Salic. dicit uerum, etiam si nihil de hoc fuit dictum in locatione: cum sufficiat non esse actum contrarium. Idem tenet Salic. in l prima. C. eodem tit. & Cy. in l. creditor. §. primo. de act. empt. Bald. in c. ij. de feu. cog. Bald. in l. prima. C. de fruc. & lit. expen. Barth. Ce. in l. inter publica. §. publica. de uerb. sign. Quod uerum intellige, scilicet quod factum hominis, id est, sententia interueniat: secundum Bald. in l. si quis in tantam. xiij. col. C. unde ui. Vide omnino Alexan. post Ang. in l. si quis id. de iurisdi. om. iud. & in l. ij. §. fi. de oper. no. nun.

Gabellæ fraudator intra quinquenniũ non tenetur de casu fortuito contingente in rebus, quæ inciderunt in commissum, nec de culpa leui, uel leuissima, sed de lata, & dolo. Bal. in l. ij. C. de uectig.

Gabellarius, uel fiscus, potest uendicare res quæ inciderunt in commissum, tam ab hærede fraudantis, quam ab ipso fraudãte, & a singulari. possessore. d. l. commissa. in prin. & ibi doc. & Bar. ff. de publi. l. si publicanus. in principio eo. tit.

✠ Bar. in l. ij. C. de uectig. Io. Bapt. Asin. in l. j. nu. 90. 91. ff. de religios. & sump. fune. Ae. Ma. Ma.

10 Gabellam non dicitur fraudare, si mulio portans merces portet buletam, in qua descriptum sit nomẽ patroni mercium, non mulionis, ita ꝙ non põt mulio molestari a gabellario. l. paraphippium in fin. & ibi Bar. C. de cur. publico. li. xij.

Gabellarius ex coniecturis cognoscit an fraus committatur, scilicet ex qualitate rerum, & literarum, quas portat quis. Bal. & Sal. in l. iiij. C. de nau. fęno. dixi, ubi supra vj. q.

Gabellam fraudare dicitur, qui portat res alienas, & dicit esse suas, cum ipse sit exemptus a gabellis, & res tunc incidunt in commissum. l prima. & ibi Bar. C. de naui. non excu. li. xj. l. fi. C. de anno. & trib. li. x. per Bar.

Gabellarius potest uendere, sicut fiscus, res, quæ inciderunt in commissum. l. creditor. §. primo. & ibi Barto. ff. de acti. emp. Barto. & Alexand. in l. j. §. fin. de oper. no. nun. & Bal. in l. prima. in fin. si propter pupen. Quod uerum, etiam pro pęna fraudis. Alexan. ibi & Bald. in l. edicta. C. si aduersus fiscum. Item est uerum, etiam eidem, cuius fuerunt, id est, quondam domino, qui fraudauit gabellam. l. fin. in princip. & l. cotem. §. eam rem, & ibi Barto. & l. commissa. per Barto. ff. de publican. Cy. in l. prima. quæstio. j. C. si seruus extero. Bal. & Sal. in l. iij. C. de nau. fęn. Imo potest dominus alteri committere redemptionem, secundum Bald. in d. l. j. Item potest uendere hæredi eius, cuius fuerunt res ipsę gl. Bar. & doc. in l. commissa. in prin. dixi ubi supra. q. vij.

Gabellæ fraudatæ occasione nõ incidunt in commissum omnes res, quando portantur res licitè cum illicitis, sed illicitè tantum. l. si publicanus. §. de rebus. & ibi Barto. de publica. Vide plenius per Sali. in l. iij. C. de nau. fœno. & in l. cotem. §. dominus. de publica. & Barto. In d. l. iij. dixi plenius ubi sup. q. vij.

Gabella fraudata, confiscatur animal, uel currus, cum quo sint merces extractæ, etiam si sint aliena, & sciens fuerit dominus: alias non nisi statutum, uel consuetudo disponat quod etiam aliena animalia, uel currus confiscentur. Bar. & ibi per Ale. & doc in l. cotem. §. dominus. de publican. dixi ubi s̄. q. ix.

Gabellæ fraudator licet perdat salmam mercium ex forma statuti, non tamen perdit animal, uel currum cum quibus fuit facta extractio mercium de territorio. Bald. & Salic. in l. iij. C de nau. fęn. Item econtra. uidelicet.

Gabellæ fraudator licet perdat animal, & currum uirtute statuti, non tamen perdit merces. Bal. & Salic. in d. l. iij.

Gabellę fraudator licet perdat currũ, cũ quo fit fraus, non tamen perdere debet boues, uel asinos ducentes currum. Salic. in d. l. iij. de nau. fęn.

Gabellæ fraudator licet perdat salmã grani, nõ tamẽ perdit saccum, cum quo fuit portatum granum sine solutione gabellæ. Bal. in l. iij. C. de nau. fęnore.

Gabellæ fraudator licet perdat animal, uel nauim, nõ debet perdere pullum, uel scapham. Bald. in d. l. iij. de nau. fęn. dixi ubi s̄. xiij. q.

10 Gabellam dicitur fraudare is, qui transit cum mercibus per uiam non rectam, & inusitatam. l. qui fiscales. & ibi Barto. C. de naucul. lib. xj. l. iij. & ibi Bald. & Salic. C. de nau. fęno. Barto. in l. præsidibus. C. de cur. publico. lib. xij. & Bald. in l. prima. C. de edil. acti. & in l. cũ ante. C. de dona. ante nup. Quod uerum, nisi iusta causa sit: ut quia uia usitata erat inundata, uel guastata, uel a latrunculis occupata: secundum Salic. in d. l. iij. in fine. Item uerum, etiam si repertus in loco suspecto pęniteat, postquam repertus est ab officiali gabellæ: quia non est liber tunc, secundum Flor. in l. arboribus. §. idem tractat de usufruct. & Bal. in l. si fugitiuus. C. de ser. fugi. Io. An. in addi. Specu. de const. §. primo. in addi. uersic. sed incidit. ubi etiam dicit secus esse. si sponte pęniteat nondum inuentus ab officiali, quia forte reuertebatur uersus domum: non si requiescebat cum animalibus in cassina & ibi repertus sit ab officiali: non enim credetur ei ꝙ pœnituerit sine alijs indicijs: ut ibi per Io. An. fin. & dixi plenè ubi s̄ xiiij. q. Item uerum, etiam si extractio nondum sit cõsummata: quia sufficit esse repertum in uia non recta, licet nondum exiuerit de territorio: ut per Bart. in d. l. qui fiscales. & Alberi. de Rosa. in tractatu statu-

torum

torum.ij.parte.iiij. q. quod uerum est, si statutum dicat de extrahente,& sic per uerbum præsentis tẽporis,uel præteriti imperfecti: secus si per uerbum præteriti perfecti extraxerit: quo casu requiritur actus consumatio,secundum Iaco.But.& Bal.in l.si quis non dicam rapere.C.de epis.& cle.& in l.si fugitiuus.C.de seruis fugi.& in d.l. iij. & ibi Salic.de nau.fœno.Bald.& Ang.in d.§. idem tractat. & Bal. Ale.in l.qui Romæ.§.callimachus.de uerbo.oblig. † Et per Fel.in c.significauit.de iudæis.ad fin.& ibi q portans extra territorium aliquas merces prohibitas,& aliquas non prohibitas,perdit solum prohibitas,& non omnes, licet etiam non prohibitas:secus autem si statutum alias esset in contrarium ibi uide per eum.& adde Bald.in l.arboribus.§. Iulianus ff. de usufruc.] Sed contra primum membrum uidetur facere quod dicit Bal. in l. cum ante. C. de dona.ante nup.ubi dicit quod statutum de accedente ad domum alterius armata manu, habet locum in eo,qui accedit totaliter,non in eo,qui est in itinere:sed tunc mitior pena debet imponi,scilicet arbitraria,secundum Bal.in d.l.si quis non dicam. & in d.l.si fugitiuus.scilicet dimidia eius,quæ alias imponeretur pro actu consummato:secundum Bal. sing. in d.l.iij. Sed fuit originale dictum Spec.tit.de consti.§.j.uer.pone ergo statutum.ibi: dic tamen quod pena debet mitigari ut si pœna sit dupli,simplũ amittat:si simpli,tunc medietatem.Et si repertus cũ mercibus prohibitis in uia non recta confiteatur uelle extrahere de territorio,pena committitur, ut supr. Si uero negat,dicens uelle portare ad domum suã, uel ad uicinum,uel ad molendinum,si portet frumẽtum contra deuetum,inspici debet an per illam uiã ultra locum,in quo repertus est,sit domus sua,uel uicini,uel molendinum,ut tunc excusetur, alias non, secundum Ioan.And.in addi.Spec.de const.§.j. uer. sed incidit hæc quæstio.& Salic.in d.l.iiij. licet non alleget Io.And.Conuincitur etiam de fraude,si testes probent quod ille prius dixerit se uelle ire contra deuetum, uel per alias coniecturas ex qualitate personarum,& rerum,& arbitrio iudicis secundum Sali.in d.l.iij.& Floria.in d.§.idem tractat.& Bald. in d.l.si fugitiuus. Item si quis reperitur in loco suspecto,puta in litore cum rebus prohibitis, ut cum frumento,uel grassia:secundum Bald in l.non quia. C quæ res uendi non po.Idem si sit repertus in limine territorij,secundum Floria.ubi supra, & Bald.in d.l.si fugitiuus. reperto uero in uia recta credi debet cum iuramento quod non portet contra deuetum.Baldus in d.l.si quis non dicam.iij. col. per l j. C.de iti.custo.lib.xij.ubi uide Bar.pro cautela. dixi ubi supra.d.xiiij.q.

Gabellarius non tenetur dicere transeunti cum mercibus quod soluat gabellam:sed qui transit debet soluere etiam non interpellatus:quia scire debet se teneri.l.si.§.diui.el.j.& ibi Barto.& doct ff. de publica.Quod uerum,si gabellarius extet,cui fiat assignatio:alias transiens non est in culpa, & non punitur. Ale.con.clxj.ij.parte.

Gabellam non dicitur fraudare,qui repertus in uia nõ est passus se perquiri a gabellario, sed de sola resistentia debet puniri.l.iij.& ibi Bar.C.de cur.publico.li.xij.dixi ubi supra.q.xvij.

Gabellam qui fraudat,potest capi pro represalijs: sed eam soluens capi non posset. Bald. in cap. primo. quæ sint regal.post Odof.in authen.habita.C. ne filius pro patre.& Barth.Cep.in l.eum,qui uectigal. de uerb.sig.

Gabella si non soluit uenditor,nec emptor.& emptor pretium petit,potest exceptione repelli.Bald.& Salic.in l.fin.C.de pericu.& commo.rei uend. contra Bar.in l.bona fides.de actio. emp. dixi plenius ubi supra q.xix.

Gabellæ fraudator si ex forma statuti non debet audiri in causa ciuili,uel criminali, non potest etiam iudex ex officio inquirere pro iniuria ei illata.Bar.in l.non solum.§.quanquam.de iniur.& in l. quæsitũ. de in ius uoc.Bal.in l.prima. C. si a non comp.iudi. & in l.cum mulier. antepen.col.so.mat. dixi ubi s. q.xx.& plenius per Alex.in d.l.quæsitum.& in d.§. quanquam.& in consi.cvij.iiij. parte. & in d.l.cum mulier.& infra Inquisitio.

Gabellam dicitur fraudare forensis intrans ad portam ciuitatis non præsentans merces:quia dicitur facere contra consuetudinem generalem,quæ est,quod ubique soluatur gabella.Bal.in l.leges.la.iij.in fi.C. de legi.ubi dicit uerum, nisi gabella esset noua, & insolita dixi ubi supra.q.xxij.

Gabellæ fraudator potest diffinitiuè condemnari,etiã lite non contestata,ar.l.secundę.secundum Bald.& Barto.& docto.C.ubi quis decurio. & dixi ubi supr. xxij.quæst ubi etiam posui casus, quibus sententia ualet lite non contestata.&].uer. Sententia sine litis contest.uer.unico.

Gabellæ fraudator non audiendus ex forma statuti, intelligitur scilicet tam in foro ciuili, quam ecclesiastico.Bal.in c.j.§.si quis per triginta.in v. colu.si de feu.fue.contro.in usi.feu.

Gabella ne fraudetur potest gabellarius interesse mensurationibus rerum,quæ ueduntur,ut oleum,& frumentum,uinum,& simil.l.si quis.& ibi Bal.C.de uecti.& commis.

30 Gabella uini non dicitur fraudari ex uenditione aceti.do.Simon Sicul.in consi.statuto cauetur quod uendens uinum.per l.si quis uinum.ff.de uino,tri.& oleo legat.

Gabella non dicitur fraudata quando reperitur a gabellario mulus oneratus mercibus sine mulione, uel ductore.l.fin.§.serui.& ibi doct. & Barto. ff. de publica.

Gabella si sit pluries fraudata, non debet nisi semel animal confiscari,cum quo fuit fraus commissa.Barto.in l.Meuius.§.duobus.in fin.de lega.ij. dixi ubi s.q.xxvij.

Gabella dicitur fraudari, si transeuntes per territorium cum mercibus de ea non explorent.Bald.in l. iij.C.de nau.fœno.& supra eo.uersi.iij.& xxj. & dixi.s.q.xxviij.

Gabel-

Gabellarijs debent assignari res, quæ portantur a trãseuntibus, etiam si sint tales, de quibus non soluatur gabella. l. fi. §. diuus quoque. & ibi Barto. ff. de publ. ubi uide de scholare portante libros a gabellis exẽptos. Vide etiam in d. l. fi. §. quoties. ubi contrarium not. Ideo dic secundum Bar. & doc ibi. quod si quis portat ea, de quibus liquet gabellario quod solui non debet gabella, ut quia iam soluit: & tunc nõ debet peti bulleta. d. §. diuus Si uero portet ea, de quibus gabellario non liquet, ut quod quis ducat causa sui usus: & tunc debet peti bulleta. Vnde cum gabellario non constet, eum esse scholarem, debet peti bulleta, alias libri incidunt in commissum dicto. §. quoties. Secus si sit res, ex qua non debet solui gabella ex forma statuti: quia tunc bulleta non est petenda, & res non possunt incidere in commissum dicto. & Bar. & dixi ubi supra quest. xxiij.

Gabella si fraudetur per unum ex socijs portantem rẽ communem, debet res confiscari pro parte socij tantum fraudantis. l. fraudati. §. j. & ibi doc. ff. de publica. ubi per Bar. Idem si sunt res plures separabiles: quia solum res fraudatoris confiscantur, non aliorum sociorum insciorum, secus consciorum l. si publicanus. §. j. & l. cotem. §. dominus. eod. tit. & tenet Ange. de Per. gl. in d. l. fraudati. & dixi ubi sup. q. xxx.

Gabella si sit priuato locata per communitatem, & fraudetur non dicitur fraudata pecunia communis, uel publica. Pe. de Anch. consi. in Christi nomine, eiusque matris. & dixi ubi supra. q. pen.

Gabellæ fraudator denuntiatus a muliere potest conuinci etiam testimonio dictæ mulieris. Sali. consi. in nomine Domini amen: Casus talis ponitur: cauetur in pactis datij uini, &c. & in l. ea quidem. de accus. Sed contrarium consuluit Bal. in consi. in nomine Domini amen: an mulier admittatur ad denuntiandum &c. dixi. s. q. ult.

Gabella non dicitur fraudata, si in bulleta facta per gabellarium de extrahendis certis ballis pãnorum, uel rerum sint descriptæ pauciores ballæ, quam fuerint assignatæ gabellario. Alexand. con. ccxiij. ij. parte.

Gabellam non dicitur fraudasse, qui petijt licentiam a gabellarijs. s. Fraus. uer. xxvj.

40 Gabellam fraudans an sit liberatus, si res, quæ incidit in commissum, perijt. Bal. in l. j alias. ij. C. de uecti. & commis. & s.

Gabellam si fraudet mulio portans merces, suum est periculum. no. ex dictis Barto. secundum Alexand. in l. cotem §. dominus. de publican. & Barto. in l. fi. C. de naui. non excu. lib. xj. Sed quid si mulio non est soluendo. Alc. ubi. s. & ibi Ludo. Pon. in rub. de consue per Inn.

Gabbia ad carcerationem est prohibita supra, uerbo, Carceratio. uer. xxij.

Gallus gallinaceus debet in sui in corio bouis, cum simia, & uipera, ad cruciãdum parricidam in mari, uel in flumine proiectum. Instit. de publi. iud. Item lege Iulia nus. de parricidis.

Gallus uenditus si habet annulũ in corpore an sit emptoris, uel uenditoris talis annulus. j. uer. Venditor animalium. uer. viij.

Gallinæ, & anseres, non ueniunt appellatione animaliũ Gul. de Cu. & Flor. in l. hæc actio. in fi. si quadr. pau. fe. di. & Gul. in l. de quib. ff. de legi. sed appellatione auium sic. l. auibus. de leg. iij.

Gallici quia non sunt in potestate parentum, possunt testari etiam de aduentitijs. Bartol. sing. in cap. primo. §. fi. de duo. fratri. de no. bene. inuest.

Gastaldus dicitur, qui habet curam rerum exteriorum. in Sp. d. his, qui al. n o. in iudi. inter. uer. Gastaldus.

Gaza dicitur uniuersitas bonorum. l. Titia. §. Lucius. & ibi gl. ff. de leg. j.

Gazophylacium dicitur locus, ubi diuitiæ reponuntur. Abb. in ca. j. de proba. post gl ibi. & in c. ij. xc. dist.

† Adde quod gazophylacium est dictio composita ex Persico & Greco nam gaza lingua Persica signat apud nos opes, & φυλάττω. Grecæ custodio: & est locus in quo prætiosior suppellex conseruatur Abb. in c. primo. de prob. Archid. in cap. oblationes. xc. distinc.

Gebellini dicuntur iustè timere intrare in terrã Guelforum, & econtra. gl. in c. statutum. de rescriptis. in vj. Quod est uerum, etiã si sua culpa sit expulsus, secundum Arch. & Ioan. An. ibi. & Phi. de Fran. in c. ex parte de appel. † Adde quod partis gebellinæ, & Guelfæ nulla dicitur esse maiestas: quia talia nomina ab inuidia, ira, & iniustitia est orta & non illustrantur nomine maiestatis. Soc. j. uol. con. xxij. col. ij.

Gebellinus audiri prohibitus per statutum, audiri debet per procuratorem. Bal. in l. seruum. §. publicè. de proc.

Gebellini gesta in officio ualent, licet statutum prohibeat esse in officio, si ultra nõ procedit. Bal. l. si quis decurio. C. de falsis.

Gebellinus factus guelfus gaudet beneficijs guelforum in loco. Bald. in l. lex Viscellia. C. ad leg. Iul. uiscel.

Gebellini dicti sunt qui secuti sunt Federicum Imperatorem, cuius titulus fuit de Gebello: secundum Bar. in trac. de guelfis & geb.

Guelfi dicti sunt, qui secuti sunt ecclesiam, secundum Barto.

Gebellini filius potest esse guelfus, & econtra Bald. in l. filium. C. de suis, & legi. & ibi Alexand. de Im. in apostil.

Gebellini possunt & publica utilitate, non ad commodum priuatum, facere statuta contra gelfos: & ecõtra. Bal. in l. j. C. de monopol.

Gebellini non possunt mutare ea, quæ sunt facta per gelfos expulsos, & econtra. Bal. in l. j. C. quod quisque. iur. & in l. j. in prin. C. de cad. tol.

Gebellinorum & gelforumq; materiam uide per Bar. in tra-

tractatu de gelf.& gebel.& Bald.in l.j.C. ad legem Iul.Vif.& in l.j.quod cuiusque uniuer.no. & Ale.de Imo. in addi. ad Bart. in §. nos.in prooemio Digestorum.

Geminatio actus prohibiti nō dat robur actui auth.si qua mulier.& ibi Bal.ff. ad Velleia.nisi post biennium.d.l.si mulier. & ibi Bal. & in d.aut.si qua.Vnde

✻ Geminatio magnam uim habet uoluntantem enim hominum firmum,constantemque demostrat l.Balista.ff.ad S.C.Treb.l.prima.C.de emend.C. Iustinia.l.prima.C.de plu.petitio.Bar. in l. cum scimus. C.de agricol.& censit.lib.xj.Old.co.ccliij.Paul.Castre.co.cxv.uol.j.Ay.Cra.co.ccj.nu. 42. uol.j.Bal. in c.eam te.col.ij.de rescript.Ae.Ma.Ma.

✻ Geminatio actus suspicionem deceptionis excludit.l.si mulier la.ij.C.ad S.C.Vellei.Aym.Cra. co. ccj.nu.42. uol.ij. Ae.Ma.Ma.

✻ Geminatio uerborū,quæ sui natura boni uiri arbitrium significant liberam uoluntatem indicant , & præseferunt ac præbent Corne. co. cccij.colum.iij. uol.iiij.Ay.Cra.co.ccj.nu.42.uol.ij.Ae.Ma.Ma.

✻ Geminatio donationem, quæ aliàs causa mortis iudicaretur,inter uiuos efficit Corne.co.ccxxiij. col. 3.uol.j.Ay.Cra.co.ccj.nu.42.uol.ij.Ae.Ma.Ma.

✻ Geminatio efficit , ut priuilegium exemptionis a decimis latè pro eo,cui est concessum , interprætetur.Dec.co.cxiij.col.ij.Ay.Cra co.ccj.nu.42.uo ij. Ae.Ma.Ma.

Geminata fideiussio mulieris post biennium excludit exceptionem Velleiani. d. l. si mulier. & ibi Bald. quod est uerum,etiam si non fuit certiorata de beneficio Velleiani:ut ibi per Bald.quod no.ad auth. si qua.

Geminatio actuum ualidat actum priorem inualidum l.talis scriptura.& ibi doc.& Angel.de leg.j.& in l. legata inutiliter.& ibi Bar.e.tit. & Bald. in tractatu † schisma.xix.col. † Et per Fel.in c.quoniam. de off. deleg.& in c.si quando. de rescrip. uersi.geminatio rescripta.& aliquid per Fran.Are. in l. centurio. de uulg.& pupil.in gl.ibi:paganus.]

Geminatio quietationum, uel confessionum de recepto debito præsumitur,ne inducatur obligatio recipientis ad singulum tanquam indebitum. puta si debeo tibi centum,& soluo,tu facis mihi duas quietationes diuersis temporibus, nō possum cōtra te agere ad centum, tanquam indebitæ soluta ex ui unius quietationis superflue , cū præsumatur geminatio, Casus fin.in l.ne casu.C. de discu.libr.x. secundum unam lec.ut tenet Bald.ibi fin.contra gl.ibi.& tenet Bal.in l.fi.C.de eden.& Io.de Im.in l.planè.§.si eadem.de leg.j.& Alex. in l.ueluti. §. hæc uox. ff. de eden ubi ponit quæ instrumenta geminata per iudicem,uel non.& per eum l.Publia.deposi.

✻ Geminata confessio, tamquam per errorem facta, erroris causa probata reuocari potest . & est com. opin.ut affirmat.Dec.in l.prima.iiij.not. C. de error.calu.l.Roma.co.cccxcj.Soc.co.cccxxviij.colu.j. uol.ij.Ay.Crau.co.clj.nu.32.uol.primo. Ae. Mar.

Geminata interlocutoria non potest reuocari.gl. fin. in cle.cum a repulsione.de appel.

Geminata electio ualet.Bald.in tractatu schisma.xix. colum.

Geminata confessio,etiam extraiudicialis, probat cōtra confitentem.l.cum scimus.& ibi Bar.C.de agri. & censi.lib.xj.Pau.de Cast.consi.clxxij.& Alexan. in d.l. Publia . Quod uerum etiam si cuilibet confessioni adsit unus testis tantum, secundum Pau.de Ca.consi.ccc.& non potest reuocari.gl.in c.ex literis.de diuor.Bal.in l.error.de iuris,& facti ignorantia.Alex.in rub.de uerb.oblig.Item excludit exceptionem non numeratæ pecuniæ:ut supra.Exceptio nō nu.pe.uer.xxviij.& de hoc uide Bar. & doc.in l. triticum.de uerb.obli.& per Alex in rub. de uerb. obli.& in l.capite quinto de adul.ubi etiam per gl. fin.ibi dicit idem in criminali,ut geminata confessio extraiudicialis ualidet confessionem in tortura. † Et in c.olim.de rescrip.& per Fel.in c.de hoc. de simo.in j.col.ibi:tertio limita.]

Geminata fuga de carcere operatur ut fideiussoribus non relaxetur.l.cum lege.ff.ad Syll.

Geminata interlocutoria quid operetur.Bar. & Alex. in l quod iussit.in fin.de re iudi. & in l.cum procu† rator.§.j.de ope.no.nun. † Et per Fel.in c.si cautio de fide inst.]

10 Geminata productio prodest , & nō tollitur prima per secundam.j. Productio.uer.lxj.

Geminatio actus operatur in casu . l. cum maritus.§. si.de pac. dot.

Geminatum pactum de non petendo quid operetur. j.uer.Pactum de non petendo.uer.iij.

Geminata promissio facit constitutum : ut in rub. de const.pecu.& ibi per doct.& Pet.de Sun.uide Alex. in l.iurisgentium.§.sed cum nulla.de pac. & in rub. † de uer,obli.] Alex.in apostil.ad Bal.in l.aduersus. & l.generaliter.ibi:quarto oppo. C. de non nume. pec.& s.uerb.Confessio.

Geminata confessio de dote recepta tollit exceptionem non numeratæ dotis.Ioan.And.in addi.Sp. de do.inter uirum & uxo.in rub.& gl.& doc.in l.in cōtractibus.C.de non num.pec.& j uer. Maritus con† uenitur.uer.xlv. † Et per Fel. in c. si cautio. de fide instr.in ulti.fal.]

Geminatio appellationis non nocet.Inn.in c.dilecto. de appel.Bal.in Mar.uer.Renuntians.uer.xij.& plenius per Bar.& Ale.in l cum procurator.§.j.in fin. de ope.no.nun.

Geminata cōditio adiecta legato, quod quis sibi ascripsit propria manu in testamento alicuius , excusat scribentem a pęna de his,qui sibi ascribunt.l.diuus. §.fi.& ibi Bar.ff.de fals.

Geminatum rescriptum principis tantum ualet, quantum unum cum clausula Proprio motu. Bald in l. † nec damnosa.C.de præci.Impe.offe. † Et per Feli. in loco supra alleg.

Geminata obligatio naturalis parit actionem j.Obli† gatio naturalis.uer.xiiij. † Et per Fel.in c.si cautio. de fide instr.in d.fal.]

Gemi-

Geminatio uerborum enuntiatiuorum facit ea disponere. Ale. in l. ex hac. de donatio.

20 Geminata mora uel interpellatio impedit moram purgari. ȷ. Mora purgatur. uer. xiiij.

Geminatum pactum nudum parit actionem l. j. §. pe. ff. de const. pe. iuncto. §. de constituta. Institu. de act. Bal. & Ang. in l fi. C. ad legem Falc. doc. in cap. per tuas. de arbitr. Anto. de But. in c. cum contingat. de iureiur. Ale. de Imo. in l. iurisgentium. §. sed cú nulla. ff. de pac. † Et per Fel. in loco supra alle. & d. Pe. Philip. Cor. in con. lxviij. incip. ardua. in litera t, in iij. parte.]

Geminatum uerbum relatum ad personam, inducit industriæ personam. Bal. fin. in c. fi. de of. dele. per l. ballista. ff. ad Treb.

Geminatio delicti eiusdem & eodem tempore, facit unum delictum censeri, ut si quis sepius eum eodé uno loco, & die adulteret, uel ludat, uel uestes prohibitas portet. Bald. in l. quicunque. ij. colum. C. de ser. fugi.

Geminatio uerborum, hæres esto, quid importet. in l. liber homo. §. Titius, & ibi Bar. de hæred. inst.

Gemma legata in auro cedit auro, quando est aurú positum causa gemmæ, uel gemma causa auri: non si fiat annulus causa ornandæ uxoris. Bart. in l. cum aurum. §. proueniamus. de auro & argen. leg. qui etiam loquitur de annulo signatorio, in quo dicitur argentum poni causa gemmæ: sed in dubio gemma non cedit auro, secundú Bart. in l. pediculus. §. auro. de auro, & arg. leg. & uide in l. rerum mistura. ff. de usuc. imo aurum cedit gémæ, non econtra. de pe. di. ij. principium. uer. foramina. Car. in cle. j. §. ij. de iureiur.

Gemmæ ueniunt in legato auri. d. l. pediculus. §: auro. & ibi Bar.

Gemma legata ex annulo separata debetur. l. si gemma. eo. tit.

Gemmæ, & alia ornamenta uxoris, soluto matrimonio sunt uiri, & eius fratribus bonorum socijs communicanda. Bald. in l. cum te. C. de donatio. ante nup.

Gemmæ dicuntur bona mobilia, & ideo possunt alienari sine solennitate requisita in rebus immobilibus. Angel. in authen. de nupt. §. & quia parum col. iiij. nec ueniunt appellatione immobilium, ut ibi.

Gemmarum materiam supple infra uerb. Lapides. & uer. Margaritæ. per discursum. & per Plini. de natura histo. ult. lib.

Generatio tertia quæ dicatur. ȷ. uer. Emphytheusi stipulata. uer. liij. quomodo computetur. Ang. in aut. de alie. & emphy.

† Addeq; generatio est mutatio ex nó ente in ens, secundum Aristo. lib. de genera. & corrup. & dicitur Grecæ.

Generationis appellatione continentur fœminæ, & bastardi. glo. in c. statutum, & ibi do. Domi. Gemi. de hæreti. in vj. Alexan. de Imo. in ca. potuit. ix. q. de loca. Item descendentes per lineam masculinam. gloss. in d. cap. statutum. & Bald. in cap. si pater. de testa. in vj. Lau. de Fan. in §. cæterum. x. colum. de legi. agna. suc. Vide omnino supra uer. Descendentes. uersic. fin. quod fœminæ dicuntur de genere patris, per l. primá. de iure immu. & ibi Alexand.

† Et an nepos ex filia dicatur de generatione aui materni: uide do. Pe. Phi. Cor. in consi. lj. incip. uidetur in litera c, & d, & seq. in iij. parte. Et an nati ex fœmina ueniant appellatione generationis, uide per eum consi. cxc. incip. pluries. in litera c, in iij. parte.

† Adde quod ille dicitur esse de genere alicuius qui descendit ab eo per lineam maternam Vide Aret. in c. nouit. col. ij. de iudic. Adde quomodo probetur aliquem esse de tali genere. Aret. consi. xxxvij. co. j. & ij. per totum.

Generatio, & genus, sunt idem Bald. in l. prima. C. de iure emphy. & Alexan in l. prima. §. personis. ff. de iure immu.

† Generatio quid comprehendat, uide do. Pet. Phil. Cor. in consi. ccxxxiij. incip. in hac. in litera d, & in quarta parte.

† Generatio est nomen uerbale, & habet significationem actiuam, & passiuam. d. Pe. Phi. Cor. in d. con. ccxxxiij in litera f.]

† Generatio filiorum an requirat semen mulieris: uide d. Pe. Phi. Cor. in con. cxc. incip. pluries in litera c, in tertia parte.]

† Generatio prima alicuius est filiorum, quia ipsemet non potest dici prima generatio, quia nemo generat se ipsum, ut de se patet. Sed inter generantem & generatum debet esse distinctio: & quid sit & a quo incipiat uide dom. Mari. Socin. in consi. xxv. incip. d. Fran. uer. quare assumo. circa medium in prima parte.]

Gener non potest assignare terminum socero ad dotis solutionem Ioan. And. in c. salubriter. de usuris.

Gener contra socerum non compellitur testificari, nisi in defectum. Abb. in cap. in literis. in fi. de testi.

* Generi, & nurus appellatione, ueniunt, & sponsi. l. in legib. ff. de testib. Ae. Ma. Ma.

Generalis renuntiatio priuilegiorum, uel exceptionum. in l. sed & si quis. §. quæsitum. ubi per Bar. in repe. & gl. in l. si. ff. si quis i ius uo. non ie. quod non ualet & per Specu. de renun. uersi. pone ergo. & per Alexand. in d. §. quæsitum.

✻ Generalia uerba obscuritatem interdum pariunt. l. in tradendis. ff. commu. præd. l. Prætor edixit. §. quod autem prætor ait. ff. de iniur. l. cum stichus. ff. de sol. l. ita fidei. in prin. ff. de iur. fisc. Aym. Cra. co. lxx. nu. 20. uol. j. Dec. co. cxcj. nu. 5. Ae. Ma. Ma.

✻ Generalia uerba, generaliter non sunt intelligenda, sed restringenda, ne altera pars maneat decepta damnumq; sentiat. l. pe. ff. ad exhib. l. cum aquiliana. ff. de transac. l. tres fratres. ff. de pac. l. obligatione generali ff. de pig. l. si idem cum eodem. ff. de iur. om. iud. l. iij. §. j. ff. de recep. arbit. l. sed si pupillus. §. sed si alius. ff. de inst. Ant. But. co. ix. Calder. co. fin. de don. Pau. Ca. co. ccv. co. cclxxxv. co. cccxvij. uol. j. Ay. Cra. co. lxx. nu. 28. uol. j. Ae. Ma. Ma.

Gene-

Generalia uerba mens, qua contrahentes fuisse uero uidetur simile restringit. Ang.co.cclviij.colu.ij. Paul. Castr.co.cccxxxij.col.j.uol.j.Dec.co.dxxxij. col.ij.Ay.Cra.co.lxx.nu.25.uol.j.Ae.Mar.Ma.

Generalia uerba non extenduntur ad non cogitata, sed ad id tantum, de quo agitur.l.emptor.§.Lucius. & ibi Bar.de pactis.

Generalitas restringitur ad similia expressis. Cardi.in clem.secunda.de procur. & plenius infra Verba.el. j.uer.xiiij.

Generalia uerba generaliter non sunt intelligenda. cum non est par, eademque ratio omnium casuum qui sub uerbis illis generalibus possunt comprehendi.Bar.in l.si pluribus.ff.de leg.ij.Doc.in c.ut circa de elect.in vj.Paul.Cast.co.clxxxvij.uol.ij.Ay.Crane.co.lxx.nu.27.uol.j.Ae.Ma.Ma.

Generalia uerba sufficiunt etiam derogatoria. gloss.& Car.in clemen.prima.de sepul.xiij.no., & in iij.oppo. Item

Generalis reuocatio debet idem operari quo ad omnia, quod specialis quo ad expressa.Cardi.in d.clemen.j.ul.no.

Generalis renuntiatio cum clausula quod habeantur pro expressis, & non ualet. infra Renuntiatio iurium.

Generalis, & incerta obligatio ualet.Abb.fin. in c. ex parte.de censi.uide fin.per Ale.in l.si ita stipulatus. xiij.col.de uer.obl.

Generaliter dici tantum ualet, quantum singula specialiter enumerare.glo.in l.omnes.§. primo. C. de præscrip.trig.ann.

Generalis transactio extenditur ad omnes causas, etiam si de una tantum tractetur no.in l. emptor. §. Lucius.ff.de pactis.& per Barto.omnino in l.aquiliana. de transac. & infra Transactio super quibus. uer.xxxiiij.

20 Generalis uisitator non potest remouere officiales ab officijs.Innoc. in c.dilectus.de rescri.nisi habeat speciale ad hoc mandatum.Host.ibi,& Bal.in Mar. uer.generalis.uer.j.

Generalis possessio iurisdictiōis qualiter acquiratur. Inn.in c.dilectus.de capel.monach.

Generalis clausula sequens refertur ad specificata.l.legatorum.§.fi.& ibi Bar.de leg.ij.uide l.Titia.§.Lucius.el.ij & ibi Bar.de leg.ij.& s.Clausula.el.j.uer. xvj.Bal.in l.pactum.xiiij.q.de colla.

Generalia uerba, quæ sequuntur, secundum ea quæ ante cedunt, restringenda sunt l. non est nouum. l. nam & posteriores.ff.de legibus.l.Hæres meus.§.j. ff.de leg.iij.glo.in l.sciendum.in principio.ff.qu. satisda.cog.in auth.offeratur.C.de lit.contesta. Dec. co.clxxix.col.fin.& co.iij.col.j.Anch. co. ccclxxix. col.j.Corne.ca.cxlij.col.iij.co.clxxvij.col.iij.uo.ij. Ay.Cra.co.lxxxvi.nu.5.uol.j.co.ccxxj. nu.15.uo. ij. Ae.Ma.Ma.

Generalia uerba, quæ in una tantum re locum habere possunt, non autem transferri ad multa, eius expresse mentionem facere uidentur.l. fundus qui locatus.ff.de fund.instruct.Bart.co. cxcvj. Angel. co. cccxxxvi.col.j.Ay.Cra.co.clxij.num.5.uolu.j. Ae. Ma. Ma.

Generalis dispositione inconueniens sequatur, restringenda omnino est glo.in c. literas. de rescript. in clem.Imol.in l.si uero §.de uiro.ff. sol. matrimo. Pau.Castr.co.l. col.ij.uol.ij.Soc.co.lxxxiiij.col.iij. uol.j.Ay.Cra.co.lxx.nu.21.uol.j.& co.lxxxvj. nu. 8.e.uol. Ae.Ma.Ma.

Generalis dispositio ita intelligenda est, ne quæ Antecedunt, corrigere uideatur, Roma.co.cccxcix. col.iij.Alex.co.clxvij.col.v.uol.vij.Aym. Cra.co. lxx.nu.21.uol.j.Ae.Ma.Ma.

Generalia.uerba, ne inæqualitas sequatur, sunt restringenda Fra.Are.co.vj.col.vj.co.cliij. Socin.co. xcviij.col.iij.uol.primo.Ay.Cra.co.lxx.nu.23. uo. j.Ae.Ma.Ma.

Generalia uerba, ne iniquum aliquid sequatur sunt restringenda.Iaso. in l.a diuo Pio.§.in uenditione. col.iij.ff.de re iud.in l.si seruum stichum.§.sequitur ij.no.ff.de uerbo.oblig.Bal.co.ccccxxxiiij.uol.primo.Soc.co.xliiij in extre.uol.j.Ay. Cra.co.lxx. nu. 24.uol.j Ae.Ma.Ma.

Generalis quietatio fratris non extenditur ad rem, quam potest uendicare.Bal.in l.pactum.xij.q.C.de colla.& in l.cum necessitatem.C.de fideicom.l. Aurelius.§.Mæuia.& ibi gl.& Bar.de lib.leg.

Generalis oppositio non iuuatur ex probatione speciali.Bal.in aut.si dicatur in fi.C.de testib.

Generalia uerba restringuntur per specialia, uel speciem oppositam generi uel limitantem genus Bal. in l.fi.in fi.C.de hær.uend.

Generalis renuntiatio restringitur ad contractum, super quo interponitur.l.iubemus. & ibi Bald. C. ad Velleia.

Generalis consensus, uel licētia sufficit, nisi in his, quæ requirunt speciale mandatum.Bal.in l.fi.§.necessitatem ul.col.C.de bo.quæ lib.

Generalis permissio non sufficit, quando indefinita non æquipollet uniuersali.Bal. in d. §. necessitatē. ulti.colum.

Generalis licentia, uel consensus patris, non sufficit ad petendum restitutionem in integrum Bal.in d.§.necessitatem.

20 Generalis dispositio non includit exemptos, uel priuilegiatos gl.in c.j.de cap.mona.in vj.& Pau.de Ca.con.cxxxij.

† Generalis dispositio non comprehendit, ea quæ quis specialiter non concessisset. dom. Pet. Philip. Cor.in consil.lxxxix incip. uiso. in litera o, in iij. parte.]

Generalis remissio habet exceptiones.l.fi.& ibi Bald. C.de bo.quæ lib.

Generalis renuntiatio ponitur per Bal.in l.pactū.xiij. xiiij.xv.& xvj q.C.de colla.

Generalia uerba in renuntiatione operātur.Bald. in l. pactūm.xvj.q.C.de colla.

† Generalis probatio non prodest, quando quælibet species generis non consequitur illum effectum, ad quem proponitur.Abb.in d.c. in præsentia. in iiij. col.

col.de proba.per tex.no.iuncta glo.in c.Pia.de excep.li.vj.in uer.si quis.& per tex.in d. c. in præsentia. Ex quo etiam nota quod probatio generalis nō declaratur secundum materiam subiectam, seu intẽtionẽ articulantis. Idem dicitur. quando genus simpliciter est prolatum, intelligitur a iure in potiori specie.opp.facit.l.j.§.in perpetuum.ff.si ager uecti. uel emphy. peta. & si genus proferatur a testibus, in nullo releuat probantem:sicut si a iure proferetur, uel a iuresperito.pro hoc tex.iuncta glo. in l.j. C.de usu.secundum Abb.ubi supra.

Generalis exceptio, uel reseruatio seruitutis, est inutilis.l.quicquid.& ibi Bar.C.communia prædio.

Generalis ratio iuris communis trahitur etiam ad statuta.Bal.in l.eā,quæ.xj.q. C.de condi.inde.Bart.in q.per Italiam,&c.

† Generalis ratio amplificat dictum.d.Barth. Soc.in l.j.de acqui.pos.nu. 22.

Generalis causa posita in pacto, uel transactione, an extendatur ultra casum, de quo agitur de præsenti. Bald.in l.emptor.§. Lucius.ff.de pac. & in l. prima. C.eod.tit.& in l.si pluribus. de acceptila. & in l. si decreta.de transac.& in l.qui Romæ.§.duo fratres. ff.de uerb.obl.

Generalis renuntiatio iuri futuro, etiam ex causa de futuro.an ualeat.per Barto.in l. qui cum tutoribus. in princip.ff.de transact.& d.§.Lucius.cum si supra alleg.

Generalis clausula derogatoria sufficit, quando unum tantum præcedit, ad quod solum, & non aliud, referri potest, quia circa id tantum operatur. Bald.in aut.hoc inter liberos.C. de testa.

Generalis permissio, seu licentia, non includit casus fraudulentos.in l.prima.ij col. C.si quis omi.causa testa.Item illicitam.Barto.in l.si procurator.de condi.indeb.

30 Generalis sermo non comprehendit prohibita. Bal.in l.uoluntas.in fi.C.de fideicom.per ca.j. de c. qui curi.uen.

Generalis immunitas extenditur etiam ad collectas impositas ratione guerræ, uel necessitatis. Flo. in l. si seruitutis.in prin.ff.de ser.urb. præd.

Generalis quietatio restringitur solum ad id, quod est satisfactum.l.si ex maiore.& ibi Bal.C.de exceptioni.uide omnino Bar.in l.Aquiliana.de transactio.ĩ. uerbo quietatio.uer.xxviij.

† Generalis refutatio, uel renuntiatio, an restringatur ad specificata, authen. quod pluries dicatur de dantis bonis.uide d.Pe. Phi. Cor. in consi.vj.incip. in hac.per totum.& in consi.clxviij.incip.uisa.in litera n,& o,in j.parte.]

Generalis sermo non comprehendit personam loquẽtis.l.inquisitio.& ibi Bal.C.de sol.ff.de act.emp.l.si mercedem.§.fi.& ibi Bar.glo.& Bald.in l.prima. ff. de senato.l.qui insulam §.fi.cum glo.ff.loca. nisi in casu.l.Paulus.§.fin.ff.de pig. Adde dictum Bal. in l. cum acutissimi.C.de fideicom.& infra Persona.uer sic.primo.& infra Promittens.uerb.lxij & omnino Alexand.in addi.Barto.in l.Paulus. §. si sciente de pigno.& in addi. Bald.in l.cum acutissimi. prælle. & in d.§.fin. post Barto. & in l. si quis legauerit. de lega. j.

Generalis restringitur ad habilitatem.l. ut gradatim. §.primo.de mune.& hono.glo.Instit.de uerb. obli. §.sed hæc solennia.nisi fauore Reipublicæ:quia tūc comprehendit etiam inhabiles.l.iij.§. utrum. & ibi Ray.& Bar.ad Sillan.

Generalis petitio sufficit ad interrumpendum præscriptionem in omnibus casibus, & delegationibus contra eundem citatum commissis. Casus sing.secundū Bar.in l.fi.ff.de anna excep.

Generalis concessio facta per episcopum alicui sacerdoti de absoluendo pœnitentes, non extenditur ad casus specialiter episcopo reseruatos.cap.ij. de pœ. & re.in vj.

† Adde quod generalis sermo restringitur.glo.& do. Abb.in c.primo.de const.glo.in c.si quis omnem.j. q.vij.gl.in c.nunquam.de cons.dist.v. & gl. in cap. si uero.el.j.de sen.excom.& in c.significasti.el.ij.de homi.gl.& ibi doc.in l.inter omnes. ff. qui sa. cog. gl.in l.sententiam.§.cum aliter .ff.ad legem Aquil. Bar.in l.j.§.nuntiatio.ff.de no.ope. nun. doc. in l.j. ff.sol.mat.Ang. in aut.ut determinatus sit numerus clericorum.in uerbo, semper.gl.in l.prima.C.de sacros.ecc.do.Ant.Ioan.de Imo.& alij, in d.c.j. gl. & ibi Abb.in proemio Gregoriano, in §.sanè, post d. Ant.Faciat quod habetur in c. re uera. de conse. di. ij.& gloss.in c.nemo.de simonia.Ange.post Gul. de Cu.in d.l.inter omnes. Archidia.Do.in c. sacrosancta xxij.di.& in c.frequens de resti.spo.li.vj. glo.in l.prima.C.communia de legat.& ibi dixit Bald.quod quædam sunt uera per generalem enumerationem quæ non sunt uera per enumerationem specierum, per illam glo.quam inducit ad quæstionem: dictat instrumentum quod omnes consiliarij interfuerūt & tamen quidam exempti non interfuerunt, quod saluatur instrumentum tanquam loquens de generibus singulorum non tanquam de singulis generū. Allegat d.l. inter omnes. uide eundem Bald. in l.j. §.huius studij.ff.de iust.& iur.& in c.cum omnes.de consti.& in cap.j.eo.ti.& in l.omnes.C. sine censu uel reliquis.post glo.ibi:& Inno. in c. ex literis. de iure pa.& Bal.in c.primo.de feu. cogni. & Barb.in c.j de const.in xxij.col.

† Adde quod in generali concessione non ueniunt ea, quæ quis in specie uerisimiliter concessurus non esset.tex.in c.fi.de off.uica.li.vj.& in c.in generali. de reg.iu.in eodem lib.facit quod notatur in cap.ex frequentibus.de insti.& pro.d.c. si. uide Ludo.Rono.dcxj.incipien.fundatores ecclesiarū. & no.dcij. incip.De longeua & inueterata.

Generale dictum restringitur per rationem expressã subsequentem uel tacitẽ inhærentẽ. Bal. in l.si quis seruo.C.de furtis.

Generalis inuestitura intelligitur, scilicet de iustẽ possessis.Bald.in l.cum oportet.iij.colu.C. de bo. quæ liber.

Generalis confirmatio statutorum uel priuilegiorum an

an extendatur ad reuocata. Bal. q sic in l. priuilegia C. de sacros. eccle.

40 Generalis confirmatio statutorum, uel priuilegiorum, trahitur ad iniqua. Bal. in l. j. C. de monopol. & in c. j. j. col. per quos fi. inue. & in l. cum oportet. C. de bo. quæ lib. in prin.

Generalis concessio castri an comprehendat merũ imperium ei coherẽs. Bal. in c. j. iiij. co. de cap. qui cur. uen. in usi. feu.

Generalis mentio de aliqua persona non sufficit, quando specifica requiritur. gl. in c. inquisitionis. de hære. in vj. Ale. con. ciij. iiij. parte. & And. Barb. in consi. sequenti scripsit Ecclesiasticus. j. col. & no. in constitutione secundum Io. ibi de elec.

Generalis renuntiatio non ualidatur iuramento. Ioa. An. in c. fi. de commodato. in Nouella. & ibi Abb. & Bal. in c. primo. de controuer. feu. apud pa. termi. gl. in auth. sacramenta. C. si aduer. uendi. & Bal. in l. ij. ix. q. C. de rescin. uen. & no. in l. fi. C. de non num. pe. & per Bar. in l. sed & si quis. §. quæsitum. si quis cau. Sed Io. An. tenet contrarium in c. ij. de pac. in vj. no. Bar. in l. si duo. ff. de iureiu & Pet. de Su. in d. l. fi. C. ad Vell. quod imo extenditur ad non cogitata. Et est casus in c. ex rescripto. de iureiur. & tenet do. Prosdoci. cont. in c. si diligenti. de foro. comp. & Bal. in Mar. uer. Mulier. & in l. j. ij. q. C. commodati. ubi dicit quod uinculum iuramenti habet uim casus specialiter expressi, per l. cum pater. §. filijs matrem. de leg. ij. & ideo generalis renuntiatio cum iuramento ualet quando de consensu constat saltem in genere, alias non. Et omnino per Alexand. in l. j. §. si quis ita. de uerb. oblig. & infra uersic. iuramenti effectus. uer. lxxvij. & omnino per Alex. in l. sed & si quis. §. quæsitum. si quis cau. Io. de Imo. in d. c. j. & in c. cum contingat. xxxviij. charta quod ualeat. Item adde quod iuramentum non extenditur ad nõ cogitata. c. ueniens. de iureiur. c. ij. de renuntia. Fed. de Sen. in consi. cxciij. alias. ccviij. quæritur an domina Margareta, &c nec ad ignorata, secundũ. Pau. de Cast. consi. lxvij. & consi. cccvj. & con. ccclvij. Imo extenditur, quia ualet transactio super testamento non uiso, si sit iurata, secundum d. Alexand. in consi. xj. in ij. uolu. & in l. qui Romæ. §. duo fratres. antepe. charta. de uer. obli. Pro quo facit, quia allegationi ignorantiæ potest renuntiari. Bald. in l. qui iure. ff. de testamento mil. & per Ale. in d. §. ubi plenè. & ibi ponit cautelam quod renuntiatio generalis extendatur ad incognita, uidelicet quod sic exprimatur in ea, secundum Angel. ibi. & in d. l. qui iure. & in l. sicut. C. eo. ti. † Et per Are. l. Claudius. de acq. hær. in j. col.]

Generalis liberatio non extenditur ad actionem realem, nisi expressè de ea dicatur. l. & uno. §. primo. ff. de acceptil. Bar. in l. Aurelius. §. Mæuia. de libe. leg. ubi casus. & tenet Bal. in l. cum necessitatem. C. de fideicom. & in l. pactum. xij. q. de collat. & in l. j. C. de fal. cau. adie. le. Inst. de act. §. j. & ibi Ang. de Are. & J. eo. prox. uer.

Generalis remissio non comprehendit dolum. per gl. & doc. in l. trãsactione. C. de transa. & in l. Aurelius §. Caius. de libe. leg. & in l. si unus. §. illud. ff. de pac. per Bar. in l. tres fratres. eod. titu. l. aduersus. & ibi Bal. C. de excep. Barto. in l. Pomponius. ix. colu. de neg. gest. quod non comprehendit dolum, uel reliqua. Sed comprehendit culpã præteritam d. l. tres. non futuram, secundum doc. in d. §. illud. & in d. §. Caius. & in d. l. transactione. Item nec extenditur ad rei restitutionem, secundum Bart. in d. l. tres. per l. ei, cui. de lib. leg. & in l. Aurelius. §. Mæuia. de lib. le. & Bal in l. cum necessitatem. C. de fideicom. & in l. pactum. xij. q. de colla. facit. d. §. Caius. & l. si seruus uetitus. de leg. j. & supra. proxi. uersi. ubi plenè. Vide tamẽ no. in l. sub prætextu. C. de transa. & Pa. de Cast. in d. l. tres fratres. Prædicta uera nisi remissio generalis fiat patri quondam tutori filij sui a filio. l. Aurelius. §. si Titius. ff. de lib. leg. quia est speciale in patre: alias secus, secundum Bart. in d. l. tres fratres.

Generalis remissionis forma est, secundum Pa. de Ca. in dicta. l. tres fratres. hoc modo uidelicet, Et dicta remissio, seu liberatio, seu quietatio sit, & esse intelligatur plena, & plenissima, & extendatur etiam ad ignorata, & incognita dolo aduersarij, uel non dolo, super his, de quibus de præsenti competit actio, uel in futurum competi posset. & infra uer. Remissio. & uer. Renuntiatio.

✠ Generalis fideicommissorum acceptatio, fideicommissa, quæ acceptanti sunt allatura damnum nõ cõpræhendit. l. si peculium. §. sicut aũt. ff. de pecul. leg. l. si procurator. & ibi Doc. ff. de cond. inde. Ay. Cra. co. xxxiij. nu. 5. uol. j. Ae. Ma. Ma.

✠ Generalis fideicommissorum acceptatio, fideicommissa inutilia, nõ compræhendit. l. legata inutiliter in princip. ff. de leg. j. Ay. Cra. co. xxxiij. nu. 17. uo. j. Ae. Ma. Ma.

✠ Generalis impugnatio, uel renuntiatio, non compræhendit, quæ impugnanti commodum allatura sunt. Salic. in l. cum precum. C. de lib. cau. Ale. in l. etiam. § licet in dotalibus. §. fi. ff. solut. matrim. Ay. Cra. co. xxxiij. nu. 5. uol. j. Ae. Ma. Ma.

Generalis obligatio bonorum non comprææhendit ea, quæ specialiter non obligarentur. l. prima. & ibi gl. & Bar. C. qui res pi. ob. po. l. specie. & ibi Bar. eo. ti. l. obligatione generali. & in l. seq. ff. de pigno. ubi uide Alex. qui ponit formam, ut comprææhendat omnia. & per Mattheum Matesi in no. cxlviij in l. item quia. de pac. Bar. & Io. de Por. in l. stipulatio hoc modo. de uerb. oblig. & supra Bona. Idem in prouisione generali. glo. in c. cum iuramẽto. de homicidio. Alexand in l. ita stipulatus. la grande. iij. col. de uerbo. obli. Item nec seruos, nec alia se mouentia. Bart. in l. quintus. §. argento. ff. de auro, & arg. leg. & in l. qui potest. de aut. tu. Io. de Prato. in l. procurator totorum. de procura. Item nec res prohibitas alienari. Bal. in l. uoluntas. C. de fideicom. & in l. prima. C. quæ res pi ob. pos. & ibi Bar. & per Ale. in l. si constante. vj. charta. fol. ma. & Bar. in l. codicillis. §. instituto. de le. ij. Itẽ nec bona hæredis. l. Paulus. ff. de

pig.

pig.Cy.in l.assiduis.C. qui po.in pi. ha. Item nec bona patris prodigi assignata filio pro alimentis,& legitima.Bal.in l.ij.C. si quid in frau. patro. Item nec bona quæsita post mortem obligatis. Bald.in l. cum tabernam.in fi.ff.de pig facit.l.Paulus. eo. tit. & Pau.de Cast. consi. cclxxiiij. Sed comprehendit bona subiecta fideicommisso. gl.& Angel. in auth. de resti.& ea,quæ pa.colla.iiij.Item emphyteusim, secundum Ang.ibi.Item nec feudum supra uer. Feudum.uer.lx.& per Alex.in d.l.si constante.vj. char. ubi etiam de emphyteusi.Item nec.bona liuellaria, secundum Ang.ubi supra.& Alex.ibi.Item merces. d.l.cum tabernam.& ibi plenè per Ale.in d.l.si constante.vj.charta.& Bal.in l.ubi adhuc.C.de iur.do. quod est uerum,etiam uenales, secundum Bal.in d. l.cum tabernam.qui subdit q si merces uendantur, pretium succedit in hypotheca,& obligatione. Itē pecuniam.d.l.cum tabernam.§. fi. Quod intellige de pecunia accepta mutuo ab alio creditore,non de accepta ab eodem, cui fit obligatio:quia non est uerisimile quod quis uelit eidem obligare pecuniam ab eo mutuatam,secundum Bal.ibi sing.Vide Bald. in l.certi.vj.q.C.loca.& Alex.in d.§. fin. alias est l. creditor.& Alex.in l.generaliter.de usufr.le.nec bona dotalia.Cy.Bald.& Alexand.in l.si constante.§. maritus.sol.mat. Sed an comprehendat bona futura.no.in l.fi.& ibi Bal.C.quæ res pi.ob. pos. & in d. l.ubi adhuc.ulti.col.& Bar.in l.si is,qui.ff.de iur.fis. & uer. Bona futura.uer.x.quod fic.& Bart.in l. j. in prin. ff. de pig. maximè cum clausula præcarij Bar. in d.l.fi.

Generale mandatum cum libera concessum a lege ut patri legitimo administratori,intelligitur quod possit constituere procuratorem.Bald.in l.prima. C.de bo mat.

Generaliter iniunctum minus timeri solet quàm specialiter.in Sp.de iud.dele.§.v.uer.sed nunquid pót.

✠ Generalia uerba restringenda sunt,ne quis indebite lucrum faciat.l.Marcellus.in prin. & ibi Ias. not. iiij.ff.ad Treb.Bar.in l.non est dubium.col.ij.C.de legib.Ay.Cra.co lxx.nu.26.uol.j. Ae.Ma.Ma.

✠ Generalis dispositio ea,quę expresse,nominatimq; prohibentur,non complectitur.l.quamquā.ff. de ri. nuptia.c.a nobis.de sent.excom.c.j.de iureiu.in vj. Bar.in l.si quis sub conditione,in extre.ff.de condi. institut.Bal.in l fin. §.in computatione.C.de iur.de liber. Paul.Cast.co. cccxvij.col.iij.uo.j.co.xxiij.co. j.uol.ij.Ale.co.xcv.col.ij.uol.vj.co.x.in extre. uol. vij.Ias.in l.filius a patre.§.fi.ij.no.ff.de lib. & post. Corn.co clxxxj.col.ij.uol.iij.gl.in l.j. ff. de off.eiu. Dec.in c.ex litteris.col.fi.de const.Ay.Cra. co.cvj. nu.6.co.clxx.nu.x.co.cc.nu.6.uol.j. Ae.Ma.Ma.

✠ Generalia uerba restringenda non sunt, cū nulla restrictionis ratio subsit.Bal.co.xlviij.uolu.iiij.Aym. Cra.co.lxxxiiij.nu.14.uol.j.co.cxxxiii.nu.6.e.uol. Ang.co.cclxxxi.col.j. Abb.co.j.col.ij.co.xliiij.col. ij.co.lj.col.fi.co.xliiij.col.pe.uol.j.co.lv.col.i.uol. ij.Ae.Ma.Ma.

✠ Generalis dispositio ēt cum in odiosis sumus est generaliter intelligenda,Ang in l.fi.co.fi.ff.de consti. Princip.Dec.co.v.in extre.Ay.Cra.co. cxviiij. nu. 14.uol.j. Ae.Ma.Ma.

✠ Generalis dispositio, cum od omnia referatur, nihilq; intactum relinquat, omnia compræhendit.l. j.§.quod ait.ff.de aleator.l.j.§.generaliter.ff. de le. præstan.l.de pretio.ff.de publician.Bal.co.cxcj.co. ccv.uol.j.Ay.Cra.co.cxxxiii.nu.5.uol.j. Ae.Ma.M.

† Generalis conuentio an trahatur ad ignorata: uide do.Pe.Phi.Cor.in con.cxvj.incip.circa.in litera u, in prima parte.

50 Generalis absolutio per laudum, uidelicet Absoluo ab omni eo,quod petere posset. quo modo intelligatur.Ale.con.xlvi.j.parte.

Generale mandatum cōcessum procuratori nō compræhendit donationem l.contra iuris.in fi.ff.de pac.l.procurator totorum. & Bar.in l.procurator,cuj libera.in fi.ff.de proc.Bal.in l.fin. in prin.C.quod cum eo. Quod uerum est,etiam si dictum sit ad faciendum.quicquid uult.l.j. ff. quod iussu. Item nisi dominus esset consuetus donare. Alex.in l.solutum.§.fin.de pig.actio. Item uerum, si sit dictum quod facere possit tanquam dominus de re sua:quo casu nec donare,nec dilapidare potest secundum Bald.in l.prima.C.de bo.mater.& in l.fi. C.de contrah. emp. in fin. Item nec comprehendit inhonesta.l.si procurator.ff.de cond.inde.l.nam & nocere.& l.seq.ff. de pac.Item nec solutionem indebiti ut ibi:Nec receptionem,ut ibidem. Item nec alienationem.l.procuratorem.& ibi Bal.C.de proc. & tenet Bar.in d.l.si procurator.Alexand.consil. j. iiij.parte. Item nec facultatem compromittendi de iure.& de facto. Item nec quod possit fideiubere p alio.Paul.de Cast.in l.contra iuris.§. fin. ff. de pac. infra uer.Procurator generalis.uersi.xx.nisi habeat liberam litis, uel generalem, quia compromittit tunc.Barto.in l.mandato. de procur. Item nec ea, quæ dominus non concessisset,nisi specifice.l. cum quis.de sol.l.Stichum. §. usufruc.ff.de fideicom. liber.l.qui peculij.& l.quam Tuberionis.ff. de pecu. gloss.&Ioan.Fab.Institu.de emp.& uen.§. partum. Item nec actus obligatorios domini celebrare,si nō habet liberam procurator generalis, secūdum Bal. in l.mandatum secunda col.C.mandati. Item nec possit impetrare ius iniquum, nec comprehendit licita,ex quibus possit pęna inferri.l. iij. §. si procurator.& ibi Barto.ff.quod quisque iuris.ubi dicit uerum post glo. ęciam si habeat generalę cum libera. Item nec quod possit aliquid facere contra gesta domini.l.si hominem.& ibi Bar.ff.mandati. Bar.in l.si ambitiosa.de decre.ab ordi.faci.& in prima constitutione C.§.ideoque.& Bar.in l.actione.§.renuntiare pro soc.ubi dicit uerum sine causa.Item nec in debitum. Bald. & Lud. in l. iij. §. si procurator.ff. quod quisque iuris. Quod est uerum, etiam si in generali sit libera,secundum gloss.& Bar.ibi. Item nec q faciat dominum incidere in pœnam : ut ibi no.& doct.& Ale.in l.ij.§.si procurator. qđ quisq; iur.& in l.sed & si quis.§.j. ff.de dam. infec. de his, quæ

quæ in fraud. cred. l. si fraudatur. l. j. §. si procurator ff. si quis ius di. nó obtem. Vide Io. de Pra. in l. ignorantis. ff. de procur. & omnino per Barto. in d. l. si procurator. §. j. de cond inde. Item nec ea, quę sunt extra patrimonium domini mandantis. l. nec mulierem. de manu. uind. Sed an quod possit renuntiare exceptionib. domino competentibus. Bar. in l. si fraudator. ff. de his, quæ in frau. credito. Item nec potestas conferendi beneficia. c. ij. de præb. cle. ij. iij q. de procura. Venit tamen in dicto mandato, q possit procurator soluere creditorib l. si procurator. in prin. & ibi Bar. ff. de condi. indeb. Item omnia, quæ faceret quisque diligens paterfamilias. Bar. in d. l. si procurator. Item ea, quæ dominus facere consueuit. Bar. in l. solutum. §. fi. & l. uel uniuersorum de pig. act. & in l. fraudator. ff. de his, quæ in fraud credito. & in l. Scio. §. medico. de annu. lega. & ibi dicit uerum de his, quæ dominus consueuit facere ordinariè, non extraordinariè. Quod etiam tenet in d. §. fi. post Bartolum, ubi plenè dicit quod pôt etiam pęnā apponere procurator in cōtractu. & infra Procurator contrahit. uer. viij. & uerb. Procurator generalis. uersi. xviij. & supra Ambasiator. Item comprehendit quod dominus consueuit facere etiam, si sit ei præiudiciale. Alexand. ubi supra, secundum Lud. in xj. singulari. per legem, qui remissis. de usufr. Item comprehendit quod possit uti bona fide. Bald. in l. fi. in fine. C. de contrahen. emp. Sed non comprehendit maiora: ergo nec causæ criminales, quæ sunt de maioribus. Card. in clemen. j. xviij. quæstio. de off. uic. & infra Procurator qualiter. uer. lxiiij.

Generaliter dictum, uel rescriptū, debet intelligi generaliter. in Spec. de arbi. ad fi. & de proc. §. ij. uersi. sed quando. l. de pretio. ff. de publi. & in Sp. de feu. §. ij. uer. xv.

Generale mandatum an tantum ualeat, quantum speciale. in Sp. de actore. uer. sed quid si pater.

Generale mandatum sufficit nisi dicatur quod requiritur speciale. ibidem.

Generale mandatum quibus casibus non sufficiat, sed requiritur speciale. in Sp. de proc. §. j. uer. item opponitur. & j. uer. Mandatum generale. uer. xij. xiij & per discursum.

Generale tantum ualet in omnibus, quantum speciale in singulis. eo. tit. §. iiij. uersi. sed opponitur. & de instr. edi. §. xj. uer. & scias de loc. §. iij.

Generalibus ambiguis, & publicibus uerbis uti debent cauti aduocati. in Spec. de aduoca. §. ij. uersic. item cautus.

Generales actionēs quæ sint, & qualiter in eis formentur libelli, & sententiæ in Sp. de act. seu peti. §. iiij. in prin. & de iud. §. ij.

Generalis responsio omnia complectitur. in Spe. de libel. concep. §. ij. post princip.

Generalis positio an sit admittenda. Item

Generalis parit obscuritatem. in Sp. deposi §. vij. uer. ix. & uer illud autem.

● Generale mandatum, ut fratribus prouideatur, non refertur ad fratres, quibus est expresse nominatim que prouisum. l. alimenta. §. Basilicæ l. Stichus nutrici. in prin. ff. de alim. & cib. lega. Aym. Crau. co. lxxxvi. nu. 4. uol. j. Ae. Ma. Ma.

✠ Generale mandatum Principis, aut priuati, quæ nō licent, non complectitur. l. j. ff. de hi. qu. su. uel alie. tur l. si procurator. ff. de cond. indeb. c. j. de iureiur. in vj. Ay. Cra. co. lxxviij. nu. 9. uol. primo. Ae. Ma. Man.

✠ Generale rescriptum Principis, non est trahendum ad ea, q̄ Princeps concedere non potest, uel ad quæ cōcedenda difficilem se admodum Princeps præstare, præberequæ solebat l. si pater. ff. de hi. qu. in frau. cred. l. Lucius. §. pen. ff. ad municip. c. a nobis & ibi Abb. in iij. not. de sent. ex com. glo. ij. in in c. j. de fili. præsbyt. in vj. Bal. in §. naturales. in extre. si de. feud. fue. contro. Bar. Veron. co. fin. col. ij. Ay. Cra. co. clxxii. nu. 4. uol. j. Ae. Ma. Ma.

✠ Generalis dispositio aut ratihabitio illicita non cōplectitur sed tantum ea includit, quæ disponentem inclusurū, uero uidetur simile. l. si procurator, & ibi not. ff. de cond. inde. l. obligatione generali. ff. de pigno Old. co. cccxxx. col. ij. Ay. Cra. co. clx. num. 5. uol. j. Ae. Ma. Ma.

● Generalis dispositio eandem uim in genere habet, quam in specie specialis. l. si duo. ff. de admini st. tu. l. si chorus. ff. de leg. i. j. l. omnes. C. de præs. xxx. an. Bar. in l sed & si quis. §. quæsitum. ff. si qui cau. in l. prætor ait. in princ. ff. de ope. no. nunt. Ay. Cra. co. clxij. nu. 2. uol. j. Ae. Mar. Ma.

10 Generalem clausulam subdi post specialiter præmissa, non est nouum. Sp. d. uer. illud.

Generalis positio si sit negata, non est postea respondendum positioni speciali. eo. §. uer. xv.

Generaliter facto præcepto de non recedendo donec responderit omnibus positionibus, an intelligatur tam factis, quàm faciendis. eod. tit. §. x. uer. item pone.

Generalis libellus non admittitur. Sp. de libel. conce §. xv. uer. item non ualet. & infra Libellus generalis, per discursum.

Generaliter dicta uidentur negligi, nisi dicantur specialiter. in Sp. de treu. & pace. in fi.

Generalium iudiciorum materiam uide in Specu. de iud. §. ij.

Generale quo ad genus facit quod species quo ad speciem. in Sp. de locato. §. iij.

Generali derogat speciale. in Sp. de feu. §. ij. uer. xvj. & j. uer. Genus. uer. antep.

Generalitati standum est, quando casus non excipitur a regula. in Specu. de offi. om. iud. §. viij. uer. dicamus.

20 Generalis clausula trahitur ad specificata. in Spec. de loca. §. iij.

Generalitas admittitur in accessorijs. Old. consi. ccv. generalitas parit obscuritatem. in Sp. de posi. §. vij. uersi. ix.

Genitiuus casus importat dominium. Barto. & docto. in rubric. ff. de ope. no. nun.

nun.doct.& Fran.Pataui.in j.const.C.ut domus T/ tij.de relig.l.ij.§.primo.Car.in cle.prima.§. terra. de pœnis.l.ij.§.in locum.ff.de reli.Ale.in rub.ff.de
† iur.om.iud. † Et per Feli.in c.quia V.de iud & Frá. Are.in l.qui absenti.de acqui.pos.§.si quis possessio nem.& do.Pet.Philip.Corn.in consi.cclxxxij.inci. in hac.in litera p.in iiij.parte.& Lanfran.in cle.dispendiosam.de iudi.& late do.Iaso.May.in rub. de no ope.nun.nu.13.& Barth.Soc. in l. rem. de acq. pos.nu.2.]
† Adde ad hoc Abb.Io.de Imo.& Barb.in c.j.de postu.præla.Sp.in ti.de prob.§.sciendum.uer.sed pone.Bal.in addi.ad Sp.ti.de confes.idem Bal.in l.j.§. idem Pomponius ff.nau.cau.stab.facit gl.in l.ij. ff. de orig.iur.& quod nota.in l.lex Cornelia.§.demũ ff.de iniurijs.Bald.in l.si de proprietate. C. si a non compet.iud.Pet.Ancha.in c.postulasti.de cle.excomi.Car.in c.j.de autho.& usu pal.domi.in c.primo. de usur.in vj.

Genitiuus casus importat etiam possessionem sine dominio .Bar.plenè in l.j.§.potestatis. ff. de peculio. Item uerificatur etiam ratione possessionis.l. parui.& ibi Bar.ff.nau.cau.sta.no.in l.prima. ff. de relig.& ibi Bar. & Bal. qui etiam dicit quod dominus possessionis dicitur, qui possidet etiam in materia statutorum.& Alex.consi.v.iiij.parte.& plenius in rub.ff.de oper.no.nun.Adde Ang. in l. lex Cornelia.§.domum.de iniu.& in Sp.de prob.§. uidendũ. uer.sed pone,statutum.& Bart.in prima consti. C. ubi dicit quod statutum de dante damnum in re alterius,non intelligitur ex natura causæ efficientis, sed alterius,ut significet dominium,& in usu loquẽdi uerificatur,etiam ex sola possessione:unde potest dici res alterius, id est, possidentis tantum. Vide omnino Bald. in l. ut in priuatorum. C. si a non compet.iudi.& per Abb.in cap.quia V.de iud. per
† Alex.in d.consi. & in d. rubrica. † Et adde quod natura genitiui multis modis sumitur in iure, puta pro domino,possessore,ut per do.Pe. Phi. Corn. in consi.ccj.incip.licet.in litera g, & h, in prima parte.]

Genitiuus quandoq; dicit causam efficientem: ut Io. Iac.Sal.in proœ.C.& Ale.in dicta rub.de operis no. nuntia.iij.charta.

Genitiuus casus propriè de sui natura dicit dominiũ directum.l.si domus.§.si.de leg.j. & quandoque refertur ad usufructuarium.l.prima.in princ. iuncto. §.non solum.arbo.fur.cę.Et ideo interdictum contra terras regis positũ,afficit etiam terras, in quib. rex habet usumfructum.Io.An.in c.si sententiã. de sen.exc.in vj.Imo quandoq; dicit causam finalem.l. cum aliquis.C.de iure delib.l.filiof.de cond.& demon.quandoq; dicit iurisdictionem.c.j.& ibi Bal. de postul.præla.doc.post gl.in c.accedens ij.ut lite non contestata.Et in dubio potius restringit,quàm demonstret c.cum capella.& ibi Ant.de But. de priui.Ita Alex.in rub.de ope.no. nun.iij. charta. De qua materia per Bal.in l.pe. C. si a non comp.iud.
† & in l.iij.ff.de ne.gest. † Cuius aũt naturæ sit, uide per d.Soc con.lxxiiij,incip. in præsenti cõsultatione.uer.præterea dictum.ibi:quod & secundo etiam clarius in j.parte charta.cxxvij.& con.xcj.inci. uisa,& diligẽter.circa prin.ij.co.in d.parte.char.clij. & con.xcij.inci. circa primum præsentis consultationis.uer.præterea dicta uerba.in d.parte, charta. clvj.& uide d.Pe.Phi.Cor.in con.ccxlij. inci. uiso. litera g,in ij.parte. ubi an eius natura sit importare dñium,uel possessionem, & detentionẽ, & quod solet etiam adaptari ad aliud,quã ad dominium, uide per eum in con.xxiiij.incipi. licet. in litera f, in iiij.parte.Et quod non semper importet dominium uide per eum in consi.ccciiij. incip. rem arduam.in litera l,in iij.parte.]

Genitalia hominis sunt membrum. Bald.in l. data opera.in xv.col.magna. uersi. item genitalia.C.qui accu.non pos.addo ꝭ. Membrum.uer.ij.

Gens ex quatuor hominib.constat. Bar.in l.prima ff.de prob.& in l.prætor.in prin.& ibi Alex. la.ij.ff.ui bo.rap.& in l.oues.de abige. Vide Bal. in l.prima.in fi.ff.de iusti.& iure.& Bar.in l.omnes populi.de iusti.& iure.& Insti.de iure na. gen. & ciui. §.omnes.Quid de turba.ꝭ.uer. Turba.uersi. primo.
† Et Bal.in l.j.de prob.]

Gens etiam mulieres comprehendit. l. prima. §. ius gentium.& ibi Pa.de Cast.ff.de iusti.& iure. Quod nota pro statutis.

Gens in uno loco potest facere castrum,dummodo sine ęmulatione,& iniuria alterius.Bar. in l.j.in princi.ff.quod cuius.uniuer.nomi.

Gens non comprehendit spurios.Ale.in l.pronuntiatio.§. familiæ.de uerb.sign.

Gens,& genus,quomodo differant.Bar.post glo. in l. j.ff.de prob.& compræhendit agnatos,& cognatos ut ibi,& Ale.in l.j.ff.de iur. immun. & in l.pronuntiatio.§.familiæ.de uerb.signi.

Gens adunata si facit guastum, quilibet tenetur de facto suo, non de facto consocij in foro conscientiæ, & in foro iudiciali, si factum potest per se disceרni.Innoc.in c.sicut.de homi.& Bal.in Mar.uer. Gens.ubi etiam dicunt cæteros liberari, si unus totum emendet.

Gentiles dicuntur,quasi sint tales,quales geniti sunt,id est,infideles.j.q.j.nonne.secundum Hug.& Abb.Sicul.in c.nouit.de iud.

Genus perire non potest.l.incendium.C.si certũ petatur.
† Adde quod genus secundũ Arist. in libro Prædica. est q̃ prædicatur de plurib.differentib. specie in eo quod quid:ut animal prędicatur ď homine,& asino quæ differunt specie:& dicitur Greca lingua γένος.

Genus est numeratio singularum specierum,cognatione,uel affinitate coniunctarum,quoto gradu persona distet ab alia optimè diiudicans.gl. Inst. de gradi.§.hactenus.Vnde.

Genus propriè dicitur affinitatis,non consanguinitatis.gl.in d.§.hactenus.& no.in c.non debet de con san.& affi.

Genus ad unam ſpeciem redactum aſſumit eius naturam. Bal. in aut. hoc inter liberos. C. de teſt.

Genus nō poſſidetur, nec eſt in dominio alicuius. Bal. in l. ij. in fi. principij. C. communia de leg.

Genus in medio poſitum declaratur ex præcedentibus, & ſequentibus. l. quæſitum. §. Mæuij. per Bart. de leg. iij.

Genus generaliſſimum eſt, quod nullum genus habet ſupra ſe. Bar. in l. j. in prin. de iur. om. iud.

Genus per teſtes ſingulares probari poteſt ut ſuper infamia in genere. Bal. in l. j. viij. q. de teſta.

Genus, & poſteri, ſunt idem. Bal. in c. j. de feu. mar. & Ale. in l. qui ob hoc. §. perſonis. de iure immu.

† Nota caſum, in quo nō operatur tantum genus quo ad omnia ſicut ſpecies quo ad ſpeciem: nā licet ſub genere comprehendantur omnes ſpecies generis: ut no. in l. iuris gentium §. ſi fraudandi. ff. de pac. tamen ubi requiritur notabilis expreſsio ſpeciei, non ſufficit facere mentionem: quia expreſsio per ſpeciē poſsit retardare principem a conceſsione. Abb. in c. in noſtra. in j. col. de reſcrip.

† Vbicunque ſpecies ponit aliquid ultra genus ſuum appellatione generis non uenit illa ſpecies. Abb. in cap. bonæ memoriæ in prima col. de poſtu. præl. & ibi allegat tex. ualde notabilem in c. ſtatutum. de elec. lib. vj.

10 Generis appellatione ueniunt deſcendentes per lineam maſculinam. Bal. in c. ſi pater de teſt. in vj. Alexan. poſt Bar. in l. qui ob hoc. §. perſonis. de iure immunit. & in l. pronuntiatio. §. familiæ. de uerbo. ſign. gl. in c. ſtatutum. de hær. eod. lib. niſi fauore libertatis. l. j. & ij. ff. de lib. cau. & Ale. in l. qui ob hoc §. perſonis. de iure immu. Item frater. l. cum quidā. de interdic. & relega. Item legitimati. l. quoniam. & ibi Bart. de natura. libe. Non tamen baſtardi. Bald. in l. fin. C. de uerbo. ſigni. Lau. de Fano. Inſtitut. de legi. agna. ſucceſ. §. cæterum. xj. colum. & melius per Alexand. in l. pronuntiatio. §. familiæ, de uerb. ſigni. Item nec conſanguinei. Angel. in authen. de inceſt. nup. §. primo. in fin. De quo uerbo per Bald. in l. Arethuſa. de ſta. hom. † Vide Bald. in l. j. de proba.]

Genus maſculinum an cōcipiat fœmininum. ℐ. Maſculinum. uer. xij.

† Generi per ſpeciem derogatur. regula generi. in vj. † Et ibi uide Dy. & do. Socin. in conſi. iij. incip. in cauſa interpellationis uer. prima regula. in ſecunda parte. char. ccxx. & Are. in rub. ff. ſi cer. pe.] Gloſſ. in l. uxorem. §. Felicisſimo. de leg. iij. l. Titia. §. Lucius. el. ij. de leg. ij. l. Seruius. §. ſi alij. de leg. iij. l. Titia §. qui Marco. de annu. leg. & in l. quæſitum. §. ſi quis. de fun. inſtru. & in l. libertis, quos. de ali. lega. in Sp. de feu. §. ij. uer. xvj. & d. l. uxorem. §. codicis. de leg. iij. l. legatorum. §. fin. de leg. ij. & Pau. de Ca. con. clxxxv. quod eſt uerum, etiam ex tacita uoluntate cōtrahentium. l. ſed & ſi & ibi Bar. ff. pro ſocio. Item uerum etiam in priuilegijs. Io. And. in cap. ueniens. de præſcrip. Item uerum etiam ſi unum ſit legale, alterum uero procedat ex idſpoſitione hominis. Bald. in l. ſi quis. §. cæterum. in fin. C. de ſecundis nupt. Item uerum, etiam in præſumptionibus: quia ſpecialis derogat generali. l. cum de indebito. per Bar. de probat. Item uerum, niſi infama: quia generali non derogat ſpecialis mala de crimine prodita, niſi coniecturis alijs iuuetur ſpecialis, ſecundum Bar. no. in l. ea quidem. penul. colum. C. de accu. Itē niſi in conceſsionibus beneficiorum: quia generalis conceſsio uacaturi præfertur ſpeciali conceſsioni de uacaturo in tali eccleſia. Bar. in l. ſi domino. de legat. j. Item niſi in caſu. l. curatore. C. qui da. tu. poſ. Item niſi legatum ſpeciei ſit inualidum. l. ſi. §. ſi. & ibi Bar. ff. de auro, & argento lega. Item & ſi prioribus ſunt facta legata duo, ſcilicet generale, & ſpeciale, debetur utrunq;. Bar. in l. ſi conſul. ff. de ado. & in l. Titia. §. qui Marco. de annu. lega. Item niſi quando duobus committitur officium, uni generaliter, alteri ſpecialiter: quia tenetur utrique, diſcuſſo tamen prius officiali ſpecialiter deputato. Bald. in l. ſecunda. iij. colum. C. quando fiſcus, uel priua. Sed quid in hypotheca, an generalis anterior præferatur ſpeciali poſteriori, uel econtra, no. in l. generali. C. qui po. in pigno. ha. & infra uerb. Hypotheca. uer. x. & xxix. & uer. ſpeciales. Item. ℐ. Procurator reuocatur. uer. xxxiij. Quid in mandatis procuratorum infra Procuratores plures. uer. antepe.

✤ Generis uetuſtati multum eſt tribuendum. Iac. Phil. Port. Imol. co. lxx. nu. 25. Ae. Ma. Ma.

✤ Generi derogat ſpecies. c. j. & ibi no. de reſcrip. c. generi. de reg. iur. in vj. Iac. Phi. Por. Imol. co. xv. num. 32. Ae. Ma. Ma.

Generalis prouiſio non comprehendit, eum, cui ſpecialiter eſt prouiſum. Per. in tractatu quartæ epiſcopalis. c. ix. in viij. colum. per l. alimenta. §. baſilicæ. de ali. leg. l. hæres. §. primo. de fun. inſtru. & per Bar. in l. ſi ſeruus communis ſibi. de ſtipula. ſer. Contrarium probatur in l. libertis, quos. in princip. de ali. leg. ubi legatum ſpeciale in teſtamento factum tollitur per generale factum in codicillis. † Et do. Pet. Philip. Cor. in conſ. ij. incip. circa. in literam, in iij. parte.]

Generale ſtatutum quando reſtringitur per ſpeciale. ℐ. uer. Statutorum effectus. uer. xii. & xiiij. & omnino. per Ale. con. ciij. & ſeq. iiij. parte.

● Genus a quo remouetur & omnes ſpecies eius generis cenſentur remotæ. l. ſi cauſa cognita, & ibi no. C. de tranſ. l. ſi. & ibi no. C. de uſur. rei iudic. l. j. in extr. ff. de ſui. & legiti. Paul. Caſtr. co. cxij. col. j. uol. j. Ay. Cra. co. cxiij. nu. 13. uol. j. Ae. Ma. Ma.

✤ Genus, & ſpecies cum circa unam, & eandem perſonam ponuntur non limitationis ſed demoſtrationis cauſa ſpecies cenſetur adiecta. l. quæſitum. §. itē ſi fundum. ff. de fund. inſtr. Dec. in l. in toto iure. ff. de reg. iur. Ay. Cra. co. cccxvij. nu. 9. uol. ij. Ae. Ma. Man.

Geometræ coguntur ad tutelam. l. geometre. & ibi doc & Bar. ff. de exc. tut.

† Adde quod geometria eſt dictio greca cōpoſita ex γῆς quod eſt terra, & μέτρον menſura.

Gerere per se dicitur, qui per alium gerit. in Sp. de celsi.actio.§.j.uer.item quæritur.& j. uer. Qui.

Gerere se pro hærede, id est, Pro domino. Bal. in l. potuit. vij. q. C. de iure deliberandi.

Gerens actum pro alio, an possit renuntiare, sicut acquirere. Bal. in l. si infanti. C. de iure delib.

Gessisse dicitur, etiam qui fecit aliquid, etiam minimum, per se, uel alium. l. ita. §. gessisse. & ibi Bar. de admi. tu. siue in iudicio, siue extra: secundum Bar. in l. j. de off. procu. Cæsaris.

Gerens rem alteri commissam potest petere salarium, quod debet restituere ei, cui fuit commissa. l. Titio. cum gl. ff. ad municip.

Germanus id est, frater carnalis ex parte patris tantum.

Germanus cosinus, id est, frater patruelis. Bald. in l. lege. C. de legi. hæredi.

Germania dicitur a gigno, is. propter fœcunditatem generandi, secundum Io. And. & Abb. in c. uenerabilem. de ele. Vel dicuntur germani, id est, nobiles. glo. xxxiiij. dist. c. primo. & hi sunt Theutonici. secundum Abb. ubi supra.

Germani dicuntur frater & soror consanguinei, non uterini: quia germē attribuitur patri generanti, non matri: cum actiuum sit dignius passiuo. Et hoc uerum, nisi cum adiuncto, ut germanus cosinus, secundum Lombardos: quia tunc, secundum eos, est frater patruelis: sine adiuncto frater est carnalis eodē patre natus. Bal. in d. l. lege.

Gerundium dicit actum uerbi. Bart. in rubr. C. de edendo.

Gerundium an importet necessitatem. gl. & docto. in rub. ff. & C. de eden. & de in ius uocan. & Lauren. de Fano in rubrica, Institu. de actio. contra gloss. ibi, & per Barto. in tractatu, gerundia dicuntur quasi duo. &c & in l. si tu ex parte. de acquir. hæredita. Salic. in l. prima C. de his, qui latro. Bald. in l falsus. iij. colum. C. de fur. ubi etiam dicit in iiij. colum. ꝙ ideo dicitur gerundium, quia gerit actum uerbi. Vide etiam Bald. in l. si ex cautione. v. quæst. C. de non nume. pe. & ideo per uerba insultauit uulnerando: non uidetur deductum uulnus in libello, sed insultus tantum, secundum Iac. But. & Salic. in l. prima. C. de his, qui latro. in Spec. de lib. concep. §. iā nunc uidendum. in prin. † Et per Felin. in c j. de ac. petitio. & in c. exceptionem. de excep. ante medium iij. colum. & per do. Barth. Socin. in rub. C. de eden. & per Fran. Are. in d. l. si tu ex parte. & in d. rub. C. de eden. & d. Ias. May. in rub. de act. inst. in num. 27. cum seq. & Fran. Are. in l. si quis in pignori. de pigno. actio.]

Gerundium an faciat conditionem. Bar. in l. j. ult. col. de cond. & demon & in l. si tu ex parte. de acq. hær. † Et adde quod gerundium relatum ad uerbum futuri temporis importat conditionem: ut per do. Pet. Philip. Cor. in consi. xc. incipi. in causa. in litera e, & in cons. cxliij. incipien. licet. in litera e, & f. in iij. parte de quo etiam in con. clxxij. incip. uisa. in litera h. in iij parte.

✻ Gerundium, venendo a morte, &c. in testamento, cum resoluatur in hoc, Si moriatur, conditionem inducit. Bar. in l. si ex parte, in extre. ff. de acq. hæred. Corn. co. xc. col. ij. co cxliij. col. iij. uol. iiij. Deci. co. ccccxxxiij. nu. 6. Ae. Ma. Ma.

✻ Gerundium præstando cautionē, cum resoluatur in hoc, si cautionem præstiterit, conditionem inducit. l. si ex parte. in extre. ubi Bar. in ult. not. ff. de acq. hær. Bal. in l. falsus. col. ij. C. de fur. Dec. co. dcvij. nume. 5. Ae. Ma. Ma.

† Gerundium in ablatiuo casu qualificat uerba quib. adijcitur, significando modum uel formam rei, declarando actum uerbi: ut per d. Pe Phi. Cor. in consil. cv. incip. uisis. in litera h, in ij. parte. in consil. ccxliiij. incip. considerata. in litera t, in quarta parte.]

Gerulum dicitur, quod aptum est ad portandum sine grauitate ponderis. Arch. xxviij. q. ult tributum. in glo. & hoc uerbo utitur tex ibi cum gl. & Suetonius de Caio Caligula. uer. ex regulis. diurnis.

Gesta a maiori parte ualent, nisi ad præiudiciū absentis. Bald. in c. primo. j. col. de cogni. feu. per c. quanto. de his, quæ fi. a præla. Vide in l. quod maior. & ibi Barto. ff. ad muni. quod uerum etiam in gestis cardinalium. Car. in cle. ij. §. eo ipso. vij. q. de elec.

Gesta a maiori parte ratificata a minori nō ualēt. Flo. in l. per fundum. ff. de serui. ru. præd.

Gesta per Priores an & quando, & intra quantū tempus, & per quos rescindantur. Bar. in l. ambitiosa. de decre. ab. ord faci.

Gesta per uicarium episcopi non ualent, nisi constet de mandato. Bar. in c. primo. §. fi. in fi. si inter. do. & uas. lis ori.

Gesta per excommunicatum an conualescant eo absoluto. Bar. ꝙ nō, in l. ex libera. C de suis, & legi. quia non ualent. gl. xxxij. q. v. præceptum.

Gesta per eum toleratum an ualeant. §. excommunicatus. el. j.

Gesta per ciuitatem sponte tempore tyrrani ualent secus si non sponte. quod præsumitur, quando fit in eius fauorem, cum factum metu præsumatur. Bald. in Mar. uer. Fugiens. uer. j.

Gesta faciunt fidem non solum in archiuis publicis, sed priuatis notariorum. Innoc in ca. primo. de procur. Bald. in Marg. uer. Gesta. uer. secundo. & omnino supra uer. Acta. uer. xxxv. ubi etiam dixi quæ dicantur gesta, & quæ acta, & quæ documenta, & quæ munimenta, & quæ registra.

Gesta quæ cessent post appellationem. Inno. in c. dilecti. de appel.

Gesta per officialem putatiuum an, & quando ualeāt Bar. in l. Barbarius. pe. col. ff de off. præto.

Gesta coram uicinis non possunt ratificari. Bal. in l. falsus. iij. col. C. de fur.

Gesta per aliquem tanquam nuntiū, cum non sit, non possunt ratificari. Bar. & doc. in l. mulium. C. si quis alteri,

alteri, vel sibi, & Bar. in l. Pomponius. ad fi. de neg. gest. Bald. in l. falsus secunda colum. C. de fur. l. certæ, §. primo. secundum unam lectu. & ibi Barto. ff. de præcario. & Bar. in l. qui autem. §. fin. de consti. pec. & Alexand. ibi. & in consi. lxxij. iiij. parte. ubi dicit uerum, nisi quo ad actum dilationis epistolæ, vel sin ul, secundum Bal. in l. si procuratori falso. pe. col. de c. nd. ob causam. & in l. Caius. ult. colu. & ibi Io. de Imo. sol. mat.

Gesta nomine uentris ueniunt in actione tutelæ, uel negotiorum gestorum. l. cum pater. & ibi Bar. ff. de neg. gest.

Gesta priorum ignorantium de arbitrio eis concesso per concilium an ualeant. Bald. in l. falsus. j. q. j. C. de furtis.

Gesta contra formam mandati an ualeant. infra Procurator. uer. xij.

Gesta per infamem ualent infra uerb. Infamis. per discursum. & ?.

Gesta per legatum de latere, non ostenso mandato an ualeant infra uer. Legatus el. j. uer. xvj.

Gesta per prodigum manifestè, ualent, si ei non est interdicta administratio. Barto. in l. tres. §. non solum. de admin. tut. & infra Prodigus. uersic. xxiij. & per discursum.

Gesta per prælatum postea remotum ualent. Bar. in l. quoties. ff. de acq. hær.

20 Gesta per episcopum remotum, uel translatum, inscium de remotione, ualent. Bal. in l. falsus. ix. colu. C. de fur. Vide Barto. in l. Barbarius. xiij. col. de of. prætor.

Gesta per prælatum qui postea pronuntiatur non esse prælatus, ualent. Bar. in l. iusiurandum, quod conuentione. §. j. ff. de iureiur. & in l. Barbarius. de offi. præt. x. col. & Bal. post gl. in l. si tutor. C. in qui. cau. in integ. rest. non est necess. & in l. ij. ix. col. C. de ser ui. & Inn. in c. nihil. de electione.

Gesta per prælatum non iure electum non ualent, nisi ex communi opinione sit prælatus uel nisi electio uitietur ex post facto. Bar. in d. l. iusiurandum, quod ex conuentione. §. j. quem etiam uide in l. iij. §. idē Pomponius. ff. quod fal. tu. aut. sed Ale. aliter dicit in con. cxxviij. j. parte.

Gesta per iudicem reuocatum inscium suæ reuocationis ualent. Casus est fin. in l. forte. ff. de of. procon. nisi esset remotus ob delictum suum c. primo. §. adijciebatur. de conces. præben. in vj. Inn. in c. qualiter, & quando. de accu. & in c. ueritatis. de do. & contu. Ioan. de Pra. in l. si quis. §. unius. ff. de proc. uide l. meminisse. de off. procon. & Bald. in l. falsus. xi. col. C. de fur. & tenet Car. i cle. j. xiij. q. de renun. Adde supra in uerbo, Collatio beneficij. uersi. lvij. & ?. in † uerbo Reuocatio. uer. v. † Et per Fel. in c. cæterum. de rescrip.]

Gesta per iudicem, qui postea detegitur excommunicatus ualent. Bar. in l. Barbarius. in fi. ff. de of. præt. in ix. col.

Gesta per iudicem furiosum tēpore furoris nō ualent, sed tempore interualli sic l. cum furiosus. de iud.

Gesta per officialem infamem ualent ante, quàm condemnetur, nisi sit publica fama de eius delicto, & infamia, quia non ualent. Bal. in aut. habita. vij. colu. C. ne fil. pro patre.

Gesta per iudicem falsum an ualeant, si ius ei superueniat. infra uer. Ius superueniens. in prin.

Gesta per officialem ualent, donec officio priuetur per superiorem. Bal. in l. iubemus. §. sanè C. de sac. sanc ecclesi. Vide Barto. in l. Barbarius. de offic. prætor.

Gesta per officialem inhabilem toleratum ualent. Cardi. in cle. ij. §. j. iiij q. in fi. de magi.

20 Gesta per habentem duo arbitria ualēt ex arbitrio pleniori. Bal. in l. humanitatis. v. col. C. de impu. & al. sub. per l. ij. de test. mil.

Gesta per falsum procuratorem non possunt post cōclusum in causa ratificari per dominum, nisi ad sui præiudicium. Inn. in c. ex parte. de rescriptis. contra gl. in l. si mater. §. hoc iure. de exec. rei iudi. & infra Procurator falsus. uer. x.

† Gesta per falsum procuratorem in audientia principis non possunt per dominum ratificari propter uitium obreptionis, quod est ualde detestabile in auditorio principis, & ideo puniendum: ut not. Bal. in l falsus. C. de furtis. in j. co. uer. secūdo præmitte. Istud dictum sequitur Iacob. de san. Geor. dicēs esse perpetuo not. ibi in prima colum. uersic. & nota perpetuo. & ibi subdit quod gesta cum falso procuratore coram alijs iudicibus bene possunt per dominum ratificari.

Gesta per falsum tutorem an possint ratificari per pupillum. Bal. & doc. & gl. in l. si tutor. C. in qui. cau. in integ. rest. non est neces.

Gesta per tutorem, qui non fecit quod debuit in susceptione tutelæ, ualent ad commodum pupilli. Bar. in l. legitimos. in fi. principij. ff. de leg. tu.

Gesta per falsum procuratorem legitimatum a iudice, an ualeant infra uer. Tutor falsus. uer. ij. & melius in uer. Procurator falsus. uersi. xiiij. quod sic, in consi. in Christi nomine amen: uiso puncto. & per d. Alexan consi. cxxxviij. j. parte. ubi dicit non ualere gesta pro tutore per l. ij. ff. de eo, qui pro tutore. & l. qui neque. ff de reb. eo.

Gesta per falsum tutorem legitimatum an ualeant. infra uer. Procurator falsus. uer. xiiij. quod non, ut in d. consilio.

Gesta per procuratorem ualent, si non opponitur, quādo procurator fecit quod non potuit. gl. in aut. qui. mo. natura. effi. legi. §. si quis ergo. uer. si igitur. Bar. in l. post mortem. §. fi. ff. de ado.

Gesta, & acta, differunt. s. uer. Acta uer. xxxv.

Gesta apud acta tantum ualent, quantum gesta coram tribus testibus. Et dicuntur gesta apud acta, si intersunt duo testes, & notarius. Bald. in l. sancimus. de testa.

Gesta per procuratorem dubitātem de mandato, sunt nulla. Bar. in l qui manumissus. de test.

Gesta uigore mandati, quod quis non reputatur habere, non ualent. Bal. in l. falsus. x. col. de fur.

Gesta

40 Gesta per executorem testamenti inscium sui officij non ualent: secus si sciat, licet testamentum non sit sibi notificatum. Bald. in d. l. falsus. x. colu. C. de furtis.

Gesta per procuratorem reuocatum an, & quando ualeant. Bar. in cle. v. q. de renun. & in q. xiij.

Gesta coram iudice sunt ualidiora. Ale. in l. si conuenerit. ff. de iur. om. iud.

Gesta coram iudice parte absente nocent gerenti, si iudex ad ea intendat, & impediat suum officium. Pet. de Anch. in c. j. de renun. Ale. in l. ij. ff. rē pupil. sal. fo. ubi uide omnino.

Gesta nomine defuncti possunt ratificari per hæredem. in l. si fine. §. procuratori. rem ra. hab. gloss. & Alexan. in l. eius, qui. si cer. pet. Barto. in l. bonorum. rem ra. ha. & Bald. in l. si ab uno. de neg. ge. & ibi Bald.

Gesta per nuntium reuocatum non ualent, si est propriè nuntius: secus si impropriè. Bal. in l. falsus. xij. col. & in l. si liberam. C. quod cum eo. & in l. mandatum. C. mandati.

Gesta per procuratorem reuocatum an possint ratificari per dominum. Bal. in d. l. falsus. x. col. in lec. antiq. & noua. quod non: sed Bar. in l. Pomponius. in fi. de neg. gest. ꝙ sic. Vide Bar. in consi. factum tale est. Pe. de Pont. ubi ponit an dominus obligetur. Vide Ale. in l. dispensatorem. de sol. & l. si tutor. post Bar. in qui. cau. in teg. rest.

Gesta per procuratorem ante præsentatas literas mādati non ualent. Bal. in l. licet. j. col. C. de proc. & in l. falsus. iij. q. C. de fur. & plenius per eum in Marg. uer. Litera. uer. xij. contra Archi. in c. is, qui. de procu. in vj. Sed dic non ualere, si non erit certificatus de mandato: alias sic. Car. in cle. ij in fi. e. tit. & infr. Procurator. §. j. uer. xx.

Gesta per procuratorem reuocatum per constitutionem secundi, an ualeant, si non fuit facta ei notificatio reuocationis. Bal. in d. l. falsus. x. col. de fur. Io. de Pra. in l. si quis. §. unius. iiij. col. ff. de proc. & Pau. de Ca. in con. lix. quod incipit, Venerabilis uir & infr. Vicarius. & supra eo. uer. xxiij.

Gestus boni uiri debet esse tardus, & grauis, non celer. in Sp. de aduo. §. v. uers. cum autem.

Gestus dicitur continere omnem contractū, uel quasi. l. ait prætor. in prin. & ibi Bal. ff. de minorib.

Glans dicitur omnis fructus. in Specu. de iniur. & da. da. §. ij. uer. porro. & seq. & uer. item si fructus. l. j. ff. de glan. legen. l. qui seruandarum. §. fi. & ibi Bar. de præscrip. uerb.

Glandes non sunt poma, secundum Pli. de natu. histori. li. xv. c. xxiiij.

Gloria debet estimari plus, quàm uita in Spe. de noto. cri. §. iij. in prin. secundū Apostolū.

† Adde quod gloria secundum Ambro. est clara notitia cum laude, uel secundum Tullium in Retho. est frequens de aliquo fama cum laude. Et dicitur Grece δόξα.

Glossa sufficit pro textu, quando textus non reperitur. Io. de Im. in l. j. secunda colum. de uulga. & pup. & Fran. Por de duo. fra. ij. parte. q. xlvij. & dicitur sublata cum textu. Bald. in l. fin. de edi. di. Adri. † De authoritate glossæ, Dec. con. lxxiiij co. iij. circa fi. Sylua. nuptialis. col. lxxij.

Glossa dicitur idolum aduocatorum. Cy. in l. non moriturum. C. de contra. & commit. stip.

Glossatio prohibita intelligitur, id est, ꝙ non dicatur, Intelligo sic, uel sic sed ut iacet, & intellectus nō extorqueatur. cle. exiui. §. & quia sub colore. de uerb. sig. & Bal. in aut. si qua. in fi. de sacros. eccl.

Glossæ creditur de consuetudine alicuius legis. gl. in l. rem non nouam. C. de iud. & in l. si locus. quemad. ser. amit. c. cum multæ. xv. q. ult. & in c. j. de treu. & pac. & in c. dolentes. de cele. mis. & in c. fin. de præscrip. & in c. in causis. de testib.

† Glossæ authoritas quanta sit, uide pulchre And. Bar. in consi. ix. in fin. v. colum. uersi. quanti est. in ij. uolu.

✠ Glossa cum Illustre admodum ingenium habuerit iusq; ciuile omnium optime tenuerit, & in iure dicundo, & in responsis cōsulentib. dandis ab eius sententia, & opinione recedere iurisconsulti nullo modo debent. Cy. in l. nō moriturum C. de cont. & cōmit. stip. Iac. But. in l. j. C. qui. pro su. iurisd. Bar. in l. ut uim co. fi. [ubi & nos diximus, quæque hac de re nostra sit sententia Explicauimus nempe uidendum non quid gl. dicat. Sed qua de causa dicat quibusq; rationib. quibus argumentis, quib. denique iuribus quod dicit confirmet. c. Ego solis. c. quis nesciat. canoli. c. neq; quorūlibet. D. ix.] ff. de iust. & iur. Bald. & I. nol. in l. j. ff. de uulg. in l. ij. C. de sent. qu. sin. cer. quan. in l. cum hereditas. C. deposit. in l. fi. §. necessitate. col. iij. C. de bo. qu. lib. in l. precib. colu. ix. C. de impub. §. j. in tit. imp. Loth. Eugen. papæ. col. iij. in usi. feu. Ang. in l. ij. ff. de accus. Ias. co. xix. num. 3. uol. j. Ae. Ma. Ma.

Glossa in dubio semper est tenenda. Bald. in l. ij. C. de sen. quæ sine cer. quant. profe. Iac. but. in l. j. C. qui pro sua iuris. Io. de Im. in c. cum contingat. v chart. de iureiu. & Bal. in l. hæreditas. C. depositi. & in l. precib. ix. col. C. de impu. & al. subst. & infra uersic. opinio. uer. xxviij. Bal. in l. j. de uul. & pu. & in ca. j. de succes. feu. & in c. cessante. de legi. hær. Bar. cōsi. Andreolus. gl. in l. qui filium. §. Sabinus. ad Treb. Io. An. in c. j. & c. ne innitaris. de const. Cy. in l. non moriturum. C. de contrah. & commit. stip.

† Glossæ authoritas est maxima. d. Pe. Phi. Cor. in cō si. lix. incip. diu post. in litera m, in ij. parte.] Vide in additione mea hic late.

† Addde ꝙ glossa cæteris opinionib. præponenda est per id, quod dicit Iac. But. in l. j. C. qui pro sua iuris. ubi dixit iudicandū esse secundū opi. gl. nisi consuetudo esset in co trarium. & pulchre dixit Cy. in l. j. C. de actio. & obliga. quod glo. est iuris idolum. & Bal. in peculio suo referens Cy. in l. non moriturū. C. de contrahen. & commit. stip. dixit loqui aduocato, & dic, audi idolum tuum. & Bar. in consi. inei. Andriolus, dixit sequere gl. ordinariā quæ melius præceteris intellexit. Bal. in l. cum hæreditas. C. depos.

dixit ꝙ authoritas gl. omnes alios ante cellit. Et idē Bal. in l. fi. §. necessitatē. C. de bo. quæ li. Adhæreas Odo. ueritatis id est gl. & in perpetuum nō errabis. & Bal. in c. j. de natura succes. feu. quod in consulendo multum sequitur gl. ordinariam: quia non potest adhærere meliori. Idem dixit in l. precib. C. de impub. & in l. j. ff. de uul. & pup. & in aut. cessante. C. de legi. hær. & in l. ij. C. de sen. quę sine cer. quant. Bal. in l. fi. C. de pę. iud. qui male iud. ꝙ non debemus rēcedere ab opinio. sapientū, & maximè glossarū: nec pręsumitur pro snīa iudicis, qui solitus est sequi opiniones insolitas Et idē Bal. in c. cōtingit de dolo & contuma. dixit ꝙ Barto. somniauit in quodā passu, de quo ibi, quod dicit accidere doctorib. uolentib. infringere opiniones glossarum. Et idē Bald. in c. j. §. iudices de pace iu. fir. ꝙ propter opiniones doctorum non debemus recedere ab opinionib. approbatis. Allegat Io. Mon. in c. cupientes. de elect. lib. vj. dicit etiam ꝙ non debemus recedere a tex. & regulis. Facit quod uoluit Bal. in c. infirmitas. de consl. & in l. obseruare. §. proficisci. ff. de off proconsul. & Angel. in l. ij. ff. de accusa. dixit non esse tutum recedere ab opinionibus glossarum. & adduco Sali. in l. traditionibus. C. de pac. dicentem quod ita debemus inhærere opinionibus glossarum, sicut Bononienses carotio. De quo dicit gl. fi. esse in l. omnis diffinitio. ff de reg iu. Sed illa gl. dicit standum esse regulæ, sicut Bononienses, &c. & idem Sal. dixit in l. ij. C. de sen. quæ sine cer. quantitate profe. ꝙ ille, qui nescit equitare, tenet se super arzone. Ita dicit de iudice qui nescit iudicare, ut sequatur opiniones glossarū. Et adduco Io. de Imo. in c. pastoralis. in prin. de off. or. ꝙ potius est standum opinioni gl. quā dicto In. Et idem Imo. in c. cum cōtingat. de iureiu. dixit nō esse tutum iudici recedere ab opinio. glossarū. Facit quod uoluit Mattheus de Matesil. in celebri tractatu suo de eligen. opinio. Hanc partem tenuit Barb. in c. capellanus. de fer. & Bar. in l. j. ff. de iust. & iur. ꝙ authoritas gl. omnes antecellit. & ibi uide d. Ias. May. Bal. in c. j. in prin. in tit. Imperator Lotharius. in usi. feu. Bal. aut. cessante. in ij. col. C. de leg. hære. Io. de Im. in l. j. in ij. col. ff. de uul. & pup. In contrarium facit gl. in l. sed licet. ff. de off. præsi. quæ dixit no. arg. cōtra eos, qui in defectum legum probationem glossarum inducunt. respon. gl. procedere, nisi opiniones doctorum moueantur meliorib. & subtilioribus rationibus: argumentum optimum in dicto. c. cappellanus. & ibi Abb. uel quando loquitur sine lege: quia intantum creditur gloss. & doctori, in quantum mouetur lege, uel ratiōe: ut est bonus tex. in c. ego solis. ix. dist. & ideo pulchre dixit Bal. in l. Respublica. C. quibus ex cau. maio. in integ. rest. ꝙ gl. nihil allegans loquitur ex capite suo. Et ꝙ standum sit gl. adde Bar. in consi. incip. testator in suo testamento. Pa. de Ca. in consi. lix. incip. ad primum uidetur dictas sorores circa fin. & Ioan. de Imo. in l. centurio. in v. colum. ff. de uulga. & pupil. Et hæc sunt, quæ hic commemorare uolui pro ornatu glo.

Gracciatura non uenit appellatione uulneris: unde statutum de uulnere non intelligitur de leui, & sic de gracciatura. Bald. in l. fin. C. de edil. acti. & in l. prima. §. sciendum. de edil. edic. Angel. in l si de pignore. §. furē. ff. de fur. ubi loquitur de scissura cutis facta cum ungue. & Angel. in l. extat. ff. quod met. cau. ubi loquitur de uerbis, Ferire, & uulnerare. Et de cicatrice uide Bald. in l. edita. C. de eden. & ibi Bald. xxj. colum & Angel. in l. si gemina ff. arbo. fur. cę. Vide Barto. in consi. contra Titium processum fuit &c. & Old. consi. lv. & Cataldi. de uiso. in tractatu syndicatus. q. cxxxv. & in q. cij. & dicit Ang. in d. l. extat pœnam esse arbitrariam, quod etiam tenet Ang. in d. §. sciēdum & Alexand. in l. denuntiasse. §. quid tamen. de adul. Bald. in c. non adeo. de rescriptis. dicit non habere locum, cum quis cum pugno extrahat parum sanguinis alicui. & Pe. de Anch. in c. primo. xiiij. q. principali. de consl. in vj. & glo. in c. cum illorum. de sen. excom. & Lau. de Fano. in l. in quorum. ff. de pign. Bald. in c. non adeo. de rescrip. Pet. de Anch. in c. primo. xiiij. q. iiij. membro principali. de rescriptis. in vj. Ange. Are. in tractatu maleficiorum. uer. percussione. in fi. & infra uer. Vulnus. uer. ij. & uer. syndicus denuntiat. uer. iiij. & uer. Statutum de maleficijs. uer. lj. & glo. in c. cum illorum. de sen. exc. Et facit, quia statutum pęnale non comprehendit minima. no. in l. Senatus. §. Marcellus. de le. j. & Ale. in l. eleganter. §. qui reprobos. de pig. act.

Gradus est enumeratio personarum cognatione uel affinitate coniunctarum, quoto gradu una distet ab alia optimè diiudicans. gl. Insti. de gradi. §. hactenus.

† Dicitur Græcæ βαθμὸς.

† Gradus continentiæ in matrimonialib. est ꝙ quoto gradu distat remotior a stipite, eodē gradu distet a quolibet descendente a stipite. d. Pe. Phi. Cor. in consi. ccj. inci. in hac. per totum. in ij. parte.]

† Gradus est mensura distinctè collationis factæ ad rationem stipitis secundum canones: quod nō contingit incissiuè. d. Bar. Soci. in consi. lviij. incip. casus legis municipalis. uer. j in casu. circa fi. j. parte.]

Gradus in matrimonijs debet computari secundum ius canonicum, sed in successionibus secundum ius ciuile. Bar. in l. ij. C. de succes. edic. per c. ante sedē. † xv. q. † Vide do. Pe. Phi. Cor. in consi. ciiij. in litera c, in ij. parte.]

✠ Gradus iuris ciuilis, non canonici, cum de successionibus agitur, Sunt inspiciendi. capitulo. ad sedem. xxxv. quæstio. v. gl. in §. hactenus. instit. de gradi. & in l Iurisconsultus. §. item liberi. ff. de gradi. Barto. in l. fin. C. de succes. edict. Dec. consil. cccxxxiv. nu. 1. Ae. Mar. Man.

✠ Gradus iuris ciuilis, non canonici, quanquā in successionibus sunt inspiciendi, aliud tamen est agendum cum ut gradus secundum ius canonicum iudicetur, municipali est cautum iure, Bal. in l. fin. in extre. C. de succes. edict. Dec. in termi. co. cccxxxiv. co. ccccxliv. nu. 4. Ae. Mar. Man.

fi.C.de legi.& in c.j.ij.col.per quos fi.inue.Inno.in c.constitutus.de appel.& Bal.in Mar.uer. gratia.q non si sit facta per papam:sed facta per alium potest probari per testes. Et uide Bal.in l. si qua calumnia. C.de epis.& cle.Car.in cle.in proę.in §.nec sane.dicit non probari gratiam apostolicam sine bullis, licet non sint de substantia. Et tenet Car.in cle.j.§.j.ij opp.de priuil.& Rot.in decis.item quod licet curia Romana.& Car.in cle.ij. de præben. in prin. quod hodie gratia papæ non probatur sine literis. Sed gl. & Car.in cle.dudum.§. nos. de sepul. dicunt quod etiam sine scriptura ualet. Alex.contra in l. contrahitur.de pig.† Et per Fel.in d.c.ex diligenti.

Gratia potest reuocari,sicut priuilegium.Paul.de Ca. in consi.clix.xvj.col.

Gratia de pęna soluta nõ ualet, nisi facta sit mẽtio specialis. Bal.in l.nec damnosa.C.de preci. Impe.offe. uer.& hoc facit ad quæstionem.& j. Rescriptum interpretatur.uer.viij.

10 Gratia semel recusata non potest amplius acceptari. Bal.in l.fi.x.opp.C.de condi.inser.ul.col.

Gratia de pœna non ualet,nisi narratum sit crimen,ꝓpter quod fuit cõdemnatus.Bar.in l.præscriptione. C.si contra ius uel util.pu.& Anto. de Rose. in tractatu legi.l.ij.li.causa.formali.j.col.

Gratia pro delicto nõ præcedente nõ infunditur. Bal. in c.quæsitum.de capi.qui curi.uendi.

Gratia debet fieri post condemnationem :sed si sit ante, debet pronuntiari superuacuo petitam. Bald. in l.ij.C.de erro.aduo. Inn.in c. G. perpetuus.de fide instru.

Gratia de pęna si petatur,sed minor est pęna quam dictum sit in supplicatione,non nocet sibi confessio erronea.Bal.in l.ij.C.de erro.aduo.

Gratia facta condemnatio in omnibus bonis, non extenditur ad bona alienata. ne fiat præiudicium emptori.l.ij §.si quis a principe.ne quid in loco publi. Bal. Ang.& Lud.in l.sed si hac.§.liberos.ff.de in ius uoc.licet Bar.contra in l.quęcunque. C.de iure ha. fi.l.li.x.& infra Restitutus.uer.j.ubi plene.

Gratia dei infinita,& quotuplex est.Cardin.in cle.fin. in prin.de hære.

Gratia Dei quid operetur.c.e. j. in prin. & ibi Car.de magi.quod retrahimur a malo,& cõuertimur ad bonum,& sine ea nihil boni facimus.

Gratia est duplex,scilicet operans,& cooperãs.per gl. & Car.in cle.j.de magist.sed melius ibi in iij. qõ.ꝙ est triplex.

Gratia est donum,quod uenit ante preces.s.uer. Donatio.§.j.uer.xxxiij.

20 Gratiose,id est , cum gratiarum actione gl.& Car. in cle.ij.§.j.de censi.

Gratia quod prouideatur alicui de beneficio electiuo, uel spectante ad electionem alicuius , quomodo intelligatur.s.Commissio.uersi.xl.nec de patrono. j. Mandatum.cl.j.uer.xvj.

Gratiarum actio est agenda.in cle.dudum.§.& si idem. & ibi Car.& gl.de sepul.

Gratia generalis quod prouideatur de beneficio ad cuiuscunque episcopi collationem spectante , uel de beneficio in regno , ualet. Card. in cle. penulti. de præben.

Gratia de beneficio uacaturo expirat mortem cõcedẽtis:secus in gratia de beneficio uacante. Car. in cle. fi.v.q.de rescri.

Gratia beneficialis est restringibilis omnino.c. quamuis.j.de præbend. Car. in cle.j.v. opp. de sup. negli.præla.

Gratia gratum faciens,&

Gratia gratis data an conferantur per baptismũ. Cardi.in cle.j.§.fi.de sum.tri.De utraque.per Car.cle.j. de magistr.

Gratiæ concessio intelligitur, scilicet,sine præiudicio ordinarij.per Card.in cle.auditor. ij. colum.de rescrip.

Gratia de uno altari obtenta an extinguatur per acceptionem alterius altaris.Car.in cle.gratiæ.xj. q. de rescrip.quod non,nisi requirat residentiam.

30 Gratia non extinguitur per electionem ad episcopatum,etiam si petatur confirmatio. Car. ubi. sup.xv.q.

Gratia pendente si quis consequatur secundum incõpatibile beneficium,uide Car.ubi.sup.xvj.q.

Gratia non recuperatur, si quis uelit renuntiare impetrationi.Card.ubi.s q.xviij.

† Gratia impetrantis non extinguitur per prouisionem, quæ fit conditione pendente. Oldr. consilio. clxxv.

† Adde quod si in gratia papæ apponitur illa clausula consueta,Seu quocunque mõ uacet,uel per alterius cuiuscunque personæ,&c.non poterit tunc ordinarius se opponere contra impetrantem a papa per deuolutionem concilij Lateranẽsis. nec allegare ignorantiam Et est semper utile hanc clausulam apponere,ut euitetur disposi[illegible]o.c.susceptum.de resc.lib. vj.Abb.in c.ex parte.de conces.præben.in iij,colu. Et nota singulariter quod gratia quandoque assumitur pro cõtemplatione,seu intuitu:ut in c.unico. de commo.in prin.Quandoque gratia sumitur pro cõcessione alicuius beneficij,seu iuris ad obtinendum beneficium ut in c.gratia.de resc. li.vj.& in cle.gratiæ.eo.ti.Quandoque assumitur pro donatione spiritus sancti.j.q.j.gratia.Et secundum Theologos duplex est gratia:alia gratis data,alia gratum faciens. de quibus in secundo Sententiarum,di xvj.& in c.j. de magistris.ibi glo.in uerbo Cooperante. quæ dixit quod gratia est duplex, operans, & cooperans; nota.Ab.in d.c.unico in prin.

Gratia tertia non ualet,si faciẽ mentionem de secunda,& non de prima , licet secunda faciat mentionem de prima.Rota in deci.ccxxxiiij.si habens,&c. in nouis.

Gratiæ reformatio nõ requirit expressionem expressorum in prima gratia.Rota in deci.cclxxviij. licet. in nouis.

Gratia de beneficio uacaturo per promotionem alicuius non habet locum in uacante per morté eiũdẽ. Rota in deci.cccxliiij.no.ꝙ si facta. in antiquis.

Gratia

† Gratia ad beneficium uacaturum concessa alicui per cessum, uel decessum, iuncta clausula, seu per quemuis alium modú uacare cõtingit: quæ uacationes ueniunt, & qualiter intelligatur, uide do. Mari. Soci. in consi. xxxij. incip. ex his. uersi. ulterius etiam. cum uer. seq. in j. parte.

Gratiæ si sunt pares in tẽpore datę, præfert, qui prius processum fieri fecit. Rota deci. cccciij. nota si unus. in antiquis.

Gratias plures pares in data habens, & una utens, non uidetur renuntiare alteri Rota in dec. claxx nota ꝙ, ubi aliquis in antiquis.

Gratia de beneficijs an extẽdatur ad beneficia postea creata. in cle. literas. de rescrip. & Baldus. in l. placet in fine C. de li. & posthu.

40 Gratia nondum scripta, nec bullata, an expiret morte concedentis. per do. Geminia. in proęmio. vj. lib. §. uniuersi. & ibi Ioan. And. & Archi. & domini de Rota in deci. xxij. in anti. Bald. in l. falsus. xj. col. C. de fur. quod sic & supra eo. uer. vij. & xxxiiij.

Gratia ad certum tempus concessa si prorogetur, an dicatur eadem, uel noua. Pau. de Ca. in consi. cxiiij.

Gratia potest impetrari parte non citata, nisi stylus curię sit in contrarium, secundum Sicu. & doc. in cap. cum olim. de re iudi. & Inno. in c. nisi cum pridem de renun. & infra Rescriptum impetratur. uersi. vij. cum additionibus, quas ibi dedi post authorem. Itẽ

Gratiam potest facere princeps deplenitudine potestatis, etiam nemine citato, si ex causa facit, quæ præsumitur ex clausula, Ex certascientia, secundum Ab. Sicu. & Captá. in c. cum olim. de re iudi. per. c. quæ in ecclesiarum. de consti.

Gratia non ualet, nisi contineat etiam ius partis aduersę, quod elidi dicitur Inn. in c. cum ordinem. de rescriptis. Bal. in Marg. uer. Litera. uer. v.

Gratia dicitur de eo, ad quod quis tenetur ratione naturali. Bal. i c. ad hæc. ij. co. de pace iur. fir. facit l. Titius. ff. de obsequi.

Gratia impeditur per ingratitudinẽ. Bal. in c. insuper. de prohib. feu ali. per Fede.

Gratia fieri potest de merito. scilicet perdominum, uel testatorem, non per executorem. Io. de Imo. in l. his uerbis. §. j. ff. de hæredi. instit.

Gratia in posterioribus habentibus expectatiuam prębẽdę primo uacaturæ expirat per exceptionem primę, nec eius morte reuiuiscit. Bal. in l. si legata. C. de legatis.

Gratiam facere dicitur, qui minus nocet quàm possit. l. si depositi. & ibi Bal. C. depositi.

Gratia in dubio intelligitur sine præiudicio tertii. cap. quamuis. de rescrip. in vj. secus si ex iustitia. Bald. in l fi. C. de sen. pas. Idem si concedatur a iure sine ministerio hominis. Ioan. de Imol. & doct. in c. j. de pręscrip. Adde. infra uerbo Rescriptum interpretatur. uersi. v. cum his, quæ ibi addidi post authorem.

† Gratia est contra iuris dispositionem. do. Bartho. Soc. in con. cclx. inci. in causa. uer. secundo quod circa medium. in ij. parte.

Gratia de beneficio uacaturo in tali ecclesia habet locum etiam in eo, quod uacat tempore datę. gloss. in cle. j. de conces. præbend. Ioan. de Imo. in l. hoc articulo. de hæred. insti. & in l. hæc conditio. de condi & demonst. ubi dicit uerum, nisi papa sciuisset illud tunc uacare. & tenet Cy. in l. uxori. C. quãdo di. leg. ce. & Bal. & Ange. in l. Titius. §. j. de li. & posthu. & Ale. in l. cum stipulante. de verb. obli.

Gratia ęquiparatur magis ultimæ uoluntati, quàm cõtractui. Bald. in l. ij. §. sed & si quis. v. colum. C. communia de lega. uide not. in c. quia cunctis. de conces. præben. lib. vj. & Paul. de Castr. consil. clix. xvj. colu.

† Singu. Gratia super homicidio secundo non facta mentione de gratia obtenta super primo, non ualet ut not. Gul. de Cug. per illum tex. in l. iij. C. de epi. aud. Et per hoc dicit Andr. Sicu. in c. super literis. de rescrip. se uidisse quendam decapitari, non obstãte gratia obtenta, tacito de prima. quod ualde tenendum cordi dicit do. Ias. in l. præscriptione. in fi. C. si ✠ contra ius uel uti. pub ✠ Iaso in l. nec damnosá. C. de prec. imperat. offere Fel. in c. postulasti. colu. iiij. de rescript. Carer. in pract. cri. §. circa. nu. cvij. Hyp. sing. xj. Dec. co. Dcxcv. nu. 33. Laurent. Silua. co. L. nu. j. uol. j. Ae Mar. Ma.

✠ Gratia cum ob unum crimen alicui est concesso, ualet & altera concessio. & gratia ob aliud crimen facta, quanquam in secunda prioris mentio facta nõ est fac. l. capitalium. §. solent. ff. de pęn. & ea, quæ tradit. Barb. co. xlvij. nu. xxj. uol. j. & ita confirmat Laur. Silua. co. L. nu. xij. uol. j. Tho. Gra. not. xvij. Ae. Mar. Man.

✠ Gratia ab uno Principe concessa ob crimen concessa, ualet etiam si nulla mentio facta sit, alterius gratię antea ab alio Principe concessæ. Lau. Silua. co. 50 nu. xij. uol. j. Ae. Mar. Man.

Gratia ęquiparatur indulgentijs, & legatis. Bal. in l. falsus. xj. col. C. de fur. ideo.

Gratia quæritur ignoranti, & sic a die signaturę, uel a die datę, etiã ante præsentationem rescripti, & morte concedentis non reuocatur. Bal. in d. l. falsus.

Gratia delinquentibus facta non comprænhendit criminosos lege maiestatis. Ange. in q. exorta guerra. & Ale. in l. j. ff. ad legem Iulia. maiest.

Gratia surreptitia non prodest impetranti. c. super eo. de coha. cle. & mul. c. ad audientiam. ij. & c. dilectis. primo. de rescrip. & Ale consi. cxlij. j. parte.

† Gratia an per taciturnitatem reddatur subreptitia: & quando strictissime, aut latissime, recipiat interpretationem, uide do. Maria So. in cõ. xiij. incip. pręsens. uer. secundo principaliter. cum uer. seq. & uer. ad ultimum argumentum. ibi: nunc uero superest. in j. parte.}

Gratiam expectatiuam facere potest solus papa, non inferior. c. ij. de conces. præben. Item solus rex in beneficijs regalibus, dummodo intra mẽsem acceptetur. cle. j. de conces. præben. secundum Lud. Pon. in sing. uer. Gratia.

† Gratia quatenus concordat cum transactione omnino ualere debet, cum iuri alterius non pręiudicetur.

tur.dc.Barth.Soc.in consi.clxxviij.i ncip.circa primum.uer.postremo.in ij parre.]

Gratiam,seu dispensationem impetrâs super pluralitate beneficiorum,si non facit mentionem quod illa beneficia prius tenuerat illicite,recipiêdo inde fructus,non ualet dispensatio.not.Compo.& Io.And. in c.dudum.el.ij de elec.Ab.ubi.s.

Gratia ad beneficium obtinendum ad instantiam impetrantis non ualet, nisi fiat mentio ualoris ipsius beneficij,ut scilicet non excedat ualorem tantę quâtitatis:ut no.Ab in c.fin,de præsum. & hoc de stylo curię.& est utile & necessarium,ut fiat talis expræssio,ar.c.postulasti.de rescrip.Abb.in d.c.adaures.in iij.colu.

Gratia non omnium communis est.Item.

Gratiarum diuisionem ponit Sp.in proęmio. ante uersi.sane.

Gratiosus dicitur, qui libenter flectitur ad gratiam faciendam,& repellitur ab accusatione.in Spe.de accusatio.uer.item quod est gratiosus.

† Gratiosa concessio non præsumitur in his, quæ nô solent de facili concedi:ut uult Inn.in gl.in c.bonę. el.ij.de postu.præla.& ibi Abb.in,v.col.& Barto.in l.j.§.quæ hoc interdicto.ff.de itine. actuque priua. in his uero,quæ solent gratiose condi,p̄sumitur facilis concessio.

† Gatiosa concessio non debet præsumi in exercitio alicuius iuris.Abb.in d.c.bonę Memorie.el.ij. in gl. in uerbo gratię.ubi infert hoc ad q.

✠ Gratia absolutionis secundum petitionis formam est intelligenda,l.j.C.de diu.rescript. c. inter dilectos,& ibi Bal.de fid.instrum.Abb.in c.ij.de treg.& pac.in c.cum pro causa.col.ij.de senten.excom.Anto.Butriu co. cix. Dec.con.cxxxviij.nume.viij.Ae. Mar.Ma.

✠ Gratia alicui à Populi consilio tributa, ita demum firma est,si præces ueritate nituntur l. præscript.C. si contr.iu.uel.util.pub.c.ij.c.ad aures.c. ad audientiam,il ij.ubi A lib.& alij.de.rescript.Old co.lxxxj. Bal.co.cccexcv.col.j.uol.iiij.Dec.co.cccciij.nu. 16. Ae.Mar.Ma.

✠ Grat a etiam motu proprio alicui concessa, alteri damnum detrimentumque inferre non potest.Ill. & Reuerendissimi.Cardinales Hosti.& Abb. in c. causam quæ il ij.de testib.Dec.co.cccclxvij.nu xx. Ae.Mar.Ma.

✠ Gratia alicui solo uerbo a.S.P.concessa, Pontificis maximi morte non extinguitur.c.si super gratia. de offic.de leg in vj.Bal in l.Humanum.in extre. C.de legi.Dec co.ccccvij.nu.xvij.Ae.Mar.Ma.

Gratificatio an,& quando locum,habeat. gl. in l.fin.§.j.ff.de reli.& sump. fu. & Specu.de dila.uer.quid si actor.de feu.§. ij. uersi. xij.& sequê.& infra.co.per discursum.& per Bal. in l.si.de ma.test.& in l.si quis ad declinandam. de episcopis,& cleri.

Gratificat iudex quandoque.in Spec.de inciden.quæ. uer.ꝙ si plures.Item.

Gratificat iudex quando comparatio literarum facta de scriptura priuata contradicit testibus.Bar.in l.admonendi.vj.col.ff.de iureiur.

Gratificatio commodatarij locum habet. quando habet duas res a diuersis in commodato,& periculum superuenit:quia potest saluare quam uult, si ambas non.potest.Bar.in l.si ut certo.§.quod uero.ff.commodati.& ibi glo.uer.proinde.per l.iij.§ ij. ad Sillanian.

Gratificationi locus est,quando plures sunt fęmine, si masculis deficientibus feudum ueniat ad fęminas ex pacto:quia dominus feudi gratificat cui uult ex fęminis:per Bal.in c.j.§.pe.qui feu.da. pos.& in l.si quis seruum.§.si inter.de leg.ij.Ale.in l.j.§. j.de lib. ho.exhi.

Gratificatio patris habet locum, quando dubitatur quis ex duobus fuerit primogêitus,ut sciatur de successione regni.Bald. in l. in quibus. C. de secundis nup.& Alex.in l.j.ff.de lib.ho.exhib. Sed idem Bal. in auth.ex testamento.ult.col. de col. dicit ambos succedere.

Gratificatio superioris habet locum, quando duo pares sunt electi,id est,pares uoces habentes, ut confirmet magis merentem, qui tamen semper fuerit bonus,& concurrat cum altero,semel fuerit malus. Arch.xij.di.nos consuetudinem. per. ca. statuimus. & c.nec.lxj.di.Sed gl.50.di.fidelibus.tenet contrarium,scilicet quod præferatur is,qui de malo factus est bonus.secundum Lud.in sing.uersi Gratificatio. uer.ubi sunt duo.Sed cęteris paribus locus est gratificationi.gl.in c.uenerabilem.de ele. & dixi in tractatu de episcopo.iij lib.ti.de confir. episcopi. & in l ij.& per Abb.& doct.in c.cum autem.ubi no.de iure patr.

† *Grauamen* hæredi iniunctum, intelligitur etiam iniuctum substituto, quâdo testator dixit.Instituo Titium hæredê,ut faciat, mihi capellam aliàs sibi substituo Caium. l. legatû sub conditione.de condit.& demon.Io.de Pra. in l. si separatim.eo.ti.ar.contra per gl.Ang. & doct. in l.recusare.§.si fisco ff.ad Treb.

† Adde quod grauamen est mediata causa appellationis.c.omnis oppressus.ij.q.vj.c.ad nostram & cap. suggestum. de appell.Abb.in c.super cod.el. ij. eodem ti.

Grauamen in uno legato adiunctum an censeatur repetitum in alio in l.repetendis.& ibi glo.& doc. de lega.iij.

Grauamen in testamento adiunctum an uideatur iniûctum omnibus hæredibus,& an substitutis. in lege quæ conditio.& ibi doc.& Ioan. de Pra. de condi. & demon.

✠ Grauamen uni nominatim iniunctum ad alios non extenditur.doct inl .cohæredi,§.cum filiæ.ff. de uulg.Ay.Cra.co,xcviij.nume.vij.uolum.j. Ae.Mar. Man.

Grauamen in legitima adiunctum debet reijci.l. quoniam in prioribus.C.de inoffic.testa.Et ideo licet filius sit grauatus ut ultra petere non possit, tñpotest petere usque ad legitimam:ut ib.. & tenet Bar. in

in l.j.ff.de his, quæ pę.no. Et intellige etiam de grauamine temporis.Io.And.in Spe.de pigno.Alexand.in l.extraneum.C.de hæredi. instituen. & j. Vxor usufructuaria uersi.xxx.& ualet testamentũ, reiecto grauamine.Bal.in l.si quis suo.C. de inoffi. testa.& ibi etiam dicit ualere, si in eo relinquatur filię pro dote:sed grauamen fauorabile non reijcitur,prohibitio alienandi.Pau.de Ca.sing.consi.ccxxxij.& ualet relictum cum grauamine factum filiæ exclusę propter agnatos per statutum Paul. de Ca.con.cxcvij.

✠ Onus aliquod legitimæ imponi non potest.hinc est.quod filius a quo est fideicommissum relictum.de legitima,conficere testamentũ potest.c.Raynaldus.§.dilectus.de testá.Bal.in l.filium quem.col.x.in extrem.C.fam.ercis.Ale.co.xliij.uol.ij.l.quoniam in priorib. C. de. inof. testa. in l.cum patronus.ff.de leg.ij.nota.in l. cohæredi. §.cum filiæ.ff.de uulg.Ang.co.cxxj.Raph.co. xix. Roma.co.clxxxv. Alex.con.lxviij.uol. iij. Dec. in termi.co.ccxliij.dub.j.Ae.Mar.Ma.

✠ Onus fideicommissi,si filio à patre impositum est, ad eum,cui fideicommissum est relictum, non spectant bona,quæ non de patre accepit, sed aliunde filius quæsiuit,l.cohæredi.§.cum filiæ.ff. de uulg.l. sequens quæstio.ff.de leg.ij.l.iij.§.uxor.ff. de dot. prælega.Ale.co.xx.col.iiij.uol.iij.Dec.co. ccxliij. dub j.Ae.Mar.Ma.

† Grauamini,& oneri imposito si filius consentiat, an ualeat.Io.Lup.in repeti.rubri.de don.inter uir. & uxo.col lxxxvij.qui non audet decidere.

Grauamen transit in rem iudicatam si intra decem dies non sit appellatum ab eo. l. cum I. & ibi doc. de re iud.

† Grauamen in receptione secundi consideratur habito respectu ad identitatem collatoris,& non idẽtitaté ecclesiæ & an respectu iuris patronatus possit quis uti exceptione grauaminis.Abb.in c.abbatem.de rescrip.

Grauamen irreparabile per appellationem a diffinitiua dicitur,quando habet aliquid facti,uel continet laborem expensarum.Pau.de Ca.con.xxvij.

Grauari quis non potest,nisi honoretur, & quatenus honoretur.l,ab eo.& ibi Bal.C.de fideicom. & l.ciuilibus.§.fi.& ibi Bart.de lega.j. l. non amplius. in prin.eo. tit. quod uerum si honoratur commodo pecuniario,nõ aliás.l.Titius.& ibi Bal.C.de op.li.

Grauamen prælegato potest imponi etiamultra uires prælegati.l.Pamphilo,§.fi.ibi Bar.deleg.iij.ubi ponit an,& quando præsumatur iniunctum causa legati,uel ne.

Grauamen an.& quando potest iniungi ei, ad quem aliquid peruenit ex hæreditate per mediam personam alterius.doc.& Barto.in l.cum filio.de lega.j.

10 Grauamen de bonis communicandis inuicem iniũgi potest.l.Lucius.in prin.ff.ad Trebel.

Grauamen uerbale debet uerbaliter operari,sed reale actualiter.j.Reuoc.uer.xxij.

Grauamen a iudice illatum sub qua forma reuocet. Item melius quod ipsemet,illud reuocet,quá alius: & uerecũdari nõ debet.in Spe.de excep.& repli.§. iiij.uer.vt autem.

Grauamen an possit iniungi ei,ad quem peruenit aliquid de bonis meis per mediam personam alterius Bar.& doc.in l.cum filio.de leg.j.

Grauamina extraiudicialia. nunquam transeunt in rem iudicatá.c.licentia.de appell.in vj. secundum Ab.ibi.c.cũ in tua.in fi.qui ma.accu.pos.

Grauamen iniunctum sub nominibus appellatiuis,& non proprijs,ut filius,uel uxor,intelligitur scilicet pro hæreditarijs portionibus.Casus singul. secundum omnes in lege Lucius.§.Meuia.ad Treb.Ale. in l.si mihi,& tibi.de uerb.obli.Sed Ale. post Pau. de Ca.in l.j.C.de impu.& al.sub.dicit uerũ in hæredibus,non in legatarijs,qui indistinctè cẽsentur grauati uiriliter.& j.Legatarij.uer.ccxxix. & uer. Onus.uersi.xxj.

Grauamen qui eligit,sibi imputet.in Sp.de inquisi. §. v.uer.item pone,abbas.

Grauaminis materiam.uide.j.uer. Onus. per totum.

Grauatus præstare certos redditus ex tali fundo,liberatur pręstando fundum ad fructandũ.Pau.de Cast.con.xx.uide.l.filiusfami.§. apud Marcellum.ante fi.de leg.j.& infra uer. Obligatus.xj.

Grauatus soluere legata,an cogatur soluere etiã prælegata.Pau.de Ca.consi.ccxlij.

Grauatus, & honoratus, regulariter differunt.Fran. Are.in l.fi.§.Titius.in iiij.col.uer.in gl.posita super uerbo quid ergo.ibi nam inter grauatum idem. de uulg.& pupil.]

Grauatus restituere hæredi põt alienare irreuocabiliter,sed grauatus restituere filio secus. Bart. fin.in l. pater.§.mater.de leg.ij.& Ang.in repertorio. uer. Alienatio.

Grauatus facere aliquid de consilio alicuius,si non facit.an factũ ualeat.Bar.in l.j.§.si plures.ff.de exercitoria.& s.uer.Consilium.el.j uer.viij.

Grauatus dare cum potuerit, constituitur in mora, si non dat,quando habet facultatem dandi. sine alia interpellatione.Bal.in l.j.xiij.q.C.de his,quę pęn. no.in utraque.lec.& no.in l.hæc conditio. la. ij. ff. de condi.& demon.

Grauatus construere hospitale debet illud construere intra annũ Bal.in l.orphanotropho.C. de epis. & cler.

Grauatus probare incontinenti,potest probare intra triduum.Bal.in l fi.j.col. C.de iudi.& in l.fin. C.de erro.aduo.

Grauatus expendere certam quantitatem,si expendit plus in l.cũ in testamento.de uer.signi.in l.qui aliena.§.libertos.de neg.ge.gl.in l.fi.C.eo.ti.

Grauatus facere aliquid, intelligitur tacite priuari, si non facit gloss.mag.in prin.in l.ij.C.de condi.ob causam.

10 Grauatus mutuare non potest idoneam cautioné recipere a debitore.l.fideicom.§.si hæres rogatus. & ibi Bal.ff.ad Treb.

† Grauatus portare nomen & arma. Benedict. in repeti.

repeti.c.Raynutius.fo.viij.col.ij.de test.

Grauatus uendere, uel reuendere alicui, debet illum interpellare, & expectare per duos menses ut deliberet. Barto. & doc. in l qui Romæ.§.cohæredes.de uerb.oblig.ubi etiam Ale.& ibi Ioan. de Por. ar.l. fi.C.de iure emp. Quod uerum, etiam si sit obligatus reuendere ex stipulatione ad uendendum: secus si in testamento, quia non potest unquam uendere, nisi quibus uoluerit testator: secūdum Rapha. & Ioannem de Por. ibi licet Bartol. aliter loquatur. Idem Bar. in l.codicillis.§.instituto.de lega. ij. dicit quod grauatus per testamentum uendere, uel pignorare alicui, potest tunc uendere, uel pignorare, si ille, cui grauatus est, interpelletur & expectetur, iuxta.§.cohęredes. Sed Rapha.& Pau. de Cast. in d.§.cohęredes. dicunt tempus esse arbitrarium. secundum Ioan. de Por. ibi. & quod sufficit unica interpellatio, ut ibi per Bar.& doc. sed Ale. ibi.& Io. de Imol. tenet opi. Bar. in addit. ibi Alex. post Pau. de Ca. quod re integrā, id est non facta uenditione alteri admittatur moræ purgatio post dandum tempus, ut uolenti emere sit uenditio facienda.

Grauatus facere post certum tempus, non liberatur si facit ante.l.cum pater.§.a filia.& ibi Bar. de leg. ij.Item

Grauatus restituere post mortem an possit restituere in uita. Bar.& doct. in l. post mortem. C. de fideicō miss. Item

Grauatus restituere Titio, si superstit tempore mortis hæredis, alias restituat Seio, non potest in uita sua restituere Titio. Bald. in d.l. post mortem. item Alex. in l. patrem. de his, quæ in frau. cred.

Grauatus restituere monasterio post mortem, potest restituere in uita. Bal. in d.l. post mortem. penultima. colum.

Grauatus ad picturam imaginis domini Iesu Christi cum apostolis, intelligitur scilicet de duodecim Apostolis. Bart. in l. Titia.§.Seia. de auro & argento leg.

Grauatus dare hæredibus, si tempore dandi reperit se hæredem pro parte, deducit pro parte, & dare debet aliis pro parte.l.qui hæredi.§.fi. & ibi Bar. de condi.& demon.

Grauatus reddere rationem & reliqua, potest petere quod ponātur calculatores, qui iudicent de reliquis.leg.si cui libertas.& ibi Bart. de condi. & demonstra.

Grauatus restituere domum detrahit Falcidiā, si grauatur ut hæres. Bar. in l. acceptis.& ibi no.ff. ad legem Falci.

20 Grauatus non testari uidetur grauatus restituere uenientibus ab intesta.l. qui filium. in princ. & ibi Bar.ff.ad Trebel.

Grauatus restituere non potest restituere procuratori in rem suam, sed potest restituere per procuratorem. Bald. in l iij.C.de fideicom. Bartol. in l. restituta. in princ. ad Treb. sed simpl ici procuratori sic, ut ibi.

Grauatus stare in societate an succedat socio moi en ti. Bar. in consi. Dominicus fecit testamentum.&c.

Grauatus uendere alicui pro certo pretio, debet pro eo uendere: sed grauatus uendere simpliciter debet uendere pro pretio iusto, arbitrio boni uiri.l. fideiussor.§.meminisse.de le. j. & tenetur actione ex testamento ad omnia, quæ sunt de natura contractus.l.si hæres.de actio emp. Pau.de Cast. in cō si.xxiij.

Grauatus locare debet etiam stare locationi factæ p ipsum, nec liberatur solum locando, si sit grauatus locare, & stare locationi: alias sufficit locare. Bar. in l.fideiussor.§ fi.de leg. j.

Grauatus restituere an computet sibi fructus in legitimam uel Trebellianicam. sup. uer. Fructus computantur. uer. i. cum tribus sequen.& uer. Fideicommissarius agit. uer. xxix.

Grauare quis dicitur etiam per suos officiales. cle. j.§. abbates.& ibi Cardi. de exces. præla.

Grauati recurrant ad principem. cle. ij. in prin de pœnis. ij. quæ. vj. ad Romanam.& c. omnis oppressus. de ele. in vj.

Grauatus restituere alteri potest testari de bonis restituendis. gl. secundum Azo. in auth. si qua mulier. C de sacrosan. eccle. & Cy. in fi. in l. fœminę. C. de sec. nup.& Alexa. in l. stipulatio hoc modo. x. colu. de uer. obli. Sed dic uerum pro quarta tanquam trebellianica ad ipsum pertinente.

Grauatus dare, uel facere, an debet ire ad domū eius, cui debet dare, uel facere. in leg. tales.§ priscus. de condit. & demon. in lege. item illa. de consti. pecu. Bald. in l. j. vij. q. C. de insti.& substi.& in l. pen. C. de condi. inser.

30 Grauatus in testamento fideiubere. si noluit, nō repetit. Baldus in l. sancimus. C. de uerborum signifi. & infra uer. Hæres grauatus. uer. cxlj.

Grauatus ire ad sanct. Iacobum pro anima testatoris potest alium mittere. Bal. in l. j.§. ne autem. C. de caduc. tol.

Grauatus facere an debeat facere sumptibus suis. ifra uer Hæres grauatus. uersi. cxlij. & uer. Legatarius. uer. ccxx.

Grauatus in uno debet releuari in alio. in Spe. de teste.§. j. uer. sed quid si admissus.

Grauatus semel non debet amplius grauari, etiam si tacuit. ad primūm grauamen. in Spe. de accu.§. j. ante uer. illud quoque.

Grauatus suo facto sibi imputet in Spec. de inquisi.§. v. uer. item pone, abbas.

Grauatus falso leuamen accipit. in Spe. de censi. §. ij. uer. quæ autem.

† Grauare non possum quem non honoro. Frā. Are. in l. centurio. in xxvij. co. uer. extra gl. ibi: mouetur per regulam. de uulga.& pupil.

✠ Grauatus. ut nostri dicunt hæreditatem restituere alicui, eiusque hæredib. masculis, nepotibus eius ex filia restituere non tenetur, si enim filiæ restituere, non est compellendus quo pacto ad restituēdum descendentib. ex filia compelli poterit. Ioan. And. in addi. ad Spe. in rub. de testam. col. pe. Dec. consi.

consi.ccxxxix.nu.v.Ae.Mar.Ma.

✠ Grauatus restituere aliquam rem detrahit, quod in eam necessario, utiliterque impendit l.ubi pure. §.fi.l.mulier.§.sed & ipsa.ff.ad S.C.Treb.Io.Anã. co.xcix.in extre.Car.co.lv.dub.iij.Ay.Cra.co.cij. nu.51.uol.j.Ae.Mar.Man.

Grauati materiam supple.infra.uer.Obligatus.per di scursum.

Grauaria quæ currit ad certum fundum, non potest diuerti inuito domino fundi l.si manifeste.C.de seruitutibus.

Grauaria si per te impeditur ire ad fundum meum, te neris mihi utili actione.Bar.in l.de qua.ff. commu nia prædiorum.

Grauis uel grauissima pœna, quæ dicatur in sta tutis, uel legibus glo.l.j.C.ne lice.si.sal. no.in l.j.C.de eununch.

† Adde ꝙ graue secundum Aristo.in j.de cęlo,& mũ do.est quod natum est ferri circa medium. Et dicũ tur graues personæ hi, qui sunt bonæ famæ, & opi nionis,& antiquus homo gl.in c.licet ex quadam. in uerbo.graues.de testib.quã gl.dicit ibidem Abbas facere ad statuta, quæ in multis casibus requirunt homines graues.

Græci ecclesiæ Romanæ subijci nolunt, licet eam fateantur esse primam, & sublimiorẽ.xxii. dist.de Constantinopolitana. & de hæreticis uidẽ tur.ead.di.omnes.cxiij.di.qui cathedrã.xxiiij.quę stio.j.hęc est fides.xxiiij.quæstio.v.nos.uersi.quisquis. Sed forte secus, cum scienter eis communicet ecclesia Romana. Archidia.xj.qõ. j. magnum. † Et uide Io.An.in c.j.de sum.trini.in vj.in Nouella.& in c.cum nullus.in j. colum. de tempo. ordin. eo.lib.]

† *Gregorius* interpræta tur uigilans in lègen dis sanctorum, uel quasi gregẽ custodiens. Item not.in procemio Gregoriano.& ibi dixit Io.Andr.quod in cathedra Petri non sedit excellentior homo quàm Gregorius nouus: fuit enim summus Legista,& primo scripsit seruus seruorum Dei, secundum Alb.in suo Dictio. in uerbo Gregorius.& uide Abb.in d.proemio in uerbo Gregorius ubi de hoc. Alij uerius sentiunt Gregorium primum, qui Dei seruorum seruum se pronuntiauit, contra quàm faciunt moderniores pontifices, qui reges cunctos sibi subdere conantur, orbis dominos sese iactitantes ut est uidere in decretis & Decretalibus uariis in locis.

Gremium non debet ecclesia claudere redeũ tibus quandocunque.in Spe. de re stitu.in integ.§.iiij.in fine.

Grex ex decem uel quinque pecudibus simul pa scentibus constat.gl.Instit.de re diui.§.sed gregis.Insti.de lega.§ si grex.per Bart.in l.oues.ff. de abige.& per Ale.in l.prętor.ij.vi bo.rap.gl.no. x.q.j c.j.dicit quod decem oues faciunt gregẽ, sed porci quinque uel quatuor faciunt gregem porcorum Sali.contra in l.j.C.de abige.quod imo decẽ

† porci uel equi, uide ibi omnino.† Et ꝑ Fran.Are. in l.grege.de leg.j.]

Grex etiam ad unum pecus reduci potest. l.si grege. de le.j.

Grex,& armentum, differunt.Bar.in l.fi.C.de mil.ua sal.li.xij.

Gregem an equi faciant.Sali.quod sic,in l.j.C.de abi geis.

Grex dicitur idem, etiam quando per mortem, & supernascentiam filiorum pecudum renouatur totus d.l.grege.in princ.ff.de pigno.& l. proponebatur. ff.de iud.& l.si cum testamento.§.si petiero.de exe cu.rei iudica.

Grex licet pronuntietur esse meus, tamen debet restitui mihi, detractis capitibus alienis.l.j.§.per hanc. el.ij.per Bar.ff de rei uendi.

Grex estimatus per unum socium positus in societate, si pereat casu fortuito, ut hostium incursu, periculum.est commune inter socios, ut sic dominus re petat partem estimationis a socio, non totam.Bal. in l.j.C.commodati.

Grex dotalis restituitur scilicet in tot capitibus, quot fuit datus.& si unum mortuum sit debet suppleri de fructibus: residuum uero uir lucratur.Bar.in l.fi. ff.solu.mat. Angelus in l.j.C.eo.ti.

Gregis legatum quid contineat.in l.grege. de leg. j.& in l.si grege.& ibi Bar.eo.ti.

Guarentigia dicitur contractus habens exe cutionem paratam iussu notarij habentis iurisdictionem mandãdi: ex forma statuti secundum doc.& Fran.de Padua in l. tale pactum.§ qui prouocauit.ff.de pac.& Bald.in l.iubemus.§.sane.vj.q.de sacrosanct. eccle. & Paul.de Castr.consil.lxxj.Angel.in l.si debitori. ff. de iudi. Idem tenet.Bald.in l.penul.C.de fideiusso. ubi etiã dicit uerum esse, nisi tale pręceptum notarij fiat ex interuallo post contractum, quod nota.Item

Guarentigiata instrumenta quæ dicantur.per Bar. in l.j.C.de confes.in prin.& Pau.de Cast. consi. lxxj. & lv.ubi etiam uide an habeant executionem paratam.

† Guarentigia quæ dicantur uide do.Pe.Phi.Cor.in consi.cclviij.incip.uisa.in litera a,& consi. cclviij. inci.uisa.in litera d,in iiij.parte.]

Guarentigia habet uim confessionis.Cy. & Bart.in l. j.C.de confes.& Bar.in l.non fatetur.ff.eod.titu.& in l.possessio.§.& si possessio.de acqui.pos.quæ cõ fessio habetur pro facta in iudicio,& reuocatur eo modo, quo alię iudiciales confessiones. Bar.in l.error.C.de iur.& fac.igno.

Guarentigia habet uim sententiæ diffinitiuæ. Cy. & Bar.in l j.C.de confessi.no.in l.si debitori.ff.de iudi.in auth.de exhi.re.§.suspecto.& Bar.in l.uinum ff.si cer.pe.& in l.j.§.in hac.ff commodati. Bar.& Ale.in l.cum unus.de bo.auth.iudic.pos.& per Ba. in l.non solum.§.necessitatem.de bo.quæ li. quod habet uim interlocutoriæ.Ange.in auth. de hære. & Fal.§.illud.ubi etiam dicit ꝙ non põt reuocari. & j.eo.uer.xxxiij.

Guarentigia habet uim pręcepti iudicis ordinarij. Bar.

sum. Ange. in l. ij. C. si aduer. credi. & s. uer. Execu-tio. el. j. uer. cxvij.

Guarentigiæ executio fit per iudicem sine iuris solennitatibus & sine causę cognitione. Bar. in l. cú unus ff. de bo. auth. iudi. po. & in l. a diuo. de re iudi. Item non requirit libellum, nec litis contestationem. Bart. & Bal. in l. si causam. C. de execu. rei iudi. & in l. qui pecuniæ. C. de sen. quæ sine certa quantitate profe.

Guarentigiæ executionem non petit generalis procurator, nisi habeat speciale mandatum. l. procurator §. j. in fi. ff. de procur. & in tractatu guarentigię uer. de illo. ij col.

Guarentigiæ executio fit etiam pro cessionario. Bar. in l. j. ff. de act. & oblig. & Bald. in l. ex legato. C. de leg. & in l. per diuersas. x. q. C. mandati. Io. de Pra. in l. per procuratorem. in fi. ff. de procur. Odofre. consi. Sed quid de illo. & supra uer. Cessionarius. uersi. xxvij. Vel pro domino, cui quæritur utilis sine cessione ex guarentigia procuratoris. ibidem. Item.

Guarentigiæ executio an fiat contra debitorem debitoris. l. ij. C. quando fi. uel priua. de re iudi. l. a diuo §. sicut. Bartolus in l. creditores. C. de pigno. & in d. tractatu. uer. item quæritur an debitor.

Guarentigiæ executio an fiat per iudicem incompetentē Bal. ꝙ non in l. in criminali. C. de iur. om. iu. & in d. tractatu. iij. colum. uersi. item nunquid executio.

Guarentigiæ executio fit etiam contra hęredem debitoris, licet statutū loquatur de debitore principali. Bar. & doc. in l. postulante. in pri. ff. ad Treb. no. in l. sicut § debitori. ff. qui mo. pig. uel hypo. sol. l. promittendo. de iure do. & in d. tractatu. iiij. colu. uer. quæro, si statuto.

Guarentigiæ executio etiam hæredi concessa est. in consi. continentur statuto. &c.

Guarentigia an habeat executionem paratam, quando de eius tenore probatur per testes, nō per instrumentum. per Bar. in l. j. ff. de his, quæ in testa. delē. & in l. j. si certum petatur. & j. Instrumentum.

10 Guarentigia an habeat executionem contra hæredem, pendente termino inuentarij. doc Bar & Pau. de Ca. i l. fi. §. donec. C. de iure deli. ꝙ non. Sed post terminū sic, & inuentario non confecto: alias tenetur hæres quatenus est in hæreditate. Bar. in d. l. fi. §. in computatione.

Guarentigiæ executio fieri non pōt pendente conditione tacita, uel expræssa. in d. tractatu. vij. co. uer. ad hæc no. & Io. de Imo. contra gl. & Ange. in l. fi. §. Titius hæres. de uulg. & pu. Ale. in l. qui balneū. ff. qui po. in pig. hab.

Guarentigia speciei habet executionē paratā. Bal. in l. j. C. de sen. quæ pro eo, quod inter. profe. Pe. de Su. in l. j. ff. de act. emp. Fran. Padua. in l. certi condictio §. j. ff. si cer. pe per l. qui restituere ff. de rei. uend. ubi dicit esse casum singularem.

Guarentigia per procuratorem celebrata an habeat executionem paratam. Bar. in l. possessio. §. & si possessio. de acqui pos. Pau. de Ca. in l. in causę. §. si. de procur. ꝙ sic, etiam sine cessione: ut ibi & s.

Guarentigia non habet executionem debitore non citato etiam stante statuto ꝙ ea habeat executionem paratam. Bal. in l. si quis curialis. C. de epis. & cle quod uerum est etiam si causaretur fuga dummodo non sit suspicio de fuga. secundum Iac. Butr. in l. consentaneum. C. quomodo & quando iudex. & Pau. de Ca. in l. si cú nulla. de re iud. Ang. contra in l. si sic. de leg. j.

Guarentigiæ executio an possit impediri per iudicem ex officio, quando per patrem opponi non pōt. Ia. Bu. in l. ubi pactum. de trans.

Guarentigiæ executio re perempta fit in estimatione eius Bar. in l. Iulianus. ff. de confessi. Item interesse quanti plurimi fuit uinum, uel granum debitum a tempore morę. Barto. in l j. §. in hac. ff commodati. Contrarium tamen sentit in l. uinum. si cer. pe. & requiritur iuterpellatio, ut constituatur in mora. Bar. in l. eum, qui. §. si iurauero. ff. de iureiu.

Guarentigia contra tutorem an mandetur executioni contra pupillum. Bal. in addi. Spe. de appel. uer. tutori. ꝙ sic, si eius præceptum factum sit in prouisione, non si in confessione.

Guarentigiæ executio an possit peti pendente causa usuraria coram episcopo: uide in consi. in causa & quæstione, &c.

Guarentigiæ executionem petens, pro qua ex forma statuti debet solui gabella, an probet gabellam esse solutam, si opponitur quod non sit soluta. Ang. in l. j. C. de iure fisci. li. x. & in tractatu de guarentigia ul. charta. uersi. quæro quid si statuto.

20 Guarentigia ad uoiuntatem creditoris quomodo dicatur exequi no. in l. item liberi. ff. de pigno. act. & in l. a diuo. de re iud. & in tractatu guaren. ulti. charta. d. uer.

Guarētigia habens executionem paratam uigore statuti, an liget clericos, & an seruetur in curia episcopi. Bar. & Bal. in l. cunctos populos. C. de sum. tri. & fide catholi. & in d. tractatu. ul. charta. uer. item an per statutum.

Guarentigia ex instrumento nullo an habeat executionem paratam. Lud. Pon. in consi. omnipotentis Dei, &c. ad fi. Bald. quod non in lege si absentis. C. si cer. pe. & in l. si causam. C. de execu. rei iud. & probatur in l. fi. ff. de consti. pec. & ibi Ale. qui etiā ponit in l. j. §. si quis ita. de uer. obli. & in §. Chrisogonus. iij. charta. eo. tit. & tenet Bald. in l. etiam. ij. col. C. de execu. rei iu. & Pau. de Ca. in l Lucius. de consti. pecu. Vide Bart. in l. diuus. ff. de testa. mili. & in l. j. in §. hoc interdictum. ff. quo. ui, aut clam. j. colum. & Ioan. And. in addi. Spe. de senten. §. ut autem. circa principium. & per Bar. in l. iiij. §. condēnatum. in fi. ff. de re iud. & in l. nō putauit. §. nō quę uis. ff. bo. pos. secundū tab. Adde Bar. in l. certi. §. si numos. in ul. col. si cer. pe. & per Ale. in l. j. §. si uir. de acq. pos. † Et per Feli. in c. cū uenerabilis. de excep. in viij col.]

Guarentigiæ executio impedit cadauer debitoris huma-

humari si uelit creditor. Ang. in aut. ut defun. a cre di. non in iur. co. v.

Guarentigia inconsulte cancellata habet executionē paratam. Bar. in l. j. ff de his, quæ in testa. delē. Bal. in l. j. C. ut in pos. le. & in d. tractatu. ulti. char. uer. item quid si instrumentum, &c. adde. j. uer. Guarē tigia si ex forma.

Guarentigia habet executionem. etiam si sit facta solutio, de qua tamen non constet per instrumentum, per quod debet apparere ex forma statuti, sed est locus condictioni sine causa aduersus primam solutionem factam testibus præsentibus. Bar. in l. Iulianus. ij. lec. ff. de condi ind. & in d. tractatu uer. Item quid si debitor. & uer. fi. Item est locus cō dictioni indebiti secundum Bart. in l. j. in fi. ff. quod ui, aut clam. Sed Bal. contra in l. j. v. q. C. de condi. inde. tenet ꝙ non repetatur prius solutum. & ibi ꝑ Pe. de Sun. qui dicit ꝙ statutum tollens oēs defensiones aduersus instrumentum, non intelligitur de condictione indebiti.

Guarentigia mandatur executioni nisi obstet præscriptio quadraginta annorum. j. Guarentigia infringitur. uer. xxiiij.

Guarentigia habet executionem paratam ubique locorum. Bar. in l. a diuo. §. j. & in fi. de re iud. & j. eo. uer. xxxj.

Guarentigia continens summam incertam, uel aliter non liquidā, habet executionem paratam, sed post debet liquidari. Bartol. in leg. j. in fi. de leg. ij. in l. j. iudi. sol. & Paul. de Castr. in leg. fina. ff. si cer. pe. & Bar. in l. proinde. §. notandum. ad legem Aquil. Quod est uerum in iudicijs uniuersalibus, non in particularibus, secundum Lud. Pon. in consi. ccxv. Vide Barto. in lege j. ff. de edendo. & in lege ij. C. de sen. quæ sine cer. quanti. profe. Vide Bald. in l. si quidem. ij. colum. C. de excep. & plenius per Ale. in l. item quia. in prin. de pactis. ubi dicit ꝙ instrumentum conditionale non habet executionem, nisi conditione liquidata, & in addi. Specu. de app. uer. sed nunquid ex præcepto. per Bal. in l. ij. C. de exe cu. rei iud. & in l. si cum exceptione §. ut autem. ff. quod me. cau. & in l. ij. C. quando fis. uel priua. & in d. l. j. de leg. ij. ubi tenet idem. & per Ange. & Imol. in l. ita stipulatus. ij. co. de uerb. oblig. Bar. not. in l. creditores. iij. q. principali. C. de pig. dicit quod si exercitium executionis firmat executionem, & liquidat contractum, potest fieri executio sine liquidatione, aliàs non. Et subdit ibi quod in liquidatione instrumenti requiritur libellus litis contestatio, & citatio partis. & infra uerb. Liquidatio. i prin cipio. Sed Bal. in l. si cum testamento. in fin. de testa. manu. dicit quod si guarentigia habet conditionem re uera purificatam, sed in iudicio nondum probatam, dicitur pura, & non conditionalis: sed ad executionem facti non potest procedi, donec liquidatur iudici. per. l. hoc iure. & ibi Alexan. ubi omnino uide, de uerb. oblig. Idem Bal. in l. ij. C. de execu. rei iud. dicit quod statutum de instrumento guarentigiato exequendo, intelligitur de liquido, ita quod obstat exceptio ꝙ non est liquidum, non autem exceptio pacti nudi: & si est instrumentū dotis debet liquidari matrimonium esse contractum. Et subdit ibi Bal. ꝙ in liquidatione possunt omnia opponi, & probari per omne genus probationis, quæ non possent opponi contra instrumentum. Et sciendum quod quando instrumentum non est liquidum, quando debet liquidari ante executionē, debet procedi uia ordinaria, non executiua, secundum Pa. de Ca. con. ccxcvij. uide in d. tractatu. uer. in ciuitate tamen Pistorij, &c. & Pau. consi. clxv. & per do. Alex. in consi. clxxxvij. ij. parte. & in consi. xxv. eadem. parte.

Guarentigia si ex forma statuti post quinque annos non meretur executionem, sed impeditur præscriptione, potest creditor agere uia ordinaria, nō executiua post quinque annos & producere instrumētum guarentigie ad probationem debiti quod non posset producere per uiam executiuam, quia obstaret statutum, secundum Bar. Nico. de Neap. & Bal. in l. plane. ff. quod falso tu. autho. & Bal. in Marga. uer. Ecclesia. uer. j. & Barth. Cepo. in singu. uer. clij. Sed dicit in d. l. planè. quod inspicienda sunt uerba statuti: quia aut loquitur quod post quinque annos non fiat executio: & uerum est quod supra dictum est aut quod præscribatur actioni, uel obligationi: & tunc etiam uia ordinaria non potest agi. Ex quo infertur quod nec cancellatio obstat quin instrumentum guarentigiæ cancellatum prosit ad probādum: nam cancellatio, quæ parit liberationem. per l. Labeo. ff. de pact. & in l. inductum. C. de solutio. equiparatur præscriptioni, quæ similiter liberationem producit. l. fina. & ibi Bar. ff. rem ra. ha. not. in l. at qui natura. in prin. ff. de nego. gest. & quod per Bar. in l. iij. ff. quod quisque iur, Vnde quod dicitur in uno de equiparatis, habet locū in reliquo. l. si qs seruo. C. de furtis. ergo sicut in guarentigia præscripta uidetur remissa sola uia executiua per præscriptionem. & sic nō resultat liberatio, ex quo potest agi uia ordinaria, secundum Bar. in d. l. plane. ita in cancellatione dicēdum est ut in guarentigia, ut nō arguat liberationem, sed solum uiæ executiuæ remissionem, vt sic possit agi uia ordinaria. Cogita. Sed Bar. contrarium sentit in l. j. ff. de his, quæ in te. delen. & Bal. in l. j. C. ut in po. le. & in j. tractatu de guarentigia. ul. char. uer. item quid si instrumentum. ubi dicunt quod si guarentigia est consulte cā cellata, habet executionem paratam: ergo si cōsulte, secus est. Sed responde ut. s. ꝙ licet executio nō sit parata, potest tamen agi uia ordinaria per prædicta. Item

30 Guarentigia habens executionem paratam ex forma statuti si producitur in uim probationis, non releuat, cum debeat produci in uim executionis. Bal. in d. l. planè. ubi refert se hæc audiuisse uiua uoce a Bar. in scholis. Sed hoc Bar. non dicit in d. l. plane. sed dicit in l. si filius. ff. quod eo. & ibi Bal. qui etiā idem refert in l. si non sortem. §. iuramentum. ff. de condi. inde. & Lud. Pon. in con. cclxxxix. omnipotentis

tentis. Dei postulato suffragio in casu propositopri ma fronte uidetur dicẽdum,&c. ubi sic dicit ad literam: ut. s. & tenet Ang. in l. j. in repe. C. de re iud.

Guarentigia etiam extra territorium confecta meretur executionem sine citatione, uigore statuti. Bal. in lege j. C. ne filius pro patre. Vide Pau. de Castr. & Alexan. in l. ij. C. quemad. test aperi. ubi etiam dicit secus in instrumento confecto in loco statuti, ut non habeat illam executionem extra territorium.

Guarentigiæ executio summaria uigore statuti habet locum etiã in hypothecaria ex ea contra debitorẽ. non contra tertium possessorem. Bal. in l. j. C. communia de legatis.

Guarentigia habens executionem paratam intelligitũ scilicet in expressis, nõ in tacitis, & simulatis, id est, in eo quod expresse continetur in instrumento non in eo quod tacite, & simulate actum est, Bal. in l. ab Anastasio. C. mandati. Item intelligitur ẽt pro contentis in ea indirecte. Bar. & Imo. in c. cũ olim. de censi. Item etiam pro interesse, licet de eo instrumento non fiat mentio. Lu. & Ale. in l. certi condictio. in pri. si cer. pe. Vide per Ale. in l. iurisgentiũ. §. quod fere. de pac. in l. j. de leg. ij. Sed Ant. de But. & Io. de Imo. contra in c. translato. de consti.

Guarentigia cedi põt per Potestatem alteri, ut executio fieri possit, ẽt durante officio cedentis, ad instantiam cessionarij, quæ fieri non posset ad instãtiam cedentis, secundum Ang. fin. in l. pars literarum. ff. de iud. Ex quo nota cautelam quod qui agere non põt, cedat ius suum alteri: ut ibi per Ang. & ita practicatur in hac ciuitate nostra Firmana per patritios tempore prioratus.

Guarentigia cleri contra laicum habet executionem paratam uigore statuti, sicut guarentigia laici. Bal. in l. cunctos populos. C. de sum. tri. & fide catho. & Paulus de Cast. consi. cccxcvj.

Guarentigiæ executio fieri potest tempore feriato in utilitatem hominum, non in honorem Dei. Bar. in l. omnes. C. de fer. per c. significauerunt. & ibi Inn. & doc. de iud. sed statutum Firmanum aliter disponit in hoc.

Guarentigia infringitur per appellationem Bal. in addi. Spec de appel. uer. sed nunquid ex præcepto. Sed contrarium tenet in uer. a præcepto. Vide in uer. Minor. xxv. annis. & j. eo. uer. v. & xx.

Guarẽtigia patitur exceptione nõ numeratę pecunię Bal. in addi. Spe. de. appel. uersi. sed nunquid contra præceptum. Cy. & Baldus in l. in contractibus. C. de non nu. pe. ubi uerum dicunt, nisi per statutum, disponatur contrarium, sicut est hic firmi.

† Guarentigia quid sit, declarat pulchre do. Ias. in l. error. in pr. col. uer. nota. etiam ex uerbis. C. de iur. & fac. igno.

Guarentigia non patitur exceptionem Macedoniani, nec exceptionem Velleiani cum sit contra ius commune: ut in tractatu de guarentigia. j. colum. Dicitur etiam quod filiusfa. obligat etiam sine cõsensu patris, secundum Bald. in addi. Specu. de sententia. in ij. charta uer. filius potest. Sed Bald. in l. fi. §. necessitatem. C. de bo. quæ li. iiij. colum. uersi. & ideo præcepta tenent quod non ualet sine consensu patris. nisi pater sit absens, uel nisi sit filius in quasi possessione sui iuris cum fama publica, nisi sit mẽtio de emancipatione, uel morte patris & j. uer. Præceptum. uer. lxx.

Guarentigia an patiatur exceptionem inutilis promissionis: Videtur quod sic: quia nec ualet accessorium si nec principale: ut in regula, cum principale. In cõtrarium facit. l. nemo ex his. §. quoties. de re. iur. Solu. Aut est stipulatio inutilis, de qua nec confessio, nec instrumentum ualet, quia est impossibilis naturę: & tunc potest opponi talis exceptio aliàs non: ut in d. tract. de guaren. ij. col. uer. quid si inutilis.

Guarentigia, contra quam oppositę exceptiones pronuntiantur non obstare, infringitur per appellationem cum causa, & in scriptis. Bal. in addi. Sp. de appel. uer. sed nunquid.

Guarentigię executio facta non obstante exceptione opposita, an possit retractari. Bal. in addi. Spe. de appel. uer. sed quid si iudex.

Guarentigia patitur exceptionem peremptoriam, ẽt stante statuto quod mandetur executioni. Bal. in l. peremptorias. iiij. col. C. sen. rescin. non pos.

Guarẽtigia patitur exceptionem simulationis, etiam si statutum permittat tantum exceptionem solutionis, falsitatis, & compensationis. Bal. in l. si non rerum. C. de dona. inter uirum & uxo. Mar. de Fano in extraord. uer. pone quæstionem. & infra. eo. uer. xiiij.

Guarentigia an patiatur exceptionem falsitatis. uidetur quod sic, cum sit præiudicialis, propter quam concluditur non esse. l. eleganter. §. qui reprobos. ff. de pig. act. In contrarium facit quia interim habetur pro uero. l. cum precibus. C. de prob. & facit lege. secunda C. de resti. in integ. quia talis exceptio requiri altiorem indaginem. ideo non impedit executionem. l. ille. §. si de testamento. ff. ad Treb. & in d. tractatu. iij. col. uer. item an executionem.

Guarentigia an patiatur exceptionem ordinis peruersi. argumentum quod sic. C. si contra ius, uel utilitatem pub. l. si non cognitio. de re iud. l. a diuo. §. si super rebus. & in l. cum unus. in pri. de bo. autho. iud. po. & in tractatu guar. iiij. co. uersi. illud quæro an possit.

Guarentigia patitur exceptionem quod res debita perijt, etiam stante statuto quod non possit opponi exceptio simulationis. Bar. in consi. statuto cauetur quod non admittatur, &c.

Guarentigia subiacet regulę, Qui prior est tempore, &c. Bar. in l. cum unus. in fin. principij. ff. de bo. au. iud. poss.

Guarentigia an patiatur exceptionem ꝙ conditio tacita nõdum uenit. in d. tractatu. v. col. uer. sed quid si statutum & in vij. col. uer. ad hoc no. arg.

Guarentigia an patiatur exceptionem usurarij cōtractus, uel simulationis, uel excommunicationis. in d. tractatu. vij. co. uer. pone statuto. &c. sup. eo. uer. viij. Bal. & Sali. in l. consulta. C. de testa.

Guarentigia an patiatur exceptionem compensationis. in tractatu guaren. vij. col. uer. pone, statuto cauetur. ꝙ sic, etiā stāte statuto quod nulla exceptio possit opponi. ar contra. sup. uerb. Compensatio.

Guarentigia patitur exceptionē discussionis. in d. tractatu. viij. col. uer. item pone, fideiussor. & Cy. in l. j. C. de confes. sed Benedic. de Barzis contra in suo tractatu de guaren.

Guarentigia in instrumento, quo obligatur una pars tantum, non præcedente obligatione alterius partis, nō ualet. Bal. in l. exceptionem. ij. col. C. de execu. rei iud.

Guarentigia ex falsa causa non meretur executionē, sicut nec sententia, uel bannum contra absentē ex falsis allegationibus, uel ꝓbationibus prolata. An. Imo. & Ale. in l. qui Romæ. §. duo fratres. x. charta. de uer. ob.

Guarentigiæ potest opponi exceptio rei iudicatæ & iuramenti. in d. tractatu. viij. col. uer. item an exceptio rei iud. & seq.

Guarentigia infringi potest per restitutionem in integrum a minore. xxv. annis, non per appellationem. Bal. in addi. Spe. de app. uer. minor. xxv. an. & sup. eo. uer. j. uide Bal. in l. fi. §. necessitatem. C. de bo. quæ li.

Guarentigia, contra quam nulla pōt obijci exceptio ex forma statuti, non obstat quin solutum ex metu carceris possit repeti. Bald. in l. ij. in fi. C. quod me. cau. & ibidem tenet Bar. quod debitor prohibitus obijcere per statutum, si soluat pōt repetere. cum uideatur soluisse metu ne caperetur.

Guarentigia an extra locum statuti patiatur exceptiones, quæ possint opponi de iure communi. Bald. in l. j. C. ne filius pro patre. & Bar. in l. a diuo. de re iu. & sup. uer. vij.

Guarentigia mandata executioni ex forma statuti, non obstante aliqua præscriptione, non tollit præscriptionem triginta, uel quadraginta annorū. Bal. in c. j. §. præterea. ad fi. de capi. Conra. & no. in l. uniuersitas. C. ne rei. domi. uel templo. & C. de decur. l. si quis decurio. lib. x. & C. de metall. l. j. & l. fin. de fun. limi. cum simil. & infra Præscriptio tollitur uer. vj.

Guarentigia non liquida, si liquidari petatur, potest per exceptiones infringi post liquidationem, etiam stante statuto quod contra eam non possint opponi nisi certę exceptiones: secundum Bal. in l. si causam. C. de execu. rei iud.

Guarentigia, contra quam statutum prohibet opponi exceptiones, intelligit, s. a debitore, nō a tertio, qui potest opponere. Ang. not. per illum textum. in l. sed & si possessori. §. item si quis. ff. de iureiur.

Guarētigia an & quibus exceptionibus infringat. supple. sup. uer. Exceptio contra instrumentum. per discursum.

Guardianus specia liter nominatus non uenit appellatione fratrum. Ioā. de Imo. in l. cohæredi. §. si patrem. de uul. & pup.

Guardianus, cui est commissa electio pauperum, potest eligere fratres sibi subditos. Bar. in l. cum quidam. la. ij. de lega. ij.

Guardianus, non potest esse executor testamenti, nec eius consilium sequendum est per executorē. Bald. in rubrica. C. de institoria. vij. col. ubi dicit uerū nisi testator ultra procedat annullando actum cōtra Barto. in l. j. §. si plures. ff. de exercit. dixi plene in tractatu de episcopi. sup. uer. Consilium. el. j. uer si. xj.

Guastum si fiat per gentem armigeram, an debeat emendari a quolibet per se in foro consciētiæ, uel iudiciali. sup. uer. Gens. uer. fi.

Guastum fieri in re pignorata non potest ob delictū debitoris in præiudicium creditoris cui non pōt aliter esse consultum, nec in bonis uxoris in præiudicium uiri, nec in bonis uiri obligatis pro dote in præiudicium uxoris, nec in bonis locatis obligatis colono, uel inquilino specialiter: aliàs sic. Bal. in l. pignus. C. de pignora. actio. Vide omnino per Ioan. And. in addi. Spe. de loca. §. j. uer. sed pone. & infra Publicatio bonorum. uersi. xxj. Item an comprehendat domum alteri uenditam, & non traditam, uide per Gand. in ulti. rubrica. uersi. insuper pone.

Gubernator prouinciæ an possit condere statuta Dic quod non nisi de consuetudine, uel speciali concessione papæ, uel nisi cum concilio prouinciæ: secundum Bar. in l. oēs populi. iiij. q. primæ principalis. ff. de iusti. & iur. ubi secus dicit in legato de latere. & j. uer. Legatus de latere. uer. xlvij.

† Gubernator, seu præses prouinciæ quis dicat. do. Pet. Phi. Cor. in con. ccliij. incip. uiso. in litera a, in iij. parte.]

Gubernatores prouinciarum dicuntur clarissimi. sed legati dicuntur illustres. Bar. ibidem.

Gubernator scholarium deputatus a testatore an possit alium eligere. & an succedat ei episcopus, & an succedatur ei de uoluntate testatoris quod tales eligerentur. Pau. de Ca. consi. cxliij.

Gubernator ciuitatis, uel prouinciæ, an habeat imperium. j. uer. Habens. uer. pe.

Guerra an interrumpat præscriptionem. Bar. in l. naturaliter. §. j. ff. de usucap. Vide Signo. de Homod. in con. ccliij.

† Guerræ generales patriæ non excusant a personali cōparitione, dūmodo tutus saluusconductus haberi possit. ita fuit decis. in Rota dec. cccxv. in nouis.

Guerra an numeretur inter casus fortuitos. no. in l. fi. C. de condi. inser. Bal. in ti. de pace Cōstan. §. uasalli qui tempore. ꝙ sic, nisi tempore cōtractus potuerit prouideri.

Guerra, & treuga parificantur. Bal. ibidem.

Guerra per Priores populi an possit moueri. Bart. in l. ambitiosa. ij. col. de decre. ab ord. fac.

Guerra probatur præcessisse per treugam, licet finita treuga non inducatur guerra, nisi de nouo inducatur. Bar. in l. legata. ff. de adi. leg.

Guerra superueniens facit pensionem defalcari côductori rei corporalis, non autem conductori iurium, & emptori pedarij, & simul. quia tenetur indistinctè, nisi culpa possit imputari locatori, qui guerras induxerit: secundum Bald. fin. in l. si ea. C. de usuris. & uide per Bart. & doc. in l. cotem. §. qui maximos. ff. de publica. & in l. item si uno. §. item quæritur. ff. locati. & dixi plene in tractatu gabellarum. ij. parte principali.

† Guerræ têpus est iusta causa impartiendi secundû annum appellanti. Signo. de Homo. in con. ccliiij.

Guerræ materiam supple sup. uer. Bellum. & j. uer. Treuga. per discursum.

Guidagia dicuntur quæ dantur alicui, ut tute ducat per terram alterius. c. super quibusdam. §. præterea. & ibi gl. & Ab. de uer. sig. ubi Ioan. An. secundum Ab. tenet illa licite recipi, & sine pacto, quia est propter locationem operarum. quod nota.

De litera H

† *HAbere* de præsenti psumitur, qui habuit in præterito. Bal. in l. ex persona. pe. co. in fi. C. de pb. facit gl. in l. creditor. §. si intra. ff. mandati contra Bal. in l. ciuile. C. de fur. & uer. Confessus.

Habere licere quid importet. in l stipulatio, ista, habere licere. & ibi gl. & Bar. de uer. obli. Bal. in l. j. in fi. C. de act. emp. quod de iure intelligitur. d. l. stipulatio. §. hi. qui. & ibi doct. † Et per Fran. Are. in l. quod dicitur. de uer. ob. in j. col. in uer. ij. no]

† Adde q habere dicimur id, quo uti uel frui possumus. secundum B. Tho. in j. parte. q. xxxviij. arti. j. & dicitur. Græce. ἔχειν.

Habere rem non dicitur, quam quis recuperare per restitutionê in integrum potest. Quod facit pro statuto de habentibus rem &c. Bar. sing. in l. nemo. ff. de resti. in integ. Spe. contra, de dona. inter uirum. §. iij. uer. illud.

Habeo, uerificatur siue res habita sit in domo, siue in possessione. Vnde habere dicitur, etiam qui possidet: quia uerbum Habeo, non dicit existentiam dominij tantum. Bartol. in lege j. §. potestatis. ff. de peculio. & omnino per Alexan. in l. stipulatio ista §. hoc quoque. de uerb. obli. ubi etiam dicit quod statutum de habente, & possidente, intelligitur q uerbum Habens referatur ad ciuilem possessione: & uerbum Possidens, ad naturalem. per l. si in emptione. §. omnium cum glossis. secundum Bal. ibi. ff de contrahen. emp. & idem tenet Ale. in l. iij. §. ex contrario. pe. charta. de acqui. pos. Sed Barto. in l. j. C. de nautis Tyberi. li. xj. dicit testem probare possessionem, non dominium, dicendo, Vidi T. habere nauim. Addo j. Testes deponunt. uersicul. lxxiij. † De quo uerbo êt uide aliqd per Bal. in l. j. de sta. ho. & per Are. in l. ij. post fi. j. co. de acqui. hęr.]

† Habere quid importet: an sit uerbum directum, an denotet dominium, & quomodo differant, Habes penes, & apud te. Chassa. in cômen. consuetu. Burg. fo. 26. col. ij. super uerbo, dauoir, & prendre.

Habet, id est, habere debet, quandoque exponetur. l. si uxori. §. cum ita. & ibi Bar. ff. de auro & arg. leg.

Haberi pro tali, dicit improprietatem. Barto. in l. j. in fi. principij. ff. de suis, legi. & in l. prætor. §. si quis. de ope. no. nun. l. mercis. cum gl. de uer. sig. & Bar. in l. si is, qui pro emptore. ff. de usuca. & sup. uerbo Fictio. uer. xij.

† Haberi pro tali, aliud, & aliud esse talem. Francis. Aret. in l. patris. in j. not. de uulga. & pupill. & per Feli. in c. cum olim. Frâci. de constitu. circa princi. uer. nume. 1.]

10 Habeat, positum in substitutione, est uerbum commune Bar. in l. centurio. de uulg. & pupil. & in pe. colum. quem uide in l. qui concubinam. §. j. de leg. iij. & in l. fideicommissaria. §. si filio. eo. ti. ubi dicit q trahitur ad fideicommissarium, & intelligitur de manu hęredis.

Habeto dicitur directum, non ciuile Bal. in l. humanitatis. iiij. q. prin. C. de impub. & ali. substi.

† Habere dicitur, qui de iure habet, & cui res auocari non pôt, non autê qui de iure nô habet. & pôt sibi res auocari. Spe de emp. & uend. l. j. uer. ad euidentiâ. † Quis autê dicat habere, uide Fran. Are. in l. cêturio. in ul. col. uer. quarto. adde de uerbo Habeat. de uul. & pup.]

† Adde quod ista uerba habeô ius uidentur prima fronte concludere ius proprietatis, & nô possessionis. ut no. in c. cû ecclesia. de causa. pos. & proprie. Aliquando fit large interpretatio, ut importet êt possessionem. tex. est sing. secundû Abb. ibi in c. bonæ memoriæ. el. ij. in ij. col. de post. præla.

Habere rem dicitur is, qui habet actionem ad rem. in Sp. de dona. inter uirû & uxo. §. iij. uer. illud etiâ. l. qui actionem. de re. iur. Bar. contra in l. nemo. ff. de rest. in integ. & î. eo. uer. iij. & Car. in cle. ij. §. j. de ui. & ho. cle.

Habens nihil non pôt aliquid perdere. in Spe. de iu. dele. §. si. uer. sed quæritur. facit. l. decê. de uer. ob.

Habere facilius impeditur, quam perdere quod habetur in Spe. de tuto. §. iiij. uer. quid si tutelam.

Habens apud se, frustra petit illud in Sp. de pri. & sec. decre. §. x. uer. uerum si agitur.

Habens dicitur êt, qui habere potuit, sed non habuit nec habet. Flo. in l. in lege §. ob id. ff. ad legê Aqui. ubi dicit de statuto habente.

Habere dicit perfectionem, id est, q habeat in actu. l. nomen filiarum. §. hærede. de uer. sig. Car. in cle. j. xx. q. de of. uic. & Ale con. xxxv. iiij. parte.

Habens nihil. nihil potest alienare. in Spec. de loca. §. vj. uer. xix.

Habens molendinum in flumine, an possit prohibere alium

alium uolentem construere aliud. sup. ℑ. uer. Molendinum. uer. viij.

Habens molendinum in feudum an possit prohibere dominum uolentem constituere aliud. ℑ. uer. Molédinum. uers. xj.

Habens ius hospitandi in domo alicuius, pôt propria authoritate rumpere ostium domus clausæ, & intrare impune, secundum Ab. Sic. in ca. j. de iure immunita. post Inn. & Io. An. Item

20 Habens ius usufructus in certo fundo, uel horto, potest ingredi ad libitum suum: secundum Abba. Siculum in d. c. j. Sed Flo. in l. j. §. traditio. ff. de ser ui. ru. prædi. refert Inn. tenere contrarium, scilicet quod nec clerico in rebus ecclesiasticis nec laico in rebus profanis liceat ingredi propria authoritate, & ostium rumpere, uel sepem: sed bene potest resistentem expellere. Idem etiam concludit, licet contrarium attentet ipse flor. in l. si eo loco. ff. si serui. uend. in princi.

✠ Habens ius plura respiciens, si in quib. dam utatur ius suum, & quo ad alia, quibus non utitur, conseruat. l. si is qui usumfructum. ff. de usufr. l. ut pomū. in extre. ff. de seruitut. l una est uia. ff. de seruit. rust. præd. l. stillicidij. §. fi. ff. quem. seruitu. ammit. Paul. Castr. co. clxxix. col. iiij. uol. j. Corne. co. cclxxviij. col. j. uol. iiij. Ay. Cra. co. xxvij. nu. ij. uolum. j. Ae. Mar. Ma.

Habens ius eligendi rectorem in ecclesia nō perdit illud etiam si per centum annos non eligit, si nō fuit opus eligere. Bar. in l. in filijs, C. de decu. li. x.

Habens expectatiuam canonicatus est suspectus alijs canonicis in conuersatione. Baldus & Angel. in l. j. ff. ubi pu. edu. debe.

Habens plures uias potest eligere leuiorem. l. cū duobus. §. idem respondit el. ij. & ibi Bart. ff. pro socio.

Habens iustam causam litigandi nō condemnatur in expensis. Inn. in c. sacra. de senten. excommu. & sup. Expensarum condemnatio. uer. xix.

Habens cerebrum debile post potum uini, debet ieiunus ire ad testificandum. gl. in l. j. C. de Iusti. Codi. Compo. Bal. in Mar. uer. Habens. uer. ij.

Habens potiora iura debet in possessorio, sicut in petitorio obtinere. Abb. in c. licet causam. de proba.

Habens castrum in gubernio, & protectione, non dicitur habere iurisdictionem in eo, sed tantummodo ius defendendi de iure, uel de facto cum armis. Bar. in l. j. C. de excu. mune. li. x. & est casus in c. ex parte. de priuile. Item

Habens regimen ciuitatis non dicitur habere imperium merum, & mixtum: secus si habet regimen prouinciæ, Bar. in l. j. C. de excu. mun. li. x.

Habens priuilegium largum, si eo utatur strictè, non potest postea uti large, sed eatenus, quatenus est consuetus uti. Bar. in l. usum aquæ. C. de aquæductu. li. vj.

Habitare quis dicitur in loco, si pro maiori parte anni in eo habitet causa manendi. l. si quis ita. & ibi Bar. ff. de condi. & demon. Bar. in l. cum de lanionis. §. Sabinus. ff. de fun. instru. & supra uer. Ciuis. uersi. iij. Item si habitat cum uxore, uel cū familia sua, Bar. in l. si mulieri. ff. qui. mo. usufr. ami. & l. uxori. in pri. de leg. iij. l. j. §. habitare. de his, qui deie. uel effu. l. j. §. j. de libe. agno. & ℑ. eo. in duobus seq. uer. Item si quis donat domos, quas inhabitat uidetur donare domos, quas habitare solet in ciuitate, non quam tunc habitat in rure tempore pestis. Bal. in l. j. ff. de sta. ho. & Ale. in

† d. §. habitare. † Et per Fel. in c. quoniam. de offi. iu di. Archi. & per Fran. Are. in l. senatores. C. ubi senatores. ubi se remittit ad Bar. in d. §. habitare.]

Habitans in ciuitate cum sua familia, dicitur esse de ciuitate, & in ciuitate manere, licet ibi non sit præsens. Bar. in l. j. §. j. ff. de li. agno. Item habetur pro ciue, stante statuto quod habitans die conditi statuti habeatur pro ciue, licet is dicta die sit extra ciuitatem: quia sufficit tunc habuisse familiam in ciuitate & domicilium. Bar. ibidem. Item

Habitare dicitur. qui de loco recedit sine familia, & bonis suis & retinere domicilium: secus si familiam remouet inde ac bona. Bar. in l. prædia. §. affini. ff. de fun. instru.

† Habitare quod quis dicatur in loco, licet non habitet, est q̄d facti, nec aliter induci pôt nisi per uiā fictionis. d. Barth. Soc in consi. cxxxviij. incip. præstantissimi. cum uersi. ij. respondeo. circa mediū. in j. parte.]

† Habitatio de iure competens alicui, est quædā seruitus personalis. do. Pe. Phi. Cor. in cō. cliiij. incip. licet. in litera d, in quarta parte.]

Habitatio facit quem esse de illa contrata, in qua habitat. gloss. in c. statutum. §. nulla. de rescrip. in vj. Item de illa parochia. gl. & Car. in cle. j. in prin. de priuile.

† Habitatio non facit quem esse de iurisdictione alterius. Feli. in c. quod clericis, post prin. de fo. cōpe.]

Habitans in domo aliena, sciente, & patiente domino, tenetur ad pensionem, licet de locatione non constet quando domus domum illam consueuit locare. aliàs nō. Ioānes. An. in addi. Sp. de loca. §. post quam. uer. porro. Bal. in l. item quæritur §. qui impleto. ff. loca. Bart. in l. in summa. §. & sic. de condi. inde. quod si conduxit a domino indebite, repetitur quantum conducturus fuisset: si habitat simpliciter, agetur condictione sine causa ad quanti conduxisset. Cyn. & Salice. post gloss. in l. excepto C. de loca. & glo. in l. litibus. C. de agri. & censi. libro. x. dicit quod tenetur ad pensionem solitam, & congruentem. Et idem de cultore fundi. secundum Pau. de Cast. consi. cccxv. Salic. post gloss. ubi sup. no. q̄ locatio intelligitur facta solita mercede. Adde etiam secundum Bal. in l. contractus. C. loca. q̄ uidua remanens in domo locata, uiro uiuente, tenetur ad pensionem congruam arbitrio iudicis taxandam. Et sequitur Ale. in d. §. & sic. ubi dicunt, uerum, nisi constet q̄ cum hæredibus uiri remanserit iure familiaritatis. Prædictis omnino adde Ale. con. clxxxij. parte. in prin. ubi ponit quid. debet peti. & probari.

Habitare

Habitare an dicatur, qui stat in loco per decē annos: uide Feli. in c. dilectus. ij. in x. col. uer. tertius casus. de rescrip.†

Habitans gratis in domo an teneatur ad refectionem uel purgationem uiæ. Bar. in l. ediles. ff. de uia pu. & Bar. Cep. de serui. urb. c. lix.

Habitatio commodari potest. l. j. §. huius edicti. & ibi Bar. ff. commodati.

Habitatio potest locari. l. cum antiquitas. & ibi Bart. C. de usufruc. insti. de usu, & habita. §. sed si cui.

Habitatio in ecclesia non pōt concedi laicis. Bal. in l. ij. C. de sa. san. eccl.

10 Habitans non præsummitur habere animū recedē di si habet in loco tabernam, uel officinam, uel do mum: aliàs sic. Bar. in l. hæres absens. §. proinde. & ibi no. ff. de iud.

Habitans in domo aliena, uoluntate domini, si quid in ea edificet, ut fenestras panni, uel quid simile, uen dicat a domino domus. l. habitator. & ibi Bar. ff. de rei uendi.

Habitans in parte inferiori domus pōt fumum face re, non tamen ultra solitum, & animo iniuriandi habitantem superius. Item

Habitans superius potest per solariū emittere aquā, dum tamen non ultra solitum, & sine animo nocē di. Bar. in l. sicut Aristo. & ibi casus, si ser. uendi. no. in l. pe. ff. de iniur.

Habitatio in remotis habetur pro non habitatione. Car. in cle. causam. §. j. v. q. de elec.

Habitare in remotis quis quando dicatur, est arbitra rium. Car. ubi. s. v j. q.

Habitatio sola non facit quem sortiri forum, nisi con stet de uero animo, uel præsumpto cōtrahēdi inco latum. Ange. in consi. quidam Victor de ca. &c. & Alexand. in l. lex Cornelia. §. si quis tamē. de iniur. ubi etiam dicit de uero animo constare, si ste tit per decennium. per glo. in l. est uerum. C. de in col. lib. x. uel si ibi habitat cum maiore parte fortu narum, per. l. absentem. cum gloss. de iud. & in l. ci ues. C. de incol. & Cy. in l. ij. C. ubi sena. uel cla. & p Butr. in c. Quod clericis. de foro compe. & Abb. in c. fi. de paroch. per Barto. in l. prædia. de fun. instru.

† Ioan. de Imo. in l. ex facto. la grande de hær. insti.

† Et per Fel. in d. c. quod clericis.]

† Habitatio uera præferrri debet fictæ, sicut origo naturalis præfertur ciuili. do. Bartho. Soci. in con si. cxxxviij. inci. præstantissimi. uer. iij. respondetur in j. parte.]

Habitatio forensis habet uim contractus. s. Forensis conuenitur. uer. v.

Habitatio debet concedi stipendiarijs a communita te ubi sunt. j. uer. Stipendiarij. uer. xij.

Habitare non debet clericus cum fęminis, etiam con sanguineis, propter suspicionem fornicationis, nisi sit mater, uel soror carnalis. Ang. in aut. quomodo oportet episcopos. §. quarto. & no. xxxij. di. interdi cit. & c. hospitiolum. lxxxj. dist. legitur. & c. uolu mus. xxxiij. dist. c. j. de coha. cle. & mulie. c. j. & c. a nobis. xxxj. dist. c. cum in omnibus. c. fęminas. & c. cum iuuentute. de præsum. l. eum, qui. de episcopis, & cle. in Spe. de denun. §. ij. uer. vij. qualiter.

† Habitationis domus dicitur domus mansionis, nō domus peregrinationis. Bald. in l. ea, quæ. in fi. C. quomodo, & quando iud. Et adde ꝙ qui est in ho spitio, non dicitur ibi habitare: ut no. Bar. & Bal. in l. j. §. habitare. per illum. tex. ff. de his, qui deie. Vn de dicit gl. in l. & habet. §. j. ff. de precari. ꝙ hospi tes dicuntur potius haberi, seu detineri in domo quàm ipsi habere aut retinere domum.

Habitans an teneatur de igne immisso per familiam suā. in l. si seruus. §. procul. ff. ad le. Aqui. & j. uer. Incendium. uer. j. & iij.

20 Habitatio dicitur fructus. l. si is, qui. §. j. & ibi Bar. ff. de pigno. cum gl. & per Io. Papi. in Summa, in li bello rei uen. uer. cum fructibus. in fi.

Habitator non præsumitur esse oriundus, nisi constet Bal. in ti. de pace. Constan. §. nomina. uero.

Habitationis appellatione ueniunt etiam alimenta. Bal. in l. fi. iij. colu. C. de indic. uidu. tol. non autem hortus domus, etiam si per eum sit aditus ad do mum, nisi iudicetur accedere domui: secundum Fl. in l. Olimpico. in prin. ff. de serui. ur prædi. & Bar th. Cepo. ti. de serui. ur. c. de habitatione. Item nec dominium domus habitatione legata, nisi ex com muni usu loquendi. glo. & Bar. in l. cum antiquitas C. de usufru. Bartho. Cepola ubi. supra. Sed an ue niat etiam habitatio futura: Pau. de Castr. consi. c. cxxviij.

Habitatio uenit appellatione alimentorum. l. legatis. ff. de ali. & ci. leg. Bar. in tractatu alimentorum. in principio. Quod est uerum, nisi in transactione ali mentorum. l. cum hi. §. qui transigit. & ibi Bartolus de transactio. & s. Alimenta. uer. xxxiiij.

Habitatio non uenit appellatione supellectilis. l. pe. ff. de supel. legata.

Habitantium appellatione non ueniunt, qui gratis ha bitant: unde reseruata habitatione domus habitan tibus in ea usque ad pascha, non intelligitur de ha bitantibus gratis. lege si mercedem. §. fin. de acti. empt. & ibi Bar. & infra Venditio comprehendit. uer. antepe.

Habitatio in domo hereditaria arguit aditionem, nisi probet alia cā l. j. & ibi Bar. C. de repud. hære.

✠ Laurent. Silua. co. xxiij. nu. 9. uol. j. Ac. Mar. Ma.

Habitator ciuitatis cogitur ad præstantias. Bart. in l. interdum. ff. quod fal. tu. aut.

Habitare seorsum a patre an dicatur filius cum quo pater fuit ad habitandum. Paul. de Castr. consil. c lxxxij.

Habitationis legatum quomodo inteligatur j. uer. Legatū domus. uer. xvij. cum duobus. seq. & xxj. & per discursum.

30 Habitans dicitur possidere, etiam si habitatio nō habet aditū ex publico. l. si duo. §. ceterū. & ibi Bar. ff. uti possi. Barth. Cep. de serui. ti. de habitatio.

Habitantium appellatione non ueniunt habitantes animo recedendi, ut scholares. Sali. Lud. & Alex. in l. cum filius. si cer. pe.

Habitationis seruitus est indiuidua.gl.in l.j.§.si usus-fructus.ad leg.Fal.Rapha.& Ale.in l.stipulationes non diuiduntur.xj.col.de uer.ob.

Habitatio,& apotheca,differunt, l. lex Cornelia. §.si tantum.uer. mercatoria. de iniu.l.j.§. habitare.de his,qui deie.Bart.in l.iiij.§. prætor. de dam.infec. Ale.con.50.j.parte.

Habitatores pro qua rata contribuunt ad refectionẽ murorum castri.Gul.de Cu.in l.sacra.§.ti. ff.de rerum diuisi.

Habitatio relicta uxori non debetur ei in domo testatoris,si sit relicta simpliciter non expresso in qua domo.quia potest dari ubi uult hæres. Bald. in l.si domus.in prin. de legatis.j. Sed Rapha.Cu. & Io. de Por.ibi tenent contrarium.& infra uer.Legatũ uxori uersi.x.& uerbo legatum domus.uersi. xviij. & uide Bartho.Cepol.de seruitu. tit. de habitatio. ubi etiam dicit quod si testator habet plures domos,scilicet unam in domicilio,alteram extra, intelligitur de ea quæ est in domicilio.Vide omnino Bal.in l.in annalibus.in fi.C.de lega.ꝙ debet ei dari in loco honesto,ubi uult hæres,non in domo testatoris in dubio.

Habitatio patris dicitur habitatio filij.Bald.in l.illud quoque.C.communia de manu.

Habitatio quomodo probetur.doct.& Bal. in l j.C. de leg.& s̃.eo.uer.j. Item

Habitare nõ dicitur quis sine aliquali familia. Bal. in auth.habita.C.ne fi.pro pa.nec quando alibi deducatur:quia

Habitare dicitur,ubi quis alitur.Bald.in l.j.C. de lega.Item ibi,ubi quando non est,dicitur peregrinari.Bar.in d.l.j.§.habitare.ff.de his,qui deie.uel effu.& s̃.

† Habitatio solita quę dicatur,uide do.Pe.Ph̃.Cor. in con.lij.incipi.in hac.in litera b,in iiij.parte. ubi & an solitus habitare dicatur,qui semel habitauit. ibidem.in litera b.]

40 Habitatio non est usus , nec usus fructus , sed alia seruitus personalis,quæ debetur a re personę.Inst. de usufru.§.sed si cui.cum gl.& tenet Bal.in l.j.j.q. C.de hære.insti.uide in l.si habitatio.ff.de usu , & habita.

Habitatio potest concedi alteri ab eo, cui relicta est. Item

Habitatio non finitur nisi morte usuarij, cui debetur Instit.de usufru.§.sed si cui.cum gl.Sed Bar.in l.habitationis quæstio.ff.de usufr. leg. dicit etiã finiri morte,sicut usus fructus,& non transmitti ad hæredem.Et probatur.in l.habitatio.& ibi Barto.C.de usufr.ꝙ

Habitatio finitur morte,& alienari non potest.

Habitare in quo loco dicatur cõitas. s̃. uer. Cõitas. uersi.xij.

Habitatio domus pignoratę non dicitur usura.l. si ex. C.de usuris.nisi in foro episcopi,in quo fit estimatio pro quanto domus fuisset locata: & illud forté extenuat secundum Bal.ibi.

Habitatio si concedatur loco usurarum , inspicitur si per creditorem fuerit locata,non quantum locari potuerit.d.l.si ea C.de usuris.

Habitationis materiã supple.ff.de usu.& habita. per. totum.

Habitus clericalis dicitur in uestibus,& tonsura simul.Bal.in l si qua per calumniã. C.de episco.& cleri.

Habitus non facit monachum.in auth. de mona. §.j. & in cle.j.& ibi Car.de statu mona.

† Adde hic ꝙ habitus non facit monachũ duntaxat, sed professio regularis tacita,quæ resultat qñdoq; ex habitus susceptione,seu delatione,& ita debent intelligi iura,quæ fundant super habitus susceptione,seu delatione,uel professione expressa. Ex quo infertur ꝙ professio est illa quæ facit monachum, & non habitus:& sic habitus non est de substantialibus,sed de accidentalibus.Hinc est ꝙ si quis portaret habitum religionis multo tempore extra monasteriũ,nõ censeret professus:ut in c.ut clerici de reg.no.gl.i cle.eos.eo.ti. quia hoc casu cessat p̃sumptio tacitę professionis. Nã si uellet profiteri,intraret monasterium.Pro hoc bonus tex.in c.unico, de uoto.libr.vj. & uideas de materia in d.c.ut clerici. & in c. sicut.de regula.Abba.per illum tex.eodem. titul.

† Habitus tertij ordinis assumptio an,&quãdo faciat quem de foro ecclesię,& eximat eum a iudicio seculari:uide Fel.in c.nullus.in iij.cola.uersi.de illis, qui sunt.de foro compe.]

Habitus nouitiorum ordinis Minorum est cappa cum caputio non suto. in cle. eos. secundum Car.de regu.

Habitus qualis est,talẽ præsumi facit.l. ij. & ibi Bar. C.si seruus expor.uene.† Et per Dy.in consi. liij.]

Habitus nouitiorum est triplex.per gl.& Car. in cle. eos.de regu.

Habitus mutari potest in domo causa pęnitentiæ. Car.in cle.j.§.ubi no.de uer.sig.

Habitum religionis qui fert ludo,uel fraude, cogitur ad religionem ipsam,gl,xxvij.q.j.mulieres.

Habitus facit præsumptionem.Bal. in l.directis,C.de manu.test.& Ale.in l.item apud.§.si quis uirginẽ. de iniur.

Habitum præsupponit priuatio.l.decem.de uerb.ob. & j̃.Priuatio.uer.j.

Habitus proximus actui habetur pro actu.Bal.& Pau. in l.si,si ex noxa.causa aga.

Habitus episcoporum qualis esse debet,dixi in tractatu de episco.iiij.lib.j.parte.& sup.uer. Episcopi uita.uer.xxx.

† Habitus ex dispositionibus priuatiuis non inducitur.do Maria. Soci. in consi.xxx. incipi. quamuis. uer.iij.principaliter.circa finem.in j.parte.]

Habundanntia uide.j̃.uer. Officiales habundantiæ.per totũ. Sed sine aspiratione scribi debet quare non est in loco congruo.

Hastaferata an dicatur ferrum supra. Ferrum.uersi.unico.

Haud

Haud id, non. l. prima. & ibi Bar. C. qui. mu. exc. reci. li. x. & gl. in l. prima. uer. controuersia de so. sed sine h, quomodo ponatur, uide supra uer. Aut. uer. unico.

Hæreditas & bona, an & qualiter differant. in l. si quis seruum. §. fin. cum l. seq. & ibi Bar. ff. de leg ij. & in l. Titius. in prin. ff. ad Trebel. ꝙ desijt esse hæreditas per aditionem, & incipiunt dici bona hæredis: secundum Bar. ibi. gloss. & Ale. in l. eius, qui. si cer. pe. sed l. fi. §. finautem. C. de bo. quæ lib. & ibi Bal. dicunt ꝙ etiam post aditionē dicitur hæreditas. Vide gl. & doc. in l. j. §. ueteres. ff. de acq. pos. & in l. hæres per seruum. de acq. hæred. & in l. per hæreditatem. de acq. re. do. & ĵ. eo. uers. xxiiij. Et ideo filia exclusa per statutum a successione patris potest succedere fratri mortuo post aditā, secundum doc. in d. §. ueteres. & ĩ. uer. Filia exclusa uer. xx. & uerbo Filia præterita. uer. j. Itē per repudiationem factam ab omnibus dicuntur bona uacantia, non autem hæreditas. l. postquam. in princ. & ibi Bar. ff. ut leg. no. caue. & Ang. in consi Gagliardus de Boncianis. & ĵ. Hæreditas uacans. in princ.

† Et qualiter differant hæreditas, & legatum, per Fran Are. in l. si hæreditatem. ff. mandati.

† Adde ꝙ hæreditas est successio in uniuersum ius quod defunctus habuit. l. nihil. de uerb. sig. & dicitur Grecæ κληρονομία.

⁂ Hæreditas ut testamento, ita etiam donatione omnium bonorum, & iurium præsentium, ac futurorū, ecclesiæ, & piæ causæ dari potest. Dy. in c. quod semel placuit. de regu iur. in vj Cyn. in l. prima. q. si. C. de sacrosa. eccles. Bal. in l Hæredes palam. §. fin. ff. de testam. Old. co. cxiiij. Ial. co. clxix. uolum. iiij. Ae. Mar. Ma.

Hæreditatis appellatione etiam uenit pars eius. glo. in l. Lucius Titius cum duos. de lega. j. Vnde institutis duobus hæredibus sub conditione quod si unus sine filiis moriatur, hæreditas pauperibus debeatur, intelligitur, scilicet pars, non tota: ut ibi est casus. & Paul. de Castr. & docto. Item ueniunt omnia bona futura, & præsentia. Barto. in l. fi. C. de pac. & infra. Item in contractu fauore fisci intelligitur etiā deducto ęre alieno, per l. primā. C. de hære. uel act. uen. Ange. in l. si marito. so. ma. Alex. in l. princeps. de uer. sig.

† Hæreditatis appellatione an ueniat hæreditas fidei cōmissaria, uide d. Pe. Phi. Cor. in consi. xciiij. incip. in subscriptione. in litera d, in iiij. parte.]

Hæreditas iusta dicitur, quę obuenit ab intestato. l. iij. §. de illo. ff. pro socio.

Hæreditas tota potest in prælegatis distribui per testatorem. no. in l. quid ergo. de leg. j.

Hæreditas uenit appellatione rerum. Bar. & Bal. in l. licet. in prin. C. de pac. Sed

Hæreditas bene uenit appellatione legati. l. & fideicōmissum. & ibi Bartol. de leg. iij. non econtra. unde Hæreditatis appellatione nō ueniunt legata. l. si Titius. & ibi Bar. de leg. iij. nec fideicommissa, ut ibi. l. liberto. §. filium. & ibi Bar. de annu. lega.

† Hæreditas propriæ loquendo an ueniat appellatione bonorum immobilium. uide d. Pe. Phili. Cor. in consi. ccxxxvi. incip. diligenter. in litera b, in iiij. parte.]

Hæreditas matris non ita debetur filijs, sicut hæreditas patris. l. iij. C. de iur. & fac. igno. Ang. in aut. de hær. & Fal. §. j. ul. col colla. j.

10 Hęreditas apud theologos quomodo intelligatur. Barto. in rub. ff. de acqui. hæred. & Bald. in l. fi. C. de iure delib.

Hæreditas filiis tantum debetur iure naturali, non alijs. Bal. in l. lege C. de legi. hæred.

Hæreditas patris dicitur quasi debita filio emancipato. l. si emancipata. & ibi Bar. C. de iur. & fac. igno.

† Hæreditas patris, uel aliorum ascendentium, nedū uiuo patre, sed nec etiam post mortem patris dicitur filio debita, sed quasi debita: ideo si ea priuatur, non dicitur uere pati damnum. Vnde licet error iuris in uitandis damnis non noceat: attamen obest in uitando quasi damno. gloss. in l si emancipata. quam ad hoc multum no. Barto. & Bald. ibi. C. de iuris, & facti igno. Lud. Ro. in consi. cxxv. incip. mater, & soror prædictæ. uersi. secundo. quia hæreditas. & ponit do. Ias. in d. l. si emancipata. in ij. colu.

† uer. circa secundam † Adde quod infans hæreditatem præsens non aditam transmittit ad patrē. Hāc communem dicit Decius suo consi. ccxxvj. col. j. cū prin. seq.

Hæreditas non dicitur uiuentis, sed mortui. l. prima. ff. de hæred. uel act. uen. ar. contra per glo. & Bart. in l. quæsitum. §. cum seruus, de leg. j. ubi dicit quod hæreditatis donatio ualet, quamuis donec donans uiuit, dicantur bona, & nō hæreditas uere, sed ficte. Vnde

⁂ Hæreditas pacto dari non potest. Cum quia nemo liberam testamenti conficiendi potestatem sibi adimere posset, cum etiam se alicuius bona habiturum certus eius mortem, ut bona obtineat paret. l. ex eo. C. de inut. stipul. l. stipulatio hoc modo. ff. de uerbo. oblig. l. fi. C. de pact. Roma. co. ccxciij. dub. j. Ay. Cra. co. xix. nu. 6. uol. j. co. cxxxix. nu. 2. eo. uol. Alex. co. xxviij. col. ij. uol. iij. Dec. co. ccccLxxv. col. iij. Ae. Ma. Ma.

Hæreditas dicitur uiuentis in spe, licet non uerē, secū dum gl. & Bar. in d. §. cum seruus. Item dicit Bar. in l. j. iiij. q. principali. C. de sacros. eccl. ꝙ ualet institutio de hæreditate testantis.

Hæreditate uendita transeunt in emptorem actiones præsentes, non futuræ, nisi dictum sit in instrumento, Cessit omne ius, quod habet & habere sperat. l. hæredem. & ibi Bar. ff. mandati.

Hæreditas aliena non potest relinqui licet res aliena possit legari. Bald. in l. fina. xviij. oppo. C. de hæred. instit.

Hæreditas delata dicitur, quæ potest adiri. Bald. in l. potuit. vij. quæst. C. de iure delibe. per l. data. de uer bo. sig.

Hæreditas dicitur data in testamento, nō in codicillis, quando in testamento, dicitur, Hæredem esse

solo

uolo quem in codicillis fecero.l.asse toto. de hære. institu.

Hæreditas in codicillis directo dari non potest, sed p fideicommissum sic infra uer.Institutio.el.j. uer.ij.& iij.& l.hæreditas & ibi Bar. C. de his. qui. ut indig.l.ij.& ibi Bar.& doc.C de codicil.Inst. eod.tit. §.fi Item nec adimi:ut ibi Item & in Sp.de inst.edi. §.xv.in prin.

Hæreditas in codicillis dari potest uenientibus ab intestato,& adimi data extraneo in testamento.Barto.in l.ij.ff.de iniusto testamento.§.iij.l.hac consultissima.§.si quis.in fi.C.de testa.mil.& in l.codicillis.de test.mil.Sed moderni contra in d l.§. si quis.& per Bal.in §.ex imperfecto.ead.l.& infra uer Substitutio pupillaris.uer.xxix.& per Alexandrũ. con. cxlvj.secunda parte.

Hæreditas patris debetur filio repudiabiliter,licet ipso iure sit ei applicata.Bal.in l.non pro numero. C. ad Officia.

† Hæreditas matris non agnita an & quando transmittatur per filias fœminas ad earum filios,qui nati sunt post mortem auiæ uide Corneum.j.uol. consil.clxv.

Hæreditas indefensa non patitur diffinitiuam, nec secundum decretum.Bal.in addi.Sp.de exec.sent.uer si.sententia lata contra curatorem.

Hæreditas testatoris,& pupilli sunt diuersæ.l.j.§.illud ff.de hæred.uel actio.uend.

Hæreditas sustinet uicem personæ defuncti.l.cum hæreditas.& ibi Bal.C.deposit.

Hæreditas dicitur ante aditionem, sed post dicuntur bona gl.& doc.in l.eius,qui.& ibi Bar.ij. oppo.iij. parte.ff.si cer.pet.& supra uer.j.

Hæreditas acquirit sibi per rem hæreditariam. l. eius, qui.§ quod si stipulatus.& ibi Barto. & glo.si cert. peta.

Hæreditas dicitur possidere fictè, non uerè. d. l. eius, qui.& ibi gl.& Bar.ad fi.si cer.pe. Sed Bal.in l. si adducta.in fi.C.de fur.dicit quod hæreditas non dicitur possidere,nec detinere.& tenet Bald.in l. fin. in prin.C.de edi di Adri.tol.

Hæreditas potest acquiri,licet bona non possideãtur. l.si forori.& ibi Bal.C.de iure delib.

Hæreditas adueniens patruo habitãti cum nepote an sit ei communicanda,& quid de fructib eius. Alex. con.xlix.prima parte.

30 Hæreditatis titulus an sit lucratiuus infra uer. Titulus uer ix.

Hæreditatis quæstio debet agi,ubi est maior pars hæreditatis.l.j.C.ubi de hær. agi oportet, secundum Bal.in l.fi.vj q.C.de edi di Adr.tol.

Hæreditas pro absente non habetur.Bal.in l.prosecutione.C.de pignori.

Hæreditatis possessor potest se tueri in possessione ex edicto diui Adriani,licet illud sit adipiscendæ. Bal. in l.j.C.ad Carbonian.

Hæreditas augetur propter fructus,partu,& accessiones honeste perceptas.l.si bonæ.§.agent.& ibi Bartolus.ff.de pet.hær.

† Hæreditas quid sit, & an dicatur esse i 1 nostris bonis:uide d.Pe.Phi.Cor.in con.ccxxxix.inci.in hac in litera c,in quarta parte.]

Hæreditas non dicitur in bonis ante aditionem eius. Bal.in l.pupillorum.C.de rep.hær. per l. pretia. ff.

† ad le.Fal. † Et d.Pe.Phi.Cor.in con.xj.inci. in præsenti.in prin.in tertia parte.]

Hæreditas expilata debet prius restaurari.Bal.in l.fin. vj.q.C.de edic.di.Adri.tol.

Hæreditas opulenta dicitur,quæ sine uexatione affert opes:sed

Hæreditas locuples dicitur, quæ uexationem non habet.gl.fin.l.si quis mihi bona.§.si fisci. ff. de acqui. hær.& ibi Ang.

Hæreditas directo relicta non potest tacitè adimi,nec dari:secus tamen in legato,& fideicommisso. Bald. in l fideicommissum.C.de fideic.

Hæreditas non possessa per hæredem uendi non põt, sed donari.j.uer.Hæres alienat.uer. xvj.

40 Hæreditas pleniori iure debetur descendentibus, quàm ascendentibus.authen. in successione. C. de suis,& leg.& Bal in aut.defuncto. C. ad Tertul.

Hæreditas profectitia dicitur, quæ filiofa. relicta est patris intuitu, quæ filio quæritur, si pater recuset. Bar.in l.fi.§.similique modo.C.de bo. quæ lib.

Hæreditas in contractu dari non potest .J. hæreditas. C.de pact.conuen.l.cum donationibus.C.de transac.l uerba gesserunt.de uerb. sig. nisi inter patrem & filios.Bar.in l.tale pactum.§.fi.ff.de pac.Ludo.in l.j.pe.col.ff.de in ius uoc.Item nisi in milite, & pia causa.Bar.in d.§.fi.Item nec per pactum. l. stipulatio hoc modo concepta.de uerb. ob. Itẽ nec per donationem cã mortis.gl.& Bar.in l.licet.C. de pact. Item nec in codicillis.ut s.e.uer.xviij.& seq.

Hæreditas ex testamento,etiam non solenni, in foro conscientiæ potest retineri.Innoc.in c. quia pleriq3 de immu.eccle.Bald in l.prima.ij.col.C.de testam. Ioan.de Imo.in l.nemo potest.de leg.j.Sed Bal.aliter in l.si post donationem.C.de iur.& fac.igno.sed non in foro ciuili:ut plenè per Alexand.consil.lxx. secunda parte.& j.Hæres.j.uer.lxiij.

Hæreditas non potest dari per donationem causa mortis.l.licet.& ibi Barto.& Bald.& doc.C.de pact. & ibi Sali. nisi quando nullus uellet adire hæreditatem ex testamento,uel ab intestato.Salice.in l. fin. iij.colum.eod.tit.& Alexand.in l.mortis.ff.de don. cau.mor.

Hæreditas per uerbum Lego,dari potest.Casus est singu.in c.Raynaldus.& ibi doc. de testa. & infra uer. Legatum.el.j.uer.x.

Hæreditatis pars non dicitur una res tantum , l. & si non & ibi Bar.ff.si quis omis.casu.testa.

Hæreditas ignoranti non quæritur, sed legatum sic. Bald.in l.si auiæ.C.de iure deli.& in l.si fratris.j.co lu.e.tit.

Hæreditas pupilli non debet separari a paterna. Bald. in l quidam eulogio.C.de iure delib.

50 Hæreditas ex testamento defectiuo, uel cõdito ab eo,qui non potuit testari,cui debeatur inf. a Hæreditas

Hære-

Hæreditas iacere potest pro parte, & pro parte non. glo.doc.in l.eius,qui.ff.si cer.pe.Io.de Pra.in l.mutus.§.is,qui.ff.de proc.in iij.col.

10 Hæreditas iacens non tenetur ad legata.Bald.in l. eam,quam.iiij.col.C.de fideic.

Hæreditas iacens tenetur hæredi.Bal.in l.fi.§.in computatione.ij.col.C.de iure delib.

Hæreditati iacenti datur curator ad instantiam creditorum,& qualiter,uide in Spe.de iudi.§.ij.uer.itē bonis.Quod est uerum,suo non extante:alias secus secundum Bal.in l.cum hæreditas.C.deposi.& Bar. in l.si constante.§.si exhæredato.sol.ma.& ibi Ale. Vide Barto.in l.si bona.C.de bo.auth.iud.pos.& in l.si quis instituatur.§.fi.ff.de hære.instit.Bald.& Pau.de Cast.in rub.C.de succes.edi.& supra uerb. Curator bonis.uer.vij.& uer.Curator hæreditatis. per discursum.& per doct.& Alex.in l.fi.ubi no.ff. de cur.bo.dan.

Hæreditatis iacētis curator qualiter conueniatur a creditoribus.in Specu.de iud.§.secundo.uer.item bonis.

Hæreditas iacens non patitur præscriptionis principium,sed eius finem sic infra Vsucapio.uer.xix.

Hæreditatis iacentis materiā supple supra uerbo Curator hæreditatis.per discursum.

Hæreditas iacens tenetur stare colono, sicut hæres. Bal.in l.emptorem in fi.C.locati.

Hæreditas iacens non patitur secundum decretum. Bar.in rub.de suc.edi.sed primum sic, secundum Bal.ibi.& l.si diu.ex qui.cau.in pos.ea.l.si bona.& ibi Bar.C.de bo.auth.iudi.pos.l.cum debitoris.& ibi Bal.C.de iudi.& Bal.in c.j.de mil.uas.qui contu.& in l.fi.C.de testa.mil.Bar.in l.si quis instituatur hæres.in fi.de hær.inst.Ale.in l.ad d.em.de uer. ob.& in l.iiij.§.prætor.de dam.infe.& in l.fin.de cur.bo.dando.& supra eod.uer.v.& in l.si constante.§.j.so.ma.

Hæreditatis iacentis curator si sit condemnatus creditoribus,& de executione sententiæ contra eum.in Sp.de execu.sen.§.iij.uer.item pone.

Hæreditas uacans dicitur post repudiationem factam ab hærede,non autem dicitur simpliciter hæreditas.l.postquam.in prin.& ibi Bar.ff.ut lega.no.c.Item

Hæreditas uacans dicitur, quando facta diligenti inquisitione,& citatione de his,quas prima causa sue cessionis contingit, nullus inuenitur, qui uelit esse hæres.l.sancimus.& ibi gl.& Bar.C.ad Treb.& Ange.in consi.Gagliardus de Boncinis,&c.Item

Hæreditas uacans dicitur, cum deficit spes adeundi l. j.§.an bona.ff.de iure fis.

Hæreditas uacans non potest occupari pro derelicta. secundum Bal.in l.qui se patris.xi.col.C.unde liberi.Io.de Por.in l.si constante.§.si exhæredato.sol. ma.no.l.ea,quæ.C.de in integ.resti.pe.Bald.contra in aut.licent.a.de epis.& cle.& tenet Alex.opi.primam,in rub.ff.pro derelicto.

Hæreditas uacans non est corpus,sed ius,licet corpora contineat.Bal.in l.qui se patris.xj.col.C.unde liberi.& ideo occupari non potest ut ibi.

Hæreditati uacanti dandus est curator ad instantiam creditorum,qui curator qualiter conueniatur,uide in Sp.de iud.§.ij.uer.item bonis.

† Hæreditatis portio uacans per repudiationem an accrescat cohæredi:uide d.Pe.Phi.Cor.in consi.vj. incip.licet.in litera G,in iiij.parte.]

Hæreditatis uacantis materiam supple supra uer. Bona uacantia.& uer.Curator bonis.per discursum.

Hæreditas delata dicit,quæ potest adiri.Bald. in l.potuit.vij.q.C.de iure delibe. per l.delata.de uer.sig.

Hæreditas in codicillis an,& quomodo deferatur.Ī. Hæreditas.el.j.uer.xviij.& seq.

※ Hæreditas delata ei,qui in exilium bonis publicatis est expulsus,si ab ipso adita non est,non spectat ad fiscum, publicatis enim bonis bona acquisita, non acquirenda ad fiscum spectant.l.si tibi manda uero.§.is cuius.ff.mand.gl.in l.nam ad ea.ff.de condic.& demostr.Bar.in l.prima.col fi.ff.de bo.dam. Alex.in l.iij.§.illud.ff.qu.quis.iur.Nellu.in tract. bannit.in prima parte.ij.temp.q.xviij.Rom.co. ccxliij.Dec.co.ccccxxxviij.nu.7.8. Ae.Mar.Man.

Hæreditas delata per testamentum ei,cui debeatur ab intestato,uenit cōmunicanda cum socio, cum quo contraxit societatem de communicanda hæreditate iusta,quæ alteri sociorum obuenerit Bart.in l. iij.ij.q.de le j.& l.iij.§.de illo.ff.pro socio.

Hæreditas delata uni sociorum non confertur socijs. l.ea uidetur.§.j.& l.nec adiecit.ff.pro soc.& Ī.Socius.uersi.xxxvi.

Hæreditas delata Titio in uita eius tantum,ad quem deuoluatur mortuo Titio,ad hæredem Titij,an ad hæredem testatoris.Pa de Ca.con.cc.

Hæreditas defertur proximioribus, quando filius defuncti ante mortem patris factus est incapax,id est frater Minor sancti Francisci:sed si post aditam, tunc bona uacant.Bal.in l.si mater.in fin.C.de suis, & legi.

† Hæreditatem is,cui delata est siue paterna, siue alias, potest recusare citra omnem contractum.do. Pe.Phi.Cor.in consi.ccxxxvi.incip.diligenter.in litera A, in iiij parte.]

Hæreditas pupilli habentis extraneum substitutum an debeatur matri, uel substituto, si neuter petit tutorem pupillo.Barto.plenè.in l.ij.secunda col.ff. qui pe.tu.

Hæreditas matris relicta filio sub conditione emancipationis an deferatur patri,mortuo filio emancipato,an uero ad coniunctos a matre.Bal.in l.filius.in fi.C.de inoff.test.

Hæreditas pupilli mortui sine tutore,a qua mater repellitur:defertur uenientibus ab intestato, non fisco.l.sciant.C.de legi.hæred.& ibi doc.post gloss. l.nepotibus.C.qui da.tu.po.l.quid ergo.in prin.ff. de infamibus.Bal.in l.secunda.C.si aduersus delic.

10 Hæreditas relicta cognationi,uel familiæ alicuius extranei,defertur omnibus pariter,non habita ratione proximitatis:quia omnes sunt pariter testatoris

tori:fecus si cognatio non esset testatori extranea, quia admitteretur primo nominati:alias uèro proximiores in gradu. Barto.sing.in l. si cognati ff. de rebus dub.tex.cum gl. in l.cum ita.§. si fideicommissario.de leg.ij.

Hæreditas relicta filio si extat de monasterio, defertur monasterio,reiecta cōditione. Bal.in l.ij.in lec. anti.C.de cond.inser.

Hæreditas per fideicommissum relicta alicui ratione certæ infirmitatis, non defertur propter cessationem infirmitatis. Barto.in l.alumnę.§.fin.ff.de adi. lega.

Hæreditas defertur cohæredi,si alter non impleuit intra annum, etiam si inuicem renuntiauerunt iuri, quod alteri contra alterum competere posset in hęreditate.Barto.in authen.hoc amplius.in fin. C. de fideicom.

Hæreditas defertur ad hæredes ad intestato uenientes testamento inciso per testatorem,qui uelit mori intestatus:sed defertur fisco,si testator inciserit illud,quia reputauerit hæredem indignum,uel in dubio.gl.& Bar.in l.nostram.C.de test.

Hæreditas in dotem dari non potest.l.pactum, quod dotali.secundum Bal.ibi.C.de pactis.

Hæreditas,qua priuatur hæres non implens uoluntatem defuncti intra annum, defertur coniunctis.Itē substituto uulgari. Item exhæredato bona mente. Item fisco.docto. & Bald. in authen. hoc amplius. pen.colum. C. de fideicom nec amplius reuertitur ad hæredem priuatum, etiam si alii recusent eam. glo.& Barto.in l·si quis solidum. de hæredi.instit. Vide omnino Bar.in d.authen. hoc amplius. & ibi Bal.in repe.iij.q.& pe.col.uer.quarto quæritur. gl. in auth.de hære.& Falci.§. si uero nulli tenetur. & Bar.in l.uxorem.§.hæres.de leg.iij.& in consi.proponitur ꝙ in testamento.Bal.in l.j.vj.q.de his quæ pę.no.& in aut.cui relictum.de indi.uidu.tol.

Hæreditas defertur pleniori iure ad descendētes, quā ad ascendentes.in aut.in successione.C.de suis,& legi.Bal.in aut.defuncto.C. ad Tertul.

Hæreditas delata filio ab extraneo contemplatione patris dicitur profectitia,& filio quæritur, si pater eam recuset.doc.& Barto.in l.fin.§.similique.C.de bo.quæ lib.

Hæreditas in contractu an, & quando possit deferri. ī.uerbo Hæreditas.el.j.uer.xlij.

30 Hæreditas occidentis testatorem defertur cohæredi.Bar.in l.cum ratio.§ fin.ff. de bo. dam. docto.& Bal.in l.hæreditas.C.de his,qui.ut indig. qui tenet contra Bar.Vide per Lud in fin.uer.Homicida.uer. quæro,tu scis.& ī.e uer. xxxij.

Hæreditas delata filiofa.an censeatur relicta patri per Barto.in l.filiofa.de dona.cau.mor. & in l.fin.C.de usufr. & in l.filiofa.& ibi doct.& Ioan.de Pra. de cōdi.& demon.

Hæreditas ex testamento, etiam non solenni, delata potest retineri in foro conscientiæ supra hæreditas el.j.uer.xliij.

Hæreditas delata fratribus Minoribus sancti Francisci habetur pro non scripta: ideo debetur uenientibus ab intestato.Barto. in l. si in metallum. ff. de his,quæ pro non scrip.ha. & ita dicit se consuluisse. & tenet Bald.in authen.ingressi.in viij. colum.uer. circa primum pono.C.de sacrosanct.eccle.& in l.si mater.C.de suis, & legi. & supra uer. Fratres religiosi.uer.xxxvij.Bal.in l.si pater.C.de hær.instit.& infra Testamentum nullum.uer.xvij.

Hæreditas materna filio delata non quæritur patri habenti filium in potestate de iure antiquo.Bar.in l.si filius.ff.de acq.hær.quem uide in l.is,qui hæres.§. si.de uul.& pup.Sed contrarium tenet Bar.in l.si filius.ff.si quis om.causa testa.

Hæreditas monacho delata,& adita per illum post ingressum in aliud monasterium, uel factum episcopum,an quæratur primo monasterio, uel secundo, seu ecclesiæ,cuius est episcopus.Io.And.in c.in præsentia.de proba.Cyn.in l.lege.C.de condi.ob cau. Pau.de Cast.in l.non est dubium.C.de iure delibe. Bar.in l.secunda.§.si.ff.de bo.pos. secundum tabu. quem etiam uide in l.j.de uulg.& pup. & per Bal in l.prima xx.col.C.qui admit.& in l.si.ult.col.C. de epis.& cle.& Pa de Cast.consi.cv. quod debetur sibi facto episcopo uel ingresso monasterium capax. Fed.de Sen.con.xxvi.

Hæreditas delata apostatę cui debeatur. Bal. in l.si.in si.C.de epis.& cler.

Hæreditas delata uxori sub conditione,si castè uiueret,& restituenda alteri sub contraria conditione, an statim ꝙ uxor transit ad secunda uota sit restituenda,an uero post mortem ipsius.Io.An.in addi. Sp.de sec.nup.& Lud.Pon. in l.si quis hæres. ff. de acq.hær.

Hæreditas relicta spurio an deferatur ad legitimos, uel ad fiscum.no.in l.j.de natu.libe. & in l.hæreditas.& ibi Bar.C.de his,qui.ut indig.& in l.si.ff. eo. tit.& Bar.in l.prima.C.de delator.lib.x. & Ang.in l.non est dubium.ad.l.Falc.& omnino per Bart.in consi.Dominicus Blasij,&c & in l.in tacitis. de le. j.ubi dicit ꝙ relicta palam defertur legitimis: sed si clam,defertur fisco.& Bal.in l.iij.C. ad le.Fal. & ī.uer. Bona confiscata.uer.vi. & uer. Fiscus succedit.in prin.& ī.e.uer.xxviij.

Hæreditas intestabilis, id est eius, qui non potuit testari,cui deferatur.Bar.in d.l.hæreditas. C. de his, qui ut indig.

30 Hæreditas ex testamento defectiuo delata cui deferatur.Bar.in d.l hæreditas.

Hæreditas ablata ab indigno defertur fisco,secundum Abb.in c.sicut.de suc.ab intest.l.Papinianus.§.meminisse.& ibi glo.& Bar.ff.de inofficioso.testamen. Quod uerum est secundum Bar.in l.si pater tuus.C. de hære.institu. si sui culpa aufertur, alias non. & tenet Bar.in l.hæreditas.& in l.hæredes.j.col.C.de his,qui.ut indig.& uide omnino Bal.in l.j.ij.col.C. de sec nup.& in l.prima.pe.col.C. de hæred.instit. ubi dicit quod hæreditas delata bannito non aufertur ei per fiscum ut indigno: secundum Bal. contra. in l.iij.C.ad leg.Fal.Item uerum,si fiscus uelit abas

rema-

remanet indigno:ut infra eo.uer.xxxiij.

Hæreditas delata hæredi, qui testatorem occidit, aufertur ei,& defertur fisco, uel populo non recognoscenti superiorem. Bal.in l.prima.ult.colum. C. de hær.inst.& infra uer. Occidens punitur. uersi. xvj. & xxij. Sed si occidens habet cohæredem, defertur cohæredi pars eius: secundum Bart.in l. cum ratio. §.fi.ff.de bo.dam.contra in d.l.hæreditas.C.de his qui.ut indig.& supra eo.uer.xx.

Hæreditas ablata indigno defertur fisco, si fiscus eam uelit, ut supra eo.uer.xxxj.alias remanet apud indignum, qui tenetur ad onera deducta Falcidia, secundum Bal.in l.iij.C.ad leg.Falc.& cũ uult fiscus agit contra indignum petitione hæreditatis. l. j. & ibi Bal.C.de his.qui.ut indig.& in dicta.l.iij.

Hæreditas ablata prohibito acquirere non defertur fisco, nec ea, a qua quis ipso iure repellitur. Bald.in Margari.uer.Hæreditas.

Hæreditas ablata indigno ob delictum defertur fisco secus si hæres delinquit tantum contra bonos mores, quia defertur cohæredi. Bal.in l.prima.C.de secundis nuptiis.

Hæreditas ex testamento cancellato per testatorem an debeatur fisco, uel uenientib.ab intestato. Oldr. consi.cxliiij.

Hæreditas incapaci, uel spurio relicta, defertur fisco, nisi incapax habeat substitutum capacem, qui fiscũ excludit. Bal.in l.ij.C.de hær.inst.Item nisi sit pauper hæreditatis: quia ei potest relinqui. Bald. in l.j. C.de iure aur.annu.

Hæreditas incapaci relicta palam, defertur uenientibus ab intestato, uel cohæredi: sed si clam.& fraude defertur fisco. Bar.in l.Lucius.§. in testamento. de leg.j.& in consi.apud quem debeat,&c. & per Bar. in l.hæreditas.C.de his, qui.ut indig. & in l.fi.ff.e. titulo per Baldum.in l.iij.C.ad legem Fal. & supra eo.uer.xxviij.

Hæreditas relicta filio putatiuo defertur uenientibus ab intestato, non fisco, sicut nec pro non scripta: secundum Bal.in l.si pater.C.de hær.inst.& in aut.ingressi.ix.col.C.de sacrosi.eccl.& in l.si matre.C. de suis,& legi.& Bar.in l.si in metallum.ff.de his, quæ pro non scrip.ha.& supra e.uer.xxiij.ĩ. eo.

40 Hæreditatis delatę infanti dies an cedat in ętate infantili. Bal in l.si infanti.vj.opp.C. de iure deli. & ibi Bar.& doc.

Hæreditas paterna delata infanti an deferatur matri, an patruo infanti, etiam non agnita. Bal.in d.l. si infanti.j.q.

Hæreditas clerici relicta fratri eius grauato restituere spurio ipsius clerici, aufertur fratri tanquam indigno,& defertur fisco,& non ecclesiæ. Bald. in l.si quis præsbyter.C.de epis.& cle.Vide Bar.in consi. Dominicus Blasij.

Hæreditas relicta alicui ut fratri, cum non sit frater, ei non defertur.l.nemo.§.qui frater non est. & ibi doctores.ff.de hær.inst.& no.in l.quoties. in princip.eo.tit.& in l.si pater.C.eo.tit.& in l.neque pro fessio.C.de test.Item

Hæreditas uxori relicta, cum re uera non sit uxor, an debeatur ei.no.in l.fi.de leg.ij.& in l.penul. de his, qui.ut indi.& in d.l.nemo.§.qui frater. Bart.in d.l. quoties.in prin.

Hæreditas delata seruo quæritur domino, si seruus adeat, non aliter.l.iij.& ibi Bal.C.de hær. inst.

Hæreditas in testamento non solenni delata debetur hæredi scripto per fideicommissum a uenientibus ab intestato quibus illa defertur.glo.sing. & doc.in l.ex ea.§.j.ff.de testa.secundum Pau.de Cast. in l.j. in fi.C.de posth.hær.inst.& probatur in l.quærebatur.de testa.mil.& in l.posthumus.§. si paganus. & ibi doc.ff.de iniu.test.no.in l. unum ex familia. in fi.de leg.ij.ut dicit Dy. in d gl. Et ita intulit Bal. in auth.ex causa.vij.q.& Bar.in ulti.q.de lib.prçte.Vide Bal.in Marg.uerb Testator.in princ.& in aut.ex causa. vij. q. & ibi Barto.ultim.q. C. de libe.præte. & per Bal.in l.si.C.de codicil. per no. in l. quoties. C.fami. ercis. & uerum est maximè si sit confirmatum in codicillis.per glo.in l.ij.§.fi.ff. de iure codicil.& infra uerb. Hæres.& uersi.Venientes ab intestato.uer.vij.& xvij.& supra uer.Clausula codicillaris.uer.iiij.in clausulis testamẽtorum. & tunc debet tota restitui hæredi scripto in testamento imperfecto. Bar.in d.§ j in l.ex ea.de test.

Hæreditas nutu deferri non põt:ut ŝ. uer. Hæreditas. el.j.uer.antep.

Hæreditas collegio, uel ciuitati, per quos adeatur. Ĵ. Hæreditas adita.uer.xxij.& xliij.

Hæreditas in familia relicta, quibus de familia debeatur,& quo ordine.tex.cum gl.no.in c. cum ita legatur.§.in fideicommisso.de leg.ij.Bar.in l.si cognati. de re.dub.& ŝ.e uer.x.

50 Hæreditas delata pauperibus quibus deferatur, & per quos distribuatur. Baldus in l.si quis ad declinã dam.C.de episcopis & cleric.s.

Hæreditas delata alteri propter factum hæredis non defertur cum eadem pęna, qua tenebatur primus hæres. Bar.in l.recusare.§.si fisco.ff.ad Trebel.

Hæreditas quæ aufertur alicui contemplatione alterius, applicatur, uel defertur ei, cuius intuitu aufertur alteri.l.ij.§.fi.& ibi Bart.ff. de coll. bonorum.l. pen.C.de leg.l.si defunctus.& ibi Bald.C.de suis,& leg.Vide Bar.omnino.in l.uxorem.§.hæres. de leg. iij.Bal.in aut.cui relictum.iij.col.C. de indi. uidu. tol.& in l.j.vj.q.C.de his, quæ pę.no.& ĵ.Legatum reuocatur.uer.viij.

Hæreditas delata monacho an nõ adita quæratur monasterio.in Sp.de sta.mon.uer.uerum.

Hæreditas defertur indifferenter, sublata differentia emancipationis,& patriæ potestatis,& sexus.in Sp. de test.§.ij.uer.sed nunquid homo.

Hæreditas ingressi, qui testatus est ante ingressum, cui deferatur in Sp.de test.mona.§.ij uer.lj.

Hæreditas ex testamento, uel ab intestato, qualiter deferatur.in Sp.de suc.ab intest. in prin. & in auth.& Inst.eo.ti.per totum.

Hæreditas adita non dicitur amplius hæreditas, sed bona. Barto.in l. Titius.in prin.

prin.ff.ad Treb.& in l.si quis seruum.§.fi.de leg.ij. & supra uer.hæreditas.el.j.uer.primo.& gloss.&
† Alexan.in l.eius, qui.si cert.pet. † Et quod dicitur tunc patrimonium adeuntis, uide domi. Pet. Philip.Cor.in consi.ccvi.inci.uiso in litera Z,in iij. parte.]

✠ Hæreditas adita defuncti non dicitur amplius patrimonium,sed hæredis qui eam adiuit.gl. in l.j.§. veteres.ubi Doct.ff.de acq.pos gloss.in l.hæres per seruum,ubi.Doct.ff.de acq.hær.Ias.co.clix.num.2. uol.ij.Ae.Ma.Ma.

Hæreditas ab intestato adiri non potest, quando duo ex septem testibus instrumentariis non recordatur de tenore testamenti.l.secunda.C.de bon.poss.secundum tabu.Bal.in l.hæc sententia.la.j.C.de sen. quæ sine cer.quantita.profe.uide Bart.in l.prima. in fi.ff.quemad.test.ape.& Pe.de Su.in l.in exercendis.C.de fide instr.

† Hæreditatis aditio per quos actus inducatur:uide d. Pe.Phi.Cor.in consi.clxv.incip.circa.in litera P,& seq.la.ij.in ij.parte.]

Hæreditas agnosci non potest per actum extraiudicialem.Bar.in l.j.C.de repu.hær.uide Bal.in c.j.de succes.feu.

Hæreditas per alium adiri non potest.l.Paulus.ff.de acquir.hæred.nisi consensus alterius sit necessarius quia tunc per illum potest adiri.sicut est patris,& si lu.l.filio & ibi Bal.C.de iure delib. & adde omnino infra eo.uer.xxij.

Hæreditas furioso delata debet adiri per procuratorem eius,quæ potest retineri,& repudiari per furiosum,qui redierit ad sanam mentem.Bal.in l.potuit. v.q.de iure delib.

Hæreditas filiofa.furioso delata potest adiri per patrē Bar.in d.l.potuit.v.q.

Hæreditas filiofa.relicta an possit adiri per patrem in articulo mortis filii.Bal.in l.fin.iiij.col.C.de bon. quæ lib.& Bar.in l.j.v.col.ff.de uul.& pup.

Hæreditas adita per filium, qui postea factus est frater Minor ordinis sancti Francisci. cui applicetur. Bal.in l.si matre.C.de suis,& leg.& supra Hæreditas delata.uer.vi.

Hæreditas adita per filiam postea nuptam extra territorium,ei non aufertur:quia statutum, quod filia nupta extra territorium non succedat patri,nō obstat ei, quæ tempore succedendi non erat nupta. Bal.in l.si matre.C.de suis,& legi.

20 Hæreditas non adita per hæredem uniuersalem nō accrescit hæredi in re certa adeunti.Barto.in l.si nemo.in fin.ff.de test.tu.per l.primā.§.si ex fundo.ff. de hær.inst.

Hæreditas non adita per occisum non potest ab hærede suo adiri,quia est omni beneficio destitutus.Bal. in l.j.in prin.C.de cad.tol.

Hæreditas pupillo delata non potest adiri per tutorem eius.Barto.in l.curator.ff.de tutor.& cura.da ab his.Contrarium no.in l.seruo.§.pe.& ibi Barto. ff.ad Treb.

Hæreditas etiam parentum,de quorum morte dubitetur,adiri non potest per filium.l.nec nos.& ibi Bal. C.de cap.& postli.reuer.ubi etiam dicitur quod illis mortuis adiens hæreditatem non potest reuerti. & s. Additio.uer.xxxi.& liij.

Hæreditas adita,uel non an & quando transmittatur. J.Hæreditas transmittitur.per discursum.

Hæreditas dicitur adiri statim quod petitur ab hærede scripto per uenientes ab intestato.Bal.in l.fi.v.col. C de pe.hær.& sic agendo ad eam ibi.& Barto.in l. gerit.de acq.hær.& in l.filius.de tute.ubi uerum dicit dicendo hæreditatem ad se spectare.

Hæreditas monacho delata an adeatur per eum, uel per monasterium.Bald.in addi.Specu.de statu mona.uer.si hæreditas in l.prima. C.qui admit.in l. quoties.C.de hær.inst.Io.And.in c.in præsentia.de proba.Bar.in l.j.de uulg.& pup. Ioan.de Pra.in l. filiofa.de condi.& demon.& per Alex.in l.j.§.per primum.de acq.pos.

Hæreditas potest adiri etiam ante apertas tabulas, tā a suo,quam a necessario.l.eius qui.& ibi gl.Bart.& doc.ff.si cer.pe.

Hæreditas adita per hæredem defunctum non potest repudiari per hæredem hæredis, sed non adita per eum defunctum intra tempus deliberandi sic.l.si quis filium.§.fi.& ibi Bar.de acq.hær.& Bar.in l.fi. uer.circa quartum.eo.tit.

† Hæreditas adita repudiari non potest.d.Pet.Phili. Corn.in consil.lxi.incipien.licet.in litera F,in iuj. parte.]

Hæreditas adita per cohæredem potest repudiari,uel acceptari tota,altero cohærede repudiante partem suam.Casus sing.in l.cum hæreditate,& ibi Bar.& doctores,de acq.hære. Idem in hærede hęredis, ut ibidem: nisi creditores eum noluerint molestare pro parte abstinentis:ut ibi.

✠ Hæreditas adita, in eius qui adiuit, præiudicium, repudiari potest:non autem in creditorum,uel aliorum detrimentum Ang.inter Bald.consi.co.cccciij. col.iij.dub.iij.uol.iij.Ay.Cra.co.xxiiij.nu.6.uol.j. Ae.Ma.Ma.

† Hæreditas an censeatur adita ex impensa funerali ex alia administratione facta cum protestatione quod non uult esse hæres:uide d.Pe.Phi.Corn.in consil. cccx.incip.principaliter.per totum.iij.parte.]

20 Hæreditas an præsumatur adita, uel repudiata per hæredem ex lapsu termini.Bal.in l.j.xvi.opposi.C. qui admitti.& infra uerbo Hæres.

† Hæreditatis aditio præsumitur ex possessione, præcedente titulo delationis hæreditatis.do.Pe.Phili. Cor.in consil.xxxvij.in hac.incipiē.in litera Q,& in con.cxlvij.incip.in hac.in liter.F,& G.in prima parte.]

Hæreditas potest agnosci per procuratorem.l.iij.§.acquirere.ff.de acq.pos.Sed

Hæreditas adiri non potest per procuratorem.l.Paulus.ff.de acquir.hær.glo.& doc.in l.non solum.in prin.ff.de proc.Bal.in l.pen.in princ.C.ad Trebel. nisi in procuratore Cæsaris,qui potest adire hæreditatem pro Cæsare.l.prima.& ibi Barto.ff.de off. procur.

procur.Cæsa.Item nisi sit necessarius consensus alterius:ut supra eo.uer.iiij. Item nisi casu, de quo infra uer.Vxor.

Hæreditatis aditæ tempus inspicitur. l. non est. & ibi Bal.de iure delib.

Hæreditas filio relicta nolenti adire non quæritur patri.l.cum proponas.C.de hær.inst.Bal.in l. Papini. in prin.ff.de inof.test.

Hæreditas non agnita non dicitur in bonis Bald. in l. pupillorum.C.de repudia.hæred.l.pretia rerum.ad l. Fal.

Hæreditas aui an possit adiri,& repudiari paterna.gl. & Bar.in l.si quis filium.§.j.ff.de acq.hær.

Hæreditas ex testamento non insinuato potest adiri etiam stante statuto ꝙ testamentum non insinuatũ non ualeat.Bal.in aut.hoc amplius.lvij.q.in lec.anti.C.de fideic.

Hæreditas adiri potest etiam die feriata, si statutum non prohibet.Bald.in l.cretionum.C. de iure deliberand.

Hæreditas adiri potest mortuo testatore, licet in uita eius fuerit repudiata.l.qui superstitis. ff. de acquir. hæred.

30 Hæreditas monacho delata potest adiri per abbatem inuito monacho,& repudiante, sed non potest repudiari eo inuito.Bal.in l.j.x.q.C.qui admitti sed Bal.contra in l.bonorum.e.tit.& Ale.in l.j.§ ꝑ seruum.ff.de acq.pos.

Hæreditas delata filiofa.pupillo doli capaci.maiori infante potest adiri per eum uolente patre, & repudiari,& repudiata potest per patrem adiri.l.fin.§.si autem.C.de bo.quæ lib.& ibi Bald. Quod uerum, etiam si sit castrensis.l.fi.§.simili.& Bald.præalleg. & repudiata per patrem quæritur ipsi filio.d.§.simili.per Bar.& infra e. uer.lxix.

Hæreditas non adita intra annum potest adiri post annum.l.cum antiquiorib.& ibi glo.& doc.C. de iure deli.Quod uerum,ut ibi, nisi sit expresse renuntiata,uel terminus a iudice præfixus ad adeundum. & ꝟ.eo.& in Sp.de instr.edi.§.fi.

Hæreditas solo animo,& nuda uoluntate aditur infra uerb.Voluntas.uer.xxxiij.& ꝟ.Aditio. uer.lxxxvj. in Sp.de lit.contest.§.ij.uer.& nota.

Hæreditas,etiam non adita,a prohibentibus alium testari,defertur fisco.Barto.in l.fi. ff. si quis ali. testa. prohi.

Hæreditas pro parte adita,& pro parte repudiata,habetur pro adita in totum,nisi sit conditionalis.l.j.& ibi Ang.ff.de acq.hær.& infra Hæreditas repudiata.uer.xj.

Hæreditas delata pupillo, & diu possessa per eius tutorem præsumitur adita authoritate tutoris, licet aliter non constet. Angel.in l.qui in aliena. §. j. de acq.hæ.

Hæreditas adiri potest etiam per matrem non prægnantem,quæ tamen fingat se prægnantem.l. cum quidam.uersic.sed si ipsa.& ibi Angel.ff. de acquir. hæred.

Hæreditas agnita coram iudice incompetenti habetur pro non agnita, unde non transmittitur ad hæredes.Paulus de Castr.in l.puberem.C. de iure deliber.

Hæreditas post triginta annos adiri non potest. doct. & Bald.in l.licet.iij.q.C de iure delib. & per Alex. consi.lxxxix.ij.parte.nisi per fratrem,qui passus est alium fratrem scientem de morte patris tenere totam hæreditatem ipso inscio.Bald.ibi & supra uer. Frater succedit.uer. xiij. Item nisi per fratrem, qui passus est cohæredem tenere totam hæreditatem. Bald.ibi.j.q.Item nisi quando possessori hæreditatis est interrupta naturaliter possessio intra triginta annos:quia tunc uerus hæres,etiam post triginta annos potest adire.Bald. in d.iij.q.uide in Sp.de instru edi.§.fi. † Vide do.Pe.Phi.Cor.in con.cciij.incip.circa.in litera Q.in ij.parte.]

40 Hæreditas si non sit adita per testatorem ignorantem intra quadraginta annos, an hæres restituatur in integrum.Ale.con.clxij.ij.parte.

Hæreditas non adita etiam bona fide,& cũ titulo possessa per longum tempus ab aliquo non hærede,nõ potest præscribi, sed quandoque potest ab hærede uindicari.doc.Cy.& Pau.de Cast.in d.l.licet. C. de iure delib.

Hæreditas non adita, quæ non transmittitur, defertur cohæredi, uel substituto, uel uenientibus ab intestato.l.fin.§.cum autem.& ibi Barto.C. de cadu.tol.

Hæreditas aditur,etiam patiendo alium gerere se pro hærede. Bar.in l.si filius.ff.de tutel.

Hæreditas an possit pro parte adiri,& pro parte repudiari:uide in l.si tu ex parte.§.item si tu. ff. de acq. hær.Bal.in l.quidam elogio.j.& ij.oppo. & ibi not. C.de iure delib.

Hæreditas an censeatur adita per non factum,id est,si hæres constitutus debitor non soluit debitum. ꝟ. Aditio.uer.lxiiij.

† Hæreditatis aditio non præsumitur ex solutione facta creditori hæreditario : quia potest quis ꝓ alio soluere,& sic citra &ius,nomẽ hæredis.d.Pe.Phili. Cor.in con.100. inci.consuluit,in substitutione. ꝑ totum.in j.parte.]

Hæreditas lucrosa potest adiri,etiam sine inuentario. l.fi.§.cum igitur.in prin. & ibi Bald. C. de iure delib.si tamen uelit hæres uti beneficio inuentarij, & termino ad inuentarij confectionem, ne interim conueniatur,potest, etiam si sit locupletissima hæreditas. Bal.ibi.

Hæreditas pupilli non adita an transmittatur ad matrem.Old.in consi.xx.

Hæreditas non adita infanti delata ab auo materno debetur patri,& matri,& fratri æqualiter : per authen.defuncto.C.ad Tertul.secundum Bal.in l.si infanti.iiij.oppo.& ibi Barto.qui non decidit. C. de iure delib.

Hæreditas adita per procuratorem Cęsaris habetur pro non adita,si est damnosa.l.prima. & ibi Bar.de off.proc.ubi dicit idem in minore:per l.j.C. si ut se ab hære.absti.

50 Hæreditas filiosa. delata potest adiri per patrem, licet non repudiari, explorato tamen prius an filius uelit adire. Bal. in l. j. v. & vj. q. C. qui admit. uide. l. fi. §. si autem. & ibi Bal. C. de bo. quæ lib. & ĩ. Pater adit. uer. xix. & per discursum.

Hæreditas per infantem adiri, uel repudiari, non põt, sed per eius patrem sic. l. fi. §. pe. C. de bo. quæ libe.

† Et an per patrem infantis censeatur adita hæreditas, si retinet dotem per annum: uide d. Pet. Philip. Cor. in consi. cccxxi. incip. de pluribus. in litera E, in iij. parte.]

Hæreditas per adultum an possit adiri sine curatore. l. pupillus. & in l. in plurib. de acq. hær.

Hæreditas aui, cuius mortem filius ignorauit, & decessit, non potest per suum nepotem agnosci de iure prætorio per bonorum possessionem, stante statuto ꝙ filij non possint repudiare hæreditatem paternam. Bal. in l. qui se patris. xj. col. C. unde liberi. sed dicuntur bona uacantia, ut ibi.

Hæreditas si non adeatur, quia hæres nolit, uel non possit, qu'd fiet de legatis pijs. in Specu. de instrum. edi. §. xiiij. uersi. quid si hæres. & seq. de testamen. §. primo.

Hæreditas intra quantum tempus sit adeunda, uel repudianda: uide in Specu. de instrum. edi. §. fina. & in l. licet. & ibi docto. C. de iure deli. & supra eod. uersi. xxxviij.

Hæreditas uasalli adita an faciat adeuntem dici hominem eius domini, cuius erat uasallus. Item

Hæreditatis aditio non facit hæredem possessorem. Item

Hæreditatis aditio obligat ad onera hæreditaria. Itẽ.

Hæreditatis aditio facit quem solo animo dici hæredem. in Sp. de feu. §. j. & ij. uer. xxvij.

Hæreditatis aditio dissoluit obligationem fideiussoriã. in Sp. de fideiuss. §. j. ad fi. uide in tit. de succes. ab intest. post princip.

† Hæreditatis aditio an impediatur, stante statuto ꝙ minor non possit se obligare sine certa solennitate. ita ꝙ minor possidendo non uideatur tacitè adire hæreditatem: uide d. Pe. Phi. Cor. in con. cccxxviij. inci. dictos. in litera L, in j. parte.]

60 Hæreditatis aditę materiam supple supra, uersic. Aditio. & infra uer. Hæres adit. & infra proximo uer. per discursum.

Hæreditate repudiata, dicuntur bona uacantia. ĩ. Hæreditas. el. j. & uer. Hæreditas uacans.

Hæreditas transmissa an possit repudiari. gl. & doc. in l. j. C. de his, qui ante aper. tab. ꝙ sic.

Hæreditas an præsumatur repudiata, uel adita ex lapsu termini. Bal. in l. j. xxvj. opp. C. qui admitti.

Hæreditas quæsita alicui siue iure institutionis, siue p modum præteritionis, siue per causam intestati, nõ põt repudiari. Bal. in d. l. j. ij. q. C. qui admitti.

Hæreditas adita an & quando possit repudiari. not. ĩ. Filius hæres. uer. cviij.

Hæreditas repudiata non põt adiri, nisi ad cõmodum alienum. Bal. in l. non iustam. ad fi. C. ad Treb.

† Hæreditas exhausta propter legata, uel occasione pœnæ inflictę a testatore, facit ut possit hæres detrahere Falcidiam, & sic quartam partem. text. & ibi Abb. in c. Raynal. de test. in iiij. col.

† Hæreditas, seu portio hæreditatis si aufertur uni ex hæredibus tanquam ab indigno, non applicatur fisco seculari, licet hæres, sit secularis, sed potius fisco ecclesiæ, habito respectu ad qualitatem relinquentis, quia fuit clericus. Abb. in c. ij. de successi. ab intesta.

Hæreditas repudiata licet amplius adiri non possit l. sicut. C. de repu. hære. l. fin. eod. tit. tamen cogitur hæres adire ad sui incommodum. Barto. in l. nam quod §. sed & qui. ff. ad Treb. & d. l. sicut. per Barto. & ĩ. eo. uer. xviij.

Hæreditas cuius ius deliberandi transmissum est, põt repudiari per hæredem transmittentis. Bar. in l. qui duos. ff. de re. dub.

Hæreditas repudiata per filium an possit amplius adiri. in Sp. de suc. ab intest. uer. pone. & uer. quid si filius. Bar. Bal. & doct. in l. si C. de repud. hæred. & in l. si quis suus. & ibi docto. & Bar. C. de iure delib. & in l. pro hærede. §. Papinianus. ff. de acq. hær. & inf. eo. uer. seq. uer. xxi. & per discursum. per Fran. Por. de duo fratrib. iij. parte xv. q.

10 Hæreditas per suum repudiata potest intra terminum adiri, si mutet uoluntatem. gloss. in l. fina. ff. de inter. act. d. l. fin. & ibi docto. Bar. & Bal C. de repu. hære. Bald. & Bart. in d. l. cum ignorantia. C. de iur. & fac. igno. ubi dicit uerũ, nisi sit in iudicio repudiata: quia tunc non est locus pęnitentæ. Sed contra tenet Bald. in d. l. fina. de repu. hære. & ibi Alexand. quem uide. in l. prima. vij. quæst. C. qui admit. ubi dicit non admitti pœnitentiam in iure repudiato, maximè post annum. per l. fil ij. §. primo. ad Tertul. Alexand. in d. l. fin. quod etiam repudiata in iudicio potest adiri.

Hæreditas pendente conditione repudiata, quo casu non ualet repudiatio, impeditur aditio, existente conditione. Barto. in l. is, qui hæres. in fi. ff. de acq. hæred.

Hæreditas aui repudiata an possit adiri. Barto. in l. nonnunquam. ff. de colla. bono. & in l. fin. de repud. hæred.

Hæreditas repudiata per emancipatum an possit adiri. Bar. in d. l. nonnunquam. & in d. l. fi. & ibi per Bal. ꝙ sic intra annum.

Hæreditas relicta filiofam. & repudiata per eum potest adiri per patrem. l. fin. § necessitatem. & ibi docto. C. de bo. quæ libe. Flo. in l. sed & si quid. §. fina. ff. de usufr.

Hæreditas matris repudiata potest acceptari intra annum de æquitate. l. filii. §. j. ff. ad Tertul. secundum Bar. & Bal. in d. l. fi. C. de repu. hær. Alex. & Bar. in l. ij. C. de iur. & fac. igno.

Hæreditas transuersalium repudiata non potest amplius adiri. Bal. in d. l. fi. Item

Hæreditas descendentium delata descendentibus repudiata potest amplius adiri de æquitate intra

annum, sicut hæreditas matris. Bal. in d. l. fi. sed uide in l. non iustam. ad Treb. & ĵ. e. uer. xix.

Hæreditas repudiata non potest amplius adiri, quãdo est substitutus uulgaris. Bal. in d. l. fi nisi cum clausula Vulgariter, pupillariter, & per fideicommissũ. Bal. in l. non iustam. ad Treb.

Hæreditas ascendentibus delata, & repudiata, non potest adiri: quia lex finalis. C. de repu. hære. non habet locum in ascendentib. Bal. post gl. in l. non iustã ad fi. C. ad Treb. & ĵ. eo. uer. xvij. & in l. fi. C. de repu. hær. & ibi Ale.

20 Hæreditas patris an possit repudiari, & acceptari auita. gl. & Bar. in l. si quis filium. §. j. ff. de acq. hær. ĵ. e. uer. xxxvj.

Hæreditas repudiata per filium non potest de iure ciuili adiri per eum, uel per alium, sed de iure prætorio sic. l. prætor. § prætermitten. e. & ibi per Barto. ff. si quis omi. cau. test. uide Bald. in l. fin. C. de rep. hæred.

Hæreditatis repudiatio in uita testatoris facta non inspicitur. l. qui superstitis. de acq. hær.

Hæreditas ab intestato repudiari uidetur per eum, qui scienter acceptauit legatum. Barto. in l. post legatũ. in princip. ff. de his, qui. ut indig. per l. Clodius. de acq. hær.

† Hæreditas repudiata per institutum in testamento non deuoluitur ab intestato, sed accrescit instituto in re certa. d. Pe. Phi. Cor. in con. lxxxviij. inci. licet in litera L. in j. parte.]

Hæreditas monacho delata non potest repudiari p abbatem eo inuito, sed adiri potest eo repudiante. Bal. in l. j. x. q. C. qui admitti.

Hæreditas ecclesiæ delata an repudietur per rectorem ecclesiæ. ĵ. Rector. uer. xxj.

Hæreditas delata filiofam. pupillo an possit repudiari per patrẽ. l. fin. §. finautem. & ibi Bal. C. de bo. quæ lib. & in l. j. C. qui admitti.

Hæreditas an possit repudiari per filium sine consensu patris. Bar. & doct. in l. qui in aliena. in prin. ff. de acq. hær. ꝙ sic hodie. & tenet Bar. in l. si quis. §. neque filius. in fi. e. tit.

Hæreditas repudiata per filium inuitum de mandato patris, potest mortuo patre uendicari per filium. Barto. in d. l. si quis. §. neque filius. in fi. de acq. hær. per l. apud Celsum. §. fi. ff. de do. excep.

Hæreditas repudiata, uel adita, uidetur repudiata, uel adita omni meliori modo, & forma, quibus melius potest de iure. Bal. in l. prima. iij. colum. C. quando non pe. partes.

30 Hæreditatem an dicatur repudiare hæres qui fatetur se non habere ius in l. si filius. ff. de interrog. actio.

Hæreditas pro parte repudiata habetur pro repudiata in totum, nisi dixerit hæres se uelle de alia parte deliberare: quia tunc nulla pars habetur pro repudiata. glo. no. & Angel. in l. prima. ff. de acq. hæred. Sed Pa. de Ca. tenet contrarium. in l. quidam elogio. C. de iure delib.

Hæreditas infanti delata non potest repudiari per tutorem. Bar. & Angel. in l. fin. ff. de acquir. hæred. & in l. remittente. & in l. infanti. C. de iure deli. per Cy. in l. pen. C de repu. hæred. & Bald. in l bonorũ. C. qui admitti. nisi cum decreto iudicis, & præsentia coniunctorum pupilli. & glo. & Bar. in l. tutor. ff. de bonorum pos. sed acquiri potest. l. seruo. §. pe. & ibi Bar. ff. ad Treb.

Hæreditas an dicatur repudiata, si hæres petat a iudice dari curatorem bonis, uel hæreditati. Paulus de Ca. consi. clxiiij.

Hæreditas etiam repudiata in fraudem fisci per hæredem indignum debetur fisco sicut adita. Bal in l. eã, quam. iiij. col. C. de fideic.

Hæreditas locuples, & expediens fisco, præsumitur repudiata ab hærede indigno in fraudem fisci. Bald. in d. l. eam, quam. iiij. col. C. de fideic.

Hæreditas patris potest repudiari, & acceptari auita, si ambæ ex diuersis testamentis deferantur. l. fina. & ibi docto. & Bald. C. si ut se ab hære. absti. unde gloss. & Barto. in l. si quis filium. §. primo. de acquir. hæred.

Hæreditas an, & quando præsumatur repudiata per diurnam patientiam sororis patientis omnia bona diu esse apud fratrem. Ang. in l. recusari. de acquir. hæred. no. l. licet. C. de iure delibe. ꝙ non per solã patientiam, uel taciturnitatem, uel reuidendo calculum. sed secus si tanquam expulsa agat contra fratres, quos diu possidere passa sit.

Hæreditas paterna semel adita, an possit repudiari, ut repudietur etiam pupillaris, ne hæres, idemque substitutus pupillo, cogatur acceptare pupillarem. Bald. & Paul. de Castr. in l. quidam elogio. C. de iure delib & Ang. in l. qui patri. ff. de acq. hæreditate. ubi nota.

Hæreditas pupillo delata etiam damnosa, non põt per eum sine tutore repudiari, sed cum decreto iudicis sic, conuocatis amicis, & coniunctis pupilli. l. pupillorum. & ibi Bald. C. de repu. hær. & infra uer. Pupillus uer. lxxxviij.

40 Hæreditas ecclesiæ delata an possit repudiari per prælatum ecclesiæ. ĵ.

Hæreditas repudiata adiudicari potest ei, qui repudiauit. per laudum arbitratoris. Paul. de Castr. consil. lxxv.

Hæreditas repudiata per filium transit per successoriũ edictum. Bar. & Ang. in l. j. §. qui sinc. ff. si quis omis. causa test. Contrarium tenet Ant. Rose. in tractatu de succes. ab intest. xxx. col. post Cy. & Bar. & Dy. in l. j. C. de his, qui ante aper. tab. & Bald. in l. qui se patris. pen. col. unde liberi.

Hæreditas per infantem repudiari non põt, sed per patrem sic. l. fi. §. pen. C. de bo. quæ lib.

Hæreditas repudiata per hæredem potest agnosci de iure prætorio. Bald. in rub. C. qui admit. vj. q. & ibi Ang. de Vbal. xiiij. col.

Hæreditas intra quantum tempus sit repudianda. in Specu. de instrum. edi. §. fi. & no. in l. licet. C. de iure delib.

Hæreditatis pars repudiata per unum ex cohæredibus

bus an accrescat alteri. in Specu. de feu. §. secundo. uersicu. xxxvi. & in l. prima. C. quando non pe. partes pe. accresc.

Hæreditas repudiata an possit adiri, & iterum repudiari in Sp. de suc. ab intesta. post prin.

Hæreditatis repudiatæ materiam supple. ȷ. uerbo Hæres repudiat. & uer. Repudiatio. per totum.

Hæreditas cum onere legatorum . transmittitur ad substitutū l. qui quadringēta. & ibi Barto ff. ad Trebel. & infra Legatum a quib. relinquatur uersic. v. cum duobus. sequen. & melius in uer. xxj. xxxvj.

Hæreditas patris etiam non adita per filium. transmittitur ad matrem, sicut materna ad patrem. Bal. in l. Lucius. ff. de iure fisc. & in l. hæreditas. §. filius. de castren. pecul. & in l. prima. per Bald. C. de his, qui ante aper. tab. & doc. in l. apud hostes. C. de suis. & legitimis. & no. in l. liber homo. §. apud Labeonē. ff. de stipula. ser. & in l. prima. §. quæ sunt. si quis omis. causa testa. & plenè per Iaco. de Are. in consi. quæstione tali, &c. uide gloss. & Barto. in l. si infanti. iij. colum. C. de iure deliber. & in d. l. prima. C. de hi qui ante apertas tabu. & in l. uentre. de acquiren. hæred. & Iaco. de Bel. in authen. de triente & semis. in princip. & Bald. in d. l. si infanti prima q. ubi plenè. & ibi ponit quid si cum matre extat patruus infantis. & ȷ. eo. uer. x.

Hæreditas furioso delata, quæ debet adiri per curatorem, non adita non transmittitur ad hæredem, sed legata sic. Bald. in l. potuit. v. q. C. de iure delibe. l. fi. §. penul. & ibi Barto. C. de cura. furioso. & infra eo. uer. antepen.

Hæreditas nō transmittitur, si hæres medius est extraneus licet extrema sint habilia, ut quia testator sit ascendens, & is, qui allegat transmissionem, sit ascēdens: quia requiritur ꝙ etiam hæres medius sit de linea, aliàs per eum nunquam fit transmissio. Bal. sin. in l. si auia. C. de iure delib.

Hæreditas fratris, uel extranei, non agnita non transmittitur in alium fratrem. Bal. & doc. in l. prima. C. de his, qui ante aper. tab. l. quoniam. & ibi Bart. & doc. C. de iure deliber. & infra eo. uersicu. xxvij.

† Vide Fran. Are. in l. qui duos. in iij. col. uersi. in glo. de uulg. & pup.]

Hæreditas infantis an transmittatur ad matrem, uel ad auiam paternam. Bald. in l. prima. C. de his, qui ante aper. tabul. non determinat, sed allegat casum. in l. ij. §. si quis ex liberis. ff. ad Treb. ubi uide. Bar. in l si filius. de uulga. & pupil. & per Bald. in l. prima §. in nouissimo. C. de caducis tollend. & in l. apud hostes. C. de suis, & legi. & infra uer. Mater an succedat. uer. xliiij.

Hæreditas non adita non transmittitur, si sit datus substitutus. Bald. in l. apud hostes. C. de suis, & legit. Vide Bald. in l. iij. C. de hær. institu. & omnino. & infra eo. uersi. xvij. & per Bar. in l. j. vi. col. ff. de uulg. & pup. Sed ius deliberandi transmittitur: per Bal. in d. l. apud hostes.

• Hæreditas non adita transmittitur cum hæreditatis aditionem in certum tempus testator distulit. Old. co. cviij. in fi. iij. q. Ay. Cra. co. cxxvij. nu. 10. uolu. j. Ae Ma. Ma.

Hæreditas non adita transmittitur per filium, etiam clericum, uel episcopum, uel monachum, licet non sit in patria potestate: quia quando agitur de fauore suo, censetur esse in potestate, & sic non perdit beneficium suitatis, & transmissionis. Cy. & Bald. in l. apud hostes. C de suis & legi.

✠ Hæreditatem descendentis non aditam, ascendens non transmittit. l. quoniam sororem. C. de iure delib. gloss. in l. cum antiquioribus. C. de iure deliber. Socin. in l. qui duos. §. cum in bello. not. j. ff. de reb. dub. Paul. Cast. co. ccciiij. in extre. uolum. primo. Corne. co. v. col. secunda. uol. ij. Ay. Cra. co. xxxvij. nu. 4 uol j. Ae. Ma. Ma.

✠ Ius legitimæ ad hæredes etiam extraneos transmittitur, Salic. in l. prima. q. prima. C. de inoff. testam. Alex. co. lv. col. iij. co. ccl. co fi. uol. ij. Dec. co. lxxxj. col. j. co. ccciij. in principio. Ay. Cra. co. cccxij. num. 5. uol. ij. Ae. Ma. Ma.

Hæreditas non adita transmittitur ad filios, etiā post mortem aui conceptos. Cy. & Bald. in l. si quando. ij. col. C. de inof. testam. & in l. j. C. de his. qui ante aper. tab. ȷ. eo. uer. xij.

10 Hæreditas patris non adita transmittitur ad quemcunque hæredem, etiam extraneum, & ad matrem, proter suitatem. Barto. in l. hæreditatis filius. de castren. pecu. no. in l. filius, qui patri. de uulga. & pupil. per doct. & in l. ex militari. in fine. cum l. sequen. ff. de teste. milita. & in l. secunda. §. si quis ex liberis. ff. ad Tertul. & tex. & doct. in l. apud hostes. Barto. & Bald. in l. iij. C. de iure delibe. Barto. in l. si quis filiū. de acquiren. hæredit. & in l. uentre. ubi plenius post gloss. eodem titul. Si tamen allegatur filium audiuisse, & non probatur aditio, non potēst fundari in transmissione: alias sic secundum Lapum allegatione. lij. & Ant. de But. in c. sæpe. de resti. spol. per tex. in l. habebat. ff. de inst. actio. uide per Alex. consil. lxxx. j. parte. in prin. E per Fran. Are. in l. qui se patris. in repe. C. unde liberi.

Hæreditas ascendentium, etiam non adita, transmittitur ad descendentes, etiam non suos, per tit. C. de his. qui ante aper. tabu. ut ibi no. & Paul. de Castr. consi. vi. & consi. cxvi. & infra eodem uersicu. xxij.

† Bar. in d. l. uentre. | Et ibi per Fran. Aret. in colum. antepenul.

Hæreditas non agnita transmittitur ad descendentes, scilicet institutos: alias non gloss. & Bar. in l. j. C. de his, qui ante aper. tabul. Itē. intelligitur, scilicet natos post mortem eius de cuius hæreditate agitur gl. & Bar. ibidem. & supra eo. uersi. ix. Cy. & Bal. in l. si quando. ij. col. C. de inof. test. in j. q. & Dy. in l. Gallus. de lib. & posthu.

Hæreditas transmittitur, etiam si hæres ignoret se hæredem & interim decedat. gl. & Bart. in d. l. uentre. iiij. colu. Quod uerum est. etiam si sint uenientes ab intestato. Bar. ibidem. Item

Hæreditas, etiam non adita, facto alterius transmittitur.

tur. Bar. ibi post glo. Item

Hæreditas non adita, etiam ob timorem pœnæ legalis, transmittitur. Bar. ibi. in v. col. post gloss. Quod est uerum, etiam si non sit adita timore pœnæ statuti. quia sit forensis prohibitus succedere ciui, & moriatur ante aditam, secundum Bartol. ibi. singulariter. Item

Hæreditas transmittitur per suum ad quoscunque, etiam extraneos. Bar. ibi, in v. colu. & Paul. de Castr. consi. lxvi. quod est uerum de iure ciuili. Barto. ibi. ubi dicit uerum cum beneficio abstinendi sicut hæres suus habebat. & tenet Cyn. in d. l. apud hostes. Item uerum, etiam momento, & perpetuo. Bald. in iu d. l. apud hostes.

Hæreditas non transmittitur per suum furiosum, uel infantem, etiam ad ascendentes. Bar. ibi. in vi. colu. post Iacob. de Bel. in disputatione. Sed Barto. tenet ibi contra Iaco. dicens quod filius siue sciens, siue ignorans etiam impeditus quomodocunque, transmittit hæreditatem paternam non agnitam de iure ciuili, si est in potestate: alias non, puta si habet substitutum uulgarem: quo casu non transmittit nisi agnitam, ne excludatur substitutus: ut ibi. uer. concluditur ergo. & ī. e. uer. vij. Item

Hæreditas materna non adita non trasmittitur. Bartol. ibi penul. colum. per l. secundã. C. ad Orsi. & ĩ. eo. uer. xxxiij.

Hæreditas non subditi Romano Imperio non transmittitur. doct. in l. j. ff. de testa.

20 Hæreditas non adita non transmittitur per emancipatum. Alex. in l. sub conditione. de lib. & posth. qui dicit hanc esse opi. communem contra Bartol. in authen. si qua mulier. C. de sacrosanct. eccle. de quo in l. uentre. ulti. colum. per Bart. ff. de acquir. hæred.

Hæreditas paterna transmittitur hodie per emancipatum, sicut per suum. Barto. in d. l. uentre. penul. col. in l. prima. ubi uide omnino. C. de his, qui ante aper. tab.

Hæreditas ascendentium non adita, nec repudiata, trãsmittitur ad ascendentes, etiam non suos, Bart. in d. l. uentre. pen. col. ĩ. eo. uer. xj.

Hæreditas infantis non adita transmittitur ad ascendentes per lineam paternam. Bar. in d. l. uentre. gl. Bar. Bal. & doc. in l. infanti. C. de iure delibe. & per Bal. in l. prima. §. in nouissimo. C. de cadu. tol. & in l. prima. ulti. colum. C. de his, qui ante aper. tab. & Barto. in l. hæreditatis. §. filius. de castren. pecu. & in l. Lucius. de iure fis. imo etiam ad matrem: ut supra eo. uer. vi. † Et per Fran. Aret. in d. l. uentre. in in ult. col. J

Hæreditas per patrem non agnita transmittitur in filium. Bal. in l. si auia. C. de iure delib.

Hæreditas transmittitur per nepotem institutum ab auo simul cum patre suo ad filios suos, si habet, alias non, secundum Bal. in l. prima. §. in nouissimo. C. de cad. tol.

Hæreditas non adita regulariter non transmittitur. l. iij. & l. quoniam sororem. C. de iure deli nisi inter filios. l. prima. & ibi doct. C. de his, qui ante aper. tabu. & in l. prima. §. in nouissimo de caduc. tol. & ĩ. † eo. uer. x. cum duobus seq. & per discursum. † Et per Franci. Are. in l. uentre. de acquiren. hæred. & in l. qui liberis. in prin. in ij co. in uer. in glo. in princ. & in l. si mater. in j. co. uersi. in glo. ibi: quia etiam. de uul. & pup.

Hæreditas transuersalium non adita non transmittitur per ignorantem. l. quoniam sororem. & ibi Bald. C. de iure delib. & tenet Bal. in l. prima. ad fin. C. de his, qui ante aper tab.

Hæreditas non adita transmittitur ad eum, qui potest adire, uel repudiare, non aliter. Bar. in l. quis filium. § primo. ff. de acqui. hær. Bal. in l. prima. de his, qui ante aper. tabu.

Hæreditas delata substituto pupillari transmittitur ad quemcunque sicut hæreditas data filio per institutionem. Casus sing. secundum Ioan. de Imol. Barto. & Ange. in l. sed si plures. §. quos possum. de uulg. & pup. Item

30 Hæreditas fratris transmittitur ad quemcunq; per filium, sicut hæreditas patris: ut ibidem.

Hæreditas, cuius ius deliberandi transmissum est, põt repudiari per hæredem transmittentis. Bar. in l. qui duos. ff. de reb. dub.

Hæreditas non adita, nec repudiata per filium habentem potestatem repudiandi ex forma statuti transmittitur. Bal. in l. qui se patris. pen. col. C. unde lib. Pau. in l. si fratris. C. de iure delib.

Hæreditas matris non adita transmittitur ad hæredem in casu. l. prime. §. si ea. secundum Barto. ibi. ff. ad Tertul.

Hæreditas facta transmissibilis durat transmissibilis etiam in persona hæredum sequentium in gradu. docto. & Barto. in l. cum antiquioribus. C. de iure delibe. & Barto. in l si pater. § xv. de lega. iij.

Hæreditas monachi non adita, nec repudiata, an transmittatur ad monasterium. Bald. in l. Deo nobis. §. hoc etiam. secunda colum. C. de episco. & cler. & in l. j. x. q. C. qui admit. q̃ nõ. Vide Bar. in l. iij. C. de hære. inst. & in l. j. vi. col. de uulg. & pup. & Pa. de Cast. consi. j. & ĩ. Hæreditas delata. uer. xxv. & liiij. Ang. in l. j. §. qui sint. si quis omis. caus. test. & per Bal. in l. cum in adoptiuis. C. de adop. viij. col. & Alex. post doct. in l. sub conditione. de lib. & posthu. quod sic. & infra Monachus succedit ut agnatus. uersicu. penultimo.

Hæreditas agnita coram iudice incompetenti habetur pro non agnita, & ideo non transmittitur ad hæredes. Paul. de Castr. in l. puberem. in fin. C. de iure delibe.

Hæreditas repudiata per suum non transmittitur, etiam ad suos. Bald. in l. prima. C. de his, qui ante aper tabu.

Hæreditas non adita, quæ non transmittitur, defertur ad cohæredes, uel substitutum, uel uenientes ab intestato, & ultimo loco ad fiscum. l. si. §. cum autem. & ibi Bar. C. de cad. tol.

Hæreditas pupillo ignoranti delata non adita an transmit-

transmittatur ad hæredem pupilli ex sola scientia tutoris.doct.in d.l.cum antiquioribus. de iure deli. Bart.in l.qui duos.de re.du.& Bar. in consi. Perusinus,&c.& infra uer.Hæres minoris.uer. pe. & uer. Scientia.uer.viij.

40 Hæreditas extranei delata infanti, & non agnita, non transmittitur per infantem.Bal. in l. si infanti. ij.q.de iure delibe.nisi ad patrem, qui potest adire ex iure suo sibi competenti,mediante persona filij. Bar.& Bal ibi.in j.colu. & ibi no. Item potest adiri pro infante uiuo,& eius nomine:ut ibidem.etiá per quemlibet eius nomine antequam decedat,si tutorem non habet. Ale.in l.infantis. C.qui admit.post doct.& Paul.de Cast.in l.fin.C.unde legi.contra Sa li.in d.l.infantis. qui dicit requiri ratihabitionem. Sed an possit adiri pro maiori infante sine consensu suo.Bal.ibi.iij.oppo.& si plures sint delatę, non potest una adiri altera repudiari pro infante. Bald. † ibi.ij.col. † Et per Fran.Aret.in l.uentre.in ult.col. de acq.hær.]

Hæreditas infanti delata, non adita transmittitur ad matrem,& lineam maternam.Bald.in d. l. si infanti.iiij.colum.& in d.l.prima. de his, qui ante aper. tabu.

Hæreditas patris non adita transmittitur per infantem in potestate constitutum. Bartol. in d. l. si infanti.

Hæreditas patris per furiosum non agnita transmittitur ad hæredem,etiam extraneum: secus si sit extranei.l.Antistius.§.fi.& ibi Ang.de acq.hær.l.fi.§.pe. C.de cura.furio.Bal.in l.potuit.v.q.de iure delibe. tenet non transmitti hæreditatem,sed legata sic.& est tex.& Bar.in d.§.pe & supra eo.uer.iij.

Hæreditatis pars deuoluta ad masculum uigore statuti excludentis fœminam transmittitur, etiam non adita,iure suitatis.Bal.singu.in consi.in Christi nomine amen:factum proponitur sub hac forma,quidam nomine,&c.& Lud.Pon. fin.in l.uentre. ff. de acq.hær.& Ale.con.xx.j parte.

Reliqua circa transmisionem supple infra uer. Hæres & infra Trásmisio.& supra eo.per discursum. Ale. præalleg.consilio.

Hæreditas restituitur fideicommissario cum onere suo. l. qui quadringenta. & ibi Bar.ff.ad Treb.

Hæreditas auferenda indigno hæredi,restituenda per fideicommissarium,an debeatur fisco, uel substituto.Bart.in l.sequen.gradus.ff.ad Syl.glo.in l.recusa re.§.si fisco ad Treb.

Hæreditas restituenda ipso iure sine actu restitutionis transit in fideicommissarium,uel eius hæredem. Io. de Por.in l.si decem.ff.de uer.obli.

Hæreditas restituenda per fideicommissarium,non uenit in confiscatione bonorum. Bart.in l.legatarius. ff.de exc.tut.

Hæreditas restituenda alicui ratione infirmitatis,non debet restitui cessante infirmitate.Bar.in l.alumnæ. §.ñ.ff.de adi.le.

Hæreditas restituenda post mortem hæredis an debeat restitui post morté ciuilem, id est, post ingressum in monasterium.Bart.in l.Statius.§. Cornelio. ff de iure fisci.

Hæreditas restituta per Trebellianum fit hæreditas, quæ ante non fit.l.filius. & ibi Bar.ff.ad leg.Fal.

Hæreditas debet restitui pauperibus substitutis pupillo, retenta tantum legitima ex persona pupilli, non Trebellianica infra uerbo Legitima.el.j.uersicul. cvij.

Hæreditas restituenda per uxorem, si castè non uixerit,an debeat restitui ea nupta,uel ea mortua. Ioannes Andreas in additio.Specu. de secundis nuptiis. Ludouicus Pon.in l.si quis hæres.de acquirenda hæreditate.

10 Hæreditas fideicommisso subiecta an possit restitui spurio testatoris supra uer. Fideicommissum restituitur.uer.xj.& infra uerb.Pater naturalis. uersi. xj.per discursum.

Hæreditas clerici relicta suo fratri cum onere restituędi bastardo clerici applicatur fisco.Bald.in l. si quis præsbyter.C.de episc.& cler.uide Bar.consi.Dominicus Blasy,&c.

Hæreditas restituenda an restituatur post bannum hæredi,uel debeatur filijs banniti,an fisco. text. singu. & ibi docto.& Angel.in l.ex facto.§.ex facto. ff. ad Trebel.

Hæreditas restituenda per pupillum tutori suo nó potest ei restitui cum ipsius authoritate,licet curatori sic per adultum.l.prima.§.fuit quæsitum.& ibi Bar. ff.ad Treb.

Hæreditatis restitutio qua actione petatur.in Spe. de act.seu pet.post uer.quæ autem.

Hæreditaria re una tantum restituta,an censeatur facta restitutio in omnib.ibidem.

Hæreditas si sit restituenda incapaci, uide s̃.Fideicommissum restituitur.uer.viij.

Hæreditas an possit restitui procuratori fideicomissarij.in Sp.ubi s̃.post.d.uer.quæ autem.

Hæreditas restitui potest per procuratorem.in Spe.de ces.actio.§.j.uer.item quæritur.

Hæreditatis restituendæ materiam supple.s̃.uer.fidei commissum restituitur. & uer. Grauatus. & j̃. uer. Hæres grauatus.per discursum.

Hæreditatis diuisio post annos triginta fieri non potest:quia dicitur præscriptum iudicium familiæ ercifcundæ, glo.& doct.in l.prima.ff.fa.erc.Vide Bal.in l.licet. C.de iure delib.

Hæreditatis diuisio facta cum non legitimo hærede non nocet.

Hæreditatis diuisio cum petitur, & cohæres sit contumax,qualiter contra eum procedatur.in Sp.de con tuma.§.x.uer.quid.Et

Hæreditatem diuidere nolens quó cogatur a uolente. in Sp.de iud.§.iiij.uer.item hæres. & seq.

Hæreditas cum diuiditur,quid sit de debitis communibus,uel per unum cohæredem contractis. eo. tit. uer.quid si duo.& seq.

Hæreditatis diuidendæ materiam supple supra uersi.

diuisio. & infra uerb. Hæres. per discursum.

Hæreditatis petitio datur fisco contra hæredem indignũ. l. j. & ibi Bal. C. de his, qui. ut indi. & in l. iiij. in fin. per Bal. C. ad legem Fal.

Hæreditas peti potest per procuratorem. l. qui ita. § j. ff. ad Treb. Io. de Por. in l. si stipulatus fuerim. C. de uerb. obl.

Hæreditatis quæstio debet agi, ubi est maior pars hæreditatis. Bal. in l. fi. vi. q. C. de edi. diui Adri. & l. j. C. ubi de cri. agi. opor.

Hæreditatem petens debet probare se esse hæredem, & adiuisse. Bald. in l. fi. C. qui admitti. Item debet exprimere an sit hæres ex testamento, uel ab intestato. Bal. in l. ij. C. de suc. edi. & in Sp. de acto. §. j. uer. item qui se dicit.

Hæreditas peti non potest ex eadem scriptura iure directo, & iure fideicommissi. l. fin. & ibi Bald. C. de codicil.

Hæreditatis petitio est uniuersalis, tamen potest pro una re proponi. Specu. de tuto. §. fina. uersi. quid si quis.

Hæreditatis petitio directa, uel utilis cum intententatur, quid aduertat agens Et

† Hæreditatis petitio tutior est, quã rei uendicatio, uel Publiciana. d. Pet. Phili. Cor. in consi. j. incip. in præsenti. in litera H, la. ij. in iij. parte.]

Hæreditatis petitio in dubio uidetur intentata directa. Et

Hæreditatis petitio an computetur inter iudicia generalia utilia. in Specu. de act. seu peti. §. ij. uersi. sed & si. & seq.

Hæreditatis petitio debet præcedere iudicium, familiæ erciscundæ. in Sp. de actore. uer. item qui se dicit. cum uersi. sed pone quidam.

Hæreditatis petitio directa si proponatur ꝓ utili, an sit exprimendum in libello utilis, uel directa. in Sp. de actio. seu pet. §. ij. uer. quid ergo. & seq.

Hæreditatis petitio est mista, siue in rem scripta. Item

Hæreditatis petitione conuentus qualiter se defendat eod. tit. §. iij. uer. si autem. de contumacia. §. iiij. uer. quod si forte.

Hæreditatis petitione intentata, qualiter fiat missio contra contumacem. in Sp. de primo & secundo decre. §. iij. uer. uerum.

Hæreditatis petitione conuentus an cogatur dicere titulum suæ possessionis: & de interrogationibus in tali iudicio in Spe. de inter. quæ fi. ante litis contesta. §. j.

Hæreditatis petitio non datur pro re, quam quis possedit aliquo tempore post mortem defuncti. in Specul. depositi. §. v. uersic. in summa. & §. x. uersicu. quoque.

† Hæreditatis petitio non cõpetit contra titulo possidentem. d. Pe. Phi. Cor. in con. cclxxviij. in litera I, & L, in iij. parte. & in consi. lxv. incip. licet. in litera K, in j. parte. ubi quod datur quando titulus est erroneus, ut quia emit in subhastatione, non seruatis solennitatibus.]

Hæreditatis petitio, & rei uendicatio, an differant. in Sp. de contu. §. iiij. uer. quod si forte.

Hæreditas an petatur per querelam inofficiosi testamenti: in Spe. de lib. concep. §. x. uer. sed nunquid in querela.

Hæreditatis petitio contra quos, & inquantum detur & qualiter in ea fiant positiones. in Spe. de iudi. §. j. per totum.

Hæreditatis petitione qualiter fructus petantur a possessore. in Specul. de proprie. §. illud. uersicu. porro.

Hæreditatis petitione intentata, fit condemnatio etiã ad ea, quæ post modum sunt possessa. in Sp. de iureiur. uer. sed opponitur.

Hæreditatis petitiõis materiam supple. J. uer. Petitio hæreditatis. per totum.

Hæreditatis possessor an cogatur dicere titulum infra Possessor hæreditatis uersi. v.

Hereditatis possessori quandoque causa uitandi scandali potest iudex iubere ut caueat de non peiorando hæreditatem. in Specu. de seque. pos. & fruc. circa mèdium.

Hæreditatis possessorio iudicio quomodo formentur libelli. in Sp. de causa pos. §. j.

Hereditatis possessio multiplex ponitur in Sp. de iud. §. j. per totum. De hac materia supple. infra uer. Possessor. hæreditatis.

Hæres proprijssimè dicitur is, qui est hæres re & nomine, non qui est hæres ex re certa. Bald. in l. si non speciali. penulti. colum. C. de testa.

† In materia feudi hæredis appellatio qualiter intelligatur: uide Ioan. Lup. in repeti. Rub. de donat. inter uir. & uxor. fo. 172. in fine. & Soci. in consil. xix. col. prima. quod intellige de masculis tantum, & non de fœminis: etiam non ueniunt extranei, nisi sit dictum quibuscunque. Et quid in emphyteusi ecclesiastica. Decius consil. clxxj. col. secunda. circa finem.

† Adde ꝙ hæres secundum bea. Tho. super epistolã Pauli ad Rom. viij. est ille, qui principalia alicuius bona percipit: & dicitur Grecæ κληρόνομος.

Hæres non dicitur is, qui agere, & conueniri non põt ut hæres. no. in l. cum a matre. C. de rei uen. & Bald. in l. quoties. in prin. C. de hær. insti.

Hæres esto, dicitur uerbum directum, sicut uerbũ Hæredem facio. Bal. in rubrica. C. de impu. & ali. subst. & in l. fi. de sacros. eccl. Sed

Hæredem faciat, est uerbum obliquum. Bal. in d. rubr. quam etiã uide in l. humanitatis. iiij. q. principali. C. de impub. & alijs subst.

Hæres dicitur fictè, non uerè possidere. l. eius, qui. & ibi gl. & Bar. ff. si cer. pet.

Hæres pro parte temporis unus fieri potest, & ꝓ parte alius. Bal. in l. extraneum. C. de hær. inst.

Hæredis appellatione uenit etiam bonorum possessor l. j. §. bonorum. & ibi Barto. Lud. & doct. ff. ad Trebel. in l. in conditionibus primum locum. §. si patronus. de cond. & demon. l. filius. ff. quod cum eo.

Bar.

Bar.in l.fin.x.colu.C.de edic.diui Adri.tol. & Ale. in l.j unde liberi.& Bal.in c.si pater. xviij.colu.de test.in vj.Sed quid in statuto excludente filiam pro pter hæredem masculum Pau. de Cast in con.cxv. † & infra uer. Statutum. † Et per Franc. Aret. in l. pro hærede.§.Papinianus.de acquir.hær.in pe.col. & in l.prima.C.unde liberi.& in l. precibus . C. de iure pa.]

Hæredis appellatione uenit etiam fideicommissarius. l.si filius.quod cum eo.& ibi Alexan.l.prima.§. de illo.& ibi Bar.ad Treb.& ibi Alex.Sed Io. de Imo. tenet contra in l.qui liberis. §. hæc uerba. de uulg. & pup.ubi Ioan.de Por.tenet contra Ioan. de Imo. Sed Pau.de Cast. in consi. cxxxj. ubi dicit ꝙ uenit improprie.Vide Bald.in c.si pater.vj. & xviij. col. de testam.in vj.in repet.& Alexand.in rubri.C. de impu.& ali subst.Item uide Pau.in consi.clxij.& sequen.Item an in statuto.Alexan.cons. lxxxij.secunda parte.

† Hæredis appellatione an & quando intelligatur de primo,an uero de alijs usq; in infinitum:uide Ioan. Lup.in repet.rub.de dona.inter uir. & uxor. colu. clxxij.

Hæredis appellatione uenit etiam legatarius.l. in tempus.in fine.ff.de usuca.doct.& Ludo. Pon. in l. prima.§.bonorum.ad Trebel.Bart.in l. in conuentionalibus.de uerbo.significa.Barto.in l. instrumenta. C.de fideicom.in Specu.de testa.§.primo post uerbum,pone nullus.& per Alexan.in consi.ix ij. par. & in dicta l. in conuentionalib. ꝙ impropriʃsime dicitur hæres:secundum Bal.in l. si abducta. C. de furtis.& per Bald.in l.quædam.§. nihil. de eden. in Sp.de loca.§.vi.uer.cxij.& seq.

10 Hæredis appellatione uenit etiam hæres pro parte.l.in conditionib.§.si de cond. & demon. Item

☧ Hæredis appellatione singularis successor, quo ad ius agendi non uenit,sed uenit,quo ad ius excipiendi.l.j.ff.de excep.re.uen.Bar.in l.si tertius.§. si quis prius.ff.de aq.pluu.arce. Alex.in l.quædam.§. nihil interest.ff.de edend.Ia.co.xcij.num.5.uolu. primo. Ae.Ma.Ma.

Hæredis appellatiõe uenit etiam hæres in re certa institutus impropriè, non propriè Bald.in l. liberti. C.de ope.lib.x.& xv.col. & in l. si non speciali. C. de testa.& not.in l.quoties.& ibi per Alexan.C. de hær.inst.Sed glo.in l.si quis priore.in princip.ff.de test.dicit esse loco legatarij,si alius sit hęres uniuersalis,uel est quota Vide in Sp.de test.§.j.uer. vj. & per Io.de Imo.in l.ex facto.la grande. uer. ulterius ultra prædicta.de hæredi.institue.& Angel.& Imo. in l.Gallus.§.etiam.de libe.& posthum. Item uide omnino Alexand.in l.quædam. §. nihil.de edendo.

Hæredum appellatione ueniunt soli filij.l.ex facto.§. fin.& ibi gloss.& Barto.ff.ad Trebel. doc. Bald. & Pau.in l.antiquitas.C.de usufr. Bar. in l. prima. C. de condi.inser.& in l.j.§.ubi autem.uer.ex hoc apparet.C.de cad.tol.& c.j § si cliẽtulus.de feu. alie. & ibi Bal.& per Ale.in l.quædam.§.nihil.ff.de edẽ. ubi dicit uerum in his, quæ sui natura non transeũt nisi ad filios : per l.pro hærede. §. si quid tamen.& ibi Barto.ff.de acquiren.hæred.& Alexand.consil. lxxxviij.iiij.parte.& consi.cvi.prima parte. & Bar. in l.j.C.si lib.Imperi.soci.lib.x. ubi plene. & Bal in l.pe.C.de lib.& eorum libe.ubi dicit nomen hæredis quandoque poni pro filio.

† Adde ꝙ hæredis appellatione in ultimis uoluntatibus liberi solum intelliguntur : sed in contractib. intelliguntur ẽt extranei hæredes,si liberi non extant:ut in l.in conuentionib.ff.de uerbo.sig.& ff.de ope.li.in l.patronus.Bar.in l.ex facto.§.ult. & ibi p alios doc.ff.ad Treb.Bal.in rep.c.si pater. de test.li. vj.& no.in l.iij.C.ad leg.Iul.de ui pu.& in l.non intelligitur.§.cum ex cã ff.de iure fis.& in l.nouatio. ff.de noua.Barto. in repe.l.cum acutissimi.in xxij. cha.C.de fideic.& Abb.in c.cum dilecti. de don.& in c.in præsentia.in vij.& viij.col.de prob.

Hæredes,id est,filij secundum uulgus.c. in præsentia. de prob.Alexand.in l.id quod dicitur.de uerb.obl. vj.charta.

Hæredum appellatione non ueniunt extranei, etiam in fideicommisso.Bar.in l.Gallus.§.etiam si. de lib. & posthu.& in l.si quis filium.§.fi.de acquir.hær.& per Bal.in c.j.de natura suc.feu.& omnino per Bar. in l.pro hærede. §. si quid tamen.de acquir.hær.& infra uer.Substitutio interpretatur.uer. xxx. Item nec in feudo.Pau.de Cast.consi. clxxvij. Secus tamen in emphyteusi.& ĩ.secundum Pa. de Ca. con. cxxxij & ĩ.Emphyteusis stipulata.uer.j. Item

Hæredis appellatiõe uenit hæres directo, nõ per obliquum.l.qui liberis §.hæc uerba.& ibi Bald.& doc. ff.de uulg.& pup. Item

Hæredis appellatione non uenit hæres hæredis . d. l. qui liberis.§.hæc uerba.ubi Bald. no.dicit uerum, quando uerbum Hæres,profertur a testatore. Vide tamen Barto.in l.filius.§.diui. de lega. primo. & in l.paterfami.de uulga.& pup. & in l. si quis filium. §.fi.de acqui.hær.& in l.j.ff.de const.prin.& no in l.qui per successorem.de regu.iur. & in l.sciendum. de uerb.signi.& Oldr. con.xxi.contrarium probatur in l.fi.C.de hær.inst & ibi Bal.xxi. q.tenet con † trarium in pœnalib. † Per d Fran. Are. in l.cum filio.de uulga.& pup.& Frand.Aret.& do.Iaso.May. in l.pater de uulga.& pup.& Fran.Aret.in l. cum filio.in vj.col.de leg.primo.& do.Ias.May. Institut. de act.§.actionum nu.110.& do.Pet.Philip.Cor.in consi.cclxxx.incip.uidetur.in litera D.in iij.parte. Item.

Hæredis appellatione an ueniat primus hæres.tex. & Bald.quod sic.& doc.in l.cum antiquitas.C.de usufru.& in l.in annalibus.& ibi glo.& Barto.& BalC. de lega.& Barto.in l.quia personanale.sol.ma.Bar. in l.Gallus.§. etiam si parente. de lib. & posthum. & in l.si quis filium.§.fin.de acquiren.hær.& in l.j. iij.col.de consti.prin.Bald.in l.fi.iij col.C.de hær. instit.& adde infra Societas.finitur.uer.iiij. & v.& infra uer.Priuilegium extenditur.uer.lxxxvi. & in Spe.de arbi §.j.uer sed ubi.

Hæredum uiuentium appellatione ueniunt tenentes

primum gradum. Angel. in consil. clxxxv. charissime frater, &c. Alexand. in l. si quis Titio. de usufr. accresc.

Hæredis appellatione uenit qui fuit hæres, si scriptus esse noluit. Bal. in l. multum. C. si quis alteri, uel sibi. per l. peculium. §. fi. de usuf. leg. Item

20 Hæredis appellatione non uenit pater, uel alius extraneus. Bald. in c. primo. de natu. suc. feu. & sup. eod. uer. xiiij. & Bald. in l. liberti. ulti. colum. C. de ope. lib. Item

Hæredis appellatione uenit pater acquirens per personam filij instituti ab extraneo quia tunc pater loco hæredis est. Bal. in l. fi. C. de hæred. inst. in vij. colum Item

Hæredis appellatione uenit etiam monasterium, stante statuto quod hæres occisi habeat bona occisoris, quando occiditur monachus: ut infra uer. Monasterium succedit. uer. xxix. & Bal. in aut. ingressi. vi. q.. C. de sac. san. eccle.

Hæredum appellatione ueniunt etiam executores testamenti ad distribuendum inter pauperes: quia ipsi uidentur hæredes instituti, & grauati dare pro anima testatoris. cap. cum tibi. de testam. Bald. in l. precib. xx. col. C. de impu. & ali. subst. & in auth. licet. C. de natu. lib. & in l. prima. C. ad legem Falcid. ubi dicit tunc non deberi sibi Falcidiã. & tenet Barto. in l. hæreditas. la. ij. & in l. illa institutio. de hær. Inst. & supra Executorum testamenti potestas. uer. xxiiij. Item

Hæredis appellatione uenit etiam fiscus, quando succedit per successorium edictum non quando per confiscationem. Bal. in l. pen. §. primo. C. ad Treb. Item

Hæredis appellatione ueniunt etiam plures, quando plures sunt l. si plures. & ibi Barto. de legat. iij. Item

Hæredum appellatione ueniunt etiam uenientes ab intestato, quando in testamento est unus tantum hæres, & dicitur in eo, Quisquis mihi hęres erit. no. in l. ex duobus. §. filium. & ibi Barto. de uulga. & pupillar.

Hæres dicitur etiam qui de iure prætorio succedit. l. j. & ibi Bal. C. unde liberi.

Hæres representat personam defuncti pro ea parte, pro qua est hæres: & eatenus contra eius factum nõ potest uenire. l. cum a matre. & ibi Barto. C. de rei uen. quod uerum, nisi in hærede testatoris non subditi Romano Imperio. docto. in l. prima. ff. de testam.

Hæres quomodo repræsentet personam defuncti in l. eum, qui ita §. te & Titium & ibi Ioan de Por. de uerb. oblig.

30 Hæredis appellatione in feudis uenit masculus, nõ fęmina, nisi etiam de fęmina sit facta mentio in concessione. Bal. in l. fi. C. de suis, & legitimis.

✠ Hæredum masculorum appellatione, uel hæredum utriusque sexus, aut ex suo corpore procreatorum, non ueniunt filij, nisi hæredes sint, sec. comp. opin. Bar. in l. et iusiurandi. §. si liberi. ff. de oper. libert. Bal. in l. liberti, libertæq; C. eo. de op. libert. Dec. in l. j. col. ij. C. qua. no. pet. part. Bal. co. cccclv. uol. iij co. cc. co ccij. col. ij uol. v. Paul. Castr. co. cclix. col. ij. co. cccij. col pe. uol. j. co. xciij. col fi. co. cxlvj. col. j. co. ccxliij. col. pen. dub. iiij. uol. ij. Alex. co. x. uol. iij co. xxvi. col. ij. uol. v. Corne. co. cccix. colu. iiij. uol. j co. cxcix. col. xiiij. uol. ij. Dec. co. lxxviij. col. ij. co ccviij. col. iij. co. cccxc. col. iij. co. ccccxlv. col. ij. Iaso. co. lvij. col. j. & ij. uol. j. co. clxxx. col. v. uol. ij. Fra Curt. min. co. cxxxviij colu. iiij. in extre. Io. Ant. Rub. Alex. co. xviij. Ay. Cra. co. cxxxj. nu. 7. co cxcvij. nu. 5. uol. j. aliud tamen non nullis uidetur, inter quibus est. Paul. Cast. in l. ex facto. §. fi. ff. ad S.C. Trebel. Crot. in l. Qui Romæ. §. duo fratres ff. de uerbo. obliga. Ias. in l. si non sortem. §. libertus col fin. ff. de condic. indeb. co. vij. col. ix. uol. iij. co. cxviij. col. iij. uol. iiij. Dec. co. clxxxv. colu. ij. & iij. co. cccxcv. col. ij. Ioa. Ant. Rub. Alex. co. lxxxv. col. ij. co. cx. col. j. co. clxiij. dub. iij. Lu. Gozad. co. xxvj. Ae. Ma. Ma.

✠ Hæredes filios esse, necessarium non est, cũ sunt sub hæredum nomine uocati, cũ omnino ad eos uoluit bona spectare qui uerbo hæredum eos ideo uocauit, quiã ut plurimũ hæredes sunt. Dec. co. xxvviij. colum. v. Aym. Cra. co. cxxxj. num. 9. uolu. primo. Ae. Ma. Ma.

Hæres an quis præsumatur, & ex quibus actibus. Item

Hæres quomodo probetur. Bal. in l. non hoc. C. unde cogna. & Bar. & doc. in l. gerit. de acq. hær.

Hæredem non potest habere, qui mori non potest. l. prima. in fin. ff. si quis ius di. non obtempe. Bald. in l. generaliter. in princip. secunda col. C. de re. cred. & iureiur.

Hæres tenetur exonerare conscientiam defuncti. c. fi. de sepul. & j. Hæres conuenitur. uer. xiij.

Hæres pure institutus simul cum altero instituto sub conditione, an sit dominus totius hæreditatis pendente conditione adiecta cohæredi. Barto. in l. planè. §. si coniunctim. de lega. primo. & in l. secunda. si pars hære. peta. Ioan. de Por. in l. uerbis. ff. de uulga. & pupil.

Hæredes an sint, uel non requirendi sunt per generale proclama ad instantiam fideicommissarij petentis se mitti in possessionem bonorum ex beneficio. l. edicto. C. de edi. di. Adri. secundum Bar. ibi: post gl. & j. Proclama. uer. viij.

Hærede dicitur carere is, qui cum est mortuus, non reperitur qui uelit hæreditatem eius. glo. in d. l. fina. Quod intellige secundum Bar. ibi scilicet facto generali proclamate. & tenet Bald. in l. pe. §. j. C. ad Treb. scilicet quando nemo uult hæreditatem nec consanguineus nec fiscus: ut ibi.

Hæres an intelligatur institutus per uerba, Si filius meus hæres non erit talem substituo. Bartol. in l. Gallus. in prin. ff. de lib. & posthu. & supra Filius hęres. uer. xix

Hæres fictè dicitur ante aditionem: unde non cõprehenditurã statuto loquente de cõditione. Bart. in l. hæres. de acq. hær.

Hæres

40 Heres an possit allegare turpitudinem defuncti.ℸ Hæres conuenitur.uer.xviij.l.filios.& ibi.Bart. C. de his,quæ in frau credito.

Hæres instituitur per uerba,Hæres sit iubeo:uel Hæres sit rogo.Bal.in l.quidā elogio. C. de iure deli. Sed an per uerba,Volo te instituere.Pau. de Cast. consi cxcij.

Hæres in uita institutus dicitur insolidum hæres. licet post mortem suam alter sit institutus.Bal.in addi.Spe.de instr.edi.uer.si duo sunt.Vide Ale. in l. extraneum.C.de hære.insti.& Ang.in §.hæres.Insti.eod.

Hæres si quis instituatur malis artibus ipsius qui se instituiprocurauit dicitur in dolo.Bal.in l.j.in fi.C.si quis ali.test.prohi.

Hæredum appellatione ueniunt ultimi in ultimo testamento scripti,quando fit donatio hæredibus Titij uiuentis, si Titius post primum testamentum ante donationem factam fecit aliud, in quo alios hæredes instituit nisi constet de affectione donantis ad primos hæredes.Car.singularis in cle.j. §.fi. iiij.q.de iureiu.

Hæredum appellatione quando ueniant etiam extranei,uide late per do.Phi.Deci.in consi.ccxciiij.incip.in testamento comitis.in ij.uolu.

Hæres esse non probatur, qui cōparuit citatus ut hæres. Bal.in l.eam,quam.vj.col.C.de fideicom.

Hæres dicitur tripliciter,s.uniuersalis,& quasi uniuersalis,qui instituitur in legitima:& particularis, qui instituitur in re certa.Bal.in l.fi.v.q.C. de hæredi. insti.Item.

Hæres ponitur tribus modis,s.pro filio etiā repudiante.item pro hærede in habitu non in actu : item ꝑ hærede habitu,& actu.Bal.in l.si fratris.in fi.C.de iure delib.

Hæres censetur eadem persona cum defuncto.in aut. de iureiu.a mortem.præsti.post pri.& in Sp.de iur. cal.§.ij.uer sed nūquid hæres.de locato.§.vj.uer. xviij.de feu.§.ij.uer.xxvij.Sed legatarius non nisi improprijssime.Bald.in l.si abducta. C.de furti.& ideo tenetur ad interesse,nō ad pœnas ꝑ defuncto. Bal.in l.j.C.ne ex delic.defun.pe.col.† Et ꝑ Fran. Aret.in l.si sub una.§.si quis ità.in prin.ij. colu.de uerb.obli.& do.Pe.Phili.Cor.in consi. cxij.incip. quamquam.in litera R,in ij.parte.]

Hæredem qui se dicit,intelligitur scilicet insolidum, nisi aliter limitetur l.si defensor.§.j.deinterro.act.

50 Hæres ēt de quo non est facta mentio in contractibus,subintelligitur.l. ueteris. & ibi Cy. & doc.C. de contrahen. & commit.stip.l.si pactum. de proba.l.si necessarias.§.de uendendo.de pig.act.l.ij.& ibi gl.& Bald.C de pac.inter.empt.& uen.Bart.in l.si marito.§.si pater.sol.mat.& Bal.in addi.Spe.de emp & uen.uer.iij.& ibi Sp.§.j.de obl.& sol.§.j. l. si uxor.& ibi gl.& Bar.C.de pig.l sicut.§.si debitori.& ibi Bar.ff.qui.mo.pig.sol. & per Bar. in l.qui in futurū.§.j.ff.de pac.Hoc nō procedit in promissione de stando iuramento al.cuius:quia nō intellitur de hærede illius.ℸ.Prom.ssio.uer.lv.Item uerū in trāsitorijs ad hęredes,aliàs nō.Vnde constituēs se soluturum pro alio etiam hæredes obligat.l.j& ibi Bal.C.de consti.pe.& Bal.in l.j.ulti.col. C.per quas perso.no.acqui.dicitur quod si dico,Promittis mihi:uideor prouidere etiam hæredi meo.per. l.si pactum.de proba.Sed. quid in rescriptis. infra. Rescriptum.el.j.uer.x.Secus in stipulatione usus fructus:quia nō transit in hæredem in dubio.nisi actū sit.l.stipulatio. §. si quis ita.de uerbo. obli. & ideo promittens sistere Titium non debet sistere hæredem Titij.l.si decesserit.& ibi doct.& Alex.qui satisd.cog.l. scimus.ad fi.C. de fideius. Item secus in stipulatione cōtinēte factū ꝑsonale stipulatoris:qa hæres agit,si de ipso sit facta mentio in stipulatione.l.si ita stipuler.& ibi Alex.& doc.de uerb.obli. & ibi dicit Ang.& Ale.quod facultas iurandi propria authoritate concessa alicui,transmittatur etiā ad hæredem:per glo.ibi in fi.& infra uer. Licentia uersi.xxvj.Item secus in legatis, quæ in dubio non transeunt ad hæredem. l.apud Iulianum. §. si quis alicui.& ibi doc.& Bar.de leg.j. & l.si Augustę. de de le.ij.Adde omnino Bal.in l.ambiguitate de usu fr.& infra.Legatum quibus.uer.v.xxix.xlj.& xlvij.cum trib.seq.& lij.& in uer.Legatum transmittitur.per totum.& tex.in l.iiij.& in l.huiusmodi.quādo dies leg.ced.nisi legatario esset facta substitutio in legato:quia intelligitur, scilicet si sine filijs decesserit.l.generaliter.in fi. C. de insti. & substit. De quo scilicet an legatum debeatur hæredi. uide ēt in l.a testatore.de condi.& demon.& in l. mortuo §.j.de leg.j.Secus autē in testamentis.l.cū acutissimi.C.de fideicō.& l.generali.§.cū autē.de instit.& substi.Item secus in iure patronatus relicto, alicui:ut.ℸ.uer.ius patronatus.uer.v.cum duobus ꝑcedentibus.Item

☙ Hæredum appellatione in substitutione ueniunt omnes descendentes eius,cui facta est substitutio, cuique eius hæredes omnes substituti.doct.& præ alijs Ias.in l.Gallus.§.& si parentes.col.vj.ff.de li. & posth.Ale.co.cxxxix.col.j.uol.j.Ay.Cra.co.clv. nu.vj.uol.j.Ae.Mar.Ma.

☙ Hæredum appellatione in Gallia etiam extranei ueniunt.Guid.Pap.dec.ccxxx.Ay.Crau. co.ccciij. nu.v.uol.j.Ae.Mar.Ma.

☙ Hæredum masculorum,utriusque sexus e suis corporib.procreatorum,non ueniunt extranei etiam in materia,quæ ad extraneos transire potest Alex. Iaso.Soc.& alij in l.Gallus.§.etiam.ff.de li.& post. Ale.con.cv.col.ij.uol.j.co.cxxxix.colu.ij. uol. vj. Dec.co.lxxviij.col.;.co.ccviij.col.iiij. co. cccxcv. col.ij.Soci.co.xij.uol.iij.Ay. Cra.co.xxxviij.nu.ij. & v.uol.j.Ae.Ma.Ma.

Hæredis mentio in statuto licet non fiat,tñ subintelligitur.Bar.in l.postulante.in prin.ff.ad Treb.Secus in pacto,ꝙ quis capi possit. Bart.in l.si decesserit. qui satisd.cog.quid in statuto quod credatur iuramento damnum passi.infra eod. Idem dicit ibi do. Alex.qui limitat uerum in hærede qui non confecit inuentarium:alias secus.secundum Sal. in l.fi.§. in

in computatione. C. de iure delib.

Hæredis mentio subintelligitur in dispositione, et habente dictionem taxatiuam Tantum, uel Solúmmodo: quia subintelligitur persona hæredis, cũ persona extranei cẽseatur exclusa, non persona hæredis. Bal. in l. fi. C. de act. em p. l. stipulatio ista. §. sed si se. de uerb. obl. & ibi omnino per Ale. in prin. ij. col. ubi plene.

Hæres in inuestitura subintelligitur. ĩ. uer. Inuestitura uer. xxvj.

Hæres promittentis facere cõpromissum toties, quoties erit lis finita, non tenetur compromittere, si de ipso non fuit facta mentio in contractu. Pau. de Ca. consi. xxix.

Hæredem se putare. uel successorem, sunt paria. l. itẽ ueniunt. §. fi. & ibi Bar. ff. de peti. hære.

Hæres institutus in parte, quæ sibi de iure tangit, intelligitur heres in parte sibi tangente de iure communi, non de iure municipali si sint diuersæ. Bal. in l. quicunque. iij. col. de ser. fugi. & Barth. Cep. in l. nominis & rei. §. uerbum. de uerb. sig.

Hæres anormalus sapit qualitatem omnis hæredis. Bal. sing. in l. eam, quam. v. col. C. de fideicom.

Hæres uerbum est, quod semper subauditur in denominatione nominis proprij: ut cum testator legat Titio, intelligitur ut heredi. Bald. in l. eam, quam. viij. col, C. de fideicom.

Hæres, cui est relicta hæreditas per uerbũ Volo quod talis capiat pleno iure, intelligitur institutus directo, non per fideicommissum. ideo non patitur detractionem Trebellianicæ. Inno. in c. ueniens. de sen. excom. & in c. inter nos. de re iudi. Petr. de Su. in l. Iulianus. §. idem Iulianus. ff. de rei uend.

60 Hæres fingitur heres a tempore mortis testatoris licet diu post adierit hæreditatem. l. si ex re. §. fi. ff de stipu. seruo.

Hæredes simul instituti, uidentur inuicem substituti, quando ultimus eorum moriens grauatus est restituere. Casus sing. secundum Bar. in l. Titia. §. Seia. de leg. ij. & Pau. in l. cum quidã. C. de impu. & alijs. substi.

Hæres potest esse qui executor testamenti. l. quidam testamento §. si scriptus. & ibi doc. de leg. j. & sup. executor testam. ne quis dari possit. uer. vij.

Hæres non solenniter institutus, etiam in foro conscientiæ, potest repelli a cohærede solenniter instituto Bal. in l. si post diuisionẽ. C. de iur. & fac. igno. Sed Bald. in l j. C. de testa. & Io. de Imo. in l. nemo potest. de leg. j. & Inn. in c. quia plerique. de immu. eccle. dicunt quod hæres ex testamento non solenni potest salua conscientia retinere hæreditatem, sed non potest fieri iure ciuili, per Ale. in consi. lxx. vij. col ij parte. ubi dicit ꝙ non competit ius retinendi legata sic p. d. l. si post. & ibi Bar. & Bal. & p Bal. in l. j. xiiij. col de sacrosan. ec. & in uersi. super primo quæsito. & Bald. in l. cum quis. iiij. co. C. de iu. & fac. igno.

Hæres non habet titulum in legato ante aditam hęreditatem, nec post. Bald. in l. j pe. colu. C. de usur. & fru. leg.

Hæres in testamento scriptus habetur pro substituto filijs natis post testamentũ, & sic succedit post mortem filiorum iure fideicommissi, detracta tñ per filios legitima, & Trebellianica. Pau. de Ca. con. lvj. & consi. lvij.

Hæres institutus in legitima dicitur hæres in quota. Ang. in l. ita tamen. §. si patronus ff. ad Treb.

Hęres institutus, etiam ante mortẽ testatoris per quadraginta annos, succedit in bonis etiam quæsitis post testamentum. Paul. de Ca. in l. sancimus. C. de testa.

Hæres dolum passi iurat in litem cõtra dolosum: sed hæres dolosi non patitur iuramentum in lit. ĩ. iuramentum in litem. uer. xiij. & xx.

Hæres damnum passi non iurat uigore statuti, quod stetur iuramento damnum passi infra uer. Damnum. uersi. lxj. & uerbo Statutum de damno dato. uersi. xxv.

70 Hæredes legitimi, & naturales, qui dicantur. Ale. consi. lvj. ij. parte.

Hæres in usufructu tantum, an sit etiam in proprietate. ĩ. Institutio. uer. cviij.

Hæres, & prohęres, an differant. in Sp. de interro. quę fiunt ante lit. contest. §. j.

Hæres per alium quis esse potest. l. j. & ibi Bald. C. ad Tertul.

Hæredẽ habere honor est. Bal. in l. j. pe. col. C si quis omis. cau. testa.

Hæres non præsumitur, qui ex uerbis non exprimit. Bar. in l. Nesenius. de excu. tut. & in l. Labeo. de s. lega.

Hæredis appellatione in statuto uenit hæres, qui fecit inuentarium. Bal. & doc. in l. fi. §. in computatione. pe. col. & ibi Bar. C. de iure delib.

Hæres potest approbare testamentum, in quo legata sunt ultra dodrantem. Bartol. in lege non dubium. C. de testa. per auth. sed cum testator. C. ad legem Fal.

Hæres dicitur tripliciter, scilicet datus, natus, factus. Bald. in l. humanitatis. iiij. quæ. C. de impub. & ali substi.

Hæredem a principio esse institutum solum, uel post reduci ad solum, paria sunt. Bal. in l. quidam culogio. viij. col. de iure delib.

80 Hæredis nomen potest exprimi etiam a notario, qui rogatur de testamento infra uer. Nomen. el. j. uer. iij. & uer. Testamentum qualiter. uer. xxxviij. ubi plene.

Hæres nudo nomine habet effectum hæredis in omnibus. quæ concernunt suum commodũ. Bar. in l. si is, qui patri. de uulg. & pup.

Hæres non declarat libellum, positionem, exceptionem, uel confessionem defuncti. Bal. in Mar. uerb. Confessio. uers. ij. Sed potest interpretari uoluntatem, & uerba dubia testatoris, nisi . gatur de damno tertij. Bar. in l. si quis a filio. §. j. de leg. j.

Hæres, qui non potest institui, non potest esse legatarius. in Spe. de instru. edi. §. xij. uer. oppono & seq.

Hære-

Hæredum institutio tractatur in Sp. de testa. & ȷ. uer. Institutio. per discursum.

Hæres in suo patrimonio non potest quis institui. in Spe. de instr. edi. §. xiij. uer. sed super

Hæredis institutio directa, uel fideicommissaria, ponitur, & de eius forma. in Spe. ubi sup. uer. tertio dicendum.

Hæres filia si instituatur in dote, uide ubi. ȷ. j. colu. ȷ. uer. Filia hæres per discursum.

Hæredibus suis quis præsumitur uelle prouidere ut si bi, n. si in contrarium actum sit. in Spec. de emp. & uen. §. j. & de obli. & sol. §. j.

Hæres suus an præsumatur immiscuisse se hæreditati, uel abstinuisse. Item

Hæres suus an habeat hæreditatem ét non apprehensam. in Sp. de succes. ab intest. j. col. & ȷ. uer. Seruus uer. v. xv. xxvj. & fin.

† Hæres sponte adiens hæreditatē pōt compelli per priuationem hæreditatis, & etiam per excommunicationem, adimplere uoluntatem defuncti: nam adeundo quasi contraxit: ut legitur, & no. in l. more. ff. de acq. hæredi. & est tex. in c. si hæredes. de testa. ubi no Ab. in c. licet. de uoto. in fi.

† Hæres institutus in re certa non dato alio cohærede, an obtinebit hæreditatem in totum: & an sit totus in foro animę assumendo totam hæreditatem: uide Fede. con. cxxvj. & Io. Cal. post beatum Thomam in proœmio compilationis. de testa. Abb. in c. ij. de testa. in fi.

† Hæres non præsumitur hæreditatem adire, nisi hoc probet per gl. & Bar. in l. necessarijs. ff. de acq. hære. & per Abb. in c. j. de sol.

† Hæres suus quando dicat̄, an cum delata est hæreditas, an uero cum adita sit. Raph. Fulg. in consi. xcviij. circa medium.

Hæres præsumitur habere testamentum apud se. l. ege. ij. & ibi doc. ff. de eden. & infra Testamentum. el. j. uer. xxviij.

Hæres suus, & necessarius, non pręsumitur scire tenorem testamentarium: quoniam potest adire, etiam clauso testamēto: non extraneus, qui cum non possit adire, nisi testamento aperto præsumitur scire tenorem. gl. & Bar. in l. eius, qui. ff. si cer. pe. & Pa. de Ca. in consi. xvij. & uide in l. cum hæres. de libe. leg. Quod uerum, nisi fuerit absens. d. l. eius, qui. & Bal. in l. si tutor. C. de peric. tut. Sed idem Paul. in consi. x. dicit quod hodie hæres, etiam suus præsumitur scire tenorem testamenti: cum hodie nō fiat in scriptis, & maxime si incepit hæres soluere legata. In d. uero consi. xvij. dicit Pau. quod hæres suus non præsumit̄ scire tenorē testamenti, nisi sint alię coniecturę in contrarium. & tenet Bar. in l quiRomę. §. duo fratres. de uerb. ob. & plene per Alex. in xiij. char. & infra, uer. Scientia. uer. xxxix.

† Hæres suus, & necessarius per beneficium prætoris, an equipararetur hæredi extraneo: uide Fran. de Aret. in l. si filius, qui patri. in ij. colum. uersic. ultimo no. ibi: non obstat tex. in l. nam nec. de uulg. & pupil.]

Hæres suus non præsumitur, uel extraneus, scire tenorem codicillorum, l. nō est. uer. si tamen. & ibi Pau. de Cast. ff. de transac. & Bar. in d. l. eius, qui. uer. ueniamus ad quartam. in fi. & melius in l. certa §. sed si parauerit. de le. j. & i l. tres fratres. ff. de pac. & p Bar. in l. is potest. de acqui. here. & Ale. in l. ij. ff. de eden & per Barto. in l. qui Romæ. §. duo fratres. de uerb. ob. in xiij. charta. & Dy. & Bal. in l. cętera. §. fi. de lega. j. Item

Hæres ante aditionem non præsumitur scire testamē tum, etiam si est coniuncta persona, sed post aditam sic. l. quoniam sororem. & ibi Bald. C. de iure del. Item secus post aditionem. Bald. in lege certa. §. fin. de lega. j. Alexand. in d. §. duo fratres. xiij. char. † Et per Fran. Are. in l. is potest. de acq. hære. ad fi.]

Hæres non sciat tenorem testamenti, dicitur in culpa. Bar. in l. si seruum. §. de illo. de uer. ob.

Hæres suus intra tempora deliberandi debet habere alimenta ab hæreditate. l. filius. ff. de iure delib. uel etiam extraneus, si est pupillus, non aliàs. glosa. ibi.

Hæres suus abstinens, si postea emat bona hæreditaria bona fide, non uidetur reuocare abstentionem suam. l. ij. & ibi Bar. C. de repu. hære. secus si mala fide: quod præsumitur. uel si emat omnia bona: uel si emat per interpositam personam: uel si incōtinēti post abstentionem. Bar. in d. l. ij.

† Hæres suus an si staret ultra triginta annos quod se nō immisceret hæreditati, per hoc perdat facultatem se immiscendi, cum incontinenti mortuo patre censeatur esse hæres. uide do. Bartho. Soci. in consi. lxiiij. incip. in causa. uer. quia ad hoc circa fin. & uer. primo capiendo. ibi: & ad rationem. in j. parte.]

Hæres suus, & extraneus tenetur alere spurium testatoris. Bal. in auth: licet. C. de natu libe.

Hæredis sui materiam supple. infra uer. Suus. per totum.

Hæres extraneus an ueniat appellatione filiorum supra. uer. Hæres. el. j. uersicu. xiij. & xlvij.

Hæres extraneus an teneatur dotare filiam testatoris. ȷ. uer. Dos. el. j. uer. cx. & Bal. quod sic in l. fi. C. dotis promis.

Hæres extraneus præsumitur scire tenorem testamē- ti. ȷ. uer. Hæres suus. uer. iij.

Hæres extraneus eius in quem testator iussit rē peruenire, si alienaretur ab hærede suo, an habeat ius uendicandi rem alienatam contra prohibitionem testatoris. Pau. de Ca. con. xij.

Hæres extraneus mariti, cui est facta substitutio a socio sub conditione si sine filijs decederet, an ueniat ad substitutionem. Paul. de Castr. consi. clxxxviij.

Hæres extraneus præfertur in renouatione emphyteusis agnatis emphyteutæ mortui, non institutis hæredibus ab eo. infra Renouatio. uer. antepe.

† Hæredes extranei instituti an ueniant appellatione hæ-

ne hæredum in materia feudi: uide do. Petr. Phi. Cor. in consi. xvj. incip. aperta. in litera F, & G, in j. parte.]

Hæres extraneus fideicommissarij, uel substituti, non admittitur ad fideicommissum factum Titio, & hæredibus, sed hæres suus sic, id est filius. Bar. in l. Gallus. §. etiam si. ff. de libe. & posthu.

Hæres extraneus tenetur stare colono, si filius repudiauit hæreditatem, etiam si instrumentum locationis dicit, per se, & filios suos. Flo. in l. arboribus. §. quicquid. ff. de usufru. in l. emptorem. in fin. C. locati.

Hæres extraneus mortuus ignorans non transmittit ius adeundi, sed sciens sic, intra annum. secus uero perpetuo. Bartol. in l. cum antiquioribus. C. de iure delib.

Hæres extraneus an possit uendicare rem suam alienatam per defunctum Bart. & Bal. in l. fi. §. in computatione. C. de iure deli. tex. & Bal. in l. uenditrici. de re. ali. non ali. Barto. & Pau. de Cast. post glo. in d. l. fina. §. si uero. & ipsi dicunt quod sic, si fecit inuentarium.

Hæres extraneus succedit in ius patronatus ecclesiæ. Bal. in c. decedenti. ij. col. qui. feu. da. pos. glo. in l. si ad operarum. ff. de ope. li. uide Bald. & doc. in l. uenia. C. de in ius uoc.

Hæres extraneus filiæfa. testantis ex forma statuti an habeat partem in dote simul cum filio cohęrede. Bal. in. l. fi. v. col. C. communia utri. iudi.

Hæres etiam extraneus tenetur alere filium testatoris spurium. Bal. in auth. licet. C. de natu. li.

Hæredi extraneo iusso manumittere per testatorē nō possunt operę promitti, etiam ex testatoris dispositione: quia debet manumittere sine promissione operarum, licet testator promiserit operarum reseruationem. Bal. post gl. in l. mater. C. de ope. li. per. l. cerdonem. ff. eo. ti.

Hæres extraneus an succedat in emphyteusim concessam Titio, & hæredibus. Paul. consi. cexxxiij. & in Spe. de loca. §. vj. uer. cxiij. † Et Rapha. Cu. in con. lvij. per totum. ubi pulchre.]

Hæredi extraneo transferre rē, an sit alienare. in Sp. de loca. §. vj. uer. cxiij.

Hæres grauatus restituere quicquid ex hæreditate superer it, pōt alienare sine fraude. Ba. in l. sed & si lege. §. pe. ff. de pe. hære. Vide in l. Titius. & ibi Bar. ff. ad Treb. & in aut. contra rogatus. C. eo. ti. & j. eo. uer. xcij.

Hæres grauatus restituere potest retinere expensas factas in re restituenda. l. domos. & l. quod si nulla. de leg. j.

† Hæredi grauato magis fauendum est, quàm legatario. domi. Petr. Phi Cor. in consi. lxxj. incip. ad euidentiam in litera B, in quarta parte.]

Hæres grauatus construere ecclesiam, debet eam construere in domo testatoris in dubio, id est quando alius locus à testatore nō ut expressus. Ang. Rapha. & Io. de Por. in l. qui insulam. ff. de uerb. obli.

Hæres grauatus fideicommisso debet restituere etiā bona superuenientia in hæreditate. l. Lucius. §. fi. & ibi doct. ff. ad Treb. quod est singulare.

Hæres restituens tenetur reddere rationem fideicommissario. gl. & Bar. in l. cum tale. §. Titius. de condi. & demon. & in l. Marcellus. in prin. pe. q. ad Treb. & Bal. in l. filiū, quem in fi. C. fami. ercis.

Hæres grauatus dare uxori decem annua, incurrit pœnam non dando decem uxori, si testator in fine testamenti apposuit pœnam hæredi contrafacienti in aliquo ex dispositis in testamento: quia hęres nō faciendo quod iussit testator dicitur contra facere Alex. contra Pet. de Ancha. in l. ubi. §. qui id quod. de uerb. oblig.

Hæres grauatus soluere, uel dare fundum, sub pœna pōt sine nouo libello conueniri ad pęnā, si interpellatus recusat soluere, uel præstare legatum. glos. & Bar. in l. si quando. §. fi. de legatis primo. & Bal. in l. j. viij. col. C. de his, quæ pęn. no.

Hæres grauatus non molestare uxorem sub pœna priuationis hæreditatis, an priuetur ipso iure, uel per fideicommissarium. Paul. de Castr. consil. clxxxix.

Hæres grauatus soluere legata pleno iure, uel omnia bona, non detrahit Falcidiam. ī. Falcidię prohibitio. uer. pe.

10 Hæres grauati potest stare in communione per decem annos. Bar. in l. quintus. ff. de anu. leg. Itē per quindecim. l. si quis ita. & ibi Ang. ff. de condi. insti. & in l. in hoc iudicio. §. si conueniat. fami. ercisc. no. in l. filiusfami. §. diui. de leg. j. & Bar. in consi. Bitoniensis quidam, &c. & sic ad tempus, non autem in perpetuum. Pau. de Ca. & Ale. in l. si non fortē. §. si centum. de condi. inde. & tunc debet omnia bona cōmunicare. l. Lucius. & l. fi. §. Lucius. de leg. ij. & l. Lucius. in prin. ad Tre. quod uerum, si uerbum communiter prolatum a testatore refertur ad res, sed si refertur ad actum standi communiter. & hæredes habent patrimonium distinctum, & separatū intelligitur quod conferant simul sumptus uictus: sed si hæredes habent patrimonium coniunctum, tunc iussi stare simul, uel cōmuniter, debent equaliter fructus colligere, & expensas equaliter facere etiam si unus habet maiorem familiam altero: secundum Bar. in d. l. Quintus. & in d. consi. Bitoniensis. & addc. ī Hæredes diuidunt. per Bart. in l. si quis ita. de condi. & demon.

† Hæres grauatus cōmunicare co hæredi certas res p ipsum hæredem emptas, an soluēdo legata in dicto testamento relicta dicatur habere notitiam dicti oneris cōmunicādi, quod cōmunicando dictas res, uideatur satisfacere dictę conditioni, & non ut consequeretur quietationem bonorum per eum alienatorum: uide do. Pe. Phi. Cor. in cō. cclxxxiij. incip. pars. per totū in iij. parte.]

Hæres grauatus fideicommisso conditionali an detrahat Trebellianicam. Bald. in l. iubemus. uer. opponitur, & uidetur quod Treb. C. ad Treb. Et an legitimam: Bal. in l. filium, quē. xv. co. C. fami. ercisc.

Hæres grauatus restituere pupillo, an, & cui, & quomodo.

modo restituat.in l.sancimus.in prin. C. ad Treb.

Hæres grauatus uestire uxorem testatoris uiduam, debet uestire donec in uiduitate manebit, & secundum eius personę qualitatem. Bal.in l.j.ij.col.C.de fideicom. Sed an omni anno debeat eam uestire. Bal.ibidem.

Hæres grauatus fideicommisso non cogitur iurare de rebus fideicommisso subiectis:& si iurat, non præiudicat fideicōmissario. Bar.in l.eum,qui.§.si libertus.ff.de iureiur.& in l.manifestæ.eo.ti.

Hæres grauatus restituere, cui restituat, si non est ei datus substitutus certus.in l.Lucius Titius.§.fin.de leg.j.

Hæredes grauati an intelligantur prouiribus,uel quomodo.in l.si hæredes nominati.de leg.j.Item

Hæredes grauati dare aliquid alicui,si unus totū soluit,repetit partē a cohærede.Bal.in l.sancimus.C. de uerb sig.

Hæredes grauati ad opus construendum, puta ad faciendum capellam,uel ecclesiam.tenētur insolidū. l.fideicommissa.§.interdum. & ibi Bart.de leg.iij. doct.moder.Pau.de Cast.in l.in executione. in princip.de uerb.oblig. Quod est uerum,si sunt omnes in mora.d.l.fideicommissa.§.fin opere.secundum Pau.de Cast.ubi.s.Secus tamen si hæredes fuerint grauati ad pecuniam soluendam in opus construēdum ab alio, secundū Bar.in d.§. interdum. per.l. mortuo.§.fi.& l.legatorum.de leg.ij. & tenet Ale. in l.ij.§ j.de uerb.obli.& j.Legatum dotis uersicu. xliij.

Hæres grauatus facere potest cogi pręcise.l.fide.commissa.§.fi.& ibi Dy.& Bar.de leg.iij.

✱ Hr̄s cui onus imposuit testator dādæ dotis filiab.i pecunia numerata, & si non posset pecuniam numerare tunc bona īmobilia daret:bona immobilia dotem petentibus offerendo ,nisi prius cōstet eum dotem in pecunia numerata dare non posse liberatur. Lud.Roma.co. clxiij. Iaso. in termi.con.xliiij. dub.ul.uol.j. Ae.Ma.Ma.

20 Hæres,in cuius manibus testator posuit animam suam,præsumitur grauatus restituere bona ad piā causam:secundum,Inno.& Abb.sing.in c.si tibi.de testa.& Bal.in Mar.uer.Testator.in princ.

Hæres grauatus dare,uel facere,cum potuit, cōstituitur in mora statim ꝙ habet facultatem dandi, uel faciendi,& non dat,nec facit.Bal.in l.j. xiij. col.in lec.anti.C.de his,quæ pę.no.uide in l. hæc conditio.de condi.& demon.

Hæres in conscientia sua sine testibus ad aliquid faciēdum si dicit ꝙ nō uult habere conscientiā,tenetur illud facere.Bal,in l.ij.in fi.in lec.anti.C.de fideicom.licet.si ipse non fatetur,non cogeretur respōdere tali petitioni.Bar.in l.fi.ff.de his,qui.ut indig. & j.eo.uer.cviij.

Hæres grauatus fideicommisso potest retinere sibi debitum a testatore,& restituere residuum fideicommissario.l.ab omnibus.§.fi.de leg.j.& Paul.de Castr.consi.cxij.Quod uerum , etiam si non confecit inuentarium:secundum Io.de Imo. & Paul.de Ca. ubi.s.& in l.ita tñ.§.si ex Tre. ff. ad Tre.ubi dicit Pau.de Cast.se sic de facto cōsuluisse.& tenet Pau. in d.consi.cxij.clxij.& seq.& tenet idē Pau. in l.fi. C.de iure deli.sed Ang.tenet contrarium in consi. lxij. Sed an computet sibi fructus in defalcatione crediti,uide in d.con.cxij.

Hæres grauatus instituere alium hæredem dicitur grauatus fideicōmisso.l.filiusfa.§.cum quis.& seq. de leg.j.

Hæres grauatus facere capellam in ecclesia fratrum Minorū,uel alio loco,si nō pōt eam ibi facere, qa fratres nolint,debet alibi facere, authoritate episcopi,uel in alium pium usum conuertere quantitatem illam:aliàs uero priuatur hæreditate. Bal.in l.j.iiij.col.C.de his,quæ pę.nomi.

Hæres grauatus restituere ad piam causam,an cogat adire & restituere.Bal.in l.eam,quam.vij q.vij.co. C.de fideicom.

Hæres grauatusdare partem bonorum extraneo testatoris,pōt ei ēt inuito dare estimationem,& non bona:ꝙ tamen secus est si debet dare filio pro legitima Bal sing.& Pau.de Cast. in l. non amplius.§. bonorum.de leg.j.

Hæres grauatus restituere hæredibus,& successoribus pōt alienare:secus si filijs,uel alijs certis personis. s.Grauatus.uer.iij.

Hæres grauatus restituere certā rem post quadraginta annos,pōt interim alienare cōmoditatem reinō proprietatem.Bal.in l.ij.§.sed si nostra.C.communia.de legat.

30 Hæres grauatus in testamento non solenni,sit cautus quando conuenitur,ut non neget relictum,sed dicat non competere actori ius, uel actionem ex testamento non solenni : alias si neget relictum debet iurare ita esse:& si iurat,periurus est:si uero non uult iurare, cogitur soluere.l. fi. & ibi doct. & Bal.C.de fideicom Si enim negat relictum,& conuincitur,non potest postea dicere quod non est solenne testamentum quia priuatur beneficio solennitatis amissę,de qua nō potest obijcere, ut ibi. ubi etiam dicit Bal.quod illa lex non habet locum quando testator est intestabilis,ut quia minor, qui per statutum prohibetur testari sine consensu propinquorum.

Hæres grauatus restituere alteri si sine filijs masculis decesserit,an possit dotare filiā de bonis restituendis,ex quo non habet filios,masculos.Bal.ꝙ sic. in auth.res,quæ.iij.co.uer. quæro nunquid ista auth. C.communia de lega.

Hæres grauatus fideicommisso conditionali an cogatur adire,& restituere ad petitionem fideicommissarij conditione pendente.gl.& doc.in l.j.§. de illo.ff.ad Treb.

Hæres grauatus fideicommisso si habet bona sua , an possit dotare de bonis fideicommisso subiectis.Bal in d.auth res.quæ.iiij.col.in lec.anti. C. communia de leg.

Hæres grauatus fideicommisso alienans bona ex iusta causa.propter inopiam,si perueniat ad pinguionem

rem fortunam, an debeat restituere fideicommissario, quatenus alienauit. Bal. in d. auth.

† Hæres fiduciarius quid sit, & ad quid teneatur. uide Ias. in l. multi non note. ff. de lib. & posthu.

Hæres rogatus soluere alicui an possit soluere eius hęredi. Bal. in l. pe. v. col. C. de condi. inser.

Hæres grauatus dare usumfructū alteri, habet optionem an uelit stare iuratorię cautioni usufructuarij non ualentis satisdare: an uero uelit possidere, & reddere fructus usufructuario. Bal. in auth. cui relictum. ij. col. de indi. uidu. tol.

Hęres grauatus fideicommisso, uel legato, si negat, priuatur Falcidia, & Trebellianica, non tamen legitima. Bal. in l. fi. ul. col. C. de fideicom. Bar. in l. rescriptum. ff. de his, qui ut indig. facit. l. Paulus. ff. ad le. Falci.

✠ Hæres grauatus non tenet̃ restituere, quæ non ex testamento, sed aliunde, non ut hæres acceperat. l. uenditor ex hæreditate. ff. de hære. uel. actio. uen. lit. l. postulante, propè fin. l. debitor. §. fi. ff. ad Tre. l. iij. ff. ad l. falci. l. qui hæredi. §. cum hæreditas. ff. de cōdic. & demonstr. Paul. Castr. co. lxxvij. dub. ij. uo. ij. Ale. co. xcj. col. viij. uol. j. co. ccxvij. col. iij. uo. vj. Corne. co. cxcvj. col. pen. uol. ij. co. xvij. in extr. uol. iiij. Ay. Cra. consi. cxliiij. nume. iiij. uol. j. Ae Mar. Man.

✠ Hæres grauatus etiam si inuentarium nullum fecerit: ea, quæ defunctus ei alijs de causis debebat, detrahere potest, & etiamsi soluisset, ut indebite soluta, repetere potest, l. irritum. C. ad l. Falcid. Bald. in l. debitori, & ibi Dec col. j. C. de pact. Alex. in l ita tamen. §. Ex Trebelliano. ff ad. S. C. Treb. Pau. Castr. co. xix. dub. ij. & iij. co. lxxvij. co. clxxxvj. co. clxxxviij. co. ij. uol. ij. Bal. co. cccccxj. uol. v. Alex. co. cxxiiij. in extre. uol. vij. Iaso. con. xxviij. colu. ij uol. iij. Soc. co. xliij. uol. iij. Calcan. co. xxxvij. col. iiij. Ay. Cra. con. cxliiij. nume. v. uolum. j. Ae. Mar. Man.

✠ Hæres uniuersam hæreditatem restituere rogatus detrahere potest fideicommisso, quæ ei à maiorib. relicta in testamentis sunt. Aymo. Crau. Iure Consultus Clarissimus. con. cxliiij. uolum. j. Ae. Mar. Man.

Hæres grauatus fideicōmisso restituens detracta Trebellianica, tenetur ad onera hæreditatis, pro rata tantum. l. j. & ibi Bal. C. ad Treb. quod est uerum, si dictam quartam detraxit de iure: secus si ea fuit sibi relicta in testamēto quia pro ea non tenetur ad onera. Insti. de fideicom. hæredi. §. si quis una. Vide in l ij. C. ad Treb. & in l. j. §. si hæres. ff. eo. ti. Itē uerum, secundum Bal. in d. l. j. si hæredi remansit quota, non si res certa, uel quantitas, ēt æquiualens quadranti, id est quartæ parti: ut ibi.

† Hæres de restituendo grauatus interpellatus non restituens, non perdit detractionem Trebellianicæ, nisi fuerit monitus per iudicem: uide Ang. in cō si. cclxxxvj.]

Hæres grauatus fideicommisso soluens creditoribus post restitutam non uidetur donare, sed repetit a fideicommissario. Bartol. & Bald. in l. j. C. ad Treb.

40 Hæres grauatus fideicommisso an teneatur ad legata. in l. ij. & ibi Bal. C. ad Treb. quod pro rata tantū ipse, & fideicommissarius. l. j. §. si hæres. & ibi doc. ff. eo. ti. & l. ij. & ibi Bar. ff. e. ti. Item

Hæres grauatus fideicommisso soluens creditoribus hæreditarijs ultra ratam suam, repetit a fideicommissario. in l. ij. & ibi Bar. Bald. & doc. C. ad Treb. Quod intellige, scilicet actione negotiorum gestorum contraria, si soluit post restitutā: si uero ante, & tunc agit utili actione, uel actionem factū: ut ibi per Bar.

Hæres grauatus fideicommisso an coactus adire statim cogatur restituere fideicommissario. Ale Bart. & Bal. in l. & si fine C. ad Treb.

Hæres fideicommisso grauatus post restitutionem uerbo factam, non conuenitur actionibus hæreditarijs, nisi pro rata. Bald. post glo. no. in l. j. in fi. C. ad Treb.

Hæres habens substitutum uulgarem habet licentiā abstinendi, & desinit esse suus, nisi in testamento sit clausula Substituit uulgariter, pupillariter, & per fideicommissum. Bar. & Bald. in l. non iustam. C. ad Treb. & ī. eo. uer. cxxxv.

Hæres grauatus fideicommisso nō tenetur restituere prælegata. l. Sextiliam filiam. & ibi doc. de leg. iij. nisi coactus adeat Ange. in l ita tamē. §. si patronus & ibi Dy. & in l. si patroni §. qui fideicommissariā. & in l. qui totam. ff. ad Treb.

Hæres grauatus dare legatario certam pecuniam, quę sit apud campsorem, uel in arca, & sic pecuniam in specie, non pōt eam expendere, & aliam dare legatario. Dy. & Bar. in l. talis scriptura. de leg. j. uidem l. quidam. eo. ti.

Hæres grauatus fideicommisso, si sine liberis decedat, potest testari, licet fideicommissum sit deducendū. l. irritum. & l. quanquam. C. ad legem Fal. Item potest testari, etiam si est prohibitus a testatore d. l. irritum. & Bal.

Hæres grauatus post mortē dare pauperibus, uel maritare uirgines pro anima testatoris. an in uita sua eligat uirgines, uel pauperes. Bal. quod sic, in l. post mortem. C. de fideicom. Contrarium probatur in l. cum pater. §. a filia. de leg. ij.

Hæres grauatus sub pęna facere aliquid arbitrio executoris, si elapso anno episcopi arbitrio non facit, non incidit in pęnam. Bar. in l. mulcta. ff. de condi. & demon.

50 Hæres debet ponere fideicommissarium in locum suum. l. qui quadringēta. ad Tre. Bal. in l. fi. §. j vij. C. de iure del.

Hæredes grauati simul stare, debent simul uiuere. Bartol. in l. si quis ita. de condi. & demon. & supra eo. uersi. x.

Hæres grauatus restituere hæreditatem alterius quæ obuenerat testatori, non detrahit Trebellianicam. lege. cogi. §. sed si miles. per Bar. ff. ad Treb.

Hæres tacite grauatus restituere alteri, qua actione cōuenia. in l. quidā cū filiū. & ib. Bar. de hæ. insti.

rui.§.Flauis de sol.Io. de Pra.in l.quibus.§.dominus.de cond.& demon.Sed an debeat soluere pęnas dupli,uel quadrupli pro furto iniunctas.Bal.in l.id,quod.ix.q.& Io.de Pra.ubi §.

Hæres grauatus soluere liberatur, si det fideiussorem uolenti,aliàs non.l.fi.& ibi Bald.C ad legem. Fal.

Hæres grauatus fideicommisso, potest facere procuratorem ad restituendum,& detrahendum Trebellianicam.Dy.sing.& doc.in l.apud Iulianum.§.utrum ad Treb.& Fran.de Padua.in l.j.iiij.regula. C.qui admit.Item

Hæres grauatus fideicommisso an possit uendere,uel donare ius fideicommissi & ius Trebellianicę.Frã. de Padua post Bar.in l.j.C.ad Treb.

80 Hęres grauatus fideicommisso non registrans testamentum intra terminum statuti non præiudicat fideicommissario,obstante statuto q̃ testamentum registretur,aliàs non ualet.Ang.in l.facta.§.si quis bonorum.ff.ad Treb.

Hæres grauatus fideicommisso conditionali uel ad tẽpus, potest interim alienare usque ad quartam quàm detrahere possit per Tre.Ang.in l. si hæres. §. si hæres. ad Treb.probatur.in l.j. C. de pac.

Hæres ab intestato grauatus alienare,non tenetur restituere quod reperitur alienatum.Bal.in auth.contra rogatus.ul.col.C.ad Treb.

Hæres institutus intuitu alterius,cui grauatus est restituere,nõ detrahit Trebellianicam.Bal.in l.post mortem.iiij.colum.C.de fideicom.& cogitur adire iudicis officio.Flor.in l.si serui.ff.de usufru.

Hæres grauatus fideicommisso si negat aliquas res esse hæreditarias, priuatur Trebellianica in totum.Paul.de Cast.post Bar.in l. fi.§.licẽtia.el.ij C. de iure deli.& Barto. in l.rescriptum.de his,qui ut indi.

Hæres grauatus fideicommisso coactus adire,non tenetur restituere fructus post aditionem perceptos si substitutus fuit in mora petendi fideicommissum tex.sing.secundũ Dy.& Ang.in l.ita tñ.§.si seruus. ad Treb.sed bene priuatus Trebellianica:ut ibi.& l.qui tamen.eod.tit.imo etiam legitima.l. quia poterat.eo.ti.

Hæres grauatus fideicõmisso non cogitur adire quãdo tertius mouet quæstionẽ de uiribus testamenti. gl.& Ang.in l.ita tamen §.quoties.ff.ad Tre.

Hæres grauatus fideicommisso cogit̃ adire iudicis officio.gl.& doc.&Ang.in l.si legatũ.ff ad Tre.&Bar. in l.& fine.C.ad Treb.& Bar.in l.quia poterat. ad Tre.& in l.non est cogendum.post gl.eo.ti. Flo.in l.si serui.de usufru.

Hæres grauatus fideicõmisso cogitur restituere actione ex testamento:adire uero cogitur officio iudicis gl.in l.non est cogẽdum.& in l.si legatum.ad Tre. & ibi Ang.& gl.in l.fi.ff.de fideicom.hære.pe.& in l.restituta.§.j.ad Treb.& in l.& fine scriptura. C. eo.ti gl.Bar.& Dy.ibi.& est gl.& Ang.in l.facta.§. si is,q̃ ii ad. Treb.nisi testator disposuerit non cogi eũ adire ad instãtiam substituti:quod põt, secundũ Ang.post gl.in l.debitor.in prin.e.ti.sed nõ uidet̃

id concedere testator per uerba,si uelit esse hæres. Ang.ibidem.

Hæres dicitur grauatus fideicommisso in dimidia qñ est rogatus ut cohęredem recipiat. l. pater filiũ.§. ex parte.de leg.iij.

90 Hæres grauatus post mortẽ suã restituere ecclesiæ uel pauperibus eligendis ab eo põt restituere in uita.Bald.contra Bar.in l.post mortem. penul. colu. C.de fideicom. Sed Bar.contra in l. cum pater. §. a filia. de lega.ij.& plenius per Alexand. post Angel.in l.stipulatio ista. §. si quis dolum. de uerbo. obliga.

Hæres grauatus restituere quicquid ex hæreditate supererit,potest alienare tres partes.& quartam debet seruare substituto. auth. contra rogatus. C. ad Tre.uide.l. Titius.& ibi Bar.ff.eo. ti.& per Bar. in l. Imperator.§.fi.de leg.ij.Sed an possit detrahere Trebellianicam.Bar.in d l.Titius.in fi. Item an teneatur ad pretium rei,si alienauit.tex. & Bar. in d. l.Imperator.§.fi.Vbi etiam uide an, & quando uideatur alienare in fraudem fideicommissarij: & quid si uendidit unam rem hæreditariam,& aliam emit.per Bar.in d.§.fi.Item prędicta uera si alienat inter uiuos.Idem si in testamento relinquat, secundum Bal.in d.auth.ulti.col.Sed Io.de Perusio post Ange.& ibi Alex.de Imo.in addi.tenet contrariũ. Et pro hac parte hoc anno. consului pro domino Petro Paulo de sancta Anatolia uicario episcopi Firmani doctore insigni, & graui,contra cõsilium domini Amici:& consilio meo plures doctores subscripserunt.

† Hæres grauatus restituere hæreditatem, quæ superest a supradictis legatis,an teneatur restituere id qđ supererit tẽpore mortis suæ an uero oĩa quatenus supersunt sup.seu ultra legata:uide do.Pe.Phi. Cor.in consi.ccxlij.incip.in litera &, & g.& seq.in iiij.parte.]

Hæres grauatus restituere alteri.si banniat̃ de ciuitate relictis filiis,an perdat hæreditatem excluso substituto.tex.sing.& ibi Ang.in l.ex facto.§.ex facto ff.ad Treb.

Hæres grauatus legato dotis potest conueniri actione de dote ab uxore nolente legatum, sed potius dotem.l.cum ab uno.& ibi Bar.de leg.ij.

Hæres clericus an possit grauari ad dicendum missam pro anima testatoris.Bal.in l.Labeo. C. de fideicom.

Hæres grauatus uendere forensi non tenetur uendere stante statuto quod non liceat uendere forensi Ang.in l. Senatus.de leg.j.& in l.si dignum.ad legẽ Fal.& in l.qui fundum.in prin.eod.unde si uendat,punitur pœna statuti, nec excusatur. mandato testatoris. Ange.ibi.& Io.de Imol.in l.si ita quis.§. ea lege.in fi.de uerb obl.

Hæres grauari non põt aliqua pęna,si executor testamenti non faciat capellam.Bald.in l.j.v.opp.C.de his,quæ pę.no.

Hæres grauatus uendere totam hæreditatem alteri, non potest cogi adire, cum possit tunc detrahere Tre-

Trebellianicam. Ang. in l. repetitione. §. tametsi. ff. ad leg. Fal.

Hæres grauatus instituere alterum, non cogitur instituere, cum testamentum suum non esset liberum. l. ille autem. de hæredi. institu. secundum Bal. in l. j. viij. col. C. de his, quæ pę. nomi.

Hæres grauatus constituere capellam intra terminum prorogatum ab episcopo ex causa iusta non construens incidit in pęnam: secus si sine causa fuit terminus prorogatus. Bal. in l. j. x. q. C. de his, quæ pę. nomi.

100 Hæres grauatus sub pœna constituere hospitale in domo testatoris, non incidi. in pęnam, si non cõstruat illud, ideo quia episcopus noluit ei dare licẽtiam: nec si construerit hospitale alibi, ubi permisit episcopus secus si mandauit episcopus certo loco construi. Bald. in l. j. xj. q. C. de his, quæ pę. nomi.

Hæres grauatus dare decem intra terminum, si dat nouem tantum, incidit in pęnã lapso termino. Bal. in l. j. xiiij. q. C. de his, quæ pę. no. ubi dicit ꝙ recuperat nouem, soluta pena.

Hæres grauatus sub pœna soluere decem intra mensem post mortẽ testatoris, non incidit in pœnã, nisi lapso mense post aditam hæreditatem. Bald. in l. j. xij. q. C. de his, quæ pę. nomi.

Hæres grauatus restituere cui uidebitur sibi, intelligitur grauatus restituere arbitrio boni uiri, & sic non põt restituere spurio testatoris. gl. no. in l. cum quidam. de leg. ij. & Bar. Cepo. in cau. lxxxv.

† Hæres grauatus dare pro eleæmosynis si qua bona super fuerint pro anima testatoris suo arbitrio, & prout ei uidebitur, an cadat ab hæreditate, si non distribuit intra annũ omnia, quæ s. legata sunt ui de do. Pe. Phi. Cor. in consi cccij. incip. præmittendum. per totum. in iiij. parte.]

Hæres grauatus restituere spurio, uel incapaci, potest retinere sibi pro se, & ei non restituere l. non intelligitur. in prin. ff. de iure fis. & arg. Insti. de fideicom. hære. in prin. secundum Bartho. Cepo. in caute. lxxvj. sed reuelans lucratur tertiam hæreditatis uxor uero incapax, cui restituere grauatus, reuellans lucratur dimidiam. l. j. & ibi Bar. C. de his, qui se defer. li. x.

Hæres grauatus cõstruere hospitale debet cõstruere intra annũ. Bal. in l. orphanotrophos. de epi. & cle.

Hæres ex primo testamento cum clausula codicillari, non intelligitur grauatus fideicommis. ad restituendum hæredi ex secundo testamento. Bal. in l. si. ul. col. C. de codicil. & per Bar. in l. j. xv. q. ff. e. ti.

Hæres clam rogatus a testatore de restituenda hæreditate Titio cogitur respondere positioni sub iuramento, scilicet an fuerit rogatus restituere. Bar. in l. si. ff. de his, qui. ut indig. & sup. eo. uer. xxij.

Hæres potest grauari uendere, ut sibi reuendatur per legatarium. Bal. in l. si. in si. C. de condi. inser.

Hæres grauatus soluere legata an cogatur etiam ad prælegata. Pau. de Ca. con. ccxliij.

Hæres grauatus non molestare uxorem testatoris in usufructu ei relicto sub pęna, non incidit in pęnam si eam cogat metu pęnę ad præstandum sibi cautionem de bene fruendo. Ang. & doc. in l. quod de bonis. §. frater. ad legem Fal. & Bart. in l. j. C. de usufru. & s. uer. Contrauenire. uer. iij. Nec quãdo molestat non malo animo Bal. in l. j. viij. colu. de his, quæ pę. no. Secus si ei litem moueat iniustam, secũdum Ale. consi. lij. secunda parte.

110 Hæres grauatus expendere, si non expendit quãtum testator iussit, nõ dicitur indignus. l. non oportet. & ibi. Bal. C. de his, qui. ut indi.

Hæres grauatus fideicommisso an cogatur conficere inuentarium. Ang. in l. j. §. hęc stipulatio. iij. col. ff. si cui plus, quàm per legem Fal. Bal. in l. filiũ quem habentem. pe. col. C. fa. ercis.

Hæres fideicommisso grauatus si expendat in re subiecta fideicommisso an compenset expẽsas cũ fructibus. gl. sing. in l. emptor. ad fi. ff. de rei uen. & j. eo. uer. ccxix.

Hæres grauatus a testatore aliqd facere, aliàs priuet, intelligitur scilicet ipso iure, nec requiritur sententia Bal. in l. j. in fi. C. de his, quæ pę.

Hæres non põt grauari a testatore ad legatum sub pęna religionis, uel torture, imo nec liberatur a legato, etiam si ex forma statuti debeat poni in banno. Bal. in l. j. viij. col. C. de his, quæ pę. no ubi etiã dicit quod tunc non debet poni in banno exilij, uel uitę, sed pecunię.

Hæres grauatus sub pęna ad compromissum incidit in pęnam, si non stat laudo contra se lato: quia intelligitur etiam grauatus sub pęna parere laudo. Bal. in l. j. iiij. q. xj. col. C. de his, quæ pę. no.

Hæres grauatus facere aliquid ad similitudinem alicuius rei, an & quomodo teneatur facere, si illa similitudo non reperitur. in l. in testamento. la. j. de condi. & demon.

Hæres grauatus fideicõmisso an repetat expensas a fideicõmissario, cui restituit. in l. domos. & ibi doc. & Ange. de leg. j. & in l. ubi pure. §. qui in distrahendis. ff. ad Tre.

Hæres grauatus fideicommisso an computet sibi rem legatam in Trebellianicam. l. j. §. si hæres. in glo. ff. ad Treb. quod sic.]

Hæres grauatus ad usumfructum domus, non potest eam obscurare in totum. j. Hæres. uer. xiiij.

120 Hæres ad quid teneatur, si in suis omnibus sunt commissa bona, & anima testatoris. s. Fideicommissum importatur. uer. j. circa medium. & in uer. Fideicommissum. in prin. uer. si.

Hæres põt grauari ad aliquid annuũ alicui ecclesiæ, uel co nuentui fratrum præstandum. Abb. in c. quãto. de censi.

Hæres grauatus fideicommisso an teneatur etiam ad onus legati sibi facti. in l. j. §. si Hæres. ff. ad Treb. & uide. l. j. C. eo. ti. & s. eo. uer. xxxviij. & xl.

Hæres grauatus fideicommisso sicut potest alienare pro redemptione captiuorum, auth. res, quæ. C. communia de lega. ita & pro redemptione personæ suæ. Bald. ibi & in l. quemadmodum. C. de agri. & censi li. xj. & Ang. in l. Marcellus. §. res. quæ

quæ.ff.ad Treb.Item pro redemptione sui filij. gl. xij.quæst.ij.sacrum.

Hæres grauatu sfideicommisso sub conditione, si sine filijs decesserit, præsumitur decessisse sine filijs, nisi probetur contrariũ.tex.sing.secundum Dy.& Ang in l.ex facto.§.si quis autem susceperit.in fin. ff. ad Treb.& ibi Imo.& Lud.& Alex.in l. quamuis. sol. mat.ubi omnino.

Hæres grauatus fideicommisso licet fuerit in mora adeundi, non tamen dicitur in mora restituendi fideicommissum, nisi de nouo interpelletur, Angel. sing.in l.ita tamen.§.si seruum ff.ad Treb.

Hæres grauatus fideicommisso tenetur soluere creditoribus hæreditarijs, sed imputat quod soluit fideicommissario.l.j.C.ad Trebel.l.deducta.§.qui post tempus.& ibi Ang.ff.eo.ti.

Hæres grauatus fideicommisso non cogitur mercari cum pecunia hæreditaria, ut sic teneatur fideicommissario ad lucrum cessans, si non sit mercatus. Ange.in l.deducta.§.cum autem post ff.ad Treb.

Hæres grauatus specialiter aliquid soluere, si soluit, non repetit partem a coherede, nisi etiam cohęres sit obligatus, uel grauatus specialiter soluere. Bart. in l.si tibi homo.§.j.in fi.de leg.j.& sup. Cohæres. uersi.v.

130 Hæres grauatus emere a testatore, intelligitur, s. cum pecunia ipsius hæredis. l. Titia. in fin.prin.& ibi Barto.de leg.ij.& in l.his uerbis.§.j.& in l.Stichus.de leg.iij.

Hæres grauatus fideicommisso potest alienare in dotem filiæ.auth.res, quæ.C.cõmunia de leg. uel promittere pro dote, uel testari pro dote de bonis fideicõmissi.Bar.& Ang.in l.filia in pri. ff. ad Treb.

Hæres grauatus restituere quicquid ad eum peruenerit de bonis testatoris, non debet restituere ea, quę ei prouenerunt ab illo uiuente ex causa inter uiuos. Ange.in l.a filia.in prin.ff ad Trebel.

Hæres grauatus fideicõmisso potest cõueniri ab emẽte ius fideicommissi, ut restituat fideicommissario. quia emptori non cogitur restituere. Bal. sing.in l. pe.C.ad Trebel.& Fran.de Padua in l.j.iuj. regula C.qui admitti.

Hæres habens substitutum uulgarem, uel cohęredem non põt repudiare in fraudem fideicõmissi uniuersalis.l.non iustam.& ibi Bal.C.ad Treb. & Bald.in l.j.C.si quis omis.cau te.ubi dicit uerum, ẽt cũ clausula codicillari.Item põt abstinere, si per fideicommissum nemo est substitutus, non si sit clausula Substituit uulgariter, pupillariter, & per fideicommissum:quia tunc remanet fiyitas, & tollitur licentia abstinendi.Bald.sing.in d.l.non iustam.& sup.eod. uer.xliiij.

Hæres grauatus fideicommisso transmittit ad hæredem suum ius alienandi dodrantem.glo. & Bal. in auth.contra rogatus.C.ad Tre.

† Hęres grauatus si decesserit sine liberis, si ingrediatur monasterium, & decedat sine filijs an sit locus fideicommisso. uide do.Pe.Phi.Cor.in con.ccliij. incip.ardua.in litera A, & B, & seq.in iiij. parte.]

Hæres grauatus uendere fundum, & dare pretium pauperibus, non potest dare fundum eis, si non reperiat emptorem.Bal.in l.uoluntas.in lect.anti.C. de fideicom.& quod per Bar. sing. in l. fi. C.de uesti.aura.li.xj.

Hæres grauatus facere cappellam in certa ecclesia arbitrio executorum testamenti, debet exbursare pecuniam executoribus, recepta cautione de capella construenda:nec auditur uolens ipse soluere operarijs.Io.de Pra.in l.quibus diebus. §. Termilius. de condi.& demon.

Hęres iussus facere quod legata in alieno testamento facta soluantur, intelligitur iussus, & grauatus ꝙ ipse ea soluat, & non curet ea solui per heredem illius testamenti.Ang.no.in l.si hæres iussus. de leg. j.ubi dicit se sic consuluisse.facit.l.stipulatio ista.§. si quis insulam.de uer.obli.& Inst.de inut.stipu.§. si quis alium.

Hæres grauatus dare sclauam uxori, donec uiuat, debet dare aliam sclauam, si prius data infirmetur. Pau.de Cast.fin.in l.a substituto.§. hæres de leg.j.

140 Hæredes grauati nominatim in testamento ad certa legata, tenentur ad illa, licet in codicillis postea factis sint grauati oẽs hęredes.l.legatorum.§. fi.& ibi Bar.de leg. ij.

Hæres a quo est legatus fundus, cuius usufructus pertinet ad alium, uidetur grauatus ad fundum cũ usufructu l Meuius.§.fundo.de leg.ij.

Hæres grauatus fideiubere pro aliquo, si soluat: non repetit ab eo, pro quo soluit.l.tribus.de usufru. earum re.quæ usu consu.Bald. in l.si pro ea. j.col.C. mandati.& Alexan.in d.l.tribus.Secus est autem si sit obligatus fideiubere per contractum:secundum Bal.in l.sancimus.ad fi.§.fi.de uerb.sig. Item secus si quantitas soluta esset maior lucro, quod hæres fideiussor habuit ex testamento:secundum Bal. fin. in l.j.§.ne autem.C.de cad.tol.in pe.colum. Item secus in hærede fideiussoris soluente mandato fideiussoris:quia tunc repetit. Tex.sing.in l.si fideiussor de lega.j.Ita tenet Lud.in singu.uer. Fideiussor si soluit, &c.& ĩ. Fideiussor repetit.uer.ij. Vide Ba. in l. Arethusa.de statu hominum.

Hæres grauatus ędificare debet ędificare sumptibus suis, si hæreditas est ampla. Vide Bald. not. in l.j. §.ne autem.j.q.C.de cadu.tol.& l. Titius. de lega. tertio.

Hæres grauatus sponte restituens tenetur ad debita, non si coactus.l.qui totam.ad Treb.

Hæres grauatus fideicommisso an cogatur adire & restituere.no.in l.eam, quam.C de fideicom.& in l.ille, a quo.§.si ex testamento.in fi.& in l.quia poterat.ad Treb.supra eod.uersi.xxxij.& lxxxvij. cum duob.seq.

Hæres grauatus restituere filio suo, non tenetur ei cauere, nisi testator iusserit uel nisi transiturus sit ad secunda uota.l.iubemus.§.& ibi Bal.C.ad Treb.

Hæres grauatus amplius non petere quid possit. Bal. in l.ij.ad fi.C.de iure do.& in.l.liberti C.de ope.libe.& Bar.in l.ut iusiuran.§.si liberi.ff.eod.ti.& dic quod

quod nec tunc potest detrahere Falcidiam. Bar. in l. cum patrem. C. de iure dotium.

Hæres iussus soluere debita testatoris, non tenet ad illud, ad quod testator tenebat ut fideiussor, si principalis debitor soluerat. Bal. in l. si fideiussor. in princi. ff. de legatis primo.

Hæres grauatus fideicommisso si pignoret fundum, tenetur fideicõmissario. l. Lucius. §. Titia. & ibi Bart. ff. ad Trebellianum.

150 Hæres grauatus dare uinum Titio, debet dare uinum, quod est in hæreditate: alias debet emere & dare. l. si cui in princ. & ibi Bart. ff. de uino, triti. & oleo leg.

Hæres grauatus legatis non tenetur portare ad domum legatarij. l. si damnatus. & ibi Bart. de ui. tri. & oleo leg.

Hæres grauatus fideicommisso alienans pro dote cũ potest, si dos ad eum reuertatur, debet restituere fideicommissario. Ange. in auth. de resti. coll. viij. & Bal. in auth. res, quæ. in iij. col. in lec. anti. C. communia de legatis.

Hæres grauari potest recipere pauperem fideiussorẽ pro fruendo arbitrio boni uiri. Bal. in l. j. C. de usu fruct. & in l. si pro ea. C. mand. & Ale. in l. tribus. ff. de usufruct. earum rerum.

Hæres grauatus adiens periculo fideicommissarij nõ detrahit Trebellianicam. l. quia poterat. ff. ad Tre.

Hæres grauatus fideicommisso dicens hæreditatẽ suspectam, an perdat legitimam. Bar. in d. l. quia poterat.

Hæres grauatus ire ad sanctum Iacobum pro anima testatoris, potest mittere alium. Bal. in l. j. §. ne autem. C. de cadu. tollen.

Hæres cogitur adire & restituere hæreditatem repudiatã. l. nam quod liquide. §. j. ad Treb. & j.

Hæres grauatus fideicommisso an possit testari. in l. irritum. C. ad legem. Fal. & s.

Hæres grauatus dare decem Titio, an liberetur dãdo fideiussorem. Bal. in l. fi. C. ad legem Fal. in l. statuli be. rationem. de statulibe.

160 Hæres iussus præstare usumfructum certi fundi Titio debet fundum colere, ne destruatur, non tñ tenetur de casu fortuito. Bal. in l. j. §. excepto. alias. §. libertatibus. C. de cadu. tol. per tex. sing. in l. fundi Trebatiani. ff. de usufru. in prin. & ibi dicitur hæredem teneri, si culpa sua fundus sit factus deterioris redditus: alias non.

Hæres grauatus restituere totam hæreditatem potest detrahere Trebellianicam. l. qui totam. ff. ad Tre. uel si est grauatus restituere integram: secundum Ang. sing. in l. ij. C. qñ, & qui. quar. pars de. li. vj. Vide gl. in l. decem ff. de fideicom. lib. Vide &t Ang. in auth. de hæredi. & Fal. §. si uero expressim. j. colu. coll. j. & s. Falcidiæ prohibitio. uer. iiij.

Hæres grauatus fideicommisso particulari non potest cogi adire. l. cogi. § generaliter. ff. ad Treb.

Hæres grauatus fideicommisso conuentus in iudicio reali an possit nominare fideicommissarium in iudicio, ad quem spectant onera. Bal. in l. ij. v. col. C. ubi in rem actio.

Hæres grauatus soluere ad piã causam, & non monitus, priuatur hæreditate, si non soluat. Ang. in aut. de hære & Fal. §. si quis col. j.

Hæres negans legatum tenetur ad duplum. gl. & An. in auth. de tri. & semis. §. studium. col. iij.

Hæres grauatus fideicommisso conditionali debet cauere de restituendo in euentũ conditionis. Ang. in auth. de resti. in fi. col. viij. Vide Bar. post gl. in l. cũ tale. §. Titius. de condi. & demon. ubi dicit quod tenetur, nisi sit rogatus restituere fratri, uel filio. uide gloss. & doc. in l. iubemus. C. ad Tre. & l. cum Archimedoram. & ibi Bal. ut in po. leg.

Hæres fideicommisso grauatus cogitur adire etiam per hæredem fideicommissarij mortui ante aditam ab hærede ex iure cogendi sibi transmisso per fideicommissum. Bald. in l. si personam. C. de fideicom.

Hæres grauatus fideicommisso iussus adire, etiam si moriatur ante aditionem, fideicommissum non expirat, sed perpetuatur. l. non iustam. & ibi Bald. C. ad Treb.

Hæres grauatus fideicommisso particulari conuẽtus a fideicommissario, si negat illam rem fuisse in hæreditate, & conuincatur, perdit Trebellianicam. Bar. in l. fi. §. licentiam. C. de iure deliber.

170 Hæres fideicommissum negans non põt postea confiteri & se defendere ex nõ solenni testõ. l. fi. & ibi Bar. C. de fideicom.

Hæres grauari nõ põt de remunerando aliquem. Bar. in l. ambitiosa. ff. de decre. ab ordi. fac.

Hæres grauatus facere capellam, & deponere pecuniam apud campsorem, non cogitur deponere ad instantiam campsoris. Bal. in l. ex uerbo. C. de fidei com. liber.

Hæredum unus si non impleat, non priuatur alter implens, etiam si testator, uoluerit. j. Hæres implet. uersi. xx.

Hæres grauatus edificare capellam præsumitur edificasse, si capella sit edificata, & non constet per quẽ. Bar. & docto. in l. cum seruus. de uerb obli. si tamen hæres fuit in mora, & post moram capella sit edificata, non excusatur a pœna, de qua in auth. hoc amplius. C. de fideicom. secus si ante moram sit edificata, etiã per alium, quia hęres excusatur a pœna. Pau. & Ale. ibi.

Hæres an præsumatur scire fideicõmissum in testamẽto factum. Bar. in l. qui Romę. §. duo fratres. iij. q. de uerb. obl.

Hæres grauatus facere hospitale in domo testatoris, & uicini, cogitur emere partem, uel domum uicini Bal. in l. j. in fi. C. de communi seruo. manu.

Hæres incapax grauatus fideicõmisso an cogatur adire, & restituere. Bal. in l. eam, quam. vij. colu. C. de fideicom.

Hęres iussus manumittere, uel liberare uasallum, debet liberare sine reseruatione aliqua seruitiorum. Bal. in l. ij. C. de oper. libert.

Hæres si grauatus est fideicommisso ad restituendum

recepta certa quantitate pecuniæ, debet conditio impleri. in Spec. de actore. §. j. uersic. item excipitur.

180 Hæres grauatus fideicommisso qua actione conueniatur ad restituendũ: & si ipse erat creditor testatoris, & restituit, an postea possit repetere debitũ & qua actione. in Spe. de acti. seu. peti. §. ij. uer. quæ autem. & seq.

Hæredi grauato põt substitutus remittere conditionem in Spe. de renun. & conclu. uer. item beneficium conditionis.

Hæres grauatus fideicommisso cum petitur cogi adire, an libellus requiratur. in Spe. de li. concep. §. x. uer. sed non quid dandus.

Hæres grauatus fideicõmisso qualiter caueat. in Sp. de pigno §. fi. uer. rogatus.

† Hæres rogatus restituere quicquid superserit, an possit aliquid retinere, uel possit alienare dodrantem. uide do. Pe. Phi. Cor. in consi. ccxliij. incip. circa. in litera O, & C, in iiij parte.]

Hæredis grauati materiam supple. s. uerb. Grauatus. & j. Hæres detrahit. per discursum.

Hæres prohibitus alienare extra familiam, intelligitur prohibitus ẽt alienare partem sibi obuenientem iure accrescendi. Bal. Imo. & Ioa. de Por. in l. si in testamento. de uulg. & pup.

Hæres prohibitus alienare an & quando possit alienare. j. uer. Prohibitus alienare. uer. xxij. & per discursum.

Hæredes prohibiti alienare, intelliguntur tacite substituti. glo. in l. codicilli. §. in testamento. de leg. ij. no. in l. cum pater. §. libertis. de leg. ij.

Hæredes prohibiti diuidere usque ad triginta annos sub pœna. possunt uolentes diuidere, id est, nullo ipsorum contradicente. l. quoties. C. de fideicom. l. cum pater. §. libertis. de leg. ij. l. nihil. §. omnibus. de leg. j. & Bart. consi. domine Iacobe, &c. & Old. consi. ccxl. ubi dicit uerum, etiam si iurauerint. Itẽ possunt impune diuidere ex causa, scilicet si alter sit rixosus, uel molestus. Bart. in l. si conuenerit. ff. pro socio. & in l. ij. C. quando, & quibus quar. pars de. lib. xj. uel quando alter uellet tenere concubinam: secundum Bal. in d. l. si conuenerit & Pe. de Perusio in tractatu societatis. xj. parte. iij. col.

Hæres prohibitus alienare an possit permutare meliorando. Pau. de Ca. consi. xvj. quod incipit, dubitatur nunquid. ꝙ sic. & per Bal. in auth. res, quæ. ul. col. uer. quæro ad ea. C. communia de leg. & j. Prohibitus alienare. uer. xxx.

Hæres prohibitus alienare extra familiam, ẽt ecclesiæ donare uel legare non põt. Bald. in l. uoluntas. C. de fideicom.

Hæres prohibitus nõ adire, nisi executores prius [illegible] uerint legata testamenti, an possit adire uerbo, uel animo tantum. Old. consi. cciij.

Hæredes prohibiti alienare, uel locare sine consensu uxoris, incidunt in pœnam priuationis testamento adiectam, si locant sine consensu uxoris, ẽt stante statuto ꝙ nõ liceat uxori relinquere ultra centum. Alex. consi. lvij. ij. parte.

Hæres ꝓhibitus alienare an possit alienare ex necessitate. Bal. in d. l. uoluntas. in lec. antiqua. C. de fideicom. Addo. infra Prohibitus alienare. uersi. xxij. & uersi. xlij.

10 Hæredes prohibiti alienare an possint facta diuisione. gl. in c. j. §. sed res. ꝑ quos si. inuesti. in usi. feu.

Hæredes prohibiti alienare possunt inuicem inter se alienare. arg. l. cum hi. §. si uni. & hi inter se transigunt. ff. de transa. secundum Paul. de Ca. post Gul. ibi. uide in l. uoluntas. & ibi Bal. C. de fideicõ. & in l. cũ pater. §. xv. de leg. iij. arg. cõtra ex no. per Bar. in l. j. C. de impo. lucra. descrip. li. x.

Hæredes prohibiti molestare uxorem testatoris, dicuntur molestare excipiendo contra eum, Ioan. de Pra. in l. non so um. §. si status. ff. de procura. facit gl. in l. j. C. de testi. & in l Lucius. §. tres. ad Treb.

✠ Hæres, etiã si testator prohibuerit, ne a fructuario cautionem peteret & si peteret, ei ademptam esse hæreditatem uelle declarauit cautionem tamen petere, & exigere impune põt, l. siue debetis. ubi glo. & doct. C. ut in posses. legat. iuncta. l. seius & Augerius. ff. ad. l. Falci. & ita in terminis respondit Iason in co. xl. dub. iij. uol j. Ae. Ma. Ma.

Hæres prohibitus in testamento alienare extra familiam simpliciter, & in codicillis est iniuncta pœna si alienet, soluendo pœnã liberatur, & tenet alienatio: sed non soluendo pœnam hæreditas debetur familiæ, cuius fauore facta est prohibitio. Bal. in l. j. xvj. q. C. de his, quæ pœ. no.

Hæres prohibitus alienare sub pœna, põt impune cõstituere hypothecã in bonis, nisi interueniat rei traditio in pignus. Bal. sing. in c. j. §. rursus ul. col. qui. mo. feu. amitt.

Hæres prohibitus alienare feudũ sibi prælegatũ, nõ põt illud alteri infeudare. Bald. in c. j. per quos si. inue.

† Hæres prohibitus alienare bona hæreditaria irrequisito cohærede, requirens cohæredem an uellet emere, qui acceptauit emere pro iusto pretio, an possit ex his per dictum cohæredem ad sibi uẽdendum cogi, & an ex talibus dicatur cõtracta emptio & uenditio, & an dictus hæres offerens se & bona prædicta monasterio, uideatur alienare, & uenire contra prohibitionem testatoris, & an per talem oblationem hæredis possit dictus cohæres etiam ꝑ se, ut sup. prohibitus donare sibi obuenta filio suo emancipato: uide do. Pet. Phi. Cor. in consi. xxv. incip. circa. per totum. in quarta parte.]

Hæredis prohibiti materiam supple. j. uer. Prohibitus. per totum.

Hæres sub conditione institutus debet ea pendente cauere de restituendo in defectum conditionis primo substituto. l. inter omnes. qui satisd. cog. l. ij. §. si conditione. ff. de bo. pos. secundum tabu. non aũt ultimo substituto l. Paulus de ꝑto stipu. secundũ Rapha. Ful. & Fran. Padua. in d. l. inter omnes. Item uenientibus ab intestato, si nõ sit substitutus. secundum Paul. de Castr. in d. lege inter

omnes.& in Sp.de testa.§.pe.uer.quid si quis sub conditione.& est arg.in consi. proponitur in testamento.& ĩ.eo.uer.iij.

…res unus si sit pure institutus, & alter cohęres sub conditione,an pendente conditione pure institutus sit hæres in totum.Bar.in l.plane. §. si coniunctim.de leg.j.& in l.ij.si pars hære.pe.& Io.de Por. in l.uerbis ciuilibus.de uulg. & pup. Item potest agere, uel conueniri pro parte.Barto. in l. si marito.§.cum patri.solu.matri. Vide Barto. in d. §. si coniunctim.uide in l.si quis ita scripserit. de hære. instit.per Bar.in l.filium.in pri.quando di.leg.ced.

Hæres sub conditione institutus non dato sibi substituto debet restituere uenientibus ab intestato,per authen.de nup.§.præfatę.& ibi Ange. colum. iiij. Bar.in consi.proponitur quod in testamento, &c. & Ang.in consi.in Christi nomine amen, punctus talis est:Andreas,&c. Pau.de Cast. in l. inter omnes.qui satis.cog.in Spec.de testa.§.penu.uer.item quid si institutus & Bald.in l.j.xj.colum.C.de his, quæ pę.no.ubi dicit quod non dato cohærede suo substituto, debet restituere uenientibus ab intestato quibus deficiẽtibus,fisco debet restituere.Vide Bartol.in l.uxorem.§.hæres.de leg.iij.ubi dicit hæreditatem deberi cohæredi, uel substituto, non ei, cuius intuitu iniunctum fuit onus, uel conditio. Et uide Bartol.in l.pater.in fi. de hæred insti. & tex.no.in l.filiusfa.§.diui.ibi:nisi inueniatur persona,&c.de leg.j.ubi dicitur non ualere.Vide Bal. in auth.cui relictum.iij.colu.C.de indic.uidui.tol. Sed Pe.de Perusio in tract. societatis.iij. parte. ix. col.dicit quod tunc debet restituere pauperibus. per.c.cum tu.de usur.secundum Io.Cal.in c. fi. eo. ti.& ĩ.Hæres alienans.uer.xxvj.

Hæres non cogitur conditione pendente ad soluendum legata conditionalia.l.quidam.§ si scriptus.& ibi doc.de leg.j.

Hæres sub conditione potest adire conditione pendẽte,& non potest restituere,si grauatus est fideicommisso,nec põt donare rem hæreditariam. Bal.in l. post mortem.in fi.C.de fideicom.& ĩ.

Hæres institutus sub turpi conditione,licet non teneatur implere conditionẽ,si tamen impleat,debet habere hæreditatem,quæ ei non aufertur ut indigno l.reprehendenda.C.de insti.& substi.

Hæres sub duabus conditionibus alternatiuis institutus,non põt adire, nisi utraque conditio extet.l. generaliter.in prin.C.de insti.& subst.& ĩ.

Hæres institutus sub conditione potestatiua. non implens conditionẽ mortuo testatore statim cũ põt, non priuatur hæreditate.glo.sing.in l.si quis instituatur de hære.insti.sed legatarius sic.l. hęc conditio.la.ij.de condi.& demon.secundum Io. de Pra. in l.hęc conditio.la.j.eo.ti.

Hæres conditione pendente debet cauere de præstãdo fideicommisso,non debitores hæreditarij.l.cum Archimedoram.& ibi Bal.C ut in pos.lega.

Hæres uniuersalis dicitur institutus ẽt in alijs bonis post legata per uerba In alijs autẽ bonis:& dicitur institutus cum onere legatorũ. Paul. de Ca.consi.ccclxv.

Hæres uniuersalis succedit in malam fidem defuncti. l.litigator.& ibi doc.C.de fruc.& lit.expen.l. cum hæres,de uar.& extraor.cogni.l.j.C.de præscri. lõ. temp.& ĩ.uer.Mala fides.uer.xliiij.& ĩ.Hæres succedit.uersi.j.

Hæredis uniuersalis materiã supple.ĩ. uer. Hæres ex re certa.& supra. uer. Hæres. & in omnibus uer. Hæres.& infra uersi. Institutus.

Hæres uniuersalis dicitur etiam qui est institutus in quota,ut in dimidia,uel tertia,uel quarta. Abb.in c.Raynutius.ad fi.de testa.

Hæredis uniuersalis loco habeẽ successor ex cert a re nullo dato cohærede,uel dato.sed repudiãte. Ang. in consi.lxxxiij.]

† Hæres uniuersalis institutus cum duobus alijs in re certa,an debeat habere tertiam partẽ residui prætij exigendi pro quodam fundo uendito a testatore,non habita consideratione portionis & ratę.uide do.Pe.Phi.Cor.in consi.cclvij.incip.præmitto. per totum.iij.parte.]

Hæres ex re certa uenit appellatione hæredis.ĩ. uerb.Hæres.el.j.uer.xj.

Hæres ex re certa an succedat in legato facto per extraneum hæredibus Titij.Bar.in l liberti.xv.colu. uer.sed quid si quidam.C.de oper.li.in Spe. de testa.§.j.uer.vj.gl.in l.si quis priore.ad Treb. doc.in l.quoties.C.de hære.insti.

Hæres ex re uel quantitate certa usque ad quadrantẽ.non dicitur hæres in quota quo ad onera, ut sic teneatur ad onera pro rata:quia non tenetur. Bal. in l.j.C.ad Treb.per. §. si quis una. Insti. de fideicom.hære.

Hæres ex re certa dicitur uolũtarius,non necessarius. Bal.in l.quoties.C.de hære.instit.

Hæres ex re certa decedens ante aditionem transmittit.per l.si quis filium.C.de inoffi.test.nõ autem ex iure suitatis.Vide Bar.in l.ex facto.j.q. ff.de hære. insti.Bal.in l.quoties. C. de hære.instit. & ibi per Alexand.

Hæres ex re certa aliena debet habere estimationem Bal.in l.humanitatis.antepe.col.ij.q.C.de impu.& ali.substi.

Hæres ex re certa ignorans non transmittit hæreditatem,sed legatum sic.Bal.in l.quoniã sororẽ. C.de iure delib.

Hæres in re certa non transmittit ius adeundi. Bal.l. quidam.pe.col.C.de iur.delib.& Bar.in l.ex facto. de hære.insti.& in d.l.quoniam.de iure delibe.

Hæres in re certa an succedat in emphyteusim stipulatam pro se, & hæredibus.Bald.in l.ut iurisiurandi.§. si liberi. de ope.lib. Alexa.in c.potuit. xv.colu.de loca.& supra uer.Emphyteusis stipulata.uersi.xlix & Ale.in l.quoties.C. de hęre.inst.ubi plene.& ibi uide qd si cohæres uniuersalis repudiauit.

† Franci.Are.in l.Lucius.in x.col.uersi.quid autẽ iuris sit.de uulg.& pupil.]

Hæres ex re certa grauatus plus non petere, non est

hæres in solidum, si alium cohęredem uniuersalem non habeat, sed reducitur ad causam intestati. Bar. in l. quoties. §. si duo. de hære. insti. Sed non grauatus, ut. s. si habet cohæredem uniuersalem, qui sit mortuus, fit uniuersalis per ius accrescendi. Bart. ibi. & in l. seruo. de condi. indeb.

Hæres ex re certa nō succedit in totū per ius accrescēdi, si hæres uniuersalis repudiat, sed uitiatur testamentum. Bald. & Alex. in l. quoties. in fi. & ibi per Bar. C. de hære. instit unde ueniunt uenientes ab intestato, secundum Bal. ibi. item nec si hæres uniuersalis moriatur, hæres ex re certa, ecclesia, uel alius non succedit per ius accrescendi. Bal. ibidem Sed Bartol. contra in d. §. si duo. & d. l. seruo. supra proxime.

Hæres ex re certa habetur loco legatarij, si alius est uniuersalis hæres, uel in quota. l. quoties. & ibi Ba. C. de hære. insti. & ideo non tenetur ad onera passiuè, nec potest uti actione: ut ibi.

Hæres ex re certa grauatus non detrahit Trebellianicam, sed hęres uniuersalis tantum. Abb. Sicu. fin. in c. Raynutius. ul. col. de testa. ubi etiam dicit hæredem uniuersalem eum, qui in quarta est institutus, ut in dimidia, uel tertia, & similia.

Hæres in re certa potest propria authoritate occupare possessionem. j. Hæres. in pos. uer. j.

Hæres ex re certa an patiatur Falcidiam Bar. in l. quoties. C. de hære. insti. per. l. quoties. C. famil. ercisc. & l. ex facto. ad Trebel.

Hæres ex re certa an patiatur Falcidiā. Bar. in l. quoties. C. de here. insti. per. l. quoties. C. famil. ercisc. & l. ex facto. ad Treb.

Hæres ex re certa cogitur adire, & restituere. l. cogi. § sed si miles. & ibi Bar. ff. ad Treb.

Hæres in re certa an habeat beneficium. l. fi. C. de edi di. Adri. Bald. in addi. Spe. de testa. uer. hæres scriptus & doc. & Bar. in d. l. fi. & in l. quoties. de hęre. insti. & in l. ex facto. eo. ti. ꝙ sic Ale. in d. l. quoties.

† Et do. Pe. Phi. Cor. in con. cciij. incip in causa. per totum in secunda parte.]

Hæres incapax an usucapiat titulo pro hærede. Bar. in l. constat. ff. pro hærede.

Hæres incapax grauatus fideicommisso an cogatur adire, & restituere. Bal. in l. eam, quam. vij. colu. C. de fideicom.

Hæres incapax est, quicunque non potest esse legatarius. & econtra. in Spe. de instru. edi. §. xij. uer. oppono. & seq.

Hæres incapax quotmodis dicatur. Bal. in l. eam, quā. vij. col. C. de fideicom.

Hæres incapax, & hęres indignus differunt: quia stante incapace, succedunt uenientes ab intestato. l. in metallum. de his, qui pro non scrip. ha. Bart. in l. fi. de his, qui. ut indig. sed stante indigno, succedit fiscus. l. Papinianus. §. meminisse. ff. de inoffi. test. & in ti. de his. qui. ut indig. Bal. & doc. in l. hæreditas. C. eo. tit. & in l. j. C. de hære insti.

Hæres incapax ex testamento, est incapax etiam ex codicillis. Bal. in l. fi. C. de codicil. per. l. qui testamentum. de proba. & l. cum quis §. Titia. de leg. iij.

Hæres incapax bene potest institui sub conditione, si erit capax. l. in tempus. de hær. insti.

Hęredis incapacis materiam. supple. j. uerbo Incapax per totum.

Hæres indignus & hæres incapax, differūt ut s. proximè.

Hæres indignus non usucapit titulo pro hærede. gl. & Bar. in l. constat. ff. pro hærede.

Hæres indignus dicitur, qui accomodauit tacitam fidem testatori de restituendo hæreditatem totam, uel partem spurio testatoris. l. iij. & ibi Bald. C. ad legem Falc. & Ale. in l. non intelligitur de iure fis. uel bannito ciuitatis. Bal. ibidem. & ideo ea priuatur, quæ fisco applicatur: ut ibi nisi palam accōmodauerit. Bar. in con. Dominicus Blasij. & sup. Hęreditas.

Hæres indignus priuatur administratione bonorū. l. iij. & ibi Bal. C. ad legem Fal.

Hæres indignus, apud quem remanet hæreditas, fisco repudiante tenetur ad legata, & detrahit Falcidiā, non obstante exceptione ꝙ sit indignus, sibi opposita a legatarijs. Bal. in d. l. iij. C. ad legē Fal. Vnde

Hæres indignus non repellitur exceptione indignitatis, a fisco. Bal. in d. l. iij.

Hæres uulnerans testatorem, non dicit indignus. Bal. in l. hæreditas. C. de his, qui. ut indig. sed an qui instituitur ex metu illato per aliū. Bal. in l. j. C. si quis ali. testa. prohi.

Hæres ingratus incipit esse indignus, a quo fiscus aufert. Bal. in l. fideicōmissum. C. de fideicom.

Hæres non dicitur indignus, si minus expendit, quàm iussus est. l. non oportet. & ibi Bal. C. de his, qui. ut indig. nec qui non soluit expensas funeris, nisi testator iusserit: ut ibi ēt per Bar.

Hæres indignus non perdit successionem, nisi condēnet. doc. Bar. Imo. in l. ex facto. §. fi. de uulg. & pu. gl. in l. his consequēter. fa. erci. Bal. in l. hæreditas. & in l. j. C. de his, qui. ut indig. ꝙ non requiritur sententia.

Hæres non uindicans mortē defuncti priuatur hæreditate statim ꝙ transiuit tantū tempus, intra quod cōmode potuisset uindicare, & nō fecit, uel expectatur ꝙ desinat posse uindicare. gl. no. & ibi Bar. in l. j. ff. de his, qui. ut indig. & Alex. in l. ita stipulatus. la grande. iiij. col. de uerb. obl.

Hæres nō uindicās mortē testatoris, occise saltem accusando, dicitur indignus, & priuatur eius hæreditate. l. j. C. de his, qui. ut indig. quod uerum intra terminum a iudice præfigendum: ut ibi alias quàm primum potest. Bal. ibi aliàs dicitur in mora, si habet testes, & fingit non habere: non aliàs. Et in dubio non præsumitur in mora, nec. habere testes. Bal. ibi in fi. præuentus tamen ab alio excusatur. l. sororem. & ibi Bal. eo. tit. nec pōt purgare moram Ang. in l. si insulam. v. col. de ueb. oblig. & in l. necessarios. §. ubi quis ad Sillan. not. in l. & ideo. C. eod. tit.

Hæredis indigni materiam supple. infra uer. Hæres priua-

priuatur.& in ti.ff.& C.de his,qui.ut indig.

Hæres ab inteſtato dicit ecclesia defuncto prælato.in Spe.de ſuc.ab inteſt.in prin.

Hæres ab inteſtato adiens hęreditatem repudiatã ab hærede ſcripto poteſt reſpondere creditoribus hęreditarijs.in Spec.de execu.ſenten.§.iij. uer· item pone.

Hæres ab inteſtato an ueniat appellatione hęredum ĩ.uer.Hæres.el.j.uer.xxvj.

Hæres ab inteſtato non implens uoluntatem defuncti intra annum,an priuetur hęreditate.Bal.in aut. hoc amplius.xix.q.in repe.in lect.anti.C. de fidei

Hæres ab inteſtato grauatus alienare, non tenetur reſtituere quod reperitur alienatum.Bal.in aut. contra rogatus.ul.col.C.ad Treb.

Hæres ab inteſtato debet petere ſe mitti in poſſeſſionem bonorum hæreditariorum,ſicut ſcriptus. Bal. in c.j.de controuer.inter maſ·& fe.& doc.in l.fi. C. de edi.diui Adr. Vide Bal.in addi.Spe. de teſt. uer. an hæredes.

Hæres ab inteſtato an eſſe poſſit,qui ſit ex teſtamẽto Bar.in l.fi.ff.ſi quis omi.cau.teſt.Cyn·& doc.in l. j.C.eo.titu.

† Hæredes ab inteſtato qui expulerunt uxorẽ teſtatoris relictam ab ipſo uſufructuariam cum hoc,ne poſſet ab aliquo indicto uſufructu moleſtari,an icí derint in pęnam.l.ſi quis in tantam.C.unde ui.uide do.Pet.Phi.Cor.conſi.clviij.incip.uidetur. per totum,uſque ad literam M,in iiij.parte.]

Hæredis ab inteſtato materiam ſupple.ut in auth. de hære.ab inteſt.defe.& Inſti.eo.ti.per totũ. & Spe. eo.tit.& ĩ.uer·Venientes ab inteſtato. per totum.

Hæres hæredis an ueniat appellatione hæredis. ĩ.uer. Hæres.el.j.uerſi.xvj.

✠ Hæres hæredis primi teſtatoris dicitur hæres. l.fi. C.de hær.inſtit.Ay.Cra.co.ccxcviij.nu.viiij. uol. ij.Ae.Ma.Ma.

Hæres hęredis grauari põt a teſtatore.l.ſi fuerit.§. ſi quis cum.l.ſeq.de leg.iij.

† Hæres hæredis non põt grauari ſub nomine proprio, ſed bene poteſt grauari ſub nomine appellatiuo.Fran.Are.in l.uerbis ciuilibus.iij.colu.ibi tunc quæſtio eſt magis dubia.circa prin.col.ul.de uulg. & pupil.]

Hæres hæredis nõ admittitur ad ſubſtitutionẽ pupillarem, nec ad reciprocam.doc.in l. qui plures.de uulg.& pu.

Hæres heredis,qui poterat alięnare,anhabeat ius alienandi.Bal.poſt gl.in aut.contra rogatus.C.ad Tre. quod ſic.

Hæredes hæredis mortui intra annum quilibet per ſe poſſunt adire.Bar.in l.cum ſeruus. de acqui. hære.

Hæres inſtituti adiens ex iure tranſmiſſo ad ipſum excludit ſubſtitutũ uulgarem.Bald.in l.cũ proponas. C.de hr̃.inſti.

Hæres hæredis an habeat legatum relictũ alicui ad uitam,ut eo mortuo reuertatur ad hæredem. Bart.in l.Titia.§.fi.de leg.ij.& omnino Pau.de Caſt. in l. fi.C.de leg.not. in l.hæres meus. de condi. & demon.

Hæres hæredis an cogatur adire,& reſtituere. Bal.in in l eam,quam.xj.q.C.fideicom.poſt gl.ibi in fin. prin.& Bar.in iij.q.Ang.in l.ille.§.ſi de teſtamento.ff.ad Treb.ꝙ ſic.Bal.in vij.col.dicit uerũ, ſi ad eum ſit tranſmiſſum ius adeundi , uel deliberandi: alias non niſi præceſſerit iuſſus iudicis in perſona grauati.per.d.§·ſi de teſtamento.

Hæres hæredis monitus non implens uoluntatem teſtatoris non impletam per primum hæredem , an priuetur hæreditate , & an debeat implere intra reſiduum anni reſtantis primo hæredi, uel habeat alium annum.Bald· in repe.auth. hoc amplius.xxv.q.C.de fideicom.in lect.anti.Bar.in conſil.Andreas.Ioan.de.Pra.in l.in teſtamento. de condi.& dem.& omnino per Ale.in l.fi. C. de hære. inſti.

✠ Hæres hæredis ut indignus hæreditate ſpoliari nõ poteſt , quia hæres non adimpleuerit modum, de quo inteſtamento , cum nulla ea de cauſa hæredi eſt moleſtia illata,gl.in c.fi.in extr. de donat. in l. fi.C.de reuoc. donat.Abb.co.iij q.ix.uol.ij.Ale.& alij.in l.rei iudicatæ.ff.ſolut. matr.Ay.Crau.co.lix nu.viij.uol.j.Ae.Ma.Ma.

10 Hæres hęredis grauati fideicõmiſſo uidetur grauatus reſtituere:quia onus reſtituendi uidetur iniũctum etiam hæredi hæredis.Bal.in l.poſt mortem. pe.col.C.de fideicom.

Hæres cohæredis pupilli an admittatur ad hæreditatem pupilli , ſi ſubſtitutus pupillo r& coheres eius moriatur uiuo pupillo , & pupillus moriatur poſt ſubſtitutum.Bal.in l.quidam eulogio.ix. col. C.de iure delib.uer.modo quæritur.

Hæres hæredis,qui non adiuit,igno rans,uidetur adire per actum aditionis intra annum , uel ſi dicit Si non apparet de aditione defuncti , cui fuit relicta hæreditas,ego adeo.Bar.in l.gerit.antepe. colu.ff. de acqui.hære.

Hæres hæredis an tranſmittat ius deliberandi ad hæredem.Bal.in l.cum antiquioribus.C. de iure deli. & Bar.in l.qui duos.ff.de reb.dub.

Hæres hæredis poteſt repudiare hæreditatem ad ipſum tranſmiſſam intra tempora deliberandi. Bart. in d.l.qui duos.ff.de reb. dub.& in l. ſi quis filium §.fi.de acqui. hære.& Bartol.in l.fi.uer.circa quartum.eo.ti.ubi melius loquitur quod põt repudiare eam,& eſſe hæres hæredis,non ſi ea hæredi delata ſit adita.

Hæres hæredis an detrahat Falcidiam.ĩ. Falcidia detrahitur.uer.xxxj.

Hæres hæredis an gaudeat beneficio inuẽtarij. in l.ſi quis a filio.de leg.j.per Ray.& doc.

Hæres hæredis non poteſt adire, ſi ius adeundi ſit præcluſum tempore.Bal.in d.l.eam.vij.colum.C.de fideicom.

Hæres hæredis debet petere miſſionem in hæreditate ex beneficio.l.fi.C.de edi.diui Adr.Bal.in l.ij.ff. de peti.hære.& ĩ.uer.Miſſio.uer.xxxiij.& Bart. in d.l.fi.vij.col.

Hæres hæredis non ſuccedit in officium executoris com-

commissum hæredi. ℸ.uer. Executor quis dari possit.uer.xix & seq.

20 Hæres hæredis non uenit in iudicio testatoris, sed legis. Bald.in l.quidam eulogio. C.de iure deli. Sed Bal.in l.ab eo.C.de fideicõ. dicit quod uenit iudicio transmissionis,nõ iudicio principali. Vide Bar in l.si fuerit.§.j.de leg.iij.

Hæres hæredis,testatoris est hæres.l si.cum gl. C.de hęr.inst.& l.iij.ff.de pet hære.ubi etiã Bar. in l.si. & ibi gl.& Bal.in iij.opp.C.de hære.insti.ar.cõtra. in l.qui liberis.§.hæc uerba.de uulg.& pupil.Idem tenet Spe.de arbitrio.§.j.uer.sed ubi.

Hæres hæredis prohibiti alienare,non põt alienare: secundum Bar.in l.filiusfami.§.diui.de leg.j. Sed uide melius per Barto.in l.Lucius.§.j.de leg.iij. & ℸ. uer.Prohibitio alienandi.uer.octauo.Sed

Hæres hæredis in pęnalibus non uenit appellatione hæredis Bald.in l.fina.xxj.q.C.de hære. institu. & in q. xxij.

Hæres cohæredis dicitur hæres primi testatoris.Bal. l.si.xx.q C.de hære.insti.

Hæres hæredis an admittatur ad fideicommissum , si hæres est mortuus uiuo testatore.Bar.in l. Titia.§. si.de leg.ij.

Hæres hæredis grauari põt fideicommisso sub nomine appellatiuo,non sub nomine proprio l.sed & si sic.& ibi Bar.de leg.iij.uide Bal.in l.ab eo. C.de fi deicom.

Hæres hæredis tenetur ad onus alimentorum prælegato iniunctum.l cum unus.in prin.& ibi Bar.ff.de ali.et.cib.leg.

Hæres hæredis tenetur ad alimenta. l. alimenta. in princ.& ibi Bar.ff.de ali.leg.

Hæres hæredis non tenetur exprimere in libello ꝙ est hæres hæredis Titij:sed sufficit dicere se hæredem Titij,nisi impediretur pro hoc deliberatio aduersarij.Bar.in l.si defensor.§.illud quæritur.ff. de inter.act.Vide Bar.in l.si quis filium.§.in omni.ff. de acqui.hære.& infra. Libellus in ultimis uoluntatibus.uer.iiij.doc & Alex.plene in l.si.C. de hæred.insti.

30 Hæres hæredis an succedat in ius arbitrandi commissum hæredi.Bal.in l.uoluntatis.pe.col. C. de fideicom.

Hæres hæredis grauati fideicommisso succedit in beneficio,auth.res,quæ.C.communia de leg. ut possit alienare bona fideicom.in casibus ibi expressis, sicut posset hæres grauatus.Bal.ibi.in j.col.

Hæres hæredis habet beneficium abstinendi , & potest abstinere in fraudem creditoris.Bal.in l.j. ulti. col.C de his,qui ante aper.tabu.

Hæres hæredis potest uendicare hæreditatem primi defuncti.l.ij.& ibi Bar.C.communia de succes.

Hæres hæredis mortui intra tẽpora deliberãdi adiẽs præfertur substituto hæredis.Bar.in l.iij.C.de hæredi.insti.

Hæres hæredis non succedit in societatem gabellarũ gl.in l.nulla.ff.pro socio.nisi expediat Reipub. Pe. de Vbal.in tractatu societatis.xj.parte.iiij. q.

Hæres hæredis an detrahat Trebellianicam.no. in c. quamquam.& ibi doc.& Bal.C.ad legem Falcidiã

Hæres hæredis tenetur actione quod metus causa , licet ex metu nihil ad ipsum peruenerit, dummodo peruenerit ad primum hæredem. Casus singu. secundum Bar.in l.quod diximus.§. in hæredem. ꝙ met.cau.

Hæres hæredis absentis,& ignorantis sibi delatam esse hæreditatem mortui ante aditionem restituitur in integrum aduersus omissam aditionẽ. Bar.Imo. & Pau.de Ca.in l.Pãtonius.de acqui.hære.& Ang. in l.uenere.in repet.eo.ti. Ale.in con.xx.j.parte. & consi.clxij.ij parte.

Hæres hæredis scientis mortui intra annum post delatã scienti sibi hæreditatem licet ignorans põt adire ex beneficio iuris deliberandi sibi transmisso, sicut poterat primus hæres.Bar.fin.in l.quod diximus.§ in hæredem.ff.quod met.causa.uide Barto.in l.qui duos.iiij.col.de rebus dub.

† Hæres hæredis an teneatur ad pœnam , si testator mandauit hæredi sub certa pœna quod faceret aliquid,si hæres moritur antequam sit in mora : uide Fran. Are.in l.paterfa.in iij.col.uers. hæc etiam infra.de uulg.& pupil.]

Hæres fideicommissarij potest acceptare,uel repudiare hæreditatem , quæ fuit patri per fideicõmissum restituenda.l.postulante.ad Tre.Io. de Por.in l.si decem cũ petiero.de uerb oblig.

Hæres fideicommissarij an teneatur ad legatum relictum a fideicommissario.in l j §.si.de leg.iij.

Hæres substituti pupillaris an cogatur acceptare hæreditatem pupillarem,quam substitutus acceptare tenebatur,cum acceptauerit paternam,& eam trãsmiserit ad suum hæredem.Pau.de Ca.quod sic, in l.quidam eulogio.C. de iure delib. per tex. sing.in l.qui patri.ff.de acqui.hære.arg.contra in l.si filius qui patri.de uulg.& pupil.

Hæredis substituti appellatione non uenit pater eius, nec alij extranei,sed filij tantũ.Bal.in c j. de natu. succes.feu.

Hæres legatarij petens legatum uidetur approbare testamentum l.si.§. si.& ibi Bart.ff. de iniusto testa.

Hæres legatarij grauati de restituendo tenetur restituere.l.cum ita legatur.§.quod a legatario. de lega.ij.

Hæres legatarij an teneatur ad onus relictum legatario.in l.j.§.si.de leg.iij.l.cum ita.§. quod a legatario.de leg.ij.

Hæres legatarij an repudiet legatum in præiudicium creditorum legatarij.Bal.in l.ij.ad si.in lec.anti.C communia de leg.

Hæres legatarij non dicitur legatarius.Bal.in l.si.xj. opp.C.de hęre.insti.per.l.cum quidã.C.de legatis

† Hæres rogati an possit aliquid retinere,si rogatus in uita nihil retinuit uide do.Pe.Phi.Cor. in consi. cclij.incip.circa in litera Q,quarta parte.

Hæres delinquẽtis nõ teneẽ ad pęnã pro delicto defuncti.l.j.C.ne ex delic.defuncto.l.j.§ pe.

pe.cum glo.ff.de hære.uel actio.uend. nisi sic lucratus hæres.l.idem est.in prin. de ui, & ui arma. & in tit.ne ex delic.defunc. Item nisi in casibus numeratis per gl.ordi. Inst. de hæredi. quæ ab intest.defe. §.per contrarium. Vide in l.crimen.& in l. si pœna. ff.de pœnis.& in l.in hæreditarijs.cum gl.C. de hæredi.actio. † Et per Fran.Are. in l. curatoris. C. de neg.gest.]

Hæres an teneatur ex dolo defuncti Bal.in d.l. j. pen. col.C.ne ex deli.defunc.

Hære. furis tenetur ad restitutionem rei furtiuę condictione furtiua.l.si pro fure.ff.de condi.fur.secundum Bal.in l.j.ul.col.C.ne ex delic.defun. Item tenetur condictione incerti, quando res furata erat non propria, sed obligata ei, cui furata est.Bal. in d. l.j.ul.col.& supra uer.Condictio incerti. uersic.j.& uerbo, Condictio furtiua.uer.vij.

Hæres an agat ex delicto defuncti. Bal.in l.j.ix.& ult. colu.C.ne ex delic.defun.& Bartol.in l.fi.de priua. delic.

Hæres plus petentis mortui lite pendente nō tenetur ad pœnam.Bal.in l.j.ad fi.C.de plus peti.Ale. in l. eius,qui.de iure fisci.

Hæres ficti confessi hæresim, uel crimen lesæ maiestatis,tenetur.Bar.in l.prima ad fi.de bo eorum.Alex. in d.l.eius,qui.

Hæres furis est successor uitiorum.l si ego.§.partus.ff. de publica.

Hæres tenetur ad pœnam commissam contra hæreditatem iacentem.nec restituitur in integrum,aduersus eam.Ioan.de Por.in l.ad diem.in fi.ff. de uerbo. obliga.

Hæres non tenetur ex confessione testatoris nondum condemnati. Barto.in l.eius, qui delatorem.de iure fisc.& Lanfran.in cap.quoniam contra.uersic.positiones.de probat. Vide omnino Bald.Salic. & doct. in l.prima.C.ne ex delic.defun.& per Alexan.in l j. ff.de priua.delic.Quod est uerum, etiam si habetur pro cōfesso:quia requiritur iudicis sententia, secundum Barto.in l.j.§. sed hæc constitutio.ff.de calum. ubi etiam dicit quod

10 Hæres corrūpentis nō tenet, si corrumpens añ sententiā moriatur:secundū Bar.in d.l.j.§. sed hæc constitutio.

Hæres tenetur ad pœnam promissam per defunctum, etiam non interpellatus ad obligationem defuncti. gloss.no.in l.fideiussor obligari.§.fi.ff.de fideius.Vide Io.de Pra. in l. testamento. de condi.& demon. arg. contra, quia facultas purgandi moram transit ad hæredes.l.in insulam.de uerb.obli. Vide Barto. in l.j.ff.de priua.delic.& Io.de Por.in l.si seruum.§. uideamus.de uerb.obl.

Hæres tenetur ciuiliter,& criminaliter,de delicto confessato per defunctum.in Spec.de accu.§.primo.uersic.quid si latro.Pau.de Cast.in l.iij.§.quod autem. & ibi Alex.quod quisque iur.Salic.in l.j.C.ne ex deli. defun.Et ibi tenet Bal.in ij.col. dicens idem esse, quando quis moritur post conclusum in cā,& post sententiam,sicut post confessionem,ut hæres teneatur.Et Alex.in l.j.ff.de priuat.delic. Et est uerum,si ue pœna sit confiscatio bonorū siue pecuniaria, ut de cētum,uel mille.Bal.in d.ij co.Bal.uero in addi. Sp.ubi supra. uer. an ex confessione. dicit ꝙ hæres tenetur ciuiliter tantū.Item uerum, si cōfessio fuit uera, non si ficta, ut cum contumax habetur ꝓ confesso: quia tunc nisi iudex pronuntiet ꝙ habeatur pro confesso, non nocet hæredi contumacia, & sic ficta cōfessio,secundū Bar.in l.j.§.sed si hoc.de cal. & in l.eius,qui delatorē.de iur fis.& ibi Alex.& Flo. in l.inde Neratius.§.hanc actionē ad leg. Aqui. De quo ēt per Bal.in l.transigere.ult.col.C.de transf. & in c.uasallus.si de feu.fue.controuer.& in d.l.j. iiij. col.ne ex delic.defun.ubi dicit idem, nisi confessio ficta transeat in condēnationem: quia tunc hæres tenetur.Et subdit ibi Bal.in v. col. ꝙ si contumacia negatur, est per iudicem pronunciandum super ea ꝙ contumax habeã pro confesso & talis confessio nocet hæredi: & tunc debet sic intelligi dictū Bart. in d.l.eius,qui.alias non est interloquendū de contumacia:quæ constet ex actis:& ideo nocet hæredi. Idem si defunctus si post litis contestationem, quia tenetur ciuiliter tantū,non criminaliter.d.l.j.& ibi doc.ne ex delic.defun.Item tenetur hæres, si cōtra defunctū confessum crimen sit concessum primū decretum,secundum Flo.in d.§. hanc actionem. Sed

Hæres de iure canonico tenetur in solidum, id est quatenus est in hæreditate tam pro debito, quam pro delicto defuncti, siue aliquid ad eum uenerit, siue non:siue lis fuerit contestata,siue uidelicet ad interesse,non autem ad pœnam. c. parochiano. de sep. c.in literis.de rap.cum gl c.quāquam.de usur.Bald. in d.l.j.pen.col.C.ne ex delic.defun. & Flo.in d. §. hanc actionem. Quod est uerū. etiam si confecit inuentarium:secundū Bal.in l.furti.C.de fur.uide glo. in c.tua nos.de usuris.& Alex.in l.j.de priua. delic.

Hæres assasini tenetur, si lucratus est ex crimine patris,etiā lite non contestata cōtra assasinum.Ang. in l.j.§.fi.de eo,per quem fac.er.

Hæres an teneatur, si defunctus mortuus est post latū bannum pro crimine.Bal in d.l.j. C. ne ex deli. defun.& s̄.uer.Bannum.uer.xxij. & lxxiij.

Hæres furis confessi furtum, & suspensi per iudicem, potest conueniri ad restitutionem uigore confessionis furis inquisiti,non autem accusati, uel denuntiati:quia confessio non prodest accusatori absenti:secundum Ioan.And.sing.in addi.Spec.de accusa.§.j. uersi.quid si latro.in addi.mag.ad fin.Item tenetur, etiam si fur confessus moriatur ante condemnationem.Bal.in l.j.iij.col.C.ne ex delic.defun.ubi idem dicit sine confessione,si sit in causa conclusum: secundum Ale.in l.j.de priua.delic.Vide Io. de Imol. in l.defuncto.de pub.iudi.

Hæres tenetur ex confessione testatoris, ꝙ damnum dederit.Bar.in in d.l j.ul.col.

Hæres criminosi potest petere ferri sentētiam pro defuncto super crimine, ut purgetur fama eius. Bald. in d.l.j.ij.col.per tex.fin.in l.filio.§ Seia.de ali.leg. Sed quomodo formetur sententia tunc,id est,mortuo

tuo delinquente.glo.in l.si seruus.in fi.ff.de bo.aut. iudi.pos.

Hæres banniti mortui ante condemnationem non potest condemnari ex ficta contumacia defuncti.Bar. in l.eius,qui delatorem.de iure fis.& Bald.in l.ij.C. de eden.& s.

20 Hæres banniti an teneatur ad pœnam.Bar. in l. ex iudiciorum.ff.de accu.

Hæres condemnati mortui intra tempora appellandi. an possit appellare pro defuncto.Bar.fin.in d. l. ex iudiciorum.de accusa.& in l.si qua pœna.de uerbo. sig.& in l.prima.iiij.colum.C.ne ex deli.defun.tex. & doct.in l.iij. si pen. appel. mors interue.ubi dicitur quod hæres debet prosequi appellationem,quando pœna pecuniaria est principalis,sicut corporalis secus si accessoria:secundum Bal.ibi.& s.uer. Publicatis bonorum.uer.iij.

Hæres absoluti de crimine post sententiam pendente appellatione interposita ab actore debet prosequi appellationem Bal.in d.l.j.iij.col.C.ne ex delic. defun.per l.Lucius.ff.de iure fisci.

Hæres condemnati ad mortem, & confiscationem bonorum, an possit appellare intra decem dies ut recuperet bona.Bal.in d.l.prima.v.colum.C.ne ex deli.defun.

Hæres ad pœnam tenetur per libelli oblationem solum contra defunctum.gloss.singu.in §.pœnales.Institu.de perpe.& tempo.act.Alexan.in l.j.ff.de priua.deli.

Hæres raptoris mortui post confessionem, & promissionem de restituendo factam episcopo,tenetur restituere eis,quibus episcopus declarauit illam quantitatem,quæ per episcopum declaretur, a quo non potest appellari:nec ordo iudicij seruandus est,etiã si hæres nihil sit lucratus.Ioan.And.singu.in Specu. de confes.§.postremo.uersi.sed nunquid confessus. & But.in c.cum speciali.§.j.de app.Alexan.in l.j. de priua.delict.

Hæres contumacis ficti, uel se occidentis in carcere, potest probare contra fictam confessionem,scilicet quod defunctus non deliquit.l.si rei.§ fi.& ibi Barto.ff.de his,qui mor.sibi consci.glo. & docto.in l.ij. ff.si ex noxa.causa agatur quod est uerum, scilicet ante sententiam,secundum Bal.in l.j.ij.co.C. ne ex deli.defun.& Io.de Por.in l.cum filius.de uerb.obl. & j.prox.uer.

Hæres criminosi defuncti, qui se occidit, quomodo probet innocentiam eius.Bar.in l.fin.§.fi.ff.de his, qui mor.sibi consci.

Hæres banniti non cogitur soluere bannum defuncti. Ang.in aut.ut nul.iudi.§.ut autem.coll. ix. s. eod. uer.j.& xv.

Hæres condemnati debet citari in executione sententiæ facienda contra defunctum.Bald.in Marg. uer. sic.v. Condemnatio.uer.v.& Innoc.in cap.quia. de iudic.

† Hæres delinquentis, qui promisit restituere omne damnum,an teneatur:uide dom.Pet. Philip. Corn. in consil.cccxiij.incip.in litera A,& B,in j.par.]

Hæres usurarij,etiam non conficiens inuentarium non tenetur ultra uires hæreditatis.Io.An. in cap.quamquam.de usur.in vi.in nouella.Barto.& Bald.in rub.ff.de acq.hæred.& Ange. in l. prima.§. hæc stipulatio.si cui plus,quàm per legem Fal. sicut nec usurarius:ut ibi.& in regula, peccatum. in vj. gl.& doc.in c.cum tu.de usur.secundũ Bal. in l. j. pe.col.C.ne ex delic.defunc.dixit eum teneri ad restitutionem usurarum indistinctè: licet Nic.dixerit non teneri, nisi ex indicijs constet demente testatoris:ut quia esset confessus in articulo mortis,uel susceperit sacramenta ecclesiæ. Vide Bar. in l. prima. ff.de priua.deli.ubi ponit an, & quando teneatur.& ibi Ale.qui dicit ꝙ teneantur,secundum Bar.ibi. & Bal.in d.l.j.vi col.& in aut.ad hæc. C. de usur. vij. col.& Fed.de Sen.consi.xi.& omnino per Ale. post Bar.in l.quamuis.C.si pen.appel.

† Et per Fran. Are. in d.rub. de acquirend. hæred. in princi.secunda col. & in l.cum hæreditate.eo.tit.& in l.pe.eo.tit. circa fi.& per d.Ias.May. inst. de act. §.sed istę.nu.124.]

Hæres usurarij,apud quem liber non remansit, excusatur,si librum non edat:aliàs tenetur edere. Bal.in l.fi.C.de fide instru.per glo.in cle.j. de usur. & sup. Editio.el.j.uer. x.

Hæres usurarij,licet inuentarium confecerit, quando restituit usuras,non debet soluere primis uenientibus,nisi recepta cautione de restituendo: quia scire debet etiam esse alios uenturos, quibus restitui debeat. Arch.in c.non sanè.xiiij.q.v.& Pau. de Castr. in l.fi.§.& si præfatam.C.de iure delib.

Hæres usurarij non conuenitur ex quasi contractu cõdictione indebiti.Inn.in c.nihil. de usur. & Bald.in Mar.uer.Hæres.uer.ij.

Hæres usurarij obligatur ex facto defuncti,& in eodẽ foro conueniri potest.Bal.in aut.ad hæc.vij.col. de usu.per c.quamquam.e.tit.in vj.

Hæres usurarij non præsumitur habere librum rationum testatoris.Bal.in l.alio iure. C. de iure do. nisi sit litigatum cum testatore : quia iudicium transit ad hæredes cum sua causalitate, & qualitate. Bald. fin.in c.uasallus.el.ij.in fin.si de feu.fue.controuer. argu.contra per notata per Bald. in c.uasallus.in e. tit.quod hæres si habet,uel sit confessus habere,debet edere librum,uel instrumenta : non si iuret non habere,ut ibi,sicque sentit quod præsumitur habere.quod tenet Ang.in l.prima.§.edenda. ff. de edẽ. Idem per gl.& Car.in cle.j.§.primo.q.x.de usuris. ubi dicunt quod usurarius,& hæres,debent probare amissionem librorum casualiter,non creditur eis dicentibus non habere. Sic ergo patet quod præsumitur habere.ut sentit glo.in uer. compellendos. uer. iure ergo. & ibi Card. ix. q. qui dicit Lapum sic tenuisse quod ex quo hęres succedit in uniuersum,pręsupponitur ad eum peruenisse,secundum Card.ibi. x.q.dic post Pau.quod si dicit se perdidisse, ut non credatur eius iuramento, nisi probet:& hoc præsupposito quod habuerit apud se, quasi uelit quod non præsumitur habuisse. Si uero dicit librum non confe-

confecisse, creditur eius iuramento. quod nota.

Hæres occisi transmittit ad hæredem ius petendi bona homicidæ sibi debita per statutum. Bal. in aut. imo. C. de act. & oblig.

Hæres non accusans occisorem incognitum, non punitur. l. si ideo. C. de his, qui ut indig.

Hæres cogitur accusare de morte defuncti per iudicem. gl. & Bal. in l. j. C. de his, qui ut indig. facit. l. si quis homicidij. C. de accu. in Sp. de lib. concep. §. x. uer. xliiij.

Hæredi ad accusandum de morte occisi præfigi debet terminus a iudice. Bal. in d. l. j. C. de his, qui ut indi. & j. e. uer. vij.

Hæres occisi non potest adire hæreditatem non aditã. supra uer. Hæreditas adita. uer. xj.

Hæres passi furtum potest accusare de furto. Barto. in l. fin. ff. de priua. deli. Bal. contra in l. j. in fi. C. ne ex delic. defun.

Hæres occisi debet accusare de morte, alias ut indignus priuatur hæreditate. l. prima. C. de his, qui. ut indi. Quod uerum est, secundum Bald. ibi, præfixo sibi termino a iudice: aliàs quam primum potest. ibidem. & supra Hæres indignus. uer. xi. ubi plenius nisi sit minor. l. j. cum gl. C. in qui cau. in integ. rest. non est necessa.

Hæres occisi non habens testes excusatur, si non accusat occisorem. Bal. in l. j. in fi. C. ad Sylla. nisi fingat non habere: ut ibi. Item nisi subsit inculpatio defuncti. l. qui cum maior. ff. de ope. lib. quia excusatur hęres: ut ibi, licet iudex ei non credat. l. si quis in graui. §. j. ff. ad Sylla.

† Hæres non uindicans mortem occisi punitur, etiam ex sententia lata contra occisores. Bart. in l. j. C. de his, qui ut indi.

Hæres occisi potest facere pacem occisori, etiam si repudiauit hæreditatem. Bal. Ang. & Imol. post Bart. in l. si filius, qui patri de uul. & pup.

Hæres occisi si sit filius occisoris, non tenetur accusare patrem occisorem. Bal. in l. athletę. §. dat remissionem. de excusatio. tuto.

† Adde quod hæres non uindicãs necem defuncti an incidat in pęnam ipso facto. Et dic quod eo ipso pęna committitur, cum hæres habuit opportunitatẽ uindicandi, & non uindicauit. gl. est fin. in l. prima. C. de his, qui ut indi. de qua magnum festum fecit Bal. in l. in cognitione. ff. ad Sylla. ubi per illam glo. dicit quod pœna inflicta propter non factum incõtinenti committitur cum affuit facultas actum faciendi. & actus non fuit gestus: nam hoc uidetur procedere de mente disponentis Abb. in repe. §. qui uero. c. extirpandæ. de præbend. in xij. col. uide hic, & in lec.

Hæres usufructuarii, qui locauit fundum in quinquennium, non tenetur stare conductori: quia morte usufructuarii finitus est usufructus, & locatio. l. si quis domum. §. j. ff. locati.

Hæres usufructuarij an debeat cauere de utendo arbitrio boni uiri. supra Cautio per usufructuariũ. uer. ij. & infra Vsufructuarius cauet. uer. iiij. & per Bal. in l. j. §. excepto. C. de cad. tol. Et intellige quando usufructus transit ad hæredem.

† Hæres usufructuarii si ad eum transiuit usufructus quomodocunq;, an debeat præstare cautionem de utendo & fruendo arbitrio boni uiri. sicut primus usufructuarius: uide Ang. in consi ij.]

Hæres prælati, sicut & prælatus, est obligatus ecclesiæ ad indemnitatem, quando per negligentiam prælatus passus est præscribi rem ecclesiæ glo. est. xvj. q. iij. placuit, & dixi in tractatu de episcopo. iiij. lib. & j̃. uer. Prælatus. & s̃. uer. Episcopus circa res. uer. xxxiiij.

Hæres clerici occupans bona clerici, etiam sibi relicta in testamento, quæ sint ecclesiæ, incidit in constitutionem, si quis in tantam. C. unde ui. Innoc. in cap. cum in officijs. de test. Bald. in auth. licentia. C. de epis. & cleri.

Hæres clerici quomodo teneatur de male gestis clerici. Inn. in c. cum præsentium. de pig.

Hæres clerici tenetur reddere rationem administrationis bonorum ecclesiæ. Bald. in l. si quis præsbyter. C. de epis. & cler.

Hæres clerici mortui quid faciat, ut habeat bona eius. supra uer. Clericus acquirit. uer. iij.

Hæres prælati computat fructus cum expensis factis in beneficio, uel rebus ecclesiæ. Bal. in aut. excipitur in fi. C. de bo. quæ libe.

Hæres prælati repetit expensas pro ecclesia factas ꝑ prælatum de suo proprio Oldr. consil. ccxlviij. in fine.

Hæredum clerici materiam supple supra uerbo Clericus. & infra uersi. Prælatus. per discursum.

† Adde hic quis hæres clerici dicatur proximior ab intestato. & dic ꝙ nullus uidetur proximior quàm ecclesia quæ ipsum domino sociauit, baptizando scilicet, & ordinando illum: ut in c. ij. de pe. unde ecclesia succedit ab intestato præsbytero defuncto tanquam proximior consanguineus: ut no. ibi Pet. Ian. & Io. An in c. cum in officiis. de test.

Hæres minoris mortui ante aditam hæreditatem restituitur in integrum aduersus non aditam. Bar. in l. Pantonius. de acq. hær. & in l. j. C. de rest. mil. & in l. si infanti. de iure delib. & infra eod. uer. v. † Et Raph. Fulg. in con. xxi. & in con. lxxxv. post prin. ut uidetur contra.]

Hæres pupilli non præfertur alijs creditorib. in actione personali, licet pupillus præfertur. Barto. in l. ex plurib. ff. de admi. tut. contra gl. in l. dabimus. §. j. de priuil. credi. & infra uerbo Priuilegium extenditur. uersi. lxxx.

Hæres adulti non restituitur aduersus testamentum, uel donationem causa mortis adulto factam sine curatore. l. Aurelio. §. Caius. ff. de libe. lega. & Bart. & docto. in l. prima. in princ. ff. de tute. & ratio. dist.

Hæres minoris an restituatur in integrũ aduersus annum præfixum ad deliberandum. no. in l. Pantonius de acqui. hæred. & in l. prima. C. de rest. mil. Pau. de Cast. in l. si infanti. C. de iure deli. ubi dicit quod sic licet Raph. contrarium disputauerit. & Bald. in l. cũ anti-

rem fortunam, an debeat restituere fideicommissario, quatenus alienauit. Bal. in d. auth.

† Hæres fiduciarius quid sit, & ad quid teneatur. uide Ias. in l. multi non note. ff. de lib. & posthu.

Hæres rogatus soluere alicui an possit soluere eius hæredi. Bal. in l. pe. v. col. C. de condi. inser.

Hæres grauatus dare usumfructũ alteri, habet optionem an uelit stare iuratoriæ cautioni usufructuarij non ualentis satisdare: an uero uelit possidere, & reddere fructus usufructuario. Bal. in auth. cui relictum. ij. col. de indi. uidu. tol.

Hæres grauatus fideicommisso, uel legato, si negat, priuatur Falcidia, & Trebellianica, non tamen legitima. Bal. in l. fi. ul. col. C. de fideicom. Bar. in l. rescriptum. ff. de his, qui ut indig. facit. l. Paulus. ff. ad le. Falci.

✱ Hæres grauatus non tenet restituere, quæ non ex testamento, sed aliunde, non ut hæres acceperat. l. uenditor ex hæreditate. ff. de hære. uel. actio. uen. lit. l. postulante, propè fin. l. debitor. §. fi. ff. ad Tre. l. iij. ff. ad l. falci. l. qui hæredi. §. cum hæreditas. ff. de cõdic. & demonstr. Paul. Castr. co. lxxvij. dub. ij. uo. ij. Ale. co. xcj. col. viij. uol. j. co. ccxvij. col. iij uo. vj. Corne. co. cxcvj. col. pen. uol. ij. co. xvij. in extr. uol. iiij Ay. Cra. consi. cxliij. nume. iiij. uol. j. Ae Mar. Man.

✱ Hæres grauatus etiam si inuentarium nullum fecerit: ea, quæ defunctus ei alijs de causis debebat, detrahere potest, & etiamsi soluisset, ut indebite soluta, repetere potest, l. irritum. C. ad l. Falcid. Bald. in l. debitori, & ibi Dec col. j. C. de pact. Alex. in l. ita tamen. §. Ex Trebelliano. ff ad S. C. Treb. Paul. Castr. co. xix. dub. ij. & iij. co. lxxvij. co. clxxxvj. co. clxxxviij. co. ij. uol. ij. Bal. co. cccccxxj. uol. v. Alex. co. cxxiiij. in extre. uol. vij. Iaso. con. xxviij. colu. ij. uol. iij. Soc. co. xliij. uol. iij. Calcan. co. xxxvij. col. iiij. Ay. Cra. con. cxliij. nume. v. uolum. j. Ae. Mar. Man.

✱ Hæres uniuersam hæreditatem restituere rogatus detrahere potest fideicommisso, quæ ei à maiorib. relicta in testamentis sunt. Aymo. Crau. Iure Consultus Clarissimus. con. cxliij. uolum. j. Ae. Mar. Man.

Hæres grauatus fideicõmisso restituens detracta Trebellianica, tenetur ad onera hæreditatis, pro rata tantum. l. j. & ibi Bal. C. ad Treb. quod est uerum, si dictam quartam detraxit de iure: secus si ea fuit sibi relicta in testamẽto quia pro ea non tenetur ad onera. Insti. de fideicom. hæredi. §. si quis una. Vide in l. ij. C. ad Treb. & in l. j. §. si hæres. ff. eo. ti. Itẽ uerum, secundum Bal. in d. l. j. si hæredi remansit quota, non si res certa, uel quantitas, ẽt æquiualens quadranti, id est quartæ parti: ut ibi.

† Hæres de restituendo grauatus interpellatus non restituens, non perdit detractionem Trebellianicæ, nisi fuerit monitus per iudicem: uide Ang. in cõ si. cclxxxvj.]

Hæres grauatus fideicommisso soluens creditoribus post restitutam non uidetur donare, sed repetit a fideicommissario. Bartol. & Bald. in l. j. C. ad Treb.

40 Hæres grauatus fideicommisso an teneatur ad legata. in l. ij. & ibi Bal. C. ad Treb. ꝙ pro rata tantũ ipse, & fideicommissarius. l. j. §. si hæres. & ibi doc. ff. eo. ti. & l. ij. & ibi Bar. ff. e. ti. Item

Hæres grauatus fideicommisso soluens creditoribus hæreditarijs ultra ratam suam, repetit a fideicommissario. in l. ij. & ibi Bar. Bald. & doc. C. ad Treb. Quod intellige, scilicet actione negotiorum gestorum contraria, si soluit post restitutã: si uero ante, & tunc agit utili actione, uel actione in factũ: ut ibi per Bar.

Hæres grauatus fideicommisso an coactus adire statim cogatur restituere fideicommissario. Ale Bart. & Bal. in l. & si fine C. ad Treb.

Hæres fideicommisso grauatus post restitutionem uerbo factam, non conuenitur actionibus hæreditarijs, nisi pro rata. Bald. post glo. no. in l. j. in fi. C. ad Treb.

Hæres habens substitutum uulgarem habet licentiã abstinendi, & desinit esse suus, nisi in testamento sit clausula Substituit uulgariter, pupillariter, & ꝑ fideicommissum. Bar & Bald. in l. non iustam. C. ad Treb & ĩ. eo. uer. cxxxv.

Hæres grauatus fideicommisso nõ tenetur restituere prælegata. l. Sextiliam filiam. & ibi doc. de leg. iij. nisi coactus adeat Ange. in l ita tamẽ. §. si patronus & ibi Dy. & in l. si patroni. §. qui fideicommissariã. & in l. qui totam. ff. ad Treb.

Hæres grauatus dare legatario certam pecuniam, quæ sit apud campsorem, uel in arca, & sic pecuniam in specie, non põt eam expendere, & aliam dare legatario. Dy. & Bar. in l. talis scriptura. de leg. j. uide in l. quidam. eo. ti.

Hæres grauatus fideicommisso, si sine liberis decedat, potest testari, licet fideicommissum sit deducendũ. l. irritum. & l. quanquam. C. ad legem Fal. Item potest testari, etiam si est prohibitus a testatore d. l. irritum. & Bal.

Hæres grauatus post mortẽ dare pauperibus, uel maritare uirgines pro anima testatoris. an in uita sua eligat uirgines, uel pauperes. Bal. quod sic, in l. post mortem. C. de fideicom. Contrarium probatur in l. cum pater. §. a filia. de leg. ij.

Hæres grauatus sub pœna facere aliquid arbitrio executoris, si elapso anno episcopi arbitrio non facit, non incidit in pœnam. Bar. in l. mulcta. ff. de condi. & demon.

50 Hæres debet ponere fideicommissarium in locum suum. l. qui quadringẽta. ad Tre. Bal. in l. fi. §. j vij. C. de iure del.

Hæredes grauati simul stare, debent simul uiuere. Bartol. in l. si quis ita. de condi. & demon. & supra eo. uersi. x.

Hæres grauatus restituere hæreditatem alterius quæ obuenerat testatori, non detrahit Trebellianicam. lege. cogi. §. sed si miles. per Bar. ff. ad Treb.

Hæres tacite grauatus restituere alteri, qua actione cõueniatur. in l. quidã cũ filiũ. & ib. Bar. de hæ. insti.

cui.§.Flauis de sol.Io. de Pra.in l.quibus.§.dominus. de cond.& demon.Sed an debeat soluere pœnas dupli,uel quadrupli pro furto iniunctas.Bal.in l.id,quod.ix.q.& Io.de Pra.ubi s.

Hæres grauatus soluere liberatur, si det fideiussorem uolenti,aliàs non.l.fi.& ibi Bald.C ad legem. Fal.

Hæres grauatus fideicommisso, potest facere procuratorem ad restituendum,& detrahendum Trebellianicam. Dy.sing.& doc.in l.apud Iulianum.§.utrum ad Treb.& Fran.de Padua.in l.j.iiij.regula. C.qui admit.Item

Hæres grauatus fideicommisso an possit uendere,uel donare ius fideicommissi & ius Trebellianicę.Frã. de Padua post Bar.in l.j.C.ad Treb.

80 Hęres grauatus fideicommisso non registrans testamentum intra terminum statuti non præiudicat fideicommissario,obstante statuto q̄ testamentum registretur,aliàs non ualet.Ang.in l.facta.§.si quis bonorum.ff.ad Treb.

Hæres grauatus fideicommisso conditionali uel ad tẽpus, potest interim alienare usque ad quartam quàm detrahere possit per Tre.Ang.in l. si hæres. §. si hæres. ad Treb.probatur.in l.j. C. de pac.

Hæres ab intestato grauatus alienare,non tenetur restituere quod reperitur alienatum.Bal.in auth.contra rogatus.ul.col.C.ad Treb.

Hæres institutus intuitu alterius,cui grauatus est restituere,nõ detrahit Trebellianicam.Bal.in l.post mortem.iiij.colum.C.de fideicom.& cogitur adire iudicis officio.Flor.in l.si serui.ff.de usufru.

Hæres grauatus fideicommisso si negat aliquas res esse hæreditarias, priuatur Trebellianica in totum.Paul.de Cast.post Bar.in l. fi.§.licẽtia.el.ij C. de iure deli.& Barto. in l.rescriptum.de his, qui.ut indi.

Hæres grauatus fideicommisso coactus adire,non tenetur restituere fructus post aditionem perceptos si substitutus fuit in mora petendi fideicommissum tex.sing.secundũ Dy.& Ang.in l.ita tñ.§.si seruus. ad Treb.sed bene priuatus Trebellianica:ut ibi.& l.qui tamen.eod.tit.imo etiam legitima.l. quia poterat.eo.ti.

Hæres grauatus fideicõmisso non cogitur adire quãdo tertius mouet quæstionẽ de uiribus testamenti. gl.& Ang.in l.ita tamen §.quoties.ff.ad Tre.

Hæres grauatus fideicommisso cogiť adire iudicis officio.gl.& doc.& Ang.in l.si legatũ.ff.ad Tre.& Bar. in l.& fine.C.ad Treb.& Bar.in l.quia poterat. ad Tre.& in l.non est cogendum.post gl.eo.ti. Flo.in l.si serui.de usufru.

Hæres grauatus fideicõmisso cogitur restituere actione ex testamento:adire uero cogitur officio iudicis gl.in l.non est cogẽdum.& in l.si legatum.ad Tre. & ibi Ang.& gl.in l.fi.ff.de fideicom.hære.pe.& in l.restituta.§.1.ad Treb.& in l. & sine scriptura. C. eo.ti gl.Bar.& Dy.ibi.& est gl.& Ang.in l.facta.§. si is,q̃ ii ad.Treb.nisi testator disposuerit non cogi eũ adire ad instãtiam substituti:quod põt, secundũ Ang.post gl.in l.debitor.in prin.e.ti.sed nõ uideť id concedere testator per uerba,si uelit esse hæres. Ang.ibidem.

Hæres dicitur grauatus fideicommisso in dimidia q̃ã est rogatus ut cohęredem recipiat. l. pater filiũ.§. ex parte.de leg.iij.

90 Hæres grauatus post mortẽ suã restituere ecclesiæ uel pauperibus eligendis ab eo põt restituere in uita.Bald.contra Bar.in l.post mortem. penul. colu. C.de fideicom. Sed Bar.contra in l. cum pater. §. a filia. de lega.ij.& plenius per Alexand. post Angel.in l.stipulatio ista. §. si quis dolum. de uerbo. obliga.

Hæres grauatus restituere quicquid ex hæreditate super erit,potest alienare tres partes.& quartam debet seruare substituto. auth. contra rogatus. C. ad Tre.uide.l. Titius.& ibi Bar.ff.eo. ti.& per Bar. in l. Imperator.§.fi.de leg.ij.Sed an possit detrahere Trebellianicam.Bar.in d l.Titius.in fi. Item an teneatur ad pretium rei,si alienauit.tex. & Bar. in d. l.Imperator.§.fi.Vbi etiam uide an, & quando uideatur alienare in fraudem fideicommissarij: & quid si uendidit unam rem hæreditariam,& aliam emit.per Bar.in d.§.fi.Item prędicta uera si alienat inter uiuos.Idem si in testamento relinquat, secundum Bal.in d.auth.ulti.col.Sed Io.de Perusio post Ange.& ibi Alex.de Imo.in addi.tenet contrariũ. Et pro hac parte hoc anno. consului pro domino Petro Paulo de sancta Anatolia uicario episcopi Firmani doctore insigni, & graui,contra cõsilium domini Amici:& consilio meo plures doctores subscripserunt.

† Hæres grauatus restituere hæreditatem, quæ superit a supradictis legatis,an teneatur restituere id qđ supererit tẽpore mortis suæ an uero oĩa quæ tenus superfunt sup.seu ultra legata:uide do.Pe.Phi. Cor.in consi.ccxlij.incip.in litera E, & g.& seq.in iiij.parte.]

Hæres grauatus restituere alteri.si banniať de ciuitate relictis filiis,an perdat hæreditatem excluso substituto.tex.sing.& ibi Ang.in l.ex facto.§.ex facto ff.ad Treb.

Hæres grauatus legato dotis potest conueniri actione de dote ab uxore nolente legatum, sed potius dotem.l.cum ab uno.& ibi Bar.de leg.ij.

Hæres clericus an possit grauari ad dicendum missam pro anima testatoris.Bal.in l.Labeo. C. de fideicom.

Hæres grauatus uendere forensi non tenetur uendere stante statuto quod non liceat uendere forensi Ang.in l Senatus.de leg.j.& in l.si dignum.ad legẽ Fal.& in l.qui fundum.in prin.eod.unde si uendat,punitur pœna statuti, nec excusatur. mandato testatoris. Ange.ibi.& Io.de Imol.in l.si ita quis.§. ea lege.in fi.de uerb obl.

Hæres grauari non põt aliqua pęna,si executor testamenti non faciat capellam.Bald.in l.j.v.opp. C.de his,quæ pę.no.

Hæres grauatus uendere totam hæreditatem alteri, non potest cogi adire, cum possit tunc detrahere Tre-

Trebellianicam. Ang. in l. repetitione. §. tametsi. ff ad leg. Fal.

Hæres grauatus instituere alterum, non cogitur instituere, cum testamentum suum non esset liberum. l. ille autem. de hæredi. institu. secundum Bal. in l. j. viij. col. C. de his. quæ pę. nomi.

Hæres grauatus constituere capellam intra terminum prorogatum ab episcopo ex causa iusta non construens incidit in pęnam: secus si sine causa fuit terminus prorogatus. Bal. in l. j. x. q. C. de his, quæ pę. nomi.

100 Hæres grauatus sub pœna constituere hospitale in domo testatoris, non incidi. in pęnam, si non cōstruat illud, ideo quia episcopus noluit ei dare licētiam: nec si construerit hospitale alibi, ubi permisit episcopus secus si mandauit episcopus certo loco construi. Bald. in l. j. xj. q. C. de his, quæ pę. nomi.

Hæres grauatus dare decem intra terminum, si dat nouem tantum, incidit in pęnā lapso termino. Bal. in l. j. xiiij. q. C. de his, quæ pę. no. ubi dicit ꝙ recuperat nouem, soluta pena.

Hæres grauatus sub pœna soluere decem intra mensem post mortē testatoris, non incidit in pœnā, nisi lapso mense post aditam hæreditatem. Bald. in l. j. xij. q. C. de his, quæ pę. nomi.

Hæres grauatus restituere cui uidebitur sibi, intelligitur grauatus restituere arbitrio boni uiri, & sic non pōt restituere spurio testatoris. gl. no. in l. cum quidam. de leg. ij. & Bar. Cepo. in cau. lxxxv.

† Hæres grauatus dare pro eleæmosynis si qua bona super fuerint pro anima testatoris suo arbitrio, & prout ei uidebitur, an cadat ab hæreditate, si non distribuit. intra annū omnia, quæ s. legata sunt uide do. Pe. Phi. Cor. in consi cccij. incip. præmittendum. per totum. in iiij. parte.]

Hæres grauatus restituere spurio, uel incapaci, potest retinere sibi pro se, & ei non restituere l. non intelligitur. in prin. ff. de iure fis. & arg. Insti. de fideicom. hære. in prin. secundum Bartho. Cepo. in caute. lxxvj. sed reuelans lucratur tertiam hæreditatis uxor uero incapax, cui restituere grauatus, reuellans lucratur dimidiam. l. j. & ibi Bar. C. de his, qui se defer. li. x.

Hæres grauatus cōstruere hospitale debet cōstruere intra annū. Bal. in l. orphanotrophos. de epi. & cle.

Hæres ex primo testamento cum clausula codicillari, non intelligitur grauatus fideicommis. ad restituendum hæredi ex secundo testamento. Bal. in l. si. ul. col. C. de codicil. & per Bar. in l. j. xv. q. ff. e. u.

Hæres clam rogatus a testatore de restituenda hæreditate Titio cogitur respondere positioni sub iuramento, scilicet an fuerit rogatus restituere. Bar. in l. si. ff. de his, qui. ut indig. & sup. eo. uer. xxij.

Hæres potest grauari uendere, ut sibi reuendatur per legatarium. Bal. in l. fi. in fi. C. de condi. inser.

Hæres grauatus soluere legata an cogatur etiam ad prælegata. Pau. de Ca. con. ccxliij.

Hæres grauatus non molestare uxorem testatoris in usufructu ei relicto sub pęna, non incidit in pęnam si eam cogat metu pęnę ad præstandum sibi cautionem de bene fruendo. Ang. & doc. in l. quod de bonis. §. frater. ad legem Fal. & Bart. in l. j. C. de usufru. & s. uer. Contrauenire. uer. iij. Nec quādo molestat non malo animo Bal. in l. j. viij. colu. de his, quæ pę. no. Secus si ei litem moueat iniustam, secūdum Ale. consi. lij. secunda parte.

110 Hæres grauatus expendere, si non expendit quātum testator iussit, nō dicitur indignus. l. non oportet. & ibi. Bal. C. de his, qui. ut indi.

Hæres grauatus fideicommisso an cogatur conficere inuentarium. Ang. in l. j. §. hęc stipulatio. iij. col. ff. si cui plus, quām per legem Fal. Bal. in l. filiū quem habentem. pe. col. C. fa. ercis.

Hæres fideicommisso grauatus si expendat in re subiecta fideicommisso an compenset expēsas cū fructibus. gl. sing. in l. emptor. ad fi. ff. de rei uen. & j. eo. uer. ccxix.

Hæres grauatus a testatore aliqd facere, aliās priuet, intelligi tur scilicet ipso iure, nec requiritur sententia Bal. in l. j. in fi. C. de his, quæ pę.

Hæres non pōt grauari a testatore ad legatum sub pęna religionis, uel torture, imo nec liberatur a legato, etiam si ex forma statuti debeat poni in banno. Bal. in l. j. viij. col. C. de his, quæ pę. no ubi etiā dicit quod tunc non debet poni in banno exilij, uel uitę, sed pecunię.

Hæres grauatus sub pęna ad compromissum incidit in pęnam, si non stat laudo contra se lato: quia intelligitur etiam grauatus sub pęna parere laudo. Bal. in l. j. iiij. q. xj. col. C. de his, quæ pę. no.

Hæres grauatus facere aliquid ad similitudinem alicuius rei, an & quomodo teneatur facere, si illa similitudo non reperitur. in l. in testamento. la. j. de condi. & demon.

Hæres grauatus fideicōmisso an repetat expensas a fideicōmissario, cui restituit. in l. domos. & ibi doc. & Ange. de leg. j. & in l. ubi pure. §. qui in distrahendis. ff. ad Tre.

Hæres grauatus fideicommisso an computet sibi rem legatam in Trebellianicam. l. j. §. si hæres. in glo. ff. ad Treb. quod sic.]

Hæres grauatus ad usumfructum domus, non potest eam obscurare in totum. j. Hæres. uer. xiiij.

120 Hæres ad quid teneatur, si in suis omnibus sunt commissa bona, & anima testatoris. s. Fideicommissum importatur. uer. j. circa medium. & in uer. Fideicommissum. in prin. uer. fi.

Hæres pōt grauari ad aliquid annuū alicui ecclesiæ, uel co nuentui fratrum præstandum. Abb. in c. quāto. de censi.

Hæres grauatus fideicommisso an teneatur etiam ad onus legati sibi facti. in l. j. §. si Hæres. ff. ad Treb. uide. l. j. C. eo. ti. & s. eo. uer. xxxviij. & xl.

Hæres grauatus fideicommisso sicut potest alienare pro redemptione captiuorum, auth. res, quæ. C. communia de lega. ita & pro redemptione personæ suæ. Bald. ibi & in l. quemadmodum. C. de agri. & censi li. xj. & Ang. in l. Marcellus. §. res. quæ

quæ. ff. ad Treb. Item pro redemptione sui filij. gl. xij. quæst. ij. sacrum.

Hæres grauatus fideicommisso sub conditione, si sine filijs decesserit, præsumitur decessisse sine filijs, nisi probetur contrariũ. tex. sing. secundum Dy. & Ang in l. ex facto. §. si quis autem susceperit. in fin. ff. ad Treb. & ibi Imo. & Lud. & Alex. in l. quamuis. sol. mat. ubi omnino.

Hæres grauatus fideicommisso licet fuerit in mora adeundi, non tamen dicitur in mora restituendi fideicommissum, nisi de nouo interpelletur, Angel. sing. in l. ita tamen. §. si seruum ff. ad Treb.

Hæres grauatus fideicommisso tenetur soluere creditoribus hæreditarijs, sed imputat quod soluit fideicommissario. l. j. C. ad Trebel. l. deducta. §. qui post tempus. & ibi Ang. ff. eo. ti.

Hæres grauatus fideicommisso non cogitur mercari cum pecunia hæreditaria, ut sic teneatur fideicommissario ad lucrum cessans, si non sit mercatus. Ange. in l. deducta. §. cum autem post ff. ad Treb.

Hæres grauatus specialiter aliquid soluere, si soluit, non repetit partem a coherede, nisi etiam cohęres sit obligatus, uel grauatus specialiter soluere. Bart. in l. si tibi homo. §. j. in fi. de leg. j. & sup. Cohæres. uersi. v.

130 Hæres grauatus emere a testatore, intelligitur, s. cum pecunia ipsius hæredis. l. Titia. in fin. prin. & ibi Barto. de leg. ij. & in l. his uerbis. §. j. & in l. Stichus. de leg. iij.

Hæres grauatus fideicommisso potest alienare in dotem filiæ. auth. res, quæ. C. cõmunia de leg. uel promittere pro dote, uel testari pro dote de bonis fideicõmissi. Bar. & Ang. in l. filia in pri. ff. ad Treb.

Hæres grauatus restituere quicquid ad eum peruenerit de bonis testatoris, non debet restituere ea, quę ei prouenerunt ab illo uiuente ex causa inter uiuos. Ange. in l. a filia. in prin. ff ad Trebel.

Hæres grauatus fideicõmisso potest cõueniri ab emẽte ius fideicommissi, ut restituat fideicommissario. quia emptori non cogitur restituere. Bal. sing. in l. pe. C. ad Trebel. & Fran. de Padua in l. j. iuj. regula C. qui admitti.

Hæres habens substitutum uulgarem, uel cohęredem non põt repudiare in fraudem fideicõmissi uniuersalis. l. non iustam. & ibi Bal. C. ad Treb. & Bald. in l. j. C. si quis omis. cau te. ubi dicit uerum, ẽt cũ clausula codicillari. Item põt abstinere, si per fideicommissum nemo est substitutus, non si sit clausula Substituit uulgariter, pupillariter, & per fideicommissum: quia tunc remanet sijtas, & tollitur licentia abstinendi. Bald. sing. in d. l. non iustam. & sup. eod. uer. xliiij.

Hæres grauatus fideicommisso transmittit ad hæredem suum ius alienandi dodrantem. glo. & Bal. in auth. contra rogatus. C. ad Tre.

† Hęres grauatus si decesserit sine liberis, si ingrediatur monasterium, & decedat sine filijs an sit locus fideicommisso. uide do. Pe. Phi. Cor. in con. ccliij. incip. ardua. in litera A, & B, & seq. in iiij. parte.]

Hæres grauatus uendere fundum, & dare pretium pauperibus, non potest dare fundum eis, si non reperiat emptorem. Bal. in l. uoluntas. in lect. anti. C. de fideicom. & quod per Bar. sing. in l. fi. C. de uesti. aura. li. xj.

Hæres grauatus facere cappellam in certa ecclesia arbitrio executorum testamenti, debet exbursare pecuniam executoribus, recepta cautione de capella construenda: nec auditur uolens ipse soluere operarijs. Io de Pra. in l. quibus diebus. §. Termilius. de condi. & demon.

Hęres iussus facere quod legata in alieno testamento facta soluantur, intelligitur iussus, & grauatus ꝙ ipse ea soluat, & non curet ea solui per heredem illius testamenti. Ang. no. in l. si hæres iussus. de leg. j. ubi dicit se sic consuluisse. facit. l. stipulatio ista. §. si quis insulam. de uer. obli. & Inst. de inut. stipu. §. si quis alium.

Hæres grauatus dare sclauam uxori, donec uiuat, debet dare aliam sclauam, si prius data infirmetur. Pau. de Cast. fin. in l. a substituto. §. hæres de leg. j.

140 Hæredes grauati nominatim in testamento ad certa legata, tenentur ad illa, licet in codicillis postea factis sint grauati oẽs hęredes. l. legatorum. §. fi. & ibi Bar. de leg. ij.

Hæres a quo est legatus fundus, cuius usufructus pertinet ad alium, uidetur grauatus ad fundum cũ usufructu l. Meuius. §. fundo de leg. ij.

Hæres grauatus fideiubere pro aliquo, si soluat: non repetit ab eo, pro quo soluit. l. tribus. de usufru. earum re. quæ usu consu. Bald. in l. si pro ea. j. col. C. mandati. & Alexan. in d. l. tribus. Secus est autem si sit obligatus fideiubere per contractum: secundum Bal. in l. sancimus. ad fi. §. fi. de uerb. sig. Item secus si quantitas soluta esset maior lucro, quod hæres fideiussor habuit ex testamento: secundum Bal. fin. in l. j. §. ne autem. C. de cad. tol. in pe. colum. Item secus in hærede fideiussoris soluente mandato fideiussoris: quia tunc repetit. Tex. sing. in l. si fideiussor de lega. j. Ita tenet Lud. in singu. uer. Fideiussor si soluit, &c. & ꝟ. Fideiussor repetit. uer. ij. Vide Ba. in l. Arethusa. de statu hominum.

Hæres grauatus ędificare debet ędificare sumptibus suis, si hæreditas est ampla. Vide Bald. not. in l. j. §. ne autem. j. q. C. de cadu. tol. & l. Titius. de lega. tertio.

Hæres grauatus sponte restituens tenetur ad debita, non si coactus. l. qui totam. ad Treb.

Hæres grauatus fideicommisso an cogatur adire & restituere. no. in l. eam, quam. C de fideicom. & in l. ille, a quo. §. si ex testamento. in fi. & in l. quia poterat. ad Treb. supra eod. uersi. xxxij. & lxxxvij. cum duob. seq.

Hæres grauatus restituere filio suo, non tenetur ei cauere, nisi testator iusserit uel nisi transiturus sit ad secunda uota. l. iubemus. ‹. & ibi Bal. C. ad Treb.

Hæres grauatus amplius non petere quid possit. Bal. in l. ij. ad fi. C. de iure do. & in. l. liberti C. de ope. libe. & Bar. in l. ut iusiuran. §. si liberi. ff. eod. ti. & dic quod

recepta certa quantitate pecuniæ, debet conditio impleri. in Spec. de actore. §. j. uersic. item excipitur.

180 Hæres grauatus fideicommisso qua actione conueniatur ad restituendū: & si ipse erat creditor testatoris, & restituit, an postea possit repetere debitū & qua actione. in Spe. de acti. seu. peti. §. ij. uer. quæ autem. & seq.

Hæredi grauato pōt substitutus remittere conditionem. in Spe. de renun. & conclu. uer. item beneficium conditionis.

Hæres grauatus fideicommisso cum petitur cogi adire, an libellus requiratur. in Spe. de li. concep. §. x. uer. sed non quid dandus.

Hæres grauatus fideicōmisso qualiter caueat. in Sp. de pigno §. fi. uer. rogatus.

† Hæres rogatus restituere quicquid superrerit, an possit aliquid retinere, uel possit alienare dodrantem. uide do. Pe. Phi. Cor. in consi. ccxlij. incip. circa. in litera O, & C, in iiij. parte.]

Hæredis grauati materiam supple. s. uerb. Grauatus. & j. Hæres detrahit. per discursum.

Hæres prohibitus alienare extra familiam, intelligitur prohibitus ēt alienare partem sibi obuenientem iure accrescendi. Bal. Imo. & Ioa. de Por. in l. si in testamento. de uulg. & pup.

Hæres prohibitus alienare an & quando possit alienare. j. uer. Prohibitus alienare. uer. xxij. & per discursum.

Hæredes prohibiti alienare, intelliguntur tacite substituti. glo. in l. codicilli. §. in testamento. de leg. ij. no. in l. cum pater. §. libertis. de leg. ij.

Hæredes prohibiti diuidere usque ad triginta annos sub pœna. possunt uolentes diuidere, id est, nullo ipsorum contradicente. l. quoties. C. de fideicom. l. cum pater. §. libertis. de leg. ij. l. nihil. §. omnibus. de leg. j. & Bart. consi. domine Iacobe, &c. & Old. consi. ccxl. ubi dicit uerum, etiam si iurauerint. Itē possunt impune diuidere ex causa, scilicet si alter sit rixosus, uel molestus. Bart. in l. si conuenerit. ff. pro socio. & in l. ij. C. quando, & quibus quar. pars de. lib. x j. uel quando alter uellet tenere concubinam: secundum Bal. in d. l. si conuenerit & Pe. de Perusio in tractatu societatis. xj. parte. iij. col.

Hæres prohibitus alienare an possit permutare meliorando. Pau. de Ca. consi. xvj. quod incipit, dubitatur nunquid. ꝙ sic. & per Bal. in auth. res, quæ. ul. col. uer. quæro ad ea. C. communia de leg. & j. Prohibitus alienare. uer. xxx.

Hæres prohibitus alienare extra familiam, ēt ecclesiæ donare uel legare non pōt. Bald. in l. uoluntas. C. de fideicom.

Hæres prohibitus nō adire, nisi executores prius soluerint legata testamenti, an possit adire uerbo, uel animo tantum. Old. consi. cciij.

Hæredes prohibiti alienare, uel locare sine consensu uxoris, incidunt in pœnam priuationis testamento adiectam, si locant sine consensu uxoris, ēt stante statuto ꝙ nō liceat uxori relinquere ultra centum, Alex. consi. lvij. ij. parte.

Hæres ꝓhibitus alienare an possit alienare ex necessitate. Bal. in d. l. uoluntas. in lec. antiqua. C. de fidei com. Addo. infra Prohibitus alienare. uersi. xxij. & uersi. xlij.

10 Hæredes prohibiti alienare an possint facta diuisione. gl. in c. j. §. sed res. ꝑ quos fi. inuesti. in usi. feu.

Hæredes prohibiti alienare possunt inuicem inter se alienare. arg. l. cum hi. §. si uni. & hi inter se transigunt. ff. de trans. secundum Paul. de Ca. post Gul. ibi. uide in l. uoluntas. & ibi Bal. C. de fideicō. & in l. cū pater. §. xv. de leg. iij. arg. cōtra ex no. per Bar. in l. j. C. de impo. lucra. descrip. li. x.

Hæredes prohibiti molestare uxorem testatoris, dicuntur molestare excipiendo contra eum, Ioan. de Pra. in l. non so um. §. si status. ff. de procura. facit gl. in l. j. C. de testi. & in l Lucius. §. tres. ad Treb.

✻ Hæres, etiā si testator prohibuerit, ne a fructuario cautionem peteret & si peteret, ei ademptam esse hæreditatem uelle declarauit cautionem tamen petere, & exigere impune pōt, l. siue debetis. ubi glo. & doct. C. ut in posses. legat. iuncta. l. seius & Augerius. ff. ad. l. Falci. & ita in terminis respondit Iason in co. xl. dub. iij. uol j. Ae. Ma. Ma.

Hæres prohibitus in testamento alienare extra familiam simpliciter, & in codicillis est iniuncta pœna si alienet, soluendo pœnā liberatur, & tenet alienatio: sed non soluendo pœnam hæreditas debetur familiæ, cuius fauore facta est prohibitio. Bal. in l. j. xvj. q. C. de his, quæ pœ. no.

Hæres prohibitus alienare sub pœna, pōt impune cōstituere hypothecā in bonis, nisi interueniat rei traditio in pignus. Bal. sing. in c. j. §. rursus ul. col. qui. mo. feu. amitt.

Hæres prohibitus alienare feudū sibi prælegatū, nō pōt illud alteri infeudare. Bald. in c. j. per quos fi. inue.

† Hæres prohibitus alienare bona hæreditaria irrequisito cohærede, requirens cohæredem an uellet emere, qui acceptauit emere pro iusto pretio, an possit ex his per dictum cohæredem ad sibi uēdendum cogi, & an ex talibus dicatur cōtracta emptio & uenditio, & an dictus hæres offerens se & bona prædicta monasterio, uideatur alienare, & uenire contra prohibitionem testantis, & an per talem oblationem hæredis possit dictus cohæres etiam ꝑse, ut sup. prohibitus donare sibi obuenta filio suo emancipato: uide do. Pet. Phi. Cor. in consi. xxv. incip. circa. per totum. in quarta parte.]

Hæredis prohibiti materiam supple. j. uer. Prohibitus. per totum.

Hæres sub conditione institutus debet ea pendente cauere de restituendo in defectum conditionis primo substituto. l. inter omnes. qui satisd. cog. l. ij. §. si conditione. ff. de bo. pos. secundum tabu. non aūt ultimo substituto l. Paulus de ꝑto stipu. secundū Rapha. Ful. & Fran. Padua. in d. l. inter omnes. Item uenietibus ab intestato, si nō sit substitutus. secundum Paul. de Castr. in d. lege inter

inter omnes.& in Sp.de testa.§.pe.uer.quid si quis est sub conditione.& est arg.in consi. proponitur ꝙ in testamento.& ꝫ.eo.uer.iij.

Hæres unus si sit pure institutus, & alter cohęres sub conditione, an pendente conditione pure institutus sit hæres in totum.Bar.in l.plane. §. si coniunctim.de leg.j.& in l.ij.si pars hære.pe.& Io.de Por. in l.uerbis ciuilibus.de uulg. & pup. Item potest agere, uel conueniri pro parte.Barto. in l. si marito.§.cum patri.solu.matri. Vide Barto. in d. §. si coniunctim.uide in l.si quis ita scripserit. de hære. instit.per Bar.in l.filium.in pri.quando di.leg.ced.

Hæres sub conditione institutus non dato sibi substituto debet restituere uenientibus ab intestato, per authen.de nup.§.præfatę.& ibi Ange. colum. iiij. Bar.in consi.proponitur quod in testamento, &c. & Ang.in consi.in Christi nomine amen, punctus talis est: Andreas,&c. Pau.de Cast. in l. inter omnes.qui satis.cog.in Spec.de testa.§.penu.uer.item quid si institutus.& Bald.in l.j.xj.colum.C.de his, quæ pę.no.ubi dicit quod non dato cohærede suo substituto, debet restituere uenientibus ab intestato quibus deficiētibus, fisco debet restituere. Vide Bartol.in l.uxorem.§.hæres.de leg.iij.ubi dicit hæreditatem deberi cohæredi, uel substituto, non ei, cuius intuitu iniunctum fuit onus, uel conditio. Et uide Bartol.in l.pater.in fi. de hæred insti. & tex.no.in l.filiusfa.§.diui.ibi:nisi inueniatur persona,&c.de leg.j.ubi dicitur non ualere. Vide Bal. in auth.cui relictum.iij.colu.C.de indic.uidui.tol. Sed Pe.de Perusio in tract. societatis.iij. parte. ix. col.dicit quod tunc debet restituere pauperibus. per.c.cum tu.de usur.secundum Io.Cal.in c. fi. eo. ti.& ꝫ.Hæres alienans.uer.xxvj.

Hæres non cogitur conditione pendente ad soluendum legata conditionalia.l.quidam.§ si scriptus.& ibi doc.de leg.j.

Hæres sub conditione potest adire conditione pendēte,& non potest restituere, si grauatus est fideicommisso, nec pōt donare rem hæreditariam. Bal.in l. post mortem.in fi.C de fideicom.& ꝫ.

Hæres institutus sub turpi conditione, licet non teneatur implēre conditionē, si tamen impleat, debet habere hæreditatem, quæ ei non aufertur ut indigno l.reprehendenda.C.de insti.& substi.

Hæres sub duabus conditionibus alternatiuis institutus, non pōt adire, nisi utraque conditio extet.l. generaliter.in prin.C.de insti.& subst.& ꝫ.

Hæres institutus sub conditione potestatiua non implens conditionē mortuo testatore statim cū pōt, non priuatur hæreditate.glo.sing.in l.si quis instituatur de hære. insti.sed legatarius sic.l. hęc conditio.la.ij.de condi.& demon.secundum Io. de Pra. in l.hęc conditio.la.j.eo.ti.

Hæres conditione pendente debet cauere de præstādo fideicommisso, non debitores hæreditarij.l.cum Archimedoram.& ibi Bal.C ut in pos.lega.

Hæres uniuersalis dicitur institutus ēt in alijs bonis post legata per uerba In alijs autē bonis:& dicitur institutus cum onere legatorū. Paul. de Ca.consi.ccclxv.

Hæres uniuersalis succedit in malam fidem defuncti. l.litigator.& ibi doc.C.de fruc.& lit.expen.l. cum hæres,de uar.& extraor.cogni.l.j.C.de præscri. lō. temp.& ꝫ.uer.Mala fides.uer.xliiij.& ꝫ.Hæres succedit.uersi.j.

Hæredis uniuersalis materiā supple.ꝫ. uer. Hæres ex re certa.& supra. uer. Hæres. & in omnibus uer. Hæres.& infra uersi. Institutus.

Hæres uniuersalis dicitur etiam qui est institutus in quota, ut in dimidia, uel tertia, uel quarta. Abb.in c.Raynutius.ad fi.de testa.

Hæredis uniuersalis loco habet successor ex certa re nullo dato cohærede, uel dato.sed repudiāte. Ang. in consi.lxxxiij.]

† Hæres uniuersalis institutus cum duobus alijs in re certa, an debeat habere tertiam partē residui pretij exigendi pro quodam fundo uendito a testatore, non habita consideratione portionis & ratę.ui de do.Pe.Phi. Cor.in consi.cclvij.incip.præmitto. per totum.iij.parte.]

Hæres ex re certa uenit appellatione hæredis.ꝫ. uerb.Hæres.el.j.uer.xj.

Hæres ex re certa an succedat in legato facto per extraneum hæredibus Titij.Bar.in l liberti.xv.colu. uer.sed quid si quidam.C.de oper.li.in Spe. de testa.§.j.uer.vj.gl.in l.si quis priore.ad Treb. doc.in l.quoties.C.de hære.insti.

Hæres ex re uel quantitate certa usque ad quadrantē.non dicitur hæres in quota quo ad onera, ut sic teneatur ad onera pro rata:quia non tenetur. Bal. in l.j.C.ad Treb.per. §. si quis una. Insti. de fideicom.hære.

Hæres ex re certa dicitur uolūtarius, non necessarius. Bal.in l.quoties.C.de hære.instit.

Hæres ex re certa decedens ante aditionem transmittit.per l.si quis filium.C.de inoffi.test.nō autem ex iure suitatis. Vide Bar.in l.ex facto.j.q. ff.de hære. inst.. Bal.in l.quoties. C. de hære.instit. & ibi per Alexand.

Hæres ex re certa aliena debet habere estimationem Bal.in l. humanitatis.antepe. col.ij.q.C.de impu.& ali.substi.

Hæres ex re certa ignorans non transmittit hæreditatem, sed legatum sic.Bal.in l.quoniā fororē. C. de iure delib.

Hæres in re certa non transmittit Ius adeundi. Bal.l. quidam.pe.col.C.de iur.delib.& Bar.in l.ex facto. de hære.insti.& in d.l.quoniam.de iure delibe.

Hæres in re certa an succedat in emphyteusim stipulatam pro se, & hæredibus. Bald.in l.ut iurisiurandi.§. si liberi. de ope. lib. Alexa.in c.potuit. xv.colu.de loca.& supra uer.Emphyteusis stipulata.uersi.xlix & Ale.in l.quoties.C. de hęre.inst.ubi plene.& ibi uide qd si cohæres uniuersalis repudiauit.

† Franci.Are.in l.Lucius.in x.col.uersi.quid autē iuris sit.de uulg.& pupil.]

Hæres ex re certa grauatus plus non petere, non est

hæres in solidum, si alium cohęredem uniuersalem non habeat, sed reducitur ad causam intestati. Bar. in l. quoties. §. si duo. de hære. insti. Sed non grauatus, ut. s̄. si habet cohæredem uniuersalem, qui sit mortuus, sit uniuersalis per ius accrescendi. Bart. ibi. & in l. seruo. de condi. indeb.

Hæres ex re certa nō succedit in totū per ius accrescē di, si hæres uniuersalis repudiat, sed uitiatur testamentum. Bald. & Alex. in l. quoties. in fi. & ibi per Bar. C. de hære. instit unde ueniunt uenientes ab intestato, secundum Bal. ibi. item nec si hæres uniuersalis moriatur, hæres ex re certa, ecclesia, uel alius non succedit per ius accrescendi. Bal. ibidem Sed Bartol. contra in d. §. si duo. & d. l. seruo. supra proxime.

Hæres ex re certa habetur loco legatarij, si alius est uniuersalis hæres, uel in quota. l. quoties. & ibi Ba. C. de hære. insti. & ideo non tenetur ad onera passiuē, nec potest uti actione: ut ibi.

Hæres ex re certa grauatus non detrahit Trebellianicam, sed hęres uniuersalis tantum. Abb. Sicu. sin. in c. Raynutius. ul. col. de testa. ubi etiam dicit hæredem uniuersalem eum, qui in quarta est institutus, ut in dimidia, uel tertia, & similia.

Hæres in re certa potest propria authoritate occupare possessionem. j̄. Hæres. in pos. uer. j.

Hæres ex re certa an patiatur Falcidiam Bar. in l. quoties. C. de hære. insti. per. l. quoties. C. famil. ercisc. & l. ex facto. ad Trebel.

Hæres ex re certa an patiatur Falcidiā. Bar. in l. quoties. C. de here. insti. per. l. quoties. C. famil. ercisc. & l. ex facto. ad Treb.

Hæres ex re certa cogitur adire, & restituere. l. cogi. § sed si miles. & ibi Bar. ff. ad Treb.

Hæres in re certa an habeat beneficium. l. fi. C. de edi di. Adri. Bald. in addi. Spe. de testa. uer. hæres scriptus & doc. & Bar. in d. l. fi. & in l. quoties. de hęre. insti. & in l. ex facto. eo. ti. ꝙ sic Ale. in d. l. quoties. † Et do. Pe. Phi. Cor. in con. cciij. incip in causa. per totum in secunda parte.]

Hæres incapax an usucapiat titulo pro hærede. Bar. in l. constat. ff. pro hærede.

Hæres incapax grauatus fideicommisso an cogatur adire, & restituere. Bal. in l. eam, quam. vij. colu. C. de fideicom.

Hæres incapax est, quicunque non potest esse legatarius. & econtra. in Spe. de institu. edi. §. xij. uer. oppono. & seq.

Hæres incapax quotmodis dicatur. Bal. in l. eam, quā. vij. col. C. de fideicom.

Hæres incapax, & hęres indignus differunt: quia stante incapace, succedunt uenientes ab intestato. l. in metallum. de his, qui pro non scrip. ha. Bart. in l. fi. de his, qui. ut indig. sed stante indigno, succedit fiscus. l. Papinianus. §. meminisse. ff. de inoffi. test. & in ti. de his. qui. ut indig. Bal. & doc. in l. hæreditas. C. eo. tit. & in l. j. C. de hære insti.

Hæres incapax ex testamento, est incapax etiam ex codicillis. Bal. in l. fi. C. de codicil. per. l. qui testamentum. de proba. & l. cum quis. §. Titia. de leg. iij.

Hæres incapax bene potest institui sub conditione, si erit capax. l. in tempus. de hær. insti.

Hęredis incapacis materiam. supple. j̄. uerbo Incapax per totum.

Hæres indignus & hæres incapax, differūt ut s̄. proximè.

Hæres indignus non usucapit titulo pro hærede. gl. & Bar. in l. constat. ff. pro hærede.

Hæres indignus dicitur, qui accomodauit tacitam fidem testatori de restituendo hæreditatem totam, uel partem spurio testatoris. l. iij. & ibi Bald. C. ad legem Falc. & Ale. in l. non intelligitur de iure fis. uel bannito ciuitatis. Bal. ibidem. & ideo ea priuatur, quæ fisco applicatur: ut ibi nisi palam accōmodauerit. Bar. in con. Dominicus Blasij. & sup. Hęreditas.

Hæres indignus priuatur administratione bonorū. l. iij. & ibi Bal. C. ad legem Fal.

Hæres indignus, apud quem remanet hæreditas, fisco repudiante tenetur ad legata, & detrahit Falcidiā, non obstante exceptione ꝙ sit indignus, sibi opposita a legatarijs. Bal. in d. l. iij. C. ad legē Fal. Unde

Hæres indignus non repellitur exceptione indignitatis, a fisco. Bal. in d. l. iij.

Hæres uulnerans testatorem, nondicit indignus. Bal. in l. hæreditas. C. de his, qui. ut indig. sed an qui instituitur ex metu illato per aliū. Bal. in l. j. C. si quis ali. testa. prohi.

Hæres ingratus incipit esse indignus, a quo fiscus aufert. Bal. in l. fideicōmissum. C. de fideicom.

Hæres non dicitur indignus, si minus expendit, quàm iussus est. l. non oportet. & ibi Bal. C. de his, qui. ut indig. nec qui non soluit expensas funeris, nisi testator iusserit: ut ibi ēt per Bar.

Hæres indignus non perdit successionem, nisi condēnet. doc. Bar. Imo. in l. ex facto. §. fi. de uulg. & pu. gl. in l. his consequēter. fa. erci. Bal. in l. hæreditas. & in l. j. C. de his, qui. ut indig. ꝙ non requiritur sententia.

Hæres non uindicans mortē defuncti priuatur hæreditate statim ꝙ transiuit tantū tempus, intra quod cōmode potuisset uindicare, & nō fecit, uel expectatur ꝙ desinat posse uindicare. gl. no. & ibi Bar. in l. j. ff. de his, qui. ut indig. & Alex. in l. ita stipulatus. la grande. iiij. col. de uerb. obl.

Hæres nō uindicās mortē testatoris, occise saltem accusando, dicitur indignus, & priuatur eius hæreditate. l. j. C. de his, qui. ut indig. quod uerum intra terminum a iudice præfigendum: ut ibi alias quàm primum potest. Bal. ibi alias dicitur in mora, si habet testes, & fingit non habere: non aliàs. Et in dubio non præsumitur in mora, nec. habere testes. Bal. ibi in fi. præuentus tamen ab alio excusatur. l. sororem. & ibi Bal. eo. tit. nec pōt purgare moram Ang. in l. si insulam. v. col. de ueb. oblig. & in l. necessarios. §. ubi quis. ad Sillan. not. in l. & ideo. C. eod. tit.

Hæredis indigni materiam supple. infra uer. Hæres priua-

priuatur.& in ti.ff.& C.de his,qui ut indig.

Hæres ab inteſtato dicit eccleſia defuncto prælato.in Spe.de ſuc.ab inteſt.in prin.

Hæres ab inteſtato adiens hęreditatem repudiatã ab hærede ſcripto poteſt reſpondere creditoribus hęreditarijs.in Spec.de execu.ſenten.§.iij. uer· item pone.

Hæres ab inteſtato an ueniat appellatione hęredum ȷ.uer.Hæres.el.j.uer.xxvj.

Hæres ab inteſtato non implens uoluntatem defuncti intra annum,an priuetur hęreditate.Bal.in aut. hoc amplius.xix.q.in repe.in lect.anti.C. de fidei

Hæres ab inteſtato grauatus alienare,non tenetur reſtituere quod reperitur alienatum.Bal.in aut. contra rogatus.ul.col.C.ad Treb.

Hæres ab inteſtato debet petere ſe mitti in poſſeſſionem bonorum hæreditariorum,ſicut ſcriptus. Bal. in c.j.de controuer.inter maſ·& fe.& doc.in l.ſi. C. de edi.diui Adr.Vide Bal.in addi.Spe. de teſt. uer. an hæredes.

Hæres ab inteſtato an eſſe poſſit,qui ſit ex teſtaméto Bar.in l.ſi.ff.ſi quis omiſ.cau.teſt.Cyn·& doc.in l. j.C.eo.titu.

† Hæredes ab inteſtato qui expulerunt uxorẽ teſtatoris relictam ab ipſo uſufructuariam cum hoc,ne poſſet ab aliquo indicto uſufructu moleſtari,an íciderint in pęnam.l.ſi quis in tantam.C.unde ui.uide do.Pet.Phi.Cor.conſi.clviij.incip.uidetur. per totum,uſque ad literam M,in iiij.parte.]

Hæredis ab inteſtato materiam ſupple.ut in auth. de hære.ab inteſt.defe.& Inſti.eo.ti.per totũ. & Spe. eo.tit.& ȷ.uer·Venientes ab inteſtato. per totum.

Hæres hæredis an ueniat appellatione hæredis. ȷ.uer. Hæres.el.j.uerſi.xvj.

✠ Hæres hæredis primi teſtatoris dicitur hæres. l.ſi. C.de hær.inſtit.Ay.Cra.co.cccxcviij.nu.viiij. uol. ij.Ae.Ma.Ma.

Hæres hęredis grauari põt a teſtatore.l.ſi fuerit.§. ſi quis cum.l.ſeq.de leg.iij.

† Hæres hæredis non põt grauari ſub nomine proprio, ſed bene poteſt grauari ſub nomine appellatiuo.Fran.Are.in l.uerbis ciuilibus.iij.colu.ibi tunc quæſtio eſt magis dubia.circa prin.col.ul.de uulg. & pupil]

Hæres hæredis nõ admittitur ad ſubſtitutionẽ pupillarem , nec ad reciprocam.doc.in l. qui plures.de uulg.& pu.

Hæres heredis,qui poterat alięnare,anhabeat ius alienandi.Bal.poſt gl.in aut.contra rogatus.C.ad Tre. quod ſic.

Hæredes hæredis mortui intra annum quilibet per ſe poſſunt adire.Bar.in l.cum ſeruus. de acqui. hære.

Hæres inſtituti adiens ex iure tranſmiſſo ad ipſum excludit ſubſtitutũ uulgarem. Bald.in l.cũ proponas, C.de hę.inſti.

Hæres hæredis an habeat legatum relictũ alicui ad uitam,ut eo mortuo reuertatur ad hæredem. Bart.in l. Titia.§.ſi.de leg.ij.& omnino Pau.de Caſt. in l. ſi.C.de leg.not. in l.hæres meus. de condi. & demon.

Hæres hæredis an cogatur adire,& reſtituere. Bal.in in l eam,quam.xj.q.C.fideicom.poſt gl.ibi in fin. prin.& Bar.in iij.q. Ang.in l.ille.§.ſi de teſtamento.ff.ad Treb.ꝙ ſic.Bal.in vij.col.dicit uerũ, ſi ad eum ſit tranſmiſſum ius adeundi , uel deliberandi alias non niſi præceſſerit iuſſus iudicis in perſona grauati.per.d.§·ſi de teſtamento.

Hæres hæredis monitus non implens uoluntatem teſtatoris non impletam per primum hæredem , an priuetur hæreditate , & an debeat implere intra reſiduum anni reſtantis primo hæredi, uel habeat alium annum. Bald· in repe.auth. hoc amplius. xxv.q.C.de fideicom.in lect.anti.Bar.in conſil.Andreas.Ioan.de.Pra.in l.in teſtamento. de condi.& dem.& omnino per Ale.in l.ſi. C. de hære. inſti.

✠ Hæres hæredis ut indignus hæreditate ſpoliari nõ poteſt , quia hæres non adimpleuerit modum, de quo inteſtamento , cum nulla ea de cauſa hæredi eſt moleſtia illata,gl.in c.ſi.in extr. de donat. in l. ſi.C.de reuoc.donat.Abb.co.iij q.ix.uol.ij.Ale.& alij.in l.rei iudicatæ.ff.ſolut. matr.Ay.Crau.co.lix nu.viij.uol.j.Ae.Ma.Ma.

10 Hæres hęredis grauati fideicõmiſſo uidetur granatus reſtituere:quia onus reſtituendi uidetur iniũctum etiam hæredi hæredis.Bal.in l.poſt mortem. pe.col.C.de fideicom.

Hæres cohæredis pupilli an admittatur ad hæreditatem pupilli , ſi ſubſtitutus pupillo r& coheres eius moriatur uiuo pupillo , & pupillus moriatur poſt ſubſtitutum.Bal.in l.quidam eulogio.ix. col. C.de iure delib.uer.modo quæritur.

Hæres hæredis,qui non adiuit,ignorans, uidetur adire per actum aditionis intra annum , uel ſi dicit Si non apparet de aditione defuncti , cui fuit relicta hæreditas,ego adeo.Bar.in l.gerit.antepe. colu.ff. de acqui.hære.

Hæres hæredis an tranſmittat ius deliberandi ad hæredem.Bal.in l.cum antiquioribus.C. de iure deli. & Bar.in l.qui duos.ff.de reb.dub.

Hæres hæredis poteſt repudiare hæreditatem ad ipſum tranſmiſſam intra tempora deliberandi. Bart. in d.l.qui duos.ff.de reb. dub.& in l. ſi quis filium §.ſi.de acqui. hære.& Bartol.in l.ſi.uer.circa quartum.eo.ti.ubi melius loquitur quod põt repudiare eam,& eſſe hæres hæredis,non ſi ea hæredi delata ſit adita.

Hæres hæredis an detrahat Falcidiam.ȷ. Falcidia detrahitur.uer.xxxj.

Hæres hæredis an gaudeat beneficio inuẽtarij. in l:ſi quis a filio.de leg.j.per Ray.& doc.

Hæres hæredis non poteſt adire, ſi ius adeundi ſit præcluſum tempore.Bal.in d.l.eam.vij.colum. C.de fideicom.

Hæres hæredis debet petere miſſionem in hæreditate ex beneficio.l.ſi.C.de edi.diui Adr.Bal.in l.ij.ff. de peti·hære.& ȷ.uer.Miſſio.uer.xxxiij.& Bart. in d.l.ſi.vij.col.

Hæres hæredis non ſuccedit in officium executoris com-

commissum hæredi. Ɉ. uer. Executor quis dari possit. uer. xix & seq.

20 Hæres hæredis non uenit in iudicio testatoris, sed legis. Bald. in l. quidam eulogio. C. de iure deli. Sed Bal. in l. ab eo. C. de fideicó. dicit quod uenit iudicio transmissionis, nó iudicio principali. Vide Bar in l. si fuerit. §. j. de leg. iij.

Hæres hæredis, testatoris est hæres. l si. cum gl. C. de hęr. inst. & l. iij. ff. de pet hære. ubi etiá Bar. in l. fi. & ibi gl. & Bal. in iij. opp. C. de hære. insti. ar. cótra. in l. qui liberis. §. hæc uerba. de uulg. & pupil. Idem tenet Spe. de arbitrio. §. j. uer. sed ubi.

Hæres hæredis prohibiti alienare, non pót alienare: secundum Bar. in l. filiusfami. §. diui. de leg. j. Sed uide melius per Barto. in l. Lucius. §. j. de leg. iij. & Ɉ. uer. Prohibitio alienandi. uer. octauo. Sed

Hæres hæredis in pęnalibus non uenit appellatione hæredis Bald. in l. fina. xxj. q. C. de hære. institu. & in q. xxij.

Hæres cohæredis dicitur hæres primi testatoris. Bal. l. fi. xx. q C. de hære. insti.

Hæres hæredis an admittatur ad fideicommissum, si hæres est mortuus uiuo testatore. Bar. in l. Titia. §. fi. de leg. ij.

Hæres hæredis grauari pót fideicommisso sub nomine appellatiuo, non sub nomine proprio l. sed & si sic. & ibi Bar. de leg. iij. uide Bal. in l. ab eo. C. de fideicom.

Hæres hæredis tenetur ad onus alimentorum prælegato iniunctum. l cum unus. in prin. & ibi Bar. ff. de ali. et. cib. leg.

Hæres hæredis tenetur ad alimenta. l. alimenta. in princ. & ibi Bar. ff. de ali. leg.

Hæres hæredis non tenetur exprimere in libello ꝙ est hæres hæredis Titij: sed sufficit dicere se hæredem Titij, nisi impediretur pro hoc deliberatio ad uersarij. Bar. in l. si defensor. §. illud quæritur. ff. de inter. act. Vide Bar. in l. si quis filium. §. in omni. ff. de acqui. hære. & infra. Libellus in ultimis uoluntatibus. uer. iiij. doc. & Alex. plene in l. fi. C. de hæred. insti.

30 Hæres hæredis an succedat in ius arbitrandi commissum hæredi. Bal. in l. uoluntatis. pe. col. C. de fideicom.

Hæres hæredis grauati fideicommisso succedit in beneficio, auth. res, quæ: C. communia de leg. ut possit alienare bona fideicom. in casibus ibi expressis, sicut posset hæres grauatus. Bal. ibi. in j. col.

Hæres hæredis habet beneficium abstinendi, & potest abstinere in fraudem creditoris. Bal. in l. j. ulti. col. C de his, qui ante aper. tabu.

Hæres hæredis potest uendicare hæreditatem primi defuncti. l. ij. & ibi Bar. C. communia de succes.

Hæres hæredis mortui intra tépora deliberádi adiés præfertur substituto hæredis. Bar. in l. iij. C. de hæredi. insti.

Hæres hæredis non succedit in societatem gabellarú gl. in l. nulla. ff. pro socio. nisi expediat Reipub. Pe. de Vbal. in tractatu societatis. xj. parte. xiij. q.

Hæres hæredis an detrahat Trebellianicam. no. in c. quamquam. & ibi doc. & Bal. C. ad legem Falcidiã

Hæres hæredis tenetur actione quod metus causa, licet ex metu nihil ad ipsum peruenerit, dummodo peruenerit ad primum hæredem. Casus singu. secundum Bar. in l. quod diximus. §. in hæredem. ꝙ met. cau.

Hæres hæredis absentis, & ignorantis sibi delatam esse hæreditatem mortui ante aditionem restituitur in integrum aduersus omissam aditioné. Bar. Ino. & Pau. de Ca. in l. Pátonius. de acqui. hære. & Ang. in l. uenere. in repet. eo. ti. Ale. in con. xx. j. parte. & consi. clxij. ij parte.

Hæres hæredis scientis mortui intra annum post delatá scienti sibi hæreditatem licet ignorans pót adire ex beneficio iuris deliberandi sibi transmisso, sicut poterat primus hæres. Bar. fin. in l. quod diximus. § in hæredem. ff. quod met. causa. uide Barto. in l. qui duos. iiij. col. de rebus dub.

† Hæres hæredis an teneatur ad pœnam, si testator mandauit hæredi sub certa pœna quod faceret aliquid, si hæres moritur antequam sit in mora: uide Fran. Are. in l. paterfa. in iij. col. uers. hæc etiam iura. de uulg. & pupil.]

Hæres fideicommissarij potest acceptare, uel repudiare hæreditatem, quæ fuit patri per fideicómissum restituenda. l. postulante. ad Tre. Io. de Por. in l. si decem cú petiero. de uerb oblig.

Hæres fideicommissarij an teneatur ad legatum relictum a fideicommissario. in l j §. fi. de leg. iij.

Hæres substituti pupillaris an cogatur acceptare hæreditatem pupillarem, quam substitutus acceptare tenebatur, cum acceptauerit paternam, & eam trásmiserit ad suum hæredem. Pau. de Ca. quod sic, in l. quidam eulogio. C. de iure delib. per tex. sing. in l. qui patri. ff. de acqui. hære. arg. contra in l. si filius qui patri. de uulg. & pupil.

Hæredis substituti appellatione non uenit pater eius, nec alij extranei, sed filij tantú. Bal. in c j. de natu. succes. feu.

Hæres legatarij petens legatum uidetur aprobare testamentum l. fi. §. fi. & ibi Bart. ff. de iniusto testa.

Hæres legatarij grauati de restituendo tenetur restituere. l. cum ita legatur. §. quod a legatario. de lega. ij.

Hæres legatarij an teneatur ad onus relictum legatario. in l. j. §. fi. de leg. iij. l. cum ita. §. quod a legatario. de leg. ij.

Hæres legatarij an repudiet legatum in præiudicium creditorum legatarij. Bal. in l. ij. ad fi. in lec. anti. C communia de leg.

Hæres legatarij non dicitur legatarius. Bal. in l. fi. x j. opp. C. de hęre. insti. per. l. cum quidá. C. de legatis

† Hæres rogati an possit aliquid retinere, si rogatus in uita nihil retinuit uide do. Pe. Phi. Cor. in consi. cclij. incip. circa in litera Q, quarta parte.

Hæres delinquétis nó teneẽ ad pęná pro delicto defuncti. l. j. C. ne ex delic. defuncto. l. j. § pe.

pe.cum glo.ff.de hære.uel actio.uend. nisi sit lucratus hæres.l.idem est.in prin. de ui, & ui arma. & in tit.ne ex delic.defunc. Item nisi in casibus numeratis per gl.ordi. Inst. de hæredi. quæ ab intest.defe. §.per contrarium. Vide in l.crimen.& in l. si pœna. ff.de pœnis.& in l.in hæreditarijs.cum gl. C. de hæredi.actio. † Et per Fran.Are. in l. curatoris. C. de neg.gest.]

Hæres an teneatur ex dolo defuncti Bal.in d.l. j. pen. col. C.ne ex deli.defunc.

Hæres furis tenetur ad restitutionem rei furtiue conditione furtiua.l.si pro fure.ff.de condi.fur.secundum Bal.in l.j.ul.col.C.ne ex delic.defun. Item tenetur conditione incerti, quando res furata erat non propria, sed obligata ei, cui furata est.Bal. in d. l.j.ul.col.& supra uer.Conditio incerti. uersic.j.& uerbo, Conditio furtiua.uer.vij.

Hæres an agat ex delicto defuncti. Bal.in l.j.ix.& ult. colu.C.ne ex delic.defun.& Bartol.in l.si.de priua. delic.

Hæres plus petentis mortui lite pendente nõ tenetur ad pœnam.Bal.in l.j.ad fi.C.de plus peti.Ale. in l. eius,qui.de iure fisci.

Hæres ficti confessi hæresim, uel crimen lesæ maiestatis,tenetur. Bar.in l.prima ad fi.de bo eorum.Alex. in d.l.eius,qui.

Hæres furis est successor uitiorum.l si ego.§.partus.ff. de publica.

Hæres tenetur ad pœnam commissam contra hæreditatem iacentem.nec restituitur in integrum,aduersus eam.Ioan.de Por.in l.ad diem.in fi.ff. de uerbo. obliga.

Hæres non tenetur ex confessione testatoris nondum condemnati. Barto.in l.eius, qui delatorem.de iure fisc.& Lanfran.in cap.quoniam contra.uersic.positiones.de probat.Vide omnino Bald.Salic. & doct. in l.prima.C.ne ex delic.defun.& per Alexan.in l j. ff.de priua.delic.Quod est uerum, etiam si habetur pro cõfesso:quia requiritur iudicis sententia, secundum Barto.in l.j.§.sed hæc constitutio.ff.de calum. ubi etiam dicit quod

10 Hæres corrũpentis nõ tenet, si corrumpens añ sententiã moriatur:secundũ Bar.in d.l.j.§. sed hæc constitutio.

Hæres tenetur ad pœnam promissam per defunctum, etiam non interpellatus ad obligationem defuncti. gloss.no.in l.fideiussor obligari.§.fi.ff.de fideiuss.Vide Io.de Pra. in l. testamento. de condi.& demon. arg. contra, quia facultas purgandi moram transit ad hæredes.l.in insulam.de uerb.obli. Vide Barto. in l.j.ff.de priua.delic.& Io.de Por.in l.si seruum.§. uideamus.de uerb.obl.

Hæres tenetur ciuiliter,& criminaliter, de delicto confessato per defunctum.in Spec.de accu.§.primo.uersic.quid si latro.Pau.de Cast.in l.iij.§.quod autem. & ibi Alex.quod quisque iur.Salic.in l.j.C.ne ex deli. defun.Et ibi tenet Bal.in ij.col. dicens idem esse, quando quis moritur post conclusum in cã,& post sententiam,sicut post confessionem,ut hæres teneatur.Et Alex.in l.j.ff de priuat.delic. Et est uerum, si ut pœna sit confiscatio bonorũ siue pecuniaria, ut de cẽtum,uel mille. Bal.in d.ij co.Bal.uero in addi. Sp.ubi supra. uer. an ex confessione. dicit ꝙ hæres tenetur ciuiliter tantũ.Item uerum, si cõfessio fuit uera, non si ficta, ut cum contumax habetur ꝓ confesso: quia tunc nisi iudex pronuntiet ꝙ habeatur pro confesso, non nocet hæredi contumacia, & sic ficta cõfessio, secundũ Bar.in l.j.§.sed si hoc.de cal. & in l.eius,qui delatoré.de iur fis.& ibi Alex.& Flo. in l.inde Neratius.§.hanc actioné ad leg. Aqui. De quo ét per Bal.in l.transigere.ult.col.C.de transf. & in c.uasallus.si de feu.fue.controuer.& in d.l.j. iiij. col.ne ex delic.defun.ubi dicit idem, nisi confessio ficta transeat in condẽnationem : quia tunc hæres tenetur. Et subdit ibi Bal.in v. col. ꝙ si contumacia negatur, est per iudicem pronuntiandum super ea ꝙ contumax habeẽt pro confesso & talis confessio nocet hæredi: & tunc debet sic intelligi dictũ Bart. in d.l.eius,qui.alias non est interloquendũ de contumacia:quæ constet ex actis:& ideo nocet hæredi. Idem si defunctus si post litis contestationem, quia tenetur ciuiliter tantũ,non criminaliter.d.l.j.& ibi doc.ne ex delic.defun.Item tenetur hæres, si cõtra defunctũ confessum crimen sit concessum primũ decretum,secundum Flo.in d.§. hanc actionem. Sed

Hæres de iure canonico tenetur in solidum, id est quatenus est in hæreditate tam pro debito, quam pro delicto defuncti, siue aliquid ad eum uenerit, siue non:siue lis fuerit contestata,siue uidelicet ad interesse,non autem ad pœnam. c. parochiano. de sep. c.in literis.de rap.cum gl.c.quãquam.de usur.Bald. in d.l.j.pen.col.C.ne ex delic.defun. & Flo.in d. §. hanc actionem. Quod est uerũ. etiam si confecit inuentarium:secundũ Bal.in l.furti.C.de fur.uide glo. in c.tua nos.de usuris.& Alex.in l.j.de priua. delic.

Hæres assassini tenetur, si lucratus est ex crimine patris,etiã lite non contestata cõtra assassinum.Ang. in l.j.§.fi.de eo,per quem fac.er.

Hæres an teneatur, si defunctus mortuus est post latũ bannum pro crimine.Bal in d.l.j.C. ne ex deli. defun.& s̃.uer.Bannum.uer.xxij. & lxxiij.

Hæres furis confessi furtum, & suspensi per iudicem, potest conueniri ad restitutionem uigore confessionis furis inquisiti,non autem accusati, uel denuntiati:quia confessio non prodest accusatori absenti:secundum Ioan.And.sing.in addi.Spec.de accusa.§.j. uersi.quid si latro.in addi.mag.ad fin.Item tenetur, etiam si fur confessus moriatur ante condemnationem. Bal in l.j.iij.col.C.ne ex delic.defun.ubi idem dicit sine confessione,si sit in causa conclusum: secundum Ale.in l.j.de priua.delic.Vide Io. de Imol. in l.defuncto.de pub.iudi.

Hæres tenetur ex confessione testatoris, ꝙ damnum dederit.Bar.in in d.l j.ul.col.

Hæres criminosi potest petere ferri sentẽtiam pro defuncto super crimine, ut purgetur fama eius. Bald. in d.l.j.ij.col.per tex.fin.in l.filio.§ Seia.de ali.leg. Sed quomodo formetur sententia tunc,id est, mortuo

tuo delinquente. glo. in l. si seruus. in fi. ff. de bo. aut. iudi. pos.

Hæres banniti mortui ante condemnationem non potest condemnari ex ficta contumacia defuncti. Bar. in l. eius, qui delatorem. de iure fis. & Bald. in l. ij. C. de eden. & ĩ.

30 Hæres banniti an teneatur ad pœnam. Bar. in l. ex iudiciorum. ff. de accu.

Hæres condemnati mortui intra tempora appellandi. an possit appellare pro defuncto. Bar. fin. in d. l. ex iudiciorum. de accusa. & in l. si qua pœna. de uerbo. sig. & in l. prima. iiij. colum. C. ne ex deli. defun. tex. & doct. in l. iij. si pen. appel. mors interue. ubi dicitur quod hæres debet prosequi appellationem, quando pœna pecuniaria est principalis, sicut corporalis secus si accessoria: secundum Bal. ibi. & ĩ. uer. Publicatis bonorum. uer. iij.

Hæres absoluti de crimine post sententiam pendente appellatione interposita ab actore debet prosequi appellationem Bal. in d. l. j. iij. col. C. ne ex delic. defun. per l. Lucius. ff. de iure fisci.

Hæres condemnati ad mortem, & confiscationem bonorum, an possit appellare intra decem dies ut recuperet bona. Bal. in d. l. prima. v. colum. C. ne ex de li. defun.

Hæres ad pœnam tenetur per libelli oblationem solum contra defunctum. gloss. singu. in §. pœnales. Institu. de perpe. & tempo. act. Alexan. in l. j. ff. de priua. deli.

Hæres raptoris mortui post confessionem, & promissionem de restituendo factam episcopo, tenetur restituere eis, quibus episcopus declarauit illam quantitatem quæ per episcopum declaretur, a quo non potest appellari: nec ordo iudicij seruandus est, etiã si hæres nihil sit lucratus. Ioan. And. singu. in Specu. de confes. §. postremo. uersi. sed nunquid confessus. & But. in c. cum speciali. §. j. de app. Alexan. in l. j. de priua. delict.

Hæres contumacis ficti, uel se occidentis in carcere, potest probare contra fictam confessionem, scilicet quod defunctus non deliquit. l. si rei. § fi. & ibi Barto. ff. de his, qui mor. sibi consci. glo. & docto. in l. ij. ff. si ex noxa. causa agatur quod est uerum, scilicet ante sententiam, secundum Bal. in l. j. ij. co. C. ne ex deli. defun. & Io. de Por. in l. cum filius. de uerb. obl. & ĩ. prox. uer.

Hæres criminosi defuncti, qui se occidit, quomodo probet innocentiam eius. Bar. in l. fin. §. fi. ff. de his, qui mor. sibi consci.

Hæres banniti non cogitur soluere bannum defuncti. Ang. in aut. ut nul. iudi. §. ut autem. coll. ix. ĩ. eod. uer. j. & xv.

Hæres condemnati debet citari in executione sententiæ facienda contra defunctum. Bald. in Marg. uer. sic. v. Condemnatio. uer. v. & Innoc. in cap. quia. de iudic.

† Hæres delinquentis, qui promisit restituere omne damnum, an teneatur: uide dom. Pet. Philip. Cornu. in consil. cccxiij. incip. in litera A, & B, in j. par.]

Hæres usurarij, etiam non conficiens inuentarium non tenetur ultra uires hæreditatis. Io. An. in cap. quamquam. de usur. in vi. in nouella. Barto. & Bald. in rub. ff. de acq. hæred. & Ange. in l. prima. §. hæc stipulatio. si cui plus, quàm per legem Fal. sicut nec usurarius: ut ibi. & in regula, peccatum. in vj. gl. & doc. in c. cum tu. de usur. secundum Bal. in l. j. pe. col. C. ne ex delic. defunc. dixit eum teneri ad restitutionem usurarum indistinctè: licet Nic. dixerit non teneri, nisi ex indicijs constet demente testatoris: ut quia esset confessus in articulo mortis, uel susceperit sacramenta ecclesiæ. Vide Bar. in l. prima. ff. de priua. deli. ubi ponit an, & quando teneatur. & ibi Ale. qui dicit ꝙ teneantur, secundum Bar. ibi. & Bal. in d. l. j. vi col. & in aut. ad hæc. C. de usur. vij. col. & Fed. de Sen. consi. xi. & omnino per Ale. post Bar. in l. quamuis. C. si pen. appel.

† Et per Fran. Are. in d. rub. de acquirend. hæred. in princi. secunda col. & in l. cum hæreditate. eo. tit. & in l. pe. eo. tit. circa fi. & per d. Ias. May. inst. de act. §. sed istę. nu. 124.]

Hæres usurarij, apud quem liber non remansit, excusatur, si librum non edat: aliàs tenetur edere. Bal. in l. fi. C. de fide instru. per glo. in cle. j. de usur. & sup. Editio. el. j. uer. x.

Hæres usurarij, licet inuentarium confecerit, quando restituit usuras, non debet soluere primis uenientibus, nisi recepta cautione de restituendo: quia scire debet etiam esse alios uenturos, quibus restitui debeat. Arch. in c. non sanè. xiij. q. v. & Pau. de Castr. in l. fi. §. & si præfatam. C. de iure delib.

Hæres usurarij non conuenitur ex quasi contractu cõdictione indebiti. Inn. in c. nihil. de usur. & Ba. d. in Mar. uer. Hæres. uer. ij.

Hæres usurarij obligatur ex facto defuncti, & in eodẽ foro conueniri potest. Bal. in aut. ad hæc. vij. col. de usu. per c. quamquam. e. tit. in vj.

Hæres usurarij non præsumitur habere librum rationum testatoris. Bal. in l. alio iure. C. de iure do. nisi sit litigatum cum testatore: quia iudicium transit ad hæredes cum sua causalitate, & qualitate. Bald. fin. in c. uasallus. el. ij. in fin. si de feu. fue. controuer. argu. contra per notata per Bald. in c. uasallus. in e. tit. quod hæres si habet, uel sit confessus habere, debet edere librum, uel instrumenta: non si iuret non habere, ut ibi, sicque sentit quod præsumitur habere. quod tenet Ang. in l. prima. §. edenda. ff. de edẽ. Idem per gl. & Car. in cle. j. §. primo. q. x. de usuris. ubi dicunt quod usurarius, & hæres, debent probare amissionem librorum casualiter, non creditur eis dicentibus non habere. Sic ergo patet quod præsumitur habere. ut sentit glo. in uer. compellendos. uer. iure ergo. & ibi Card. ix. q. qui dicit Lapum sic tenuisse quod ex quo hęres succedit in uniuersum, pręsupponitur ad eum peruenisse, secundum Card. ibi. x. q. dic post Pau. quod si dicit se perdidisse, ut non credatur eius iuramento, nisi probet: & hoc præsupposito quod habuerit apud se, quasi nelit quod non præsumitur habuisse. Si uero dicit librum non confe-

confecisse, creditur eius iuramento. quod nota.

Hæres occisi transmittit ad hæredem ius petendi bona homicidæ sibi debita per statutum. Bal. in aut. imo. C. de act. & oblig.

Hæres non accusans occisorem incognitum, non punitur. l. si ideo. C. de his, qui. ut indig.

Hæres cogitur accusare de morte defuncti per iudicem. gl. & Bal. in l. j. C. de his, qui. ut indig. facit. l. si quis homicidij. C. de accu. in Sp. de lib. concep. §. x. uer. xliiij.

Hæredi ad accusandum de morte occisi præfigi debet terminus a iudice. Bal. in d. l. j. C. de his, qui. ut indi. & j. e. uer. vij.

Hæres occisi non potest adire hæreditatem non aditā. supra uer. Hæreditas adita. uer. xj.

Hæres passi furtum potest accusare de furto. Barto. in l. fin. ff. de priua. deli. Bal. contra in l. j. in fi. C. ne ex delic. defun.

Hæres occisi debet accusare de morte, alias ut indignus priuatur hæreditate. l. prima. C. de his, qui. ut indi. Quod uerum est, secundum Bald. ibi, præfixo sibi termino a iudice: aliàs quam primum potest. ibidem. & supra Hæres indignus. uer. xi. ubi plenius nisi sit minor. l. j. cum gl. C. in qui. cau. in integ. rest. non est necessa.

Hæres occisi non habens testes excusatur, si non accusat occisorem. Bal. in l. j. in fi. C. ad Sylla. nisi fingat non habere: ut ibi. Item nisi subsit inculpatio defuncti. l. qui cum maior. ff. de ope. lib. quia excusatur hæres: ut ibi, licet iudex ei non credat. l. si quis in graui. §. j. ff. ad Sylla.

† Hæres non uindicans mortem occisi punitur, etiam ex sententia lata contra occisores. Bart. in l. j. C. de his, qui. ut indi.

Hæres occisi potest facere pacem occisori, etiam si repudiauit hæreditatem. Bal. Ang. & Imol. post Bart. in l. si filius, qui patri de uul. & pup.

Hæres occisi si sit filius occisoris, non tenetur accusare patrem occisorem. Bal. in l. athletę. §. dat remissionem. de excusatio. tuto.

† Adde quod hæres non uindicās necem defuncti an incidat in pœnam ipso facto. Et dic quod eo ipso pœna committitur, cum hæres habuit opportunitatē uindicandi, & non uindicauit. gl. est fin. in l. prima. C. de his, qui. ut indi. de qua magnum festum fecit Bal. in l. in coguitione. ff. ad Sylla. ubi per illam glo. dicit quod pœna inflicta propter non factum incōtinenti committitur cum affuit facultas actum faciendi. & actus non fuit gestus: nam hoc uidetur procedere de mente disponentis Abb. in repe. §. qui uero. c. extirpandæ. de præbend. in xij. col. uide hic, & in lec.

Hæres usufructuarii, qui locauit fundum in quinquennium, non tenetur stare conductori: quia morte usufructuarii finitus est usufructus, & locatio. l. si quis domum. §. j. ff. locati.

Hæres usufructuarij an debeat cauere de utendo arbitrio boni uiri. supra Cautio per usufructuariū. uer. ij. & infra Vsufructuarius cauet. uer. iiij. & per Bal. in l. j. §. excepto. C. de cad. tol. Et intellige quando usufructus transit ad hæredem.

† Hæres usufructuarii si ad eum transiuit ususfructus quomodocunq;, an debeat præstare cautionem de utendo & fruendo arbitrio boni uiri. sicut primus usufructuarius: uide Ang. in consi ij.]

Hæres prælati, sicut & prælatus, est obligatus ecclesiæ ad indemnitatem, quando per negligentiam prælatus passus est præscribi rem ecclesiæ glo. est. xvj. q. iij. placuit, & dixi in tractatu de episcopo. iiij. lib. & j. uer. Prælatus. & ī. uer. Episcopus circa res. uer. xxxiiij.

Hæres clerici occupans bona clerici, etiam sibi relicta in testamento, quæ sint ecclesiæ, incidit in constitutionem, si quis in tantam. C. unde ui. Innoc. in cap. cum in officijs. de test. Bald. in auth. licentia. C. de epis. & cleri.

Hæres clerici quomodo teneatur de male gestis clerici. Inn. in c. cum præsentium. de pig.

Hæres clerici tenetur reddere rationem administrationis bonorum ecclesiæ. Bald. in l. si quis præsbyter. C. de epis. & cler.

Hæres clerici mortui quid faciat, ut habeat bona eius. supra uer. Clericus acquirit. uer. iij.

Hæres prælati computat fructus cum expensis factis in beneficio, uel rebus ecclesiæ. Bal. in aut. excipitur in fi. C. de bo. quæ libe.

Hæres prælati repetit expensas pro ecclesia factas per prælatum de suo proprio Oldr. consil. ccxlviij. in fine.

Hæredum clerici materiam supple supra uerbo Clericus. & infra uersi. Prælatus. per discursum.

† Adde hic quis hæres clerici dicatur proximior ab intestato. & dic quod nullus uidetur proximior quàm ecclesia quæ ipsum domino sociauit, baptizando scilicet, & ordinando illum: ut in c. ij. de pe. unde ecclesia succedit ab intestato præsbytero defuncto tanquam proximior consanguineus: ut no. ibi Pet. Inn. & Io. An in c. cum in officiis. de test.

Hæres minoris mortui ante aditam hæreditatem restituitur in integrum aduersus non aditam. Bar. in l. Pantonius. de acq. hær. & in l. j. C. de rest. mil. & in l. si infanti. de iure delib. & infra eod. uer. v. † Et Raph. Fulg. in con. xxi. & in con. lxxxv. post prin. ut uidetur contra.]

Hæres pupilli non præfertur alijs creditorib. in actione personali, licet pupillus præfertur. Barto. in l. ex plurib. ff. de admi. tut. contra. gl. in l. dabimus. §. j. de priuil. credi. & infra uerbo Priuilegium extenditur. uersi. lxxx.

Hæres adulti non restituitur aduersus testamentum, uel donationem causa mortis adulto factam sine curatore. l. Aurelio. §. Caius. ff. de libe. lega. & Bart. & docto. in l. prima. in princ. ff. de tute. & ratio. dist.

Hæres minoris an restituatur in integrū aduersus annum præfixum ad deliberandum. no. in l. Pantonius de acqui. hæred. & in l. prima. C. de rest. mil. Pau. de Cast. in l. si infanti. C. de iure deli. ubi dicit quod sic licet Raph. contrarium disputauerit. & Bald. in l. cū

anti.

antiquioribus.vj.q.de iure delib.& supra.

Hæres minoris restituitur in integrum aduersus non aditam hæreditatem, licet minor ipse non potuerit restitui, quia adhuc poterat adire: sed ideo hæres restituitur, quia lesio perficitur in puncto mortis minoris. Barto. in l. non solum. ij. de restit. in integr. per l. qui duos. de reb. dub. & Io. And. in c. in præsentia. de prob. & supra uer. j. & infra uerbo Restitutio quibus. uer. lxvij.

Hæres pupilli restituitur in integrum aduersus hæreditatem pupillo ignoranti delatam, & non aditam. Bar. in consi. Perusinus, &c. & in l. pantonius. de acquir. hær. Iac. de Are. in l. qui duos. ff. de re. dub. & ibi etiam per Bart. Quod est uerum, etiam si tutor sciuit. ibidem.

Hæres minoris, etiam maior, restituitur in integrum ex persona minoris. l. minor autem magistratus. §. fi. de min. ergo ad hæredem transit beneficium restitutionis in integrum. De quo infra Restitutio quibus. uer. xix. & uerbo Restitutio transit. uer. v.

Hæres debitoris non potest carcerari ui pacti de carcerando initi cum debitore. Bart. in l. si decesserit. ff. qui satisd. cog.

Hæres debitoris debet interpellari per creditorem ad soluendum, alias non potest conueniri fideiussor. Bal. in l. pe. ix. col. C. de cond. inser.

Hæres debitoris non potest conueniri, uel citari in ius intra nouem dies funeris. in aut. sed nec ante nouē. C. de sepul. uio.

Hæres litigantis mortui lite pendente debet habere nouam dilationem a iudice, etiam si defunctus habuit omnes dilationes. glo. & Barto. in l. edictum. ff. de iudi.

Hæres debitoris sui an agat contra correum debitoris in solidum. Pa. de Ca. con. ccclvij.

Hæres debitoris capi non potest uirtute licentiæ de capiendo debitorem. Bal. in Mar. uer. Hæres. uer. fin. & J. eo. uer. xiij. & xvj.

Hæres debitoris potest capi personaliter, stāte statuto ꝙ debitor capiatur. Item

Hæres tenetur approbare secundum decretum, etiam præcise stante statuto quod debitor teneatur approbare secundum decretum. Barto. & Ang. in l. postulante. ad Trebel. Vide Bald. in l. quædam. §. nihil. ff. de edend. & Alex. in l. si decesserit. qui satisd. cog & supra eo. §. j. uer. lj.

Hæres debitoris dicitur habere iustam causam litigandi usquequo probatur debitum, & non potest condemnari in expensis: secus in actore. l. qui in alterius. & ibi Bar. de reg. iur. & infra Expensæ. sed potest hæres condemnari in expensis, quādo poterat defunctus iam conuentus. Bal. in l. si pater. C. si pen. app. mors. inter.

10 Hæres excommunicari non potest ex processu contra defunctum. Rota in deci. cccxxxviij. nota ꝙ ex processu. in antiquis.

Hæres si succedit creditori pro parte, fit cōfessio debiti pro parte sua tantum, in qua succedit. in Sp. de loca. §. vi. uer. lxxj. lxxv.

Hæres minor debitoris obligati soluere sub pœna, si sit sciens & sit dolosus, incidit in pęnam, si non soluat certa die, nec restituitur in integrum respectu ætatis: sed si fuit in eius promissionis defuncti, restituitur ex clausula generali propter causam ignorātiæ Bar. in l. cum filius. §. in hac. de uerb. obli. & ibi Alex. quem omnino uide.

Hæres debitoris obligati ad non faciendum, si facit sciens, tanquam dolosus tenetur ad pęnam stipulationis. l. cum filius. §. in hac. & ibi Alex. & doc. de uerb. oblig. ubi dicunt uerum, si sit maior, uel etiam pupillus doli capax, & sciens: alias non.

Hæres debitoris non potest capi sine citatione, stante statuto quod debitor, etiam non citatus possit capi. Bald. in l. per diuersas. x. q. C. mandati. & Ioa. de Imo. in l. si quis legauerit. de lega. j. Sed aliter dicit Bald. & Pet. de Sun in l. j. quomodo & quando iud. Item

Hæres debitoris non tenetur soluere officiali mercedem pro executione pœnæ, quam statutum dat ei pro exactione condemnatorum. Bal. in l. j. C. de execu. rei iud.

Hæres probans debet habere præmium statuti, Quod daretur probanti. Io. de Por. in l. si decem cū petiero. de uerb obl.

Hæres promissoris an capi possit, stante statuto quod promissor capi possit. Angel. in d. l. postulante. & ibi Barto. quod sic. ad Treb. & Bal. in l. fin §. & si præfatam. iij. q. C. de iur. delib. ubi dicit hæredem confecto inuentario non capi personaliter ex mora defuncti, sed ex sua sic. Salic. ibi in §. in computatione dicit dictum statutum intelligi de hærede, qui non fecit inuentarium: aliás secus, secundum Ale. in d. l. si decesserit. qui satis. cog.

Hæres debitoris est tutus exceptione cessionis bonorum factæ per debitorem. Bald. in l fi. C. qui bo. cede. pos.

Hæres non facto inuentario an habeat saltem ius retinendi, licet non habeat actionem. Bald. in l. creditori. C. de pac.

20 Hæres, etiam non facto inuentario, non tenetur ultra uires, quando testator cessit bonis Bal. in l. fin. C. qui bon. ced. pos.

Hæredes unius debitoris soluentes quilibet partem suam creditori liberantur, licet debitor ipse non liberetur soluendo partem debiti. Barto. in l. iij. C. de neg. gest.

Hæres debitoris tenetur, etiam in foro conscientiæ, expurgare conscientiam defuncti. c. literis. de rap. c. cum a nobis. de sent. excom. no. in c. si diligenti. de præscri. Abb. & doc. in cap. nihil. eo. ti. & in regula, cum quis. in vi. c. fin. de sepul. ideo, non præscribit, si defunctus debitor fuit in mala fide. & ibi not Alexan. consi. lij. Callimachus, &c. iiij. parte. & J. Mala fides. uer. xliiij.

Hæres debitoris ex contractu, qui non transit ad hæredes, non tenetur. l. quæsitum. §. fina. ff. de preca. secundum Bald. in c. primo. ulti. colum. qui suc. di. in usi. feu.

Hæres

Hæres debitoris obligati ad homagium pro certa re, tenetur ad homagium solus, ad quem peruenit res, non alij cohæredes Flo.in l.si pendentes. §. si quid cloacarij.ff.de usufru.& in Sp.de sen.§.quoniã. uer. nono quæritur.

Hæres creditoris plus petentis mortui lite pendẽte non perdit ius suum, nec punitur pœna plus petentis.Bal.in l. j.in fi. C.de plus petitio.

† Hæres creditoris cedendo alteri hæreditatem an possit postea exigere debitum:uide do. Pet. Philip. Corn.in consil.xiiij. in litera d, & sequen. in tertia parte.]

Hæres creditoris, cui papa pignorauit castrum ecclesiæ,an succedat in ius pignoris. Pau. de Castr.consil.cclxxx.

Hæres sibi ipsi soluere potest, & eligere in qua re sibi uelit satisfieri.Bald. in l.fi.§.in computatione. de iure deliber.

Hæres creditoris facit capi debitorem uigore statuti loquentis de creditore. Ioan. de Imol. in l. si sic. § fina.de legat. primo. & supra Debitor suspectus. uer.xlij.

Hæres mariti lucrantis partem dotis per prædecessum uxoris ex forma statuti, consequitur illam partem non aditam per patrem,eundemque maritum. Bald.in l. si arrogator. ff. de adop. & infra Lucrum dotis.uersi.j.& Barth.Cepo.in singu. uer.lxxxvi.

Hæres mariti alens uxorem defuncti intra annũ post solutum matrimonium,non tenetur ei restituere residuum fructuum bonorum eiusdem uxoris.gloss.& Alexand.in l.creditor.§.si inter.ff. mand. & Barto. in l.diuortio, solut matrim. & supra Fructus dotis. uer. xvij.

† Hæredes uiri, qui uiduam alimentauerunt, an lucrentur fructus dotis suæ: uide Angel. in consilio. cxlij.]

Hæres mariti habet priuilegiũ, nec tenetur ultra quã facere potest pro dote etiam legata uxori: ut tenet Alex.in l.etiam.in fi.prin.sol.ma per l. quod si maritus.de const.pec.

Hæres mariti tenetur in totũ liberare uxorem defuncti a dote promissa,& non tradita uiro.l.deposui.§. si nuptam.de pecu.Alexan.in l.etiam.in fi. prin.solu.matri.

Hæres mariti confessi recepisse dotem, an præcise teneatur ad restitutionem.Barto.& Alexan.in l. pen. §.si uir.ff.sol.matri.contra Bal. in l.legatum. C. de pact.j.col.

Hæredes mariti tenentur restituere dotem, & fructus eius perceptos constante matrimonio,quatenus supersunt,ad onera matrimonii. Paul. de Castr.consil. cxxiij.

Hæres mariti grauatus non molestare uxorem sub pœna priuationis, an priuetur ipso iure, uel per fideicommissarium. Pau.de Ca.con.clxxxix.

Hæres extranei mariti,cui est facta substitutio a socruum conditione,si sine filijs decederet,an ueniat ad substitutionem.Pa.de Ca.con.clxxxviij.

Hæredes mariti an succedant in dotem, excluso socero,quando prius decessit uxor,deinde filij,& postea maritus incontinenti.Bar.& Bal.in l.si cum dotem. de fal.cau.adie.leg.

Hæres uiri habet actionem negotiorum gestorum cõtra uxorem de gestis constante matrimonio. l. hæres.& ibi Bar.ff.de neg.gest.

Hæres mariti non potest petere usuras dotis non solutæ.Barto.in l.uir usuras.ff.de donat. inter uir. & uxor.

Hæres mariti iussus dare sclauam uxori ad uitam, si dedit,& infirmata sit, debet dare alteram. Paul. de Castr.singul. in l. si a substituto. §. hæres. de legat. primo.

Hæredes mariti an repetant iocalia missa sponte. Bal. in l.cum te.C. de dona. ante nupt.& infra, Iocalia.

Hæredes uiri non possunt petere lucrum dotis promissæ arbitrio ipsius uiri, qui nunquam sit arbitratus quantitatem dotis, nisi probet maritum fuisse impeditum,& ideo non arbitrasse.Bal.in l.iij.C.de dotis promis.

Hæres mariti potest excipere de non numeratione dotis.Angel.in auth.de tempo.non solu. pe. super do. colu.vii.

Hæres uiri an debeat uestire uxorem uidualiter. infra uer.Vestis.uer. xxxiij.

Hæredes primi uiri an teneantur dare alimenta uxori nuptę pro tempore,quo dotem non rehabuit uxor. Bar.in consi.Franciscus habuit.

20 Hæres uiri an opponat uxori repetendi dotem exceptionem adulterii.in Spe. de do inter ui. & uxo. uer.quid si mulier.& ibi Bal.in addi.uer an hæredes & Ray.de For.quod non,in l.ij.§.fin.ad Syllan.ubi dicit uerum, si uir uiuens non fuit conquestus de adulterio.& supra uer.Exceptio adulterij. uersi.j.& infra uer.Vxor adultera.uer.antepe.& per Paul.de Ca in con.cxix.& cxxvi.

Hæres uxoris potest petere dotem uxori legatã a uiro præmortuo,licet ipsa uxor incumbens bonis uiri propter usumfructum & relictum dotem non petierit.Pau.de Ca.con.cxl.

Hæres uxoris defunctæ non tenetur stare colono per maritum posito in fundo dotali mala fide, & quia locauit tempore,quo uxor erat grauiter infirma:secus si bona fide locauit. Cy. sentit in l.emptorem. C.de loc.Alexand.in l.si filio.§.fi.ff. solut. mat. qui tex.sic limitatur.

Hæres uxoris non potest retractare uenditionem factam ab uxore de rebus uiri sibi hypothecatis iure hypothecario. Lud. Pon.in consi.in Christi nomine amen,hæc uenditio,&c.

† Hæres uxoris,cui alimenta legata a marito sunt, & non fuerunt præstita ab hæredibus uiri,an dicta alimenta petere possit:uide dom.Pet. Philip. Corne. in consi.clxxxiij. incip. quamuis. in litera c, & seq. in prima parte.]

Hæres mulieris gaudet beneficio Velleiani.l hæredes. & ibi gl.& Bal.C.ad Velleia.

Hæredum uxoris materiam supple infra uer.Vxor per discursum.

Hæres

Hæres tutoris tenetur de dolo, & lata culpa, etiã non gerentis.l.j.& ibi Bar.C.de hær.tuto. non de leui.& Alex.in l.quod Nerua.depositi.& j. Tutor tenetur.uer.viij.

Hæres tutoris an patiatur iuramentum in litem.infra iuramentum in litem.uer.v.

Hæres gestoris non tenetur nisi de dolo, & lata culpa defuncti.Bar.in l.curatoris.in fin.C. de nego. gest. Item

Hæres gestoris tenetur de leui culpa sua, quando gerit aliquid, quod nõ tenetur gerere:alias secus. Barto.in d.l.curatoris. per l cum ostendimus. de fide. mi.& infra proximè.

30 Hæres tutoris tenetur pro inchoatis a tutore, & perfectis ab ipso.l.si tutoris.& ibi Bar.ff.de admin. tut. uidelicet actione tutelæ. Sed si ipse de nouo inchoat, tenetur actione negotiorum gestorum.d. l. cum ostendimus.& ibi Ni.de Neap.

Hæres tutoris an tenetur de culpa leui.j.uersi. Tutor tenetur.uer.ix.& s.eo.uer.j.

† Hæres tutoris non succedit in tutela, tamen tenetur finire iam cepta per tutorem.Raph.Ful.in con. clxxxij.in iij.parte.]

Hæredum tutoris materiam supple infra Tutor tenetur per discursum.

Hæres procuratoris ad iudicia mortui non succedit in officio, & mandato patris. Sed

Hæres procuratoris ad negotia perficit negotia iam cepta,sed non de nouo inchoata.Bal.in l.mandatũ. C.mandati.

Hæres aduocati,uel medici, non tenetur ad restitutionem,etiam in foro conscientiæ.licet eis magna salaria data sint supra uerbo Aduocatus.uer.lxxvj.

Hæres aduocati an debeat restituere fundum aduocato datum a clientulo si decessit causa non finita.Barto.& doc.in l.continuus.§.si ab eo.de uer.ob. & uide Bal.in l.j.C.de priuil.dot.

Hæres iudicis, uel officialis, non tenetur de leui culpa.in l.in hæredes. C.de magi.conuen.

Hæres officialis mortui in officio tenetur aliis officialibus ad salarium pro toto tempore, si ipse principalis officialis habuit totum salarium a communitate.Pau.de Cast.& doct.in l.diem functo. de assesso. & Bar.in l.j.§.diuus.ff.de uar.& extraor.& in l.diẽ. uer.item sentit.

Hæres arbitri an succedat in ius arbitrandi do. & Ios. de Por.in l.si quis arbitratu.de uer.obli.in Sp. de arbi.§.j.uer.item morte.

Hæres iudicis,qui fecit suam litem negligendo,an teneatur. Ang.in aut.scenicas non solum.col.v. no.in l.si filius.de iud.

Hæres iudicis filiusf.qui malè iudicauit, etiam non facto inuentario,non tenetur nisi quatenus tenetur iudex, scilicet quantum æquum uideatur bono uiro: nec potest carcerari,nisi propter dolum.Bal. in aut. sed cum testator.in fi.C.ad leg.Fal.Vide in l.filiusf. & ibi doc.ff de iud.& infra uer.Iudex punitur.uersi. cxl.& uer. Officialis syndicatur.uer.xix.

Hæredum iudicis materiam supple infra Iudex.& uer. Officialis syndicatur.per discursum.

Hæres officialis mortui intra tempus officii an petat salarium totum infra uer.Salarium.uer.lxxvij.

Hæres depositarii si uendat rem depositam tanquam suam quid iuris.in l.prima.§.fi.& l. seq.& ibi doc.& Pau.de Ca.ff.depositi. & supra Depositarius.uer.vij.

Hæres depositarij negligens in exigendo partem suam depositi non potest agere contra hæredem, qui diligens exegit partem suam. l. superuacuum. C. depositi.

Hæres fideiussoris potest defendere reum principalem. Bald.in l.sancimus.in fin.C. de fideiusso.

Hæres fideiussoris de euictione obligati potest euincere emptori ex persona sua, non ex persona fideiussoris:sed tenetur de euictione ex persona fideiussoris.Casus fin.in l.fi.& ibi Bal.de euictio.

Hæres patroni potest præsentare rectorem ecclesiæ, etiam si non sit missus in possesione hæreditatis.Bal.in l.fi.ul.col.C.de edi.di. Adri.tol. per no.per Inn.in c.cum nostris. de præb.

Hæres unicus plurium patronorum habet plures uoces præsentando.glo.in clem.ij.de iure patro.in gl. secus econtra:ut ibi in tex.& glo. & infra Patronatus.uer.cxxj. & seq.

Hæres accusatoris non probantis,si probat,debet habere præmium statuti.Ioa. de Por.in l.si decem cum petiero.ff.de uer.obl.

Hæres accusatoris mortui lite pendente debet habere nouam dilationem a iudice, etiam si defunctus habuit omnes dilationes.gl.& no. Bar.in l.edictum.ff.de iud.

Hæres fratris extraneus non gaudet priuilegio fratris.argum.l.cum patronus.de leg. ij.

Hæres fratris an possit dotare sororem, quæ fratri renuntiauit successionẽ sub conditione si dotaretur Bal.in pen.col.C.de cond.inser.in lec.antiq.

Hæredes fratrum sub conditione ne ultra petat in bonis promittentium sorori certam summam,non tamen dantium, possunt dare, & excludere sororem patris,id est amitam suam.Bald.in l.diem proferre. ff.de arbi. Ioan. de Por. in l.si decem cum petiero. de uerb. obl.

Hæres conductoris non restituens possesionem domino tenetur condictione ex .l. non abre. C. unde ui. si fuit sciens de conductione: secus si ignorans.Bar.ibi in fine.

Hærede conductoris deficiente potest alteri res locari.l.si uno.§.fi.& ibi Bar.ff.loca.item potest expelli propria authoritate locatoris supra Conductor non restituens.uer.clxx.& seq.

Hæres coloni partiarii non tenetur stare contractui societatis. Sed [illegible]

Hæres coloni colentis nummis tenetur stare contractui,Bar.in l.si merces.§.uis maior.in fi. locati.

Hæres extraneus locatoris tenetur stare colono,quando defunctus locauit per se,& filium,& filius repudiauit.Bal.in l.emptorem.in fi.C.locati.& Flo.in l. arbori-

arboribus.§.quicquid.de usufru.aliàs non. l si quis domum.& ibi Ale.post doc.ff.locati.& per Bart.in l.si filio.§.fi.ff.sol.ma.Quod limitatur per Bal. in l. j.in fi.C.de iure fis.lib.x.

† Hæres locatoris potest propter necessitatē suæ habitationis sibi superuenientem de nouo expellere conductorem. Idem in quolibet habente causam a locatore, Ang.in consi.ij.]

Hæres uenditoris potest petere sibi reuendi ex pacto de reuendendo inito cum uenditore,qui noluit reemere.gl.& Bal.in l.ij.C. de pact.inter emp.& uend.]

Hæres executoris testamenti an possit exequi testamentum,ut sic succedat in officio exequendi.Dy.& doc.in l.alimenta de ali.& ciba. lega.& supra Executor.testamenti quis.uer. xxi. & infra uer.Officiū.el.j.uer.v.& in Sp. de instr. edi.§.xiiij.uer.insuper.

Hæres donatoris non potest reuocare id, quod silentio transiuit donator.Raph.Ful.in consil.ccxiij.post medium.ij.col.]

Hæres notarij potest publicare protocolla, & instrumēta patris,si sit notarius.Ang.& Pa. de Cast in l.quædam.§ primo.ff.de eden.quod uerum cum iudicis commissione, non aliter.c.cum P.tabellio.de fide instru.§ ostenso.uer. illud. & Paul. de Castr.in l. si quis ex argentarijs, de edend. & plenius per Alexan. qui idem tenet contra Barto. ibi quem Abb.sequitur.in d.cap. cum P, uide infra Notarius quis.uersi.xxxiij. Idem in legatario protocollorum.ut ibi secundum doc.& Ale.ibi & infra Protocollorum.uer. ij.

Hæres notarij,qui confusè, & defectuosè scripsit protocollum,ut publicari non possit, tenetur ad interesse.Abb.in c.cum P.de fide inst.& Io.An.in Sp.eo.tit.§.ostenso.uer illud.

Hæres socij non succedit in hæreditate. in Sp. de iud.§.ij.uer.circa hoc.

Hæres socij non est socius, sed potest explicare cepta per defunctum l.hęres socij.ff pro socio.Et tenetur de dolo ut ibi in fine.

Hæres non succedit in societatem,etiā si pactum sit in contrarium, nisi in societatem gabellarum si actum est.l.adeo.ff.pro socio.

Hæres emphyteutæ nullo tempore præscribit contra dominum.Bald.in l.neque. C.de usufr.

Hæres emphyteutæ an detrahat melioramenta finita emphyteusi.Bal.Ang.Ioan.de Por. in l. Senatus.§. Marcellus de leg.j.

† Hæres emphyteutæ,qui repellitur ab ecclesia, potest tamen petere melioramenta facta in dicta re. Raph.Cum.con.lvij.per totum.]

Hæres emphyteutæ an teneatur præstare legatum emphyteusis finitæ morte legantis.Bar.in l. quod in rerum.§.j.de le.j.& infra

Hæres emphyteutæ alienans rem emphyteuticā ignoranter inuito domino non cadit a iure suo, nisi per dominum probetur scientia.Bald.in c si uasallus. si de feu.fue.contro.Lanfran.in tract.de arbi.vij.parte.ix.q.iij.colum.

Hæres emphyteutæ legantis emphyteusim finita morte legantis,ad nihil tenetur legatario.Dy. & Barto. in l.quod in rerum.§.j.de lega.j.& Bal.in l. uxor.in princ.C. de lega.

Hæres emphyteutæ non soluens canonem intra biennium cadit,sed restituitur in integrum,ne cum effectu cadat ab emphyteusi.Dyn. in regula, cum quis in ius.in vi.Bart.in l.ij.in fin.C. si aduer. uend. pig. Dy.in l.diem.de uer.oblig.Ang.in auth. de iureiur. a morte. præsti.col.v.& in auth.de alie. & emp.§.si uero quis.co.ix. Quod uerum est, si ignorauerat rē esse emphyteuticam:aliàs non:ut ibi no. & in gl. in l.ij.C.de iure eyphy.uide ibi per Alex.& Bart. in l. cum filius.§.in hac.& ibi per Alex. & doct.de uerb. oblig.in Sp.de loca.§.vj.uer.xix. Lanfran. de arbi. vij.parte.ix.q.Bald.& Petr.de Sun.in l.fi. C. si pen. app.mors interue.Item

Hæres minor emphyteutæ non soluens canonem, licet ipso iure cadat ab emphyteusi, tamen restituitur in integrum propter ignorantiam,quæ in minoribus toleratur.Barto.in d.l.fina.C.si aduer. uen.pigno.Ioan.de Por.in l.cum quidam.de uerbo. obli. & supra.

† Hæredi emphyteutæ an exceptio non soluti canonis opponi possit,uide Rapha.Cu.in consil. cxliij. per totum.]

Hæredum unus non soluens canonem facit omnes priuari emphyteusi supra. Emphyteusis reuertitur.

Hæres feudatarij debet petere inuestituram intra annum.aliàs perdit feudum.ca.j. quæ sit prima causa bene.ami.& j.Inuestitura. & omnino per Ale.con.lxxix.j. parte.

Hæres feudatarij debet iurare fidelitatem intra annū. Bal.in l.pe.in fi.C.ut in pos.leg.& infra.

Hæres uasalli, qui intra biennium non petijt inuestituram feudi ab alio occupati mortuo uasallo,si occupans feudum non iurauit fidelitatem, an hæres sit priuatus eodem.Bald.in l.solennibus.C.de rei uen.

Hæres feudatarij an teneatur præstare nouum iuramentum fidelitatis domino.Bal.in l.j.§.excepto.C. de cad.tol.& supra.

Hæredis appellatione in feudis uenit masculus, non fœmina,nisi actum sit. Bal.in l.fi.C.de suis, & legi.

Hæres an succedat in feudum præscriptum.Bal.in l.liberti.pen.co.C.de ope.lib.

Hæres feudatarii non præstans seruitia domino an sit periurus. Bal.in d.l.liberti.pe.col.quo d non.

Hæres unius uasalli potest seruire per substitutum domino.Bald.& Pet.de Sun.in l.fin.C. si plu. una sen.

Hæres regis,uel comitis domini feudi,non potest agere contra uasallum,qui uiuente domino feudum alienauit,si dominus uiuens non sit con questus.Paul.de Cast.consi.clvi.& consi.seq.& infr. Querela.

Hæredes regis,uel comitis,an quilibet habeat iurisdictionem in subditos.Bar.in l.si uni.de rei iudi,

Hæres git ad debitum purum sub conditione legatum debitori, sed dēt cauere de eo præstando

stando in euentum conditionis. l. pure. in princip. ff. de doli excep. l. omnia. §. primo. & ibi Barto. de lega. ij. & infra.

Hæres accusantis non probantis, si probet, debet habere præmium statuti. Io. de Por. in l. si decem cum petiero. de uer. obl.

Hæres agens ut hæres an debeat in libello exprimere si est hæres ex testamento, uel ab intestato. s. uersic. Agens. in Sp. de ac. uer. item qui se dicit. & ibi Bald. in addi. uer. qui agit.

Hæres appellantis habet ad prosequendum quatuor menses ultra tempus datum appellanti. tex. secundum Barto. in leg. fin. C. si pen. appe. mor. interue. sed appella. intra residuum temporis defuncti. Bal. ibi.

Hæres agens de sepulchro uiolato non dicitur adire. j. Hæres adit.

Hæres filij masculi lucrantis totã hæreditatem ex forma statuti stante femina an agat ad partem hæreditatis non aditam. docto. in l. cum antiquiorib. C. de iure deliberan.

Hæres ex testamento nuncupatiuo petens bonorum possessionem secundũ tabulas, uel hæreditatem ex testamento, debet prius probare per septem testes in testamento scriptos se esse hæredem, & postea debet petere hæreditatem. l. j. in prin. C. de bo. pos. secundum tab. l. ij. quemad. testa. aper. doct. & Petr. de Sun. in aut. si quis. C. de testi. & j. Missio.

Hæres petens bona hæreditaria dicẽdo. ea pertinuisse ad testatorem iure dominij uel quasi, an uideatur agere petitione hæreditatis, uel rei uendicatione. Pau. de Cast. con. vi.

Hæres intrans religionem mendicantium desinit esse hæres, & agere non potest ut hæres, sed postea intrans aliud monasterium, quod possidet bona in cõmuni acquirit illi monasterio. Bal. Ang. Io. de imo. in l. ex facto. §. fi. de uul. & pup.

10 Hæres an possit agere ad supplementum legitimę, ad quod poterat suus author. infra uer. Ius succedendi. uer. ij.

Hæres potest uendicare rem legatam a legatario pendente conditione etiam cum fructibus. l. omnia. §. j. & ibi Bart. de leg. ij. & supra.

Hæres non repetit ab usufructuario feudi. cui cedunt fructus pendentes, expensas agriculturæ factas a testatore, sed factas ab ipso hærede sic. Flor. in l. si pẽdentes. in prin. ff. de usufr.

Hæres ex testamento falso, uel non solenni, uolens stare testamento, sit cautus ut agat contra debitorem hæreditarium legatum Titio, quando ipse debitor conuentus a legatario excipit contra testamentum de falso, uel non solenni: & sic tollitur calumnia talis debitoris opponentis: quia talis exceptio nõ obstat hæredi agenti directis actionibus uolenti obseruare testamentum, licet falsum, uel non solenne. Bal. singu. in l. prima. pen. colum. C. communia de lega. ubi etiam dicit quod hæredi sic agenti non obstat exceptio litis pendentiæ opposita per legatarium.

Hæres non potest in totum obscurare lumen domus usufructuariæ ædificando. l. is, qui binas. de usufr. l. binas. de serui. ur. prædi. & Barth. cep. de seru. urb. col. xxxix.

Hæres potest cogere per officium iudicis nouercam ad indicandum res hæreditarias, quæ ponantur in inuentario. Bald. in l. de his. C. de fur. not. in l. ij. C. quando & quibus quar. pars. de lib. x

Hæres debet appellare intra tempus, quod restat defuncto. Bal. & Pet. de Sun. in l. fin. C. si pen. ap. mors interue.

Hæres potest requirere creditores hæreditarios ad transactionem per ipsum faciendam, ut consentiãt. Bar. in l. controuersia. ad fi. ff. de transactio. per c. fin. de ma. & obed.

Hæres potest accusare de furto facto defuncto. Bar. in l. fi. ff de priua. delic. Bal. contra in l. j. in fi. C. ne ex deli. defunct.

Hæres agens potest probare de damno dato etiam per iuramentum. Bal. in l. ij. ff. de iureiur. & Lud in l. fin. §. fi. in fi. ff. ne quis eum, qui in ius uoc.

20 Hæres pro parte in testamento si successit cohæredi mortuo potest agere tanquam hæres insolidum. Bald. in l. fin. xvij. q. C. de hæredi. instit. Et idem si dixit se hæredem ex testamento. Bald. ibi. in xviij. quæst. Item si repudiauit ex persona sua, & successit cohærede mortuo: quia agere potest, secundum Bal. ibi. xix. q.

Hæres debet prius agere contra emptorem, quam cõtra executorem testamenti, qui uendidit in casu nõ permisso, etiam sine solennitate. Bar. in l. alio. ad fi. de ali. & ci. leg. sed glo. in l. si iij. & iiij. lect. dicit ꝙ imo debet prius agere contra executores. Et quando agit contra emptorem debet ei offerre, & restituere pretium conuersum in suam utilitatem, aliás non recuperat rem. Bal. fin. in d. l. fi. in fi.

Hæres missus in possessionem hæreditatis potest petere confirmari in possessione, si molestetur in ea: nõ aliás. Bal. in l. fi. vi. & vij. q. C. de edi. diui Adr. tol. & infra Missus. uer. xviij. & xx.

Hæres malæ fidei possessoris nonꝰ facit fructus suos et si ipse sit in bona fide. l. ij. C. de fruct. & lit. expen. Bal. in l. ex diuerso. in fi. prin. ff. de rei uend.

Hæres an agat interdicto recuperandæ, uel quorũ bonorum, contra tertium possessorem, stante statuto ꝙ possessio defuncti continuetur in personam hæredis. Cy. in l. lege. C. de cond. ob cau. Pau. de Cast. in l. si sorori. C. de iure delib.

Hæres agere potest contra contractum usurarium, cõtra quem non egit defunctus: secundum Alberic. in cap. ad nostram. de emp. & uen. & Bal. in Marg. uer. Defunctus.

Hæres scriptus lucratur fructus interim, donec præteritus tacet, qui præteritus minor restituitur in integrum ad tales fructus. Bal. in l. certum. x. col. C. unde cognati.

Hæres debet luere pignus legatum a testatore ei, qui pignorauit alteri. l. si tibi homo. in princip. de leg. primo.

Hæres

Hæres scriptus in testaméto post annum statim petit bonorum possessionem secundum tabulas ex quo suus nihil dicit.l.si impubes.ad Carb.

Hæres non potest petere decem, ad quæ tenetur ex forma statuti intrans possessionem alienam, quãdo quis intrauit possessionem rei hæreditariæ ante aditam hæreditatem .inf.uer.Statutum.

Hæres petere potest sibi edi instrumentum testamenti in totum, sed legatarius in particula tantum institutionis,& legati. Ang. in l.iij.§. diem.ff. quemad. te.ape.& s̃.Editio.el.j.uersi.v.

Hæres debet iurare de calumnia, etiam si defunctus uiuens iurauit.gl.in c.ij.de iur.cal.in vj.Bald. & docto.in auth.principales.eo.tit.C.

Hæres post triginta annos potest petere bonorũ possessionem.Bal.in l.licet.iij.q.de iure delib. & in rubri.C.qui admitti.vj.q.& Paul.de Cast.in l. quandiu.C.eo. tit. Quod est uerum si per ignorantiam non adiuit intra dictum tempus: quo casu potest agnoscere post,licet non adire.Bald. in d.l.licet.iij. q & Pau.ibi in fi.& in l.fi.C.unde cog. Item potest petere restitutionem in integrum ex clausula generali.Bar.in l.j.§.si propter.ff. de iti. actuque priua. & gl. in l. si pater.§. per fundum.ff. quemad.serui. ami.& in l.sicut.C.de prescri.trigin.anno.Ludo. in d.l.fi.Ang. & Bal.in rub.C. qui admitti.xv.col. Itẽ potest post adire per unde legitimi.si ante non uenit per unde liberi.Item si ante non adiuit ex testamento,potest post adire ab intestato.Bal. in d.l.licet.& s̃.Filia succedit.uer.xix. † Vide do.Ia.May. in l. si emancipata. de iuris & facti igno. nume 7. & seq.

Hæres habet interdictum quorum legatorum contra legatarios, qui occuparunt propria authoritate legatum, ut restituant hæredi, non obstante exceptione, Frustra petis quod incontinenti restituturus es.l.j.in princip.cum gloss.Bart. & doct.ff. quorum lega.Quod est uerum, secundum glo. & Bart. ibi,quando hæres uult uti Falcidia: aliàs non.tunc enim obstat exceptio.ibidem.

Hæres petens se mitti in possessionem bonorum debet dare libellum,etiam stante statuto quod in hæredem continuetur possessio, & dominium rerum hæreditariarũ.doc.in l.ea lege.C.de condi.ob cau. & j̃.uer.Libellus necessarius.uer.xx.in Sp. de libel. concep.§.x.uer.xxviij.

Hæres,etiam ab intestato, debet petere tenutam bonorum.supra,Hæres ab intestato.uersic. antepenu.

Hæres potest petere sibi retrouendi, licet testator non petierit.Bal.in l.ij.C.de pac.inter emp.& uẽd.

Hæres agens debet diligenter inuestigare de iuribus suis prius,quàm agat:aliàs non excusatur ex ignorantia.Secus in hærede conuento.l.qui in alterius. & ibi Bar ff.de re iur.Et ideo si sit hęres ex testamẽto,succumbit,si agit ut hæres abintestato. Alex.cõ si.cxxj.j.parte.

Hæres an uendicet rem emptam per possessorem ab aliquo falso executore. Bald. in l.j.C. de re.alie. non alie.

40 Hæres non potest agere redhibitoria, cohærede nolente agere,nisi tractetur de quantitate, uel de re indiuisibili Bal.in l.fi.C.de edil.act.

Hæres agens contra debitorem legatum alteri.per testatorem repellitur exceptione.Bal.in l.ex legato. C.de legatis.

Hæres potest agere contra contractum usurarium, cõtra quem defunctus non agit. Albe. in cap. ad nostram.de emp.& uenditio.& Bald.in Margari.uerbo defunctus.

Hæres potest exigere pedagium concessum defuncto. Bal.in l.j.§ exceptio.C.de cadu.tol.

Hæres non declarat,nec interpretatur libellum, positiones,exceptiones,nec confessiones defuncti Bal. in Marg.uer.Confessio uer.xij. sed uoluntatem defuncti sic,nisi agatur de damno tertij. Bartol. in l.si quis a filio.§.j.de leg.j.

Hæres debet probare causam ingratitudinis insertam testamento hodie,licet olim secus,tex. & Ange. in auth.ut cum de app.cogno.§.siue igitur.col.viij.

Hæres an repetat hæreditatem per fideicommissum a filio præterito succedente rupto testamento habente clausulam codicillarem.glo.& doct. in auth. ex causa.C.de libe.præte.& Ange. in auth. ut cum de app.cogno.§.fi.in fi.

Hæres an possit iurare de eo, de quo poterat defunctus. Bal.in c.j.prima col.si inter do.& ualal.de inue.lis ori.in usi.feudorum.

Hæres an agat ad pœnam debitam defuncto. Bar.in l. j.§.hæredes.ff.de priua.delic.

Hæres potest prosequi appellationem defuncti a sententia lata contra defunctum per ipsum antequam esset eius hæres.Bal.in l.si creditoribus.C.de communi seruo manu.

50 Hæres petens missionem in bonis debet iurare de calumnia,si habet aduersarium.Bal.in addi.Spe.de test.uer.an petens.

Hæres semel missus in possessionem, an petat iterum se mitti,si cadat.Bal.ibidem.uer.an semel.

Hæres an habeat beneficium guarentigiæ ex instrumento defuncti:uide in consi.continetur in statuto &c.quod sic.

Hæredi non currit tempus prosequendæ appellationis,nisi a die scientiæ.Bald.in addi.Spe.de app.uer. nota quod hæredi.

Hæres exigens partem suam a depositario, non tenet eam conferre cohæredi.l.fi.& ibi Bal.C depositi.

Hæredes plures debent constituere unum procuratorem, non autem separatim agere.l.si familiæ.ff. familiæ.ercíscundæ.Bald.in l.fin.si plu.una senten. su.condem.

Hæres non potest agere intra tempora deliberandi. in Spe.de actore.§.j.uer.item quod est hæres, nec intra tempus inuentarij.doc.Bar.post glos. in l.fin. C.de fruc.& lit.expen.sed Bartol. contra in l. fi.§. donec.de iure delib.

Hæres ab hæretico institutus non potest agere pro hæreditate.eo.tit.uer.item quod est ab hæretico.

Hæres agens si dicit se hæredem ex testaméto,& pars

ſtato.inf.uer.Interrogationes.

Hæres non ligatur conſtitutionibus epiſcopi, niſi ad piam cauſam.Bald.in l.j.vj.q. in lec.anti.C. de his, quæ pę. no.

Hæres promittens factum ſuum tenetur etiam de facto defuncti.inf.uerb.Promittens.uer.xxxix.

Hæres tenetur dare, ſicut defunctus.uide Alexan.in l.ſicut.§.ſi debitor.poſt Bar.ff.qui mo.pig.ſolu.Adde Bart.in l.ij.§.ſi uoluntate.ſol. mat. & plenius.infra, uer.Onus.uerſi.vj.

20 Hæres inſtitutus poſt mortem uxoris teſtatoris uſufructuariæ conueniri poteſt ad dandum ei uſumfructum,& ea uiuente erit hæres in proprietate tãtum,& non in uſufructu.Bal.& Io.de Im.in l.ſi ſeruus communis.§.ſi.cum l.ſeq.de uulg.& pup.]

Hæres an,& quando teneatur de euictione cohæredi, uel legatarijs.in l.cum pater.§.euictis. de leg.ij. gl. & Bal.in l.ſi familiæ.C.fami.erciſc.Bartol in l.qui Romæ.§.duo fratres.in ſi. de uerb. oblig.& tex. & Barto.in l. ſi a ſubſtituto.§.j. de le.j. quod non pro legato ſpeciei.ſed pro legato generis ſic,nec quando teſtator diuiſit.

Hæres non tenetur ad legata relicta a ſubſtituto.l.quoties.la.ij.& ibi Bald.C. de fideicom.ſed econtra ſic. Bald.ibi.

Hæredes conueniendi ſunt ad debita pro portionibus hæreditarijs, non habito reſpectu ad prælegata.l.j.& ibi Bar.C.ſi cer.pe.& no.in l.pro hæreditarijs. C.de hære.act.l.j.eod.titu.uer.xxxv

Hæres non poteſt conueniri ante aditam hæreditatẽ. l.controuerſia.de tranſact.glo.in l.ſi cum dotem.§. pe.ff.ſolut.mat.& Bal.in l.quemadmodum. de inof ſi.teſta.no.in l.ſi curatoris.C.de iure delib.& in Sp. de actio.ſeu.petitio.§.ij.uerſi. ſed quando. nec agere intra tempora inuentarij.gloſſ.& docto.in l. fin. C.de fruc.& lit.expen.in Specu.de reo.uerſic. item, unus hæres.

† Caute.Inuentarium nedum excuſat hæredem ab obligationibus hæreditarijs, ne teneatur ultra uires hæreditarias ſed etiam excuſat a uexationibus facti.Iſtud eſt ſolenne dictum Bald.in l.ſi.§. & ſi præfatã.in ultimo notabili.C.de iure deli.Et uide cautelam pro hærede,ſi uult habere dilationem aliquã intra quod non poſſit conueniri a creditoribs hæreditarijs, uel legatarijs poſt aditam hæreditatem. per Cepo.cau.ccxxij.incip.inſtitutus hæres. Et adde quod hæres intra tempus trium menſium ad cõficiendum inuentarium non poteſt conueniri a creditoribus, nec a legatarijs. Quod limita, ut per Pau.de Caſt.Alexan.& Iaco.de ſan.Geor. in d.l.ſi-

† na.§.donec. †

Hæres uſufructuarius tenetur ad onera hæreditaria.l. fin.& ibi Bartol.ff.de uſu.lega.facit.l.j.C.de bo.mater.Sed contra tenet Bald.in auth cauſa. quæ. in ſi. C.de epiſcop.& cle.& inf.uer.Vſufructuarius conuenitur.uer.xxj.

Hæredes inſolidum conueniri poſſunt, quando quilibet fuit in mora ſoluendi.l.fideicommiſſa.§.ſi in opere.& ibi Bartol.de lega. iij. & ſupra. Hæres grauatus.uerſicu.xviij.

Hæres tenetur actione ex teſtamento cedere legatario actiones contra debitores hæreditarios.gl. in l. ſi ſeruus.§.qui margaritam.de leg.ij.Io. de Por. in l.ſi pecunia.de legat.j.

Hæres pecuniam legatam tenetur ſoluere,etiam ſi pecuuia non ſit in hæreditate:quia debet uendere res hæreditarias.l.ſi pecunia.de leg.ij.Quod eſt uerum inuentario non confecto: quia aliás poteſt dare rẽ pro pecunia.ſi non reperit emptorem.Bar.ibidem. & infra.eo.uer.cxc.& cxij.

Hæres tenetur ad onus iniunctum legatario.quod caducum remaneat apud hæredem.l.Celſus.aliás, pater meus.de leg.ij.l.j.§.ſecundo.& ibi Bald.C.de cadu.tol.uidelicet cõdictione ex illa lege,uel actione utili ex teſtamento.Bal.ibi.in §.ne autem.

Hæres animo deliberans adire, in foro cõſcientiæ nõ tenetur creditoribus hæreditarijs.Bal.in l. pro hærede.in princ.de acqui.hæredi.& in l. gerit.ij. col. eodem.titul.

30 Hæres quibus caſibus teneatur luere rem alienã legatam.in l.ſi res.& ibi Bart. de leg.j.l.prædia. & ibi doc.& Bart.C.de fideicom.

Hæres conuentus ad legatum condemnatus non poteſt appellare, imo cogitur cauere de eo præſtando.in Spec de appel.§.xj.uer.j.

Hæres conuentus ad legatum an poſſit condemnari ad intereſſe.in Specu.de fruc.& inter.§.vj. uerſicul. quid autem.

† Hæres citatus,contra quem agitatur iudiciũ, ſi colludet,uel non defendat, non præiudicat ſubſtituto. do.Barth.Soci.in conſi.cclj. incip. quoniam in præſenti.uer.confirmatur,nã uidemus.in ij.parte.]

Hæres an cogatur conducere domum pro uxore teſtatoris, alimentaria, quando ipſe habet multas domos hæreditarias, uult ei unam aſſignare potius, quam aliam conducere, & an teneatur præſtare ei alimenta ubicunque uoluerit habitare,quãdo in domo teſtatoris non fuit relicta.Bald.in l. annali bus. C.de lega.quod non tenetur conducere,& debet ei dare alimenta ubi uelit hæres, in loco tamen honeſto conditioni uxoris.& ſup.Habitatio.

Hæredes tenẽtur pro hæreditarijs portionibus actione perſonali,ſed hypothecaria in ſolidum.l.j. & ibi Bar.C.de hæredi.act.& l.ij. eod.titu.ſed reali,quatenus poſſident.dicta.l.ij.& ſup.eo.uerſi.xxiij.Et ſi dicit ſtatutũ ꝙ ꝓximiores ex pte patris habeãt ſtabilia,ſed proximiores ex parte matris habeant mobilia,creditores conueniunt pro rata bonorũ. Gul. de Cu.in l.hinc quæri poteſt.de pecu.& Alex.conſi.xcij.iiij.parte.Quod dixi de hypothecaria, adde pro legato competit pro hæreditarijs portionibus: ut infra eo. uer.cxxj. Item quod dixi de actionibus hæreditarijs,dic uerum,niſi in caſu ſingulari, ſcilicet quando pater promittit dotem pro filia, & eam poſtea inſtituit hæredem cum maſculo fratre: quia frater cohæres non tenetur ei ad dimidiam dotis promiſſiſſe,ſed dos ipſa tota promiſſa confunditur cum parte hæreditatis relicta filiæ credit rici. Caſus eſt ſin.

est fin. & mirabilis in l.j.§.filiam.de codicil. doc.& Alex.in l.post dotem.& ibi Ludo.Pon.solu.mat. & sup.uer.Filia.

Hæres an teneatur legatario de culpa leui,uel leuissima.l.cum res.§.culpa. & ibi doct. de leg.j. & in l.si seruus. §.cum quid.& ibi.Bar.eo.tit.

Hæres tenetur legatario de interitu, & periculo rei post moram.dicta.l.cum res.§.fi.& ibi Barto. de le. j.& l.si seruus.§.si seruus.eod titul.

Hæres cedens actionem legatam legatario contra debitorem,tenetur ad interesse legatario agenti contra debitorem cessum opponentem exceptioné cópensationis ex persona hæredis cedentis. Bart. in l. qui duos.in prin.de leg.ij.

Hæres obscurans domum usuifructui destinatam potest conueniri.l.si is,qui binas de usufru.l.binas.de serui.urban.

Hæres tenetur soluere pretium uenditori re empta p testatorem,& non tradita, & legata alteri per testatorem. Bald in l. cum rem alienam.ij. colum.C. de legatis.

40 Hæres an teneatur filiæ testatoris dotatæ de centum ad alia centum,quando pater legauit filiæ ducenta pro dote, & postea eam maritauit cum centú Bal.in l.filia legatorum.in princi.C.de lega.& sup uerbo,Filia nupta.uer. x.

Hæres cogitur uendere,& soluere creditoribus, si sibi nihil potest nocere:alias secus,ut quando ipse tenetur de euictione promissa,si sit cautus,ut consentiat creditoribus quod uendant, & protestetur q̄ non uult teneri de euictione.Bal.in l.fi.§.& præfatam.j. q.C.de iure delibe.

† Cautelam pro emente ab hærede res hæreditarias uide s̄.in uerbo Emptor hæreditarius. †

Hæres percipiens fructus ex legato post aditam hæreditatem.tenetur eos restituere legatario, etiam qui fuit in mora recipiendi legatum sibi oblatum per hæredem.Bald.in l.j.ij.col.C.de usu.& fru.leg. per l.si mora.solu.matr.nisi ignorauerit probabiliter legatum quia tunc seminatos a se, uel alio post mortem testatoris,consumptos ante litis contestationé lucratur,non autem consumptos post litem contestatam,uel pendentes.Bal.ibidem.& s̄.uerbo Fructus legatorum.uer.x.

Hæres patris tenetur dotare filiam, sicut pater. Bart. in l.si marito.§.si uoluntate.sol.mat.

Hæres non est citandus in electionem pauperum facié da per executores,uel arbitros.Bald.in l.ij.§.j.in utraq; lec.C.communia de lega. & in l.captatorias. de testam.mili.

Hæres tenetur soluere gabellam de legato repudiato remanente apud ipsum.Bal.in l.pen.vij. col. in lec. anti. C.de condi.inser.

Hæres dissipator bonorum grauatus fideicómisso an teneatur cauere fideicommissario,si testator ei remisit cautionem.Bal.in l.iubemus.ij.col.uers extra quæro.C.ad Trebel.glo.in l.scire.C.ut in pos.leg. & inf.eo.uersi.

Hæres tenetur de facto de contractu. uel quasi. & de delicto defuncti.Bal.in l.iubemus.§.sané. in fin.C. de sacros.eccl.

Hæres dilapidans,cui testator cautionem remisit, de qua dilapidatione uerisimiliter cogitare potuit,nó tenetur cauere: aliàs sic. Sed omni casu potest sibi administratio interdici, uel fieri sequestrum bonorum. Bald.in leg. iubemus.C.ad Trebellian.uersiculo . xlvij.

Hæres tenetur ad pœnam, quam testator promisit,si non daret,si testator non dedit nec debet hæres aditam pœnam interpellari.glo.in l.fideiussor obligari.§.fi.de fideius.Sed uide Io.de Pra.in l. testamé to.de condi.& demon.

50 Hæres habens matrem prægnantem non potest có ueniri nisi pro quarta parte. cum in uentre matris præsumantur esse tres alij filij.l. sed & si restituantur.§ fina.& ibi Bartol.ff. de iudi. & nota. in l.j.§. interdum.& ibi Barto.ff.de peti.hæred. quod propter numerum nascendorum admittitur petitio hæreditatis incerta.

Hæres conueniri nó potest intra nouem dies funeris, auth.sed nec ante nouem.C.de sepul.uiol.& in Sp. de reo.§.j.

Hæres sortitur forum,& conueniri potest in loco defuncti uel eius foro.l.hæres absens.in princip.& ibi docto.ff.de iudi.Quod uerum est, siue ibi reperiatur,siue non:ut ibi. & l. si is, quæ Romæ. & ibi docto.eodem.titul.Item uerum,etiam si habet priuilegium aliud, quám de iure communi. Bartolus. ibi dum loquitur de clerico, qui non potest conueniri in foro laici. Item secus in fideicommissario uniuersali.Bart.in d.l.sed.& restituatur. in princip. de iudic.

Hæres mercatoris potest conueniri in curia mercatorum.per.l.hæres absens.& ibi doc. de iud. secundú Fr.de Alber.ibi in lec.Quod est uerum,etiam si est in statuto dictio taxatiua:ut est Florentiæ: quia talis dictio nunquam excludit personam hæredis: ut s̄.uer. Dictio.uersi. xv. & pe.Sed hoc intellige sané quádo aliqua qualitas non est in p̄sona patris requisita per statutum,ut matricula: quia filius ex matricula patris non obligatur ad professionem in illa mercatura.uel societate.Bal.fin.i l.j.C.de patri.qui fil.di.& infra.uer.Matricula.uersi.xiiij. Et aduerte quod primum dictum non decidit ibi do. Fran. sed remittit se ad not.per ipsum.in l.quędam.§.is autē. de eden.& ibi nihil dicit in lec. quam uidi Florentię.Sed hoc tenet Lud.Pon.in consi. Omnipotentis Dei postulato suffragio, prima fronte dicendú uidetur.Bald.nota.singu.in l. nemo.ff.pro socio.dicit quod si quis de collegio decedit,eius hæres non intelligitur esse de Collegio patris,cuius ius nó trásmittitur ad hæredem.

Hæres pro contractibus defuncti conuenitur in foro defuncti.l.hæres absens. de iudi.& s̄.eo.uersi.xxv.

Hæres pro legato uel fideicómisso conuenitur ubi habet maiorem partem bonorum.leg.si fideicommissum.in princ.& ibi Bartol.ff. de iudi. Item ubi per testatoré est destinata solutio.ut ibi.ij.resp. ubi ét

tenet

tenet Bar.& doc.Item ubi habet domicilium. Bart. ibi.& est tex.ead.l.sed & rescriptum. sed pro alimētis debet soluere hæres legatum in loco, ubi est alimentādus, ut in studio.si est scholaris.l. sed & si susceperit.§.si liberis & ibi Bar.eod.tit. Item in loco, ubi est usitata mensura, secundum quam testator iussit aliquid præstari.d.§.si libertis. & ibi Bart.& ī.uer. Alimenta. uer. liij. Item si testator uelit hæredem ubique posse conueniri, intelligitur scilicet dū modo non conueniatur ut aduena. Bal.in l.ij.§. sed & si quis.pe.col.C. cōmunia de lega. Et subdit ibi Bal.quod si hæres in uno loco respondeat, non potest hæres uariare circa optionem loci. Item si clericus non potest conueniri in foro seculari, etiam si testator, iusserit. Baldus. in l. secunda.C. ut in pos.lega.

Hæres potest ubique conueniri, ut satisdet nomine legatorum.doc.& Pe.de Sun.in l.sed & si susceperit. §.si hæres.ff.de iud.uel ut soluat speciem legatam, quia potest conueniri ubi est spes, non obstante q alibi sit maior pars hæreditatis:ut ibi etiam per Bartol. Sed quid si testator remittat. infra. Testator. uersicu.xx.

Hæres transigens cum uxore defuncti dicente sibi esse factum legatum a marito, cum non sit, tenetur seruare transactionem, si non uiderat testamentum argu.gloss.in l.de his, secundum Paul.de Cast.ff. de transactio.

Hæres absolutus per sentētiam a legato, an teneatur, si postea appareat testamentum continens legatū. Gul.& Pau.de Castr. quàm non, in l. de his.ff. de transactio.

Hæres an teneatur de dolo testatoris commisso circa rem alienam,& an de dolo proprio. in l. si in rē. la.j.& la.ij.de rei uendi.

60 Hæres tenetur ad interesse propter moram, quod alio modo probandum est, quàm per iuramentum in litem. Bart.in l.qui concubinam.§.fin.de leg.iij. post gl.ibi & l.qui fideicommissum.& l. patronatus in prin.e ti. † Vide do.Barth.Soci.in consi. cxlvij. incip.circa primum.uer.circa tertium dubium.cum uer seq.in ij.parte.]

† Hæredis mora non debet esse sibi in lucro, & nociua legatario, nec hæres ex sua mora cum aliena iactura lucrari debet.do.Barth.Soci.in d.cons. cclvij. uer.primo quia mora.in d.ij.parte.]

Hæres etiam in gradu remotissimo tenetur de euictione.l.cum successores.& ibi Bal.C.de euictiōn.

Hæres non tenetur ex eo quòd testator alienauit in fraudem creditorum.Barto. in l.j.in fin.C. de iure. fis.lib.x.

Hæres non tenetur ultra uires hæreditatis ad legatum alimentorum, uel pro dote.uel arbitrarium, etiam inuentario non confecto sicut, nec quando testator iussit præstari legatum secundum uires patrimonij. Bal.in l.uoluntatis iij.col.C.de fideicomm.

Hæres non cogitur pendente conditione ad soluendū legata conditionalia.l.quidam testamento.§.si scriptus.& ibi doc.de leg. j.

Hæres non possidens, lite contestata cum defuncto ab soluitur.l.in rem.& ibi Bar.ff.de rei uen.

Hæres, in quem transfertur iudicium uniuersale, post litis cōtestationē tenē de dolo,& culpa defuncti, nō ante litis cōtestationē.nisi quatenus sit factus locupletior.l.si in rem.& ibi Bar.ff.de rei uend.

Hæredes possessores ante litem contestatam conueniuntur rei uendicatione secundum quòd possident, non pro partibus hæreditarijs.l.si possessor.& ibi Bar.ff.de rei uend.

Hæres tradens solam possessionem, quam habebat testator legans, an liberetur. Bal.in l.cum alienam.C. de legatis.

70 Hæres non confecto inuentario quomodo tenetur.inf.uer.Hæres inuentarium. per totum. & uer. Hæres deliberat.uer.fi.

Hæres tenetur emere a uicinis rem legatam, quæ nō sit in bonis testatoris. gloss. singular.in le. legato. de lega.j.

Hæres tenetur uni ad rem.alteri ad estimationem, qn̄ eadem res est legata duobus in solidum.l.qui duos §.fi.& ibi Bar.de leg.ij.

Hæres tenetur ad legatum alternatiuum factum duobus semel tantum, quia soluens illud uni, liberatur ab altero:sed si non solueret alicui, tenetur utriq;. l.si Titio, aut Seio.& ibi Bar.de leg.ij.

Hæres an possit soluere legatario aliud pro alio, est in arbitrio iudicis.no.in l.si domus.l.qui confitetur.& §.seq.de leg.j.

Hæres potest iurare se nescire. quando agitur de facto defuncti.capit.j.§.domino. & ibi Baldus. de natu.feud.

Hæres potest condemnari in expensis, quando defunctus non habens iustam causam litigandi, erat condemnatus.Bald.in l.si pater.C. si pendente. appel. mors interue.

Hæres promittens testatori per stipulationem soluere integrum legatum, tenetur, non autem si per pactum.Bald.in l.ij.C. ad legem Falcid. quod uerum est de iure ciuili:secus de iure canonico.c.quamuis. de pac.in vj.

Hæres promittens soluere legata, non intelligitur promittere uelle soluere integra. sed cum beneficio Falcidiæ.l. fina. & ibi Bald. C. ad legem Falcid.

Hæres an debeat soluere gabellam pro alimentis legatis alicui uigore statuti.ī.uer.Gabella per quos soluatur.uersi.xxvij.& uerbo Gabella ultimarum uoluntatum.uer.pen.

Hæres soluens legata sine executore an liberetur. in Spe.de instru.edi.§.xiiij.uer.x.

Hæres tenetur satisdare de iudicio sisti mortuo eo, qui erat sistendus, quia fideiussor eius morte fuit liberatus.l.si decesserit. & ibi Bald. & Alexander. qui satis.cogan.

Hæres primi testamenti continentis exhæredationē filij.præteriti in primo testamento, non conuenitur ad legata. Bald.in authen.ex causa.v.q.C.de libe.præte.

Hæres tenetur de euictione pro re uendita per execu-

emptorem. Bar. ibi. ī. eo. uerſi. xxvij.

110 Hæres poſt moram tenetur ad fructus, non præſtita cautione per uſufructuariũ. Bal. in l. ij. in fi. principij. C. communia de legatis.

Hæres an teneatur relaxare feudum fratribus eccleſię propter uſumfructum. eius relictum ad cultum capellæ ſitæ in eccleſia ipſorum. Pau. de Ca. cõſ. ccxlj.

Hæres conuentus poteſt dare in ſolidum creditoribus etiam inuitis, quibus pecunia deberetur, quãdo pecunia non eſt in hæreditate: aliàs ſecus: nec cogitur uendere bona, & ſoluere pecuniam, ſi confecit inuẽtarium. Ang. in l. j. §. hæc ſtipulatio. xj col. ff. ſi cui plus, quàm per leg. Falcid.

Hæres obligatus propter hæreditatem poteſt eam dimittere creditoribus, ſicut dominus noxaliter pro ſeruo obligatus. Angel. in di. §. hæc ſtipulatio. xj. col. ſi cui plus, quàm per leg. Fal.

Hæres non tenetur ad fructus pro tpe iacentis hæreditatis, & ſic ante aditam Bal. & Pe. de Sun. in l. litigator. C. de fruc. & li. expe. per no. in l. j. § Sceuola. ff. ſi quis teſt. lib.

Hæres an teneatur emere aditum fundo legato nõ habenti aditum. Ang. in l. ſi ſeruum filij. §. duos. de leg. j. & no. in l. j. de ſerui. lega. & in l. teſtatrix. ff. quemad. ſerui. amit.

Hæres tenetur ratificare uenditionem factã per defuncti executores. Bal. in auth. ſi captiui. ultim. colum. de epiſc. & clerici.

Hæres poteſt per iuramentum probare per teſtamentum nõ eſſe apud ipſum, licet præſumptio ſit in contrarium. Pau. de Caſt. in l. publicati. in fin. C. de teſt.

Hæres debet iurare de calumnia, etiam ſi defunctus iurauit. gl. in c. ij. de iur. calum. in vj. Bal. & doc. in aut. principales. C. eo. titu.

Hæres non tenetur ad legatum ſolutum legatario per teſtatorem uiuum. l. Lucius. & ibi gloſ. & Bartol. de lega. ſecund.

120 Hæres tenetur ad legatum, niſi doceat teſtatorẽ mutaſſe uoluntatem. d. l. Lucius. in fi. de leg. ij.

Hæredes tenentur ad legata pro hæreditarijs portionibus. l. legatorum. in prin. de le. ij. l. ſi a pluribus. & ibi Barto. de lega. j. Quod uerum tam actione perſonali, ut ibi, quàm hypothecaria. doc. & Bart. ibi text. in l. j. in fin. Cod. communia de lega. Adde le. j. & ibi Bar. & doct. C. de hære. act quòd hypotheca datur in ſolidum creditori hæreditario, & ī. eo. uerſi. xxviij. Nec unus tenetur pro altero cohærede. d. l. legatorum. ij. reſponſo. Item uerum, niſi nominatim ſint grauati aliqui, non omnes, licet in codicillis etiam grauati ſint. d. l. legatorum. §. fi. & ibi Bar. facit. l. Titia. §. Lucius. el. ij. & ibi Bar. e. tit. Item niſi in caſu. l. fideicommiſſa. §. pe. de leg. iij. & infra. Legatum in dotis. uerſi. xlj.

Hæres poteſt opponere exceptionem declinatoriam contra legatarios, & creditores hæreditatis ẽt ſi hr̃ditas ſit lucroſa, & locuples, & dicere ꝙ uult cõficere inuẽtariũ, ut ſic differat ſoluere intra tẽpora inuẽtarij. Bald. in leg. fina. §. cum igitur. Cod. de iure delib. Unde

Hæres non poteſt conueniri intra tempora inuẽtarij, etiam ſi hæreditas eſt lucroſa: ut ibi. & §. donec. & ibi doc. & Bal. ea. l. quod uerum actione perſonali: ſed reali ſic Bal. in d. §. donec. & per Spec. de actio. ſeu. peti. §. ij. uer. ſed pone. Vide omnino. ĩ. Hæres deliberat. uer. fin.

Hæres tenetur colere fundum, in quo eſt legatus uſuſfructus alteri, non tamen tenetur de caſu fortuito. l. fundi Trebatiani. ff. de uſuf. leg. ſecundum Bal. in l. j. §. excepto. de cad. tol. Poteſt tamen legatarius, ſi uult, colere, ſi ante proteſtetur quòd cauſa iuris utendi facit, non cauſa acquirendæ poſſeſſionis. Bald. ibi.

Hæres, cuius eſt res legata, habens cohæredem, tenẽ pro parte tantum ad rem legatario: quia ad aliam partem tenetur cohæres. l. ſi tibi homo. §. ſi fundus. de lega. j.

Hæres non poteſt retinere uſumfructum, uel partem rei legatæ, ſed alias ſeruitutes ſic. l. cum filius. §. dominus. & ibi Bart. de leg. ij.

Hæres an teneatur ad expenſas refectionis. ī. uer. Expenſæ in rem. uerſi. lxiij.

Hæres non tenetur ſoluere officiali executionis mercedem pro exactione pœnæ, quam ſtatutum dat ei pro exactione condemnatorum. Bal. in l. j. C. de execu. rei iudi.

Hæres emptoris obligati non exercere artem aliquã in domo empta, obligatur ex pacto emptoris. Bart. & Flor. nota. in l. uenditor. in princip. ff. communia prædiorum.

130 Hæres tenetur etiam ad ſumptus factos pro recuperãda re legata, abſente, uel fugitiua. l. cum ſeruus. & ibi Bar. de leg. j. Vide omnino. in l. ſi ſeruus legatus. in prin. eo. tit. & ĩ. eo. uer. clv

Hæres pro euictione tenetur legatario pro legato generis, non ſpeciei. l. ſi ſubſtitutio. §. j. & ibi Bar. ff. de lega. j. & l. ſi domus. § de euictione. eo. tit. Et intelligitur quòd ſemel tantum tenetur, non bis, ſi bis euincatur. l ſecundum doc & Ioan. de Por. in d. §. de euictione. & Cy. in l. cum alienam. C. de lega.

Hæres eligere debet locum, per quem legatario detur uia legata, dummodo fiat electio ſine captione legatario. leg. ſi uia. & ibi Bartol. ff. de ſeruit. ruſticorum. prædio.

Hæres tradens legatario rem uitioſam generaliter legatam, tenetur de dolo. leg. ſi hæres. & ibi Bartol. de lega. j.

Hæres tenetur cedere legatario actionem contra debitorem, cuius nomen eſt legatum. gloſſ. in l. ſi ſeruus. §. qui margaritas. de legat. j. nota. in l. ſi pecunia. eod. titu.

Hæres non tenetur ultra uires. quando teſtator ceſsit, etiam ſi non fecit inuentarium. Bald. in l. fin. C. qui bo. ce. poſ.

† Cautela ualde not. ad excuſationem hæredis nõ cõficientis, uel minus iuridicè inuentarium conficientis, uide in uer. Inuentarium. †

Hæres conuentus excipit de ceſsione bonis facta per defunctum. Bald. in d. l. fi.

† Hæres conuentus actione litem contestandi, an habeatur pro hærede: uide do. Pet. Phi. Cor. in consil. cxlv. incip. ad euidentiam. in litera c, & d, & sequ. in prima parte.]

Hæres ex testamento non solenni non potest pro peccato coram episcopo conueniri. Bal. in l. cum quis. v. col. C. de iur. & fact. igno.

Hæres exigens nomen debitoris alteri legatum, tenetur restituere legatario id quod exegit. Bal. in l. j. ij. col. C. de usufr.

Hæres ad sumptus funeris cogitur, etiam per episcopum. Bartolus. in leg. non oportet. C. de his, qui. ut indig.

140 Hæres promittens testatori aliquid dare, uel facere obligatur ex ui contractus, licet non accesserit solennitas testamenti. Bar. in l. nemo potest j. colum. de legat. j.

Hæres emptoris obligati reuendere tenetur reuendere. l. ij. cum glo. C. de pac. inter emp. & uendi. facit. l. si pactum. ff. de probatio.

Hæres an ligetur iuramento defuncti præstito per se, & suos hæredes. Bal. in l. ij. iij. co. C. de fruc. & lit. expen. & s. uer. 100. & seq.

Hæres non tenetur de fructibus depredatis. l. litigator C. de fruc. & lit. expen.

Hæres tenetur alere filiam testatoris ante tempus nubilis ætatis, licet ei dotem a patre legatam dare nõ teneatur. Bal. in l. j. § ius naturale. ff. de iusti. & iur. Ioan. de Imo. in l. Titio centum §. Titio genero. de condi. & demon. Item nec alimenta illi præstita imputat dotis legato. Bar. in l. qui filium. ff. ubi pu. edu. deb. Cy. & Ia. de Are. l. alimenta. C. de neg. gest. Ange. Are Insti. de act. §. fuerat. not. in l. si quis a liberis. §. rescriptum. de lib. agnosc.

Hæres patris tenetur remittere filiæ dotatę stipulationem dotis, quam pater sibi fecit, & hæredibus, si uolunt uti beneficio statuti quòd filia dotata non succedat. Bal. in l. fi. C. de dot. promis.

Hæres cogitur ad petitione cuiuscunque de populo ad soluendum legata pia. Ang. in auth. de ecclesia. ti. §. sinautem sanctis. col. ix.

Hæres non tenet ex cõtractibus defuncti, qui non trãseunt ad hæredes. l. quæsitum. §. fi. ff. de præcar. secũdum Bal. in c. j. ult. col. qui suc. di.

Hæres filij an teneatur alere patrem filij. l. si quis a liberis. §. item rescriptum. ff. de lib. agno.

Hæres non tenetur dare legatario fundi instrumentũ fundi, sicut nec uenditor emptori: sed debet cauere de præstando illud, quando opus fuerit. doc. & Bar. in l. quæsitum. §. Papinianus. ff. de fun. instru. per l. Ticius. de act. emp. contra Specu. de instru. edi. §. nec uero. uersic. sed quæritur. & per Bald in l. si prædiorum. Cod. ad legem Falcid. quòd sic, si tota res est legata.

150 Hæres, a quo est legatum uinum alicui, debet dare id, quòd est in patrimonio: aliàs emas, & det legatario. l. si cui. in princip. & ibi Bar. ff. de ui. tri. & oleo. lega.

Hæres non tenetur portare uinum, uel rem legatam, ad domum legatarij. si damnatus. & ibi Bar. de ui. tri. & oleo. lega.

Hæres promittens soluere omnia legata, intelligitur scilicet retenta Falcidia. Cy. & Bald. in l. fi. C. ad legem Falcid.

Hæres tenetur portare usumfructum relictum alicui exbannito post legatum ei factum ad confines loci, de quo est bannitus. Ang. not. in auth. de incest. nup. in prin. Caue, quia hoc non dicit, sed ecclesia. ut dixi. infra. in uerbo Vsusfructus legatur uersificu. v. & uide in uerbo Vsusfructus finitur. uersicu. xxiij.

Hæredes diuersi fori, quia unus fit clericus, alter laicus, conueniri debent coram episcopo pro relictis pijs: aliàs cognoscant simul episcopus, & iudex laicus: uel cogat laicus laicum ire coram episcopo. Barto. in l. solent. de ali. lega.

Hæres conueniri potest ad præstandum legatum in loco conditi testamenti. l. si seruus. in prin. & ibi Bar. de leg. ij. Et si res legata sit alibi, forte in fuga, debet hæres ire ad eam reducendam sumptibus legatarij. si ante mortem, & post testamentum conditum aufugit res legata. ibidem. & debet habere equum a legatario, si deceat cõditioni hæredis ire equester, aliàs non, Bar. ibi. per gl. in l. idem. §. Labeo. ff. mandati. & s. eo. uer. cxxx.

Hæres, apud quem remanet legatum inualidum factũ coram duobus testibus tenetur ad onus iniunctum legato pium: quia debet illud restituere ecclesiæ, sicut legatarius fuit grauatus. Bar. in l. fi. ff. de his, quę non proscri. ha.

Hæres negans legatum conuenitur ad duplum. glo. & Ange. auth. de trien. & semis. §. studium.

Hæres conueniri potest pro legatis pijs, etiam coram iudice sæculari. Ang. in auth. de eccles. tit. §. si quis edificium. colla. ix.

Hæres nolens inuestire uasallum propter iustam causam, an teneatur ad interesse. Bal. in ca. j. quid iur. si ali. de feu. fue. inue.

160 Hæres an teneatur ad aliquid, si testator non tractauit in filium illum, quem pro filio acceptauit. Bartol. & docto. in leg. quidam cum filium. de uerborum. obligatio.

Hæres tenetur ad onera iniuncta uiuo testatori, non ad iniuncta mortuo. Bar. in l. Lucius. §. idem respondit. ff. ad munici.

Hæres tenetur, etiam si contra ipsum sit iuratum ex dolo defuncti. leg. licet. & ibi Baldus. C. de in litem iurando.

Hæres negans legatum non potest postea confiteri, & se tueri ex non solenni testamento. l. fi. & ibi Bar. C. de fideicommis.

Hæres tenetur ad legatum non solenne, quando testator confidit de fide hæredis. Bar. in dicta. l. fi. ij. col. C. de fideicom.

Hæres obligati ad homagium pro certa re, tenetur ad illud solus is, ad quem reus peruenit, non cohæres. Fl. in l. si pendentes. §. si qd cloacarij. de usufr. & Spec. de feu. §. quoniam. uer. nono quæritur.

Hæres

Hæres confessus tenetur soluere legatum intra decem dies. l. si domus. §. in pecunia. & ibi Bar. post gloss. de leg. j.

Hæres cogitur cedere, liberatur: sed non tenetur agere, quando cedere est in solutione. in Spe. de instru. §. nunc uero aliqua. uer. sed an executor uel etiã & ibi Bal. in addi. uer. quo iure.

Hæres tenetur cedere legatario actionem contra debitorem, cuius nomen est legatum. in l. si seruus. §. qui margaritas. de lega. j. no. in l. si pecunia. eo. tit.

Hæres quibus casibus teneatur edere testamentum legatario. s. Editio a quo. uer ix.

170 Hæredes debitoris ad factum tenetur I solidum ad patiendum, sed ad pœnam pro rata tantum. Alex. post glo. in l. in executione. in prin. de uerb. obli. gatio.

Hæres ex testamento an cogaur respondere in iudicio, si uelit uti scriptura testamenti, ut institutione an ut fideicommisso. Bal. in addi. Spe. de instru. edi. uer. ante litis contestationem.

Hæres an possit conueniri per literas impetratas contra defunctum. in Spec. de iudi. dele. §. vj. uer. quid si impetraui de rescripti. præsen. §. vij. uersic. item quod is.

Hæredes compromittentium, uel arbitrorum, an ligentur compromisso. in Spec. de arbi. §. j. uer. item morte. & uer. quod si actum. & supra Hæres iudicis uersi. iij.

Hæredum personæ an faciant mutari conditionẽ obligationis eo. ti. §. viij. uer. sed nunquid obligatio. & de cle. coniu. ꝗ non.

Hæres, qui suscepit, uel suscipere sperat, iudicium petitionis hæredis, non potest conueniri ab eo, qui petit libertatem, uel aliquid ex testamento. in Specu. de actore. §. j. uer. item repellitur qui libertatem.

Hęres prohibentis an conueniatur actione in factum descendente ex edicto, ne uis fiat. ei in Specu. de pri. & sec. decr. §. quinto. uersic. hoc quoque notandum.

Hæredi conuento quæ interrogationes fiant ante litem contestatam. in Spe. de interro. quæ fi. ante lit. contest. §. j.

Hæres tenetur ex quasi contractu defuncti confessi aliquid, & mortui ante litis contestationem, uel ante sententiam eo. ti. §. vij. uer. quid si is. de accu. §. j. uer. quid si latro. & s. Hæres condemnati, uel delinquentis. uer. ix. & xij.

Hæres, qui abstinuit ab hæreditate, si conueniatur ut hæres, an teneatur respondere positioni quod est hæres. in Specul. de posi. §. septimo. uersiculo septimo.

180 Hæres conuentus si positionem, quod est hæres negauit, non cogitur iterum respondere alteri positioni quod sit hæres pro parte. secus si prima positio fuit facta quod est hæres in totum. e. §. uersi. xv.

Hæres qualiter conueniatur a legatario, ut exhibeat instrumentum. in Spec. de instru. edi. §. vj. uer. hoc quoque.

Hæres an conueniatur ab executore testamenti. in Specu. de instru. edi. §. xiiij. uersic. ad secundum. & supra. Executor testamenti. uersiculo. quarto. & octauo.

Hæres cum conuenitur quærela inofficiosi testamenti an requiratur libellus. in Specu. de libe. concep. §. x. uer. sed nunquid in quærela.

Hæredes quilibet an teneantur in solidum ex facto defuncti. in Spe de feu. §. ij. uer ix.

Hæredis bona non ueniunt in obligatione defuncti. in Specu. de oblig. & sol. §. j. ante uer. sed pone, contraxi.

Hæres quomodo conueniatur a legatarijs, si in fraudem adiuit ab intestato cũ potuerit ex testamẽto. in Spe. de test. §. j.

Hæres scriptus qualiter conueniatur ab eo, qui dicit testamentum nullum. in Spe. de succes ab intest. in prin.

Hæres an conueniatur actione in factum descendente ex edicto, nautę cau. stab. in Spe. de fur. ante uer. de prima.

Hæres põt retinere quanti pluris ualet legatum massę aureæ, quàm testator putauit ęream. s. Error in nomine. uer. xciij.

Hæres contrauenit donationi factæ per defunctum non insinuatę intra terminum statuti licet iuratę. Fede. de Sen. consi. cclij. casus talis est, statuto cauetur, &c. Sed Ioan. de Imo. & doc. communiter contrarium tenent, in c. cum contingat. de iureiur. dixi plenius. infra Iuramentum. el. j. uersic. ix. & uer. Iuramenti effectus. uersi. lxxx.

Hæres an teneatur stare colono. uer. Hæres conductoris. uersi. fin.

✠ Hæres potest oppugnare contractum, quem & defunctus poterat, ob dolum, fraudem & grauem, ut nostri dicunt lœsionem. l. si pactum. ff. de probat. Ias. in l. si arrogator. colu. vij. ff. de adoption. Dec. co. cciij. prope fin. Ay. Cra. co. cxlij. nu. xxviij. uo. j. Ae. Ma. Ma.

✠ Hæres adeundo hæreditatem non censetur probare, quæ defunctus contra legis præcepta fecit, uel iussit: quinimmo ea impugnare potest. l. j. in extre. C. de hi. qui. pœn. no. Steph. Bert. in l. hac edictali. §. si uero prius. nume. xij. C. de sec. nupt. l. dotale. §. fin. de fund. dot. Bald. co. clxi. con. clxxxiiij. uol. v. Paul. Castre co. cccxxj. colu. ij. uol. j. Ias. con. xl. colum. ij. uolum. j. Ay. Cra. co. cc. nu. v. uol. j. Ae. Ma. Man.

✠ Hæres acta defuncti probare debet, neque ea oppugnare potest, cum defunctus, de hæreditate & bonis ut uoluerat, disponere potuit. Pau. Cast. co. cxcvij. colu. ij. co. cccclxviij. colum. fin. uol. ij. Ae. Mar. Man.

✠ Filius Hæres, quamquam, quædam, ut hæres, rata habere debeat, ut filius tamen ea oppugnare potest. Alexand. consi. decimo octauo, dub. ij. co.

co.xxviij.uol.v.Iaso.con.vij.col.v.co.viij. con.lvj. col.iiij.& vj.con.lxiiij.col.iij.uol. iij. con.cxxxvj. col. pen co.clxviij.col pen.uol.iiij.Corne.co. ccc cj.col.iij.uol.j.Ay.Cra.co.cc.nume.vij.uol.j. Ae. Mar.Man.

Hæres potest ratificare omnia gesta defuncti,ut quæratur sibi actio in eis.Dy.in regula , ratum.in vj.& in l.si fine.§.si procurator.rem ra.ha.& infra. eod. per discursum.

Hæres pro ea parte,qua repræsentat personam defuncti scilicet quatenus est hæres , non pót uenire contra factum defuncti.l.a matre.& ibi Bart.C.de rei uendicatio.

Hæres debet habere ratum factum defuncti inualidum.ex quo habuit lucrum.Bal.in conclu. feud.in iij.li.& Mar.Lauden.in suis notab.

Hæres an & quando debeat habere ratum factum defuncti.Bar.in l.Pantonius.in fine.principij.ff.de acqui.hęr.

Hæres indistinctè debet habere ratum factum defuncti.c.j.§.item hæres.& ibi Bald.de natu. fęn. & c.j. qui suc.di·l.si ego.§.j.ff.de iure dot.l.ipsius. C.fami.ercis.secundum Bal.in l.ij.C.de liber. & eorum libe.& Bar.in l Lucius.solu.matri. Dy. in regula, ratum.li.vj.

Hæres suus, cui hæreditas est debita , potest uenire contra factum defuncti:non autem extraneus, qui habet causam lucratiuam in hæreditate.Bal.in l.ij. C.si quid in fraudem patro.post gl.ibi.

Hæres non potest uenire contra factum defuncti, quando obligatio ex facto defuncti descendit in hæredem:alias sic.Bald.in d.l.ij.C.si quid in fraud. patr.

10 Hæres obligatur ex iuramento defuncti , ut non possit contrauenire,sed non quo ad reatum periurij.l.generaliter.§.super his.& ibi Bar.C.de rebus credi.ubi etiam Bal.per.c.ueritatis.& ibi Inno. de iureiur.& c.fin.de foro compe.in vj.& Bar. in l.cú quis.§.codicillis.de leg. iij. & melius per Paul. de Cast.consi.lxiij.& lxv.& infra eo.uer.xiij. & xv.& Ang.in auth.de iureiu.a mo:præst.col.v.Bald.in l. scimus.in prin.de inof.test . sed quo ad alios effectus sicut quia robur contractus , uel litis decisio transit ad hæredes.c.ij.de pact.in vj.in Nouella,secundum Bal.ubi supra & ibi Petr· de Sun. & doct. Salic.plene Item uerum est , etiam si quis contrahit cum iuramento contra prohibitionem statuti, annullantis iura mentum.Ale.con.xxxvij.ij. parte.† Et per Fran.Are.in l.qui superstitis.in ul. col. de acqui.hære.]

Hæres non obligatur iuramento defuncti,etiam præstito per se,& hæredes , & successores : secundum Bald.in l.ij.C.de fru.& lit. expen.& Car. in cle.j. §.fi.vij q. de iureiur.& infra uer. Iuramentum fidelitatis.uer.viij.& uer.Iuramentum seruandum. uer.lxxxij.

Hæres donatoris potest uenire contra donationem inofficiosam,licet iuratam:quia potest uenire contra iuramentum in sui fraudem præstitum. Bald.in l.j.vj.col.C.de inoffi.donat,

Hæres obligatur iuramento defuncti quo ad uinculum temporale,non quo ad spirituale, nec quo ad forum episcopi sortiendum per no.in c.fi. de fo.cópe.in vj.in Nouella.& inf.eo.uer.xv. & uerbo Iuramentum seruandum.uer.lxxx.

Hæres filius cótrauenit alienationi matris iuratę.Ba. & Ange.in l.qui superstitis.de acq.hære.

Hæres contraueni ens iuramento defuncti nó est periurus,nec habet necesse petere absolutionem a iuramento.Ang.in auth.de iureiur.a mori.præ.co.v. Bal.in l.iij.C.plus ua.quod agitur.Inn.in d.c. ueritatis.Io.And.in d.c.fi.

† Hæres quando teneatur de iuramento defuncti, & quomodo, uide pulchre domi.Mar.Anto.Baue.in suo tracta.de uirtute iuramenti.in xlv.casu.

Hæres feudatarij non est periurus,si non præstet seruitia domino: & ideo debet iterum iurare , mortuo feudatario.Bal.in l.liberti.xiiij.col.C.de ope. libert.

Hæres non potest uenire contra factum defuncti. l. cum a matre.C.de rei uen.Quod est uerum,quandoa defuncto non habet nisi id,quod necesse fuit sibi relinqui.Bar.in l.ij.C.de inoff.dona. per not.in l.j.& ij C.si quid in frau.patro.& ibi Bar.quem uide·† Et uide do.Pet.Phi.Cor. in consi. ccciiij. incip.rem arduam.in litera f,in iij.parte.& in consi. xcij.inci.licet.in litera i,in iiij.parte.

Hæres non potest allegare turpitudinem defuncti,& dicere alienationem esse factam pro defuncto in fraudem creditorum.l.filios.C.de reuo.his,quæ in frau cre.& ibi glo·& doct. in l.si creditoribus· C. de ser.pig.da.ma.sed simulatam , & fictam , ut ibi per Barto.

Hæres non potest retractare litem sopitam per defunctum.l.Polla & ibi Bal.C.de his,qui.ut indig.

20 Hæres matris potest uenire contra alienationem factam a patre de re matris,ét cum consensu matri etiam prætio non restituto emptori,qui emit a creditore patris.l.si sciens.& ibi Bald.& docto. C. ad Velleianum.

Hæredes an possint habere ratum compromissum,& alia,quæ erant ratificanda per testatorem,qui morte præuentus non.potuit ratificare. Dy. in regula, ratihabitionem.in vj.Bart.in l.pe.ff. rem ra. ha.& in l.Pantonius in fi.prin.de acqui.hære.& Lan. in tract.de arbi.vij.parte.xiij.q.

Hæres non potest reuocare factum defuncti.l. successores.& ibi Bald.C.de sol.etiam si factum est de re hæredis:ut quia uendiderit rem hæredis.l.siue possessio.& ibi Bald. C.de euic. lege quæ pater. cum gl.C.de resti.mil.nisi in fraudem factum. l. j.& ij. C.de reuo.his,quæ in frau. pa. l. cum a matre.C. de rei uend.

Hæres pót impedire alienationem rei promissam à testatore.no.in l.dedi.§.quamquam.& ibi Ale.de có di.ob causam.

Hæres potest facere quicquid potest defunctus.l.hæredem de regu.iur.nisi quando ex cótractu defuncti

ĉti ueniebat ius tertio querendū, quia nō pōt hęres renunciare, uel reuocare ad præiudicium tertij, licet potuisset defunctus contrahens. doc. & Alex. in l. qui Romæ. §. Flauius. penul. colum. de uerb. obliga.

Hæres potest reuocare confessionem defuncti. Bald. in l. error. in fi. C de iur. & fac. igno. & no. in l. non id circo. eod. tit. & tenet Bal. in l. j. ij. col. C. ne ex delic. defun.

Hæres non potest ratificare gesta nomine defuncti, quæ de sui natura non sunt transmissibilia ad hæredem. l. Pantonius uer. ratam habere non potest. de acqui. hære. secundum Ang. ibi. & Dy. in regula, ratum. in vj. Sed uide plenius. in l. si is, cui. ff. rē ra. ha. & in l. si quis offerenti. §. si creditor. de solu. & ubique per Barto. & in l. bonorum. rem ratam habe.

Hæres non potest arguere mendacium defuncti. Bar. in l. rem alienam. ff. de pigno. actio.

Hæres an debeat seruare iuramentū præstitū a defuncto in articulo mortis. in l. cum pater. §. filius matrem. de leg. ij.

Hæres an uideatur ratificare gesta defuncti succedendo. ĩ. uer. Successor in dubio. uer. xij.

Hæres an possit contrauenire alienationi rei suæ factæ per defunctum, stante statuto quod quis non possit uenire contra suum instrumentum, uel eius hæres. glo. no. in l. fi. §. sinuero & ipse. in fi. glossæ. mag. & ibi domi. Barto. & Pau. de Cast. quod sic, si confecit inuentarium. Quod etiam tenet ibi Bald. in §. in computatione. & ibi uide quid de hærede extraneo per Bar. & Bald. in l. ueditrici. C. de re. ali. non alie.

Hæres debet ratificare uenditionem factam per executores testamenti. Bald. in auth. si captiui. de epi. & cler.

Hæres uxoris non potest retractare alienationes factas per uxorem. de rebus uiri sibi hypothecatis ꝑ dote. ĩ. Hæres uxoris, uer. iij.

Hæres deliberat an. & qualiter adire uelit, uel repudiare. in Specu. de aduocat. §. iij. uer. habito.

Hæres intra tempora liberandi non potest alienare, nec agere. in Spec. de actore §. j. uer. item quod est hæres. de restit. in integ. §. ij. uer. Prælatus. & infra eod. uer. vj.

Hæredi ad deliberandum super hæreditate adeunda, uel repudianda, quanta dilatio detur. in Spe. de dila. §. j. uersi. deliberatorie. & supra Dilatio breuiatur.

Hæredi debet dari terminus ad deliberandum ad instantiam creditorum. ĩ Terminus ad liberandum. uer. iij. & fi. & per totum

Hæres ultra tempus deliberandi habet quatuor menses. l. fi. & ibi Bar. C. si pen. app. mors interue.

Hæres intra tempora deliberandi non potest uendere de bonis hæreditatis. l. non solum. §. si maior. & ibi Bart. ff. de iure delib. & Spe. de resti. in integ. §. ij. uer. prælatus. & de actore. §. j. uer. item quod hæres. Quod est uerum, nisi quando hæres est maior, & causa cognita uendat, quia potest. d. §. si maior. non aliter, ut ibi per Bar. in l. ait prætor. eo. tit. Idē in adulto qui habeat curatorē ad bona. quia potest res perituras uendere, etiam sine decreto, & causę cognitione: secus tamen si est pupillus. d. l. per totam. & ibi Bar.

Hæres suus, uel extraneus, an sit alendus intra tempora deliberandi in l. filius. ff. de iure delib. ꝙ sic. & ibi. gl. & doct.

Hæres animo deliberans adire, in foro conscientię non tenetur creditoribus hæreditarijs. Bar. in l. pro hærede, in prin. ff de acqui. hære. & in l. gerit. ij. co. eo. tit.

Hęres deliberans potest dicere testamentum nullum Bal. in l. suus. C. de repu. hære.

Hæres petens terminum ad deliberandum, si nō deliberat, post eum elapsum nō gaudet beneficio inuētarij, sed tenetur in solidum. l. fi. §. sinautem. C. de iure delibe.

Hæres hæredis an transmittat ius deliberandi. ĩ. uersi. Hæres hæredis. uer. xij & seq.

Hæres intra tempora deliberandi, & inuentarij, non potest conueniri a legatarijs, nec a creditoribus. l. fi. §. donec. & ibi docto. C. de iure delib. c. Raynaldus de testa. x. q. ij. hæc huius placiti. & c. charitatem. & in Spe. ti. de reo. uer. itē suus hæres. Quod uerum, nisi ipse alios conueniat. Item nisi faciat capi debitorem suspectum, & fugitiuum. Itē nisi de dāno infecto. Item nisi egerit pro legatis pijs, uel ad alimenta. Item nisi pro restitutione usurarum. Item nisi pro relicto ad funus. Item nisi ex commodato facto defuncto, secundum Pau. de Castr. post Bal. in d. §. donec. & Ange. in l. j, §. hæc stipulatio. xij. col. ff. si cui plus, quam per legē fal. Quæ omnia uera sunt, ēt si hæreditas sit lucrosa. Bal. in d. l. fi. §. cum igitur. Et quod dixi de legatis pijs, dic uerum, si hæres bis moneatur per iudicem intra tempora inuentarij ad soluendum illa: secundum. Bal. in auth. hoc amplius. j opp. in lect antiqua. C. de fideicommiss. Adde. ĩ. Hæres conuenitur uersi. xxiij. & cxxiij.

† *Hæres* adit hæreditatem, & adeundo dicitur quasi contrahere. Bal. in l. fi. in prin. C. de iure. delibe. & in rub. C. si quis ali. testa. prohi. & cum creditoribus, sicut cum legatarijs. Bart. in l. de eo. ff. de iudi. Sed contrarium sentit. in l. apud Iulianum. §. fi. ex quibus cau. in pos. ea. & ibi Ange. Non repudiando, secundum Bald. ibi. & in Spe. de testa. §. j.

† Adde quod licet hæres adeundo hæreditatem acquirat dominium, tamen non acquirit possessionē nisi corporaliter appræhendat eam. l. cum hæredes. ff. de acqui. poss. Panor. in c. cum super. de cau. pos. & prop. do. de Roca decis. iiij.

Hæres adeundo obligatur secundum legis mensuram non insolidum, nisi ex proprio consensu uelit teneri ad solidum. Bald. in l. j. in prin. C de iure delib.

Hæres institutus contemplatione alterius cogitur adire

adire officio Iudicis. Flo. in l. si serui. de usufru. Pau. de Cast. in l. nec emere. de iure delib.

Hæres coactus adire perdit prælegatum. l. ita tamen. §. si perceptis. & ibi Bart. & in §. qui suspectam. ad Trebel.

Hæres non dicitur adire ex eo quod agit de sepulchro uiolato. gl. in l. uenditor ex hæreditate. ff. de hære. uel act. uen.

Hæres, cuius bona sunt obligata per defunctum in cõtractu, adeundo uidetur consentire alienationi, cõtra quam uenire non potest. Bald. post Cyn. singu. in l. fi. pe. col. C. qui poti. in pig. ha. Item legato rei suę facto per testatorem. Bald. in l. j. communia de lega.

Hæres respõdens per uerbum Credo, positioni quod est hæres, uidetur adire. Bald. in l. j. in fin. C. de fal. cau. adie. leg. Sed contra tenet in l. j. C. de confes.

Hæres non dicitur adire, qui citatus ut hæres comparuit. Bal. in l. eam, quam. vj. co. C. de fideicom.

Hæres non adiens intra annum potest adire post, nisi expresse renuntiauerit, uel nisi terminus sit ei præfixus a iudice. l. cum antiquioribus. & ibi gl. & doc. C. de iure deliber.

10 Hæres cogitur adire propter fideicommissarium. l. ij. §. interdum. & ibi Bar. de uulg. & pupil. & supra Hæres grauatus. uer. lxxxvij. cum duobus seq.

Hæres adeundo uerbo, uel animo, ante executionem factam per executores testamenti, an dicatur facere contra testatoris prohibitionem, ne sit hæres uel possessionem apprehendat. Old. consi. cviij.

Hæres agens per procuratorem, potest adire, etiam lite pendente. infra Ius superueniens. uer. v. & ix.

Hæredi ad adeundum potest terminus statui a testatore. l. si quis ita hæres. per Ang. de acqui. hæred.

Hæres adiens cum beneficio legis, & inuentarij, debet adire coram iudice competenti ad actus legitimos Bal. in l. j. C. de adop.

Hæres moriens non uidetur adire, nec repudiare: sed aut fit transmissio, aut caducitas. Bald. in l. iij. in fi. C. de hæred. insti.

Hæres ante, quam adeat, non habet titulum in legato, nec etiam post. Bald. in l. j. pe. colu. C. de usuris, & fru. leg.

Hæres adiens debet esse certus de morte defuncti. Bar. in l. qui hæreditatem. ff. de acq. hære. in quibusdam lecturis.

Hæres adiens tenetur ad omnia onera, si alius cohæres repudiauit. l. pe. §. Aristo. & ibi Ange. & doc. ff. de acqui. hære.

Hæres licet hæreditatẽ repudiatã non possit adire ad sui commodum, per. l. sicut. C. de repu. hære. tamẽ ad sui incõmodum cogitur adire. Barto. in l. nam ꝙ §. sed & qui. ff. ad Treb.

20 Hæredi facienti actum dubium actionis debet dari iuramentum, ut declaret animũ suum qualis fuerit. Bal. in l. pro hærede. in fin. principij. ff. de acqui. hæred.

Hæres adeundo an uideatur reuocare abstentionem. s. uerbo, Filius hæres. uer. lxxiij.

Hæres dicens, Volo adire, non dicitur adire, nisi actũ gerat aditionis. Pau. de Ca. post Bar. in l. potuit. C. de iure delib. Sed Angel. in l. gerit. de acqui. hære. dicit simpliciter aditionem induci. Idem tenet. l. serui electione. de lega. j. per tex. fin. in l. Pamphilo. §. propositum. de leg. iij. ubi probatur esse uerũ quando hæres est in actu adeundi, quando dicit, Volo adire: ut ibi. Vide omnino Bart. in d. l. gerit. & in l. facta. §. si sub conditione. ff. ad Treb. & per Bal. & Pau de Cast. in l. fi. §. j. de iure delib. Alias, cum essem scholaris, cogitaui concordiam opinionum sic fieri, uidelicet quod opi. Ange. procedat ante lapsum anni secus uero si post dicta uerba labatur annus: quia tunc importatur repudiatio. l. fi. l. ij. C. ad Tertul. secundum Pau. de Cast. in l. fi. C. de repu. her. ut sic procedat prima opi. Cogita. {Et do Pet. Philip. Cor. in consi. cccx. incip. principaliter. in litera g. in iij. parte ubi etiam quid si dicat, Nolo adire. an repudiare dicatur.}

Hæres, qui dicit uelle adire, si non adiuit actualiter, non tenetur in foro conscientiæ creditoribus, & legatarijs. Pau. de Cast. in l. potuit. C. de iure deliber.

Hæres non tenetur respondere positioni sibi factę ꝙ in animo quandoque constituit uelle adire, & hoc confessus est: sed potest recusare subire iuramentum, si creditores de hoc uolunt stare iuramento hæredis. Ang. in l. gerit. de acqui. hære. Pau. de Ca. in l. potuit. C. de iure delibe. ubi tamen Bar & Bal. tenent contrarium. Et si respondet quod sic, an sibi præiudicet. Bar. Bal & Pau. ibi.

Hæres debet scire mortem talis, & illius hæreditatẽ esse delatam ad ipsum ex testamento, uel ab intestato: ut. s. uer. Aditio.

Hæres non adiens intra triginta annos potest agnoscere bonorum possessionem, quandocunque ab intestato intra alios triginta annos Barto. & Bald. & Pau. de Ca. in l. licet. in fi. C. de iure delib.

Hæres non adiens ad instantiam creditorum intra terminum, habetur post terminum pro adeunte. sed si non adeat intra terminum ad instantiam substituti, habetur pro repudiante. Bart. in l. quandiu. ff. de acq. hære. & in l. gerit. ix. col. eo. tit. Vide Bal. in rub. C. de suc. edi. & ibi Pau. de Ca. ꝙ post terminũ non põt adire. Bal. in l. j. xxvj. opp. C. qui admitti. & in l. fi. §. cum igitur. & Bar. in l. si autem dubius. C. de iure deliber.

Hæres interrogatus an uelit esse hæres, si respondeat cur non: uidetur adire: arg. l. j. §. si quis ita interroget. de uer. ob. secundum Bar. & Ang. in l. gerit. de acqu. hæred. Item per uerba, Gero me pro hærede uel agnosco talem hæreditatem: uel, assumo, accipio, apprehendo. Bar. ibidem. iij. col. Item nolo esse hęres pro certo. Vel, si interrogatus an uelit esse heres, respondet quod sic. Bar. ibi. iij. col. Vel, si confitetur se esse hęredem Titij, dummodo sit talis, qui possit esse hæres. Barto. ibidem. & Bald. in l. j. in fi. C. de fal. causa adie. lega. Vel, si in epistola scribit, Talis hæres salutem, &c. Bar. ibi. in iiij. col. Sed si quis dicit Titio quod est hæres Caij, & Titius

tius respondet, Sum contentus: uel, placet, uel similia, statur declarationi Titij, uel eius hæredis. Bar. ibi. v. col. Item si quis in suo testamento, etiam inualido, uel in alia sua scriptura, appellat se hæredem alterius. Bar. in v. col. Item quando quis agit petitione hæreditatis. Vel si quis interrogetur, an possideat pro hærede. Non si peto mihi ostendi testamentum, ut instruar de uiribus eius. Vel si quis moueat querelam, Bar. ibi. vj. colu. ubi etiam dicit quod si accuset quis testamētum de falso, uel dicat nullum, inducitur aditio. Item si quis uendat rem hæreditariam, uel locet etiam simpliciter: non si habitat in domo patris, quia non uidetur adire. Bart. ibi. in vij. colum. Sed si dicit tenere domum pro legitima, uidetur adire. Bar. ibidem. Non autē si pascat familiam, gubernet domum, uel sepeliat defunctum: quæ omnia faceres uicinus, ideo non uidetur adire, nisi aliter constet. Bar. ibi. vij. colum. Item nec si interrogatus an uelit esse hæres respōdet quod hæreditas sibi non displicet: quia non sequitur, Ergo placet. Bart. ibi. in iiij. col. Sed si uendit domum, uel habitat eam: uel dicit se domum possidere, uidetur adire, nisi contrarium constet. Bar. ibi. viij. colum. Item dicitur adire, si conuocatis amicis dicit quod uult esse hæres. Bar. in l. facta §. si sub conditione. in fi. ff. ad Treb. & Ang. in d. l. gerit. ubi Bar. aliter loquitur. & in l. serui electio-ctione. de lega. j. Item si dicit, Adeo si de iure possum. in l. potuit. viij q. C. de iure delibe. Item dicit, Adeo hæreditatem Titij delatam Seio, si Seius nō adiuerit: secundum Bald. in d. l. potuit. viij. q. Idem si dicit post tempus deliberandi hæreditatem sibi expedire. Bar. in l. omnes. ff. ad Trebel. Idem si dicit se hæredem Titij. Bald. in l. potuit. vj. q. C. de iure deliber. & Bar. in l. si filius. ff. de tutel. Idem si dicit Ego sciens hæreditatem patris adeo. Bald. in d. l. potuit. vij. q contra. Bar. in l. is, qui putat. de acqui. hæredi. Reliquos casus aditionis adde. sup. Aditio. Item

Hæres dicitur adire, dum exigit debita hæreditatis. l. pro hærede. §. Papinianus. de acq. hære. Item qui recipit a debitoribus coram iudice. Bald. in l. j. j. q. C. qui admitti. xv. col. Item qui dicit hæreditatem ad se spectare, uel qui agit ad eam. s̄. Hæreditas adita. uersi. xv.

30 Hæres dando eleemosynas necessarias pro defuncto, ut in funere candelas, & cereos, non uidetur adire: secus si det non necessarias. Bart. in d. l. gerit. viij. colum. sed si det pannos prætiosos uxoris mortuę, non uidetur adire, nisi sint legati in testamento: quia soluendo legata uidetur adire. Item si det pannos quotidianos, uidetur adire. Barto. ibidem.

Hæres præsumitur adire ex non facto, ut quia hæres debitor succedat creditori, & non soluat alijs. Itē quia nō compenset, casu quo pęna incurritur. Bar. in d. l. gerit. x. col.

Hæres pupillus dicitur adire, quando tutor in inuentario dicit Item credit esse in bonis pupilli talē rē. quæ fuit de hæreditate Titij. Bart. in d. l. gerit. pe. colum. in fin.

Hæres dicitur adire per constitutionem procuratoris ad adeundum. gl. & Bar. in l. Paulus. in fi. de acqui. hære.

Hæres possidens bona hæreditaria uidetur adire. Bar. in l. j. ij. q. C qui admitti. ubi dicit uerum, nisi doceatur alia causa possesionis. & supra Filius hæres uersi. xxij. Item nisi protestetur per prius quod nō intendit ea tenere animo adeundi, sed solum ut ea gubernet certo tempore, ut sic disbrigatis bonis adeat: quod potest, nisi terminus ad adeundum p̄figeretur quo elapso non posset adire: & sic cautela non prodesset sibi post terminum. Bar. in l. scriptus. ff. de religio.

Hæres scriptus post annum statim petit bonorū possessionem secundum tabulas, ex quo suus mihi dicit. l. si impubes: ad Carbonian.

Hæres an uideatur adiuisse, uel repudiasse, ex lapsu termini. Bal. in l. j. xxvj. op. C. qui admitti. & s̄. eo. uersic. xxvij.

Hæres institutus intuitu alterius, an cogatur adire ad instantiam illius. Paulus de Castr. in lege nec emere. C. de iure de'ibe. & Flo. in lege si serui. ff. de usufru. ubi dicit uerum, officio iudicis. & sup. eo. uersi. iij.

Hæres adiens hæreditatem pro parte, uidetur adire in totum. glossa. Bartol & doc. in leg. j. ff. de acquiren. hęre. secus uero in repudiante pro parte, ut ibi.

Hæres faciens actum inductiuum aditionis intra tēpora inuentarij conficiendi an dicatur renuntiare beneficio inuentarij, si de eo non sit protestatus. Paulus de Ca. in consi. ccx.

Hæres adire non cogitur, quando timet damnum, nisi remittatur sibi a prætore, uel nisi resarciatur. l. apud Iulianum. in prin. & ibi Bart. ff. ad Trebel.

40 Hæres hæredis an cogatur adire, & restituere. s̄. uerbo Hæres hæredis uer. viij.

Hæres licet fuerit in mora adeundi, non tamē dicitur in mora restituendi fideicommissum, nisi de nouo interpelletur: secundum Ang. fin. in l. ita tamen. §. si seruum. ff. ad. Tre.

Hæres per solam libelli oblationem contra debitores hæreditarios uidetur adire. Ioan. de Imo. in l. p hærede. ff de acqui. hære. Pau. de Ca. in l. j. de condi. instit.

Hæres post triginta annos potest petere bonorum possessionem. Bald. in l. licet. iij. q. C. de iure delib. & in rub. C. qui admitti. vj. q. & Paul. de Cast. in l. quandiu. eod. titu. Quod est uerum, si per ignorantiam non adiuit intra dictum tempus: quo casu licet adire non posit post tamen potest agnoscere: ut ibi per Bald. in l. licet. iij. q. & Pau. de Cast. ibi, in fi. & in l. fi. C. unde cogna. Item potest restitui in integrum ex clausula generali. Bart. in l. j. §. si propter inundationem. de iti. actuque priua. & gl. in l. si pater. §. per fundum quemad. serui. ami. & ibi

& in l.sicut.C.de præscript.triginta an.Lud.in dict. l.fi.unde cogna.& Ange.de Vbal.in rubr.C.quiad mit.xv.col.Itē potest adire post triginta annos per unde legitimi, si ante non uenit per unde liberi. Item si ante non adiuit ex testamento, potest post adire ab intestato,Bal.in d.l.licet.& ī. Filia succedit.uer.xvij.

Hæres q adit ab intestato credens se esse ab intestato hæredem,cum post appareat de testamento,nō tenet aditio,tanquam erronea.sup. Aditio. Sed contra secus:ut per Barto.in l.is potest.de acqui.hære. Nec.ualet petitio ut ab intestato.ĵ.Libellus in ultimis uoluntatibus.uer.xxviij.

Hæres an restituatur in integrum,si testator non adiuit ignorans intra quadraginta annos.Ale. con.clxij.ij.parte.

Hæres occultans aliqua bona hæreditaria.Item

Hæres bibens uinum,& comedens frumentum hæreditatis,& negans,p̄sumituradiuisse,& repudiarenō potest.& tenetur in solidum creditoribus, & legatarijs.Ange.in l.si quis dederit.§.prætor.ff. de acqui.hære.Vnde.

Hæres uiuens de fructibus hæreditatijs,dicitur de bonis adimere,& adire,ut repudiare hæreditatem nō possit.Ang.ibidem.

Hæres non potest adire hæreditatem post terminum sibi taxatum a testatore.l.si quis ita .hæres. & Ange.de acqui.hæred.

Hæres debet scire se hæredem,& debet uidere testamentum:aliàs non potest adire.Barto.in l. si seruum.§.de illo.de uerb.obliga.& plenius per gl.no. in l.illud.in fi.ff.si pars hæred.pe. & in l.is potest. & ibi Bar.plenius de acquir.hæred.ubi septem requiruntur.

Hæres,qui dicit,Adeo,Nō adeo:an dicatur adire, uel repudiare.Bal.in l.quidam eulogio.iij.col.C.de iure delib.

Hæres cogitur adire,& restituere hæreditatem repudiatam.l.nam quod.§.j.ff.ad Tre.Item

Hæres cogitur adire officio iudicis.Bar.in l.quia poterat.ad Treb.quem uide post gl.in l. non est cogendus.eo.ti.

Hæres ex testamento an possit adire ab intestato. Barto.in l.fi.ff.si quis omis.cau.testa.Cy.& doc. in l.j. C.eo.titu.

Hæres non faciens inuentarium præsumitur adire hæreditatem lucrosam,& tenetur ultra uires hæreditarias.Bal.in l.filium. quem.ulti. char. C. fami. er. non tamen perdit legitimam.gloss.& doc. in auth. hoc amplius. C.de fideicom. & in auth. de hære.& Falc.§. si uero non fecit.Paul.de Cast. consi.xc.& cōsil.cxij.

Hæres uendens coactus a iudice pro sepeliendo defuncto,non dicitur adire. l. qui erat.& ibi Bartol. fami.ercis.

Hæres cogitur adire ut soluat legata, uel restituat fideicommissario.Sed an tunc requiratur libellus.in Spe.de officio om.iudi.§.ij. uer. item imploratur. & ī.Hæres.el.j.

Hæres non dicitur sine animo adire.in Spe.de lit. cōte,§ ij.uer.& nota.uide omnino. ĵ. uer. Voluntas uersi.xxxiij.

Hæres non potest adire per procuratorem.l.Paulus. ff.de acqui.hærep.in Spec.de instr.edi.§.xiiij.uer. item pone quod aliquis.

Hæres si nolit,uel non possit adire, quid fiat de legatis pijs.in Spe.supra uer.quid si hæres.& seq.

Hæres intra quod tempus debet adire,uel repudiare Spe.eo.ti.§.fi.post uer.nunc dicamus.

Hæres adiens ab intestato hæreditatem repudiatam ab hærede scripto potest impedire executionē sententiæ contra hæredem scriptum,si offerret se paratum respondere creditoribus.in Spe.de execu,sisen.§.iij.uer.item pone.

Hæres eo ipso quod adit,dicitur solo aīo hæres,& eadem persona tunc fingitur cum defuncto. in Sp.de feu.§.ij.uer.xxvij.Item

Hæres si adeat ab intestato in fraudem legatariorum qualiter eis sucurratur.Item.

Hæres si nullus adeat,an legata,& fideicommissa petantur.in Spe.de testa.§.j.

Hæres si non adeat,an possessio hæreditatis transferatur in eum.in Spe.de suc.ab inte.in prin.

Hæres repudiauit partē hæreditatis,quæ accrescit cohęredi.in Spec.de feudis.§.ij. uersicul.xxxvj.

Hæres intra quantū tempus debeat repudiare.in Sp. de testa.§.j.

† Hæres per lapsum anni repudiare intelligitur de iure prætorio.do.Pet.Philip.Cor.in con.ccij.circa in litera p,in secunda parte.]

Hæredes repudiantes an possint adire, & iterū repudiare.in Spe.de succes.ab intest.& ī. Hæreditas repudiata.per discursum.

Hæres si repudiat,qualiter conficiatur instrumentū. in Spe.eo.tit.in fi.

Hæres ex testamento non pōt renuntiare successioni ex testamento,ut succedat ab intestato.l.hęres instituta.& ibi doc.C.de impub.& ali.sub.

Hæres repudians successionē ex testamento,an uideatur renuntiare legitimæ. Cy.& doct.in d. l. hæres instituta.C.de impub.& ali.substi. & supra Filius hæres.uer.xlix.

Hæres respondens positioni,quod est hæres,per uerbum Non credit dicitur repudiare. Bald. in lege.j. in fin.C.de fal.causa adiec.leg.uide.l.si filio. de interro.actio.

Hæres, qui propter creditores non uult uti iure accrescendi,debet cedere parti,quam agnouit. Casus sing.in l.cum hæreditate.de acqui.hære.secundum Bal.in l.j.§.his itaque.C.de cadu.tol.Imo est electio sua.Vnde hæres qui adiuit partem suam si coheres repudiat,potest ipse etiam repudiare, uel acceptare totam,& sic etiam partem repudiatam. d. l.cum hæreditate.& ibi Bar.Lud.& doct.

Hæres repudians,& substitutus,quomodo teneantur ad legata.Bal.in l.j.C.si quis omis.cau.testa.

Hæres repudians si possideat, tenetur legatarijs quia

quia in eorum fraudē præsumitur repudiasse. Bar. in l. j. in prin. ff. si quis omis. cau. te. Vide Cy. in l. ij. C. de repu. hære.

Hæres repudians hæreditatem tenetur creditoribus tribus casibus, scilicet quando pretio repudiauit: quo casu conuenitur quasi possidens pro hærede. Itē quando rem unā hæreditariam retinet. Item in subsidium, quando legitimus bona dissipauit. Bal. in rub. C. si quis. omis. cau. testa.

Hæres repudians hæreditatem idolo, & in fraudem legatariorū, tenet in totū, nisi accepta pecunia repudiauerit: quia tenet ipse & substitutus legatarijs l. j. & ibi Bal. C. si quis omis. cau. test.

Hæres repudians dolo, non tenetur, nisi lucretur ex repudiatione. Bal. in d. l. j. Item

Hæres repudians si non possideat, non tenetur ad legata, nisi in subsidium. Bal. in d. l. j. Item

Hæres habens substitutum uulgarem, habet licentiā abstinendi. supra Hæres grauatus. uersicul. xliij. & uersi. cxxxiiij.

Hæres iurans adire, uel soluere legata, an possit repudiare. Bal. in l. ij. C. commu. de leg. in lect. antiq.

Hæres repudians facit contra uoluntatem defuncti, quando fuit iussus esse hæres. Bald. in l. quidam. vj. oppo. C. de iure deli.

Hæres non desinit esse hæres per instrumentum finis, & quietationis, uel renuntiationis hæreditatis iā aditæ. Bal. in l. suus. C. de repud. hæredit.

Hæres moriens non dicitur repudiare. Bald. in l. iij. in fi. C. de hære. instit. ubi dicit etiam quod nec adire uidetur.

20 Hæres cedens alicui hæreditatem, & iura hæreditaria, an uideatur etiam cedere instātiam inchoatam per ipsum. Bar. & Ang. in l. cum hæreditas. ff. ad Treb.

Hæres, qui abstinuit, an uideatur reuocare abstensionem per actum, qui inducit aditionem. s. uer. Filius hæres. uer. lxxiij.

Hæres repudiās hæreditatem perdit prælegata. l. quidam. ff. si quis omis. cau. testa.

Hæres suus abstinens, si postea emit bona, an uideatur reuocare abstensionem supra. uer. Hæres suus. uer. antepe.

Hæres non dicitur repudiare ex uerbis, Volo repudiare: uel Hæreditas mihi non expedit. gl. & doct. in l. fi. §. similique modo. C. de iure delib. nisi labātur tres menses post, ut ibi. quod etiam tenet Bald. in §. cum igitur & Pau. de Cast. in l. fin. C. de repu. hær. & Bar. in l. suus. ff. de iure deli. Idem si dixit hæres, Nolo adire. Barto. & Ang. in l. quia poterat. ad Treb. & Bal. in l. qui se patris. & ibi Ang. plenius. C. unde liberi. Vide. l. filij. & Bar. ad Tertu. & per Bal. in d. §. cum igitur. j. colu. Bar. uero in l. ij. C. de iur. & fact. igno. & in l. fin. C. de repu. here. dicit q idem est uerbum, Non adeo: uel, Nolo adire: uel, Repudio. Idem si dixit hæres, Nolo quotidie istas brigas. per Barto. in l. si quis suus. & Bald. & Pet. de Sun. in l. ij. C. qui bon. ced. pos. ubi uide. Item nec dicitur repudiare, qui dicit, Non sum hæres. d. l. qui se patris. ubi per Bal. & doc. & tenet Bal. in l. potuit. vj. q. C. de iure deli. † Et per Franc. Are. in l. gerit. de acqui. hære. & in l. qui se patris. in repe. C. unde libe. & uide do. Pe. Philip. Cor. in consi. cccx. in cip. principaliter. in litera g, in iij. parte.]

Hæres an possit repudiare hæreditatem paternā aditam ne cogatur acceptare pupillarem. Bal. & Paul. de Ca. in l. quidam uelogio. C. de iure delib. Ange. in l. si filius, qui patri. de uulg. & pup. & s. Hæreditas repudiata. uer. xxxviij. Item

Hæredes an possint acceptare hæreditatem pupillarē & repudiare paternam. no. in l. si filius, qui patri. de uul. & pup. & Pau. de Ca. in d. l. quidā eulogio. C. de iur. delib.

Hæres repudians pro parte, non uidetur repudiare totum, gl. & Bar. in l. j. & ij. ff. de acqui. hæred.

Hæres repudians ex testamento, & succedens ab intestato, non perdit beneficium Falcidiæ. Angel. in l. quia autem. si quis omis. cau. testa. per tex. ibi: habere enim, &c. & tenet Ang. in l. qui seruus. eo. tit. ubi casus. Vide etiam Ang. in l. recusare. §. Titius. ff. ad Treb.

Hæres repudians hæreditatem perdit omnia alia lucra. ex ea. l. hæredes. & ibi Bar. C. de omni agro deser. lib. xj. Sed uide omnino Bald. in auth. unde si parens. ad fi. C de inoffi. testa. & Ang. in l. j. ff. de acqui. hære. & in l quia poterat. ad Trebel. & s. uer. Filius. hæres. uer. 50.

30 Hæres habens substitutum in una parte tantum, non potest unam partem acceptare, & alteram repudiare. Bal. in leg. quidam. eulogio. C. de iure deliber.

Hæres uiuens de fructibus, & eos conuertens in suos usus non potest in fraudem repudiare hæreditatem. Ang. in l. si quis dederit. §. pretor. ff. de acqui. hæred.

Hæres repudians, & postea emens bona hæreditaria, an, & quando præsumatur in fraudem repudiasse. gl. & Bal. in l. ij. C. de repud. hæred.

Hæres repudians, postea possidens bona hæreditaria an præsumatur hæres, & reuocasse repudiationem Cy. in l. ij. de repud. hæred. Bar. in l. j. si quis omis. cau. testa.

Hæredes repudiantis materiā supple. j. uer. Repudiatio. s. uer. Filius hæres per discursum.

Hæres exclusus per prætorem non uidetur repudiare hæreditatem, sed prætoris beneficio. l. matri. & ibi Bar. C. ad Orficianū.

Hæres alienans hæreditatem an teneatur emptori de euictione, & an legatarijs. in l. j. C. de euictionib. & in l. ij. ff. de hæred. uel actio. uē. cum gl. Et an prælegatarijs. in l. cū pater. l. euictis. de leg. ij. quod non.

Hæres grauatus an, & quatenus possit alienare. s. uer. Hæres grauatus. per discursum.

Hæres uendens hæreditatem tenetur. ad legata, sed recuperat ab emptore. leg. ij. & ibi Bald. C. de lega. & infra.

Hæres prohibitus alienare an possit alienare. s. uerb.

Hæres

Hæres prohibitus. per discursum.

Hæres uendens hæreditatem pro maiori pretio quã ualeat, tenetur legatarijs pro ualore hæreditatis, non pro quanto uendidit: gl. in l. uenditor ex hæreditate. ff. de hære. uel act. uen. & in l. iij. in prin. §. j. ff. ad legem. Falc.

Hæres alienans rem legatam sine dolo, & ignoranter quomodo teneatur. no. in l. si hæres. de leg. ij.

Hæres an uendere possit res hæreditarias intra tempus deliberandi. s. uer. Hæres deliberat. uer. vj.

Hæres alienans rem legatam præsente legatario, obligatur ei ad pretium restituendum: sed si uelit dare rem legatam, licet alienatam, potest. l. si fundum per fideicommissum. & ibi Bar. de leg. j.

Hæres alienans legatum ad quid teneatur: uide. J. uer si. Legatum.

10 Hæres cogit uẽdere, & soluere creditoribus. s. Hæres conuenitur. uer. xlj. Item

Hæres an possit alienare domum, uel fundum. in quo alteri testator legauerit usumfructum: uide. s. uer. Domus. uer. xxxviij. & lxxj.

Hæres dilapidans, cui testator cautionem remiserit, de qua dilapidatione uerisimiliter cogitari potuit, non tenetur cauere alias sic: sed omni casu potest sibi administratio interdici, ut sequestrum bonorũ fieri Bal. in l. iubemus. j. col. C. ad Treb.

Hæres transigens cũ uxore testatoris de legato. qđ dicitur factum ei a uiro, cũ non sit, tenetur stare transactioni factę, non uiso testamẽto. ar. gl. in l. de his. secundum Pau. de Ca. ff. de transactio.

Hæres si uendat bona fideicommisso subiecta. s. Hæres grauatus. uer. xcj. & per discursum.

Hæres, etiam in gradu remotissimo, tenetur de euictione. l. cum successores. & ibi Bald. C. de euictionibus.

Hæres possidens hæreditatem potest eam uendere, sed donare potest quandocunque. Barto. in l. per diuersas. C. manda. Fran. Padua. in l. j. iiij. regula. C. qui admitti.

Hæredi pauperi potest interdici bonorum alienatio per creditores. Lud. in l. is, cui bonis. de uerb. obl. per tex. sing. in l. si creditores. & ibi tenet Alex. de priuil. credit.

Hæres non tenetur uendere proprietatem bonorum in quibus alimenta sunt alteri legata pro præstandis illis pinguiora, si bona ipsa sunt maioris prætij, quàm reditus. Bar. in l. pe. ff. de ali. & cib. leg. & in l. Imperator. ad Tre. & Ale. in l. si maritus. solu. ma. Ange. & Imo. in l. Nesennius. §. fi. de re iudi. & Ang. in l. qui bonis. de ces. bono.

Hæres an possit uendere uel donare ius fideicommissi. & ius Trebellianicę. Barto. & Fran. in l. pe. C. ad Tre. & Fran. in l. j. iiij. regula. C. qui admitti. quod non. & s. Hæres grauatus. uer. lxxxviij.

20 Hæres cedens hæreditatem, & iura eius alteri an uideatur etiam cedere in litem iam ab ipso ceptam. Bar. & Ang. in l. cum hæreditas. ff. ad Tre.

Hæres legans legatario eandem rem pro parte legatã a testatore, uẽ legare alterã partem rei, scilicet suam non autem partem, quam testator prius legauit. l. Meuius. in prin. de leg. ij.

Hæres alienans rem legatam tenetur legatario ad æstimationem. l. si quis inquilinos. §. j. & ibi Barto. de lega. j.

Hæres uendens forensi de mandato testatoris, punitur pœna statuti de alienatione in forensem. Ang. in l. Senatus in pri. de leg. j. & in l. si dignum. & in l. qui fundum. ad legem Fal. Ang. contra in l. si ita. §. ea lege. secundum Io. de Imo. ibi in fi. de uerb. obl.

Hæres an, & quando possit uendere de bonis hæreditarijs pro satisfactione bonorum, & an possit dare de bonis in solutum. Bart. in l. fi. §. si præfatam. C. de iure deli. Item

Hæres potest dare in solutum creditoribus, et inuitis res pro pecunia, quando pecunia non est in hæreditate: ali às sic, nec cogitur uendere res, & soluere pecuniam, si fecit inuentarium. Ange. in l. j. §. stipulatio. ff. si cui plus, quàm per legem Fal.

Hæres alienans contra prohibitionem testatoris nõ priuatur hæreditate, si sibi non sit datus substitutus in casu alienationis. Ange. sing. in consi. in dei nomine amen: punctus talis est, Andreas, &c. in libro. B. aliter tenet Bal. in aut. cui relictum. C. de indi. uidui. tol. & in l. j. vj. q. C. de his, quæ pę. no. & plenius. sup. uer. Hæres sub conditione. Quod uerũ nisi habeat cohæredem, quia tunc prohibitio alienandi operatur reciprocam substitutionem. gl. fin. in l. codicillis. §. testamento. de leg. ij. & Barto. in l. uxorem. §. hæres. de leg. iij. & in consi. proponitur quod in testamento, quod uenientibus ab intestato debetur si non sit substitutus, uel cohęres. & per Ang. in auth. de nu. §. præfatę.

Hæres an possit uendere domum, cuius reditum legauit ad certum usum, puta pro alimentis. l. nihil proponitur & ibi gl. de leg. j. facit. l. fundi Trebatiani, de usufr. leg.

Hæres uẽdens hæreditatem conueniri debet à creditoribus non autem emptor. l. ij. & ibi Bal. C. de hære. uel actio. uend.

Hæres cogitur uendere de bonis hæreditatis pro sepeliẽdo defuncto, etiam ante aditionem. l. qui erat & ibi Bar. ff. fa. ercis.

30 Hæres alienare an possit de bonis, quando est grauatus restituere quicquid ex hæreditate superetit in auth. contra rogatus. C. ad Tre. & s. Hæres grauatus. uer. j. & xcij.

Hæres soluens executori ante præstitam cautionem sibi imputet, quia tenetur iterum soluere legatarijs. l. Firmio. §. j. quando di. lega. ced. Bar. in l. diuus. ff. si cui plus quam per leg. Fal.

Hæres soluens legata integra non detracta Falcidia scienter non dicitur soluere plus debito: unde non põt postea petere Falcidiam, nisi sit minor. l. j. & ibi Bal. C. ad l. Fal. & J.

Hæres an possit soluere pro pluribus annis legatum annuum Bar. in l. si cum præfinitione. ff. quando di. le. ced. & Bal. in l. in an nalibus. C. de leg.

Hæres sibi ipsi soluere põt, & eligere, in qua re uelit si bi

ut solui.Bald.in l.fi.§.in computatione. C. de iure delib.

Hæres soluens in totum an repetat a coherede, non facta cessione sibi in l.in lege Falcidia.hoc esse ser uandum ad le.Fal.& in Spe.de obli.& sol §. j.in fi. quod ceduntur ei actiones pro parte tantum.Item

Hæres soluens plus debito non præiudicat legatarijs. l.Lucius.§.testator.& ibi Bar.de leg.ij.

Hæres soluens unum legatum integrum, non detracta Falcidia,an præiudicet in alijs.gloss.& Ang. in auth.de hære.& Fal.§.si uero expressim. colla. j. Pau.de Ca.co.m.ccix.& ī.uer.Falcidia detrahitur. uer.vij.& ix.

Hæres putatiuus soluens repetit solutum.l.si a patre. & ibi Bar.C.de condi.indeb.

Hæres per conscientiam soluens legatum non solenne,non potest repetere.l.fi.& ibi Bal.C.de fideicō.

Hæres an possit soluere legatario aliud pro alio, est arbitrio iudicis.l.si domus §. qui confitetur. & §. seq.de lega.j.unde in l.si pecunia. & ibi Bartol. de leg.ij.

Hæres soluens pro incertis malè ablatis an debeat sol uere primis uenientibus.Pau.de Ca.quod non, in l.fi.§ & si præfatam.C.de iure delib.nisi primi satis dent restituere,si alij superueniant.Item

Hæres soluens ultra Falcidiam,an repetat? Bald.in l. cum quis.C.de iur.& fac.igno.in l.j. C. ad legem Falcid.

Hæredes unius debitoris soluētesquilibet patre suā, liberantur,licet debitor ipse non liberaretur soluēdo partem.Bar.in l.iij.C.de neg.gest.

Hæres non soluens legatum quantitatis intra terminum an possit purgare moram,quando testator legauit fundum,si hæres intra terminum quantitatē legatam non solueret Bart.in l.si insulam.iiij.q.de uer.ob.& ib. doc.

Hæres soluens executoribus testamenti liberatur.l.liberto.§.largius:& ibi Dy.ff.de adi.lega.& Dyn.in l.si a pluribus.de lega.j.

Hæres an posit soluere ad euitandum pœnam defuncto iniunctam.Bar.in l.fideiussor obligari. §. fi. de fideiuss.

Hæres confessus debet soluere legatum intra decem dies.l.si domus.§.in pecunia.& ibi gl. Bart. & doc. de lega.j.

Hæres non pōt soluere aliud pro alio, quando defunctus debitor id non posset l.in executione. §.j. & ibi Ale.de uer.obl.

Hæres implere debet uoluntatem testatoris intra annum,alias priuatur hæreditate.authen.hoc amplius & ibi doc. C. de fideicom. & in cor.de her.& Fal.§.si quis uero non implens. & ibi gl.& do. Ang.& ī.eo.† Et d.Pe.Phi.Cor.in consi. xcviij.incip.dominus.in prin.in j.parte.]

Hæres non cogitur intra annum implere uoluntatem testantis.secundum Bald.in auth.hoc amplius. xlj. q.in repeti.C.de fideicom.Vide Pau.de Cast.consi.clxv.

Hæres habet annum continuum ad implendum.Bal. in d.auth. hoc amplius. xliiij. q. in repe. posita in lec.antiq.

Heres non implens intra annum, non adita hæreditate,non priuatur successione.Bald.in d.auth xlv.q.

Hæres pro uno numo non soluto in implenda uoluntate defuncti,non priuatur tota hæreditate. Bald. ibi.xlvj.q.

Hæres intra annum non soluens debita ex contractibus,non priuatur hæreditate.in d.auth. xlvij.q.

† Hæres non amplius uoluntatem defuncti,quæ sint requisita ad hoc ut priuetur hæreditate. Vide do. Ias in auth.hoc amplius in j.colu. uer. nota ex ista auth.C.de fideicom.†

Hæres ab intestato non implens uoluntatem defuncti an priuetur hæreditate.Bal.in d.auth.lix.q.

Hæres non implens uoluntatem defuncti, ex quibus causis excusetur.Hosti. in c.nos quidam. de testa. Fed.de Senis consi.cxxiiij.& Bal.in d.auth.hoc amplius.50.q.& ī.eo.& ī.dicetur per discursum.

Hæres qualiter debeat cauere de implenda uoluntate defuncti.Bal.in d.aut.pe.col.uer. secundo quæritur.in lec.antiq.

10 Hæres bis monitus a iudice ut exequatur uolūtatē defuncti ad piam causam,priuatur hæreditate, etiā ante annum licet alias habeat annum ad exequendum.Bal.in d.auth.hoc amplius.j.opp. in lec.anti. in repeti.sed Ang.aliter loquitur in auth. de hære di.& Fal.§.si quis autem.

Hæres si non impleat,quia fit datus executor in testamento.an priuetur.Cal.in d auth.in lec.antiq.iiij. q.& in lec.noua.quod si sunt, ligatę manus hæredi,non priuatur:alias sic.Bar.ibi dicit quod hæres non tenetur nisi sit finitum officium executoris, & monitus sit a iudice: quia non implens tenetur.

Hæres monitus a iudice prorogato, uel arbitrio, an priuetur,si non impleat. Bal.in d.au.ix.x.& xj.q.in repeti.in lec.antiqua. Item.

Hærres monitus per statutum,uel cōstitutionem episcopi,ad implendum,si nō impleat, an priuetur absque alia monitione.Bal.in auth. præallegata. xij. q.in repeti.& Pau.de Ca.in consi clxv.

Hæres non soluens intra annum legatum annuum, non priuatur hæreditate,quia legatum anuum nō debetur in primo anno pro omnibus annis. Oldr. consi.cccxxj.

Hæres pro implendo uoto defuncti quomodo conueniatur.Spe.de uoto.

Hæredem non impleuisse uoluntatem defuncti intra annum debet probari per allegantem, scilicet interrogatis legatarijs an eis sit solutum.Bar.in auth.hoc amplius.C.de fideicō.in lect.noua. communi.

Hæres nō implens intra annum,non priuatur, si aliā pœnam testator iniunxit,& soluit:alias secus, Bal. in d.auth.adde.in Spe.de loca.uer.xxxv.

Hæres ex testamento non solenni implens non priuatur.Bal.in d.auth.

Hæres non implens nudum præceptum testatoris

 factum

factum contra legem, non priuatur successione: secus si præceptum nudum sit secundum legem. Bal. in authen. præalle.

20 Hæres priuatus hæreditate propter non impletam uoluntatem testatoris, eam non recuperat a sequentibus in gradu repudiatam. gloss. & Barto. in l. si quis solidum. de hære. insti. Sed Bald post gl. tenet contrarium in d. auth. hoc amplius. j. q. & ꝗ. eo. versi. xxvj.

Hæres ita institutus ut si contraxerit matrimonium sine patris sui Consilio, & uoluntate hæreditatem amittat, si sine consilio, & uolũtate patris matrimonium contraxit, hæreditatem utique amisit. l. j. & ibi Dec. in iij. no. C. de insti. & subst. Ol. in con. xvj. q. j. Fel. in c. j. col. ix. uer. ij. fallit. de sponsal. Gul. Bened. in c. Raynutius. in uerb. q. Petro. nu. xj. de testam. Bar. Calcan. co. iij. colu. vj. Ay. Cra. V. C. in con. j uol. i Ae. Mar. Man.

Hæres qui hæreditatem amisit: quia quæ testator ei mandauit facere neglexit, non amisit directo sed per fideicommissum restituere debet. Paul. Ca. co. lxxvij. col. ij. co. ccc. co. ccci j. uol. j. co. co. clxxj. in extre. co. ccxcij col. iiij. co. cccxxxij. col. ij. uol. ij. Alex. co. lvij. col. ij. uol. ij. Fra. Aret. co. lxvij. ij. dub. Aym. Crau. uir. Præstantiss. con. j. ij. dub. nu. vj. uol. j. Ae. Ma. Ma.

Hæres cũ testatoris uoluntatem omnino adimplere nõ potest: debet ut potest adimplere, & si quoad potest ei obtemperauerit, non tamen hæreditatem amittit, si oĩno nõ obtemperarit. l. in testamẽto. §. ita quidã. in ext. ff. de cond. & dem. §. si quis ædificationem. in auth. de eccles. tit. col. con. Lud. Ro. co. cccc ix. prope fi. Dec. co. L col. j. Ay. Crauet. summus. I. C. co. j uo. j. nu. v. c. cũ dilecti. §. preterea. de dol. Fed. Senen. co. ccxc. col. pe. Ae. Ma. Ma.

Hæres bona hæreditatis alienare prohibitus ita ut si alienaret, hæreditatem amitteret, si aliquam rem uel minimam alienauit, uniuersam hæreditatem amisit. Ang. co. clxvi j. ex isto dubio. q. j. Ioan. Cal. in tract. de eccles. interd pag. clxix. Anton. in c. ult. col. xliiij de consue. fel. c. j. col. iiij. uer. v. limita. de sponsal. Dec. in c. de appellationib. colu. ij. de appel. c. maiorib. de præb. And. Tiraq. in tractat. de iudic. in reb. exig. uer. liiij. Aem. Mar. Man.

Hærede priuato, quia non impleuit agens contra eum, debet cauere de implendo. Bartol. in d. auth. hoc amplius.

Hærede non implente uoluntatem defuncti, hæreditas uadit ad cohæredem, etiam si tempore diuisionis inter se renuntiauerit omni iuri, quod habere posset alter in parte alterius. Bar. in d. auth. hoc amplius. in fine.

Hæres non implens potest per quemlibet accusari. Bal. in auth. hoc amplius. C. de fideicom. in lec. cõi

Hæres non implens, ipso iure priuatur hæreditate, sed requiritur declaratio iudicis, scilicet priuatum esse. Bal. in d. auth. in lect. communi. quem ẽt ibi uide in lec. anti. in repeti. xv. q. & Paul. de Cast. consi. clxv. Bal. in l. j. in fi. C. de his, quæ pe. no. tenet q̃d si dicit testator quod hæres priuetur, intelligitur, scilicet ipso iure. quod nota.

Hæres coactus adire, si non implet, an priuetur. Bal. in d. auth. xvij. q. in repeti.

Hæres non implens intra annum, in tantum priuatur quod his personis, ad quas deuoluitur, repudiantibus, amplius non defertur ipsi hæredi iam priuato. gl. in auth. de hæredi. & Fal. §. si uero nulliter. & Bar. in l. si quis solidum. de hære. insti. Sed Bart. in d. auth. hoc amplius. & ꝗ. eo. uer. xx.

Hæres hæredis monitus non implens an priuetur, & an debeat implere intra residuum temporis restantis primo hæredi. Bald. in d. auth. hoc amplius. xxx. & xxvj. q. in repeti. Bar. in consi. Andreas. Ioan. de Pra. in l. in testamento. lege j. de condi. & demonstra.

Hæres quoties, & quomodo moneatur per iudicem ad implendum. Bald. in d. auth. xxvij. q. & in repeti. & ibi omnino per Bart. & Paul. de Cast. consil. clxv. Ang. uero. in d. §. si quis autem. in d. auth. de hæredi. & Falcid. dicit quod semel tantum monendus est.

Hæredi ad implendum annus potest breuiari per testatorem. ꝗ. Testator. uer. lvj.

30 Hæres implens pro parte sua non priuatur parte hæreditatis, etiam si testator disponat quod alter priuetur altero non implente. l. pater familias testamento. de hæredi. insti. Lud. in uer. utrum testator possit.

Hæres monitus a iudice ad implendam uoluntatem defuncti põt purgare moram Ang. & Ale. in l. insulas. pe. char. de uerb. obl. & Ang. in l. & si post tres. ff. si quis cautio.

Hæres potest appellare a præcepto sibi facto de implendo. l. creditor. §. fi. de appella. & Bal. in d. auth. xxviij. quæst. in repetitio. Item.

Hæres non implens intra annum priuatur ẽt fructibus medio tempore perceptis ex hæreditate. Bald. in auth. hoc amplius. xxxj. q. in repeti.

Hæres nõ implens non perdit legitimam. gl. in c. licet de uoto. & in d. auth. hoc amplius. & ibi doc. & Bal. in lec. communi. & ꝗ. eo. uer. fi. Item nec perdit dotem, nec donationem propter nuptias Bal. ibidem Itẽ nec prælegata, nec fideicommissa, nec substitutionem pupillarem sibi non datam: secundum Bal. ibi. & ꝗ. Filius hæres. uer. xvij.

Hæres priuatus propter non impletam uoluntatẽ defuncti, si erat eius creditor, an consequatur debitũ aditione confusum. Cal. in d. auth. hoc amplius. xxxij. q. in repeti.

Hæres priuatus propter non impletam uoluntatem defuncti potest conueniri a creditoribus hæreditatis, quando nullus reperitur, qui uelit hæreditatẽ. glossa. & doc. in l. si seruus plurium. §. si quis ante. de lega. j. & Bal. i d. aut. hoc amplius. 33. q. in repe.

Hæres non implens non priuatur legitima, licet priuetur hæreditate. glossa. & Bald. in d. auth. hoc amplius. & gloss. in c. si hæredes. de testa. Vide etiam in corpore de hær. & Fal. §. si quis uero non.

Quod

Quod est iterum, nisi pater soluerit pœnam pro filio: quo casu non implens priuatur etiam legitima. secundum Bal. in d. auth. iiij. q. in repeti. Item nisi hæreditas sit indiuisibilis, ut regnum: secundũ Flo. in l. si seruus. §. j. in fi. ff. ad leg. Aqui. In. & Bar. in c. licet. de uoto. facit. l. si hæredes. de testa. tu itẽ iterum, etiam si non confecit inuentarium Bal. post gloss. in d. auth. xl. q. in repet. Ray. uero, & Nic. de Neap. in l. Nesennius. §. recte. ff. de excu. tut. & Iac. de Are. in l. fi. C. de fideicom. dicunt priuari omni commodo. & s̃. eo. uer. xxxiij.

Hæres inuentarium facere debet. l. fin. & ibi doc. C. de iure delib. Ang. plene in l. j. §. stipulatio. ff. si cui plus, quàm per legem Falcid. etiam si remittatur ei a testatore confectio inuentarij. Bal. & doc. in d. l. fi. & in l. fi. C. arbi. tu. Fran. Cremo. in consi. præfatos tutores. quod est post consi. lj. Ale. iiij. parte.

Hæres opponit beneficio inuentarij, etiam post sententiam. Bal. in l. j. C. de iur. & fac. igno. post gl. ibi. & in l. ex diuerso. §. fi. sol. mat.

Hæres usurarij si non facit inuentarium, quid iuris. s̃. uerbo, hæres usurarij. uer. j.

Hæres non conficiens inuentarium non priuatur Trebellianica. Bar. & doc. in l. Marcellus. in prin. ff. ad Treb. in l. cũ ta le. §. Titius de condi. & demonst. & sic. Vide in consi. uisis, ponderatis. quod est post cõ si. ciij. Alex de Imo. in iiij. parte. doc. in auth. similiter. C. ad legem Fal. & in auth. sed cum testator. eo. ti. ubi Bar. tenet quod nõ. Bal. ibi tenet quod sic & in l. filium quem habentem. C. fami. ercis. Ang. plene loquitur in auth. de hære. & Falcid. §. si uero expressim. collat. j & in l. j. §. hæc stipulatio. ff. si cui plus. quàm per legem Fal. ubi tenet quod nõ. & est communis opi. & Bar. con. domino Ioanni Andreæ cij, & c. Vide Pau. de Ca. in con. ix. cxij. ccvij. & clxij. Quid si est minor: Pau. in d. consi ccvij. † Et Rapha Fulg. in con. xlj. & in consi. lxxxvij. in fi.

✠ Eum Treb. non ammittere hoc casu, est com. sententia. Iaco. de beluis. in §. hinc nobis. quæ. xiiij. in autem. de hær. & falc. Bar. in aut. sed cum testator. C. ad. l. Falc. Bal. in l. filiumque. col. xvij. C. fam. erciscun. in l. cum tale §. j. ff. de condic. & demõstr. Ange. & Imol. in l. j. § hæc stipulatio. ff. si cui. plu. quam. per. l. falcid. Io. And. in addi. ad Spe. tit. de instru. edi. §. dicto. uer nunc dicamus Ias. co. lxxxiiij. nu. iiij. uol. j. Ae. Ma. Ma.

Hæres qui fecit inuentarium, nõn citatis citandis, an detrahat Falcidiam. Bal. in auth. sed cum testator. C. ad legem Falci. dicit non ualere quo ad non citatos, alias sic. Idem tenet Bal. in auth. si omnes. C. si ut se ab hære. absti. & in l. fin. §. cum igitur. C. de iure deliberan. & per Bar. in l. ij. §. prius. de uulg. & pupil.

Hæres licet fecerit inuentarium cum decreto iudicis tñ põt probari quod subtraxerit de rebus. Bald. in auth. sed cum testator. C. ad legem Fal. & põt probari per uxorem, & alios domesticos. & seruos cũ tortura, secundum Bal. ibidem.

Hæres, etiam facto inuentario. tenetur ex delicto, & defuncti, uel ex contractu de iure canonico, quatenus est in hæreditate, & si nihil lucratus est. Bal. in l. furti. C. de furt. & s̃. uer. hæres deliquentis uersi. xiij. & j̃. eo. uer. xv. in fi.

Hæres, & non facto inuentario, non teneẽ ultra uires hereditarias legatarijs. quando testator dixit se legare de bonis suis: quo casu quia si hæres teneretur ultra uires, legata præstarentur non de bonis suis, scilicet testatoris; quod expresse uoluit testator, nõ tenetur hæres ultra uires. ut s̃. Bal. sing. in l. j. in lecun. C. de his, quæ pœ. no. Idem quando testator dixit, Volo legata præstari usque ad uires patrimonij mei. in l. uoluntatis. C. de fideicom.

Hæres confecto inuentario põt uendere de bonis sine subhastatione. l. fi. §. & si præfatam. & ibi Bald. C. de iure delib.

10 Hæres facto inuentario an ueniat contra factum defuncti, stante statuto quod hæres non possit uenire contra factum defuncti. Bal. in l. cum a matre in fi. C. de rei. uen.

Hæres inuentarij beneficio gaudet non solum quo ad actiones mere hæreditarias, sed quo ad mistas resultantes ex promissione propria ipsius iuncta aditione. Bal. & Ale. fin. in l. qui datis. sol. ma. & Ang. in consilio, in Dei nomine, & suæ gloriosæ matris, beneficium inuentarij, & c. & Lu. in rubri. de acq. hæred.

Hæres non faciens inuentarium non detrahit Falcidiam, siue sit fiscus, siue clericus. uel cuiuscunque conditionis. Item tenetur ad legata in solidum. in aut. de hæredi. & Fal. §. fi. & ibi gloss. & in l. fi. §. fi. cum gl. de iure deli. & Ange. in l. j. §. hæc stipulatio. ff. si cui plus q per legẽ Fal. quã etiam uide ibi uer. nũc descendamus. Vide Alexan. in consi. cxxxix. prima ✠ parte. ✠ Ias. co. lxxxiiij. nu. iiij. uol. j. Ae. Ma. Man.

Hæres minor non conficiens inuentarium in termino, iuxta. l. fi. C. de iure delib. restituitur in integrũ Inn. in c. constitutus. de resti. in integ. Bal. in l. fi. in princ. præallegata. & in l. fi. C. in qui. cau. in integ. resti. non est ne. & gl. sing. in l. auxilium. in prin. ff. de mino. & Ang. in l. j. §. hæc stipulatio, si cui plus, quam per legem Falcid.

Hæres non conficiens inuentarium tenetur regulariter ultra uires hæreditarias, etiam in foro consciẽtiæ, nisi sit grauatus restituere ad p. am causam: quia tunc ex quo nullum commodum est habiturus, non debet pati commodum quod teneatur in foro conscientiæ. Barto. in l. j. iij. q. iiij. principalis. C. de sacrosan. eccle. ubi refert Canonistas tenere contrarium secundum Host. in Summa, de testa. uer. sed quid si bona. & Ioan. And. in c. quamquam. de usuris. lib. vj. in nouella & Abb. in c. j. de sol. Item nisi esset executor: quia licet inuentarium nõ faciat, non tenetur in foro conscientiæ. Ioan. And. in addi. Spe. de instru. edi. §. nunc aliqua in addi. Iacob. de Are. & c. Item nisi sit hæres talis, qui non teneatur. nisi quatenus facere potest, ut maritus: alias tenetur, & pœna debet applicari creditoribus, & legata-

gatarijs. Ang. fin. in l. j. §. hæc stipulatio. iij. col. ff. si cui plus, quàm per legem Falcid. Item nisi sit ecclesia, quæ non tenetur ultra uires hæreditarias, licet adierit sine beneficio legis, & inuentarij. Bald. in auth. licet alienatio. C. de sac. san. eccle. & in l. fi. v. q. de iure de libe. & Bar. in l. j. iiij. q. quartę principalis. de sacrosan. eccl. ubi idē dicit in pauperibus institutis, & in clerico instituto intuitu ecclesiæ, non si respectu sanguinis, uel amicitiæ. & tenet Ang. in auth. de ali. & empt. §. si uero quidam. Sed contra tenet ipse Ang. in auth. de hære. & Fal. §. non autem. & ꝟ. uer. ecclesia. uer. cx. & adde omnino. ꝟ. eo. proximo uer.

Hæres non conficiens inuentarium non tenetur in foro conscientię ultra uires hæreditarias, sed in foro ciuili sic. Bal. in l. filiū quem habentē antepen. col. C. fami. ercis. Io. An. in c. quanquam. de usur. in vj per Bar. & Ang. in rub. de acqui. hære. & Bar. in l. j. iij. q. quartę principalis. de sacrosan. eccl. & in l. in ratione. §. quod uulgo. ad l. Fal. & Ang. in l. more. de acq. hære. & in l. j. §. hæc stipulatio. ff. si cui plus, quàm per legem Fal. Io. An. in addi. Spe. de instru. edi. §. nūc dicto. uer. nunc dicamus. in addi. an in foro. Inn. in c. in literis. de raptor. & Bald. super. Inn. uer. haberes. uer. iij. & sup. eo. uer. proxi. Bald. uero in l. furti. C. de fur. dicit quod hæres ex delicto defuncti tenetur in foro conscientiæ, etiam si non fecit inuentarium, etiam si ad eum nihil peruenit: nō tamen ultra uires hæreditatis. Et uide Bal. in l. fin. vj. q. C. de iure deli. † Et per Franc. Aret. in d. rubr. de acqui. hære. & do. Pet. Phil. Cor. in consi. xxxix incip. adeo. in litera f, in iiij. parte.]

Hæres, qui incepit inuentarium in principio anni, & illud non perfecit ante annum finitum, potest conueniri a creditoribus, & legatarijs. Ange. in l. j. §. hæc stipulatio. xij. col. si cui plus quàm per legem. Fal. Bal. in l. fi. §. cum igitur. v. colu. C. de iure deli.

Hæres ex errore non ponens in inuentario res ponendas, uel ponens non ponendas, restituitur in integrum ex clausula generali. Angel. in d. l. j. §. hæc stipulatio. antepe. colum. si cui plus, quàm per leg. Falcid.

Hæres purgans moram commissam in confection inuentarij, non propterea potest detrahere Falcidiam, nec eius beneficio gaudet, quod iam amisit. l. j. §. item si ita. uer. in Falcidia imputari. ff. ad leg. Falc. & ibi Ang. & Moder. Vnde.

Hæres priuatus beneficio Falcidiæ licet purget moram, non recuperat illud. Ang. ibidem.

20 Hæres non conficiens inuentarium tenetur ad legata, & onera hæreditaria in solidum, etiam ultra uires. gl. & Bald. in l. in ratione. §. quod uulgo. ff. ad leg Falc. contra Guli. de Cug. & Rayn. de Forli. qui uoluerunt hæredem priuari solum Falcidia. Sed communis opi. est gl. & Bar.

Hæres non conficiens inuentarium an priuetur licentia. in auth. de hære. & Fal. §. si uero non fecit. & ibi doct. & Lud. in auth. similiter. C. ad leg. Falc. gloss. & doct. in auth. hoc amplius. C. de fideicom. & in aut. sed cum testator. & ibi Bar. quod nō. C. ad leg. Falc. Ang. in l. j. §. hæc stipulatio. xiij. co. si cui plus quam per legem Falc. Pau. de Ca. in consi. xc. & ꝟ. uer. Inuentarium a quibus. uer. xiij. & xvj. & Pau. con. cxij. & Ab. in c. j. de sol. quod non tenetur creditoribus de legitima. Vide Bal. in con. in nomine sanctæ Trinitatis, uisis, & ponderatis quod est post con. liij. Ale. in iiij. parte. & quo Ale. consi. cxxxix. prima parte. quod non. † Et Raph. Fulgo. in consi. xlv. per totum & in consi. cxxv. ad fi.]

Hæres non conficiens inuentarium an detrahat legitimam aduersus fideicommissarium uniuersalem. Pau. de Ca. con. xc. & con. ccviij Et an detrahat impensam funeris. eod. con. Et an debitum, ad quod sibi tenebaē defunctus. eisdem consilijs. & consi. cxij. & seq.

Hæres facto inuentario personaliter capi non potest. ꝟ. Hæres capitur. Item

Hæres non conficiens inuentarium præsumitur subtraxisse de bonis hæreditatis. in auth. de hær. & Fal. §. sancimus. Bar. in auth. sed cum testator. C. ad leg. Fal. & ideo tenetur ultra uires in foro ciuili. l. fi. C. de iure delib. & ꝟ. eod. uer. xiiij. & seq. nisi creditores cōfiteantur ipsum hæredem nihil subtraxisse de bonis, & quod hæreditas non est soluēdo, secundū Bal. in l. filiū quē habentē. C. fam. erc. ante pe. col. Pau. de Ca. in l. in rōne. §. quod uulgo, ad leg. Fal. & Barth. Cep. in cautela. xxj. Item

Hæres an debeat probare quod in hæreditate non sunt alia bona, quàm posita i inuētario. an uero allegans esse alia debeat probare. Paul. de Ca. consi. ccix. Bar. in l. ij. § licentiam. C. de iure delib. dicit quod probat hæres probando ꝙ tantum est in hæreditate: & qui dicit esse plus, probet.

Hæres quomodo teneatur si bona mobilia descripta in inuentario non reperiuntur, & de pretio non cōstet. Pau. consi. ccix. Item

Hæres non tenetur edere inuentarium legatarijs, quando dicit bona non sufficere. Bal. in l. fi. vij. colum. C. de eden. per c. cum Ioannes. de fide instru.

Hæres, qui confecit inuentarium, potest præscribere ex persona sua, non obstante mala fide defuncti. Alex. in l. Pomponius. §. j. de acqui. possess.

Hæres tenetur conficere inuentarium, etiam si testator fecit aliud. Bald. in l. fi. §. j. viij. colu. C. de iure delib.

30 Hæres intra tempora inuentarij potest conuenire debitores secundum Bar. in l. fi. §. donec. C. de iure delib. Sed Bar. contra in l. fi. §. donec. C. de iure delib. Sed. Bar. contra l. fi. C. de fruc. & lit. expen. & Spec. tit. de actore. §. j. uersi. item quod est hæres.

Nec conueniri, ut ꝟ. Hæres deliberat. uer. fi. ubi plene

Hæres non conficiens inuentarium an computet inter uires hæreditarias id, quod accepit a legatarijs grauatis aliquid soluere hæredi ꝓ legato, ut sic etiā ad illud teneatur inuentario non confecto, an uero habeat illud sibi præcipuum Ange. fin. in lege seruum filij. §. si idem seruus. de lega. j. ubi distinguit an illud acceperit ut hæres teneatur an

an ut ipse. & non teneatur.

Hæres facto inuentario conuentus a creditoribus hæreditatis ultra uires, an teneatur respondere libello. do cto. & Pau. de Ca. in l. fi. §. donec. C. de iure delib.

Hæres facto inuentario emens unam rem hæreditariam a creditoribus, an possit conueniri hypothecaria ab alijs creditoribus. Paulus de Ca. post glo. & Bal. in l. ij. C. de repudi. hæreditate,

Hæres debet conficere inuentarium, etiam, si sibi remissa sit a testatore eius confectio. Bal. in l. fi. x. co. C. de iure deliber. & ȷ̃. uerb. Inuentarium a quibus uer. xxix.

Hæres non facto inuentario an habeat saltem ius retinendi, licet non habeat actionem. Bal. in l. creditori. C. de pact. Item

Hæres, etiam non facto inuentario, non tenetur ultra uires, quando testator cessit bonis. Bal. in l. fin. C. qui bo. ce. poss.

Hæres non conficiens inuentarium intra terminum, non potest purgare moram. Angel. in repeti. l. si in sulam vj. col. ff. de uerb. obl. & ibi Alex. in pe. char. & Ang. in l. si post tres. in repet. ff. si quis cau. Nec purgans detrahit Falcidiam. s̃. eo. uer. xviij.

Hæres in inuentario ponens rem hæreditariam asserens esse suam, perdit beneficium inuentarij. Bald. in l. fi. §. cum igitur. v. col. C. de iure delib.

Hæres omittens ponere in inuentario unam rem, priuatur beneficio Falcidię, non tamen tenetur ultra uires hæreditarias. Ang. in l. Paulus. ff. ad leg. Fal. Ioan. in l. creditoribus. eodem titul. Bald. in l. fin §. cum igitur. C de iure delib. in v. colum. & Bald. in l. ruptum. ff. de his, qui. ut indi. & in d. l. Paulus. & Ang. in l. j. §. hæc stipulatio. ff. si cui plus, quam per legem Falcid. † Vide Franc. Are. in l. ex facto. in §. Iulius Longinus. in j. col. uer. nota tertio. de uulg. & pupil.]

† Hæres non conficiens inuentarium, uel omittens ponere aliqua bona in eo, qua pęna puniatur tam iure antiquo, quam nouo, & nouissimo: uide Raph. Fulg. in consi. xxiiij. per totum.] Sed Bar. & Bal. in d. l. fi. §. licentia. dicunt quod

Hæres omittens, uel occultans aliquid in inuentario, punitur in duplum. & ȷ̃. uer. Inuentarium.

Hæres non faciens inuentarium præsumitur adire hæreditatem lucrosam, & tenetur ultra uires hæreditarias. Bal. in l. filium. quem ulti. charta. C. famil. ercifcun.

Hæres filiusfamil. si non facit inuentarium, pater eius tenetur de peculio. Bald. in auth. sed cum testator, ul. col. C. ad leg. Falcid. Item

Hæres literatus debet subscribere se in inuentario, alias notarius pro eo. & ȷ̃. uer. Inuentarium hæredis qualiter. uer. ij.

Hæredis materiam supple in Spe. de instr. edi. §. xvij. & ȷ̃. uer. Inuentarium. per discursum.

Hæres detrahit Trebellianicam, si sponte restituat fideicommissum. gloss. l. penul §. fin. C. ad Trebel. l. quia poterat. & l. cogi. ff. eo. ti. not. in his, cui. de cōdi. indebi. l. ita. §. qui suspectam. & ibi Bar. ad Tre. etiam si peniteat. l. nam quod. §. pe. eod. tit.

Hæres grauatus soluere legata pleno iure, uel omnia bona, non detrahit Falcidiam. s̃. Falcidia prohibitis. uer. pe. Nec legitimam, secūdum Pau. de Ca. in consi. ciij. ad fi. arg. l. pęnales. §. fin. ad leg. Fal. & l. Marcellus. §. quidam. ad Tre.

Hæres prohibitus plus petere, non detrahit Falcidiam. Bald. in l. cum patrem. in fin. C. de iure dotium.

Hæres non detrahit Falcidiam de legato prohibito alienari. s̃. uer. Falcidia detrahitur. uer. xxxix.

Hæres non detrahit Trebellianicam de rebus fideicommisso subiectis prohibitis alienari: secundum Bal. in d. auth. & in ea re dicentem ad hoc communiter aduocatos non aduertere.

Hæres detrahit Trebellianicam de parte cohęredis grauati de restituendo sibi accrescente per repudiationem cohęredis. Cy. in l. non iustam. C. ad Treb. gl. & Ang. in l. quod si aliter. ad legem Fal.

Hæres institutus gratia alterius, cui grauatus est restituere, non detrahit Trebellianicam. Bald. in l. post mortem. de fideicom.

Hæres grauatus an & quando detrahat Trebellianicam, uel non. s̃. uer. Hæres grauatus. & ȷ̃. ad Treb. per discursum.

Hæres non conficiens inuentarium an detrahat Falcidiam, legitimam, & Trebellianicam s̃. Hæres inuētarium. uer. iiij.

10 Hæres non detrahit Trebellianicam de relictis pauperibus. Bal. in l. id quod pauperibus. xvij. q. de epis. & cler.

Hæres non detrahit Trebellianicam de fideicommisso pio. ȷ̃. Treb. uer. xviij.

Hæres, qui potest detrahere Falcidiam, nō computat sibi in eam, sed in Trebellianicam, quicquid accepit causa mortis. Ang. in l. j. §. item si ita. in fi. ff. ad legem Falcid.

Hæres particularis non detrahit Trebellianicam. s̃. Hæres ex re certa. uer. xiij.

Hæres non computat sibi in Falcidiam id, quod princeps ei donauit, nec alias largitates ei factas. l. si ar rogator. ff. de adopt. l. Imperator. §. si centum. de leg. j. Ange. in l. iij. ff. ad legem Falcid. Item

Hæres in falcidiam computat pœnas ex promissione sua quæsitas. l. unum. in fi. ff. de peti. hæredi. Angel. in d. l. iij. ad legem. Fal. Item

Hæres hæredis an detrahat Falcidiam. s̃. Hæres hæredis. uersi. xiiij.

Hæres detrahit Falcidiam, et de prælegato facto cohæredi. Angel. in l. in lege. Falcidia in principio tituli. ff. ad leg. Fal. tex. & doc. in l. Nesennius. eod. ti.

Hæres subtrahens de rebus in fraudem legatariorum, an detrahat Falcidiam in totum. no. in l. Paulus. & in l. beneficio. ff. ad leg. Fal. & in auth. eod. ti. & §. sancimus colum. j. & in auth. sed cum testator. C eod. titu. & in l. fin. §. licentia. el. ij. C. de iure delib. & ibi Pau. de Ca ꝙ induplum punitur. & per

Ang.in l.j.§.hæc stipulatio. si cui plus, quàm per. legem Fal.& per Bal.in l.fi.§.cum igitur.prælleg.

Hæres detrahens Falcidiam an habeat etiam fructus eius uel computet eos in Falcidiam.tex. & doct in l.quod de bonis.§.fructus.ad leg.Fal.

20 Hæres non detrahit Falcidiam, nisi eam petat a legatarijs Bal.in l.si quis ad declinandam,§.in omnibus.C.de epis.& cle.

Hæres iussus amplius non petere non detrahit Falcidiam.Bal.in l.cum patrem.C.de iure dotium.

Hæres filię nuptę sine dote potest detrahere dotē pro matre de bonis fideicommissi, sicut potuit mater Bal.in auth.res,quæ.ij.col.C.cōia de leg.in lec.anti.uer.quid si neque.in ij.col.

Hæres an computet sibi in Falcidiam, uel Trebellianicam id quod sibi est datum causa conditionis implendę.s̄.Falcidia.detrahitur.uer.x.

Hæres surripiens de bonis bene detrahit Trebellianicam non Falcidiam.Ang.in d.§.si uero expressim. l.Paulus.ad leg.Fal.& s̄.eo.uer.xviij.

Hæres in Trebellianica debet habere etiam usumfructum nec cogitur eam recipere in nuda proprietate bonorum. Ange.in auth.de tri.& semi.§.prohibemus.col.ij.

Hæres adiens periculo fideicommissarij non deducit Trebellianicam.l.quia poterat.ad Treb.

Hæres quando detrahat,uel non Falcidiam.s̄.Falcidia per discursum.

Hæres hæredis an detrahat Trebellianicam. s̄. uer. Hæres hæredis.uer.xxxiij.

Hæres priuatur relictis sibi factis in testamento quod impugnat.l.etiā.& l. Papinianus.§. meminisse.ff.de inoffi.testa.&l.pen.ff.de his,qui.ut indignis.l.j.C.eo.l.filium.§.in omnibus.de leg.pręstan.Bald.in auth.ex causa.viij.q.de li.præte. Pau. de Cast.in consi.vij.& Alexand. post in l. qui Romæ.§.Seia.de uerb.oblig. & l. cum pater.§.libertis. de lega. ij. Sed non priuatur donatione causa mortis facta sibi a defuncto. Barto.in d.§. libertis.

Hæres occidens defunctum priuatur eius hæreditate nec tenetur se accusare ad uendictam.Bal. in l.j.in fi.C.in quib.cau.in integ.resti.non est neces.

Hæres minor non uindicans mortem defuncti non priuatur eius successione,etiam si maior factus nō uindicat.d.l.j.cum glo.in quib.cau. in integ. resti. non est neces.

Hęres an,& quando priuetur hæreditate propter nō impletam uoluntatem defuncti.s̄.uer. Hæres implere.per discursum.

Hæres quibus priuetur si non conficit inuentarium. sup.uer.Hæres inuentarium.per discursum.

Hæres adulterans uxorem defuncti post eius mortem, priuatur eius hæreditate. glossa. & doct. & Bald. in l. sororem. C. ad Sillan. & ibi Bartol. quod sic.Vide in l.fideicommissum. de fideicommis.Item

Hæres occidens uxorem, uel fratrem testatoris, an priuetur hæreditate.Bal. & doc in l. hæreditas.C. de his,qui.ut indig.Bar.in c.cum ratio.§.fi. ff.eod. tit.& in l.his consequenter.§.j.de his,qui.ut indig & s̄.Hæres indignus.

Hæres non pōt priuari hæreditate, ēt ex dispositione testatoris,propter inobedientiam tertij. Bal.in l.j.v.opp.C.de his.quæ.pæ.no.per.l.paterfamilias testamento.de her.inst.

Hæres non uindicans mortem defuncti punitur, etiā ex sententia lata contra occisorem.Bart.in l. j.C. de his,qui.ut indig.Item

10 Hæres proponens querelam inofficiosi testamenti an priuetur hæreditate.Paul.de Cast. consi. vij.

Hæres ex repudiatione quibus priuetur. supra uerbo Hæres repudians.uer.xxix.& per discursum.

Hæres dicens hereditatem suspectam,an priuetur legitima.Bartol.quòd non, in l. quia poterat. ff.ad Treb.

Hæres non accusans occisorem incognitum, non priuatur hæreditate.l.si ideo. C. de his, qui.ut indig

Hæres non soluens expensas funeris non priuatur hæreditate tanquam indignus. le. non oportet. & ibi doct.C de his qui.ut indig.nisi testator expresserit. Bar.ibi.

Hæres scribens testamentum manu propria an teneatur de falso,& priuetur hæreditate. Barto.in l.j.§. ex illa.ff. de fal. Si tamen tradat alteri non notario legendum non punitur. Sali.in l. fi. C. de his, qui in testa. sibi adscri.& Bal.in l. dictantibus. C. de testa.

Hæres impediens fideicōmissum, ut quia furatur res hæreditarias,perdit Trebellianicam. l.Paul.ff.ad Treb.& Bar.in l.rescriptum.de his,qui.ut indig.& l.si quis cum falso.§.j.de falsis.& l.beneficio.ad legem Falci.

Hæres scriptus lucratur fructus interim perceptos, donec præteritus tacet.sed si præteritus est minor restituitur ad tales fructus.Bald.in l.certum.C.unde cognati.

Hæres restituitur in integrum aduersus hæreditatem minori delatam non aditam. Bartol.in l.Pantonius.in princ. ff. de acqui.hære.& in l.j. C.de resti. mil.& in l.si infanti.C.de iure delib.

Hæres non restituitur in iure deliberandi,quod competit defuncto ignoranti.l.cum antiquioribus. C. de iure deli.secundum Io.de Por.in l.cum quidam de uer.obli.

Hæres emphyteutæ non soluens canonem an restituatur in integrum.supra uer. Emphyteutæ. uers. vj.& vij.

Hæres non restituitur aduersus pœnam commissam contra hæreditatem iacentem. Ioan.de Por.in l.ad diem. ff.de uerbo. oblig. † Et per Dy. in reg. cum quis.de reg.iur.in vj.]

Hæres adulti non restituitur in integrum aduersus testamentum,uel donationem causa mortis,sine curatore factum.l.Aurelio. §. Caius. ff. de lib. lega. Bar.& doc.in l.j,in prin.ff.de tu. & ratio. distra.

Hæres absentis mortui ante aditam an restituatur in integrum.Barto.l.si infanti.ulti.colum.C.de iure delib.

Hęres

† Adde quod hæresis uidetur deduci, αἱρετίζω, αἱρτέω, αἱρέομαι, quod est eligo, sector, uolo, decerno & est Græca dictio, dicta ab electione, quoniã unu quisque eligit disciplinam, quam putat meliorem, secundum Hieron. in episto. ad Gala. & habetur in c. hæresis. xxiiij. q. iij. de qua per b. Tho. in iij. senté dist. xiij. q. ij. ar. ij. ubi dicit ꝙ hæresis ratione perti naciꝗ. est species peccati in spiritum sanctum, scilicet impugnatio ueritatis. Et hæreticorum pœna est triplex. Prima, est spiritualis, ut excommunicatio. Secunda, corporalis, ut crematio. Tertia, pœna bonorum, quia eorum bona confiscantur: ut in c. cum secundum. de hæretic. in vj.

✠ Hæresis duobus tantum casibus proprie dicitur, quando quis aliter de fidei articulis, quam Sancta Romana ecclesia sentit, uel cum de sacrosanctis ecclesiæ sacraméntis male sentit. c. hæc est. fides. xxiiij. q. j. c. ad obolendam. in prin. de hæret. Illust. & Reueren. Cardinalis. Hostie. & Abb. in c. firmissime. de hæret. Dec. co. clj. nu. ij Ae. Ma. Ma.

† Hæresis non est facere contra articulos fidei, sed sentire. & credere. ita Bald. in c. at si clerici. de iud & Archi. in c. fertur. j. q. j. ita Ias. in R ub. C. de sum. tri. & per Verg. in addi. ad Butrig. in l. j. C. eo.

† Hæresis suspicio ex leuibus signis oriri potest, & qualiter illa signa probantur. ut inquiri, & condemnari possit, uide Feli. in c. literas. circa fin. in uer. in gl. in uer. j. in fi. uer. cum seq. de præsumpt.]

† Hæresis quot modis succurratur. uide Fel. in c. firmissime. post princip. uer. in gl. j. de hære.]

† Hæresis crimen est dignum degradatione. Dec. in c. at si clerici. co. xxiiij. de iud. post Abbatem ibidé.

Hæresis an sit poculum amatorium, & sortilegia. per Old. consi. ccix. ꝙ non.

Hæresis an probetur per testes singulares, uide ĩ. uer. Testes deponunt. uersi. cxxxviij. Et duo sufficiunt. Card. in cle. j. §. pen. de hære. Non unus. Car. in cle. j. §. j. eo. ti.

Hæresis non est licet sancti discordent in opinione. Innoc. in c. ne innitaris. de constit.

Hæresis dicitur ab electione opinionum. xxiiij. q. iij. hæresis.

Hæresis dicitur labes. cle. j. §. j. de hære. & dicitur diuisio. xxiiij. q. iij. hæresis. & seq. Car. in cle. j. §. fin. xix. q.

Hæresis inquisitio pertinet ad episcopũ iure ordinario. d. cle. j. §. j. & ibi Card. & quandoque ex. delegatione. eo. ti. ex hoc libro vj. in gl.

Hæresis est contagiosa, sicut lepra. cle. j. §. uerum. ij. & ibi Car. de hære.

Hæresis imputatio graue crimen est. cle. j. §. uerum. & ibi Card. de hæretic.

30 Hæresis simonia, & crimen læsæ maiestatis, equiparantur. vj. q. j. §. uerum.

✠ Hæreseos crimen, maius est crimine læsæ maiestatis. c. urgent de. hæret. Iaco. Phil. Por. imol. co. cxc. nu. v. Ae. Ma. Ma.

Hæresis imputata habet præsumptionem pro se. Car. in cle. j §. ij. de hæreti.

Hæresis in Iudeis non cadit, Car. in cle. j. §. fin. q. xix. de usu. post gl

✠ Hæresis ad crimen probandum, probationes meridiana luce clariores desiderantur, Alber. in rub. C. de hæret. vol. iij. Iaco. Phil. Port. imol. co. cxj. nu. vj ubi. n. maius est periculum, ibi maiorem adhibere debemus diligentiam. l. fi. C. de probat. c. ubi periculum. de electio. in vj. Ae. Ma. Ma.

Hæresis, & schisma, differunt. clem. j. §. porro. de iureiur. & ibi Car. & in rubrica. de schisma. & xxiiij. q. iij. inter hæresim.

Hæresis, & simonia, æquiparantur crimini læsæ maiestatis, ut memoria defuncti damnari possit. gloss. Insti. de hære. quæ ab intest. dese. §. per contrariũ. & infra, & Card. in cle. j. §. penult. de hære. vj. q. j. §. uerum.

Hæresis dicitur atrox crimen. Bal. in Marg. uer. Hæresis. Item publicum est. in Spe. de teste. §. j. uersi. quid de portantibus. Item.

Hæresis superueniens est causa separandi matrimonij quo ad torum. in Spe. de diuor. uer. item sit.

† Hæresis prælati an, & quando noceat iuribus ecclesiæ, & sit iusta causa leuandi obedientiam prælato: uide Fel. in c. inter quatuor. in princip. de maio. & obed.]

✠ Hæresis, qui ob crimen est damnatus, etiam post condemnationis in se sententiam latam, se corrigere, atque emendare potest, c. accusatus, argumentum à speciali, ut nostri dicunt, sumendo, de hæret. in vj. Io. And. in c. excommunicamus il. j co. i j. ubi etiam Abb. de hæret. Dec. in c. at si clerici. colum. xxj. de iudici. & co. cxxxvij. post nume. iij.

✠ Hæresim, qui abiurauit, si pœnitentiam sibi ab inquisitore iniunctam, non peregerit, in eum. ut hæreticum inquisitor animaduertere nullo modo potest. Card. co. ij. ti. de hęret. Dec. co. cxxxvij. nu. vj.

✠ Hæresis qui in crimen incidit, ei uenia facilius datur. quam qui al ij. deliquerint, c. ut commissi, de hæret. in vj. Are. in c. at si clerici. de iudic. Iaco. Phi. Port. Imol. co. cxj. nu. iiij. Ae. Ma Ma.

Hæresis materiam uide in Spe. de hæretic. & ĩ. proxime. xxiiij. q. iij.

Hæreticus non est, qui in dubijs articulis, & ubi est disceptatio inter maiores, eligit unam partem, quæ sibi magis placet. Inn. in c. ne innitaris. de consti. & Bal. in l. captatorias. ij. co. C. de testa. mili.

† Et per Fel. in c. j. de hære. in fine.] Plures casus in quibus quis censetur hæreticus seu habetur suspectus de hæresi, posuit Io. Lup. in repe. c. per uestras col. xxv. uidelicet de permanente in excommunicatione per annũ: de eo, qui uxore uiuéte aliã sup duxit: de monacho matrimonium contrahente: de eo, qui post matrimoniũ ordinem sacrum suscepit, &c. uide Decium consil. cxxxvij. ubi etiam ponit quis dicatur hæreticus.

Hæreticus est, qui asserit usuras non esse peccatum. in cle. j. in fi. de usur. Quod uerum, si pertinaciter, nõ si loco, uel lapsu linguę. Cardi. ibi. Idem si tacite,

Car.

Car.ibi.Sed loco,uel lapsu linguæ pœna est extraordinaria. Car.ibi.

† Hæreticus non censetur ille,qui credit illud, quod mater ecclesia credit,quamuis errore ductus ponat, in trinitate quaternitatem,dummodo pertinaciter non duret in hac opinione.ita Inn.in c. firmiter.extra de sum.tri.& fide cat. Anto.de But.in ca. j.§.fane.extra eo.Bal.& Pau.in l.j.& in addit. ad Butrig. C.eo.Alber.iij.par.sta.q. xxxij.

Hæreticus occidens seipsum an habeat hæredem.Bal. in l.ij.C.qui testa. fa.pos.& in l. idem de Nestorianis.C.de hæreti.Item

Hæreticorum collegio reprobato relinqui non potest.Item

Hæretico relinqui non potest. Bar.in l.cum Senatus. ff.de rebus dubijs.Item

Hæreticus est infamis.l.j.in fin.C.de sum.trini.& fide catho:Bar.ibi.& in l.Cassius de sena.

✤ Hæretici sunt extirpandi,toto.tit.de hæretic.in decret. & vj.ubi Doct.Spec.in tit.de hæret.Iac. Phil. Port.Imol,co.iiij.nu.lxxxiij.Ae.Mar. Man.

✤ Hæreticorũ libri,igne concremandi omnino sunt. Car.Rui.co.xxiiij.nu.ij.vol.ij.co.vij.nu.vj.uol.iij. Illus.Card.Par.co.lxxxj.nu.xix.uol.j.co.j.nu.cxxxvj.cxxxviij.co.lxxx.nu.ix.uol.iij.Iac.Phi.Port. Imol.co.iiij.nu.ix.Ae.Mar.Man.

Hæreticus si est condemnatus per sententiam ab inquisitore hæreticę prauitatis,& traditur iudici seculari puniendus,potest puniri sine nouo processu. Bartol.in leg.magistratibus. ff. de iurisdic.omni. iudic.

Hæreticus non potest eligi papa.Bald.in tracta. schismat.nec episcopus.dixi in tracta.de episcopo.ij. li.

Hæreticus quis sit.Car.in cle.j.in princ.ij. q. de sum. Tri.quod is est,qui nõ firmiter credit,& pertinaciter insistit.& j̃.

✤ Hæreticus est,qui Sanctæ Romanæ ecclesiæ præcepta contemnit.c.nulli.D.xix.gl.in c.firmissime. de hæretic.c.grauem,& ibi.Inn.S.P.Illus. Card.Hosti.& Abb.de hæret.Philip.Franc.& Domin.a Sanct.Gemin.in ca.contumacia.de hæretic.in vj.Fel. in rub.& in c.ad abolendã.de hæret.Iac.Phi.Port. Imol.co.cx.nu.ij.Ae.Mar.Man.

✤ Hæreticus,ut aliquis uerè dici possit,tria necessaria sunt credulitas falsa,peruersa uoluntas in concubiscibili.Pertinacia in impugnando.D.Augus.in lib. de util.credend.D.Thom.in ij.secundæ.q.xj.articul.j.ij.& iij.D.Bonau.in iiij.sentent.dist.xxiij.art. iij.Alex.de Ales.secund.ij.tit.de hær.gl. in ca.qui aliorum.xxiiij.Q.iij.& in ca.j.uer.pari ratione,de offic.& potestat.iudic.deleg.Iac.Phi.Port.Imo.co. cx.nu.xij.Ae.Mar.Man.

Hæreticus,etiam occultus,est excommunicatus.glos. & Card.in cle.j.§.pen.de hæret.

✤ Hæreticus est, fornicationem peccatum non esse existimans.c.ij.Apocal. Archid.in ca.forum.j.q.j. Dec. Tholo. dec.ccxlvj.M.Mantua.Iurisconsultus Claris.inter.co.Iaco. Phil.Port.Imol.co.cxj.num. 7.Ae.Mar.Man.

✤ Hæreticus publica prædicatione, uel alia legitima probatione,plectendus est pœna, quam habemus.in c. ad abolendam.de hęret. nisi eum tamen sui peccati pœnituerit.c.pe.§.fin.de hæret. Iacob. Philp.Port.Imol,co.cxj.nu.ij.Ae.Mar.Man.

Hæreticus in hæresim instructus ab eo,qui datus est sibi instructor fidei a papa ,non excusatur. Card. in cle. j.§.fi.ij.q.de usuris.

Hæreticus occultus errans in articulo fidei in corde, an sit excommunicatus,sicut hæreticus manifestus. xxiiij.q.j.cap.j.in gloss,& Card.in clem.j.§. fin. de usuris.

Hæreticorũ nomina,& species quot sunt, uide xxiiij. q.iij.quidam.

Hæreticus fundans ecclesiam non acquirit ius patronatus. j̃.Patronatus.uer.vij.

Hæreticus clericus potest impune percuti, non autem clericus excommunicatus. Car.in cle.ij.§. certum.de elect.

✤ Hęretico pro parua hæresi manus est abscindẽda, pro magna,igne ipse est cõburẽdus Iac.Phi.Port.Imo. co.vij.nu.xv.Ae.Mar.Man.

Hæreticus papa põt de hæresi accusari, sed ei electo non obstat exceptio hæresis, sicut nec cardinalib. electoribus.Car.ubi s̃.

Hæretica mulier non habet priuilegia dotis. Bald.in rub.de priuileg.dot.nec beneficium Velleiani.Arch.in c.iiij.q.j.

Hæretica tenetur dotare filiam orthodoxam.glo.in l. mater.C.de iure dot.& j̃.Mater uer.iij.

Hæreticus habet beneficium Macedoniani.Archi.iiij. quæstio.j.c.j.

20 Hæreticorum fautores, & defensores. receptatores, & hæretici, habentur pro eodem.de hæreti. cap.ij.& c.accusatus in vj.Car.in clem.j.§. uerum. e.ti.& infra,

Hæreticus ex officio iudicis potest inquiri.clem.j.§.fi. & ibi Card.de usuris.& ibi in ultima quæstione ponit Card.modum inquirendi contra hæreticum.uide ibi omnino.

Hæreticus est,qui dicit Imperatorẽ non esse dominũ orbis,prout determinat ecclesia Romana.Bar.in L. hostes ff.de captiuis.

† Hæreticus debet iudicari ille qui,asserit illum non posse pęnitere, qui usque ad senium uixit in peccatis : & similiter qui dicit papam non posse peccata dimittere : ut not. concludit Oldran. consil.cclxxj.incip.quæstio talis est,aliquis dixit, &c. & sequitur do.Decius in consil.cxxxvij.incip.& diligenter.in j.uolumi. †

Hæretici uxor scienter cum eo contrahens perdit dotem.capit. decreuit.de hæreti. in sexto, & Alexander.in leg.si constante . in princip.soluto matrimonio.

Hæreticus docens hæresim punitur ad mortem : sed scholaris discens punitur mitius gloss.in capit. pen.de hæreti. & Bartol.in leg.cunctos.C. de summa trini. & fide. catho. Nec excusatur conuersus ad fidem instructus in hæresim a magistro etiã sibi dato

dato per Papam Cardinalis. in clementi. j. §. ij. de usuris.

Hæreticus an contrahat. in l. Manicheos & in aut. credentes. C. de hære. & inc. excommunicamus. §. credentes. de sen. excom. & in practi. Papi. in libel. rei. uer. ueris, & legitimis.

Hæreticus an usucapiat titulo pro hærede. Bart. in l. constat. ff. pro hærede.

✠ Hæreticus est, qui peccatorum suorum aliquem pœnitere non posse affirmat Oldra. co. cclxxj. Dec. co. cxxxvij. nu. 3. Ae. Ma. Ma.

✠ Hæreticus est, qui Summum Pōtificem peccata dimittere non posse contendit Oldra. co. cclxxj Deci. co. cxxxvij. nu. 3. Ae. Ma. Ma.

† Hæresis intra quantum tempus post mortem damnari possit, & eius bona confiscata declarari: uide Feli. in c. cum nobis. de præscrip. uer. secundum prędicta intellige.]

Hæreticus, apud quem libri hæresis reperiuntur, pōt puniri. Arch. xxij. q. iiij. sane. el ij. Lud in singu. uerbo. Hæreticus.

Hæreticus perdit ipso iure dominium bonorum de iure canonico. c. cum secundum. de hære. in vj. Bart. in l. Imperator. in fi. de iure. fis. & supra. dominium. Sed ei conuerso sunt restituenda. supra. Bona hæreticorum. uer. j. & ij.

Hæreticus non potest esse testis. Bal. in Marg. uer. crimen. uer. hæresis. contrarium probatur in l. quoniã. C. de hæreti. & tenet Bar. in l. Cassius ff. de senato. & ibi glo. not. & Bar. in l. cunctos populos. de sum. tri. & fi. ca. Sed dic secundum Bart. in l. quoniam. ꝙ non potest esse testis in iudicio, sed in contractibus, uel quasi, & in testamentis sic. & infra. Testis. & in Spe. de teste. §. j. uer. quid de portantib. & uer. item quod est Iudæus. ubi dicit ꝙ nō potest contra Christianum, sed contra hæreticū sic, Item & pro Christiano, ut ibi & de offi. om. iudi. §. iiij.

30 Hæretici non possunt habere synagogas, & in unū conuenire. Cy. post gl. in l. ij. C. de sum. tri. & fi. cath. & de Iudæ. c Iudæus. el. j.

Hæretici bona confiscata post fundatum hospitale ab eo, ante hæresim, an sint episcopi. Car. in cle. j. §. sanè. de hære. q. vij.

Hæreticus non potest accusare fidelem. iiij. q. j. c. ii. ij. q. vij. pagani. & in Spe. de accus. §. j. uer. item excipitur quod est hæreticus.

Hæreticus non potest uenire contra iuramentum. Cardina. in clementi. j. § j. di iureiuran. per docto. in capi. fin. de Iudæis. Alexan. de Imol in rubrica. ff. post Bar. & ibi dicit quis iudex sit in causa periurij. de quo per Pe. de Anch. in regula. ea. in vj.

Hæreticus non potest petere restitutionem rerum ecclesiæ, de quibus fuerit spoliatus. Inno. in c. ex parte. de resti. spol.

Hæreticus præsumitur de præsenti, qui olim fuit: sed de præsenti non præsumitur in futurum. Bal. in l. nō ignorabit. C. ad exhib. & Dy. in apostil in l. si constante. §. si bona. sol. ma.

† Hæreticis, & infidelibus non est aliquid credẽdū I præiudicium aliorum: nam ex quo sunt infideles Deo, non præsumuntur fideles hominibus: ideo in testes non admittuntur contra Christianos. secun. q6. septima. capit. non potest. & capit. pagani. Abb. in d. cap. j. in fin.

† Hæreticus perseuerās eternaliter dānatur. cui nec prodest baptismus, nec eleemosyna, uel martyriū, uel aliud quodcunq; bonum, quo ad hoc, ut consequatur uitam eternam tex. & ibi Abb. in cap. firmissime. de hæret.

† Hæreticus, quatumcunq; in alijs bonus. & qualiacumque bona opera exercens, non potest saluari, si in illo errore decedit: illa tamē bona opera non sunt deperdita ex toto, sed ualent ad minus supplicium sub eundum Abb. in d. c. firmissimē. facit quod legitur, & notatur. de pœni. dis. iij. §. fi. & in c. quod quidā. de pœni. & remis.

† Hæreticis, seu paganis, non debet aliquid relinqui in testamento & fratri carnali hæretico, quā extraneo catholico subueniendum est potius. gl. xxx. dis. in c. j. & in c. non satis. lxxxvj. di. & no. in c. quiescamus, lxij. di. Abb. in c. si quis. de hære.

† Hæretici receptatores, & fautores ipsorum exōmunicati sunt, & in hoc peccato decedentes non debent sepeliri in cemeterio ecclesiæ nec pro eis orari. tex. & ibi Abb. in c. sicut ait. de hære.

† Hæreticus, seu schismaticus celebrans conficit uerum corpus Christi. Abba. & docto. in capit. primo de schisma.

† Apostata perfidię punitur ut hæreticus: quia uere hæreticus ē ex quo recessit a fide. Et si quis nō uult obedire superiori, puta pape, seu eius canonibus, & credendo eum non habere potestatem condendi canones, punitur ut hæreticus. xix. dist. nulli fas. Abb. in c. j. de aposta. in glo. j. & in c. ego N. de iureiuran. ubi omnino uide pro intellectu gloss. in cap. sacerdotes. ij. q. vij.

Hæreticus pertinax dicitur, qui dat aliquid secrete inquisitoribus, ne puniatur. Bar. in l. tutores. ff. de suspe. tut. Item

Hæretici defuncti memoria potest damnari. gl. est Insti. de hæredi. quæ ab intest. defe. §. j. Quod est uerū non post quinquennium. secundum Bar. in l. si quis. C. de aposta.

Hæreticus non potest habere seruum Christianum. l. Deo nobis. §. fi. & ibi Bar. C. de epis. & cler.

Hæretico post annum interdicitur officium tabellionatus. in auth. credentes. C. de hæreticis. & Bartol. in consil. ij. Ioannes de Diruto. & infra. uer. Notarius. & infra. eod. uerbo Notarius excommunicatus. uersi. j.

40 Hæreticus non potest sua bona alienare. Bart. in l. iij. ff. de his, quæ in fraud. credi.

Hæreticus ex sola mentis cognitione punitur, licet in eo signa hæresis non appareant. Bal. in l. si quis non dicam. C. de episc. & cler.

Hæreticus plus peccat, quàm Iudæus, & plus punitur Angel. in l. apud Iulianum. § constat. in fine. de legat. primo.

Hære-

Hæreticus est, qui pertinaciter credit.l.ij. secundú Bart.de hæreticis.Item

Hæreticus quis dicatur.plene per Oldr.consi.cix.xxiiij.q.iij.hereticus.& s̄.glo. & Card. in cle.j.§.fi.ij. oppo.de usur.ubi plenè.

Hæreticus potest a pluribus inquisitoribus inquiri,sed ab uno tantum puniri. Ang.in l.si pluribus.ad fi. de leg.j.doct.& Pe. de Suz. in l.si quis postea. de iudi. c.ut officium.de hæreti.in vj.

Hæreticus non potest condemnari etiam ex urgentibus suspicionibus.Oldr. consil.ccix. sed ex duobus testib.potest tamen torqueri.etiam ex ui unius testis.Card.in cle.j.§.pe.de hære.& plenius per Car. in cle.j.§.fi.ult.q.de usur.

Hæreticus an excusetur ex ignorantia.Card.in cle.j. §.porro.de sum.tri.

Hæreticus dicitur dupliciter,scilicet propriè,& large Card.in d.§.porro.

Hæreticus quia ubique peccat ubique potest puniri de hæresi.Cardina in clemen.ij.§.denique. ix.q. de re iudi.

50 Hæreticus potest expelli de ciuitate, ne alios inficiat. Bal.in l.nullus.C.de sacrosf.eccle.

† Hæreticus an sit infirmus petens hostiam non consecratam:uide Felin.in c.abolendam. in prin.j. colum.de hære.]

Hæreticus uolens baptizari,si non possit,quia aquam non habeat,habetur pro Christiano quo ad remissionem peccatorum,non tamen quo ad matrimonium contrahendum,nec quo ad ordines sacros recipiendos.gl.xxviij.q.j.caue.

Hæretico redeunti ad fidem sicut parcitur, nũquid ita sit parcendum accusatori ipsius hæretici uolenti desistere ab accusatione,& penitere.Iaco.de Arena in l.fi.C.de accusa.quem sequitur Io.An.in c.excommunicamus.el ij de hære.concludit quod non:quia speciale est in crimine hæresis: sed accusator deficiens non uenit puniendus de hæresi: sed de calumnia.Abb.in d.c.excommunicamus.

† Hæreticis obligati liberantur ab omni obligatione. tex.& ibi Abb.in c.fi.de hære.

Hæreticus si conuertatur ad fidem recuperat bona, sed debet incarcerari ad pœnitentiam.Sed hodie inquisitores componunt pœnam ex arbitrio eorum. Card.in clement.j.§.fin.ulti.q.de usuris.per c.urgentis de hære.& per c.ut commissi.§.& illorum.e. ti.li.vj.Item ius patronatus ecclesiæ, nisi per sententiam fuerit eo priuatus Geminia.in c.j. in princ. de iure.pa.in vi.

Hæreticus an possit testari. infra. uerb. Testamenta quibus.uer.xiiij.

Hæreticus debet inquiri per inquisitorem hæresis. Baldus.in leg.nemo.in fin.Cod.de summa. trinita. & fide catho.

Hæreticus agens repellitur officio iudicis, & a testimonio, & ab aduocando.in Specul.de offic.om.iu dic.§.iiij.

Hæretici hæres institutus in testamento potest agere ad hæreditatem.in Specu.de act ore. uer. item ꝙ est ab hæretico.

Hæreticorum fautoribus & defensoribus publica pœnitētia imponitur.in Sp. de actore.uer. item ꝙ est ab hæretico.

Hæreticus qua forma inquiratur. eodem. titul.§.vij. uer.porro.

Hæreticus impetrare non potest.in Sp.de rescrip.pręsenta.§.v.uer.item quod Imperator.

Hæreticus notarius an possit instrumenta conficere, & an facta ualeant.

60 Hæretici contractum notarius,qui conficit,perdit officium tabellionatus. in Spe.de instru. edi.§.viij. uer.quid si confectum sit.Item

Hæreticorum fautores, & defensores,& receptatores, sunt intestabiles actiue,& passiue.eo.ti.§.xvij.uer. quarto prohibetur.& uer.secundo oppo.

Hæreticus ab hæresi reuertens qua forma iuret.in Sp. de iur eiur.ultra medium.

Hæreticus an cótrahat matrimonium, & contractum an ualeat.in Specu.de diuortijs.uer.eodem modo. & infra.uer.Matrimonium per quas personas.uer. sicul.viij.

Hæreticorum accusationes.Item

Hæreticorum pœnas,& de priuilegijs cruce signatorum contra hæreticos, uide in Specul.de hæreti. per totum.

Hermaphroditus succedit i feudum.Bal. in l.quoties.C. de suis, & legi.& in l.j.C.quæ sit lon.consue.& in c.j.de feud. al.paterni.& in c.si clientulis.de al.feu.

† Adde ꝙ hermaphroditus dicitur, qui habet utrũque sexũ & dicitur ab ἑρμῆς quod est Mercurius, & ἀφρὸς spuma,id est uenus,quæ ex marina spuma ta dicitur,secundum Ouid.lib.iiij.Metamorph.

Mercurio puerum,diua & Cythereide natum,
Naiades Ideis,enutriuere sub antris.
Cuius erat facies in qua materque,paterq;
Cognosci possent,nomen quoq; traxit ab illis.

Hermaphroditus cum baptizatur,debet ei nomē imponi masculinũ, si in sexu masculino magis incaleat, aliàs fœmininum.Bal.in d.l.quoties.in fi.Ang. in l.de quibus.de leg.

Hermaphroditus an possit esse testis.in Spe.de instru. edi.§.xij.uersicu.quid si unus & tit.de teste.§.j.uer. item quod est hermaphroditus.quod sic. & quando mulier esse potest,non a iter, per c. hermaphroditus.iiij.q.iij.

† Hermaphroditus potest esse arbitrator,siue iudicetur tanquam fœmina,siue tanquam masculus, siue etiam equaliter incalescat in sexu masculino,sicut in fœminino.Ita.do.Bapti.de sanc.Bla.in suo trac. de arbitro,& arbitra.in vj.prin.q. uer. sed quæro incidenter.Et ibi subdit nunquid possit esse arbiter & concludit quod sic,si magis incalescit in sexu masculino,quàm fęminino:alias secus, ut probatur in l.quæritur.ff.de statu.homi. †

Hermaphroditus incidit in pœnam.l.si quis in tantū C.unde ui.secundum Bar.ibi ubi etiam Bal.

Hermaphroditus debet confiteri semel in anno, sicut homo

homo masculus,& fœmina. Butr. in c. omnis utriusque de pœni.& remis. Ioan. de Por. in l.ij. in prin. de uerb. obli.

Hermaphroditus non potest esse rector uniuersitatis. §. uer. Rector. Item

Hermaphroditus an possit unum fratrē præeligere i feudo. Bal. in l. fi. C. de suis,& legi. ꝙ sic gratis, nō autem pretio.

Hermaphroditus incalens magis sexu masculino, quàm feminino iudicatur ut masculus. l. & quæsitū & ibi doct.& Alex. de libe.& posthu.

Hermaphrodita non comprehenditur in statuto de contractu mulieris. J. statutum. de contractibus.

Hic, hæc, hoc, est demonstratiuū rei præsentis ad oculum. l. nemo. in princ. & ibi. Bar. ff. de hære. insti.& per Bal. in l. Meuius. de l. ij.& in l. si stipulatus fuero. de uerb. oblig.& in l. j. in prin. de ope. no. nunt.& ibi per do. Alex. contra no. in l. hoc, quod dictum.& ibi Flor. de serui. urb. præ-di. quia etiam rei non præsentis ad oculos est demonstratiuum, ut ibi.& tenet Bar. in l. j. in lect. noua. ff. de pecul. ubi dicit hoc est demonstratiuum ad oculum mentis. Vnde Bar. ibi.& Alex.& Bar. in d. l. j. de ope. no. nunt. in princ. dicit saluari testem, qui examinatus in palatio Potestatis interrogatus de loco celebrati contractus dixit in palatio episcopi. & postea examinatus in palatio capitanei de eodē interrogatus de loco dixit, in hoc palatio: quia intelligitur de hoc palatio habita ratione ad oculum mentis, non ad oculum corporis. † Et per Francisc. de Aret. in l. duobus. §. idem Pomponius. de iureiur. in ij. not. quòd hæc,& hoc, Et in dubio ad proxima dicta referuntur.]

Hinc, id est, ab isto die. l. placet. cum gl. de sacrosan. eccle. gl. Inst. de iure natu. in prin. Ale. cons. lxxv. secunda parte.

Hoc amplius nō inducit repetitionem, quā dosacit comparationem actus ad actum legandi, sed quando rei ad rem no. Bal. in l. j. §. his itaq;. C. de cadu. tol. uide in l. omnia. §. cū ita. de lega. ij.& in l. si tibi pure.& ibi Bar. de lega. iij.& in l. cum ita de dot. præle. Pau. consi. cviij. ꝙ repetit hæc dictio.& Barto. in l. libertis. de condi.& demon. not. in le. legata inutiliter. de lega. j & in l. repetenti. de leg. iij. † Et per Francisc. Aret. in leg. lecta. si cert. pet. in iij. not.& Bal. in l. si seruus. §. si ita de leg. j.

Histrio id est, histerio dicitur gesticulator, uel ioculator:& repellitur ab accusando. in Sp. de ac. uer. item. ꝙ est histerio.

Histrio an possit esse sacerdos. s. uer. Episcopus quis ꝙ non: quia est infamis, ut promoueri non possit. glo. lxxxv. di. donare.& glo. in l. ij. §. fi. ff. de infamibus. per Abb. in c. cum decorem. de ui.& hone. cle. xxxiij. di. maritum.& ibi Arch. declarat qui sint,& ꝙ sunt infames ipso iure.

Histrionum materiam uide. infra, uer. Ioculator. per totum.

Histrioni non potest donari, imo donatio facta reudicatur. lxxxvj. di. donec.& seq. Alex. in l. affectionis. de dona.

Histrio non potest accusare. in Spe. de accu. §. j. uer. item excipitur ꝙ est hæreticus. iiij. q. j. c. j. ubi Archi. dicit uerum in eo tantum, qui gestus præsentat cum ludibrio sui corporis.

Histrio certans cum feris dentatis peccat mortaliter. Item qui exercet spectacula,& qui respicit. gl. lxxxvj. distin. qui uenatoribus.

Hodie i intelligitur non solum de una die, sed de pluribus, arbitrio boni uiri, usque ad decē dies, non ultra: ut cum dicitur, Hodie constat, hodie agatur. Bal. in l. j. C. ut in pos. leg. l. si is, a quo. in prin. cum glos. ut in pos. leg. in Sp. de frig.& male. uersi. quod autem. alias intelligitur de tota die. Bart.& doct. in l. liber homo. §. decē hodie. de uer. obli. alias de duobus mensibus. l. aufertur. §. qui cōpensationem. de iure fis. Aliquando de tribus: glos. in leg. j. C. de ope. non. nun.& Bald. in d. leg. j. ut in pos. leg.

Homagium unde dicatur,& quare,& quotuplex sit. in Spe. de feu. §. quoniā. uer.& no.& uer. secūdo quæritur.& uer. primo autē.& ibi Bal. in addi. uer. homagium.& Inno. in regula, indignum. quod homagium est obedientia in temporalibus. Sed est obedientia ad Deum in spiritualibus.

✠ Homagium est, cum quis se hominem alicuius futurum promittit, ibiq; mansurum,& ea domini causa facturum, quæ dominus uoluerit,& imperauerit, Aluaro. in prox. feud. q. vij. Dec. co. cccclxiij. nu. iij. Ae. Mar. Ma.

Homicida inquisitus in loco delicti,& contumax, potest inquiri,& puniri in loco contractus. etiam de tractatu. s. uer. Contumax punitur. uer. xlj.

De pœna homicide, Hippoly. in l. j. col. j. de sicar.& p eundem in l. j. col. j. in fine. uer. item homicida. ff. ad legem Cor. de sicar.

Homicida potest per papam promoueri ad episcopatum & dicitur episcopus, donec remoueatur. Sed si scienter est promotus. dicitur cum eo dispensatum. Inn. in c. cum nostris. de conces. præben. Bar. in le. Barbarius. ff. de offic. præt.

✠ Dicitur enim Grecæ φονεὺς,& homicidiū φόνος.& est triplex, scilicet uolūtariū, casuale,& necessariū: de quibus in glos. in ca. sicut dignum. in uer. consilium. extra de homicid.

† Homicida an beneficio ipso iure sit priuatus, uel priuandus,& quādo: Feli. in c. inquisitio. post prin. de accu. in uer. utrum aūt homicidia.& in c. quare lam. post prin. statim. j. col. de iudi.]

✠ Homicida ut beneficio spolietur, est necessaria sententia. c. cum nostris. de conces. præb. Io. Anani.& alij in c. inquisitionis. de accusat. Iaco. Phil. Port. Imol. co. cxlix. nu. vj. Ae. Mar. Man.

Homicidæ bona concessa per statutum filijs occisi debentur hæredibus filiorum mortuorum ex iure trasmisso. sed non parentibus, quando filij nolunt. Bal.

in auth.

§.eo C.de ser.fugit.

Homicidium facit dici homicidam personam uilem, & repellit a testimonio in causa graui, nisi cum tortura. Bal. in auth. si dicatur. C. de testib.

Homicidij pœna tenetur etiam nuntius, qui portauit literas mandatū humicidij continentes, secuto tamen homicidio. Bald. in leg. j. §. ne autem. C. de caduc. tol.

† Homicidij pœna an teneatur, qui aliquem uulnerauit ut occideret. Hippoly. in leg. j. col. j. de sicar. & ibi ponit plures casus, in quibus occidens alium non punitur.

† Homicidium requirit dolum, & culpam, ad pęnam imponendam, aliàs non tenetur. do. Maria. Soci. in consi. xvj. inci. circa prædicta, nam pro homicidio. in j. parte.]

☩ Homicidium qui commissit, nisi dolo malo admisit, pœna mortis non est mulctandus. ne ab eius quidem ciuitatis Prætore, in qua extat statutum, ut homicidæ pœna mortis plectentur. le. j. ff. ad l. Cor. de sicar. c. j. & per tot. de homici. uolu. & casua. l. quid ergo. §. pęna grauior, & ibi Bart. col. iij. ff. de infa. Bald. in l. omnes populi. xvij. col. ff. de iust. & iur. in l. data opera. col. iiij. C. qu. accu. no. pos. Pri. l. si non conuitij. C. de iniur. Bal. Sal. & Paul. Castre. in l. Et si seuerior. C. de infa. Paul. Castre. in l. si fugitiui. col. ij. C. de fugitiu. Bal. & Sal. in l. ij. C. de noxal. Dec. in c. cognoscentes. col. iiij. de constitutio. Paul. Cast. co. cclxxvij. col. j. uol. ij. Dec. co. ccccclxxxij. colu. j. Ay. Crau. consi. sexto, nu. 100. uol. j. Ae. Mar. Man.

† Homicidium si quis committat absque animo occidendi, non punitur pęna mortis: & hoc non solum procedit inspecto iure communi, sed etiam locum habet in statutis: ut concludit do. Philip. Deci. post complures, quos refert ibi in consil. ix. incip. & pro tenui. in princip. in j. vol. & ibi qualiter deprehendatur animus occidendi. & per Alex. consil. cclxxxiij. secundum ordinem meum, incip. uidetur in casu proposito. in ij. uol. †

Homicidij appellatione an ueniat parricidium. per Bald. in l. fi. in ij. col. uer. iuxta prędicta. C. in quib. cau. in integ. restit. non est ne. quod sic: non tamen uenit homicidium fictum. ӡ. uerb. Paucis effectus. uer. xxvij.

Homicidium recēs acrius punitur, quàm antiquū glo. in l. si diutino. ff. de pęnis.

Homicidium maius est sacrilegio Item

Homicidium in personam clerici grauius est, quàm in personam laici. gloss. septima, q. quarta, sicut qui.

Homicidia licita uide xxiij. q. viij. occidit.

Homicidium est maius, quam adulterium. xxxviij.

† q. ij. si quid uerius, † Et per Felin. in c. ut si clerici. de iudi. Et nunquid maius quam furtum, uide do. Barth. Soci. in consil. clvij. inci. præsens. uer. concludendum. cum septem. uer. seq. in ij parte.]

10 Homicidij triplex est species. l. opere, animo, & lingua. de pœnit. dist. j. homicidiorum.

• Homicidium qui admisit, testis non est idoneus, nō enim dicam extra tormenta, sed ne in tormentis.

quidem. Bar. in d. lege iulia. ff. de testi. Bal. in auten. si dicatur. C. e. Hyp. in pra. §. diligenter. num. vj. Io. And. in Add. ad. Spe. de test. §. j. Ay. Cra. co. ix. nu. j. uol. j. Ae. Mar. Man.

Homicidij tractatus punitur, ut in c. j. de homicid. in vj. & per Bar. in l. & si amici. de adulte.

Homicidium fieri mandans an puniatur ut faciens: uide Hippo. Marsi. sin. clxxxj. incip. mādās fieri homicidium.]

Homicidiū fieri mandans licet non sequatur. an teneatur. Hippoly. in l. j. ff. de siccar.

Homicidium per ebrietatem commissum non punit pęna mortis. Abb. in c. sicut. de testib.

Homicidium in persona affinis, uel amici, præsumitur casuale, non dolosum. gl. & doct. in l. j. C. de sicca. &

† Bal. in l. si xx. opp. C. de hære. instit. † Et an, & quando præsumatur casuale: & quid quando probetur mortuum habuisse maximam amicitiam cum occidente, nec apparet coniectura odij: uide Felin. in c.

☩ fin. de homicid.] • Iaso. in l. lex est. col. pen. uer. & nota diligenter. ff. de legib. Ioan. Ceph. co. ccvj. nu. xj. uol. ij. Ae. Mar. Man.

Homicidium punitur pęna capitali, si ob primum homicidium soluta est pęna pecuniaria ex forma statuti. Bald. in auth. qui semel. C. quomodo & quando iudex. & in l. j. C. de edil. acti. ubi dicit uerum, etiam si statutum dicat quod committens duo homicidia decapitetur. & Bald. Insti. de usucap. §. aliquādo & Bal. in add. Spe. de loca. uersi. pro primo anno, licet homicidium impunibile non computetur in numero. ӡ. uer. Furtu. uer. xxij.

† Homicidij pęna non punitur, qui se ipsum interficit. do. Pet. Phi. Cor. in cōsi. cxcv. incip. pro parte. p totum. in ij. parte.

• Aut quærimus de pœna, quam summus iudex imponit, & tunc ab eo sui ipsius interfectorem puniri non est dubitandum. c. si non licet, cum seq. xxiij. q. v. aut de pęna, quam iudices seculi imponunt: & tunc insulsa ē dubitatio quo enim pacto mortuus pęna multari potest. Ae. Mar. Man.

† Homicidij pœna an teneatur occidens hominem uolentem, Hippoly. in leg. prima, colum. prima, ff. de sicar.

☩ Homicidium ab eo, cuius in domo commissum est, perpetratum præsumitur Iaso. in l. si quando. col. viij. C. und. ui. Gram. co. crim. liij. nu. j. Calcan. co. lxij. col. iiij. Io. Cephal. co. ccvi. num. xxiij. uolu. ij. Ae. Ma. Ma.

† Homicidium an percutiens cum claua, si mors, sequatur. puniatur de homicidio: uide do. Pe. Philip. Cor. in consi. lvij. incip. litera H, in 4. parte.]

† Homicidium si quis neget, an quod fecit ad sui defensionem postea probare possit; uide Feli. in cap. cum dilecti. post medium. in uersic. octauo. de accusa.]

† Homicidium quando committitur, in quibus casibus in dubio præsumatur delinquentem motum ex ex consilio, & alias non fuisse facturum. Et ibi de domino, qui dixit famulo certa uerba in aure, & ille stat in

le statim iuit, & occidit hominem: & qualiter & qua actione possit damnum passus contra consulentem agere: & qualiter qui uolens exonerare conscientiam de nudo consilio nondum adimpleto, possit & teneatur. uide Feli. in c. sicut dignum. uersi. tertia conclusio cum pluribus seq. de homi. & ibi etiam plenè an, & qnando, & qualiter homicidium consulens teneatur.]

† Homicidium qualificatum nō comprǽhenditur in statuto loquente de homicidio: ut no. Pe. de Anch. in c. j. de homicid. & in c. cum non ab homine. de iudi. & Panor. in c. at si clerici. uer. & circa istam materiam. eo. titu. refert, & sequitur And. Barba. in cō si. xxxviij incip. præclare scripsit. uer. faciat quod pulchre in ij uolu. †

† Homicidium dicitur atrocissimum delictum, & omni iure prohibitum. Decius post Ang. suo consil. lxv. post prin.

Homicidium in conspectu iudicis commissum licet aliter non probetur, potest puniri per iudicem. Ange. & I.. de Imo. in l. ij. ff. de ferijs. Vide gl. in l. j. C. qui & aduersus quos. Et ego sic practicaui contra blasphemos.

Homicidium primum fuit de Abel cōmissum a Cain fratre, & pastore ouium. glos. in l. si quis homicidij. C. de accu.

Homicidium quomodo puniat. si unus ex pluribus ꝓiecit saxum, uel cultellum, & homo mortuus est eo ictu, si ignoretur quis eorum proiecit. in Spe. de homi. uer. pone, quatuor.

† Homicidium non potest puniri pœna pecuniaria, et forma statuti. Hippoly. in l j. in fin. cum seq. ff. ad legem Cornel. de sicar.

✠ Homicidium in dubio, sui defendend potius causa quam alteri iniuriam inferrendi gratia præsumitur admissum, ideo nisi, is qu. interfecit, interfectum aggressus probetur, non est pœna multandus. Ang Aret. in §. ius autem gentium. col. ij. inst. de iur. natur. gent. & ciuil. Dec. in l. ut ui. col. vj. ff. de iust. & iur. co. cccclix. col. ij. co. cccclix. col. pen. co. Dclxxviij. Boer dec. ccxxxvij. in extr. Quod uidetur falsum, cum immo contrarium sit præsumendum. l. j. C. ad l. Cor. de sicar. c. .. de præsumptio. Aym. Cra. co. cli. nu. xviij. j. Ae. Mar. Man.

✠ Homicidium noctu admissum difficillime probari potest, gl. & Ang. in l. si cum exceptione. §. in hoc ff. de co. qu. met. cau. Dec. con. ccccxxix. num. xv. Ae. Mar. Man.

✠ Homicidij non est reus, neque ut homicida pœna mulctari potest, qui ut hominem uulnerandu mcurauit, si ex uulnerib. obijt. Non est in enim in dolo, sed in culpa. c. si. de homicid. in vj. & non mulctatur eadem pœna, qui est in culpa, qua qui in dolo. l. lege Cornel. & ibi Bar ff. ad l. Cor. de sicar. Bar. in l. quod Nerua. col. vij. ff. depo. gloss. in l. in actionib. ff. de in lit. iur. ergo non est plectendus, ut Homicida. Iaco. in l. pro hærede. §. si coram. ff. de acquir.. hær. Mar. Boc. c. ad audientiā. col xxxiij. de homic Dec. co. ccccclxxxij. Ae. Mar. Man.

Homicidij materiam supple in Specu. de homicidio. & in titu. de iniur. & dam. da. & infra, uer. Occidēs per totum.

Homo mortalis est. l. lege. C. de legi. hæredi.

✠ Adde qđ homo Grecæ dicitur ἄνθρωπος. & est animal rationale, & mortale: & dicitur secundū Varronem de lingua Latina, ab humo.

† Homo non præsumitur uiuere ultra centum annos do. Pet. Philip. Cor. in consi. ccviij. incip. quamquā. in litera E, in iij, parte. De quo uide etiam per eum in consil. cclxiij. incip. circa in princ. & in litera A, ead. parte.]

Hominis appellatione etiam fiscus cōtinetur. T. uerbo Fiscus. el j uer. xxix.

Homo liber, q i non recipit ęstimationē, non pōt uēdi. l. liberi. ff. de contrahen. empt. le. homo liber. de uerb. oblig. in Sp de feud.

Homo liber potest obligari pro pignore in redemptionem captiuorum. l. ab hostibus. & ibi Bal. C. de postli. reuer.

Homo non est dominus suorum mēbrorum. l. homo liber. ff. ad leg. Aquil. & omnino per Bal. in l. ob æs. C. de prædi. mino. & ideo non potest facere se percuti. Bartol. in leg. prima, §. usque. de iniur. ubi omnino. & ibi Alexand. † Et per Feli. in cap. contingit. ad fin. j. colum.]

Homo non potest se obligare ad pœnam corporalem. xxv. q. j. cum homo. Bald. in l. ob æs. de prædi. minorum.

Homo presumitur scire ius Angel. in auth. de incest. nup. §. j. in fin.

Homo liber fugiens non facit furtum sui. Sal. in le. j. in fi. C. de ser. fugiti. ubi etiam dicit q.

Homo præscriptibilis fugiēs ut seruus, facit furtū sui.

10 Hom nū species quot sunt gl. in l. quicunq;. C. de ser fugi. & Instit. de iure perso.

Homo mortuus excommunicari non potest. xxiij. dis. quorundā. nisi in casibus specialibus. no per gl. lxxxviij. dist. denīq;. & Ioan. de Lig. in trac. de senten.

† excom. & not. x. q. ij in summa. † Et per Feli. in c. a nobis. de sen. excom.]

Hominis pignorati luitio fieri potest nedum pretio, scilicet condigno tempore luitionis, sed etiam alio homine dato pro eo. le ij. & ibi Bal. C. de patri. qui fil. distr.

Homo grossi capitis nihil ualet, sed ingeniosus sic Bar. in l. liberti. C. de oper. li. per l. fin. in princ. C. communia de leg.

† Homo temerarius, & carere arbitrio boni uiri dicitur, qui non uult se in ratione fundare. Feli. in cap. cua nos. statim post medium. de iureiuran.]

Homo bona fide possessus acquirit possessori. Bal. in l. si uxorem. C de condi inser.

Homo liber potest se obligare pro obside pro qualibet publica causa, non pro priuata. Bal. in l. ob ęs. C. de prædi. mi. post Inn. in c. ex præscripto, de iureiur & Bal. in Marg. uer Homo.

Homo liber non potest in facie signari, ob reuerentiā crea-

creatoris,ad cuius similitudinem est facta facies hominis.Inno.in c.ad audientiam.de cri.fal.& Bald.in Marga.uer.Homo.

Homo mortuus non est homo.xxxij.q.ij. Moyses. de cele.mis.in quadam.in cle.de sum.tri.& Car.in cle. j.ix. quæst. de homic. ubi omnino uide nisi in crimine hæresis,& in crimine notorio.xxiij.q.ij.in sūma.de hære.si episcopus.xxiij.dist.quorundam. lxxxviij.dist.neque.de senten.excom.a nobis. & qd' per Bart.in l.promissor.la ij.de consti.pecu.

Homo humilis dicitur,qui caret dignitate.Bar.in l.tutor.§.tutores.de suspect.tut.

Homines non ueniunt appellatione animalium. Fl.in l.ij.ff.ad legem Aquil.

Homines appellatione in statuto non uenit homo nō. dum natus.Bal.in l.cum in ueteres. C.de fideicom. libe.Sali.& Iac.But.aliter dicunt.in l.pe.C.de fica. Bal.in l.quod dicitur.de lib.& posthu.

Homines alterius si quis facit confiteri quod sint suæ iurisdictionis,uel iurare sibi fidelitatem, uel negare iurisdictionem proprii domini,non acquirit possessionem iurisdictionis in eos.in Sp.de iur.om.iud. uer.ultimo nota.

Hominum distributio æqua qualiter fiat,cum ex causa mutantur de loco ad locum.in Sp.de offi. om. iudi.§.ij.uer.item imploratur.& tit.de causa pos.§.4. ante.§.porro.

Homo meus si ingrediatur religionem, an bona sua mihi obueniunt.Item

Homo meus an possit disponere,uel testari de bonis eius.in Spec.de instru.edi.§.ij.uer.sed quid si homo

† & seq.†Vide de materia & differentia hominum,late tradita per Benedict.in repet.ca. Raynutius.fol. 149.cum pluribus seq de testa.ubi plura:& an possit testari,& donare,uide Alber.Brun.in cons.26.& consi.xliij.ubi late.

Homines proni sunt ad malum.in Spe.de peti.sent. uer.item not.

Hominis appellatione non uenit fœmina,quia uir est ad imaginem Dei,non fœmina.xxxiij.q.v.hæc imago.& c.si quis.ibi:homini autem mulieri & Car. in cle.j.ix.q.eo.tit.ubi dicit uerius esse contrarium : sed in dictis iuribus est causa maioris expressionis. & ibi per eum,in xvj.q.

Homo pronus est ad malum.in proœmio.Clem.& ibi Car.in §.quoniam.Quod uerum est in adolescente doli capace,non alias:ut ibi.& v.q.j. firmissima. xxij. q.ij.in adolescentia.

Homo est creatus bonus.de summa trini. cap. j. Car. ubi. s.

Homo habet liberum arbitrium.xxiij.quæst.iiij.Nabuchodonosor.xxiij.dist. qui episcopus.de pœn.di. ij.si enim.

30 Homo ligius dicitur,quasi ligatus fidei Imperatoris tantum,ab omni alia fidelitate liber.gl.si. in cl. ij.§.cursus.de re iud.

Hominū appellatione uenit etiam ciuitas,& collegiū excepta propria psona.Bar.in c.j.de noua for.fide. Alex.in l.ij de uerb.signifi.

Homo est dominus omnium rerum : quia omnia gratia hominis sunt facta cle.j.§.a diuini.& ibi Card. de reli.& ue.san.

Homo monstruosus an sit homo. infra.uer.Monstruosum.

Homo factus est ad similitudinem , & imaginem Dei Genesis.c.j.& in Spe.quarta parte.in prin.adde.le. iustissime.de edil.edic.

Hominem suum cum quis uult liberare , qualiter fiat instrumentum.in Sp.de ser.non ordi.uer.porro .

Homo meus si mihi obedire recusat , qualiter formet libellus contra eum.Item

Homo meus in quibus mihi teneatur.in Spec.de offi. ord.& de maio.& obe.uer.eodemmodo.

Homo si petatur ab alio,uel si me turbet in quasi possessione sui,uel iurium meorum . in Spec.de causa pos.& proprie l.fi.§.ij.Item

Hominis mortui conditio nulli adstricta est.in Sp. de feu.§.ij.uer.vij.

Homo,qui est in obligatione,repetendus est:sed tamē iudicis officio præsteda est estimatio,& ad eā fit cōdemnatio,si homo præstari non potest in Sp.de oblig.& sol.§.iiij.uer.ad ulteriorem.

Homines decē faciunt turbam,uel plebem.in Spe. de rap.ante.uer.cęterum.& l.prætor.la ij.ff.ui.bo.rap. sed rixa inter duos tantum fit,ut ibi.

† Homini nihil prosit,si totum Mundum lucretur,& animæ suæ detrimentum patiatur.do.Mari.Soc.in consi.xxiij.incip.circa prædicta.uer.tertiodecimo. in j.parte.]

† Homo qualis esse debeat,si exercitio legis se subijci non uult.Feli.in proę.Decre.uerb.rex pacificus . in prin.]

Honestas lucro præfertur.Bal. in l. reprehendenda.C.de insti.sub condi.fact.

Honestæ personæ dicuntur notarij,& sacerdotes,& uicini secundum Io.And.in c.pastoralis. §. præterea. de offi.ordi. Sed ibi Ab. reprobat quo ad sacerdotes,& uicinos,nisi sacerdos sit prælatus habens iurisdictionem.& in Sp.de j.& ij.decreto.§.iam de effectu.uer.si quid.& per doct.in leg.prima, §. si qui ipsi prætori.de oper.no.nun.& doc. in capitul. fin. de appel.

Honestatis causa receditur a proprio significatu. Alex. in l.nepos Proculo.ff de uerb.signific.

Honestatis ius uidetur exceptum ab omni superioritate. leg. quod ex liberta . & ibi Bald. C. de oper. liber.

Honeste actum quando dicatur.gl.in l quę utiliter.ff de ne.ge.

Honestum non est, quicquid licet in Specu. de aduo. §.j.uer.sed nunquid potest.

Honestus homo habet pro se præsumptionemquod nihil faciat dolo.in Spec.de cessi.acti.§.j. uerb.sed opponitur.

† Honesto uiro remittitur onus cautionis pręstandę quia præsumitur quod faciet id,quod eidem incumbit.gl.in l.unica.§ j.in gloss.in uer. qualitatem. ff. de ripa munien.quam gloss.Bald.reputat sing.in c. ij.de

Horæ diuinorum officiorum sunt dicendę in ecclesijs collegiatis per residentes, per alios uero ubique. Car. in cle. j. xj. q. de celeb. mis.

Horæ septem diuinorum officiorum dicuntur ab ordo: & dicuntur canonicę, id est, regulares: & dicuntur uigiliæ. Car. in cle. j. iiij. q. de cele. mis. & nõ pos sunt dici per substitutum. ibi. v. q. & dici debent secundum modum Romanæ. eccle. j q. vij.

Horę diuinorum officiorum sunt septem, & quare sint statutæ, & quid significent. no. in c. j. de celeb. mis. & ibi Io. And. in Nouella. & ibi Card.

Horarum appellatione septem comprehenduntur. Car. in cle. ij. §. j. xv. q. iiij. de ætat. & qualit.

Horas canonicas dicere tenentur clerici beneficiati. cle. j. & ibi gl. & Car. de celeb. mis. non tñ peccãt in peccato mortali. Car. ibi. vj. not. ij. q. iij. nec pro pretio sed simonia tunc esset. ibidem. Itẽ deuotæ, & de litera grossa, tota mente in Deum. ibidem.

† *Hordeum* non uenit appellatione frumenti. l. modios. C. de susceptor. & arcar. lib. x. & Alex. in l. triticum. ff. de uerb. oblig. ubi uide omnino. & s. Frumentum. uersi. xj.

Horreum id est, granarium, dicitur prædiũ urbanum. l. si horreũ. cum lege. sequẽ ff. quib. ex caus. pig. tac. contrah.

Hortus & de multiplici hortorũ genere, uide j. uerbo Ortus, orti.

Horologium id est, horarum mensura, & diuisio, non uenit appellatione suppellectilis. Casus singu. in l. quæsitum. §. Papinianus. ff. de fun. instru. Item

Horologium primo inuenit Lacedæmone Anaximenes Milesius Anaximandri, & Taletis discipulus, quod Grecę σκιοθήρικον, uocant, teste Plinio li. ij. c. lxxviij. Sed

Horologium Romę primus instituit L. Papyrius Cursor, cum edem Quirino dedicaret a patre suo uotã ante duodecim annos, quãm cum Pyrrho bellatũ esset: ut refert Plinius li. vij. c. ult. ubi plenius uide quando primum Romam ex Sicilia delatum fuerit, anno urbis cccclxxvij.

Hortamur uerbum est etiam iurisdictionis cõcessiuum. c. quia indicante. de prę scrip. c. j. de testa. Cardi. in clementi. j. xj. oppo. de offic. deleg. ubi dicit uerum, si addantur uerba cognitionem importantia: ut, Discutias, uel Cognoscas. Item est uerbum præceptiuum, si a superiore profertur. Cardin. in clemen. ij. §. fina. de sepul. ubi idem dicit de uerbo Rogamus. vij, q. ij. præsentiũ. xviij. q. ij. dudum. de testa. c. j. Cardi. in clemen. j. de pœniten. & remis. Quandoque importat commissionem. ij. q. vij. sicut inquit.

Hospe id est tabernarius promittens hospitari aliquem bis in anno, non tenetur ad ęstimationem, si certis annis non hospitatus est eum. Io. And. in addi. Spec. de censi. §. fi. in addi. mag. & Lud. Pon. in sing. uer. Hospes. uer. si promitto, &c.

† Adde quod hospes dicitur qui est extraneus a domo, secundũ. b. Tho. super epistola Pauli ad Ephe. ij. & dicitur Graece ξένος.

Hospes cogitur hospitari omnes uiatores. le. j. in fin. ff. fur. aduer. nau. cau. sta. l. j. in prin. cum gl. nau. sta. & Bart. in l. j. §. cura. de offi. præfec. urbis. Quod uerum postquam incepit tenere hospitium, nõ aũt a principio, secundum Barto. in d. l. j. §. maxima. ff. nau. cau. sta. & in l. licitatio. in prin. de pub. & in authen. omnes. C. communia de suc. & ibi per Bald. item per Bar. in l. mariti. §. j. de adul.

Hospes, qui semel receptauit aliquem in hospitio, tenetur utili actione ex titulo, nau. cau. sta. sed directa tenetur, qui solitus est hospitari. Bar. in l. mariti. §. j. ff. de adul. Vide gl. in l. j. in princ. ff. de tributoria. in d. l. j. ff nau. cau. sta. auth. oẽs. & ibi Bal. C. communia. de succes.

Hospes etiam scienter receptans bannitos, non tenetur ad pœnam. Bar. in l. omnes. C. de agri. & cẽsi. lib. xj. l. sæpe. §. idem quæsijt. de fide instr. Alex. in l. j. ff. de recept.

Hospes uendens uinum in fraudem statuti, quomodo puniatur. Bald. in l. non dubium. C. de legib.

Hospes, licet sit forensis, potest conueniri in loco hospitij, non solum sub Potestate, sed ẽt sub consulibus artis de pertinentibus ad artem. Bal. in l. hæres absens. §. si quis tutelam. ff. de iudi. & in l. iij. §. eo. ff. nau. cau. sta. Item

Hospes an teneatur de damno illato in hospito hospitantibus. Barto. quod non in l. quæ fortuitis. C. de pig. acti. per l. j. in fin. ff. fur. aduer. nau. cau. sta. & ibi doct. & in l. ij. ff. nau. cau. sta. ubi uide per gloss. & Barto. in l. j. §. si cista. per Bar. ff. depositi. & Bald. in rub. C. eod. ti. in prin. & in l. j uer. & nota ex primo. & in l. certi. in ij. oppo. C. locati. & in Spec. de furt. Quod uerum, si adhibuit diligentiam quam bonus pater familias adhibuisset. l. & ita. §. ait prætor. & ibi Bar. ff. nau. cau. sta. Item uerum, si protestatus est quod non uult teneri ad custodiam rerum, & dominus rerum consentit. l fin. §. item si prædixit. & ibi omnino Alexan. ff. nau. cau. sta. De hoc per Cy. & Bald. in l. ex diui. C. loca. & Bald. in rub. C. depositi. ff. nau. cau. sta. Sed tenet, etiã si domino rerum simpliciter assignet claues cameræ ad reponendum res: quia non liberatur a custodia, nisi assignando protestetur: ut s. gl. & Bar. in § item si præallegato. & j. uer. Valisia. uersi. j. ubi plenius. & in Spe. de fur. uer. quid de prima & uer. qd si amicus

† Et per Francis. Aret. in l. qui accusare. in fin. C. de eden.

Hospes recipiens a uicino hospite aliquos uiatores ad hospitandum, quos uicinus recipere non potuit, non tenetur eis de damno illato in eo hospitio, ad quod misit eos. Bald. in l. certi. C. locati.

Hospes recipiens a uicino non tenetur ut hospes: secus si a uiatore. Bal. in l. iij. §. eodem. ff. nau. cau. sta. & ibi uide omnino per Alex. in l. ait prætor. ff. nau. cau. sta.

30 Hospitantes in monasterijs debent uti cibis monacho-

nachorum.cle.ij.& ibi Car.in prin.de reli.

Hospes tenetur de culpa leuissima.Alexan.in l.& ita. §.at hoc.ff.nau.cau.sta.& per Bartol.in l. j. ff.fur. aduer. nau.cau.sta.& in l.dominus horreorum ff. locati.

Hospes inuitans ad hospitium,si pœniteat, tenetur ad interesse actione de dolo uiatori inuitato.Io. And. sing.in procе.Decr.& Ale.in l.j.ff.de precario.&in l.si pœnam de verb.obli.

Hospitari tenentur monasteria, & clerici. clementi. ij.& ibi Car.de censi.c.quia præben.de monachis. c.j.de emp. & uend. Et intelligitur de clericis habentibus beneficia sufficientia hospitalitati. Car. ubi supra ubi dicit, eos etiam per excommunicationem cogi posse. De quo per Inno. & doct. in d. c.j.Vnde.

† Hospitalitas est ex debito in religiosis, & clericis: ut ibi.sed quandoque non,ut ibi per Car.

Hospes potest retinere fardellum, uel ensem uiatori, pro mercede.Bal.in l.certi.ij.q.C.locati.

† Hospes antequam hospites recipiat protestari.debet. Felin.in c.cum M. Ferra.circa prin. de constitu.]

Hospitis familia torqueri potest pro furto commisso in hospitio.Bar.in l.j.in fi.si fami.fur.fe.di.& Al.in l.j.in fi.ff.furti aduer.nau.& quod per Bar.in l.j.de offi præfe.uigil.

Hospitās aliquem in sua domo recepta mercede pro uictualibus,licet non sit hospes, uel tabernarius tenetur edicto nau.cau.sta.non si gratis. Flo in l.si mensor.§ hoc iudicium.in fin.ff.si men.fal.mo.dj.

Hospes passiuè,in est,hospitans,& aduena, qualiter differunt. in l.hæres absens.§.j.ff.de iudi.

Hospes tenetur assignare episcopo bona peregrini in hospitio defuncti intestati,ut inter pauperes distribuantur,alias fit intestabilis, & tenetur pœna tripli.auth.omnes.& ibi Bald.C.cōmunia de succes.

20 Hospes an teneat de damno dato in hospitio,stante statuto quod cōmune teneatur damnum passo. Pau.de Ca.consil.cccxlix.

Hospiti an fiat remissio pensionis pro tempore guerræ.Bar.in l.cum in plures. C.locati.& s̄.uer. Cōductor.uer.lix.

Hospes non tenetur de furto facto post sequestrationem factam per officialem.Bal.in l.certi. C.locati.

Hospitis materiam supple.s̄.uer.Tabernarius.per discursum.

Hospitium si cōburatur, nec appareat an culpa hospitū,uel domini:uide Bal. in l.si creditor. C. de pig.act. & in l. quæ fortuitis. eo.ti.& s̄.Incendium.in princ.

Hospitium commune inter duos, quorum unus uelit locare,alter non,locandum est arbitrio boni uiri, si consuetum est,non aliter.Bal.in l.j.in fi.C.qui testa fa.pos.

Hospitium non uenit appellatione domus.l.j.§. habitare.per Flori.ff.de his,qui deie.uel effu.

Hospitium in domo præstitum a nobili annuatim semel per triginta annos episcopo eunti ad uisitandum,præsumitur potius præstitum ex urbanitate quàm ex obligatione,& ideo pōt denegari in futurum.Inno.in c.cum ecclesia. de causa pos. & propriet.Flo.in l.si cum uis.si serui.uēdi. Sed si ex obligatione debeatur,an possit eps propria authoritate ingredi domum.s̄.uer.episcopus in spiritualibus uer.xxij.& dixi plenè in tracta.de episcopo.

Hospitale tenetur receptare pauperes.Bal. in l.sancimus.§.sed & si quis.C. de La ti.li.to.

Hospitalia,quæ non sunt religiosorum,non sunt religiosa:secundum Lau.in cle.ij. §. præmissa. de reli. do.ubi Card.ꝙ

Hospitalia,etiam subdita religiosis,non dicuntur religiosa,nisi in eis seruetur disciplina regularis.Vñ Hospitalia etiam religiosorum esse possunt, ut ibi.& in cle.j.§.nonnulli.& ibi Car. de exces.præla.

Hospitalia sunt de parochia ecclesiæ matricis.Car.in cle.ij.§. fi.de relig.domi.

† Adde ꝙ hospitalitas exercenda est omnib.indifferenter.c.quiescamus. xiij. dist. & omnibus exēplo sanctorū persuadetur.§.j.xlij.dist.Quæ ēt ꝑ Christum commendatur in dicto §.de aqua per b. Paulum ad Hebræos. xiij. hospitalitatem nolite obliuisci,&c.

† Adde hic an hospitale gaudeat eodem priuilegio, quo & ecclesia:uide Petr.de Ancha.Car.do. Anto Abb.& Barb.in c.ex literis,de consue.Io. de Fant. Io.And.& alios in c.grandi.de supp.negli.præla.lu vj.Io.Andr.& alios in c.ij.de resti.in integ.libr vji. Hosti.in c.conquestus.de fo.compe.li.vj. doc.in c. de quarta.de præscri Ab.in c.accedentibus. de priui.Bal.in l.si quis ad declinandā.C. de epis. & cle. in auth.licentiam.C.de epis.& cle.Angel.in auth. de alie.& emphy.§.si non quidam. Archi. xvij.q. iiij.c. diffinitiui.Bal.in auth hocius porrectum.C de sa.san.ec.Gul.de monte.lau.in cle. quia contingit.de reli.domi.Inno.in c.cum ad sedem. de resti. spol.Abb.in c.cum sit generale.de fo.compe. Pet. de Ancha.in cle.dispendiosam. de iudi. & in cle. j. de in integrū restit.& in cle.causam.de elect. Abb. in c.fi.de testa.Lap.in c.j.§.hoc aūt.de elec.lib.vj. & in tractatu de xenodochijs.q.xl. & lvij. Paul.in cle.constitutionem.aliàs in cle.cām.de elec.Bal.in l.orphanotrophos.C.de epis.& cle.gl.in c.quidam xviij.q.ij.Bar.in l.oīa priuilegia.C.de sacro san.eccle. Abb.in c.pe.de immu. eccle. Et conclude pro parte affirmatiua.

Hospitale substitutū filio pupillo nōpōt uiuo pupillo remittere fideicōmissum:secus si sit substitutū puberi,& sic per fideicōmissum. Pau.de Ca. in l. j.C. de pac.& Ale.ī l.q Romæ.§ duo fratres.de uer.ob.

Hospitalia sunt reparanda.cle.ij. de relig.domi. Car. in cle j.§.nonnulil.de exces præla.

Hospitalis misericordiæ sunt permissa Bar.in l.j.§.si permittitur.de colleg.illicitis.

Hospitale substitutum filio in bonis,an filio repudiāte succedat eo uiuo.Bal.in l.j.C.de pact.

30 Hospitale substitutum substituto cōpēdose per

uerbum Quandocunque, succedit instituto morienti post substitutum. Bar. & Ang. in l. quandiu. de acqui. hære. & Imo. ibi.

Hospitale hæres non tenetur facere inuentarium. Item

Hospitale hæres potest dimittere hæreditatem damnosam, etiam sine beneficio restitutionis in integrum. Bal. in l. fi. v. q. C. de iure delib. Ange. in auth. de alie. & emphy. §. si uero quidam. el. ij. & s. uersi. Ecclesia. uer. cx.

Hospitale debet fieri intra annum ab hærede grauato illud facere. Bald. in l. orphanotrophos. de episco. & cleric.

Hospitale æquiparatur minori. d. l. orphanotrophos. per Bal. Vnde

Hospitale restituitur in integrũ, sicut minor. Bal. in d. l. orphanotrophos. Quod est uerum, nisi sit constructum sine episcopali authoritate. Bald. in auth. hoc ius porrectum. de sac. san. ecc.

Hospitalia eriguntur authoritate ẽpi, ut sint religiosa, & habeãt altare, ecclesiam, & cemeterium. Car. in cle. ij. §. fin. de relig. domib.

Hospitalia sunt instituta ad pauperes recipiendos. cle. quia contingit. in princi. & ibi Cardi. de relig. domib.

Hospitalis fructus superflui quõ seruentur. s. Fructus beneficij.

Hospitalium cura non est negligẽda. cle. ij. & ibi gl. & Car. de reli. do.

20 Hospitalis bona an alienentur. s. Bona ecclesiæ. uer. iiij.

Hospitalia tenentur ad onera episcopalia, scilicet chatedraticum, & procurationem. Car. plene in cle. ij. in prin. xij. q. de reli. do. Et ibi dicit an possint uisitari per episcopos.

Hospitale si non habet altare de licentia episcopi, non potest in eo celebrari in magnis festiuitatibus. Car. ubi s. q. xiiij.

Hospitalia non possunt conferri religiosis regularib. Car. in cle. ij. xiij. q. de præben. & in cle. quia cõtingit. de relig. do. ubi etiam dicit ꝙ

Hospitalibus clerici, & religiosi laici præfici possunt. xviij. q. ij. quidam. & in cle. quia contingit. §. ut aũt. de relig. domib.

Hospitalia quandoque dicuntur xenodochia, id est loca senum, uel debilium personarum: quandoque leprosaria a leprosis: quandoque eleemosynaria ab eleemosynis. Car. in cle. ij de præben. & cle. ij. de relig. do. in prin.

Hospitalia non ueniunt propriè appellatione ecclesię in c. ij. & ibi Abb. de consue. nec appellatione beneficij, sed pij loci, uel religiosi sic. Car. in cle. ij. in q. de iud. in q. iij. si quis omnem uer. quicunq;. de ele. c. sciant. & c. generali. lib. vj. & Card. in cle. j. vii. q. de seq. pos. & fruc. sed appellatione officij. sic. Car. † ubi s. q. iij. per c. apostolica. viij. q. j. † Et per Feli. in c. de quarta de præscrip. in fi. & do. Petr. Phil. Cor. in consi. ij. inci. in præsenti. in litera A, in iij. parte.]

Hospitalia in titulum non conferuntur. Car. in clem. fi. xiij. q. in opp. de procur. etiam per legatum de latere. Card. in cle. ij. iij. q. de præben. nisi a principio constitutum fuerit: uel nisi sit consuetum conferri: quia potest tunc etiam per episcopum. Cardi. in d. cle. ij. ij. q. de præbend. & no. in cle. quia contingit. de relig. do. & ibi Car. in d. clem. ij. q. fi. ꝙ eleemosynaria non.

Hospitale præsumitur constructum cum authoritate episcopi, si in eo missæ celebratę sunt. Arch. de con ce. dist. j. nemo.

✠ Hospitia pauperum, infirmorumq; recipiendorum causa constructa, ijsdem gaudent priuilegijs, quib. & ecclesiæ. Sp. in ti. de instru. edit. §. nunc uero aliqua. col. xxvj. l. omnia. ubi Bar. C. de episco. & cleric. Abb. in c. ij. not. ij. de consuetu. Bal. co. cxxiiij. uol. iij. Abb. co. xiiij. col. ij. co. xxxij. col. fin. co. cij. col. ij. uol. ij. Ben. Capr. co. liiij. col. pen. Corne. co. ccvj. in prin. uol. j. co. xiij. uol. 3. Dec. co. cccclxxxviij. nu. 4. co. Diiij. nu. j. Ae. Ma. Ma.

Hospitale constructum authoritate episcopi habet priuilegia ecclesiæ. clem. quia contingit. de reli. do. & Bal. in auth. quas actiones. de sacrosanct. eccle. & s. eo. uer. xxxviij.

✠ Hospitali, ut ecclesiæ bonorum omnium facta donatio, cum præsentium, tum, futurorum, ecclesiæ causa ualet, firmaque omnino. Sec. com. Doct. opinionem est Bar. in l. fi. C. de pact. Bal. in autem. Si quamulier. col. fi. C. de sacro. eccle. Alex. in l. stipulatio hoc. col. antep. ff. de uerb. obli. Abb. in cap. in præsentia. v. not. ubi Dec. no. vij. de probatio. & in c. fi. no. j. de succe. ab intest. in c. j. de concess. præbe. c. ut priuilegia. de priuileg. Mari. in tract. oblat. libel. x. Abb. co. cij. uol. ij. Dec co. cccclxxviij. nu. v. Carol. Rui. co. 7. uol. 3. Ae. Ma. Ma.

Hospitali, ecclesiæq; sine insinuatione facta donatio, rata, firmaq; est l. pen. in prin. C. de donatio. Bar. in l. illud. C. de sacros. eccle. Sp. in tit. de instrum. edit. § porro. in extrem. Anto. Canar. in tract. insinuat. q. xli. Ias. co. clxix. col. iij. uol. 4. Dec. co. cccclxxxviij. nu. 7. Fra. Rip. de reuocand. donat. co. ij. col. fin. Aliud tamen sentiunt, Guliel. Cune. Bal. Pau. Cast. in d. l. illud Ma. Soci. in tract. oblatio. libel. ix. q. vj. & uidentur pro eis esse iura. in d. l. pen. d. l. illud. q̃ generaliter prorsus loquuntur. Ae Ma. Ma.

✠ Hospitali si est relicta hæreditas, in testamento facto præter statuti formam, quæ in testamento ad pias causas neglig. potest. Bal. in l. generali. q. 1. C. de Sacrosa. eccles. Abb. in ca. relatum il. 1. de testament. hospitale eam capere potest. Dec. in termin. co. cccclxxxviij. Ae. Ma. Ma.

† Hospitali destructo, cui applicentur bona. Fel. i. c. ex dilecta. col. fi de rescr. Multa priuilegia hospitalis, & de materia Fel. i c. de 4. col. 1. & 3. extra d̃ p̃scri.

30 Hospitale priuatum potest quilibet facere in domo propria. Inn. in c. ad hoc. de relig. domib. (le.

Hospitale ẽ op⁹ misericordiæ. Bal. ĩ Mar. uer. Hospita-

Hospitale hæres prohibitus alienare an possit permutare meliorando. Pau. de Cast. consi. xvj.

Hospitale substitutum compendiosè post mortem duarum

duarum filiarum an, & quo succedat post mortem unius tantum, uel ambarum. Paul. de Castr. consil. cccxxxiiij.

Hospitale substitutum pluribus inuicem substitutis, an admittatur post mortem omnium. Paul. consil. ccclij.

Hospitale pauperibus in loco ubi testator istituit pauperes, debet eligi per episcopum distributorem. le. si quis ad declinandum. & ibi Bartol. C. de episcop. & cler.

Hospitale, sicu ecclesia, est tutum refugium confugiẽtibus, ut in eo capi non possint. Arch. xvij. q. iiij. diffiniuit. Bald. in leg. si quis. §. in omnibus. de episcop. & cler.

Hospitale hæres post mortem uxoris uenit per fideicommissum, & si destruatur, pauperes loci in genere succedunt eius loco. Bald. in l. extraneum. C. de hæred. instit.

† Hospitalis bona an in emphyteusim per rectorem concedi possint sine licentia episcopi, ita quod rector successor reuocare non possit. uide do. Pe Phi. Cor. in cons. ccvj. incip. licet per totum. in j parte.]

Hospitalis bona gaudent eo iure, quo bona ecclesiæ. l. omnia. & ibi Bar. C. de epi. & cle. c. ad hoc. c. de xenodochijs. & c. quia contingit. de reli. do. & Alex. consi. cxx. in j. parte. & Alex. in cõs. ix. ij. parte. & in l. sem p. §. fi. de iure immu. Qd uerũ, si est cõstructũ authoritate epi. Bal. ĩ aut. quas actiões. de sac. san. ecclesi. quia dicuntur ecclesiastica: ut in d. cle. quia cõtingit. & ibi Card. ubi ideo dicit quod pro eis est adeundus iudex ecclesiasticus. & eadem solennitas in alienando requiritur. in d. cle. § illi. per Card. q. ix.

† Et per Feli. in ca. de quarta. de præscrip. & per do. Pet. Phi. Cor. in consil. lvij. incip. in causa. in litera C, & F, in iij. parte.]

Hospitale constructum sine authoritate episcopi potest destrui per cõstruẽtẽ ad libitũ suũ. gl. pe. in cle. quia contingit. de relig. do. xviij. q. ij. quidam. c. inter dilectos. de donat. & Bal. in l. orphanotrophos. de epis. & cler. Item

40 Hospitale an patiatur detractionem Falcidiç de legatis. Paul. de Cast. consi. cclxxxviij. & consi. cclxxv. ubi idem dicit de Trebellianica. † Et per Feli. in c. de quarta. de præscri. in iij. col. circa finem.]

Hospitalia non permutantur cum beneficijs, si in eis instituuntur clerici, tãquam administratores; secus si perpetui. Car. in clem. ij. de præbend. q. xj.

Hospitalia in titulum permutantur. gl. & Car. in cle. j. iij. quæst. de rer. permut.

Hospitali nõ religioso nõ possunt annecti iura spiritualia: aliàs sic. Car. in cle. ij. §. fi. post gl. de præben.

Hospitalia an ueniant in literis. cle. ij. & ibi Card. in §. fi. de præbend.

Hospitalia non comprehenduntur in literis motu proprio concessis. Item nec concessç super fructib. glo. & Car. in cle. ij. de præbend.

Hospitale contructum sine authoritate episcopi non dicitur pius nec religiosus locus, nec gaudet priuilegio piorum locorum. gl. ord. 18. q. ij. quidã. Pau. consi. cccxcv. & eo. uer. xxviij. & Car. post gl. in cle. ij. de præbẽ. & in cle. ij de reli. do. & Alex. con. lxx. Hilarius. iiij. parte. Nec gaudet beneficio restitutionis in integrum. Bald. in auth. hoc ius porrectum. ij. col. de sac. san. eccle. & in le. orphanotrophos. in prin & in fi. de epis. & cle. uide Insti. de rerum diui. §. sacramenta. & J. Restitutio quibus. uer. cxxx. Imo potest alienari Inn. in c. inter dilectos de dona. & Bal. in uer. Hospitale. uer. j.

Hospitali religioso potest annecti ecclesia curata, nõ autem profano. glo. tex. & Card. in cle. ij. §. j. de præbend.

Hospitale succedit infantibus expositis in eo, si alij non supersunt. Bal. in l. si qua illustris. C. ad Orficianum: aliàs fiscus: ut ibi. non tamen debet habere legitimam in bonis eorum. Bald. in l. fin. C. de infan. expo.

Hospitalium cura potest committi alteri: quàm episcopo, ex priuilegio pape. glossa. & Car. in cle. ij. de reli. domi.

50 Hospitale, quod debebat fieri in domo testatoris, si uendatur, & de pretio alia domus ematur, fieri debet in domo empta. Bar. in l. placet. de lib. & posth. & in consil. xliiij. Io. de Pra. in l. filiæ. §. Titia. de cõdi. & demonst. Barto. in simili in l. si seruus. §. quinque. de lega. j. & in l. si ita. in fi. de auro & argen. le. ubi Bar. sing. loquitur.

Hospitalis bona sine solennitate non possunt alienari. cle. quia contingit. de reli. do. l. orphanotrophos de epis. & cleri. Pau. de Ca. con. xvj. scilicet requisita in alienatione rerum ecclesiæ si est religiosum. Car. in d. cle. §. illi. ad fi.

Hospitali an actio requiratur per stipulationẽ priuatç personæ. in Sp. de arbit. §. viij. uer. sed pone.

Hospitale committitur in perpetuum. gl. & Car. in cle. ij. §. ut autem. de relig. domib.

Hospitij causa an uideatur fecisse abbas exemptus, qui quadraginta annis soluit ep̃o procurationem, uel ep̃o acquiratur præscriptio contra abbatem. in Sp. de instru. edi. §. xj. uer. quid ergo.

Hospitalitatis causa quãdo aliquid fit, non sufficit probare tempus, nisi probetur titulus. in Sp. de præscri. uer. hoc etiam nota.

Hospitali si quis dat simpliciter, an & bona uideantur debita. in Sp. de testa. mona. uer. xxxiiij.

Hospitale collatum in titulum beneficij habet naturam hospitalis. in alijs. Cardi. in cle. ij. in fi. de præbend.

Hospitalarius non tenetur seruare promissa ei, qui multa promisit hospitali, & non seruauit. Bal. in l. pollicitatione. C. de donatio. ante nupt.

Hospitalarij iuramentũ non firmat contractum aliàs nullum. J. Iuramentum. uer. ciij.

Hospitalarius solo animo possessionem amittit. Inno. in c. cum ad sedem. de resti. spol.

Hospitalarius non debet satisdare. Bal. in d. l. orphanotrophos. Vide in Spe. de instru. edi. §. xvij. uer. sunt etiam. gloss. & Car. quod non, in clem. quia contingit.

git.§.illi;iiij.quæst.de relig.domib.

Hospitalarius esse potest etiam laicus uxoratus.clem. quia contingit.de relig.domi.Bar.in l. quod consti tutum.de testa. mil.Car. in cle. ij. de præbem.& in cle.prædicta.§.ut autem.iij.q.

Hospitalarius non potest conueniri coram iudice laico, si fuit constructum hospitale authoritate episcopi, aliàs sic.Hostien. in Summa, de reli.§.j.ver.quid de.& Anto de Butr.in cap.ij.de foro compet.& infra, Laicus.

Hospitalarij sunt minus religiosi, quàm monachi. Inno.in c.in nostra.de sepul.& Bal.in Marg.uer.Templarij.

Hospitalarius, etiam si est clericus, qui furtim subtraxit bona hospitalis, potest carcerari,& detineri, donec satisfecerit:& potest etiam excommunicari ca. dilectis.& ibi Bal.de appel.

Hospitalarius æquiparatur tutori,& curatori, tam in bonis hospitalis quã in bonis hospitantium.l.orphanotrophos.& ibi Bar.C.de epi.& cle.in Spec. de instru.edi.§.fin,uer.sunt etiam.nisi in reddenda ratione, quam tutor non reddit, nisi finita tutela. Card. in d.clem.§.illi.

Hospitalarius non tenetur reddere rationem de bonis hospitalis administratis.l,orphanotrophos. & ibi Bar.de epi.& cle.Quod est uerum, secundũ Bal. ibi.s.pupillis,& orphanis:sed episcopo,& superiori sic omni anno, secundum Bal. in auth. licentiam. cod.ti.per cle.quia contingit.de relig.domi.in §.illi.& ibi Car.

✠ Hospitiis publicis, pijsque qui præsunt, cum rationes reddere debeant. c. quod contigit.& ibi doct. de reli.dom.in Clem Bal.in auten.licentiam. C.de episcop.& cleri.& indicem.inuentarium uulgo appellant.rerum hospitij conficere debent.Bal. in le. orphanotrophos.C.de episco.et cler.Augus.Bero. in c.qualiter,& quando.nu.70.de accusation. And. Barb.co.lxj.c.x.nu.3.uol.3.Spe.ti.de instru.edit.§. fi.Ae.Ma.Ma.

Hospitalarij mandatum quando finiatur. Car. in cle. fi.xiij.quæst.de procur.

Hospitalarius esse potest etiam clericus, & religiosus laicus.xviij.q ij.quidam.Car.in cle.ij.xiij.q.de pb. & plenius in cle.ij.§.ut autem.de reli.do.quod põt esse laicus,& illiteratus, duntamen prouidus, & nõ suspectus de dilapidatione, & abusu bonorum, & melius in ij.q.Sed an monachus,ibi.ij. q.

Hospitalarius, etiam non requisitus, debet omni anno reddere rationem.d.cle.quia contingit.§ illi.cũ gl.& Car.de relig.do.Sed non nisi semel in anno, si plene reddidit. Car.ibi.q.viij.

Hospitalarius põt alienare cũ decreto bona hospitalis, non sine, nisi q̃ seruari nõ possunt. Car.ibi. ix.q. secundũ Pau.sed ipse ibi tenet contra.s.non requiri

† decretum, † Vide Bal.in l.si prædia.de reb.co.]

Hospitalarius potest prædicare. Card.in cle.j.in prin. xij.q.de relig.domib.

Hospitalarius dr̃ usurarius bonorum hospitalis. Car. in clem.j.in prin.,oppo.post gl.de relig.domib.

Hospitalarius non potest ministrare sacramenta, nec celebrare diuina, sed tantum disponit de prouentibus in pauperes.Car.in cle.ij §.ut autem.ij.q.de relig.domib.

Hospitalaria etiam fœmina esse potest. Car.in d. §. ut autem.iiij.q.

Hospitalarius minor uigintiquinque annis esse non potest, sicut tutor, uel curator. Car.ubi.s.v.q.

Hospitalarius an dicatur persona ecclesiastica. Bal. in Addi Sp.de sta.mona.uer.an rusticus.& in Sp.§.ij. uer.xxxvj.Item gl.xvij.q.iiij.quisquis.Car.in cle. ij.xj.q.de præben.dicit q̃ non est religiosus.per c. fi.de reli.do.Alex.in l.semper. §. fin.de iure immu.

† Et per Fel.plene.in c.ij.de fo.compe.]

Hospitalarius non debet ali de bonis hospitalis. Bal. in d.l.orphanotrophos.

Hospitalarius an teneatur facere inuentariũ. Bal.ibidem.in Sp.de instru.edi.§.fi.uer.sunt etiam. q̃ sic. & §.xiij.uer.sed an teneatur.& Car.in cle.ij. §.illi.& ibi gl.de relig.

Hospitalarius an constituat procuratorem ad iudicium ante litis contestationem Bal.in d.l.orphanotrophos.

Hospitalarius potest cum causa alienare bona hospitalis.Bal.ibi.

Hostia domorum non possunt extrahi, uel capi propter debitum etiam publicum, licet de consuetudine Perusij non seruetur. Ang.& Pau. de Cast.post Bart.in l.cætera.uer. hoc Senatus.el j. de leg.j.& Bal.in addi.Sp.de cita.uer.quod dicitur

† s.uer. Porta. † Et Bal. in l. habitator. de rei uendi.] Sed scribi debuit sine h, ab ὀστέον Greco uerbo.

Hostio si citatur quis, non tenet citatio, Bart. in l.j.§. habitari.ff.de his, qui deie.uel effu.

Hostij limine citatio facta an teneat. Ang.in l.pleriq; de in ius uoc. Alex.in l.j.§.j.de cloac.

Hostiorum appellatione cloacæ continentur.l.j.§.j.& ibi Bar.& Alex.de cloac.

Hostium factum an dicatur in domo. Bald.in leg. data.qui accu.non pos.& leg.Gallus. §. ille.de lib. & posth.Bar.in l.meminisse.de off. proconsul.

Hostis potest hostibus furari, & prædari.l.ij.& ibi Bal.C.de commer.& mercat.

Hostis non facit suas res alienas hostibus prædatas,& si uendant, emptor domino restituit.le.latrones.ff. de cap.Bal.in l.hostes. C.e.ti.

Hostem decipere licet priuato, non autem capitaneo belli.l.j §.non fuit.& ibi Bar.ff.de dolo.

Hosti fides seruanda est.s.uer. Fides.in prin. Qui apud hostes est, testari non potest. in Specu. de instr.edi.§.xij.uer.xv.& infra, Testamentum a quibus.uer.v.

Hostes an dicantur ciuitates inter se bellantes.s.Ciuitas.uer.lvij.

✠ Hostium incursus pro fortuito casu habetur, le.in reb.in pri.ff.commod.l.& ita.§.Sed si tota.ff. naut. caup.stab.Ioan.Crot.consil. xij. nume. xiiij. Ae. Mar.Man.

Hostibus dediti ad quid teneantur. Bal.C.de Lati. li. tol. &

tol.& per Alex.in l.hostes.in fi.de capt.

Hostium materiam supple infra,uer. Inimicus. per discursum.

Huius denotat principium temporis. Bar. in l.j. §.huius.in prin.ff.de iusti.& iure.

† Huiusmodi,hæc dictio refert dispositionem ad omnia præcedentia.per Feli.in c. apostolicæ. in medio cum concor.ibi positis per eam.]

Humanitas est appellare pro quolibet condemnato de crimine.in Spec.de appella.§.j.uers. est præmissa.

✠ Adde quod humanitas dicitur id, quod Græci appellant φιλανθρώπιαν,quasi amorem in homines:& sumit aliquãdo ꝓ natura hoĩs,& aliquãdo ꝓ uirtute,quæ consistit in exteriori subuentione,condescẽdendo defectibus aliorum, secundum bea. Tho. in epist.ad Titum.iij. c. Et aliquando pro eruditione in bonas artes.

Humanior pars est eligenda in sententiando.l.si præses.& in l.de interpretatione.de pœnis.

Humanius,quàm potest,interpretandum est. in Spe. de arbit.§.viij.uer.econtra.

Humana natura prona est ad malum.in Sp.in iiij.parte.in princ.

Humilis homo dicitur,qui caret dignitate. Bar.in l. tutor.§. tutores. ff. de suspec.tuto.

† Humiliari nos oportet sub potenti manu Dei, ut nos liberet in tempore tribulationis.cap. nulli. tertia.q.j.

Humanitas in prælato, & in principe,splendet ultra alia in Sp.de aduo.§.v.uer.commendet.

Humiliare se debet orator,& aduocatus, suã insufficientiam allegando.e.ti.§.vj.uer. aduocatus ergo.

† Humilitas esse non potest,ubi non est ueritas. in c. cũ humilitatis.xxij.q.ij.Et qui sine humilitate uirtutes congregat quasi in uentum puluerem portat. secundum Grego.quem refert gl.in cle.j.in uerbo, humilitatis de relig.domi.†

Humilitas est intuitus propriȩ conditionis,& sui conditoris uoluntaria mentis inclinatio. & cõtemptus propriȩ excellentiȩ quæ commendatur, sicut superbia reprobatur.Car.in cle.dudum.§. statuimus. de sepul.

† Humilitatis exemplum est omnino nobis in terris relictũ ut luce lucidius constat de humili Iesu Christo Deo nostro:nam deposita maiestate parui fecit deitatem suam,& humiliauit semetipsum, ita ut & in crucem subigeretur ut habetur ad Phili.ij. Ipse etiam dominus Iesus agnus mãsuetissimus dicit expresse Matthei xj.Discite a me,quia mitis sum & humilis corde.Et etiam luce clarius constat de eius sacratissima matre regina celi,terreq́;,ac mundi domina,quæ se ancillam uocat ut scribitur Luce j.& dicit extrauag.Sixti iiij.cum præcelsa. sub titu. de reli.& uene. sanc. ꝙ diuina prouidentia humilitatem eiusdem uirginis deiparȩ ab eterno respexit.† Et dicitur Grece ταπείνωσις.& est uirtus sc̃dum Bernardum,qua uerissima sui cognitione sibi ipsi quilibet uilescit.

Hyperdulia quȩ dicatur supra uer.dulia,uers unico.

Hypocrita an teneatur ad restitutionẽ eorũ, quæ lucratus est sub nomine boni Christiani.l.Lucrum.

Hypochrita reprobandus est.cle.fin.§.ix.de hæret.& ibi Car.plene.

Hypocrisarius quandoq; ponitur pro syndico,quandoq; pro economo in Sp.de his,qui ali.no. in iud.interue.uer.Sindicus.

Hypostasis id est,suppositum, id est, indiuiduum,uel substantia.no.per Car. & gl.in cle.j.in prin. in x. q. de sum.tri.ubi etiam dicit ꝙ differt a persona.quæ est rationalis naturæ indiuidua substantia.

Hypotheca generalis omnium bonorum nõ compræhendit ea,quæ quis specialiter non obligaret.l.obligatione.& le.seq.ff.de pig.& ĩ.uer Generalis.uer.xlv.Et an merces.ĩ.ue. Merces.uer.xiiij.

Hypothecatio rei, quæ fuit malorum suorum, etiam pro quanto ualet res ipsa,nõ dicitur facta sine speluitionis:quia præsumitur animus luendi, propter affectionem:& ideo per eam inducitur legati illius reuocatio:quod secus esset in alia re. Alex. singulariter in l.iij.in fi.C.de leg.

Hypotheca uenit appellatione pignoris, etiam in statuto de pignore. Pau.de Cast.& Alex. contra Bar. in l.si rem.§.proprie. ff.de pigno. act. & ĩ. Pignus. uer.xxxiiij.

Hypotheca differt a pignore tantummodo in sono uocis. l.res.§.inter pignus.ff.de pig.& infra,uerb.Pignus.uer.xliij.

Hypotheca perit cum re hypotecata.Bart.in leg.rem alienam.ff.de pig.act.le. fęnerator.& ibi Bartol. ff. de usur.

Hypotheca sine principali esse non potest.l.res.de pigno.l.fideiussor obligari.in prin.ff.de fideius. Bald. contra in l.cum oportet.§.fin.C.de bo. quæ li. per gl.sing.in l.si hæres pecuniam. ff. ad Treb. & Bal. in l.ij.C.de luit.pig.sed transfertur sine principali. Bar.in l.grege.§.cum pignori.ff.de pig.& infra, e. uer.xxxiij.

† Hypotheca tributiuus possessionis & apprehendẽdæ, & adipiscendæ,& fortius retinẽdæ.Albe.Brũ. consi.j.& ij.consi.col.j.

Hypotheca specialis in re operatur ut secundus creditor,cui constituta sit, præferatur in re ipsa empta de sua pecunia alijs,etiam anterioribus.l licet. C. qui po.in pig.ha.& ibi do.uide leg.quamuis. C.de pig.& ĩ.uer. Creditor.in hypotheca. uers.xxxvj. & xxxviij.& seq.

Hypotheca specialis in re conducta operatur ut conductor possit sibi rem ipsam retinere pro interesse & pro pensione soluta rehabenda:per text.sing. in leg.creditor.§.fin.de dist. pig. secundum Ioan. de Imo.& Ludo.in l.qui absenti.§.j.de acquir.pos. &

Io.de Imo.in l. filius.§.diuus. de leg. præstan. per Bar.& Ioan de Por.& Alex.in l.si filio.§.fi.so.ma.& in l.fundum.ff.loca.& Bal.in l.emptorem.C.eo.tit. Quod est uerum,etiam si sit uendita per locatorem Bar.in l.j.ff.de superfic.& infra,& d.§.fi.& ibi Ale. & Bal.in l.j.de fru.& lit.expen.Io.de Imo.in l. filius.§ diuus.de lega.iij.

† Hypotheca si successor uoluntarius non uult stare colono,an colonus possit retinere bona locata iure hypothecæ ex eo quia in instrumento locationis omnia bona locatoris fuerunt hypothecata pro ob seruatione contractus.uide d.Pet.Phi.Cor.in consi. vi.incip.licet per totum.in iiij.parte.]

Hypotheca tacita transit,ad quemcunq; transit actio dotis.Bar.in l.j.prima,col.ff.solu.matri.

10 Hypotheca generalis an,& quando præferatur speciali,& econtra.in l.quamuis.C.de pigno.& in le.si generaliter.& in l.licet.C.qui po.in pig.ha.& in l. ij.in prin.ff.e.ti.Sp.ti.de dona.inter ui.§.iij.uer. an mulier.& seq. ꝙ specialis posterior non præfertur generali anteriori,nisi in casu.d.l.licet.

Hypotheca an constituatur per licentiam datam creditori de occupandis bonis propria authoritate,scilicet a debitore.tex.fin.l.creditor.§.qui post.ff.qui po.in pig.ha.& Bald.quod sic,in l.creditores.in fi. C.de pigno.

Hypotheca an per statutum induci possit,ita quod ꝓualeat contra publicum iuramentum.uide d. Bart. Soci.in consi.ccxl.in uer.circa præsentem.uersi. secundo quia in ij.parte]

Hypotheca constituitur per licentiam de uédendo cócessam creditori. Bal.in d.l.creditores.in fine.

Hypotheca non tollitur per sententiam in actione ꝑsonali.latam per creditorem contra principalem , uel fideiussorem,si non sequatur satisfactio.& ideo potest intentari contra possessorem , non obstante, sententia.l.tuam.& ibi Bal.C.de pig.& in l.grege. §.etiam si.& ibi Bar.ff.e.ti.

Hypotheca non reuocat legatum præcedens. l. iij. C. de legatis.

Hypotheca non tollitur per alienationem rei postea factam per debitorem alteri.l.debitor.& ibi Bal.C. de pig.Sed.

Hypotheca transit cum re,& eam afficit,& eius possessorem.l.si prædium.& ibi Bal.C.de euictionib.

Hypotheca per alium acquiri pôt alteri,nó sine cessione.tex.dor.Cy.&Bal.in l.fi.C.per quas perso.nob. acquiri.l.& si frater.& ibi Bal.C.de pignorib.

Hypotheca non habet locum pro donatione ante nuptias sicut pro dote.Bald.in le.assiduis.C.qui po.in pig.ha.Addo Bal.in l.ubi adhuc.in penul.col. uers. item quæro,nam lex nostra. C.de iuredotium.

Hypotheca pro dote an icipiat a die promissę,an a die datęBal.in d.l.assiduis.

20 Hypotheca an competat pro dote in bonis uiri minoris.Alex.post Bar.in l.si constante solut.matri.& ī.uer.Bona mariti.uer.ij.

Hypotecha tacita competit uxori tam pro alimentis sibi ob dotem debitis,quàm pro dote in bonis uiri. Bart.& doc.& Alex.in l.si cum dotem. §.finautē in seuissimo.ff.sol ma.& ibi Pau.de Cast. & in consil. viij.ad primum responde,&c.& Bal.in le. j. §.& ut plenius.C. de rei uxo.actio.quod est uerum , etiam pro alimentis debitis uxori soluto matrimonio. Alex.ubi ī.Item

Hypotheca tacita competit in fundo,ex quo aliméta sunt legata.l.ij.ff.de ali.lega.& Alex.ubi ī.Item in fundo pro illis assignato,ar.d.l.ij.Bar.in l.Lucius. e.ti.Alex.ubi ī.

Hypotheca tacita prior præfertur expressę posteriori etiam fisco.l.j.ij.respon.C.rem ali.ge. & Dy. tenet in reg.qui prior.in vj.uide gl.in l.pignus.qui po.in pi.ha Idem credo in altera dote ut expressa posterior non excludat tacitam priorem ad dotem cópetentem:per l.assiduis.§.fi.dum dicit in dotibus ꝑ præferri priorem.Cogita & per d.l.j.

Hypotheca expressa trahitur etiam ad bona futura. l. fi.C.quæ res pi.ob.po.l.j.in prin.& ibi Barto. ff.de pig.sed non ad bona hæredis.l.Paulus.& ibi Bar. in prin.e.ti.

Hypotheca tacita trahitur etiā ad bona futura.l.hac edictali.§.is illud.uer.omnibus.C.de secú. nu. l.cú oportet.§.fi.C.de bon.quæ lib.

Hypotheca tacita non trahitur ēt ad nomina debitorum.gl.no.in l.hæred.C.de hære.act.Sed Bar. contra in l.pater.ff.de dote præleg.nisi pro dote:ut ibi per gl non tamen ad futura Bal.ibi.

Hypotheca tacita competit pro legato in bonis testatoris.l.ij.C.cómunia de lega.Insti.de lega.§.nostra. Quod est uerum,etiam de iure antiquo,secundum Bar.in l.non est.ff.de pig.act.& in le.j.de lega. j. & Bal.in l.iij.C.ut in pos. lega. Item uerum deducto ęre alieno.infra,uer.Legatarius.uer.xv.

Hypotheca competens pro legato an possit remitti ꝑ testatorem.infra,uer.testator.uer.viij.& xx.

Hypotheca specialis,quam testator constituit legatario in bonis suis,non derogat generali competenti de iure cómuni,per l.ij.C.communia de lega.text. est no.in l.fundus.ff.de annu.lega.Facit.l.Lucius.ff. de ali.& cib.le.secundum Lud.Pon.in fin. uer. legatarius.& tenet Bal.no.in l.j. C. communia de lega.

30 Hypotheca generalis competens uxori in bonis uiri pro dote,tollitur per specialem sibi constitutam in una re.in l.fi.C.de pac.conuen.ubi uide per. gl. & doc.Item

Hypotheca specialis constituta conductori in una re, an tollat generalem. Bald.in leg. certi.x.quæst.C. locati.

Hypotheca specialis in re certa facit ut creditor habens etiam hypothecam generalem non possit uenire contra tertios possessores aliorum bonorum, nisi prius constet sibi non esse consultum ex speciali hypotheca,idest quod illa res sibi non sufficiat. le.ij.& ibi Bald.C.de pig.& ibi Bar. & Sp .de solu. § j.quia.

Hypotheca generalis censetur conditionalis,& subsidiaria:ut ibi.

† Hypotheca non potest aduersus tertios possessores intentari,

intētari, si principalis est soluēdo, & exigibilis. do. Pe. Phi. Cor. in consi. cclxvj. incip. in hac. in litera h, iiij. parte.]

Hypotheca an possit cedi sine principali. Bar. & Ale. in l. fideiussor obligari. in princi. ff. de fideiusso. gl. & Bal. & Ang. in l. fi. C. de hære. uel act. uendi. & in Spe. de ces. act. §. j. uer. sed quid si cessi. & j. hypothecaria. uer. viij.

Hypotheca in actione nouante non intelligitur repetita. l. nouatione. ff. de nouationibus. nisi expresse: quo casu retinet priuilegiū prioritatis. l. iij. in princip. & ibi Bar. ff. qui poti. in pig. hab.

Hypotheca expressa habet locum etiam in dote confessata. Ange. in consi. punctus talis est, ser Simoni, &c. Vide tamen doc. & Bal. in l. assiduis. C. qui po. in pig. hab.

Hypotheca uerbalis tantum, id est, sine traditione, non uenit appellatione alienationis. sup. uer. alienatio. uersi. lxiij. post princ. ibi: Item datio in pignus. &c.

Hypotheca bonorum non posita in contractu, habetur pro posita si notarius erat consuetus eam ponere in quolibet instrumento. Barth. Cepo. in l. quod si nolit. §. qui assidua. ff. de edili. edic. & probatur. ff. de pigno. l. & quo nondum. §. quod dicitur. ibi: non ad illa, quæ quotidie incerti, &c. uer. futurarū rerum, &c. gl. in l. si fundus. uer. exigat. ff. de leg. commi. & no. in l. si filia. in princ. ff. fami. erc. & qđ per Bal. in l. errore. C. de testa.

Hypotheca in instrumento omissa a partibus, si addatur a notario: per Bal. in l. j. ff. solu. mat. Et quid de pęna. j. Notarij officium. uer. xx.

40 Hypothecam non habet fiscus in bonis pro delicto, nisi post sententiam. j. fiscus el. j. uer. xx.

Hypotheca, quæ daē secundo creditori, an sit eadem, quæ data fuit primo. glosſ. & Bar. in l. Aristo. ff. quæ res pig. obli. poss.

Hypotheca dissoluta per alienationem pignoris factā per debitorem cum consensu creditoris, non acquiritur amplius de nouo in pignore, etiam si illud postea debitor redimat, quamuis sint hypothecata omnia bona præsentia & futura. Casus sing. secundum Bal. in l. soluta. C. de remi. pig. Vnde.

Hypotheca futurorum intelligitur, nisi ante fuerint in hypotheca & desierint. ut. d. l. soluta. per Bald. Sed Bar. tenet contrarium in l. sicut. §. superuacuum. ff. quib. mod. pig. sol. ubi dicit ꝙ talis res recidit in hypothecam generalem, non in specialem.

Hypotheca constitui potest etiam in rebus alibi sitis gl. in auth. ut om. obed. in proui. §. hæc consideran tes. uer. hypotheca. Bal. in l. ij. in fi. C. mandati.

Hypotheca in bonis pro dote an extēdatur ad bona hæredis. gl. & Bal. in l. ubi adhuc. C. de iure doc. & l. Paulus. ff. de pig. & Bald. in l. fi. C qui po. in pig hab. penul. col. ꝙ non, si sint separata a bonis uiri, aliàs sic.

Hypotheca pro dote tacita non præfertur priori expressæ communis opi. in l. assiduis. C. qui po. in pig hab. Bar. in l. idemque. ff. eo. ti. & Bal. in d. l. assiduis & per Spe. de dona. inter ui. §. iij. a n mulier.

Hypotheca in dote non extenditur ad augmentum dotis. Bal. in l. si constāte. in fi. per illum tex. in uer. iura hypothecaria. C. de do. an. nup. nisi expresse constituatur: quo casu cedit a tempore augmenti, non ante. d. l. si constante. & ibi Bal. & do. infra uer. Vxori hypothecam. uer. ij. & s. in uer. Augmētum. uersi. x.

Hypothecam tacitam non habet ciuitas, sicut fiscus. s. Ciuitas. in principio.

Hypotheca dicitur ius in re. l. eos. C. de pig. & Instit. de act. §. item Seruiana. Ale. in l. si filio. §. fi. so. mat.

Hypotheca pro dote constituta eadem die præsumitur prior altera constituta ex alia causa, quando duæ eadem die constitutæ reperiuntur. Bal. in l. ad exactionem. C de do. promi. per l. in ambiguis. ff. de regu. iur.

Hypotheca super guarentigia est summaria, sicut guarentigia, stante statuto quod summarie procedatur sup guarētigia. Bal. in l. j. C. cōmunia de legatis.

✠ Hypotheca generalis in omnibus bonorum præsenti uni & futurorum, non efficit, ut obligatio, uel contractus sit firmus eo casu, quo non esset, si Hypotheca non fuisset addita, l. creditor cui non idoneum. ff. si. cer. peta. Bart. in l. fin. C. quę. re. pignor. obli. pos. loa. Ceor. co. cxxix. nu. xvj. Ae. Mar. Ma.

Hypotheca constituta in omnibus bonis extenditur etiam ad rem pro qua est constituta, quia & illa uenit in hypotheca generali, ut res locata. Bart. in l. emptorem. C. loca. Io. de Imo. in l. si filio. §. fin. sol. mat. & est casus in l. cum tabernā. § fi. de pig. Albe. in Marg. ti. de pig. uer. sed pone, accepi, & s. e. uer. xxij. & j. Obligatio generalis. uer. xvj. Idem in speciali: ut s. eo. uer. xxij.

Hypotheca in bonis non extinguitur per alienationem bonorum sed transit cum illis. l. j. C. rem alie. geren. & s. Alienatio. uer. cxliiij.

† Hypotheca an censeatur prohibita si est prohibita alienatio uide do. Pe. Phi. Cor. in con. liiij. inci. licet. in litera a, in iiij. parte.]

Hypotheca tacita non contrahitur in contractu episcopi, quia non habet fiscum. s. uer. Episcopus. §. j. uersi. v.

Hypotheca in bonis debet constitui per eū, cui est remissum onus satisdandi. Bar. & Ale. in l. j. ff. qui satisd. cogan. Item per eum, qui posidet immobilia, licet non cogatur satisdare. Ale. ibi & in l. sciendū post Bar. eo. ti.

Hypotheca contrahitur prius, quàm obligatio personalis. l. cum oportet. §. fi. cum gl. & Bal. C. de bon. quæ li. & Ale. in l. fideiussor. obligari. ff. de fideius.

Hypotheca constituta creditori ab emptore in re empta an resoluatur, quando uenditor uendicat rem ab emptore beneficio l. ij. C. de rescin. uē. per Doc. & Bal. & Paulu. de Ca. in d. l. ij. Bart. in l. in diē. ff. de aqua plu. arcē. & j. uer. Venditio rescindiē. uers. xxv. ij. col. circa fi. ibi: itē si emptor hypothecauit.

Hypotheca in bonis constituta impedit alienationem bonorum nisi remaneāt alia tot, ꝙ soluct hypotheca

potheca. Bal. in l. executorem j. col. C. de except. rei iudic. & J. V. sufrarius. uer. xxxvj. adde l. j. C. rem ali. geren.

Hypotheca per errorem constituta a debitore credẽte se debitorem esse obligatum ad hypothecandũ bona sua, cum non sit, non potest rescindi ad instantiam debitoris. Bal. fin. in l. si ueritas. C. de fidei com. & Alexan. in l. sed si me putem. §. j. in fi. de cõ di. indebi.

60 Hypotheca legatario competit in bonis defuncti. l. j. in fin. C. eo. de leg. non in bonis hæredis, ut ibi, nisi post sex menses, secundum gl. ibi. & l. certa. C. ut in pos. leg. Itẽ nec in re alteri legato. gl. fin. doct. Bald. & Pau. de Ca. in l. si certarum. §. fin. ff. de test. mil. nisi alterum sit conditionale legatum. Bald. in d. l. j. ubi etiam uide an idem sit, quando unum est in specie, alterum in quantitate. Sed an possit constitui hypotheca per testatorem in re hæredis pro legato. Bal. in l. j. in lectu. antiq. C. commu. de lega. gl. & Cy. & doct. in l. assiduis. C. qui pot. in pig. ha. tenet q sic. Itẽ nec in ipsa re legata, sed in alijs pro ea. Bal. in l. j. C. commu. de lega. nec in feudo. Bal. l. ij. eo. ti. in princ. sed potest remitti per testatorem J. Testator. uer. viij.

Hypotheca competens uxori in bonis uiri pro dote, non datur creditoribus mulieris. J. uer. Creditor uxoris. uer. unico.

Hypotheca tacita non potest probari per testes. Bal. in l. conuenticula. in fi. C. de epis. & cle. sed expressa sic, quia scripturam non requirit de necessitate. l. contrahitur. & ibi Bart. ff. de pig. Sed an per scripturam priuatam testibus non signatam, sed recognitam. Pau. de Ca. con. cccj.

† Hypothecam inducit pactum, ut liceat ingredi bona propria authoritate, ut not. Fran. Crem. nota. ij. †

Hypotheca debet constitui per aliquam obligationem, aliàs non consistit. l. contrahitur. & ibi Bar. ff. de pig.

† Hypotheca an constituatur, & a quo domino: uide d. Pe. Phi. Cor. in consi. cclxxxviij. incip. quamquã in litera l, in quarta parte.]

Hypotheca solo pacto potest constitui. l. si tibi. §. de pignore. ff. de pig. act. Bar. in l. contrahitur, ff. de pignor.

Hypotheca in eadem re pluribus constituta, potest cõtra extraneum per quemlibet in solidum intentari: sed inter se facit meliorem possidentis conditionem, nisi sit cuilibet pro parte constituta: quia quilibet agit pro parte contra alium. l. si debitor. & ibi glo. & Bar. ff. de pign. uide l. idem. §. j. ff. qui pot. in pign. habean.

Hypotheca non extinguitur, licet rei hypothecatæ qualitas mutetur, ut quia de domo fiat hortus, uel contra. l. si fundus. §. si res. & ibi Bar. ff. de pign.

Hypothecam esse expressam, uel haberi pro expressa, sunt diuersa. l. licet. & ibi Bar. ff. qui. mo. pig. ta. contraha.

Hypotheca bonorum non soluitur, licet non seruetur noua transactio, pro qua hypotheca est constituta. quia illa durat etiam pro obseruãtia prioris actionis. l. fin. & ibi Bar. qui. mod. pig. taci. contraha.

Hypotheca in bonis pupilli non potest constitui, nisi cum authoritate tutoris. l. j. ff. quæ res. pig. ob. pos. Item requirit decretum iudicis ut ibi per gl. & Bar. Quod est uerum in expressa, quia tacita non requirit decretum. Barto. & Ang. in l. si constante. in prin. ff. solut. matr.

70 Hypotheca datur in bonis furis pro restitutione rei furtiuę. Bal. in l. furti. C. de furtis.

Hypotheca an uideatur remitti per uerba cõtractus, Dicta bona pleno iure pertineant ad talem, & sua sint: per Ale. consi. ccvij. ij. parte.

Hypotheca competit fisco in bonis futuris, scilicet tacita. J. uer. Fiscus. el. j. uer. xl. non ciuitati, nec ecclesiæ, ut ibi.

Hypotheca tacita competit mutuanti in emptionem certę rei in illa re empta ex sua pecunia mutuata. gl. in auth. quo iure. C. qui pot. in pigno. hab. Alex. in d. si cum dotem §. si soluto matrimo.

Hypotheca etiam præfertur priori in casu. l. iij. §. fi. ff qui pot. in pign. habean.

† Hypothecam anteriorem habere dicitur, qui anteriorem contractum habet. do. Petr. Philip. Corne. in consi. xxxvj. incip. uiso. in litera d, in iiij. parte.]

Hypotheca in feudo constitui non potest, aliàs perditur. c. imperialem. & ibi Bal. si de feu. fue. cõtro. & ideo non uenit feudum in ea generali: ut ibi. & Lu. & Ale. in l. si constante. solut. matri. & J. uer. Feudũ uer. lix. & seq.

Hypotheca in bonis extenditur tantum ad bona existentia tempore contractus, non ad bona alienata, licet creditori debitor ante contractum promiserit, hypothecam etiam in illis. l. Titius. ff. quæ res pign. oblig. pos.

Hypotheca in re constituta, an diuisa re inter proprietarios remaneat salua in parte rei, quę obuenit debitori, uel in tota re. Bart. in l. is, qui fundum. ff. de usufru. lega. tex. in l. Iulianus. §. idem Celsus. de actio. emp. adde. l. iij. §. fi. & ibi Barto. ff. qui pot. in pig. hab.

Hypotheca remanet etiam post diuisionem rerum cõmunium, in quibus fuit constituta. tex. singu. in l. iij. §. fi. & ibi Bar. ff. qui pot. in pign. hab. & J.

Hypotheca uenit in iudicio familię erciscũdę. Bar. in l. si pignori. ij. col. ff. fami. ercisc.

80 Hypotheca in fundo dotali non potest constitui per uirum, etiam de consensu uxoris. l. j. §. & cum lex. C. de re uxo. act.

Hypotheca tacita inest doti. l. j. §. & ut plenius. & ibi Bar. C. de rei uxo. actio. Quod est uerum, ut soli mulieri competat: ut ibi, non ut uiro cum priuilegijs suis. Bar. ibidem. † Et adde do. Barth. Soci. in consi. cclxvj. incip. pro inuestigatione. uer. confirmo hoc ratione. in ij parte.

Hypotheca sicut potest induci, & tolli solo consensu, ita

ita & sola confessione. Bar. in l. cum testamentum. C. de iuris & facti ignoran.

Hypotheca in multis casibus per leges sine partium conuentione inducitur. do. Barth. Soci. in consil. ccxl. incip. circa præsentem uer. primo quia uidemus in ij parte.]

Hypotheca competit a lege filio in bonis paternis, etiam in futuris pro suis aduentitijs administratis per patrem. l. cum oportet. §. fin. C. de bon. quæ liber.

Hypotheca uera non præscribitur, etiam longa possessione creditoris, cui debitor hypothecauit rem alienam. Bal. in l. si fine. j. col. C. ad Velle. & Alex. in l. ij. ff. de pig. act.

Hypotheca renuntiata per mulierem in una re tantum, remanet salua in alijs. Cynus & Baldus in l. ubemus. C. ad Velleianum.

Hypotheca in re uendita specialiter constituta uenditori pro pretio impedit rei alienationem. Bar. in l. si ita, quis. §. ea lege. ff. de uerbo. oblig.

Hypotheca specialis in re certa non confirmatur per dominium postea superueniens, si creditor tempore obligationis sciebat rem esse alienam. Ange. in l. j. j. nota. ff. de pign.

Hypotheca in bonis soceri furiosi an remaneat nurui pro dote restituta suo filio, qui postea uiuo patre decessit. Paul. de Ca. consi. clxxiiij.

Hypotheca expressa uel tacita, quæ dicatur. Paul. de Ca. consi. cccxcij. incip. quamquam multa coniose.

Hypothecæ beneficia uide in Spe. de renuntia. & con clu. uer. cum beneficium iuris hypothecæ.

Hypothecaria actio est in rem, quia datur contra possessorem. l. pignoris. & ibi Bart. & Bald. C. de pigno. & l. pignoris. & ibi Bar. ff. eo. ti.

Hypothecaria datur ad rem, quæ erat in bonis debitoris tempore constitutæ hypothecæ. l. cum res. & ibi Bar. & docto. C. quæ res pig. da. sit. Item ad rem cuius dominium postea superuenit debitori scilicet de æquitate, non de rigore: ut ibi. Item ad rem, si in ea probetur titulus debitoris. supra uer. Agens. uer si. lxx. & uer. Creditor in hypotheca. uersicu. ij. ubi plene. Item rem, quam tempore hypothecæ possidebat, & postea non desijt possidere, sed per Aliū detinet. Bar. & Ale. in d. l. rem alienam. Item ad res post hypothecam sequestratas, & depositas apud alium, ut ibi, per Ale.

† Hypothecaria actio quæ, & qu omodo in ea formetur libellus. Ale. v. uolu. consi. cviij.

Hypothecaria utilis datur contra nomen debitoris datum pro pignore. l. j. & ibi Bald. C. de præto. pigno.

Hypothecaria præscribitur per x. annos. l. j. & ibi Bar. & Bal. post glo. C. si aduer. credi. & in consi. quæritur nunquid præscriptio. in fi. & Paul. de Castr. in consi. cxv. in fi. & glossa. ordi in l. cum notissimi. in prin. C. de præscrip. xxx. anno. gloss. & Barto. in l. j. §. cum prædium. ff. de pig. quod possessor præscribit contra hypothecariam per x. annos cum bona fide. & per Oldra. in consi. xix. Item si creditor cōsentit alienationi bonorum hypothecatorum: uel si sciat, & non contradicat. l. ij. C. de remis. pig. Itē non præscribitur, si debitor possidet. quia præscriptione non obstante potest conueniri per creditorem ad pignus. l. res creditoris, & ibi Bal. C. de pig. act. & in l. j. C. si aduer. cred. li. vij. Qđ est uerū per x. annos, sed per quadraginta sic l. j. & ibi Bal. C. de anna. excep. & Pau. de Ca. consi. cxv. uide gloss. ordina. in d. l. cum notissimi. Vide in Spe. de act. seu pet. §. ij. uer. ceterum. & de præscrip. uer. Sed de hypothecaria, & de solut. §. j. uer. item pone, debebat. Et quid si res aliena sit hypothecata. s. §. proximo uer. lxxxiiij.

Hypothecaria si est præscripta, non potest uendi res hypothecata. Bald. in l. si a creditore. C. de act. & oblig.

Hypothecaria utilis datur secundo creditori contra primum debitorem, quando pignus pignori datū fuerit sibi. glo. & Bar. in l. grege. §. cum pignori. ff. de pignor.

Hypothecaria cum intentatur contra possessorem, debet agens probare rem fuisse sibi prius hypothecatam quàm possessori alienatam. l. de rebus. & ibi doct. C. de dona. ante nupt. & s. uer. Agens. uersi. lxx. Quod uerum, nisi sit fiscus, cuius fauore debet possessor probare rem fuisse sibi prius obligatam quàm fisco. Casus singu. & ibi Bart. in l. j. C. de iure fisci. lib. x. & Bar. in l. & quæ nondum §. quod dicitur. ff. de pig. Vide in Spe. de prob. §. ij. uer. quid debet. Item dominium debitoris: ut s. eo. uer. lx. vide in consi. ccvij. per Ale. qui etiam ponit in d. §. quod dicitur.

Hypothecaria an possit cedi sine principali. s. uerb. Hypotheca. uer. xxxiiij.

Hypothecariam qui intentat, debet probare dominium debitoris tempore contractus. Bald. in consi. In Dei nomine amen tres articuli, &c. Bar. in l. rem alienam. ff. de pign. act. & in l. cum res. C. si res ali. pig. da. sit. & in Spe. de proba. §. ij. uer. quid debet & s. Agens. uer. lxx. Quod est uerum in hypotheca speciali, non in generali, in qua sufficit postea quæsitum fuisse dominium rei, ad quā agitur hypothecaria. l. & quæ nondum. §. quod dicitur. & ibi Bart. ff. de pig. & in d. l. rem alienam. Item sufficit probare possessionem, ut detur interdictum Saluianum. l. j. C. de Sal. interdic. Et tenet plene Alex. in d. l. rē alienam. & doct. & Cyn. & Sali. in l. cum res. C. de prob. & Instit. de actio. §. item Seruiana.

10 Hypothecaria datur creditori ad recuperandum possessionem pignoris amissam. l. ij. & ibi Bald. de præto. pig.

Hypothecaria an uideatur remitti quando remittitur debitum principale. tex. & Bal. & doct. in l. debitum. C. de remis. pig. tex. & Bar. ꝙ sic, in l. soluitur. ff. qui. mo. pig. uel hypot. sol.

Hypothecaria datur ut in pignore prætorio l. ij. C. de prætor. pigno. Alex. in l. j. in fin. ff de pig. act.

Hypothecaria an detur uxori ad feudum, uel emphyteutum

teusim mariti uergentis ad inopiam. infra Vxorhypothecam. uer. viij.

Hypothecaria potest cumulari actione personali, quando agens personali repellitur præscriptione triginta annorum. Bal. in l. edita. C. de eden. Et intellige quando agitur utraque contra debitorem, non cõtra tertium hypothecaria, & cõtra debitorem personali actione. Bal. in l. fi. C. de actio. & obligatio.

Hypothecaria auocat solam nudam possessionem. l. si cum uenditor. & ibi Bar. ff. de euictio. & Bal. in authen. contra rogatus. C. ad Trebellia.

† Hypothecaria competit ad rem obligatam: & illa est nomen debitoris: non autem res, uel pecunia debita, quod nomen est res incorporalis: hypothecaria autem auocat possessionem, quæ non cadit in nominibus. do. Bar. Soci. in consi. clviij. incip. ui sis. uer. quinimo dubitant. circa mediũ. in ij. parte.

Hypothecaria cõpetit cõtra possessorẽ, ut soluat debitũ uel restituat rẽ retinendam, donec creditori satisfiat in causam pignoris. l. si fundus. §. in uẽditione. & ibi Bar. & Ale. ff. de pig. l. rem alienam. de pigno. actio. & ibi Bar plenè. & Bar. in l. si cum uenditor de euictio. & J. uerbo Libellorum formę. uersi. ij. ubi plenè.

Hypothecaria an detur etiam pro fructibus. sup. uer. Fructus pignoris. in princ. ubi plenius.

Hypothecaria si unus ex pluribus condemnetur, an fiat executio contra alium. l. si fundus. §. si creditor. ff. de pignor.

Hypothecaria in eadem re si pluribus creditoribus. diuersis momentis constituatur, cuilibet in solidũ datur pro suo debito, si eodem momento datur cuilibet pro dimidia re, nisi aliud actum sit. l. si fundus. §. si duo. ff. de pig. Vide l. idem. §. si tibi. & in l. Titia. ff. qui po. in pig. hab. Et competit ei prius, cui fuit prius facta. per glo. & Bart. in d. §. si duo. sed si de prioritate non constet, melior est conditio occupantis. Bart. ibidem. Et dicitur eodem momento pluribus constituta, quando in una uerborum conceptione, secus si in duabus constituitur: ut ibi tenet Barto.

20 Hypothecaria pro collectis competit, sicut actio personalis. Bal. in l. prædia. C. de fideius.

Hypothecaria an uideatur cessa, quãdo cessa est actio principalis. personalis, uel econtra. glo. & Bar. in l. si pignori. ff. fam. ercis. tex. & Bar. in l. si in solutũ. C. de act. & oblig. ꝙ hypothecaria uidetur cessa cum personali, scilicet hypothecaria, quæ competebat tempore cessionis, non ea quæ post, siue procedebat ex obligatione generali, siue speciali: ut ibi per Bal uer. hypotheca. & in Sp. de cess. act. §. j. uer. sed quid si cessi. Vide Bar. post gl. in l. si hæres. ad Trebel. & in l. hæres a debitore. de fideiuss. & per Bal. in l. hæredem. C. de hære. acti. & in l. cum oportet. §. fi. de bo, quæ li. & Ale. in l. si uero. in pri. ff. solut. matr.

Hypothecarię interruptio arguit interruptionem in principali. l. fi. C. de anna. except. Bar. in l. si pignori ff. fa. ercisc.

Hypothecaria non tollit actionem personalem pro residuo, quod per hypothecam ex pignoribus nõ potuit consequi creditor. l. aduersus. & ibi Bald. C. de actio. & oblig.

Hypothecaria an detur uenditori, qui cecidit a possessione rei, pretio sibi non soluto. J. uerb. Venditor agit. uersi. xvij.

Hypothecaria non potest propria authoritate occupari, sed cum decreto iudicis, nisi sit suspicio de fuga. l. pignoris causa. & ibi Bal. C. de pign. actio.

Hypothecaria ex turpi causa an detur creditori. glo. & doct. in l. ij. & per Bart. in l. j. C. de cond. ob tur. causam. Ale. in l. iuris gentium. §. si ob maleficium. ff. de pactis.

Hypotheca in bonis uiri uergentis ad inopiam datur pro quantitate dotis, non in omnibus bonis. Cy. in l. ubi. xx. q. C. de iure dot. Bart. in l. si constante. iij. q. iiij. parte. solu. matri. ubi Ale. post Raph. & Ioan Andr. in Spe. de donat. int. uirum. §. fi. in addit. et not in d. l. ubi sed. Ludo. contra, et male, in d. l. si constante.

Hypothecaria datur ad rem, non ad prætium rei. Bal. in l. fi. §. & si præfatam. in prin. C. de iure deli. Vide Bar. in l. cum tabernam. ff. de pig. & in l. qui a debitore. in prin. ff. de his, quæ in frau. cred. & in l. j. in princ. ff. de distr. pig.

Hypothecaria datur creditoribus hæreditarijs contra emptores, si hæres uendens prætium ex uenditione redactum dissipauit, & non soluit creditoribus. Bal. in d. §. & si præfatam. ulti. colu. ubi dat pro cautela quod emptor curet prætium peruenire ad creditores, ne teneatur hypothecaria.

30 Hypothecaria datur legatarijs contra hæredes pro portionibus hæreditarijs, sicut actio personalis. l. j. in fi. C. commu. de lega. Bar. & doct. in l. legatorum. in prin. de leg. ij. aliàs datur in solidum contra hæredes. l. j. & ibi Bar. C. de hære. actio.

Hypothecaria an detur secundo creditori contra emptorem, qui emit a primo creditore rem hypothecariam, si prætium rei fuit datum primo creditori. Pau de Ca. consi. ccclxviij.

Hypothecaria datur etiam per restitutionem usurarum. Bal. in l. executorem. in princ. C. de execu. rei iud. Ale. in l. j. ex quib. cau. pign. tacitè contra.

Hypothecaria datur etiam cõtra possesso. em emphyteusis pro canone. in auth. de non alie. §. scire. Bal. in auth. si quas C. de sacrosan. eccle. & Alex. in l. j. ex quibus cau. pignus tacitè contrahatur.

Hypothecaria tacita inducitur a lege. l. j. in prin. & ibi Baldus. C. commu. de legat.

Hypothecaria ex fideicommisso uniuersali oritur ante restitutionem hæreditatis. Bald. in d. l. j. col. C. commu. de leg.

Hypothecaria pro legato liberationis oritur. Cy. & Bal. contra gl. in d. l. j. C. commu. de legat.

Hypothecaria non dicitur, quando obligatio habet diẽ certũ pendente die, uel ante diem. Bal. in d. l. j.

Hypothecaria uigore guarentigiæ mota habet cognitionem summariam, sicut guarentigia, & eius priuilegio

F I N I S.

Registrum.

A B C D E F G H I K L M N O P Q R S T V X Y Z.

AA BB CC DD EE FF GG HH II KK LL MM NN OO PP QQ RR SS TT VV XX YY ZZ.

AAA BBB CCC DDD EEE FFF GGG HHH III KKK LLL MMM NNN OOO PPP QQQ.

OMNIS FORTVNA